Digitized by Google

R. i. 13.

3 N 110

Digitized by Google

~~N.N.N.m.13.~~
. KKK. L. 2.

Digitized by Google

DE IVRE ABBATVM, ET ALIORVM PRÆLATORVM,

TAM REGVLARIVM, QVAM SÆCVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,

TOMVS SECVNDVS:

JN QVO DE EORVM POTESTATE SPIRITVALI IN VNIVERSVM, præſertim quoad Pontificalia, & Eccleſiæ Sacramenta, ac Sacramentalia, Eccleſiaſticas cenſuras, & omnia, tam ſolennia, quàm ſimplicia Vota, copioſè diſſeritur.

Conciliorum, ſacrorum Canonum, Conſtitutionum Pontificum authoritate: necnon SS. Patrum Sententiis, Legiſlatorum Regularis Diſciplinæ Regulis, & omnium Religionum Decretis, Theologorum, & Iuſdicentium placitis, iuxta Romanæ Curiæ praxim illuſtratus:

Accedunt Congregationum omnium, tam Regularium, quàm Sæcularium, & Militarium, in quatuor præcipuis Regulis SS Baſilij, Auguſtini, Benedicti, & Franciſci militantium, & Equeſtrium Ordinum Sæcularium, nulli peculiari Regulæ addictorum, inſtitutiones:

Authore D. Ascanio Tambvrinio de Marradio, S.T.M. Abbate Paſſinianenſi, Congregationis Vallis-vmbroſæ: olim eiuſdem Congregationis Generali, Sereniſſimi Principis Cardinalis Caroli Medices à ſacris Conſultationibus.

Editio Tertia Necessariis Indicibvs Illvstrata.

LVGDVNI,
Sumptibus LAVRENTII ANISSON, & Soc.
M. DC. L.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

SERENISSIMO
LEOPOLDO
AB ETRVRIA,
PRINCIPI SAPIENTISSIMO.

CONSVETVDINI propriæ morem gero, LEOPOLDE PRINCEPS SERENISSIME,(ſed nec aliud quicquam mihi monaſtico homini Regularis ſtatus vnicum priuilegium cedit,) dum Magnis Mediceæ Proſapiæ Heroïbus, quorum imperium, præcipuo diuinæ Prouidentiæ munere nactus,geſto,ingenij mei labores, ac, quales ſint,partus nuncupando ſum. De Iure Abbatum, & Prælatorum Volumen,à me decem ab hinc annis elaboratum,auſpiciis Sereniſſimi Principis Medicei Caroli, S.R.E. Eminentiſſimi Cardinalis, Patrui tui,Domini mei, in lucem prodiit. Octauus annus iam agitur, quando eidem Almi Patris Ioannis Gualberti,Inſtitutoris mei,ſacram Fagum,ſeriem,nempe,Illuſtrium Virorum, quos veluti glorioſos virtutis,ac ſanctitatis fœtus Vallumbroſana Religio,quam ſemper vbique fortunatiſſima Mediceorum Orbium protexit Vmbra, ad hanc vſque diem emiſit,conſecraui. Quotidianis miraculis prodigioſam Imaginem Deiparæ Virginis de Aricia, non in Vrbe Roma tantùm; ſed in toto terrarum Orbe celeberrimam Sereniſſimæ Annæ Mediceæ,Sorori tuæ. Cyprio ære incidendam curaui. Superiore anno,cùm

in meæ Religionis negotiis expediendis apud Curiam Romanam Generalis Procuratoris munus obirem, de Iure Abbatiſſarum,& Monialium Codices,Sereniſſimi Fratris tui,Ferdinandi, Magni Etruſcorum Monarchæ, præclariſſimo titulo illuſtratos, typis vulgares feci. En Tomus alter de Iure Abbatum,(mentitum haud me putabo,ſi innumeris locupletatum additionibus propè nouum dixerim,) ſub tutelari Celſitudinis tuæ nomine ſecundò lucis auras probat. Opus multa à me lucubratum opera iure optimo tibi dicandum exiſtimaui, non tam innata quadam animi erga te, vnum è ſupremis meis Principibus, ac Dominis, propenſione, atque obſeruantiæ ſtudio adductus,quàm incredibili illo tuo in omnes ſcientias, atque ingenuas artes,ad quas iam inde à puero totam mentem appuliſti,amore illectus: in iis enim,tanquàm in prænitentibus ſpeculis, non ſine magna magnorum ætatis noſtræ Virorum admiratione, ſex illi conſulgent Medicei Globi, veluti totidem regiæ Proſapiæ cæleſtes Orbes. Accipe igitur, PRINCEPS HVMANISSIME, munuſculum, non quidem tua Maieſtate dignum, nec quale vellem; ſed quale poſſum: teſtem proculdubiò, magnitudinis animi mei locupletem, qua & Natalibus tuis paria; & meritis, ac virtutibus debita exopto imperia. Tibi interim dum à Deo bonorum omnium largitore veram felicitatem, ſtudiiſque generoſiſſimi pectoris tui fauſtos ſucceſſus precor,mihi à tua Benignitate te Patronum, atque Defenſorem ſuppliciter expoſco. Florentiæ,ex Monaſterio S.Pancratij,Kalendis Octobris,1618.

Sereniſſimæ Amplitudini tuæ

Addictiſſimus ſeruus,

D. ASCANIVS TAMBVRINIVS,
Abbas Paſſinian.

INDEX

INDEX DISPVTATIONVM, ET QVÆSITORVM huius Secundi Tomi.

DISPVTATIO PRIMA.

De Iuriſdictione Abbatum, & Prælatorum inferiorum in communi.

QVÆS. I. VTRVM neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, aliόſque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis. pag. 1

II. Quotuplex ſit poteſtas Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum. 2

III. Vtrùm hæc iuriſdictio in Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſit de iure diuino. 3

IV. Vtrùm Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum poteſtas ſit ordinaria. ibid.

V. Vtrùm omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati inferiores in ſuos. 4

DISPVTATIO II.

De poteſtate Abbatum quoad Sacramentum Ordinis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines, & quo iure. 7

II. Qui Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi. 9

III. Vtrùm ad hoc vt Abbates minores Ordines conferre poſſint, neceſſarium ſit eos eſſe benedictos. ibid.

IV. Vtrùm Abbates poteſtatem ordinandi poſſint aliis delegare. ibid.

V. Vtrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis maiores Ordines conferre. 10

VI. Vtrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre. 11

VII. Vtrùm Abbates ordinare poſſint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares. 12

VIII. Vtrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares ſibi, vel aliis Ordinariis ſubiectos, vel Regulares ſibi non ſubditos, huiuſmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent noua ordinatione. 14

IX. Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios, quàm Regulares ſibi ſubditos. ibid.

X. Vtrùm Abbas poſſit Nouitios ordinare. 15

XI. Vtrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus, minores Ordines conferre poſſit. 16

XII. Vtrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit validè Ordines conferre. ibid.

XIII. In quo loco, & quo tempore poſſit Ordines minores Abbas conferre. 17

XIV. Vtrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis inuitatus poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre. 23

XV. Vtrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in ſacris ordinandos ad Epiſcopos mittere. ibid.

XVI. Vtrùm Abbas poſſit vna, & eadem die, vni, & eidem plures minores Ordines conferre. 25

XVII. Vtrùm Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, vt extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoueantur. ibid.

XVIII. Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promouendos mittere. 26

XIX. Vtrùm Epiſcopus ab Abbate inuitatus poſſit in eius Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani. 27

XX. Vtrùm Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante, examinandi. 28

XXI. Quæ idoneitas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis. 29

XXII. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis, quoad Ordines minores, & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur. 30

XXIII. Vtrùm quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare; an verò competat Epiſcopo ordinaturo. 31

XXIV. Vtrùm Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines maiores, & quæ cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiratur. ibid.

XXV. Vtrùm ad Abbatem ſpectet, ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere. 33

XXVI. Vtrùm Abbas poſſit Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere. 34

XXVII. Vtrùm Abbas poſſit Nouitiis literas dimiſſorias dare. 35

XXVIII. Vtrùm Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus, poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare. 36

XXIX. Vtrùm literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit. ibid.

XXX. Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos iuriſdictionem habet, ad Ordines promoueri facere. ibid.

DISPVTATIO III.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Confirmationis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſsit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare. 40

II. Vtrùm Abbas poſsit Chriſma conficere. 42

DISPVTATIO IV.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Baptiſmatis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſsit. 43

II. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſsit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus. ibid.

DISPVTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, & Miſſæ ſacrificium.

QVÆS. I. Vtrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare. 44

II. Vtrùm Abbas poſsit committere Diacono, vt Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret. ibid.

III. Vtrùm aliis quàm ſuis Monachis poſsit Abbas Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare. 45

IV. Vtrùm Abbas poſsit concedere licentiam externis Sacerdotibus, vt in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrent. 47

V. Vtrùm, & quando obligetur Abbas ad ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium peragendum. ibid.

Vtrùm

VI. Vtrùm Abbas poſſit in quocumque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare. ibid.
VII. Vtrùm Abbas poſſit noctu, & ante Matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere. 51
VIII. Vtrùm Abbas poſſit præcipere ſuo Monacho, vt ad intentionem ſuam Miſſæ ſacrificium applicet. 52
IX. Quod ſtipendium poſſint Abbates iuſtè pro Miſſis in ſuis Eccleſiis celebrandis recipere. 53
X. Vtrùm Abbates Generales poſſint Miſſas Capellarum, & Anniuerſariorum ad minorem numerum reducere. 63

DISPVTATIO VI.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Pœnitentiæ.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius. 65
II. Vtrùm Abbas recuſans ſui Monachi confeſſionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri. 66
III. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare. ibid.
IV. Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare, & quorum confeſſiones poſſint audire. 67
V. Vtrùm Abbas poſſit Confeſſariis Conuentualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum iniungendas taxare. 68
VI. Vtrùm liceat Monacho alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. ibid.
VII. Vtrùm per Bullam *Cruciatæ*, ſiue alias huiuſmodi Indulgentias poſſint Monachi, vel Nouitij alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. 71
VIII. Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſecularem, non approbatum ab Ordinario. 73
IX. Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa. 74
X. Vtrùm Abbas poſsit ſibi Confeſſarium, quem voluerit eligere. ibid.
XI. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, poſsint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſsiones audiendas approbare. 76.
XII. Vtrùm Abbas, & Monachi poſsint ſecularium confeſsiones audire. 77
XIII. Vtrùm Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſsint Parochis contradicentibus, ſecularium confeſsiones audire. 80
XIV. Vtrùm Religioſi per approbationem in vno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur. ibid.
XV. Vtrùm Religioſi poſsint abſque Abbatis licentia, ſecularium confeſsiones audire. 81
XVI. Vtrùm Regulares, abſque approbatione Ordinariorum, poſsint familiarium confeſsiones audire. 83
XVII. Vtrùm Abbas poſsit ſecularium confeſsiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur. 87
XVIII. Vtrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſsionem facere. 88
XIX. Vtrùm Abbas poſsit ſtatuere, vt ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa. 89
XX. Vtrùm Abbas poſsit cogere ſuos Monachos, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur. ibid.
XXI. Vtrùm Abbas poſsit compellere ſuos Monachos, vt ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantùm ſint obnoxij. 90

DISPVTATIO VII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Extremæ-Vnctionis.

QVÆS. I. Vtrum Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ. 91
II. Vtrum Abbas, & Monachi poſſint Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus abſque Parochi licentia conferre. 92
III. Vtrum Abbas Oblatis, Nouitiis, familiaribus, & ſeruitoribus, & aliis degentibus extra ſepta ſui Monaſterij poſſit Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare. 93

DISPVTATIO VIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad Sacramentum Matrimonij.

QVÆS. I. Vtrum Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe. 95
II. Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, vt Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant. 96
III. In quam pœnam incidant Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia Matrimonia ſolemnizantes. ibid.
IV. Vtrum Abbates, vel alij Prælati habentes populum, in quem iuriſdictionem exerceant, poſſint denunciationes Matrimoniorum remittere. ibid.
V. Vtrum Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere. 97
VI. Vtrum Abbates, & alij Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concil. Trid. *c.20. de reform ſeſſ.24. §. Ad hæc* ibid.

DISPVTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas.

QVÆS. I. Vtrum Abbates, & Prælati inferiores poſsint Indulgentias concedere. 98
II. Vtrum Abbas poſsit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere. 99
III. Vtrum Abbates, & alij Prælati Regulares poſsint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere. 100
IV. An expediat Abbates, alióſque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus, & benemeritis concedere. 101
V. Vtrum Abbas poſsit plenariè aliquando ſuos Monachos abſoluere. 102

DISPVTATIO X.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Diuini Officij, & Horarum Canonicarum recitationem.

QVÆS. I. Vtrum ad Abbatem & Monachos pertineat Diuinum Officium perſoluere; & Horas Canonicas nunciare, & ordinare. 104
II. Quæ præcipuè ſint ab Abbate in Officio Diuino ordinando animaduertenda. 105
III. Vtrum Abbas teneatur in Choro Diuinum Officium perſoluere. 107
IV. Quo tempore ſit ab Abbate Diuinum Officium in Choro perſoluendum. 108
V. Vtrum Abbas Commendatarius teneatur Diuinum Officium recitare. ibid.
VI. Vtrum Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſoluendas. ibid.

VII. Vtrum Abbas teneatur recitare Horas iuxta ordinem Breuiarij Romani. 110
VIII. Vtrùm, ſtante aliquo graui negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Diuinum Officium mutare. 111
IX. Vtrum Abbas poſſit mentaliter in toto, aut pro magna parte Diuinum Officium recitare. ibid.
X. Vtrùm Abbas poſſit Diuinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando. 112
XI. In quas pœnas incidant Abbates Diuinum Officium omittendo. 113
XII. Vtrùm Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione Diuini Officij eximere. 114
XIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde vt ad Sacerdotium promoueantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita vt Religioſi laici remaneant. ibid.
XIV. An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus iuſta de cauſa ab Abbate ad Conuerſorum ſtatum tranſlatus teneatur Diuinum Officium perſoluere. 115
XV. Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere Officium Conuerſis, ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Nouitiis. 116

DISPVTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa officium Prædicationis.

QVÆS. I. Vtrum Abbates, aliíque Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur. 116
II. Vtrùm Abbas poſſit in ſuis Eccleſiis, abſque vlla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere. 118
III. Vtrùm Regulares Prædicatores ſcandala, errores, vel diuinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint. 120
IV. Vtrùm Prædicatores Regulares poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare. 121

DISPVTATIO XII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa ieiunium.

QVÆS. I. An præter ieiunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conuentu alia ieiunia obſeruare. 122
II. Vtrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad ieiunium Aduentus Domini. 123
III. Abbas quando teneatur ſeruare in ſuo Monaſterio ieiunia ſocularibus conſueta præter alia ab Eccleſia præcepta. ibid.
IV. Vtrum Abbas poſsit ſuis Religioſis profeſsis, qui nondum ad tempus ieiunandi peruenerunt, ieiunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere. 124
V. Vtrùm Abbas poſsit ſuos Monachos à lege ieiuniorum ſoluere. 125
VI. Vtrum Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ opus, ſiue ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis officium poſsit ſe, ſuóſque Monachos à ieiunio ſoluere. 126
VII. Vtrùm Abbas diſpenſare poſsit cum ſuis Monachis ſuper ieiunio, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat. 127
VIII. Vtrum Abbas iuſta de cauſa poſsit ſeipſum à lege ieiuniorum ſoluere in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos. ibid.
IX. Vtrum Abbas, & Monachi poſsint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ouis, lacte, vel etiam carnibus tempore ieiunij. 128
X. Vtrum Abbas poſsit horam ieiunij in Regula aſsignatam præuenire. 129
XI. Vtrùm Abbati, & Monachis carnium eſus ſit interdictus. 130

DISPVTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium quoad caſus ſibi reſeruandos, & abſolutionem ab eis præſtandam.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſsint ſibi caſus reſeruare. 132

II. Quos caſus poſſint Abbates,& Prælati Regulares ſibi reſeruare. 133
III. Vtrum Abbas aliquem ſubditum excommunicans poſſit eiuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſeruare. 141
IV. Vtrùm Abbas poſſit circa actus internos caſum ſibi reſeruare. 142
V. Vtrùm caſus ab Abbate reſeruati ſint etiam pro Nouitiis reſeruati. ibid.
VI. Vtrùm Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint. 143
VII. Vtrùm abſolutio caſuum reſeruatorum ſit penes Abbatem. 144
VIII. Vtrùm Abbas pro reſeruatis debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare. 145
IX. Vtrùm Abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſoluendi à reſeruatis illis pœnitentias taxare poſſit,vel potiùs ſubditorum confeſſiones audire. 146
X. Vtrùm Monachus caſu reſeruato in Monaſterio innodatus,pergens in aliud Monaſterium poſſit ab illius Abbate abſolui. 147
XI. Mortuo,vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato,qui caſum, vel cenſuram ſibi reſeruauit, à quibuſnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolui. 148
XII. Vtrùm Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt,poſſint eius virtute à caſibus reſeruatis abſolui. 149
XIII. Vtrùm Abbates,Prælati,ac Confeſſarij Regulares poſſint abſoluere à caſibus, & excommunicationibus Epiſcopis,vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. 151
XIV. Vtrùm Abbates,& Prælati inferiores poſſint abſoluere ſuos ſubditos à caſibus,& excommunicationibus Papæ non reſeruatis. 163

DISPVTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad ferendum excommunicationes, necnon ab eis abſoluendum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos excommunicare. 171
II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & Territoria ſibi ſubditos excommunicare. 172
III. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque,& Eccleſiarum ſuarum iuribus, & bonis tuendis extraiudicialiter cenſuris aduerſus moleſtiam inferentes vti poſſint. 173
IV. A quibus Abbas excommunicari poſſit. 174
V. Vtrùm cum Abbate,vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint,& è conuerſo. 176
VI. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares poſſint à cenſuris à ſe latis abſoluere, & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. 177
VII. Vtrùm Prælatus Superior Religionis abſoluere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori. ibid.
VIII. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares poſsint abſoluere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes. 178
IX. Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos ſubditos à cenſuris reſeruatis, vel ab excommunicatione lata ab homine. 179
X. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſsint abſoluere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum, vel Monachum. 180
XI. A quonam abſolui poſsit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can.ſi quis ſuadente Diabolo*,17.q.4. 181
XII. Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſeruatis,quæ in Iure Epiſcopis committuntur. 182
XIII. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſsint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſoluere. ibid.
XIV. Vtrùm Abbates,& Prælati inferiores poſsint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſoluere. 183

Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini. 185
XVI. Vtrùm Abbas poſsit ſuos ſubditos à cenſuris in Clauium contemptum incurſis, abſoluere. 192
XVII. Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos Monachos ab hæreſi occulta. ibid.

DISPVTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab eis abſoluendum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſsit ſuſpendere. 194
II. Vtrùm Abbas poſsit laicos ſibi ſubiectos ſuſpendere. ibid.
III. Vtrùm Abbas poſsit ſuſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubiecta. 195
IV. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſsint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos abſoluere. ibid.
V. De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à iure latæ ſunt. 196
VI. Vtrum Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus iuriſdictionis. 197
VII. Vtrùm Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus. 198
VIII. Vtrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi. ibid.

DISPVTATIO XVI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad interdictum, & ceſſationem à Diuinis ponendum, necnon ea tollendum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit interdictum ferre. 199
II. Vtrùm Abbates, ac alij Prælati, & Monachi exempti poſſint à locorum Ordinariis interdici. 200
III. Quænam interdicta Regulares obſeruare teneantur. 201
IV. Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum. 202
V. Vtrum Abbates tempore interdicti poſſint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere. 204
VI. Quæ Sacramenta tempore interdicti poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus tam Secularibus, quàm Regularibus de iure communi, quæ verò ex priuilegio. 205
VII. Vtrum Abbates poſſint de iure communi, vel priuilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare. 206
VIII. Vtrum Abbas poſſit ponere ceſſationem à Diuinis. 207
IX. Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, & quæ forma tunc ſit adhibenda. 208
X. In quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à Diuinis. ibid.

DISPVTATIO XVII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad abſoluendum ab irregularitatibus.

QVÆS. I. Vtrum Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere. 209

II. Quomodo intelligenda ſint verba priuilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, vt poſſint abſoluere ab irregularitatibus. 209
III. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta ob bigamiam. 210
IV. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis, & animæ. 211
V. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proueniente. 212
VI. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus prouenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicuius membri. 213
VII. Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia proueniente diſpenſare. 215
VIII. Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. 217

DISPVTATIO XVIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium ad vota irritanda.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit vouere, ſuáque vota emiſſa irritare. 218
II. Vtrùm Abbas Secularis curam animarum habens, Religionis votum emittere poſſit. 219
III. Ad quid teneatur Abbas, ſi emiſit votum, quod adimplere non poteſt. ibid.
IV. Vtrùm Abbas ſubditorum vota irritare poſſit. ibid.
V. Vtrùm Abbas ſubditorum vota, ſine cauſa, ac etiam ipſis inuitis, irritare poſſit. 220
VI. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa. 221
VII. Vtrùm Abbas votũ ſubditi de tranſitu ad arctiorẽ Religionem irritare poſſit. ibid.
VIII. Vtrum Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de eius licentia emiſſa. 222
IX. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum, de Generalis, vel alterius Superioris licentia emiſſa. ibid.
X. Vtrum Abbas poſſit Nouitiorum vota irritare. 223
XI. Vtrùm qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſſit Monachorum vota irritare. 224
XII. Vtrùm Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi alteri delegare poſſit. ibid.
XIII. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſeruata. ibid.

DISPVTATIO XIX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad diſpenſandum in votis.

QVÆS. I. Vtrùm in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum. 226
II. Vtrùm Abbates habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali poſsint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare. ibid.
III. Vtrum Abbas poſsit in votis ſuorum Nouitiorum diſpenſare. 227
IV. Vtrum Abbas in ſubditorum votis ſine cauſa diſpenſare poſsit. ibid.
V. Vtrum Abbas diſpenſare poſsit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem. 228
VI. Vtrum Abbas diſpenſare poſsit in votis Religioſorum ſibi ſubditorum de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſsis. ibid.
VII. Vtrum Abbates, & Prælati Regulares, ac alij Epiſcopo inferiores poſsint in votis ſecularium diſpenſare. 229
VIII. Vtrum Prælati, & Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſeruatis, quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare. ibid.
IX. Vtrum Abbas, & Prælati inferiores poſsint diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, quando priùs eſt aditus Pontifex, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum. 234

DISPVTA

DISPVTATIO XX.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum ad commutanda vota.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint. 235
II. Vtrùm Prælati, vel Confeſſarij Regulares poſſint ſecularium vota commutare. ibid.
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſiue in melius. 237

DISPVTATIO XXI.

De poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne Obedientiæ.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia. 239
II. An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, vel alterius cenſuræ. ibid.
III. An Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſubditis iuſiurandum. 240
IV. Vtrùm ſubditus teneatur exequi voluntatem Abbatis, vtcunque ſibi notam. 241
V. Vtrùm Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præcipere, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire. ibid.
VI. Vtrùm Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt. 242
VII. Vtrùm Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſuper, præter, aut infra Regulam. 243
VIII. Vtrùm Abbas poſſit Monachis aliquid præcipere cum eorum periculo. 244
IX. Vtrùm Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes. 245
X. Vtrùm Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum. 246
XI. Vtrùm Religioſus teneatur Abbati potiùs, quàm carnalibus parentibus obedire. ibid.
XII. Vtrùm in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire. ibid.
XIII. Vtrùm Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſauit. 248

DISPVTATIO XXII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad votum ſolemne paupertatis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem concedere. 249
II. Vtrùm Monachis ab initio, vel tractu temporis proprium abſque Abbatis licentia retinere interdictum fuerit. 250
III. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere. 251
IV. Vtrùm Monachus res iam Abbatis licentia acceptas occultans, ita vt non poſsint ab ipſo Abbate inueniri, peccet. 252
V. Vtrùm liceat Abbati ſuis Monachis peculium concedere. ibid.
VI. Vtrum Abbas poſsit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto abſque vitio proprietatis. 255
VII. Qualis cenſeatur iuſta cauſa peculij concedendi. ibid.
VIII. Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc, vt Monachi poſsint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſpenſare de temporalibus bonis. 256
IX. Vtrùm liceat Monachis abſque Abbatis licentia aliquid donare. 258
X. Vtrùm Monachi abſque Abbatis conſenſu poſsint commodato, vel mutuo aliquid

quid dare, ſiue expendere, commutare, vel emere 260
XI. Vtrùm Religioſi abſque Abbatis licentia poſſint literas ſcribere, vel recipere. ibid.
XII. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere. 261
XIII. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere. ibid.
XIV. Vtrùm Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſſit. 263
XV. Vtrùm Abbas poſſit facultates Monaſterij in quos voluerit vſus expendere. ibid.
XVI. Vtrùm Abbas cum Conuentu poſſit ex bonis Monaſterij, certos annuos reditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare. 264
XVII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus, à paupertatis voto eximatur. ibid.
XVIII. Vtrùm Abbas poſſit teſtamentum condere. 265

DISPVTATIO XXIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad ſolemne Caſtitatis votum.

QVÆS. I. Vtrùm deceat Abbatem, aliúmque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem. 266
II. Vtrùm Abbas, & alij Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis. ibid.
III. Vtrùm ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violauit. 267
IV. Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem, extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota. ibid.

DISPVTATIO XXIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum in quatuor præcipuis Regulis deſcripta, & de Congregationibus, ac Militiis ſub iiſdem Regulis militantibus.

QVÆS. I. De antiquitate Regularis inſtituti, eiúſque neceſſitate. 268
II. De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilij tempora floruerunt. 269
III. De Regula, & Monachorum Congregationibus S. P. Baſilij Magni, & de Militaribus Ordinibus ſub prædicta Regula militantibus. 271
IV. De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus, ac Equeſtribus Ordinibus ſub tali Regula militantibus. 305
V. De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ, déque Congregationibus, & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus. 367
VI. De Regula Seraphici Patris S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus. 442
VII. De particularium aliarum Religionum Regulis, Congregationibus, & de Militaribus Ordinibus particularibus Regulis addictis. 458
VIII. De quibuſdam Clericorum Regularium inſtitutis, ſeu particularibus Societatibus. 469
IX. De aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis. 478

INDEX

INDEX CONSTITVTIONVM,

& Bullarum Apoſtolicarum,

Quæ in hoc ſecundo Tomo integræ, ſeu per particulas referuntur.

ADRIANVS VI. in Conſtit.ſub Dat.6.Iunij,1522.diſp.19.q.4.p.203.
Alexander II in Conſtitutione incip. *Quoties*,ſub Dat.3.Idus Octobr.1068.diſp.24.q.4.n.3.p.311.
in Apoſtolica,ſub Dat.Lucæ,7. Idus Nouemb.1063.diſp.24.q.5.n.10.p.392.
Nulli,ſub Dat.Lucæ,4.Kal.Nouemb.1073.diſp.24.q.5.n.15.p.396.
Alexander III. *Apoſtolica*,ſub Dat.Anagniæ,12.Kal.Nouemb.1125.diſp.24.q.3.n.3.p.303.
Benedictus,ſub Dat ann.1175.diſp.24.q.4.n.94.p.364.
Religioſam vitam,ſub Dat.Laterani,11.Nouemb.1197.diſp.24.q.5.n.33.p.406.
Quoties,ſub Dat.Beneuenti,4.Kal.Ianuar.1177.diſp.24.q.5.n.75.p.432.
Cum vos,ſub Dat.1176.diſp.24.q.7.n.1.p.459.
Alexander IV. *Commiſſa*,ſub Dat.Neapoli,Kal Iulij,1255.diſp.24.q.4.n.6.p.313.
Cùm à Nobis,ſub Dat.Neapoli,11.April.1255.diſp.24.q.4.n.89.p.361.
Alexander VI.in Conſtit.cit.diſp.2.q.17.n.2.p.25.
Quanta,ſub Dat.Romæ,9 Kal.Auguſt.1494.diſp.24.q.5.n.53.p.418.
Alexander VII. *Pia vita*,ſub Dat Romæ,7.Idus Ianuar.1496.diſp.24.q.4.n.71.p.339.
Anaſtaſius IV. *Chriſtiana*,ſub Dat.Laterani,12.Kal.Nouemb.1154.diſp.24.q.4.n.91.p.362.
Bonifacius IX. *Sacra Religionis*,ſub Dat.Romæ,8.Idus April.diſp.9.q.2.n.1.p.99.
Benedictus XI *Dum leuamus*, ſub Dat.Laterani,5.Idus Febr.1304.diſp.24.q.4.n.62.p.335.
Religioſam,ſub Dat.Laterani,2.Idus Martij,1304.diſp.24.q.5.n.43.p.413.
Cæleſtinus II. *Si manſuetudo*,ſub Dat.Laterani,4.Id.Ianuar.1144 diſp.24.q.4.n.13.p.315.
Cæleſtinus III. *Glorioſus*,ſub Dat Laterani,2.Non.Octobr.1193.diſp.24.q.5.n.19.p.400.
Religioſam,ſub Dat.Laterani,11.Nouem.1197.diſp.24.q.5.p.406.
Quantò,ſub Dat.Laterani,6.Idus Iulij,1202.diſp.24.q.5.n.7.p.392.
Clemens IV.in Conſtit.cit.diſp.7.q.3.n.1.p 94.
Ea quæ,ſub Dat.Viterbij,4.Kal.Septemb.1266.diſp.24.q.5.n.35.p.408.
Clemens VII. *Exponi*,ſub Dat.Romæ,24.Iunij,1524.diſp.24.q.4.n.83.p.349.
Vota,ſub Dat.Bononiæ,18.Febr.1533.n.84.p.351.
In ſuprema,ſub Dat.Romæ,16.Kal.Decem.1532.diſp.24.q.6.n.6.p.450.
Religionis zelus,ſub Dat.Viterbij,5.Non.Iulij,1528.diſp.24.q.6.n.9.p.453.
Clemens VIII. *Romanum*,ſub Dat.Romæ,prid.Kal.Martij,1595.diſp.2.q.13.n.22.p.22.
In alia ſub Dat.Romæ,15.Martij,1596 diſp.2.q.18.n.1.p.26.& n.7.p.27.
Ad militantis,ſub Dat Romæ,10.Auguſti,1599.diſp.24.q.4.n.75.p.343.In alia cit.diſp.6 q.7.n.4.p.73.
Decet,ſub Dat.Romæ,5.Nouemb.1599.diſp.24.q.4.n.54.p.329.
Superna,ſub Dat.Romæ,Kal.Ianuarij,1604.diſp.24.q.4.n.87.p.354.
Ex quo,ſub Dat.Tuſculi,13.Octobr.1595.diſp.24.q.8.n.4.p.475.
Eugenius III. *Sacroſancta*,ſub Dat Kal.Auguſti,1152.diſp 24.q.5.n.28.p.404.
Eugenius IV.ſub Dat.1457.diſp.2.q.3.n.2.p.9 Idem in alia,ſub Dat.prid.Kal.Iulij,1536.ibid.
Idem in diſp.2.q.16.n.2.p.25.& q.17.n.2.ibid. Idem ſub Dat.7. Kal. Martij,1437.diſp.2.q.19 n.1.p.28.
Idem in diſp.7. q.3. n.1. p 94. diſp.10.q.12.n.3.p.114. Idem ſub Dat. Florentiæ,1439. diſp.10.q.15.n.2.p.116.
Idem in diſp 11.q.5.n.1.p.125.Idem ſub Dat.Florentiæ,4.Kal.Nouemb.1434.diſp.14.q.8.n.4.p.178.
Idem ſub Dat.Ferrariæ,3.Non.Iannar.ibid.& p.179.Idem in diſp.19.q.7.n.3.p.229.
Super gregem,ſub Dat.Florentiæ,7.Kal.Auguſt.1441.diſp.24.q.4.n.72.p.341.
Gregor.II. *Exigit*,ſub Dat.Idib.Maij,Leonis Imperat.Imperij 3.diſp.24.q 5.n.12.p.395.
Gregor.VII. *Licet*,diſp.24.q.5.n.20.p.400.
Gregorius IX. *Pia Poſtulatio*.diſp.24.q.4.n.33.p.323.
Religioſam,ſub Dat.Peruſij,3.Non.Maij.1235.diſp.24.q.5.n.18.p.397.
Gregorius XI. *Cupientibus*,ſub Dat.Auenione,3.Kal.Decemb.diſp.24.q.4.n.70.p.338.
Gregorius XII. *Sacrum*,ſub Dat.in Caſtro Montis-florum,Arimin.Diœc.8.Idus Iulij.diſp.24.q.4.n.72.p.340.
Excitat,ſub Dat.Lucæ,3.Non.April.1408.diſp.24.q.4.n.30.p.328.
Dudum,ibid.p.322.
Gregorius XIII. *Ex Sedis*,ſub Dat.Romæ vltima Februarij,1573.diſp.2.q.30.n.9.p.37.
Idem in diſp.14.q.15.n.2.p.185.
Chriſtiani,ſub Dat.Romæ,16.Kalend Octobr.1572.diſp.24 q.5.n.86.p.441.
Pia conſideratione,ſub Dat.Romæ,22.Iunij,1580.diſp.24.q.7.n.6.p.462.
Copioſus,ſub Dat.Romæ.Idib.Iulij 1575.diſp.24.q.8.n.2.p.471.
Gregorius XV. *Inſcrutabilis*,ſub Dat.Romæ,Non.Februarij,1622.diſp.6.q.16.n.4.p.84.
Inſcrutabili,diſp.11 q.2 n.1.p.118.Idem ſub Dat.Romæ,20.Martij,1623.diſp.13.q.2.n.10.p.155.
Sacroſancti,ſub Dat Romæ,6.April.1623.diſp.24.q.5.n.63.p.423.
Honorius III.in Conſt cit.diſp.16.q.2.n 2.p.200.
Religioſam,ſub Dat.Romæ apud S.Sabinam,2.Kal.Ianuar.1216.diſp.24.q.4.n.59.p.332.
Solet,ſub Dat.Laterani,4.Kal.Decembr.diſp.24.q.6.n.1.p.442.
Vt viuendi,ſub Dat.Reate,3.Kal.Febr.1226.diſp.24.q.7.n.4 p.461.
Innocentius II.ſub Dat.Piſis,7.Kal.Iulij,1135.diſp.24.q.4.n.16.p.317.

Innocentius III.*Operante*,ſub Dat.Laterani 16.Kal.Ianuar.1198.diſp.24.q.4.n.57.p.331.
Licet inter,ſub Dat.Laterani,2.Non Nouemb.1202.diſp.24 q.5.n.7.p.392.
Quoniam,ſub Dat.Laterani.4.Kal.Maij,1198 diſp 24.q 5.p.430.
Innocentius IV. *Licet*,ſub Dat.Anagniæ,11.Kal.Septemb diſp.24.q.4 n.37.p.325.
Incumbit,ſub Dat Laterani,17 Kal.Ianuar.ibid.p.326.
Solet,ſub Dat.Aſſiſij,5.Idus Auguſti,1253.diſp.24.q.6.n.10.p.454.
Religioſam,ſub Dat.Lugduni,1258.diſp 24.q.5 n.39.p.412.
Innocentius VII.*Sedis Apoſtolicæ*,ſub Dat Romæ,6.Kal.Iulij,1405.diſp.24.q.4.n.61.p.433.
Innocentius VIII.ſub Dat.1489.diſp.2.q.5.n.1.p 10 Idem in diſp.9 q.5.n.1.p.103.
Ioannes XXII.*Cum a nobis*,ſub Dat.Auenione,16.Kal.Iunij,1324.diſp.24.q.5.n.45.p.414.
Venientes,ſub Dat.Auenione,Idib.Martij,Pont.ſui 3.diſp.24.q.5.n.84.p.436.
Iulius II.diſp.16.q.6 n.3.p.206.
Super Cathedram,ſub Dat.Romæ,10.Kal.Septemb.1503.diſp.24.q.5.n.54.p.419.
Iulius III.ſub Dat Kal.Ianuar.1555.diſp.16.q 4 p 203.
Expoſcit,ſub Dat.Romæ,12.Kal.Auguſti,1550.diſp 24.q 8.n.1.p.469.
Leo X.*Is qui*,ſub Dat.9.Iulij,1513.diſp.6.q.16 n.1.p.83 Idem in diſp 9.q.5.n.1.p.103.diſp.10.q.9 n.2.p.112.
Idem in diſp 14 q.1.n.6 p.172.Idem in diſp.16 q.2 n.2.p.200.& q.4.n.2.p.203.
Inter cætera,ſub Dat Romæ,10.Ianuar.1521 diſp 24.q.6.p.452.
Lucius III.*Religioſam*,ſub Dat. Laterani,11.Nouemb.1197.diſp.24.q.5.n.32.p.406.
Martinus ... *Piæ poſtulatio*,ſub Dat.Romæ,11.Kal Nouemb.1428 diſp.24.q 4.n.68.p.337.
Martinus IV.diſp.7 q.1.n.1.p.94.
Martinus V.*Piſi*,diſp.24.q.7.n.2.p.460.Idem in diſp.6.q.16.n.1.p.83.Idem in diſp.7.q 3.n.8.p.94.
Idem in diſp 14.q.10.n.7.p.181.diſp.17.q.6 n.2.p 213.
Pia,ſub Dat.Rom.9.Kal.Nouemb.Pontif.ſui 8.diſp.24.q.5.n.50.p.416.
Nicolaus IV.in Conſt.cit.diſp.14 q.4.n.3.p.174.
Supra montem,ſub Dat ann.1289.diſp.24.q.6.n.7.p.451.
Paſchalis II *Religioſis*,ſub Dat.1115.diſp.24 q.4.n.5.p.312 & n.6.ibid.
Paulus III.in Conſt.cit.diſp.2.q.1.n.7.p 8 In alia ſub Dat.Rom.Non.Nouemb.1537.ibid.
Idem in diſp 13.q.13.n.1.p.153.Idem in diſp.20.q.2.n. p.236.
Ex iniuncto,ſub Dat.Romæ,Non.Iunij,1540 diſp.24.q.4.n.56.p.351.
Paulus V.*Paſtoralis*,ſub Dat.Romæ,21.Ianuar.1606 diſp.24.q.4.n.71.p.339.
Inter omnes,ſub Dat.Romæ,10.Kal Septemb 1606.diſp 24 q.4 n.77.p.347.
Romanus Pont ſub Dat.Romæ,14.Kal.Martij,1607.diſp.24.q 7.n.9.p.464.
Sacroſancta,ſub Dat.Tuſculi,6.Idus Maij,1613.diſp.24 q.8.n.3 p.473.
Militantium,ſub Dat.Romæ,16.Febr.1608 diſp.24.q.7.n.9 p.465.
Inter Paſtorales,ſub Dat Romæ,14.Ianuar.1614.diſp.24.q.8 n.6.p.477.
Pius II.*Cum ex ſacrorum*,ſub Dat Romæ,15.Kal.Decemb.1461.diſp.2.q.13.n.9.p.19.
Romanus,ſub Dat.Romæ,Id.Octobr.1568.diſp 2.q.30.n.9.p.39.
Pius IV.ſub Dat.Kal.Auguſt.1566.diſp.16.q.4 n.2.p.202.
Dudum,ſub Dat Romæ,1.Octobr 1561.diſp 24.q.5.n.85.p.437.
Hisque,ſub Dat.Romæ,Kal Febr 1561.diſp 24.q.5.n.85.p.438.
Pius V.*Romani Pontif* ſub Dat.Romæ,8.Idus Auguſti,1571.diſp.6.q.17.n.1.p.87.
Ex proximo,ſub Dat.Romæ,12 Kal.Octobr.1571.diſp.10.q.11.n.3.p.113.& diſp.14.q.15.n.8.p.187.
Idem ſub Dat.23 Decemb.1567.diſp.16.q.4.n.2.p.202.& 203.
Pius V.ſub Dat.1569.diſp.24 q.4.n.32.p.323.
Religionis zelus,ſub Dat.Romæ,30.Mart.1571.diſp 24.q.4.n.40.p.327.
Licet,ſub Dat.Romæ,Kal.Ianuar.1572.diſp.24 q.4.n.73.p.342.
Sixtus IV.in Conſtit.cit.diſp.7.q 2.n.2 p 92 & diſp.9.q 5.n.1 p.103.
Idem ſub Dat Romæ,Idib.Decemb.1475.diſp.12.q.11.n.6 p.131.& diſp 17.q.3.n.2.p.210.
Sedes Apoſtolica,ſub Dat Romæ,6.Kal.Iunij,1474.diſp 24.q.7.n.10.p.466.
Sixtus V.*Sanctum*,ſub Dat.Romæ,Non.Ianuar.1588.diſp.2.q.13.n.22.p.21.
Ex omnibus,ſub Dat.Romæ,18.Mart 1586.diſp.24.q.4.n.87.p 353.
Sacræ Religionis,ſub Dat Romæ,1 Iulij,1588.diſp.24.q.4.n.88.p.360.
Religioſos,ſub Dat.Romæ,5.Martij,1587.diſp.24.q 5.n.61 p.421.
Apoſtolici,ſub Dat.Romæ,Idib.Octobr.1587.diſp.24.q 6.n.4 p 447.
Vrbanus II.*Cum vniuerſis*,ſub Dat Romæ,8.Id.April.1090.diſp 24.q.5.n.20.p.401.
Vrbanus III.*Cum anteceſſor*,ſub Dat.Veronæ,7.Kal April.1187.diſp.24.q.4.n.34.p.324.
Vrbanus IV.in Conſt.cit.diſp.16.q.2.n.2.p.200.
Vrbanus VIII.*Secretis*,ſub Dat.Romæ,11.Decemb.1624.diſp.2.q.30.n.9.p.38.
Vniuerſis,ſub Dat.Romæ,22.Febr 1633.diſp.5.q.6.p.49.
Alias,ſub Dat Romæ,30.Ianuar.1629.diſp.6.q.12.n.9 p.79.
In ſpecula,ſub Dat.Romæ,19.Iunij,1630.diſp.13.q.12.n.5 p.150.
Paſtoralis,ſub Dat.Romæ,4 Id.April.1634.diſp.14.q.15.n.8.p.187.
Expoſitum,ſub Dat.Romæ,15.Martij,1633.diſp.24.q 4.n.45.p.328.
Alias,ſub Dat.Romæ,18.Febr.1641.diſp.24.q 4.n.76.p.345.
Ad vberes,ſub Dat.Romæ,22.Maij,1630.diſp.24.q.5.n.64.p.424.
Sacroſancti,ſub Dat.Romæ,12.Iulij,1633.ibid.n.65.p.426.
Imperſcrutabilis,ſub Dat.Romæ,prid.Id.Febr.1623.diſp.24.q.6.n.12.p.455.
Cum vos,ſub Dat.14.Nouemb.1624.diſp.24 q.6.n.12.p 457.
Orthodoxa, ſub Dat.Romæ,6.Idus Maij.1626.diſp 24.q.6.n. 2 p.458.
Ad vberes,ſub Dat.Romæ,7.Auguſt.1630.diſp.24.q.8.n.6.p.477.

INDEX

INDEX
QVÆSITORVM OMNIVM,
QVÆ IN HOC SECVNDO TOMO CONTINENTVR;

Alphabetico ordine digeſtus.

A

Abbas.

ABBATVM, & aliorum Prælatorum inferiorum in communi iuriſdictio. diſp. 1. per totam.p.1.& ſeqq.
Abbates, alióſque Superiores aliquam poteſtatem habentes in Religione reperiri an ſit neceſſarium. diſp. 1.q.1.p.1.
Abbatum poteſtas quotuplex. diſp.1.q.2 p.2.
Abbates & Prælati an habeant iuriſdictionem de iure diuino.diſp.1.q.3.p.3.
An ſit ordinaria.ibid.q.4.
Abbates an poſſint omnia in ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos. diſp.1.q.5 p 5
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Ordinis.diſp.2. per totam,p.6.
Abbas an habeat poteſtatem Ordines conferendi, & quo iure. diſp.2.q.1.p.7.
Abbates quinam habeant poteſtatem Ordines conferendi.q.2.p.6.
Vtrùm debeant eſſe benedicti, vt minores Ordines conferre poſſint.q.3.p.ead.
An poſſint ordinandi poteſtatem aliis delegare. q.4. pag.10.
An olim potuerint ſuis Monachis Ordines conferre. q.5.ibid.
An hodie ſacros Ordines ſuis Monachis conferre poſſint.q.6.p.11.
An ſibi non ſubditos, vel etiam ſeculares ordinare poſſint.q.7.p.12.
Abbas ſi ſeculares ſibi, vel aliis Ordinariis ſubiectos, vel Regulares ſibi non ſubditos ordinaret, an huiuſmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent noua ordinatione.q.8 p.14.
Quam pœnam incurrat alios ordinando, quàm ſibi ſubditos.q.9.p.ead.
An Nouitios ordinare poſſit.q.10.p.15.
Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, an poſſit ante Conſecrationem ſubditis illius Epiſcopatus minores Ordines conferre.q.11.p.16.
Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, an poſsit validè Ordines conferre, & quid dicendum ſi conferat illos exiſtens in peccato mortali.q.12.p.ead.
Abbas quem locum, & quod tempus ad Ordines conferendos obſeruare debeat.q.13.p.17.
An in Eccleſia alterius Abbatis inuitatus poſsit Tonſuram & Ordines minores conferre.quæſ.14. pag.23.
An poſsit ſuos Monachos ante legitimam ætatem ad Epiſcopos mittere ordinandos.q.15.p.ead.
An vna & eadem die vni & eidem plures Ordines minores conferre poſsit.q.16.p.25.
Abbas an extra ſtatuta tempora Monachos ſuos, vt ſacros Ordines ſuſcipiant, mittere poſsit. diſp. 2. q. 17. pag.ead.
Et ad quem Epiſcopum.q.18.p.26.
Abbas an poſsit Epiſcopum inuitare vt Ordines Monachis conferat in ſua Eccleſia abſque licentia Epiſcopi Diœceſani.q.19.p.27.
An debeat ordinandos ſuos Monachos examinare. q.20.p.28.
An diſpenſare poſsit ſuos Monachos ſuper interſtitiis in minoribus Ordinibus.q.22.p.32.
An diſpenſare poſsit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur. quæſ. 3.p.31.
Abbates an quando ſtante aliquo impedimento Monachos ſuos ordinare nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare, an verò competat Epiſcopo ordinaturo.ibid.
An ſuper interſtitiis ad maiores Ordines cum ſuis Monachis diſpenſare poſsint, & quæ cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiratur. quæſ. 24. pag.ead.
Abbas an poſsit dimiſſorias literas ſuis Monachis concedere.q.25.p.33.
An Clericis ſecularibus ſibi ſubditis poſsit literas dimiſſorias concedere.q.26.p.34.
An Nouitiis.q.27.p.35.
Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus an poſsit ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere. q.28.p.36.
Abbas ſub quo titulo ſibi ſubditos ad Ordines promoueri facere debeat.q.30.p.ead.
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Confirmationis. diſp.3.per tot.p.40.
Abbas an poſsit Confirmationis ſacramentum adminiſtrare.q.1.p.ead.
An Chriſma conficere.q.2.p.42.& ſeqq.
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Baptiſmatis. diſp.4.per tot.p.43.& ſeqq.
An Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſsit. diſp.4.q.1.p.43.
An infantem ſuſcipere, & eſſe patrinus.q.2.p.ead.
Abbatum poteſtas circa Euchariſtiam, & Miſſæ ſacrificium.diſp.5.per tot.p.43.& ſeqq.
An Euchariſtiam ſuis Monachis miniſtrare poſsit. q.1.pag.44.
An committere Diacono, vt Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret.q.2.ibid.
An aliis quàm ſuis Monachis poſsit illud conferre. q.3.p.45.

An licentiam concedere externis Sacerdotibus, vt in ſua Eccleſia fidelibus confeſſant. q.4.p.47.
Quando obligetur ad ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium peragendum. q.5.p.ead.
An in quocumque loco, & in Altari portatili celebrare poſſit q.6.p.ead.
An noctu, ante matutinum, & poſt meridiem celebrare, vel celebrari facere poſſit. q.7.p.51.
An Monacho ſuo præcipere, vt ad intentionem ſuam Miſſam celebret q.8.p.52.
Quæ ſtipendia, aliaſque obligationes in celebratione Miſſarum ob ſeruare debeat q.9.p.53.
An Miſſas Capellarum, & Anniuerſariorum ad minorem numerum reducere poſſit. q.10.p.63.
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Pœnitentiæ. diſp.6 per tot.p.64.& ſeqq.
Abbas an ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos & Confeſſarius. q.1.p.65.
Abbas recuſans ſui Monachi confeſſiones audire, an cenſeatur tacite eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri q.2.p.66.
An in Monaſterio ſuo Confeſſarios deputare debeat. q.3.p.ead.
Quales, & quorum Confeſſiones audire poſsint. q.4. pag.67.
An Confeſſariis Conuentualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum iniungendas taxare poſſit. q.5.p.68
An facultatem ſuis Monachis poſſit concedere Confeſſarium eligendi, etiam ſecularem, non approbatum ab Ordinario. q.8.p.73.
Et quantum duret iſta facultas q.9.p.74.
Abbas an poſſit ſibi quem voluerit Confeſſarium eligere. q.10. ibid.
An intra terminos ſuæ Iuriſdictionis Epiſcopalis Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare. q.11.p.76
An ſecularium Confeſſiones audire. q.12.p.77.
Etiam Parochis contradicentibus. q.13.p.80.
An ſine approbatione per examen ab Ordinario. q.17. pag.87.
An ſtatuere poſſit, vt ſui Monachi ſibi ſemel in anno peccata omnia confiteantur, etiam aliàs ritè confeſſa. q.19.p.89.
An Monachos ſuos cogere, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra communione reficiantur. q.20. ibid.
Etiamſi venialibus tantùm culpis fierent obnoxij. q.21.p.90.
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Extremæ-Vnctionis diſp.7.p.91.& ſeqq.
An poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ. diſp.7.q.1. pag.91.
An ſecularibus, abſque Parochi licentia, quibúſque conferre, & denegare debeat. q.2.p.92.
An Oblatis, Nouitiis, familiaribus, ſeruitoribus, & aliis intra ſepta Monaſterij degentibus. quæſ.3. pag.93.
Abbatum poteſtas quoad Sacramentum Matrimonij. diſp.8. per tot p.95.& ſeqq.
An contrahendis poſſint Matrimoniis intereſſe, diſ.8.q.1.p.95.
Et quæ licentia Parochorum ad id ſit neceſſaria. q.2.pag.96.
In quam pœnam incurrant ſine ea licentia matrimonia ſolemnizantes. q.3. ibid.
An poſsint matrimoniorum denunciationes remittere. q.4. ibid.
Etiam Commendatarij. q.5.p.97.
An poſsint de cauſis matrimonialibus cognoſcere, non obſtante Decreto Concilij Trident. *cap.10. de reform. ſeſſ.24.§. Ad hæc.* q.6. ibid.
Abbatum poteſtas quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas diſp.9. per tot pag.98.& ſeqq.
Abbas an poſsit Indulgentias concedere q.1.p.98.
An inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia. quæſ.2. pag.99.
Abbates an poſsint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes facere. quæſ.3. pag.100.
An expediat eos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus & benemeritis concedere. q.4. pag.101.
Abbas an aliquando Monachos ſuos plenariè poſsit abſoluere. diſp.9.q.5.p.102.
Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas circa diuini Officij, & Horarum Canonicarum recitationem. diſp.10. per tot.p.103.
Abbas an Officium diuinum, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare debeat. diſp.10.q.1.p.104.
Quæ ſint ipſi in Officio diuino ordinando animaduertenda. q.2.p.105.
An in Choro illud perſoluere teneatur. q.3.p.107.
Quo tempore q.4.p.108.
Commendatarius an ad illud teneatur. q.5. ibid.
An illud anticipare, vel poſtponere in Choro poſsit. q.6. ibid.
An illud recitare iuxta ordinem Breuiarij Romani. q.7.p.110.
Vel mutare ſtante aliquo graui negotio, aut occupatione q.8.p.111.
Abbas an poſsit mentaliter in toto, vel magna ex parte diuinum Officium recitare. diſp.10.q.9. ibid.
An ſedendo, ſtando, & deambulando. q.10.q.112.
In quas pœnas incidat diuinum Officium omittens. q.11.p.113.
An poſsit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione diuini Officij eximere. q.12.p.114.
An Religioſos ſibi ſubditos, Choro deſtinatos, poſsit in laicum ſtatum transformare. q.13. ibid.
An ſtatuere Officium Conuerſis, & Monachis neſcientibus benè legere. q.15.p.116.
Abbatum poteſtas circa officium prædicationis. diſp.11. per tot.p.116.
Abbas an prædicationes facere ſuis ſubditis teneatur. diſp.11.q.1.p.ead.
Per ſe, vel per alios. q.2.p.118.
Abbatum poteſtas circa ieiunium. diſp.12. per tot.p.121.
Abbas an præter ieiunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur cum ſuo Conuentu alia obſeruare. diſp.12. q.1.p.122.
An cum ſuis Monachis ad ieiunium Aduentus teneatur. pag.123.
Abbas quando teneatur ſeruare in ſuo Monaſterio ieiunia ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta. diſp.12.q.3.p.ead.
An poſsit ſuis Religioſis profeſsis, qui nondum ad ieiunandi tempus peruenerunt, ieiunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere. q.4.p.124.
Abbas an poſsit ſuos Monachos à Ieiuniis eximere. diſp.12.q.5.p.125.
An propter aliquod pietatis, miſericordiæ, familiaritatis, vel ſocietatis officium ſe, ſuóſque à ieiuniis poſſit ſoluere. q.6.p.126.
Quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat. q.7.p.127
An iuſta de cauſa, & in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos. q.8. ibid.
An tempore ieiunij prætextu conſuetudinis vti poſſit caſeo, butyro, ouis, lacte, vel etiam carnibus. q.9. pag.128.

An

Index Quæſitorum.

An horam ieiunij à Regula aſſignatam præuenire. q.10 p.129.

Abbati,& Monachis an carnium eſus interdictus diſp.12. q.11 p.130.

Abbatum,& Prælatorum inferiorum poteſtas,quoad caſus ſibi reſeruatos,& abſolutionem ab eis præſtandam.diſput.13.per tot.p.131.

Abbates,& alij Prælati Regulares an ſibi caſus reſeruare poſſint.p.1.p.132.

Enumerantur.q.2.p.133.

Abbas an aliquem ſubditum excommunicans, poſſit eiuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſeruare.q.3.p.141.

Abbas an poſſit circa actus internos caſum ſibi reſeruare q 4 pag.142.

An caſus ab ipſo reſeruati ſint etiam pro Nouitiis reſeruati.q.5.ibid.

An poſſit in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere.q.6.p.143.

An penes ſe caſuum reſeruatorum abſolutionem habeat.q.7.pag.144.

Abbas an pro reſeruatis caſibus debeat alios in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare. q.8.p.145.

Et ipſis pœnitentias imponendas taxare. quæſ. 9. pag.146.

Abbates approbati an, & quando poſſint à caſibus vel excommunicationibus Epiſcopis,vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere.q.13.p.151.

Quando à non reſeruatis Papæ.q.14.p.163.

Abbatum poteſtas ad ferendum excommunicationes, necnon ab eis abſoluendum. diſp.14 per tot. pag.170.

Abbas an poſſit ſuos Monachos excommunicare. q. 1. pag.171.

An extra ſua Monaſteria, & territoria. q.2.p.172.

Abbates an poſsint vti cenſuris extraiudicialiter, ad ſe, ſuarúmque Eccleſiarum bona tuenda.q.3.p.173.

Abbas à quibus excommunicari poſsit q 4.p.174.

cum Abbate excommunicato an ſubditi participare poſſint,& è conuerſo.q.5.p.176.

Abbates an à cenſuris à ſe latis abſoluere, & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi & aliis cenſuris præſtare debeant.q.6.p.177.

An excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes abſoluere ad eos ſpectet.q 8.p.178.

Abbas an poſsit abſoluere ſibi ſubditos a cenſuris reſeruatis,vel ab excommunicatione ab homine lata. q. 9. pag.179.

An ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum vel Monachum.q.10. pag.180.

Abbas excommunicatus ab excommunicatione *can. ſi quis ſuadente Diabolo*. 17. q.4.à quonam abſolui poſſit.q.11 p.181.

Abbas an poſsit abſoluere ſibi ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſeruatis, quæ in iure Epiſcopis committuntur.q.11.p.182.

An ab excommunicationibus, & cenſuris, quæ ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contrahuntur.q.13. ibid.

An ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa Beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis.q.14.p.183.

An à caſibus in Bulla Cœnæ.q 15 p.185.

An à cenſuris in Clauium contemptum incurſis.q.16. pag.192.

An ab hæreſi occulta.q.17.ibid.

Abbatum poteſtas quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab eis abſoluendum. diſput. 15. per tot. pag. 193. & ſeqq.

Abbas an poſsit ſuſpendere. diſput. 15.q.1.p.194.

An ſibi ſubditos laicos q.2.ibid.

An Monaſteria, Communitates,& Collegia ſibi ſubiecta.q.3.p.195.

An abſoluere à ſuſpenſione ob malè ſuſceptos Ordines.q.4.ibid.

Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus an cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus iuriſdictionis. diſput. 15. quæſ. 6. pag.197.

An ſuſpenſus ad Ordinum collatione,ſit etiam ſuſpenſus a Pontificalibus.q.7.p.198.

An ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis,nempe Ordines conferendi. q 8.ibid.

Abbatum poteſtas quoad interdictum, & ceſſationem à diuinis ponendum,necnon tollendum. diſp.16 p.198. & ſeqq.

An poſsit interdictum ferre.diſp.16.q.1.p.199.

Abbates, & alij Prælati,& Monachi exempti an poſsint à locorum Ordinariis interdici.q.2.p.200.

Quænam interdicta ſumere teneantur.q.3.pag.201.

Abbates an interdicti tempore poſsint Ordines conferre,ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere. diſp.16.q.5.p.204.

Et quæ Sacramenta adminiſtrare.q.6.pag.205.

An ſepulturam dare.q.7.p.206.

Abbas an ceſſationem à Diuinis in ſuis Eccleſiis ponere poſsit.diſp.16.q.8.p.207.

Qui poſsit illam ceſſationem tollere, & quæ forma ſit tunc adhibenda.q.9.p.208.

Quam pœnam incurrant,qui eam violauerint. q. 10. ibid.

Abbatum poteſtas quoad abſoluendum ab irregularitatibus. diſput.17.per tot.p.208.& ſeqq

Abbas an ſuis Monachis pœnam irregularitatis,& impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere poſsit. diſput.17.q.1.p.209.

An diſpenſare ſuper irregularitate contracta per Bigamiam q.3.p.210.

Per defectum corporis,& animæ.q.4.p.211.

Per defectum natalium.q.5.p.212.

Per homicidium voluntarium, vel mutilationem voluntariam alicuius membri.q.6.p.213.

Per infamiam.q 7.p.215.

Abbates cum ſuis ſubditis an diſpenſare poſsint in omnibus,in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis.diſput.17. q.8.p.217.

Abbatum poteſtas ad irritanda vota. diſput. 18. per tot. p.218.& ſeqq.

Abbas an vouere,& vota ſua emiſſa irritare poſsit.diſp.18. q.1.p.218.

Abbas ſecularis curam animarum habens,an poſsit votum Religionis emittere.diſp 18 q.2.p.219.

Ad quid teneatur, ſi votum emiſit,quod adimplere non poteſt.q.3.p.ead.

An poſsit irritare vota ſubditorum ſuorum. quæſ. 4. pag.ead.

An ſine cauſa,& ipſis inuitis.q.5.p.220.

An ante Religionis ingreſſum ab iis emiſſa. quæſ. 6. pag.221.

An votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem. q.7.p ead.

Abbas an poſsit irritare vota ſuorum Monachorum de eius licentia emiſſa.diſp.18.q.8.p.222.

An Generalis,vel alterius Prælati licentia emiſſa. q 9. p.ead.

An Nouitiorum ſuorum.q.10.pag.223.

Abbatis vicibus in Monaſterio qui fungitur, an poſsit Monachorum vota irritare.diſp.18.q.11.p.223.

Abbas an poſsit ſubditorum vota irritandi alteri facultatem delegare.diſp 18.q.12.p.ead.

An poſsit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſeruata.q.13.p.ead.

Abbatum poteſtas quoad diſpenſandum in votis.diſp.19. per tot.& ſeqq.

An habeat auctoritatem diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum diſp.19.q.1.p.226.

Abbates territorium habentes cum iuriſdictione Epiſcopali, an poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis diſpenſare.diſp.19.q.2.ibid.

An in votis ſuorum Nouitiorum.q.3.p.227.

An ſine cauſa.q.4 ibid.

An in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem. q.5.pag.228.

An in votis de ſua licentia, vel alterius Superioris emiſſis q.6.ibid.

An in votis ſecularium.q.7.p.229.

An in votis Summo Pontifici reſeruatis. quæſ. 8. ibid.

Abbates an diſpenſare poſſint in votis cum ſuis ſubditis qui prius adierunt Pontificem, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum.diſp.19.q.9.p.234.

Abbatum poteſtas ad commutanda vota. diſp. 20. per tot p.235.& ſeqq.

An ſuorum ſubditorum vota commutare poſſint. diſp.20.q.1.p.235.

An in æquale, ſiue in melius, ſiue in minus. qu. 3. pag.237.

Abbatum poteſtas quoad votum ſolemne Obedientiæ. diſp.21.per tot.p.238.

Abbas an habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia diſp.21.q.1.p.239.

An aliquid eis præcipere ſub pœna excommunicationis.q.2.ibid.

An ab eis exigere iuſiurandum q.3.p.240.

An actus internos, ad quos ipſi teneantur. quæſ. 5. pag.241.

Abbas an poſſit ſuis Monachis aliquid præcipere, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra eorum Regulam. diſp.21.q.7.p.243.

An cum eorum vitæ periculo.q.8.p.244.

An quod ſit contra Deum,& Eccleſiæ ordinationes. q.9.p.245.

An aliquid, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum.q.10.pag.246.

Abbatum Officium,& poteſtas quoad votum ſolemne Paupertatis.diſp.22.per tot. p.249.& ſeqq.

Abbas debet eſſe caſtitatis amator. diſp.23.q.1.p.266.

An habeat auctoritatem diſpenſandi ſuper voto Caſtitatis.q.2.ibid.

An pœnam poſſit imponere Monacho, qui illud votum per matrimonium violauerit.q.3.p.267.

Abbas ad quid teneatur circa illud votum, ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus.q.4.ibid.

An poſſit peculium ſuis Monachis concedere.diſp.22. q.5.pag.252.

An aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto abſque vitio proprietatis.q.6.p.255.

Abbati quæ licentia neceſſaria ſit, vt eius Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis. diſp.22.q.8. pag.256.

Abbas an aliquid poſſit in eleemoſynam erogare.diſp.22. q.14.p.263.

Abbas an facultates Monaſterij poſſit in quos voluerit vſus expendere. diſp.22.q.15.ibid.

An ſimul cum Conuentu poſſit ex bonis Monaſterij certos annuos reddıtus ſingulis Religioſis ad victum & veſtitum aſſignare.q.16.p.264.

An à paupertatis voto, eo quod ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem aſſumptus ſit, eximatur. q. 17. ibid.

Teſtamentum an condere poſſit.q.18.p.265.

Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas quoad votum ſolemne Caſtitatis. diſput. 23. per tot. pag.266.

Abbatem, aliúmque Prælatum Eccleſiaſticum Caſtitatis amatorem eſſe conuenit.q.1.ibid.

Abbas an poſſit diſpenſare in voto Caſtitatis. quæſ. 2. ibid.

Abbatis, vel alterius Prælati Regularis an ſit pœnam Monacho imponere, qui Caſtitatis votum per Matrimonium violauerit.diſp.23.q.3.p.267.

Ad quid teneatur circa Caſtitatis & Obedientiæ votum, ad Epiſcopatum vel Dignitatem Eccleſiaſticam extra Religionem aſſumptus.q.4.ibid.

Abſoluere.

Abſoluere aliquando plenariè ſuos Monachos an poſſit Abbas.diſp 9.q.5.p.102.

Abſoluendi à reſeruatis Abbas tribuens facultatem Confeſſariis, an illis pœnitentias taxare poſſit. diſp. 13. q.9 p.146.

Abſoluere à quibuſnam poſſit ſubditus caſu, vel cenſura reſeruata innodatus, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſeruarat.diſp.13.q.11.p.148.

Abſolui Regulares qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, an poſſint eius virtute à caſibus reſeruatis. q.12.p.149.

Abſoluere à caſibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, an, & quando poſſint Abbates,& Confeſſarij Regulares approbati. diſput. 13. quæſ. 13. p.151.

Abſoluere ab Excommunicationibus, & caſibus Papæ non reſeruatis an poſſint ſuos ſubditos Prælati Regulares.diſp.13.q.14 p.163.

Abſoluendi ab excommunicatione Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp.14. per tot. p.170. & ſeqq.

Abſoluere à cenſuris à ſe latis an poſſint Abbates, & Prælati Regulares: & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant, diſp.14 q.6.p.177.

Abſoluere an poſſit Prælatus Superior Religionis ab excommunicatione,& cenſura lata ab inferiori. q. 7. ibid.

Abſoluere an poſſint Abbates,& Prælati Regulares excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes.q.8.p.178.

Abſoluere an poſſit Abbas ſuos ſubditos à cenſuris reſeruatis, vel ab excommunicatione lata ab homine. q.9.p.179.

An ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum, vel Monachum.q.10. pag.180.

Abſolui à quonam poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can. Si quis ſuadente Diabolo*.diſp.14.q.11.p.181.

Abſoluere an poſſit Abbas ſuos ſubditos, ab excommunicationibus Papæ reſeruatis, quæ in iure Epiſcopis committuntur.q.12.p.182.

An ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis.q.13.ibid.

Abſoluere an poſſint Abbates ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis. quæſ. 14. pag.183.

An à caſibus in Bulla Cœnæ contentis. q.15.p.85.

An à cenſuris in Clauium contemptum incurſis.q.16. pag.192.

An ab occulta hæreſi.q.17.ibid.

Abſoluere an poſſint à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta.diſp.15.q.4.p.195.

Index Quæſitorum.

Abſolutio.

Abſolutio,& diſpenſatio pro malè ordinatis ab Abbate. diſp.2.q.13.p.17.

Abſolutiones, & Indulgentias concedendi Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 9. per tot. pag.98.

Abſolutio præſtanda ab Abbatibus & Prælatis Regularibus quoad caſus ſibi reſeruandos. diſput. 13. per tot.p. 132.

Abſolutionem excommunicationis, Abbas aliquem ſubditum excommunicans an poſſit ſibi reſeruare. diſput.13.q.3. p. 141.

Abſolutio a caſibus reſeruatis an ſit penes Abbatem. diſp.13.q.7. p.144.

Abſolutionis forma in cenſuris per Abbates præſtanda. diſp.14.q.6. p.177.

Abſolutio ab Abbatibus & Prælatis inferioribus præſtanda quoad ſuſpenſiones ferendas.diſp.15. per tot. p.193.& ſeqq.

Abſolutio ab irregularitatibus vigore priuilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, quomodo per eorum verba explicanda.diſp.17.q.2 p.209.

Accipere

Accipere aliquid ab alijs an poſſint Monachi abſque Abbatis licentia.diſp.22.q 3.p.251.

Accipere vt poſſint Monachi, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis,qualis licentia Abbatis ad hoc ſit neceſſaria. quæſ. 8. p.256.

Accipere, vel mittere literas an poſſint Religioſi abſque Abbatis licentia.q.11.p.260.

Actus

Actus internos an poſſit Abbas ſuis ſubditis præcipere: & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire.diſp.21.q.5.p.241.

Aduentus.

Aduentus Domini tempore an Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad ieiunium.diſp. 12.q.2 p.123.

Ætas.

Ætas legitima an ad Ordines requiratur, & quæ ſit. diſp 2.q.15.p.23.

Altare.

Altare portatile an Abbati in celebratione Miſſæ permiſſum ſit.diſp.5.q 6.p 47.

Anniuerſarium.

Anniuerſariorum Miſſæ an per Abbates, vel Generales ad minorem numerum reduci poſſint.diſput.5.q.10. pag.63.

Approbatio.

Approbatio in vno Epiſcopatu Religioſis ad Confeſſiones audiendas conceſſa, an pro omnibus valeat. diſp.6.q.14.p 80.

B

Baptiſma.

BAptiſmatis quoad Sacramentum Abbatis poteſtas. diſp 4.per tot.p. 41.& ſeqq.

Baptiſmatis Sacramentum Abbas an miniſtrare poſſit. diſp 4.q.1.ibid.

Baptiſmatis in Sacramento an Abbas,vel alius Prælatus Regularis poſſit ſuſcipere infantem.q.2.ibid.

S.Baſilius.

S.Baſilij Magni Regula, & eius Monachorum Congregationes.diſp.24.q.3.p.274.vſque ad 301.

S.Benedictus.

S.Benedicti Regula,& Congregationes ſub ea militantes.diſp.24.q.5.p 369.ad 384.

Benedictio.

Benedictio ornamentorum,& aliorum vaſorum Eccleſiaſticorum an interdicti tempore ab Abbate fieri poſſit.diſp 16 q.5.p.104.

Bigamia.

Bigamiæ ab irregularitate contracta, ab Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis. diſput.17.quæſ.3. pag 210.

Breuiarium.

Breuiarij Romani ordinem an in officio recitando teneantur ſeruare Regulares Prælati.diſp.10.q.7.p.110.

Bulla.

Bullæ Cruciatæ vigore,ſiue aliarum huiuſmodi Indulgentiarum,an poſſint Monachi, vel Nouitij, alteri, quam Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. diſp.6.q.7.p 71.

Bullæ in Cœna Domini à caſibus an Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos.diſp.14.q.15.p.185.

Butyrus.

Butyro,caſeo,ouis,lacte, vel etiam carnibus,an Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci tempore ieiunij.diſp.12.q. 9.p.128.

C

Capella.

CApellarum Miſſæ an ad minorem numerum poſſint ab Abbatibus, & Generalibus reduci. diſp 5.q.10.p.63.

Capitulum.

Capitula Regularia an poſſint ſuos Monachos excommunicare.diſp.14.q.1.p 171.

Capitula a quibus excommunicari poſſint. diſp.14.q 4. pag.174.

Caro.

Carnibus,butyro,ouis,vel lacte an Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci tempore ieiunij.diſp.12.q.9.p.128.

Carnium eſus an Abbati & Monachis ſit interdictus. diſp.12.q.11.p. 130.

Caſeus.

Caſeo an prætextu conſuetudinis Abbas & Monachi tempore ieiunij veſci poſſint.diſp.12.p.9.p.128.

Caſtitas.

Caſtitatis quoad votum ſolemne, Abbatum, & aliorum Prælatorum poteſtas.diſp.23.per tot.p.266.

Caſtitatis amatorem an Abbatem, aliumque Prælatum Eccleſiæ eſſe deceat q 1.ibid.

Caſtitatis ſuper voto an Abbas,& alij Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi.q.2.ibid.

Caſtitatis votum qui per matrimonium violauerit Monachus, an Abbatis ſui pœnæ ſubiacere debeat. q.3.p.267.

Caſtitatis voto quomodo teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum,vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus.q.4.ibid.

Caſus.

Caſus quoad ſibi reſeruandos, & abſolutionem ab eis præſtandam Abbatum, & Regularium Prælatorum poteſtas.diſp.13.per tot.p.132.

Caſus an Abbates,& Prælati Regulares poſſint ſibi reſeruare q.1.ibid.

Caſus quoſnam poſſint Abbates ſibi reſeruare. qu.2. p 133.

Caſum circa actus internos an poſſit Abbas ſibi reſeruare.q. 4.p.142.

Caſus ab Abbate reſeruati an ſint etiam pro Nouitiis reſeruati.q.5.ibid.

Caſuum reſeruatorum abſolutio an ſit penes Abbatem. q 7.p.144.

Caſibus pro reſeruatis an in ſuo Monaſterio alios Confeſſarios deputare debeat Abbas.q.8.p.145.

Index Quæſitorum.

Caſu reſeruato in vno Monaſterio innodatus Monachus, an pergens in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolui, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat. q. 10. p. 147.

Caſu, vel cenſura innodatus ſubditus, à quibus poſſit abſolui, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſeruauit. quæſ. 11. p. 148.

Caſibus à reſeruatis abſolui an poſſint virtute Bullæ Cruciatæ, qui eam legitimè acceperunt, Regulares. diſput. 13. q. 12. p. 149.

Caſibus à reſeruatis Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ, vtrum & quando Abbates, & Prælati, ac Confeſſarij Regulares approbati poſſint abſoluere. diſp. 13. q. 13. p. 151.

à Caſibus Papæ non reſeruatis an abſoluere poſſint Prælati Regulares. diſp. 13. q. 14. p. 163.

Celebratio Miſſæ, vide *Miſſa*.

Cenſura.

Cenſuris an extraiudicialiter vti poſſint Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque, & Eccleſiarum ſuarum iuribus, & bonis tuendis. diſp. 14. q. 3. p. 173.

Cenſura, & ab excommunicatione lata ab inferiori an Prælatus Superior Religionis abſoluere poſſit. diſp. 14. q. 7. p. 177.

Cenſuris à reſeruatis, vel ab excommunicatione lata ab homine an Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos. diſput. 14. q. 9. p. 179.

Cenſura innodatus ſubditus, à quibus poſſit abſolui, mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui cenſuram ſibi reſeruauit. diſput. 13. quæſ. 11. p. 148.

Cenſuris, & ab excommunicatione ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſoluere ſuos ſubditos an poſſint Abbates. diſputat. 14. quæſit. 13. p. 182.

Cenſuris, & ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia, vel prælationes obtinendas contractis, abſoluere ſubditos an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. q. 14. p. 183.

Cenſuræ, aut excommunicationis ſub pœna an Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit aliquid præcipere ſuo ſubdito. diſp. 21. q. 2. p. 239.

Ceſſatio.

Ceſſationes à Diuinis, & Interdictum ponendi, necnon ea tollendi poteſtas Abbatum, & Prælatorum inferiorum. diſp. 16 per tot. p. 198.

Ceſſationem à Diuinis Abbas an ponere poſſit. quæſ. 8. p. 207.

Ceſſationem à Diuinis ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, qui poſſit, & quæ forma tunc ſit adhibenda. q. 9. p. 208.

Ceſſationes à Diuinis Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes, in quas pœnas incurrant. q. 10. p. ead.

Chorus.

Choro in Diuino officio perſoluendo an teneatur Abbas. diſp. 10. q. 2. p. 119.

Choro deſtinatos ſibi ſubditos Religioſos, & proinde ad Sacerdotium promouendos an Abbates & Prælati Regulares poſſint ad ſtatum laicorum transferre, ita vt Religioſi laici remaneant. diſput. 10. quæſ. 18. p. 114.

Choro Religioſus profeſſus deputatus, & ab Abbate iuſta de cauſa ad Conuerſorum ſtatum tranſlatus, an teneatur diuinum officium perſoluere. diſp. 10. q. 14. pag. 115.

Chriſma.

Chriſma an poſſint Abbates conficere. diſp. 3. quæſ. 2. p. 12.

Claues S. Sedis.

Clauium in contemptum à cenſuris incurſis an poſſit Abbas ſuos ſubditos abſoluere. diſput. 14. quæſ. 16. pag. 182.

Clericus.

Clerici ſeculares an poſſint dimiſſorias literas ab Abbatibus, quibus ſubditi ſunt, accipere. diſp. 2. quæſ. 17. pag. 15.

Clericorum Regularium Congregationes ſub particularibus inſtitutis viuentes. diſp. 24. quæſ. 8. pag. 469. & ſeqq.

Commendatarius.

Commendatarius Abbas an teneatur Diuinum officium celebrare. diſp. 10. q. 5. p. 108. Vide *Abbas*.

Commodatum.

Commodato, vel mutuo an aliquid dare, vel accipere poſſint Monachi ſine Abbatis licentia. diſp. 22. q. 10. pag. 260.

Communio.

Communione ſacra vt reficiantur, & ſaltem ſemel in menſe confiteantur, an Abbas cogere poſſit ſuos Monachos. diſp. 6. q. 20. p. 89.

Communitas.

Communitates, & Collegia Abbati ſubiecta an ab ipſo ſuſpendi poſſint. diſp. 15. q. 3. p. 195.

Commutare vota, vide *Vota*.

Confeſſarius.

Confeſſarius, & Sacerdos proprius ſuorum Monachorum an ſit Abbas. diſp. 6 q. 2. p. 65.

Confeſſarios in Monaſterio ſuo deputare an debeant Abbates, & Prælati Regulares. diſput. 6. quæſ. 3. pag. 66.

Quales, & quorum confeſſiones audire poſſint. q. 4. pag. 67.

Confeſſariis Conuentualibus an Abbates poſſint pœnitentias ſuorum Monachorum peccatis iniungendas taxare. q. 5. p. 68.

Confeſſariis aliis quàm ab Abbate ſuo deſtinatis, an poſſint Monachi confiteri. diſp. 6. q. 6. ibid.

Confeſſarium etiam ſecularem ab Ordinario non approbatum eligendi facultatem ſuis Monachis an Abbas concedere poſſit. diſp. 6. q. 8. p. 73.

Confeſſarium eligendi facultas ab Abbate ſuis Monachis conceſſa quantum duret. diſput. 6. quæſ. 9. pag. 74.

Confeſſarium quem voluerit, an ſibi poſſit Abbas eligere. diſp. 6 q. 10. ibid.

Confeſſarios ad ſecularium Confeſſiones audiendas intra terminos ſuæ iuriſdictionis an Abbates approbare poſſint. diſp. 6. q. 11. p. 76.

Confeſſarij pro reſeruatis caſibus an deputari debeant ab Abbate. diſp. 13. q. 8. p. 145.

Confeſſarius abſoluendi facultatem à reſeruatis tribuens Abbas, an poſſit illis pœnitentias taxare. diſp. 13. q. 9. p. 146.

Confeſſarij Regulares approbati an, & quando poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere. diſp. 13. q. 13. p. 151.

Confeſſarij Regulares an in votis Summo Pontifici reſeruatis diſpenſare poſſint. diſp. 19. q. 8. p. 229.

Confeſſarij Regulares an poſſint ſecularium vota commutare. diſp. 20. q. 2. p. 233.

Confeſſio.

Confeſſionem Monachi ſui audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri. diſp. 6 q. 2. p. 66.

Confeſſiones ſecularium an poſſint audire Abbates, & Monachi. diſp. 6 q. 12. p. 77.

An ab Epiſcopo approbati, & Parochis contradicentibus. q. 13. p. 80.

ad Confeſſiones vno in loco approbatio, an pro omnibus valeat. q. 14. p. ead.
Confeſſiones ſecularium an abſque Abbatis ſui licentia poſſint audire Monachi. diſp. 6. q. 15. p. 81.
an Confeſſiones ſuorum familiarium, abſque Ordinariorum approbatione. q. 16. p. 83.
Confeſſiones ſecularium audire an poſſint Abbates per examen ab ordinario non approbati. q. 17. p. 87.
Confeſſionem generalem peccatorum an pluries facere Religioſos expediat. q. 18. p. 88.

Confirmatio Sacramentum.

Confirmationis quoad Sacramentum Abbatum poteſtas. diſp. 3. per tot. p. 40.
Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas adminiſtrare. q. 1. ibid.

Confiteri.

Confiteri an liceat Monachis alteri quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis. diſp. 6. q. 6. p. 68.
Confiteri per Bullam Cruciatæ, ſiue alias Indulgentias an poſſint Monachi, vel Nouitij alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis. q. 7. p. 71.
Confiteri ſemel in anno Abbati peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa, an Abbas Monachos ſuos obligare poſſit. q. 19. p. 89.
Confiteri ſemel in menſe, & ſacra Communione refici an Abbas ſuos Monachos cogere poſſit. q. 20. p. ead.
Etiamſi venialibus tantùm culpis obnoxij ſint. q. 21. p. 90.

Congregatio.

Congregationes Monachorum S. Baſilij. diſp. 24. p. 271. vſque ad 306.
Congregationes omnium militantium ſub Regula S. Auguſtini Hippon. Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris. diſp. 24. q. 4. 2 p. 306. ad 367.
Congregationes ſub Regula S. Benedicti militantes enumerantur. diſp. 24. q. 5. p. 367. ad 442.
Congregationes ſub B. Franciſci Regula militantes. diſput. 24. q. 6. p. 442. vſque ad 458.
Congregationes Regulares ſub particulari Regula viuentes. diſp. 24. q. 7. p. 458. & ſeqq.

Conſecratio.

Conſecrationes vaſorum, & Eccleſiaſticorum ornamentorum an ab Abbate, tempore interdicti fieri poſſint. diſp. 16. q. 5. p. 204.

Conuerſus.

Conuerſis Monachis neſcientibus benè legere an officium poſſit Abbas ſtatuere. diſput. 10. quæſit. 15. p. 116.

Cruciata Bulla.

Cruciatam per Bullam, ſiue per alias Indulgentias an poſſint Monachi, vel Nouitij alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. diſput. 6. quæſ. 7. pag. 71.
Cruciatam Bullam Regulares qui legitimè acceperunt, an poſſint eius virtute à Caſibus reſeruatis abſolui. diſp. 13. q. 12. p. 149. Vide *Bulla.*

D

Dare.

DAre, commodare, vel mutuo aliquid tradere, &c. an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu. diſp. 22. q. 10. p. 260.

Declaratio.

Declarationes aliquot Sacræ Congregationis Concilij ſuper Decretis Vrbani VIII. de celebratione Miſſarum. diſp. 5. q. 9. p. 57. & ſeqq.
Declarationes aliquot Sacræ Congreg. Concilij ſuper Conſtitutione Greg. XV. de exemptorum priuilegiis. diſp. 6. q. 16. p. 85.

Decretum.

Decreta Vrbani VIII. de celebratione Miſſarum. diſp. 5. q. [illegible] 5. & ſeqq.

Defectus.

ſuper Defectibus corporis & animæ, ex quibus prouenit irregularitas, an diſpenſare ſibi ſubditos poſſit Abbas. diſp. 17. q. 4. p. 211.
An ſuper defectu Natalium. q. 5. p. 212.

Delegare.

Delegare alteri poteſtatem vota irritandi ſubditorum an poſſit Abbas. diſp. 8. q. 12. p. 224.

Denunciatio.

Denunciationes Matrimoniorum an remittere poſſint Abbates, vel alij Prælati habentes populum, in quem iuriſdictionem exerceant. diſp. 8. q. 4. p. 96.
An eas remittere poſſit Abbas Commendatarius. p. 97.

Diaconus.

Diacono an poſſit Abbas committere, vt Euchariſtiam adminiſtret. diſp. 5. q. 2. p. 44.

Dimiſſoriæ literæ.

Dimiſſorias literas an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere. diſp. 2. q. 25. p. 33.
Dimiſſorias literas Clericis ſecularibus ſibi ſubditis an poſſit Abbas concedere. diſp. 2. q. 26. p. 34.
Dimiſſorias literas an poſſit Abbas Nouitiis concedere. diſp. 2. q. 27. p. 35.
Dimiſſoriæ an dari poſſint ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo. diſp. 2. q. 28. p. 36.
Dimiſſoriæ an expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit. diſp. 2. q. 29. p. 36.

Diſpenſare, Diſpenſatio.

Diſpenſandi in votis, Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 18. per tot. p. 218.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur. diſp. 2. quæſ. 22. pag. 30.
Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines Minores, quando Abbates ſtante aliquo impedimento, illos ad Epiſcopum ordinandos mittunt, an ad Abbates ſpectet; an verò competat Epiſcopo ordinatori. q. 23. p. 31.
Diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad maiores Ordines an Abbates poſſint, & quæ cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiratur. quæſit. 24. ibid.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta per bigamiam. diſp. 17. q. 3. pag. 210.
Diſpenſare an poſſit Abbas ſuper irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis, & animæ. q. 4. pag. 211.
An ſuper irregularitate contracta ex defectu Natalium. q. 5. p. 212.
An ſuper irregularitatibus prouenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicuius membri. q. 6. p. 213.
An ſuper irregularitate ex infamia proueniente. q. 7. p. 215.
Diſpenſare an poſſint Abbates cum ſuis ſubditis in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. quæſ. 8. pag. 217.
Diſpenſandi auctoritas in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum an ſit in Abbate. diſp. 19. q. 1. p. 226.
Diſpenſare in votis cum ſubditis ſuæ Diœceſis an poſſit Abbas territorium habens cum iuriſdictione Epiſcopali. q. 2. p. ead.
An in votis ſuorum Nouitiorum q. 3. p. 227.
Diſpenſare in votis ſuorum ſubditorum an poſſit ſine cauſa Abbas. q. [illegible] ead.

Diſpenſare

Diſpenſare ſuos Monachos in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem an poſſit Abbas.q 5.p.128.
Diſpenſare in votis de ſua,vel alterius Superioris licentia emiſſis an poſſit Abbas.q.6 p.ead.
An in votis ſecularium.q.7 p.229.
An in votis Summo Pontifici reſeruatis, vbi & quando poſſint in eis Epiſcopi diſpenſare.quæſ 8. p.ead.
Diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, qui priùs adierint Pontificem, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum. diſp 10 q.9.p.234.
Diſpenſandi ſuper Caſtitatis votum auctoritatem an habeant Abbates, & alij Prælati Regulares.diſp.23. q.2.p.266.
de Diſpenſatione pro iis,qui malè ordinantur. diſput.2. q. 5.p.17.

Dubium.

Dubium D Card.Seraphini ſuper facultate Abbatibus conceſſa Ordines ſacros conferendi, reſolutum. diſput.2.q.7.p.13.

E

Electus.

ELectus & confirmatus in Epiſcopum an poſſit Ordines minores ſubditis illius Epiſcopatus conferre ante conſecrationem ſuam.diſp.2.q 11.p 16.

Eleemoſyna.

Eleemoſynam an facere poſſint Monachi abſque Abbatis licentia.diſp.22.q.13.p.261.
in Eleemoſynam an poſſit Abbas aliquid erogare. diſput.22.q.14.p.263.

Emere.

Emere,commutare,vel expendere,ſiue aliquid commodato, vel mutuo dare an poſſint Monachi, abſque Abbatis conſenſu.diſp.22.q.10 p.260.

Epiſcopus.

Epiſcopum ad quem mitti debeant Monachi ad Ordines ſuſcipiendos.diſp.2.q.18.p.26.
Epiſcopus ab Abbate inuitatus an poſſit in eius Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani.q.19.p.27.

Euchariſtia.

Euchariſtiæ circa Sacramentum Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.5.per tot.p. 43. & ſeqq.
Euchariſtiæ Sacramentum ſuis Monachis miniſtrare an ad Abbatem ſpectet.q.1.p.44.
Euchariſtiæ Sacramenti adminiſtratio an Diacono ab Abbate committi poſſit.q.2.p.49.
Euchariſtiæ Sacramentum an aliis, quàm ſuis Monachis poſſit Abbas adminiſtrare.q 3.ibid.
Euchariſtiam fidelibus vt miniſtrent, an poſſit Abbas externis Sacerdotibus in ſua Eccleſia concedere.q 4. pag.47.

Examen.

Examen ab Ordinario an neceſſarium ſit Abbati ad ſecularium confeſſiones audiendas. diſp 6. q.17.p.87.
Examinandi an ab Abbate ſuo, vel epiſcopo ordinanto ſint Monachi.diſp.2.q.20.p.28.

Excommunicare.

Excommunicare, & ab excommunicationibus abſoluere an poſſint Abbates & Prælati inferiores.diſput.14 per tot.p.170.& ſeqq.
Excommunicare an poſſint ſuos Monachos. q.1 p.171.
An extra ſua Monaſteria, & territoria quæſ. 2. pag.172.
Excommunicati à quibus Abbates,& Capitula poſſint. diſp.14.q.4 p.174.

Excommunicatio.

Excommunicationibus ab illis Papæ non reſeruatis an abſoluere poſſint Abbates, & alij inferiores Prælati.diſp.13 q 14.p 163.
Excommunicationis abſolutio an reſeruari poſſit Abbati ſubditum ſuum excommunicanti.diſput.13.q.5. pag 141.
Excommunicationibus, ſeu cenſuris an Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores, pro ſe, ſuiſque & Eccleſiarum ſuarum iuribus,& bonis tuendis,vti poſſint extraiudicialiter aduerſùs moleſtiam inferentes. diſput.14.q.3.p 173.
Excommunicatione,& à cenſura lata ab inferiori, an Prælatus poſſit abſoluere.q.7.p.177.
Excommunicatione lata ab homine, vel à cenſuris,an poſſit Abbas abſoluere ſuos ſubditos.q.9.p.179.
Excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum, vel Monachum,an Abbates,& Prælati inferiores poſſint abſoluere ſubditos. q.10 p 180.
Excommunicatione *Can.Si quis,ſuadente Diabolo*: irretitus Abbas, vel alius Prælatus Regularis, à quonam abſolui poſſit.q.11.p.181.
Excommunicationibus ab iis quæ Papæ reſeruantur,& in Iure Epiſcopis committuntur,an Abbas abſoluere poſſit q.12.p 181.
Excommunicatione, & à cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis, Abbates, & alij Prælati inferiores an poſſint ſuos ſubditos abſoluere. q. 13. ibid.
Excommunicatione, & à cenſuris contractis per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas, an Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos abſoluere.q.14.p.183.
Excommunicatione, ſeu ab excommunicationibus, & caſibus Bullæ in Cœna Domini, an Abbas poſſit ſubditos abſoluere.q.15 p 186.
Excommunicationibus, ſeu cenſuris in Clauium contemptum incurſis, Abbas an poſſit ſubditos abſoluere.q.16.p.192.
Excommunicationis, aut alterius cenſuræ ſub pœna, an aliquid ſuo ſubdito præcipere poſſit Abbas, vel Prælatus Regularis.diſp.21.q.1 p.239.

Excommunicatus.

Excommunicatus Abbas an poſſit validè Ordines conferre,& quid ſi eos conferat.diſp.2.q 12.p 16.
Excommunicatus Abbas, vel ſuſpenſus declaratus an dimiſſorias ſuis Monachis conferre valeat. diſput.2. q.28.p.36.
Excommunicato cum Abbate vel Prælato an participare poſſint ſubditi, & è conuerſo. diſput. 14. q.5. p.178.
Excommunicatos ab homine an abſoluere poſſint Abbates in Religionem ſuam ingredi volentes. diſp.14. q.8.p.178.

Exemptus.

de Exemptorum priuilegiis Declarationes aliquot Sacræ Congr.Concilij, ſuper Conſtitutione Gregorij XV.diſp.6.q.16.p.85.

Expendere.

Expendere,commutare,vel emere, ſeu aliquid commodato, vel mutuo dare an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu.diſp.22.q.10 p.260.
Expendere an poſſit Abbas facultates Monaſterij in quos voluerit vſus.diſp.21.q.11 p.263.

Extrema-Vnctio.

Extremæ Vnctionis quoad Sacramentum, Abbatis,& aliorum Prælatorum inferiorum officium, atque poteſtas.diſp 7.per tot.p.91.
Extremæ-Vnctionis Sacramentum adminiſtrare an poſſit Abbas.q.1.ibid.& quid peſtilentiæ tempore.ibid.

Extremæ

Extremæ-Vnctionis Sacramentum an Abbas,& Monachi poſſint ſecularibus abſque Parochi licentia, conferre.q.2.p.92.

Extremæ-Vnctionis Sacramentum an Abbas Oblatis, Nouitiis,Familiaribus,Seruitoribus, & aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterij, poſſit miniſtrare. q.3. pag 93.

F

Facultas.

FAcultas Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa quantum duret. diſp.6. q.9. p.73. Vide *Confeſſarius.*

Facultates Monaſterij ſui an poſſit Abbas in quos voluerit vſus expendere.diſp.22.q.15.p.263.

Familiaris.

Familiarium ſuorum confeſſiones audire abſque Ordinariorum licentia & approbatione an poſſint Regulares.diſp.6 q.16.p.83.

Familiaritas.

Familiaritatis cauſa an ſolui poſſit ieiunium. diſput. 12. q.6.p.126.

S.Franciſcus.

S.Franciſci Regula.diſp.24.q.6.p.443.& ſeqq.

Fraternitas.

Fraternitatis chartas, ſeu literas gratioſas, an expediat Abbates,alióſque Religiorum Prælatos,benefactoribus,& benemeritis concedere.diſp.9.q.4 p.101.

G

Generales.

GEnerales Ordinum an Miſſas Capellarum & Anniuerſariorum ad minorem numerum reducere poſsint.diſp.5.q.10.p.63.Vide *Abbates.*

H

Hæreſis,Hæreticus.

HÆreſi ab occulta Abbas an poſsit abſoluere. diſput.14.q 17.p.192.

Hæreticus an valide poſsit ad Ordines promouere, & quid ſi promoueat.diſp.2.q.12.p.16.

Homicidium.

Homicidio ex voluntario ſuper irregularitatibus prouenientibus an cum ſuis Monachis poſsit Abbas diſpenſare.diſput.17.q.6.p.213.

Hora Canonica.

Horarum Canonicarum circa recitationem, & Officij Diuini, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.10 per tot.p.103.

Horas Canonicas,& Officium Diuinum nunciare,& ordinare,an ad Abbatem pertineat. diſput.10. quæſ.1. p 104.

Horas Canonicas, & Diuinum Officium ordinando, quæ ſint ab Abbate animaduertenda.q.2.p.105.

Horas Canonicas,& Diuinum Officium in Choro perſoluere an teneatur Abbas. qu.3. 107. Vide,*Officium diuinum.*

I

Ieiunium.

IEiuniorum circa præcepta, Abbatum,& Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.12.per tot.p 121.& ſeqq.

Ieiunia an præter illa ab Eccleſiæ fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conuentu alia ieiunia obſeruare q 1.p.136.

Ieiunium Aduentus Domini ſeruare an obligetur Abbas cum ſuis Monachis.q 2.p.123.

Ieiunia ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta,quando teneatur Abbas in ſuo Monaſterio ſeruare.q 3 p.ead.

Ieiunia ſuæ Regulæ,& Religionis præcipere an poſsit Abbas ſuis Religioſis profeſsis,qui nondum ad tempus ieiunandi peruenerunt.q 4.p.124.

Ieiuniorum à lege Abbas an poſs t ſuos Monachos ſoluere q.5 p.125.

Ieiunium ſoluere,& ab illo ſe, ſuóſque Monachos diſpenſare,an poſsit Abbas,propter aliquod pietatis,vel miſericordiæ opus,ſiue ob aliquod familiaritatis,vel ſocietatis officium.q 6.p.126.

Ieiunium ſoluere, ſeu ſuper illo diſpenſare an poſsit Abbas cum ſuis Monachis, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat.q 7 p.127.

Ieiuniorum à lege an poſsit ſeipſum ſoluere Abbas in iis caſibus,in quibus poteſt ſuos Monachos. diſp.12. q 8.p.ead.

Ieiunij tempore an prætextu conſuetudinis Abbas, & Monachi veſci caſeo,butyro,ouis,lacte,vel etiam carnibus poſsint.q.9 p 128.

Ieiunij horam à Regula aſsignatam Abbas an poſsit præuenire,q.10.p.129.

Indulgentia.

Indulgentiæ aliquæ an concedant Monachis,vel Nouitiis,vt peccata ſua aliis quàm ab Abbate ſuo deſtinatis Confeſſariis confiteantur. diſp.6.q.7.p.71.

Indulgentias,& abſolutiones concedendi, Abbatum, & Prælatorum inferiorum facultas diſp.9 per tot.p.95. & ſeqq.

Indulgentias concedere an poſsint Abbas, & Prælati inferiores.q.1.ibid.

Indulgentias concedere inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia an poſsit Abbas.q.2 p.99.

Indulgentiarum,Orationum, & ſatisfactionum ſuorum ſubditorum an Prælati Regulares poſsint alios participes efficere.q.3.p.100.

Indulgentias,ſeu abſolutiones plenarias an poſsit Abbas aliquando ſuis Monachis impartiri.q.5.p.102.

Infamia.

ab Infamia vnde prouenit irregularitas,an poſsint cum ſuis ſubditis Abbates diſpenſare. diſp. 17. quæſ. 7. pag.215.

Infans.

Infantem in baptiſmate ſuſcipere, & eſſe patrinum, an Abbati vel Prælato Regulari licitum ſit. diſp. 4. q.2. pag. 43.

Infirmus.

Infirmus Monachus an à recitatione Officij poſsit eximi.diſput.10.q.12.p.114.Vide *Monachus.*

Inſtitutum.

Inſtituti Regularis antiquitas,eiúſque neceſsitas.diſp 24. q.1.p.268.

Interdicere, Interdictum.

Interdici à locorum Ordinariis an poſsint Abbates, & alij Prælati,& Monachi exempti. diſp.16.q 2 p.199.

Interdictum, & ceſſationem à diuinis ponendi, eáque tollendi, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.16.per tot.p.198.& ſeqq.

Interdictum an poſſit Abbas ferre.q.1 p.199.

Interdictum ferre an poſſint locorum Ordinarij in Abbates, & alios Prælatos, & Monachos exemptos. q.2.p.200.

Interdicta quænam Regulares obſeruare teneantur. diſp.16.q.3 p 201.

Interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum quibus diebus ſuſpendatur.diſp.16 q 4 p 201.

Interdicti tempore an Abbates poſſint Ordines conferre,& alia Epiſcopalia exercere. diſp.16.q.5.p.204.

Interdicti tempore quæ Sacramenta poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quàm Regularibus de iure communi, quæ verò ex priuilegio. diſp.16.q.6.p.205.

Interdicti tempore an poſſint Abbates de iure communi, vel priuilegio, in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare.q.7.pag.206.

Interdictus an poſſit Ordines ſacros conferre, & quid ſi in peccato mortali exiſtens conferat. diſp.2. q. 12. pag.15.

Interſtitia.

in Interſtitiis an diſpenſare poſſit Abbas cum ſuis Monachis quoad Ordines minores,& quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur.diſp.2.q.21.p.30.

in Interſtitiis ad minores Ordines requiſitis an diſpenſare poſſit Abbas ſuos Monachos, quando ſtante aliquo impedimento eos conferre non poteſt, an verò id ſpectet ad Epiſcopum ordinaturum.diſ.2.q.23.p.31.

in Interſtitiis ad Ordines maiores an poſſint ſuos Monachos diſpenſare Abbates, & quæ cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiſita. diſp.2.q.24.p.ead.

Irregularitas.

ab Irregularitatibus abſoluendi quam habeant poteſtatem Abbates,& alij inferiores Prælati.diſp.17.per tot. p.208.

Irregularitatis pœnam,& impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis an poſſit ſuis Monachis Abbas imponere.diſp.17.q.1.p.209.

ab Irregularitatibus vt abſoluere poſſint Abbates,priuilegiorum verba quomodo intelligenda ſunt. diſp.17. q.2.ibid.

ſuper Irregularitate per bigamiam contracta an diſpenſare poſſit Abbas ſuos Monachos. diſp.17.q.3.p.210.

an ſuper Irregularitate proueniente ex defectu corporis, & animæ q.4.p.211.

in Irregularitate proueniente ex homicidio voluntario, vel voluntaria alicuius membri mutilatione an diſpenſare poſſit Abbas.q.6.p.213.

Irritare.

Irritandi vota Abbatum,& aliorum Prælatorum Regularium poteſtas.diſp.18.per tot p.218.

Irritare vota ſubditorum an poſſit Abbas.q.4.p.ead.

Irritare vota ſubditorum ſine cauſa,ac etiam ipſis inuitis an poſſit Abbas.q.5.p.220.

Irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa an poſſit Abbas q.6.p.221.

Irritare votum ſubditi,de tranſitu ad arctiorem Religionem an poſſit Abbas.q.7.ibid.

Irritare vota ſuorum Monachorum de eius licentia emiſſa an Abbati conceſſum ſit q.8.p.222.

An de licentia Generalis,vel alterius Superioris emiſſa.q.9.p.ead.

Irritare an poſſit Abbas vota Nouitiorum.q.10.ibid.

Irritare an poſſit Monachorum vota, qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur.q.11.p.224.

Irritandi ſuorum ſubditorum vota an Abbas alteri poteſtatem delegare poſſit.q.12.p.ead.

Irritare ſuorum Monachorum vota Summo Pontifici reſeruata an poſſit Abbas q.13.p.ead.

Iuriſdictio.

Iuriſdictio ordinaria in Abbatibus, & Prælatis an ſit de iure diuino diſp.1.q.5.p.4.

Iuriſdictio Prælatorum Regularium an ſit ordinaria. q.5.p.ead.

Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes Abbates an poſſint Confeſſarios approbare ad ſecularium confeſſiones audiendas.diſp.6.q.11.p.76.

Iuriſdictionis ab actibus an cenſeatur ſuſpenſus, qui à Pontificalibus eſt ſuſpenſus.diſp.15.q.6.p.197.

Iuriſdictionem Epiſcopalem habentes Abbates an poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare. diſp.19.q.1.p.226.

An in votis ſuorum Nouitiorum. q.3.pag. 227. Vide *Diſpenſare.*

Iuſiurandum.

Iuſiurandum à ſubditis an exigere poſſint Prælati Regulares.diſp.21.q.3.p.240.

L

Lac.

LActe,caſeo,butyro, ouis, vel etiam carnibus veſci tempore ieiunij an poſſint Abbas, & Monachi prætextu conſuetudinis.diſp 12.q.9.p.128.

Licentia.

Licentia Parochorum quæ requiratur Prælatis Regularibus,vt matrimoniis intereſſe poſſint. diſp. 8. q. 2. pag.96.

Licentia quænam Abbati neceſſaria ſit,vt eius Monachi poſſint aliquid accipere, vel quocunque modo expendere,vel diſponere de temporalibus bonis.diſp.22. q.8 p.256.

Litera.

Literas dimiſſorias an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere.diſp.2.q.25.p.33.

Literas dimiſſorias an poſſit Abbas Clericis ſecularibus ſibi ſubditis concedere.q.26.p.34.

An Nouitiis dare.q 27.p.37.

Literas dimiſſorias ſuis Monachis an dare poſſit Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus. qu. 28. pag.36.

Literas dimiſſorias expirare an faciat mors, vel ceſſatio Abbatis,qui eas conceſſit. qu. 29. ibid. Vide,*Dimiſſoria.*

Literas gratioſas, ſeu fraternitatis an expediat Abbates, aliorque Religionum Prælatos benefactoribus,& benemeritis concedere.diſp.9.q.30.pag.101.

Literas ſcribere,vel recipere an poſſint Religioſi abſque Superioris ſui licentia. diſp.22.q.11.p.260.

Locus.

Locus ad Ordinum collationem qui requiſitus. diſp. 2. q.15.p.23.

Ludere.

Ludere an poſſint Monachi abſque Abbatis licentia. diſp.22.q.12.p.261.

M

Matrimonium.

MAtrimonij quoad Sacramentum, Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp.8.per tot p.95.& ſeqq.

Matrimoniis contrahendis an intereſſe poſſit Abbas, vel alius Prælatus inferior.diſp.8.q.1.p.95.

Et quâ licentia Parochorum.q 2.p.96.

Matrimonia ſolemnizantes Abbates abſque Parochorum licentia quam pœnam incurrant.diſp.8.q.3.p.ead.

Matrimoniorum denunciationes an remittere poſſint Abbates,vel alij habentes populum, in quem iuriſdictionem exerceant.q.4.ibid.

An eas denunciationes remittere poſſit Abbas Commendatarius.q 5.p.97.

Matrimonij de cauſis an cognoſcere poſſint Abbates,& alij Prælati inferiores non obſtante decreto Concil. Trid.c.10.*de reform.ſeſſ*.24.§ *Ad hæc*.q.6.ibid.

Matrimonium qui contrahit Monachus, an Abbatis ſui pœnæ ſubiaceat,an verò ſacræ Inquiſitionis. diſp.23. q.3.p.267.

Miſſa.

Miſſa.

Miſſæ circa ſacrificium, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 5. per tot. p. 43.

Miſſæ ad ſacrificium peragendum, vtrum, & quando teneatur Abbas. diſp. 5. q. 5. p. 47.

An in quocumque loco, & in altari portatili celebrare poſſit. q. 6. ibid.

Miſſam noctu, ante matutinum, vel poſt meridiem celebrare, vel celebrari facere an Abbas poſſit. diſp. 5. q. 7. p. 51.

Miſſæ ſacrificium vt ad intentionem ſuam applicet, an Abbas Monacho ſuo poſſit præcipere. diſp. 5. q. 8. pag. 52.

De ſtipendiis, aliiſque obligationibus Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſeruandis. qu. 9. pag. 53.

Miſſarum de celebratione Vrbani VIII. decreta. diſp. 5. q. 9. p. 55. & ſeqq.

Declarationes aliquot Sacræ Congr. Concil. ſuper his decretis referuntur p. 57.

Miſſas Capellarum & anniuerſariorum an ad minorem numerum reducere poſſint Abbates & Ordinum Generales. diſp. 5. q. 10. p. 63.

Miſſarum inter Pontificalium ſolemnia an indulgentias concedere poſſint Abbates, & alij inferiores Prælati. diſp. 9. q. 2. p. 99.

Monachus.

Monachos ante legitimam ætatem ordinandos an poſſit Abbas ad Epiſcopos mittere. diſp. 2. q. 15. p. 23.

Monachi an extra tempora mitti poſſint ab Abbatibus ſuis ad ſacros Ordines ſuſcipiendos. diſp. 2. q. 17. p. 25.

Monachi ad quem Epiſcopum mitti debeant, vt ad Ordines promoueantur. diſp. 2. q. 18. p. 26.

Monachos an poſſit Epiſcopus ab eorum Abbate inuitatus abſque licentia Epiſcopi Diœceſani ordinare. diſp. 2. q. 19. p. 27.

Monachi ordinandi an examinandi ſint ab Abbate ſuo, vel Epiſcopo ordinante. diſp. 2. q. 20. p. 28.

Monachis ab Abbate ſuo, vel Epiſcopo ordinandis quæ ſcientiæ idoneitas requiſita. diſp. 2. q. 21. p. 29.

Monachi quæ interſtitia ſeruare debeant quoad Ordines minores, & an in iis diſpenſare poſſit eorum Abbas. diſp. 2. q. 22. p. 30.

Monachi an poſsint ab Abbate ſuo excommunicato, vel ſuſpenſo literas dimiſſorias accipere. diſp. 2. q. 27. pag. 35.

Monachorum peccatis pœnitentias an taxare poſſit Abbas Confeſſariis Conuentualibus iniungendas. diſp. 6. q. 5. p. 68.

Monachis an liceat aliis quàm Confeſſariis ab Abbate ſuo deſtinatis peccata confiteri. diſp. 6. q. 6. p. ead.

An per Bullam *Cruciatæ*, ſiue per alias indulgentias. q. 7. pag. 71.

Monachis an poſſit Abbas permittere, vt Confeſſarium ſecularem, vel ab Ordinario non approbatum eligant. diſp. 6. q. 8. p. 82.

Monachi an poſſint ſecularium Confeſſiones audire. diſp. 6. q. 12. p. 77.

An ab Epiſcopo approbati, Parochis contradicentibus. q. 13. p. 80.

Monachi an ſemel in anno peccata omnia Abbati ſuo confiteri teneantur, etiamſi aliàs rite confeſſa. diſp. 6. q. 19. p. 89.

An cogi poſsint, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra communione reficiantur. q. 20. ibid.

Etiamſi venialibus tantùm culpis fiant obnoxij. q. 21. pag. 90.

Monachi an Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus adminiſtrare poſsint, abſque Parochi licentia, quibuſque illud conferre, & miniſtrare debeant. diſp. 7. q. 2. p. 92.

Monachi ab Abbate ſuo an aliquando plenariè abſolui poſsint. diſp. 9. q. 5. p. 102.

Monachi an diuinum Officium perſoluere, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare debeant. diſp. 10. q. 1. p. 104.

Monachus infirmus, aut ſenex an ab Abbate à diuini Officij recitatione eximi poſsit. diſp. 10. q. 11. p. 114.

Monachi an teneantur ad ieiunium Aduentus Domini. diſp. 12. q. 2. p. 123.

Monachi an prætextu conſuetudinis, tempore ieiunij, veſci poſsint caſeo, butyro, ouis, lacte, vel etiam carnibus. diſp. 12. q. 9. p. 128.

An aliis temporibus carnium eſus ſit ipſis prohibitus. q. 11. p. 130.

Monachus caſu reſeruato in vno Monaſterio innodatus, pergens in aliud Monaſterium, an poſsit ab illius Abbate abſolui, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat. diſp. 13. q. 10. p. 147.

Monachi exempti an à locorum Ordinariis interdici poſsint. diſp. 16. q. 2. p. 200.

Monachi an poſsint literas ſcribere, vel recipere abſque Abbatis licentia. diſp. 22. q. 11. p. 260.

Monachi an poſsint eleemoſynam facere abſque licentia Superioris. q. 13. p. 261.

Monachus an teneatur præcipienti Abbati ſuo in dubio, an res præcepta licita ſit, obedire. diſp. 21. q. 12. pag. 246.

An teneatur obedire Abbati, quem ob delictum accuſauit. q. 13. p. 248.

Monachis an poſsit Abbas concedere proprium habendi facultatem. diſp. 21. q. 1. p. 249.

Monachis ab initio, vel tractu temporis, proprium abſque Abbatis licentia retinere an interdictum fuerit. diſp. 22. q. 1. p. 250.

Monachi an abſque Abbatis licentia ludere poſsint. diſp. 22. q. 12. p. 261.

Monachi abſque Abbatis licentia an poſsint aliquid ab aliis accipere. diſp. 22. q. 2. p. 251.

Monachus res cum Abbatis licentia ita occultans, vt non poſsint ab eo inueniri, an peccet. diſp. 22. q. 4. pag 252.

Monacho an Abbas poſsit concedere Eccleſiam aliquam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis. diſp. 22. q. 6. p. 255.

Monachi vt poſsint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis, quæ licentia eorum Abbati requiſita. diſp. 22. q. 8. pag. 256.

Monachi an poſsint aliquid ſine Abbatis licentia donare. diſp. 22. q. 9. p. 258.

Monachi an abſque Abbatis conſenſu poſsint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſiue expendere, vel commutare, vel emere. diſp. 22. q. 10. p. 260.

Monachus, qui Caſtitatis votum per matrimonium violauit, an Abbatis, vel alius Prælati pœnæ ſubiaceat. diſp. 23. q. 3. p. 267.

Monachus qualiter in Monaſterio viuere, & religioſè conſeruari debeat, ordo à S. Benedicto editus. diſp. 24. q. 5. p. 384.

Monaſterium.

Monaſteria an ab Abbate ſuo ſubiecta ſuſpendi poſsint. diſp. 15. q. 3. p. 195.

Monachis an peculium poſsit Abbas concedere. diſp. 22. q. 5. p. 252.

Monaſterij facultates an Abbas poſsit in quos voluerit vſus impendere. diſp. 22. q. 15. p. 263.

Monaſterij ex bonis an Abbas cum Conuentu poſsit certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſsignare. diſp. 22. q. 16. pag. 264.

Mutilatio.

Mutilatione ex voluntaria alicuius membri, vel ho-

micidio an ſuper irregularitatibus prouenientibus Abbas poſſit cum ſuis Monachis diſpenſare. diſput. 17. q. 6. p. 213.

Mutuum.

Mutuo, vel commodato aliquid dare, ſeu expendere, commutare, vel emere an poſſint Monachi abſque Abbatis conſenſu. diſput. 21. q. 16. p. 260.

N

Natalia.

NAtalium ex defectu an ſuper irregularitate contracta poſſit Abbas cum ſuis Monachis diſpenſare. diſp. 17. q. 5. p. 212.

Nouitius.

Nouitij an ab Abbate ordinari poſſint. diſp. 2. qu. 10. pag. 15.

Nouitij an poſſint ab Abbatibus ſuis Dimiſſorias literas accipere. diſp. 1. q. 27. p. 35.

Nouitiis an per Bullam Cruciatæ liceat peccata ſua aliis, quàm Confeſſariis ab Abbate ſuo deſtinatis confiteri. diſput. 6. q. 7. p. 71.

Nouitij an ligentur caſibus ab Abbate reſeruatis. diſp. 13. q. 5. p. 142.

Nouitiis, & Conuerſis, neſcientibus benè legere, an officium poſsit Abbas præſcribere. diſput. 10. q. 15. pag. 116.

Nouitiorum vota an irritare poſſit Abbas. diſp. 18. q. 3. pag. 223.

O

Obedientia, Obedire.

OBedientiæ quoad votum ſolemne Abbatum, & aliorum Prælatorum poteſtas. diſp. 20. per tot. p. 235. & ſeqq.

Obedientiæ voto quomodo teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus. diſp. 23. q. 4. p. 267.

Obedire an teneantur ſubditi Abbati internos actus præcipienti. diſput. 21. q. 5. p. 241.

Obedire an teneantur Monachi Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt. q. 6. p. 242.

Obedire Abbati potiùs quàm carnalibus parentibus an teneatur Religioſus. diſp. 21. q. 11. p. 246.

Obedire præcipienti Abbati ſuo in dubio an res præcepta licita ſit, necne, an teneatur Monachus. diſp. 21. q. 12. p. ead.

Obedire Abbati quem ob delictum accuſauit, an teneatur Monachus. diſp. 21. q. 13. p. 248.

Obligare, Obligatio.

Obligandi in conſcientia ſubditos ſuos an poteſtatem habeat Abbas. diſp. 21. q. 1. p. 239.

Obligationes quæ in Miſſarum celebratione ab Abbatibus obſeruandæ. diſp. 5. q. 9. p. 53.

Occultare.

Occultans Monachus res cum Abbatis licentia acceptas, ita vt non poſsint ab ipſo Abbate inueniri, an peccet. diſp. 22. q. 4. p. 252.

Officium diuinum.

Officij Diuini circa recitationem, & Horarum Canonicarum Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 10. per tot. p. 103. & ſeqq.

Officium Diuinum & Horas Canonicas nunciare, & ordinare an ad Abbatem pertineat. q. 1. p. 104.

Officium Diuinum in ordinando quæ ſint ab Abbate animaduertenda. q. 2. p. 105.

Officium Diuinum in Choro perſoluere an teneatur Abbas. q. 3. p. 107.

Officium Diuinum in Choro quo tempore ſit perſoluendum. q. 4. p. 108.

Officium Diuinum an teneatur Commendatarius recitare. q. 5. ibid.

Officium Diuinum vel Horas Canonicas in Choro perſoluendas an poſſit Abbas anticipare, vel poſtponere. q. 6. ibid.

Officium Diuinum iuxta ordinem Breuiarij Romani recitare an teneatur Abbas. q. 7. p. 110.

Officium Diuinum an mutare poſsit, ſtante aliquo graui negotio vel occupatione. q. 8. p. 111.

Officium Diuinum an poſsit mentaliter in totum, vel magna ex parte recitare. q. 9. ibid.

Officium Diuinum an ſedendo, ſtando, vel deambulando recitare Abbati licitum ſit. q. 10. p. 112.

Officium Diuinum omittentes in quas pœnas incidant. q. 11. p. 113.

Officium Conuerſis, ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Nouitiis ſtatuere an poſsit Abbas. q. 15. pag. 116.

Oratio.

Orationum, & ſatisfactionum ſuorum ſubditorum an Abbates, & Prælati Regulares poſsint alios participes efficere. diſp. 9. q. 3. p. 100.

Ordinatio.

Ordinatio ab Abbate ſæcularibus ſibi, vel aliis Ordinariis ſubiectis, vel Regularibus ſibi non ſubditis facta, an valida ſit, vel iteranda. diſp. 2. q. 8. p. 14.

Ordo.

Ordines conferendi, ſeu quoad Sacramentum Ordinis Abbatum poteſtas. diſp. 2. per tot. p. 6. & ſeqq.

Ordines conferendi poteſtatem Abbas an habeat, & quo iure. q. 1. p. 7.

Ordines conferendi poteſtatem qui Abbates habeant. q. 2. p. 9.

Ordines minores, ad hoc vt Abbates conferre poſsint, an neceſſarium ſit eos eſſe benedictos. q. 3. ibid.

Ordines conferendi poteſtatem an Abbates poſsint alij delegare. q. 4. pag. 10.

Ordines minores ſuis Monachis conferre an olim potuerint Abbates. diſp. 2. q. 5. ibid.

Ordines ſacros an hodie poſsint Abbates ſuis Monachis conferre. q. 6. p. 11.

Ordines conferre Regularibus non ſibi ſubditis, vel etiam ſecularibus, an poſsint Abbates. q. 7. p. 12.

Ordines ſi conferret Abbas ſecularibus ſibi, vel aliis Ordinariis ſubiectis, vel Regularibus ſibi non ſubditis, an huiuſmodi ordinatio valeret, vel taliter ordinati indigerent noua ordinatione. q. 8. p. 14.

Ordines conferendo aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, quam pœnam incurrat Abbas. q. 9. p. ead.

Ordines Nouitiis conferre an poſsit Abbas. q. 10. p. 15.

Ordines minores an poſsit conferre Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus. q. 11. p. 16.

Ordines an poſsit validè conferre exiſtens in peccato mortali. q. 12. p. ead.

Ordines ad minores ab Abbate quod tempus, & quis locus requirantur. q. 13. p. 17.

Ordines minores an in alterius Abbatis Eccleſia conferre poſsit Abbas, ſi requiratur. q. 14. p. 23.

Ordines ſacros ad ſuſcipiendum an Abbas poſsit Monachos ante legitimam ætatem ad Epiſcopos mittere. q. 15. ibid.

Ordines Minores an plures vna eadémque die vni & eidem ab Abbate conferri poſsint. q. 16. p. 25.

Ordines ſacros ad extra tempora ſuſcipiendos an Monachos mittere debeat Abbas. q. 17. ibid.

Ordines ſuſcepturi Monachi ad quem Epiſcopum mitti debeant. q. 18. p. 26.

Ordines Monachis an Epiſcopus ab Abbate inuitatus conferre

conferre poſſit in eius Eccleſia, abſque licentia Epiſcopi diœceſani.q.19.p.27.
Ordinandi Regulares an ab ordinante ſint examinandi. q.20.p.28.
Ordines ſuſcepturis quæ idoneitas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis q.21.p.29.
Ordines quoad minores an Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis; & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur. quæſit.22. p.30.
Ordines minores quando Abbates, ſtante aliquo impedimento, ſuis Monachis conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt; an ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare, an verò competat Epiſcopo ordinaturo.q.23.p.31.
Ordinum maiorum ſuper interſtitiis an poſſit Abbas cum Regularibus ſuis diſpenſare, & quæ cauſa ad hanc diſpenſationem requiratur. diſput.2.quæſit.24. ibid.
Ordines ad ſuſcipiendos, an ſpectet ad Abbatem ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere. quæſit.25. p.33.
Ordines ad ſuſcipiendos, an poſſit Abbas Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere. q.26.p.34.
Ordines ad ſuſcipiendos, an poſſit Abbas Nouitiis literas dimiſſorias dare.diſp.2.q.27.p.35.
Ordines ad ſuſcipiendos, an Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare.q.28.p.36.
Ordines ad ſuſcipiendos, an expirent literæ dimiſſoriæ per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit.q.29.p.ead.
Ordines ſub quo titulo accipere debeant, qui Abbatis iuriſdictioni ſubditi ſunt.diſp.1.q.30.p.ead.
Ordines, ſeu ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum ſuos ſubditos ab excommunicatione,& cenſuris contractis abſoluere an poſſint Abbates, & Prælati inferiores. diſp.14.q.13 p.182.
Ordines ob malè ſuſceptos à ſuſpenſione contracta abſoluere ſubditos an poſſint Abbates,& Prælati inferiores.diſp.15.q.4.p.195.
Ordinum à collatione ſuſpenſus, an cenſeatur etiam à Pontificalibus ſuſpenſus.diſp.15.q.7.p.198.
Ordinis ab aliis actibus,nempe conferendo Ordines,an ſuſpenſus ſit Abbas, qui eſt ſuſpenſus à celebrando. diſp.15.q.8.p.ead.
Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere tempore Interdicti,an poſſint Abbates diſp.16.q.5.p.204.
Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religiosè, ac ſtudioſe conſeruari, ac Domino militare debet, à S.Benedicto editus.diſp.24.q.5.p.384.
Ordines Militares particularibus Regulis addicti enumerantur.diſp.24.q.6.p.458.& ſeqq.
Ordines militares nulli particulari Regulæ adſtricti recenſentur.q.9.p.478.

Ordinarius.

Ordinarij locorum an interdicere poſſint Abbates, & Monachos exemptos.diſp.16.q.2.p.200.

Ornamenta.

Ornamentorum ſacrorum benedictio an ab Abbate interdicti tempore fieri poſſit. diſput.16. quæſit.5. p.104.

Oua.

Ouis,lacte,caſeo,vel etiam carnibus veſci tempore ieiunij,prætextu conſuetudinis an poſſint Abbas,& Monachi.diſp.12.q.9.p.128.

P

Parochus.

PArochis contradicentibus, an Abbas, & Monachi, ab Epiſcopo approbati,poſſint ſecularium confeſſiones audire.diſp.6.q.13.p.80.
Parochorum abſque licentia an poſſint Abbas, & Monachi Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus conferre.diſp.7.q.2.p.92.
Parochorum licentia quæ ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, vt Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant. diſput.8.quæſ.2. pag.96.
Parochorum abſque licentia ſolemnizantes matrimonia Abbates,vel alij Sacerdotes Regulares, in quam pœnam incidant.diſp.8.q.3.ibid.

Parentes.

Parentibus carnalibus an pluis teneatur Religioſus, quam Abbati,aut Præfecto Regulari.diſput.21.q.11. pag.246.

Participare.

Participare an poſſint ſubditi cum Abbate, vel Prælato excommunicato, & è conuerſo.diſp.14. quæſ.5. pag.176.

Patrinus.

Patrinus eſſe an poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis, & infantem in Baptiſmate ſuſcipere. diſput.4.q.2.p.43.

Paupertas.

Paupertatis quoad votum ſolemne Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum, officium, atque poteſtas.diſp.22.per tot.p.249.& ſeqq.
Paupertatis à voto an eximatur Abbas, vel alius Prælatus Regularis, ſiue Monachus,eo quod ad Epiſcopatum, vel aliam Dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus ſit.diſp.22.q.17.p.264.

Peccatum.

Peccatis Monachorum pœnitentias iniungendas taxare an poſſit Abbas Confeſſariis Conuentualibus. diſp.6.q.5.p.68.
Peccatorum generalem confeſſionem pluries facere an expediat Religioſos.q.18.p.88.
Peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa,an Abbas poſſit ſtatuere,vt ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur.q.19.p.89.
Peccatis venialibus etiamſi tantùm ſint obnoxij,verùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, vt ſemel in menſe confiteantur.q.21.p.90.

Peculium.

Peculium ſuis Monachis concedere an Abbati permiſſum ſit.diſp.22.q.5.p.253.
Peculium concedendi qualis iuſta cauſa cenſeatur. q.7. p.255.

Peſtilentia.

Peſtilentiæ tempore an Extremam-Vnctionem adminiſtrare Abbatibus licitum ſit. diſput.7.q.1.p.91.

Pœnitentia.

Pœnitentiæ quoad Sacramentum Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum officium, & poteſtas. diſp.6.per tot.p.64.& ſeqq.
Pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum iniungendas taxare an Confeſſariis Conuentualibus poſſit Abbas.q.5.p.68.
Pœnitentias taxare an poſſit Confeſſariis facultatem habentibus à caſibus reſeruatis abſoluendi. diſp.13. q.[illegible]6.

Pontificalia.

à Pontificalibus ſuſpenſio, an cenſeatur etiam ab actibus iuriſdictionis.diſp.15.q.6.p.197.
An ab Ordinum collatione.q.7.p.198.

Index Quæſitorum.

Poteſtas.

Poteſtas Abbatum quotuplex. diſp. 1. q. 2. p. 2.

Poteſtas Abbatum & aliorum Prælatorum inferiorum an ſit Ordinaria. q. 4. p. 3.

Præcipere.

Præcipere actus internos ſuis ſubditis an poſſit Abbas; & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire. diſp. 20. q. 5. p. 241.

Præcipienti Abbati quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt, an Monachi teneantur obedire q. 6. p. 242.

Præcipere aliquid ſubditis an poſſit Abbas, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra Regulam. quæſ. 7. p. 243.

Præcipere aliquid Monachis cum eorum periculo vitæ, an poſſit Abbas. q. 8. p. 246.

Præcipere ſuis ſubditis, quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes, an poſſit Abbas. q. 9. p. 245.

Præcipere an poſſit Abbas aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum q. 10. p. 246.

Præcipienti potiùs Abbati, quàm carnalibus parentibus obedire, an Religioſus teneatur. q. 11. ibid.

Præcipienti Abbati obedire an debeat Monachus in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne. qu. 12. ibid.

Præcipienti Abbati an teneatur Monachus obedire, quem ob aliquod delictum accuſauit. quæſit. 13. pag. 248.

Prædicatio, Prædicator.

Prædicationis circa officium, Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 11. per tot. p. 116.

Prædicationes ſuis ſubditis facere an teneantur Abbates, aliique Prælati. q. 1. p. ead.

Prædicationes per ſe, vel per alios facere an poſſit Abbas abſque vlla Epiſcopi licentia. q. 2. p. 118.

Prædicatores Regulares ſcandala, errores, vel diuinationes prædicantes, vtrum ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint. q. 3. p. 120.

Prædicatores Regulares an poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare. q. 4. p. 121.

Prælatus.

Prælati Regulares an poſſint à cenſuris à ſe latis abſoluere, & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. diſp. 14. q. 6. pag. 177.

Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, ad quid teneatur circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota. diſp. 23. q. 4. p. 267. Vide *Abbas.*

Priuilegium.

de Priuilegiis exemptorum Declarationes aliquot Sacræ Congreg. Concilij ſuper Conſtitutione Gregorij XV. diſp. 6. q. 16. p. 85.

Priuilegiorum verba Abbatibus vt ab irregularitatibus abſoluere poſſint concedentia, quomodo intelligenda ſunt. diſp. 17. q. 2. p. 209.

Profeſſus.

Profeſſis Religioſis, qui nondum ad ieiunandi tempus peruenerunt, an ieiunia ſuæ Regulæ & Religionis præcipere poſſit Abbas. diſp. 12. q. 4. p. 124.

Proprietas.

Proprietatis vitium an incurrat Monachus, cui aliqua Eccleſia, cum agro, villa, vel horto, ab Abbate ſuo conceſſa eſt. diſp. 22. q. 6. p. 255.

Proprium.

Proprium habendi facultatem an poſſit Abbas ſuis Monachis concedere. diſp. 22. q. 1. p. 249.

Proprium abſque Abbatis licentia retinere, Monachis an ab initio fuerit interdictum. diſput. 22. quæſ. 2. p. 251.

R

Recitare.

Recitare officium mentaliter in toto, aut magna ex parte an poſſit Abbas. Vide *Officium.*

Redditus.

Redditus annui ſinguli Religioſis ad victum & veſtitum an ab Abbate & Conuentu poſſint aſſignari. diſput. 22. q. 16. p. 264.

Regula.

Regulæ quæ ſunt ex præſcripto, an Monachi præcipienti Abbati parere teneantur. diſput. 20. quæſ. 6. pag. 242.

Regulam quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra, an aliquid poſſit ſuis ſubditis Abbas præcipere diſp. 21. q. 7. p. 243.

Regula S. Baſilij. diſp. 24. q. 3. p. 271. & ſeqq.

Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi. quæſ. 4. p. 307. & ſeqq.

Regula S. Benedicti Abbatis, & occidentalium Monachorum Patriarchæ. quæſ. 5. pag. 368. & ſeqq. vſque ad 386.

Regula S. Franciſci. q. 6. p. 443. & ſeqq.

Regulares.

Regulares prædicantes ſcandala, errores, vel diuinationes, an ab Epiſcopis, vel propriis Prælatis puniendi ſint. diſp. 11. q. 3. p. 120.

An poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare. q. 4. p. 121.

Regulares qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, an poſſint eius virtute à caſibus reſeruatis abſolui. diſp. 12. q. 13. p. 149.

Regulares an poſſint cum Abbate ſuo excommunicato participare. diſp. 14. q. 5. p. 176.

Regulares quænam interdicta obſeruare teneantur. diſput. 6. q. 3. p. 201.

Regularis inſtituti neceſſitas. diſp. 24. q. 1. p. 268.

Religio.

Religio an Superiores habere debeat poteſtatem habentes, ſicut aliæ Eccleſiæ ſeculares ſuos Prælatos. diſp. 1. q. 1. p. 1.

Religionem ingredi volentes, qui ab homine excommunicati exiſtunt, an Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſoluere. diſp. 14. q. 8. p. 178.

Religioſus.

Religioſi ad Confeſſiones in vno Epiſcopatu approbati an cenſeantur in omnibus approbati. diſput. 6. q. 14. p. 80.

Religioſi an abſque Abbatis ſui licentia poſſint ſecularium Confeſſiones audire. diſp. 6. q. 15. p. 81.

Religioſi an Confeſſionem peccatorum generalem pluries facere teneantur. diſp. 6. q. 18. p. 88.

Religioſos Choro deſtinatos an poſſint ad laïcalem ſtatum transferre Abbates & alij Regulares Prælati, ita vt laïci Religioſi remaneant. diſp. 10. q. 11. p. 114.

Religioſi an ad alia ieiunia teneantur, quàm quæ ab Eccleſia fidelibus præcepta ſunt. diſput. 12. quæſ. 1. p. 122.

Religioſus an Abbati potiùs quàm carnalibus parentibus obedire teneatur. diſp. 21. q. 11. p. 246.

Reſeruare.

Reſeruare ſibi caſus an poſſint Abbates & Prælati Regulares diſp. 13. q. 1. p. 132.

Reſeruare ſibi quos caſus poſſint Abbates. diſp. 13. q. 2. pag. 133.

Reſeruare ſibi Abbas aliquem excommunicans an poſſit abſolutionem eiuſdem excommunicationis. q. 3. p. 141.

Reſeruare ſibi caſum circa actus internos an poſſit Abbas. diſp. 13. q. 4. p. 142.

Reſeruatus

Reſeruatus caſus.

Reſeruati caſus ab Abbate an ſint etiam pro Nouitiis reſeruati.diſp.13.q.5.p.142.

Reſeruatorum caſuum abſolutio an ſit penes Abbatem. diſp.13.q.7.p.144.

Reſeruatis pro caſibus an Abbas debeat alios confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare. diſp. 13. quæſ. 8. p.145.

Reſeruatis à caſibus Abbas Confeſſariis facultatem abſoluendi tribuens, an illis pœnitentias taxare poſſit. diſp.13.q.9.p.146.

Reſeruato caſu in vno Monaſterio Monachus innodatus, an pergens in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolui, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat. diſput. 13. quæſit. 10. pag.147.

Reſeruatis à caſibus an Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint eius virtute abſolui. diſp.13.q.12.p.149.

Reſeruatis a caſibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ, an, & quando Abbates, & Prælati, ac Confeſſarij Regulares approbati poſſint abſoluere. diſp.13.q.13. pag.151.

Retinere proprium abſque Abbatis licentia, an Monachis ab initio, vel tractu temporis interdictum fuerit.diſp.22.q.2.p.250.

S

Sacerdos.

Sacerdotibus externis an concedere poſſit Abbas, vt in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiam adminiſtrent.diſp.5.q.4.p.47.

Sacerdos, & Confeſſarius proprius ſuorum Monachorum an ſit Abbas.diſp.6.q.1.p.65.

Sacramenta.

Sacramenta tempore Interdicti quænam poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quàm Regularibus de Iure communi, quæ verò ex priuilegio.diſp.16.q.6.p.205.

Sacrificium Miſſæ, vide *Miſſa.*

Satisfactio.

Satisfactionum, & orationum ſuorum ſubditorum an Abbates, & alij Prælati Regulares poſſint alios participes facere.diſp.9.q.3.p.100.

Scandalum.

Scandala prædicantes Regulares an ab Epiſcopis, vel Prælatis Regularibus puniendi.diſput. 12. quæſit. 3. p.120.

Scientia.

Scientiæ idoneitas quæ requiratur in Monachis ordinandis.diſp.2.q.21.p.29.

Scribere.

Scribere literas, vel recipere an poſſint Religioſi abſque Abbatis licentia.diſp.22.q.11.p.260.

Seculares.

Secularium Confeſſiones an audire poſſint Abbates, & alij Regulares, vide *Confeſſio, Abbas.*

Senex.

Senex, & infirmus Monachus an à Diuini Officij recitatione eximi poſſit. diſputat. 10. quæſit. 12. p.114.

Sepultura.

Sepulturam aliquibus dare in ſuis Eccleſiis tempore interdicti an poſſint Abbates de Iure communi, vel priuilegio.diſp.16.q.7.p.206.

Seraphinus Cardinalis.

Seraphini Cardinalis dubium ſuper Ordinum collatione aliquibus Abbatibus conceſſa reſolutum.diſp.2. q.7.p.13.

Simonia.

à Simonia ob Ordinem ſuſceptum, ab excommunicatione, & cenſuris contractis abſoluere ſubditos an poſſint Abbates, & Prælati inferiores.diſp.14.q.13. pag.182.

Stipendium.

Stipendia in Miſſarum celebratione ab Abbatibus quæ obſeruanda.diſp.5.q.9.p.53.

Subditus.

Subditi an cum Abbate, vel Prælato excommunicato participare poſſint, & è conuerſo.diſput.14.quæſ.5. pag.176.

Subditus an teneatur exequi voluntatem Abbatis vtcumque ſibi notam.diſp.21.q.4.p.241.

Superior.

Superiores in Religione poteſtatem habentes an neceſſarium ſit reperiri, ſicut alios Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis. diſp.1.q.1.p.1.

Superior Religionis Prælatus an poſſit abſoluere ab excommunicatione & cenſura lata ab inferiori. diſp.14.q.7.p.177.

Suſpenſio, Suſpendere.

Suſpenſiones quoad ferendas, necnon ab eis abſoluendum, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.15.per tot.p.193.

Suſpendere an poſſit Abbas.q.1.p.194.

Suſpendere ſubditos ſibi laicos an Abbas poſſit. qu. 2. ibid.

Suſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubiecta an poſſit Abbas.q.3.p.195.

Suſpenſione à contracta ob Ordines malè ſuſceptos abſoluere an poſſint Abbates, & alij inferiores. q.4. ibid.

Suſpenſionibus de nonnullis, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à iure latæ ſunt q.5.p.196.

Suſpenſus.

Suſpenſus an poſſit validè ordinare, & quid ſi in peccato mortali ordinet.diſp.2.q.12.p.16.

Suſpenſus declaratus Abbas an dimiſſorias conferre poſſit diſp.2.q.28.p.36.

Suſpenſus Abbas à Pontificalibus, an etiam ab actibus iuriſdictionis ſuſpenſus cenſeatur. diſp.15. q.6. pag.197.

Suſpenſus Abbas ab Ordinis collatione, an etiam ſit ſuſpenſus à Pontificalibus.q.7.p.198.

Suſpenſus Abbas à celebrando an etiam ſit ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi.q.8.ibid.

T

Tempus.

Tempus ad Ordinum collationem quod requiratur. diſp.2.q.13.p.17.

Tempora an extra ſtatuta Monachos ſuos Abbas mittere debeat, vt ad Ordines ſacros promoueantur. diſp. [illegible] .25.

Teſtamentum.

Teſtamentum an condere poſſit Abbas. diſp. 22. q.18. pag.265.

Titulus.

Titulus quis requiratur iis, qui Abbatum iuriſdictioni ſubditi Ordines ſuſcipere volunt. diſput.2. quæſ.30. pag.36.

Tonſura.

Tonſuram, & Minores an in Eccleſia alterius Abbatis poſſit conferre Abbas, ſi requiratur.diſp.2.quæſ.14. pag.23.

V

Vita.

VItæ cum periculo an Abbas poſſit ſuis Monachis aliquid præcipere.diſp.21.q.8.p.244.

Voluntas.

Voluntatem Abbatis vtcumque ſibi notam an ſubditus teneatur exequi. diſp.21. q.4.p 241.

Votum, Vouere.

Vota ad irritanda, Abbatum & aliorum Prælatorum Regularium poteſtas.diſp.18.per tot.p.218.
Vota ſua emiſſa irritare an poſſit Abbas.q.1.ibid.
Votum Religjonis emittere an poſſit Abbas ſecularis, curam animarum habens.q.2.p.219.
Votum ſi emiſit Abbas, quod adimplere non poteſt, ad quid teneatur.q.3.ibid.
Vota ſubditorum an Abbas irritare poſſit.q.4.ibid.
Vota ſubditorum an Abbas poſſit ſine cauſa, ac etiam ipſis inuitis irritare.q 5.p.218.
Vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa an poſſit Abbas irritare.q.6 p.221.
Votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem an Abbas irritare poſſit.q.7.ibid.
Vota ſuorum Monachorum de eius licentia emiſſa an Abbas irritare poſſit.q.8.p.222.
Vota ſuorum Monachorum de licentia Generalis, vel alterius Superioris emiſſa, an Abbas poſſit irritare. p.9 ibid.
Vota Nouitiorum irritare an poſſit Abbas. quæſ. 10. pag.223.
Vota Monachorum an poſſit irritare, qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur.q.11.p.224.
Vota ſubditorum irritandi poteſtatem an Abbas alteri delegare poſſit q.12.ibid.
Vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſeruata an Abbas irritare poſſit.q.13.ibid.
Vota, ſeu in votis ad diſpenſandum, Abbatum, & Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.19. per tot.p.225. & ſeqq.
Vota, ſeu in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum an in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi. quæſt. 1. pag.226.
Vota, ſeu in votis diſpenſare cum ſubditis ſuæ diœceſis an poſſint Abbates habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali.q.2.ibid.
Vota, ſeu in votis ſuorum Nouitiorum an Abbas diſpenſare poſſit.q.3.p.227.
Vota ſubditorum an Abbas ſine cauſa diſpenſare poſſit. q.4.ibid.
Vota, ſeu in votis Religioſorum ſibi ſubditorum, de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis, an Abbas diſpenſare poſſit. q.6.p.228.
Vota, ſeu in votis ſecularium diſpenſare an poſſint Abbates, & Prælati Regulares, ac alij Epiſcopo inferiores.q.7.p.229.
Vota, ſeu in votis Summo Pontifici reſeruatis, an Prælati, & Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare, vbi, & quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare. q.8. p ead.
Vota, ſeu in votis cum ſuis ſubditis an Abbates poſſint diſpenſare, quando priùs eſt aditus Pontifex: & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum.q 9.p.231.
Vota ad commutanda Abbatum & Prælatorum inferiorum poteſtas.diſp.20.per tot.p.235.& ſeqq.
Vota ſubditorum commutare an poſſint Abbates, & Prælati inferiores.q.1.ibid.
Vota ſecularium an Prælati, vel Confeſſarij Regulares poſſint commutare.q.2.ibid.
Vota ſuorum ſubditorum in æquale commutare, ſiue in melius, ſiue in minus an poſſint Abbates.diſp.20. q.3.p.237.
Votum quoad ſolemne Obedientiæ, Abbatum, & aliorum Prælatorum poteſtas.diſp.21.per tot. p.239. & ſeqq.
Votum quoad ſolemne Paupertatis, Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum officium, & poteſtas.diſp.22. per tot.p.240.& ſeqq.
Voto paupertatis an eximatur Abbas, aut alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopalem, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus.q.17.p.264.
Votum quoad ſolemne Caſtitatis, Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas. diſp. 23. per tot p.266.& ſeqq
Votum ſuper Caſtitatis an Abbas, & alij Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi.diſp.23. q.2.p.266.
Votum Caſtitatis ſi per Matrimonium Monachus violauit, an ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat illi imponere pœnam.q 3.p 267.
Vouere an poſſit Abbas.diſp.18.q.1.p.218.

DE IVRE ABBATVM, ET PRÆLATORVM, TAM REGVLARIVM, QVAM SECVLARIVM EPISCOPIS INFERIORVM,

Tomus Secundus.

DISPVTATIO PRIMA.

De iuriſdictione Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum in communi.

QVÆS. I. Vtrùm neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, alióſque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis.

II. Quotuplex ſit poteſtas Abbatum, & aliorum Prælatorum Epiſcopis inferiorum.

III. Vtrum hæc iuriſdictio in Abbatibus, & aliis Prælatis inferioribus ſit de iure diuino.

IV. Vtrùm Abbatum, & aliorum inferiorum Prælatorum poteſtas ſit ordinaria.

V. Vtrùm omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati inferiores in ſuos.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm neceſſarium ſit in Religione reperiri Abbates, alioſque Superiores aliquam poteſtatem habentes, ſicut & alios Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis.

SVMMARIVM.

1 *Communitatem humanam ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe, impoſſibile eſt.*

2 *Religionis ſtatus eſt diſciplina, & exercitium tendendi in perfectionem.*

3 *Abbates, & Superiores aliquam poteſtatem habentes, neceſſarium eſt in Religione adeſſe, ſicut & Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis, vt n. 4.*

1 CERTVM ſanè eſt in ſtatu Religioſæ Communitatis neceſſarium eſſe aliquem, qui cæteris præſit: impoſſibile enim eſt, humanam Communitatem ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe, nam vt dicitur Prouerbior. 11. *Vbi non eſt gubernator, populus corruit.* Quòd ſi de qualibet Communitate hoc verum eſt, multò magis verificabitur de Religioſa, in qua ſummus ordo ad perfectionis profectum eſt neceſſarius; ſtatus namque Religionis quædam diſciplina eſt, vel exercitium tendendi in perfectionem: quicunque autem inſtruuntur, vel exercitantur, duce aliquo, ſiue directore, præceptoreque indigent, cuius arbitrio, vel etiam imperio ad finem intentum perueniant. Nemo etenim ad iudicandum de his, quæ ſibi ad perfectionem, & ad eligendum inter illa expediunt, ſufficientem ſe exiſtimare debet. Quod D. Baſilius *in conſt. Monaſt. cap. 23. circa finem* oſtendit dicens. *Illud firmiſſimum tenendum eſt, rem eſſe difficillimam, ſeipſum cognoſcere, & curare, propterea quod natura aliter ſeipſum quiſque amat, & quilibet, quia naturaliter in ſe propenſius eſt, in veritatis iudicio fallitur. At vero ad alia curare, cognoſcéq; facile eſt; cum ei, qui alios regit, ad veritatem diſcernendam nequaquam obſtet ſui ipſius amor.* Igitur neceſſarium eſt, vt Religioſi in his, quæ ad Religioſam vitam ſpectant, alicuius inſtructioni, & imperio ſubdantur, qui omnes eorum actus moderetur, & regat, & cui ab ipſis obedientia præſtetur. Vide D. Hieronym. *in Regul. Monach. cap. de obed.* vbi ait. *Neque ipſe te doceas, nulla ars abſque Magiſtro diſcitur, etiam muta animalia, & ferarum greges ductores ſequuntur ſuos. In apibus* 2 3

Principes ſunt; grues quoque vnum ſequuntur: Imperator vnus: Iudex vnius Prouinciæ. Roma, vt condita eſt, duos fratres ſimul Reges habere non potuit, & fratricidio dedicatur. In Rebecca vtero Iacob, & Eſau bella geſſerunt. Singuli Eccleſiarum Epiſcopi, ſinguli Archipresbyteri; & omnis ordo Eccleſiaſticus ſuis Rectoribus nititur. In naui vnus gubernator, in domo vnus dominus, in quouis grandi exercitu vnius ſignum expectatur; & plura replicando legenti faſtidium afferam, per hæc omnia ad illa tendit oratio, vt doceam te non tuo arbitrio relinquendum, ſed viuere debere in Monaſterio ſub vnius diſciplina patris. Cognito ergo, quòd in Religioſa Communitate neceſſarium eſt vnum caput, & vnus ſuperior, qui cæteris ſit in benè viuendo dux, eóſque in viam perfectionis verbo, & exemplo dirigat, videndum eſt, quæ, & quotuplex poteſtas in eo reperiatur.

Et quod dictum eſt de iuriſdictione Religionis, idem fatendum eſt de iuriſdictione Eccleſiaſtica reſpectiuè ad quenlibet Prælatum, etiam ſecularem, qui pari modo in Eccleſia ſua, & erga ſuos ſubditos debet eſſe in benè viuendo dux, caput, & diſciplina, eóſque in perfectionis viam virtute eiuſdem iuriſdictionis, ſed multò magis verbo, & exemplo dirigere.

QVÆSITVM II.

Quotuplex ſit poteſtas Abbatum.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas alia dominatiua, alia iuriſdictionis, & quænam ſint?*
2 *Poteſtatem duplicem habent Abbates, & Prælati Regulares exempti, dominatiuam ſcilicet, & iuriſdictionis.*
3 *Poteſtas Eccleſiæ alia Ordinis, alia iuriſdictionis.*
4 *Poteſtas iuriſdictionis quæ ſit, oſtenditur.*
5 *Poteſtas Ordinis quæ ſit, oſtenditur.*
6 *Poteſtas Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis de iure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus.*

1 NOtandum eſt, duplicem eſſe poteſtatem, alteram dominatiuam, ſeu œconomicam, alteram politicam, ſeu iuriſdictionis. Per poteſtatem iuriſdictionis in præſenti intelligimus, poteſtatem ſpiritualem, ad claues Eccleſiæ pertinentem, & conſequenter à Chriſto Domino traditam, vel deriuatam, medio Summo Pontifice eius Vicario, vel aliis Epiſcopis. Per poteſtatem dominatiuam intelligitur ius acquiſitum Religioni, atque eius Prælatis ad imperandum Religioſis, eorúmque operibus vtendum, prout conueniens iudicauerint: quæ poteſtas, ſi in Religione reperitur, non pertinet ad claues, neque à Chriſto deriuatur per ſpecialem donationem Eccleſiæ factam; ſed manauit radicaliter à voluntate eorum, qui talem Regulam profeſſi ſunt, & tradiderunt ſe Religioni, cum promiſſione, & obligatione obediendi ſecùndum illam.

2 His notatis, dicendum eſt, in Abbate Regulari duplicem hanc poteſtatem reperiri, dominatiuam ſcilicet, & iuriſdictionis. De poteſtate dominatiua patet ex his, quæ dicta ſunt in antecedenti quæſito; eo ipſo enim quòd quis in aliqua Religione profeſſionem emittit per obedientiæ votum, abnegat ſeipſum, tradendo ſe eius ſuperiori, & totam ſuam voluntatem in illum transferendo: homo enim non ſe priuat dominio in ſe ipſum, niſi quatenus illud in alium transfert: ergo per hanc abdicationem, ſeu abnegationem, ſeu oblationem propriæ voluntatis, & tranſlationem dominij proprij in ſeipſum in Abbates, & Prælatos Religionis oritur in eis poteſtas dominatiua ſingulorum Religioſorum ita ſe tradentium, quæ eſt diſtincta à poteſtate iuriſdictionis, atque ab ea ſeparabilis, vt probat Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 2. c. 18. n. 6. & ſeq.* de poteſtate iuriſdictionis, probatur.

Suppoſito enim, quòd Religiones exemptæ ſint, tota iuriſdictio, quam Epiſcopi in ipſos Religioſos habebant, & habent in Clericos ſeculares ſibi ſubditos, tranſlata eſt in Abbates, & Prælatos Regulares. Quod ſequitur neceſſariò ad ipſam exemptionem; eo ipſo enim quòd Religio ab Epiſcoporum iuriſdictione eximitur, remanet immediatè ſubiecta ſolius Summi Pontificis iuriſdictioni; at non poterat conuenienter immediatè regi per Summum Pontificem, aut per eius Commiſſarios, vel delegatos; in omni Congregatione neceſſarij ſunt ordinarij Paſtores, quibus illius cura ex vi ſui muneris incumbat. Si igitur vigore exemptionis huiuſmodi proxima cura Epiſcopis non competit, neceſſarium eſt, vt proprijs vniuſcuiuſque Religionis Prælatis incumbat.

Vnde inferunt communiter Doctores, Abbatem, & Prælatum etiam Conuentualem ſingularum Religionum exemptarum, eſſe verè, ac propriè Prælatos; vt per gloſſ. *in Clem. 1. verb. Prælat. de elect.* vbi Card. & alij, & à nobis ſatis probatum eſt *in primo tomo, diſp. 1. quæſ. 3.* Prælatus autem verè, & propriè ille dicitur, qui habet iuriſdictionem ſpiritualem, & Ordinariam fori contentioſi, vt docet Panormit. *in cap. cum Eccleſiarum, de offic. Ordin.* & ſumitur ex *cap. 2.* iuncta gloſſ. *vlt. de Iudic.* vbi etiam Decius, Panorm. & alij. Si ergo Abbates, & Superiores Religionum exemptarum veri, & proprij Prælati ſunt, vtique habent iuriſdictionem ſpiritualem ordinariam fori contentioſi; videatur Suar. *de Relig. tom. 4. tractatu 8. lib. 2. cap. 1. num. 6.* Rurſus poteſtas Eccleſiaſtica diuiditur in poteſtatem iuriſdictionis, & in poteſtatem Ordinis. 3

Poteſtas iuriſdictionis diuiditur in illam, quæ dicitur ſimplicis iuriſdictionis, ad quam ſpectat iudicare, excommunicare, ſuſpendere, interdicere, corrigere, beneficia conferre, inſtituere, vnire, & his ſimilia: & in illam, quæ pertinet ad dignitatem Epiſcopalem, cuius meminit text. *in cap. accedentibus, de exceſſ. Prælat.* ſcilicet cognoſcere de cauſis matrimonialibus, publicas pœnitentias iniungere, & indulgentias concedere, de quibus omnibus ſuo loco ſpecialiter tractabimus. 4

Poteſtas Ordinis vocatur illa, quæ eſt ad quoſcumque actus ſanctificandi, conſecrandi, aut ſolemniter benedicendi rem aliquam, aut perſonam, & conſiſtit in Chriſmatis, & Olei infirmorum confectione, Confirmatione, Ordinum collatione, & Eccleſiarum, Altarium, vaſorum diuino cultui dicatorum, campanarum, & Virginum conſecratione; Abbatum, Abbatiſſarum, veſtium, aliorúmque Eccleſiaſticorum ornamentorum benedictione; Eccleſiarum, ac cœmeteriorum pollutorum reconciliatione, *cap. quamuis 68. diſtinct.* gloſſ. *in cap. tranſmiſſa, de elect.* gloſſ. *penult. in cap. aqua,* & ibi Panorm. *num. 8. de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* gloſ. *1. in cap. quia periculoſum, de ſentent. excommun. in 6.* Panormit. *in cap. quanto, de conſuet.* 5

Porrò poteſtas Ordinis, & dignitatis Epiſcopalis de iure communi non competunt alicui inferiori Prælato, qui Epiſcopus non ſit, vt *d. cap. quanto, de conſuet. & d. cap. aqua, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar. de exceſſ. Prælat. cap. accedentibus.* Verùm ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegijs nonnulla eorum Abbatibus conuenire paſſim *infra* in hoc libro, Deo dante, oſtendemus. 6

***

QVÆSITVM

QVÆSITVM III.

Vtrùm hæc iuriſdictio in Abbatibus, & Prælatis ſit de iure diuino.

SVMMARIVM.

1 *Suarij opinio negatiua refertur.*
2 *Iuriſdictionem Abbatibus, & Prælatis Regularibus competere de iure diuino probatur multis rationibus.*
3 *Reſpondetur ad obiecta.*
4 *Iuriſdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, vt ligarent, & ſoluerent eos, qui in primitiua Eccleſia Religionem colebant.*
5 *Apoſtoli vitam Religioſam ſectati ſunt, & Religioſos inſtituerunt,* & num. 6.

1 PAter Franciſcus Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. c. 1. n. 7.* nititur probare negatiuam partem pluribus rationibus, quarum aliquæ hîc afferentur. Prima: quod ab Eccleſia non ſemper fuit obſeruatum, non eſt de iure diuino: ſed non fuit ſemper in Eccleſia obſeruatum, Abbates hac iuriſdictione potiri, non enim ſemper illam habuerunt; ergo non eſt de iure diuino. Minor probatur exemplo SS. Antonij, Hilarionis, Pachomij, & Benedicti, qui talem iuriſdictionem non habuerunt; quia non erant Clerici. Secundò talis modus Prælationis, ſcilicet Abbatis, vel cuiuſcumque Prælati Regularis, immediatè eſt inſtitutus ab Eccleſia, & non à Chriſto Domino; nec talis inſtitutio fuit ex aliquo præcepto diuino, ſed ex prudenti Summorum Pontificum arbitrio: ergo, &c.

2 At Medina *lib. de indulg. c. 24.* aſſerit Abbates, Prælatoſque Regulares iuriſdictionem hanc habere iure diuino: quod dicit grauiſſimos Authores affirmaſſe.

Quam ſententiam ſecuti ſunt poſtmodum Eman. Rodriq. *tom. 1. quæſt. Reg. qu. 17. art. 1.* & Miran. *in man. Prælatorum tom. 1. quæſt. 11. art. 4.* & Franc. Coriol. *in tract. de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 1. art. 3.* qui refert Sotum, & Banres, & ipſum Suarium fuiſſe huius opinionis, cui vt magis communi, & à pluribus amplexæ mihi etiam ſubſcribere libuit. Ac ideò aſſerendum videtur Abbatibus iuriſdictionem de iure diuino competere. Probatur hæc concluſio; quia Prælati Eccleſiæ illam habere iuriſdictionem, de qua Matth. 18. *Dic Eccleſiæ, ſi Eccleſiam non audierit, ſit tibi Ethnicus, & publicanus:* vbi nomine Eccleſiæ, Prælati intelliguntur: vt inter alios interpretatus eſt S. Ioan. Chryſoſtomus, ſed Abbates, & ſuperiores Religioſorum verè & propriè Prælati ſunt, ergo habent iuriſdictionem ex iure diuino.

Secundò: Epiſcopi habent iuriſdictionem ex iure diuino, ex multorum ſententia; ſed Abbates quoad iuriſdictionem ſunt ſimiles Epiſcopis, *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* & gloſſ. *in clem. unic. de reb. Eccleſ. non alien. verb. propri.* Et nos *inferius* probabimus; ergo deducto argumento à ſimili, Abbates etiam habebunt iuriſdictionem ex iure diuino, ſicut Epiſcopi. Epiſcopos habere iuriſdictionem de iure diuino, præter alios defendit Vict. *de poteſt. Eccleſ. q. 2. n. 28.* Sot. *lib. 10. de iuſt. & iure q. 1. art. 4.* Alfonſ. de Caſtr. *lib. 2. de iuſta hæreſ. punit. cap. 24. & alij.*

Præterea quando Chriſtus Matth. 18. inquit. *Quæcumque ſolueritis ſuper terram, &c.* non ſolum locutus eſt cum Apoſtolis, verum etiam cum omnibus Prælatis, vt ait Roffen. *in art. 9. contra Lutherum*, tradens illis iuriſdictionem in foro interiori, & exteriori, vt placet Soto *in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 1. & 2.*

Cùm igitur Abbates ſint verè, & propriè Prælati; illis etiam intelligitur tradita iuriſdictio à Chriſto Domino, & ſic eam habent de iure diuino.

Reſpondeo itaque ad primum argumentum; & admiſſa maiori etſi in Antonio, Pachomio, & Benedicto, cæteriſque primis illis Abbatibus, qui Clerici non fuerunt, huiuſmodi iuriſdictio non extiterit, ſed in Epiſcopis, vel Preſbyteris: tamen hæc eadem iuriſdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, vt ligarent, & ſoluerent omnes fideles, qui in primitiua Eccleſia Religioſam vitam colebant: nam Apoſtoli Regularem vitam ſectati ſunt, ac Religioſos inſtituerunt, vt diximus *in 1. tom. diſp. 2.* & dicemus *in hoc 2. tomo in diſp. 24.* Certum autem eſt, illos habuiſſe iuriſdictionem ſibi à Chriſto collatam, quæ poſtmodum, etſi quoad ſeculares in Epiſcopos translata ſit, tamen primò, & principaliter fuit tributa à Chriſto domino eiſdem Apoſtolis, qui fuerunt verè Religioſorum Prælati, ex dictis. Itaque licet primi illi Abbates hanc iuriſdictionem actu non habuerint, tamen habuerunt eam habitu. 3 4 5

Ad ſecundum breuiter reſpondeo. Præmiſſo, quòd Sancti Apoſtoli fuerint Monachorum inſtitutores, & legiſlatores, vt dictum eſt *eadem diſp. 2.* ſequitur quòd Prælatio Regularis non ab Eccleſia immediatè, ſed à Chriſto Domino inſtituta fuit. 6

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum poteſtas, & iuriſdictio ſit Ordinaria.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio Ordinaria reperitur in Abbatibus, & aliis inferioribus Prælatis ſicut in Epiſcopis.*
2 *Prælati habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in iuriſdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis.*
3 *Prælati habentes iuriſdictionem in ſua Diœceſi Ordinariam, poſſunt illam aliis delegare.*
4 *Priores clauſtrales, qui in Monaſterio poſt Abbatem ſunt primi, an habeant iuriſdictionem Ordinariam, vel delegatam.*
5 *Prioribus clauſtralibus mortuo, vel remoto ab officio Abbate, aut eo abſente, competit tota Monaſterij iuriſdictio.*
6 *Conſuetudo multùm confert ad tollendam, & conferendam iuriſdictionem.*

1 EX his quæ hactenus reſoluta ſunt in ſuperioribus huius diſputationis quæſitis, ſatis conſtat, quid in præſenti ſit reſoluendum. Si enim talis iuriſdictio de iure diuino omnibus Eccleſiæ Prælatis modo ſupradicto conceſſa eſt, profectò concludendum erit, iuriſdictionem hanc eſſe Ordinariam eo modo, quo eſt in Epiſcopis reſpectu ſuorum ſubditorum, & hoc poteſt hîc probari, quia poteſtas competens alicui ex commiſſione perpetua non temporali, dicitur Ordinaria, vt colligitur ex Bart. *in l. 1. §. ſi plures. ff. de exercit. act.* & Panorm. *cap. quoniam, de off. deleg. § certum. num. 1.* ſed Abbatis poteſtas ex perpetua commiſſione illi datur, vt de ſe patet, niſi à Summo Pontifice auferatur, ergo
2 eſt Ordinaria. Confirmatur, quia Abbates, & Prælati habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in iuriſdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis, ſicut & Prælati locales, qui domui alicui præſunt, eadem iuriſdictione quaſi Epiſcopali fruuntur in ſuos ſubditos, vt probant Sanc. *de matr. lib. 2. d. 3. n. 8.* Nau. *lib. 1. conſ. in 2. edit. tit.*

de temp. Ordin. conſil. 36. ſed Epiſcopi habent iuriſdictionem Ordinariam ex communi Doctorum ſententia; ergo & Abbates, alias ſimilitudo in iuriſdictione non curreret, ſed claudicaret.

Probatur ſecundò, Iuriſdictio quæ conuenit alicui per electionem Collegij, vel Vniuerſitatis ad officium, eſt Ordinaria, gloſſ. *in cap. cum Eccleſiarum, de offic. Ordin. verb. Eccleſiaſtica*, & Panorm. *in cap. ſuſpicionis, de offic. deleg. n.* 9. Syluest. *verb. Prælatus*; quod etiam obligatur *ex cap.* 1. *de elect.* ſed Abbates, & Prælati, vt dictum eſt in *diſp. de elect.* ab Vniuerſitate, vel Collegio ad munus Abbatiale eliguntur; ergo eorum iuriſdictio erit Ordinaria. Probatur tertiò, Iuriſdictio quæ conuenit ratione officij, vel dignitatis, vel conſuetudinis, eſt Ordinaria, ex Innoc. & Panorm. *in cap.* 1. 2. *&* 3. *de offic. Ordin.* & manifeſte habetur *in l.* 1. *ff. de offic. eius, cui mand. eſt iuriſd.* ſed Abbatibus, & Prælatis prædictis competit iuriſdictio ratione officij, & dignitatis, & etiam immemorabilis conſuetudinis; ergo, &c. Minor probatur; nam habens Paſtorale officium Eccleſiæ approbatione inſtitutum, debet etiam habere ratione illius iuriſdictionem, ſine qua tale officium vix poteſt intelligi, & executioni mandari; ſed Regulares Prælati huiuſmodi officium habent, vt in 1. *tom.* ſatis oſtenſum eſt, ergo, &c. Quòd verò habeant hanc iuriſdictionem ratione dignitatis, & conſuetudinis, probat Nauar. *in com.* 2. *de Reg. num.* 63. *&* *com.* 3. *num.* 40. Inſuper poteſt eadem iuriſdictio in virtute priuilegiorum oſtendi: infinita enim (vt ita dicam) priuilegia Sedis Apoſtolicæ concedunt Abbatibus, aliiſque Prælatis, maximè Regularibus, iuriſdictionem, eamque Abbatibus tam quoad Monachos, quam res ſpirituales, & temporales, competere decernunt, ſed iuriſdictio ex priuilegio competens non perſonæ, ſed dignitati, & officio, eſt Ordinaria, & omnia iura poteſtatis Ordinariæ habet, ex Bart. *l. ambitioſa, num.* 24 *ff. de decret. ab Ordin. fac.* Ioan. Andr. & Speculat. *tit. de legat.* §. *ſ. unmo, ad finem*, Syluest. *verb. delegatus q.* 4. *dic.* 1. Bald. *cap. ſin. & uni. de offic. Ordin.* & ibid Imol. *ad finem.* Couar. 3. *variar. cap.* 20. *n.* 6. *in initio*, Henriq. *lib.* 7. *de excommunicat. c.* 24. *n.* 1. ergo Abbates habent poteſtatem Ordinariam.

3 Hanc autem poteſtatem Ordinariam poſſe delegari communiter ſentiunt Doctores, præſertim Felin. *cap. fin. n.* 3. *de offic. deleg.* Iaſon. *l. a Iudice, C. de Iudic. num.* 2. Syluest. *verbo delegatus, q.* 8. *d.* 1. Angel. *verbo, excommunicatio*, 5. *caſu* 1. *n.* 39. Couar. *loc. cit.* Nauarr. *in ſum. cap.* 27. Cordob. *q.* 8. *de indulg.* Henriq. *lib.* 6. *de pœn. cap.* 6. *n.* 3. Ludouic. Lopez *part* 1. *inſtruct. cap.* 284. quod habetur in gloſſ. *cap. vnal. verb. caſibus, de offic. Ordin.* & ibid. Ioan. Andr. *n.* 3. Bald. *n. vnico*, Panorm. *n.* 3. Imol. *ad finem*, & conſtat per ea, quæ dicuntur *in c. fin. de offic. Ordin.*

Dices Abbates ſaltem locales, qui Generali Abbati, vel Prouinciali ſubduntur, non habebunt hanc iuriſdictionem Ordinariam, ſed ſubordinatam, & delegatam, nam non eſt eadem ratio iuriſdictionis Abbatum, qui Generali ſubduntur, cum Abbatibus, qui iam in Monaſterio erant ſupremi; ideò ea iura antiqua, quæ illis Abbatibus Ordinariam, totamque iuriſdictionem tam ſpiritualem, quam temporalem tribuebant, non verificantur de Abbatibus, & Prælatis Regularibus, qui non ſunt ſupremi, ſed alijs maioribus Prælatis ſubditi.

Reſpondeo, Subiectionem, quam habent noſtri Abbates, & Prælati Regulares cum Generalibus, vel Prouincialibus, non tollere iuriſdictionem Ordinariam ab illis, nec arguere delegatam in eiſdem; immo argumentum retorquetur; nam etiam Abbates antiqui temporis, antequam eximerentur, erant ſubditi Epiſcopo, & tamen illorum iuriſdictio erat Ordinaria, non eſt igitur cur fiat delegabilis ex eo, quòd Generali Abbati ſubduntur.

Hic autem obiter oritur difficultas, an etiam quique in Monaſterio vicem gerunt Prælatorum Regularium, qui in Religionibus Monachalibus, Priores clauſtrales, ſeu Præpoſiti, vt plurimùm, nuncupantur, & ſunt primi poſt Abbatem in Monaſterio, iux. *c. cum ad Monaſterium*, §. *prior, de ſtat. Monach.* iuriſdictionem Ordinariam habeant? In qua re dicendum eſt, huiuſmodi Priores clauſtrales, dum Prælatus in Monaſterio adeſt, nihil quidem poſſe, quoad ea, quæ ad poteſtatem iuriſdictionis pertinent, niſi quantum illis ab eodem Prælato committitur; proprium enim eorum munus eſt, curare, vt Regularis obſeruantia in Conuentu habeatur; Fratrum confeſſiones audire; Monaſterij officinas horis competentibus viſitare, Fratrum exceſſus corrigere: niſi tamen graues extiterint, ita vt Abbati reſeruentur, & his ſimilia, circa quæ dici poteſt eorum munus Ordinarium eſſe. Circa reliqua autem, quæ ad forum contentioſum ſpectant, præſente Abbate, nihil poſſunt. Quando autem Monaſterium Prælatum conuentualem non habet, puta quia vita functus eſt, vel ſuum munus abſoluit, vel ab eo amotus fuit, aut alias a Monaſterio abeſt, tunc Prioribus clauſtralibus huiuſmodi comparatur tota authoritas, & iuriſdictio, qua Abbates præſentes potiuntur, niſi aliud per particulare ius Religionis, puta per eius conſtitutiones, aut Superioris præceptum habeatur: ita enim communiter in omnibus fere Religionibus obſeruatur; vt de Congregatione Caſinen. patet *ex cap.* 65. *conſt.* & teſtatur Victorinus Manſus eius alumnus *in tract. de mod. procedend. in cauſ. Regular. cap.* 2. *ſub num.* 4. & de mea Congregatione Vallumbroſana certum mihi eſt. Conſuetudo autem plurimum poteſt ad tribuendam, & tollendam iuriſdictionem, vt docet Speculat. *in tit. de offic. Ordin.* §. *conſtituit*, per tex. *in cap. duo, ex eod. tit.* Igitur abſente, mortuo, vel amoto Abbate, ſiue Prælato Conuentuali, Prior clauſtralis, ſeu Vicarius cenſebitur Ordinarius Iudex, & Prælatus Monachorum illius Conuentus, ac Ordinarius iuriſdictionem ex vi ſui muneris in tali caſu obtinens; quod affirmant Syluest. *verb. Prælatus, num.* 2. Ioan. Trull. *de canonic. Regular. lib.* 2. *cap.* 17. *in fine*, Victorin. Manſ. *loco cit.* quod præcipue verum eſt, quando idem Prior non ab Abbate tantùm, ſed vel ab eo ſimul cum Conuentu, vel a Capitulo Generali, (vt in noſtra Congregatione) creatur.

4 (right margin, beside "Hic autem obiter oritur difficultas"); 5 (beside "Prælatum conuentualem non habet"); 6 (beside "num. 4. & de mea Congregatione")

QVÆSITVM V.

Vtrùm omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos ſubditos, poſſint etiam Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores in ſuos.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum olim pertinebant Epiſcopum, in cuius territorio erant conſtituta.*

2 *Abbas exemptus poteſt in ſuos ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos, circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis.*

3 *Eccleſiæ quando cenſeantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ.*

4 *Iuriſdictio Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter, ſed quaſi Epiſcopalis dicenda eſt.*

5 *Prælati Epiſcopo inferiores alij habent iuriſdictionem in proprio territorio, & Diœceſani dicuntur. Alij habent iuriſdictionem in loco exempto ſolum, & dicuntur eſſe in Diœceſi alterius, vt num.* 6.

7 *Prælati*

7 *Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia, quæ poſſunt Epiſcopi circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali iure prohibeantur.*

8 *Prælati exempti propriam Diœceſim non habentes, quando poſſint in ſuos ſubditos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos.*

9 *Reſpondetur ad argumenta.*

10 *Epiſcopus in ſuis Eccleſiis habet canonicam obedientiam, ſubiectionem, & correctionem, & alia huiuſmodi ad iuriſdictionem ſpectantia.*

11 *Abbates, & Prælati in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis habent obedientiam, ſubiectionem, correctionem, reformationem, & alia ad iuriſdictionem ſpectantia.*

1 VIdetur primò dicendum, quòd non: habetur enim ex Concilio Arelatenſ. *Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum pertinent Epiſcopum, in cuius territorio ſunt conſtituta.* Et refertur *in can. Monaſteria* 18. *q.* 2. ergo cùm Monaſteria, & Monachi quoad omnia ſubdantur iuribus Epiſcoporum, nullum ius Abbati competere poteſt, quod ad ipſum pertineat de iure communi, vel de iure priuilegiorum.

Secundò prætereà idem Concilium ſtatuit; quòd Abbates pro humiliatione Religionis in Epiſcoporum poteſtate conſiſtant, & ſi quidem extra Regulam fecerint, ab Epiſcopis corrigantur, vt habetur *in can. Abbates* 18. *q.* 2. ergo ſi ſunt ſub poteſtate Epiſcopi, potius dici deberent Epiſcoporum ſubditi, quam Prælati Religionum; & potius Epiſcopis deberent obedientiam præſtare, quàm cum eis de iuriſdictione diſceptare, iuxta tex. *in can. in ſumma* 28. *q.* 1. & iuxta tex. *in can. ſciendum.* 8. *q.* 1.

Tertiò prætereà mandat Paſchalis Papa, quòd Abbatibus qui neque ſub Epiſcopo, neque ſub Metropolitano, neque ſub Primate, neque ſub Parochia ſunt, nullus prorſus Epiſcoporum, Epiſcopalia quælibet adminiſtret. Cùm enim nullo Epiſcopo ſubeſſe omnino profiteantur, conſequens eſt, vt nullus Epiſcoporum, quæ ſua ſunt, tanquam extraneis largiatur, & habetur *in cap. Abbatibus* 18. *q.* 2. vbi gloſ. *in verb. Epiſcopalia*, dixit, quòd quamuis Abbas ſit exemptus, tamen tenetur primò iura Epiſcopalia petere; ergo ſi tenetur petere iura Epiſcoporum, parum refert ſibi exemptio priuilegiorum.

2 Sed contrarium firmat Panorm. *in cap.* 1. *num.* 3. *de reb. Eccleſ. non alien.* quod Abbas, qui habet Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, puta quia eſt exemptus, tunc omnia quæ ſunt iuriſdictionis Epiſcopalis poteſt, vt Epiſcopus, exercere, per gloſ. *in Clem.* 1. *eod. tit.* & Innocent. *in cap.* 2. *de tranſact.* idem Panorm. *in cap. ſignificaſti, de foro compet.* nam talia iura poſſunt acquiri per inferiorem Prælatum, & facit pro hoc *cap.* 1. *de Capellis Monach. lib.* 6. *& cap. cum olim, & c. auditis, de præſcription.* tunc autem dicitur Abbas habere Eccleſiam pleno iure, quando in ea habet poteſtatem in ſpiritualibus, & temporalibus, vt notat gloſ. *in cap. Abbates, in verb. pleno iure, de priuil. in* 6. facit etiam ad hoc text. *in Clem. attendentes, de ſtat. Monach.* vbi gloſſ. Item Ioan. Andr. addit ad gloſſ. *d. cap. Abbates, verb. pleno iure*, ait. *Dicit hic Archid. Alanum ſcripſiſſe, quòd tunc Eccleſiæ pleno iure pertinent ad Monaſteria, quando in eis Sacerdotes inſtituunt, & omnes obuentiones percipiunt præter ſtipendia Miniſtrorum*, facit text. *in c. auaritiæ, extra de præbend.* vbi gloſſ. *in verb. portiones*, dicit, quòd Monachi certam penſionem aſſignant Presbyteris in ſuis Eccleſiis; & idem probatur *in cap. de Monachis, eod. tit.* vbi Monachi præſentant Vicarios in Parochialibus Eccleſiis; & facit ad hoc 16. *quæſt.* 2. vbi habetur. *Si verò cum omni iure tunc habent, & temporalem, & ſpiritualem inſtitutionem*: facit dictum Panorm. *in cap. cum & plantare, de priuil. num.* 5. vbi dicit, quòd quando Eccleſia alicui inferiori Prælato conceditur, eripitur à poteſtate Diœceſani Epiſcopi, ita vt nullum ius Epiſcopale ibi exercere poſſit, quod etiam tenet Hoſt. *in cap. quoniam, de priuileg.* ſed nos videmus, quòd Epiſcopi in Eccleſiis exemptis nullum ius exercent; ergo ſequitur, quòd tales Eccleſiæ ſubiectæ ſunt Monaſteriis pleno iure. Ex quibus clare conſtat, quòd Abbates, qui habent Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas, ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti ſunt, (vt de omnibus Regularibus Prælatis hodie certum eſt) habent etiam iuriſdictionem temporalem, & ſpiritualem, ſicut Epiſcopi; ergo quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, poſſunt & Abbates in ſuos; ſed quia hæc iuriſdictio Abbatum, & reliquorum Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter Epiſcopalis, ſed cum illa particula, *Quaſi*, & ideò cum diminutione à Doctoribus communiter appellatur, ſumiturque ex text. *in cap. Abbates, de priuileg. lib.* 6. ibi: *In quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem obtinent*: ideò hæc generalitas limitanda eſt, adeo vt Abbates vniuerſaliter non habeant iuriſdictionem omnino Epiſcopali ſimilem, nec per conſequens poſſint in ſuos ſubditos omnia, quæ poſſunt Epiſcopi in ſuos. Ad quod clariùs intelligendum, & explicandum, ſupponendum eſt, Prælatos Epiſcopo inferiores hac iuriſdictione gaudentes inter ſe differre: alij enim habent territorium ſeparatum, & hi dicuntur eſſe nullius Diœceſis; adeò vt, neque in Diœceſi, neque de Diœceſi alterius ſint, ſed dicantur habere propriam Diœceſim per ſe, reſpectu cuius ipſi etiam Diœceſani dicantur, & Diœceſanorum appellatione veniant, Card. *in Clement.* 1. *§. volumus, q.* 4. *num.* 2. & Panorm. *num.* 15. *de foro compet.* Sanchez *de matrim. lib.* 1. *diſput.* 29. *n.* 16. *verſ. ad primam confirmationem, & lib.* 3. *diſp.* 2. *num.* 12. Rota *deciſ.* 324. *num.* 1 *par.* 1. *recent.* Alij ſunt, qui territorium ſeparatum non habent, ſed ſunt in alterius Diœceſi, vt exempti; nam licet loca exempta non ſint de Diœceſi; ſunt tamen in Diœceſi, text. *in cap. cum Epiſcopus, de offic. Ordin. in* 6. dum dicit, quod Epiſcopus in qualibet parte ſuæ Diœceſis, poteſt iuriſdictionem Ordinariam exercere, dummodo in loco non exempto id faciat; ergo locus exemptus eſt in Diœceſi; facit etiam text. *in cap. de Monialibus, de ſent. excommunic.* vbi dicitur, quòd Moniales abſoluantur ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi Monaſterium ſitum eſt, & tamen gloſ. *ibi*, etiam intelligit de exemptis. Ita etiam Felin. omnino videndus, *in cap. graue, num.* 2. *per tot. de offic. Iudic. Ordinar.* Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancel. gloſ.* 43. *n.* 187. *& ſeq.* Put. *deciſ.* 83. *lib.* 3. & Rota *deciſ.* 307. *part.* 2. *diuerſ. & deciſ.* 346. *num.* 8. *coram Illuſtriſſimo Coccino Decano.*

His poſitis dicendum eſt, Abbates illos, qui habent proprium territorium, & Diœceſim, in qua iuriſdictionem Epiſcopalem exercent, niſi aliquo ſpeciali iure prohibeantur, poſſe omnia facere, quæ faciunt Epiſcopi in ſua Diœceſi, exceptis tamen iis, quæ ad Ordinis Epiſcopalis poteſtatem ſpectant, gloſſ. *in cap. Ordinarij*, vbi etiam Gemin. *de offic. Ordinar. lib.* 6. Sayr. *in Claui regia cap.* 21. *num.* 83. Monet. *de commutat. vltim. volunt. c.* 5. *n.* 45. Rota *deciſ.* 1386. *coram Card. Seraph. & deciſ.* 1052. Suarez *de cenſur. diſp.* 2. *ſ.* 5. *n.* 12. *& diſput.* 28. *ſect.* 1. Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 2. *n.* 1. *ad finem verſ. ſecundò, quia, & lib.* 2. *in Decalog. cap.* 13. *num.* 4. *&* 5. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Regular. lib.* 51. *num.* 3. vbi *num.* 5. refert *Sacram Congregationem ſup. cap.* 20. *ſeſſ.* 24. *de reformat. Concil. Tridem.* (in quo decernitur, vt cauſæ matrimoniales, & criminales Epiſcopo tantùm relinquantur cognoſcendæ,) pluris, ac ſæpius cenſuiſſe, illud decretum non ſe extendere ad Prælatos 3 4 5 6 7

Prælatos inferiores,qui nullius ſunt Diœceſis,qui tamen non habent propriam,ſed intra Epiſcopi Diœceſim exiſtunt, vt probabimus infrà *in diſput.8.de matrimonio,latè quæſit.6.*

8 Dicendum eſt ſecundò, Abbates exemptos iuriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi habentes, niſi prohibeantur, poſſe in ſuos ſubditos quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos: vbi apparet ſub nomine Epiſcopi intelligi omnes Epiſcopalem iuriſdictionem quomodocunque habentes; quando verò ex circunſtantiis conceſſis notum eſt, ſub nomine Epiſcoporum non comprehendi omnes Epiſcopalem iuriſdictionem quomodocunque habentes, ſed tantummodo eam in aliqua Diœceſi poſſidentes: tunc ſub nomine Epiſcopi non venire Abbates Diœceſim, & territorium non habentes, licet quauis plenaria exemptione gaudeant, e. g. in Concil. Trident. *ſeſſ.24.de reformat.cap.6.* traditur Epiſcopis ampla facultas diſpenſandi, cum ſibi ſubditis in Diœceſi ſua in quibuſcunque caſibus occultis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis; & tamen Abbates, & Prælati Regulares, etiam Generales, & Capita Ordinum, licet pleniſſimam iuriſdictionem habeant ſub Summo Pontifice, nihilominus non poſſunt ex vi illius diſpenſare cum ſuis ſubditis in iis, quæ *in d.cap. Epiſcopis*; conceduntur; quia ex tenore illius decreti Concilij conſtat nomine Epiſcoporum non comprehendi in eo qualitercunque habentes iuriſdictionem Epiſcopalem,ſeu quaſi; ſed illos dumtaxat eam in aliqua Diœceſi ſibi ſubdita exercentes, vt conſtat ex illis verbis *d. cap. Quoſcunque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua.* At hi Diœceſim non habent, vt notarunt Sayr. *loco citato*, Sanchez *in Decalog. lib.2. cap.11. numer.7.* & alij, quos alibi referemus ſuo loco. Itaque Abbates, & Prælati Regulares non poſſunt dici participare iuriſdictionem Epiſcopali omnino ſimilem, ſed tamen cum diminutione, non ſolùm quoad eos actus, qui Epiſcopalem conſecrationem requirunt, vt notat gloſſ. *in d. cap. Abbates, verb. quaſi epiſcopalem, de priuil. in 6.* (Quod eſt intelligendum de iure, quia ex ſpecialibus priuilegiis ſecus dicendum erit, vt *infra* oſtendemus:) ſed nec etiam quoad omnes actus puræ iuriſdictionis Epiſcopalis; quia eorum iuriſdictio nec etiam ſe extendit ad omnes actus, quos Epiſcopi vigore ſuæ iuriſdictionis exercere poſſunt: quod præcipuè locum habet in Abbatibus, & Prælatis conuentualibus, qui magis reſtrictam, & limitatam iuriſdictionem habent; & ideò nequeunt omnes actus Epiſcopalis iuriſdictionis exercere, vt v.g. leges,& ſtatuta, & alia, de quibus *in 3. tomo* dicemus.

Similiter in Generalibus etiam aliqua diminutio reperitur,ſaltem hæc,videlicet, quòd interdictum locale ponere nequeunt,vt ait Suar. *de cenſur.diſp.36.ſect.1.n.2.* Item ea,quæ ſpecialiter conceduntur Epiſcopis,vt Sedis Apoſtolicæ delegatis,etiamſi delegatio in iure communi contineatur,non poſſunt prædicti Prælati,etiam Generales exercere,quia delegatio fit ſolùm Epiſcopis. Item, quando,vt *ſupra* diximus, in conceſſione conſtat ex aliqua clauſula,& circunſtantia,ſub nomine Epiſcoporum non venire omnes Epiſcopalem iuriſdictionem habentes,vide Suar *de Relig.tom.4.tr.8.lib.2.c.2.n.13.& 14.* Sigiſmund.à Bonon. *de dub.ſuper tot.*

9 Ad argumenta in contrarium allata *in cap. Monaſteria, & in cap. Abbates*, reſpondemus prout reſponſum eſt in corpore, vt colligitur ex gloſſ. quòd talia Monaſteria, & Abbates non erant exempti, & ideò ſubdebantur correctioni Epiſcopi. Ad tertium argumentum reſpondemus, quòd text. loquitur de illis Abbatibus, vel Clericis Regularibus, qui ſunt ſub nullius poteſtate, vt colligitur ex gloſſ. *in d. cap. Abbatibus*, quæ allegat tex. *in can. nulla, diſtinct.93.* vbi dicitur, quòd tales dicuntur Acephali, id eſt, ſine capite: & licet alia Gloſſ. *in d. cap. Abbatibus*, dicat, quòd tales Abbates quamuis ſint exempti, tamen tenentur petere iura Epiſcopalia loci, hodie non ſeruatur propter multa priuilegia Summorum Pontificum, nam iura Epiſcopalia ſunt illa, quæ pertinent ad poteſtatem iuriſdictionis, prout *in cap. conquerente, de off. Ordin.* vbi habetur, quòd Epiſcopus in Eccleſiis ſuæ Diœceſis 10
habet canonicam obedientiam, ſubiectionem, deſtitutionem,correctionem,reformationem, & cenſuram Eccleſiaſticam;iuriſdictionem quoque cauſarum omnium, & multa alia,vt in textu;quæ verba explanantur per Panorm *ibid.* à quibus omnibus immunes ſunt Abbates, & Prælati exempti vigore exemptionum,cùm & ipſi etiam habeant in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis eandem iuriſdictionem.Sed de hac poteſtate,& iuriſdictione,tam in communi,quàm in particulari,tam ordinaria, quàm delegata iterum redibit ſermo *in diſp. 24. huius 2. tomi*, vbi plena Abbatum, & Prælatorum iuriſdictio ex propriis Regulis collecta oſtendetur. De iuriſdictione verò ſpeciali erga Monachos,& bona Monaſterij, etſi aliqua in diſputationibus de voto paupertatis, & obedientiæ prælibentur,agendum erit *in 3. tomo per totum.*

DISPVTATIO II.

De Poteſtate Abbatum quoad Sacramentum Ordinis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines,& quo iure.
II. Qui Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi.
III. Vtrùm ad hoc,vt Abbates minores Ordines conferre poſſint, nec ſſarium ſit eos eſſe benedictos.
IV. Vtrùm Abbates poteſtatem ordinandi poſſint aliis delegare.
V. Vtrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis maiores Ordines conferre.
VI. Vtrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre.
VII. Vtrùm Abbates ordinare poſſint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares.
VIII. Vtrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares ſibi,vel aliis Ordinariis ſubiectos,vel Regulares ſibi non ſubditos, huiuſmodi ordinatio valeret,vel taliter ordinati indigerent noua ordinatione.
IX. Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios,quàm Regulares ſibi ſubditos.
X. Vtrùm Abbas poſſit Nouitios ordinare.

XI. Vtrùm

XI. Vtrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem, ſubditis illius Epiſcopatus, minores Ordines conferre poſſit.

XII. Vtrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit validè Ordines conferre.

XIII. In quo loco, & quo tempore poſſit Ordines minores Abbas conferre.

XIV. Vtrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis inuitatus poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre.

XV. Vtrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in ſacris ordinandos ad Epiſcopos mittere.

XVI. Vtrùm Abbas poſſit vna, & eadem die, vni, & eidem plures minores Ordines conferre.

XVII. Vtrùm Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, vt extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoueantur.

XVIII. Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promouendos mittere.

XIX. Vtrùm Epiſcopus ab Abbate inuitatus poſſit in eius Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani.

XX. Vtrùm Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante, examinandi.

XXI. Quæ idoneïtas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel ab Epiſcopo ordinandis.

XXII. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis, quoad Ordines minores, & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur.

XXIII. Vtrùm quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeunt, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet in interſtitiis cum eis diſpenſare; an verò competat Epiſcopo ordinaturo.

XXIV. Vtrùm Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines maiores, & quæ cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiratur.

XXV. Vtrùm ad Abbatem ſpectet, ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere.

XXVI. Vtrùm Abbas poſſit Clericis ſæcularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.

XXVII. Vtrùm Abbas poſſit Nouitiis literas dimiſſorias dare.

XXVIII. Vtrùm Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus, declaratus, poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare.

XXIX. Vtrùm literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit.

XXX. Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos iuriſdictionem habet, ad Ordines promoueri facere.

QVÆSITVM PRIMVM.

Vtrùm Abbas habeat poteſtatem conferendi Ordines, & quo iure.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas Ordinis quæ dicatur.*

2 *Epiſcopi ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis Miniſtri.*

3 *Poteſtas minores Ordines conferendi, poteſt ſimplici Sacerdoti à Summo Pontifice committi.*

4 *Poteſtas ordinandi Abbatibus, non de iure ordinario, ſed ex priuilegio competit.*

5 *Abbates commendatarij non poſſunt ordinare.*

6 *Priuilegia Abbatibus conceſſa non extenduntur ad Commendatarios.*

7 *Priuilegia Abbatum pro Ordinibus conferendis recenſentur.*

8 *Iure communi Abbates poteſtatem habent conferendi Ordines minores.*

PRo huius quæſiti intelligentia præmittendum eſt; duplicem eſſe Eccleſiaſticam poteſtatem, nempe iuriſdictionis, & Ordinis; & omiſſa poteſtate iuriſdictionis, de qua latiùs *infrà* tractabitur, de poteſtate Ordinis ſermonem inſtituimus.

Poteſtas autem Ordinis illa vocatur, per quam quis 1
poteſt ſanctificare, conſecrare, aut ſolenniter benedicere rem aliquam, ſiue perſonam. Hæc autem poteſtas, 2
verè, & propriè in Epiſcopis reperitur, ipſi enim ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis diſpenſatores, vt decretum eſt per Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 23 *de Sacram. Ordin. can.* 4. *&* *c. perlectis, verſ. ad Epiſcop.* 25. *diſt. c. quamuis* 68. *diſt. c.* 1. *de Ordin. ab Epiſc.* & latè probat D. Thom. 3. *part. q.* 65. *artic.* 3 *arg.* 2. D. Bonauent. *in* 4. *diſt. in.* 25. *art.* 1. *q.* 1. vbi Richard. *art.* 1. *q.* 1. & Palud. *q.* 1. *art.* 2. Henriq. *lib.* 10. *cap.* 21. Vaſq. *in* 3. *part. D. Thom.* 3. *diſput.* 243. *&* 245. Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 30. *tract.* 1. *num.* 23. Coninck *de Sacramentis tom.* 2. *diſp.* 20. *dub.* 9. *num.* 75. Piaſeci. *in Praxi Epiſcop. p.* 1. *cap.* 1. *num.* 6. Bonacin. *de Sacram diſput.* 8 *q. vnic. punct.* 5. *num.* 1. Sebaſt. Cæſar. *in relect. de Eccleſiaſt. Hierarc. p.* 2. *diſp.* 6. §. 3. *n.* 8. Scipio de Rubeis in *Aphor. Epi-*

ſtoual.verbo,ordo,n. 1. Iodoc. Cocc. *in Theſauro Cathol.*
3 *lib.3.art.*18.Nihilominus reſpectu ſaltem minorum Or-
dinum etiam ſimplici Sacerdoti poteſt huiuſmodi au-
ctoritas ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ facultate, conue-
nire. Ita Victor. *de Sacram.n.*212. Valen.2.2.*diſp.*9.*q.*2.
*punct.*1. Coninck *d.dub.*9. *num.*77. Auguſt. Barboſ. *de*
*offic.& poteſt. Epiſc p.*2. *alleg.*3.*num.*4. Sub qua ratione
4 hæc facultas Abbatibus etiam competere poteſt. Si igi-
tur aliquam facultatem in hac parte obtinent, per ſpe-
cialia Sedis Apoſtolicæ priuilegia illis traditam eſſe
oportet: & ideò ad ea recurrendum erit, de quibus ali-
qua ſunt clauſa in corpore Iuris: vt eſt *can.quoniam,*69.
*diſt.*vbi dicitur, *Abbates poſſe tantummodo Lectores in*
proprio Monaſterio ordinare: & in *cap.cùm contingat,de*
ætat.& qualit. vbi idem ab Innocentio III. replicatur,
& *cap. Abbates,de priuil. in* 6. per quod Abbates bene-
dicti poterant minores Ordines ſuis ſubditis non ſolùm
Monachis, verùm etiam ſecularibus, in quos Ordina-
riam Eccleſiaſticam iuriſdictionem habebant, conferre,
& *cap.*1. vbi gloſſ. *verb. à non Epiſcopis, de ordinat. ab*
Epiſcop.qui renunc.Epiſc. cap 1. vbi gloſſ. *verb.alia, de*
ſupplen. neglig. Prælat. Bellam. Card.Burr. & Abb. *in d.*
cap.cùm contingat, Nauar. *conſ.*13.*de priuileg.* Hoc au-
5 tem intelligendum eſt de Abbatibus Regularibus ha-
bentibus Abbatias in titulum, non autem de commen-
datariis: quia ſupradicta Iura poteſtatem conferendi mi-
nores Ordines ſoli Abbati Benedicto Pontificalium in-
ſignium vſum habenti, tribuunt. Abbates autem com-
mendatarij non benedicuntur, nec habent priuilegium
loco benedictionis, tum etiam quia priuilegia Abbati-
6 bus,& Prælatis Regularibus conceſſa non extenduntur
ad commendatarios,vt probauimus *tom.*1 *diſp.*16. *de pri-*
*uileg. Abbat.quæſ.*4. atque ita Renat. Choppin. *Mona-*
*ſtic.lib.*2.*tit.*2.*n.*18.

Vbi hæc verba habet, ſcilicet: *Inſuper ſacra Tonſura*
inſignire ius eſt Cœnobiarchæ intra Monaſterij ſui ſepta,
*can.*1.*&* 2. *diſt.*69. Innocent. III. *reſcripto,Cùm contin-*
gat: de ætat. & qualitat. Alexand. IV. *cap. Abbates de*
priuil. in 6. Panormit. *ad cap. quanto de conſuet. ad cap.*
Clerici, de vit. & honeſt. cler. & ad cap. 2. *de ſup-*
plend. neglig. Prælat. Id quod Religioſis modò Cœ-
nobij Magiſtris applicatur, non autem ſecularibus fi-
duciariis, qui ſpiritualia ipſius iura minimè tractant:
nam *ſuprà* relati canones minorum Infularum pote-
ſtatem ſoli tribuunt benedicto Abbati, ſacratóque à
Diœceſano Antiſtite, quales vulgo habentur Religio-
ſi Ætheriarchæ, quibus Pontificalium inſignium vſus
quidem irrogatus ſit, Mitræ, Anulorum, Tunicæ, Dal-
maticæ, & Baculi à Sede Romana. De honorario iſto
Cœnobiarcharum multorum priuilegio, regularique
prærogatiua nos *lib.*2.*Eccleſiaſt. Polit. Foren.* ibi enim
ſupradictus Doctor multa ponit priuilegia Abbatum
pro Tonſura, & Minoribus Ordinibus conferendis hic
7 verò recenſet priuilegium Pauli III. Abbati Vallíſcho-
larium in hac re conceſſum,cuius tenor ad rem noſtram
ſpectans talis eſt.

Quódque dictus Clemens Cornuet, & ſucceſſores
præfati dicti erigendi Monaſterij Abbates pro tempore
exiſtentes, Mitra,Anulo, Baculo Paſtorali, & quibuſ-
cunque aliis Pontificalibus inſignijs vti, necnon tam
in eodem Monaſterio,quàm quibuſcunque Prioratibus,
& Eccleſiis eidem Monaſterio ſubiectis, & ab eo de-
pendentibus, quamuis illi pleno iure non ſubſint, nec-
non in quibus aliquam ſuperioritatem obtinent, ac in
quibuſcunque locis Eccleſiaſticis, in quibus Clemens,
& ſucceſſores prædicti in Pontificalibus pro tempore
celebrabunt, benedictionem ſolemnem poſt Miſſarum,
Veſperarum, Matutinorum, & aliorum diuinorum ſo-
lemnia ſupra populum tunc inibi intereſſentem, dum-
modo inibi Diœceſanus, ſeu alius Antiſtes, aut ali-
quis Apoſtolicæ Sedis legatus præſens non ſit, vel ſi
præſens fuerit, eius ad id expreſſus accedat aſſenſus,
elargiri, ac ſingulos Fratres, Nouitios, ac Seruitores,
ac mediatè, vel immediatè, ſubiectos dicti erecti Mo-
naſterij, necnon Prioratuum, & membrorum eidem
erecto Monaſterio ſubiectorum, & ad ipſum erectum
Monaſterium, vt inibi recipiantur pro tempore conuo-
lantes, ad hoc idoneos clericali charactere inſignire,&
ad quatuor minores Ordines ſimul,vel ſucceſſiuè,prout
expediens fuerit, quibuſuis feſtiuitatibus promouere,
ac Ordines eis conferre, necnon veſtes, indumenta,
ornamenta, & paramenta Eccleſiaſtica, etiam Sacer-
dotalia, Libros, Imagines, Cruces, Campanas, Ca-
lices, vaſa, & tabernacula, quæcunque præfati erecti
Monaſterij, ac Prioratuum, & membrorum, & Ec-
cleſiarum illi ſubiectarum, ac Altaria illorum benedi-
cere, eaſque Eccleſias, vel earum cœmeteria: & alia
loca Eccleſiaſtica ſanguinis, vel ſeminis effuſione, aut
alias quouis modo pollutas, vel polluta, aqua tamen
per aliquem catholicum Antiſtitem, vt moris eſt, be-
nedicta, reconciliare liberè, & licitè valeant, perpetuò
ſtatuimus,& ordinamus.

Simili ferè priuilegio decoratus eſt Abbas Sanctæ Iu-
ſtinæ de Padoua, Ordinis S. Benedicti, & totus Ordo
Benedictinus à multis Summis Pontificibus, & præ-
ſertim à Paulo III. ſub datum Romæ, apud S. Pe-
trum Nonis Nouembr. anno 1537. cuius tenor extat
apud Laërtium Cherubinum *tom.*1. *Bullary,conſtit.* 15.
prædicti Pontificis, §. 5. cuius verba in ſenſu propoſito
ſunt hæc:

Necnon Eugenius,Abbati pro tempore exiſtenti Mo-
naſterij S Pauli extra muros Vrbis eorundem ordinis,
& congregationis, vt cum Mitra, & Annulo, Sanda-
liis,Tunica Dalmatica Miſſarum ſolemnia celebrare, &
adſtanti Clero, & populo benedicere, ac idem Abbas,
ac dilecti filij Conuentus ipſius Monaſterij Sancti Pauli
conſecrationis Altarium, & Ordinationes Monacho-
rum, qui ad ſacros Ordines forent promouendi, à quo-
cunque mallent Catholico Antiſtite Apoſtolica au-
ctoritate freti, ſuſcipere, quas ſine difficultate, ac pra-
uitate exhiberi præcepit,ipſéque Abbas dummodo Pre-
ſbyter eſſet, Minores Ordines huiuſmodi Monachis
ſuis ex Apoſtolica indulgentia, cùm neceſſe foret ex-
hibere poſſet, &c.

Simili priuilegio fulciuntur hodie omnes Congre-
gationes Monachorum.

Quo autem iure, vt præmiſſum eſt, *in titulo articu-* 8
li, Abbas poteſtatem habeat Ordines conferendi; di-
co habere talem poteſtatem de iure communi, vt benè
reſpondit Rodericus à Cunha, Archiepiſcopo Braca-
ren. *in* 1.*p.Decreti,diſt.*95 *in cap.peruenit,n.*5. vbi corro-
borat ſuam reſponſionem auctoritate *cap.*1.*&* 2.*diſt.*21.
*& cap.quoniam,diſt.*69. *& cap. cùm contingat, de ætat.*
& qualit.& *ibi* gloſ. & *cap. Abbates,de priuileg. in* 6. &
gloſ.*in cap* 1.*verſicul.alia de ſupplend.neglig. Prælat.* Si-
militer firmat ſuam ſupradictam reſponſionem aucto-
ritate Doctorum,Soti *in* 4 *diſt.*25. *q.*1.*a.*2 *verſic. Abbatibus,*
Burr.*in cap. cum inter, de ſentent. & re iudicata* Abb.*in*
*cap.quanto, num.*9.*de conſuet.*Bellam.*cit.cap.cum contin-*
*gat,quæſt.*1. ibique Cardinal. *notab.*1. & Ioann. Andr.*in*
princip.& Ancharan.*notab.*1.Nauarr.*conſil.*14.*num.*13.*de*
*priuil.*Innocent.*in c.*1.*num.*1. *de ætat.& qualit.* Hoſtienſ.
*in ſumm de Epiſcop.qui renunt.Epiſcopat.*Lap. *alleg.*136.
*num.*6. Felin.*in cap.cum te,num.*8. *de reſcript.* Ioann.de
Selua *tract.de benefic.p.*2. *q.*6. *poſt num.*4. Gemin. *in cap.*
Abbates, de priuil. in 6. *n.*6. Miuol. *de irregular. lib.*2.
*cap.*23.*num.*11.Sayr.*in theſaur.lib.*4.*cap* 13. *poſt num.*15.
Couarru *lib.*1.*variar.cap.*10.*num.*9.Victor.*de Sacramen-*
*tis.n.*212.Bellarm.*de Cleric.cap.*27.Nugn. 3. *p.D. Thom.*
*q.*38. *art.*1. Azor.*inſtit.moral.p.*1.*cap.*1.*q.*12.

QVÆSITVM

QVÆSITVM II.

Quòd Abbates habeant hanc poteſtatem Ordines conferendi.

SVMMARIVM.

1 *Conditiones requiſitæ in Abbate, vt poſſit Ordines conferre.*
2 *Nemo dat, quod non habet.*
3 *Poteſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum.*
4 *Abbas, qui non eſt Sacerdos, non poteſt ordinare.*
5 *Ordines proprijs Monachis debet Abbas conferre.*
6 *Prælati Mendicantes non communicant in priuilegijs cum Abbatibus Monachorum, quoad Ordines conferendos.*

1 RESpondeo, quòd non in omnibus Abbatibus reperitur poteſtas Ordines conferendi, ſed in ijs tantùm, qui tres infraſcriptas conditiones habuerint, vt colligitur ex text. *in cap. 1. diſtinct. 69.* & ex text. *in cap. cum contingat, de ætat. & qualit.* Prima eſt, vt benedictionem acceperint per ea verba *d. cap. 1. Si duntaxat Abbati manuum impoſitio facta noſcatur ab Epiſcopo, ſecundùm morem præcedentium Abbatum.* Quod idem replicatur ab Innocentio III. *in d. cap. cùm contingat.* Quæ conditio, an hodie ſit neceſſaria, videbimus *in quæſt. ſeq.* Secunda conditio eſt, vt ſit Sacerdos, quæ expreſſè habetur in vtroque textu allegato per ea verba *Et conſtet illum eſſe Sacerdotem.* Ratio autem huius eſt; tum quia collatio Ordinum eſt actus Ordinis; actus au-
2 tem ordinis non poteſt exerceri ab eo, qui caret Ordine; quia nemo dat quod non habet, *l. ſi vniuerſæ, C. de legat. & quod autem, de iur. patr.* tum etiam quia poteſtas con-
3 ferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum, *c. ex iniuncto, de exceſſ. Prælat.* ſed ſolus Sacer-
4 dos habet poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum; ergo ſolus Sacerdos poteſt Ordines conferre. Ex his patet, Abbatem qui non eſt Sacerdos, non poſſe valide Ordi-
5 nes conferre. Tertia conditio eſt, vt proprijs Monachis conferant, quod indicant illa verba, *Licet per manus impoſitionem licentia eſt vnicuique Abbati, in proprio Monaſterio promouendo faciendi.* An autem poſſint in alieno Monaſterio, & alios, quàm proprios ſubditos ordinare, videbimus *infra.*
6 Et licet Superiores, & Prælati Mendicantium communicent in priuilegijs cum Monachis, hoc tamen priuilegio Ordines conferendi, minimè gaudent, cùm enim, ex ſua conceſſione primæuo Abbatibus benedictis elargitum ſit huiuſmodi priuilegium, non fuit poſtea Prælatis mendicantium communicatum, ſeu extenſum, cùm ipſi non benedicantur, nec præeminentiam, & dignitatem quandam, quam ſibi Abbates iam antiquitus attribuere, vendicent, vt colligitur ex Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 1. lib. 2. c. 29. num. 28.* & Laurent. de Peyrin. *tom. 2. de Prælat. cap. 7. num. 25.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm ad hoc, vt Abbates minores Ordines conferre poſſint, neceſſarium ſit, eos eſſe benedictos.

SVMMARIVM.

1 *Manus impoſitio Benedictionem ſignificat.*
2 *Benedictio non datur propter officium temporale.*
3 *Abbates non benedicti poſſunt ordinare.*
4 *Abbates non benedicti gaudent omnibus gratijs, & priuilegijs, quibus fruuntur Abbates benedicti.*

OLim ſecundùm ius commune antiquum, Abbates, ante benedictionis ſuſceptionem, non poterant Ordinis actus exercere, vt videtur ſignificari *in cap. cum contingat, de ætat. & qualit.* vbi Innocent. III. concedens Abbatibus, vt poſſint ſuis Monachis Lectoratum conferre, ait. *Dummodo ipſis ab Epiſcopo* 1
(ſecundùm morem præcedentium) manus impoſitio facta noſcatur: per manus autem impoſitionem ibi nihil aliud, niſi benedictio intelligitur, vt exponit gloſ. & notat Panormit. *ibi in prin.* & communiter Doctores, poſtea hoc ius ex parte ampliatum eſt ex conceſſione Alexandri III. Ciſtercien. facta, quod eſt priuilegium 6 eis conceſſum, & habetur *in cap. 1. de ſuppleud. neglig. Prælat.* vbi voluit,

Vt ſi Epiſcopus tertiò cum humilitate, ac deuotione, ſicut conuenit, requiſitus, Abbates benedicere renuerit, liceat Abbatibus, proprios Monachos benedicere, & alia, quæ ad huiuſmodi officium pertinent, exercere, donec ipſi Epiſcopi ſuam duritiem recogitent, & Abbates benedicere non recuſent.

Vbi gloſ. *in verb. alia,* intelligit; vt conferant Lectoratum in proprio Monaſterio, quod approbatur à Panormit. *ibi num. 2. verſ. quæro quæ ſunt alia;* idem tenet Ioann. Andr. *in cap. cum, num. 6. de ætat. & qualit.* gloſ. *in Clem. attendentes, §. ſtatuimus, verbo, benedicti, de ſtat. Monach.* Felin. *in c. cum te, col. 2. nu. 2. de reſcript.* idem Panormit. *in cap. inter Monaſterium, in fine, de ſentent. & re iud.* & communiter Doctores omnes. Demum ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ indulto conceſſum eſt, huiuſmodi munus exercere poſſe non ſolum Abbates benedictos, & eos, quibus Epiſcopi tertiò humiliter requiſiti, benedictionem impendere recuſauerint, verùm etiam non benedictos; imò nec benedicendos, vt ſunt Abbates triennales, & alij, qui ad tempus creantur, quibus non impenditur Benedictio, eò quòd ſit etiam quaſi perpetua, & indelebilis, & idcircò non datur propter officium temporale, vt ſtatuit Eugenius IV. *in priuil. 6. Ciſtercienſibus de obſeruantia in Hiſpania conceſſo, anno Domini 1457.* & notat Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. quæſt. 7. num. 27.* vt diximus *in 1. tom. diſput. de bened. Abb.* Poſſunt inquam huiuſmodi Abbates non benedicti etiam ordinare, & alia exercere, quæ Abbates benedicti exercere poſſunt: vt conſtat ex *prædicto* Eugenij IV. *priuilegio,* vbi voluit, 2 3

Vt Abbates triennales, licèt eis benedictionis munus non impendatur, omnibus, & ſingulis honoribus, præeminentijs, priuilegijs, prærogatiuis, iuribus, & inſignijs Abbatialibus fungi poſſint. 4

Et ex alio priuilegio ab eodem Eugenio IV. conceſſo Congreg. S. Iuſtinæ de Padua, anno 1436. pridie Kal. Iulij.

Quòd Prælati prædictæ Congregationis, licet munus benedictionis non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Congregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus in ipſis valeant exercere, ac ſi munus huiuſmodi fuerint conſecuti.

Quod priuilegium a Iulio II. extenſum fuit ad noſtram Vallis-Vrbis ſæ Congregationem anno 1507. Idibus Iulij. Idipſum clariùs patet ex *alio priuilegio ab eodem Iulio II. conceſſo prædicto Ordini Ciſtercienſi in Hiſpania,* vbi expreſſe, & in ſpecie concedit his Abbatibus temporaneis non benedictis poteſtatem, Nouitios, & alios quoſcumque ſibi ſubditos, prout poterant perpetui Abbates, Clericali charactere inſigniendi. Ex his igitur patet, benedictionem in Abbatibus non eſſe ſimpliciter neceſſariam, ad hoc vt poſſint actus Ordinis exercere, id quod latius probatum eſt a nobis *in 1. tom. in diſput. de benedictione Abbatis.*

Et

Et aſſerunt Rodet. *tom. 1. qq. regul. q. 18. art. 1. & 2. & tom. 3. q. 23. art. 2.* Mirand. *tom. 1. Manual. Prelat. q. 38. art. 9.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 29. num. 3.* Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 8. dub. 1.* Henric. *lib. 10. cap. 23. num. 3.* Zerola *in ſua praxi, verbo Abbas.* Ledeſm. *tom. 1. de Sacramentis, de Sacramento Ordinis, concl. 6.* Barboſa *in cap. Abbates, de priuileg. in 6.* Confectus *in ſumma priuileg. tit. 15. c. 2.* Nauar. *tom. 2. conſil. lib. 5. de priuileg. conſil. 13. n. 5.* Sayrus *de Cenſur. lib. 4. cap. 13. n. 15. quæſit. 5.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates poteſtatem ordinandi poſsint aliis delegare.

SVMMARIVM.

1 *Ea, quæ ſunt Ordinis, delegari non poſſunt, nec conferri, niſi ab iis, qui habent ea per collationem, &* num. 4.

2 *Iuriſdictio ſola voluntate, & verbo committitur, & reuocatur.*

3 *Sacramentorum collatio conſiſtit in certa forma per Eccleſiam tradita.*

5 *Poteſtas Ordines conferendi non poteſt ab Epiſcopo ſimplici Sacerdoti delegari.*

1 REſpondeo negatiuè. Ratio potiſſima eſt; quia ea quæ ſunt Ordinis delegari non poſſunt, quamuis ea, quæ ſunt iuriſdictionis ſic, *cap. aquâ, de conſecrat. Eccleſ. vel Altar.* Ratio horum eſſe poteſt; quia iuriſ-
2 dictio ſola voluntate, & verbo committitur, & reuocatur, *l. Iudicium. ff. de Iudic. cap. ſuper quæſtionem, §. intentionis, & §. porro, de offic. deleg.* ſed collatio Sacramentorum non traditur ſola voluntate, vel verbo, ſed conſiſtit in certa forma per Eccleſiam tradita; & ideò
3 eſt opus facto, quia eſt neceſſaria viſibilis, & exterior vnctio, quæ eſt ſignum interioris vnctionis in corde, *cap. vno de ſacr. Vnct.* & ſic patet, quòd ea, quæ ſunt
4 Ordinis, delegari non poſſunt, ſicut ea, quæ ſunt iuriſdictionis, imò nec conferri poſſunt, niſi ab iis, qui habent ea per collationem: *can. Presbyteri, quos, 68. diſt.* ita gloſſa ſingularis *in d. cap. aqua, verb. iuriſdictionis,* & ibi etiam Panormit. & communiter ſcribentes, & Sylu. *verb. benedictio, n. 2. & 3. & alij communiter.*

Dices; poteſt Abbas hanc poteſtatem Ordines conferendi aliis delegare; quia poteſt Epiſcopis, vel aliis Abbatibus (vt *inferius* videbimus) poteſtatem, ſuos ſubditos Regulares ordinandi, demandare.

Reſpondeo cum gloſſ. prædicta, quòd Abbas per huiuſmodi demandationem non delegat eis poteſtatem Ordinis, quam ipſi habent; ſed tantùm committit auctoritatem faciendi quam abſque eius licentia non haberent; quia in alienam meſſem falcem mittere non poſſent, niſi de voluntate, & mandato illius, cuius
5 ſubditi ſunt ordinandi, *can. ſcriptum 6. q. 3.* Et ſic patet, quòd huiuſmodi facultas non poteſt demandari, niſi habenti illam. Prætereà poteſtas Ordines minores conferendi non poteſt ab Epiſcopo delegari ſimplici Sacerdoti, ex rationibus *ſupra* adductis, & notat ex *D. Thom.* Victor. *de Sacram. n. 234.* Ergo neque à fortiori ab Abbate, in quo non eſt ordinaria, ſed tantùm ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ. Ex his ergo concluſum reſtat, Abbates non poſſe huiuſmodi facultatem delegare. Et de his ſatis, non enim indigent maiori explicatione, cùm ſint valdè clara.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates potuerint olim ſuis Monachis maiores Ordines conferre.

SVMMARIVM.

1 *Abbas Ciſtercij, & alij quatuor Coabbates habent priuilegium conferendi Ordines Subdiaconatus, & Diaconatus.*

2 *Summus Pontifex poteſt ſimplici Sacerdoti committere facultatem, Ordines maiores, excepto Presbyteratu, conferendi.*

3 *Priuilegium Abbatibus Ciſtercienſib. pro Subdiaconatu, Diaconatu conferendis verè & authenticè reperitur.*

COmmunis Doctorum opinio eſt, non licere Abbatibus Ordines maiores conferre; ex eo, quia miniſtri omnium Ordinum de iure communi ſunt tantùm Epiſcopi, vt patet ex *ſuprà* dictis: Abbatibus autem priuilegio in corpore Iuris inſerto, ſolùm conceſſum eſt, poſſe Ordines minores conferre: ergo de iure communi poteſtas conferendi Ordines maiores, remanebit tantùm Epiſcopis. Verùm difficultas eſt, quia ſunt aliqui Abbates, qui gaudent etiam priuilegio conferendi Ordines maiores, vt Ciſtercienſes per priuilegium Innocentij VIII. conceſſum anno Dominicæ Incarnationis 1489. Ioanni Abbati Ciſtercij, & aliis quatuor Coabbatibus, cuius verba ſunt hæc.

Ac ne Monachi dicti Ordinis pro ſuſcipiendis Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus extra clauſtrum hinc inde diſcurrere cogantur, tibi, & ſucceſſoribus tuis quibuſcunque dicti Ordinis Monachis; aliis verò quatuor Abbatibus præfatis, & eorum ſucceſſoribus, vt ſuorum Monaſteriorum prædictorum Religioſis, quos ad id idoneos reperietis Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines liceat ritè conferre.

Ita habetur *in lib. priuil. d. Ordin. fol. 136. priuil. 118.* & refertur à Roderic. *in noua collect. priuil. Mendic. & non Mendic. Bulla 5 eiuſdem Pontifici.* Sed quamuis de hac conceſſione magna ſit inter Theologos controuerſia, an à Papa fieri poſſit; nihilominus dicendum eſt, poſſe Summum Pontificem committere etiam ſimplici Sacerdoti poteſtatem conferendi aliquem ex Ordinibus maiori- 2
bus, excepto Presbyteratu. Hanc ſententiam defendunt gloſſ. *in c. peruenit, 95. diſt.* & gloſſ. fin. *in c. manus, de conſecrat. diſt. 5.* Panormitan. *in cap. quanto, num. 9. de conſuet.* & eſſe communem DD. ſententiam aſſerit Henriq. *lib. 10. cap. 23. in lit. A, & C.* vbi citat Victor. Nauar. & alios: eum refert, & ſequitur Filliuc. *quæſt. mor. tom. 1. tract. 9. cap. 5. q. 2.* Hoc duplici ratione probatur: primò argumento à ſimili de confirmatione, quæ poteſt à Papa ſimplici Sacerdoti committi, *d. cap. peruenit, diſt. 95.* & firmant D. Thom. *3. part. q. 72. artic. 11.* Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. quæſt. 18. art. 3.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 3. cap. 30. quæſt. 4.* Bonac. *de Sacram. diſp. 3. q. vnic. part. 2. num. 3. verſ. dixi,* cum aliis pluribus ibi per eum adductis.

Secundò probatur exemplo Coëpiſcoporum, qui olim Subdiaconatum conferebant, & tamen erant ſimplices Sacerdotes; ergo à fortiori poterit Summus Pontifex committere Abbati, vt ſacros Ordines conferat: ſicut de facto prædictum priuilegium conceſſit, & Abbates prædicti eo vſi ſunt: quod Papa non conceſſiſſet, nec Abbates eo vſi eſſent, ſi de iure id fieri non poterat, vt ait Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 18. art. 3.* Suar. *tom. 4.*
de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 19. num. 24. Vnde inanis videtur reſponſio quorumdam dicentium, priuilegium 3

ſuprà

ſuprà poſitum non concedere Abbatibus poteſtatem conferendi Subdiaconatum, & Diaconatum, ſed facultatem, vt in proprijs Monaſterijs poſſint per quemlibet Epiſcopum ſuos Monachos Subdiaconatus, & Diaconatus Ordinibus initiari facere: qui ſenſus repugnat ipſius priuilegij verbis, in quibus Summus Pōtifex concedens huiuſmodi facultatem prædictis Abbatibus, ait.

Tibi, & ſucceſſoribus tuis, & quibuſcunque dicti Ordinis Monachis, alijs verò quatuor Abbatibus prædictis, & eorum ſucceſſoribus, vt ſuorum Monaſteriorum prædictorum Religioſis, quos ad id idoneos repereritis, Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines liceat rite conferre.

Vnde ſi priuilegij verba accipienda ſunt ſicut ſonant; cùm non dicant, *liceat rite conferre facere*, ſed, *liceat rite conferre*, non video, cur iſti retorqueant huiuſmodi priuilegium ad Epiſcopos, quatenus ad Monaſteria ab Abbatibus ad id vocati poſſint: maximè cùm de facto Abbates prædicti eodem priuilegio, vt dictum eſt, vſi fuerint, ita Roderic. *loco cit.* Vtrum autem hoc priuilegium valeat hodie poſt Concil. Trid. dicemus in ſequenti quæſito, & in ſententia Ægid. Coninch hic allata.

Ait enim Ægidius *tr. de Sacram. diſp. 20. de ſacram. Ordine, dub. 9 num 91.* quòd ſi certò conſtaret priuilegium huiuſmodi verè datum eſſe Ciſtercienſibus a Pontifice, eſſet dubitandum, quin ipſe poſſet Presbytero facultatem concedere ordinandi Diaconum, quia cum iniuria aliqua Sedis Apoſtolicæ diceretur, Pontificem in re tam graui errasse.

An autem certò credendum ſit, hoc priuilegium verè à Pontifice datum eſſe, habet aliquam difficultatem, quia ſi illis Abbatibus vnquam conceſſum fuiſſet tale priuilegium, nullum debet eſſe dubium, quin eo ſemper, quandiu potuiſſent, vſi fuiſſent, quod vix eſt credibile, eos feciſſe. Primò, quia cùm ille vſus fuiſſet publicus, non potuiſſent ita vulgò omnes latere, cùm tamen ſatis appareat ex his, qui de hac quæſtione ſcripſerunt, tam illud priuilegium, quàm eius vſum fuiſſe hactenus vulgò ignoratum. Secundò, quia nulla eſt cauſa, cur illi Abbates poſt Concilium Tridentinum deſiſſent illa facultate vti. Primò, quia in Francia, vbi Abbatiæ illæ deſignatæ ſunt conſtitutæ, hactenus Concilium **Trident. non fuit receptum, niſi in rebus pauciſſi**mis, idque ſatis recenter. Secundò, quia nullibi in toto Concilio tale priuilegium vllo modo reuocatur. Immò nec *ſeſſ. 23. cap. 10 de reform.* vbi priuilegia Abbatum in collatione Minorum Ordinum reſtringuntur, nec vllibi alibi vlla fit mentio talis priuilegij, aut vſus ipſius. Quare videtur, Concilium illud omninò ignoraſſe, quia alias vix videretur credibile, quod nullam ipſius, vel leuiter ſaltem **feciſſet mentionem, cùm tamen &c. potuerit** videri neceſſarium, eius meminiſſe.

Ex altera tamen parte durum eſt, negare fidem Codicis Complutenſis, in quo illud priuilegium habetur. Hæc Coninchus.

3 Cui ſententiæ vnum tantùm verbum probabiliter ſubijcerem, nimirum verè, & realiter extare, & exiſtere ſupradictum priuilegium authenticum, vt fatentur non tantum Codex Complutenſis, verùm etiam infiniti, vt ita dicam, auctores, & ſcriptores, videatur Chryſoſtomus Henriquez *in priuileg. Ciſtercienſ. nouiter impreſſis. & in faſciculo Sanctorum eiuſdem Ordinis, & in Menolog. Sanctorum Ciſtercienſ.* vbi ſatis pluribus locis probat exiſtentiam, vſum, & permanentiam huius priuilegij. Videatur Vaſquez *diſp. 243. de Ordine n. 39.* & Victoria, qui fatetur de viſu *in Relect. de Sacram. Ordino.* Nauar *lib. 5. conſiliorum, conſ. 13.* Emmanuel Roder. *in collect. bullarum, Bulla 5. Innocent. VIII.* & alij.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm hodie Abbates poſſint ſacros Ordines ſuis Monachis conferre.

SVMMARIVM.

1 *Abbates hodie non poſſunt ſacros Ordines conferre.*
2 *Patres Concil. Trident. fuerunt ſcientia præditi.*
3 *Summus Pontifex poteſt committere Sacerdoti ſimplici, vt aliquem ex ſacris Ordinibus conferat.*

Reſpondeo, quòd Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de reform. cap. 8.* loquens de ordinationibus Sacrorum Ordinum, ait *Vnuſquiſque autem a proprio Epiſcopo ordinetur, quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij prætextu, permittatur.* Per quæ verba videtur ſignificare, ſolos Epiſcopos poſſe ſacros Ordines conferre. Præterea idem Conc. *cap. 10. eiuſd. ſeſſ. 23.* loquens de ordinatione, quæ ab Abbatibus fieri poteſt, Tonſuram, vel minores Ordines tantùm reſpectu ſubditorum Regularium eis permittit, ergo videtur ſignificare, ipſos non debere ſacros Ordines etiam eiſdem ſubditis Regularibus conferre. Et idem Concilium *cap. 12.* Epiſcopis tradit curam, examinandi promouendos ad ſacros Ordines, ſubdens. *Regulares quoque, nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur, priuilegiis quibuſcunque quoad hoc penitus excluſis.* Ex quibus videtur Concilium velle, vt Regulares non poſſint ſacros Ordines niſi ab Epiſcopis ſuſcipere, derogando quibuſcunque priuilegiis in contrarium facientibus, prout erat iſtud, de quo loquimur. Et hanc opinionem expreſſe tenet Nauar. *lib. 5. conſ. 15. tit. de priuil.* quem ſequuntur Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 8. lib. 2 cap. 29 num. 24.* Roder. *c. quæſt. R. g. tom. 1 q. 18. art. 4.* Subdens non obſtare, quòd eo priuilegio modo dicti Abbates vtantur, quia eorum Abbatiæ in Gallia conſtitutæ ſunt, vbi hactenus d. Concilium Tridentinum **non fuit** receptum: idem videtur tenere Collect. priuil. Ciſter. qui nullibi de eo priuilegio mentionem fecit. 1

Verùm conſequenter loquendo ad ea, quæ præcedenti quæſito diximus, ſententiæ Coninch. adderem, eius argumentum eſſe parui ponderis, cùm in negatione fundetur; & improbabile eſt, Patres Concilij, viros omni ſcientiarum peritia illuſtriſſimos, ignoraſſe tale priuilegium; probabiliter enim fateor, Patribus Concilij con- 2
ſtaſſe priuilegium Innocentij VIII. & illud conſultò non abrogaſſe, cùm certò ſcirent, Summum Pontificem poſ- 3
ſe committere ſimplici Sacerdoti, aliquem ex ſacris Ordinibus conferre, vt de Subdiaconatu de facto meminit Concilium Meldenſe *can. 44.* & Gelaſius *1. epiſt. 1. c. 8.* vbi ait de Presbyteris, *Nec ſibi meminerint vlla ratione concedi ſine Summo Pontifice, Subdiaconum, aut Acolythum ius habere ordinandi.* vbi, vt aſſerit Coninchus *de Sacram. Ord. diſp. 20 dub. 9. num. 90.* expreſſe indicat, eos cum venia Summi Pontificis poſſe dictos ordinare.

Hinc infero, quòd ſi ſemel concedamus exiſtentiam realem prædicti priuilegij, adhuc in ſuo robore permanere, cum ex verbis Concilij citatis, non expreſſe ei derogatum ſit, vt etiam fatetur idem Coninchus *loco cit. n. 91.*

***

QVÆSITVM

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates ordinare poſsint Regulares non ſibi ſubditos, vel etiam ſeculares.

SVMMARIVM.

1 *Ordinare poterant olim Abbates ſeculares ſibi ſubditos.*

2 *Tonſuram, & minores Ordines Abbates hodie poſſunt conferre ſecularibus Diœceſanis, Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, habentibus litteras dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi.*

3 *Tonſuram, & minores Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis, habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci; Abbates conferre poſſunt.*

4 *Ordinare Abbates poſſunt Regulares ſibi non ſubditos, habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum, & ſpecialem aſſenſum Epiſcopi loci.*

5 *Doctores plures non vulgaris ſcientia docuerunt meam ſententiam in hac re.*

6 *Deciſio Cardin. Seraphini pro præſenti dubio recenſetur.*

1 DE iure communi antiquo, quod habetur in *can. quoniam, diſt. 69. & in cap. cum contingat, de ætat. & qualit.* videbatur, quòd non poſſent Abbates ordinare ſæculares, vel etiam Regulares non ſibi ſubditos: quod innuebant verba illa *d. cap. quoniam. Lectores autèm, manus impoſitione, licentia eſt vnicuique Abbati in proprio Monaſterio ſolummodo faciendi.* Vbi notanda ſunt illa verba, *in proprio Monaſterio ſolummodo*, ex quibus Doctores ſuper *d. cap. quoniam, & in d. cap. cùm contingat,* ſentiunt, Abbates proprios tantùm Monachos ordinare poſſe. Ita Panorm. *ibi in prin.* & alij communiter. Deinde hæc conceſſio Iuris communis amplificata fuit per *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* vbi Alexander IV. Abbatibus expreſsè conceſſit, *Vt poſſint primam Tonſuram conferre Monaſteriorum ſuorum Conuerſis: & qui ad illa conuolauerint, & in quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem obtinent.* Innocentius quoque VIII. anno Domini 148., conceſſit Ioanni Abbati Ciſtercij, Ordinis Ciſtercien. Generali, ac aliis quatuor Coabbatibus, *Vt poſſent omnes Ordines minores perſonis eiuſdem Religionis intra Monaſteria prædicta conferre;* referens in eodem priuilegio, idipſum antea fuiſſe ab Apoſtolica Sede illis conceſſum: quod indultum non eſt limitatum ad ſubditos, ſed extenditur ad omnes Religioſos eiuſdem Ordinis, licet non ad ſeculares etiam ſubditos; prout extendebatur conceſſio facta in *d. cap. Abbates*, quo per ea verba, *Et in quos Eccleſiaſticam, & quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem obtinent*, planè intelligitur de ſecularibus, qui aliquando ſubiiciuntur his Abbatibus, habentibus iuriſdictionem Epiſcopalem. Quam ſententiam ſequuti ſunt Syluest. *verb. Ordo, num. 2.* Couar. *lib. 1. variar. cap. 10. num. 10.* Rodulph. Cupers. *in repet. cap. oportebat, 79. diſt. in §. Tonſura, num. 6.* Tuſc. *de viſit. lib. 2. cap. 15. num. 93.* & alij apud Cenad. *ad decreta. Collect. 155. num. 1.* Alouſ. Riccius *in Collect. deciſ. part. 2. collect. 955.* Flores de la Men, *var. lib. 2. q. 14. num. 14.* His non obſtantibus, Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 10. de reform.* ita decreuit. *Abbatibus, & aliis quibuſcunque quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius Diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius Diœceſis, vel exempti eſſe dicantur, cuiquam qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre*, & infra ſubdit. *Non obſtantibus quibuſuis priuilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.* Per quod decretum reuocata fuerunt omnia priuilegia ſuper hoc Abbatibus antea conceſſa, etiam clauſa in corpore iuris communis, vt eſt illud, quod habetur in *d. cap. Abbates*; prout declaratum fuiſſe a Sacra Congregatione Cardinalium ſuper *d. cap. 10. Concil. Trident.* refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. num. 19.* Ex quibus nonnulli Doctores tenent, non poſſe Abbates conferre minores Ordines ſecularibus hominibus ſuæ, vel Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, nec etiam Regularibus non ſibi ſubditis; ita Roderic. *quæſt. Reg. tom. 3. q. 23. art. 2.* Mirand. *tom. 1. man. Prælat. q. 38. art. 9. concl. 2.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. alleg. 3.* Attamen declaratum inuenio a prædicta Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium Concil. Trid. Interpretum, Abbates Regulares habentes ex priuilegio facultatem deferendi Epiſcopi inſignia, videlicet Baculum paſtoralem, Anulum, & Mitram, poſtquam Sacerdotalem Ordinem, & munus benedictionis ſuſceperint, poſſe Tonſuram, & minores Ordines ſecularibus Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis conferre; dummodo ipſius Epiſcopi conſenſus acceſſerit, & ab eo quiſque dimiſſoriales litteras impetrauerit; ita tamen, vt non ſufficiat id generatim Epiſcopum conceſſiſſe; ſed hæc conceſſio ſemper ſingulis ordinandis ſit neceſſaria. 2

Similiter eadem ſacra Congregatio declarauit, poſſe ſupradictos Abbates conferre prædictos Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis; dummodo ſuorum Ordinariorum ſpeciales literas dimiſſorias impetrauerint, & ſpecialis Epiſcopi illius loci, vbi Ordines ſuſcipiuntur, conſenſus acceſſerit. Pariter eadem Sacra Congregatio declarauit, licere iiſdem Abbatibus, eoſdem Ordines conferre aliis Regularibus, qui dimiſſorias literas ſpeciales ſuorum Superiorum habuerint, necnon ſpecialem aſſenſum Epiſcopi illius loci, in quo huiuſmodi Ordines ſunt conferendi: ita declaratum fuiſſe referunt Azor *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 10. quæſt. 7.* Capucc. *in annot. ad compend. priuil. Mendicant. verbo Ordines ſacri, num. 5.* Quaranta *in ſumma Bullar. verb. Ordo, verſ. Abbatibus, & ſeq.* Vaſquez *3. p. tom. 3. diſp. 243. num. 33.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 29. num. 10.* Fornar. *de Sacr. Ordin. cap. 5. num. 8.* Vgolin. *de offic. Epiſc. cap. 26. §. 19.* Paulus Layman. *in quæſt. Canon. de Prælat. elect. q. 3.* Ioan. Bapt. Tiber. *in inſtruct. ordinand. c. 7. q. 48.* Grilenzon. *conc. 142. n. 52.* quæ ſententia Domino meo Auguſtino Barboſa in ſuo eruditiſſimo *tr. de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 27. n. 28.* non improbatur; Imò fatetur, plures non vulgaris ſcientiæ viros ſe inueniſſe, qui opinioni huic pertinaciter adhærent. Quapropter Procurator Generalis Cælestinorum in Curia Romana (vt fatetur idem Barb. *loc. cit.*) dubium de hac re in Congreg. Negot. Epiſc. & Regul. propoſita die 12. Iulij 1631. proponi curauit, ſed illo tum minime deciſo, adhuc ſub Iudice lis eſt. 3 4 5

Hanc ſententiam nouiſſime ſecuti ſunt Rodericus Acuna, Archiepiſcopus Bracharenſ. *in Comment. in 1. part. Decreti, diſt. 95. in cap. peruenit, num. 6.* Ioan. Bapt. de Cezana *in ſum. quæſt. Regul. cap. 14. num. 13. & cap. 18. num. 65.* Barthol. Gauantus *in Manuali Epiſcop. verb. Abbas, n. 34.* Bonacina *de Sacram. diſp. 8. q. vnica, punct. 4. num. 3.* Hieronymus Venetus *in Examin. Epiſcop. lib. 1. cap. 12. num. 62. & 63.*

Ideò in pacifica poſſeſſione adhuc perſeuerant plerique Abbates conferendi Ordines minores, tam Clericis ſecularibus, quàm Regularibus, modo prædicto. In mea Religione Reuerendiſſimus Pater D. Angelicus de Graſſis, Abbas Generalis eiuſdem, vir integerrimus, & vere Monachus, morum honeſtate, prudentia, & ſcientia præditus, ſæpe hac auctoritate, (dum eſſet Abbas in venerabili Monaſterio S. Sepul-

chri

chri de Aſtino Bergomen diœc.) functus eſt; imò acer-
rime pro tali auctoritate tuenda, ſemel, & iterum contra
quoſdam Canonicos conciues ſuos Bergomenſes ſcio
eum pugnaſſe, ac victoriam optimis demonſtrationibus,
& Doctorum placitis, ac immemorabilibus conſuetudi-
nibus obtinuiſſe. Idem ſtatutum reperio in Concilio Me-
diolanen. V celebrato ſub Diuo Carolo Borrhomæo, vbi
part. 3. de Sacram. Ordin. hæc habentur. *Vt Abbates etiam
Baculi, & Mitra iure vtentes, aliòve eiuſmodi priuilegio, &
authoritate conferendi minores Ordines munitos non patia-
tur Epiſcopus Diœce, anus Tonſuram, atque minores Or-
dines (id quod Tridentina Synodus vetuit) alijs conferre,
quam ijs, qui Regulares ſunt, & eorum iuriſdictioni ſubie-
cti, niſi & ipſius Epiſcopi conſenſus ante accedat, & illi
initiandi à ſuo Epiſcopo, vel Regulari Superiore attulerint
literas dimiſſorias, non generatim, ſed ſpeciatim conceſſas,
nec vero quibuſuis Abbatibus id permitti liceat, ſed ijs
tantùm qui Sacerdotio initiati ſint, & ſtatis benedictionis
precibus conſecrati.* Quæ Conciliaris conſtitutio licet
pro vna tantùm Mediolanen. prouincia vim, atque ro-
bur obtineat; in reliquis tamen Chriſtianæ Reipublicæ
locis plurimi facienda eſt, atque inſimul conſiderandum,
quòd ſi iuri conformis, & rationi conſona non fuiſſet,
ſub tam piiſſimo, ſanctiſsimo, doctiſsimóque viro Ec-
cleſiæ Præſule, qualis extitit Diuus Carolus Borrho-
mæus, neutiquam emanaſſet. Vnde eam meritò canoni-
zauit, atque pro vniuerſis Catholicæ Eccleſiæ locis pro-
bauit Sacra Congregatio, ſecundùm illam reſponden-
do in citatis declarationibus. Ex his ergo planè ſequitur,
quòd Abbatibus non deeſt poteſtas conferendi Ordi-
nes minores huiuſmodi perſonis; quia ſi deeſſet, ne-
quirent etiam cum dimiſſorialibus literis ordinare; nam
per dimiſſorias non reciperent poteſtatem, ſed tantùm
licentiam, vel ius vtendi ſua poteſtate circa talem per-
ſonam.

6 Hodie tamen aliquos Abbates audiui, ſe ab huiuſ-
modi Ordinum collatione erga non ſibi ſubditos abſti-
nere, propter Dubium ab Eminentiſſimo Cardinale Se-
raphino iuſſu Clem. VIII. Pont. Maximi deciſum die
Lunæ 27. Aprilis 1592. cuius tenor à multis deſideratus
hic apponitur ſub eadem forma, prout iacet *parte 7. ſua-
rum deciſ. deciſ. 985.*

DVBIVM

Eminentiſſimi D. Card. Seraphini,

Reſolutum die Lunæ 27. Aprilis 1592.

SVMMARIVM.

1 *Abbates regulares, qui habent facultatem conferendi
Tonſuram, & Ordines minores regularibus ſibi ſub-
ditis, non poſſunt conferre perſonis ſecularibus, licèt
habentibus literas dimiſſorias à ſuis Ordinarijs, an-
te tamen Concilij Tridentini diſpoſitionem, ſaltem
vſque ad Lectoratum Abbates ex priuilegio Apo-
ſtolico habentes iura Epiſcopalia poterant, dum-
modo in eos iuriſdictionem obtinerent, &* num. 5.
& 8.

2 *Abbates non poſſunt literas dimiſſorias Clericis ſecu-
laribus ſuæ iuriſdictionis, vt ab alijs ordinentur, con-
cedere, ſed tantum pro Regularibus ſibi ſubditis
poſſunt.*

3 *Eiuſdem poteſtatis eſt ordinare, & literas dimiſſorias
concedere.*

4 *Ordinatio Clericorum ſecularium ad ſolos tantùm Epi-
ſcopos pertinet.*

6 *Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordina-
tus, conferendi Ordines ſacros, quia nemo dat id,
quod non habet.*

7 *Licentia audiendi confeſsiones non poteſt demandari
perſonæ, quæ non ſit idonea, quæ poteſtatem audiendi
non habeat.*

9 *Sublato antecedenti, neceſſario ſublatum etiam cenſe-
tur conſequens ex eo proueniens.*

FVit mihi iniunctum ab Illuſtriſſimo, & Reuerendiſ-
ſimo Domino meo Cardinale Matthæio, de ordine
Sanctiſſimi Domini noſtri, vt ſequens Dubium propo-
nerem in Rota. An Abbates, qui habent facultatem 1
conferendi Tonſuram, vel minores Ordines ſubditis ſi-
bi Regularibus, poſſint ſtante decreto Concilij Triden-
tini, *cap. 10. ſeſs. 23.* Tonſuram, ac minores Ordines
conferre perſonis ſecularibus habentibus literas dimiſſo-
rias à ſuis Ordinarijs, & re maturè diſcuſſa Domini iue-
runt in ſententiam negatiuam, vt non poſſint: Quam-
uis enim de iure communi ante Concilij diſpoſitionem
Abbates ex priuilegio Apoſtolico habentes iura Epiſco-
palia poſſent conferre primam Tonſuram, & etiam Or-
dines minores, ſaltem vſque ad Lectoratum, ex ſenten-
tia gloſſ. *in cap. Abbates, in verb. Tonſuram, de priuileg.
in 6.* non ſolum Monachis, & Conuerſis ſuis, ſed etiam
puris laïcis, nec conuerſis, nec conuertendis, dummo-
do in eos Epiſcopalem iuriſdictionem obtinerent, vt per
illum text. tradit gloſſ. *in d. c. Abbates, in verb. quaſi-Epi-
ſcopalem*, & poſt Guid. & Archidiac. confirmat Turre-
crem. *in cap. quoniam, num. 6. diſtinct. 69.* cui ſententiæ ac-
cedit Innocent. *in rubric. de cler. peregr. num. 3.* Angel. Cla-
uaſ. *in ſumm. in verb. Ordo 2.* Ioan. Andr. & Butr. *in cap.
cùm contingat, de ætat. & qualitat.* Tamen Concilium re-
ſtringere voluit hanc facultatem ad Regulares ſubdi-
tos tantùm, vt in his locis liceat Abbatibus quantum-
uis exemptis, Tonſuram, vel minores Ordines conferre;
& quamuis verba ſint clara, ita vt nulla comprobatio-
ne indigere videantur; poteſt nihilominus ſententia con- 2
firmari ex eo, quod in eodem loco prohibetur, ne Ab-
batibus literæ dimiſſoriæ aliquibus Clericis ſecularibus,
vt ab alijs ordinentur, concedantur, cùm enim eiuſ- 3
dem ſit poteſtatis ordinare, vel literas dimiſſorias con-
cedere, *cap. 1. diſtinct. 72.* ſatis apparet, eis adimi fa-
cultatem dandi dimiſſorias, quia neque etiam ordina- 4
re poſſunt; & ideò denegatur eis hæc facultas reſpe-
ctu Clericorum ſecularium tantùm, quorum ordina-
tionem ad ſolos Epiſcopos vult peruenire; & hoc pro-
babiliter ea ratione, quia noluit Religioſos vacare
alijs negotijs, præter ea, quæ ad ſuam Religionem
pertinent, & quia fortè multi his facultatibus abute-
bantur in præiudicium Epiſcopalis dignitatis, ad quam
ſolam de iure ſpectat ius ordinandi ſuos ſubditos, *cap.* 5
nullus, de tempor. ordin. Hinc ſequitur Abbates non poſ-
ſe ſubditos alienos, etiam cum dimiſſorijs proprij Epi- 6
ſcopi ordinare; nam quemadmodum Papa non poteſt
dare licentiam ei, qui ordinatus non eſt, conferendi
Ordines ſacros, vt tradit Innoc. *in cap. quanto, de con-
ſuet.* cùm nemo det id, quod non habet, ita neque per
dimiſſorias ſuas poteſt Epiſcopus dare facultatem ei,
qui ea facultate ex diſpoſitione Concilij caret, prout
etiam videmus, quòd conſecratio Suffraganei ab Ar-
chiepiſcopo committi debet ei, qui alias eius mune-
ris obeundi ſit capax, *cap. quod ſedem, de offic. Ordin.*
& ibi Doct. & ſimiliter audientia confeſſionis poteſt 7
demandari ab inferiori à Papa, dummodo perſonæ
idoneæ, & poteſtatem audiendi confeſſiones habenti
demandetur, vt tradit Stephan. de Gaeta. *in repert. cap.
ad limina, §. 5. num. 157. quæſt. 5.* Quod eo magis in
hoc decreto Conciliari ſtatuendum eſt, cùm veniat ad-
dendo, & immutando reſpectiuè diſpoſitionem iuris
communis, vt patet ex illis verbis, *non liceat in po-
ſterum.* Cùm itaque ex iuris communis diſpoſitione

ipſi Epiſcopo non liceret alienum ſubditum ordinare ſine dimiſſoriis, *d. cap. nullus Epiſ. opus, de tempor. ordin.* videretur ſuperflua hæc prohibitio Concilij reſpectu non ſubditorum, niſi intelligeremus eam etiam in caſu, 8 in quo ordinandi haberent literas dimiſſorias; ideóque concludendum eſt ex mente Concilij, neque etiam licere cum dimiſſoriis ordinare; ex quo ſublata eſt præcisè, & abſolutè facultas Abbatibus conferendi Ordi- 9 nes, præterquam Regularibus eis ſubditis: nam ſublato antecedenti, neceſſariò ſublatum etiam cenſetur conſequens ex eo proueniens, vt per Bald. *in l. conuenticula, num. 3. verſ. item argumentum à remotione generis, C. de Epiſcop. & Cler. & in l. 1. num. 11. C. de fideicommiſſ.* hócque eſt dicendum omnino, ne incidamus in abſurdum, quòd licentia inferioris tollat inhabilitatem prouenientem ex lege ſuperioris, *cap. cùm inferior, de maiorit. & obedient. cap. inferior. diſtinct. 21. cum ſimilib.* Et ita concluſum, ſalua ſemper Domini Noſtri determinatione.

Huic voto Eminentiſſimi Card. Seraphin. reſpondet Ioan. Baptiſt. Tiberius, *loco cit.* imò hoc non obſtante, multi Doctores hanc meam ſententiam nouiſſimè ſequuti ſunt; ſaluo tamen in hac re meliori iudicio, & Superiorum determinatione, & cenſura.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm ſi Abbas ordinaret ſeculares, ſibi, vel aliis Ordinariis ſubiectos, vel Regulares ſibi non ſubditos, huiuſmodi ordinatio valeret; vel taliter ordinati indigerent noua ordinatione.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ſi ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubiectos, vel Regulares non ſibi ſubditos, & ſine dimiſſoriis, & licentia Epiſcopi loci, talis ordinatio valeret.*

2 *Iura per ſubauditiones, & repetitiones tacitas reuocanda non ſunt, ſed potiùs concordanda.*

VIdimus *ſuprà*, quòd Abbates regulariter poſſunt Regulares ſibi ſubditos tantùm ordinare. Videndum eſt in præſenti, vtrum ſi Ordines aliis, quam ipſis ſubditis Regularibus conferant; ordinatio ſit valida, quamuis licitè non fiat, vel ſit iteranda? Ad quod dici- 1 mus, quòd ſi Abbates ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubiectos, vel etiam Regulares non ſibi ſubditos, etiam ſine dimiſſoriis, & licentia Epiſcopi loci, huiuſmodi ordinatio valida eſſet, nec illi indigerent iterùm initiari minoribus Ordinibus iam receptis; ſed tantummodo indigere diſpenſatione ob ſuſpenſionem ab eorum executione. Ratio eſt, quia per huiuſmodi ordinationem character imprimitur, vt tenet Ioan. Andr. *in 1. addit. ad gloſſ. in cap. Abbates, verbo, Tonſuram, de priuil. in 6.* vbi cum Boatino, & Archidiac. ait, Abbatem alteri (id eſt, non ſibi ſubdito) Ordines conferendo imprimere characterem. Idem tenet *in cap. cùm contingat, num. 2. de ætat. & qualit.* quod etiam affirmatur à Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 18. art. 1.* qui ſubdit, hoc non fuiſſe reuocatum à Concilio Tridentino, quod etſi prohibeat Abbatibus ordinare illos, qui ſibi ſubditi non ſunt, non tamen decernit ipſos Abbates ordinando ſuos non ſubditos, illis characterem non conferre: nec dici poteſt, id tacitè fuiſſe ibi à Concilio determinatum; quia per ſubauditiones, & repetitiones tacitas Iura reuocanda 2 non ſunt, ſed potiùs concordanda, *l. vn. C. de inoffic. do. cap. cùm expediat, de elect. in 6.* gloſ. *in cap. cupientes. §. quod ſi per viginti, verb. petere, eodem tit. & lib.* Præterea quoad ſeculares, in quos ipſi Abbates Eccleſiaſticam, vel quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem obtinent, adeſt reſponſum Sacræ Congregationis Concil. Trid. *circa cap. 10. ſeſſ. 23. de reform.* quòd taliter ordinati non indigeant iterum Tonſura, vel aliis minoribus Ordinibus iam receptis, initiari, ſed tantùm indigeant diſpenſatione ob incurſam ſuſpenſionem, vt refert Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. n. 20.* Ex qua reſponſione patet, quòd per illam Abbatis ordinationem character impreſſus eſt: diſpenſatio autem ideò eſt neceſſaria, quia non fuit traditus vſus ipſius characteris, ex eo, quia collatus fuit ab habente poteſtatem impeditam, ſiue ab extraneo, non autem à proprio Epiſcopo, & abſque eius dimiſſoriis: vnde taliter ordinati remanent ſuſpenſi ab executione Ordinum ſusceptorum, *cap. 1. de eo, qui furtiue ordin. ſuſcepit.* Idem colligitur ex alia declaratione eiuſdem Sacræ Congregationis ſuper *d. cap. 10.* Concil. Trident. de quibus pluries *ſuprà* mentionem habuimus; nempe, quòd Abbates vſum Pontificalium, ſi Sacerdotes ſint, & benedicti, validè conferre poſſint omnes minores Ordines quibuſcumque tam Regularibus, quàm ſecularibus, etiam non ſibi ſubditis: ſi ordinandi habeant ſpeciales ad id literas dimiſſoriales à Prælatis, & adſit conſenſus Epiſcopi Diœceſani. Ex qua declaratione infertur, quòd ſi Abbates ordinarent tales perſonas ſine dimiſſoriis literis ſuorum Prælatorum, ordinatio ſubſtantialiter eſſet valida, nec iteranda; quamuis ita ordinati non habeant Ordinum ſusceptorum executionem. Illatio patet; nam ſi hoc eſt licitum Abbati ſuppoſitis literis dimiſſoriis, neceſſariò ſupponitur illum habere poteſtatem, quamuis impeditam: dimiſſoriæ enim literæ non tribuunt ei poteſtatem, ſed tantum licentiam, vel ius vtendi ſua facultate circa tales perſonas, ita Suar. *d. cap. 29. n. 21.*

QVÆSITVM IX.

Quam pœnam incurrat Abbas ordinando alios, quàm Regulares ſibi ſubditos.

SVMMARIVM.

1 *Abbates conferentes Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione Ordinum, quos ita contulerunt.*

COncilium Tridentinum *ſeſſ. 23. c. 10.* prohibet Abbatibus, ne cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, vel minores Ordines conferre poſſint: at in *eod. cap.* nullam pœnam imponit iis contrarium facientibus; nam in fine tantùm loquitur de concedentibus dimiſſorias contra formam dicti decreti, quos declarat, ſuſpenſos manere per annum ab eorum officio, & beneficio; ſed huiuſmodi pœna reperitur taxata in *cap. vlt. ſeſſ. 6. de reformat.* vbi dicitur quòd, *Nulli Epiſcopo cuiuſuis priuilegij prætextu liceat Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantùm; ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione Ordinum, ſint ipſo iure ſuſpenſi.* Circa quæ verba notandum eſt, quòd Abbates 1 conferentes Ordines minores aliis, quàm Religioſis ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione dictorum Ordinum, quod intelligendum erit abſolutè, non autem per annum; abſolutè enim ibi dicitur, quòd ab exercitio Pontificalium ſint ipſo Iure ſuſpenſi; ita etiam accepi à quibuſdam Patribus Congregationis Oliuetanæ; quòd cùm fuiſſet quæſitum a Sacra Congregatione Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum,

terpretum, An Abbas Sanctæ Mariæ de Succurſu eiuſdem Ordinis, potuerit in loco ſuæ Ordinariæ iuriſdictionis conferre Ordines minores tribus Regularibus S. Auguſtini a ſuis Superioribus ad hunc effectum dimiſſis; eadem Congregatio Concilij cenſuit, non potuiſſe conferre minores Ordines dictis Regularibus, abſque conſenſu Epiſcopi loci, vt habetur in *d. cap. vlt. ſeſſ. 6.* non tamen incurriſſe pœnam dict. *cap. 10. in fine*, quia ibi eſt ſermo tantum de concedentibus dimiſſorias, non item pœnam *cap. 2. ſeſſ. 14.* quia loquitur in Epiſcopis nullius, &c. nec item pœnam *cap. 8.* quod loquitur, quando ſine teſtimonio Ordinarij, ſed in pœnam *cap. fin. ſeſſ. 6.* eo, quòd ſine licentia Ordinarij loci contulit Ordines: & licet dictum cap. loquatur de Epiſcopo, tamen Congregatio cenſuit, multo magis habere locum in Abbate, vnde cùm ſimpliciter *dict. cap.* dicat, *ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium*, intelligendum eſt abſolute, non autem per annum dumtaxat: nam quando d. Concil. voluit per annum tantum ſuſpendere, illud expreſſit, & ſic, quòd ille Abbas erit ſolummodo ſuſpenſus ab exercitio Pontificalium, nempe à collatione Ordinis, & ſimilium, non autem à diuinis, quia vti Religioſus Sacerdos celebrare poterit, ſicuti de Epiſcopo habetur *in cap. tranſmiſſam, de elect.* quia celebratio non videtur propriè ad Pontificalia pertinere, cum etiam alij ſimplices Sacerdotes, Pontificalia exercendi auctoritatem non habentes, Miſſam celebrare poſſint. Ita communiter omnes, de qua re alibi.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſſit Nouitios ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij poſſunt prima Tonſura, & minoribus Ordinibus initiari.*
2 *Ordines ad minores non requiritur titulus ſicut ad ſacros.*
3 *Nouitij poſt Concilium Tridentinum nequeunt ab eorum Abbatibus ordinari, ſed ordinandi ſunt ab Epiſcopo Diœceſano, niſi in caſu, num. ſeqq.*
5 *Fraus eſt præcauenda.*
6 *Nouitius a quonam Epiſcopo ordinari debeat.*
7 *Nouitij in nouitiatu debent experiri auſteritatem Religionis.*

1 SVppono Nouitium, dum talis exiſtit, nedum prima Tonſura, ſed alijs quatuor Minoribus Ordinibus initiari poſſe, vt reſoluunt Henriquez *in ſumm. lib. 7. de Indulg. c. 22. §. vlt. in commentario L. & lib. 10. de Sacr. Ord. cap. 23. §. 3. & lib. 14. de irregular. cap. 9. §. 2.* Frater Emanuel *qq. regul. tom. 1. q. 13. art. 4.* Suar. *tom. 5. de cenſuris, diſput. 50. ſect. 5. n. 13. & tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. num. 17.* Sanchez *in præcepta decalog. tom. 2. lib. 6. cap. 10. num. 19.* Bartholomæus de Vecch. *in ſua prax. diſput. 11. dub. 8. num. 1.* qui ferè omnes Doctores reſpondent textum *in cap. Monaſt. cau. 19. qu. 2.* nullatenus loqui de Ordinibus recipiendis, prout voluerunt Syluester *in Summa verbo Religio 5. qu. 10.* Roſella *verbo Nouitius, num. 31.* Lambertinus *de iure patr. lib. 2. p. 1. q. 7. art. 14. num. 4.* Azor. *inſtitut. moral. lib. 12. cap. 2. qu. 13.* Sed intelligi debere de receptione ad Habitum Profeſſorum, & Tonſuram Monachalem, vt ante eos explicauerat Turrecremata, *in ſupra dict. cap. Monaſterium, num. 1.* quo ſuppoſito, videtur, quòd Abbas poſſit Nouitijs minores Ordines conferre, nam ad hos Ordines non ne-
2 ceſſarius titulus aliquis ſpecialis patrimonij, ſiue beneficij, vt requiritur ad ſacros Ordines, *c. non licet, de præbend. & dignit.* ergo poteſtas hæc Ordines conferendi ad Religionis fauorem potiùs amplianda eſt, quàm reſtringenda; maximè cùm ſit beneficium Principis, quod eſt latè explicandum, quantum verba patiuntur, verba autem *cap. quoniam, diſt. 69.* in quo traditur Abbatibus facultas Lectores faciendi, ſolùm habent, *In proprijs Monaſterijs*, in quibus etiam comprehenduntur Nouitij, & ſunt aliquo modo partes illius Religioſæ Communitatis, ergo Abbas poterit illis etiam Ordines conferre. Præterea in *c. cum contingat, de ætat. & qualit.* dicitur, *Cum contingat interdum, quòd laici ad Monaſteria conuolantes a ſuis Abbatibus tonſurentur.* Per quæ verba videntur propriè ſignificari Nouitij, qui à ſeculo ad Religionem conuolant. Vnde Alexander IV. in *cap. Abbates, de priuileg. in 6.* ait, Abbates poſſe clericalem Tonſuram conferre Monaſteriorum ſuorum Conuerſis, & qui ad illa conuolauerint. vbi gloſ. per eos, qui conuolauerunt ad Monaſteria, intelligere videtur Nouitios, dum *verb. conuolauerunt*, addit, *vt ibi conuerſentur, & fiant Monachi*. idem etiam ſentiunt ibi Franc. & Card. Alexand. & expreſſe Rebuff. *in praxi benef. tit. de Cleric. num. 18.* dicens, valere Tonſuram intra annum probationis collatam, etiam ſi Nouitius dimitteret illam Religionem; quia non annullatur id, quod legitimè factum fuit, iuxta *reg. factum legitime, de reg. iur. in 6.* Præterea id confirmatur ex priuilegio Iul. j II. conceſſo Ordini Ciſtercienſi de Obſeruantia in Hiſpania, vbi inter cætera ſic ait. *Necnon Nouitios, & alios quoſcumque d. Monaſterij ſubditos prout poterant prædicti perpetui Abbates Clericali charactere inſigniendi.* Ex quibus verbis præclarè conſtat, Abbates potuiſſe Nouitios ordinare.

Quæ omnia quamuis procedere poſſint de Iure antiquo, iuxta quod probabilius eſt, potuiſſe Abbates ſui Monaſterij Nouitios ordinare, tamen hæc poteſtas vide- 5 tur eis reuocata per Concilium Tridentinum, dum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.* decreuit, vt poſſint tantùm Regulares ſibi ſubditos ordinare: Nouitij autem, etſi quibuſdam Religionis priuilegijs gaudeant, vt tradunt Molin. *tom. 1. de iuſt. tract. 2. diſput. 139.* Henriq. *lib. 7. de indulg. cap. 22. num. 7.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 7. c. 30. & lib. 12. cap. 2. quæſt. 10.* Tamen, quia Religioſi non ſunt, nec ipſis Abbatibus ſimpliciter ſubditi, ſed tantùm in ordine ad probationem, & Concilium prædictum requirit abſolutam ſubiectionem; ideò Nouitij 4 non poſſunt ab Abbatibus ordinari, ſed ab Epiſcopo. Ita Henriq. *lib. 10. cap. 23. §. 3. comment. lit. G.* Roderic. *quæſt. reg. tom. 3. qu. 23. art. 2. in fine*, Vgolin. *de offic. Epiſcop. 26. §. 19. num. 2.* Mirand. *in manuali Prælat. tom. 1. quæſt. 38. art. 9. concl. 2.* & alij apud D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 3. num. 8. & allegat. 4. num. 63.* P. Ioan. Bapt. Tiber. *cap. 7. inſtruct. pro ordinand. qu. 48. verſ. quoad Nouitios.* Bartholom. de Vecchis *in praxi pro Nouitijs ad Relig. admitten. diſp. 11. dub. 8. num. vlt.* Card. Tuſc. *Pract. Conc. 1. lit. A, con. 9. num. 7.* Sayr. *de Cenſuris, lib. 4. cap. 13.* Naldus, *verbo Nouitius n. 8.* Nec contrarium affirmat Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 29. quæſt. 4. num. 12. & ſeq.* quia ipſe tantùm loquitur de Iure antiquo illius *cap. quoniam 69. diſt. & cap. cum contingat, de ætat. & qualit. cap. Abbates, de priuileg. in 6.* ſecundùm quæ Iura probabilius eſt, potuiſſe olim Abbates ſuos Nouitios ordinare. Verùm ſi Nouitius haberet à ſuo Ordinario literas dimiſſoriales ſuſcipiendi Ordines ſpecialiter a ſuo Abbate interueniente ad hoc Epiſcopi Diœceſani aſſenſu, Abbas illum, ſicuti & ſeculares (iuxta Sacræ Congregationis Concilij declarationem inferius adductam) ordinare poſſet, ita d. P. Ioan. Bapt. *d. qu. 48. verſ. item.* Tutius tamen exiſtimarem, facere Abbates, ſi Nouitios nullo modo ordinarent, nec ordinandos Epiſcopis traderent; quia certum eſt, quòd poſtea exire poſſent, & fraus fieri, quæ præcauenda eſt, *cap. 1. de ſeru. non ordinand.* & hoc conſilium tradit Ioan. Andr. in dict.

cap. Abbates, in addit. ad gloſſ. verb. cumulauerint: Tum quia nulla ad id neceſſitas eos cogit; cùm poſt annum probationis poſſint illis Ordines conferre.

Quæritur tamen; ſi Nouitius ordinandus ſit, à quonam Epiſcopo ordinari debeat; vtrùm ab illo, in cuius Diœceſi exiſtit Monaſterium probationis, an verò ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi commorabatur Nouitius, antequam Nouitiatum ingrederetur.

6 Prima ſententia in hoc tenet ſpectare ad Epiſcopum, in cuius Diœceſi reperitur Nouitius in probatione, ita Cucchus *lib. 3. inſtit. moral. tit. 1. n. 94. de Reg.* Sanch. *in precept. decal. tom. 2. lib. 6. c. 10. n. 21.* Campan. *in diuerſorio Iur. Can. Rub. 9. c. 3.* Aloyſius Ricc. *in deciſ. Cur. Archiep. Neapol. deciſ. 118. n. 6. p. 4.*

Alia ſententia in eodem dubio eſt eorum, qui putant pertinere ad Epiſcopum, in cuius Diœceſi Nouitius domicilium habebat, quando ingreſſus eſt Religionem, & vtramque ſententiam exiſtimat probabilem Bartholomæus de Vecchiis *in praxi ſeruanda in admittendis ad Religionem Nouitiis, diſſ. 11. dub. 8. n. 2.*

Probabiliorem tamen puto eſſe primam ſententiam, propter rationes, quas adducit Sanch. *loco citato,* & meæ ſententiæ fauet D. Auguſtinus Barboſ. *lib. 1. de iure Eccleſ. cap. 33. num. 65.* Et ratio, quia Nouitius ex parte ſua animum perpetuò habitandi habet, quo quidem animo affecti omnes
7 ingrediuntur, quamuis in Nouitiatu ſint ad experiendam Religionis auſteritatem, & ſi ferre non potuerint, liberum ſit egredi, ideò non poteſt dici dubius circa perſeuerantiam. Tum quia dedicatio Nouitij pura eſt, & non conditionalis, quamuis mutabilis, & reſoluenda in euentum conditionis, ſi Religio non placuerit; ergo per hanc Nouitij dedicationem acquiritur domicilium.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, poſſit ante conſecrationem ſubditis illius Epiſcopatus minores Ordines conferre.

SVMMARIVM.

1 *Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre.*

2 *Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt ſubditis illius Eccleſiæ Tonſuram, & minores Ordines conferre.*

1 RESpondeo, quòd Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, etiam ante conſecrationem, poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre, quia hanc poteſtatem habet ex ſua propria virtute, vt Abbas, nequiret autem antea illos ordinare, non ex defectu quoad habitum poteſtatis, ſed ex defectu iuriſdictionis; ita Felin *in cap. eam te, num. 8. col. 6. verſ. quarto reſtringuntur, de reſcript.* ad quod allegat Dominic. de S. Gemin. *in cap. is cui, num. 7. verſ. vidi dubitari, de elect. in 6.* vbi dicit quòd Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt conferre ſubditis il-
2 lius Eccleſiæ illos Ordines, quos Abbates conferre poſſunt ſuis ſubditis; idem affirmat, & commendat Selua, *de beneſic. part. 2. quæſt. 6. poſt n. 3.* dicens, quòd Abbas hoc poterit eodem modo, quo poteſt inuitatus in clauſtris aliorum exemptorum iure ſuo conferre Tonſuram, & minores Ordines, prout ex plurimorum auctoritatibus idem affirmatur à prædicto Gemin. *in cap. Abbates, num. 6. de priuil. in 6.* Maiol. *de irregular. lib. 3. c. 25. num. 12.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 13. poſt num. 15.* Quæ omnia puto habere locum etiam hodie poſt Concil. Trid. & moueor hac ratione; quia etſi d. Concil *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 10.* ſtatuit, non licere in poſterum Abbatibus cuiquam, qui Regularis ſibi ſubditus non ſit, Tonſuram, & minores Ordines conferre, verbum illud Concilij, *non liceat*, intelligendum videtur, vt contineat prohibitionem, non autem vt auferat facultatem Abbatibus ordinandi laicos; ſi enim poteſtatem abſtuliſſet, nequirent ſeculares Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectos ordinare cum ſpecialibus dimiſſoriis ſuorum Ordinariorum, & aſſenſu Epiſcopi Diœceſani, prout declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium eiuſdem Concilij Interpretum, referunt Azor. *inſtit. moral. par. 1. lib. 12. cap. 2. quæſt. 7.* & alij, quos citauimus ſupra in *quæſ. 7.* per dimiſſoriales enim literas non adipiſcuntur illi huiuſmodi facultatem: ſed licentiam tantummodo, vel ius vtendi ſua poteſtate circa tales perſonas. Cùm ergo per electionem, & confirmationem acquirant in ſubditos illius Epiſcopatus iuriſdictionem, vt per *cap. tranſmiſſam, c. noſti, cap. qualiter, & cap. nihil eſt, de elect. & cap. inter corporalia, de tranſlat. Epiſcop.* probat Azor. *par. 2. inſtit. moral. lib. 3. cap. 29. quæſt. 5.* reperitur in eis vtraque poteſtas, Ordinis ſcilicet, & iuriſdictionis, quæ eſt neceſſaria ad Ordinum collationem; quod idem puto dicendum de Abbate, qui datus ſit adminiſtrator alicuius Cathedralis Eccleſiæ, vt etiam poſſit ordinare ſubditos illius Epiſcopatus, vt dicit Gemin. *d. cap. is cui,* quia per dationem adminiſtrationis tribuitur ei iuriſdictio, qua ad id indigebat.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, aut interdictus, poſſit validè Ordines conferre, & quid dicendum, ſi conferat illos exiſtens in peccato mortali.

SVMMARIVM.

1 *Abbatem excommunicatum, &c. validè ordinare non poſſe, arguitur.*

2 *Abbas excommunicatus, &c. validè Ordines confert, & validè characterem imprimit; ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent; limita, niſi eſſet occultus, vt n. 4.*

3 *Sacramenti efficacia non pendet à fide, vel bonitate Miniſtri, ſed ex ſola inſtitutione, & meritis Chriſti.*

5 *Abbas conferens Ordines minores in peccato mortali non peccat mortaliter.*

VIdetur, quòd non poſſit Abbas excommunicatus hæreticus ſuſpenſus, vel interdictus validè Ordines conferre; quia *can. 1. 9. qu. 1.* D. Gregorius ait. *Nos conſecrationem dicere nullo modo poſſumus, quæ ab excommunicatis hominibus eſt illicitè celebrata.* Et Damaſus Papa, quem refert Palea *d. can. 9. q. 1. can. 5.* ait, per illicitam manus impoſitionem caput ſuſcipientis vulnerari, ſubdens. *Iterari neceſſe eſt, quod legitime actum, aut collatum minimè probatur:* qui textus loquentes de Epiſcopis, à fortiori habent locum in Abbatibus. 1

Contrarium tamen eſt verius, quòd Abbas excommunicatus, hæreticus, ſuſpenſus, vel interdictus validè characterem imprimit, & validè Ordines confert, licet ab eo ordinati Ordinum ſuſceptorum executione careant. Ita text. *in can. ſecundum 19. diſtin.* & in *can. Dominus, 6. memento 1. q. 1. & can. qui perfectionem, & can. quod quidam, ead. cau. & qu. can. quomodo, & can. ſicut in Sacramentis, & can. non in vobis, de conſecrat. diſtinct. 4. cum ſuis gloſſ.* Sot. *in 4. diſtin. 25. qu. 1. art. 1.* Henriq. *in ſum. lib. 10 cap. 21.* 2

cap.21.in princip. Conink. *de Sacr. diſt.8. q. vnic. punct. 4. num.2* & alij, quos refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.2 alleg.3.num. 3. & num.17.* quibus addo Reginald. *in praxi, lib.30. tractat.1.num.23.* quia hæretici, excommunicati, &c. validè omnia Sacramenta adminiſtrant, dummodo habeant Ordinem ad id requiſitum, & vtantur legitima materia, & forma:
3 Sacramenti enim efficacia non pendet à fide, vel bonitate miniſtri, ſed a ſola inſtitutione, & meritis Chriſti, vt probat D. Aug. 7. *libris contra Donatiſtas conſcriptis*: tum quia in Sacramentis non eſt attendendum, qualis, vel quis conferat, ſed quid conferat, quia incrementum ſolus Deus præbet, & neque qui plantat, neque qui rigat eſt aliquid, ſed qui incrementum dat Deus, vt dicit Apoſt. 1. *Corinth.3.* atque ita docent D. Thom *in 4. diſtinct.25 q.1.art.2.in corpore.* Scotus *ibid.quæſt.1.&.de ſecundo articulo*, & cum eis communiter Theologi. Abbas tamen, qui in excommunicatione aliquem Ordinis actum exerceret, vtique irregularitatem contraheret, per tex. *in cap.1.§. caueant, de ſentent. excommun. in 6.* vbi ſic dicitur. *Caueant Eccleſiarum Prælati, & Iudices vniuerſi, ne prædictam pœnam ſuſpenſionis incurrant; quoniam ſi contingeret, eos ſic ſuſpenſos diuina officia exequi, ſicut prius, irregularitatem non effugient.* Appellatione autem Prælatorum veniunt etiam Abbates, vt latius probauimus *in 1.tom. diſp.1 quæſt.3.* Ita Mar. Alter. *de cenſur. tom.1.lib...cap.1. diſp.1* ſubdit *verſ. ſecundum dubium.* Dom. Anton. Ricciull. Epiſcopus Bellicaſtren. ad præſens Vicelgerens, *in tract. de iur. perſon. extr. &c. lib.4. cap.2. n.9. & ſequen.* Quod ampliatur, vt Abbas excommunicatus fiat irregularis, non ſolùm dum ipſe Sacramenta miniſtrat, vel alium actum Ordinis exercet, verùm etiam ſi faciat alios coram ſeipſo miniſtrare, gloſſ. *in clem.2.verb.celebrari.de priuileg.* Nauar. *in man.c.27.n.144. in fine*, Mar. Alter. *d.lib.2.c.4.* & alij apud D. Anton. Ricciull. *dict.c.2.n.11.*

4 Si autem Abbas hæreticus, excommunicatus, ſuſpenſus, vel interdictus, vel qualibet alia cenſura Eccleſiaſtica innodatus exiſtit, occultus tamen, validè Ordines confert, verámque executionem Ordinis tradit: adeo vt ordinatus non ſolùm ſuſcipiat Sacramentum, ſed etiam eius executionem abſque vlla ſuſpenſione; ita tenet Innoc. *in cap.1.num.3.de ſchiſmat.* Panorm. *in cap.veritatis num.46. de dolo, & contumac. & cap. ad probandum, num.7.de ſent.& re iud.* Felin. *ibidem, num.etiam 7.* Couar. *in cap. alma mater, part.1 §.6.num.7.* Guttierez *quæſt. canonic. lib.1.cap.1.num.80.* & alij apud Sanchez *de matrimon. lib.3.diſput.22.num.35 verſ. verius tamen.* D. Auguſt. Barboſ. *d.alleg.3. a num.17.* qui etſi loquantur de Epiſcopis, tamen idem etiam procedit in Abbate, ac in omnibus aliis excommunicatis Sacramenta miniſtrantibus, iura enim, & rationes adductæ vniuerſaliter loquuntur de excommunicatis occultis Sacramenta miniſtrantibus: pro qua re nullus hodie dubitandi locus remanet poſt *extrauag. ad euitanda ſcandala*; per eam enim nemo tenetur quibuſcunque cenſuris innodatos vitare, niſi denunciati ſint, aut notorij Clericorum percuſſores. Ideò ordinatus ab Epiſcopo, vel Abbate, licet hæretico, ſchiſmatico, ſimoniaco, vel quomodolibet excommunicato, dummodo denunciatus non ſit, vel publicus Clerici percuſſor, veram recipit Ordinis executionem, abſque vlla ſuſpenſione. Vt docent communiter citati Doctores.
5 Si verò Abbas exiſtat in peccato mortali, dum confert Ordines minores, diſputant Doctores, an peccet mortaliter: Ledeſm. *in ſummam. tom.1. cap. ... Sacr. in ... dub.10.* Layman. *in Theol moral.lib.5. tract.9.cap.4.num. 4.* Villalob. *in ſum. tom. 1. tract. 21. diff.3.num.2* Filliuc. *tom.1.tract.9 cap.1.num.18.* Coninc. *de Sacram. diſp.21. dub.6. num. 47.* Valent. *tom.4. diſp.9.quæſt.1 puncti.4.* affirmant, quòd peccat mortaliter, tamen negatiua ſententia mihi probabilior eſt, quia exercere functiones minorum Ordinum, qui non ſunt ita propinqui Sacramento Altaris, non videtur inducere peccatum mortale. Hanc ſententiam ſequuntur Nugnus *in 3.part.tom.1.quæſt.66.articul.6. diffic. 2.concl.3.* Suar. *in 3. part. tom.1. diſput.16. ſect.3.* Sylius *in 3.part. q.64. art.6.quæſt.1 conc. 5.* Dian. *in reſol moral.tract.6. miſcell.reſol.67.* Qui Doctores licet diſputent de Epiſcopo Ordines minores conferente in peccato mortali, optimè tamen poſſunt ſuæ ſententiæ Abbati ſic Ordines conferenti adaptari.

Ad primam rationem dubitandi, reſpondeo cum Coninck. *d.dub.9.num.85.* quòd tam D. Gregorius, quàm alij Patres ſæpè inquiunt, ordinatos ab hæreticis, aut excommunicatis non conſecrari; ſed fœdari, vel nullam recipere poteſtatem; quamuis enim ita ordinati verum Sacramentum, & Ordinis poteſtatem recipiant; tamen per illud magis inquinantur, quàm ſanctificentur; & quouſque diſpenſentur, nunquam poſſunt legitimè ſua poteſtate vti; in iure autem ſæpè dicitur quis id facere non poſſe, quod licitè facere nequit.

Ad ſecundam rationem reſpondeo cum eod. Coninck. *ibid.* illud, quod dicitur à Damaſo Papa nihil ad rem noſtram facere; quia Damaſus ibi loquitur tantùm de ordinatis à Coepiſcopis, quos ait, non eſſe veros Epiſcopos, nec habere poteſtatem ordinandi. Et de his hactenus.

QVÆSITVM XIII.

De loco, & tempore conferendi Ordines minores ab Abbate, & de abſolutione, & diſpenſatione pro illis qui malè ordinantur.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non poteſt extra ſuum Monaſterium ordinare.*
2 *Monaſterij nomine quid intelligatur.*
3 *Ordines minores conferendi ſunt in Eccleſia Abbatiali præſentibus Monachis, aliiſque Laicis.*
4 *Ordo quilibet in ſex anni temporibus conferri poteſt, & quibus.*
5 *Minores Ordines etiam dominicis, & feſtiuis diebus conferri poſſunt; qui dies feſtiui eſſe debent de præcepto,* num.6.
7 *Diei feſti nomine quid intelligatur.*
8 *Papa ſolus poteſt diſpenſare, vt Ordines maiores extra tempora ſtatuta feſtiuis diebus conferantur.*
9 *Ordinatus in ſacris ante tempora ſine diſpenſatione Papæ, eſt ipſo iure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis, à qua ſuſpenſione, & irregularitate, an poſſit abſolui à ſuo Abbate,* num.11.
10 *Epiſcopus ordinans extra tempora ſtatuta eſt à collatione Ordinum ſuſpendendus.*
12 *Ordinatus per ſaltum eſt ipſo iure ſuſpenſus; & celebrando fit irregularis.*
13 *Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho, qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modo in tali Ordine non ſe exercuerit, &* num.15. & n.17.
14 *Abbates eandem auctoritatem habent in ſuos Monachos, quam Epiſcopi in ſuos Clericos.*
16 *Delictum occultum, quale dicatur.*
18 *Sacerdos ordinatus cum impedimento, præter quòd manet ſuſpenſus ab Ordinibus, non incurrit irregularitatem ex eo ſolùm, quod conſecrauerit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatus fuit.*
19 *Ordinatus incurrens duplicem ſuſpenſionem, an ſi ab vna abſoluatur, intelligatur abſolutus ab alia.*
20 *Confeſſores Regulares poſſunt abſoluere ſemel in vita a prædictis ſuſpenſionibus, & irregularitatibus ſuos conſubditos.*

21 *Prima Tonſura in vtroque tempore conferri poteſt.*
22 *Tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis.*

1 QVoad primam huius quæſiti partem videtur mi-
hi dicendum, non poſſe Abbates extra ſuum Mo-
naſterium minores Ordines conferre, quod poteſt colligi
ex cap. quoniam, diſt. 69. in quo habetur. *Quod Abbates*
poſſint tantummodo in proprio Monaſterio Lectores ordi-
nare. Et ita communiter interpretantur omnes Doctores.
Præterea probari poteſt exemplo Epiſcoporum, quibus
non licet in aliena diœceſi Ordines conferre, etiamſi
ſuos ſubditos ordinare vellent, *arg. can. Epiſcopum non, &*
ſeqq. 9. q. 2. & can. placuit. 7. q. 1. & Clem. vnic. de for. comp.
Abbatum Quaſidiœceſis non extenditur extra proprium
Monaſterium: ergo non poſſunt extra illud ordinare:
per Monaſterium autem intelliguntur omnes Eccleſiæ
2 Monaſterio annexæ; quia in hac re idem debet fieri iudi-
cium quoad minores Ordines de Epiſcopo, & Abbate;
ſed Epiſcopus poteſt minores Ordines conferre in qua-
cunque Eccleſia proprij Epiſcopatus, vt notat Sylu.
verb. Ordo, 2. q. 8. & Reginald. *prax. for. pœnit. lib. 30. tr.*
3. num. 27. ergò & Abbas in quacunque Eccleſia ſuæ
Abbatiæ; & ſicut notant prædicti auctores Sylu. &
Reginald. quocunque in loco conferantur, publicè co-
ram populo conferendi ſunt. Vtrùm autem poſſint ex-
tra ſuum Monaſterium, dicemus in quæſito ſequenti.
Hic tamen notandum eſt à ſimili de Epiſcopo, qui or-
dinationem debet habere in Eccleſia cathedrali; vel
alia ex dignioribus, *arg. cap. 1. diſt. 77.* & S. Anthonin. 3.
p. ſumm. tit. 14. cap. 16. §. 17. Tabiena *verbo Ordo V. §. 1.*
Rebuff. *in Regul. 23. Cancel. verſiculo, & minores*, Hen-
riquez *in ſumm. lib. 10. cap. 11. §. 3.* Piaſceſ. *in praxi Epi-*
ſcop. 1. p. cap. 1. num. 46. Vgolin. *de Offic. Epiſcopi,*
cap. 26. §. 14. num. 1. & Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de Re-*
form. c. 8. vbi ita diſponit per hæc verba: *Ordinationes*
Sacrorum Ordinum in Cathedrali Eccleſia, vocatis, præ-
ſentibúſque ad id Eccleſiæ Canonicis, publicè celebrentur,
ſi autem in alio Diœceſis loco, præſente Clero, loci dignior,
3 *quantùm fieri poterit, Eccleſia ſemper adeatur.* Ita Abba-
tes minores Ordines in ſua Eccleſia Abbatiali, præſen-
tibus Monachis, aliiſque laicis conferre debent. Quòd ſi
in alia ſuæ Abbatiæ Eccleſia ſubiecta id præſtare velint,
ſemper digniorem, & vbi frequentior populorum mul-
titudo conuenire ſolet, eligant Eccleſiam.

Quoad ſecundam partem huius quæſiti, nempe quo
tempore Ordines minores ab Abbate ſint confe-
4 rendi, dico quemlibet Ordinem in ſex anni tempori-
bus, conferri poſſe, nimirum in quatuor temporibus, &
in Sabbato ante Dominicam de Paſſione, & in Sabba-
to Sancto ex *cap. 3. de tempor. Ordin.* Quibus temporibus
tam minores quàm maiores Ordines conferri poſſunt:
minores autem etiam dominicis, & aliis feſtiuis tantùm
5 diebus ab Epiſcopis conferri poſſunt, vt dicitur *in diſt.*
cap. 3. & cap. 1. de temp. Ordin. Idem autem eſſe dicen-
dum de Abbatibus, affirmat Ioan. Andr. allegans Ho-
ſtienſ. *in cap. cùm contingat, num. 8. de ætat. & qualit.* &
d. Ant. apud Panorm. *in d. cap. 3. num. 1. not. 4.* immo
ſecundum Ioan. Andr. & Hoſtienſ. videtur, quòd po-
tius his diebus, quàm quatuor temporibus ordinare
debeant, ne epiſcopare videantur, id eſt, generales or-
dinationes tenere; ita etiam Sylu. *verb. Ordo, 2. quæſt. 6.*
6 *diſt. 5.* Hi autem dies feſtiui debent eſſe de præcepto,
vt ait Viuald. *in candelabr. aur. part. 2. tit. de Sacram.*
Ord. num. 35. verſ. tertia conditio, quem refert, & ſequi-
tur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 2.*
alleg. 11. num. 18. Azor. *in ſtit. moral. part. 2. lib. 1. cap. 27.*
verſ. vlt. Et ſatis erit, ſi ſolennitas diei feſti ſit in ſua
Religione, vel Monaſterio; licet apud alios non ce-
lebretur, vt de Epiſcopo docet Henriquez *in ſumm. lib.*
7 *9. c. 28. §. 1.* & D. Barboſa *loc. cit.* An autem nomine diei
feſti intelligatur dies, in quo a laboribus, & ſeruilibus
operationibus populus ceſſat, an verò ſufficiat, quòd ſit
dies duplex, licet non ſit feriatus, non parua dubitatio
eſt. Aliqui tenent ſufficere, quòd ſint dies duplices, &
feſti in ordine ad officia diuina, licèt ab operationibus,
& laboribus feriati non ſint, ex eo, quia *in Clement. vnic.*
de vener. Sanctor. Feſta Doctorum Eccleſiæ, & Euan-
geliſtarum æquiparantur feſtiuitatibus Apoſtolorum,
non quidem in horum feſtorum feriatione, ſed in eorum
celebratione ſub officio duplici, tum etiam, quia in Ec-
cleſia celebratur feſtiuitas S. Lucæ Euangeliſtæ, & alio-
rum Sanctorum ſub officio duplici, nihilominus in di-
cta Clementina feſtiuitates appellantur huiuſmodi dies,
licèt à laboribus populus non ceſſet.

Hanc ſententiam tuentur Suar. *tom. 1. de Relig. lib. 2.*
de dieb. feſt. cap. 9. num. 11. Emanuel. Roder. *qq. regul.*
tom. 3. q. 25. art. 5. Stephanus Fagundez *in quinque Ec-*
cleſ. præcept. præcept. 1. lib. 1. cap. 2. num. 11.

Alij dicunt, quòd neceſſe eſt, quòd in diebus feſti-
uis homines ab operibus, & laboribus ſeruilibus ceſ-
ſent; & non ſufficere, quòd ſint duplices, & feſti in
ordine ad officia diuina; quam ſententiam tenent Vi-
uald. *loco citato*, Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 1. cap. 27. verſ.*
vltim. & D. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. alle-*
gat. 11. Vtranque ſententiam probabilem exiſtimo.

Conſulerem tamen in praxi, Epiſcopos, & Abbates
huic ſecundæ adhærere, vtpote ſecuriori: quod etiam
videtur elici ex verbis Concilij Trident. *cit.* ibi: *Vocatis*
præſentibúſque Canonicis publicè celebrentur, &c. vbi
exigitur publicitas, quæ conſiſtit in multitudine te-
ſtium, & hæc faciliùs haberi poteſt in diebus feſtis fe-
riatis: quod maximè verum habet, ſi neceſſitas aliud
non expoſtulet.

Ex his à fortiori elicitur, conſuetudinem, quòd ex-
tra ſtatuta tempora Ordines ſacri per eos, qui poteſta-
tem habent, conferantur, non valere, *cap. 2. de temp.*
Ordinand. Rebuffus *in praxi benef. p. 2. de Cler. ad Sacr.*
Ordin. malè promotis, gloſſ. 1. *num. 14.* Quaranta *in ſum.*
Bullar. verbo Ordo. Aloyſ. Riccius *in deciſ. cur. Archiep.*
Neapol. p. 4. deciſ. 95. num. 2. nam ſolus Summus Ponti- 8
fex diſpenſat, vt extra tempora ſtatuta Ordines maio-
res conferantur diebus Dominicis, vel feſtiuis, *cap. 1. de*
temp. Ordinand. Maiolus *de Irregul. lib. 3. cap. 14.* Quaran-
ta *loco cit.* Homobonus *in exam. Eccleſ. 1. part. tract. 2. c. 1.*
quæſ. 12. Barboſa *de Officio Epiſcopi p. 2. alleg. 17. num. 5.*
Hinc eſt quod Summi Pontifices diſpenſarunt cum
multis Congregationibus Monachorum, & Mendican-
tium, & cum omnibus illarum priuilegiis fruentibus,
vt extra tempora à iure ſtatuta dominicis, vel aliis fe-
ſtiuis diebus ſacros Ordines ſuſcipiant; & præſertim ha-
betur in hac re priuilegium Fratribus Minoribus con-
ceſſum. Videatur Emanuel Roder. *qq. Regul. tom. 3.* Por-
tellus *in dubiis Regul. verbo Ordines Sacri, num. 4.* Si-
militer Patres Societatis IESV ordinari poſſunt ad
quoſuis Ordines etiam maiores extra tempora prædi-
cta à iure ſtatuta ex indulto Gregor. XIII. eorum Socie-
tati conceſſo ſub Datum Tuſculi 22. Septemb. 1582.
ita referunt Piaſceſius *in praxi Epiſc. 1. p. cap. 1. num. 88.*
Aloyſius Riccius *loco cit. deciſ. 93. num. 7. p. 4.* Similiter,
& Patribus Congregationis S. Ioannis Euangeliſtæ
conceſſit Clemens VIII. anno 1596. vt ordinari poſ-
ſent extra tempora, & per quencunque Epiſcopum
tribus Dominicis diebus, vel feſtiuis continuis, vel
interpolatis, & interſtitiis nequaquam ſeruatis, ita re-
fert Portelius *loco citato.* Quæ quidem priuilegia va-
lent, cum ſint exhibita poſt Concil. Trident. alia verò
ante prædictum Concilium conceſſa in præſenti mate-
ria abrogata ſunt per Concilium, ita referunt Ludouicus
Miranda *in Manuali Prælatorum, tom. 1. q. 36. art. 4.* Aloyſ.
Riccius *d. Deciſ. 93. n. 6. p. 4.* Hieronym. Roder. *reſol. 106.*
n. 8. Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 33. num. 182.* vbi
notat *num. 183.* Quòd ſi quis ordinetur in ſacris ex-

tra

9 tra prædicta tempora ſtatuta abſque diſpenſatione Romani Pontificis, & priuilegio, eſt ipſo iure ſuſpenſus, & celebrando, fit irregularis, & priuatur beneficiis Eccleſiaſticis, vt ſtatuit Pius II. *in ſua conſtit. ſub Datum Romæ apud S. Petrum anno Domini 1401. 15. Cal. Decembris in hac forma.*

PIVS EPISCOPVS
Seruus ſeruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

CVm ex Sacrorum Ordinum collatione, character inuiſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione, exceſſus graues tantò magis plectendi ſunt, quantò ex illis maiora in mentibus fidelium ſcandala generantur. Cùm itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſtè accepimus) nonnulli Clerici extra tempora à iure ſtatuta; quidam ante ætatem legitimam; aliqui verò ſine dimiſſoriis litteris, contra Sanctiones Canonicas, ſe faciunt ad Sacros Ordines promoueri: Nos eorundem temeritatem, tali caſtigatione reprimentes, vt aliis in poſterum committendi ſimilia, aditus præcludatur; Auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuò valitura, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione Canonica, aut legitima licentia, ſiue extra tempora à iure ſtatuta, ſiue ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoriis litteris, etiam citramontanis (præterquàm ſi in hoc vltimo caſu per Cameram Apoſtolicam, iuxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris Ordinibus ſe fecerint promoueri, à ſuorum Ordinum executione, ipſo iure ſuſpenſi ſint, & ſi huiuſmodi ſuſpenſione durante, in eiſdem Ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generaliter à iure inflictas, beneficiis Eccleſiaſticis poſſint iure priuari. Volumus autem, quòd præſens noſtra conſtitutio in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies; abſentes verò Italos, poſt duos menſes; alios verò vltramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione, & affixione ligare incipiat. Nulli ergò, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, quinto decimo Calend. Decembris. Pontificatus noſtri anno quarto.

In hac materia ſuſcipiendi Ordines emanarunt poſt prædictam Bullam Pij II. aliæ duæ conſtitutiones Summorum Pontificum, nimirum Sixti V. & Clement. VIII. conſtitutio enim Sixti V. eſt ad maiorem latitudinem, & ampliationem ſupradictæ Bullæ Pij II. ſcilicet contra male promotos, & promouendos, conſtitutio verò Clement. VIII. eſt ad moderationem ſupradictarum Bullarum Pij II & Sixti V. quæ cum frequenter in hac diſputatione de Sacramento Ordinis recenſeantur, per extentum in fine huius quæſiti apponendæ ſunt, vt prædicta impedimenta in ſuo proprio fonte videantur.

10 Præter Bullam ſupradictam Pij II. habetur etiam ſtatutum *in Regulis Cancellar. reg. 25.* Epiſcopus autem ſic ordinans contra præcepta huius Bullæ, & Regulæ Cancellariæ eſt à collatione Ordinum ſuſpendendus *ex cap. cum quidam, cap. ſane, cap. litteras, de temp. Ordinand.* Ordinatus verò, cùm ſuſpenſus remaneat, quæ-
11 ri poteſt, an à tali ſuſpenſione poſſit abſolui à ſuo Abbate, & Prælato. Laurentius de Peyrinis in *tom. 2. de Religioſo Prelato, quæſt. 3. cap. 7. num. 12.* ait, quòd Prælatus poteſt abſoluere à ſuſpenſione, quam incurrit ſubditus propter Ordinum ſuſceptionem ante legitimam ætatem, cùm ad eam peruenerit, & interim non celebrauerit; idem affirmat *tom. 1 priuileg. ſui Ordinis conſtit. 3. Iuly II. num. 34.* vbi plures Doctores cumulat, & præter illos, Viualdus *1. part. ſui Candelabri aurei tit. 25. de Sacram. Ordinis num. 37. verſicul. ſi autem*, & Henriquez ſupracitatus *lib. 14. cap. 20. num. 3.* idipſum fatentur; & addit Peyrinus, quòd ſi ſubditus celebrauerit, & in irregularitatem inciderit, poterit à prædicta irregularitate Prælatus diſpenſare. Ita Portellus *de dub. regul. verbo Ordo, num. 14.* & Feſtus *in conſtit. ſui Ordinis 3. p. c. 25. verſicul. vt illos,* vbi refert Martinum V. id conceſſiſſe Magiſtro generali ſui Ordinis. Ait tamen Peyrinus *dicto 1. tom. priuil. ſui Ord. citat. n. 36.* quòd dicti Prælati non poterunt dicta facultate vti in foro fori, & propter hoc eius ſententiæ etiam ego adhæreo.

Quæres, an idem dicendum ſit de Ordinatis per ſaltum. Suppono, quòd ordinatus per ſaltum, ſit ipſo iure
ſuſpenſus ab Ordine, quem per ſaltum ſuſcepit, ſitque 12
impeditus, ne alios Ordines, ſi qui recipiendi reſtarent, poſſit recipere, ita definitur *in cap. vnico de Cler. ordinat. per ſaltum, cap. ſolicitudo, diſt. 52.* Trident. *ſeſſ. 23. c. 14. de reform.* & docent Scott. *in ſelect. Bullar. theorem. 379. verſ. ſeptimò.* Suar. *tom. 5 in 3. part. diſput. 31. ſect. 2. n. 45.* Auguſtinus Barboſ. *in d. cap. 11. de Cleric. ordinat. per ſaltum, & de poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 47. n. 1.* Alter *tom. 2. de cenſur. tract. de ſuſpenſ. diſp. 10. cap. 5. col. 4. verſ. Ex his duabus,* Campanil. *in diuerſ. rub. 10. cap. vnico, num. 4.* Nauar. *in Manuali cap. 25. num. 71.* Rodriq. *tom. 2. ſummæ cap. 17. num. 7.* Si autem in hoc Ordine malè ſuſcepto miniſtrauerit, vel nouum Ordinem ſuſceperit, efficitur irregularis, vt Suar. *loco cit. n. 47.* Nauar. *in Manual. cap. 27. n. 242.* Bonacina *de Cenſuris, diſp. 7. q. 3. punct. 4. num. 5.* Riccius *in 4. part. prax. deciſ. 150.* Conferrius *in ſumma priuileg. Mendicant. tit. 15. c. 4. in principio,* & communiter DD quo ſuppoſito,

Ad dubitationem reſpondeo primò, quòd Prælatus
Regularis poteſt diſpenſare cum ſibi ſubdito, qui Ordi- 13
nes per ſaltum, ſiue ignoranter, ſiue etiam ſcienter ſuſcepit, (modo in Ordine malè ſuſcepto non ſe exercuerit) vt prætermiſſos Ordines recipiat, in malè recepto miniſtret, & ad ſuperiores, ſi qui deſint recipiendi, aſcendat.

Probatur hæc concluſio à ſimili ex dicto communi, 14
quòd videlicet Superiores Regulares eandem habent auctoritatem in ſubditos ſibi regulares, ac Epiſcopi in ſuos ſeculares, ſed cum his poteſt Epiſcopus diſpenſare, ita vt Ordines non ſuſceptos recipiant, malè ſuſceptos ritè exerceant, & reliquos valide aſſumant ex Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 14. de reform.* & docent Maiol. *de irregul. lib. 4. cap. 12. num. 2.* Nauarr. *loc. cit.* Suar. *num. 55.* Scott. *loc. cit.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. num. 6. & de Cleric. ordinat. per ſaltum, n. 5.* Campanil. *loc. cit. n. 5.* & communiter aſſeritur à Doctoribus: ergo & Abbates poſſunt diſpenſare in hoc caſu cum ſibi ſubdito.

Reſpondeo ſecundò, quòd Prælatus cum tali Regulari ſibi ſubdito poteſt in prædicto caſu, etiamſi ſuſpenſio ſit publica, modò tamen, vt dixi, Regularis ille in eo Ordine non celebrauerit, diſpenſare. Ita expreſſe tenet Henriq. *lib. 4 cap. 35. num. 4. in comm. lit. Q.* Nam lex, & maximè in fauorabilibus, ſimpliciter loquens, ſimpliciter intelligenda eſt, & vbi ipſa non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, *l. de pretio. ff. de publ. in rem act. l. non diſtinguemus, ff. de recep. arbitr. & l. in fraudem, ff. de teſtam. mil.* ſed ſimpliciter habetur poſſe Superiores Regulares cum ſibi ſubditis diſpenſare, vt ſuſpenſi poſſint Ordines recipere, & in ſuſceptis celebrare, nec mentionem facit, an ſuſpenſio ſit publica, vel occulta, ergo ſimpliciter etiam in publica ſuſpenſione diſpenſare poſſunt, maximè cùm, vt dixi, ſimus in fauorabilibus.

Neque huic ſententiæ per Concilium Trid. *ſeſſ.* 22. *cap.* 12. *de reform.* videtur derogatum, prout aſſerunt Capuccinus, & cum ipſo Saytus, *de cenſur. lib.* 6. *c.* 12. *num* 13. & 14 nam vt aſſerit P. Diana, *tract.* 2. *de dub. Regul. reſolut.* 85. & apud eum Laurentius Portellus, *in dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num.*14. & Hieronymus Rodriquez, *in compend.qq. Regul.reſol.*106.*num.*26. Concilium ſolùm *ibi* reuocat priuilegia, ne Regulares ante ibi præſcriptam ætatem ordinentur; non verò reuocat priuilegia, quæ aliàs Regulares Superiores à Sede Apoſtolica obtinuerunt, abſoluendi ſuos ſubditos, vt ex verbis ipſius Concilij claré colligitur, dicitur enim *loc.cit. priuilegiis quoad hoc excluſis*, quoad hoc videlicet, ne in poſterum ante præſcriptam ætatem ordinentur, prout de hoc ipſo tantùm *in cit. cap.* mentio fit.

15 Maior oritur difficultas, an poſſit Prælatus Regularis diſpenſare cum ſubdito ad Ordinem per ſaltum promoto, qui in prædicto Ordine celebrauit. Nauarr. *in manual.cap.*27. *num.* 242. dicit, quòd ſi miniſtrauit ignoranter, poteſt ab Epiſcopo diſpenſari; imò etiam ſi ſcienter miniſtrauit, diſpenſari poteſt, ad Ordinem malè ſuſceptum exercendum, licet non ad ſuſcipiendum Ordinem altiorem, Quam ſententiam non omnino amplectitur Suar. *loc. cit.* Maiolus verò *ſuprà cit.* & Barboſ. *num.* 8. dicunt, quòd qui ſcienter, vel ignoranter in ordine malè accepto miniſtrauit, non poteſt niſi per Summum Pontificem diſpenſari, quod elicitur à contrario ex Concilio Trid. *loco cit.*

Ideo dicere poſſumus, quòd ſi delictum eſt occultum, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter miniſtrauerit, poterit Abbas, ſiue alius Prælatus Regularis cum ordinato tali diſpenſare, vt prætermiſſum Ordinem recipiat, & in malè ſuſcepto miniſtret, & vt ad altiorem aſcendat; quia talis poteſtas data eſt Epiſcopis à Concil. Trid. *de reform. ſeſſ.*14. *cap.*6. quam poteſtatem habent etiam Prælati Regulares, vt docent Maiolus *de irregul. lib.* 4. *cap.* 13. *num.* 3. Campanil *in diuerſ. iur. rub.*10. *cap.*11. *n.* 6. Confettius *in ſumm. priuileg. tit* 15. *cap.*4. *verſ. quartò colligitur.* Barboſ. *de poteſtat. Epiſcop. p.*2. *alleg.*47. *num.*5. Bonac. *de cenſ. diſp.* 7. *q.* 3. *punct.* 4. *num* 5. Riccius 4. *part. prax. deciſ.* 150. *num.* 3. Portellus *in dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num.*14. & Laurentius de Peytinis *tom.*1. *priuileg. ſui Ordinis, in conſtitutione Pyrri, num.*46. & alij.

16 Dicitur autem delictum occultum, etiam quando poſt deductionem eius ad contentioſum forum mediis etiam depreatis reus ſe defendit, ita Nauarr. *in manual. cap.*27. *num.* 241. Viualdus, *tract. de excomm. num* 42.

17 Similiter poſſunt diſpenſare Abbates, & Prælati Regulares cum ordinato per ſaltum, qui abſque diſpenſatione ſuſcepit Ordinem prætermiſſum, quia Ordinem ſuſcipere non eſt miniſtrare; ita Suar. *loco cit.* Alter. *de cenſ. tom.*2. *de ſuſpenſ. diſp.* 10. *cap.*5. *col.*7. ſed quia qui cenſura aliqua innodatus Ordinem quemcunque recipit, noua ſuſpenſione ligatur, vt colligitur *ex cap. cum illorum, de ſent. excommunic.* ab hac etiam, ſi eſt occulta, poſſunt Prælati abſoluere; ita Barboſ. *loc. cit. num.*11. & Riccius *loco cit. num.* 9. Laurentius de Peytinis, *de Relig. Prælat. tom.* 2. *q.* 3. *cap.*7. *num.*14. vbi ait, quòd Prælatus poteſt diſpenſare cum ordinatis in apoſtaſia, ſi non celebrauerint, non obſtante *cap. finali, de apoſtaſia*, cui per priuilegia Regularium derogatur, ita affirmant Paſſarell. *in foro ord. de modo recipiendi apoſtatas*, & Sorbus, *in compend. priuileg. verb. Ordo Sacer. verſ. item notandum.*

18 Aduertendum obiter hic eſt, ex his, quæ ſuperiùs relata ſunt, quòd Sacerdos ordinatus cum aliquo impedimento, propter quod manet ſuſpenſus ab Ordinibus non incurrit irregularitatem, ex eo ſolùm quòd conſecrauit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatur: talis enim ſibi ordinatus, & ſic cum Epiſcopo conſecrans, vt reuera non dicit Miſſam, non exercet Ordinem Presbyteri; ita habet Saytus, *lib.*4. *de cenſur. cap.*16. *n.*5. quicquid dicant Nauarr. & Cappucinus.

19 Aduertendum etiam, quòd ſi quis ordinatus ante legitimam ætatem incurrit duplicem ſuſpenſionem, vnam propter defectum ætatis, aliam propter delictum, ſi abſoluitur à ſuſpenſione propter delictum, non proinde cenſetur abſolui ab alia propter defectum ætatis: quapropter nota cum Portell. *de dub. Regul. verb. Ordines ſacri. num.*12. quòd à prima ſuſpenſione propter delictum indiget peculiari abſolutione, & ab illa non abſoluitur, etiamſi ætatem attingat; à ſuſpenſione verò ſecunda, ob defectum ætatis contracta liberatur, quando attigerit ætatem abſque alia abſolutione; ita Suar. *de cenſur. diſput.* 29. *in fine*, & Cappuccin. *in compendio, verb. Ordines ſacri, in princip.* Durante autem prima ſuſpenſione propter delictum, ſi miniſtrauerit in ordine ſuſcepto, vltra cenſuræ abſolutionem, indiget particulari diſpenſatione irregularitatis, quàm incurrit celebrando.

20 Aduertit præterea Portell. *loc. cit. in fine, num.*14. quòd vltra auctoritatem Prælatorum quoad prædictam abſolutionem, etiam confeſſores Regularium poſſunt conſubditos ſuos abſoluere, ſaltem ſemel in vita, & in articulo mortis, in quibus caſibus poſſunt confeſſores abſoluere conſubditos ſuos ab omnibus peccatis, & cenſuris, nulla excepta, cum omnimoda auctoritate, ac diſpenſare cum illis in omni irregularitate, illa tantùm excepta, quæ ex homicidio voluntario, & bigamia, & mutilatione membrorum oritur. Eandem auctoritatem habent prædicti Confeſſarij eo modo, quo *ſuprà*, erga nouitios, & moniales, Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.*66. *art.*6. & compend. D. Hieronymi *verb. Indulgentia plenaria* §. 7.

Hoc priuilegio inſignitæ ſunt multæ Congregationes, tam Monachorum, quàm Mendicantium, vt dicemus *infrà in diſp. de cenſur.* & Portell. *loc. cit. verb. Confeſſor erga fratres, num.* 18. dicit, quòd Eugenius IV. huiuſmodi priuilegium conceſſit Religioſis de Guadalupe, & Patribus S. Hieronymi in Hiſpania, vt habetur *in compend. priuileg. dicti Ordinis, verb. Abſoluere Fratres*, §.9. vbi dicitur, quòd Confeſſores à Priore deputati poſſunt abſoluere Fratres toties quoties ab omni excommunicatione, diuina celebrando, vel Ordines ſacros recipiendo, & cum illis diſpenſare in omni irregularitate, excepta bigamia, & homicidio voluntario.

Eodem priuilegio gaudent Monachi Montis Olíueti, vt habetur *in compend. D. Hier. verb. Irregularitas*, §.1.10. poſſunt enim Monachi huius Religionis eligere ſibi Confeſſarium, qui diſpenſet cum illis à quatis irregularitate, vt poſſint officia Ordinis recipere, vel retinere per priuilegium ſpeciale Pij IV.

21 Prima autem Tonſura qualibet die conferri poteſt; quia Canones de illa certum diem non exprimunt, & quia ſic à generali conſuetudine obſeruatur: ita Hoſtien. quem refert, & ſequitur idem d. Anton. apud Panorm. *ſuper c. penul. n* 9. *de temp. ord.* ſequitur Angel. *in verbo, Ordo*, 4 §.1. & Syl. *eod. verb.* 2. *q.*6. *d.* 2. *in fine*, Henriq. *in ſumm. lib.*10. *c.*12. §.1. D. Auguſt Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.*2. *alleg.* 11. *num.*19. & poſſunt minores Ordines abſque Miſſa etiam à non ieiuno conferri, dummodo conferantur in mane, Angel. *d. verb. Ordo* 4. *num.*5. Armill. *eod. verb. num.* 9. D. Auguſt Barboſ. *d. part.* 2 *alleg* 14. *n.*16.
22 Verùm quocunque tempore Ordines conferantur, character imprimitur, quia tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis, *c. penul. de temp. ordin.* tamen quia tranſgreſſor eſt Canonis ſuſcipiens Ordines extra tempus debitum, punitur: interdicitur enim ei executio Ordinis ſic ſuſcepti, *c. quidam, extr. eodem tit.* & ordinantes priuantur poteſtate ordinandi, *c. ſanè, eod. tit. gloſſ. ſuper d. c. penult. in princip.* Hoſtienſ. *ibidem n.*2. D. Auguſt Barboſ. *d. alleg.* 14. *n.*15.

SIXTVS EPISCOPVS,

Seruus ſeruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAnctum, & ſalutare ſacri Ordinis Sacramentum ab ipſo Domino, & Saluatore noſtro Ieſu Chriſto inſtitutum, beatiſque Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus ſingulari diuinæ bonitatis munere traditum, ita ad Dei Omnipotentis gloriam, ſalutémque animarum, ſanctè, ac religioſè adminiſtrari decet, vt quæ vel ex typo, & figura veteris legis, vel aliàs ex multa Sanctorum Patrum prouidentia, circa Ordinandorum natales, ætatem, vitæ, ac morum probitatem, ſanctitatem, ſcientiam, & alias qualitates in ſacris Ordinibus requiſitas, per ſacros Canones, vel Apoſtolicas Conſtitutiones, aut Generalium Conciliorum decreta ſalubriter ſtatuta fuerunt, ea inuiolatè obſeruentur. Nam ſi in veteri Teſtamento tam multa de integritate, & munditia Sacerdotum, & Miniſtrorum Altaris, deque eorum præſtantia, & dignitate legimus, de quibus dicit Dominus per Malachiam Prophetam, *Labia Sacerdotis cuſtodient ſcientiam, & legem requirent ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt*: Certe multò maior ratio, & diligentia adhibenda, aut in promouendis tam inferiorum graduum Clericis, quàm etiam Presbyteris, qui ad conſummationem Sanctorum in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chriſti conſtituuntur, prout de his ipſis, & diuino verbo, & beatorum Apoſtolorum præceptis, ac ſimul Sanctorum Patrum ſtatutis ſæpiſſimè traditum eſt. Quare nos pro ea, quæ nobis à Domino iniuncta eſt cunctarum Eccleſiarum cura, & ſolicitudine, ipſos Paſtores, & Præſules Eccleſiarum, quorum proprium munus eſt, perſonas idoneas Clericali militiæ adſcribere, & ad minores, maioréſque Ordines ritè promouere, auctoritate noſtra duximus admonendos, vt in exequendo hac in parte ſuo Paſtorali officio attentiùs poſthac inuigilent, Canonicas ſanctiones, vt par eſt, obſeruent, ac vt nemini detur offenſionis occaſio, néve eorum miniſterium vituperetur, ſtudeant vitare ea omnia ſcandala, & abſurda, quæ ex vitioſa, & minùs canonica Clericorum Ordinatione cernimus, cum magno animi noſtri dolore, frequentiùs exoriri. Cùm enim multi etiam interdum inhabiles, & indigni, non vocati ſancta Dei vocatione, ſed potiùs Satanæ dolis decepti, prætextu deuotionis, & pietatis, rem quidem ſacram, & diuinum munus, intempeſtiuè tamen, & inordinatè affectantes, ſeu temporale aliquod commodum, aut lucrum ſibi proponentes, vel nimia ſimplicitate, & imperitia, malitiave, aut fraude ad ſuſcipiendum Clericalem characterem, alioſque Ordines ante ætatem legitimam, vel a non ſuo Epiſcopo, aut non prærio examine debito, & approbatione, ſiue alias minus ritè, vel etiam temere ſe ingerant. Debent ſanè Epiſcopi paterna charitate, & prudentia eorum ſaluti, qui ſæpe neſciunt quid petant, meliùs etiam quàm ipſimet poſtulant, & ſalubriùs conſulere, nec tam quid flagitent, quam quid expediat, conſiderare, ſumma verò diligentia prouidere, tum in alienæ Diœceſis ſubditis ordinandis, ne quemquam promoueant ſine eorum Ordinarij literis dimiſſoriis, cum in recognoſcendis ipſis literis, ne falsò, aut ab aliquo, qui auctoritatem illas concedendi non habeat, confectæ ſint, tum denique in examinandis natalibus, ætate, vita, moribus, ſcientia, idoneitate, titulo, & reliquis qualitatibus, ne quid in ſuæ, vel alienæ Diœceſis perſonis ad Clericalem honorem, & Eccleſiaſticos Ordines promouendis deſideretur eorum, quæ ex præſcripto Sacrorum Canonum requiruntur. Vt igitur Præſules Eccleſiarum intelligant, ſi in re tam graui, & tanti momenti culpa, aut negligentia peccauerint, ſe non modo in tremendo Dei Iudicio, verum in hoc quoque ſeculo, Romano Pontifici ſuæ villicationis rationem fore reddituros, præſenti Conſtitutione perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, vt ſi in poſterum Antiſtes aliquis, Epiſcopali, Archiepiſcopali, Primatiali, vel etiam Patriarchali dignitate præfulgens, aut Abbas ad primam Tonſuram, minoréſque Ordines ſuis ſubditis conferendos à Sede Apoſtolica auctoritatem habens, quemcumque ſecularem, vel cuiuſuis Ordinis, aut militiæ regularem, ex aliquo crimine, vitio, aut defectu, ſeu aliàs inhabilem, vel irregularem exiſtentem, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel abſque veris dimiſſoriis ſui Ordinarij literis; aut per ſaltum, vel furtiuè, aut quoad ſeculares, ſine titulo ſufficientis beneficij, vel patrimonij, aut ante ætatem per Sacri Generalis Tridentini Concilij decreta, primæ Tonſuræ, ac cuique Ordini præſcriptam, aut non ſeruatis temporum interſtitiis, ita vt aliquis vnico die, ſeu continuatis diebus ad plures Ordines ſacros, vel poſt vnum Ordinem ſuſceptum ſine cauſa rationabili antequam tempus ab eodem Concilio Trident. præfixum elabatur, ad alium Ordinem promoueatur, ſine diſpenſatione, aut indulto Apoſtolico, Clericali Charactere non legitimè inſigniuerit, aut ad Ordines minores, vel Sacros, vt præfertur, vel aliàs malè promouerit, ſiue id ſcienter, ſiuè ignoranter fecerit, niſi debita diligentia adhibita, iuſtus error, & probabilis facti ignorantia eum excuſet, vt in quo deliquit, in eo puniatur, à quorumcumque Ordinum, atque adeò ipſius Tonſuræ, & ab executione omnium munerum Pontificalium, eo ipſo ſuſpenſus, & ab ingreſſione Eccleſiæ interdictus exiſtat, aliiſque grauioribus pœnis noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio puniatur. Quòd ſi ſpreta huiuſmodi ſuſpenſione, & interdicto, in præmiſſis ſe temerè ingeſſerit, etiam à regimine, & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterij, & à perceptione fructuum menſæ eiuſdem, ac quorumcumque beneficiorum per eum in titulum, vel commendam, ſeu aliàs obtentorum ſuſpenſionem eo ipſo incurrat, eiúſque interdicti, aut ſuſpenſionis relaxationem, aut pœnarum remiſſionem ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente nequeat obtinere. Et nihilominus fel. record. Pij II. & aliorum Romanorum Pontificum noſtrorum prædeceſſorum, qui per ſuas Conſtitutiones, aut in Cancellaria Apoſtolica publicatas regulas, contra huiuſmodi Clericos malè promotos, diuerſas pœnas inflixerunt, veſtigiis inhærentes, eoſdem Clericos poſthac malè promotos ab executione, miniſterio, & exercitio Ordinum ſuſceptorum, & ab omni ſpe, & facultate aſcendendi ad alios ſuperiores, perpetuò ſuſpenſos declaramus; & ſi in eis miniſtrare præſumpſerint, illos ſic irregulares effectos omnibus, & quibuſcunque per eos, in titulum, commendam, aut aliàs obtentis dignitatibus, officiis, & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, quomodocumque qualificatis, ſecularibus, vel cuiuſuis Ordinis, aut Militiæ regularibus, ac etiamſi ipſi Clerici regulares fuerint actiua, & paſſiua voce ipſo facto priuamus, & iis priuatos, atque ad illa, & alia ſimilia, vel diſſimilia in poſterum obtinenda in perpetuum inhabiles, & incapaces eſſe decernimus, & declaramus, dignitatem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi, ſic pro tempore vacantium diſpoſitionem Nobis, & Apoſtolicæ Sedi perpetuò reſeruantes. Vt autem homines, qui nimia indulgentia, & ſpe impunitatis, ac veniæ facilitate hactenus fuerunt ad huiuſmodi facinora procliuiores, ea ſublata, & præcluſa ab his abſtineant, & caueant in futurum, tam abſoluendi, quam diſpenſandi facultatem in caſibus ſuperiùs expreſſis, etiam in foro conſcientiæ, Nobis, & ſucceſſoribus noſtris dumtaxat auctoritate, & tenore præmiſſis perpetuò reſeruamus. Inhibentes ne a quoquam ſeculari, vel cuiuſuis Ordinis regulari Presbytero, vel

Prælato

Prælato quauis auctoritate fungente, nec per quæcumque Iubilæa, & indulgentias etiam pleniſſimas, & extraordinarias per noſtros prædeceſſores, aut noſmetipſos vel ſucceſſores noſtros, anno Iubilæi, aut alio quouis tempore, & Cruciatæ ſanctæ, vel quocumque alio titulo, modo, & forma, motu proprio, & conſiſtorialiter, ſeu ad quorumcumque Principum, Regum, aut Imperatoris inſtantiam, eorúmve contemplatione, & intuitu, cum quibuſuis ampliſſimis in genere, vel in ſpecie derogatoriis clauſulis conceſſa, vel in poſterum concedenda, nec vigore, aut prætextu facultatum, aut Priuilegiorum, Mare magnum, aut aliàs quomodolibet nuncupatorum, quibuſuis ordinibus, congregationibus, aut perſonis regularibus, aut Epiſcopis, per decreta Concilij Tridentini, aut officio ſacræ pœnitentiariæ Apoſtolicæ, vel minoribus, aut etiam maiori pœnitentiariis noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, vel aliàs quomodolibet pro tempore conceſſorum; perſonas ſicut præfertur delinquentes, tam ſcilicet Antiſtites, ſeu Abbates promouentes, quàm Clerici malè inſigniti, ſeu ordinati, à reatibus, & exceſſibus præfatis abſolui, præterquàm in mortis articulo, poſſint, aut debeant. Nec cum iis ſuper irregularitate propter præmiſſa contracta, etiamſi crimen penitus occultum fuerit, quouis modo valeat diſpenſari. Verùm enimuerò, quia grauioribus morbis fortiora ſunt adhibenda remedia, & iuxta perſonarum, locorum, ac temporum qualitates, leges ſunt immutandæ, pœnæque aggrauandæ & emolliendæ; cùm huiuſmodi peccatum, Satana ſuggerente, hominúmque fragilitate aſſentiente, videatur iam ad culmen vitiorum aſcendiſſe, & in præcipitio eſſe. Ideò vt homines ſaltem pœnæ timore, & proprij honoris confuſione à peccato deterreantur, nouum huic veneno antidotum cogimur præparare; Ac propterea volumus, vt qui abſolutionem, & diſpenſationem huiuſmodi petent, ſemper, & quamuis delictum adhuc occultum extiterit, non per officium ſacræ Pœnitentiariæ, ſed à Nobis, & pro tempore exiſtente Romano Pontifice in vtroque foro abſolutionem petere teneantur. Alioquin ipſæ conceſſiones, & abſolutiones etiam cum Clauſula, *quòd præſentis conſtitutionis tenor, & alia prædicta habeantur pro expreſſis*, prorſus nullæ, irritæ, & inualidæ exiſtant, ac nemini penitùs ſuffragentur. Cæterùm ſi quis Antiſtes, vel Abbas ſeruatis quidem cunctis præmiſſis, & cæteris omnibus, quæ in ipſius Tonſuræ, & Ordinum collatione obſeruari debent, perſonas habilès, & idoneas, ſed tamen recepta ab iis, quibus Tonſuram, aut Ordines conferet, pecunia, pretio, vel præmio, ſimoniacè in futurum inſigniuerit, vel promouerit, volumus, vt præter alias cenſuras, & pœnas contra ſimoniacè ordinantes, & ordinatos, à ſacris Canonibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, aliàs inflictas, & irrogatas, quibus nequaquam derogare intendimus, etiam omnia & ſingula ſupradicta in ſic promouentibus, & promotis locum habeant. Decernentes præſentes literas, ſub quibuſuis conceſſionibus, facultatibus, & gratiis, etiam in caſibus quibuſcumque Sedi Apoſtolicæ quomodolibet, etiam in Bulla *Cœnæ Domini* reſeruatis, etiam ſub nomine Iubilæi plenarij, vel *Cruciatæ Sanctæ*, abſoluendi facultatem quibuſuis perſonis generaliter, vel ſpecialiter tribuentibus minimè comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & cenſeri. Sicque in præmiſſis vniuerſis, & ſingulis per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, etiam Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere; ac irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac in Conciliis etiam Generalibus editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Vt autem præſentes literæ omnibus innoteſcant, mãdamus illas ad valuas S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de vrbe Baſilicarum, & in acie Campi Floræ affigi, & publicari, & poſt quindecim dies, qui in vrbe ſunt, qui verò extra eam, & citra mõtes, intra quatuor mẽſes; qui verò vltra montes erunt intra octo menſes à die publicationis huiuſmodi computans, perinde afficere, & arctare, ac ſi eorum cuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Ac earundem præſentium literarum exemplis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eandem fidem in iudicio, & extra illud adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, ordinationis, declarationum, priuationis, reſeruationum, inhibitionis, voluntatum, decretorum, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1588. Non. Ianuarij. Pont. noſtri anno quarto.

CLEMENS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanum Pontificem decet, ea, quæ ob iuſtas cauſas interdum ſtatuta ſunt, cùm ipſa rerum experientia ſuadet, moderari & immutare, prout in Domino ſalubriter conſpicit expedire. Alias ſane emanarunt literæ felicis record. Sixti Papæ V. prædeceſſoris noſtri, contra Clericos malè promotos, ac Epiſcopos in Ordinum collatione peccantes tenoris, &c.

Omittitur inſcriptio bullæ, quoniam eam habes in loco citato in rubrica.

Nos animaduertentes in dictis literis nihil ferè quoad ea, quæ in Ordinum collatione ſeruanda ſunt, diſponi, vltra id quod in Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Conſtitutionibus diſpoſitum fuit, ſed diuerſas pœnas & cenſuras Eccleſiaſticas contra Epiſcopos, & alios Prælatos in Ordinum collatione peccantes, & ſimiliter contra Clericos tam ſeculares, quam cuiuſuis Ordinis, Inſtituti, & Militiæ Regularis malè promotos conſtitui, abſolutionemque, & diſpenſationem Sedi Apoſtolicæ reſeruari, & alias, ſicut in præfatis literis continetur. Conſiderantéſque tam promouentes, quàm eos qui ad dictos Ordines promouentur, ſæpè cenſuris, & pœnis huiuſmodi, ob illarum multiplicationem in eorum perniciem animarum, variis modis illaqueari, nonnullos ex Prælatis, & Epiſcopis in conferendis huiuſmodi Ordinibus nimis ſcrupuloſè procedere, multoſque metu pœnarum, & cenſurarum præfatarum ab Ordinum collatione prorſus deterreri, adeo vt Clericorum, & Sacerdotum numerus propterea aliquibus in locis valde imminutus ſit, omnium in præmiſſis ſecuritati, ac animarum ſaluti paterna charitate proſpicere volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hac noſtra perpetuò valitura Conſtitutione, ſupradictas literas ad terminos Sacrorum Canonum, ac Conſtitutionis fel. mem. Pij Papæ II. etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit; *Cùm ex Sacrorum Ordinum*. Sub dat. videlicet quinto decimo Calend. Decembris, Pontificatus ſui anno quarto, cuius tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, & ad diſpoſitionem decretorum Sacri Concilij

cilij Tridentini reſtringimus, & reducimus; necnon cenſuras, & pœnas in eiſdem Sixti literis contra quoſcumque, præterquam contra Simoniacè ordinantes, & ordinatos inflictas, quas volumus in ſuo robore permanere (alijs etiam pœnis, & cenſuris per eoſdem Canones, ac Conſtitutionem Pij II. Conciliúmque Tridentinum iniunctis ſaluis, & firmis remanentibus) moderamur, & abolemus. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam eiuſdem Romanæ Curiæ Cardinales, & Cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere; irritum quoque & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, vt præſentium tranſſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Prælati, vel Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud habeatur, quæ eiſdem præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, 1595. pridie Kalendas Martij, Pontificatus noſtri anno 5.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas in Eccleſia alterius Abbatis inuitatus, poſſit Tonſuram, & Ordines minores conferre.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*
2 *Ordines Abbas ab alio Abbate inuitatus, poteſt in eius Eccleſia conferre.*
3 *Reſponſio ad argumenta.*

1 VIdetur dicendum quòd non, quia poteſtas ordinandi non eſt in Abbatibus Ordinaria, vt diximus, ſed tantùm ex priuilegio, ergo extra illius limites non habent poteſtatem non ſolùm vt licitè, verum etiam vt validè Ordines conferant. At in *can. quoniam 69. diſtinct. & in cap. cùm contingat, de ætat. & qualitat.* conceditur, vt poſſint Abbates ſolummodo in proprio Monaſterio Lectores ordinare, ergo non poterunt in alieno Monaſterio id efficere, etiamſi inuitentur, quia agerent contra tenorem priuilegiorum: & ſic ordinatio non teneret ex defectu poteſtatis.

2 Contrarium tamen ſentit gloſſ. *in d. can. quoniam, verb. Monaſterio*, vbi aſſerit, Abbates ſi ab alijs Abbatibus inuitentur in eorum clauſtris, non ſolum proprios, verùm etiam illorum Abbatum ſubditos ordinare poſſe: quod probat ex *can. vlt. 9. quæſt. 2.* Eandem gloſſ. ſecuti ſunt Laur. Hoſtienſ. & Ioan. Andr. quos refert, & ſequitur Dominic. de S. Gemin. *in cap. Abbates, verſ. quid ſi Abbas, de priuileg. in 6.* Matol. *de irregularit. lib. 3. cap. 21. num. 12.* Iacob. Graff. *deciſ. aur. part. 2. lib. 1. cap 10. num. 2.* Sayr. *de cenſur. lib. 4 cap. 13. num. 5.*

3 Ad argumentum reſpondetur, quòd licèt in *d. can. quoniam, ac d. c. cùm contingat*, detur Abbatibus poteſtas, ſolummodo in proprio Monaſterio Lectores ordinandi: tamen per poſteriora priuilegia, vel ex conſuetudine, ea poteſtas ampliata fuit; & ſic ex vi eorum benedictionis videtur ſe habere ad modum poteſtatis collatæ per characterem, quæ de ſe ſufficit ad operandum in quocunque loco, & circa quamcunque perſonam, licet ad rectè agendum ſit neceſſaria iuriſdictio, atque eam, vt talem, ſupponunt citatæ Sacræ Congregationis declarationes, per quas reſolutum fuit, poſſe Abbates Tonſuram, & minores Ordines conferre Regularibus ſibi non ſubditis, ac ſecularibus habentibus ſuorum Prælatorum, & Ordinariorum dimiſſorias ad id ſpeciales, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi, in cuius Diœceſi Monaſterium ſitum eſt; quod per Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 10.* eis fuerat prohibitum, & quidquid dicitur de Abbate, intelligi debet de alio Prælato habente idem priuilegium Tonſuram, & Ordines conferendi, ſi ab alio idem priuilegium habente, in propria Eccleſia inuitetur.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas poſſit ſuos Monachos ante legitimam ætatem in Sacris ordinandos ad Epiſcopos mittere.

SVMMARIVM.

1 *Ætas requiſita ad ſacros Ordines, quæ ſit.*
2 *Gregorius XIII. & Gregorius XV. omnia viuæ vocis oracula reuocarunt.*
3 *Anni requiſiti ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſufficit, quòd ſint inchoati per vnum diem.*
4 *Ordinatus hora nona illius diei, in quo hora vigeſima, v.g. inchoat annum præſcriptum Ordinationi, an peccet, & in ſuſpenſionem incidat.*
5 *Clericorum appellatione Religioſi in odioſis non veniunt.*
6 *Odia ſunt reſtringenda, fauores ampliandi.*
7 *Clericorum appellatione in fauorabilibus veniunt Religioſi, & Moniales.*
8 *Clericorum appellatione in odioſis veniunt Religioſi in materia æqualiter vtroſque tangente.*

DE iure communi antiquo nemo ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ætatis ſuæ annum, ad Diaconatus ante 25. & ad Presbyteratus Ordinem ante trigeſimum promoueri poterat; qui anni debebant eſſe completi, *can. de his 28. diſt. can. Subdiaconus 77. diſt. can. 1. & 3. & vlt. 78. diſt.* Deinde Clemens V. in Concilio Viennen. corrigendo prædictos Canones, decreuit, vt (alio canonico impedimento non obſtante) poſſit quis liberè in decimooctauo ad Subdiaconatus, in vigeſimo ad Diaconatus, & in 25. ætatis ſuæ annis ad Presbyteratus Ordinem promoueri, vt habetur in *clem. generalem, de ætat. & qualitat.* Præterea vltra prædictum Clem. V. decretum, Innocent. VIII. conceſſit Fratribus Minoribus, quòd poſtquam 23. ætatis annum attigerint, dum tamen ſufficientes eſſent, promoueri poſſent ad Sacerdotium, & Miſſas celebrare, non obſtante iure, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque, vt refertur in *compend. priuil. Mendic. verb. diſpenſatio, §. 14.* Idem Pontifex poſtea conceſſit, quòd Generales, & Prouinciales poſſent diſpenſare cum Fratribus ſuis 22. completo quoad Sacerdotium, vt refertur in *comp. loc. cit. §. 15.*

Veruntamen hodie prædicta iura ablata fuerunt per 1
Concilij Tridentini decretum, *ſeſſ. 23. de reform. cap. 12.* vbi ſtatutum eſt, *Vt nullus in poſterum ad Subdiaconatus Ordinem ante vigeſimum ſecundum, ad Diaconatus ante vigeſimum tertium, ad Presbyteratus ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur.* Vt autè pateret, id non ſolum pro Clericis ſecularibus, verùm etiam pro Regularibus decerni, addidit. *Regulares quoque neque in*

minori

minori ætate, nec ſine diligenti examine Epiſcopi ordinentur, priuilegiis quibuſcumque quoad hoc penitus excluſis. Ex quibus clarè patet, quòd poſt prædictum Concilium nullus Regularis ante legitimam ætatem in eo ſtatutam poſſit ſacris Ordinibus initiari, nullo ſibi priuilegio ante prædictum Concil. conceſſo ſuffragante. Et licet Pius V. anno Domini 1566. 13. Martij conceſſerit Fratribus Minoribus quoddam viuæ vocis oraculum, vt poſſint in foro conſcientiæ tantùm vti omnibus gratiis, & priuilegiis per ſuos prædeceſſores conceſſis, etiam quoad ea, quæ reſtricta, ſeu derogata fuerunt per Concilium Trident. Tamen huiuſmodi viuæ vocis oraculum poſteà reuocatum fuit per nouam Conſtitutionem Sixti V. contra malè promotos editam, quæ incipit, *Sanctum & ſalutare*, in qua ſtrictè præcipit, ſeruandum eſſe Concilium Trident. prædictum, non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis editis, etiam in Conciliis Generalibus, ac cæteris contrariis quibuſcumque. Quam Sixti V. Conſtitutionem quoad hoc poſteà confirmauit Clemens VIII. anno Domini 1595. pridie Kal. Martij, Pontif. ſui anno 5. etſi circa alia eam moderauerit, eam enim reſtrinxit, & ad terminos iuris communis, ac Concilij Tridentini reduxit, & quoad ætatem ſtrictè præcepit ſeruari Concil. Trid. prædictum.

4 Præterea Gregorius XIII. & XV. omnia viuæ vocis oracula reuocarunt; ad hoc autem non conſtat eſſe confirmatum, atque ita ſentiunt Roderic. *quæſt. Reg. tom. 3. q. 23. art. 6.* Mirand. *man. Præl. tom. 1. q. 39. art. 1.* Vaſq. 3. *part. diſp. 246. num. 43.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 12. n. 14. & 15.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 16. ſub num. 1. ad fin. in 2. edit.* Ioan. Bapt. Tiber. *c. 8.*
5 *inſtruct. pro ordinand. q. 58. verſ. petes, an Regulares.* Hi autem anni, ſatis eſt, quòd ſint inchoati: quare ſufficit ad prædictos Ordines per vnum diem præſcriptos annos inchoaſſe, ita Roderic. *quæſt. Regul. tom. 3. q. 23. art. 7.* Mirand. *d. q. 39. art. 2. concluſ. vnic.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 3. n. 166.* Coninck *de Sacram. tom. 2. diſp. 20. num. 102.* Bonacin. *eod. tract. diſput. 8. q. vnic. punct. 5. num. 12.* plures alios refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. d. alleg. 16. num. 1. in vtraque edit.*

Hìc proponitur dubium à doctiſſimo Antonino
6 Diana, *in ſuis reſol. moral. tract. 16. 2. miſcellan. reſol. 29.* Quidam Religioſus inchoabat annum vigeſimum tertium, hora 23. diei, ſed manè in eodem die recepit Ordinem Diaconatus: quæritur, an peccauerit, & in ſuſpenſionem inciderit tanquam ordinatus ante legitimam ætatem.

In quo dubio præmiſſis, quæ *ſuprà*, in hoc quæſito retulimus, affirmatiuè reſpondit Villalbos *in ſumma tom. 1. tract. 11. dub. 1. num. 2* & Nauarr. *tom. 1. de tempor. ordinand. conſil. 9.* Quam ſententiam etſi probabilem exiſtimet prædictus Diana, nihilominus contrariam probabiliorem exiſtimat, quod etiam concedit idem Villalbos *loco citato.* Eandem ſententiam tuetur Ledeſma *in ſumm. tom. 1. tract. de Sacram. Ordinis, cap. 7.* cui ſententiæ etiam ego adhæreo: & ſic Religioſus prædictus non incurrit ſuſpenſionem, de qua *ſupra in Bulla Pij II. quæſit. 13.* ſaluo tamen cum eodem Diana meliori iudicio.

Notandum eſt tamen, quòd ſtando in ſententia rigoroſa, quòd annus debeat eſſe iam inceptus, ſufficit ad ſingulos Ordines per vnum medium diem annum, à Concilio Trident. neceſſariò requiſitum, inchoatum fuiſſe, ita Coninch. *de Sacram. diſput. 20. dub. 1. c. n. 102.* & Bonacina *de Sacram. Ordine, diſput. 8. quæſit.* .... *punct. 5. num. 12.*

Quòd ſi aliquis ante ætatem per ſacrum Concilium Trident. requiſitam ad Ordines promoueretur, de iure communi ab illorum exercitio vſque ad legitimam ætatem ſuſpenſus remaneret, per text. *in cap. vel non eſt compos, de tempor. ordinat.* & per extrauagan. Pij II. incip. *Cum ex ſacrorum*, quam refert D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. par. 2. alleg. 17. num. 10. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.* remanet ipſo iure perpetuò ſuſpenſus, donec ab huiuſmodi ſuſpenſione abſolutionis beneficium obtineat, & ita reſoluunt Rebuff. *in prax. benefic. part. 2. tit. de Cleric. ad ſacr. Ord. promot. gloſſ. 4. num. 3.* Bonac. *de Sacrament. diſput. 8. quæſt. vnic. punct. 1. num. 13.* & alij apud eundem D. Aug. Barboſ. *loc. cit. alleg. 16. n. 10.* Quod intelligitur de promotis ad ſacros, non autem ad minores Ordines; quia pœna prædictæ extrauag. *cum ex ſacrorum*, pomotos ad minores Ordines non comprehendit, vt patet ex illis eius verbis. *Quidam ante ætatem legitimam, &c. ſe faciunt ad ſacros Ordines promouere.* Et docet Nauar. *conſ. 31. n. 4. tit. de temp. ordinat. in nouis*, Suar. *de cenſur. diſput. 31. num. 23.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 3. q. 6. punct. 5. n. 5. verſ. quintò*, & alij apud D. Barboſ. *d. alleg. 16. num. 14.* Quod ſi ita ſuſpenſus abſque abſolutione ad alium tranſiret, vel in ſuſcepto miniſtraret, vtique irregularitatem incurreret, à qua à Summo Pontifice tantùm abſolui poſſet; Nauarr. *in manuali, cap. 25. num. 70. & in cap. accepta, oppoſit. 8. num. 34. de reſtitut. ſpoliat.* Rota *deciſ. 481. num. 5. part. 2. recent.* D. Auguſt. Barboſ. *vbi proxime num. 15. verſ. vltra quòd.* Dubium eſt autem, an ſupradicta Conſtitutio Pij II comprehendat etiam Regulares ante legitimam ætatem promotos. Ratio dubitandi eſt, quia in ea nulla de Monachis, vel Regularibus mentio habetur, ſed tantùm de Clericis, vt eam legenti patebit: at nomine Clericorum in odioſis Religioſi non veniunt; quia odia reſtringenda ſunt, fauores autem ampliandi, *cap. odia, de reg. iur. in 6. cum ſimili*, & ideo interdictis Clericis non cenſeri interdictos Religioſos, ſuſtinent Ang. *verb. interdictum 1. n. 9.* Sylu. *verb. interdictum 2. n. 17.* Tab. *verb. interdictum 1. n. 9. §. 8.* Maiol. *lib. 3. de irregul. cap. 20. num. 6.* citans Speculatorem, Henriq. *lib. 13. de excomm. & interd. cap. 42. §. 3.* Vgolin. *de cenſur. Eccleſ. cap. 5. §. 5. num. 3.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 4. n. 29.* & alij, quos infrà adducemus in propria materia, *diſp. 19. huius tom. 2. q. 3. num. 1.* qui omnes huius rei hanc aſſignant rationem, dantes regulam; quòd in fauoribus nomine Clericorum veniunt etiam Regulares, & Moniales, quamuis ſint Nouitij; in pœnis autem, & materia odioſa Clericorum appellatio ſolos ſeculares Clericos comprehendit, non autem Clauſtrales, nec Conuerſos, nec Nouitios: & quòd in conſtitutione agente de Clericis non veniant Religioſi præcipuè in materia pœnali, & odioſa, docent Panormit. *in cap. 1. num. 7. ne Clerici, vel Monachi*, & in *cap. 1. num. 9. de iuram. calum.* Beller. *diſquiſit. Clerical. part. 2. tit. de diſciplin. clerical. §. 2. num. 9.* & alij. Materia autem, de qua loquimur, eſt odioſa, & pœnalis, vt patet.

Nihilominus licèt prædicta ita ſe habeant quantùm 8
ad alia, præſertim quantùm ad ea, quæ vel concernunt Clericos tantùm, vel Monachos, & Religioſos tantùm; tamen quando agitur de materia vtrumque æqualiter reſpiciente, vt in præſenti caſu eſt materia Ordinum recipiendorum, & vt non recipiantur extra tempora ante legitimam ætatem, vel abſque dimiſſorialibus literis; nulla prorſus inter ipſos differentia cognoſci poteſt; & ideò Clerici nomen, quo Summus Pontifex Pius II. *in prædicta ſua Conſtitutione* vſus fuit, in hoc ſenſu vniuocum eſt, & nomine, ac definitione conuenit, ac comprehendit Clericos tam ſeculares, quàm Regulares; & ideò concludendum eſt, Religioſos ante legitimam ætatem ad ſacros Ordines ſe promoueri facientes ipſo Iure ſuſpenſionem à ſuſceptis Ordinibus incurrere, atque ita docent Mirand. *in manuali Prælat. tom. 1. q. 39. ar. 6.* Aloyſ. Ricc. *in deciſ. Cur. Archiep. Neapolit. deciſ. 130. par. 4.* Portell *in dubiis Regular. verb. Ordines ſacri, n. 13.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 16. n. 24. ſecundùm Lugdunen. impreſſ.*

QVÆSITVM

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Abbas poſſit vna, & eadem die, vni, & eidem plures minores Ordines conferre.

SVMMARIVM.

1 *Ordines minores omnes Abbas poteſt alicui vna, & eadem die, & ſi adeſt conſuetudo, etiam primam Tonſuram cum Ordinibus minoribus, conferre.*
2 *Conſuetudo vbi adeſt, poſſunt eadem die minores Ordines ſimul cum Subdiaconatu conferri.*
3 *Ordines duo ſacri eadem die nemini conferri poſſunt.*

1 MInores Ordines poteſt Abbas alicui vna, & eadem die omnes conferre ſecundum gloſſ. *in cap. 3. verb. ad minores, de tempor. ordinand. & in c. 2. verb. minores, de eo, qui furt. Ordin. ſuſcep.* imò ſi ſit conſuetudo, poterit primam Tonſuram ſimul cum minoribus Ordinibus conferre, vt notant Sylu. *verb. Ordo 2. qu. 7.* Armilla, *eod. verb. num. 6.* Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 1. n. 28.* & alij quos citat Bonac. *de Sacram. diſput. 8. qu. vnic. punct. 5. num. 36.* & poſt eum D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 2. alleg. 11. num. 15.* Quòd ſi talis conſuetudo non extaret: ſuſcipiens vno, eodemque die omnes minores Ordines, vel cum eis primam Tonſuram, nullam incurreret irregularitatem, in nullo enim Iure reperitur eum eſſe irregularem, ita Bonac. *de cenſur. diſp. 7. qu. 3. punct. 5. num. 3.* D. Barboſ. *d. alleg. 11. num. 19.* & alij per eos adducti: poſſe tamen eodem
2 die minores Ordines ſimul cum Subdiaconatu conferri, vbi talis vigeat conſuetudo, affirmat Nauarr. *d. cap. 27.* quia Concilium talem conſuetudinem non tollit, vt notat Hieronym. Sorb. *in annot. ad compend. priuil. verb. Ordo.* Sed notandum eſt, pro Ordinibus ſacris abrogata eſſe priuilegia, ex quibus Monachi vno, & eodem die poterant pluribus ſacris Ordinibus initiari, iuxta priuilegium ab Eugenio IV. Congregationi S. Benedicti in Hiſpania conceſſum, per quod indulſerat.

Vt ſinguli Monachi præſentes, & futuri S. Benedicti ad id idonei, quos Prior ſui Monaſterij ad hoc elegerit, ſiue nominauerit, ſemel duntaxat anno quolibet omnes etiam ſacros Ordines vna, & eadem die, etiam extra tempora à Iure ſtatuta à quibuſcumque Catholicis Antiſtitibus gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus (cuiuſuis ſuper hoc licentia à nemine requiſita) ſuſcipere, dictique Antiſtites eiſdem Monachis Ordines huiuſmodi tunc conferre poſſint.

Vt habetur *in compend. priuil. Mendic. verb. Ordines ſacri, §. 9.* Verum, vt diximus, hoc priuilegium ſublatum eſt per Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 13.*
3 vbi dicitur. *Duo ſacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur, priuilegiis, & indultis quibuſuis conceſſis non obſtantibus quibuſcumque.* Quod etiam præter decretum Concilij Tridentini habetur *in cap. literas, & cap. cum dilectus, de temp. ordinand.* & ibi gloſſ. Innoc. & Hoſtienſ. *c. qui in aliquo, diſt. 51. can. qui Eccleſiaſticus, diſt. 36. can. ſi qui Epiſcopi 1. qu. 1.* latè firmant Henriq. *in ſum. lib. 6. cap. 10. §. 3. lit. Q. & lib. 13. cap. 38. in fine,* Roderic. *d. q. 23. art. 4.* Mirand. *q. 38. art. 5. concl. 1.* Reginald. *in praxi dict. lib. 30. tract. 2. n. 189.* Suar. *de cenſur. tom. 1. diſp. 31. ſect. 1. n. 41.* D. Barboſa *d. allegat. 14. num. 10.*

* * *

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas poſſit mittere ſuos Monachos, vt extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promoueantur.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacri quibus diebus conferri poſſint.*
2 *Abbates poſſunt mittere ſuos Monachos, vt extra tempora ſtatuta tribus diebus feſtiuis ad ſacros Ordines promoueantur.*
3 *Reuocatio eſt ſtricti Iuris, & ſic non ſubintelligenda, vbi non declaratur expreſſè.*
4 *Clauſula* Motu proprio, *&* ex certa ſcientia, *quid operetur in priuilegiis.*

DE Iure communi ſtatutum eſt, ſacros Ordines non niſi in ſex anni Sabbatis conferri poſſe: nempe in 1
Sabbatis Quatuor temporum, necnon in Sabbato ante Dominicam Paſſionis, & in Sabbato Sancto, *can. quod die, & can. fin. 75 diſt. c. 3 de tempor. ordinat.* Quorum Canonum ſtatuta Concil. Trid. ſeruari iubet, *ſeſſ. 23. de reform. cap. 8.* & comprobat Bonac. *de Sacrament. diſp. 8. q. vnic. punct. 6. num. 1. verſ. 1* cum aliis ab ipſo citatis. Nec ex conſuetudine aliquid in contrarium induci poteſt, *cap. ſane, de tempor. ordinat.* Rebuff. *in praxi benef. tit. de Cleric. ad ſacros Ordines male promot.* gloſſ. 1. *num. 14. & 15.* Quarant. *in ſum. bullar. verb. Ordo, verſ. deuenio ad ſecundum,* Henriq. *in ſumm. lib. 10. cap. 12. §. 1.* Verum ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio poſſunt, extra prædicta tempora à Iure ſtatuta conferri: quia Summus Pontifex diſpenſare poteſt, vt quis extra tempora ſtatuta poſſit ab aliquo Epiſcopo ad ſacros Ordines promoueri *c. 1. de tempor. Ordinat.* Vnde ex priuilegio Eugenij IV. Ordini S. Benedicti in Hiſpania, & ex alio priuilegio Alexandri VI. Ordini S. Hieronymi conceſſo,
dicendum eſt, licere Abbatibus, ſuos Monachos Epiſco- 2
pis extra tempora ſtatuta ad ſacros Ordines promouendos mittere. Nam dictus Eugenius IV. conceſſit prædictæ Congregationi S. Benedicti,

Vt ſinguli Monachi eiuſdem Congregationis præſentes, & futuri ad id idonei, quos Prior ſui Monaſterij ad hoc elegerit, ſiue nominauerit, ſemel duntaxat anno quolibet ſacros Ordines, etiam extra tempora à Iure ſtatuta, à quibuſuis Antiſtitibus gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus ſuſcipere, dictique Antiſtites eiſdem Monachis Ordines huiuſmodi tunc conferre poſſint.

Ita habetur *in compend. priuil. Mendic. verb. Ordines ſacri, §. 8.* & Alexander VI. conceſſit prædictæ Congregationi S. Hieronymi,

Quòd Prior Generalis, & ſinguli Priores eiuſdem Congregationis, præſentes, & futuri poſſint eligere quemcumque Epiſcopum Catholicam communionem Sedis Apoſtolicæ habentem, qui perſonas ſingulorum Monaſteriorum huiuſmodi idoneas ad omnes etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines, etiam extra tempora à Iure ſtatuta, tribus diebus dominicis, ſiue feſtiuis duplicibus ſucceſſiuè promouere poſſit, Diœceſanorum licentia ſuper hoc requiſita.

Vt refertur *in eodem compend. loco cit. §. 11.* Ex quibus apparet, quòd Prælati ſupradictorum Ordinum S. Benedicti, & S. Hieronymi, & cæterorum Ordinum, qui illorum priuilegiis per communicationem fruuntur, poſſunt ſuos Monachos Epiſcopis extra tempora ſtatuta in ſacris ordinandos mittere. Neque hæc priuilegia cenſentur reuocata per Concilium Tridentinum, quatenus *d. ſeſſ. 23. de reformat. cap. 8.* præcipit. *Ordinationes ſacrorum Ordinum ſtatutis à Iure temporibus celebrari.*

Quia ſupradictum Concilium quoad hoc non reuocat Regularium priuilegia, vt patet ex *contextu eiuſdem cap.* vbi inferiùs ſtatuens, vt vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur, reuocat priuilegia in contrarium facientia; prout idem facit in omnibus capitibus, in quibus aliquid exequendum præcipit, apponens clauſulam, *Non obſtantibus, &c.* vel aliam huiuſmodi; quod non fecit, præcipiendo, vt ordinationes ſacrorum Ordinum ſtatutis à Iure temporibus celebrentur, vt notauit Roder. *quæſt. Regul. tom. 3. q. 23. art. 5.* quidquid dicat Miranda *man. Prælat. tom. 1. q. 38. art. 4.* Nec obſtat pariter ſupradictis priuilegiis idem Concil. *ſeſſ. 25. de Regul. c. 22.* vbi videtur reuocare omnia priuilegia conceſſa Regularibus contraria decretis eiuſdem Concilij: nam (vt inquit idem Roder. & benè) in dicto decreto ſolùm reuocantur priuilegia, quæ ſunt contraria decretis *ſeſſ. 25. de Regul.* non autem decretis definitis in aliis ſeſſionibus, quia ſi voluiſſent Patres Sacri Concilij in vno particulari capite omnia priuilegia reuocare, quæ ſunt contra definita in prædicto Concilio *in vlt. c. ſeſſ. 25 de reformat.* id feciſſent; cùm ea ſit vltima ſeſſio, & in ea aliqua, quæ Regulares concernunt, definiantur, priuilegiis contrariis reuocatis. Nec obſtat inſuper quòd Gregorius XIII. & Sixtus V. Regularium priuilegia confirmauerint, ea conditione adiecta. *Dummodo Concilij Tridentini decretis non aduerſentur.* Ex quo videtur colligi, prædictos Summos Pontifices Regularium priuilegia Tridentinæ Synodi decretis aduerſantia, reuocare voluiſſe ex eo, quia confirmare noluerunt. Non valet enim conſequen-
3 tia confirmans priuilegia, quæ Concilio Tridentino non ſunt contraria; ergo reuocant alia, quæ ſupradicto Concil. aduerſantur; cùm reuocatio ſit odioſa, & ſit ſtricti iuris, & ſic non ſubintelligenda vbi expreſsè non declaratur. Demum, etſi in dubium vertatur, an prædicta priuilegia fuerint reuocata per Conſtitutionem Sixti V. quam edidit contra malè promotos, vbi ſtrictè, & ſub grauibus pœnis præcipit, vt nemo extra tempora à Iure ſtatuta ordinetur: tamen per confirmationem omnium priuilegiorum Fratrum Minorum factam
4 à Clemente VIII. cum clauſula, *Motu proprio, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis*, reualidata, & innouata fuerunt. Confirmatio enim cum clauſula, *ex certa ſcientia*, operatur, vt ſi res confirmata fuerit minùs valida, fiat magis valida, per *cap. 1. in fine, de tranſact.* gloſſ. *in cap. quia diuerſitatem, verb. forma communi, de conceſſ. præbend.* Vnde omnes Prælati Religionum, qui dictorum Fratrum Minorum priuilegiis conceſſis, & concedendis per communicationem fruuntur, poterunt, virtute prædictorum priuilegiorum, ſuos ſubditos extra tempora dominicis, vel aliis feſtiuis diebus ordinandos, ad Epiſcopos mittere: ita tenet Roderic. *d. art. 5.* Monet. *de commut. vltim. volunt. cap. 10. num. 184.* Homobon. de Bon. *de examin. Eccleſiaſt. tract. 2. c. 1. q. 13.* Portell. *in dub. Regul. verb. Ordines ſacri, num. 4.* & ſequitur D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 17. n. 6. in vtraque edit.*

QVÆSITVM XVIII.

Ad quem Epiſcopum debeat Abbas ſuos Monachos ad ſacros Ordines promouendos mittere.

SVMMARIVM.

1 *Regulares hodie, quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interueniente, debent Ordines à proprio Epiſcopo, in cuius Diœceſi commorantur, ſuſcipere.*

2 *Religioſi Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, à quocunque Epiſcopo ordinari poſſunt.*

3 *Quid, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo tranſeunti Ordinationes celebranti facultatem traderet.*

4 *Item quid quando præſens eandem facultatem Epiſcopo tranſeunti concederet.*

5 *Quid de Regularibus degentibus in Monaſteriis ſitis in locis nullius Diœceſis.*

6 *Abbas differens mittere ſuos Monachos ad ordinationes eo tempore, quo Diœceſanus eas habet, an peccet mortaliter, & an aliquam cenſuram incurrat, &* num. 8.

7 *Epiſcopi tenentur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, & in tali re non debent eſſe nimis ſcrupuloſi.*

VIdetur, quòd Monachi poſſint à quocunque Epiſcopo Ordines ſuſcipere; nam per memoratum priuilegium ab Eugenio IV. Caſſinen. conceſſum, & à Iulio II. noſtræ Congregationi communicatum dicitur, *Quòd Monachi præſentes, & futuri præfata Congregationis præſentati à ſuis Superioribus, ordinari poſſint à quocunque Catholico Epiſcopo.* Et Clemens IV. conceſſit facultatem liberam Fratribus Minoribus, vt poſſint promoueri ad ſacros Ordines per quoſcunque Catholicos Epiſcopos, communionem, & gratiam Sedis Apoſtolicæ habentes, vt refertur in *compend. priuil. Mend. verb. Ordines ſacri, §. 1.* Et quamuis per Concilium Tridentinum, *ſeſſ. 23. c. 8.* ſtatutum fuerit, quòd vnuſquiſque à proprio Epiſcopo ordinetur; tamen hoc non cenſebatur habere locum in Religioſis; nam ipſi à quocunque Catholico Epiſcopo Ordines ſuſcipiebant, & intelligebatur, quòd poterant ordinari abſque alia licentia Epiſcopi Ordinarij, vt expreſsè declaratum fuit per Pium V. in Bulla, quæ incipit, *Etſi Mendicantium*: & teſtatur Paſſarell. *in ſuo comp. priuil. fol. 109.* dummodo ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentiam obtinuiſſent. 1

Verùm omnia prædicta obſeruata ſunt vſque ad annum 1596. à quo tempore circa Regulares, quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interueniente, debent Ordines ſuſcipere à proprio Epiſcopo, in eius Diœceſi commorante. Eo enim anno 1596. Sacra Congregatio Illuſtriſſimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum de mandato Sanctiſſimi Domini Clemen. VIII. Pont. Max. ſequentem fecit declarationem.

De mandato Sanctiſſ. D. Clemen. diuina prouidentia Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcunque Regularium Superioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruare faciant ea, quæ in decreto Sacræ Congregationis Concilij Trident. continentur, cuius tenor eſt talis. Congregatio Concilij cenſuit, Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere: ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempe illius Monaſterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis potiùs fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus ordinationes, vel ſedes Epiſcopalis vacaret, ad quemcunque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus, vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet ordinationes. Verùm cùm à Superioribus Regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam eſſe. Quod qui non fecerint, officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſi-

uæ priuationis, ac aliàs arbitrio eiuſdem Sanctiſſ. D.N. Papæ reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ, die 15. menſis Martij 1596.

Ita referunt Stephan. Quaranta, *in ſumm. Bullarij, verb. Ordo, verſ. de mandato Sanctiſſimi Domini*, Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 38. art. 2.* Piaſeg. *in prax. nou. Epiſcop. par. 1. cap. 1. num. 14.* Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 26. §. 2. num. 8.* Sorb. *in addit. ad compend. priuil. Mendic. verb. Ordines ſacri, §. 4. in fine*, D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. par. 2. alleg. 7. num. 18. in vtraque edit.* Franciſc. Leo, *in theſaur. fori Eccleſ. par. 1. cap. 4. num. 36.* Alovſ. Ricc. *in praxi deciſ. Cur. Archiep. Neapol. deciſ. 118. n. 3. part. 4.* Naldus, *in ſumma, verb. Ordo, num. 26.* Laurent. de Peyrin. *in priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad conſtit. 2. Sixti IV. num. 33.*

2 Igitur Religioſi, Diœceſano Epiſcopo abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, poſſunt à quocunque alio Epiſcopo Ordines ſuſcipere. Idem dicendum puto, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo per ſuam Diœceſim tranſeunti facultatem ordinationes faciendi traderet: quia ſupradictum
3 decretum eſt ſtrictè interpretandum, vt minus lædat, cùm ſit contra Regularium priuilegia, & ideo vltra caſus expreſſos ampliandum non eſt: ſecus dicendum
4 videtur, ſi præſens tranſeunti Epiſcopo ordinationes celebrandi poteſtatem concederet; quia decretum illud ſolum indulget Religioſis, vt poſſint à quoquo maluerint Epiſcopo Ordines ſuſcipere, Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, at ſi Epiſcopus Diœceſanus præſens, licet non per ſe, tamen per alium Ordinationes haberet, cenſeretur ipſe ordinare; nam qui per alium facit, per ſeipſum facere videtur, *reg. qui per alium, de reg. iur. in 6.* & ita tenet Laurent. de Peyrin. *loco cit. n. 34.*

5 Prædicta omnia, in *præcitato decreto Sacræ Congregationis* contenta, ſeruanda ſunt non ſolum à Regularibus, qui in alicuius Diœceſi exiſtunt, verum etiam à Regularibus degentibus in Monaſteriis ſitis in locis nullius Diœceſis, qui Ordines à viciniori Epiſcopo ſuſcipere tenentur, vt declarauit Sacra Congregatio menſe Decembri, anno 1619. apud Nald. *loco cit.* & Laurent. de Peyrin. *loco etiam cit. num. 36.*

6 Hic dubitari poteſt, an Abbates differentes mittere ſuos Monachos ad Ordines ſuſcipiendos eo tempore, quo Diœceſanus, vbi morantur, celebrat Ordinationes, vt quando non celebrauerit ſumpta occaſione, ad alium quemcunque Epiſcopum mittant, peccent, & incurrant pœnam ſupradicti decreti Clementis VIII.

Reſpondeo peccare mortaliter; quia in re graui contrafaciunt decreto Papæ, & præiudicant Diœceſano Epiſcopo. Excuſarentur tamen à peccato, ſi bona fide id facerent, exiſtimantes, vel id ſibi licere, vel non eſſe peccatum, & ſolum teneri ad pœnam, ſi conuincerentur in foro exteriori. Poſſent etiam excuſari, ſi Diœceſanus habeat examinatores valde rigidos, & malè affectos erga Regulares, maximè quando ſubditi non ſunt valde inſtructi, & de facili conſtaret, quòd examinatores eos non approbarent. In quo caſu poſſunt ſubditi conſtitui in aliquo Monaſterio alterius Diœceſis, vbi huiuſmodi mala affectio in Epiſcopo, aut examinatoribus non vigeret. Ratio eſt, quia vt *inferius* dicam, poteſt Regularis, qui tantum ſcit legere, & ſcribere abſque grammatica ad quemcunque Ordinem promoueri, qui tamen Regularis nunquam ordinabitur in illo Epiſcopatu, vbi examinatores male affecti non admittunt, niſi callentes linguam Latinam, & etiam ſcientes ea, quæ ad Ordinem ſuſcipiendum ſpectant.

Quo verò ad pœnam, an ſcilicet Abbates, & Prælati hoc facientes, aliquam incurrant. Probabiliter dici poteſt, quòd non incurrant ipſo facto, quia Summus Pontifex ait in dicto decreto: *Qui non fecerint, officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, & alias arbitrio eiuſdem Domini noſtri Papæ pœnas incurrant.* Qui modus loquendi demonſtrat pœnam tantummodo eſſe comminatoriam, & infligendam, non ipſo facto inflictam, iuxta tradita per Sayrum, *de cenſur. lib. 1. c. 31. n. 12. & 13.*

Præterquam quòd dato, quòd dicta pœna priuationis eſſet ipſo facto incurrenda, non tamen incurreretur in conſcientia, quia Iudicis ſemper ſententia ſaltem declaratoria facti requiritur, vt docet Riccius, *2. p. prax. reſol. 245. & reſol. 172. num. 1.* quod elicitur etiam *ex c. 1. de homicid. in 6.* idque manifeſtè docet Peyrinus, *de Prælato Regul. tom. 2. q. 3. c. 7. n. 9.*

Ex dictis oritur dubium, an Epiſcopi, ad quos mittuntur Regulares in caſibus permiſſis, teneantur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum Regularium, quòd nimirum proprius Diœceſanus Ordinationes non habet. 7
Reſpondeo cum prædicto Laurentio de Peyrinis, *loco cit. n. 5.* affirmatiuè, quod probatur ex ipſomet decreto Clementis VIII. in illis verbis, ſcilicet:

Verum, cùm à Superioribus Regularibus Epiſcopo 8
Diœceſano abſente, vel ordinationes non habente, literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis vtique huiuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe, &c.

Quæ verba ſatis oſtendunt, Epiſcopos debere atteſtationi Prælatorum Regularium ſtare, ne Summi Pontificis decretum, quoad prædicta verba inane reddatur. Vnde dicit prædictus Peyrinus, quòd nimis ſcrupuloſi ſemper ei viſi ſunt Epiſcopi, qui præter atteſtationem Regularium Prælatorum, volunt etiam atteſtationem Ordinarij Diœceſani, gratis grauantes Regulares, & expenſas non neceſſarias facere cogentes, quod probat ex Bartol. *in aphoriſm. litera R, verſiculo Regulares ad Ordinationem.*

Si quæras, an Abbas contra dictum decretum mittens ſuos Monachos ad Ordines ſuſcipiendos, ſi Monachi illos Ordines non ſuſcipiant, eas pœnas in decreto appoſitas incurrat.

Reſpondet Riccius *4. p. prax. deciſ. 118. n. 10.* quòd ſi Abbas fecerit, quantùm potuit, vt Monachus Ordines ſuſciperet, & per ipſum Abbatem non ſteterit, incurret. Sed ego cum Peyrino dico, quòd minimè incurrit, etiam ſi per ipſum non ſteterit. Ratio eſt, quia decretum ſupradictum odioſum eſt, & contra antiqua priuilegia Regularium, quibus poterant à quocunque Epiſcopo ordinari, vt conſtat ex Caſambios. *in compend. priuileg. Mendicant. verb. Ordines ſacri, n. 1. 3. & 9.*

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm Epiſcopus ab Abbate inuitatus poſſit in eius Eccleſia Monachos ordinare, abſque licentia Epiſcopi Diœceſani.

SVMMARIVM.

1 *Regulares nequeunt, ab Epiſcopis etiam in ſuis Monaſteriis ordinari, abſque licentia Ordinariorum, in quorum Diœceſi Monaſteria ædificata ſunt.*

2 *Epiſcopus habens licentiam Ordinarij an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre.*

3 *Abbates habentes iura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, vt in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia.*

VIdetur dicendum quòd ſic; nam Eugenius IV. anno Domini 1437. 7. Kal. Martij. Pontif. ſui anno 4. conceſſit Monachis Congregationis Caſſinen.

Quòd ad Congregationem huiuſmodi quemcumque Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem in dictæ Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat aduocare valeant, cui liceat Apoſtolica auctoritate, abſque alia licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (vt præfertur) examinatione præmiſſa, Monachos ordinare, & alia Pontificalia exercere, de quo Diœceſanum loci non oporteat timere, quòd huiuſmodi Ordinis occaſione iuris ſui præiudicium incurrat.

Quod priuilegium denique extenſum fuit ad noſtram Congregationem Vallis Vmbroſæ à Iulio II. anno Domini 1507. Idibus Iulij, Pontif. ſui anno 4.

Simile priuilegium fuiſſe conceſſum Fratribus Ordinis Minorum à Sixto IV. & confirmatum, ac ampliatum à Leone X. refertur in *compend. priuil. Mend. verb. Ordines ſacri, §. 3. & §. 6. & verb. benedicere, §. 15.* Ex quibus clarè conſtat, potuiſſe olim Abbates, ac alios Prælatos Regulares aduocare quemlibet Epiſcopum ad ſuos Monachos ordinandum, nulla Epiſcopi Diœceſani licentia requiſita.

1 Verùm, prædictis priuilegiis non obſtantibus, dicendum eſt, quòd hodie poſt Concilium Tridentinum nequeunt Religioſi ab Epiſcopis, etiam in ſuis Monaſteriis Ordines ſuſcipere, abſque licentia Ordinariorum, in quorum Diœceſi Monaſteria prædicta ædificata ſunt, vt habetur expreſsè in d. Concil. Trid. *ſeſſ. 6. de reformat. c. 5.* vbi dicitur, quòd *Nulli Epiſcopo liceat, cuiuſuis priuilegij prætextu, Pontificalia in alterius Diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum. Si ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab executione Ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.* Atque ita tenent Roder. *qu. Regul. tom. 3. quæſt. 14. art. 1.* Miranda *in man. Prælat. tom. 2. q. 38. art. 3.* & deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, referunt Aloyſ. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. poſt deciſ. 576. in notab. de materia Epiſcoporum*, Gallett. *in margarit. caſ. conſcient. verb. Epiſcopus, pag. 100. col. 2.* & Armend. apud D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 6. num. 12.*

Sed adhuc non leuis momenti ſcrupulum generant verba illa Concilij, *In perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum.* An videlicet Epiſcopus habens de licentia Ordinarij Ordinationes in aliqua Eccleſia Regularium exempta, poſſit etiam Ordinibus initiare eos, qui alterius Diœceſis exiſtentes cum ſuis legitimis dimiſſorialibus literis accedunt, vt ordinentur? Suppono ſententiam, quam probabilem puto, meliorum iudicio, & correctioni, cùm nihil de hac materia apud aliquem, præter Mirandam, qui partem affirmantem indicat, tractatum reperiam.

2 Dicerem ergo in hoc attendendam eſſe licentiam Diœceſani Ordinarij, & iuxta illius ſenſum, aſſerendum, vel negandum Epiſcopo admiſſo, & aliis extra Diœceſim cum literis legitimis accedentibus. Si enim in licentia exprimatur, licere Epiſcopo ordinare perſonas ſubiectas tantum, & nihil aliud addatur; crederem tunc poſſe prædictum Epiſcopum admiſſum ordinare quemcumque habentem legitimas dimiſſoriales literas, modò prius conſtaret Epiſcopo Diœceſano de eius idoneitate, & ſufficientia: & ratio mihi videtur eſſe, quòd ſicuti poteſt Diœceſanus ipſe ordinare aliquem alterius Diœceſis, quia cum literis dimiſſorialibus efficitur ſubditus illius, ita pariter cum eiſdem literis tanquam ſubiectus videtur comprehendi in illis verbis, *in perſonas tantum ſubiectas.* Quod ſi vellet ſubditos proprios examinari ab Epiſcopo admiſſo, & nihil aliud requiri, niſi approbationem ipſius admiſſi, etiam de aliis extra Diœceſim idem iudicium ferrem; ita quòd poſſet admiſſus Epiſcopus illos examinare, & approbare, modò ſibi conſtaret, de aſſenſu Diœceſani.

Ex quibus etiam colligerem, quòd etiam Abbates exempti habentes iura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, vt in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia, non ſolum pro his, qui ſunt de dicto diſtrictu, ſed etiam pro aliis, qui ſunt de alterius Epiſcopatu, dummodo tamen quoad Ordines ſuſcipiendos habeant dimiſſorias proprij Epiſcopi. Ita Riccius *2. p. ſuæ prax. reſol. 300.* & Laurentius de Peyrinis *de Regulari Prælato tom. 2. q. 3. c. 7. n. 26.* 3

QVÆSITVM XX.

Vtrùm Monachi ordinandi ſint ab Abbate, vel Epiſcopo ordinante examinandi.

SVMMARIVM.

1 *Examinare Monachos ad Ordines minores ſpectat ad Abbatem, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret.*

2 *Examinare ſpectat ad eum, ad quem pertinet ordinare.*

3. *Regulares in ſacris ordinari petentes, ab Epiſcopis ordinantibus examinandi ſunt.*

4 *Sufficientia in ordinandis à Concilio Tridentino requiſita.*

5 *Epiſcopi abſque ſcrupulo poſſunt conformare conſcientiam ſuam cum conſcientia Prælatorum regularium.*

6 *Epiſcopi poſſunt diſpenſare ſuper idoneïtate prædicta.*

7 *Magiſtri, & Lectores publici, ac notorie literati non deberent examinari.*

REſpondeo, quòd ſi Abbas ex cauſa infirmitatis, vel alterius legitimæ occupationis, ſuos Monachos ordinare non poſſet, ad eum ſpectabit illos examinare, ac examinatos Epiſcopis in minoribus ordinandos mittere; 1 quia regulariter ad eum ſpectat examinare, ad quem ſpectat ordinare. Nec obſtat Conc. Tridentinum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 12.* ſtatuens, quòd Regulares non ordinentur ſine diligenti Epiſcopi examine: eſt enim intelligendum de Regularibus, quorum Prælati non habent poteſtatem Ordines conferendi, ita docet Nauar. *lib. 5. conſil. tit. de priuil. conſ. 13. in antiq. alias 14. in nouis num. 1.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. part. 2. alleg. 3. num. 7. ſecundum Lugdunen. impreſſ.* P. Ioan. Baptiſt. Tiber. *c. 8. in inſtit. pro ordinand. q. 58. verſ. petes primo, an Regulares.* 2

3 Quo verò ad ſacros Ordines, diximus, quòd Epiſcopi, ſi velint, examinare poſſunt Regulares ab eis ordinari petentes, etiamſi habeant literas commendatitias ſuorum Prælatorum. Aduertant tamen prudentes Abbates, vt eos, antequam Epiſcoporum examini ſubiiciant, in Monaſterio per proprios examinatores probent, ac idoneos repertos ad Epiſcopos denique remittant, vt paſſim in vnaquaque Religione, & Congregatione per ſpeciales conſtitutiones, ſiue laudabilem conſuetudinem fieri conſueuit.

Dixi, quòd Epiſcopi, ſi velint, examinare poſſunt; quia licet Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 12.* dicat. *Regulares quoque, nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur.* Tamen huiuſmodi examen remittere poſſunt notoriè dignis, ac iis, de quibus conſtat, aut prudenter præſumitur, eſſe ſufficienter doctos, iuxta *can. 2. diſt. 24. & clem. 1. de iureiur.* vt bene aduertit Sylu. *verbo, Ordo 1. quæſ. 2.* Rebuff. *in prax. tit. de Cler. ad ſacr. Ord. male promot. gloſſ. 4. num. 11.* D. Barboſa part. 3.

part 3 alleg. 2. n. 119. Felin. *tom. 1. mor. q. tr. 9. c. 4. 6. quæſ.* ideò dicitur, ſi velint: quia hoc de neceſſitate eis non præcipitur, maximè cum notoriè idoneis.

Hic quæri poteſt, An Epiſcopi ſtante decreto ſupradicto Clementis VIII. ſupra *quæſit.* 18 relato, poſſint ſine nouo examine conſidere de atteſtatione eis facta a Superioribus Regularium ſubditorum, qui ab Epiſcopo ſunt ordinandi.

4 Suppono quòd Regulares non poſſunt ab Epiſcopo examinari, niſi circa doctrinam, & ſufficientiam ex Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 12.* quod declarauit Sixtus V. vt refert Roderic. *in ſuo Bullar. pag. mihi 555.* & prius declaratum fuerat à Leone X. in Lateranenſi Concilio, vt docet Henriquez *lib. 10. cap. 13. n. 4. & in comment. lit. l.* quo præmiſſo,

5 Dico quòd Epiſcopi abſque vllo ſcrupulo poſſunt conformiter propriam conſcientiam cum conſcientia Prælatorum atteſtantium de idoneitate ſuorum ſubditorum in litteris dimiſſorialibus pro Ordinibus ab ipſis Epiſcopis ſuſcipiendis.

Ratio eſt, quia Prælati Regulares cùm ſint perſonæ grauiſſimæ, illis credi poteſt, vt habetur *in cap. nouiſſimus diſt. 95.* maximè quia Concilium Trident. *eadem ſeſſ. cap. 15.* remittit arbitrio Epiſcoporum examen Sacerdotum pro confeſſionibus audiendis & iudicare, an poſſint ſine examine exiſtimari idonei; ergo eodem modo atteſtantibus prædictis Prælatis, poterunt Epiſcopi exiſtimare, ſubditos illorum Prælatorum eſſe idoneos;
6 tùm quia Epiſcopi poſſunt ſuper dicta idoneitate diſpenſare, vt optimè probat Laurentius de Peirinis *tom. 1. priuileg. ſui Ordinis conſtit. 26. Leonis X. num. 26.* Quod etiam ego ipſe oſtendi in *tom. 1. diſp. 26. quæſt. 9. num. 32.* per Priuileg. Iulij II. Ciſtercienſibus conceſſum, quod hodie ſeruatur in vniuerſa Gallia, & in quibuſdam partibus Hiſpaniarum, ita Laurentius de Peirinis *de Prælat. Regul. tom. 2. q. 3. cap. 7.* vbi pro hac re allegat Mirandam *tom. 1. Manu. Prælat. quæſt. 29. art. 4.* Portellum *in add. ad dub. Regul. verbo Ordines ſacri, num. 1.* Sorbum *in compend. priuil. verbo Ordines ſacri, part. 2.* Rodericum *tom. 1. qq. regul. q. 24. artic. 7.* & meipſum *de iure Abbatum tom. 1. diſp. 26 quæſt. 9. num. 32.* Dianam *variar. reſol. tr. 16. reſol. 29.*

Aduertit idem Laurentius Peirinus *loco citato*, quòd ſi ordinandi ſint notoriè litterati, vt ſunt Magiſtri, & Lectores publici, vel defendentes publicas concluſiones, non debent ab Epiſcopis examinari ex *cap. 1. diſt. 24.* vbi gloſſ. & Nauarr. *in cap. cum contingat. cau. . num. 2. de reſcript. num. 13.* & Cocchier. *de exemptionib. part. 4. quæſt. 45.*

QVÆSITVM XXI.

Quæ idoneitas ſcientiæ requiratur in Monachis ab Abbate, vel Epiſcopo ordinandis.

SVMMARIVM.

1 *Prima Tonſura initiandus debet ſcire benè legere, & ſcribere.*
2 *Promouendi ad minores Ordines debent ſaltem Latinam linguam intelligere.*
3 *Scientia ad ſacros Ordines requiſita.*
4 *Illiterati omninò ab Ordinibus repellendi ſunt, quia ſunt irregulares & num. 7*
5 *Ordinari tuta conſcientia poſſunt Monachi benè legere & cantare ſcientes, licet non rectè Latina lingua polleant, & num 8.*
6 *Monacho ſufficit, vt ſit bonus, licet illiteratus.*
9 *Defectus ſcientiæ irregularitatem non inducit.*

PRo huius quæſiti intelligentia notandum, quòd Conc. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 4.* ſtatuit, *Vt prima Tonſura non initientur, qui Fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & ſcribere neſciant, & c. 11.* Vt qui ad 1
minores Ordines ſunt promouendi, ſaltem Latinam linguam intelligant, ibi. *Minores Ordines iis, qui ſaltem* 2
Latinam linguam intelligant, conferantur. Per quæ verba, vt aduertit Nauarr. *in man. cap. 27. num. 245. & in relectione, cap. ſi quando, de reſcript. ex. ep. 13.* dictum Concilium videtur facere irregularem promotum ad primam Tonſuram neſcientem legere, & ſcribere, & ad quatuor minores Ordines illum, qui ſaltem Latinam linguam non intelligit.

Demum qui ad Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines promoueri petunt, litteris præditi, & iis, quæ ad 3
tales Ordines pertinent, inſtructi eſſe debent, vt habetur in *d. ſeſſ. cap. 13.* Ad Presbyteratum autem requiritur, vt ſint idonei, tum ad populum docendum ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, tum ad Sacramenta adminiſtranda, vt decernitur in *cap. 14.* Sed quidquid ſit de Clericis, qui illiterati omninò ab Ordinibus ſunt repellendi, quia ſunt irregulares, *can.* 4
illiteratos, diſt. 36. can. præcipimus 14. diſt. can 1. 55. diſt. tamen in Monachis non requiritur tanta ſcientia, 5
quanta in ipſis Clericis ſæcularibus: Monachi enim benè legentes, & cantantes, etſi non benè Latina lingua polleant, tuta conſcientia poſſunt à ſuis Prælatis Regularibus præſentari, vt ordinentur, & ab Epiſcopis ordinari. Ipſi enim regulariter non ordinantur ad curam animarum habendam, ſed ſolummodo ad aſſiſtendum Choro, ac diuinis Officiis, & ad inſeruiendum Altari, & Sacrum faciendum, remanetque in illis ſpes comparandi eandem ſcientiam, & cognitionem neceſſariam ad ſuo muneri ſatisfaciendum, ob continuam inſtructionem, quæ de his rebus in Religione habetur, ita ſentire videtur gloſſ. *in cap. legi, verb. minimè in 16. quæſt. 1.* dicens, ſufficere Monacho, vt tantùm ſit bo- 6
nus, licet ſit illiteratus. Et hanc ſententiam amplectuntur Syluest. *verb. Clericus 2. num. 1.* Angel. *verb. Clericus 2. num. 1.* Sot. *in 4. diſt. 25 quæſt. 1. art. 4. concl. 3.* Henriq. *tom. 2. de Sacrament. Ord. lib. 10. cap. 16. num 3.* Mariol. *de irregular. lib. 1. cap. 32. à num. 5.* Mirand. *in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 7. concl. 1.* P. Ioan. Baptiſt. Tibet... 8. *inſtruct. pro ordinand. q. 518. verſ. hoc tamen non obſtat.*

Nec his obſtare videtur Concil. Trident. *locis citatis*: nam locum habent eius decreta maximè in Clericis ſæcularibus, qui ſemel ordinati nil ampliùs penitùs addiſcunt, nec ſtudere ampliùs procurant: Religioſi autem non ſic; nam in his ſemper remanet ſpes de acquirenda ſcientia, & cognitione neceſſaria ad ſuum munus peragendum.

Præterea cùm per dictum Concilium non ſit conſtitutum, vt Epiſcopi per ſeipſos ordinandos examinent, ſed quòd id aliis committere poſſint; non eſt maior ratio, cur examinatoribus Clericis de Religioſorum ſufficientia teſtimonium reddentibus magis, quam litteris patentibus Regularium Prælatorum de ea re teſtificantium credant, vt ait Miranda *d. con. 1. in fine.* Non debent igitur Epiſcopi nimis rigoroſe in Religioſorum ordinandorum examine procedere.

Sed ſpecialis videtur in hac re difficultas circa Regulares ad ſacrum Presbyteratus Ordinem promouendos, licet enim ex iis, quæ diximus, conſtet, non requiri tantam ſcientiam in his, ſicut in Clericis ſæcularibus, adhuc tamen remanet determinandum, quæ in ipſis ſpecialiter cognitio requiratur, & ſufficiat.

Prima ſententia eſt Riccij *in ſua praxi tom. 1. reſolut. 269. num. 3.* & Bonacin. *de Sacrament. Ordinis diſput.* 7
8. quæſt. vnic. punct. 5. num. 16. qui dicunt, quòd ex defectu ſcientiæ Religioſus prædictus fit irregularis, & hoc docent ex communi ſententia, quicquid in contrarium

 aſſerat

aſſerat Henriq. *l.* 10. *c.* 16. *n.* 2. & alibi, quem poſtea ſecutus eſt Garz. *de benef. tom.* 2. *p.* 7. *c.* 7. *n.* 19. qui putant defectum ſcientiæ prohibere ſuſceptionem Ordinum, non autem inducere irregularitatem.

8 Alia ſententia aſſerit poſſe Epiſcopos ſine vllo ſcrupulo Regularem ordinare Ordine Presbyteratus, qui bene ſciat legere, & cantare, quamuis ſit minùs litteratus, vt *ſupra* diximus: quia talis Religioſus in ſua Societate, & etiam aliorum pro officio ſuo videtur miniſter idoneus. ita Portell. *in dub. Regul. verbo Ordines ſacri, num.* 6. & Henriquez *loco citato.* Villalbos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 21. *dub.* 34. *num.* 5. qui dicit, quoad Regulares ad Ordinem presbyteratus promouendos, certum eſſe, non requiri tantam ſcientiam, quanta requiritur in Clericis ſecularibus, quia cùm Regularis viuat in communitate, vbi vt plurimum peritiores reperiuntur, poteſt de facili corrigi in ſuo defectu ab aliis; atque ita ait ipſi ſufficere, vt intelligat, quid ſit Sacramentum, & præcipuè Altaris, cognoſcat ſuam materiam, & formam, Miniſtrum, & alia, quæ ſunt de neceſſitate huius Sacramenti, & ad hoc etiam ei ſufficit quælibet rudis cognitio; de reliquo, ſi benè legat, ac Latinum idioma in legendo pronunciet, ordinari poteſt. Hanc eandem ſententiam tenet D. Thomas *in add. ad* 3. *p. q.* 36. *art.* 2. *in* 2. *in arg. ſed contra, & ad* 1. vbi rationem, quam *ſuprà* innuimus *num.* 5. reddit, quia videlicet Religioſis cura animarum non committitur, & à talium ore lex non requiritur; ſed solùm quòd Sacramenta conficiant, & ideo talibus ſufficit, ſi tantùm de ſcientia habeant, quòd ea quæ ad Sacramentum perficiendum ſpectant, rite ſeruare poſſint, vbi videtur ſufficere, ſi religioſus ſciat ſupra veram materiam formam pronuntiare.

Hanc doctrinam ſequuntur Trottus *de perſonis cler. lib.* 2. 1. *p. requiſ.* 18. *num.* 93. Petrus de Baiſio, *in director. p.* 2. *c.* 1. *num.* 3. Diana *variar. reſol. tr.* 16. *reſol.* 29. Azor. *tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *quæſt.* 3. Aulla, *de cenſur. p.* 7. *diſp.* 4. *diſt.* 1. *concluſ.* 1. Maiolus *de irreg. lib.* 2. *c.* 13. *n.* 7. Roder. *tom.* 1. *q. regul. q.* 24. *a.* 7. Syluest. *verb. Cleric.* 2. *num.* 1. Angelus *eod. verb.* 2. §. 2. Sotus *in* 4. *diſt.* 25. *q.* 1. *art.* 4. *concluſ.* 3. Tabien. *verbo clericus* 2. §. 2. Innocent. *in cap. cùm in cunctis, de elect. num.* 1. Bariola *in aphor. verbo Regulares ad ſacros.* Auguſtinus Barboſa, *de iure Eccleſiaſtico, l.* 1. *c.* 33. *n.* 170. & colligitur *ex cap. ex multa, de voto, num.* 4. & *ex cap. ſedulò, diſt.* 38. pro qua re poſſunt etiam citari omnes illi Doctores, qui dicunt, defe-

9 ctum omnis ſcientiæ, quam requirit Concil. *ſeſſ.* 23. *de reform. cap.* 4. 11. 13. 14. irregularitatem non inducere, vt ſunt Henriquez, *lib.* 14. *cap.* 8. §. 11. *in com. lit. R.* Garzias *de benef. par.* 7. *cap.* 7. *num.* 15. Sayrus *lib.* 6. *de cenſuris, cap.* 13. *num.* 8.

Vnde addit Peirinus *loco citato num.* 20. quòd licet male egerint Superiores & Prælati, qui tales Religioſos receperunt ſine ſpe, quòd ſaltem anno probationis fierent idonei, vel ſi cum tali ſpe fruſtrati fiat, cum iſti non ſint irregulares, eo quia non habent ſcientiam à Concilio requiſitam, ordinari poterunt, ſi legere, & cantare ſciant, vt diximus, quia ſic ſatisfit menti Concilij, ita tenet Gonzales *ad reg.* 8. *Cancellariæ, gloſſ.* 4. *num.* 36. quòd Graduatus, & litteratus ordinari poteſt, etiamſi patrimonium non habeat, prout requirit Tridentinum, *ſeſſ.* 21. *de reformat. cap.* 2. quia cum dicta litteratura ſatisfit menti dicti Concilij.

***

QVÆSITVM XXII.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, & quæ cauſa in huiuſmodi diſpenſatione requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare cum ordinandis in interſtitiis, regulariter ſpectat ad Epiſcopum ordinantem, etiam quoad Religioſos.*

2 *Diſpenſare Abbates Regulares, habentes poteſtatem conferendi minores Ordines ſuis Monachis, poſſunt cum iiſdem in interſtitiis, quoad eoſdem minores Ordines.*

3 *Diſpenſari quòd poſſit ſuper interſtitiis quoad Ordines minores, ſufficit quæuis cauſa, etiam leuis, dummodo Abbas eam approbet.*

Regulariter diſpenſatio cum ordinandis in interſtitiis pertinet ad Epiſcopum, etiam quoad Regulares promouendos, cum quibus diſpenſare poteſt ex cauſa, ſibi per ſuorum Superiorum atteſtationem manifeſtata: ita vt non liceat ipſis Prælatis in hoc caſu diſpenſare; quod expreſſe colligitur ex Concilio Tridentino, quod *in cap.* 11. *ſeſſ.* 23. *de reform.* ait. *Minores Ordines per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferantur.* Atque ita deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione eiuſdem Concilij, referunt additio ad Quarant. *in ſumm. Bull. verb. Ordo, in fine,* Piaſeg. *par.* 1. *cap.* 1. *num.* 50. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 561. *num.* 5 Henriq. *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 21. §. 4. *in com. lit. L.* & alij: quos citat D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 2. *alleg.* 18. *num.* 10. & Roder. *tom.* 3. *qq. regul. q.* 24. *art.* 3. Mirand. *tom.* 1. *manual. Prælat. q.* 38. *art.* 7. Ledeſm. *tom.* 1. *ſum. de Sacram. Ord. cap.* 8. *concluſ.* 11. Campanil. *in diuerſ. iur. rub.* 12. *cap.* 13. *num.* 40. Portell. *in dub. regul. verb. Ordines ſacri, num.* 5. Confectus, *in ſumm. priuil. tit.* 15. *cap.* 3. *verſicul. Nomine amplitudinis,* & notat Paſſarellus *in can. Concil. Trid. can.* 17. *pag. mihi* 454. Quòd ſi in aliquo Monaſterio ſit neceſſitas miniſtrorum, quæ Patrum conſilio iudicetur ſufficiens cauſa, vt aliter fiat, ordinaturo Epiſcopo, ea referri debet; ipſe autem de illa iudicabit, & refert, quòd ita ſibi reſponſum fuit à Sacra Congregatione Concilij, die 7. Februar. 1573. Ex qua declaratione colligunt Roder. *loco citato,* & Miranda ſimiliter *loco citato,* & Sorbus *in compend. priuil. verb. Ordines ſacri, part.* 2. *verſic. Et ſic.* Quòd quando Prælati iudicauerint cum aliquo ſubdito ab ordinaturo Epiſcopo eſſe diſpenſandum, quòd Epiſcopus abſque aſſignatione alicuius cauſæ particularis poteſt diſpenſare. Quicquid ſit de hac re, dico, quòd hodie in praxi ſeruare vidi, quòd Abbates in dimiſſoriis ſuis rogent Epiſcopos, vt propter neceſſitatem, & vtilitatem ſuarum Eccleſiarum cum ordinandis Monachis diſpenſare dignentur.

Verùm hæc quoad Ordines minores non obſtant Abbatibus Regularibus, habentibus poteſtatem, illos ſuis Monachis conferendi; ad ipſos enim, non autem ad alium ſpectat, in interſtitiis cum eiſdem diſpenſare. Nec obſtant verba Concilij Tridentini, habent enim locum in aliis Prælatis Regularibus, non habentibus poteſtatem Ordines conferendi, de quibus etiam intelligenda eſt Sacræ Congregationis declaratio, necnon & de Abbatibus quoad diſpenſationem interſtitiorum circa Ordines ſacros. Probatur ratione: nam acceſſorium ſequitur naturam principalis; ergo ſi Abbatibus competit ſuis Monachis minores Ordines conferre poſſe, conſequenter ipſis etiam conueniet, cum eiſdem

dem ſuper interſtitiis diſpenſare: abſurdum enim eſſet, Abbates illos ordinare, & ab aliis diſpenſationem in interſtitiis petere, atque ita ſentiunt Henriq. *loco cit.* qui licet contrarium ſenſerit reſpectu Prælatorum inferiorum, qui Ordines conferendi poteſtatem non habent, aliter tamen dicendum putat in præſenti caſu Hieronym. à Sorb. *in annot. ad com priuil. Mendic. verb. Ordines ſacri, verſ. quando verò Abbates*, Roderic. *quæſt. Reg. tom. 3. q. 24. art. 4.* Mirand. *man. Prælat. tom. 1. q. 38. art. 7. concl. 3.* Campanil. *in diuerſ. iur. Canon. rub. 12. c. 13. n. 24.* Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſ. alleg. 3. n. 6. & d. alleg. 18. n. 3. & vlt.* Suar. *de Relig. tom. 4. tr. 8. lib. 2. cap. 12. num. 21.*

3 Ad huiuſmodi autem diſpenſationem ſufficit quæuis cauſa etiam leuis, dummodo Abbas eam approbet; quod probatur ex prædicto Concilio Trident. *ſeſſ. 23. cap. 11.* vbi dicitur, quòd, *Nemo ad minores Ordines, niſi per temporum interſtitia, promoueatur.* Et denique poſtea nullam faciens mentionem de cauſa, ſubdit. *Niſi aliud Epiſcopo magis expedire videatur*, & poſtea ſtatim, ait. *Hi vero non niſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum, ad ſacros Ordines promoueantur, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas iudicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Quæ verba ſignificant, maiorem cauſam interuenire debere, vt diſpenſetur ſuper interſtitio vnius anni, quod requiritur ab Acolytatu, qui eſt minorum Ordinum poſtremus, ad Subdiaconatum: quàm in diſpenſatione interſtitij minorum Ordinum; ſed ad diſpenſationem ſuper interſtitio Subdiaconatus ſufficit tantum neceſſitas, vel vtilitas Eccleſiæ, ergo pro diſpenſatione ad recipiendos minores Ordines ſatis erit quæcunque cauſa etiam leuis, & non neceſſaria; cùm Concilium ad huiuſmodi diſpenſationem nec vtilitatem, nec neceſſitatem Eccleſiæ requirat, ſed tantum iudicio Epiſcopi remittat: & idem intelligendum erit procedere de Abbatibus cum ſuis Monachis (in minoribus Ordinibus loquendo) quod de Epiſcopis, cum ſuis ſubditis, vt ſupra probatum eſt.

QVÆSITVM XXIII.

Vtrùm quando, ſtante aliquo impedimento, Abbates ſuis Monachis Ordines minores conferre nequeant, ſed ad Epiſcopum ordinandos mittunt, ad ipſos ſpectet, in interſtitiis cum eis diſpenſare: an verò competat Epiſcopo ordinaturo.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis minorum Ordinum, ſpectat ad Abbates; etiamſi impediti ipſos ad Epiſcopum ordinandos mitterent.*

2 *Ordinare ad quem ſpectat, ad illum ſpectat in interſtitiis diſpenſare.*

3 *Diſpenſatio ſuper interſtitiis Ordinum minorum Monachis ab Epiſcopo de licentia Abbatis conferendis, non debet peti ab Epiſcopo, ſed debet dari ab Abbate.*

HAnc quæſtionem mouet Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 38. art. 7. concl. vlt. in fine*, & eam indeciſam

1 aliorum iudicio terminandam relinquit. Mihi autem dicendum videtur, diſpenſationem ſuper interſtitiis minorum Ordinum cum ſuis ſubditis Regularibus ſpectare ad Abbates, non ſolùm quando eos per ſe ordinauerint, vt reſoluimus in *antecedenti quæſito*, & aſſerunt communiter omnes, verum etiam quando ad Epiſcopos ordinandos dimittunt, eadem enim omnino ra-

2 tio videtur, & habet locum generalis regula. *Ad quem ſpectat ordinatio, ad illum ſpectat diſpenſatio ſuper interſtitiis*, atque ita tenet P. Ioan. Bapt. Tiber. *c. 8. inſtruct. pro ordinand. quæſ. 58. verſ. petes ſecundo an poſſint diſpenſare.* 5

Roderic. *in reſol. 3. regul. reſol. 1. n. 2.* & Laur. de Peyrinis, *de Prælat. regul. tom. 2. q. 3. cap. 8. n. 24.* vbi ait, quòd non erit neceſſarium, vt Abbates in literis dimiſſorialibus mentionem faciant de tali diſpenſatione interſtitiorum.

QVÆSITVM XXIV.

Vtrùm Abbates poſſint diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper interſtitiis quoad Ordines maiores & qua cauſa ad huiuſmodi diſpenſationem requiratur.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare cum Regularibus ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum ſpectat ad Epiſcopum ordinantem.*

2 *Cauſæ quæ requiruntur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum.*

3 *Maior cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis ab Ordinibus minoribus ad Subdiaconatum, quàm à Subdiaconatu ad Diaconatum, & maior item cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, quàm ab Acolytatu ad Subdiaconatum*, vt num. 4.

5 *Nomine vtilitatis, ſiue neceſſitatis Eccleſiæ, quid intelligatur.*

6 *Regulares promoueri poſſunt ad ſacros Ordines, etiam Presbyteratus, abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut obſeruatione interſtitiorum.*

7 *Generales Ordinum, & ab ipſis delegati poſſunt diſpenſare in interſtitiis cum ſuis ſubditis.*

8 *Suſcipientes Ordines non ſeruatis interſtitiis nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem.*

EX his, quæ hactenus in anterioribus quæſitis dicta ſunt, ſatis conſtare videtur, abſque eo, quòd ſit in 1
controuerſia ponendum, ad Epiſcopum ordinantem, non autem ad Abbatem diſpenſationem cum Regularibus ſuper interſtitiis ſacrorum Ordinum pertinere, quia Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 11.* loquendo de promotione ab Ordinibus minoribus ad Subdiaconatum, poſtquam præcepit, id non fieri, niſi poſt annum à ſuſceptione Acolytatus, qui eſt poſtremus minorum Ordinum, ſubdit. *Niſi neceſſitas, aut vtilitas iudicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Et *cap. 13.* loquens de promotione à Subdiaconatu ad Diaconatum, ait. *Promoti ad ſacrum Subdiaconatus Ordinem, ſi per annum ſaltem in eo non ſint verſati, ad altiorem gradum, niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcendere non permittantur.* Et loquens de promotione à Diaconatu ad Presbyteratum, *cap. 14.* requirit Eccleſiæ vtilitatem, ac neceſſitatem. Ex his locis apparet, ipſum Concilium huiuſmodi diſpenſationem Epiſcopo reſeruare. Et hoc voluit reſponſum Sacræ Congregationis declarans, non licere Prælatis Regularibus ſuper interſtitiis Regularium ordinandorum diſpenſare: ſed id ad Epiſcopum ordinantem ſpectare: habet enim locum in Abbatibus, quoad ſacros Ordines tantum, in quorum interſtitiis non poſſunt diſpenſare. Non autem in interſtitiis reſpectu Ordinum, quos conferre poſſunt: in iis enim, ſicut ordinare poſſunt ſubditos, poſſunt etiam, & cum ipſis in interſtitiis diſ- 2
penſare, vt ſupra ſatis probatum eſt.

Ex quibus licet inferre, quòd in illis Abbatiis, in quibus adhuc viget priuilegium Innocentij VIII quo poſſunt Abbates Ciſtercien. Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferre, poſſunt etiam ſuper interſtitiis eorumdem Ordinum diſpenſare, ſtantibus vtilitate, & neceſſitate,

neceſſitate, provt à Concilio requiruntur; eadem enim ratio omninò militat. Quando autem Abbates per ſe diſpenſare non poſſunt, ſi in ſuis literis petant ab Epiſcopo ordinaturo diſpenſationem, teſtificantes ſubſiſtere diſpenſandi cauſam, tenetur Epiſcopus, abſque alia inquiſitione, eam concedere; ita Roderic *in expl. cat. Bulla Sixti V. & 2. par. ſumm. cap. 16. num. 16. & tom. 3. quæſt. regul. q. 24. art. 3.* additio ad Quarant. *in ſumm. Bullar. verb. Ordo, in fine.* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 561. num. 5* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 18. num. 10.* & alij, quos citat & ſequitur Ioann. Bapt. Tiber. *cap. 8. inſtruct. pro ordinand. quæſt. 58. verſic. quoad Ordines ſacros.*

2 Vt autem Abbates ſciant, quænam cauſa in interſtitiis huiuſmodi ſacrorum Ordinum diſpenſandi Epiſcopo exprimenda, requiratur: aduertendum, quòd in remittendis temporum interſtitiis quoad Ordinem Diaconatus ſuſcipiendum non eſt opus, vtilitatem, vel neceſſitatem Eccleſiæ interuenire, ſed ſolùm Epiſcopi iudicio relinquitur, per Concilium Tridentinum, *d. ſeſſ. 23. c. 13.* Quo verò ad Ordinem Subdiaconatus, & Presbyteratus ſuſcipiendum neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ tanquam cauſæ ſufficientes ad diſpenſandum, adeſſe debent: non tamen eodem modo; in Subdiaconatus enim ſuſceptione ſufficit neceſſitas, vel vtilitas diſiunctiuè: in decreto enim *prædictæ ſeſſ. 23. cap. 11.* Concilij diſiunctiuè ponuntur, dum inquit. *Hi verò nonniſi poſt annum à ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros Ordines promoueantur, niſi neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas iudicio Epiſcopi aliud expoſcat.* Ad ſuſcipiendum verò Ordinem Presbyteratus coniunctim requiruntur, adeò quòd neceſſitas, & vtilitas Eccleſiæ ſimul, & eodem tempore interuenire debent, vt patet ex verbis eiuſdem *Concil. cap. 14.* ibi. *Ad Presbyteratus Ordinem aſſumantur qui in Diaconatu ad minus annum integrum, niſi ob Eccleſiæ vtilitatem, ac neceſſitatem, aliud Epiſcopo videretur.*

3 Notandum eſt cum Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 38. art. 8. concl. 3.* quòd ad aſcendendum à Subdiaconatu ad Diaconatum, non ſeruato interſtitio anni vnius, non eſt neceſſaria tanta cauſa, quanta ad aſcendendum à minoribus Ordinibus ad Subdiaconatum. Ratio habetur ex verbis Concilij Trident. *loco cit.* vbi Concilium loquens de progreſſu ab vno in aliud, de Acolytatu ad Subdiaconatum expreſsè requirit neceſſitatem Eccleſiæ, aut vtilitatem iudicio Epiſcopi determinandam; de Subdiaconatu autem ad Diaconatum, nullam facit mentionem neceſſitatis, vel vtilitatis Eccleſiæ: ſed abſolutè hanc diſpenſationem ſuper interſtitiis relinquit iudicio Epiſcopi, provt ex ipſis ſupracitatis verbis videre eſt.

4 Ad diſpenſandum verò in interſtitio vnius anni requiſito ad aſcendendum à Diaconatu ad Presbyteratum, maior cauſa requiritur, quàm, vt ſuprà diximus, aſcendendo ab Acolytatu ad Subdiaconatum, provt ſimiliter colligitur ex verbis Concilij, nam ad primum ſufficit vtilitas, vel neceſſitas diſiunctiuè, ad ſecundam verò promotionem vtraque cauſa requiritur.

5 Si quæras quid intelligatur nomine vtilitatis, ſiue neceſſitatis ad diſpenſandum in interſtitiis? Reſpondet Syluester *verbo Ordo 3. § 10.* quòd tunc dicitur exigere vtilitas Eccleſiæ, vt ordinetur aliquis, quando miniſtris indiget, & non ſunt alij idonei præter illum, qui debet ordinari, tunc verò neceſſitas id ipſum poſtulat, quando omninò nullus alius eſt. Sed hoc mihi videtur nimis rigoroſum: ſi enim hoc neceſſariò expectandum eſſet, nunquam ferè poſſet diſpenſari in ſupradictis interſtitiis, vnde ſi conſiderentur verba ſupradicti Syluestri, videtur, quod ipſe loquatur in caſu valde diſſimili, tunc ſcilicet quando Epiſcopus vult compellere aliquem ad Ordines ſuſcipiendos inuitum, & eo caſu manifeſtum eſt, quòd illum haud compellere poteſt, niſi adſit prædicta neceſſitas, aut Eccleſiæ vtilitas, & ſic non ita rigoroſè debet exiſtimari talis neceſſitas, aut vtilitas.

Dicitur ergo, quòd tunc eſt Eccleſiæ vtilitas, quando ſunt pauci miniſtri idonei, & vtile eſt, quòd aliquis ordinetur, neceſſitas verò, quando non ſolum pauci ſunt Eccleſiæ Miniſtri, ſed etiam deficiunt idonei & non idonei. Et hæc omnia quæ diximus omninò moraliter diiudicanda ſunt, non enim in puncto indiuiſibili conſiſtunt, ſed iuxta conditionem, & ſtatum loci & temporis arbitrio prudentum virorum determinanda. In hoc enim negotio Epiſcopus, & Prælatus non debet rigoroſum ſenſum ſequi, ſed qui rebus moralibus, & ad porrectum nimis aptus eſt, ſenſum eligat. Imo ò tunc dicenda eſſet vtilitas Eccleſiæ, quando Eccleſia habet quidem idoneos miniſtros, ſed aliis opus habet, vt meliùs ei ſeruiatur; neceſſitas verò, quando habet paucos miniſtros, & aliis indiget, vt iniunctis oneribus occurrere poſſit. Ita Confettus *in compend. priuileg. tit. 15. cap. 3. verſ. In remittendis*, Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 38. artic. 8.* Sotus *in compend. priuil. §. 3. 205 & quæ ſeq. num. 4. 5.* Roder. *tom. 3. qq. regul. q. 24. art. 7.* Portell. *in dub. regul. verbo Ordines ſacri n. 3.*

Aduertendum tamen eſt cum Villalbos *in ſumma tom. 1. tract. 11. diff. 12. num. 8.* reperiri quoddam priuilegium conceſſum Societati Ieſu, cuius etiam meminit Roder. *tom. 1. qq. regul. q. 13. art. 5.* ſcilicet, vt Religioſi prædicti promoueri poſſint ad ſacros Ordines etiam Presbyteratus abſque aliqua ſeruitute in ipſis Ordinibus, aut obſeruatione interſtitiorum; quo priuilegio frui poſſunt aliæ Religiones communicantes cum prædicta Societate, 6 non obſtante prohibitione communicationis huius gratiæ expreſsè facta à Gregorio XIII. *in dicto priuilegio*, vt probat Emanuel Roder. *art. 6. loco citato.* Et licet Villalbos *loco ſimiliter citato*, dicat debere Religioſos ſe conformare conſuetudini propter Summorum Pontificum Conſtitutiones, quòd tutius equidem, & conſultius videtur; licitum tamen, ait Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. verbo Prædicatores, num. 1.* vti dicto priuilegio, quod non eſt reuocatum, ſed potiùs confirmatum, vt probat Emanuel Roder. *loco citato*, & Laurentius Portellus *in dub. regul. verbo Ordines ſacri num. 4.* teſtatur, vidiſſe *in compend. priuileg. Patrum S. Ioan. Euangeliſtæ in Portugallia*, indultum Clementis VIII. dictis Patribus conceſſum *die 25. Nouembris 1596.* vt poſſint ordinari extra tempora, & per quemcunque Epiſcopum tribus dominicis, vel feſtis continuis, ſiue interpolatis, non ſeruatis interſtitiis à Concilio Tridentino deſignatis, quæ, ait idem Portellus, eſt ampliſſima, & magna conceſſio pro hac materia, & ideo illam mente teneant Regulares, & Domini Epiſcopi.

Hanc ſententiam probabilem putat Ledeſma *in ſumma, tom. 1. de Sacram. Ordinis cap. 8. concl. 11.* & eam manifeſtè ſequitur Ioannes de la Cruz *in director. conſcient. part. 2. de Sacram. Ordinis dub. 5. concl. 2.* vbi ſic ait, Iuxta Bullam Gregorij XIII pro Societate Generales Ordinum, & ab iſtis delegati poſſunt cum ſuis ſubditis diſpenſare in interſtitiis. 7 In hac re nihil ex propria ſententia proferam, cùm mihi ſatis ſit aliorum opiniones recenſere.

8 Noto tamen cum Diana *reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol. 52.* quòd ſuſcipientes Ordines non ſeruantes interſtitiis, nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem, quia nulla talis cenſura in iure inuenitur expreſſa; & ita dicunt Riccius *in collect. dec. part. 3. collat. 106.* Zerola *in prax. part. 1. verb. Ordo, n. 8.* Villalbos *in ſum. tom. 1. tr. 11. diff. 12. n. 2.*

QVÆSITVM

QVÆSITVM XXV.

Vtrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis literas dimiſſorias concedere.

SVMMARIVM.

1 *Dimiſſorias literas Monachis ordinandis concedere, ſpectat ad Abbatem, non ad Epiſcopum, &* num.5.

2 *Dimiſſoriales literas concedere poſſunt ſuis ſubditis Superiores Regulares ad quemcumque Epiſcopum, modo Diœceſanus Ordinationes non habeat.*

3 *Modus, & forma præſcripta in concedendis dimiſſorialibus literis.*

4 *Dimiſſoriales literas, an poſſint Abbates ſuis Monachis denegare.*

6 *Sine conceſſione, & teſtimonio Abbatis ſui nullus Monachus ad aliquem gradum in Eccleſia promoueri debet.*

7 *Sæcularis ſine Superioris dimiſſorialibus literis ordinatus Ordinibus ſacris, remanet ſuſpenſus ad beneplacitum ſui Superioris, ſecus autem ſi minoribus Ordinibus initiaretur,* & num.8.

8 *Laicus, vel Oblatus alicuius Congregationis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis, Clericali honore priuari debet.*

PRima ſententia eſt Filliuc. *tom.1. mor. quæſt. tract.9. cap.4. q.4.* dicentis, dimiſſorias ad maiores Ordines non concedere Abbatem, ſed Epiſcopum, & pro ſua ſententia citat Henriq. & alios: excipit tamen Societatem ſuam Ieſu, in qua ex priuilegio dantur ordinandis dimiſſoriæ à propriis Superioribus. idem fatetur Regin. *in praxi for. pænit. lib.30. tract.1. num.24.* quam ſententiam probant non alia ratione, niſi auctoritate Concilij Tridentini *ſeſſ.23. cap.8. de reform.*

1 Verior tamen, & in praxi ſententia eſt, ad Abbates, non autem ad Epiſcopos Diœceſanos ſpectare, literas dimiſſorias, ſuis Monachis ordinandis concedere: hoc probatur ex Concilio Trident. *d.ſeſſ.23. cap.10.* vbi prohibetur Abbatibus, quantumuis exemptis, literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſecularibus, vt ab aliis ordinentur, concedere, ergo intelligendum eſt, quòd cum ſuis ſubditis Regularibus poſſunt id facere. Huius ſententiæ eſt Nauarr. *lib.1. conſil. de temp. ordinat. conſ.22. & 23.* Henriq. *lib.7. de indulgent. cap.26. in princ.* & idem expreſsè habetur per nonnulla priuilegia, in quibus conceditur, quod Monachi, vel Regulares poſſint, & debent cum ſuorum Prælatorum literis commendatitiis, vel dimiſſoriis Ordines ſuſcipere, non verò ſine illis, vt eſt videre in Min. Ord. in multis locis, & in Comp. Ord. Ciſterc. *tit. Ordo, §.2.*

Neque obſtat, quòd Gregorius XIII. ſtatuerit, quòd Regulares ſuſcipiant Ordines ſacros ab Epiſcopis, in quorum Diœceſi ſunt Monaſteria, in quibus tunc degunt Religioſi, & dimiſſorias ab eis accipiant, vt videtur innuere Filliucius *ſupra* citatus, cuius Gregorij Conſtitutione mouetur ad ſupradictam ſententiam proferendam, Nam de mandato S.D.N. Sixti Papæ V. auditi fuerunt Procuratores generales Religionum ſuper declaratione

2 Gregor. XIII. in qua, vt diximus, Regulares tenebantur recipere Ordines ſacros, vel dimiſſorias ab Epiſcopis; & idem Sanctiſſimus, hoc non obſtante, ex ſententia pronunciauit, poſſe Regulares concedere dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſis, quòd ſi abfuerit, ad quemcumque, dummodò ab Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad ſufficientiam doctrinæ ad Or-

3 dines reſpectiuè recipiendos neceſſariam. Et tandem Clemens VIII. præſcripſit Regularibus modum, & formam concedendi dimiſſorias ſuis ſubditis. Verba declarationis ſunt hæc:

De mandato S. D. N. Clementis diuina prouidentia Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus, & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, vt de cætero obſeruent, & obſeruari faciant ea, quæ in Decreto ſacræ Congregationis Concilij Trident. continentur, cuius tenor talis eſt.

Congregatio Concilij cenſuit, Superiores Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, literas dimiſſorias concedere; ad Epiſcopum tamen Diœceſanū, nempe illius Monaſterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis poſitus fuerit, & ſi Diœceſanus abfuerit, vel nō eſſet habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Epiſcopum, dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit examinatus quoad doctrinam, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas habiturus eſſet Ordinationes. Verum cùm à Superioribus Regularibus Epiſcopo Diœceſ. abſente, vel non habente Ordinationes, dimiſſoriales literæ dabuntur, in eis vtique cauſam huiuſmodi abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum exprimendam eſſe. Quòd qui non fecerint, Officij, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis actiuæ, & paſſiuæ priuationis, ac alias arbitrio eiuſdem D. N. Papæ reſeruatas pœnas incurrent. In quorum fidem, &c. Datum Romæ die 15. Maij 1596.

Hoc decretum habetur apud Piaſceſium *in prax. Epiſcop. par.1. cap.1. num.14.* Valdum *in ſumm. verbo Ord. num.16.* Quarantam *in ſumma Bullarij verbo in fine* Petrum de Ledeſm. *in ſumm. tom.1. de Sacram. Ordinis, cap.8. concl.10.* & Moiſeſium *in ſumm. tom.1. tract. 2. c.2. num.23.*

Si quæras, an Abbates poſſint denegare ſuo ſubdito 4
Monacho prædictas literas dimiſſoriales ad Ordines ſuſcipiendos etiam ſine vlla cauſa? Reſpondet Peirinus *de Prælato Regul. tom.2. q.3. cap.7. num.19.* affirmatiuè, dicens, quòd hoc videtur poſitum eſſe in mera liberalitate Prælati, referens, quòd in ſuo Ordine Minimorum ille, qui per ſe, vel per alios ad Ordines ſacros ſe promoueri petierit, ab ipſis Ordinibus in pœnam per annum continuum retardetur, ita habetur *5. correct. num.78. Conſtitut. Minimor.* Et probari poteſt ex ipſo Concil. Trid. *ſeſſ.23. de refor. cap.16.* vbi de promouendis ad Ordines hæc habentur verba: *Nullus debet ordinari, qui iudicio ſui Epiſcopi non ſit vtilis, aut neceſſarius ſuis Eccleſiis.* Ex quibus verbis videtur Concilium ponere libertatem Clericorum in manibus Epiſcopi, ergo à ſimili debetur libertas Prælatis Regularibus in concedendis literis dimiſſorialibus ſuis ſubditis ordinaturis, eiſque Prælatis dandum eſt etiam iudicium, ſicut datur Epiſcopis à Concilio Trident. vt iudicent, an ſui ſubditi Regulares vtiles ſint, aut neceſſarij ſuis Eccleſiis.

Præterea habetur caſus expreſſus *in cap. ad aures. de temp. ordinand.* Dicit tamen prædictus Peirinus, quòd Prælatus debet in hoc negotio rationabiliter ſe gerere, quod ſi non faciat, dicit ipſe, iudicem ſolum habet Deum, & non poteſt ſubditus de hoc appellare, cùm ſuperior animum, & conſcientiam inferioris immutare non poſſit. Ita Riccius *1 p. prax. deciſ.693.* Barboſa *in d. cap. ad aures, num.5.* Marolus *de irregular. tit.4. cap.1. num.11.*

Ego tamen exiſtimarem, quòd in caſu neceſſitatis, poſſent Seniores, aut alij Superiores, præcipuè Generalis, ſiue Prouincialis, Superiori, & Abbati locali iniungere, vt ſubditum talem ad Ordines recipiendos mitteret. Ratio eſt, quia mittere ſubditos ad Ordines ſumendos videtur

videtur arbitrio Superioris tanquam boni viri conceſſum, vt conſtat ex Concil. Trident. *ſeſſ. 21. de reform. c. 2.* vbi dicitur: *Iudicauerit*, non autem *voluerit*, vt ex *dicto cap. ad aures*, habentur hæc verba, ſcilicet: *ſalua conſcientia*. Ex quibus canonibus non habetur abſolutè, quòd Superiores poſſint detinere ſuos ſubditos, & illis literas dimiſſoriales non concedere pro Ordinibus ſuſcipiendis, vnde ſi abſolutè nullo habito reſpectu diſtulerit Abbas mittere ſuum Monachum, & ipſe reclamauerit ad Superiorem, puto quòd Superior poſſet, imò deberet cauſam ſuam cognoſcere, & inferior Prælatus deberet rationem reddere talis denegationis. Extra tamen caſum neceſſitatis non tenetur inferior Prælatus reddere rationem in hac re Superiori ſuo, ita Peirinus.

Exiſtimarem adhuc præciſa cauſa neceſſitatis, vel vtilitatis Eccleſiæ, non debere Prælatum ſubdito Regulari dimiſſorias ad Ordines ſuſcipiendos petenti denegare, modò huius denegationis cauſam non dederit ſubditus ex ſua culpa, vel ex inhabilitate. Ratio ea mihi videtur, quia ſi hac vice Superior denegat, & differt, poterit & alia, ac alia vice denegare, & ſic contra primum inſtitutum ſubditi, qui ſe Deo mancipauit, vt in ſacris Ordinibus, aliàs idoneus diiudicatus, ei inſeruiret, non ſine etiam præiudicio bonæ famæ ipſius faceret Superior, denegans dimiſſoriales literas. Quicquid dicat Peirinus *loco cit.* nec verba Conſtitutionum prædictarum præiudicant huic opinioni; nam *ſuprà* dixi, non debere denegari huiuſmodi dimiſſorias, niſi ſubditus denegationi cauſam dederit, in prædicto autem caſu videtur dare expreſſam occaſionem dilationi per annum, & colligitur ex verbis, in quibus habetur, talem negationem dari in pœnam, ac proinde ſupponitur in ſubdito culpa, quæ alia, & alia eſſe poteſt iuxta ſtatuta pœnalia particularium Religionum, & ad rem quia interdicitur in ſua Congregatione ſubdito petere per ſe, vel per alium literas dimiſſoriales, hinc eſt, quod petendo redditur obnoxius pœnæ ſic petentibus inflictæ. Non proinde tamen colligitur, Superiorem poſſe ex ſuo mero arbitrio differre dimiſſorias.

Ad maiorem autem huius rei claritatem, hoc expreſsè declaratur per Clem. VIII. Pont. Max. in priuilegio conceſſo ad inſtantiam Monaſterij de Alcobaça, Ordinis Ciſtercien. Regni Portugalliæ, incip. *Vt ea, quæ,* ſub Datum Romæ, apud S. Petrum die 9. Martij, anno 1592. Pontif. ſui anno primo; vbi inter alia manifeſtè præcipitur *Vt literæ dimiſſoriæ Abbatis prædicti Monaſterij a quibuſcunque locorum Ordinariis admittantur, & recipiantur.* Quod priuilegium refert Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 18. art. 5.* Miranda *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 39. art. 3.* Vide Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rubr. 12. cap. 13. num. 37.* Capuc. *in addit. ad comp. priuil. 11 Ordines ſacri, §. 4.* Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 26. §. 20. num. 8.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. 2. alleg. 7. n. 18.* Ex quibus ſatis conſtat ad Abbatem ſpectare literas di-
5 miſſorias ſuis Monachis ordinandis concedere. Nec obſtat Concil. Trident. *d. cap.* 8. imò potius noſtræ ſententiæ ſuffragari videtur: in eo enim dicitur. *Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, vel priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur, niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur*, vbi nomine Ordinarij intelliguntur reſpectu Regularium Abbates, & Prælati Religionum, ad quos ſpectat ſuorum ſubditorum vitam, & morum probitatem plenè cognoſcere, & de illis teſtimonium reddere, non verò ad Epiſcopum Diœceſanum, qui de illorum vita, & moribus teſtificari non poteſt; ita D. Auguſt. Barboſ. *loc. cit. num. 31.* Epiſcopi enim, vel forſan nunquam Regulares agnouerunt, vel eorum vitæ, & morum probitatem, non plenè norunt. Vnde nullo pacto poſſent teſtimonium reddere, quæ ipſis plenè cognita eſſe non potuit, ſicuti propriis Prælatis, qui per diutinam conuerſationem ſuorum Monachorum mores pleniùs obſeruarunt, videatur Marc. Anton. Genuen. *in praxi Archiep. Neapol. fol. 415. & ſeq.* & D. Auguſt. Barboſ. *d. num.* 31. Imò ad confirma- 6
tionem prædictorum, habetur *cap. nullus Epiſcopus, de tempor. ordin. in 6.* & elicitur ex *cap. nullus, diſt. 58.* & *cap. quam ſit, §. nullus 18 qu. 2.* In quibus canonibus præcipitur, quòd nullus Monachus ſine teſtimonio, & conceſſione Abbatis ſui ad aliquem gradum in Eccleſia promoueri debet. Videantur Nauar. *lib. 2. conſil. de temp. ordinand. conſ. 22. & 23.* Ledeſma *tom. 1. ſumm. de ſacr. Ord. cap. 8. concl. 10.* Mandoſ. *in regul. 24. Cancell. q. 2. n. 6.* Henriq. *lib. 6. cap. 16. num. 1.* Miranda *tom. 1. manual. Prælat. q. 39. art. 3.* Laurentius de Peirinis *tom. 1. priuil. ſui Ord. conſt. 2. Iulij II n. 22.* cum aliis ab eo *ibidem* cumulatis, & citatis Doctoribus, qui omnes manifeſtè fatentur, quòd dare literas dimiſſoriales Regularibus, ad ſuos Abbates, & Prælatos ſpectat.

Poteſt hic ſuſcitari dubium, an ſi quis ordinetur ſine literis dimiſſorialibus ſui Abbatis, in aliquas pœnas incidat? Suar. *de cenſ. diſput. 31. ſect. 1. num. 1.* Henriquez *lib. 13. cap. 38. §. 1.* dicunt, quòd per extrauagantem Pij II remanet perpetuò ſuſpenſus.

Attamen fatendum eſt, per Concil. Trid *ſeſſ. 23. de* 7
reform. cap. 8. ſubditum ordinatum ſine dimiſſoriis ſui Abbatis, non remanere ſuſpenſum, niſi quamdiu ſuo Superiori videbitur expedire, quod habetur ex *cap. Salonitana, diſt. 63. cap. 2.* iuncta gloſſ. *verbo ordinatio, diſt. 71.* Paſſarell. *in formul. de mod. recip. Apoſtatas*, Gutterez *can. qq. lib. 1. cap. 26. n. 24.* Sotus *in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3.* Zerola *part. 1. prax. verbo dimiſſoria*, Riccius *3. part. prax. reſol. 216. num. 4.* Scort *in ſelect. Bullabeor. 579.* vbi ait, quòd ſi interim celebret, fit irregularis, & Nauarr. *in manual. num. 70.*

Sed aduerte, quòd hæc ſuſpenſio non incurritur, niſi propter ſuſceptionem Ordinum Sacrorum ſine licentia,
vt conſtat ex Bulla *ſupra* relata Pij II. vnde qui minores 8
Ordinationes ſuſciperet ſine dictis dimiſſorialibus, non remaneret ſuſpenſus, nec miniſtrando in iis Ordinibus fieret irregularis; peccaret tamen mortaliter, niſi Prælatus dictam ſuſceptionem ratam haberet.

Nota hic obiter, quòd ſi aliquis Laicus, vel Oblatus 9
alicuius Congregationis ad Clericatum aſcendat extra Obedientiam Prælatorum Ordinis, etiamſi vſque ad Sacerdotium fuerit promotus, poſtquam reuerſus fuerit, omni honore clericali priuari debet, nec permitti, vt canonicum perſoluat officium, ſed reduci debet ad priſtinum omnino ſtatum, ita conceſſit Leo X. vt referunt Paſſarell. *in not. 21. priuileg.* Caſamb. *in compend. verbo Laici Fratres, num. 4.* & *verbo Ordines ſacri, n. 4.* Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 42. art. 19.* Portellus *in dub. regul. verbo Hora canonica, num. 4.* & Peirin. *de Prælat. reg. tom. 2. q. 3. cap. 7. num 27.*

QVÆSITVM XXVI.

Vtrùm Abbas poſſit Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.

SVMMARIVM.

1 *Dimiſſorias literas Abbates dare nequeunt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis.*

2 *Prælatus qui eſt Ordinarius priuatiuè ad Epiſcopum, ac habet ius viſitandi, & Synodum congregandi, poteſt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere.*

3 *Abbas habens territorium ſeparatum cum plena iuriſdictione, tam in Regulares, quàm in ſeculares, poteſt*

teſt dimiſſorias literas concedere etiam Clericis ſecularibus.

4 *Capitulum, quod priuatiuè ad Epiſcopum habet auctoritatem & ius viſitandi, & congregandi Synodum, dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet.*

OLim Abbates, & alij exempti poterant literas dimiſſorias ſubditis ſecularibus concedere, vt patet ex *cap. nullus, de temp. Ordinat. in 6.* & *ibi* Ioan. Andr. *num.* 2. Anchar. *num.* 3. & Franch. *num.* 5. Hodie verò per Concilium Tridentinum *in prædicta ſeſſ.* 23. *cap.* 10. hoc
1 fuit expreſsè prohibitum, cum derogatione omnium priuilegiorum, præſcriptionum, aut conſuetudinum, etiam immemorabilium, vt patet ex verbis *d. cap.* quæ ſunt hæc. *Nec ipſi Abbates, & alij exempti literas dimiſſorias aliquibus Clericis ſecularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant: ſed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius Sacroſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, intra quorum Diœceſis fines exiſtunt, pertineat; non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus, etiam immemorabilibus.* Ex quibus affirmat Henriq *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 22. §. 3. nullum Prælatum, præter Epiſcopum, etiam quòd iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem contentioſam, & voluntariam habeat, poſſe Clericis ſecularibus dictas literas impartiri, quod in terminis reſoluit Rota *in vna Vrbinaten. Parochialis,* 14 *Decembris* 1592 *coram Bianchetto.* Limitatur
2 tamen, niſi huiuſmodi Prælatus eſſet Ordinarius priuatiuè ad Epiſcopum, ac haberet ius viſitandi, & Synodum congregandi, contra quem non intrare diſpoſitionem Concilij Trident. defendit Gratian. *diſc. ept. forenſ. tom.* 2. *cap.* 127. relatus à Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rub.* 9. *cap.* 8. *num.* 4. quos refert, & ſequitur D. Auguſtin. Barboſ. *de offi cio, & poteſtate Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 7. *num.* 8. & deciſum fuit in *vna Salamantina iuriſdictionis, die* 9. *Maij,* 1594. *coram Cardinali Seraphino, quæ in fine Operis erit, deciſ.* 117.

Supradictus Dominus meus Auguſtinus Barboſa, *in*
3 *tract. de iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 62. notat, quòd ſi Prælatus inferior habens territorium ſeparatum cum plena iuriſdictione in omnes homines tam de clero, quàm de populo, & Epiſcopus omne ius, & omnem iuriſdictionem, & correctionem, quæ eidem competebant, à ſe penitùs abdicauerit, nullúmque ius in eis retinuerit, quoad omnes ſui Officij Epiſcopalis indigentias, ſed eas à quocumque voluerit Epiſcopo recipiendi, illi tribuerit facultatem per donationes Apoſtolicis confirmationibus munitas, putat, quòd tunc Prælatus inferior poteſt concedere literas dimiſſoriales Clericis ſubditis, & non eſſe adeundum viciniorem Epiſcopum, vt habetur per Rotam *in Nullius, ſeu Squillacen. iuriſdictionis,* 4. *Martij* 1616 *coram Martino Andrea,* & *in alia coram eodem,* 15. *Ianuarij* 1618. vbi reſpondetur ad obiectionem, quòd quamuis Epiſcopus non poſſit ex toto Eccleſiam à ſe eximere, & alteri ſubiacere. Hoc tamen intelligitur, vbi ſolus ipſe hoc facit, ſecùs verò quando confirmatio Apoſtolica ex ſcientia certa intercedit, vt latiùs *in deciſ.* patet. Vnde cùm Patres Carthuſiani ſupplicarent S. Congregationi Eminentiſſimorum Cardinal. negotiis Epiſcoporum, & Regul. præpoſitorum pro reuocatione cuiuſdam Ordinis ab eadem S. Congregatione emanati, & directi Priori Monaſterij S. Stephani de Buſcho, ne auderet dimiſſorias concedere ad Ordines ſubditis ſecularibus eiuſdem Monaſterij, attento quòd deciſionibus, & ſententiis Rotalibus fuerat iam reſolutum, dictum Monaſterium habere proprium territorium, & in ſuos ſubditos exercere omnimodam iuriſdictionem. *Eadem igitur Sacra Congregatio,* Eminentiſſimo Gyptio referente, *cenſuit, reuocandam, & tollendam eſſe, prout præſentis decreti virtute reuocat, & tollit ſuſpenſionem, per quam prædicto Priori Carthuſien. Monaſterij S. Stephani de Buſcho, ab eadem S. Congregatione prohibitum fuit, ſub die* 21. *Februarij* 1631. *concedere literas dimiſſoriales ad Ordines ſubditis propriis ſecularibus. Romæ, die* 18. *Iunij* 1632. Hanc declarationem refert idem Barboſa *loco cit.* vbi *num.* 61. refert aliam declarationem eiuſdem Sacræ Congregationis tranſmiſſam Epiſcopo Nicaſtren. 24. Ianuarij 1595. & aliam ad Epiſcopum Cauen. directam ſub die 5. Maij 1585. quæ declarationes non obſtant ſupradictæ declarationi, in fauorem S. Stephani prædicti de Buſcho.

Si dicas, quòd extat alia declaratio eiuſdem S. Congregationis ab eodem Auguſtino, *loco cit.* allata ſub die 22. Februarij 1635. ſub his verbis.

S. Congregatio Concilij cenſuit, licere Epiſcopis vicinioribus Ordines conferre ſubditis ſecularibus Abbatum, & aliorum inferiorum, etiam nullius Diœceſis, ſeu literis teſtimonialibus eorumdem Abbatum, & aliorum inferiorum, niſi primùm intelligatur de congruentia, quæ expoſtulat, vt vicinior Epiſcopus Ordines non conferat illi, cuius vita, & mores ſibi ignoti ſunt, ſecundam verò de neceſſitate.

Quæ declaratio non videtur contraria ſupradictæ declarationi pro Priore S. Stephani de Buſcho, propter rationes à Barboſa *ſupra* deductas, & in dictis deciſionibus Rotæ Romanæ allatas.

Contra Capitulum, quod priuatiuè ad Epiſcopum 4
habet auctoritatem, & ius viſitandi, & congregandi Synodum, non intrat ſimiliter diſpoſitio Concilij Trid. *ſuprà* relata, *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. vt literæ dimiſſoriæ Clericis ſecularibus non concedantur, ita Stephanus Gratianus *diſc. ept. forenſ. cap.* 112. Campanil. *in diuerſ. iur. can. rubr.* 9. *cap.* 9. *n.* 4. Auguſtinus Barboſa *de poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 8. *num.* 8.

QVÆSITVM XXVIII.

Vtrùm Abbas poſſit Nouitiis literas dimiſſorias dare.

SVMMARIVM.

1 *Dimiſſorias literas Abbates Nouitiis concedere non poſſunt.*

2 *Dimiſſorias Nouitiis concedere poſſunt Abbates habentes ſpeciale priuilegium concedendi illas ſuis Monachis, vt à quocunque Epiſcopo Ordines ſuſcipiant, &* num. 3.

REſpondeo non poſſe Abbatem literas dimiſſorias 1
Nouitiis concedere, ſed eas dare pertinebit ad proprium Epiſcopum. Ratio eſt, quia Abbas non habet circa illos omnimodam poteſtatem, ſed tantummodò neceſſariam ad bonum regimen, & finem probationis, & quoad hoc tantùm ſunt exempti ab Epiſcoporum iuriſdictione; ſed ad finem probationis in Religione non eſt neceſſarium, quòd Abbas poſſit eis concedere literas dimiſſorias ad ſuſcipiendos Ordines ab Epiſcopo, maximè cùm expediat Nouitios non ordinari, imò præceptum ſit in aliquibus Religionibus; ita docent Suar. *de Relig. tom.* 2. *lib.* 6. *de voto, cap.* 11. *num.* 9. Henriq. *in ſumm. lib.* 10. *de Sacrament. Ordin. cap.* 23. *num.* 3. *in comment. lit. G.* & *lib.* 14. *de irregul. cap.* 9. *num.* 2. Vgolin. *tract. de poteſt. Epiſcop. cap.* 26. §. 20. *num.* 7. Nald. *verb. Nouitius, n.* 8. Sanch. *in Decalog. lib.* 4. *c.* 39. *num.* 21. & *lib.* 6. *c.* 10. *in fine,* Bartholom. de Vecch. *in praxi pro Nouit. recipiend. diſput.* 11. *dub.* 8. *n.* 3. Tamen Religionum Prælati habentes ſpeciale priuilegium concedendi ſuis Monachis dimiſſorias literas ad quemcunque Epiſcopum, licet in illo non exprimatur, quòd illud valeat Nouitiis communicare,

poterunt

poterunt tamen etiam Nouitiis illas, vt à quocumque Epiſcopo ordinentur, ſicuti cæteris Monachis profeſſis, concedere. Probabile eſt enim Nouitios Religionis priuilegiis gaudere, vt tradunt Molin. *tom. 2. de iuſt. diſp.* 138. *§ præter hos*, Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *c.* 2. *quæſt.* 2. quare ita ſentiunt Sanch. *d. c.* 10. *in fine*, P. Ioan. Baptiſt. Tiber *c.* 7. *inſtruct. pro ordinand. quæſt.* 50. Bartholom. de Vecchis *loco citato, verſ. ſi verò.*

Verum quidem eſt, quòd non ſatis conſequenter loquitur Vecchius *loco ſuprà citato*, qui *n.* 2. aſſerendo poſſe abſolutè Prælatum Ordines conferre Nouitio, deinde *num.* 3. *verſ. dixi*, videtur magis inclinare in ſententiam denegantem Prælato auctoritatem concedendi literas dimiſſoriales Nouitio, vt ab Epiſcopo ordinetur; etſi enim hoc verum eſſe poſſet in Prælato, qui non habet priuilegium Ordines conferendi, tamen in habente tale priuilegium, ſi, vt ipſe aſſerit, poteſt Nouitium ordinare, ad eundem etiam ſimpliciter ſpectabit, Nouitio literas dimiſſoriales concedere, iuxta ſuprà determinata *quæſito* 22. 23. 24.

Hinc Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 5. *cap.* 16. *num.* 17. ad
3 tollendas omnes difficultates, quæ in hoc caſu oriri poſſent, aſſerit, conceſſum eſſe priuilegium Societati Ieſu, concedendi literas dimiſſoriales profeſſis, etiam cum ampliatione communicationis ad Nouitios, eóque priuilegio gaudere omnes Superiores Religionum, quæ cum ipſa Societate in priuilegiis communicant, in quo caſu ſicuti noſtra Vallumbroſana communicat ex indulto Pij V. & aſſerit Diana *tract.* 2. *de dub. regul. reſol.* 7. ſuam cum prædicta Societate, & ferè omnes alias Religiones communicare, tuta conſcientia poſſent Superiores Religionum, ſi neceſſitas, aut aliqua iuſta cauſa id expoſceret, dare literas dimiſſoriales ſuis Nouitiis, vt ab Ordinariis promouerentur ad Ordines, abſque ſcrupulo incurrendi ſuſpenſionem, quam, ſed falsò, dicit Peregrinus *in comm. conſtit. Clericor. Regul. Theatin. part.* 1. *cap.* 4. *liter. A* §. 1. latam eſſe à Concil. Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 10. Concilium enim *ibidem* non derogat talibus priuilegiis; vt aſſerit Diana *loco ſuprà citato*.

Nec huic doctrinæ aduerſatur Naldus *in ſumma, verbo Nouitius, num.* 8. Vgolin. *de poteſtate Epiſc. cap.* 26. §. 20. cum aliis aſſerentibus, munus concedendi literas dimiſſoriales eſſe tantùm Epiſcoporum: nam ipſi, & iura per eos citata non attendunt ad caſum priuilegij, ſed loquuntur tantùm de iure communi.

QVÆSITVM XXVIII.

Vtrùm Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus poſſit ſuis Monachis literas dimiſſorias dare.

SVMMARIVM.

1 *Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere.*
2 *Dimiſſorias concedere eſt actus iuriſdictionis.*
3 *Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, poteſtas concedendi dimiſſorias deuoluitur ad Priorem Clauſtralem.*

1 REſpondeo Abbatem excommunicatum, vel ſuſpenſum declaratum non poſſe huiuſmodi dimiſſorias literas ſuis Monachis concedere; quia concedere ſubditis licentiam recipiendi, & Epiſcopis conferendi Ordines, eſt actus iuriſdictionis; dans enim huiuſmodi licen-
2 tiam, alteri iuriſdictionem ſuam demandat, qui eſt actus iuriſdictionis, vt notauit Sanch. *de matrimon. lib.* 3. *diſp.* 22. *num.* 9. Suarez *de cenſ. tom.* 5. *diſp.* 14. *ſect.* 2. *num.* 6. & 7. Sed ita excommunicatus non poteſt validè actus iuriſdictionis exercere, *cap. exceptionem, de except. cap. aduerſùs, verſ. quia vero, de immunit. Eccleſ. cap.* 1. *de offic. Vicar. num.* 6. iuncta gloſſ. *in verb. vigorem*, quia excommunicatus ab omnibus actibus legitimis repellitur, *cap. licèt, de ſentent. excommunicat. in* 6. Ergo non poteſt licitè dimiſſorias concedere; quòd ſi id faceret, tales dimiſſoriæ non valerent, & per conſequens cum illis ordinati inciderent in pœnas contra Ordinatos ſine licentia. Ita Piaſec. *in prax. noua Epiſcop. part.* 1. *c.* 1. *n.* 13. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part.* 2. *alleg.* 7. *num.* 5. Homobon. *commentar. reſolut. tract.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 6. P. Ioan. Baptiſta Tiber. *cap.* 7. *inſtruct. pro ordinand. qu.* 52.
Hanc autem poteſtatem in tali caſu puto deuolui ad 3
Priorem Clauſtralem, vel alium ipſius Abbatis Vicarium, ad quem deuoluitur tota iuriſdictio in ſubditos Conuentus mortuo, vel abſente Abbate, vel per eius officij ceſſationem, quia concedere huiuſmodi dimiſſoriales literas eſt actus iuriſdictionis, vt cum Sanch. & Suar. *ſuprà* probauimus.

QVÆSITVM XXIX.

Vtrùm literæ dimiſſoriæ expirent per mortem, vel ceſſationem Abbatis, qui eas conceſſit.

SVMMARIVM.

1 *Dimiſſoriæ ſemel conceſſæ ſemper valent, nec concedentis morte, vel ceſſatione ab officio expirant, niſi per ſucceſſorem reuocentur.*
2 *Gratia, vel fauor non expirat morte concedentis.*

REſpondeo, quòd literæ dimiſſoriæ ſemel conceſſæ
ſemper valent, nec morte, vel ceſſatione officij con- 1
cedentis expirant, niſi per ſucceſſores reuocentur, ita Cardinalis Zabarella communiter receptus *in Clement. final. poſt num.* 9. *quæſt* 5. *de elect.* Nauar. *in cap. placuit, n.* 34. *&* 163. *de pœnit. diſtinct* 6. *& conſ.* 5. *tit. de reſcript. in noua edition.* Rebuff. *in praxi de benefic. tit. de formaliter dimiſſor. num.* 43. Henriq. *in ſumm. lib.* 10. *cap.* 21. *§ fin.* Homobon. *in comment. reſolut. tractat.* 2. *cap.* 1. *quæſt.* 7. & alij, quos citant, & ſequuntur D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *allegat.* 7. *num.* 23. & P. Ioannes Baptiſta Tiber. *c.* 7. *inſtruct. pro ordinand q.* 53.
Horum ratio eſt, quia gratia, vel fauor non ceſſat ob 2
mortem concedentis, per text. *in cap. ſi cui nulla, de præbend. in* 6. *& cap. ſi ſuper gratiam, de offic. Iudic. de leg. eodem lib.* 6.

QVÆSITVM XXX.

Sub quo titulo debeat Abbas ſuos ſubditos, in quos iuriſdictionem habet, ad Ordines promouere facere.

SVMMARIVM.

1 *Titulus nullus ad minores Ordines, neque Regularibus, neque ſecularibus Clericis eſt neceſſarius.*
2 *Titulus ad maiores Ordines neceſſariò requiritur, & eſt triplex*, num. 3.
4 *Regulares ordinantur ad titulum paupertatis.*
5 *Monaſterium tenetur alere ſuos Monachos.*
6 *Nouitij non poſſunt, abſque titulo patrimonij, vel beneficij, ſacris Ordinibus inſigniri. Quod habet*

locum

locum tam in non profeſſis, quàm in nulliter profeſſis, num.7.

8 *Clerici Societatis Ieſu, quos Scholares vocant, ordinari poſſunt titulo paupertatis, ſicut alij Regulares.*

9 *In aliis Religionibus non admittuntur Regulares ad Ordines, niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem.*

1 QVod dicimus, *ad ſacros Ordines*, ad minores enim Ordines nullus titulus, nec Regularibus, nec ſecularibus Clericis eſt neceſſarius; quamuis enim antiqui canones etiam in promouendis ad minores Ordines titulum exigant, *cap.1.diſt.70. & cap.2.de prebend.cum ſuis gloſſis*, tamen conſuetudo obtinuit, vt nullus in eis titulus exigatur, vt teſtatur Vgolin. *de irregularit. cap. 61. num* 2. Petrus de Ledeſma *in ſumm.part.1 de Sacrament. Ordin cap.7. ad fin.*Nauar.*conſ.14. incip. Quæſitum eſt, num.1. tit.de tempor. Ordination.* Nicol.Garc. *de benefic. part.2.cap.5.n.4.cum ſeq.* Campanil *in diuerſ.iur. canon. rub.8.cap.1 n.5* Homobon. *commentar. reſolut. tract 2. cap.1. quæſt.*20 & alij, quos citat, & ſequitur D. Auguſtin. Barboſ. *de officio, & poteſtate Epiſcop.part.2. alleg.19. num.* 3. & hanc conſuetudinem approbaſſe videtur Concilium Tridentinum *ſeſſ. 21. de reformat. cap. 2.* dum in ſacris tantùm Ordinibus titulum exigit.

Ad maiores autem Ordines neceſſariò requiritur ti-
2 tulus, ne, cum Ordinis dedecore mendicet infelix in plateis Clericus,& ſeruili operi mancipatus, publicè à quolibet poſcat eleemoſynam, vt legitur in *cap.Diaconi ſunt.§.nunc autem* 93. *diſt.* & Concilium Tridentinum *loco citato* hæc expreſſa habet verba: *Statuit ſancta Synodus, ne quis deinceps Clericus ſecularis, quamuis alias ſit idoneus, moribus, ſcientia, & ætate, ad ſacros Ordines promoueatur, niſi prius legitimè conſtet, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficiat pacificè poſſidere, &c. Patrimonium vero, vel penſionem obtinentes, ordinari poſthac non poſſint, niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendos pro neceſſitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum, eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem vere ab eis obtineri, taliaque eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentandam ſatis ſint, &c.*

Ex quibus verbis clare habetur, nullum Clericum ſine titulo, vel beneficij, vel penſionis, quam in beneficij titulum refero, vel patrimonij, ordinari poſſe; & ſimpliciter loquendo ex communi aſſerto Doctorum, nullus ſine aliquo titulo ordinari poteſt.

Hic autem titulus eſt triplex. Primus eſt beneficij. Se-
3 cundus eſt patrimonij, ad quem titulum ordinandi ſunt Clerici ſeculares. Tertius eſt titulus paupertatis, & ſub
4 hoc ordinantur Regulares perſonæ, quia cùm Monaſterium teneatur alere ſuos Monachos, Panormit. *in cap.ſuper Ordinatis,n.10. de prebend.* profeſſio loco beneficij, vel patrimonij ſuccedit, ita Concilium Calcedonen. *relatum in cap.neminem 70. diſtinct.* & ſupponit Pius V. *in Conſtit.incip Romanus Pontifex*, quam edidit anno 1568. pridie Idus Octobris, quæ in ordine eſt 75. Concilium autem Tridentinum *dicto cap.* loquens de titulo requiſito in ordinandis ſacris Ordinibus, de Clericis ſecularibus tantùm ſermonem habet. Atque ita firmant Henriquez *in ſum.lib 10.cap. 17. §. 3.* Bonacin. *de Sacrament. diſput.8. quæſt vnic. punct.5. num.31.* Reginald. *in prax lib.30. tract.1. num.34.* D. Auguſtin. Barboſ. *dicta alleg. 19. num 4.* Homobon. *dicto cap. 2. quæſt. 22.*
6 & communiter omnes. Nouitij autem non poſſunt, abſque titulo aliquo patrimonij, vel beneficij, ſacris Ordinibus inſigniri, per ſupradictam Bullam Pij V. vbi ſupradictum decretum Concilij loquens de titulo requiſito in Clericis ſecularibus, extendit ad omnes, & ſingulos, etiam cuiuſcumque Ordinis Clericos Religioſos, ſiue ſeculares more Religioſorum viuentes in communi,& non profeſſos; quæ Bulla ſcitu neceſſaria in hac re ponitur in fine quæſiti, & ita ſecundum eam reſoluunt Ricc. *in praxi for.Eccleſ.deciſ.312. num.2.* Vgolin. *de poteſtat.Epiſcop.cap.26.§.8 num.1. verſ.hæc autem Regula*: quæ conſtitutio habet locum tam in non pro-
feſſis, quàm in nulliter profeſſis, vt definiuit Rota *in vna* 7
Vrgellen Canonicatus 3. Martij 1595. coram Blanchetto, quam refert & ſequitur Garc. *dicto cap.5. num.11 & 12.* tenet Ricc. *in deciſ.Curiæ Archiepiſcop. Neapolit. part.2. deciſ.283. & in praxi for. Eccleſ.dicta deciſ.312. num.3. in 1. edit. & reſolut. 270. num. 2. in 2. edit.* vbi *num* 3. cum Marol. *de irregul. lib.4. cap. 15. num. 1.* reſoluit, Regulares non profeſſos, ita ordinatos ſine titulo in illo Ordine miniſtrantes fieri irregulares. Idem ſequitur prædictus D. Auguſt. Barboſ. *dicta alleg. 19. num.5.& 6.*

Reſtat difficultas de Clericis Societatis Ieſu, quos Scholares vocant, qui licèt ſint verè Religioſi,& emiſerint profeſſionem trium votorum Religioni eſſentialium, quia tamen hoc irreuocabiliter fecerunt, & ſimpliciter à Societate egredi poſſunt, immò etiam expelli, videtur Decretum Concilij ſupracitatum, & Conſtitutionem Pij V. infrà poſitam contra eoſdem Religioſos pugnare, quòd videlicet ordinari non poſſint ſine titulo patrimonij, vel beneficij, nec eis ſufficiat titulus paupertatis, quem Regularibus irreuocabiliter profeſſis ſufficere aſſerit communis opinio ex Nauar. *in Manual.cap.27.n.258.*

Veruntamen his non obſtantibus, Religioſi Socie- 8
tatis Ieſu, qui ſolummodo primam profeſſionem fecerunt, & tria vota ſimplicia emiſerunt, ordinari poſſunt, & debent, ſine aliquo titulo patrimonij, vel beneficij, ſed eis ſufficit ſolus titulus paupertatis, ſicuti alijs Regularibus irreuocabiliter profeſſis. Probatur, nam ſi quid obſtaret, maximè Concilij Decretum, & prædicta Conſtitutio, ſed hæc non extenduntur ad Religioſos
Regulares propriè dictos; ergo nec ad Religioſos Socie- 9
tatis Ieſu, quos, poſtquam emiſerunt primam profeſſionem,& tria vota ſimplicia, eſſe propriè Regulares Religioſos definiuit Gregorius XIII. in *ſua Conſtit.* quæ incipit: *Quanto fructuoſius*, ſub Datum Romæ Calend. Februarij 1582.& in alia, quæ incipit: *Aſcendente Domino*, 8. Cal. Iunij 1584. vt teſtatur Auguſtin. Barboſ. *de iure Eccleſ.lib.1.cap.41.num.191.* quod etiam fatentur multi Doctores, qui poſt prædictas Conſtitutiones ſcripſerunt, vt Nauar. *comm.1. de Regul. num.19.* Mandoſ. *conſil.13.n.3.* Emanuel Roder. *qq. regul. tom.1.q 1.art.4.* Carolus Tapia *in authent. ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.10.num.8.C. de Sacroſ. Eccl.* Azor. *inſtit. moral. p.1. lib.13 cap.7.* Ioan de la Cruz, *de ſtat. relig. lib.1. cap.2. concl 5.* Nicolaus Garzias, *de benef. part.7.cap.10.n.53.* Aldret. *in alleg.pro omnimod.regul.exempt.part.2.c.7. n.5.* Sanchez *de matrim.lib.7.diſp.25.n.15.* Rota *in nullius,ſiue Caputaquen. penſionis 18. Aprilis 1616.coram Martino Andrea.*

Neque obſtat conſtitutio Pij V. nam poſt prædictam conſtitutionem Gregorius XIII. declarauit prædictum Concilij decretum renouatum, & confirmatum in tali conſtitutione, non extendi ad Religioſos, qui in Societate prædicta emiſerunt tria vota ſimplicia, vt ex ſequenti Bulla videre poteris.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad futuram rei memoriam.

EX Sedis Apoſtolicæ benignitate prouenire dignum eſt, vt Regularia inſtituta pro Religionum qua-

tumlibet ſalubri directione edita illibatam obtineant roboris firmitatem. Cùm itaque inſtituto Clericorum Regularium Societatis IESV, quod per fel. rec. Paulum III. & Iulium etiam III. prædeceſſores noſtros approbatum, & confirmatum fuit, cuique per Sacrum Concilium Trid. derogatum minimè extitit, inter alia expreſsè caueatur, quòd ſocij omnes, etiam qui in ſacris fuerint, horis canonicis recitandis ſatisfeciſſe cenſeantur, ſi eas iuxta vſum Romanæ Eccleſiæ ſinguli priuatim, & particulariter, & non communiter, ſeu in Choro recitauerint. Necnon, vt ij, qui in eadem Societate tria paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ vota emiſerint ad omnes etiam ſacros, & Presbyteratus Ordines de licentia pro tempore exiſtentis ſui Præpoſiti Generalis, etiam antequam ſolemnem profeſſionem emiſerint, promoueri valeant. Nos conſiderantes Religionem prædictam vberrimos fructus ad Dei laudem, ſanctæ Catholicæ Fidei propagationem per vniuerſum Orbem dediſſe, meritóque in ſuis piis inſtitutis confouendam eſſe, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia; ſociis prædictis, vt horas canonicas ſinguli, & priuatim iuxta vſum Romanæ Eccleſiæ, non autem communiter, ſeu in choro recitare teneantur; quo acriùs ſtudiis, lectionibus, & Prædicationibus intendere poſſint, necnon, vt ij, qui tria vota prædicta in eadem Societate emiſerint, de licentia ſui Præpoſiti Generalis ad Sacros, etiam Presbyteratus Ordines, etiam ante ſolemnem profeſſionem emiſſam, dummodo aliàs ætate, moribus, & doctrina idonei ſint, promoueri valeant, inſtituta prædicta approbantes, tenore præſentium auctoritate Apoſtolica, quatenus opus ſit, de nouo concedimus, non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, & in ſpecie Conſtitutione Pij prædeceſſoris noſtri, qua decretum Concilij Trid. quod incipit, *Cùm non deceat*, ad Clericos Regulares non profeſſos extendit, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die vltima Februarij, 1573. Pontificatus noſtri anno 1.

Neque item obſtat, quòd huiuſmodi Religioſi poſt primam profeſſionem poſſint relinquere Societatem, vel etiam expelli, atque ita cum ſiti etiam Ordinis, & ſtatus dedecore cogantur mendicare, nam mali euentus ſecundùm regulam iuris *l. inter ſtipulam*, *§. ſacro*, *ff de verb. oblig.* cùm per accidens eueniant, non veniunt in conſiderationem.

Hinc conſultò, ſecundùm conſtitutiones Apoſtolicas, & ſtatuta illius Congregationis, & Societatis tales Religioſi habent, vt poſſint retinere bona ſua, & beneficia, ne poſtea dimiſſi, eis priuati remanerent, vt *in conſtit. Societ. part. 4. cap. 4. lit. E.* Quæ ratio expreſsè legitur in Conſtit. Greg. XIII. quæ incipit: *Aſcendente Domino*; & hoc ſpeciale his temporibus in hac tantùm Religione reperitur, quod eſt diuerſum ab aliis Religionibus, vt in puncto tradunt Vaſq. *part. 1. tom. 2. diſp. 155. n. 104.* Molina *de iuſtitia, tract. 2. diſp. 139. column. 3.* Leſſius *in ſimili tract. lib. 2. cap. 4. dub. ... n. 27.* Ribadeneira *in tract. de ratione inſtituti Societ. cap. 18.* Nicolaus Garzias *de benef. part. 7. c. 10. n. 62.*

9 In aliis autem omnibus Religionibus non admittuntur ad Ordines, neque minores, neque maiores, niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem, ſeruatis de iure ſeruandis, ac ſpecialibus gratiis Sedis Apoſtolicæ prædictis Religionibus conceſſis: dummodo aliàs, qui ordinandi ſunt, ætate, moribus, doctrina idonei ſint, aliiſque qualitatibus, & conditionibus, vt decet Dei Miniſtros inſigniti, & ſic in omnibus prædictis Religionibus ſint, & in venerabili Societate IESV ad vnguem videtur obſeruata nouiſſima huius Summi Pontificis Vrbani VIII. Conſtitutio, cuius tenor eſt.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Secretis æternæ prouidentiæ conſiliis, nullo noſtrorum ſuffragio meritorum, ſpeculatores domus Iſraël, in ſublimi Apoſtolatus culmine conſtituti, eò potiſſimum Pontificiæ ſedulitatis officia conuertenda eſſe arbitramur, vt qui in ſortem Domini vocantur, Chriſtique militiæ dant nomen, ſpiritualem Eccleſiæ tranquillitatem non perturbent; ſed pacem confirment, vires augeant, ac tam ſtrenue ſe gerant, vt ipſam terribilem quaſi caſtrorum aciem ordinatam inferæ poteſtates, ac Principes tenebrarum quotidie magis perhorreſcant. Hæc autem quantò impenſiùs fieri optamus, tanto maiori indignatione irreligioſam quorumdam impudentiam deteſtamur, ac ſacrilegam temeritatem execramur, qui Sacros Canones, Summorúmque Pontificum decreta non verentes, Clericales Ordines illegitimè ſuſcipiunt: ac dum in eccleſiaſticorum Miniſtrorum cœtum per nefas irrepunt; Dei cultui, animarum ſaluti, omnibúſque ad optimum Chriſtianæ Reipublicæ regimen pertinentibus, plurimum obeſſe noſcuntur. Aliàs ſiquidem fel. rec. Clemens Papa IV. prædeceſſor noſter volens periculis animarum eorum obuiare, qui vinculo excommunicationis adſtricti, aut apoſtatæ, ſeu irregulares, vel alias Ordinum ſacrorum ſuſceptione indigni, ſuam patriam, in qua de his haberetur notitia, fugientes, ſe in remotis partibus faciebant ad huiuſmodi Ordines promoueri: ſtatuit, vt nullus Epiſcoporum Italiæ de cætero aliquem vltramontanum Clericum ordinare præſumeret, niſi ab eodem Clemente prædeceſſore, vel ab Epiſcopo (de cuius Diœceſi traxerat originem,) ordinandus, vel in eius Diœceſi beneficiatus exiſtebat, per eius patentes literas cauſas rationabiles continentes quare ipſum nolebat, aut nequibat ordinare, ſpecialem licentiam haberet: eos verò, quos contra præmiſſa contigiſſet ordinari, manere voluit abſque ſpe diſpenſationis ſuper hos à Sede Apoſtolica obtinendæ ſuſpenſos, ac ordinantes condigna pœnitentia puniri. Cùm autem, non ſine graui animi noſtri moleſtia, nobis innotuerit quamplures vltramontanos ſuæ ſalutis immemores, Deique timore poſtpoſito, ad Ordines prædictos cum falſis dimiſſorialibus literis, ſeu etiam cum titulo patrimonij ficto, vel fiduciario, ſeu etiam falſo, cum maximo bonorum omnium ſcandalo ſe promoueri feciſſe. Nos innumeris, quæ ex minùs canonica Clericorum ordinatione huiuſmodi proueniunt, malis, quantum Nobis ex alto conceditur, prouidere volentes, prædictam Clementis prædeceſſoris Conſtitutionem, cum omnibus, & ſingulis in ea contentis approbantes, & innouantes, Motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in Italia exiſtentibus tenore præſentium prohibemus, ne quouis prætextu, & ex quacunque cauſa, Hiſpanos, Luſitanos, Gallos, vel Germanos, aliósque quoſcunque vltramontanos, & ex quibuſuis locis extra Italiam oriundis, non ſolùm ad Sacros, ſed neque etiam ad minores Ordines, vel Clericalem characterem promouere audeant, ſeu præſumant, niſi dimiſſoriales ſuorum Ordinariorum literas a noſtris, & huius ſanctæ Sedis Nuntiis, ſeu Collectoribus in illis partibus commorantibus, recognitas, probatas, & ſubſcriptas habeant: eorúmdémue Nunciorum, ſeu Collectorum ſubſcriptiones à dilecto filio noſtro in Alma Vrbe, Vicario in ſpiritualibus Generali ſimiliter examinatæ, recognitæ, & probatæ fuerint: alias promouentes ad annum ab exercitio Paſtoralium: promoti perpetuæ ſuſpenſionis pœnam, abſque

ſpe

ſpe diſpenſationis à Sede Apoſtolica obtinendæ, incurrant eo ipſo. Inſuper promotos huiuſmodi, ac etiam eos qui cum falſis, vel fictis, aut fiduciariis patrimonij titulis ſcienter ſe ad Ordines huiuſmodi promoueri fecerint, non ſolum prædictis, verum etiam maioribus arbitrio noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis infligendis pœnis: Italos verò, ſi quos inpoſterum Clericali charactere inſigniri, vel ad minores Ordines promoueri, ab alieno Epiſcopo, cum falſis dimiſſoriis contigerit, etiam ſi qualitatibus per Concil. Trid. decretum, *c. 16. ſeſſ. 23.* requiſitis prædici ſint: Nihilominus (ſequuta tamen prius deſuper Iudicis Eccleſiaſtici declaratione) fori priuilegio minime gaudere, ſed ſeculari iuriſdictioni, vt anteà, plane in omnibus ſubiacere, & ſubiectos eſſe reſpectiue volumus; ſicque & non aliter per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Auditores (ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his a quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. In contrarium facien. non obſtantibus quibuſcunque. Per præſentes autem Conſtitutioni rec. mem. Pij Papæ II. prædeceſſoris noſtri contra male promotos editæ nullatenus derogare intendimus: ſed illam cum omnibus, & ſingulis in ea contentis in ſuo robore, & efficacia permanere; perinde ac ſi præſentes non emanaſſent, decernimus. Vt autem præſentes literæ ad omnium notitiam facilius deuenire poſſint, Volumus, quòd illæ, ſiue earum exempla, in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranen. ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, vt moris eſt, affixæ, omnes & ſingulos, quos illæ concernunt, perinde arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique intimatæ fuiſſent; quodque earundem tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in iudicio, & extra illud vbique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 12. Decembris, 1624. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

☞ PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex Sacrorum Conciliorum auctor, & interpres, illa, quæ in huiuſmodi Conciliis a prudentibus Patribus in Spiritu ſancto legitimè congregatis ſalubriter ſancita ſunt, pro ſui Paſtoralis officij debito, dum æquitas, honeſtas, & decus ſuadet, ſicuti declarare, & moderari, ita etiam ad alios caſus extendere conſueuit.

Sanè cùm non deceat diuino miniſterio adſcriptos cum Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, à ſacro Trident. Concilio inter alia decretum fuit, ne quis deinceps Clericus ſecularis, quamuis alias moribus, ſcientia, & ætate eſſet idoneus, ad ſacros Ordines promoueretur, niſi prius legitimè conſtaret, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficeret, pacificè poſſidere, vel aliàs ordinari non poſſet, niſi iuxta decreti, ab ipſo Concilio deſuper editi, formam, & tenorem.

Cùm autem nulla in huiuſmodi decreto Religioſorum Clericorum mentio facta fuerit, ac prætèrea nonnulli, vt moleſtè accepimus, certorum Ordinum religioſi, Canonicive Clerici, intra clauſtra Monaſteriorum, ſeu domorum, more regularium in communi viuentes, qui nunquam, ſeu non niſi ad certum tempus profeſſionem emittunt, & ex clauſtro exire, vel dimitti, ad ſeculum redire liberè, & licitè poſſunt, religionis prætextu abſque titulo ſufficientis beneficij, nec iuxta dicti decreti tenorem, ad ſacros Ordines ſe promoueri prætendunt, & a nonnullis Epiſcopis paſſim promoueantur, atque inde plerunque illud inconuenientiùs eueniat, vt ſic promoti, & e Clauſtro exeuntes, & per ſeculum vagantes, vel mendicare, vel ſordidum quæſtum exercere, non ſine ipſorum dedecore, ac ordinis vilipendio, & quampluribus Chriſti fidelium ſcandalo cogantur.

Nos igitur, qui ſingulorum Dei Miniſtrorum honorem, & decus, quantùm in nobis eſt, ſinceris exoptamus affectibus, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac perpetuò valitura ſanctione, decretum prædictum de Clericis ſecularibus, loquens ad omnes & ſingulos, etiam cuiuſcumque Ordinis Clericos Religioſos, ſiue ſeculares more Religioſorum viuentes in communi, aut profeſſos, harum ſerie extendimus, & ampliamus, ac Religioſis, & aliis prædictis non profeſſis, vel ad ſacros Ordines promoueri, necnon omnibus, & ſingulis VV. FF. noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus, vt Ordines ipſos huiuſmodi religioſis perſonis impendere, niſi obſeruata forma dicti decreti, Nos virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna interdicimus, & prohibemus, ac contrafacientes per annum à præſtatione talium ordinum ipſo iure ſuſpendimus. Statuentes, & decernentes promotiones quarumlibet Religioſarum perſonarum prædictarum ad Ordines huiuſmodi contra ipſius decreti Concilij Tridentini formam, etiam cuiuſuis licentiæ illis ab Apoſtolica Sede, vel illarum Superioribus cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtant, etiamſi Pontificali dignitate fungantur, vel Cardinalium honore præfulgeant, conceſſæ, prætextu factas, executione prædictorum Ordinum omninò carere, nullaſque prorſus, & irritas exiſtere, ſicque promotas perſonas in Altaris miniſterio miniſtrare non poſſe. Quinimò Miniſtrantes priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus & aliis gratiis Clericis conceſſis omninò priuari, & irregularitatis, aliaſque in dicto decreto contentas pœnas eo ipſo incurrere, a quibus niſi a Romano Pontifice, vel in mortis articulo minimè abſolui poſſint. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quorumuis Monaſteriorum, & Ordinum, etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, illorumque Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, reſtrictiuis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi alias pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illorum tenores, formas, datas, & decreta in illis interpoſita, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et vt præſentes literæ ad omnium notitiam perueniant, néve quis illarum ignorantia excuſari poſſit, Volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus præſentes literas ad valuas Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancel-

lariæ Apoſtolicæ, ac etiam in acie campi Floræ publicari, & earum exempla affigi, & imprimi, illarúmque exemplis, etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici, & ſigillo Prælati Eccleſiaſtici, vel eius Curiæ obſignatis eandem prorſus fidem adhiberi, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1568. in die idus Octobris. Pontificatus noſtri anno 3.

Poſt has conſtitutiones, libuit ad maiorem Epiſcoporũ intelligentiam, inſerere ſequẽtia decreta ſacræ Congregationis circa promouendos ad Ordines, quæ ſunt:

DECRETVM

Circa Diaconos Seluaticos in Regno Neapolitano.

SAcra Cardinalium Congregatio negotiis Regni Neapolitani Præpoſitorum certior reddita in nonnullis eiuſdem Regni Diœceſibus, Diaconos, quos vocant, Seluaticos, in maximum numerum citra Eccleſiarum neceſſitatem, ac vtilitatem excreuiſſe. Volens eorumdem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcumque occurrere, de ſanctiſſimi Domini noſtri Gregorij X V. mandato viuæ vocis oraculo deſuper habito. Diaconis Seluaticis huiuſmodi pro Eccleſiarum, & Epiſcoporum ſeruitio retineri, vel in locum quoquo modo deficientium aſſumi poſſe in Cathedralibus, ſeu Superioribus Eccleſiis, ad ſummum quatuor: in Collegiatis, vel Parochialibus, duos: in aliis verò Eccleſiis, in quibus diuina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, vnum: quos quidem Epiſcopi prorſus gratis, & tales, qui omninò per ſeipſos, non autem per interpoſitam perſonam, ſeruitium debitum præſtent: nec vllo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant: aliàs, & hi nullo gaudeant priuilegio, & eligentes iudicium Sedis Apoſtolicæ ſeuerum experientur. Eos verò priuilegio Canonis non gaudere, fori autem priuilegio in criminalibus omninò, in ciuilibus quoad corporis diſtrictionem tantùm, & immunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab aliis, durante ſeruitio, frui debere. Sed ſi alicubi maioribus vtantur priuilegiis, & immunitatibus ex legitima conſuetudine (cuius cognitionem, & declarationem in caſu controuerſiæ, eadem Sacra Congregatio ſibi reſeruat) illam debere attendi; cognitionem verò aliorum præmiſſorum ad Ordinarios pertinere, hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declarauit. Romæ 10. Kal. Iulij 1623.

Oct. Card. Bandinus. *Laur. Campegius Secr.*

DECRETVM

Circa promouendos ad primam Tonſuram, vel ad minores Ordines in Regno Neapolitano.

SAcra Congregatio Cardin. negotiis iuriſdictionalibus Regni Neapol. Præpoſitorum, iuſtis, grauibuſque adducta cauſis, de S. D. N. Greg. XV. ſpeciali ordine, viuæ vocis oraculo deſuper habito, expreſsè præcipit, & mandat omnibus, & ſingulis eiuſdem Regni Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis inferioribus, legitimam facultatem habentibus, vt antequam ad primam Tonſuram, ſiue ad minores Ordines aliquem promoueant, Parocho, ſeu alteri, cui magis expedire videbitur, committant, vt nominibus, & deſiderio eorum, qui volunt promoueri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & vita a fide dignis diligenter inquirat: & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum committentem quamprimum tranſmittat, ad hoc, vt tam ex his, quàm ex aliis ex Sacr. Concil. Trident. præſcripto *in cap. 7. ſeſſ. 23. de reform.* adhibendis diligentiis ſibi conſtet, promouendos illis eſſe qualitatibus præditos, quæ per ſacros Canones, idémque Concilium requiruntur. Quod & obſeruent in literis dimiſſoriis concedentis, in quibus exprimatur præfatas diligentias præceſſiſſe. Dictæ autem literæ dimiſſoriæ vni tantum, & certo Ordinario ad electionem concedentis in poſterum dirigantur, & pluribus directæ ſint nullæ: prædictáque vult inuiolabiliter obſeruari, donec aliud fuerit ordinatum. Si quis verò contra formam præſentis decreti fuerit ad primam Tonſuram, ſiue ad minores Ordines promotus, ab executione collati, & à ſuſceptione Superioris Ordinis perpetuò ſuſpenſus ſit; & vlteriùs condignis pœnis puniatur: Ordinans verò, vel dimiſſorias concedens vltra diuinam vltionem, quam incurret, à collatione Ordinum per annum ſuſpenſus ſit eo ipſo. Præterea iiſdem Ordinariis enixè iniungit, vt decreta per ſacros Canones, Sacrúmque Concil. Trid. & Apoſtolicas Conſtitutiones quoad delationem Clericalis habitus, & Tonſuræ, ſeruitiúmque Eccleſiæ præſtandum, ita curent per huiuſmodi Clericos obſeruari; & in eos, qui contrà fecerint, ſtatutis per ea pœnis animaduertere, vt ipſi nequeant de damnabili circa hæc negligentia redargui. Romæ 10. Kal. Iulij 1623.

Oct. Card. Bandinus.

Laur. Campegius Secr.

DISPVTATIO III.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Confirmationis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare.
II. Vtrùm Abbas poſſit Chriſma conficere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit Confirmationis Sacramentum adminiſtrare.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio eſt verum nouæ legis Sacramentum à Chriſto inſtitutum, licèt alicui non fuerit collatum ante feſtum Pentecoſtes, vt n. 2.*
3 *Materia huius Sacramenti, quæ ſit, & eius forma, num. 4.*
5 *Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas validè adminiſtrare, oſtenditur.*
6 *Confirmationis Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus.*
7 *Epiſcopi Apoſtolorum ſucceſſores dicuntur.*
8 *Abbas confirmare non poteſt.*
9 *Reſponſio ad argumenta.*
10 *Abbas ex commiſſione Summi Pontificis de conſenſu Ordinarij confirmare poteſt.*
11 *Confirmatio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſiue Sacerdotalis.*

dotalis, qui conſuetudine præſcribi non poteſt.

12 *Confirmationis collatio poteſt ſimplici Sacerdoti etiam nulla exiſtente cauſa à Summo Pontifice committi.*

13 *Abbati non Sacerdoti non poteſt committi adminiſtratio Sacramenti Confirmationis.*

1 SVPPOSITIS iis omnibus, quæ tanquam eſſentia huic Sacramento fusè tractantur à Theologis, *ad 3 p.* D.Thom.*q.72.* quòd videlicet Confirmatio ſit verum Sacramentum nouæ legis, à Chriſto Domino inſtitutum, vt habetur ex Concil.Trid. *ſeſſ.7. can.1. de Sacram. in genere*, & *de Confirm.ſeſſ.ead.can.1.* Item quòd fuerit inſtitutum, ſi non in cœna, quod ſatis probabile eſt apud Ægidium Coninch *3.part q.72. de Confirm. art.1. dub.1. num.23.* Saltem quando Chriſtus Ioan 10. dedit poteſtatem Apoſtolis remittendi peccata, illis verbis: *Sicut miſit me viuens Pater, & ego mitto vos, &c. Accipite Spiritum ſanctum*, vt aſſerunt Suarez *diſput.32.ſect.2.* quod etiam videtur aſſerere Concil.Trident *ſeſſ.6.cap.14.& ſeſſ.14. cap.1.* licet non

2 fuerit alicui collatum ante feſtum Pentecoſtes, vt ex communi DD. docet idem Coninch. *loc.cit.num 24.* & habetur Marci *vlt.* & Actor. 10 nam ante Chriſti glorificationem, quæ poſt eius in cælum aſcenſionem fuit, non conueniebat plenitudinem Spiritus ſancti, quæ in collatione huius Sacramenti habetur, cuiquam conferri,

3 Ioan.7. Item quòd materia eſſentialis remota ſit Chriſma ex oleo, & balſamo confectum, vt cum D.Thom. *3. p.q.72 art.2.* docent communiter Scriptores.

4 Suppoſita item forma huius Sacramenti, nempe, *Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in nomine Patris, &c.* Ad rem noſtram quærimus de Miniſtro huius Sacramenti, an videlicet poſſit eſſe Prælatus Epiſcopo inferior, & præcipue an Abbas habens iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem poſſit eſſe legitimus mini-

5 ſter huius Sacramenti. Videtur dicendum, quod Abbas poſſit validè Confirmationis Sacramentum adminiſtrare; primò, quia Euchariſtia eſt complementum omnium Sacramentorum, ſed Abbas, qui eſt Sacerdos (illum enim vt talem ſupponimus) poteſt ex officio illam conficere, ergo etiam Confirmationem.

Præterea ſecundò, Abbas poteſt cum oleo Chriſmatis vngere verticem, quæ eſt nobilior corporis pars, in qua vigent intellectus operationes, cur ergo non poteſt vngere frontem, quod eſt confirmare?

Tertiò, Hieronymus *in lib. aduerſus Luciferianos*, dicit, quòd ſolus Epiſcopus impoſitione manuum tradat Spiritum Sanctum, eſt potiùs propter honorem Sacerdotij, quam ex neceſſitate legis, ergo Abbas hoc Sacramentum miniſtrando peccatum committet, ſed tenebit Sacramentum.

Quartò, Gregorius ſcribens ad Ianuarium Epiſcopum Calaritanum (vt habetur in *c. peruenit, 95. diſt.*) permittit Græcis, quòd in Epiſcoporum abſentia liceat Sacerdotibus confirmare, propter ſcandalum obortum, ergo etiam Sacerdotes aliquando poſſunt hoc Sacramen-

6 tum miniſtrare.

In contrarium tamen eſt, quòd Ordinarius miniſter Sacramenti Confirmationis eſt Epiſcopus; & hoc eſt de fide & colligitur ex actibus Apoſtolorum, vbi ſoli Apoſtoli leguntur impoſuiſſe manus ad dandum Spiritum ſanctum; imò *cap.* 8. cùm audiuiſſent Samaritanos fuiſſe conuerſos ad prædicationem Philippi Diaconi, miſerunt Petrum, & Ioannem, vt illos confirmarent, quod non feciſſent, ſi alius præter Apoſtolos, quibus Epiſcopi ſuccedunt, facere potuiſſet.

Probatur auctoritate Eccleſiæ, in *c. manus, diſt.5.* vbi Euſebius Papa ait, *Manus impoſitionis Sacramentum magna veneratione tenendum eſt, quod ab aliis perfici non poteſt, quam à Summis Sacerdotibus*; & Damaſus Papa in Epiſtola ad Leonem Ricardum; *Solis Apoſtolis, & eorum ſucceſſoribus proprij eſſe officij tradere Spiritum*

ſanctum, liber Actuum Apoſtolorum docet, vbi *nullus ſeptuaginta Diſcipulorum quorum iſti ſpeciem gerunt, legitur, Spiritum ſanctum per impoſitionem manuum dediſſe*, & Innocentius III. in *can. quanto, ext. de conſuetud. Sacramentum Confirmationis ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre*: & clariùs idem Innocentius III. in *can. vnic.§. per frontis, de ſacra Vnctione*, ait, *Per frontis Chriſmationem manus impoſitio deſignatur, quæ alio nomine dicitur Confirmatio; quia per eam Spiritus ſanctus ad augmentum datur, & robur; vnde cum cæteras vnctiones ſimplex Sacerdos, vel Presbyter valeat exhibere, hanc non niſi Summus Sacerdos, id eſt, Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum Vicarij ſunt Epiſcopi, qui per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat*, & in vtroque loco addit, quòd ſi Presbyter, ſiue Sacerdos confirmat, inaniter facit, & ſine veritate in effectu. Idem habetur in *can. Presbyterus, de conſecration. diſtinct. 4. & can. de his, de conſecratione, diſt 5.* & in Concilio Conſtantienſi, *in condemnat. art. 28. Ioan. Vuicleff.* qui aſſerebat, quòd Confirmatio iuuenum, & Clericorum ordinatio, ac locorum conſecratio reſeruantur Papæ, & Epiſcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris: Concilium determinat ex iure diuino id haberi. Tandem Concilium Trident. *ſeſſ.7. can 3. de Confirmat.* ait, *Si quis dixerit ſanctæ Confirmationis Ordinarium Miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemuis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.* Ex his ergo clare patet eſſe de fide tenendum, quòd Ordinarius Sacramenti Confirmationis Miniſter ſit Epiſcopus. Atque his, & multis aliis id comprobant Couar. *variar. reſol. lib.1.c.10.n.4. & 6.* Nauar. *in man. c.22.n.8 verſ. dixi, Epiſcopus*, Enriq. *in ſum. lib.3. de Confirmat. c.6.§....* Mirand. *in manual. Prælat. tom.1.q.44. artic.1.concl.vnic. in fine*, Graff. *par.1 deciſ. aur. lib.3.c.5.n.153.* Bonacin. *de Sa-*

cram. diſput.3.q.vnic. punct.2. n.2. Ergo ex iure ordinario nullo modo id Abbatibus competit. 8

Ad argumenta in contrarium adducta ſic reſpondetur. Ad primum, quòd quia Euchariſtia eſt magis neceſſaria, licet ſit dignius Sacramentum, tamen permittitur ſimplici Sacerdoti. Vel reſpondetur, quòd cùm Euchariſtia non ſolùm ſit Sacramentum, ſed etiam ſit ſacrificium, eſt de intrinſeca ratione Sacerdotis, vt ſacrificet, & propterea non potuit ab ipſo auferri. 9

Ad ſecundum reſpondetur, quòd vnctio in vertice non eſt nobilior vnctione in fronte, nam non attenditur nobilitas ex parte, ſiue membro vncto, ſed ex effectu, ad quem ordinatur: in Confirmatione autem effectus eſt Spiritus ſancti plenitudo.

Ad tertium reſpondetur, quòd cùm Chriſtus determinauerit de neceſſitate, quòd miniſter huius Sacramenti ſit Sacerdos, quòd autem ſit ſummus, vel ſimplex reliquit Eccleſiæ arbitrio, ideirco Hieronymus dixit, id non haberi ex diuina lege determinatum, vt ſit reſeruatum Epiſcopo, quia hoc ſolùm determinauit Eccleſia, quæ habet hoc in arbitrio.

Ad quartum reſpondetur per illum tex. probari, quòd

ex commiſſione Summi Pontificis poſſit ſimplex Sacerdos hoc Sacramentum Confirmationis miniſtrare, id, quod nos probare intendimus, quod Abbati non ex officio, ſed ex commiſſione, ſeu indultu Sedis Apoſtolicæ liceat confirmare, quod quamuis aliqui negent, vt D.Bonauent. *in 4. diſt.7. q.1.* Sot. *ibid. q.11.* Duran. *q.3. & 4.* Adrian. *q. vnic. de Confirmat. art.3.* Maior, & Gabr. & alij, *in 4.* Caſtro *de hæreſi, ver. Confirmatio, cap. 10.n.6.* Contrarium tamen eſt verius, ac vt certum tenendum, quod Summus Pontifex poſſit talem auctoritatem ſimplici Sacerdoti committere. Nam præter exemplum D.Gregorij, quod legitur in *d.cap. peruenit, diſt.95.* Concilium 10

etiam Florentinum in instructione Armenorum ait, quod legitur Summum Pontificem id commiſiſſe Sacerdoti, atque hanc ſententiam tuentur D. Thom. 3. *par.* *q.* 72. *a.* 11. *ad* 1. & ibi Nugn. *dub.* 1. Ægid. de Coninch. *n.* 97. *&* 105. Paludan. *in* 4. *d.* 7. *q.* 4. Sot *q.* 5. *a.* 11. Turrecr. *in d. c. munus, de conſ. d.* 5. qui dicit communem, Couar. *variar. reſol. lib.* 1. *c.* 10. *n.* 6. *& ſeq.* vbi hoc latiſsimè probat Victor *de Sacramen. n.* 50. Bellar. *de confirm. c.* 12. Nauar. *in manual. c.* 22. *n.* 8. *& conſ.* 14. *n.* 2. *de privileg. in nouis*, Enriq. *in ſum. lib.* 1. *c.* 2. *§.* 5. *lit. O. & lib.* 3. *c.* 6. *§.* 4. *& lib.* 10. *c.* 23. *§.* 1. Graff. *deciſ. aur. p.* 1. *lib.* 3. *c.* 5. *n.* 153. *& p.* 1. *lib.* 1. *c.* 5. *n.* 23. Ledeſ. *in ſum p.* 1. *de Sacram. Confirmat. c.* 9. Tolet. *in ſum. lib.* 2. *c.* 24. *num.* 5. Valent. *tom.* 4. *diſp.* 5. *q.* 2. *punct.* 1. Vaſq 3. *part. q.* 72. *art.* 3. *diſp.* 219. *cap.* 1. *n.* 3. Vgolin. *de poteſt. Epiſcop. cap.* 25. *num.* 3. Viuald. *in Candelabr. aur. tit. de confirmat. num.* 26. Suar. *tom.* 3. *diſp.* 36. *ſect.* 2. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 30. *q.* 4. Mirand. *tom.* 1. *man. Prælat. q.* 24. *art.* 4. Reginald. *in prax. lib.* 28. *num.* 18. Bonac. *de Sacram. diſput.* 3. *qu. vnic. punct.* 2. *num.* 3. *verſ. dixi.* Et quòd Abbates ex priuilegio Sedis Apoſtolicæ de conſenſu Ordinarij Sacramentum Confirmationis conferre poſsint, decſum fuiſſe refert Armend. *in addit. ad recop. leg. Nauarra, lib.* 1. *tit.* 18. *l.* 7. *de Epiſcopis, num.* 77. relatus ab Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtat. Epiſcop. p.* 2. *alleg.* 30. *num.* 5.

21 Notandùm autem eſt ad pleniorem prædictorum intelligentiam, quòd confirmatio eſt actus Ordinis, aut Epiſcopalis, ſi fiat poteſtate ordinaria, aut Sacerdotalis, ſi fiat ex commiſsione Pontificis, vt habet Coninch *loco cit. art.* 11. *num.* 108. ac proinde ſimplex Sacerdos, ſeu Prælatus Regularis, vel Abbas ſine tali commiſſione, nulla conſuetudine præſcribente, validè poſſe confirmare, vt habetur *ex cap. quanto, de conſuet. in* 6.

22 Verum tamen eſt, quòd licet Concilium Florentinum *in decreto Eugenij, de vnione Armenorum*, requirat iuſtam cauſam, & licitè à Pontifice, etiam tantùm electo, qui & hoc præſtare poteſt, cùm talis commiſſio ſit actus iuriſdictionis, quam plenariè in ipſa electione habet Summus Pontifex, detur talis facultas; tamen nulla exiſtente cauſa validè hæc commiſſio fieri poteſt ab ipſo Summo Pontifice; cùm non ſit diſpenſatio in aliqua lege diuina, quæ vt talis ad validitatem, aliquam iuſtam cauſam ſemper exigit. Ita ex Coninch. *loco cit. n.* 110.

Quæres, an hæc facultas Abbati, vel ſimplici Sacerdoti commiſſa expiret morte concedentis. Reſpond. cum Sanch. *lib.* 8. *de matrim. diſp.* 18. *n.* 64. negatiuè. Ratio eſt, quia eſt gratia Principis, quæ morte concedentis non expirat, *cap. ſi cui nulla, de præbend. in* 6. ex quo *cap.* habetur expirare talem conceſſionem morte concedentis, ſi mandatum Confirmationis eſſet datum circa aliquas particulares, & determinatas perſonas.

23 Reſtat adhuc dubium, vtrùm Abbati non Sacerdoti poſſit à Pontifice concedi facultas miniſtrandi Sacramentum Confirmationis. Reſpondeo ex communi Theologorum ſententia apud Coninchum, *loc. cit. n.* 12. Pontificem non poſſe concedere Abbati non Sacerdoti, vt validè confirmet. Ratio eſt, quia Confirmatio eſt actus Ordinis Sacerdotalis, qui poteſtate ordinaria pertinet ad Epiſcopum, & ex commiſſione Pontificis ad ſimplicem Sacerdotem, vt dictum eſt.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates poſsint Chriſma conficere.

SVMMARIVM.

1 *Chriſma neceſſario ab Epiſcopo conficiendum eſt.*

2 *Chriſma conficere non poſſunt Abbates, ſed tantùm Epiſcopi.*

3 *Argumentum à ſimili in rebus, quæ ſunt meri iuris poſitiui non valet.*

RAtio dubij videtur colligi ex verbis Concilij Toletani 1. *can.* 20. vbi legitur: *Quamuis fere vbique cuſtodiatur, vt abſque Epiſcopo Chriſma nemo conferat, tamen quia in aliquibus locis, vel prouinciis Presbyteri dicuntur Chriſma conficere, placuit ex hac die nullum alium, niſi Epiſcopum, conficere, & per ſuam Diœceſim deſtinare.* Ex quo loco habetur, non ſolùm in aliquibus locis Sacerdotes fuiſſe ſolitos conficere Chriſma; ſed etiam videtur inſinuari, id validè feciſſe, quia Concilium non irritat factum, ſed prohibet faciendum. Et augetur difficultas ex dictis, nam poteſt Summus Pontifex committere ſimplici Sacerdoti collationem Confirmationis, ergo eidem poteſt committere confectionem Chriſmatis, quod eſt minus. Verùm his non obſtantibus: Reſpondeo dicendo, quod Chriſma Confirmationis neceſſariò benedicendum eſt ab Epiſcopo, non autem à ſimplici Sacerdote. Nam ex Concil. Roman. ſub Sylueſtro *can.* 5. prohibetur Presbyteris, ne Chriſma faciant, quia nimirum id ad munus Epiſcopi pertinet, refert Card. Bellarm. *de Sacram. Confirm. lib.* 1. *c.* 8. *propoſ.* 3. *verſ. ſecundo probatur*, & ita docent D. Thom 3. *part. q.* 72. *art* 4. Syluſt. *ver. Confirmatio, q.* 2. Armil. *eod. ver. n.* 2. Viual. *in candelab. aur. tit. de Confirmat. n.* 16. alios citans. Valent. *tom.* 4. *diſp.* 5. *q.* 2. *punct.* 1. *ad fin.* Nugn. *in* 3. *part. D. Thom. q.* 72. *art* 3. *diff.* 4. & *ibi* Ægid. de Coninch. *n.* 43. Suar. *tom.* 3. *diſp.* 33. *ſect.* 2. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 31. *n.* 4. Graff. *part.* 1. *deciſ. aur. lib.* 3. *c.* 5. *n.* 154. licet enim legatur huius Sacramenti collationem aliquando à Papa fuiſſe ſimplici Sacerdoti commiſſam, vt *c. peruenit, diſt.* 95. tamen, quòd vtatur Chriſmate per Epiſcopum conſecrato; nunquam enim legitur Summum Pontificem hanc facultatem ſimplici Sacerdoti demandaſſe. Vnde conſtat, nõ eſſe verũ, id, quod aſſeritur à Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 5. *dub.* 9. *concl.* 2. vbi dicit Prælatos Regularium poſſe in ſuis terris Chriſma conficere, allegans ad hoc priuilegium Vrbani II. Bulla 2. ipſe quidem hallucinatus eſt ex mendoſa impreſſione d. priuilegij, quod eſt apud nouam *collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. tit. à num.* 1. *Roderic. in prin.* quandoquidem in originali, quod habetur in Monaſterio Cauenſi Congreg. Montis Caſini, non ad eſt illa particula, *Chriſma conficere*, ſed dicitur, *ſacrorum Ordinum collatione, Baſilicarum, & altarium conſecratione, ac Chriſmatis confectione dumtaxat exceptis.* Ita etiam habetur in eodem priuilegio correctè impreſſo in *tom.* 1. *Bullar. noui* Laert. Cherub.

Quare ad rationem dubitandi, Reſpondeo, quòd Concilium ibi loquitur non de Chriſmate, quod eſt materia Confirmationis, ſed de Chriſmate, quo vtuntur Sacerdotes in Baptiſmo, quòd licet ſit idem cum eo, quo vtuntur Epiſcopi in Confirmatione de facto; poteſt tamen ex diſpenſatione Sedis Apoſtolicæ eſſe diuerſum; nam in Baptiſmo Chriſma non eſt de eſſentia materiæ Sacramenti, ſed tantùm cæremoniale, quod benè poteſt ab Eccleſia alio, & alio modo ordinari, Chriſma autem ab Epiſcopo benedictum, eſt de eſſentia Sacramenti Confirmationis, ex Concilio Florent. *in decreto de Armenis*, ac proinde nulla diſpenſatione fieri poteſt, vt ab alio præterquã ab Epiſcopo, benedicatur, & hoc expreſsè tenent communiter DD. cum Coninch. *loco cit. n.* 42.

Præterquàm quòd ibidem inſinuat Concilium perperam factum fuiſſe, nec ex eius verbis poteſt colligi reliquiſſe factum tanquam validum.

Ad aliam inſtantiam facilè negatur conſequentia, nam argumentum à ſimili in iis rebus, quæ ſunt merè iuris poſitiui, non valet, & huius generis eſt materia Sacramentorum, quæ ex ſola Chriſti inſtitutione dependet. 3

DISPVTATIO IV.

De poteſtate Abbatis quoad Sacramentum Baptiſmatis.

QVÆS. I. Verùm Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit.
II. Verùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus.

QVÆSITVM I.

Vtrum Abbas Baptiſmatis Sacramentum miniſtrare poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Baptizare poteſt in cauſa neceſſitatis quælibet creatura rationalis.*
2 *Abbati, nec cuiuis Religioſo baptizare li. et extra caſum neceſſitatis.*
3 *Niſi habeant commiſſionem à Parocho*
4 *Vel habeant populum ſibi commiſſum*

1 NOn eſt ſermo in præſenti de Baptiſmo in caſu neceſſitatis, tunc enim certum eſt, quod quælibet creatura rationalis baptizare poteſt, per text. *in c. in neceſſitate, c. Romanus, c. Sanctum, c. a quodam. cum ſimil. de conſecr. diſt. 4. c. ad limina 30. q. 1. c. ſuper quibus 30. q. 3.* D. Thom. *3. part. q. 67. art. 3.* ſed loquimur de Baptiſmo extra caſum neceſſitatis. Vbi dico nullo modo licere 2 Abbati, nec cuiuis Regulari, Baptiſmi Sacramentum miniſtrare: quia extra caſum neceſſitatis non eſt miniſtrandum Baptiſmi Sacramentum, niſi ſolemniter, vt pluribus probat Suar. *tom. 3. in 3. part. D. Thom. diſp. 31. ſect. 5. in fine*, ſed Monachis ſpecialiter interdictum eſt à Iure hoc Sacramentum miniſtrare, *cap. placuit, 2. 16. q. 1.* vbi Eugenius Papa prohibet Monacho baptizare, ergo, &c. Prætereà Baptiſmi Sacramentum extra neceſſitatem miniſtrare, eſt proprium Epiſcoporum, & Parochorum munus. Quia per Baptiſmum recipiuntur homines in Eccleſiam, & fiunt eius membra, decet autem, vt vis, & poteſtas admittendi homines ad Eccleſiam ſit penes Paſtores illius, ita Sot. *in 4. diſt. 4. q. vnic. art. 3. conc. 2.* Suar. *d. tom. 3. diſput. 23. ſect. 2.* Nam licèt Sacerdos reſpectu Sacramenti Baptiſmi habeat ſufficientem poteſtatem, vt illud validè, & dignè miniſtret; tamen reſpectu perſonæ, cui miniſtrandum eſt, vt ipſum ei licitè miniſtret, requiritur poteſtas iuriſdictionis, quæ eſt propria eorum, qui animarum cu-3 ram gerunt. Poteſt quidem a Parocho exercitium Baptiſmatis committi Abbati, etiam extra caſum neceſſitatis, necnon & ſimplici Sacerdoti, & Diacono, vt etiam cum ſolemnitate baptizent, ita in *can. Diaconus, diſtinct. 59.* nec obſtat, quòd in *dicto can. placuit, il 2. 16. quæſt. 1.* prohibeatur Monachis baptizare, quia reſpondetur, eſſe intelligendum, ſi abſque Ordinarij licentia baptizent, ita Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 1. concl. 3.* Miran. *in man. Prælat. tom. 1. q. 41. art. 1. ante concluſionem.* Excipiuntur tamen Ab- 4 bates, ac Monachi, quibus populi aliqui commiſſi ſunt, qui tunc baptizare poterunt, etiam cum ſolemnitate, per c. *dictos 16. q. 1.* quia ratione officij illis commiſſi neceſſariò talis poteſtas conuenit.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, poſſit ſuſcipere infantem in Baptiſmate, & eſſe patrinus.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & alij Regulares Prælati patrini eſſe nequeunt.*
2 *Patrini veri erunt Regulares, ſi infantes in Baptiſmo, vel Confirmatione de facto ſuſcipiant.*

1 REſpondeo negatiuè. Nam in Concilio Antiſiodoren. *cap. 15.* relato *in cap. non licet Abbati, & cap. Monachi, de conſecr. diſt. 4.* prohibetur Abbatibus, & Monachis, de Baptiſmo infantes ſuſcipere, aut compatres, vel commatres habere: & hoc ne aliquod ſcandalum inter Monachos oriatur: nam antiquitùs conſuetum erat, quòd huiuſmodi patrini commatres ſuas deoſculabantur, quod Monachorum ſtatum dedecebat; vnde in d. Conc. ſtatutum fuit, ne Monachi ſibi compatres, & ſibi commatres faciant, aut fœminas deoſculentur; idem habetur *in cap. placuit commun. 16. q. 1.* 2 Verumtamen ſi in Baptiſmo, aut Confirmatione aliquem ſuſciperent, eſſent veri patrini, & veram cognationem ſpiritualem contraherent; quia citata iura non ſtatuunt factum contrarium irritum eſſe, licet ipſi ſuſceptores mortaliter peccent; ita Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 70. num. 21.* vbi plures refert, & poſt eum Reginald. *in praxi lib. 31. num. 127. verſ. quarta eſt,* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 50. num. 36.*

DISPVTATIO V.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum, & Miſſæ Sacrificium.

QVÆS. I. Verùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.
II. Verùm Abbas poſſit committere Diacono, vt Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret.
III. Verùm aliis quàm ſuis Monachis poſſit Abbas Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.

IV. Vtrùm Abbas poſſit concedere licentiam externis Sacerdotibus, vt in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrent.

V. Vtrùm, & quando obligetur Abbas ad Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium peragendum.

VI. Vtrùm Abbas poſſit in quocumque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare.

VII. Vtrùm Abbas poſſit noctu, & ante Matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere.

VIII. Vtrùm Abbas poſsit præcipere ſuo Monacho, vt ad intentionem ſuam Miſſæ ſacrificium applicet.

IX. Quod ſtipendium poſsint Abbates iuſtè pro Miſsis in ſuis Eccleſiis celebrandis recipere.

X. Vtrùm Abbates Generales poſsint Miſſas Capellarum, & Anniuerſariorum ad minorem numerum reducere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm ad Abbatem ſpectet ſuis Monachis Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.

SVMMARIVM.

1 *Euchariſtiæ ad Sacramentum licitè miniſtrandum, præter poteſtatem Ordinis, requiritur etiam poteſtas iuriſdictionis.*

2 *Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ſuis Monachis primò, & principaliter ſpectat ad Abbates.*

1 CErtum eſt, quòd ad Euchariſtiæ Sacramentum licitè miniſtrandum, præter Ordinis poteſtatem, poteſtas etiam iuriſdictionis requiritur: ideo cuilibet Sacerdoti non eſt liberum, tale Sacramentum adminiſtrare, & aliis conferre, ſed ſolùm habenti iuriſdictionem in eos, quibus miniſtrat. Cùm autem Abbates ſint Ordinarij Paſtores animarum ſuorum ſubditorum, & in eos tranſlata ſit cura, quam Epiſcopi, vel Parochi circa ſuos ſubditos ſeculares habent: nemo dubitat, quin ad eos ſpectet primò, & principaliter Euchariſtiæ Sacramentum ſuis ſubditis adminiſtrare. Deni-
2 que certum eſt, quòd cùm hanc iuriſdictionem habeant virtute ſui officij, quod eſt habere illam tanquam ordinariam, poterunt eam aliis demandare ex illo generali principio; quod quicunque habet poteſtatem ordinariam, poteſt illam aliis delegare: quæ omnia ex ſe clara ſunt, nec indigent maiori explicatione, ideo in Congregationibus Monachorum, ſolent Abbates hanc iuriſdictionem Prioribus clauſtralibus, vel Decanis committere, poſſent etiam illam demandare aliis Sacerdotibus ſui Monaſterij, quibus, ſine tàli commiſſione, licitum non eſſet id facere: vt patet ex rationibus ſupradictis.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſsit committere Diacono, vt Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtret.

SVMMARIVM.

1 *Euchariſtiæ Sacramenti miniſter regulariter debet eſſe Sacerdos.*

2 *Diaconus in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, vel eo præſente, de eius licentia, poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.*

3 *Diacono ſine cauſa legitima Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an committi poſſit.*

4 *Euchariſtiæ Sacramentum aliquando à Laicis miniſtratum fuit in caſu extremæ neceſſitatis.*

5 *Abbas, vel etiam ſimplex Sacerdos poteſt committere Clerico non Diacono, vel etiam Laico, vt Sacramentum Euchariſtiæ in extrema neceſſitate adminiſtret.*

LIcet regulariter miniſter Sacramenti Euchariſtiæ 1
debeat eſſe Sacerdos, vt habetur in *cap. peruenit, & cap. Presbyter, de conſecr. diſt. 2.* & conſtat ex illo D. Pauli 1. *ad Corinth. 2. Sic nos* (id eſt, Sacerdotes) *exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores, &c.* & ex illo
Lucæ *cap. 22.* vbi Dominus Sacerdotibus dixit, *Hoc fa-* 2
cite in meam commemorationem. Nihilominus poteſt Diaconus tempore neceſſitatis, vt in mortis articulo, de licentia Parochi, ſi adſit, & eo abſente, abſque licentia, illud miniſtrare, vt habetur ex Conciliis Generalibus Nicæno, Arelaten. & Carthaginen. IV. quæ referuntur 94. *diſt. cap. Diaconus, & cap. præſente,* & ita expreſsè tenet D. Thom. *3. par. q. 82. art. 3. & in 4. diſt. 13. q. 2. art. 31.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 56. art. 8.* Molf. *tract. 2. cap. 9.* Suar. *tom. 3. diſp. 72. ſect. 1.* Enriq. *de Euchariſt. cap. 54. & de ordine, cap. 13.* Vaſq. *in 3. par. diſp. 219. num. 11.* Gratian. *diſcept. forenſ. c. 412.* Bonac. *de Sacram. diſp. 4. q. 5. punct. 2.* Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 42. art. vlt.* Ratio eſt, quia non repugnat, vt Diaconus tale Sacramentum miniſtret, nam in Sacramento Euchariſtiæ vſus diſtinguitur à Sacramento ipſo, adeo vt conficere, & conferre Sacramentum ſint diſtincta, & poſſint ſeparari. Quapropter non eſt neceſſe, vt qui non habet poteſtatem illud conficiendi, iure diuino excludatur ab eius diſpenſatione, vnde Eccleſia, cui Chriſtus, quæ ad diſpenſationem Sacramentorum pertinet, ſalua eorum ſubſtantia, commiſit, iuxta Concilium Trident. *ſeſſ. 21. cap. 2.* eandem diſpenſationem, ex cauſa rationabili, non Sacerdoti committere poteſt. Quapropter ſpectato iure diuino Sacerdos poteſt hoc Sacramentum per alium adminiſtrare, & hoc aperte conſtat ex vſu Eccleſiæ, cùm olim Diaconi ſæpè ſæpiùs Calicem populo diſtribuerint, vt expreſsè colligitur *ex vita S. Laurenty*, in qua ipſe Diaconus fatetur ſibi dominici Calicis diſpenſationem commiſſam fuiſſe à B. Sixto PP. & Martyre, & de Sacramento ipſo ſub ſpecie panis, & vini, affirmat D. Iuſtinus Martyr, *in apolog. 2. pro Chriſtianis*, ſub his verbis: *Poſteaquàm & is, qui præeſt, gratias egit, & populus omnis benedixit, ij, qui apud nos Diaconi dicuntur, dant vnicuique eorum, qui adſunt, percipiendum panem, vinum, & aquam, quæ cum gratiarum actione conſecrata ſunt, & ad eos, qui abſunt, perferunt, atque cibus hic apud nos Euchariſtia nominatur.* Et Concil. Carthagin. citatum, *can. 38* expreſsè iubet, vt Diaconus præſente Presbytero Euchariſtiam Corporis Chriſti populo, ſi neceſſitas cogat, iuſſus eroget.

Neque ſatisfacit Soto *in 4. diſtinct. 13. quæſt. 1. art. 3.* aſſerendo, hanc adminiſtrationem competere Diacono ex diſpenſatione: nam in iure diuino Eccleſia diſpenſa-

te

re non poteſt, vt tenent communiter DD. & nos *quæſit. præced.* diximus.

3 Verum iam ex vſu, & conſuetudine ipſius Eccleſiæ factum eſt, vt Diaconi nullo modo poſſint hoc efficere: niſi ex grauiſſima cauſa, & neceſſitate, vt in mortis articulo, vide late Suar. *d. ſect. 1. verſ. dico tertio,* Regin. *in prax. for. pænit. lib. 29. num. 89.* vnde non eſt verum id, quod ait Sylueſt. *verb. Diaconus, num. 3.* videlicet Diaconum poſſe oblationes offerre ex præcepto Epiſcopi, vel Presbyteri, etiamſi nulla adſit cauſa: quia iura id concedentia expreſse requirunt rationabilem cauſam; ergò ſi nulla adſit cauſa, iniquum, & contra ius eſſet huiuſmodi præceptum, vel facultas conceſſa: & neque obligaret, nec exequi poſſet, quando certò conſtaret nullam adeſſe cauſam legitimam, & rationabilem, vt aiunt Doctores citati. Ex quo patet non poſſe etiam Abbatem Monacho Diacono idem committere, nulla exiſtente neceſſitate.

Diximus, non poſſe committi diſpenſationem huius Diacono, niſi *graui vrgente neceſſitate,* quia reuerentia tanti Sacramenti exigit, vt extra neceſſitatem, non niſi per perſonas publicas adminiſtretur, & quæ publica auctoritate ad hoc ſint conſtitutæ, atque adeo per Sacerdotem, quantum commodè fieri poteſt, & ob hanc cauſam in *cap. peruenit, de conſecrat. diſt. 2.* dicitur: *Horrendum, ac deteſtabile eſſe facinus illorum Sacerdotum, qui Sacramentum per Laicos, aut etiam fœminas ſine vlla neceſſitate mitterent ad ægrotos, quia hoc in vſus circumſtantia contra totius Eccleſiæ conſuetudinem non poterat ſine graui tanti Sacramenti contemptu fieri.*

Ex quibus oritur adhuc difficultas, vtrùm Abbas, vel alius Sacerdos, vrgente neceſſitate, poſſit hoc munus committere Clerico non Diacono, aut etiam Laico.

Sotus in *4. diſt. 13. q. 1. art. 3.* Sylueſter *verb. Euchariſtia 2. num. 4.* Henriq. *lib. 8. de Sacr. cap. 54. num. 3.* abſolute negant, quia non licet Laico, aut Clerico Diacono inferiori tangere hoc Sacramentum. Quæ tamen ratio non vrget, quia nec etiam Diacono licet tangere præfatum Sacramentum, & ita prohibitio poſſet ſatis intelligi extra caſum neceſſitatis, alias non liceret Laico leuare Sacramentum lapſum in terra, ſi nullus alius adeſſet, qui id facere poſſet, tum quia Regina Scotiæ, quæ in Anglia martyrium ſubiuit, Sacramentum Euchariſtiæ, quod ſecum habebat, proprijs manibus ſumpſit, à multis laudatur, vt refert Coninchus *q. 8. art. 3. 17.* Et quòd Laicus

4 inſtante neceſſitate ex ſe ſumere poſſit Euchariſtiam, dummodo non adſit Miniſter idoneus, affirmant Illuſtris *tom. 1. tract. 4. cap. 9. num. 185.* Suarez *in 3. par. tom. 3. diſput. 72. ſect. 3.* Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 4. c. 7. num. 8.* vbi ait ſi aliquis ſeu Clericus, ſeu Laicus in mortis articulo conſtitutus, Miniſtrum idoneum non habeat, à quo Euchariſtiam ſumat, nihil obſtare videtur, quominus communicare poſſit, idipſum affirmat Diana *in ſuas reſol. moral. tract. 4. de Sacr. reſol. 47.* dicens, quod nec naturali, nec diuino Chriſti præcepto hoc repugnat, neque vllus canon Eccleſiaſticus reperitur, qui id prohibeat; & *cap. peruenit, cit.* loquitur extra caſum neceſſitatis. Neque item conſuetudo Eccleſiæ in contrarium obſtat, nam id poteſt fieri longiſſimo tempore, licet hoc factum nunquam fuerit, ſaltem, vt alijs innoteſceret, non quòd hoc facere illicitum ſit, ſed quia caſus ex ſeipſo rariſſimus eſt, ita Diana *loco citato.*

5 Quare alijs placet, in graui neceſſitate, poſſe Abbatem, vel ſimplicem Sacerdotem committere Clerico non Diacono, vel etiam Laico, vt Sacramentum Euchariſtiæ alijs adminiſtret. Ratio eſt, quia, vt diximus, neque iure naturæ, aut diuino hoc prohibitum eſt.

In hac tamen re nihil certi ſtatuo, & ex vna parte videtur durum, in caſu neceſſitatis eſſe aliquem Communione deſtituendum, ex alia verò plurimorum Doctorum auctoritas id negans, & irreuerentia, quæ Sacramento irrogari videtur, maximè cum non ſit Sacramentum ſimpliciter neceſſarium ad ſalutem.

QVÆSITVM III.

Vtrùm alijs, quàm ſuis Monachis poſſit Abbas Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.

SVMMARIVM.

1 *Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ad proprios Paſtores ſpectat, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate vſurpari.*

2 *Religioſi poſſunt abſque Parochorum licentia, fideles communicare.*

3 *Paſchatis, ſiue Reſurrectionis Domini dies appellatione qui veniat, oſtenditur.*

4 *Religioſi de licentia Parochi, poſſunt etiam tempore Paſchatis fideles communicare.*

5 *Vtrum hoc poſſint, deficiente Parocho, & vrgente neceſſitate, oſtenditur, &* num. 9

6 *Religioſi poſſunt virtute priuilegiorum in die Paſchatis vagis, aduenis, & peregrinis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.*

7 *Euchariſtiæ Sacramentum abſente Religioſis abſque Prælatorum illorum licentia poſſunt alij Religioſi in die Paſchatis adminiſtrare.*

8 *Mercenarijs ad breue tempus operas ſuas locantibus poſſunt Religioſi in die Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.*

30 *Regulares adminiſtrantes Sacramentum Euchariſtiæ in die Paſchatis, ex præſumpta Parochi licentia non incurrunt cenſuram.*

11 *Famulis & exiſtentibus in Monaſterio, an Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-vnctionis poſſint per Regulares adminiſtrari in die Paſchatis, & in articulo mortis.*

EX dictis in *antecedenti quæſito* patet, quid in præſenti dicendum ſit de iure communi, ſecundum quod nemo poteſt licitè Sacramentum Euchariſtiæ fidelibus miniſtrare, niſi ad hoc habeat iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, ſiue licentiam ab Ordinario Paſtore, quia hoc Sacramentum fidelibus miniſtrare, eſt vnus ex præcipuis actibus illos paſcendi; & propterea per ſe ad proprios Paſtores, ſpectat, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate vſurpari, eſſet enim vſurpare iuriſdictionem alterius in re graui, & cum animarum periculo, & contra pacem, & debitam gubernationem, vt latè probat Suar. *tom. 4. in 3. par. D. Thom. diſput. 72. ſect. 2.* Cum autem Abbates, & Regulares, ac cæteri Religioſi iuriſdictionem ordinariam in fideles ſæculares non habeant, nec etiam poſſint, de iure ordinario, ac per ſe loquendo, illis, abſque Paſtorum licentia, hoc Sacramentum miniſtrare, quod expreſse conſtat ex diſpoſitione *Clement. Religioſi, de priuileg.* vbi ſub cenſura prohibetur omnibus Religioſis, ſine ſpeciali Parochorum licentia, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, nullo ſuper hoc eis exemptionis, vel alio priuilegio ſuffragante. Verum non obſtat, quin ex ſpecialibus Sedis Apoſtolicæ priuilegijs, poſt *dictam Clement.* potuerit hæc facultas Religioſis concedi, quia poſteriores Summi Pontifices derogare poſſunt Conſtitutionibus prædeceſſorum, ſicut de facto illam concellerunt, nam Nicolaus V. *conceſſit Generalibus, & Prouincialibus Miniſtris, & omnibus Confeſſoribus Ordinis Minorum deputatis ad audiendas confeſſiones ſæcularium, vt poſſint omnibus quorumcunque diœceſum, quorum confeſſiones audierint, Sacramentum Corporis* 2

poris

poris Dominici communionem dare omni tempore, præterquam in die Reſurrectionis Dominicæ; ita refertur in *Compendio, verb. communicare, §.4.* idem conceſſit Sixtus IV. vt habetur in *eodem compendio, loco cit.* quæ priuilegia locum habebant ſolùm in Confeſſarijs legitimè deputatis ad audiendas ſecularium confeſſiones, vt poſſent omnes eos, quorum confeſſiones audierint, communicare. At Leo X. conceſſit, & declarauit, *quod licet audire confeſſiones ſecularium non poſſint, niſi ad id deputati, Eucharistiæ tamen Sacramentum quilibet Religionis Sacerdos miniſtrare poſſit, omni tempore, præterquam in die feſto Reſurrectionis Dominicæ duntaxat, ſine Rectoris Parochialis, aut Diœceſani licentia*; ita habetur in *ſupp. fol. 58. conceſſ. 160.* & refertur in *Compend. d. verb. communicare, §.9.* Iulius II. etiam poſtea idem conceſſit, vt habetur in *ſuppl. fol. 11. conc. 43. pro Ordine Minorum*, & refertur in *Compend. d. verb. communicare, §.13.* Quæ priuilegia extenduntur ad omnes alios Religioſos communicantes
3 priuilegia dictorum Ordinum. Per diem autem Paſchatis, ſiue Reſurrectionis, (quod tempus in dictis conceſſionibus excipitur) intelligenda eſt Communio Paſchalis, per quam ſatisfit Eccleſiæ præcepto, quo mandatur, vt ſemel in Paſchate Chriſti fideles Euchariſtiæ Sacramentum ſuſcipiant; quia, licet nomine Paſchatis accipiendus ſit numerus ille dierum quindecim à Dominica Palmarum, vſque ad Dominicam in Albis incluſiuè: quo tempore per ſtatutum Eugenij IV. ſatisfit præcepto, quod habetur in *c. omnis vtriuſque ſexus, de pœn. & remiſſ.* Tamen omnis Communio, quia impletur præceptum illud Eccleſiaſticum communicandi in Paſchate, ſiue fiat primo die, ſiue quolibet alio ſequenti intra illos quindecim, dicitur Paſchalis, ſeu in Paſchate facta, & ea ſola in dictis priuilegiis excipitur. Vnde poſſent Religioſi admittere ad Communionem in ſuis Eccleſiis fideles, qui poſtquam in proptiis Parochiis præceptum adimpleuerint, vellent iterum intra illos quindecim dies communicare; ſicut idem facere poſſunt ipſo die Paſchatis, ſi antea præcepto ſatisfecerant, vel eſſent poſtea ſatisfacturi. Nec obſtat, quod in dictis priuilegiis dicitur, ſcilicet, *præterquam in feſto Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ*, vel *præterquam in die Reſurrectionis Domini*; non debet enim attendi materialis verborum ſonus, ſed ſenſus, & intentio Summi Pontificis, qui Communionem, qua præceptum impletur, appellat communionem in die Paſchæ, ſiue Reſurrectionis; ita doctè more ſuo P. Suar *tom. 3. in 3. part. D. Thom. diſp. 72. ſect. 2. & tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 7.* quem ſequuntur Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 56. art. 3* Mirand. *tom. 1. man. Prælat. q. 41. art. 2. concl. 1.* Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 3. cap. 5. dub. 4. concl. 2.* contra Nauar *in man. cap. 21. num. 52.* Azor *in, Inſt. moral. par. 1. lib. 7. cap. 41. q. 7.* & alios. Si autem Parochus liberam tribuat facultatem ſuis ſubditis,
4 vt prædicto tempore Paſchatis vbicunque voluerint Euchariſtiæ Sacramentum recipiant, poſſunt de manibus Abbatis, vel alterius Religioſi illud ſuſcipere, non obſtante *d. Clement. 1. de priuil.* quia in ea Religioſi prohibentur, ſine ſpeciali Parochi licentia; ergo, illa acce-
5 dente, nulla erit talis prohibitio. Similiter deficiente Parocho, & vrgente neceſſitate, poſſunt fideles accipere Euchariſtiam a ſimplici Sacerdote, ſiue Religioſo, ſiue ſeculari, ita Enriq. *lib. 8. de Euchar. cap. 55. §. 1. lit. A.* Suar. *d. ſect. 2. in fine*, Reginald. *in praxi fori pœn. lib. 29. num. 93.* contra Sylu. & Nauar. Probatur, quia in articulo mortis, ſicut Eccleſia concedit ſimplici Sacerdoti poteſtatem Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrandi, ita & adminiſtrandi Euchariſtiam, iuxta *c. quod in te, de pœnit. & remiſſ.* Confirmatur, nam pietas Matris Eccleſiæ exigit, vt ſuis filiis ſubueniat non tantum in neceſſitate extrema ſpirituali, ſed etiam in graui, qualis eſt Euchariſtia in mortis articulo.

6 Licet autem regulariter in Paſchate non poſſint Religioſi per prædicta eorum priuilegia Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, eo quia in dictis priuilegiis illa dies excipitur, eis tamen integrum eſt, eorundem virtute miniſtrare vagis, aduenis, & peregrinis, qui in eo oppido habitationis Parochiam non contraxerunt. Quia in dictis eorum priuilegiis limitatio illa diei Paſchatis poſita fuit in Parochorum fauorem, & ne eis iniuria fieret, necnon omnes ea die ad propriam Parochiam accederent, ſed in hoc caſu nulla iniuria Parochis infertur; quia vagi Parochiam præſcriptam non habent; & peregrini à propria diſtant, nec illa, in qua per modicum temporis ſpatium hoſpitantur, eſt propria: ergo limitatio illa diei Paſchatis non comprehendit hunc caſum, ſed horum reſpectu manebit priuilegium generale, Euchariſtiam miniſtrandi. Atque hoc pluribus probat Sanch. *de matrim. lib. 3. diſp. 23. num. 17. per totam*, & Diana *infrà citandus.*

Poſſunt prætereà Religioſi abſque metu incurrendi
excommunicationem latam in *Clem. 1. de priuileg.* Eu- 7
chariſtiæ Sacramentum alieno Religioſo, abſque licentia Prælati illius miniſtrare; quia prohibitio illius *Clement.* eſt in Parochi fauorem. At miniſtrando Euchariſtiæ Sacramentum Religioſo nulla iniuria Parocho fit, cùm non ſit eius ſubditus, nec Prælatus Religionis, cui ille ſubditur, venit Parochi appellatione. Atque ita tenent Roſella *verb. abſolut. 1. num. 36.* Angel. *verb. excommunicatio 5. caſu 12. num. 4.* Caiet. *in ſumma, verb. excommunicatio, cap. 64.* Nauar. *in manual. cap. 26. num. 102.* Roderiq. *quæſt. Regularium tom. 2. qu. 56. art. 6.* Henriq. *in ſumm. lib. 3. de Euchariſt. cap. 55. n. 2. in comment. lit. B.* Suarez *tom. 4. in 3. part. diſp. 72. ſect. 2.* & alij, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. num. 17. verſ. tertio quia*, qui benè *num. ſeq.* addit idem dicendum eſſe quoad mercenarios
ad breue tempus operas ſuas locantes, vt ad fodiendum, 8
&c. & vel non habeant Parochiam, vel ſi in ſua patria habeant, diſtant ab ea, quia eadem eſt ratio de his, & de aliis aduenis, nec dicitur aliquis habitare, vbi modico tempore habitat. Ita etiam Henriq *lib. 6. de pœnit. cap. 8. num. 5. in comment. lit. K.* vbi dicit hanc ſententiam eſſe probabilem, prout illam refert Sanch. *vbi proxime.* & Diana nouiſsimè *in ſuis reſol. tract. 2. de dub. reg. reſol. 12.* addit, quòd in tali caſu Regulares miniſtrant Euchariſtiam ex tacita licentia Parochi, nam cùm ipſe illis in alias regiones proficiſcentibus talem licentiam non reſtrinxerit, videtur illam virtualiter conceſsiſſe, videlicet vt poſsint Euchariſtiam ſumere in die Paſchatis, vbicumque voluerint.

Similiter præſupponitur tacita Parochi licentia, 9
quando in caſibus neceſsitatis abeſt ipſe Parochus; tunc enim Religioſi poſſunt Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare fidelibus tanquam viaticum, ita Suar. *tom. 3. in 3. p. S. Thom. tom. 3. diſput. 72. ſect. 2.* Roder *tom. 1. qq. regul. q. 56. art. 5.* & nouiſsimè Ioan. Baptiſta de Lezana in *ſumm. qq. regul. cap. 21. num. 8.*

Similiter Regulares, qui cum licentia præſumpta, &
moraliter certa Parochi alieni miniſtrant Euchariſtiam 10
in articulo mortis, & in die Paſchatis, ſcientes certò moraliter, quòd Parochus amicus id velit, non incurrunt cenſuram, neque peccant, quia certitudinem moralem talem habentes, de licentia Parochi hoc facere cenſentur, ita Suar. *loco cit.* & Portellus *de dub. regul. verbo Sacrament. adminiſtratio, num. 6.*

Notandum etiam hic obiter eſt cum Portello *loco*
cit. num. 9. quòd ſeruis, & domeſticis intra conuentum de- 11
gentibus in morte, & in die Paſchatis poſſunt Abbates, & alij Superiores per ſe, vel ſubditos ſuos Regulares Extremam-vnctionem, Euchariſtiam, & Confeſsionem adminiſtrare; & idem dicendum eſt de famulo coniugato, qui nocte dormit extra conuentum, huic enim poterunt eadem Sacramenta miniſtrari, eſt enim commenſalis continuus, atque huic, ſi intra conuentum ſit in

mortis

mortis articulo, cùm ſemper ferè vixerit intra conuentum, & de ſtipendio illius, puto dandam eſſe à Fratribus extremam Vnctionem; ſecus autem ſi ſit extra conuentum. Ita Portellus, qui citat priuilegia Pontificum, quæ an hodie ſint reuocata per Bullam Vrbani VIII. vide Leonem *de offic. confeſſ. tom. 2. recollect. 10. num. 50.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas poſsit concedere licentiam externis Sacerdotibus, vt in ſua Eccleſia fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrent.

SVMMARIVM.

1 *Euchariſtiam vt fidelibus miniſtrent in eorum Eccleſiis Abbates poſſunt indulgere externis Sacerdotibus.*

1 SVppoſito ex *antecedenti quæſito*, quòd Abbas, cæteri Monachi, & Religioſi poſſint ſæculares, præterquam tempore Paſchatis communicare, vt per ſupradicta priuilegia patuit; videndum reſtat, vtrùm poſſint ſæcularibus Sacerdotibus in ſuis Eccleſiis celebrantibus hanc licentiam impartiri. Pro cuius ſolutione, afferam priuilegium Iulij II. vbi *conceſſit Fratribus Ordinis Minorum, vt in Eccleſiis ſuis, quoties opus fuerit, poſſint miniſtrare, & miniſtrari facere Sacramentum Euchariſtiæ curialibus, mercatoribus, peregrinis, & tranſeuntibus, & aliis quibuſcumque perſonis*; ita refertur *in Compend. priuileg. Mendic. verbo communicare, §. 13.* vbi per ea verba, *miniſtrare, aut miniſtrari facere*, clarè colligitur, quòd poſſunt id etiam committere aliis Sacerdotibus ſæcularibus in ſuis Eccleſiis miniſtrantibus, ita tenent Medin *in inſtruct. confeſſ. lib. 1. cap. 11. §. 13.* Enriq. *tom. 2. de Euchariſt. lib. 7. cap. 55. num. 1. lit. C.* & Cordub. *in addit. ad prædictum compend. d. verbo communicare*, Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 42. art. 4. concl. vnica*, Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. cap. 5. dub. 3. concl. 3.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm, & quando obligetur Abbas ad Sacroſanctum Miſſæ ſacrificium peragendum.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos ſimplex quoties in anno celebrare teneatur, oſtenditur.*
2 *Parochi quoties in anno celebrare teneantur, oſtenditur.*
3 *Religioſi quoties in anno teneantur celebrare.*
4 *Abbates ſeculares curam animarum non habentes quando celebrare teneantur.*
5 *Abbates Regulares an quotidie ſacrum facere debeant.*

1 AD clariorem huius quæſiti explicationem ſupponendum eſt, quòd ſimplex Sacerdos mortaliter peccat, omninò, id eſt, per totam vitam à celebratione Miſſæ abſtinendo: etiamſi nulla ei Parochialis Eccleſia, aut alterius obligationis cura incumbat; vt docet D. Thom. *3. part. q. 82 art. 10.* Sylu. *verbo Miſſa, 1. q. 7.* Nauar. *in man. cap. 25. num. 88. in fine*, & alij communiter. Vnde tenentur celebrare ſaltem ter, aut quater in anno, quando cæteri fideles communicare conſueuerunt, vt aiunt Doct. cit.

Secundò ſupponendum eſt, Parochos, qui curam animarum habent, tam crebrò celebrare debere, vt muneri ſuo ſatisfaciant; cùm enim teneantur populo Sacramenta miniſtrare, debent ſaltem diebus feſtiuis, ceſſante legitimo impedimento, Sacramentum conficere: niſi per alium populo ſatisfaciant; arg. text. *in cap. 1 de celebrat. Miſſ.* Sot. *in 4. diſt. 13. q. 2. art. 3.* 2

Tertiò Religioſi, nullam animarum curam habentes, ſecluſis Religionum Conſtitutionibus, ac Superiorum præceptis, & ordinationibus, obligantur eo modo, quo Sacerdotes ſeculares & ſicut Sacerdotes ſeculares tenentur celebrare ſaltem ſemel in anno, quando cæteri fideles communicare conſueuerunt; ita Regulares tenentur ſub mortali ſingulis menſibus celebrare, iuxta text. *in Clem. ne in agro, §. ſanè de ſtat. Monach.* 3

Ex his igitur dico primò, quòd Abbates, & Prælati ſeculares inferiores, quibus animarum cura commiſſa non eſt, tenentur, ſi ſunt Sacerdotes, ter, aut quater in anno ſaltem celebrare, ſicut de ſimplicibus Sacerdotibus diximus in primo fundamento. Si verò animarum cura eis commiſſa eſt, tenentur eo modo, quo ſuprà diximus aſtrictos eſſe Parochos. Si autem erit ſermo de Abbate, prout Prælati perſonam gerit, dico præcepto diuino teneri ſacrificium offerre pro ouibus ſuis, quia, vt ait S. Paulus *ad Hebr. 5. Omnis Pontifex ex hominibus aſſumptus pro hominibus conſtituitur, vt offerat dona, & ſacrificia pro peccatis.* Ex quo ſequitur, cùm præcepta affirmatiua obligent, data opportunitate ex S. Thom. *2. 2. q. 33. art. 2.* teneri Abbatem celebrare pro ouibus ſuis, iuxta opportunitatem; quibus autem diebus, & an quotidie teneantur celebrare, nullam inuenio determinationem; hoc vnum ſcio, quòd Abbas tenetur de leuiſſima culpa, & tenetur adhibere exactiſſimam diligentiam, tanquam quilibet diligentiſsimus paterfamilias, vt ſui ſubditi tanto Sacramento, & ſacrificio ſæpe adiuuentur, & recreentur, imò debet præcauere, ne aliis ſuſpicionem malæ vitæ præbeat, quod equidem ſequeretur, ſi rarò celebraret. Qua in re multis in Abbate aggrauantibus conditionibus, Sacerdotali, Parochiali, & Paſtorali ipſius animæ, & ſubditorum ſaluti conſentaneum eſſe affirmarem, illum, & præcipue Regularem, qui Prælati perſonam in Monaſterio gerit, debere, vel quotidie, vel ſaltem ſæpiſsimè ſacrificio huic præſtantiſsimo vacare. 4 5

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas poſsit in quocunque loco, & in Altari portatili Miſſam celebrare.

SVMMARIVM.

1 *Altare eſt neceſſarium ad Miſſæ celebrationem.*
2 *Altare debet eſſe conſecratum.*
3 *Abbates poſsintne in Altari portatili Miſſam celebrare, oſtenditur, &* num. ſeq.
4 *Presbyteri Societatis Ieſu poſſunt ex indulto Gregorij XIII. Miſſas in Altari portatili celebrare, ſicut & alij Regulares etiam in domibus ſecularium non contradicente Epiſcopo, & n. 5. 6. 7. Quæ priuilegia per Concilium Trid. non fuerunt reuocata, vt* num. 8.
9 *Miſſæ poſſunt celebrari in infirmariis, & aliis locis ex priuilegio.*

QVòd ad Miſſæ celebrationem Altare ſit neceſſarium, oſtendit multorum Patrum doctrina. Suar. *tom. 3. diſput. 81 ſect. 5.* & hoc Altare duplex eſſe poteſt, vnum, quod dicitur fixum, eo quòd à loco in locum non mouetur. Alterum, quod appellatur portatile, eo 1
quod

quòd de loco ad locum transferri poteſt, vt habetur *in cap. fin. de priuileg. in 6.* Vtrumque autem conſecratum eſſe debet, vt habetur in *c. ſicut non aliæ, & cap. altaria, & cap. Miſſarum ſolemnia, de conſecrat. diſt. 1.* Nam peccatum mortale eſſet, Miſſam in Altari non conſecrato celebrare, vt communem eſſe teſtatur Suar. *loco cit. col. 5.* His ſic ſtantibus, difficultas erit videre, vtrùm Abbas, & cæteri Prælati Religionum, omnéſque in vniuerſum Regulares poſſint in Altari portatili Miſſam celebrare: dubium verò inde oritur, quia Fratribus Minoribus, & Prædicatoribus nonnulla priuilegia à diuerſis Summis Pontificibus conceſſa fuerunt, vt poſſint in Altari portatili ſacrificium Miſſæ peragere, quæ legi poterunt in *Compen. priuil. Mendican. verbo Altare* per plures §§. *& in Comp. Societatis tit. Oratoria, & cap. 8. in his de priuil.* His autem non obſtantibus dicendum eſt, nec eos, nec alios Regulares eorum priuilegia communicantes, ſiue alia propria, quæ ſint eis ante Concil. Trid. conceſſa, obtinentes, poſſe ſuper viaticum Altare celebrare; hoc enim fuiſſe expreſſe prohibitum per idem Conc. *ſeſſ. 22. in decreto de obſeruand. & euitand. in celebrat. Miſſ.* dum præcipit Epiſcopis, *ne permittant in priuatis domibus, atque omnino extra Eccleſiam, aut Oratoria, ad diuinum cultum dedicata ab ipſis Ordinariis, ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium à ſecularibus, aut Regularibus quibuſcunque peragi*, & in fine dicti decreti ſequens apponitur clauſula, *Non obſtantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, atque conſuetudinibus quibuſcumque*, per quam videntur reuocata omnia priuilegia, quæ ante prædictum Concilium conceſſa fuiſſent, quibus non licebit amplius Religioſis vti: niſi ſint renouata. Ita aiunt Nauar. *in man. cap. 25. num. 82.* Suar. *d. ſect. 3. in fine*, & alij. Quòd ſi denuò aliud priuilegium ſuper hoc eis concederetur, conſiderandum eſt, vtrum ſit directum ad perſonas tantùm, an verò ad loca Religioſorum, nam primo modo non extenditur ad alias perſonas: ſecundo modo extenditur.

4 Excipiendus tamen eſt caſus neceſſitatis; licet enim itinerantibus, ſi Eccleſia defuerit, ſub dio, ſiue in tentorio (ſi tabula Altaris conſecrata, ac reliqua ſacra inſtrumenta ad illud miniſterium ſpectantia adfuerint) Miſſæ Sacrificium offerre, per *cap. concedimus, de conſecrat. diſt. 1.* D. Thom. 3. *part. q. 83. art. 3. ad 1.* Quo caſu licet, cùm neceſſitas præuidetur, non ſit omittenda petitio licentiæ ab Epiſcopo, cùm commodè fieri poterit, tamen cùm non poteſt, neceſſitas excuſabit. Videatur idem Suar. *d. ſect. 3. §. Tertia exceptio*, vbi alios citat, & ad prædictorum pleniorem cognitionem Gregorius XIII. conceſſit Societati IESV, quòd non obſtante Concilio Tridentino, *loco ſupra citato*, poſſint Presbyteri dictæ Societatis in Miſſionibus, quæ à Superioribus fiunt, aliàs ſeruata forma conceſſionis Pauli III. videlicet, cum debita reuerentia, & honore ſacrificium Miſſæ cum Altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in Caſtris militum, modò loca, etſi communia, & prophana, tamen tuta, & honeſta ſint, & Præpoſitus Generalis, aut per eum Prouinciales Præpoſiti, eo tunc vtendum fore iudicauerint, poterúntque ibi ipſi Presbyteri ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare fidelibus ad illud ſumendum debitè præparatis. Quod priuilegium referunt Roderiq. *tom. 1. quæſt. regul. q. 43. art. 4.* Henriq. *lib. 9. de ſacrif. Miſſæ, cap. 27. art. 2. in comment. lit. S.* Et Laurentius Portellus *in dub. regul. verb. Altare, num. 1.* aſſerit, non contradicente ſimiliter Epiſcopo, poſſe Regulares celebrare in domibus ſecularium in Altari portatili, ſeruata debita diligentia extra cameras, vbi dormiunt, & poſſe Fratres itinerantes, in caſtris, in plateis idipſum facere, & pro ſua ſententia citat Ioannem de la Cruz, Roderiq. & Ledeſmam.

Et licet aliqui putent prædictum priuilegium non communicari aliis, quia conceditur locis, & non perſonis, falluntur tamen, quia hoc priuilegium locale non eſt, ſed perſonale, & Roderiq. *loc. cit.* affirmat illud communicari Confeſſariis Ordinum Mendicantium; idem affirmant Henriq. *lib. 2. de indulg. cap. 28. num. 2.* Miranda, *tom. 1. manual. quæſt. 45. art. 8.* Imò Suarez *tom. 4. in 3. par. diſp. 28. ſect. 2. num. 13.* non affirmat (vt putant aliqui) non communicari aliis Regularibus communicationem priuilegiorum habentibus, ſed tantùm dicit, quòd alij Sacerdotes ſociantes Presbyteros Societatis IESV non poſſunt in dicto Altari viatico celebrare, qui quidem Sacerdotes ſeculares ſunt, & non Regulares; fruuntur ergò Regulares, qui communicant cum prædicta Societate, vt aſſirmat Roderiq. *loc. cit. quæſt. 55. art. 12.*

Idem Gregorius XIII. conceſſit prædictæ Societati IESV, vt in ſuis domibus in priuato Oratorio à Prouinciali approbato, poſſint dici Miſſæ, ſine alia Epiſcopi approbatione non obſtante Concilio Tridentino: quod priuilegium relatum eſt à Naldo, *in ſumma, verb. Miſſa, num. 32.* & Reginald. *in praxi lib. 29. num. 128.* Quod participatur ſimiliter ab omnibus Regularibus communicationem cum prædicta Societate habentibus, vt affirmant Naldus, & Reginaldus, *locis citatis.*

Similiter priuilegium Nicolai Francij legati de Latere Sixti IV. conceſſum Ordini S. Benedicti Vallisoleti, vt 5
in ſuis Monaſteriis, tam in infirmariis, quàm in aliis quibuſcunque locis honeſtis intra ſepta poſſint habere Altaria portatilia, vt refert Roderiq. *in ſuo bullario, conſt. 44. Sixti IV.* Participatur ab aliis Regularibus habentibus cum prædictis Monachis S. Benedicti communicationem priuilegiorum.

Et priuilegium Alexandri VI. conceſſum Ciſtercienſibus, vt poſſint in ſuis grangiis Eccleſias, Capellas, & 6
Oratoria, in quibus Officia diuina celebrari poſſint, inſtituere ſine loci Ordinarij, vel Diœceſani, vel alterius cuiuſcunque licentia, in quibus vaſſallorum ſuorum colonorum, ibi commorantium, confeſsiones poſſint audire, Euchariſtiámque, & alia Sacramenta ſine Parochiæ præiudicio poſſint exercere, poteſt cuiquam tale priuilegium participari à Regularibus communicationem cum illis habentibus. Ita affirmat Laurentius de Peirinis *tom. 1. priuileg. ſui Ordinis in conſtitutione Pyni, ſub num. 30.* vbi refert aliud priuilegium ſimile conceſſum Monaſterio Beatæ Mariæ de Guadalupe, extenſum poſtea ad omnia Monaſteria eiuſdem Ordinis per Pium IV. & Pium V. & conſequenter ad omnes Mendicantes, communicationem cum illis haben. quod ſic ſe habet:

Antonius Cardinalis, & Pœnitentiarius Pauli III. Pontificis eiuſdem anno 1. 13. Kalend. Februarij, de 7
eiuſdem Pontificis ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo ſuper hoc ei facto, auctoritate Pontificis indulſit, & conceſsit, quòd omnes Fratres Presbyteri Monaſterij B. Mariæ de Guadalupe, tam infra, quam extra illud in Capellis, Oratoriis, grangiis, & locis aliis eiuſdem Monaſterij (non contradicente Priore, aut in eius abſentia, aut Sede vacante, Vicario) poſſint adminiſtrare Sacramentum Euchariſtiæ, etiam in die Paſchatis ſubditis eiuſdem Monaſterij, vel ab eo dependentibus, & aliis illò confluentibus vtriuſque ſexus, Diœceſanorum locorum, Curatorum, aut Rectorum ad hoc licentia minimè requiſita, & ſic præcepto Eccleſiæ ſatisfaciant; non obſtantibus contrariis quibuſcunque.

Quæ priuilegia non fuiſſe per Concilium Tridentinum reuocata, affirmant Roderiq. *loc. cit.* & Laurent. de 8
Peirinis, *ſimiliter loc. cit. num. 31.* vbi ait, quòd Concilium, *ſeſſ. 22.* ſolùm vult tollere, vt in domibus priuatis non erigantur Oratoria ſine licentia, & approbatione Ordinarij; non autem videtur tollere, quin in dictis grangiis, quæ domus priuatæ non ſunt, dicta Oratoria fieri, & in illis cum Altari portatili celebrare, ſicut nec etiam tollit, quin poſſint dicta Oratoria intra Regularium Clauſtra

in

in infirmariis fieri, & ibi celebrare, quia extra Eccleſiam omninò non ſunt, cùm nomine Eccleſiæ veniant etiam Clauſtra Regularium, vt habetur *ex cap. Abbati, §. Hæc autem, diſt. 54. & cap. Alma mater, de ſentent. excommun. in 6.* de qua re nulla ampliùs poteſt oriri difficultas poſt prædictum priuilegium Gregorij XIII. Societati IESV conceſſum.

9 Imò non ſolùm in grangiis, quæ ſunt in prædiis, poſſunt pro celebratione Miſſarum Oratoria conſtrui, ſed etiam in illis quæ ſiunt in Ciuitatibus, & deſeruiunt pro infirmariis, illorum præcipuè Monaſteriorum, quæ valdè à ciuitatibus diſtant, & oppidis: quod etiam conceſſit Clem. VIII Fratribus Franciſcanis, vt teſtatur Rodriq. *in ſuo Bullar. pag. 545.* vt ſcilicet Religioſi infirmi exiſtentes in Infirmariis poſſint frui omnibus Indulgentiis, quibus fruerentur, ſi eſſent in Conuentibus propriis, dummodò in Infirmariis ſint omnia requiſita, quæ pro celebratione neceſſaria ſunt.

Ad hæc omnia confirmanda ſubiiciam Conſtitutionem Vrbani VIII. ſuper Miſſionibus Religioſorum ad Iaponiam, & alias regiones Indiarum Orientalium, quæ tribuit facultatem Religioſis illuc tendentibus, abſque alia ſpeciali licentia, omnia Sacramenta conferendi, quæ Epiſcopalem non requirunt Ordinem, cuius tenor talis eſt:

VRBANVS PAPA VIII.

VNiuerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Ex debito paſtoralis officij ſaluti animarum, & fidei Catholicæ propagationi proſpicientes ea, quæ prouidè à Romanis Pont. prædeceſſoribus noſtris propterea ordinata fuerunt, ſi ſubinde experientia doceat, ea mutatione indigere, libenter immutamus, aliaque diſponimus, prout ad fidei Catholicæ propagationem, & animarum ſalutem huiuſmodi conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Alias ſiquidem fel. rec. Gregorius Papa XIII. prædeceſſor noſter certis tunc expreſſis cauſis adductus, per ſuas in ſimili forma breuis literas ſub dat. die 28. Ianuarij, 1585. Pontificatus ſui anno 13. omnibus Patriarchis, & Epiſcopis, etiam prouinciæ Chinæ, & Iaponis, ſub interdicti Eccleſiaſtici, & ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ, & Pontificalium exercitio: aliis verò Sacerdotibus, Clericis, & Miniſtris Eccleſiaſticis, tam ſecularibus, quam quorumuis Ordinis regularibus, cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſterent, ſub excommunicationis maioris pœnis ipſo facto incurrendis, interdixit, & inhibuit, ne ad earum regiones, & prouincias Iaponicas Euangelij prædicandi, vel doctrinam Chriſtianam docendi, aut Sacramenta adminiſtrandi, alia ve munia Eccleſiaſtica obeundi cauſa, ſine ſua, & Sedis Apoſtolicæ expreſſa licentia proficiſci auderent. Poſtmodum autem rec. mem. Clemens Papa VIII. ſimiliter prædeceſſor noſter, accepto quòd tam Chinæ, & Iaponium, quam aliæ illius vicinæ, & adiacentes inſulæ, regiones, & prouinciæ, ac finitima regna Indiæ Orientalis ampliſſima, & populis refertiſſima erant, & pro tanta animarum multitudine ad fidem Catholicam traducenda, & ſpiritualibus alimentis fouenda, plures operarij, ac miniſtri neceſſarij erant, qui ex ſola Religioſorum Societate IESV haberi poterant; omnibus, & ſingulis Mendicantium Ordinum Magiſtris, ſeu Prioribus generalibus tunc, & pro tempore exiſtentibus induiſit, vt cùm neceſſitas poſtulaſſet quoſlibet Ordinis ſui ſpectatæ vitæ, & eruditionis religioſos, quos minitum ad prædicta officia, & miniſteria idoneos, & vtiles fore in Domino iudicarent, per Luſitaniam duntaxat, & ſuſcepta inde nauigatione, in Indias, & ciuitatem Goan, atque ad Superiores Ordinum in illis partibus exiſtentes tranſmittere, & tam ipſi ſic tranſmittendi, quam alij ſupradictorum Ordinum Religioſi in eiſdem Indiarum partibus exiſtentes, & ad hoc munus obeundum à ſuis Magiſtris, Miniſtris, vel Prioribus generalibus, ſeu aliis Superioribus electi, & approbati, tam ad Iaponicas prædictas, quam ad alias proximas, & adiacentes etiam Chinæ, & finitimorum regnorum, & terræ firmæ Indiæ Orientalis inſulas, regiones, & prouincias accedere poſſent. Cæterùm omnibus, & ſingulis Religioſis cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis eſſent, ſub excommunicationis maioris, à qua non niſi à Romano Pontifice, præterquam in articulo mortis abſolui poſſent, necnon priuationis vocis tam actiuæ, quam paſſiuæ, ac dignitatum, adminiſtrationum, & officiorum quorumcunque, necnon inhabilitatis ad illa, & alia inpoſterum obtinenda, ac exercenda pœnis ipſo facto abſque vlla declaratione incurrendis interdixit, & prohibuit, ne ex inſulis Philippinis nuncupatis, ſiue qualibet alia Indiarum Occidentalium, vel quæ pro partibus Indiarum Occidentalium tunc habebantur parte ad illas pertinente, in Iaponicas, & alias illis proximas, adiacentes, & finitimas inſulas, prouincias, & regiones prædictas etiam quorumcunque priuilegiorum eis, vel ſuis Ordinibus à dicto Clemente, & Romanis Pontif. prædeceſſoribus ſuis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis in genere, vel in ſpecie, etiam ſuper facultate prædicandi verbum Dei per vniuerſum mundum eatenus conceſſorum, ſeu inpoſterum etiam concedendorum, approbandorum, & innouandorum, niſi in illis de prohibitione huiuſmodi, & interdicto ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio, cum ſufficienti derogatione fieret, aut quouis alio prætextu, & quæſito colore proficiſci, & tranſire auderent, vel præſumerent, & ſi quis eatenus, vel in poſterum ſecus facerent, poſtquam moniti eſſent, ſtatim ſub eiſdem pœnis omni mora, & excuſatione ceſſante, ad dictas inſulas Philippinas, vel alias partes Indiarum Occidentalium reuerti, & redire omninò tenerentur, & ad id per quoſcunque Iudices Eccleſiaſticos ſub eiſdem, & aliis eorum arbitrio infligendis pœnis cogi, & compelli poſſent. Et ſubinde fel. rec. Paulus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter accepto, experientia compertum eſſe, quòd prohibitio accedendi ad Indias, & ciuitatem Goan, alias quam per Luſitaniam, nec qui ſperabatur, ex eo fructum protulerit, neque Catholicæ fidei propagationis negotio vtilis fuerit, & propterea vt tantum opus Dei, ſublato omni impedimento, liberè peragi poſſet, prouidere volens, omnibus, & ſingulis Mendicantium Ordinum Magiſtris, Miniſtris, ſeu Prioribus Generalibus, aut alio quocunque nomine nuncupatis Ordinum capitibus tunc, & pro tempore exiſtentibus, vt cùm neceſſitas poſtularet, quoſlibet Ordinis ſui ſpectatæ vitæ, & eruditionis religioſos, quos minitum ad prædicta officia, & munia idoneos, & vtiles fore in Domino iudicaſſent, ad Superiores Ordinum in illis partibus exiſten. etiam per aliam viam, quam per Luſitaniam in Iaponicas, & alias illis proximas adiacentes, & finitimas inſulas, prouincias, & regiones prædictas, ſeruata in reliquis dictarum literarum Clementis prædeceſſoris forma in omnibus, & per omnia, & non aliter tranſmittere liberè, & licitè valerent, indulſit, & aliàs prout in Gregorij, & Clementis, ac Pauli V. prædeceſſorum prædictorum literis deſuper expeditis, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur. Cùm autem experientia plurium annorum compertum fuerit, prouiſiones in prædictis literis contentas non ſufficere, eaſque aliqua reformatione indigere, vt in prædictas inſulas, & regna feliciùs ac faciliùs Sacroſanctum Chriſti Domini Euangelium prædicari, & propagari poſſit, ac valeat. Nos pro officij noſtri debito poſt maturam

cum Ven. Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus negotio propagandæ Fidei per vniuerſum mundum præpoſitis maturam deliberationem, præfati Pauli prædeceſſoris noſtri literis inhærentes, omnibus, & ſingulis Religionum cuiuſcumque Ordinis, aut Inſtituti etiam Societatis Ieſu Magiſtris, Miniſtris, ſeu Prioribus Generalibus, aut quocumque nomine nuncupentur Ordinum Capitibus nunc, & pro tempore exiſtentibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & indulgemus, vt cùm eis expedire viſum fuerit, quoſlibet ſuarum Religionum, Ordinum, & Inſtituti Religioſos, quos ætate, vita, moribus, & ſcientia idoneos eſſe ad Miſſiones iudicauerint, ad prædictas inſulas, prouincias, regiones, & regna Indiæ Orientalis, etiam per alias vias, quam per Luſitaniam liberè, & licitè mittere poſſint, ac valeant, ſeruata tamen in reliquis præfatarum literarum Clementis prædeceſſoris noſtri forma in omnibus, & per omnia, & non aliter. Necnon quoſcumque Eccleſiaſticos, & Religioſos cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti tam non mendicantium, quam mendicantium, etiam Societatis Ieſu, & ſæculares, religioſorum, vt præfertur, mitten. ad inſulas, prouincias, regiones, & regna prædicta acceſſum huiuſmodi impedientes excommunicationis latæ ſententiæ vinculo innodamus; Religioſos verò, vt ſupra mittendos, ac etiam miſſos, & in prædictis locis nunc degentes plurimùm in Domino hortamur, vt in docendo populos, & præſertim de recenti ad fidem Chriſtianam conuerſos vniformes ſint, ne ob doctrinæ diuerſitatem, præſertim in materiis moralibus Neophyti illi aliquod ſcandalum patiantur, & quia in hac re Generalium præfatorum curam, & vigilantiam plurimùm profuturam arbitramur, eiſdem iniungimus, vt prædictos ſuos Religioſos ad ſeruandam prædictam conformitatem ſæpius adhortentur: vt autem id faciliùs ſuccedat, præfati Religioſi in inſtruendis populis prædictorum locorum Indiæ Orientalis Catechiſmum Romanum, & doctrinam Chriſtianam paruam, & magnam bo. me. Roberti S. R. E. Cardinalis Bellarmini nuncupati in linguas prædictorum populorum tranſlatas, & impreſſas, ſi fieri poterit, omnino adhibeant. Quoniam autem, ſicut non ſine animi noſtri dolore intelleximus, in Iaponia à pluribus annis contra Chriſtianos, & præſertim Religioſos, acerrima perſecutio fuit commota, eaque vſque ad præſens perdurat, & viget, omnibus, & ſingulis Chriſtianis, nunc in Iaponia exiſtentibus, & pro tempore futuris, vt à quibuſuis Sacerdotibus, vt ſupra à Generalibus eorum illuc miſſis, ac mittendis, quorum copiam habere poterunt, Sacramenta (ordinem tamen Epiſcopalem non requirentia) etiam parochialia, durante præſenti rerum ſtatu, ſuſcipere liberè, & licitè valeant, concedimus pariter, & indulgemus. Cæterùm quia à Sac. Canonibus Conciliorum decretis, ac Apoſtolicis Conſtitutionibus, omnibus Religioſis, ac etiam aliis Eccleſiaſticis, præſertim in Sacris Ordinibus conſtitutis mercatura, & negotiationes ſæculares diſtrictè prohibentur, ac valde damnoſum, indecorum, & indecens exiſtit, huiuſmodi perſonas diuino cultui mancipatas, ac præcipuè illas, quæ ad prædicandum Sacroſanctum Chriſti Domini Euangelium deſtinatæ ſunt, præfatis mercaturæ, & negotiationibus ſe immiſcere, aut operam dare, prædictorum Sacrorum Canonum, ac Decretorum, Conſtitutionúmque Apoſtolicarum diſpoſitioni inhærentes auctoritate Apoſtolica, earundem tamen præſentium Religioſis omnibus cuiuſcumque Ordinis, & inſtituti tam non mendicantium, quam mendicantium, etiam Societatis Ieſu, omnibuſque ſingulis tam in prædictis locis nunc exiſtentibus, quam in futurum ad illa mittendis, omnem, & quamcumque mercaturam, ſeu negotiationem quocumque modo ab eis fieri contingat, ſiue per ſe, ſiue per alios, ſiue proprio, ſiue Communitatis nomine directè, ſiue indirectè, aut quouis alio prætextu, cauſa, aut colore interdicimus, & prohibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna ipſo facto incurrenda, ac priuationis vocis actiuæ, & paſſiuæ, officiorum, ac graduum, & dignitatum quorumcumque, etiam inhabilitatis ad ea, & inſuper amiſſionis mercium, & lucrorum ex eis factorum, quæ omnia à Superioribus Religionum, ex quibus delinquentes exiſtent, reſeruanda erunt ad vſum Miſſionum, quas eædem Religiones habent, & habituræ ſunt in futurum in prædictis Indiis, & non in alios vſus; eiſdem Superioribus diſtrictè præcipientes ſub eiſdem pœnis, vt in hoc inuigilent, & contra delinquentes ad prædictas pœnas procedant, ſublata eiſdem facultate huiuſmodi delinquentibus aliquid ex dictis mercibus, & lucris quantumuis minimùm remittendi, aut condonandi. Quòd ſi forte aliquæ controuerſiæ inter Religioſos dictarum Religionum (quod Deus auertat) oriantur, Epiſcopi locorum prædictorum pro tempore exiſtentes, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, illas decidant, & terminent. Si verò grauiora quædam negotia occurrerint, ea ad Nos, & Romanos Pontifices Succeſſores noſtros quantocius ab eiſdem Epiſcopis referantur, vt quod in illis ſtatui, ac decerni debeat, matura conſultatione adhibita, prouideri poſſit, ſicque volumus, & ordinamus. Decernentes præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inuiolabiliter obſeruari. Sicque per quoſcumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Mandantes propterea vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac cæteris Eccleſiarum, & locorum etiam Regularium Prælatis per vniuerſum Orbem conſtitutis, vt præſentes literas in ſuis quiſque prouinciis, ciuitatibus, Diœceſibus, Capitulis, & iuriſdictionibus ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, & quoties ab Ordinum prædictorum Religioſis requiſiti fuerint ſolemniter publicari curent, & faciant. Non obſtan. interdicto, & prohibitionibus, ac literis dictorum prædeceſſorum, aliiſque præmiſſis, necnon Apoſtolicis, ac in Synodalibus, Prouincialibus, & Vniuerſalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, necnon prædictæ Societatis Ieſu, aliarumque Religionum, prouinciarum, & regionum prædictarum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, eorumque Prælatis, Superioribus, & perſonis etiam particularibus ſub quibuſcumque ten. & formis, ac cum quibuſuis derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine in genere, vel in ſpecie, ac alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione aliàs de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruan. foret, ten. huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, hac vice ſpecialiter, & expreſſe, in quantum noſtris prohibitioni, & interdicto, aliiſque præmiſſis aduerſentur, harum ſerie derogamus, ac derogatum eſſe, & cenſeri, neque illa eis vllatenus ſuffragari volumus,

mus, & declaramus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et quia difficile foret, præſentes literas vbicumque vſus venerit, oſtendi, & publicari. Volumus, vt earum exemplis etiam impreſſis, manu Notarij publici, vel alicuius dictarum Religionum Secretarij ſubſcriptis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel cuiuſuis ex Generalibus prædictis ſigillo munitis eadem prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus, adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 22. Februarij 1633. Pontificatus noſtri Anno 10.

M. A. Maraldus.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas, poſſit noctu. & ante matutinum, & poſt meridiem Miſſam celebrare, vel celebrari facere.

SVMMARIVM.

1 *Miſſa non poteſt, de nocte, & ante auroræ initium, de iure communi celebrari.*
2 *Auroræ initij appellatione quid veniat, oſtenditur.*
3 *Miſſæ an poſſint ante auroram celebrari in nocte Natiuitatis Domini.*
4 *Abbates poſſunt ex priuilegio Miſſam celebrare ante auroram, & tale priuilegium quomodo ſit intelligendum, oſtenditur.*
5 *Tempus legitimum quod ſit, intra quod Miſſæ abſolui, vel inchoari debent, oſtenditur.*
6 *Abbas, exiſtente cauſa legitima, poteſt celebrare, vel celebrari facere intra horam poſt meridiem.*

1 DE iure communi nemo poteſt nocte, & ante auroræ initium (Epiſcopis exceptis) celebrare, vt ſpecialiter ait Sylu. *verb. Miſſa* 1. *q.* 6. & hoc docet communis Eccleſiæ conſuetudo, de qua teſtantur plures Doctores relati per Suar. *tom.* 3. *in* 3. *par. D. Thom. diſ.* 80 *ſect.* 4. quæ eſt ita in vſu, quòd populus ſcandalizaretur tanquam de peccato graui, ſi quis ante dictum tempus, abſque iuſta cauſa, Miſſæ ſacrificium offerre præſumeret; proptereà Concil. Trid. *ſeſſ.* 22. *in decreto de obſeruand. & euitan. in celebrat. Miſſa*, iniungit Epiſcopis, *vt edicto, & pœnis propoſitis caueant, ne Sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent*. Debitæ autem horæ ſunt, quæ in Miſſali Romano indicantur, in *cap. de defectibus circa Miſſam occurrentibus in Miniſtro*: vbi dicitur, *tempus debitum celebrandi eſt ab aurora vſque ad meridiem communiter.* Ratio autem ea videtur, quia hoc magnæ Religionis opus expediebat, publicum eſſe, & quòd publicè, & cum debita reuerentia, non autem ſecretè, & de nocte celebraretur; ne fortè ex nocturnis conuentionibus aliquid mali oriretur, aut aliqua ſuperſtitio in Miſſis
2 celebrandis reperiretur. Aduertendum autem quòd per auroram non eſt accipiendus Solis ortus, ſeu aſcenſus Solaris corporis ſupra noſtrum Horizontem; ſed initium creſpuſculi diei, ſeu prima lucis irradiatio, & licet creſpuſculum non ſit æquale in omni tempore: tamen in omni tempore licet incipere Miſſam per duas horas ante ortum Solis. Ita S. Thom. 3. *part. q.* 83. *art* 2. Durand. 4. *diſt.* 13. *q.* 2. Palud. *in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *art.* 2. Richard 4 *diſt.* 13. *art.* 2. *q.* 3. Sylu. *verb. Miſſa*, 1. *q.* 6. Sot. *in* 4. *diſt.* 13. *q.* 2. *artic.* 2. Azor *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 10. *cap.* 25. *q.* 1. Ledeſma *cap.* 19. *de Euchar.* Victor. *in ſum. num.* 97. Reginald. *trac. ſac. pœnit. lib.* 29. *num.* 173. Suar. *d. ſect.* 4.
3 *ad §. ixaxmi rotell.* dicens ita eſſe in praxi ſeruandum. Excipitur tamen ab hac conſuetudine dies Natalis Domini, *per c. nocte, de conſecrat. diſt.* 1. vbi habetur, *Nocte ſancta Natiuitatis Domini Saluatoris Miſſas celebrent Presbyteri*, vbi dubitatur, an præter primam Miſſam poſſint reliquæ duæ de nocte etiam ante auroram celebrari. De hac re magna diſceptatio eſt inter Doctores, quam latè proſequitur Suar. *loco cit. §. tertio requiritur*, & tandem concludit priuilegium pro die Natiuitatis Domini in hoc non eſſe reſtringendum iuxta conditionem aliorum temporum: ſed quod imò ſit largè interpretandum, & extendendum, iuxta ſui naturam, ad omnes eius diei Miſſas, ſaltem priuatas; quod ex eo infert, quia in *d. cap.* paulò inferiùs ſtatuitur, vt aliis temporibus Miſſæ non niſi de die celebrentur. Quæ omnia procedunt de iure
communi; ſecùs autem, ſi aliquod priuilegium per Sedem Apoſtolicam alicui Religioni conceſſum eſſet, tunc enim illud foret attendendum, vt de pluribus priuilegiis ſuper hoc Fratribus Minoribus conceſſis meminit Mirand. *in man. Prelat. tom.* 1. *q.* 40. *artic.* 12. *concl.* 2. Notandum autem, quòd talia priuilegia ſemper intelligenda ſunt ſecundùm anticipationem totius temporis in priuilegio conceſſi, ad totum illud tempus, in quo ſine priuilegio poteſt Miſſa legitimè dici. Vnde ſi per priuilegium conceditur, vt Miſſa per vnius horæ ſpatium anticipari poſſit, poterit Miſſa inchoari tribus horis ante ortum Solis: cùm ſine priuilegio inchoari poſſit duabus horis ante ortum Solis. Ita Suar. *d. ſect.* 4. *except.* 3. & Diana, *in reſol. moral. tract.* 14. *reſol.* 33. Et hæc quoad primam quæſiti partem. 4

Quo verò ad alteram partem, nempe, an poſſit Abbas poſt meridiem Miſſam celebrare; dico quòd regulariter loquendo omnes Miſſæ inchoari debent ante expletum meridiem: Et contrarium facere de iure, & conſuetudine eſt prohibitum; & hæc eſt communis Doctorum ſententia, contra quam Nauarr. *in man. cap.* 25. *num.* 85. *& tract. de orat. diſt.* 21. *num.* 31. *& Miſcell. de orat.* 76. aſſerit 5
ſacrificium priuatim iure fieri poſſe toto eo tempore, quod inter horam ſextam, & nonam intercedit, dummodo id fiat, abſque aliqua aliorum offenſione, & ex aliqua rationabili cauſa. Verùm Nauar. in hoc ab omnibus reputatur ſingularis, & eius opinio latiùs confutatur per Francolin. *in tract. de tempor. horar. canonic cap.* 41. vbi oſtendit eam pugnare cum generali totius Eccleſiæ conſuetudine, & cum communi omnium opinione, à qua dicit non eſſe recedendum; cùm eam teneant Richard. Durand. Sot. Palud. Maior *in* 4. *diſt.* 13 Anton. 3. *par. tit.* 13. *cap.* 6. §. 4. Angel. Sylu. Roſell. Piſan. Tabien. *in verbo Miſſa*, Hoſtien. Anton. Ioan. Andr. Card. Abb. & cæteri omnes Canoniſtæ, *in c.* 1. *de celebrat. Miſſ.* idem Sot. *de iuſt. lib.* 10. *qu.* 5. *art.* 4. Suar. *d. ſect.* 4. & hæc communis ferè omnium opinio videtur iure amplectenda. Verùm hoc intelligendum erit, niſi ſpeciali priuilegio aliter aliquibus conceſſum eſſet. Sunt enim aliqua priuilegia Religioſis conceſſa, vt poſſint ex cauſa rationabili Miſſam celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, vt patet ex nonnullis priuilegiis relatis in Compend. priuileg. *verb. Miſſa*, & in Compend. priuil. Ord. Ciſterc. in Hiſpania, *eodem verbo.* Verùm eſt aduertendum cum Hieron. à Soto. *in addit. ad d. Compend. Miſſa loco cit.* quod omnia prædicta priuilegia, dicendi Miſſam, quoad modum, & locum, & tempus iam fuerunt per Concil. Trid. ſublata; attendenda ſunt autem priuilegia poſt prædictum Concilium conceſſa, vt eſt illud conceſſum à Gregorio XIII. Congregationi S. Iuſtinæ, *vt dum in itinere fuerint conſtituti, poſſint Miſſam celebrare ante auroram, & poſt mediam noctem*, vt refertur in Compend. priuil. S. Hieronymi, *fol.* 50. Item idem Gregorius XIII. conceſſit Religioſis Societatis IESV, vt poſſint Miſſas celebrare de licentia ſui Generalis, vel alterius ab eo deputati, ante auroram circa lucem & infra horam poſt meridiem exiſtente cauſa legitima itineris, aut alterius

legitimi impedimenti, vt refert Ioan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib. 2. c. 5. dub. 6. concl. 2. in fine*, & refertur in Compend. priuil. eiuſd. Societ. *verbo Miſſa*, §. 3. quibus gaudent omnes Religioſi communicantes priuilegia ipſarum Religionum. Quæ priuilegia nihil aliud operantur, niſi vt Abbates faciliùs, & ex minori cauſa, ac certiùs,
6 magiſque ſine ſcrupulo hanc licentiam concedere valeant, quàm ſine priuilegiis poſſent. Epiſcopi verò ſuper hoc diſpenſare poſſunt, vt notat gloſſ. *in c. vlt. verb. indulgemus, de priuil. in 6.* dicens quòd Epiſcopus dum eſt in itinere, poteſt Miſſam ante auroram dicere, vel alteri concedere, vt eam ſibi dicat; quam gloſſ. dixit communiter receptam, Suar. *d. ſect. 4. excerpt. 3.* Sed ſicut diſpenſare poteſt ſuper temporis anticipatione, ita etiam poterit ſuper poſtpoſitione, non eſt enim maior ratio de vna, quàm de alia; vt aduertunt Suar. *d. ſect. 4. verſ. ſed quares* 1. Roderic. *quæſt. reg. tom. 1. q. 43. art. 3.* addentes hoc eis licere non tam ex priuilegio, quàm ex ordinaria poteſtate. Poterunt igitur Abbates, qui habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, iure ſuo, & ſine priuilegio hoc ſuis Monachis ſibi concedere, vt ex rationabili cauſa poſſint ante auroram & poſt meridiem Miſſam ſibi celebrare; ita Roder. *d. a. 3.* & Suar. *de Relig. tom. 4. tr. 10. lib. 8. c. 3. n. 7.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſsit præcipere ſuo Monacho, vt ad intentionem ſuam Miſſæ ſacrificium applicet.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, vt Miſſam applicent ſecundùm eius intentionem.*
2 *Miſſæ valorem ſi Monachus non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicare intendit, cuinam proderit, oſtenditur, & num. 3.*
4 *Sacerdotes etiam Regulares in Miſſæ celebratione ſe habent, non vt ſubditi, ſed vt Chriſti Miniſtri.*
5 *Regulares contrafacientes præcepto Sacriſtæ in applicatione Miſſæ, peccant mortaliter.*
6 *Miſſæ ſacrificium priùs applicandum eſt pro illis, pro quibus priùs eleemoſyna elargita eſt.*
7 *Sacerdotes Regulares in* Memento *Miſſæ ponendo nomen ſui Generalis pro nomine Epiſcopi, peccant mortaliter.*

1 DE hac re aliquid attigimus *in diſp. de iuriſd. Abb. circa votum obedientiæ*, cùm tractauimus, vtrùm Abbas poſsit ſuis Monachis actus internos præcipere; iuxta quorum reſolutionem dicimus, quòd cùm Abbas poſsit præcipere ſuis ſubditis actus internos, quatenus ad actus exteriores pertinere poſſunt, & ſunt neceſſarij ad hoc, vt actus externi, in quibus quis Superiori ſubditur, rectè exerceantur, (vt latiùs *ibi* probauimus) non dubitatur illum poſſe ſuis ſubditis præcipere, vt Miſſam celebrantes habeant intentionem applicandi eius valorem ad ipſius Abbatis intentionem; quia non eſſet diſponere de actu interno ſubditi, qui eſt applicatio medij valoris Miſſæ, ſed eſt diſponere de illo actu, quatenus connexus eſt cum exteriori actu celebrationis eiuſdem Miſſæ, qui rectè perfici nequaquam poteſt ſine applicatione actus interni; idcirco per neceſſariam connexionem bene poteſt Abbas illum præcipere: & Monachus non obediens peccabit lethaliter contra Obedientiæ votum in re graui; ita Roder. *q. reg. tom. 3. q. 19. a. 2.* Mirand. *in man. Prel. tom. 1. q. 26. a. 3.* Sanc. *in Decal. lib. 6. c. 2. n. 6.* & alij quos *ibi* adduximus. Attamen ſi
2 ſubditus nolit Miſſam ad Abbatis intentionem, ſed ſuam celebrare, ſacrificium proderit illi, cui ſubditus ſecundùm propriam intentionem applicauit. Ita videtur ſentire Syluest. *verb. Miſſa 1. num. 12.* Angel. *eod. verb. num. 36.* Henriq. *lib. 9. cap. 21. num. 6.* Fagundez *tract. 1. num. 4.* Villalbos *in ſum. 1. p. tract. 8. dub. 10. num. 2.* & omnes Doctores Salmaticenſes. Ledeſma 1 *p. ſum. de Euchar. cap. 18. con. l. 18.* Ioan. Bapt. de Lezana *de oblig. Regul. c. 4. num. 35.* Suar. 3. *tom in 3. part. D. Thom. diſput. 79. ſect. . . . . quæſt. 9. verſ. alij nihilominus.* Laurent. de Peir. *tom. 1. de ſubd. q. 1. cap. 6. §. vnic.* Quia ſicut in Sacramentorum adminiſtratione Sacerdos operatur, vt Chriſti miniſter: ita & in oblatione ſacrificij Miſſæ; ergò ſicut in Sacramenti adminiſtratione debet eſſe intentio propria & perſonalis: ita in applicatione Miſſæ, in qua Sacerdos ita ſe gerit, vt habens à Chriſto poteſtatem immediatam, adeò vt intentio eius, & Chriſti vna eſſe cenſeatur, ergo Sacerdotis intentio quoad hoc, neque Eccleſiæ, neque Abbati ſubditur, ita vt per illum irritari poſsit: licèt ſubdatur quoad obligationem faciendi, vel non faciendi: inde eſt, quòd ſacrificium valebit pro eo, cui applicat Sacerdos, non autem pro eo, cui applicat Abbas. Peccabit tamen Monachus mortaliter: quia in re graui ſuo Superiori non obedit, maximè cùm Abbati onus ſatisfaciendi pro receptis Miſſarum eleemoſynis incumbat, & tenebitur altera die, ſi ſine obligatione celebrabit, ad Abbatis intentionem celebrare; niſi ei conſtaret omninò talis præcepti occaſionem ceſſaſſe. Poterit ergò Abbas præcipere ſubdito, vt Miſſam applicet ad ſuam intentionem: non tamen irritare voluntatem eius; quia vt Chriſti miniſter operatur; & ſacrificium Miſſæ ex opere operato ſuum ſortitur effectum. Ita Laurent. de Peirin *d. §. vnico, verſ. peccabit tamen.*

Contrariam ſententiam docet Fraxinellus *de oblig. Sacerd. ſect. 7. §. 7.* nempe Prælatum non ſolùm poſſe ſubdito Sacerdoti Regulari præcipere applicationem Miſſæ, prout & nos aſſerimus; ſed etiam irritare talem applicationem, ita vt non cui à Sacerdote celebrante, ſed cui à Superiore applicatur, iuuet ſacrificium. Ratio eius eſt, quia Prælati poſſunt irritare operationes ſubditorum, quæ officiunt obedientiæ voto, cuiuſmodi eſſet applicatio Miſſæ contra præceptum Superioris. Ex qua ratione deducit, quòd ſubditi Sacerdotes ſeculares, licèt peccarent mortaliter contra præceptum Prælati ex iuſta cauſa præcipientis applicationem Miſſæ, applicatio ta- 3
men valida eſſet ei, cui à Sacerdote applicatur: nam iuriſdictio Epiſcopi non ſe extendit ad voluntatem ſui ſubditi ex voto, ſicut illa Prælati Regularis in ſuos Regulares ſubditos; atque ita ait, intelligendum eſſe Suarez, qui contrarium docet.

Verùm abſolutè de omnibus intelligenda eſt prima, & probabilior ſententia, neque Auctores hoc docentes colligunt ex obligatione voti: ſed ex ipſa ratione ſacrificij, & miniſtri, qui in tali operatione non vt ſubditus alicui, ſed vt verus Chriſti miniſter, qui vt 4
talis, ſolùm Chriſto, à quo habet poteſtatem ſubiicitur, ac proinde licet quilibet Superior, quatenus talis, poſsit præcipere hanc applicationem, & contrafacientes mortaliter peccent; non habet tamen maiorem obligationem in ſubſtantia facti, & validitatis applicationis ſubditus Regularis, quàm habeat ſecularis.

Notandum tamen eſt cum eodem Fraxinello, *loco* 5
cit. num. 6. quòd peccant mortaliter Regulares contrafacientes præcepto etiam Sacriſtæ, quia, vt aſſerit Graff. *conſil. tom. 1. lib. 3. de iur. patr. conſ. vnic. in fin.* Sacriſta in illo officio præſupponitur gerere vicem Prælati, ac proinde quando in Monaſterio ſunt multæ, & continuæ obligationes, poteſt obligare Sacerdotes, vt Miſſam celebrent ſecundùm diſpoſitionem Sacriſtæ, ſi tamen, vt ſuppono, Prælatus ita voluerit, ac præceperit.

Notandum ſecundò, quòd Prælati, qui præcipiunt 6
ſuis ſubditis, vt ſacrificia applicent, tutiùs, ac rectiùs faciunt,

faciet, ſi diſtinctè, & ordine debito pro illis applicare faciant, qui pro variis Miſſis ſtipendia dederunt, quam ſi vniuerſaliter, & in confuſo, vt ſcilicet pro eo, qui prius tres Miſſas ſtipendio popoſcit, deinde alias pro eo, qui poſtea illas procurauit, atque ita de ſingulis, vt docet Alphonſus de Leone *loco ſupra cit. n.* 17.

7 Non poterit tamen Abbas Generalis præcipere ſuis Monachis Sacerdotibus, vt in Canone Miſſæ ponant pro nomine Epiſcopi, nomen eiuſdem Generalis, quia celebrans peccaret mortaliter, vt declarauit Sacra Congregatio ad inſtantiam Epiſcopi Nouarien. vt affirmant Portell. *de dub. regul. verb. Miſſa, n.* 14. & Villalob. *in ſum. p.* 1. *tr.* 8. *difficult.* 31. *n.* 13. [illegible]

QVÆSITVM IX

De ſtipendiis Miſſarum, aliiſque obligationibus in celebratione Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſeruandis.

SVMMARIVM.

1 *Inter dantes, & accipientes ſtipendia pro celebratione Miſſarum inſurgit obligatio iuſtitiæ commutatiuæ ſine labe ſimoniæ.*

2 *Stipendium pro Miſſis celebrandis non eſt illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem.*

3 *Stipendium iuſtum pro Miſſarum celebratione eſt illud, quod eſt ex Superioris lege taxatum, vel conſuetudine preſcriptum, &* num. 4.

5 *Stipendium non poteſt ſumi maius, quàm ſit à lege ſtatutum.*

6 *Stipendium, quando non eſt lege taxatum, iuſtum eſt, quod conſuetudine eſt preſcriptum.*

7 *Sacerdoti an liceat pauciores Miſſas ſibi preſcriptas celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint, &* num. 11.

8 *Stipendia maiora ſponte oblata pro Miſſarum celebratione, poſſunt accipi.*

9 *Stipendia pinguiora, quam lex, aut conſuetudo preſcribit, accipiens pro Miſſarum celebratione, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato iuſto ſtipendio, reliqua parte ſibi retenta.*

10 *Stipendia plura, ſiue ab vno, ſiue à pluribus pro vna Miſſa non poteſt Sacerdos accipere.*

12 *Paupertas non tribuit ius accipiendi rem alienam inuito Domino, niſi vrgeat extrema neceſſitas.*

13 *Stipendia plura pro vna Miſſa quo caſu poſſint acceptari.*

14 *Sacerdos ad rationem iuſti ſtipendii poteſt reducere Miſſas, pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt.*

15 *Stipendium maius pro Miſſa celebranda valde manè, vel in loco longinquo, aut pro Miſſa ſolemni, vel cum Officio Defunctorum, & ſimilibus, vt poſtulari poſſit.*

16 *Stipendiis pluribus ab vno, vel pluribus oblatis an poſſit Sacerdos vna Miſſa ſatisfacere.*

17 *Stipendium duplicatum an Sacerdos poſſit pro vna Miſſa accipere, applicando partem ſolitam vni, & partem propriam alteri.*

18 *Miſſæ valor ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt eiuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi, pro quo offertur Miſſa.*

19 *Stipendium an poſſit ſumi à Sacerdote, qui obligatus eſt in aliqua Eccleſia celebrare, abſque tamen applicatione ſacrificij.*

20 *Sacerdos pauper, an poſſit hodie applicare Miſſam pro eo, quem ſequentibus diebus ſcit Deus, daturum eleemoſynam.*

21 *Sacramenti effectus ſuſpendi non poteſt.*

22 *Anticipatio Miſſarum quando liceat, & in quibus caſibus, &* num. 24.

23 *Anniuerſarium ſi contingat in die dominico, vel aliqua feſtiuitate, non debet transferri in die ſequenti, ſed ſtat in die præcedenti.*

25 *Sacerdos, qui quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, an peccet mortaliter, ſi quotidie non celebret.*

26 *Sacerdos quotidianæ celebrationi obligatus, poteſt quater, vel ſexies pro ſeipſo, parentibus, amicis, & benefactoribus celebrare.*

27 *Sacerdos obligatus ad Miſſam de* Requiem, *vel aliam votiuam ex legato teſtatoris, non tenetur die dominico, aut feſto duplici illas celebrare, ſed de feria currente, &* num. 28.

29 *Sacerdos in die obitus, tertio, vel ſeptimo, vel etiam anniuerſario Miſſas de* Requiem *celebrare debet, ſi non ſit dies dominicus, vel feſtum duplex.*

30 *Sacerdos, qui Miſſam de* Requiem *promiſit, eandem tenetur celebrare.*

31 *Miſſæ Triginta S. Gregorij non neceſſariò de* Requiem *omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum Maioris hebdomadæ, &* num. 32.

33 *Collecta pro mortuis non ſunt neceſſariò dicenda in Miſſis Triginta S. Gregorij, quando dicitur Miſſa de Sancto.*

34 *Miſſam ſolemnem in diebus feſtiuis Abbates, & Prælati relinquentes, an peccent mortaliter.*

35 *Conſuetudo inducta per modum præcepti, & obligationis obligat ſub mortali.*

36 *Collegiatæ Regulares tenentur ad Miſſam conuentualem, & horas canonicas cantendas ex vi Regulæ, & conſuetudinis Regulam interpretantis.*

37 *Canonici tenentur ex ſtipendio ad leges Pontificias in choro ſeruandas.*

38 *Miſſa pro aliquo Beato certis perſonis, & locis conceſſa an poſſit dici à quocumque Sacerdote.*

39 *Miſſarum ritus an debeat mutari à Prælatis in ſuis Eccleſiis præcipiente Epiſcopo aliquod feſtum.*

40 *Miſſam celebrare non poſſunt Prælati, nec alij Sacerdotes cooperto capite, ſine licentia Papæ.*

OMiſſis omnibus aliis obligationibus, quæ in Prælatis, Abbatibus, ac ſimpliciter in omnibus Sacerdotibus pro Miſſis in fauorem aliorum celebrandis oriri poſſunt, de quibus Suar. *tom.* 3. 1. *p. q.* 83. *diſp.* 86. *in principio.*

Suppono inter prædictos Sacerdotes Abbates, & Prælatos, inter dantes ſtipendia pro Miſſis celebrandis inſurgere obligationem iuſtitiæ commutatiuæ. Syluest. *verb. Miſſa* 1. *n.* 1. Cordub. *lib.* 1. *qq. Theolog. q.* 3. *concl.* 5. Nauar. *in Manual. cap.* 25. *num* 92. Petrus Nauar. *de Reſtit. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 331. Suar. *loco cit. ſect.* 1. Scottia *de ſacrificio Miſſæ lib.* 2. *cap.* 10. & communiter DD. & confirmat praxis fori contentioſi, in quo coguntur ex iuſtitia ſoluere ſtipendia, & eleemoſynas ij, qui pro Miſſis celebratis non ſoluerunt, ſicut è contra. Non quidem, quòd conſtituatur iuſtitia inter ſtipendium, & Miſſam, quæ eſt res ſpiritualis, ac proinde conſtitueretur ſimonia. Abbas *in cap.* 1. *de Sepult. num.* 2. Aragon. *de iuſtitia. & iur. quæſt.* 85. *artic.* 3. Molfet. *prompt. iur. tom.* 1. *tract.* 3. *cap.* 16. *num.* 12. Ioan. de la Cruz *direct. conſcient. præcept.* 7. *de ſimonia dub.* 5. *concl.* 1. & 2. Fraxinell. *de oblig. Sacerd. ſect.* 3. *prænot.* 1. *num.* 2. Sed inter ſtipendium dantem, & accipientem, qui ſine labe, ac nota ſimoniæ apud legitimum Iudicem, & via iuris ſtipendia pro Miſſis ex conuentione celebratis à ſoluere recuſantibus exigere poteſt, vt mercedem laboris, vel operis, aut eleemoſynæ, vt docet Alexand. de Ales *p.* 2. *q.* 167. *de ſimon. memb.* 4. *art.* 1. Aluar. Pelag. *de planc.*

Eccleſ.p.2.num.17. Calet. *in ſumm.verbo ſimonia, Regul.* 4. Soto *de iuſtit. & iure lib.9 q.6.* Azor. *inſtit.moral. p.3. lib.17. cap.6 quæſt.2.* Sebaſt. Medic. *ſumm. peccat.tit.6. de auaritia q.100.* Bellet. *diſquiſ.Cleric.p.1.de bonis Cler.* §.3. *num.*18. ex declaratione S. Congreg. Concil. Trident. *ſeſſ.22. decret.de obſeru. & vitand. in celebr. Miſſar.* §. *Illiberales.* Molfeſ. *vbi ſuprà*, & Fraxinell. *ſect.3.* §.2. & alij communiter.

2 Suppono 2. iuſtum ſtipendium, (quod tale ſolùm poſſe recipere Abbatem determinabimus) pro Miſſa celebranda, non eſſe illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem, aliàs enim ſequeretur, quòd ſicuti ad ſuſtentationem Sacerdotis valdè honorabilis, & in dignitate conſtituti, ſicuti eſt Abbas, & Prælatus, multò plùs requiritur, quàm ad ſuſtentationem ſimplicis Sacerdotis, ita etiam maius ſtipendium eidem deberetur, quàm alteri mediocris conditionis, quod iudicant inconueniens Cordub. *lib.1.q.4.dub.1.opinion.2.* Rodericus *qq.regul.tom.1.q.43.art.7.concl.2.* Præterquàm quòd ex communi Eccleſiæ conſuetudine ſatis innoteſcit, ſtipendium pro vna Miſſa celebranda non eſſe tantùm, vt poſſit ſufficere pro vna die ad ſuſtentationem ſimplicis Sacerdotis; ac proinde in Concilio Trident. *ſeſſ.21.de reform.cap.2.* ſtatuitur, vt Nullus ad ſacros Ordines promoueatur, qui non habet Eccleſiaſticum beneficium, vel pingue patrimonium, quo viuere poſſit, ne ad vitam ſuſtentandam mendicare cogatur; ex quo colligi poteſt, non eſſe intentionem Eccleſiæ, vt pro vna Miſſa ſtipendium quis habeat ſufficiens ad eius ſuſtentationem. Ita Nugno *de ſacrament. tom.1. p.3.de ſacrif. Miſſæ dub.9.concluſ.* 1. Franciſc. Syluest. *in 3.p.D.Thom. ad quæſt.83. artic.1. q.17.* Henriq. Villalb. *ſumm. Theolog. Mor. & Canon. p.1. tract.8. difficult.15.num.1.* Fraxinell. *ſect.1. prænot.5.§.1. num.1 & ſeqq.*

3 Iuſtum ergo ſtipendium eſt, quod lege ſtatutum eſt, vel conſuetudine receptum; lege quidem, quia licet, vt dixi, ſtipendium non ſit verè pretium, ſeruat tamen rationem pretij, quatenus in eo ſeruatur ratio iuſtitiæ; ideo ſicut illud eſt pretium iuſtum, quod eſt lege taxatum, ita ſtipendium pro Miſſa iuſtum eſt, quod lege præſcribitur.

Conſuetudine verò fit iuſtum pretium, nam ſicuti conſuetudo indicat iuſtum eſſe pretium pro tali re, quia ſic dari conſueuit: ita iuſtum eſt Miſſæ ſtipendium, quod habet proportionem cum pretio, & conformiter ad hæc quæ diximus.

4 Reſpondeo dicendo, quòd vel Miſſarum ſtipendia per Superiores, ad id auctoritatem habentes, taxata ſunt, vel non. Primo modo illa cenſenda ſunt iuſta,
5 nec poteſt maior eleemoſyna pro Miſſæ celebratione recipi, quàm ea, quæ eſt taxata tali Superioris auctoritate; niſi ille, qui ſ[illegible] taxationem, aliquid ampliùs ſponte offerat, aut donet ex liberalitate. Ita docent Suar. *tom.3. ad 3. part.D.Thom diſp.86. ſect....* communem dicit Mirand. *in man. Prælat. tom.1. q.41. art.22. concluſ.1.* Reginald. *in prax. for. pœnitent. lib.23. n.232.*
6 Vel prædicta ſtipendia non erunt communi Superioris lege taxata, & tunc id iuſtè exigi poterit, quod communi conſuetudine receptum, & approbatum fuerit, ſiue quod à viris prudentibus, & timoratis communiter exigi, & dari ſolet. Ratio eſt, quia hæc eſt communis via iudicandi iuſta rerum pretia, quando per Superiores taxata non inueniuntur, & licet Miſſarum ſtipendia non ſint propriè pretia, tamen quatenus in eis dandis, & recipiendis ratio iuſtitiæ intercedit, ſeruant cum eis proportionem quandam, vt ait Suarez *loco citato, concl.* 2. vbi etiam aduertit, quòd ſi Miſſas
7 commendantes, vt debent, noluerint pro Miſſis commendatis ſtipendium Superioris ſtatuto, vel conſuetudine taxatum, ſed diminutum perſoluere, eo caſu poterunt Sacerdotes, pauciores Miſſas celebrare, vel aliquid ampliùs percipere, habita ratione ad quantitatem iuſti ſtipendij, quæ debetur ſecundùm legem, aut communem conſuetudinem, & debitum iudicium boni viri, maximè quando iuſtum Miſſarum ſtipendium, *vt ſuprà*, ſine litibus, & alijs inconuenientibus exigi non poteſt: tunc enim ſtipendium certò ſibi debitum percipere poterunt, abſque vlla reſtituendi obligatione, vt aiunt Doct. de alijs debitis liquidis, & certis, quæ commodè exigi non poſſunt, ita Suar. *loco cit.* Mirand. *vbi ſuprà concluſ.3.* Verum contra hoc adeſt Decretum Sact. Congregationis Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum Sanctiſſimi D.N. Vrbani VIII. Pont. Max. iuſſu editum, vbi diſponitur:

Quando pluribus etiam eiuſdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia quantumcunque incongrua, & exigua, ſiue ab vna, ſiue a pluribus perſonis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conuentibus, Congregationibus, Domibus, ac locis quibuſcumque tam ſæcularibus, quàm Regularibus, Sacra Congregatio ſub obteſtatione diuini Iudicij mandat, ac præcipit, vt abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint; ita vt alioquin ij, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimò grauiter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Ex quo Decreto conſtat non licere ampliùs Sacerdotibus pauciores Miſſas ſibi ab offerente præſcriptas celebrare, quantumcunque exigua, & incongrua ſtipendia eis offerantur. Vnde aduertere debent, vt potiùs ea non accipiant, nam iis acceptis nequeunt abſque graui peccato, Miſſarum ſatisfactionem omittere.

Hæc tamen quæ diximus, non tollunt, quin homines 8
diuites maius ſtipendium, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, poſſint gratis, & ſpontaneè elargiri, & conſequenter talia ſtipendia poſſint pro Miſſis celebrandis recipi: aliud enim eſt ex iuſtitia exigere, aliud gratis donare, vel remittere, ideò lex iuſtitiæ non impedit opera liberalitatis, & Chriſtianæ miſericordiæ, vt habet Suar. 3.*p.loco citato, diſp.*82.*ſect.2.concl.*1. Azor. *p.3.lib.12. c.6.q.7.* Michaël Zanar. *direct.Theolog.p.1.de Miſſa, c.13. verſ. Decimò dico.* Molfeſ. *loco citato, n.15.* Homobon. *exam.Eccleſ.tom.1.tr.4.q.118.* Alphonſ. de Leon. *de offic. & poteſtat.confeſſ.temp.Iubil.p.3.n.6.*

Dubitari tamen poteſt, an Sacerdos, qui talia ſtipen- 9
dia pinguiora pluſquam lex, aut conſuetudo præſcribat, pro Miſſis dicendis recipit, poſſit alij Sacerdoti ſtipendia minoris valoris pro illis celebrandis erogare, reliquam partem ſibi retinendo. Pars affirmatiua olim poterat ſuſtineri, quicquid dicat Maior 4. *ſentent. diſt.45. q.2.dub.2.* Corduba *q.4. dub.5.opin.1.* Arag. *de iuſt. & iure, q.85 art.3.dub.vlt.* concurrentibus tamen duabus conditionibus. Prima, quòd Sacerdos, qui ſic tribueret ſtipendia, acquiſierit iam dominium, & non eſſet ſimplex diſpenſator, vel Miſſarum celebrandarum curator. Secunda conditio erat, vt ſtipendia, licet non adeo pinguia, eſſent tamen tanti valoris, quanti lege, aut conſuetudine præſcribitur, quibus ſtantibus probatur hæc ſententia. Nam Sacerdos iam dominus eſt pinguioris illius ſtipendij: ergo dato deinde iuſto ſtipendio, per alium Sacerdotem, obligationem, nullam iniuſtitiam committendo, adimplebat: tum quia ita faciendo, nulli iniuriam irrogat, non Sacerdoti celebraturo, quia datur ei iuſtum ſtipendium, non ei, pro quo celebranda eſt Miſſa, quia ex ſtipendio iuſto pro eo offertur ſacrificium eiuſdem valoris. Ita Suar. *diſp.86.ſect.3.* & de Parocho, vel habente aliquod officium expreſse tenent Soto *de iuſt.& iur.lib.9.q.3 art.1.* Nauar. *in manual.c.25. n.91.* & abſolutè de omnibus Sacerdotibus Fraxinell. *de Sacerd.oblig.ſect.3.prænot.5.§.4.n.1.*

Verum

Verum quidem eſt, quòd modo, vt diximus, extat Decretum S. Congregationis Concilij Sum. Pontif. Vrbani VIII. auctoritate editum, quod hic per extenſum ad clariorem, & ſecuriorem dictorum, & dicendorum intelligentiam ponimus, in quo expreſsè prohibetur Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, alteri celebrandam committat, & hoc ad omne damnabile lucrum ab Eccleſia remouendum. Etquidem, vt aſſerit Suarez *loco citato*, Aragon. *vbi ſupra*, Poſſeuinus *de Officio Curati*, *c.2.n.19.* Gutierez *qq. canon. lib.1. cap.29. num.32.* Molfeſ *vbi ſupra, n.24.* ad hoc neceſſariò deueniendum erat, nam Sacerdos aliquis poſſet proceſſu temporis tot ſtipendia cumulare, vt etiam non celebrando Miſſas, efficeretur diues, quod turpis lucri ſpeciem ab Eccleſia prohibitam ſapit: Tum quia talia ſtipendia pinguia dantis eſſe poſſet intentio, vt ab illo, non ab alio Miſſa celebretur, alias talia ſtipendia non dediſſet. Sed ad prædictorum, & dicendorum in hac materia clariorem cognitionem habendam hic ſubijciuntur Decreta S. Congregationis Concilij, cum aliquibus Declarationibus iuſſu Sanctiſſimi D. Vrbani Papæ editis.

DECRETA

S. Congregationis Concilij Sanctiſsimi D. N. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII authoritate edita, de celebratione Miſſarum.

CVm ſæpè contingat, in quibuſdam Eccleſiis tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis, aut piorum eleemoſynis impoſitum eſſe, vt illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatisfieri; & tamen noua onera Miſſarum in dies ſuſcipiantur; inde que fiat, vt depereant piæ teſtantium voluntates, obſtricta benefactoribus fides violetur, defunctorum animæ ſuffragiis priuentur, Eccleſiis debitus ſubtrahatur cultus, ac Christi fideles graui ſcandalo affecti, plerunque à ſimilibus charitatis operibus retrahantur: Cúmque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, quòd ij, qui Miſſas ſupra vires celebrandas ſuſcipiunt, ſperent illas breui ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri; aut quòd Eccleſiis, ſorte pecuniarum abſumpta, plerunque nuda remaneant onera Miſſarum abſque vllo emolumento, aut quòd eleemoſyna pro illis celebrandis ſit adeò tenuis, vt non facile inueniantur, qui velint huic ſe muneri ſubiicere, & redditus Eccleſiæ, aut Monaſterij ideò exigui, vt Sacerdotes pro neceſſaria ſua ſuſtentatione nouis ſe oneribus obſtringere compellantur: S. Congregatio Card. Conc. Trid. Interpretum animaduertens, facturam ſe rem Deo gratiſſimam, charitatique, ac iuſtitiæ maximè conſentaneam, ſi pro viribus ſatagat, hunc teterrimum abuſum e Christiana Republica conuellere, atque eradicare, Sanctiſſ. D. N. Vrbani, diuina prouidentia Papæ VIII. authoritate ſibi ſpecialiter attributa, infraſcripta Decreta edidit.

Ac primò diſtricte prohibet, atque interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quoquo modo reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

Deinde, vbi pro pluribus Miſſis, etiam eiuſdem qualitatis celebrandis plura ſtipendia quantumcunque incongrua, & exigua, ſiue ab vna, ſiue a pluribus perſonis collata fuerint, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus, Monaſteriis, Conuentibus, Congregationibus, domibus, ac locis piis quibuſcunque, tam ſæcularibus, quam Regularibus, Sacra Congregatio ſub atteſtatione diuini Iudicij mandat, ac præcipit, vt abſolutè tot Miſſæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ita vt alioquin ij, ad quos pertinet, ſuæ obligationi non ſatisfaciant, quinimò grauiter peccent, & ad reſtitutionem teneantur.

Id verò, vt deinceps obſeruetur exactius, Sacra Congregatio eadem authoritate reuocat priuilegia, & indulta omnia quibuſuis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tam ſecularibus, quam Regularibus cuiuſcunque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti, quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, vt certarum Miſſarum, vel Anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Ac ſimiliter, omne damnabile lucrum ab Eccleſia remouere volens, prohibet Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam, cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Prætereà, ne in Eccleſiis, in quibus onera Miſſarum in perpetuum impoſita ſunt, Sacerdotes in eis, vt par eſt, adimplendis eò tepidiores, ac ſegniores reddantur, quòd onera huiuſmodi cum nulla, aut parua ſint vtilitate coniuncta, ſtatuit, atque decernit, vt pecuniæ, ac bona mobilia Eccleſiis, Capitulis, Collegiis, Hoſpitalibus, Societatibus Congregationibus, Monaſteriis, Conuentibus, ac locis omnibus, tam ſecularibus, quam Regularibus, atque illorum perſonis in futurum ſimpliciter acquirenda cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum, ab iis, ad quos pertinet, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ipſo facto incurrenda à die realis acquiſitionis, ſtatim deponi debeant penès ædem Sacram, vel perſonam, fide, & facultatibus idoneam ad effectum illa, ſeu illorum pretium quamprimùm inueſtiendi in bonis immobilibus fructiferis, cum expreſſa, & indiuidua mentione oneris, quod illis annexum reperitur: ac ſi eadem bona immobilia auctoritate Apoſtolica deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium ſub eadem pœna, vt ſuprà, deponi, atque in aliis bonis ſtabilibus itidem fructiferis, cum eiuſdem oneris repetitione, atque annexione conuerti debeat.

Ad hæc Sacra Congregatio quibuſuis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, ac piorum locorum, tam ſecularium quàm Regularium Superioribus; vel aliis, ad quos pertinet, diſtricte prohibet, ne impoſterùm onera perpetua ſuſcipiant Miſſarum celebrandarum: ſeculares quidem ſine Epiſcopi, vel eius Generalis Vicarij, Regulares verò ſine Generalis, vel Prouincialis conſenſu, & licentia in ſcriptis, & gratis concedenda: alioquin ſecularis, qui huius prohibitionis tranſgreſſor extiterit, ab ingreſſu Eccleſiæ interdictus ſit eo ipſo: Regularis verò pœnam priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocique actiuæ, ac paſſiuæ, abſque alia declaratione incurrat. Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ita demùm iidem accipere poſſint, ſi oneribus anteà impoſitis, ita ſatisfecerint, vt noua quoque onera ſuſcipere valeant: alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſiis cum inſcriptione illa, *Eleemoſyna pro Miſſis*, vel alia ſimili ſub iiſdem pœnis

ipſo facto incurrendis, ne fideles hac ratione fruſtrentur. Epiſcopus verò, ſeu eius Vicarius, aut Generalis, vel Prouincialis, vbi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requiſiti, in ſingulis caſibus diligenter inquirant de ſingulis Miſſarum celebrandarum obligationibus cuique Eccleſiæ, Monaſterio, aut loco pio incumbentibus: nec anteà aſſenſum huiuſmodi, aut licentiam præbeant, quam eis legitimè conſtiterit illius Sacerdotes tam nouo oneri ſuſcipiendo, quàm antiquis iam ſuſceptis ſatiſfacere poſſe: præcipuámque rationem habeant, vt redditus, qui Eccleſiis, & locis piis relinquuntur, omninò reſpondeant oneribus adiunctis, ſecundum morem cuiuſque ciuitatis, vel prouinciæ, intelligántque, ſi in re tanti momenti deſides, aut negligentes fuerint, in nouiſſimo die ſe huius prætermiſſi muneris rationem eſſe reddituros.

Poſtremò Illuſtriſſ. Patres, non ſine graui animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ regularem diſciplinam euertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem ſuſcipiendi oneribus Miſſarum ſupra vires ſuſcipiendis, velùti ex infecta radice, pullulare ex maiori Regularium numero, quàm ferant redditus, & eleemoſynæ cuiuſque Monaſterij: inhærentes Summorum Pontificum, ac Sacr. Trid. Conc. decretis hac de re editis, Sanctiſſ. D. N. authoritate præcipiunt, ac mandant omnibus, & ſingulis Generalibus, Prouincialibus, Commiſſariis, Miniſtris, Præſidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Guardianis, Vicariis, & quibuſcunque aliis Superioribus Monaſteriorum, Conuentuum, ac domorum Regularium bona immobilia poſſidentium, vel non poſſidentium, cuiuſcunque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti exiſtentium intra fines Italiæ, & inſularum adiacentium, vt ſinguli ad quos pertinet, in qualibet prouincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus ſui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum vſu peritioribus, bona immobilia, cenſus, redditus, & prouentus omnes, conſuetas item eleemoſynas, & obuentiones, tam communes Monaſteriorum, Conuentuum, & Domorum eiuſdem prouinciæ, quam etiam ſingularibus perſonis Religioſis aſſignatas, ſeu permiſſas, in communem vſum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habita ratione diligenter, & maturè recognoſcant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præſtationes, grandines, ſterilitates, aliáve cuiuſlibet generis onera conſueuerunt abſorbere: eáque omnia ſcripto fideliter exarata, idem Superior, cuius intereſt, in proximo Capitulo, ſeu Congregatione generali, vel prouinciali coram tribus Iudicibus ab ipſomet Capitulo, ſeu Congregatione deligendis, proponat, qui computatis huiuſmodi redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus vniuerſis, & oneribus, vt ſupra, detractis, ſedulò examinent, quot Religioſi homines, connumeratis etiam Laicis, aliiſque neceſſariis ſeruientibus, in vnoquoque Monaſterio, Conuentu, & Domo regulari, iuxta regionis, & proprij Inſtituti morem, victum, & veſtitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant ſuſtentari. Tum eorundem bonorum, redditúum, eleemoſynarum & onerum præciſam notam ipſimet Capitulo, ſeu Congregationi exhibeant, vt in illo diligenter omnibus diſcuſſis, cuiuſque familiæ Monaſterij, Conuentus, ac Domus regularis in ſingula quaque prouincia certus earum tantùm perſonarum numerus, Patrum Capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemoſynis, & obuentionibus, vt ſuperiùs, ſufficienter ali poſſint. Ne verò Superiores qui id præſtare debent, ſegniùs, aut remiſſius, quam par eſt, ſuo muneri ſatisfaciant. Mandat Sacra Congregatio, vt infra annum, poſt proximum Capitulum Generale, vel Prouinciale computandum, omnia hæc de genere particulariter geſta, in authenticam formam redacta ad Sacram ipſam Congregationem Concilij ſinguli mittant, numerúmque familiæ, ſingulorumque Conuentuum, Monaſteriorum, & Domorum huiuſmodi Regularium, Capituli, ſeu Congregationis generalis, vel prouincialis ſententia, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores, tam Generales, & Prouinciales omnes, quàm locales perpetuò ſeruare omninò teneantur, nec poſſint illum quoquo modo augere, etiam prætextu augmenti redditiuum, abſque Sacræ ipſius Congregationis licentia Superiores autem huiuſmodi, qui prædicta omnia in præfixo termino non præſtiterint, vel numerum, vt ſuprà præſcriptum quouis modo augere præſumpſerint, priuationis omnium officiorum, quæ tunc temporis obtinebunt, vociſque actiuæ, ac paſſiuæ, & ad omnia ſuæ religionis officia, & gradus inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipſo incurrere, atque aliis etiam grauioribus à Sede Apoſtolica infligendis pœnis Sacra Congregatio ſubiacere voluit & declarauit.

Deinceps verò Monaſterium, Conuentus, Domus, Congregatio, vel Societas Religioſorum, ſeu Regularium, nullibi recipiatur, niſi præter alia ad id requiſita, in ſingulis eiuſmodi locis, duodecim ſaltem Fratres, aut Monachi, ſeu Religioſi degere, & ex redditibus, & conſuetis eleemoſynis, detractis omnibus, vt ſuprà, detrahendis competenter ſuſtentari valeant, ad præſcriptum decreti fel. rec. Greg. XV. hac de re editi. Alioquin Monaſteria, & loca huiuſmodi poſthac recipienda, in quibus duodecim Religioſi, vt ſuprà, ſuſtentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitauerint: Ordinarij loci viſitationi, correctioni, atque omnimodæ iuriſdictioni ſubiecta eſſe intelligantur.

Porrò, ne vllo vnquam tempore hæc in obliuionem, ſeu deſuetudinem abeant, Superiores locales cuiuſque Monaſterij, Conuentus, ac Domus regularis curare, atque efficere teneantur ſub pœna priuationis officij, vociſque actiuæ, & paſſiuæ ipſo facto incurrenda, vt in perpetuum, ſexto quoque menſe, id eſt, feria ſecunda poſt primam Dominicam Aduentus, & feria ſexta poſt Octauam Corporis Christi, præſentes ordinationes in publica menſa perlegantur. Omnibus tam Eccleſiaſticis perſonis, cuiuſcumque ſint Ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac poteſtate præditis, præſentia Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitùs interdicta.

Non obſtantibus quoad ſupraſcripta omnia, & ſingula in præſentibus Decretis contenta, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioan. Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſlibet alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in indiuiduo exprimendi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Capitulorum, Hoſpitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcunque tam ſecularium, quam regularium locorum, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, priuilegiis quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut alias nuncupatis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarũ derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus Decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiãſi pro illorũ ſufficiẽti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet,

eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quibus, quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris. Sacra Congregatio, Sanctitatis ſuæ authoritate, & ſpecialiter, & expreſsè derogat, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Et ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, voluit eadem Sacra Congregatio, vt præſentes Ordinationes in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac in Acie Campi Floræ, vt moris eſt, affixæ, omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent. Vtque earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem protſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ die 21. Iunij 1625.

Coſmus Cardinalis de Torres.
Locus ✝ *Sigilli.*
Proſper Fagnanus Sacr. Cong. Sec.

DECLARATIONES

Aliquot Sacr. Congr. Concilij S. D. N. Vrbani Papæ VIII. auctoritate edita, ſuper Decretis eiuſdem Congreg. de celebratione Miſſarum.

SVper primo Sacræ Congregationis Decreto, de celebratione Miſſarum, quo prohibetur ne Epiſcopi in diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel alias quoquomodo reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid ſi legatum ſit ita tenue, vt non ſit qui velit onus illi iniunctum ſubire, &c, ſi recurrendum ſit ad Sedem Apoſtolicam pro moderatione oneris, totum, aut fere totum inſumendum ſit pro expenſis ad id neceſſariis?

Et quid, ſi permittatur Epiſcopo in fundatione, vt poſſit huiuſmodi onera moderari?

Secundò, ſuper ſecundo eiuſdem Congregationis Decreto, quo cauetur, vt celebrentur tot miſſæ, quot ad rationem tributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa, *præſcriptæ fuerint*, intelligenda ſint de præſcriptione facta ab offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cùm Ordinarius præſcripſerit eleemoſynam congruam iuxta qualitatem loci, perſonarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes ſtipendium minùs congruum, teneantur Miſſas ſibi ab offerente præſcriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij, poſſint etiam manualem eleemoſynam, pro Miſſis votiuis, aut defunctorum, recipere, & vnico Miſſæ ſacrificio vtrique oneri ſatisfacere?

Quintò, poſito, quòd teſtator relinquat, vt celebrentur pro ſua anima centum Miſſæ, abſque vlla præſcriptione eleemoſynæ: Quæritur, an liberum ſit hæredibus, eleemoſynam ſibi bene viſam præſcribere, an verò eadem eleemoſyna præſcribenda ſit ab Ordinario?

Sextò, ſuper tertio Congregationis Decreto, in quo eadem Congregatio re[illegible]t Priuilegia, quibus indulgetur, vt certarum Miſſarum, vel Anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu rationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat.

Quæritur, An verba, *in futurum ſuſcipiendis*, intelligenda ſint de oneribus ſuſcipiendis poſt Priuilegium?

Septimò, ſuper quarto eiuſdem Congregationis Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui Miſſam ſuſcepit celebrandam cum certa eleemoſyna, ne eandem Miſſam alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, An permittendum ſit adminiſtratoribus Eccleſiarum, vt retineant aliquam eleemoſynarum portionem pro expenſis manutentionis Eccleſiæ, Altarium, inſeruientium, paramentorum, luminum, vini, hoſtiæ, & ſimilium?

Octauò, An hoc Decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum, id eſt, An Rector beneficij, qui poteſt per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare ſtipendium ad rationem redditutum beneficij.

Nonò, An Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemoſyna maior ſolita pro celebratione Miſſæ, debeant dare eandem integram eleemoſynam iis, quibus Miſſas celebrandas committunt: An verò ſatis ſit, vt dent celebrantibus eleemoſynam conſuetam?

Decimò, ſuper quinto eiuſdem Congregationis Decreto, quo inter cætera ſtatuitur in hæc verba, *eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis*, ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus anteà impoſitis ita ſatisfecerint, vt noua quoque onera obire valeant; Alioquin omninò abſtineant ab huiuſmodi eleemoſynis, etiam ſponte oblatis, in futurum recipiendis, & capſulas auferant, &c.

Quæritur, An hoc Decretum prohibeat abſolutè, quominùs accipiant nouas eleemoſynas ij, qui acceptis non ſatisfecerunt, & quid ſi congruo tempore poſſint omnibus ſatisfacere?

Vndecimò, quid, ſi offerens eleemoſynas, audito impedimento, conſentiat, vt Sacerdos Miſſam celebret, cùm primùm poterit?

Duodecimò, an pœna interdicti, & aliæ appoſitæ in eodem Decreto afficiant tam eos, qui accipiunt eleemoſynas contra formam ibi præſcriptam, quàm eos, qui non auferunt capſulas ab Eccleſiis, vt ibidem præcipitur?

Decimotertiò, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capſulæ, quæ apponi ſolent in Eccleſiis in die commemorationis omnium Sanctorum, & vulgò dicuntur, *caſſe de Morti?*

Decimoquartò, an Adminiſtratores Eccleſiæ magnæ deuotionis, & concurſus poſſint eleemoſynas pro Miſſis celebrandis accipere, ſi iiſdem Miſſis non niſi poſt longum tempus ſatisfacere valeant, ne aliàs cultus Eccleſiæ, & deuotio, ac concurſus fidelium, vt aiunt, minuantur?

Decimoquintò, quia prohibitio dicti Decreti videtur aliquibus directa ſolis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, necnon omnibus, & ſingulis Eccleſiarum, & piorum locorum, tam ſecularium, quam Regularium Superioribus, de quibus fit expreſſa mentio, non autem priuatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur ſub clauſula generali, *& aliis, ad quos pertinet*, ſupplicatur pro opportuna declaratione?

Decimoſextò, ſuper ſeptimo eiuſdem Sacræ Congregationis Decreto, quo cauetur, vt in ſingulis Monaſteriis Religioſorum præfigatur numerus, qui conſuetis redditibus, aut eleemoſynis commode poſſit ſuſtentari.

Quæritur, an vbi hæc præfixio facta iam fuit in vim ſimilis Decreti ſanct. mem. Pauli V abſque tamen computatione redditutum cuiuſque Religioſi, ſit denuò facienda, necne?

Decimoſeptimò, an Nouitij, ad habitum Regularem admiſſi, poſſint admitti ad profeſſionem in Monaſteriis, in quibus habita, vt ſupra, præfixione numeri, commodè ali non poſſunt?

Decimo

Decimooctauò, ſuper vltimo, quo cauetur, vt nullibi recipiantur Conuentus Regularium, niſi præter alia ad id requiſita, duodecim ſaltem Fratres in eis degere, & competenter ſuſtentari valeant, ita vt alioquin ſubſint juriſdictioni ordinariæ.

Quæritur, an hoc Decretum, quod videtur editum in Ordine ad celebrationem Miſſarum, comprehendat eas Religiones, quæ non conſueuerunt onera Miſſarum recipere, vt ſunt Religiones Capuccinorum, ac Societatis IESV?

Vltimò, an idem Decretum, vbi diſponit, vt nullibi recipiantur Monaſteria, niſi, &c. habeat locum in Italia duntaxat, ad quam eſt reſtrictum Decretum proximè antecedens, an verò etiam extra Italiam?

Sacra Congregat. Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum authoritate ſibi à Sanct. D.N. attributa, ad ſingula dubia ſuperiùs propoſita ad hunc modum reſpondit, videlicet:

Ad primum, etſi legatum ſit adeò tenue, nihilominus, pro reductione oneris, vt ſuprà, impoſiti ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque vlla impenſa id ſtatuet, quod magis in Domino è re eſſe iudicauerit; Veruntamen ſi in ipſa beneficij erectione expreſsè cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari, legem hanc fundationis, quam Decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.

Ad ſecundum, eſſe intelligenda de præſcriptione facta ab eo, qui eleemoſynam tribuit, non autem ab Ordinario. Quòd ſi tribuens eleemoſynam numerum Miſſarum celebrandarum non præſcripſerit, tunc tot Miſſas celebrari debere, quot præſcripſerit Ordinarius ſecundùm morem ſuæ ciuitatis, vel prouinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum, Sacerdotes quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu Capellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa vtrique obligationi ſatisfacere.

Ad quintum, cenſuit, vbi nullam certam eleemoſynam teſtator reliquit, eſſe ab Epiſcopo præſcribendam eleemoſynam congruam, quæ reſpondeat oneribus Miſſarum celebrandarum, ſecundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ.

Ad ſextum, ita eſſe intelligenda.

Ad ſeptimum, reſpondit, permittendum non eſſe, vt Eccleſiæ, ac loca pia, ſeu illorum Adminiſtratores ex eleemoſynis Miſſarum celebrandarum vllam, vtcunque minimam, portionem retineant ratione expenſarum, quas ſubeunt in Miſſarum celebratione, niſi cùm Eccleſiæ, & loca ipſa alios non habent redditus, quos in vſum earundem expenſarum erogare licitè poſſint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expenſarum, quæ pro ipſomet tantùm Miſſæ ſacrificio neceſſariò ſunt ſubeundæ, & nihilominùs eo etiam caſu curandum eſſe, vt ex pecuniis, quæ ſuperſunt, expenſis vt ſuprà deductis, abſolute tot Miſſæ celebrentur, quot præſcriptæ fuerint ab offerentibus eleemoſynas.

Ad octauum, non habere locum, ſed ſatis eſſe, vt Rector beneficij, qui poteſt Miſſam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemoſynam congruam, ſecundùm morem ciuitatis, vel prouinciæ, niſi in fundatione ipſius beneficij aliud cautum fuerit.

Ad nonum, debere abſolute integram eleemoſynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem ſibi retinere poſſe.

Ad decimum reſpondit, non prohibere abſolutè: Ac propterea, etſi oneribus iam ſuſceptis non ſatisfecerint, poſſe tamen noua etiam onera ſuſcipere Miſſarum celebrandarum, dummodò infra modicum tempus poſſint omnibus ſatisfacere.

Ad vndecimum, quamuis onera ſuſcepta infra modicum tempus adimpleri nequeant, ſi tamen tribuens eleemoſynam pro aliarum Miſſarum celebratione, id ſciat, & conſentiat, vt illæ tunc demum celebrentur, cùm ſuſceptis oneribus ſatisfactum fuerit, Decretum non prohibere, quò minùs eo caſu eleemoſyna accipiatur pro iiſdem Miſſis iuxta benefactoris conſenſum celebrandis.

Ad duodecimum, has pœnas non habere locum, niſi in ſuſcipientibus onera perpetua Miſſarum celebrandarum ſine licentia Epiſcopi, vel eius Generalis Vicarij, aut Generalis, vel Prouincialis.

Ad decimumtertium, comprehendi.

Ad decimumquartum, non poſſe, niſi de conſenſu eorum qui eleemoſynas tribuunt, vt ſuprà in reſponſione ad duodecimum.

Ad decimumquintum, comprehendi etiam priuatos Sacerdotes.

Ad decimumſextum, numeri præfixionem eſſe iterum faciendam ſeruata forma vltimi Decreti de hac re editi.

Ad decimumſeptimum, eſſe admittendos ad profeſſionem, ſi alias habiles exiſtant, ac deinde in aliquo alio Monaſterio eiuſdem Religionis eſſe collocandos, vbi commode ali poſſint.

Ad decimumoctauum, cenſuit comprehendere.

Ad vltimum, habere locum etiam extra Italiam.

Coſmus, Card. de Torres.

Locus † Sigilli.

Proſper Fagnanus, S. Congreg. Sec.

Ex quibus omnibus concludi etiam poteſt, nullum 10
Sacerdotem ratione vnius Miſſæ plura ſtipendia, ſiue ab vno, ſiue a pluribus recipere poſſe: Ita etiam Nauar. *in manual. c. 25. n. 52.* & *tom. 1. conſil. lib. 3. de celeb. Miſſar. conſ. 8* & Suar. *diſp. 86. ſect. 2. concl. 4.* dicit eſſe ſententiam communem, ita vt, ſicuti addit Vaſqu. *in 3. par. tom. 3. diſput. 234. cap. 4* ſententia contraria à nullo tuta conſcientia amplecti poſſit; imò iniquam, & impiam vocat Honcala, *opuſc. de valore Miſſæ, art. 11.* vtpote inter populares ſcandala excitantem, vt ait Angles, *flor. Theol. in 4. q. de valor. Miſſæ, art. 2.* & non modicam animis ſordidæ cupiditatis, & auaritiæ ſuſpicionem ingerentem ex Barboſa, *de offic. & poteſt. Epiſcopi, p. 2. alleg. 24. num. 5.* falſiſſimam denique, & valde dignam, vt à Pontifice cenſuretur, aſſerit Vilalbos *ſumm. Theol. moral. & canon. tom. 1. tract. 8. de Miſſa, difficult. 16. num. 1.* ac denique Sacra Congregatio Concil. Trid. hæc omnia conſiderans decreuit ſub obteſtatione diuini Iudicij, vt quot ſtipendia ſumuntur quantumcunque incongrua, & exigua, ſiue ab vna, ſiue a pluribus collata fuerint, tot Miſſæ ad rationem attributæ eleemoſynæ dicantur, prout *ſupra* expreſsè in Decreto prædictæ S. Congreg.

Habetur etiam, quòd licèt ſtipendia non ſint integra, & iuſta, prout lege taxatum eſt, vel conſuetudine receptum, non poteſt Sacerdos, quantumuis etiam pauper à pluribus accipere tot ſtipendia, quæ vni Miſſæ æquiualeant & ita vnum tantùm ſacrificium Miſſæ offerre, ſicut olim tenuerunt Cordub. *lib. 1. q. 4. dub. 1.* Honcala *loco cit. a. 11. & 16.* Angles *flor. ſimiliter, vbi ſuprà concl. 2.* Suar. *diſp. 86. ſect. 4.* Nugn. *de Sacram. tom. 1. p. 3. tr. de ſacr. Miſſæ dub. 9. concl. 2.* Ghiam. *method. p. 3. cap. 13. §. 17.* Megal. *ſum. pereg. 2. 2. lib. c. 1. q. 4. n. 56.* Ratio autem eſſe poteſt, quia qui minus ſtipendium accipit, renunciat iuri ſuo, & alias ex iuſtitia remanet obligatus, vt aſſerit Henriq. *de dignit. Sacerdote, lib. 9. de Miſſa, c. 22. num. 5.* Tum quia in mutuis, ſiue onéroſis promiſſionibus tenemur intelligere externa ſigna, prout communiter intelliguntur; ſed dans eleemoſynam Sacerdoti, intelligit, vt integram celebret Miſſam, & accipiens cen-

ſetur

ſtetur hoc ei promittere, ergo debet etiam pro illo paruo ſtipendio celebrare. Nam etſi non teneatur pro eo dicere ſacrum, qui non vult dare tantam eleemoſynam; tamen neminem poteſt tali ſimulatione contra ipſius intentionem inducere, vt tantam det.

Neque obſtat, quòd lege Superioris, vel conſuetudine ſit taxatum iuſtum ſtipendium, nam ex hoc ſolummodo habetur poſſe tunc Sacerdotem pro Miſſa celebrata exigere iuſtum ſtipendium, non autem vt poſſit illum decipere in ſua deuotione, & voto, vel aliqua alia obligatione defraudare. Præterquam quòd neque aliquod ſcandalum, aut ſuſpicio auaritiæ oriri poſſet ex eo, quòd Sacerdos admoneret petentem Miſſam de iuſto ſtipendio, quod cùm ſit lege, & conſuetudine taxatum, in tali admonitione vtitur iure ſuo. Ita Coninchus *ad 3. p. q. 83. art. 1. dub. 10. num. 193.* & Fraxinell. *de oblig. Sacerd. ſect. 4. concl. 1. §. 2. & 3.*

De pauperibus autem Sacerdotibus conſtat item ex dictis. Nam Eccleſia Miſſas non inſtituit ad pauperes Sacerdotes alendos, ſed ſtatuit, vt nullus pauper ordinetur, *cap. non liceat, cap. Epiſcopus, cap. cum ſuis, & cap. cum ſecundum, de præbend. in 6.* & Concil. Trid. ſupra relatum, *diſput. 2. q. 30.* Quòd ſi ordinatus in paupertatem incidat, aliqua arte, & agricultura ſibi victum quærat, vt habetur *c. Cleric. 91. diſt.* Tum quia ſi poſſet pauper Sacerdos plura ſtipendia pro vna Miſſa accipere, poſſet etiam di-
22 ues, quia vterque Altari ſeruit. Item paupertas non tribuit ius accipiendi rem alienam inuito domino, niſi vrgeat extrema neceſſitas, nec poteſt pauper pluris vendere rem, cuius pretium taxatum eſt, quam diues.

Idem omnino iudicium ferendum eſt de Sacerdotibus Regularibus, vt probant Cordub. *lib. 1. q. 4. dub. 2.* Nauar. Suar. Angles *locis citatis*, Ioan. Molan. *compend. Theolog. tract. 4. cap. 9. concl. 4. num. 18.* Alphonſ. Madrig. *tract. de Sacerd.* Poſſeuin. *de officio curati*, & alij apud Fraxinell. *ſect. 4. concl. 1. §. 1. num. 6.* Tum quia in Decreto Congregationis expreſsè Sacerdotes regulares, & ſeculares nominantur. Neque priuilegium Leonis X. pro Miſſis impoſterùm ſuſcipiendis iiſdem ſuffragatur: nam quoad hanc partem ei expreſsè derogatum eſt per ſupradictum Decretum S. Congregationis.

Aduerte tamen hic circa prædicta, quòd ſi dicta ſti-
23 pendia ita offeruntur, & acceptantur, vt accipiens non poſſit cenſeri promittere applicationem integri fructus, ſed tantùm pro ratione eleemoſynæ datæ, vt fit quando accipiens dantibus ſignificat, aut quando multi ſimul quaſi per modum vnius eleemoſynas alicui conferunt, vt iuxta illarum magnitudinem ſacra dicat, aut in ſimilibus caſibus: tunc enim nulla fit dantibus iniuria, ſi Sacerdos pro ſingulis ſacris taxatum ſtipendium accipiat, neque ita ſe gerere prohibetur in Decreto S. Congregationis.

Sed quid dicendum eſſet, ſi aliquis petens à Sacerdote, v. g. quinque Miſſas, porrigendo ei pecuniam charta inuolutam, quam cùm accepiſſet Sacerdos & Miſſas promiſiſſet, reperit poſtea, ſtipendium eſſe inſufficiens?

Fraxinellus *loco cit. §. 3. num. 7.* ſine præiudicio obe-
24 dientiæ Decreti S. Congregationis conſulit, poſſe tunc Sacerdotem reducere Miſſas ad rationem iuſti ſtipendij, dummodo moneat eum, qui petit Miſſas, de facto, ad hoc vt ſibi conſulere poſſit, & de alijs Miſſis prouidere. Rationem affert, quia tunc iuſtitia inter dantem, & accipientem non eſt æqualis, ideo Sacerdos, qui iuſtitiam ſtipendij ignorauit, & ſi nouiſſet, non acceptaſſet tale onus, eſt læſus, & rationabiliter inuitus hoc paſſus eſt grauamen, ac proinde ſe indemnem ſeruare poteſt, abſque præiudicio iuſtitiæ. Neque hic Sacerdos damnum infert animabus, pro quibus Miſſæ petebantur, conſulit enim ipſi ſuo, tum quia, vt dixi, admonere poterit Sacerdos eum, qui ſtipendia inſufficientia tribuit, a quo detrimentum infertur animabus, qui occultato ſtipendio plures Miſſas habere præſumpſit; atque ita aſſerit Azorius *tom. 3. lib. 12. cap. 6. quæſt. 3.* qui addit, Sacerdotem poſſe tunc officium iudicis implorare, Megal. *ſumm. Peregr. 2. 2. lib. 2. cap. 1. q. 4. num. 52. & 53.* Alphonſ. de Leon. *de Offic. & poteſt. confeſſ. tempor. Iubil. p. 3. num. 23. verſ. extenditur.*

Prædictis item non obſtantibus, Nota, quòd pro 15
oblatione dicendi Miſſam ſummo mane, vel ad loca diſtantia, maius ſtipendium poſſet Sacerdos accipere, quia maiori labore afficeretur: nam in Decreto Sac. Congregationis maius aliquod ſtipendium vnius Miſſæ ex rationabili cauſa recipi non prohibetur, ſed ne plura ſtipendia pro vna Miſſa celebranda ſumantur, mandat, & præcipit. Hinc pro Miſſa ſolemni maior etiam eleemoſyna debet aſſignari, quàm pro Miſſa priuata; item quando imponitur ei Miſſa cum officio defunctorum, maius ſtipendium aſſignandum eſt, & in die Natiuitatis pro tribus Miſſis tria ſtipendia ſecundum proportionem Miſſarum aſſignanda ſunt. Ita docent Petrus Ledeſm. *ſummæ 1. part. de Euchariſt. cap. 18. concl. 9.* Roder. *ſum. tom. 4. cap. 52. de Miſſa concl. 3. num. 3.* Suar. *cit. ſect. 2. ibi, Dico tertio.* Bonac. *de Sacram. diſput. 4. q. vlt. punct. 6. num. 13.* Alphonſus de Leone *de off. & poteſt. confeſſ. temp. Iubil. part. 3. num. 12.* Fraxinellus *ſect. 3. præcept. 5. §. 1. num. 12.* qui addit, quòd in diebus etiam feſtis, poteſt Sacerdos pro Miſſæ celebratione duplum eleemoſynæ, quæ alijs diebus dari conſueuit, accipere. Ita S. Carolus Borromæus *act. Mediol. p. 1. Synod. Diœceſ. 3. decret. 16. Congreg. Pœnitent. Mediolani ſumm. deciſ. 7.* Bonac. *loc. cit.* Homobonus *de exam. Eccleſ. tom. 1. tract. 4. qu. 120.* Alphonſ. de Leone *vbi ſupra.*

Quæres, vtrùm Sacerdos vnâ Miſsâ poſsit ſatisfacere 16
pluribus ſtipendiis, ſiue ab vna, ſiue à diuerſis perſonis collatis pro pluribus Miſsis dicendis ſatisfacere, etiam ſi plures Miſsæ eſsent eiuſdem valoris, & qualitatis.

Reſpondeo negatiuè loquendo tam de Sacerdotibus Regularibus, quam ſecularibus, atque ita aſserunt Aragon. *de iuſt. & iure q. 85. artic. 3.* Roder. *qq. regul. tom. 1. qu. 41. art. 17.* Alphonſ. Madrig. *tract. de præcat. Relig.* Confectius *ſumm. compendij Priuil. regul. tit. 19. cap. 5.* & communiter omnes, vt dicit Fraxinell. *de Sacerd. oblig. ſect. 4. concl. 2. §. 1.* nam quiſque ſe defraudatum teneret, ſi dando ſtipendia pro decem Miſſis celebrandis, ſciret poſteà vnam tantum celebratam fuiſse, quæ etiam alijs applicata fuiſset. Tum quia licet Miſsa, vt infiniti valoris, prodeſse poſset omnibus, & ſingulis, ac ſi pro vno tantùm fuiſſet applicata, tamen Sacerdos ita faciens iniuſtitiam committit, nam illa plura ſtipendia recipit a pluribus dantibus rationabiliter inuitis: nam qui petit Miſſam pro ſe, vel pro amico mortuo, intendit habere totam Miſſam, vt aſſerit S. Antoninus *1. p. tit. 10. cap. 2. §. 4.* Barthol. ab Angel. *Exam. confeſſ. dial. 5. §. 746.* & alij communiter.

Quæres iterum, an Sacerdos poſsit duplex ſtipendium 17
pro vna Miſſa accipere applicando partem ſolitam vni, & alteri ſuam partem propriam.

Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract. 3. cap. 15. num. 40.* & Bartholom. ab Angel. *in exam. confeſſ. dial. 5. §. 107.* affirmatiuè reſpondent, quam ſententiam probabilem putant Homobon. *in exam. Eccleſ. 1. p. tract. 4. cap. 13. q. 115.* & Gauantus *in comment. Rub. Miſſal. tom. 1. p. 3. tit. 12. n. 29.* licèt contrariam ſententiam doceant. Eandem ſententiam videtur docere Filliucius *tom. 1. tract. 15. cap. 6. num. 151.* Sed cum aliqua limitatione, aſſerens, ſacrificantem poſſe partem ſacrificij ſibi debitam applicare illis, pro quibus tenetur: cùm autem ignoretur, quanta pars ſit illa, putat arbitrari partem trium Miſſarum poſſe ſupplere vnius, quæ dicenda eſſet, & applicanda vni, quod
18 ſeruare poterunt illi, qui cùm ſtipendia multa receperint, omnibus ſatisfacere non poſsunt. Ratio eſt, quia valor Miſsæ ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt eiuſ-

dem

dem rationis cum valore medio, qui competit illi, pro quo offertur propter ſtipendium Sacrificij Miſsæ; & poteſt Sacerdos huiuſmodi valorem applicare alteri, vt tenent Naldus *in ſum.verb. Miſſa, num.12.* Scott *de Sacrificio Miſſæ lib.1.cap.9.num.2.* & alij.

Hanc eandem ſententiam probabilem putat Diana *in ſuis reſol.tract.14.reſol.14.* ſed reſolutio huius dubij in ſequenti attendatur.

19 Ex quibus reſoluitur dubium, quod frequenter contingere ſolet, An Sacerdos, qui in Eccleſia aliqua tenetur celebrare ſine applicatione ſacrificij, poſſit ſtipendium pro illa Miſſa accipere, & alteri applicare. Affirmatiuè enim reſpondit Alph. de Leone *tract. de Iubilæo p.3.q.20. num.27.* dicens, quòd datur ſtipendium, non pro applicatione Sacrificij, ſed pro commoditate populi, & cultu Eccleſiæ, & ideo poteſt eleemoſynam alienam Sacerdos recipere pro Sacrificij applicatione, abſque eo, quòd contrahat peccatum, & reſtitutionem illius eleemoſynæ. Sed aduertit, quòd in dubio non præſumitur datum pro cultu Eccleſiæ, ſed pro applicatione Sacrificij, niſi aliud conſtet ex manifeſtis verbis teſtatoris, vel circumſtantiis perſonarum; ideo cùm Fratres faciunt celebrare in ſua Eccleſia feſtis diebus, vel ob commoditatem, vt ibi audiant Miſſam, vel communicent, ſiue ob commoditatem perſonarum vicinarum abſque alia expreſſione, non intelligitur velle applicationem ſacrificij, vt in praxi multoties, ſe vidiſſe obſeruatum, & practicatum eſſe à viris timoratis, & doctis affirmat ſupradictus Alphonſus de Leone *loc. cit.* Hanc eandem ſententiam docent Fraxinellus *de obligatione Sacerdotis ſect. 4. concl. 4. §. 8.* & Homobonus *in exam. Eccleſ. par. 1. tract. 4. cap. 14. quæſt.121.*

Sententia prædicti Alphonſi de Leone cum Fraxinello, & Homobono nouiſſimè à Sacra Congregatione Eminentiſſimorum Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum correcta eſt, per hæc verba: *Sacerdotes, quibus diebus tenentur Miſſas celebrare ratione beneficij, ſeu capellæ, legati, aut ſalarij, ſi eleemoſynas pro aliis etiam Miſſis celebrandis ſuſceperint, non poſſe eadem Miſſa vtrique obligationi ſatisfacere;* In quibus verbis S. Congr. abſolutè, & ſine vlla diſtinctione videtur prohibere Sacerdotibus, ne pro vna Miſſa ſtipendium duplicatum accipiant, & ſic corrigenda etiam erit ſupradicta ſententia Molfeſij, & aliorum, vt ſupra.

20 Inſtabit aliquis, an pauper Sacerdos, qui pro occurrenti die non habet eleemoſynam pro Miſſa celebranda, poſſit celebrare Miſſam, & illam applicare primo offerenti ſtipendium, quem Deus ſcit futurum primum. Affirmant multi graues Doctores, inter quos Vegha *in ſum.tom.1.cap.41.caſu 5.* Henriquez *lib.9.cap.21.num.2.* Fernandez *in exam. Theolog.mor. p.3. cap.5.§.9. num.5.* Petrus de Arag. *2.2.q.85.art. 3.* Petrus Nauarrus *de reſtit. lib.2.cap.2.num.373.* Roder. *in ſum.tom 1.cap 42. num. 9.* Henriq. *lib.9. cap.21. num.2.* Quam ſententiam putant probabilem Molfeſius *in ſum. tom 1. tract. 3. cap. 16. num. 28.* & Reginald. *in praxi tom. 2. lib. 23. cap. 17. num.233.*

Alia ſententia contraria eſt Riccij in *praxi p. 3. reſol. 361. num. 3.* Homobon. *de exam. Eccleſ. p. 1. tract.4. cap.14.q.130.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſ. p.2. de ſacrif. Miſſæ q.1. dub.8. concluſ.1.* Fagundez *de præcept. Eccleſ. p.1. lib. 9. cap.9. num.10.* Cordub. *lib. 1. q. 4. dub. 6.* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. part.2. alleg. 14. num.12.* Coninch. *de Sacrament. q. 83. art. 1. dub.9. num. 168.* & Petrus Cenedo *in qq. canon. qu.28. num.6.* Ratio eſt, quia Sacerdos non poteſt ſuſpendere, & reſeruare effectum Sacramentorum in aliquod futurum tempus, quia tempus nobis futurum eſt ſemper præſens æternitati diuinæ, & ſic non poterit ſuſpendere, & reſeruare effectum ſacrificij pro
21 petitionibus, & intentionibus futuris; Tum quia ſicuti non poteſt ſuſpendi effectus Sacramenti, in quo virtus ex paſſione Chriſti applicatur, ita nec effectus ſacrificij, in quo eadem Chriſti paſſio, & merita ex ea prouenientia applicantur. Quapropter cùm talis anticipatio Miſſarum ſapiat lucri auiditatem, & negotiationem, ideo emanauit Sacræ Congregationis Concilij deciſio, vt teſtatur Barboſa *loco cit.* ſub die 15. Nouembr. 1605. cuius tenor eſt.

Superioribus diebus ſignificatum fuit Sanctiſſimo D.N. paucis abhinc annis in Hiſpania nouam conſuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam ſenſim receptam, in dies magis inualuiſſe, vt Sacerdotes Miſſam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui poſtea Miſſæ celebrationem poſtulaturi, & pro ea eleemoſynam præbituri, tametſi antequàm Miſſæ ſacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogaſſent, neque ei hac de cauſa præſtitiſſent eleemoſynam, quam rem, cùm Sanctitas Sua ad S. Congregationem Cardinalium Concilij Interpretum pro materiæ grauitate examinandam reieciſſet, in ipſa Congregatione primùm de ea actum fuit diligentiſsimè, ac deinde relatum ad Sanctitatem Suam, quæ ex eiuſdem Congregationis ſententia huiuſmodi conſuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculoſam, fidelium ſcandalis, & offenſionibus obnoxiam, atque à vetuſto Eccleſiæ more nimiùm abhorrentem exploſit, ac improbauit, atque Amplitudini tuæ literas dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus illius regni Archiepiſcopis, atque Epiſcopis, in quorum Diœceſibus huiuſmodi applicatio in vſum inducta fuerit, per literas, aut alias, ſcripto iniungat, vt talem vſum aboleant, ac prohibeant, ex communicationis, atque aliis, quas opportunas, & neceſſarias æſtimauerint, pœnis. Idemque præcipiat Generalibus, & Capitibus Ordinum, quos in iſtis regnis nunc nouerit commorari, vt ſcilicet & ipſi Regularibus ſibi ſubditis talibus applicationibus, eiſdem pœnis propoſitis interdicant. Quæ omnia pro ſua pietate, & Sanctiſsimi D. N. iuſſus exequendi ſtudio Amplitudinem tuam ſeduló effecturam ſperantes, Omnipotentem Deum rogamus, vt eam quotidie cæleſtis ſuæ gratiæ donis velit augere.

Hæc declaratio Nuncio Apoſtolico in Hiſpaniis directa fuit, vt nouam opinionem de Miſsis anticipatis ab illo regno extirparet.

Hanc eandem declarationem, & ſententiam emanaſſe à fel. rec. Paul. V. refert Franciſcus Soſa *in libello de non fundandis nouis conuentibus in Regno Caſtellæ p.2.* Barboſa verò *loco citato* vult emanaſſe à Clemente VIII. cùm tamen huiuſmodi declaratio die 15. Nouembris 1605. data, quo tempore erat Summus Pontifex Paulus V. & Clemens VIII. die 3. Martij eiuſdem anni deceſſerat; vnde cauſa huius diuerſitatis oriri poteſt ex hoc, quòd opinio de Miſsis anticipatis fuit delata ex Hiſpania, & Clementi VIII. exhibita, & ab eodem Sacræ Congregationi prædictæ commiſſa, in eaque decidenda contigerit mors ſupradicti Pontificis, & promulgata fuerit tempore Pauli V. ſed hoc parum ad nos: ſufficiat, hoc declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione, vt dicunt DD. citati, & nouiſsimè Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 14. reſol.15.*

Poteſt tamen contingere, vt detur caſus, in quo Sacer- 22
doti liceat Miſſas anticipatè celebrare, v.g. ſi ex obligatione alicuius capellæ obligetur ſingulis hebdomadibus certas Miſsas celebrare, vel impoſterùm pro certa intentione, quia tunc ſi aliter in fundatione capellæ non exprimatur, poteſt Sacerdos in hebdomada antecedenti tales Miſsas celebrare, ita Petrus de Ledeſma *in ſum.p.1. de Sacramento Euchariſt. c.8. concl.14.* Rodriq. *in ſum.tom.1. cap.253. num 8.* Riccius *in prax. reſol.338.* & alij. Ratio eſt, quia non malè ſoluit, qui anticipat tempus ſuæ ſolutionis; immò talis anticipatio eſt virtus boni debitoris, qui maiorem vtilitatem exhibet creditori, qui ſtipendio Miſſas obligauit, hinc verſum eſt in Prouerbium, *ſoluit benè,*

benè, qui citò. Quæ quidem anticipatio maximè defunctis prodeſt, cùm eorum animæ citiùs à pœnis liberentur, quò citiùs pro eis ſacrificia offeruntur, ideo Miſſæ defunctorum præueniri poſſunt, non autem poſtponi, vt
23 bene notauit Durandus *in ſuo Rationali diuin. Offic. lib. 7. c. 34. n. 16.* vbi ait, quòd ſi Anniuerſarium alicuius defuncti contigerit in die Dominico, vel aliqua feſtiuitate, non debet ad ſequentem diem transferri, prout fit de feſtis Sanctorum, ſed fiat in die præcedenti, vt citiùs pœnis defunctorum in Purgatorio exiſtentium occurratur, cùm defuncti noſtro indigeant auxilio, & beneficio, non autem Sancti.

24 Aduertendum eſt tamen, non valere hanc anticipationem, ſi inſtitutione obligationis Miſſarum præciperetur, vel aliquo modo, vel ex aliquo capite haberi poſſet, vt nulla eſſet hebdomada, in qua non diceretur Miſſa: nam obligantis intentioni, & expectationi populi, qui Miſſas in hebdomada qualibet audire ſolet, non ſatisfieret, ideò Sacerdos in hoc caſu, ſcilicet commoditatis populi, poſſet Miſſas in aliqua hebdomada anticipare, & in ſequenti poſtea in Eccleſia eadem, vel Altari celebrare pro aliis, vt inſtitutori, & populo ſatisfaceret; hoc autem intelligi debet, aliqua iuſta intercedente cauſa, nam non eſſet veriſimile quòd Sacerdos obligatus ad aliquas Miſſas in qualibet hebdomada celebrandas, poſſet omnes Miſſas ſimul vno, vel duobus menſibus perſoluere, & poſtea per totum annum vacare, quia hoc aperte eſſet contra mentem, & intentionem inſtitutoris, ita Petrus Nauarr. *de reſtit. lib. 2. c. 2. n. 369.* Petrus Ledeſma *in ſum. p. 1. de Eucharist. c. 18. concl. 17.* Fernandez *in exam. Theol. moral. p. 3. c. 5. num. 5.* Roder. *in ſum. tom. 1. cap. 252. concl. 8.* Ioan. de la Cruz *directl. conſ. de ſacrificio Miſſæ, dub. 8.* Vega *in ſumm. verbo Miſſa, caſu 35.* Barboſ. *de offic. & pot. ſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 24. n. 14.* Bonacin. *de Sacram. diſp. 4. q. vlt. punct. 9. §. 7. n. 4.* Villalobos *in ſum. Theolog. in tract. 1. par. 1. de S. de Miſſa, diffic. 12. num. 5.*

25 Reſtat adhuc dubium, an Sacerdos, qui Eccleſiæ, vel Altari inſeruit, & quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, peccet mortaliter ſi quotidie non celebrat, ceſſante impedimento. Vaſquez *tom. 3. in 3. p. S. Thom. diſput. 231.* Reginald. *in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 21. num. 234.* Graff. *in deciſ. aurear. part. 1. lib. 2. cap. 45. num. 20.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p. 2. alleg. 24. num. 18.* Bonac. *de Sacram. diſp. 4. in vlt. punct. 7. pro oſit. 5.* dicunt, quòd Sacerdos prædictus ſub mortali tenetur quotidie celebrare, nec alia ſtipendia pro Miſſis dicendis accipere. Pro maiori tamen huius rei intelligentia, aduerte legatum factum à teſtatore pro Miſſa quotidiana, vel referri ad locum, vel ad perſonam Sacerdotis, ſi ad locum, vt ſcilicet quotidie celebretur Miſſa in tali Eccleſia, Oratorio, ſiue Capella, aut Altari, tunc Sacerdos poteſt celebrare per ſe, ſiue per alium, ita Tabiena *verbo Miſſa, num. 44.* Syluest. *eod. verb. 1. qu. 7. § 5.* Armilla ſimiliter, *eod. verb. num. 28.* Nauarr. *conſil. tom. 1. lib. 3. de præbend. conſil. 25.* quia vbi verba clara ſunt, non eſt recedendum ab eis, *l. non aliter, ff. de leg. 3.* at clara eſt inſtitutio Miſſæ quotidianæ in tali loco celebrandæ: ergo huiuſmodi Miſſa debet quotidie celebrari, & hoc quoad primam partem, ſcilicet celebrationem quotidianam. Quo verò ad perſonam Sacerdotis, dico, quòd duobus modis inſtitutio circa talem perſonam contingere poteſt. primò, ſi in inſtitutione ponatur, quòd per ſe, vel per alium; ſecundò abſolutè, & ſimpliciter, his verbis, vel ſimilibus, ſcilicet, eligitur Capellanus, qui quotidie celebret, & tunc non tenetur Sacerdos quotidie celebrare, ſed quantò frequentiùs poterit, ſalua propria honeſtate, & debita veneratione tanti Sacramenti, Abbas *in cap. ſignificatum, de præbend. & cap. conſuluit, de celebr. Miſſ.* Tabiena *verb. Miſſa, num. 44.* Armilla *eodem verbo, n. 28.* Syluest. *ſimiliter eodem verbo 1. q. 7. §. vlt.* S. Antonin. *in ſum. 3. p. tit. 10. cap. 2. § 3.* Graff. *loc. cit. num. 8.* Toletus *in inſtruct. Sacerd. lib. 2. cap. 3. num. 1.* Azor. *inſtit. moral. 1. p. lib. 10. c. 24. qu. 7.* Ratio eſt, vt dicunt prædicti auctores, nam Sacerdos non eſt quotidie aptè diſpoſitus ad offerendum tantum ſacrificium, ergo inſtitutio Miſſæ quotidianæ ſine vlla vacantia illicita eſſet, ſi peccandi materiam præſtaret.

Vacantia autem huiuſmodi à Miſſæ celebratione non eſt ſic accipienda, vt Sacerdos in hebdomada ſemel ex conſuetudine vacet à ſacrificio Miſſæ gratia curioſitatis, vel voluptatis, vel vt ſtipendium accipiat pro alia Miſſa celebranda, ſed ſolùm, vt peccatum in Miſſæ ſacrificio ex mala diſpoſitione euitet, & ex cauſa maioris deuotionis, & honeſtatis, niſi inſtitutio quotidianæ Miſſæ expreſsè hanc ordinariam vacantiam concedat; quia, vt notat Fraxinellus *de Sacerd. oblig. ſect. 4. prænot. 4. § 3. num. 1.* conſuetudo omittendi Miſſæ celebrationem ſemel in hebdom. originem habet à *cap. ſignificatum, de præbend.* vbi cauſa prædicta honeſtatis, & maioris deuotionis recenſetur: quapropter cauſa ceſſante, ceſſabit etiam illa iuris conceſſio, & ſic manifeſtè oſtenditur, non licere Sacerdoti à Miſſa ex ſupradicta cauſa vacanti ad aliam Eccleſiam ſe transferre, vt ſumat aliud ſtipendium celebrando, quia non adeſt maior deuotio, aut honeſtas; quòd ſi voluerit celebrare, debet ſacrificium illud ſecundùm ſuam obligationem applicare, ita Nauar. *conſil. tom. 1. lib. 3. de præbend. conſ. 6. num. 3.* Campanill. *in diuerſ. iuris, rubr. 7. c. 6. n. 15.* Alphonſ. de Leon. *de offic. & poteſt. confeſſ. temp. Iubil. part. 3. n. 22.* Bonac. *de Sacram. diſp. 4. q. vlt. punct. 7. §. 2. n. 16.*

Concedendum tamen eſt, Sacerdotem prædictum obligatum pro quotidiana celebratione, poſſe aliquando in anno, quater, vel ſexies, vel fortè ſæpiùs pro ſeipſo, vel pro aliquibus ſuis coniunctis ad obtinendam ſpecialem gratiam, vel pro anima parentum, vel amicorum, vel benefactorum celebrare, quia credibile eſt inſtitutorem quotidianæ Miſſæ, ſi de tali re tam æqua, & iuſta interrogatus fuiſſet, illam non denegaſſe, aliàs nimis intolerabile eſſet onus quotidianæ celebrationis, ſi obligationem naturalem, & charitatem in propriam perſonam, & in parentes, aut amicos, vel benefactores ei præcluderet, & ſemper pro inſtitutore quotidianæ Miſſæ celebrare deberet. Ita Naldus *verbo Miſſa, n. 7.* Alphonſus de Leone *loc. cit. quodl. 20.* 26

Si verò obligetur Sacerdos ad Miſſam celebrandam peculiarem, nempe votiuam, aut de mortuis, licèt tale fuerit legatum teſtatoris, poterit adhuc celebrare de feſto, aut de feria currente, maximè ſi feſtum ſit duplex, vnde *in cap. ſignificatum, de præbend.* Summus Pontifex noluit approbare inſtitutionem Miſſæ quotidianæ de S. Maria, ſed declarauit, quòd Sacerdos ad huiuſmodi præbendam electus tenetur celebrare Miſſarum ſolennia; quod modo etiam obſeruandum eſſe, ſi contingeret, notant Abb. *in d. cap.* Syluest. *verbo Miſſa, 1. §. 5.* Tabiena, *eod. verb. num. 46.* Rotell. §. 23. Armilla *n. 28.* Beia *part. 1. reſponſ. caſu 23.* Graff. *deciſ. aurear. p. 2. lib. 3. c. 15. n. 41.* Vgol. *de offic. Epiſc. c. 14. n. 4.* Azor. *inſtit. moral. lib. 10. p. 1. c. 32. qu. 5.* Sà *verbo Miſſa, n. 48.* Henriq. *lib. 9. c. 24. n. 6.* Roder. *in ſumm. part. 1. c. 248. n. 9.* Franc. Syluest. *in 3. p. ad q. 71. art. 9. reſp. ad 5.* 27

Sed particularis adhuc ſcrupulus eſt circa Miſſas *de Requiem*, nam aliqui tenent; quòd ſi obligatio ex inſtitutione, ſiue ex largitione eleemoſynæ proueniat, tunc Sacerdotem teneri ad Miſſam *de Requiem* celebrandam; verùm huiuſmodi ſententia nimis rigoroſa videtur, imò aliquando derogare poſſet rubricis Miſſalis, in quibus habetur, Miſſam cum officio concordare debere, quod maximè locum habet in feſtis duplicibus, tum quia reſpectu fructus, qui habetur ex ipſa Miſſa, ſi loquamur de valore ex parte operis operati, omnes Miſſæ ſunt omninò eiuſdem valoris; reſpectu autem valoris accidentalis,

dentalis,qui eſt ex Sacerdote celebrante,& verba,ac orationes in Miſſa recitante,qui eſt valor ex opere operantis, poteſt eſſe æqualis,imò maior in Miſſa *de Sancto*, provt pluribus oſtendere conatur Fraxinellus *ſect.4.concl.4 §.4. a num 1.vſque ad 17.*

29 Verum quidem eſt,quòd,quia orationes, quas Eccleſia pro defunctis ordinauit, magis directè petunt effectum liberationis animarum è Purgatorio,& alia etiam, quæ in Miſſa *de Requiem* dicuntur, expreſſiùs miſeriam animarum in Purgatorio exiſtentium demonſtrant,poſſunt de facili circumſtantes excitare ad orandum pro ipſis, hinc eſt quòd in die obitus,vel præſente defuncti corpore,aut in die tertio,vel ſeptimo,vel in Anniuerſario ſolemni vtilior eſſe poterit Miſſa *de Requiem*, atque ita à Sacerdote illa potius celebranda erit,quàm alia: dummodo tamen non ſit feſtum duplex,aut dies Dominicus, in quibus ex rubricis Miſſalis non conceditur Miſſa *de Requiem*,niſi præſenti funere.

In hac tamen re admonendus eſt petens Miſſam pro defunctis,& iuxta prædicta inſtruendus,ne ſcandalo afficiatur,dum petens Miſſam *de Requiem*,aliam audit,tum quia facile hoc ei perſuaderi poteſt, tum quia Sacerdos tutiùs agit,præmiſſa hac admonitione.

30 Quòd ſi Sacerdos ſtipendio accepto,vel aliàs expreſsè Miſſam *de Requiem* promiſerit,eandẽ omninò dicere debet,quia tenetur implere promiſſum,& alias grauiſſimè peccaret,violando virtutem fidelitatis, præcipuè ſi promiſſum eſſet iuramento obfirmatum, vt ſæpe euenit in obligationibus Miſſarum in forma ſtipulationis acceptis. Hanc doctrinam ſuſtinent omnes ferè Doctores,& præcipuè S.Thom.*in add.ad 3.p q.71.art.9.ad 5.* S.Antonin. *in ſumm.1.p.tit.10. cap.2.§.3.* Angelus *verbo Miſſa,n. 33.* Piſanell.*eod.verbo,num.14.* Sotus *in 4.diſt.45. qu.2.art.3. concl.1* Nauarr. *conſil. tom.2. tit. 5. de pœnit. & remiſſ. con 27. num.2.* Graff. *in deciſ. aurea,p.2.lib.3.c.15.n.41.* Miranda *in manual. Prælat. tom.1. qu.41. art. 11. concl.1.* Tambur. *de ſacrif. Miſſ. tract.2 qu.43.* Zerola *de Iubil. & indulg. lib.1. cap.21. q.6.* Fuſchus *de regim. Eccl.lib.1. cap.20. num.36.* Petrus Ledeſma *1. p.de Sacroſanct. Euchariſtia,c.17.concl.7* Bonac. *de Sacram.diſput.4.qu.2.ſect. 5.punct.2.§.3 n. 4.* Fillauc. *in quæſt. moral.tom.1.tract.5.num.154.* & alij apud Fraxinellum *de oblig.Sacerd.ſect.44.concl.4. §.4.num.22.*

31 Ex dictis colligi poteſt,quòd quando Miſſæ S.Gregorij, vt vocant, triginta numero ſunt pro defunctis celebrandæ a Sacerdote, non eſt neceſſarium, vt omnes *de Requiem* dicantur,quia inconueniens eſſet in ſolemnitatibus eas celebrare, ſi occaſio celebrandi contigerit, ita Pela *part.1.queſt.caſu 25.* & Fraxinell. *loc.cit.*

Dices,ritus triginta Miſſarum a S.Gregorio Papa IV. *Dialogorum 55.* præſcribitur Abbati Pretioſo pro Iuſto Monacho,his verbis: *Vade,ab hodierna die diebus triginta continuis offerre pro eo ſacrificium,ſtude,et nullus omnino prætermittatur dies,quo pro abſolutione illius hoſtia ſalutaris non offeratur.* Ex quibus verbis videtur innuari Miſſas S.Gregorij quæ ab Eccleſia *de Requiem* impreſſæ permittuntur, poſſe, & debere per triginta dies continuos, in quibus neceſſariò occurrunt Dominici dies quatuor,celebrari.

Reſpondeo, quòd Sacerdos celebraturus prædictas Miſſas a S.Gregorio inſtitutas, ſiue approbatas,non eſt neceſſarium, quòd per ſe totis continuis triginta diebus celebret, ſed poteſt per alios,quod colligitur clarè ex illis verbis:*Nullus omnino prætermittatur dies,quo pro abſolutione illius hoſtia ſalutaris non offeratur*,non præſcribendo, ab vno tantum, ſed vniuerſaliter loquendo de tali oblatione, facta ſiue ab vno, & eodem,ſiue a pluribus, dummodo celebrentur Miſſæ triginta continuis diebus, ita vt omninò nullus prætermittatur dies, remota ſuperſtitione,quam vetuit Concilium Trident.*ſeſſ.22.* ratione numeri. Neque obſtat, quòd Miſſæ S.Gregorij permittantur ab Eccleſia impreſſæ *de Requiem*, quia illas eo modo impreſſas non præcipit eſſe dicendas, maximè in illis diebus, in quibus feſtum duplex occurrit, & neceſſario dies Dominicus, ſed tantum relinquit arbitrio Sacerdotis in illis diebus, in quibus Miſſæ *de Requiem* permittuntur. Et quoad Miſſas particulares D.Gregorij, quæ pro viuis, & defunctis ſine vlla auctoritate circumferuntur, damnatæ fuerunt a S.Rituum Congregatione, provt refert Gauantus *in comment.ad rubric.Miſſalis,part.4.tit.17.num.6.* ſicut & Miſſa,*de Patre æterno.*

Neque diſcontinuari cenſentur prædictæ Miſſæ triginta ob triduum maioris hebdomadæ, quo celebrari non debet,iuxta ritum S.Eccleſiæ,& continuatio præcepta a D.Gregorio adhuc remanet,quia præcipit illam in diebus,in quibus celebratio permittitur. Doctores autem, qui volunt eas diſcontinuari,concludunt valere tanquam triginta Miſſas,ſed non vt eas,quas inſtituit S.Gregorius. Ita Bartholomæus Gauantus *comment.ad rubr.Miſſalis Rom. tit.1.tit.5.lit.E.* 32

Quando autem in celebratione harum triginta Miſſarum dicitur Miſſa *de Sancto*, ſiue *de feria*, non eſt neceſſarium dicere collectas pro mortuis, quia Miſſæ applicatio non fit in collectis, ſed in *Memento*, in quo valorem Miſſæ Sacerdos applicat pro eo,pro quo tenetur offerre ſacrificium, ita conformiter ad Rubricas à Sacerdotibus obſeruandas,ex præſcripto Bullæ Pij V. in confirmatione Miſſalis Romani 33

An autem Abbates & Prælati,tam Regulares, quam ſeculares,omittere poſſint Miſſam ſolemnem conſuetam in diebus feſtiuis, non parua dubitatio eſt, quæ tamen ſub breuitate ſic reſoluitur,maximè,quia difficultas conſiſtit in conſuetudine: de obligatione enim,& præcepto, quo fortitan aliqui Regulares adſtricti ſunt,in præſenti non loquor, cum ſine difficultate certum ſit, omittere Miſſam ſolemnem,eos innodari peccato mortali. Dico ergo, ſi Abbates,& alij Prælati non canerent Miſſam in diebus feſtiuis in ſuis Eccleſiis, non peccarent mortaliter ceſſante ſcandalo; quia non omnis conſuetudo obligat ad peccatum lethale, ſed tantum illa conſuetudo obligat ſub mortali, quæ inducta fuit cum intentione per modum præcepti, & obligationis, ita Reginaldus *tom.1. lib.13.cap.23 num.244.* Rebellius *part.1.lib.1. quæſt.5. num.17.* Beccanus *p.2.tract.3.cap.8.qu.1.num.4.* Suar. *de leg.lib.7. cap. 14 num.6.* Azor. *1.p.inſtit. moral. lib 1. cap.18. quæſt 5.* Vaſquez *p.2. diſput.177.cap.2.* Granadus *in 1.2. D.Thom. controu.7. tract.3.part.2. diſp.16. ſect.2.n.11.* Villalbos *in ſumm.tom.1.tract.13. diff.2.n.7.* Faguntez *part.4.lib.1. c.2. n.14.* Aduertendum tamen eſt, quòd quando dubitaretur,an fuerit introducta conſuetudo cum intentione obligandi,non obligat,vt docet Suar. *loco cit c.15.n.13.* Quidquid dicat Reginaldus *in prax. tom.1.lib.3.c.23.n.124.* 34 35

Si verò introducta fuit Miſſa ſolennis à Regula, & conſtitutionibus Religionis, in hoc caſu videndum eſt, an Regula,& conſtitutiones obligent ad peccatum,necne. Hinc eſt,quòd Gauantus *in comment.ad rubr.Miſſal. tom.1.part.3.tit.11.num.4.* dicit,quòd Collegiatæ Regulares tenentur ad horas canonicas, & Miſſam Conuentualem ex vi Regulæ tantum,& conſuetudinis interpretantis Regulam, ſicuti etiam officium diuinum extra Chorum,conſuetudo tantùm obligat Regulares,ſeculares verò Canonici tenentur ex ſtipendio ad leges Pontificias in Choro ſeruandas, quod etiam indicat Sacra Rituum Congregatio,vt ipſe refert *loco cit.n.11.* ſub his verbis:

Tanquam de re grauiſſima ſtatuit Miſſam de feria priuilegiata in Cathedralibus,& Collegiatis nullatenus omittendam eſſe,ſed omninò adſtantibus Canonicis,& aſſignata portione diſtributionum cantandam eſſe, aut cum Diacono, & Subdiacono, aut ſi eorum copia non

non ſuppetit, abſque eis, & poſt Nonam non obſtante quacumque conſuetudine contraria, quam S. eadem Congregatio ſuſtulit, & inpoſterùm admitti vetuit: & infrà addit, ſub pœnis contentis in Bulla Pij V. &c.

38 Dubitari etiam poteſt, an quando conceditur Miſsa certis perſonis, & loco particulari, aut determinatæ Religioni pro aliquo Beato, poſſit etiam dici ab aliis Sacerdotibus, qui non ſunt eiuſdem Religionis, ſiue Eccleſiæ. Dubium reſoluitur negatiua reſponſione, quæ primò, & principaliter fundatur in prohibitione Eccleſiæ, quæ non ſinit, vt aliquis colatur publico cultu, ſine licentia Summi Pontificis, vt habetur *in cap. 1. de reliquiis, & venerat. Sanctorum*, quòd ſi omnes poſſent Miſſam alicuius Beati etiam in Eccleſia particulari celebrare, ſequeretur quòd ſine licentia Sedis Apoſtolicæ aliquis coleretur publico cultu; id ipſum vetuit Sacra Rituum Congregatio apud Gauantum *in ſuo manuali Epiſcoporum verbo Miſſæ ritus, num. 1.* ſub die 19. Nouembris 1622. quidquid dicant Megalius *in Prompt. Theolog. tom. 1. verbo canonizatio Sanctorum, num. 1.* & Paleolus *in tract. 4. diſp. 1. puncti. 5. §. 5. num. 4.* contra quos diſputant Turrianus 2. 2. *ſ.* 1. 13. *dub.* 8. Molpheſ. *in ſumm. tom. 2. tr. 11. cap. 6. num. 51.* & Caſtellinus *tract. de Canonizatione Sanct. cap. 2. punct. 1. §. 6. num. 6.* Sed in hac re puto nihil certi ſtatui poſſe niſi inſpiciantur Conſtitutiones Summorum Pontificum pro celebratione Miſſæ huius, vel illius Beati, in quibus Conſtitutionibus ſunt animaduertendæ reſtrictiones diei, loci, perſonarum, aliæque clauſulæ, quæ obſeruandæ ſunt, vt ſonant; quia ſeruandus eſt Priuilegij tenor, & non debet quis à forma verborum recedere, vt docet Surdus *in t. 1. conſ. 140. num. 21.*

39 Quæri etiam poteſt, an Abbates, & Prælati in celebratione Miſſarum in diebus feſtiuis, mutare debeant ſuarum Eccleſiarum ritum præcipiente Epiſcopo, & Ordinario loci feſtum aliquod obſeruari, pro qua dubitatione Concilium Trident. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 12.* ſic ſtatuit, *Dies feſti, quos in Diœceſi ſua Epiſcopus ſeruandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſeruentur*; quæ verba à Sacra Congregatione Concilij interpretantur, vt refert Quaran. *in ſumma Bullarij verbo Priuilegia Regularium*, ſic:

Congregatio Concilij cenſuit decretum *cap. 12. verſu, dies etiam feſti, ſeſſ. 25. de Regul.* ita eſſe intelligendum, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneat quoad Miſſas celebrandas, & cætera diuina officia, tam publicè, quam priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda, nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe, quòd ſi de facto præceperint, Regulares neutiquam ipſis Epiſcopis obedire teneri. Verùm quoad Conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus Clerus ſæcularis vtitur illis diebus feſtis.

Et ſic manet reſolutum propoſitum dubium.

Quæri etiam poteſt, an Abbates, & Prælati in ſenectute conſtituti, vel alia corporali indiſpoſitione aggrauati poſſint celebrare Miſſam cooperto capite. Henriq. *lib. 9. cap. 16. num. 1.* Scortia *de ſacrificio Miſſæ lib. 3. c. 4. num. 2.* Fagundez *de præceptis Eccleſiæ par. 1. lib. 3. cap. 21. num. 33.* Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 1. tractat. 4. cap. 15. q. 145.* Layman *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. cap. 5.* negatiuè reſpondent; quicquid dicat Filliuccius *tom. 1. tract. 5. cap. 5. num. 152.* & Ledeſma *in ſum. tom. 1.*

40 *de Sacram Euchariſt. cap. 21. concl. 7.* vbi abſolutè affirmat, non eſſe peccatum mortale ſecluſo ſcandalo, & contemptu celebrare cooperto capite ſine Epiſcopi licentia: nam inſtendo in ſupradicta ſententia negatiua, nullus Sacerdos ſine licentia Summi Pontificis poteſt celebrare cooperto capite, ita declaraſſe Sacram Congregationem ſuper negotiis Epiſcoporum die 2. Ianuarij 1590. & Sacram Rituum Congregationem die 31. Iulij 1628. affirmat Gauantus *in comment. ad rubr. Miſſalis tom. 1. part. 1. tit. 2. litera I.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates Generales poſſint Miſſas Capellarum, & Anniuerſariorum ad minorem numerum reducere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Generales Ordinum olim poterant in Capitulis generalibus Miſſas Capellarum, & anniuerſariorum iuſta de cauſa ad minorem numerum reducere, hodie autem ſecùs, & maximè in fundatione,* vt num. 2.

3 *Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis.*

4 *Legatum ſi ſit ita tenue, quod onus lucrum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro eius moderatione, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur.*

5 *Legato in ipſo ſi diſpoſitum ſit, vt liceat ſuperioribus iniunctum onus moderari, poterunt tunc Abbates id facere.*

6 *Vltima voluntas defuncti pro lege ſeruanda eſt.*

7 *Fundator in limine fundationis quaſcumque conditiones etiam contra ius apponere poteſt.*

8 *Eleemoſyna ſi pro Miſſis multùm creſcat, adeo vt conſtituta tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur.*

EX Concilio Tridentino Abbates, & Generales Ordinum poterunt in Capitulis Generalibus Miſsas Capellaniarum, & Anniuerſariorum iuſta de cauſa ad minorem numerum reducere. Ita habetur in *d. Conc. ſeſſ. 25. de reformat. c. 4.* cuius verba ſunt quæ ſequuntur: 1

Quia ſæpè contingit in quibuſdam Eccleſiis, vel tam magnum Miſsarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impoſitum eſse, vt illis pro ſingulis diebus, à teſtatoribus præſcriptis, nequeat ſatisfieri; vel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeò tenuem eſse, vt non facilè inueniantur, qui velint huic ſe muneri ſubiicere, vnde pereunt piæ teſtantium voluntates, & eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur, Sancta Synodus cupiens hæc ad pios vſus relicta, quo pleniùs, atque vtilius poteſt, impleri, facultatem dat Epiſcopis, vt in Synodo Diœceſana, itémque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in ſuis Capitulis Generalibus, re diligenter perſpecta, poſſint pro ſua conſcientia in prædictis Eccleſiis, quas hac prouiſione indigere cognouerint, ſtatuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque Eccleſiaſticam vtilitatem viderint expedire, ita tamen, vt eorum ſemper defunctorum commemoratio fiat, qui pro ſuarum animarum ſalute, ea legata ad pios vſus reliquerunt.

Ita etiam comprobant Henriq. *lib. 9. cap. 2. num. 6.* Azor. *inſtit. moral part. 1. lib. 12. cap. 18. q. 61.* Roder. *in ſum. part. 1. cap. 252. num. 13.* idem *quæſt. Reg. tom 1. quæſt. 43. art. 13.* Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 23. num. 139* Quarant. *in ſum. Bullar. verb. Miſſa, verſ. poſſe*, Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. q. 41. art. 24.* Ricc. *in praxi for. Eccl. deciſ. 304. in 1. edit. & reſol. 341. in 2. edit.* D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 1. alleg. 29. n. 1.*

Stante prædicto Decreto Concilij Trident. aduerten-

dum eſt, quòd Prælati habentes auctoritatem diminuendi obligationes, non poſſunt reducere Miſſas in fundatione aliqua appoſitas, quia verba Concilij ſunt de Miſſis relictis a defunctis; ſimiliter non poterunt reſtringere Miſſas, quæ ex dotatione Eccleſiæ, vel Altaris celebrari debent, etiamſi beneficiorum fructus non ſufficiant pro oneribus ſuſtinendis, quia non poſſunt alterare mentem fundatorum; videatur pro hac re Felin. *in cap. cùm acceſſiſſent, de conſtitut. num.* 10 Graſſius *deciſ. aurear.* 1. *p. lib.* 2. *cap.* 53. *num.* 11. Piaceſ. *in prax. Epiſc. part.* 2. *cap.* 3. *de viſit. benefic.* vbi refert declarationem Sacri Concil. Trid. de anno 1591. die 3. Martij emanatam.

Nec etiam poſſunt Prælati Miſſarum obligationes reſtringere, quando diminutio ſtipendij in variis defunctorum relictis non eſt perpetua, ſed temporalis.

Nec etiam poſſunt diminuere Miſſas particulares votiuas pro defunctis, vel ſimiles, quarum Miſſarum ſtipendia à particularibus perſonis exiguntur, niſi conſenſus eorum, ad quos pertinent prædictæ Miſſæ, habeatur. Nec etiam poterunt reſtringere Miſſarum numerum, quæ ſtipendiis in futurum ſunt petendæ: nam in iis, in quibus poteſt aliquis diſpenſare, non poteſt in futurum ſtatuere, quia eſſet occaſio peccandi, & fideles decipiendi. Ita Federic. *conſ.* 275. Felin. *in cap. fin. de conſtit. mala, diſt.* 8. Genuenſis *manual. Paſtor. cap.* 72. *num.* 3. Ideo S. Congregatio Concilij, vt refert Fraxinel. *loco cit. n.* 11. auctoritate Summi Pontificis reuocauit Priuilegia, & Indulta omnia quibuſuis perſonis, Eccleſiis, ac locis piis, tam ſecularibus, quàm Regularibus cuiuſcumque Ordinis, Congregationis, & Inſtituti quamcunque ob cauſam conceſſa, quibus indulgetur, vt plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis, ſatisfiat, ſicut ſuperius dictum eſt in dictis Declarationibus.

Hodie ergo talis facultas Abbatibus, & Generalibus à prædicto Concilio tradita, reuocata, & ablata eis fuit per d. decretum S. Congregationis Cardinalium eiuſdem Concilij Interpretum Sanctiſſimi D. N. Papæ Vrbani VIII. editum ſub his verbis:

Primò diſtrictè prohibet, atque interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus, vel aliàs quocumque modo reducant onera vlla Miſſarum celebrandarum, aut poſt idem Conc. impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri contigerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

Circa quod decretum notandum eſt, quòd per Concilium Tridentinum tradita erat Abbatibus, ac Generalibus Ordinum, & Præpoſitis auctoritas reducendi ad minorem numerum Miſſas relictas ante ipſum Concilium Tridentinum: non autem poſt ipſum Concilium relictas, vt a Sacra Congregatione Cardinalium eiuſdem Sacri Concilij Interpretum ſibi reſponſum fuiſſe *Romæ die* 7. *Februarij* 1573. refert Paſſarel. *cap.* 60. *de remed. Miſſarum*; ſed per hoc decretum prohibentur fieri reductiones ad minorem numerum, tam de Miſſis, & legatis poſt, quam ante d. Concilium relictis, vt patet ex illis verbis, *aut poſt idem Concilium impoſita, aut in limine fundationis.* 3
Circa idem decretum quæſitum fuit, quid ſit faciendum, ſi legatum ſit ita tenue, quòd onus illi iniunctum excedat lucrum, & nemo ſit, qui illud ſubire velit, & ſi pro eius moderatione ad Sedem Apoſtolicam recurſus haberi velit, totum, vel ferè totum pro expenſis ad id neceſſariis inſumendum ſit. Et quid ſi in fundatione permittatur Epiſcopo, vt poſſit huiuſmodi onera moderari? Ad quod eadem Sacra Congregatio auctoritate ſibi a Sanctiſſimo Domino Noſtro tradita reſpondit, quòd etſi legatum ſit adeo tenue; nihilominus pro reductione oneris, vt ſuprà impoſiti ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apoſtolicam eſſe adeundam, quæ abſque vlla impenſa, id ſtatuet, quod magis in Domino bene eſſe iudicauerit. Verum ſi in ipſa beneficij erectione expreſſe cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari: legem hanc fundationis, quam decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam. Idem dicendum videtur quoad Abbates quando in legatis huiuſmodi, vel conceditur eis talis facultas à teſtatoribus, vel in fundatione Eccleſiæ, vel Capellæ, ita conceditur; quia vltima voluntas defuncti pro lege ſeruanda eſt, Auth. *de nuptiis §. diſponat. collat.* 4. *can. vltima voluntas* 13. *qu.* 2. & etiam quia fundator in limine fundationis apponere poteſt quaſcunque conditiones, etiamſi ſint contra ius: dummodo non ſint naturæ impoſſibiles, aut aliàs à iure improbatæ; ſic Lambertin. *de iure patron. lib.* 1. *part.* 1. *art.* 1. *q.* 9. *n.* 25. Rota *in vna Romana Iurispatronatus* 31. *Maij* 1613. *coram Sacrato*, D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* 1. *tit.* 2. *gloſſ.* 57. *n.* 26.

Hîc aduerto, quòd quando teſtator relinquit decem aureos pro centum Miſſis in tali Eccleſia pro anima ſua celebrandis; ſi augeatur eleemoſyna Sacerdotibus præſtanda, tenetur hæres, data hæreditatis capacitate, mercedem ſupplere. Nam teſtator non relinquit illos decem aureos ſimpliciter pro eleemoſyna ſoluendos, ſine onere Miſſarum; ſed pro Miſſis celebrandis pro anima ſua, tempore, quo dabatur Sacerdotibus minor merces; ſi enim augmentum mercedis præuidiſſet, non vtique diminuiſſet numerum Miſſarum; cùm hæreditas totum reddere poſſet. Ita Marc. Ant. Gen. *in practic. ab. Eccleſ. q.* 179. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. p.* 2. *allegat.* 29. *n.* 7. Sed circa omnia prædicta attentè obſeruandum eſt prædictum Decretum S. Congregationis ſuprà, *quæſto* 9. poſitum.

DISPVTATIO VI.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum, quoad Sacramentum Pœnitentiæ.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius.

II. Vtrùm Abbas recuſans ſui Monachi confeſſionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri.

III. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare.

IV. Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare.

V. Vtrum Abbas poſſit Confeſſariis Conuentualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum iniungendas taxare.

VI. Vtrùm

V I. Vtrùm liceat Monachis alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.
V I I. Vtrùm per Bullam *Cruciatæ*, ſiue alias huiuſmodi Indulgentias poſſint Monachi, vel Nouitij alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.
V I I I. Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſæcularem, non approbatum ab Ordinario.
I X. Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi ab Abbate ſuis Monachis conceſſa.
X. Vtrùm Abbas poſſit ſibi Confeſſarium, quem voluerit, eligere.
X I. Vtrùm Abbates, & Prælati habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, poſſint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare.
X I I. Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint ſecularium confeſſiones audire.
X I I I. Vtrùm Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſſint Parochis contradicentibus, ſecularium confeſſiones audire.
X I V. Vtrùm Religioſi per approbationem in vno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur.
X V. Vtrùm Religioſi poſſint abſque Abbatis licentia, ſecularium confeſſiones audire.
X V I. Vtrùm Regulares, abſque approbatione Ordinariorum poſſint familiarium confeſſiones audire.
X V I I. Vtrùm Abbas poſſit ſecularium confeſſiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur.
X V I I I. Vtrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere.
X I X. Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere, vt ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa.
X X. Vtrùm Abbas poſſit cogere ſuos Monachos, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur.
X X I. Vtrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, vt ſemel in menſe confiteantur, etiamſi venialibus culpis tantùm ſint obnoxij.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, & Confeſſarius.

SVMMARIVM.

1 *Abbas eſt proprius ſuorum Monachorum Sacerdos.*
2 *Abbas non ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs ſuos Monachos cognoſcere debet.*
3 *Monachi, nec velle, nec nolle habent.*
4 *Confeſſarius admiſſus in Monaſterio ab Abbate ad confeſſiones Monachorum, non poteſt excipere confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubiecto.*
5 *Confeſſarius ab Abbate pro Monachis approbatus non debet approbari à Diœceſano.*
6 *Monachi itinerantes poſſunt confiteri cuilibet Confeſſario, ſiue Regulari, ſiue ſeculari.*
7 *Actus abſoluendi non poteſt exerceri in non ſubditum.*
8 *Prælatorum licentia intelligenda eſt ſecundùm ius commune.*

NVLLI dubium eſt, Abbatem eſſe proprium, & ordinarium Confeſſorem ſuorum Monachorum, quorum animæ ei tanquam Paſtori commiſſæ ſunt, quando beneficio; & gratia Sedis Apoſtolicæ Religiones ab Ordinariorum iuriſdictione fuerunt exemptæ, nam per exemptionis priuilegium in Abbates, & Prælatos Regulares tranſlata eſt eadem cura circa ſuos Monachos, quam Epiſcopi, vel Parochi habent circa ſuos ſubditos ſeculares, neque Regularis audire poteſt confeſſiones Religioſorum, niſi ab ipſorum Prælatis habeat iuriſdictionem, ſicuti nemo poteſt audire confeſſiones ſecularium, niſi à Summo Pontifice, vel illorum Epiſcopo, aut Parocho iuriſdictionem delegatam habeat, vt docet Nauar. *in Enchir. cap. 4. num. 3.* vnde Confeſſarij, etiam ab Epiſcopis approbati, non poſſunt Religioſorum confeſſiones audire, cùm non habeant iuriſdictionem delegatam ab ipſorum Prælatis: proprius 2
ergo Monachorum Confeſſarius eſt Abbas, qui ipſos non ſolùm extrinſecùs, ſed etiam intrinſecùs cognoſcere debet, *arg. c. ad aures, de tempor. ordinat.* & quem ſuper 3
capita ſua loco Dei poſuerunt, ita quòd nec velle, nec nolle habent, *c. nolo, & c. non dicatis 12. q. 1. c. nerui 13. diſt. & c. nullus, de elect. in 6.* qui reſpectu totius Religionis eſt Generalis, reſpectu verò prouinciæ, vel nationis eſt Prouincialis, vel Nationalis, reſpectu Monaſterij eſt Abbas localis: adeò quòd ipſi Monachi non poſſunt, niſi ipſis, vel ab eis deſtinatis confiteri: ita Hoſtien. *in ſum. tit. de pœnit. & remiſſ. §. cui confitendum, verſ. cum Monachi, n. 22.* Archid. *in c. 1. n. 3. 16. q. 1.* Roder. *quæſt. regul. tom. 1. q. 62. art. 4.* Angles *in florib. q. de confeſſ. art. de miniſtro, verſ. vniuerſi.* Henriquez *lib. 6. de Sacrament. Pœnitent. c. 6. num. 4.* Laurent. de Peyrin. *tom. 1. de ſubdito, quæſt. 2. cap. 21. dict. 9.* Suar. *tom. 4. de pœnitent. diſputat. 25. ſect. 2. num. 13.*

Aduerte tamen, quòd Religioſus Confeſſarius, qui 4
ab Abbate, vel alio Superiore admittitur ad audiendas confeſſiones Monachorum in vno Monaſterio, non poteſt eas audire in alio Monaſterio. Ratio eſt, quia in eo Monaſterio alieno, etiamſi ſit eiuſdem Ordinis, nullam habet iuriſdictionem, vt elicitur ex communi Doctorum conſenſu, & præcipuè in terminis à Peirino, *loco citato, concl. 10.*

Similiter aduerte, quòd Confeſſarius pro Monachis 5
ab Abbate approbatus, non debet ab Epiſcopo Diœceſano ad huiuſmodi facultatem exercendam approbari, quicquid habeatur in antiquo iure communi; nam Prælati Religionum habent ordinariam iuriſdictionem in ſuos Monachos, & ſunt eorum Ordinarij, ergo ad eos ſpectat, Monachos ad confeſſiones pro ſuis ſubditis approbare.

Neque obſtat Concilium Trid. *ſeſſ. 23. cap. 15.* vbi de

Confeſſoribus ab Epiſcopo approbandis, quia ibi ſolùm ſermo eſt de Confeſſoribus reſpectu ſecularium, ita Nauarr. *in manual. cap.* 4.

Poterunt tamen Religioſi itinerantes confiteri cuilibet Confeſſario, ſiue Regulari, ſiue ſeculari, quia per licentiam itinerandi talis facultas illis conceditur implicitè per licentiam, quam habent à ſuis Abbatibus, & Prælatis Regularibus, qui hodie (vt in praxi multoties vi-
6 di obſeruatum) ſolent in propriis dimiſſoriis ſuorum Superiorum eandem facultatem habere. Videatur Miranda *in manuali Prælatorum, tom.* 2. *q.* 33. *a.* 6. quod expreſſe habetur *in c. ſi quis, de pœnit. & remiſſ. in* 6. Ratio eſt, quia actus abſoluendi non poteſt exerceri in non ſubditum, & in alienas oues, aliàs abſolutio ob defectum
7 iuriſdictionis nulla eſſet: licèt enim ante Concilium Trid. vt ait Miranda *loco cit.* eligere poſſent Sacerdotes ſeculares quemlibet Sacerdotem ſimplicem in proprium Confeſſarium, quod modò poſt dictum Concilium Trident. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. non poſſunt, niſi ille talis Sacerdos ab Epiſcopo fuerit approbatus, nihilominùs, quantum attinet ad Regulares, nec ante, nec poſt Concil. Trid. eligere poſſunt ſimplicem Sacerdotem, etiam Religioſum ſui Ordinis, niſi à propriis Prælatis fuerit approbatus, quæ quidem conſuetudo ſemper viguit in omnibus Religionibus. Et Fratres Dominicani ad id ſpeciale habent priuilegium à Sixto IV. vt habetur *in compend. priu. verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres*, §. 39. vt ſcilicet, quando Fratres itinerauerint, vel fuerint extra Conuentum, poſſint habere facultatem à ſuis Prioribus, & Superioribus confitendi quibuſcunque Sacerdotibus Regularibus, ſeu ſecularibus. Idem conceſſit Leo X. eiſdem Fratribus Prædicatoribus, vt habetur *loco cit.* § 23. quòd ſcilicet Fratres Prædicatores, & alij Fratres, quando ſunt extra Conuentum, & non poſſunt habere copiam Sacerdotis, quia non habent proprium Confeſſarium, poſſint confiteri peccata ſua alteri Religioſo alterius Ordinis, vel Presbytero ſeculari, dummodo hoc fiat ſine fraude, & dicant Prælato ſuo; quæ facultas, & conceſſio intelligenda eſt de Sacerdotibus tam Regularibus, quàm ſecularibus, aliàs idoneis & approbatis à propriis Prælatis, nimirum, quòd Regularis à ſuo Abbate, & ſuperiore, ſaltem quoad confeſſiones ſuorum Religioſorum, & ſubditorum; ſecularis verò per proprium Epiſcopum, & Ordinarium, ſint approbati.

De Confeſſario regulari deputato à ſuo Superiore pro ſubditis ſuis Regularibus, nulla eſt difficultas, vt putant aliqui recentiores, quòd poſsit eligi ab itineran-
8 te Regulari. Ratio eſt, nam licentia Prælatorum intelligenda eſt ſecundùm ius commune; ex quo iure Religioſi non aſtringuntur confiteri Confeſſariis duntaxat ab Epiſcopis, & Ordinariis locorum approbatis, cùm Concilium Trid. *loco cit.* tantùm limitauerit ad audiendas confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum, quæ quidem exceptio firmat regulam in contrarium, & per illa verba, vt notat Miranda *loco cit.* intelligere debemus, quòd Religioſi à propriis duntaxat Prælatis approbati poſſunt audire confeſsiones, ſeclusâ Epiſcoporum approbatione illorum itinerantium, vt diximus. Vide Cordubam *ſupra Regulam S. Franciſci cap.* 7. *q.* 3. *punct.* 1. Suar. *de pœnit. diſput.* 28. *ſect.* 4. Emanuel Sà *in ſum. verb. Confeſſor, num.* 6. Ioan. Baptiſt. de Lezana *in ſumm. qq. regul. cap.* 18. *num.* 27. vbi addit, quòd Religioſi hoſpites in aliquo Conuentu ſui Ordinis debent Prælato illius Conuentus confiteri, vel alteri, qui ab ipſo Prælato habeat licentiam, cùm ille Prælatus ſit veluti Ordinarius illius loci, quod etiam affirmat Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 2.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas recuſans ſui Monachi confeſsionem audire, cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi elargiri.

DIfficultas huius quæſiti in hoc vertitur, an Monachus, qui patitur repulſam à ſuo Abbate, poſſit quemcunque Confeſſarium eligere: ita vt per illius repulſam, poteſtatem in hoc ſibi Confeſſarium eligendi recipiat. In qua re duas reperio opiniones. Prima eſt Richar. *in* 4. *diſt.* 18. *arti.* 2. *q.* 5. Syluest. *verb. Confeſſor* 1. *num.* 14. Armilla *verb. abſolutio, num.* 28. qui affirmatiuam partem tuentur. Secunda opinio eſt Soti *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 4. *artic.* 1. qui negatiuam partem tanquam probabiliorem aſſerit, quam etiam tenet Regin. *prax. for. pœnit. lib.* 1. *num.* 83. dicens, non licere huiuſmodi licentiam facilè ſibi fingere, quia ad validitatem confeſſionis licentia eſt neceſſaria, neque propoſita recuſatio eſt illius datæ licentiæ argumentum: quia licèt facilis, & miſericors eſſe debeat animarum Paſtor, & peccet ſe difficilem præbendo, ex S. Thom. *in* 4. *diſt.* 17. *q.* 3. *art.* 3. tamen præſumitur velle, vt eam expreſsè ſubditus petat, dum ipſe ſponte eam illi non exhibet, maximè cùm faciliter reſpondere poſſet, Adeas alium: quod colligitur ex verbis, *cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ.* ſcilicet. *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iuſta de cauſa confiteri peccata, licentiam prius poſtulet, & obtineat à proprio Sacerdote, cum aliter ipſum non poſsit abſoluere, vel ligare.* Ex quibus verbis Medin. *in C. de Confeſſ. quæſt.* 30. ponderando verbum illud, *voluerit*, infert neceſſariam eſſe dictam licentiam. Quòd ſi dicas, hæc omnia procedere de ſecularibus reſpectu ſuorum Parochorum, non verò de Monachis reſpectu ſuorum Abbatum, de quibus non loquuntur Auctores citati, vt eos legentibus facilè patebit. Reſpondeo à fortiori, ſi hæc vera ſunt de ſæcularibus reſpectu ſuorum Parochorum, debere multò magis verificari de Monachis reſpectu ſuorum Abbatum, maximè cùm aliquando Abbates conſulti hanc repulſam ſuis Monachis ſibi confiteri petentibus tribuant, vt humilitatis virtutem in eis experiantur.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares debeant in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares tenentur in ſuo Monaſterio Confeſſarios inſtituere.*

2 *Confeſſarij ab Abbate in Monaſterio pro Monachis deputati, an poſsint audire confeſsiones eorum, qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt.*

PRælatus Regularis licèt ratione ſui Officij, & poteſtatis ad ſubditorum confeſſiones audiendas paratus eſſe debeat, ſi ipſi velint ei confiteri, non tamen debet ordinariè ad hoc eos adſtringere, & ideò tenen- 1
tur alios Confeſſores, quibus Monachi liberè confiteantur, in ſuo Monaſterio inſtituere. Quamuis enim Parochi ſæculares, quibus Abbates ſaltem locales quoad hoc æquiparantur, poſſint velle per ſe Parochianorum confeſſiones audire, ne teneantur ſuam iuriſdictionem alteri delegare, non tamen eodem modo Abbates; inter eos enim, & ſæculares Parochos magna eſt differentia, quia Monachi ab Abbatibus reguntur in omnibus

nibus rebus,& timére poſſunt,ne notitia Sacramentalis fori cum alio regimine miſceatur, præcipuè cùm ab eiſdem poſſint ſuo modo in foro exteriori puniri,& iudicari; ob quam cauſam multis periculis exponerentur. Vnde Clemens VIII. in decreto de reſeruatione caſuum pro Regularibus hoc eis expreſse præcepit, dum §.2. ait; *Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire; niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſponte, aut proprio motu id ab eis petierint.* Ex quibus clarè colligitur, Abbates omnes tam inferiores, quàm ſupremos (verba enim decreti indefinitè de Superioribus loquuntur) neceſſariò teneri ad delegandam ſuam iuriſdictionem aliis Confeſſoribus, alias enim ſubditi cogerentur illis confiteri, & ipſi eos audire. Vnde ad maiorem huius rei confirmationem §. *ſeq.* Summus Pontifex ſubdit *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, aut tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori.* Ex quo præcepto magis confirmatur, Abbates teneri ad deſtinandum Confeſſores in conuentu, quibus committat facultatem abſoluendi ſuos Monachos saltem à culpis non reſeruatis; ita Suar. *de relig. tom. 4 tract. 8. lib. 2. c. 15. num. 4. & 5.*

2 Si petas, an Confeſſarij deputati ab Abbate ad audiendas Monachorum confeſſiones, poſſint confeſſiones eorum Religioſorum audire, qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt.

Peregrinus *in comment. ad conſtit. ſuæ Congregat. parte 1. c. 9. litera I. §. 6.* negatiuè reſpondet, & hoc probat ex Decreto Clementis VIII. quod Decretum loquitur de nouitiis formalibus, tamen paulo poſt in d. decreto, quod incipit: *Vt autem nouitij,* cum ſequenti decreto loquente de nouellis profeſſis, ordinat Summus Pontifex, vt maneant in ſecundo nouitiatu diſtinctè à profeſſis antiquis, & vt inſtruantur cum maiori reſtrictione aliorum profeſſorum, & vt in negotiis Monaſterij, & communibus tractatibus, & obedientiis exterioribus ſe non immiſceant, vnde colligit prædictus Peregrinus, quòd Sũmus Pontifex adhuc vult, quòd quamuis profeſſionem emiſerint dicti iuuenes, adhuc tamen maneant in nouitiatu, & vt viuant ſub regulis nouitiorum, & quòd non ſe immiſceant cum aliis profeſſis; quod fieri non poſſet, ſi in eorum libertate eſſet, confiteri cui voluerint ex confeſſariis Monaſterij; quam ſententiam docet etiam Portellus *in dub. reg. verſ. nouitij abſolut. num.* 36. vbi ait, quòd profeſſi, qui non ſunt Sacerdotes, ſed viuunt ſub cura Magiſtri nouitiorum, non poſſunt validè confiteri alteri extra ſuum Magiſtrum, vel deputatum à Prælato Monaſterij, quia pro illorum confeſſionibus ſolus Magiſter, vel ille aſſignatus deputatur vt Parochus, & proinde non poterit, præter Magiſtrum, vel illum deputatum, alter confeſſarius eligi.

Diana *in reſol. mor. tr. 2. de dub. regul. reſol. 5.* affirmatiuè reſpondet, & ex ſuis propriis conſtitutionibus à Clemente VIII. confirmatis Peregrinum confutat, ſimiliter eundem confutat ex ipſomet decreto Clementis VIII. publicato anno 1593. die 26. Maij; vbi Summus Pontifex ordinat Regularium Superioribus, vt deputent Confeſſarios pro ſubditorum numero, &c. Ratio autem quare talem ordinationem Prælatis regularibus præbeat Clemens VIII. eſt, ne Religioſi propter verecundiam ſacrilegas efficiant confeſſiones, ergo non debent reſtringi verba, vt dicit Peregrinus prædicti decreti ad ſubditos antiquos excludendo iuuenes. Ad aliud autem decretum Clementis VIII. quod pro ſe adducit Peregrinus. Reſpondeo, quòd Summus Pontifex *ibi* loquitur, non per modum præcepti, irritando confeſſiones aliter factas, ſed per modum regulæ, & conſilij, ita Molfeſius *in ſum. tom. 1. tr. 7. c. 14. n. 65.* & Alphonſ. de Leone *in tr. de offic. & poteſt. confeſſ. tom. 2. recollect. 11. n. 151.* vbi ſimiliter pugnat contra Peregrinum in propoſita materia.

Sententia Dianæ *loco citato* cum prædicto Portello, non mihi diſplicet; attamen ſententia Peregrini adhuc mihi probabilis eſt, ne detur profeſſis ſub Magiſtro exiſtentibus, ſiue in nouitiatu, occaſio ſtrictiorem obſeruantiam admittendi, maximè in illis Religionibus, vbi prudentes Abbates, & Prælati vniuerſalem, & particularem ſubditorum ſuorum curam exercent, ſcientes, prædictum decretum Summi Pontificis ad hoc editum fuiſſe, ne profeſſi prædicti confeſſiones, vt diximus, ſacrilegas faciant, quicquid dicat Suar. *de Relig. tom. 4. lib. 2. c. 15. n. 7.* vbi nouum ſenſum videtur adducere ſupra verba prædicti decreti.

QVÆSITVM IV.

Quot, & quales Confeſſarios teneatur Abbas in Monaſterio deputare, & quorum confeſſiones poſſint audire?

SVMMARIVM.

1 *Abbas quot Confeſſarios in Conuentu deputare debeat.*
2 *Confeſſarij ab Abbate deputandi debent eſſe docti, & quanta ſcientia in eis requiratur.* num. 3.
4 *Scientia quotuplex ſit.*
5 *Prudentia in Confeſſariis requiſita.*
6 *Charitas in Confeſſariis requiritur.*
7 *Confeſſarius expoſitus à Superiore pro audiendis confeſſionibus virorum, exceptus confeſſionibus fæminarum, excipiens tamen illas vigore Iubilei, an poſſit puniri.*

CLemens VIII. in præfato decreto de reſeruatione caſuum pro Regularibus §. 3. ſic ſtatuit. *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori; iique ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant;* quæ verba vtramque huius quæſiti partem oſtendunt. Et quoad primam, nempe de numero Confeſſariorum ab Abbate in Monaſterio deputandorum, cenſeo cum Suar. *vbi ſupra n. 7.* non videri mentem Pontificis, vt hi Confeſſores debeant ad minimum, ac neceſſariò, etiam in paruo Conuentu, eſſe duo; nam Pontifex ſtatuit, vt duo vel tres Confeſſores in Monaſterio deputentur pro numero ſubditorum; ergo videtur intellexiſſe, vt ſi numerus ſubditorum ſit adeò exiguus, vt pro illo vnus tantum Confeſſor ſufficiat, non ſint duo neceſſariò conſtituendi, & hoc vſus, & praxis manifeſtat; videmus enim in Monialium Monaſteriis, quibus d. decreti prouiſio non minùs neceſſaria eſt, quando ipſarum numerus eſt exiguus, vnum tantum Confeſſorem ordinarium ab earum Prælato deputari. Et hæc quoad primam partem quæſiti. 1

Quo verò ad ſecundam, nempe qualitatem Confeſſariorum deputandorum, in præfato decreto dicitur, eos debere eſſe doctos, & prudentes, & charitate præditos. Prima qualitas eſt ſcientiæ, & quidem cùm ipſi iudices ſint ſpirituales, ideo poteſtas iudiciaria requirit, vt ſint docti, ad hoc vt quod debent iudicare diſcernant c. 1. §. *caueat, de pœnit. diſt. 6.* & ne forte peccata confundant, & mortalia in communi, id eſt, quæ ab omnibus ſciuntur eſſe talia, vel ex genere à venialibus non diſcernant, quod eſſet magnum, & notabile vitium. Quanta autem ſcientia, & doctrina huiuſmodi Confeſſarij deputandi callere debent, dicendum eſt cum Nauar. *in Enchir. c. 4. n. 2.* quòd ſufficiens Confeſſarius ſcire debet peccata, in quæ communiter pœnitentes incidere ſolent, & circunſtantias neceſſariò confitendas, & caſus annexam habentes excommunicationem, reſtitutionem 2 3

famæ, vel bonorum, & caſus reſeruatos, vel ſaltem de his omnibus ſcire dubitare, &(vt communiter dici ſolet)
4 diſcernant inter lepram, & lepram. Vnde cùm, vt aiunt Innoc. & Panormit. *in c. cùm in cunctis. de elect.* triplex ſit ſcientia, nempe eminens, mediocris, & ſufficiens; dico ſatis eſſe Confeſſario, ſi habeat ſufficientem, quæ eſt, vt ſciat diſtinguere inter peccatum, & non peccatum, mortale, & veniale, vt cum Nauar. *ſuprà* diximus. Et cùm huiuſmodi ſcientia, teſte Innoc. *loco cit.* reducenda
5 ſit ad arbitrium boni viri, Abbatis deputantis arbitrio relinquitur diiudicanda. Prudentia verò Confeſſarij in multis conſiſtit, ſed præcipuè in iniungendis pœnitentiis, in quo debet qualitates peccatorum, & perſonarum conditiones reſpicere, ne Monachis, qui non ſunt ſui iuris, v.g. peregrinationes imponat, eleemoſynas, & cum Concil. Trid. *ſeſs.14.cap.7.* declaret conuenientes pœnitentias eſſe à Confeſſariis iniungendas; caueant ne leues pro grauibus, & è contra pœnitentias imponant, & in primis iuxta D. Auguſt. conſilium, aduertat, vt perditiſſimi, & magni peccatores in principio mitiùs, & blandiùs tractentur, quoaduſque ad Deum pertrahantur; & cùm quantitas, & qualitas iuſtæ pœnitentiæ prudentis Confeſſarij arbitrio relinquitur, *c. menſuram, c. Deus, de pœnit. & remiſs. & c. tempora 26.q.7.* in huiuſmodi quantitate, & qualitate pœnitentiæ iniungendæ inſpicere debet grauitatem, & leuitatem peccatorum, & qualitatem perſonæ pœnitentis; an videlicet ſit robuſtus, vel debilis, iuuenis, vel ſenex, an fortè ſit magnam recuſaturus, vel licèt acceptet eam non impleturus, & alia huiuſmodi: inſpicienda eſt potiſſimùm magnitudo contritionis; tanta enim eſſe poſſet, vt ea ſola pœnitentiam remitteret: iuxta *gloſſ. ſingularem in c. menſuram, in verbo, doloris, de pœnit. diſt. 1. &*
6 *in c. ſi is qui 23.q.4.*

Quo verò ad charitatem, qua huiuſmodi Confeſſarij præditi eſſe debent, ſufficiet dicere, quòd Confeſſarius debet erga pœnitentem patris officium exercere, vnde neque indulgentior, neque ſeuerior, quàm par eſt, eſſe debet. Cum his qualitatibus narratis ſubintelligitur, quòd ſit bonus, quia ad rectè, & ſanctè hoc Pœnitentiæ Sacramentum adminiſtrandum requiritur bonitas.

Hæc quæ *ſuprà* diximus valent quoad deputationem Confeſſariorum à Prælato faciendam pro ſuis ſubditis regularibus. Quid autem dicendum ſit de deputatione Confeſſariorum quoad ſeculares ad Eccleſias Religioſorum conuolantes, vnico tantùm verbo perſoluam, dicendo, quòd Prælati in hoc ſummopere charitate præditi eſſe debent in deputandis Confeſſoribus, prout concurſui populorum expedire eis videbitur, & in hac re hanc ponam dubitationem, ſcilicet,

7 An Regularis admiſſus, & expoſitus à Superiore ad audiendas confeſſiones virorum, exceptis confeſſionibus fœminarum, audiens etiam confeſſiones fœminarum vigore Iubilei, poſſit puniri à ſuo Superiore.

Hieronymus Rodriquez *in compend. qq. regul. reſol. 31. num. 10.* dicit, quòd Religioſi per ſuos Superiores legitimè præſentati, & ab Epiſcopis approbati, nullo pacto poſſunt exercere contra prohibitionem Superiorum iuriſdictionem, quam habent in Confeſſionibus, etiamſi eligantur virtute Iubilei, aut Bullæ *Cruciatæ*, & contrafacientes puniri poſsunt ab ipſis Prælatis. Ratio eſt, quia Summus Pontifex non intendit vnquam Religioſos eximere ab obedientia ſuorum Superiorum, niſi exprimatur, id etiam docet Didacus Nugnus *in addit. ad 3.p.S.Thom.q.8.art.5.dub.9.ad argum.10.*

Sed cùm probabilis ſit ſententia, quæ affirmat, Sacerdotes expoſitos tantùm ad confeſsiones virorum, poſse virtute Bullæ *Cruciatæ*, & Iubilei excipere confeſsiones etiam fœminarum, ideo illam mihi ſequi viſum eſt, de cuius probabilitate, ne vnicus videar, docuerunt Ledeſma *in ſumma tom.1. de Sacrament. pœnitent. cap.13. n.8.* & Sanchez *de Matrimon. tom.1. lib. 8. diſp. 39. num. 16.* Hanc meam ſententiam priùs docuerunt Petrus Fay *in addit. ad 3.p.D.Thom.q.8.art.5.diſp.3.ad argum.4.* Henriquez *lib. 3.cap.6.num.8.* & nouiſsimè Diana *in ſuis reſol. tract.2. de dub. regul. reſol. 93.* vbi ad validiſſimum argumentum, quod in hac materia adducitur à ſententia contraria de prohibitione Epiſcopi, ſeu Superioris, reſpondit, quòd talis prohibitio rationabiliter interpretanda eſt, videlicet, vt locum habeat quantùm ad iuriſdictionem ab Epiſcopo, vel Superiore commiſſam, & delegatam, non verò quantum ad delegatam à Summo Pontifice per Bullam, ſeu Iubileum. Hoc dico potiùs ad oſtendendam auctoritatem delegatam à Summo Pontifice, quàm ad tollendam obedientiam ſubditorum erga ſuos Prælatos, & etiam ad oſtendendam benignitatem Sedis Apoſtolicæ, quæ tempore Iubilei concedit tam viris, quàm mulieribus gratiam ſibi eligendi Confeſſarium ab Ordinario approbatum; ſi ergo in hac re Dominus, ſcilicet Summus Pontifex, liberalis eſt, ad quid ſeruus auarus?

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas poſsit Confeſſariis Conuentualibus pœnitentias peccatis ſuorum Monachorum iniungendas taxare.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non ſolum pro reſeruatis, verùm etiam pro non reſeruatis pœnitentias ſuis Monachis à Confeſſariis imponendas taxare poteſt.*

DE hac re agemus *infrà* in diſputatione de caſibus reſeruatis, dicendum eſt autem in præſenti, Abbatem non ſolùm pro culpis reſeruatis, verum etiam 1
pro aliis non reſeruatis pœnitentias taxare poſſe; quod expreſsè conceditur in Decreto Clementis VIII. de reſeruat. caſuum pro Regularibus, vbi §.5. ſic dicitur. *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis etiam non reſeruatis a Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis prohibere poſſint.* Ex quibus clarè conſtat, quòd poſſent Abbates iuxta peccatorum ſpecies ponere modum pœnitentiæ imponendæ ab his, quibus delegant iuriſdictionem abſoluendi, notat Franc. Coriol. *de caſ. reſer. par.1. ſect.1. art.21. per tot.* & alij. In vſu autem huiuſmodi poteſtatis debent Abbates moderatè, & prudenter ſe gerere: quamuis enim hoc per modum præcepti imponere poſſint; non tamen id ſine magna, & extraordinaria cauſa facere debent: videntes nempe ſubditos facilè in aliquod graue peccatum incidere, & propterea taxent pro illo pœnitentiam grauem ad retardandum ipſos Religioſos, ne tale peccatum committant. In primis autem certum eſt, quòd non pro grauibus culpis Abbates pœnitentias graues taxare debeant, prout magis expedire ſibi viſum fuerit, & ab iis pœnitentiis ſic per Abbatem taxatis eximi non poſſunt Monachi pœnitentes à ſuis Confeſſoribus.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm liceat Monachis alteri quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi, in quibus caſibus aliis, quàm Confeſſoribus ab*

ab Abbate deſtinatis abſque ipſius Abbatis licentia confiteri poſſint.

2 *Religioſi regulariter nequeunt, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conuentu deputatis confiteri.*

3 *Sacerdotes ſimplices non habent facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, quem maluerint.*

4 *Religioſus peregrinans cui confiteri debeat, &* num. 7.

5 *Vnum qui concedit virtute, concedit aliud, quod moraliter neceſſarium eſt ad illud conuenienter exercendum.*

6 *Religioſus hoſpes in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis cui confiteri debeat.*

8 *Religioſus habens facultatem ab Abbate ſibi Confeſſarium eligendi, confiteri poteſt cuicunque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo, niſi ab eorum Prælatis in facultate ſibi conceſſa id ſpecialiter præſcriptum fuerit. Non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas, &* num. 9.

10 *Religioſi, quibus prohibitum eſt à ſuis Prælatis confiteri aliis, quam Confeſſariis ab ipſis deſtinatis, nequeunt confiteri aliis etiam habentibus à Papa iuriſdictionem generalem audiendi omnium fidelium confeſſiones.*

11 *Nouitij an abſque Prælatorum licentia, poſſint aliis quam Confeſſariis ab eiſdem Prælatis deſtinatis confiteri.*

1 IN quatuor caſibus poſſunt Religioſi indifferenter aliis, quàm Confeſſoribus à ſuis Prælatis deſtinatis confiteri, & ab iis valide abſolutionem accipere. Primò cùm confitentur venialia; ita Caiet. *in ſumm. verbo abſolutio, cap. 2.* Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. at verò*, Nauar. *in manual. cap. 4. num.* 5. & alij communiter. Secundò cùm confitentur peccata, de quibus aliàs ſunt ritè confeſſi, & abſolutionem receperunt, vt ait Nauar. *vbi ſuprà.* Tertiò, in articulo mortis, in quo omnes Sacerdotes quoſlibet pœnitentes, à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt, iuxta Concil. Trid. *ſeſſ. 14. cap. 7. de caſuum reſeruat.* Et ratio eſt, quia ad huiuſmodi confeſſiones, vt ritè fiant, non requiritur ſpecialis iuriſdictio, ſed ſufficit ea, quam omnes ſimplices Sacerdotes in eorum ordinatione receperunt. Vnde confeſſio taliter à Religioſis abſque Prælatorum licentia facta, valida erit. Quartò Religioſi habentes à Superiore facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, poſſunt aliis, quàm ab ipſo Superiore deſtinatis confiteri, quod eſt clarum, nec indiget probatione.

2 In aliis autem caſibus iure ordinario, & ſecluſis priuilegiis non poſſunt, niſi Confeſſoribus deputatis confiteri; exceptis tamen Pœnitentiariis Summi Pontificis, quibus data eſt plena poteſtas audiendi confeſſiones omnium ad . . recurrentium, etiam Religioſorum cuiuſcunque Ordinis. Ratio eſt, quia reliqui iuriſdictionem in illos non habent, cùm non fiat de ſuorum Prælatorum licentia. Verum quoad Sacerdotes eſt opinio Sot. *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 2. verſ. ſimiliter & omnes*, quòd vniuerſi ſimplices Sacerdotes gaudeant facultate ſibi promiſcuè quemcunque Sacerdotẽ in Confeſſarium eligendi, ergo non tantum Confeſſariis ab Abbatibus deſtinatis, ſed cuicunque Religioſo Sacerdoti, & ab Epiſcopo non approbato confiteri poterunt; ad quod facit id, quod dicit Nauar. *in pertect. cap. placuit, diſt. 6. num.* 18 nempe, quòd quilibet Sacerdos eligit ſibi quemlibet Sacerdotem in Confeſſarium, ſi non ex iure, ſaltem ex conſuetudine: facit etiam, quod dicit Hieron. à Sorbo *in addit. ad Compend. priuileg. tit. abſolutio ordinaria quoad Fratres*, nempe multos Summos Pontifices conceſsiſſe Fratribus Minoribus, vt de materia peccati mortalis poſsint Fratres confiteri cum quouis Ordinis Sacerdote, etiam quòd à ſuis Prælatis licentiam non petant, ſed in rei veritate hoc nullo pacto affirmari poteſt; nam per *c. fin. de pœn. & remiſſ.* ſolùm Prælatis conceditur facultas ſibi Con- 3 feſſarium eligendi; & quod dicitur, poſse de conſuetudine ſimplices Sacerdotes hoc facere, interpretatum eſt, quòd cum Prælatus ſciens, Sacerdotes ſuos conſueuiſse inuicem ſe abſoluere, id permittat, valens impedire ſi velit, cenſeatur tacitam licentiam eis concedere, ex qua abſolutio ſit valida, & conſuetudo nihil aliud operetur, niſi quatenus eſt teſtimonium eiuſdem licentiæ ab ipſo Superiore conceſsæ, nec reuocatæ, ſed continuatæ cum ipſius tacito conſenſu, nulla enim conſuetudine introduci poteſt, vt aliquis præter ſui Superioris licentiam Confeſſorem ſibi eligere valeat, qui eum poſsit ſoluere, vel ligare, vt habetur expreſsè in *c. ſi Epiſcopum, in fin. de pœn. & remiſſ. in 6.* ita docet Caiet. *in ſum. verb. abſolutio à peccatis 2. in fin.* Vnde infertur, eſse in Superioris poteſtate, huiuſmodi conſuetudinem reuocare, nam iuriſdictio, conſuetudine obtenta, ſemper à Superioris voluntate dependet: adeo vt conſuetudine non obſtante, ſemper ſit in eius poteſtate, illam reuocare, ſi velit; ita Suar. *tom. 4 in 3. p. D. Thom. diſp. 27 ſect. 3. num. 6.* qui *num. ſeq.* ſubdit eam iuriſdictionem reuocari poſse ab eo Superiore, ex cuius præſumpta voluntate orta eſt conſuetudo, vel ab alio, qui ſit eius Superior, non autem ab inferiori: ita etiam Regin. *lib. 1. num. 74.* Atque hæc procedunt de iure communi, & ſecluſis priuilegiis, videndum ergo eſt vtrum in aliquo alio caſu, & ex aliquo priuilegio Religioſi poſsint ſibi Confeſsarium eligere; pro quo

Dico primò, quod quando Religioſus peregrinans 4 ſecum defert ſocium Sacerdotem, & ſufficientem ad confeſſiones audiendas, quamuis nec ab Epiſcopo, nec ab Abbate ad id expoſitus fuerit, tamen poteſt ei confiteri; quia Abbas dando licentiam peregrinandi, cenſetur etiam conceſſiſſe ea omnia, quæ ad tale iter peragendum neceſſaria ſunt; nam qui vnum concedit, virtute concedit aliud, quod moraliter neceſſarium eſt ad illud con- 5 uenienter exercendum, *c. præterea, de offic. deleg.* Ita affirmant Veg. *1. p. ſum. c. 62. caſu 3.* Roder. *tom. 1. q. 62. art. 5. in fin.* Graff. *tom. 2. conſ. lib. 5. de pœnit. & remiſſ. conſ. 2. diffic. 2. ar. 1.* Laurent. de Peiria *tom. 1. de ſubd. q. 1. c. 21. dic. 8.* Addo, quòd talis Religioſus peregrinans non debet alteri niſi ſocio ad id idoneo confiteri; hæc enim ſolet eſſe voluntas Prælatorum licentiam peregrinandi concedentium; quæ etſi aliquando non ſit expreſſa, ſufficit tacita, & incluſiua in ipſa licentia iter agendi, quam recta ratio, & communis conſuetudo ſatis indicant, ita Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. c. 17. num. 2.*

Dico ſecundò, Religioſi itinerantes, quando ſunt ho- 6 ſpites in alio Monaſterio eiuſdem Religionis, confiteri debent, vel Prælato ipſius Monaſterij, vel alteri de eius licentia, vel Confeſſori Conuentuali, qui eſt quaſi Ordinarius illius loci: non tamen aliis Religioſis eiuſdem Conuentus, ad Fratrum confeſſiones audiendas à ſuo Prælato non expoſitis; quia Prælatus, vel ordinarius Confeſſor illius Monaſterij habent iuriſdictionem, cui iure hoſpitij ſubdi poteſt Religioſus peregrinus pro eo tempore, quo ibi moratur, alij verò cùm nullam habeant iuriſdictionem audiendi Religioſorum confeſſiones, nec etiam circa ipſum hoſpitem eam habebunt. Ita Suar. *loc. cit.* Nec obſtat, quòd Religioſi itinerantes habuerint licentiam à Prælato ſuo eligendi ſibi Confeſſorem, & quòd propterea poſſint quemcunque Sacerdotem, etiam non approbatum, eligere: reſpondetur enim, illam facultatem ſolùm intelligi eſſe traditam pro caſibus neceſſitatis, quando videlicet non habent copiam ordinarij Confeſſoris eiuſdem Religionis, at in eo caſu illi Religioſo iure hoſpitij non deeſt ordinarius Confeſſor eiuſdem Religionis, ergo ceſſat facultas eligendi Confeſſorem. Si autem Abbas conceſſiſſet expreſsè facultatem eligendi quemcunque Sacerdotem etiam in Monaſteriis eiuſdem Religionis, tunc procul dubio poſſet cuilibet confiteri;

niſi aliter per Religionis Conſtitutiones ordinatum eſſet, adeò vt huiuſmodi facultas irrita redderetur; quòd ſi id expreſsè non eſt conceſſum, cenſetur non conceſſum, nec comprehenſum ſub generali facultate itinerandi, quæ & neceſsitatem, & debitum ordinem Religioſum reſpicit: ita doctè more ſuo Suar. *d. c. 17. num. 3.* vbi *num. 4.* addit, quòd ſi Religioſus ſecum deferens ſocium ſuæ Religionis Sacerdotem, in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis hoſpitetur, poſsit, vel ſuo ſocio, vel ordinario ipſius Conuentus Confeſſario confiteri, niſi aliud à Prælato declaratum, vel ordinatum, vel per ſpeciale Religionis ſtatutum, vel conſuetudinem definitum eſſet, illud enim ſemper obſeruari oporteret.

7 Dico tertiò, Religioſi quando itinerauerint, aut extra Monaſteria ſuæ Religionis, de ſuorum Abbatum licentia, degerint; poſſunt tunc cuicunque Sacerdoti ſeculari, vel Regulari, etiam non approbato, confiteri; niſi aliud de voluntate, ſeu inſtructione particulari Prælatorum conſtaret, quod ſeruandum eſt, quando non foret planè iniuſtum. Ratio eſt, quia tales Religioſi confeſsionis ſubſidio priuari non debent. Ita docent Nauar. *in man. c. 4. n. 7.* Roder. *tom. 1. qq. Reg. q. 62. art. 5.* Reginald. *in prax. lib. 1. num. 175. & lib. 8. num. 56.* & alij, apud Lauren. de Peitin. *d. cap. 21. dict. 7.* quibus addo Suar. *de relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 17. num. 5.* affirmantem, ſufficere ad hoc facultatem Prælati tacitè incluſam in licentia peregrinandi; quia huiuſmodi facultas ſecundùm rectam rationem debita eſt, & quaſi veritate morali annexa peregrinationi; ergo conceſſa licentia iter agendi, virtualiter eſt etiam conceſſa facultas Confeſsarium eligendi. Ita etiam tenet Anglez *in floribus, cap. 4. in q. de confeſſ. art. 8. difficult. 2. dub. 4. par. 9.* quem refert, & ſequitur Roder. *d. art. 5. in fine.* Prætereà adſunt ſuper hoc aliqua priuilegia conceſsa Regularibus Prælatis. *Quòd poſſunt concedere Fratribus ſuis, vt dum itinerauerint, vel fuerint extra Conuentus ſuos duntaxat, valeant confiteri quibuſcunque Sacerdotibus Regularibus, vel ſecularibus.* Ita conceſsit Sixtus IV. Fratribus Prædicatoribus, vt refertur in *lib. Monument. Ordinum*, & à Roder. *dict. 5.* Simile priuilegium conceſsit Innocentius VIII. Ciſtercienſibus, vt habetur in eorum Compendio, *tit. Confeſſores, & Confeſſionalia, § 5.*

Dubium eſt autem, an quando Religioſus peregrinans in locis extra Monaſteria ſuæ Religionis reperitur, debeat tunc ſecularem, vel Regularem Sacerdotem ſibi Confeſsarium eligere, ſi poſsit? Ad quod reſpondetur integrum ei eſse, quem maluerit ſecularem, vel Regularem eligere, niſi expreſsa aliqua Prælati limitatio extet. Imò etiamſi contingat in eodem loco eiuſdem Ordinis Religioſum concurrere, licet rectiùs agat illum eligendo, ſicque conſulendum ſit, quia per ſe eſt magis ordinatum, magiſque commendat vnitatem, & fidelitatem erga Religionem, tamen ſi neque in Regula, vel Conſtitutionibus præſcriptum fuerit, vel à Superiori iniunctum, neceſsarium putandum non eſt; quia omnis hæc limitatio eſt oneroſa, & ſcrupuloſa, & ideò, niſi de ea expreſsè conſtiterit, non eſt præſumenda. Ita Suar. *d. cap. 17. num. 8.*

8 Dico quartò, Monachus, cui Abbas tradidit facultatem ſibi Confeſsarium eligendi, confiteri poteſt cuicunque Sacerdoti, quem ſibi idoneum inuenerit: quamuis ab Epiſcopo approbatus non ſit, quia de iure antiquo per generalem facultatem traditam ad eligendum Confeſſorem, eligi poterat quilibet Sacerdos iure diuino idoneus, abſque alia conditione, aut approbatione iure humano requiſita; in illo enim iure hoc præſcriptum oſtendi poteſt. Et ita aſſerunt Caiet. *in ſum. verb. abſolutio*, Sylu. *verb. Confeſſ. 1 q. 5.* Soto *in 4. diſt. 18. q. 4. art. 3. circa fin.* & communiter ita receptum eſſe teſtatur Victoria *in ſum. num. 15 c.* Suar. *tom. 4. de pænit. diſp. 28 ſect. 3. num. 4.* vbi plures alios citat; Concilium autem Trident. licet reſpectu ſecularium hoc mutauerit, dum *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 15.* decreuit. *Nullum etiam Regularem poſſe confeſſiones ſecularium etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari; niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, &c.* tamen reſpectu Regularium nihil in hoc innouauit, vt patet ex ſupradictis verbis, appoſita eſt limitatio quoad ſeculares, ergo Monachi habentes generalem facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, poterunt quemcunque Sacerdotem etiam ab Epiſcopo nondum approbatum eligere, qui ipſorum confeſſiones audiat. Nauar. *in man. cap. 4. num. 7.* Suar. *d. diſput. 28. ſect. 4. num. 5.* Roder. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 62. ar. 4.* optimè idem Suar. *dicto cap. 17. num. 6 & ſeq.* niſi tamen ab eorum Prælatis in facultate ſibi conceſſa id fuerit ſpecialiter præſcriptum: & ratio huius poſterioris partis eſt, quia Prælatus poteſt facultatem concedere limitatam ad certum genus perſonarum: ergo poteſt etiam limitare, illa conditione appoſita; ſi tamen illam expreſsè non adiiciat, non eſt præſumendum; quia non eſt veriſimile voluiſſe Prælatum imponere onus, quod Concilium non poſuit; nam ſi voluiſſet, expreſſiſſet: hæc enim regula in oneribus imponendis ſeruanda eſt, præſertim cùm reſpectu Regularium non ſit tam neceſſaria iſta conditio; tum quia frequentiùs confitentur, tum etiam quia cautiùs viuunt, & ſic faciliùs poſſunt idoneum Confeſſarium eligere; etiamſi ab Ordinario ſolemniter approbatus non ſit. Ita Suar. *dicto num. 7.*

Notandum tamen, quòd Monachus habens ab Abbate licentiam eligendi ſibi Confeſſarium, non poteſt confiteri Religioſo, qui à ſuo Prælato ad audiendas Fratrum Confeſſiones expoſitus non ſit: nam ſicut ante Concilium Religioſi non poterant ſimplicem Sacerdotem à ſuis Prælatis non approbatum ſibi Confeſſarium eligere, ita pariter neque poſt Concilium, quod licèt illis non auferat facultatem, quam habebant eligendi ſibi Confeſſarios Sacerdotes ab Ordinario non approbatos; eis tamen non tribuit poteſtatem, quam anteà non habebant, confitendi Sacerdotibus Regularibus ad Fratrum confeſſiones audiendas à ſuis Prælatis non expoſitis, ita Roder. *d. art. 4.* Vega *1. part. cap. 25. caſu 2. §. nota*, & alij apud Laurent. de Peitin. *de ſubdito, quæſt. 1. cap. 21. dicto §.* 9

Dico quintò, in illis Religionibus, in quibus prohibitum eſt Religioſis confiteri aliis, quàm Confeſſariis deputatis à ſuis Superioribus, Monachi, abſque Abbatis licentia nequeunt confiteri aliis Religioſis, vel Sacerdotibus, etiam his, qui habent iuriſdictionem delegatam à Summo Pontifice, vt omnium fidelium confeſſiones audire poſſint. 10

Probatur ex priuilegio Innocentij IV. conceſſo Ordini Prædicatorum, ſcilicet. *Vt fratres habentes facultatem audiendi generaliter Confeſſiones fidelium, non poſſint dictorum Religioſorum Confeſſiones audire, niſi pœnitentes à ſuis Prælatis licentiam habeant*; quod priuilegium refertur in *lib. Monumenta Ordin. ſecunda impreſſionis fol. 158. conceſſ. 563. & in Comp. priuil. Societ. verb. Confeſſarius §. 5* & eo gaudent omnes Religiones communicantes priuilegia d. Ordinis. Idem conceſſum fuiſſe Fratribus Minoribus, & Carmelitis, ait Roder. *quæſt. Regul. tom. 1. q. 26. art. 4.* Idem conceſſum fuit Ordini Eremitarum S. Auguſtini ab Innocentio VIII. & Iulio II. vt refertur in *Compend. Mendicant. verb. Confeſſio §. 6. & 7.* Idem quoque fuiſſe conceſſum Ordini Ciſtercienſium, in *eius Compend. verb. Confeſſor, §. 3.* vbi dicitur *Vnuſquiſque Monachus confiteri debet proprio Prælato, ſiue aliis de ipſius licentia, aut deputato Confeſſori, qui Conuentualis dicitur, quod ab antiquo ita huic Ordini indultum fuit, vt in eius priuilegiis patet, & conceſſit Gregorius XI. Congregationi Montis Oliueti*: quod intelligendum eſt, vt non poſſit

poſſit alteri confiteri, quamuis Confeſſor à Summo Pontifice haberet generalem iuriſdictionem fidelium confeſsiones audiendi: Nam idem Pontifex, qui talem iuriſdictionem conceſsit, poteſt alia via illam limitare hoc modo, vt videlicet reſpectu Religioſorum tali iuriſdictione vti nequeant, niſi pœnitentes ſpecialem à ſuo Prælato licentiam obtineant, ita Suar. *de Relig. tom 4. tract. 8 lib. 2. cap 16. à num. 11 vſque ad fin.*

11 Dico ſextò Nouitiis integrum non eſt, abſque licentia Prælati Religionis, confiteri alicui Confeſſario habenti tantùm iuriſdictionem ab Ordinario, licet bene poſsint Confeſſoribus priuilegiatis à Summo Pontifice iuriſdictionem habentibus confiteri, quales ſunt communiter Religioſi ad fidelium confeſsiones audiendas expoſiti. Prior pars probatur. Quia Nouitij cenſentur in ea ſe domicilium, præſertim quoad ea, quæ ſpectant ad Sacramenta neceſſaria, illud enim transferunt, quaſi animo reuocabiliter, ad Religionem, in qua Nouitij ſunt: quia domicilium quis ſaltem quoad hoc ibi dicitur habere, vbi aſſiduè conuerſatur, etiamſi nihil ibi habeat, vt tradunt Doctores in *cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſ. & in cap. 2. de paroch. & in cap. 1. Apoſtolicæ, de decim.* etiamſi non habeat animum ibi remanendi perpetuò, ſed ad tempus percipiendorum Sacramentorum neceſſariorum, v. g. Confeſsionis, & Communionis, vt docet Syluest. *verb. domicilium*, & alij. transferens autem domicilium ſubditur omnino ſpiritali iuriſdictioni Prælati illius loci, ad quem tranſit, *l. cap. 2. de paroch. & cap. pro ſuiſti, & cap. 1. de foro compet.* [illegible]. Præterea Nouitij ita mutant domicilium, illud in Religionem transferendo, vt omninò ſiunt extra iuriſdictionem ſecularium Paſtorum, & ideo ex vi prioris iuriſdictionis non debet illis confiteri, quod latè probat Suarez *l. lib. 2. cap. 17. num. 15* Atque ita docent Cordub. *quæſt. Theolog. lib. 1. q. 30.* Suar. *l. cap. 17. n. 14. & ſeqq.* Bartholom. de Vecch. *in prax. pro recipiend. Nouit. dub. 9. dub. 3.* contra Henriq. *in ſum. lib. 6. cap. 6. § 2. lit. X. & lib. 7. cap. 22. § 7. lit. I. & V.* Secunda pars aſſertionis probatur ex illis rationibus, quas *in ſeq. quæſito* adducimus ad probandum Nouitios poſſe virtute Bullæ *Cruciatæ*, vel aliarum huiuſmodi Indulgentiarum aliis, quàm Confeſſariis à Prælatis Religionis deſtinatis confiteri. Nam ſicut Bulla *Cruciatæ*, & aliæ huiuſmodi Indulgentiæ, & priuilegia generaliter conceduntur omnibus fidelibus; ita per priuilegia Confeſſorum traditur ipſis Confeſſariis facultas, & iuriſdictio ad audiendas omnium fidelium confeſſiones, ergò ſicut in Bulla *Cruciatæ*, & aliis huiuſmodi Indulgentiis, & priuilegiis comprehenduntur Nouitij ſub fidelibus, & non ſub exceptione Religioſorum: ita etiam in priuilegiis Confeſſariorũ comprehenduntur ſub eadem appellatione fidelium, & exceptio, quæ fit de Religioſis, vt ſi ſuorum Prælatorum licentiam non habeant, nequeant Confeſſarij à Papa priuilegium confeſſiones audiendi habentibus confiteri, non comprehendit Nouitios, quia reuera Religioſi non ſunt. Atque ita omnia priuilegia ſupra *n.* 10. adducta, quæ in hoc caſu Religioſorum confeſſiones excipiunt, & rationes ſuadentes, exceptionem illam neceſſariam extitiſſe, non extenduntur ad Nouitios, quoad illos etenim eſt materia odioſa, & ſub verborum proprietate non comprehenduntur, neque habent ſubſtantiale fundamentum huius exceptionis. Ita Suar. *d. cap. 17. num* 11. qui *num. ſeq.* concludit, licet generaliter Nouitij confiteri poſsint huiuſmodi Confeſſariis à Papa priuilegiũ habentibus, tamen ab iis etiam Confeſſariis eorumdẽ Nouitiorum confeſſiones nequaquam audiri poſſe, ſi Prælati prohibitio expreſſe intercedat; vt ſi Prælatus expreſſe ſuis ſubditis prohibeat Nouitiorum ſuorũ confeſsiones audire, quia cùm facultas abſoluendi virtute priuilegiorum non deſcendat ad Confeſſarios, niſi media voluntate, & conceſſione ſuorum Superiorum; vtique Nouitij nequibunt eiſdem Confeſſariis confiteri, non quia ipſi Nouitij ex parte ſua impediti ſunt, ſed quia ipſi Confeſſarij Religioſi iuriſdictionem non habent.

QVÆSITVM VII

Vtrùm per Bullam Cruciatæ, *ſiue alias huiuſmodi Indulgentias poſsint Monachi, vel Nouitij alteri, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri.*

SVMMARIVM.

1 *Religioſi non poſſunt accipere Bullam* Cruciatæ, *abſque ſuorum Prælatorum licentia, aut eâ tamen ſibi Confeſſarium eligendi, & num. 2. quod idem eſt etiam de aliis Indulgentiis per modum Iubilæi, & num. 4.*

3 *Clemens VIII. quid ſuper hoc ſtatuerit, oſtenditur.*

5 *Iubilæi ſolemnis tempore an poſſint Religioſi Confeſſarium, quem maluerint, eligere.*

6 *Nouitij an poſſint ſibi Confeſſarium eligere virtute Bullæ* Cruciatæ, *vel aliarum huiuſmodi Indulgentiarum.*

7 *Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, prohibitus tamen ab Abbate, an poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ* Cruciatæ.

IN hac re tres inueniuntur ſententiæ. Prima eſt Henrici de Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 23. clauſula 9. § 2. num.* 12. aſſerentis poſſe Regulares virtute Bullæ *Cruciatæ* eligere ſibi Confeſſarium, & ab illo abſolui à peccatis reſeruatis, dummodo Confeſſarij, quos in virtute Bullæ eligunt, ſint ab eorum Prælatis deputati, & approbati: & dicit prædictus Doctor, quod ita ſentiunt viri doctiſsimi, & primarij Lectores S. Theologiæ in Academia Salmaticenſi, & etiam Patres Collegij Societatis Ieſu eiuſdem Ciuitatis.

Secunda ſententia eſt Ioannis de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 1. cap. 6. dub.* 12. vbi aſſerit, probabilem eſſe opinionem, quæ docet, poſſe Regulares eligere quoſcumque Confeſſarios, etiam extra Religionem, propter abſolutionem maximè caſuum reſeruatorum; quæ ſententia videtur etiam Sancij *in ſelect. diſput. 44. circa finem num.* 13. & Pontij *de Matrim. lib. 5. c. 20. num.* 7. & Ioannis Valeri *diff. 1. concl. 5. verſ. nullus*, vbi teſtatur ſe audiuiſſe Religioſos indiſtinctè vti Bulla *Cruciatæ*, ſicque practicari, quamuis in foro exteriori poſſent per Superiores ſuos puniri, ſi aliis, quàm à ſeipſis expoſitis ſubditi confiteantur.

Addit prædictus Valerus, licitum eſſe Religioſo ſine licentia ſui Superioris procurare pecuniam pro Bulla ſumenda, dummodo non tranſeat in eius poteſtatem, ſed vt amicus, qui dat pecuniam, ſumat illam ſuo nomine & faciat in ea ponere nomen Religioſi, quia in tali caſu nulla proprietas interuenit, cum pecunia non tranſeat in poteſtatem Religioſi, & accipere Bullam dicto modo procuratam, vel ſponte ab amico oblatam, non eſt quid temporale, in quo proprietas verſatur, ſed quid ſpirituale ad bonum animæ eius, extra dubium eſt. Ita Valerus ſupradictus, qui pro ſua ſententia adducit Cordubam & Ioannem de Salas in quadam lectura Bullæ. Quibus ſententiis propoſitis, antequam ad tertiam veniam, adducuntur rationes pro duabus ſupradictis. Quare videtur dicendum, quòd Monachi per Bullam *Cruciatæ* poſſunt ſibi Confeſſarium approbatum, quem maluerint, 1
etiam non conſentiente Abbate, eligere, quia Bulla *Cruciatæ* pro omnibus fidelibus conceditur, & facultatem Confeſſarium quemcunque eligendi, generaliter omnibus

bus fidelibus tribuit; ergo comprehendit etiam Religioſos. Confirmatur, quia Bulla *Cruciatæ* eſt gratia, & fauor: gratia autem, & fauor eſt ampliandus: ergo etiam ad ipſos Religioſos extendendus eſt.

2 Tertia ſententia, omninò tenenda, aſſerit, non poſſe Religioſos accipere Bullam *Cruciatæ*, ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia. Ita affirmant Garc. *de benefic. part. 2. cap. 5. à num.6.* Ledeſm. *part.2.q.20.art.2.* Cordub. *in annot. ſuper Reg. Diui Franciſci, cap.7. qu.8. punct.1. & in annot. ad Compend. priuileg. ver. Cruciata*, vbi etiam Collect. eorumdem priuileg. Paſſarell. *de priuileg. Minim. cap.10.* Sorb *in annotat. ad d. Compend. priuileg. d. verb. Cruciata, verſ. vnde concludendo dicerem.* Cotiolan. *de caſib. reſeruat. part.1. ſect.3. art.14.* Suar. *de relig. tom. 4. tract.8. lib.2. cap.16. num.3.* dicens hanc ſententiam eſſe magis tutam, religioſóque ſtatui valdè conſonam, eámque amplecti graues ſui temporis Theologos. Hæc ſententia probatur nonnullis Summorum Pontificum priuilegiis, Religionibus conceſſis, quibus ſpecialiter prohibuerunt, ne Religioſi poſſint vti ea facultate Bullæ *Cruciatæ*, abſque ſuorum Prælatorum licentia; *Leo X. prohibuit, & declarauit, quòd nullus Fratrum Minorũ Regularis Obſeruantiæ poſſit accipere Bullas* Cruciatæ, *ſeu alias Indulgentias generales conceſſas, aut concedendas, vt poſſit vti gratiis ibi contentis (vtpote contra Regularia ſtatuta Ordinis, confiteri quibuſcunque Sacerdotibus, & abſolui à caſibus reſeruatis) non obſtantibus Bullis quibuſcunque, etiamſi in eis expreſſè inhibeatur Prælatis ſub cenſuris, ne ſuos ſubditos à talium Bullarum acceptione prohibeant, & ſubditis libera facultas eas accipiendi tribuatur, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcunque*, ita refertur *in Compend. priuileg. verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres, §. 21.* quod anteà declaratum etiam fuerat ab Innocentio VIII. vt refertur *ibidem §. 16.*

Pius V. in quadam Conſtitutione, quæ incipit, *Romani Pontificis circumſpecta, &c.* edita anno 1571. die 21. Iulij, Pontificatus ſui anno 6. prohibuit Fratribus Prædicatoribus, ne poſſint eligere Confeſſarium, & abſolui à reſeruatis, virtute Bullæ *Cruciatæ*, ſine licentia ſuorum Superiorum, vt refert Paſſarel *in Compend. priuileg. Minimorum, fol.127.* Idem conceſſit Alexander VI. Ciſtercien. vt refertur in *eorum Compend. verb. Cruciata*; & Gregorius XIII. Societati Ieſu in Bulla de vſu facultatum, quam citat Suar. *vbi proximè.* Poſtremò Cle-
3 mens VIII. in Bulla ad inſtantiam Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum edita anno Domini 1599. 23. Nouembris, non ſolùm pro ipſis Fratribus Carmelitis, verùm etiam pro omnibus Regularibus, perpetuò declarat conceſſionem *Cruciatæ*, & aliorum priuilegiorum, ſeu Indulgentiarum particularium, quæ ab Apoſtolica Sede concedi ſolent, quantum ad articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi à caſibus reſeruatis in Fratribus, & Sororibus Monialibus quorumcunque Ordinum locum minimè habere, nec cenſeri, ſed ſuæ intentionis exiſtere, quòd præfati Religioſi, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubditi ſint; hanc Bullam refert Cotiolan. *d. art. 14.*

Ex his igitur patet nullo modo poſſe Regulares accipere Bullam *Cruciatæ* quoad effectum eligendi ſibi Confeſſarium, quod ad rem noſtram facit; nam ſi hoc eis liceret, daretur proxima occaſio diſſolutionis, & relaxationis vitæ Religioſæ, & diſciplinæ Regularis; eximerentur enim quodammodo ab obedientia ſuorum Prælatorum, confitendo peccata ſua, cui vellent, vt fuſiùs probant Collect. priuil. & Cordub. *d. verb. Cruciata*; & alij ſupradicti. Ad id, quod diximus in principio quæſiti, Bullam ipſam generaliter pro omnibus fidelibus conceſſam eſſe, & quoad facultatem eligendi Confeſſarium etiam generaliter loqui, tribuendo illam omnibus fidelibus: & quod propterea comprehendat etiam Religioſos, reſponderi poteſt, quòd etſi in principio cum ea generalitate conceſſa fuerit; poſtmodum Summi Pontifices quoad ipſos Religioſos reuocarunt illam conceſſionem, eiſque tanquam Religionis priuilegium conceſſerunt, ne quis poſſit, abſque Superiorum licentia, ea Bullæ facultate vti; vt patet ex priuilegiis *ſupra* relatis; ſed hæc reſponſio non placet Suar. *loc. cit. num 3.* quia replicari poteſt, ipſas reuocationes eſſe perpetuas; nec extendi poſſe ad futuras Bullas *Cruciatæ*, quamuis enim illi Pontifices potuiſſent reuocare priores Bullas, vel reſtringere alias ab ipſis conceſſas; non tamen alias ſubſequentium Pontificum, & ideo poſteriores Bullæ *Cruciatæ* reuocant priuilegia illa, & rurſus illam facultatem generaliter omnibus fidelibus tradunt: & quamuis dici poſſit, quòd ex vi vltimæ clauſulæ eiuſdem Bullæ etiam à poſterioribus Pontificibus expeditæ, nempe, *exceptis tamen, quæ conceſſa ſunt Ordinum Mendicantium Superioribus quoad eorum Fratres*, non reuocetur priuilegium Religionum, ac Superioribus conceſſum; licet hoc ſuſtineri poſſit quoad Religioſos Mendicantes, quibus illa conceſſio facta eſt; non tamen ſatisfacit pro omnibus Religioſis abſolutè, & præcipuè pro Monachis, & Regularibus non Mendicantibus; & quamuis etiam locum habeat quoad dictam Bullam *Cruciatæ* factam cum illa limitatione, non tamen quoad alias Bullas, quæ generaliùs loquuntur. Dicendum ergò eſt meliùs cum eodem Suar. *ibidem, n.5.* huiuſmodi facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, nunquam per Bullam *Cruciatæ* Religioſis conceſſam fuiſſe; quod pluribus probatur: primò, quia omnes fere Summi Pontifices, qui conceſſerunt, ne Religioſi vti poſſint dicta Bulla *Cruciatæ* quoad electionem Confeſſoris, & abſolutionem à reſeruatis abſque Prælatorum licentia, in eorum diplomatibus vſi ſunt verbis non tam conceſſiuis, quam declaratiuis, vt conſtat ex Bulla Pij V. vbi referens factum, ait, *Nonnulli his facultatibus vti præſumunt, & illarum prætextu eligunt Confeſſorem*; vbi notandum eſt illud verbum *præſumunt*, & dictio illa, *prætextu*, per quæ ſignificatur, id non legitimè fieri: & deinde concludens, illa priuilegia quoad hoc non habere locum in præfatis Fratribus, ait, *Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, perpetuò declaramus*, & Gregorius XIII. clariùs in d. Bulla Societatis IESV de vſu facultatum, & gratiarum Apoſtolicarum conceſſa, declarat *non eſſe, nec fore vnquam mentis ſuæ, aut Sedis Apoſtolicæ, vt perſonæ Societatis, &c.* & Alexander VI. ad fauorem Ciſtercien. pariter declarauit, *non eſſe ſuæ mentis, &c.* Et Clemens VIII. in prænarrata Bulla generaliter pro omnibus Regularibus declarauit, Bullam *Cruciatæ*, & alia particularia indulta, quoad articulum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi à reſeruatis, non habere locum, nec cenſeri cum Religioſis, ac Monialibus cuiuſcunque Ordinis, ſed eſſe ſuæ intentionis, quòd iidem Religioſi, & Moniales, &c. *vt ſupra* diximus. Ex quibus omnibus colligitur, ſupradictas conceſſiones non fuiſſe limitationes, ſed legitimas declarationes præfatæ Bullæ *Cruciatæ*, & propterea, nunquam per ſubſequentes reuocari; ſed eſſe perpetuas, & vniuerſales.

Quod ita verum eſt, vt non ſolùm Religioſi ad effe- 4
ctum eligendi ſibi Confeſſarium, & conſequendi beneficium abſolutionis à reſeruatis, nequeant vti Bulla *Cruc.* verùm nec etiam aliis Bullis, quæ ſunt conceſſæ alicui Altari, vel particulari Eccleſiæ, vel Medaliis, & Imaginibus, quæ aliquando à Summo Pontifice benedicuntur, cum conceſſione Indulgentiæ per modum Iubilei, vel alicui Confraternitati, vt ſunt Indulgentiæ Sanctiſſimæ Trinitatis, vel aliarum Confraternitatum, & ſimiles conceſſiones perpetuæ, vel quæ ad longum tempus, atque ad ordinarium vſum confeſſionis conceduntur, per quas datur hæc facultas permanens, & generalis per

ſimilia

ſimilia verba; eædem enim rationes militant, nam Clemens VIII. in præcitata Bulla id manifeſte prohibet, dicens:

Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem conceſſionem Sanctæ *Cruciatæ*, & aliorum indultorum particularium ad præfatum articulum eligendi Confeſsorem locum minimè habere, neque cenſeri, &c.

Præterea adeſt declaratio, & conceſſio facta Ordini Ciſtercienſium, vt habetur in eorum Compendio, *verbo Confeſſionale*, §. 4. vbi ita dicitur, *Si quis ergo Monachus, vel Monialis quodcumque Confeſſionale impetraret, aut eo abſque Superioris facultate vti præſumpſerit, eo ipſo impetratis careat, ac pœnis conſtitutionum, & definitionum inhabilitatis, & ſuſpenſionis ſubiiciatur, prout conceſſit Cle-*

5 *mens VIII.* atque ita docent Suar. *d. cap. 16. num. 8.* & Coriol. *d. ſect. 3. artic. 15. num. 5.* Tempore autem Iubilei ſolemnis, quod pro vno actu conceditur, poſsunt Religioſi eligere ſibi Confeſſarium, quem voluerint; prout declaratum fuiſſe à Summo Pontifice in Conſiſtorio die 19. Decembris 1581. refert idem Coriol. *d. art. 15. num. 1.* ſub his verbis: *Tempore Iubilei poſſunt omnes Regulares confiteri peccata ſua Sacerdotibus, etiam ſecularibus approbatis ab Ordinario ad audiendas confeſſiones.* Quia in Bulla d. Iubilei non fit mentio de Ordinario pœnitentium, ſed de Ordinario Confeſſariorum. Et hoc non ſolùm ſine præiudicio Religionum; verùm etiam cum fructu aliquando fieri poteſt, ad ſubueniendum fortè alicui, qui ob nimiam verecundiam, aut prauam conſuetudinem oneratam habet conſcientiam.

6 Quo autem ad Nouitios, dicendum videtur, quòd ipſi gaudeant priuilegio dictæ Bullæ, ſiue eam acceperint antequam eſſent Religionem ingreſſi, ſiue poſt, cum licentia, vel abſque licentia ſuorum Abbatum, & Prælatorum; Quia Nouitij non ſunt verè Religioſi, & ſimpliciter Liberi ſunt, vt de ſe, & de actibus ſuis diſponere poſſint, *cap. Religioſo, de ſent. excom. in 6. cap. non ſolùm, de regul. eod. lib.* Tum etiam quia nullum ſequitur detrimentum Religioni, quod poſſit conſiderari ex eo, quòd Nouitij habeant huiuſmodi facultatem: Imò etiam poſtquam prædicti Summi Pontifices declarauerunt Religioſos non poſſe vti tali facultate, abſque ſuorum Prælatorum licentia; poſſunt nihilominùs Nouitij vti prædicta facultate Bullæ; quia in odioſis non veniunt ſub appellatione Religioſorum, vt dicunt communiter Doctores in *d. cap. Religioſo*, latè probat Tiraquel. *de vtroque retractu, par. 1. §. 1. gloſſ. 8. num. 28. & ſeqq.* & hanc ſententiam ſuſtinent Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 21. artic. 11. in fine.* Suar. *d. cap. 16. n. 10.* qui idem teſtatur tenere modernos Doctores, licet contrarium aſſeruerint Corduba *lib. 1. quæſt. Theolog. qu. 30.* Crouſets *lect. 17. § an verò tunc Nouitius, in cap. 7. Reg. fol. 649.* Bartholom. de Vecch. *in prax. habend. pro Noui. &c. diſput. 9. dub. 3. num. 7.* Et quod dicimus de Bulla *Cruciatæ*, idem etiam eſt dicendum de Bullis aliarum Confraternitatum, & ſimilibus, vt *ſuprà*, quoad Religioſos profeſſos dictum eſt.

Si quæras, an Regularis ab Epiſcopo approbatus pro Confeſſionibus audiendis, prohibitus tamen a ſuo Superiore Regulari, poſſit eligi in Confeſſarium virtute prædictæ Bullæ.

Reſpondeo affirmatiuè, ita Nugnus *in addit. ad 3. p. tom. 2. q. 8. art. 5. dub. 8.* Angles *in 4. q. de conf. art. 8. diffic. 8.* Sebaſtianus Salas *de legibus, diſput. 16. ſect. 10. n. 43.* Miranda *in manual. Prælat. tom. 2. qu. 45. art. 11.* Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 2. tract. 5. cap. 2. q. 13.* Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 9. dub. 50. num. 4.* qui omnes Doctores conſtanter affirmant, Regularem non inſtitutum a ſuo Superiore Confeſsarium, poſſe audire confeſſiones ſola Epiſcopi auctoritate, ac validum conficere Pœnitentiæ Sacramentum in tali caſu; quia huiuſmodi Regulares Confeſſarij ſic ab Epiſcopo deputati, & non à Superiore Regulari, cùm habeant poteſtatem Ordinis, & iuriſdictionis validè abſoluunt, ſtante prædicta Bulla.

Aliqui tamen ex ſupradictis Doctoribus dicunt, quòd mortaliter peccant audientes confeſſiones ſine licentia ſuorum Prælatorum Regularium. Molfeſius tamen *in ſum. tom. 1. tract. 7. cap. 14. num. 87.* & Megala *in 1. p. l. 1. c. 15. num. 8.* cum aliis, putant hoc determinandum eſſe ex vi ſuarum Conſtitutionum, quæ ſi ad mortale obligant, mortaliter peccabunt prædicti Regulares, ſi ad veniale, venialiter, excipientes confeſſiones ſine licentia ſuorum Superiorum.

Verum quidem eſt, Confeſſarios prædictos, non poſſe abſoluere pœnitentes ab illis caſibus, à quibus abſoluere poſſunt ex vi priuilegiorum ſuæ Religionis, quia non habent licentiam audiendi confeſſiones a Prælatis ſuis.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis concedere facultatem ſibi Confeſſarium eligendi, etiam ſecularem non approbatum ab Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictionem ordinariam habentes poſſunt illam aliis delegare.*

2 *Abbas poteſt concedere ſuis Monachis facultatem ſibi Confeſſarium eligendi.*

3 *Confeſſarium eligendi facultas concedentis poteſtatem excedere non poteſt.*

4 *Confeſſarium eligendi facultas generaliter conceſſa, non extenditur ad reſeruata.*

5 *Confeſſarium eligendi facultas ſufficit, quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato, nec requiritur licentia Inferioris.*

6 *Confeſſarium eligendi facultas conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, nullius eſt momenti.*

7 *Confeſſio nulla eſt, ſi Monachus confiteatur ſine licentia ſui Abbatis.*

8 *Confiteri poſſunt Monachi de licentia Abbatis Confeſſariis ſecularibus non approbatis ab Ordinario.*

9 *Concilium Trident. Seſſ. 23. cap. 15. non tollit hanc facultatem.*

CErtum eſt, quòd omnes illi, qui habent iuriſdictionem ordinariam in foro pœnitentiali reſpectu aliquorum fidelium, poſſunt illis concedere facultatem Confeſſarium eligendi: omnes enim habentes iuriſdictionem ordinariam, poſſunt illam delegare, vt probatur per text. in *cap. a quo, de conſecr. Eccleſ. vel Altar.* Sed 1 tribuere ſubdito facultatem ſibi Confeſſarium eligendi nihil aliud eſt, niſi iuriſdictionem propriam illum abſoluendi aliis delegare: eamdémque vim habet: ſed differt tantummodò: quia per traditionem huius facultatis directè fit gratia ipſi pœnitenti; per alium vero modum fit Sacerdoti; vnde eadem poteſtas, quæ in Prælato ad delegandam ſuam iuriſdictionem neceſſaria eſt, ſufficit etiam ad tradendam hanc facultatem; Ita Suar. *tom. 4. diſp. 27. ſect. 1.* Igitur cùm Abbas habeat iuriſdictionem ordinariam, in foro pœnitentiali reſpectu ſuorum Monachorum, poteſt vtique abſque dubio, illis facultatem, ſibi Confeſſarium eligendi concedere, dummodo in Confeſſore adſint conditiones requiſitæ, vt ipſe Abbas poſſit illi ſuam iuriſdictionem delegare. 2

Hic autem aduertendum eſt primò, virtute huius facultatis non poſſe Religioſum illam obtinentem abſolui ab aliis culpis, quàm ab illis, à quibus ab ipſomet Abbate abſolui poterat; quia Abbas nequit ampliorem iu- 3

riſdictionem delegare, quàm ipſe habet, vt aduertit idem Suar. *d. diſp. 27. ſect. 4. n. 3.*

4 Secundò aduertendum eſt cum eodem Suar. *ibidem, num. 4.* talem facultatem ſimpliciter conceſſam non ſe extendere ad peccata quæ ipſe Abbas ſibi ſpecialiter reſeruauit, ſed neceſſarium eſſe, vt in ea ſpecialiter id exprimatur per *cap. ſi Epiſcopus, de pœnit. & remiſſ. in 6.* Et ratio eſt, quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter conceſſurus non eſſet, *reg. in generali, de reg. iur. in 6.*

5 Tertiò aduertendum eſt ſufficere hanc facultatem eligendi Confeſſarium eſſe traditam à Prælato Superiori, v.g. ab Abbate Generali, nec requiri licentiam Abbatis Conuentualis; quia iuriſdictio ſuperioris non pendet ab inferiori, vnde licèt neceſſarium non ſit, vt Abbas Generalis, vel alius Superior Prælatus actu confirmet facultatem ab inferiori traditam, vel expreſsè ei conſentiat; tamen requiritur, vt ſaltem non contradicat reuocando, aut impediendo facultatem: quia poteſtas inferioris ſubordinata eſt Superiori, qui poteſt iuſta, & rationabili de cauſa, inferiori prohibere, & omninò impedire, ac ſuſpendere, ne talem facultatem tradat, quòd ſi tunc ab inferiori talis facultas concederetur, nullius eſſet valoris; quia tunc ille non habet iuriſdictionem ad illam tradendam: Ita Suar. *d. diſp. 27. ſect. 1. n. 3.* vbi *num. 5.* ſub-

6 dit, facultatem hanc traditam à Prælato excommunicato, vel ſuſpenſo nullam eſſe, ac nullius valoris, vel momenti; ſecutus Syluest. *verb. Confeſſio 2.* Sot. *in 4. diſt. 18. quæſt. 4. art. 3.* Victor. *in ſumma, num. 152.* contra Paludan. D. Antonin. & Nauarr. Ratio eſt, quia per traditionem huius facultatis Sacerdoti electo reuerà traditur iuriſdictio, quam ex vi ordinationis non habet, ſed excommunicatus, & ſuſpenſus iuriſdictionem dare non poteſt, *c. 1. de offic. Vicar. in 6.*

An verò abſque licentia ſuorum Abbatum, & Prælatorum poſſint Monachi confiteri Confeſſariis ſæcularibus, dico conſtanter quòd non, & ſi abſque licentia confiteantur, confeſſio erit nulla, non quia Confeſſarius ſæcularis careat facultate, & approbatione à ſuo Ordinario obtinenda, ſed quia Monachi non habent licentiam perſoluendi ſuas confeſſiones Confeſſario ſæculari, imò addo, & hoc non eſt nouum, quòd Monachi, & alij Religioſi habentes licentiam ſuorum Prælatorum poterunt confiteri Confeſſario ſæculari; etiam non approbato à ſuo Diœceſano, ita affirmant Hieron. Rodriq. *in Comp. quæſt. reg. reſol. 31. n. 21.* Fagundez *in præcept. Decal. præc. 2. lib. 7. cap. 2. num. 4.* Villalbos *in ſumm. tom. 1. tract. 9. differ. 55. num. 1.* Ioſeph de Ortu *in ſpecul. Paroch. c. 10. n. 8.* Syluius *in addit. ad 3. part. D. Thomæ, q. 8. art. 5. §. quæritur 4.* Reginaldus *tom. 1. lib. 1. cap. 5. num. 4. & lib. 8. c. 3. ſect. 4. num. 36.* Ludouicus de S. Ioan. *in ſumm. tom. 1. q. 9. art. 2. de Sacramen. pœnit. dub. 1. diffic. 4. in append.* Ægid. Trullen. *in expoſit. Bull. Cruciat. lib. 1. §. 7. cap. 1. dub. 1. num. 5.* Philip. de la Cruz *in theſ. Eccleſ. tract. 1. cap. 10. num. 1.* Vaſquez *3. part. tom. 4. quæſt. 93. artic. 3. dub. 3. num. 5.* Emanuel Sà *in aphoriſ. verſ. Confeſſor. num. 6.* Ochagauia *de Sacram. tract. 2. quæſt. 38. num. 4.* Raguſius *in lucern. Paroch. de abſolut. quæſt. 120.* Vega *in ſumm. tom. ... c. 62. caſ. 2.* Graphius *part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 107.* Ledeſma *in ſumm. tom. 1. tract. 13. differ. 4.* Suarez *tom. 4. diſp. 28. ſect. 4. num. 5.* Campanilus *in diuerſ. iur. can. rubr. 12. c. 13. n. 58.* & alij multi, qui fatentur, quòd quando Regulares habent ſupradictam licentiam, ſiue iter faciendo, aut alio modo a ſuis Superioribus poſſunt ſibi eligere Confeſſarios ſæculares, non approbatos ab Ordinario, & hoc non eſt contra Concilium Tridentinum *ſeſſ. 23. cap. 15.* quicquid dicat Ioan. Maria Nouarius *in tract. de elect. for. cap. 69. num. 22.* imò ex eod. Concil. Trident. aſſumptum noſtrum probari poteſt, quia Concilium ſolùm decernit nullum Sacerdotem, nec etiam regularem poſſe audire confeſſiones ſæcularium abſque approbatione per Epiſcopum obtenta, ergo tantum inducit obligationem, quòd Sacerdos ſæcularis ſine approbatione Epiſcopi, non audiat ſæcularium confeſſiones.

QVÆSITVM IX.

Quantùm duret facultas Confeſſarium eligendi, ab Abbate ſuis Monachis conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Facultas Confeſſarium eligendi quantùm duret.*

Reſpondeo, quòd ſi Abbas conceſſit ſuo ſubdito facultatem eligendi ſibi Confeſſarium indefinitè, vel abſque vlla limitatione: tunc clarum eſt, quòd non determinatur vno actu, ſed per eam plures Confeſſores eligi poterunt ad peccata audienda, nunc vnus, nunc alter, pro arbitrio eius, cui facultas conceſſa eſt, & hæc facultas ita conceſſa durat quouſque reuocata non ſit, neque à concedente, neque ab illius ſucceſſore; quia 1 eſt iudicanda tanquam gratia; ſed gratia non expirat per mortem concedentis, licet res ſit integra. Si verò facultas conceſsa erit cum limitatione, tunc vel erit pro vna vice tantùm, & finietur vno actu, vel ad plures actus & tempus determinatum, & illis certis actibus, & ſtatuto tempore terminabitur, vt docent Syl. *verb. Confeſſio 1. q. 7.* Nauarr. *in c. placuit, de pœnit. diſtinct. 1. n. 167.* Suar. *tom. 4. diſp. 27. ſect. 4. n. 7.* Poteſt ſiquidem huiuſmodi licentia reuocari ab ipſo Abbate, & tunc non durabit ampliùs, vſus enim tantùm conceditur, qui ſemper à delegantis voluntate pendet, vt apud Suarez *loco citato, diſp. 26. ſect. 3.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſsit ſibi Confeſſarium quem voluerit eligere.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Generales exempti Summo Pontifici immediatè ſubiecti poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum,* vt num. 3. *etiamſi longe a Monaſterio abſint,* vt num. 6.

2 *Abbates Conuentuales ſimiliter exempti, tam qui per electionem, quam qui aliter inſtituuntur, poſſunt ſibi*

3 *Confeſſarium eligere etiam ab Ordinario non approbatum, limita* vt num. 7. & 13.

4 *Iubilei tempore habentes priuilegium eligendi ſibi Confeſſarium, nequeunt Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere.*

5 *Confeſſarium ſemel electum poteſt Abbas ad libitum mutare, & alium eligere.*

8 *Prælatus excommunicatus, an ſi eligat Confeſſarium, poſſit ab eo abſolui.*

9 *Generali, vel Prouinciali præſente, an poſſint Prælati locales alium Confeſſarium eligere.*

10 *Facultas Sacerdotibus conceſſa abſoluendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideo conceditur, ne aliquis pereat.*

11 *Confeſſarium Sacerdotem non ſubditum an poſſint Prælati locales eligere.*

12 *Priuilegium nemini nociuum, & valdè fauorabile eſt latè interpretandum.*

De Abbatibus ſupremis Religionum exemptarum, 1
qui Summum Pontificem, tanquam immediatum

tum Superiorem agnoſcunt, illique immediatè ſubiiciuntur, nulla eſt dubitatio; nemo enim negat, quin poſſint ſibi Confeſſarium quemcunque, etiam non approbatum eligere: hoc patet ex text. in *c. ne pro dilatione, extra de pœnit. & remiſſ.* Dubium autem eſt de aliis Abbatibus inferioribus: in quo duplicem inuenio ſententiam. Prima eſt Hoſtienſ. *in ſumm. de pœnit. & remiſſ. n.21.* quem ſequuntur Panorm. *in d. cap. ſ... num.2. eod. tit.* Angel. *in ſumm. verb. Confeſſio 3. §.1.* Collect. priuil. *tit. accedere ad Monaſt. Monial.* Angleſ. *4. q. de confeſſ. art.8. difficult.4. dub.5. concluſ.1.* affirmantium Abbates, qui habent alium Abbatem, vel Generalem, vel Prouincialem ſupra ſe, non poſſe ſibi Confeſſarium eligere, nec poſſe vti priuilegio conceſſo Prælatis exemptis in *d. cap. fin.*

2 Secunda ſententia eſt Palud. *diſt.17. quæſt.3. artic.2.* Adrian. *de confeſſ. q.3. dub.1.* Sylu. *verb. Confeſſ. 1. q.5.* Gabriel. *in 4. diſt.17. q.2. d.2.* S. Antonin. *3. part. ſum. tit.17. c.2. §.3.* Sot. *in 4. diſt.18. q.4. art.2. verſ. ſimiliter & omnes Prælati, &c.* Armill. *verb. abſolutio, n.15.* Petr. Ledeſma *in ſumm. part.2. q.22. a.1. d.19.* Cordub. *in annot. ad Compend. Priuil. tit. accedere ad Monaſteria Monial. in fine.* Tolet. *lib.3. cap.13. num.6.* Valent. *tom.4. diſp.7. q.10. part.2. verſ. ſecundo habet.* Henriq. *lib.7. cap.28. num.1.* Roder. *qq. reg. tom.1. q.20. artic.25.* Sigiſmund. à Bononia *de elect. & poteſtat. Prælat. Regul. dub.21. num.2.* Franc. Coriol. *de caſ. reſer. p.1. ſect.1. art.21. per tot.* Filliuc. *qq. mor. tom.1. tr.7. cap.9. qu.2. num.231.* Reginald. *lib.1. num.38.* Suar. *tom.4. diſp.27. ſect.2. num.9.* & aliorum aſſerentium, quod liceat etiam Abbati Conuentuali ſibi Confeſſarium eligere, & probatur ex text. in *d. cap. ne pro dilatione*, vbi ſic dicitur, *Ne pro dilatione pœnitentiæ, periculum immineat animarum, Epiſcopis, & aliis Superioribus, necnon minoribus Prælatis exemptis, vt etiam præter ſui Superioris licentiam prouidum, & diſcretum ſibi poſſint eligere Confeſſarium*, per ea enim verba, *poſſint eligere Confeſſorem ſine ſui Superioris licentia*, indicatur, inter Prælatos exemptos, quibus in *d. cap.* conceditur facultas ſibi Confeſſarium eligendi, intelligendos eſſe eos, qui Superiores habent; atque ideò Abbates inferiores, & locales, tam qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, tali priuilegio gaudent, vt probat Sigiſmund.
3 à Bonon. *loco cit.* Et poſſunt ſibi eligere Confeſſarium, quem magis voluerint ad eorum libitum, etiam ab Ordinario non approbatum, dummodo non ſit nominatim excommunicatus, vel ſuſpenſus per cenſuram; Ita docent S. Anton. Gabr. Adrian. Palud. Sylu. Sot. & inſuper Roſell. *ver. Confeſſ. 3. §.37.* Marg. Confeſſ. *fol.8.* Coriolan. *d. art.21. num.4.* & alij dicentes poſſe ſupradictos Prælatos eligere Confeſſarium non deputatum virtute priuilegij ſupracitati; alias tale priuilegium nihil operaretur. Probatur, nam ad abſolutionem requiritur poteſtas Ordinis, & poteſtas Iuriſdictionis, priorem habet quilibet Sacerdos, poſteriorem verò habet electus ab Abbate, cui per prædictum priuilegium datur ius, vt talem Iuriſdictionem poſſit Sacerdoti ab eo electo tribuere, & eum ſui Confeſſarium efficere. Vnde niſi Abbas traderet Confeſſario Iuriſdictionem, non diceretur eum eligere, ſi enim Confeſſarius Iuriſdictionem haberet, quo modò poſtea de nouo eligeretur, iam electus, & ab Ordinario ſuo approbatus? vel enim Abbas nullo gauderet priuilegio: vel nullum diſcrimen eſſet inter illum, & alium Monachum pœnitentem: nam etiam Religioſis ſubditis, habentibus ad id licentiam à ſuo Abbate, conceſſum eſt iure, vt poſſint ſibi eligere Confeſſarium, quem maluerint, etiam quod non ſit approbatus ab Ordinario, neutrum autem iſtorum eſt verum: ergo patet quod Abbas poteſt ſibi Confeſſarium etiam non approbatum eligere, Ita eleganter Coriolan. *loco citato*, vbi hoc nonnullis aliis rationibus probat.

Dubium autem eſt vtrum prædictum priuilegium ſuffragetur Abbatibus tempore Iubilei, & ratio dubitandi eſt, quia in Bullis Iubilei ſolent Summi Pontifices apponere, vt omnes cuiuſcumque ſtatus, ac conditionis poſſint ſibi Confeſſarium eligere, qui eos à peccatis abſoluat, ab Ordinario ſuo tamen approbatum, in quo breuiter dico, tempore Iubilei, huiuſmodi priuilegium non valere; quia iuxta illa verba, neceſſarius eſt Confeſſarius approbatus; quod ſic oſtenditur, forma Iubilei eſt ad vnguem ſeruanda, ſed per Bullam Iubilei præcipitur, vt Confeſſarium ſibi quiſque approbatum eligat; ergo, vt Abbates Iubileum conſequantur, debent ea vice approbato Confeſſario ſua peccata confiteri. Sed operæpretium videtur aduertere cum Reginald. *loco cit.* tandiu poſſe Abbates, aliosque Prælatos hac facultate vti, quandiu Prælationis officium retinent; quia deſinentes eſſe Prælati, & Abbates non gaudent ea licentia, & priuilegio Prælatis conceſſo. Quo durante officio Prælationis 4
poterit Prælatus ſemel electum Confeſſarium ad libitum mutare, & alium eligere, vt notant S. Antoninus *loco cit. tit.17. cap.2. §.2.* Angelus *verbo confeſſio, 3. §.6.* Suar. *loco cit. num.11.* & eo ipſo, quòd quis poteſt eligere Confeſſarium, & confitetur alicui, videtur ipſum eligere, ex eodem S. Antonino, *loco cit.* quia plus eſt factis eligere, quàm verbis *cap. legebatur, de maioris. & obedient.* ergo quando Prælati confitentur alicui, videntur illum in Confeſſarium eligere. Petes, an gaudeant tali priuilegio, etiamſi longè abſint à ſuo Monaſterio? Reſpondeo 5
affirmatiue; quia abſentia non obſtat, quominus maneant Prælati: ideo Prælatorum facultate vti poſſunt, ita Sylu. *in verb. Confeſſor, 1. q.8. dict.3.* Franciſc. Coriolan. *d. art.21. num.3.* Ex quibus omnibus conſtat Abbates tam Generales, quàm locales, ſeculares, & Commendatarios, ac alios qui Prælationis dignitate potiuntur; & ab Ordinariorum iuriſdictione exempti ſunt; habere priuilegium eligendi ſibi Confeſſarium. 6

7 Quamuis autem hæc de Abbatibus localibus ita ſe habeant, tamen limitanda ſunt, dummodò ipſi Abbates inferiores, ſecundùm priuilegia, vel Conſtitutiones Religionis à Sede Apoſtolica approbatas, non habuerint Confeſſorem deſignatum a Prælatis Superioribus: non enim eſt veriſimile Summum Pontificem iure illo generali voluiſſe derogare ſpectantibus ad conuenientem ordinem Religionis: *arg. c. ... cap.2. de pœnit. & remiſſ. in 6.* ita Suar. *d. ſect.2. num.10.* Reginald. *d. num.38.* Coriolan. *d. artic.21. num.8. in fine.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.121. n.4.* Qui autem huiuſmodi priuilegio gaudent, curare debent, vt in illius vſu ſeruent propria iura, & priuilegia Religionis eligendo Confeſſarium intra, & non extra eam, vt aduertit Suar. *d. num.10.* Confeſſarius autem ita electus abſoluere poterit eligentem à peccatis, & cenſuris, à quibus ipſe poſſet ſuos ſubditos abſoluere; quia ipſi prouidetur per Confeſſarium electum eo modo, quo per ipſum prouidetur ſuis ſubditis, ita Reginald. *d. num.38. in fine.*

8 Quibus præmiſſis poſſunt oriri aliquæ dubitationes. Prima, an ſi Prælatus eligens Confeſſarium, fuerit maiori excommunicatione ligatus, poſſit electus ei abſolutionis beneficium impertire; cui dubitationi occurritur, affirmando. Ratio eſt, quia Confeſſarius electus à Prælato prædicto ſumit auctoritatem non ab ipſo eligente, ſed à ſupradicto *cap. ne pro dilatione committente*, ita S. Antoninus, & alij *locis ſupracitatis.* Hinc eſt, quòd ſi Prælatus percuteret aliquem ſuum ſubditum, poſſet abſolui a Confeſſore, ab ipſo iam electo, vt notat Roder. *tom.1. qq. regul. q.20. art.12.* Barboſ. *in Collect. in c. Monachi de ſent. excomm. n.4.*

9 Secunda dubitatio, an præſente Confeſſario à Generali, vel Prouinciali approbato poſſint Prælati locales prædicti alium Sacerdotem eligere. Sigiſmundus à Bo-

nonia *de elect. Prælat. dub.* 121. concedit quidem Superiores locales poſſe eligere ſibi Confeſſarium, etiam à Superioribus non approbatum, negat tamen, quando adſunt Confeſſarij approbati à Prælatis Superioribus, & citat pro ſua ſententia Suarez *tom. 4. in 3. p. diſp. 27. ſect. 2. num.* 10. & Reginaldum, qui Doctores non loquuntur in hoc caſu, prout fatetur ipſe Sigiſmundus de Confeſſario approbato à Generali, vel Prouinciali, ſed ſolùm quando Religio priuilegium ſpeciale haberet, & ſtatutum approbatum à Summo Pontifice poſt illud commune ius traditum Prælatis in Superiori canone, tunc enim non poſſet Prælatus inferior vti illo priuilegio.

Dicendum ergo erit, poſſe Prælatos locales, etiamſi adſint Confeſſarij à Superioribus maioribus approbati, eligere ſibi Confeſſorem Sacerdotem non approbatum. Ratio eſt, quia ſi vera eſſet ſupradicta ſententia Sigiſmundi, iam ferè nihil valeret hoc priuilegium; tum quia hoc eſt priuilegium omninò fauorabile, & nemini nociuum, ideo eſt interpretandum latiori modo; & nullum alium inueni Doctorem, pace tanti viri, niſi in amicitia valdè adſtricti, qui hanc limitationem ponat, forſitan ipſe loquitur ſtante aliqua laudabili conſuetudine ſuæ Religionis.

Neque obſtat id, quòd idem aſſerit, ſcilicet hoc priuilegium concedi, quando imminet animarum periculum, quod non imminet, quando adeſt Confeſſarius ap-
10 probatus, quia facultas, quæ conceditur omnibus Sacerdotibus abſoluendi à quibuſcunque caſibus in mortis articulo, hoc fine conceditur, ne hac occaſione aliquis peccet, vt dicit Concilium Trid. *ſeſſ. 7. cap. 11. de Sacramento Pœnitentiæ.*

11 Tertia dubitatio, an Abbates, & Prælati locales poteſtatem habentes eligendi Confeſſarium, poſſint non ſubditum Sacerdotem eligere.

Laurentius de Peyr. vt ſoluat hanc dubitationem, *de Relig. Prælat. tom. 2. q. 15. 4. n. 81.* dicit, quòd duobus modis hoc contingere poteſt. Primo modo, ſi ſuccedat aliquem ſimplicem Sacerdotem non approbatum à ſuo Superiore tranſire per aliquam prouinciam, vel Conuentum, an poſſit eligi in Confeſſarium à Prouinciali, vel Correctore illius prouinciæ, vel Conuentus. Secundo modo, ſi Prouincialis, vel Corrector tranſeant per alienam prouinciam, vel Conuentum, an poſſint eligere ſibi Confeſſorem aliquem ſimplicem Sacerdotem à ſuo Superiore non approbatum.

In primo caſu dicit, quòd poteſt eligi, quia ſecundùm ſtatuta ferè omnium Religionum tranſeuntes, & peregrini ſunt ſubditi illorum Superiorum, in quorum prouinciis, vel Conuentibus degunt, vt docent Suarez *tom. 4. in 3. part. D. Thom. diſ. 28. ſect. 6. n. 13.* Fagundez *in precept. Eccleſ. precept. 2. c. 2. n. 80.*

In ſecundo verò caſu videtur, quòd non poſſint eligere talem ſimplicem Sacerdotem propter Concil. Trident. *ſeſſ. 23. de reform. c. 15.* ita Suar. & Fagundez *locis citatis*, & Azor *tom. 1. inſt. moral. tom. 1. lib. 4. c. 3. quæſt. 6.* Sed quòd Prælati Regulares talem habeant facultatem, docet Longus *1. p. de caſib. reſeru. ſect. 1. art. 21. n. 2.* quod colligitur etiam ex *prædicto cap. finali, de pœnit. & remiſſ.* quod loquitur abſolutè abſque limitatione, & etiam colligitur ex priuilegio Iulij II. conceſſo Fratribus Ordi-
12 nis S. Franciſci de Paula, vt notat prædictus Peyrinus *loco cit.* quod cùm ſit priuilegium, nemini nociuum, & valdè fauorabile; eſt latè interpretandum, & priuilegia abſolutè loquentia, abſolutè etiam intelligenda ſunt, *iuxte præto, ff. de public. in rem. act.* vnde nullam debemus in hac re adhibere diſtinctionem, quia vbi lex non diſtinguit, nec nos etiam diſtinguere debemus.

Si dicas, ſtante decreto Concilij Trid. *loco cit.* non poſſunt Epiſcopi ſibi Confeſſarium eligere in ſecundo caſu propoſito, ſicut declarauit S. Congregatio Cardinalium, vt notant Riccius *part. 1. decis. 548. n. 2.* & Quaranta *verbo Archiepiſc. auctor. num. 12.* & Naldus *in ſumma, verbo Confeſſarius, num. 18.* & Laurentius de Peyrinis *loco citato*: ergo nec etiam poterunt Abbates, & Prælati locales.

Reſpondeo, quòd ideò Sacra Congregatio prohibuit Epiſcopis, vt in eo caſu Confeſſorem non eligant, ne ſibi præiudicent in iuriſdictione, qua iuriſdictione cùm Prælati, & Abbates locales eiuſdem Religionis non ita rigorosè arctentur, ac per conſequens non oriatur tantum præiudicium in iuriſdictione, ideò Epiſcopis, non autem Prælatis Regularibus appoſita fuit talis prohibitio.

Non poterunt tamen Prælati, qui priuilegium, ſiue 13
conſtitutionem Apoſtolicam habent in propria Religione, non eligendi ſibi Confeſſarium extra dictam Religionem, ſimplicem alium Sacerdotem eligere extra ſuam Religionem. Ratio eſt, quia debent ſeruare iura ſui Ordinis, vt docent Reginaldus *in prax. fori pœnit. lib. 1. n. 36.* & Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 27. ſect. 2. n. 10.* Si autem nullum extet priuilegium, ſiue ſtatutum, poterunt prædicti Prælati eligere ſibi Confeſſarium, modo quo diximus extra Religionem, & ſic electus non erit neceſſe, quòd ſit approbatus ab Ordinario, vt benè Molfeſ. *in ſumm. num. 45.* & Fagundez *in 2. precept. Eccleſ. lib. 7. cap. 2. num. 4.*

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbates, & Prælati habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, poſſint intra ſuos terminos Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas approbare.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſores approbare poſſunt intra ſuos terminos Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in populum ſibi ſubiectum exemptum à iuriſdictione Epiſcoporum.*

2 *Confeſſores approbare eſt actus iuriſdictionis, non Ordinis.*

Ratio dubitandi eſt, quia Concilium Tridentinum dicit, Confeſſarios ad ſecularium confeſſiones audiendas ab Epiſcopis approbatos eſſe debere: vnde approbatio huiuſmodi ad ſolos Epiſcopos pertinere, ac proprium tantùm ipſorum munus eſſe videtur.

Nihilominùs dicendum eſt Abbates, qui habent po- 1
pulum ſibi ſubiectum, in quem etiam Epiſcopalem iuriſdictionem exercent, ita vt quoad actus ordinariæ iuriſdictionis ab Epiſcopis exempti ſint, habere poteſtatem exponendi, & approbandi Confeſſores intra ſuos terminos. Ratio eſt, quia hic actus approbandi Con-
feſſores non eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſed iuriſdi- 2
ctionis non delegatæ illis ſpecialiter à Summo Pontifice, ſed Ordinariæ, quia Concilium hanc poteſtatem eis ſimpliciter tribuit ratione ſui muneris; Sed iſti Abbates habent iuriſdictionem Epiſcopalem, ita vt eorum ſubditi in hoc foro nullum illis Superiorem, excepto Summo Pontifice, recognoſcant; Ergo poterunt etiam hunc actum iuriſdictionis exercere. Confirmatur, quia Epiſcoporum generales Vicarij poſſunt Confeſſarios approbare, eo quia ab Epiſcopis vice ipſorum conſtituuntur, ſed iſti Abbates pariter à Summo Pontifice quaſi loco Epiſcoporum, & cum iuriſdictione Epiſcopali conſtituti ſunt, Ergo poterunt eumdem actum iuriſdictionis exercere. Præterea ratione iuriſdictionis Epiſcopalis, quam habent, poſſunt huiuſmodi Abbates diſ-
penſare

penſare in votis Epiſcopis reſeruatis, vt notat Nauar. *in man. cap. 12. num. 75.* Ergo ratione eiuſdem iuriſdictionis Epiſcopalis poterunt etiam Confeſſarios in Eccleſiis ſibi ſubiectis approbare, & exponere, ita docet Suar. *tom. 4. in 3. part. diſput. 28. ſect. 5. num. 3.* vbi teſtatur eſſe in vſu poſitum, ac ſe vidiſſe plures huiuſmodi Abbates in ſuo diſtrictu Confeſſarios approbantes, & exponentes, quibus nunquam in hoc contradictum fuit; quod indicat illos hunc actum legitime exercuiſſe, & exercere poſſe; eundem Suar. ſequuntur Regin. *in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 182.* Campanil. *in diuerſiſ. iur. canon. rub. 12. cap. 13. num. 26.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. par. 2. alleg. 25. num. 5.* Pro maiori tamen probatione, & dilucidatione huius quæſiti videndæ ſunt huiuſmodi Deciſiones, ſcilicet *vna Calagur. tana iuriſdictionis 26. Iunij 1604. coram Ortemberga*, & ſimiliter *eadem Calaguritana iuriſdictionis de Nagera 6. Iuny 1612. coram eodem, & eadem 22. Maij 1615. coram Franciſco Vbaldo*, quarum prima *in fine Operis* erit 46. ſecunda verò erit 49. tertia autem 50. In quibus Deciſionibus aperte oſtenditur, quando Abbates, & Prælati inferiores poſſint Confeſſarios approbare, ſimiliter quando talis approbatio illis interdicta ſit.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbates, & Monachi poſſint ſecularium confeſſiones audire.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio quid ſit.*

2 *Sacerdos quilibet non eſt idoneus ad confeſſiones audiendas, ſed oportet, quod ſit approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habeat.*

3 *Monachi non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi ab Ordinario approbati ſint.*

4 *Monachi ad hoc vt approbentur ab Ordinario, ad ſecularium confeſſiones audiendas, an a ſuis Prælatis eiſdem Ordinariis præſentandi ſint.*

5 *Monachis an ſufficiat approbationem petere, etiam quod non obtineatur.*

6 *Quid ſi manifeſte appareret perſonam, quæ approbari petit, eſſe idoneam.*
Dictio Niſi quid operetur.

7 *Approbatus ſemel non poteſt validè reprobari, niſi ex iuſta cauſa ad confeſſiones ipſas pertinente, quam adeſſe in dubio pro ſuo Superiore præſumendum eſt.*

8 *Approbatio ad beneplacitum conceſſa tacitè, & expreſſe reuocari poteſt, & num. 9.*
Beneplacitum morte concedentis extinguitur.

10 *Confeſſarij Regulares ab Epiſcopo approbati non debent impediri, vt ſuorum pœnitentium ægrotorum confeſſiones in propriis domibus excipiant.*

11 *Religioſi approbati poſſunt ex priuilegio aperire litteras Sacræ Pœnitentiariæ, & exequi diſpenſationes, & abſolutiones in eis commiſſas, licet ad Doctoratus, vel Magiſterij gradum promoti non ſint.*

1 VT huius quæſiti clarior eluceſcat explicatio, præmittere libuit confeſſionis deſcriptionem, quæ à Doctoribus ſic traditur. Confeſſio eſt actus hominis exterior propriorum peccatorum, cum ſui accuſatione in foro ſpirituali, ac ſecreto manifeſtationis, ita Tolet. *inſtruct. Sacerd. lib. 3. cap. 6. num. 1.* Gabriel autem *in 4. diſt. 17. q. 1.* ait, quòd eſt ſecreta peccatorum accuſatio coram proprio Sacerdote, vt ab illis ſacramentaliter confitens abſoluatur. Et, quod ad rem noſtram facit, dicitur in ea, proprio Sacerdoti, nam qui peccata audit, debet habere iuriſdictionem in foro anteriori ſupra illum, qui ſe accuſat, vt habetur in *c. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſ.* ibi, *fideliter confiteatur proprio Sacerdoti*, quapropter Confeſſor debet habere iuriſdictionem actualem ordinariam, vel ſaltem delegatam ab Ordinario præter habitualem, quam ... ordinatione: nam, etſi quilibet Presbyter per Sacerdotalem characterem accipiat poteſtatem, & iuriſdictionem habitualem ad abſoluendum: tamen actualem, quæ ad id neceſſaria eſt, non recipit, nempè ordinariam, vel delegatam a Summo Pontifice, ſiue Epiſcopo, vel a Parocho, vel ſaltem, vt ratione Bullarum, vel ex alia conceſſione poſſit a pœnitente eligi tanquá proprius Sacerdos, alias nunquam poteſt validè abſoluere, ſecundum Panor. *in c. omnis vtriuſq. ſexus, 6. de pœn. & rem.* & alios communiter, præterquam in mortis articulo, in quo quilibet ſimplex Sacerdos poteſt confeſſiones audire, & a quibuſcunque caſibus abſoluere, *vt c. ap. quod de iis, de ſentent. excom. cap. paſtoralis, §. præterea, de offic. ordin. & cap ſi quis ſuadente 17. q. 4.* D. Thom. *in 4. diſt. 17. q. 3. art. 3. q. 5.* Nauarr. *in man. cap. 4. num. 3. & 4. & in c. 1. n. 73. de pœnit. diſtinct. 6.* Quibus poſitis patet, quod Monachi, & Regulares non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi Epiſcopis præſententur, & ab illis approbationem obtineant, prout clarè habetur in Concil. Trid. *ſeſſ. 23. c. 15.* in hæc verba. *Quamuis Presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant; nullum tamen etiam Regularem poſſe confeſſiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire, neque ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur neceſſarium eſſe, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat; priuilegiis, conſuetudine quacunque etiam immemorabili non obſtantibus.* Ex quibus expreſſe patet non licere Monachis ſecularium confeſſiones audire, niſi obtenta ab Ordinariis facultate, & niſi coram ipſis præſententur, & ab eiſdem approbationem obtineant, quod introductum fuit à Pio V. in ſua Bulla edita, de anno 1571. ... Auguſti, quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia*, quam refert D. Aug. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. par. 2. alleg. 25. num. 25.* Hæc autem præſentatio olim fieri debebat ſecundùm formam iuris, quæ traditur per *Clem. dudum, de ſepultur.* quæ approbatur per Concil. Later. celebratum ſub Leone X. *ſeſſ. 11.* iuxta quam tenebantur Abbates, & Prælati Regulares Monachos ſuos coram Epiſcopis præſentare, & ab iis petere licentiam, vt ſibi placeat, quod ipſi Monachi per eoſdem Abbates præſentati, & nominati, poſſint in ſuis Diœceſibus, & ciuitatibus liberè ſuorum ſubditorum confeſſiones audire, & eos impoſita ſalutari pœnitentia, abſoluere. Verum hæc ſolemnitas hodie non videtur neceſſaria. Nam Concilium Trident. faciens Regulares Confeſſarios pares ſecularibus quoad neceſſitatem approbationis, eſt veriſimile pares quoque fecisse in ſufficientia eiuſdem approbationis, adeo vt in Sacerdotibus Regularibus nunc non requiratur ... in ſecularibus ad audiendas confeſſiones, & ſicut Sacerdotibus ſecularibus non eſt neceſſarium, vt ab aliquo præſententur; ſed per ſeipſos Epiſcoporum examini ſubiiciuntur, ita neque Regularibus. Atque ſic docent Suar. *tom. 4. in 3. par. D. Thom. diſ. 28. ſect. 5. n. 15.* & Regin. *in praxi lib. 1. n. 19.* Hæc autem Epiſcopi approbatio Regularibus, ad hoc vt ſecularium confeſſiones audire valeant, eſt adeò neceſſaria, quod ſi nulla de cauſa denegetur, nihil refert, quòd petita ſit, alias enim Concilij decretum nullius eſſet momenti, quia quilibet ſiue dignus, ſiue indignus ſit, eam petere poteſt. Imò niſi clare conſtet Epiſcopum iniuſte, & ſine cauſa approbationem negare, nihil refert, quòd petita ſit; quia in dubio ſemper præſumitur ipſum Epiſcopum iuſte denegaſſe, quando contrarium non conſtat; quod certum eſt, &

Tamburin. Tom. II. G 3

6 & à nemine negatur. Dubium autem eſt; quando manifeſtè apparet perſonam, quæ petit approbari, idoneam eſſe abſque cauſa ex mala voluntate repelli: an non obſtante reiectione poſſit confeſſionibus audiendis vacare, ad quod reſpondeo, quòd ex diſpoſitione *Clemen. dudum, de ſepultur.* poterant Regulares, quibus ſine iuſta cauſa approbatio petita ab Ordinariis denegata erat, omnia exercere, perinde ac ſi admiſſi, & auctorati eſſent. Verum hodie poſt Concil. Trid. contrarium videtur dicendum. Moueor, quia idem Concilium *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. ſtatuens nullum etiam Regularem ſecularium confeſſionibus audiendis idoneum reputari, niſi habentem Parochiale beneficium, aut ab Epiſcopo approbatum; indicat ad eam idoneitatem requiri, quòd approbatio ſit actu data, Dictio enim conditionalis, *niſi*, operatur, vt ſi conditio requiſita non ponatur actualiter, non ſequatur effectus, ita Suar. *ead. diſp.* 28. *ſect.* 5. *a n.* 5. *vſque ad n.* 11. Regin. *d. lib.* 1. *num.* 174. & Coninch. *de Sacrament. tom.* 2. *diſp.* 8. *n.* 58. D. Barboſ. *de offic. & poteſt Epiſcop. p.* 2. *alleg.* 25. *num.* 7. *& ſeq.* contra Nauar. *d. c.* 27. *num.* 264. Roder. *qq. Reg. tom.* 1. *qu.* 59. *artic.* 2. Miranda *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 45. *art.* 6. Coch. *de iuriſd. ordin. in exemp. p.* 4. *q.* 77. qui tamen *p.* 2. *qu.* 45. *n.* 82. *cum* Flam. Pariſ. *de reſign. benef. lib.* 3. *q.* 11. *ver.* 14. ait, quòd Regulares non obſtante *Clem. dudum, de ſepult.* ſubiiciuntur Epiſcopo, vt non ſe exponant confeſſionibus audiendis, niſi ab ipſo Epiſcopo idonei iudicati ſint. Et hanc opinionem communiter teneri ait Reginald. *loc. cit. verſ. contraria tamen pars*, 174. & ita quotidie vſum edocere teſtatur D. Barboſa *de offic. & poteſtat. Epiſcop. d. alleg.* 25. *num.* 27. Grauiter tamen peccarent Epiſcopi talibus Religioſis ſine iuſta cauſa huiuſmodi approbationem negantes; cùm ita illos impediant vti priuilegio à Sede Apoſtolica conceſſo, quod tenentur integrum ipſis ſeruare iuxta *cap.* 4. *de priuileg.* ita Suar. *d. ſect.* 5. *num.* 15. Reginald. *d. lib.* 1. *num.* 195. Coninch. *d. d.* 8. *num.* 59.

Hic autem notandum eſt, quòd ſemel approbatus non poteſt validè ſine iuſta cauſa, ad confeſſiones ipſas pertinente, reprobari: quia huiuſmodi approbatio non eſt gratia, vt poſſit ad concedentis libitum reuocari: ſed ſolùm authenticum teſtimonium ſufficientiæ illius, qui approbatur: teſtimonium autem ſemel datum non poteſt ampliùs reuocari, niſi ex noua cauſa ſuperueniente, ita Suar. *d. diſp.* 28. *ſect.* 8. *num.* 7. Reginal. *num.* 202. Coninch. *d. num.* 59. & ita declaratum fuiſſe à Sacra Congregatione Illuſtriſſ. Cardinalium, negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, refert D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. p.* 2. *alleg.* 25. *n.* 30. per hæc verba:

Cùm Sacræ Congregationi Cardinalium negotiis Epiſcoporum & Regularium Præpoſitorum innotuerit, Confeſſores Regulares grauiter conqueri, quòd ab Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis ab audiendis confeſſionibus, quauis de cauſa indiſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpè contingere, vt ab eiſdem Archiepiſcopis, & locorum Ordinariis omnibus ſimul vnius Conuentus Confeſſariis confeſſiones audiendi facultas adimatur; Illuſtriſſimi eiuſdem Sacræ Congregationis Patres, rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcandalo, magnaque animarum pernicie contingant, re maturè perpenſa, ad omnem ſcandali materiam ſummouendam: & quò magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis Epiſcopis, aliiſque Ordinariis locorum, ad quos Confeſſarios approbandi ius ſpectat, Confeſſarios Regulares, alias ab ipſis liberè approbatos ab audiendis confeſſionibus ſuſpendere poſthac minime licere, niſi ex noua cauſa, eaque ad confeſſiones ipſas pertinente, aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinariis poſitum. Statuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorúmque Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius Conuentus Regularibus Confeſſariis, eadem Sacra Congregatione inconſulta, nullo pacto adimere poſſe. Quod quidem decretum, vt iidem Illuſtriſſimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerunt, ita inuiolabiliter iubent obſeruari. Romæ 20. Nouembris 1615.

Ant. Mar. Epiſc. Hoſtien. Card. Gallus.

V. Theatin. Secr.

Verùm quia non poſſet de facili conſtare talem reuocationem ſine iuxta cauſa factam eſſe, & in dubio ſemper eſt pro Superiore præſumendum, ea non eſt patefacienda, ſed timenda; ne in præiudicium animæ tam propriæ, quàm Pœnitentis confeſſionem inualidam fieri contingat; quia approbatio eſt conditio, ex qua confeſſionis validitas pendet, vt aduertunt Doct. citati. Hæc autem intelligenda ſunt de approbationibus 8 liberè, & indiſtinctè conceſſis; quia facultas ab Epiſcopo ad ſui arbitrium, & beneplacitum tradita reuocari poteſt non ſolùm expreſſe, ſed etiam tacite, ſcilicet morte ipſius Epiſcopi concedentis; beneplacitum enim morte extinguitur, *c. ſi gratioſe, de reſcrip. in* 6. D. Barboſ. *d. alleg.* 25. *n.* 36. & 37. ſimiliter quando approbatio eſt conceſſa pro certo loco tantùm, vel ad certum tempus, vel pro certis perſonis; non poteſt extra terminos talis conceſſionis extendi, quia cùm approbatio ſit Epiſcopo commiſſa non valet vltra quod ab eo data eſt, ita Reginal. *num.* 200.

Stante autem prædicta declaratione, poſtmodum quæſitum fuit, An Ordinarij locorum præter illas duas cauſas in decreto contentas, poſſint reuocare facultatem Regularibus audiendarum confeſſionum ad beneplacitum ab illis conceſſam.

Eadem Sacra Congregatio *in vna Papien.* 19. *Martij* 1619. Reſpondit, quòd conceſſio ad beneplacitum facta quandocumque reuocari poteſt, vt refert Barboſa *de iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 43. *n.* 108. vbi refert *n.* 109. quòd Epiſcopus Oriolen. ſupplicauit eandem Sacram Congregationem, vt dignaretur declarare infraſcriptum dubium, ſcilicet, an Epiſcopus qui Regulares ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas approbauit, poſſit eoſdem ex noua cauſa ab eiſdem confeſſionibus audiendis ſuſpendere, aut licentias illis conceſſas reuocare, non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis in fauorem quarumcunque perſonarum, atque Ordinum, & qualis huiuſmodi cauſæ eſſe debeat:

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis, ac conſultationibus Epiſcoporum, ac Regularium præpoſita, cenſuit, Epiſcopum, quamuis ſimpliciter, & abſque vlla temporis præſumptione approbauerit Regulares ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, poſſe tamen eoſdem, ſi noua cauſa ſuperueniat, ſuſpendere, ac licentias illis conceſſas reuocare, dummodo huiuſmodi confeſſiones ipſas concernat: Cæterum ſi Regulares cum ſcandalo, aut alias inhoneſte viuant, vel aliquod delictum committant, propter quod rationabili Epiſcopi iudicio videantur à confeſſionibus ſuſpendendi, in quo ipſius Epiſcopi conſcientiam voluit eſſe oneratam, cùm præcipua miniſtri qualitas ſit integritas vitæ, ac morum honeſtas, vtique eam cauſam ad miniſtrum confeſſionis pertinere, ac proinde nihil obſtare, quominus ob eam poſſit Epiſcopus Regulares vtcumque à ſemetipſos approbatos ſuſpendere, aut repellere à confeſſionibus audiendis. Datum Romæ die 30. Auguſti 1630.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam S.D.N. ad ſe relatam approbauit *die* 31. *Auguſti eodem anno.*

Inſuper in hac eadem materia, vt omnes tollantur difficultates, & controuerſiæ emanauit Conſtitutio huius Sanctiſſimi D.N. Vrbani VIII. in forma Breuis expedita, cuius tenor eſt:

VRBANVS

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

ALiàs à nobis emanauerunt literæ tenoris ſequentis, videlicet: A tergo, Dilecto filio Balthaſſari S.R.E Presbytero Cardinali de Sanct. Ioann. nuncupato Eccleſiæ Giennen. ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolicâ Præſuli. Intùs verò: Vrbanus Papa VIII. Dilecte fili noſter Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Cùm ſicut nuper nobis exponi feciſti in tuis ciuitate, & diœceſi Gienn. multi diuerſorum Ordinum Religioſi ſub prætextu quòd ad ſacras confeſſiones audiendas, & verbum Dei prædicandum ſemel approbati fuerint abſque ſua licentia confeſſiones prædictas audiant, & verbum prædicent, non ſine graui Chriſti fidelium ſcandalo, & eorum ſalutis animarum detrimento, & licèt per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas contra eoſdem proceſſeris, ſi tamen vigore cuiuſdam priuilegij à fel. recor. Clemente Papa VIII prædeceſſore noſtro ad fauorem Mendicantium emanati, ſe ab alio, quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente excommunicari minimè poſſe prætendunt. Nos inconuenientibus huiuſmodi iuxta creditum nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis officium, quantùm cum Domino poſſumus, obuiare, teque ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, ſupplicationibus tuo nomine nobis ſuper humiliter porrectis inclinati, de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, tibi Religioſis prædictis, ne abſque expreſſa tua licentia ſacras confeſſiones de cætero audire, minuſque verbum Dei prædicare audeant, & præſumant, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas auctoritate noſtra inhiberi, eoſdemque ad exhibendum tibi licentias, quas illi deſuper à te, ſiue à prædeceſſoribus tuis Eccleſiæ Giennen. Præſulibus, vel adminiſtratoribus obtinuerint ad hoc, vt eas vel confirmes, vel reuoces, prout ad diuini cultus augmentum, & animarum ciuitatis, ac Diœceſis prædictarum ſalutem, & confirmationem in Domino expedire iudicaueris, cogendi, & compellendi facultatem dicta auctoritate tenore præſentium concedimus, & impartimur, non obſtantibus quibuſcumque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon prædicti Clementis prædeceſſoris, & quibuſuis aliis priuilegiis in vim *Cruciatæ ſanctæ* eis quomodolibet competentibus indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcumque derogatoriarum derogatoriis, aliíſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſsio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruata foret, illorúmque tenor pro plenè, & ſufficienter expreſsis haberi, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub annulo Piſcatoris die 13. Octobris 1627. Pontif. noſtri anno 5.

Nunc autem litibus, & controuerſiis, quæ inter Ordinarium Giennen. ex vna, ac Religioſos prædictos ex altera partibus, de, & ſuper præinſertis prædictis, vt accepimus, ad præſens vigent, & de cætero oriri poſsint, quantum cum Domino poſſumus obuiam ire, ac deſuper opportuno declarationis noſtræ miniſterio prouidere volentes, de venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, ac Regularium præpoſitorum conſilio, partibus auditis, réque maturè diſcuſſa, authoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, & declaramus, præinſertas literas huiuſmodi ita eſſe intelligendas, & declarandas, vt Regulares quidem in Ciuitate, & Diœceſi Giennen. à prædeceſſoribus Epiſcopis examinati, & approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas à præſente Epiſcopo ſucceſſore pro maiori conſcientiæ ſuæ quiete, poſſint iterum examinari, ac ſi minùs idonei reperti fuerint, reprobari ad præſcriptum Conſtitutionis ſanctæ memoriæ Pij Papæ V. prædeceſſoris noſtri, hac de re editæ, ſed illi, quos idemmet Epiſcopus approbauit, ſiquidem huiuſmodi approbationem obtinuerint ad certum tempus, eo elapſo, non poſſint confeſſiones audire abſque noua Epiſcopi ipſius licentia, & approbatione, præuio etiam, ſi eidem libuerit, nouo examine. Illi autem, quos ipſemet Epiſcopus ad confeſſiones huiuſmodi audiendas ſemel admiſit, ſimpliciter, ac ſine vlla temporis præfinitione nullatenus poſsint ab eodem reprobari ſine noua cauſa, eáque confeſsiones ipſas concernente. Cæterùm, an eadem cauſa ſubſit, necne, Epiſcopum non teneri ipſis Regularibus edicere, ſed Sedi Apoſtolicæ, duntaxat, vbi eam ſibi aperiri poſtulauerit. Ad hæc quod in eiſdem præinſertis literis dicitur, Regulares non poſſe verbum Dei prædicare ſine Epiſcopi licentia, id locum ſibi vendicare in iis tantum Eccleſiis, quæ ſui Ordinis non ſunt, cùm in aliis Eccleſiis ſui Ordinis ſufficiat Epiſcopi benedictio petita, licet non obtenta, ita tamen, vt ſi Epiſcopus non modò benedictionem ſimpliciter non conceſſerit, verùm etiam Regularibus prohibuerit, quominus prædicent, tunc illo contradicente in ſui quidem Ordinis Eccleſiis liceat illis prædicare, quemadmodum Sacri Trid. Concilij decretis ſalubriter eſt cautum. Quòd ſi Regulares, ſiue in confeſsionibus audiendis, ſiue in prædicando aduerſùs ea, quæ ſuperiùs declarauimus, quoquo modo deliquerint, in vim earumdem præinſertarum literarum ab Epiſcopo Giennen. coerceri, & puniri poſſint, etiam cenſuris eccleſiaſticis, ſicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, & cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam, à quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus omnibus illis, quæ in præinſertis literis huiuſmodi voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, ſub anulo Piſcatoris die 30. Ianuarij, 1629. Pontificatus noſtri anno 6.

Non debent prætereà ab Ordinariis loci impediri illi 10
Regulares approbati ad audiendas confeſſiones, quominus audire illas poſſint in domibus pœnitentium ægrotorum, quando ab eis vocantur, verùm poſſunt, præſertim iidem Ordinarij ſub pœna ſuſpenſionis à facultate audiendi confeſsiones, quoad Regulares huiuſmodi infirmorum Parochos de audita confeſsione eadem die certiores reddant, vt declarauit Sacra Cardinal. Congregatio, *ſub die 1. Iul. 1606.* vt teſtatur Barboſa *loc. ſup. cit. n. 214.* vbi refert, quòd Curatus quidam apud eandem S. Congregationem Cardinalium negotiis Epiſcopor. & Regular. præpoſitorum conquæreretur, quòd Fratres S. Franciſci minores Obſeruantiæ Reformati, confeſsiones Parochianorum ſuorum ægrotantium abſque eius licentia audiunt, ipſa S. Congregatio reſpondit, dictis Fratribus id prohiberi non poſſe, dummodo ab Ordinario approbati prius exiſtant, & poſteaquam infirmorum confeſsiones audierint, ſtatim dictum Curatum certiorent. Ita *vna Seuzgaluen. 22. Ianuarij, 1616.*

11 Hìc aduertere libuit, quòd Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas a locorum Ordinariis expoſiti,& à ſuis Superioribus deſignati poſſunt literas, ſeu Breuia diſpenſationum,vel abſolutionum a Sacra Pœnitentiaria,delegatis in Sacra Theologia, aut in iure Canonico Doctoribus deſtinata aperire, & auditis ad ipſos recurrentium confeſſionibus, impoſita illis pœnitentia in literis expreſſi, vel de iure imponenda, eos abſoluere,ac in foro conſcientiæ qualcunque ſiue verbo, vel ſcripto commiſſas abſolutiones, diſpenſationes, & pœnitentiarum iniunctiones excipere, & exequi. Ita conceſſit Gregorius XIII. Societati Iesv, ac eius Superioribus, vt refertur *in compend.priuil.eius, tit.Confeſſarius*, §.3.& referunt Henriq. *in ſumma, lib. 7. de indulgent. cap.*28. *num.*6.Roderic. *quæſt.Regular.tom.*1.*q.*64.*art.vlt.*Sanch. *de matrimon.lib.*8. *diſput.*34. *num.* 11. cuius vigore idem etiam licebit aliis Regularibus priuilegia Societatis participantibus. Circa quod aduertendum, quòd ad hanc facultatem huiuſmodi literas, ſeu Breuia aperiendi deſignantur omnes Superiores aliàs approbati, iuxta hanc conceſſionem, necnon omnes alij Confeſſarij, quos ipſi Superiores ad id deputauerint, quæ deſignatio à Prælatis Generalibus, vel ab aliis Superioribus de illorum licentia fieri debet in aliis Religionibus, vt hoc indulto eorum Confeſſarij per communicationem gaudere poſſint. Nam ſi ab iis deſignati non fuerint,ea gratia vti nequeunt;& quicquid ſecùs egerint circa hoc,irritum, & inane, tanquam factum à non habentibus poteſtatem. Ita aduertunt Collect. priuileg. Societ. *loco cit.* Rodericus, & Sanchez *locis etiam citatis*, quod eſt notandum. Et ex his quæ *ſuprà* diximus facilè elicitur veritas ſequentis dubitationis.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbas, & Monachi ab Epiſcopo approbati poſſint Parochis contradicentibus, ſecularium confeſſiones audire.

SVMMARIVM.

1 *Regulares ab Epiſcopo approbati, poſſunt Parocho contradicente, ſecularium confeſſiones audire.*

2 *Etſi Epiſcopus in licentiis ipſis conceſſis dicat, quòd eis, Parocho renuente, non vtantur.*

3 *Confeſſariorum Regularium auctoritas extenditur ad omnes diœceſes, in quibus approbati ſunt.*

4 *Priuilegium,& exemptio ratione loci,& ratione perſonæ quomodo differant.*

1 Reſpondeo affirmatiuè; vt patet ex priuilegio ab Alexandro IV. Fratribus Minoribus conceſſo, quod refertur in Compend.priuil.*verb. abſolutio quoad ſeculares* 2. §. 1. vbi eis concedit, vt poſſint prædicare, & confeſſiones audire, aſſenſu Parochorum minimè requiſito. Aliud ſimile priuilegium conceſſit Clemens IV. & Ioannes XXII. damnauit, & reprobauit Ioannem de Poliaco aſſerentem, quòd confeſſi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confeſſiones, tenebantur iterum confiteri eadem peccata proprio Sacerdoti Parochiali; quod id ipſum fecit Calixtus III. & Sixtus IV. auctoritate data Ordinariis à Ioanne XXII. & Eugenio IV. procedendi contra aſſertores,quòd confeſſi Fratribus tenebantur iterum eadem peccata confiteri proprio Sacerdoti Parochiali, extendit ad Inquiſitores hæreticæ prauitatis. Ita refertur in Comp. *loco cit.*§.15.*& ſeq.* Ex quibus patet veritas noſtræ concluſionis; præterea probatur ratione,nam iuriſdictio Confeſſariorum Regularium non dependet a Parocho, imo poſt Conc. Trid.*ſeſ.*23.*c.*15. *de reform.*ipſi Parochi non poſſunt ſuam iuriſdictionem aliis, quam ab Epiſcopo approbatis impertiri, quia per d.Conc. nemo poteſt confeſſiones audire,niſi vel habeat beneficium Parochiale, vel ab Epiſcopo ſit approbatus. Atque ita tenent Sylu. *verbo Confeſſor* 2. *num.* 6. Roder. *in explic. Bul. Cruciatæ* §.9. *num.* 145. & §. 12.*n.*4. & *in qq.Reg. tom.*1.*q.*60.*a.*4. Miranda *in man. Prel tom.* 2. *q.*45. *a.* 14. *concl.*2. Ioan.de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 6. *dub.* 1. *concl.*3. quod adeò verum eſt, vt etiamſi Epiſcopi in li- 2
centiis Regularibus conceſſis dicant: quòd eis,Parocho renuente,non vtantur, poſsint tamen,etiam illo contradicente,confeſsiones audire; quia per ſupradicta Summorum Pontificum priuilegia eis expreſsè conceditur; quam conceſſionem non poſſunt ipſi Ordinarij tollere, aut limitare,ita Rod.Mirand & Ioan. de la Cruz,*loc.cit.*

Authoritas ſupradictorum Confeſſariorum Regularium de iure extenditur ad omnes Diœceſes, in quibus præſentati ſunt,& approbati reſpectu ſuorū ſubditorum, quam authoritatem non poſſunt præterea exercere prædicti Confeſſores extra Diœceſim,niſi quando loca Regularium ſunt vicina Diœceſi, in qua præſentantur, ita affirmant Sylu. *verò Confeſ.*2.*n.*1.*in* 4. *dict.* & *n.*4 *verb. Tertio quæritur*,& Eman.Roder.*tom* 1.*qq.Regul.q.*60.*a.*4. vbi ad omnem eradicandam difficultatem refert priuilegium Sixti IV. in quo conceditur,quòd Fratres Minores debitè præſentati, vel gratioſe recepti à Prælatis poſſint extra Diœceſim, pro qua ſunt præſentati, ſubditos illorum audire, cùm poſsint etiam Curati de iure. Videatur prædictus Eman. Roder.*loc. cit.a.*7. vbi de mente Panormit. *in c.ſuorum, de priuil.in* 6. tractat de differentia, quæ extat inter priuilegium, & exemptionem datam ratione loci, & ratione perſonæ; & ea eſt inter 3
alia, quòd virtute eius, quis non poteſt priuilegio vti extra Monaſterium, ſiue locum in primo caſu; in ſecundo verò caſu vbique poteſt vti, cùm ſit perſonale, & datum ratione perſonæ: nam priuilegium, quod eſt locale, reſtringitur ad locum, & cenſetur potiùs reale, quam perſonale, vt tradit idem Panorm. *in cap. cum capella, de priuileg.*quod verò perſonale eſt, ipſum ſequitur perſonam, ita Roder. *loc. cit.* 4

Ex quibus verbis breuiter infert Miranda *tom.* 1. *manual.Prel.q.*47.*a.* 14.*concl.*3. quòd cùm priuilegia Confeſſariis Regularibus conceſſa, quibus ſecularium ad ſe accedentium poſsint confeſsiones audire,ſint perſonalia, & ratione ſuarum perſonarum conceſſa,non verò ratione Monaſteriorum, quòd poterunt vbique vti ſuis priuilegiis, quod eſt multùm notandum

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Religioſi per approbationem in vno Epiſcopatu pro omnibus approbati videantur.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi approbati in vno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant,indigent noua approbatione Ordinarij ipſius loci.*

2 *Si tamen denuò ad eundum Epiſcopatum reuertantur, non indigent noua approbatione.*

3 *Religioſi approbati ad confeſſiones ſecularium audiendas poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire.*

4 *Religioſi in aliena Diœceſi poſſunt abſque noua approbatione audire confeſſiones ſubditorum illius Diœceſis,in qua approbati ſunt.*

5 *Religioſi ſemel approbati, dum iter agunt, in locis, vbi approbati non ſunt, poſſunt etiam confeſſiones audire.*

Reſpondeo,

1 RESpondeo, quòd Religioſi approbati ab vno Ordinario ad ſecularium confeſſiones audiendas, ſi deinde mutent domicilium, & ad alteram Diœceſim ſe conferant, non poterunt ibi Confeſſariorum munus exercere: niſi habita denuò approbatione ab Ordinario illius Diœceſis, in qua commorantur: quia in Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de reform. cap. 15.* habetur, quòd *Nullus Regularis quoad audiendas ſecularium, etiam Sacerdotum confeſſiones, reputetur idoneus, niſi ab Epiſcopis, etiam per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, approbationem obtineat priuilegiis, & conſuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obſtantibus*; vt ex illo verbo, *Epiſcopis*, in plurali poſito, ſignificatur non ſufficere approbationem vnius, vel alterius Epiſcopi, ſed generaliter requiri approbationem illorum Epiſcoporum, in quorum Diœceſibus prædicti Regulares ſecularium illi ſubditorum confeſſiones audire volunt, prout communiter intelligere Doct. ut

2 Roder. *ſtatim citandus*. Præterea, cùm ad hoc vt poſſint id facere indigeant approbatione ſui Ordinarij, & Ordinarius ipſorum non ſit amplius ille, qui antea eos approbauit, ſed alter, in cuius Diœceſi domicilium tranſtulerunt, neceſſariò requiritur, vt ab eo approbationem habeant.

Præterea tertiò comprobatur ex priuilegio Ven. Presbyteris Congreg. Oratorij tradito a Sixto V. per quod eis indulſit, *vt cum fuerint Romæ approbati ad confeſſiones audiendas, non debeant amplius extra Vrbem examinari a locorum Ordinariis, ſed illis ſufficiat præſentare eorum licentias Romæ habitas*; ita refert Quaranta *in ſum. Bull. ver. Confeſſor, fol. mihi* 199. Simile hoc priuilegium conceſſit Gregor. XIII. Patribus Societ. Ieſu, *vt ſemel approbati, & a Superioribus expoſiti, quando iter faciunt per alias Diœceſes, poſſint ibi ſecularium confeſſiones audire*: quod refertur in Comp. Societatis *ſit. Confeſſarius*. Ergo ſine priuilegio id eis non licebat, ſi enim liceret, non erat neceſſarium ſpeciale priuilegium, quare hanc ſententiam amplectuntur Collect. priu. Mendic. *verb. abſolutio quoad ſeculares* 1. §. 16. Sylu. *verb. Confeſſor*, 1. §. 4. Nauarr. *in Enchirid. cap. 27. poſt n. 266. verſ. 6.* Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. quæſt.* 60. *art.* 4. Miranda *tom. 1. man. Prælat. q. 45. art. 8. conc. vnic.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 2. allegat. 25. num* 35. citans alios, Reginald. *in praxi, lib. 1. num.* 203. Suar. *tom. 4. dubitat. 28. ſect. 7. n.* 8. Si tamen ipſi Regulares ſemel generaliter approbati ad fidelium confeſſiones audiendas in vna Diœceſi, inde diſcedant, atque iterum reuertantur, eandemque ſubiectionem ſubeant, non tenentur ſe iterum eidem Epiſcopo pro noua approbatione præſentare, prout ab Eugenio IV. Fratribus Minoribus conceſſum fuiſſe refertur in Compend. priuileg. Mendicant. *verb. abſolutio quoad ſeculares* 1. §. 4 ex quo ita ſentiunt Nauar. *in man. cap.* 27. *num.* 266 Collect. priuileg. *ibidem*, §. 16. Roder. & Mirand. *locis citatis*, Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. c. 6. dub. 4. con.* 1. 2. Suar. *d. ſect. 7. num.* 9. Reginald. *num.* 204. quod procedere, etiamſi mutati fuerint Epiſcopi in illa Diœceſi, quoad vſque ſucceſſor non reuocat eorum licentias (modò approbatus non habeat beneficium parochiale, quia hic habet approbationem, & facultatem annexam Curæ, licet aliquando ſuſpendi poſſit:) tenet idem Ioan. de la Cruz *loco cit.* citans Sylu. *verb. Confeſſor*, 1. *num.* 4. Angel. *verb. Confeſſor* 4. *num.* 15. tenent etiam Nogu. *in addit. ad* 3. *part. qu.* 8. *art.* 3. *dub.* 1. *concl.* 2. Benedict. *in prax. de Sacram. Pœnit. cap.* 16. *q.* 2. *verſ. quanto ſi vero*, Henriq. *in ſumm. lib.* 6. *cap.* 6. §. 7. D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 25. *num.* 22. Suar. & Reginald. *locis*

3 *citatis*. Licet autem Religioſi in vno Epiſcopatu approbati, nequeant in alio abſque noua Ordinarij illius approbatione confeſſiones audire; tamen poterunt in Epiſcopatu, in quo approbati ſunt fideles alterius Diœceſis, ſi ad ipſorum loca confitendi cauſa venerint, audire, vt conceſſit Sixtus IV. Fratribus Ordinis Minorum, de qua conceſſione meminit Nauar. *d. c.* 27. *n.* 266. *verſ. ſextum*, & alij *ſupra cit.*

Et licet iidem Regulares in vna Diœceſi approbati nequeant abſque noua approbatione in alio Epiſcopatu confeſſiones audire, poſſunt tamen audire confeſſiones ſubditorum Diœceſis, in qua expoſiti ſunt extra illam Diœceſim. Nec obſtat, quòd in *Clement. dudum, de ſepult.* dicatur poſſe Religioſos illius virtute expoſitos, audire confeſſiones intra Diœceſim, in qua expoſiti ſunt, quia id intelligitur, vt non poſſint extra Diœceſim audire illos, qui non ſunt illius Diœceſis, in qua ſunt præſentati, ne putarent ſe, vbi ſemel præſentati ſunt, eſſe totius Orbis Confeſſores, ſic eam *Clem.* intelligendam eſſe probat Sanch. *de matr. lib.* 3. *diſput.* 34. *ſub n.* 2. *verſ. contrariam ſententiam*. Atque hanc ſententiam tenent Ripa *de rem. cur. pe.* 1. §. *ſeu quia vbi videmus n.* 53 & 63 Anglus *flor.* 1. *part. qu.* 2. *de Confeſſ. art.* 8. *dub.* 4. *con.* 1. 2 Coriol. *in tract. de off. Sacer.* 1. *tom.* 1. *p.* 2. *tit.* 2. *c.* 24 *verſ. vultimo atten.* Victor. *ſum. de Confe. num.* 51. & alij, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. diſp.* 34. *num.* 2.

Ex his igitur patet, quòd Religioſi in vno Epiſcopatu approbati non conſequuntur inde, vt poſſint in aliis Epiſcopatibus, abſque noua approbatione confeſſiones audire, exceptis illis ſubditorum Diœceſis, in qua approbati ſunt, vt diximus, & niſi ex priuilegio aliquid eis conceſſum fuerit: quale eſt illud conceſſum a Gregorio XIII. Patribus Societatis Ieſu, vt poſſint audire confeſſiones, dum iter agunt, ſiue terra, ſiue mari in locis, vbi non ſunt approbati, modo alibi approbationem habuerint; quo gaudent omnes Religiones communicationem habentes, de qua *ſupra* meminimus.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Religioſi poſſint abſque Abbatis licentia ſecularium confeſſiones audire.

SVMMARIVM.

1 *Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum non poſſunt audire confeſſiones ſecularium*, & num. 7. *Amplia tamen, vt* num. 8.

2 *Sacerdos quilibet ſimplex in articulo mortis poteſt confeſſiones audire, & à quibuſcunque caſibus, & cenſuris abſoluere.*

3 *Regulares per votum obedientiæ facti ſunt iuris alterius, vt propriam voluntatem non habeant.*

4 *Confeſſarij Regulares audientes confeſſiones peccatorum venialium, & mortalium, etiam confeſſorum, poſſunt ab Abbate puniri, & qualenam peccatum committant contrafacientes, vt* num. 5. & 9.

6 *Confeſſiones ſine Abbatis licentia excepta à Confeſſoribus Regularibus, an valida ſint. Limita tamen, vt* num. 10.

NVlli dubium eſt, quòd Regulares ſine ſui Abbatis licentia non poſſunt ſecularium confeſſiones audire abſque peccato, excepto articulo mortis, in quo caſu habent prædicti Confeſſarij auctoritatem ſaltem tacitam a Summo Pontifice, ita Angelus *verbo confeſſio* 3. *num* 4. S. Antonin. 3. *par. tit.* 17 *c.* 7 Nauar. *in ſumma, cap.* 4. *num.* 6. Graffius 1 *p. deciſ. lib.* 1. *num.* 87. Miranda *tom.* 1. *Manualis Prælatorum, qu.* 45 *art.* 5 & omnium Doctorum, vt teſtatur idem Mirand. *loco cit. concl.* 1. Eſt ſententia communis, loquendo de hac neceſſitate in articulo mortis, quoniam in tali caſu & tépore quilibet 2 Sacerdos ſimplex poteſt audire confeſſiones, & a quacunque excommunicatione, & caſibus reſeruatis abſoluere,

vere, vt habetur *in cap. quod de his de ſentent. excom.* & *cap. paſtoralis.§. præterea de offic. ordinand.* & *cap. ſi quis ſuadente diabolo,* 14.q.4.

Extra tamen caſum neceſsitatis, vt ad præcipuum aſſumptum concluſionis reuertar, nullus ſimplex Sacerdos, tam regularis, quàm ſecularis ſine ſui Prælati licentia ſecularium confeſsiones audire poteſt, abſque peccato, vt dixi, quantumuis ipſamet confeſsio valeat, dummodo ex aliquo alio capite non reddatur inualida. Ita affirmat Nauar. *loco ſupra cit.* vbi etſi loquatur de Sacerdote regulari, non ſeculari, tamen de vtroque conſona ratio eſt, quòd peccent, ſi confeſsiones abſque prædicta licentia auſcultent. De regulari ergo loquendo dico cum Paludano *in 4. diſt.* 14. relato à S. Antonino *loco cit. tit.* 17. *cap.* 7. & ab Angelo *loco citato*, qui omnes fatentur, non poſſe Religioſum confeſsionem alicuius audire, niſi ab Abbate, & Prælato ſuo fuerit tanquam idoneus expoſitus, etiamſi pœnitens ex Bulla, ſiue alio Summi Pontificis priuilegio poſsit eligere quemcumque Confeſſorem
3 tam regularem, quam ſecularem. Ratio eſt, quia Religioſi per votum obedientiæ ita facti ſunt iuris alterius, vt propriam voluntatem non habeant, vt habetur *in d. cap. ſi Religioſus de elect. in* 6. & prædicti Auctores in tantum dicunt hoc verum eſſe, quòd nec etiam de venialibus, aut mortalibus iam confeſsis ſine Abbatum ſuorum licentia poſsint aliquem abſoluere; quod ita ve-
4 rum eſt, vt ſi hoc faceret, poſſet à ſuo Abbate puniri, vt dicunt prædicti Auctores, quia cùm peccata venialia, & mortalia aliàs ritè confeſſa non ſint neceſſaria materia confeſsionis, vt fatentur communiter Doctores, quilibet Sacerdos poteſt ab eis abſoluere, vt docet D. Thom. *in 4. diſt.* 18. *q.* 2. *artic.* 3. *quæſtiuncul.* 2. per iuriſdictionem illam habitualem, quam is accipit in receptione characteris Sacerdotalis, ſed huiuſmodi iuriſdictionem non poteſt Sacerdos Regularis exercere, abſque ſui Prælati licentia, vt conſtanter affirmant Doctores citati, ergo peccabit etiam abſoluendo à venialibus, & mortalibus aliàs confeſſis ſine licentia ſui Superioris.

Nauarrus *loco citato* dicit, quòd omnia ſupradicta intelligenda ſunt de Sacerdotibus regularibus, in quorum Religionibus præcepto Superioris, & conſtitutione aliqua id prohibitum fuerit, & negata ſit facultas confeſsiones audiendi ſine Prælati licentia, non autem in aliis Religionibus, in quibus talis prohibitio non reperitur. Sed hoc pace tanti viri, non conſonat obedientiæ voto, & benè ordinatæ Religionis ſtatutis, & conſuetudinibus. Dixi, quòd confeſsio valida tamen erit, niſi ex aliquo alio capite inanis reddatur, quia in tali confeſsione reperitur id totum, quòd requiritur ad Sacramentum Pœnitentiæ validè miniſtrandum, nimirùm poteſtas Ordinis, & poteſtas Iuriſdictionis.

5 Si dicas quódnam peccatum erit confeſsiones audire venialium, vel mortalium aliàs ritè confeſſorum, ſiue ad audiendas confeſsiones illius, qui poteſtatem habet à Summo Pontifice eligendi ſibi Confeſſarium abſque Prælati ſui licentia, vel audire cum approbatione Epiſcopi ſolummodo nulla habita licentia ſui Superioris, & Prælati.

Ioannes Medina *Cod. de Confeſſor. q.* 3. *§. ſi quæras*, & Reginald. *in prax. for. pœnit. lib.* 1. *num.* 196. & Nauar. *in ſum. cap.* 4. *num.* 8. dicunt, quod ſi prohibitio ſit ſub mortali, mortale erit peccatum, ſi ſub veniali, veniale, ſi ſub nullo, nullum peccatum. Si verò nulla ſit in Religione prohibitio, ſed conſuetudo tantùm, tunc videndum eſt, an ſit recepta communiter, & legitimè præſcripta huiuſmodi conſuetudo, & tunc agere contra talem conſuetudinem erit peccatum eiuſdem generis cum illo, quod committitur, quando Monachus aliquid operatur contra conſtitutiones ſuæ Religionis.

Laurentius de Peirinis *tom.* 1. *de ſubdito Relig. qu.* 1. *cap.* 21. *concl.* 2. dicit, quòd in duobus caſibus inualida erit abſolutio, primò ſi in illa Religione ſit ſtatutum aliquod irritans licentias ab Ordinariis obtentas, & annullans confeſſiones factas Sacerdotibus licentiam ſui Abbatis non habentibus, quod ſtatutum ſit à Sede Apoſtolica approbatum, ſicut habent Fratres S. Domin. ex priuilegio Iulij III. relato à Roder. *tom.* 1. *qq. regul. q.* 60. *ar.* 1. quo priuilegio gaudent illæ Religiones cum illis communicantes.

Secundus caſus eſt, ſi adſit prohibitio ſub mortali, & pœnitens ſciens talem prohibitionem, adit tamen illum Religioſum, vt ei peccatorum ſuorum confeſſionem perſoluat, tunc confeſſio eſt inualida, cùm accedat, cum actuali affectu peccati mortalis, atque ita nulla eſt abſolutio, vt dicunt Medina, & Reginaldus *locis citatis*; in primo verò caſu erit quidem inualida confeſſio propter ſtatutum iam in Religione in vſu poſitum; in aliis verò Religionibus, quæ communicant cum tali Religione, niſi habeant ſtatutum iam conditum, non erit inualida confeſsio, ita videtur innuere Laurentius de Peirinis *loco citato*, & ratio hæc aſsignari poteſt, ſcilicet, quia reſpectiuè ad Confeſſarium, & pœnitentem priuilegium non erit huiuſmodi ſtatutum, imò reſpectu illorum pœna.

Ex quibus infero cum Miranda *loco citato*, *art.* 12. 6
concl. 1. quòd in ſupradicto Ordine S. Dominici, ſicut & in aliis Religionibus, quæ tali priuilegio perfruuntur, confeſsiones factæ abſque Superiorum licentia, redduntur nullæ, quamuis ipſi aliàs ab Epiſcopo loci Ordinarij approbati, & expoſiti ſint ad confeſsiones excipiendas. Ratio manifeſtiſsima eſt ex verbis priuilegij Iulij III. Dominicanis conceſsi anno Domini 1515. die 14. Ianuarij ad inſtantiam Magiſtri Generalis illius Ordinis, quorum tenor eſt, prout ad rem noſtram facit:

Nullus ſuorum ſubditorum abſque Magiſtri Generalis licentia, vel de ipſius auctoritate à quoquam Ordinario licentiam obtinere ad eligendos Confeſſores, & confeſsiones audiendas; & reuocauit licentias, & immunitates conceſſas Religioſis eiuſdem Ordinis, quas Magiſter ipſe Ordinis reuocandas diiudicauerit, vndecumque emanatas, ipſaſque annullatas, impetratas, ſiue conceſſas ſine Superiorum licentia, niſi de manu Papæ, aut de conſenſu Cardinalis Protectoris, vel Vice-Protectoris fuerint conſignatæ, poſuitque fortiſsimas nonobſtantias, &c.

Hæc ſunt verba priuilegij Iulij II. ſic relati à Miranda *loco cit.* Ex quibus verbis patet, quòd prædictæ confeſſiones hoc ſtante priuilegio, vel, vt ita dicam, ſtatuto Regulari à Pontifice emanato, inualidæ ſunt; quod decretum eſt rationi quammaximè conſonum, quia cùm ad iuriſdictionem, & rectam gubernationem Abbatum, & Superiorum Religionum pertineat Monachos ſuos priùs examinare, & approbare, & poſteà Diœceſano exponere, vt ab eo approbentur, vel reprobentur, contra omnem congruentiam facit Diœceſanus, ſi Regularibus aliter licentiam confeſsiones audiendi impertiatur, videtur enim ſubditum illum Diœceſanum fraudulenter approbare.

Imo Abbates poſſunt, iuſta, & rationabili cauſa in- 7
tercedente, reprobare, & ſuſpendere Monachos ſibi ſubditos ab audiendis ſecularium confeſsionibus, etiamſi ab Epiſcopis ad id approbati, & ab ipſis Abbatibus expoſiti fuerint: ita docent Sot. *in 4. diſt.* 18. *q.* 4. *art.* 3. Graff. *tom.* 1. *conſ. lib.* 5. *tit. de pœn. & remiſ. conſ.* 4. *num.* 18. Confect. *in ſuo comp. priuil. tit.* 17. *cap.* 5. *illat.* 7. Roder. *tom.* 1. *qq. Reg. q.* 60. *art.* 2. Mirand. *tom.* 1. *man. Prel. q.* 45. *art.* 13.
concl. 1. Henriq. *in ſumm. lib.* 6. *c.* 6. *& n. etiam* 6. addens, 8
poſſe eoſd. Prælatos eiſdem Confeſſariis hanc iuriſdictionem limitare, atque reſtringere pro certis, & determinatis perſonis, & caſibus; citans ad hoc declarationem viuæ vocis oraculo factam à Gregorio XIII. quod idem notauit Graff. *loc. cit.* & tenent Mirand. *loc. citato cit.* &

Laur.

Laur.de Peir.*tom.1.de ſubdito q.1.c.21. dict 1.* Ratio eſt, quia Religioſi non habent velle, neque nolle, *c.ſi Religioſus, de elect. in 6.* & conſequenter ſine Prælatorum ſuorum conſenſu, & multò fortiùs ipſis contradicentibus, nihil validè efficere poſſunt, vt notant Doctores cit.

9 Verùm enimuerò ſi tales Monachi non fuerint iuridicè, ac notoriè à ſuo Abbate ſuſpenſi, ſed tantùm extraiudicialiter prohibiti, ac confeſsiones audiant ob cauſam occultam ipſi Abbati notam: licet mortaliter peccent, non obedientes, & propterea ſint puniendi; tamen confeſsiones ab eis auditæ, validæ erunt, nec iterandæ; Ita Sylu *verb.Confeſſor, 1.n.15.q.19.verſ. tertio vero,* Roder. *loc.cit.* Mirand. *d.art.13.concl.2.* Lop.*p.1. inſt.c.26 col.4. verſ. Tertio decimus,* Laur.de Peirin *d.c.21.dict.5.* Ratio eſt, quia geſta per occulte ſuſpenſum, vel priuatum, excommunicatum, vel interdictum ratione publici officij valent, nec retractantur *l. Barbarius Philippus ff. de offic. præſid. cap. ad probandum,* & ibi gloſſ. *ver. innodatus, de ſentent. & re iud.* & ibi Panorm. & Felin cum communi: idem Panorm *in d.c. veritatis, num.33. & ſeqq. de dolo, & contum.* Sylu *loco cit.* Nauar. *in man.cap.9* & alij Doctores fere omnes citati. Si autem quamuis occulte ſuſpen-10 ſus eſſet, pœnitens tamen illud ſciret, & nihilominus eum induceret ad ſe audiendum, confeſsio eſſet inualida, quia huiuſmodi inductione peccando mortaliter, poneret obicem gratiæ Sacramenti, vt *ſupra* diximus. Medina *in Cod.de Confeſſ.quaſt.34.§ ſi quaras.* Reginald *lib.1. num.169.* Laurent. de Peirin *d.cap.21. dicto 5 verſ.ſecundo, &c.* Ex his patet quid dicendum ſit, quando ſuſpenſio, & prohibitio fuerit iudicialis, & notoria: Religioſus enim per ſententiam iudicialiter, & notoriè latam priuatus, & ſuſpenſus ab officio Confeſſoris, quamuis aliàs ab Ordinario legitimè approbatus, & à ſuo Prælato expoſitus; ſi nihilominus confeſsiones audire intenter, inualidæ erunt huiuſmodi confeſsiones, ita Nauar. *d. cap.9. num.8.* Sylu. *loc. cit.* Graff. *1.par. deciſ. lib.1. cap.13 num.88* Roderic. *d art.2. verſ. ſecundo dico,* Mirand. *d. artic.13. concl 3.* Laurent. de Peirin *vbi proxime dicto 4.* Ioan.de la Cruz *de ſtat. Relig.lib.2. cap.6.dub.2. concl. 2.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Regulares abſque approbatione Ordinariorum poſsint familiarium confeſsiones audire.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia referuntur, quibus conceditur Religioſis facultas familiarium confeſſiones audiendi.*
2 *Familiares qui dicantur remiſſiue, & num 7.& 9.*
3 *Sacerdotes Regulares an poſſint familiarium confeſſiones audire abſque approbatione Ordinarij, refertur opinio Suarez negantis.*
4 *Contrarium concluditur.*
5 *Iure ab antiquo recedendum non eſt, niſi quatenus nouum cogit.*
6 *Familiares, & ſeruitores actu in Monaſterio ſeruientes, & intra eiuſdem ſepta degentes, excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis.*
8 *Familiares tempore interdicti poſſunt intereſſe diuinis, niſi interdicto cauſam dederint.*
10 *Familia regulariter loquendo gaudet priuilegiis domini.*

MArtinus V. conceſſit Monachis S. Benedicti Ob-
1 ſeruantiæ Hiſpaniæ, vt confeſſiones quorumcunque familiarium in ſuis Monaſteriis commorantium audire, & pro eorum commiſſis debitam eis abſolutionem impendere liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Refertur in Compend. Mendicant. *verb. familiares, §. 10.* Item Clemens IV. conceſſit Fratribus Minoribus, .

Vt his, qui in eorum obſequiis commorantur, cuncta libere miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos, cùm deceſſerint, in eorum Monaſteriis ſepelire.

Item Leo X. per Conſtitutionem editam anno 1519. 9. Iulij, Pontificatus ſui anno 1. quæ incipit, *Ii qui pro fidelium.*

Conceſſit Fratribus d Ordinis Minimorum, quòd ſuarum domorum famulorum pro tempore in habitu ſeculari eis deſeruientium, quoties opus fuerit, etiam Paſchatis tempore, & in eorum domibus, & Eccleſiis huiuſmodi confeſſiones audire, ipſiſque, & eorum cuilibet Euchariſtiæ, & Extremæ-vnctionis Sacramenta miniſtrare, ac illis, & cuilibet eorum inhumationis, & ſepulturæ beneficia, cuiuſuis licentia ſuper hoc minime requiſita, impendere licitè valeant.

Refertur à Laurent.de Peirin *in 1. tomo priuileg Ord. Minim.Conſtit.4.Leonis X* Qui autem dicantur familia- 2 res, & quid requiratur ad hoc, vt prædictis priuilegiis frui poſſint, ſatis explicatum eſt in *diſp.10. quæſt.3. huius ſecundi tomi,* vbi explicauimus quid ſit neceſſarium ad dictum effectum, ſtante decreto Concilij Tridentini, *ſeſſ.24.de reformat. cap. 11.* vbi de familiarium Religioſorum priuilegiis tractans, declarat, illa ſolùm extendi ad eos, qui actu ſeruiunt Religioſis, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſùbque eorum obediéntia viuunt, prout etiam *infra* dicemus. Dubium eſt modò, an prædicta facultas audiendi confeſſiones familiarium, vel ſecularium 3 in Religioſorum domibus commorantium competat omnibus Sacerdotibus Regularibus, etiam ſimplicibus, & qui ab Ordinario ad fidelium confeſsiones audiendas approbati, & expoſiti non ſunt, vel ſit neceſſaria huiuſmodi approbatio. In qua re Suarez *de Relig. tom.4. tract.10.lib.9.cap.4. num.18.* neceſſariam putat Epiſcopi approbationem. Ducitur, quia Concil. Trident. *ſeſſ.23.de reformat.cap 15.* in omnibus Regularibus, ad hoc vt ſecularium confeſsiones audire valeant, Epiſcopi approbationem requirit; hi autem familiares, ſeu domeſtici habitatores ſeculares ſunt; ergo comprehendentur ſub dicto decreto; ſubdens, non eſſe exiſtimandum, illi decreto derogatum fuiſſe per viuæ vocis oraculum Pij V. quo confirmauit omnia Mendicantium priuilegia, etiam in his, quæ per Concilium Tridentinum reſtricta videbantur. Reddens rationem, quòd ſcilicet decretum illud de approbatione Confeſſorum non eſt per ſe ad reſtringendum hoc priuilegium Regularium circa familiares, ſed ad conſtituendam conditionem neceſſarium, vt aliquis ſit Sacerdos idoneus ad confeſsiones audiendas, quam idoneitatem neceſſariò, ac veluti ex natura rei illud priuilegium, & quodcunque ſimile ſupponit, & ideo vnum decretum alteri non aduerſatur, ſed priuilegium accommodari debet ad eum, qui ſecundum Sacros Canones idoneus fuerit confeſsionibus audiendis, quòd ſi inde ſequatur aliqua reſtrictio quoad perſonas, nihil refert, nam accidentaria eſt, & materialis

Verum licet Suarez, quantum ad hoc vltimum ſubti- 4 liter more ſuo diſcurrat, tamen quantum ad principalem dubij partem dicendum eſt, vt Sacerdotes Regulares ſuorum familiarium confeſsiones licitè audire, & illos ab eorum criminibus abſoluere valeant, nulla Ordinariorum approbatione indigere, ſed ſufficere tantum, ſi à propriis Prælatis approbati ſint; quia Concilium *loc.cit.* intelligendum eſt de ſecularibus extraneis, non autem de familiaribus, ipſi enim quoad hoc cenſentur quaſi Religioſi, & eorum loco habentur, facit *Clem. Religioſi, § fine, de priuileg.* vbi licet prohibeatur Religioſis ſecularium confeſsiones audire, excipiuntur tamen familiares;

tis, & Concilium Tridentinum nihil innouaſſe videtur, ſed tantùm ius antiquum declaraſſe, nec eſt recedendum à iure antiquo, niſi quatenùs cogit nouum, *l. fin. C. de appellat.* At nouum in præſenti caſu non cogit, ſi dicamus illud intelligi debere de familiaribus extraneis. Præterea cùm d. Concilij decretum ſit odioſum, quia Regularium priuilegiis derogat, interpretari debet, vt minùs lædat, quàm fieri poteſt; facit Declaratio Sacræ Congregationis de anno 1568. die 14. Auguſti, quam refert Laur. de Peirin. *loco inferius citando*, in hæc verba;

☞ Prælati Regulares, ſeu alij Religioſi Confeſſores non poſſunt audire confeſſiones ſecularium, qui ſunt de familia, & deſeruiunt ipſorum Monaſteriis; abſque approbatione, vel licentia Epiſcopi; ſecùs tamen ſi illi ſeculares ſunt verè de familia, & continui commenſales.

Quod Decretum Sacræ Congregationis intelligendum eſt, vt nequeant Sacerdotes Regulares non expoſiti ab Ordinariis audire confeſſiones illorum, qui inſeruiunt Monaſteriis, ſed non viuunt in eis, neque dormiunt, vt tonſores, ſutores, & huiuſmodi, qui largo modo etiam familiares dicuntur, ſecundum Roderic. *quæſt. Regul. tom. 2. quæſt. 67. art. 1. verſ. qui autem dicantur.* Secùs tamen quoad eos familiares, qui ordinariè in Monaſteriis, & domibus Regularium degunt, comedunt, & bibunt in eis, ac ſtrictè, & propriè familiares dicuntur, vt dicimus *d. quæſt. 3. diſput. 10.* atque ita tenent Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 6. dub. 1. concluſ. 1.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. Ord. Minimor. in annot. ad §. 15. Conſtit. 8. Iulij II. num. 12.*

Poſt hæc à me ſuperiùs ſcripta inueni Conſtitutionem Greg. XV. de exemptorum priuileg. circa præcipuè adminiſtrationem Sacramentorum, verbi Dei proclamationem, & Monialium gubernationem, cum quibuſdam Declarationibus S. R. E. Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, quas hic inſerere ad perfectam huius quæſiti intelligentiam, mihi libuit.

☞ ---

GREGORIVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

INſcrutabili Dei prouidentia vniuerſalis Eccleſiæ regimini, meritis licet imparibus, præſidentes, paſtoralis noſtræ ſolicitudinis partes eſſe dignoſcimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm Sacerdotibus ſanctè adminiſtrentur Eccleſiaſtica Sacramenta; atque vt virginum Deo ſacratum Monaſteria diligentiſsimè cuſtodiantur; & viri aſſumantur idonei ad prædicationis officium ſalubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouide cautum eſt, nullum Presbyterum, etiam Regularem, poſſe confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, niſi aut Parochiale beneficium habeat, aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Necnon vt in Monaſteriis, ſeu domibus virorum, ſeu mulierum, quibus imminet animarum cura perſonarum ſecularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum familia perſonæ; tam Regulares, quàm ſeculares eiuſmodi curam exercentes, ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cuius Diœceſi ſunt ſita: Itemque vt Epiſcopi vniuerſi ſub obteſtatione diuini Iudicij, & interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monaſteriis ſibi ſubiectus Ordinaria, in aliis verò Sedis Apoſtolicæ authoritate clauſuram Sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter reſtitui, & vbi inuiolata eſt, conſeruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, quacunque appellatione poſtpoſita, compeſcentes: Atque vt Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, nullo modo prædicare poſſint ſine Epiſcopi licentia, contradicente autem Epiſcopo, nulli etiam in ſuorum Ordinum Eccleſiis, prædicare præſumant. Verùm quia experientia compertum eſt, Eccleſiaſtici regiminis rationes poſtulare, vt decretis eiuſmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione noſtra, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Conſtitutione decernimus, ſtatuimus, & declaramus, vt deinceps tam Regulares, quàm ſeculares quomodolibet exempti, ſiue animarum curam perſonarum ſecularium Monaſteriis, ſeu domibus Regularibus, aut quibuſuis aliis Eccleſiis, vel beneficiis, ſiue Regularibus, ſiue ſecularibus incumbentem exerceant; ſiue alias Eccleſiaſtica Sacramenta, aut vnum ex illis miniſtrent præuia Epiſcopi licentia, & approbatione; ſiue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum, vel alicuius ex illis adminiſtratione de facto abſque vlla auctoritate ſe ingerant: in his, quæ eiuſmodi curam, ſeu adminiſtrationem concernunt, omnimodæ iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni Diœceſani Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, plenè in omnibus ſubiiciantur. Ad hæc tam Regulares, quàm ſeculares huiuſmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri ſe poſſint, quominus ſi deliquerint circa perſonas intra ſepta degentes, aut circa clauſuram, vel circa bonorum adminiſtrationem Monaſteriorum Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, ab Epiſcopo loci, & ſimiliter tanquam ad hoc Sedis Apoſtolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confeſſores verò ſiue Regulares, ſiue ſeculares, quomodocumque exempti, tam ordinarij, quàm extraordinarij ad confeſſiones Monialium, etiam Regularibus ſubiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, niſi priùs ab Epiſcopo Diœceſano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant. Sed & adminiſtrantes bona ad eiuſmodi Monaſteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam Regularibus ſubiectarum, pertinentia, ſiue Regulares extiterint, ſiue ſeculares, quomodolibet exempti, Epiſcopo loci, adhibitis etiam Superioribus Regularibus, ſingulis annis rationes adminiſtrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceátque Epiſcopo, ex rationabili cauſa Superiores regulares admonere, vt eiuſmodi Confeſſores, atque Adminiſtratores amoueant: iiſque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit. Ac ſimiliter poſſit Epiſcopus, vnà cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatiſſarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpoſitarum eorundem Monaſteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere; abſque vlla tamen ipſorum Monaſteriorum impenſa. Ac demum habeat Epiſcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, authoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcumque exemptos tam ſeculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia; & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente, prædicare præſumpſerint. Ita vt Epiſcopi in ſupraſcriptis caſibus, & in prænominatas perſonas, in præmiſſis

miſſis omnibus, & ſingulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra viſitationem, per cenſuras Eccleſiaſticas, aliaſque pœnas, vti eiuſdem Sedis delegati, procedere, omnemque iuriſdictionem exercere libere, & licite valeant. Decernentes ſic per quoſcumque Iudices quauis authoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere; Irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in fauorem quarumcumque perſonarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Ioannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò, & in individuo exprimendi, Monaſteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Eccleſiarum, & aliorum quorumcunque tam ſecularium, quam Regularium locorum, necnon illorum etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis conceſſis, etiam *Mari Magno*, ſeu *Bulla aurea*, aut aliàs nuncupatis; Conſeruatorum deputationibus, eorumque, atque aliis inhibitionibus, quibus Epiſcopi deferre minime teneantur; & quibuſuis aliis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, quibus quoad ea, quæ eiſdem præſentibus aduerſantur, illis alias in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſſe derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, vt ea tamen omnibus innoteſcant, mandamus illas ad valuas Lateranen. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſque detractis, earum exempla eo in loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem præſentium literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo Prælati, ſeu Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1622. Nonis Februarij, Pontificatus noſtri anno 2.

V. Dat. *S. de Viſinis.*

DECLARATIONES

Aliquot Sacræ Congregationis Concilij ſuper Conſtitutione ſan. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, &c.

POſita Conſtitutione fel. rec. Greg XV. de exemptorum priuilegiis, &c. Dubitatur

Primò, An liceat Epiſcopis viſitare Altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, aut loca, vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur confeſſiones perſonarum ſecularium?

2. An Epiſcopi poſsint Regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſsiones audiant, vel alias illorum priuilegia reſtringere, ac moderari in ſacramentis adminiſtrandis?

3. An facultas Epiſcopis per Conſtitutionem attributa in exemptos tam ſeculares, quam Regulares, intelligatur etiam tributa in perſonas nullius diœceſis?

4. An eadem facultas competat inferioribus Prælatis proprium territorium, ac iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habentibus?

5. An per eandem Conſtitutionem, in illis verbis, *poſſit Epiſcopus vna cum Superioribus Regularibus quarumcunque Abbatiſſarum, &c. electionibus per ſe, vel per alium intereſſe, ac præſidere?* ius Abbatiſſas confirmandi Epiſcopis attributum cenſeatur?

6. An Confeſſores Monialium ante editam Conſtitutionem deputati debeant ab Epiſcopo examinari, & approbari?

7. An Superiores Regulares ſimiliter ante ipſius Conſtitutionis publicationem electi, ſeu deputati, alia indigeant Epiſcopi approbatione pro confeſsionibus Sanctimonialium ſibi ſubiectarum audiendis?

8. An confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares electi, ſeu deputati, vel confirmati poſt publicationem, & ſcientiam tenoris dictæ Bullæ, non obtenta Epiſcopi approbatione, ſint nullæ, atque irritæ, necne?

9. An Regulares generaliter ab Epiſcopo approbati ad confeſsiones perſonarum ſecularium audiendas, cenſeantur etiam approbati ad audiendas Confeſsiones Monialium ſibi ſubiectarum.

10. An Regularis ad audiendas confeſsiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatus confeſsiones Monialium alterius Monaſterij audire poſsit?

11. An Confeſſores Regulares extraordinarij ſemel ab Epiſcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium confeſsiones pro vna vice infra annum ad præſcriptum Sacri Concilij Tridentini, poſsint virtute dictæ approbationis, pluries tanquam Confeſsores extraordinarij earundem confeſsiones audire abſque noua Epiſcopali licentia?

12. Cùm in eadem Conſtitutione ſtatutum ſit, vt liceat Epiſcopo ex rationabili cauſa ſuperiores Regulares admonere, vt amoueant Confeſſores Monialium, atque Adminiſtratores bonorum ad earundem Monialium Monaſteria pertinentium, iiſque Superioribus id facere detrectantibus, habeat Epiſcopus facultatem prædictos Confeſſores, & Adminiſtratores amouendi quoties, & quando opus eſſe iudicauerit: An eiuſmodi cauſam Epiſcopus Superioribus Regularibus ſignificare teneatur?

13. An eadem Conſtitutio qua parte ſupponit Epiſcopi iuriſdictioni Regulares delinquentes circa perſonas degentes intra ſepta Monaſteriorum Monialium, aut circa clauſuram, vel bonorum adminiſtrationem earundem Monaſteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an verò ſolùm in notoriis, & cum ſcandalo populi?

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum cenſuit, Conſtitutionem ſan. mem. Gregorij XV. de exemptorum priuilegiis, nequaquam ſubiicere Regulares exemptos, quibus cura animarum perſonarum ſecularium non incumbit, Epiſcoporum iuriſdictioni in hiis, quæ Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, niſi cùm in Sacramentis perſonis ſecularibus adminiſtrandis iidem Regulares delinquunt; ac proptereà

AD primum dubium reſpondit Epiſcopis non licere in vim eiuſdem Conſtitutionis viſitare Altaria Eccleſiarum regularium, quibus non incumbit animarum cura perſonarum ſecularium, nec loca, vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi confeſſiones perſonarum ſecularium audiuntur.

Ad 2. Hac in parte Conſtitutionem nihil noui iuris induxiſſe, nec vllam nouam authoritatem Epiſcopis in regulares attribuiſſe: ideóque in vim ipſius Conſtitutionis non poſſe Epiſcopos regularibus præſcribere, vt certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſiones audiant, vel aliàs illorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere, aut moderari. Quòd ſi aliunde Epiſcopis huiuſmodi facultas competat, illam non fuiſſe ab eadem Conſtitutione ſublatam.

Ad 3. Cenſuit eiuſmodi facultatem non intelligi tributam Epiſcopis in perſonas nullius diœceſis.

Ad 4. Non competere.

Ad 5. Ius confirmandi Abbatiſſas minimè fuiſſe Epiſcopis per Conſtitutionem attributum.

Ad 6. Confeſſores quidem extraordinarios Monialium nullatenus poſſe poſt Conſtitutionem illarum confeſſiones audire, niſi priùs ab Epiſcopo diœceſano idonei iudicentur, & approbentur. Ordinarios verò Confeſſores ante Conſtitutionis publicationem deputatos poſſe, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in confeſſionibus Sanctimonialium audiendis abſque alio examine, & approbatione Epiſcopi. Quòd ſi contingat vt illorum facultas à Sede Apoſtolica vltra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Epiſcopo examinari, & approbari.

Ad 7. Superiores Regulares electos, ſeu deputatos ante ipſius Conſtitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competat audiendi confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum, poſſe durante eorum officio, pergere ſine alia Epiſcopi approbatione in confeſſionibus audiendis illarum tantùm, quæ ſponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At verò eos, qui poſt Conſtitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, ſeu dignitatibus, expleto iam tempore à Conſtitutionibus cuiuſque Ordinis, vel aliàs legitimè præfinito, ad aliud tempus confirmabuntur, nequaquam poſſe Sanctimonialium confeſſiones audire, niſi priùs à Diœceſano Epiſcopo idonei iudicati, atque approbati fuerint.

Ad 8. Confeſſiones huiuſmodi nullas, atque irritas eſſe.

Ad 9. Regulares generaliter ab Epiſcopo approbatos ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas, nequaquam cenſeri approbatos ad audiendas confeſſiones Monialium ſibi ſubiectarum, ſed egere, quoad hoc ſpeciali Epiſcopi approbatione.

Ad 10. Regularem ad audiendas confeſsiones Monialium vnius Monaſterij ab Epiſcopo approbatum, minimè poſſe audire confeſsiones Monialium alterius Monaſterij.

Ad 11. Confeſſores extraordinarios ſemel deputatos, atque approbatos ab Epiſcopo ad Monialium confeſsiones pro vna vice audiendas, haud poſſe pluries in vim approbationis eiuſmodi illarum confeſsiones audire: ſed ab Epiſcopo toties eſſe approbandos, quoties caſus deputationis contigerit.

Ad 12. Non teneri eiuſmodi cauſam ſignificare Superioribus Regularibus; ſed hoc relinqui arbitrio, & prudentiæ Epiſcoporum, quorum conſcientiam Sacra Congregatio ſeriò onerauit, ne facultate ſibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, eius rei in diſtricto Dei iudicio rationem reddituri.

Ad 13. Conſtitutionem habere locum in omnibus delictis, non autem in notoriis tantùm, & cum populi ſcandalo.

Quæ Sacræ Congregationis reſponſa ad ſe relata fel. record. Gregorius XV. & Sanctiſſ. D. N. Vrbanus VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caëtanus.

Proſper Fagnanus, S. Congr. Secr.

Notandum tamen eſt, quòd prædicta Conſtitutione, 5
& Declarationibus non obſtantibus, prædicti familiares, ſeu ſeruitores actu inſeruientes, & intra Monaſterij ſepta reſidentes non poſſunt ab Epiſcopis excommunicari, ex priuilegio Leonis X. Alexand. IV. & confirmatur hoc à Concil. Trid *ſeſſ.24. de reform. cap.11. verſ. exceptis tamen iis*, vbi Concilium nomine familiarium intelligit eos, qui actualiter ſeruiunt Religioſis, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt. Ex quibus verbis duas requirit Concilium conditiones, vt ad hunc effectum cenſeantur fami- 7
liares; prima, vt intra ſepta, & in domibus Regularium degant; ſecunda eſt, vt actu ſeruiant, & ſub eorum obedientia viuant, quod tamen non eſt intelligendum de obedientia ratione voti: nam ſic eſſent & ipſi Regulares: ſed de obedientia ratione muneris ſeruiendi, vt optimè aduertit Suarez *tom.4. de Religione, tract.3. lib.9. c.4. n.11.*

Quæ conditiones an diuiſim requirantur, & ſufficiant, ad hoc vt quis verè dicatur familiaris reſpectu priuilegiorum alicuius Religionis? Idem Suar. *cit. n.15.* tenet, quòd ſtando in rigore priuilegiorum ſufficit, quòd quis in obſequio Religionis maneat, quod optimè intelligi poteſt abſque hoc, quòd quis habitet intra ſepta Monaſterij; concludit tamen quòd tutius eſt aſſerere, vtraſque conditiones ſimul, & coniunctim requiri, quod ex profeſſo docet Peyrinus *de priuileg. Minimorum, conſtit.1. Iulij II. §.15. n.15.*

Notandum item quòd prædicti familiares, & famuli 8
tempore interdicti poſſunt intereſſe diuinis, niſi interdicto cauſam dederint, vel niſi ſint ſpecialiter interdicti; quod etiam valet tempore excommunicationis, prout conceſſit Alexander IV. relatus à Peyrino, *vbi ſupr. n.17.*
qui cum Paſſarell. *in notab. priuilegiorum, notab.11.* Suar. 9
loco cit. n. 14. dicunt nomine familiarium venire etiam eos, qui pro ſalario inſeruiunt, quod etiam docet Sorbus *in compend. priuileg. verb. Interdictum, pag.338.* ex illa communi regula, quòd vbi priuilegium non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, & probari poteſt à ſimili; nam familiares, & famuli Epiſcopi fruuntur priuile-
gio fori Epiſcopi competenti; & tamen pro ſalario in- 10
ſeruiunt: ergo & familiares, ac famuli Regularium eorum priuilegiis gaudent; & regulariter familia gaudet priuilegio Domini, vt cum multis probat Zerola *2. part. prax. verb. Epiſcopi, n.14.*

QVÆSITVM

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas poſſit ſecularium confeſsiones audire abſque eo quòd ab Ordinario per examen approbetur.

SVMMARIVM.

1 *Confeſsiones ſecularium non poſſunt Abbates audire, niſi admittantur ab Ordinariis.*

2 *Abbas, ſiue alius Monachus Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilei, poteſt alterius Regularis confeſsiones excipere abſque approbatione Ordinarii.*

3 *Abbati, vel Monacho approbato ab Ordinario ad excipiendas confeſsiones ſecularium, ſi reuocetur facultas abſque iuſta cauſa, an denuo valide confeſsiones excipiat.*

4 *Examen circa Regulares ad confeſsiones audiendas admittendos, quale debeat fieri ab Ordinario.*

5 *Abbates ſi poſt Concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Pii V. haberent aliquod priuilegium ſpeciale, poſſent ſecularium confeſsiones audire.*

6 *Conciliaria decreta requirunt ſpecificam, & expreſſam derogationem.*

7 *Concilii Tridentini Decreto vbi non reperitur expreſsè cautum, quod debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſulis generalibus.*

1 HVius quæſiti reſolutio pendet ex Concil. Trid. *ſeſſ. 23. de reformat. cap. 15.* vbi dicitur, quòd *Nullus Regularis ad audiendas confeſsiones ſecularium, etiam Sacerdotum idoneus reputetur, niſi aut ab Epiſcopis per examen, ſi illis videbitur eſſe neceſſarium, aut alias idoneus iudicetur, & approbationem obtineat; priuilegiis, & conſuetudine quacumque etiam immemorabili non obſtantibus;* cuius decreti vigore poterunt Epiſcopi, ſi voluerint, Regulares cuiuſcunque gradus illi ſint, ſibi præſentatos, ad ſecularium confeſſiones audiendas examinare: etiamſi eſſent Lectores, vel alio gradu in Sacra Theologia inſigniti, quatenus ſuper hoc aliqua difficultas oriri potuiſſet, fuit expreſſè declaratum per Pium V. in quadam ſua Conſtitutione, quæ incipit, *Romani Pontificis prouidentia,* ſub Dat. Romæ, anno Dom. 1571. 8. Idus Auguſti, Pontif. ſui anno 9. per quam determinauit,

Prædictum Decretum Concilij Tridentini de approbatione Regularium ab Epiſcopis facienda pro audiendis confeſſionibus ſecularium, obſeruari debere cum omnibus Regularibus quorumuis Ordinum etiam Mendicantium, etiam ſub Regulari diſciplina, viuentibus, atque etiamſi ſint Lectores, aut in Theologia de ſuorum Superiorum licentia graduati, vel promoti, & a ſuis Miniſtris Generalibus, & Prouincialibus pro ſecularium confeſſionibus audiendis expoſiti.

2 Confeſſarius verò, ſiue ſit Abbas, ſiue Monachus, eligendus virtute Bullæ *Cruciatæ*, vel Iubilei, non puto quod debeat eſſe approbatus præuio examine ab Epiſcopo, quoad confeſſiones Regularium audiendas. Hanc ſententiam defendunt Rodes *in expoſit. Bullæ Cruciat. §. 9. dub. vn. n. 9.* & Valerus *in differen. vtriuſque fori, verb. Abſolutio, differens. 1. n. 33. & ſequentibus,* & nouiſſimè Diana *in ſuis tractat. moral. tract. 2. reſol. 21.* vbi expreſſè fatetur cum prædicto Valero, quòd per facultatem Bullæ *Cruciatæ*, & Iubileum nulla alia exigitur approbatio, quàm illa Prælati Regularis, maximè ſtante Declaratione Clementis VIII. per quam tollitur omne dubium illorum verborum appoſitorum in pluribus *Cruciata*, & Iubilei, nimirum *approbati ab Ordinario*, ſi enim in omnibus ad confeſſionem Regularium ſpectantibus, ſtandum eſt ſtatutis, & conſtitutionibus Ordinum, & Prælatorum diſpoſitionibus, ad quid quærimus, ſi vltra id requiratur approbatio Epiſcopi, cum ſatis conſtet non requiri? nam ſi voluiſſet, dixiſſet, *cap. ad audientiam, de decimis,* ita Valerus ſupradictus. Eandem ſententiam ſequuntur Fernandez *in exam. reſol. moral. p. 3. cap. 9. §. 8. n.* Coriolanus *de caſibus reſeru. part. 1. ſect. 3. art. 16.* Zanardus *in direct. part. 1. de Sacram. Pœnit. c. 21.* & alij, quicquid dicant Molfeſ. *in ſumm. tom. 1. tract. 7. cap. 16. num. 27.* Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 6. num. 4. in gloſ. litera K.* Nallus *in ſumm. verb. Indulgentia, num. 9.* Suarez *in 3. part. tom. 4. diſp. 18. ſect. 6. num. 11.* Homobonus *de caſib. reſeru. part. 1. cap. 6.* Ledeſma *in ſumm. tom. 1. de Sacr. Pœnit. cap. 13. dub. 6.*

An verò Confeſſarius Regularis ſemel examinatus, & admiſſus ab Epiſcopo, ſi poſtea reuocetur eius facultas audiendi confeſſiones, ſed abſque iuſta cauſa, & ille talis excipiat adhuc confeſſiones, validè abſoluat: Suar. *in 3. p. tom. 4. diſp. 28. ſect. 8. dub. 7.* Laurentius Portellus *in dub. regul. verb. Confeſſoris præſentatio, num. 1.* & Diana *loc. cit. reſol. 22.* dicunt non poſſe Epiſcopum licitè ſine iuſta cauſa approbationem conceſſam ſemel reuocare, quia poteſtas illi data eſt in ædificationem, & ſic, cum licentia illa reuocetur ſine cauſa, & nulla ſit, poterit Confeſſarius ex vi prioris licentiæ confeſſiones audire, talis namque reuocatio ſine cauſa eſt quaſi ablatio iuris iam acquiſiti, vel quaſi reuocatio iuſtæ ſententiæ ſine cauſa: ergo erit iniuſta reuocatio, & per conſequens nulla. Eandem ſententiam ſequuntur Henriquez *lib. 3. de pœnit. cap. 6. num. 4.* Laurentius de Peyrinis *tom. 1. priuileg. ſui Ordinis, conſtit. 26. Leonis X. § 6. num. 7.* vbi circa verba illa conſtitutionis citatæ, ibidem appoſita, ſcilicet: *Indebite recuſatis*, ait, quod videtur confirmare Decretum factum in Concilio Viennenſi ſub Clemente V. & habetur *in Clement. dudum, de ſepult. §. ſtatuimus,* vbi Regulares præſentatos Epiſcopis iuxta formam ibi traditam, perperam tamen, & ſine cauſa ab eis reiectos, approbat Papa de plenitudine poteſtatis; quare ſi Epiſcopus Regularem debitè præſentatum, & examinatum, indebitè reprobauerit, poterit nihilominus per hoc priuilegium confeſsiones validè, & licitè audire. Neque hoc eſt contra Concilium Trident. *ſeſſ. 23. cap. 15.* nam credendum eſt, Concilium Trid. voluiſſe tantùm idoneis miniſtris concedere facultatem audiendi confeſsiones per examen Epiſcoporum rectè, & rationabiliter iudicantium, non autem confouere aliquos eorum in ſuis paſſionibus contra Regulares, & quandoque cum maximo Chriſti fidelium ſcandalo, cum fraus, & dolus nemini debeant ſuffragari, *cap. Sedes Apoſtolica, de reſcript. c. ſicut, de conſecr. diſt. 1.* 3

Quare ſi quis Regularis cum licentia ſui Prælati examinatus, & iudicio examinatorum, vel maioris partis ipſorum fuerit idoneus iudicatus, & tamen propter paſſiones ſuas fuerit ab Epiſcopo reprobatus, ſaluo ſaniori, & meliori iudicio, puto, quòd licitè, & validè poterit confeſsiones audire, ſi nihil aliud obeſt, v. g. quando non ſit malæ famæ, nec ſcandaloſè viuat, quod præſumendum non eſt, quando adeſt legitimi Conſeſſoris licentia. In confirmationem huius ſententiæ adducit ſupradictus Peyrinus, Nauarr. *in ſum. cap. 27. num. 264.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. qu. 45. art. 6. quæ concl. 1.* conſtanter affirmat Clementinam ſupradictam nullatenus eſſe per Concilium Trident. reuocatam, immo approbatam, & confirmatam, & eidem quoad materiam conformem, & quòd nihil omnino in ea continetur, quod illi contrarietur. Item affirmat Nauar. *loco citato.* vbi dicit, Nullatenus eſſe credendam, Concilium Trident. derogare voluiſſe vllo modo iuri communi conciliari dictæ Clementinæ *Dudum*, neque Concilio Lateran. *ſeſſ. 11.* vbi eadem fuit approbata, & confirmata, idipſum confirmat ex Archidiacono *in cap. de conſtitut. lib. 6.* in quo loco refert, quod ius commune requirit

derogationem expreſſam ad hoc, vt illi cenſeatur derogatum; corroboratur hoc auctoritate Felini *in cap. nonnulli de reſcript.* dicentis, hoc eſſe tenendum, quia oportet quammaxime iura iuribus concordari, quod etiam habetur *in cap. cum expediet, de elect. in 6.*

Cum ergo dicta Clementina concordari poſſit cum Concilio Tridentino, ad quid affirmant aliqui, quòd ſit reuocata? Concludatur ergo, ſi Regularis poteſt confeſſiones excipere, & iniuſte ei licentia reuocetur ab Epiſcopo, poterit tamen illas validè audire; ita affirmant præter citatos Doctores Zanard. *in direct. Theolog. part. 1. cap. 24. §. 7.* & Vega *1. p. ſum. cap. 62. caſu 4.* Roder. *tom. 1. qq. Regul. q. 59. art. 2.* qui affirmant cum Henriquez *lib. 6. de pœnit. cap. 6. num. 4.* quòd Clementina ſupradicta non eſt reuocata.

4 Examen autem ab Epiſcopo habendum, circa Regulares admittendos ad confeſſiones, ſolùm fieri debet ſupra ſufficienti literatura, nimirum, an ſciant ſtudere libris de hoc Sacramento tractantibus, ſiue ſint lingua Latina, ſiue vulgari conſcripti, & ſuper aliqua ſaltem peritia Sacramenti pœnitentiæ, cùm non ſit neceſſarium, quòd habeant conſummatam peritiam in præfato Pœnitentiæ Sacramento, neque requiritur, quòd ſint Theologi, ſiue Canoniſtæ; ſuper vita, & moribus examinandi non ſunt, ita Laurentius de Peyrinis *loco cit.* vbi ait, quòd dictio illa *Dumtaxat*, relata in ſupradicta Conſtitutione Leonis X. taxatiua eſt, & omnia alia excludit, hanc enim ſemper præſupponit Papa adeſſe, dicit ille, quando adeſt legitimi Superioris licentia, & præſentatio; quæ non ſunt reuocata per Concilium Trident. *loco cit.* vbi tantùm dicit Concilium Regulares eſſe admittendos per examen, de quibus autem faciendum ſit examen, nec verbum quidem.

5 Verùm enim verò ſi poſt prædictum Concilij Tridentini Decretum, ac Pij V. Conſtitutionem Abbates aliquod priuilegium in contrarium à Sede Apoſtolica obtinuiſſent, vel obtinerent, per quod facultas ſecularium ad eos accedentium confeſſiones abſque Ordinariorum approbatione audiendi illis tribueretur, poſſent vtique id efficere, etiam quòd ipſorum Ordinariorum examini ſe non ſubiecîſſent, ac eorum approbationem non habuiſſent.

6 Sed quid, ſi daretur huiuſmodi priuilegium, & in eo expreſſè Tridentinæ Synodi decreto non derogaretur. Dubium eſt, quia cùm ſit contra d. Conſtitutionem Concilij Tridentini deberet in eo fieri mentio, & derogari expreſſè Conſtitutioni Conciliari, iuxta text. *in cap. ex parte, de capel. Monach. & in cap. nonnulli*, & ibi per omnes ſcribentes, & in *cap. eam te, de reſcript.* Nihilominùs dicendum eſt expreſſam reuocationem d. Conſtitutionis Concilij Tridentini neceſſariam non fore, ſi directè alicui contraria facultas concederetur. Quia vbi reuocatio fit in actu exercito, nempe per conceſſionem contrariæ facultatis, non eſt neceſſaria reuocatio in actu ſignato, vt docet in ſimili Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. c. 3. num. 3.*

7 Præterea licèt regulariter decreta Conciliaria requirant ſpecificam derogationem; tamen in decretis Concilij Tridentini, vbi non reperitur expreſſum, quòd debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſula, *Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis*, & ex aliis ſimilibus clauſulis generalibus, Rota *in cauſa S. Angeli penſionis 16. Decembris 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.* & in *Bononien. Prioratus 9. Iunij 1616. coram Illuſtriſſimo D. Manzanedo*, refert, & ſequitur D. Antonin. Ricciull. *de iure perſon. lib. 8. c. 4.* Igitur ſi in huiuſmodi priuilegio clauſulæ illæ generales adeſſent, ſicut regulariter deeſſe non ſolent ex communi ſtylo, & praxi Curiæ, illud obtinentes liberè, & licitè eius vigore fidelium confeſſiones audire poſſent, licet ab Ordinariis examinati, & approbati non eſſent.

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm expediat Religioſos pluries generalem peccatorum confeſſionem facere.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſiones generales ex Eccleſiæ vſu laudantur, quanto enim pluribus quis confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tanto faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis.*

2 *Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda.*

3 *Peccata mortalia aliàs ritè confeſſa ſufficiens Pœnitentiæ Sacramenti materia eſſe poſſunt.*

Eſt antiqua conſuetudo multarum Religionum, vt in earum ingreſſu poſt aſſumptionem habitus, Nouitiis, & nouiter ad Religionem intrantibus, conſuli, & præcipi ſoleat, vt generalem omnium, quæ in mundo morantes patrarunt, peccatorum confeſſionem faciant ad aliquod ſcrupulum vitandum, & conſcientias pacandas, ac quietandas (quod & ego expedientiſſimum eſſe arbitror) exhortando eos, vt peccata ſua omnia maiori cum deuotione, & præparatione confiteantur, & hoc fiat cum viris doctis, & peritis, & in tali officio exercitatis, qui peccatorum omnium ſpecies, & circumſtantias cognoſcere valeant, & ipſorum grauitatem.

Hæ autem generales confeſſiones ex Eccleſiæ vſu laudantur, & approbantur: quia ex huiuſmodi confeſſionibus maior quies, & ſecuritas conſcientiæ ſequitur: maior gratia per nouam Sacramenti receptionem acquiritur: & peccata in futurum faciliùs præcauentur; vnde Benedictus XI. *in extrauaganti*, quæ incipit *Inter cunctas, de priuileg. inter communes*, dicit non eſſe de neceſſitate iterum eadem peccata confiteri, tamen propter erubeſcentiam, quæ bona pars eſt pœnitentiæ, ſalubre eſſe, & in *can. quem pœnitet, de pœnit. diſt. 1.* dicitur *quòd quantò pluribus confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tanto faciliùs conſequetur miſericordiam remiſſionis*, quòd autem acquiratur maior gratia, ex eo patet; nam licèt per primam confeſſionem, & contritionem peccata illa remittantur, tamen pœna temporalis, in quam æterna fuit commutata, pro illis ſubeunda in Purgatorio, tali iteratione minuitur; tum ob verecundiam, quam confitens patitur, tum etiam propter abſolutionem ſacramentalem, per quam non ſolum augetur gratia, verùm etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda, ſecundùm Nauar. *in can. fratres num. 19. de pœnit. diſt. 5.* vbi dicit hanc ſententiam eſſe communiter receptam; vnde in *perlect. d. can. quem pœnit. num. 9.* infert non ſolùm peccata nondum confeſſa, ſed etiam iam legitimè confeſſa, atque condonata ſufficientem Sacramenti pœnitentiæ materiam eſſe poſſe; quod etiam affirmant Caiet. *tom. 1. opuſc. tract. 5. qu. 4.* Medina *tract. 2. qu. de fructu iterandi confeſſ.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 18. ſect. 1. num 6. & ſect. 4. in fine*, Reginald. *in praxi lib. 6. n. 94. & lib. 8. n. 10.* & alij apud Bonacin. *de Sacrament. diſp. 5. q. 4. punct. 4. n. 1.* Ex his igitur patet non ſolùm expedire, verumetiam ſalubre eſſe Monachis, vt peccata aliàs remiſſa iteratò confiteantur.

* * *

QVÆSITVM

QVÆSITVM XIX.

Vtrùm Abbas poſsit ſtatuere, vt ſui Monachi ſemel in anno ſibi confiteantur peccata omnia, etiam aliàs ritè confeſſa.

SVMMARIVM.

1 *Statutum, vt Monachi teneantur peccata alias remiſſa iterum Abbati confiteri, an ſit licitum?* & num.4.

2 *Abbas, ſecluſo ſtatuto, an poſsit præcipere Monachis, vt peccata aliàs ritè confeſſa iterum confiteantur.*

3 *Reſponſio ad argumenta.*

Videtur, primò quòd non; nam peccata ritè, & rectè confeſſa non tenetur quis iterum confiteri; cùm iam peccata confeſſa præſumantur dimiſſa, ſed peccatum dimiſſum vltrà non punitur, vt eſt text *in c. ſunt plures. §. authoritas, de pœn. diſt. 3.* ergo, &c.

Secundò, ideò neceſſariò facienda eſt confeſſio, quia adhuc ante confeſſionem per ſolam contritionem culpa non eſt extincta, vt *in c. reuertar. de pœnit. diſt. 4.* ſed quando quis verè, & ritè confeſſus eſt, verè dicitur mundus, vt *in c. lacrymæ. de pœnit. diſt. 1. & in cap. dixi, eadem diſt.* ergo Monachi ritè, & rectè confeſſi non poſſunt compelli ſtatuto, vt Abbati iterum peccata confiteantur, & iterum mundentur, &c.

2 Contrarium tamen dicendum eſt, nempe licitum eſſe ſtatutum in Religione, vt Monachi teneantur peccata alias ritè confeſſa iterum ſuo Abbati confiteri, ſi tale ſtatutum fiat cum expreſſo conſenſu ipſorum Monachorum. Quamuis enim præcisè ob integritatem, & perfectionem Sacramenti non poſſit fieri præceptum obligans pœnitentem ad huiuſmodi confeſſionem faciendam ſecundùm D. Thom. *quodlibet. 1. a. 12.* Durand. *diſt. 17. q. 15.* & alios apud Nauar. *in man. c. 9. in prin.* tamen ex voluntario conſenſu, & quaſi pacto inito, poteſt hæc obligatio ſuſcipi à peccatore, nam poteſt quis voto ſe obligare ad generalem confeſſionem faciendam, vel totius vitæ, vel vnius anni, etiamſi ſæpiùs ritè confeſſus ſit, & deinde ratione voti obligatur ad confitendum iterum mortalia, aliàs ritè confeſſa; quia talis vſus Sacramenti eſt bonus, & poteſt eſſe in conſilio; huiuſmodi autem actus poteſt eſſe materia voti: ita pariter poteſt Monachus conſentire, vt huiuſmodi ſtatutum in Religione fiat; igitur tale ſtatutum, cum expreſſo Monachorum conſenſu factum licitum erit, imò obligabit ſub mortali illos, qui profitentur Religionem, in qua hoc ſtatutum eſſet: ita Nauar. *in c. placuit, n. 118. de pœnit. diſt. 6.* Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 22. ſect. 7.* Henriq. *lib. 2. de Sacrament. pœnit. cap. 16. & 17.* Reginald. *in praxi lib. 6. num. 109.* Atque ita de facto ſtatutum reperitur in quibuſdam Religionibus, vt de Ordine Ciſtercienſi refert Nauar. *loco citato*, dicens huiuſmodi ſtatutum in ipſorum priuilegiis à duobus Summis Pontificibus confirmatum fuiſſe. Idem de Carthuſienſibus refert Gerſon 2. *tomo, tractat. 5. de ſtatut. Carthuſianorum, & Alphabeto 25. litera F.* & Ferdinandus de Caſtillo *libro 3. Chronica Beati Dominici, cap. 46.* refert, quòd Albertus Magnus cùm eſſet ſuæ Religionis Prouincialis, ſimile in ea fecit ſtatutum, vt in fine anni Religioſi confeſſionem repeterent, & ſuo Prælato omnia peccata mortalia confiterentur, quamuis reſeruata non eſſent, à quibus alias per hebdomadas, aut per menſes, à propriis Confeſſariis Religioſis directè fuerant abſoluti. Et ſimile ſtatutum refert Enriquez ſuprà citato loco haberi in Religione Fratrum Carmelitarum Diſcalceatorum, ad quod omnes obligare arbitratur.

Ex his concludendum eſt, quòd iis Religionibus, in quibus huiuſmodi ſtatutum cum expreſſo Religioſorum conſenſu conditum eſt, illud ſeruandum erit. Secluſo autem ſtatuto, & non intercedente conſenſu, & voluntate pœnitentium, Abbas non poſſet hanc obligationem abſoluto præcepto imponere; quia hæc eſt propria materia conſilij, & ideò non cadit ſub præceptum humanum; tum quia eſt res valdè difficilis, & nulla eſſe poteſt neceſſitas, quæ ſuadeat tale præceptum imponi. Ita Suar. *d. ſect. 4. in fine.*

Ad argumenta in contrarium adducta reſpondetur primò, quòd peccata confeſſa non tenetur quis amplius confiteri, hoc procedit regulariter; ſecùs eſt, quando quis obligatur ex ſtatuto Superioris eo modo, quo dictum eſt ſuprà. 3

Ad ſecundum argumentum ex *d. c. lacrymæ, & ex d. c. dixi*, reſpondemus, quòd veræ lacrymæ lauant delictum, & contritis multitiam ſuam Dominus remittit peccata, vnde Auguſtinus. *Magna pietas Dei, vt ad ſolam promiſſionem peccata dimiſerit. nondum pronunciat ore, & tamen Deus iam audit in corde.* ſed quandoquis renunciat iuri ſuæ libertatis, prout in caſu noſtro, ex propria voluntate obligatur, ſed non ex diuino præcepto. Hic tamen aduertendum, quòd hodie poſt Decretum Clementis VIII. de reſeruatione caſuum pro Regularibus non poſſunt ampliùs Abbates ſuos ſubditos compellere, vt peccata ſua confeſſa ipſis confiteantur: niſi ipſimet ſponte, & motu proprio id ab eis petierint; vel niſi peccata habeant reſeruata, vt *d. Decreto §. 3.* cuius verba ſunt hæc. *Non liceat Superioribus Regularium, confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu ab ipſis petierint.* ita etiam Franciſc. Coriol. *in tract. de caſib. reſeruat. part. 1. ſect. 1. art. 9. in fine.*

QVÆSITVM XX.

An Abbas poſsit cogere ſuos Monachos, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur.

SVMMARIVM.

1 *Argumenta pro parte negatiua referuntur.*

2 *Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales, vt* num. 4. & 5.

3 *Caſinenſes quid ſuper hoc ſtatuerint, refertur.*

Videtur, quòd nõ; nam ex præcepto Eccleſiæ habetur, quòd tantum in Paſchate Chriſtianus quiſque tenetur ſe tali Sacramento reficere, vt in *cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnitentiis, & remiſſ.* vel ſaltem ter in anno Chriſtianus Communionem recipere debet in Paſchate, videlicet Pentecoſte, & Natali Domini, vt *cap. ſi non frequentius, de conſecr. diſt. 2.* 1

Secundò, non eſt arguendus, qui quandoque abſtinet ab Euchariſtiæ perceptione, propter Sacramenti reuerentiam, vt dicit text *in cap. ad eius, diſt. 6.* ergo ſi non eſt arguendus, qui abſtinet aliquando à tali Sacramento, per conſequens non poteſt Abbas præcipere ſuo Monacho, vt Euchariſtiam ſumat.

Sed contrarium eſt verius, quia Abbas poteſt præcipere ſuo Monacho, vt ſaltem ſemel in menſe confiteatur, & Sacra Communione reficiatur; quamuis enim de iure diuino, & communi Eccleſiaſtico Religioſus non teneatur ſub præcepto, niſi ſemel in anno, vt cæteri Chriſti fideles confiteri: tamen ex ſpeciali Conſti- 2

tutione Clementis V. in Concilio Vienn.adſtricti fuerunt Monachi ad confitendum ſaltem ſingulis menſibus,tam in Monaſterio,quàm extra,vt habetur in *Clem. ne in agro*, *§.ſanè,de ſtatu Monach.*quæ licet ad Monachos nigros directa ſit, tamen extenditur etiam ad alios Religioſos. Ita Card. Zabarell *in d. Clem.q.1.& in §.ſanè,q.3.*& ibi Imol.& alij, & Azor. *inſtit moral.p.1.lib.7. cap.40.q. 1.* Ratio eſt, quia cùm Monachi perfectioris vitæ genus profiteantur, arctiori quoque viuendi norma & regula alligatos eſſe decet, facit *c. denique*, *4. diſt.*& gloſſ. *in d.§. ſanè, verb.menſibus, in fine*, & non ſolùm tenentur Monachi ſemel in menſe confiteri; verumetiam ſacra Communione refici *d.§.ſanè.*Graff *deciſ. aur. par.1.lib.1.cap.9. num.14.* Tenentur itaque Monachi prædicto iure *d.§. ſanè*, confiteri, & ſacra Communione refici prima Dominica cuiuſlibet menſis; niſi fortè ex cauſa, quam Abbati, Priori,aut Pœnitentiariis Monaſteriorum expoſuerint, eorum iudicio abſtineant;& ad id poſſunt ab Abbatibus cogi,niſi per Con-
3 ſtitutiones ſpeciales tenerentur frequentiùs id facere,vt Monachi nigri ſuis particularibus ſtatutis tenentur ſemel in hebdomada confiteri: ſicuti habetur *in declaratorio Regulæ D.Patris noſtri Benedicti,cap.46.*vbi dicitur:*Et quia quaſi continuè delinquimus, & ſepties in die cadit iuſtus, ne Patres tota die teneantur occupati, ſtatuimus,vt quilibet Frater confiteatur, ſaltem ſemel in hebdomada, quod tempore Sanctiſſimi Patris Noſtri Benedicti ſeruabatur,eo quod in Capitulo de hebdomadario Lectore dicit,quòd Lector accipiat mixtum propter ſanctam Communionem, quæ Communio fiebat ſingulis Dominicis, & conſequenter confeſſio, & contrafaciens dicat ſuam culpam in Capitulo, & comedat in terra in refectorio.*

Ex his igitur conſtat, quòd Monachi omnes, tam al-
4 bi quàm nigri, & cæteri Religioſi arctantur, & per conſequens cogi poſſunt à ſuis Abbatibus, & Prælatis, vt in prima Dominica cuiuſlibet menſis confiteantur, & ſacra Communione reficiantur.

Aduerto tamen, quòd ad id tenentur ſub mortali, vt videtur innuere gloſſ *in eodem § ſanè,verb menſibus*, vbi inquit, *arctantur ergo Monachi ſingulis menſibus, ad quod fideles arctantur ſingulis annis, de pœn.& remiſſ.cap. omnis.* Sed ſicut fideles arctantur ſub mortali ſingulis annis confiteri, & Sacra Communione refici, quod tanquam certum ſupponimus, ita Monachi ſingulis menſibus: ſic docent Graff.*d.cap.9.& lib.3.cap.5.n.106.* Azor.*d.c.40.q.1.* Maior *in 4. diſt.17.q.2.*Sot. *diſt.18.q.1. a.3.* Coriolan.*in tract.de caſ.reſer. part.1.ſect.3.a.1.n.7. verſ. vnde exiſtimo.* Caietanus *tom. 1. opuſc. tract.5.q.5.* Nauar.*in cap.placuit, de pœnit.& remiſſ. dub.6.num.22.* Syluest.*verb.confeſſio 1.num.4.* Canus *in relect. de pœnit. part.4.*licèt Filiucius *tom.1.tr.4.cap.2.num.54.* & Suar. *in 3.part.diſput. 86.ſect.5.*Henriquez *lib.8.de Euchar.c. 5.* Tannerus *tom.4.diſp.5.q.8.dub. 5.* & alij grauiſſimi Doctores contrarium teneant.

Et ad hoc obſeruandum poſſunt Abbates ſuos Mo-
5 nachos compellere, etiam per pœnas corporales, quia aliàs viuerent præter communiorem Religionis vſum, Coriolan. *d. ar.1.num. 8.* At Monachi nigri quamuis ex ſpeciali conſtitutione authoritate Sedis Apoſtolicæ confirmata obligentur ad confeſſionem, & Communionem ſemel in hebdomada faciendam, non tamen ad id ſub lethali culpa adſtricti ſunt; vnde ſi illud omittant, non peccabunt mortaliter, vt bene probat idem Graff. *d.lib.1.cap.9.num.17.& ſeqq.*

Ad argumenta in contrarium adducta reſpondemus, & primò ad text. *in c.omnis*,quòd Eccleſia non præcipit, quòd tantùm in Paſchate, quis ſacra Communione reficitur, ſed præcipit, vt etſi non aſſiduè, id tamen fiat ſaltem in Paſchate, ſic loquitur text.*c.etſi non frequentiùs, de conſ.diſt.2.* cuius verba ſunt,videlicet:*Etſi non frequentiùs,ſaltem in anno ter homines communicent, niſi fortè quis maioribus quibuſlibet criminibus impediatur in Paſchate, videlicet, & Pentecoſte, & Natali Domini.*

Ad ſecundum argumentum *ex c.ad eius*, reſpondeo, quòd ille textus loquitur de illis mulieribus menſtruatis, quæ tempore menſtruorum non deberent ad Sacramentum Euchariſtiæ accedere, propter venerationem Sacramenti; ſed ſi ſumpſerint, non erunt ideò iudicandæ.Sicuti pariter non eſſent arguendi Monachi, qui ob aliquod impedimentum aliquando prætermitterent communicare, imò *in d.ſanè*,id aduertitur: dicitur enim, niſi ex cauſa,quam ſuis Prælatis, vel Monaſterij Pœnitentiariis propoſuerint, eorum iudicio abſtineant.

QVÆSITVM XXI.

Vtrùm Abbas poſſit compellere ſuos Monachos, vt ſemel in menſe confiteantur; etiamſi venialibus culpis tantùm ſint obnoxij.

SVMMARIVM.

1 *Sententia negatiua refertur.*
2 *Sententia affirmans, quam Auctor ſequitur, probatur.*
3 *Eccleſia an poſſit præcipere vſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita vt obliget omnes fideles ad illud recipiendum,etiamſi venialibus tantùm ſint obnoxij.*
4 *Reſpondetur ad rationem primæ ſententiæ.*
5 *Regulares,quibus præcipitur confeſſio venialium,tranſgrediendo,mortaliter non peccant.*

DVæ in hac re ſunt opiniones. Prima eſt Soti *in 4.*
diſt.18.q.1.art. 3.poſt 4. concl. verſ. de Monachis 1
autem, vbi probat,Monachos,ſi nulla lethali culpa obnoxij ſint,non teneri ad venialium confeſſionem: quia Eccleſia venialis culpæ confeſſionem nemini præcipere poteſt: cùm ea non ſit neceſſaria Confeſſionis materia,vt ait Sot.*vbi ſuprà*, & Suar.*tom.4.in 3.part.diſp.22. ſect. 8.* & alij, nec particulare ius *Clem.1 §.ſanè.de ſtat. Monach.* eis particularem aliquam obligationem circa hoc imponit, nam illud decretum nullatenus communem canonem mutat, ſed ſolùm abbreuiat tempus, vt ſicuti omnes fideles tenentur ſingulis annis confiteri, ſi habeant mortalia; ita Monachi tenentur ſingulis menſibus. Sic Soto, quem etiam ſecutus eſt Graff.*deciſ.aur. part.1.lib.1.cap.10.*

Altera opinio aſſerit Monachos obligari ad confi- 2
tendum ſingulis menſibus, etiam venialia, ſi lethalibus culpis non ſe ſentiant adſtrictos: quam tenent Caiet.*in opuſc.tom.1.tract.5.q.1.*Nauar *in canon.placuit,num.122. de pœnit. diſt.6.* Azor.*inſtit moral.p.1.lib. 7. cap. 40. q. 1.* quæ opinio tanquam probabilior, & verior, à nobis amplectenda videtur: quia in ſupradicta *Clement.* ſimpliciter, & abſolutè iniungitur Monachis, vt prima Dominica cuiuſlibet menſis confiteantur; at vbi ius non
diſtinguit,nec nos diſtinguere debemus. Nec obſtat ra- 3
tio Soti aſſerentis venialia non eſſe neceſſariam confeſſionis materiam; nam licèt iure diuino non ſit neceſſarium peccata venialia confiteri: tamen Eccleſia poteſt præcipere vſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita vt indifferenter omnes fideles obliget ad illud recipiendum, ſiue habeant conſcientiam peccatorum mortalium, ſiue tantùm venialium,vt tenet D. Bonauent.*in 4.diſt 17.q.1. art.2.*& *ibi* etiam Richard.Caiet.& Nauar.*locis citatis*,& Suar.*tom.4.in 3.part.diſp.25.ſect.8.*Coriolan.*tract.de caſ. reſeruat.p.1.ſect.3.art.2.num.2.*Syluest.*verb.Confeſſ.1.n.4.* Canus *in relect.de pœnit.p.5.*

Nec his obſtat, quòd *ſuprà* diximus, nempe non 4
poſſe Eccleſiam obligare ad faciendam confeſſionem de peccatis rite confeſſis,ergo neque de venialibus,quia reſpondetur,

ſpondetur, inter peccata venialia ſecundùm ſe, & mortalia alias rite confeſſa hanc eſſe differentiam; quòd ſemper homo habet aliam materiam huius Sacramenti præter illa peccata alias ritè confeſſa, nimirum aliqua venialia; propterea regulariter loquendo, etiamſi vſus huius Sacramenti ſimpliciter præcipiatur, non eſt neceſſaria confeſſio talium peccatorum, ſicut poſſet eſſe venialium. Ita Suar. *loc. cit.*

An verò Regulares, qui adſtricti ſunt ſingulis menſibus confiteri, vt diximus, peccata venialia, ſi huiuſmodi confeſſionem omitterent, peccarent mortaliter. Valentia *tom. 4. diſput. 7. q. 9. punct. 3.* Zerola *in ſua praxi pœnit. cap. 10. q. 22.* Canus *in relect. de pœnit. part. 5.* Sotus *in 4. diſt. 18. q. 1. art. 3.* Bartholomæus à S. Fauſto *de pœnit. lib. 4. q. 65.* negant peccare mortaliter. Ratio eſt, quia licèt venialia ſint materia ſufficiens confeſſionis; tamen non ſunt materia neceſſaria, ideò valdè durum eſſet obligare Religioſos ſub mortali ad confitendum venialia ſingulis menſibus; Tum quia pœna deſcripta *in d. Clem.* non eſt tam grauis, quàm quæ aſſignatur *in d. cap. omnis*, ſed *in hoc cap.* aſſignatur, quòd arceatur ab ingreſſu Eccleſiæ, & negetur Eccleſiaſtica ſepultura, in *Clem.* verò *dicta* aſſignatur tantùm pœna Regularis diſciplinæ, ſicut pro tranſgreſſione cuiuſcunque mandati Regularis; quæ quidem obligatio non inducit peccatum mortale. Ex quibus colligit Bartholom. à S. Fauſto, quòd Religioſi, qui non habent hoc ſtatutum, vt ſingulis menſibus confiteantur, nec etiam tenentur ſub veniali prædictis menſibus confiteri, quod probat argumento Concil. Trid. *ſeſſ. 25. cap. 10.* vbi non præcipitur Monialibus, vt ſingulis menſibus confiteantur, ſed tantùm admonentur, quæ quidem admonitio non inducit obligationem, vt docet Viualdus *de confeſſione, num. 51.* & Suar. *tom. 4. de pœnit. diſp. 36. ſect. 5. num. 7.*

DISPVTATIO VII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Extremæ-Vnctionis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ.

II. Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extremæ-Vnctionis Sacramentum ſecularibus abſque Parochi licentia conferre.

III. Vtrùm Abbas Oblatis, Nouitiis, familiaribus, & ſeruitoribus, & aliis degentibus extra ſepta ſui Monaſterij, poſſit Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſsit adminiſtrare Sacramentum Extremæ-Vnctionis, & quid tempore peſtilentiæ.

SVMMARIVM.

1 *Sacerdos eſt Miniſter ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ-Vnctionis.*

2 *Sacramentum Extremæ-Vnctionis non omnis Sacerdos miniſtrare poteſt.*

3 *Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare poteſt Abbas ſuis ſubditis.*

4 *Abbas, ſiue alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere non digito, ſed calamo, vel virga oblonga.*

5 *Extremam Vnctionem adminiſtrantes tempore peſtilentiæ, an poſſint vnam tantùm partem dicendo conſuetam formam.*

1 MINISTER ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ-Vnctionis eſt Presbyter, id eſt, Sacerdos, vt docet Illuſtriſſ. Bellarm. ex auctoritate nonnullorum Conciliorum, & Patrum, *tom. 1. controuerſ. Chriſt. fid. lib. 1. de Extrema-Vnct. cap. 9.* quod colligitur ex illo Iacobi *cap. 5. Inducat Presbyteros Eccleſiæ*, id eſt, Sacerdotes, & hoc eſt expreſsè de fide tenendum ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14. de Extrema-Vnct. can. 3.* vnde nulla de cauſa, nec etiam ob defectum Sacerdotis, non modo Laicus, ſed nec Diaconus quidem validè poterit tale Sacramentum adminiſtrare; prout communem eſſe Theologorum ſententiam teſtatur Suar. *tom. 4. in 3. p. D. Thom. diſ. 43. ſect. 1. num. 5. & ſeq.* Regin. *in praxi for. pœn. lib. 28. num. 60.* Aduertendum tamen, quòd quamuis quilibet
2 Sacerdos, eo ipſo quòd Sacerdos eſt, poſſit hoc Sacramentum validè miniſtrare: quia hoc non ſpectat ad iuriſdictionem, ſed ad poteſtatem Ordinis; tamen neceſſarium eſt, vt à proprio infirmi Sacerdote, id eſt, eius Parocho, vel ab eo facultatem habente conferatur, vt aduertit idem Suar. *diſp. 44. ſect. 2. num. 3.* dicens, ita docere
communiter Doctores. Quibus ſic poſitis, non eſt quin 3
Abbates poſſint ſuis ſubditis licitè, ſi velint, iſtud Sacramentum miniſtrare, cùm non modò Ordinis, ſed etiam iuriſdictionis poteſtatem habeant, & non ſolùm Parochi, ſed Paſtores, & Ordinarij ſuorum ſubditorum dicantur. Vnde poterunt etiam hoc munus alteri Sacerdoti committere, & hoc à nemine in controuerſiam poſitum eſt.

In controuerſiam tantùm ponitur, an Abbas ſiue Sa- 4
cerdos de eius licentia Sacramentum hoc adminiſtrans ſuis infirmis tempore peſtilentiæ, poſſit illos inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga, vt eius contactum peſtiferum vitare poſſit?

His annis elapſis, quando hic morbus miſerrimè Florentiam afflixit, ſententiam affirmatiuam conſului; coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Coſma de Bardis viro integerrimo, ac omnium literarum peritia eruditiſſimo, (eo tempore dum peſtilentia Florentiæ maximè graſſabatur,) Archiepiſcopo Florentino meritiſſimo, & Domino meo clementiſſimo, quando in comitiis cum aliis Theologis ab eodem coram ſe vocatis, conſultationes circa adminiſtrationem Sacramentorum tempore peſtilentiæ habebantur. Hanc eandem ſententiam hîc conſtanter affirmo, cum Chapeauilla *de Sacrament. Extrem. Vnct. q. 34.* & Franciſco Siluio *in 3. p. q. 32. art. 3.* quod obſeruatum fuiſſe Mediolani tempore S. Caroli Borromæi, extant adhuc teſtes fide digni.

Similiter dubitari poteſt, an eodem tempore peſtilentiæ 5
poſſit Sacerdos inungere vnam tantùm partem dicendo conſuetam formam. Reſpondent affirmatiuè Chapeauil *de Sacrament. Extremæ-Vnctionis q. 30. cap. 5.* & Layman *in Theolog. mor. lib. 5. tract. 8. cap. 3. num. 3.* & Siluius *in 3. part. q. 32. art. 3.* qui dicit, quòd etſi ordinariè vngenda ſint ſingulorum ſenſuum loca, nec vnquam,

niſi grauiſſima neceſſitas cogat, aliter faciendum ſit, conſtabit tamen Sacræ Vnctionis Sacramentum, ſi inungendo contagioſo morbo, aut peſte laborantem, ad euitandum contagionis periculum, inungatur ſenſus organum ad vnctionem magis expoſitum, & detectum, dicendo: *Per iſtam ſanctam Vnctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam, &c.* ita affirmat Coninchus *diſp. 19. de Sacram. Extr. Vnct. dub. 3. num. 9. & 12.* vbi in *num. 12.* ait, loquendo de caſu peſtilentiæ, quòd ſecurius eſt in hoc caſu vngere celeriter quinque organa ſenſuum in capite pronuntiando formam hoc modo: *Per iſtam ſanctam Vnctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus, quicquid deliquiſti per viſum, auditum, odoratũ, guſtum, tactum, & greſſum.* quod videtur ferè æquè celeriter poſſe fieri, & tunc ipſæ vnctiones reſponderent ipſi formæ, qua videtur ſignificari omnium ſenſuum organa inungi, & inferiùs ait, quòd hoc extra grauiſſimam cauſam non eſt ita facilè permittendum.

Zambranus autem *de caſibus temp. mort. cap. 5. n. 9.* & Andreas Victorel. *de Sacrament. Extrem. Vnction. pag. mihi 66.* & Suar. *3. par. tom. 4. diſp. 41. ſect. 2 n. 7.* dicunt, quòd in tali caſu potiùs velociſſimè ſine Crucis forma, vnum oculum, vnam aurem, vnam manum, os, & narem vnica ſententia partialium formarum omnium ſententias complectente inungenda eſſe prædicta loca dicendo: *Per iſtas ſanctas vnctiones, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Deus quicquid per viſum, auditum, odoratum, guſtum, & tactum deliquiſti.* Quam ſententiam amplectitur Diana *loco citato*, licèt putet, quòd ſupradicta ſententia in praxi amplecti poſſit.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint Extrema-Vnctionis Sacramentum ſecularibus, abſque Parochi licentia adminiſtrare, quibúſque conferre, & denegare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Extrema-Vnctionis Sacramentum nequeunt Religioſi abſque Parochorum licentia ſecularibus miniſtrare ſub pœna excommunicationis.*

2 *Religioſi, qui abſente Parocho in caſu neceſſitatis, ſine ipſius ſpeciali licentia ſecularibus Sacramentum Extremæ-Vnctionis adminiſtrant, an incurrant excommunicationem Clement. 1. de priuileg. oſtenditur, & num. 3.*

4 *Extremam-Vnctionem miniſtrare poſſunt Regulares ſuis familiaribus, & infirmis in ſuis Hoſpitalibus degentibus.*

5 *Extrema-Vnctio non quibuſcumque infirmis, ſed tantùm graui morbo laborantibus exhibenda eſt.*

6 *Extrema-Vnctio non debet dari iis, qui bellum adoriuntur, vel mare ingrediuntur, licèt vicina mortis manifeſtum immineat periculum; ſicut nec iis, qui capite ſunt plectendi, vel ſuſpendendi, niſi alias infirmitate graui laborarent.*

7 *Extrema-Vnctio pueris ante vſum rationis exhibenda non eſt, ſed quid faciendum in dubio, oſtenditur,* n. 8.

9 *Extrema-Vnctio amentibus, & furioſis quando poſſit conferri.*

10 *Extrema-Vnctio non eſt exhibenda ei, qui ſine vllo actu contritionis in peccato mortali decedit.*

11 *Extrema-Vnctionis ſuſceptio praciſo ſcandalo, & contemptu non obligat ad mortale.*

12 *Conditiones requiſita in infirmo, qui Extremam-Vnctionem recipere debet.*

QVoniam (vt *ſuprà* dictum eſt) Extremæ-Vnctionis 1 Sacramentum miniſtrare proprium eſt Parochi, & Paſtoris officium; illud propria auctoritate, & in materia adeò graui vſurpare, graue peccatum eſſet. Propterea (quod ad rem noſtram facit) non licet Abbati, nec aliis Sacerdotibus Regularibus, Sacramentum Extremæ-Vnct. laicis, ſine proprij ipſorum Presbyteri, ſiue Parochi licentia, vel ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio miniſtrare, & contrarium facientes ſunt ipſo facto excommunicari, vt habetur *in Clem. 1. de priuileg.* Ab hac tamen excommunicatione excipiuntur illi Religioſi, qui abſente 2 Parocho, in caſu neceſſitatis ſine ipſius ſpeciali licentia, ſed interpretatiua, & præſumpta, ſecularibus huiuſmodi Sacramentum adminiſtrauerint, ita Sot. *in 4. diſt. 23. qu. 2. artic. 1.* Sylu. *verbo, Vnctio-Extrema, qu. 4.* Reginald. *in praxi for. pœnit. lib. 28. num. 61.* dicentes quòd ad hoc vt Religioſi excuſentur ab ea cenſura, & peccato, ſufficit ratihabitio Parochi, vel quòd præſumatur ipſum æquo animo tale factum laturum; Ita etiam Caiet. *in ſumm. verb. Excommunicatio, cap. 64.* Sot. *loc. cit.* & Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 44. ſect. 2. num. 3.* imò addit Sotus, quòd nec etiam requiratur talis præſumpta ratihabitio ad eos excuſandum, ſi tale Sacramentum laicis imminente iam morte conferrent; quia non eſt veriſimile Eccleſiam velle priuare infirmum hoc Sacramento, & conſequenter, nec in extrema neceſſitate cuiquam prohiberi, quin illud poſſit adminiſtrare: vnde fit vt hoc idem procedat, ſi Parochus nollet expreſsè nec per ſe, nec per alium tale Sacramentum miniſtrare: dummodò ſcandalum vitetur, & conſtet Parochum id iniquè agere, atque infirmum in extrema neceſſitate poſitum eodem Sacramento dignum eſſe, quia eo caſu non cenſetur vſurpatum ius alienum, ſed defendi innocentiam; vt ait idem Suarez *loco cit.* Facit quoad hoc, priuilegium quoddam conceſſum à Sixto IV. Fratribus Minoribus;

Vt ſcilicet poſſint adminiſtrare Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-Vnctionis illis, quorum confeſſiones audierint, quando Rectores, ſeu Curati eorum malitiosè, aut ſine rationabili cauſa denegauerint, ſeu diſtulerint illa ipſis adminiſtrare, & voluit, quòd ſuper hoc ſtetur aſſertioni eorumdem Confeſſorum, vel pœnitentium.

Ita habetur in *Monum. Ord. 1. impreſſ. fol. 60. & 2. fol. 144. conc. 348.* Quod priuilegium non fuit ablatum per Leonem X. in Concil. Lateranenſ. vt probat Miran. *tom. 1. man. Prælat. q. 49. artic. 1.* quia ab eodem Leone viuæ vocis oraculo iam ablatum reualidatum eſt. Aduertendum autem eſt, quod licèt Sylu. *loco cit.* cum Archi- 3 diacono ſentiat Religioſos miniſtrantes hoc Sacramentum in prædicto caſu extremæ neceſſitatis, abſente Parocho, vel omnino illud miniſtrare renuente, incurrere excommunicationem maiorem latæ ſententiæ comminatam in *d. Clement. 1. de priuileg.* Tamen meritò eius dictum improbatur; & contrarium eſt verius, quia non eſt veriſimile Summum Pontificem in Conc. voluiſſe, vt Religioſi proximis extremè indigentibus non ſubuenirent, ſed tantùm, vt iuriſdictionem Parochorum non vſurparent, eo autem caſu illam non vſurparent, quia Parochi eſſent irrationabiliter inuiti, ita Sot. & Caiet. *loc. cit.* Suar. *d. ſect. 2. n. 4. & de Relig. tom. 4. tract. 10. lib. 9. cap. 4. num. 9.*

Poſſunt Regulares ex priuilegiis Sedis Apoſtolicæ Sacramentum Extremæ-Vnctionis miniſtrare non ſolùm 4 familiaribus ſuis in Monaſterio exiſtentibus, ſed etiam pauperibus in hoſpitalibus ſuis degentibus, ſine proprij Parochi licentia, ita Miranda *tom. 1. Manual. Prælat. q. 49. art. 1.* vbi ad hoc refert varia priuilegia, præſertim Alexandri IV. qui conceſſit Carmelitis poſſe miniſtrare Sacramenta, & dare ſepulturam, etiam ſuis familiaribus, quod habetur in ſpeculo Ordinis Carmelitarum *fol. 62.*

*fol.*62. & Sixtus IV. in Bulla, quæ appellatur *Mare Magnum Carmelitarum*, conceſſit eiſdem Patribus, quòd in caſu, quo Rectores Parochialium Eccleſiarum difficiles ſe reddant in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ-Vnctionis erga illos, qui dictis Fratribus confeſſi ſunt illis ſine cauſa rationabili denegando, vel differendo dictorum Sacramentorum adminiſtrationem, illa petentibus poſſint exhibere ex eodem ſpeculo Ordinis *fol.*87.

5 Aduertendum tamen eſt hoc Sacramentum non eſſe exhibendum quibuſcumque infirmis; ſed tantùm graui morbo laborantibus, & illis, qui iam morti ſunt propinqui, ita Sot. *in 4. diſt.* 21. *quæſt.*2. *concl.* 2. vbi hoc probat auctoritate Concilij Floren. Non eſt tamen expectandus articulus mortis, quando deſperata eſt infirmi ſanitas, & quando omni naturali virtute, & ſenſibus deſtitutus eſt, quia effectus ſpiritualis huius Sacramenti hoc requirit, vt infirmus ſenſus habeat, & vt de actione Sacramenti conſentiens efficiatur in eod. Sot. *loc. cit.* & Pitigiano *in 4.ſ.2. diſ.*23.*q. vnica, a.*5.*q.*4.

6 Cùm autem conferatur Extrema-Vnctio infirmis, non autem ſanis, vt colligitur ex Epiſtola Canon. S. Iacobi Apoſtoli *cap* 5. & communiter ex laudabili Inſtituto Eccleſiæ Catholicæ, ſequitur, quòd non debet dari illis, qui bellum adoriuntur, aut mare ingrediuntur, quamuis vicinæ mortis habeant manifeſtum periculum, nec etiam adminiſtranda erit iis, qui capite plectuntur; in his enim caſibus nullus eſſet effectus huius Sacramenti, ratio deſumitur ex Epiſt. Can. cit. S. Iacobi, quia tunc non alleuiabit eum Dominus. Aduertit tamen Viuald in *Candelabr. Aur. tit. de Extrem. Vnct. num.*4. quòd ſi alias ratione infirmitatis morti proximi ſint, poterit illis Extrema Vnctio adminiſtrari, etiamſi furca ſint ſuſpendendi, aut decapitandi, ſiue igni tradendi, quod de facto ſe vidiſſe teſtatur, de mandato cuiuſdam Epiſcopi, aliàs pij, & docti.

7 Nec prætereà datur Extrema-Vnctio pueris incapacibus Sacramenti Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ recipiendæ, quia deuotionem erga tale Sacramentum habere non poſſunt, vt probant Sot. *loc. cit.*

8 Zambranus tamen *de caſib. occurrentibus temp. mor. cap.*1. *dub.*1. credit dandam eſſe Extremam-Vnctionem ſub conditione, quando dubitaretur de puero, an haberet vſum rationis ſufficientem ad Sacramentum Pœnitentiæ, licet in tali caſu dubij de vſu rationis, videatur tutius non dare Vnctionem, quando dictus puer non poſſet recipere Sacramentum Pœnitentiæ niſi ſub conditione, quamquam non ſit omninò improbabile, etiam tunc poſſe dari Vnctionem ſub conditione, ſcilicet, ſi es capax, propter eius maximam vtilitatem, & fructum in tali articulo mortis, quem ſummoperè refert feliciter concludere, ita Zambran. *loc. cit.* ſed puto quòd ſine vllo timore, & abſolutè danda ſit Extrema-Vnctio, ſub conditione, etiamſi puer recepiſſet Sacramentum Pœnitentiæ ſub conditione, vt docet etiam Sancius *in ſelect. diſput.*27 *num.*17. Si petas cur pueris, modo ſupradicto, non eſt Sacra Vnctio danda, dico, ideo non debet illis exhiberi, quia Sacramentum hoc inſtitutum eſt ad tollendas reliquias peccatorum actualium, quæ peccata in pueris ante vſum rationis eſſe non poſſunt, & licet videatur inſtitutum prædictum Sacramentum, etiam ad tollendas reliquias peccati originalis aliquo modo, tamen hoc intelligitur, quando contractum eſt cum originali peccatum actuale, quale non reperitur in pueris, vt dictum eſt.

9 Amentibus, & furioſis ſimiliter non eſt danda Sacra Vnctio, niſi aliquibus vtantur lucidis interuallis, quibus ſtantibus, poterunt magna deuotione affecti Extremam-Vnctionem petere; ſi aut infirmus dum erat ſanæ mentis illam petiit, aut erga illam deuotionem habuit, ſeu præſumitur habere, licet poſtea freneticus efficiatur, poteſt, imo debet ſibi adhiberi, maximè, ſi non timetur aliqua indecentia ſiue periculum irreuerentiæ erga hoc Sacramentum, vt bene probat Sot. *loc. cit.*

Neque dari debet Extrema-Vnctio exiſtentibus in peccato mortali, ſi infirmitate repentina præuenti, ſtatim amittant loquelam, & nullam contritionem habeant, vt dicunt Nauar. *in manual. cap.*22. *num.*13. & Roderiq. 3. *tom. qq. regul.* 79. *art.*2. 10

Suſceptio huius Sacramenti non obligat ſub mortali, imò ſi ſine ſcandalo, aut contemptu, & ex ſola aliqua negligentia quis Sacram Vnctionem non ſuſciperet, non peccaret mortaliter; ſi autem hæc ſuſceptio iudicaretur neceſſarium medium ſalutis, eſſet peccatum mortale eam negligere, ita Coninch. *de Sacrament. diſput.* 19. *de Extr. Vnct. dub.* 10. *concl.*1. Ex quibus ſequitur, quòd ad hoc, vt valide, & debite conferatur Extrema-Vnctio, requiruntur multa. Primò, vt ſit baptizatus. Secundò, vt de facto aliquando peccauerit, ſaltem venialiter, quia in eius forma rogatur, vt peccata dimittantur. Tertiò, vt ille, cui confertur, vtatur ratione, dum Sacramentum hoc ſuſcipit modo quo ſuprà. Quartò, vt ſit aliquando vſus ratiocinatione, & diſcurſu, alias non poterit peccare. 11 12

Si dicas, quòd ille, qui nunquam vſus eſt ratione, eſt capax gratiæ habitualis, & ſanitatis corporalis: ergo & Sacramenti Extremæ-Vnctionis. Reſpondeo, Sacramentum iſtud non eſſe inſtitutum ad conferendam gratiam in genere, ſed prout dirigitur ad ſanitatem, & ad tollendas reliquias peccatorum, ideò conſequentia non tenet.

Requiritur quintò, vt grauiter ægrotet, ita vt de vita periclitetur; non tamen eſſet inualidum, ſi daretur grauiter ægrotanti ſine periculo mortis. Excipitur tamen ab hac regula ſenex, magna ſenectute confectus in Rodriq. *tom.* 3. *qq. Regul. q.*79. *art.*2. vbi dicit, quòd vulneratis, & morti propinquis, & etiam mulieribus in partu iam iam deficientibus, & *articul.*4. ſubdit, quòd hoc Sacramentum eſt iterabile, & quòd infirmus quoties ad mortis peruenit articulum, etiam in eadem infirmitate illud eſt ſibi miniſtrandum, etiam ſi poſt vnctionem conualeſcat, & poſteà reincidat in eamdem modo, vt ſuprà.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas Oblatis, Nouitiis, familiaribus, & ſeruitoribus, & aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterij poſſit Extremæ Vnctionis Sacramentum miniſtrare.

SVMMARIVM.

1 *Extremæ-Vnctionis Sacramentum poteſt Abbas Conuerſis, ſiue Oblatis, & Nouitiis, & familiaribus, vel aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterij per ſe, vel per alium miniſtrare.*
2 *Concilium Tridentin. quid ſtatuerit ſuper familiaribus Religioſorum, oſtenditur.*
3 *Familiarium nomine in iure qui veniant.*
4 *Familia quid ſignificet.*
5 *Familiaris licet ægrotet, tamen actu ſeruire intelligitur.*
6 *Familiaris vt quis dicatur, non eſt ſimpliciter neceſſarium ſeruire ob ſtipendium, vel mercedem.*
7 *Domeſticus, & familiaris ſunt ſynonyma.*
8 *Domeſticus propriè quis dicatur.*
9 *Familiarium Religionis priuilegiis vt quis gaudeat, non requiritur vt intra ſepta Monaſterij habitet, & Religioſis actu ſeruiat, ſed ſufficit alterutra conditio.*

Quod

1 QVod ſpectat ad Oblatos, ſeu Conuerſos, ſiue Donatos, & Nouitios dicendum eſt Abbatem poſſe per ſe, vel per alium Sacerdotem illis Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare, ex priuilegio Eugenij IV. Fratribus Minoribus conceſſo, quod habetur in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 61. & 2. fol. 64. concl. 85.* quod refert Mirand. *in man. Prælat. t. 1. qu. 49 art. 1.* Quo autem ad ſeculares ſeruitores, & familiares, idem etiam conceſſum eſt in eodem priuilegio, cuius verba hæc ſunt:

Eugenius IV. conceſſit Fratribus Minoribus Obſeruantibus prouinciarum Regni Caſtellæ, quatenus ſinguli Prælati dicti Ordinis quocunque nomine cenſeantur, & Confeſſores per huiuſmodi Prælatos deputati ſingulorum Conuentuum, locorum, & Eremitoriorum poſſint omnes, & ſingulos Fratres Profeſſos, Conuerſos, atque Nouitios habentes animum profitendi, necnon perpetuò Donatos, ſeu Oblatos præſentes, & futuros, & quoſcunque pro tempore familiares, ſeruitores, Officiales, & continuè commenſales domorum, Conuentuum, locorum, ſiue Eremitoriorum ſupradictorum ab omnibus, & ſingulis peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis (præterquam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis) caſibus, & ab omnibus, & ſingulis huiuſmodi cenſuris ſupradictis, quas ex ignorantia, vel inaduertentia incurrerint, abſoluere, eiſque Euchariſtiæ Sacramentum, & Extremæ-Vnctionis, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare toties quoties neceſſarium fuerit, vel opportunum; ipſique Prælati omnia, & ſingula ſupradicta aliis ipſius Ordinis Presbyteris committere, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis cum facultate præmiſſa Confeſſores ſibi eligere, & electos mutare auctoritate prædicta valeant Conſtitutionibus Apoſtolicis, atque ipſius inſtitutis, & ordinationibus, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque, & quòd hæc gratia ſit perpetua.

Clemens etiam IV. conceſſit eiſdem Fratribus Minoribus,

Vt his, qui in eorum obſequiis commorantur, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos cùm deceſſerint in eorum Monaſteriis ſepelire.

Vt in *Mon. Ord. 1. impreſſ. fol. 56. & 2. fol. 140. concl. 315.* Item Martinus IV.

Conceſſit Monachis S. Benedicti Obſeruantiæ Hiſpaniæ, vt confeſſiones quorumcumque familiarium Monaſteriorum commorantium audire, & pro eorum commiſsis debitam eis abſolutionem impendere; necnon dictis familiaribus, tam intra, quàm extra ſepta præfata commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum, miniſtrare valeant.

Ita refertur in Compend. Mendican. *ver. familiares*, §. 10. Et Leo X. conceſſit Fratribus Minimis, vt hoc Sacramentum ſuis familiaribus in habitu ſeculari ſeruientibus miniſtrare poſſint, vt refertur *in eorum Compend. ver. 57. & in Compend. Societatis, ver. familiares, §. 2.*
2 Eſt autem dubium, quinam in præſenti familiarium nomine cenſeantur. Nam Conc. Trid. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 11.* declarat, huiuſmodi priuilegia extendi ſolùm ad eos, *qui actu ſeruiunt Religioſis, & intra eorum ſepta, & domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt*, per quæ verba videtur, duas conditiones requirere, ad hoc vt cenſeantur familiares Religioſorum, & huiuſmodi priuilegiis gaudere poſſint. Vna eſt, vt habitent intra ſepta, & domos Religionum. Altera, vt actu ſeruiant Religioſis, & ſub eorum obedientia viuant, dicuntur autem viuere ſub eorum obedientia, non quòd ſit neceſſarium, vt obedientiam religioſam promittant, quia ſic Conuerſi eſſent, non familiares, ſed quia ratione ſeruitij præſtandi conſequenter obedire debent; & hæc vtraque conditio neceſſaria eſt ex decreto Concil. vt patet ex eius verbis. Vt autem hoc magis eluceſcat, videndum eſt, qui in iure
3 familiarium nomine veniant, quod tractant Doctores in *c. vlt. de verb. ſignif. in 6. & in c. in literis, ext. de teſtib.* vbi Felin. *num. 1* ait, quòd cùm familiares dicantur à familia: ſicut familia multipliciter ſumitur, ita etiam familiares. Nam familia, vel ſignificat gentem, vel cognationem, 4
vel ſeruos, vel filios, vel plures, qui degunt ſub vno conuictu, & vna domo, vt *l. vltiſſime, §. familiæ, ff. de ædilit. edict.* tamen frequentiori vſu dicuntur familiares alicuius illi, qui ei aliquo modo inſeruiunt, & commenſales ſunt, & cum eo regulariter cohabitant, vt colligitur ex *d. c. vlt. de verb. ſignif. in 6.* ex illis verbis, *in tuis expenſis continuo domeſtici commenſales*, vbi gloſſ. aduertit verbum illud, *continuo*, ciuili modo eſſe intelligendum, & non tam amare, vt aliquando abeſſe non poſſint, non ſolùm pro negotiis domini, vt in eodē texto declaratur; verum etiam pro negotiis propriis, ſubdit autem d. gloſſ. *in verbo, pro tuis*, quòd licet familiaris ægrotet, tamen actu ſeruire intelligitur per tex. *in l. cum hæres, §. Stichus, ff. de ſtatuliber.* Nec ſimpliciter neceſſarium eſt ſeruire ob ſtipendium, vel mercedem ad hoc, vt quis familiaris dicatur, quia etiam famulus gratis ſeruiens familiaris, & domeſticus dicitur; vt contra Specul. reſoluit Felin. vbi proximè, *arg. l. ſi libertus, ff. de fur.* vbi cliens domeſticus appellatur, ſed quicumque familiaris dicitur domeſticus: nam familiaris, & domeſticus ſunt ſynonyma, vt 7
tradit idem Felin. Domeſticus autem propriè ille dicitur, 8
qui in eadem domo habitat, & eſt aliquo modo inferior, vel ſubiectus capiti familiæ, text. in *l. reſpicienàum, §. delinquunt, ff. de pœn.* Bald. *in l. 2. C. de teſtib.* Archidiac. *in c. regul. 29.* & alij apud Felin. *loc. cit.* Ergo rectè per Concilium requiritur, vt familiares, qui talibus priuilegiis gaudere debent, actu ſeruiant, & intra ſepta Monaſteriorum cohabitent. Tamen ex vigore priuilegiorum dicendum eſt, non requiri vtramque conditionem, ſed ſufficere alterutram, nam in priuilegio conceſſo à Clemente IV. Fratribus Minoribus requiritur ſolùm, vt in eorum obſequiis commorentur, quod fieri poteſt, etiamſi intra ſepta Monaſterij non cohabitent, & in priuilegio Martini V. Monachis Benedictinis de Obſeruantia in Hiſpania conceſſo, expreſſe dicitur,

Vt dictis familiaribus, tam intra, quàm extra ſepta Monaſterij commorantibus Eccleſiaſtica Sacramenta, quoties fuerit opportunum miniſtrare valeant.

Ergo poſſunt eſſe familiares, & eis Sacramenta miniſtrari, etiam quòd non in eadem domo cohabitent. Et ſic vel non omnes familiares ſunt domeſtici, vel ſi ſunt, appellatio domeſtici ſumenda eſt latiùs non à domo materialiter ſumpta, ſed formaliter, vt dicit congregationem domeſticam, ſeu familiarem. Quòd autem ſufficiat altera conditio, ſcilicet, quòd habitent in eadem domo, 9
& Monaſterio, non tamen actu ſeruiant, colligitur ex conceſſione facta Benedictinis Hiſpaniæ,

Vt poſſint iis, qui intra ſepta Monaſteriorum, ſeu domorum Religionis infirmati fuerint, Extremam-Vnctionem Apoſtolica auctoritate liberè, & licitè, Parochialis Presbyteri, vel alterius cuiuſcumque Epiſcopi licentia, vel aſſenſu nullatenus requiſita miniſtrare. 10

Vt refertur *in Compend. Mendicant. verb. Vnctio Extrema, §. 1. & in Compend. Societ. eod. verb.* In qua conceſſione ſolùm requiritur, vt intra ſepta Monaſterij aliquis ægrotet: nec fit aliqua mentio familiaritatis, obſequij, vel ſeruitutis. Neque obſtat ſupradictum decretum Conc. Trid. quia Pius V. viuæ vocis oraculo abſolutè, & ſine limitatione declarauit, vt gratiæ huiuſmodi non cenſeantur derogatæ, nec reſtrictæ per Concil. Trid. vt refert Emanuel Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. qu. 56 art. 2. verſ. ſed reſpondetur*, & Collect. priuileg. Societ. Ieſu, *verb. Concilium Tridentinum, §. 3.* vbi in ſcholio additur hanc confirmationem, ſeu reualidationem Pij V. intelligendam eſſe in foro conſcientiæ, & quoad caſus occultos tantùm, quia pro huiuſmodi tantùm conceſſiones viuæ vocis oraculo fieri ſolent. Vnde cùm Pius V. abſo-

lutè,

lutè, & abſque vlla limitatione in præfato viuæ vocis oraculo concedat, vt Mendicantes poſſint vti gratiis, & indultis antea ſibi conceſſis, etiam quoad illa, quæ per Concilium Tridentinum derogata, aut reſtricta ſunt, vt referunt citati Auctores, dicendum eſt citata priuilegia valida eſſe, & ideò poſſe Religioſos eorum vigore miniſtrare Extremæ-Vnctionis, vel etiam Euchariſtiæ Sacramentum ſuis familiaribus, qui vel intra ſepta, ac domos Religionum cohabitant, vel actu ipſis Religioſis inſeruiunt; nec eſt neceſſe vtramque conditionem adeſſe; ſed diuiſim quælibet earum per ſe ſufficiet: Verùm quia ſupradicta Pij V. conceſſio; cùm ſit viuæ vocis oraculum, non eſt abſoluta, ſed ſolùm in foro conſcientiæ, ſiue occulto, ideò ſi Parochi aliquod ius circa huiuſmodi perſonas ſibi vendicare vellent, & in externo foro illud poſtularent, non poſſet eis virtute priuilegiorum reſiſti, niſi quatenùs, ea per Concilium Tridentinum reſtricta non ſint, quandiu autem ipſi non reſiſtunt, integrum eſt Religioſis tuta conſcientia iuxta Pij V. conceſſionem ſuis priuilegiis vti. Sic Suarez *de Relig. tom.4. tract. 10. lib.9. cap.4. num.12.*

DISPVTATIO VIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum quoad Sacramentum Matrimonij.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſſit Matrimoniis contrahendis intereſſe.

II. Quæ licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, vt Matrimoniis contrahendis aſsiſtere valeant.

III. In quam pœnam incidant Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia Matrimonia ſolemnizantes.

IV. Vtrùm Abbates, vel alij Prælati habentes populum, in quem iuriſdictionem exerceant, poſsint denunciationes Matrimoniorum remittere.

V. Vtrùm Abbas Commendatarius poſsit eaſdem denunciationes remittere.

VI. Vtrùm Abbates, & alij Prælati inferiores poſsint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante decreto Concilij Trid. *cap. 10. de reform. ſeſſ. 24. §. Ad hæc.*

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus inferior poſsit Matrimoniis contrahendis intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Matrimoniis contrahendis neceſſarium eſt Parochum, vel alium Sacerdotem de eius, vel Ordinarij licentia intereſſe.*

2 *Matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi pleno iure ſubiectis, in quibus iuriſdictionem Epiſcopalem habet, vel in quibus animarum cura annexa eſt,* vt num. 3.

4 *Abbas, & alij Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarij, Matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare,* num. *ſeq.*

6 *Ordinarij appellatione venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prelatorum inferiorum iuriſdictionem Epiſcopalem habentium.*

1 CErtum eſt, quòd in Matrimoniis contrahendis, ex commum Eccleſiæ traditione, ſemper opus fuit aliquem Sacerdotem intereſſe, præcipuè poſt Conc. Trid. *ſeſſ.24 de reform. cap.1.* vbi loquendo de matrimonio ait, *Qui aliter, quam præſente Parocho, vel alio Sacerdote de ipſius Parochi, ſeu Ordinarij licentia, & duobus, vel tribus teſtibus, matrimonium contrahere attentabunt, eos Sancta Synodus, ad ſic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiuſmodi contractus irritos, & nullos eſſe decernit, prout eos præſenti decreto irritos facit, & annullat.* Videndum eſt igitur an Abbates, & Sacerdotes Regulares poſſint Matrimoniis contrahendis aſsiſtere. Pro quo dico primò Abbatem poſſe validè Matrimoniis contrahendis aſsiſtere in Eccleſiis nulli Epiſcopo, ſed ſibi pleno iure ſubiectis, in quibus iuriſdictionem Epiſcopalem habet; Ita Sanch. *de Matrim. lib.3. diſput. 28. num.6.* Reginald. *in praxi lib.31. n.178.* Petr. Ledeſm. *de matrim. q.45. art.5. punct.3.* paulò ante *dubit.4. concl.3.* Enriq. *lib.12. cap. 3.* Guttier. *in tract. de matrim. cap.66. num.6.* Baſil. Pont. *de imped. matrim. cap.26. §.6. verſ. idem quod,* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg. 32. num.122.* idem confirmant Ægid. de Coninch *in 2.2. D. Thom. diſp.27. num.17.* Bonacin. *de matrim. q.2. punct.8. n. 10.* & Vgol. *de poteſtat. Epiſcop. c.15. §.19. num. 3. in fin.* dicentes poſſe Matrimoniis contrahendis aſsiſtere habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem; & in talibus Eccleſiis non ſolùm poſſunt præſentiam matrimoniis contrahendis præſtare, verùm etiam concedere licentiam alicui Sacerdoti, ſiue ſeculari, ſiue Regulari eis aſsiſtendi, vt aiunt Doctores citati.

Dico ſecundò, in Eccleſiis, quibus eſt annexa cura animarum, etiam quòd Abbati pleno iure quoad ſæculares non ſint ſubiectæ, poteſt tamen idem Abbas matrimoniis Parochianorum contrahendis interuenire, tunc enim ſe habet tanquam Parochus, ad quem ſpectat Parochianorum ſuorum matrimoniis intereſſe, vel alium Sacerdotem ad id delegare. Conc. Trident. *loc. cit.* 3

Dico tertiò, Abbas, & alij Sacerdotes Regulares, etiam vbi Eccleſias ſibi pleno iure ſubiectas non habent, nec Parochorum munus exercent, de licentia Ordinarij loci, vel Parochi poſſunt Matrimoniis aſsiſtere; ita Miran. *in manu. Prælat. tom. 1. q. 48. art. 1. concl. 1.* D. Barboſ. *d. alleg. 32. n.108.* probatur ex Concil. Trid. *loc. cit.* in eo enim, matrimoniis validè contrahendis, requiritur præſentia Parochi, vel alterius Sacerdotis de licentia eius, vel Ordinarij. 4

Dico quartò, Abbas, vel alij Sacerdotes poterunt licitè de Parochi, vel Ordinarij licentia Matrimonia ſolemnizare. 5

zare. Probatur *ex Clem. Religioſi. de priuileg. & exceſſ. priuileg.* vbi ſtricte præcipitur Religioſis, ne audeant Sacramentum Extremæ-Vnctionis, vel Euchariſtiæ miniſtrare, vel Matrimonia ſolemnizare, non habita ſuper his parochialis Presbyteri licentia: ex quibus à contrario ſenſu colligitur, quòd obtenta ſpeciali facultate, poterunt idipſum facere; & quamuis ibi dicatur (Matrimonia ſolemnizare) hæc verba ſunt intelligenda de benedictione nuptiali, iuxta expoſitionem gloſſ. *ibidem*: quòd ſi hoc eis licebit de licentia Parochi, multò magis poterunt de licentia Epiſcopi, vel eius generalis Vicarij, maximè cùm in Conc. *vbi ſuprà*, traditur Ordinario facultas huiuſmodi licentiam concedendi, & appellatione Ordinarij venit etiam Vicarius generalis Epiſcopi per gloſſ. *in c. Romana verſ. generaliter. de appellat. lib.6. & in c.2. verb. officialem, de offic. Vicar. eod. lib.* & alij plures, quos magno numero congerit, & ſequitur Sanch. *in tract. de matr. lib. 4. diſput.29. num.3.* Et quòd Vicarius Epiſcopi poſſit hanc licentiam concedere, ſuſtinent Nauar. *lib.4. conſil. tit. de ſponſal. in 1. edit. conſ.47. n.1. in 2. tit. de clandeſt. deſponſat. conſ. 14. num.1.* Henriq. *lib. 11. de Matrim. cap.3. num.4.* Sanch. *ead. diſp.29. n.18.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg.32. num.117.* & alij apud ipſum, & apud Sanch. vbi proximè.

Idem dicendum eſt de Vicariis Abbatum, & Prælatorum inferiorum habentium territorium cum iuriſdictione Epiſcopali: quia hi ſunt Ordinarij, & Ordinariorum appellatione comprehenduntur, vt probant Marc. Ant. Cuchus *lib.2. inſtit. maior. tit.8. num.156.* Sanch. *d. diſput.29. num.4.* Et ita tenent Nauar. vbi proximè, & Sanch. *loco etiam cit. num.19.* Patet igitur, quòd abſque Parochorum, vel Ordinariorum licentia nequeunt Abbates Regulares, neque alij Religioſi licitè Matrimoniis contrahendis intereſſe, nec eorum præſentia aliquid ad Matrimonij valorem conferret, quia Concil. Trident. *loco cit.* ad hoc requirit præſentiam Parochi, vel alterius Sacerdotis de ipſius, vel Ordinarij licentia.

QVÆSITVM II.

Qua licentia Parochorum ſit neceſſaria Abbatibus, vel aliis Regularibus Sacerdotibus, vt Matrimoniis contrahendis aſſiſtere valeant.

SVMMARIVM.

1 *Licentia Matrimoniis aſſiſtendi, vel illa ſolemnizandi, ſufficit quòd concedatur generaliter ad exercenda ea, quæ ſpectant ad curam animarum.*

2 *Sacerdos non debet facilè credere aſſerentibus ſe habere licentiam à Parocho, vel Ordinario, vt ipſos matrimonio iungant.*

1 RESpondeo dicendo, quòd ad hoc vt Abbas, vel etiam alij Sacerdotes Regulares matrimoniis contrahendis aſſiſtere, vel benedictionem ſolemnem ſponſis miniſtrare valeant, ſatis erit à Parochis, vel Ordinariis obtinere generalem licentiam ad exercenda ea, quæ pertinent ad curam animarum, Nauar. *conſ.3 de clandeſt. deſponſ.* Enriq. *in ſum. lib.11. cap.3. num.5.* Non ſufficeret autem licentia miniſtrandi Sacramenta; nam ſolet intelligi de Sacramentis Confeſſionis, & Euchariſtiæ, quæ ſunt Sacramenta neceſſitatis, & ad ſummum intelligitur de Sacramento Baptiſmi, vt ait Filiuc. *quaſt. moral. tom.1. tract.10. de Sacrament. Matrim. part.1. cap.6. num.118.* ſufficit etiam, quòd dicta licentia verbo concedatur, nec eſt neceſſarium, quòd fiat in ſcriptis; quia diſpenſatio verbis fieri poteſt; niſi ad actus validitatem lex ſcripturam requirat, gloſſ. *in cap.1. de cenſib. in 6.* Nauar. *conſ.12. de clandeſt. deſponſ.* Aduertendum hic, quòd Abbates, & 2
alij Sacerdotes regulariter non debent credere dicentibus ſe obtinere facultatem a Parocho, vt ipſos matrimonio iungant; ſi tamen perſona id affirmans eſſet magna fide digna, poſſet illi fides adhiberi, vt ait Sanch. *de matrim. lib.3. diſput.37. num.3.*

QVÆSITVM III.

In quam pœnam incidant Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares abſque Parochorum licentia matrimonia ſolemnizantes.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares, abſque Parochorum licentia, matrimonia ſolemnizantes incurrunt pœnam ſuſpenſionis, non autem excommunicationis latæ ſententiæ.*

RESpondeo dicendo, quòd per text. *in Clement. Religioſi. de priuileg. & exceſſ. priuil.* ipſo facto incidunt in pœnam excommunicationis Sedi Apoſtolicæ reſeruatæ. Verùm hæc pœna moderata eſt per Concil. Trid. *ſeſſ.24. cap.1. de reform. matrim.* vbi de hoc diſponens, ait, *quòd ſi quis Parochus, vel alius Sacerdos, ſiue Regularis, ſiue ſecularis ſit, etiamſi id ſibi ex priuilegio, vel immemorabili conſuetudine licere contendat, alterius Parochiæ ſponſos ſine illorum Parochi licentia matrimonio coniungere, aut benedicere auſus fuerit, ipſo iure tandiu ſuſpenſus maneat, quandiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio intereſſe debebat, ſeu à quo benedictio ſuſcipienda erat, abſoluatur.* Atque quòd incurrant pœnam ſuſpen- 1
ſionis in Conc. poſitam, non autem pœnam excommunicationis latæ ſententiæ, poſitam *in d. Clem.1.* tenent Enriq. *lib. 13. cap.38. §. 2. in com. liter. E.* Suar. *de cenſ. diſput.2. ſect.4. num.13.* Sayr. *eod. tract. lib.4. cap.15. num.2.* Bonacin. *eod. tract. diſput.3. q.6. p.5. num.19. in fin. & de matrim. q.4. punct.6. num.3.* Baſil. Ponc. *de imped. matrim. cap.16. §.2. verſ. ex quibus. condit.10. & §. in princip.* Licet contrarium teneant, Nauar. *conſ.1. ſub tit. de pœn. num.7. in 1. edit. & conſ.10. ſub tit. de conſtit. in 2. edit.* Maiol *de irreg. lib.3. cap.25. num. 12. verſ. clandeſtinum.* Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 16. §. 12. num. 8.* Sanch. *lib.3. diſput.48. num.8. & 9.* Mat. Alter. *de cenſur. tom.2. diſp.11. de ſuſp. cap.4. verſ. ſed quæret.* Mirand. *tom.1. man. Prælat. q.48. art.2.* D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. alleg.32. num.192.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates, vel alij Prælati habentes populum, in quem iuriſdictionem exerceant, poſſint denunciationes matrimoniorum remittere.

SVMMARIVM.

1 *Ordinarius loci diſpenſare poteſt, vt ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur.*

2 *Matrimoniorum denunciationes remittere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, in quo Epiſcopalem iuriſdictionem exercent.*

NOtandum eſt, quòd de iure antiquo, non poterant Epiſcopi diſpenſare, ne præmitterentur matrimoniorum

niorum denunciationes, ſtante Lateranenſ. Concil *decreto in c. cum inhibitio, de cond. deſponſat.* de qua te Sanch. *de matrim. lib. 3. diſp. 7 num. 1.* hodie verò per diſpoſitionem Conc. Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. matrim. cap 1.*
1 poteſt loci Ordinarius præcedente cauſa legitima, diſpenſare, vt omittantur omnes denunciationes, vel illarum aliqua ante, & poſt matrimonij conſummationem, vt patet ex verbis *d. c.* quæ ſequuntur, *Quod ſi aliquando probabilis fuerit ſuſpicio, matrimonium malitioſe impediri poſſe, ſi tot præceſſerint denunciationes; tunc vel vna tantum denunciatio fiat, vel ſaltem Parocho, & duobus, vel tribus teſtibus præſentibus, matrimonium celebretur: deinde ante illius conſummationem denunciationes in Eccleſia fiant, vt ſi aliqua ſubſint impedimenta facilius detegantur, niſi Ordinarius ipſe expedire iudicauerit, vt prædicta denunciationes remittantur, quod illius prudentia, & iudicio S. Synodus relinquit:* ita etiam affirmant Poſſeu. *de offic. Cur. c. 10. de matrimon. num. 2.* Menoch. *conſil. 453. num. 5.* Henriq. *in ſumm. lib. 11. cap 5 §. 5.* Franc. Leo *in theſ. fori Eccleſ. p. 2. cap. 9. num* 11. Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 60. num. 3.* Salz. ad Bern. Diaz *c. 75. alias 76. in nouiſſ. edit.* Molin. *de ritu nupt. lib. 2. diſſ 11. num. 58.* Campan. *in diuerſ. iur. can. rub. 6. cap. 5. num 42.* Regin. *in prax. for. pœnit. lib. 31. num. 232.* vbi ait non ſolùm Ordinarium poſſe denunciationes remittere, ſed etiam poſſe breuiare, vel prolongare illarum tempus, & ex iuſta cauſa poſſe diſpenſare, vt ipſæ denunciationes fiant diebus ferialibus; quia vtrumque minus eſt, quàm denunciationes ipſas omninò remittere; nec rationi conſentaneum eſt putare, negari id, quod minus eſt, ſi maius conceditur. Hæc autem
2 omnia ſicut procedunt de Epiſcopis, pari ratione cenſenda ſunt procedere de Abbatibus loci Ordinariis habentibus territorium, vbi Epiſcopalem iuriſdictionem exercent, ac nulli Diœceſano ſunt ſubiecti; quia veniunt Ordinariorum appellatione: & regulariter poſſunt omnia circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, quæ poſſunt Epiſcopi in propria Diœceſi, vt probauimus in 1. *tom. diſp. 14. 3.* Concilium autem id committit Ordinario. Et quòd Abbates huiuſmodi locorum Ordinarij poſſint dictas denunciationes remittere, tenent Nauar. *lib. 4. conſ. in 1. edit. de ſponſal. conſ. 5 in 2. tit. de clandeſt. deſponſat. conſ. 2.* Henriq. *lib. 11. de matrim. cap. 5. num. 5.* Roſier. *2. tom. ſumm. in 2. caſ. cap. 217. num. 4.* Sanch. *d. diſp. 7. num 4.* Flor. de Mena *var. reſolut. lib. 3. qu. 24. num. 26.* Sayr. *deciſ 9. de ſponſ.* Mol. *de ritu nupt. lib. 2. diſſ. 11. num. 6.* Grat. *diſcept. for. cap. 84. num 15* D. Barboſ *de offic. & poteſtat. Epiſcop. p. 2. alleg. 32. num. 92.* Regin. *loco ſupradicto.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas Commendatarius poſſit eaſdem denunciationes remittere.

SVMMARIVM.

1 *Titularis quicquid poteſt ratione dignitatis, poteſt etiam Commendatarius.*
2 *Commendatarius Abbas poteſt matrimoniorum denunciationes remittere.*

SVprà viſum eſt Abbates titulares locorum Ordinarios poſſe in ſuo diſtrictu denunciationes matrimoniorum remittere; nunc videndum eſt, an eandem poteſtatem retineant Abbates Commendatarij. Ad quod re-
1 ſpondeo affirmatiue; nam quicquid poteſt titularis ratione dignitatis, poteſt etiam illius Commendatarius, vt ait Dec. *in c. edoceri, de reſcript.* Panorm. *in c. querelam, de elect.* Tum etiam, quia cùm Abbates Commendatarij dicantur Ordinarij, ex gloſſ. & text. *in c. ordinarij, de offic. Ord. in 6. & c. cum ab Eccleſiarum, extra eod. tit.* Et Con-
cilium loquatur de Ordinarijs indefinitè: licebit etiam 2
ipſis Commendatarijs, eaſdem denunciationes remittere, vt affirmant Flor. de Mena, Sayr. Molin. Stephan. Grat. & D. Barboſa, *locis in ſuperiori quæſito citatis*, idem etiam tenent Petr. de Ledeſm. *in ſum. par. 1. de Sacramento Matrim. c. 6. concluſ. 7 dub. 1.* Gonzal. *ad regulam 8. Cancel. gloſſ. 5. §. 8. n. 28.*

QVÆSITVM VI.

An Abbates, & alij Prælati inferiores poſſint cognoſcere de cauſis matrimonialibus, non obſtante Decreto Concilij Tridentini, cap. 20. de reformat. ſeſſ. 24. §. Ad hæc.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum, cum iuriſdictione quaſi-Epiſcopali, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus.*
2 *Concilij Tridentini decretum in* cap. 20. reform. §. Ad *hæc, non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed reſtituere Epiſcopis iuriſdictionem excluſiuè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores, &* num. 4.
3 *Territorium non eſt de ſubſtantia iuriſdictionis.*
4 *Abbas habens iuriſdictiones in perſonas non comprehenditur in Decreto Concil. Tridem.* Seſſ. 34. cap. 10. de reform. in §. Ad hæc.
5 *Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales ex ſola iuris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re.*
6 *Prælatus inferior eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola iuris aſſiſtentia, ſi oſtendat priuilegium, & poſſeſſionem, dummodo poſſeſſio non ſit infecta decreto irritanti, quod inficit titulum & poſſeſſionem.*
7 *Differentia inter Epiſcopum, & Prælatum inferiorem quoad manutentionem in poſſeſſione.*

ABbates, & Prælatos inferiores habentes territorium 1
ſeparatum cum iuriſdictione quaſi Epiſcopali poſſe cognoſcere de cauſis matrimonialibus, habetur deciſum *in vna Salamantina iuriſdictionis 5. Iunij 1565 coram Eminentiſ. Card. Ioanne Aldobrandino*, quæ Deciſio valdè notabilis, erit *in fine Operis, deciſio* 39. & loquitur de territorio etiam collato ex pluribus Diœceſibus, concurrente tamen immemorabili conſuetudine.

Sed Concil. Trident *ſeſſ. 24. c. 20.* agens de cauſis matrimonialibus, & criminalibus, videtur ſtatuere, illarum cognitionem ad Epiſcopum pertinere in his verbis: *Ad hæc cauſæ matrimoniales, & criminales, non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam viſitando, ſed Epiſcopi tantum examini, & iuriſdictioni relinquantur, etiamſi in præſenti inter Epiſcopum, & Decanum, aut Archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum illarum cognitione lis aliqua in quacunque inſtantia pendeat.*

His tamen non obſtantibus verbis Concilij, dico cum 2
Gloſſ. *in cap. authoritate, de priuileg. in 6.* & alijs fere omnibus, *ibid.* quòd mens Concilij fuit reſtituere Epiſcopis iuriſdictionem criminalium excluſiuè ad Decanum, Archidiaconum, & alios inferiores ſubordinatos ipſi Epiſcopo, in quibus militat ratio prætenſæ vſurpationis, non autem illam auferre ab Abbatibus exemptis à iuriſdictione Epiſcoporum, & Sedi Apoſtolicæ ſubiectis, quod extat expreſſius deciſum *in vna Burgen. iuriſdictionis S. Ioan. in Venere 6. Martij 1598. coram Eminen-*

I tiſſ.

tiſſ. Cardinali Pamphilio, quæ Deciſio erit *in fine Operis, deciſio* 44. Ideò Sacra Congregatio Concilij Tridentini, ſicut habetur *in vna Burgen. iuriſdictionis 6. Nouembr.* 1596. *coram D. Orano*, declarauit indifferenter, Abbates Regulares habentes, vel non habentes territorium, dictis verbis Concil. Trident. non comprehendi; quæ quidem Deciſio in hac re opportuna ponitur per extenſum, & *in fine Operis* erit *deciſio* 43. *per totam*.

3 Dixi habentes, vel non habentes territorium, vt oſtendatur, quòd de ſubſtantia iuriſdictionis non eſt, habere territorium, cùm ſine territorio poſſit Abbas, vel alius Prælatus habere iuriſdictionem in perſonas, ex Barthol. *in l. 1. num.* 15. & Paulo de Caſtro, Alexan. Iaſ. *de iuriſd. omnium Iud.* Bald. *in l. 1. §. in initio, n. 3. ff. de offic. præfec.* & alij multi *in eadem Burgen. iuriſdic. ſupr. cit. ſub n. 2. eiuſd. deciſ.*

4 Quòd ergo Abbas iuriſdictionem habens in perſonas non comprehendatur in prædicto Decreto Concilij, quoad cognitionem cauſarum matrimonialium, & criminalium, ſed quòd Concilium tantùm loquatur de Decanis, Archidiaconis, & aliis Prælatis ſecularibus Epiſcopo ſubiectis, ratio manifeſta ſuadet, tum quia inter Abbatem, & Decanum, ſeu Archidiaconum, non poteſt dari aliqua ſimilitudo, neque reſpectu dignitatis, aut facultatis, ſiue qualitatis; non reſpectu dignitatis, quia Abbas non dicitur de inferioribus, ſicut Decanus, Archidiaconus, & alij; non reſpectu facultatis, quia Abbas in locis ſibi pleno iure ſubiectis habet iuriſdictionem Epiſcopalem, nec etiam ratione alicuius qualitatis, quia Decretum Sacri Conc. Trid. loquitur de Prælatis ſecularibus, qui regulariter ſubſunt Epiſcopo: ergo Abbates non comprehenduntur in illo Decreto, quæ omnia exactè probata ſunt *in vna Burgen. iuriſdictionis 16. Decembr.* 1594. *coram D. Orano*, quæ erit *in fine Operis, deciſ.* 41.

Fateor tamen, quòd Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi-poſſeſſione cognoſcendi prædictas cauſas matrimoniales, & criminales, ex ſola iuris aſſiſtentia contra inferiores immemorabili ſe iuuantes, donec per tres ſententias conformes de hac re cognoſcatur, etiamſi inferiores poſſeſſionem, & priuilegium oſtendant, vt dictum fuit *in vna Theatina iuriſdictionis, de Ateſſa 5. Decembr.* 1614. *coram D. Coccino Decano*, quæ *in fine Operis* erit *deciſio* 69. 5

In qua etiam manifeſtè oſtenditur, quòd Prælatus inferior oſtendens priuilegium, & poſſeſſionem, eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola iuris aſſiſtentia, dummodò tamen poſſeſſio non ſit infecta decreto irritanti; quod decretum cùm ſit inſertum in corpore iuris, inficit titulum, & poſſeſſionem. Ex Puteo *deciſ.* 180 *num* 9. *lib.* 3. Sarnen. *in regul. de trienn. qu.* 31. quod etiam habetur *in vna Salmantina fructuum 3. Martij* 1587. *coram Gipſio*. Idem ſatis deciſum reſtat *in eadem Theatina iuriſdictionis 5. Iunij* 1621. *coram eodem D. Coccino Decano*, quæ *in fine Operis* eſt *deciſio* 62. quod priùs docuerat *in eadem Theatina iuriſdictionis 17. Decembris* 1612. quæ *in fine Operis* eſt *deciſio* 57. 6

In hoc enim differunt Epiſcopus, & Prælatus inferior quoad hanc rem, quòd Prælatus inferior allegans poſſeſsionem, & priuilegium eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis, Epiſcopus verò non, qui ſola iuris aſsiſtentia nititur, ſicut concludenter oſtenditur *in eadem Theatina iuriſdictionis 17. Decembris* 1612. quæ eſt 57. *deciſio in fine Operis*. 7

DISPVTATIO IX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad Indulgentias, & abſolutiones concedendas.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint Indulgentias concedere.

II. Vtrùm Abbas poſſit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere.

III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati Regulares poſſint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere.

IV. An expediat Abbates, alióſque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus, & benemeritis concedere.

V. Vtrùm Abbas poſſit plenariè aliquando ſuos Monachos abſoluere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſsint Indulgentias concedere.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus nullus Epiſcopo inferior poteſt iure proprio Indulgentias concedere.*

2 *Summus Pontifex primariò poteſt Indulgentias concedere, vt Supremus Eccleſiæ Princeps.*

3 *Indulgentias concedendi poteſtas eſt iuriſdictionis, non Ordinis.*

4 *Priuilegio ſpeciali Sedis Apoſtolicæ poſſunt etiam Abbates, & alij Prælati inferiores Indulgentias etiam plenarias concedere, & num. 6.*

5 *Opinio Medinæ in hac re, & eius rationes referuntur.*

NVLLVS Prælatus Epiſcopo inferior iure proprio Indulgentias concedere poteſt, vt expreſsè prohibetur in *cap. accedentibus, de exceſſib. Prælat.* & tradunt Doctores communiter *ibi*, & *in cap. noſtro, de pœnit. & remiſſ.* Ratio eſt, quia facultas diſtribuendi bona publica principaliter conuenit Supremo Principi, & vniuerſali Eccleſiæ Rectori, id eſt, Summo Pontifici, qui ſolus poteſt primariò Indulgentias concedere. Cæteri verò quatenus ab ipſo conceditur, vt aiunt S. Thom. *in addit. ad 3. par. q. 26. art. 3.* Bellarmin. *lib. 1. de Indulgent. cap.* 55. Suar. *tom. 4. in 3. p. diſp. 49. ſect. 1. num.* 13. & alij apud Bonac. *de Sacrament. diſp. 6. q. 1. punct. 3. n. 1.* Ideò licèt Abbates, & alij huiuſmodi Prælati Epiſcopo inferiores, tam Regulares, quàm ſeculares, habeant iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, & poteſtas concedendi Indulgentias ſit iuriſdictionis, non Ordinis, *cap. quod autem, de pœnit. & remiſſ.* & tradunt communiter Doctores: non tamen poſſunt, ſicut Epiſcopi Indulgentias concedere; quia (vt dictum eſt) hæc poteſtas primariò eſt in Summo Pontifice; Epiſcopi autem eam ab illo accipiunt,

accipiunt, & tantùm poſſunt in hac re, quantùm illis à Sede Apoſtolica permiſſum fuerit, & ideò iuriſdictio prædictorum inferiorum Prælatorum non eſt extendenda ad hunc actum iuriſdictionis Epiſcopalis, quæ in hoc eſt limitata, & in totum à Summi Pontificis conceſſione dependet. Atque ita reſoluunt Nauarr *tract. de Indulgent. not.* 31. Bellarm. *d. lib. 1. cap.* 11. *q.* 3. Coch. *de iuriſd. ordinar. exempt. par.* 4. *q.* § 4. Henriq. *in ſumm. lib.* 7. *cap.* 21. §. 5. Azor *inſtit. moral. par.* 2. *lib.* 3. *c.* 5 5. *q.* 3. Cordub. *in qu. lib.* 5. *q.* 15. *poſtpoſit.* 9. Mirand *man. Prælat. tom.* 2. *q.* 9. *art.* 2. Bonac. *d. punct.* 3. *num.* 18 Franc. Leo *in theſaur. Eccleſ. par.* 1. *cap.* 7. *num.* 19. D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part.* 3. *alleg.* 88. *n.* 17. & 19. Reginald. *in prax. lib.* 7. *n.* 115.

4 Dixi in principio quæſiti, *iure proprio non poſſe Prælatos prædictos Indulgentias concedere*, ne excludantur illi Prælati, qui priuilegio ſpeciali Sedis Apoſtolicæ poteſtatem habent Indulgentias concedendi, vt ſunt multi, præcipue Prælati Regulares, qui Indulgentias etiam plenarias ſuis ſubditis concedere poſſunt, vt conſtat ex Compend. priuileg. Mendic. *verb. Indulgentia plenaria quoad Fratres*, §. 16. *ver. Indulgentia quoad ſeculares*, §. 7. & 8. de qua te fuſe Mirand. *tom.* 2. *manual. Prælat. q.* 9. *art.* 2. *concluſ.* 2. & vtrum poſſint ſecularibus inter Miſſarum ſolemnia Indulgentias concedere, dicemus *in ſeq. quæſito.*

5 Verùm Pater Medina Franciſcanus, *in lib. de Indulg. diſt.* 7. 6. *c.* 29. affirmat Abbates, aliosque Prælatos Regulares Indulgentias poſſe concedere, quia cùm & ipſi iure diuino ſint in Eccleſia Dei Prælati conſtituti, & iuriſdictionem eorum multi habeant quaſi Epiſcopalem, ac ſubditorum opera meritoria poſſint aliis applicare, poterunt ad inſtar Epiſcoporum indulgentias concedere. Imò multis rationibus reſpondet *c. accedentibus, de exceſſibus Prælat.* in quo reprehenduntur quidam Abbates, qui indulgentias concedebant, vel quia non erant exempti, ſed Epiſcopo ſubiecti, aut quia non habebant iuriſdictionem Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem, vel quia excedebant limites, quam ſententiam nimis probabilem appellat Mirand. *loco cit. concluſ. prima*, eam tamen in ſuo robore relinquens, priorem vt *ſupra* explicatam, & probatam cum aliis ferè omnibus Doctoribus libenter ſequor.

Hoc vnum fateor, quòd nunquam Prælati ſupradicti hac poteſtate vſi ſunt, & tamen ſi habuerunt à Chriſto, non ſine cauſa fuerunt illa priuati, quicquid dicat Medina *ſupra* citatus.

6 Non nego, quòd Abbates, & Prælati poſſint ex Apoſtolico priuilegio, & gratia Indulgentias concedere, imo dico, hoc veriſſimum eſſe apud omnes, & de facto aliqui Prælati concedunt Indulgentiam plenariam ſuis ſubditis peractis viſitationibus, vt diximus, & præcipue Prælati, & Fratres Minores prædicantes in aliquo loco ex priuilegio poſſunt concedere Indulgentias quadraginta dierum ſuis auditoribus, & Generalis Fratrum Minimorum ex indulto Clementis VII. quod habetur *tom.* 1 *priuileg. eiuſd. Ordin. conſt.* 9. *prædicti Pontificis*, quolibet triennio poteſt concedere Fratribus, Sororibus, Tertiariis, Fundatoribus, Conſeruatoribus, & Procuratoribus dicti Ordinis Indulgentiam plenariam, cum auctoritate eligendi ſibi Confeſſarium, qui eos abſoluat à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & cenſuris Eccleſiaſticis.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſſit inter Miſſarum Pontificalium ſolemnia Indulgentias concedere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia Indulgentias concedere*

2 *Abbates Canonicorum Regularium, & cum eis in priuilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere.*

Conſueuerunt Epiſcopi cùm dant benedictionem ſolemnem in Miſſa plerumque, non tamen in Veſperis, Indulgentias concedere pro eorum facultate, ſcilicet ſi erit Epiſcopus, vel Archiepiſcopus, dierum quadraginta, ſi verò Epiſcopus eſſet ſimul Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, centum; quæ indulgentia cùm datur benedictio infra Miſſam poſt ſermonem, & poſt confeſſionem, a ſermocinante, publicatur ſtatim finita confeſſione, antequam detur benedictio; nam data benedictione in fine Miſſæ non publicatur amplius. Quando autem non ſermocinatur, finita Miſſa Pontificali, ſtatim poſt ſolemnem benedictionem publicatur per Presbyterum aſſiſtentem, ſi Epiſcopus celebret, vel eo non celebrante, per ipſummet Canonicum celebrantem, præſente Epiſcopo; cuius benedictionis formula hæc eſt. *Reuerendiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus Dominus N. Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus N. dat, & concedit omnibus hic præſentibus quadraginta dies de vera Indulgentia in forma Eccleſiæ conſueta. Rogate Deum pro felici ſtatu Sanctiſſimi Domini N. Papæ N. Dominationis ſuæ Reuerendiſſimæ, & Sanctæ Matris Eccleſiæ.* Videndum eſt modò, an Abbas poſſit concedere has Indulgentias. Et eſt dicendum quòd ſic; quia ex ſpeciali priuilegio id eis conceſſum eſt, vt habetur apud Stephan. Quaranta *in ſumm. Bullar. excuſa Venetiis apud Iuntas anno* 1619. *fol* 3. *in fine*, quod priuilegium conceſſum fuit Abbati Montis-Virginis, eius autem verba ſunt hæc: 1

Nos itaque ob deuotionem Beatæ Mariæ Virginis glorioſæ, in cuius honore dictum Monaſterium eſt fundatum, veſtris ſupplicationibus inclinati, vſum Mitræ, Baculi, Anuli, Sandalium, Chirothecarum, Tunicæ, Dalmaticæ, benedictione ſolemni ad populum, Ordinatione Minorum Ordinum, Indulgentia dierum; benedicere etiam Calices, & omnia alia ornamenta Eccleſiaſtica, & cognoſcere de matrimonio inter vaſſallos, in quibus habetis ſpiritualia, tibi fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum; dummodo tibi, & eiſdem ſucceſſoribus ſit more, ac modo debito munus benedictionis impenſum, & te, ac eos conſtet exiſtere Sacerdotes, auctoritate præſentium concedimus ex gratia ſpeciali.

Quod priuilegium extenditur ad omnes Congregationes, quæ eius priuilegiorum communicatione fruuntur. Simile priuilegium conceſſit Pius V. Abbatibus Canonicorum Regularium Lateranen. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno 1566. 16. Kalend. Februarij, Pontif. ſui anno primo, vt habetur in *lib. priuileg. eiuſdem Congregat. fol.* 542. quo priuilegio vſus eſt anno 1614. die 2 Iulij in feſto Viſitationis Beatiſſimæ Virginis in Templo ſuo Pacis, Romæ coram duodecim Illuſtriſſimis Cardinalibus, Reuerendiſſimus D. Ioannes Chryſoſtomus Neapolitanus eiuſdem loci Abbas, vt refert D. Gabriel Pennot. *in ſua tripart. hiſtor. lib.* 3. *c.* 33. *n.* 4. Hoc idem priuilegium per multos annos anteà conceſſum fuiſſe Priori Sancti Frigdiani Ciuitatis Lucenſis eiuſdem Congregationis Canonicorum Regularium elicitur ex Bulla Bonifacij IX. ſub Datum Romæ apud Sanctum Petrum octauo Idus Aprilis, Pontificatus ſui anno vndecimo, quæ incipit, *Sacræ Religionis*: & refertur in *lib. priuileg. dictæ Congregationis pag.* 274. Cuius verba circa numerum dierum, pro quibus Indulgentia concedetur, hæc ſunt.

Noſque cupientes reddere Domino populum acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, Priori præfatæ Eccleſiæ pro tempore exiſtenti, dum Miſſam, & alia di-

uina Officia in Pontificalibus celebrabit in fine dictorum Miſſæ, & Officiorum, vniuerſis,& ſingulis Chriſti fidelibus prædictis adſtantibus relaxandi quadraginta dies de iniunctis eis pœnitentiis de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis,facultatem plenariam tenore præſentium elargimur,tibique poteſtatem populo prædicto adſtanti concedimus nunciari faciendi.

2 Ex quo priuilegio collige, poſſe prædictum Priorem Sancti Frigdiani, omneſque Abbates eiuſdem Congregationis Canonicorum Regularium,necnon omnes alios Abbates cum illis in priuilegiis communicantes,nedum in fine Miſſæ ſolemnis, verùm etiam poſt alia diuina officia,quando eos Pontificaliter celebrare contigerit,prædictas Indulgentias,adſtanti populo elargiri.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati Regulares poſsint ſuorum ſubditorum orationum, & ſatisfactionum alios participes efficere.

SVMMARIVM.

1 *Merita ſua propria poteſt vnuſquiſque cuicumque voluerit applicare,ſed antequam reponantur in vniuerſali Theſauro Eccleſiæ.*

2 *Abbates,& alij Prælati Regulares poſſunt ſuorum ſubditorum ſuffragia,& orationes aliis applicare.*

3 *Subditus ſi vni, Abbas vero alteri ſuffragia applicaret, cui proſint, oſtenditur.*

4 *Suffragia ſua poſſunt aliis communicare Regulares ſecundùm valorem meritorium, & ſatisfactorium; & differentia inter participantes ſuffragia per modum ſatisfactionis, & per modum meriti oſtenduntur,* num. 5.

6 *Operum bonorum ad ſatisfactionem alterius applicatio quot modis fieri poſſit.*

7 *Merita ſubditorum aliis applicare quinam poſſint.*

8 *Meritorum applicationem benefactoribus, an Generales, ſeu Capitulum Generale poſſit prohibere Abbati locali.*

1 CVm quilibet ſui proprij meriti, & ſatisfactionis dominium acquirat, conſequens eſt, poſſe huiuſmodi meritum cuicumque voluerit applicare, & orationum, & aliorum bonorum ſpiritualium,quorum dominium ſortitur ille, qui bene orat,& Deo fideliter ſeruit,cui voluerit,poterit applicare, ſed antequam conſtituantur, & reponantur prædicta merita, & ſpirituales ſatisfactiones in vniuerſali Theſauro Eccleſiæ, vt notat Nugnus *in addit.ad 3. part. D. Thom. qu.25. art.1. qu. 2.*
2 Vnde cùm Abbates, & Prælati Religionum dominium voluntatum ſuorum ſubditorum ex vi Obedientiæ voti in ſuis manibus emiſſi habeant, poterunt cuicumque voluerint eorum merita, & orationes, oblationes,aliáque opera meritoria applicare. Ita affirmant communiter Doctores, S.Thom. *in 4. ſentent. diſt.20. qu.1. art.1.* Nauar. *tit. Miſcellan. de Pſalter. Beatæ Virginis Miſcellan.11. num. 4.* Graff. *in append. lib. 2. cap.2. num.18. 19. & 20.* Cordub. *in queſtion. lib. 5. de Indulgent. quæſt. 42. verſ. ad quartum dictum*, Reginald. *in praxi lib.7 num.124.* Suarez *tom.4.diſp.48. ſect.8.num.29. & diſp. 55. ratione 5. num. 3.* Sot. *in 4. diſt.21. quæſt.1. art.4.* & alij.

Ideò non ſolùm ex priuilegio poterunt Abbates, & Prælati Regulares ſubditorum orationum, & ſuffragiorum alios participes facere,vt probat Miranda *tom.2. manual.q.49. art.1. concl.1.* ſed etiam de iure communi,ex Decreto Pelagij Papæ *in can.nullam 18. qu.2.* per illa verba: *Tota bonorum Monaſterij adminiſtratio ad Abbatem pertinet,& eſt penes ipſum Abbatem*; quæ verba non ſolùm de bonis temporalibus, verùm etiam de ſpiritualibus intelligenda eſſe,ait Nauarr. *loc. cit.*

Duo tamen in hac re de ſatisfactionibus,& orationibus ſubditorum à Prælatis alteri applicandis ſunt obſeruanda cum Nugno *loco citato.* Primum,ſi ſubditus appli- 3
cet ſuam ſatisfactionem vni,& Abbas alteri, hæc ſatisfactio proderit illi,cui ſubditus applicat. Ratio eſt,quia in hac parte ſubditus primum habet locum, vt probatur à ſimili de ſacrificio Miſſæ; conſecratio enim,quæ fit à ſubdito etiam inuito Prælato,valida eſt,quod nullus negat,ergo (cùm de ſimilibus ſit idem iudicium) ſuffragium proderit illi,cui primo ſubditus applicauit. Quod confirmatur hac ratione, nam Prælatus non videtur dominus actus merè interni dependentis primò, & principaliter à voluntate ſui Monachi applicantis ſuffragium illi,& non alteri,idem affirmat Suarez *in 3. parte,tom.3. diſp.79. ſect.9.* Emman. Roderic. *in ſumma part.1.c.211.concluſ.10.* & alij apud Paulum Fraxinellum *de obligationibus Sacerdotum,ſect.7.§.7.* qui tamen contrarium ſequitur,& pro concordia diſtinguit,quòd duplex eſt actus interior, alter eſt merè interior, alter eſt interior ſimul cum exteriori; primi quidem Prælatus non eſt dominus,ſed benè ſecundi,& citat Cordub. *lib.4.q.8.n.13.* Roderic. *in expoſition. Bullæ* Cruciatæ, *§. vnico, n.51.*

Notandum ſecundò cum S.Thoma *in 4. diſt.45. qu.2. art.1.* quòd duobus modis poſſumus ſuffragia noſtra aliis 4
applicare ſecundùm duplicem valorem,meritorium ſcilicet, & ſatisfactorium; primò per modum meriti de condigno, & impetrationis, qui conſiſtit in aliqua dignitate impetrandi ſibi, vel alteri aliquod,quod ſit quaſi præmium operis, & dicitur meritorium,& hoc modo quando aliquis fit membrum alicuius Religionis, tunc merita illius Religionis valent apud Deum,vt ratione illorum meritorum conferatur illi aliquod bonum tanquam membro illius Religionis. Secundò per modum ſatisfactionis,quando damus ſatisfactionem in dictis bonis operibus incluſam pro pœnis debitis peccatis alienis.

Triplex eſt autem differentia inter participantes de 5
operibus bonis aliorum per modum ſatisfactionis, & participantes per modum meriti: nam ad participandum per modum ſatisfactionis neceſſaria eſt intentio ſpecialis operantis,& Prælati, qui applicet illud bonum determinatæ perſonæ,alioquin ſequeretur,quòd omnis iniuſtus eo ipſo,quod fit iuſtus,abſolutus eſſet ab omni pœna ſuis peccatis debita,quia ad huiuſmodi pœnas ſoluendas infinitus theſaurus meritorum extat in Eccleſia, vt benè S.Thomas *loco cit.* notat. Vnde Prælatus non valet ſine voluntate ſubditi operantis, vt diximus,opera eius ſatisfactoria applicare alteri, propter directum dominium, quod manet apud ſubditum;ſed hoc tantùm intelligendum eſt,vt diximus, de operibus,quæ facit ſubditus in particulari,quia opera ſatisfactoria,quæ facit etiam particulariter abſque applicatione ſpeciali,pro tota Eccleſia, aut pro indigentibus in pœnis Purgatorij, vel benefactoribus, & huiuſmodi, & ſimiliter omnia opera bona, quæ facit in communi cum aliis Religioſis,ſiue ex præceptis Regulæ, vel Superioris, poteſt tamen Prælatus, eo inſcio,& inuito,aliis communicare,etiam quoad vim ſatisfactoriam, cùm ſuper bonis Communitatis habeat Abbas,& Prælatus poteſtatem, ſicut etiam habet ſuper bonis particularibus,vel ſuperabundantibus,aut nemini applicatis *ex c.nullus 18.q.2.*

Ad participandum autem per modum meriti, non requiritur ſpecialis intentio, nec ſcientia operantis neceſſaria eſt, ſed poterit Prælatus, cui voluerit, applicare,quia nullum fit præiudicium ſubdito, imo fit melior conditio operantis ex participantium multitudine: incipientes enim participare, incipiunt etiam de ſuo proprio aliis communicare,

Secunda

Secunda differentia inter participantes opera ſatisfactoria, & meritoria, eſt, quia per ſatisfactoria participantes, quò plures ſunt participantes, eò minus eſt ſatisfactio ſingulorum, maxime ſi proueniat ſatisfactio ex opere operantis, quæ finita eſt; per participationem autem meritoriam non minuitur meritum, imò augetur.

Tertia differentia eſt, quòd bona opera quoad vim meritoriam applicari poſſunt ab Abbate, & Superioribus quantumuis præterita ſint, quia non conflatur ex illis Eccleſiæ theſaurus. Ita Nauar. *in miſcell. 11. de Ordine, num. 6.* Rodriquez *tom. 1. qq. regul. qu. 23. art. 5.* Miranda *tom. 2. q. 5c. art. 4. concl. 2.* Quo verò ad vim ſatisfactoriam opera bona præterita, quæ non fuerunt applicata ante, vel dum fierent, non poſſunt applicari, neque per ſubditum, qui illa fecit, neque per eius Abbatem, ſed ſtatim reponuntur in Eccleſiæ theſauro, cuius diſpenſatio ad ſolum Summum Pontificem ſpectat.

Notandum item ex eodem S. Thoma, *in opuſculis, opuſc. 6. de Symbolo Apoſtolorum, verſ. Sanctorum Communionem*, quod poteſt quis duobus modis mereri ex opere alterius meritorio, primo modo ratione vnionis in amore, & charitate, quam habent inter ſe iuſti, ſecundo modo ex bono opere alicuius ratione particularis intentionis ipſius benè operantis, ſiue orantis, aut Prælati applicantis dicta bona opera; quomodo etiam peccator poteſt participare multa bona ex liberalitate Dei prouenientia, tum ratione maioris coniunctionis, tum ratione ſtrictioris promiſſionis, vnde multum intereſt recipi ad participationem alicuius Ordinis, & Congregationis, ſiue ille, qui recipitur ſit peccator, ſiue ſit iuſtus, quia peccator tunc ſit particeps propter intentionem, qui particeps non erat propter vnionem, & iuſtus vtroque modo.

6 Nota ſimiliter ex eodem S. Thoma, *locis citatis*, quòd applicatio operum bonorum ad ſatisfactionem alterius tripliciter fieri contingit, primò in ſingulari, ſecundò in ſpecie, tertiò in generali, vnde Indulgentia non dicitur applicatio, nec primo, nec ſecundo modo, ſed tertio, quando Summus Pontifex ex ſatisfactionibus, quæ Chriſto, & Sanctis ſuperfuerunt, concedit, & applicat Indulgentias, de quibus *in quæſit. 1.* Nos autem loquimur in præſenti de applicatione bonorum operum ad alterius ſatisfactionem primo, & ſecundo modo, iuxta ea, quæ *ſupra* diximus.

Quinam autem ſint Prælati, qui ſubditorum bona
7 opera, & ſuffragia poſſint alijs applicare, an ſolum Ordinum Generales, vel Prouinciales, vel etiam Abbates locales, poſſet quis dubitare.

Dico, quòd Prælati huiuſmodi concedentes participationem bonorum ſuorum ſubditorum ſunt Prælati, & Abbates locales pro ſuo Monaſterio, & Prouinciales pro tota prouincia. Generales autem pro toto Ordine; Hi enim omnes, cùm ſint capita ſubditorum reſpectiuè, vt diximus, habent dominium ſuper actiones illorum, & ſicut poſſunt bona temporalia ex charitate permiſſa alijs communicare, ita etiam ſpiritualia. Roder. *tom. 1. qq. reg. q. 32. art. 2.* & Cordub. *in qq. Theologic. lib. 5. quæſt. 42. part. 3.*

8 Si quæras, an Abbas Generalis, ſiue Capitulum generale poſſit Abbatibus localibus prohibere dare benefactoribus dictam participationem bonorum. Laurentius de Peirinis *tom. 2. de Prælat. Regul. q. 3. cap. 6. num. 13.* Reſpondet, quòd hoc dubium graue eſt, cùm præfati Superiores habeant hoc ex officio, & priuilegio Apoſtolico, & quod per Superiorem conceditur, per inferiorem coarctari non poteſt, *cap. inferior, diſt. 21.* Et putat, quòd id generaliter non poſſit fieri, dicit tamen, quòd Generalis rationabili de cauſa in aliquo particulari caſu id Prouincialibus poteſt prohibere, & Prouincialis Prælato locali, non videtur tamen illi, quòd vniuerſalem legem in hac materia poſſint Superiores Prælati condere, & addit, quòd bono regimini hoc non videtur expediens, cùm ſint in qualibet prouincia, & quolibet Conuentu præcipui, & partiales benefactores, quibus denegari non debet applicatio bonorum operum, & ſuffragiorum, qui quidem benefactores recipiuntur ad participationem bonorum, quoad vim meritoriam ipſorum, & etiam recipi poſſunt quoad vim ſatisfactoriam, ſed hoc expreſſe explicari debet, & non poteſt fieri ſine voluntate operantium.

QVÆSITVM IV.

An expediat Abbates, aliósque Religionum Prælatos literas gratioſas, ſeu chartas Fraternitatis benefactoribus, & benemeritis concedere.

SVMMARIVM.

1 *Chriſtiana charitas, & Religioſa pietas expoſcit, vt Abbates, & Prælati aliquando benefactorum ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent, prout poſſunt*, num 9.

2 *Iuſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus, eſt particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo.*

3 *Apoſtoli orationes ſuas, & ſuffragia alijs communicarunt.*

4 *Abbates, & alij Prælati Regulares debent ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum literas gratioſas alijs concedere.*

5 *Benefactorum nomine qui comprehendantur.*

6 *Abbates etiam non benefactores poſſunt admittere ad participationem bonorum ſpiritualium ſui Monaſterij.*

7 *Participationes huiuſmodi bonorum, quid iuuent eis, quibus applicantur, & quid facere conſueuerint Regulares pro his, quibus literæ gratioſæ conceduntur*, num. 8.

CHriſtianam charitatem, ac Religioſam pietatem expoſcere, vt Abbates, & Prælati Religionum benefactoribus, alijſque benemeritis, orationes, merita, & ſuffragia Religionis communicent, docent Saluatoris noſtri, & Apoſtolorum, necnon aliorum Sanctorum exempla; Chriſtus enim Dominus non ſolùm pro Petro, pro omnibus Apoſtolis, & pro omni humano genere orauit, verùm etiam merita omnia, cunctaque ſuffragia, ſine quibus nihil ſumus, & tanquam quid inane reputati ſumus, nobis donauit, maxime quando *Languores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit, & nos putauimus eum quaſi leproſum, & percuſſum à Deo, & humiliatum; Ipſe autem vulneratus eſt propter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & liuore eius ſanati ſumus, omnes nos quaſi oues errauimus, vnuſquiſque in viam ſuam declinauit, & Dominus poſuit in eo iniquitatem omnium noſtrorum. Oblatus eſt, quia ipſe voluit.* Iſai. 53. Nonne gratioſam literam nobis donauit Chriſtus, quando propter ſcelus noſtrum percuſſus eſt. Quæ tandem maioris charitatis litera, & quæ maior poteſt eſſe clementia, ait S. Hieronym. *in epiſt. de filio prodigo, tom. 2. ſui operis. Quam vt imo omnia opera bona (diſponente ſic* 2
diuina clementia) communicantur omnibus iuſtis, ita vt omnis iuſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus, incipit etiam eſſe particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo. Ita S. Thom. *in opuſc. 6. in expoſit. ſymb. concl. 24.* Ratio eſt ex eodem S. Thom. *d. opuſc.* quia ſicut in corpore naturali operatio vnius membri cedit in bonum totius corporis, ita etiam in corpore myſtico, quod eſt Eccleſia, vnius membri bonum alteri communicatur.

Apoſtoli etiam orationes ſuas, & merita aliis communicarunt, vt de S. Paulo pluribus ſuis Epiſtolis elicitur, & præcipuè ad *Coloſſen.1. & 1. Theſſal. 2. & 1. Corinth.15.& Corinth.7.* de aliis verò Apoſtolis, & Sanctis ſuas orationes, & ſua opera bona aliis largitos, & communicatos fuiſſe, affirmat, & ſequitur Thom. Viuald. *de Sacramental.tit.de merit.& ſuffrag.comparatione,c.93.*

Ex quibus manifeſtiſſimè concludendum eſt expediens eſſe Abbates, & Prælatos Regulares, qui præ aliis Christi, & Apoſtolorum, aliorúmque Sanctorum imitatores eſſe debent, literas gratioſas elargiri debere, maximè domeſticis, & benefactoribus, quia fraternæ, & Religioſæ charitati conſonum eſt, atteſtante Domino: *Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Christi.* Hinc ortum habuit, vt Religiones ab antiquo has patentes literas, & ſuffragiorum chartas ſuis domeſticis, & familiaribus aliis deuotè petentibus donauerint, vt totius Religionis ſacrificiorum, orationum, ieiuniorum, diuinorum officiorum, prædicationum, aliorúmque operum, participes efficerentur, de qua re latè Thom. Viuald. *loc.cit.* Mirand. *tom. 2. manual. Prael.art.2.& 3.* Roderic *tom.1.Reg.qq.q.33.a.* 2:2.& *ſeq.* Cordub. *de indulgent.q.42.*

Benefactores autem ſupradicti, quibus concedi ſolent literæ gratioſæ, poſſunt multipliciter conſiderari, pro maiori huius materiæ intelligentia; alij enim ſunt benefactores, opibus & eleemoſynis Religioſam paupertatem ſuſtentantes, alij ſunt, qui Regulares ab iniuriis & calumniis defendunt; alij verò, qui Regularium iura tuentur in iudicio, vt ſunt Aduocati, Procuratores, & c. alij ſunt, qui aliquod officium, ſeu artem, nempe medicinam, chirurgiam, & alia huiuſmodi exercent cum Regularibus, qui omnes, vt benè notat Laurentius de Peirinis *loco cit.* poſſunt ad participationem bonorum admitti, & poſtquam ſunt admiſſi, ſi ceſſat vna ex prædictis beneficentiis, ceſſat etiam in illis participationis effectus; ſed qui opibus paupertatem Religioſam ſubleuabat, ad paupertatem, & inopiam redactus, ſi bene ſaltem de Religioſis illis loquatur, non deſinit in eo participationis effectus, nemo enim dat, quod non habet, & actio liberalis non in multitudine datorum, ſed in habitu dantis exiſtit, ex Ariſt. *4. ad Nicomach. in.* & ſic diſcurrendum eſt de aliis benefactoribus, pro varietate caſuum, qui contingere poſſunt.

Non eſt tamen hîc inferendum, quòd ſi Prælatus velit aliquem non benefactorum ad participationem bonorum admittere, & prohibitum ſit, imò ex dictis conſtat *in anteced. quæſit.* quòd ex mera charitate poterit Abbas ad participationem bonorum ſuorum Monachorum, quencumque voluerit, admittere, etiam quoad participationem bonorum ſatisfactoriorum modo ſuperiùs dicto; ita affirmant Corduba, *in qq. Theol. lib.5.de Indulg.q.42.p.3.dicto 9.* Mirand. *tom.2. Manual. Prælat.q.50.art.5.* Sorbus *in Compend.priuil. verb. Indulgentia, pag.*306. quo caſu non poterit communicare Indulgentias iuxta priuilegium Vrbani V. concedendas tantùm benefactoribus in illis quatuor modis ſuperiùs conſideratis.

Si quæras, quid iuuent huiuſmodi participationes iis, quibus conceduntur: Reſpondent D. Thom. *in addit.ad 3.part.q.27.artic.1.* Palud *in 4.diſt. 45.q.2. artic.2.* Mirand. *loco citato, art.2.* Filiuccius *tom.1. tract.*8. *cap.4. num.96.* Rodetic. *loc. cit. art. 3.* Sorbus *in Compend priuil.pag.304.verb. indulgentia,* quòd iuuant non ſolùm ſpiritualiter, ſed etiam corporaliter, quia vſus talium participationum ad dictos effectus fuit in Eccleſia approbatus à tempore Apoſtolorum vſque ad præſens, vt benè probat Viualdus *tom. 3. de Sacrament. tit.10. cap.94.*

Ex literis autem gratioſis, ſeu, quod idem eſt, ex applicatione prædictorum bonorum impetrant benefactores, & participantes gratiam conuerſionis, illuminationem cordis, profectum virtutum, & præſeruationem à peccatis, libertatem, perſeuerantiam, & præſeruationem à morte, & ab aliis malis ſpiritualibus, & corporalibus, & ad collationem bonorum ſpiritualium, & temporalium.

8 Et pro animabus habentibus prædictas literas poſſunt Monachi illius Monaſterij, cuius fuerunt benefactores, celebrare Miſſam, quæ eas liberet à pœnis Purgatorij, ex indulto Clementis VIII. Fratribus Minimis conceſſo, & cum eis participantibus, quod habetur *tomo 2.priuil illius Ord.conſt.4.eiuſdem Clement. VIII.* In eodem Ordine Minimorum celebrantur omnes Miſſæ illius Monaſterij pro anima benefactoris demortui, vt fatetur Peirinus *loco cit.num.15.* ſimul cum officio Defunctorum, & Miſſa ſolemni, & Corrector illius Monaſterij tenetur monere omnes Correctores ſuæ prouinciæ de morte illius benefactoris, vt poſſint pro anima illius Miſſas celebrare, ac ſi mortuus eſſet vnus Profeſſus dictæ prouinciæ, qui ritus tam laudabilis etiam in pluribus Religionibus, vt audiui, obſeruatur.

9 Quòd autem poſſint Abbates, & Prælati concedere literas gratioſas, ſeu fraternitatis deuotis amicis, & benefactoribus, & conſequenter participationem omnium bonorum, quæ fiunt in communitatibus ſibi commiſſis, affirmant S. Thom. *locis citatis,* Syluest. *verbo Indulgentia, q.5.num.*8. Tabiena *eod. verb.§.7.* Angelus ſimiliter, *eodem verb.§.5.* Piſanella §.1. Medina *de Indulg.diſp.6.cap.9.* Henriq. *lib.7.c.2.§.1.* Roder. *tom.1. qq. regul q.33.& tom.2.q.86.a.1.* Sorbus *in comp.priuil. verb. Indulgentia quoad ſeculares, p.3.pag.*304. Filiucius *tom.1. tr.8 cap 4.num.45.* Reginald. *in prax.lib.7.num.*124. Sotus *in 4.diſt.21.q.1.art.4.* Suar. *tom.4.in 3.part.diſp.55.ſect.5. num.2.*& alij communiter. Ratio præcipua eſt, præter relatas à ſupradictis Doctoribus, quia poſſunt fideles omnes ſua opera bona aliis communicare ex doctrina D. Thom. *in 4.diſt.45.q.2. art.1. quæſtiunc.4.* & *ibid.* Ricard. *diſt.20.art.5.q.3.* imò colligitur ex ſacra Scriptura ad Galat. 6. & ex epiſt.5. canonic. S. Iacobi, ergo cùm poſſint Prælati prædicta ſuffragia benefactoribus, & aliis amicis applicare, vt dicunt omnes citati Doctores, expedit, vt de facto applicent, propter rationes allatas.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas poſsit plenariè aliquando ſuos Monachos abſoluere.

SVMMARIVM.

1. *Abbates, & Confeſſarij ab iis deputati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſoluere; referuntur nonnulla priuilegia ſuper hoc Religioſis conceſſa.*
2. *Forma plenaria abſolutionis refertur.*
3. *Religioſi abſque ſuorum Abbatum licentia an prædictis indulgentiis gaudere poſſint.*

Reſpondeo, dicendo quòd Abbates & Confeſſores ab iis deſtinati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſoluere, illiſque plenariam omnium peccatorum ſuorum Indulgentiam, ac remiſſionem concedere; vt probatur ex nonnullis priuilegiis tam directè Monachalibus Religionibus conceſſis, quàm indirectè per communicationem. Et vt aliqua ex iis referamus: 1

Benedict. XIII. Monachis Ciſtercien. Familiæ de Obſeruantia in Hiſpania pro articulo mortis plenariam Indulgentiam, ſeu abſolutionem omnium peccatorum conceſſit;

Vt refertur in Comp. priuil. Mendic. *verb. abſolutio extraordinaria quoad fratres*, §.11. Idem conceſſit Innocentius VIII. Congregationi Caſinen. aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua, vt refertur in *lib priuil. d. Congreg. & in Conſtitutionibus eiuſdem Congreg. fol.47. §.1. & fol.48.* §.2. addens,

Quòd Confeſſor ab eiſdem electus in dicto mortis articulo poſſit eos plenariè abſoluere ab omnibus caſibus, nullo excepto, cum omnimoda authoritate, ac ſi in illo caſu eſſet Summus Pontifex.

Et Sixtus IV. conceſſit omnibus Fratribus Minoribus de Obſeruantia præſentibus, & futuris, tam profeſſis, quàm Nouitiis (qui tamen habeant propoſitum profitendi) necnon Sororibus S Claræ, & Tertiariis vtriuſque ſexus, & famulis, & ſeruitoribus prædictorum omnium, vt quilibet eorum poſſit ſemel eligere Confeſſorem de eiuſmodi Obſeruantia, qui audita eius confeſsione, pœnitentiam ſalutarem iniungendo, abſoluat eos ab omnibus criminibus, exceſsibus, & cenſuris Eccleſiaſticis, & diſpenſet cum eis in omnibus irregularitatibus, ſi quas fortè contraxerint (homicidio voluntario, & mutilatione membri ſemper exceptis) & eis remiſſionem generalem, & plenariam omnium peccatorum impartiri valeat, & quod idem poſſit in mortis articulo.

Ita refertur in eod. Compend. priuil. *vbi ſuprà* §. 5. Idem etiam conceſſit Fratribus Prædicatoribus, & Minoribus, vt habetur in Monum. Ord. *1. impreſſione fol. 58. & 2. fol.148. conceſſ.360.* ſed cum hoc addito, nempe de ſui Superioris licentia, qui ſemel eos in vita, & in articulo mortis plenariè abſoluat. Excipiuntur tamen homicidium voluntarium, mutilatio membri, & irregularitas proueniens ex bigamia, in quibus non poteſt Confeſſor, etiam de licentia Abbatis diſpenſare, vt notat Collect. *in Compend. cit. §.2. & §.5.* Inuigilent itaque Abbates, directè, ſiue mediante priuilegiorum communicatione prædictis Apoſtolicæ Sedis indultis gaudentes, vt hanc plenariam abſolutionem Monachis ſuis in articulo mortis, & ſemel in vita elargiri non obliuiſcantur.

Dices, ſi Monachus in articulo mortis plenariè abſolutus in virtute priuilegiorum, quando videlicet videbatur agonizans, animamque Deo reddens, conualeſceret, poſsitne iterum in mortis articulo plenariè abſolui? Reſpondeo vtique, ídque colligitur ex verbis in priuilegio appoſitis; videlicet,

Si infirmarentur, & crederentur morituri: putà, quia viderentur agonizare, & abſoluti plenariè iterum conualeſcerent; iterum etiam in articulo mortis valerent abſolui.

Præter mortis articulum poſſunt etiam Abbates, ac Confeſſarij ab iis deſtinati abſoluere plenariè ſuos Monachos ab omnibus peccatis, & cenſuris, non ſolùm ſemel in vita, verùm etiam quater in anno, quando maluerint ipſi Monachi abſolui, vt patet ex priuilegio à Leone X. S. Claræ Monialibus conceſſo, quod refertur in Compend. priuil. *d. verb. abſolutio extraordinaria quoad fratres*, §.7. quo indulto gaudent omnes Religiones communicantes priuilegia Fratrum Minorum, vt aduertit Mirand. *man. Prælat. tom.2. q.33. art.9. concl.1.*

Idem Leo conceſſit eiſdem Monialibus Sanctæ Claræ, & ancillis Beatæ Mariæ Virginis ſub cura Minorum Fratrum de Obſeruantia exiſten. vt poſſint plenariè abſolui in omnibus diebus Domino Sabaoth ſacratis, necnon Beatæ Mariæ ſemper Virginis. In feſto omnium Sanctorum, & Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Sancti Franciſci, & S. Claræ, & per totam maiorem hebdomadam;

Vt refertur in compend. *vbi ſuprà* §. 8. & 9.

Idem Leo X. conceſſit omnibus Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ, quòd ſemel in quolibet anno, vltra alias indulgentias, quas ab Apoſtolica Sede habent, plenariè abſolui poſſint; & Indulgentiam plenariam conſequi in feſto S. Catharinæ Virginis, & Martyris;

Vt refertur in Compend. *vbi ſuprà* §.10. quibus priuilegiis etiam frui, & gaudere poſſunt Monachales, & aliæ Religiones communicantes priuilegia Fratrum Minorum. Et notandum, quòd ſicut iidem Fratres Minores, & Moniales S. Claræ, ac Ancillæ, &c. plenariè abſolui poſſunt in feſtiuitatibus S. Franciſci, & S Claræ, ita Religioſi aliarum Religionum participantes de eiſdem priuilegiis per communicationem abſolui poterunt in feſtiuitatibus Patronorum, ac inſtitutorum proprij Ordinis, & Congregationis. Vnde Monachi Caſinenſes ſine vllo dubio, optimáque conſequentia, cum habeant priuilegium communicationis, poterunt iiſdem gratiis, & indulgentiis frui, & gaudere die S. Patris Benedicti, & S. Scholaſticæ. Nos Vallumbroſini in feſto eiuſdem Sanctiſſimi Patris noſtri Benedicti, ac S. Patris Ioannis Gualberti, & S. Humilitatis Abbatiſſæ, & ſic de ſingulis diſcurras; quibus prædictis Regularibus, idem Summus Pontifex Papalem benedictionem largitur. Ita in Collect priuil. *ſupra cit.* §. 10. Ex dictis breuiter collige non ſolùm Abbatem, ſed etiam Confeſſarium quemlibet, licentia illius, non ſolum vna vice tantùm, ſed pluries abſoluere debere.

Plenariæ abſolutionis forma, quæ adhiberi debet in abſoluendo, hæc eſt, & deſcribitur à Collectore priuil. *loco citato*, §.10. his verbis, videlicet, *A[illegible] mihi conceſſa, & commiſſa, ego te abſoluo, & t[illegible] plenariè illi ſtatui innocentiæ te reſtituo, quomodo Sanctitas Domini noſtri Papæ N. faceret, ſi ipſemet in confeſſione tua peccata auſcultaret; & eadem auctoritate Apoſtolica tibi impertior ſanctam benedictionem Papalem. In Nomine Patris, † & Filij, † & Spiritus ſancti. † Amen.*

Hîc autem aduerto, quòd nequeant Religioſi gaudere prædictis plenariis abſolutionibus, & Indulgentiis à Leone X. Fratribus Minoribus, ac Monialibus Sanctæ Claræ, ac Ancillis Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis conceſſis, ac eis per communicationem participatis, abſque ſuorum Abbatum licentia, & quoad prædictos Fratres Minores, tenent Collect. priuileg. Mendic. *in Comp. d. loc. cit.* §.10. Mirand. *in Man. Præl. tom.2. q.33. art.10. concl. vnica*, & nos in ſimili diximus plura in diſputatione de poteſtate, & munere Abbatis circa Sacramentum Pœnitentiæ, cùm diximus non poſſe Monachos, virtute Bullæ *Cruciatæ*, vel aliorum indultorum Apoſtolicorum, eligere ſibi Confeſſarium.

DISPVTATIO X.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa Diuini Officij, & Horarum Canonicarum recitationem.

QVÆS. I. Vtrùm ad Abbatem & Monachos pertineat Diuinum Officium perſoluere, & Horas Canonicas nunciare, & ordinare.
II. Quæ præcipuè ſint ab Abbate in Officio Diuino ordinando animaduertenda.

III. Vtrùm

III. Vtrùm Abbas teneatur in Choro Diuinum Officium perſoluere.
IV. Quo tempore ſit ab Abbate Diuinum Officium in Choro perſoluendum.
V. Vtrùm Abbas Commendatarius teneatur Diuinum Officium recitare.
VI. Vtrùm Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſoluendas.
VII. Vtrùm Abbas teneatur recitare Horas iuxta ordinem Breuiarij Romani.
VIII. Vtrùm, ſtante aliquo graui negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Diuinum Officium mutare.
IX. Vtrùm Abbas poſſit mentaliter in toto, aut pro magna parte Diuinum Officium recitare.
X. Vtrùm Abbas poſſit Diuinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando.
XI. In quas pœnas incidant Abbates Diuinum Officium omittendo.
XII. Vtrùm Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione Diuini Officij eximere.
XIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde vt ad Sacerdotium promoueantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita vt Religioſi laici remaneant.
XIV. An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus iuſta de cauſa ab Abbate ad Conuerſorum ſtatum translatus teneatur Diuinum Officium perſoluere.
XV. Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere Officium Conuerſis, ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Nouitiis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm ad Abbatem & Monachos pertineat Diuinum Officium perſoluere, & Horas canonicas nunciare, & ordinare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Regulares ſubditi profeſſi tenentur Horas Canonicas perſoluere, & hoc ex præſcripto Regu*[illegible]

3 *Non*[illegible] *illi qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed* [illegible] *militiam, vel opera manualia, non tenentur recitare Horas Canonicas.*

4 *Abbates, & Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati tenentur, ſub mortali Horas Canonicas perſoluere.*

5 *Abbates, & Regulares, an aliquando excuſentur à recitatione Horarum Canonicarum, &* num. 8.

6 *Abbates & Superiores poſſunt aliquando cum ſuis ſubditis diſpenſare in recitatione Horarum Canonicarum.*

7 *Horas Canonicas recitare, an teneantur Regulares fugitiui, & eiecti, & ad triremes damnati.*

8 *Abbas, & qui tenetur perſoluere Horas Canonicas, omittendo horas vnius diei vnum tantùm peccatum committit.*

10 *Abbates debent Diuinum Officium nunciare, & ordinare.*

11 *Petitiones, quæ in Horis Canonicis fiunt, quæ ſint? vide remiſſiuè.*

REgulares omnes Profeſſi, & ad Chorum deſtinati
1 tenentur perſoluere Horas Canonicas, in qua obligatione à fortiori, vt clarum eſt, comprehenduntur Abbates & Prælati eorum. De Regularibus, vt dixi, profeſſis ad Chorum deſtinatis eſt ſententia Nauar. *de Horis Canon. cap. 7. num. 1.* De Prælatis verò omnibus, abſolutè loquendo habetur *ex cap. dolentes 9. de celebratione Miſſarum*, & de hac re nulla extat dubitatio; ſed tantùm dubitari poteſt, quo iure Regulares, & eorum Prælati teneantur recitare Horas Canonicas. Certum eſt enim eos non teneri Iure Canonico, cùm nullus canon de hac re exiſtat; nec iure naturæ, quia non pertinet recitatio Diuini Officij ad eſſentiam Religionis, neque ex vi voti, aut profeſſionis, quia vota, aut profeſſio ad hoc non adſtringunt, neque tenentur ratione eleemoſynarum, quibus viuunt, quia eleemoſynæ non dantur cum tali onere, ſed vt viuant ſecundùm ſuam Regulam. Itaque ſolùm videntur, teneri ad recitationem Horarum Canonicarum ex præſcripto Regu- 2
læ, & conſuetudine vbique iam recepta, ita Sotus *de iuſtit. & iur. lib. 10. q. 5. a. 3.* Valent. *2. 2. diſp. 6. q. 2. punct. 10.* Toletus *lib. 2. cap. 12.* Vaſquez *in opuſc. de benef. c. 4. §. 1. n. 1.* Azor. *inſtit. moral. lib. 1. cap. 6. q. 1.* Suar. *tom. 2. lib. 4. cap. 27. num. 9.* Barthol. à S. Fauſto *de Hor. Can. lib. 2. q. 42. verſ. ſed cæteri communi.* licèt Caietanus *verbo Hora Canonica*, dubitet de conſuetudine, & Petrus Aragona *q. 83. art. 11.* putet non eſſe peccatum mortale, ſi his, vel ter officium priuatim Regulares omittant, quia huiuſmodi conſuetudo oritur ex ſtatutis Regularibus, quæ vt plurimùm ad lethale non obligant, & præcipuè ſtatuta Regulæ Benedictinæ. Hæc tamen opinio ab omnibus reiicitur.

Ex quibus ſequitur Nouitios non teneri, quia nondum firmiter mancipati ſunt diuino obſequio, & præ- 3
ceptis Regulæ: ſimiliter eos, qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed ad militiam, vel ad operationes manuales, non teneri ad recitandas Horas Canonicas, vide Nauar. *loc. cit. num. 22. & in Enchirid. cap. 25. n. 97.* & Leonardum Leſſium *de iuſt. & iure, cap. 37. lib. 2. dub. 9. num. 49.*

Obligantur ergo Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati & eorum Prælati ad Horas Canonicas perſol- 4
uendas ſub peccato mortali, ita Nauar. *loc. cit. c. 7. n. 5.* qui fatetur ſimiliter de communi opinione, dummodo ſine cauſa eas omittant. Dixi ſine cauſa, quia ſi cauſa 5
iuſta prætermittendi Horas Canonicas ſubſit, nullum erit peccatum, ſi v.g. præ magno dolore capitis, oculorum, vel alio ſimili, aut ſi adeſſet periculum aliquod, ſiue occaſio concionis, aut alicuius publicæ functionis, ita vt huiuſmodi occaſio prætermitti deberet, niſi Horæ omittantur, vel ſi ob charitatem, vel debilitatem corporis nequeat quis dicere ſaltem maiorem partem, ita Nauar. *de orat. cap. 11. num. 13.* ſimiliter propter infirmitatem, & ex aliis huiuſmodi cauſis apud Nauar. *in Enchirid. c. 25. n. 103. & ſeqq.*

Si petas, an Superior poſſit in hac obligatione diſ- 6
penſare, v.g. ratione ſtudiorum, ſiue negotiorum? Reſpondeo

ſpondeo cum Leſſio, *loc. cit. num.* 51. quòd cùm tota obli-
gatio recitandi officium ex conſuetudine pendeat, poteſt
Superior diſpenſare, quando cauſa ſubeſt, ſicut in aliis
ſtatutis obligatoriis; imò ſi in aliquo Monaſterio ſit
conſuetudo, vt profeſsi nondum ordinati ſtudiis operam
dantes, aut aliis negotiis, propter quæ non poſſunt Cho-
ro intereſſe, poterunt diſpenſari à recitatione diuini offi-
cij. Nec valet dicere, quòd Superior in tali caſu non ſolet
diſpenſare; nam ſi hæc facultas diſpenſandi non eſſet in
vſu, non ex hoc ſequitur, quòd ſi aliquis Superior velit
illa vti, non poſsit, quia facultas aliquid faciendi abſque
aliorum grauamine non amittitur per non vſum, vt di-
cunt communiter Doctores. Hanc ſententiam cum
Leſsio tuentur alij Doct. nempe Gauantus *in comment.
rubr. Miſſal. tom. 2. ſect. 1. cap. 5. tit. 1. num.* 6. Villalbos
in ſumm. tom. 2. tract. 24. dub. 9. num. 12. licèt contra-
riam ſententiam teneant Suar. *de relig. tom. 2. lib. 4 c. 28.
num.* 41. Reginaldus *tom. 2. lib. 18. cap. 12. num.* 141.
& 186. Filliucius *tom. 2. tract. 23. cap. 9. num.* 104. Ma-
cignus *tract. de Horis Canonicis, cap. 22. num.* 8. & vi-
detur inclinare Tannetus *in 2. 2. diſput. 5. quæſt. 1. dub. 5.
num.* 175.

Quæres, an Monachus fugitiuus, vel deiectus tenea-
tur officium recitare, cùm à Monaſterio non alatur.
Reſpondeo cum Nauar. *loco cit. num.* 20. de Monacho
7 fugitiuo affirmatiuè, quia poteſt redire, & par non eſt,
vt ex ſua malitia, qua abeſt, commodum referat. De eie-
cto verò putat Leſsius, *loc. cit. num.* 50. non teneri, qui ſuo
arbitrio ſe non ſeparauit, & non eſt in poteſtate ipſius
redire.

De Religioſis verò damnatis ad triremes, an teneantur
Horas Canonicas recitare, affirmatiuè reſpondent Azor.
1. part. lib. 10. cap. 5. q. 9. & Layman *in Theol. moral. lib. 4.
tract. 1. cap. 4. num.* 1. & Gauant. *in comment. in rubr. breu.
tom. 2. ſect. 1. cap. 4. num.* 16. At mihi ſatis probabilis eſt
ſententia Sot. *de iuſt. lib. 10. quæſ. 5. art.* 3. Sanch. *de matrim.
lib. 8. diſput. 8 num.* 11. Homobon. *in exam. Eccleſ. part. 1.
tract. 4. cap. 4. quæſt.* 32. Leonard. Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2.
cap. 37. dub. 9 num.* 45. & aliorum negatiuam tenentium,
quia talis eſt vſus & praxis, tum quia ſatis habent affli-
ctionis, qui in illo ſupplicio detinentur.

8 Poterunt tamen Regulares præter cauſas ſupradictas
excuſari à recitatione diuini officij ex priuilegio Summi
Pontificis, & præcipuè Clementis VII. qui conceſsit Re-
gularibus prædicationi verbi Dei, & confeſsionibus,
ſacræ Theologiæ, ac ſacrorum Canonum ſtudiis inſi-
ſtentibus pro ſalute animarum, aut infirmorum Fra-
trum ſeruitio, quòd ſatisfaciant pro Horis Canonicis,
recitantes certum numerum Pſalmorum per Superio-
rem eis aſsignatum numero non minùs ſeptem, aut ſex
cum deuotione, aut Orationem Dominicam ſepties, &
Symbolum Apoſtolorum bis, grauiter autem ægrotanti-
bus conceſsit, vt Orationem Dominicam ſepties in die
recitent, & ſic ſeptem Horis Canonicis ſatisfaciant,
ita refert Sorbo *in compend. verb. Officium diuinum,
pag.* 449.

Hic dubitari poteſt, ſtante tali obligatione, & nulla
ſuperueniente cauſa excuſationis, an ſi quis omitteret
Horas vnius diei, committat tantùm vnum peccatum,
vel plura?

Reſpondeo, præceptum de recitandis Horis Canoni-
9 cis vnum eſſe, pro obiecto habens totum quoddam ex
iiſdem ſeptẽ Horis integratum, & ſic erit vnum tantùm
peccatum mortale; ita Nauar. *cap. 7. n. 6. de orat.* Vega *in
ſumm. part. 1. cap.* 128. *caſu* 3. Flaminius Pariſius *de re-
ſignat. benef. lib. 1. quæſt. 9. num.* 8. Roder. *in ſum. tom. 1.
cap. 140. num.* 16. Graffius *part. 1. lib. 2. cap. 51. num.* 14.
Petrus de Ledeſma *in ſum. part. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 14.
difficult.* 1. Emanuel Sà *verb. Hora, num.* 14. Azor. *par. 1.
inſtit. moral. lib. 10. cap. 7. quæſt.* 4. Valent. *tom. 3. diſput. 6.
quæſt. 2. punct.* 10. Reginald. *tom. 2. lib. 18. cap. 21. ſect. 3.
num.* 145. Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract. 5. num.* 8. Vaſquez
in opuſc. de benef. cap. 4. §. 1. dub. 5. num. 71. Ortiz *in ſum.
cap.* 21. Portellus *in dub. regul. verb. Hora Canonica,
num.* 5. quicquid dicat Leonardus Leſsius *cap. 37. dub. 9.
num. 53. lib.* 2.

Sanctus Pater Benedictus *in c.* 47. Regulæ Abbati cu- 10
ram Officij ordinandi committit, & ad eum ſpectare ait,
non ſolùm ſignificare die, nocteque diuini Officij ho-
ram, ſed etiam ordinare, atque imponere, quales Mo-
nachi, quóve ordine Pſalmos, & Antiphonas decantare
debeant, ac legere. Neque quidem mirum eſt, ſi Abbati-
bus, tanquam ſummis Monachorum Sacerdotibus quo-
dammodo Cymbaliſtæ officium fuerit demandatum,
cùm Deus ipſe Summos Sacerdotes lucernarum Templi
emunctores, & lampadum concinnatores creauerit, ex
Leuit. 24. *Locutus eſt Dominus ad Moyſen, dicens: Præci-
pe filiis Iſrael, vt offerant tibi oleum de oliuis puriſſimum,
ac lucidum ad concinnandas lucernas iugiter; ponétque eas
Aaron à veſperis vſque ad mane coram Deo, cultu, ritú-
que perpetuo in generationibus veſtris*, atque ideò Abbati
Canonicarum Horarum, diuiníque Officij curam tradi-
tam eſſe arbitror, ne tempus ſacro cultui præfixum ac-
celeretur, néve retardetur, vel tranſilire ſinatur, ſed eius
imperio vigilanti, aſsiduóque obſequio prorſus ſtatis,
debitiſque temporibus, atque horis diuinarum laudum
penſum ſoluatur, ad hoc, vt diuinus cultus magis augea-
tur, & frequentiùs, ac diuturniùs mens noſtra ad Deum
per orationem eleuetur cum pio erga illum affectu; &
ne petitiones, quæ in Horis canendis exhibentur, con-
fundi videantur. Quæ autem ſint petitiones, quæ in præ- 11
dictis Horis fiunt, vide apud Clem. Rom. *lib.* 8. *Conſt.
Apoſt. cap.* 36. Azor. *inſtit. moral. par. lib. 10. c. 2.* Nauar.
in tract. de orat. cap. 5.

Vnuſquiſque igitur Abbas ſtudeat vt Canonicæ
Horæ non præponantur, aut poſtponantur: ſed ſuis tem-
poribus opportunè recolantur; licèt enim omni tempo-
re Deum benedicere debeamus; tamen diuinum Offi-
cium à Religioſis in ſpeciali loco, nempe in Choro, in
communi ſpecialibus horis præſtari debet. Vnde Cle-
mens V. in Concilio Viennen. *vt habetur Clem. 1.
de celebrat. Miſſ.* ſtatuit, vt in Cathedralibus, ac Regu-
laribus, & Collegiatis Eccleſiis horis debitis deuotè
pſallatur.

QVÆSITVM II.

Quæ præcipuè ſint ab Abbate in Officio diuino ordinando animaduertenda.

SVMMARIVM.

1 *Officium diuinum, vt diſtinctè, & alta voce recitetur Abbas curare debet.*

2 *Abbas, & qui tenentur ad Horas Canonicas, ſi eas cum abſciſſione ſenſus verborum notabiliter va- riante recitent, mortaliter peccant.*

3 *Horæ Canonicæ cum apta pauſa, ac deuotè, & attentè, ac ſtatutis temporibus à Religioſis in Choro reci- tandæ ſunt, vt* num. 9. & 10.

4 *Horæ Canonicæ cum attentione interna recitari debent.*

5 *Horas Canonicas qui recitat ſine animo orandi, ſed legendi tantùm, aut ædificandi, non ſatisfacit præ- cepto, & peccat mortaliter.*

6 *Horas Canonicas qui recitat cum animo orandi ſponte diſtractus peccat mortaliter, non tamen tenetur re- petere.*

7 *Horas Canonicas qui recitat ſine attentione ſaltem virtuali, an ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, lato in* cap. dolentes.

8 *Punire non poteſt quis, quod non poteſt notare.*

Quinque

1 QVinque iudicio meo Abbati in Officij diuini or-
dinatione ſeruanda præ aliis exiſtimo. Primum, vt
Officium diſtinctè, & alta & clara voce recitetur, & vbi
competens Monachorum numerus reperitur, iuxta lau-
dabilem, & antiquiſſimam Eccleſiæ conſuetudinem can-
tetur, ſeruatis ſuæ Congregationis, ac inſtituti conſtitu-
tionibus, prædeceſſorumque ſuorum vſu receptis opti-
mis conſuetudinibus. Quare vigilans procuret Abbas,
vt Monachi, à quibus laudes Dei decantandæ ſunt, Mu-
ſicæ arte ſint inſtructi, ſicut habetur in gloſſ. *Clem. 1. de
conceſſ. præbend.*

Vnde, ſi quis recitet Officium cum abſciſſione nota-
bili vltimarum ſyllabarum, peccatum committit, non ta-
men mortale, vt dicunt Filliucius *tom. 2. tract. 23. cap. 7.
num 142.* Azor. *part. 1. inſtit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 4.
q. 11.* Ratio eſt, quia non violatur præceptum in re graui;
nam cum tali abſciſſione adhuc perſeuerat ſenſus, & ver-
2 borum ſignificatio Quod ſi ſyllabarum abſciſſio varia-
ret ſenſum verborum notabiliter, teneretur denuò quis
recitare, vt notat Villalbos *in ſum. tom. 1. tract. 24. dub. 10.
num. 7.* & hoc modo, niſi iterum recitaret Officium, pec-
caret mortaliter. Secundum, vt Officium, & Horæ Ca-
3 nonicæ cum apta pauſa, & potiſſimùm deuotè, & attentè
perſoluantur, vt docent Sancti Patres, & præcipuè D.
Bernard. & Cyprian. *in orat. Dom.* celebre eſt enim illud
gloſſ. diſtichon ſuper Diu. Pauli verba ad *Epheſ. 5. Deo
non voce, ſed corde cantandum.*

Non vox, ſed votum, non chordula muſica, ſed cor,
Non clamans, ſed amans cantat in aure Dei.

Per illud verbum *attentè*, dubitari poteſt, quæ & quanta
attentio requiratur in Horis Canonicis. Leonardus Leſ-
ſius *loco cit. dub. 11.* diſtinguit de attentione interna, &
externa, & de attentione circa verba, & circa verborum
ſenſum, ſimiliter de attentione circa Deum, vel circa
illud, quod petitur à Deo, quæ quidem attentiones
poſſunt eſſe actuales, vel virtuales, vel confuſæ, vel di-
ſtinctæ, quibus præmiſſis;

4 Dico, quòd in perſoluendis Horis Canonicis requi-
ritur attentio interna, ita vt, ſi recitans Officium alienis
cogitationibus interius ſponte ſe occupat, non ſatisfacit
præcepto de ſoluendis Horis diuinis, ita Maior *in 4.
diſt. 12. q. 7.* Caietanus *2. 2. q. 81. art. 13.* Sotus *lib. 10. de
iuſtitia, q. 5. art. 5. concl. 7.* Nauarr. *tract. de orat. c. 13. n. 18.*
& probatur, quia in Concil. Lateranenſi præcipitur, vt
5 Officium diuinum celebretur ſtudioſe pariter, & deuo-
tè; deuotio autem conſiſtit in actu interno; vnde ſequi-
tur, ſi quis recitet ſine animo orandi, ſed tantùm legen-
di, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, & peccat
mortaliter, quia non laudauit Deum iuxta præceptum ei
datum; ſimiliter ſi ſponte diſtractus fuit, quamuis ani-
mo orandi dixerit Officium, quia tunc non deuotè reci-
tauit, & ſic in vtroque caſu tenetur repetere in ſententia
quorumdam.

6 Aliqui tamen Doctores non improbabiliter fatentur
eum, qui recitauerit Officium animo orandi, licèt diſtra-
ctus ſponte fuerit, peccare quidem mortaliter, non tamen
teneri illud repetere, quia ſubſtantiam operis præcepti
præſtitit, licèt deuotionem non habuerit, & dant exem-
plum de eo, qui Euchariſtiam ſumit indignè tempore
Paſchatis, qui tamen præcepto Eccleſiæ ſatisfacit, inter
quos Doctores ſunt Toletus, *lib. 2. cap. 12.* & Medina *C.
de orat. q. 16.* quæ ſententia placet recentioribus. Aduerte
tamen, quòd diſtractio illa ad hoc vt inducat peccatum,
debet fieri ſponte, quia ſi quis diſtrahatur inuitus, ſeu
non aduertens ſe diſtrahi, non peccat, quod enim non
eſt voluntarium, non eſt peccatum.

7 Si quæras, an Regulares recitantes Horas Canonicas
ſine attentione ſaltem virtuali, ſatisfaciant præcepto
Eccleſiæ, lato *in c. dolentes.* Nauarr. *de orat. cap. 13. n. 18.*
Medina *in ſumm. lib. 1. cap. 4. §. 11.* Fernandez *in exam.
Theolog. part. 3. cap. 13. §. 6. num. 1.* Caietanus *2. 2. q. 89.
art. 3.* Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract. 24. dub. 25. num. 6.*
Lopez *in inſtruct. tom. 2. cap. 103.* Alexand. Peſantius *2. 2.
q. 61. art. 2. dub. 3.* Emanuel Sà *verb. Horæ Canonicæ, n. 19.*
Zerola *in prax. Epiſ. par. 1. verb. Horæ Canonicæ,* Comi-
tolus *in reſol. moral. lib. 1. q. 62.* Beia *in reſponſ. caſuum con-
ſcient. part. 2. caſu 33.* Maldetus *2. 2. tract. 10. cap. 2. dub. 2.*
Moneta *de diſtribut. part. 2. q. 2. num. 2.* Carolus Maccigni
de Hor. Canon. cap. 86. num. 16. Homob. *in exam. Eccleſ.
part. 1. tract. 4. c. 5. q. 40.* Molfeſius *in ſumm. tom. 1. tract. 4.
cap. 2. num. 8.* Siluius *2. 2. q. 83. art. 13. concl. 4.* Viguerius
inſtit. Theol. cap. 5. §. 5. verſicul. 11. Gauantus *in comment.
in rubr. Miſſalis, tom. 2. ſect. 1. cap. 6. tit. 4. num. 2.* Corradus
in reſponſ. caſuum conſcient. part. 2. q. 244. Vega *in ſumm.
tom. 2. cap. 118. caſu 20* Bellochius *in prax. de caſib. re-
ſeru. part. 2. q. 15. num. 19.* Valentia *tom. 3. diſput. 6. quæſt. 2.
punct. 10.* Azor *part. 1. inſtitut. moral. lib. 10. cap. 16. quæſt. 1.*
Ledeſma *in ſumm. tom. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 20.* Roderic.
tom. 1. cap. 133. num. 1. Squillant. *de oblig. Clericor. part. 1.
dub. 10 num. 36.* Aragona *2. 2. q. 83. art. 13.* Suar. *de Relig.
tom. 2. lib. 4. cap. 26. n. 3.* Saytus *de cenſuris, lib. 3. c. 4. n. 13.*
Raphael de la Torre *part. 2. de Horis Canonicis, contr. 9.*
Lorca *p. 2. de legib. diſput. 16. memb. 2.* Antonius Ragucius
de off. canonic. in Choro, num. 2. reſpondent negatiuè, &
fundantur in *ſuprad. cap. dolentes, de celebr. Miſſar.* vbi
præcipitur, quòd diuinum Officium celebretur *ſtudioſè,*
pariter, & *deuotè,* quod ſignificat internam attentionem,
& deuotionem, & *in d. cap.* Eccleſia præcipit verum
actum orationis, ſed actus externus ſine interno non eſt
talis, quia oratio conſiſtit in actu interno: ergo requiri-
tur ad hoc, vt ſatisfaciant *dict. cap. dolentes,* in recitatio-
ne Diuini Officij attentio actualis.

Medina *in Cod. de orat. q. 14.* Syueſt. *verb. Horæ, n. 18.*
Angelus *eodem verb. num. 17.* & Roſella *num. 13.* Durand.
in 4. ſentent. diſt. 15. q. 14. Palud. *in 4. diſt. 25. quæſt. 5. art. 2.
concl. 4.* Ægid. Coninch. *de Sacrament. in 3. p. qu. 83. art. 6.
num. 291.* Ioannes Valerus *in differen. vtriuſque fer. diff. 1.*
Leſſius *lib. 2. c. 37. dub. 2. num. 61. in fin.* Henriq. *lib. 4. c. 25.
num. 5.* in gloſſ. *lit. P.* Victorellus *in ſumm. Toleti lib. 2. c. 13.*
Layman *in Theol. moral. lib. 4. tract. 1. cap. 5. num ....* & alij
recentiores contrariam ſententiam tuentur, & dicunt,
quòd ſi quis recitet Horas Canonicas cum diſtractione
voluntaria, implet quidem præceptum, & non peccat
mortaliter, nec tenetur repetere illas, nec fructus bene-
ficij reſtituere: ratio illorum eſt, quia nemo poteſt præ- 8
cipere, aut vetare, quod punire non poteſt, nec poteſt pu-
nire, quod non poteſt cognoſcere, & iudicare, ſed Eccle-
ſia extra confeſſionem non poteſt cognoſcere, & iudi-
care actus internos; ergo non poteſt eos præcipere, aut
vetare.

Ad rationem alterius ſententiæ reſpondet Ægidius
in illo cap. dolentes, ſolùm præcipi actum ſtudioſum ex-
ternum, vt exerceatur cum talibus circumſtantiis exter-
nis, quæ ad conſtituendum actum externum Religionis
neceſſariæ ſunt, ita vt nullum committatur peccatum
contra Religionem, vt patet ex *contextu ipſius capitis
dolentes.*

Ad illud, quod dicitur, quòd Eccleſia præcipit ve-
rum actum orationis, vt *ſupra,* Reſpondeo actum ex-
ternum orationis debitè factum cum attentione externa
ſine confabulatione, ritu, & ſimilibus, eſſe verè actum
virtuoſum Religionis. Quæ ſententia mihi ſatis pro-
batur, ſalua tamen reuerentia tantorum virorum
contrariæ.

Tertium, vt Officium, & Horæ Canonicæ ſtatutis ho- 9
ris, non aliis, abſque legitima, & rationabili cauſa dican-
tur, vt præcipitur *in Clement. 1. de celebrat. Miſſ. & in c.
directè, extra eod. tit.* Quartum, vt in Choro diuina
Officia, prout temporis ratio poſtulat, alternatim canan-
tur, vel recitentur, attentéque audiantur. Idque non cur-
ſim, non perturbatè, non ſyncopando, nec extranea, ac
prophana, vel inhoneſta permiſcendo, ſed leuiter, diſtin-
ctè,

ctè, ac ſtudioſè fiat; ac vt genuflectendo, ſedendo, ſtando, caput aperiendo, ac inclinando, antiquas ſui Ordinis à Sanctis Patribus introductas cæremonias, & conſuetudines maximè ſeruandas curet, ac prædictas Horas in loco ſacro, veluti Eccleſia, vel Choro ab omnibus Monachis perſolui iubeat; niſi quis eorum legitima cauſa, vel iuſto excuſatus impedimento intereſſe nequeat. Quintum, & poſtremum Abbati cauendum eſt; cùm Eccleſia Dei circumdata ſit varietate, & meus ſermo non ſolùm ad militantes ſub Regula Benedictina, ſed etiam ad omnes (cuiuſcumque ſint inſtituti) Abbates, & Prælatos dirigatur: nec certus ordo, ſeu methodus ſingula, quæ ad eos ſpectant, comprehendens aſſignari poſſit, aduertat, inquam, Abbas, vt approbatos a Sede Apoſtolica ritus, & ſuæ Regulæ præſcriptum, ſuorum Superiorum ſtatuta, ac propriæ Abbatiæ in diuino Officio celebrando laudabiles conſuetudines ſummo ſtudio, ac diligentia ſequatur, ne boni Paſtoris, & Eccleſiæ ſuæ ſponſi onere, & honore iure merito priuetur, de quo in Concil. Aquiſgranen. II. his verbis commonentur. *Abbates Eccleſiaſtica iura intemerata cuſtodiant*, videlicet, *vt cognoſcant, cuius pronomine notentur, in eo, quòd Abbates vocati ſunt.* Eccleſiaſticorum autem Iurium primum, & præcipuum eſt, vt Deo gratum, & congruum exhibeatur ſeruitium in Officio, ac Canonicis Horis cordis, & oris ſingulari deuotione decantandis; de his autem ſingillatim in *ſequentibus quæſitis.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas teneatur in Choro Diuinum Officium perſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Omnes Choro deputati, Diuinum Officium in Choro perſoluere tenentur.*

2 *Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Diuina Officia in Choro perſoluere, ac perſolui facere.*

3 *Abbates Regulares perſoluere non facientes officium in Choro, quale peccatum committant.*

4 *Abbates Regulares non tenentur ad perſonalem aſſiſtentiam in Choro.*

5 *Abbates ſeculares an teneantur in Choro Diuinum Officium recitare.*

6 *Choro addicti, ſi ibi horas non perſoluant, in quibus caſibus mortaliter peccent.*

1 Dico primò Abbatem Regularem omni remota difficultate teneri ad Diuinum Officium cum ſuis Monachis in Choro perſoluendum; quia omnes Choro deputati Diuinum Officium in Choro perſoluere tenentur, *c. vlt. 92. diſtinct. & Clem. 1. de celebrat. Miſſ.* Ac omnes, & ſinguli Monachorum Conuentus cuiuſcumque ſpiritualis Ordinis, qui ſui ratione ſolemnis voti ab Eccleſia ſunt approbati, adſtricti ſunt in communi Diuina Officia celebrare, quod eſt clarum, & nemo illud inficiari audebit. Vbi enim Eccleſia Religiones ſecundùm Euangelicum ordinem inſtituit, eas ſcilicet, quas rei ſpiritualis gratia admiſit, eaſdem diuinis laudibus mancipauit, ſanè intelligens hoc eſſe potiſſimum contemplationis munus, ad quod præcipuè Religiones Monaſticæ inſtitutæ ſunt.
2 Atque ideò Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Diuina Officia in Choro perſoluere, ac perſolui facere; quòd ſi eorum negligentia id prætermitteretur, peccatum perpetrarent. Ita ſentiunt Caiet. *in ſumma, verb. Hora Canonica, cap. vlt.* Sotus *lib. 10. de iuſt. & iur. q. 5. art. 3. poſt ſecundam concluſionem, verſ. veniens ſi, pag. mihi* 274. Sylu. *verb. Hora, § 9. & 10.* Ioannes Trull. *tract. de Canonic. Regul. lib. 12. cap. 12. num. 1. in fin.*

Quale autem peccatum committant, veniale, an mortale, diſputant Doctores, Peregrinus *in comment. ad Conſtit. Cleric. Theat. part. 1. litera B. §. 4.* ait quòd Religioſus, qui ſine iuſta cauſa omittit recitare Horas Canonicas in Choro, mortaliter peccat, quamuis priuatim illas recitet, ſi habeat conſuetudinem non recitandi in Choro, & pro ſua ſententia citat Sylueſtrum, & Angelum. 3

Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 10. num. 15.* loquens de Religioſis, qui ad Chorum ſunt adſtricti, exiſtimat eos non teneri ex vi legis generalis, aut præcepti obligantis ſub peccato mortali ad canendum in Choro, niſi vbi fuerit conſuetudine particulari tale præceptum declaratum, & demandatum, vel ſi alicubi proprium votum de hoc fieret, quod in aliqua Religione non credit fieri, neque ſcit conſuetudine ad illud obligari. Dicit etiam quòd conſuetudo Chori non eſt in tali ſenſu introducta in Religionibus, ſed ſolummodo, vt omninò Horæ Diuinæ in Choro dicendæ ſint, & ad eas adſtricti, præſentes debeant eſſe iuxta Regulam illis præſcriptam, qui autem non interueniunt Choro, pœnis ſubiaceant, non tamen grauiter peccare, dummodo Horas recitent.

Hanc ſententiam ſequutus eſt Raphaël de la Torre 2. 2. *D. Thom. tom. 1. de Hor. Canonic. diſput. 1. num. 6.* vbi dicit, quòd Religioſi, qui ex vi ſuorum ſtatutorum, quæ profitentur, non tenentur ex lege, vel præcepto generali recitare Horas Canonicas in Choro ſub peccato mortali, maximè cùm Conſtitutiones, & Regulæ ferè omnes non obligent ſub mortali; quam ſententiam ſecuti ſunt etiam Filliucius *tom. 2. tract. 23. cap.... num. 159.* Bonacin. *de Horis Canonic. diſput. 1. qu. 1. punct. 1. num. 9.* Et Bartholomæus à S. Fauſto *in ſpeculo Religioſ. q. 152.*

An autem Abbates, & Prælati Regulares teneantur ad aſſiſtentiam Chori ratione Diuini Officij rectè peragendi, dicit Raphaël de la Torre *loco cit. contr. 10. diſput. 1. num. 8.* quòd ſpeciali obligatione tenentur curam habere, vt Chorus frequentetur, non autem tenentur ad præſentiam perſonalem, ſed tantùm ad congruentiam propter bonum exemplum, & ex præcepto Regulæ, quam ipſi præ aliis obſeruare debent, quamuis ex alia parte propter occupationes, & negotia grauiora, excuſentur ſæpeſæpiùs a Choro; & hæc quoad Abbates, & Prælatos Regulares; de ſecularibus autem mox dicemus. 4

Dico ſecundò, Abbates ſeculares, ſi ratione eorum Abbatiæ ad recitandum Horas Canonicas in Choro adſtringuntur, puta ſi ſint Abbates Collegiatarum, vel dignitates in Eccleſia aliqua Cathedrali, vtique debent eas ibi recitare, nec a peccato excuſantur, domi recitando, niſi iuſtam cauſam Choro non intereſſendi habeant: quod peccatum Innocent. & Hoſtienſ. (teſte Syluest. *d. verb. Hora, q. 2. diſt. 4.*) ſenſerunt eſſe mortale, quam ſententiam Sotus *d. q. 5. art. 4. in fine* dicit eſſe adeò rigidam, vt non ſit tenenda, Nauar. autem in *tract. de orat. c. 5. num. 14.* dicit communiter receptam eſſe, eámque confirmat ex *can. ſi quis Presbyter, diſt. 92.* vbi præcipitur, vt Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet Clericus Eccleſiæ adſcriptus, qui quoad quotidianum pſallendi Officium Matutinis, & Veſpertinis Horis, ad Eccleſiam non conuenerit, deponatur, at pœna depoſitionis non imponitur, niſi ob graue, ſeu lethale peccatum: ergo ad Chorum obligati in eo Diuina Officia non perſoluentes mortaliter peccant; Tamen ad Soti opinionem inclinans ſentit cum Sylueſt. & Caietan. in tribus tantum caſibus eos mortaliter peccare, nempè ſi id faciant ex contemptu. Secundò ſi contra ſpeciale Superioris præceptum. Tertiò ſi ob eorum abſentiam Officium Diuinum non diceretur 5 6

ceretur in Eccleſia, vel ſaltem debita ſolemnitas omitteretur ex eo, quia eorum præſentia ad eam neceſſaria eſſet, quem ſequitur Reginald. *in praxi*, *lib.* 18. *num.* 176.

Hi autem Abbates, qui ad Officia Diuina in Choro perſoluenda adſtricti ſunt, non ſatisfacient Eccleſiæ præcepto, ſi tantùm in Choro præſentes adſint, & in eo ſubmiſſa voce Horas Canonicas recitent, nec canant cum aliis, ſed tantùm eos auſcultent, qui in Choro cantant. Ita Nauar. *d. tract. de orat. cap.* 22. *miſcell.* 29. *& c.* 10. *num.* 47. *& cap.* 21. *num.* 42. Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 22. Azor. *inſtit. moral. part.* 2. *lib.* 10. *cap.* 11. *q.* 5. *iuxta can. ſi quis Presbyter, diſt.* 92. & Concilium Baſileenſe *ſeſſ.* 21. & Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 12. vbi ſtatuitur, vt habentes in Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis dignitatem, Canonicatum, vel præbendam, aut portionem, diuina per ſe, & non per ſubſtitutos compellantur obire Officia, & Epiſcopo celebranti, aut alia Pontificalia exercenti aſſiſtere, & inſeruire, atque in Choro ad pſallendum inſtituto Hymnis, & Canticis Dei nomen reuerenter, diſtinctè, deuotéque laudare. Quod limitat Azor. *in ſeq. q.* 6. vbi contrarium eſſet conſuetudine receptum: tunc enim excuſarentur, ſi præſentes in Choro non canerent, niſi per Clericos ad id ſubſtitutos.

QVÆSITVM IV.

Quo tempore ſit ab Abbate Diuinum Officium in Choro perſoluendum.

SVMMARIVM.

1 *Diuina Officia debitis, ac competentibus horis in Eccleſiis perſoluenda ſunt.*

2 *Quæ horæ diei reſpondeant horis Officij, vide remiſſiue.*

3 *Quod tempus ſeruandum ſit circa recitationem Horarum Canonicarum in Choro, & publicè.*

1 DE Iure communi debitis, & competentibus Horis, in Eccleſiis Diuina Officia perſoluenda ſunt, vt patet in *cap.* 1. *& cap. dolentes, de celebrat. Miſſ. Clem.* 1. *eod. tit. can. Presbyter* 92. *diſt. c.* 2. *de off. iuſt.* Quod etiam ratio poſtulare videtur, vt res ipſa verbis Sacrorum Hymnorum, & Orationum correſpondeat; quæ cùm temporis, in quo decantanda ſunt, mentionem faciant, aliis temporibus pronunciata, abſurditatem quamdam generant, vt notat D. Thom. *quodlib.* 3. *art.* 29. tum propter memoriam myſteriorum Paſſionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, cuius gratia ipſas Horas inſtitutas ab Eccleſia fuiſſe indicant verſus relati in gloſſ. *in d. cap.* 1. *de celebrat. Miſſ.* Et ita docent Sot. *de Iuſtit. & Iur. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 4. *concluſ.* 2. Nauar. *in Enchirid. cap.* 27. *num.* 94. & in *tract. de orat. cap.* 3. *num.* 22. *& ſeqq.* Suar. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 27. Azor. *inſtit. mor. p.* 1. *lib.* 10. *c.* 9. Reginald. *in praxi*, *lib.* 18. *num.* 176. & quamplures alij apud Francolin. *de tempore Horar. Canon. cap.* 24. *num.* 4. vbi
2 declarat quæ horæ diei officij horis reſpondeant. Quod præcipue locum habet in Religioſis, qui Diuinis Officiis ſpecialiter mancipati ſunt, ac ab altaribus, & ſacrificiis, & Choro nuſquam recedere, ſed continuè diu, noctúque cæleſtibus, & ſpiritualibus rebus inſeruire debent; Abbatibus autem ſub regula D. Patris Benedicti militantibus, id ex eadem Regula præſcriptum eſt, vt videre licet in eadem, *cap.* 8. *& ſeqq.*

3 Verùm ex vſu ſeruandum eſt illud tempus, quod aliqua particularis conſtitutio, vel mos, aut laudabilis Monaſterij, aut totius Religionis conſuetudo præſcripſerunt, vt inquiunt Syluest. *verb. Hora Canonica*, §. 9. Nauar. *d. c.* 3. *de orat. num.* 39. & alij apud eum, & apud Francolin. *d. cap.* 34. *num.* 14. quibus addo Reginald. *d. num.* 179. Ratio eſt, quia licèt recitatio ſit de Iure diuino dicente Regio Pſalmiſta *Pſalm.* 118. *Septies in die laudem dixi tibi*, & dicitur in *cap.* 1. *de celebrat. Miſſar.* tamen determinatio, ſeu diſtinctio Officij, vt iſtæ, vel illæ Horæ dicantur, eſt de Iure poſitiuo, & ideò poteſt per iuſtam conſtitutionem, aut conſuetudinem legitimam mutari.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas Commendatarius teneatur Diuinum Officium recitare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Commendatarij ad Diuinum Officium perſoluendum tenentur.*

VIdetur dicendum quòd non; quia obligatio recitandi Horas Canonicas prouenit ex titulo beneficij, ergo qui titulum beneficij non habet, non tenetur ad Horas; ſed Abbas Commendatarius non habet titulum; ergo non arctatur ad officium.

Contrarium tamen eſt verius, nempe quòd omnes, 1
Eccleſiaſtica beneficia, & Abbatias obtinentes, etiam quòd eas non iure tituli, ſed ratione commendationis obtinerent, ad Horas Canonicas perſoluendas adſtringuntur; quod probatur ex gloſſ. *in cap. nemo*, *de elect. in* 6. ab omnibus recepta, & per Medin. *de orat. q.* 7. qui dicunt beneficiatum ad diuinum Officium recitandum adſtringi, ſiue in perpetuum, ſiue ad tempus beneficium, vel Abbatia ſit illi commendata, quia etſi Abbas Commendatarius non obtineat Abbatiam in titulum, nec per collationem, ſed tantùm in Commendam; tamen ſatis eſt, vt vera Abbatiæ adminiſtratione ſpirituali, & temporali in omnibus ad tempus, ſiue in perpetuum potiatur; quia huiuſmodi adminiſtratio quoad hoc idem valet, quod titulus: nam ratione legitimæ adminiſtrationis, quam habet in omnibus, quæ ad beneficium attinent legitimè, quoſque fructus Abbatiæ illius percipit, ſicuti qui habet in titulum ratione tituli. Idem docent Nauar. *de orat. cap.* 20. *num.* 16. Ledeſm. 4. *par.* 2. *q.* 16. *art.* 4. 5. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *c.* 2. 3. *quæſt.* 2. *litim.* Nicol. Garc. *de benef. part.* 3. *cap.* 1. *num.* 205. Suar. *tom.* 2. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *c.* 22. *num.* 14. *& num.* 16. & alij apud Bonac. *in tract. de Horis Canonicis*, *diſp.* 1. *quæſt.* 2. *punct.* 4. *num.* 2.

Ad argumentum in contrarium adductum reſpondetur, quòd licèt Abbas Commendatarius non habeat titulum, ſufficit tamen legitima Abbatiæ adminiſtratio, quam habet in omnibus, quæ ad beneficium attinent, cuius adminiſtrationis ratione legitimè quoque Abbatiæ fructus percipit, ac ſi eam in titulum obtineret; & ex fructuum perceptione ad penſum diuini Officij perſoluendum obſtringitur, vt communiter ab omnibus teneri, ait Azor. *loco cit.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas poſſit anticipare, vel poſtponere Horas Canonicas in Choro perſoluendas.

SVMMARIVM.

1 *Officium diuinum priuatim recitans, dummodo intra tempus ſtatutum illud perſoluat, præueniendo, vel poſtponendo debitum Horarum tempus, non peccat mortaliter, nec tenetur iterare.*

2 Tempus

2 *Tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi.*

3 *Auditorum Rotæ, & Referendariorum vtriuſque ſignaturæ priuilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas.*

4 *Abbates ad Chorum adſtricti recitantes Officium in Choro extra horas præſcriptas peccant mortaliter; dummodo iuſta cauſa non adſit.*

5 *Conceſſum in caſu, non debet intelligi conceſſum ſemper, & vbique.*

6 *Officium diuinum qui pridie, aut poſtridie recitat, non ſatisfacit præcepto Eccleſiæ.*

7 *Matutinum, & Laudes poſſunt quarta hora pomeridiana, tam in æſtate, quam in hyeme perſolui.*

8 *Matutinum, & Laudes in feſto Corporis Chriſti, & per totam Octauam dicuntur immediate poſt Veſperas, & Completorium, & quare.*

1 PRiuatim diuinum Officium recitantes, ſi præueniant debitum horarum tempus, vel illud procraſtinent, non peccant mortaliter, nec tenentur præueniendo, horas ipſas iterare. Ita Sylu. *verb. Hora, quæſ.* 9. Nauar. *de orat. cap.* 9. *num.* 59. Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. c.* 37. *dub.* 12. *n.* 78. Valent. *in* 2. 2. *diſp.* 6. *q.* 2. *punct.* 10. *§ quo tempore*, Marcell. Francolin. *tract. de Horis Canonicis, cap.* 25. Reginald. *lib.* 18. *num.* 180. & alij apud Suar. *de relig. tract.* 4. *lib.* 4. *cap.* 27. *num.* 3. & 9. & apud Bonac. *de Horis Canonicis, diſp.* 19.
2 *q.* 3. *punct.* 3. *num.* 6. Ratio eſt, quia tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi; nam licet in *cap. dolentes, de celebrat. Miſſar.* ſtatutum ſit, vt obligati ad Horas Canonicas recitent Officium tam diurnum, quàm nocturnum; non tamen præcipitur, vt nocturnum de nocte, & diurnum de die recitetur: nec certa hora determinatur; ergo poterit abſolutè, & ſimpliciter anticipari, & poſtponi. Vnde idem Nauar. vbi proximè cum D. Antonin. Sylu. & Caiet. ait, quòd recitare Primam, ac etiam Matutinas horas poſt meridiem, imò & poſt decimam, aut vndecimam à meridie, non eſt peccatum mortale; modò totum illius diei Officium ante mediam noctem perſoluant.

An autem habeantur ſpecialia priuilegia pro Regularibus, vt anticipatis, vel poſtpoſitis horis poſſint diuina Officia celebrare, me latet. Scio tamen, quòd Clemens VIII. vt habetur apud Laërtium Cherubinum *tom.* 1. *Bullar. pag.* 578. *conſtit.* 13. *eiuſdem Clementis*, conceſſit Auditoribus Rotæ Romanæ, & indulſit, vt Horas
3 Canonicas, & alia diuina Officia anticipatis, vel poſtpoſitis horis recitare poſſint: Et Paulus III. *Conſtitutione* 23. apud eundem Laërtium Cherubinum, *tom.* 1. *pag.* 650. conceſſit Referendariis vtriuſque Signaturæ, vt Horas Canonicas poſtpoſitis horis recitare poſſint.

4 Hoc autem quoad Abbates ad Chorum adſtrictos intelligi debet, dummodo habeant aliquod iuſtum impedimentum, per quod accedere non poſſint, alias ſi abſque iuſta cauſa id facerent, non excuſarentur à peccato. Sicut etiam non excuſantur à peccato mortali, ſi publicè Matutinum, & Laudes, vel Primam, Tertiam, vel Sextam (quæ horæ in Choro ante meridiem tam communi iure, quam generali conſuetudine recepta, communiter in Eccleſia recitandæ ſunt) poſt meridiem recitarent, ſuæ obligationi minime ſatisfacerent; quia expirante hora publicè recitandi, expirat etiam obligatio ampliùs ita recitandi. Ita Nauar. *d. cap.* 3. *num.* 63. Leſſ. *d. num.* 78. Reginald. *loco cit. in fine*, Suar. *d. lib.* 4. *cap.* 15. *num.* 11. & *ſeq.* & alij. Si autem adeſſet aliquod legitimum impedimentum, poſſet etiam publicè in Eccleſia poſtponi, vel anticipari diuini Officij recitatio, puta ob proceſſionem, vel magnam ſolemnitatem, vel metum hoſtium inuaſionis, aut inſignem aliquam concionem, vel alicuius magni Principis aduentum, vel alias huiuſmodi cauſas, quæ à Doctoribus ponuntur, vt per Nauar. *d. c.* 3. *n.* 55. Caiet. *verb. Hora, num.* 4. Suar. *dict. c.* 15. *num.* 13. Reginald. *d. lib.* 18. *num.* 179. Filliuc. *moral. quæſt. tr.* 23. *cap.* 6. *q.* 12. *num.* 218. & alij apud Bonac. *d. punct.* 3. *num.* 7. *verſ. addo aliquando.* Verùm, (vt ait Francolin. *in tract. prædicto de Horis Canonicis, cap.* 24. *num.* 7.) hoc fieri non poteſt, niſi in huiuſmodi caſibus, & ſuperuenientibus talibus legitimis impedimentis, & non alias, nam quod conceditur in caſu, non debet intelligi conceſſum ſemper, & vbique, *l. quod verò, ff. de legib.* Imò exceptio firmat regulam in caſibus non exceptis, vt notat Panormit. *in cap.* 2. *de coniug. lepros.* Huiuſmodi autem anticipatio, aut poſtpoſitio fieri debet Superioris, nempe Abbatis auctoritate in ſua Eccleſia; vt monent Nauarr. *d. cap.* 3. *num.* 56. & Reginald. *lib.* 18. *num.* 179. *verſ. monet tamen*, qui *verſ. ſeq.* reſpondet obiectioni de Eremita illo, cui debitum tempus recitandi diuini Officij præuenienti acerbæ, poſtponenti verò marcidæ vuæ ab Angelo afferebantur; & de Epiſcopo, qui poſt mortem reuelauit ſe pœnas Purgatorij pati, quia cùm verſaretur in Curia cuiuſdam Principis debito tempore non perſoluebat Officium; Huic, inquam, obiectioni reſpondet Reginald. cum Azor. 1. *par. inſtit. moral. lib.* 10. *cap.* 9. *qu.* 3. quòd cùm neuter illorum iuſtam anticipationis, vel poſtpoſitionis cauſam haberet, ideò hæc eis contigerunt. Hoc autem 5
eſt intelligendum de antepoſitione, & poſtpoſitione intra tempus legitimum eiuſdem diei naturalis, vel Eccleſiaſtici, non adimpleretur enim Eccleſiæ præceptum, ſi preces Horariæ, quæ ad certum tempus pertinent, pridie, aut poſtridie recitaremus; quia tales preces ponuntur ab Eccleſia tanquam onus vnoquoque die ad Dei cultum, & honorem exſoluendum. Vnde ſicut non ſufficit ad ſatisfaciendum Eccleſiæ obligationi, ieiunium pro certo die iniunctum pridie, aut poſtridie obſeruare, ita nec Horas Canonicas, certo die recitandas, ſatisfit præcepto, alio die, quàm determinato, recitare. Quia quando præcipitur aliquid pro tempore determinato, ſi pro illo non ſeruetur, peccatum quidem committitur, & illius eſt pœnitentia agenda, lex autem amplius non obligat. Ita Suar. *d. cap.* 27. *num.* 4. & Reginald. *d. lib.* 18. *num.* 180.

Verùm licèt dies Eccleſiaſticus computetur ab vna 6
media nocte, vſque in alteram proximè ſequentem; tamen Matutinum, & Laudes ab hora quarta pomeridiana, tam in æſtate, quam in hyeme perſolui poſſunt, iuxta communem vſum, & generalem Eccleſiæ conſuetudinem, teſtibus D. Thoma *in quodlib.* 5. *artic.* 18. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 10. *cap.* 9. *q.* 5. Nauar. *d. cap.* 3. *num.* 28. & 64. Graff. *deciſ. aur. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 16. *num.* 36. Francolin. *cap.* 27. Suar. *d. cap.* 27. *num.* 14. & *cap.* 6. *n.* 9. *ad fin.* Reginald. *d. num.* 180. *verſ. cæterum ad iudicandum*, & aliis apud Bonacin. *dict. punct.* 3. *num.* 11. circa quod pro Regularibus adeſt ſpeciale priuilegium à Pio V. Fratribus Minoribus conceſſum, quod refert Roderic. *qq. Regular. tom.* 1. *q.* 42. *art.* 18.

In feſto autem Sacratiſſimi Corporis Chriſti, ac per 7
totam Octauam Matutinum dicitur immediatè poſt Veſperas, & Completorium; ad hoc vt populus lucrari poſſit Indulgentias conceſſas intereſſentibus eiſdem Horis. Nam Vrbanus IV. huius ſolemnis feſtiuitatis inſtitutor centum dies Indulgentiæ vere pœnitentibus, & confeſſis, qui Matutinali Officio eiuſdem feſti in Eccleſia, vbi illud celebraretur, intereſſent; ac totidem illis, qui Miſſæ, vel primis, vel ſecundis Veſperis ipſius feſti intereſſent; iis autem, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorij Horarum Officio, pro quolibet ipſarum quadraginta, iis autem, qui inter Octauas eiuſdem feſti Matutinis, Veſperis, Miſſæ, ac prædictarum Horarum Officiis intereſſent, ſingulis diebus ipſarum Octauarum centum dies indulgentiæ conceſſit. Deinde Martinus V. ſupradictas Indulgentias conceſſas intereſſentibus

eſſentibus Officiis, ac Miſſæ diei eiuſdem feſti duplicauit; quo verò ad dies Octauæ, voluit, vt præſentes quibuſlibet Octauarum diebus pro ſingulis Matutinis, Miſſis, ac Veſperis centum, reliquarum verò Horarum Officiis, quadraginta dies vere pœnitentes, & confeſſi lucrarentur; Quas Indulgentias ſic à Martino V. conceſſas Eugenius I V. eius ſucceſſor confirmauit, & auxit; vt videre eſt in Bulla 4. ipſius, quæ incipit, *Excellentiſſimum*; ſub Dat. Romæ, anno 1433. 7. Kal. Iunij, Pontif. ſui anno 3.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas teneatur recitare Horas iuxta ordinem Breuiarij Romani.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Regulares, & ſeculares, iuxta cuius Breuiarij formam diuinum Officium perſoluere teneantur, oſtenditur, &* num. 2.

3 *Breuiarium Romanum cum conſenſu totius Capituli recipere poterunt Abbates, & eo recepto ad prius Breuiarium redire nequeunt.*

4 *Abbates habentes priuilegium vtendi Breuiario proprio, non poſſunt etiam priuatim Breuiario Romano vti.*

5 *Abbates, & quicumque alij Regulares in Eccleſiis, & Conuentibus aliorum Regularium poſſunt recitare Officium iuxta formam Monaſterij in quo contingit aliquando eſſe.*

6 *Regulares in celebrandis diuinis Officiis debent ſe Eccleſiæ Matrici conformare.*

PRo huius quæſiti explicatione notandum omiſſo iure antiquo, quòd Pius V Pontifex Max. in Bulla confirmationis Breuiarij eius iuſſu editi, poſtquam reuocauit omnes alios recitandi modos in aliis Breuiariis contentos, exceptis iis, qui ante illud 200. annis per ſtatutum, aut conſuetudinem introducti fuerant, cum approbatione Apoſtolicæ Sedis: præcipit omnibus Eccleſiaſticis, & Regularibus, vt prædicto Breuiario Romano per Concilium Tridentinum, ac Sanctitatem ſuam reformato, omnes ſe conformarent eoque vterentur, & nullo alio vti poſſent, neque ipſi quicquam addere, vel minuere; abolendo quæcumque alia Breuiaria, vel antiquiora, vel quouis priuilegio munita, vel ab Epiſcopis in ſuis Diœceſibus peruulgata, omnémque illorum vſum de omnibus Orbis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus, Militiis, Ordinibus, & locis virorum, & mulierum etiam exemptis, in quibus aliàs Officium diuinum Romanæ Eccleſiæ ritu dici conſueuit, aut debet. Illis tamen exceptis, quæ ab ipſa prima inſtitutione à Sede Apoſtolica approbat, vel conſuetudine, quæ vel ipſa inſtitutio prædictos ducentos annos antecedat aliis certis Breuiariis vſa fuiſſe conſtiterit. Deinde declarat Horas Canonicas quocumque alio modo recitantes non ſatisfacere Eccleſiaſtico præcepto. Secundum hanc igitur formam à Pio V. præſcriptam, in Choro tam in Eccleſiis Regularibus, quam ſecularibus diuinum Officium perſoluendum eſt. Vnde ad quæſitum propoſitum re-
1 ſpondendo; Dico primò Abbates, & Prælatos Regulares, qui ſecundùm Regulam, aut ſuæ Religionis conſuetudinem ducentis annis antiquiorem approbato Breuiario vtuntur, non teneri ad obſeruandum, vel obſeruare faciendum in Choro in ſuis Abbatiis, & Monaſteriis formam Breuiarij Romani; quia in dicta Bulla Pij V. excipiuntur, vt ſunt Abbates ſub Regula D. Patris Benedicti militantes, quorum Breuiarium perlongè plus 220. annorum ſpatij inſtitutum, ac approbatum fuerat. Verùm poſteà iuſſu Pauli V. Pontificis Maximi pro omnibus ſub Regula S. Benedicti militantibus Breuiarium, quod hodie obſeruatur, editum eſt, ac iuxta eius formam in eorum Eccleſiis diuina Officia perſoluuntur, aliquibus exceptis Congregationibus, quæ vel continentur inter exemptas à Pio V. propter d. ducentorum annorum conſuetudinem, vt Ciſtercienſes, vel quia nulla apud eos antecedente proprij Breuiarij antiquitate receperunt Breuiarium Pij V. iuſſu editum, vt Sylueſtrini.

Dico ſecundò, Abbates, & Prælati ſeculares, præcipuè Collegiatarum, qui proprio Breuiario à ducentis annis per conſuetudinem, vel inſtitutionem à Romana Sede approbatam ſimiliter in eorum Eccleſiis vſi ſunt, non tenentur ad acceptandum Breuiarium Pij V. qui verò minori tempore, tenentur, etiamſi Breuiarium illud fuiſſet à Sede Apoſtolica approbatum; quia idem Summus Pontifex omnia abrogat, quæ per ducentos annos antè inſtituta non fuerant. 2

Aduertendum autem, quòd poſſent Abbates, quorum Breuiarium ducentos annos antecedit Breuiarium Romanum, illud acceptare, ſi velint, & eo vti in ſuis Eccleſiis; ſi tamen Capitulum, ac Prælatus conſenſerint; 3 quod in Religione eſt intelligendum de Capitulo, ac Prælato Generali: non enim poſſet Capitulum, ac Abbas vnius Monaſterij id facere, abſque conſenſu totius Congregationis idipſum facientis, cùm quodlibet membrum debeat ſuo corpori conformari, ac quælibet pars ſuo toti, ac vt in Religione vniformitas obſeruetur.

Quòd ſi ſemel proprium Breuiarium cum Romano ita commutauerint, non poterunt ampliùs abſque auctoritate Papæ, relinquere, quia per illam acceptationem antiquum Breuiarium abolitum eſt, & priuilegio in illa exceptione contento renunciauerunt, & ideò ad antiquam conſuetudinem reuerti amplius propria auctoritate nequibunt, abſque nouo Romani Pontificis indultu. Ita Suar. *de Relig. tom. 2. tr. 4. lib. 4. c. 11. n. 4.*

Notandum eſt, quòd iis Abbatibus, qui proprium Breuiarium approbatum habent, ſicut non licet in Choro vti Breuiario Romano, ſic neque extra Chorum; quia 4 cùm priuata recitatio Horarum Canonicarum ſubrogetur in locum publicæ, quæ fit in Choro, debet eſſe ei conformis. Confirmatur. Nam quilibet debet ſe ſuæ Eccleſiæ, in qua degit, accommodare, & conformare, vt colligitur ex *can. de his, & can. placuit, diſt.* 12. Atque ita Suar. *d. c. 11. n. 4. & c. 23. n. 2. & 9.* Vaiq *de benef. cap. 4. dub. 2. art.* 1. Valent. *tom. 3. diſp. 6. q. 2. punct.* 10. §. *quid ſit recitandum, in princip.* Nauar. *de orat. c. 19. num.* 211. Azor. *inſtit. moral. part. 1 lib. 10. c. 11. q.* 1. Garc. *de benefic. part. 3. c. 1. n.* 155. Reginald. *in praxi, lib.* 18. *num.* 173. & alij plures apud Bonac. *de Hor. Can. qu. 3. punct. 1. num. 3.* contra Caiet. *verb. Hora,* §. 2. Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 37. dub. 12. num.* 74.

Non mihi tamen diſplicet ſententia quorumdam apud Dianam *in ſuis reſolut. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol.* 135. qui dicunt, poſſe Fratres Minores, & per con- 5 ſequens alios Religioſos extra Conuentum recitare cum Regularibus aliarum Religionum per ſua Breuiaria, virtute cuiuſdam priuilegij Innocentij IV. id concedentis, & ſic Monachus, v. g. Vallis-vmbroſæ poterit recitare cum Fratribus ſancti Franciſci de Obſeruantia, ſi in eorum Conuentibus reperiatur, per propria Fratrum prædictorum Breuiaria, & dicit idem Diana *loc. cit.* hoc priuilegium Innocentij IV. non fuiſſe reuocatum per Bullam Pij V. idem fatentur Doctores ab eodem Diana citati.

Si quæras, an Regulares in celebrandis Diuinis Officiis debeant Eccleſiæ matrici illius ciuitatis, & Diœceſis conformari. Reſpondeo affirmatiuè virtute cuiuſdam 6 Conſtitutionis Gregorij XIII. *ſub Dat. Romæ 30. Decembris* 1573 quæ incipit, *Paſtoralis officij*, & habetur in *principio officiorum propriorum Eccleſiæ Genuenſis*, in qua

Conſtitutione

Conſtitutione hæc verba, prout ad rem noſtram facit, leguntur:

Et quo die celebrabitur feſtiuitas Patroni vnius Diœceſis, Religiones omnes teneantur eodem die in ſuis Eccleſiis, intra limites illius Diœceſis exiſtentibus, eandem feſtiuitatem celebrare, & in hoc cum Eccleſia matrice ſe conforment.

Ad hoc etiam facit id, quod habetur in Concilio Tridentino *ſeſſ. 25. de regul. c. 12.* vbi hæc habentur verba. *Dies feſti quos in Diœceſi ſua Epiſcopus ſeruandos præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus ſeruentur.* Circa quæ verba Sacra Congregatio Concil. Trident. ſtatuit intelligenda eſſe quoad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, declaratio autem eiuſdem Sacræ Congregationis legitur ſuperiùs *diſp. 5. quæſit. 9.* & apud Rodriq. *in Bull. Clemens VIII. pag. mihi 547. in his verbis:*

Congregatio Concilij cenſuit decretum *cap. 12. verſ. dies etiam Feſti, ſeſſ. 25. de regul.* ita eſſe intelligendum, vt Regularium ritus illis feſtis ſemper permaneat quoad Miſſas celebrandas, & cætera. Diuina Officia tam publicè, quam priuatim ab ipſis Regularibus in eorum Eccleſiis perſoluenda, nec circa hæc ab Epiſcopis quoquo modo quicquam in contrarium eiſdem Regularibus præcipi poſſe, quod ſi de facto præceperint, Regulares ipſis Epiſcopis neutiquam obedire teneri. Verum quoad Conciones, & Lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint, debere ſe conformare Euangeliis, & Epiſtolis, quibus Clerus ſæcularis vtitur illis diebus Feſtis.

Aduerte tamen quòd Conſtitutio ſupradicta Gregorij XIII. non contrariatur Decreto Sacræ Congregationis Concil. Trident. quia Conſtitutio Gregor. XIII. loquitur de Patrono Eccleſiæ matricis, ſeu Diœceſis; Decretum verò loquitur de aliis feſtiuitatibus occurrentibus.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm, ſtante aliquo graui negotio, aut occupatione, poſſit Abbas Diuinum Officium mutare.

SVMMARIVM.

1 *Officium Diuinum pro ſequenti die qui pridie recitauerit, regulariter non ſatisfacit præcepto.*

2 *Religioſi poſſunt ex iuſta, & legitima cauſa Diuinum Officium mutare.*

1 Regulariter non ſatisfacit præcepto, qui pridie recitat Officium pro ſequenti die, excepto Matutino, & Laudibus, vt diximus *ſupra*; quia non recitat intra tempus ab Eccleſia præſcriptum; nam obligatio recitandi Officium eſt affixa diei in honorem, quem Deo tali die exhibere debemus, iuxta præſcriptum Eccleſiæ; at obligatio affixa diei non poteſt ante illius aduentum adimpleri, quia ante aduentum illius diei non adeſt obligatio. Ita Nauar. *de orat. cap. 10. num. 52.* Suar. *de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. c. 27. num. 5.* Reginald *lib. 18. num. 18.* Bonac. *de Horis Canonicis, diſp. 1. q. 3. punct. 3. num. 3.* & alij communiter.

2 Verùm quod ad rem noſtram facit.

Leo X. conceſſit Fratribus Minoribus, vt poſſint Officia feriarum, quæ ſunt prolixiora anticipare diebus, quibus ſunt otioſi, & Officia feſtiua, quæ ſunt breuiora, reſeruare in illos dies, quibus credunt ſe fore occupatos concionibus, & confeſſionibus; modò id non faciant in fraudem, ſed ad meliùs ſtudendum, prædicandum, & confeſſiones audiendum.

Ita habetur in *ſupplement. fol. 59. conceſſ. 170.* quo priuilegio vti poterunt omnes Religioſi communicantes cum dictis Fratribus Minoribus, nec videtur fuiſſe abrogatum per Conſtitutionem Pij V. de conformitate in Diuino Officio ſeruanda, quia (vt dicit Nauar. *de orat. cap. 19. n. 88.*) non videtur Leonem X. aliquid conceſſiſſe, cùm hoc etiam liceat de Iure communi, iuxta quod ſuperueniente aliqua ſubita occupatione, vel eiuſmodi, vt non poſſit abſque peccato, ſiue ſcandalo ei prouideri, poterit Horarum Canonicarum recitatio omitti; quod tenet etiam Syluest. *in verbo Hora, q. 14. in fine,* Roderic. *quæſt. Regul. tom. 1. qu. 42. art. 5.* & communem dicit eſſe Miran. *in Man. Prælat. tom. 1. q. 37. art. 19.* ergo dictum priuilegium parùm videtur tribuere; nihilominùs valdè prodeſt ad tollendam occaſionem ſcrupuli a timoratis conſcientiis: maxime in caſibus, in quibus non adſit tam ſtricta neceſſitas; nec per dictam Conſtitutionem Pij V. id prohibetur, quia Pius V. prohibuit recitari Diuinum Officium per alium modum, quam qui in ſua Conſtitutione determinatus eſt, non autem quod ex aliqua iuſta, & legitima cauſa, non poſſit iuxta modum in d. priuilegio Leonis X. traditum recitari; cùm idem, imò amplius ex prædictis de iure communi licitum ſit, nec per Conſtitutionem Pij V. iuri communi derogatur.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas poſſit mentaliter in toto, aut pro magna parte Diuinum Officium recitare.

SVMMARIVM.

1 *Officium Diuinum priuatim recitans, voce, & ore, non tantùm mente, & animo recitare tenetur.*

2 *Abbates priuatim Horas Canonicas recitantes, poſſunt ex priuilegio illas in totum, vel ex magna parte mentaliter dicere.*

3 *Diuinum Officium non eſt ſoluendum mentaliter, niſi quoad ea, quæ ſecretò dici ſolent.*

4 *Conſecratio non poteſt fieri mentaliter.*

5 *Horas Canonicas priuatim recitans, an debeat ſeipſum audire.*

PRO huius quæſiti intelligentia notandum eſt, quòd qui priuatim Diuinum Officium perſoluit, ad hoc vt Eccleſiæ præcepto ſatisfaciat, voce, & ore, & non tantùm mente, & animo recitare cogitur. Quia cùm Eccleſia non adſtringat immediatè ad actum mentis, eius præceptum de Horarum Canonicarum recitatione non impletur ſolo interno actu mentis.

Præterea a Concil. Baſil. *ſeſſ. 21.* ſtatutum eſt, vt Horæ Canonicæ non inter dentes, nec in gutture, nec ſyncopatè, ſed integrè pronuncientur. Ita Medin. *in Cod. de orat. q. 7. in princ.* Nauar. *de orat. c. 20. n. 14. & c. 19. n. 86.* Caiet. *2. 2. q. 83. art. 12.* Azor. *inſt. mor. p. 1. lib. 10. c. 11. q. 4.* Regin. *in praxi fori pæn. lib. 18. n. 174.* qui cum Nauar. *d. c. 20. n. 14. contra Medin. loc. citat.* ait illum, qui non ſolùm priuatim, ſed etiam ſolus abſque ſociis Diuinum Officium perſoluit; ſatisfacere, ſi illud ita recitet, vt verè dici poſſit ore, vocéque preces fundere, ſiue poſſit ab alio audiri, ſiue non. Quia in ipſo Diuino Officio, ac etiam in Miſſa ex Eccleſiæ inſtituto aliqua extant ſecretò proferenda: tum quia ſic habet communis Religioſorum, ac Doctorum virorum vſus, nempe vt in templo, aut domi, vel cum aliis iter habendo, ne eis moleſti ſint, & ad fugiendam hypocriſis ſpeciem, ſummiſſa voce, ex vrbanitate Horas ſuas recitent: ſemper tamen voce, & ore, non autem mentaliter recitari debet; quia cùm ſit oratio vocalis; in hoc differt à mentali, quòd conſiſtat in prolatione verborum, vel ſignorum, quibus hæc ſignificantur.

Verùm licèt de Iure hæc ita ſe habeant, tamen ex indulto Leonis X. Fratribus Minoribus conceſſo, poterunt Abbates, ac Prælati Regulares, necnon Religioſi eorum priuilegia communicantes Officium Diuinum totum, vel ex magna parte mentaliter dicere; prædictus enim Summus Pontifex conceſſit dictis Fratribus Minoribus,

☞ Vt ne mutuò ſe in Officio Diuino impediant, aut aliis ſint faſtidioſi, illa, quæ in Ordinario iubentur dici ſecreto ſub ſilentio, tam in Horis Canonicis, quàm etiam in Miſſa, non teneantur proferre vocaliter, ſed ſatisfaciant, dicendo mentaliter; aut legendo inter ſe per librum, quia aliqui deuotiùs ſic dicunt, & abſque impedimento, & faſtidio aliorum; & quòd eodem modo poſſit facere, qui ſolus dicit Officium per ſe, cùm prolatio verbalis fiat præcipuè, vt ab aliis intelligatur.

Ita refertur in *Compen. Mendicant. verb. Officium Diuinum* 1. §. 9. & refert Miran. *Manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 137. *art.* 17. & Rodetic. *q. Regul. tom.* 1. *q.* 42. *art.* 4.

Circa hoc priuilegium Leonis X. Nauarrus *tom.* 4. *comm. de ord. c.* 19. *n.* 88. ait, quòd licet diſputando defendi poſſet, hoc non eſſe priuilegium, & iure communi Diuinum Officium poſſit mentaliter dici, quia verba ſolùm videntur principaliter requiri quæ alij audiant, conſulendo tamen ait, id eſſe priuilegium. Ioannes de la Cruz *lib.* 1. *de ſtat. relig. c.* 8. *dub.* 2. abſolutè fatetur poſſe Religioſos mentaliter legendo intra ſe per librum recitare officium, & alia, quæ in Officio Diuino præcipiuntur dici ſecretò ſub ſilentio: contra quem diſputat Scortia *in ſuo lib. bull. ſelect. theor.* 322. vbi ait, quòd Leo X. conceſſerit, vt ſubmiſsè officium dicerent, hoc tamen, quod dicit ipſe, contrariatur verbis priuilegij eiuſdem Leonis V. vbi hæc formalia habentur verba. *Satisfaciant dicendo mentaliter*: ideo opinio Scortiæ reiicienda eſt, non autem opinio Ioannis de la Cruz, vt ait ipſe Scortia.

Si conſideremus finem ſupradicti priuilegij Leonis X. qui talis fuit, vt ſcrupuloſis Religioſis mederetur in conſcientia, conceſſit, quòd poſſent Religioſi Horas recitantes, ſatisfacere, dicendo mentaliter, vt ſcrupuloſi id, quod ſecrete dicunt, ſciant, mentaliter dicere poſſe, & intra ſe legere.

Non ſequitur tamen quòd totum officium mentaliter perſoluendum ſit, ſed ſolùm ea, quæ in officio, vel Miſſa dicenda ſunt ſecrete (cum hac tamen conditione) ne aliqui abutantur hoc priuilegio, ſi maior deuotio ſentiatur. Ex quo priuilegio non ſequitur, quòd conſecratio poſſit fieri mentaliter, cùm ex inſtituto Chriſti proferenda ſint vocaliter verba conſecrationis, imò ad ſaluandum Sacramentum, quod eſt ſenſibile ſignum, omninò neceſſarium eſt, vt verba conſecrationis proferantur ſecundùm laudabilem conſuetudinem ſanctæ Eccleſiæ, vide D. Thom. 3. *p. q.* 60. *artic.* 6. & Saytum *de Sacr. in gen. lib.* 1. *c.* 3. *art.* 5. qui dicunt, quòd ad ſaluandum Sacramentum, vt dixi, eſt omninò neceſſarium vt proferantur verba conſecrationis.

Hinc reſoluitur ſatis frequens dubitatio, an qui priuatim Horas Canonicas recitat: illas ita pronuntiare debeat, vt ſeipſum audiat, cui dubitationi reſpondent Suarez *de relig. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 7. *n.* 6. & Reginal. *in prax. tom.* 2. *lib.* 8. *c.* 12. *dub.* 5. *n.* 174. quòd ille qui priuatim recitat diuinum Officium, debet ſeipſum audire, ita vt vox non ſit ita ſubmiſſa, imò audibilis, vt ab ipſo orante & pſallente percipi poſſit.

Contrariam tamen ſententiam eidem dubitationi occurrendo, docet Azor. 1. *p. mor. lib.* 10. *cap.* 11. *q.* 4. vbi dicit: Si quis ſolus diuinum Officium perſoluat, ſatis eſt, ſi ſic recitet, & proferat, vt vere dici queat ore, & voce preces fundere, ſiue ab alio, ſiue à ſeipſo audiri poſſit, ſiue non, quoniam à iure ſolum cogitur voce, & ore, & non tantum mente, & animo precari, & orare; quam opinionem admittit Filliuc. *tom.* 2. *tract.* 23. *c.* 3. *n.* 117. pro ſcrupuloſis tantum affirmans, ſatis eſſe formare vocem, labia mouere, etiamſi à nemine, nec à ſeipſo proferente audiri poſſit.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſsit diuinum Officium recitare ſedendo, ſtando, & deambulando.

SVMMARIVM.

1 *Officium diuinum priuatè recitans poteſt abſque peccato illud recitare ſedendo, vel ſtando dum genufleCtendum eſt.*

2 *Officium diuinum quando publicè recitatur, abſque vlla omnino cauſa, non poteſt abſque aliqua culpa ſtare, vel ſedere cum genufleCtendum eſt.*

3 *Defectus in recitatione diuini Officij commiſſi quomodo ſuppleri poſſint.*

QVando Abbas priuatum Officium perſoluit, poteſt abſque metu lethalis culpæ illud recitare ſedendo, cùm ſtandum eſt, aut ſtando, vel ſedendo, cùm genuflectendum eſt, ſeruata temporis, & aliarum circumſtantiarum diuerſitate: dummodò tamen attentè, & cum debita deuotione id faciat. Quia ritus recitandi Horas hoc modo non videtur receptus ſub rigore præcepti, ſed tantùm maioris deuotionis gratia, ſaltem in oratione priuata. Ita Nauarr. *tr. de orat. c.* 4. *n.* 7. *& ſeq.* vbi tradit varios orandi modos, & diſpoſitiones, & tandem concludit cum Innocent. & Hoſt. *in c.* 1. *de celebr. Miſſ.* quòd poteſt quis orare, atque Horas recitare ſedendo, ſtando, deambulando, &c. dum tamen id ſine aliorum ſcandalo fiat, & ſeruentur aliæ circumſtantiæ, quæ ad attentionem inducunt, aut ſaltem non impediunt illam habere. 1

Difficultas autem eſt, an Abbas publicè in Choro cum ſuis Monachis Officium recitans, poſsit hoc facere? In qua re dicendum eſt, quòd ſi abſque vlla omninò cauſa, recitat Horas Canonicas in Choro ſedendo, cùm ſtandum eſt, vel ſedendo, vel ſtando, cùm genuflectendum eſt, aliquam culpam incurrit: quia non videtur præſtare debitam reuerentiam Deo, & diuinis laudibus, dum ſine vlla cauſa publice ſtat, vel ſedet, aliis genuflectentibus, ex quo exiguæ in Deum deuotionis ſuſpicionem præbet. Ita Nauarr. *d. c.* 4. *n.* 7. Suar. *tom.* 2. *de Relig. tr.* 4. *lib.* 4. *c.* 17. *num.* 1. & alij apud Bonac. *de Horis Canonicis, diſp.* 1. *q.* 3. *punct.* 6. *n.* 4. 2

Non contriſtentur hic ſcrupuloſi, qui forſitan putabunt, ſi aliquando Officium diuinum perſoluatur modo ſupradicto, quòd committantur defectus irremiſsibiles, pro quibus defectibus ſupplendis iam in diuino Officio commiſſis extant Summorum Pontificum priuilegia, nam Innocent. VIII. & Alexand. VI. conceſſerunt, quòd quando Regulares aliquid dimittunt in diuino Officio, non ex dolo, poſsint ſupplere cum aliquo Pſalmo, vel dicendo Orationem Dominicam, vel *Aue Maria.* Quæ priuilegia intelligit Nauar. *tom.* 4. *com. de orat. cap.* 19. *num.* 84. *verſ. Secundum eſt*, de parte non notabili. Et Sixtus IV. conceſsit Regularibus, non valentibus perſoluere diuinum Officium benè, ac diligenter in Choro, prout tenentur, quòd ſi per defectum viſus, vel auditus aliquid prætermiſerint, non teneantur illud omiſſum iterum perſoluere, ſed dicant vnum Pſalmum in fine Horarum, & ſufficiat. Quod ſimiliter Nauarr. *loc. cit. verſ. Quod aliqua*, intelligit de defectibus paruis, vt *ſuprà* diximus. Innoc. VIII. conceſsit, quòd Fratres Profeſsi, qui neſciunt per ſe plenè perſoluere Officium diuinum, non teneantur ad id ſub pœna peccati mortalis, donec ſciuerint illud, dummodo ſciant 3

quod

quod in ſe eſt, & dicant ſicut ſciunt,& vltrà dicant Horas Fratrum Laicorum. Alia priuilegia à Summ.Pontif. conceſſa, & præſertim à Clemente V. & Leone X pro ſupplendis defectibus, vide apud Caſarub. *in com.priuil. verb. Officium diuinum,2. n.1. 5.6.* In noſtro Breuiario Benedictino pro tollendis prædictis defectibus in Horis Canonicis quotidie occurrentibus, habetur priuilegium Leonis X. ſimul cum oratione,quæ incipit,*Sacroſanctæ, & indiuiduæ Trinitati,&c.* prout in principio Breuiarij; quæ quidem oratio, vt audiui à multis ſenioribus meæ Religionis, antiquitùs perſoluebatur in noſtra Congregatione, antequam inſtitueretur Breuiarium Monaſticum pro omnibus ſub Regula Benedictina militantibus, per fel.record.Paulum V.

QVÆSITVM XI.

In quas pœnas incidant Abbates diuinum Officium omittentes.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, & Prælati ſeculares habentes beneficia Eccleſiaſtica, ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant.*

2 *Clauſula,* pro rata temporis,& Officij omiſſi,*quomodo intelligatur,oſtenditur.*

3 *Horas Canonicas Abbates,& Prælati Regulares recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed peccant mortaliter.*

4 *Indulgentia recitantibus Officium diuinum conceſſæ.*

1 ABbates, & Prælati ſeculares habentes onus recitandi diuinum Officium intuitu beneficij,ſi illud culpabiliter omittant; præter culpam mortalem, quam incurrunt, tenentur etiam elapſis primis ſex menſibus à die captæ poſſeſſionis ad reſtitutionem fructuum perceptorum poſt dictos ſex menſes pro rata omiſſionis Officij, vt patet ex Concilio Lateranen. ſub Leone X. & ex Bulla Pij V. edita 12. Kalend. Octobr. 1561. relatis à Nauarr.*in manual.cap.25.num.121.*Suar.*de Relig.tom.1. lib.4.cap.29.num.2* Quaranta *verb.Hora Canonica*, Bonac. *de Horis Canonic. diſp.7 quæſt.5 punct.2 n.1.* quæ Conſtitutio Pij V. ſcitu neceſſaria in re tanti momenti,
2 ponetur in fine huius quæſiti. Quomodo autem intelligi debeat, quod ibi dicitur,*pro rata temporis, & Officij omiſſi fructuum perceptorum reſtitutionem faciendam eſſe*, declarat Pius V. in dicta ſua Bulla,videlicet, vt omittens vno, vel pluribus diebus totum Officium, teneatur reſtituere fructus omnes,quos illo die,vel illis diebus percepit: omittens Matutinum tantùm,vel reliquas ſex Horas tantùm, teneatur reſtituere dimidiam partem fructuum illius diei,quo recitare omittit. Si verò vnam tantùm horam à Matutino diſtinctam, v.g. Veſperas, aut Completorium,aut Primam,vel maiorem Laudum partem omittat,teneatur ſextam illius medietatis fructuum partem reſtituere. Et iuxta hanc Conſtitutionem faciendam eſſe reſtitutionem docent Valq. *in opuſcul. de benefic c.4. §.1.dub.7.n.39.* Bonac.*d.punct.2. n.8.*& alij.

3 Hinc patet Abbates, & Prælatos Regulares,qui non reſpectu beneficij, ſed alio iure ad Horas Canonicas tenentur,eas recitare omittentes non teneri ad aliquid reſtituendum, ſed tantum lethalem culpam contrahere: quod non teneantur ad aliquid reſtituendum,patet ex dictis: quod verò lethaliter diuinum Officium omittentes peccent, communis tam Theologorum, quàm Canoniſtarum ſententia affirmat. Ratio eſt, quia agunt contra præceptum peculiare generalis Concilij ſub Innocentio III. in quo Eccleſiaſticis diſtinctè in virtute ſanctæ obedientiæ præceptum fuit, vt diuinum Officium nocturnum pariter, & diurnum, quantùm eis Deus dederit, ſtudiosè, & deuotè celebrent, quod præceptum (vt manifeſtum eſt) habet vim obligationis ad mortale,& confirmatur ex *c.Clericus,diſt.91.* vbi peccatum omittendi diuinum Officium eſt excommunicatione dignum; excommunicatio autem non imponitur niſi ob peccatum mortale,ex *c.nemo Epiſcoporum 11.q.3.* Ita Nauar. *de orat.c.7.n.5.*

4 Qui verò ſoluerint Horas Canonicas,vt veros,& deuotos Religioſos decet,multas conſequentur non pœnas, ſed indulgentias à Sede Apoſtolica conceſſas. Leo enim X.conceſſit,quòd Religioſi ſoluentes Officium diuinum per librum, conſequantur remiſſionem dimidiæ partis peccatorum commiſſorum illa die, qua prædictum Officium ſoluunt. Et Martinus V.conceſſit ſoluentibus Officium in Choro cum aliis pro qualibet hora centum dies indulgentiæ. Et Ioan.XXII.conceſſit inclinantibus, quando nominatur nomen IESV, quadraginta dies indulgentiæ,& totidem ſimiliter inclinantibus,cùm in fine Pſalmorum dicitur *Gloria Patri*: ita refert Caſarub. *in comp.verſ. Offic.diuin.3.n.2.3.*

Conſtitutio autem Pij V. *ſuperius* ſæpè citata contra habentes beneficium Eccleſiaſticum, Horas tamen Canonicas non recitantes,hic ſub proprio tenore, prout in pœnam illorum non recitantium decernit reſtitutionem fructuum, apponitur:

PIVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX proximo Lateranen. Concilio, hæc ſalubris ſanctio emanauit, vt quicumque habens beneficium Eccleſiaſticum,cum cura, & ſine cura, ſi poſt ſex menſes,quàm illud obtinuerit, diuinum Officium, legitimo ceſſante impedimento non dixerit, beneficiorum ſuorum fructus, pro rata omiſſionis Officij,& temporis, ſuos non faciat,ſed eos tanquam iniuſtè perceptos,in fabricas ipſorum beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Veruntamen multorum animi ſuſpenſione tenentur, cuiuſmodi ratæ prædictæ ratio ſit habenda. Nos huic rei euidentiùs, atque expreſſiùs prouidere volentes, ſtatuimus, vt qui Horas omnes Canonicas, vno, vel pluribus diebus intermiſerit,omnes beneficij, ſeu beneficiorum ſuorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie diuiderentur: qui verò Matutinum tantùm, dimidiam, qui cæteras omnes Horas,aliam dimidiam,qui harum ſingulas, ſextam partem fructuum eiuſdem diei amittat, tametſi aliquis Choro addictus non recitans, omnibus Horis Canonicis cum aliis præſens adſit, fructúſque & diſtributiones forte aliter deſignatas,ſola præſentia iuxta ſtatuta, conſuetudinem, fundationem, vel alias ſibi lucrifeciſſe prætendat, is etiam præter fructuum, & diſtributionum mulctetur amiſſione. Item ille,qui primis ſex menſibus Officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſauerit, graue peccatum intelligat admiſiſſe. Declarantes, præſtimonia, præſtimoniales portiones, & qualiacumque alia beneficia, etiam nullum omninò ſeruitium habentia obtinentes, cum prædictis pariter conueniri. At quicumque penſionem, fructus,aut alias res Eccleſiaſticas, vt Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum Officium paruum Beatæ Mariæ Virginis decernimus obligatum, & penſionum, fructuum, rerumque ipſarum amiſſioni obnoxium. Nulli ergo hominum liceat hanc, &c. Datum Romæ, apud S.Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1571. 12. Kalend. Octobr. Pontificatus noſtri anno 6.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbas poſſit infirmum Monachum, vel ſenem à recitatione diuini Officij eximere.

SVMMARIVM.

1 *Corporis ægritudo à recitatione diuini Officij qualis excuſet, oſtenditur.*

2 *Infirmitas vt grauis ſit, aut leuis, ſi dubitetur, quid faciendum.*

3 *Medicus quando manet dubius de grauitate morbi, nec certum iudicium circa excuſationem à recitando diuino Officio profert, requiritur Abbatis conſenſus.*

4 *Diſpenſare poſſunt Abbates cum Monachis, qui ſine tædio Officium diuinum recitare non poſſunt, vt tempore infirmitatis, vel conualeſcentiæ, loco Horarum aliquid ipſorum Abbatum arbitrio recitent.*

5 *Diſpenſare cum Abbatibus quis poſſit, vt tempore infirmitatis, vel conualeſcentiæ, loco Horarum aliquid recitare valeant, oſtenditur.*

1 COmmunis Doctorum omnium ſententia fert corporis ægritudinem à penſo Horarum Canonicarum abſoluere, vt latè docet Nauar. *in tract. de Orat. c. 11. num. 1.* vbi ait hanc ſententiam eſſe communiter admiſſam per textum *in canon. Clericus vitium, diſtinct. 91.* ibi, *abſque corpuſculi ſui inæqualitate.* Non omnis autem ægritudo ſufficit ad hanc excuſationem, vt ipſemet Nauar. ſubdit cum Innocent. & Hoſtienſ. ſed ea tantùm, ob quam infirmo Diuini Officij recitatio directè, aut indirectè notabiliter ſalutis ſuæ detrimento eſſet, & tunc nec Medici iudicium, nec Abbatis conſenſus, & diſpenſatio deſideratur. Quando verò infirmitas eſt ita leuis, vt non impediantur ex ea cæteræ ordinariæ capitis, & linguæ actiones, neque per eas notabiliter augeatur, qualis ſolet eſſe moderatus pectoris, aut ſtomachi, vel etiam ipſius capitis dolor; tunc ab eo onere, & penſo non eximet, quia illa moralis, aut rationabilis impotentia dici non poteſt.

2 Quando autem res eſt dubia, an infirmitas grauis ſit, nécne, ait idem Nauar. Medicum conſulendum eſſe; non quia ad Medicum ſpectet à lege recitandi Officium Diuinum ſoluere; nullam enim iuriſdictionem habet. Sed quia ratione officij, & peritiæ in arte ad eum ſpectat iudicare de morbi grauitate, vel leuitate, quo grauem morbum eſſe dicente, homines corporis valetudini conſulere oportet, præſertim cùm non habeant aliam regulam, qua in eiuſmodi dubio ſe regere valeant. Sotus tamen *de iuſtitia & iure, lib. 10. qu. 5. artic. 3.* addit conſulendum etiam eſſe Prælatum, atque eius licentiam poſtulandam, quod Nauar. ad ſummum pro Religioſis non negat, idem pariter affirmant Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 53. num. 2.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 10. cap. 13. quæſt. 1.* Suarez *de Relig. tom. 2. tract. 4. lib. 4. c. 27. num. 20.* Reginald. *in praxi fori pœnitent. lib. 18. n. 182. verſ. quod autem*, Sotus *in fine*, & alij apud Bonacin. *de Horis Canonicis, diſput. 1. quæſt. 6. punct. 1. num. 2. & 4.* qui explicant, quando ſcilicet Medicus non manet dubius, ſed certam fidem de morbi grauitate faceret,

3 quo caſu Prælati conſenſus neceſſarius non eſt. Si verò ipſe Medicus de grauitate morbi dubius eſſet, nec certum iudicium de excuſatione proferret; tunc Prælati conſenſus requiritur. Quod maximè in Religioſis locum habere ait Suarez *loco ſupra citato*; quia ipſi facile eorum Prælatos adire poſſunt, & per priuilegia maiorem in hoc poteſtatem habere ſolent. Vnde in ſimili dubio nullo modo ſine Prælati conſenſu excuſari debent; niſi fortè ex aliqua vrgenti cauſa, vel impedimento illum conſulere impediantur; tunc enim prudentis arbitrio vtendum eſt, & ſi bona fide procedatur, deponendum eſt dubium, ſemper tamen in præcepti fauorem inclinandum eſt, vt ait idem Suarez *num. ſeq.* Benè igitur ex dictis poſſunt Ab- 4
bates, cum ſuis Monachis infirmis ſuper recitatione Officij Diuini diſpenſare, eóſque à dicto onere eximere, quod & amplius patet ex priuilegio quodam Eugenij IV. qui Monachis S. Benedicti Congregationis Hiſpanicæ conceſſit,

Quòd quilibet Abbas, Prior, ſiue Prælatus quorumlibet Monaſteriorum præfatorum liberè poſſint diſpenſare cum omnibus, & ſingulis præſentibus, & futuris Monachis quorumcunque Monaſteriorum huiuſmodi, qui ſine tædio non poſſunt dicere Horas Canonicas, & quod tempore infirmitatis, vel poſtquam conualuerint, loco Horarum, ac Officiorum, ad quæ aliàs tenebantur, dicant aliquid certum ad arbitrium ipſorum Miniſtrorum, & non teneantur ad illud Officium Canonicum, & quod cum ipſis Prælatis quilibet Presbyter 5
Monachus per quemuis eorũ eligendus diſpenſare poſſit.

Ita refertur *in Compen. priuileg. d. Ord.* & refert Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 37. art. 16.* Aliud huiuſmodi priuilegium conceſſit Martinus V. Fratribus S. Hieronymi, quod refertur in Compend. priuileg. Mendic. *verb. infirmi Fratres, §. 11. & 12.* vbi hæc leguntur:

Dum fuerint infirmi, & etiam ſenes, & valetudinarij, qui tenentur ad Horas Canonicas, ſatisfaciant recitando aliquas, vel id, quod ſuis Confeſſoribus viſum fuerit.

Quod etſi ibi Confeſſor tantùm nominetur, tamen Abbas cenſendus eſt, penes quem primò, & principaliter attendenda eſt diſpenſatio, ſi non expreſſe, ſaltem tacitè, vt ex ſimili priuilegio eidem Religioni ab Eugenio IV. conceſſo colligitur, vt videre eſt in Compend. priuil. *verb. infirmi Fratres, §. 12. & 13.* ibi enim primò, & principaliter pro hac diſpenſatione nominantur Superior, & Vicarius, & deinde Confeſſor.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde vt ad Sacerdotium promoueantur, ad ſtatum laicorum transferre, ita vt Religioſi laici remaneant.

SVMMARIVM.

1 *Sententia prima, quæ negat, refertur.*

2 *Refertur ſecunda ſententia affirmans, quam Auctor ſequitur.*

3 *Reſpondetur ad rationem primæ ſententiæ.*

4 *Prælati auctoritate an hæc tranſlatio fieri poſſit.*

IN hac re duæ ſunt ſententiæ. Prima negat in Præla- 1
tis Regularibus talem poteſtatem adeſſe: ducitur, quia Superior Religionis, nequit Religioſo concedere facultatem tranſeundi ad laxiorem Religionem, ſed ſtatus laicorum, ſeu Conuerſorum eſt laxior, & minùs perfectus, qua ratione interdictus olim fuit Canonicis Regularibus tranſitus ad Ordinem Monachalem, *can. mandamus, 19. quæſt. 3.* eò quia Monachi erant laici, & ſic Canonicorum Ordo erat altior Ordine Monachorum, vt ait D. Thom. *2. 2. q. 189. art. 8. ad 2.* atque hanc ſententiam defendit Nauar. *in c. quando, q. 21. num. 20. de conſecrat. diſt. 1.*

Alteram ſententiam, quæ eſt vera, & ſequenda, tuen- 2
tur Soto *lib. 10. de iuſt. quæſt. 5. art. 3. colum. penultim. verſ. ad aliud verò*, Aragon. *2. 2. q. 83. art. 11. dub. 4. in 4. argument. not. 2. in fine*, Azor. *inſtitut. moral. tom. 1. lib. 10. cap. 6.*

*cap.6.quaſt.3.*Petr. de Ledeſm.2. *tomo ſumma tract.9. c.4. fol.*1065. *col.*1. Sanch. *in precepta Decal. g. lib.6. cap.7. num.*80 Horum ratio eſt, quia in nullo ſubſtantialis Religionis ſtatus variatur, ſed illæſus manet: neque ſic tráſlatus ad aliam Religionem transfertur, ſed remanet verus illius Religionis alumnus, tam ratione ipſi adiunct Religionis votis, tum quia Prælatus etiam poteſt Religioſo ad aliam laxiorem Religionem tranſeundi licentiam concedere, vt ſuo loco dicetur: ergo multò magis transferre poteſt ad illum ſtatum Conuerſorum, qui eſt inferior quidam ſtatus intra eandem Religionem; tum etiam, quia ſaltem negari non poteſt, ob Religioſi crimen id in eius pœnam à Prælato fieri poſſe, ſicut habet poteſtatem alias grauiores pœnas, vt perpetui carceris, triremis, & his ſimiles inferendi.

3 Nec obſtat argumentum pro prima ſententia adductum, quia negatur antecedens, & licet admitteretur, tamen hic tranſitus non eſt ad laxiorem Religionem, vt dictum eſt. Ita Sanchez *loco citato.* Hæc autem tranſlatio non poteſt fieri ab immediatis Conuentuum Prælatis, ſonus Prouincialis, vel alterius Superioris licentia facienda eſt, accedente ſimul conſenſu Conuentus, in quo huiuſmodi tranſlatio facienda eſt, & dummodò cauſa iuſta interueniat, quæ eſſet, vel punitio delicti, vel ingenuitæ humilioris in illo Religioſo ardor, ſiue ineptitudo ad literas addiſcendas, & Sacerdotum miniſteria, concurrente in his duobus caſibus voluntate Religioſi ad eam tranſlationem, nam inuitus, niſi in delicti pœnam cogi non poſſet, quia hoc ſuæ profeſſionis terminos excedit, ita Sanchez *dicto cap.7.num.*81 vbi ſubdit in Societate Ieſu hanc tranſlationem ex laico ad ſtatum ſcholaſticorum, vel è contra ſolius Præpoſiti Generalis eſſe.

QVÆSITVM XIV.

An Religioſus profeſſus ad Chorum deputatus iuſta de cauſa ab Abbate ad Conuerſorum ſtatum translatus teneatur Diuinum Officium perſoluere.

SVMMARIVM.

1. *Religioſi profeſſi nondum in ſacris conſtituti, quo iure ad recitandum Diuinum Officium adſtricti ſint, oſtenditur.*
2. *Conuerſi, vel Laici non tenentur ad Horas Canonicas perſoluendum.*
3. *Religioſi profeſſi Choro adſtricti, ſi ad ſtatum Conuerſorum transferantur, non ſunt adſtricti ad Horas Canonicas.*
4. *Officium Diuinum non tenetur recitare Monachus, qui extra Monaſterium manet de licentia Papæ.*

1 PRo huius quæſiti explicatione videndum eſt quo iure Religioſi profeſſi nondum in ſacris conſtituti ad Diuini Officij recitationem ſint adſtricti? Hos autem certum eſt, ex vi Religioſæ profeſſionis ad id non obligari; quia profeſſio ipſa Religioſa ad tria tantùm vota iuxta Regulam ſeruanda adſtringit; fieri autem poſſet, vt de recitatione Horarum Canonicarum nihil in Regula contineatur, vt patet in iis Religionibus, quæ ad Chorum deputatæ non ſunt. Patet etiam, quia in iis Religionibus, quæ ad Chorum deſtinatæ ſunt, nec etiam omnes ex vi profeſſionis ad recitationem Diuini Officij tenentur. Nam ij laici, ſeu Conuerſi, licèt verè profeſſionem ſolemnem emittant, ſintque verè Religioſi, non tamen ad recitationem Horarum obligantur; vt communiter omnes fatetur ait Suar. *de Relig. tom.2. tract.4. lib.4. cap.17. num.*1. contra Palud. & alios. Nec pariter ad id obligantur ex diuino iure naturali, quo Religioſi per profeſſionem ad Dei cultum dicati ſunt; quia multis aliis modis, quam recitatione Diuini Officij cultus Deo exhiberi poteſt; præſertim, quia licèt Religioſus in profeſſione voueat viuere ſecundum Regulam, non tamen imponit ſibi neceſſitatem determinatè ad aliquas actiones cultus Diuini, niſi ad eas, quas expreſſè vouet, vel quæ per Regulam, aut Prælatum diſtrictè præcipiuntur, vt docet Suar. *ſeq. num.* 3. Leſſ. *de iuſt. lib.2.cap.37. dub.9. num.*49. Reginald *in praxi, lib.*18. *num.* 159.

Nec ſimiliter ad id adſtringuntur ratione eleemoſynarum, quibus viuunt, quia alimenta eis non traduntur à populo propter hanc, vel illam determinatam actionem vitæ Religioſæ, ſed ſimpliciter vt in tali ſtatu perfectionis viuant. Item non aluntur per modum ſtipendij recitationis Horarum Canonicarum, vt quaſi ex obligatione iuſtitiæ ad illam teneantur: ſed aut per modum eleemoſynæ, aut abſolutæ donationis, & quamuis aliquando addi ſoleant aliquæ conditiones, aut pacta in ipſa donatione, aut in fundatione, non ſolent tamen eſſe recitandi Horas Canonicas, & quatenus apponerentur, Conuentum tantum obligant, non ſingulos, vt docent Suarez, Leſſ. & Reginald *locis citatis.* Inſuper neque tenentur de iure Canonico, vt ait Caietan. *verb. Hora Canonica.*

Sequitur ergò neceſſariò, hanc obligationem eis prouenire ex vniuerſali conſuetudine. Ita docent Caiet. *loco citato,* Medina *in Cod. de orat. quaſt.*7. *circa finem,* Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.*10 *cap.* 6. *quaſt.*3. Leſſ. *de iuſtit. lib.*2. *cap.*37. *dub.*9. *num* 49. Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 2. *cap.*50. *num.*6. & communem eſſe ait Suar. *dicto cap.*17. *num.*6 ac Reginald. *in praxi for. pœnitent. lib.*18. *num.*240. Barthol. à S. Fauſto, *theſ. Relig lib.*6. *quaſt.*167. *num.* 3 & alij apud Bonacinam *de Horis Canonicis, diſput.*1. *quaſt.*2. *puncto.*2. *num* 1.

Ex his infertur quid dicendum ſit de Conuerſis, hi enim quantumuis ſolemni profeſſione adſtricti non tenentur Horas Canonicas recitare; quia nec ratione ſtatus, habitus, aut Tonſuræ, vel antiquæ conſuetudinis, vel ingreſſus in Religionem ad hoc ſunt adſtricti. Imò conſuetudo contrarium oſtendit; vt docent Auctores citati. 2

Igitur pro quæſiti reſolutione;

Dicendum eſt Religioſum eo ipſo quòd à Choro ad ſtatum Conuerſorum transfertur, ab Horarum Canonicarum recitatione eximi; quia cùm huiuſmodi obligatio Religioſis non proueniat ex vi profeſſionis, vel ex eo, quòd Religioſi ſunt, ſed tantummodò ex conſuetudine, vt dictum eſt, & ex eo quod ad Chorum deputantur, qui ab ipſo Choro Superioris auctoritate iuſta de cauſa eximuntur, ab obligatione recitandi Officium Diuinum abſoluuntur. Nam remouentur à ſtatu, in quo inualuit conſuetudo Diuinum Officium perſoluendi, & transferuntur ad alium ſtatum, in quo talis conſuetudo, & obligatio non reperitur. Confirmatur, nam ſi Beneficiarius, qui nondum ſacros Ordines ſuſcepit, beneficium dimittat, vtique non tenebitur Officium recitare; ergò ita pariter Religioſus à Choro ſubductus, & Conuerſus effectus, ab onere etiam Choro annexo liberabitur, atque hanc ſententiam tuentur, Sot. *de iuſtit. & iur. lib.*10. *q.*5. *art.*3. *poſt* 2. *concluſ.* Azor. *inſtit. moral p.*1 *lib. etiam* 10. *cap.*6. *q.*7. Barthol. à S Fauſto *d. lib.*6. *q.*171. Suar. *loco cit:* Anton. Perez *ſuper cap.* 19. *Regulæ D. P. Benedicti, num.*20. 3

Quid verò dicendum ſit de Religioſo ad Chorum deputato, nondum in Sacris conſtituto, qui à Summo Pontifice priuilegium habet, & diſpenſationem viuendi in perpetuum extra Monaſterium, an ſcilicet teneatur Horas Canonicas perſoluere. Quicquid dicant hac de re Suar. *tom.*2. *de Relig. lib.*4. *cap.*17. *num.*8. & Nauarr. *de* 4

*orat.cap.7.num.*12.Dico talem Religioſum non teneri ad diuinum Officium, quia quamuis non deſinat eſſe Religioſus, viuens ſic extra clauſtrum, tamen deſinit eſſe Regularis, & hoc fatentur manifeſtè Sotus *de iuſt. & iure,lib.*10.*quæſt.*5.*art.*5.Azor.1.*part. inſtit. moral. lib.*10. *cap.*6.*quæſ.*8. Bonac.*de Horis Canonicis, diſput.*1.*quæſt* 2. *punct.*2.*n.*4. Barthol. à S.Fauſto *de Horis Canonicis,lib.*2. *quæſt.*43.

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas poſſit ſtatuere Officium Conuerſis ac Monachis neſcientibus benè legere, vel Nouitiis.

SVMMARIVM.

1 *Conuerſi an loco Horarum Canonicarum teneantur ad aliquid recitandum.*

2 *Abbates poſſunt Conuerſis, ſiue Oblatis, vel Nouitiis Officium ſtatuere.*

1 Conuerſi, ſiue Oblati, licèt ſolemnem profeſſionem emittant, ſintque verè Religioſi, non tenentur tamen ad Horarum Canonicarum recitationem; quia non ſunt ad Chorum deputati, vt tenete communiter omnes ait Suar. *de Relig.tom.*2. *tract.*4.*lib.*4.*c.*17. *num.* 2.ſequitur Regin.*lib.*18.*num.*158.Palud.tamen,& D.Ant. & alij apud Sylu.*verb.Hora, q.*2.*num.*3. *dict.*7. dicunt Conuerſos, vel Laïcos Religioſos teneri loco Horarum Canonicarum ad recitandum aliquid, quod ſi ex negligentia omitterent, peccarent mortaliter; quia eo ipſo, quod applicati ſunt totaliter ad cultum Dei, habent beneficium interpretatiuè, ſcilicet, viuendi ex eleemoſynis, vel redditibus Monaſterij, vel de quæſtibus, qui eis conceduntur ab Eccleſia ratione applicationis ad cultum diuinum. Hoc autem non placet, quatenus iſti Doctores intelligunt eos ad id teneri ex iure communi, vel ex vniuerſali Eccleſiæ conſuetudine, quia nuliibi in iure hoc cauetur, nec de conſuetudine conſtat, imò contrarium docent communiter Doctores, obligabuntur ergo ſolùm ex Regulæ præſcripto. Vnde ſi Regula non obliget ad culpam, neque in hoc eos ad culpam obligabit, niſi ſpecialiter id exprimat, vt docet Suar. *vbi ſupra*, & alij apud eum.

Iuxta quam doctrinam dicendum eſt, ſi ex Regulæ præſcripto, vel ex Conſtitutionibus peculiaribus a Sede Apoſtolica approbatis Conuerſi, ſiue Oblati teneantur ſub mortali ad aliquid loco Horarum Canonicarum recitandum, vtique poſſunt ad id ab Abbatibus compelli, aliter non. 2

Scio quòd Conuerſi Eremitarum S. Auguſtini, & Canonicorum Regularium non tenentur ſub mortali recitare illas Orationes Dominicas, ſeu alias preces ſibi præſcriptas, vt ab illis audiui; idem dico de Conuerſis Congregationis Fulien. D. Bernardi, vt ait Fr. Barth. à S.Fauſto *de Horis Canon.lib.*2.*q.*54. vbi teſtatur etiam de ſupradictis Conuerſis, ſecus autem dicendum de Conuerſis Ordinis S Franciſci Reformatis, hi enim ſub mortali tenentur ad recitationem ſui Officij iuxta eorum ſtatuta Quòd autem poſſint Abbates ſtatuere Officium Conuerſis, ſiue Oblatis, adeſt priuilegium Eugenij IV. ſub Datum Florentiæ anno 1439. Pontificatus ſui anno 9 vt habetur in *Comp. priuil. Valliſol.concl.* 55. per quod conceſſit,

Quòd Abbates dicti Ordinis poſſint ſtatuere Officium Horarum Conuerſis, & Oblatis, necnon Monachis rectè legendi minùs peritis præcipere, vt recitent Officium B.Mariæ Virginis, dicantque præfixum ab Abbate orationum numerum loco Officij.

Quam facultatem habent omnes Abbates communicantes priuilegia dicti Ordinis,

DISPVTATIO XI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa officium Prædicationis

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, aliíque Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur.

II. Vtrùm Abbas poſſit in ſuis Eccleſiis, abſque vlla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere.

III. Vtrùm Regulares Prædicatores ſcandala, errores, vel diuinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à propriis Prælatis puniendi ſint.

IV. Vtrùm Prædicatores Regulares poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, aliíque Prælati ſuis ſubditis Prædicationes facere teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte negatiua.*

2 *Prædicare tenetur Abbas ſuis ſubditis.*

3 *Prælati omnes animarum curam gerentes tenentur per ſe, vel per alios, ſi legitime impediti fuerint, ouibus ſuis Dei verbum annunciare, &* num.4.

5 *Archipresbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes tenentur officium Prædicationis exercere.*

6 *Abbates, an aliquando a Metropolitanis poſſint compelli ad prædicationem per ſe, vel per alios exercendam.*

7 *Quibus expenſis Prædicatores alantur, & remunerentur.*

8 *Summus Pontifex omnibus prædicat per literas, & Legatos.*

9 *Reſponſio datur ad obiecta.*

VIDETVR primò, quòd Abbas, & Prælatus præcipuè Regularis non teneatur ſuis ſubditis prædicare; Abbas enim eſt Monachus, & Monachus non docentis, ſed plangentis habet officium, vt in *can. Monachus* 16. *quæſt.*1. ergò Abbas non tenetur prædicare. 1

Secundò, prætereà reprehenduntur à Paſchale II. illi Abbates,

Abbates, & Monachi, qui Epiſcopalia iura, & officia ſibi arroganter vendicant, vt in *can peruenit, 16. quæſt. 1.* ſed prædicatio proprium munus eſt Epiſcoporum, nam loco Apoſtolorum ſucceſſerunt, vt in *can. in nouo, diſtinct. 21. ibi. Qui etiam iubente Domino in toto orbe terrarum diſperſi Euangelium prædicauerunt, ipſis quoque decedentibus, in loco eorum ſurrexerunt Epiſcopi, &c.* Si ergo tale munus prædicandi competit Epiſcopis, non poſſunt Prælati inferiores illud exercere.

Sed contra eſt, quod dicit gloſſ. *in ſup. alleg. c. Monachus*, quòd tunc Abbas non poteſt prædicare, quando ſcilicet non habet curam animarum, ſed ſic eſt, quòd Abbas præpoſitus Monaſterio gerit curam illius, vt in *c. cum ad Monaſterium, de ſtat. Monach. ibi. Abbas vero, cui omnes in omnibus reuerenter obediuit, quanto frequentius poterit, ſit cum Fratribus in Conuentu, vigilem curam, & diligentem ſolicitudinem gerens de omnibus, vt de officio ſibi commiſſo, dignam Deo poſſit reddere rationem, &c.* Præterea vniuerſi Præpoſiti curam animarum ge-
3 rentes oues ſuas in his, quæ Dei ſunt, ac eorum inſtituta concernunt, inſtruere, ac eorum ſcelera eis annunciare, ac eas verbi Dei prædicatione paſcere debent, adeò vt, niſi legitimo impedimento detenti, per ſeipſos tale munus exercere teneantur, etiamſi alia minjſteria aliis committant, vt habetur expreſsè in Synodo Trident. *ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4.* & graue quippe peccatum eſſet id omittere: & rationem huius reddit D. Paulus, cùm *Act. 20. ait. Non enim ſubterfugi, quominus annunciarem omne conſilium Dei vobis*; indicans, quòd ſi verbum Dei illis annunciare ſubterfugiſſet, reus eſſet eorum mortis. Quippe quia omnium illorum, qui ob doctrinæ penuriam defeciſſent, interitus ſibi eſſent adſcribendi, vt adſcribitur Medico mors ægri, quem curare neglexit, & mors fame pereuntis ei, qui cùm poſſet, ac conſequenter teneretur, paſcere noluit. Abbas igitur, qui animas ſuſcepit regendas, de quibus, & rationem redditurus eſt, & qui in Monaſterio Chriſti Vicarius eſt, Chriſtique perſonam ſuſtinet, quando ipſius vocatur prænomine, iuxta ea, quæ inquit D. Pater Benedict. *Regulæ cap. 2.* conſequenter Chriſtum imitari tenetur, de quo nempe legimus, quòd erat quotidie docens in Templo, & ſicut cæteri Præpoſiti, quibus animarum cura commiſſa eſt, tenentur ouibus ſuis Dei verbum annunciare; ita Abbati, qui Monachorum animas regere ſuſcepit, incumbit ex officio illis prædicare, eóſque ad Regulæ, ac ſtatutorum, ſuæque Religionis ordinationum obſeruantiam, atque alia, quæ ſunt Chriſtianæ pietatis, & Religionis inſtituti, adhortari, præcipuè ſic monente Sanctiſſimo Patre noſtro Benedicto, *d. cap. 2. Regulæ*, fere per totum. Vniuerſi igitur Prælati animarum curam habentes poſſunt, imò tenentur ex vi eorum muneris, ſuis ſubditis verbum Dei prædicare, vel ſi impediti fuerint, per alios
4 hoc eis præſtare, vide Concil. *loco citato.* Eſt etiam officium præcipuum Abbatum, & Prælatorum, quibus Eccleſia aliqua, præter Monaſterium demandata eſt, aut animarum cura, tenentur enim tanquam Paſtores, illis verbum Dei annunciare, & viam ſalutis oſtendere, vt habetur *in c. adiicimus, 7. 1.* & gloſſ. *in d. cap.* Et iſti ſimiliter, ſi legitimè impediti non fuerint, tenentur per ſeipſos ad prædicandum ſanctum Euangelium, ex *cap. inter cætera, de off. ordinar.* & Concil. Trid. *ſeſſ. 5. c. 2.* & *ſeſſ. 24. de reform. cap. 4.* Si verò contingat eos detineri legitimo impedimento, viros deputare tenentur ad tale munus prædicationis præſtandum idoneos ad prædicationem ſalubriter exequendam, niſi extet conſuetudo ab immemorabili in contrarium, ſicut reſolutum fuiſſe affirmant Franciſcus Leo *in theſaur. for. Eccleſ. part. 1. cap. 8. num. 4.* & Zerola *in prax. Epiſcopali, part. 1. verb. Prædicatio, §. 7.* Armendariz *in addit. ad recop. leg. Nauar. lib. 4. tit. 30. il tertio.*

Ad idem munus prædicationis tenentur Archipreſbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes, qui ſimiliter per ſe, vel per alios, ſi legitime fuerint impediti, & in diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolemnibus animas ſibi commiſſas ſalutaribus verbis paſcere, eas docendo quæ neceſſaria ſunt ad ſalutem.

In Eccleſiis verò Parochialibus, quæ Monaſteriis 6
ſubiectæ ſunt, & nullius ſunt Diœceſis, Abbates, & Præpoſiti eorumdem Monaſteriorum ad id præſtandum poſſunt compelli à Metropolitanis, in quorum prouinciis Parochiæ ſupradictæ ſitæ ſunt: Ordinarij verò locorum, & Abbates Diœceſim habentes in Parochiis, vbi Parochi prædicare non valent, alios idoneos deputent, & impenſis eorum qui tenentur, vel ſolent 7
ex Concil. Trident. *ſeſſ. 5. de reform. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4.*

Certum eſt enim, Abbates habentes Diœceſim, ſiue territorium diſtinctum, aut ſunt nullius, poſſe, & dare licentiam concionandi in Eccleſiis ſibiipſis ſubiectis, ſicut omnes alias actiones, & functiones, ad eorum munus ſpectantes, obire, de prædicatione verò præſertim habetur in *vna Calaguritana iuriſdictionis 16. Iunij, 1624. coram Ortembergo, quæ in fine Operis eſt, deciſio 46.*

Quod etiam pro Eccleſia Cathedrali intelligendum eſſe affirmat Armendar. *in addit. recopil. leg. Nauar. lib. 3. de prædicat. Sacr. Script. num. 27.* vbi *num. 22.* ait, quòd in Eccleſiis inferioribus, vbi conſuetudo viget, quòd populi ſoluant Concionatori, illa ſeruanda eſt, niſi facultas nominandi Prædicatorem Vniuerſitati ab immemorabili tempore competeret, & Epiſcopus talem nominationem ſibi vendicauerit, & *num. 24* ait idem Armendar. Quòd ſi ex publico ærario ciuitatis ſunt eleemoſynæ Concionatori ſoluendæ, ea conſuetudo ſeruetur. Et Papenius *de iur. Franc. lib. 1. arreſt 9. in gloſſ. lit. A.* loquens de hac re, ait: Si de vrbe agatur, in qua Archiepiſcopatus, vel Epiſcopatus, eo caſu officium Paſtoris eſt prædicare, vel prædicari curare, id fieri debet expenſis ſuis; ita iudicatum fuit contra Epiſcopum Bituricen. Si verò agatur de oppido, tenentur ij, qui decimas percipiunt ad dictas expenſas.

Summus Pontifex etiam, vt habetur in Epiſt. S. Petri 8
Apoſtoli, omnibus vbique terrarum fidelibus prædicat per literas, & Legatos, *cap. fin. de off. deleg.* & Epiſcopi etiam, & alij Prælati Superiores in Diœceſibus ſuis, aut prouinciis per ſe, vel per alios prædicant, ſimiliter alij Prælati inferiores Epiſcopis in ſuis Eccleſiis, vbi iuriſdictionem exercent, prædicare debent, non verò extrà, quia poſſunt prohiberi ab Ordinario proprio loci, cuius eſt Diœceſis, vbi degunt. Et hoc declaratum fuiſſe à Clemente VIII. referunt Praſceſius *in prax. Epiſ. apud p. 1. 2. cap. 3. num. 16.* Aloyſius Riccius *in prax. for. Eccl. deciſ. 543.* & Campanil. *in diuerſ. iur. Canon. rub. 12. c. 13. num. 17. in princip.* Stephanus Gratianus *diſcep. foreuſ. cap. 193.*

Ad primum argumentum reſpondeo, quòd antiqui 9
Canones interdicunt quidem officium prædicationis Monachis, vt *in d. cap. adiicimus*, & *in d. cap. Monachus*, & *in cap. iuxta*, cum multis *ibid. 16. quæſt. 1.* Statuit enim Leo Papa, *in d. cap. adiicimus*, vt præter Domini Sacerdotes quod de his ex officio competit, intelligimus, nullus audeat prædicare, ſiue Monachus, ſiue laicus ille ſit, qui cuiuſcumque ſcientiæ nomine glorietur. Poſtmodum verò cùm cœpiſſent Monachi in clerum aſſumi, & in ciuitatibus degere, & Eccleſiis deſeruire, eis prædicationis officium datum eſt, in quo officio mirifice Euangelium per vniuerſum orbem propagarunt, vt omnes legentes Hiſtorias Monaſticas fatentur.

Ad ſecundum argumentum *ex cap. peruenit*, reſpondemus, quòd Paſchalis reprehendit illos Abbates, ex eo quia Epiſcopalia iura, & alia officia Clericorum ſibi vendicabant

vendicabant in aliena Diœceſi; ex quo textu rectè deſumitur argumentum, quòd Abbates in locis ſuæ iuriſdictionis poſſunt iura Epiſcopalia exercere; dicit enim ibi text. *quòd quidam Monachi, & Abbates in Parochia veſtra, contra ſanctorum decreta, Epiſcopalia iura ſibi arroganter vendicant.* Ex quibus verbis apertè colligitur à contrario ſenſu, quòd benè Abbates in ſua iuriſdictione poſſunt talia officia exercere; argumentum enim à contrario ſenſu, eſt fortiſſimum in iure, vt eſt text. *in l. 1. §. huius rei. ff. de officio eius, cui mandata eſt iuriſdictio,* & text. *in l. qui teſtamento. §. mulier, ff. de teſtam.* vbi etiam gloſſ. dicit ſenſum contrarium pro lege accipi, ita quòd illud, quod venit à contrario ſenſu, habeatur perinde, ac ſi eſſet expreſſum in lege, de gloſſa faciunt feſtum Bald. & Paul. de Caſtr. *in d. §. mulier*, & de ea commemorat Bald. *in l. conuenticula, C. de Epiſcop. & Cler.* Vnde concludendum eſt, quòd Abbas in ſuo Monaſterio tenetur ſuis ſubditis prædicare, ſicut Epiſcopus in ſua Eccleſia.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſsit in ſuis Eccleſiis abſque vlla Epiſcopi licentia prædicare, vel prædicari facere.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum, & Gregorius XV. quid ſtatuunt circa munus prædicationis,* & num. 2. & 3.

4 *Prædicatores Regulares, vt etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, Epiſcopis inuitis, & renuentibus prædicare nequeant, quomodo ſit intelligendum.*

5 *Abbates, & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque vlla Epiſcopi licentia concionari, vel concionari facere, excepta illa hora, in qua Epiſcopus prædicauerit, vel ante ſe prædicari fecerit, intellige vt* num. 6.

7 *Epiſcoporum nomine veniunt Abbates, & Prælati inferiores, qui ſunt locorum Ordinarij.*

8 *Concionatores Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum prædicantes, an peccent mortaliter.*

9 *Abbates approbantes ſuos ſubditos ad concionandum non idoneos, peccant mortaliter.*

10 *Parochus poteſt concedere licentiam viro docto, vt in ſua Eccleſia duabus, aut tribus vicibus concionari poſſit, & maximè concionatoribus priuilegiatis.*

11 *Regulares concionantes ſine licentia Epiſcopi, à quibus puniendi ſint.*

12 *Prædicatores ſemel ab Epiſcopo approbati non poſſunt ab eodem compelli, vt denuo præſententur.*

1 ANtequam aliquid certi ſtatuamus, præmittenda ſunt circa prædicationem, quæ à ſacro Concilio Trident. & poſteà à Gregorio XV. ne in æquiuoco laboremus, ſtatuta ſunt. Concilium Trident. *ſeſſ. 5. de reformat. cap. 2.* ſic ſtatuit: *Regulares verò cuiuſcumque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint, cum qua licentia perſonali, ſe coram Epiſcopis præſentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant, in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum Superiorum etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſiis non ſuorum Ordinum nullo modo prædicare poſſint; ipſam autem licentiam gratis Epiſcopi concedant. ſeſſ.* verò 24. *cap. 4. de reformat.* ita decernit: *Nullus autem ſecularis, ſiue Regularis etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum contradicente Epiſcopo prædicare præſumat.* Conſtitutio verò Gregorij XV. quæ incipit: *Inſcrutabili Dei prouidentia,* quæ *ſuperiùs* relata eſt *diſp. 6. q. 16.* quoad prædicationem hæc habet:

Ac demum habeat Epiſcopus tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus auctoritatem coërcendi, ac puniendi quoſcumque exemptos, tam ſeculares, quàm Regulares, qui in alienis Eccleſiis, aut quæ ſuorum Ordinum non ſunt, abſque Epiſcopi licentia, & in Eccleſiis ſuis, aut ſuorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipſo contradicente prædicare præſumpſerint.

Ex quibus colligitur, quòd Regulares prædicantes in Eccleſiis, quæ non ſunt ſui Ordinis, tenentur licentiam habere ab Epiſcopo; in Eccleſiis autem ſui Ordinis tenentur petere ſolùm benedictionem ab eodem Epiſcopo. Fertur à Barboſa *de Iure Eccleſiaſtico lib. 1. cap. 13. n. 13.* præter id, quod ſtatuit Concilium *ſeſſ. 5. prædicta, cap. 2.* deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione, Regulares in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volentes, non teneri ab Epiſcopo licentiam obtinere, ſed tantùm à ſuis Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea ſe perſonaliter Epiſcopo præſentare, & ab eo petere benedictionem, tametſi eam minimè obtinuerint. Ita Riccius *in decis. cur. Archiepiſcop. Neapolit. deciſ. 219. part. 2.* Reginald. *in prax. for. pœnit. lib. 18. num. 223.* Emanuel Roderiq. *qq. regul. tom. 3. quæſt. 32. art. 5.* Gallettus *in Margar. caſuum conſcient. verbo Licentia,* Armendar. *in recopil. Leg. Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. 1. de relig.* Ludouicus Miranda *tom. 1. manu. Prælat. quæſt. 50. art. 3. concl. 1.* 2

Aduertendum tamen eſt, Decretum ſupradicti Concil. *ſeſſ. 24. cap. 4.* de non prædicando Epiſcopo contradicente, quoad Regulares intelligendum eſſe, vt dicemus inferiùs, pro eo tempore, & hora, qua Epiſcopus prædicare voluerit, aut coram ſe facere ſolemniter prædicare. 5

Quo verò ad huiuſmodi licentiam concedendam ab Epiſcopis, aduertant ipſi Epiſcopi, ne illam denegent Prædicatoribus idoneis coram ipſis præſentatis, quia non poſſunt illos ad libitum, & ſine rationabili cauſa à prædicatione ſuſpendere, vt deciſum referunt Armendar. *loc. cit. lib. 4. tit. 30. l. 3. de prædicat. num. 8. & 9.* & Barboſ. *loco cit. num.* 13. Si tamen ſuſpendant, non tenentur cauſam exprimere, quare ad hoc prohibendum moueantur, prout etiam reſolutum fuiſſe teſtantur Franciſc. Leo *in theſaur. for. Eccleſ. 1. p. cap. 8.* & Campanil. *in diuerſ. iur. Canon. rubr. 12. cap. 13. num. 8.* & Barboſ. *de de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 3. alleg. 76. num. 22.* quia poſſunt Epiſcopi interdicere Regularibus, ne prædicent licentia non petita, etiam non reddita cauſa, ita Piaſcec. *in prax. Epiſcop. part. 2. cap. 3. num. 41.* Auguſt. Barboſ. *loc. cit. num. 28.*

Si verò Regulares prædicare voluerint in Eccleſiis alienis, non ſuorum Ordinum, quia vltra ſuorum Superiorum licentiam requiritur licentia Epiſcopi Diœceſani, poſſunt ab eo examinari de doctrina, ſi Epiſcopo id expedire videbitur, eo quòd ad Ordines, & confeſſiones per Epiſcopum examinari ſolent, vt dicit Henriquez *in ſumm. lib. 10. cap. 31. in comment. littera L.* quod etiam elicitur ab Emanuele Roder. *qq. Regul. tom. 3. num. 22. art. 6.* dum ait: Regulares ab vno Ordinario ſemel approbatos, fore iterum approbandos, ſi rurſus prædicare velint. Quo verò ad alios, qui in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare volunt, ab Epiſcopis examinari non debent de doctrina, quia ſolummodo benedictionem eſſe petendam præcipit Concilium *loco cit.* ita Barboſ. *de iur. Eccl. loco cit. num. 15.* quicquid dicat Campanil. ab eo cit. *eod loco.* Prædicatores verò, qui in Eccleſiis non ſuorum Ordinum prædicauerint abſque licentia Epiſcopi, licèt

Concilio

Concilio Trident. *loco cit. cap.* 3. contrafecerint, non poterant puniri ab Epiſcopo, ſed tantùm à ſuis Superioribus Regularibus, ſecundùm ſententiam communem Doctorum, quam ſequuntur Zerola *in prax. Epiſcop. §. 1. verbo excomm. cauſa materialis*, Piaſecius item *in prax. Epiſcop. part. 2. cap. 3. num.* 41. & Campanil. *loco cit. cap.* 13. *num.* 10.

Hodie tamen relicta communi ſententia, contrarium omninò fatendum eſt, vt ſtatuit Gregor. XV. in ſua conſtit. *ſuperius cit.*

4 Reſpondendo ergo ad quæſitum abſolutè dico, quòd Prædicatores Regulares etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, inuitis, & contradicentibus Epiſcopis prædicare non poſſunt; vt habetur ex d. Concil. Trident. *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 4.* quod Concilij decretum intelligendum eſt, vt Regulares Prædicatores nequeant in ſuis Eccleſiis concionem habere, illo ſcilicet tempore, vel illa hora, qua Epiſcopi prædicare voluerint, vel coram ſeipſo prædicari facere; Et ſic in caſu excepto per Concilium Viennen. *Clem. dudum. § nos vero, de ſepultur.* & per Extrauagant. Bonifacij VIII. quæ incip. *ſuper Cathedram, de ſepult. inter extrauag. commun.* quæ verbatim inſerta eſt in *d. Clem. dudum, & per extrauag. inter cunctas, de*

5 *priuileg.* in quibus Iuribus dicitur, quòd Fratres Prædicatores, & Minores poſſint in Eccleſiis, ac locis ſuis, ac plateis communibus liberè populo, & Clero verbum Dei proponere, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram ſe facere ſolemniter prædicari. Quòd autem Concil. Tridentini decretum modo prædicto neceſſariò intelligendum ſit, probatur ex eo, quia alias ſibi contradiceret, dum antea *ſeſſ. 5. de reformat. cap. 2.* conceſſerat, quòd in Eccleſiis ſuorum Ordinum poſſent Regulares Prædicatores prædicare cum ſola Epiſcoporum benedictione, etiam non obtenta ipſorum licentia ſpeciali, poſtea verò in prædicto *cap. 4. ſeſſ. 14.* præcipit vt non præſumant prædicare etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, contradicente Epiſcopo; ergo ne cogamur aſſerere Concilium prædictum ſibi contradicere, & vt canonum correctio euitetur, & Iura Iuribus concordentur, dicendum eſt ipſum prædicto modo intelligendum eſſe. Atque ita illud intelligi debere affirmant Roderic. *quæſtion. Regular. tom. 3. q. 32. art. 1.* Miranda *in manual. Prælatorum, tom. 1. quæſt. 50. art. 3. concluſ. 1.* D. Auguſt. Barboſ. *de officio, & poteſtat. Epiſcopi part. 3. allegat. 76. num. 10.* Igitur regulariter Abbates, & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque vlla Epiſcopi, vel Ordinarij licentia requiſita prædicare, vel prædicari facere, præterquam in illa hora, in qua iidem locorum Ordinarij concionati fuerint, vel ante ſe concionari fecerint.

6 Quod non ſolùm de Epiſcopis, verùm etiam de Abbatibus, & aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus intelligendum eſt, quando ſcilicet hi habent territorium, ſeu Diœceſim, in qua Epiſcopalem iuriſdictionem exercent; ipſi enim etiam Ordinariorum appellatione veniunt, quod colligitur ex *d. Clem. dudum*, & *extrauagant ſuper Cathedram, § nos enim*, vbi gloſſ. *verbo Prælati, & verb. Superior.* id notat.

7 Aduertendum autem non ſufficere, quòd Epiſcopi, vel Ordinarij in ſuis Eccleſiis concionentur, vel ante ſe concionari faciant, vt quaſi ipſo facto prohibitum cenſeatur Abbatibus, vel aliis Regularibus Prælatis prædicare, vel prædicari facere in ſuis; niſi Epiſcopi, ſiue Ordinarij, vel ſpecialiter, vel generaliter prohibeant, quia concionando ſolùm, vel ante ſe concionari faciendo, non contradicunt, quandiù autem non contradicunt, Regulares vti poſſunt ſua facultate, ſuppoſita generali eorumdem Epiſcoporum, & Ordinariorum approbatione, Ita cenſet Suarez *de Relig. tom. 4. tractat. 10. lib. 9.*

8 *cap. 1. num* 30. Cùm autem Concilium *dicta ſeſſ. 5. cap. 2.* præcipiat, quòd Regulares, niſi a Superioribus de vita, & moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, & de eorum licentia in Eccleſiis ſuorum Ordinum prædicare non poſſint, meritò dubitari poteſt, an ſine prædicta licentia, & approbatione ſuorum Superiorum prædicantes, peccent mortaliter. Nauar. *in ſumm. cap. 25. num* 141. Armilla *verbo Prædicare, num. 1.* Caietanus *in ſumm. verbo Prædicatorum peccata*, Reginaldus *in prax. for. pœnit. lib. 18. num.* 130. dicunt, peccare mortaliter, quod probatur ex Bulla Leonis X. in Concil. Later. relata à Quaranta *in ſum. Bullar. verb. Prædicator*, in qua Summus Pontifex excommunicat excommunicatione Papali ipſo facto prædicantes ſine licentia ſuorum Prælatorum, & abſolutionem ſibi reſeruat, clauſula enim illa: *Si qui autem contra præmiſſorum aliquid committere quidquam auſi fuerint, &c.* & in fine Conſtitutionis, concernit omnia præcedentia, præſertim quando non habent ſuas determinatas clauſulas, & ad eandem rem pertineant, vt in præfata Conſtitutione per ea, quæ habet Abb. *in cap. cum dilecti. de donat. num. 7. & in cap. ſecundo requiris, de appell. num. 10. & 11.* & dictam excommunicationem incurrere Regulares prædicantes abſque Superiorum licentia, vt diximus, affirmat Zerola *in prax. verbo Prædicatio, num. 2. part. 1.* cùm autem excommunicatio ſupponat peccatum mortale, vt habent communiter Doctores, ſequitur, Regulares abſque ſuorum Superiorum licentia in ſuorum Ordinum Eccleſiis prædicantes, peccare mortaliter; præterquam quod faciunt contra votum Obedientiæ in re graui.

Idem peccatum lethale committunt Abbates, & Præ- 9
lati, ſi Monachos abſque examine de vita, & moribus, imo ſcientes, idoneos non eſſe, approbant ad prædicandum verbum Dei, etiamſi dicant, ſe illos approbare gratia honoris, vel vt eorum precibus importunis ſatisfaciant, tum propter auctoritatem Concilij, quod huiuſmodi examen neceſſariò præcedere approbationem poſtulat; tum etiam quia Leo X. onerat conſcientiam illorum Abbatum, & Prælatorum, qui Monachos deſtinatos ad munus prædicationis diligenter non examinant, quare licet nec hæreſes, nec errores, neque doctrinas falſas prædicent, ſed optimas, populum tamen aliquando ad riſum prouocant, vel propter nimiam obliuionem, vel inordinatam recitationem abſque fructu currentes ab extremo ad extremum, Scripturas falſificant, peruertunt hiſtorias, nomina mutant, & peiora præſtant; quæ omnia mala Abbatibus perperam licentiam concedentibus tribui poſſunt, & à mortali nequaquam ſunt immunes, dicit Nauarr. *in ſum. cap. 25 num.* 143. & Reginald. *loco cit. num.* 131.

Hinc obiter aduertendum eſt, quòd Parochus poteſt 10
concedere licentiam viro docto, vt in ſua Eccleſia duabus, aut tribus vicibus concionetur; ita affirmant Henriquez centis, *lib. 7. de Indulg. cap.* 28. *num.* 8. Roder. *tom. 3. qq. regul. q. 32. art. 1.* Nauarr. *in ſumm. cap. 25. num.* 41.

Similiter aduertendum eſt, quòd Regulares Mendicantes in Prædicatores ſemel ab Epiſcopis aſſumpti ex priuilegio Greg. XIII. cùm iter mari, vel terra faciunt, poſſunt vbique locorum prædicare non contradicentibus Parochis, ſeu in locis, in quibus præſentes ſunt Epiſcopi, Ita Roder. *tom. 3. art. quæſtu. 32. art. 6* quo priuilegio fruuntur alij Prædicatores communicantes in priuilegiis Mendicantium.

Si verò Regulares prædicauerint in Eccleſiis alienis, 11
quæ ſuorum Ordinum non ſunt, ſine Epiſcopi licentia in caſibus, quibus non prodeſt priuilegium Gregorij citati, prius non poterant ab Epiſcopis puniri, ſed a propriis Superioribus, ita deciſum fuiſſe a Sac. Congreg. teſtatur Quaranta *in ſumm. Bull. verb. Priuilegia Regul.* Hodie tamen contrarium tenendum eſt, ſtante prædicta Conſtitutione Gregorij X V.

Prædicatores ſimiliter ſemel ab Epiſcopo approbati, 12
non

non poſſunt ab eo iterùm compelli, vt præſententur, ad hoc, vt denuò examinentur, & approbentur, ita Miranda *tom.1 manual, Prælat. q.50. art.9.* Emanuël Sà *in aphor. verb. Prædicare, num. 7.* Sed expreſsè habetur in Bulla Pij V. quæ incipit: *Etſi Mendicantium*, quæ in hoc caſu, etſi à Gregorio XIII. redacta fuerit ad terminos iuris communis, & Concil. Tridentini, non eſt reuocata, quia non eſt contra Concilium, vt ait Emanuël Sà, *loco cit.* & Sotbus *in compend. priuil. Mendicant. verb. Prædicator.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Regulares Prædicatores ſcandala, errores, vel diuinationes prædicantes ab Epiſcopis, an verò à proprijs Prælatis puniendi ſint.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur, quod à nemine puniendi ſint.*
2 *Quid contra talia prædicantes ſtatuerit Concilium Lateranen. & Tridentinum oſtenditur.*
3 *Prædicatoribus, abſque Summi Pontificis licentia, non licet ſuas inſpirationes, ſeu reuelationes prædicare.*
4 *Reſponſio ad argumenta præſtatur.*
5 *Monachi prædicationi deſtinati debent eſſe eruditi, irreprehenſibiles, graues, & gratiam in dicendo habere, & ſacris literis ſemper inſiſtere.*
6 *Prædicatores, quæ debeant concionari.*

1 VIdetur primò, quòd neque Epiſcopi poſſint punire Prædicatores, quando prædicant errores, ſcandala, & diuinationes, nam in illis rebus, in quibus nihil intereſt ad capeſcendum regnum Dei, vtrùm credantur, an non, & vtrùm vera putentur, aut falſa, in his errare, & aliud pro alio reputare, non eſt arbitrandum eſſe peccatum, aut ſi eſt, minimum eſſe, atque leuiſſimum, iuxta text. *in c. in quibus 22. quæſt. 2.*

Præterea diuini dicti ſunt, quaſi Deo pleni, vt in *c. igitur 26. qu. 3.* ergo ſi dicuntur Deo pleni, & diuinationes prædicant, ſunt potiùs venerandi, quàm puniendi, ergo, &c.

2 Sed contra eſt, quod habetur in Concilio Lateranenſi ſub Leone X. ſeſſ. 11. *Si qui in prædicationibus miracula falſa, aut incerta, vel prophetias, quæ ex ſacra Scriptura non conſtant, prædicare, ſeu Epiſcopis, aut eorum Superioribus præfatis detrahere auſi fuerint, vltra pœnas contra tales à iure ſtatutas, excommunicationis etiam ſententiam, à qua non niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolui poſſint, eos Concilium incurrere voluit, & vt eorum exemplo, alij attentare minimè audeant, prædicationis etiam officium eis eſſe interdictum perpetuò decreuit*, habetur in Supplemento, *fol. 127. conceſſione 576.* & in Compendio priuilegiorum, *verbo Prædicatores, §. 10.* idem ſtatutum fuerat in Concil. Viennen. vt habetur in *Clem. Religioſi, §. quibus etiam, de priuil. & exceſſib. priuileg.* & tandem in Concil. Trident. *ſeſſ 5. c. 2 §. ſi verò.* Vbi ſtatutum eſt, quòd ſi Prædicator errores, aut ſcandala in populum diſſeminauerit, etiamſi in Monaſterio ſui, vel alterius Ordinis prædicauerit, Epiſcopus ei prædicationem interdicere debet. Si autem hæreſes prædicauerit, contra eum ſecundùm iuris diſpoſitionem, vel loci conſuetudinem procedat; etiamſi Prædicator ipſe generali, vel ſpeciali priuilegio ſe exemptum eſſe prætenderet, in eo enim caſu Epiſcopus Apoſtolica auctoritate, & tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatus procedere poteſt, verùm ipſe Epiſcopus diligenter curare debet, ne quis Prædicator, vel ex falſis informationibus, vel aliàs calumnioſè vexetur, & iuſtam de eo conquerendi occaſionem habeat, vt dicitur in Concil. Trident. *loco citato.* notant Roderic. *quæſt. Regular. tom 1. q. 32. artic. 8.* Mirand. *manual. Prælat. tom. 1. q. 50. art. 7.* Campanil. *in diuerſ. iur. Canon. rub. 12. cap. 13. num. 21* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 3. alleg. 76. in fine*, vbi etiam cum Gallet. *in margarit. caſ. conſcient. verb. prædicare, vlt.* aduertit non licere Prædicatoribus, abſque 3
Summi Pontificis licentia, ſuas inſpirationes, ſeu reuelationes prædicare, aliàs enim excommunicationem latæ ſententiæ Papæ reſeruatam incurrerent; quod etiam aduertit Roderic *d. q. 32. art. 10.*

Ad primum argumentum reſpondemus, quando 4
Prædicatores talia prædicant, quæ non afferunt nocumentum ad vitam æternam capeſcendam, non ſunt puniendi, nam de minimis non curatur. Nos verò loquimur de Prædicatoribus, qui prædicant errores contra Fidem, & de his loquens prohibet prædictum Concilium.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quòd diuini ſunt Deo pleni; ſed tales non ſunt Deo pleni, ſed ſimulant ſe eſſe plenos diuinitate, & aſtutia quaſi fraudulenta, hominibus futura coniecturant; vnde tales diuini à SS. Canonibus damnantur, & puniuntur: non enim ad accuſationem admittuntur, vt in *cap. quiſquis 11. qu. 8.* Item ſunt excommunicandi, *cap. ſi quis 26. quæſt. 5.*

Ad hoc autem vt Prædicatores verbi Dei caueant in 5
ſuis prædicationibus ſcandala, errores, diuinationes, & alia ſimilia prædicare, aduertant Abbates, & Prælati, vt Monachi prædicationis muneri deſtinati, ſint optimè eruditi, & docti, irreprehenſibiles, graues, ac ſimul pauidi, *cap. in Sancta, 92.* Vnde Apoſtolus Petrus, vt habetur *in cap oportet, 8. q. 1.* loquens de Diſcipulo ſuo Clemente in hoc ſenſu prædicationis ait. *Oportet eum, qui docet, & inſtruit animas rudes, eſſe talem, vt pro ingenio diſcentium ſemetipſum poſſit aptare, & verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere.* Debent quoque docendi gratiam habere, vt poſſint *in doctrina ſana eos, qui contrà dicunt, arguere*: ex *d. cap. oportet, 8. q. 1.* & in ſuis concionibus non debent eſſe multùm prolixi, ne nimia loquacitate odioſi reddantur, ex *cap. ſi Rector 43. diſtinct.* Debent prætereà Abbates, & Prælati eoſdem Monachos admonere vt ſacris literis ſemper inſiſtant, vt habetur *in §. ecce, diſtinct. 36.* Admoneant prætereà eoſdem, vt apud rudem plebem difficiliores, & ſubtiliores quæſtiones in prædicationibus vitent, eáque omnia effugiant, quæ ad ædificationem non faciunt; ſimiliter ea quæ curioſitatem quandam, ſuperſtitionem, & turpe lucrum tanquàm ſcandala, & fidelium offendicula à ſuis prædicationibus amoueant.

Quòd ſi contingat, vt ſcandala, & errores in populum diſſeminent, debet eis Epiſcopus, vt diximus, officium prædicationis interdicere. ſi verò hæreſes prædicauerint, debet ſimiliter contra eos Epiſcopus procedere, ſecundùm diſpoſitionem Sacrorum Canonum.

Quæ autem à Prædicatoribus, vt ſuo muneri ſatiſ- 6
faciant, prædicanda ſunt, dico quòd ſpecialiter quinque ab eis ſunt enuntianda in ſuis concionibus, nimirùm, quid credendum, quid ſeruandum, quid vitandum, quid timendum, quid ſperandum: ſunt enim hæc illa quinque verba, quæ S. Paulus *1. Corinth. 14.* volebat in ſenſu ſuo in Eccleſia loqui, & alios inſtruere. Vnde debent Prædicatores iuxta hæc quinque verba, primò articulos Fidei populis prædicare, vt ſtatuit Agathen Concilium, *in cap. Symbolum, de conſecrat. diſtinct. 4.* Deinde prædicent diuina præcepta ſeruanda, & peccata omnia vitanda, æternum ſupplicium timendum, & æternæ vitæ præmium ſperandum, *Clem. cupientes, verſ. quia de pœnis.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Prædicatores Regulares poſſint abſque ſuorum Abbatum, vel Prælatorum licentia prædicare.

SVMMARIVM.

1 *Argumentatur pro parte affirmatiua.*
2 *Prædicatores Regulares in ſuis, vel alienis Eccleſiis prædicare volentes, à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati eſſe, ac eorum licentiam habere debent.*
3 *Prædicatores Regulares ſine Epiſcopi licentia in Eccleſiis non ſui Ordinis prædicantes à ſuis Superioribus, non autem ab ipſo Epiſcopo puniendi ſunt.*

1 Videtur primò, quòd Monachi poſſint ſine licentia Abbatis prædicare; petitio enim licentiæ ab Abbate eſt propter votum Obedientiæ. At ſubditus non tenetur in omnibus ſuis Prælatis obedire, ſed tantum in iis, quæ pertinent ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum, vt ait D. Thom. 2. 2. *qu.* 104. *art.* 5. ſed prædicatio non pertinet ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum, ſed diuinarum, vt patet; ergò.

Secundò, obedire oportet magis Deo, quàm hominibus; ſed quandoque Abbates, ſine cauſa denegant talem licentiam Monachis prædicare volentibus, ex qua denegatione impeditur verbi Dei prædicatio, & ſic talis petitio licentiæ aliquando eſt magis damnoſa, quàm fructuoſa; ergò.

2 Sed in contrarium eſt veritas, nam Regulares ſine Superiorum, & Prælatorum licentia, minime prædicare poſſunt; & hoc primò probatur ex *c. cum ex iniuncto, de hæret.* vbi teſtimonio D. Pauli *ad Roman.* 10. dicitur neminem poſſe abſque legitima Superioris facultate prædicare; ait enim D. Paulus, *quomodo prædicabunt, niſi mittantur*; vbi oſtendere volens, qualiter Prædicatores in huiuſmodi minſterio, & officio ſe intromittere non debent, niſi vel immediatè à Deo, vel mediatè per ſuos Superiores ſibi fuiſſet demandatum: ſubdit, quomodo verò prædicabunt, niſi mittantur? quaſi dicat malè; mittere autem ſpectat ad Superiores niſi ex ſpeciali reuelatione diuina alicui tale munus committatur, vt de S. Equitio refert D. Greg. *lib.* 1. *Dial. cap.* 5. Præterea id expreſsè habetur ex Conc. Trident. *ſeſſ.* 5. *de reformat. cap.* 2. vbi ſtatutum eſt. *Vt Regulares cuiuſcumque Ordinis, niſi à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſiis ſuorum Ordinum, prædicare non poſſint. In Eccleſiis verò, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, vltra licentiam Superiorum, teneantur etiam Epiſcopi licentiam habere.*

Ex quibus clarè patet, ſemper Regularibus Prædicatoribus, ad prædicationis munus exercendum ſuorum Prælatorum licentiam neceſſariam eſſe, notant Miraud. *in man. Prælat. tom.* 1. *qu.* 50. *artic.* 1. Regin. *in prax. lib.* 18. *num.* 123. Ricc. *in praxi for. Eccleſ. reſolut.* 633. *in* 2. *edit.* Galett. *in margarit. caſ. conſcient. verb. licentia*, Praſec. *in ſua praxi noua Epiſc. par.* 2. *c.* 3. *ſub n.* 41. *verſ. Prædicator item.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part.* 3. *alleg.* 76. *num.* 17. & 18.

Ad primum argumentum reſpondemus ex S. Thom. *loc. cit.* quòd tenetur homo homini obedire in his, quæ exterius per corpus ſunt agenda, & quamuis prædicatio (vt diximus) non pertineat ad actiones humanas, ſed diuinas, nihilominus tales actiones fiunt exteriùs per corpus, ideo non obſtat argumentum.

Ad ſecundum argumentum reſpondemus, quod quando præcepta Superioris ſunt contra Deum, in his non eſt obediendum, ſi aliquando Superior denegaret Monacho talem licentiam petenti, non per hoc dici poteſt, quòd Abbas præcipiat aliquid contra Deum, nec per hoc valet dicere, Abbas poteſt denegare licentiam, ergò non eſt petenda licentia; nam hoc poteſt eſſe falſum, & falſum non præſumitur, niſi probetur, vt eſt text. *in c. cum Ioannes, de fide inſtrument.* & quamuis Abbas denegaret talem licentiam, in hoc nihilominus tenetur Monachus obedire; quia Monachus tenetur hoc ex neceſſitate iuſtitiæ propter votum.

Regulares igitur Prædicatores, habita priùs ſuorum Prælatorum licentia; in proprij Ordinis Eccleſiis concionari volentes debent cum ea ſe coram Epiſcopis præſentare, ab eiſque benedictionem petere: qua petita, etiam venia non obtenta, concionari poterunt, vt dicitur in Conc. *d. cap.* 2. & deciſum fuiſſe referunt Roderic. *q. Regul. tom.* 3. *q.* 32. *art.* 5. Ricc. & Galett. *loc. cit.* D. Barboſ. *d. alleg.* 76. *n.* 19. In Eccleſiis autem non ſui Ordinis, præter ſuorum Prælatorum licentiam, etiam Epiſcopi licentia indigent, ſine qua nullo modo in illis prædicare valent, ex diſpoſitione Conc. *d. cap.* 2. Si tamen hoc fecerent, non ab Epiſcopis, ſed à ſuis Superioribus puniendi ſunt, ex deciſione Sacræ Congregationis, relata à Quaranta *in ſumma Bullar. verb. priuilegia Regularium, fol. mihi* 406. Praſec. *d. cap.* 3. *ſub num.* 41. *verſ. prædicans tamen.* Campanil. *in diuerſ. iur. Canonici rubr.* 12. *cap.* 15. *num.* 10. D. Barboſ. *d. alleg.* 76. *num.* 24. in hæc verba: 3

Congregatio Concilij cenſuit Regulares, qui abſque licentia Epiſcopi prædicauerint in Eccleſiis, quæ ſuorum Ordinum non ſunt, tametſi decreto eiuſdem Concilij *cap.* 2. *ſeſſ.* 5. contrafecerint, non poſſe tamen puniri ab Epiſcopo, ſed tantùm à ſuis Superioribus Regularibus.

Nunc autem aliter dicendum eſt iuxta ea, quæ dixi in 2. *quæſit. huius diſput.*

DISPVTATIO XII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum circa ieiunium.

QVÆS. I. An præter ieiunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conuentu alia ieiunia obſeruare.
II. Vtrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad ieiunium Aduentus Domini.
III. Abbas quando teneatur ſeruare in ſuo Monaſterio ieiunia ſecularibus conſueta præter alia ab Eccleſia præcepta.
IV. Vtrùm Abbas poſsit ſuis Religioſis profeſsis, qui nondum ad tempus ieiunandi peruenerunt, ieiunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere.
V. Vtrùm Abbas poſsit ſuos Monachos à lege ieiuniorum ſoluere.
VI. Vtrùm Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ opus, ſiue ob aliquod familiaritatis,

miliaritatis, vel ſocietatis Officium poſſit ſe,ſuóſque Monachos à ieiunio ſoluere.

VII. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper ieiunio, quando non certa,ſed dubia diſpenſandi cauſa extat.

VIII. Vtrùm Abbas iuſta de cauſa poſsit ſeipſum à lege ieiuniorum ſoluere in iis caſibus,in quibus poteſt ſuos Monachos.

IX. Vtrùm Abbas,& Monachi poſsint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ouis,lacte,vel etiam carnibus tempore ieiunij.

X. Vtrùm Abbas poſsit horam ieiunij in Regula aſsignatam præuenire.

XI. Vtrùm Abbati,& Monachis carnium eſus ſit interdictus.

QVÆSITVM I.

An præter ieiunia ab Eccleſia fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuo Conuentu alia ieiunia obſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Fideles quibus anni diebus ieiunare ex præcepto teneantur.*
2 *Ieiunare Monachi non prohibentur etiam in aliis diebus à ſupradictis.*
3 *A Paſcha Reſurrectionis vſque ad Pentecoſten conſuetudo eſt,vt non ieiunetur.*
4 *Ieiunantes diebus Dominicis,& tempore Paſchali non peccant.*
5 *Monachi ex Regula ad quæ ieiunia teneantur.*
6 *Abbas cum ſuis Monachis de iure tenetur ſub mortali ad ea tantùm ieiunia, quæ cæteri fideles obſeruare debent.*
7 *Reſponſio ad argumenta.*

1 AD euidentiam propoſiti quæſiti præmittendum eſt, quòd omnes Chriſti fideles ſingulis Quadrageſimæ diebus (præter dies Dominicos) quatuor anni temporibus,ac vigiliis ieiunare tenentur,vt notatur in c. *quadrageſima, de conſecrat. diſt.5.& in cap. denique diſt.4. & diſt. 86. in pluribus Canonib.* Abbas *in rub. de obſeruat. ieiun.* In quibus etiam comprehenditur vigilia Pentecoſtes, iuxtà gloſſ. *in c.ſcire, §. neceſſariò,diſt.* 86. & gloſſ. *in c.2.de obſeru.ieiun.* cuius diei ieiunium eſt de præcepto propter generalem conſuetudinem fidelium, ſecundùm Caietan. *in verb.Ieiunium,& 2.2. q.147.art.5.* Sylu.*verb. Ieiunium, n.4.* S.Antonin.2.*part.tit.6.cap.2.* §.1. Azor. *inſt. mor.part.1 lib.7.c.24.in fine,*& omnes Modernos. Et non ſeruantes ieiunium his diebus,abſque legitima cauſa, peccant mortaliter, ſiue id faciant ex contemptu, vt quia nolunt ſe ſubiicere præcepto Superioris; ſiue ex inobedientia, ſiue ex concupiſcentia gulæ. In qua autem ætate ieiunare teneantur, vide Panorm. *vbi ſup. num. 7.*

2 His ita præmiſſis deueniendo ad quæſitum primò videtur,quòd Abbas cum ſuis Monachis teneatur ad alia ieiunia præter ſupradicta, quæ communiter ab omnibus Chriſti fidelibus obſeruantur. Vt ieiunare infra hebdomadam,ſcilicet quarta,& ſexta feria, & Sabbato, ac probatur in *cap. ab eſu carnium, de conſecrat. diſt.3.* Prætereà habetur in *c. Ieiunia de conſecr. diſt.3. ſup.cit.* quòd ieiunia ſanè legitima in quarta,& ſexta feria non ſoluant, niſi grandis aliqua neceſſitas fuerit; quia quarta feria Iudas traditionem Domini cogitauit, ſexta feria crucifixus eſt Saluator; vnde ſi quis ſine neceſſitate in his feriis fregerit ieiunium, dicit ibi textus, quòd cum tradente tradit Saluatorem, vel cum crucifigentibus eum crucifigit.

Ex his tamen non infertur,quòd præter ſupradicta ieiunia,& ſi quæ ſunt alia ab Eccleſia præcepta,fideles, & præcipuè Monachi prohibeantur, ne etiam aliis diebus ieiunent. Verum quidem eſt, quòd *in cap. ieiunium de conſecr. diſt.3.* Melchiades Papa prohibuit ieiunium in die Dominico, & in feria quinta per hæc verba: *Vt ieiunium Chriſtianorum ſit à ieiunio gentium, vel hæreticorum diſcretum prohibetur, ne in die Dominica, & in feria quinta ieiunetur.* Machabæi etiam hos duos dies ieiunio deputaſſe perhibentur,ideò prædictus Pontifex decreuit, ne in his duobus diebus ieiunium obſeruaretur, & hoc decretum à ſupradicto Pontifice ſuo tempore editum durauit per aliqua ſecula in Eccleſia Dei, ita vt de ipſo etiam Quadragenario ieiunio, quod ante Paſcha ritu ſolemni ſeruatur, dies Dominicus, & feria quinta ſubtraheretur, ita habetur *in libro inſcripto Micrologus, cap.50.* Poſtea verò tempore Gregorij II. quando adhuc ſupradictum Decretum erat in vſu, ablata fuit conſuetudo illa abſtinendi à ieiunio feria 5. Poſtea verò ex traditione antiqua ſanctorum Apoſtolorum introducta eſt conſuetudo,ne inter Paſcha, & Pentecoſten vllo die 3
habeatur ieiunium propter Dominicam Reſurrectionem,ſicut etiam omnes dies Dominicales propter lætitiam eiuſdem Reſurrectionis ſine ieiunio inſtituti ſunt; inde factum eſt,vt habetur *in c.ex parte,de obſeruant. ieiun.*vt ſi dies Natalis Domini, vel feſtum Aſſumptionis B.Virginis, vel Apoſtolorum inciderit in ſecundam feriam,ieiunium in ſabbato proximè præcedenti obſeruetur,ne in die tantæ lætitiæ pœnitentia agatur. Præter ergo ſupradictos dies non ſunt fidelibus,& Monachis interdicta ieiunia; hinc meritò

Dubitari poteſt, an ſi quis ieiunium ſuſcipiat in die- 4
bus,in quibus eſt interdictum, vt diximus, peccatum, committat. Ad quam tollendam dubitationem, notandum eſt cum Iſid.in *cap.poſt Paſcha,loc.cit.*ſtatutum eſſe, quòd ſi quis Monachorum, vel Laïcorum tempore Paſchali ieiunare cœpit,non eſt ei prohibendum,quia Antonius,& cæteri antiqui Patres in Eremo etiam iis diebus ieiunarunt; vnde ſi die Dominico aliquando reperiatur interdictum ieiunium,hoc eſt propter rationem ſuperiùs allatam, quibus præmiſſis,

Reſpondeo dubitationi nullum committi peccatum, ſi etiam prædictis diebus ieiunetur; quia prohibitio facta de die Dominico, & diebus intercidentibus inter Dominicam Reſurrectionis, & Pentecoſtes,facta eſt ex quadam congruentia; & cauſa lætitiæ, non autem ſub aliquo præcepto.

Prætereà vltra prædicta, adſunt etiam Ieiunia ſtatuta 5
in Regula D.Benedicti,quam obſeruare tenentur omnes ſub illa militantes,vbi *c.41.*ſic dicitur: *A Sancto Paſcha vſque ad Pentecoſten ad Sextam reficiant Fratres, & ad ſeram cœnent; à Pentecoſte autem tota æſtate, ſi labores agrorum non habent Monachi, aut nimietas æſtatis non perturbat, quarta, & ſexta feria ieiunent vſque ad Nonam, reliquis verò diebus ad Sextam prandeant. Quæ prandij Sexta, ſi operam in agris habuerint, aut æſtatis feruor nimius fuerit,continuanda erit,& in Abbate ſit prouidentia,&c.* & infrà. *Ab Idibus autem Septembris vſque ad caput Quadrageſimæ, ad Nonam ſemper reficiant Fratres: in Quadrageſima verò vſque ad Paſcha ad Veſperam*

Veſperam reficiant. Ex quibus verbis patet, quòd Abbates omnes ſub ea Regula militantes tenentur ad ieiunia in ea præſcripta. Vnde Caſinenſes hoc capitulum declarantes dicunt. *Ex quo Monachi multas conſecuti ſunt diſpenſationes, & indulgentias circa ieiunia Regulæ, volentes aliquibus compenſationem reddere, ordinamus, vt omnes Monachi ieiunent per totum annum omnibus diebus Veneris, ob reuerentiam eius diei, in quo Dominus noſter Ieſus-Chriſtus paſſus eſt; niſi forte tali die aliquando contingeret aliquod ſolemne, & præcipuum feſtum celebrari: quo caſu diſpenſatur tempore æſtiuo, quo tempore ob nimios calores adduntur ientaculo ſerotino aliqui fructus.*

Contrarium tamen dicendum eſt, nempe quòd Abbas cum ſuis Monachis non teneatur ad alia ieiunia ſub mortali: niſi ad ea, ad quæ tenentur omnes Chriſti fideles. Et ſic ad argumenta reſpondemus, & primò ad argumentum *ex cap. de eſu carnium, de conſecratione, diſtinct.* 3. quod loquitur de ieiunio, quoad eſum
7 carnium: nam ſexta feria, & ſabbato non licet comedere carnes, & feria quarta eſt de conſilio, non de præcepto; vt dicit *ibi* gloſſ.

Ad ſecundum argumentum ex *c. ieiunia*, reſpondemus illum textum loqui de his, qui ex voto tenentur, vel poſſumus reſpondere quòd talis obſeruantia fuit in ipſa primitiua Eccleſia; vt dicit gloſſ. *in eod. cap. in verb. perſoluenda*, hodie autem non ampliùs obſeruatur. Vnde rejectis contrariis firma remanet noſtra opinio.

Ad tertium argumentum reſpondetur, quòd ieiunia in Regula præſcripta non obligant ad mortale, ſi prætermittantur, cùm non ſint de præcepto, ſed tantùm de conſilio, in Regula enim prædicta, præter eſſentialia Religionis, quæ ſunt tria Vota, & præterea, quæ ſunt tanquam finis Regulæ, vel eſſentialiter ad illum facientia, & ad ſalutem neceſſaria, vt diligere Deum, & proximum, mandata Dei, & Eccleſiaſtica ſeruare: reliqua ſunt tantum conſilia, non autem præcepta; vt aiunt Turrecrem. *in expoſit. prædictæ Regulæ tract.* 5. & 6. D. Anton. 3. *part. tit.* 16. *cap.* 1. § 6. Sylueſt. *verbo Religio*, 1. *qu.* 10. & alij quos retulimus in *diſp. de pot. & mun. Abb. circa Votum obed.* An autem vltra ieiunia communiter omnibus Chriſti fidelibus præcepta, teneatur Abbas cum ſuis Monachis ad ieiunium in Aduentu Domini, dicemus in *ſeq. quæſito.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas cum ſuis Monachis obligetur ad ieiunium Aduentus Domini.

SVMMARIVM.

1 *Ieiunium Aduentus à quo inſtitutum ſit.*
2 *Abbatem, & Monachos teneri ſub mortali ad ieiunium Aduentus Domini, tenent aliqui.*
3 *Ieiunium Aduentus Domini eſt de conſilio, non autem de præcepto ſecundum veriorem opinionem.*
4 *Religioſi regulariter non tenentur ſub mortali ad ieiunium tempore Aduentus.*

1 SAnctus Petrus Apoſtolus inſtituit tres hebdomadas integras ante Natale Domini venerari propter commemorationem Aduentus Chriſti, ſimiliter & quartam inſtituit hebdomadam, quæ nunquam perficitur, quia vigilia Natalis infra eam ſemper habetur; quæ quidem hebdomadæ ex laudabili conſuetudine Sanctæ Eccleſiæ incipiunt ea Dominica, quæ eſt proximior feſto S. Andreæ Apoſtoli. De hoc ergo tempore inſtituitur noſtra diſputatio, & videtur quòd ſic; quia ſaltem ex generali
2 conſuetudine obligantur Monachi ad ieiunia tempore Aduentus Domini ſeruanda; ad quæ ipſa conſuetudo li-

get, & de ea conſuetudine quoad Monachos Caſinenſes teſtatur Graſſ. *deciſ. aur. part.* 1 *lib.* 2. *c.* 37. *n.* 9.

Sed contra eſt quod dicunt communiter Doctores *in c. conſilium, de obſeru. ieiun.* nempe, quòd obſeruatio ieiunij tempore Aduentus ſit tantum de conſilio, vt teſta- 3
tur Sylueſt. *in verb. Ieiunium, num.* 5. *circa finem*; atque quòd nec etiam Religioſis ieiunium tempore Aduentus 4
ſit de præcepto, ſed de conſilio, communiter teneri ait Tabienan *ſum. verb. Ieiunium, q.* 10. *n.* 11. *circa fin.* cum hac limitatione, niſi aliquibus Religioſis hoc ſub præcepto in Regula, vel ſtatutis præſcriptum ſit. Et ita reſpondendum eſt in præſenti quæſito; Sed Regula non obligat ſub mortali ad ieiunium Aduentus, vt diximus; ergo Abbates, & eorum Religioſi non tenebuntur ſub mortali illud ſeruare. Ad argumentum reſpondetur, quod ad hoc, vt dicatur conſuetudo manifeſta, videtur quòd non ſufficiant plures vices, niſi inſtitutum ſit quod illud pro conſuetudine à modo ſeruetur, non poteſt eſſe quòd ex gratia, vel tolerantia hoc ſæpiùs ſit permiſſum, vnde licet aliquid pluries fiat, niſi eo animo ſit factum, vt in poſterum fieret, non dicitur vſus, & conſuetudo. Ita gloſſ. *in c. conſuetudo* 1. *diſt.*

QVÆSITVM III.

Abbas quando teneatur ſeruare in ſuo Monaſterio ieiunia ſecularibus conſueta, præter alia ab Eccleſia præcepta.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi tenentur ad ieiunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta, Secus vero ad ieiunia per*
3 *particularem conſuetudinem introducta*, num. 2. *limita vt* num 3.
4 *Ieiunia ab Epiſcopo præcepta in Diœceſi, an debeant obſeruari à Regularibus.*
5 *Religioſus deſcendens manè ex Monaſterio, vbi eſt ieiunium, perueniens ad aliud, vbi non ieiunatur, an poſſit ſumere ientaculum, & ibi comedere, vbi ieiunium non ſeruatur.*

AD propoſitum quæſitum reſpondeo cum diſtin- 1
ctione. Nam ſi aliqua ieiunia generali conſuetudine ab omnibus in aliqua prouincia, oppido, vel loco obſeruantur, ad ea quoque Abbas vnà cum ſuis Monachis obligatur, ſi autem ipſa conſuetudo ieiunandi non vniuerſaliter ab omnibus obſeruatur, ſed eſt particularis Clericorum, vel ſecularium, dico quòd Abbas non tenetur eam ſeruare, ſicut nec ſimiliter Monaſterium. Quia conſuetudo generalis omnes generaliter obligat, ergo etiam Religioſos obligabit, cum quia Religioſi tenentur feſtis, quæ communi vſu coluntur in loco, vbi ſitum eſt Monaſterium; ergò tenentur etiam ieiuniis, in eo loco communiter ſeruari conſuetis: ita Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 7. *c.* 10. *q.* 2. alios citans, & poſt eum Reginald. *in praxi, lib.* 4. *num.* 15. Si autem talis conſuetudo ieiu- 2
nandi non vniuerſaliter ab omnibus obſeruatur, ſed eſt particularis Clericorum, vel ſecularium: dico, quòd Abbas non tenetur eam ſeruare: nec ſimiliter Monaſterium. Quia cùm non idem, ſed varius ſit modus ieiunij in ſtatu ſecularium, & Religioſorum; ſicut non ſequitur, Religioſorum conſuetudo eſt tali tempore ieiunare, aut in ieiunio ſeruare abſtinentiam à talibus cibis; ergò ſeculares idem facere tenentur, ita neque ſequitur, Clerici ſeculares, aut Laici tali die ieiunare conſueuerunt, ergo debent quoque Religioſi ieiunare. Tum quia conſuetudo, cùm habeat vim legis, in tantum obligat, in quantùm recepta eſt, ſed huiuſmodi conſuetudo, de qua loquimur, non eſt recepta apud Religioſos ſeorſim:

3 aliis viuentes; ergò ipſos non obligat. Excipiendus tamen eſt caſus, in quo ipſi Religioſi darent aliis ſcandalum, quia tunc ieiunare tenentur. Ita Sylu. *verb. Ieiunium, q.2.* Reginald. *d.n.135.* Bonac. *in Decalog. diſput. vlt. qu.1. punct.6.n.5.* Paludan. *in 4. diſt 15. q.4. n.3.* Roſell. *verb. Ieiunium, n.16.*

Sed maior oritur difficultas, an ſi aliqua ieiunia Epi-
4 ſcopi auctoritate ſua præcipiant; Monaſteria, quæ ſunt in ea Diœceſi, teneantur illa obſeruare, & difficultas in eo ſita eſt, quia ſi Epiſcopus in ſua Diœceſi aliquos dies feſtos indixerit, aut ciuitatem, ſiue alia loca interdicto ſubiecerit, Monaſteria tam virorum, quàm mulierum tenentur ea obſeruare.

Reſpondeo, quòd Monachi non tenentur ſeruare ieiunia ab Epiſcopo loci interdicta, quia ab eius iuriſdictione exempti ſunt, & non eſſe idem de lege ieiuniorum, & de lege interdicti, & diei feſti, quia communi iure inſtitutum eſt, vt Regulares Exempti ſeruent interdicta, & dies feſtiuos auctoritate Epiſcopi indicatos; de ieiuniis verò prout ad rem noſtram facit, nihil inuenitur. Prætetquam quòd excuſari poſſunt Regulares à ieiuniis ab Epiſcopo loci indictis, quia forſitan non erunt huiuſmodi ieiunia ſuis Regulis, & ſtatutis conformia. Hoc autem intelligendum eſt recluſo ſcandalo, ita Suar. *de legibus, lib.4. c.20. num.8.* Fagundez *præcep.4. lib.1. cap. 7. num 4.* Llamas *in ſumm. p.1. c.5. §.18.* quidquid dicat Villalbos *in ſumm. t.1. tract.23. diffic.3. n.6.* qui omnes fatentur, quòd ſi aliquo loco recepta ſint ieiunia aliqua ſub vniuerſali conſuetudine, ad ea teneri etiam Regulares.

5 Si quæras an Religioſus, qui diſcedit manè ex Monaſterio, vbi eſt ieiunium, perueniens ad aliud Monaſterium, vbi non ieiunatur, poſſit ſumere ientaculum; & in illo loco comedere, vbi ieiunium non ſeruatur.

Reſpondeo cum Coninch. *in 3. p. de Sacram. q.74. artic.4. diſput.3. num.133.* negatiuè, quia non refert, vt veſpere ſit ponenda cauſa excuſans à ieiunio, quia hæc cauſa nondum poſita eſt, aliàs poſſet manè carnes comedere, quia eadem cauſa, quæ excuſat eum à ieiunio, excuſabit etiam ex cauſa ab abſtinentia carnis, quam veſperi licitè comederet.

Leſſius *de iuſt. & iur. lib.4. cap.2. dub.8. num.88.* dicit, quòd qui deſcendit manè ex oppido domicilij, vbi eſt ieiunium, perueniturus ad locum, vbi non eſt, non poteſt in eo loco domicilij veſci carnibus, ſed poteſt ſumere ientaculum, quia non tenetur illo die abſtinere à ſecunda refectione, cùm in loco, in quem perueniturus eſt, poſſit ſecundò, & tertiò comedere, ergo poteſt primam refectionem ſumere manè antequam diſcedat. Quæ ſententia mihi probabilior eſt, quà m ſententia Coninch. Imò exiſtimo, hoc etiam verum eſſe, quamuis nocte ſit ad oppidum perueniens, à quo manè exiuit, & vbi ſeruabatur ieiunium: cùm enim ipſe per totum diem, vbi non ieiunabatur, fuerit præſens, licitè potuit pluries comedere, cum quo ieiunium nequit ſeruari, erit tamen adſtrictus ſerò in oppidum reuerſus abſtinere à carnibus. Sententiam Leſſij ſequuntur multi recentiores, præcipue Filliuccius *tom.1. tract.27. part.2. cap.6. n.109.* Sanch. *de matrim. tom.1. lib. 3. diſput. 18. num. 22.* Naldus *in ſumm. verb. Ieiunium, num.2.* Portellus *in addit. ad dub. regul. verb. Ieiunium, n 2.* Molfeſius *in ſum. tom.1. tract.16. c.4. num.22.*

Ad rationem autem ſupradictam reſpondit Sanchez *loco cit.* obligationem illam à carnibus abſtinendi eſſe diuiduam, vnde toties illis vtens in die vetito mortaliter peccat, quare poteſt pro parte diei eiuſdem, dum manet in loco obligationis ſeruare illud præceptum, & pro parte eiuſdem diei non ſeruare, dum reperitur in alio loco, in quo non obligat, obligatio verò ieiunandi indiuidua eſt, in vnica comeſtione conſiſtens, quam qui ſemel violauerit, non tenetur amplius ea die à cibis abſtinere, & cùm ieiunium nocte obligaturum non ſit, non obligabit ſummo mane.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas poſſit ſuis Religioſis profeſsis, qui nondum ad tempus ieiunandi peruenerunt, ieiunia ſuæ Regulæ, & Religionis præcipere.

SVMMARIVM.

1 *Iuuenes quare excuſentur à ieiunio.*

2 *Iuuenes non tenentur ieiunare ante vigeſimum-primum annum.*

3 *Reſpublica, vel Princeps poſſunt, ob communem omnium ſalutem, ieiunium indicere.*

4 *Religioſi profeſſi, qui nondum ad tempus ieiunio requiſitum peruenerunt, non tenentur ad ieiunia in Regula præſcripta ſeruanda.*

5 *Lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt.*

NOtandum eſt, antequam ad ſolutionem dubij deueniamus, quòd cauſa, per quam excuſantur iuuenes, hæc eſt, ſcilicet, ne frequentiori, & abundantiori cibo egeant, ratione augmentationis, quæ cauſa non datur æqualiter toto tempore illo iuuentutis, ſed quantò magis iuuenis ad finem augmentationis accedit, & quia tanto maior eſt augmentatio, per conſequens tanto minor erit cauſa ſæpiùs comedendi; vnde ait Medina, *in codice de ieiunio, q.9.* quòd quamuis iuuenes propter hoc non poſſint omnia obſeruare ieiunia, poterunt tamen aliqua obſeruare ſine ſanitatis detrimento, nimirum quatuor temporum, vigiliarum, & duorum, vel trium dierum hebdomadæ in Quadrageſima, à quibus ſine cauſa videntur eſſe exempti; propter quam ſententiam forſan introductus eſt abuſus in pluribus locis, vt etiam homines ætate, & ſanitate perfecti videntes iuuenes his diebus ieiunare, ad inſtar illorum duobus, vel tribus diebus in hebdomadis Quadrageſimæ ieiunent, cum magno ſcandalo, & peccato. 1

Hæc tamen reprobatur ſententia Medinæ, cùm ſit contra mentem D. Thomæ, & Thomiſtarum, qui abſolutè, & ſine reſtrictione dicunt ante vigeſimumprimum annum non teneri, ideo ſiſtendo in hac ſententia, quòd 2
iuuenes ante vigeſimum-primum annum non teneantur ad ieiunium, ad propoſitam quæſtionem deueniendo; Videtur primò, quòd Abbas poſſit talia ieiunia ſupradictis præcipere: nam tale præceptum Abbatis fundatur ſuper Regula ſuæ Religionis; ſed Regulæ præceptum, & lex ligat omnes Profeſſos, & quemadmodum adoleſcens ſponte ſua votum Deo facere poteſt de ieiunio ſeruando, ſic etiam ſeſe Religioni obligare, ita vt eius præceptis, & legibus ſit obediens.

Præterea ſicut poteſt Reſpublica, & Princeps, ob com- 3
munem omnium ſalutem ieiunium indicere, quod ſeruare etiam adoleſcentes oportet; ita etiam Abbas poteſt
Profeſſis, ſiue Religioſis, qui adhuc ad tempus ieiunio 4
requiſitum non peruenerunt, ad ſeruandum ieiunium ſuæ Religionis compellere.

Sed contra eſt, quod dicit Medina *in ſua Inſtructione Confeſſorum, lib.1 cap.14. §.10.* quem ſequitur Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 42.* qui aſſerunt tales Profeſſos ad id minimè obligari, quia Regula non videtur arctioris eſſe vinculi, quàm lex Eccleſiaſtica; ſed lex Eccleſiaſtica non obligat adoleſcentes, qui nondum ad vigeſimum-primum annum peruenerant; vt tenet Gabriel, & Roſell. quos refert, & ſequitur Azor. *inſtit. moral. part.1 lib.7. cap.28. quæſt.2.* Reginald. *lib.4. num.207.* Sylu *verb. Ieiunium, qu. 6.* Nald. *in ſumm. verb. Religioſus, num.21.* Sa *verb. Ieiunium, n. 3.* Bonac.

nac. *in Decalog. diſput. vlt. q. 1 punct. vlt. num 6.* ergo neque Abbas poteſt præcipere tale ieiunium Profeſſis, qui ad tale tempus adhuc non peruenerunt, quamuis quoad ieiunia à Regula præſcripta, Religioſos ante vigeſimum-primum ætatis annum ad ea obligari teneat Azor. quem ſequuntur reliqui Doct. 2. *loco* allegati. At prima opinio magis placet; nec obſtant argumenta in contrarium allegata: nam ad ea deueniendo, ad primum reſpondemus, quòd licet præceptum Abbatis factum Profeſſis de obſeruando ieiunio dependeat à Regula Religionis, nihilominus Regula non ligat tales Profeſſos ante tempus determinatum: ideò non ſunt arctandi. Nec eſt eadem ratio de adoleſcentibus ieiunantibus ex voluntate, ad compulſos ad ieiunium ex neceſſitate.

Ad ſecundum reſpondemus, quòd quamuis Princeps poſſit indicere ieiunium ex cauſa neceſſitatis, non propterea poſſumus ex hoc ſumere argumentum: ergo Abbas poteſt idem facere; quia non benè concluait, nam lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt, vt dicit Felinus *in cap. præſentia, de probat. in 7. col. in verſ. quarto limita.* vnde non poteſt ſumi argumentum ex his, quæ rarò, vel omninò extraordinariè fieri ſolent, vt dicit Bart. *in l. Seio, §. Medico, ff. de annuis leg.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas poſsit ſuos Monachos à lege ieiuniorum ſoluere

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt ex iuſta, & rationabili cauſa ſubditos à ieiunio ſoluere.*
2 *Diſpenſatio ſuper ieiunium ſine iuſta cauſa facta irrita eſt, dummodo non ſit facta bona fide.*
3 *Infirmi quando a ieiunio excuſentur,* num. 8.
4 *Abbas poteſt ſenes Monachos a ieiunio ſoluere.*
5 *Senectus longa infirmitas eſt.*
6 *Senes qui verè dicantur, ita vt ieiunare non teneantur, oſtenditur, &* num. 7.
9 *Adoleſcentes ante vigeſimum-primum annum, & qui graui labore afficiuntur, excuſantur a ieiunio.*

VIdetur quòd non, quoniam Abbas non poteſt ius commune abrogare: ſed ſoluere Monachos à ieiunio, ſaltem Quadrageſimali, eſt ius commune abrogare, quia ieiunium Quadrageſimale eſt de iure communi, *cap. conſilium, de obſeruan. ieiun.* ergo Abbas non poteſt Monachos à ieiunio abſoluere.

Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum
1 eſt, nempe quòd Abbas, ex vi ſui muneris, & ſic poteſtate ordinaria, poſſit ex cauſa rationabili ſuos Monachos à ieiunio ſoluere. Nam ſicut vota poſſunt auctoritate Superiorum redimi pecunia, vel in aliud pietatis opus mutari, ſiue in toto, aut in parte relaxari, ſic etiam ieiunia Eccleſiæ legibus indicta, vt docent D. Thom. *in 4. diſtinct. 15. q. 3. art. 2. & 2. 2. q. 147. artic. 6.* vbi etiam Caiet. Nauar. *in man. cap. 21. num. 21.* Azor *inſtit. moral. par. 1 lib. 7. cap. 18. q. 6.* Graff. *deciſ. aur. par. 1. lib. 2. cap. 37. num. 56.* Reginald. *lib. 4. n. 225.* & alij communiter. Præterea hoc habetur ex priuilegio Eugenij IV. Fratribus Ordinis D. Hieronymi conceſſo, vbi indulſit,

Vt eorum Prælati poſſint cum ſubditis, & familiaribus Monaſterij de conſenſu Medici, ſi commodè haberi poteſt, ſin minùs, etiam ſine Medico diſpenſare in ieiuniis Eccleſiæ.

Vt refertur in Compend. priuileg. Mendic. *tit. ieiunium, §. 7.* Imò Sixtus IV. conceſſit Minoribus, non valentibus bono modo ieiunare, ob infirmitatem, vel debilitatem, quòd ad id non teneantur, vt habetur in Monum. Ord. *conceſſ. 99.*

Ad argumentum reſpondemus, quòd Abbas non poteſt in totum ius commune abrogare, vel ex parte tollere, poſſe tamen hunc, vel illum a lege, vel canone eximere: niſi expreſſe id lex, vel canon prohibeat. Vnde in ieiuniorum lege, quando legitima ſubeſt cauſa, poteſt Abbas cum ſuis Monachis diſpenſare, & eos a ieiunio ſoluere; cùm id ſibi expreſſè non ſit prohibitum. Aduertant tamen Abbates, vt hoc non ſine iuſta, & legitima cauſa faciant; ſi enim abſque iuſta & legitima cauſa 2
aliquem a ieiunio ſoluerent, non ſolum peccarent, ſed etiam relaxatio irrita foret, & inanis; quia ius commune ſine cauſa relaxare non poſſunt, vt docent communiter Doctores, & nos latius de hac materia diximus alibi. Si autem Abbas bona fide, putans iuſtam ſubeſſe cauſam cum aliquo Monacho ſupra ieiunium diſpenſaret, non peccaret, & diſpenſatio prodeſſet: cùm ſit facta bona fide. Ita Azor. *d. q. 6.* & Reginald. *d. lib. 4. num. 226.* Iuſtæ autem cauſæ à ieiunio excuſantes ad tria capita reducuntur. Primum eſt, impotentia, ſecundum labor,
tertium pietas. Ex impotentia excuſantur primò infirmi 3
à ieiunij lege, & ab ea eximi poſſunt, quando ieiunium manifeſtè eis nocere patet; vel ex Medicorum timorem Dei habentium conſilio, id neceſſarium indicatur, vt docent S. Thom. *in 4. diſt. 15. q. 3. art. 2. q. 4.* Caiet. *2. 2. q. 147. art. 3* Sylu. *verb. Ieiunium, q. 3.* Nauar. *in man. cap. 21. num. 16. verſ. ſecunda cauſa,* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 17. q. 5.* & alij apud eum, & Reginald. *in praxi,*
lib. 4. n. 209. verſ. tertio loco, Bonac. *in Decalog. d. vlt.* 4
q. 1 punct. vlt. num. 2. Similiter ex impotentia excuſantur Monachi ſenes; vnde poteſt Abbas illos a ieiunandi præcepto ſoluere. Quia (vt ait D. Auguſt. *lib. de catechizand. rudibus*) Senectus longa infirmitas eſt & D. Hieronym. *in epiſtola ad Nepotianum,* In ſenibus ſola
creſcente ſapientia, cæteræ decreſcunt vires. Vnde 5
D. Pater Benedictus *cap. 37. Regulæ de ſenibus, & infantibus,* monet, vt conſiderata in eis imbecillitate, nullo modo diſtrictio Regulæ teneatur in alimentis, ſed
ſit in eis pia conſideratio, &c. Quinam autem vere di- 6
cendi ſint ſenes, ad hoc vt poſſint, & debeant a ieiunio ſolui, Doctores varie ſentiunt, quidam enim dicunt ſenes dicendos eſſe, qui quadrageſimum ſextum annum expleuerunt, alij eos, qui quinquageſimum; alij eos, qui quinquageſimum ſextum, alij ſexagenarios, alij ſeptuagenarios ſenes dicendos eſſe aſſerunt Alij tandem dicunt illos tàtùm dici debere ſenes, qui infirmi, & impares exiſtimantur ad ieiunium ſeruandum. Nam ſi firmis, & robuſtis ſint viribus, & idonei ad arctam vitam; etiamſi nonageſimum, vel centeſimum annum expleuerint, ieiunium ſeruare debent: adeò vt ſenectus non ſit iuſta excuſationis cauſa, niſi ſimul adſit aliqua cum ſenectute infirmitas: nam cùm non contingat omnes ſimul eadem ætate ſeneſcere: quandoquidem alij aliis tardius ſeneſcunt: ſit vt præſcriptum non ſit certum tempus, in quo debeat quis ex ſenectute a ieiunio exemptus eſſe; ſed prudentis viri, & exinde in caſu noſtro ipſius Abbatis arbitrio definiendum relinquatur, qui ratione ſenectutis legitimè à ieiunio ſolui poſſint. Ita Abulenſis *in cap. 6. Matthæi, q. 147.* Valent. *tom. 3. diſp. 9. q. 2. punct. 5.* Roderic. *in ſum. c. 24. n 1.* Nauar *in man. cap. 21. n. 16.* Regin. *d. lib. 4. n. 204.* Sylu. Leſſ. & alij apud Bonac. *d. punct. vlt. n. 4.* Anton. Perez *in Reg. D. P. Benedicti c.*
37. num. vlt. Pro maiore tamen ſerenitate conſcientiæ 7
ſenum examinandæ ſunt ſententiæ Doctorum: quorum prima ſententia eſt, ſenes ſexagenarios viribus pollentes non excuſari a præcepto ieiunij, ita Reginald. *tomo 1 lib. 4. cap. 17. sect. 1. num. 109.* Layman. *in Theol. mor. lib. 4 tract. 8. n. 1.* Siluëſt. *2. 2. q. 147. a. 4.* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 4. cap. 2. dub. 6. num. 42.* Egunicz *de præcept.*

cept. Eccleſ. tr. 4. lib. 1. cap. 8. num. 10. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 9. *q.* 2 *punct.* 5. Ioannes de la Cruz *in direct. conſ. p. 1. præcept. 3. art. 4. dub. 9. concl. 2.* Filiuc. *tom. 2. tract.* 27. *part.* 2 *cap. 6 num.* 112. Azor. *inſtit. moral. lib. 7. part. 1. cap. 17. q.* 4. Tannerus 2. 2. *diſp.* 3. *q.* 3. *dub.* 5 *num.* 101. Bonac. *de legib. diſp.* 0. *q.* 1. *punct.* 2. *ll. num.* 4. Villalbos *in ſum. tom.... tractat.* 23 *dub.* 4 *num.* 5. Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rub.* 7. *c. 6. n.* 151. Fernand. *in Theol. exam. mor. p. 2. c. 8. §. 2. num.* 20. Ledeſma *in ſum. tract.* 17. *c.* 1. *concl.* 5 *dub.* 3. Vgolinus *de poteſt. Epiſcop. c.* 8. *num* 6. Victorell. *ad ſumm. Toleti lib.* 6. *cap. 4. num.* 1. vnde ex mente horum Doctorum, & aliorum, qui breuitatis cauſa omittuntur, clarè oſtenditur ſenes ſexagenarios, ſi ad ieiunium euidenter ſuſtinendum viribus polleant, debere ieiunare.

Neque valet ratio dicentium, quòd ſicut adoleſcentes validi, & robuſti non tenentur ieiunare ante vigeſimum primum, ita nec ſenes poſt annum ſexageſimum: nam vt ait Valentia *loco cit.* non eſt par ratio in ſenibus, & adoleſcentibus, quia natura non ita præſtitit ſenibus limitatè tempus defectus, ſicut adoleſcentibus tempus profectus, & augmenti.

Secunda ſententia eſt Sanchez *de Matrim. tom.* 2. *lib. 7. diſp.* 32 *num.* 17. Laurentij Portell. *de dub. Regul. p.* 1. *verb. ieiunium, num.* 5. Molfeſius *in ſum. tom. 1. tract.* 10. *c.* 4. *num.* 37. Hortus *in ſum. cap.* 19. *num.* 11. Angles *in* 4. *ſent. par.* 2. *q.* 6. *dub.* 6. Llamas *in ſum part.* 3. *cap.* 5. *§.* 20. vbi ait, quòd Pius V. interrogatus de hac re, viua voce ita reſpondit, quòd ſenes, licèt viribus polleant in ætate ſexagenaria, excuſantur tamen à lege ieiunij. Probatur hæc ſententia, quia, vt dicunt Medici, exiſtimatio roboris ſenum eſt illuſiua, nam ea ætate eſt ita debilis ſenex, vt ex cauſa facili ab illo exiſtimato robore deturbetur, niſi fomento cibi ſibi ſubueniat, cùm ſenum natura in dicta ætate langueſcat, ad interitum properet, nec ſit conſtans, & firma, ſed incerta, & fallax, & media inter ſanitatem perfectam, & morbum, vt benè ſcripſit Galenus *lib. 5. de ſan. tuenda.* Hanc ſententiam nouiſſimè ſecutus eſt P. Diana *in ſuis reſolut. moral. tract.* 9. *de ieiunio, reſolut.* 20. vbi ait quòd *Pius V. & Pontifices ſequentes, denegantes Clericis, & Religioſis eſum lacticiniorum virtute Bulla* Cruciatæ, *exceperunt ſenes ſexagenarios, quaſi rationi conſentaneum ſit, vt in ea ætate deficienti natura conſulant*; & ſubdit idem P. Diana, *non dubitaui ego illam in praxi conſulere*, & ita etiam ſentiunt multi Patres ex noſtra Religione, & Societate Ieſu, de hac re à me conſulti, vbi ſimul notat cum Sanchez *loco cit.* ſenes ſupradictos ſexagenarios excuſari à ieiunio, etiamſi toto vitæ tempore vouiſſent ieiunare certis diebus hebdomadæ, vel anni, quidquid dicat Layman *loco citato, lib.* 4. *tract.* 8. *cap.* 3. *num.* 2. &
8 alij infirma valetudine, vt qui dolorem ſtomachi, capitis, oculorum, ſiue vertigines, aut alias ſimiles indiſpoſitiones patiuntur, exempti ſunt à legibus ieiuniorum, quando contingit in eis notabilis infirmitas: eorum enim valetudini expedit, vt pluries in die cibo reficiantur, licèt aliquando in eis guſtus omninò deficiat: quando verò dubitatur, an eorum infirmitas talis ſit, vt dubiam excuſationem habeat, Medici conſilio vtendum: & licèt in hoc ſufficiat auctoritas Superioris, vt benè S. Thom. *in* 4. *diſtinct.* 15 *q.* 3 *art.* 2. *q.* 4. S. Anthoninus 2. *p. tit.* 6. *cap.* 11. *§.* 6. Angelus *verb. ieiunium, num.* 15. Roſella *eod. verb num.* 18 Nauar. *in manual. cap.* 21 *num.* 16. Caiet. *in ſumm. verbo ieiunium*, Azorius 2. *part. libro* 7. *cap.* 28. *quæſ.* 5. Excuſantur etiam adoleſcentes, qui vigeſimum primum annum nondum compleuerunt. Sed de hac *ſupra* dictum eſt.

9 Secundum caput excuſandi à ieiunio, eſt grauis labor, de qua re videantur Azorius 1. *part. inſtitut. moral. lib.* 7. *cap.* 17. *& cap.* 20. Abulenſis *in cap.* 6. *Matth. quæſt.* 142. *&* 143. Reginald. *in praxi, libro* 4. *num.* 201. 213. *&* 218. Bonacina *d. punct. vlt. num.* 8. *vſque ad num.* 25. *excluſiuè*, & aliis locis citatis. De tertio capite, quod eſt opus pietatis, videbimus in *ſequenti quæſito.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas propter aliquod pietatis, vel miſericordiæ opus, ſiue ob aliquod familiaritatis, vel ſocietatis officium poſſit ſe, ſuóſque Monachos à ieiunio ſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Abbas propter pietatis, & miſericordiæ opera quando ea nequeunt ieiunando exercere, poteſt ſe, & ſuos Monachos à ieiunio eximere.*

2 *Prædicantes, vel confeſſiones audientes, & Magiſtri an excuſentur à ieiunio, oſtenditur.*

3 *Familiaritatis, vel ſocietatis cauſa, an ieiunium ſolui poſſit, oſtenditur.*

VIdimus in *antecedenti quæſito* de cauſis prouenientibus ex impotentia, vel graui labore, ob quas excuſatur quis à ieiunio: videndum reſtat in præſenti de cauſis prouenientibus ex opere pietatis, vel familia- 1
ritatis. In quo dico primò, quod propter pietatis & miſericordiæ opera, quando ſcilicet ea nequeunt ieiunando exerceri, poteſt Abbas ſe, & ſuos Monachos à ieiunio eximere, *argum. can. non mediocriter, de conſecrat. diſt.* 5 quia miſericordia virtus eſt melior, quàm abſtinentia, vt docet D. Thom. 2. 2. *q.* 30. *art.* 4. & ideò opera miſericordiæ, & pietatis, meliora ſunt ieiunio, ad quod nullo modo obligare intendit Eccleſia, prout eſt maioris, & melioris boni impeditiuum: quia intentioni promouendi ad bonum (qualis eſt Eccleſiæ intentio) repugnat, vt maius bonum propter minus impediatur: & hoc ſiue opera miſericordiæ ſint corporalia, ſiue ſpiritualia. Ita docent Caiet. 2. 2. *q.* 147. *art.* 3. *circa finem*, Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib.* 2. *cap.* 37. *num.* 54. Nauar. *in man. cap.* 21 *num.* 17. Tabien. *verb. ieiunium, num.* 21. Eman. Sà *eod. verbo num.* 9. Azor. *inſtit. moral. part.* 1 *lib.* 7. *cap.* 19. *q.* 1. Reginald. *lib.* 4. *num.* 218. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 9. *q.* 2. *punct.* 5. Bonac. *in Decalog. diſp. vlt. q.* 1. *punct. vlt.*
num. 33. cum dico id verum videri, etiamſi huiuſmodi 2
opera ob mercedem ſuſcipiantur, veluti ſi Abbas, vel Monachi prædicarent, aut confeſſiones audirent: eadem enim ratio militare videtur. Ita affirmant Filiuc. *tom.* 1. *tract.* 27 *part.* 2. *cap.* 6 *num.* 124. Tabiena *verbo ieiunium, num.* 16. Azor. *part.* 1 *lib.* 7 *cap.* 28. *quæſ.* 1. Anthonius de Litteratis *in ſumm. part.* 1. *cap* 39. *num.* 9. Graff. *part.* 1. *lib.* 2 *cap* 37. *num.* 54. Fernandez *in exam. Theol. moral. part.* 2. *cap.* 8. *§.* 2. *num.* 12. Reginald. ſupracit. *num.* 219. Gabriel *in* 4 *diſt.* 16. *q.* 3. *art.* 1. *num.* 21. Siluius *in* 2. 2. *D. Thom. q.* 147 *art.* 4. qui quidem auctores intelligendi ſunt, quando commodè, qui talia opera facienda ſuſcepit, ieiunare non poſſet, ſi enim poſſet, teneretur ad ieiunium, ita Villalbos *in ſumm. tom.* 1. *tract.* 23. *diffic.* 4. *num.* 15.

Omninò tamen excuſantur Prædicatores à ieiunio tempore Quadrageſimæ, quando concionantur quotidie, qui verò diebus tantùm Dominicis, puto cum Diana *loc. cit. reſol.* 10. non eſſe excuſandos, niſi tamen debiles eſſent, & paruæ complexionis: hoc autem remittendum eſt ad arbitrium Superioris, & boni viri.

Alij tamen diſtinguunt de Prædicatoribus, ſi prædicent ex mercede, ſiue ex officio, aut obedientia, vel voto, vel propter ſalutem animarum. Toletus *lib.* 6. *c.* 6. Fagundez *in præceptis præcept.* 4. *lib.* 1. *c.* 9. *n.* 19. Binsfeldius *in Enchirid. Theolog. part.* 3. *cap.* 33. *concl.* 9. Philarchus *de offic. ſacerd. tomo* 1. *part.* 2. *lib.* 3. *cap.* 25. dicunt,

quod

quòd ſi Prædicatores concionentur propter mercedem, tenentur ieiunare. Graſſius verò *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 54.* & Reginald. *in prax. for. pœnit. tom. 1. lib. 4. cap. 17. num.* 119. putant ſupradictam ſententiam veram eſſe, quando Prædicator concionaretur principaliter propter mercedem, & lucrum, ſecus ſi minùs principaliter, ob neceſſitatem tamen mercedem acciperent.

3 Probabilior mihi videtur ſententia Leſſij *de iuſtit. & iur. lib. 4. cap. 8. dub. 6. num. 44.* Filiuc. *in prax. tom. 2. tract. 27 part. 2. cap. 6. num.* 124. Bonac. *tract. de legib. diſp. vlt. q. 1 punct. 1 h. num.* 13. qui omnes optime putant, quòd non eſt neceſſarium, vt prædicatio efficiatur ex voto, vel officio; credibile enim eſt, quod Religioſi tanto muneri prædicationis intenti præcipuum finem ante oculos præſeferant, animas lucrandi, & ideò omnes Prædicatores quotidie prædicantes probabile eſt exemptos eſſe à ieiunio; Idem dicendum eſt de Confeſſariis, & Magiſtris, ac Lectoribus, qui quaſi continuo labore confeſſionibus, & lectionibus incumbunt. Similiter ieiunium ſolui poteſt cauſa familiaritatis, vel ſocietatis iuxta Azor. *loco citato, verſ. ſed quæſtio nobis eſt.* dicente licere ieiunium, ſocij, vel amici gratia, vel infirmi alicuius conſolandi, vel peregrini excipiendi cauſa, ſoluere: vbi narrat hiſtoriam de quodam viro, qui venit ad Spiridonem Epiſcopum ex itinere, inſtante iam Quadrageſima, in qua Epiſcopus ieiunium cum domeſticis ſuis continuabat; certóque die cibum guſtabat, & intermediis diebus ieiunus perſiſtere ſolebat; & cùm nihil haberet ad manducandum, appoſuit carnes porcinas, quas domi habebat, & peregrinum vnà ſecum ad menſam ſedere fecit, quibus carnibus veſci cœpit, & virum hortatus eſt, vt ipſe quoque ſuo exemplo carnes comederet, cui recuſanti comedere, & dicenti ſe eſſe Chriſtianum, reſpondit Spiridon. *Hoc minùs recuſare debes, mundis enim omnia munda diuinus ſermo pronunciauit.* Refert etiam Reginald. *d. lib. 4. num.* 221. Idem fertur de S. Patriarcha Benedicto, qui peregrinis quibuſdam ad ſe deuotionis gratia conuolantibus carnes præbuit, & ipſis renuentibus, S. Pater aperiens ſepulchrum ſuorum Monachorum, ſic cadaueribus illis loquutus eſt: Fratres dilectiſſimi, teſtimonium mihi præbete, ſi Regulam, quam ſcripſi, & docui, ego obſeruaui, & obſeruare feci, ne putent peregrini illi, quibus carnes refectionis gratia, & gaudij illorum aduentus præbui, exiſtiment me deliquiſſe. Tunc reſponderunt Monachi defuncti, Regulam tuam obſeruaſti, & obſeruare feciſti.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper ieiunio, quando non certa, ſed dubia diſpenſandi cauſa extat.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare licitè poteſt Abbas cum ſuis Monachis ſuper ieiunio, etiamſi ſit dubium, an adſit iuſta cauſa diſpenſandi.*
2 *Superioris iudicio in dubio ſtandum eſt.*
3 *Abbas non debet eſſe nimis ſcrupuloſus in diſpenſatione dubia.*

1 RESpondeo dicendo, quòd licitè poteſt Abbas diſpenſando ſuos Monachos à ieiunio eximere, iuſta cauſa exiſtente: non ſolum ſi ea certa ſit, & euidens: verùm etiam ſi eſſet dubia. Prima pars probata eſt in *ſuperiori quæſito.* Secunda pars probatur, quia Abbas ſic diſpenſando vtitur iure ſuo, & in dubio melior eſt ipſius conditio, quoad rem arbitrio ſuo commiſſam, ſicque in dubio cenſendum eſt potiùs liberum ſuæ poteſtatis vſum habere, quàm quòd debeat ab ea abſtinere; tum quia in dubio ſtandum eſt Superioris iudicio, ita Nauarr. *in man. cap.* 21 *num.* 20. Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 7. cap. 29. quæſt. 6.* Reginald. *in prax. lib. 4 num* 218. Bonac. *in Decalog. diſp. vlt. quæſt. 1. punct. vlt. num. 17. & de legibus, diſp. 1. q. 1. punct. 3. num. 9.* In quo caſu, ſi attendatur conſcientia ſubditi, cum quo diſpenſat Abbas, certum eſt quòd ipſe exonerat conſcientiam ſuam, ſi dubius erat, an teneatur ieiunare, ſi recurrat ad Abbatem pro diſpenſatione, qui non debet eſſe ſcrupuloſus, 2 & nimiùm ambiguus, remittens Monachum propriæ conſcientiæ: nam ad ipſum ſpectat tunc diſpenſare; quando enim cauſa dubia eſt, per diſpenſationem efficitur iuſta, vt dicunt Filiuccius *loco cit. cap. 6. n.* 119. Caietanus 2. 2. *q.* 147. *art.* 4. Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract.* 23. *difficult.* 12. Ledeſm. *in ſum. tract.* 14. *cap. 2. concl.* 5. Si autem attendatur conſcientia Abbatis, ſi ille dubitat de ſufficientia cauſæ, propter quam diſpenſauit cum Monacho, & iudicet illam inſufficientem, debet ieiunium in alia pia opera commutare. Quæ quidem omnia procedunt de ieiuniis indictis à iure communi: nam de ieiuniis ex voto Confeſſarius virtute *Cruciatæ* illa commutare poteſt, ita Villalbos *loc. cit. num.* 24.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas iuſta de cauſa poſſit ſeipſum à lege ieiuniorum ſoluere in iis caſibus, in quibus poteſt ſuos Monachos.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare ſecum poteſt Abbas in ieiunio in iis caſibus, in quibus poteſt cum ſuis Monachis.*
2 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare tempore Quadrageſimæ in comeſtione carnis.*
3 *Abbates, & Prælati Regulares cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint in comeſtione carnium, diebus vetitis.*
4 *Iuriſdictionis Abbas duplex.*

VIdetur dicendum quòd non; quia Abbas ſecum in ieiunio diſpenſando, exerceret propriam iuriſdictionem in ſeipſum; nemo autem poteſt propria iuriſdictione in ſeipſum vti; Nam Abbas po ſſet ſeipſum excommunicare, interdicere, ſuſpendere, abſoluere; hoc eſt falſum, ergo & primum; ergo Abbas non poteſt ſe à ieiunio eximere.

Nihilominus his non obſtantibus, contrarium aſſerendum eſt, nempe poſſe Abbatem, iuſta de cauſa, ſeipſum 1 à ieiunio ſoluere, in iis caſibus, in quibus poteſt Monachis ſibi ſubiectis ieiunium relaxare. Permittitur enim ipſi, vt ſecum eodem iure vti queat, quo cum ſibi ſubditis vti poteſt, ne ſit peioris conditionis, quam illi, ita Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 7. cap* 18. *quæſt.* 6. Reginald. *in praxi, lib. 4. num.* 226. *verſ. tertium eſt.*

Poſſunt etiam prædicti Abbates cum ſeipſis diſpenſare ex priuilegio conceſſo Fratribus Minoribus, quòd eorum Prælati in ieiuniis, non ſolùm cum ſubditis, verùm etiam cum ſeipſis diſpenſare queant, ſic elicitur ex Azorio *loc. cit. q.* 6. quamuis ſecluſo tali priuilegio, præter citatos Doctores, alij conſtanter affirment eam ſem poteſtatem, quoad diſpenſationem a ieiunio, quam Prælati exercent erga ſubditos, poſſe etiam erga ſeipſos exercere, ita Sot. *in 4. diſt. 18. q. 1. art.* 3. Caiet. 1. 2. *q.* 96. *art. 5 dub. vlt.* Sanch. *de matrim. tom. 4. lib. 8 diſputat. 3. n.* 9. Villalb. *in ſumm. 1 tract. 23. differ.* 22. Dian. *in reſolut. moral. lib. tract. 9. de ieiun. reſol.* 15.

Ex quibus licet inferre Abbates, & Prælatos Regula-
2 res poſſe diſpenſare conſilio Medici, vel ſine illo, ſi commodè non poſſit haberi, cum ſeipſis infirmis, ſeu debilibus in comeſtione carnis tempore Quadrageſimæ, & aliorum ieiuniorum Eccleſiaſticorum ſine licentia Epiſcopi Diœceſani, vel alterius Prælati: ratio eſt, quia cum proprijs ſubditis, imò cum familiaribus Monaſteriorum idipſum facere poſſunt, ſi infirmi, ſeu debiles ſint, cum conſenſu Medici, ſi commodè haberi
3 poſſit, vel ſine; pro familiaribus autem domorum conſtanter affirmat Azot. *loco cit.* vbi dicit, quòd Præpoſiti locorum, & Doctores poſſunt dare licentiam, vt noſtri familiares domorum infirmi, ſeu debiles poſſint comedere carnes, oua, & alia interdicta tempore Quadrageſimali, & aliorum ieiuniorum: puto tamen quòd ſupradicta abſolutè vera ſint de Præpoſitis Monaſteriorum reſpectu ſuorum ſubditorum: de familiaribus autem procedendum eſt cum diſtinctione: vel enim loquitur de illis qui die, noctéque in Monaſterio degunt, & familiæ Monaſterij adſcripti ſunt, vel de aliis amicis, & familiaribus, & pœnitentibus, aut Religioſorum deuotis, de primis debet intelligi Azorius, non autem de ſecundis; in hoc enim caſu non fuit derogatum per Bullam Greg. X V. de exemptorum priuilegiis, quæ incipit, *Inſcrutabili Dei prouidentia*, de qua ſuprà *diſp.6. q.16.*

Ad argumentum reſpondetur quod duplex eſt actus
4 iuriſdictionis. Vnus dicitur actus iuriſdictionis inuoluntariæ, qui requirit coactionem, vel ſententiam, qua dicitur ius inter partes. Alter dicitur actus iuriſdictionis voluntariæ, & gratioſæ. Primus actus non poteſt exerceri niſi inter perſonas diſtinctas. Vnde non poſſet Abbas ſeipſum abſoluere à peccatis; nam abſolutio Sacramentalis eſt vera ſententia; nec etiam ſeipſum excommunicare, interdicere, vel ſuſpendere: quia iſti ſunt actus iuriſdictionis coactiuæ requirentes perſonam diſtinctam. Secundus autem actus iuriſdictionis voluntariæ, & gratioſæ (qualis eſt hic, de quo agimus) non requirit diſtinctas perſonas, & per conſequens poteſt illum Abbas in ſeipſum exercere, & ſic poteſt cum ſemetipſo in ieiunio diſpenſare.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas, & Monachi poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo, butyro, ouis, lacte, vel etiam carnibus tempore ieiunij.

SVMMARIVM.

1. *Ieiunij tempore Abbas & Monachi in locis, vbi adeſt conſuetudo, lacticiniis, & ouis veſci poſſunt.*
2. *Conſuetudo eſt optima legum interpres.*
3. *Lacticinia in diebus Quadrageſimalibus interdicta ſunt de iure communi*, & n.5.
4. *Lacticinia in aliis ieiuniis extra Quadrageſimam, an ſint prohibita*, & n.6.
7. *Lacticinia in ieiuniis voti, Iubilei, & impoſitis à Confeſſario, an ſint licita virtute Bullæ* Cruciatæ.
8. *Ieiunij tempore Abbas, & Monachi ab eſu carnium omninò abſtinere debent.*
9. *Carnes, à quibus tempore ieiunij abſtinendum eſt, quænam dicantur, oſtenditur.*

1 Dico primò, licitum eſſe Abbati, ac Monachis, tempore ieiunij veſci lacticiniis, butyro, caſeo, & ouis, ſi loci conſuetudo id permittat. Nam quoad ciborum delectum in ieiunando iudicandum eſt ex conſuetudine regionis, in qua verſamur, vt id obſeruetur, quod ibi legitima conſuetudine introductum eſt. Ita D. Thom. 2.2.q.147.a.8.ad 3. Sylu. *verb. Ieiunium, num.* 8 Nauar. *in Enchirid cap.21 num.15.* Azor *inſt. moral. p.* 1 *lib.7.c.10.q.*1. Leonard. Leſſ. *de iuſt. lib.4.c.2.dub.2.num.8. verſ. porro hæc tria*, Valent *tom.3.diſ.9.q.1.punct.3.* Reginald. *in praxi for. pœnit. lib. 4. num.147.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib.2.cap.37. num.12.* Bonacina *in Decalog. diſp. vlt. quæſt. 1. punct.2. num. 2.* & alij communiter. Probatur. Nam conſuetudo eſt optima legum interpres, 2
l. 37. ff. de legibus: & ſicut poteſt legem inducere, ita etiam poteſt illam abrogare: *can. conſuetudo, diſtinct. 11.* Et propterea quicquid circa delectum ciborum præcipitur; cùm ſit tantùm iuris humani poteſt legitima conſuetudine abrogari.

Tamen de iure communi interdicta ſunt lacticinia in 3
diebus Quadrageſimalibus, vt habetur *in cap. denique, diſt.4.* & apud multos Doctores, præcipuè Ledeſmam *in ſum. tom.2. tract.17.c.2. concl.3.* Reginald. *in prax. tom.1. lib.4.cap.13.num.2.tract.27.part.2.cap.2.dub.25.* Ioan. de la Cruz *in direct. conſc. part.1. præcept.3.a.4.dub.8.concl.4.* Villalbos *in ſumm. tom.1.tract.23.diffic.8.cap.1.* Fernand. *in exam. Theol. moral. part.2.cap.8.* §.3. & Ortiz *in ſumm. c.19.mand.2. n.9.* Sanch. *in ſum tom.1. lib.4. c.11.n.50.*

Neque in aliis ieiuniis extra Quadrageſimam prohibita videntur dicta lacticinia, vt affirmant aliqui pro- 4
pter conſuetudinem iam introductam, quæ ſub mortali, vt dicunt illi, obſeruanda eſt, contra quos Filiuccius diſputat *tom.2.tract.27.part.2.cap.4.n.49.* vbi concludit, conſuetudinem non ſemper obligare ſub peccato ab abſtinentia à lacticiniis: quia talis conſuetudo introducta eſt ex deuotione, non autem ex æſtimatione obligationis. Circa quam conſuetudinem diſputat etiam Henriq. *in ſum. lib.7.cap.13.n.9.* & dicit quòd conſuetudo huiuſmodi debet eſſe præſcripta ſpatio annorum quadraginta, vt vim legis habeat, & ſponte animo obliganti introducta, vnde examinanda eſt conſuetudo regionis propter talem præſcriptionem, & multi viri docti negant, quòd in multis locis Hiſpaniæ obliget, quaſi ea conſuetudo non ſit ſcienter introducta. Idem affirmat Roder. *in ſum. tom.1. cap.23. concl.10. num.11.*

Contra Henriq. & Roderiq. *loc. cit.* concludit Lauren. Portell. *in addit. ad dub. regul. n.7.* Sanchez *in ſum. tom.1. lib.4. cap.13. num.25.* Sancius *in ſelect. diſp.41. num. 19.* qui omnes abſolutè affirmant, lacticinia in ieiuniis extra Quadrageſimam non eſſe prohibita ob conſuetudinem Florentiæ, & in toto Archiepiſcopatu prædicta lacticinia comeduntur in ieiuniis extra Quadrageſimam, imò ante tempora Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Alexandri Martij Medices introducta erat conſuetudo, vt lacticiniis, etiam in ieiuniis extra Quadrageſimam, non veſcerentur fideles, quam conſuetudinem ipſe abſtulit in penultima ſua Synodo.

Sed ſupereſt difficultas, quo iure prohibita ſint lacticinia in ieiunio Quadrageſimali ſub peccato mortali. Palarius *in annot. ad ſum. Caiet. verb. Ieiunium*, & Fagundez *in præcept. Decal. præcept.4.lib.1.cap.2.num. 12.* Dominicus *in cap. denique, in compend. n.5.* dicunt, quòd ex vi iuris communis, & ſecluſa conſuetudine loci, lacticinia non ſunt prohibita tempore Quadrageſimali, & illa comedere non eſſe peccatum pluſquam veniale, & Fagundez *ſupra* citatus *in ſua Apologia c.3.* dicit: Senten- 5
tiam iſtam probabilem putarunt DD. Conimbricenſes, Salmaticenſes, Eboracenſes, & Complutenſes: ſed pace tantorum virorum dico, quòd lacticinia prohibita ſunt in diebus Quadrageſimalibus iure communi, id eſt, iure ferè omnium Doctorum, & præcipuè Tolet. *lib. 6. cap. 3. num.2. & 3.* Nauarr. *in ſumm. cap.11.* Sanchez *in ſumm. tom. 1. lib. 4. cap.11. num.53.* Henriquez *libro 7. cap.13. num.8.* Sanc. *in ſelect. diſput.5. num. 27.* Rodriquez *in explicat. Bullæ Cruciatæ*, §. 6. *num. 2.* Henriq. *lib. 7. cap.13. num.8.* Azor. 1 *part. inſtit. moral. libro 7. cap. 10. quæſ.1.* Bonacina *tom.2. diſputat. vlt. q.1 punct.2. num.2.*

Villalbos

Villalbos *in ſum tom.* 2. *tract.* 23 *diffic.* 8. *num.* 1. Lopez *in inſtruct. p.* 2. *cap.* 212. Beia *in reſponſ part.* 1. *cap.* 47. Prohibitio ergo iure ſupradicto, vt oua, & lacticinia non comedantur in diebus Quadrageſimæ, eſt ſub peccato mortali, ita Vega, Villalbos, Sanchez, Sancius, Rodri-
6 quez, & alij ferè omnes ſupradicti *locis citatis.* In diebus verò extra Quadrageſimam, quando ieiunatur, nullo iure eſſe prohibita, affirmant S. Thom 2. 2. *q.* 147. *art.* 8. *ad* 3. Palud *in* 4. *diſt.* 15 *q.* 4 *artic.* 4. Emanuel Sa *in aphor. verb. Ieiunium, num.* 8. Vaſquez *in part.* 2 *tom.* 2. *diſp.* 177. *cap.* 6. *num.* 54. Leſſius *de iuſt. & iur lib.* 4. *cap.* 2. *dub.* 2. *n.* 8. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 7. *cap.* 10. *quæſt.* 1. Sancius *in ſelect. diſput.* 51. *num.* 18. Sanchez *in ſumm. tom.* 1 *lib.* 4. *cap.* 11. *n.* 52. Villalbos *in ſumm. tom.* 2. *tract.* 23. *diffic.* 2. *num.* 7.

7 Dubitari tamen poteſt, an in ieiuniis voti, Iubilei, & impoſitis à Confeſſario propter pœnitentiam licitum ſit comedere lacticinia in virtute Bullæ *Cruciatæ.* Quicquid dicat Nauar. *lib.* 3. *de obſeru. ieiuni. conſ.* 4. Breuiter dico, vt ſtemus in decretis, quòd non ſolùm virtute Bullæ *Cruciatæ*, verùm etiam abſque Bulla, licitum eſt comedere lacticinia in prædictis ieiuniis, ita Villalbos *loco citat. tract.* 23. *dub.* 8. *n.* 12. & Henriq. *lib.* 7. *cap.* 11 *num.* 4. & alij, quos *ſuperius* citauimus.

Multi tamen Doctores affirmant, quòd Bulla *Cruciatæ* concedit facultatem, illam ſumentibus, vt in ieiuniis Iubilei, & aliis ieiuniis extra Quadrageſimam poſſint comedere lacticinia, inter quos Nugnus *in* 3. *p. tom.* 2. *tract. de Bull. Cruciat* §. 8. *dub.* 3. Vega *in ſumm tom* 1. *c.* 14. *caſu* 31 *part.* 2. *qu* 13. *ſect.* 3. *num* 151. Fernandez *in exam. Theol. moral. part.* 3. *cap.* 9 §. 5. *num.* 2. Portell. *in addit. ad dub. regul. verb. Ieiunium, num.* 7. Villalbos *in ſumm. tom.* 2. *tract.* 27. *clauſ.* 6. *num.* 5. Filliuc. *tom.* 2 *tract.* 27 *num* 59. vbi addit quòd eo in loco, in quo conſuetudo non adeſt abſtinendi à lacticiniis, extra Quadrageſimam, poſſit fieri, edendo illa abſque Bulla *Cruciatæ.* Ratio autem, quia ſine Bulla *Cruciata* non ſint prohibita lacticinia in ieiuniis, Iubilei, voti, & pœnitentiæ, manifeſta eſt, quia huiuſmodi ieiunia non requirunt ſtrictiorem obligationem, quàm requirant alia ieiunia in vigiliis, & Quatuor Temporibus indicta, ſed in his poſſumus veſci lacticiniis, ergo & in aliis.

In illis autem locis, vbi in ieiuniis vigiliarum, & Quatuor Temporum, aliiſque occurrentibus lacticinia non comeduntur, puto quòd oriatur ex conſuetudine quadraginta annorum præſcripta, & ab Epiſcopis præcepta, & in populis deuotionis gratia introducta.

8 Dico ſecundò, Ab eſu carnium tempore ieiunij Abbas, & Monachi omninò abſtinere debent. Hæc concluſio eſt certa, nam apud Catholicos carnium eſus ſemper tempore ieiunij excluſus, nec vnquam permiſſus fuit, vt docent communiter non ſolum Theologi, verum etiam vtriuſque Iuris periti, teſte Couar. *variar. reſolut. lib.* 4. *cap.* 20. *num.* 15. & ex Sanctis Patribus, Conciliis, ac Eccleſiæ vſu docet Azor. *inſtit. moral. part.* 1 *lib.* 7. *cap* 10. *quæſt.* 6. & confirmant alij Doctores ſupracitati, præcipue D. Thom. *d. art.* 8. *in Corpore*, cuius ratio hæc eſt. Nam Eccleſia ieiunium inſtituit ad carnis concupiſcentias reprimendas: & ideò illos cibos ieiunantibus interdixit, qui in comedendo maximam afferunt delectationem, & maximè hominem ad libidinem prouocant: ſicuti ſunt carnes animantium in terra naſcentium, & reſpirantium, quæ cùm magis humano corpori conformentur, plus delectant, magiſque ad eiuſdem nutrimentum conferunt: & ſic illarum eſu plus fit ſuperfluitatis, quod vertatur in materiam ſeminis, cuius multiplicatio maximè ad luxuriam prouocat, & ideò in ieiunio præcipuè carnium eſum Eccleſia interdixit. Hæc Sanctus Doctor.

9 Nomine autem carnium intelliguntur illæ, quæ à piſcibus contra diſtinguuntur iuxta communem Chriſtianorum vſum, aut Medicorum iudicium. Quocirca ſi dubium eſt de carnibus alicuius animalis, an de prohibitarum numero ſint, conſulendus eſt communis fidelium vſus: quod ſi nihil certi ex vſu conſtare poterit, conſulendi ſunt Medici, an talia animalia ad naturam piſcium potius, quàm aliorum animalium accedant. Non eſſet autem leue iudicium attendere, ſi animalia diù extra aquam viuere nequeunt; vt ex Maiore docet Azor. *d. quæſt.* 6. *in fin.* Regin. *d. lib.* 4. *num.* 143. maius autem iudicium deſumitur ex conſuetudine, & communi fidelium vſu. Ideò eſus cochlearum, ranarum, & teſtudinum licitus eſt tempore ieiunij, quia horum carnes communiter à fidelibus tempore ieiunij comeduntur, teſtibus Azor. & Regin. *locis citatis*, & Bonacin. *d. punct.* 2. *num.* 1.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſſit horam ieiunij à Regula aſſignatam præuenire.

SVMMARIVM.

1 *Ieiunij horæ determinatio eſt iuris humani.*
2 *Ieiunij in die tempus reficiendi eſt circa meridiem, &* num. 5.
3 *Ieiunij in die tempus reficiendi, an poſſit, & à quibus anticipari, &* num. 4.
6 *Ieiunij in die qui prandium anticiparet per vnam, vel etiam duas horas, non peccaret mortaliter.*
7 *Ieiunij in die qui prandium per notabile tempus iuſta cauſa anticiparet, non peccaret, nec venialiter.*
8 *Circumſtantia temporis non videtur de ſubſtantia ieiunij.*

VIdetur quod ieiunium habeat perneceſſariam, & infallibilem conditionem, certam, & determinatam horã ſumptionis cibi, ita vt illam præuenire ſit idem, ac ſi frangatur ieiunium, vt probatur *ex cap. ſolent de conſec. diſt.* 5. vbi habetur, quòd nullatenus ieiunare credendi ſunt, qui ante manducauerint, quàm officium veſpertinum celebretur, vnde multi Doctores putarunt horam nonam, nempe tertiam poſt meridiem ieiunantibus præſcribendam eſſe pro ſumptione cibi, vt notat Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 7. *cap.* 11 Nullibi tamen in iure ſtatuta eſt, vt refert Panormit. *ad rubr. de obſeruat. ieiun.* ieiunantibus hora prandendi, niſi pro tempore Quadrageſimali, ſed communis conſuetudo in aliis ieiuniis obtinuit, vt eadem hora præſcribatur, quæ in Quadrageſimali ieiunio inſtituta eſt; & *eod. loc.* Panormitanus dicit, viguiſſe conſuetudinem antiquam non ſumendi cibum in ieiuniis ante horam tertiam poſt meridiem, quod etiam fatetur Caietanus *in verbo Ieiunium.*

Verùm quia determinatio horæ pro cibi ſumptione 1
eſt iuris humani, vt ait Caietanus 2. 2. *q.* 147. *art.* 7. ideo conſuetudo mutari potuit, ita vt, quod priùs erat ius, non ſit ampliùs de iuris neceſſitate, & quod priùs nefas
erat, licitum poſtmodum ſit, ita Caietanus *loco cit.* Quia 2
igitur conſuetudo, quæ ius humanum abrogare poteſt, iam obtinuit, vt hora tertia poſt meridiem præueniatur, & circa meridiem prandeatur, hoc ſine periculo tranſgreſſionis Eccleſiaſtici præcepti ſeruari poteſt, vt benè notat Reginaldus *part.* 1 *lib.* 4. *num.* 156. quo in loco ait, vbi conſuetudo patriæ fuerit, vt meridies præueniatur, ea ſeruari poteſt, argum. *cap. concilium, de obſeru. ieiun.* & Azor. *loc. cit. c.* 11. *q.* 1. ait, iam ſeruari, vt ſeculares hyeme meridiem præueniant vna hora, & æſtatem [illegible] ferè horis; Religioſi verò in hyeme, aut meridiem teneant,

aut

aut ſemihora, vel etiam vna hora præueniunt, æſtate verò vna hora integra, vel vna cum dimidia, non enim dicit ipſe Azorius computanda eſt meridies ſecundum calculum aſtronomicum exactum, ſed ſecundum aſtrologiam viſitatam inter homines, & hoc teſtatur de communi ſententia Doctorum; ſi enim conſuetudo religionis poteſt cibos licitos in ieiunio facere, qui aliàs illiciti ſunt, poterit etiam facere, vt hora comedendi in ieiunio præſcripta anticipetur, quia hoc non eſt de ſe malum, ſicut nec aliud.

4 Sed notandum eſt cum Abulenſe *in comment. ad c.6. D. Matth qu.*172. quòd multa ſunt, quæ poſſunt talem anticipationem excuſare; primum eſt conditio regionis, quòd v.g dies in illa longiores ſint; ſecundum, eſt conditio temporis, quod in tali regione æſtiui calores valdè vigeant, & propter huiuſmodi calores homines iam debilitati non poſſint horam meridianam expectare; tertium eſt conditio perſonarum, v.g. cholerici non poſſunt diu expectare horam refectionis, quia hoc eis maximè nociuum eſſet; quartum eſt operationum, & negotiorum occaſio, iuxta quam poſſunt ieiunantes tempus variare, non enim per ieiunium debent impediri opera bona, & laudabilia, quæ non habitis prædictis excuſationibus impedirentur. Licitum eſt ergo ieiunantibus anticipare horam prandij ſine violatione ieiunij abſque peccato ſaltem mortali.

5 Ex his ergo habetur quòd in die ieiunij certa hora, cibum ſumendi eſt tempus circa meridiem, quæ hora etiam ab Abbate, & Monachis ſeruanda eſt, licèt in *Reg.* D. Pater Benedictus *cap.*41. præſcribat, vt ab initio Quadrageſimæ, vſque ad Paſcha Monachi ad Veſperam reficiantur; quia D. Pater locutus eſt ſecundùm ius antiquum, & iuxta conſuetudinem ſui temporis, quando etiam Eccleſia, idem, quod ipſe in Regula præſcribit, communiter obſeruabat; vt videre eſt in *can. ſolent, de conſecrat diſtinct.*1. Cùm autem humana fragilitas, & vitium debilitas vſque ad horam veſpertinam ſuſtinere non valuiſſet; factum eſt, vt refectionis hora, etiam in Quadrageſima, ſit tempus circa meridiem: & ſic modò apud omnes, eſt in vſu, & etiam omnes fideles circa illud tempus meridie refici conſueuerunt. Ita Sylu. *verb. Ieiunium, num.*14. Azor. *inſtit. moral. part.*1. *lib.*7. *cap.*11. *quæſt.*5. Nauar. *cap.*21. *num.* 27. Reginald. *lib.*4. *prax. num.*158.

His ergo prænotatis, An Abbas, vel quiuis alius Superior anticipando horam communi conſuetudine in ieiuniis præſcriptam peccet mortaliter, necne? Duplex eſt Doctorum ſententia. Aliqui enim aſſerunt peccare mortaliter, ita Azor. *part.*1. *inſtit. moral. lib.*7. *cap.* 11. *quæſ.*4. Reginald. *tom.*1. *lib.*4. *cap.*15. *num.*191. Fagundez *præcept.*4. *lib.*1. *cap.*13. *num.*4. Nauar. *in Manual. cap.*21. *num.*27. Palud. *in* 4. *diſt.*15. *quæſt.*4. *art.*4. *concl.*1. Caietan. 2.2. *q.*147. *art.*7. Couar. *lib.*4. *variar. reſol. cap.*10. *num.*14. *in exam. Eccleſ. part.*1. *tract.*6. *cap.*10. *q.*90. Sylueſt. *verbo Ieiunium*, *num.*13. Ioan. de la Cruz *in direct. conſcient. part.*1. *præcept.*4. *art.*4. *dub.*8. *concl.*2.

Alij tamen contrarium aſſerunt, vt Toletus *in ſumm. lib.*6. *cap.*2. *num.*8. Leſſius *de iuſtit. & iur. lib.*4. *c.*2. *dub.*2. *n.*13. Villalbos *in ſum. tom.*1. *tract.*23. *dub.*9. *n.*2. Molfeſius *in ſum. tom.*1. *tract.*10. *cap.*5. *n.*16. Filliucius *tom.*2. *tractat.* 27. *parte* 2. *cap.* 4. *num.* 70. Fernandez *in exam. Theolog. moral. part.*2. *cap.*8. §.3. *num.*6. Bonacina *de legib. diſput. vlt. q.*1. *punct.*4. *num.*3. Angelus *verbo Ieiunium. num.*2. Innocentius *de rubric. de obſeruat. ieiun. num.* 3. Riccardus *in* 4. *diſt.* 15. qui omnes hanc veritatem quòd in diebus ieiuniorum notabiliter anticipare horam comedendi, non eſt peccatum mortale, fatentur, cum quibus dico, ſi Abbas prandium in die ieiunij notabiliter, nempe per vnam, vel etiam per duas horas ante meridiem anticiparet, non peccaret mortaliter, ſed tantùm venialiter, ſi hoc abſque iuſta cauſa faciat. Ratio eſt quia non violaret ſubſtantiam ieiunij, quæ eſt tantùm abſtinentia à cibis interdictis, & etiam abſtinentia a ſeruanda refectione, ſed quamdam eius accidentalem circumſtantiam, quæ ſalua ieiunij ſubſtantia, variari poteſt, prout cum effectu ſucceſſu temporis magnam varietatem in Eccleſia habuit. Si autem iuſta de cauſa prandium per notabile tempus ante meridiem ſumeret, nec 7
lethale, nec veniale peccatum committeret. Quia faciens 8
aliquid ex iuſta cauſa prudenter operatur. Tum etiam quia temporis circumſtantia non eſt de neceſſitate, & ſubſtantia ieiunij: Ita Leſſ. Azor. Nauar. Bonac. & alij *locis citatis*.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Abbati, & Monachis carnium eſus ſit interdictus.

SVMMARIVM.

1 *Carnium eſus in Regulà Diui Patris noſtri Benedicti prohibitus.*
2 *Carnium eſus omnibus Monachis de iure communi prohibitus.*
3 *Monachi poſſunt comedere carnes in Monaſteriis, in quibus adeſt conſuetudo.*
4 *Conſuetudo poteſt iuris diſpoſitionem immutare.*
5 *Carnium eſus reſpectu Monachorum, quibus caſibus ſit licitus.*
6 *Abbates diſpenſantes cum Monachis eſum carnium, debent æqualitatem ſeruare.*

VIdetur primò quòd Abbati, & Monachis ſit interdictus carnium eſus. Hoc probatur ex Regula S. 1
Benedicti *cap.* 39. in qua expreſſè prohibetur carnium eſus, his verbis, videlicet. *Carnium verò quadrupedum omninò ab omnibus abſtineatur comeſtio: præter omninò debiles, & ægrotos*; ergo, &c. nec dicatur, quòd D. Pater Benedictus prohibuit ſuis Monachis quadrupedum tantùm eſus; quia prædicta Regula ampliatur, vt nec etiam poſſint comedere carnes volatilium: non enim valet inferre, quòd prædicta Regula prohibet comeſtionem carnium quadrupedum; ergo videtur conceſſa comeſtio carnium volatilium, nam hoc eſſet deſtruere Regulam; ſed eſt deſomendum argumentum à minori ad maius, hoc modo: ſi id, de quo minùs videtur ineſſe, non ineſt, nec id, de quo magis, vt eſt text. *in cap. cum in cunctis*, iuncta gloſſ. *verb. multò fortius*, & ibi etiam per Ioan. Andr. Panorm. Ioan. de Imol. & Doct. *de elect.* & text. *in aut. multò magis, c. de Sacroſanct. Eccleſ.* Vnde ſi per Regulam vetantur carnes quadrupedum quæ ſunt viliores, multò magis vetari videntur carnes volatilium, quæ ſunt pretioſiores. Secundò præterea adeſt prohibitio Benedicti XII. circa eſum carnium; qui imponit pœnam ieiunij trium dierum in pane, & aqua Monacho, & Conuerſo pro comeſtione carnis; ſimiliter, & Abbati; vt habetur in Collect. priuileg. Ciſtercienſ. *fol.*19. Tertiò 2
præterea cunctis Monachis expreſſè prohibetur in *cap. cum ad Monaſterium*, §. *in Refectorio, de ſtat. Monach.* ne in Refectorio audeant omninò carnes comedere: vbi ſic dicitur, *in Refectorio verò nullus omninò carne veſcatur*, & infrà, *ſed nec extra Refectorium, niſi in Infirmitorio eſum carnium credant ſibi licere*; vbi notanda ſunt illa verba, *nullus omninò*, per quæ nec Abbas, nec alius, nec ex cauſa infirmitatis, nec ex alia id facere poteſt, vt notant Hoſtien. *ibi num.* 10. Ioannes Andreas *num.* 7. & alij. Idem habetur ex textu *in cap. carnem, de conſecr. diſt.* 5.

Contrarium tamen, his non obſtantibus, dicendum 3
eſt,

eſt, ſcilicèt poſſe Abbatem cum ſuis Monachis carnes comedere, in illis tamen Monaſteriis, in quibus viget conſuetudo comedendi carnes, ſcientibus, & patientibus Superioribus, nec peccant edentes, quando conſuetudo eſt tanti temporis, vt non ſit memoria hominum in contrarium, vt docent D. Card. *in d. cap. cum ad Monaſterium*, qui dicit ita ſe conſuluiſſe, & Panormit. *ibidem num. 18. & in c. Deus qui, num. 3. de vita, & honeſt. Cleric.* Graſſ. *deciſ. aur. part. 2. lib. 3. cap. 21. num. 10.* Tum quia conſuetudo poteſt immutare iuris diſpoſitionem, *cap. final. de conſuet.* & hoc cum eſus carnium non ſit de ſubſtantialibus Regulæ, vt conſuluit dictus D. Cardinalis *d. c. cum ad Monaſterium*, & hic ſecundùm Graſſium eſt primus caſus, quando Monachi ſine peccato comedunt carnes. Secundus verò caſus eſt, quando comeſtio carnis fieret ex Abbatis indulgentia ex *d. cap. cum ad Monaſterium*. Tertius quando Monachi eſſent itinerantes, & fatigati ex longo itinere, præcipuè quando non inueniunt aliquid ad comedendum aptum, vt facit text. *in cap. final. de obſeruat. ieiun. cap. licet de pœnit.* Quartus caſus, quando inuitantur Monachi à Principe, vel Prælato, ex *cap. carnem, de conſecrat. diſt. 5.* Quintus caſus, ſi Monachus ſit factus Epiſcopus, vel Presbyter Parochialis, ex d. Cardinal. *in d. cap. carnem, num. 7.* Sextus caſus, ſi Monachus commoretur cum aliquo Epiſcopo, vel alio Prælato, quia tunc debet ſe in cibo, & veſtibus conformare cum illo, *cap. primo, & cap. final. diſtinct. 41.*

Aduertant tamen Abbates quòd quando diſpenſant cum Monachis quoad eſum carnium, debent æqualitatem cum illis ſeruare, ex *d. cap. cum ad Monaſterium, verſ. Monachos*, & hoc fit, ne ſi ſemper vocaret eoſdem, oriatur diſcordia inter Fratres, & inuidia, arg. *C. de bon. quæ lib. l. cum oportet*; iniquum enim eſſet, in vna ſocietate, alium conſequi plus, & alium minus, *ff. pro ſocio, l. verum, §. ſi cum tres.*

Præterea adeſt etiam priuilegium à Sixto IV. Monachis Ciſtercien. conceſſum, ſub Datum Romæ, anno Domini 1475. Idibus Decembris, Pontif. ſui anno 5. quod refertur in Compend. priuileg. eiuſdem Ordinis, & à Roderic. *in noua collect. Bullar. Apoſtol. pro Regular. Bulla 47. eiuſdem Pontificis*, cuius verba ſunt hæc:

Nos igitur literarum, necnon ſtatuti, conceſſionis, & inhibitionis huiuſmodi tenores, & formas, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſsis habentes, ac attendentes humanæ conditionis fragilitatem, & quòd eſus, vel non eſus carnium de ſubſtantialibus Regulæ eiuſdem Ordinis aliàs non eſt, prædictorúmque ſaluti, ac eorum neceſsitatibus præmiſſis, & aliis non expreſsis, quantum cum Deo poſſumus, prouidere, & humanæ fragilitati huiuſmodi ſuccurrere cupientes, præfatos [illegible], & alia [illegible] animum noſtrum mouentibus penſatis, [illegible] ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, & conſuetudinem quoad eſum carnium, & pulmentorum prædictorum infra ſepta Monaſteriorum, necnon inhibitionem, quoad hoc ſubſecutam, ac prout illa concernunt eaſdem literas Apoſtolicas, necnon omnia, & ſingula alia in eis contenta, ac inde ſequuta, quæcunque auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, tenore præſentium [illegible], confirmamus, & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, necnon illa ſub pœnis [illegible] literis contentis volumus, & mandamus, perpetuis futuris temporibus firmiter obſeruari; Et [illegible] dilectis filiis Capitulo Generali dicti Ordinis, & [illegible], præfato, & pro tẽpore exiſtenti Abbati eiuſdem Monaſterij Ciſtercien. cum quibuſcunque [illegible] Monialibus, ac aliis perſonis eiuſdem Ordinis præſentibus, & futuris, ſecundum [illegible], & conſcientiæ iudicium, ſuper quo eorum conſcientias oneramus, [illegible], & quoties neceſſe eis, ſeu alteri ipſorum videbitur, per ſe, vel alium, ſeu alios diſpenſandi, ac eis licentiam concedendi, quod carnibus, & pulmentis huiuſmodi etiam extra dictorum Monaſteriorum ſepta in prædictis, & quibuſuis aliis locis abſque aliquo pœnæ incurſu, aut conſcientiæ ſcrupulo veſci, & uti poſſint, plenam, & liberam facultatem, prædicta auctoritate, præſentium tenore concedimus pariter, & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon prædictis, ac quibuſuis aliis, quæ dictus Benedictus prædeceſſor in eiſdem ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Ex hoc priuilegio patet quid reſpondendum ſit ad argumentum in contrarium adductum de Conſtitutione Benedicti XII.

Ad primum, & tertium argumentum reſpondetur non obſtare Regulam, in qua carnium eſus eſt nobis interdictus; nam cum eſus carnium non ſit de ſubſtantialibus Regulæ, poteſt ex conſuetudine diuturno tempore præſcripta abrogari, & contrarium introduci, vt ait Card. citat. *in d. c. cum ad Monaſterium, & d. can. carnem*, nam vbi adeſt conſuetudo longi temporis, præſumitur, id ex legitima cauſa introductum fuiſſe, *argumento cap. 1. de conſtitut. in 6.* Et conſuetudo poteſt iuris diſpoſitionem immutare, *cap. fin. de conſuetud.* Panormitan. *d. cap. cum ad Monaſterium, num. 18.* Graſſ. *d. cap. 21. num. 10.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 7. cap. 10. quæſt. 3.*

DISPVTATIO XIII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum Regularium quoad caſus ſibi reſeruandos, & abſolutionem ab eis præſtandam

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſibi caſus reſeruare.
II. Quos caſus poſſint Abbates, & Prælati Regulares ſibi reſeruare.
III. Vtrùm Abbas aliquem ſubditum excommunicans poſſit eiuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſeruare.
IV. Vtrùm Abbas poſſit circa actus internos caſum ſibi reſeruare.
V. Vtrùm caſus ab Abbate reſeruati ſint etiam pro Nouitiis reſeruati.
VI. Vtrùm Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint.
VII. Vtrùm abſolutio caſuum reſeruatorum ſit penes Abbatem.
VIII. Vtrùm Abbas pro reſeruatis debeat alios Cõfeſſarios in ſuo Monaſterio deputare.

IX.

IX. Vtrùm Abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſoluendi à reſeruatis, illis pœnitentias taxare poſſit.

X. Vtrùm Monachus caſu reſeruato in vno Monaſterio innodatus pergens in aliud Monaſterium poſsit ab illius Abbate abſolui.

XI. Mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſeruauit, à quibuſnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolui.

XII. Vtrùm Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſſint eius virtute à caſibus reſeruatis abſolui.

XIII. Vtrùm Abbates, Prælati, ac Confeſſarij Regulares poſſint abſoluere à caſibus, & excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.

XIV. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint abſoluere ſuos ſubditos à caſibus, & excommunicationibus Papæ non reſeruatis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint ſibi caſus reſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo antiqua eſt in Eccleſia, quòd eius Prælati poſſint ſibi aliquos caſus reſeruare.*

2 *Prælatos Eccleſiaſticos habere poteſtatem ſibi aliquos caſus reſeruandi, eſt de fide tenendum.*

3 *Abbates Regulares poſſunt ſibi aliquos caſus reſeruare, eo modo, quo poſſunt Epiſcopi, & num. 5.*

4 *Actus reſeruandi caſus eſt iuriſdictionis, non Ordinis.*

6 *Epiſcopis negantes facultatem ſibi caſus reſeruandi, ſicut hæreſim incurrunt; ita pariter negantes eamdem auctoritatem Abbatibus hæretici videntur.*

7 *Poteſtas reſeruandi caſus reperitur etiam in Abbatibus localibus.*

1 QVICQVID dicant Hæretici contra poteſtatem ſpiritualem Prælatorum, & præcipuè contra iuriſdictionem ponendi cenſuras, & caſus ſibi reſeruandi, non eſt noſtrum modò confutare, ſed breuiter concludere, & oſtendere antiquam eſſe conſuetudinem Prælatis Eccleſiaſticis, ſibi caſus reſeruandi. Imò talis poteſtas reſeruandi apertiſſimè colligitur ex ſacra Scriptura pluribus in locis. Idem probatur ex auctoritate text. *in can. Latorem. 33. quæſt. 2.* vbi quidam Epiſcopus mittit matricidam ad Summum Pontificem ad hoc, vt ab eo tanti criminis abſolutionem obtineat. Et *can. vlt. 26. quæſt. 6.* ſtatuitur, vt ſimplex Sacerdos pœnitentem, qui aliquod graue perpetrauit, inconſulto Epiſcopo, non abſoluat.

2 Tandem hoc eſt de fide tenendum; ita enim expreſsè definiuit Concilium Tridentinum, *ſeſſ. 14.* per hæc verba. *Si quis dixerit Epiſcopos non habere ius reſeruandi ſibi caſus, niſi quoad externam politiam, atque ideò caſuum reſeruationem non prohibere quo minus Sacerdos à reſeruatis verè abſoluat, Anathema ſit.*

3 His ſic poſitis, ad quæſiti ſolutionem deueniendo, dicimus Abbates Regulares poſſe ſibi aliquos caſus reſeruare, quod certum eſt eo modo, quo de Epiſcopis, aliiſque Prælatis circa perſonas ſibi ſubiectas idem conſtat, quamuis enim Concilium Tridentinum *ſeſſ. 14. c. 14.* ſolum Summum Pontificem, & Epiſcopos nominauerit; tamen ſub nomine Epiſcoporum intelligendi veniunt omnes Epiſcopalem iuriſdictionem habentes,
4 quia actus reſeruandi caſus ſpectat ad poteſtatem iuriſdictionis, non autem Ordinis Epiſcopalis. Tum quia Religioſi cùm ab Epiſcoporum iuriſdictione exempti ſint, eorum reſeruationibus non ligantur; ideò iuſtum eſt, illos ſuorum Prælatorum reſeruationibus ligari. Tum etiam, quia quo ſpecialiori ratione ſpiritualium parentum munus exercent, ſuóſque Monachos ad maiorem perfectionem ducere tenentur, eo magis tali ſtatui accommodata, & certo modo debita hæc eſt reſeruatio. Præterea ita in vniuerſis Religionibus ſemper obſeruatum fuit, ex generali omnium conſuetudine à Summis Pontificibus confirmata, & approbata, eam enim approbaſſe videtur Alexander VI. qui conceſſit Guardianis Fratrum Minorum facultatem, ſibi caſus reſeruandi, vt refertur in Monument. Ordin. *conceſſ. 66.* & confirmauit tandem Clem. VIII. ſpeciali Conſtitutione de hac re edita anno 1593. licèt cum aliqua limitatione, de qua in ſequentibus latiùs dicemus.

Abbates igitur poſſunt ſibi caſus reſeruare circa ſuos ſubditos, eodem iure, quo Epiſcopi circa ſuos. Et ratio eſt, quoniam Abbates, & omnes Regulares Prælati erga ſuos ſubditos Epiſcopalem, ſeu quaſi iuriſdictionem habent, iuxta gloſſ. *ſingularem in Clement. 1. verb. proprij, de rebus Eccleſ. non alienand.* Cardinal. *ibidem, qu. 14.* Abb. *in c. 1. extra eod. tit.* qui allegans d. gloſſ. inquit, Prælatos exemptos habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem poſſe in ſuos ſubditos ea, quæ poſſunt Epiſcopi erga ſuos. Rodriquez *in ſua ſumma tom. 1. cap. 29. num. 3.* Nauar. *lib. 5. tit. de Regul. conſ. 23.* qui Prælatos Regularium ſuos ſubditos excommunicare poſſe, probat ex iure communi, per *cap. tranſmiſſum, & cap. ſuffraganeis, de elect. & cap. cum ab Eccleſiarum, de offic. Ord.* Suar etiam *in 4. tomo, diſp. 30. ſect. 2. num. 5. & tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 18. num. 1.* ſupracitatus Rodric. *in tom. 1. quæſt. Regul. qu. 21. artic. 11.* ſubdens inſuper, quòd ſi hæreſim incurrunt negantes facultatem Epiſcopis, ſibi caſus in foro interiori reſeruandi; Hæretici etiam videntur, negantes eamdem auctoritatem Prælatis Regularibus, ita affirmant præter Suar. & Rodriq *loc. ſupracit.* Fagundez *in 2. præc. Eccl. lib. 8. cap. 4. num. 1.* Gypſius *de caſib. reſeru. num. 7.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 34. artic. 1.* Coriolan. *par. 1. ſect. 1. artic. 1. num. 8.* Yribarnes *in 4. diſt 18. q. vnic. diſput. 16. ſect. 5. verb. Secundo obſerua*, Finellus *de caſib. reſeru. cap. 3. num. 7.* Difficultas autem eſt, an omnes Abbates tam ſupremi, quàm medij, ac etiam inferiores, vt ſunt Conuentuales Abbates, poſſint ſibi caſus reſeruare, Coriolan. *in tract. de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 1. art. 4.* negat hanc poteſtatem reperiri in Guardianis, & Prælatis Conuentualibus; eius ratio eſt, quia dicti Prælati ante decretum Clem. VIII. de iure non poterant ſibi caſus reſeruare; ſed poſt decretum apud eos remanet huiuſmodi facultas, apud quos erat de iure, antequam illud emanaret.

Contrarium tamen, & rectiùs dicendum eſt cum Suar. *d. cap. 18. num. 14.* ſcilicet poſſe etiam Abbates locales circa ſuos ſubditos ſibi prædictos caſus, vel quemlibet illorum reſeruare, etiamſi in Religione reſeruati non forent; quia Summus Pontifex in prædicto decreto loquitur

quitur indefinitè de Superioribus Regularium, nec limitat hanc facultatem ad illos, qui antea eam de iure habebant, vt ait Cotiolan. ſed tantùm eam reſtringit ad hos caſus ab ipſo Summo Pontifice deſignatos; vnde cùm Abbates, & alij Prælati Conuentuales habuerint anteà priuilegia ſibi caſus reſeruandi, vt fuit illud Alexandri VI. quod refertur in Monumen. Ord. *conceſſ.* 66. etiam poſt d. decretum habent eandem facultatem. Imò, vt inquit Suar. prædicti Prælati etiam ex poteſtate Ordinaria idem facere poſſent, ceſſante prohibitione ſuæ Regulæ, & Conſtitutionum Religionis; ſunt enim veri Prælati, & potiuntur altiori iuriſdictione, quam Parochi.

Cauſa autem, propter quam Prælati caſus ſibi reſeruare cœperunt, fuit Religionis, & Monaſteriorum bonum; vt ſubditi, qui non virtutis amore, ſed formidine pœnæ retardantur, ne talia peccata committant, poſita caſuum reſeruatione, fiant ad peccati labem retinentes; vnde dici poteſt quòd caſuum reſeruatio ſit præſeruatiua medicina, & curatiua ſimul, ac etiam Regularis obſeruantiæ terminus. Dum ergo in Monaſterijs reſeruantur caſus ab Abbate; hoc non ſolùm facit, vt oues ſuas cognoſcat, ſed etiam vt in magnis morbis peritiores Monachi adhibeantur, quales præſupponuntur eſſe Abbates, qui vices Chriſti in Monaſterio gerunt, cuius rei habetur expreſſa figura 18. Exodi in illis verbis: *Conſtituit eis Principes, qui iudicabant plebem omni tempore; quicquid autem graue erat, referebat ad eum*; ſcilicet ad Moyſem, qui tanquam Princeps, & Prælatus populi Iſraelitici ſe habebat.

QVÆSITVM II.

Quos caſus poſſint Abbates ſibi reſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Peccata venialia non ſunt proportionata reſeruationis materia.*

2 *Peccata, de quibus eſt dubium, an ſint mortalia, vel venialia, reſeruari non poſſunt.*

3 *Caſum dubium quoad reſeruationem non debet abſoluere Sacerdos.*

4 *Peccata quando verè, & realiter intelligantur reſeruata.*

5 *Caſus, quos ex decreto Clementis VIII. poſſunt Abbates ſibi reſeruare, enumerantur.*

6 *Abbas, an aliquando vltra præſcriptos caſus in decreto, poſſit ſibi alios reſeruare.*

7 *Caſuum reſeruatio clarè, ac diſtinctè facienda.*

8 *Reſeruatione caſuum vocabuli proprietas ſeruanda eſt, non extenſio.*

9 *Lex quando imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, niſi actus conſummetur.*

10 *Veneficij, incantationis, & ſortilegij nomine intelliguntur, & comprehenduntur quoad reſeruationem omnes ſuperſtitionum ſpecies, quæ mortale peccatum attingunt.*

11 *Aſtrologiam iudiciariam exercentes comprehenduntur in primo caſu expreſſo in decreto Clementis VIII.*

12 *Sagas conſulentes, ſi illarum remedio non vtantur, non comprehenduntur in caſu reſeruato, ſicut nec conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas, vt n. 13.*

14 *Incantatores, qui expreſſe, vel tacitè dæmonium inuocant, comprehenduntur in caſu reſeruato.*

15 *Apoſtatandi animo exuens habitum, & tentans egredi ſepta, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſeruatum.*

16 *Septa Monaſterij intelliguntur ea, per quæ ſine licentia Superioris ordinaria ambulatio fieri ſolet.*

17 *Septa Monaſterij Monachus egrediens animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt apoſtata: ſi egreditur animo vagandi libidinoſe, non eſt apoſtata, ſed caſum incurrit.*

18 *Monachus egrediens è Monaſterio licentia à Prælato per vim, & metum obtenta, furtiuè egreditur.*

19 *Monachus egrediens conſentiente Prælato contra proprium officium, & honorem Dei, ſicut & ipſe Prælatus, an dicantur furtiuè egredi, & comprehendantur in caſu reſeruato, & num. 20.*

21 *Furtiua egreſſio ad hoc vt ſit materia caſus reſeruati, debet eſſe nocturna, & non ſufficit diurna, vt n. 22.*

23 *Iuramentum ad hoc vt ſit materia reſeruationis debet eſſe factum in iudicio legitimo, ſcilicet coram Iudice competenti.*

24 *Iudex competens reſpectu Regularium debet habere iuriſdictionem in ipſos.*

25 *Regularis ſumens falſum iuramentum coram iudice competenti, ſed iniuſte interrogante, non incurrit caſum reſeruatum.*

26 *Regularis ex ignorantia, ſeu ex conſcientia erronea putans ſe iurare falſum, qui tamen verum iurat, an incidat in caſum reſeruatum.*

27 *Regularis, ad hoc vt ſit periurus quoad reſeruationem, debet cognoſcere ſe falſum iurare.*

28 *Regularis interrogatus in legitimo iudicio circa proprium delictum, an ſumens iuramentum contra veritatem incidat in caſum reſeruatum.*

29 *Abortum procurare quot genera perſonarum dicantur.*

30 *Abortus, ad hoc vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe fœtus animati anima rationali.*

31 *Abortum fœtus inanimati procurantes grauiſſimè peccant, licet non incurrant caſum reſeruatum, nec ſint excommunicati, aut irregulares, vt num. 32.*

33 *Fœtus quo tempore animatus dicatur.*

34 *Fœtus, in dubio an ſit animatus, poſt dies 40. in foro conſcientiæ animatus exiſtimari debet.*

35 *Abortum procurantes in fœtu animato anima rationali, licèt effectus non ſequatur, adhuc incurrunt caſum reſeruatum.*

36 *Regularis qui prabens potionem mulieri, quam ignorat eſſe grauidam, eſt cauſa abortus, non incurrit caſum reſeruatum.*

37 *Regularis per ſepta meretricem introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſeruatum, & irregularitatem, vt n. 38.*

39 *Officialium Monaſterij nomine, qui veniant.*

40 *Regularis, qui furatus eſt ſigillum Monaſterij, vt malo fine literas conſignet, ſi non exequitur, an incurrat caſum reſeruatum, idem ſi conſignatas literas comburit, vt num. 41.*

42 *Regularis conſignans literam non continentem materiam pertinentem ad Monaſterium, tamen odioſam alteri, an incurrat caſum.*

43 *Regularis ſcienter vtens literis falsò ab alios conſignatis, incurrit caſum reſeruatum.*

44 *Regularis conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens falſificationem literarum, non incurrit caſum reſeruatum.*

45 *Regularis, qui furatur aliquid alteri Religioſo ad vſum conceſſum, incurrit caſum reſeruatum, modo ſit furtum mortale.*

46 *Regularis, qui furatur pecuniam Religionis in communi, incurrit caſum reſeruatum, ſecùs ſi aliquam rem de communi loco abſtulit, animo reſtituendi, vt num. 47.*

48 *Regularis, qui minutatim furatur magnam ſummam, an incurrat caſum reſeruatum.*

49 *Regularis, qui Reliquias ab Eccleſia furatur, incurrit caſum reſeruatum.*

50 *Regularis, qui furatur ab Eccleſia Calices, & veſtes ſacras incurrit caſum reſeruatum.*

51 *Regularis ad hoc vt incurrat caſum reſeruatum in materia actus venerei debet perficere, & conſummare actum in propria ſpecie.*

52 *Pollutio nocturna in ſomno non eſt materia reſeruationis.*

53 *Religioſus conſummans actum carnalem cum muliere metu mortis, vel infamia, an incurrat caſum reſeruatum.*

54 *Occiſio, vulneratio, & percuſſio ad hoc vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe voluntaria.*

55 *Religioſus occidens aliquem, vt ſe defendat, cum moderamine tamen inculpatæ tutelæ, non incurrit caſum reſeruatum.*

56 *Religioſus mandans occidi inuaſorem vt ſe defendat, non incurrit caſum, benè tamen exequentes.*

57 *Religioſus vulnerans ſeipſum, incidit in caſum reſeruatum, modò vulneratio grauis ſit,*

58 *Percuſſio grauis quænam dicatur materia reſeruationis.*

59 *Retardatio, ſeu apertio literarum ad hoc vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe malitioſa, & cum animo nocumentum alteri inferendi, vt num. 61.*

60 *Caſum reſeruatum an incurrat Regularis, qui ſolùm literas aperit, & non legit.*

62 *Caſum reſeruatum incurrit, qui literas aperit animo, vt alij legant, ſi verè legantur.*

63 *Caſum reſeruatum non incurrit, qui legit literas eaſdem non aperiendo.*

64 *Caſum reſeruatum non incurrit Regularis, qui literas Superioris ad ſeculares, vel ſecularium ad Superiores aperit, & legit.*

65 *Caſus permiſſos à Clemente VIII. non debent Prælati Regulares ſibi reſeruare abſque matura diſcuſſione, & ſeruata prudentia forma, & regula.*

66 *Caſus permiſſos ſibi reſeruans Prælatus Regularis abſque iuſta cauſa, an inualidè faciat.*

CONcilium Tridentinum *pluries citatū ſeſſ. 14. de reformat. cap. 7.* præcipit, atrociora, ac grauiora crimina eſſe à Summis Sacerdotibus reſeruanda, ac abſoluenda, eius igitur præceptis inhærendo dicimus, non omnia peccata reſeruanda eſſe, ſed grauiora tantùm, & atrociora, ac ea, quæ magno detrimento Regularibus eſſe poſſunt. Quapropter ex hac reſeruatione excluduntur leuia peccata, quæ venialia dicuntur. Nam venialia, &
1 leuia peccata tolli poſſunt ſine confeſſione, & ſic fruſtra fieretur illorum reſeruatio; tum quia peccata venialia non videntur proportionata reſeruationis materia, vt ait Suarez 4. *tomo in 3. part. D. Thom. diſp. 18. ſect. 2.* tum etiam, quia eſſet contra mentem Clementis VIII. *in decreto de caſ. reſeruat. pro Regular.* vbi declarat caſus Abbatibus, & alijs Prælatis reſeruandos de grauioribus peccatis.

Tum quia venialia non ſunt materia neceſſaria, vt habetur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14 c. 5. de Sacram. Pœnitentiæ*, ergo non poſſunt reſeruari, cùm non ſint materia neceſſaria confeſſionis, ita Vaſquez *tom. 4. in 3. p. q. 91. art. 3. dub. 2. n. 2.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 10. num. 271.* Graff. *de caſibus reſeru. lib. 1. c. 4. n. 17.* Reginald. *in prax. lib. 1. n. 126.* Comitolus *in reſponſ. moral. lib. 3. q. 34. n. 2.* Finellus *de caſib. reſeru. c. 5. num. 6.* Nihilominus Suar. *tom. 4. in 3. p. diſput. 29. ſect.... num. 2.* & Mirand. *tom. 2. Manual. Prælat. qu. 34. art. 4. concl. 4.* & Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. cap. 2. num. 18.* contrarium ſuſtinent dicentes, quòd licèt de facto non reſeruentur venialia, tamen reſeruari poſſunt, ita vt non poſſit quis abſolui ſacramentaliter, niſi à tali, vel tali miniſtro.

2 Peccata ſimiliter, de quibus dubium eſt, an ſint mortalia, vel venialia, reſeruari non poſſunt, quia nimis oneroſum eſſet audire confeſſiones, vt dicit Comitolus *loc. cit. lib.... q. 34. n. 3.* Si tamen Confeſſor dubitat, an caſus ſit 3
reſeruatus, non debet abſoluere, quandiu de illo dubius fuerit, aliter peccabit exponendo ſe periculo illum abſoluendi, quem abſoluere non poteſt, ita Molfeſius *part. 1. ſummæ tract. 7. cap. 20. num. 12.* Cotiolan. *de caſibus reſeruat. part. 1. ſect. 1. art. 5.* Graffius *de caſib. reſeru. lib. 1. c. 4. num. 62.* Et ſic abſoluendo talem in dicta dubitatione, ſi poſteà inuenerit caſum eſſe reſeruatum, incidit in pœnas inflictas contra abſoluentes abſque facultate; ſecus dicendum eſt, ſi non reperiat caſum fuiſſe reſeruatum. Contrarium dicendum eſt, ſi abſoluat in dicta dubietate à caſibus Bullæ *Cœnæ*, ſiue enim poſteà ſciat caſum eſſe reſeruatum, ſiue non, incidit tamen in prædictas pœnas, ſic declaratum fuit in quodam decreto Congregationis, vt dicit Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 37. §. 2. num. 3.*

Facta verò in hac re debita diligentia, ſi reſtet adhuc dubium, an caſus ſit reſeruatus, quia dubitatur, an peccatum ſit mortale, vel veniale, tunc credendum eſt caſum non eſſe reſeruatum, ita Cotiolanus *loc. cit.* & Syluest. *verbo caſus reſeruatus, n. 5.* Molfeſius *loco cit. n. 21.* Portell. *in dub. regul. verbo caſus reſeru. n. 7.* quicquid dicat Graffius *loco cit. n. 20.*

Si petas, quando verè, & realiter intelligantur peccata 4
eſſe reſeruata? Reſpondeo, quod tunc reſeruata intelliguntur, non quando attentata fuerunt, niſi hoc in reſeruatione exprimatur, ſed quando completa, & conſummata ſunt, ex *cap. hunc autem, de pœnitent. diſtinct. 1.* tum quia vbi à iure imponitur pœna pro delicto, nunquam infligitur pœna, niſi delictum ſit conſummatum, licèt eſſet attentatum. Ita Abb. *in cap. cùm in cunctis, §. Clerici, n. 2.* Graff. *loco citato, lib. 1. cap. 13. num. 71.* Finellus *de caſib. reſeruat. cap. 5. num. 4.* Cotiolan. *loco citato, ſect. 1. artic. 5. num. 7.* Floronus *de caſib. reſeru. part. 1. cap. 16. num. 28.*

Quod de venialibus dicimus, idem dictum intelligatur de mortalibus, de quibus iam confeſſus abſolutionem recepit; tunc enim ea peccata nulli ampliùs ſubiacent reſeruationi, ex Suar. *loc. cit.*

Ad peculiares igitur caſus deueniendo, Clem. VIII. 5
fel. record. anno Domini 1593. menſe Maij ſtatuit quoſdam particulares caſus, qui ad hoc, vt faciliùs memoriæ teneantur, hic apponuntur.

DECRETVM S. D. N. CLEM. PAPÆ VIII.

Super caſuum reſeruatione ab omnibus Regularium Superioribus obſeruandum.

SAnctiſsimus Dominus noſter, qui iampridem accuratè perpendit, & re ipſa comperit, quòd reſeruatio facultatis abſoluendi Religioſos pœnitentes a peccatis quibuſdam grauioribus, niſi Superiores admodum prudenter, ac moderatè illa vtantur, nonnullos infirmiores, qui interdum Superiori ſuo conſcientiæ maculas detegere formidant, adducere poſſet in æternæ damnationis periculum, & ſpiritualis remedij deſperationem. Quocircà, vt huic malo Sanctitas ſua opportune prouideret, decreuit, vt nemo ex Regularium Superioribus peccatorum abſolutiones ſibi reſeruet, exceptis iis, quæ ſequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquibus, prout ſubditorum vtilitati expedire, prudenter in Domino iudicauerint.

1. Veneficia, incantationes, ſortilegia.

2. Apoſtaſia a Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eò peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.

3. Nocturna,

3. Nocturna, & furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

5. Iuramentum falſum factum in iudicio Regulari, ſeu legitimo.

6. Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.

7. Falſificatio manus, aut ſigilli Officialium Monaſterij, aut Conuentus.

8. Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

9. Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

10. Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcumque perſonæ.

11. Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores.

Si quod aliud peccatum graue pro Religionis conſeruatione, aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbatur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in toto Ordine, aut Prouincialis in prouincia, matura diſcuſſione, & conſenſu. Non liceat Superioribus Regularium confeſſiones ſubditorum audire, niſi quando peccatum aliquod reſeruatum admiſerint, aut ipſimet ſponte, aut proprio motu ab ipſis petierint. Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori: iique ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant; & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis Confeſſarius iudicauerit. Tam Superiores pro tempore exiſtentes, quam Confeſſarij, qui poſtea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligenter, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur. Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis, à Confeſſariis imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi perpetrandis prohibere poſſint. Atque ita per quoſcumque Regularium Superiores, quicumque illi ſint, obſeruari mandauit: Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac cuiuſuis Concilij etiam Generalis Decretis: necnon conſuetudinibus ab immemorabili etiam tempore obſeruatis: aut regulis in Generalibus, ſeu Prouincialibus Capitulis editis, ſtatutis, & conſtitutionibus etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: priuilegiis, indultis, & conceſſionibus quibuſcumque: quorum tenores hic pro expreſſis haberi voluit, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, die 26. Maij 1593.

Andreas Sorbolongus, Secret. Viſitationum.

Reſeruet igitur tutò hos omnes quilibet Abbas, ſiue eorum nonnullos, prout ſibi magis expedire videbitur; ab aliis autem omninò abſtineat, niſi aliter neceſſitas ſuadeat, vt *infra* conſtabit. Non poteſt ergò Abbas omnia peccata indifferenter ſibi reſeruare, niſi tantùm prædicta à Clemente VIII. conſtituta. Aliquando ta-
6 men in eadem materia ſupradictorum caſuum poterit etiam ſibi alios caſus reſeruare, vt e.g. in materia lapſus carnis poterit ſibi reſeruare tactus impudicos, oſcula, ac munuſcula, &c. vt plurimùm fortaſſe magnum impudicitiæ incendium excitantia. Ita Hieronym. à Sorb. *in annot. ad Compend. priuileg. verb. Abſolutio*, affirmans hoc ab eodem Clemente VIII. ſibi declaratum fuiſſe, facit etiam ad hoc Coriolan. *loco citato*. Aduertendum au-
7 tem quòd hæc caſuum reſeruatio claré, ac diſtinctè facienda eſt ab Abbate; nam illi tantùm caſus reſeruati dicuntur, qui iuxta diſpoſitionem iuris communis, ſeruata vocabuli proprietate, comprehenduntur in litera, non
autem per Doctorum extenſionem, quia cùm reſerua- 8
tio odioſa ſit, & pœnæ ſint reſtringendæ, & fauores ampliandi, huiuſmodi reſeruatio non iuxta extenſionem, aut verba à Prælato inuenta, ſed ſecundum literam eſt facienda: quia niſi caſus ad mentem præcipientis exprimatur, pro nihilo reputatur, ac omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis, *l. ſi dote, ff. ſolut. matr. in princip.* vnde opus eſt, vt iiſdem, ac proprijs referatur verbis, quibus à præcipiente Summo Pontifice fuit reſeruatus, atque expreſſus: in qua expreſsione ne contingat aliquis error, demandanda erit in ſcriptis eo ſermone
exemplo, quo præcipitur. Nota ſi aliquis quemlibet ex 9
iſtis caſibus ſolùm attentauerit, non autem conſummauerit, illum, licet reſeruatum, ac in ſcriptis traditum non incurret, quia quando lex imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, vbi quis ipſius actus exordia ſumpſerit, dummodo illum non conſummauerit, vt *ſupra* dictum eſt. Ita Ioann. Andr. & Gemin. *in c. vnic. §. fin. de his, quæ vi, metuſue cauſ. fiunt, in 6.*

Deueniendo autem ad caſus in ſupradicta Bulla ex- 10
preſſos, dico quoad primum caſum, quòd in illis tribus ſpeciebus ſuperſtitionum continentur omnes aliæ ſpecies, ſi mortale peccatum attingant, ita Molfeſius *loco cit. c. 20. n. 25.* Graff. *de caſib. reſeru. lib. 3. c. 1. n. 1.* Quarant. *in ſum. Bullar. verb. Caſus reſeru. n. 3.* Venefici autem dicuntur illi, qui committunt maleficium, ſiue ad tollendum, aut ad inferendum morbum, vel alias infirmitates, aut damna, non ſolùm in hominibus, ſed etiam in rebus ipſorum. In hoc caſu videatur Conſtitutio Gregorij XV. *ſub Datum Romæ, die 20. Martij 1623.* vbi inter alia, quæ *ibi* decernit, ſic ſtatuit:

Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium decernimus, præcipimus, & mandamus, vt conſtito, quòd aliquis pactum cum Diabolo fecerit, & à fide apoſtatando, maleficiis, ſiue ſortilegiis, vnam, ſeu plures perſonas læſerit, vt ex maleficio, vel ſortilegio mors ſecuta ſit, etiam pro primo lapſu curiæ ſeculari tradatur debitis pœnis puniendus, qui verò ſimiliter apoſtatando pactum cum Diabolo, vt præfertur, fecerit, & maleficium, ſeu ſortilegium commiſerit, ex quo licèt mors ſecuta non ſit, infirmitas tamen, diuortia, impotentia generandi, ſiue animalibus, frugibus, vel aliis fructibus damnum notabile peruenerit, muro claudi, ſiue perpetuis carceribus in ſancto Inquiſitionis officio, vbi illud extitit, fabricandis mancipari debeat. Qui verò ſimilium delinquentium notitiam habuerit, eos Epiſcopo, ſiue Inquiſitori denunciare teneatur.

Ex quibus infertur in hoc primo caſu haberi materiam peccati mortalis, quam neceſſariam putat Suarez *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 18. n. 3.* grauiſsimum enim eſt ſupradictum peccatum, & ſuper omnia alia peccata execrabile.

In eodem caſu comprehenduntur etiam Aſtrologi iu- 11
diciarij prædicentes ex motu aſtrorum, quæ pendent à libera hominum voluntate, contra quos extat Conſtitutio Vrbani VIII. *ſub Datum Romæ, Kalend. Aprilis, anno 1631.* quæ incipit, *Inſcrutabilis.*

Conſulentes autem ſagas, aut conſulentes, vt conſulan- 12
tur, ſi illarum remediis non vtantur, non comprehenduntur in hoc caſu reſeruato, etiamſi ex ſagæ conſilio pro componendis maleficiis colligant oſſa mortuorum, aut res ſacras, vel prophanas, quia materiam tantùm præparant, non autem maleficium faciunt, quod comprobari videtur ex verbis Conſtitutionis Gregorij XV. *ſupra* relatis, in quibus ad pœnas ibi præſcriptas incurrendas requiritur executio maleficij, & hoc etiam aſſerit Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. c. 4. n. 7. & ſeqq.*

13 Similiter non comprehenduntur in hoc caſu conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas, ſiue Agarenas, quæ vulgò Zingaræ dicuntur, imò ſi conſulantur ad irridendum, & ad iocum, non committitur peccatum mortale, niſi conſulantur animo illis firmiter credendi, vel quando conſulens, & interrogans eſt perſona grauis, propter ſcandalum, ita Nauarrus *in ſumm. cap. 11. n. 31.* & Fagundez *loco cit. num. 15.*

14 Comprehenduntur autem in prædicto caſu incantatores, qui expreſsè, vel tacitè, per ſe, vel per alios Dæmonium inuocant, præbentes cultum ei, & reuerentiam, & ab eodem auxilium expectantes, vtentes verbo, ſeu factis ordinatis ab iis, qui cum Dæmone expreſſum pactum inierunt, ita Fagund. *loc. cit. n. 10.*

15 Circa ſecundum caſum Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 2. c. 18. num. 4.* ait, in hoc caſu non ſufficere quemcumque exteriorem actum, nam licèt aliquis animo deliberato apoſtatandi Regularem habitum exuat, & ſecularem induat, & tentet egredi ſepta Monaſterij, & tamen id non exequatur, vel quia voluntatem mutat; vel quia non poteſt, caſus ille non erit reſeruatus, ratio eſt, quia non ſequitur effectus, iuxta mentem Clementis VIII. in prædicta Conſtitutione, maximè cùm anteà non ſit perfecta iniuria illata Religioni, ita vt cedat in infamiam illius, vel certè, quia illa dici non poteſt apoſtaſia exterior.

16 Per ſepta autem Monaſterij intelligitur totus Monaſterij circuitus, in quo comprehenditur hortus, nemus, villa Monaſterio annexa, quando tamen in illis fit ordinaria ambulatio abſque licentia Superioris. Imò etiam ſi in aliquem ex locis dictis abſque licentia Superioris deambulari non poſſit propter aliquam cauſam, & motiuum, tunc qui in eo ambularet contra mentem Superioris, peccaret, non tamen incideret in caſum reſeruatum, ſi dictus locus intra Monaſterij circuitum, vt præmiſimus, contineretur, vt benè docet Fagund. *loco cit. n. 1.*

17 Operæ tamen pretium eſt aduertere cum Caietano 2. 2. *q. 12. art. 1.* dupliciter contingere poſſe, Religioſum ſine licentia ſui Superioris extra clauſtra manere, primò intentione, & animo, vt ampliùs Religioſus non exiſtat, & tunc eſt verè, & propriè apoſtata ille Religioſus, ſecundò non animo dimittendi habitum, & exeundi de Religione, ſed propter libidinem vagandi, vel propter nimium rigorem Prælatorum, & iſte talis non eſt apoſtata, ſed fugitiuus, & vagus, quamuis incurrat peccatum inobedientiæ, & rebellionis contra præceptum Prælati, & tam primus, quam ſecundus modus comprehenduntur in ſecundo caſu, iuxta doctrinam Suar. *ſupra cit.* ad idem, quod etiam colligitur ex tertio caſu eiuſdem Bullæ, de quo mox dicemus.

18 Circa tertium caſum aduertendum eſt, particulam illam, *Furtiua egreſſio*, idem importare, quod ſine Abbatis licentia, vnde ſi quis exeat per vim, vel metum grauem immiſſum Prælato ne reſiſtat, exterius tamen furtiuè dicitur egredi, quia egreditur inuito Prælato, vel ſine eius licentia, & peccatum, quod committit egrediens, eſt quaſi furtum, ſiue rapina in illo genere, & comprehenditur ſub furtiua egreſſione; quia fit inuito Prælato. Quod ſi Prælatus ille contra proprium officium

19 conſentiret, & contra honorem Dei, vel etiam ſi ipſe Prælatus ſic occultè egrediatur, quid ſentiendum ſit. Reſpondet Suar. *loco cit. num. 5.* vtrumque egreſſum furtiuum eſſe; & in tali reſeruatione comprehenſum; primum quidem, quia licentia iniuſta eſt, & nulla, & ita nihil operatur, ſecundum quia licet Prælatus conuentus alium præſentem Prælatum conuentus non habeat, à quo negatur, nihilominus habet regulam, & voluntatem Superioris Prælati, & totius Religionis expreſſam, vel præſumptam, reſpectu cuius talis egreſſio furtiua eſt: vnde tamen videtur dicendum licentiam illam habitam à ſuo Prælato obtentam, licet iniquam, non tamen eſſe furtiuam, cùm in rei veritate licentia ſit, & propter annexam iniquitatem licentiæ nunquam rationem diminuat. Idem dicendum puto de Prælato, qui occultè 20
egreditur, licet enim graue facinus committat, tamen non incidit in caſum prædictum reſeruatum; dummodo à Superiori maioritatis caſus non eſſet in Monaſterio, cui præeſt ſupradictus Prælatus, reſeruatus, licèt ſit contra Regulam, & mentem Superioris Prælati, ac totius Religionis, contra quorum mentem ſunt etiam omnia alia peccata, & tranſgreſſiones, & defectus, inobedientiæ, ſcandala, & omnia peccata, quæ à Religioſis committi poſſent, quidquid dicat Laur. de Peyrin. *tom. 2. de Prel. Regul. q. 3. c. 2. n. 40.* Cum quo tamen notandum 21
eſt *loc. cit.* quòd egreſſio illa debet eſſe nocturna, non diurna, nec in crepuſculis: in his enim non eſt propriè nox, cùm adhuc tenebræ non ſint, ſimiliter aduertendum eſt circa huiuſmodi egreſſionem, quòd debet eſſe extra Monaſterium, id eſt, extra portas claudentes dormitoria Religioſorum; neque neceſſarium eſt, vt ſit extra ſepta Monaſterij, vt dixi in dubio antecedenti, quia Conſtitutio ſupradicta Clementis VIII. diſtinguit inter egreſſum factum animo apoſtatandi, & inter nocturnam egreſſionem abſque tali animo apoſtatandi: in hac autem egreſſione nocturna, non dicit *extra ſepta Monaſterij*, ſed *è Monaſterio*. Ex quo ſequitur, cum quis egreditur extra portas claudentes Monaſterium tempore nocturno, dicitur egredi de Monaſterio, quia magis videtur reſtrictiua talis egreſſio nocturna, in hoc tertio caſu prohibenda, & reſeruanda, quam ſuperior egreſſio reſeruanda in ſecundo caſu, ita docet Laur. de Peyr. *loc. cit.* vbi fatetur iuuenes, qui tempore noctis deſcendunt in hortum ad percipiendum fructus, incidere in dictum caſum: quia illa eſt furtiua egreſſio nocturna. Vide Cotiolan. *p. 2. cap. 5.* Graff. *de caſ. l. 3. cap. 5.*

Inſuper aduertendum eſt cum Suar. *loc. cit.* talem ca- 22
ſum non extendi ad furtiuam egreſſionem diurnam, licet furtiua ſit, & connotet in ſubdito furtiuè egrediente peccatum mortale, nam illa dictio *ac* copulatiuè, & non diſiunctiuè eſt intelligenda, & ideò ſi furtiua egreſſio nocturna non ſit, reſeruari non poterit.

Circa quartum caſum nihil eſt notandum; niſi illud, quod dicetur inferiùs in *diſp. de voto paupertatis*, videatur Fagund. *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. c. 6.* Molfeſius *tom. 1. ſumm. tract. 7. c. 20. n. 45.*

Circa quintum caſum. Aduertendum eſt quòd iura- 23
mentum falſum ad hoc, vt ſuper ipſum cadere poſſit reſeruatio, non eſt quodcumque, & quomodocumque factum, ſed debet eſſe factum in iudicio legitimo, ac proinde iuramentum falſum extra iudicium non eſt materia reſeruationis, ita communiter docent Doctores apud Suar. *loco cit. num. 7.* & Peirinum *tom. 2. de Prælat. Reg. q. 3. cap. 2. num. 42.* qui aſſerunt illud iudicium dici
legitimum, quando fit coram iudice competente, qui 24
talis reſpectu Regularium eſt ſolus Regularis, vel habens iuriſdictionem in Regulares, vt ſunt Protectores, Nuntij, Inquiſitores, & Delegati à Summo Pontifice: hi enim omnes habent in Regulares iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, & dicuntur legitimè interrogare, quando haberent ſaltem ſemiplenam probationem delicti, vel indicia ſufficientia, vt dicunt Molfeſ. *part. 1. ſumm. tract. 7. cap. 20. n. 60.* Graff. *loc. cit. n. 23.* & Fagundez *num. 3.* Quare iuramentum falſum perſonis ſecularibus præſtitum non eſt materia caſus reſeruati, ſicut nec iuramentum falſum in iudiciis priuatis per conuentiones, & pacta particularia præſtitum, ita notant Longus *part. 2. caſ. 5. num. 3. & 4.* Fagundez *c. 7. num. 1. & 2.* Quintan. *num. 7.* Graff. *cap. 5. num. 5.* Suar. & Peirinus *vbi ſuprà.* Præterea ad hoc vt iuramentum
falſum ſit caſus reſeruatus, debet fieri prædictis legitimis 25
iudicibus iudicialiter interroganti bus: nam, ſi interrogatio

etiam

iudicibus iuſtè interrogantibus: nam ſi interrogatio etiam reſpectu horum iuſta eſſet, & regularis ſciens interrogari iniuſtè, ſumens falſum iuramentum, non incideret in hunc quintum caſum.

26 Dubitari hic poteſt, an in legitimo iudicio Regularis ex ignorantia, ſeu ex conſcientia erronea putans ſe iurare falſum, quod tamen verum eſt, incidat in caſum reſeruatum? Graſſius *loco citato, n. 15. & 16.* & Fagundez *loco ſimiliter citato* affirmatiue reſpondent. Contrarium tamen cum Suar. & Peirino *locis citatis*, verius puto; nam reſeruatio cadit ſuper actum externum periurium, ſed talis actus verè talis non eſt; ergo nec reſeruatus, cùm reſeruatio ſit odium, & iuxta regulam generalem odia ſunt reſtringenda.

27 Notandum denique eſt, quod ad hoc vt Regularis ſit periurus, etiam quoad reſeruationem, oportet ipſum cognoſcere ſe falſum iurare; nam credens eſſe verum id, quod tamen in re falsò iurat, ſicuti non peccat mortaliter ratione inuoluntarij, ita neque actus ille cadit ſub reſeruatione, licèt re vera in ſe alias eſſet actus periurij, cùm malitia in actu externo dependeat ab interiori, vt aſſerunt communiter Theologi.

28 Quæres inſuper, an ſi quis in legitimo iudicio, ſeruato ordine iuris, interrogetur de delicto proprio, veritatem cum iuramento neget, incurrat caſum reſeruatum? Reſpondeo, quòd ad vitandam infamiam, quæ ex veritate confeſſionis ei irrogari ob tale delictum poſſet, poteſt verbis æquiuocis veritatem negare, aſſumpto etiam falſo iuramento, nec propter hoc incurreret caſum reſeruatum, quia tunc, vt aſſerit Peirinus *tom. 1. de Prælato, q. 1. cap. 16. §. 1. concl. 1.* non peccat mortaliter reus negando veritatem, & conſequenter non adeſt materia reſeruationis, ita Fagundez *loco cit. num. 4. & 7.* & Molfeſ. *num. 62.* qui referunt, optimam eſſe regulam in hac materia à Toleto *lib. 4. cap. 21. num. 6. in fine* traditam, nempe poſſe reum tuta conſcientia æquiuocè iurare, quoties per Superiorem petitur iuramentum ex ignorantia veritatis, quæ ſi ſciretur, non peteretur.

Circa ſextum caſum, de procuratione abortus videri poteſt Conſtitutio Sixti V. quæ incipit: *Effrænatam*, *4. Calend. Nouembris* 1588. quam moderauit Gregorius XIV. Conſtit. 8. in ordine, quæ incipit, *Sedes Apoſtolica*, prid. Calend. Iunij 1591. ita vt excommunicatio in Bulla Sixti V. contra procurantes abortum ſoli Pontifici reſeruata à quolibet Confeſſario ab Ordinario approbato, & ad hoc deputato poſſit abſolui in foro conſcientiæ tantùm.

29 Aduertendum autem eſt circa prædictum caſum cum Peirino *tom. 2. de Prælato Reg. q. 3. cap. 2. n. 46.* quòd tria genera perſonarum comprehenduntur in eo; primum eſt earum, quæ abortum procurant potione, baculo, vel onere, ſecundum genus eſt dantium auxilium ad faciendum abortum ſcienter, vt inſtruendo, parando herbas, coquendo, potionem porrigendo, & ſimilia; tertium genus eſt conſulentium dictum abortum, etiamſi id facerent ad ſaluandam vitam mulieris, quia nunquam licet occidere innocentem.

30 Aduertendum 2. quòd ad hoc vt prædicti omnes incurrant caſum reſeruatum, fœtus, cuius abortus procuratur, debet eſſe animatus anima rationali, vt ex ipſis verbis Clementis VIII. expreſſe colligitur, quòd ſi ſit inanimatus, procurantes abortum, licet grauiſſimum peccatum committant, vt ait Coriolan. *p. 2. de caſ. reſeru. caſ. 6.*

31 *n. 2.* Peirin. *loc. cit. n. 49.* Sylu. *verbo Abortus n. 1.* Longus *p. 2. caſu 6. n. 2.* Graff. *1. p. deciſ. lib. 2. c. 63.* & habetur ex *c. aliquando, cum ſeqq. 32. q. 2.* quod etiam comprobatur ex pœna huic delicto impoſita, nam ſi criminis auctor nobilis ſit, parte bonorum amiſſa relegatur, ſi ignobilis, ad metalla damnatur *ff. de pœnis, ſi quis aliquid, §. qui*

32 *abortionis*; Non tamen, inquam, procurantes abortum incurrunt reſeruationem caſus, nec ſunt excommunicati, aut irregulares, cum prædicta verba Pontificis requirant in reſeruatione odioſa fœtum animatum.

Quando autem fœtus ſit animatus, non vna eſt omnium Doctorum opinio, vt refert Scortia *in ſelect. bull. epitom. 146.* nam aliqui dicunt, mares animari die 40. à conceptu, fœminas verò 80. & aliquando 90. ita Ariſt. *lib. 7. de anima, cap. 3.* Plinius *lib. 7. cap. 6.* Zecchius *de caſib. reſeruat. cap. 9.* Emanuel Sa *verbo Homicidium* Gambarupta *§ qui procurauerint abortum.* Alij vt Hippocrates *lib. de nat. fœtus*, maſculi formationi tribuit dies 30. fœminæ verò ad ſummum 42. quod probat ex purgatione fœminæ, quæ poſt partum maſculi durat dies 30. poſt partum verò fœminæ durat ad ſummum dies 42. D. Auguſtinus vniuerſaliter aſſerit humani corporis fabricam die 45. formatam eſſe; Albertus Magnus *lib. 9. de anim. tract. 2. cap. 5.* vult aliquando maſculum animari die 25. alij alias ſecuti ſunt opiniones. 33

Verùm cùm quid certi de hac re ſtatui non poſſit, ac per conſequens ſæpe ſæpius res dubia cenſeatur, conſulerem in foro conſcientiæ fœtum debere putari animatum poſt dies 40. quia in illo foro tutior pars eſt eligenda, atque ita credunt Scortia *loco cit.* Nau. *in manual. c. 27. num. 223.* Quaranta *verbo Abortus num. 5.* Longus *par. 2. caſu 6. num. 3.* Peirinus *tom. 2. q. 3. c. 2. n. 46.* & alij. 34

Aduertendum tertiò, quòd quando fœtus eſt animatus anima rationali, & aliquis procurat abortum exequendo, auxiliando, ſeu conſilium dando, non requiritur, quòd verè conſequatur effectus abortus, nam in hoc caſu dicitur opus conſummatum, quando mulier id accepit, ex quo abortus ſequi potuiſſet; licèt de facto ſecutus non ſit propter aliquod impedimentum; ita habetur expreſſe ex verbis illis, *etiam effectu non ſecuto*; verum tamen eſt, quod ſi aliquis ordinaret medicinam abortiuam, ſeu eam conſuleret; mulier tamen ſtante commoditate, & conſilio non ſumeret; tunc qui ordinauit, & conſuluit abortum, non incurreret in caſum reſeruatum, quia ſic non intelligeretur opus conſummatum fuiſſe, nam in noſtro caſu pro perfectione operis requiritur applicatio, & ſic docent Peirinus *loco cit. num. 46.* Graff. *de caſib. reſeruat. lib. 3. cap. 5. in fine*, Molfeſius *tom. 1. ſumm. tract. 7. cap. 10. num. 65.* Fagundez *in 2. precept. Eccleſ. lib. 8. cap. 7. num. 16.* Portellus *in addit. ad dub. reg. verbo, Abortus, num. 5.* 35

Si autem, ſecuta applicatione ad abortum, dubitaretur de fœtus animatione, poſſet eſſe difficultas, an conſulens incurrerit irregularitatem, quam procurantes abortum incurrere ſtatuit Sixtus V. *Conſt. ſupracit.* Reſpondeo vt dixi de caſu reſeruato, quòd in foro animæ, vbi agitur ad placandum Deum, & emendationem, debet ſe quis putare homicidam, & irregularem, quia in talibus tutior via eſt eligenda *cap. iuuenis, de ſponſ.* ibi, *& bonarum mentium eſt, ibi culpam timere, vbi culpa non eſt, cap. ad eius, in fine diſt. 5.* argum. *cap. ad audientiam de homicid.* ita Nauar. *loc. cit.* apud Coriolanum *p. 2. de caſib. reſeru. caſu 6. num. 4.*

Dubium eſſe poteſt, an ſi Regularis ignorans mulierem eſſe grauidam, det ei potionem, per quam ipſa re illa grauida abortiat, incurrat in caſum reſeruatum. 36
Reſpondeo non incurrere caſum reſeruatum, quia vbi non eſt intentio, licèt alias ſequatur effectus, per accidens omninò ſequitur; quare in propoſito noſtro debent hæc omnia ſimul copulatiuè concurrere, nempè quòd mulier ſit grauida, & hoc cognoſcatur, quòd fœtus ſit animatus, quòd detur potio, & quòd detur cum fine, & intentione abortus, ſicuti optimè notat Coriolanus *loco cit. num. 7.*

Quid autem dicendum eſſet, ſi Regularis, vel Clericus meretricem per tecta introduceret in domum ſuam, & illa decidens moreretur, vel abortiret. Quod ca- 37

ſum reſeruatum, negatiuè reſponderem, etenim illa, licèt illicita introductio, non fit intentione abortus, vel homicidij, quæ caſualiter tunc euenire ſuppono, ad caſum autem reſeruatum in abortu incurrendum, requiritur intentio abortus, vt ſuprà diximus; multò minùs incurreret Regularis, ſi meretricem per viam planam introduceret, quia tunc nec etiam ſe exponit periculo abortus, quicquid dicat Coriolanus *loc. cit. n. 7.*

38 An autem incurreret irregularitatem; affirmat Coriolanus, ſi introductio facta fuerit per tecta, quia actus ille illicitus eſt, & Regularis euidenter exponit mulierem periculo mortis, vel abortus, ſi autem ſit facta introductio per viam planam, negat. Idem aſſerit *n. 9.* de eo, qui ſaltaret cum muliere grauida illicitè, nempè, meretrice vt amator obſcœnus. Clericus, vel Monachus, quibus huiuſmodi ſaltatio illicita eſt, tunc enim hi tales irregularitatem ex eodem Coriolano incurrunt, ſi mulier in tali ſaltatione aborturet: ſed nimis rigida hæc ſententia eſt, ubi enim non eſt animus, & intentio abortus in actu, licèt aliàs illicito, non crederem pœnas currere, ſaltem in foro conſcientiæ, licèt in foro exteriori ille talis poſſet puniri, cùm intentio difficulter probari poſſit, & maximè in actibus illicitis; & quod Coriolanus *eod. loc.* dicit de fratre, propinquo, aut amico honeſto ſaltante cum muliere grauida ſimilis conditionis, nempè non incurrere irregularitatem, ſi mulier abortiat, neſcio qua ratione hoc non poſſit intelligi de Clerico, vel Monacho ſaltantibus cum ſimili muliere, licèt enim hi faciant actum ſibi prohibitum, & propter hoc incurrerent pœnas Clerico, vel Regulari ſaltanti inflictas, non tamen incurrerent pœnam irregularitatis, quam incurrunt abortum procurantes.

39 Circa ſeptimum caſum, de falſificatione manus, aut ſigilli Officialium Monaſterij, aut Conuentus, notandum eſt, quod nomine Officialium veniunt omnes ij, qui habent aliquam adminiſtrationem perſonarum, aut bonorum Monaſterij, & Conuentus, cuiuſmodi ſunt Generales, Procuratores generales, Prouinciales, Vicarij, & alij conſimiles, quibus iuxta ſtatuta Religionum conceditur ſigillum particulare, non quidem ratione perſonæ priuatæ, ſed publicæ, & muneris, quod prædicti tales obeunt, quibus omnibus ex Conſtitutione prædicta Clementis VIII. ſupponitur data, & confirmata facultas fabricandi ſigilla proprium cuiuſque muneris ſignificantia, vt aduertit Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 18. num. 8.*

Ex his infero, quòd ſi Petrus Regularis falſificet ſigillum Pauli, item Regularis, non incurrit caſum hunc reſeruatum, quia textus loquitur de ſigillis ad publicum officium pertinentibus, non autem de ſigillis particularium perſonarum; quod etiam intelligendum eſt de ſigillo particulari Superioris, quo vtitur, vt perſona priuata, ita Suar. *loco cit.*

40 Sed quæres, an intelligatur falſificare ſigillum Superioris, & conſequenter incurrere in caſum reſeruatum, qui illud furatur, vel conſimile fabricare facit, animo conſignandi ſcripturam, tamen, vel quia eum pœnituit, vel alio impedimento detentus, ſcripturam non conſignat. Reſpondeo cum Suar. *n. 9.* hunc talem non incurrere caſum reſeruatum. Ratio eſt, quia licèt hæc furtiua ablatio, ſeu fabricatio ſigilli ad malum finem ordinata, ſit graue peccatum; tamen non eſt propria falſificatio, quia hæc reſpicit litteras conſignatas, ad hoc vt effectus cenſeatur conſummatus, & per conſequens materia reſeruationis in hoc caſu, ex Peirino *tom. 2. de Prælato Regul. q. 3. cap. 2. n. 50.* & Suar *loc. cit* ergo ille talis fabricans ſigillum, verè non incurrit caſum reſeruatum.

41 Dubitabis inſuper, an ſi ſcriptum, quod falsò conſignatur ſigillo Monaſterij, ſeu publico, vel Officialis, non pertineat ad Monaſterium, ſed ſit Epiſtola familiaris, v. g. falsò alteri attributa, tale peccatum ſit reſeruatum.

Reſpondeo cum Suar. quòd talis falſificatio eſt reſeruata, ſi concerneret ſcripturam continentem materiam ſufficientem ad peccatum mortale; ratio eſt, quia ſimpliciter hæc ſcriptura ſic conſignata eſt contra fidelitatem debitam tali perſonæ ratione muneris, & eſt iniurioſa non tantùm perſonæ, ſed etiam officio; ſi autem ſit materia leuis, vel non conſignaretur animo inferendi damnum, non eſſet caſus reſeruatus, quia illa non eſt falſificatio ſigni Officialis vt ſic, cùm tamen reſeruatio intelligenda ſit reſpectu Officialis formaliter: nam reſpicitur, non perſona eius, ſed munus, & Officium.

Ex quo multò minùs videtur incurrere in caſum reſeruatum, qui conſignata falſa ſcriptura, eam combuſſit, ne damnum inferat, quicquid dicat Graffius *lib. 3. de caſib. reſeru. cap. 6.* nam ex notatis per Antonium de Butrio *in cap. penult. n. 3.* de crimine falſi, ſola falſificatio literarum ſine vſu, non obligat quempiam ad pœnam falſi: ergo neque inducit in caſum reſeruatum, ita Coriolan. *loc. cit. num. 2.* Peirinus *loco* ſimiliter *citato, num. 50.* Et aduerte, quòd ea omnia, quæ diximus de ſigillo, proportionaliter verificari etiam, ſi quis falſificet manum alicuius ex prædictis Officialibus, eadem enim omninò ratio militat. 42

Sed quid, ſi aliquis vtatur ſcriptura ab alio falsò conſignata? Reſpondeo reſpectiuè ad ea quæ diximus, illum talem incurrere pœnas falſariorum, & caſum reſeruatum, quia ſcienter vtens talibus ſic falsò conſignatis literis, facit iniuriam officio, & muneri publico eo modo, ac ſi ipſe literas, & ſigillum fabricaſſet, ac eodem literas conſignaſſet, ita Fagundez *in 2. precept. Eccl. lib. 8. cap. 7. num. 21. & 22.* Longus *part. 2 caſu 7.* Molfeſ. *tract. 7. cap. 10. à num. 70.* Graff. *loc. cit.* Quarranta *in ſumm. Bull. verb. Caſus reſeruati, num. 8.* Thuſc. *tom. 3. lit. F. concl. 41.* Molina *tom. 3. tract. 2. de iuſt. diſput. 700.* Portell *in addit. ad dub. regul. verb. Falſarius, num. 4.* Peirin. *tom. 2. de Prælat. Regul. q. 3. cap. 2. num. 50.* & Coriol. *part. 2. de caſib. reſeru. caſ. 7. num. 3.* 43

Nota tamen non incurrere caſum reſeruatum, qui reſpectiuè ad prædicta conſulunt huiuſmodi falſificationem, & falſam conſignationem, licèt ex his damnum grauiſſimum ſequeretur; atque ita dicendum eſt de auxiliante, ſuadente, aut etiam præmia ſic falſificantibus largiente, ſeu promittente, non enim hi tales in caſu exprimuntur, ac proinde cùm reſeruatio ſit odioſa, ad illos extendenda non eſt, ita Peirinus *loc. cit.* 44

Circa octauum caſum, nempe *de furto de rebus Monaſterij in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale*; de quantitate ſufficienti ad peccatum mortale alibi dicemus, aliqua dubia hic breuiter expedienda ſunt.

Dubitatur ergo primò circa illa verba, *de rebus Monaſterij*, an furati aliquid à priuato Religioſo ex rebus ſibi ad vſum à ſuo Prælato conceſſis, cadat ſub hac reſeruatione. Suppoſito ſemper, quòd res quæ furtiuè aufertur, ſit quantitatis ſufficientis ad conſtituendum furtum mortale, quod ad noſtram præſentem caſum expreſsè requiritur, vt ex verbis Decreti Clementis VIII. clare habetur.

Reſpondeo, quòd talis Religioſus, qui furatur aliquid alteri particulari ad vſum conceſſum, incurrit hunc caſum reſeruatum. Ratio eſt, quia quòd res alicui particulari Religioſo ſit à Superiore applicata, non tollit, quin abſolutè loquendo ſit Monaſterij: ergo ſi, qui furatur bona Monaſterij, incidit in caſum, incidet etiam, qui furatur Religioſo particulari; ita Suar. *de relig. tom 4. lib. 2. cap. 18. n. 11.* Longus *part. 2. caſu 8. n. 13.* Graffius *de caſib. reſeru. lib. 3. cap. 7. n. 16.* Coriolan. *par. 2. de caſib. reſeru. caſu 8. n. 15.* Peirinus *loc. cit. n. 51.* qui addunt, idem dicendum eſſe de eo, qui furaretur Religioſo aliqua ſcripta ſuis vigiliis, & laboribus compoſita, cùm illud furtum magnum iudicetur ex Angelo *in l. 1. C. vnde vi*; & ex alio capite, ſcripta illa inter bona Monaſterij. 45

Monaſterij computentur, ex illo axiomate, *quicquid Monachus acquirit, Monaſterio acquirit.*

Dubitatur ſecundò, an Regularis, qui furatur rem,
non alicuius Monaſterij in particulari, ſed totius Reli-
gionis, puta pecuniam in publica depoſitaria aſſeruatam
46 pro occurrentibus Religionis & Congregationis neceſ-
ſitatibus, incidat in caſum reſeruatum? Reſpondeo cum
Su. *loco cit. num.* 11. *circa finem*, hunc talem Regula-
rem peccare mortaliter, & incidere in caſum reſerua-
tum: nam ſub illo ſingulari *Monaſterij, vel Conuentus*,
à fortiori comprehenditur plurale Conuentuum, &
Monaſteriorum, bona autem prædicta, licèt non ſint
alicuius Monaſterij in particulari, ſunt tamen omnium
Monaſteriorum ſimul ſumptorum.

Dubitatur tertiò, an Regularis, qui aliquid de com-
muni loco furtim ſibi capit animo reſtituendi, in ca-
ſum incidat reſeruatum. Reſpondeo hunc talem non
incurrere in caſum reſeruatum, maxime ſi non adſit
explicita contradictio Superioris, & res non ſit magni
momenti: non enim id, quod accipit, vult citra om-
47 nem prorſus ſui Superioris voluntatem, ſed ad certos
tantùm dies animo, & voluntate illud in eodem loco
reſtituendi, ita Coriolanus *p. 2. de caſib. reſeru. caſ.* 8. *n.* 19.

Dubitatur quartò, Regularis minutatim furatus
magnam ſummam, quam ſi vna vice furaretur, abſque
dubio peccaret mortaliter, & incideret in caſum reſer-
48 uatum, an verè ex tali furto incidat in caſum. Reſpon-
deo, talem Regularem non incidere in caſum reſerua-
tum; tum quia dubium eſt, an peccaret mortaliter: ergo
cùm reſeruatio ſit odioſa, & pœnæ reſtringendæ, ille
talis in caſu dubio peccati mortalis non incurreret in
caſum reſeruatum, cuius materia eſt peccatum mortale
certum. Quod tamen intelligendum eſt, ſi ille talis non
furaretur minutatim animo perueniendi ad magnam
ſummam, & illam ſummam apud ſe retineret, nam tunc
fur eſſet ratione rei iniuſtè detentæ, licèt forſan non
ratione iniuſtæ acceptionis.

Dubitatur quintò, an ſit caſus reſeruatus furari ab
Eccleſia res ſpirituales, vt ſunt Reliquiæ, Calices, ve-
ſtes altaris, & huiuſmodi.

49 Reſpondeo primò, quòd furari Reliquias eſt pecca-
tum mortale, & caſus reſeruatus; nam Reliquiæ ſunt
magnus theſaurus Eccleſiæ & nulla pecunia æſtimabi-
les ſunt; imò aſportare Reliquias extra Vrbem Ro-
mam interdicitur ſub pœna excommunicationis ipſo
facto incurrendæ, ſignum eſt, quòd talis aſportatio
grauis culpa eſt, & ſacrilegium eſſe illas furari, colli-
gitur *ex cap. quiſquis* 17. *q.* 4. & docent Syluest. *verb. Re-
liquiæ, q.* 2. Graff. *de caſib. reſeru. lib.* 3. *cap.* 7 *num.* 24. Sanch.
tom. 1 *in precept. Decalog. cap.* 43. *num.* 23. Quaranta *in
ſum. Bullar. verb. caſus reſeruati, num.* 9. *verſ. Eſſet autem.*
Peirinus *tom.* 2. *de Prælato*, *q.* 3. *cap.* 2. & *tom.* 1. *priuileg.
in Conſtit.* 3. *Leonis X. num* 5. Longus *part.* 2. *caſu* 8. *n.* 10.
Ratio eſt, quia aufertur ſacrum de ſacro, vel ſacrum de
non ſacro, & addit Peirinus *loco cit.* quòd non excuſare-
tur à peccato mortali, & caſu reſeruato, qui eaſdem Re-
liquias de licentia Sacriſtæ reciperet: nam Sacriſta quoad
diſpenſationem Reliquiarum non habet auctoritatem,
ſed eſt merus cuſtos, quando tamen ei cura talis de-
mandata eſt, ex Graff *loco cit. num.* 25. Imò nec Supe-
rior habet hanc facultatem ſe ſolo, ſed requiritur con-
ſenſus totius Capituli, vt notat Peirin. *loc. cit.*

50 Reſpondeo 2. quòd furari Calices, veſtes Altaris, &
alia huiuſmodi eſt peccatum mortale, & caſus reſerua-
tus ratione ſupradicta, quia videlicet ſunt res pretio
æſtimabiles, & magni momenti. Ita Coriolanus *de ca-
ſib. reſeru. p.* 2. *caſu* 8. *n.* 12. Imò ſi quis perfregerit portas
Eccleſiæ, & Calices, veſtes ſacras, & talia huiuſmodi
furaretur, nedum incideret in caſum reſeruatum, ſed
eſſet excommunicatus, ita Syluest. *verb. furtum, num.* 7.
Coriolan. *loc. cit.* Panorm. *in cap. ex litteris, de furt. n.* 2.
Longus *loco cit. num.* 11. Graff. *num.* 20. & confirmatur
ex cap. Conqueſti, de ſentent. excomm. Ex quibus omni-
bus etiam habetur, quòd qui talia furatus eſſet abſque
fractione portarum Eccleſiæ, non eſſet excommunica-
tus, ſed excommunicandus, *cap. Conqueſtus, de foro com-
petenti*, & Peirinus *loc. cit. num.* 54.

Circa nonum caſum, ſuppono illa verba in caſu ex- 51
preſſa, ſcilicet, *opere conſummatus*, intelligi debere de
conſummatione actus in propria ſpecie, v. g. fornicatio-
nis, adulterij, &c. Quapropter pollutio voluntaria,
quia ex D. Thom. 2. 2. *q.* 154. *art.* 11. propriam ſpeciem
conſtituit, poterit eſſe caſus reſeruatus, qui tamen ta-
lis non erit, ſi Superior conſtitueret caſum reſeruatum
debere eſſe contra caſtitatem cum tertia perſona, imò
in tali caſu Graff. *lib.* 3. *de caſibus reſeruatis, n.* 36. aſſerit,
quòd ſi quis tertiam perſonam tangendo, vel oſculan-
do propriis manibus ſe pollueret, non incideret in ca-
ſum reſeruatum, nam ex vi talis reſeruationis requiri-
tur conſummatio actus in corporum coniunctione, vn-
de qui ita faceret ſtante prædicta reſeruatione, licèt
mortaliter peccaret, non incurreret tamen in caſum; &
ratio id videtur ſuadere, nam intentio v. g. ponentis ca-
ſum eſt, ne committatur adulterium, ergo quandocum-
que non committitur adulterium, non incurritur caſus,
ſed vere ille talis qui oſculando mulierem coniugatam,
ſe propriis manibus polluit, & non intra vas naturale
mulieris ſemen emittit, adulterium non committit: ergo
nec in caſum reſeruatum incidit; nec proinde ille talis
tunc faceret in fraudem legiſlatoris, quia verè legiſla-
tor intendit tantùm prohibere adulterium, & aliàs, vt
ſæpè dixi, reſeruatio odioſa eſt, ac proinde reſtringen-
da ad actum perfectum in ſua ſpecie, quicquid in hoc di-
cant Coriolanus *p.* 2. *de caſibus reſeruatis, caſu* 9. *n.* 18. &
Peirinus *de Prælato, tom.* 2. *q.* 3. *num.* 56.

Aduertendum eſt, à fortiori non eſſe caſum reſerua- 52
tum pollutiones nocturnas in ſomnis, ſeu inuoluntarias,
cùm poſſint non eſſe peccatum mortale, præterquam
quod expreſsè caueatur in Decreto Pontificis, huiuſmo-
di lapſus carnis, vt ſint materia reſeruationis, debere eſſe
voluntarios, ita Peirin. *loco citato.*

Quæres, an Religioſus reperiens ſe ſolum cum ſola 53
muliere, & ab illa ſollicitatum ſub comminatione
infamiæ & mortis, quæ verè poſſet timeri, niſi in actum
carnalem conſentiret, caſum reſeruatum incurreret? Re-
ſpondet Coriolanus *loco cit.* talem Religioſum incidere
in caſum reſeruatum, quia licèt ille actus non fuerit
ſimpliciter voluntarius in principio actus, fuit ta-
men voluntarius poſteà, & exemplum affert de merca-
tore, qui ob tempeſtatem proiicit merces in mare, qui
licèt nollet proiicere, eas tamen voluntate libera proii-
cit. Sed ſatis rigidè quoad caſum reſeruatum loquitur,
& alij apud ipſum docent ratione talis inuoluntarij ta-
lem Religioſum non incurrere in caſum reſeruatum;
& quidem licèt ille talis peccet mortaliter, quia potius
ſubeunda mors, quàm tali actu offendere Dei maieſta-
tem, tamen dicerem perfectius voluntarium requiri ad
incurrendas pœnas ab hominibus actibus illicitis im-
poſitas; & Lucretia Romana, quam ipſe Coriolanus
loco citato adduxit pro exemplo, reprehenditur, & qui-
dem iuſtè à D. Auguſtino, quia Tarquinio minitanti
conſenſit, etenim potiùs mortem ſubire tenebatur,
quàm offendere Deum tali actu carnali, qui intrinſecè
malus eſt.

Circa decimum caſum, notandum eſt quòd occiſio, 54
vulneratio, ſeu grauis percuſſio debet eſſe voluntaria,
& facta cum dolo, & malo animo, quare occiſio, per-
cuſſio, &c. facta à dormiente, amente, vel furioſo, & ſim-
pliciter actu indeliberato non eſt materia reſeruationis;
imò neque peccatum mortale, vt notant communiter
Doctores apud Coriolanum *loc. cit. caſu* 10. *n.* 1.

Difficultas eſſe poteſt, an Religioſus occidens ali-

quem, vt ſeipſum defendat, incurrat in caſum hunc reſeruatum.

55 Reſpondeo, quòd ſi hoc faceret cum moderamine inculpatæ tutelæ, puta quia alia via ſeipſum defendere non poſſet, & eſſet moralis certitudo, ab alio mortem ſubiturum; niſi eundem præueniendo interimeret, non incurrit caſum reſeruatum. Ratio eſt, quia de iure naturæ licet vim vi repellere, & vita propria præferenda eſt vitæ alterius. Imò Religioſus fugiens equo inuaſorem, & videns puerum, vel alium in via iacentem, quem neceſſe eſt conculcare, etiamſi moraliter certus eſſet ex tali conculcatione pueri, vel alterius mortem ſecuturam fore, licitè poſſet Religioſus ad propriam vitam tuendam illos conculcare, & occidere, etenim, vt dixi, vita propria ſemper præferenda eſt, ita aſſerit ex communi Doctorum Coriolanus *loco cit. num. 4. & 5.*

56 An verò Religioſus inuaſorem, quem per ſe non poteſt occidere, per alios occidi mandat, incurrat caſum reſeruatum? Bald. *in cap. de pace tenenda*, & Bartol. *in l. deuotum, C. de metall. lib. 12.* Graff. *lib. 3. de caſib. reſeru. loc. cit.* & Coriolanus *loco ſimiliter cit.* tenent, quòd talis Religioſus non incurrat caſum, quia eo modo quo poteſt vitam propriam ſeruare tenetur, & concordat text. *l. Gracchus, de adult.* vbi Bartolus docet, quòd non ſolùm pater, ſed etiam filij ad præceptum patris impunè interficere poſſunt adulterum inuentum cum vxore, aut matre, ita vt ſint impunibiles in foro exteriori.

Verumtamen eſt, quòd in prædicto caſu eſſet magna differentia inter eos, qui ex mandato inuaſi occiderunt inuaſorem, & ipſe inuaſus mandans, nam hic nec etiam irregularitatem incurreret, ex *d. cap. 1.* alij verò incurrerent irregularitatem, ex gloſſ. *in dict. cap. 1.* & inciderent in caſum reſeruatum; nam licèt vita propria ſit aliis præferenda, non tamen vita vnius præferenda eſt vitæ alterius.

Notandum eſt ſecundò, circa illam particulam, *vulneratio*, quod non debet intelligi de quolibet vulnuſculo, ſed vulnere graui, *l. 1. §. proinde, ff. de edil. edicto*, & ratio eſt, quia reſeruatio non debet fieri de quibuſcunque mortalibus, ſed de grauioribus tantùm, & atrocioribus, vt habetur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 14. c. 7.*

57 Quæres circa hanc particulam, an quis vulnerando ſeipſum incidat in caſum reſeruatum. Reſpondeo incidere, modò vulneratio grauis ſit, quia ſicut homo non eſt propriæ vitæ dominus, ita nec membrorum corporis, ac proinde ſicuti peccat mortaliter, ita & in caſum reſeruatum incidit. Hinc, qui ſibi abſcinderet partes viriles, & ſe caſtraret, etiam ob caſtitatem ſeruandam, peccaret mortaliter ex D. Thom. *2. 2. q. 65. art. 1.* Aragon. & Salon. *ibid.* Syluester *verbo Homicidium 3. q. 1.* Sotus *lib. 5. de iuſtit. q. 2. artic. 1. concl. 3.* Nauar. *in Manuali c. 15. num. 11.* Toletus *in ſumm. cap. 6.* & Coriolanus *loco citato*, qui *num. 11.* docet hunc talem incurrere in caſum reſeruatum.

58 Notandum tertiò circa aliam particulam, *grauis percuſſio*, dici grauem percuſſionem à Nauarro *in manual. cap. 27. n. 91.* illam, qua quis interficitur, ſcinditur membrum, aut inutile, vel quaſi inutile ad ſuum munus efficitur; & illam, ob quam factam in alia parte, quam in naribus, vel alia, vnde ſanguis facilè erumpere ſolet, profluit multùm ſanguinis: item grauis, & enormis dicitur percuſſio, quæ fit in proprium Superiorem, ex Innocent. III. *in cap. cùm illorum, de ſent. excom.* item percuſſio, quæ fit in aliquo loco publico ratione ſcandali, & reſpectu loci, poteſt dici percuſſio grauis.

59 Aduertendum autem eſt, quòd quando iuuenes Religioſi ludentes ira moti ſtatim ſe percutiunt, non incurrunt caſum reſeruatum: quia ſupponitur in caſu deliberata percuſſio, qualis non eſt, quæ ex ſubita ira fit.

Circa vndecimum & vltimum caſum, verbum illud, *malitioſum*, ſignificat retardationem debere fieri, non tantùm cum graui culpa, ſed etiam ex malitia, & intentione impediendi effectum literarum, & addit Suar. *tom. 4. de Relig. lib. 2. cap. 18. num. 13.* illud verbum *malitioſum* coniungendum etiam cum apertione literarum, quæ vt materia reſeruationis ſit, dicit debere eſſe malitioſam: circa quæ

60 Dubitari poteſt, an Regularis, qui ſolùm aperit literas, & non legit, incidat in caſum reſeruatum. Reſpondeo quòd ſi Regularis non legeret prædictas literas ita apertas, non incurreret in caſum reſeruatum, ita habetur ex Bartolo *in l. qui teſtamentum, ff. ad leg. Cornel. de falſis*, & tenet Graff. *lib. 3. de caſib. reſeru.* Quaranta *in Compend. Bullar. in explicatione huius caſus*, argum. in text. *ſi quis in graui, §. ſi quis tabulas, ff. de Senatuſconſulto Silanian. & Claudian.* & ratio mihi videtur eſſe, quia tunc talis actus non videtur perfectus, & conſummatus, prohibitio enim apertionis literarum eſt facta, ne contenta in illis ſecreta Superiorum ab illis, ad quos non pertinet, cognoſcantur.

61 Verum quidem eſt quòd ſi literæ aperirentur, vt ab aliis legantur, & verè id contingeret, tunc aperiens ſic literas incideret in caſum, quia actus peruenit ad conſummationem, & eſt contra finem prohibitionis.

62 Et notat Quaranta *in compendio Bullarij, num. 12.* quòd ad hoc vt apertio, & retardatio literarum ſit materia reſeruationis, debet eſſe peccatum mortale, id eſt, debent aperiri, ſeu retardari eo animo, vt nocumentum proximo inferatur. Quare non eſſet mortale peccatum in manifeſto inimico mittentis, vel illius, cui mittuntur, iuſtè timente, vel dubitante per illas aliquod damnum ſibi parari, vel ne aliquid in illis contra eum tractetur. Item nec retardatio, aut reſeratio facta intentione impediendi aliquod malum alteri per literas illas illaturum, eſſet lethalis, ſic nec retardatio, aut apertio literarum continentium materiem leuem. Imò licèt eſſet peccatum mortale, malitioſè frangere chartulam illam, cum qua literæ claudi ſolent, ſicut etiam auferre ſigillum, non tamen eſſet caſus reſeruatus, quia literæ non dicuntur apertæ, niſi etiam fuerint lectæ, cùm ſimus in pœnalibus, vt aſſerit Bartolus *loc. cit. & in c. cùm olim 2. de offic. delegati.*

Item, qui inaduertenter literas aperiret, exiſtimans, illas ad ſe eſſe miſſas, & legit cum tali credulitate, non incurrit hunc caſum; quod etiam verificatur de eo, qui cum tacito mittentis conſenſu eas aperit, & legit, quia v. g. eſt ſuus familiariſſimus, & timet, quòd non aperiendo literas, negotium amici detrimentum pati poſſet, vel quia bona fide ſperaret in ratihabitione eius, cui literæ mittuntur.

63 Idem dicendum eſt, quoad caſus reſeruati pœnam incurrendam de eo, qui licèt malitioſè legit litteras, vt legendo eas ad lumen ſolis, vel candelæ quando characteres tranſparent, vel etiam ſi quis per latera rimæ, ſicut vulgò dici ſolet, introſpicit, & legit; cum enim tunc non aperiat, caſum reſeruatum non incurrit, qui prohibet apertionē literarum, quæ tunc realiter nō adeſt.

64 Item non incurreret hunc caſum, qui literas Superioris ad ſeculares tranſmiſſas aperiret, ſiue impediret, vel retardaret, ſicut nec aperiens, retardans, vel impediens literas à ſecularibus, & non ſubditis ad Superiores tranſmiſſas, nam caſus expreſsè loquitur de literis Superioris ad ſubditos, & è contrà. Imò ſubditus impediens literas ad Superiorem contra ſe miſſas, vt priùs Superiorem informet, etiamſi literas combureret, non incurrit caſum reſeruatum; & ratio eſt, quia ius naturale honorem ſuum defendendi in hoc caſu aufert ab actu malitiam, quæ in actu ſupponitur, vt patet expreſsè ex verbis decreti, vbi habetur malitioſum impedimentum, &c. quæ conditio intrinſecè requiritur in actu, ad hoc vt ſit materia huius reſeruationis. Videatur Quaranta *in ſum. Bullar. verb. Caſus reſeruati*, Longus *part. 2. caſ. 11.*

Menochius

Menochius *de arb. lib. 2. caſu* 538. Portell *in add. ad dub. regul. verbo itere Prælatorum*, Graff. *de ... in c.* 10. Fagundez *in 2. præcept. Eccleſiæ lib. 8. cap. 7. num.* 25. Suar. *tom.* 4. *de Relig. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 11. Molfeſ. *tom.* 1. *ſumm. tract.* 7.
65 *cap.* 20. *num.* 122. & Peirinus *loco cit. num.* 61. Circa quæ omnia ſupradicta operæpretium eſt in primis aduertere, quòd Abbates, & Prælati Regulares non debent ſibi caſus reſeruare etiam ex ſupradictis in Bulla Clementis VIII. contentis abſque cauſa, & matura diſcuſſione, & non pro ſuo libito, nullaque ſeruata prudentiæ forma, & regula, ne talis reſeruatio inualida reddatur, quia talis poteſtas datur illis in ædificationem, non in deſtructionem, vt dicit Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de Sacrament. Pœnit.* Tum quia in dicto decreto Clementis VIII. expreſsè habetur, quod reſeruent ſibi omnes, vel aliquos ex illis caſibus: *Prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint*, quæ clauſula ibi ponitur pro forma, qua non ſeruata poſſet dubitari de validitate reſeruationis, *ex cap. ductu de reſcript.* ita Henriquez *lib.* 6. *cap.* 14. *num.* 3. & *in comment. litera l.* & Fanthius *de Caſib. reſeruat. cap.* 4. *num.* 4. Si autem dubitetur, an Abbas, & Superior ſibi caſus prudenter reſeruauerit, credendum eſt validè ſibi reſeruaſſe, quia in dubiis ſemper ſtandum eſt parti Superioris, ita Vaſq. *tom.* 4. *in* 3 *part. q.* 91. *art.* 3. *dub.* 4. *num.* 4. & Molfeſius *part.* 1. *ſum. tract.* 7.
66 *cap.* 17 *num.* 28. Sanchez *tom.* 2. *in Decal. lib.* 8. *num.* 4. Si verò conſtabit, certè, manifeſtè, & euidenter abſque iuſta, & legitima cauſa Abbatem ſibi caſus reſeruaſſe, Laurentius de Peirinis putat, omnes Sacerdotes approbatos ab Abbate ad confeſſiones audiendas, poſſe a dictis caſibus abſoluere, quia reſeruatio caſuum eſt oneroſa, non ſolùm Confeſſariis, verùm etiam pœnitentibus, ita prædictus Laurentius *tom.* 1. *de Prælat. regul. q.* 3. *cap.* 2. *n.* 7. maximè autem, vt dicit ipſe, à dictis caſibus abſoluere poſſunt illi Superiores, qui habent iuriſdictionem ordinariam, vt Prouinciales, & Correctores reſpectiuè, qui cùm habeant iuriſdictionem independentem à Superiore, ea coarctari non poſſunt abſque legitima cauſa, vt docent Sotus *in* 4. *diſt.* 18. *qu.* 2. *art.* 5. Reginald. *in prax. lib.* 1. *num.* 127.

Si dicas, quòd Clemens VIII. decreuit in ſupradicta Conſtitutione poſſe Prælatos Regulares ſibi omnes caſus dictos reſeruare, ideò illis licebit abſque cauſa eos omnes ſibi reſeruare. Reſpondeo, verum quidem eſſe, ſed non decreuit, vt Prælati tenerentur, hos caſus ſibi reſeruare, ſed ſolum propoſuit materiam reſeruationis, eo modo, vt dicit in Conſtitutione, ſcilicet, *prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.*

Hæc ergo reſeruatio caſuum ſine cauſa facta à Superiore, quam inualidam intrepide fatetur Laurentius de Peirinis *loco cit.* eámque facientem Prælatum grauiter peccare, a quibuſdam Doctoribus cenſetur valida, nempe à Filiucio *tom.* 1. *tract.* 7. *cap.* 10. *num.* 280. Syluest. *in ſumm. verb. Confeſſor* 1. *q.* 3. Suar. *tom.* 4. *in* 3. *part. diſp.* 29. *ſect.* 8. *num.* 4. Fagundez *in* 2. *præcept. Eccleſiæ lib.* 8. *cap.* 1. *num.* 25. Coninch. *diſput.* 8. *de Sacram. Pœnit. dub.* 11. *num.* 78.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas aliquem ſubditum excommunicans, poſſit eiuſdem excommunicationis abſolutionem ſibi reſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutionem cenſuræ ſibi reſeruare poſſunt Abbates, contra ſubditos a ſe latæ.*

2 *Abſoluere à cenſura reſeruata, an poſſit Regularis, qui habet authoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis.*

3 *Abſoluens a caſibus reſeruatis, an poſſit abſoluere a cenſura lata ſuper vno e caſibus* [illegible].

RAtio dubitandi eſt, quia in decreto Clementis VIII. de reſeruatione caſuum pro Regularibus prohibetur Prælatis Regularibus, vt poſſint ſibi reſeruare alios caſus ab illis, qui in dicto decreto præſcribuntur, ſed inter eos non adeſt prædictus caſus; ergo erit prohibitum Abbatibus reſeruare ſibi abſolutionem cenſuræ ab ipſis latæ.

Contrarium tamen dicendum eſt, ſcilicet per prædictum decretum Clementis VIII Abbates non fuiſſe priuatos ſuo iure reſeruandi ſibi cenſuram, quia hoc decretum loquitur de culparum reſeruatione; in hoc autem caſu non reſeruatur abſolutio peccati, ſed cenſuræ, quæ eſt per ſe diſtincta, & ad directum forum iuriſdictionum ſpectat, & licet per ſe loquendo non poſſit dari abſolutio a peccato non ablata cenſura; hoc tamen per accidens eſt, nam ſufficit quòd non ſint idem, vt ab vna ad aliam prohibitio non ſit extendenda. Ita Suar. quem refert Coriol. *in tract. de caſib. reſeru. part.* 1 *ſect.* 1 *art.* 6. *num.* 1 & eadem Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 18. *in fine.* 1

An autem Confeſſarius ab Abbate, vel Superiore ad caſus reſeruatos abſoluendos deputatus poſſit cum tali facultate abſoluere Regularem excommunicatum excommunicatione, cuius abſolutionem reſeruauit ſibi Abbas. 2

Reſpondeo abſolutè negatiuè, & ratio eſt, quia ſi Superior reſeruaret ſibi quatuor caſus, & alicui daret, vel concederet facultatem abſoluendi a tribus caſibus determinatis tantum, non poſſet Confeſſarius cum tali facultate abſoluere a quarto caſu, ergo nec ſimiliter abſoluere poſſet ab excommunicatione, quam modo ſuppono latam ſuper aliquem caſum non reſeruatum, & per conſequens loquendo, dicere teneor cum omnibus, qui docent Superiores poſſe reſeruare ſibi abſolutionem excommunicationis, licet hæc reſeruatio non ſit comprehenſa in caſibus a Clemente VIII præſcriptis in reſeruatione caſuum.

Sed adhuc remanet difficultas, an deputatus à Superiore ad caſus reſeruatos abſoluendos, poſſit abſoluere ab excommunicatione lata ſuper vno ex caſibus reſeruatis? Reſpondeo affirmando, quia conceſſo principali, id eſt, caſu, intelligitur conceſſum acceſſorium, id eſt, cenſura. Hinc quòd talis praxis abſoluendi etiam à cenſura introducta eſt, vt audiui, in multis Religionibus, quod etiam affirmant Suar. *de Cenſur.* [illegible] *ſect.* 4. *num.* 14. Portell. *in add.* [illegible] *verbo caſus reſeru. num.* 3. Nauar. *in Manual. cap.* 27. *num.* 261. Hoc tamen intelligendum eſt, niſi in reſeruatione talis cenſuræ Prælatus, & Abbas aliter ſe explicaret; nam ſi eius animus eſſet, vt abſolutio a caſu, & à cenſura diſtincta eſſet, & hoc exprimeret, dicendo abſolutionem cenſuræ à nullo etiam facultatem à caſibus reſeruatis abſoluendi habente poſſe impendi, tunc abſoluens à caſu reſeruato, non abſolueret à cenſura. 3

Poſt tamen hæc ſcripta inueni contrarium declaratum fuiſſe à S. Congregatione, nempe Prælatos Regulares non poſſe ſibi reſeruare peccata, ſub pœna excommunicationis ſibi reſeruatæ, ita refert Diana *in ſuis reſol. moral. tract.* 2. *de dub. Regul. reſol.* 49.

* * *

QVÆSITVM

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas poſſit circa actus internos caſum ſibi reſeruare.

SVMMARIVM.

1 *Peccata interna de facto non ſolent reſeruari*, & num 4.
2 *Eccleſia non iudicat de occultis.*
3 *Actus internos ſibi reſeruare poſſe Abbatem eſt ſententia probabilis.*
5 *Reſeruatio caſuum non eſt tantùm denegatio facultatis abſoluendi ab illis, ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum, vel per ſe, vel per Confeſſarium coram Superiore.*
6 *Denegatio auctoritatis quoad abſolutionem, an ſit propriè reſeruatio caſuum.*

1 SOtus *in 4.diſt.14.quaeſt.2.art.5.* Suar.4 *tom.in 3.part. D.Thom.diſput.28.ſect.3.* Caiet.2.2. *quaeſt.11.artic.3.* Alphonſ.de Caſtr. *de iuſt.hæret.punit.lib.2.c.18.* Nauar. *de ſimon.num.20.& 21.* dicunt Prælatos poſſe ſibi reſeruare caſus circa actus interiores ſuorum ſubditorum. Verùm etſi hæc ſententia tantorum virorum auctoritate firmata plurimi putanda videatur; praxis tamen, ac Eccleſiæ conſuetudo contrariam omninò ſententiam ſentiens, reipſà comprobat, nunquam enim Eccleſiæ ſolita fuit peccata interna, quæ frequentiſſima, & abditiſſima ſunt, ſibi reſeruare, graue enim, & intolerabile eſſet, ſingulis temporis momentis ad Superiores recurrere. Quapropter Clemens VIII. cùm ſibi relatum fuiſſet à quibuſdam Religionum Prælatis nonnullorum caſuum circa actus internos reſeruationẽ factam fuiſſe, determinatos caſus reſeruandos conſtituit, inter quos nullus ſanè circa interiores actus numeratur; ergò quòd nec Summus Pontifex, nec Eccleſia in mentalibus peccatis etiam grauiſſimis vnquam fecit, nec etiam Abbatibus licebit. Quamobrem prædictorum ſententiam intelligendam dicimus de abſoluta Eccleſiæ poteſtate communicata Prælatis ad abſoluendas, tam externas, quam internas ſubditorum culpas. Neque hinc ſequitur de facto circa actus mere mentales, caſus, vel cenſuras aliquas poſſe poni, alioquin non eſſet verum illud dictum commune,
2 Eccleſia non iudicat de occultis; videatur de hac re Mirand.*tom.2.manual.Prælator.q 34.art.3.* & Simanch. *de Cathol.inſtitut.cap.42.*

3 Poſt hæc ſcripta vidi Coninch. *de Sacr.Pœnit.diſp.8. dub 11.num 79.* vbi ait, Superiores poſſe valide reſeruare ſibi peccata merè interna, quia non minus neceſſaria eſt iuriſdictio ad abſoluendum à peccatis internis, quam externis, & inferiores vtramque æqualiter à Superioribus accipiunt: ergo æqualiter eſt in Superiorum poteſtate vtramuis iuriſdictionem, vel in totum, vel ex parte
4 non dare. De facto tamen nulla huiuſmodi peccata reſeruata ſunt, & forte non expedit ea reſeruare, quia hoc ad Eccleſiæ gubernationem, quæ maxime externa ſpectat, non eſt neceſſarium, vt notat P. Suar. *diſput 29. ſect.3.num.3.*

5 Tum quia hoc Sacramentum inſtitutum eſt ad modum iudicij, nam reſeruare caſus non eſt tantum inferiori Sacerdoti negare facultatem ab illis abſoluendi, ſed ſibi abſolutionem reſeruare, & ſubditum ad comparendum coram ſe in iudicio confeſſionis obligare, vt abſolui poſſit, ergo ad modum iudicij eſt exercendum Sacramentum Pœnitentiæ, iudicium autem non poteſt exerceri, niſi in illis, quæ in exteriorem actum exeunt, *ex cap.a nobis de ſent.excom.* Ergo non poterunt Abbates reſeruare ſibi peccata occulta, & interna ſubditorum, hoc enim iniquè facerent, & eſſet indiſcretiſsimum, dicit Finellus *de caſibus reſer.cap.51.num.1.* Tum etiam, quia reſeruatio habet rationem pœnæ, vnde ſtrictè interpretanda eſt, vt dicunt Coriolan.*de caſib.reſeru.part.1. ſect.1. art.1.num.4.* Molfeſius *tom.1.de iuſt.diſput.92. verb.pœna*, Reginald. *in prax.lib.1.num.114* Sed Eccleſia actus interiores non punit, ex *cap. cogitationis, de pœnit.diſt.1.*& Llamas *part.1.meth.cap.7.§.14* & Graffius *de caſib.reſeru. lib.1.cap.4 num.7.* Coriolan. *loco cit.num.6.*

Quòd autem poſſint Superiores denegare auctoritatem abſoluendi à peccatis internis, dicerem quòd hoc non eſt reſeruare ſibi peccata interna, niſi indirecte, & hoc eſt, quod præter Sotum, Suarez, Alphonſum de Caſtro, & Nauarrum affirmare contendunt etiam Fagundez *loco cit.* Vaſquez *loc.cit.dub 3 num. 2.* Graff. *loco cit lib.1.cap.4.n.7.* Coriolan. *loc.cit. num.4.* Vgolin. *de poteſt. Epiſc.num.3.* Sanchez *in Decalog.cap.8. num.4.* 6

QVÆSITVM V.

An caſus ab Abbate reſeruati ſint etiam pro Nouitiis reſeruati.

SVMMARIVM.

1 *Nouitij non ligantur caſibus ab Abbate in Religione reſeruatis.*
2 *Nouitij in fauorabilibus veniunt appellatione Religioſorum, ſecus autem in odioſis.*
3 *Nouitij abſolui poſſunt à caſibus reſeruatis à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt,* & num 4.

PArtem affirmatiuam tenent Cord. *lib.1.q.3 fol 242.* Theſaur.*cap.2. fol.127* Bartholom.de Vecch.*in prax. pro recipiend. Nouit. diſput.9. dub. 26. num.2. & ſeqq.* Layman. *in Theol.moral lib. 4. tractat. 5. cap.6. num.4.* Eorum ratio eſt, quia licèt Nouitij in rigore Religioſi non ſint, tamen cùm ſint exempti à iuriſdictione Epiſcoporum, vt ait Syl.eſt. *verb. Religio 2. §. 11. & 12* & alij, manebunt ſub iuriſdictione Prælatorum ſui Ordinis.

Pars tamen negatiua verior eſt, nempe Nouitios non ligari caſibus in Religione ab Abbate, vel aliis Superioribus reſeruatis; quia ante profeſſionem non ſunt verè, & incommutabiliter Religioſi, iuxta text.*in cap. Religioſo,§. quamuis,de ſentent. excommunicat lib.6.* ergo nec Religioſorum legibus adſtringuntur. 1

Nec obſtat, quòd Nouitij gaudeant priuilegio *can.ſi quis ſuadente diabolo*, ſicut & cæteri Religioſi profeſſi, vt *d.§.quamuis*, & gaudeant etiam aliis fauoribus, & priuilegiis Religionis.

Nam reſpondetur ipſos in fauorabilibus dici perſonas Religioſas, & gaudere fauoribus, & gratiis Religionis, ſecùs autem in odioſis, quæ reſtringenda ſunt, non amplianda, & ſic in his, cùm profeſſi non ſint, non ſe habent ſicut Religioſi; vnde nec Abbatibus ſubijciuntur. Atque ideo hanc ſententiam tuentur Ledeſma *in ſumm.cap.13. de pœnitent.dub.14.* Eman. Sà *in aphor. tit. caſus,num.8.* Roderic. *quaeſt.Regular. tom.1. q.21. art.11* Ioann. de la Cruz *de ſtat.Relig.lib.1.c.6. dub.10.concl.2* Graff.*in append.ad deciſ.lib.1. cap.7. num 69.* Azor.*inſtit. moral.part.1. lib.12.cap.2.q.10* Mirand. *in manual. Prælat.tom.1.q.34.artic.16.* Franc. Coriolan. *de caſib.reſeruat. part.1 ſect.3. artic.18. in 2.edit.* Villalobos *in ſum. tom.1. tract.9.* 2

tract.9 diſput.55.num.6. Petrus Fay *in addit. ad 3. part. D.Thom.q.8.art.5.* Laurent.Portell.*in dub.regul.verb.Nouitij abſolutio, num.* 36. Bellochius *in prax. Theol.moral. part.1 quæſt.2.num.* 109. Vega *in ſum.tom.2.cap 50.caſu 6.* Vgolin *de poteſtat. Epiſc. part.2. cap.35. num.*8. Naldus *in ſum.verb.Nouitius,num.7.* Homobonus *de caſib.reſer. part.1.cap.32.*

Hic tamen aduertendum eſt, Laurentium de Peirinis *in priuileg.ſui Ordinis,tom.2.Conſt.10. Vrbani VIII.§.61. num.9.* fateri, Prælatos Regulares poſſe ſibi reſeruare caſus etiam quoad Nouitios per priuilegium viuæ vocis oraculo obtentum à Paulo V. pro Congregatione Monachorum Fulien.*die 7.Auguſti* 1609. quod etiam priuilegium habetur in Compend.priuileg dictæ Congregationis,*tit. Caſuum reſeruatio*, §.4. de hoc tamen viuæ vocis oraculo,ſicut & de aliis ſimilibus,extat prohibitio nouiſſima Vrbani VIII. de qua *tom.1. diſp. de priuileg.* ſuperiùs *in diſput.6.quæſit.6.num.*11. dictum eſt,Nouitiis non eſſe integrum, abſque licentia Prælati Religionis confiteri alicui Confeſſario habenti tantùm iuriſdictionem ab Ordinario: hic tamen dubium ſeſe offert, an poſſint Nouitij à Confeſſario ſeculari ab Ordinario approbato abſolui à caſibus reſeruatis, & an abſolutio va-
3 lida eſſet. Quoad primam partem conſtanter ſuſtineo id,quod ſuperius dixi, quod etiam affirmant Bartholomæus de Vecchiis peritiſſimus, & eruditiſſimus in hac re *in praxi Nouit. diſput.* 10. *dub.3 num.* 3. & Megala *in part.1.lib.1.cap.8.num.*20. Peregrin. *in comment. ad conſtit.Theatin.part.2.cap 5. litera K* & alij Doctores, qui poſt Conſtitutionem Clementis VIII. de caſibus reſeruatis ſcripſerunt; hoc enim videtur magis conſentaneum, & prædictæ Conſtitutioni conforme, & multò magis obſeruantiæ regulari ſalubre, vt prædictam Conſtitutionem legentibus aperte conſtat, præcipuè in illis verbis,*Quibus Nouitius,&c.*

4 Quo verò ad ſecundam partem, ſcilicèt validitatem abſolutionis, fateor Nouitios poſſe abſolui à reſeruatis à Confeſſario ſeculari ab Epiſcopo approbato; & conſequenter validam eſſe abſolutionem,quia ante profeſſionem videntur Nouitij ad inſtar ſecularium,ita affirmant Azor. *tom.1.inſtit.moral.lib.12.cap.2. q.10.* Homobonus *in exam.Eccleſ.part.1.tract.5. cap.2.q.13.* Roder.*qq regul. tom....q.27. art.11.* Ortiz *in ſum.cap.5.n.11.* Portellus *in dub. Regul.verb. Nouitij abſolutio, num.* 36. Villalbos *in ſumma.tom.1. tract.9. diff.56. num.6.* Vega *in ſum. tom 2. cap.50. caſu 6.* Bellochius *de caſib. reſeru.part.1. quæſt.2. num.109.* Miranda *in manual. Prælat.tom.1. qu.34.art.6.* Vgolin.*de poteſt.Epiſc.part.2.cap.35.§.1 num.5.* Riccius *in prax.reſol.141.num.3.* qui omnes fatentur, poſſe Nouitium abſolui à Confeſſario approbato ab Epiſcopo à caſibus reſeruatis à ſuo Prælato, inter quos Doctores hanc præcipuam rationem,quòd nimirùm Nouitij ante profeſſionem ſint ad inſtar ſecularium, adducunt Miranda, Azor.Bellochius, Villalbos,Portellus *locis citatis*, eandem fatentur rationem, Floronus *de caſib. reſeru. part.1.cap.3. num.6.* Naldus *in ſumm.verb. Nouitius,n.7.* Graffius *in append. cap.7. num.* 69. Emanuel Sà *verb. Caſus,num.*8.Ioan.de la Cruz *de ſtat.Relig.cap.6. dub.*10. ſed poteſt hoc vno verbo reſolui, quòd cùm Nouitij non comprehendantur in reſeruatione caſuum,& priuilegia viuæ vocis oraculo contrarium concedentia, iam reuocata ſint,ideò abſolutè, ſicuti valide poſſunt abſolui à ſecularibus Sacerdotibus ab Ordinariis aliàs approbatis, à quocunque caſu etiam Superiori Regulari reſeruato abſolui poſſunt.

* * *

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates in prædictos caſus congruenter appoſitos incidere poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non ligatur caſibus ab ipſo reſeruatis, ſecus eſt de caſibus Generali, Prouinciali, vel alteri Superiori reſeruatis.*

2 *Abbas auctoritatem habens abſoluendi ab excommunicatione lata ſuper aliquem caſum reſeruatum à Generali, vel Prouinciali,an poſſit tali auctoritate vti in perſonam propriam.*

3 *Delegatus quoad aliquem particularem caſum non poteſt ſubdelegare, bene tamen, quando habet auctoritatem vniuerſalem.*

4 *Prælati, & Superiores maiores ſi concedunt omnem auctoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis,concedunt etiam abſoluendi à cenſuris.*

REſpondeo negatiuè. Abbates enim ſolùm culpæ
rei fiunt; dummodò caſus illi non habeant anne- 1
xam excommunicationem Generali, Prouinciali, vel aliis maioribus Prælatis reſeruatam. Et benè aduertendum eſt,an Generalis,Prouincialis, & Abbates Superiores ſibi reſeruauerint illos caſus, vel aliquos in decreto Clementis VIII.contentos, in tota Religione, vel Prouincia,vel Monaſterio,cuius regimen cuilibèt Abbati ſit traditum; tunc enim Abbates inferiores in hos, vel aliquos reſeruatos incidentes tenentur recurrere per ſe, vel per alium ad Generalem, aut Prouincialem, vel Superiores Prælatos pro abſolutione obtinenda, vt notat Coriolan.1.*par.caſ.reſeruat.ſect.1.art.*33. Dixi, dummodo caſus illi non habeant annexam excommunicationem Generali, Prouinciali, vel aliis maioribus Prælatis reſeruatam, quia in tali caſu dubitari poſſet,an ſi Abbates locales haberent auctoritatem à Generali, vel Pro-
uinciali abſoluẽdi,poſſint ea vti in propriam perſonam, 2
dando proprio Confeſſario auctoritatem, vt illum abſoluat. Cui dubitationi occurritur dicendo, quòd delegatus ad abſoluendum in aliquo particulari caſu, non poteſt illam facultatem ſubdelegare, *l.à iudice, C. de iudicib cap.finali,de offic.deleg.* ſi verò ſit delegatus ad omnes caſus reſeruatos, tunc poterunt Abbates in aliquo caſu particulari ſuam facultatem ſubdelegare, quia tunc eſſent huiuſmodi Abbates locales, quaſi Ordinarij, vt fatentur Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap.36.§.7.* Sorbus *in compen. priuileg. verbo abſolutio quoad fratres*, Riccius *part.1.prax. decis.621. num.3.* Portell.*de dub.Regul verbo Caſus reſeruati, num.13.* Roderiq. *tom.1.qq. regul. q.21. art.9.* Mirand.*tom.2. Prælat. q.34. art.14. num.14* quod etiam habetur in gloſſ *cap.cum cauſa, verbo delegatus,de*
appell. Vnde ſi habent prædicti Prælati locales aucto- 3
ritatem abſoluendi aliquem Monachum particularem pro vna vice tantùm, non poterunt aliquem ſubdelegare,quia delegati, vt diximus, non poſſunt alios ſubdelegare,ſed tantùm poſſunt, quando habent auctoritatem vniuerſalem;quia tunc præſumitur de voluntate Generalis, vel Prouincialis, qui ſcientes hanc doctrinam, eam approbant, & ſuſtinent, quòd illi non ſtriant, qui aliis potum tribuere ſolent, vt benè affirmat Laurentius de Peirinis *tom.2. de Prælato.quæſt.3.cap.2.num.*18. Vgolin *loc.cit.* vbi affert declarationem ſacræ Congregationis Concil. Trident. & etiam Miranda *loco cit. concl 1* vide Caietanum de hac re fusè differentem *part.2.q.90.art.5. in fine.*

In quo caſu ſi Superiores, & Prælati maiores concedant,

cedant, vt præmiſſum eſt, Prælatis localibus omnem facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis, concedunt etiam facultatem abſoluendi à cenſuris, & ſic poterunt ſtante omnimoda auctoritate non ſolùm abſoluere à cenſuris [illegible], verùm etiam delegare auctoritatem, vt & ipſi abſoluantur, ita Nauarrus *in manual. cap. 27. num. 263.* Suar. *de cenſuris, diſput. 7. ſect. 4. num. 13.* Portellus *in dub. regul. verbo Caſus reſeru. num. 3.*

QVÆSITVM VII.

An abſolutio caſuum reſeruatorum ſit penes Abbatem.

SVMMARIVM.

1 *Abſoluere à caſibus per Abbatem reſeruatis ſpectat ad ipſum Abbatem.*

2 *Abſolutionem à caſibus reſeruatis Monachi petentes ab alio, quàm ab Abbate, vel ab eiuſdem delegato, peccant mortaliter, & abſolutio eſſet nulla.*

3 *Abſoluens à caſibus Abbati reſeruatis abſque eius licentia excommunicationem Papæ reſeruatam incurrit.*

4 *Excommunicationem vt incurrat abſoluens abſque licentia, requiritur præſumptio.*

5 *Abſolutio à caſibus reſeruatis data ſub ſpe ratihabitionis valida eſt.*

6 *Abſoluens abſque licentia à caſu reſeruato aliquem Regularem, quomodo ſe gerere debeat.*

7 *Abſolutus ab aliquo caſu reſeruato à non habente iuriſdictionem, quid facere debeat.*

8 *Pœnitens obligatus ad reſtitutionem damni dati, quem tamen Confeſſarius non obligauit, an verè teneatur ad reſtitutionem.*

1 PLuribus *ſuprà* probauimus quoſdam caſus ab Abbate reſeruari, penes eumdem nunc eorum abſolutionem attendendam eſſe meritò affirmamus. Nam ad illum ſpectat abſolutio, à quo reſeruatio caſuum facta fuit, ſed huiuſmodi reſeruatio fit ab Abbate, vt ſupponimus; ergò ab eodem petenda eſt abſolutio. Maior probatur, nam Prælati Eccleſiæ habent auctoritatem ligandi, atque ſoluendi illos, in quos iuriſdictionem habent circa ea, quæ eorum non excedunt poteſtatem, & limitationem à Summo Pontifice conſtitutam; & cùm hæ duæ, nempe abſolutio, & reſeruatio ad inuicem inferantur, vna ſine alia dari non poteſt. At Abbas ſibi caſus reſeruat, ergo neceſſe eſt, vt ab eiſdem abſoluat. Probatur prætereà ex verbis decreti Clementis VIII. & etiam ex relatione Hieronym. à Sotb. *in annot. ad compend. priuil. tit. caſus reſeruat.* vbi refert ſe audiuiſſe à Clemente VIII. facultatem abſoluendi à caſibus prædictis ſpectare ad illos, ad quos ante decretum ſpectabat; ſed indubitatum eſt ante decretum ad Abbatem abſolutionem caſuum reſeruatorum ſpectaſſe; ergo abſolutio eſt penes Abbatem attendenda. Vide Franc. Coriol. 1. *par. tract. caſ. reſeru. ſect. 1. art. 23.* & Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 18. & 19. num. 1.*

2 Vnde Monachi prædictis caſibus innodati, ſi abſolutionem petant ab alio, præter Abbatem, ſiue non habentem auctoritatem ab eodem delegatam, peccant mortaliter, & abſolutio nulla eſt, imò abſoluens eſt excommunicatus, vt dicemus *in ſequenti quæſito.* Ratio eſt, quia Sacramentum confeſſionis eſt ad modum iudicij, in quo ſententia à iudice auctoritatem non habente lata, nulla eſt, ſic etiam in præſenti ſi quis abſoluat, & facultatem non habeat, abſolutio illa nulla eſt, & excommunicationem Papæ reſeruatam incurrit, ita declaraſſe Sacram Congregationem de mandato Clementis VIII. *anno 1601. die 9. Ianuarij*, referunt Finellus *de caſibus reſeru. cap. 6. num. 6.* & Quaranta *in ſumma Bullar. verbo Caſus reſeruati.* Vide quoad hanc rem, præcipuè quoad pœnas incurrendas ab abſoluentibus ſine auctoritate, Vgolin. *de poteſtat. Epiſcop. cap. 37. §. 2.* Chappeauille *part. 1. cap. 10. quæſt. 8.* Finell. *de caſib. reſeru. loc. cit.* Corradum *part. 1. Caſ. conſcient. quæſt. 18. in add.* Venetum *in examin. lib. 1. cap. 8. num. 20.* Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. cap. 1. num. 19.* 3

4 Ad has tamen pœnas incurrendas requiritur in abſoluente præſumptio, vt habetur in tenore ſupradicti decreti, ideo ſi quis abſoluat à reſeruatis propter inconſiderationem, vel obliuionem, aut probabilem ignorantiam non craſſam, non incurrunt illas pœnas, quia quando lex punit præſumentem facere aliquid, non intelligit includere facientem illud abſque dolo, vt benè explicant Chappeauille *loco cit.* Venetus, & Finellus ſimiliter *locis cit.* imò Finellus *num. 8.* addit, quòd idem eſt, ſi abſoluant probabili credulitate, quia nimirum hoc audiuit à viro docto, vel quia hoc habuit in opere alicuius Doctoris; abſolutio tamen nulla erit defectu poteſtatis, licèt ibi non reperiatur præſumptio. Si verò abſolueret in tali caſu ſub ſpe ratihabitionis de præſenti, abſolutio non eſſet nulla, nec incurreret pœnas contra illos comminatas, ita Graff. *in append. ad deciſ. lib. 1. cap. 7. num. 53.* Vgol. *de poteſt. Epiſcop. loco citato, num. 3.* Coriolanus *de caſibus reſeru. ſect. 2. art. 10. num. 2.*

Quibus ſic ſtantibus duplex oritur difficultas. Prima, quid facere debeat Confeſſarius, qui malè abſoluit pœnitentem ab aliquo caſu reſeruato non habens iuriſdictionem.

Communis Theologorum ſententia eſt, quòd Confeſſarius debet iuriſdictionem petere ab Abbate, deinde, niſi adſit ſcandalum, Monachum pœnitentem admonere, vt iterum confiteatur, vel ſi dictus Monachus inſcius ad ſecundam confeſſionem venerit, petat Confeſſarius ab eo, an doleat etiam de peccatis confeſſis in antecedente confeſſione, & cupiat etiam ab illis abſolui, ſi qua ratione neceſſarium ſit, vt abſoluatur; ſi ipſe Monachus dicat, quòd ſic, Confeſſor abſoluat illum, nihil dicendo de primæ confeſſionis defectu, ita Nugnus *tom. 2. in addit. ad 3. part. q. 8. art. 3.* Floronus *tract. de caſib. reſeruat. part. 1. cap. 5. §. 1.* Corinch. *de Sacram. diſp. 8. dub. 14. num. 141.* Homobonus *tract. de caſib. reſeruat. c. 6. num. 5.* Poſſeuin. ſimiliter *de caſib. reſeru. cap. 7. n. 64.* Corradus *in reſponſ. caſuum conſcient. part. 1. quæſt. 18.* Nauar. *in Manual. cap. 65. num. 14.* Syluest. *in addit. ad 3. part. quæſt. 8. art. 4. quæſt. 8. concl. 1.* quicquid dicat Valerus *in diff. vtriuſque fori verbo pœnit. diff. 9. num. 2.* vbi ait, quòd in hoc caſu, ſi pœnitens eſt ignarus, à Confeſſario nihil eſſe faciendum, quia dicit ipſe, quòd talis pœnitens abſolutus eſt ab omnibus, & primò à non reſeruatis directè, ſecundò à reſeruatis indirectè; Si verò ſcandalum adſit, vt *ſuprà* præmiſimus, vel non adſit, remittitur arbitrio prudentis Confeſſarij.

Secunda dubitatio, quid facere debeat pœnitens, qui nouit ſe abſolutum fuiſſe à non habente auctoritatem, Nauar. *in manual. cap. 9. num. 7.* Syluester *in ſumm. verbo Confeſſio 1. q. 3. num. 6.* Floronus *de caſib. reſeru. part. 1. c. 5. §. 1. num. 1.* Portellus *de dub. Regul. verbo caſus reſeru. num. 20.* Reſpondent diſtinguendo, vel enim Sacerdos nullam habebat auctoritatem abſoluendi à peccatis, & ſic iteranda eſt tota confeſſio, vel nõ habebat auctoritatem abſoluendi à reſeruatis, & ſufficit, quòd reſeruata confiteantur habenti auctoritatem; quòd ſi non nouit Confeſſarium abſoluere non potuiſſe, non deperet, quia etc

erit abſolutus coram Deo, ſi contritionem habeat. Si verò dubitet Confeſſarius, an Pœnitens contritionem habuerit, petat eam a Domino, & faciat, quantum in ſe eſt, vt habeat.

8 Sed hîc maior inſurgit dubitatio, ſi pœnitens erat obligatus ad reſtituendum damnum tertio illatum, Confeſſor tamen non obligauit illum, de damno dato. Doctores aliqui abſolutè obligant ad reſtituendum interueniente culpa lata; excuſant verò illa non interueniente, ſed ſolùm negligentia, vel oſcitantia, ita Angelus *verbo reſtitutio vlt. §. 5*. Nauar. *in Manual. c. 17. num. 22*. Roſel. *verb. reſtit. 2. §. 5*. Alij verò Doctores non obligant etiam interueniente culpa lata; rationem aſſignant, quia Confeſſarius nullam iuſtitiæ obligationem ad creditorem habet, quia non eſt eius procurator, ita Valentia *tom. 3. diſp. 5. q. 6. punct. 3. coll. 7*. Azor. *tom. 3. lib. 4. c. 16. qu. 7*. quæ opinio mihi probabilis eſt, addendo tamen, dummodo Confeſſarius Pœnitenti interroganti, an eſſet obligatus ad reſtitutionem, ex malitia, vel vt illi morem gereret, vel vt ex hac indulgentia à pœnitente aliquid lucrari cuperet, reſpondiſſet illum obligatum non eſſe, & conſequenter pœnitenti cauſam daret, vt reſtitutionem non faceret, ita etiam affirmant Coriolanus *de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 2. artic. 19. num. 6*. A zor. *loco citato*.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas pro reſeruatis debeat alios Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare tenetur Abbas, quibus, quando neceſſitas poſtulauerit, facultatem à reſeruatis abſoluendi tradat.*

2 *Abſoluendi à reſeruatis quando poſſint Priores Clauſtrales, & Vicarij Prælatorum facultatem concedere.*

3 *Reſeruare ſibi caſus permiſſos de nouo in abſentia notabili Prælatorum, poſſunt Priores clauſtrales, & Vicarij.*

4 *Confeſſarius petens ab Abbate facultatem abſoluendi aliquem Monachum à reſeruatis, debet illam petere in genere, ne Abbas in delinquentis cognitionem deuenire poſſit.*

5 *Superior difficilem ſe præbendo in concedenda hac facultate Confeſſario peccat.*

6 *Abbate negante hanc facultatem, poteſt Confeſſarius pœnitentem abſoluere pro illa vice tantùm, vt n. 7.*

8 *Confeſſarius poſtulans auctoritatem abſoluendi a caſibus reſeruatis pro vna perſona, poteſt illa facultate vti pro ſe ipſo.*

9 *A reſeruatis abſolui poſſunt Regulares ſemel, abſque ſuorum Superiorum licentia.*

10 *Abſolui poteſt Regularis ſubditus, qui ex obliuione inculpabili omiſit peccatum reſeruatum, tunc temporis etiam, quando abſoluens non habet auctoritatem.*

11 *Regularis habens caſum reſeruatum, cui etiam annexa ſit excommunicatio, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quam ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat, vt* n. 12.

1 RESpondeo affirmatiuè. Probatur ex decreto Clementis VIII. cuius verba ad rem noſtram facientia hæc ſunt: *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori, vel minori; ij ſint docti, prudentes, charitate præditi, qui a non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrit, in quo eam debere committi ipſe in primis Confeſſarius iudicauerit*; & eo magis Abbas debet Confeſſarios deputare, ne Monacho pœnitenti verecundo præbeat anſam non ſe præſentandi; quia, vt ait Graffius *lib. de caſib. reſeruat. cap. 10. n. 28*. veretur deinde Monachus, ne toruo oculo ab Abbate aſpiciatur. In tali caſu pœnitens, qui petit facultatem, qua a reſeruatis abſoluatur, ſatis eſt, ſi fateatur, rationabilem cauſam habere, hanc abſolutionem petendi. Ita S. Thom. *opuſ. 19*.

Si quæras, an Prior Clauſtralis, ſiue alius Vicarius Abbatis poſſit concedere eandem facultatem abſoluendi a reſeruatis, ſicut concedit Abbas prædictis Confeſſariis in abſentia eiuſdem Abbatis. Reſpondeo affirmatiuè, dummodo tamen Abbas non ſit eodem die reuerſurus: tunc enim Prior non debet prædictam licentiam concedere, maximè ſi Monachus de induſtria ſine cauſa ſufficienti in talem diem confeſſionem diſtulerit, & dummodo non habeatur in Congregatione contrarium ſtatutum. Hoc affirmant Beia *part. 4. caſ. 37*. Naldus *in ſum. verbo abeſſe*. Homobonus *in exam. Eccleſ. part. 1. tr. 5. c. 4. qu. 21*. Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. ſui Ord. conſtit. 4. Sixti IV. §. 6. num. 16*. dicunt enim citati Doctores, quòd Vicarius relictus à Superiore eſt tunc in abſentia Superioris abſolutus Superior Monaſterij, & quòd debet omnia illa habere neceſſaria rectæ adminiſtrationi. 2

An prædictus Prior Clauſtralis, ſiue Vicarius in abſentia Abbatis poſſit ſibi aliquos caſus nouos, ſed iuxta præſcriptum Clementis VIII. reſeruare. Reſpondeo affirmatiuè, dummodo abſentia Abbatis eſſet valde notabilis, & in tali abſentia neceſſitas optimæ gubernationis ſpiritualis Monaſterij id poſtularet, quod colligitur ex ſupradictis Doctoribus, & etiam ex Conſtit. Clement. VIII. nam Doctores dicunt, Priorem illum Clauſtralem, ſiue Vicarium eſſe vere Superiorem in tali abſentia, & hoc neceſſariò fateri debemus, quia Monaſterium nunquam deſtituitur ſuo Superiore, & in ſupradicta Conſtitutione expreſsè habetur, Superiores Monaſteriorum poſſe ſibi reſeruare ex illis caſibus in Bulla contentis, quos voluerint. 3

Nec debet Abbas Monachum ad culpæ declarationem cogere. Quando autem Monachus nolit Abbatem adire, tunc eius Confeſſarius petat facultatem illum abſoluendi; 4 ſed in genere, ne vllo modo Abbas in delinquentis cognitionem venire poſsit; quod quidem præcipue cauendum, ac memoriæ tenendum propter confeſſionis ſigillum. Aiunt autem Nauar. *in Manual. cap. 7. num. 8*. Victor. *in ſumma, cap. 4. num. 47*. S. Thom. *in 4. diſtinct. … art. 3* pietati, ac rationi conſentaneum eſſe, vt Abbas aliis Confeſſariis abſoluendi à reſeruatis tribuat auctoritatem, verba autem S. Thom. *loc. cit.* valde meo iudicio ad hoc propoſitum conferentia, ſunt hæc, 5 *Peccare Superiorem, qui difficilem ſe præbet in danda hac facultate; quia multi ſunt adeo infirmi, vt potiùs ſine confeſsione moriantur, quam vt tali Sacerdoti confiteantur*. Nec Abbates his verbis innitentes omninò faciles in hac facultate concedenda ſe præbeant, ſed medium teneant inter nimiam facilitatem, magnúmque rigorem, vt docet Sot. *in 4. diſt. 18. q. 2. art. 5*. qui ait Prælatos in ea poteſtate tradenda, nec faciles proſus, nec difficiles nimis eſſe debere.

Hic autem notandum, quòd ſi aliquis Confeſſarius non habens ab Abbate auctoritatem a reſeruatis abſoluendi, nihilominus ab illis abſoluat, eſt ipſo facto excommunicatus, cuius excommunicationis abſolutio Papæ reſeruatur. Nam Alexander VI. in priuilegio conceſſo Prælatis Regularibus, vt poſsint ſibi caſus reſeruare, inquit, quod abſoluentes a talibus caſibus reſeruatis poſt eorum reſeruationem nullam faciunt abſolutionem, & incidunt in pœnam abſoluentium à caſibus non conceſſis, quæ pœna eſt excommunicatio ipſo facto incurrenda.

da, vt *in Clement. Religioſi, de priuileg. in 6.* Confeſſio igitur taliter facta irrita erit, & nulla.

6 Si tamen Confeſſarius non habens huiuſmodi facultatem illam ab Abbate pro aliquo caſu reſeruato peteret, & Abbas concedere negaret, poſſet nihilominus Confeſſarius, pro illa vice tantùm, pœnitentem Regularem etiam facultate non obtenta, abſoluere. Ita enim conceſſit Paulus V. in decretis generalibus pro Regularium reformatione editis, vt refert Coriolan. *tract. de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 1. art. 17. in fine*, Naldus *in ſumm. verb. caſus, n. 2. & verbo Religionis, n. 44. in fine.*

In quibus decretis Sanctitas ſua declarauit, quòd deinceps, ſi Confeſſariis Regularium caſus aliquos reſeruatos facultatem abſoluendi Superiores denegauerint, poſſint nihilominus illa vice pœnitentes abſoluere etiam non obtenta à Superiore licentia. Circa hoc decretum oritur difficultas in illis verbis: *pro illa vice*, an intelligenda ſint pro vna vice tantùm. Alphonſus à Leone *tr. de offic. & poteſt. Confeſſ. tom. 2. recollect. 6. num.* 178. dicit hoc non eſſe certum, vt patet ex illa quæſtione. An poſſit quis lucrari pluribus vicibus Iubileum extraordinarium concedi ſolitum, cum ſimili clauſula, *pro hac vice*, nam aliqui Doctores dicunt, poſſe eum, qui in hebdomada prima Iubileum lucratus fuit, abſolui etiam in ſecunda, & iterum Iubileum lucrari, ergo à fortiori in caſu noſtro, maximè quia Pontifex indulget, vt pro illa vice Regulares poſſint abſolui à reſeruatis, nullam ponens dictionem taxatiuam.

7 Vera tamen ſententia eſt, vt dixi, ſi Confeſſarius non habens facultatem abſoluendi pro reſeruatis, illam peteret pro aliquo caſu, & Abbas denegaret, poſſet *pro illa vice tantùm*, pœnitentem etiam non obtenta facultate abſoluere, ita docet Diana *in ſuis reſol. moral. de dub. regul. reſol.* 126. vbi me magno honore afficit, dum meæ ſententiæ in hoc loco adhærendum eſſe fatetur, & ego in his additionibus dico, quod in hac re ſtandum eſt duabus eruditiſſimis annotationibus ab eodem Diana hîc allatis. Prima eſt: ſi Confeſſarius petat à Superiore licentiam abſoluendi aliquem particularem à reſeruatis, poteſt etiam illum abſoluere à peccatis reſeruatis commiſſis poſt licentiam obtentam pro prima vice, ſecùs ſi licentia illa fuerit obtenta à pœnitente, quod etiam docent Floronus *de caſibus reſeruatis, c. 3. §. 1. n. 1.* Barboſ. *de poteſt. Epiſc. part. 2. alleg. 12. n. 9.* Alphonſus à Leone *vbi ſupra, reſol. 11. n.* 183.

8 Si petas, an Confeſſarius poſtulans facultatem à Superiori abſoluendi à caſibus reſeruatis pro vna perſona, poſſit illa vti pro ſeipſo. Reſpondit Floronus *loc. cit.* affirmatiuè.

9 Secundò nota cum Diana *loc. cit.* quòd Regulares ſemel ſine ſuorum Superiorum licentia poſſunt abſolui ab omnibus reſeruatis, vt benè docet Suar. *de Relig. tom. 4. lib. 2. c. 19. num. 7.* & hoc habent Regulares ex priuilegio Fratribus Minoribus conceſſo, ſicut fatetur Suar. *loco citato.*

Si quæras, an ſubditus ex obliuione inculpabili aliquod reſeruatum peccatum habens, cui non ſit annexa excommunicatio, eo die quando Superior dat facultatem generalem abſoluendi, non confiteatur, poſſit altero die abſolui, quando eiuſdem peccati recordatur.

10 Reſpondeo quòd poterit abſolui à Confeſſario, etiam tunc temporis non habente auctoritatem à prædicto peccato alias abſoluendi. Ratio eſt, quia pro illo caſu iam data eſt facultas à Superiore, vt abſoluatur, ita Nauarr. *in manual. c. 26.* Angelus *verbo Confeſſio, 1. §. 12.* Couarruuias *in c. Alma mater, de ſentent. excomm. §. 11. n. 12.* Roſella *verb. Confeſſio 2. n. 9.* Syluest. *eod. verb. 3. n. 7.* Vaſquez *tom. 4. in 3. part. q. 91. art. 3. dub. 5. n. 39.* Suar. *tom. 4. in 3. part. diſp. 31. ſect. 4. n. 12.* Fagundez *in 2. praecept. Eccleſ. lib. 8. c. 3. num. 12.* Coriolan. *de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 1. art. 11. num. 4.* Graff. *append. ad deciſ. c. 7. n. 49.* quidquid dicat Paſſaſellus, qui in hac re diſputat contra Sotum, & contra hanc veritatem.

11 Sed maior ſupereſt difficultas, an in caſu neceſſitatis poſſit quis confiteri reſeruata, quæ habent annexam excommunicationem inferiori Sacerdoti Confeſſario, non autem deputatis ab Abbate, vt diximus. Doctores aliqui fatentur non poſſe. Ratio eſt, quia non ablata excommunicatione abſolutio nulla eſt, & in tali caſu Confeſſarius nullam habet auctoritatem, ita Syluester *verb. Excommunicatio 4. num. 1.* Gabriel *in 4. q. 1. art. 3. dub. 2.* Paludan. *in 4. diſt. 17. q. 6. artic. 1. concl. 2.* S. Antoninus *part. 3. tit. 14. cap. 19. §. 4.* Ledeſm. *2. part. q. 23. art. 1.* Sotus *in 4. diſt. 22. q. 1. art. 1.* Toletus *lib. 3. c. 8. § tertius caſus.*

Contrariam ſententiam probabiliorem putant Couarruuias *in c. Alma mater, part. 1. §. 2. n. 5.* Nauar. *in manual. c. 9. num. 3.* Suar. *in 3. part. tom. 4. diſp. 31. ſect. 3. n. 6.* Caietanus *in ſum. verb. Abſolutionis impedimenta*, pro qua ſententia

12 Notandum eſt cum Alexandro de Alez *part. 4. qu. 18. memb. 4. art. 5. §. 2.* quòd habens caſum reſeruatum ſine excommunicatione vrgente neceſſitate communicandi, ad ſcandalum vitandum, tenetur confiteri peccata reſeruata ſolùm Confeſſario inferiori, tunc enim cùm pœnitens ſit certus, non poſſe ſe abſolui à reſeruatis, non erit vtilis confeſſio ad aliud, quàm ad ſe diffamandum coram tali Confeſſario, & ſic poterit primò confiteri cum inferiori Sacerdote omnia peccata tam non reſeruata, quàm reſeruata, & celebrare, vel ſecundò poteſt tantùm confiteri peccata non reſeruata, & tacere reſeruata, vel tertiò, ſi hoc etiam nolit, eliciat actum contritionis, & celebret ſine præuia confeſſione; ſi autem reſeruata, vt diximus, habeant annexam excommunicationem, conteratur primò, & celebret, vel ſecundò ſi tantùm attritus eſt, confiteatur inferiori Sacerdoti, & celebret, ita Diana *in ſuis reſol. moral. tract. 5. miſcell. reſol.* 68. videatur in hac re Durand. *in 4. diſt. 17. q. 19.* & Riccard. *in 4. diſt. 17. art. 2. q. 8. ad 2.* & Sancius *in ſelect. diſp. 32. n. 10.* Angelus *verb. Confeſſio 1. §. 7.* Suar. *tom. 4. diſp. 32. ſect. 3. num. 8.* & Vega *in ſpecul. Parochor. tom. 1. cap. 12. num. 273.* vbi affirmat neceſſariò confitenda eſſe omnia peccata in tali caſu.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas tribuens Confeſſariis facultatem abſoluendi à reſeruatis, illis pœnitentias taxare poſſit, vel potiùs ſubditorum confeſſiones audire.

SVMMARIVM.

1. *Confeſſariis poteſt Abbas pœnitentias culpis reſeruatis iniungendas taxare.*
2. *Abbas, ſi aliquo detineatur impedimento, audiens & abſoluens, poteſt mittere ſubditum ad inferiorem Sacerdotem, vt ab omnibus abſoluat.*
3. *Abſoluere poteſt inferior Sacerdos pro vna vice pœnitentem, ſi petita licentia, eam Superior denegauit.*
4. *Abſolui an poſſit, & quomodo Regularis in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiam ſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis reuelationem, vt* num. 5.
5. *Abſolui an poſſint à reſeruatis à Confeſſariis ſecularibus, Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicumque Confeſſario.*

1 QVoad primam partem dico, abſque dubio id ab Abbate fieri poſſe, patet ex decreto *ſuprà citato* Clementis

mentis VIII. tamen id præcipuè ſeruandum erit ab illo in pœnitentiis taxandis pro reſeruatis. Nec dicatur huiuſmodi pœnitentiarum taxationem in Eccleſia Dei nouam eſſe, quia etiam antiquitus apud ſacros canones pœnitentiæ taxabantur, vt legentibus, & intuentibus illos perſpicuum fiet, quodque de pœnitentiis taxandis dicitur, intelligatur idem de quacumque ſatisfactione condigna, vt docet Coriolan. *tract. de caſ. reſeruat. par. 1. ſect. 1. art. 19.*

Quoad ſecundam partem dico quòd Monachus habens caſum reſeruatum poteſt Abbatem adire, & illi confiteri tam reſeruata, quam non reſeruata, & omnium peccatorum ab eo abſolutionem impetrare ſimul cum
2 pœnitentia, & ſatisfactione debita. Quòd ſi Abbas aliquo detineatur impedimento, & non poſſit non reſeruata audire, poterit auditis, & abſolutis reſeruatis mittere Monachum pœnitentem ad inferiorem Confeſſarium, qui audita confeſſione reſeruatorum, & non reſeruatorum illum abſoluet. Si verò Abbas noluerit audire in confeſſione Monachum reſeruata habentem, poterit facultatem illi concedere, vt abſoluatur ab illis à Confeſſario inferiori, & poterit taxare, vt diximus, pœnitentiam, in quo caſu tenetur Abbas ad ſigillum confeſſionis, vt elicitur ex Grattio *part. 1. deciſ. lib. 1. cap. 13. num. 7.*

3 Si autem Monachus pœnitens pro reſeruatis noluerit adire Abbatem, poterit Confeſſarius illum adire, poſtulans auctoritatem abſoluendi quempiam à reſeruatis, quam Abbas dare tenetur, alioquin Confeſſarius poſſet pro illa vice, vt diximus, abſoluere. Si verò Confeſſor facultatem petere noluerit, debet nihilominus Abbas Monacho pœnitenti, eamque poſtulanti, vt diximus, concedere. Ita habetur Decreto Clement. VIII. ſupradicto, vbi habentur hæc verba. *Sanctitas ſua denique declarauit, & declarat, vt ſi huiuſmodi Regularium Confeſſariis caſus aliquos reſeruatos facultatem petentibus Superior dare noluerit, poſſint nihilominus Confeſſarii illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate abſoluere*; Et licèt hoc Decretum loquatur de Confeſſariis, non autem de pœnitentibus; tamen cùm ſit fauorabile, extenditur etiam ad pœnitentes, iuxta *reg. 15. Odia, de reg. iur. in 6.* Non tenetur tamen Abbas auctoritatem dare Confeſſario deſignato à pœnitente, nec ei concedere, vt confiteatur, cui noluerit. Ita Suarez *tom. 4. in 3. part. diſput. 30. ſect. 4. num. 11.* Coriolan. *part. 1. de caſ. reſeruat. ſect. 1. art. 17. num. 10.* & in dicto caſu, quòd Confeſſarius voluerit Superiorem adire, poterit auditis tam non reſeruatis, quam reſeruatis, & pœnitente abſoluto à non reſeruatis, pro reſeruatis remittere illum ad Abbatem, vt eundem abſoluat, in quo caſu non diminuatur confeſſio, vt docet Suar. *tom. 4. cit. diſp. 31. ſect. 1. & 2.* Fagundez *in 2. præcept. Eccleſ. lib. 8. cap. 3. num. 28.* Vaſquez *tom. 4. in 3. p. art. q. 91. art. 3. dub. 9.* Emanuel Sà *in aphor. verb. abſolutio, num. 24.* Chappeauille *de caſib. reſeruat. [illegible] cap. 9.* Finellus *de caſib. reſer. cap. 10. [illegible] num. 75.* Llamas *1. part. meth. [illegible] § 11.* Filliucius *tom. 1. tract. 7. cap. 10. n. 299.* Coriolan. *de caſ. reſ. part. 1. ſect. 1. artic. 8.* Florenus *part. 1. cap. 6.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. q. 34. art. 12.* A quibus Doctoribus, quæ in præſenti quæſito ſcripta ſunt, elicita fuerunt.

4 Dices, ſi non adſit Superior, vel habens facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis, & Monachus aliquo caſu in reſeruatis celebrare, vel communicare debeat, ne ſcandalum ſequatur, quid facere debeat? Reſpondeo, quòd cùm hic ferè idem caſus in *antecedenti quæſito* relatus, ideo breuiter dicendum eſt, quòd Monachus tunc poterit abſolui à non reſeruatis, animo conſequendi poſtea abſolutionem à reſeruatis, modò tamen confeſſionem de omnibus, tam reſeruatis, quam non reſeruatis perſoluat. Ita Reginald. *in prax. lib. 8. num. 85.* Sotus *in 4. diſt. 18. q. 2. art. 5.* Chappeauille *de caſib. reſeru. part. 1. cap. 9.* Florenus *part. 1. cap. 6. § 4. num. 3.* Fagundez *in 3. præcept. Eccleſ. lib. 3. cap. 9. num. 17.* quod etiam elicitur ex Concil. Trident. *ſeſſ. 13. cap. 7. de Sacr. Euchariſtiæ*, per illa verba: *Quod ſi neceſſitate vrgente Sacerdos abſque præuia confeſſione celebrauerit, quamprimum confiteatur.*

Idem dicendum eſt quando Monachus pœnitens habet quidem præſentem Confeſſarium habentem auctoritatem confitendi, ſed timet reuelationem confeſſionis, vel aliud graue damnum, ita Fagundez *loco cit. num. 20.* Molteſ. *tom. 1. ſum. tract. 7. cap. 21. n. 47.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. q. 34. art. 11.* 5

Quid autem ſentiendum ſit de Monachis abſentibus, de licentia ſui Abbatis à quo habent facultatem confiteri cuicumque Confeſſario, ſi habeant caſus reſeruatos? Huic quæſito ſatisfeci ſupra *diſp. 6. quæſ. 8. num. 4.* vbi dixi quòd facultas generalis eligendi Confeſſarium non ſe extendit ad reſeruata. Idem hic affirmo cum Suarez *tom. 4. diſp. 27. ſect. 4. num. 4.* & Homobon. *de caſib. reſeru. p. 1. c. 2.* Layman *lib. 5. tract. 6. c. 10. num. 20.* Fagund. *in 2. præc. Eccleſ. lib. 8. num. 12.* Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 2. c. 6. dub. 11. concl. 2.* & Megala *in 1. p. lib. 1. c. 10. num. 15.* & Diana *in reſol. moral. tract. 2. de dub. regul. reſol. 119.* vbi ait quod in generali conceſſione non veniunt ea, quæ ſi ſpecialiter peterentur, non eſſent concedenda, indecens enim eſſet, vt Sacerdotes ſeculares peccata grauia Religioſorum audirent; quidquid dicant Peregrin. *in Comp. priuil. tit. 1. verbo abſolutio quoad fratres, § 1. in ſcholiis*, & Alphonſ. de Leone *de offic. & poteſt. Confeſſ. tom. 2. recoll. 11. num. 1.* 6

QVÆSITVM X.

Vtrùm Monachus caſu reſeruato in vno Monaſterio innodatus, pergens in aliud Monaſterium, poſſit ab illius Abbate abſolui, & an valeat abſolutio, ſi abſque contritione eam obtineat.

SVMMARIVM.

1 *Monachus caſu reſeruato in vno Conuentu innodatus in alium pergens poteſt ab illius Prælato abſolui, & ab aliis Sacerdotibus, vt n. 2. & 3.*

4 *Monachus hoſpes in vno Monaſterio ſubditur caſibus reſeruatis illius Monaſterii, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolui, vt num. 5.*

6 *Abſolutio valida eſt à reſeruatis, ac etiam cenſuris, licet pœnitens in eorum confeſſione contritus, vel attritus non ſit.*

QVoad priorem huius quæſiti partem reſpondeo, quòd Monachus caſu reſeruato in ſuo Monaſterio innodatus ſi pergit in aliud, poteſt ab Abbate illius abſolui; quia in omnibus Monaſteriis nunc ſunt iidem caſus reſeruati, quos poſuit, & limitauit Clemens VIII. *in ſuo decreto de caſib. reſeruat. Regular.* Præterea adeſt priuilegium Gregorij XI. Fratribus Ordinis Prædicatorum traditum, vbi concedit Magiſtro Generali, & ſingulis Prioribus Prouincialibus, & localibus, ac locis ſibi commiſſis, vt Fratribus eiuſdem Ordinis ibi conſtitutis, necnon Fratribus aliis eiuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus vndecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium impartiri liberè, & licitè valeant; Ita refert Coriolan. *in tract. de caſib. reſeru. part. 1. ſect. 3. art. 10. num. 1.* Hanc doctrinam docent S. Antonin. *3 p. tit. 17. cap. 4.* Suar. *t. 4. 3. p. diſp. 30. ſect. 1. n. 4.* Filliuc. *t. 1. tr. 7. cap. 10. num. 283.* Caiet. *in ſum. verb. abſolutio.* Eman. 1

Eman. Sa *in aphor. verb. abſoluti, num.* 21 Portell. *de dub. Regul. verb. caſus reſeruati*, *num.* 16. Laurent. de Peyr. *tom.* 2. *de Prælat. quæſ.* 3. *c.* 2. *num.* 24. vbi mouet dubium, *num.* 25. Si Religioſus malitioſè arripiat iter, vt in aliquo Monaſterio à caſibus reſeruatis abſoluatur, valeat talis abſolutio, & dubio occurrit dicendo, quòd cum Religioſi fiant ſubditi illius Prælati, vbi degunt, poſſunt ab eodem Prælato abſolui à caſibus contractis in alio Monaſterio; quod etiam elicitur ex Filliuc. *tit.* 1. *tract.* 7. *c.* 10. *num.* 283. vbi loquens de ſubdito alicuius Epiſcopi, qui iter agit per diœceſim alterius Epiſcopi, an poſſit abſolui à reſeruatis ſuo Epiſcopo, ait cum Caiet. Paludano, S. Anton. Nauar. Suar. *ibidem* ab eo citatis, quòd poteſt abſolui, & eius rationes potiſſimæ ſunt, quia debet ille, qui iter arripit per alienam Diœceſim, confiteri more incolarum illius Diœceſis, ſi illi abſoluuntur ab illis caſibus in alia Diœceſi reſeruatis, poterit & ille peregrinus, (cui non eſt clauſa ianua ſolitæ confeſſionis in illa Diœceſi, vbi illi caſus, quibus peregrinus in ſua innodatus erat) abſolui more (vt dixi) incolarum illius Diœceſis. Tum quia cùm non teneatur Confeſſor vnius Diœceſis ſcire peccata reſeruata alterius Diœceſis, poterit indifferenter abſoluere, niſi aliunde impediatur.

3 Vnde à ſimili dico, quòd Religioſus, qui vt peregrinus, & aduena moratur in aliquo Monaſterio, ſi detineatur caſibus reſeruatis in ſuo Monaſterio, poteſt vtique abſolui ab illis à Confeſſariis alterius Monaſterij, vbi degit propter eaſdem rationes, & dummodo ibi non ſint iidem caſus reſeruati. Nec valet dicere quòd valet in omnibus Diœceſibus reſeruatio caſuum Summi Pontificis, ad quem difficilior eſt aditus, quàm ad Epiſcopum, quia omnes Sacerdotes ſunt ſubditi Summo Pontifici, & in illos habet iuriſdictionem limitandi poteſtatem abſoluendi, quam non habet Epiſcopus in Sacerdotes Diœceſis alienæ, ſicut nec Abbas, v. gr. ſanctæ Praxedis in Sacerdotes Abbatiæ Sanctiſſimæ Dominæ de Ariua eiuſdem Ordinis & Congregationis ſubiectos.

4 Ex quibus reſoluitur caſus à contrario ſenſu propoſitus, an Monachus incurrat caſum reſeruatum in Monaſterio, vbi tanquam hoſpes, & peregrinus moratur, qui tamen caſus in ſuo Monaſterio reſeruatus non eſt? Reſpondeo affirmatiuè quia etſi ille ſit hoſpes; nihilominus eſt ſubditus illius Abbatis, à cuius obedientia poſtmodum abſolutus, ſi ad proprium reuertatur Mo-
5 naſterium, vbi caſus ille minimè reſeruatur, abſolui poteſt à Confeſſariis illius Monaſterij propter rationes allatas. Ita Peyrinus *loco citato, n.* 26. vbi citat pro hac ſententia Suarez.

6 Ad ſecundam quæſiti partem reſpondeo affirmatiuè, quia cùm reſeruatio ſit quid odioſum, ſufficit illius cognitio, & reuelatio Superiori, ſiue alteri ab eo auctoritatem habenti, ac per huiuſmodi confeſſionem, & abſque contritione, vel attritione tollitur eius reſeruatio, nec tenetur ſubditus amplius dicta peccata reſeruata Prælato confiteri. Ita Syluest. *verb. confeſſio,* 1. *q.* 19. Caietan. *in ſumma, verb. caſus reſeruat.* & communiter Doctores. Idem intellige, ſi peccata reſeruata habeant aliquam Eccleſiaſticam cenſuram annexam; nam licèt ob malam pœnitentis diſpoſitionem confeſſio inualida ſit, & ſacramentalis abſolutio cum huiuſmodi defectu nullius ſit valoris; tamen valebit ad hoc, vt caſuum reſeruatio tollatur, ac deinceps poſſit pœnitens cuilibet Confeſſario confiteri, ac ab iis abſolutionem recipere. Ita Mirand. *manual. Prælat. tomo* 2. *quæſ.* 34. *art.* 13.

QVÆSITVM XI.

Mortuo, vel ab officio amoto Abbate, vel Prælato, qui caſum, vel cenſuram ſibi reſeruauit, à quibuſnam poſſit ſubditus tali caſu, vel cenſura innodatus abſolui.

SVMMARIVM.

1 *Mortuo, vel amoto Prælato, ſubditus aliqua cenſura ab eo lata detentus adhuc remanet ligatus.*

2 *A quo ſit abſoluendus.*

3 *Prælato mortuo, vel amoto ab officio, poteſt ille, qui aliqua cenſura tunc innodatus erat, à Priore Clauſtrali, vel Vicario Monaſterij abſolui.*

Per mortem Abbatis, vel alterius Prælati, ſeu amotionem ab officio, ſubditus aliquo caſu, vel cenſura per ipſum Prælatum lata innodatus, remanet adhuc ligatus, poteſt tamen à ſucceſſore, vel alio de eius licentia abſolui. Ratio eſt, quia ſucceſſor eadem perſona cenſetur cum eo, cui ſuccedit, vt optimè probat Palud. *in* 4 *diſt.* 18. *q.* 5. *art.* 2. Dices, ſententia excommunicationis lata ab homine moritur mortuo latore, aut amoto ab officio, vt docet Nauar. *in manuali, c.* 1. *num.* 2. ergo mortuo Abbate, vel amoto ab officio, Monachus, qui fuerat per Abbatem excommunicatus, remanet abſolutus. Reſpondeo cum Sayr. *de cenſ. lib.* 1. *c.* 4. *num* 22. ſententiam excommunicationis latam ab homine mori quidem mortuo latore, vel ab officio amoto, quoad illos, qui eam non incurrunt, antequam lator moreretur, vel priuaretur officio, ſi verò ſemel incurratur, manet donec relaxetur; Idem fatentur Henriq. *in ſum. lib.* 13. *de excomm. c.* 2. §. 2. & Vgol. *de Eccleſ. cenſ. tab.* 1. *c.* 9. §. 4. Quòd verò ille, qui antequam lator cenſuræ moreretur, vel amoueretur ab officio, in cenſuram incidit, abſolui debeat ab eiuſdem latoris ſucceſſore, docent S. Antonin. 3. *part. tit.* 24. *c.* 77. Sylu. *verb. abſolutio, in princip.* Vgolin. *de cenſur. tab.* 1. *c.* 4. §. 3. *n.* 1. Innoc. *in c. quærenti in fine*, *de offic. delegati* Panorm. *in c. paſtoralis.* §. *præterea, num.* 1. *de offic. ord.* & hoc valet non ſolum in ſucceſſoribus propter mortem primi latoris illius cenſuræ, ſed etiam in omnibus ob quamcumque cauſam ſuccedentibus, vt probat Durand. *in* 4. *diſt.* 18. *q.* 4. *n.* 8. 2

Præterea mortuo, vel amoto Abbate, vel Prælato Regulari poteſtne Monachus, vel ſubditus Regularis cenſura aliqua ligatus abſolui à Priore Clauſtrali: vel Vicario eiuſdem Monaſterij? Reſpondeo poſſe, quia Sede vacante Prior ille Clauſtralis vicem Abbatis gerit, & ſub illius cura Monaſterium gubernatur, vt habetur in *c.* 1. *ne Sede vacante in fine*, quod etiam aſſeritur à Franc. Marc. *in deciſ.* 1246. *num.* 2. vbi oſtendit officium Prioris Clauſtralis non expirare per mortem Abbatis, ſicut officium Vicarij Epiſcopi ex gloſſ. *in Clem. fin. de procurat.* expiraret quidem, ſi Prior poſitus eſſet per Abbatem; ſecùs verò ſi à Conuentu, vel Capitulo Generali, vel Diſfinitorio. Imò Abbate ſuſpenſo deuoluitur poteſtas ad Priorem Clauſtralem *ex Clem. ne in agro*, §. *Abbate, de ſtatu Monach.* vel ad Vicarium Monaſterij; quia Monaſterium nunquam dicitur deſtitutum aliquo Superiore, qui in Monachos ordinariam iuriſdictionem exerceat, alias Monachi peioris eſſent conditionis quàm ſubditi Epiſcopi. Idem fatentur Diana *in Reſol. moral. tr.* 2. *de dubiis Regul. reſol.* 22. & Ioannes de Cenedo *in* 2. *p. S. Thom. tr.* 1. *diſ.* 7. *n.* 6. 3

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Regulares, qui legitimè Bullam Cruciatam acceperunt, poſsint eius virtute à caſibus reſeruatis abſolui.

SVMMARIVM.

1 *Regulares nequeunt virtute Bullæ* Cruciatæ *legitimè accepta a caſibus ſuis Prælatis reſeruatis abſolui.*

2 *Abſoluendi a caſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis data facultate in Bulla* Cruciatæ, *vel aliis Indultis non venit auctoritas abſoluendi à caſibus Epiſcopis reſeruatis, niſi exprimatur.*

3 *Regulares nequeunt vti Bulla* Cruciatæ, *vel aliis Indultis ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia.*

4 *Reſpondetur cuidam obiectioni.*

5 *Ius nullum inducitur, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſetur per ſimplices Summorum Pontificum declarationes, ſed tantum id, quod erat dubium, certum redditur, ac declaratur.*

1 RESpondeo negatiuè. Ducor primò, quia ſub facultate abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis data in Bulla *Cruciatæ*, vel aliis Indultis, non venit auctoritas abſoluendi, à reſeruatis Ordinario, quando de hoc non fit expreſſa mentio, vt neceſſariò requiritur, quicquid dicendum eſſet de Iubileo, in quo talis facultas exprimi ſolet. Suarez *tom. 4. in 3. part. diſput. 31. ſect. 4. num.* 26. Ioan. Baptiſt. Anton. *in Catec. Neapol. poſt lib. 6. de preparat pro examine, fol.* 49. Lauor. *de Iubileo part. 2. cap. 28. num.* 25. & in terminis noſtris Corduba *in annot. ad Compend. priuileg. verbo Cruciata col. 4. §. Imo dato, lit. D.* negat virtute Bullæ *Cruciatæ* poſſe
2 Fratres abſolui a reſeruatis Miniſtro Prouinciali, quia talis facultas non exprimitur, vt eſt neceſſe, & poſtea *ibidem* contrarium opinatur virtute Iubilei; Item facit Declaratio Sacræ Congregationis Concilij, ſub *die 3. Aprilis* 1593. quæ cenſuit illos, qui Confeſſiones audiunt, poſſe virtute Iubilei indicti à Summis Pontificibus cum facultate abſoluendi à quibuſcumque caſibus, abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis; ſed non virtute priuilegiorum Regularibus, ſeu Confraternitatibus conceſſorum.

Præterea ſuadetur rationibus. Nam ſi concederemus contrarium, talis facultas cederet tum in animarum perniciem ob veniæ facilitatem, quæ peccandi anſam tribueret; tum verò in primis in nimiam læſionem, ludibrium, & deriſionem Iuriſdictionis Prælatorum maiorum reſeruandi ſibi caſus, dum eorum reſeruatione non obſtante, poſſent ſubditi, quolibet anni tempore etiam illis inuitis abſolui a quibuſlibet Confeſſariis. Quæ rationes maximè procedunt in illis præſertim Regionibus, vbi Sanctæ *Cruciatæ* conceſſiones breui tempore non expirant, prout illæ Iubileorum, quæ ob imminentes Eccleſiæ neceſſitates donantur. Ita Rota *in vna Oueten. Sacriſtiæ 2. Nouembris 1592. coram Comitulo, & in vna Oxomen. Canonicatus* 18. *Nouembris* 1624. *§. non prima, in fine, coram R.P.D. Merlino*: vbi dicitur ob huiuſmodi rationes in *extrauag. etſi dominici 2. de pœnit. remiſſ.* reuocatas fuiſſe ſimiles conceſſiones etiam vigore *Cruciatæ* elargitas.

Ducor ſecundò, ex mente plurimorum Pontificum, qui declararunt Religioſos non poſſe vti dd. priuilegiis S. *Cruciatæ*, &c. ſine licentia ſuorum Superiorum, vt Iulius II. & Pius V. Fratribus Prædicatoribus, & Leo X. Minoribus, & Greg. XIII. prout nobis idonei teſtes ſunt Hieron à Sorbo *in annot. ad Comp. priuil. verb. Cruciata*, Ioan. de la Cruz *de ſtatu relig. lib. 1. c. 6. dub. 12. concl. 1.* & præſertim Clemens VIII. in Bulla incip. *Romani Pontificis.* anno 1599. 23. Nouembris, qui auctoritate Apo-
ſtolica perpetuò declarauit conceſſionem S. *Cruciatæ*, & 3
aliorum Indultorum particularium minimè locum habere, neque cenſeri ad effectum eligendi Confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis cum Fratribus, & Monialibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis Inſtituti Mendicantium, & non Mendicantium, tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet, ſed ſuæ intentionis exiſtere quod iidem Fratres, & Moniales, quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ, ſeu ad confeſſionis adminiſtrationem diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti ſint, quas omnes Conſtitutiones ſuprà *diſp. 9. quæſit. 7.* retulimus agentes, an Regulares virtute bullæ *Cruciatæ*, vel aliarum huiuſmodi Indulgentiarum poſſint aliis, quàm Confeſſariis ab Abbate deſtinatis confiteri. Idem confirmat in terminis Coriolan. *p. 1. ſect. 3. art. 15. in 3. edit.* Acoſta *ad Bull.* Cruciat *q.* 107.

Non obſtat ſuperflue igitur apponi in Bulla *Cruciatæ* illam Clauſulam, *Che de gli altri peccati, che non ſono reſeruati alla medeſima Sede Apoſtolica, ſi poſſa aſſoluere il detto Confeſſore tante volte, quante ſi confeſſera*; Cùm neminem lateat, quemlibet Confeſſarium ab Ordinario approbatum, nullo priuilegio ſuffragante, poſſe abſolue-
re pœnitentes à quibuſuis peccatis non reſeruatis: nam 4
reſpondeo, ſuperfluitatem ceſſare, ex eo, quòd illa abſoluendi poteſtas ordinatur ad Indulgentiam plenariam, vt perbelle Suarez *de relig. tom. 4. tractat. 8. lib. 2. cap. 19. num.* 13.

Non obſtat ſecundò dictas conceſſiones, ſeu declarationes reuocatorias tolli per nouas Bullas Sanctæ *Cruciatæ*, quia par in parem non habet imperium, Corduba *vbi ſupra col. 20. §. item appoſito*, Sorb. *vbi ſupra col. 3. §. & quia.* Nam reſpondetur primò eas Bullas iure non fuiſſe conceſſiones, ſed ſimplices declarationes iuris dubij, ſeu verborum dubiorum, in dicta Bulla *Cruciatæ*, vt liquidò conſtat ex illis præſertim Pij V. & Clementis VIII. ibi, *ſed noſtræ intentionis exiſtere, &c.*
perpetuò declaramus. Per quas ſimplices declarationes 5
nullum ius induci, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſeri, ſed tantùm quod in dubium vocabatur, certum reddi, ac declarari docent Apoſtill ad Philipp. Dec. *in cap. fin. num. 13. verbo dubium de conſtitut.* *Caſtrenſ. conſ. 329. num. 2. verſ. pro declaratione lib. 1.* & alij multi, quos approbat Rota *in vna Lauretana Iuriſdictionis 1. Iunij 1618. coram Sacrato, & in vna Cæſaraugustana præeminentiarum Eccleſiæ S. Mariæ Maioris de Pilari 12. Martij 1609. & 10. Nouembris 1623. & 15. Nouembris 1624. coram Reuerendiſſ. D. Coccino Decano.* Vnde cùm ſequentes conceſſiones S. *Cruciatæ*, nullam ampliorem clauſulam contineant in caſu, de quo agimus, quam continerent illæ, quas declararunt prædicti Summi Pontifices, per conſequens non licet hodie ab illis declarationibus vllo modo diſcedere, vt in ſimili dixit Acoſta *ad Bullam Cruciat. q. 610. col. vlt. in princip.* Rota *in d. Oxomen. Canonicatus coram Merlino, §. & hinc perfectum.* Et maximè ſtante verbo *perpetuò*, quod comprehendit omne tempus futurum, Brunor. à Sole *in loc. commun. in verbo Dictio, n. 20.* & Rot *in d. Cæſaraugustana 13. Martij 1609. coram Coccino*, quod forſan ſibi locum non vendicaret, ſi apponeretur clauſula ſimilis ei, quam Pius IV. anno 1564. appoſuit, quàmque deinceps vſque in hodiernum diem fuiſſe ſublatam teſtatur Sorb. *vbi ſup. col. 2. lit. B.* nempè, *Vt poſſent Religioſi ſine licentia ſuorum Superiorum Bullam accipere.* Videatur Barthol. de Vecch. *in tract. de nouit. diſp. 9. dub. 3. num. 7.*

Contra tamen hanc veritatem rationibus, & auctoritatibus comprobatam diſputant multi Doctores, vt Portell. *in dub. Regul. verb. Bulla Cruciata, num* 1. Coriolanus *de caſibus reſeruatis, part. 1. ſect. 3. art. 4.* Bartholom. de

Vecchiis *in praxi Nouit. d. ſp. 9. dub. 3. num. 7.* Llamas *in ſumma, part. 1. cap. 5* § 8. Mirand. *in manual. Prælat. tom. 2. q. 34. art. 15. concl. 2.* Reginald. *in prax. tom. 1. lib. 8. cap. 3. ſect. 3. num. 37.* Suar. *de relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 16. n. 3.* vbi citat pro eadem ſententia Garziam, Ledeſmam, & Paſſatellum.

Quibus Doctoribus, eorúmque rationibus, & argumentis, præter ea quæ dicta ſunt, appono Conſtitutionem Vrbani VIII. virtute cuius impoſterùm non poſſunt vllo prætextu Regulares abſolui, ſed adhuc remanent ſub ordinaria iuriſdictione ſuorum Abbatum, & Prælatorum quoad Sacramentum Pœnitentiæ, nihil eis in hoc ſuffragante Bulla *Cruciatæ*: tenor autem ſupradictæ Conſtitutionis Vrbani VIII. talis eſt.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſpecula militantis Eccleſiæ, nullo licèt meritorum ſuffragio, diuina diſpoſitione conſtituti, & attentè conſiderantes, ſacros Regularium Ordines tantas Eccleſiæ Dei vtilitates omni tempore attuliſſe, vt ad eas conſeruandas, & inſtaurandas Romani Pontif. prædeceſſores noſtri magnam iure optimo diligentiam ſemper adhibuerint: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vt eorundem Pontificum veſtigiis inhærentes, ad ea paſtoralis vigilantiæ partes iugiter intendamus, vt in eiſdem Ordinibus diſciplinæ regularis obſeruantia ſarta tecta conſeruetur, & ſi quæ illi obeſſe dignoſcuntur, opportunæ Conſtitutionis miniſterio ſalubriter remoueantur. Aliàs ſiquidem fel. rec. Clementi Papæ VIII. prædeceſſori noſtro per Procuratorem Generalem Ordinis Fratrum B. Mariæ de Monte Carmelo nuncupat. expoſito, quòd cùm in Bulla Sanctæ *Cruciatæ*, & aliis priuilegiis ab Apoſtolica Sede concedi ſolitis, detur facultas eligendi Confeſſarium idoneum ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario, & Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, Religioſi prædicti Ordinis, ſeu eorum nonnulli, etiam prædictis facultatibus vti præſumebant in detrimentum ſuæ Regularis diſciplinæ: Quare idem Clemens prædeceſſor ſua perpetuò valitura Conſtitutione declarauit facultatem, & conceſſionem Sanctæ *Cruciatæ*, & aliorum indultorum prædictorum, quantùm ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi à caſibus reſeruatis, nõ habere locum cum Fratribus, & ſororibus Monialibus quorumcunque Ordinum, & Congregationum cuiuſuis inſtituti, Mendicantium, & non Mendicantium, tam in Prouincia Hiſpaniæ, quàm extra eam vbilibet conſtitutis, neque eis ſuffragari, ſed eiuſdem Clementis prædeceſſoris intentionis fuiſſe, quòd iidem Fratres, & Moniales quãtum ad Sacramentorum Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem, diſpoſitioni ſuorum Prælatorum ſubiecti eſſent, prout in dicti Clem. prædeceſſoris in ſimili forma Breuis deſuper, *ſub die 23. Nouem. 1599.* Pontificatus ſui anno 8. expeditis literis, quarum tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur. Nihilominus, ſicut Nobis non ſine animi noſtri moleſtia innotuit, nonnulli Ordinis Fratrum Prædicatorum profeſſores, prætextu Bullæ eiuſdem ſanctæ *Cruciatæ*, ac dictorum indultorum Confeſſarium huiuſmodi, qui eos, vt præfertur, abſoluat, eligere poſſe prætendant, & forſan eligant, etiam ad præſens, poſtquam literæ noſtræ *ſub die 14. Iunij 1624.* Pontificatus noſtri anno 1. ſuper facultate eiſdem Regularibus Confeſſarium ad effectum huiuſmodi eligendi, ad quinquennium tunc proximum conceſſa, emanatæ, pridem ab anno, & vltra expirauerunt, in maximum ſtatus & obſeruantiæ regularis præiudicium. Nos præmiſſis quantùm Nobis ex alto conceditur, obuiare, ac felici tam eorundem Fratrum Prædicatorum, & B. Mariæ de Monte Carmelo Religioſorum, quàm omnium, & quorumcunque aliorum cuiuſlibet Ordinis, Congregationis, Societatis & inſtituti, etiam ſpeciali mentione, & nota digni, vtriuſque ſexus tam Mendicantium quam non Mendicantium ſtatui atque directioni, & aliorum Chriſti fidelium ſaluti conſulere volentes, præfatæque Clementis prædeceſſoris declarationi inhærentes, illámque tenore præſentium innouantes, ac quatenus opus ſit, ampliantes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, conceſſionem ſanctæ *Cruciatæ*, quæ reſpectu facultatis huiuſmodi, etiam Laicis, & Clericis ſecularibus, cuiuſcunque ſtatus, gradus, qualitatis, & conditionis, etiam ſpeciali nota dignæ quoad caſus reſeruatos, etiam in Bulla *Cœnæ Domini* (hæreſi excepta) contentos, nonniſi in foro conſcientiæ, non autem in foro externo ſuffragatur, aliorúmque indultorum huiuſmodi, quantùm ad prædictum articulum eligendi Confeſſarium, & abſoluendi a prædictis caſibus reſeruatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini contentis, cum Fratribus, & Monialibus prædictis Fratrum Prædicatorum, ac aliorum quorumcunque Ordinum, & Congregationum, Societatiſque & inſtituti prædictorum Mendicantium, & non Mendicantium, tam prouinciæ Hiſpaniæ, quam extra eam vbilibet conſtitutorum locum minime habuiſſe, neque habere, nec illis vllo modo ſuffragari potuiſſe, neque poſſe, excepto dumtaxat illo quinquennio, quo literæ noſtræ huiuſmodi, vt præfertur, durauerunt, ſiquidem *die 14. menſis Iunij* 1629. proximè præteriti iam expirauerunt, ſed noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, quòd iidem Fratres, & Moniales quantùm ad Sacramenti Pœnitentiæ, ſeu Confeſſionis adminiſtrationem ordinariæ diſpoſitioni ſuorum Prælatorum, & Sedi Apoſtolicæ quoad ſibi reſeruata, ſubiecti ſint, earundem tenore præſentium perpetuò declaramus. Decernentes præſentes noſtras literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quocunque defectu à quoquam impugnari non poſſe, ſicque, & non aliter, in omnibus, & ſingulis præmiſſis per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, ac Sedis Apoſtolicæ Nuntios, ac *Cruciatæ* Commiſſarios, & quoſuis alios quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretãdi facultate, & auctoritate interpretari, ac iudicari debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his a quoquã, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus præmiſſis, ac omnibus, & ſingulis illis, quæ in prædictis Clementis prædeceſſoris literis conceſſa ſunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Quibus omnibus, & ſingulis illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentium tenor omnibus innoteſcat, volumus eas in valuis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ de Vrbe, vt moris eſt, publicari, ipsaſque ſic publicatas, omnes, & ſingulos vbique exiſtentes ita afficere, ac ſi omnibus perſonaliter intimatæ eſſent, quodque præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus vbique fides adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud Sanctam Mariam Maiorem, ſub Annulo Piſcatoris, die 19. Iunij 1630. Pontificatus noſtri anno 7.

M. A. Maraldus.

QVÆSITVM

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm & quando Abbates. & Prælati, ac Confeſſarij Regulares approbati poſſint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia recenſentur, per quæ Religioſis Confeſſariis facultas à quibuſcunque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluendi conceditur.*

2 *Quid ſuper hoc à ſacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium iuſſu Clementis VIII. ſtatutum fuerit, oſtenditur, &* num. 3.

4 *Decretum aliud eiuſdem ſacræ Congregationis refertur, ſuper eadem re Pauli V. iuſſu editum.*

5 *Reſeruatio caſuum an ceſſet per obitum Epiſcopi, qui eos ſibi reſeruauit.*

6 *Excommunicatus à Delegato Papæ, per annum perſeuerans in excommunicatione, anno delegationis finito à ſolo Papa abſoluitur.*

7 *Clerici, qui ſcienter, & ſponte admittunt excommunicatos à Papa ad diuina Officia, & ad Sacramenta ſunt excommunicati, concurrentibus tamen quinque requiſitis.*

8 *Incendiarij excommunicati, & publicati à ſolo Papa abſoluuntur.*

9 *Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem paratos reſtituere, & iniuriam reſarcire, poteſt Epiſcopus abſoluere, at poſt denunciationem ſolus Papa abſoluit, & Eccleſiarum nomine veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia.*

10 *Eligentes in Senatorem Vrbis Romæ, Imperatorem, Regem, Principem, Marchionem, Comitem, &c. incurrunt excommunicationem Papalem.*

11 *Excommunicantur excommunicatione Papali tribuentes facultatem vexandi, capiendi, & interficiendi perſonas Eccleſiaſticas, &c. inſecutoréſque Cardinalium, Clerici, aut Religioſi, ſeu familiarium Papæ, necnon dantes conſilium, &c. receptatores, & defenſores.*

12 *Inquiſitores, alicui falſa hæreſis crimina imponentes, innocentéſque infamantes à ſolo Papa abſoluuntur.*

13 *Religioſi Sacramentum Extremæ-Vnctionis, vel Euchariſtiæ Clericis, vel Laicis miniſtrantes, matrimonia ſine ſpeciali licentia Parochi ſolemnizantes, excommunicatóſque à canone, & à ſententiis latis in Conciliis Prouincialibus, &c. præterquam à iure ſibi conceſſis abſoluentes, ſunt excommunicati excommunicatione Papali.*

14 *Clerici inducentes aliquem ad vouendum, iurandum, & promittendum ad ſepulturam in eorum Eccleſia eligendam, vel vt electam non mutet, excommunicantur per* Clement. cupientes, de pœnis, *& à ſolo Papa abſoluuntur.*

15 *Domini temporales, & quicunque alij cogentes perſonas Eccleſiaſticas in loco interdicto celebrare, populúmque ad illic diuina audienda cogentes, vel aliquem, aut aliquos ad diuina illa audienda ducentes, publicóſque excommunicatos, & interdictos, vt ab Eccleſia moniti exeant, prohibentes excommunicantur per* Clement. grauis, de ſent. excommunic. *quæ excommunicatio eſt Papæ reſeruata.*

16 *Minores tempore interdicti admittentes Fratres Tertij Ordinis ad audienda diuina, incurrunt excommunicationem* Clem. cùm ex eo, de ſent. excom.

17 *Cadauera hominum incidentes, elixantes, carnes ab oſſibus ſeparantes, excommunicantur per* extrauag. deteſtandæ, de ſepult.

18 *Fratres cuiuſcumque Ordinis Mendicantium ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ad aliam Religionem non Mendicantium tranſeuntes, ſunt excommunicati per* extrauag. ambitioſæ, de Regul.

19 *Violantes Eccleſiaſticam libertatem, ſeu interdictum Eccleſiaſticum, conſpirantes contra Papam, Epiſcopum, alióſque Prælatos offendentes, excommunicantur per* extrauag. ſi dominici.

20 *Largientes, accipientes, vel aliquid in Curia Romana promittentes ad obtinendam iuſtitiam, & gratiam, excommunicantur per* extrauag. de ſent. excom.

21 *Rapientes bona Cardinalium in Conclaui exiſtentium, ſeu electi in Papam, excommunicantur excommunicatione Papali.*

22 *Prouiſus de Eccleſia, vel Monaſterio vacante, ſi aliquid nunciatoribus dederit, excommunicatur.*

23 *Laicus relegans, vel proſcribens, & qui proſcriptionem ſcripſerit, eſt excommunicatus eadem excommun. Papali.*

24 *Perſona Eccleſiaſtica alium Eccleſiaſticum ad forum laicale trahens, necnon laicus in hac re dans fauorem, auxilium, &c. excommunicatur excommunicatione Papali.*

25 *Miniſtri Papæ, & omnes Officiales accipientes munera in terris Eccleſiæ, ſunt excommunicati.*

26 *Lapides, & alia ornamenta de Eccleſia auferentes, necnon dantes auxilium, &c. ſunt excommunicati.*

27 *Fingentes ſe nepotem, familiarem, & commenſalem Cardinalis, vt literas Apoſtolicas gratis expediant.*

28 *Miracula falſa prædicantes, ſcandaloſè Prælatis detrahentes.*

29 *Impedientes quemcumque Officialem in Officio Sanctæ Inquiſitionis, necnon Epiſcopos in tali Officio perturbantes, Aduocatum, & alios pro tali cauſa perterrentes, & qui in hoc conſilium, auxilium, & fauorem dederit.*

30 *Occultantes, retinentes libros, & alias ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ, aliáque bona ad dictam Sedem ſpectantia, necnon ſcientes, & non reuelantes, aliique Miniſtri dictæ Cameræ rationes integras non reddentes.*

31 *Supponentes ſe in examine pro alio, vt Eccleſiaſticum beneficium obtineat, vel annuas penſiones offerentes, vt beneficia impetrent, beneficiáque pro aliis impetrantes, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt aliis reſignent.*

32 *Tractantes de noua Papæ electione, alio viuente, ac eorum complices, & fautores.*

33 *Excommunicantur omnes cuiuſcumque dignitatis exiſtant, pactiones, conuentiones, & contractum aliquem ſuper vita, aut morte Sum. Pont. facientes, necnon ſuper futura creatione dicti Summi Pontificis, vel Cardinalium, necnon permittentes talia fieri in terris ſuis, vel dantes auxilium, &c.*

34 *Cardinales ſimoniacè Papam eligentes excommunicantur per Conſtit. Iulij II.* cum Diuino.

35 *Literas, nuncium, aut ſignum mittentes ad eos, qui ſunt in Conclaui, necnon talia recipientes, vel è contrà qui in Conclaui exiſtentes ad eos foris ſcripſerint.*

36 *Eccleſiæ bona, ſeu perſonas conuertentes in proprios vſus per vim.*

37 *Eccleſiarum bona, fructus, & iura per vim occupantes, necnon Clerici in hoc conſentientes.*

38 *Commiſſarij delegati ad cognoſcendum de alienatione, ſi cedat in euidentem vtilitatem, & timore, vel amore alienationi conſentiunt.*

39 *Clerici prouiſi de Eccleſia, non ſeruantes iuramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum, vel in quorum fauorem beneficia reſignantur.*

40 *Gloſſantes Concilium Tridentinum excommunicantur per Conſtit. Pij IV.*

41 *Nuncius Apoſtolicus procurans literas commendatitias pro dignitate obtinenda à Principibus, excommunicatur excommunicatione Papali, ſed talis excommunicatio nullibi eſt reſeruata.*

42 *Mulieres ingredientes Monaſteria Regularium, & Mendicantium.*

43 *Monialis à clauſura exiens, vel dans illi licentiam exeundi, comitantes, & receptantes.*

44 *Officiales Officij Pœnitentiariæ Romanæ, Procuratores, & ſcriptores aliquid etiam ſponte oblatum pro labore accipientes, ſunt excommunicati.*

45 *Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica palam, vel occultè retinentes, aut recipientes in confidentiam, ſunt excommunicati, à qua excommunicatione nec Cardinales excipiuntur.*

46 *Qui de fructibus dignitatum vacantium applicandis menſæ Epiſcopali, aut in communem vſum cedendis diſponit, eſt excommunicatus.*

47 *Gubernator Status Eccleſiæ dans licentiam ferendi arma breuiora tribus palmis, eſt excommunicatus.*

48 *Chriſtianus in terris Turcarum capiens alium Chriſtianum pro mancipio, ſiue eius bona ſurripiens, eſt excommunicatus, necnon & qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deferunt.*

49 *Publicani exigentes gabellam à Regularibus Ordinum Mendicantium, vel aliquid aliud pro reficiendis pontibus, & qui eorum colonos immunes ab omnibus exactionibus non dimiſerint.*

50 *Gubernator Status Eccleſiaſtici reuocans homicidam, & exulem ab exilio, vel ſaluum conductum, etiam ad diem vnum ei fecerit, necnon Ciues Romani receptantes huiuſmodi exules.*

51 *Confeſſarij vigore priuilegij Sixti IV. commutantes vnum ex quinque Votis, excommunicantur per* extrauag. & ſi Dominici 2. de pœnit.

52 *Princeps, vel Baro in Regno Neapolitano receptans homicidam, vel exulem Romanæ Eccleſiæ. Item omnes Eccleſiaſtici tam ſeculares, quàm Regulares in dicto Regno receptantes bannitos, ſunt excõmunicati.*

53 *Baro, vel Princeps ſubiectus Sedi Apoſtolicæ emens frumentum, & alias fruges vltra vſum ſibi, & ſuæ familiæ neceſſarium.*

54 *Epiſcopus, aut Patronus tam Eccleſiaſticus, quàm laicus à præſentatione ſuſpenſus, beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens.*

55 *Frater quilibet Sancti Franciſci de Obſeruantia in electione Miniſtri Generalis, Prouincialium, Cuſtodum ſubornans, tam pro ſe, quàm pro alio, & qui fauorem pro hac re extra Religionem procurauerit.*

56 *Oppidum, & locum ad Romanam Eccleſiam pertinens quicunque egerit de infeudando, ex eo, quia vacauerit.*

57 *Agnus-Dei conſecratos à Romano Pontifice quicunque depinxerit, vel vendiderit.*

58 *Monaſteria Monialium ingredientes ſine neceſſitate vrgente prætextu facultatum Apoſtolicarum, vel Epiſcopi licentia, necnon & Regularium Superior ingredi permittens, ſunt excommunicati.*

59 *Sal externum portans in vrbes, & oppida Sedi Apoſtolicæ ſubiecta.*

60 *Frumenta, legumina, & animalia cuiuſuis generis exportans extra ſtatum S. Romanæ Eccleſiæ.*

61 *Religioſus Sancti Franciſci de Obſeruantia contemptis Superioribus ſuis ad alia tribunalia appellans.*

62 *Frater quicunque Sancti Auguſtini Congregationis Lombardiæ, qui neglexerit obedire Conſtitutioni de exemptione Monialium eiuſdem Ordinis.*

63 *Monachus Ciſtercienſis aliquid committens contra Conſtitutionem de exemptione Monialium ab eodem Ordine.*

64 *Subiectus ditioni Eccleſiaſticæ qui receperit homicidas, graſſatores, & damnatos de crimine capitali, & impedierit, ne capiantur.*

65 *Reliquias ad prouinciam Mediolanenſem ſine licentia Summi Pontificis aſportans, & qui ab vna ad aliam Eccleſiam tranſtulerit, & aliquam particulam conceſſerit.*

66 *Iurare facientes illicita, vel de obſeruandis ſtatutis contrariis Decretis Concilij Trident.*

67 *Inſtitutum, & Conſtitutiones Societatis Ieſu impugnantes. Necnon Religioſi omnes, exceptis Carthuſianis, recipientes aliquem Religioſum Societatis Ieſu, ſunt excommunicati.*

68 *Libros mouentes ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum.*

69 *Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici procurantes fauorem extra Religionem ad conſequendum officium Magiſtri Generalis.*

70 *Confeſſionem, & abſolutionem Sacramentalem poſſe fieri inter abſentes qui aſſerunt.*

71 *Armatorum collectas, & caualcatas, qui faciunt.*

72 *Regulares ex Inſulis Philippinis, & partibus Indiarum ad Iapponicas commeantes.*

73 *Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Monte-Carmelo ad tribunalia ſecularia appellantes, & confugientes.*

74 *Delinquentes à locis ſacris extrahentes, præterquam in caſibus conceſſis per Gregorium XIV.*

75 *Superiores non denunciantes Religioſos ſollicitantes mulieres in Confeſſione Inquiſitoribus.*

76 *Præſidentes, & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici deponentes pecuniam ad alios, quam ad pauperum vſus.*

77 *Mortaliter peccare qui aſſerunt, vel eſſe hæreticos, defendentes Beatiſſimam, & glorioſiſſimam Virginem Mariam eſſe conceptam in peccato originali, vel è contra, ſunt excommunicati.*

78 *Violentas manus ſuadente Diabolo in clericos inferentes excommunicantur* in cap. ſi quis ſuadente Diabolo 17. q. 4.

79 *Falſarij literarum Apoſtolicarum, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, excommunicantur.*

80 *Clericis talleas imponentes, & Clerici illas ſoluentes an excommunicentur.*

81 *Domini temporales prohibentes ſubditis, ne quicquam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque vt eorum frumenta molant, aut panem coquant, excommunicantur.*

82 *Simoniam in Ordine, vel beneficio, vel ingreſſu Religionis committentes, ſiue accipientes pro collatione, ſiue traditione poſſeſſionis beneficij, ſeu de dando aliquid iura facientes prouiſum de beneficio, excommunicantur, & quinam ſimoniaci in hac comprehendantur.*

83 *Duellum committentes, id eſt, pugnantes in duello, ſiue campum dederint, ſeu auxilium præſtiterint, excommunicantur, vbi plura aduerſus illos qui tam publicè, quam priuatim ad duellum concurrerint.*

84 *Magiſtri excludentes Fratres Prædicatores à ſtudio Pariſienſi excommunicantur.*

85 *Libellos famoſos conficientes, aut habentes, ſiue in vulgus emittentes verſus, aut cantilenas in infamiam & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, excommunicantur.*

86 *Fratres Prædicatores & Minores non eſſe in ſtatu perfectionis defendentes, ſimiliter affirmantes non licere eis eleemoſynas quærere, aut prædicare, & confeſſiones audire, excommunicantur.*

87 *Iudices querelas Fratrum, aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes, excommunicantur.*

88 *Apoſtatas in Eccleſiis, & Monaſteriis etiam eiuſdem Ordinis*

Ordinis detinentes, niſi illos eiecerint, vbi illis denunciatum erit excommunicantur.

89 *Princeps laicus quicunque excommunicatur, qui Fratrum Conuentualium reformationem, ne fiat, impedierit, aut faciat mutari procurauerit.*

90 *Fratres Ordinis S. Auguſtini, qui prætextu arctioris Regulæ ad alium Ordinem tranſierint ſine licentia Prioris Generalis, excommunicantur, item recedentes ab eodem Ordine, etſi intra octo dies ad obedientiam non redierint.*

91 *Impedientes, & prohibentes, vel quocunque modo moleſtiam inferentes ingredi volentibus in Religionem S. Benedicti, ſimúlque irrogantes iniuriam Monaſteriis, & Monachis excommunicantur.*

92 *Religioſi euntes vltra mare ſine Superiorum ſuorum licentia in ſcriptis, excommunicantur.*

93 *Fratres Prædicatores recipientes Fratres Minores excommunicantur.*

94 *Fratres facientes violentiam in Eccleſiis Ordinum Ciſtercienſium excommunicantur.*

95 *Fratres Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis perſonæ moleſtantes in eleemoſynis perquirendis excommunicantur.*

96 *Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula profeſſis ſine licentia Papæ, excommunicantur.*

97 *Tertiarij, Eremitæ, mulieres, aliique Religioſi portantes habitum S. Franciſci de Paula excommunicantur.*

98 *Fratres Minores de Obſeruantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes fauorem extra ad officium obtinendum in Religione excommunicantur.*

99 *Superiores quorumcunque Ordinum, qui ſuorum ſubditorum cauſas ad officium Inquiſitionis ſpectantes, eorúmque proceſſus non remittunt ipſis Inquiſitoribus, ſeu Ordinariis, excommunicantur, ſicut & illi Superiores, qui non denunciant eiſdem Inquiſitoribus Religioſos, quos nouerint eſſe hæreſis labe infectos.*

100 *Confeſſarij ſeculares, vel Regulares abſoluere præſumentes a caſibus clare, vel dubie in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus, excommunicantur.*

101 *Iudices quicunque, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtolicæ ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut Cameræ Auditorem, eiúſque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumpſerint, excommunicantur.*

102 *Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Vicarius, Gubernator Vrbis, & quicumque quauis auctoritate fulgentes, qui vigore facultatis illis conceſſæ aliquid innouant, vel alter ipſorum iuriſdictionem alterius vſurpat, excommunicantur.*

103 *Clerici Cameræ Apoſtolicæ, Notarij, & Officiales, & eorum miniſtri, qui in cauſis iuxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumentes, excommunicantur.*

104 *Camerales quicumque, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris patefecerint, excommunicantur.*

105 *Scientes, & non reuelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut viciniori, authorem, vel conſcium, aut adminiſtratorem conſpirationis commiſſæ, vel committen. in perſona Cardinalis, excomm.*

106 *Certamen ſingulare ineuntes in quibuſuis locis, modis, & formis publicè, vel priuatim excommunicantur, ſicut conſulentes, ſuadentes, procurantes, fauorem præſtantes, committentes, equos, & arma præſtantes.*

107 *Sepulchrum ſanctum accedentes cauſa deuotionis ſine licentia Papæ, excomm.*

108 *Canonici, beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Vrbe ingredientes ipſam Baſilicam abſque habitu, excommunicantur.*

109 *Litteras Apoſtol. ſacræ Pœnitentiariæ impedientes, ne executioni mandentur, excommunicantur.*

110 *Indicem caſuum, & gratiarum cum indulgentiis populo proponentes excommunicantur, prout habetur in Conſtit. 99. Pij V. quæ incipit,* Quam plenam.

111 *Cardinales Bulla Gregorij XIV. ſub Dat. Romæ 17. Kal. Decembris 1591. in nonem actionibus in ead. Bulla contentis contrauenientes, excommunicantur.*

112 *Regulares abſoluentes abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus reſeruatis ipſis Prælatis, excommunicantur.*

113 *Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſunt abſoluere ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum effectu non ſecuto.*

114 *Confeſſarij Regulares poſſunt in virtute priuilegiorum abſoluere mulieres intrantes Monaſteria Regularium ſub prætextu cuiuſcumque priuilegij.*

115 *Confeſſarij Regulares abſoluere poſſunt ingredi volentes Religionem à caſibus Epiſcopo reſeruatis.*

116 *Regulares an poſſint abſoluere a cenſuris Epiſcopo ſeruatis.*

117 *Regulares priuilegiati abſoluere poſſunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis à iure, ſi anteà habebant priuilegia abſoluendi ab omnibus caſibus, & cenſuris etiam Epiſcopo reſeruatis.*

RAtio dubitandi eſt, quia plura ſunt priuilegia Ordinibus tam Mendicantibus, quàm non Mendicantibus conceſſa, per quæ facultas eorum Confeſſariis a quibuſcunque caſibus etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluendi traditur, huiuſmodi priuilegium fuit conceſſum à Paulo III. Societati IESV, anno 1545. relatum à Roderico *tom. 1. quæſt. Regular. quæſt. 61. art. 5.* & à Suar. *de Relig. tom. 4 tr. 10 lib. 9. c. 2. n. 1.* in hæc verba:

Necnon illis ex vobis qui Presbyteri fuerint, quorumcunque vtriuſque ſexus Chriſti fidelium ad vos vndecunque accedentium confeſſiones audiendi, & confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, & a quibuſuis ex ipſis caſibus reſultantibus, ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis (exceptis contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini ſolita eſt legi) abſoluendi, ac pro eis commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungendi liberam facultatem, auctoritate Apoſtolica per præſentes ad noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum concedimus.

Simile priuilegium conceſſum eſt Religioſis Ordinis Minimorum à Leone X. in Bulla incip. *Et ſi cuncta*, anno Domini 1518. Kalend. Iulij, quod refertur in *lib. priuileg. d. Ordinis, fol. 124* alia huiuſmodi priuilegia referuntur à Collect. priuileg. Mendicant. *verb. abſolutio quoad ſeculares*, & a Roderic. *d. q. 61. art. 3 & 4.* quorum vigore Prælati, ac Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas ab Ordinariis approbati poſſunt à caſibus non ſolùm Papæ, verùm, & multò magis Epiſcopis reſeruatis abſoluere, quia per illa generalia verba, *ab omnibus, & ſingulis eorum exceſſibus, &c quantumuis grauibus, & enormibus*, ſatis eſt, vt comprehendantur caſus Epiſcopis reſeruati, tum quia ſi caſus Apoſtolicæ Sedi reſeruati eis committuntur, multò fortius reſeruati quibuſuis aliis inferioribus Prælatis, quod prætereà fortius probatur per ea, quæ congerit Sorbus *in reſolut. matr. abſolut. & in tit. Nouitius*, vbi de abſolutione, & diſpen-

ſatione

ſatione Nouitiorum, Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 15. concl. 3. 4. & 5.* Sanch. *in Decalog. lib. 6. cap. 17. num. 41.* Suarez *d. tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 12. & cap. 21. per tot. & cap. 25. à num. 5.* Zenard. *in directt. Theolog. part. 2. cap. 17. verſ. 8.* Nald. *in ſumma, tit. Nouitius, num. 7. & tit. reſeruatio, in fine.*

Verùm hodie hæc facultas Religioſis per prædicta Apoſtolica indulta conceſſa ſublata, ac reuocata fuit magna ex parte per ſubſequentes declarationes Sacræ Congregationis, ac Summorum Pontificum Clementis VIII. & Pauli V. decreta, quæ referunt Quaranta *in ſumma Bullar. verb. caſus reſeruati*, Nald. *in ſumma, verb. Caſus, in fine*, D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi, part. 3. alleg. 50. num. 186.* Caſtellin. *in tract. de elect. Prælat. cap. 20.* Ea autem, vt ad rem conducentia, & vt præ manibus habeantur, ne curioſius lector illa aliunde quærere cogatur, hîc etiam referre viſum fuit.

Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, iuſtis, & grauibus de cauſis id exigentibus, ac de Sanctiſſ. Domini noſtri Clementis Papæ VIII. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, Sacerdotibus omnibus tam ſecularibus, quam Regularibus per vniuerſalem Italiam extra Vrbem degentibus, ad confeſſiones audiendas probatis, quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, aut Congregationum etiam Societatis Iesv, & generaliter quorumcunque aliorum, quouis nomine nuncupentur, iubet, & præcipit, ne quis eorum ſub prætextu priuilegiorum, indultorum, aut facultatum, generaliter, vel ſpecificè ſcripto, aut viuæ vocis oraculo; vel per communicationem à Sede Apoſtolica, vel eius auctoritate eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus, aut Archiconfraternitatibus ſecularium, aut Regularium perſonis, ſeu aliàs quomodocunque ſub quibuſuis tenoribus, formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis ad cuiuſuis etiam Imperatoris, Regum, aut aliorum Principum inſtantiam conceſſarum, ſeu confirmatarum, alicui cuiuſuis ſtatus, gradus, & conditionis, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quam ſecularis, etiam Regiæ, vel Imperialis ab vllo ex caſibus clarè, vel dubiè in Bulla die Cœnæ Domini legi ſolita, contentis, vel aliis quomodocunque Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, aut in futurum per Sanctitatem ſuam, eiuſve ſucceſſores pro tempore, in eadem Bulla, vel aliter reſeruandis, nec etiam a caſibus, quos Ordinarij locorum hactenus reſeruarunt, vel inpoſterum ſibi reſeruabunt, nullo caſu etiam neceſſitatis, vel impedimenti, niſi mortis articulo, ſeu cum noua, & ſpeciali Sanctitatis ſuæ, aut ſucceſſorum ſuorum, vel Ordinariorum, quoad caſus ab ipſis tantùm reſeruatos, reſpectiuè impetrata in ſcriptis licentia, Ordinariis locorum exhibenda abſolutionis beneficium de cætero impedire audeat, vel præſumat, ſed cùm opus fuerit, pœnitentes ad Superiores, legitimóſque Iudices ſuos accedere conſulat; ſub pœna contrafacientibus tam Regularibus, quàm ſecularibus excommunicationis, priuationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum, inhabilitatis item audiendi confeſſiones; & ad quæcumque officia, Prælaturas, beneficia inpoſterùm obtinenda ipſo facto, abſque vlla alia declaratione incurrenda, ſuper quibus a nemine, niſi a Romano Pontifice habilitatio, diſpenſatiove, aut abſolutio, præterquam in mortis articulo, poſſit impartiri, Sanctitas enim ſua (quatenus opus ſit) facultates, & conceſsiones ipſas in hac parte, vti caſſas & irritas haberi, de cætero voluit, & vult, non obſtantibus quibuſcunque.

Præterea nouerint pœnitentes, abſolutionem, ſi quam obtinebunt, contra huiuſmodi prohibitionem, eſſe nullam, nullíuſque roboris, & momenti,

Et ne locorum Ordinarij, quibus ius hoc reſeruandorum caſuum competit, plurium, quàm opus ſit, reſeruatione ſubditis, aut Confeſſariis in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint onéroſi, monentur omnes, vt paucos, eoſque tantum, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumque ſibi creditarum ſalutem pro cuiuſuis Diœceſis ſtatu, qualitate neceſſariò reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent, in quorum fidem, &c. Datum Romæ, die 9. menſis Ianuarij, anno 1601.

Cùm autem dubia quædam, ac difficultates circa eiuſdem decreti interpretationem, atque obſeruationem emerſiſſent, eadem Congregatio, ne vllus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitatiue locus relinquatur, & vt clariùs appareat, in quibus caſibus vigore eiuſdem Decreti reſeruatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato, eiuſdem Sanctiſsimi Domini noſtri Clementis Papæ VIII ſimiliter viuæ vocis oraculo ſuper ea re habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet, ſub eiuſdem prohibitione illos tantum inpoſterùm comprehendi caſus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta continentur. Ac prætereà violationis immunitatis Eccleſiaſticæ in terminis Conſtitutionis fel. record. Gregorij XIV. quæ incipit, *Cum alias nonnulli*, violationis clauſuræ Monialium ad malum finem. Prouocantium, & pugnantium in duello iuxta Decretum Sacri Concilij Tridentini, & Conſtitutionem fel. rec. Gregorij Papæ XIII. incipientem, *Ad tollendum*; Iniicientium violentas manus in Clericos, iuxta *canonem, ſi quis ſuadente, & c. 17. q. 4.* ac iuris diſpoſitionem. Simoniæ realis ſcienter contractæ, atque etiam confidentiæ beneficialis. Item omnes caſus, quos Ordinarij locorum ſibi reſeruarunt, vel inpoſterùm reſeruabunt. In quibus omnibus iam enumeratis caſibus dumtaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſsiones, eadem Sacra Congregatio vult, & mandat dictum Decretum in ſua firmitate, & priſtino robore permanere, ac prætereà declarat eos quidem Sacerdotes, tam ſeculares, quam Regulares, qui aliquo ex priuilegiis, indultis & facultatibus, in ſupradicto Decreto expreſsis, ſ[illegible] fuerint, poſſe iuxta eorum priuilegia, indulta, & facultates, vſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub aliis reſeruationibus non comprehenduntur tantùm, & non alias abſoluere à caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis, aliis verò Sacerdotibus huiuſmodi priuilegia non habentibus, nihil de nouo concepi, ſed vt ne locorum Ordinarij, ad quos caſuum reſeruatio ſpectat, eam in re modum excedant, eadem Sacra Congregatio illos rurſus magnoperè admonendos cenſet, vt non paſsim, ſed cùm id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantùm, & grauiorum criminum abſolutionem ſibi reſeruent, quorum reſeruatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat, ne alioquin Sacramenti Pœnitentiæ Miniſtrorum coarctata poteſtate Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ menti contrarius effectus, ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperflue reſeruent caſus in Bulla die Cœnæ Domini legi conſueta contentos, neque alios Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſeruatos. Facultatem verò, & licentiam abſoluendi a caſibus reſeruatis, quam in ſcriptis tantùm concedi permittebatur, etiam ſola viua voce concedi poſſe declarat. Cæterùm, ne quis Sacerdotum ſecularium, aut Regularium ſub prætextu, quod per primò dictum decretum non fuerit ſufficienter eorum ſpecialibus priuilegiis derogatum, eidem decreto, ſic, vt præfertur, declarato, contrauenire audeat, Sanctitas ſua, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis omnibus in fauorem quorumcunque Ordinum, ſeu Inſtitutorum Regularium aut Sacerdotum, tam Secularium, quam Regularium editis, necnon eorumdem Ordinum, ſeu Inſtitutorum, ac etiam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & aliorum Secularium, ſeu Regularium locorum

rum

rum quorumcunque etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, eiſdem Ordinibus, ſeu Inſtitutis, ac etiam Eccleſiis, & Monaſteriis, ſecularibus, ſeu Regularibus locis, aut perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innouatis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habens, quoad ea, quæ præſentibus aduerſantur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogat, contrariis quibuſcunque non obſtantibus. Romæ die 26. Nouembris 1602.

Aliud decretum eiuſdem Sacræ Congregationis de ſanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ V. mandato editum.

QVoniam Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum, ac Regularium præpoſitorum nuper accepit, quamplures Regulares, tantum facultatis, ſeu priuilegij ab Apoſtolica Sede ſibi conceſſum profiteri, vt etiam à caſibus locorum Ordinariis in eorum Diœceſibus reſeruatis, abſque alia ipſorum Ordinariorum licentia, pœnitentes abſoluere minimè dubitent, nonnulloſque alios in decreto prohibitionis, abſolutionis à caſibus Sedi Apoſtolicæ, vel locorum Ordinariis reſeruatis die 9. Ianuarij 1601. fel. record. Clementis Papæ VIII. iuſſu edito, necnon in declaratione illius eodem Clemente Pontifice iubente die 26. Nouembris 1601. promulgata excommunicationes Sedi Apoſtolicæ, vel Ordinariis prædictis reſeruatas, minimè comprehenſas aſſerere. Vnde fit, vt metus, quo homines à peccando coërcentur, abſolutionis facilitate exoleſcat. Ideò Sacra eadem Congregatio de Sanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ V. ſpeciali mandato, viuæ vocis oraculo deſuper habito, decretum huiuſmodi, illiuſque declarationem, necnon cenſuras, & pœnas in eiſdem contenta omnia, confirmanda, atque innouanda, operæpretium duxit, prout per præſentes confirmat, atque innouat, ab omnibúſque Sacerdotibus tam Secularibus, quam Regularibus, quorumuis Ordinum, etiam Mendicantium, Militiarum, Congregationum, aut cuiuſuis alterius inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, quouis nomine nuncupetur, inuiolabiliter obſeruari, ac inſuper, vt nulli ex Sacerdotibus prædictis quibuſcunque priuilegiis, indultis, & facultatibus ſuffulti ab excommunicationibus, vel à caſibus eiſdem Ordinariis, vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, tam ad forum contentioſum eorumdem Ordinariorum deductis, quàm non deductis, præterquam in mortis articulo, abſoluere audeant, vel præſumant, vel eorum aliquis audeat, vel præſumat, ſub eiſdem cenſuris, & pœnis eo ipſo, & abſque alia declaratione incurrendis, mandat, ac præcipit. Non obſtantibus omnibus, quæ idem Clemens VIII. in decreto, & declaratione huiuſmodi voluit non obſtare. Dat. Romæ 7. Ianuar. an. 1617.

Referunt hoc Decretum Molfeſ. *in ſumma Theologiæ moralis, tract. 7. c. 18. num. 23.* D. Auguſt. Barboſa *de officio, & poteſtate Epiſcopi, part. 2. alleg. 50. num. 187. ſecundum Lugdunen. impreſſ.* vbi alia Decreta circa caſuum reſeruationem refert. 3

Ex his patet Religioſis ademptam fuiſſe facultatem abſoluendi a caſibus, quos ſibi Epiſcopi ſpecialiter reſeruant. Notandum tamen quòd Regulares Confeſſarij poſſunt familiares, ſeu famulos laicos intra Monaſterij ſepta cohabitantes à caſibus locorum Ordinariis reſeruatis, & pro tempore reſeruandis abſoluere, non obſtantibus eiſdem dictis Sacræ Congregationis decretis, & hoc ex indulto Clementis VIII. Carthuſienſibus conceſſo die 26. Maij 1602. vt refertur in Compend. priuileg. Congregationis Beatæ Mariæ Fulienſis, *tit. caſuum reſeruatio, §. 1.* Peregrin. 1. *part. ſui compend. tit. abſolutio quoad ſeculares, § 5.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. Ordin. Minim. in annot. ad Conſtit. 1. Iulij II. num. 14.* Qui autem dicantur familiares, diximus *ſuprà.* 4

Hic oritur dubium; An per obitum Epiſcopi ceſſet caſuum reſeruatio? cui ſatisfit, ſi dicamus, quòd ſi Epiſcopus ſibi reſeruauit caſus, ſicut communiter ſolent Epiſcopi, quando his vtuntur verbis, *Nobis reſeruamus, &c.* tales caſus reſeruati per mortem Epiſcopi expirant: ratio eſt, quia ſunt ab Epiſcopo, tanquam ab homine lati, & ideò illo mortuo auferuntur, ſecus dicendum eſt de caſibus à iure, & Epiſcopo reſeruatis, de quibus agit Sylueſt. *in verbo Caſus, num. 5.* huiuſmodi enim per Epiſcopi obitum non expirant, & eorum abſolutio ab Epiſcopi ſucceſſore, vel a Capitulo Sede vacante in mortui Epiſcopi iuriſdictionem ſuccedente petenda eſt, idem dicendum eſt de caſibus, quos ſibi reſeruat Epiſcopus per modum ſtatuti, ſeu perpetuæ conſtitutionis, determinando quòd abſolutio ab illis nullatenùs fiat, niſi ab eo, vel ab Epiſcopo, qui ſuo tempore fuerit, vel reſeruando abſolutionem Curiæ Epiſcopali. Vnde talis reſeruatio non expirat, niſi facta fuerit reuocatio à ſucceſſore, vel à Capitulo Sede vacante, ad quæ facit text. *in cap. final. de offic. Legat. in cap. ſtatuto, de conſt. in 6.* & Nauar. *in manual. cap. 27. num. 12.* Ita Stephan. Quarant. Laurent. Peirin. & Luc. Caſtell. *loc. cit.* 5

Quo verò ad excommunicationes Sedi Apoſtolicæ reſeruatas, notandum quòd multæ extant vltra eas in Bulla Cœnæ Domini contentas, à quibus per conſequens Religioſi per ſupradictas Sacræ Congregationis declarationes non prohibentur, quin virtute ſuorum priuilegiorum abſolutionem præſtare poſſint; eas autem hîc recenſere viſum fuit.

Prima, eſt contra eum, qui excommunicatus à Delegato Papæ per annum manet in excommunicatione: nam poſt annum abſoluitur à ſolo Papa, *cap. querenti, de offic. delegat. cap. ſuauiſti, de offic. Legat.* Memorial. Clericorum *cap. 9 excommunicat. 2.* 6

Secunda, eſt contra Clericos ſcienter, & ſponte admittentes excommunicatos à Papa ad Diuina Officia ſcilicet, vel Sacramenta, in his cum illis communicando, *cap. ſignificauit, de ſentent. excommunic.* Nauar. *cap. 27. n. 93.* Sayr. *lib. 3. c. 19. n. 5.* Suar. *de cenſur. diſput. 12. ſect. 2. num. 21.* Tolet *lib. 1. cap. 25. num. 2.* quæ vt incurratur, quinque requiruntur; primò, quòd qui communicat, ſit Clericus. ſecundò, quòd communicet cum excommunicato à Papa per ſententiam nominatim denunciato iuxta *Extrauag. Martini V. ad euitanda;* tertiò, quòd communicatio ſit in Diuinis, admittendo eum ad Diuina Officia; quartò, quòd ſic faciat ſcienter, quintò, quòd nullus ſubſit timor ſic faciendi; Ita Couar. *in cap. Alma mater, part. 1. §. 3. num. 4.* Clar. *lib. 5. § fin. q. 77. num. 18.* Paul. Comitol. *reſponſ. mor. lib. 9. q. 29. num. 5.* Conincius *de cenſur. tom. 2. diſput. 28. num. 35. & num. 139.* Valer. Reginald. *in* 7

praxi fori pœnitent. lib. 32. tract.1. num. 94. quamuis Papa non exprimat extendi ad participantes, Henriq. in ſumm lib.13. de excommun.cap.8.§.7.

Tertia, eſt contra incendiarios excommunicatos, & publicatos, cap.tua nos 19.de ſent.excom. Clar. lib.5. §.fin. q.73.num.19. Nauar.cap.27. num.94. Tolet. lib.1.cap. 35. num. 5. Suar.diſp.21.ſect.2. num. 15. Memot. Cler.c.8. excom.3. Farin.in praxi crim.part.3. qu.110.num.15. latè Sayr.de cenſ.lib.3.cap.29.num. 7.cum ſeqq. vbi num.8.reſoluit, quòd mulier incendiaria ſemel denunciata excommunicata à ſolo Papa abſolui poteſt, & num. 10. quòd incendiarij Eccleſiarum denunciati à Legato à Latere regulariter abſolui nequeunt, & num. 13. quòd incendiarij, vt à ſolo Papa abſoluantur, in ſpeciali nomine expreſſo denunciati debent, nec ſufficit denunciatio generalis.

Quarta, eſt contra excommunicatos ob Eccleſiæ fractionem cum ſpoliatione poſt denunciationem, quia eos ſolus Papa abſoluit, cap.conqueſti 22. de ſentent. excom. Clar.d.q.77.num.20. D. Antonin.part.2.tit.24.c.12. Nauar.cap.27.num. 94.§.8. Tolet.lib.1.c.35. num.6.Suar. d.diſput.22. ſect.2. num. 5. Mem. Cler. cap.9. excomm.4. optimè Sayr.lib.3. cap.29. num.13.cum ſeqq. & num.14. reſoluit Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ipſo iure excommunicationem incurrere, & num. 15. aſſerit quòd Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem Epiſcopus abſoluere valet, dummodo ſatisfacere velint iniuriam paſſis, & num. 16. dicit quòd Eccleſiam aperiens, vel frangens, vt ſpoliet, ſed non ſpolians in excommunicationem non incidit, & num. 18. quòd Eccleſiarum nomine in præſenti veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia; ita etiam hæc omnia tradunt Fr. Eman.qq.Reg.tom.1. quæſt.38. art.2. & quæſt.5. art.2. Azor. inſtit. moral. par.1. lib.9. cap.27. quæſt.12. Valer. Regin. in prax. fori pœn. lib. 19. num. 60. vbi etiam cum Suar. de cenſ. diſput.22. ſect.2. num.11. reſoluit effringentem, ſeu expoliantem Sacriſtiam, ſi ipſa ſit coniuncta Eccleſiæ, excommunicationem huius textus incurrere.

10 Quinta, prohibet ne eligatur in Senatorem, vel in officium aliud Gubernationis Vrbis Romæ, vllus Imperator, Rex, Princeps, Dux, Marchio, Comes, &c. aut alius potentia, vel dignitate inſignis, aut vllus frater, aut filius eius, &c. contrafacientes ſunt excommunicati excomm. reſeruata Summo Pontif. cap. fundamenta, de electione, lib.6. Memor. Clericor.cap.9. excomm.6.

11 Sexta, eſt contra tribuentes facultatem vexandi, capiendi, interficiendi perſonas, ſeu eorum, ſuorúmque res, eo quòd tulerint excommunicationis, ſuſpenſionis, ſeu interdicti ſententiam, cap. quicumque 11. de ſentent.excommun. Henriq. in ſumm.lib.13.cap.43. §.3. lit. F. & contra inſecutores hoſtiliter Cardinalium, vel alicuius Clerici, aut Religioſi de familia Domini Papæ, vel Cardinalium, percutientes, capientes eoſdem, & dantes conſilium, auxilium, & fauorem, receptatores, & defenſores talium, cap.felicis, de pœnis in 6.

12 Septima eſt, Inquiſitores ſi alicui crimen hæreſis falsò imponant (quod nunquam contigiſſe credendum eſt) & innocentes infament, præter alias pœnas, quibus pro menſura criminis puniendi ſunt, in ſententiam etiam excommunicationis maioris incurrunt, neque abſolui poſſunt ab alio, quam ab ipſo Papa, præterquàm in mortis articulo; quo caſu ſatisfactionem priùs offerre debent, Clem.1.§.verum. de hæret. Couar. pract.cap 36.num. 21. Nauar. cap.27. num. 100. Suar.tom.5. diſput.22. ſect.5 Sayr.lib.3.cap.19.num.25.Tolet.lib.1.cap.36.n.1.Memor. Cler.cap.7. excom.1. Ad hoc verò, vt contrahant han excommunicationem Inquiſitores, & ſubſtituti ab Epiſcopis (Epiſcopi enim contrahunt tantum ſuſpenſionem ab officio per triennium, vt in eod. text.) debent tria concurrere; primò, vt faciant contra iuſtitiam; ſecundò, vt faciant ſcienter, tertiò, quòd faciant amore, odio, &c. prout in text. vno horum deficiente, non incurrunt hanc cenſuram, gloſſ. verb. obtentu, in d. §. verum.

Octaua, eſt contra Religioſos, qui Clericis, aut laïcis Sacramentum Vnctionis Extremæ, vel Euchariſtiæ miniſtrant, aut Matrimonia eorum ſolemnizant, non habita priùs à Parocho ſpeciali licentia; aut abſoluunt excommunicatos à Canone, præterquàm in caſibus à Iure expreſſis, vel priuilegio Apoſtolico conceſſis; aut etiam à ſententiis latis in Conciliis Prouincialibus, aut Synodalibus, aut abſoluunt à peccatis, à pœna, à culpa, cuius excommunicationis abſolutio Sedi Apoſtolicæ eſt ſpecialiter reſeruata, ita habetur in Clem.1. de priuileg quo autem ad Matrimoniorum ſolemnizationes videnda ſunt ea, quæ diximus in diſput. de poteſt. Abbatum, &c. circa Sacramentum Matrimonij, quæſit. 8. vbi reſoluimus Religioſos, abſque Parochorum licentia matrimonia ſolemnizantes non incurrere excommunicationem d.Clem. ſed tantùm ſuſpenſionem in Concilio Trident. ſeſſ. 24. de reformat. Matrimon. cap. 1. poſitam. 13

Nona, eſt contra Clericos, & Religioſos, qui violant conſtitutionem illis prohibentem aliquem inducere ad vouendum, iurandum, aut promittendum, vt ſepulturam apud eorum Eccleſiam eligant, vel electam non mutent, Clem. cupientes, de pœnis, Sayr. lib.3. cap. 26. num. 39. Tolet. lib.1. cap.56. num.3. Memor. Clericorum cap. 2. excommunicat. 2. Hanc cenſuram non incurrit Religioſus vnius Eccleſiæ inducens ad iurandum, &c. eligere ſepulturam alterius Eccleſiæ, Nauar. d.c.27. num. 103. 14

Decima, eſt contra dominos temporales, & quoſcunque qui quomodolibet cogunt aliquem in loco interdicto celebrare diuina, & qui per præcones faciunt conuocare populum ad illa audienda, & qui nunc hos, nunc illos ad eadem audienda conducunt, & prohibent, ne publici excommunicati, vel interdicti hac de re per illos, qui Miſſas celebrant, moniti exeant ab Eccleſia, ſimiliter ipſi nominatim moniti, cum ſint excommunicati, non exeuntes contrahunt excommunicationem Papæ reſeruatam, Clem. grauis, de ſent. excommun. Tolet. lib. 1. cap. 36. num. 4. Suar. de cenſur. diſput. 22. ſect. 4. num. 27. Memor. Clericorum cap.7. excom.1. Nauarr. d. cap. 27. num.104. Henriquez lib.13. cap.43. §.3. litera E. Sanchez de matrim. lib.4. diſput.4. num. 8. 15

Vndecima, eſt contra Minores, qui tempore interdicti admittunt in ſuis Eccleſiis Fratres Tertij Ordinis ad audienda diuina Officia: hæc excommunicatio, vt habetur in Clem. cum ex eo, de ſentent. excommunic. ſatisfactione præmiſſa tollitur ab Epiſcopo, aliàs reſeruata Papæ. Memor. Clericorum cap. 3. excomm.10. 16

Duodecima, fertur in eos, qui cadauera hominum exenterant, incidunt in fruſta, elixant, carnes ab oſſibus ſeparant, vt oſſa transferant in ſepulturam diſtantem, niſi hoc fieret in terris infidelium, vt oſſa in terras fidelium portentur, extrauag. deteſtandæ, de ſepultur. quam quidem excommunicationem non incurrit, qui hoc facit cadaueri ne fœteat, aut anatomiam faciens. Nauar. d. cap.27. num. 105. ſicut etiam illam non incurrunt mandantes, conſulentes, conſentientes, &c. idem Nauar. conſ. 54. de ſent. excom. 17

Decimatertia, eſt contra omnes Fratres cuiuſcumque Ordinis Mendicantium, tranſeuntes ad Religionem non Mendicantium, excepta Religione Carthuſiana, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, necnon & tales recipientes, extrauag. viam ambitioſæ, de Regular. Azor. inſtitut. moral. par.1 lib.12. cap.14. q. 12. verſ. inter extrauag. & quæſt.16. 18

Memor.

Memor. Clericor. *cap. 3. excom. 5.* Suar. *de cenſur. diſp. 22. ſect. 5. n. 16.* Sayr. *eod. lib. 3. c. 30. n. 8.*

19 Decimaquarta, eſt contra Eccleſiaſticam libertatem, aut interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, & contra conſpirantes in perſonam, vel ſtatum Papæ, aut offendentem Epiſcopum, vel alium Eccleſiæ Prælatum, *extrauag. & ſi Dominici, de pœnitent. & remiſſ. inter com.*

20 Decimaquinta, fertur contra eos, qui largiuntur, vel accipiunt aliquid, vel promittunt in Curia Romana ad obtinendum iuſtitiam, vel gratiam in eadem Curia, Bonif. VIII. in *extrauag. 1. de ſentent. excomm.* quæ eſt in *Bull. 1. in ordine pag. 13. tom. 1.* quam renouauit maioribus pœnis Gregorius XIII. in ſua Conſtit. 28. incip. *Ab ipſo Pontificatus noſtri*, & extenſa ad ſuis commenſ. Nauarr. *in tr. de dato, & promiſſo*, & vide eundem in *man. c. 27. num. 106. verſ. 2. [illegible]*, Sayr. *in Claui Regia, lib. 3. c. 11. n. 13. verſ. [illegible]*, Paul. Comitol. *reſponſ. moral. 6. q. 7.* Fagnan. *in prax. [illegible] par. 3. q. 11. n. 291. cum ſeqq.* Memor. Clericor. *c. 9. excom. 25.*

21 Decimaſexta, eſt contra rapientes bona Cardinalium, dum in Conclaui ſunt, ſeu electi in Papam, Concil. Conſtantien. *ſeſſ. 41. in c. incip. omnis æta*, refert Memor. Clericorum *c. 8. excomm. 33.*

22 Decimaſeptima, contra eum, qui promiſſis de Eccleſia, vel Monaſterio vacante a Sede Apoſtolica earum proviſionum nunciatoribus aliquid dederit, promiſerit, promiſſumve ſoluerit ex Conſt. 3. vel 4. Gregorij XI. incip. *Sicut ne*, de qua Iacob. de Graffiis *lib. 4. cap. 23. n. 3.* Memor. Clericor. *c. 1. excom. 8.*

23 Decimaoctaua, contra Laicum, qui Eccleſiaſticum relegauerit, aut proſcripſerit, & qui protectionem ſcripſerit Vrban. VI. Conſtit. 6.

24 Decimanona, fertur contra quemcumque Ordinis Eccleſiaſtici, qui alium Eccleſiaſticum ad forum ſeculare traxerit, & contra quemcumque Laicum auxilium, conſilium, fauorem, in ea re dantem, Conſt. 4. alias 5. Martin. V. incip. *Ad reprimendas*, Nauarr. *cap. 27. num. 71.* Memor. Clericor. *c. 5. excomm. 6.* vbi dicunt hanc excommunicationem eſſe in Bulla Cœnæ, ſi fiat auctoritate iudiciali laica.

25 Vigeſima, eſt contra Miniſtros Papæ, & omnes Officiales, etiam Epiſcopali dignitate præditos in terris Eccleſiæ eius munus quodcumque exercentes, qui munera accipiunt, præter eſculenta, & poculenta, quæ biduò conſumi poſſunt, Paul. II.

26 Vigeſimaprima, eſt contra quoſcumque de Eccleſia, vel locis ſacris, lapides, & alia ornamenta auferentes, & contra eos, qui auferentibus, ſeruantibus, retinentibus auxilium, vel fauorem dederint, Sixt. IV. Conſt. 3. Memor. Clericorum *c. 9. excom. 14.*

27 Vigeſimaſecunda, eſt contra illos, qui ſe finxerint nepotem, aut familiarem, ſeu commenſalem Cardinalis, vel aſſiſtentis vt literas Apoſtolicas gratis expediant, Innoc. VIII. Conſt. 7. alias 11. incip. *Cum ſicut*, die 18. menſis Auguſti, ann. 1487. in *Bullar. tom. 1. pag. 382.* Leo X. Conſt. 27. incip. *Inhærentes*, die 2. Februarij ann. 1517. in *Bullar. tom. 1. pag. 520.* Memor. Clericorum *c. 9. excom. 13.*

28 Vigeſimatertia, fertur contra quoſcumque in Sermonibus, & Prædicationibus miracula falſa, incertáve populo renunciantes, vel Prophetias ex ſacra Scriptura non deſumptas prædicare audentes, Eccleſiæve Prælatis ſcandaloſe detrahentes, Leo X. in Conc. Lateranen. *ſeſſ. 9. & 11.* incip. *Superna Maieſtatis*, Mem. Clericorum *c. 5. excom. 5.*

29 Vigeſimaquarta, contra quoſcumque in officio ſanctæ Inquiſitionis impedientes, vel perturbantes Epiſcopos Inquiſitores hæreticæ prauitatis, Iulius III. Conſt. 16. & Pius V. Conſt. 85. vbi etiam profert contra illum, qui aliquem Inquiſitorem, Aduocatum, Promotorem, Notarium, aliumve miniſtrum officij ſanctæ Inquiſitionis, aut denunciatorem, accuſatorem, aut teſtem in cauſa fidei perterrere fecerit, occiderit, verberauerit, deiecerit, aut eiuſdem ſacræ Inquiſitionis, aut miniſtrorum ædes, aliaſve res expugnauerit, inuaſerit, incenderit, aut eiuſdem libros, exemplaria, literas, & alia quæcumque ſcripta combuſſerit, diripuerit, intermiſerit, aut quocumque modo aſportauerit, & qui in his conſilium, auxilium, vel fauorem præſtiterit, aut qui contra ſacræ Inquiſitionis officium delinquentibus veniam petere, aut pro illis intercedere tentauerit.

30 Vigeſimaquinta, contra quoſcumque Cameræ Apoſtolicæ libros, vel ſcripturas occultantes, aut retinentes, Iulius II. Conſt. 14. incip. *Cum ſicut*, 15. Kal. Sept. ann. 1507. in *Bull. tom. 1. pag. 42.* & Conſt. 56. Sixti V. incip. *Non ſine maxima*, die 17. Aprilis 1587. in *Bullario pagin. 573. tom. 2.* Memor. Clericorum *c. 9. excom. 15.* & contra detinentes iocalia, & alia quæcumque bona ad Sedem Apoſtolicam ſpectantia, ac ſcientes, & non reuelantes, in Conſt. 4. Pij IV. incip. *Paſtoralis officij*, 3. Aprilis 1565. in *Bullar. pag. 5. tom. 2.* & contra alios, qui cum miniſtri Reu. Cam. Apoſt. ſint, rationes integre, & fideliter non reddunt, in Conſt. 40. Pauli III. incip. *Cum ſicut accepimus*, die 21. Aprilis 1544. in *Bull. tom. 1. pag. 629.*

31 Vigeſimaſexta, contra illos, qui vt beneficium Eccleſiaſticum impetrent, ſe pro alio in examine ſuppoſuerint, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, vt aliis poſteà cum penſione reſignent, Paul. IV. Conſt. 12. incip. *Inter cæteras*, die 25. Nouembris 1577. in *Bullar. tom. 1. pag. 731.* & contra exigentes, vel petentes aliquid in collatione, aliave prouiſione beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel ad illorum poſſeſſionem admiſſione, ex eadem Conſtit. 104. Pij V. incip. *[illegible]*, Kalend. Iunij 1570. in *Bullar. tom. 2. pag. 310.*

32 Vigeſimaſeptima, contra tractantes de nouo Papa eligendo, viuente alio, ac eorum complices, & fautores, Pauli IV. Conſtit. 16. incip. *Cum ſecundum*, 17. Kalend. Ian. 1558. in *Bullario, pag. 735.*

33 Vigeſimaoctaua, contra omnes cuiuſcumque gradus, etiamſi Imperatores, aut Cardinales ſint, qui promiſſiones, ſtipulationes, conuentiones, aut pacta, aut contractum aliquem faciunt, ſuper vita, aut morte, aut ſuper futura creatione Summi Pontificis, vel vacante Sede Apoſtolica, aut etiam ſuper futura creatione Cardinalium, quam etiam ſententiam incurrunt permittentes huiuſmodi tacitè, vel expreſsè fieri in terris, ciuitatibus, locis, & dominiis ſuis: vel conſilium, auxilium, aut fauorem in prædictis dantes. Greg. XIV. in *extrauag.* edita 21. Martij 1591.

34 Vigeſimanona, contra Cardinales qui Sede vacante contrauenerint iis, quæ ordinata ſunt à Iulio II. vt ſine ſimonia eligatur Papa, in Conſt. eiuſdem Iulij incip. *Cum tam diuino*, quæ eſt 2. Nauarr. *d. cap. 27. n. 111. verſ. Vigeſima prima*, Suar. *tom. 5. diſp. 22. ſect. 6. n. 2.* Sayr. *lib. 3. c. 31. n. 3. in fine.*

Item contra Cardinales reuelantes aliquid de actis ſecrete in Conſiſtorio, exiſtente præcepto Papæ, vt non reueletur, habetur in Conc. Lateran. ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* Nauar. *d. c. 29. n. 110. & ſeq.*

35 Trigeſima, contra quoſcumque literas, aut ſcripturas cuiuſuis generis, aut nuntium, vel ſignum ad eos, qui ſunt in Conclaui, mittentes, & contra eos, qui receperint, & qui contra Conclaui a [illegible], qui foris ſunt, ſcripſerint, vel miſerint, etiamſi Cardinalatus honore fulgeant, Pius IV. Conſt. 81. alias 62. incip. *In eligendis*, Id. Octobris 1562. in *Bullar. tom. 2. pag. 93.* Memor. Clericorum *c. 4. excomm. 19.*

36 Trigeſimaprima, eſt contra omnes, qui in proprios vſus conuertunt per vim, vel ſuppoſitas perſonas bona Eccleſiæ, Concil. Trid. *ſeſſ. 22. cap. 11.* Memor. Clericorum *c. 9. excom. 34.*

37 Trigeſimaſecunda, eſt contra omnes, qui per vim, metum, vel fraudem, bona, fructus, aut iura Eccleſiarum, locorúmve piorum occupant. Clericos item, qui nefandæ huius fraudis, & vſurpationis fabricatores, eidémve conſentientes fuerint.

38 Trigeſimatertia, eſt contra Commiſſarios, & delegatos ad cognoſcendum, an alienatio bonorum Eccleſiæ ſit in euidentem eius vtilitatem, vel non; qui amore, vel timore alienationi conſentiunt, aut auctoritatem præbent tali alienationi, habetur in *extrauag. cum omnibus, Pauli II.* Nauar. *cap.27. num.*108. Memor. Clericorum *excom.*3.

39 Trigeſimaquarta, contra quoſcumque Clericos inferiores Epiſcopis de Parochiali Eccleſia prouiſos, iuramétum de reſidendo intra tempus præſcriptum non ſeruantes. Et hæc excommunicatio eſt etiam contra illos, in quorum fauorem beneficia dicta reſignantur, ſeu dimittuntur, & qui ad id præſtant auxilium, &c. Pius IV. Conſtit.92. aliàs 87. incip. *Inter multiplices curas*, Sayr. *lib.3. c.31.n.5.* Memoriale *c.2.excom.*3.

40 Trigeſimaquinta, eſt contra quemcumque ad interpretationem Concil. Trident. commentarios, gloſſas, annotationes, & ſcholia edentem, Pius IV. Conſtit.97. vide Franc. Leo *in Theſauro fori Eccleſ.par.3.c.9.n.*43. Henriq. *in ſumm.lib.7.de Indulgentiis, c.29.§.4.* Emman. *q. Regular. tom.1.q.11.artic.*4. Reginald. *in praxi fori pœnitent lib.*10. *num.*53. *in fine*, vbi etiam dicit, in hac Bulla non eſſe ſermonem de interpretationibus, quæ in ſcholis fiunt docendo.

41 Trigeſimaſexta, eſt contra quemcumque Nuncium Apoſtolicum, qui à Principibus, ad quos mittitur, dignitatis, aut gradus obtinendi cauſa literas commendatitias, quouis modo ambierit, ſiue eorum ſtudio, & fauore pro ſ... aut conſanguineis ſuis vti audet, Pius IV. Conſtit.123. aliàs 124 incip. *Et ſi Romanum*, quam tamen nemini reſeruari aſſerit Memor. Clericorum *c.1.excom.*11.

42 Trigeſimaſeptima, contra quamcunque mulierem, quæ Monaſteria Regularium, etiam Mendicantium, ingredi auſa fuerit, Pius V. Conſtit.27.

43 Trigeſimaoctaua, contra quamcunque Monialem à clauſura exeuntem, & contra exeundi licentiam dantes, comitantes, Pius V. Conſtit. 20. incip. *Regularium*, die 24. Octobris, ann.1566. in *Bullar.pag.*198.

44 Trigeſimanona, contra quoſcumque officij Pœnitentiariæ Romanæ procuratores, ſcriptores, correctores, alióſve officiales, aliquid etiam ſponte oblatum, aut aliàs, ſiue pro expeditionis celeritate, ſiue pro alio extraordinario labore accipientes, Pius V. Conſt. 84. *In earum*, 14. Kalend. Iunij 1569. in *Bullar. tom. 2. pag.* 281. de qua Sayr. *lib.3. cap.31. num.* 8. Memor. Cleric. *cap.8. excom.*1.

45 Quadrageſima, contra quaſcumque Eccleſias, & quæuis beneficia Eccleſiaſtica palam, aut occultè retinentes, aut recipientes in confidétiam, ex Conſt.85. Pij IV. incip. *Rom. Pont.* die 16. Nouembr. 1564. in *Bullar. tom.2. pagin.*121. & latiùs pœnis maioribus Pius V. Conſtit. 85. incip. *Intolerabilis*, Kalend. Iunij 1569. in *Bullar. tom. 2. pag.*283. Nau. *c.23.n.*110. Suar. *tom.5. diſp.22. ſect.6.n.*15. *& lib.4. de ſim.c.*43. Leſſ. *de iuſtit.lib.2.c.35. dub.*26. Sayr. *lib.3. c.31.n.*6. qui non rectè excipit Cardinales: nam etiam hi expreſsè comprehenduntur, vt notat Flamin. *de confident.q.27.n.*27.

46 Quadrageſimaprima, contra illum, qui vacantibus Eccleſiarum dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis huiuſmodi vult, diſponit, aut ſtatuta conſuetudine ſeruat de fructibus, & diſtributionibus, etiam primo ab ipſa vacatione anno peruenturis, menſæ Epiſcopali, Capitularíve applicandis, aut in communem vſum cedendis, qui item de his iuramentum præſtari ordinat, aut qui promiſſum de his ſeruandis inducit, aut poſſeſſionem impedit ei, qui talia præſtare noluerit. Pius V. Conſtit.104. aliàs 106. incip. *Durum nimis*, Nauar. *c.27.n.150.§.64.* Sayr. *lib.3.c.31.n.*14. Philiarch. *de offic. Sacerd. lib.3. c.30. caſu* 25.

47 Quadrageſimaſecunda, contra Gubernatorem locorum Status Eccleſiæ, qui licentiam ferendi arma tribus palmis breuiora, etiam ad breuiſſimum tempus conceſſerit, Pius V. Conſtit.145. incip. *Cum vices*, die 13. menſis Februarij anno 1572. in *Bullar. tom.2. pagin.*358.

48 Quadrageſimatertia, contra quemcunque Chriſtianum, qui alium Chriſtianum in terris Turcarum habitantem tanquam mancipium ceperit, aut eius bona diripuerit, Pius V. Conſtit. 148. incip. *Licet omnibus*, die 1. Maij anno 1572. *in Bullario tom.2. pagin.*361. & contra omnes, qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deferunt. Pius IV. in Conſtitut. incip. *Ex Apoſtol. ſeruitutis*; Memor. Clericorum *cap. 9. excomm* 18. & contra omnes, qui non permittunt Chriſtianos captiuos apud Turcas poſtquam illos ceperint, liberè abire cum ſuis liberis, coniugibus, & bonis: refert Memor. Clericorum *c.9.excomm.*36.

49 Quadrageſimaquarta, contra publicanos, qui pedagium, gabellam, vectigal à Regularibus Ordinum Mendicantium exegerint, & qui ab eiſdem pro reficiendis pontibus, viis, aquæductibus, & fluminibus aliquid impenſæ, aut contributionis exegerint, & qui eoſdem Mendicantes, eorum bona, colonos exemptos, & immunes ab omnibus exactionibus non dimiſerint, Pius V. Conſtit.16.

50 Quadrageſimaquinta, contra Gubernatorem Eccleſiaſtici ſtatus, & Officialem, qui aliquem homicidam, aut exulem ab exilio reuocauerit, vel ſaluumconductum ei fecerit, etiam ad diem vnum, noctémve vnam, & contrà ſubditos Ciues Romanos, huiuſmodi exules ſubditos Sedis Apoſtolicæ receptauerit, idem, qui iniuriæ vlciſcendæ cauſa domum communierit, armatos receptauerit, aut aluerit, aut turbam eo nomine excitauerit, Pius V. Conſtit.19.

51 Quadrageſimaſexta, contra Confeſſarios, qui ex priuilegio Sixti IV. commutant aliquod iſtorum quinque Votorum, Peregrinationis ad Vrbem, vel Compoſtellam, vel Hieruſalem, Religionis, & Caſtitatis; *Extrauagant. Et ſi Dominici 1. de pœnitent.* Nauarr. *c.27.n.*106. Memor. Clericorum *c.5.excommun.*2.

52 Quadrageſimaſeptima, contra Baronem, vel Principem in Regno Neapolitano, qui homicidam, aut exulem Romanæ Eccleſiæ receptauerit, protexerit, atque auxilium, conſilium, vel fauorem quouis quæſito colore dederit, Pius V. Item contra omnes Eccleſiaſticos, tam ſeculares, quàm Regulares, qui in Regno Neapolitano bannitos, viarum graſſatores receperint, in Conſt. Sixti V. de qua Quaranta *in ſum. Bullarij verb. bannitorum fautores.*

53 Quadrageſimaoctaua, contra quemcunque Baronem, & Dominum Sedi Apoſtolicæ ſubiectum, qui frumentum, fruges vltra vſum ſibi, familiæque ſuæ neceſſarium, emerit, Pius V. Conſtit.26.

54 Quadrageſimanona, contra quemcunque Epiſcopum, aut patronum, tam Eccleſiaſticum, quàm laïcum, qui à collatione, aut præſentatione ſuſpenſis beneficium contulerit, ad id præſentauerit, vel inſtituerit, Pius V. Conſtitut.58. incip. *Quanta Eccleſia Dei*; Suar. *tom 5. diſp.22. ſect.6.n.*21. Memor. Clericorum *c.1.excomm.*5.

55 Quinquageſima, contra quemcunque Fratrem S. Franciſci de Obſeruantia, qui in electione Miniſtri Generalis, Prouincialium, Cuſtodum pro ſe, aut pro alio ſubornauerit, qui item ſubornatus eſt, qui ſubornantem non detulerit, qui pro hac re quemuis fauorem extra Religionem procurauerit, Pius V. Conſtitut 170.

56 Quinquageſimaprima, contra quemcumque, qui cùm aliquod oppidum, locuſve ad Romanam Eccleſiam pertinens vacauerit, de eo infeudando aliquo modo ege-

rit

rit Pius V. Conſt. 35. incip. *Admonem.* 4 Kal. Aprilis 1567. in *Bullar. tom. 2. pag.* 221. Memor. Clericorum c. 9. *excomm.* 24. & Gregorius XIII Conſtit. 9 incip. *Inter cæteras*, 6. Kal. Iunij 1572. in *Bullar. tom. 2 pag.* 236.

57 Quinquageſimaſecunda, contra eum, qui Agnos Dei à Summo Pont. conſecratos, depinxerit, aliquo colore infecerit, minio notarit, qui item venales propoſuerit, Gregor. XIII. Conſtit. 2. incip. *Omni certe ſtudio*, 5. Kal. Iunij 1572. in *bullar. tom. 2. pag.* 363. Nemini tamen reſeruari aſſerunt Sayr. *lib. 3 c. 35 n. 23.* Memor. Clericorum *part. 9. excomm. 62.*

58 Quinquageſimatertia, contra eum, qui prætextu facultatum Apoſt quæ a Pio V. & Gregorio XIII. erogatæ ſunt, Monialium Monaſteria ingreditur; necnon contra Regularium Superiorem, qui earumdem licentiarum prætextu eò aliquem ingredi permiſerit, & qui prætextu licentiarum Epiſcopalium eò ingreditur, neceſſitatibus non vrgentibus. Gregor. XIII Conſtit. 28. incip. *Quæ Sanctimonialium*, de anno 1584. Sixtus V. in alia, incip. *Sanctimonialium*, de anno 1585.

59 Quinquageſimaquarta, contra quemcunque, qui ſal externum in vrbes, & oppida, atque loca Sedi Apoſtolicæ ſubiecta aſportauerit. Gregor. XIII. 17. Decemb. 1577. in *Bullar. tom. 2. pag.* 419.

60 Quinquageſimaquinta, contra quemcunque, qui frumenta, fruges, legumina, & animalia cuiuſuis generis extra Statum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ quouis modo aſportauerit, Gregor. XIII Conſtit. 94. incip. *Non ſine graui*, die 10. Decembris anni 1584. in *Bullar. pag.* 485. Memorial Clericorum c. 9. *excommun.* 32. & nouiſſime innouauit, & extendit cum reuocatione induttorum omnium, & licentiarum quomodolibet ſimilia extrahendi conceſſarum, Paulus V. Conſtitut. 32. incip. *Inter grauiſſimas*, de anno 1606.

61 Quinquageſimaſexta, contra quemcunque Religioſum S. Franciſci de Obſeruantia, qui contemptis Superioribus ſuis ad tribunalia appellauerit, & ad ea confugerit, Gregor. XIII. Conſtit 27. incip. *Quoniam noſtro*, die 8 Aprilis 1575. in *Bullar. tom. 2 pagin.* 393.

62 Quinquageſimaſeptima, contra quemcunque Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Congregationis Lombardiæ, qui obedire Conſtitutioni neglexerit de exemptione Monialium eiuſdem Ordinis, Gregor. XIII. Conſtitut. 37. incip. *Pro noſtri*, die 26. Maij, in *Bullar. tom. 2. pag.* 281.

63 Quinquageſimaoctaua, contra quemcunque Monachum Ciſtercienſem, qui aliquid commiſerit contra Conſtitutionem editam de exemptione Monialium ab eodem Ordine, Greg. XIII. Conſtit. incip. *Vniuerſi*.

64 Quinquageſimanona, contra quemcunque, qui ſubiectos iurisdictioni Eccleſiaſticæ, homicidas, grassatores, & damnatos ex inde capitali exules receperit, recipi permiſerit, qui item impedierit, ne capiantur, qui etiam fecerit, vt capti euadant, qui præterea impedierint iuſtitiæ miniſtros, aut eos aliquo modo perterrefecerit, Greg. XIII. Conſtit. 65. incip *Tanta*. 5. Idus Iulij anno 1582. in *Bullar. tom. 2. pag.* 447.

65 Sexageſima, contra quemcunque, qui ſine conceſſione Summi Pontificis in Prouinciam Mediolan. ſacras Reliquias aſportauerit, qui item ab vna Eccleſia ad aliam tranſtulerit, qui aliquam earum particulam conceſſerit, donauerit, qui item acceperit, Greg. XIII. in Conſtit. incip. *Pontificia ſollicitudinis*.

66 Sexageſimaprima, contra facientes iurare illicita, vel de obſeruandis ordinationibus, & ſtatutis contrariis decretis Concilij Trident Gregor. XIII. Conſtit 105. incip. *Inter Apoſtolicas*, de ann. 1584 nonis Septembris, Memoriale Clericorum, 9. *excom.* 26.

67 Sexageſimaſecunda, est contra omnes, cuiuſcumque ſtatus, & præeminentiæ exiſtant, qui Societatis Ieſu inſtitutum, Conſtitutiones, &c. quouis diſputandi, vel etiam veritatis indagandæ quæſito colore, directè, vel indirectè impugnare, vel eis contradicere audent, Greg. XIII. in Conſt 100. quæ incipit, *Aſcendente Domino*. Item contra Religioſos omnes, exceptis Carthuſianis, qui recipiunt aliquem Religioſum Societatis Ieſu, ſine licentia ſui Superioris, & hæc excommunicatio eſt etiam contra ipſos Ieſuitas ingredientes Religionem aliam à Carthuſiana, & contra dantes auxilium, &c. ex Conſtit. Pij V. incip *Æquum reputauimus*, quæ eſt in priuilegiis dictæ Societatis.

Sexageſimatertia, contra mouentes libros, & monumenta quæcunque ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum, Clemens VIII. Conſtit. 24. incip *Quæ ad tuenda*, die 29 Maij 1593. in *Bullar. tom. 3 pag.* 31. 68

Sexageſimaquarta, contra FF. Prædicatores, qui ad effectum conſequendi officium Magiſtri Generalis pro ſe, vel aliis, ad fauores extra Religionem recurrunt, vel aliis minùs legitimis viis, & modis illud obtinere quærunt. Paulus V. Conſtit. 39. incip. *Admonemur*, die 7 Ianuarij 1608. in *Bullar. tom. 3 pag.* 228. 69

Sexageſimaquinta, contra aſſerentes Confeſſionem, & abſolutionem Sacramentalem inter abſentes per literas poſſe fieri, ex Conſtit. Clementis VIII publ. Romæ 19. Iulij 1602. relata per *prax. nouam Epiſcopal. part. 2. c. 1. num. 6. in fine*. 70

Sexageſimaſexta, contra eos, qui armatorum collectas, & caualcatas faciunt ex Conſtit. 1. Alexan. VI incip. *Inter multiplices*. Kal. Aprilis 1493. & ex Conſtit. 5. Sixti V. incip. *Dum pro communi*. 2. menſis Martij anni 1588. in *Bullar. tom. 2. pag.* 619. 71

Sexageſimaſeptima, contra Regulares, qui ex Inſulis Philippinis, & aliis Indiarum partibus, ad Iapponicas commeant, ex Conſtit. 74. Clem. VIII. incip *Onerosa*, die 12. Decembris ann. 1600. in *Bullar. pagina* 104. *tom.* 3. & in Conſtit. 90. aliàs 2. append Pauli V. incip. *Sedis Apoſt.* die 11. Iunij 1608. in *Bullar tom 3 pag.* 48. 72

Sexageſimaoctaua, contra Fratres Ordinis Beatæ Mariæ de Monte-Carmelo, qui ad tribunalia ſecularia quouis prætextu, aut quæſito colore appellare, vel ad illa confugere, aut ea propterea quoquo modo adire audent, & præſumunt in Conſtit. 60. Clementis VIII. incip. *Quoniam*, die 20. Septembris 1604. in *Bullar. tom. 3. pagin.* 159. 73

Sexageſimanona, contra omnes extrahentes delinquentes a ſacris locis, præterquam in caſibus conceſſis per Greg. XIV. in ſua Conſtit. quæ incip. *Cum alias*, atque etiam in illis, abſque licentia Epiſcopi, vel Ordinarij loci, habetur in d. Conſtit. *Cum alias*, Gregorij XIV. 74

Septuageſima, contra Religionum Superiores, qui non paruerunt Bullæ Pauli V. editæ ann. 1606. quæ incip. *Romanus Pontifex*, & præcipit, vt Religioſi de hæreſi ſuſpecti (cuiuſmodi ſunt ſollicitantes mulieres in Confeſſione) ipſis Inquiſitoribus denuncientur, ita vt pro ipſorum ſuſpectorum Superioribus non ſit amplius præuentioni locus, Memoriale Clericorum, *cap. 3. excomm.* 11. 75

Septuageſimaprima, contra Præſidentes & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici, qui pecunias ad dictos Montes quomodolibet ſpectantes in alios, quam pauperum vſus, deponere præſumunt, in Conſtit. Pauli V. quæ incip. *Onerosa Paſtoralis*, edita ann. 1615. refert Memoriale Clericorum, *cap. 8. excomm.* 3. 76

Septuageſimaſecunda, contra dicentes mortaliter peccare, vel eſſe hæreticos, eos, qui defendunt Beatiſſimam, & glorioſiſſimam Virginem Mariam eſſe conceptam cum peccato originali, vel e contra: & affirmantes peccare eos, qui colunt feſtum Conceptionis, & qui concionibus interſunt, Sixtus IV. *in extrau. Graue nimis, de Relig. & vener. Sanct.* Pius V. *Conſtit.* 144. Nauarr. 77

c.27.n.107. Suarez *tom.5.diſp.22.ſect.5.num.30.* Sayr. *lib.3.c.30.num.10.* Memor. Clericor. *cap.5.excomm.4. & cap.9.excommun.11.* innouatur per Concil. Trident. *ſeſſ.5. de peccato originali in fine*, & à Sacra Congregatione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & vniuerſalis Inquiſitionis coram Sanctiſſimo Domino Paulo V. fel. recor. die 31. Auguſti 1617. relata per Campan. *in diuerſ. iuris canon. rub.12. c.13.n.140.* vbi de nouo habetur quòd in poſterum, donec articulus huiuſmodi à Sancta Sede Apoſtolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam fuerit aliter ordinatum, nulli audeant in publicis concionibus, lectionibus, concluſionibus, & aliis quibuſcumque actibus publicis aſſerere, quòd eadem Beatiſſima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, & quod etiam negatiuam opinionem, videlicet, quòd non fuerit concepta cum peccato originali in publicis actibus aſſerentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, ſeu tractent ſub cenſuris, & pœnis prædictarum Conſt. tribuens inſuper tam Epiſcopis, & Prælatis Superioribus, aliiſque Ordinariis locorum; quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputatis Inquiſitoribus poteſtatem ſeuerè animaduertendi contra tranſgreſſores etiam Regulares cuiuſuis Ordinis, & Inſtituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quaſcunque Eccleſiaſticas, & ſeculares perſonas cuiuſcumque ſtatus, conditionis, gradus, aut dignitatis tam Eccleſiaſticæ, quàm ſecularis.

78 Septuageſimatertia, contra inferentes violentas manus in Clericos, refertur *in cap. ſi quis ſuadente 17.qu.4. & in cap. mulieres, de ſentent. excomm.* de qua plena manu agunt Nauar. *in manual.c.27.num.76.* Perez *l.1.tit.13. lib.1 Ordin.pag...* Tolet *in instruct. Sacerd. lib.1. c.31.* Sà *in Aphoriſm. verb. excomm. pagin.134.* Bern. *in reſt. conſc. al. in conſcient. part.1.caſ.46. & caſ.60.* Bonacina *de cenſur. diſput.2.q.4.punct.5.a princ.* Iacob de Graffis *in aureis deciſ. par.1.lib.2.cap.49.* Memoriale Clericorum *cap.9.* ... & Barboſ. *loc. cit. alleg.50.*

79 Septuageſimaquarta, contra falſarios, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, *cap. ad falſariorum, cap. dura, de crimine falſi*, de quibus vide praxim Epiſcop. *p.1.verb. falſarij*, Salzed. & Bernard. *in pract. c.119. in nouiſſ. edit.* Farinac. *in prax. crimin. part.6. de falſit. quæſt.151.a num.* Aldrete *de religioſa diſciplina tuenda lib.2.cap.37.a n.21.* Viuald. poſt Candelab. aureum *in expoſ. Bullæ Cœnæ à n.46.* Sayr. *de cenſ. lib.3.cap.10. à num.4.* Frater Antonius de Souſa *in relect. de cenſuris Bullæ Cœnæ cap.7. diſput.41.* Aloyſ. Riccius *in deciſ. Curiæ Archiepiſcop. Neapolit. part.1. deciſ.36.* Procedit in fautoribus, & defenſoribus falſariorum literarum Apoſtol. Farinac. *d. quæſt.151. num.9.* Fr. Anton. de Souſa *d.cap.7. diſp.45. num.2.* & Barboſ. *loco cit.*

80 Septuageſimaquinta, contra imponentes talleas Clericis, & in Clericos illas ſoluentes, *cap. Clericis, de immunit. Eccleſ. lib.6.* quoad Clericos ſoluentes; hæc excommunicatio eſt ſublata *in Clem. quoniam, eod. tit.* quo verò ad imponentes talia onera Clericis, & ipſorum bonis, non ſolùm eſt ſublata, ſed relata in Bulla Cœnæ *caſ.18.* Barboſ. *loc. cit.*

81 Septuageſimaſexta, contra omnes habentes dominium temporale, qui prohibent ſubditis, ne quidpiam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque eorum frumenta molant, aut panem coquant, &c. *in c. fin. de immun. Eccleſ. in 6.* Nauarr. *c.27.n.130.* Suar. *tom.5.diſp.23.ſect.4.n.24.* Sayr. *lib.3. c.34. num.16.* Memor. Clericor. *c.7. excom.3.* quæ excommunicatio poni ſolet in eodem num. cum antecedenti.

82 Septuageſimaſeptima, contra committentes Simoniam in Ordine, vel Beneficio, vel Religionis ingreſſu, ſimiliter accipientes pro collatione, ſiue traditione poſſeſſionis beneficij, ſeu de dando aliquid lutare facientes prouiſum de beneficio, *extrauag.1. & 2. de ſimonia, inter comm.* Suarez *diſp.22.ſect.5.num.11.* Sayr. *lib.3.c.36. num.7.* Memoriale Cleric. *cap.3. excommunicat.4.* Voluit incurrere ſimilem cenſuram Pius V. Conſtit. ſua, incip. *Durum nimis*, anno 1570. Kal. Iunij. Non comprehendit ſimoniacos mentales tantùm, vel conuentionales, ſed reales, Nauar. *cap.23. num.106. & cap.25.* Azor. *inſtitut. moral. part.2. lib.7.c.17. qu.9. verſ. ſi quæras.*

Septuageſimaoctaua, contra eos, qui in duello pugnauerint, campum dederint, auxilium præſtiterint, Pius IV. in ſua Bulla incip. *Ea quæ*, de ann. 1560. Idib. Nouembris, Gregor. XIII. in altera incip. *Ad tollendum*, de ann. 1582. 9. Decembris, vbi excommunicationem, & pœnas à præfato Pio IV. & Concil. Trident. *ſeſſ.25. de reformat. cap.19.* extendit aduerſus omnes illos, qui non publicè quidem, priuatim tamen ex condicto, ſtatuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiſerunt, etiamſi nulli partim ſociſue ad id vocati fuerint, nec loci ſecuritas habita, nullæ prouocatiuæ literæ, aut denunciationis chartulæ præceſſerint: extenditque contra locorum dominos, ſi certamen ex condicto permiſerint, aut quantum in ſe fuerit, non prohibuerint: necnon contra eos omnes, qui duellum huiuſmodi fieri mandauerint, inſtigauerint, auxilium, conſilium, vel fauorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia ſubſidia ſcienter ſubminiſtrauerint, aut ex compoſito expectatores, vel ſocios, ſi ſe quouis modo præbuerint, etiamſi illi, qui ad locum deſtinatum pugnaturi acceſſerunt, impediti pugnam non commiſerint, per ſeipſos non ſteterit, quominus illa committeretur. 83

Vltimò Clemens VIII. Conſtit. ſua 11. incip. *Illius vices*, de ann. 1592. confirmauit prædeceſſorum ſuorum pœnas, & excommunicationes, eamque extendit ad Reges, Imperatores, & alios quoſcumque, qui non ſolùm publicè, ſed etiam priuatim, ſine chartulis, literis prouocatoriis, vel patrinis duellum commiſerint, vel ſi conuenerint, vt non ſinguli cum ſingulis, ſed bini, terni, aut plures hinc inde pugnent, refert Quaranta *in ſumm. Bullar. verb. duellum*, & de hac re plures citat Doctores Cened. *ad decretal. collect.117.num.4.* quibus adde Peginum & Floron *in ſuis tract. de duello, prax. Epiſcop. verb. duellum*, Gilet. *in margarita caſuum conſ. tom. eod. verb.* Fr. Emman. *quæſt. Regular tom.3.qu.6.art.1. verſ.11.* Sayr. *in Claui Regia, lib.7.cap.13.num.21. cum ſequentibus, & de cenſur. lib.3.cap.31.à num.24.* Petrus Cabal. *in tr. de omni genere homicidij, n.76. cum multis ſequentibus*, Farin. *conſ.9.* Paul. Comit. *reſponſ. moral. lib.6. qu.13. cum ſeqq.* Mol. *de iuſt. tract.3.diſput.17.* Mart. Delr. *diſq. mag. lib.4.c.4.quæſt.4.ſect.2.* Valer. Reginald. *in prax. fori pœnit. lib.21.c.7.à n.75.* Sanch. *in præcepta Decalogi, lib.2. cap.39. num.19. cum ſeqq.* Bonacina *de cenſur. diſput.2. quæſt.6.punct.2.à num.1.* vbi *num.15.* aſſerit ab excommunicatione contracta ob aliquod delictum in cauſa duelli poſſe Epiſcopum abſoluere, quando delictum eſt occultum per Concil. Trid. *ſeſſ.24. de reformat. cap.6.* quod non videtur abrogatum per dictam Bullam Clement. VIII. vbi abſolutionem prædictæ excommunicationis ſibi reſeruauit, cùm in ea nulla fiat ſufficiens reuocationis mentio illius Decreti, quæ mentio neceſſaria videtur, vt illud Decretum cenſeatur reuocatum, dixi *alleg.33.n.44.*

Ex priuilegiis Sum. Pont. Ordinibus Mendicantium conceſſis reperiuntur aliquæ excommunicationes, quarum abſolutiones ipſe Summus Pontifex ſibi reſeruauit.

Prima contra Magiſtros excludentes Fratres Prædicatores a ſtudio Pariſienſi, Alex. IV. ex Barboſ. *loc. cit.* 84

Secunda contra eos, qui libellos famoſos conficiunt, aut habent, aut in vulgus emittunt verſus, aut cantilenas 85

in infamiam, & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, Alexand. IV. Bonifac. IX & Eugen. IV. S. Anton. *part. 3 tit. 24. cap. 70.* Lauor. *d. cap. 21. num.* 114. & 120. Caiet. *excom.* 181. Raynet. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap. 9. excom.* 39. Filliuc. *tr.* 14. *num* 116. *verſic.* 3.

86 Tertia, contra dicentes, vel defendentes quòd Fratres Prædicatores, & Minores non ſint in ſtatu perfectionis, & quòd non liceat eis elemoſynas quærere, aut prædicare, aut confeſſiones audire, de facult. Sum. Pontif. ſine conſenſu aliorum Prælatorum inferiorum Rectorum Eccleſiarum, Alexand. IV. S. Anton. *pag.* 3. *tit.* 24. *cap.* 70. Caiet. *cap.* 81. Nauarr. *cap.* 27. *num.* 109. Lauor. *d. cap.* 21 *num.* 109.

87 Quarta, contra quoſcunque Iudices querelas Fratrum, aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes.

88 Quinta, contra illos, qui in Eccleſiis, Monaſteriiſve ſuis Apoſtatas detinent eiuſdem Ordinis, niſi illos eiecerint, vbi illis denuntiatum erit, Lauor. *dict. cap.* 21. *num.* 95.

89 Sexta, contra quemcunque Principem Laicum reformationem Fratrum Conuentualium impedientem, ne fiat, aut factam mutari procurantem.

90 Septima, contra quoſcumque Fratres Ordinis S. Auguſtini, qui prætextu arctioris regulæ ad alium Ordinem tranſiuerint ſine licentia Prioris Generalis, & item cedentes ab eo, & intra octo dierum ſpatium ad obedientiam non redierint, Memoriale Clericor. *cap.* 9. *excom.* 37 *verſ. ſimilis.*

91 Octaua, contra omnes cuiuſcumque ſtatus, & conditionis, qui impediunt, prohibent, vel quocumque modo moleſtant perſonas legitimè non impeditas volentes ingredi Religionem S. Benedicti, vel præſumunt aliquam moleſtiam, & iniuriam irrogare Monaſteriis, aut Monachis, in Conſtit. Iulij II. 12. incip. *Etſi ad vniuerſas,* de qua Viuald. *in candel. aurea,* vbi de excom. extra Bullam *num.* 45. Filliuc. *tr.* 15 *n.* 126. *verſ. tertia,* Rainer. *d. c.* 9. *excom.* 38. Lauor. *d. cap.* 21. *num.* 71.

92 Nona, contra Religioſos euntes vltra mare ſine Superiorum ſuorum licentia in ſcriptis, nec ibi ſunt ad celebrationem, ſeu prædicationem admittendi, Ioan. XXII. *in extrauagan. ad noſtrum* 2. *de Regular.* Filliuc. *tract.* 15. *num.* 183. *verſ. ſecunda,* & *n.* 190. Lauor. *d. c.* 21. *num.* 97.

93 Decima, Fratres Prædicatores recipientes Fratres Minores, Alex. IV. in Conſtit. incip. *Quo vos,* 11. Kalend. Iulij, ann. 1 Lauor. *d. cap.* 21 *n.* 105. Filliuc. *tract.* 15 *n.* 197. *verſ.* 1.

94 Vndecima, contra Fratres facientes violentiam in Eccleſiis Ordinum Ciſtercien. *Clem. IV. ne propter,* Peruſij 7. Idus Maij, Lauor. *d. cap.* 21 *n.* 106.

95 Duodecima, contra moleſtantes Fratres Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis in eleemoſynis perquirendis, in Conſtit. Clement. VII. incip. *Gratum Deo,* Lauor. *d. c.* 21. *num.* 108.

96 Decimatertia, contra Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula Profeſſis, ſine licentia Papæ, & eius Generalis, *extrauag. Iulij II.* incip. *Virtute conſpicuus,* & Leonis X. incip. *Quamuis,* & Pauli III. incip. *Syncera,* Lauor. *d. c.* 21. *n.* 115. Filliuc. *tract.* 15 *n.* 197. *verſ.* 3.

97 Decimaquarta, contra Tertiarios, Eremitas, mulieres, aliòſque Religioſos portantes habitum S. Franciſci de Paula, in Conſtit. Leonis X. incip. *Licet alias,* Lauor. *d. c.* 21 *n.* 115. Filliuc. *tract.* 15. *n.* 197. *verſ.* 4.

98 Decimaquinta, contra Minores de Obſeruantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes fauorem extra ad officium obtinendum in Religione, in Conſtit. 131. Pij V. incip. *Paſtoralis,* de qua Filliuc. *tract.* 15. *num.* 197. *verſ. ſecunda.*

99 Octuageſima, contra Superiores quorumcumque Ordinum, & Religionum, qui ſuorum ſubditorum cauſas ad officium Inquiſitionis ſpectantes, eorúmque proceſſus omnes non remittunt, & conſignant ipſis Inquiſitoribus, ſeu locorum Ordinariis reſpectiuè, & contra eoſdem, qui non denuntiant eiſdem Inquiſitoribus, vel Ordinariis locorum ſuos Religioſos, quos hæreſis labe infectos, vel ſuſpectos nouerint, & reſeruatur Papæ, *in Conſtit.* 26. §. 6. Pauli V. *de anno* 1606. referunt Lauor. *d. c.* 21. *n.* 91. Filliuc. *tract.* 15 *n.* 196. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, c.* 3. *excom.* 10. vbi aduertit non eſſe amplius locum præuentioni, vt erat anteà conceſſus Superioribus in Conſtit. 67. Pij IV. incip. *Paſtoris.* Vnde ex vi Conſtit. alterius Pauli V. in forma Breuis incip. *Cum ſicut,* editæ de menſe Septembris 1608. ſub dicta cenſura comprehenduntur omnes, qui eiſdem Inquiſitoribus, vel locorum Ordinariis non denuntiant Confeſſarios ſollicitantes paulò ante, vel paulò poſt confeſſionem, mulieres, ſiue ſint ſæculares, ſiue Regulares Confeſſarij, vt refert Rainer. *loc. proximè citato.*

100 Octuageſimaprima, contra Confeſſarios ſeculares, vel Regulares quorumcumque Ordinum, & Religionis, quibuſuis priuilegiis, & indultis ſuffultos, qui abſoluere præſumunt à caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus in Decreto Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, de mandato Clementis VIII. quod refert Quarant. *in ſum. Bullarij, verb. Caſus reſeruatus, pag. mihi* 199. & *ſeqq.* & de eo meminit Rainer. *in catalogo excomm. extra Bull. c.* 3. *excomm.* 1.

101 Octuageſimaſecunda, contra omnes Iudices, & quoſcumque alios quouis nomine nuncupatos, & priuilegio munitos, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtol. ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut ipſummet Auditorem, eiúſque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumunt, in Conſtit. Pij IV. 38. incip. *Ad eximiæ,* refert Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 8. *excomm.* 2.

102 Octuageſimatertia, contra Auditorem Cameræ Apoſt. Vicarium, Gubernatorem Vrbis, & quoſcunque alios quauis auctoritate fungentes, qui vigore facultatum, & auctoritatum illis conceſſarum, præter id, quod hactenus obſeruatum fuit, aliquid innouant, ſeu alter ipſorum iuriſdictionem alterius vſurpat, in Conſt. 50. Pij IV. incip. *Cum ſicut accepimus.*

103 Octuageſimaquarta, contra Cameræ Apoſtolicæ Clericos, Notarios, Officiales, & quoſcumque eorum miniſtros, qui in cauſis, negotiis, expeditionibus, iuxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumunt, etiam prætextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum, aut conſuetudinis, vel quaſi poſſeſſionis, in Conſtit. 70. Pij IV. vt refert *d. cap.* 8. *excomm.* 4. vbi aduertit, hos Cameræ Clericos nullam habere iuriſdictionem vt ſingulos, niſi ex commiſſione eis facta in plena Camera, ideóque Notarios, & Officiales illorum in expeditionibus, & ſcripturis conficiendis teneri mentionem facere tale negotium fuiſſe propoſitum, & commiſſum in plena Camera.

104 Octuageſimaquinta, contra quoſcumque Camerales, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris patefecerint, vel alicui indicauerint, in Conſtit. Pij IV. 110. incip. *Cum inter,* vt refert Rainer. *d. c.* 8. *excomm.* 5.

105 Octuageſimaſexta, contra ſcientes, & non reuelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut viciniori Ordinario, auctorem, adminiſtratorem, vel conſcium coniurationis, ſeu conſpirationis, aut commiſſi, committendive criminis in perſona Cardinalis, illiúſve fautores, receptatores, vel occultatores, ſiue id cogno-

uerint ex renuntiatione ſibi, vel per interpoſitam perſonam, aut per literas facta, ſiue qualemcunque de hoc ſcientiam habuerint, vel etiam coniecerint ex ſcriptoris, cœtu, conatu, concurſu, inſidiis, aliiſve ſignis, & indiciis, quantumcunque res aliàs occulta ſit: quod ſi crimen non ſum commiſſum ſit, tenentur ſub eadem excommunicatione feſtinanter reuelare ipſimet Cardinali, in quem crimen committendum erit, in Conſtit. 63. Pij V. incip. *Infelicis ſeculi*, prout referunt Rainer. *in catalog. cenſurar. extra Bullam cap. 9. excomm. 23.* Lauor. *de Indulg. p. 1. cap. 21. num. 11.* Filliuc. *tract. 15. n. 95. verſ. decimaquinta, & num. 113.*

106 Octuageſimaſeptima, contra omnes, qui in quibuſuis locis, modis, & formis publicè, vel priuatim, palam, vel occultè ſingulare certamen ineunt, ſuadent, prouocant, vel auxilium, conſilium, aut fauorem præſtant comitando, aut equos, arma, & commeatus præbendo, in Conſtit. 11. Clementis VIII. incip. *Illius vices*, prout refert Rainer. *dict. cap. 9. excomm. 33.*

107 Octuageſimaoctaua, contra accedentes ad ſanctum Sepulchrum cauſa deuotionis, ſine licentia Romani Pontificis, prout referunt S. Antonin. *part. 3. tit. 24. c. 30.* Suar. *tom. 5. diſput. 22. ſect. 9. n. 9.* Lauor. *dict. cap. 21. n. 4.*

108 Octuageſimanona, contra Canonicos, Beneficiatos, & Clericos Baſilicæ S. Petri de Vrbe, ingredientes ipſam Baſilicam abſque habitu, quem in Choro deferre ſolent, ex Conſtit. Nicol. III. & Eugen. IV. & Pauli V. vt refertur in *capitibus Conſtitutionum dictæ Baſilicæ, ſub tit. de modo inſeruiendi in celebratione diuinorum Officiorum, num. 6. fol. 11.*

109 Nonageſima, contra impedientes executionem literarum S. Pœnitentiariæ in Conſt. Iulij III. incip. *Rationi congruit*, prout refert Filliuc. *tract. 15. n. 95. verſ. quarta, & num. 100.*

110 Nonageſimaprima, contra proponentes populo indicem caſuum, & gratiarum cum Indulgentiis, in Conſtit. 90. Pij V. incip. *Quam plenam*, vt refert Filliuc. *d. tract. 15. n. 95. verſ. decimaſexta, & n. 124.*

111 Nonageſimaſecunda, contra Cardinales contrauenientes Bullæ Gregorij XV. incip. *Æterni*, ſub dat. 17. Kalend. Decembris 1621. circa electionem Romani Pont. qui in nouem actionibus contrauenientes excommunicationem latæ ſententiæ Papæ reſeruatam incurrunt. Prima ſi non ſeruauerint aliquid ex dictis à § 1. vſque ad § 14. vel quoquomodo directè, vel indirectè contrauenientes, vt in §. *ſi quis autem* 14. Secunda ſi in ſuffragiis dandis non ſeruauerint omnia & ſingula, quæ de ſcrutinij ſchedula ordinata ſunt, vt in §. *præterea ſtatuimus* 15. Tertia ſi quis ſcripſerit cedulam nomine infirmi Cardinalis, & non ſeruauerit ſecretum, d. §. *præterea ſtatuimus* 15. Quarta ſi ſcrutatores infirmorum non ſeruauerint, quæ ſtatuta ſunt in §. *Atque* 16. Quinta ſi non fecerint ſcrutationem iuxta formam præſcriptam in §. *ſimiliter* 17. Sexta ſi valetudine non impediti ad ſcrutinium non venerint d. §. *ſimiliter* 17. Septima ſi fecerint ſigna, pactiones, promiſſiones, & alia huiuſmodi in electione facienda, vt in §. *Cardinales* 18. Octaua ſi non fecerint electionem in Conclaui clauſo per ſecreta ſuffragia cum duabus ex tribus partibus Cardinalium præſentium in Conclaui, nullo præcedente ſpeciali tractatu, nec ſeruatis reliquis in Bulla §. *quod ſi electio* 19. Nona ſi non ſeruauerint decretum, & præſumentes aliquid diſponere, corrigere, alterare, mutare, moliri contra Bullam in § *poſtremo*.

112 Nonageſimatertia, contra Regulares abſoluentes abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus à Superioribus reſeruatis, nam Alexander VI. in priuilegio concesso Prælatis Regularibus, vt poſſint ſibi caſus reſeruare, inquit, quod abſoluentes à talibus caſibus reſeruatis poſt eorum reſeruationem nullam faciunt abſolutionem, & incidunt in pœnam abſoluentium à caſibus non conceſſis, quæ eſt excommunicatio ipſo facto incurrenda, vt in Clem. *Religioſi, de priuileg. in 6.* & ita declaraſſe Sacram Congregationem de mandato Clementis VIII. ann. 1601. die 9. Ianuarij referunt Finellis *de caſib. reſeru. cap. 6. n. 6.* & Quaranta *in ſumm. Bullar. verbo caſus reſeruati.*

Huiuſmodi excommunicationes pluribus in locis diſperſæ, earum maior pars in vnum collecta reperitur apud Summiſtas *in verb. excommunicatio*, & diſtinctè apud Nauar. *in man. cap. 27.* Toletum *in In truct. Sacerdot. lib. 1. cap. 19.* Suar. *tom. 5. diſput. 21.* poſtremò verò ab eruditiſſimo D. Auguſt. Barboſa *3. par. de officio, & poteſt. Epiſcopi alleg. 50. à num. 83.* A prædictis omnibus, licèt Sedi Apoſtolicæ reſeruentur, Religioſi virtute prædictorum priuilegiorum abſolutionem præſtare poſſunt, neque per relatas Sacræ Congregationis declarationes, & Summorum Pontificum decreta id eis prohibetur, cùm non contineantur in Bulla Cœnæ Domini, nec in aliis quinque caſibus, à quibus abſoluendi facultas eiſdem Religioſis per dictas declarationes aufertur. Circa quod eſt etiam notandum, Primò quòd Abbates, & Prælati, ac Confeſſarij Regulares poſſunt virtute prædictorum priuilegiorum abſoluere ab excom- 113 municatione incurſa ob prouocationem ad duellum, ſi effectus inde ſecutus non fuerit. Vt ſi Titius poſtquam Seium ad duellum prouocauit, tempore ſtatuto ad locum deſignatum ſe contulit, ibique Seium expectauit, quo intra conſtitutum tempus non comparente, diſceſſit, ad incurrendam excommunicationem ob duellum, ex Bulla Gregorij XIII. requiritur effectus pugnæ, vt declarat Sanch. *in Decalog. lib. 2. cap. 39. num. 28.* at excommunicatio lata ob aliquem effectum, non incurritur, niſi ſecuto effectu. Et Clemens VIII. circa hoc nihil noui decreuit, ſed tantùm extendit excommunicationem ad plures caſus, ad quos non extenditur decretum Concilij Tridentini, & Gregorij XIII. vt aiunt Sanch. *loco cit.* Filliuc. *moral. quæſt. tract. 15. cap. 5. quæſt. 5. num. 106.* Et idem Clemens VIII. in Bulla, quæ incip. *Sacra Congregatio*, ſolùm ademit poteſtatem Regularibus abſoluendi prouocantes, & pugnantes in duello, iuxta decretum Concilij Tridentini, & Conſtitutionem Gregorij XIII. Atque Regulares in hoc caſu habere abſoluendi poteſtatem, docent Graff. *lib. 1. de caſib. reſeruat. cap. 7. num. 10.* Nald. *in ſumma, verb. Duellum n. 6. in fine*, Martin. Bonacin. *de cenſur. diſp. 2. q. 6. punct. 2. n. 15. in fine.* Laurent. de Peyrin. *de ſubd. q. 4. cap. vlt. §. vnic. circa finem.*

Notandum ſecundò, quòd iidem Prælati, ac Con- 114 feſſarij Regulares poſſunt abſoluere mulieres introeuntes Monaſteria, & Clauſtra Monachorum ſub prætextu cuiuſcumque priuilegij, contra Bullam Pij V. incip. *Regularium perſonarum*, quæ eſt 20. *in ordine in Bull. nouo, tomo 2.* Necnon etiam mulieres ingredientes Monaſteria Monialium, contra Conſtitutionem Gregorij XIII. incip. *Vbi gratia*, quæ eſt 28. *in ordine inter Bullas d. Pontificis d. tomo 2. Bullar.* quia Regulares poterant virtute ſuorum priuilegiorum a quibuſcumque caſibus, criminibus, & exceſſibus quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere, exceptis tantùm contentis in Bulla Cœnæ Domini; nec in declaratione Sacræ Congregationis iuſſu Clementis VIII. edita id ei prohibitum fuit, quia (vt dictum eſt) licèt priùs omnia prædicta Regularium indulta reuocauerit, tamen deinde ad ſeptem caſus eorum poteſtatem limitauit, in quibus prædicti non continentur, ſed ſolum violatio clauſuræ Monialium ad malum finem. Ita Laurent. de Peyrin. *loc. cit.*

Tertiò notandum, quod iidem Regulares Prælati, 115 ac Confeſſarij poſſunt circa Religionem ingredi volentes à caſibus Epiſcopis reſeruatis, ſi quibus fortè innodati eſſent, abſoluere; non obſtantibus d. Sacræ Congregationis

Congregationis decretis, ac declarationibus; ea enim prohibent, ne Regulares Confeſſarij a caſibus prædictis ſeculares abſoluant, & ideò ſub illis ſecularibus non comprehenduntur, qui ſunt ſtatim clauſtrum ingreſſuri, quod late probant Grouſers *lect. 26 §. dubitari tamen, in cap. 7. fol. 749.* Bartholom Vecch. *praxi pro Nouit. recip. diſput. 9. dub.. in fin.* Vbi ſic ait. Integrum eſt præfatis Regularibus abſoluere eos, qui ingredi volunt ordinem à caſibus Epiſcopalibus, quibus fortè eſſent irretiti. Nec obſtat Decretum S. Congreg. iuſſu Clem. VIII. editum *die 9. Ianuarij* 1601. & eius declaratio ab eadem Congregatione edita *anno* 1602. 26. *Nouembris*, vbi Regularibus inhibetur abſoluere vi priuilegiorum pœnitentes à caſibus locorum Ordinarijs reſeruatis: quia tam Decretum quam declaratio loquuntur de iis Confeſſariis, qui ſecularium confeſſiones audiunt, & ideò ſub iiſdem ſecularibus non comprehenduntur illi, qui clauſtrum ſunt ſtatim ingreſſuri. Cùm eo tempore ego Nouitiorum curam haberem, conſului ſuper hoc Anſelmum à Monopolo, tunc Ordinis noſtri in Romana Curia Procuratorem, qui poſteà ad dignitatem Cardinalitiam promotus fuit, & de mente eiuſdem Clem. VIII. reſpondit, præfatos nouiter abſolui poſſe à caſibus Epiſcopo reſeruatis eo modo, quo abſolui poterant priùs, quam memoratum Decretum emanaſſet. Ita Vecchius

116 An verò Regulares priuilegiati poſſint abſoluere à cenſuris ab Epiſcopo reſeruatis, non obſtante decreto Clem. VIII. ſuperiùs relato, aliqui dubitant, inter quos Marullus *in ſuis diſp. tom 1. diſput. 1. cap. 2. diſt. 4. n. 575.* dicit quòd ſub prohibitione caſuum reſeruatorum comprehenduntur cenſuræ, contra quem diſputat Megala *in 1. p. lib. 1. c. 3. num. 10.* negans in prædicto decreto prohiberi Regulares, ne à cenſuris Epiſcopo reſeruatis abſoluant. Ratio eſt, quia illud decretum publicatum *die 9 Ianuarij* 1601. & declaratum *die 26. Nouembris* 1602. tantùm loquitur de caſibus reſeruatis, non autem de cenſuris, ideò decretum non habebit locum quoad cenſuras reſeruatas Epiſcopo, à diuerſis enim non fit illatio ex *l. Papinianus, ff. de minor. cap. ad audientiam de decim.* clarum eſt enim quòd cenſura non eſt caſus, ſed pœna caſus, vt dicit Nauar *in man. c. 27. n. 262.*

117 Similiter non prohibentur Regulares priuilegiati abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis a iure, ſi anteà habebant priuilegia abſoluendi ab omnibus caſibus & cenſuris etiam Papæ reſeruatis, & ideò nunc poſſunt a prædictis caſibus à iure Epiſcopo reſeruatis, ſicut antè poterant, vt benè notat Sanch. *in ſumm. tom. 1. lib. 4. cap. 54. num. 27.* & Marull. *loco cit. diſp. 1. cap. 2. differ. 11. num. 540.*

QVÆSITVM XIV.

An Abbates, & Prælati inferiores poſſint abſoluere ſuos ſubditos à caſibus, & excommunicationibus Papæ non reſeruatis.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicationes nemini reſeruatæ multæ reperiuntur in corpore iuris.*

2 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſoluere ſuos ſubditos à prædictis excommunicationibus, dummodo aliunde non ſint per aliquod decretum ſpeciale Summo Pontifici reſeruatæ.*

3 *Prælati, & Abbates non ſolùm poſſunt abſoluere ab excommunicationibus nemini reſeruatis, verum etiam ab omnibus aliis cenſuris, dummodo in eis non ſiat aliqua ſpecialis reſeruatio.*

4 *Parochus, & quilibet Confeſſarius, tam Regularis, quàm Secularis poteſt abſoluere à cenſuris nemini reſeruatis, limita tamen vt num. 5.*

6 *Eccleſiam Romanam contumaciter aſſerentes non eſſe caput omnium Eccleſiarum, excommunicantur: ſi verò firmiter, & veraciter hoc crederent, eſſent hæretici, & tunc eorum abſolutio eſſet reſeruata in Bulla Cœnæ.*

7 *Laici oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur.*

8 *Principes, & Officiales tertiò admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, recuſantes facere iuſtitiam in eorum cauſis, excommunicantur.*

9 *Aſſentiens electioni de ſe factæ in Summum Pont. à paucioribus quam duabus Cardinalium partibus, & è contra talem recipientes, excommunicantur.*

10 *Religioſi profeſſi de clauſura exeuntes ad audiendas leges ciuiles, vel phyſicam, ſi intra duos menſes non redierint, excommunicantur.*

11 *Epiſcopus, qui in ciuitate diuerſarum linguarum ſuſcepit eorum regimen, qui ſunt lingua ſua, priuſquam ſuſcipiatur a proprio Epiſcopo in adiutorem ſuum, excommunicatur.*

12 *Doctores, & ſcholares vniuerſitatis Bononien. conducentes domos alterius Doctoris, vel ſcholaris ante finitam locationem ſine eius conſenſu, excommunicantur.*

13 *Clerici habentes officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, excommunicantur ſi admoniti non deſiſtant.*

14 *Monachi, Canonici Regulares, Archidiaconi, Decani, Præpoſiti, Plebani, vel alij Clerici perſonatus habentes, vel quicumque presbyteri qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur.*

15 *Laici imponentes collectas Clericis, vel Eccleſiis, ſeu iuriſdictionem eorum vſurpantes, ſi non deſiſtant, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie reſeruatur in Bulla Cœnæ.*

16 *Chriſtianorum bona naufragio perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur, quæ excommunicatio habetur etiam in Bulla Cœnæ*

17 *Eccleſiæ res ementes, vel aliter à ſchiſmatico acquirentes, & innitentes ordinationi factæ per ſchiſmaticum, excommunicantur.*

18 *Statuta contra libertatem Eccleſiæ edita, & quaſcunque conſuetudines introductas contra d. libertatem ſeruari facientes, excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant amoueri à publicis libris, & capitularibus ſuis: qui verò de nouo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur in Bulla Cœnæ.*

19 *Cardinali in Conclaui exiſtenti ſcripturas mittentes, vel nuncios, vel ei loquentes ſecretè, excommunicantur.*

20 *Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas propriis beneficiis, vel bonis ſpoliantes, ſiue per ſe, ſiue per alios iniuſte proſequentes, aut eorum conſanguineos, ſiue Eccleſias, aut Monaſteria, eò quod noluerint eum eligere, pro quo ipſi rogarunt, excommunicantur.*

21 *Vſurpantes de nouo regalia, cuſtodiam, ſiue guardiam titulo aduocationis, ſiue defenſionis, & in Eccleſiis, ſiue quibuſlibet piis locis præſumentes occupare, vel capere eorum bona, dum vacant, excommunicantur.*

22 *Deputatus ad eligendas Moniales, ſi in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordia naſci, vel faueri poſſunt, excommunicantur.*

23 *Conſeruatorem ſibi datum partes incitantes, vt intromittat ſe in iis, quæ non continent apertam violentiam, vel iniuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſiue iudicialem diſcuſſionem, excommunicantur.*

24 *Abſolutionem excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti metu, aut vi extorquentes, excommunicantur.*

25 *Caſum, vel fraudem fingentes, vt iudex vadat ad accipiendum*

piendum teſtimonium alicuius fœmina, excommunicantur.

26 Prælatos & perſonas Eccleſiaſticas compellentes, vt ſubmittant Eccleſias, & eorum bona immobilia perpetuo, vel ad longum tempus laicis, & eorum iura, excommunicantur.

27 Religioſi Mendicantes, qui de nouo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, excommunicantur.

28 Religioſi omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt, & qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licentia ſui Prælati, & conſilio maioris partis conuentus, excommunicantur.

29 Iudices Eccleſiaſticos ne ſua iuriſdictione vtantur impedientes, excommunicantur.

30 Domini temporales prohibentes ſubditis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel obſequia communia exhibeant, excommunicantur.

31 Eccleſiaſticas perſonas compellentes ad pedagia, excommunicantur.

32 Sepelientes ſcienter in ſuo loco hæreticos, & eorum receptatores, defenſores, & fautores, excommunicantur.

33 Octo genera delinquentium excommunicantur in cap. vt impoſitionis, de hæret.

34 Interficientes aliquem Chriſtianum per aſſaſſinos, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes, vel celantes, excommunicantur.

35 Fœneratores publicos permittentes verſari in terris ſuis, vel eos non expellentes intra tres menſes, excommunicantur, ſimiliter qui locant illis, vel alio prætextu concedunt domos ad fœnus exercendum, excommunicantur.

36 Repraſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona concedentes, & qui conceſſas extendunt ad prædictos, & bona, excommunicantur, niſi intra menſem à conceſſione, vel extenſione abſtinuerint.

37 Principes omnes, & alij Domini, & Iudices non obſeruantes ea, quæ continentur in cap. felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S. R. E. Cardinales, excommunicantur, hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ.

83 Beneficiorum Eccleſiaſticorum ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium impedientes, vel impedire præſumentes, excommunicantur.

39 Interdicti tempore ſepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à iure conceſſos, vel ibidem ſepeliunt publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel vſurarios publicos, excommunicantur.

40 Religioſi, qui ſibi appropriant, fraude, ſiue colore aliquo vſurpant noualia, aut decimas Eccleſiis debitas ad eos non ſpectantes, excommunicantur, ſimiliter, ſi prohibuerint, aut non permiſerint ſolui decimas Eccleſiis.

41 Monachi, & Canonici Regulares adminiſtrationem non habentes, ſi petant Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, excommunicantur.

42 Monachi tenere præſumentes arma intra ſepta Monaſterij ſine licentia Abbatis, excommunicantur.

43 Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium in iis, quæ pertinent ad officium viſitationis impedientes, excommunicantur, ſi à Viſitatoribus admoniti, non deſiſtant.

44 Beguini, & ſtatum eorum ſequentes, vel inſtituentes, vel eis auxilium dantes, conſilium, & fauorem, excommunicantur.

45 Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito à ſacris Canonibus, excommunicantur, vbi de contractu prohibito cum Monialibus, & Clericis.

46 Epiſcopi, aut Capituli Sede vacante commiſſarij deputati in cauſis fidei, qui prætextu ſui officij Inquiſitionis illicitè ſumunt pecuniam, excommunicantur, ſicut & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica.

47 Officiales locorum facientes, ſcribentes, vel dictantes ſtatuta de vſuris ſoluendis, excommunicantur.

48 Religioſi Mendicantes ſine licentia Papæ recipientes loca de nouo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes, vel alienantes, excommunicantur.

49 Religioſi, qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, vt retrahant auditores à ſolutionibus decimarum, excommunicantur.

50 Religioſi poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de decimis ſoluendis, excommunicantur.

51 Religioſi, qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica, vel ordinaria non ſeruant, cùm ſciunt matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſeruare, excommunicantur.

52 Commentantes Clem. exiui de Paradiſo, de verb. ſignif. excommunicantur.

53 Nuncios, vel Legatos Romani Pontificis impedientes, ne ingrediantur regna, prouincias, & terras, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ.

54 Alienantes extra caſus à iure permiſſos, vel locantes vltra tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, excommunicantur.

55 Prælati quicumque, etiam Patriarchæ, ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam eos recipientes, excommunicantur.

56 Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania excipientes, qui pacem inter ipſos factam violant, excommunicantur.

57 Litteras Papæ electi impugnantes, antequam coronetur, excommunicantur.

58 Epiſcopus, & quicumque Prælatus permittens ritum, habitúmque Fratricellorum Bizzocorum, ſiue Beguinorum, excommunicantur.

59 Imprimentes, & imprimi mandantes, & apud ſe retinentes libros de rebus ſacris tractantes, ſine nomine Auctoris, & ſine approbatione Ordinarij, excommunicantur.

60 Prædicantes, & aſſerentes, & publicè diſputantes, & defendentes, eos, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarij non eſſe præmittendam Sacramentalem confeſſionem, excommunicantur.

61 Matrimonia filiorum familiâs falsò affirmantes ſine conſenſu parentum eſſe irrita, & parentes irritare poſſe, excommunicantur.

62 Raptores mulierum, & omnes eis dantes auxilium, vel conſilium, excommunicantur.

63 Domini temporales, & Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne liberè matrimonium contrahant, excommunicantur.

64 Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, ad reſtituendam, & conſeruandam clauſuram Monialium, excommunicantur.

65 Religioſi recipientes aliquid à Nouitiis, dum ſunt in probatione, vel à parentibus, propinquis, & procuratoribus, excepto victu, & veſtitu, excommunicantur.

66 Virginem, vel viduam, aut quamcumque mulierem cogentes ad ingrediendum Religionem, præterquam in caſibus à iure permiſſis, excommunicantur.

67 Montes pietatis prædicando, vel diſputando impugnare audentes, excommunicantur.

68 Sortilegia, incantationes, & diuinationes per inuocationes Dæmonum exercentes, excommunicantur.

69 Apoſtolicas commiſſiones, intimationes, publicationes, & affixiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur.

70 Archipreſbyteri,

70 *Archipresbyteri, Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Vrbe non applicantes integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ, excommunicantur.*

71 *Rectores ſtudiorum, & alij Epiſcopis inferiores facultatem habentes doctorandi; qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promouent ante profeſſionem fidei, excommunicantur.*

72 *Gubernatores, & alij Officiales Sedis Apoſtolicæ confiſcationes, & bannimenta alteri, quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes, excommunicantur.*

73 *Legati, Vicelegati, Gubernatores, & quicumque Iudices, qui per ſe, vel per ſuos Cancellarios, Secretarios, & alios quoſcumque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtolicam venditis, vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in præiudicium prædictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur.*

74 *Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Officiales, qui in conceſſionibus ſibi interdictis ſe intromittere præſumunt, excommunicantur.*

75 *Offendentes in Vrbe aliquem ſtudio vindictæ, & ibi qui arma ad hoc, aut armatos congregauerint, excommunicantur.*

76 *Occidentes, verberantes, deiicientes Inquiſitores, Aduocatos, Procuratores, aliòſque Miniſtros ſancti Officij, aut teſtes in cauſa fidei, excommunicantur.*

77 *Cardinalium, Inquiſitorum generalium præceptis officium ſanctæ Inquiſitionis concernentibus non parentes, excommunicantur.*

78 *Principes quicumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana dignitate fulgentes, etiam Imperiali, ſeu Regia, qui in ſuis ſtatibus permittunt fieri taurorum, aliarumque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliíſque feris, excommunicantur; & quid de Clericis, ſeu Regularibus,* ibidem.

79 *Superiores, & Prælati tam ſeculares, quàm Regulares, quibus Monialium cura incumbit Monaſteria Monialium ingredientes in caſibus non neceſſariis, excommunicantur.*

80 *Agnos Dei à Summo Pontifice benedictos depingentes, aut miniantes, excommunicantur, ſimiliter ſi eos venales propoſuerint.*

81 *Frumentum, & legumina extrahentes vltra Vrbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt prædicta ad Vrbem, excommunicantur.*

82 *Fratres Ordinis Cruciferorum requirentes fauorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & etiam vtentes dictis fauoribus etiam non requiſitis, & admittentes ad officia, & dignitates, excommunicantur.*

1 PRæter excommunicationes *antecedenti quæſito* explicatas, reperiuntur adhuc multæ excommunicationes nemini reſeruatæ in ſacris Canonibus, & præſertim in Decreto, Decretalibus, ſexto, Clementinis, & extrauagantibus, necnon in Concilio Tridentino, quæ quidem excommunicationes inferiùs ſuo ordine ponendæ, niſi aliunde, & poſtmodum à Summo Pontifice per ſpeciale
2 Decretum reſeruatæ non ſint, poſſunt abſolui ab Abbatibus, & Prælatis, tam Regularibus, quàm ſecularibus, ſiue etiam à Capitulo Sede vacante, dummodo Prælati iuriſdictionem habeant Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem in ſuos ſubditos; ita docent Suarez *de cenſuris, diſput. 7. ſect. 13. & ſect. 4. num. 9.* Saytus *de cenſur. lib. 5. cap. 15. num. 22.* Auila *part. 2. cap. 5. diſput. 1. dub. 4.* Nauarr. *in manual. cap. 27. num. 39.* Miranda *in manual. Prælat. tom. 2. q. 35. art. 19. concl. 3.* Bonac. *de cenſur. diſp. 1. q. 3. punct. 1. num. 9.* qui ferè omnes fatentur, quòd prædicti Prælati non ſolùm poſſunt abſoluere à prædictis excommunicationibus nemini reſeruatis, ſed etiam ab omnibus cenſuris, dummodò in illis non fiat ſpecialis exceptio, & reſeruatio.

Imò quilibet Confeſſarius, & Parochus poteſtatem habens abſoluendi à mortalibus, & à fortiori quilibet Regularis virtute ſuorum priuilegiorum poteſt abſoluere ab omnibus cenſuris huius nemini reſeruatis, ſi ita ſit conſuetudo in Epiſcopatu reſpectu Parochi, & Confeſſarij ſecularis, cùm de Regulari Confeſſario nulla ſit 5
dubitatio, vide Suar. *loc. cit. ſect. 3. num. 11.* & Bonac. *loc. cit. num. 9.* Excommunicationes in iure nemini reſeruatæ ſunt quæ ſequuntur.

De excommunicationibus nemini reſeruatis.

Ex Decreto.

Prima habetur *in cap. nulli fas 19. diſt.* contra contumaciter aſſerentes Romanam Eccleſiam non eſſe caput omnium Eccleſiarum; ita refert Lauor. *de indulg. part. 2. cap. 23. num. 1.* Si tamen firmiter, & veraciter ita quis crederet, eſſet hæreticus, & excommunicatus excommunicatione Bullæ Cœnæ, ita Barboſ. *de offic. Epiſc. part. 3. alleg. 50. in addit. pag. mihi* 864. 6

Secunda, *in cap. hanc 10. q. 2.* contra Laïcos oblationes Sacerdotibus factas accipientes, ita Graff. *in deciſ. aur. part. 1. lib. 4. cap. 14.* & Lauor. *loc. cit.* 7

Tertia, *in cap. adminiſtratores 23. quæſt. 5.* contra omnes Principes, & Officiales, qui tertiò admoniti ab Epiſcopis, vel Eccleſiaſticis perſonis recuſant facere iuſtitiam ſuper eorum cauſis, vt referunt Tolet. *in inſtr. Sacerd. lib. 1. cap. 37. num. 1.* Suar. *tom. 5. diſput. 29. ſect. 1. num. 1.* Nauar. *in catal. cenſurarum extra Bullam, cap. 7. excom. 15.* Lauor. *d. par. 2. cap. 23. n. 3.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 164.* 8

Ex Decretalibus.

Prima habetur *in cap. licet, de euitandis 6. de elect.* contra aſſentientem electioni de ſe factæ in Summum Pontificem à paucioribus, quàm duabus Cardinalium partibus, & contra talem recipientes, vt referunt S. Antonin. *part. 3. tit. 24. cap. 48.* Nauar. *in man. cap. 27. num. 114.* Lauor. *d. par. 2. cap. 23. num. 4.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 43. verſ. 3.* Gambar. *de caſibus reſeruatis, cap. 9. num. 5. verſ. ſecunda,* & Barboſ. *loc. cit.* 9

Secunda, *in cap. non magnopere, ne Clerici, vel Monachi,* contra Religioſos profeſſos, de clauſtro exeuntes ad audiendas leges ciuiles, vel phyſicam, ſi infra duorum menſium ſpatium non redierint, vt referunt Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 3. n. 9.* Filliuc. *d. tract. 14. à num. 126.* Lauor. *d. p. 2. cap. 23. num. 8.* 10

Tertia, *in cap. quoniam, de offic. Ordin.* contra Epiſcopum, qui in ciuitate diuerſarum linguarum ſuſcipit eorum regimen, qui ſunt linguæ ſuæ, priuſquam ſuſcipiatur à proprio Epiſcopo in coadiutorem ſuum, vt referunt Nauarr. *d. cap. 27. num. 114.* Sayr. *de cenſur. lib. 1. c. 32. num. 1.* Filliuc. *dict. tract. 14. num. 100. & num. 353.* Memor. Clericorum *cap. 1. excommun. 10.* Gambar. *d. cap. 9. n. 5. verſ. tertia,* & Barboſ. *loc. cit.* 11

Quarta, *in cap. 1. de locato,* contra Doctores, & Scholares vniuerſitatis Bononien. qui conducunt domos alterius Doctoris, ſeu Scholaris ante finitam locationem, ſine eius conſenſu, vt referunt Nauarr. *d. c. 27. num. 114. verſ. 4.* Suar. *d. diſput. 23. ſect. 3. num. 5.* Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap. 8. excom. 15.* Lauor. *d. part. 2. cap. 23. num. 10.* Filliuc. *dict. tract. 14. num. 49.* Gambar. *d. cap. 9. num. 5. in fin.* & Gambar. *loc. cit.* 12

Quinta

13 Quinta, *in cap. Clericis, ne Clerici, vel Monachi*, contra Clericos habentes Officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, ſi admoniti non deſiſtant, vt referunt Nauarr. *d. cap. 27. num. 17. verſ. ſeptima*, Iacob. de Graff. *d. part. 1. lib. 4. cap. 22. num.* 32. Tolet. *in inſtr. Sacerd. lib. 1. cap. 37. n. 7.* Suar. *tom. 5. diſp. 23. ſect. 3. n. 21.* Lauor. *d. part. 3. cap. 23. num. 7.* Filliuc. *tract. 14. num. 105.* Gambar. *d. cap. 9. num. 7.* & Barboſ. *loc. citat.*

14 Sexta, *in cap. fin. eod. tit. ne Clerici, vel Monachi*, contra Monachos, & Canonicos Regulares, Archidiaconos, Decanos, Præpoſitos, Plebanos, & alios Clericos perſonatus habentes, vel quoſcumque Presbyteros, qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum, niſi intra duos menſes recenerint, vt referunt Nauar. *d. cap. 27. num. 116.* Tolet. *d. lib. 1. cap. 37. num. 4.* Suar. *d. diſp. 23. ſect. 3. num. 9.* Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap. 2. excomm. 10. & 11. & cap. 3. excommun. 13.* Filliuc. *d. tract. 14. num. 101.*

15 Septima, *in cap. non minus, & in cap. aduerſus, de immun. Eccleſ.* contra Laicos collectas imponentes Clericis, vel Eccleſiis, ſeu iuriſdictionem eorum vſurpantes, ſi moniti non deſiſtunt, vt refert Filiuc. *d. tract. 14. num. 43. verſ. 4.* & Lauor. *d. cap. 13. num. 26.* vbi refert hodie reſeruari in Bulla Cœnæ.

16 Octaua, *in cap. excommunicationi, de raptoribus*, contra eos, qui capiunt bona Chriſtianorum naufragio perdita, & non reſtituunt, quæ hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini §. 4. & per Filiuc. *d. tr. 14. cap. 3. num. 43. verſ. ſexta.* Gambarupt. *de caſibus reſeruatis, cap. 9. num.* 8.

17 Nona, *in cap. 1. de Schiſmat.* contra ementes rem Eccleſiæ, vel aliter acquirentes à Schiſmatico; & innitentes ordinationi factæ per Schiſmaticum, vt referunt Nauar. *in man. cap. 21. num. 117.* Lauor. *d. part. 2. c. 23. n. 5.* Filiuc. *d. tract. 14. num. 23. verſ. ſecunda.*

18 Decima, *in cap. nouerit, de ſentent. excomm.* contra omnes ſeruari facientes ſtatuta, edicta, & conſuetudines introductas contra vniuerſalis Eccleſiæ libertatem, vel niſi ea intra duos menſes faciant amoueri de capitularibus ſuis, id eſt, de publicis communitatum libris, & contra alias perſonas auxilium ferentes ibi nominatas, vt referunt Syluest. *in ſumm. verb. excommunicatio 9. num. 32.* Lauor. *d. cap. 23. num. 11.* Filiuc. *d. tract. 14. num. 43. verſ. quinta, & num.* 165. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam cap. 7. excommun. 8.* vbi aduertit illos, qui de nouo talia ſtatuta edere præſumunt, eſſe excommunicatos in Bulla Cœnæ Domini, Gambar. *d. cap. 9. num. 9.*

Ex ſexto Decretalium.

19 Prima habetur *in cap. vbi periculum, de elect.* contra mittentes ſcripturas, vel Nuncios alicui Cardinali in Conclaui exiſtenti ad electionem Romani Pont. vel cum eo ſecretè loquentes; item contra Officiales, qui non ſeruant contenta in eodem capite *vbi periculum*, vel circa ipſum fraudem committunt, vt referunt Syluest. *d. verb. excommunicatio 9. num. 35. caſ. 12.* Nauar. *d. cap. 27. n. 121.* Memor. Clericorum *cap. 7. excomm. 5.* Lauor. *d. cap. 13. num. 20.* Filiuc. *d. tract. 14. num. 53. verſ. 1. & n. 54.* Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam cap. 7. excomm. 5. & cap. 9. excom. 45.* vbi aduertit recipientes, vel mittentes literas, nuntium, notam, aut ſignum aliquod iiſdem, dum ſunt in Conclaui, contrahere excommunicationem Papæ reſeruatam in Conſt. 180. Pij IV. incip. *In eligendis*, Gambar. *de caſibus reſeruatis, cap. 10. num. 1.* quæ eſt hodie reſeruata, vt diximus *in diſput. 13. quæſ. 13. huius 2. tom. num. 35.*

20 Secunda, *in cap. ſciant cuncti, eod. tit.* contra omnes qui ſiue per ſe, ſiue per alios iniuſte proſequuntur, aut ſpoliant beneficiis, vel bonis ſuis Clericos, aut Eccleſiaſticas perſonas, aut eorum conſanguineos, aut Eccleſias, Monaſteria, vel alia pia loca, eo quòd noluerint, aut nolunt eligere eum, pro quo ipſi rogarunt, ſeu inducebant eligere, vt referunt Syluest. *d. verb. excommunicatio 9. n. 38. ca. 13.* Nauar. *d. cap. 27. num. 122.* Tolet. *d. lib. 1. cap. 38. n. 4.* Suar. *d. diſp. 23. ſect. 4. num. 3.* Sayr. *d. lib. 3. cap. 34. num. 7.* Lauor. *d. cap. 13. num. 22.* Rainer. *d. cap. 9. excom. 45.* Filiuc. *d. tract. 14. n. 43. verſ. ſecunda, & num. 55.* Gambar. *d. c. 10. num. 2. in fin. & num. 3.* & Barboſ. *loc. cit.*

Tertia, *in c. generali eod. tit.* contra vſurpantes de nouo regalia, cuſtodiam, ſiue guardiam titulo aduocationis, ſiue defenſionis in Eccleſiis, ſiue quibuslibet aliis piis locis præſumunt occupare, vel capere aliqua illorum bona dum vacant, vt referunt Memor. Clericorum *cap. 9. excom. 42.* Lauor. *d. part. 2. cap. 23. num. 12.* Filiuc. *d. tract. 14. num. 53. verſ. tertia, & num. 56. & num. 98. verſ. quarta, & num. 106.* Rainer *d. cap. 9. excomm. 44.* vbi cum Suar. *d. diſputat. 23. ſect. 4. num. 6.* notat occupationem bonorum cum effectu, & ſimul vſurpationis conatum requiri ad contrahendam hanc cenſuram. 21

Quarta, *in cap. indemnitatibus, §. poſtremò eod. tit. de elect.* contra eum, qui vocatus, vel deputatus ad eligendas Moniales in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordiæ naſci, vel foueri poſſunt, vt referunt Memor. Clericorum *cap. 99. excomm.* 44. Suar. *d. diſput. 23. ſect. 4. num. 8.* Lauor. *d. cap. 23. num. 21.* Filiuc *d. tract. 14. num. 53. verſ. quarta, & num. 57.* Rainer. *d. cap. 9. excomm. 46.* vbi cum gloſſ. & Caiet. obſeruat, quòd ſi quis non vocatus interſit, & perturbet, vel vocatus, ſed poſt electionem iam factam perturbat, dum intereſt, cenſura ligatur. Gambarupt. *d. cap. 10. num. 4. verſ. quinta.* 22

Quinta, *in cap. hac conſtitutione, de officio delegat.* contra partes incitantes conſeruatorem ſibi datum, vt intromittat ſe in iis, quæ non continent apertam violentiam, vel iniuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſiue iudicialem diſcuſſionem, vt referunt Memor. Clericor. *c. 18. excom. 64.* Rainer. *d. cap. 9. excom. 47.* Filiuc *d. tract. 14. num. 53. verſ. quinta, & num. 58. d. cap. 10. num. 6. in princip.* 23

Sexta, *in cap. vnic. de iis quæ vi*, contra eos, qui vi, aut metu extorquent abſolutionem, aut reuocationem excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, vt referunt Suar. *d. diſp. 23. ſect. 3. n. 11.* Memor. Clericorum *c. 9. excomm. 46.* Rainer *d. cap. 9. excom. 48.* Filiuc. *d. tract. 14. n. 53. verſ. ſexta, & n. 59.* Gambar. *d. cap. 10. num. 7. in princip.* 24

Septima, *in cap. mulieres, de iudic.* contra eum, qui fingit caſum, vel fraudem aliquam facit, quo iudex ipſe vadat ad accipiendum teſtimonium alicuius fœminæ, referunt Suar. *d. ſect. 4. num. 15.* Lauor. *d. c. 13. n. 20.* Memor. Clericorum *cap. 9. excom. 47.* Rainer. *d. cap. 9. excomm. 49.* Filiuc *d. tract. 14. num. 53. verſ. ſeptima, & num. 70.* Gambar *d. cap. 10. num. 18.* 25

Octaua, *in c. hoc conſultiſſ. de reb. Eccl. non alien.* contra compellentes Prælatos, vel alias perſonas Eccleſiaſticas, vt ſubmittant Eccleſias, vel earum bona immobilia perpetuò, vel ad longum tempus laicis, vel ſupponunt eis, ipſorum iura recognoſcendo, ſeu profitendo ſe tenere ea ab illis tanquam Superioribus patronis, vel defenſoribus; & laicos, qui aliquid horum habentes aliquo modo illicito plus vſurpant, quam illis ſit permiſſum, & moniti ab eo non deſiſtunt, referunt Rainer. *d. cap. 9. excom. 50.* Lauor. *d. cap. 23. num. 23.* Filiuc. *d. num. 53. verſ. octaua, & num. 61.* Gambarupt. *d. cap. 10. num. 9.* 26

Nona, *in cap. vnic. de Relig. domib.* contra Religioſos mendicantes approbatos poſt Concil. Lugdunenſe, qui de nouo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ vt referunt Nauar. 27

uar. *d. cap.* 27. *num.* 127. *verſ.* 2*d.* Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 12. Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 19. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 130.

28 Decima, *in cap. vt periculoſa, ne Clerici, vel Monachi,* contra Religioſos omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt, & contra Religioſos omnes, qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licentia ſui Prælati, & conſilio maioris partis Conuentus, vt referunt Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 131. Suar. *d. diſputat.* 23. *ſect.* 4. *num.* 17. *&* 26. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 32. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. decima, & num.* 63. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam cap.* 3. *excom.* 12. *& cap.* 8. *excomm.* 6.

29 Vndecima, *in cap. quoniam, de immunit. Eccleſ.* contra eos qui impediunt Eccleſiaſticos Iudices ordinarios, vel delegatos, ne ſua iuriſdictione vtantur, vt referunt Rainer. *d. cap.* 9. *excomm.* 66. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 18.

30 Duodecima, *in cap. eos ſi, eodem tit. de immunit. Eccleſ.* contra Dominos temporales prohibentes ſubditis ſuis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel communia obſequia exhibeant, vt referunt Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 130. §. 23. Lauor. *d. part.* 2. *cap.* 23. *num.* 16.

31 Decimatertia, *in cap. quamquam* 4. *de cenſib.* contra compellentes Eccleſiaſticas perſonas ad pedagia, quindagia, &c. ſiue per ſe, ſiue per alium exigentes, vt referunt Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 21. Lauor. *d. c.* 23. *num.* 17. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. nona, & num.* 62.

32 Decimaquarta, *in cap. de hæret.* contra quoſcunque, qui ſcienter præſumunt ſepelire in loco ſacro hæreticos, credentes, eorum receptatores, defenſores, aut fautores, nec debent abſolui, niſi priùs propriis manibus ſuis publicè extrahant, & proiiciant huiuſmodi cadauera, & locus ille perpetuò caret iure ſepulturæ, vt per Lauor. *d. c.* 13. *num.* 30. Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.* 49. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. vndecima,* Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 12.

33 Decimaquinta, *in cap. vt inquiſitionis, eod. tit.* contra octo genera delinquentium, de quibus *ibi*, & præcipuè contra omnes habentes iuriſdictionem temporalem, qui non obediunt Epiſcopis, & Inquiſitoribus in requirendis hæreticis, & aliis præſtandis, de quibus *ibi*: vbi etiam extenditur contra dantes auxilium, conſilium, & fauorem, vt per Syluest. *d. verb. excommunicatio* 9. *num.* 58. *caſ.* 28. Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 135. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 19. Memor. Clericor. *cap.* 7. *excomm.* 6. Rainer. *in catalog. cenſur. extr. Bullam, cap.* 7. *excomm.* 6. Lauor. *d. c.* 23. *num.* 25.

34 Decimaſexta, *in cap. pro humani, de homicid.* contra eos, qui per aſſaſſinos interficiunt aliquem Chriſtianum, aut vident, quamuis non ſequatur mors, aut aſſaſſinos receperint, defenderint, vel celauerint, vt referunt Suar. *d. diſput.* 23. *ſect.* 4. *num.* 46. Rainer. *d. c.* 9. *excomm.* 52. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 15. Filiuc. *d. tract.* 11. *num.* 53. *verſ. duodecima, & num.* 65. Gamb. *d. cap.* 10. *num.* 14.

35 Decimaſeptima, *in cap.* 1. *de vſuris* contra Clericos, qui permittunt verſari in terris ſuis fœneratores publicos, alienigenas, vel ſi non expellant eos, intra tres menſes, qui locant illis, vel alio prætextu concedunt domos ad fœnus exercendum, vt referunt Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 136. *verſ.* 13. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 4. *n.* 42. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 22. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 13. Filiuc. *d. cap.* 14. *num.* 108. Sayr. *lib.* 3. *cap.* 32. *num.* 12. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 15.

36 Decimaoctaua, *in cap.* 1. *de iniur.* contra eos, qui concedunt repræſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona, & qui conceſſas extendunt ad prædictos, & bona, niſi intra menſem à conceſſione, vel extentione abſtinuerint, & reuocarint: ſi autem eſt vniuerſitas, ſupponitur interdicto, vt referunt Syluest. *d. verb. excomm.* 9. *num.* 62. *caſ.* 32. Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 136. Rainer. *in d. catalog. cap.* 7. *excom.* 9. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 19. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *verſ. decimatertia, & num.* 66. Gambar. *d. cap.* 10. *num.* 17.

Decimanona, *in cap. felicis de pœnis*, contra omnes Principes, & alios Dominos, ac Iudices non obſeruantes contenta in eo, contra percutientes, vel hoſtiliter inſequentes aliquem S. R. E. Cardinalem hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ Domini, vt per Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 136. Rainer. *in d. catalogo cap.* 7. *excomm.* 4. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 14. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 53. *in fin. & num.* 133. *&* 134. Gambar. *d. cap.* 10. *in fin.* 37

Ex Clementinis.

Prima fertur *in Clem.* 1. *de ſequeſt. poſſeſſ.* contra præſumentes impedire ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium de beneficio Eccleſiaſtico per triennium pacificè non poſſeſſo, & oblatam in Curia Romana vnam ſententiam diffinitiuam in poſſeſſorio, vel proprietate, nunc ſequeſtra non ponuntur ab Ordinariis, ſed ab ipſis Rotæ Romanæ Auditoribus auctoritate Papæ, vt per Suar. *tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 5. *num.* 1. Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 137. Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam, cap.* 9. *excom.* 62. Lauor. *d. part.* 2. *cap.* 13. *num.* 41. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *ſed prima, & num.* 68. Gambar. *de caſib. reſer. c.* 11. *num.* 1. & Barboſ. *loc. cit.* 38

Secunda, *in Clem.* 1. *de ſepult.* contra ſepelientes aliquem in cœmeterio tempore interdicti extra caſus à iure conceſſos, vel ibidem ſepeliunt publice excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel vſurarios manifeſtos, etiamſi ſepelientes ſint exempti, non obſtantibus eorum priuilegiis, vt referunt Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.* 51. Rainer. *d. c.* 9. *excom.* 51. *&* 53. Gambar. *d. c.* 11. *num.* 2. Filiuc. *d. tr.* 14. *num.* 67. *verſ. ſecunda, & num.* 69. 39

Tertia, *in Clem. Religioſi, de decimis*, contra Religioſos, qui ſibi appropriant exquiſitis fraudibus, ſiue coloribus vſurpare præſumunt noualia, aut decimas Eccleſiis debitas, non ſpectantes ad eos aliqua legitima de cauſa, vel prohibuerint, aut non permiſerint ſolui decimas Eccleſiis de animalibus familiarum, & Paſtorum horum, vel aliorum immiſcentium animalia ipſa ipſorum gregibus, vel prohibuerint, aut non permiſerint ſolui decimas Eccleſiis de animalibus, quæ in pluribus locis emunt in fraudem Eccleſiarum, emptáque tradunt venditoribus, vel aliis ad ipſa tenenda, vel de terris, quas aliis tradunt excolendas, decimas Eccleſiis ſolui non permiſerint, aut prohibuerint, ſi requiſiti ab eis, quorum intereſt, à præmiſſis intra menſem non deſtiterint, aut ſi intra duos menſes non ſatisfecerint Eccleſiis læſis, ſi quid contra prædicta vſurpauerint, vt per Syluest. *verb. excom.* 9. *num.* 72. *caſu* 36. Nauarr. *cap.* 27. *num.* 188. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 39. *num.* 3. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 3. *excommun.* 15. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 46. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 125. *verſ. quinta, & num.* 137. Gambar. *d. cap.* 11. *num.* 7. 40

Quarta, *in Clem. ne in agro* §. *quia verò, de ſtatu Monach.* contra Monachos, aut Canonicos Regulares adminiſtrationem non habentes, qui petunt Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, & contra Monachos, qui ſine licentia Abbatum ſuorum tenent arma intra ſepta Monaſterij, vt referunt Syluest. *d. verb. excomm.* 9. *num.* 73. *caſu* 37. Nauar. *d. c.* 27. *n.* 139. Suar. *tom.* 5. *diſp.* 23. *ſect.* 5. *num.* 4. Fr. Eman. *quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 60. *art.* 2. *verſ. quarta,* Filiuc. *d. tract.* 14. *n.* 129. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 45. Rainer. *in d. catalogo, cap.* 3. *excom.* 16. & Barboſ. *loc. cit.* 41

Quinta, *in ead. Clem. ne in agro,* contra quoſcunque Monachos, 42

Monachos, qui intra ſepta Monaſterij ſine licentia Abbatis arma tenere præſumunt, vt per Rainer. *d.cap.3.excomm.22.* Filliuc. *d.tract.14.num.120.* Gambar. *d.cap.11. num.8.*

43 Sexta, *in Clem.attendentes,§.fin.eod.tit. de ſtatu Regul.* contra eos, qui præſumunt impedire Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium, in iis quæ pertinent ad officium Viſitationis earumdem, ſi à Viſitatoribus admoniti non deſiſtant, referunt Memor. Clericor.*cap.9.excom.52.*Lauor.*dict.cap.13.num.43.* Filliuc. *d.tract.14.num.67.verſ.tertia, & num.72.* Gambar *d. cap.11.num.10.*

44 Septima, *in Clem.1.de relig.domib.* contra Beguinos, ſiue qui ſequuntur ſtatum Beguinorum, vel ſectantur aſſumptum, vel de nouo inſtituunt, & Religioſos, qui dictos Beguinos, &, vt ſuprà, fouent, & dant eiſdem auxilium, conſilium, & fauorem, referunt Lauor. *d.part. 2.cap. 13.num. 35.* Filliuc. *d. tract. 14. num.67. verſ.quarta, & num.74. & num.143.* Gambar. *d.cap.11. num.11.*

45 Octaua, *in Clem.1. de conſanguinit. & affinit.* contra contrahentes ſcienter matrimonium in gradu prohibito à ſacris Canonibus conſanguinitatis, vel affinitatis: & contra illos, qui contrahunt cum Monialibus profeſſis, & etiam Moniales ipſas profeſſas. Et contra Religioſos profeſſos, qui contrahunt cum quauis muliere. Ac denique contra Clericos omnes in Sacris conſtitutos, matrimonium contrahentes, referunt Suar. *tom.5. diſput.23. ſect.5.num.23.* Memor.Clericor.*cap.2.excom.12.*Rainer. *in d.catalogo, cap.2. excom.12.* Lauor. *d.cap. 13. num.33.* Filliuc. *d. tract. 14. num.67. verſ. quinta, & num.75 & num. 113.*

46 Nona, *in Clem.nolentes, de heret.* contra Inquiſitores, & ipſorum, vel Epiſcoporum, aut Capitulorum Sede vacante commiſſarios deputatos in cauſis fidei, qui prætextu ſui officij Inquiſitionis illicitè ſumunt pecuniam aliquam, & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica, etiam applicanda fiſco Eccleſiæ, vt per Syluest. *verb. excommunicatio 9.num.81.caſ.42.* Nauar.*d.c.27 n.142.* Rainer.*in d.catalogo, cap.6. excom.2.* Filliuc.*d.tract.14. num.168.*Tolet.*d.lib.1.cap.39.num.11.*Gambar.*d.cap.11. num.13.*

47 Decima, *in cap.vnic.de vſuris*, contra omnes officiales locorum quocumque nomine cenſeantur, qui faciunt, ſcribunt, vel dictant ſtatuta de vſuris ſoluendis, vel quod ſolutæ non repetantur, & eos qui iudicant vſuras eſſe ſoluendas, aut ſolutas non eſſe repetendas, & qui habent ſuper hoc poteſtatem, niſi intra tres menſes deleuerint ſtatuta talia de libris communitatum, vel ſi talia ſtatuta, aut conſuetudines illorum effectum habentes obſeruare præſumant, vt referunt Syluest. *d. verb. excommunicatio 9. num.81.* Lauor. *d. cap. 13. num.40.* Filliuc. *d. tract.14.num.170.* Gambar. *d cap.11. num.14.* Rainer.*in d. catalogo, cap.7. excom.7.* vbi multipliciter declarat.

48 Vndecima, *in Clem.cupientes, de pœnis*, contra omnes Religioſos Mendicantes, qui ſine licentia Papæ loca de nouo accipiunt ad habitandum, vel hactenus recepta mutant, vel quouis titulo alienationis transferunt, vt referunt Syluest.*d.verb. excommunicatio 9.caſ.44. num.85.* Nauar. *d.cap.27 num 144.* Memorial. Clericor *cap.3.excom.22.*Rainer.*d. catalogo,cap.3. excom.20.* Gambar. *d. cap.11. num.15* Lauor. *d.cap.13.num. 36.* Filliuc. *d. tract.14.num.145.* quorum aliqui notant hanc excommunicationem quoad multos Mendicantes per eorum priuilegia ſublatam eſſe.

49 Duodecima, *in ead. Clem. cupientes*, contra Religioſos, qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, vt retrahant auditores a ſolutionibus decimarum Eccleſiis debitarum, per Syluest. *d. verb. excommunicatio 9. num. 88. caſ. 45.* Nauar. *d. cap. 27. num. 145.*

Memor. Clericor. *cap. 3. excom.19.* Lauor. *dict. cap.13. num 57.*

Tertiadecima, *in ead.Clement.* fertur excommunicatio contra Religioſos, qui de induſtria poſtponunt facere conſcientiam pœnitentibus, ſeu confitentibus de huiuſmodi decimis ſoluendis, & poſtea præſumunt prædicare non purgata negligentia, cùm commode poſſint, eos admonendo, Gambar. [illegible] *cap.11.num.16.* 50

Decimaquarta, *in Clem.1. de ſent.excomm.* contra omnes Religioſos cuiuſcumque Ordinis, qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica, vel ordinaria non ſeruant, cùm ſ[illegible] Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſeruare, vt referunt S. Antonin. *part 3. tit.94. cap.56.* Nauar.*d.cap.27. num* [illegible]. Tolet. *d.lib.1. cap.39 num.5* Syluest. *d. verb. excommunicatio 9 n.90. caſu 47.* Sayr. *d.lib 3.cap.33.num.44* Rainer.*in d.catalogo, cap.5. excom 14.* Lauor. *d. cap.13. num 38. &* [illegible] Filliuc. *d.tract.14.num 1.5 verſ.duodecima, & num.48* Gambar. *d.cap.11 num.17.* 51

Decimaquinta, *in Clem. exiui de Paradiſo, de verb. ſignif.* contra eos, qui illam commentantur, vt referunt S.Antonin. *part 3.tit.24 cap.69.* Sayr *d. lib 3.cap.35. num. 21.* Memor. Clericor. *cap.9. excommun. 54.* Rainer. *in d.catalogo,* [illegible] *excommun.56.* Lauor. *dict.cap.13. num. 44.* 52

Ex Extrauagantibus

Prima fertur *in Extrauag. ſuper gentes, de conſuetud. inter commun.* contra impedientes Nuncios, vel Legatos Romani Pontif. ne ingrediantur regna, prouincias, & terras, ad quæ ipſos [illegible] contigerit, quæ hodie reſeruata eſt in Bulla Cœnæ Domini, refert Lauor. *d. par.1.cap.13.num.48.* Gambar. *de caſib. reſeruat. cap.12. num. 2.* 53

Secunda, *in Extrauag. ambitioſæ, de rebus Eccleſ. non alienandis inter commun.* contra eos, qui extra caſus a iure permiſſos alienant, vel locant [illegible], quam in tres annos bona immobilia, vel [illegible] Eccleſiarum, vt referunt Rainer. *in dict. catalogo, cap. 2. excom 13.* Filiuc. *d.tract.14.num 99.verſ.* [illegible] Hanc extrauagantem receptam eſſe quoad [illegible], non verò quoad [illegible], & [illegible] pœnas extrinſecas, reſoluunt Doctores, [illegible] 54

Tertia, *in extrauag.* [illegible] *& obed. inter commun.* contra Prælatos quoſcumque etiam Patriarchas ad Romanam Curiam venientes, & [illegible] diſcedentes abſque Papæ notitia, & contra [illegible], qui Prælatos apud Sedem Apoſtolicam [illegible], niſi ante receptionem aduentum illorum Papæ ſignificauerint, vt referunt Sayr. *d.lib 3.cap.32.num.23.* Lauor. *d. cap 13. num.43.* 55

Quarta, *in extrauag. vices 2. de treuga & pace*, contra ipſos Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania exiſtentes, qui pacem inter ipſos factam violant, vt per Sayr *d.lib 3.cap.13.num.44.* Memor. Clericor *cap. 5.excom.23* Rainer *in dict. catalogo, cap.8. excom.13.*Filliuc.*d. tract. 14. num.149.* Lauor. *d. cap.13. num 50.* 56

Quinta, *in extrauag quia nonnulli, de ſent. excom inter commun.* contra impugnantes literas Papæ electi, antequam coronetur, cum eodem momento quo quis in Papam canonicè eligitur, confirmatur immediate a Deo, & poteſt ante coronationem exercere officium ſuum, vt referunt Memoriale Clericorum, *c.9.excom.58.* Lauor. *d.par.2.cap.13.num. 34.* 57

Sexta, *in extrauag. Sancta Romana, de relig. domib.* *Ioannis XXII.* contra Epiſcopos, & quoſcumque Prælatos permittentes ritum, habitum ve Fraticellorum, Bizzocorum, ſiue Beguinorum, vt refert [illegible] 58

excommunicatio [illegible]

excommunicatio, *cap.* 5. Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 38. *num.* 12. Sayr. *d. lib.* 3. *cap.* 32 *num.* 24. Lauor. *d. cap.* 14 *num.* 47. Hæc excommunicatio eſt etiam contra dictos Fratricellos, & Beguinos, & omnes de nouo aſſumentes talem ſectam, quæ hodie non extat, vt obſeruat Tolet. *proxime loco citato.*

Ex Concilio Tridentino.

59 Prima fertur *ſeſſ.* 4. contra imprimentes, & mandantes imprimi, vendentes, & apud ſe retinentes libros de rebus ſacris tractantes, ſine nomine auctoris, ſine approbatione Ordinarij, & ſi auctores Regulares fuerint vltra Ordinarij approbationem, requiritur etiam proprij Superioris recognitio, & licentia, vt referunt Suarez *tom.* 5. *diſput.* 2. *ſect.* 7. *in princ. num.* 2. *&* 3. Memor. Clericor. *cap.* 9. *excomm.*... Rainer. *in catalog. cenſur. extr. Bullam*, *cap.* 9 *excom* 59. Lauor. *de indulgen. par.* 2. *cap.* 13. *num.* 51. & *n.* 58. Gambar. *de caſib. reſeruat. cap.* 13. *num.* 2.

60 Secunda *ſeſſ.* 13. *c. fin.* contra eos, qui docent, prædicant, vel pertinaciter aſſerunt, ſeu etiam publicè diſputando defendere præſumunt eos, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarij neceſſariò præmittendam non eſſe Sacramentalem confeſſionem, vt referunt Suar. *tom.* 3. *diſp.* 66. *ſect.* 3. Memor. Clericorum *c.* 9. *excom.* 57. Rainer. *in d. catalogo, c.* 9. *excom.* 60. Filliuc. *dict. tr.* 14. *n.* 81. *verſ. ſecunda*, & *n.* 84. Lauor. *dict. c.* 13 *num.* 57. Gambar. *d. cap.* 13. *num.* 3.

61 Tertia *ſeſſ.* 24. *de reform. matrim. c.* 1. contra falsò affirmantes matrimonia filiorumfamilias ſine conſenſu parentum contracta, eſſe irrita, ac parentes ea rata, vel irrita facere poſſe, vt per Lauor. *dict. c.* 13. *n.* 59.

62 Quarta, *eadem ſeſſ* 24 *de reform. matrim. c.* 6. contra raptores mulierum, ac omnes dantes eis auxilium, conſilium, & fauorem, vt per Memor. Clericor. *c.* 9. *excom.* 58. Rainer. *d. catalogo cap.* 9. *excom.* 61. Filliuc. *d. tr.* 14. *n.* 85. Lauor. *d. c.* 13. *n.* 60. Sanch. *de matrim. lib.* 7. *diſp.* 13. Valer. Reginald *in prax. for. pœnitent. lib.* 22. *n.* 31. *verſ. de excom.* Bonac. *de matrimon. q.* 4. *punct.* 18. *n.* 9 *in fin.* Gambar. *dict. cap.* 13. *num* 4.

63 Quinta, *ead. ſeſſ.* 24. *de reformat. matrim. cap.* 9. contra Dominos temporales, ac Magiſtratus cuiuſcumque gradus, dignitatis, ac conditionis exiſtant, qui quouis modo directè, vel indirectè ſubditos ſuos, vel quoſcumque alios cogunt, quominùs liberè matrimonium contrahant, vt per Rainer. *in d. catalogo, c.* 7. *excom.* 14. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 86. Gambar. *d. cap* 13. *num.* 4. Lauor. *d. cap.* 13. *n.* 61. comprehendi tantùm temporales quoſdam dominos, & publicum forenſem iuriſdictionem habentes, vt Iudices, & Epiſcopos, obſeruant Henriq. *in ſum. lib.* 11. *cap.* 6. §. 6 *in commento lit. G.* Sanch *de matrim. lib.* 4. *diſp.* 22. *in fin.* Baſil. Pont. *de impedim. matrim. cap.* 19. §. 12. *verſ. ex dictis*, Guttierr. *de matrim. cap.* 79. *num.* 11. Bonac. *eod. tractat. quæſt.* 3. *punct.* 8. *num.* 34. *verſ. aduertendum.* Non extendi tamen ad prohibentes matrimonium, tenent Henriq. *d. cap.* 6. §. 5. Bonacin. *d. num.* 34. *verſic. ſecundò*, & *q.* 4. *punct.* 17. *num.* 26. *verſ. nec obſtat*, Baſil. Pont. *d.* §. 12. *verſ. ſecundò.*

64 Sexta, *ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 5. contra Magiſtratus ſeculares, qui ab Epiſcopis requiſiti non præbent ſuum auxilium ad reſtituendam, vel conſeruandam clauſuram Monialium, & ad compeſcendum pœnis inobedientes, & contradictores talis clauſuræ, vt referunt Memor. Cleric. *c.* 7. *excom.* 10. Rainer. *d. catalogo, cap.* 7. *excom.* 10. Lauor. *d. c.* 13. *n.* 63. Filliuc. *d. tract.* 14. *n.* 36. *verſ. prima*, & *num.* 172. Gambar. *d. c.* 13. *n.* 5.

65 Septima, *ead. ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 16. contra Religioſos, & Religioſas, qui recipiunt aliquid à Nouitiis, dum ſunt in probatione, vel à parentibus, propinquis, & procuratoribus ſuis excepto victu, atque veſtitu, vt per Fr. Ludouic. Miranda *in manual. Prælat. tom.* 2. *q.* 35. *art.* 18. *concluſ.* 2.

Octaua, *ead. ſeſſ.* 25. *de Regular. c.* 18. contra omnes quicumque ſint, qui quomodocumque coëgerint aliquam virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, præterquam in caſibus à iure permiſſis, & expreſsis ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcumque Religionis, vel emittendam profeſſionem in eis, & qui in aliquo ex prædictis conſilium, auxilium, vel fauorem dederint, aut qui ſcientes eam non ſponte ingredi Monaſterium, aut habitum ſuſcipere, aut profeſſionem emittere quoquomodo eidem actui, vel præſentiam, vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint, vel qui ſanctarum virginum, & aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi quoquomodo, ſine iuſta cauſa impedierint, vt referunt Suar. *tom.* 5 *diſp.* 23. *ſect.* 5 *n.* 9. Gambar. *d. cap.* 13. *num.* 8. Rainer. *in d. catalogo, cap* 9. *excom.* 63. Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 88. Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 64. vbi ait huius Decreti diſpoſitionem intelligendam eſſe de vi actiua, non inductiua, cùm loquatur per verbum, *coëgerit*; obſeruant Azor. *in* ... *part.* 1 *lib.* 3. *cap.* ... *q.* 2. *verſ. præterea*, Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ*, *lib.* 2. *tit.* 18. *l.* 7. *num.* 62. procedere in cogente fœminam ad Monaſterij ingreſſum, non vt profiteatur, nec vt habitum ſumat, ſed vt ibi ſeculari retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio ſit, notant Nauar. *conſ.* 56. *ſub tit. de ſentent. excom. in* 1. *edit.* aliàs *conſ.* 6. *ſub tit. de Regular. in nouis*, Suar. *tom.* 5. *diſp.* 25. *ſect.* 5. *n.* 9. Zerola *in praxi Epiſcop. par.* 2. *verb. Moniales*, §. 13. Sanch. *in præcepta Decalogi*, *tom.* 2. *lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 12. Non comprehendere tamen cogentes ingreſſu non ſequuto, reſoluunt Sayr. *in floribus deciſ. ſub tit. de ſent. excom. deciſ.* 51. Nauar. *eod. tit. conſ.* 51. *in antiq.*

Ex diuerſis Summorum pont. Conſtitutionibus.

Prima, fertur in Concil. Lateranen. ſub Leone X. contra eos, qui prædicando, vel diſputando audent impugnare Montes pietatis, vt referunt Rainer. *in catalogo cenſurarum extra Bullam*, *c.* 5 *excom* 6. Filliuc. *d. tr.* 14. *n.* 121. Lauor. *de indulgent. par.* 2. *c.* 13. *n.* 52. 67

Secunda, in eod. Concil. Lateranen. ſub Leone X. contra ſortilegia, incantationes, & diuinationes per inuocationem Dæmonum exercentes, vt referunt Filliuc. *d. tract.* 14. *num.* 67. *verſ. ſecunda*, Lauor. *dict. cap.* 13. *n.* 53. Vide Conſtit. Greg. XV. incip. *Omnipotentis Dei*, ſub Dat. 20. Martij 1623. vbi grauiſſimæ pœnæ imponuntur. 68

Tertia in Conſtit. 14. Clementis VIII. incip. *Accepimus*, contra eos, qui in Romana Curia Apoſtolicas commiſſiones, intimationes, publicationes, & affixiones præſentauerint, præter Curſores, vt refert Lauor. *d. cap* 13. *num.* 77. 69

Quarta, in Conſt. Clementis VII. & aliorum Summorum Pontific. relatis *in Conſtitut. Baſilicæ S. Petri de Vrbe*, *ub tit.* 6. *de Sacriſtia*, *num.* 5. *fol.* 47. contra Archipresbyterum, Canonicos, Beneficiatos, & Clericos eiuſdem Baſilicæ non applicantes integram medietatem omnium fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ. 70

Quinta, in Conſtit. 88. aliàs 112. Pij IV. incip. *In ſacroſancta*, contra Rectores ſtudiorum, & alios Epiſcopis inferiores doctorandi facultatem habentes, qui aliquem ad gradus Doctoratus promoueri, vel cathedram, aut lectiones retinere, vel conſequi patiuntur, priuſquam fidei profeſſionem emittant, & alia non ſeruant, quæ ſeruare tenentur iuxta formam traditam in eadem Conſtit. vt referunt Rainer. *in dict. catalogo, c.* 8. *excommun.* 7. Filliuc. *d. tract.* 14 *num.* 163. *verſ. ſeptima.* 71

72 Sexta, in Conſtit.56. eiuſdem Pij IV. incip. *Docet*, contra eoſdem Gubernatores, &c. qui pœnas pecuniarias, ſeu mulctas, aut bonorum in parte, vel in totum confiſcationes contra delinquentes per ſtatuta, vel banimenta impoſitas alteri, quam Cameræ Apoſt. applicare quouis modo præſumunt, vt refert Rainer. *d. cap.* 8 *excomm.* 9.

73 Septima, in Conſtit. 107. eiuſdem Pij IV. incip. *Superna*; contra Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, & quoſcunque Iudices, & Officiales quouis prætextu, & priuilegio munitos, qui per ſe, ſeu per ſuos Cancellarios, Secretarios, ſcribas, vel alium quemcunque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtol. venditis, vel in eorum interpretationibus, ac originalibus ſcripturis officia huiuſmodi, eorumque Notariorum præiudicium concernentibus ſe intromittere, aut de illis quomodolibet diſponere, ſeu Notarios illa ementes moleſtare, perturbare, vel impedire, aut contra eos procedere præſumunt, vt refert Rainer. *d. c.* 8. *excom.* 10.

74 Octaua, In Conſtit. 60. eiuſdem Pij IV. incip. *In Sublimi*, contra Officiales S. Pœnitentiariæ, qui in conceſſionibus, & expeditionibus ſibi interdictis ab eod. Pio IV. quouis priuilegij, ſeu indulti prætextu ſe intromittere quoquo modo præſumunt, vt refert Rainer. *d. cap.* 8. *excomm.* 11. vbi nomine Officialium S. Pœnitentiariæ intelligit Regentem, Correctores, Scriptores, Procuratores, Reuiſores, Sigillatores, & alios quoſcumque.

75 Nona, in Conſtit. 93. Pij V. contra omnes, qui vindictæ ſtudio aliquem offenderint in Vrbe, & ibi arma ad hoc, aut armatos congregauerint, vt per Iacob. de Graff. *in aureis deciſ. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 22. *num.* 22. Filiuc. *d. tract.* 14. *n.* 77. *verſ. ſeptima.*

76 Decima, in Conſtit. 83. eiuſdem Pij V. incip. *Si de protegendis*, contra eos, qui occidunt, verberant, deiiciunt, perterrefaciunt Inquiſitores, Aduocatos, Procuratores, Notarios, aliúmve miniſtrum S. Officij, ſeu accuſatorem, denunciatorem, aut teſtem in cauſa fidei quomodocunque productum, vt referunt Rainer. *in d. catalog. cap.* 9. *excom.* 68. Filiuc. *d. tr.* 14. *n.* 92. Lauor. *d. c.* 13. *n.* 84.

77 Vndecima, in Conſtit. 175. eiuſdem Pij V. incip. *Sanctiſſimus*, contra omnes Superiores, & Inferiores, Officiales, ac Miniſtros tam Vrbis Romæ, quàm totius Orbis, qui DD. Cardinalium, Inquiſitorum, Generalium præceptis, & mandatis, in quibuſcunque officium S. Inquiſitionis concernentibus non parent, & obediunt, referunt Rainer. *in d. catal. c.* 7. *excom.* 11. & Filliuc. *d. tr.* 14. *n.* 163. *verſ. octaua.*

78 Duodecima, in Conſtit. 47. eiuſdem Pij V. incip. *De ſalute gregis*, contra omnes Principes quacumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana, etiam Imperiali, Regia, vel quauis alia dignitate fulgentes, qui in ſuis prouinciis, ciuitatibus, terris, & locis permittunt fieri taurorum, aliarúmque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris, beſtiis, & contra Clericos tam Regulares, quàm Seculares beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel in Sacris Ordinibus conſtitutos, qui in huiuſmodi ſpectaculis publicis, vel priuatis interſunt, vt referunt Rainer. *in d. catalogo, c.* 7. *excommun.* 12. Filiuc. *d. tract.* 14. *num.* 123. Poſtea Gregorius XIII. de anno 1575. reuocauit pœnas, & cenſuras in d. Bulla Pij V. contentas quoad Laicos, & Fratres Milites tantùm quarumcunque Militiarum (dummodo ſacris Ordinibus initiati non fuerint) Regnorum Hiſpaniæ, vt atteſtantur Salzed. ad Bernard. *cap.* 75. *in nouis edit.* & Quarant. *in ſumma Bullarii verb. torneamenta.* Denique Clemens VIII. de anno 1596. abundantiùs prædictas pœnas, & cenſuras quoad omnes in d. Conſtit. Pij V. contentos (exceptis Monachis, & Fratribus Mendicantibus, cæteriſque Regularibus cuiuſcumque Ordinis, & Inſtituti) ſuſtulit, & amouit, illam ad terminos iuris communis reducendo, non tamen illi derogando, referunt Quarant. *citato loco*, & Fr. Eman. *quæst. Regul. tom.* 3. *quæſt.* 68. *art.* 2. de quarum Conſtitutionum materia, & intellectu, vide Nauar. *in man. cap.* 15. *n.* 18. *cum ſeqq.* Spin. *in ſpeculo teſtam. gloſſ.* 2. *princip. a n.* 27. Ioan. Garc. *de expenſ. c.* 21. *n.* 29. Gutier. *canon. lib.* 1. *c.* 7. Azor. *inſtit. moral. part.* 3. *lib.* 2. *c.* 15. *a princip.* Filliuc. *tom.* 2. *tr.* 29. *n.* 109. & alios plures citatos à Cened. *ad Decretal. collect.* 13. *num.* 3.

Decimatertia, in Conſtit. 28. Gregorij XIII. incip. *Dubiis*, contra Superiores, & Prælatos Seculares & Regulares, quibus cura Monaſteriorum Monialium incumbit, dicta Monaſteria ingredientes in caſibus non neceſſariis, nec comitatos a perſonis Religioſis, etiamſi ſint Cardinales, vt refert Lauor. *d. c.* 13. *n.* 56. 79

Decimaquarta, in Conſtit. 2. eiuſdem Gregorij XIII. incip. *Omni certe ſtudio*, contra eum, qui Agnos-Dei à Summo Pontifice conſecratos depinxerit, aliquo colore infecerit, minio notarit, qui item venales propoſuerit. Ponitur etiam ſuprà *diſp.* 13. *quæſ.* 13. inter reſeruatas, quamuis reuera non videatur reſeruata. 80

Decimaquinta, in Conſtit. 13. eiuſdem Gregorij XIII. incip. *Inter multiplices*, contra extrahentes frumentum, & legumina extra Vrbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, impedientes afferentes prædicta ad Vrbem, & ementes vltra vſum vniuſcuiuſque anni, vt refert Lauor. *d. cap.* 13. *n.* 65. Hodie eſt reſeruata per Conſtitutionem Pauli V. quæ eſt 12. in Bull. tom. 3. quæ incipit, *Inter grauiſſimas.* 81

Decimaſeptima, in Conſtit. 109. Clementis VIII. incip. *Quoniam*, contra Fratres Ordinis Cruciferorum, requirentes fauorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & contra vtentes dictis fauoribus, etiam non requiſitis, & contra admittentes ad officia, dignitates, &c. etiam per fauores, vt refert Lauor. *d. cap.* 13. *num.* 54. 82

Excommunicationes autem ſub nomine Anathematis in Concilio Tridentino relati, cùm ſint in materia fidei, & circa hæreticos contra ſenſum Concilij in materia fidei ſentientes, omnes reuocantur ad excommunicationem latam in Bulla Cœnæ, quæ ſub num 66. præcedentis quæſiti extenditur.

DISPVTATIO XIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad ferendum excommunicationes, necnon ab eis abſoluendum

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos excommunicare.

II. Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & Territoria ſibi ſubditos excommunicare.

III. Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque, & Eccleſiarum ſuarum iuribus, & bonis tuendis extraiudicialiter cenſuris aduerſus moleſtiam inferentes vti poſſint.

IV. A quibus

IV. A quibus Abbas excommunicari poſſit.
V. Vtrùm cum Abbate,vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint,& è conuerſo.
VI. Vtrùm Abbates,& Prælati Regulares poſſint à cenſuris à ſe latis abſoluere, & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant.
VII. Vtrùm Prælatus Superior Religionis abſoluere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori.
VIII. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſoluere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes.
IX. Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos à cenſuris reſeruatis, vel ab excommunicatione lata ab homine.
X. Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſſint abſoluere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum, vel Monachum.
XI. A quonam abſolui poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can.ſi quis ſuadente Diabolo* 17.q.4.
XII. Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſeruatis,quæ in Iure Epiſcopis committuntur.
XIII. Vtrùm Abbates,& Prælati inferiores poſſint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſoluere.
XIV. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſoluere.
XV. Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini.
XVI. Vtrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clauium contemptum incurſis abſoluere.
XVII. Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos Monachos ab hæreſi occulta.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas & Capitula Regularia poſſint ſuos Monachos excommunicare.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio eſt omnium pœnarum Eccleſiaſticarum grauiſſima.*
2 *Excommunicatio ferenda non eſt pro quocumque peccato,etiam mortali,ſed tantùm pro graui,& enormi,* vt num.3.
4 *Excommunicatione ab incurrenda paruitas materia excuſat,vbi de loquentibus cum Monialibus.*
5 *Excommunicare ſuos ſubditos poſſunt Abbates,& Prælati Regulares etiam per electionem non aſſumpti,modò confirmati ſint,aut prouiſi.*
6 *Excommunicationis ſententiam in ſcriptis an Abbates ferre debeant.*
7 *Excommunicationem ferre non poſſunt Regularium Capitula localia; benè tamen generalia,& prouincialia,* & num.8.

1 CVM excommunicatio ſit omnium pœnarum Eccleſiaſticarum grauiſſima, non debet infligi, niſi ob grauiſſimam culpam,ideò Monachus, qui tranſgreſſus eſt præcepta ſuæ Regulæ, vel Abbatis tantùm venialiter,& præcipuè præcepta, quæ habent annexam excommunicationem, ſi excommunicetur tranſgreſſione veniali,excommunicatio nulla eſt,*c.Epiſcoporum,cap. nullus* 11.*q.*3.ita Paludanus *in* 4.*diſt.*18.*q.*1.*art.*2.*concl.*2. Vaſq.*tom.*4.3.*par.tract.de excom. dub.*12.*n.*3. Couarr. *in c.Alma mater.part.*1.*ſ.*9.*num.*2. Sotus *in* 4.*diſt.*22.*qu.*1. *art.*2.*concl.*1.Auila *de cenſur.part.*2.*cap.*5.*diſp.*1.*dub.*2.Filliucius *tom.*1.*tract.*12.*cap.*1.*num.*24 Sayr. *de cenſur.lib.*1. *c.*9.*n.*4.

Ex quibus Doctoribus infertur etiam, quòd præceptum ſub pœna excommunicationis factum conſtituit materiam peccati mortalis,licèt anteà actus tali præcepto prohibitus non eſſet peccatum.

Ex quo tamen non inferas,quòd excommunicatio ferenda ſit pro quocumque peccato mortali, quia,vt diximus,cùm ſit grauiſſima pœna, non tantùm pro veniali, imò etiam nec pro quolibet mortali,ſed tantùm pro mortali inobedientiæ,& contumaciæ ferenda eſt, ita Saytus *de cenſur.lib.*1.*c.*9.*n.*4.Vaſquez *loco cit.n.*4. Nauar. *in manual.c.*27.*n.*9.Sot.*loco cit.concl.*2.Llamas *part.*1.*meth.c.*9. §.22. Coninch. *de cenſur.diſp.*13.*dub.*8. *n.*73. Filliuccius *loco cit.n.*26. 2

Nec etiam pro quolibet peccato inobedientiæ ferenda eſt excommunicatio,ſed tantùm pro graui,& enormi, quod curari aliter non poteſt,quia grauiſſima pœna non niſi pro grauiſſima culpa infligi debet,*c.felicis,de pæn.in* 6 Si tamen feratur,valida eſt, quia ſufficiens tunc ſupponitur peccatum mortale. 3

His præmiſſis aduertant Abbates, & Prælati antequam excommunicationis gladium arripiant, illud peccatum debere eſſe graue,& enorme, ac tali remedio excommunicationis parcè vtantur,vt benè aduertunt Graff. *tom.*2.*conſil.de ſent.excom.conſil.*4.*diff.*1. Roder. *tom.*2.*qq. regul.q.*59.*art.*4.Creſperius *in ſum.verbo excommunicationis ſententia non temerè ferenda.*

Paruitas etiam materiæ excuſat ab excommunicatione incurrenda,vt notat Graff.*in deciſ.par.*1.*lib.*4. *c.*8.*n.*5. vbi ait,ſi excommunicentur colloquentes cum Monialibus, non comprehenduntur qui tranſeundo ſalutarent Monialem, vel parùm cum ea loquerentur. Idem fatetur Phinel. *de caſ.reſeru.c.*5. *n.*10. vbi ait, ſi paucis Monialem alloquaris,vel tranſiens illam ſalutes, aut ſalutatus reſpondeas,ſiue de ſtatu eius ipſam interroges, ſiue interrogatus reſpondeas, non incidis in excommunicationem, & Pater Diana *in ſuis reſol. moral. tract.*5. *miſcel.reſol.*69. ait, quòd qui per ſpatium vnius *Miſerere,* 4

tum Moniali loqueretur, in hoc caſu ratione paruitatis materiæ non incidit in excommunicationem, quæ quidem exempla dantur ad oſtendendum paruitatem materiæ, eamque excuſate ab excommunicatione incurrenda.

In quibus autem caſibus excommunicatio non incurratur, videatur Sotús *loco cit.* Saytus *de cenſur.lib.1.c.15.n.4.* Auila *loco cit.c.5.diſp.5.dub.6.* Coninch *de cenſur.diſput.13.dub.12.num.96.* & præſertim Bonacina *de cenſur.diſp.1.qu.2.punct.1.num.6.* Azor *tom.1.inſtitut.moral.lib.1.c.16.qu.3.& 4.* Angel. *verbo excommunicatio 7. caſu vlt.* §.3. Tabiena *eod.verbo excommunicatio 7.poſt vlt.caſ.§.7.n.1.* Filliucius *tom.1.tract.11.n.246.* Llamas *part.1.meth.c.9.§.27.* Couarru.*in cap. Alma Mater, part.1.§.10.n.7.* Nauarr *in man.cap.27.n.30.* Laurent. de Peirinis *tom. 1. de Prælat.qu.3.c.4 num.17.18.& 19.* vbi aliqua notanda circa ignorantiam ſcitu digniſſima recenſet, quibus præmiſſis,

5 Certum eſt Abbates, & Prælatos Regulares exemptos habere in ſuos Monachos ſubditos ordinariam iuriſdictionem ſpiritualem, etiam in foro externo, vt pluries probauimus, quapropter dicendum eſt Abbates, & Prælatos Regulares, etiam quòd per electionem aſſumpti ad Prælaturas non fuerint, modò confirmati ſint, aut prouiſi, quoties opus fuerit, ac expedierit, ſuos Monachos excommunicare poſſe, vt probatur communiter in iure, & præcipuè in *cap.cùm in Eccleſiis,§.cùm omnes,de maiorit.& obedient.& in c.ſicut tuis,de ſimon.* notant gloſſ.*in can. de perſona,verb.aut Monachum,in fine 11.qu.1.& in cap. quanto,verbo ſi Prælati,de offic.Ordinarij*, Panorm.*in cap. nobis,de iurepatr.* Nauarr.*in ſuo man.c.27.n.5.* Læl. Zecch. *de Republica Eccleſ.c.15.num.4.* Azor. *par.1.inſtit.moral. lib.12.cap 20.* Suar *de cenſur.diſputat.2.ſect.2. num.9. & diſp.18.ſect.1.num.3.* Sotus *in 4.diſt.22 q.1.art.1.* Couarr. *in cap Alma Mater, part.1.§.11. num.1.* Saytus *lib.1.de cenſur.c.6.* Vaſquez *tom.4.in 3.part.tract.de excom.dub.17. num.2.* Filliuc. *tom.1.tract.11. cap.2.num.51.* Palud. *in 4. diſt.18. qu.2.concl.9.* Bonac. *de cenſuris,diſput.1.quæſt.1. punct.2.num.5.* vbi alios citat confirmantes poſſe Abbates, alióſque Prælatos contra ſuos ſubditos excommunicationis ſententiam ferre, & contra eos, in quos Abbates, & Prælati iuriſdictionem ordinariam in foro exteriori habent ad differentiam Abbatum tam titularium, quàm Abbatum quarumdam Eccleſiarum, atque aliorum ſocularium commendatariorum, qui ſanè cùm nullam fori exterioris iuriſdictionem in ſpiritualibus adminiſtrent, non poſſunt ſuos ſubditos excommunicare. Itaque Abbates iuriſdictionem huiuſmodi exercentes excommunicare poſſunt, ne dum Monachos ſuos Conuerſos, Donatos, ſeu Oblatos, (dummodò hi profeſſionem emiſerint,) ſed etiam omnes illos, in quos iuriſdictionem Epiſcopalem exercent, de hac re fuſiùs

6 præallegati Doctores. Hic autem notandum, quod licet de iure communi ferens cenſuram ſolo verbo ſine ſcriptura mortaliter peccet, & incurrat ſuſpenſionem, etiam incurrit ferens cenſuram abſque expreſſione cauſæ, per text. *in cap.cùm medicinalis, de ſent. excommunicationis in 6.* notant Nauarr. *d. cap. 27. n.8.* Vgolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 1. cap. 14. §.6.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 13. num. 17.* Henriq. *lib. 13. cap. 34. num.6.* Suar. *de cenſur. diſput.3. ſect. 14.* & alij communiter, tamen Prælati Ordinis Minorum, ac cæterarum Religionum illorum priuilegia communicantium, non afficiuntur priuilegiis Leonis X. d. Ordini conceſſis, per quæ

Indulſit, vt d.Ordinis Prælati cum aliquem Fratrem propter apoſtaſiam, vel aliam cauſam excommunicant in Capitulo Fratrum, vel in communitate, non teneantur proferre ſententiam excommunicationis in ſcriptis, prout ſub pœna ſuſpenſionis præcipitur proferentibus in iure.

Ita refertur in Compendio priuileg. Mendicant. *verb. abſolutio ordinaria quoad Fratres,§.26.*

Quo verò ad Capitula Regularia diſtinguendum eſt: 4
vel enim loquimur de Capitulis localibus, vel de Generalibus, & Prouincialibus, ſi de localibus, certum eſt non poſſe ferre excommunicationem, quia cùm extra Monaſterium nullam habeant auctoritatem, non poſſunt habere ſubditos, quos tali cenſura ligent, niſi ſeipſos eadem cenſura ligarent, quod eſt ridiculum, & contra naturam cenſuræ, colligitur ex D.Thom. *in add. ad 3. part. q.22. art.4.* & Sayro *loco cit.cap.5. num.22.* Suar. *tom.4. de Relig. tract.1. lib.2. cap.9. num. 6.* Nauar. *in manual. c.27.n.6.*

Si verò loquamur de Capitulis Generalibus, & Prouincialibus, dico, poſſe excommunicare, arg. *c.graue nimis,de præbend.* quod etiam affirmant Suar. *tom.4. de Relig.tract.1.lib.2.c.9.art.4* & Auila *de cenſuris,part.2.diſp.1. c.3.dub.1.* Sotus *in 4.diſt.22.q.2.art.1.* Saytus *de cenſ.lib.1. c.6.n.20.* Filliucius *tom.1 tr.11 c.2.n.33.* Ratio eſt, quia iuriſdictionem habent erga Regulares illius Prouinciæ, ſiue Religionis, poſſunt enim ſtatuta facere, & illorum obſeruantiam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, vel ferendæ præcipere.

Capitula autem localia non poſſunt condere huiuſmodi ſtatuta, niſi fortaſſe nomine Capituli intelligatur Abbas, cum conſilio ſeniorum, tunc enim poſſent condere ſtatuta ſeruanda ſub pœna excommunicationis, quia iuriſdictionem habent in alios Regulares Monaſterij. Poterunt etiam Vicarij Monaſteriorum, mortuo Abbate, ſiue Abbatia priuato, aut per longam abſentiam, excommunicare, ita Auila *loco cit.c.3.diſp.1.dub.1.* Fagundez *in 2.præcept. Eccl. lib.8. cap.4. num.5.* Sylu. *verb.Prælatus, num.2.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint extra ſua Monaſteria, & territoria ſibi ſubditos excommunicare.

SVMMARIVM.

1 *Cenſura in ferenda circumſtantia loci obſeruanda eſt.*
2 *Excommunicare nequeunt Abbates, & Prælati proprium territorium habentes extra illud ſubditos, ſeruata forma iudicij, & cum cauſa cognitione, ſecus verò extraiudicialiter.*
3 *Res omnis per quaſcumque cauſas naſcitur per eaſdem diſſoluitur.*
4 *Excommunicare ſubditos in alio territorio poſſunt Abbates, Præpoſiti, Priores, & alij Regulares Prælati iuriſdictionem abſque territorio habentes, & n.5.*
6 *Excommunicatio lata per modum ſtatuti obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum vbicumque exiſtentem.*

VIdetur quòd non, quia in ferenda cenſura locus obſeruandus eſt, ſiquidem vt feratur in territorio illam ferentis, eo quòd iuriſdictio, quæ requiritur ad cenſuram ferendam, exerceri non poteſt extra proprium locum, & territorium, abſque licentia Ordinarij, neque in loco exempto, ex *c.fin.de conſtitutionibus,lib 6. & c.Luminoſo 18 q.2.* In iis enim quæ iuriſdictionis ſunt, extra territorium quiſque priuata perſona cenſetur, vt colligitur ex *c.nouit.de offic.legat.* vbi gloſſ.*in verb. terminos*, quamplures textus tum ex canonico, tum etiam ex ciuili iure congeſſit. 1

Quod videtur habere locum non ſolùm in Abbatibus, & Prælatis Epiſcopis inferioribus, qui nullius ſunt Diœceſis, & proprium territorium habent; ſed etiam

in

in Abbatibus, & Prælatis Religioſorum, cùm etiam ipſi propria territoria habere videantur.

2 In hac re diſtinguendum eſt. Nam vel eſt ſermo de Abbatibus, & Prælatis, qui proprium territorium habent, vel de Prælatis illud non habentibus. Si loquamur de primis, tunc dicendum eſt, eos non poſſe extra proprium territorium ſuos ſubditos excommunicare, ſedendo ſcilicet pro tribunali, & cum cauſæ cognitione, & hoc probant rationes, & iura allegata: ſecus autem quando non ſedentes pro tribunali, & ſine cauſæ cognitione, ac vt priuatæ perſonæ id facerent, quia nihil obſtat, quominus extraiudicialiter poſſit excommunicatio, ſeu alia cenſura ferri in alieno territorio, ex Nauar. *cap.* 27. *n.*6. Sayr. *de cenſ. lib.*1. *cap.*14. *n.*6. Vgolin. *eodem tract. tab.*1. *cap.*27. §.1. *num.*4. Palud. *diſt.*18. *q.*2. *a. n.*4. Reginald. *in praxi lib.*9. *num.*155.

Huius rei rationem potiſſimam aſſignat Suar. *de cenſ. diſp.*5. *ſect.*5. *num.* 1. quia obligatur ſubditus ad obſeruandam legem extra municipium, & prouinciam, & per talem legem poteſt, ſi ibi delinquit, puniri, non ſolùm propter bonum illius territorij, ſed etiam propter alias cauſas pertinentes ad bonum ipſius ſubditi, vel aliorum; tenetur ergo ſubditus ſeruare præceptum ſui Superioris vbicumque ſit, etiamſi præcepto annexa ſit cenſura.

Dices, poteſt Prælatus ſuum ſubditum extra proprium territorium abſoluere ex communi Doctorum ſententia: ergo etiam poterit extra territorium, & Monaſterium illum ligare cenſuris. Conſequentia patet arg. *cap. verbum, de pœnit. diſt.*1. vbi habetur, quòd par eſt poteſtas ligandi, ac ſoluendi, & hoc idem ſuadet ratio deſumpta ex *cap.*1. *de reg. iur. arg. l. nihil tam naturale, ff. de reg.*
3 *iur.* ſcilicet omnis res per quaſcumque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur, quæ ratio in propoſita materia dicitur ad conuertentiam, vt videri poteſt apud Sanct. Thom. *in add.* 3. *p. q.* 24. *a.* 1. & Richar. 4. *diſt.* 18. *a.* 9. *q.* 5.

Ergo ſi Abbas poteſt extra territorium, & Monaſterium abſoluere, poterit etiam ligare cenſuris. Reſpondeo, non poſſe Abbatem abſoluere extra ſuum territorium iudicialiter, ſed tantùm extraiudicialiter; quo modo poteſt etiam ligare, quia ſic exerceret iuriſdictionem contentioſam, quod ei prohibitum eſt, vt diximus. Extraiudicialiter verò excommunicans, vel abſoluens exerceret iuriſdictionem voluntariam, & gratioſam, quæ in alieno territorio poteſt exerceri de communi Doctorum ſententia, teſte Bonac. *de cenſ. diſp.*1. *q.*1. *punct.*11. *n.*4.

4 Abbates demum, Præpoſiti, Priores, & alij Regulares Prælati, ſicut & cæteri omnes, iuriſdictionem abſque territorio habentes, poſſunt in alieno territorio iuriſdictionem exercere, ac ſuos ſubditos excommunicare. Ita Panorm. *in cap. cùm contingat, ſub n.* 33. *de foro compet.* Sayr. *d. cap.*14. *ſub n.*6. *caſ.*11. Coninch. *tom.*2. *diſp.*13. *dub.* 5. *num.* 64.

5 Et hæc procedunt de iure: habetur etiam ex priuilegiis Summorum Pontificum, quòd aliqui Prælati Regulares poſſunt ligare ſuos ſubditos, vbicumque exiſtunt, excommunicantibus, refert enim Laurentius de Peirinis *tom.*1. *priuileg. ſui Ordinis, in Conſt.*7. *Pij V. n.*20. & 21. quòd idem Pontifex conceſſit ſuæ Congregationi, quòd ſubditi vbicumque extiterint, ligentur excommunicatione ſuorum Prælatorum, & Iulius II. conceſſit ſimiliter eidem Congregationi, vt poſſint ſuos Apoſtatas repertos vbicumque excommunicare, ita habetur ex eius *Conſtit.*2. §.15. & *Conſtit.*11. §.7. *in* 1. *tom. priuileg. eiuſdem Ordinis*, quibus priuilegiis potiuntur aliæ Congregationes cum Minimis communicantes.

Hanc veritatem fatentur multi Doctores, præſertim Rodriq. *tom.*2. *qq. regul. q.*59. *art.*1. Coninch. *diſput.*13. *de cenſ. dub.*7. *n.*64. Mirand. *tom.*2. *manual. Prælat. q.*35. *art.*8. *concl.*3. Syluest. *verb. excommunicatio* 2. *n.*3. & Ioan. de la Cruz *in directl. conſcient. de cenſ. art.*2. *concl.*2.

6 Aduertendum tamen, cenſuram dupliciter ferri poſſe, primò per modum ſtatuti, ſecundò per modum ſententiæ, prima obligat tantum exiſtentes, & delinquentes in territorio ferentis cenſuram, quia ſtatutum directè reſpicit territorium, ſecunda verò obligat, & ligat ſubditum vbicumque exiſtentem, ſi ſit lata prædicta cenſura per ſententiam generalem, ſiue particularem, quia reſpicit perſonam ſecum ſum ſe vbicumque exiſtentem, ſiue in proprio, ſiue in alio territorio. Ita Suar. *vbi ſupra* 7. Vgolin. *tab.*1. *cap.*9. §.3. *num.*4. quicquid dicat Couar. *in cap. Alma Mater* 1. *par.* §.10. *n.*3.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque, & Eccleſiarum ſuarum iuribus, & bonis tuendis, extraiudicialiter cenſuris aduersùs moleſtiam inferentes vti poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Eccleſiaſtici poſſunt proprias perſonas, ac bona mobilia, ac ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere, per cenſuras extraiudicialiter procedendo.*
2 *Iudex nemo eſſe poteſt in cauſa propria.*
3 *Prælatus ita extraiudicialiter procedens nequit vti ſuſpectus recuſari.*
4 *Monitionem præmittere tenetur Prælatus in ferenda excommunicatione.*
5 *Poteſtas hæc an reperiatur in Prælatis Epiſcopo inferioribus.*
6 *Prælati contra non ſubditos an poſſint per hunc modi cenſuras procedere.*

Epiſcopi, & reliqui Eccleſiaſtici Prælati poſſunt proprias perſonas, ac bona, & iura ſuarum Eccleſiarum per cenſuras, extraiudicialiter, & nullo iuris ordine ſeruato, defendere oppugnantes, & vim ac moleſtiam inferentes, excommunicando per tex. *in cap. dilecto*, & *cap. venerabilibus*, §. *attamen*, & ibi communiter Doctores, *de ſent. excomm. lib.*6. notant Innoc. *in cap. venerabili, ſub num.* 4. *verſ. item dicunt*, vbi etiam Panormit. *ſub n.*3. *verſ. & per prædicta, de cenſibus*, idem Panormit. *in cap. cùm ſit generale, ſub num.*9. *verſ. ſed contra hoc, de foro compet.* & alij plures apud D. Anton. Ricciull. *de iure perſon. extra grem. Eccleſ. exiſt. lib.*4. *cap.*61. *per tot.* & hoc 1
ſiue agant pro iuribus ſuis in mobilibus, ſiue ſtabilibus, gloſſ. *in d. cap. dilecto, verb. occupare.* Cùm enim 2
quis in cauſa propria Iudex eſſe nequeat, quia eſt ſuſpectus, vt *can.* 1. 4. *quæſt.*4. *l. penultim. ff. de arbitr.* & *toto tit. ne quis in cauſa propria.* Anton. de Butr. *in cap. cùm veniſſent, de iud.* non poteſt Prælatus iudicialiter, & cognitionaliter ſuam iuriſdictionem contra tales exercere, & vti Iudex procedere, & ideò ne dum probatio fieret, Eccleſia iure ſuo ſpoliata, & eius bona ab aliis occupata remaneant; licitum ei eſt, eadem bona, & ita ſpiritualiter gladio videlicet vtendo Eccleſiaſtico, extraiudicialiter tueri, ac recurrere ad arma ſpiritualia, quæ ſunt Eccleſiæ propria, vt colligitur text. *in d. cap. di-*
lecto. Vnde Prælatus ita extraiudicialiter procedens, 3
nequit vti ſuſpectus recuſari, tum quia non tanquam Iudex, ſed tanquam pars procedit, & ſuſpicio in Iudicem, non in partem cadit. Antonius de Butr. *d. cap. cùm veniſſent, num.* 10. tum etiam, quia in hoc caſu non admittitur pars ad appellandum, Panormit. *in d. cap. venerab. d. num.*3. *verſ. ſecundò*, *limita, ut teneat excommunicatio*; ideò nec multò minùs ad recuſandum, *cap. ſuper eo, il* 2. §. *in cauſis, de appellat.* D. Anton. Ricciull. *d. c.*61. *num.* 8. & 9.

4 Nec Prælatus in ferenda huiuſmodi excommunicatione tenetur monitionem præmittere, licèt regulariter non teneat excommunicatio ſine monitione, Innocent. *d.cap.venerab. col. penul.* & ibi etiam Anton. de Butr. *in 6.col.*Felin.*in cap.ſacro,colum.2.num.6. verſ. quartò limita, de ſentent.excommun.*& communem dicunt Marc Anton. Genuen.*in praxi Archiep. Neapol.cap.*18. contra Couar.*in c.Alma mater,part.1.§.9.num.6.de ſent.excomm.in 6.*

5 Et hæc poteſtas non ſolùm reperitur in Epiſcopis habentibus intentionem fundatam in Iure communi; verùm etiam in reliquis inferioribus Prælatis habentibus notoriè iuriſdictionem fundatam in priuilegio, ſiue conſuetudine, vt ſunt nonnulli Abbates, Priores, Præpoſiti, Archipresbyteri, vel Decani, & alij Prælati Epiſcopis inferiores habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſeu quaſi, de quibus in præſenti noſter ſermo eſt, quod probatur in *dicto cap.dilecto*, vbi excommunicationis ſententia contra Balliuum ab Aurelianenſi Decano, & ſic à Prælato Epiſcopo inferiori lata fuerat. Atque ita firmant Ioan. Andr. *in cap.cum perſona,in princip. de priuileg. in 6.* Anton. Ricciull. *d.cap.*61. *num.*25.

6 An autem prædicti Prælati per huiuſmodi cenſuras contra non ſubditos procedere poſſint, aliqui tenent quòd non. Ioan. Andr. *in d.c.dilecto,*& ibi Domin. *n.*11. & Philipp. Franch. *num.7. in princip.* Panormit. *in d.cap. cum ſit generale,num.9.* Contrarium tamen dicendum eſt cum Anton. Ricciul. *d.cap.61.à num.36.*quia Prælatis ideò à iure conceſſum eſt, vt aduerſus occupantes bona, vel iura Eccleſiæ extraiudicialiter procedere poſſint, quia vim vi repellere licet, & quia ſæpè contra temporalem potentiam ſufficiens defenſio non adeſt, vt formaliter loquitur text. *d.cap.dilecto*, hæc autem ratio magis habet locum in forenſi, quàm in ſubdito; quia forenſi faciliùs poteſt vim inferre, quàm ſubditis. Ex qua ratione, & aliis per eum ibi adductis dictus Anton. Ricciull. refert Sacram Congregationem Epiſcoporum anno 1619. cenſuiſſe cenſuras per Prælatum extraiudicialiter procedentem latas, etiam contra forenſem validas fuiſſe.

QVÆSITVM IV.

A quibus Abbates, & Capitula excommunicari poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatione Ordinariorum in ſuos ſubditos lata non ligantur Regulares.*

2 *Excommunicari non poſſunt Abbates exempti ab Epiſcopis, aliiſque Ordinariis.*

3 *Excommunicationem ab Epiſcopis latam contra adeuntes Monialium Monaſteria, an incurrant Regulares.*

4 *Excommunicari tantùm poſſunt Abbates exempti à Summo Pontifice, ſiue eius Legato de latere, vel ab ipſis delegatis.*

5 *Excommunicari non poſſunt Capitula, & Communitates, niſi omnes & ſingulæ perſonæ de Capitulo, ſeu Communitate, vt* num.6.

7 *Excommunicati Regulares an poſſint ab Epiſcopo denunciari, &* num.9.

8 *Regulares excommunicati denunciati ab Epiſcopo, non poſſunt ab eodem abſolui.*

10 *Citatio; acta ab Epiſcopo contra Regulares, niſi exprimat verum fundamentum iuriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo iure nulla.*

11 *Proceſſiones Regulares exemptos adire renuentes an poſſit Epiſcopus excommunicare.*

CErta hæc Regula eſt, excommunicatione ab Or- 1
dinariis in ſuos ſubditos lata, nequaquam Regula-
res ligari, quia ſub iuriſdictione illorum hi non compre-
henduntur, *cap.à nobis 1.de ſentent. excomm. cap.Roma-
na,de ſentent.excomm lib.6.cap.1.§.in eos, de priuileg eod.
lib.6.*ex qua Regula ſequitur à fortiori, Abbates, & Præ-
latos Religionum, & Monaſteriorum exemptorum 2
nullatenus ab Ordinariis excommunicari poſſe, quod
multis Summorum Pontificum priuilegiis, directè per
communicationem conceſſis Abbatibus, & Prælatis
Regularibus confirmari poteſt. Nam Eugenius IV. per
Bullam, quæ incipit, *Etſi ex debito*, editam 7. Kalend. Martij anno 1434. Pontificatus ſui 4. conceſſit Congregationi S. Iuſtinæ de Padua, quòd eius Prælati, vel Monachi interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi ex certa ſcientia, ac ipſa Congregatione ſpecialem mentionem; quod priuilegium verbatim ad noſtram Congregationem Vallumbroſanam à Iulio II. extenſum fuit. Item Innocentius IV. ſub datum Aſſiſij anno 1253.11.Kalendas Iulij, Pontificatus ſui anno 8. conceſſit directè eidem noſtræ Congregationi, *vt nulli Epiſcoporum fas ſit, in eius Abbates, & Monachos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam promulgare,* quod priuilegium integrum relatum eſt à nobis 1. *tom.ad finem.* Item Martinus V. Eugenius IV. & Sixtus IV. conceſſerunt Fratribus Minoribus, ne excommunicari, aut ſuſpendi, aut interdici poſſint ab Epiſcopis, & locorum Ordinariis. Ita habetur in Monument. Ordin. 2.impreſſ.*fol.262.conceſſ.*681. & in *ſupplemento fol.* 80. *conceſſ.*240 Et fuit deciſum *in vna Toletana iuriſdictionis die 11 Ianuarij 1616.coram Buratto, quæ in fine operis eſt* 118. Si autem Epiſcopus hæc priuilegia ignorans contra Abbates, vel eorum Monachos, & Monaſteria excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti cenſuris procedat, eius cenſuræ ipſo Iure irritæ, & nullius momenti cenſentur, nec in aliquo foro ſeruandæ ſunt, vt docent Couar.*in cap. Alma mater 2.part. §. 7. num* 5. & Cordub. *lib.3. quæſt.* 43. Roderic. 2. *tom. quæſt. Regul.quæſt.59.art.5.*Aduertendum tamen, hæc omnia iura, & priuilegia intelligi de Abbatibus, & Prælatis aliquo modo exemptis, nam Abbates Epiſcopis, & locorum Ordinariis ſubiectos, certum eſt poſſe ab eiſdem excommunicari, & ſuſpendi.

Hìc oritur dubium an Regulares Monaſteria Monia- 3
lium adeuntes ſine licentia Ordinarij, incidant in excommunicationem in Epiſcopali edicto propoſitam contra adeuntes prædicta Monaſteria. Ex vna parte videtur quod ſic, *ex c.1.de priu.in 6.*& Graff.*in dec.aur.p.1. lib.2.c.49.n.68.*& Nauar.*conſ.2.de ſent.excom.* Contrarium tamen fatendum eſt, vt fatentur Emanuel Rodriq. *tom.1.q.Reg.q.45.art.2.*Quarant.*verb.Monaſteria Monialium,* Aug. Barboſ. *de off.& poteſt. Epiſc.3.alleg.* 102. *n.*73. vbi rationem aſſignans ait. Ex eo quòd à non ſuo Iudice nemo poteſt ligari, ſicut nec ſolui, Regulares non continentur in tali excommunicatione: quia non eſt lata ſuo Iudici. Abbates igitur exempti, & immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecti non à locorum Ordinariis, neque ab aliis Præſulibus, ſed tantùm à Summo Pontifice, vel per ſpecialem eiuſdem commiſſionem, & auctoritatem excommunicationis cenſura ligari poſſunt, imò niſi ſpecialiter nominentur, Abbates, & Regulares omnes excommunicati non ſunt virtute priuilegij Nicolai V. relati in Compendio priuilegiorum Societ. Ieſu, *tit. excommunicatio.§.3.*Vbi ſic dicitur:

Nicolaus IV. noluit Fratres ligari aliqua ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti hominis, niſi nominatim fieret mentio, nec ſufficeret, ſi diceretur in ſententia generali, vt perinde valeat, ac ſic eſſent nominatum expreſſi.

Circa

Circa quod notandum cum Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 5.* illud eſſe intelligendum de expreſſa mentione ſingularum perſonarum Regularium, non autem de expreſſa nominatione talis, vel talis Religionis, vel Monaſterij, & omnium eius Religioſorum, quia proprie non dicitur fieri mentio nominatim aliquorum, quando ſub appellatione generali talium Religioſorum comprehenduntur, præſertim quia illa verba, *nec ſufficeret, ſi diceretur in ſententia generali, & perinde valeat, ac ſi eſſent nominatim expreſſi*; indicant poſita eſſe, non propter nominationem Religionis, aut Monaſterij, quæ facillime fieri poteſt expreſſe, ſed propter expreſſam nominationem perſonalem. Et ſic videtur prædictus fauor extendendus, ac valde notandus, quia licèt virtute exemptionum, & narratorum priuilegiorum nequeant Prælati Regulares, ac Monachi, & Religioſi à locorum Ordinariis excommunicari, ſuſpendi, vel interdici; tamen iuxta Concilium Tridentinum *ſeſſ. 25. de Regularibus in variis decretis, & ead. ſeſſ. de reform. cap. 1.* poſſunt Epiſcopi aliqua Religioſis ſub pœna excommunicationis præcipere, atque niſi obtemperent, vt Apoſtolicæ Sedis delegati ad cenſuræ ſententiam procedere. Prædicta omnia ita ſe habent quoad Prælatos extra Religionem, ſi

4 autem loquamur intra Religionem, de iure communi quodlibet Monaſterium habet regimen de per ſe, nec Abbas vnius Monaſterij ſubijcitur alteri *cap. Abbates 19. quæſt. 2.* tamen ſingulæ Religiones ſub vna, & eadem Regula militantes iuxta ſuas Conſtitutiones à Papa approbatas olim ſe vniebant, ac conſtituebant ſibi vnum caput, & vnum Superiorem generalem, qui præſit toti Religioni, & hic hodie habet omnimodam poteſtatem, & iuriſdictionem ſuper omnes eius Religioſos, ac inferiores Prælatos, Abb. *in cap. ſin. n. 1. de Regular.* ex quo patet, quòd eos excommunicandi etiam auctoritatem habet.

5 Quo verò ad Capitula, nulli dubium eſt, quòd excommunicari non poſſunt, cùm ſint Communitates, quæ actus perſonales non exercent, propter quos excommunicationibus innodantur; aliàs, hoc clare colligitur *ex cap. Romana 6. final. de ſentent. excom. in 6.* S. Thom. *in 4. d. 18. q. 2. art. 3. quæſtiunc. 2.* Miranda *t. 2. Manual. Prælat. q. 35. art. 10.* Suar. *de Cenſuris, diſp. 18. q. 2. num. 2.* Palud. *in 4. d. 18. q. 2. art. 3.* Vaſquez *tom. 2. part. act. de excomm. dub. 17. n. 8.* Sayr. *de cenſur. lib. 1. cap. 8. n. 15.* Henriq. *in ſumm. lib. 1. cap. 25. num. 4.* Barboſ. *in Collect. in d. cap. Romana, n. 2.* vbi alios citat.

6 Secùs dicendum eſt, ſi conſtaret omnes perſonas Capituli errаſſe, & hoc ſi Prælatus facta diligenti informatione certò ſciret, tunc excommunicatio ab ipſo lata contra Capitulum valida eſt; ſi verò excommunicetur Capitulum, in quo ſint aliqui innocentes, puto quòd excommunicatio non liget, cùm ſit contra ius diuinum, nempè innocentem punire, & in tali caſu; cùm non ſit maior ratio, quòd liget potiùs nocentes, quàm innocentes, nullos profectò ligabit; colligitur ex iis quæ docent Henriq. *loc. cit.* & Auila *de Cenſur. p. 2. diſp. 1. ſ. 3. dub. 6. concl. 2.* & Sayr. *loc. cit. num. 17.* vbi alios Doctores allegat.

7 Si vero Abbates, vel eorum Monachi inciderint in aliquam excommunicationem, an poſſint ab Epiſcopo & Ordinario loci denunciari, vt euitentur, res valdè dubia eſt, Alterius *de Cenſur. t. 1. diſp. 10. lib. 3. c. 5.* Ricc. *in addit. ad Inſtit. Canon. lib. 1. tit. 22. §. Nec id mirum 2. reſol. 110. n. 4.* Bagnus *de S. R. E. dignitatibus tr. 12. fol. 204.* Cenedus *in quæſt. Canon. q. 26. num. 30.* Triuiſanus *lib. 1. deciſ. 6. num. 2.* Henriq. *lib. 7. cap. 25. num. 7.* Rodriq. *qq. reg. tom. 2. quæſt. 63. art. 12.* affirmatiuè reſpondent, dicunt enim quòd Abbates, & Regulares exempti, licèt ab Epiſcopo excommunicari non poſſint, vt diximus *ſupra, num. 1. & 2.* tamen ſi committant aliquod peccatum, propter quod excommunicationem incurrant, poſſunt ab Ordinario loci pro excommunicatis publicari, ad effectum, vt à ſua Diœceſi, & populis ſibi ſubiectis euitentur. Zerola *in prax. Epiſc. 2. verb. excommunicat. cauſ. mater.* Nauar. *conſ. 2. de ſentent. excomm.* Abbas *in cap. ſignificaſti, de foro competen. num. 11.* Angel. *verbo exemptio, num. 6.* Armil. *eodem verb. num. 9.* Piaſecius *in praxi Epiſcopali par. 2. cap. 3. de 2 ſit. Regul.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. ſui Ordin. Conſt. 2. Sixti IV. §. 10. num. 13.* Reſpondent Epiſcopum poſſe quidem excommunicatos denunciare Regulares exemptos in illis caſibus, in quibus illis permittitur, ſi e. g. Regulares Sacramenta Extremæ-Vnctionis, vel Euchariſtiæ adminiſtrent iis, qui illis prohibentur ſub pœna excommunicationis; ſimiliter ſi Matrimonium celebrarent, vt *in Clem. de priuil. §. 1.* In quibus caſibus, dicit idem Peir. poteſt Epiſcopus citare Regularem ad videndum ſe declarare excommunicatum. Ratio eſt, quia antequam Regulares denuncientur, debet Epiſcopus eos declarare incidiſſe in excommunicationem. Cauſæ verò cognitio ad proprium Iudicem pertinet, Epiſcopus autem cùm ſit Iudex incompetens Regularium, non poterit eos excommunicatos denunciare.

Pater Diana *in ſuis reſol. mor. tr. 2. de dub. reg. reſol. 35.* hanc ſententiam limitat, dicens, vbi delictum propter quod excommunicatio lata fuit notorium eſt, itémque notorium, nullam cauſam Regulares habere, qua ſe excuſent; tunc enim quod declaratione opus non eſt, denunciari ab Epiſcopo poterunt, ne alij cum illis communicantes in excommunicationem incidant, vide Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 3. alleg. 101. num. 73.*

Si verò declarentur Regulares excommunicati ab Epiſcopo ex ratione allata, non poterunt tamen ab eodem abſolui, ſed ab Abbate, & Prælato Superiori ſunt abſoluendi, cuius ſubditi ſunt, non ab Epiſcopo, qui in illos iuriſdictionem non exercet. Ita Abb. *in c. ſignificaſti, de for. comp. num. 11.* Piaſec. *in praxi Epiſc. p. 2. cap. 3.* Laur. de Peir. *loc. cit.* 8

Quid autem dicendum ſit ſi Regulares prohiberentur per edictum Epiſcopale ſub pœna excommunicationis certum aliquod peccatum committere, quod poſteà publice perpetraſſent, ſi Epiſcopus in tali caſu eoſdem Regulares excommunicatos denuntiaret. Nauar. negat *lib. 5. conſ. de ſent. excom. conſ. 2. n. 2.* & dicit quòd non poteſt eos declarare, & pronuntiare excommunicatos, quia talis caſus non eſt ex illis, qui habentur *in Clem. 1. de priuil. §. 1.* vbi Panormit. *num. 12.* & Cardin. *n. 20.* Ratio eſt, nam Epiſcopus non habet iuriſdictionem in Regulares exemptos niſi in aliquo caſu id ſpecialiter ei tribuatur, vt bene docet Vgolin. *de poteſt. Epiſc. cap. 20. §. 10. num. 1.* Hinc eſt quòd ſi Regulares ab Epiſcopo citentur, tum citatio ipſo iure eſt nulla, quia à Iudice non competente procedit, vnde ſi Regulares ex vi illius citationis non compareant, non ligantur excommunicatione; decet tamen comparere, & allegare priuilegium exemptionis, & proponere declinationem fori, & inde recedere, ita Henriq. lez 7. *de indulgen. cap. 25. num. 8.* Aliter tamen dicendum eſt, ſi cauſa quæ fundat iuriſdictionem Epiſcopi, exprimatur, vt in hoc caſu, ſi Regulares vocati ad publicas proceſſiones venire neglexerint, citentur ad comparendum, & in citatione cauſa exprimatur, tunc tenentur Regulares in hoc caſu, & in aliis ſimilibus ad comparendum, quia Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de regular. cap. 13.* dat facultatem Ordinariis, vt compellere poſſint regulares, vt interſint publicis proceſſionibus. Sed ſi Epiſcopus Ordinarius loci agere noluerit de viribus priuilegij producti, & de iure, quod ei competit, ferat ſententiam excommunicationis: Dico quòd illa ſententia ipſo iure nulla eſt, ſi reprobetur priuilegium, quia in dubiis contra Regulares exemptos, an ſcilicet iuriſdictio ad Ordinarium pertineat,

(9 and 10 in right margin beside the paragraph beginning "Quid autem" and the line "§. 10. num. 1. Hinc eſt")

non poteſt in tali cauſa cognoſcere, aliàs iudex eſſet in propria cauſa, vt benè docent Innoc. *in cap. venerabili,*
12 *de cenſib. num. 2.* & Henriquez *loc. cit. num 6.* Quibus præmiſſis enodatur difficultas à pluribus ſcriptoribus agitata, an Ordinarius loci poſſit Regulares exemptos nolentes ad proceſſiones accedere, excommunicare, Barboſ. *de off. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 78. num. 15.* & Ricard. Genuen. & alij ab eo citati dicunt, quòd poteſt, & hoc maximè probant, ex declaratione ſacræ Congregationis Cardinalium. Contrarium tamen à me alias reſolutum fuit *in tom. 1. diſput. 10. quæſt. 7. num. 7.* quod etiam ante me docuerunt Rodriquez, Sanchez, & Henriquez, quos citat Barboſa *loco citato*, id ipſum fatentur Peytin. *tom. 1. trimil. ſui Ord. Conſtit. 11. Sixti IV. num. 60.* Portell. *in addit. ad dubia regularia, verb. Epiſcopus, n. 5.* Scottia *in ſelect. Bull. Pontif. theorem. 393.* Villalbos *in ſum. tom. 2. tract. 35. diffic. 5. n. 17.* vbi multos citat, & ſequitur Doctores.

Vnde ad declarationem ſacr. Congregationis Cardinalium reſpondit Diana *in reſol. moral. reſol. 76.* quod de illa declaratione ſuperiùs citata à Barboſa authenticè non conſtat, imò notiſſimè Hier. Rodriq. *in compend. quæſt. Regular. reſolut. 118. num. 1.* & Quarant. & Portell. *in addit. ad dubia regularia, verb. proceſſiones, num. 1.* Ex Barboſa notant ſacram Cardinalium Congregationem pluries determinaſſe non poſſe Regulares compelli ab Epiſcopo per cenſuras ad proceſſiones, & ideo à noſtra ſententia non eſt recedendum.

QVÆSITVM V.

Vtrùm cum Abbate, vel Prælato excommunicato ſubditi participare poſſint, & è conuerſo.

SVMMARIVM.

1 *Regulares in quibus cum Abbate, & Prælato ſuo excommunicato participare poſſint.*

2 *Subditi an teneant cum ſuis Prælatis, & dominis excommunicatis communicare, & num. 6.*

3 *Abbates, & Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Religioſis excommunicatis participare, & in quibus.*

4 *Prælati ſeculares non poſſunt cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare.*

5 *Magiſter Nouitiorum eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ideo cum illis excommunicatis communicare poteſt.*

7 *Filius poteſt communicare cum patre excommunicato.*

8 *Prælatus excommunicatus, & denunciatus non poteſt excommunicare, valida tamen eſſet excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato, vt num. 9.*

PRo prima parte huius Quæſiti ſupponendum eſt, duplicem eſſe poteſtatem Abbatis reſpectu ſuorum Monachorum (prout ad rem præſentem facit) iuriſdictionis ſcilicet, & dominatiuam, in ius, quæ ſpectant
1 ad poteſtatem iuriſdictionis, ac Superioritatem dignitatis reſpiciunt. Dico Monachos non poſſe cum Abbate excommunicato communicare, quia Abbas per excommunicationem priuatur omni iuriſdictione ſpirituali, vt benè oſtendit Suar. *de cenſuris, diſp. 15. ſect. 7. n. 1. & 2.* vbi dicit hanc eſſe ſententiam omnium Doctorum, quod etiam probari poteſt ex *c. miramur 93 diſt. in ſt. & cap. Sacerdotes 2. quæſt. 7.*

Quo verò ad poteſtatem dominatiuam, quam habet in Monachos ratione traditionis ſui ipſorum ab eis factæ Religioni, ac eius Prælatis, vnde ſub eorum poteſtate conſtituti ſunt, dicendum eſt, Religioſos ſubditos, aut etiam Nouitios poſſe licitè cum ſuis Prælatis, & Superioribus excommunicatis vitandis communicare, ac eis obedire, quia licitum eſt ſubditis obedire ſuis Superioribus excommunicatis vitandis, & cum eis participare vſuali, & ordinaria communicatione, *cap. quoniam multos 11. quæſt. 3.* tum etiam quia Clerici poſſunt cum proprio Epiſcopo excommunicato participare, ſi ad eius obſequium ante excommunicationem deſtinati erant, ſiue gratis, ſiue pretio inſeruiant, vt patet ex *dict. cap. quoniam multos*, & docent Doctores *inferius* citandi communiter, ſed Religioſi multò fortiùs, & magis in indiſſolubiliter familiæ Abbatis incorporati ſunt, quam Clerici illi ſuis Epiſcopis, & ſicut ad familiare obſequium tenentur, ſic & ad communicationem, ſine qua illud nequeunt exhibere, *cap. inter alia, §. vt igitur, de ſentent. excommunicat.* tum etiam, quia Superior per excommunicationem non amittit poteſtatem ad regendam Religionem, vel Monaſterium, nec inferior eximitur à ſubiectione per excommunicationem ſui Superioris. Atque ita docent Syluest. *verb. excommunicatio 5 n. 4. verſ. tertiò, in princ.* Tabien. *verb. excommunicatio 8. verſ. octauò*, Soto *in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 4. concluſ. 1. caſu 3. in fin.* Henriq. *in ſum. lib. 13. de excommunicat. cap. 22. § 3.* Vgolin. *de cenſur. Eccleſiaſt. 2. cap. 23. §. 9. num. 8.* Sayr. *lib. 1. cap. 14. n. 18.* Vaſq. *tract. de excommun. dub. 9. n. 4.* Auila *de cenſur. par. 2. cap. 6 dub. 5.* Suar. *dict. ſect. 7. num. 12.* Reginald. *in praxi, lib 32. tract. 1. num. 153. circa med.* Bonac. *de cenſur. diſput. 2. q. 2. punct. 6. §. 2. num. 26.* D. Anton Ricciul. *de iure pers. onar. extra Eccleſ. grem. exiſtent. lib. 4. cap. 5 2. num. 9.* licet contrarium aſſeruerint Richard. *in 4. diſt. 18. art. 11. q. 5.* Palud. *in 4. diſt. 18. quæſt. 6. art. 3.* & alij apud Sayr. & Suar. *locis cit.* quorum ſententia ſolùm vera eſt, vt Religioſi non teneantur ſuis Prælatis obtemperare in iis, quæ ſuperioritatem dignitatis, ſeu iuriſdictionis reſpiciunt, vt dictum eſt *ſupra*. In diuinis autem poſſunt cum eis communicare, præſtando 2
ea, quæ concernunt ſubiectionem, & miniſterium, ſeu famulatum, *cap. ſolitæ, de maiorit. & obed.* Vnde Religioſus poſſet cum ſuo Abbate excommunicato Horas Canonicas recitare, ſi ab eo ad id faciendum vocetur, non tamen liceret ei Sacrificium miniſtrare, nec coram illo Miſſam, aut alia diuina celebrare. Ita Henriq. *loc. cit. c. 22.* Filliuc. *moral. quæſt. tract. 13. 4. 95. n. 120.* Ægid. de Coninch. *tom. 2. diſput. 14. dub. 12. n. 132. & ſeq.* Vgolin. *loc. cit.* Bonac. *d. § 2. n. 37.*

Quoad ſecundam partem, an ſcilicet Abbas poſſit 3
cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare? dicendum eſt Prælatos Regulares, & dominos poſſe cum ſuis Religioſis, & ſubditis excommunicatis participare: non tamen ſimpliciter in omnibus, ſed in iis tantùm, in quibus Superior tenetur inferiori prouidere; quia ſicut à iure conceſſum eſt huiuſmodi priuilegium inferioribus reſpectu Superiorum excommunicatorum; ſic etiam videtur conceſſum Superioribus reſpectu inferiorum excommunicatorum; nam in correlatiuis diſpoſitum in vno, locum etiam habet in altero. Tum etiam quia Superiores propter ſubditorum excommunicationem iure ſuo priuari non debent. Ita Sayr. *d. c. 14. n. 21.* Henriq. *dict. c. 22 § 3.* Vaſq. *d. dub. 9. n. 3.* Bonac. *d. § 2. n. 38.* & alij locis citatis.

Quo verò ad Prælatos ſeculares dicendum eſt, eos 4
non poſſe cum ſubditis vniuerſaliter communicare, quia nemo quantæcumque dignitatis exiſtat, etiam Epiſcopus, participare debet cum excommunicato vitando ante abſolutionem: nam ius indifferenter excommunicat participantes cum excommunicato. Ita habetur in *c. cum deſideres, de ſent. excom.* & ibi hoc notant Doctores communiter, & præcipuè Panormit. *n. 2.* Anchar. *n. 6.*

Magiſter Nouitiorum poterit in omnibus participare 5
cum ipſis Nouitiis, quia eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ita Sotus *in 4. diſt. 22. q. 1. art. 4. concluſ. 5.* & Auila *de cenſur. part. 2. c. 6. diſp. 11. dub. 7.*

Similiter

6 Similiter alij Religioſi ſubditi etiam Nouitij poſſunt in omnibus communicare liberè cum ſuis Abbatibus, & Prælatis excommunicatis non toleratis, ita Auila *loco cit. dub.6.* Armilla *verbo excommunicatio, num.46.* Ratio eſt, quia hi ſunt filij ſpirituales ſuorum Prælatorum, vnde in illis habet locum *dict. cap. quoniam multos 11.q.3.* in quo licèt non expreſsè dicatur, quòd pater poſſit cum filio excommunicato communicare, ſed tan-
7 tùm, quòd filius poteſt communicare cum patre excommunicato, tamen implicitè hoc ibi intelligi debet, cùm ſint correlatiua, quorum natura eſt, vt quæ in vno diſponuntur, in alio etiam diſpoſita intelligantur, vt diximus.

8 Aduertendum tamen eſt, quòd Prælatus excommunicatus, denunciatus, aut percuſſor publicus Clerici, ſue ab officio, & iuriſdictione ſuſpenſus, non poterit excommunicare, quia caret iuriſdictione, vt habetur *in cap. audiuimus 24.q.1.* & *in cap. ad probandum, de ſent. & re iudicata.* Quod etiam affirmant Doctores, & præſertim S. Thomas *in addit. ad 3. part. quæſt. 21. art. 3.* Palud. *in 4. diſt. 18. quæſt. 2. art. 3. concl. 1.* Henriq *lib. 13. cap. 24. num. 4.* Nauarr. *in manual. cap. 17. num. 7.* Sotus *in 4. diſtinct. 11. quæſt. 2. art. 1. concl. 3.* Llamas *part. 2. meth. cap. 9. §. 21.* Miranda *tom. 2. manual. Prælat. qu. 35. artic. 8. concl. 4.* Sayrus *de cenſuris, lib. 17. cap. 5. num. 31.* Filiucius *tom. 1. tract. 11. cap. 2. num. 40.* Angelus *verbo excommunicatio 1. §. 4.*

9 Si verò excommunicatus non ſit denunciatus, licèt ſciatur, eum de facto eſſe excommunicatum, nec ſit publicus Clerici percuſſor, & ſit toleratus, quamuis mortaliter peccet excommunicando, tamen illa excommunicatio valida eſt. Ratio eſt, quia excommunicatio ſpectat ad iuriſdictionem fori exterioris, ergo quouſque aliquis habet vſum huiuſmodi talis iuriſdictionis, excommunicare poterit; ita Paludanus *loco citato*, & Sayrus *ſimiliter loco cit. num. 33.* Auila *part. 2. cap. 6. diſput. 6. dub. 3.* Suar. *diſputat. 14. ſect. 1. num. 113.* Couarruuias *in cap. Alma Mater part. 1. §. 11. num. 4.* Llamas *loc. cit.* Vaſquez *tom. 4. in 3. par. tract. de excom. dub. 17. num. 5.* Portell. *in addit. ad dubia regul. verbo excommunicatio, num. 6.* Alterius *de excom. lib. 2. diſp. 2. cap. 2.* & Sanchez *de matrimon. diſp. 22. num. 54.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſsint à cenſuris à ſe latis abſoluere, & quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant.

SVMMARIVM.

1 *Ligare cui competit, eidem competit & ſoluere.*
2 *Abbas ſolus, vel eius ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel eius Superiores poſſunt Monachos à cenſuris ab ipſo Abbate latis abſoluere.*
3 *Monachos an expediat in Abbatis defectum abſolutionem à cenſuris ab ipſo Abbate latis ab Epiſcopo petere.*
4 *Modus in abſolutione à cenſuris habendus traditur.*

1 QVoad huius quæſiti partem reſpondeo affirmatiuè: nam regulariter cui iure ordinario ligare competit, eidem etiam eodem iure ſoluere conuenict, vt *ſuperius* probauimus. Cùm autem Abbas ordinaria, & quaſi Epiſcopali auctoritate reſpectu ſuorum ſubditorum polleat, ac cenſuras in eos, (vt dictum eſt) ferre valeat, ſequitur quòd ab eiſdem à ſe latis illos abſoluere poſſit ipſe ſolus, vel eius ſucceſſor, ſiue delegatus, vt per 2
Sot. *in 4. ſent. diſt. 22. q. 2. art. 3. concluſ. 2.* Nauar. *in ſuo manual. cap. 27. num. 40.* per text. *in cap. Paſtoralis, §. præterea, de offic. deleg.* Mirand. *in manual. Prælat. tom. 2. quæſt. 35. art. 19. per tot.* Dubium autem eſt, an alius extra Religionem poſſit à cenſuris latis à Prælato Regulari, ac ſibi reſeruatis abſoluere? In quo ſuppoſito quod Monachi ſingulari Summorum Pontificum beneficio ſunt exempti, dicam cum Ioan. Andrea *in reg. ſciens*, Panormit. *in cap. Monachi, & cap. ſignificaſti, de for. compet.* Federic. *conſ. 14.* nullum, excepto Monachorum Abbate, poſſe à cenſuris per eum latis, & reſeruatis abſoluere, ac eum, cui ipſe ſuam auctoritatem fuerit impertitus, quia illius exemptionis gratia Monachi tantùm Papæ ſubduntur, & Abbati, non autem Ordinariis, *cap. ſi Papa, de priuil. in 6.* Hoc vnum cum Syluest. *verb. abſolutio, q. 5. n. 1.* notandum eſt, poſſe ab Epiſcopo, in Abbatis defectum, Monachum abſolui, ne exemptiores peioris conditionis, quàm non exempti eſſe exiſtimentur, quod ego non auderem admittere, eo quòd Monachi non ſunt peioris
conditionis, etiamſi ab Epiſcopo non abſoluantur, 3
cùm ipſi habeant alios Prælatos ſuperiores, à quibus potiùs, quàm ab Epiſcopis poſſunt abſolutionem petere, ne poſteà, ſi abſoluantur ab Epiſcopo, in eorum conſcientia vocetur in dubium, an Epiſcopi poſſint abſoluere à cenſuris alterius Prælati, nempe Abbatis, doctrina tamen Syluest. *loco cit.* cum hac limitatione poteſt amplecti, ſcilicet, vt dictum eſt, in Abbatis defectum.

Circa formam autem à ſuperiori ſeruandam in abſo- 4
lutione à cenſuris præſtanda videri poterunt Nau. *in man. cap. 26. num. 8.* Tolet. *lib. 1. c. 15. num. 9.* Sayr. *de cenſur. lib. 1. cap. 18.* Henriq. *lib. 13. cap. 28.* Couar. *in cap. Alma mater, par. 1. §. 12.* Reginal. *lib. 9. n. 73. & ſeq.* Suar. *de cenſur. diſput. 7. ſect. 10.* Bonac. *eodem tract. diſput. 1. q. 3. punct. vlt.* & alij. Pro Regularibus autém Prælatis notandum eſt non oportere ſolemnitatem aliquam, aut cæremoniam iuris ſeruare, ſed ſimpliciter abſolutionem impendere poſſe; ex priuilegio Leonis X. Fratribus Minoribus conceſſo, habetur in *eorum ſupplemento conceſſ. 174. & in Compend. priuileg. Mendic. tit. abſolutio Ordinaria quoad ſeculares 1. §. 13.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Prælatus Superior Religionis abſoluere poſsit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiſcopus nequit ab excommunicatione lata ab Epiſcopo abſoluere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur.*
2 *Prælati Regulares poſſunt à cenſuris per inferiores latis abſoluere.*
3 *Cenſura lata ab homine iure ordinario ab eo per abſolutionem tolli poteſt, à quo lata fuit, ſiue eius ſucceſſore, vel Superiore.*
5 *Iuriſdictio Prælatorum Regularium inferiorum ita eſt Superiorum iuriſdictioni ſubordinata, vt ab ea omninò dependeat.*

PRo ratione dubitandi videtur dicendum, quòd non. 1
Quia Archiepiſcopus non poteſt à cenſura per ſuffraganeum Epiſcopum lata abſolutionem præſtare, niſi media legitima appellatione, ſeu prouocatione cauſa ad ipſum Archiepiſcopum aduocetur, & deferatur, vt colligitur ex *cap. ſuam, de ſent. excomm. & ex cap. venerabilibus,*

bus, eod. tit. in 6. & tamen Archiepiſcopus eſt ſuperius tribunal Epiſcopo: ergo ſaltem extra caſum appellationis videtur Prouincialem, vel Generalem non poſſe cenſuras à Prælato Conuentuali, vel ipſomet Prouinciali latas per abſolutionem tollere.

2 Nihilominùs contrarium dicendum eſt. Poſſunt enim Superiores Prælati Religionis abſoluere ſubditos a cen-
3 ſuris latis ab inferioribus. Quia cenſura lata ab homine iure communi, & ordinario ab eo per abſolutionem tollenda eſt, à quo lata fuit, ſiue eius ſucceſſore, vel Superiore per *cap. Paſtoralis, §. præterea, de offic. delegat.* & notant D. Thom. *in 4. diſtinct. 18. quæſt. 2. art. 5.* Soto *in 4. diſtinct. 22. in fine*, Angel. *verb. Excommunicatio 4. num. 1.* Nauar. *in manual. cap. 27. num. 40.* Enriq. *lib. 13. cap. 28. num. 3.* Vgolin. *de cenſur. tab. 1. cap. 4.* Suarez *de cenſur. diſput. 7. ſect. 2. num. 12. & pluribus ſequentibus*, Coninch. *diſput. 14. dub. 16. num. 133.* & alij apud Bonacin. *de cenſur. diſput. 1. quæſt. 3. punct. 1. num. 3.* Ad quod explicandum ſuppono, hoc in loco ſuperiorem intelligi non dignitate, ſed iuriſdictione, quia ad hunc actum abſoluendi per ſe requiritur iuriſdictio. Maior autem, vel minor dignitas accidentalis eſt. præterea debet eſſe Superior iuriſdictione non quomodocumque, ſed reſpectu perſonæ abſoluendæ, vt in tali cauſa verſatur; adeò vt vterque habeat iuriſdictionem in illam, inferiorem tamen, & ſuperiorem: quod in præſenti intelligi non poteſt, niſi iuriſdictio inferioris habeat ſubordinationem, & dependentiam à iuriſdictione Superioris; quia cùm abſolutio ſit actus iuriſdictionis, neceſſarium præcipuè eſt, vt qui Superior dicitur ad abſoluendum, habeat iuriſdictionem in ea cauſa, & in perſonam, vt tali cauſæ ſubeſt; aliàs nullo modo poterit abſolutionem, quæ eſt actus iuriſdictionis, exercere. Ideò cùm iuriſdictio Prælatorum
4 Regularium inferiorum ita ſit Superiorum iuriſdictioni ſubordinata, vt ab ea omninò in fieri, & in conſeruari dependeat, & adeò vt inferiores poſſint cauſam incipere, & nihilominùs Superiores poſſint eam ad ſe aduocare, quando expedire iudicauerint, etiamſi ad eos prouocatum non fuerit, dicendum eſt, poſſe vtique Prouincialem, vel Generalem Prælatum abſoluere Religioſos, quos Conuentualis, vel Prouincialis Prælatus excommunicauerat, ſicut etiam poſſunt cauſam coram inferiori Prælato inchoatam ad ſe aduocare; tum etiam, quia Prouincialis æquè immediatè ſuam iuriſdictionem in quemcumque Religioſum ſuæ Prouinciæ, ac proprius Abbas, & Prælatus Conuentualis exercere poteſt; & Præſidens Generalis eadem proportione æquè immediatè comparatur ad omnes, & ſingulos Religioſos ſuæ Religionis, & eſt immediatus eorum Superior. Atque ita expreſsè docet Suarez *dicta ſect. 2. num. 18. & tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 2.* Ex his patet reſponſio ad rationem dubitandi.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſsint abſoluere excommunicatos ab homine eorum Religionem ingredi volentes.

SVMMARIVM.

1 *Prælati Regulares de iure poſſunt abſoluere ingredientes Religionem, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos.*

2 *Abſoluere an poſſint Prælati Regulares à cenſura contra hos ab homine per ſpecialem ſententiam lata, oſtenditur, & num. ſeqq.*

De iure communi Abbates, & Prælati Regulares poſſunt abſoluere ingredientes eorum Religionem, qui ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicati fuerunt; quia ſententia generalis in multis æquiualet ſtatuto, & Canoni, licèt ceſſet per mortem illius, qui eam tulit, ſed cenſura Canonis, vel ſtatuti iure communi auferri poteſt à quocumque Sacerdote habente facultatem abſoluendi à culpis mortalibus, vt docet Nauar. *in manual. cap. 27. num. 39.* Suarez *de cenſur. diſput. 7. ſect. 3. num. 1. ſect. 4. num. 9.* & alij inferiùs citandi; Ergo cenſura per generalem ſententiam lata tolli poteſt à quocumque habente facultatem abſoluendi à mortalibus; Ergo ingredientes Religionem abſolui poſſunt ab eius Prælatis à cenſura inducta per ſententiam generalem; quia hi tunc ſunt eorum Ordinarij: quod eſt clarum, & omnes fatentur. Difficul- 2
tas autem eſt; Vtrùm abſolui poſſint ab iiſdem Prælatis à cenſuris contra eos latis, ab homine per ſententiam propriam, & ſpecialem? In qua re Lapus *allegat. 48. incip. Magiſter Hoſpitalis, num. 6.* ait illimitatè excommunicatum ingredientem Religionem abſolui poſſe ab illius Prælato, etiam ab excommunicatione contra eum ab homine lata. Ducitur ex text. *in cap. cùm illorum, de ſententent. excommunicat.* in quo text. licèt ſit ſermo de excommunicatione lata à iure, tamen idem ait intelligi debere de excommunicatione lata ab homine; quia vbi permittitur abſolutio ab excommunicatione lata à iure in caſu, in quo alias eſt prohibita, præcipue, quando abſolutio eſt Papæ reſeruata, fortiùs videtur permiſſa abſolutio à ſententia excommunicationis lata ab homine; & hoc ne detur Religioſis occaſio vagandi. Vgolin. autem *in tract. de cenſur. tab. 1. cap. 4. num. 3.* ſimpliciter affirmat eam poteſtatem in Prælatis Regularibus non reperiri. 3
Alij autem, & rectiùs diſtinguunt dictos Prælatos poſſe abſoluere ingredientes eorum Religionem à cenſuris per generalem ſententiam ab homine latis, non autem à cenſuris latis per ſententiam particularem. Ita Sotus *in 4. diſtin. 22. quæſt. 2. art. 3. concluſ. 2.* Auila *de cenſur. 2. part. cap. 7. diſtinct. 1. dub. 8.* Suarez *dicta diſput. 7. ſect. 2. n. 29.* Vincentius Filiuc. *moral. quæſt. tract. 11. cap. 9. quæſt. 9. num. 299. & quæſt. 10. num. 305.* Bonac. *de cenſur. diſput. 1. quæſt. 3. punct. 1. num. 7.* & hoc de iure communi. Ad quod 4
etiam faciunt nonnulla priuilegia à Sede Apoſt. Religionibus conceſſa, quibus datur facultas Prælatis abſoluendi ab omnibus cenſuris ab homine latis, & contractis ante ingreſſum Religionis. Nam Eugenius IV. ſub Dat. Florentiæ 4 Kalend. Nouembris anno 1434. Pontif. ſui 4. conceſſit Monachis Caſinenſibus, aliàs S. Iuſtinæ de Padua, vt habetur in Compendio Priuilegiorum dicti Ordinis *concl. 32.*

Vt ſi qui excommunicati recipi petierint in dicta 5
Congregatione, poſſint Prælati, iniuncta illis pœnitentia, & ſatisfactione poſſibili præmiſſa, abſoluere, & recipere ad probationem, in qua ſi permanſerint, gaudeant indulgentia, ſin autem diſceſſerint, reincidant in eamdem.

Et *concl. 14.* idem Pontifex conceſſit Monachis S. Benedicti Valliſoleti, ſub Datum Ferrariæ 3. nonas Ianuarij, Pontificatus ſui anno octauo.

Vt ſemel poſſint abſolui per Confeſſarios Mona- 6
chos, ab Abbatibus deputatos ab omnibus criminibus, & à qualibet ſententia excommunicationis à iure, vel ab homine, etiamſi propter eam Sedes Apoſtolica eſſet conſulenda, ſiue ea in ſeculo, ſiue in Religione commiſerint, & diſpenſari ſuper qualibet irregularitate, dempta bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione manu propria, conſilio, aut mandato perpetrata.

Item Martinus V. in gratiam eiuſdem Ordinis S. Benedicti Valliſoleti conceſſit priuilegium eiuſdem Ordinis Generali, vt poſſit abſoluere ſubditos ab omni ſententia excommunicationis quantumlibet reſeruata. Quibus

bus omnibus priuilegiis gaudent aliæ Religiones per viam communicationis intelligenda autem ſunt de cenſura lata per ſententiam generalem; nam illa, quæ in particulari fertur, præſertim nominatim in cauſa ad forum contentioſum deducta nunquam comprehenditur ſub his priuilegiis, quæ ſemper loquuntur, vel in generalibus ſententiis, vel in caſibus occultis, vt docet Suarez
5 *d. ſect. 2. num. 30. qui num. ſeq.* ſubdit, & benè, quando ſententia lata eſſet pro particulari delicto, occulto tamen quoad perſonas, in quas confuſè tantùm, & ſub ratione delinquentium lata ſit, talem cenſuram auferri poſſe à prædictis Prælatis vigore narratorum priuilegiorum, poſtquam parti iuxta poſſibilitatem ſatisfactum fuerit, quia verba priuilegiorum ſunt generalia de cenſura à iure, vel ab homine lata, & illa cenſura quamuis aliqua ex parte ſpecialis ſit, tamen aliunde eſt generalis, & interdum ita vocatur propter modum, & formam ſub qua fertur, priuilegia autem concedentia facultatem abſoluendi, ſauorabilia cenſentur, & ideò latè interpretanda, vt alibi de poteſtate diſpenſandi docuimus cum Sanch. *de matrimon. lib. 8. diſput. 2. num. 1* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 42. num. 60* D. Auguſtino Barboſa *de officio, & poteſt. Epiſcopi part. 2. allegat. 37. num. 24.* præcipuè cùm conceſſa ſint in fauorem Religionis, quæ etiam amplianda eſſe *ibidem* diximus. Vnde virtute prædictorum priuilegiorum non ſolùm poſt, verùm etiam ante profeſſionem abſolui poterunt, vt ex dictis conſtat, & notat Suar. *vbi proximè.*

Nihilominùs virtute aliorum priuilegiorum poſſunt Regulares Prælati abſoluere ingredientes eorum Religionem, ſicut etiam Religioſos, & Nouitios ab omnibus cenſuris contra eos, etiam ab homine per ſententiam ſpecialem, & nominatim latis; Quia Eugenius IV. conceſſit Ciſtercien. in Hiſpania,

Vt poſſint abſoluere ab omnibus qualitercunque enormibus cenſuris, & ſententiis à iure, vel ab homine, in genere, vel in ſpecie promulgatis, vel promulgandis;

Quod refert Rodetic. *quæſt. regular. tom. 1. q. 20. art. 4.* vbi notanda ſunt verba illa: *Vel in ſpecie promulgatis,* quæ re vera nihil aliud indicant, niſi huiuſmodi facultatem prædictis Prælatis per ea tradi, quia ſententia ſpecialis diſtinguitur à generali; dicitur autem generalis ſententia, quæ non fertur in determinatam perſonam; ergò ſpecialis dicitur ea, quæ fertur in perſonam determinatam.

Præterea id confirmatur ex alio priuilegio à Paulo III Societati I E S V conceſſo, quod refertur in *eius Compend. verb. Abſolutio, §. 6.* in quo indulſit, vt poſſint illius Prælati abſoluere ad ſe venientes à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis, & ſecularibus ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quomodolibet latis, & promulgatis, notanda ſunt autem verba illa: *Quomodolibet latis, & promulgatis*, nam particula, *quomodolibet*, indicat illos poſſe abſoluere ab omnibus cenſuris, etiam per ſpecialem ſententiam ab homine latis; ſi enim dixiſſet ſimpliciter ab homine, dici poſſet; intelligendum eſſe tantum de cenſuris per Generalem ſententiam latis, at Summus Pontifex addendo particulam illam, *quomodolibet*, ſignificat voluiſſe eam limitationem auferre, & concedere, vt ea facultas etiam ad ſententias ſpeciales ſe extendat. Ex illa autem dictione, *promulgatis*, videtur hoc procedere, etiamſi quis expreſſo nomine denunciatus, & publicatus ſit, quia ibi non ſolùm dicitur, *quomodolibet latis*, ſed inſuper additur, *promulgatis*, at denunciatio excommunicationis latæ nil aliud eſt, quam promulgatio talis ſententiæ; ſententia autem quomodolibet promulgata per illud priuilegium remitti poteſt, ergo, &c. Atque ita docet Suarez *de Relig. tom. 4. tractat. 8. lib. 2. cap. 25. n. 5.* vbi *num. 7.* addit item dici poſſe virtute priuilegij ab Eugenio IV. Benedictinis conceſſi, in quo traditur Prælatis poteſtas abſoluendi ſubditos à quibuſcumque ſententiis, & peccatis, etiamſi talia forent, propter quæ Apoſtolica Sedes eſſet conſulenda, cum autem in eo addatur, vt id fiat præmiſſa ex parte ſubditorum debita ſatisfactione; ad hanc ſatisfactionem reddendam aduertit oportere, vt quando ſpecialis ſententia ab homine præceſſit, non ſolum parti læſæ, ſi qua fuerit, ſed etiam Iudici ſatisfiat; quia per ſpecialem contumaciam ei iniuria illata eſt. Neceſſarium eſt igitur imprimis, vt abſoluendus à contumacia recedat; deinde vt ſatisfaciat, vel ſatisfacere promittat, prout potuerit, & demum vt Iudicem, à quo excommunicatus eſt, ſaltem certiorem reddat de obedientia ſibi, & Eccleſiæ reddita, & abſolutione obtenta, & hoc pacto vitantur incommoda, quæ ex dicto priuilegio ſequi poſſe videbantur, & ratio huius interpretationis ab eo adducta eſt, quia priuilegium ita ſuum effectum ſortiri debet, vt in reliquis omnibus quàm minimùm lædat aliorum iura, præſertim ea, quæ ad conuenientem gubernationem pertinent.

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos ſubditos à cenſuris reſeruatis, vel ab excommunicatione lata ab homine.

SVMMARIVM.

1 *Abſolutio cenſurarum Papæ reſeruatarum in iure dupliciter Epiſcopis committitur.*
2 *Abſoluere ſuos ſubditos à cenſuris Papæ reſeruatis, poſſunt Abbates, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione iuriſdictionis Epiſcopalis.*
3 *Abſoluere an etiam poſſint Abbates ab eiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati.*

HIc non eſt ſermo de cenſuris ab Epiſcopis reſeruatis, illæ namque exemptos non afficiunt, ſed de Papalibus, quæ eos ligant, ſi vel ſpecialiter, vel generaliter ad illos dirigantur, quarum abſolutionis facultas, niſi aliquo modo à Sum. Pont. eorum Abbatibus, & Prælatis tribuantur, non poterunt ab illis abſolui; harum autem cenſurarum Papæ reſeruatarum abſolutio in aliquibus caſibus ſolet Epiſcopis in iure committi, & hoc 1
dupliciter, vel ex generali ratione iuriſdictionis Epiſcopalis, vel ex ſpeciali commiſſione. Primo modo in eiſ- 2
dem caſibus Religionum Prælati ſuos ſubditos iure ordinario abſoluere poſſunt, quia habent in illos iuriſdictionem Epiſcopalem, & ſicut eam habent ex iure communi, ſic etiam eodem iure abſoluendi obtinent facultatem Secundo modo ſcilicet in caſu, quo Epiſcopi 3
poſſunt abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis ex peculiari ipſius commiſſione, & tanquam delegati Sedis Apoſt. vt ſunt multæ conceſsiones Epiſcopis factæ in Concil. Trid. & præcipuè *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* vbi conceditur facultas Epiſcopis, vt poſsint abſoluere à quibuſcunque caſibus occultis Sedi Apoſt. reſeruatis, & in hoc caſu dicendum eſt, quòd licet iure ordinario Abbates nequeant ab eiſdem caſibus abſoluere, tamen prædicta facultas, ex motu proprio Pij V. extenſa fuit ad Prælatos Ordinis Prædicatorum, & ea etiam vti poterant aliæ Religiones gaudentes priuilegio communicationis. Videatur Suarez *de Religione, tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 20. num. 8. & 9.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares poſsint abſoluere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum, vel Monachum.

SVMMARIVM.

1 *Monachi, & Religioſi ſe ad inuicem in Clauſtro percutientes, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolui.*

2 *Clerici percuſſio grauis, & enormis ſemper in iure intelligitur excepta, & Apoſtolica Sedi reſeruata.*

3 *Religioſus Clericum ſecularem percutiens à quonam abſolui poſſit, oſtenditur.*

4 *Monachus alterius Clauſtri, ſi percutiat, à quo abſoluatur, oſtenditur.*

5 *Abbatem, & Prælatum proprium ſi quis percutiat, quidve ſi alienum, à quo abſoluatur, oſtenditur, &* num. 6.

7 *Quid ſit dicendum quoad prædicta omnia reſpectu priuilegiorum Regularibus a Sede Apoſtolica conceſſorum.*

IN Concilio Lateranen. ab Innocentio II. lata eſt excommunicatio maior Summo Pontifici reſeruata contra eos omnes, qui violentas manus in Clericos, vel Monachos iniecerint, quod refertur in *can. ſi quis ſuadente Diabolo* 17. *q.* 4. quæ cenſura eſt adeò vniuerſalis, vt omnes in vniuerſum perſonas cenſuræ capaces comprehendat; quod ſatis indicat particula *quiſ*, quem canonem latè exponunt Nauar. *in man. cap.* 27. *a num.* 76. *vſque ad num.* 92. *incluſiue*, Suar. *tom.* 5. *diſp.* 22. *ſect.* 1. *per totam*, & alij quos refert D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part.* 2. *alleg.* 41. *num.* 1. Dubitatur modò, an Prælati Regulares poſſint ſubditos hac cenſura innodatos abſoluere? Ad quod

1 Dico primò, Monachi, & Canonici Regulares ſe ad inuicem in Clauſtro percutientes poſſunt à ſuo Prælato abſolui, probatur ex *cap. Monachi, de ſent. excommun.* vbi dicitur, *quocumque modo, ſe in Clauſtro percuſſerint*, vnde videtur textus concedere facultatem Regularibus Prælatis abſoluendi ab huiuſmodi cenſura, ſiue grauis, ſiue leuis percuſſio fuerit, quod ſatis indicat illa particula, *quocumque modo*, quæ videtur includere omnem percuſſionem, vt circa hoc ſit maior fauor Religioſis, quam Clericis ſecularibus. Nihilominus verbum illud, *quocumque modo*, limitandum eſt, vt intelligatur, dum-
2 modò percuſſio non ſit grauis, quia enormis Clerici, vel Monachi percuſſio ſemper intelligitur iure ipſo excepta, & Sedi Apoſtolicæ reſeruata, vt ait gloſſa *in cap. quoniam, de vita, & honeſtat. Cleric.* Panorm. *in d. cap. Monachi, & in cap. cum illorum, de ſent. excomm.* & hæc limitatio expreſsè habetur *in cap. canonica, de ſent. excommun.* vbi integrè, & ad literam refertur Conſtitutio *d. cap. Monachi*, & in fine eius ita ſubditur, *niſi exceſſus difficilis fuerit, & enormis, propter quem meritò ad Eccleſiam Romanam ſit recurſus habendus.* Ex quibus verbis videtur Honorium III. qui eſt auctor huius capituli, vel illam limitationem priori Conſtitutioni Alexandri III. addere velle, vel ſignificare, illam limitationem ſemper ſubintelligendam eſſe in huiuſmodi conceſsione, licet expreſſe non ponatur, vt docent Canoniſtæ communiter, teſte Suar. *d. ſect.* 11. *num.* 73.

3 Dico ſecundò, ſi Religioſus percutiat ſecularem Clericum ex vi *d. cap. Monachi*, non poteſt à proprio Prælato abſolui, ſed ad Sedem Apoſtolicam recurrere debet, vt expreſsè declaratur in *d. cap. cum illorum*; Verùm aliter dicendum eſt ex diſpoſitione text. *in cap. Religioſo, de ſentent. excommunicat. in* 6. vbi Bonifacius VIII. conceſsit, vt in tali caſu poſsit Religioſus ab Epiſcopo abſolui, cum limitatione, videlicet in eo caſu tantùm, in quo Clerici ſeculares, ſi aliquem Clericum ſecularem percuſsiſſent, abſolutionem obtinere poſſent, nempe quando percuſsio eſt leuis, vt notant gloſſ. *ibi, ex cap. peruenit, extra eod.* & Suarez *d. ſect.* 1. *num.* 74.

Dico tertiò, ſi Monachus vnius Clauſtri Monachum alterius percutiat, non poteſt a proprio Abbate abſolui, ſed ab Abbate illius Monachi, in quem manus violentas iniecit, *d. cap. cùm illorum, de ſentent. excommunicat.* Et hoc procedere videtur, ſiue illa Monaſteria ſint diuerſorum Ordinum, ſiue eiuſdem: & ſatis eſt vt percutiens, & percuſſus diuerſos habeant Superiores: ſi tamen eſſent eiuſdem Ordinis, poſſent à Prouinciali, vel Generali, aut alio communi Prælato abſolui, quia licèt in eo textu dicatur, vt abſolui poſsit ab Abbate illius Monachi, qui iniuriam paſſus eſt, tamen non eſt facienda vis ſub nomine Abbatis, ſed in re; quæ per illud ſignificari videtur, videlicet ſpiritualis pater, vel paſtor illius Religioſi, & ideò cùm ille communis Superior habeat maiorem iuriſdictionem in ſubditum, quam immediatus Prælatus, à fortiori comprehenderetur ſub nomine Abbatis, ſeu Superioris, quocumque nomine appelletur. Ita gloſſ. *in cap. cùm illorum, verb. Abbatem*, Suar. *d. ſect.* 1. *num.* 75. 4

Dico quartò, ſi Religioſus proprium Abbatem percutiat, non poterit ab eodem abſolui: quia percuſsio proprij Abbatis eſt enormis, *d. c. cùm illorum, de ſent. excom.* quando autem non eſt enormis percuſsio, tunc virtute *d. cap. Monachi*, non poſſunt Religioſi a proprio Prælato abſolui; ſed tunc Sedes Apoſtolica conſulenda eſt, vt patet ex *d. cap. canonica*, & diximus *ſupra*. Quod ſi percuſſerunt Abbatem alterius Monaſterij, qui ſibi Superior non ſit, niſi percuſsio ex alio capite enormis extiterit, non ideò cenſebitur enormis ex dignitate perſonæ percuſſæ. Quia dignitas Abbatis nuda conſiderata non eſt tanta, vt ſufficiat ad enormitatem delicti ex ſola dignitate, præcipuè cùm ſub eo nomine veniant omnes Prælati, & Superiores cuiuſlibet Monaſterij Religioſorum; reſpectu autem ſuorum ſubditorum, & inferiorum ea circumſtantia eſt magni momenti ratione iuriſdictionis, & reuerentiæ debitæ Superiori Prælato ab inferiore. Ita Suar. *d. ſect.* 1. *num.* 90. Ego autem reſpectu Abbatum, & cæterorum Regularium Prælatorum, præcipuè reſpectu eorum, qui Abbatiali dignitate fulgent, idem dicendum putarem, quod de Epiſcopis; horum enim dignitas parùm ab Epiſcopali diſtat; imò Abbatia, & Epiſcopatus in iure æquiparantur, *can. ſi quis deinceps* 16. *quæſt.* 7. vel ſaltem eſt prima poſt Epiſcopatum, vt pluribus in locis huius Operis probatum eſt, præcipuè in 1. *tomo in diſput. de præcedentiis Abbat. &c.* Igitur ſicut Religioſi Epiſcopum percutientes ratione enormis percuſsionis Sedem Apoſtolicam pro abſolutione adire tenentur, *d. c. illorum, de ſentent. excomm.* eadem ratione iniiciens violentas manus in Prælatum, qui Abbatiali dignitate potitur, ſiue proprius ſit, ſiue alienus. Quod ſimiliter de omnibus Regularibus Prælatis tam proprijs, quam alienis, affirmat Panorm. *in d. cap. cum illorum, num.* 4. Bonac. *de cenſur. diſputat.* 2. *qu.* 4. *punct.* 5. *ſub num.* 2. *verſ. grauis percuſſio.* 5 6

Prædicta omnia intelligenda ſunt, vt procedant de iure communi, de iure autem priuilegiorum ſecùs dicendum eſt; nam eorum virtute poſſunt Prælati Regulares abſoluere ſuos ſubditos à cenſuris omnibus à iure, vel 7

ab

ab homine latis, vt patet ex nonnullis priuilegiis, quæ referuntur in Comp. priuileg. Mendic. & aliorum Ordinum, *verb. abſolutio*. Nam in d. Compend. Mendicant. *verb. abſolutio Ordinaria quoad Fratres*, §. 39. refertur Martinum V. conceſſiſſe,

Quòd Prior Monaſterij S. Benedicti Valliſoleti poſſit abſoluere Monachos in foro conſcientiæ ab omni excommunicationis ſententia, etiamſi talis eſſet, quam ipſe Summus Pontifex ſibi reſeruare conſueuit.

Vbi Collector aduertit prædictam conceſſionem licè primò facta ſit ſoli Priori, ſiue Abbati Valliſoletano, qui eſt Generalis totius Ordinis S. Benedicti pro nunc in Caſtellæ, poſtea tamen extenſam, ſeu communicatam fuiſſe omnibus Prioribus, ſeu Abbatibus reliquorum Monaſteriorum eiuſdem Ordinis, & prouinciæ. Et multa alia huiuſmodi referuntur in eod. Compend. & citantur à Roderic. *in 1 tom. qq. Regular.* quibus omnibus per viam communicationis quamplures aliæ Religiones vti poſſunt, quorum virtute, non eſt dubium, quin Prælati Regulares habeant facultatem abſoluendi à cenſura excommunicationis, *can. ſi quis ſuadente Diabolo*, quantumuis, & enormis percuſſio fuerit, & hoc ſiue in Clauſtro, ſiue extra, ſiue Religioſos proprij Monaſterij, ſiue alieni, ſiue etiam ſeculares Clericos percutiant, quia propter d. priuilegia abſolute conceditur facultas abſoluendi ab omnibus cenſuris, etiamſi eſſent tales, propter quas Apoſt. Sedes conſulenda foret, & licet per ea non concedatur facultas ſpecialis abſoluendi à tali excommunicatione, tamen ſufficit clauſula generalis, quia caſus d. *can. ſi quis*, non eſt ita ſpecialis, vt ſub generali facultate non comprehendatur, & ita docent Roder. *d. qu. 20. art. 12.* Mirand. *tom. 2. manual. Prælat. quæſt 35. artic. 24. concluſ. 1.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 21. num. 2.*

QVÆSITVM XI.

A quonam abſolui poſſit Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione can. ſi quis ſuadente Diabolo 17. qu. 4.

SVMMARIVM.

1 *Abbas ſubditum percutiens, niſi percuſſio ſit enormis, de iure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolui poteſt, & quid ſi illum non habeat, n. 2.*

3 *Prælatus Regularis virtute priuilegiorum ob quantumuis enormem Clerici, vel Monachi percuſſionem à proprio Superiore intra Religionem, imo à Confeſſario à ſe electo abſolui poteſt.*

4 *Quid, ſi in eodem Conuentu adſint tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad inuicem percutiant, non habentes, qui eos abſoluat.*

1 DE iure communi Abbas ſuum ſubditum percutiens, niſi percuſſio ex alio capite enormis ſit, à Superiore ſuo intra Religionem abſolui poteſt, quia percuſſio ſubditi de ſe non eſt ita grauis, vt propter eam ſemper Apoſt. Sedes adiri debeat; & ille Abbas ita comparatur ad alterum Prælatum Religionis ſibi Superiorem, ſicut cæteri eius ſubditi ad ipſum. Quòd ſi pro-
2 prium Superiorem non habeat, ab Epiſcopo abſolui poterit, vt probatur ex text *in c. Monachi, de ſentent. excommunicat.* ibi, *quod ſi diſcretio Abbatis non ſufficiat, ab Epiſcopo eſt adhibenda correctio*, in hoc autem caſu non videtur talis Abbatis diſcretio ſufficere; quia non eſt ipſe conueniens Iudex in cauſa propria; ergo ab Epiſcopo abſolutionem petere debet. Si verò percutiat Religioſum non ſibi ſubditum, abſoluendus eſſet à Prælato Religioſi percuſſi, vt *in antecedenti quæſito* de aliis Religioſis dictum eſt, & conſtat ex *cap. cum illorum, de ſentent. excomm.* notat Suarez *de cenſur. diſp. 22. ſect. 1. num. 79.*

Dixi, *de iure communi*, quia virtute priuilegiorum in antecedenti quæſito relatorum conſtat, ipſos Prælatos pro quantumuis enormi percuſſione Religioſi alieni, vel etiam Clericorum ſecularium à Prælatis ſuæ Religionis abſolui poſſe. Non debent enim Prælati eſſe peioris conditionis, quam ſubditi, cum ſint principaliora membra Religionis, & priuilegia pro omnibus Religioſis conceſſa ſint. Imò non ſolùm à Superioribus Prælatis abſolui poterunt, verùm etiam licebit eis, etiamſi Conuentuales Prælati ſint, eligere ſibi Confeſſarium, qui eos abſoluat ab omnibus cenſuris, & caſibus, à quibus ipſi propter ſubditos abſoluere poſſunt, quia ex priuilegio text. *in c. vltim. de pœnit. & remiſſ.* hi Prælati poſſunt ſibi Confeſſarium præter ſuorum Superiorum licentiam eligere, vt alibi diximus. Ita docent Suar. *de Relig. tomo 4. tr. 8. lib. 2. cap. 23. num. 8.* Emmanuel Rodericus *qq. Regular. tomo 1. qu. 20. artic. 12.* Miranda *manual. Prælat. tomo 2. quæſt. 35. artic. 24. concluſ. 1. verſ. aduertendum eſt*, D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſcop. part. 2. alleg. 41. ſub num. 17. iuxta impreſſion. Lugdun.* 3

Difficultas autem eſt, quando in Monaſterio adſunt tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad inuicem percutiunt, non habentes alium in eodem Conuentu, qui eos abſoluat, à quo abſolui debeant, Prælatus enim tunc nequit ſubditum abſoluere, cùm ſit innodatus vinculo excommunicationis, & ideò habeat impeditum vſum iuriſdictionis ſpiritualis, vt docent communiter Doctores per text. *in can. audiuimus 24. q. 1. & cap. 1. de offic. Vicar. in 6. & cap. ceterùm, cui, de offic. deleg. eod. lib. 6. & ex cap. 1. de ſupplen. negligentia Prælatorum, eodem lib. 6. & cap. prudentiam, §. 6. de offic. deleg. & cap. duobus, de ſentent. excommun.* Item e contra tione nec etiam poteſt ſubditum in Confeſſarium eligere, quia ſubditus excommunicatus eſt, ideò eligi non poteſt. In hoc caſu aliqui cenſent eos poſſe ſe ad inuicem abſoluere, quia neceſſitas non habet legem; & ſicut excommunicatus in caſu neceſſitatis abſoluere poteſt à peccatis, ita etiam ab excommunicatione. Ita Ioannes Fabra *verſ. abſolutio, 2. §. 6.* quem citant, & ſequuntur Rodericus, & Miranda *locis citatis*, ſic etiam Hieronym. de Caſtro *de caſib. reſeruat. part. 2. caſ. 10. de ind. Regular. §. n. 17. verſ. non licet*, D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 41. num.* At hoc limitandum eſt, atque declarandum cum Suar. *d. cap. 23. num. 10. & duobus ſeqq.* Primò, ſi percuſſio non eſt publica, ſed occulta, vt poſſit tunc Prælatus abſoluere ſubditum; quia nondum eſt priuatus iuriſdictione, & communicatione cum illo, ſaltem in bonum ſubditi. Si verò percuſſio publica fuerit, cum ob excommunicationem Prælatus iuriſdictione priuatus ſit, vt ſuprà diximus, non poterit ſubditum abſoluere, aut è conuerſo, ſed debet tunc alium Sacerdotem habentem extra Religionem eligere, qui eum abſoluat, & deinde ipſe alterum ſubditum excommunicatum poterit abſoluere, nam ſubditus non habet eam facultatem, ſcilicet ſibi Confeſſarium eligendi, neque Prælatus ob vinculum excommunicationis poteſt illam concedere; quia id factum iuriſdictionis exercere, quod non licet nobis cum excommunicato, vel publico Clerici percuſſore *ſuperius* diximus, & notant communiter Doctores. At Abbas ſibi Confeſſarium eligendo non exerceret actum iuriſdictionis, ſicut ſi exeret licentiam ſubdito concedendo, ſed vteretur quodam iuris priuilegio conceſſo, quod non interdicitur excommunicato, obſtat, quod Prælatus eligendo Confeſſorem delegat ſuam iuriſdictionem, vt ea ille ſe vtatur, qui videtur eſſe actus iuriſdictionis: nam reſpondetur non ipſe, ſed Summum Pontificem, vel Superiorem Prælatum 4

Prælatum ei talem iuriſdictionem committere, quia virtute priuilegiorum eo ipſo, quod à Prælato eligitur, immediatè illi conferuntur omnes facultates Pontificiæ, quia vices Superioris Prælati in eo munere gerit. Ita Suar. d.c.23.n.12. iuncto n.8 in fine.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos ſubditos ab excommunicationibus Papæ reſeruatis, quæ in Iure Epiſcopis committuntur.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt ſuos ſubditos à cenſuris non reſeruatis abſoluere.*

2 *Papa quando cenſuræ abſolutionem ſibi non reſeruat, videtur eo ipſo tradidiſſe facultatem aliis abſoluendi.*

3 *Abſoluere iure ordinario poſſunt Abbates ſuos ſubditos ab omni cenſura ab homine lata.*

4 *Prælatus Superior poteſt abſoluere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori, non autem è contrà.*

5 *Abſoluere an poſſint Abbates ſuos ſubditos ab excommunicatione contra eos ab Epiſcopis lata.*

1 QVod primam huius quæſiti partem dicendum eſt, quòd cum Abbas ſit proprius ſuorum Monachorum Sacerdos, neceſſariò ſequitur illum habere facultatem abſoluendi ab omnibus cenſuris non reſeruatis, ac inflictis à iure ſiue communi, vel proprio Religionis quod probatur ex c. nuper, de ſent. excommunicat. vbi habetur quòd quilibet proprius Sacerdos abſolutionem
2 non reſeruatis tribuere poſſit; & aſſignatur ratio, quia quando conditor Canonis cenſuræ in eo appoſitæ abſolutionem ſibi ſpecialiter non retinuit, eo ipſo aliis relaxandi facultatem conceſſiſſe videtur.

3 Quo verò ad ſecundam partem excludendo cenſuras latas à Prælatis Generalibus, aliiſque Superioribus, cum affirmatiuè concludimus, poſſe ſcilicet Abbates, iure ordinario abſoluere ſuos Monachos, & ſubditos ab omni excommunicatione, & cenſura lata ab homine. Ratio eſt, quia cenſura ab homine lata, ab eo auferri, & tolli poteſt, vel ab eius Superiore, ſed Monachus non poteſt ab alio homine excommunicari, niſi à ſuo Abbate ergo ab eo tantum poteſt, & debet abſolui, cùm propter exemptionem homo, qui excommunicationem tulit,
4 non habeat iuriſdictionem in Monachum. Et notandum, quòd Prælatus, & Abbas Superior poteſt abſoluere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori, vt ſupra diximus, non autem è contrà, niſi in caſu poſito in d.c. nuper, de ſentent. excommunicat. videlicet, quando Prælatus Superior illas ſibi ſpecialiter non reſeruaſſet: In ſententiis ergo ſpecialibus Abbatum Superiorum poteſtas inferiorum limitatur. Ita Suar. tomo 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 20. n. 2. & 3. Verùm cum in quibuſdam caſibus poſſit Epiſcopus etiam contra exemptos excommunicationem ferre, vt in caſibus poſitis in Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Regular. & ſeſſ. 5. de reformat. c. 1. hîc meritò dubitari poteſt, An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit ab excommunicatione ab Epiſcopis in talibus lata ſuos Monachos abſoluere.

5 Pro cuius dubitationis ſolutione, dico cum Suar. vbi proximè n. 4. Abbates non poſſe ſuos Monachos abſoluere, quia in illis caſibus Epiſcopus eſt Superior Abbatis, & Monachorum, maximè cum Epiſcopi tunc vtantur iuriſdictione Pontificia, & procedant, vt delegati Sedis Apoſtolicæ. Et ratio eſt, quia omnes Abbates, & Prælati Regularium, niſi eſſent exempti ſubditi fierent Epiſcoporum de iure communi; ſed in iis caſibus ablata eſt exemptio per Concil. Trident. ergo Abbates non poterunt ſuos ſubditos à cenſuris contra eos latis ab Epiſcopis abſoluere. Licet autem hæc ita de iure ordinario procedant, ſecus tamen dicendum eſt de iure priuilegiorum, quorum virtute poſſunt Regulares Prælati ſubditos à quibuſuis Eccleſiaſticis ſententiis, & cenſuris à iure vel ab homine quomodolibet latis, & promulgatis abſoluere, vt patet ex nonnullis Summorum Pontificum conceſſionibus ſuperius adductis, & præcipuè ex priuilegio Pauli III. Societati Ieſu conceſſo, quod refertur in eius Compend. verb. abſol. §. 6. Item vigore alterius priuilegij Benedictinis in Hiſpania conceſſi, poſſunt Superiores Mendicantium per communicationem, & eorum priuilegia communicantes abſoluere ſubditos quibuſuis peccatis, ſententiis, & cenſuris, etiamſi talia forent, propter quæ Sedes Apoſtolica eſſet conſulenda, ergo Prælati Regulares poterunt etiam abſoluere ſubditos ab excommunicatione lata contra eos ab Epiſcopo in aliquo caſu ſibi, vt ſupra, commiſſo, quia verba illa priuilegij, quomodolibet ab homine, ita generalia ſunt, vt etiam prædictos comprehendere intelligantur. Inſuper in alio priuilegio Benedictinis conceſſo traditur facultas Prælatis Regularibus abſoluendi ſubditos à quibuſuis ſententiis, & cenſuris, nulla addita exceptione, vel limitatione; ergo eis integrum erit, ſubditos ab huiuſmodi excommunicationibus abſoluere. Atque quod virtute prædictorum priuilegiorum poſſint Regulares Prælati ſubditos ab excommunicationibus contra eos ab Epiſcopis fortè latis abſoluere, tenet Suar. de Relig. tom. 4. tractat. 8. lib. 2. cap. 25. n. 7.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſsint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Simoniacus realis in Ordine eſt ipſo facto excommunicatus, & eſt ſuſpenſus ab executione ſuorum Ordinum, ſiue publicum ſit crimen, ſiue occultum,* vt num. 2.

3 *Harum cenſurarum abſolutio Summo Pontifici reſeruata eſt.*

4 *Prælati ſeculares nequeunt ab huiuſmodi cenſuris abſoluere.*

5 *Prælati Regulares poſſunt ab his cenſuris abſoluere.*

6 *Confirmatio priuilegiorum quid operetur.*

PRo clariori huius quæſiti intelligentia notandum 1
eſt, quòd qui Ordinem aliquem per ſimoniam realem contulerit, vel illum ſuſceperit, eſt ipſo facto excommunicatus per extrauag. Pauli II. incip. Cum deteſtabile,
de ſimon. Item eſt ipſo iure ſuſpenſus ab executione ſuorum Ordinum, ſiue publicum ſit crimen, ſiue occultum, vt habetur in d. extrauag. & can. reperiuntur, & can. eos qui, 1. q. 1. Innocent. & DD. in cap. tanta, & Panormit. in cap. per tuas 2. num. 5. de ſimon. Nauar. in manual. c. 23. num. 111. verſ. ſexto, Henriq. lib. 14. cap. 5. §. 1. Sayr. de cenſur. lib. 7. cap. 12. n. 19. Leſſ. de iuſt. lib. 2. cap. 35. dub. 24. n. 135. & alij. 2

Taliter autem ordinantes, vel ordinati à cenſuris prædictis à ſolo Summo Pontifice abſolui poſſunt, vt patet ex d. extrau. & aſſerunt citati Doct. Aliam huic ſimilem Conſtitutionem edidit Pius V. quæ incip. Cum primùm, quæ eſt Conſtit. 5. eiuſdem in ordine, vbi prædictam Pauli II. conſtitutionem inuiolabiliter obſeruari 3

præcipit,

præcipit, & delinquentes tam in ſacrorum Ordinum receptione, vel collatione, quam in beneficiorum aſſecutione, necnon mediatores, & procuratores palam, vel occultè excommunicat excommunicatione Papali, mandans, vt quæ beneficia aſſequuti ſunt, illis ipſo iure priuentur, ac inhabiles ad ea, & ad omnia alia obtinenda inpoſterùm reddantur, abſque alia declaratione.

4 Dubium eſt modò, an à cenſuris ratione Ordinum ſimoniacè collatorum, vel ſuſceptorum poſſint Prælati Epiſcopis inferiores ſuos ſubditos abſoluere? Et quoad Prælatos ſeculares, certum eſt ipſos huiuſmodi facultatem non habere; tum quia in *d. extrauag. cum detestabile*, Summo Pontifici reſeruantur, & notant Nauar. *d. cap. 23. num. 111. verſ. quarto*, Sayr. *de cenſur. lib. 3. c. 30. n. 6.* & alij communiter. Tum etiam quia Sixtus V. in Bulla, quam edidit contra malè promouentes, & promotos, abſolutionem ab his cenſuris ſibi reſeruauit, cum clauſula derogatoria omnium priuilegiorum Regularibus datorum, & conceſſionis Epiſcopis factæ à Concilio Tridentin. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* quæ Conſtitutio licet à Clemente VIII. ad terminos Iuris communis redacta ſit, tamen circa hoc de ſimoniacè promouentibus, & promotis in ſuo robore relicta eſt, & ab eodem confirmata.

5 Quo autem ad Regulares Prælatos, dicendum eſt ipſos à ſuprađictis cenſuris ſuos ſubditos abſoluendi facultatem habere. Quod probatur ex nonnullis priuilegiis, quibus conceditur Prælatis Regularibus facultas abſoluendi ſubditos, à quibuſcumque caſibus, etiamſi tales forent, propter quos Apoſtolica Sedes conſulenda eſſet; vt patet ex conceſſionibus relatis in Compend. priuil. Mendic. *verb. abſolutio Ordinaria quoad Fratres*, & à Roderic. *qu. Regular. tom. 1. q. 20. art. 13.* vbi in terminis huius quæſiti loquitur. Et hac poteſtate etiam hodie Regulares Prælati potiuntur; quia licet circa hoc omnia eorum priuilegia etiam in mari magno contenta à Sixto V. in prædicta ſua Conſtitutione reuocata fuerint; tamen à Clemente VIII. anno 1597. die 27. Decembris per Bullam incip. *Ratio Paſtoralis*, reualidata, ac ex certa ſcientia confirmata fuerunt omnia Fratrum Minorum priuilegia, quam innouationem, & confirmationem iidem Fratres Minores obtinuerunt etiam à Paulo V. tam pro foro conſcientiæ, quàm pro foro externo, eodem modo, quo eandem conceſſerat Clemens VIII. in prædicta ſua Bulla *Paſtoralis Officij*. Item idem Paulus V. Bulla incip. *Nuper vt charißimo*, edita anno 1610. die 1. Maij, Pontificatus ſui anno 15. confirmauit, ac innouauit omnia, & ſingula priuilegia duodecim Regularium Congregationibus per quoſcumque prædeceſſores ſuos quomodolibet conceſſa, quatenùs tamen ſint in vſu, & decretis ſacri Concilij Tridentini non aduerſentur; quam Bullam integram retulimus in *ſuperiori tomo, diſp. 18. qu. 3. num. 35. pag. 319.* Inſuper idem Paulus V. alia Bulla incip. *Quantum Religio Societatis Ieſu*, anno 1606. pridie nonas Septembris, motu proprio, ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis innouauit, ac confirmauit omnia, & ſingula priuilegia Societatis IESV, non excipiendo ea, quæ non ſunt in vſu, ergo Prælati Regulares, vigore prædictarum confirmationum, & innouationum poſſunt vti prædictis priuilegiis, quibus ante narratam Conſtitutionem Sixti V. fruebantur, ac ſi ea non emanaſſet: & exinde abſoluere ſubditos à cenſuris ratione ſimoniæ in Ordine contractis.

Quod autem huiuſmodi confirmationes, & innouationes id operentur, docet Suar. *de Relig. tom. 4. tra. 7. 8 lib. 2. cap. 21. num. 9.* dum ait Prælatos Regulares ex vi prædicti motus proprij Sixti V. non habere hanc facultatem circa ſuos ſubditos, niſi à Sede Apoſtolica habeant nouam confirmationem ſuorum priuilegiorum, quam ait ſufficere, ſi ſaltem viuæ vocis oraculo concedatur, docent etiam Crouſers *ſect. 11. §. arbitror, in c. 7. fol. 597.* & *ſect. 26. §. dixi*, virtute præfatæ conceſſionis, *in cap. 7.* & ſatis dilucidè, ac perbellè Barthol. de Vecch. *in prax. habend. pro Nouit. recip. diſp. 9. dub. 3. à n. 4.*

Probatur, quia licet confirmatio, & innouatio priuilegiorum facta in forma communi nullum ius de nouo tribuat, ſed ſolum vetus conſeruet, ac illud ſupplet, aut nihil operetur, *cap. 1. examinata, cum ſua gloſſ. de confirmat. vtil. vel inutil.* Rota *deciſ. 192. num. 2. par. 1. recent.* Tamen quando facta eſt ex certa ſcientia non dicitur ſimplex confirmatio, vel innouatio, ſed ampliatio, & noua conceſſio, *cap. ſi Apoſtolica*, vbi gloſſ. *verbo confirmamus, de præbend. in 6.* Panormit. *in d. cap. 1. n. 6. verſ. quandoque*, vbi etiam *deciſ. 1. num. 46. de confirmat. vtil. vel inutil.* Rota *dict. deciſ. 192. n. 1. par. 1. & deciſ. 339. n. 3. part. 2. recent.* & latè pluribus relatis id in terminis probat Barthol. de Vecch. *d. dub. 13. per tot.* 6

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbates & Prælati inferiores poſsint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium, vel dignitatem per ſimoniam realem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant, oſtenditur.*

2 *Beneficij nomine in præſenti caſu quæ veniant.*

3 *Prælati ſeculares an poſſint ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia commiſſam incurſa abſoluere.*

4 *Prælati Regulares poſſunt ſubditos ab huiuſmodi excommunicatione abſoluere.*

5 *Prælati iidem an poſſint habilitare ſubditos ad beneficia, ſuper quibus ſimonia commiſſa eſt, quando id contingit ſciente electo.*

6 *Simonia quando commiſſa fuit electo ignorante, quid faciendum, oſtenditur.*

7 *In litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter iura aduerſarij conſtituatur in mala fide.*

8 *Prælati inferiores Epiſcopatem iuriſdictionem habentes an poſſint ſuos ſubditos ſimoniacè electos ad alia beneficia inpoſterum obtinenda habilitare.*

DE iure communi, qui beneficium confert, vel procurat alteri per ſimoniam realem, eſt ipſo facto excommunicatus excommunicatione Summo Pontifici reſeruata, *extrauag. cum deteſtabile, de ſim.* Qui verò beneficium per talem ſimoniam acquirit, eſt etiam ipſo facto excommunicatus. Item repellitur ab aſſequutione beneficij nondum obtenti, inhabilis non ſolum ad illud, ſuper quo facta fuit conuentio, verùm etiam ad alia obtinenda. Nauar. *in cap. fin. n. 28. de ſimon. & in cap. ſi quando, except. 4. de reſcript. & in manual. cap. 23. num. 103.* & alij plures, quos congeſſit Gonzalez *ſuper regul. 8. Cancellar. gloſſ. 15. num. 70.* Rot. *lib. 1. deciſ. 83. & lib. 3. deciſ. 145. & 150. par. 3. diuerſ.* Præterea omnis electio, collatio, prouiſio, nominatio, ſiue inſtitutio huiuſmodi, eſt ipſo iure nulla, & inanis, nullumque ius tribuit, & conſequenter ita ſimoniacè electus, vel prouiſus, aut inſtitutus ipſo iure beneficiis priuatus eſt, ita vt impetrari poſſint etiam abſque alia declaratione, quæ poſt impetrationem fieri poſſet, *d. extrauag. cum deteſtabile*, firmant Azor. *in inſt. moral. par. 2. lib. 12. c. 20. quæſ. 8.* Rebuff. *in prax. benefic. tit. de ſimon. in reſignat. num. 7. & ſeqq.* Mureſcott. *lib. 2. variar. reſolut. cap. 35. num. 11. & ſeqq.* Suar. *tom. 1. de Relig. tract. 3. lib. 4. cap. 57. num. 22.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 35. dub. 25. num. 137. & 139.* 1

Nomine autem beneficij hic veniunt quæcumque dignitates, perſonatus, beneficia, officia Eccleſiarum, vel Monaſteriorum, quæ per electionem, poſtulationem, nominationem, prouiſionem, commendam, vel quamuis aliam canonicam diſpoſitionem aſſequuntur; vt patet ex *d. extrauag.* Ideò idem etiam procedit quoad Abbatias, Prioratus, Præpoſituras, Guardianatus, Prouincialatus, Generalatus, & ſimilia munera, & Prælationes in Religionibus; quia verè Eccleſiaſtica officia cenſentur. Ita Soto *in annot. ad Compend. priuileg. verb. ſimonia, vers. ſecundò notandum*, Rodetic. *Regular. q. tom. 1. q. 20. art. 13. in fine*, Suar. *d. cap. 57. num. 47.* P. Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſtat. Prӕl. Regular. dub. 58. num. 18. verſ. vnde*, ſubdens idem dicendum fore de Definitoratu.

3 His ſic ſtantibus, patet, quid dicendum de Prælatis ſecularibus; cùm enim huiuſmodi excommunicatio Summo Pontifici reſeruata ſit, atque nullus ipſo inferior ab illa abſoluere poterit, ſi tamen crimen ſimoniæ occultum ſit, poſſunt Epiſcopi, vigore facultatis eis factæ a Concil. Tridentin. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6* in foro conſcientiæ abſoluere huiuſmodi ſimoniacos occultos, ac cum eis diſpenſare, D. Auguſtin. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 39. n. 44. ſecundum in prec. ſ. Lugdun.* ac per conſequens idem poterunt Abbates, & alij Prælati inferiores, propriam Diœceſim, & in ea Epiſcopalem iuriſdictionem habentes per ea, quæ docent Sanchez *lib. 8. de matrim. disp. 1. num. 12. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 5.* & alij, quos in *ſecunda di ſputatione, quæſt. 15. & disp. 20. ...* retulimus, qua ratione eadem poteſtas reperietur etiam in Prælatis Regularibus, per ea quæ diximus *d. quæſt. ... n. 1.*

4 Quo autem ad Regulares Prælatos, aſſerendum eſt ipſos virtute ſuorum priuilegiorum, quorum plura in ſuperiori diſputatione retulimus, poſſe ab excommunicatione per huiuſmodi ſimoniam incurſa abſoluere. Quia in prædictis priuilegijs traditur eiſdem Prælatis auctoritas abſoluendi a quibuſuis caſibus, & cenſuris, etiam Apoſtolicæ Sedi reſeruatis. Nec huiuſmodi excommunicatio cenſetur habere ſingularem aliquam rationem, ob quam ſub generali conceſſione non comprehendatur, ſed indigeat ſpeciali mentione, vt aſſerit Suar. *d. lib. 4. cap. 41. num. 4 in fine*, ergo nihil obſtat, quominus ſupradicti Prælati a tali excommunicatione ſuos ſubditos abſoluere valeant. Atque ita tenent Rodetic. *in d. q. 20. artic. 13.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 2. cap. 21. num. 10.* P. Sigiſmund. à Bonon. *d. tract. 5. n. 1.* Bartholom. de Vecch *in prax. pro Nouit. recipiend. ... 9. dub. 13 in princip.*

5 An autem ijdem Prælati poſſint ſubditos habilitare ad eadem beneficia, aut officia, ſuper quæ ſimonia commiſſa eſt, vel ad alia in poſterum obtinenda? Quoad primam partem diſtinguo: nam vel ſimonia commiſſa fuit ignorante electo, vel ipſo ſciente. Si commiſſa fuerit ſciente electo, tunc vel deducta eſt ad forum contentioſum, & externum; & eo caſu nequit per Epiſcopum, nec per conſequens per inferiores Prælatos tolli, ſed per ſolum Papam, vt colligitur ex *cap. nobis fuit, de ſimon. & ex cap. penult. de elect.* vbi dicitur Epiſcopum diſpenſare non poſſe, vt quis retineat Prælaturam, ad quam per ſimoniam, eo ignorante, ac tamen non habente, electus fuit. ſecùs autem ſi ſit beneficium ſimplex; quòd ſi in hoc caſu Epiſcopus diſpenſare non poteſt, multò minùs poterit cum eo, qui ſciuit, & non contradixit, ſed per ſe ſimoniam patrauit. Atque ita Felin. *in cap. inſinuatum, in fine*, per illum text. *in verb. perpetuò, de ſimon.* Leſſ. *d. dub. 25. num. 140. in initio*, vbi teſtatur de communi, Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. cap. 61. n. 11.* Nicol. Garc. *de benef. par. 8. cap. 1. num. 74.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 44.* P. Sigiſm. à Bonon. *d. tract. dub. 59.* *n. 4.* & declaratum fuit à ſacra Congregatione, vt refert Garc. *loco cit.* in hæc verba;

Epiſcopus etſi a ſimonia occulta diſpenſare poſſit, non tamen ſimoniacum rehabilitare ad beneficia in poſterum obtinenda, nec ad ea retinenda, quæ per ſimoniam occultam obtinuit.

Alia declaratio ſic habet;

An Epiſcopus in vim huius Decreti, vel Capituli poterit abſoluere Sacerdotem ſuum ſubditum a ſimonia occulta, & rehabilitare ad Ordines, & beneficia, tam obtenta quam obtinenda? Congregatio cenſuit potuiſſe abſoluere, & ad Ordines rehabilitare; non tamen rehabilitare ad beneficia, quibus propter ſimoniam priuatus fuiſſet, nec ad obtinenda.

Ex quibus patet, quid dicendum ſit quando ſimonia occultè commiſſa eſt; nam neque in hoc caſu Epiſcopum, neque per conſequens Regulares Prælatos diſpenſare poſſe, habetur in prædictis declarationibus ſacræ Congregationis, & ſuſtinent Doctores citati, Leſſ. *d. n. 140.* ſententiam communiorem, tutiorem, & praxi conformiorem appellat, licet vigore facultatis a Concilio Trid. *d. ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* conceſſæ Epiſcopos poſſe huiuſmodi inhabilitatem tollere, ſuſtineant Henriq. *lib. 13. de excommunicat. c. 56. n. 1.* Campanil. *in diuerſor. iuris Canonici, rub. 11. c. 27. n. 66.* & alij.

Quando verò ſimonia, electo, vel prouiſo ignorante commiſſa eſt, tunc rurſus, vel beneficium curatum, aut dignitas acquiſita fuit per ſimoniam, vel beneficium ſimplex; ſi beneficium curatum, vel dignitas, non poterunt Epiſcopi, nec per conſequens inferiores Prælati diſpenſari pro illa vice, vt taliter electus illud obtineat, ſed in alia vacatione, ſic *d. cap. penult. de elect. & cap. nobis, in ſec. de ſimon.* quod eſt intelligendum, quando electus ſponte, & non metu iudicij tali beneficio renunciauit ante ſententiam condemnatoriam. Ita Felin. *in cap. inſinuatum, num. 5. in fine, de ſimon. & in cap. de ſimoniace, num 4. eod. tit.* Azor. *moral. inſtit. part. 3. lib. 12. c. 22.* Sigiſm. à Bonon. *d. dub. 59. num. 4. verſ. ſi verò.* Quòd ſi beneficium fuerit ſimplex, tunc ſi electus renunciauit ante ſententiam, vel ſi eam expectauit, ſed diſtulit renunciare, donec de ſimonia certificatus fuit; poterunt ſupradicti Prælati diſpenſare, ſecùs ſi factus certior ſententiam expectare voluit, *arg. cap. ſi beneficia, de prӕbend. in 6.* pro qua diſtinctione facit dictum Barthol. *in l. ſi quis inficiatus, ff. depoſiti*, vbi ait, quòd in litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter iura aduerſarij conſtituatur in mala fide. Atque ita Felin. *d. cap. de ſimoniacè, num. 5. verſ. ſed ſi fuit*, Azor. *loco cit.* Suar. *d. cap. 61. n. 10.* Sigiſmond. à Bonon. *loco cit. num. 4 verſ. ſi autem.* 7

Quoad ſecundam dubij partem; an ſcilicet in prædictis Prælatis ſit auctoritas diſpenſandi cum ſimoniaco, vt ad alia beneficia inpoſterùm promoueri poſſit? Reſpondetur, quòd ſi ſcienter acquiſiuit quis beneficium per ſimoniam, & illi ante ſententiam condemnatoriam ſponte renunciauit, quamuis non diſpenſetur ſecum, vt illud ea vice obtineat, vt *ſuprà* diximus; tamen ad alia inpoſterùm obtinenda poterunt cum eo Epiſcopi, ac per conſequens inferiores Prælati Epiſcopalem iuriſdictionem habentes diſpenſare; ſecùs ſi non renunciauerit, ſed expectauerit ſententiam. 8

Quando autem ſimonia ignorante electo commiſſa fuit, poterit is ad alia beneficia, etiam abſque diſpenſatione promoueri: nam neque inhabilis efficeretur, quia nulla culpa commiſſa eſt, ob quam illa inhabilitas eſt conſtituta. Ita Felin. & Azor. *locis citatis*, Leſſ. *d. dub. 25. num. 142.* Vgolin. *de cenſur. tab. 4. cap. 6. §. 7.* Sigiſm. à Bonon. *d. dub. 59. n. 5.*

* * *

QVÆSITVM

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas poſsit abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini.

SVMMARIVM.

1 *Prælatos Religionum poſſe ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ Domini abſoluere qui teneant, referuntur, &* n. 2. *eorum fundamenta recenſentur.*

3 *Negatiuam partem ſequitur Auctor.*

4 *Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim, & in ea iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem in caſu neceſſitatis poſſunt abſoluere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis.*

5 *Abbates, & Prælati habentes territorium, & Diœceſim poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos.*

6 *Regulares exiſtentes in Regno Siciliæ an poſſint abſolui à caſibus in Bulla Cœnæ.*

7 *Prælati Regulares an poſſint abſoluere à caſibus occultis Bullæ Cœnæ, ſicut poſſunt abſoluere Epiſcopi.*

8 *Epiſcopi poſſunt ſeipſos abſolui facere, ſi incidant in caſus occultos in Bulla Cœnæ contentos.*

9 *Bullæ Cœnæ publicatæ anno 1634. die ſolita tenor.*

10 *Caſus in Sacris Canonibus Summo Pontifici reſeruati, quorum effectus ſunt ſolius Papæ, non autem aliorum Prælatorum.*

1 SVper hac materia tam graui nonnulli Auctores multa ſcripſerunt, vt Eman. Roderic. *in qu. Regular. tom. 1. q. 20. artic. 9.* qui, etſi in partem affirmatiuam inclinare videatur, motus nonnullis rationibus à ſe adductis, tamen ſe Sanctæ Matris Eccleſiæ correctioni ſubmittit, nec audet hoc pro certo ſtatuere. Ludouic. Mirand. 2. *tom. manual. Prælat. qu. 24. artic. 5.* Bullam Cœnæ etſi recenſeat, tamen non declarat, an talis facultas abſoluendi à cenſuris Bullæ Cœnæ reperiatur necne in Prælatis Regularium, Franc. Coriolan. *in tract. de caſibus reſeru.* in calce libri aſſirmat Regulares non poſſe, nec etiam virtute ſuorum priuilegiorum à ſuis Prælatis abſolutionem caſuum Bullæ Cœnæ obtinere, propter quoddam decretum Sacræ Congregationis eodem loco ab ipſo recitatum, imò aliquo modo reprehendit Suar. qui *in tomo 5. diſput. 21. ſect. 3. num. 4.* tenet partem affirmatiuam, & dicit quòd doctrina Suarez locum habebat, antequam emanaret decretum Sac. Congregationis: at ipſemet Suarez non ſolum eo tempore ante illud decretum, ſed etiam poſtea in *tomo 4. de Relig. tract.* 8. *lib. 2. cap. 21.* per totum, longam aggreditur diſputationem ſuper hac materia aſſirmans poſſe Religionum Prælatos à caſibus Bullæ Cœnæ ſuos ſubditos abſoluere, & hoc multis conatur rationibus probare. Primò, ex pri-
2 uilegio Sixti IV quod habetur in Compend. Societ. §. 6. *verbo abſolutiò*, in quo à generali conceſſione quatuor tantum caſus excipiuntur, videlicet, *Recidiuus in hæreſim, ſchiſma, literarum Apoſtolicarum falſificatio, & delatio prohibitorum ad infideles*, qui omnes in Bulla Cœnæ Domini continentur, exceptio autem firmat vniuerſalem regulam in contrarium, vt iura clamant; ergo ex vi illius priuilegij hæc poteſtas extenditur ad omnes alios caſus in Bulla Cœnæ contentos. Secundò, ex priuilegio Gregorij XIII. qui conceſſit facultatem Societati Ieſu,

☞ Abſoluendi ab hæreſi, & à relapſu etiam in hæreſim eos omnes, qui ſub Societatis obedientia viuunt, ſi quis (quod Deus auertat) in eam incideret.

Sed inter caſus dictæ Bullæ lapſus in hæreſim habet maximam ſpecialitatem, ergo à fortiori intelliguntur traditi omnes cæteri caſus ibi non excepti. Ac poſt multas alias rationes, & argumenta hinc inde adducta, eorúmque ſolutiones, concludit priuilegia, vt *ſupra* conceſſa ſufficere de ſe, ad hoc vt Prælati Regulares ſuos ſubditos à caſibus in dicta Bulla reſeruatis, præter exceptos, abſoluere poſſint, affirmat inſuper prædictas facultates per Bullam Cœnæ non eſſe reuocatas; quod etiam benè comprobat, vt latiùs apud eumdem erit videre loco citato, referens nonnullos Doctores aſſirmantes priuilegia prædicta Regularibus non ſuffragari, ſed iam reuocata, &c. alij dicunt, huiuſmodi priuilegia reuocata fuiſſe non per Bullam Cœnæ tantùm, ſed etiam per decretum S. Congreg. ex ſpeciali mandato Clementis VIII. factum anno 1601. 9. Ianuarij, incip. *Sacra Congregatio*, quod moderatum fuit per aliud decretum editum ab eadem Sacra Congregatione anno 1602. 26. Nouembris, incip. *Cùm autem*, & poſteà confirmatum fuit, ſimúlque innouatum à Paulo V. anno 1617. 7. Ianuarij, per Conſtitutionem, incip. *Quoniam Sacra Congregatio.* Alij dicunt Priuilegiis conceſſis Regularibus per eamdem Bullam derogari; quia quolibet anno proceſſus Bullæ promulgatur cum reſeruatione caſuum, & cum clauſula derogatoria, dicentes quòd Regulares ad hoc vt his priuilegiis vti poſſint, debent per Procuratórem Generalem curare, vt ponatur in Bulla exceptio Religioſórum, vel quod Generalis præcipiat Procuratori Generali, vt quolibet anno, tranſacta promulgatione Bullæ Cœnæ, obtineat facultatem abſoluendi Monachos à caſibus in eadem contentis, qua obtenta, poterunt Prælati ſuos Monachos, ſi opus eſſet, à caſibus ſic reſeruatis abſoluere. Alij verò hanc partem negatiuam ita probant, quia in dicta Bulla derogatur *Omnibus priuilegiis in genere, & in ſpecie conceſſis, & innouatis, concedendis, & innouandis*, & non derogatur priuilegiis, quæ continent caſus Bullæ Cœnæ in indiuiduo. Ratio eſt, quia ſi Summus Pontifex voluiſſet etiam priuilegia indiuidualiter loquentia abrogare per omnium caſuum expreſſionem, vel per aliam clauſulam, idem importantem, dixiſſet in genere, in ſpecie, & in indiuiduo, vt dicunt, Alter. *de cenſur. tomo 1. lib. 3. diſp. 22. cap. 2. § reſpondeo, quantum*, & Duard. *in Bull. Cœn. Domin. lib. 3. §. 2. q. 1. num.* 8. quando autem dicantur priuilegia tribuere facultatem abſoluendi in genere, & in indiuiduo, explicant Alter. & Duard. *locis citatis*; Cùm igitur in Bulla prædicta reuocentur priuilegia quæcumque in genere, vel in ſpecie quibuſcumque conceſſa, vt patet ex §. *eius* 2. & prædicta priuilegia Regularibus conceſſa non tribuant eis facultatem abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ in indiuiduo, abſque dubio reuocata cenſentur. Ita P. Sigiſmund. à Bononia *in tract. de elect. & poteſt. Prælat. Regular. dub. 69. n. 13.*

Negatiuam igitur ſententiam ſequendo, quæ tutior 3
eſt, ac in praxi ſeruatur, dicendum eſt, nullo modo Prælatos Regulares virtute d. priuilegij, nec alium quemlibet Romano Pontifice inferiorem prætextu quarumuis facultatum, ac priuilegiorum à caſibus, & cenſuris in Bulla Cœnæ Domini contentis abſoluere poſſe, ſiue priuilegia habeantur ratione perſonarum, ſiue ratione Ordinis, ſiue ratione loci, in quo ſunt, ſiue ratione Congregationis, vel Vniuerſitatis, de qua ſint, ſiue Hoſpitalium, vel aliorum piorum locorum, vt patet *ex d. §. 2. eiuſdem Bullæ Cœnæ*, ita tenent quoad Regulares Confect. *in ſum. priuileg. tit. de Reg. Confeſſ. c. 3. Collect.* Compend. priuileg. Mendicant. *tit. abſolutio ordinaria quoad fratres*, Sorb. *in annot. ad idem Compend. ibid. fol. 20. & in reſolut. mater. abſolut. fol. 54. & 55. in 2. edit.* Greg. Sayr. *de cenſur. lib. 3. cap. 25. num. 5.* Iacob. à Graff. *in append. lib. 1. de caſib. reſeruat. cap. 7. num. 22.* Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib. 1. cap. 6. dub. 15. concluſ. 1.* Franciſc. Coriolan. Alter. Duard. & P. Sigiſmund. à Bononia *locis citatis*, Zenard. *in direct. Theolog. part. 2. c. 17. verſ. aclaus*, Nald. *in ſum. tit. Nouitius, num. 7.* Bartholom.

de Vecch.*in prax.pro Nouit.recip.diſſ.9.dub.6.n.3.*& eam tutam,ac in praxi ſeruandam dixit Sanch.*in precepta Decalogi,lib.2.cap.11.à n.26.* quicquid in contrarium aſſerere conentur Roderic.& Suar.*locis citatis*,& alij,quos citat,& ſequitur Laurent.de Peyrin.*tom.1.priuileg.Ordin. Minim.in annot.ad conſtitut.4.Sixti IV.40.n.*10.qui hanc opinionem pluribus rationibus probare conatur.Si tamen alicui conceſſa fuiſſet, vel in futurum concederetur facultas abſoluendi à caſibus prædictis in indiuiduo, nempe,ab hoc, vel illo caſu ex contentis in eadem Bulla Cœnæ, v.g. deprædationis maritimæ, delationis armorum ad hæreticos, vel infideles,hæreſis, vel aliorum huiuſmodi, poſſet vtique legitimam ab eis caſibus abſolutionem præſtare,etiam extra mortis articulum, quia (vt dictum eſt)in eo §. 2. *dictæ Bullæ*,derogatur dumtaxat priuilegiis in genere,vel in ſpecie conceſſis, & concedendis abſoluendi à caſibus, & cenſuris in eadem Bulla contentis; ergo non cenſentur reuocata priuilegia conceſſa,ac inpoſterùm concedenda in indiuiduo ab eiſdem caſibus, & cenſuris abſoluendi. Quia incluſio vnius eſt excluſio alterius; arg.text. *in cap.nonne.de præſumpt.*tum etiam,quia ſumus in odioſis, & ideò verba ſtrictè interpretanda ſunt,notant Duar.*d. q.1.num.6.& 7.* Alter. & P. Sigiſmund. à Bonon.*d. dub. 69.num.*11.

4 Limitatur principalis concluſio, vt liceat Abbatibus, & Prælatis habentibus territorium, & Diœceſim,& in ea iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, legitimo impedimento detentos à caſibus,& cenſuris in Bulla Cœnæ contentis,ſicut etiam ab aliis Apoſtolicæ Sedi reſeruatis abſoluere extra mortis articulum. Quia poteſtas abſoluendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis in caſu neceſſitatis in Epiſcopis reperitur, vt probant gloſſ.*in cap. de cætero, in verb. licet*, vbi etiam Panormit. *num.1.de ſentent. excommunicat.* Nauar. *in manual. cap. 27. n 80. verſ.ad primum vero, & verſ. ad ſeptimum*, Sanchez *in Decalog.lib.2.cap.15. circa fin.* At Abbates, & Prælati prædicti habent iuriſdictionem Epiſcopalem, & regulariter poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos, vt docet idem Sanch. *de matrimon. lib.8.diſp.2. num 10.& 12. & d.cap 13.lib.2.in Decalog.num 4.& 5.* Ergo etiam poterunt ſubditos legitimè impeditos à prædictis caſibus abſoluere: hanc ſententiam probabilem dicit Duard.*d.§.2. q.8.num.*52.

5 Ex quo ſequitur eoſdem Abbates, & Prælatos, ſi in cenſuras, & caſus reſeruatos *vt ſupra* incidant, & legitimo impedimento detenti Apoſtolicam Sedem ad abſolutionis beneficium obtinendum adire nequeant,facultatem,quam ipſi à iure habent, abſoluendi, poſſe alteri committere, vt ipſos abſoluat; ſicut in ſimili dicemus quoad poteſtatem diſpenſandi, nam non debent eſſe peioris conditionis, quam inferiores, & ſibi ſubditi,vt in ſimili quoad Epiſcopum,docet Suar.*de cen ur.diſp.41. ſect.1. num.9.* vbi teſtatur ita reſpondiſſe Sacram Congregationem Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper *cap.6. ſeſſ.24.Concil.Trident. de reformat.* & in materia,de qua loquimur,de Epiſcopo docet Duard. *d.§.2.q.9 num. vlt.* vbi in fine hoc limitat,niſi Prælatus eſſet nominatim denunciatus, aut publicus Clerici percuſſor, quoniam in his caſibus eſt à iuriſdictione ſuſpenſus, & ideò eam delegare non poteſt.

Stante decreto Sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium, quod hodie quicumque abſoluere præſumens, ſiue ſit Regularis, ſiue Secularis,à caſibus Epiſcopis reſeruatis, ſeu contentis in Bulla Cœnæ, & ab aliis etiam caſibus extra Bullam prædictam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, excommunicationem incurrat,& illius abſolutio ſit Pontifici reſeruata non obſtantibus priuilegiis,vt patet in Decreto Eminentiſſimorum Cardinalium ſuper negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum editum die 9. menſis Ianuarij 1601. ſuprà Declaratione illius edita die 26. Nouembris 1602. & ex relatis *diſp præced.quæſ.*13.

Dubitari poteſt, an Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſint,dum exiſtunt in Regno Siciliæ,abſolui à dictis caſibus Bullæ Cœnæ, & aliis reſeruatis Sedi Apoſtolicæ? Oritur ratio dubitandi ex Decreto ſupradicto directo Regularibus per vniuerſam Italiam extra Vrbem degentibus. 6

Aliqui Doctores, vt Megala *part. 1. lib. 1. cap.13. num.*20. negatiuè Reſpondent, aſſerentes, quòd Sicilia ſit Inſula pars Italiæ, ideò Regulares degentes in Regno Siciliæ comprehenduntur in ſupradicto Decreto. Horatius tamen Gambarupta *de caſibus reſeruat. cap.3.num.* 8. contrarium affirmat dicens, quòd Sicilia, Corcica, & Sardinia Inſulæ ſunt, quæ in Italia non admittuntur, niſi fortaſsis Corcica tantùm cùm ſit in mari Liguſtico, ita & in Liguria comprehendi, quæ eſt pars Italiæ, & ſubdit, quòd de Sardina, & Sicilia minus videtur dubium, cùm ſint extra Italiam, & mare, in quo ſunt,non poteſt dici Italum,ſed Aphium.

Hoc ſuſtineri forſitan poterat vſque ad diem 18. Nouembris 1628. antequam emanaſſet Declaratio Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium abſoluendi à caſibus Bullæ Cœnæ,etiamſi extarent extra Italiam, quæ Declaratio, cui ſtandum eſt, hîc per extenſum ponitur.

DECLARATIO

Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, circa facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Ordinario reſeruatis.

SAcra Congregatio S.R.E. Cardinalium negotiis,& conſultationibus Epiſcoporum,& Regularium præpoſita cenſuit, per confirmationem priuilegiorum,quas Regulares à Sede Apoſt. poſt Sacr. Conc. Tridentinum obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe priuilegia prius ab eodem Concilio,ac deinde etiam ipſius Congregationis Decretis ſublata, atque extincta, ſi quæ habebant, abſoluendi à caſibus Ordinario loci reſeruatis; Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpotè ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem,vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus priuilegiorum confirmationibus: Ac proinde Regulares cuiuſvis Ordinis,Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam neceſſariò exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiuſmodi, quas vel hactenus obtinuerunt,vel deinceps fortè obtinebunt, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſeruatis: Ac ſi ſecùs egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, ac fore: Ab aliis verò caſibus & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſi quidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſoluendi facultatem,illam extra Italiam minimè ſublatam fuiſſe iiſdem Sacr.Congregationis Decretis hac de re editis iuſſu ſanct. mem. Clementis VIII.

Quam Sacræ Congregationis ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitque ab omnibus,ad quos pertinet, inuiolabiliter obſeruari. Romæ 18.Nouembris 1628.

F.A.Card.S Honufr.

Locus † Sigilli.

P.Fagnanus, Secr.

Dubitari

7 Dubitari vlteriùs poteſt, an ſtante Decreto ſacri Concil. Trident *ſeſſ.24.cap.6.* vbi conceditur facultas Epiſcopis abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, ſi occulti ſint, eadem facultas cenſeatur conceſſa Abbatibus, & Prælatis Regularibus, & eandem facultatem habeant pro ſeipſis in talibus caſibus, vt habent Epiſcopi per quandam Declarationem S. Congregationis Eminentiſsimorum Cardinalium à Suar. relatam, *tom.4. diſput.30.ſect.2.num.15.* Antequàm ad ſolutionem propoſitæ difficultatis deueniamus, referenda ſunt verba Concilij Trid. *loco cit.* ait enim Sacrum Concilium: *Liceat Epiſcopis, &c. in quibuſcunque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumque ſibi ſubditos in Diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſol-*
8 *uere, impoſita pœnitentia ſalutari.* Quo verò ad ſeipſos, ſi in illos inciderint, eadem Sacra Congregatio Eminentiſſimorum Cardinalium ſuper Concilium, *in d. cap.* ſtatuit quòd ſic, quæ quidem Declaratio habetur apud Coriolanum *de caſ. reſeru. part.1. ſect.1. art.25. num.2.* ſub his verbis:

An Epiſcopo in aliquod horum delictorum, de quibus hoc capite prælapſo, liceat ad ſe abſoluendum proprium Confeſſarium deputare, cum eadem auctoritate, quam ipſe poſsit ex eodem capite in ſibi ſubditos exercere: *& reſponſum fuit*; Sacra Congregatio cenſuit id Epiſcopis licere.

Vnde deueniendo ad ſolutionem dubitationis: Videtur, quòd Prælati, & Abbates Regulares talem facultatem pro ſeipſis non habeant, quia ſupradicto Decreto S. Congregationis addita ſunt hæc verba, vt teſtatur idem Coriolanus, *loco cit. num 3.*

In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores habentes iuriſdictionem ordinariam, & quaſi Epiſcopalem, ſed tantùm Epiſcopi priuatiue quoad omnes alios.

Ita ſupradicta Sacra Congregatio: Nihilominùs, vt ait idem Coriolanus, *loco cit. num.4.* Prælati Regulares gaudent tali facultate, tum propter eandem rationem, quia pollent tanta auctoritate erga ſuos ſubditos, ſicut Epiſcopi erga ſuos; Tum etiam quia hi caſus non cenſentur reſeruati Papæ, & ideò ſub generali Epiſcoporum iuriſdictione comprehenduntur, maximè, quia hoc Decretum Concilij non cenſetur nouum ius exorbitans ab antiquo, ſed potiùs reducens ius ad ſuam antiquitatem, & quaſi naturalem ſtatum, quem habebat, ſecluſa reſeruatione. Propterea Pius V. in quodam Motu proprio, denuò declarauit ad petitionem cuiuſdam Prouincialis Prælatos Regulares ſuos ſubditos à prædictis caſibus occultis Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere, vt in ſequenti eiuſdem priuilegij Pij V. prout ad rem noſtram facit, tenore apparet:

Quia ſacrum Oecumenicum Concilium generale Tridentinum conceſsit Epiſcopis, vt abſoluere poſsint in foro animæ, ſeu conſcientiæ ab omnibus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus, prout *ſeſſ.24.cap.6.* habetur. Ne Prior Prouincialis, & Superiores Prælati dicti Ordinis, tam in dicta prouincia, quàm extra eam, vbilibet in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut ſeculares exiſtant, eiſdem Priori Conuentuali, & Superioribus Prælatis, vt ipſi per ſeipſos idem omninò poſsint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis ſibi ſubditos, quoad abſoluendi, & diſpenſandi huiuſmodi, quàm alias quaſcumque facultates eiſdē auctoritate, & tenore etiam perpetuò concedimus, & indulgemus, atque etiam declaramus, præſentes literas perpetuo durare, & valere.

Hæc ſunt verba Pij apud Coriolan, *loco cit. n.6.* vbi *art.25. num.4.* Reſpondet ſupradicto Decreto Concilij Trid. & Declarationi, quòd licèt ex vi Concilij, non poſſint vti Prælati Regulares illa facultate, poſſunt tamen vti illa virtute priuilegij d. Pij V.

VRBANVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

PAſtoralis Romani Pontificis vigilantia, & ſolicitudo, cùm in omni Chriſtianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda, pro ſui muneris officio aſſidue verſatur, tùm potiſſimùm in Catholicæ fidei, ſine qua impoſſibile eſt placere Deo, vnitate, atque integritate retinenda, & conſeruanda, maxime elucet. Nimirùm, vt fideles Chriſti non ſint paruuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumuentionem erroris: ſed omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis Filij Dei in virum perfectum, neque ſe in huius vitæ ſocietate, & communione lædant, aut inter ſe alter alteri offenſionem præbeat: ſed potiùs in vinculo charitatis coniuncti, tanquam vnius corporis membra ſub Chriſto capite, eiúſque in terris Vicario Rom. Pontifice Beatiſſimi Petri ſucceſſore, a quo totius Eccleſiæ vnitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita in diuina gratia adiutrice, ſic præſentis vitæ quiete gaudeant, vt futura quoque beatitudine perfruantur. Ob quas ſanè cauſas Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, hodierna die, quæ anniuerſaria Dominicæ Cœnæ commemoratione ſolemnis eſt, ſpiritualem Eccleſiaſticæ diſciplinæ gladium, & ſalutaria iuſtitiæ arma per miniſterium ſummi Apoſtolatus ad Dei gloriam, & animarum ſalutem ſolemniter exercere conſueuerunt. Nos igitur, quibus nihil optabilius eſt, quam fidei inuiolatam integritatem, publicam pacem, & iuſtitiam, Deo auctore, tueri, vetuſtum, & ſolemnem hunc morem ſequentes, 9

1 Excommunicamus, & anathematizamus, ex parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac Noſtra, quoſcunque Huſſitas, Vvichlepiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Caluiniſtas, Vgonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & à Chriſtiana fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocunque nomine cenſeantur, & cuiuſcunque ſectæ exiſtant, ac eis credentes, eorúmque receptatores, fautores, & generaliter quoſlibet illorum defenſores, ac eorumdem libros hæreſim continentes, vel de Religione tractantes, ſine auctoritate noſtra, & Sedis Apoſt. ſcienter legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes ex quauis cauſa publicè, vel occultè, quouis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos, qui ſe à noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

2 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cuiuſcunque ſtatus, gradus, ſeu conditionis fuerint: Vniuerſitates verò, Collegia, & Capitula quocunque nomine nuncupentur, interdicimus, ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium ad vniuerſale futurum Concilium appellantes: necnon eos, quorum auxilio, conſilio, vel fauore appellatum fuerit.

3 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, curſarios, ac latrunculos maritimos, diſcurrentes mare noſtrum, præcipuè à monte Argentario vſque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

4 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcunque nauibus, tempeſtate, ſeu in tranſuerſum (vt dici ſolet), iactatis, vel quoquomodo naufragium paſsis, ſiue in ipſis nauibus, ſiue ex eiſdem eiecta in mari, vel in litore inuenta, cuiuſcunque generis bona, tam in noſtris Tyrrheni, & Adriatici, quàm in cæteris cuiuſcunque maris

gionibus,& litoribus,ſurripuerint,ita vt nec ob quodcunque priuilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi etiam immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeu alium quemcunque prætextum excuſari poſſint.

5 Item excommunicamus,& anathematizamus omnes,qui in terris ſuis noua pedagia,ſeu gabellas, præterquam in caſibus ſibi à iure, ſeu ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis imponunt, vel augent,ſeu imponi, vel augeri prohibita exigunt.

6 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios literarum Apoſtolicarum, etiam in forma Breuis,ac ſupplicationum,gratiam,vel iuſtitiam concernentium,per Romanum Pontificem,vel S.R.E. Vicecancellarios, ſeu gerentes vices eorum,aut de mandato eiuſdem Rom.Pontificis ſignatarum,necnon falsò fabricantes literas Apoſtolicas, etiam in forma Breuis, & etiam falsò ſignantes ſupplicationes huiuſmodi ſub nomine Romani Pontificis,ſeu Vicecancellarij, aut gerentium vices prædictorum.

7 Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui ad Saracenos, Turcas,& alios Chriſti nominis hoſtes & inimicos,vel hæreticos per noſtras,ſiue huius ſanctæ Sedis ſententias expreſsè, & nominatim declaratos, deferunt, ſeu tranſmittunt equos,arma, ferrum, filum ferri,ſtamnum, chalybem, omniáque alia metallorum genera,atque bellica inſtrumenta, lignamina,canapem,funes, tam ex ipſo canape, quàm alia quacunque materia, & ipſam materiam,aliáque huiuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant, necnon illos, qui per ſe, vel alios de rebus ſtatum Chriſtianæ Reipublicæ concernentibus, in Chriſtianorum perniciem,& damnum,ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos, necnon Hæreticos,in damnum Catholicæ Religionis, certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, vel fauorem quomodolibet præſtant. Non obſtantibus quibuſcunque priuilegiis, quibuſuis perſonis,Principibus,Rebuſpublicis,per Nos, & Sedem prædictam hactenùs conceſſis, de huiuſmodi prohibitione expreſſam mentionem non facientibus.

8 Item excommunicamus,& anathematizamus omnes impedientes, ſeu inuadentes eos, qui victualia, ſeu alia ad vſum Rom. Curiæ neceſſaria adducunt, ac etiam eos,qui ne ad Rom.Curiam adducantur,vel afferantur, prohibent,impediunt,ſeu perturbant, ſeu hæc facientes defendunt per ſe, vel alios cuiuſcunque fuerint ordinis, præeminentiæ,conditionis, & ſtatus, etiam Pontificali, ſeu Regali, aut alia quauis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate.

9 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos,qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem,ſua,vel aliorum opera interficiunt,mutilant,ſpoliant,capiunt,detinent,necnon illos omnes,qui iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam, à nobis vel noſtris Iudicibus non habentes, illam ſibi temerè vendicantes, ſimilia, contra morantes in eadem Curia, audent perpetrare.

10 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes,mutilantes,vulnerantes,detinentes, capientes, ſeu deprædantes Romipetas, ſeu peregrinos; ad Vrbem cauſa deuotionis, ſeu peregrinationis accedentes,& in ea morantes,vel ab ipſa recedentes,& in his dantes auxilium,conſilium,vel fauorem.

11 Item excommunicamus,& anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes,percutientes, capientes,carcerantes,detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S.R.E.Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos,Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à ſuis Diœceſibus, territoriis, terris, ſeu dominiis eiicientes:necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeu præſtantes in eis auxilium,conſilium,vel fauorem.

12 Item excommunicamus,& anathematizamus omnes illos,qui per ſe,vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas qualcunque, vel ſeculares ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis, & negotiis recurrentes, ac de illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotioruḿque geſtores, aduocatos, procuratores, & agentes, ſeu etiam Auditores, vel Iudices ſuper dictis cauſis, vel negotiis deputatos,occaſione cauſarum, vel negotiorum huiuſmodi occidunt, ſeu quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant, ſeu qui per ſe, vel per alios directe, vel indirectè,delicta huiuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel fauorem præſtare non verentur, cuiuſcunque præeminentiæ,& dignitatis fuerint.

13 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes tam Eccleſiaſticos, quàm ſeculares cuiuſcunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandã appellationem à grauamine,vel futura executione lit. Apoſt.etiam in forma Breuis; tam gratiam quam iuſtitiam concernentium:Necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum, executorialium, & aliorum decretorum à Nobis, & à Sede prædicta, ſeu Legatis,Nunciis,Præſidentibus, Palatij noſtri, & Cam. Apoſt.Auditoribus,Commiſſariis, aliiſque Iudicibus, & delegatis Apoſtolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut aliàs ad Curias ſeculares & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea,inſtante etiam Fiſci Procuratore,vel Aduocato, appellationes huiuſmodi admitti,ac literas, citationes,inhibitiones, ſequeſtra, monitoria,& alia prædicta, capi, & retineri faciunt, quive illa ſimpliciter,vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine exequutioni demandari,aut ne Tabelliones, & Notarij,ſuper huiuſmodi literarum, & proceſſuum exequutione, inſtrumenta, vel acta conficere,aut confecta, parti,cuius intereſt,tradere debeant, impediunt, vel prohibent,ac etiam partes, ſeu eorum agentes, conſanguineos, affines, familiares, Notarios,exequutores,& ſubexequutores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant,detinent,ex Ciuitatibus,Locis, & Regnis eiiciunt,bonis ſpoliant,perterrefaciunt,concutiunt,& comminantur per ſe,vel alium,ſeu alios,publicè,vel occultè, quive aliàs quibuſcunque perſonis in genere, vel in ſpecie, ne pro quibuſuis eorum negotiis proſequendis, ſeu gratiis,vel literis impetrandis ad Rom.Cur.accedant,aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas, vel literas à dicta Sede impetrent,ſeu impetratis vtantur, directè,vel indirectè prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, vel eas apud ſe, aut Notarios, ſeu Tabelliones, vel aliàs quomodolibet retinere præſumunt.

14 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes,& ſingulos,qui per ſe,vel alios, auctoritate propria,ac de facto,quarumcumque exemptionum,vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum prætextu, beneficiales,& decimarum, ac alias cauſas ſpirituales, & ſpiritualibus annexas,ab Auditoribus, & Commiſſariis noſtris, aliiſque Iudicibus eccleſiaſticis auocant, illorúmve curſum, & audientiam, ac perſonas, Capitula, Conuentus, Collegia,cauſas ipſas proſequi volentes impediunt, ac de ſe illarum cognitione tanquam Iudices interponunt; Quíve partes actrices,quæ illas committi fecerunt,& faciunt,ad reuocandum, & reuocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas,& ad faciendum,vel conſentiendum eos,contra quos tales inhibitiones emanarunt, a cenſuris, & pœnis in illis contentis abſolui,per ſtatutum,vel alias, compellunt, vel exequutionem literarum Apoſtolicarum, ſeu exequutorialium, proceſſuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel ſuum ad id fauorem,conſilium, aut aſſenſum præſtant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætentionum, ſeu etiam donec ipſi ad Nos informandos,vt dicunt,ſupplicauerint,

caverint, aut ſupplicari fecerint, niſi ſupplicationes huiuſmodi coram Nobis, & Sede Apoſtolica legitimè proſequantur, etiamſi talia committentes fuerint Præſidentes Cancellariarum, Conſiliorum, Parlamentorum, Cancellarij, Vicecancellarij, Conſiliarij ordinarij, vel extraordinarij quorumcunque Principum ſecularium, etiamſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacunque præfulgeant dignitate, aut Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Commendatarij, ſeu Vicarij fuerint.

15 Quive ex eorum prætenſo officio, vel ad inſtantiam partis, aut aliorum quorumcunque, perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conventus, Collegia, Eccleſiarum quarumcunque coram ſe ad ſuum Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Conſilium vel Parlamentum præter Iuris Canonici diſpoſitionem trahunt, vel trahi faciunt, vel procurant directè, vel indirectè, quovis quæſito colore. Necnon qui ſtatuta, ordinationes, Conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quævis alia decreta in genere, vel in ſpecie, ex quavis cauſa, & quovis quæſito colore, ac etiam prætextu cuiuſvis conſuetudinis, aut privilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint, vel factis, & ordinatis vſi fuerint, vnde libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur, vel deprimitur, aut aliàs quovis modo reſtringitur, ſeu noſtris, ac dictæ Sedis, ac quarumcunque Eccleſiarum iuribus quomodolibet directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè præiudicatur.

16 Necnon qui Archiepiſcopos, Epiſcopos, aliosque ſuperiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoſcunque Iudices Eccleſiaſticos ordinarios quomodolibet hac de cauſa directè, vel indirectè carcerando, vel moleſtando eorum agentes, procuratores, familiares, necnon conſanguineos, & affines, aut aliàs impediunt, quominùs ſua iuriſdictione Eccleſiaſtica contra quoſcunque vtantur, ſecundùm quod Canones, & ſacræ Conſtitutiones eccleſiaſticæ, & decreta Conciliorum generalium, & præſertim Tridentini, ſtatuunt; ac etiam eos, qui poſt ipſorum Ordinariorum, vel etiam ab eis delegatorum quorumcunque ſententias, & decreta, aut alias fori eccleſiaſtici iudicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias ſeculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia, Ordinariis, & delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant, eos quoque qui hæc decernunt, & exequuntur, ſeu dant auxilium, conſilium, patrocinium, & favorem in eiſdem.

17 Quive iuriſdictiones, ſeu fructus, redditus, & proventus ad Nos, & Sedem Apoſtolicam, & quaſcunque eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum pertinentes vſurpant, vel etiam quavis occaſione, vel cauſa, ſine Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expreſſa licentia ſequeſtrant.

18 Quive collectas, decimas, talleas, præſtantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis perſonis eccleſiaſt. ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus huiuſmodi abſque ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diverſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut ſic impoſita, etiam à ſponte dantibus, & concedentibus, recipiunt. Necnon qui per ſe, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel favorem præſtare non verentur, cuiuſcunque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones, & alij Potentatus quicunque, etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præſidentes, Conſiliarij, & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate inſigniti. Innovantes decreta ſuper his per ſacros Canones, tam in Lateranenſi noviſſimè celebrato, quàm aliis Conciliis generalibus edita etiam ſuper cenſuris, & pœnis in eis contentis.

19 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoſcunque Magiſtratus, & Iudices, Notarios, Scribas, exequutores, ſubexequutores quomodolibet ſe interponentes in cauſis capitalibus, ſeu criminalibus contra perſonas Eccleſiaſticas, illas proceſſando, banniendo, capiendo, ſeu ſententias contra illas proferendo, vel exequendo, ſine ſpeciali, ſpecifica, & expreſſa huius ſanctæ Sedis Apoſtolicæ licentia, quique huiuſmodi licentiam ad perſonas, & caſus non expreſſos extendunt, vel aliàs illa perperam abutuntur, etiamſi talia committentes fuerint Conſiliarij, Senatores, Præſidentes, Cancellarij, Vicecancellarij, aut quovis alio nomine nuncupati.

20 Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, ſeu alios directè, vel indirectè ſub quocunque titulo, vel colore invadere, deſtruere, occupare, & detinere præſumpſerint, in totum, vel in partem Almam Vrbem, regnum Siciliæ, inſulas Sardiniæ, & Corſicæ, terras citra Pharum, patrimonium beati Petri in Thuſcia, Ducatum Spoletan. Comitatum Venayſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & maritimas provincias, illarúmque terras, & loca, ac terras ſpecialis commiſſionis Arnulforum, civitatéſque noſtras Bononiam, Cæſenam, Ariminum, Beneventum, Peruſium, Avenionem, civitatem Caſtelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias civitates, terras, & loca, vel iura ad ipſam Romanam Eccleſiam pertinentia, dictæque Rom. Eccl. mediatè, vel immediatè ſubiecta, necnon ſupremam iuriſdictionem in illis Nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ competentem de facto vſurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præſumunt, necnon adhærentes, fautores, & defenſores eorum, ſeu illis auxilium, conſilium, vel favorem quomodolibet præſtantes.

Volentes præſentes noſtros proceſſus, ac omnia & quæcunque his literis contenta, quouſque alij huiuſmodi proceſſus à Nobis, aut Rom. Pont. pro tempore exiſtente fiant, aut publicentur, durare, ſuoſque effectus omninò ſortiri.

Cæterùm à prædictis ſententiis nullus per alium quàm per Rom. Pont. niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi de ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo cautione præſtita, abſolvi poſſit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indultorum quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac militiarum Regularibus, etiam Epiſcopali, vel alia maiori dignitate præditis, ipſiſque Ordinibus, & eorum Monaſteriis, Conventibus, & domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hoſpitalibus, & locis piis, necnon laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cuiuſvis Concilij decreta, verbo, literis, aut alia quacunque ſcriptura in genere, & in ſpecie conceſſorum, & innovatorum, ac concedendorum, ac innovandorum.

Quòd ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excommunicationis ſententia innodamus, gravius contra eos, ſpiritualiter, & temporaliter, prout expedire noverimus, proceſſuri.

Declarantes, ac proteſtantes quamcunque abſolutionem, etiam ſolemniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos ſub præſentibus comprehenſos, niſi prius à præmiſſis, cum vero propoſito ſimilia ulterius non committendi, deſtiterint, ac quoad eos, qui contra Eccleſiaſticam libertatem, vt præfertur, ſtatuta fecerint, niſi prius ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas,

ctas, & decreta huiuſmodi publicè reuocauerint, & ex archiuis, ſeu capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri & caſſari, ac Nos de reuocatione huiuſmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter ſuffragari, quin etiam per huiuſmodi abſolutionem, aut quoſcunque alios actus contrarios, tacitos, vel expreſſos, ac etiam per patientiam, & tolerantiam noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum quantocunque tempore continuatam, in præmiſſis omnibus & ſingulis, ac quibuſcunque iuribus Sedi Apoſt. ac S.R.E. vndecunque & quandocunque quæſitis, vel quærendis, nullatenus præiudicari poſſe, aut debere.

Non obſtantibus priuilegiis, indulgentiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, ſupradictis, vel eorum alicui, ſeu aliquibus aliis cuiuſcunque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamſi, vt præfertur, Pontificali, Imperiali, Regali, ſeu quauis Eccleſiaſtica, & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum regnis, prouinciis, ciuitatibus, ſeu locis à prædicta Sede, ex quauis cauſa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & ſub quauis alia forma, & tenore, ac cum quibuſuis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, etiam continentibus quòd excommunicari, anathematizari, vel interdici non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de priuilegiis, indulgentiis, & indultis huiuſmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon conſuetudinibus etiam immemorabilibus, ac præſcriptionibus quantumcunque longiſſimis, & aliis quibuſlibet obſeruantiis, ſcriptis, vel non ſcriptis, per quæ contra hos noſtros proceſſus, ac ſententias, quominùs includantur in eis, ſe iuuare valeant, vel tueri.

Quæ omnia quoad hoc, eorum omnium tenores, ac ſi ad verbum, nihil penitùs omiſſo, infererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, penitùs tollimus, & omnino reuocamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Vt verò præſentes noſtri proceſſus ad publicam omnium notitiam faciliùs deducantur, chartas, ſeu membranas proceſſus ipſos continentes, valuis Eccleſiæ S. Ioan. Lateran. & Baſilicæ Principis Apoſt. de Vrbe appendi faciemus, vt ij, quos proceſſus huiuſmodi concernunt, quòd ad ipſos non peruenerint, aut quòd ipſos ignorauerint, nullam poſſint excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur. Inſuper, vt proceſſus ipſi, & præſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notiora, quò in pleriſque ciuitatibus, & locis fuerint publicata, vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis, & Prælatis vbilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandamus, vt per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, poſtquam eas acceperint, ſeu earum habuerint notitiam, ſemel in anno, aut ſi expedire viderint, etiam pluries in Eccleſiis ſuis, dum in eis maior populi multitudo ad diuina conuenerit, ſolemniter publicent, & ad Chriſti fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Cæterum Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique locorum Ordinarij, & Eccleſiarum Prælati, necnon Rectores, cæterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri ſeculares, & quorumuis Ordinum Regulares ad audiendas peccatorum confeſſiones, quauis auctoritate deputati, tranſumptum præſentium literarum penes ſe habeant, eaſque diligenter legere, & percipere ſtudeant. Volentes earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, Notarij publici manu ſubſcriptis, & ſigillo Iudicis ordinarij Romanæ Curiæ, vel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in iudicio, & extra illud vbique locorum adhibendam fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innouationis, innodationis, declarationis, proteſtationis, ſublationis, reuocationis, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1634. 4. Idus Aprilis Pontificatus Noſtri anno 10.

Loco ✝ plumbi.

E Datarius.

Ioannes Sauenier.

Viſa de Curia A. Hurandus.

Coſta. *G. Montanus.*

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

Præter ſupradictos caſus Bullæ Cœnæ, qui ſecum 10
habent annexam excommunicationem, reperiuntur in ſacris Canonibus alij caſus, circa quos Summus Pontifex tantùm habet auctoritatem, & eorum effectus eſt ſolius Papæ, non Prælatorum inferiorum, quos hîc apponere mihi libuit in commodum, & gratiam Abbatum, & Prælatorum.

Summus Pontifex quæ ſibi in Epiſcopis reſeruauit.

In Summi Pontificis poteſtate eſt, Pallium Archiepiſcopis concedere, *c. niſi, de auctor. & vſu pallij*, quia datur in ſignum plenitudinis poteſtatis, *cap. antiquo 3. de priuileg.* & hæc plenitudo poteſtatis non poteſt dari ab alio, niſi à Romano Pontifice. Pallium aſſumitur de corpore beati Petri Apoſtoli, vt habetur in gloſſ. pen. *cap. ſignificaſti 4. ad finem, de elect. 4.* id eſt, Pallium conſecratur in Altari, in memoriam beati Petri Apoſtoli.

Summus Pontifex ſolus conſtituit Eccleſiam in Cathedralem, *cap. felix 50. cap. præcipimus 54. q. 1.* & ipſe Summus Pontifex Eccleſiam diuellit, vel coniungit, ſiue mutat, *cap. 1. inter corporalia, de tranſlat. Epiſcopi, cap. mutatione 7. q. 1.*

Sine mandato ſpeciali Summi Pontificis nullus poteſt dare paſtorem Eccleſiæ Cathedrali, *Clem. in pleriſque, de elect.*

Similiter Eccleſiæ Cathedrali nemo poteſt dare adminiſtrationem, niſi Summus Pontifex, *cap. is cui 42. de elect. in 6.*

Adiutorem Epiſcopo nullus dare poteſt, niſi Summus Pontifex, *cap. 1. de elect. in 6.*

Solus Papa concedere poteſt, vt Monachus Laicus, vel Clericus ſecularis minoribus Ordinibus initiatus, Epiſcopus creetur, *cap. miramur ... diſt.*

Summus Pontifex cognoſcit cauſas maiores Epiſcoporum, & ſuperiorum Antiſtitum, Concil. Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 5.*

Admittit etiam Summus Pontifex ſolus renunciationes Epiſcoporum, gloſſ. *verbo manibus, in Clem. 1. de renunt.* Ham. *de reſcr. 7. q. 11. num. 17.*

Solus Papa eximit à iure, & poteſtate Epiſcoporum, gloſſ. *in cap. frater 16 qu. 1.* gloſſ. *verb. exemptum, in cap. cum inferior, de maiorit. & obed.* Mandoſius *de ſignatura gratia in exempt.*

Summus

Summus Pontifex, quæ ſibi in Ordinibus conferendis reſeruauit.

Summus Pontifex ſolus poteſt promouere ad tres Ordines ſacros, eos qui nondum ad legitimam ætatem peruenerunt, *cap. cum in cunctis, de elect.* & poteſt extra tempora ſtatuta aliquem ad prædictos Ordines promouere, *cap. conſil. 16. tempore ordinat.* Summus eadem die aliquem ad duos ſacros Ordines promouere, *cap. litteras, de tempor. Ordinat.* & poteſt ipſe ſolus admittere duobus diebus duos Ordines ſacros dare, v.g. Diaconatum Sabbatho, & die Dominico Presbyteratum, *cap. literas, eod. tit. de temp. ordinat.*

Solus Papa concedere poteſt, vt quis Ordines accipiat ab Epiſcopo alieno, *cap. conſultationi, de tempor. Ordinat.*

Solus Papa concedere poteſt, vt Epiſcopus in die ſuæ Conſecrationis Ordines conferre poſſit, *cap. quod ſicut 28 §. ſuper eo, de elect.*

Solus Pontifex indulgere poteſt, vt qui excommunicationis maioris vinculo obſtrictus, Ordines ſacros ſuſcepit, vel ſacris eſt aptatus, ſuo munere, & officio fungi poſſit, *cap. cum illorum, de ſent. excommunic.*

Nemo denique poteſt ordinatum à Papa ad Superiores Ordines promouere ſine ipſius licentia, DD. *in c. in diſtribuendis, de temporibus Ordinat.* Cocchier. *de iuriſdict. ordin. in exemptos p. 1. q. 21.*

In beneficiis, quæ Summo Pontifici in iure reſeruata reperiantur.

Renunciationem beneficij gratia alterius factam ſolius eſt Summi Pontificis admittere, *cap. deliberatione, §. prohibemus, de officio Leg. lib. 6.* Flam. *de reſignat. lib. 1. q. 1. num. 92.*

Item in Beneficiis annuas penſiones conſtituere, & conſtitutas transferre, vel ius eas redimendi concedere, *cap. 1. ut Eccleſ. benef. ſine diminut. confer* & faciunt quæ Rebuff. *de pacificis poſſeſſor. num. 117.* & *in praxi benefic. titul. requiſita ad collationem bonam, num. 6.*

Item beneficium ad certum tempus, non in perpetuum conferre, *c. [illegible] glo. in verbo perpetuo in cap. unic. de capellis Monach. in 6.*

Et ſolus concedit, vt Beneficiatus, quamuis perpetuò abſit ab Eccleſia ex aliqua iuſta cauſa fructus beneficij percipiat, *c. vlt. de reſcript. in 6.*

Et beneficia in Curia Romana vacantia ipſe ſolus confert, *cap. 2. de præbend. in 6.*

Item Beneficia, quæ incompatibilia iure dicuntur, vni eidémque Clerico conferre ipſe ſolus poteſt, cuiuſmodi ſunt beneficia ſimilia ſub eodem tecto: duas item Cathedrales, duas Parochiales, duo beneficia curam animarum habentia, vel dignitatem. Ea etiam, in quibus iure, priuilegio, vel conſuetudine, quis reſidere, vel commorari debet, Concil. Trident. *ſeſſ. de reform. cap. 7.*

Item in eadem Eccleſia abſque Indulgentia Rom. Pontif. nemo poteſt duos perſonatus, vel dignitates, Præpoſituras, vel adminiſtrationes, vel officia, vel eorum alterum ſimul cum Canonicatu habere, *cap. 1. de conſuetud.*

Item quando aliquis recipit ſecundum beneficium, quod incompatibile cum alio iura vocant, & illius poſſeſſionem adeptus eſt, vel per ſeipſum ſtat, quominùs illam aſſequatur, ita vacat primum incompatibile, vel illud ſtatim dimittere in Ordinarij manibus cogitur, quòd ſi non dimiſerit, vtrumque vacat, & Rom. Pont. ſolius eſt illud tunc conferre. Extrauag. *Execrabilis, §. qui vero deinceps, de præb. Ioan. XXII.*

Circa Iuris interpretationes, & graues cauſas diſcernendas, quæ Summo Pontifici reſeruata reperiantur.

Cauſæ omnes maiores ad Sedem Apoſt. referuntur, *cap. 1. de iuram. calumniæ, c. maiores de Baptiſmo.* Porrò cauſæ maiores cenſentur quæſtiones, quæ ſpectant ad articulos Fidei intelligendos, ad canonicos libros diſcernendos, ad ſenſum [illegible] literarum declarandum, approbandum, ad interpretanda, quæ dubia ſunt, vel obſcura in controuerſiis Fidei, in iure Canonico, vel Diuino: item ad declarandum, quæ ad ſacramenta pertinent, videlicet ad materiam, formam, & Miniſtrum, & alia huiuſmodi notata *in cap. quoties 24. q. 1.*

Solius Papæ eſt generales Canones condere, *c. ideò permittens, §. ſi ergo primum 24. q. 1.*

Quia poteſtas condendi leges ſoli Pontifici competit, *[illegible] Cod. de legibus,* Riminald. *in l. imperium, n. 403. ff. de iuriſdict. omnium iud.* vbi Gaſpar Vall. *num. 6. & num. 199.* Rebuff. *ad leg. Galliæ in proœm. gloſ. 1. num. 4.* Menoch. 686. *num. 13.* Menoch. *illuſtr. cap. 1. num. 6.* & ideò ipſius Papæ Principis Eccleſiæ eſt Concilium generale confirmare, & eius Conſtitutiones probare, vel improbare, & interpretari, vt patet ex *diſtinctione 17.* & ex *cap. ſtatutum de elect.* & aliorum ſcripta damnare, *cap. damnamus, de ſumma Trinit. cap. fraternitatis de hæret.*

Quæ ſunt dubia, vel obſcura in reſcriptis ipſe ſolus interpretatur *cap. paſtoralis de fide inſtrum. cap. cum venissent, de iudic.*

Solus ipſe ſupplet quod in contractibus deficit, quando ſcilicet aliquid, quod ius Canonicum requirit, omiſſum eſt, *cap. illa quotidiana, de elect. cap. 1. de tranſact.*

Relaxat, commutat, & interpretatur iuſiurandum in rebus, & perſonis alicuius momenti, *cap. [illegible], §. eos, de elect.*

Ipſe ſolus reſtituit eos qui ſolemni ritu ſunt è Clericorum gradu deiecti, gloſſ. *in c. ideò 2. q. 6. & in c. ex tua, §. vlt. de cleric. non reſid.*

Et remittit pœnas ob ſimoniam in Ordine, vel beneficio contractam, *cap. de ſimon. [illegible] 1. q. 1.*

Item aliquos [illegible] natalibus reſtituit quod attinet ad ea, quæ ſpiritualia ſunt, *cap. per Venerabilem, qui filij ſint legitimi.*

Legata ad pias cauſas facta, nemo niſi Romanus Pontif. poteſt ad alios vſus conuertere, vel transferre. *Clem. quia contingit, de Relig. Domibus.* Nam illi ſoli conuenit piorum teſtatorum voluntates commutare, Tiraq. *de priuileg. piæ cauſ. priuil. 135.* Pinel. *in rub. C. de reſcind. vend. p. 1. c. 2. num. 19.* Nauar. *conſ. 2. num. 6. de rebus Eccleſ. non alien.* [illegible] *lib. 5. Ordin. pag. 72.* Fr. Eman. *qq. Regular. tom. 2. quæſt. 125. art. 9.* Beia *reſponſ. caſuum conſc. p. 4. caſ. 22.* Henriq. *in ſumm. lib. 7. cap. 37. §. 2. lit. F.*

Sine ſpeciali ipſius conſenſu non poteſt interdici Ciuitas à Sacris ob debitum pecuniarium domini, vel officialium, vel priuatorum perſonarum, Extrauag. *Prouidè attendentes,* Bonifac. VIII. *de ſent. excom. inter communes,* [illegible] *num. 5.*

In Sanctorum Catalogo [illegible] ſolus ipſe Summus Pontifex aliquem referre poteſt, hoc enim Sedi Apoſt. reſeruauit Alex. III. *in cap. de reliquiis, & venerat. Sanct. c. 1.* Quidam enim cenſuerant id iuris eſſe penes Epiſcopum in ſua diœceſi, propterea quòd *in cap. 1. de conſecrat. diſt. 3.* [illegible] [illegible] ad Romanum Pont. hoc iam ſolum pertinere aſſerit, & approbant Mirand. *de prob. concl. 202. num. 50.* Azor. *inſtit. moral. p. 2. lib. 5. cap. 6. q. 4. ſ. 1.*

*quaſt.*1. Cened. *ad decretal. collect.* 52. *n.*4. Marc. Anton. Genouenſ. *in praxi Archiepiſc. Neapol. cap.* 51. *in fine.*

Priuilegium ſolus ipſe Summus Pontifex poteſt concedere, vt quis ſoluatur à lege, quia quiſque decimam partem ſoluere cogitur, *c. ex parte,* & *c. ſuggeſtum, de decimis.* Et poteſt quædam bona, & iura Eccleſiaſtica laicos conferre, puta poteſt decimas partes fructuum ex beneficiis Eccleſiaſticis iuſtis de cauſis Regibus, & Principibus addicere.

Item poteſt Regi, & Principi priuilegium concedere, vt beneficia in Eccleſiis ſuæ ditionis ſita, obitu beneficiarij deſtituta conferre queat: poteſt etiam Laïco poteſtatem, & auctoritatem dare, vt aliquos excommunicationis vinculo obſtringere poſſit, Borgas *de irregul. p.* 1 *num.* 40.

Solus Papa poteſt pleniſſimas peccatorum condonationes, hoc eſt, Indulgentias concedere, Doct. *in cap. cum ex eo, de priuil.*

Quoad Religioſos, quæ Summo Pont. in iure reſeruata reperiuntur.

Item Summi Pontificis eſt nouos Religioſorum Ordines approbare; hoc enim Innoc. III. in Conc. Lateran. Sedi Apoſt. reſeruauit, vt habetur, *in c. vlt. de Relig. domibus,* Azor. *inſtit. moral. p.* 1 *lib.* 11. *c.* 23. *q.* 5. & *c.* 24. *q.* 4. *in fine,* & *p.* 2. *lib.* 5. *cap.* 7. *q* 1. Fr. Eman. *qq. Regul. tom.* 3. *q.* 48. *art.* 3. Valer. Reginald. *in praxi fori pœnit. lib.* 18. *num.* 164. *verſ. accedit.*

Solus ipſe poteſt profeſſionem Religionis irritam facere, hoc eſt, ſtatuere ne rata, & firma ſit, ſi fiat, ante certos ætatis annos, aut certa forma minimè ſeruata; communis ſent. *ex cap. ad noſtram,* & *cap. ſignificauit,* & *cap. quia in ſinlis de regularibus.* Etiam Abbate, & Monachorum Conuentu inuitis poteſt Monachum è cœnobio euocatum, & aſſumptum, certæ Eccleſiæ præficere, vel Epiſcopo, vel Principi adiutorem, & ſocium dare, vel apud ſe ſocium retinere, *cap. per principalem* 9. *q.* 3.

Item poteſt ſolus concedere, vt Religioſi profeſſi, cœnobium egreſſi ad audiendas leges, vel Medicinam, ad Ordines promoueri queant, *cap. non magnopere, ne Clerici, vel Monachi,* idem iuris eſt de Clericis ſecularibus dignitatem, vel perſonatum, vel parochiale beneficium habentibus, *cap. ſuper ſpecula, ne Clerici, vel Monachi.*

Mendicantes Religioſi non poſſunt acquirere noua loca ad habitandum, vel antiqua alienare, vel mutare ſine ſpeciali licentia Papæ, *c.* 1. *de exceſſib. Prælat. in* 6.

Papa ſolus concedit priuilegium Monaſteriis, & Eccleſiis Religioſorum, vt liberentur ab obligatione ſoluendi procurationes legatis Apoſt. & Iura Epiſcopalia, *Clem.* 1. *de cenſib.*

Nullus niſi Papa concedere poteſt, vt Religioſus aliquis eligatur in Abbatem vel Prælatum alterius Religionis, vel habitus, *Clem.* 1. *de elect.*

De bonis, quæ Fratribus Franciſcanis relinquuntur nullus poteſt agere in iudicio nomine Eccleſiæ Romanæ ſine ſpeciali Romani Pontif. mandato. *Extrauag. ſi conditorem, de verborum ſignif. Ioan. XXII.*

Solus Papa concedere poteſt facultatem, vt quis aſſumere queat habitum Fraticellorum, & Bizoccorum, *Extrauag. Sancta Romana Eccleſia, de Relig. domib. Pauli II.*

Fratres Mendicantes ſine ſpeciali Sedis Apoſtol. conſenſu non poſſunt plures habere campanas, *Extrauag. quia cunctos, de offic. Cuſtodis Ioan. XXII.*

* * *

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Abbas poſſit ſuos ſubditos à cenſuris in Clauium contemptum incurſis abſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Monachi abſolui poſſunt ab Abbate, vel Superiore à Cenſuris in Clauium contemptum, vel ſub ſpe, & fiducia priuilegiorum incurſis.*

RAtio dubitandi eſt, quia Eugenius IV. in quadam Bulla Fratribus Minoribus data concedens, quòd 1
ipſi Fratres poſſint plenariè ab omnibus cenſuris, & peccatis abſolui, addit, *niſi peccata in contemptum Clauium commiſſa fuerint, vel niſi commiſſa fuerint ſpe, & fiducia talium priuilegiorum*; idipſum habetur in conceſſione facta à Bonifacio IX. cum eadem conditione in *ſupplemento fol.* 120. *concl.* 542. His tamen non obſtantibus, poſſunt Monachi à ſuo Abbate ab huiuſmodi cenſuris, & peccatis abſolui, etſi in ea per Clauium contemptum inciderint, vel etſi ea commiſerint ſub ſpe, & fiducia talium priuilegiorum, & hoc virtute priuilegij Clementis IV. & aliorum ſuprà à nobis relatorum, quæ vniuerſaliora ſunt, & nouiora, nec illas reſtrictiones, & limitationes addiderunt, & ideò prædictorum Prælatorum poteſtas circa hoc ampliata eſt. Nec neceſſaria fuit expreſſa reuocatio prioris illius limitationis, quia ſatis eſt, vt ea appoſita non fuerit. Atque ita Roderic. *qq. Regular. tom.* 1. *quaſt.* 20. *art.* 5. Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 21. *num.* 10. & *duobus ſequentibus.*

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas poſſit abſoluere ſuos Monachos ab hæreſi occulta.

SVMMARIVM.

1 *Concilium Tridentinum Epiſcopis facultatem ab hæreſi occulta ſubditos abſoluendi conceſſit.*

2 *Poteſtas eadem intelligitur conceſſa Abbatibus, & Prælatis inferioribus Epiſcopalem iuriſdictionem in Diœceſi propria habentibus.*

3 *Prælatis Regularibus an competat vigore Concil. Trid. poteſtas abſoluendi ſibi ſubditos Regulares ab occulta hæreſi, oſtenditur, &* num. 4.

5 *Mortis in articulo poteſt quis non ſolum ab hæreſi occulta, ſed etiam à quibuſcunque peccatis etiam à ſimplici Sacerdote abſolui.*

VT huius quæſiti materia clariùs eluceſcat, notandum Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 24. *de reformat.* 1
cap. 6. duplicem facultatem Epiſcopis conceſſiſſe, alteram diſpenſandi in quibuſcunque caſibus ex delicto occulto, nec ad forum contentioſum deducto prouenientibus, excepto homicidio voluntario. Alteram abſoluendi in foro conſcientiæ ſuos ſubditos in ſua Diœceſi à quibuſcunque caſibus occultis, nec ad forum contentioſum deductis, per ipſos, vel per Vicarios ad id ſpecialiter deputandos, & poſteà ſubdit *Idem, etſi in hæreſis crimine in foro conſcientiæ eis tantùm, non eorum Vicariis ſit permiſſum.* Et ante iſtud Concilij decretum licèt hæretici de iure antiquo excommunicationem latæ ſententiæ incurrerent, vt conſtat ex *can. Achatius,* 24. *q.* 1. *cap. ad abolendam,* & *cap. excommunicamus, il* 1 *de hæretic. cap. nouerit,*

uenerit, de ſent. excommunic. cap. quicumque, de hæretic. in 6. tamen illa excommunicatio per Bullam Cœnæ Domini Summo Pontifici reſeruata fuit, vt patet ex prima excommunicatione dictæ Bullæ Cœnæ, vbi excommunicantur omnes hæretici, & apoſtatæ à fide, & abſolutio Summo Pontifici reſeruatur: quæ tamen poſteà per prædictum Concilium Epiſcopis conceſſa fuit. Videndum eſt igitur in præſenti, an eadem facultas ad Abbates, & Prælatos inferiores extendatur. Ad quod dicendum eſt
2 primò, Abbates, & Prælatos inferiores habentes propriam Diœceſim & in ea Epiſcopalem ſeu quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem priuatiue ad Epiſcopum poſſe eiuſdem decreti vigore ſuos ſubditos eodem iure ab hæreſi abſoluere, ſicut poſſunt Epiſcopi ſuos; quia ibi nomine Epiſcopi intelliguntur Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, nec eligitur induſtria perſonæ Epiſcopi, & ſi qua induſtria eligitur, eſt Epiſcopi, vel habentis iuriſdictionem Epiſcopalem, & hoc tenent Sayr. *in Claui Regia, lib. 6. cap. 17. num. 83. in fine.* Aurl. *de cenſur. par. 7. diſp. 10. dub. 6.* Roderic. 2. *tom. ſumma, cap. 10. num. 6. & tom. 1. 6. & quæſt. Regul. tom. 1. q. 24. art. 13. & 17. & quæſt. 61. art. 9.* Flores de Mena *variar. lib. 3. qu. 24. num. 18.* pluribus probat Sanch *lib. 8. de matrim. diſp. 2. num. 12. & lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 5.*
3 Quo autem ad Regulares Prælatos exemptos propriam territorium non habentes, Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. c. 20. num. 10. & ſeq.* & Roderiq. *quæſt. Regul. tom. 1. qu. 20. artic. 10.* concludunt ipſos non poſſe à crimine hæreſis, etiam occulto, ſuos ſubditos abſoluere; ſed diuerſi mode id probant; Suarez namque ait, quòd ſi per Bullam Cœnæ Domini talis facultas à Concilio Tridentino Epiſcopis collata abrogata non fuiſſet, eam obtinerent etiam Prælati Regulares per motum proprium Pij V. in quo, vt *ſupra* dictum eſt, voluit, vt illa facultas extenderetur etiam ad Prælatos Ordinis Prædicatorum, ac per conſequens aliarum Religionum habentium priuilegium communicationis; tamen cenſuit facultatem illam per Bullam in Cœna Domini abrogatam fuiſſe, & quod Abbates, & cæteri Religionum Prælati ſubditos à crimine hæreſis etiam occulto abſoluere nequeant. Roderiq. autem aſſerit alia ex cauſa id ipſis non licere; nempe, quia licet Epiſcopi poſſint ab hæreſi occulta in foro conſcientiæ abſoluere; non propterea ſequitur idem licere Prælatis Regularibus habentibus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quia dicti Epiſcopos hic ſe habere tanquam Inquiſitores, imò quòd ſint Inquiſitores hæreticæ prauitatis. Prælati autem Regulares non ſunt Inquiſitores reſpectu ſuorum ſubditorum, & ideò non ſequitur; Prælati Regulares habent iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, ergo ſicut Epiſcopi ſuos Diœceſanos à crimine hæreſis occultæ abſoluere poſſunt, ita & illi ſuos ſubditos, quia Epiſcopi vltra iuriſdictionem Epiſcopalem, habent etiam ratione muneris ipſorum annexum munus Inquiſitorum, & ex aliis rationibus, et latius per eum *loco citato*; quod quomodocunque ſe habeat, & quamuis Suarez *vbi ſup. num. 11.* conetur fundamentum probationis à Roderic. allatæ excludere, tamen ambo concludunt, quamuis diuerſis rationibus, non licere Abbatibus, & Religionum Prælatis ſuos Monachos, & ſubditos ab hæreſis crimine occulto abſoluere, vt etiam docent Aurl. *de cenſur. par. 7. diſp. 10. dub. 6. notab. 5.* Vega 2. *tomo ſumm. cap. 125. caſu 12. in fine,* Sanch *in Decalog. lib. 2. cap. 12. num. 7. ad finem,* Megala *conſt. 21. num. 6.* Nauar. *in ſ... Pontif. com. 3. n. 10.* Diana *in reſolut. mor. tract. 2. de dub. regul. reſolut. 122.* aſſerentes, nec Decreti Concilij, nec d. priuilegij vigore hos Regulares Prælatos talem poteſtatem habere: quia licèt Pius V. expreſsè concedat, vt poſſint abſoluere à caſibus *in eo cap. 6.* Concilij Trid. Epiſcopis conceſſis, inter quos ſpecialiter de hæreſi mentio habetur, tamen in nulla generali conceſſione cenſetur hæreſis abſolutio comprehendi, niſi ſpecialis de ea mentio habeatur.

Quòd ſi verum eſt fundamentum Suarez, nullus dubitandi locus ampliùs ſuper hac materia remanet, neque quoad Prælatos Regulares, neque quoad Abbates, & 4
Prælatos propriam Diœceſim habentes, quia ſi per ſubſequentes Bullas Cœnæ Domini facultas illa Epiſcopis adempta eſt, vtique Prælatis inferioribus, qui Epiſcopi non ſunt, nec ampliùs illam habebant, quam participabant, ſublata cenſeri debet. Et quod per ſubſequentes Bullas prædicta facultas Epiſcopis conceſſa reuocata ſit, fatentur Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 8. cap. 19. q. 3. & cap. 10. q. 10.* Suar *tom. 4. in 3. par. diſp. 30. ſect. 2. num. 11.* referens ita declaraſſe ſacram Congregationem, & *tom. 5. diſput. 21. ſect. 3. num. 5.* Molin. *tom. 4. de iuſt. diſp. 64. num. 8.* & alij plures, quos refert Sanch *in dec. cap. 11. n. 26.* qui *num. eq. in fine,* concludit, quamuis res ſit valdè dubia, & ob rationes ex vtraque parte adductas, vtraque ſententia probabilis reddatur: tamen omninò tenendum eſſe Epiſcopis id ampliùs non licere, & quòd contrarium eſt valde dubium, & parum tutum, atque ita cum eis concludendum videtur.

5 His tamen notandum eſt, quòd in articulo mortis poteſt quis non ſolum ab hæreſi occulta abſolui, ſed etiam à quibuſcumque peccatis, non dum per ſuum Abbatem, & Prælatum, ſed etiam per ſimplicem Sacerdotem. Ratio eſt, quia in mortis articulo nulla datur reſeruatio caſuum, ex Conc. Trid. *ſeſſ. 14. c. 1. §. hanc autem, de Sacram. Pænit.* Valent *tom. 4. diſp. 7. q. 10. punct. 2.* Simanch *de Cathol. inſtit. tit. 3. n. 3.* Zamb *de caſibus in articulo mort. prælud. 1.* Nauar. *conſ. ... n. ...* Rojas *de hæret. part. 2. n. 220.* Gutier. *canon. q. lib. 1. c. 1. n. 59.* & alij. Sed cùm limitatione procedendum eſt, nempe quando non eſt copia Superioris poteſtatem habentis, quoad hanc abſolutionem; multi tamen Doctores ſuſtinent, quod in mortis articulo ſimplex Sacerdos poteſt abſoluere, etiam in præſentia Superioris, ſed tutius, & ſecurius eſt, vt coram Superiore poteſtatem abſoluendi habente ſimplex Sacerdos non abſoluat, vt benè probat D. Anton. Ricciull. *tract. de iure perſonarum extra gremium Eccleſ. exiſtent. lib. 5. cap. 14. num. 19. & 20.*

DISPVTATIO XV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad ſuſpenſiones ferendas, necnon ab eis abſoluendum

Quæs. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuſpendere.
II. Vtrùm Abbas poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere.
III. Vtrùm Abbas poſſit ſuſpédere Monaſteria, Cõmunitates, & Collegia ſibi ſubiecta.
IV. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſoluere.

V. De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à iure latæ ſunt.

VI. Vtrùm Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus iuriſdictionis.

VII. Vtrùm Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus.

VIII. Vtrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit ſuſpendere.

SVMMARIVM.

1 *Suſpendere poſſunt, qui poſſunt excommunicare.*
2 *Suſpendere poteſt Abbas ſuos Regulares ſubditos.*
3 *Abbatiſſa ſuſpendere quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta.*
4 *Suſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda eſt.*
5 *Forma abſoluendi à ſuſpenſionibus.*
6 *Suſpenſio, ſicut & alia cenſura imponendæ ſunt propter delicta grauia.*
7 *Suſpenſio an incurratur, etiam per culpam venialem.*

1 REGVLARITER omnis, qui iure ordinario poteſt excommunicare, poteſt etiam eodem iure ſuſpendere; vna enim, eadémque eſt iuriſdictionis poteſtas circa Eccleſiaſticas cenſuras, *c. querenti, de verb. ſignif.* & licèt poſſit per Eccleſiam committi iuriſdictio ad hunc actum, & non ad alium, tamen id non fit; quia omnes hæ cenſuræ ad eumdem finem ordinantur, & ſe mutuò iuuant ad contumaces, & rebelles compeſcendum, & ideò qui poteſtatem habet ad excommunicandum, habet etiam ad ſuſpendendum. Ita Summiſtæ communiter, *verbo ſuſpenſio*, Nauar. *in manual. c.27.n.159.* Suar. *de cenſur. diſp.28. ſect.1. num.2.* Angelus *verbo ſuſpenſio 2. §.3.* Sylueſt. *eod. verbo, qu.1.* Baius *in theat. ſcient. Theol. lib.2. cap.102.* Mirand. *tom.2. manual. Prælat. q.36. art.4. concl.1.* Sayrus *de cenſur. lib.4. cap.2. n.6.* Tabiena *verbo ſuſpenſio, n.7.* Portellus *in add. ad dub. reg. verbo Abbas, n.2.* Henriq. *lib.13. c.35. n.1.* Filliuccius *tom.1. tract.11. c.2. n.33.* Auila *de cenſ. part.3. diſp.4. dub.5. concl.1.* & alij communiter.

2 Quare cùm Abbates & Prælati inferiores habeant iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi (vt probauimus *in antecedenti diſp. quæſt.1.*) iure ordinario poterunt & illos ſuſpendere. Quod inſuper probatur, quia habent facultatem coërcendi ſuos ſubditos per quaſcumque Eccleſiaſticas cenſuras, quæ aliàs iuſtè poſſent in tali materia, ſeu crimine perſonis imponi; Nam in Epiſcopis eſt eadem poteſtas; ergò & in his Prælatis; ergo poſſunt ſuſpenſionis cenſuram ferre.

Obiicies, non ſemper vni, eidémque excommunicandi, & ſuſpendendi, & è contra, auctoritatem traditam eſſe: quia Abbatiſſa poteſt ſuſpendere Clericos Eccleſiarum ſibi ſubiectarum à beneficio, vt patet ex text. *in cap. dilecta, de maiorit. & obed.* cùm tamen eos excommunicare non valeat, vt tradunt communiter Doctores, ergò
3 falſa concluſio. Reſpondeo, ſuſpenſionem in eo textu latam ab Abbatiſſa, re vera non fuiſſe cenſuram, ſed quoddam præcepti genus, & quandam prohibitionem, ob cuius violationem non fuiſſet contracta irregularitas. Igitur patet Abbates, & Prælatos inferiores poſſe ſuſpendere omnes illos, in quos Eccleſiaſticam iuriſdictionem habent; quæ ſuſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda
4 eſt; Ita Nauarr. *in manual. c.27. num.159.* Suarez *tom.5. diſp.28. ſect.5.* vbi tradit, quis modus ſeruandus ſit in ſuſpenſione ferenda, Sylueſt. *verbo ſuſpenſio, n.4.* Forma autem ſuſpenſionis in ſcriptis tradenda non determinatur in lege canonica, ſed tantùm in ea habetur, vt in ſcriptis ponatur, præmiſſa trina canonica monitione, ſicut de excommunicatione dicendum eſt, ita Suar. & Nauarr. *loco citato*, per text. *in cap. 1. de ſent. excom. lib.6.* vbi gloſſ. Sic etiam non inueniuntur aliqua determinata verba, vel forma pro abſolutione ſuſpenſionis, vt dicunt communiter DD. & præcipuè Valentia, Rodriq. Filliuc. quos citat, & ſequitur Bonac. *de cenſur. diſp.3. de ſuſpenſ. punct.2. lit. n.12.* vbi tamen aſſerit, hæc verba eſſe in vſu. *Ego te abſoluo à vinculo ſuſpenſionis, in quam incurriſti, & reſtituo te ad executionem tui muneris, vel ordinis, vel ad beneficium, &c.* In qua abſolutione non eſt neceſſarium cauſam, ob quam contracta fuit ſuſpenſio, aſſignare; ex eodem Bonac. *loc. cit. n.3.* 5

6 Huiuſmodi cenſura ſuſpenſionis, ſicut & interdicti imponenda eſt propter peccata grauia, vt diximus de excommunicatione, *diſp. præcedenti, q.1.* licet aliqui conſtanter affirment, quòd incurratur etiam per culpam venialem, ita Molina *de iuſtitia, tom.4. tract.7. diſp.75. num.1.* & Caietanus *in ſumm. verbo ſuſpenſio*, Armilla *eod. verb. num.1.* Lopez *in inſtruct. part.2. c.31.* contra quos diſputat Suarez *tom.5. in 3. part. diſp.4. ſect.10. num. 8.* Sanchez *de matrim. tom.4. lib.9. diſp.32. num.49.* Henriquez *lib.13. cap.34. num. 1.* Filliucius *tom.1. tract. 20. cap. 3. num.58.* Bannes *in 2.2. quæſt.64. art.8. tract. de irregular. part.2. dub.2.* quæ ſententia probabilior eſt, quotieſcumque enim ignorantia iuris, vel facti excuſat à peccato mortali tranſgreſſionem canonis, excuſat etiam ab excommunicatione, & aliis cenſuris, & pœnis ob delictum impoſitis. Ratio eſt, quia cùm ſupradictæ pœnæ ſint grauiſſimæ, credendum non eſt, piam Matrem Eccleſiam eas infligere ob veniale. 7

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſio propriè non cadit ſupra Laïcos, ſed ſupra Eccleſiaſticos, illos aliquo ſpirituali exercitio priuans.*
2 *Suſpenſio quid ſit, oſtenditur.*

QVamuis, ex quorumdam ſententia, poſſint ſuſpendi Laici ab ingreſſu Eccleſiæ, & à Sacra Communione, ſicut probabile videtur per *extrauag. vnic. de ſent. excomm.* communior tamen, verior, ac praxi conformior ſententia contrariam tuetur partem, concedens ſolas perſonas Eccleſiaſticas poſſe ſuſpendi, laicas verò impropriè, & lato vocabulo, ac nomine generali. Suſpenſio enim propriè non cadit ſupra Laïcos, ſed ſupra perſonas Eccleſiaſticas, illas aliquo ſpeciali exercitio priuans, gloſſ. *in cap. quicumque, verb. miniſtris, de ſentent. excommunic. in 6.* & ibi communiter DD. cum ea tranſeuntes, Panormit. *in cap. dura, n.10. de crim. falſi.* 2

Sylu.

Sylu. *verb.ſuſpenſio,n.3.* & alij Doctores ſtatim citandi, quod colligitur ex ipſius ſuſpenſionis diffinitione, quæ
2 propriè accepta, ſic traditur à Doctoribus. Suſpenſio eſt cenſura quædam Eccleſiaſtica, qua perſona Eccleſiaſtica impeditur, ne exerceat functiones ſui beneficij, vel officij, vel Ordinis, in totum, vel in partem, ſiu perpetuum, vel ad tempus. Ita Nauar. *in manual. cap. 27. num. 151.* Gregor. Valentia *tom.4 diſp.7. q.18. punct.1.* Henriq. *lib.3. c.31. num.2.* Sayr. *de cenſur. lib.4. cap.1. num.13.* Suar. *de cenſur. diſp.25 ſect.1. num.2.* & alij apud Bonac. *eod. tractat. diſp.1. qu.1. punct.2. num.1.* Quamobrem dicimus ab Abbate, non ſolùm Monachos ſuos ab eorum officij, & beneficij exercitio in parte, ſiue in totum ſuſpendi poſſe: ſed etiam Clericos, aliaſque Eccleſiaſticas perſonas, in quas iuriſdictionem ferè Epiſcopalem ſibi vendicat, non autem laïcos.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas poſſit ſuſpendere Monaſteria, Communitates, & Collegia ſibi ſubiecta.

SVMMARIVM.

1 *Monaſteria, Communitates, & Collegia ſuſpendi poſſunt, licèt non excommunicari.*
2 *Monaſteriorum, Capituli, atque Collegij nomine quid intelligatur in præſenti, oſtenditur.*

1 QVamuis Monaſteria, Communitates, & Collegia excommunicari non poſſint, vt volunt Sotus *in 4. diſt.22. qu.2. art.1.* & communiter omnes, tamen nihil obſtat, quòd Abbas illa ſibi ſubiecta ſuſpendere non poſſit, vt volunt Suar. *5 tom. in 3. part. D.Thom. diſp. 28. ſect.3. à num.1. cum ſeqq.* & ratio eſt, quia cùm quælibet Congregatio, ſicut eſt capax officij, aut beneficij Eccleſiaſtici, ita etiam culpæ capax eſſe poſſit; ſequitur quòd etiam ſit capax priuationis, & ſuſpenſionis ab huiuſmodi officio, & beneficio; & ratio differentiæ, cur Communitas ſuſpendi, non autem excommunicari poſſit, eſt, quia pœna ſuſpenſionis non eſt ita grauis, & ſpiritualis, ſicut excommunicatio: nam non priuat bonis internis, ſeu Eccleſiaſticis ſuffragijs, & auxilijs, quæ ad internam animæ ſalutem ordinantur, & proſunt, ſicut eſt excommunicatio, idcircò in hac pœna ſuſpenſionis non adeſt illud animarum periculum, propter quod prohibitum fuit, ne Communitas excommunicari poſſit. Prætereà indecens eſt, vt innocentes excommunicentur, quod accidere poſſet, ſi in aliqua Collegia, & Communitates excommunicatio fulminetur, non eſt autem abſurdum illos aliquando ſuſpenſionis pœna ligari, Ita Roder. *in ſum. p. t.1 cap.78. num.* . Vgol. *de cenſ. tab. 2 cap.26. § 1.* Sayr. *eod. tract. lib.1. c. 8. num.2. & 20.* Suar. *loc. cit. & diſp.4 ſect.2 num.1. cum ſeq.* Ægid. de Coninch. *de cenſur. diſp.13 dub.6. num.46.* Mart. Bonac. *de cenſ. diſp.1. qu.1 punct.4. ſub num.8. verſ. dixi ad incurrendam cenſuram,* & alij. Et de hoc ſunt nonnulla exempla in iure, vt *cap. vnico, ne Sede vacante in 6.* vbi ſuſpenditur Capitulum à collatione beneficiorum, *cap. ſi ſententia, de ſentent. excommunicat. eodem lib.* & in Concil. Tridentin. *ſeſſ.24. cap.16.* vbi Capitulum Sede vacante non conſtituens Oeconomum, & Vicarium tempore, & modo ibi præſcriptis, priuatur poteſtate illos miniſtros conſtituendi, quod eſt quaſi ab eo munere, pro illa vice ſuſpendi. Item ex *c. quiſque, de elect. in 6. & extrau. 1. de elect.* vbi non ſolùm Capitula Eccleſiarum, verùm etiam Conuentus Monaſteriorum, ſcilicet Regularium, à beneficijs ſuſpenduntur. Nominibus verò Capituli, & Monaſteriorum, atque Collegiorum intelliguntur
2 ea loca, vbi perſonæ Eccleſiaſticæ, tam Clericorum, quàm Regularium inhabitant. Igitur Abbates, & Prælati Generales in Capitulum Prouinciale, & Prouinciales in Capitulum Conuentuale, abſque dubio ſuſpenſionis ſententiam ferre poſſunt, ſunt enim verè, & propriè Prælati, & Iudices reſpectu illorum, & habent in ea iuriſdictionem ſpiritualem in foro externo, cum qua iure ordinario annexa eſt hæc poteſtas, quæ etiam eſt vtilis ad communem gubernationem, nec adeſt aliqua ratio, quæ ſuadeat eorum iuriſdictionem fore in hoc limitandam. Abbates autem, & Prælati Conuentuales licet poſſint ſingulas perſonas ſibi ſubditas ſuſpendere, non tamen Communitatem, ſeu Capitulum, quia non habent Capitulum à ſeipſis diſtinctum, & ſibi ſubiectum, vt Generales, vel Prouinciales, quia Prælatus Conuentualis non habet iuriſdictionem extra ſuum Capitulum, cùm autem ſit eius caput, peccatum ipſius Capituli, vt Capitulum eſt, ipſi Prælato præcipuè imputatur, & ideò non poteſt illud, vt Capitulum eſt, ſuſpendere, quia ſic eſſet iudicare in cauſa propria, & ſemetipſum ſuſpendere, quod non licet. Vnde quamuis iuſte ſingulos ſuſpenderet, ipſe tamen ſemper manet habilis, & in eo vox Capituli conſeruaretur per ea, quæ docet Panor. *in c.1. n. 5. de elect.* cuius doctrinam communiter receptam teſtatur Nau. *conſ.38, de Regular.* Atque ita P.Suarez *de Relig. tom.4. tract.8, lib.2. c.9 n.8.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſoluere.

SVMMARIVM.

1 *Ordines ſacros ante legitimam ætatem, vel extra tempora à iure ſtatuta, aut ſine dimiſſorijs literis recipientes ſunt ipſo iure ſuſpenſi.*
2 *Papa inferiores ab huiuſmodi ſuſpenſione abſoluere poſſe arguitur.*
3 *Conceſſum cenſetur quicquid expreſſè prohibitum non reperitur.*
4 *Abſoluere nemo valet excepto Summo Pontifice à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa.*
5 *Abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum præſumitur.*

PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum, ac ex dictis *ſupra* eſt animaduertendum, quòd ſacri Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora à iure ſtatuta, vel ſine dimiſſorijs ſuorum Prælatorum literis ab alieno Epiſcopo ſuſcipientes ipſo iure ab executione ſuſceptorum Ordinum, ſuſpenſi remanent quoad vſque abſolutionis beneficium obtineant, per *extrauag. Pij II.* incip. *Cum ex ſacrorum,* quam verbatim refert D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg.17 n 10. in 2. edit.* & firmant Couar. *in Clem. ſi furioſus, part.1. § 1. num.4.* Rebuff. *in praxi benefic. tit. de Cleric. ad ſacros Ord. promot. gloſſ.4. n.3.* Tolet. *in inſtruct. Sacerdot. lib.1. cap.61* Steph. Quaranta *in ſumma Bull. verb. Ordo, verſ. colliguntur ex dictis.* Martin. Bonac. *de Sacram. diſp 8. q. vnic. punct.5. num.13* Rota *deciſ.481 n.5. part.2. Recent.* D. Barboſ. *dicta alleg.16 n.10. in 2. edit.*

Dubitatur modò, an integrum ſit Regularibus Prælatis, vel etiam ſæcularibus ſuos ſubditos ab huiuſmodi ſuſpenſionibus abſoluere.

Pro parte affirmatiua facit, quia in *d. extrauag. Cum ex ſacrorum,* Summus Pontifex ſibi abſolutionem ab huiuſmodi ſuſpenſionibus non reſeruauit; ergo inferioribus hanc facultatem conceſſiſſe videtur, iuxta ea, quæ docent gloſſ. *in Clem.1. §. verùm quia verb. excommunica-* 2

tionis ſententia, de hæretic. Armill. *verb. ſuſpenſio, num.* 22. Syluest. *eodem verb. num.* 8. *verſ. tertium*, per text. *in cap. nuper, de ſentent. excommunicat.* per quem, quoties Summus Pontifex excommunicationem ſibi ſpecialiter non reſeruat, videtur eo ipſo aliis abſoluendi facultatem reli-
5 quiſſe; conceſſum enim cenſetur quicquid expreſsè prohibitum non reperitur, *l. nemo, §. quod eius, ff. ex quib. cauſ. maior. effic. &c.*

4 Contrarium tamen, his non obſtantibus, aſſerendum eſt, videlicet abſolutionem à ſuſpenſione incuſſa ratione Ordinum malè ſuſceptorum à ſolo Summo Pontifice, non autem ab inferioribus impendi poſſe; prout docet communis Doctorum ſententia. Ita gloſſ. *in Clem. generalem, in verb. anno, de ætat. & qualit.* Syluest. *verb. ætas, qu.* 1. *verſ. tertium, & verb. irregularitas, num.* 12. *verſ. hodie autem*, Nauar. *in manual. cap.* 25. *num.* 70. *& cap.* 27. *num.* 202. Maiol. *de irregularit. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 10. Graff. *deciſ. aur. part.* 1. *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 15. Rebuff. *in praxi beneſic. tit. de Clericis malè promot. gloſſ.* 4. *num.* 3. Hieron. à Sorbo *in annot. ad Compend. priuileg. Mendicant. verb. Ordines ſacri*, Tolet. *d. lib.* 1. *cap.* 25. Henriq. *lib.* 14. *c.* 8. *§.* 5. Gregor. de Valent. *tom.* 4. *diſp.* 19. *punct.* 3. *§.* 2. Guttier. *quæſt. Canonic. lib.* 2. *cap.* 26. *ſub num.* 21. Sayr. *de cenſur. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 13. *& ſequenti*, vbi addit, Prælatos Regulares non poſſe cum ſuis Religioſis, ſic ante ætatem legitimam ordinatis diſpenſare virtute ſuorum priuilegiorum, quibus per Tridentinam Synodum *ſeſſ.* 23. *de reformat. cap.* 12. derogatum eſt ex Nauar. Sorbo, & Valent. *locis citatis*. Ita etiam D. Barboſ. *d. allegat.* 16. *in fine, in* 2. *edit. & allegat.* 17. *num.* 15. *& ſeq.* vbi *num.* 17. aduertit ex lapſu viginti annorum præſumi diſpenſationem, prout etiam cenſuit Rota in his terminis apud Farinac. *deciſ.* 200. *num.* 5. *part.* 2. *recent.*

QVÆSITVM V.

De nonnullis ſuſpenſionibus, quæ contra Abbates, & Prælatos inferiores à iure latæ ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſionem incurrunt Abbates, & Prælati inferiores à Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis eiuſdem Sedis literis ſuarum Eccleſiarum administrationem accipientes.*

2 *Suſpenſionem à Pontificalibus incurrunt Abbates tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes.*

3 *Illiterato tonſuram Abbates conferentes per annum à collatione tonſuræ ſuſpenſi remanent.*

4 *Reſignationes beneficiorum admittentes Abbates, & Prælati contra præſcriptum Bullæ Pij V. quam ſuſpenſionem incurrant.*

5 *Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid, vltra ea quæ ſibi iuxta ſuarum Religionum Conſtitutiones, aut conſuetudines competunt, exigentes ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant.*

6 *Abbates, & alij Prælati inferiores procurantes, vt Clerici capiantur à dominis temporalibus, vt beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatam comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur.*

7 *Alienantes bona ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum, Papa inconſulto, quam ſuſpenſionem incurrant Abbates, oſtenditur.*

8 *Dimiſſorias literas aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis Abbates concedentes, quam ſuſpenſionem incurrant.*

9 *Abbates, & Prælati Conuentuales Monachorum nigrorum delinquentes circa habitus, & veſtitus honeſtatem, quam ſuſpenſionem incurrant.*

10 *Venationi, aut aucupationi clamoſæ cum canibus, aut auibus ex propoſito ſi Abbates interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur.*

11 *Prælati Regulares ad quos occaſione exceſſuum prohibitorum à ſuis ſubditis commiſſorum aliquid quomodolibet peruenerit, niſi poſtquam fuerint requiſiti, infra menſem ſatiſfaciant, vſque ad debitam ſatiſfactionem ſuſpenſi remanent.*

12 *Item non ſatiſfacientes damno illato à ſuis ſubditis in concione, &c.*

13 *Prælati Mendicantium admittentes aliquem ad profeſſionem nondum expleto probationis anno, ſuſpenſionem incurrunt.*

ABbates, & Prælati Inferiores, qui apud Sedem Apoſtolicam promouentur, ſi abſque authenticis literis eiuſdem Sedis ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipiant, ſuſpenduntur à perceptione fructuum earumdem Eccleſiarum, quarum Capitula, & Conuentus, qui eos abſque prædictis literis receperint, à ſuis beneficiis ſuſpenſi remanent, quouſque à Summo Pontifice gratiam obtineant, *extrauag. Bonifacij VIII.* quæ incip. *Iniunctæ, de elect. inter extrauag. commun.* 1

Abbates primam Tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes, ſuſpenduntur à Pontificalibus, per diſpoſitionem Conc. Trid. *ſeſſ.* 6. *de reform. cap.* 5. An autem poſſint ordinare ſeculares, vel etiam Regulares ſibi non ſubditos, diximus latè *ſupr. in diſputatione de poteſtate Abbatis circa Sacramentum Ordinis.* 2

Abbates primam Tonſuram illiterato conferentes per annum à collatione eiuſdem Tonſuræ ſuſpenſi remanent, *c. fin. de temp. Ord. lib.* 6. Illiteratus autem in præſenti materia dicitur, qui legere, & ſcribere neſcit; nam ad primæ Tonſuræ receptionem id requiritur, ex Conc. Trident. *ſeſſ.* 23. *de reform. c.* 4. 3

Abbates, & Prælati, qui admittunt reſignationes beneficiorum contra præſcriptum Bullæ Pij V., incip. *Quanta Eccleſia Dei*, editæ anno Domini 1568. quæ eſt 58. in ordine in *Bullar. nouo*, incurrunt ſuſpenſionem à collatione, præſentatione, electione, confirmatione, vel inſtitutione, donec à Summo Pontifice abſoluantur; vt in Bulla prædicta, videatur Sayr. *de cenſur. lib.* 4. *cap.* 12. *num.* 55. 4

Abbates, & Prælati Regulares in viſitatione aliquid vltra ea, quæ ſibi iuxta ſuarum Religionum conſtitutiones, & conſuetudines competunt, accipientes, vel exigentes, ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec reſtituant duplum Monaſterio, à quo acceperunt, non obſtante qualibet ipſius Monaſterij remiſſione, *cap. exigit, de cenſ. lib.* 6. quod intelligendum eſt de iis, qui iure ordinario, non autem, vt delegati viſitant, *cap. Romana, eod. tit. lib.* ... Sayr. *de cenſur. lib.* 4. *c.* 25. *n.* 26. *&* 27. Henriq. *lib.* 13. *c.* 39. *n.* 4. Suar. *de cenſur. diſp.* 31. *ſect.* 1. *n.* 15. & alij apud Bonac. *de cenſur. diſp.* 3. *punct.* 5. *§.* 2. *n.* 20. 5

Abbates, & alij Prælati tam ſeculares, quàm Regulares capientes, vel procurantes vt Clerici capiantur à dominis temporalibus, vt beneficia reſignent, vel ne citati ad Romanam Curiam ad diem ſibi aſſignatum comparere poſſint, præter excommunicationem incurrunt etiam pœnam ſuſpenſionis per triennium à fructibus ſuarum Eccleſiarum, *Clem. multorum, de pœn.* quod habet locum, quando effectus ſecutus eſt, ſcilicet quando Clericus captus beneficio ob talem vim renunciauit, ſiue ob eam cauſam Sedem Apoſtolicam in termino ſibi aſſignato adire nequit. Ita Suar. *d. diſp.* 31. *ſect.* 5. *à n.* 17. *vſque ad* 22. Vincent. Filliuc. *moral. quæſt. tract.* 17. *c.* 8. *n.* 155. Bonac. *d. §.* 2. *n.* 23. 6

7 Abbates alienantes bona Monaſteriorum, ſeu Eccleſiarum, vel locorum piorum, Romano Pontifice inconſulto, ab Eccleſiæ ingreſſu ſuſpenduntur, quòd ſi elapſis ſex menſibus non reſipuerint, à temporali, & ſpirituali ſuorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum adminiſtratione ſuſpenduntur, *extrauag. Ambitioſæ, de reb. Eccleſ. non alienand.* dicemus infra in 3. *tomo in diſputatione de poteſtate Abbatum circa res, & bona temporalia, noſtra Monaſteriorum, & Eccleſiarum.*

8 Abbates, ſi literas dimiſſorias aliis, quàm ſuis ſubditis Regularibus concedant, per annum ab officio, & beneficiorum ipſo iure ſuſpenſi ſunt ex Concil. Trid. ſeſſ. 23. de reform. cap. 10. *in fine.*

9 Abbates, ac etiam Priores non habentes ſupra ſe Abbatem in Ordine Monachorum nigrorum ſancti Benedicti, ſi delinquant in habitu, & pertinentibus ad veſtitus honeſtatem præſcriptam in *Clement. 1. §. ſi quis autem, de ſtatu Monach.* vtpotè ſi ſotulares non corrigiatos, & altos, & caputia non fiſſa portare præſumpſerint, per annum à beneficiorum collatione ſuſpenſi remanent, *eodem §. ſi quis autem*, Sayr. *dict. lib. 4. c. 14. n. 6.* Bonacin. *dict. punct. 5. §. vlt. n. 14.*

10 Abbates, & Priores non habentes ſupra ſe Abbatem in eodem Ordine Monachorum nigrorum, ſi venationi, aut aucupationi clamoſæ, aut alias cum canibus, aut auibus ex propoſito interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur, & collatio beneficiorum durante eo tempore ad Priorem, & Conuentum ſpectat, *d. Clem. 1. d. §. ſi quis autem, verſ. ſi quis vero.* Quòd ſi abſque canibus venatio fiat, & aucupatio ſine auibus cum retibus, vel laqueis, vel ex caſu tali venationi, vel aucupationi interuenerint, excuſabuntur à prædicta pœna, ſecundùm gloſſ. *ibi in verb. auibus, & in verb. ex propoſito*, Sayr. *loco citat. num. 8.*

11 Abbates, & Prælati Regulares, ad quos occaſione aliquorum exceſſuum ſuorum Religioſorum aliquid quomodolibet peruenerit, niſi de eo Eccleſiis, & perſonis damnificatis, vel læſis ſatisfactionem plenariam exhibuerint, infra menſem, poſtquam ſuper hoc fuerint requiſiti, abſolutè, & ſimpliciter vſque ad debitam ſatisfactionem ſuſpenſi remanent, *Clem. Religioſi, § quibus etiam, de priuileg.* quæ ſuſpenſio, vt notat ibi gloſſ. *in verb. ſuſpenſionis*, intelligitur ab officio; exceſſus autem qui à Religioſis committuntur, & in *d. Clem.* prohibentur, ſunt tres. Primus eſt retrahere teſtatorem à legatis faciendis Eccleſiis Matricibus. Secundus eſt, retrahere teſtatorem à debitis reſtituendis. Tertius eſt, procurare vt legata, vel debita, vel malè ablata incertorum dominorum ſibi, aut aliis ſingularibus perſonis ſui Ordinis, vel ipſis Conuentibus erogentur, in præiudicium aliorum, quorum intereſt. Videatur Suar. *dict. diſp. 31. ſect. 6. n. 11.* Nauar. *cap 26. num. 36.* Henriq *lib. 3. de excommunicat. & ſuſp. cap. 40 § 4.* Sayr. *d. c. 13. n. 10.* qui cum Henriq. Nauar. & Viual. obſeruat, non prohiberi Regulares inducere morientes, vt ſponte legent aliquid ſuo Monaſterio dum indiget, aut reducere ad memoriam proprias neceſſitates, quia hoc in *d. Clem.* non interdicitur.

12 Eandem ſuſpenſionem incurrunt Prælati Regulares non ſatisfacientes damno illato à ſuis ſubditis prædicando in concione indiſcretas indulgentias, vel Laicos, ne ad Parochiam accedant, retrahendo, ſiue à caſibus Epiſcopo, aut Papæ reſeruatis, abſque priuilegio abſoluendo, *ead. Clem. Religioſi, dict. §. quibus etiam.*

13 Prælati Fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac Mendicantium omnium recipientes ad profeſſionem aliquem in ſuo Ordine, nondum expleto probationis anno, ſunt ipſo facto ſuſpenſi à poteſtate recipiendi quemlibet ad profeſſionem eiuſdem Ordinis, nec profeſſio valida eſt, *c. non ſolum, de Regular. in 6.* Henriq. *d. lib. 13 c. 40. n. 2.* Nauar. *c. 27. n. 157.* Sayr. *d. c. 13. n. 13.* Suar. *d. diſp. 31. ſect. 6. n. 6* Bonac. *d. punct. 5. §. 4. n. 2.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus cenſeatur etiam ſuſpenſus ab actibus iuriſdictionis.

SVMMARIVM.

1 *Suſpenſio à Pontificalibus directè prohibet actum apparatus Pontificalis, & conſecutiuè omnes actus, qui abſque Pontificalibus inſigniis exerceri non debent.*

2 *Suſpenſus Abbas à Pontificalibus Miſſam priuatam celebrare poteſt, non autem ſolemnem. Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem, num. 4.*

3 *Suſpenſus Abbas à Pontificalibus non cenſetur ſuſpenſus ab exercitio actuum iuriſdictionis.*

PRo huius quæſiti explicatione, præmittendum quòd ſuſpenſio à Pontificalibus propriè, & directè prohibet actum apparatus Pontificalis, ſcilicet inſignia Pontificalia, vt eſt vſus Baculi, Mitræ, & ſimilium, &c. & conſecutiuè prohibet etiam omnes actus Ordinis Epiſcopalis, qui non debent, nec conſueuerunt abſque Pontificalibus inſigniis exerceri, vt docet gloſſ. *in extrauag. ſuſcepti regiminis, verb. à Pontificalibus, de elect.* dicens, ſuſpenſum à Pontificalibus prohiberi etiam ab his, quæ ſunt ſibi aliàs ſub ratione Pontificatus permiſſa, & à dependentibus ab eis, vt ab Ordinum collatione, Altarium conſecratione, & ſimilibus; quòd ſi aliqui extent actus, qui abſque huiuſmodi inſigniis exerceri valeant, non cenſebitur ab eis prohibitus. 1

Dicendum eſt igitur, quòd Abbas à Pontificalibus ſuſpenſus Miſſam ſolemnem cum Mitra, & Baculo celebrare nequit, non prohibetur autem Miſſæ ſacrum priuatim facere ex reg. tex. *in cap. ſignificauit, de corpor. vitiat.* Henriq. *in ſumma lib. 13. cap. 32. num. 2.* Auil. *de cenſur. par. 3. diſp. 2. dub. 2. concl. 10.* nec alios actus, qui illi competunt ex eo quòd Sacerdos eſt, vt confeſſiones audire, & ſimilia, abſque Pontificalibus ornamentis exercere. 2 Nec itidem remanet ſuſpenſus ab exercitio actuum iuriſdictionis; quia iuriſdictionalia ſunt ſeparata ab his, quæ ſunt Ordinis Pontificalis, *cap. tranſmiſſam, de elect. cap. aqua, de conſecrat. Eccleſ. vel Altaris*, Hoſtien. & Ioan. Andr. *in cap. 1. de ſent. excom. in 6.* Panorm. eos referens in *cap. cum dilectus, num. 20. circa med. de conſuet.* Sylu. *in verbo ſuſpenſio, q. 5.* & alij apud Riccium, *in praxi fori Eccl. deciſ. 467.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg. 6. n. 7.* Vincent. Filliuc. *moral. qu. tom 1. tract. 27. de cenſur. c. 2. q. 28.* Suar. *tom. 5. in 3. par. diſp. 25. ſect. 5* Bonac. *eod. tract. diſp. 3. punct. 2. n 3.* Si autem Abbas, ſtante tali ſuſpenſione, cum Pontificalibus inſigniis celebraret, non ideò irregularitatem incurreret: Pontificalia enim non ſunt de ſubſtantia Ordinis, vel officij, quia ſine illis quodlibet officium exerceri poteſt; nec ſuſpenſus à Pontificalibus, eſt ſuſpenſus à diuinis, ſed ab additamento ad diuina: quare ſiue Miſſam ſolemnem cum illis celebret, ſiue conſecret, non incidet in irregularitatem. Ita Ioan. Andr. *in cap. 2. in fine, de offic. deleg. in 6.* allegans Specul. *in tit. de leg. §. iuxta, verb. quia ſi Epiſcopus*, Franc. *in d. cap 1. §. cauere, n 5. de ſent. excom. in 6.* & ibidem Innoc. *verb. à nimus*, D. Anthon. *in ſum. par. 3 tit. 27. c 4. vltra med.* Court. *in Clem. ſi furioſus, par. 1 §. 1 num. 1. verſ. ſecundum*, Graff. *par. 1. deciſ. aur. lib. 4. c. 25 num 3.* licet contrarium ſentiant Nauar. *in man cap. 27. num. 163.* & Viuald. *in candelab. aur. tit. de ſuſp. n. 146.* 3 4

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, ſit etiam ſuſpenſus à Pontificalibus.

RAtio dubitandi eſt, nam *ſuprà* diximus quòd Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus, intelligitur tacitè ſuſpenſus ab omnibus actionibus, quæ ſine apparatu Pontificalium fieri nequeunt; ſed collatio Ordinum connumeratur inter illas actiones, quæ nequeunt fieri ſine vſu, & ornatu Pontificalium; ergo Abbas ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis, videtur etiam per conſequens ſuſpenſus à Pontificalibus, ſine quibus Ordines conferri nequeunt.

Sed contrarium eſt verum; nam Abbas ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis, non eſt ſuſpenſus à Pontificalibus. Et ratio eſt, quia talis ſuſpenſus non impedit, niſi vnum actum, ſcilicet collationem Ordinum: nam verba illius ſuſpenſionis determinatè ſonant ſuſpenſionem Ordinum: vnde non valet dicere, eſt ſuſpenſus ab Ordine; ergo à Pontificalibus: nam celebratio Miſſæ non connectitur cum collatione Ordinum; ideò benè poterit vti Pontificalibus in aliis actibus, excepto illo, à quo ſuſpenſus eſt. In *antecedenti verò quæſito*, ideò Abbas ſuſpenſus à Pontificalibus intelligitur etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum; quia Ordines habent quamdam dependentiam à Pontificalibus, ita vt non poſſint conferri ſine vſu illorum; facit pro noſtra opinione Filliuc. *moral. q. tom. 2. tr. 27. de cenſ. c. 11. n. 29.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas ſuſpenſus à celebrando, ſit etiam ſuſpenſus ab aliis actibus Ordinis, nempe Ordines conferendi.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio firmat Regulam in caſibus exceptis.*
2 *Suſpenſus Abbas à celebrando eſt etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum.*
3 *Suſpenſus ab Ordine inferiore eſt etiam ſuſpenſus à ſuperiori, non è contra.*

VIdetur primò reſpondendum, quòd Abbas ſuſpenſus à celebrando, non prohibeatur, quin Ordines conferre poſſit. Nam ſuſpenſo ab aliquo actu determinato ſolùm prohibetur exercitium illius actus, à quo eſt ſuſpenſus; poteſt in hoc dari exemplum in Sacerdote ſuſpenſo ab officio celebrandi, qui excepto hoc munere celebrandi, alios actus ad Sacerdotis officium ſpectantes, exercere poteſt; exceptio enim in caſibus exceptis firmat regulam, eſt text. *in l. nam quod liquide, §. fin. ff. de penu leg. can. dominus 32 quæſt. 7. cap. 2. de coniug. lepros.* Vnde in propoſito, quamuis Abbas ſit ſuſpenſus à celebrando, non per hoc videtur ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis; quia actus Ordines conferendi eſt diuiſus ab actu celebrandi, ergo Abbas ſuſpenſus tantùm à celebrando, videtur ſuſpenſus ab Ordinibus conferendis. 1

2 Sed contrarium eſt verum, nam Abbas ſuſpenſus à celebrando, eſt ſuſpenſus etiam ab Ordinum collatione. Et non eſt par ratio de Sacerdote ſuſpenſo ab officio Altaris, qui nihilominus poteſt alios actus Ordinis exercere; quia Sacerdotium non ſubordinatur ad alios inferiores Ordines, ſed inferiores Ordines ordinantur ad ſuperiorem, quale eſt Sacerdotium; vnde ſuſpenſus ab inferiori, conſequenter eſt ſuſpenſus à ſuperiori: nam ipſi ordinantur ad ſuperiorem; ſuſpenſus verò à ſuperiore, prout eſt Sacerdotium, poteſt exercere actus inferiorum Ordinum, ſicut ſuſpenſus à Sacerdotio poteſt ex officio cantare Epiſtolam, vel Euangelium. Abbas verò ſuſpenſus ab officio celebrandi, eſt ſuſpenſus etiam à poteſtate conferendi Ordines, quod eſt officium Pontificale, ſed quis non poteſt exercere Pontificale officium, niſi ſit Sacerdos, prout eſt text. *in cap. ex literis, de exceſſ. Prælat.* & ibi gloſſ. *in verb. miniſterio*; ergo Abbas ſuſpenſus à celebrando, eſt ſuſpenſus etiam à poteſtate Ordines conferendi. 3

Ad argumentum pro contraria parte adductum, quòd exceptio in caſibus exceptis firmat regulam, reſpondemus, tunc illud procedere, quando omnes caſus, qui enumerantur, ſunt ſub regula; nam tunc ille caſus, qui exceptatur, firmat reliquos ſub regula; aliàs ſi non eſt de caſibus, qui ſunt ſub eadem regula, tunc exceptio non firmat regulam, nec facit, vt comprehendantur ea, quæ de ſui natura non comprehenduntur, exceptione non firmata, text. *eſt in l. generali, §. vxori*, & *ibi* Bart. declarat, *ff. de vſufruct. leg.* & ſic non eſt bona paritas de Sacerdote ſuſpenſo ab officio Altaris in reliquis Ordinibus miniſtrante, ad Abbatem ſuſpenſum à celebrando, ad Ordines conferendum; nam illa exceptio, ſcilicet, illa ſuſpenſio Sacerdotis à ſacrificio Miſſæ, firmat regulam in aliis Ordinibus inferioribus, cùm tales Ordines inferiores ſub regula comprehenſi non excipiantur, ſed per exceptionem ſuperioris Ordinis firmentur.

In Abbate verò non poteſt militare talis exceptio, quia ſi ſit ſuſpenſus à celebrando tantùm, neceſſariò ſequitur, quòd ſit ſuſpenſus etiam ab aliis actibus, conſequentibus ipſam celebrationem: ſed actus, qui conſequuntur ipſam celebrationem, ſunt Ordinum collationes; cùm quis non poſſint Ordines conferre, niſi ſit Sacerdos; ergo, &c.

DISPVTATIO XVI.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad interdictum, & ceſſationem à Diuinis ponendum, necnon ea tollendum.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit interdictum ferre.
II. Vtrùm Abbates, ac alij Prælati, & Monachi exempti poſsint à locorum Ordinariis interdici.
III. Quænam interdicta Regulares obſeruare teneantur.
IV. Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum.
V. Vtrùm Abbates tempore interdicti poſsint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere.
VI. Quæ Sacramenta tempore interdicti poſsint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus

libus tam Secularibus, quàm Regularibus de iure communi, quæ verò ex priuilegio.

VII. Vtrùm Abbates poſſint de iure communi, vel priuilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare.

VIII. Vtrùm Abbas poſſit ponere ceſſationem à Diuinis.

IX. Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, & quæ forma tunc ſit adhibenda.

X. In quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à Diuinis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit interdictum ferre.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum quotuplex ſit.*

2 *Interdicere qui poteſt, poteſt etiam excommunicare, vel ſuſpendere.*

3 *Interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubiecta ponere poſſunt Abbates ſeculares Collegiatarum Eccleſiarum præpoſiti.*

4 *Interdictum perſonale tantum ferre poſſunt Abbates Regulares, niſi habeant iuriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum.*

5 *Interdictum locale de facto impoſitum fuit ab Abbate habente iuriſdictionem in Eccleſia parochiali, & approbatum a Sacra Congregatione, vt num.* 6.

1 VT huius quæſiti, & totius diſputationis veritas clariùs eluceſcat, ſupponendum eſt interdictum aliud eſſe locale, aliud perſonale, & aliud mixtum. Interdictum locale eſt, quod directè fertur in aliquem locum, & prohibetur ne in eo Diuina Officia audiantur ab incolis, vel extraneis, licèt perſonæ loci interdicti alibi Diuina Officia audire poſſint. Interdictum perſonale eſt, quo interdicitur Populus, vel aliqua perſona particularis audire Diuina Officia, vbicumque reperiatur. Interdictum mixtum complectitur locale, & perſonale, & conſequenter per interdictum mixtum interdicitur locus, & perſona. Ita Nauar. *in manual. c.* 27 *n.* 166. Syluest. *verbo interdictum* 1. *q.* 2 & alij.

2 Secundò ſupponendum eſt illum poſſe interdictum ferre, qui habet poteſtatem excommunicandi, vel ſuſpendendi, par enim eſt omnium ratio, *cap. cùm Eccleſiarum, de offic. Ordin.* vbi quoad hoc excommunicatio, & interdictum æquiparantur, vt notant Syluest. *verb. Interdictum*, 3. *q.* 2. Couar. *in cap. Alma mater, part.* 1. *§.* 2. *num.* 6. *de ſentent. excomm.* Nauar. *d. cap.* 27. *num.* 168. Soto *in* 4. *diſt.* 22. *q.* 3. *art.* 1. *concluſ.* 2. & ita communiter receptum eſſe ait Suar. *de cenſur. diſp.* 35. *ſect.* 1. *n.* 2. & alij moderni.

3 His poſitis, ad quæſiti ſolutionem deueniendo, Dico primò Abbates, & Prælatos ſeculares, qui præſunt Eccleſiis Collegiatis, & habent territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, ſeu quaſi, poſſunt interdicere tam perſonas, quàm locum ſibi ſubiectum, quia habent iuriſdictionem Ordinariam, vt notatur in *cap. cùm inter, de conſuetud.* & *in d. c. cùm ab Eccleſiarum, de offic. Ordin.* ita Soto *loc. cit.*

4 Dico ſecundò, Abbates Regulares cùm habeant facultatem ferendi excommunicationem, & ſuſpenſionem, vt *ſuprà* dictum eſt, poſſunt eadem ratione interdicere ſubditos, & ſic ponere interdictum, perſonale tamen, non autem locale, quia non eſt in vſu. Ratio eſſe videtur, quia iuriſdictio horum Prælatorum magis eſt in perſonas, quàm in territoria, ſeu loca, & ideò magis poſſunt ferre cenſuras in perſonas, quàm in loca, tum quia huiuſmodi interdictum locale quodammodo redundaret in perſonas ipſis Prælatis Regularibus non ſubditas; & ideò in hoc non eſt eis tradita tam ampla iuriſdictio, quanta eſt in Epiſcopis; Ita Soto *loco citato*, Suar. *d. ſect.* 1. *n.* 2. & 3. & *tomo* 4. *de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 2. *n.* 14. & *cap.* 9. *num.* 5. Fillius *qu. moral. tract.* 18. *c.* 19. 7. Bonac. *de cenſur. diſp.* 5. *punct.* 2. *n.* 2. Quod tamen limitatur, niſi forte habeant iuriſdictionem Eccleſiaſticam fori contentioſi, & quaſi-Epiſcopalem in aliquod oppidum, vel caſtrum; quia tunc omnes prædictæ rationes ceſſant. Atque ita Suar. *d. ſect.* 1. *n.* 2. 5

Poſt hæc ſcripta inueni Interdictum locale impoſitum fuiſſe a D. Cornelio Abbate Venerabilis Monaſterij S. Angeli Magni de Aſculo in Eccleſia S. Angeli Minoris eiuſdem ciuitatis ad prædictum Monaſterium S. Angeli Magni Ordinis Montis Oliueti pleno iure ſpectantis ſub ſequenti forma.

NOs D. Cornelius Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Abbas Venerabilis Monaſterij S. Angeli Magni de Aſculo Cùm Eccleſia noſtra S. Angeli Minoris de Aſculo, ſita in noſtra Parochia S. Angeli Magni eiuſdem Ciuitatis, pleno iure ſpectet ad dictum Monaſterium, & Eccleſiam S. Angeli Magni, ex Pontificia Conſtitutione; cúmque à nonnullis annis citrà Societas Laïcorum olim Sanctiſſimi Crucifixi, quæ nuper S. Angeli Minoris nomen ſibi indixit, in eadem Eccleſia celebrare facere conſueuerit Miſſas per Monachos Monaſterij præſcripti ex Indulgentia Abbatis eiuſdem Monaſterij, horis & modis ab Abbate memorato illis præſcriptis; & Monaſterium, & Abbates præſcripti ſint in pacifica poſſeſſione, vel quaſi huius iuris celebrandi per ſuos Monachos in dicta Eccleſia, & quòd in ea ſocietas præſcripta, & illius confratres non valeant celebrari facere per alios Sacerdotes inuito Abbate prædicto, & modò ipſa Societas, eiuſque confratres attentent in dicta pacifica poſſeſſione, vel quaſi, Nos Abbatem antedictum, noſtrumque Monaſterium S. Angeli Magni de facto turbare, & inquietare Idcirco ad iura noſtra, noſtrique Monaſterij prædicti tuenda, auctoritate, qua fungimur, a Summis Pontificibus nobis delegata, Eccleſiam præſcriptam S. Angeli Minoris Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, atque interdictam declaramus, quoad Miſſarum celebrationem ad noſtrum beneplacitum. Quare harum ſerie, canonicis monitionibus præmiſſis, omnes monitos eſſe volumus de huiuſmodi Interdicto. Dat. in noſtro Monaſterio S. Angeli Magni de Aſculo, &c.

Nos D. Cornelius Abbas.

Conſimili modo interdixerat Eccleſiam S. Mariæ de la Piaggiola Ordinis Montis Oliueti alius eiuſdem Ordinis Abbas, eo quod Epiſcopus Eugubinus eandem Eccleſiam clandeſtinè, & abſque Abbatis licentia benedixerat, quod interdictum approbatum fuit à Sacra Congregatione Eminentiſſimorum Cardinalium Sacri Concilij Tridentini interpretum, prout ex ſequentibus exemplaribus, ſicut & ſuprà poſitum, ex originalibus, quæ aſſeruantur Romæ in Eccleſia S. Mariæ Nouæ in foro Boario Ordinis Oliuetani, tranſcriptis colligere licet.

NOs D. Cyprianus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Abbas Venerabilis Monaſterij S. Petri de Eugubio. Cùm Eccleſia noſtra S. Mariæ de la Piaggiola fuerit per Illuſtriſſimum, & Reuerendiſſimum D. Epiſcopum Eugubinum clandeſtinè, ac contra Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum S.R.E. Cardinalium Concilij Trident. interpretum benedicta, & propterea benedictio ſit inualida, cùm ad nos vigore eiuſdem decreti ſacrorum Canonum, & Conſtitutionum directè ſpectet & pertineat: Idcircò Eccleſiam prædictam; auctoritate, qua fungimur, à Summis Pontificibus nobis delegata, Eccleſiaſtico ſupponimus Interdicto, ac interdictam declaramus quoad Miſſarum celebrationem, quouſque a nobis legitima impenſa fuerit benedictio, & ideò harum ſerie his canonicis monitionibus præmiſſis de huiuſmodi interdicto monitos eſſe volumus. In quorum, &c. Dat. Eugubij in noſtro Monaſterio S. Petri die 26. Aprilis, 1625.

Nos D. Cyprianus Abbas.

REuerendiſſime, vti Frater. Cùm Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum declarauerit, ius benedicendi Eccleſiam nuper extructam prope iſtam Ciuitatem ſub titulo S. Mariæ pertinere ad Abbatem S. Petri Congregationis Oliuetanæ, cuius Abbates ex priuilegio Sedis poſſunt actus omnes exercere, atque inſignia deferre, ac ſi munus benedictionis ſuſcepiſſent: Mirati ſunt Illuſtriſſimi Patres Amplitudinem tuam eò progreſſam fuiſſe, vt non modò eandem Eccleſiam benedixerit, publicóque edicto ritè benedictam declarauerit, ſed ampliùs pœnis, ac cenſuris Eccleſiaſticis adegerit Priores Confraternitatis, ad efficiendum, vt Miſſæ illic celebrarentur, tametſi Abbas Eccleſiam ipſam Eccleſiaſtico interdicto quoad Miſſarum celebrationem ſuppoſuiſſet, & Notarium, qui ſe interdicto ſubſcripſit, excommunicationis vinculo innodatum denuntiauerit. Quod quidem factum tanquam nulla vel iuſtitia, vel auctoritate ſuffultum Illuſtriſſimi Patres magnopere improbantes, declarant Eccleſiam ab Amplitudine tua nulliter benedictam fuiſſe, atque iterum benedicendam eſſe ab Abbate, Interdictúmque ab ipſo poſitum temerè fuiſſe violatum, Notariúmque ob eiuſmodi ſubſcriptionem in nullam pœnam incidiſſe. Quocirca Amplitudini tuæ diſtrictè præcipiunt, vt de cætero à ſimilibus abſtineat, & ſuæ conſulat conſcientiæ. Cæterùm Sacerdotibus, qui bona fide in dicta Eccleſia celebrarunt, S. D. N. benignè ſuſtulit irregularitatem, ſi quam propterea contraxerunt. Quæ omnia Amplitudini tuæ innoteſcere voluimus, ſalutem illi plurimam in Domino impertientes. Romæ die 9. Septembris 1629.

Amplitudinis tuæ, Reuerendiſſime, vti frater,

S. Cardinalis S. Suſannæ,

Proſper Fagnanus.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati, & Monachi exempti poſſint à locorum Ordinariis interdici.

SVMMARIVM.

1 *Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi.*

2 *Ordinarij nequeunt Abbates, ac Religioſos exemptos interdicere.*

1 REgulariter interdicto Clero, non cenſentur interdicti Religioſi, & Religioſæ, & vere conuerſi, etiam quando interdictum fertur à Summo Pontifice; vt tradunt Sylu. *verb. interdictum 5. n. 17.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. c. 4. n. 29.* Henriq. *in ſumma, lib. 13. c. 41. n. 3.* Aula *de cenſuris part. 5. dub. 4. concluſ. 7.* Vgolin. *de cenſur. tab. 5. §. 5. n. 3. in fine,* Conninch. *diſp. 17. n. 8.* Filliuc. *moral. inſtit. tr. 18. n. 14.* Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 1. n. 11.* contra Nauar. *in manual. c. 27. n. 167.* Couar. Suar. & alios. Ratio eſt, quia licet Religioſi in fauorabilibus veniant nomine Clerici, non tamen veniunt in odioſis, quia odia reſtringenda ſunt, fauores autem amplianda; tum quia ſi interdicantur Religioſi, non cenſentur interdicti Clerici, licèt Clerici largo modo Religioſi dicantur; ergo à ſimili quando interdicuntur Clerici, non cenſebuntur interdicti Religioſi. Verùm Honorius III. & Vrbanus IV. conceſſerunt Ordini Ciſtercienſi, & Gregorius IX. Congregationi Montis Oliueti,

Quòd Monaſteriorum res, & bona vbicumque exiſtentia, & perſonæ, benefactores, Capellani, familiares, aliæque in eiſdem perſonæ Monaſteriis degentes, ab omni etiam Legatorum, Delegatorum, & Subdelegatorum Sedis Apoſtolicæ, & quorumcunque Iudicum Ordinariorum, quauis auctoritate fulgentium, ratione delicti, vel contractus, vbicumque commiſſi, vel initi exempti prorſus cenſeantur, ita vt alibi, quam in Romana Curia, & coram Sede Apoſtolica conueniri non poſſint, neque excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut vlla quauis ſententia contra ipſos, niſi de ſpeciali Sedis Apoſtolicæ conceſſione, in qua de hoc priuilegio ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, quomodolibet directè, vel indirectè proferri, ſeu promulgari non poſſit.

Ita habetur in *Mari magno ſeruorum B. Mariæ,* & refertur in *Compendio eiuſdem Ordinis Ciſtercienſis, tit. excommunicatio, §. 2. & tit. exemptio, §. 1.* quod priuilegium, etſi quoad benefactores, & Capellanos, familiares, aliáſque perſonas in dictis Monaſteriis degentes abrogatum ſit per Conc. Trident. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 11.* tamen reſpectu Monachorum ſecus dicendum videtur. Hoc autem fallit in Religioſis exemptis, obtinentibus Beneficium Curatum in Diœceſibus Epiſcoporum, qui non quatenus exempti, ſed quatenùs ſunt beneficiarij, & ſubditi, poterunt interdici, vt colligitur ex *cap. cum Capella, de priuileg.* Id ipſum confirmatur ex alio ſpeciali priuilegio Leonis X. qui conceſſit Fratribus Minoribus Regularis Obſeruantiæ,

Quòd Eccleſiæ eorumdem Fratrum interdici non poſſint ad inſtantiam cuiuſcumque perſonæ, etiam Cardinalatus honore, vel alia quauis dignitate fulgentis, vel per Auditorem Sacri Palatij, aut quoſcumque alios Iudices; niſi tota ciuitas, ſeu oppidum, vbi domus huiuſmodi conſiſtit, Apoſtolica, ſeu Ordinaria auctoritatibus Eccleſiaſtico ſupponatur interdicto, ac voluit quòd in huiuſmodi domibus degentes Fratres ad ipſius interdicti obſeruationem minimè teneantur, nec propterea irregularitatis maculam, aut aliquas ſententias, cenſuras, & pœnas incurrant; dummodò cauſam non dederint huiuſmodi interdicto, ſed poſſint, ianuis apertis, & pulſatis campanis, Miſſam, & alia huiuſmodi Officia diuina celebrare; niſi perſona, ad cuius inſtantiam interdictum fuit appoſitum, in eiſdem domibus degentibus Fratribus de alimentis, & aliis victui neceſſariis rebus competenter prouidere fecerit, & decreuit irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit.

Ita habetur in Supplemento, *fol. 55. conceſſ. 156.* & refertur in Compend. priuil. *verb. Interdictio 1. §. 15.* Ex quibus conceſſionibus patet, quòd loca Abbatialia Monachorum, & aliorum Regularium, non poſſunt ab Ordinariis ſpecialiter interdici, non interdicto omni populo.

Idem Leo conceſſit, quòd tempore interdicti poſſint Fratres Minores abſoluere à cenſuris in foro conſcientiæ illos, qui confitebuntur peccata ſua; niſi tales cenſu-

ræ

ræ eſſent, ex quibus huiuſmodi interdictum emanaret prout in eod Compend. *ibid. §. 16.*

Idem Leo X conceſſit præfatis Fratribus Minoribus, quòd tempore interdicti, aut ceſſationis à diuinis, poſſint duo, vel plures Fratres extra Eccleſiam, in domibus ſuis Officium diuinum dicere, non obſtante *cap. quod in te, de pœnit. & remiſſion.* & alijs quibuſcunque, & quòd quando extra Chorum prædicti Fratres Horas Canonicas, ſi caſu tranſeuntes perſonæ interdictæ aliquid audierint, non propterea incurrant aliquam cenſuram, *ibidem* §. 17. & de aliis priuilegiis conceſſis prædictis Fratribus tempore interdicti. Vide *ibidem in §. ſeq.*

QVÆSITVM III.

Quænam interdicta Regulares obſeruare teneantur.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum tenentur ſeruare Religioſi omnes. quid Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem Eccleſiam obſeruare viderint, ſiue valeat interdictum, ſiue non.*

2 *Religioſi an teneantur obſeruare interdicta, Conciliorum Prouincialium auctoritate poſita.*

3 *Matrix Eccleſia quæ dicatur.*

4 *Religioſi tenentur obſeruare interdictum, & ceſſationem à diuinis, etiamſi Eccleſia Matrix non obſeruet, & ſub qua pœna,* num. ſeq.

Argumentum a contrario ſenſu non valet, vbi ipſius argumenti contrarium in iure reperitur.

5 *Contrariorum non eſt eadem diſciplina, vbi mens, & verba iuris reſiſtunt.*

6 *Religioſi tenentur obſeruare interdictum in ciuitate poſitum, etiam quando eorum Monaſteria in ſuburbiis ſita ſunt.*

7 *Interdicta ciuitate, etiam eius ſuburbia interdicta cenſentur.*

8 *Suburbia quæ intelligantur.*

1 PRo maiori huius quæſiti intelligentia, ſciendum, quòd omnes Regulares, & Religioſi tam exempti, quàm non exempti cuiuſcunque Ordinis, & conditionis exiſtant, obſeruare tenentur interdicta auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel a locorum Ordinariis poſita, cum Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem, loci Eccleſiam ipſi interdicta viderint, vel ſciuerint obſeruare, non obſtantibus quibuſcumque appellationibus antea, etiam ad eandem Sedem, vel alium, ſeu alios interiectis, & obiectionibus quibuſcumque cum moderatione decretalis, *Alma mater, de ſentent. excom.* & ea non ſeruantes excommunicationis ſententiam incurrunt. Ita habetur expreſsè in *Clem. 1. de ſent. excom.* Circa quam Clementinam eſt notandum cum gloſſ. *ibidem in verbo Religioſi*, per ipſam non ligari Clericos, nec Laicos, niſi tantùm Religioſos omnes tam Mendicantes, quàm non Mendicantes, per ea verba, *Religioſi quicunque tam exempti, quàm non exempti cuiuſcumque Ordinis, & conditionis exiſtant.*

2 Notandum eſt etiam, Religioſos prædictos teneri ſub eadem pœna excommunicationis ad obſeruanda interdicta, & ceſſationes à diuinis, non ſolùm a Sede Apoſtolica, & locorum Ordinariis; verum etiam per Conciliorum Prouincialium ſtatuta, vel ipſorum auctoritate poſitas. Idem erit obſeruandum in ceſſationibus generalibus à diuinis ciuitatum, terrarum, & aliorum locorum; aliquando ex conſuetudine, vel aliàs per Capitula, Collegia, aut Conuentus ſecularium, aut Regularium Eccleſiarum indictis, quæ omnia habentur in *d. Clem. 1.* Idem erit dicendum de interdicto impoſito a iure, vt eſt exemplum in *cap. felicis, §. ciuitas, de pœn. lib. 6.* quod aduertit gloſſ. *in eadem Clement.* Notandum præterea, huiuſmodi interdictum, & ceſſationem a diuinis ſeruari debere, quotieſcunque ſeruantur ab Eccleſia Cathedrali, Matrice, ſeu Parochiali illius loci, in quo Monaſteria ipſorum Religioſorum ſita ſunt, ſiue valeant, ſiue non; Eccleſia 3 verò Matrix illa dicitur, quæ eſt maior, vel baptiſmalis; quia ſicut mater generat, ita illa per Baptiſmum regenerat, vt notatur per gloſſ. *d. Clem. verbo Matricem*, vbi etiam aduertit, quòd quia aliquando interdictum, & ceſſatio à diuinis ſeruntur in locis non habentibus intra ſe Eccleſiam Cathedralem, ſed tantùm Matricem, ideò expreſſit Summus Pontifex illud verbum, *vel matricem.* Quando autem interdictum eſt Prouinciale, an ſit ſeruanda prædicta Conſtitutio à Religioſis ipſius Prouinciæ, ita quòd ſi eam non ſeruent, incidant in pœnam excommunicationis in ea comminatam: ſeruante tantum interdictum Eccleſia Metropolitana, & an eo caſu ſit ipſa cenſenda Matrix, videatur eadem gloſſ. quæ reſoluit quòd non, per ea verba, *Cathedralem, vel Matricem loci*, & hoc quibuſdam exemplis clarificat.

Notandum præterea, quòd cùm in aliquo oppido, ſiue loco plures adſunt Eccleſiæ, & nulla eſt principalior, ſed quælibet ſuos Parochianos baptizat, ſi ex illis quædam ſeruant interdictum, quædam verò non, tunc non haberet locum dicta *Clement.* ſicut nec etiam quando in loco ſingulariter interdicto non adeſſet alia Eccleſia præter illam dictorum Religioſorum non obſeruantium dictum interdictum.

Adnotare libet præterea ex mente eiuſdem gloſſ. *in dict. Clement. in verb. obſeruare*, quòd etiamſi Eccleſia Matrix interdictum, & ceſſationem à diuinis non obſeruet: tenentur nihilominus Religioſi ipſam obſeruare; quia ibi Summus Pontifex non dicit, in non obſeruando ſe cum Eccleſia Matrice conforment, addere enim intendit, non diminuere ad interdictorum obſeruantiam; & huiuſmodi conſtitutio cùm ſit pœnalis, non eſt ad gratiam reuocanda, *cap. 2. de tranſlat. Epiſcop.* Nec valet argumentum à contrario ſenſu, vbi ipſius argumenti contrarium in iure reperitur, gloſſ. *in cap. ſignif. aſti, de for. compet. & cap. à nobis II 2.* & ibi Abbas *num. 4. de ſentent. excommunicat.* gloſſ. vlt. *in cap. publicato, de electiom.* Neque contrariorum eſt eadem diſciplina, vbi mens, & verba iuris reſiſtunt, *cap. ſtuduiſti, de offic. Legat.* Nec exceſſus Clericorum Matricis debet præbere Religioſis materiam delinquendi, *cap. periſſis, de priuil. & exceſſ. priuil.* Item non poteſt deſumi in caſu noſtro argumentum à contrario ſenſu, quia eſſet contra legem, & canonem, cùm interdictum inferatur propter violationem canonum, ideò non habet locum à contrario ſenſu, vt tenet Ioan. Andr. *in cap. publicato, in 3 col. de elect.* Eſt tamen 5 hic aduertendum, quòd ſi ſententia interdicti vere ligat, ſed ab Eccleſia Matrice non obſeruatur; ſi Religioſi ipſum nó obſeruant, non afficiet eos prædicta pœna excommunicationis, ſed incurrent alias pœnas contentas in aliis ſacris canonibus, nempe in *cap. vlt. de exceſſ. Prælat. & cap. auctoritate, cap. Epiſcoporum, de priuileg. lib. 6.* erunt enim ſuſpenſi, & ab ingreſſu Eccleſiæ interdicentur, & incident in irregularitatem, ac priuabuntur voce actiua, & paſſiua. Ita gloſſ. & Panormit. *in d. Clem. 1. de ſentent. excommunicat.* quos citat, & ſequitur Syluest. *d. verb. excommunicatio 9 num. 64. verſ. octauò nota.* Si autem ab Eccleſia Matrice interdictum obſeruatur, quamuis nulliter prolatum fuerit, Religioſi illud non obſeruantes erunt tantum excommunicati, ſed non incurrent in alias prædictas pœnas. Si verò ab Eccleſia Matrice ſeruabitur, ac eius ſententia fuerit valida; Religioſi illud non

obſeruantes

6 obſeruantes vtraſque pœnas incurrent. Obſeruare autem tenentur interdictum, & ceſſationes prædictas à diuinis ipſi Religioſi, etiamſi eorum Monaſteria ſita fuerint in ſuburbiis, ſiue locis circumuicinis ciuitatis, ſiue loci, cuius Eccleſia Matrix illa obſeruauerit; idque intelligitur, quando Monaſteria ipſa ab eis non diſtarent pluſquam dimidia leuca, ſiue ſpatio vnius milliarij cum dimidio, quod probatur: nam interdicta ciuitate, intelliguntur etiam interdicta ſuburbia, *c. ſi ciuitas, de ſentent. excommunicat.* vnde Monaſteria in eiſdem ſuburbiis exiſtentia, etiam interdicta cenſentur. Quod etiam ampliatur, vt procedat interdictum, quamuis dicta ſuburbia, & continentia ædificia in nullo erant ſubiecta dicto loco, vel Vniuerſitati interdictæ, imò nec quòd ſint alterius Diœceſis, in qua Iudex, qui interdictum tulit, iuriſdictionem non habet, vt notauit Syluest. *verb. interdictum* 2. *num.* 5. & alij, quos refert, & ſequitur Didac. Couar. *in cap. Alma mater, p.* 2 §. 1. *num.* 8. *circa finem.* Ratio eſt, quia ſi interdicta ciuitate, non eſſent interdicta huiuſmodi ſuburbia, contemneretur interdictum: nam ciuitate interdicta eius ciues poſſent accedere ad ea loca proxima, ad diuina audienda.

7 Vnde infertur, interdicta ciuitate, illa loca interdicta cenſeri, quorum reſpectu daretur occaſio interdictum patui faciendi, ſi in illis diuina celebrarentur. Ita Suar. *de cenſur. diſp.* 32. *ſect.* 2. *num.* 23. Coninch. *diſp.* 17. *dub.* 1. *num.* 18. Bonac. *de cenſur. diſput.* 5. *punct.* 1. *num.* 20. & alij apud eum.

Intelliguntur autem ſuburbia, ſecundùm Ioan. de Deo, apud Syluest. *verb. interdictum* 1. *num.* 5. ea, quæ ſunt intrà vltimam portam, & faciunt cum ciuitate publicas functiones, & vocantur ad conſilia, & conciones: vel ſecundùm Gemin. dicuntur burgi extra, & prope ciuitatem, in quibus domus ſunt contiguæ; vel ſecundùm Archid. dicuntur domus, per quas eſt iter rectum eundi ad ciuitatem; & omnes iſti virtualiter dicunt idem intendentes, quòd ſuburbia ſunt burgi, qui incipiunt ad portam ciuitatis, & iuxta publicam viam, extenduntur tamen, quatenus vſus loquentium burgos appellat: quod eſt aliquando vſque ad vltimam portam, ſiue ſecundum vallum, vbi poſita eſt vltima porta, & ſecundum vallum, ſeu foſſatum, non autem ſemper. Continentia verò ædificia communiter a Doctoribus dicuntur domus circa ciuitatem non computatæ intra ſuburbia, nec directè ducentes ad ciuitatem, ſed gloſſ. *in d. cap. ſi ciuitas*, dicit Iudicis arbitrio relinquendum, quæ dicantur continentia ædificia; quæ non dicitur ex contiguis, ſed continentibus, quod intellige quantum ad terminum, vel extenſionem talium ædificiorum, quam Iudex vt bonus vir arbitrari debet tantum extendi, quantum exigit ratio *d. cap. quæ eſt*, ne cenſura Eccleſiaſtica vilipendatur, vt dictum eſt. Vnde ſi ita iacent, quod commodè populus confluere poſſet illuc pro Diuinis, ſunt continentia ædificia, & interdicta: alias ſecùs, puta, ſi diſtant per duo milliaria, nec paſſim poteſt populus illic conuenire.

Circa hoc Tridentina Synodus *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de Regular.* ſtatuit, *Vt cenſuræ, & interdicta nedum a Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinarius promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur.*

QVÆSITVM IV.

Quibus diebus ſuſpendatur interdictum in Eccleſiis Abbatum, & Religioſorum.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti tempore in quibus feſtis de iure liceat Diuina Officia celebrare, oſtenditur.*

2 *Abbates tempore interdicti in quibus feſtis ex priuilegio Diuina Officia celebrare valeant, oſtenditur.*

DE iure communi interdictum ſuſpenditur in Feſtiuitatibus Natiuitatis, & Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, & Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis, vt habetur in *cap. Alma mater, de ſent. excomm. in* 6 additus ſunt à Martino V. & Eugenio IV. dies ſolemnitatis ſacratiſſimi Corporis Chriſti, cum Octaua, & à Leone X. dies Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis ſimul cum Octaua. Ita Auila, Henriq. Coninch. & alij apud Bonac. *de cenſur. diſput.* 5. *punct.* 4. *num.* 13. Verùm ex priuilegiis ſuſpenditur etiam interdictum in Eccleſiis Monachorum, & aliorum Regularium in nonnullis aliis Feſtiuitatibus, vt infrà patebit. In primis,

Leo X conceſſit generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Abbatiſſis, Monachis, & Monialibus, Conuerſis, Seruitoribus, & Seruitricibus Monaſteriorum, & Prioratuum Ordinis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniæ, pro tempore exiſtentium, vt in Conceptionis, & Viſitationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ, & eiuſdem Virginis, & Sancti Ioannis Baptiſtæ Natiuitatibus, necnon Sancti Benedicti Abbatis, Martini Epiſcopi, & Confeſſoris tranſituum, & tranſlatuum, ac Sanctorum Gregorij Papæ, Ildephonſi Archiepiſcopi Toletani, & Bernardi Abbatis, & Beatorum Mauri, & Placidi diſcipulorum, & S. Scholaſticæ ſororis eiuſdem S. Benedicti, Aldelmi Confeſſoris, necnon in quorumcunque aliorum Sanctorum, & Sanctarum, ſub quorum inuocationibus Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum vtriuſque ſexus dicti Ordinis, & Congregationis Eccleſiæ dedicatæ, & conſtructæ, ſeu quorum corpora in ipſis Eccleſiis recondita reſpectiuè exiſtunt; necnon hebdomadæ Sanctæ, & Reſurrectionis Dominicæ feſtiuitatibus, & per Octauam earumdem feſtiuitatum, necnon quoties Monachi, Moniales, & aliæ vtriuſque ſexus Religioſæ perſonæ dicti Ordinis, & Congregationis profeſſionem emiſerint, aut primam Miſſam celebrauerint, ſeu eos in Eccleſiis, vel Cœmeteriis Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum dicti Ordinis, & Congregationis humana cadauera eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ contigerit, tempore interdicti, & ceſſationis à Diuinis quacunque auctoritate etiam Apoſtolica impoſitorum, dummodò huiuſmodi interdicto cauſam non dederint, nec de eis contigerit ſpecialiter interdici, apertis ianuis, pulſatis campanis, nominatim interdictis, & excommunicatis excluſis, Miſſas, Proceſſiones, & alia Diuina Officia ſolemniter in cantu celebrare.

Ita habetur in Compend. priuil. Mendic. *verbo interdictum* 2 §. 10 Inſuper Pius IV. aliud magnum priuilegium conceſſit Fratribus Ordinis Diui Hieronymi Hiſpaniæ, anno Domini 1566. Kalendis Auguſti, Pontificatus ſui anno 6. nempè,

Quòd tempore interdicti quacunque auctoritate appoſiti, in Eccleſiis eorumdem Monaſteriorum (dummodò Fratres interdicto cauſam non dederint) ianuis apertis, & alta voce in diebus Paſchatis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Natiuitatis Dominicæ, & Circumciſionis, ac Epiphaniæ, necnon in quatuor Beatæ Mariæ Virginis, & ſingulorum Apoſtolorum, & Sancti Hieronymi, & dedicationis Eccleſiarum ipſius Religionis Monaſteriorum feſtiuitatibus à primis Veſperis, vſque ad Completorium diei ſequentis incluſiuè Miſſam, & alia Diuina Officia celebrare poſſint.

Ita habetur in Compend. priuil. d. Ordinis, *tit. Interdictum* §. 8. quod refert Miranda *in man. Prælat. tom.* 2. *q.* 38. *art. vlt. concl.* 6.

Similiter Pius V. anno Domini 1567. die 23. Decembris, Pontificatus ſui anno 2. conceſſit eidem Ordini Diui Hieronymi;

Quòd

Quòd tempore cuiuſcunque tam generalis, quàm ſpecialis interdicti, quauis auctoritate, etiam Apoſtolica appoſiti, & apponendi, illo non obſtante, Officium Diuinum, & Miſſam in Monaſteriis, domibus, & Eccleſiis eiuſdem Ordinis per Religioſos alta voce, & ianuis apertis ſequentibus diebus, videlicet, Epiphaniæ Domini, atque Aſcenſionis, & Beatæ Mariæ Virginis Aſſumptionis, & ſingulorum Apoſtolorum, necnon in Ramis Palmarum, feria 5. & 6. in Cœna Domini, & Sabbathi Sancti, necnon Sanctiſſimæ Trinitatis, & Conceptionis, Natiuitatis, Purificationis, & Viſitationis Beatæ Mariæ, Natiuitatis S. Ioannis Baptiſtæ, & tranſlationis S. Patris Hieronymi, ac Auguſtini, & Paulæ Viduæ, & omnium Sanctorum feſtiuitatibus, & in commemoratione omnium Defunctorum pro Miſſa, & Proceſſione, & etiam in die obitus alicuius Religioſi, vel Religioſæ dicti Ordinis pro Miſſa, & Officio pro ipſo defuncto dicenda publicè dici, celebrari, & cantari, omneſque Chriſti fideles illuc concurrentes illis intereſſe, & aſſiſtere liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Ita refertur in eodem Compend. priuileg. d. Ordinis *tit. Interdictum*, §. 2. Hæc, & alia quamplurima huiuſmodi priuilegia obtinent Abbates, & cæteri Regulares quoad interdicti ſuſpenſionem, partim nominatim conceſſa, partim per communicationem. Itaque virtute ſupradictorum priuilegiorum, ac communicationis eorum, vnuſquiſque Ordo quamuis ſpecialia priuilegia non obtineret, poſſet tamen Diuina Officia ſolemniter celebrare, prædicto interdicti tempore, ipſúmque interdictum ſuſpenderetur in omnibus feſtiuitatibus, quæ ſunt ipſius Ordinis propriæ, non autem in illis, quæ ſunt propriæ alterius Ordinis, ſed tamen in eis, quæ ſunt omnibus Religionibus communes, & in dictis priuilegiis apponuntur, cuiuſmodi ſunt feſtiuitates Natiuitatis Dominicæ, Circumciſionis, Epiphaniæ, in Ramis Palmarum, feria 5. & 6. in Cœna Domini, Sabbatho Sancto, in diebus Paſchatis, Reſurrectionis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, & Sanctiſſimæ Trinitatis. In feſtiuitatibus Conceptionis, Natiuitatis, Purificationis, & Viſitationis Beatæ Mariæ, & in Natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, & in feſtiuitatibus ſingulorum Apoſtolorum, & feſto omnium Sanctorum, & commemoratione omnium Defunctorum pro Miſſa, & Proceſſione, necnon etiam in feſtiuitatibus Sanctorum, quorum corpora in Eccleſiis eorumdem Religioſorum requieſcunt, ac in feſtis Patronorum Ordinum, & ipſorum tranſlationum, vt habetur in prædicta conceſſione Leonis X. Fratribus Benedictinis facta. Simile priuilegium conceſsit Adrianus VI. Ordini Diui Hieronymi, anno Domini 1522. die ſexta Iunij, Pontificatus ſui anno primo;

Quo conceſsit Fratribus Monaſterij Sanctæ Engratiæ, vt perpetuis futuris temporibus, tempore interdicti Eccleſiaſtici, quauis etiam auctoritate Apoſtolica appoſiti, in diebus Sanctæ Engratiæ, & Inuentionis eiuſdem, ac S. Lamberti, necnon Sanctorum innumerabilium Martyrum, quorum corpora in prædicta Eccleſia requieſcunt, & in feſto S. Hieronymi, & Miſſas, & alia Diuina Officia, apertis ianuis, & pulſatis campanis, alta voce decantando, excommunicatis, & interdictis excluſis, celebrare poſsint;

Vt refertur in Compend. priuil. eiuſd. Ordinis *tit. Interdictum*, §. 6

Circa quæ eſt aduertendum, quòd ad hoc, vt ſuſpendatur interdictum, aut ceſſatio à Diuinis, oportet, vt extent corpora, non autem reliquiæ, etiamſi notabiles ſint, ibi enim dicitur, *quorum corpora*, non autem, *quorum reliquiæ, etiam notabiles in dictis Eccleſiis requieſcunt*. Et quoad feſtiuitates Patronorum, extat aliud priuilegium eidem Ordini D. Hieronymi conceſſum à Iulio III. anno Domini 1555. Kalend. Ianuarij, Pontificatus ſui anno quinto, quo conceſsit Priori Generali, & aliis Prioribus, & Fratribus dicti Ordinis,

Quòd perpetuis futuris temporibus in ſingulis Sancti Hieronymi, & etiam cuiuſcumque Sancti, in cuius honorem quodlibet Monaſterium Ordinis dedicatum fuerit, feſtiuitatibus tempore interdicti, quauis auctoritate, etiam Apoſtolica appoſiti, & ceſſationis à Diuinis pro tempore indictæ, Miſſas, & alia Diuina Officia in ſingulis Monaſteriis Ordinis, ianuis apertis, & pulſatis campanis (his tamen qui interdicto cauſam præbuerint, excluſis) publicè, & alta voce cum omnibus illic intereſſe volentibus, celebrare, ſeu celebrari facere, liberè, ac licitè valeant in omnibus, & per omnia, ac ſi interdictum huiuſmodi poſitum non fuiſſet, quod prædictis feſtiuitatibus tantùm ſuſpenditur, quibus elapſis, in ſuo robore permanere voluit;

Vt habetur in eodem Compendio eiuſdem Ordinis *eod. tit. Interdictum* §. 7. Idem erit dicendum de feſtiuitatibus tranſlationum Patronorum Ordinum per *suprà* dictum priuilegium Pij V. præfato Ordini D. Hieronymi conceſſo, *Quod tranſlatio ipſius D. Hieronymi, etiam interdicti, & ceſſationis tempore ſolemniter celebrari poſſit*. Quæ priuilegia per communicationem extenduntur etiam ad alias Religiones; ita vt poſsint tranſlationes Sanctorum, qui ſunt ipſarum Fundatores, & Patroni, tempore interdicti ſolemniter celebrare, quod enim vni Religioni conceditur pro ipſius Patrono, ſiue Fundatore, intelligitur etiam conceſſum pro Patronis, & Fundatoribus aliarum Religionum, quæ communicant in ſuis priuilegiis. Suſpenditur etiam interdictum, & ceſſatio à Diuinis in profeſsione cuiuſcumque Monachi, ſiue Religioſi, aut Monialis, vt habetur in ſupradicto indulto Leonis X. Fratribus Benedictinis conceſſo, & in alio etiam eiuſdem Leonis X. quo conceſsit,

Quòd tempore interdicti Ordinarij auctoritate poſiti, poſsint Fratres Minores Obſeruantiæ facere publicè profeſsionem Fratribus ſuis, & in illa cantare Hymnum, *Veni Creator Spiritus*, & alias cæremonias facere, prout in conſuetudine habent;

Vt habetur in Supplemento Ordinis *fol. 62. conceſſ.* 197. & refertur in compendio priuilegiorum Fratrum Minorum, *verbo Interdictum*, 1. §. 19.

Suſpendi poteſt etiam interdictum tempore, quo Religioſus aliquis publicè, ac ſolemniter ſepelitur, vt habetur in ſupradicta conceſsione Leonis X. facta eiſdem Monachis S. Benedicti, per illa verba,

Seu eos in Eccleſiis, vel cœmeteriis Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum d. Ordinis, & Congregationis humana cadauera Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ contigerit, tempore interdicti, & ceſſationis à diuinis, quacunque auctoritate etiam Apoſtolica impoſitorum; dummodò huiuſmodi interdicto cauſam non dederint, neque id eis contigerit ſpecialiter interdici.

Item ex alio indulto Pij V. *ſuperius* adducto Fratribus Ordinis D. Hieronymi tradito per ea verba,

Et etiam in die obitus alicuius Religioſi, vel Religioſæ d. Ordinis pro Miſſa, & Officio pro ipſo defuncto dicenda, publicè dici, celebrari, & cantari, omneſque Chriſti fideles illuc occurrentes, illis intereſſe, & aſsiſtere liberè, & licitè poſsint, & valeant.

Eſt autem hic aduertendum, quòd interdictum, & ceſſatio à diuinis poteſt ſuſpendi per totum diem profeſſionis, maximè in Religione Diui Patris noſtri Benedicti, in qua magna cum cæremonia, & ſolemnitate profeſsio emittitur. Ita intellexit Frater Garſia à Toleto, *in Compendio priuileg. D. Hieronymi, tit. interdictum per communicationem*, §. 1. & per totum diem, quo aliquis Religioſus ſepulturæ traditur, qui ſi ſepeliatur hora veſpertina, tunc poteſt ſuſpendi interdictum per illud tempus, & deinde altera die, quando cantatur Miſſa diei obitus, poteſt etiam ipſum interdictum ſuſpendi.

Idem

Idem erit dicendum, quotieſcumque aliqui Religioſi Miſſam nouam celebrauerint, vt habet in prædicto priuilegio Leonis X. Fratribus Benedictinis conceſſo, per ea verba, *necnon quoties Monachi d. Ordinis, & Congregationis primam Miſſam celebrauerint*, quæ ſuſpenſio intelligitur incipere à primis Veſperis diei, quo prædicta Miſſa decantabitur, vſque ad ſecundas eiuſdem diei, quo feſtiuitas finietur, ſicut in alijs feſtiuitatibus fieri conſueuerit, quicquid alij dicant, debere fieri, vſque ad meridiem tantùm, quo tempore Miſſa noua terminatur, quia iuxta diuinum præceptum olim omnia Sabbatha, ſiue feſta à veſpera vſque ad veſperam celebrari debebant. Et hæc quoad feſtiuitates, in quibus interdictum, vel ceſſatio à diuinis in Eccleſiis Religioſorum ſuſpendi poſſunt.

Dubium eſt autem, an virtute prædictorum priuilegiorum poſſint Regulares hodie ianuis apertis diebus prædictis diuina Officia celebrare. Quia Concilium Tridentinum (*vt in antecedenti quæſito* dictum eſt) *ſeſſ. 25 de Regular. cap. 12.* ſtatuit: *Vt cenſuræ, & interdicta non dum à Sede Apoſtolica emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur, atque ſeruentur*; & in fine eiuſdem *ſeſſ. 25.* reuocat omnia priuilegia, & indulta, etiam maris magni, quæ ſunt contra decreta *d. ſeſſ.* Quidam affirmant prædicta priuilegia reuocata fuiſſe per Conc. Trident. *loc. cit.* Ita Nauarr. *in man. cap. 27. n. 190. & lib. 5. conſil. tit. de priuileg. conſ. 7. per tot.* Nicol. Garc. *de benefic. par. 3. cap. 2. num. 280. & par. 5. cap. 8. num. 87. verſ. ad octauum*, vbi refert ſacram Congregationem Epiſcopo Abulenſi, eamdem ſuper hoc dubio conſulenti, ita reſpondiſſe, *Priuilegia ſi ante Concilium reuocata fuerunt, vtique reuocata exiſtunt.* Aliqui autem negant prædicta priuilegia à Concilio reuocata eſſe. Ita Henriq. *lib. 13. cap. 48. §. 1.* Roderic. *in expoſit. Bull. Cruciatæ. §. 5. n. 15. & tom. 2. quæſt. Regul. quæſt. 112. art. 1.* Greg. Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 13. num. 2.* & alij quos refert, & ſequitur Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuil. ſui Ordin. Minimor. in expoſit. conſtit. 2. Sixti IV. num. 51.* Mihi prior opinio ſequenda videtur ob prædictam Declarationem ſacræ Congregationis, & quia ab eadem ita rurſus Epiſcopo Pinnenſi, & Adrienſi, qui ſuper hoc dubium conſuluerant, reſponſum fuiſſe reperio:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini Interpretum, inhærens declarationibus aliàs editis reſpondit Regularium priuilegia, quibus conceditur ei facultas celebrandi diuina in diebus Sanctorum ſuorum Ordinum, & aliquot alijs tempore interdicti, quatenus non in terminis, *cap. 12. ſeſſ. 25. de Regular.* eſſe ſublata à Concil. *cap. 22. eiuſdem ſeſſ.* quatenùs ampliùs contineant, quam iure communi, quod Concilium præceſſit, erat permiſſum, nempe *cap. fin. de ſent. excomm. in 6. & Clem. 1. eod. tit.* Ac propterea Regulares in vim priuilegiorum ante Concilium conceſſorum minime potuiſſe in ciuitate Pinnenſi Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita in diebus feſtis ſuperiùs expreſſis diuina Officia celebrare alta voce, ianuis apertis, pulſatis campanis, & interdictis admiſſis, nec quemquam ex interdictis huiuſmodi tradere Eccleſiaſticæ ſepulturæ, eo prætextu, quòd in articulo mortis ſigna dederint contritionis, & eos, qui contra ſcienter fecerunt, irregularitatem contraxiſſe, à qua nequeunt per alium, quam per Romanum Pontificem liberari.

Coſmus, Card. de Torres.

Verùm prædicta omnia procedunt reſpectu priuilegiorum ante Concilium Tridentinum Regularibus conceſſorum, vt ea reuocata cenſeantur, ac eorum vigore nequeant Regulares Miſſas, & diuina Officia ianuis apertis, pulſatis campanis, &c. celebrare in ſuis Eccleſiis diebus prædictis: prout etiam loquuntur Declarationes ſacræ Congregationis, aliter tamen dicendum eſt, ſi aliquod priuilegium poſt ipſum Concilium Religioni alicui indultum fuiſſet, prout fuit illud à Clemente VIII. Fratribus Minoribus conceſſum, in quo approbat priuilegia, quod iidem Fratres Minores poſſint tempore interdicti, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate appoſiti celebrare feſta Sanctorum ſuæ Religionis, & de nouo concedit, vt poſſint dictis priuilegiis vti in feſto S. Didaci, & Portiunculæ, quod indultum refert Roderic. *d. q. 112. art. 1.* Et quod dicitur de interdicto, intelligendum eſt etiam de ceſſatione à diuinis, eadem enim ratio militat. Ita Roderic. *d. art. 2. & in explicat. Bull. Cruciat. §. 5. num. 15.* & Laurent. de Peirin. *d. num. 51. in fine.*

Licitum eſt inſuper Regularibus, tempore interdicti generalis, ſiue ſpecialis, aut etiam tempore ceſſationis à diuinis eligere ſex perſonas inter viros, & mulieres ſucceſſiue, quæ in eorum Eccleſiis poſſint Miſſas, & diuina Officia audire, necnon etiam ibidem Sacramenta Eccleſiaſtica recipere, & ſi aliquam ipſarum ſex perſonarum interim mori contigerit, valeat Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi, tamen ſine ſolemnitate, & dummodò Religioſi, vel aliqua earumdem ſex perſonarum interdicto, aut ceſſationi à diuinis cauſam nõ dederint, & ipſum interdictum auctoritate Apoſtolica poſitum, vel confirmatum non ſit. Ita conceſsit Nicolaus V. Priori Monaſterij S. Benedicti in Hiſpania, prout refertur in Compend. priuileg. Mendicant. *verb. Interdict. 1. §. 23.* & ex priuilegio viuæ vocis oraculo à Nicolao Franco Legato à Latere conceſſo Monachis S. Benedicti Obſeruantiæ Hiſpaniæ, poſſunt Regulares tempore interdicti Ordinarij recipere ad Miſſas, & ad alias Horas audiendas in ſuis Monaſteriis, & Eccleſiis quindecim perſonas in qualibet die, de iis, quæ interdicto cauſam præbuerunt. Vt refertur in eodem Compend. *loc. cit. §. 24.*

Aduertendum autem, quòd ex diſpoſitione iuris communis, quando ſuſpenditur interdictum in quibuſdam diebus, vt *initio huius quæſiti* dictum eſt, non ſuſpenditur pro Eccleſiis, vel perſonis particulariter interdictis, aut ſi in illis celebrarent, eſſent irregulares. At Iulius II. conceſsit Fratribus Auguſtinenſibus, vt quæ Ordini ſuo pro tempore generalis interdicti conceſſa ſunt, ea omnia in ſpeciali interdicto conceſſa eſſe intelligantur, in quo licere eis voluit eadem omnia, quæ in generali interdicto licere conceſſum eſt; vt refertur in eodem Compend. *loc. cit. §. 24.* quam conceſsionem valdè magnam, & ideò valdè notandam eſſe ait Capuccin. *in annot. ad d. Compend. in verb. Interdictum 3. verſ. decimo Iulius II.* quia iuxta illam in locis ſpecialiter interdicto ſuppoſitis poterunt Regulares celebrare, & ea omnia agere, quæ poſſunt in interdicto generali, virtute aliorum priuilegiorum; vt notat Capuccin. *loc. cit.* & Laurent. de Peirin. *d. loco, num. 54.* vbi etiam notant perſonas ſpecialiter interdictas id nequaquam facere poſſe, neque alios coram illis.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbates tempore interdicti poſsint Ordines conferre, ſacra ornamenta benedicere, vel conſecrationes aliquas facere.

SVMMARIVM.

1 *Ordinis Sacramentum tempore interdicti localis miniſtrari non poteſt, ſecus ſi interdictum foret perſonale, vt* num. 2.

3 *Interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus.*

4 *Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur à Summo Pontifice.*

5 *Abbatibus*

5 *Abbatibus non licet tempore interdicti localis publicè ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia diuina Officia miniſtrare.*

6 *Poſſunt tamen prædicta exercere ianuis clauſis, & cum moderationibus, quibus diuina Officia interdicti tempore celebrare licet.*

1 DIco primò, Abbas tempore interdicti localis Ordinis Sacramentum miniſtrare non poteſt, *c. reſponſo, § penult. de ſentent. excommunicat. & cap. non eſt vobis, de ſponſalib.* vbi probatur, quod interdicti effectus eſt priuatio participatione quorumdam Sacramentorum, quorum aliqua in *cap. Alma mater, eodem tit. in 6.* excipiuntur, inter quæ Ordinis Sacramentum non connumeratur, igitur illud adminiſtrare prohibitum remanet. Ita aduertunt Panorm. *in d. cap. non eſt vobis, num. 8. de ſponſal.* Syluest. *verb. Interdictum 5. num. 9. verſ. ſexta,* Nauarr. *in manual. cap. 27. num. 179.* Couar. *in d. cap. Alma mater, part. 2. § 3. num. 4.* Henriq. *lib. 13. ſumma, de excomm. & interd. cap. 45. § 4.* Sayr. *de cenſur. lib. 5. cap. 7. num. 34.* Suar. *de cenſur. diſp. 33. ſect. 1. num. 45.* Vincent. Filliuc. *moral. quæſt. tract. 18. cap. 2. num. 47.* Reginald. *lib. 32. praxis, tr. 3. num. 27. verſ. ſextum eſt,* Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 3. n. 3.* & alij apud eos citati.

2 Secùs dicendum foret, ſi interdictum eſſet perſonale tantùm, & non locale, quia tunc poſſet Abbas Regulares ſibi ſubditos, qui cauſam interdicto non dederint, & perſonaliter interdicti non ſunt, ad Tonſuram, & minores Ordines promouere. Ideò ſi interdictus eſſet populus tantùm, vel Clerus tantùm, vel populus, & Clerus ſimul, non autem locus, poſſet Abbas Regulares

3 ſubditos ordinare; Quia interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus Nauar. *dict. cap. 27. num. 167.* Suar. *de cenſur. diſp. 32. ſect. 2. num. 14.* & alij communiter. Si-

4 militer nec interdicto Clero, intelliguntur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur à Summo Pontifice, quia hi in fauorabilibus veniunt appellatione Clericorum, non autem in odioſis, vt tenent Syluest. *verb. Interdictum 3. n. 17.* Angel. *eod. verb. 1. num. 9.* Henriq. *lib. 13. c. 42. § 3.* Vgolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 5. cap. 8. § 5. num. 3.* Sayr. *d. lib. 5. cap. 4. num. 29.* Auil. *de cenſur. 5. p. diſput. 1. dub. 4. concluſ. 7.* Ægid. de Coninch *diſp. 17. num. 8.* Filliuc. *dict. tract. 18. num. 14.* Bonac. *d. diſp. 1. punct. 1. num. 11.* & alij contra Nauar. Couar. & Suar. & alios apud Sayr. & Bonac. *locis citatis,* & dictum eſt à nobis *ſuprà, in 2. quæſ. huius diſp. in princ.*

5 Dico ſecundò, non licet Abbatibus tempore interdicti localis publicè ornamenta Eccleſiaſtica, Corporalia ad Miſſam celebrandam, alios Abbates, & Abbatiſſas benedicere, neque Calices, Patenas, Altaria, vel Virgines, aut Campanas conſecrare: neque tradere benedictionem ſolemnem cum Baculo, & verſu, *Adiutorium noſtrum, &c.* neque benedicere candelas in die Purificationis, neque oliuas, & palmas in Dominica Palmarum, quia ſunt diuina Officia, quæ tempore interdicti prohibentur publicè miniſtrari. Ita Syluest. *verb. Interdictum 5. q. 1. verſ. tertium in fine. & qu. 4. verſ. quintum,* Franch. *in d. cap. Alma mater, § 4. ... n. 7.* Nauar. *d. cap. 27. n. 177.* Vgolin. *d. cap. 8. § 5. num. 3.* Sayr. *d. lib. 5. cap. 7. num. 7.* Suar. *diſp. 34. ſect. 3. n. 1. & ſeqq.* Filliuc. *d. tract. 18. num. 55.* Bonac. *d. diſp. 5. punct. 7. num. 6.* & alij apud Nauar. & Sayr. *locis cit.* Pœna autem, quam id faciendo incurrerent, eſſet irregularitatis, vt colligitur ex *cap. is, cui, de ſent. excom. in 6.* & tradunt Bonac. *loco cit. & eod. punct. 7. num. 4.* necnon alij, quos retulimus

6 ſuprà, *quæſ. 3.* Limita, vt liceant eiſdem Abbatibus prædicta ianuis clauſis, & cum moderationibus, cum quibus poſſunt diuina Officia interdicti tempore celebrari, cùm non ſint Sacramenta, ſed tantùm diuina Officia ad facienda quædam Sacramentalia; ideò fieri etiam poſſunt in feſtis, in quibus interdictum ſuſpenditur, de quibus egimus *ſuprà.* Ita Federic. de Sen. *conſ. 3. col. 2. & 3.* Calder. *in tract. de Eccleſ. interd. membr. 6. num. 91.* apud Nauar. & Sayr. idem docentes *locis citatis.*

QVÆSITVM VI.

Quæ Sacramenta tempore interdicti poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus tam ſecularibus, quàm Regularibus de iure communi, quæ verò ex priuilegio.

SVMMARIVM.

1 *Baptiſmi Sacramentum tempore interdicti non ſolùm paruulis, ſed etiam adultis miniſtrari poteſt.*

2 *Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti an poſſit Clericis ſanis miniſtrari.*

3 *Religioſis poteſt tempore interdicti Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrari.*

4 *Ceſſationis à Diuinis tempore an liceat Baptiſmum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum etiam miniſtrare.*

5 *Extremæ-Vnctionis, Ordinis, & Matrimonij Sacramenta an tempore interdicti, & ceſſationis à Diuinis celebrari poſſint.*

DIco primò. Tempore interdicti generalis potuiſſe olim, & poſſe nunc Baptiſmi Sacramentum non ſolùm paruulis, verùm etiam adultis miniſtrari, *cap. quoniam de ſentent. excommun. in 6.* vbi gloſſ. *Abbas,* & gloſſ. *in cap. quod in te, de Pœnitent. & remiſſ. in cap. non eſt vobis, de ſponſ.* Couar. *in d. cap. Alma mater, 2. part. § 1. n. 7.* & Suar. *de cenſ. diſp. 33. ſect. 1. num. 11.* Nauar. *in man. cap. 27. num. 178.* Syluest. *verb. Interdictum 5. qu. 1.* Filliuc. *inſtit. moral. tract. 18. cap. 2. num. 31.* Reginald. *in prax. lib. 32. tract. 3. cap. 27. num. 24.* & alij. Ratio eſt, quia propter periculum vitæ, & eius neceſſitatem hoc Sacramentum ſemper reputatur neceſſarium; ideò tempore interdicti, non ſolum poteſt miniſtrari paruulis, in periculo mortis conſtitutis; ſed etiam extra tale periculum; quare eodem modo adultis etiam poterit Baptiſmus conferri ad peccata delenda; & in *d. cap. quoniam,* non videtur limitari pro paruulis tantùm, ſed dicitur Baptiſmus paruulorum de iure, quia debuerit dari in pueritia, quod etiam ampliatur, vt tali tempore interdicti Sacramentum hoc poſſit cum ſolemnitate conferri: ius enim abſolutè de illo loquitur, ſine vlla diſtinctione, ita neque nos diſtinguere debemus, & ita cum ſolemnitate eſt adminiſtrandum ob decentiam Sacramenti. 1

Dico ſecundò. Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti non poteſt pœnitentibus adminiſtrari, niſi in mortis articulo, vel periculo ſint conſtituti: vt notat gloſſ. *in d. cap. Alma mater, in verb. admittantur,* quam communiter receptam dicit Couar. *ibid. part. 2. § 3. n. 1.* notat etiam Panormit. *in cap. quod in te, col. 2. de pœnit. & remiſſ.* Quod ab aliquibus ita verum putatur, vt nec etiam miniſtrari poſſit Clericis, & Religioſis, quibus licitum eſt, ianuis clauſis celebrare, quia Euchariſtiæ Sacramenti vſus tempore interdicti non eſt licitus, niſi tantùm celebrantibus Miſſarum ſolemnia, vel in periculo mortis conſtitutis. Ita tenent Couar. *d. § 2. num. 1.* Nauarr. *in manual. cap. 27. num. 109.* Vgolin. Henriq. Sayr. & alij apud Bonac. *d. punct. 3. § 2. num. 8.* Contrarium tamen ſentiunt Syluest. *verb. Interdictum 5. quæſ. 7.* Suarez *diſput. 33. ſect. 1. num. 35.* & alij. Verùm quoad Monachos, & Religioſos nulla eſt difficultas, quin poſſint tempore interdicti, etiam non celebrantes Miſſæ Sacrificium, Euchariſtiæ Sacramentum ſu- 2 3

tiere; & hoc ex priuilegio ſpeciali à Iulio II. conceſſo Fratribus Minoribus Obſeruantiæ Prouinciarum Regnorum Caſtellæ,& Legionis.

Quod abſque aliquo conſcientiæ ſcrupulo, poſſint Sacramentum Euchariſtiæ tempore interdicti coram quibuſuis perſonis Secularibus,vel Regularibus,facultatem audiendi Diuina Officia habentibus accipere.

Ita refertur in Compend. priuileg. Mendicant. *verb. communicare*, §.8. cuius priuilegij meminit Couar. *vbi proximè.*

Dico tertiò, tempore ceſſationis à Diuinis,ſtando in rigore iuris Baptiſmi Sacramentum paruulis, & Sacramentum Pœnitentiæ morientibus tantùm miniſtrare licet; ex benigna tamen Doctorum interpretatione, & communi praxi licitè etiam Baptiſmi Sacramentum adultis,& Pœnitentiæ Sacramentum ſanis,& cum ſolita ſolemnitate miniſtratur.

Primum probatur ex *cap.non eſt vobis,de ſponſ.* cuius verba ſunt. *Nulla Diuina officia præter Baptiſmum paruulorum,& Pœnitentiam morientium, celebretis, vel permittatis aliquatenùs celebrari*; vbi ſolùm excipitur Pœnitentia morientium: & alio iure non inuenitur cautum; nam in *c. Alma*,conceditur tantùm pro tempore interdicti,non autem pro tempore ceſſationis à Diuinis; quia ceſſatio non comprehenditur ſub interdicto.

Secundum conſtat ex conſuetudine,& praxi,quæ fundata eſt in grauiſſimorum Doctorum Salmanticenſium auctoritate,qui conſilium,de hac re fecerunt anno 1566. & docuerunt Baptiſmi Sacramentum etiam adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum etiam ſanis tempore ceſſationis miniſtrari poſſe. Videantur Couar. *in dicto cap. Alma mater,part.2.§.4.num.7.* Sayr.*de cenſur. lib.5. cap.19. num.12.* Henriq. *lib.13.c.53. n.4.* Suar.*de cenſur.diſp.39. ſect.2. à num.18. vſque ad* 28. excluſiuè, Ægid.de Coninch. *diſp.17. dub.7. num.87.* & alij apud Bonacin.*de cenſ.diſp.6. punct.3.num.5. & 6.* qui omnes concludunt hoc tempore licitè,etiam Confirmationis Sacramentum miniſtrari poſſe,quia cenſetur Baptiſmi complementum, & conſequenter conceſſo Baptiſmo, videtur etiam conceſſa Confirmatio.

Dico quartò, reliqua Sacramenta eſſe prohibita tempore ceſſationis,eodem modo, quo prohibita ſunt tempore interdicti; quòd autem prohibita ſint tempore interdicti, patet; quia eo tempore ſpeciali iure *dictis cap. quoniam,& dicti cap. Alma mater*, Sacramenta ſuperius enumerata, ſolùm miniſtrari poſſunt; igitur in hoc caſu,quod non reperitur ſpecialiter conceſſum quoad celebrationem Diuinorum Officiorum, & miniſtrationem Sacramentorum cenſetur prohibitum. Videantur Couar. *dicto §.3.* Suar.*diſp.33.per totum*, Nauar.*dicto c.27.n.121. & aliquot ſequentibus*, Henriq. *lib.13. c.45.* Sayr. *lib. 5. cap.7.* Reginald. *lib.32.tract.3.cap.27.à num.22. vſque ad* 30. excluſiuè, Coninch. *diſp. 17. dub.2.* Bonacin. *dicto punct. 3. per totum*, & alij apud eum, & Doctores citatos.

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates poſſint de iure communi, vel priuilegio tempore interdicti in ſuis Eccleſiis ſepulturam aliquibus dare.

SVMMARIVM.

1 *Interdicti tempore Eccleſiaſtica ſepultura eſt omninò prohibita.*

2 *Clerici,& Religioſi an tempore interdicti poſſint in loco ſacro ſepeliri.*

3 *Ceſſationis à Diuinis tempore an ſit prohibita Eccleſiaſtica ſepultura.*

4 *Clerici, & Religioſi an tempore ceſſationis poſſint in loco ſacro ſepeliri.*

Dico primò,quòd Eccleſiaſtica ſepultura ratione tumulationis cadaueris in loco ſacro, abſque vlla reſtrictione eſt omnino prohibita tempore interdicti propter Officium,quod fit ſupra cadauere. Probatur ex *cap. non eſt vobis, de ſponſ.* vbi abſolutè prohibentur omnia Diuina Officia; at illud connumeratur inter vnum ex Diuinis Officiis; ergò, &c. & in hac ſententia reſident omnes Doctores, vt affirmat Suar.*de cenſur.diſput.35* Filiuc. *tom 1.moral.quæſt.c.7.q.8.*& quoad hoc eadem eſt ratio de ceſſatione,& interdicto. 1

Dico ſecundò,Clerici,& Religioſi non interdicti,qui interdictum ſeruauerunt,nec ad illud culpabilem cauſam dederunt,poſſunt tempore interdicti localis generalis,vel etiam ſpecialis, ſepeliri in loco etiam ſpecialiter interdicto, nempe in Eccleſia,vel cœmeterio ſacro; modò id fiat ſine ſolemnitate, & abſque pulſatione campanarum, *cap.quod in te,de pœnit. & remiſſ.* Nauar. *cap. 27. num.176.* Henriq. *lib.13. cap.44.* Syluest. *verb. Interdictum 5. q.8.* Sotus *in 4. diſt.22. q.3. art.1.* Suar.*de cenſur.diſp.35.ſect.1. & 3.* Reginald. *lib. 32. ſuæ praxis tr.3. num.37.* Imò poſt *cap. Alma mater,de ſentent. excom.in* 6. poſſunt ſepeliri cum Diuino Officio, & Miſſa iuxta moderationem illius cap. nam ibi conceditur, vt tempore interdicti localis generalis poſſint celebrari Diuina Officia ſubmiſſa voce, & ianuis clauſis, Sayr *lib.3. cap.7. num.6.* Henriq. *dicto cap.44.* Suar. *dicta diſput.35. ſect.1.* Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 5. num. vltim.* Quod ſi cœmeterium ſit extra Eccleſiam, Officia in Eccleſia celebrari poterunt, ſeruata ſolemnitate *dicti, cap. Alma mater*, deinde cadauer in cœmeterium cum ſilentio transferri poteſt. Ita Suar. *eadem ſect.1.num.*10. Bonac.*loco citato.* 2

Dico tertiò, Eccleſiaſticam ſepulturam ratione depoſitionis,ſeu tumulationis cadaueris in locum ſacrum,non videri prohibitam iure in ceſſatione. Probatur pluribus à Suarez,& Filiuc. *locis ſupra citatis.* Ratio præcipua eſt, quia tempore ceſſationis nullo iure prohibita reperitur Eccleſiaſtica ſepultura; generalibus autem verbis tantùm prohibentur Diuina Officia, at traditio ſepulturæ modo dicto non eſt Officium propriè,& per ſe loquendo; ergò ſi fiat tumulatio cadaueris in locum ſacrum, tunc non videtur prohibita. 3

Confirmatur,quia nullo iure cauetur ceſſationem priuare iis omnibus, quibus priuat interdictum; verùm quia ſolet perſæpè poni ceſſatio poſt interdictum locale, ideò cùm interdictis etiam Eccleſiaſtica ſepultura prohibita ſit,conſequenter etiam tempore ceſſationis non traduntur corpora Eccleſiaſticæ ſepulturæ,verùm hoc fit vi & ratione interdicti,non autem ceſſationis.

Dico quartò,tempore ceſſationis à Diuinis, Eccleſiaſticam ſepulturam non prohiberi fauore Clericorum eo modo,quo tempore interdicti,nec etiam prohiberi, ſecundùm probabilem nonnullorum opinionem,qui eam negant pro laicis tempore ceſſationis, modò tamen Clerici ſepeliantur ſine Diuinis Officiis. Ita Doctores Salmaticenſes,teſte eodem Filiuc. *tom.1. moralium qu.tr.18. c.7.q.8.* Suar.*diſp.39.ſect.2. n.31. & ſequent.* Bonacin. *de cenſur. diſput. 6. punct. 3. num.* 8. Supponunt enim hi Doctores,conceſſionem factam clericis, ex priuilegio tempore interdicti poſſe extendi etiam ad ceſſationem à Diuinis. 4

Idémque multò magis reſpectu,& fauore Clericorum, verum erit non prohiberi ſepulturam. Nomine Clericorum hic veniunt etiam Religioſi,etiam Nouitij; quia Religioſi in fauorabilibus veniunt etiam nomine Clericorum.Prædicatores,& Minores in hoc ſunt priuilegiati, vt per Sylu.*verb.ceſſatio n.5.*& Capucc.*in annot.ad Compend.priuil.verb.Interdictum 3.verſ.& per priuilegium,&*

verſ.

verſ. ſeq. vbi cum Cordub. ex priuilegio à Leone X. Benedictinis conceſſo, concludit licere Regularibus in diebus feſtiuis in quibus interdicta virtute priuilegiorum, tum ſpecialiter, quam alias de iure generaliter conceſſorum ſuſpenduntur, in eorum Eccleſiis omnium ſecularium cadauera cum ſolemnitate ſepulturæ tradere.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſsit ponere ceſſationem à Diuinis.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſationem à Diuinis ponere poteſt Abbas.*
2 *Interdictum qui poteſt ferre, poteſt etiam ponere ceſſationem à Diuinis.*

1 SVppoſita ceſſationis definitione deueniendo ad propoſitam quæſtionem, Dico primo, quod Abbas poteſt ponere ceſſationem à Diuinis ea ratione, qua poteſt interdictum; quicumque enim poteſt ferre interdictum,
2 poteſt etiam, & ceſſationem à Diuinis imponere, vt tenent Sotus *in 4. diſtinct. 22. quæſt. 3. artic. 2. concluſ. 3.* Sylueſt. *verbo ceſſatio, in princip.* Couar. *in cap. Alma mater, part. 1. §. 2. num. 6.* Enriq. *lib. 13. cap. 54. §. 1.* & communis opinio Summiſtarum *in verbo, ceſſatio*, quod etiam videtur affirmari per Suarez *diſp. 39. ſect. 3. num. 2.* Auilan *de cenſur. part. 6. diſput. 2. dub. 1.* Sayr. *eodem tract. lib. 5. cap. 18. num. 3.* Reginald. *lib. 32. tractat. 3. num. 72.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 6. punct. 2. num. 1.* & alios; & colligitur ex gloſſ. *in cap. ſi Canonici, in verbo ceſſare, de offic. Ordinar. in 6.* vbi habetur quòd Canonici Eccleſiæ Pictauien. habent ex priuilegio, vel ex conſuetudine, quòd cùm aliquis eos offendit, poſſunt ceſſare à Diuinis, donec ſit eis ſatisfactum, &c. ratio eſt, quia ſuccedunt in iuriſdictionem Epiſcopalem Ordinariam, Sede vacante, ſed Abbas, vt *ſupra* probatum eſt, habet iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, & ſicut poteſt ponere interdictum, poteſt etiam ponere & ceſſationem à Diuinis; quia ad ponendam ceſſationem à Diuinis ſufficit iuriſdictio Epiſcopalis, ſeu communis, ac publica ſeu contentioſa Eccleſiaſtici.

Hic autem aduertere libuit, quòd in ponenda ceſſatione à Diuinis, neceſſario requiruntur aliquæ conditiones, adeò quòd ita ſunt de eſſentia, vt qua ſublata ſit prædictæ pœnæ, ſeu cenſuræ ceſſationis à Diuinis, vt aliqua earum deficiente, ceſſatio ſit nulla, vt colligitur ex *cap. ſi Canonici, de offic. Ordinar. lib. 6.* Ideo, vt ſit legitima, ſequentes habere debet conditiones. Prima, vt imponens prædictam ceſſationem, poteſtatem habeat à iure, vel conſuetudine, vt in *dicto cap. ſi Canonici, de offic. Ordinar. lib. 6.* Secunda, vt ſi ceſſatio ponenda ſit à Capitulo, omnes Canonici, nemine dempto, conuocentur, etiam abſentes, qui conuocari poſſunt, vt habetur in *cap. coram aduerſo, cap. quia propter, de elect. & cap. quamuis, de offic. Ordinar. lib. 6.* Tertia, vt diligenter, ac mature tractetur de cauſa ipſa ceſſandi, priuſquam ipſa ceſſatio imponatur. Quarta, vt maior Capituli pars, ſeu Conuentus ſit in tali ratione, per *d. cap. ſi quamuis.* Quinta, quod offenſa, propter quam ceſſatur, ſit notoria, & manifeſta, nec ſufficit eſſe probabilem, aut quod probabilibus rationibus agatur contra aliquem, contra quem talis ceſſatio ponitur, nec valet allegare vllam conſuetudinem circa hoc, quia eſſet oneroſa, vt habetur in *cap. cum venerabilis, de conſuetud.* Sylueſt. *verbo, ceſſatio, quæſt. 1.* Sexta, quòd illa cauſa propter quam ceſſatur, non ſolum debet eſſe notoria, & manifeſta: ſed debet etiam eſſe rationabilis, & non ſufficit quòd cauſa ſit rationabilis, verùm etiam requiritur quòd ſit apertis rationibus monſtrata. Quæ enim cauſa ſit rationabilis, tradunt Doctores, dicendo non debere poni ceſſationem, neque pro pœnitentia ſubtracta, neque pro aliqua offenſa priuatæ perſonæ, ſed pro iniuria Eccleſiæ illata, nempe quia ſunt ſtatuta contra Eccleſiaſticam libertatem: vel quia imponuntur gabellæ Clericis: aut quia Canonicus aliquis per Iudicem ſecularem detinetur. Septima, quòd ante ceſſationem per ſcripturam aliquam publicam cauſa ceſſationis exprimatur. Octaua, quòd illa ſcriptura tradatur illi, contra quem ceſſatio emanat. Nona, quòd ceſſatori requirant ipſum, vt ſatisfaciat iniuriæ, ſiue offenſæ, quæ ſunt cauſa ceſſationis, quod ſi ille facere contempſerit, habet locum talis pœna ceſſationis. Decima, quòd poſt talem ceſſationem ambæ partes tam ceſſans, quam illa, contra quam emanauit ceſſatio, infra menſem per ſe, vel per procuratorem ſe conferat ad Sedem Apoſtolicam, & competenti termino illo dictum, ſe eidem præſentet, vt cauſa cognita, Summus Pontifex remedium adhibeat neceſſarium. De quibus omnibus per Doctores prædictos, & per Sylueſt. *verbo, ceſſatio, quæſt. 1. num. 2.* & excerptæ ſunt ex *cap. quamuis, de offic. Ordin. lib. 6.* & ibi per Ioannem Andream.

Sed eſt aduertendum quòd non omnes ſuprà enumeratæ conditiones ſeruandæ ſunt generaliter in omni ceſſatione lata ab Abbate, qui Ordinariam habet poteſtatem: quod ex eo patet, quia nonnullæ ex conditionibus ibi appoſitis ita cohærent cum ſupradictis ceſſationibus, vt nullo modo in iſtis locum ſibi vendicent: Cùm enim ceſſationis pœna fertur ab Abbate, ſeu ab alio Iudice habente Ordinariam iuriſdictionem, conuocatio, & conſultatio plurium in hoc ſibi locum non vendicat, nec alia permulta, quæ in dictis conditionibus continentur, & quamuis ibidem aliæ enumerentur, quæ poſſunt eſſe communes, certiſſimum eſt etiam, prædicta iura non poſſe adſtringere Abbatem, aliòſque Iudices Ordinarios, cùm non loquantur generaliter de Iudicibus Ordinariis, ſed ſpecificè de Collegiis, & Capitulis, de quibus optime diſcurrit Filliuc. *tom. 1. moral. qu. tract. 18. cap. 6. qu. 4.* vbi vult aduertendum eſſe differentiam penes has prædictas conditiones, ſi ceſſatio à diuinis fertur ab Ordinario, ſiue ab habente prædictam iuriſdictionem, vel à pluribus ſimul Canonicis, ſcilicet vel Capitulo eandem iuriſdictionem habentibus. Verum quidem eſt, vt notat idem Filliuc. *loc. cit.* quòd etiamſi ex vi illius *cap. ſi Canonici*, non habeatur huiuſmodi conditiones eſſe de eſſentia ceſſationis: tamen ex *cap. quamuis*, hoc probabiliter colligitur, vt ipſe per Ioannem Andream, Angel. Sylueſt. Suarez probat, & tenet, ſed cum hac limitatione, quòd prædictæ conditiones non ſunt extendendæ omnes ad ceſſationes, quas ferunt Prælati, & alij Iudices Ordinarij, inter quos nos meritò enumeramus Abbates prædicta iuriſdictione pollentes.

Circa formam in imponenda ceſſatione à diuinis ſeruandam, aduerto quòd Abbas, vel alius Prælatus, & omnes, quibus de iure, vel priuilegio huiuſmodi facultas in hac re conceditur, illa obſeruare debent, quæ pro forma traduntur in *cap. cum medicinalis, de ſent. excom. in 6.* Necnon ea, quæ etiam pro forma ponuntur per gloſſ. *in prædicto cap. ſi Canonici, in verbo quæritur*, vbi habetur quòd *in ſcriptis, an inſtrumento publico, vel litteris ſigillatis, & ſigillo authentico debet inſerere cauſam ſuæ ceſſationis, & notificare delinquenti, quod propter illam cauſam intendit ceſſare à diuinis.* Ita tenent communiter Doctores, qui agunt de ceſſatione prædicta, qui id probare nituntur, dicentes quòd quamuis non ſit de rigore prædictum Capitulum, quod ſolum loquitur de excommunicatione, mandans illa eſſe ſeruanda in ferenda ſententia excommunicationis: extenditur tamen à paritate rationis

ad ſuſpenſionem, & interdictum, ſub quibus in rigore non comprehenditur ceſſatio prædicta; nihilominus tamen illud eſt conſuetudine obſeruatum, & receptum, vt forma illa ſeruetur in hac ſententia ceſſationis ferenda, vel propter rationis ſimilitudinem, quæ ſumitur ex principio illius textus ibi, *cum medicinalis ſit excommunicatio, & non mortalis*, idque etiam conuenire debet prædictæ ceſſationi, vnde non ſeruans formam *dicti c. primi, ac ſentent. excommunicat. ſuſpendit. interdicti*, incurrit pœnam in ipſo appoſitam, quæ eſt ſuſpenſio per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, & ſi celebret in ea, fit irregularis, vt videre eſt in gloſſ. *dicti cap.*

QVÆSITVM IX.

Qui poſſit ceſſationem ab Abbate, vel alio Prælato poſitam tollere, & auferre, & quæ forma tunc ſit adhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſatio à diuinis, à quo tolli poſſit, oſtenditur.*
2 *Succeſſor omnem, & eandem auctoritatem, & iuriſdictionem habet, quam ſuus prædeceſſor habebat.*
3 *Forma in tollenda ceſſatione à diuinis ſeruanda.*

1 CVm ceſſatio à diuinis iuſtis de cauſis ab homine imponitur, ab eodem homine tolli vtique poterit, vel à Superiore ipſius, vel ab eius ſucceſſore, ſi ipſe e vita exceſſerit, vel ab illo, qui ad ponendam ceſſationem delegatus fuit; & ſic poterit ceſſatio ab Abbate poſita tolli, vel per ſeipſum, vel per ſuum Superiorem, vel ſucceſſorem etiam, ſi antecedens Abbas è vita non diſcedat, quia v. g. ſi Abbas Montis Caſini in vltimo ſuo quinquennio ceſſationem ponit, poterit eadem ceſſatio auferri ab eius ſucceſſore, etiamſi Abbas, qui ceſſationem poſuit, 2 adhuc viuat. Ratio eſt, quia ſucceſſor omnem, & eandem auctoritatem, & iuriſdictionem habet, quam ſuus prædeceſſor habebat, & non poteſt ab eo impediri, vt prædictam iuriſdictionem, quam ipſe ſucceſſori videbitur, temperet. Difficultas ſolum remanet de Superiore, quis ſit præter Papam intelligendus, quæ difficultas loquendo de Abbatibus Regularibus, alicui Generali ſubiectis tollitur, dicendo per Superiorem Abbatem Generalem, tum diffinitorium eſſe intelligendum. Ratio eſt, quia in omnibus huiuſmodi Abbates tam in iuriſdictione ſpirituali, quàm temporali ſubduntur Generali, & diffinitorio, & eorum auctoritas poteſt à prædicto Generali, & diffinitorio auferri, & limitari, & ſuppleri, quando opus eſt. De alijs verò Abbatibus, nulli Generali, & Capitulo ſubiectis tam Regularibus, quam ſecularibus loquendo, puto per Superiorem intelligendum eſſe Summum Pontificem, non alium, maximè ſi ſint exempti, eique immediatè ſubiecti.

3 Quoad formam tollendi ceſſationem, dico nullam certam eſſe præſcriptam, ſed requiri tantùm, vt eam tollens, ſuam explicet voluntatem, aliquibus verbis eam auferendi, ſolo enim facto eſt Summi Pontificis proprium in cenſuris, & ſimilibus tollendis procedere, quia ipſe ſolus, non eſt ligatus iure. Ita Reginald. *in praxi fori pœnit. lib. 32. tr. 3. n. 84.*

QVÆSITVM X.

Quas pœnas incurrunt Abbates, & Prælati Regulares, & Religioſi violantes ceſſationes à diuinis.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi non ſeruantes ceſſationem à diuinis, quæ ab Eccleſia Cathedrali, Matrice, vel Parochiali obſeruatur, incidunt in excommunicationis pœnam.*
2 *Religioſorum nomine veniunt Abbates, & eorum Monachi.*

EXcommunicationis pœnam ipſo facto incurrunt Religioſi omnes tam exempti, quam non, qui non obſeruant generalem ceſſationem à diuinis, quando ſciunt Eccleſiam Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem illam obſeruare, tam ſi ſit lata ceſſatio huiuſmodi à Papa, quam ab Epiſcopo, vel Concilio Prouinciali, aut Capitulo, vel Collegio, ſeu Abbate, aliòque prædictam poteſtatem ponendi ceſſationem habente, ita colligitur ex *Clem. 1. §. 2. de ſent. excom.* Vbi nomine Religioſorum veniunt etiam Abbates, & eorum Monachi, etiamſi ſint exempti, quia vniuerſaliter contra omnes Religioſos, ceſſationem non obſeruantes, ſed violantes, præfata ſententia excommunicationis ipſo facto incurrenda promulgatur. Ita Nauar. *c. 27. n. 146.* Auila *de cenſur. par. 5. diſp. 5. dub. 3.* Sayr. *de cenſur. lib. 8. c. 14. num. 13.* Suar. *de cenſur. diſp. 24. ſect. 4. n. 14.* Eman. Sa *verb. Interdictum, num. 13.* Filliuc. *moral. quæſt. tom. 1. tract. 18. c. 4. num. 60* Coninch. *diſp. 17. dub. 4. num. 72.* & alij apud Bonac. *de cenſur. diſp. 5. punct. 7. num. 4. verſ. dixi in propoſitione.*

DISPVTATIO XVII.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum quoad abſoluendum ab irregularitatibus.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere.
II. Quomodo intelligenda ſint verba priuilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, vt poſſint abſoluere ab irregularitatibus.
III. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta ob bigamiam.
IV. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis ſuper irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis, & animæ.
V. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proueniente.

VI. Vtrùm

VI. Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus prouenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicuius membri.

VII. Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia prouenientе diſpenſare.

VIII. Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis pœnam irregularitatis, & impedimentum ad gradus, & dignitates ſuæ Religionis imponere.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitas quomodo definiatur.*
2 *Prælatus nullus (Papa excepto) poteſt irregularitatem imponere.*
3 *Abbates poſſunt declarare tantùm, an ſubditi irregularitatem incurrerint.*
4 *Inhabilitare poteſt Abbas Monachum ſuum ad gradus, & dignitates Religionis, ex aliquo delicto.*

1 SVPPONENDVM eſt pro intelligentia huius quæſiti, irregularitatem eſſe inhabilitatem, ſeu impedimentum canonicum, ex ſe directè, & primariò impedientem acceptionem Ordinum Eccleſiaſticorum, & conſequenter etiam vſum eorum. Ita colligitur ex Soto in 4. diſt. 25. q. 1. art. 1. Henriq. lib. 14. c. 1. & Couar. ex ... Lelſ. 2. par. 4. q. 26. art. 2. ... qua poſita differentia, dico non poſſe Abbatem, nec alium Prælatum Papa inferiorem irregularitatem ponere, quia duobus modis, vt notat Suarez de cenſ. diſp. 4. ſect. 4. num. 12. ferri contingit aliqua pœna ſpiritualis. Primò per modum medicinæ. Secundò per modum puniendi. Primus modus repugnat irregularitati. Secundus modus non eſt in vſu, vt ait Suarez loco citato. Ergò non fertur irregularitas ab aliquo Prælato, imò quoties aliqua irregularitas habetur ex aliquo Concilio Prouinciali, id tantum vim habet, in quantum per Summum Pontificem, vel vniuerſalem Eccleſiæ vſum approbata eſt. Tum quia irregularitas res adeò grauis eſt, vt à nullo, excepto Summo Pontifice, imponatur in caſibus ab eo expreſſis in c. ... de ... in 6. & præter hos caſus, non poteſt imponi irregularitas, nec per Iudicis ſententiam, nec per nouum ius inferiorum: ſed tantum poſſunt Abbates, & inferiores Prælati declarare, an ſui ſubditi irregularitatem incurrerint; quia nihil addit in tali caſu eorum declaratio.

4 Si verò loquamur de impedimento reſpectu gradus, vel dignitatis, vel officij ſuæ Religionis, tunc cum huiuſmodi impedimentum non ſit irregularitas, vt ex diffinitione allata conſtat, poterit Abbas inhabilitare ſuum Monachum ad gradum, & dignitatem, vel officium ſuæ Religionis, quia Conſtitutiones Religioſorum à Sede Apoſtolica approbatæ inhabilitatis pœna ſolent aliquando delinquentes punire, vt contra alios hoc, vel illo crimine, & facinore, ad Prælationes, aliaque officia inhabiles reddant. Vnde quotieſcumque Conſtitutiones ſunt à Sede Apoſtolica approbatæ, vel pœnæ ab Abbate imponendæ ſunt à iure communi præſcriptæ, poteſt Abbas delinquentes ſubditos ita punire, niſi alias ſit ei ſpecialiter interdictum. Dixi, *à iure communi præſcriptæ*, quia cum Iudex debeat ſecundùm ius iudicare, nec habeat proprium ius, & particularem legem, poteſt ſecundùm ius commune ſuos Monachos inhabilitare. In quo caſu Monachi non intelliguntur exempti à pœna à ſuo Abbate infligenda; neque ex hoc quòd ab Epiſcopis exempti ſunt, eximuntur etiam à iure communi. Si verò talis inhabilitas non eſſet de iure communi, ſi reſpiciat actum, cuius valor pendet aliquo modo ex poteſtate adminiſtratiua, ſiue œconomica ipſius Abbatis, tunc poterit ſubditum inhabilitare.

Aliæ verò pœnæ ſpirituales, & inhabilitantes, quæ à conſtitutionibus, vel à iure communi non ſunt inſtitutæ, nec poteſtatem dominatiuam reſpiciunt, de nouo non poſſunt conſtitui, & excogitari ab Abbate: ſed tantùm à Summo Pontifice, vt per Suar. *de cenſur. diſp.* 40. ferè per totam.

QVÆSITVM II.

Quomodo intelligenda ſint verba priuilegiorum, per quæ Abbatibus conceditur, vt poſſint abſoluere ab irregularitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Verbum, abſoluendi, latè ſumitur pro verbo,* abolendi, *ſeu* tollendi.
2 *Priuilegia, & fauores ampliandi, præcipuè quandò nulla, vel minori verborum impropriatione id fieri poteſt.*

EST aliquibus priuilegiis conceſſa facultas Regularibus Prælatis abſoluendi ab irregularitatibus, infamia, &c. cùm autem irregularitas non ſit cenſura Eccleſiaſtica, venit in dubium, quid ſibi velint illa verba, *& abſoluant ab irregularitatibus*, quia abſolutio videtur à cenſura, non autem à pœna. Cui difficultati putant aliqui ſatisfieri dicendo poſſe Prælatos abſoluere ab irregularitatibus, id eſt, à culpa, remanente adhuc irregularitate. Alij verò dicunt poſſe Prælatos abſoluere ab irregularitatibus, id eſt, à peccatis irregularitatem inducentibus: quæ doctrina videtur ſuadere Nauar. *cap.* 27. *num. ... manual.* hæ quidem opiniones magnam cum priuilegiis inducunt contrarietatem, quo ex his cum nihil addatur Prælatis ſupra commune ius, videntur illa verba, in priuilegiis gratis poſita, & circa irregularitates, ſtantibus prædictis opinionibus, nulla eſſent priuilegia Regularibus conceſſa, quod falſum eſt, vt videmus ... & videri poteſt in Comp. priuil. *verbo irregularitas*: Ideò dicendum eſt cum Suar. 4. *tom. de Relig. tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 21. *n.* 16. in illis priuilegiis verbum, *abſoluendi*, latiùs ſumi pro verbo, *abolendi*, ſeu *tollendi*, quia ſicut ſub poteſtate ligandi, & ſoluendi includitur etiam poteſtas diſpenſandi, ita verbum *abſoluendi*, interdum poteſt accipi in illa generali ſignificatione, quæ includit etiam diſpenſationem: & licet, iuxta communem vſum, & proprium Canonum, non ſoleat accipi pro diſpenſandi, tamen id intelligendum eſt, quando adiecta verba ad id cogerent, non autem ſecus, vt hic, vbi per coniunctionem illarum duarum vocum, *abſolutio irregularitatis*, oportet vel vtramque illarum impropietatem, vel extenſionem ſignificationis, vel ſimul, admittere: minor autem impropietas eſt, extendere verbum *abſoluendi* ad diſpenſationem, quam accipere irregularitatem pro culpa, quæ irregularitatem produxit, aut producere poteſt, maximè quia priuilegia, & fauores ſunt ampliandi, quod erit faciendum quando cum nulla, vel minori verborum impropriatione fieri poteſt. 2

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis ſuper irregularitate contracta per bigamiam.

SVMMARIVM.

1 *Bigamia quotuplex ſit, oſtenditur.*
2 *Diſpenſare nequeunt Abbates ſuper bigamia vera, vel interpretatiua.*
3 *Diſpenſare poſſunt Abbates ſuper bigamia interpretatiua, quando occulta eſt.*
4 *Diſpenſare an poſſint etiam Regulares Prælati in bigamia ſimilitudinaria Clerici, vel profeſſi contrahentis cum vnica, & virgine.*
5 *Prælati ſæculares cum ſuis ſubditis poſſunt in bigamia irregularitate diſpenſare in caſibus, in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis.*
6 *Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus ſi cum vidua, vel corrupta, aut duplex iniit matrimonium, quis poſſit in huiuſmodi bigamia cum illo diſpenſare, oſtenditur; limita, vt* num. 7.

1 TRiplex irregularitas per bigamiam contrahitur ſecundùm gloſſ. *in c. nuper. de bigam.* Nempè vera, ficta, vel interpretatiua, & ſimilitudinaria. Vera eſt quando quis verè duas vxores legitimè duxit, & cognouit carnaliter vnam poſt alteram, per *c. debitum, de bigam. c. Acutius, & c. quiſquis, diſtinct.* 26. Ficta, aut interpretatiua eſt, quando quis reuerà non contraxit cum duabus: ſed ſecundùm interpretationem iuris cenſetur contraxiſſe cum duabus; vtpotè qui contraxit cum vidua, quæ cum priori marito matrimonium conſummauerat, vel cum alia iam per alium corrupta, per text. *in c. maritum, diſt.* 34. *& c. curandum, diſt.* 34. Secùs verò, ſi ipſemet eam corruperit, iuxta gloſſ. *in cap. fin. de bigam. & cap. 1. de Cleric. coniug.* Nauar. *in man. cap. 27. num.* 197 Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp.* 84. *num.* 14. Suarez *de cenſur. diſp. 49. ſect. 3. num.* 7. Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 3. num.* 17. & alij communiter. Item ficta, vel interpretatiua bigamia contingit, quando quis iam coniugatus iterùm contrahit matrimonium cum alia, & cum ea copulam habet: vel quando vnam vxorem legitimam habuit, & deinde aliam inualidè ducit cum impedimento dirimente, nam tunc ſi cum ea copulam conſummat, incurrit bigamiam non realem, ſed interpretatiuam, quia cenſetur bis contraxiſſe matrimonium ob effectum, & intentionem contrahendi cum duabus, copula ſubſecuta, animo maritali, *cap. nuper, de bigam.* Quòd ſi quis vnum matrimonium, ficto conſenſu, animo tantùm copulam extorquendi, contraheret, non diceretur bigamus: quia non haberet maritalem affectum requiſitum ad bigamiam in *d. cap. nuper*, vt ait Bonac. *de cenſur. diſp. 7. quæſt. 2. punct. 5. ſub num. 2. verſ. primo quando*, contra Suar. *d. diſp. 49. ſect. 2. num.* 10. Dicitur etiam bigamus bigamia interpretatiua, qui duo matrimonia, etiam inualidè contracta cum aliquo impedimento dirimente conſummauit, vt colligitur ex *d. cap. nuper, de ſimon.* Ita Sanchez *d. diſp.* 84. *num.* 3. vbi alios congeſſit, Sayr. *d. lib. 6. cap. 4. num.* 7. Suar. *d. ſect.* 3. Soto, Filiuc. Tolet. Vgolin. & alij apud Bonac. *d. punct. 5. num.* 12. contra Auilam, Henriq. & Coninch. Alio modo dicitur quis bigamus interpretatiuè, quando contraxit matrimonium cum virgine, eamque cognouit, poſtquam ipſa, ſiue volens, ſiue per vim, aut metum cum alio adulterata eſt, *c. ſi cuius, c. ſi laici* 34. *diſt.* Secùs, quando quis contraxit cum virgine, ſed eam, poſtquam adulterata eſt, non cognouit. Ita Suar. & Bonac. *locis cit.* & alij apud eos.

Bigamia ſimilitudinaria ea eſt, quam incurrit, qui voto ſolemni caſtitatis in profeſſione Religionis, vel in ſacrorum Ordinum ſuſceptione emiſſo adſtrictus, contraxit, & conſummauit matrimonium cum aliqua etiam vnica, & virgine, *can. quotquot. 27. q. 1. & d. cap. nuper, de bigam.* notant Angel. *verb. bigamia*, Sylu. *eod. verb. in princ.* Nauar. *in man. cap. 27. num.* 195. Suar. *d. diſp. 49. ſect.* 4. & latè Filiuc. *tom. 1. quæſt. moral. tract. 19. c. 4. q. 9. num.* 121.

2 Quibus ſic annotatis, dicimus nullum Abbatem, nec quoſlibet alios Prælatos Papa inferiores cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate, proueniente ex bigamia vera, aut interpretatiua diſpenſare poſſe, vt ad ſacros Ordines promoueantur; quia talis diſpenſatio iure communi Summo Pontifici eſt reſeruata. Sylu. *verb. caſus, q. 1. caſ. 1.* & D. Thom. expreſſe *in quod lib. 4. & in 4. diſt. 27. q. 7. art.* 3. Nauar. *d. cap* 27. *num.* 197. & alij communiter. Nec de ea Religionum Prælatis aliqua apparet conceſſio: ergo ſequitur eos cum ſuis ſubditis verè, vel interpretatiuè bigamis nullo modo diſpenſare poſſe, vt ad ſacros Ordines promoueantur: Imò neque quoad minores: quia hodie hoc neque etiam Epiſcopis licere videtur, vt expreſſe declarauit Sacra Cardinalium Congregatio apud Garc. *de benefic. part. 7. cap. 6. n.* 5. Bonacin. *d. punct. 5. num* 15. Atque ita Suar. *d. diſp. 49. ſect. cit. n.* 17. Lopez *in inſtruct. tom 2. part. 2. cap.* 22. Tolet. *lib. 1. cap. 68. num.* 4. Bonac. *loc. cit.* & alij plures, quos refert, & ſequitur Garc. *vbi proxime.* Barthol. de Vecch. *in praxi pro Nouit. in Relig. recip. diſp. 9. dub. 15. n.* 2. licet contrarium teneat Sanch. pluribus alijs relatis *d. lib. 7. diſp. 86. n.* 11.

Nec ſuffragatur quòd Sixtus IV. conceſſerit Minoribus,

Vt quilibet eorum poſſit ſemel eligere Confeſſarium de huiuſmodi Obſeruantia, qui audita eius Confeſſione pœnitentiam ſalutarem iniungendo abſoluat eos, &c. & diſpenſet cum eis in omnibus irregularitatibus, ſi quas fortè contraxerint, homicidio voluntario, & mutilatione ſemper exceptis:

Vt refertur in Compend. priuil. *verb. abſolutio extraordinaria quoad Fratres, num.* 5 cuius conceſſionis vigore Henriq. *in ſumma lib. 2. de matrim. cap. 6. n.* 11. in gloſſ. *lit. Z* & Auila *de cenſur. part. 7. diſp. 7. dub. 4. con.* 18. aiunt Religioſos diſpenſari poſſe ſuper huiuſmodi bigamia non ſolum à Superioribus, verum etiam à quocunque Confeſſario Ordinis, nam in dicto priuilegio ſolùm excipiuntur homicidium voluntarium, & mutilatio membrorum, quæ irregularitas eſt omnium grauiſſima: at non excipitur ea, quæ procedit ex bigamia, neque alia facilioris diſpenſationis, ex quo aiunt, prædictos Prælatos, & Confeſſarios poſſe talem irregularitatem tollere. Non ſuffragantur inquam: quia in priuilegiis ſemper intelligitur excepta bigamia, niſi ſpecialiter explicetur. Ita Collect. priuileg. Mendicant. *in Compend. vbi ſupra*, Roderic. *in 1. par. ſumm. cap. 158. concl.* 7. Nauar. *lib. 3. conſil. ſub tit. de Regular. conſ. 84. num 1. in 2. edit.* Barthol. de Vecch. *dub. 15. num. 2. in fine.*

Quando autem eſt bigamia interpretatiua ex delicto conſurgens, vt quæ oritur ex duplici matrimonio, neutro exiſtente valido, aut altero valido, & altero irrito, ſi delictum ſit occultum, poterunt Prælati Epiſcopo inferiores ſuper ea cum ſuis ſubditis diſpenſare: quia id poſſe Epiſcopos vigore facultatis à Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. cap. 6. de reformat.* eis conceſſæ, docent Sanch. *d. diſp. 86. num. 12. in fine.* Ergo idem licebit etiam Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum iuriſdictione quaſi-Epiſcopali per ea, quæ dicemus infra *quæſ. 2. 14. huius diſp.* necnon etiam Prælatis Regularibus virtute priuilegij Pij V. vt idem etiam patebit, quod in terminis docet Barthol. de Vecch. *loco cit. num.* 3. 3

Quoad

4 Quoad impedimentum denique bigamiæ ſimilitudinariæ diſtinguendum eſt. Nam vel Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus matrimonium cum vnica, & virgine contraxit, & eo caſu poterunt Prælati Regulares Epiſcopalem iuriſdictionem habentes cum ſubditis diſpenſare; Quia de iure communi id Epiſcopis licitum eſt, vt probat text. *in cap. ſanè Sacerdotes, de Cleric. coniug. & cap. 1. & 2. qui Cleric. vel vouent.* & dicunt Panormitan. *d. cap. 2. in fine*, Nauar. *cap. 27. num. 197. in fine*, Valent. *tomo 4. diſput. 7. q. 19. punct. 3. in 1. ſpec. irregularit. in fine*, & plures alij relati, & approbati per Sanch. *de matrimon. d. lib. 7. diſp. 86. num.* 20. Ergo idem licebit etiam Abbatibus, & alijs Prælatis Regularibus Epiſcopalem iuriſdictionem habentibus, quia circa iuriſdictionem in ſubditos ſunt Epiſcopis ſimiles, ac poſſunt de iure diſpenſare cum ſibi ſubditis in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi ſecundùm idem ius cum ſuis; Atque ita Roderic. *quæſt. Regular. tom. 1. q. 24. art. 2.* Mirand. *in Manual. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 2. concluſ. vlt.* Suar. *d. ſect. vlt. num. vlt. & tomo 4. de Relig. tract. 8. lib. 2. cap. 12. num. 11.* Sigiſmun. à Bonon *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 71. num.*.... Filiuc. *loco cit.* qui licèt indiſtinctè, & illimitatè loquantur, tamen intelligendi ſunt modo à nobis expoſito. Idem aſſerendum

5 videtur de Abbatibus, alijſque Prælatis ſecularibus inferioribus, habentibus iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, nempe quòd poſſint ſimiliter diſpenſare in bigamia ſimilitudinaria in caſu prædicto cum ſuis ſubditis, in quos iuriſdictionem Epiſcopalem exercent; in his enim militat eadem ratio, quæ in Abbatibus, & Prælatis Regularibus, quibus (vt Doctores proximè allegati concludunt) hæc poteſtas prouenit ex eo, quod habent iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, ergo id etiam licebit Abbatibus, & Prælatis ſecularibus eamdem iuriſdictionem habentibus.

6 Si verò Clericus in Sacris conſtitutus, vel profeſſus cum vidua, vel corrupta, aut duplex iniit matrimonium, non poterunt prædicti Prælati in irregularitate ex ea prouenìente diſpenſare, quod probatur ex *cap. nuper, de bigam. & cap. fin. eodem tit.* Ex quibus iuribus non poſſe Epiſcopos cum huiuſmodi bigamis ſimilitudinariis diſpenſare probat Sanchez *d. num.* 20. ergò à fortiori neque id etiam licebit Prælatis Epiſcopo inferioribus.

7 Verum hoc limitatur, niſi hæc irregularitas bigamiæ ſimilitudinariæ, qualiſcùmque illa ſit, ex delicto occulto proueniat. Nam eo caſu poterunt Epiſcopi ex Concilio Trident. *ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* ſuper ea diſpenſare, vt docent Roderic. *1. tom. ſumm. cap. 158. num. penul. in 2. edit.* Sanch. *d. diſp. 86. num. 24.* Ergo idem etiam poterunt Prælati inferiores iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem in Diœceſi habentes, necnon Regulares Prælati, vt *ſupra* notauimus. Quod habet locum, licèt Clericus ille in Sacris conſtitutus, vel profeſſus viduam duxerit poſt ſacri Ordinis ſuſceptionem, vel profeſſionis emiſſionem, cùm anteà nullo matrimonio iunctus eſſet, quia hic ex ſola bigamia ſimilitudinaria eſt irregularis, vt probat Sanch. *d. lib. 7. diſp. 84. num. 11. & d. diſp. 86. num. 23.* ſubdens idem etiam dicendum fore, quando ante Ordinem ſacrum, vel profeſſionem vnicum matrimonium validum cum virgine contraxit, & poſt Ordinem, vel profeſſionem aliud irritum cum quacumque, vel ante Ordinem, & profeſſionem duxit viduam, corruptam inualidè, & poſteà aliud matrimonium contraxit, Ordine iam ſuſcepto, vel profeſſione emiſſa; vel poſt hæc contraxit plura matrimonia cum quacumque fœmina. Quia cum in his caſibus non inueniantur duo matrimonia valida, nec vnicum validum, cum corrupta ſolum reperitur præter bigamiam ſimilitudinariam, alia interpretatiua, quæ cum etiam ex ſolo delicto proueniat, vt probat idem Sanch. *ubi. diſp. 84. num. 6.* ſi illud occultum ſit, poterit Epiſcopus, ac per conſequens prædicti Prælati cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex illo prouenìente diſpenſare.

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis ſubditis, ſuper irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis, & animæ.

SVMMARIVM.

1 *Irregularitatem quinam corporis defectus inducat oſtenditur.*

2 *Nullus Summo Pontifice inferior poteſt ſuper irregularitate, ex huiuſmodi defectu prouenìente diſpenſare.*

3 *Morbus notabilis quis dicatur, vel quæ notabilis deformitas Ordinis executionem impediens, an ſpectet ad Abbatem determinare circa ſuos ſubditos.*

4 *Diſpenſare an poſſit Abbas cum illiteratis, vt ad Ordines promoueantur.*

5 *Diſpenſare cum Neophytis, vt ad Ordines promoueantur, quis poſſit, oſtenditur.*

6 *Rationis vſu quinam carere dicantur ad irregularitatem incurrendam, oſtenditur.*

Defectus corporis, qui vel impedit vſum, & exercitium Ordinum, vel notabilem generat deformitatem, aut horrorem (vt eſt naſi amputatio, aut vnius 1
oculi priuatio, vel inſignis macula in oculo, quæ notabilem deformitatem portat) inducit irregularitatem, *c. 2. de Cleric. ægrot. cap. 1. & per tot. de corpore vitiat.* quod procedit ſiue huiuſmodi vitium contractum ſit ex culpa, ſiue ſine culpa: ſiue ex iuſta cauſa, ſiue ex iniuſta, ſiue ex cauſa naturali, ſiue ex accidentali; ipſa enim naturalis æquitas dictat eum ad Ordines, vel eorum exercitium promouendum non eſſe, qui nequit Ordines ipſos exercere, aut horrorem incutit adſtantibus. Ita Garc. *de benefic. par. 7. c. 12. n. 4.* Tolet. *lib. 1. cap. 57. & 58.* Suarez *de cenſur. diſp. 50. ſect. 2. num. 16.* Molin. *de iuſt. tomo 4. tract. 3. diſp. 70. num. 2.* Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 7. num. 6.* Coninch. *diſp. 18. dub. 13. num. 106.* Filliuc. *moral. quæſt. tract. 19. cap. 6. quæſt. 4.* Reginald. *prax. lib. 30. tract. 2. num. 46.* & alij apud Bonac. *de cenſur. diſp. 7. q. 2. punct. 2. num.* 1. & Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 42. num. 2.* Et ſuper hac irregularitate non ſo- 2
lùm Abbates, & Prælati Regulares, verùm etiam nemo alius Summo Pontifice inferior diſpenſare poteſt, Suarez *tom. 5. de cenſ. diſp. 51. ſect. 2. n. 18.* Molin. *d. diſp. 70. num. 19.* Sayr. *d. lib. 6. cap. 8. num 16.* Filliuc. *d. cap. 6. n. 180.* Reginald *d. n. 46. & n. 59.* Bonac. *d. punct. 2. n. 36.* Barboſ. *d. alleg. 42. n. 57.* & alij *locis citatis.* Et licet Regulares Prælati gaudeant priuilegio diſpenſandi in omnibus irregularitatibus, exceptis iis, quæ ex bigamia, homicidio voluntario, & mutilatione etiam voluntaria membri procedunt: tamen in hac generali conceſſione non intelligitur tradita facultas diſpenſandi in his irregularitatibus, ex quarum diſpenſatione ſcandalum oriri poteſt: vnde ſicut in priuilegiis excipitur diſpenſatio irregularitatis ex delicto procedentis, quoties delictum publicum eſt propter ſcandalum, vt in priuilegio Martini V. Benedictinis Hiſpaniæ conceſſo, quod *inferius* referemus: ita pariter cenſendum eſt excipi in eis priuilegiis diſpenſationem irregularitatis contingentis ex vitio corporis quando illud eſt adeò notabile, vt ex eo deformitas ſcandaloſa oriatur.

Difficultas autem eſt, ad quem reſpectu Religioſo- 3
rum, & ſubditorum Abbatis ſpectet determinare, quod dicatur notabile vitium, aut morbus Ordinis executio-

nem impediens, & quæ notabilis deformitas. Multi tenent hoc ſpectare ad Epiſcopum, qui debet Ordines conferre; niſi eiſdem Prælatis hoc expreſsè à Sede Apoſtolica delegaretur; Ita Sylu. *verb. corpore vitiatus, q.2.* Nauar. *d. num.* 200. Roder. *tom.1.q.24.art.4.* & alij. Qui Doctores non videntur id negare Abbatibus, qui poſſunt Ordines minores conferre, ſaltem quoad illos ex ratione, quam ipſi adducunt. Verùm vniuerſaliter dicendum videtur Prælatos, qui poſſunt ſuis ſubditis ad Ordines ſuſcipiendos literas dimiſſoriales concedere, poſſe etiam hoc iudicium ferre; quia hoc magis ſpectat ad iuriſdictionem Epiſcopalem, quam ipſi Prælati habent, quàm ad Ordinis characterem. Vnde ita ſentiunt Angelus *verbo, corpore vitiatus, num.* 5. Tabien. *eod. verb. num.2.* & Suar. *d. diſp.51.num.16.* Mirand. *man. Prelat. tom.2. q.8.art.3.concl.2.* Barthol. de Vecch. *d. diſp.9.dub.21.n.3.* licèt contrarium ſentiant Syluest. *verb. corpore vitiatus, num.1.in fine.* Henriq. *lib. 13.cap.14.§.1. verſ. ſecundo,* Roderic. *quæſt. Regul. tom.1.q.24.art.4.* Campanil. *in diuerſ. iur. canon. rub.11.cap.17.num.104.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.2. alleg. 42. num. vlt. iuxta impreſſ. Lugdun.* Verum eſt autem quòd ſemper liberum eſt Epiſcopo, qui Ordines collaturus eſt, admittere, vel reiicere tale arbitrium, vt aiunt Suar. & Mirand. *loc. cit.* Poſſunt tamen Regulares Prælati, quaſi Epiſcopali iuriſdictione gaudentes diſpenſare cum ſuis ſubditis in irregularitate ex vitio corporis proueniente; quando vitium non eſt adeò fœdum, aut turpe, vt ex eo ſcandalum oriri rationabiliter timeatur. Ita Mirand *d. q.8. art. 3. concluſ.3.* Cruz *de ſtat. Relig. lib.1.cap.6.dub. 17. concl.2.* Barthol. de Vecch. *in prax. pro Nouit. ad Relig. recip. diſp.9.dub.20.num.3.* Laur. de Peirin. *tom.1. priuileg. Ord. Minim. in annot. ad conſt.2. Iulij II. num.118.* aſſerentes poſſe prædictos Regulares Prælatos diſpenſare in irregularitate cum ſuis ſubditis habentibus aliquod membrum etiam manifeſtum, & ſua culpa abſciſſum, ceſſante tamen homicidij præſumptione, vt ſi quis v.g. careat digito, qui tamen non ſit pollex, vel ſi careat oculo dextro, quia cum prædictis Epiſcopus diſpenſare poteſt.

4 Quo verò ad irregularitates ex defectu animæ, ſeu animi, diſtinctione opus eſt: nam vel eſt defectus proueniens ex ignorantia, & illiteratura, vel defectus proueniens ex infidelitate, & noua conuerſione: vel ex defectu vſus rationis. Quoad primum dicimus quòd quamuis illiterati prohibeantur ad ſacros Ordines promoueri, *c. illiteratos, diſt.36. c. in ſingulis, diſt.77.* tamen tanta ſufficientia, & literatura requiritur in Clericis ſecularibus, non autem Regularibus; nam iſti, ſi ſciant benè legere, & cantare, etiamſi lingua Latina non benè polleant, poſſunt abſque vllo conſcientiæ periculo, à ſuis Prælatis Epiſcopis ordinandi præſentari, vt voluit Henriq. *lib.10.cap.16.* gloſſ. *in c. legi 16. q. 1. verb. inſtructio,* dicens, ſufficere Monacho vt ſit bonus, licèt illiteratus, Sylu. *verb. Clericus 2. num.1.* qui agens de idoneitate requiſita in Clericis, excipit Monachos, & ait, *quia contemplatione magis quam ſcientia indigent,* Sot. *in 4. diſt.25. q.1. artic.4.* Mirand. *manual. Prelat. tom.2. q.8. artic.7. concluſ.1.*

5 Quo verò ad defectum prouenientem ex infidelitate, ſeu noua conuerſione, dicimus non inferiorem Papa poſſe ſuper tali irregularitate diſpenſare; quia defectus fidei, hoc eſt diuturnæ profeſſionis in fide efficit irregularem, vt eſt in Neophyto. Ita habetur *c.1. & 2. diſt. 48. c. in aliquo diſt. 51. c. ſi officia, diſt. 59.* Dicitur Neophytus, qui nouiter conuerſus eſt, non autem is qui licet ab aliquo Iudæorum, vel infidelium originem trahat, tamen per nonnullos annos iam baptizatus eſt, ita vt ſufficienter ſit in fide inſtructus; quæ ſufficientia requirit tempus decem annorum, ex Nauar. *in man. c. 27. num. 105.* Mariol. *lib. 1. cap. 31. num. 1.* Sayr. *de cenſ. lib. 6. cap.11. num.10.* Valent. *tom.4. diſput.7. q.19. punct.3. §.3.* Henriq. *lib.14.cap.4. §.7.* Filliuc. *moral. tom.1. tract. 19. cap.7. quæſt.1. & tract.30. num.240.* Tolet. *lib.1.c.59.* Reginald. *lib.30. tract.2. num.43.* Bonac. *de cenſur. diſput.7. quæſt.2. punct.1. n.5. & 6.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſtate Epiſcop. par.2. alleg.10. num.7.* Et talis infidelis eſt irregularis ad omnes Ordines, ex *c. Monaſteriis 19. q.1.* Ante decem annos ſaltem ad maiores, opus eſt Papæ diſpenſatione: ad minores autem, ſi nonnulla fidei, charitatis, doctrinæ, prudentiæ, & aliarum virtutum ſigna concurrunt, prudentis Epiſcopi, vel Abbatis, & Prælati iudicio remittitur. Ita Suarez *de cenſur. diſput. 43. ſect.3. num.7.* Filliuc. *d. cap.7.*

An autem poſſint Abbates diſpenſare ſuper irregularitatibus prouenientibus ex defectu vſus rationis, Notandum quòd huiuſmodi irregularitas in quinque hominum generibus reperitur. Primò ſunt pueri vſu rationis carentes. Secundò ſunt amentes. Tertiò furioſi ad 6
tempus, qui ſi continuò hunc defectum patiantur, non poterunt licitè ordinari, ex *c. maritum, diſt.33.* Suar. *diſput.51. ſect.1. num.3.* qui teſtatur de communi. Vel ſemel inciderunt in amentiam, & ſemper remanent irregulares, quoad Ordines recipiendos, ex *d. cap. maritum.* quo caſu requiritur Papæ approbatio, vt cognoſcat de ſanitate integre recuperata. Quò autem ad vſum Ordinum receptorum, tutius eſt Abbatis conſenſum habere, quem ipſe tenetur præſtare, vt ait Filliuc. *loco citato.* Quartò ſunt lunatici & ſimiles, qui ſunt irregulares, vt conſtat ex *diſt.33. per tot.* qui ſi eſſent ordinati, & tunc frequenter id paterentur, eo caſu deberent abſtinere omninò, ſeu tarò celebrare, & tunc ſi faciant aliquod indecentiam, & horrorem afferens, debent abſtinere: ſi verò præſente coadiutore, & ſublato ſcandalo, poſſunt celebrare. Si verò talis infirmitas penitùs auferatur, poterunt abſque vllo impedimento, ſuſceptis Ordinibus vti. Quintò eſt eorum, qui dicuntur Energumeni, de quibus idem dicendum eſt, quod de lunaticis dictum eſt *ſuprà,* & cum iiſdem moderationibus procedendum eſt. Ita Filliuc. *ibidem, & c.6.*

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas poſsit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex defectu natalium proueniente.

SVMMARIVM.

1 *Natalium defectum pati quis dicatur, oſtenditur.*
2 *Irregularitas ex defectu natalium proueniens tollitur per profeſſionem Religionis.*

DEfectus natalium dicitur, quando quis eſt natus 1
ex illegitimo matrimonio. Qui autem dicantur, habere defectum natalium habetur latiùs apud Sayr. *de cenſur. lib.6. cap.10. n.6.* Molin. *de iuſt. tract.2. diſp. 165.* Suar. *de cenſur. diſput.50. ſect.2.* Filliuc. *quæſt. moral. tom 1. tract. 19. c.5.* Cum autem irregularitas ex tali defectu proueniens ſit vna ex reſeruatis Summo Pontifici, de iure communi, & præciſo omni priuilegio, nullus Prælatus, ipſo Summo Pontifice inferior, poterit ſuper ea diſpenſare, nec quantùm ad ordines, nec quantùm ad dignitates, Nauarr. *in man. cap.27. num.101.* dicens, quòd quamuis ad Papam ſolùm pertineat diſpenſatio ſuper dicta irregularitate, quoad Ordines ſacros, & beneficia curata, tamen quoad Ordines minores, & beneficium ſimplex poterit Epiſcopus diſpenſare, per *cap.1. & 2. de fil. Presbyt. lib.6.* Ita etiam Suarez *d. diſput. 50. ſect.5.* Filliuc. Sayr. & alij *locis citatis.* Verùm (quod ad rem noſtram ſpectat) per profeſſionem Religionis tollitur 2
iſta

iſta irregularitas, quoad Ordines per [illegible] *de* [illegible] *Mona. in part.* [illegible] *Congr.* [illegible] *Canonicè* [illegible] *riter tenemus.* Nec obſtat quod [illegible] ſit [illegible] per Sixtum V. in ſua Conſtitutione contra [illegible] quia Gregorius XIV. reduxit eam ad terminos iuris communis. Aduertendum autem, quod non ſuffi[illegible] Religionis ingreſſus, vel habitus ſuſceptio, [illegible] in Religione, [illegible] requiritur profeſſio. ita communis ſententia Doctorum apud [illegible] *loc. cit.* Ex quibus patet non requiri Abbatis diſpenſationem, cum ex profeſſione [illegible] Monachi diſpenſati intelligantur ſuper tali irregularitate, vt *ſupra* diximus.

QVÆSITVM VI.

Vtrum Abbas poſſit diſpenſare cum ſuis Monachis ſuper irregularitatibus prouenientibus ex homicidio, vel voluntaria mutilatione alicuius membri.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare ſuper irregularitate, proueniente ex homicidio voluntari. publico, & notorio quis poſſit oſtenditur.*

2 *Diſpenſare poſſunt Abbates, ſuper irregularitate ex homicidio voluntario occulto proueniente cum ſuis Monachis.*

3 *An per Concilium Tridentinum ſint reuocata priuilegia concedentia Regularibus Prælatis prædictam facultatem?*

4 *Delictum occultum, & notorium quod dicatur?*

5 *Abbates poſſunt ſuper irregularitate, quæ prouenit ex mutilatione voluntaria membrorum (dummodò ſit occulta) cum ſuis Monachis diſpenſare.*

1 PRo ſolutione huius quæſiti oportet præmittere homicidium dupliciter conſiderari poſſe. Nam vel eſt homicidium publicum, & notorium voluntarium; & [illegible] Summo Pontifici [illegible] ſuper irregularitatibus ex eo prouenientibus diſpenſa[illegible] expreſsè Nauar. *in man. cap.* [illegible] *num.* [illegible] vbi definit quid ſit homicidium voluntarium, [illegible] diſpenſatio tantùm Summo Pontifici eſt reſeruata, & qui ſunt irregulares ex dicto homicidio voluntario illicito non modò ad Ordines, verum etiam ad dignitates, necnon ad Prælaturas in Religionibus, & beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſimplicia ſunt inhabiles, & [illegible]

2 Concilium Trident. *ſeſſ. 14. de reformat. cap. 7.* Vel homicidium fuit voluntarium iniuſtum, ſed omninò occultum, & tunc de iure communi diſpenſatio ſuper irregularitate ex eo proueniente Summo Pontifici reſeruata [illegible], vt docent Nauar. *in man. cap.* [illegible] *num.* [illegible] *de cenſur.* [illegible] *num.* [illegible] *ſect. 4. num. 35. & 36.* & alij [illegible] ex Concil. Trident. *loco cit. & ſeſſ. 24. de reformat. cap. 6.* [illegible] ex priuilegio Abbates habent [illegible], vel quaſi Epiſcopalem [illegible], poſſunt cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex eo proueniente diſpenſare: probatur ex priuilegio [illegible] per Martinum V. conceſſo Abbati Monaſterij Sancti Benedicti Valliſſoleti:

Quòd in foro conſcientiæ poſſit abſoluere ſuos Monachos ab omni excommunicationis ſententia: etiamſi talis eſſet, quam ipſi Summus Pontifex reſeruare conſueuit; & cum eis ſuper omni irregularitate, etiam in illis caſibus, in quibus Papa ſibi vicem reſeruat, in morte videlicet, & in membrorum truncatione, & enormi ſanguinis effuſione valeat diſpenſare; dum tamen aliquod horum trium non ſit notorium, & hoc propter ſcandalum;

Vt habetur in Compend. priuil. Mendic. *verb. abſolutio ordinaria, quoad fratres,* §. 4. vbi Collector ait quòd licèt huiuſmodi priuilegium Abbati Monaſterij Valliſſoleti tantùm conceſſum fuerit; tamen communicatum fuit omnibus cæterarum Congregationum Abbatibus, vt ibidem *verbo Communicatio priuilegiorum,* §. 34. Nec obſtat quòd poſt Martinum V. Sixtus IV. dederit facultatem diſpenſandi in homicidio caſuali, excipiendo expreſsè voluntarium, vt habetur in *Man. Ordin. 1. impreſſ. fol. 63. & 2. fol. 66. conc. 3. ſuppl. fol. 195. concluſ. 3. 9.* Nam ſupradicta exceptio procedit tantùm circa conceſſiones ab ipſo Sixto IV. factas, non autem ampliatur ad reliquas aliorum Pontificum, cùm non fecerit de illarum conceſſionibus ſpecialem derogationem, nec generalem, ex quo prædictum priuilegium manet in ſuo robore. Et 3 licèt huiuſmodi poteſtas diſpenſandi ſuper irregularitate proueniente ex homicidio voluntario occulto, per Concilium Tridentinum [illegible] *24. de reform. cap. 6.* [illegible] Epiſcopis, non tamen exinde cenſebitur etiam ablata Abbatibus, ac alijs Regularibus Prælatis, qui illam ex ſpeciali priuilegio habent, quia ſupradicta conceſſio eis [illegible] intelligitur reuocata per Concil. *loc. cit.* cum ibi expreſſe non deroget priuilegijs Regularium; poteſtas enim quæ prædictis Prælatis ex vi priuilegiorum competit, non [illegible] ablata cenſetur à Concilij decretis, cum [illegible] expreſſe ipſorum priuilegia derogantur, non autem quando determinant aliquid contra prædicta priuilegia abſolutè, & abſque vlla eorum derogatione: vt docet Roder. *tom. 1. q. 78. art. 6.* cuius doctrinam approbat Suarez *de legibus, lib. 8. cap. 18. in fine.* ex quibus ita expreſsè id affirmant idem Roder. *tom. 1. q. 24. art. 12.* Miranda *in man. Prælat. tom. 2. q. 8. art. 10. concl. 2.* Ioan. de la Cruz *de ſtat. relig. lib. 1. cap. 6. dub. 19. concl. 2.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. regular. dub. 71. num. 6.* Barthol. de Vecch. *in praxi habenda pro Nouitiis recipiend. diſput. 9. dub. 16. num. 2.* licèt contrarium ſentiat Laurent. de Peirin. *tom. 1. priuileg. ſui Ord. Minim. in annot. ad Conſt. 1. Iulij II. num. 103.*

Et quòd Regulares Prælati virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare poſsint cum ſuis ſubditis in irregularitate contracta per homicidium caſuale, quamuis culpabile, etiam ſub mortali, ſiue [illegible], ſiue debita adhibita diligentia, hoc dando operam rei illicitæ, docent Henriq. *lib. 14. cap.* [illegible] vbi teſtatur Regulares in Hiſpania ita practicare, Manuel. *de irregularit.* [illegible] *num. 12.* & alij plures, quos citat, & ſequitur Greg. Sayr. *de cenſur. lib.* [illegible] *num. 24.* Martin. Bonac. *de cenſur. diſput.* [illegible] *quæſt. 4. punct. 8. num. 5.* & alij.

Delictum occultum in caſu, de quo agitur, accipiendum eſt, prout diſtinguitur contra publicum, quare licet ab aliquibus ſciatur, & probari poſsit, tamen dicetur occultum, & ſuper irregularitate ex eo proueniente diſpenſare poterunt Regulares Prælati, tunc autem ſolum non erit occultum, ſed publicum, quando eſt publicum, non tantùm in ciuitate, ſed etiam in maiori parte viciniæ, Collegij, Parochiæ, vel Monaſterij cognoſcitur, dummodò ſaltem decem perſonæ [illegible] in ea vicinia, Collegio, Parochia, vel Monaſterio, in quibus id publicum eſt. Ita circa facultatem Epiſcopis conceſſam in prædicto Concilij Trident. *decreto, ſeſſ. 24. de reformat. cap.* [illegible] diſpenſandum in cenſuris, & irregularitatibus ex delicto occulto contingentibus docent Nauar. *in man. cap. 27. num. 255.* Henriq. *lib. 14. de irregularit. cap. 10. num. 4.* Roderic. *in expoſit. Bull. Cruciat.* §. 9 *num. 129. in fine, & 2. tom. ſumma, in 2. edit. cap. 166. num. 3.* Suarez *de cenſur. lib. 4. cap. 17. num. 21. & lib. 7. cap. 13. num. 12.* Emanuel Sà, *verb. Epiſcopus, num. 35.*

Azor.

Azor. tom. 1. inſtit. moral. lib. 8. cap. 10. quæſt. 9. Sanch. *de matrimon. lib. 2. diſputat. 17. num. 11. & lib. 8 diſput. 34 num. 55. & 56 & in præcepta Decalogi lib. 2. c. 11. num 19*

Nec ſatis eſt, ad hoc vt delictum dicatur notorium, quòd actus, qui eſt delictum, ſit notorius, ſed requiritur, vt delictum ipſum ſit notorium. Quia qualitas adiuncta verbo, debet intelligi iuxta verbi qualitatem, *l. in delictis. §. 1. ff. de noxalib.* Non dicetur enim verè delictum publicum, licèt materialiter actus ille, qui eſt delictum, ſit notorius, niſi ſit formaliter notorius, nempe quatenùs eſt delictum. Nam ſi e.g. excommunicatus occultus celebrat, licèt manifeſtè, & publicè celebret, non tamen delictum illud, quod eſt in excommunicatione celebrare, dicetur notorium, & publicum eſſe. Nam licèt notorium ſit, illum celebrare, non tamen notorium eſt quod celebret in excommunicatione. Ita Nauarr. *dict. num. 255. in fine, verſ. 12. & num. 241. verſ. 12. circa hæc, dico primò,* affirmans ita in Sacra Pœnitentiaria definitum fuiſſe, Eman. Sà, *d. verb. Epiſcopus, num. 35.* Sayr. *d. cap. 13. n. 13.* Roderic. *in ſumm. d. cap. 66. num 3.* Sanch. *d. lib. 8. de matrim. diſput. 34. num. 56. & in Decalog. d. cap. 11. num. 19.* Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 523. in fine, in 1. edit. & reſol. 450. num. 5. in 2. edit.* Bonacina *de cenſur. diſput. 7. q. 5. punct. 1. num. 4. verſ. dixi in prouenientibus,* Vgolin. *de cenſur. Eccleſ. tab. 1. cap. 13. §. 7. ſub n. 4.* Sigiſmund. à Bonon. *de elect. & poteſtat. Prælat. regular. dub. 71. num. 8.* Piaſec. *in praxi noua Epiſc. part. 1. cap. 1. rub. de diſpenſ. ſub n. 56.* & alij, quos refert, & ſequitur D. Auguſt. Barboſa *de offic. & poteſt. Epiſc. p. 2. alleg. 39. num. 26. iux. impreſſ. Lugdun.* quibus adde Reginald. *in prax. lib. 30. tract. 1. num. 30.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 16. num. 4.* Adde ex Nauar. *lib. 5. conſil. tit. de cler. non ordin. miniſtr. in vtraque edit. conſ. 2. num. vnic.* Eman. Sà, & Roder. *vbi proximè,* delictum dici occultum, licet vt delictum notorium ſit, tamen vt cenſuræ ſubiectum ſit occultum, non enim dici poteſt publicè ſciri, ob delictum illud incurri cenſuram illam, etſi duo, vel tres delicti conſcij norint, per illud incurri cenſuram. Et hanc opinionem ſatis probabilem vocat Sanch. *d. diſput. 34. num. 56.*

Delictum autem dicetur ad forum contentioſum deductum, quando in id forum per accuſationem, aut denunciationem deductum eſt, quamuis in eo planè probari nequeat. Vt circa Conc. Trid. *decretum ſeſſ. 24. de reform. c. 6.* docent Henriq. *in ſumma, lib. 14. de irregularit. cap. 7. num. 5.* Auila *de cenſur. p. 2. cap. 7. diſput. 1. dub. 1. concl. 3. & part. 7. diſp. 10. dub. 6. ad fin.* Suarez *de cenſur. diſput. 41. ſect. 2. num. 6.* Sanch. *d. diſput. 34 num. 57. & d. c. 11. num. 21.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 16 num. 5.* Nec refert an iuſtè, vel iniuſtè res ſit in iudicium delata. Requiritur tamen, vt delictum dicatur publicum, & notorium, quod ſit ad forum contentioſum deductum, ac ſimul parti intimatum: quia ſi Iudex apud ſe cauſam retineret non intimatam parti, adhuc cenſeretur occultum: nam cùm citatio ſit primus Iudicij actus, ea non facta, res non dicetur ad forum contentioſum deducta. Vt docent Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 17. num. 22.* Graff. *tom. 2. lib. 5. conſil. 2. num. 26. de homicid.* Sanch. *d. diſput. 34. num. 58. & cap. 11. num. 21.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 16. num 6.*

Quòd ſi delinquens in foro externo ſit abſolutus ex eo, quia delictum planè probari non potuit, remanebit delictum occultum, & ita poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo proueniente diſpenſare; Ita circa prædictum Concil. decretum docent Suar. *d. ſect. 2. n. 7.* Sayr. *d. cap. 17. n. 23.* Molin. *de iuſtit. tract. 3. diſput. 79. n. 8. verſ. 2. & 3.* Auila, Sanch. & Barthol. de Vecch. *locis cit.* Bonacin. *de cenſur. diſp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. & d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. num. 4. verſ. dixi excepto,* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 32.* & alij apud ipſum. Et hoc habet locum, licèt delinquens iniuſtè, ac falſos teſtes producendo ſe defenderit, & ſiue definitiuè abſolutus ſit, ſiue ab inſtantia, ſeu obſeruatione iudicij, vt docent Henriq. *lib. 14. cap. 20. num. 4.* Sayr. *d. lib. 7. cap. 7. num 12.* Sanch. *de matrimo. lib. 2. diſp. 37. num. 12. in fine, & diſp. 34. n. 57. circa med. & d. cap. 11. num. 21.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub. 71. num. 12.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 33.* Etiamſi delictum fuiſſet aliquo modo probatum, Sanch. *d. num. 58.* Barthol. de Vecch. *num. 7.* contra Suarez *d. ſect. 2. num 5.*

Quòd ſi iudicium non fuerit ſententia finitum, eò quòd accuſatus per annum tacuerit, poterunt prædicti Prælati, elapſo anno diſpenſare, vt quoad Epiſcopum docent Campanil. alijs allegatis *in diuerſor. iur. Canonici rubr. 11. cap. 23. num. 144.* D. Auguſt. Barboſ. *loco cit. num. 34.*

Dicitur etiam occultum delictum ad effectum, de quo agitur, quod alicubi publicum eſt, vbi verò abſolutio, vel diſpenſatio petitur, eſt occultum, quando ſcilicet publicum, & notorium eſt in loco ita diſtanti, vt non ſit ſpes fore, vt ad illum locum deferatur. Ita Auila *de cenſ. part. 2. cap. 7. diſp. 1. dub. 11. concl. 3.* & alios refert Sanch. *d. lib. 2. in Decalog. cap. 11. num. 20.* Duar. *in Bull. Cœnæ Domini lib. 3. §. 2. qu. 11. num. 10.* Fagund. *in quinque Eccleſ. præcept. part. 2. lib. 8. c. 8. num. 28.* D. Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 36. num. 26.*

Præterea vbi duo eiuſdem criminis ſocij exiſtunt, ac alter tantum ad iudicium defertur, delictum alterius delinquentis nondum delatum cenſebitur occultum, ac ideò poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo proueniente diſpenſare; quia res inter alios acta alijs præiudicare nequit, quibus res iudicata non nocet, *l. 1. C. res inter alios acta.* Ita Nauar. *lib. 2. conſ. 1. tit. de ſent. & re iud.* Sanch. *d. cap. 11. num. 21. verſ. inſuper ſi duo.*

Quòd ſi delictum ad contentioſum forum deductum iam abſoluto iudicio punitum fuit, non poterunt prædicti Prælati ſuper irregularitate ex eo conſurgente diſpenſare; quia negari non poteſt delictum illud ad contentioſum forum deductum fuiſſe, nec deinde occultum, imò notorium, & publicum fore, nam quæ probantur in iudicio, appellantur publica. Atque ita quoad Epiſcopos ſuſtinent Gutier. *quæſt. Canonicar. lib. 1. cap. 3. ad finem.* Sayr. *de cenſur. lib. 4. cap. 17. num. 23.* Roderic. *in ſumm. part. 1. cap. 108. in fine,* Suar. *d. ſect. 2. n. 5. ad fin.* Martin Bonacin. *d. diſp. 1. q. 3. punct. 2. num. 2. & d. diſp. 7. q. 5. punct. 1. num. 5.* Auguſt. Barboſ. *d. alleg. 39. num. 35. in fine,* Barthol. de Vecch. *in d. dub. 16. in fine,* qui licet contrariam ſententiam ſatis probabilem dicat, tamen ait tutius eſſe hanc in praxi amplecti. Quicquid dicant Henriq. *d. lib. 14. cap. 7. num. 5.* Sanch. *d. cap. 11. verſ. 21. verſ. ſed quid.* Auil. Reginald. & Sigiſmund. à Bonon. *locis cit.*

Reſtat vltimò videndum an poſſit diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex voluntaria alicuius membri mutilatione. Pro quo dicimus Abbatem poſſe diſpenſare ſuper irregularitate proueniente ex mutilatione alicuius membri occulta, dum tamen publica non ſit, & ad forum contentioſum non deducta, quod ita probatur. Nam per Concilium Tridentin. *ſeſſ. 24. de reformat. c. 6.* fuit conceſſum Epiſcopis, vt poſſint diſpenſare ſuper omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, quæ proueniunt ex delicto occulto: præter eam, quæ habet originem ex homicidio voluntario: & exceptis alijs deductis in iudicium, ſeu forum contentioſum: ergo cùm mutilatio membrorum non excipitur, poſſunt Epiſcopi ſuper ea diſpenſare, dummodo ſit occulta. Atque ita quoad Epiſcopos declaraſſe Sacram Congregationem teſtantur Molin. *de iuſt. tract. 3. diſp. 79. num. 8.* Garc. *de benef. 5. p. 7. cap. 11. num. 32.* Suar. *de cenſur. diſput. 44. ſect. 2. num. 4.* Reginald. *lib. 30. tract. 1. num. 91.* Bonac. *de cenſur. diſp. 2. quæſt. 4.*

quæſt. 4. concl. 2. & num 11 & alij apud eum. Sed Pius V. per ſpeciale priuilegium conceſſum fratribus Prædicatoribus anno 1571 die 22. Iulij extendit conceſſionem factam Epiſcopis à Concilio Tridentino *loc. cit.* ad Prælatos illius Ordinis, & conſequenter aliorum, qui in priuilegiis cum eo communicant, vt patet ex Roder. *tom. 1. qu. 61 art. 9. in fin.* & in Collect. priuil. *in Bulla Pij V. Bulla 13.* & Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 2. cap. 12. n. 9.* præter Llam. *1. part. Method. cap. 12. §. 25.* qui ait Gregorium XIII. conceſſiſſe Abbatibus Ordinis S. Bernardi, Societati Ieſu, ac Ordini Minorum quoad forum conſcientiæ eandem auctoritatem, quam Synodus Tridentina Epiſcopis conceſſerat *d. cap. 6. ſeſſ. 24. de reform.* Ergo Abbates, & cæteri Prælati Regulares hanc poteſtatem habent, quod etiam eis quoad diſpenſationem in irregularitate proueniente ex occulta mutilatione membrorum competit ex ſupra memorato priuilegio Sixti IV. conceſſo Mendicantibus, vt ait Suar. *diſput. 45 ſect. 1. in fine.*

6 Per mutilationem autem in iure intelligitur membri amputatio, non autem ſola debilitatio, cùm membrum ad ſuum officium ineptum reddatur. Quia membrum debilitatum non deſinit eſſe membrum, arg. *can. ſicut vrgeri, 1. q. 1.* ibi, *ſi cuius manus arida eſt, membrum quidem eſt, licèt inefficax*, tum etiam quia in pœnis mitior interpretatio, & ſtrictior facienda eſt, *cap. odia, de reg. iur. in 6.* mutilatio autem propriè, & ſtrictè ſumpta eſt amputatio membri, gloſſ. *in cap. accuſaſti, in verb. debilitatus, de accuſat.* vbi etiam Panorm. *num. 3.* Atque ita tenent Card. Calderin. & Præpoſ. *in cap. 1. qui cleric. vel vouent.* vbi eam Panorm. *num. 9.* ſibi contrarius ab illis, quæ ſenſerat in *cap. cùm illorum, num. 8. in fine, de ſent. excom.* Felin. *in cap. inter cæteras, col. 4. num. 8. verſ. aduerte tertiò, de reſcr.* Sotus *lib. 5. de iuſt. quæſt. 2. art. 1. concluſ. 3.* Nauar. *in manual. cap. 27. num.* 207. Didac. Couar. *in clem. ſi furioſus, part. 3. in princip. relect. num. 9.* Henriq. *lib. 14. cap. 8. §. 4. in fine*, Tolet. *lib. 1. cap. 27. §. mutilans, verſ. ſecundus*, Gregor. Sayr. *de cenſur. lib. 6. cap. 15. num. 6.* Molin. *tom. 4. de iuſt. tract. 3. diſput. 68.*

7 Porrò nomine membri hîc illa tantùm hominis pars membrum dicitur, quæ non ſolùm ſpectat ad integritatem, & conſiſtentiam totius integri, verùm etiam ad proprium, & diſtinctum officium, & operationem ab aliis partibus habet in corpore humano, vt oculos ad videndum, manus ad palpandum, pedes ad ambulandum, aures ad audiendum, nares ad odorandum, lingua ad loquendum, *arg. cap. cùm ſingula 89. diſt.* quare digitus non eſt membrum, ſed pars membri, quia non habet proprium, & per ſe diſtinctam operationem ab aliis, ſed coniunctam, & acceſſoriam cum aliqua parte principali, vt cum manu, vel pede. Probatur ex *l. cùm Olimus, ff. de ædilit. edict.* vbi habetur, quòd habens abſciſſum vnum digitum, habet abſciſſam partem membri, non membrum ipſum, & ex *l. non ſunt liberi ff. de ſtat. homin.* vbi dicitur quòd habens æquo plures digitos, non cenſetur habere æquò plura membra. Atque ita ſentiunt gloſſ. *in cap. 3. in princip. de homic. in 6.* Card. *in Clem. vnic. eod. tit.* Panorm. *in d. num. 10. qui cler. vel vouent. & d. cap cùm illorum, num. 8. de ſent. excom.* vbi etiam Felin. *in cap. ego N. num. 1. de iureiur.* Bart. *in l. 2. ff. de public. iudic.* quem dixit receptum Nauar *d. cap. 27. num. 106. verſic. ſecundò dico*, Couar. *loco cit. num. 8.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 62. num. 4.* Valent. *tom. 4 diſput. 7. quæſt. 19. punct. 3. §. 4* Henriq. *lib. 14. c. 8. § 1.* & alij apud Sayr. *d. cap. 15. num 13.* quibus addo Farinac. *in praxi criminal. quæſt. 19. num 24.* Aloyſ Ric. *in praxi aur. reſol. 67. num. 3.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. alleg 42. num. 19. iuxt. impreſſ. Lugdun.* contra Caiet. 2. 2. *q. 95. art. 1.* Sot. *de iuſt. lib. 2. q. 5. art. 1 & in 4. diſt. 25. q. 1. art. 3. concl. 4.* & Palud. *in 4. diſt. 25. q. 3. art. 4. concl. 1*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates poſsint cum ſuis ſubditis ſuper irregularitate ex infamia proueniente diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Infamia iuris quid ſit, & quæ requirantur ad eam incurrendam,* & num. 2.
3 *Infamia facti quid ſit.*
4 *Quæ requirantur, vt infamia facti irregularitatem inducat.*
5 *Infamis infamia tam iuris, quàm facti eſt irregularis.*
6 *Infamiam iuris quando eſt publica, nequeunt Prælati inferiores diſpenſare, limita, vt* num. ſeq.
8 *Prælati inferiores poſſunt ſuper infamia occulta diſpenſare, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini, vt* num. ſeq.
10 *Prælati inferiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſuperueniente iuris infamia, vt retineant vſum Ordinum, & beneficia iam obtenta.*
11 *Prælati inferiores poſſunt diſpenſare ſuper irregularitate procedente ex infamia meri facti.*
12 *Infamia meri facti tollitur pœnitentia, & emendatione vitæ.*
13 *Præſumptio Regulæ, Semel malus, triennio bonæ conuerſationis tollitur.*

AD clariorem huius quæſiti dilucidationem præmitto, quòd ex proprio delicto dupliciter quis infamiam contrahere poteſt, aliam ſcilicet iuris, & aliam facti: infamiam iuris contrahit committens aliquod crimen, cui ipſo iure canonico, aut ciuili pœna imponitur: nam infames de iure ciuili regulariter cenſentur etiam infames de iure canonico, niſi expreſsè ius canonicum illam maculam tollat: facit *can. infames, & can. omnes 6. quæſt. 1.* & docent Auil. *de cenſur. part. 7. cap. 11. dub. 5. concluſ. 1.* Garc. *de benef. part. 7. cap. 8. num. 11.* Henriq. *in ſum. lib. 14. cap. 5. § 4. in gloſs. lit. T.* D. Auguſt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. part. 2. alleg. 43. in princ.* 1

Vt autem infames huiuſmodi infamia patiantur eoſdem effectus, qui ex ipſamet infamia oriri ſolent, neceſſarium eſt eos eſſe de crimine in iudicio confeſſos, aut victos, *cap. teſtimonium, de teſtibus*, Farinac. *in prax. crimin. part. 2. q. 56. num. 5. & 18.* Suar. *de cenſur. diſp. 48. ſect. 1. num. 8. & 9.* Bonac. *eodem tract. diſput. 7. q. 3. punct. 1. n. 2.* D. Barboſ. aliis citatis *d. alleg. 43. n. 13. iuxta impreſſ. Lugdun.* Sigiſmun. à Bonon. *de elect. & poteſt. Prælat. Regul. dub. 86. num. 2.* requiritur etiam ſententia declaratoria de crimine famoſo, quod infamet, vt quis dicatur infamis infamia iuris, *l. furti, ff. de his, qui not. infam.* Caputaq. *deciſ. 90 part. 2.* Suarez, Farinac. D. Barboſ. & alij *locis cit.* In quibuſdam tamen caſibus hæc infamia iuris incurritur abſque proprio delicto, vt patet in filiis eorum, qui violentas manus in ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales iniecerunt, qui ipſo iure infames fiunt, *cap. felicis, verſ. quòd ſi quis, de pœn. in 6.* & in filiis, qui læſæ Maieſtatis crimen incurrunt, horum enim filij iure ciuili infamia notantur, *l. quiſquis, §. filius, C. ad l. Iuliam Maieſt.* 2

Infamis infamia facti eſt, qui notatur de aliquo crimine apud bonos, & graues viros, ſeu cùm opinio alicuius grauata eſt apud bonos, & graues viros ſuper aliquo crimine, ſeu peccato, quod debet eſſe publicum, Felin. *in d. cap. teſtimonium, num. 14. de teſtib.* & alij apud D. Barboſ. 3

boſ *d.alleg.43.num.17.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.86. num.4.* & communiter Doct.

4 Vt autem infamia facti irregularitatem inducat, neceſſarium eſt, vt fundetur ſuper aliquo iure ſtatuente quodnam crimen ad infamiam incurrendam ſufficiat; quia ſicut non incurritur irregularitas niſi in iure expreſſa ſit, *cap.is cui, de ſent. excomm. in 6.* ita neque infamia inducere poteſt irregularitatem, niſi expreſſa in iure habeatur. Ita Suar. *d.ſect.1.num.11.* Garc. *d.cap.8.num.64.* & *par.11. cap.3. num.118.* Ægid. de Coninch. *de cenſur. diſput.18.dub.7.num.57.* & alij apud Bonacin. *de cenſur. diſput.7.q.3.punct.1.n.5.* Sigiſmund. à Bonon. *d. dub.86. num.4.* Bartholom. de Vecch. *in praxi pro Nouit. ad Relig recipiend. diſput.9.dub.12.num.6.* Vnde is dicitur infamis infamia facti, cuius delictum eſt notorium, ac publicum euidentia ſolummodo facti, & tale connumeratur inter ea, quæ in iure notantur infamia. Siniſtra autem opinio, ſeu infamia inter homines orta ex aliquo crimine, de quo in iure non ſtatuitur, vt tale delictum ſit ex iis, quæ infamant, non dicitur infamia facti legalis, nec per eam irregularitas propriè, ſimpliciter, & abſolutè, ac ſtrictè ſumpta incurritur, licet tali opinione grauetur quidem perſona, ac illius fama denigretur, poſsitque reddi indigna munerum, ac dignitatum, quantum rei natura, vel conditio poſtulauerit, non tamen per modum pœnæ, vel legalis impedimenti, ſed ex naturali tantùm ratione, idcircò talis infamia non dicitur legalis, ſed humana, vt docent Suar. *d. ſect.1. num.11.* Garc. *d.cap.8. num.64.* Coninch. *loco cit.* Barthol. de Vecch. *d.dub.22. num.10.* & 11.

5 Infamis tam facti, quàm iuris infamia eſt irregularis, *reg. infamibus 87.* cum gloſſ. & not. *ibi* per Franch. *de reg. iur. in 6. cap.2.* iuncta gloſſ. fin. *de ord. cogn. & can. ipſi Apoſtoli 2.q.7.* Nauar. *d.cap.27.num.204. in initio.*

6 His ita explicatis, pro ſolutione quæſiti dico primò. Laborans publicè infamia iuris non poteſt à Prælatis inferioribus diſpenſari; eam enim ſolus Papa abolere poteſt, *cap. cùm te, de ſent. & re iudic.* Panormitan. *in cap. ſimoniace, num.6. circa med. de ſimon.* Nauar. *in manual. cap.22.num.104.* Henriq. *lib.14. cap.5.§.3.* Sayr. *de cenſur. lib.7.cap.14.num.15.* & alij. Nam etſi Princeps, vel Iudex poſſit tollere infamiam ab eo, quem ipſe, vel lex ciuilis damnauit, Suarez *de cenſur. diſputat.48. ſect.2.num.9.* Bonacin. *de cenſur. diſput.7.q.3.punct.1 num.6.* Sayr. & Henriq. *locis cit.* tamen ipſe Princeps, vel Iudex non diſpenſat directè, ſed indirectè, quatenùs ſcilicet tollit infamiam, qua ablata, tollitur irregularitas ex ea proueniens. Et licèt gloſſ. *in cap. cùm deputati, verb. nationis,* aſſerat profeſſionem Regularem emundare profitentem ab omni macula, & irregularitate illam præcedente, *arg. can. non licet, 19. quæſt. vlt.* quod eſt *princ. Auth. de Monach. col.1.* hoc tamen non eſt verum, nam ſpeciale eſt, vt abſtergat maculam irregularitatis ex natalium defectu prouenientis, *cap.1. de fil. Presb.* imò nec illam penitùs abſtergit, quia licèt eam tollat ad effectum Ordines etiam ſacros ſuſcipiendi, non tamen ad effectum obtinendæ Prælationis, *vt d.cap.1.* Imò gloſſ. *prædicto princip. Auth. de Monach.* affirmat ingredientem Religionem non liberari etiam ab infamia iuris, vel facti.

7 Hæc concluſio limitatur, vt procedat ſolummodò in criminibus, in quibus prædicti Prælati diſpenſare nequeunt. Nam ſicut Epiſcopus diſpenſando ſuper delicto, ad quod eius facultas extenditur, vt ſuper crimine, quod non eſt grauius adulterio, acceſſoriè tollit infamiam ex tali delicto conſurgentem, iuxta gloſſ. *in can. Euphemium, §.1. verſ. infamiam, 2.q.3.* & *in can. domino, verſ. atque ignominiam, 50 diſt.* Nauarr. *in man. cap.27.num.204.* Henriq. *lib.14.cap.5.§.4.* Sayr. *d.num.15. in fine,* Aul. *de cenſ. p.7. diſput.4.dub.6* Bonac. *loc.cit.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop part.2.alleg.43.num.31.* Sigiſm. à Bonon. *dub.87. num.4.* Ita pariter dicendum eſt de Prælatis Epiſcopo inferioribus, & idem circa ſuos ſubditos, in quos Epiſcopalem iuriſdictionem habent, vt ſcilicet poſſint diſpenſare ſuper delicto, quod non eſt grauius adulterio ac per conſequens maculam infamiæ in ſe prouenientem acceſſoriè abolere, quia prædicta poteſtas eſt in Epiſcopis ratione iuriſdictionis, non Ordinis, vt citati Doctores loquuntur, at Prælati regulariter poſſunt in ſubditos quicquid poſſunt Epiſcopi in ſuos quoad ea quæ ſunt iuriſdictionis, vt alibi latè docuimus. & hoc ita de Prælatis Regularibus affirmant Roderic. *tom.1 q.24.art.17* Mirand. *in man. Prælat. tom.2. q.31 art.11.* Ioan. de la Cruz *de ſtat. Relig. lib.1. cap.6 dub.5. concl.6* Sigiſmund. à Bonon *d. dub.87. num.4.* Bartholom. de Vecch. *d. dub.12. num.16.* aduertens, id non procedere in volente ingredi Religionem nondum inquiſito in foro contentioſo ſuper aliquo ex narratis criminibus, nam durante inquiſitione non poteſt diſpenſari in Religione, donec à Iudice abſoluatur

Dico ſecundò, Prælati inferiores iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem habentes, tam Regulares, quàm ſeculares poſſunt cum ſuis ſubditis infamia iuris laborantibus diſpenſare, quando delictum, ſeu factum eſt occultum. 8
Quia ſicut Epiſcopi vigore facultatis à Concilio Tridentino *ſeſſ. 24. de reform. cap.6* eis traditæ, poſſunt cum ſuis ſubditis diſpenſare in delictis occultis, excepto homicidio voluntario. Ita idem etiam poterunt prædicti Prælati cum ſuis, per ea quæ *infra quæſ. vlt. huius diſputationis* docebimus. Quo fundamento hanc concluſionem quoad Regulares Prælatos probant Sigiſmund. à Bonon. *dict. dub.87. num. 4.* Barthol. de Vecch. *d. dub. 22. num. 16.* cum quibus limitanda 9
eſt prædicta concluſio, vt non procedat in infamia ex hæreſi etiam occulta, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini proueniente, nam ab his abſoluere non poſſunt prædicti Prælati, vt *ſuperiùs diſput.14.* docuimus.

Dico tertiò, poſſunt ſupradicti Prælati diſpenſare cum 10
ſuis ſubditis, ſuperueniente iuris infamia, vt retineant vſum Ordinum, & beneficia iam obtenta, quamuis non, vt de nouo obtineant. Id enim poſſe Epiſcopum, ſuſtinent Henriq. *d.§.in fine,* & D. Barboſ. *d.alleg.43. num.31. etiam in fine.*

Dico quartò, ſupradicti Prælati poſſunt cum ſuis 11
ſubditis diſpenſare in irregularitate, procedente ex infamia meri facti, qualis eſt, quæ naſcitur ex crimine aliquo notorio; quia ſuper tali irregularitate diſpenſat Epiſcopus, vt docent Nauar. *d.num.204.* Aul. & D. Barboſ. *loc. cit.* ergò eadem facultas reperietur in Prælatis inferioribus iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus, quod pro Prælatis Regularibus notant Roder. *d. q.24.art.6.* Mirand *tom.2. qu.8.art.5.* Ioan. de la Cruz *d. cap.6.dub.17 concl.2.* Sigiſm à Bonon *dict. dub.87. num.6.* Barthol. de Vecch. *d.dub.22. n.18* qui *n.ſeq.* hoc limitat quoad volentem ingredi Religionem, cum quo diſpenſare nequeunt Regulares Prælati, quando eius infamia procedit ex delicto ad forum contentioſum deducto. & quod in eodem foro à Iudice agitatur.

Dico quintò, infamia meri facti tolli, aboleríque 12
poteſt pœnitentia iuſta, & emendatione vitæ, ex qua bona opinio apud probatos, & graues viros denuò conſurgat, & illa quæ anteà orta erat, tollatur: & ſicut hominum oblocutione infamia proceſſerat, ita contrario eorum dicto tollatur: quia omnis res per quaſcunque cauſas componitur, per eaſdem diſſoluitur, *cap.1. de reg. iur. cap. teſtimonium, de teſtib.* gloſſ. *in can. plurimum 25. diſt. in fin.* Infamia autem facti naſcitur per factum malum: ergò per factum bonum, ſiue per emendationem, vel per purgationem diſſoluitur. Ita Panorm. *in cap. cùm te, num.9. de ſent. & re iud.* Nauar. *d. num.204 verſ. quia etiam,* Suarez *d.ſect.1. num.8.* Bonacin. *d. punct.1.num.5.*

D.Barb. l.

D. Barboſ. *l. alleg. 43. num.* 21 Sigiſmund à Bonon *num.* 7. & alij communiter. Criminoſis autem cenſendus, & purgatus præſumitur, ſi trium annorum ſpatio ab improbe factis ſe abſtinuerit, & in rectis, ac honeſtis actionibus ſe exercuerit. Nam præſumptio, de qua *regula, ſemel malus, &c. de reg. iur. lib. 6.* tollitur, ſi quis per triennium laudabiliter vixerit poſt commiſſum delictum, vt notarunt Felin. *in d. c. cum deputati, num.* 1 *de iudic.* Nauar. *comment.* 2. *de Regular. num.* 60 Maſcard *de probat. concluſ.* 456 *num.* 1. D. Barboſ. *l. alleg.* 4. *n.* 23. Ideo Monachus, qui in ſeculo ex criminibus infamis fuerat factus, triennio poſt ſuſceptum habitum præſumitur mundus ab omni macula humana, donec contrarium probetur, *iuxta § ſancimus, d. Authen. de Monac.* notat Nauar. *vbi proximè.*

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbates poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis.

SVMMARIVM

1 *Abbates an poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis, tam de iure communi, quam ex Concilio Tridentino.*

2 *Poteſtas Epiſcopis conceſſa à Trident. ſeſſ. 24. de reform. c. 6 non extenditur ad Prælatos Regulares ex priuilegio.*

3 *Eadem poteſtas an competat Abbatibus, & Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali.*

4 *Poteſtas diſpenſandi alicui conceſſa eſt latè interpretanda.*

5 *Abbates, & Prælati inferiores habentes Diœceſim ſibi ſubditam ſunt in iuriſdictione Epiſcopis omnino ſimiles.*

1 PRo explicatione huius quæſiti diſtinguendum eſt: Nam aliqua competunt Epiſcopis iure Ordinario, quatenus Epiſcopi ſunt; vt diſpenſare in votis, & in alijs caſibus, qui Epiſcopales dicuntur, & ſuper his Regulares Prælati habent omnem facultatem diſpenſandi cum ſuis ſubditis, quam habent Epiſcopi, quando in eis caſus illos conueniuntur. Ratio eſt, quia cum eorum Religiones ſint exemptæ, habent iure Ordinario hanc poteſtatem, quæ niſi limitetur, eſt æqualis quoad extenſionem iuriſdictioni Epiſcopali, quia illius loco ſuccedit. Secundò aliqua conceduntur Epiſcopis iure ſpeciali, puta vt Delegatis Sedis Apoſtolicæ; vt multi caſus, & poteſtates eis conceſſæ ſunt in Conc. Trid.
2 *ſeſſ.* 24. & 25. & alibi, & facultas, quæ iſto modo Epiſcopis competit, non extenditur ad Prælatos Religionum; cum iuriſdictio eo titulo Epiſcopis conceſſa, non eſt Epiſcopalis, ſed Apoſtolica; nec ad illos poteſt extendi conceſſio facta Epiſcopis, eo quia conueniunt cum illis in iuriſdictionis modo, quia verba delegationis ſunt in ſua proprietate accipienda, ergò delegatio ſpecialiter Epiſcopis facta non poteſt ad Prælatum Regularem extendi, qui non eſt vere Epiſcopus. Tertiò quædam Epiſcopis ſpecialiter circa diſpenſationes conceduntur, quæ antea non concedebantur: quamuis non dicatur, tanquam Apoſt. Sedis Delegatus, vt d. Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reformat. c.* 6. & circa eadem ex vi iuris communis, nullam facultatem habent Regulares Prælati, vt poſſint ſuper talibus caſibus, ſpecialiter Epiſcopis conceſſis, diſpenſare, quia ex tenore illius decreti Concil. Trid. clarè colligitur nomine Epiſcoporum non intelligi eos quaſcumque quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem habentes, ſed eos tantùm, qui illam habent in aliqua Diœceſi ſibi ſubdita, vt conſtat ex illis verbis Trident. *eod. c.* 6 ibi, *quoſcumque ſibi ſubditos, in Diœceſi ſua*, & in Regulares Prælati Diœceſim non habent, eos enim, vt tales, ſupponimus Atque ita docent Suar. *tom.* 4. *de Relig. tr.* 8. *lib.* 2. *c.* 12 & antea idem tenuit in 4 *tom. in* 3. *par. diſp.* 30. *ſect.* 2. *n.* 7 Sanch *in Decal. lib.* 2. *c.* 11. *n.* 7. qui idem probat ex conceſſione Pij V ſuper hoc ſpecialiter Fratribus Ord. Præd. tradita anno Domini 1571. die 22. Iulij, per quam motu proprio voluit, vt conceſſio facta Epiſcopis a Concil. Trid. *ſeſſ.* 24 *de reformat. c.* 6. extenderetur ad Prælatos illius Ordinis: nec declarat prædictam Concil. Trid. conceſſionem Epiſcopis factam ad hos Prælatos extendi, ſed ipſe eam extendit, vt conſtat ex illis verbis, *quia S. Concilium conceſſit Epiſcopis*, vſque ad illa, *auctoritate præſentium concedimus* Ex quibus apparet non benè ſenſiſſe Roderic. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 61. *art.* 9. dum tenet eam facultatem competere Prælatis Regularibus non ex vi prædicti priuilegij tantùm, ſed ex vi prædicti decreti Concilij, atque in eo Prælatos hos Epiſcoporum nomine comprehendi. Ex vi igitur illius motus proprij Pij V. decreuit hos Prælatos Regulares habere eandem poteſtatem in ſuos ſubditos Regulares, quam habent Epiſcopi in ſuos circa ea, quæ in prædicto decreto Concilij eiſdem Epiſcopis conceſſa ſunt. Quod præter ſupradictos DD tenent etiam Henr. *lib.* 6 *c.* 16. § 8. & *lib.* 7. *c.* 25. §. 2. & *lib.* 14. *c. vltim.* §. 5. *in fin.* Rodec. *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 61. *art.* 9 Piaſec *in prax. noua Epiſcop. p.* 2. *c.* 3. *num.* 52 Lud. Molin. *de iuſtit. tract.* 3. *diſp.* 61. *n.* 4. & 5. & *diſp.* 70. *in fin.* Cruz *de ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 6. *dub.* 16. Sayr. *de cenſ. lib.* 7. *c.* 7 *num.* 23. Coriolan. *de caſib. reſeruat. p.* 1. *ſect.* ... *art.* 21. *n.* 6. & *art.* 23. *n.* 4. & alij, quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. p.* 2. *alleg.* 39. *num.* 18. *iuxta impreſſ. Lugdunen.* Maiorem, & ampliorem poteſtatem obtinent ij eo Prælati communicatione priuilegij conceſſi a Sixto IV. Carthuſienſibus anno 1481 nempe vt eorum Generalis per ſe, vel per quinquaginta Prælatos inferiores, ab ipſo deputandos poſſit cum ſuis ſubditis diſpenſare in omnibus caſibus Summ. Pont. reſeruatis, nullo excepto, in foro conſcientiæ tantùm, ſolam diſpenſationem in homicidio voluntario concedit cum limitatione, ſcilicet, citra Altaris miniſterium, hoc priuilegium refertur in Comp. Societ. *verb. diſpenſatio* 4.4 refert etiam Suar. *d. cap.* 12. *n.* 9. & nonnulla alia priuilegia referuntur in Comp. Minorum, ad hoc propoſitum.

Et hæc quoad Prælatos Regulares. An autem ea facultas in prædicto *c* 6 *ſeſſ.* 24 à Concil. Tridentin. Epiſcopis conceſſa competat etiam Abbatibus, & alijs Prælatis habentibus Diœceſim nulli Epiſcopo, ſed ipſis pleno iure ſubiectam, & in ea Epiſcopalem iuriſdictionem habentes, aliqui negant, eorum ratio eſt, quia cùm illud Concilij decretum exorbitet à iure communi, quo attento ſolus Papa ſuper his, quæ ibi Epiſcopis conceduntur, diſpenſare poterat; ideò tanquam odioſum reſtringendum eſt, vt comprehendat tantùm Epiſcopos, qui in eo nominantur. Ita tenent Cened. *collect.* 4 *ad decret. n.* 3. Suar. *de cenſ. diſp.* 41. *ſect.* 2. *n.* 7. & alij, quos refert, & ſequitur D. Barboſ. *loc. cit. n.* 17. Verùm his non obſtantibus contrarium aſſerimus, nempe illam facultatem Epiſcopis d. Concilij decreto conceſſam etiam competere his Prælatis, de quibus agimus. 3

Quia licet diſpenſatio ipſa ſit odioſa, cùm ſit vulneratio iuris communis, & ideo ſtrictè interpretanda, *c.* 1 § *vlt. verò, de fil. presb. in* 6. tamen poteſtas diſpenſandi alicui commiſſa eſt latè interpretanda, tanquam fauorabilis: nam nulli iuri aduerſatur, ac vtiliſſima ad commune bonum, ſi moderatè, & prudenter exercetur, neque vlli præiudicium infert, licèt præiudicet ipſi Principi concedenti, qui voluntariè cedit iuri ſuo: tum etiam quia poteſtas delegata extendenda eſt, ac latè 4

interpretanda; ergo à fortiori etiam extendenda eſt poteſtas Ordinaria,qualis eſt hæc,quæ in Trid.Synodo *habetur d.ſeſſ.24.c.6.* Nam Trident.Synodus ius commune conſtituit. Ita tenent Panormit.*in cap.fin. n.3. de ſim.* & ibi communiter DD. Nauar.*comment.4.de Regul. n. 15. & lib.4.conſil.tit.de conſang.in 1. edit. conſ.8. in fin. in 2. conſ.4. in fin.* Guttier. *qu. canonic.lib.7.c.15.n.125.* Molin. *tom.1.de iuſtit.tract.2.diſp.173. verſ. obſeruandum eſt*, Salas *de legib. diſput.20. ſect.3. num.18. & ſect.11.n. 110.* & alij, quos magno numero congeſſit Sanchez *de matr. lib 9. diſput.2.num.1.verſ.& ideo hanc concluſionem*, Bonac. *de legib.diſp.1.qu.3.punct.7.art.1.n.19. in princ.* vbi ait facultatem Epiſcopis conceſſam in Tridentino extendendam eſſe.

Alia ratio eſt,quia huiuſmodi Prælati in ſua Diœceſi ab Epiſcopis ſola conſecratione differunt, in iuriſdictione autem ſunt omninò eis ſimiles, & Confeſſarios pro ſuis Diœceſibus approbant,vt probauimus *diſp. 9. qu. 5.* quod tamen ad Epiſcopos ſpectare in Concil. *ſeſſ. 23. cap.11. de reform.* ſtatutum eſt; Atque hanc ſententiam ſuſtinent Henriq. *in ſum. lib.14. de irregul. cap.18. num.2. in comment. lit.P. & lib.7. de pœn.cap.16. num.1.* Roderic.*2.tom.ſum.cap.10 num.6.concl.6. & tom.1. quæſt. Regul.q.24.art.13. & 17.& qu.61. art. 9.* Flores de Mena *variar.lib.3.q.24.num.18.* Clauis Regia *lib.6.cap.17.n.83. in fin.* Auila *de cenſur. part. 7. diſp.10. dub. 6.* Sanch.*d. diſp.2.num.42. & lib.2. in Decalog. cap. 11. n.5. & lib.4. cap.54.num.7.*

DISPVTATIO XVIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum Regularium ad vota irritanda.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit vouere,ſuáque vota emiſsa irritare.

II. Vtrùm Abbas Secularis curam animarum habens, Religionis votum emittere poſſit.

III. Ad quid teneatur Abbas,ſi emiſit votum,quod adimplere non poteſt.

IV. Vtrùm Abbas ſubditorum vota irritare poſſit.

V. Vtrùm Abbas ſubditorum vota,ſine cauſa,ac etiam ipſis inuitis,irritare poſſit.

VI. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſubditorum ante Religionis ingreſſum emiſſa.

VII. Vtrùm Abbas votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem irritare poſſit.

VIII. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum de eius licentia emiſſa.

IX. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum,Generalis,vel alterius Superioris licentia emiſſa.

X. Vtrùm Abbas poſſit Nouitiorum vota irritare.

XI. Vtrùm qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſſit Monachorum vota irritare.

XII. Vtrùm Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi alteri delegare poſſit.

XIII. Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſeruata.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit vouere, ſuáque vota emiſsa irritare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates, alijq́; Prælati nequeunt, abſque Summi Pontificis licentia, emittere vota, per quæ vinculum, quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus adſtricti ſunt, ſoluatur, vel ex quo ſuarum Eccleſiarum detrimentum oriatur.*

2 *Abbates non poſſunt irritare vota à ſe emiſſa, benè tamen dare facultatem ſuo Confeſſario cum ipſis diſpenſandi.*

1 RESPONDEO, dicendo Abbates, alióſque Prælatos nullo modo votum emittere poſſe, per quod vinculum,quo ſuis Eccleſiis, & Religionibus obligati ſunt,ſoluatur,niſi ex Summi Pontificis authoritate,& indulgentia,vt elicitur *ex c. niſi cum pridem,de renunciat.& c. licet,de regular.& c. magna,de voto, & voti redempt.* Inſuper nec etiam licet eis facere votum aliquod,ex quo ſuarum Eccleſiarum,quibus præſunt,detrimentum oriatur, *cod. c. magna de vot. & voti redempt.* vnde non poſſunt longinquam peregrinationem vouere; quia diu à ſuis Eccleſiis, & Monaſteriis abeſſent. Votum autem per quod alij non ſcandalizantur, nec datur illis vagandi materia, (vt puta dicendi pſalterium, precationes faciendi, & alia ſimilia) non prohibentur emittere,tunc enim plus poſſunt mereri, vt Innocent. Ioan. Andr.& Abb.Panormit.*in c.ſcriptura,de vot. & vot. redempt.*

Quæ quidem vota ab Abbatibus ſemel emiſſa non poſſunt ab eis irritari, aut alijs irritanda committi, ita 2
Sanchez 4. *in Decal.cap.24.num.60.* & Bartholomæus à S.Fauſto *lib.2.theſaur.Relig.q.26.* Ratio eſt,quia Superior irritat vota ratione dominij,quod exercet erga ſubditos: Abbatum autem vota non poſſunt hanc connotationem dominij reſpicere; ergo non poterunt Abbates ſua vota commutare,poterunt tamen in his votis ſecum diſpenſare, ſicut poſſunt in votis ſuorum ſubditorum; & quamuis diſpenſatio ſit actus iuriſdictionis, tamen cùm non ſit actus contentioſus, ſed voluntarius, poterit Abbas talem actum in ſeipſum exercere; ſi enim non poſſet huiuſmodi actum in ſe exercere,ſaltem quoad diſpenſationem ſuo Confeſſario committendam,eſſet peioris conditionis,quàm ſubditus,vt habetur ex Sanchez 8. *de matrimon.diſp.3.num.9.* & Molfeſ.*tom.1.ſumm.tract.11.c.15. num.118.* Soto *in 4.diſt.21.qu.1.art.4.* Emmanuele Sa *in aphoriſm.verb.Religio n.47.* Imò colligitur ex D.Thom. *in 4.diſt.20.q.vnic.artic.5.quæſtiunc.4.ad 3.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas ſecularis curam animarum habens Religionis votum emittere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Votum Religionis emittere, ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis.*

2 *Fructus beneficiorum Nouitij ante profeſſionem cui debentur.*

1 QVilibet Eccleſiæ Præfectus, ſiue Clericus, præter Epiſcopum, poteſt Religionis votum [illegible], ac Religionem ipſam ingredi, vt [illegible] Abbas [illegible] *Dei timorem, de ſtat. Monach.* & Sylueſt. [illegible] Ratio eſt, quia vita Monaſtica eſt tutior, quàm vita, quæ in ſeculo ducitur Panormit. *loc. cit.* [illegible] *& voti redempt.* eorúmque beneficia nemo [illegible] de iure poterit, niſi poſt expreſſam, vel tacitam Religionis profeſſionem: vel niſi conſtiterit euidenter, eos vitæ ſtatum mutare voluiſſe, *cap. beneficium de Regular. in 6.*

2 Si petas, cui erogari debeant fructus Abbatiarum, vel beneficiorum ante profeſſionem ab eis emittendam. Quidam dicunt eos deberi Monaſterio in eius vſum, [illegible] tamen portione, quæ [illegible] reſpectu [illegible] contingit. Ita Sylu. *verb. religio 2. qu. 8.* & Angel. *verb. Nouitius, q. 22.* Alij autem dicunt, conſeruandos eſſe, vt in vſus ſuæ Eccleſiæ Abbatialis impendantur, quod colligitur ex *c. quia ſæpe, de elect. in 6.* ſed vtraque [illegible] conciliari poteſt hac ratione, ſcilicet quòd debentur Monaſterio, quando commodè, & ſine eius detrimento eum ſuſtentare non poteſt: ſi verò è contra, tunc eroganda ſunt in vſum ſuæ Eccleſiæ Abbatialis, vel beneficialis; quæ conciliatio colligitur ex Gemin. *in d. cap. quia ſæpe, de elect. in 6.*

QVÆSITVM III.

Ad quid teneatur Abbas, ſi emiſit votum, quod adimplere non poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Abbates ſeculares, qui emiſerunt votum quod reddere nequeunt, ad quid teneantur.*

2 *Abbates Regulares, qui emiſerunt votum quod reddere nequeunt, ad quid tenentur.*

1 LOquor in præſenti tam de Abbate Regulari Generali ſiue locali, quam de ſeculari, & Commendatario, quibus vel animarum cura [illegible] impedimentum habent, per quod [illegible], vt puta [illegible] peregrinationem, [illegible] adimplere non poſſunt; vnde quæritur, ad quid [illegible] teneantur. Sylu. [illegible] affirmat, [illegible] peregrinationis votum, vel [illegible] poſſint, debere ſoluere expenſas, quas [illegible], commorandum, & [illegible], laborem vero eos commutare debere in vigilias, ieiunia, preces, aliaque pietatis opera: quæ quidem ſententia [illegible] proponendæ concluſioni valde conſonat, maximè cum Sylu. [illegible] magis ad Abbates, quam ad Epiſcopos, [illegible] Prælatos imò potius ad Epiſcopos, ſuum affectum dirigit, præmiſſa ergo hac Sylu. ſententia, dicendum eſt, Abbates ſeculares bonorum dominium habentes, ſi voti emiſſa adimplere non poſſint, vt puta peregrinationis longinquæ, vel alterius [illegible], eos teneri ad ſoluendam expenſas, quas in [illegible] voti ſolutione facere potuiſſent; [illegible] vero cum [illegible] pietatis officijs commutare debere.

2 Abbates vero Re[illegible], [illegible] & Monaſterij dominium non habent, [illegible] paupertatis voto [illegible], cum ſumptibus expenſas facere nequeant, debent ſua vota cum pluribus vigilijs, precibus, & ieiunijs, alijſque pietatis officijs commutare. Ratio eſt, quia ſatisfactio voti debet ſemper cum re licita conſummari; non tamen poſſe Abbates aliquas [illegible] Congregationum Conſtitutiones [illegible], etiam in partem ſatisfactionis [illegible] vero vota, quorum adimplementum [illegible] non repugnat, debent adimplere. Ita [illegible] Ioan. And. [illegible] Butr. *in cap. ex multa*, & *cap. pœnit. & vltim. de vot. redempt.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas ſubditorum vota irritare poſſit.

SVMMARIVM.

1 *[illegible]*

2 *Vota [illegible]*

3 *Vota omnia Re[illegible] ſubditorum [illegible] voto [illegible] irritare poteſt, & n. 5.*

4 *Vota Religioſorum irritandi poteſtas eſt in omnibus [illegible], & Prælatis Regularibus, tam ſuperioribus, quam inferioribus.*

6 *Vota interna an Abbas irritare poſſit.*

7 *Eccleſia non iudicat de occultis poteſtate iuriſdictionis, ſed poteſtate domini.*

8 *Regulares Prælati habent facultatem irritandi vota ſubditorum, non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominatiua.*

9 *Epiſcopus, ac etiam Summus Pontifex omnia Laicorum, ac Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed [illegible] poſſunt.*

10 *Papa omnia Religioſorum vota irritare poteſt.*

11 *Abbas an irritare poſſit vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos alias ex præcepto adſtricti ſunt.*

1 PRo [illegible], & totius [illegible] intelligentia notandum, quòd irritare votum nihil aliud eſt [illegible] mittere, vel [illegible] illius, qui vouit, illud caſſare, vel impedire, ne obligandi vim obtineat, ex Soto *lib. 1 de iuſt. & iure q. [illegible] art. [illegible] & lib. 7. q. 4. art. 1.* & alijs communiter. [illegible] vota irritari poſſunt, [illegible] Quo nemo ſub alterius poteſtate conſtitutus vouere poteſt in præiudicium illius non conſentientis, [illegible] qui alterius poteſtati [illegible] & [illegible] tacita quadam [illegible], vel ex natura rei, vel ex [illegible] communi [illegible], non per Superiorem, vel [illegible] tenuerit, ac contra [illegible], vt docent Sanchez *in opere moral. lib. 4. c. 24. num. 3. & 32.* Leſſ. *de iuſt. & iur. lib. 2. cap. 40. dub. 10. num. 60.* Bonacin. *Deca[illegible] diſt. 4. quæſt. punct. 7. §. 2. num. 1.* Reginald. *in praxi, lib. 18. num. 2, 6.* & alij communiter. His [illegible] pro [illegible] quæſiti dico Primò, Abbatem ſecularem omnia vota Religioſorum (præter votum ingreſſus Religionis, de quo [illegible]) irritare poſſe, quia Monachus poſt profeſſionem non eſt amplius ſui iuris, ſed eſt tra-

ditus Religioni, & ſub Abbatis poteſtate conſtitutus: Tum etiam quia ex diſpoſitione iuris in votis Religioſorum videtur ineſſe hæc tacita conditio, *niſi Prælatus contradixerit*, vel *ſi illi placuerit*, vt docet D.Thom. 2.2. q.88. *art.8. ad* 4. & ita conſtare communi vſu, & praxi Religioſorum teſtantur Leſſ. *d.dub.10.num.74.verſ.Reſpondeo, id colligitur*. Sanchez *d. lib.4. c.24.num.30.* Suarez *de voto lib.6. c.7.* Reginald. *d. lib.18. n.321.* Bonac. *d.§ 2. n 26.* qui ſubdit, Superiorem non modo externa, verùm etiam
4 interna ſubditorum vota irritare poſſe, quia in vtriſque eadem ratio militat. Ita etiam Suar. *d.c.7. n. 8.* & hanc poteſtatem habent non ſolùm Abbates Generales, ſed etiam quicumque alij Abbates, & Prælati etiam Conuentuales, quia ad eos omnes obedientiæ votum extenditur, & ideo omnes acquirunt poteſtatem dominatiuam in ſubditorum voluntates. Ita Suar. *d.c.7.n.17.* Reginal. *d.n.324.* Sanch. *d. lib.4. c.33. n.15.* qui idem affirmat de Viſitatoribus, dummodò tamen eorum iuriſdictio ad certos actus reſtricta non eſſet.

5 De omnibus autem votis ſimplicibus, quoad irritationem, dico ſecundò Abbates poſſe ſuorum Monachorum vota omnia ſimplicia regulariter irritare, vt communiter affirmant Doctores, præcipuè Sayrus *in Claui reg. lib.6. cap.5. num.8.* Ledeſm. *2.part.ſumm.tract.10. de voto, cap.7. dub.1.* Sotus *lib.7. de iuſt. q.3. art.1.* Azor. *1. part. inſtit. mor. lib.11. cap.18. q.10.* Vega *tom.2. ſum. cap.126. caſ.88.* Angelus *verbo votum 2. num 3.* Roſella *ead. loco 2. num.14.* Syluester *ſimiliter, num.5.* Nauar. *in manual cap.12. n.65.* Leſſius *lib.2. de iuſt. & iur. cap.40. dub.10. num.74.* Bartholom. à S. Fauſt. *lib.2. theſ. relig. q.141.* Rodriq. *tom.2. qq. regul. q.25. art.5.* Mirand. *tom.2. manual. Prælat. qu.32. artic.4. concl.2.* Molfeſ. *tom.1. ſum. tract.11. cap.15. n.65.* Filiuc. *tom.1. tract.16. cap.8. num.241.* Suar. *tom.2. de Relig. lib.6. cap.7. num.3.* Portell. *in dub. reg. verb. votum, n.32.* Probatur, quia Abbas per profeſſionem ſuorum Monachorum acquirit ſuper illos dominium in omnibus eorum actionibus; ita habetur manifeſtè *in cap. non dicatis 12. q.1.* & *in cap ſi Religioſus, de elect. in 6.* vbi hæc præciſa verba notantur: *ſi Religioſus, cuius arbitrium non ex ſua, (cùm velle, & nolle non habeat) ſed ex illius, quem vice Dei ſuper caput ſuum poſuit, & cuius imperio ſe ſubiecit, voluntate dependet.*

6 Quo autem ad vota interna, quæ *ſuprà* diximus, Abbatem irritare poſſe, vt vota faciendi quotidie tot actus amoris, fidei, &c. licèt non poſſint Superiores tales actus prohibere, vtpote optimos, & nihil impedientes alia opera obedientiæ, poſſunt tamen ab eis auferre obligationem voti. Ratio eſt, quia ad bonum regimen Religionis hoc pertinere poteſt; præterquam, quod quando poſtulatur ab Abbate, ſeu alio Superiore horum votorum irritatio, iam non ampliùs votum internum, ſed externum denominatur, exterius enim exprimitur obligatio aſſumpta de actu interno eliciendo: Ex quo capite poſſet reſponderi ad illud, quod dicitur, Eccleſia non
7 iudicat de occultis: imò vlteriùs dico quòd Eccleſia non iudicat de occultis poteſtate iuriſdictionis, benè tamen poteſtate dominij iudicare poteſt de illis. Item aliud eſt, actus internos prohibere, vel præcipere, aliud ab obligatione de iiſdem eliciendis ſuſcepta liberare: prius enim onus eſt, vnde conſequenter petit, vt qui poteſt talem actum oneroſum præcipere, poſſit etiam de illo iudicare, & tranſgreſſores præcepti punire, quod tamen nulli poteſtati Eccleſiaſticæ dicitur conuenire reſpectu actuum merè internorum: ſecundum verò, cùm non ſit onus, ſed oneris liberatio, non indiget poteſtate legis, aut præcepti ferendi circa illud: cùm ergo hoc ſit fauorabilius Prælato, non eſt ei hæc poteſtas deneganda, atque ita docent Suar. *tom.2. de Relig. de voto, lib.6 c.7. n 8* Sanchez *in præcept. Decal. c.24 num.40.* Portellus *in dub. regul. verb. votum, n.32.* Peyrinus *tom 2. de Prælat. q.3. c.3. n.11.*

Dico tertiò, facultas irritandi vota ſubditorum prouenit Abbati non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominatiua, quam habet in Monachos ſibi ſubditos acquiſitam per traditionem ab ipſis in profeſſione factam, tradendo ſe, ſuamque voluntatem Religioni, ac eius Prælatis. Ita Suar. *de Relig. tom.3. lib.2. cap.13. num.11. & c.18. num 7. & lib.6. de voto, cap. 7.* Armilla *verbo votum, §.12.* Sot. *d. art.1.* Nauarr. *in manual. c.12. num.64.* Reginald. *d. lib.18. num.296.* & patet ex eo, quia multi habent poteſtatem irritandi vota, qui tamen Eccleſiaſtica iuriſdictione carent, vt patet vota filiorum, mariti vota vxoris, tutores, & curatores vota pupillorum, & minorum, & domini vota ſeruorum irritare poſſunt, vt indicant iura allegata à Nauar. *d. n.64.* Sicut contra 9
Epiſcopus, vel etiam Summus Pontifex, qui habet ſupremam, ac pleniſſimam iuriſdictionem in ſuos ſubditos circa res ſpirituales, tamen omnia Laicorum, aut Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed ea ſolùm, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt: vt docent Nauar. *d.c.12 num.76.* Sotus *d. lib.7. q.3. artic 1.* Azor *p.1. lib.11. c.17 q 3. verſ. quæres*, Leſſ. *d. dub.10. n.86.* Suar. *de voto, lib.6 cap.7.* Roderic. *quæſt. regul. tom.1 q.25. art.5.* Vaſq. *1.2. diſp.165 cap.4 num.30.* & alij plures, quos refert, & ſequitur Sanchez *d lib.4. c.24. num.18. & 19.* quibus addo Suar. *de relig. tom.3. lib.2. c.18. n.7.* Reginald. *d. n.296. verſ. at quibus.* Bonac. *d.§.2. n.2.* Religioſo- 10
rum autem vota Summus Pontifex ideò irritare poteſt, quia in eos habet poteſtatem dominatiuam ex vi traditionis; quæ ad ipſum tanquàm ſupremum omnium Religionum Prælatum extenditur, vt docent Doctores citati communiter, & alij plures apud Sanchez *dict. c.24. num.20.*

Si quæras, an poſſint Abbates irritare vota ſuorum 11
Monachorum circa actus, ad quos alias ex præcepto, & obligatione Monachi adſtricti ſunt. Reſpondent affirmatiuè Ledeſma *tom.1. ſummæ, tract 10. de voto, c.7. dub.31.* Nauar. *in manual. cap. 12. n.65.* Filiuc. *tom.1. tr.26. c.8. n.242.* Reginald. *in prax lib.18. n.321.* Vega *2. part. ſumm. cap.126. caſu 90.* Valent. *tom 3. diſp.6. q.6. punct.6.* Molfeſius *tom.1. ſum. tract.2. c 15 n.54.* Rodriq. *tom.1. qq. Regul. q.25. art.4* Ratio eſt, quia cùm Abbates ſint domini voluntatum ſuorum Monachorum, quantùm ad ea, quæ de neceſſitate ſalutis non ſunt, & concernere poſſunt ipſorum Monachorum rectam directionem in vitam æternam poſſunt omne id prohibere, quod pullulat à radice voluntatum eorum: vnde cùm votum ab illis emiſſum circa actus, ad quos aliàs obligantur, ſit actio voluntatis eorum, & non ſit de neceſſitate ſalutis, actum huiuſmodi alias præceptum vouere, ideò poterunt Abbates illum irritare.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas ſubditorum vota, ſine cauſa, ac etiam ipſis inuitis, irritare poſſit?

SVMMARIVM

1 *Abbas Monachorum ſibi ſubditorum vota ſine cauſa irritare poteſt.*
2 *Votorum irritatio in quo à diſpenſatione differat?*
3 *Vota ſuorum Monachorum ſine cauſa irritando Abbas peccat venialiter.*
4 *Vota ſubditorum Abbas, etiam ipſis inuitis, irritare poteſt.*

DIco primò. Abbas poteſt ſuorum ſubditorum vota 1
irritare, etiamſi nullam habeat cauſam id faciendi: quia cùm vota Monachorum intelligantur facta cum ea conditione, ſi Abbas, vel alius Superior conſenſerint,

aut

aut non contradixerit, Abbas ea irritando, vtitur
iure ſuo; ideo pro ſolo ſuæ voluntatis arbitrio, & abſ-
que vlla alia cauſa id facere poteſt, & Monachus abſol-
uitur ab obligatione deinceps votum ſeruandi, vt colli-
gitur ex *c. puella, n. 20. q. 2. & ex c. manifeſtum 33. q. 5.*

Præterea confirmatur, quia actus irritandi vota non
eſt actus iuriſdictionis, quæ ad licitum vſum requirit
cauſam; ſed eſt actus poteſtatis dominatiuæ, ac cuius
exercitium non eſt neceſſaria cauſa, quia vtens poteſt ita
dominatiua vtitur iure ſuo. Atque ita docet Nauar. *in
Enchir. c. 12. n. 65.* dicens votorum irritationem à diſpen-
2 ſatione in eo differre, quia in irritatione nulla alia cau-
ſa requiritur, niſi voluntas eius, qui irritandi poteſtatem
habet in diſpenſatione autem iuſta cauſa, & rationabilis
neceſſaria eſt, ita etiam Sylu. *verb. Votum 4. q. 1.* Soto *de
iuſt. & iure lib. 7. q. 3. art. 1. fol. mihi* 188. Leſſius *de iuſt.
lib. 2. cap. 40. dub. 10. num. 69. verſ. vnde ſequitur*, Suarez
alios citans lib. 6. de voto, c. 1. num. 9. Reginald. *in praxi
lib. 18. n. 302.* plures alios refert, & ſequitur Sanchez *in
decalog. lib. 4. cap. 24. num. 11.* S. Anthonin. *2. part. tit. 11.
cap. 2. §. 7.* Vega *2. part. ſumm. cap. 126. caſ.* 88. Llamas
3. part. meth. cap. 4. §. 42. Rodriq. *tom. 1. qq. regul. q. 25.
art. 7.* Laurent. de Peirin. *tom. 2. de Prælat. regul. quæſt. 3.
cap. 3. num. 11.* Ledeſm. *tom. 2. ſumm. tract. 10. de voto,
dub. 2.*

Peccaret tamen venialiter Abbas, ſubditorum vo-
3 ta, ſine cauſa, irritando; quia abſque cauſa bonum opus
alterius impedire, malum eſt; præterea abuteretur pote-
ſtate in ſpirituale Religionis, & ſubditorum bonum ſi-
bi tradita. Ita ſentiunt Sot. *d. art. 1.* Clauis Reg. *lib. 6. c. 10.
n. 14.* Nauar. *c. 12. num. 63.* Valent. *2. 2. diſp. 6. q. 6. punct. 6.
col. 2. verſ. ad quam irritationem*, Suar. *d. lib. 6. c. 1. & 7.*
Sanch. *in d. c. 24. num. 13.* Reginald. *d. lib. 18. n. 303.* Bo-
nac. *in decalog. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. n. 1.* & alij plures,
Sanch. *loco proximè citato.*

Dico ſecundò, Abbas poteſt Religioſorum ſubdito-
4 rum vota, etiam ipſis inuitis, irritare: quia poteſt, inui-
tis ſubditis, exercere poteſtatem circa rem, circa quam
habet poteſtatem dominatiuam. Tum etiam, quia vr-
gentiſſima de cauſa poteſt, inuito vouente, diſpenſare;
cùm ſubditus ſuperioris poteſtatem auferre nequeat:
ergo poteſt, etiam inuito vouente, ea irritare. Atque
ita docent Clau. Regia *lib. 5. cap. 8. num. 6.* Suarez *d. c. 7.
in fine*, Sanch. *d. c. 24. num. 25.* Bonac. *d. §. 2. num. 35.* Arag.
2. 2. q. 89. art. 9. Barthol. à S. Fauſto *lib. 2. theſaur. Relig.
q. 28. in add. ad dub. regul. verbo votum, num. 57.* Peirin. *loco
cit. n. 12.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſubditorum, ante Religionis ingreſſum emiſſa?

SVMMARIVM

1 *Irritare poteſt Abbas vota ſubditorum, ante profeſſio-
nem emiſſa.*

2 *Vota omnia per profeſſionem in Religione approbata
ceſſant, ſi profeſſus habuerit voluntatem, in profeſſio-
ne illa extinguendi.*

OMnes Doctores conueniunt, poſſe Abbatem ſub-
1 ditorum vota irritare, ſi eis noceant, vt clarè colli-
gitur ex *cap. voluit, 33. q. 5.* tum quia omnis Monachi
voluntas (vt dictum eſt *ſuperius*) in Abbatis poteſta-
tem tranſlata eſt; tum etiam quia Monachi magis ſub-
duntur Abbati, quàm vxor viro, *c. non dicatis, 12. q. 1.*
At maritus irritare poteſt vxoris vota ante nuptias emiſ-
ſa *cap. noluit 33. q. 5.* Ergo ita à fortiori Abbas irritare
poterit vota Religioſi, facta ante Religionis ingreſſum.

Ita gloſſ. *expreſsè in d. cap. voluit.* Azor. *p. 1. lib. 12. c. 17.
q. 11.* Sylu. *verb. Votum, 4. q. 2.* Clau. Regia *lib. 7. c. 10. n. 11.*
Sanch. *in decalog.* Hæc autem irritatio non videtur ne-
ceſſaria, quia omnia vota per profeſſionem in Religio- 2
ne approbata ceſſant; cùm commutentur in votum per-
petuum Religionis, *c. ſcripturæ, de voto, & voti redempt.*
Et hoc tum fauore Religionis, tum etiam quia com-
mutatur temporale obſequium in perpetuum, quod
non eſt commutabile cum aliquo voto. Ita Abb. Panor-
mit. *in cap. peruenit, el ſecondo, de Iureiur. & in d. c. ſcri-
pturæ, num. 2.* Roman. *ſingul. 504. incip. ſæpiùs tria*, Fe-
lin. *ſuper dicto cap. peruenit, el ſecondo, col. 2. num. 2. verſ.
poſſet autem procedere, & in c. cum deputati col. 2. verſ. no-
ta quatuor effectus, de iudic.* vbi dicitur, quòd votum
quantumcunque maximum tollitur per ingreſſum Reli-
gionis. Nauar. *in manual. c. 12. num. 65.* Bonac. *in decalog.
diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. num. 26. verſ. addo tertiò.* Quod
procedit, quando profeſſus in profeſſione habuit inten-
tionem vota anteà emiſſa per illam extinguendi: quia
ſi habuiſſet voluntatem illa per profeſſionem non ex-
tinguendi, reputabuntur ac facta poſt profeſſionem,
ac proinde tempore plenæ ſubiectionis, & ſic ad Abba-
tem ſpectabit, ea irritare. Ita ex Sylu. *loco cit.* Sanch. *in de-
calog. lib. 4. c. 31. n. 3.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbas votum ſubditi de tranſitu ad arctiorem Religionem irritare poſſit?

SVMMARIVM.

1 *Votum ſui Monachi, de tranſitu ad arctiorem Reli-
gionem Abbas irritare non poteſt, benè tamen diſ-
penſare.* num 2.

3 *Abbas an irritare poſſit promiſſionem per ſubditum
factam de ſui licentia circa res Monaſterij exteris
tradendas.*

4 *Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui ſui præde-
ceſſoris.*

5 *Iuramentum ſubditorum an poſſint Abbates irritare.*

INter omnes ferè conuenit, Religionum Prælatos non 1
habere poteſtatem erga ſubditos, ad irritandum vo-
tum arctioris Religionis, ab eis fortè emiſſum: & ratio
eſt, quia Prælatus Regularis ea vota ſubditorum irrita-
re valet, quæ vel ratione materiæ, quæ vouetur, vel ra-
tione perſonæ vouentis eius poteſtati ſubduntur: At
votum tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem neutro
modo Abbatis voluntati ſubiacet: non ratione mate-
riæ, quinimò per *cap. licèt, de regular.* Subditus,
renuente Abbate, arctiorem Religionem petere poteſt:
nec ratione perſonæ, quia tunc directio perſonæ vouen-
tis non ampliùs ad ipſum Abbatem pertinet. Atque ita
docent Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 40. dub. 10. n. 74. verſ. ex-
cipitur tamen*, Caiet. *2. 2. q. 88. art. 8.* Sot. *de iuſt. & iur.
lib. 7. quæſt. 3. art. 1.* Azor *p. 1. lib. 11. cap. 17. q. 8.* Suar. *lib. 3.
de voto c. 6. n. 13. & lib. 6. c. 7. n. 9. & c. 10. num. 16.* vbi te-
ſtatur de communi, & alij plures apud Sanch. *in decalog.
lib. 4. cap. 33. n. 2.* quibus addo Reginald. *in praxi lib. 18.
n. 321. in fine.* Bonac. *in decalog. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2.
num. 27.* & Ledeſm. *2. part. ſumm. tract. 10. de voto, cap. 7.
dub. vlt.* Vega *2. part. ſumm. cap. 126. caſu 95.* Say-
rus *in Claui Reg. lib. 6. cap. 10. num. 9.* Filiuc. *tom. 2. tra-
ctat. 26. cap. 8. num. 242.* Molfeſ. *part. 1. ſum. tractat. 12.
cap. 15. num. 79.* Rodriq. *tom. 2. qq. regular. qu. 25. artic. 4.*
Laurentius de Peirin. *tom. 2. de Prælat. regul. quæſt. 3. c. 3.
num. 19.*

Verùm tamen eſt, quòd Abbas in tali caſu poterit diſ- 2
penſare: tum quia eſt votum ſimplex, & nullibi reſer-

uatum : tum quia tempore , quo talis Religioſus vo-
tum emittit , eſt ita ſubditus Abbati , & Prælato ſuo
Superiori , vt teneatur eorum voluntatem ſequi, vt do-
cet Aragon. 2.2.q.88.art.8.concl.5. Ledeſma , & Vega,
loc.cit. Rodriquez *loco cit.& 2 p.ar.ſumm.c.91.n.4.* Bar-
thol a S.Fauſto *loco ſimiliter cit.q.149.* Sanchez *cit.c.42.*
n.2. Sayrus *cit.c.11 num.91.& 92.* Leſſius *lib.2. de iuſt.*
cap.40.dub.13 num 107.

3 An autem poſſit Abbas,& Prælatus irritare promiſ-
ſionem per ſubditos factam de licentia ipſius Abbatis
circa aliquas res Monaſterij exteris tradendas affirmant
Arag. 2.2.q.88.art.8.Leſſ. *loc.cit.dub.10.n.75.verſ.ad 2.*
Ratio eorum eſt,quia non ſolùm promiſſio , ſed etiam
executio pendet à voluntate Prælati Negant Suarez
tom.2.de Relig.lib.6.de voto c.8.n.3. Sanchez *4.in decal.*
cap.27.num.23.& lib.7.cap.31.num.41.& lib.9.de Ma-
trim.diſput.40.n.14. Bonac. *in decalog. diſput.4. quæſt.2.*
punct.7.§.2 num.15.verſ. Addo, Portell *in addit.ad dub.*
Regul.verbo Votum,num.6. Ratio eſt,quia nemo aude-
ret cum Religioſis ſubditis contrahere,quod eſſet Reli-
gioni valdè nociuum ; imò non ſolùm non poteſt Præ-
latus,qui dictam licentiam dedit , illam irritare,ſed ne-
4 que Superior Prælatus,vel ſucceſſor Prælati,qui licen-
tiam dedit,nam ex ea promiſſione Religioſus ciuiliter,
& naturaliter obligatus manet , vt aſſerunt Abbas *in c.*
ex reſcripto,de iureiur. num.1. & Sanchez *7. in decalog.*
cap 31.num.40. Et Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare con-
tractui prædeceſſoris,vt multis probat Rodriq.*tom.3.qq.*
regu. q.26 artic.1.

5 De iuramento autem ſubditorum , an poſſint illud
Superiores irritare ? Reſpondeo reſpectiuè ad ea , quæ
ſuperius diximus , affirmatiuè : nam iuramenta voti ra-
tionem habent,ac pari ambulant paſſu. Ita docent D.
Thom.*2.2.q.89.art.9. ad 3* D. Antonin.*2.par. tit. 10.*
cap.6 §.7 Gratt.*tom.2.conſil.lib.3.de voto conſil.1.num.13.*
Suar.*tom.2.de Relig.tract.de iuram.lib.2.cap.38 num.4.*
in fine. Sayrus *in Claui Reg lib.5 cap. 8 num. 5.* Leſſius
lib 2.de iuſtit.& iure cap 42.dub.12. num.61. Reginald.
in prax.lib.18.num 64 Sanchez *3 in decalog.cap.19 n.2.*
Filliuc *tom.1.tract.25.cap.9.num.259* Bonacin *in deca-*
log.diſput.4. q.1.punct.17. num. 4. Pellizzarius *de Prælato*
Regular.tom.2.quæſ.3.c.3.n.22.

QVÆSITVM VIII.

*Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Mo-
nachorum de eius licentia emiſſa?*

SVMMARIVM.

1 *Irritare poteſt Abbas vota ſuorum Monachorum,de
eius licentia emiſſa,nondùm autem executioni tradita.*
2 *Irritando Abbas ſine cauſa vota Monachorum de eius
licentia emiſſa,peccat,ſed tantùm venialiter.*
3 *Conſentire non cenſetur Abbas in votum ſui Mona-
chi per taciturnitatem,& diſſimulationem.*
4 *Irritare poteſt Abbas ſuccedens Monachorum vota,
quibus conſenſit prædeceſſor æqualis.*

1 REſpondeo,dicendo quòd Abbas licitè , ac validè
irritare poteſt vota ſuorum Monachorum,in quæ
ipſe anteà conſenſerat , æquè ac ſi abſque eius licen-
tia emiſſa eſſent,& ſubditi non peccarent , poſtea illa
vota non exequendo. Quia Abbas præſtatione conſen-
ſus non abdicat à ſe dominium voluntatis ſubditi,& rei
ab illo promiſſæ offerendæ per voti executionem , ergo
tanquam dominus retinet adhuc poteſtatem irritandi.
Tum etiam quia in votis Religioſorum ſemper ſubin-
telligitur illa conditio,*niſi ſuperior aliquando contradi-
xerit* , quæ conditio non amittitur per conſenſum Su-
perioris. Atque ita Caiet. *2.2.q.88.art 8.dub. 2.* Nauar.
in Manual cap.12.n.37. Azor.*inſt. Mor.part. 1. lib.11.*
cap.17.q.6. Valent.*tom.3.diſp.6.q.6.punct.6 quæſt.3.* Suar.
de relig.tom.2.lib.6.cap.8.n.num.4.ubi teſtatur de commu-
ni,& alij plures apud Sanchez *in decalog.lib.4. cap.27.*
num.9. Reginal *d.lib.18.praxis n.304.* Bonac. *in decalog.*
diſp.4.q.2.punct.7.§.11.num.28. Hoc autem debet intel-
ligi de votis emiſſis,non tum autem executioni deman-
datis : quia ſi ſubditus rem voto promiſſam tradidiſſet,
Abbas nequiret illam reuocare , vt tradit Sanch *loco*
cit.num.1. Peccat tamen Abbas ſi votum ſubditi de eius 2
licentia emiſſum,abſque iuſta cauſa,ſed ex mera malitia,
& ex proprio impulſus affectu irritat,quia aliquo modo
diuinum cultum impediret , quod nemo negat,ſed non
incurrit culpam pluſquam venialem id faciendo , quia
non agit contra iuſtitiam,cùm vtatur iure ſuo : & ideò
irritatio valida eſſet : nec agit contra Religionem,quia
cùm ipſe votum non emiſerit,nullum votum violat,nec
eſt cauſa violationis voti , nam cùm per irritationem
votum tollat , ceſſabit eius obligatio , & ſic vouens il-
lud non violat , quod non contingit in impediente,abſ-
que iuſta cauſa , vt Eccleſiaſticum præceptum non
adimpleatur : nam non poteſt argui ab impediente ad
irritantem:quia per irritationem ceſſat obligatio , non
autem per impeditionem. Ita Suar.*d.lib.6.c.4.in fine,* Bo-
nac.*d. §.2.n.29* cum alijs contra Leſſ.*lib.2.de iuſt. c.40.*
dub.14.num.76. Nauar.*d.cap.12.n.73.* Sanch.*d.c.27.n.32.*
Regin.*d.n.304.*& alios.

Vtrùm autem Abbas tacendo , & diſſimulando cen- 3
ſeatur in votum conſentire , dicendum eſt,per ſolam ta-
citurnitatem,& diſſimulationem non cenſeri Abbatem
in votum ſui ſubditi conſentire,ac illud approbare,niſi
habeat internum illius approbandi conſenſum:nec ſuf-
ficeret conſenſus merè internus , nec quælibet Abbatis
taciturnitas , voto audito : ſed neceſſarium eſſet,audire
ab ipſomet ſubdito proponente illud Abbati,& peten-
te , vt licentiam exequendi præſtet.Ita docent D.Thom.
in 4. diſt.32 in fine, Caiet. *in cap. 30. num.. in fine,* Suar.
d.lib.6.c.4.n.20.& c.6 n.14. Sanch.*d.lib 4.cap. 27.a n.46.*

Si quæras,an Abbas æqualis,qui ſucceſſit in munere
alicuius Abbatis,vel in eius locum ſubrogatus eſt , poſ- 4
ſit ſine cauſa irritare vota Monachorum , auctoritate
illius præcedentis emiſſa , & nondum executioni de-
mandata.Reſpondeo quòd licitè,& validè ſine vlla cau-
ſa id facere poteſt æquè,ac ſi abſque licentia emiſſa fuiſ-
ſent : quia cùm par in parem non habeat imperium,*c.*
Innotuit,de elect. æqualis ſuperior,qui præceſſit,conce-
dendo illam licentiam , non potuit ſuccedenti æquali
præiudicare , quominùs poſſet liberè,& ſine vlla cauſa
vota illa irritare,æquè ac ſi abſque licentia , & propria
auctoritate emiſſa forent. Ita Ledeſma *2.tom.ſum.tr.10.*
cap.7.dub.vlt.diff.11. Suarez *dict.lib.6. cap.9. num. vlt.*
Sanchez *d.c.27.num.36.* Reginald.*d. lib.18.n. 324.verſ.*
vnum eſt.

QVÆSITVM IX.

*Vtrùm Abbas poſſit irritare vota ſuorum Monacho-
rum,de Generalis,vel alterius Prælati Supe-
rioris licentia emiſſa.*

SVMMARIVM.

1 *Irritare non poteſt Prælatus inferior vota ſubditorum,
de licentia Prælati ſuperioris emiſſa.*
2 *Inferior Prælatus ſuſpendere poteſt Monacho iuſta de
cauſa vſum licentia habita a Superiore circa votum.*
3 *Abbates,ſiue Generales,ſeu Prouinciales poſſunt irri-
tare vota ſubditorum , licet fuerint confirmata ab
Abbate inferiori.*

4 *Abbas inferior poteſt diſpenſare votum ſubditi emiſſum de licentia ſuperioris Abbatis, dummodo eius diſpenſatio non ſit reſeruata Superiori.*

5 *Viſitatores an in viſitatione irritare poſſint vota ſubditorum.*

VIdetur quòd ſic, maximè ſi loquamur de Monacho qui ſolemnem profeſſionem in manus ſui Abbatis emiſit, quod ita probatur. Ad poteſtatem dominatiuam ſpectat voti irritatio, vt benè probat Suar. *tom.3.de Relig.lib.2.c.18.num.7.* ſed Abbas ſolus in hoc caſu habet poteſtatem dominatiuam in Monachum, ergo Abbas poterit irritare votum ſui Monachi emiſſum auctoritate Abbatis Generalis. Maior affirmatur a Suar. *loc.cit.* Minor ſic probatur. Nam per emiſſionem profeſſionis ſolemnis contrahitur poteſtas dominatiua, ſed Monachus ille emiſit ſolemnem profeſſionem in manibus Abbatis, ergò poteſtas dominatiua contracta eſt in Abbate, ac per conſequens Abbas, qui tali dominio vtitur in Monachum, poterit illius vota irritare, etiamſi auctoritate Abbatis Generalis, vel alterius Superioris eſſent emiſſa. Dicendum tamen eſt, his non obſtanti-
1 bus, Abbates inferiores non poſſe votum de licentia Generalis, vel alterius Superioris emiſſum irritare: probatur, quia inferior geſta à Superiori retractare nequit, cùm inferior non habeat poteſtatem ſupra Superiorem, ſed poteſtas inferioris dependeat à Superiori: quia poteſtas dominatiua in Religione, reperitur in Abbatibus cum hoc ordine, vt priùs ſit in ſuperioribus, deinde in inferioribus, non autē e contra. Vnde ſi Abbas inferior irritaret votum de Abbatis Generalis licentia
2 emiſſum; tolleretur, & euerteretur ille ordo. Poteſt ſiquidem Abbas inferior ſuſpendere ſubdito vſum illius licentiæ aliqua iuſta de cauſa, donec Superiori, à quo facultas obtenta eſt, cauſæ illius facultatis reuocandæ ſignificentur. Ita Suar. *tom.2.de relig. lib.6 c.8. num 3.* Roderic. *in ſumma, par.2.cap.91.num.7.* Sanchez *in Decalog.lib.4.cap.27. num.2.*

Ad argumentum reſpondetur, Monachum ſuam profeſſionem emittere in manibus Abbatis Generalis, vel ſuperioris, cui primò, & principaliter obedientiam promittit, ſecundariò verò in manus Abbatis illius Monaſterij: ideò poteſtas dominatiua contrahitur primò in Abbate Generali, &. Superiori, ſecundariò in Abbate locali.

3 Imò addo, quòd Abbas ſuperior, ſiue Generalis, ſeu Prouincialis poteſt irritare votum ſubditi, licèt fuerit confirmatum ab inferiori Abbate: ratio eſt, quia à ſuperiori pendet poteſtas inferioris; poterit tamen in-
4 ferior Abbas diſpenſare in voto, etiamſi fuerit emiſſum de licentia Superioris, quia cùm votum de ſui natura diſpenſabile ſit, & huiuſmodi diſpenſatio non ſit reſeruata, vtique diſpenſari poterit ab inferiori, ita Suar. *de Relig. tom 2.lib.6.cap* 10.*num.* 19. Sanchez 4. *in Decalog.cap.42 num.5* Molfeſ. *tom.1. ſum. tract.12. cap.15. num.*145 Bartholom à S Fauſto *in theſ.relig.q* 161. Rodriq. *2.t.4 ſum.cap.* 91. *num.* 7. Secus dicendum eſt de Abbate æquali ſuccedente in regimine Monaſterij, poterit enim hic irritare votum factum à Monacho, & confirmatum à ſuo prædeceſſore abſque cauſa, non aliter ac ſi ſine vlla licentia emiſſum fuiſſet, quia par in parem non habet imperium, *c.Innocuit, de elect.* vnde Sanc. *loc.cit.c.27.num* 36 optimè concludit ad rem noſtram, quòd licentia Superioris præcedentis æqualis, non poteſt æquali ſucceſſori præiudicare.

5 Si quæras, an Viſitatores poſſint in viſitatione irritare vota ſubditorum: Reſpondent Azor. *tom.1. inſtit.moral.lib.11.cap.18.quæſt.3.* Sanchez 4. *in Decalog.c* 33. *num.*15. Bartholom à S. Fauſto *lib.2.theſ.relig. q.* 154. Saytus *in Claui Regia, lib.6.cap* 10.*n.*16. Molfeſ. *tom.1. ſum.tract.12.cap.15.num.*67. Portellus *in dubit. ad dub. regul.verb. votum, num* 69. poſſe Viſitatores tunc ſubditorum vota irritare. Ratio eſt, quia in tali actu viſitationis habent poteſtatem dominatiuam in ſubditos: Imò quòd talis poteſtas poſſit à Viſitatoribus delegari, docent Sanch. *loc.cit.cap.24.n.54.* & Portell. *loco ſimiliter cit.num.45.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſſit Nouitiorum vota irritare.

SVMMARIVM.

1 *Vota Nouitiorum irritare non poteſt Abbas: quamuis eorum vota perſonalia probationem impedientia ſuſpendere poſſit.*

2 *Vota Nouitiorum in melius commutare poteſt Abbas, quod etiam Confeſſarius, & ipſemet Nouitius facere poſſent.*

3 *Vota Nouitij ſuſpenſa, an eo Religionis habitum dimittente, reuiuiſcant.*

4 *Vicarij, & Priores Clauſtrales ab Abbate ſtatim reuerſuro relicti in Monaſterio, an poſſint vota Monachorum irritare.*

REſpondeo quòd Abbas Nouitiorum vota irritare 1
non poteſt: quia Nouitij adhuc ſunt ſui iuris, nec dum ſunt in Abbatis poteſtate, niſi quatenùs ad probationem conducit, & ideo Nouitiorum vota perſonalia, ſi probationi impedimento ſint, ſuſpendi poterunt, quia votum non debet eſſe impedimentum maioris boni: ſicut cenſetur eſſe, quando eſt contrarium prædictæ probationi, nec ſuræ ad Religionis profeſſionem, quæ eſt præſtantior omnibus votis, cùm in ſe omnia alia emi-
nenter contineat. Ita Sylu. *verb. votum 4.q.7.* Azor *p.1. lib.11.cap.17.quæſt.10.* Nauar. *in manual. cap.12.num.65.* Leſſ. *de iuſt.lib.2.c.40.dub* 10 *num.*77 Clau. Regia *lib.6. cap.*10 *num* 15. Suar. *de voto, lib.6.c* 7. Sanch. *in decalog. lib.4.c.33.num* 28 32.33. & 34. Reginald. *lib.*18. *n.*311. Bartholom. à S.Fauſto *theſ. Relig.lib.3. q.*27. Portell. *in dub.regul.verb.diſpenſatio, num.* 13. vbi ait quòd Prælati non poſſunt irritare vota Nouitiorum, nec Abbatiſſæ vota Nouitiarum, quia non habent poteſtatem dominatiuam erga illos: poterunt tamen Abbates commutare, & diſpenſare huiuſmodi vota. Quapropter realia Nouitiorum vota non poſſunt ab Abbate ſuſpendi: quia Regularem obſeruantiam, & probationem non impediunt. Ita Leſſ. *loco citato.* Suar. *d.cap.7.num.* 12. *& c.*12. *num.*8. Barthol. à S. Fauſto *in theſ.Relig lib.2 quæſt.*178. Azor. *d.lib.10.cap* 19 *q.*22 1. & alij apud Sanch. *dict.c.*33. *num.* 36. Poſſet autem Abbas, ſicut etiam Confeſſarius, quinimò & ipſemet Nouitius ſua vota in onera Religionis commutare, quia commutatio fit in illud, quod eſt manifeſtè melius: quilibet autem votum ſuum in euidenter melius commutare poteſt, ſubrogandó in locum voti emiſſi materiam magis Deo acceptam, *cap. peruenit, de iuramento.* Ita Leſſ. *d.dub.*10. & *dub.*11.*n.*93. Suar. *loco cit. & tom.*3.*de Relig lib.*5.*cap.*11.*num.*9. Sanc. *à d.num.*36. Clauis Regia, & Azor, *vbi proxime,* Bonac. *in Decalog.diſp.2 q.2.p.7 §.* *num.*32 Notandum tamen, quòd ſi Nouitius, facta huiuſmodi ſuſpenſione, ante profeſſionem Religionis habitum dimitteret, reuiuiſceret prior voti obligatio: quia eius ſuſpenſio tantùm facta fuit pro tempore Nouitiatus. Ita Leſſ. *d.dub.*10. [illegible] *in fine,* Suar. [illegible] *lig.tom.*3 *lib.*5.*c.*11 *n.*9. & Sanch. *n.*39.

Quod eſt intelligendum, niſi Nouitius emiſiſſet ea vota pro tempore tantùm ac ſtatu Nouitiatus: quia tunc finito illo tempore, ac ſtatu relicto, vota non obligarent: non quia irrita ſint, ſed quia tranſactum eſt tem-
pus, quo obligabant, vt tradunt Suar. *d.n.*9. & Sanchez 4

*num.*40. Secùs dicendum eſt de Vicariis, & Prioribus Clauſtralibus ab Abbate ſtatim reuerſuro relictis, quia licèt poſſint in tali caſu Priores, & Vicarij aliquid præcipere ſubditis ſub præcepto obedientiæ; tamen poteſtas irritandi vota non cenſetur illis concesſa in tam breui temporis ſpatio abſentiæ Abbatis, cùm non poſſit in tali irritatione dari caſus neceſſarius ad irritandum votum alicuius Religioſi, dummodo in tali abſentia omnimodam auctoritatem impetrarent, vt colligitur ex Sanchez *lib.4.in Decal.c.33.num.16.* Molfeſ. *tom.1.ſum. tract.11.cap.15.num.69.* ſed in hac re extant ſpeciales Religionum conſtitutiones, in quibus prædictorum Priorum, Vicariorum, ſeu Subpriorum in abſentia maioris Prælati poteſtas delineata eſt, vnde ſatis erit dicere, quòd in tali negotio recurratur ad ſtatuta Religionum. Hæc certa regula datur ad dignoſcendum, qui poſſint vota irritare, nimirùm illi Superiores, qui dominatiuam poteſtatem habent in ſubditos acquiſitam per votum obedientiæ.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm qui Abbatis vicibus in Monaſterio fungitur, poſsit Monachorum vota irritare.

SVMMARIVM.

1 *Vota Religioſorum irritare poſſunt vices Abbatum gerentes, ſi generalem facultatem, & iuriſdictionem habeant.*

2 *Prior Clauſtralis in Abbatis abſentia Religioſorum vota irritare poteſt.*

1 RESpondeo quòd ſi Abbas ſimpliciter alicui vices ſuas committit, cenſetur etiam tradidiſſe facultatem vota irritandi; quia vices ſuas alicui committens, nihil ſibi reſeruat, ſed generalem iuriſdictionem ad omnes cauſas, & negotia illi tradit, per text. *in cap. Venerabili, & ibi* Panormit *num.11.de offi. delegat.* Innoc. *in cap. Super quas bonum, eod. tit.* idem Panormitanus *in cap. cùm Bertoldus, num. 21.de ſent. & re iudicat.* Vnde quiſ huiuſmodi vicariam iuriſdictionem generalem ad omnes cauſas ab Abbate obtinet, ea vota irritare poterit, circa quæ ipſiuſmet Abbatis auctoritas fertur: Secùs erit dicendum, ſi limitatè iuriſdictionem ad aliquas tantùm cauſas, vel negotia habuerit; quia tunc commiſſionis terminos excedere ei non liceret. Ita in terminis Clauis Regia *lib.6.num.16.* Azor *inſtit.moral.par.1.lib.11. cap.17.q.3.* Sanchez *in Decalog.lib.4.c.24.n.23.& c.27. num.36.* Suar. *de voto, lib.6.c.8.num.10.* Reginald. *lib.18. num.*324. Bonac *in Decalog.diſp.4.q.2.punct.-.§.2.n.11.*

2 Ex quibus patet, quòd Priores Clauſtrales, abſente Abbate, adeò vt ſuum munus per ſeipſum commodè miniſtrare non valeat, poſſunt Religioſorum ſubditorum vota irritare: nam iis, in Abbatis abſentia, omnimoda illius auctoritas comparatur.

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi delegare poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Delegare aliis poteſt Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi, etiam ſi eſſet excommunicatus vitandus.*

1 RESpondeo affirmatiuè, quia cùm Abbas ſit legitimus, & Ordinarius ſuorum Monachorum ſuperior, nihil obſtat, quominùs poteſtatem vota irritandi poſſit alteri delegare, quia delegare facultatem irritandi vota, nil aliud eſt, niſi committere poteſtatem irritandi actum geſtum, abſque Domini conſenſu, quam poteſtatem quilibet Dominus concedere poteſt ad reſcindendam rei ſuæ alienationem, ipſo inconſulto factam. Ita Suar. *de Relig. tom.2.tr.de voto, lib.6.c.56.n.25.& lib.7. c.7.num* 17. Sanch. *in Decal. lib.4.cap.24.n.* 54. Bonac. *etiam in Decalog.diſp.4.q.2. punct.7. §. 2.n.31. verſ. ex quo licet, &c.* qui cum eodem Sanch. *vbi ſupra, n.* 55. ſubdit, Prælatum hanc poteſtatem delegare poſſe, etiam ſi eſſet excommunicatus vitandus. Ratio eſt, quia facultas irritandi vota, (vt *ſuprà* dictum eſt,) non prouenit Abbati ex poteſtate iuriſdictionis, ſed ex poteſtate dominatiua, quam etiam excommunicatus in ſuos ſubditos exercere poteſt: ita ea delegatio non eſt actus iuriſdictionis, ſed ſola licentia, ſiue mandatum poteſtatis dominatiuæ, ſubſtituentis ſuas vices ad vota illa irritanda; ſicut valeret poteſtas ab excommunicatis tradita ad reſcindendam, & annullandam alienationem rerum ſuarum.

Non eſt tamen negandum, quòd Abbas poſſit ſuo Priori, vel Vicario, cui delegauit auctoritatem iuſta de cauſa reſeruare ſibi irritationem alicuius voti Monachorum ſui Monaſterij, eadem ratione, qua poteſt ſibi reſeruare alia circa regimen eiuſdem Monaſterij, ita Sanchez *lib. 4. in Decal. cap.33. num.17.* Suar. *tom.2. de Relig.lib.6.cap.7.num.17.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Abbas poſsit irritare vota ſuorum Monachorum Summo Pontifici reſeruata.

SVMMARIVM.

1 *Summus Pontifex poteſt ſibi vota reſeruare.*

2 *Vota Papæ reſeruata ſunt quinque, nempe votum Religionis, caſtitatis perpetuæ, peregrinationis ad limina Apoſtolorum, peregrinationis Ieroſolymitanæ, & Compoſtellanæ.*

3 *Prælati Regulares poſſunt irritare vota ſubditorum Papæ reſeruata, non tamen diſpenſare, vt* num.4.

5 *Confeſſionalia Sixti IV. ceſſauerunt.*

6 *Omnia vota perſonalia, realia, & mixta extinguuntur per ſolemnem profeſſionem in Religione.*

7 *Lauretana peregrinatio non eſt Papæ reſeruata.*

8 *Applicandi bona incerta in ſubſidium Terræ ſanctæ votum non eſt Summo Pontifici reſeruatum, ſicut nec Crucem aſſumendi in qualibet expeditione facienda per Summum Pontificem, vt* num.9.

SAtis conſtat ex dictis, Summum Pontificem, qui habet ſupra Regulares omnimodam poteſtatem dominatiuam ratione voti obedientiæ, poſſe ſibi reſeruare eorum vota, ipſe enim eſt omnium Religioſorum ſupremus, & generaliſſimus Pater, imò potiori iure eſt Pater Regularium, quia in eos habet abſolutum dominium quoad omnes actiones eorum, ſicut pater in filios.

Solùm ſupereſt difficultas, quæ, & quot ſint huiuſmodi vota Summo Pontifici reſeruata. S. Thom. 2. 2. *q.88.art.12.ad* 2. affirmat de iure duo vota eſſe Summo Pontifici reſeruata ſcilicet caſtitatis, & ſubſidij Terræ ſanctæ. Riccardus *in 4. diſt. 38.qu.2.art.9.* dicit, tria vota eſſe Papæ reſeruata, ſcilicet caſtitatis perpetuæ, Religionis, & peregrinationis Ieroſolymitanæ, Viualdus *in candelabro Sacram.3.cap.14.num.*63. affirmat, votum caſtitatis, & Religionis ſemper fuiſſe Papæ reſeruata: votum verò peregrinationis Romanæ, Compoſtellanæ, & Ieroſolymitanæ non ſemper. Suarez *tom.2.de Relig.lib.6. cap.21.*

cap.21. n.5. circa ſententiam S. Thomæ *ſuperius* allatam dicit, votum Religionis comprehendere duas peregrinationes, quæ tempore D. Thom. non erant reſeruatæ.

2 His tamen ſententiis præmiſſis, & non obſtantibus, mihi videtur dicendum, quinque vota eſſe Summo Pontifici reſeruata, nempe votum Religionis, votum perpetuæ caſtitatis, votum peregrinationis Romanæ ad limina Apoſtolorum Petri & Pauli, & votum peregrinationis Ieroſolymitanæ, quod vocatur vltramarinum ad viſitandum Sacrum Chriſti Domini Redemptoris noſtri ſepulchrum, & votum peregrinationis Compoſtellanæ ad viſitandum D. Iacobum Apoſtolum: Quæ quidem quinque non ſolum quoad diſpenſationé, ſed etiam quoad commutationem ſunt Papæ reſeruata.

Hic ergo quæritur, an poſſit Abbas, & ſuperior prædicta vota irritare.

3 Inter recentiores ſcriptores reſpondet Laurentius de Peirinis *tom.2. de Prælat. q.3. c.3. n.27.* vbi affirmans quòd Prælati poſſint irritare vota ſuorum ſubditorum ſimplicia reſeruata Papæ, probat hac ratione, nimirum, quia iſta vota non poſſunt eſſe firma abſque conſenſu Prælati, imo, dicit ille, putat Rodriq. *ſum. cap.* n.2. quod non poſſint Regulares talia vota facere peregrinationum per Benedicti XIII. Conſtitutionem quæ ſi qui talia vota emitterent, ſunt ipſo facto nulla & inualida, nec tenerentur ſubditi ea manifeſtare Prælatis ſuis pro irritatione, vt aſſerit etiam Vega *2. part. ſumæ* 126. *caſ.90.* Ratio eſt, quia etiam poſt dictum conſenſum materia voti, & voluntas executiua ſub ſua natura eſt ſub dominio Prælati: ergo poteſt ſemper illam irritare; ita Suar. *tom.4. de Relig tract.* 1. *lib.*2. *c.* 11. *num.*10. & Sanch. 4. *in decalog. cap.*33. *num.*10. quæ quidem reſponſio non mihi diſplicet.

4 Non poterit tamen Prælatus in huiuſmodi votis diſpenſare, quia ſunt Papæ reſeruata, & talis poteſtas illi neceſſaria non eſt, cùm alia via, nempe irritando talia huiuſmodi vota, vt diximus, prouidere bono ſuæ Religionis regimini poſſit, ita Miranda *tom.2. Manual. quæſt.*32. *art.*1. *concl.*2. Portell. *in dub. reg. verbo votum, num.*42. Non tamen incurreret Prælatus diſpenſando in illis excommunicationem, ſi prætextu confeſſionalium à Sixto IV. conceſſorum in eis diſpenſaret, vel ea commutaret, ſicut affirmauit Suar. *tom.5. in 3. part. diſput.*22. *ſect.* 6. *n.*28. quia huiuſmodi reſeruatio Sixti IV. ... vt benè aduertit Nauarrus citatus à Barbo. ... 5

His tamen omnibus ... in omni voto perſonali, reali, & mixto, tam in ſeculo, quam in Nouitiatu emiſſis extinguit per ſe ... votum Religionis, & votum peregrinationis Terræ ſanctæ non ſolùm extinguitur in profeſſione ... ſed etiam quoad ſubſidium, quod Terræ ſanctæ exhiberi debebatur, ita docent Sanchez *ſum. tom.*2. ... *num.*50. Suar. *de Relig. tom.*3. *lib.*6. *c.*14. *num.*5. Mir... *in Man. Prælat. tom.*1. *q.*25. *art.*7. Barbof. *in c.*4. *de voto*, & ante omnes D. Thom. *in* 4. *diſt.*38. *q.*1. *art.* 4. *quæſtiun.* 4. *ad* 1. quod elicitur etiam ex *c. ſcripturæ, de voto*, vbi habetur, votum peregrinationis Ieroſolymitanæ extingui in profeſſione; & eſt communis Doctorum ſententia, vt notat Diana *in reſol. moral. tract.* 6. *miſcel. reſolut.*65. 6

Ex quibus conſtat contra quoſdam recentiores, quòd votum viſitandi domum glorioſiſſimæ Virginis Mariæ Lauretanæ, non eſt inter illa Papæ reſeruata, non obſtante quòd in quodam Breui Gregorij XIII. Oratorio Vallicellæ Vrbis exhibito anno 4. ſui Pontificatus conceſſa fuerit commutatio votorum Superiori illius loci, excepto tamen prædicto voto peregrinationis Lauretanæ, & aliis quinque prædictis: nam reſeruatio voti peregrinationis prædictæ non attenditur in praxi, teſte Azorio 1. *part. inſt. moral. lib.*11. *cap.*10. *q.*4. & ibi exprimitur huiuſmodi votum, non tanquam ex illis Papæ reſeruatis communiter, ſed pro illa vice, & reſpectu illius Superioris tantùm. 7

Hæc tamen quinque vota Papæ reſeruata non videntur communi iure, vt dixit Sayrus *in Claui Regia lib.*6. *cap.*11. *num.*35. eſſe reſeruata, quia nullus eſt in iure textus præter votum vltramarinum, qui hæc vota reſeruet. Similiter vltra hæc quinque non eſt addendum ſextum cum Nauarro *in ſumm. Hiſpan. cap.*12. *num.*78. nempe votum applicandi bona incerta in ſubſidium Terræ ſanctæ, quia nulla ratio, vel conſuetudo hoc probat. Nec etiam erit reſeruatum Papæ votum aſſumendi Crucem in qualibet expeditione, quam Summus Pont. feceret, vt docuit Abulenſis *in c. Numeror. q.*108. quia ſimiliter huiuſmodi votum nec ratione, nec conſuetudine comprobatur. 8

DISPVTATIO XIX.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum inferiorum ad diſpenſandum in votis

QVÆS. I. Vtrùm in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum.

II. Vtrùm Abbates habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare.

III. Vtrùm Abbas poſſit in votis ſuorum Nouitiorum diſpenſare.

IV. Vtrùm Abbas in ſubditorum votis, ſine cauſa diſpenſare poſſit.

V. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem.

VI. Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit in votis Religioſorum ſibi ſubditorum de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis.

VII. Vtrum Abbates, & Prælati Regulares, ac alij Epiſcopo inferiores poſſint in votis ſecularium diſpenſare.

VIII. Vtrùm Prælati, & Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſeruatis, quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare.

IX. Vtrùm Abbas, & Prælati inferiores poſſint diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, quando priùs eſt aditus Pontifex, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

Vtrùm in Abbate ſit auctoritas diſpenſandi in votis ſimplicibus ſuorum ſubditorum.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio votorum non eſt actus Ordinis, ſed iuriſdictionis ſpiritualis.*
2 *Diſpenſandi poteſtas in votis pleniſſima, ac in ſupremo perfectionis gradu reſidet in Summo Pontifice, qui reſpectu inferiorum vota ſibi reſeruare poteſt.*
3 *Diſpenſare poſſunt Abbates in votis ſuorum ſubditorum, ſicut Epiſcopi.*
4 *Abbates poteſtatem in votis ſubditorum diſpenſandi poſſunt aliis delegare.*
5 *Diſpenſandi poteſtas competit etiam Abbatibus Conuentualibus.*

1 Vt tota hæc materia de poteſtate Abbatis quoad diſpenſanda vota ſuorum ſubditorum, facilius innoteſcat, præmittendum eſt, diſpenſationem non eſſe actum Ordinis; quia nullus adeſt Ordinis character ad hoc deputatus, ſed eſſe actum iuriſdictionis ſpiritualis, vt conſtat ex eius origine: hæc enim poteſtas collata eſt à Chriſto Domino Eccleſiæ ſuæ, Matth. 16. dum dixit D. Petro, *Paſce oues meas*; & *Quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis*; quæ verba ſicut generalia ſunt, ita intelligi debent de omni vinculo, quod homo erga Deum contrahere poteſt, & aliquando ſolui expedit. Conſtat etiam hanc poteſtatem diſpenſandi in votis eſſe actum iuriſdictionis ſpiritualis ex eius fine, qui eſt mere ſpiritualis: necnon ex vſu, & traditione Eccleſiæ. Ita Leſſ. *lib. 2. de iuſt. cap. 40. dub. 12. num. 100.* Sayr. *in Clau. Regia, lib. 6. cap. 11. num. 85.* Valent. *tom. 3. diſput. 6. quæſt. 6. puncto 3.* Sanch. *lib. 4. in Decalog. cap. 37. num. 16.* & eſſe de fide ait Suar. *tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 20. num. 1.*

2 Secundò ſupponendum eſt, hanc poteſtatem pleniſſimam, ac in ſupremo perfectionis gradu reſidere in Summo Pontifice, immediate à Chriſto Domino acceptam, qui cùm illam D. Petro ad regimen ſuæ Eccleſiæ tradiderit, candem in eius ſucceſſoribus, tamquam neceſſariam ad ſuam Eccleſiam optime regendam, continuat: vnde poteſtas huiuſmodi, quæ in aliis Prælatis reperitur, pendet à Summo Pontifice, qui reſpectu omnium eorum vota ſibi reſeruare poteſt, propterea Epiſcopi habent etiam poteſtatem ordinariam diſpenſandi cum ſuis ſubditis ſuper votis quæ reſeruata non ſunt, vt per S. Thomam 2. 2. *quæſt. 88. artic. 12. ad 3.* Syluest. *verb. votum, quæſt. 3.* Nauar. *cap. 12. num. 75.* & Suar. *d. cap. 10. num. 3.* & alios locis citatis. Ex his patet, quid dicendum ſit de

3 Abbatibus, & cæteris Prælatis Regularibus, qui poſſunt diſpenſare ſuper votis ſuorum ſubditorum exemptorum ſicut Epiſcopi, vt eſt communis ſententia Theologorum, Soto *lib. 7. quæſt. 4. art. 3.* Valent. *dicto puncto 7. columna 10. verſ. ſed cum conſtet*, Aragon. 2. 2. *quæſt. 88. articu. 8.* Azor. *part. 1. lib. 11. cap. 18. quæſt. 4.* Nauar. *vbi ſupra*, Roderic. *quæſt. Reg. tom. 1. q. 25. artic. 7.* Lop. *1. part. cap. 49.* Leſſ. *d. cap. 40. dub. 13. num. 7.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 2. cap. 31. num. 18.* Sayr. *d. cap. 11. num. 88. & 89.* Suar. *d. cap. 10. num. 14. 15. & 16.* Sanch. *in Decalog. lib. 4. cap. 39. num. 3.* vbi plures cumulat, Reginald. *in praxi lib. 18. num. 340.* Bonac. *in Decalog. diſput. 4. quæſt. 2. punct. 7. § 3. 4. num. 9.* Portellan *addit. ad dub. regul. verbo votum, num. 72.* Filiuc. *tom. 2. tract. 26. cap. 9. num. 249.* Moſcſi. *tom. 1. ſumm. tract. 11. cap. 15. num. 176.* Laurent de Peirin. *tom. 2. de Præl. regul. quæſt. 3. cap. 3. num. 24.*

Et ratio eſt, quia Abbates, & Prælati Religionum exemptarum habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem in vtroque foro erga ſuos ſubditos, nam ex exemptione ſequitur, vt ipſi participent iuriſdictionem Epiſcoporum, in quorum locum ſuccedentes illa potiuntur; alias ſi tali poteſtate carerent, exemptio in præiudicium exemptorum vergeret: priuarentur enim commoditate, qua gaudent non exempti, vt non compellantur adire Summum Pontificem, quando indigent diſpenſatione in votis. Nec poteſtas iurisdictionis competens ipſis Abbatibus, & Prælatis Regularibus excludit poteſtatem diſpenſandi, quia vtraque ſimul ſtare poteſt, & vtraque in ipſis reperitur, neque eſt ſuperflua, vt dixerunt Palud. *in 4. diſt. 38. [illegible] 4. concluſ. [illegible] num. 45.* D. Anton. *2. part. [illegible] cap. 2. § 9. verſ. item Abbas.* Ex quo mouentur, aſſerere talem poteſtatem in Prælatis Regularibus non reperiri, non eſt, inquam, ſuperflua, quia aliquando Superiori magis expediens videri poterit diſpenſare, quam irritare, præterea in aliquibus votis diſpenſare poteſt, quæ tamen irritare nequit, vt eſt votum tranſeundi ad arctiorem Religionem, & votum de Superioris licentia emiſſum, vt ſuo loco videbitur.

Cùm autem hæc poteſtas Abbatibus ex vi ſui muneris competat, certum eſt eam eſſe ordinariam, vt inde poſſint illam aliis delegare, quod fatentur Clauis Regia *d. cap. 11. num. 105.* Suar. *d. num. 14.* & Sanch. *d. cap. 31. num. 4.* 4

Competit etiam non ſolùm Generalibus, verùm etiam inferioribus, & Conuentualibus Abbatibus, hi enim ſunt quoque veri Prælati, & potiuntur iuriſdictione quaſi Epiſcopali, ac illis plena ſui Cœnobij cura commiſſa eſt. Ita Soto, & Graff. *locis cit.* Sayr. *d. cap. 11. num. 89.* Suar. *d. cap. 10. num. 14.* Reginald. *d. num. 340.* Competit tamen eis cum quadam ſubordinatione, nempe vt Superiores poſſint inferioribus aliquorum votorum diſpenſationem reſeruare. Ita Sanch. *d. cap. 39. num. 5.* 5

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbates habentes territorium cum iuriſdictione Epiſcopali, poſſint cum ſubditis ſuæ Diœceſis in votis diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Abbates tam Regulares, quàm ſeculares, habentes iuriſdictionem Epiſcopalem, poſſunt in votis ſubditorum æquè, ac Epiſcopi diſpenſare.*

Cvm Prælati tam ſeculares, quàm Regulares habentes, propriam Diœceſim ſibi ſubditam, in qua Epiſcopalem iuriſdictionem exercent, eandem habeant iuriſdictionem in ſubditos, qua fruuntur Epiſcopi in ſuos, vtique reſoluendum erit, abſque vlla contrarietate ipſos Prælatos poſſe cum ſuis ſubditis diſpenſare in votis, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis. Quia diſpenſatio eſt actus ſpiritualis iuriſdictionis, non Ordinis, vt *in ſuperiori quæſito* probauimus, ſed tales Prælati ſunt veri Superiores illius Diœceſis, & habent iuriſdictionem in eius ſubditos, ergo poſſunt cum illis in votis diſpenſare modo prædicto, ſicut Epiſcopus. Ita docet Pan[illegible] *cap. 1. num. 7. de voto, &* [illegible] Sylu[illegible] *4. q. 3. dub. 4.* Nauar. *in man. cap. 12. num. 7[illegible].* Azor. [illegible] *moral. lib. 11. cap. 19. q. 2.* Valent. *tom. 3. diſp. 6. q. 6.* [illegible] *col. 10. verſ. ſecundum conſtet*, Sayr. *in Clau. Reg.* [illegible] 1

[illegible]

*cap.*11.*num.*83.Roderic.2.*tom.ſum.cap.*100.*num.*3. Suar. *tom.*2.*de Relig.tract.de voto,lib.*6.*cap.*10.*num.*13. Graff 1 *part.deciſ.lib.*2.*cap.*31. *num* 8. Sanch.*in præcept. Decalog.lib.*4.*c.*38.*num.*19.Reginald.*in praxi, lib.*18. *n.*339. & alij apud Sanchez *loco citato.*

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas poßit in votis ſuorum Nouitiorum diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Nouitiorum an votis in Abbas diſpenſare poſſit,oſtenditur,&* num.2.

3 *Nouitij gaudent priuilegiis Religionis.*

NOn eſt nobis ſermo in præſenti de iuriſdictione Abbatis in ſuſpendenda executione votorum Nouitij, quæ ſtatui Regulari oneroſa ſunt,eique omninò, vel magna ex parte contrariantur, de hac enim nulla eſt difficultas poſſe, videlicet Abbatem, ſuſpendere executionem huiuſmodi votorum eo tempore, quo in Nouitiatu ſub Abbatis regimine viuit. Neque loquimur de diſpenſatione, aut commutatione votorum Nouitij in exercitia aliqua Religionis; quorum diſpenſatio, & commutatio, quòd ſibi liceat,certum, indubitatúmque eſt, vt fuſiùs probant Sayr. *lib.*6. *cap.*11. *num.*92. Azor. *part.*1.*lib.*11. *cap.*19.*q.*21. Roder. *part.*1. *ſumm. cap.*91. *num.*10.& alij *inferiùs* citandi. Sed quæritur de propria diſpenſatione, qua ſimpliciter vota Nouitiorum tolli poſſunt. In qua re duæ ſunt ſententiæ; Prima eſt dicentium Abbatem non poſſe propriè, & ſimpliciter diſpenſare in votis Nouitiorum; ſed hoc pertinere ad Epiſcopum proprium. Ita Angl.*in mat.de voto,* Lop.1.*p.c.*47. Azor.*inſt.mor.p.*1.*lib.*11.*c.*19.*q.*21. Suar. *tom.*2.*de Relig. lib.*6.*de voto,c.*12.*num.*9. Regin.*in praxi,lib.*18.*num.*340. Clau.Reg.*lib.*6.*c.*11.*num.*92. & alij, eorum ratio eſt,quia Abbates in Nouitios non habent iuriſdictionem Epiſcopalem, quia nondum emiſerunt profeſſionem, per

2 quam conſtituuntur eius ſubditi.Secunda ſententia quæ mihi verior,& probabilior videtur, eſt, poſſe Abbatem licitè diſpenſare in votis Nouitiorum. Ratio eſt, quia licèt Abbas non habeat in Nouitios poteſtatem dominatiuam, vnde non valet illorum vota irritare, vt *ſupra* de irritatione votorum diximus;habet tamen in eos poteſtatem iuriſdictionis; cùm ad ipſum ſpectet de Nouitiorum delictis cognoſcere, non autem ad Epiſcopum.

3 Tum quia Nouitij gaudent etiam priuilegiis Religioſis, vt tradunt Enriq. *lib.*7. *de indulgent. cap.*22.*num.*7. & Molin.*tom.*1.*de iuſtit.diſput.*139. *verſ.præter hoc.* Rodericus.*quæſt.Regular.tom.*1. *q.*25. *art.*8. & Sanchez *lib.*9. *de matrim.diſput.*39. & *lib.*4.*in Decalog.c.*39.*num.*17. Azor.1. *par.inſtit.mor.lib.*7.*cap.*30. ergo etiam gaudere poſſunt priuilegio diſpenſationis votorum. Tum etiam quia Abbas videtur habere in Nouitios eam iuriſdictionem, quam habet Epiſcopus in exiſtentes in ſua Diœceſi: atque ideò hanc ſententiam defendunt Roder. *d.art.*8. *in ſum.par.*2.*cap.*89.*tom.*1*.q.*9.*num.*10.vbi refert Alcozer,& alios.Miranda *in manual.Prælat. tom.*1.*q.*32.*art.vlt.* Leſſ. *de iuſt.lib.*2.*cap.*40.*dub.*18.*num.*80. *&* 107.Enriq.*loco cit.* Cordub. *in ſuo quæſtionario, lib.*1. *quæſt.*4. Sanchez *de matrim.lib.*9.*diſp.*39. & *in præcepta Decalogi, lib.*4.*c.*39. *num.* 17. Bonac. *in Decalog. diſput.* 4. *quæſt.* 2. *punct.*7. §. 4. *num.* 27. Bartholom. à S. Fauſto *in theſauro Relig.lib.*3. *quæſt.* 27. Portell. *in dub. regul. verb. diſpenſare, num* 12. Vecchius *in prax. Nouit. diſput.*10. *dub.*(*num.*2

* * *

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Abbas ſubditorum vota ſine cauſa diſpenſare poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare nequit Abbas in ſubditorum votis, ſine iuſta cauſa.*

2 *Diſpenſandi in votis cauſa an ſit iuſta quomodo cognoſcatur, oſtenditur.*

3 *Diſpenſatio in votis,etiam à Summo Pontifice, ſine iuſta cauſa facta, inualida eſt.*

4 *Cauſa iuſta exiſtente, ſi tamen Abbas ſine eius præcognitione diſpenſat, an ſit valida diſpenſatio.*

5 *Diſpenſationis ad validitatem an requiratur cauſam eſſe manifeſtè iuſtam,& an ſubditus vtendo diſpenſatione cum dubia cauſa facta, ſit tutus in conſcientia.*

CErtum eſt ex communi Doctorum ſententia ad votorum diſpenſationem iuſtam cauſam requiri, ne diſpenſatio irrita ſit, & inualida. Ratio eſt,quia inferior 1 non poteſt validè diſpenſare in lege Superioris ſine cauſa, ergo non poterit Abbas in votis ſimplicibus diſpenſare abſque legitima, & rationabili cauſa: ne dicatur diſpenſare aliquo modo in lege diuina naturali, abſque cauſa iuſta:quia diſpenſatio voti,eſt aliquo modo diſpenſatio in iure diuino naturali, ſaltem ratione materiæ.Atque ita docent D. Thom.2.2.*q.*88.*art.*12.*ad* 2. Soto *de iuſt.lib.*7.*q.*4.*art.*3. Caietan. *in ſumma, verb.diſpenſatio,*Sylu.*verb.votum* 4.*q.*3.Nauar.*in manual.cap.*12. *num.*57.Leſſ.*de iuſt.lib.*2.*cap.*40.*dub.*14.*num.*101. Suarez *de Relig.tom.* 2.*lib.*6. *de vot.cap.*17. *num.*62. Sanchez *in Decalog. lib.*4. *cap.*45. *num.*3. Filliuc.*moral. quæſt.tom.*2. *tract.*26. *cap.*9. *q.*6. Reginald.*in praxi, lib.*18. *num.*341. Bonac.*in Decalog. diſput.*4. *q.*2. *punct.*7. §.4. Quomodo 2 agnoſcenda ſit cauſa iuſta, ex qua poteſt Prælatus cum ſuis ſubditis in votis diſpenſare,per has regulas ſatisfacimus.Prima eſt,ſi ex indiſcreto vouendi modo,nempe ex metu, calore iracundiæ, vel ſubita paſſione impediente deliberationem,quis vouerit. Secunda ex parte materiæ, vt ſi materia ſit occaſio ruinæ,vel peccati.Tertiò ex conditione perſonæ,ſi impediat maius bonum ſpirituale, & ex diſpenſatione ſperetur maior fructus, & vtilitas. Quarta ex comparatione materiæ ad talem perſonam, ſi materia mutata ſit, quoad magnitudinem difficultatis, & incommoditatis. Quinta ex neceſſitate extrinſeca, vt ſi ſit neceſſitas, vel vtilitas, ad publicum bonum domus,& Monaſterij pertinens. Sexta,ſi ita prudens arbitretur,poteſt enim euenire, vt ſingulæ non ſufficiant; ſed plures requirantur. Inſuper requiritur proportio agnoſcenda inter qualitatem cauſæ, & votum. De hac re fuſiùs Suar. *loco cit. cap.*20. Prætereà debet Prælatus animaduertere principaliter, & ſuper omnia in diſpenſatione habenda, quid liceat ſecundùm æquitatem, quid deceat ſecundùm honeſtatem, & quid expediat ſecundùm vtilitatem, vt benè notat Innocent.*cap.magnæ, de vot.* hæc ergo omnia valdè notatu digna ſunt, quia eorum cognitio requiritur, non ſolùm in diſpenſatione, verùm etiam in irritatione, & commutatione votorum, de quibus *infra.*

3 Hinc ſequitur diſpenſationem in votis, & in quocumque præcepto,ad quod iure diuino obligamur,etiam à Summo Pontifice conceſſam abſque vlla cauſa, irritam, & inualidam eſſe; quia voluntas inferioris de ſe non eſt efficax ad voluntatem ſuperioris mutandam ſolo arbitrio ſuo; tum quia poteſtas diſpenſandi data eſt

Eccleſiæ

Eccleſiæ ad ædificationem, non ad deſtructionem: ſed quandolibet Prælatus abſque iuſta cauſa votorum vincula relaxaret, eſſet deſtruere, non ædificare; ergo ſine cauſa diſpenſare non poterit. Minor habetur ex S. Bernard. *lib. 3. de conſiderat. ad Eugen. cap.* 23. & S. Thom. 2.2. *q.* 88. *art.* 12. Si verò iuſta cauſa adeſſet, licèt Abbas eius cognitionem non præmiſerit, diſpenſatio in foro conſcientiæ valeret, quouſque non reuocaretur, & ſubditus tuta conſcientia diſpenſationem acceptare poſſet. Abbas autem tanquam ſua poteſtate in re grauiſſima abutens, ſéque actus irritandi periculo exponens, mortaliter peccaret. Ita Supplement. Gabr. *in 4. diſt.* 38. *q.* 1. *art.* 5. & Sanch aliis citatis, *de matrimonio, lib.* 8. *diſput.* 17. *num.* 11 *& in Decalog. d. cap.* 45 *num.* 6.

4 Si autem dubium ſit an adſit iuſta cauſa diſpenſandi, Abbas diſpenſans non peccat, quia in eo dubio in benigniorem partem inclinandum eſt, & præſumendum pro Superiorum poteſtate. Ita Sylueſt. *verb. diſpenſatio, quæſt.* 14 *num.* 20. *in fine*, Sanch. *dict. cap.* 45. *num.* 10. ſubdens ſecùs dicendum eſſe, ſi non dubitaretur an adſit ſufficiens diſpenſandi cauſa, ſed dubium foret, an exiſteret cauſa diſpenſandi, quia in diſpenſatione neceſſariò requiritur cauſa. Vnde fieri non debet, quando dubita-
5 tur, an ea adſit. Ex his patet quòd ſi Abbas propoſita ſibi cauſa diſpenſat, licèt dubitetur, an ſufficiens ſit, necne, ſubditus vtendo diſpenſatione tutus erit in conſcientia: quia in hoc dubio Superioris iudicio ſtandum eſt. Ita Syluest. *verb. votum 4. quæſt.* 6. Clauis Regia *lib.* 6. *c.* 11. *num.* 25. *verſ. quæ omnia, in fine*, Suarez *de Relig. tom.* 2. *lib.* 7. *de voto, cap.* 17. *num.* 6. *&* 20. *& de cenſur. diſput.* 41. *ſect.* 3 *in fine*, Sanchez (aliis citatis) *d. lib.* 4. *cap.* 44.

QVÆSITVM V.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis in voto arctioris Religionis adſtrictis, vt laxiorem ingrediantur.*

2 *Abbas poteſt cum ſuis Monachis in voto ſtrictioris Religionis, antequam ad eam tranſeant, diſpenſare.*

3 *Votum Religionis emittens an ſatisfaciat tali voto ſumendo habitum D. Ioannis Ieroſolymitani.*

QVia (vt *ſuprà* dictum eſt) Abbates, & alij Regulares Prælati diſpenſare poſſunt cum ſuis Religioſis exemptis in omnibus, in quibus Epiſcopi cum ſubditis ſuæ Diœceſis diſpenſare poſſunt: meritò ſequitur dicendum ipſos Abbates licitè poſſe, cum ſuis Monachis in voto tranſeundi ad arctiorem Religionem, priuſquam tranſeant, diſpenſare. Nam Epiſcopus poteſt cum ſibi
1 ſubdito, qui emiſit votum, ſtrictiorem clauſuram intrádi, vt laxiorem ingrediatur, diſpenſare, quia hæc non dicitur propriè diſpenſatio in voto Religionis, ſed in quadam ipſius circumſtantia: nam illa dicitur diſpenſatio, in qua voti obligatio tollitur; at hîc non tollitur, ſed remanet obligatio voti. Ita Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 40. *dub.* 13. *n.* 105. Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 1. *q.* 25. *art.* 5. Azor. *inſtit. moral. par.* 1. *lib.* 11. *cap.* 18. *q.* 8. Enriq. *lib.* 7. *de Indulg. cap.* 22. *n.* 7. Clauis Regia *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 73. Sanch. *de matrimon. lib.* 8. *diſput.* 9. *num.* 17. *& in Decalog. lib.* 4. *cap.* 40. *num.* 74. Regin. *in praxi, lib.* 18. *num.* 331. *&* 335. Bonac. *in Decalog. diſput.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. §. 4. *num.* 21. *verſ. tertio commu-*
2 *tando*, & alij plures apud Sanch. *locis citat.* Ergo pariter Abbas, cùm quaſi Epiſcopali iuriſdictione potiatur, hanc diſpenſationem ſuis Religioſis concedere poterit. Nec refragatur illum non habere poteſtatem talis voti irritandi, vt *ſuprà* concluſimus, quia in hoc eſt diſparitas: nam ideò Abbas votum ſui Monachi quoad tranſitum ad ſtrictiorem clauſuram irritare nequit, quia Monachus, quoad illum tranſitum ipſi non ſubditur, vt domino, & ſubiectione propria Religioſi, cum non ſit de iis, quæ ad obedientiæ votum ſpectant, ſed ſubditur Abbati, vt ſuo ſpirituali Prælato, ſicut Epiſcopo ſubduntur, & propterea cum illo, ſicut Epiſcopus cum ſecularibus, diſpenſare poterit. Atque ita hanc ſententiam tenent Soto *de iuſt. lib.* 7. *quæſt.* 3. *art.* 1. *dub.* 2. *col.* 5. *verſ. tertius operum ordo eſt, & quæſt.* 4. *art.* 3. *col.* 5. *verſ. ſequitur ſubinde*, Nauar. *comment.* 4. *de Regul. n.* 22. *in fine, & lib.* 3. *conſil. tit. de voto in* 1. *edit. conſ.* 30. *num.* 3. *in* 2. *conſ.* 40. *num.* 3. Enriq. *loco citato*, Roderic. 2. *tomo ſumma, cap.* 89. *num.* 4. Leſſ. *dicto dub.* 13. *num.* 107. Azor. *dicto lib.* 11. *c.* 22. *q.* 12. Clauis Regia *dicto cap.* 11. *num.* 90. *&* 91. *& dicto lib.* 4. *cap.* 42. *num.* 2. vbi alios refert Suar. *de Relig. tom.* 2. *tract. de voto lib.* 6. *cap.* 10. *n.* 16. *& tom.* 3. *etiam de Relig. lib.* 4. *cap.* 8. *num.* 8.

3 Hîc dubitari poteſt, an qui emiſit votum Religionis, tali voto ſatisfaciat, ſi aſſumat habitum D. Ioannis Ieroſolymitani. Rodriq. *part.* 2. *cap.* 97. *num.* 8. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 13. *cap.* 4. Fernand. *in exam. theolog. moral. part.* 3. *cap.* 9. *ſect.* 11. §. 18. *num.* 10. Aragon. 2.2. *q.* 78. *art.* 11. Regius *reſol. caſ. conſc. caſ.* 53. *num.* 15. Hieronym. Cenedo *de paupert. relig. dub.* 10. *num.* 6. qui omnes affirmant, ſi qui emittant votum Religionis, ſatisfacient voto, ſi Religionem Equitum D. Ioannis ingrediantur, niſi expreſſerint aliud, quando votum emiſerunt; quia Equites ſupradicti ſunt verè, & abſolutè Religioſi, & emiſerunt tria vota ſub vera Regula à Pontificibus approbata, & præter citatos Doctores, Barthol. a S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib.* 1. *qu.* 187. *num.* 3. & Bartholom. de Vecchis *in prax. Nouitior. diſput.* 16. *lib.* 2. *num.* 4. putant probabilem hanc ſententiam.

Si dicas quòd tales Milites non ſunt verè Religioſi, ac per conſequens, qui emiſit votum Religionis, non ſatisfacit, ſi habitum D. Ioannis aſſumat. Antecedens probatur ex ſententia multorum Doctorum, & præſertim Mandoſij *in regul.* 9. *Cancell. q.* 11. *num.* 3. Gonzales *in regul.* 2. *Cancell. gloſſ.* 8. *n.* 57. Grattij *tom.* 1. *lib.* 3. *conſil.* 1. *num.* 14 *de Regul.* Tallæ *de viſit. carcer. cap.* 11. §. 4. *n.* 15. Gabed. *de patrim. reg. cap.* 15. *num.* 16. Syluest. *verbo Religio* 1. *q.* 1. *verſ. Tertium Hoſpitalarij*, & Sotus *de iuſt. lib.* 7. *q.* 5. *art.* 3.

Reſpondeo Equites D. Ioannis eſſe verè Religioſos, & præter rationem *ſuperiùs* allatam oſtenditur hac certa demonſtratione: nam in Bullis Pontificiis, & priuilegiis Summorum Pontificum Religioni Ieroſolymitanæ exhibitis, nominantur Religioſi; ergo verè dicendi ſunt Religioſi, quicquid dicant ſupradicti Doctores.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas diſpenſare poſſit in votis Religioſorum ſibi ſubditorum, de ipſius, vel alterius Superioris licentia emiſſis.

SVMMARIVM.

1 *Abbas poteſt in votis ſubditorum, de ipſius licentia emiſſorum diſpenſare.*

2 *Diſpenſare etiam poteſt Abbas in votis emiſſis de licentia alterius Superioris.*

Quoad

1 QVoad vota de ipſius Abbatis licentia emiſſa, licèt à Doctoribus in dubium vertatur, an poſſint ab ipſo irritari; tamen quod in illis diſpenſare valeat, extra controuerſiam eſt. Nam ſiue illa licentia poteſtati dominatiuæ ipſius Abbatis concedentis præiudicet, ſiue non, à qua poteſtate irritatio procedit, nullo modo tamen ſpirituali præiudicat, à qua diſpenſatio manat; nam vtraque poteſtas eſt valdè diuerſæ rationis. Atque ita docent Angelus *verb. votum 4. num.* 8. Syluest. *verb. votum 4 qu. 3. dict. 9.* Tabiena *eodem verb. votum 5. qu. 4. num. 5. in fine*, Caiet. 2. 2. *qu.* 88. *col.* 3. *verſ. ad eius euidentiam, in fine*, Suar. *de Relig. tom.* 2. *tract. de voto, lib. 6. cap. 10. num.* 17. Sanch. *in Decalog. lib. 4. cap. 42. num. 4.* Fauſt. *in*
2 *theſauro Relig. lib. 3. q. 31.* Poteſt etiam Abbas Conuentualis diſpenſare in votis Religioſorum emiſſis ac licentia alterius Superioris Prælati, licèt illa irritare nequeat. Ratio diſparitatis eſt, quia cùm irritatio procedat à poteſtate dominatiua, aduerſatur dominio Superioris qui illam licentiam conceſſit; diſpenſatio autem cùm ſit diuerſæ poteſtatis, nempe ſpiritualis Eccleſiaſticæ, illi non præiudicat. Ita Suarez *d. c. 10. num. 16.* Sanchez *d. c. 42. num. 5.*

QVÆSITVM VII.

Vtrùm Abbates, & Prælati Regulares, ac alij Epiſcopo inferiores poſſint in votis ſecularium diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Prælati inferiores Epiſcopali iuriſdictione carentes nequeunt in votis diſpenſare, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum.*
2 *Conſuetudo hæc an extendenda ſit, & quod tempus ad eam legitimè præſcribendam requiratur.*
3 *Religioſi ad ſecularium confeſſiones audiendas expoſiti poſſunt in votis Epiſcopo reſeruatis abſoluere virtute ſuorum priuilegiorum.*
4 *Huiuſmodi priuilegia fauorabilia ſunt, & ſic latè interpretanda.*

1 DIco primò, Prælati Epiſcopo inferiores, vt Archidiaconi, & alij huiuſmodi, Epiſcopali iuriſdictione carentes, nequeunt in votis diſpenſare, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum. Ratio eſt, quia hi non ſunt Ordinarij: & ideò id tantùm poſſunt, quæ illis ſpecialiter reperiuntur conceſſa. Ita docent Innocent. *in cap. 1. in princ. de voto, & voti redempt.* & *ibi* Hoſt. *n.* 1. Ioan. Andr. *num.* 5. & communiter ſcribentes. Angel. *verb. votum 4. num.* 6. Syluest. *verb. votum 4. q. 3. dict. 7.* Nauar. *in manual. cap. 12. num. 75.* Azor. *inſtit. moral. tom. 1. lib. 11. cap. 19. q. 2.* Sayr. *in Claui Regia lib. 6. cap. 11. num.* 82. & 86. Suar. *tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 10. num.* 12. Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 40. dub. 13. num.* 109. Sanchez (pluribus aliis relatis) *in Decalog. lib. 4. cap.* 38. *num.* 10. qui *num. ſeq.* notat hanc conſuetudinem non eſſe extendendam vltra caſum per eam præſcriptum, quia tanquam contra ius eſt strictè accipienda, & ideò, non debent excedi limites eius, quod conceſſit, & *num.* 12.
2 obſeruat, ad hanc conſuetudinem legitimè præſcribendam, non eſſe neceſſarium tempus centum annorum, etiamſi præſcriberetur poteſtas diſpenſandi in votis, aut caſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis, vt cenſuit Palud. *in 4. diſt. 38. quæſt. 4. art. 4. concluſ. 4. num* 44. ſed tantum quadraginta, quia centum annorum ſpatium requiritur ad conſuetudinem, quæ præiudicet Eccleſiæ Romanæ, aut Coronæ Regni, non autem quæ ſolis legibus à Pontifice latis, quia tunc ſufficit quadraginta annorum, vt cum Panorm. & communi ſententia tradit Molina *de iuſt. tom. 1. tractatu 2. diſp.* 77. & in præſenti caſu ſolùm præſcribitur contra legem Pontificiam, aut conſuetudinem, quibus hi caſus reſeruantur.

Dico ſecundò, Prælati Regulares, ac Religioſi ad ſecularium Confeſſiones audiendas approbati poſſunt virtute ſuorum priuilegiorum in votis Epiſcopis reſeruatis diſpenſare, hæc aſſertio probanda eſt referendo priuilegia eiſdem religioſis à Sede Apoſtolica conceſſa. Et primò, 3

Eugenius IV. conceſſit Confeſſoribus deputatis, & deputandis à Priore, ſiue Præſidente Monaſterij S. Benedicti Valliſoleti, ad ipſius Prioris, vel Præſidentis nutum reuocandis, quotumcunque vtriuſque ſexus fidelium ad d. Monaſterium, ſeu Eccleſiam quacumque ex cauſa pro tempore confluentium, ſiue exiſtentium, cuiuſcumque gradus exiſtant, Confeſſiones diligenter audire, ac cum eis, & eorum quolibet diſpenſare ſuper votis, etiam Epiſcopo reſeruatis, & ea commutare in alia pietatis opera, toties, quoties deuotioni prædictorum videbitur expedire. Non obſtantibus quibuſcumque in contrarium.

Ita refertur in Compend. priuileg. Mendicant. *tit. abſolutio quoad ſeculares* 1. §. 16. Amplius priuilegium conceſſum eſt a Martino V. Monachis D. Benedicti Valliſoleti, quo per communicationem gaudent Mendicantes, ac cæteri eorum indulta participantes, refertur in Compend. priuileg. Societatis Ieſu, *verb. diſpenſatio*, §. 10. vbi dicitur,

Per facultatem Benedictinis conceſſam à Martino V. poſſunt noſtri Confeſſores deputati diſpenſare, etiam in votis Epiſcopo reſeruatis.

Et in Compend. priuileg. Ord. S. Hieronymi in Hiſpania *tit. diſpenſatio in Sacram. Pœnit. per communicat.* §. 3. habetur quòd poſſunt etiam Confeſſores Mendicantes, & alij eorum priuilegiis gaudentes cum omnibus ſuper votis Epiſcopo reſeruatis, quoties opportunum fuerit, diſpenſare, & refertur ita conceſſum fuiſſe per Eugenium IV. Congregationi S. Benedicti Hiſpaniæ. Quæ 4
priuilegia non ſunt odioſa, ſed fauorabilia, & ſic latè interpretanda; quia non continent diſpenſationem, quæ eſt odioſa reſpectu illorum, cum quibus diſpenſatur, & vt talis strictè interpretanda, *cap.* 1. *de conceſſ. præb. non poteſt, cap. cùm illius, de præbend. eodem lib.*... Sed concedunt diſpenſandi facultatem, quæ non inter odioſa, ſed inter fauorabilia cenſenda eſt, & ideò latiſsimè eſt amplianda, vt pluribus probat Sanch. *de matrim. lib. 8. diſp.* 2. *n.* 1. Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. c. 42. n.* 60. D. Barboſ. *de offic. & poteſtat. Epiſc. part. 2. alleg. 47. num.* 24. tum quia conceduntur Religioni, quo caſu fauorabilia ſunt, & extendenda, vt latè probat idem Sanch. *eod. lib.* 8. *diſp.* 1. *num.* 13. & in terminis horum priuilegiorum id probat *lib. 4. in Decalog. cap. 42. num.* 5. Dubium autem eſt, an virtute prædictorum priuilegiorum poſſint Regulares diſpenſare in votis Summo Pontifici reſeruatis, quando in eis poſſunt Epiſcopi diſpenſare: quod *in ſequenti quæſito* enodauimus.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Prælati, & Confeſſarij Regulares poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſeruatis, vbi & quando poſſint in eis Epiſcopi diſpenſare.

SVMMARIVM.

1 *Vota Summo Pontifici reſeruata quænam ſint, ...ditur.*

2 *Epiſcopi poſſunt in prædictis votis diſpenſare,& quando*,num.3.

4 *Benedictini in Hiſpania, ac Mendicantes, eorúmque priuilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſeruatis diſpenſare, quoties integrum eſt Epiſcopis in eis diſpenſare, ratione alicuius circumſtantiæ occurrentis, quæ faciat illa à veri voti reſeruati ratione deficere.*

Regulares Confeſſarij virtute priuilegij diſpenſare poſſunt in votis, quæ ſequuntur:

5 *In voto disiunctiuo, cuius altera tantùm pars reſeruata eſt.*

6 *In voto caſtitatis non perpetuo, ſed temporali, niſi ad centum annos, vt* n.7.

8 *In voto caſtitatis coniugalis ſeruandæ, &* n.9.

10 *In voto, quo alter coniux abſque alterius licentia, vel cum illa promiſit ſe non petiturum debitum.*

11 *In voto non reſeruato, in quod Papa votum reſeruatum commutauit.*

12 *In voto virginitatis ſeruandæ.*

13 *In voto, in quo vouens intendit ſe ſolùm ad culpam venialem obligare.*

14 *In voto de nunquam contrahendo matrimonio, &* num 15.

16 *In voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem.*

17 *In voto caſtitatis emiſſo ex aliquo metu, licèt leui.*

18 *In voto caſtitatis vbi dubitatur, an ſit validum.*

19 *In voto aſſumendi ſacros Ordines.*

20 *In voto expreſſo promittendi caſtitatem.*

21 *In votis diuerſis ad caſtitatem pertinentibus.*

22 *In voto ingrediendi Religionem non approbatam.*

23 *In voto paupertatis, vel obedientiæ in ſeculo, aut Religione non approbata emiſſo.*

24 *In voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Ieroſolymitana.*

25 *In voto arctioris Religionis vt commutetur in votum laxioris.*

26 *In qualitatibus peregrinandi.*

27 *In voto Religionis citra ad duos, vel tres annos.*

28 *In voto, quo quis promiſit ſe ingreſſurum, perſeueraturum, & profeſſurum in Religione.*

29 *In executione differenda voti Religionis, vel aliorum reſeruatorum, &* num.30.

31 *In votis tribus peregrinationis non in eorum locorum deuotionem, ſed ad alium finem emiſſis.*

32 *In voto non petendi diſpenſationem ab alio, quàm à Summo Pontifice.*

33 *In voto reſeruato conditionali.*

34 *Quando votum dicatur verè, & quando apparenter conditionale.*

35 *Quid ſi votum emiſſum eſt cum conditione de præſenti, aut de præterito.*

36 *Quid de voto emiſſo ſub conditione neceſſaria, vel tacita, vel quæ tacitè ineſt, ſed explicatur eo modo, quo ineſt.*

37 *Quid ſi conditio iam ſit adimpleta.*

38 *Regulares Confeſſarij nequeunt diſpenſare in voto conditionali pœnali rei reſeruatæ, quando conditio eſt de præſenti, aut de præterito.*

39 *Quid quando conditio eſt de futuro.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia clariori, viſum fuit præmittere, quænam vota ſint Summo Pontifici reſeruata; & relictis variis Doctorum ſententiis, dicendum eſt, ex vniuerſali Eccleſiæ conſuetudine hæc quinque illi reſeruati, nempe votum caſtitatis perpetuæ, votum Religionis approbatæ, votum peregrinationis ad limina Apoſtolorum, votum ad inuiſendum S. Iacobum Compoſtellanum, & votum in Terram Sanctam, quod vocatur vltramarinum. Nam licèt nullibi in iure inueniatur expreſſe aliquod votum abſolutè reſeruari, niſi vltramarinum cauſa ſubſidij, *cap. quòd ſuper his, & cap. ex multa, de voto*, nihilominus ex ſtylo Curiæ Romanæ, & ex conſuetudine reliqua omnia reſeruata, etiam votum vltramarinum, & alia peregrinationis ita cauſa deuotionis tantùm, & non in ſubſidium, quia ſicut reſeruatio poteſt conſuetudine auferri, ita etiam induci poteſt. Prætetea ita colligitur ex *extrauag. etſi Dominici, de pœnit. & remiſſ.* vbi Sixtus IV. excommunicat eos, qui prætextu facultatum ab ipſo conceſſarum, hæc quinque vota, abſque Summi Pontificis facultate commutant, & ſic ſupponit ea eſſe reſeruata, quia non vult ea comprehendi in generali conceſſione facultatis commutandi vota, ſed requirit licentiam ſpecialem Pontificiam, vt ea commutare liceat. Atque ita docent Sylueſt. *verb. votum 4. qu.3. diſt.4. & 5.* Tabiena *verb. diſpenſatio, qu.9. num.11.* Soto *de iuſt. lib.9. qu.4. art.3. col.4. verſ. qui ſunt autem*, Nauar. *in manual. cap.12. num.75.* Clau. Regia *lib.6. cap.11. num.35. & 36.* Azor. *inſtit. moral. part.1. lib.11. cap.18. q.4. & cap.19. qu.3. & 4.* Leſſ. *de iuſt. lib.2. c.40. dub.13. n.104.* Suar. *de Relig. tom.2. tract. de voto, lib.6. cap.21. num.4. & 5.* Sanch. qui plures congeſſit *lib.4. in Decalog. cap.40. num.6.* qui de hac materia in pluribus numeris ſequentibus plenè diſcurrit. Bonac. *in Decalog. diſp.4. q.2. punct.7. §.4. num.11.* D. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.2. alleg.37. num.1.* Franciſc. Leo *in theſaur. fori Eccleſ. par.2. c.8. n.51.*

Secundò ſupponendum eſt, quamuis in prædictis votis nemo præter Romanum Pontificem diſpenſare poſſit, tamen hanc facultatem aliquando Epiſcopis conuenire, quod dupliciter contingere poteſt. Primo modo quando ſeruatur perfecta materia, & obligatio voti reſeruati, ſed ratione circumſtantiæ concurrentis, tunc eſt licitum: vt ſi eſt votum perfectum Religionis, aut perfectæ caſtitatis; ſed interuenit ſimul impotentia moralis, vel graue impedimentum adeundi Pontificem. Secundo modo, quando materia promiſſa deficit à natura materiæ reſeruatæ; vt ſi non promittatur caſtitas perpetua, ſed ad tempus, putà ad annum, vel promittatur pars caſtitatis, vt non committendi adulterium, vel aliud certum libidinis genus. 2

Ad explicandum autem quando ſeruata perfecta voti reſeruati materia, poſſint Epiſcopi ratione alicuius circumſtantiæ concurrentis in illo diſpenſare, plures Regulæ à Doctoribus tradi ſolent, de quibus videndi ſunt Suar. *d. lib.6. cap.26.* & latè Sanch. *dict. cap.40. à num.26. vſque ad* 41. excluſiuè. Pro enodanda verò alia difficultate, nempe quandónam Epiſcopi in votis reſeruatis abſolutis diſpenſare poſſint, & quia materia promiſſa deficit à natura materiæ reſeruatæ, ea regula aſſignatur, vt quando non promittitur tota materia reſeruata, ſed eius pars, aut votum non obligat præcisè ad materiam reſeruatam, aut diſpenſatio non eſt circa materiam reſeruatam directè, ſed circa aliquam circunſtantiam ei adiunctam, ſemper integrum ſit Epiſcopo diſpenſationem concedere; & ratio eſt, quia cùm hæc reſeruatio ſit odioſa, ad hoc vt habeat locum, concurrere debent omnia ad eam requiſita, vt diſpenſatio ſit in ipſa voti reſeruati ſubſtantia. 3

His ita explicatis pro ſolutione quæſiti, dicimus Benedictinos, ac Mendicantes, & alios eorum priuilegia participantes poſſe vigore priuilegij à Martino V. eiſdem Benedictinis conceſſi (quod *ſuprà* retulimus) diſpenſare in omnibus votis Summo Pontifici reſeruatis, quoties in eis Epiſcopi diſpenſare poſſunt ratione alicuius circumſtantiæ occurrentis, quæ faciat illa à veri voti reſeruati ratione, & materia deficere. Ratio eſt, quia in eo indulto generaliter conceſſa eſt facultas Religioſis ad diſpenſandum in votis Epiſcopo reſeruatis, id eſt, in quibus iure Ordinario Epiſcopi diſpenſare poſſunt. At in his caſibus Epiſcopi habent poteſtatem diſpenſandi iure ordinario, cùm reſeruatio in illis non intelligatur; 4

patur: ergo idem poterunt Religioſi. Neque obſtat quod conceſſa generali facultate diſpenſandi in omnibus votis non cenſetur conceſſa facultas diſpenſandi in reſeruatis, niſi exprimatur: quia in generali conceſſione non veniunt ea, quæ quis veriſimiliter in ſpecie conceſſurus non eſſet, *reg. in generali* 81 *de reg. iur. in* 6. ſed in prædictis Regularium priuilegiis non exprimuntur, ergo non cenſentur conceſſa. Non obſtat, inquam, quia reſpondetur verum eſſe, quòd in generali facultate diſpenſandi in votis non comprehendatur facultas diſpenſandi in his votis reſeruatis: ſed vt conceſſa cenſeantur, ſpecialis mentio de iis facienda eſt. At in prædictis caſibus eorum diſpenſatio reſeruata non cenſetur, ideo ſpeciali mentione non indigebunt, ſed comprehenduntur in conceſſione generali, & in definita. Sic docent Suarez *tom. 2. de relig. tr. de voto, lib. 6. cap. 26. num. 17. in fine*, Sanchez luculenter *in decalog. lib. 4. c. 43 num. 7.* Limita vt non poſſint Religioſi diſpenſare in prædictis votis reſeruatis, quando ſeruata vera voti reſeruati materia, & diſpenſatione in illa cadente, ſolùm ratione neceſſitatis Epiſcopo diſpenſandi facultas eſſet; quia in his caſibus vota illa ſunt verè reſeruata, & diſpenſatio verè cadit in materiam reſeruatam; ideò caſus illi non cenſentur Epiſcopales, & Ordinario Epiſcoporum iuri commiſſi, ſed per accidens Epiſcopus in illis ex quadam benigna voluntatis reſeruantis interpretatione Doctorum diſpenſare poteſt. Atque ita docent Henriq. *lib. 6. de pœnit. c. 14. n. 7. & in comment. lit. P.* Roderic. *in expoſitione Bullæ Cruciatæ, § 9. n. 118. & tom. 1. q. Reg. q. 41. art. 2. & q. 63. art. 6.* Suar. *dict. cap. 26. n. 18. & 19.* Sanch. *d. cap. 43. d. num. 7. & de matrimon. lib. 2. diſp. 40. n. 9. & lib. 8. diſp. 40. num. 9. & lib. 8. diſp. 15. num. 10.* Bonac. *in Decalog. diſp. 4. qu. 2. punct. 7. § 4. n. 16.*

5 Ex dictis colligitur poſſe Regulares approbatos ad ſecularium confeſſiones audiendas virtute prædicti priuilegij diſpenſare in voto diſiunctiuè emiſſo, cuius altera pars tantùm eſt reſeruata, vt ſi quis v. g. emittat votum caſtitatis, ieiunij, vel Religionis, vel voueat ſacros Ordines aſſumere (nam votum hoc poſterius, ſicut & votum ieiunij, non ſunt reſeruata) quando res adhuc eſt integra, quia, ſcilicet, vouens nondum elegit partem reſeruatam, vt præciſe teneatur ad illam. Quia cùm in alternatiuis electio ſpectet ad debitorem, ſatisfaciatque quamcumque diſtinctionis partem impleuerit, *reg. in alternatiuis, de regulis iuris in* 6. cùm igitur ſit in poteſtate vouentis, qui eſt debitor, eligere partem non reſeruatam, votum huiuſmodi reſeruatum dici non debet; nam verſamur in odioſis, quæ non amplianda, ſed reſtringenda ſunt. Ita docent Sanch. *lib. 8. de matrim. diſp. 7. num. 14. & d. cap. 40. num. 42.* Azor. *tom. 1. inſtit. mor. lib. 11. cap. 19. quæſt.* 10. Leonard. Leſſ. *lib. 2. de iuſt. cap. 40. dub. 13. num. 106. verſ. Octauus eſt*, Clau. Reg. *lib. 6. cap. 11. n. 62.* Suar. *tom. 2. de Relig. tract. de voto, lib. 6. cap. 24. num. 1. & 2.* Reginald. *lib. 18. prax. for. pœn. num. 338.* Bonac. *in Decalog. diſp. 4. quæſt. 2. punct. 7. § 4. ſub n. 18. verſ. octauo quando*

Si tamen vouens nullo modo velit ſacros Ordines aſſumere, nec ieiunium ſeruare, ſed fecerit electionem alterius materiæ, quæ reſeruata eſt, Regulares Confeſſarij tunc nullam diſpenſandi facultatem habent; quia eſt quaſi noua voti reſeruati emiſſio, & vbi vouens ſemel elegit partem illam reſeruatam, & propoſuit in animo illam adimplere, non poteſt amplius reſilire, ſed manet voto adſtrictus ad illam; quod enim ſemel placuit, ampliùs diſplicere non poteſt, *reg. quod ſemel, de reg. iur. in* 6. Ita quoad Epiſcopum docent Azor. *d. q. 10.* Clau. Reg. *dict. num. 62.* Suar. *d. cap. 24. num. 3.* Bonac. *d. num. 18. verſ. dixi modò*, Sanch. *d. diſp. 9. num. 13 in fine, & d. lib. 4. in Decalog. cap. 40. num. 43.* vbi *num. ſeq.* cum Suar. *cit. c. 24. num. 4. & 5.* addit quòd ſi votum non obliget præciſe ad materiam reſeruatam ex vouentis electione, ſed quia moraliter impoſſibile eſt reddere partem diſiunctionis non reſeruatam, poſſe tunc Epiſcopum diſpenſare, & per conſequens poterunt etiam Regulares Confeſſarij.

Secundò colligo poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto caſtitatis non perpetuo, ſed temporali, v. g. ad duos, quinque, vel decem annos, vel aliud tempus emiſſo: nam votum, quod reſeruatur, eſt ſimpliciter votum caſtitatis; at votum ſimpliciter caſtitatis eſt perpetuum; quod docent Nauar. *in man. c. 12. n. 76.* Henriq. *lib. 7. de Indulgent. cap. 30. n. 6.* Valent. *tom. 4. diſp. 6. q. 6. punct. 7. col. 10. verſ. ex quo ſequitur*, Clauis Regia *d. lib. 6. cap. 11. n. 48.* Azor. *d. cap. 19. q. 6.* Leſſ. *d. dub. 13. n. 105.* Suarez *d. lib. 6. de voto, cap. 22. num. 9.* & alij plures, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. lib. 8. de matrim. diſp. 9. n. 6. & in Decalog. lib. 4. cap. 40. n. 45.* Reginald. *d. lib. 18. n. 331.* Bonac. *d. n. 18. verſ. ſeptimo.* 6

Si tamen votum huiuſmodi ad centum annos emiſſum ſit, cenſetur perpetuum; quia vita hominis non præſumitur vltra centum annorum ſpatium duratura, vt pluribus probat Menoch. *de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 49. à num. 1.* Couar. *variar. reſol. lib. 2. cap. 7. num. 6. verſ. tertiò*, Gutier. *lib. 2. pract. quæſt. q. ... n. 5.* Sanch. *de matrim. lib. 2. diſp. 36. n. 2. verſ. ſed hæc ratio.* Ergo votum cenſebitur reſeruatum. Ita Leſſ. *dict. n. 105. verſ. ſecundo*, Sanch. *d. c. 40. lib. 4. in Decal. n. 49.* Reginald. *d. n. 334.* & Bonacin. *dict. verſ. ſeptimò.* 7

Tertiò, colligo poſſe Regulares Confeſſarios in voto caſtitatis coniugalis ſeruandæ diſpenſare. Quia iſtud non eſt ſimpliciter votum caſtitatis: nam emittens tale votum poteſt matrimonium contrahere. Ita Henriq. *d. c. 30. num. 6.* Sanch. *d. diſp. 9. n. 7. & dict. c. 40. lib. 4. in Decalog. n. 50.* 8
vbi declarat hoc eſſe intelligendum, niſi vo- 9
tum auctoritate Pontificia annexum ſit ſtatui Religioſo, vt eſt hodie ſtatus Equitum Ordinum Militarium, præter Equites Ordinis D. Ioannis Ieroſolymitani, qui perfectam caſtitatem promittunt.

Quartò, colligo integrum eſſe Regularibus Confeſſa-
ris diſpenſare in voto, quo alter, ſiue etiam vterque con- 10
iugum, abſque alterius licentia, vel etiam cum illa, ad debitum non petendum ſe adſtrinxit, & quando vterque coniugum communi conſenſu promiſit ſe non petiturum, nec redditurum: quia in his caſibus non promittitur omnimoda caſtitas, ſed tantùm pars. Nam eo matrimonio ſoluto, liberum eſt vtrique ad ſecundas nuptias tranſire, nec adulterando peccant contra votum. Ita Azor. *d. cap. 19. q. 6.* Leſſ. *d. n. 105. verſ. tertiò*, & alij plures relati à Sanch. *d. diſp. 9. n. 8.* qui idem tenet *d. cap. 40. n. 51.* Quando autem votum coniugum ſit abſolutæ, & omnimodæ caſtitatis, docet plene idem Sanchez *d. lib. 8. de matrim. diſp. 11. per tot. & d. cap. 40. à num. 52. vſque ad 65.* excluſiuè.

Quintò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto non reſeruato, in quod Summus Pontifex votum ſibi reſeruatum commutauit: Non enim dicuntur diſpenſare in voto reſeruato; cùm noua materia, in quam prius votum commutatum eſt, ſit nouum votum per ſe non reſeruatum; nam obligatio voti circa materiam reſeruatam iam eſt ablata ſicut peccatum, quod affectum eſt excommunicatione Summo Pontifici reſeruata, deſinit eſſe reſeruatum excommunicatione remota. Sic docent Henriq. *lib. 7. cap. 3. num. 5. verſ. quartò*, Clauis Regia *lib. 6. c. 12. n. 13.* Leſſ. *d. dub. 13. num. 105. verſ. ſeptimo.* Suar. *lib. 6. cap. 10. n. 15.* Sanch. *d. diſp. 9. n. 10. & d. cap. 40. n. 46.* Reginald. *lib. 18. num. 332.* Bonacin. *d. § 4. n. 18. verſ. ſextò.* 11

Nec obſtat, quòd actio & res in alterius locum ſubrogata ſortiatur, ac ſapiat vim, & naturam eius, in cuius locum ſuffecta eſt, *l. vnic. C. de rei vxor. action.* Panormit. & cæteri Doct. *in cap. Eccleſia il 2. vt lite pend. nihil innou.* Sed materia, in qua Summus Pontifex votum ſibi reſer-

uatum commutat, ſubſtituitur in locum ipſius voti reſeruati; ergo etiam ſubrogatum debet eſſe reſeruatum. Non obſtat inquam, quia reſpondetur quòd ſubrogatum debet ſapere naturam illius, in cuius locum ſubſtituitur, quantùm ad id, quod intrinſecè pertinet ad ſubrogationem, non autem quoad extrinſecas qualitates, quæ a lege, vel voluntate extrinſeca proueniunt; vt cum pluribus docet Suar. *eodem cap.20.n.16.* Ideò in caſu noſtro materia ſubrogata debet neceſſariò eſſe aliquid ſpectans ad diuinum cultum, & cadens ſub Religionis obligationem, quæ ſunt intrinſeca ſubrogationi voti, non autem ſicut prior eſt reſeruata, ſic etiam debet eſſe poſterior.; quia hoc eſt ſubrogationi extrinſecum pendens à voluntate reſeruantis. Ita Suar. Sanch. & Bonac. *locis cit.*

12 Sextò deducitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto virginitatis ſeruandæ, quando expreſsè vouens nil aliud intendit quàm ſe obligare præcisè ad corporis integritatem ſeruandam, conſiſtentem in abſtinentia à primo luxuriæ actu, per quem virginitas deperditur; quia quando hæc expreſſa intentio reperitur, votum non cenſetur abſolutæ caſtitatis. ſecùs autem vbi talis intentio expreſſa non adeſt, vt docent Nauarr. *in man. cap.12. num.43. verſ.14.* Valent. *tom.4. diſp.6.q.6. de voto, punct.4 notab.2.* Azor. *inſtit. moral. part.1. lib.11. cap.19.q.14.* & plures alij, quos citat, & ſequitur Sanch. *lib.9. de matrimon. diſp.33. num.7.* Et quòd Epiſcopus poſſit ſuper huiuſmodi voto diſpenſare, docent Azor. *d.cap.19. qu 14.* Leſſ. *d.dub.13.num.105. verſ. octauo*, Clauis Regia *d.lib.6.cap.11.à num.55.* Sanch. *d. diſp 9. n.9. & d cap 40.n.65.* Verùm in dubio de intentione, cenſendum eſt tale votum obligare ad perpetuam continentiam, ac eſſe ſimpliciter caſtitatis, quia votum de ſui natura id obligat, niſi adſit expreſſa intentio vouentis in contrarium; vnde ipſum ad hoc habere vim obligandi, dum de oppoſita vouentis intentione non conſtat. Ita Lopez *1.part. Inſtruct. c.35.§.2.* Sotus, Sanch. *d.lib.9. diſput.33.n.7. circa med. verſ. & in dubio*, Leſſ. *loco cit. in fine.*

13 Septimò deducitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto emiſſo de materia reſeruata, ſi vouens, emittendo votum, habuit intentionem ſe ſolùm obligandi ſub veniali, vel ſub nulla obligatione; quia tale votum non cenſetur perfectum, vota autem reſeruata ſunt vota perfecta. Ita Sanch. *d.cap.40.n.47.* Bonac. *d. §.4.n.20.*

14 Octauò colligitur, poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto de nunquam contrahendo matrimonio, quia multùm differt à voto caſtitatis, quod eſt reſeruatum, nam per fornicationem non violatur. Ita Nauar. *in man. cap.12. n.76. verſ. quarto dicimus*, vbi teſtatur ita ſeruari in ſacro Pœnitentiariæ prætorio, Henriq. *lib.7. de Indulgent. cap.30.num.6.* Valent. *tomo 4. diſp.6.q.6. punct.7. col.10. verſ. ex quo ſequitur*, Azor. *inſtit. mor. part.1. lib.11. cap.19.q.5.* Leſſ. *lib.2.c.40. dub.13.num.105. verſ. quarto*, Clauis Reg. *lib.6.cap.11. num.47.* Suarez *de Relig. tom.2. tract.6. de voto, lib.6.cap.21.num.9.* Sanch. pluribus relatis *lib.8. de matrimon. diſput.9.num.1.* & *in Decalog. lib.4. cap.47. num. 66.* qui vtrobique hoc limitat, vt procedat quando eſſet merum votum, non merum iuramentum factum Deo, nam ſi in fauorem tertij id petentis eius intereſt, emiſſum ſit, non licebit Epiſcopo, nec per conſequens Regularibus Confeſſariis diſpenſare. Vt ſi coniux ab altero coniuge petat, vt iuramento, vel voto ſe illi obliget ad non contrahendum aliud matrimonium: quod ſi ille, cui promiſſio facta eſt remittat ius ſibi acquiſitum, integrum erit Epiſcopo, ac etiam conſequenter Regularibus Confeſſariis diſpenſare, quia id ſolum obſtabat.

16 Nonò, quòd poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare in voto non fornicandi, aut abſtinendi à certo actu venereo, & in voto non tangendæ mulieris. Quia nullum horum eſt perfectæ caſtitatis votum. Vt docent Leſſ. *d.n.105. verſ. tertio*, Nauar. *d. cap.12. n.61. & lib.3 conſil. tit. de voto, in prima edit. conſ.22. n. vnic. & in 2. conſil.42. num. vnic.* Graff. *1. part. deciſ. aur. lib.2.c.31 n.30. & 31* Sanch. *d.c.40.n.67.*

Decimò, quòd Regulares Confeſſarij diſpenſare poſſunt in voto caſtitatis, quando ex aliquo metu, licèt leui, emiſſum eſſet: quia reſeruatio votorum, cùm ſit odioſa, non videtur amplianda ad vota per metum emiſſa. Ita Nauar. *d.c.12.n.19.* Leſſ. *d. dub.13.n.106. verſ. tertium*, Reginald. *lib. 18. num.338.* Bonacin *in Decalog. diſput.4. q.2. punct.7.§.4.num.17.* contra Suarez *d. lib.6. cap.26. num.4.* 17

Vndecimò, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſarij in voto caſtitatis, quando dubitatur, an ſit validum, vel an ſit reſeruatum: quod eſt verum. Licèt dubium non ſufficiat ad excuſandum vouentem à voti obligatione: nam quando excuſat, nulla indiget diſpenſatione. Ratio eſt, quia caſus reſeruati non ſunt dubij, & in dubiis benignior pars accipienda eſt. Ita Suarez *d. cap 26. n.6.* Sanchez *d.cap.40.n.26. & 80.* Bonac. *d. §.4.n.17. verſ. tertiò quando.* 18

Duodecimò, poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare in voto ſacros Ordines aſſumendi. Quia hoc non eſt votum caſtitatis: nam vouens ſacris initiari non tenetur ad caſtitatem ſeruandam, antequam ſacrum Ordinem aſſumat, & ſi cum ante prædictum tempus non obſeruat, non peccat contra votum: ſed eſt tantùm votum aſſumendi ſtatus, in quo caſtitas obſeruatur. Ita Henriq. *lib.7. cap.30.num.6.* Valent. *tom.4. diſp.6.q.6. punct.7. col.3. verſ. & quod ad primum*, Azor. *d. cap.19. q 9.* Clauis Regia *lib.6.cap.11.n.60.* Leſſ. *d. dub.13. n.105. verſ. quinto*, Suar. *d.cap.21.n.7. & cap.24.n.2.* Sanch. *d. diſp 9.n.13.* vbi alios citat, & *d.c.40. num.69.* Reginald. & Bonacin. *loc. cit.* Imò diſpenſare etiam poſſunt in expreſſo promittendæ caſtitatis voto: quia hoc non eſt votum caſtitatis, ſed illius promittendæ, & propterea ita vouens per fornicationem ante promiſſam caſtitatem non veniret contra votum. Ita Suar. *d.cap.11.num.7.* Sanchez *d.cap.40. num.70.* 19 20

Decimotertiò, poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare, quando diuerſis votis, varia ad caſtitatem pertinentia promiſſa ſunt, adeò vt ex omnibus illis virtus conſurgat obligatio ad perfectam caſtitatem, vt ſi quis ſemel voueat non contrahere matrimonium, & iterum non fornicari, & iterum nullum peccatum luxuriæ admittere. Nam in horum quolibet Regulares Confeſſarij diſpenſare poſſunt, quia nullum eſt perfectæ caſtitatis, ergo poſſunt in omnibus ſimul. Ita Sanch. *d.c.40.n.68* Qui hoc limitat, niſi ita vouens vltimum votum, quo caſtitas perfectè promittitur, conſultò emittat, vt perfectæ caſtitate adſtrictus maneat. 21

Decimoquartò, poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare in voto Religionis non approbatæ. Quia Religio non approbata non eſt verè Religio, Leſſ. *de iuſt. lib.2. c.41. dub.1.n.10* & alij, & conſequenter votum illud non eſt Religionis. Ita Leſſ. *d.dub.13.n.105. verſ. primo*, Sanch. *d.c.40.n.71.* Reginald. *lib.18.n.331.* Bonacin. *dicto § 4.n.21. verſ. ſecundo.* 22

Decimoquintò, diſpenſare poſſunt in voto paupertatis, vel obedientiæ in ſeculo, vel in Religione non approbata emiſſo: quia non ſunt verè vota Religionis, neque ſtatui Religioſo annexa. Ita Leſſ. vbi proximè. Suar. *c.20. n.8. & 9.* & alij apud Sanch. *loco cit. n.72.* 23

Decimoſextò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto ingrediendi Religiones Equitum Ordinum Militiarum, excepta tamen Religione Equitum Melitenſium, ſeu S. Ioannis Ieroſolymitani, quia hæc eſt vera Religio, in qua tria ſolemnia vota promittuntur. At cæteri Ordines controuertitur, an ſint verè 24

verè Religiones, ſufficit autem id eſſe ſub opinione, ad hoc vt poſſit Epiſcopus, & inde Regulares Confeſſarij diſpenſare, vt *ſuperius* dictum eſt. Et ita docet Sanch. *d. diſp. 9. n. 16. & d. c. 40. n. 73.*

25 Decimoſeptimò, colligo licitum eſſe Regularibus Confeſſariis commutare votum ſtrictioris Religionis in votum laxioris; nam hæc non dicitur propriè diſpenſatio in voto Religionis, quod eſt reſeruatum, ſed in quadam eius circumſtantia, quia illa dicitur diſpenſatio, qua voti obligatio tollitur, at hîc non tollitur voti obligatio. Ita Henriq. *lib. 7. de Indulgen. cap.* 22. *n.* 7. Azor. *tom.* 1. *inſtit. moral. lib.* 11. *c.* 18. *q.* 8. Leſſ. *d. dub.* 13. *n.* 105. *verſ. ſextò*, Clauis Regia *lib. 6. c.* 11. *n.* 63. Sanch. aliis relatis *d. diſp.* 9. *n.* 18. *& d. c.* 49. *n.* 74. Reginald. *lib.* 18. *n.* 331. *&* 335. Bonac. *d. §.* 4. *num.* 21. *verſ. tertiò.*

26 Decimooctauò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in qualitate votis peregrinationum annexa: vt eundi pedibus ad limina Apoſtolorum, vel peregrinandi ad S. Iacobum Compoſtellanum, panem oſtiatim quærendo, poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare, vt qui ita vouit equeſter peregrinetur, iis etiam conceſſis, quæ ad vitæ ſuſtentationem neceſſaria ſunt. Quia non diſpenſant ſuper ſubſtantiam voti, ſed ſuper circumſtantiam. Ita Leſſ. *d. num.* 105. Sanch. *d. c.* 40. *n.* 78. Reginald. *n.* 332. Bonac. *d. §.* 4. *n.* 21.

27 Decimononò deducitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto Religionis emiſſo ad duos, vel tres annos, vel aliud tempus tantùm, non autem perpetuò: nam hoc non videtur perfectum votum Religionis, quæ perpetuam obligationem inducit. Nequibunt tamen diſpenſare in voto facto cum intentione ingrediendi Religionem, & probandi, vtrum ſibi placeat: nam hoc dicitur proprium Religionis votum. Ita Reginald. *d. lib.* 18. *n.* 332. Bonac. *d. §.* 4. *num.* 21. *verſ. quartò.*

28 Vigeſimò colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto, quo quis non ſolùm promittit ſe ingreſſurum, verùm etiam perſeueraturum, & profeſſurum in Religione: Nam ſuper huiuſmodi voto poſſe Epiſcopum diſpenſare defendit Sanch. *d. cap.* 40. *n.* 75. licèt contrarium teneat Bonacin. *d. num.* 21. *verſ. quintò, circa med.* Quia etſi nequeat Epiſcopus diſpenſare circa ingreſſum, poteſt tamen diſpenſare circa perſeuerantiam in Religione, & ſic vt poſſit ita vouens tempore Nouitiatus, ſi poſtquam Religionis auſteritates probauerit, iuſta cauſa ductus illam deſerat. Quia ſub opinione eſt, an ita vouens teneatur præciſè ad perſeuerandum, an potiùs egredi poſſit ex iuſta cauſa tempore Nouitiatus, ſicut quando eſt votum abſolute Religionis; nec deſunt grauiſſimi Doctores, qui vtramque partem ſuſtineant, quos refert Sanch. *d. lib.* 4. *in Decalog. c.* 16. *num.* 80. & 81. Satis eſt autem, vt *ſuperius* diximus, id eſſe in controuerſia, ad hoc vt Epiſcopus, & exinde Regulares Confeſſarij diſpenſare licitè valeant.

29 Vigeſimoprimò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in differenda executione voti Religionis, vel aliorum reſeruatorum. Quia hoc non eſt diſpenſare in ſubſtantia voti reſeruati: nam non redimitur, vel tollitur eius obligatio, ſed eſt diſpenſare in quadam eius qualitate, & circumſtantia temporis: licèt enim multùm attingatur ſubſtantia voti reſeruati, nihilominùs reuera non diſpenſatur in illo, ſed ſubſtantia ſuæ obligationis illæſa manet, quod ſufficit, ne habeat locum reſeruatio, quæ odioſa eſt, & reſtringenda. Ita Sanc. *d. cap.* 40. *n.* 76. Bonac. *d. §.* 4. *n.* 21. *verſ. ſextò*, contra Suarez *lib.* 6. *c.* 26. *n.* 11.

30 Quod limitant dummodò voti executio adeò non differatur, vt ſit periculum, quod vouens in eum ſtatum incidat, vt reddatur impotens ad votum perſoluendum. Vt ſi opus eſſet dilatione temporis valdè incerti, & quod moraliter poteſt eſſe diuturnum, vt pro tempore vitæ parentum, aut ſimile: tunc enim conceſſio dilationis æquipolleret diſpenſationi circa ſubſtantiam, & finis voti nimium defraudaretur: quando autem tale periculum moraliter vacat, licitum eſt Epiſcopo, & conſequenter Regularibus Confeſſariis diſpenſare, non ſemel tantùm, ſed iterum, atque iterum iuſta diſpenſandi cauſa interueniente. Ita Sanch. & Bonac. *vbi proximè.*

Vigeſimoſecundò poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare in tribus votis peregrinationis reſeruatis, quando expreſſus vouentis finis extitit, non viſitandi ea loca, ſed ad aliud. Vt ſi quis v.g. voueat accedere Romam ad deoſculandos pedes Pontificis, eúmque recognoſcendum, vel impetrandam ab eo alicuius peccati abſolutionem: quia huiuſmodi votum eſt ſolum per accidens, & materialiter Romanæ peregrinationis; ideò adimpleri poſſet accedendo ad alium locum, vbi Summus Pontifex adeſſet: & ita dicendum eſt de reliquis duabus peregrinationibus reſeruatis. Ita Sanc. *d. cap.* 40. *n.* 77. Hoc tamen intelligendum eſt, quando finis vouentis fuit expreſsè diuerſus: nam quando ea vota abſolutè, nullo fine conſiderato, emittuntur, ſunt reſeruata; cenſentur enim emiſſa modo frequenti, quo emitti ſolent. Ita Sanch. *loco citato.* 31

Vigeſimotertiò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto non petendæ diſpenſationis, ab alio, quàm à Summo Pontifice, quia priuata vouentis intentio nequit Superioris poteſtatem coarctare, ac illum ſua poteſtate priuare. Ita Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 11. *cap.* 19. *q.* 15. Clauis Regia *lib.* 6. *c.* 11. *n.* 67. Suar. *lib.* 6. *de voto, c.* 21. *n.* 15. Sanc. *d. lib.* 4. *c.* 40. *n.* 13. *&* 79. Reginald. *lib.* 18. *n.* 333. Bonac. *d. §.* 4. *n.* 19. 32

Vigeſimoquartò, colligitur poſſe Regulares Confeſſarios diſpenſare in voto reſeruato, quando eſt iure conditionale ſub conditione de futuro, & hoc ante impletam conditionem, non tamen poſt. Ita Doctores ſtatim citandi. 33

Oportet autem quòd votum ſit verè conditionale; quia ſi eſſet conditionale tantùm apparenter, nullus præter Summum Pontificem in eo diſpenſare poſſet: nam huiuſmodi votum eſt verè abſolutum. Ita Suar. *d. lib.* 6. *cap.* 12. *num.* 6. Sanch. *d. cap.* 40. *num.* 82. *&* 93. Bonac. *d. §.* 4. *n.* 17. *verſ. dixi quando.* Porrò votum tunc eſt verè conditionale, quando particula, *ſi*, apponitur ad ſuſpendendum conſenſum perfectum vſque ad conditionis euentum, vt ſi Deus me ab hoc peccato præſeruauerit, vel ſi pater conſenſerit, promitto Religionem: tunc verò eſt apparenter conditionale, quando particula, *ſi*, non apponitur ad ſuſpendendum conſenſum vſque ad conditionis euentum, ſed apponitur ad determinandum tempus perſoluendi votum, vt ſi pater obierit, promitto Religionem. Senſus enim eſt, voueo ingredi Religionem, quando pater obierit. In dubio autem votum per particulam, *ſi*, emiſſum conditionale, non autem abſolutum cenſendum eſt, quia fortiſſima præſumptio deſumitur ex communiter accidentibus. Ita Bonac. *loco proximè cit.* & Sanch. *n.* 83. 34

Prætereà neceſſarium eſt votum factum fuiſſe ſub conditione de futuro, quia in voto reſeruato emiſſo ſub conditione de præſenti, aut de præterito, ſolus Summus Pontifex diſpenſat, huiuſmodi enim conditio non ſuſpendit conſenſum, nec efficit votum conditionale, *l. cum ad præſens, ff. ſi cert. pet.* Ita Suar. *d. lib.* 6. *c.* 23. *n.* 91. Sanc. *d. c.* 33. *n.* 58. *&* 96. Bonacin. *loco cit. verſ. dixi factum*, Idipſum procedit de voto facto ſub conditione neceſſaria, vt promitto Religionem, ſi Sol cras oriatur, quia cùm ea conditio ſit neceſſariò euentura, habetur pro adimpleta, & ideò votum eſt perinde abſolutum, ac ſi conditio eſſet de præterito, aut de præſenti. 35

Idem etiam procedit, quando votum reſeruatum emiſſum fuit ſub conditione tacita: quia huiuſmodi 36

conditio non ſuſpendit actum, vt docet Sanch. *d. c.* 40. *n.* 94. qui idem dicendum putat de conditione, quæ tacitè ineſt, ſed explicatur eo modo, quo ineſt,

37 Oportet etiam ad hoc vt Regulares Confeſſarij ſuper voto reſeruato conditionali diſpenſare poſſint, quòd conditio nondum ſit adimpleta; quia adimpleta conditione votum cenſetur abſolutum, & non minùs obligat, quam ſi abſque vlla conditione emiſſum fuiſſet. Ita Leſſ. *de iuſt. lib.* 2 *cap* 40. *dub.* 13. *num.* 106. *verſ. ſeptimo*, Clauis Regia *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 77. Suar. *d. lib.* 6. *cap.* 22. *n.* 3. Reginald. *lib.* 18. *n.* 336. Bonac. *d. n.* 17. *verſ. dixi modo*, & alij, quos refert, licèt non ſequatur, Sanch. *de matrim. lib.* 18. *diſp.* 10. *num.* 12. contra eundem Sanch. *ead. diſp.* 10. *n.* 13. *& dict. c.* 40. *n.* 99.

38 Dubium eſt autem, quid dicendum ſit, quando votum conditionale eſt pœnale. In qua re certum eſt, quando conditio eſt de præterito, aut de præſenti, vt voueo Religionem, vel caſtitatem, &c. in pœnam peccati, quod heri commiſi, vel nunc propono me admiſſurum, ſi fuit, vel eſt mortale, eo caſu nequire Epiſcopum, nec conſequenter Regulares Confeſſarios diſpenſare, vt de voto conditionali tantùm *ſuperiùs* dictum eſt, eadem enim ratio militat. Ita Suar. *d. cap.* 23. *num.* 9. & Sanch. *d. num.* 88.

39 Si autem conditio erit de futuro, vt, ſi luſero, promitto Religionem, vel promitto me non luſurum, vel tale peccatum non admiſſurum ſub pœna Religionis, vel caſtitatis, aut peregrinationis reſeruatæ; dicendum eſt, poſſe Regulares Confeſſarios in huiuſmodi voto diſpenſare, non ſolùm antequam adimpleatur conditio, verùm etiam illa adimpleta; Quia cùm hæc reſeruatio ſit odioſa, ac ideò nimis reſtringenda (vt docent communiter Doctores, de hac materia loquentes) vota hæc tunc reſeruata cenſeri debent, quando ſunt ſimpliciter rei reſeruatæ, vt Religionis, caſtitatis, &c. At vota pœnalia non ſunt huiuſmodi. Nam cùm votum ſit actus Religionis, quo quis rem ſibi gratam, & acceptam offert Deo in eius cultum, id ſimpliciter, & abſolutè cenſebitur tale, quod fit ex directa volitione, & ex affectu boni, quod promittitur. Vota verò conditionalia pœnalia non emittuntur ex affectu boni, quod promittitur, ſed potiùs pœnam illam ſibi proponit voluntas tanquam odioſam, & non vult eam, imò potiùs propoſitum habet cauendæ eius obligationis. Atque quòd Epiſcopus poſſit in huiuſmodi votis ante, & poſt impletam conditionem diſpenſare, ſuſtinent Henriq. *lib.* 7. *de Indulg. cap.* 30. *num.* 6. Clauis Regia *lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 72. Suarez *lib.* 6. *cap.* 23. *num.* 6. Sanch. aliis pluribus relatis *de matrim. lib.* 8. *diſp.* 10. *num.* 8. *in Decal. lib.* 4. *cap.* 40. *num.* 91. Reginald. *lib.* 18. *num.* 337. Bonac. *in Decal. diſp.* 4. *q.* 2. *punct.* 7. *§.* 4. *ſub n.* 17. *verſ. dixi modo, circa med.*

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbates poſſint diſpenſare in votis cum ſuis ſubditis, qui priùs adierint Pontificem, & an idem integrum ſit Religioſis cum ſecularibus virtute ſuorum priuilegiorum.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prelati inferiores habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in voto, in quo antea diſpenſare poterant, ſed prius eſt aditus Pontifex, & diſpenſationem conceſſit.*

2 *Papa an, & quando in eo caſu diſpenſationem denegauit, vel conſtat ipſum eam denegare conſueuiſſe, poſſint tunc dicti Prelati diſpenſare.*

3 *Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum an, & quando poſſint diſpenſare, vbi Papa diſpenſationem denegauit, vel denegare conſueuit.*

DIco primò, qui emiſit aliquando votum, ſuper quo iure ordinario Prælatus Pontifice inferior diſpenſare poterat, licèt adierit Sum. Pont. & ab eo obtinuerit commiſſionem directam Ordinario, vel Confeſſori, vt diſpenſet poteſt nihilominus ei renunciare, & eumdem ſuum Prælatum, vt poteſtate ſua ordinaria diſpenſet, adire. Quia illa commiſſio ob vouentis gratiam, & fauorem conceſſa eſt: ergo non debet in eius damnum retorqueri, ex vulgata regula, *quòd ob gratiam, de reg. iur. in* 6. tum quia liberum eſt vnicuique fauori ſuo cedere, *c. ad Apoſtolicam, de regular. c. ſi de terra, de priuil.* tum etiam, quia adire Principem ad rem aliquam petendam, nullum præuentionis effectum operatur, ne liceat deinde idem ab inferiori petere, *l.* 1. *& tot. tit. C. quando libelli.* Atque ita vniuerſaliter etiam in reſcriptis iuſtitiæ docet Nau *lib.* 1. *conſil. in* 2. *edit. tit. de offic. deleg. conſ.* 1. *n.* 2. & in terminis de Epiſcopo tradit Sanc. *de matr. lib.* 8. *diſp.* 14. *n.* 3. quod idem dicendum eſt de reliquis Prælatis inferioribus iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi obtinentibus; nam ipſi regulariter poſſunt omnia cum ſuis ſubditis, quæ poſſunt Epiſcopi cum ſuis circa hanc materiam, vt pluries ſupradictum eſt. 1

Dico ſecundò, ſi Papa de caſu illo conſultus diſpenſare negauit, iudicans cauſam legitimam non adeſſe, noua alia cauſa non emergente, non poſſent hi Prælati diſpenſare, quia eo ipſo, quòd Pontifex diſpenſationem denegauit, videtur inferioribus cum illo ſingulari diſpenſandi facultatem adimere, niſi noua alia cauſa ſuperueniat; ſi verò huic ſingulari non denegaſſet, at conſtaret conſueuiſſe Summum Pontificem aliis ob eas cauſas diſpenſationem denegare; reputando eas non eſſe iuſtas, tunc Prælato integrum eſſet cum illo, cui denegata non eſt, diſpenſare, iudicando eas eſſe cauſas iuſtas; quia cùm iure ordinario diſpenſare poſſit, non compellitur ad diſpenſandum ex iis tantùm cauſis, quibus interuenientibus Pontifici diſpenſare liber. Neque ex eo quia Papa aliis ex ea cauſa diſpenſationem concedere renuit, ligatur ordinaria Prælati poteſtas, ne valeat diſpenſare cum hoc, cui Pontifex non denegauit Ita Sanc *d. diſp.* 14 *num.* 5. 2

Dico tertiò, qui obtinuit à Sede Apoſtolica diſpenſationem voti, ſuper quo Religioſi virtute ſuorum priuilegiorum diſpenſare poterant, vt in voto pœnali caſtitatis, vel non nubendi, vel Religionis, (de qua re egimus *in antecedenti quæſito*) poteſt, non obſtante commiſſione Ordinario, vel Confeſſori a Summo Pontifice facta, confugere ad Confeſſarium Religioſum, & ab eo commutationem, vel diſpenſationem obtinere, ſicut *ſuperius* dictum eſt poſſe eum ad Prælatum proprium accedere: quia adiiſſe Superiorem, nullum præuentionis effectum operatur, & commiſſio facta in fauorem illius, qui eam obtinuit, non debet in eius damnum retorqueri. Neque obſtat, Ordinarium, vel Confeſſarium virtute commiſſionis iam diſpenſaſſe, quin hic poſſit habentem diſpenſandi priuilegium adire, poteſt enim regredi ad priorem voti obligationem, omiſſa commutatione obtenta, cùm commutatio ſit in vouentis fauorem, & gratiam, nimirum, vt ipſius commodo conſulatur. Ratio huius fauoris petit commutationem ipſam ſub ea conditione intelligi, vt liberum ſit vouenti materiam ſubrogatam exequi, ſiue primam, in cuius locum alia materia ſubrogata fuit, vt docent Azor. *inſt. mor. par.* 1. *lib.* 11. *c.* 18. *q.* 10. Sanc. *d. lib* 8. *diſp.* 9. *n.* 21. & ſic poteſt tanquam noui voti diſpenſationem, aut commutationem petere ab ipſis Confeſſariis Regularibus habentibus priuilegium, nulla prioris diſpenſationis, aut commutationis obtentæ mentione habita. Atque ita Sanc. *d. diſp.* 14. *n.* 4. 3

DISPVTATIO

DISPVTATIO XX.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum inferiorum ad commutanda vota.

QVÆS. I. Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint.
II. Vtrùm Prælati, vel Confeſſarij Regulares poſſint ſecularium vota commutare.
III. Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſiue in melius.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbates, & Prælati inferiores ſubditorum vota commutare poſſint.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſandi in votis habens ordinariam poteſtatem, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi.*
2 *Vota ſubditorum commutare poſſunt Abbates, & Prælati habentes diœceſim cum iuriſdictione, & Prælati Regulares,* vt num. 3.
4 *Prælati inferiores quaſi-Epiſcopalem iuriſdictionem non habentes an poſſint ſubditorum vota commutare, oſtenditur.*
5 *Commutatio voti an inuito vouente fieri poſſit per Abbatem, oſtenditur.*
6 *Vota omnia in vnum ſolemne Religionis commutari poſſunt.*
7 *Votum peregrinationis Terræ Sanctæ poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis, licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruatum,* vt num. 8.
9 *Iuramenta omnia Deo facta commutari poſſunt in votum ſolemne profeſſionis, non autem iuramenta hominibus facta, & ab eis acceptata,* vt num. 10.

1 HOc quæſitum vnicam regulam proponendo reſoluendum erit, nempe quòd omnis, & ſolus habens ordinariam poteſtatem in votis diſpenſandi, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi; & è contra: nam vtraque poteſtas eſt iuriſdictionis ſpiritualis in foro externo, ergo omni, & ſoli hanc habenti competit, tum quia vtraque annexa eſt paſtorali muneri; & in altius adæquata iuriſdictione per modum vnius ſimplicis ad id munus neceſſariæ includitur; & ideò neutra ab alia ſeparatur. Ita Syluester *verb. votum 4. q. 3 diſt. 2.* Tabien. *verb. diſpenſatio, q. 9. num. 11. ad finem.* Tolet. *lib. 4. ſum. cap. 18. num. 11.* Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 6. de voto, cap. 12. num. 4. in fine,* Sanch. *in decalog. lib. 4. cap. 49. num. 28.*

2 Ex hac præpoſita regula quæſiti huius explicatio colligitur, Dicendum eſt enim Abbates, & alios quoſcumque inferiores Prælatos habentes territorium, in quo iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi-Epiſcopalem exerceant, poſſe ſuorum ſubditorum vota commutare eo modo, quo poſſunt Epiſcopi ſuorum, vt de diſpenſandi poteſtate diximus in *ſuperiori diſputatione.*

3 Secundò, idem dicendum eſt de Abbatibus & Prælatis Regularibus reſpectu ſuorum ſubditorum, nam hi etiam habent iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem ordinariam in vtroque foro, ratione ſui muneris erga Religioſos ſubditos, ſicut pluries probatum fuit, & diximus in *eadem diſputatione de poteſtate diſpenſandi vota.*

4 Item patet, quid dicendum ſit de alijs Prælatis Epiſcopo inferioribus, quaſi-Epiſcopalem iuriſdictionem non habentibus, quos diximus, in votis diſpenſare non poſſe, niſi ex ſpeciali commiſſione, vel conſuetudine legitimè præſcripta eam poteſtatem acquiſierint, vnde idem dicendum eſt in præſenti quoad commutationem ex regula *ſuperiùs* tradita.

Eſt autem notandum, quòd hæc commutatio votorum nequit, vouente inuito fieri; quia per commutationem transfertur eadem voti obligatio in aliam materiam: At obligatio voti circa aliam materiam, abſque vouentis voluntate contrahi nequit. Ita Suar. *de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. cap. 1. n. 12.* Sanchez *l. lib. 4. c. 24. num. 27.* contra Becam *in ſuis reſponſis, p. 2. caſu 9. not. 2. fol. 81.* 5

Notandum eſt etiam, omnia vota in vnum ſolemne Religionis votum commutari poſſe. Dixi, *omnia vota,* vt 6 intelligantur vota perſonalia realia, & mixta, tam in ſeculo, quàm in Nouitiatu emiſſa per ſolemne votum Religionis extingui, ideò votum peregrinationis Terræ Sanctæ poteſt commutari in votum profeſſionis ſolem- 7 nis quoad peregrinationem, & quoad id quod profitens vouit dare in ſubſidium Terræ Sanctæ, ita Miranda *in manual. Prælat. tom. 5. quæſt. 25. art. 7.* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 6. c. 14. n. 5.* Sanchez *in ſumm. tom. 2. lib. 5. c. 5. n. 50.* Ratio eſt, quia tale votum, quamuis quoad expenſas ſit votum reale, tamen quia per profeſſionem vniuerſa vota realia commutari poſſunt, vt communiter tenent Doctores apud Sanch. *loco cit.* ideò, &c. quicquid in contrarium dicant S. Antonin. *part. 2. tit. 11. c. 2. §. 8. notand. 2.* & Palud. *in 4. diſt. 38. q. 4. art. 1. concl. 5.* Tabiena *verb. votum 4. in fine.*

Si dicas tale votum peregrinationis Terræ Sanctæ 8 eſſe Sedi Apoſtolicæ reſeruatum. Reſpondeo non obſtare, quia etiam votum peregrinationis Ieroſolymitanæ eſt reſeruatum, & tamen extinguitur, & commutatur in profeſſione, vt habetur manifeſtè *in cap. Scripturæ, de voto.* Non ſolùm prædicta vota, verùm etiam iuramenta in 9 votum ſolemne Religionis commutari poſſunt, ſiue ſint realia iuramenta, ſiue perſonalia ſoli Deo emiſſa, quia æquiparantur votis, & non acquiritur per ea ius tertio; 10 non ſic verò de iuramentis hominibus præſtitis; & ab eis acceptatis, quia ratione iuris tertio acquiſiti in melius commutari non poſſunt, ita Sanch. *loco cit. n. 44. & tom. 1. lib. 3. cap. 21. n. 3.* quicquid dicat Naldus *in ſumm. verb. votum, n. 50.*

QVÆSITVM II.

Vtrùm Prælati, vel Confeſſarij Regulares poſſint ſecularium vota commutare.

SVMMARIVM.

1 *Vota ſua quilibet poteſt in euidenter melius commutare.*
2 *Vota ad commutationem in æquale an ſit neceſſaria ſuperioris auctoritas.*
3 *Prælati, & Confeſſarij Regulares ex priuilegio poſſunt ſecularium vota commutare.*

4 *Vota ſecularium an Abbates, & Confeſſores Regulares poſſint virtute prędictorum priuilegiorum in totum, vel in partem commutare.*

5 *Commutatio voti an neceſſario in Confeſſione ſit facienda, oſtenditur.*

6 *Vota intuitu obtinendæ commutationis eorum vigore facta commutare an poſſint Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum*

7 *Religioſi, ex vi prædictorum priuilegiorum, poſſunt commutare omnia vota reſeruata, quando ea poteſt Epiſcopus commutare.*

8 *Commutare poſſunt Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum non ſolùm votum principale, ſed etiam votum non petenda illius commutationis.*

9 *Commutare iterum atque iterum poſſunt Prælati & Confeſſarij Regulares etiam ſecundum votum, in quod prius commutatum eſt.*

10 *Vota omnia vndecumque ad ſe venientium an licitum ſit Prælatis, & Confeſſariis Regularibus commutare, oſtenditur.*

11 *Vota iuramento firmata an poſſint commutari.*

1 NOn loquimur de commutatione in euidenter melius; quia nulla Superioris auctoritate opus eſt ad commutandum votum in rem manifeſtè meliorem, ſed quilibet propria auctoritate id efficere poteſt: vt docet Nauar. *in man. c. 12. n. 75.* Suar. *de relig. tom. 2. lib. 6. de voto, c. 18. n. 4. verſ. nihilominus*, & alij plures apud Sanc. *in Decal lib. 4. c. 49. n. 4.* & Bonac. *etiam in Decal. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 3. n. 3.* contra Syluest. & alios apud Sanch.
2 *eod. cap. 49. n. 2.* Sed ſermo nobis eſt de commutatione, quæ fit in æquale, ſiue dubium ſit, ſiue manifeſtè pateat rem eſſe æquè bonam: ad quod ſuperioris auctoritatem requiri, probant Azor. *inſtit. moral part. 1. lib. 11. pag. 18. q. 2.* Clauis Regia *lib. 6. cap. 12. num. 8.* Suarez *dict. lib. 6. cap. 19. à n. 3.* & Sanch. pluribus relatis eo *cap. 49. num. 12. & 21.*

Supponendum eſt autem, ad hanc commutationem ſuperioris auctoritatem eſſe neceſſariam. Quia cùm votum ſit promiſſio facta Deo de aliquo bono, quod ſit Deo acceptum; At quid in aliqua promiſſione acceptum ſit ei, cui promittitur, ex eius arbitrio pendet declarare. Ideò in commutatione votorum requiritur auctoritas Prælati, qui in perſona Dei, cuius vicem in Eccleſia gerit, quid ipſi Deo acceptum ſit, determinet, vt docent S. Thom. 2. 2. *q. 8. art. 12.* D. Bonauent. *in 4. diſt. 38. art. 2. q. 2.* & alij communiter, & colligitur *ex cap. 1. de voto, & voti redempt.* vbi dicitur commutationem voti pendere ab arbitrio ſuperioris. Hæc autem poteſtas eſt iuriſdictionis ſpiritualis, pertinétque ad proprium ſuperiorem habentem iuriſdictionem in foro externo in eos, quorum vota commutanda ſunt, vt probat Sanch. *d. cap. 49. num. 22.* Igitur Prælatis, & Confeſſariis Regularibus non eſt integrum iure ordinario, ſecularium ſibi non ſubditorum vota commutare: quia non habent ad id iuriſdictionem: ſecùs dicendum eſt
3 de iure priuilegiorum à Sede Apoſtolica eiſdem conceſſorum: nam Eugenius IV. anno Domini 1437. pridie Kal. Iulij, Pontificatus ſui anno 6.

Conceſſit Congregationi S. Iuſtinæ, quòd liceat eius Prælatus, ſiue Monachis deputatis à ſuis ſuperioribus, ad audiendum perſonarum ſecularium confeſſiones accedere, illaſque audire, & perſonæ ipſæ eis confiteri poſſint, abſque alia ſuperiorum ſuorum licentia, necnon eis pœnitentia, & ſatisfactione iniunctis, quæ tres opus fuerit illas abſoluere ab omnibus, & ſingulis peccatis, præterquam Sedi Apoſtolicæ dumtaxat reſeruatis, necnon a quibuſcumque excommunicationum, & ſuſpenſionum, & interdicti ſententiis, abſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas a iure, vel ab homine latas ſatisfactione iniuncta incurriſſe, quomodolibet cenſebuntur. Inſuper, & vota omnia permutare, ac in omnibus & ſingulis caſibus, etiam Ordinariis, aut per ſynodales, ſeu Prouinciales Conſtitutiones reſeruatis cum eis diſpenſare.

Hanc conceſſionem refert Roder. *in noua Collect. bull. pro Regul. bulla 11. Eugenij IV.* Huiuſmodi priuilegium conceſſum à Paulo III. Societati Ieſu, refert Sanchez *d. lib. 4. cap. 54. num. 3.* in hæc verba:

Conceditur facultas illis ex vobis, qui Presbyteri fuerint, quorumcunque vtriuſque ſexus Chriſti fidelium, ad vos vndecumque accedentium confeſſiones audiendi, & confeſſionibus diligenter auditis ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcunque grauibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, & a quibuſuis ex ipſis caſibus reſultantibus, ſententiis, &c. abſoluendi, ac eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungendi: necnon vota quæcumque per eos pro tempore emiſſa (vltramarinis, Viſitationis liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Vrbe, ac S. Iacobi in Compoſtella, necnon Religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutandi.

Quam facultatem cum eadem exceptione Gregorius XIII. anno 1575. extendit ad vota iurata: dummodo commutatio huiuſmodi non fiat in præiudicium tertij.

Hæc autem priuilegia fauorabilia ſunt, & latè interpretanda: quia licèt ſint priuilegia iuri communi derogantia, vnde etiam odia iuris dicuntur, & odia reſtringenda ſunt, *reg. odia 15. de regul. iur. lib. 6.* tamen hoc habet locum, quando huiuſmodi facultas ad aliquorum particularium fauorem tradita eſſet: ſecùs verò quando in fauorem publicum conceſſa eſt: tunc enim non odium, ſed fauor, & Principis beneficium cenſetur, ideò latè interpretandum eſt, quantùm eius verba patiuntur. Ita gloſſ. & Panormitan. *in cap. fin. num. 2. de ſimon.* quod multò magis procedit, quando huiuſmodi facultas non particulari alicui, ſed integro Ordini elargita eſt, vt in præſenti, quo caſu, etiam fauorabilis cenſetur, & extendenda. Ita Leſſ. *de iuſt. lib. 2. c. 42. dub. 12. n. 60.* Sanch. *d. c. 54. num. 6.*

Eſt autem circa dicta priuilegia notandum primò, quòd illorum virtute non licebit in totum, vel in parte diſpenſare, licèt ex alio priuilegio hæc facultas traditur, *vt ſuprà* diximus. 4

Notandum ſecundò, non eſſe neceſſariam confeſſionem ad vota eorumdem priuilegiorum vigore, commutanda, ſed id poſſe extra confeſſionem fieri: vt pluribus probant Enriq *lib. 7. de Indulgent. c. 30. n. 6.* Sanch. *d. c. 54. n. 16. & in tract. de matrimon. lib. 8. diſp. 16. n. vlt.* Bonacin. *in Decalog. diſp. 4. q. 2. punct. 7. §. 3. n. 16.* Layman *in theolog. moral. lib. 4. tract. 6. c. 10. num. 21.* Sancius *in ſelect. diſp. 14. num. 2.* Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract. 34. diff. 29. n. 7.* quicquid dicat Peregrin. *in ſcholiis ad priuil. Theatin. tit. commut. § 3.* vbi conſtanter affirmat, quòd Confeſſores habentes facultatem commutandi, & diſpenſandi in votis virtute priuilegiorum, non poſſunt, nec debent hoc facere, niſi in Sacramento Pœnitentiæ, ſicut & illi, qui virtute alicuius Bullæ commutant, & diſpenſant; contra quem P. Diana agit *in reſol. moral tract. 2. de dub. Regul. reſol. 9.* dicens, quòd priuilegia non ſunt à nobis reſtringenda, ſed potiùs amplianda, & notat *ibidem* cum Sanchez, & Henriquez non oportere, vt commutans vota virtute priuilegiorum ſit Confeſſarius vouentis, quia priuilegia ſolum poſtulant Confeſſarium ex approbatis ab Ordinario. 5

Notandum tertiò, virtute horum priuilegiorum Religioſos commutare etiam poſſe vota facta intuitu obtinendæ commutationis virtute illorum, quia in eis nulla huius rei limitatio appoſita eſt, nec aliqua ratio ad ea ita limitanda ſuadet: idem Sanch. *d. c. 54. num. 18.* Bonacina *d. punct. 7. §. 2. ſub n. 12. verſ. & hoc valet.* 6

Notandum

Notandum quartò, Religioſos virtute horum priuilegiorum commutare poſſe omnia vota, etiam Summo Pontifici reſeruata, quando in illis poteſt Epiſcopus diſpenſare, ex eo, quia à vera votorum reſeruatorum ratione deficiant, aut quia non eſt diſpenſatio in ſubſtantia voti reſeruati, ſed in aliqua eius circumſtantia; quia Summus Pontifex ea commutandi poteſtatem denegare intendit, tunc tantùm, quando videlicet reſeruata ſunt. Ita Suar. *de relig. tom.2. tract. de voto lib.6. cap.26 n.17.* Sanch. *d. cap. 54. num.* 19. loquens de bulla Iubilei, Bonacin. *in Decalog. diſput. 4. quæſt. 2. punct. 7.* §.3. *num.* 17. quoties autem Epiſcopo diſpenſare conceditur ratione ſolius neceſſitatis imminentis, eò quia Apoſtolica Sedes adiri non poſſit, nequeunt Religioſi prædictorum priuilegiorum vigore ea commutare, vt ait Sanch. *loco cit.*

8 Notandum quintò Religioſos vigore prædictorum priuilegiorum commutare poſſe non ſolùm votum principale, ſed etiam votum non petendæ commutationis illius, Sanch *d.cap.54 n.23.*

Notandum ſextò Religioſos, virtute prædictorum priuilegiorum, ſecundum votum, in quod præcedens commutatum fuit, poſſe iterum & iterum commutare; quia facultas vota commutandi per ea conceſſa, non eſt ad vnam vicem reſtricta, ſed eſt abſolutè conceſſa: ergo poterunt vota iterum, atque iterum commutare. Ita Cordub. *in Summa, q.150.* Sanch. *d.c.54 num.24.* Bonac. *d.*§.3.*num.*19.

Notandum ſeptimò Religioſos per prædicta priuilegia non ſolùm ſubditorum illius diœceſis, in qua ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti ſunt, verùm etiam quoſcunque vndecunque venientium vota commutare poſſe; quia cùm hæc facultas ſit eis conceſſa à Summo Pontifice, qui toti Orbi præeſt, non eſt, cur ad ſubditos illius diœceſis, in qua commorantur, limitanda ſit: tum quia prædicta eorum priuilegia amplianda, ac pleniſſimè interpretanda ſunt, vt *ſupra* diximus: ergo nulla ratione ita reſtringi debent. Tandem hoc clarè conceditur in prædicto priuilegio Pauli III. vbi expreſsè traditur facultas audiendi confeſſiones vndecunque venientium, ac eorum vota commutandi. Ita Sanch. *d. cap. 54. num.* 60. *& d.diſput. 6. num.* 10. vbi teſtatur idem iudicaſſe nonnullos alios viros doctos, quod etiam virtute d. priuilegij Pauli III. poſſe Confeſſarios Mendicantium affirmat Roderic. *in addit. ad Bull. Cruciat.* §.9. *num.*10.

Notandum octauò virtute priuilegij à Gregorio XIII. Societati Ieſu conceſſi, integrum eſſe Religioſis illud participantibus commutare vota iuramento firmata, ſiue iuramentum acceſſoriè voto accedat, vt ſi præſtetur ad voti emiſſi confirmationem, ſiue ſit principale & quaſi concomitans, vt ſi v.g. quis priùs vouit ieiunium, & poſteà iurauit illud, non quaſi votum confirmans, ſed vel eius immemor, vel omninò independenter ab illo: quia priuilegium indiſtinctè loquitur. Ita Sanch. *d.lib.4. cap.45.num.*16.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbates, & alij Prælati poſſint commutare vota ſuorum ſubditorum in æquale, ſiue in melius, ſiue in minus.

SVMMARIVM.

1 *Vouere poſſunt Monachi omnia opera bona, à Regula, vel Superiore illis non interdicta.*

2 *Commutari poſſunt vota in melius propria auctoritate.*

3 *Commutatio votorum fieri poteſt in æquale, ſi ſit euidenter tale, & poteſt fieri talis commutatio à vouente ſiue Confeſſario, vt* num.4.

5 *Commutatio certiſſima eſt, ſi fiat auctoritate Superioris.*

6 *Licentia data Monacho ad vouendum à Superiore, poteſt reuocari ab eodem, ſed cum iuſta cauſa, alias peccaret, ſaltem venialiter, vt* num.7.

8 *Commutare poſſunt Confeſſarij Prælati vota in minus virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilei.*

9 *Commutatio votorum expoſcit cauſam iuſtam vltra auctoritatem, ſecus autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilei, vt* num.10.

SVpponendum eſt Monachos omnes poſſe omnia opera bona vouere, quæ eis à Regula, ſiue à Superioribus non ſunt prohibita, & quæ à debito obſequio Monaſticæ diſciplinæ illos non retrahunt, quæ quidem vota ſtatim obligant, nullo expectato Superiorum conſenſu, eáque tenentur obſeruare Monachi, donec Abbas illis contradicat, ita Suar. *tom.2. de Relig.lib.3.c.5.num.3.* Portell. *in ſua addit. ad dub. regul. verbo votum, num.*61. Rodericus *tom.2. q.27. art.6. num.12.* Sixtus *in Claui Regia lib.6.cap.5 num.*12. Azor. *inſtit.moral.tom.1.lib.11. cap.17.quæſ.4.* Sanchez *lib.4.in Decalog. cap.25.* Mirand. *in manual. Prælat. tom.2. q.32. art.4. concl.4.* Abulenſ. *in cap.30. Num.q.70.* Leſſius *lib.2. de iuſt. cap.40.num.71.* Vega *tom.26.ſumm.cap.126.caſ.90.* Quæ quidem vota à Monachis facta poſſunt Abbates commutare, vt affirmant præter citatos *in 1.q.* Ledeſm. *tom.2. tract.10. de voto cap.8.* Portellus *in dub.regul.verbo votum,* Bartholomæus à S. Fauſto *lib.4. de theſaur. Relig. q.3.* Ratio eſt, quia commutatio eſt actus iuriſdictionis de natura ſua competens Abbatibus erga ſuos Monachos. Quibus præmiſſis, 1

Dubitatur, an ea in æquale, ſiue in melius commutare poſſint Abbates, & Prælati Regulares.

De commutatione in melius, affirmant Villalbos *in ſumm.tom.2.tract.44.diff.31.num.8.* & Portell. *in dub.regul.verb. Voti diſpenſatio*, dicunt enim quòd quando quis commutat votum ſuum propria auctoritate in melius, non eget iuſta cauſa: ergo à fortiori Superiores, qui ex cauſa commutare ſolent, poterunt commutare in melius, & eſt communis ſententia Doctorum, vt *præcedenti quæſito, num.*1. innuimus. 2

De commutatione verò in æquale diſputant Doctores, vt Suar. *de Relig.tom.2.lib.6.cap.19.num.3.* Reginald. *in prax.tom.1 lib.18.num.249.* Filiuc. *tom.2.tract.26.c.10. num.283.* Molfeſius *in ſumm. tract.11. cap.15. num.197.* Raphaël de la Torre *in 2.2.tom.2.quæſt.88.art.12. diſp.5. num.11.* Maldetus *in 2.2.tract. 10.cap.15. dub.11.* qui negant poſſe fieri talem commutationem in æquale; quibus non obſtantibus,

Dico, ſi euidens ſit commutatio in æquale, poſſe fieri commutationem à vouente; Ratio eſt, quia in hac re ſolùm requiritur iudicium Superioris, vt decernat, quid acceptum ſit Deo, euidens autem eſt æquale eſſe Deo acceptum; ergo poteſt fieri commutatio in æquale. Ita affirmant Aragon. *in 2.2.q.88.art.12. dub.1.diſput.3.* Bonac. *tract. de legib. diſput.4. q.2. punct.7.*§.3. *num.7.* vbi plures citat Doctores pro hac ſententia, quam etiam docet Fernandez *in ſuo exam. Theol. mor. part. 1. cap. 6.* §.11 *num.*2. 3

Ad auctoritatem autem Doctorum pro contraria ſententia, Reſpondeo, quod ipſi loquuntur de commutatione voti, an poſſit fieri talis commutatio in æquale auctoritate vouentis; nos verò loquimur de diſpenſatione facienda à Superiore, non autem à vouente ſubdito. Imò P. Diana *in ſuis reſol.moral.tract.5. Miſcel.reſol.25.* ſuſtinet contra Tannerum, Layman, Filiuccium, Azorium, & alios ab eo citatos *eod. loco*, poſſe vouentem

ſine

ſine Confeſſario commutare ſuum votum in materiam æqualem, quam ſententiam probabilem vocat Sancius *in ſelect. diſput. 14. num. 3.* Ioan. de la Cruz *in direct. par. 1. art. 2. dub. 11. concl. 4.* Portell *in addit. ad dub. regul. verbo Voti commutatio, n. 8.* Villalbos *in ſumm. tom. 2. tract. 34. diff. 31. num. 5.*

5 Ex quibus infertur, quòd prædicta commutatio in æquale, ſiue in melius, etſi de ſui natura licita ſit, tamen arbitrio Prælatorum innixa certiſſima reſpectu ſubditorum redditur, maximè cùm Religioſi non poſſint licitè vouere abſque Superioris cõſenſu, alioquin, ſi vouiſſent, irrita fierent eorum vota, quod habetur *in cap. 20. q. 4.* vbi hæc formalia habentur verba: *Monacho non licet votum vouere ſine conſenſu Abbatis, ſi autem vouerit, frangendum erit.* Et ratio manifeſtiſſima eſt, quia votum eſt à voluntate, quæ ſubiecta eſt Abbati, & Prælatis.

6 Imò poſtquam Abbas dedit licentiam Monacho votum faciendi, vel factum adimplendi, poteſt adhuc licentiam præſtitam reuocare, & ita ſubditus ampliùs non tenetur ad illud votum, ita docent Sotus *de iuſt. & iure, q. 3. art. 1.* Ledeſm. *2. par. ſum. tract. 10. de voto, cap. 7. dub. 2.* Caietanus *2. 2. q. 88. art. 8.* Rodriq. *tom. 2. ſum. cap. 91. num. 6.* Leſſius *de iuſt. & iur. lib. 2. c. 40. dub. 10. num. 75.* Reginald. *in prax. lib. 18. n. 304.* Filiucius *tom. 1. tract. 26. cap. 8. num. 245.* Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 6. cap. 8. num. 4.* quod etiam colligitur *ex cap. noluit*, & *ex cap. manifeſtum 33. quæſt. 5.* vbi habetur quòd ſi maritus conſentiat voto vxoris, & poſtea reuocat illud, mulier non tenebitur ampliùs voto, ita à ſimili de Prælato reſpectu ſui ſubditi.

7 An autem in tali caſu Abbas peccet, reuocando dictam licentiam abſque cauſa? Dico quòd à veniali non excuſatur, vt colligitur *ex cap. manifeſtum, 33. q. 5.* & Syluestrum *verb. Votum 4. q. 2.* & Ledeſm. ſupra cit. licèt aliqui putent, inter quos eſt Vega *loco cit.* talem irritationem eſſe peccatum mortale, quod negat Suar. *tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, cap. 4. num. 12.* dummodo tamen non adſit contemptus, vel ſcandalum.

Quòd vero ad commutationem in minus, dicendum eſt cum Bonacina *tract. de leg. diſput. 4. par. 2. punct. 6. §. 3. num. 11.* & alijs apud eundem, poſſe Confeſſarios commutare vota in aliquid minus per Bullam Cruciatæ, & per Iubileum, quod probabile putat Leſſius *lib. 2. de iuſt. & iur. cap. 40. dub. 11. num. 95.* Quam facultatem proculdubio habebunt etiam Prælati Regulares ad commutanda vota ſuorum ſubditorum in aliquid minus virtute ipſius Bullæ Cruciatæ, quæ in tali caſu non videtur his ablata, & virtute Iubilei. Aduertant tamen 8
Prælati, quòd in commutatione votorum etiam in bonum æquale requiritur aliqua cauſa vltra eorum auctoritatem, quæ cauſa ſufficiens ad commutandum votum in æquale eſt, ſi ſuauis ſit, & vouens hilariter adimplebit materiam voti ſubrogati, ita Azorius *tom. 1. lib. 11. cap. 18. quæſ. 3.* Filiuc. *tom. 2. tract. 26. cap. 10. num. 285.* Clauis Regia *lib. 6. cap. 12. num. 8.* Graff. *in dec. iſ. part. 1. lib. 2. cap. 30. num. 6.* Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 50. num. 23.* vbi putat ſolam vouentis petitionem eſſe cauſam ſufficientem ad commutandum; imò Prælatus ſine cauſa commutaturus ante petitionem ſubditi intuitu gratificationis rectè commutat, vt colligitur ex Caietano *2. 2. q. 88. art. 12.* Sacerdos verò commutans votum in æquale ſine iuſta, & licita cauſa peccat tantùm venialiter. Quando verò commutantur virtute Bullæ Cruciatæ, vel Iubilæi, non eſt opus alia cauſa, niſi eleemoſynam largiri iuxta præſcriptum Bullæ, & opera exequi in Iubileo contenta, ita Suar. *de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 19. n. 5.* & Sanchez *in ſum. tom. 1. lib. 4. cap. 50. n. 19.* 9

DISPVTATIO XXI.

De poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne Obedientiæ.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia.

II. An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, vel alterius cenſuræ.

III. An Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſubditis iuſiurandum.

IV. Vtrùm ſubditus teneatur exequi voluntatem Abbatis, vtcunque ſibi notam.

V. Vtrùm Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præcipere, & an ſubditi teneantur illi ſic præcipienti obedire.

VI. Vtrùm Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt.

VII. Vtrùm Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſuper, præter, aut infra Regulam.

VIII. Vtrùm Abbas poſſit Monachis aliquid præcipere cum eorum periculo.

IX. Vtrùm Abbas poſſit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes.

X. Vtrùm Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum.

XI. Vtrùm Religioſus teneatur Abbati potiùs, quàm carnalibus parentibus obedire.

XII. Vtrùm in omni dubio, an res præcepta licita ſit, necne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire.

XIII. Vtrùm Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſauit.

QVÆSITVM

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas habeat poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia.

SVMMARIVM.

1 *Caſtitas, Paupertas, & Obedientia ſunt de eſſentia ſtatus Religioſi, & debent voto firmari in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam.*
2 *Vota hæc tria emittens vt conſtituatur ſub alterius iuriſdictione, an ſit neceſſarium.*
3 *Iuriſdictio in Religioſos an proueniat Abbati ex vi votorum, an verò à Summo Pontifice.*
4 *Obligandi ſuos ſubditos Religioſos in conſcientia poteſtatem habet Abbas, &* num. 6.
5 *Poteſtas directiua, ad quam pertinet conſilia, leges, & præcepta ferre, in regimine neceſſaria eſt.*
7 *Poteſtatis dominatiuæ titulus duplex.*
8 *Prælatus, & ſubditus ſe habent ſicut actio, & paſſio.*
9 *Conditiones requiſitæ ad hoc vt Abbatis præceptum obliget in conſcientia.*

PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, ad veræ, & propriæ Religionis ſubſtantiam neceſſarias eſſe quatuor conditiones. Prima ſunt Caſtitas, Paupertas, & Obedientia, quæ ita ſunt de eſſentia ſtatus Religioſi, vt ſine illis conſiſtere nequeat, per text. expreſſum in *c. cùm ad Monaſterium, in fine, de ſtat. Monach.* vbi dicitur nec etiam Summum Pontificem poſſe ſuper his diſpenſare, quod eſt intelligendum, vt nequeat Summus Pontifex ſuper his diſpenſare cum Religioſo manente tali, vt probant D. Thom. 2.2 *q. vlt. art.* 3.4. *&* 5. Bellarmin. *controuerſ. tom.* 2 *lib.* 2. *de Monachis, cap.* 9. *& à cap.* 20. latè Sanch. *de matrim. lib.* 8. *diſput.* 8. *num.* 12. *& in præcepta Decalog. lib.* 5. *cap.* 1. *num.* 16.

Secunda conditio eſt, vt hæc tria voueantur, vt D. Thom. *d. q. vlt. art.* 6. quem eſſe communiter receptum teſtatur Sanch. *d. cap.* 1 *num.* 18.

Tertia, vt emittantur in Religione per Sedem Apoſtolicam approbata.

Quarta, vt hæc tria vota emittens conſtituatur ſub alterius poteſtate, & iuriſdictione. Quod non prouenit ex vi, & natura votorum, ſed manat à Summo Pontifice Religionem erigente, & approbante; quia tria prædicta vota iure naturali, aut diuino poſitiuo, non habent vim conſtituendi vouentem ſub peculiari alicuius iuriſdictione; ſed neceſſarium eſt, Eccleſiæ conſenſum accedere. Quamobrem talis iuriſdictio non prouenit Prælatis ex vi votorum, ſed à Summo Pontifice Religionem approbante, vt latè probat Vaſq. 1.2. *q.* 96 *art.* 4 *diſput.* 165. *cap.* 4. *num.* 14. & Sanch. *loc. citat. num.* 15. *&* 20. Ex his patet in Abbate reperiri hanc poteſtatem obligandi ſuos ſubditos in conſcientia: cùm enim (vt dictum eſt) ad hoc vt quis ſit verè Religioſus oporteat tria vota prædicta in Religione approbata in manibus Superioris emittere, ac ſub illius poteſtate, & iuriſdictione conſtitui, eo ipſo, quòd Religioſus ſub Abbatis poteſtate, & iuriſdictione conſtituitur, ſuppoſito Eccleſiæ conſenſu, & approbatione Religionis, acquiritur ipſi Abbati poteſtas obligandi Religioſum in conſcientia; Iuriſdictio enim, quæ per approbationem Religionis à Summo Pontifice, in Prælatos illius dimanat, non ſolùm eſt ad cogendum Religioſos pœna temporali carceris, vel flagellorum, aut ſimili ad Regulam ſeruandam: ſed etiam ſpirituali, vt optimè docent Sanch. *d. num.* 20. & Suar. *de Relig. tom.* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *c.* 8. *num.* 2. Cuius verba hic annotanda ſunt, cùm
propoſitum quæſitum concludant, & decidant, ait enim
Suarez, quòd in omni regimine prima poteſtas, & ma-
xime neceſſaria eſt directiua, ad quam pertinet non ſo-
lùm conſilia, ſed etiam leges, & præcepta ferre, & hæc 5
in primis requiritur in Prælato Religioſo, & ſic Præla- 6
tus in conſcientia poteſt obligare ſubditum per legem,
& præcepta, quod eſt certum, & commune apud Do-
ctores, & res videtur certa de fide, ſuppoſito conſenſu
vniuerſali Eccleſiæ, ac vera Religioſi ſtatus inſtitutione,
& approbatione. Duplex autem eſt titulus talis poteſta- 7
tis, primus eſt votum obedientiæ, quo ſubditus obliga-
tur ex hoc voto, & Superior ſimiliter poteſt illum obli-
gare, comparantur enim ſubditus, & Superior in hoc 8
caſu, ſicut actio, & paſſio; non enim poteſt ſubiectum pati, niſi poteſtas ſit in agente, ita non poſſet ſubditus obligari, niſi eſſet poteſtas in Prælato ad obligandum, quæ obligatio ex voto eſt in conſcientia, & ſic Prælatus poterit in conſcientia obligare. Alter titulus huius obligationis eſt iuriſdictio Eccleſiaſtica Prælatis neceſſaria, & hic titulus pendet ex duobus principiis, vnum eſt de iure, ſcilicet iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſufficientem eſſe ad obligandum in conſcientia per leges, ſeu præcepta, & hoc eſt certum de fide, aliud principium eſt de facto, ſcilicet Religionum Prælatis eſſe communicatam iuriſdictionem Eccleſiaſticam ſufficientem ad hunc actum, & hoc conſtat ex vſu Eccleſiæ, & ex priuilegiis ſingularum Religionum, & ſic probatum reſtat ex his duobus principiis eſſe in Prælatis Regularibus poteſtatem obligandi ſubditos in conſcientia per præceptum, & circa hoc verſatur ſolemne obedientiæ votum, de quo in præſenti.

Ad hoc autem vt Abbatis præceptum obliget in 9
conſcientia, aliquæ conditiones requiruntur, ſuppoſita in primis ad id ipſius poteſtate. Prima eſt, vt materia, quæ præcipitur, ſit honeſta, ita vt nec ſit intrinſecè mala, nec ab aliquo maiori Superiore prohibita; nemo enim ad malum obligari poteſt, neque inferior ſuperioris legem tollere poteſt; de qua re *in ſequentibus* latiùs dicetur.

Secunda conditio requiſita eſt, vt materia præcepti ſit apta ad obedientiam Religioſam: quia non omnis materia honeſta eſt capax talis obligationis, & cedit ſub obedientia Religioſa, ſed ea, quæ eſt Regulæ conſentanea.

Tertia eſt, vt præceptum ſufficienter proponatur, adeò vt ad ſubditorum notitiam peruenire poſſit: de quibus *in ſequentibus*.

QVÆSITVM II.

An Abbas, vel alius Prælatus Regularis poſſit præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis, aut alterius cenſuræ.

SVMMARIVM.

1 *Reſoluitur pro parte affirmatiua.*
2 *Præceptum Prælati quid ſi eſſet leue.*
3 *Præcipiendo aliquid Prælatus ſub pœna excommunicationis videtur obligare ad mortale, limita, vt* num. 4.
5 *Præcipere poteſt Prælatus ſubditis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ.*
6 *Excommunicatio latæ ſententiæ, non eſt neceſſe, quod feratur in ſcriptis.*
7 *Admonitio trina ad illam non requiritur ex neceſſitate.*
8 *Contumax ſubditus ſufficit, quòd cognoſcat præceptum Superioris habere annexam hanc excommunicationem.*

9 *Subditus innodatus excommunicatione latæ ſententiæ à quo ſit abſoluendus.*

1 REſpondeo affirmatiuè, quia hóc docet praxis in
Monachorum, & Regularium domibus valdè vſi-
tata Poteſt enim Abbas, & quilibet Prælatus Regularis
in occaſione graui præcipere, ſub pœna excommunica-
tionis,vt Monachus ei reuelet, vel quæ ſunt contra Re-
gulam,vel leges Eccleſiaſticas,vel propria ſtatuta,quòd
colligitur,ex Concil.Trid. *ſeſſ.25. de Regul. cap.22.* vbi
præcipitur,quòd Prælati Regulares in viſitationibus ad
præcepta Regulæ deſcendant, quibus Fratres ſunt ad-
ſtricti quomodo in eo Monaſterio obſeruentur; in qua
re peccat mortaliter Monachus, quando ei conſtat Ab-
batem ita præcepiſſe, ſi præceptum illud transgrediatur,
2 non reuelando. Idipſum dicendum eſt, ſi præceptum
leue eſſet; quia ex eo, quòd præceptum eſt, ſub pœna
excommunicationis cenſetur ad mortale obligare. Sot.
in 4. diſt.22.quæſt. 1. art.2. & alij plures,quia lex in ſe in-
cludit pœnam præſupponentem peccatum mortale, ad
quod obligat, etiamſi huiuſmodi verba peccatum non
contineant.quia pœna magis indicat animum obligandi
quàm verba,*iuxta illud ,ff.de acquirend. hæredit.c.præ-
terea de offic.delegat.*vbi habetur quòd qui vult aliquid,
3 vult etiam illud,ſine quo id effici non poteſt. Vnde cùm
nemo excommunicari poſſit,niſi pro peccato mortali,vt
4 *ſuperiùs* dictum eſt, inferendum erit,quòd Abbas præci-
piendo aliquid ſub pœna excommunicationis, videtur
obligare ad mortale. Hoc autem non militat de pœna
ſuſpenſionis, vel irregularitatis, quæ poteſt aliquan-
do incurri ſine propria culpa, *cap. ſi ciuitas, cap.
ſi ſententia, de ſent. excomm. in 6.* de qua re fuſiùs
Sot. *de iuſt. & iur. lib. 1. quæſt. 6. art. 5.* Nauarr. *in
Man. cap. 23. num. 53.* & Coriol. *in tract. de caſ. reſer.
part.1. ſect.1.*

5 Abbatem, & Regularem Prælatum poſſe etiam præ-
cipere ſuo Monacho aliquid, ſub pœna excommunica-
tionis latæ ſententiæ,ſatis ex dictis conſtat; quia in eum
habet Eccleſiaſticam iuriſdictionem in foro exteriori:
at excommunicare, & cenſuras ferre ad talem iuriſdi-
ctionem ſpectat: vt dicunt communiter Doctores,præ-
ſertim S.Thom. *in addit.3.part. quæſt.22. art.1.* S.Bonau.
in 4.diſt.18 quæſt.3. Riccard. *ibidem art.4. quæſt.2.* Alenſ.
part.4 quæſt.22. art.4. Sot. *in 4.diſtinct.22. quæſt.2.art.1.*
Couar. *in cap. Alma mater, §. 11. num. 1. de ſentent.
excomm.* Vgolin. *de Cenſuris tab. 1. cap.2. §. 11.* Hen-
riq. *lib.13. de excomm. cap. 24.* Hæc autem excommu-
nicatio latæ ſententiæ ſtatim ligat, abſque alia decla-
ratione *arg. cap. peruenit. de ſentent. excommun.* Angel.
verb. excommunicatio 2. num. 4. Tabien. *eodem verbo
verſ. quæro vtrùm,* Syluest. *verb. eod.1. num. 15.* Sayrus
de cenſur.lib.1. cap.11. num.5. Nauar.*in Manual.cap.27.
num.12.*

6 Si dicas quod in *cap. ſacro de ſentent. excommun.
in 6.* requiritur quòd excommunicatio feratur in
ſcriptis.

Reſpondeo non obſtare, quòd non ſit in ſcriptis,
quia habetur priuilegium Leonis X.in Compen l.Priuil.
verb.abſolutio ordinaria quoad fratres,§.16 quo concedi-
tur Prælatis Ordin.Min.Obſeru & conſequenter Abba-
tibus, & Prælatis communicationem eorum priuilegio-
rum habentibus, vt cùm aliquem fratrem propter apo-
ſtaſiam,vel aliam cauſam excommunicant, in Capitulo
Fratrum,vel Communitate,non teneantur proferre ſen-
tentiam excommunicationis in ſcriptis,prout ſub pœna
ſuſpenſionis præcipitur in Iure.

7 Nec etiam refert quòd talis excommunicatio non ſit
data præuia trina monitione, ſicut requiritur ad excom-
municationem ab homine latam, vt docent Doctores,
præcipue Couar *loc.cit. §.9. num.7.* Nauar. *in Manual.
cap.27.num.8.* Sot.*loc.cit.quæſt.1.art.2.* Sayr.*lib.1. de cen-
ſur.cap.13. num.1.* Suar.*tom 5. diſput.7. ſect.13.* quia hoc
non habet locum in excommunicatione, quæ fertur à
Prælatis Regularibus, per modum præcepti, quando
e. g. præcipitur alicui Monacho, vt aliquam ciuitatem,
vel caſtrum,vel alium locum non ingrediatur, vt reuelet
aliquam rem: præceptum enim ipſum monitionem
continet, ſiue iubeat, ſiue vetet; quia, vt benè notat
Auila *part.2. de cenſur. cap.5. diſput.1. dub.10. §.ex di-
ctis*, ſatis monet iudex, eo ipſo, quòd iuſte aliquid præ-
cipit, aut prohibet, & ſufficit,ſi ſubditus contumax, qui
agnoſcens præceptum, cui annexa eſt excommunica-
tio latæ ſententiæ, illud nihilominus tranſgreditur, ac
proinde tali cenſura ligatur. Hinc infer. Suar. *de cenſ.
diſput.3. ſect.8. num.5.* quòd cenſura pro delicto,quam-
uis per præceptum latum in ſpecie peculiari alicui ho-
mini impoſitum, vt faciat hoc, vel illud, vel non faciat
ſub tali cenſura eo ipſo incurrenda, non indiget alia
monitione.

Si petas, à quo innodatus tali cenſura debeat ab-
ſolui? Reſpondeo, quòd exiſtimo eſſe ab Abbate, &
non ab alio, niſi de eius licentia, abſoluendum. Ratio
eſt manifeſta, quia ſcilicet annexa eſt præcepto parti-
culari Abbatis, & ſub tali præcepto eum ligat, alias
non eſſet maioris roboris, quàm præceptum ſub pecca-
to mortali.

QVÆSITVM III.

Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus poſſit exigere à ſuis ſubditis iuſiurandum.

SVMMARIVM.

1 *Iuſiurandum ad præſtandum poteſt Abbas, vel alius Prælatus obligare ſubditum.*
2 *Præcepta obligantia ad peccatum mortale Prælati non debent facile ferre.*
3 *Præceptorum a multitudine abſtinere debent Prælati.*
4 *Obedire Prælato non tenentur ſubditi ex ſententia multorum, niſi in mandato expreſſo habente formam legis præceptiuæ.*

NEdum ſub pœna excommunicationis, ſuſpenſio-
nis,& interdicti, poſſunt Superiores Eccleſiaſtici
obligare ſuos ſubditos, necnon ſub formali præcepto
obedientiæ, ſed etiam ſub iuramento: poteſt enim
Abbas, vel alius Superior ſuum ſubditum ad iuramen-
tum præſtandum obligare, vt ei dicat omnia, quæ ſunt
contra Regulam,vel leges Eccleſiaſticas, aut ſtatuta Re-
ligionis,quicquid ſcit,vel credit, vel fama eſt,quod benè
oſtendit Roder. *quæſt Regular. tom.2. q.4. art 5.* vbi ad
ſuam ſententiam corroborandam adducit teſtimonium
Hoſtien.

Admonentur tamen Prælati Regulares, ne ſint faci-
les ad ferenda præcepta obligantia ſubditos, ſub pecca-
to mortali; cùm experientia rerum magiſtra demon-
ſtret, eorum frequentiam magis contemni, quam for-
midari, & infelices exitus in perniciem animarum
ſubditorum, inde ſubſequi, vt expreſſe colligitur ex
Concil. Trident. *ſeſſ. 25. de reform. cap. 3.* per illa
verba. *Quamuis excommunicationis gladius neruus ſit
Eccleſiaſticæ diſciplinæ; & ad continendos in officio po-
pulos valde ſalutaris, ſobriè tamen magnâque circum-
ſpectione exercendus eſt, cùm experientia doceat, ſi te-
mere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contem-
ni, quam formidari, & perniciem potiùs parere, quam
ſalutem.*

Hinc eſt quòd in multis Conſtitutionibus Regula-
rium, & præcipuè in Conſtitutionibus fratrum Prædi-
catorum

: atorum habetur quòd Prælati à multitudine præcepto-
rum, & ordinationum abſtineant, ne laqueum ſubdito-
rum animabus iniciant, nec propter defectum vnius, vel
paucorum, quos non audent corrigere, Communitatem
inuoluant. Sed hac in re magni momenti obſeruent id,
quod generaliter obſeruant expoſitores Regulæ SS. Be-
nedicti, Baſilij, Auguſtini, Franciſci, & Ignatij, nimirum;
*Diſcreti Prælati abſtinere debent a præceptis (quæ vo-
cant formalia) & ab excommunicationibus, hiſque ra-
ro uti fas eſt, niſi quod iubetur, ſit aliàs diuinum præ-
ceptum, aut Eccleſiaſticum, ad mortalem culpam ob-
ligans.*

4 Vnde dicunt multi Doctores, ſubditum nequaquam
remanere obſtrictum ad exequendam ſui Superioris vo-
luntatem, niſi id mandato expreſſo habente formam le-
gis præceptiuæ, iubeat. Ita Syluest. *verb. obedientia §. vlt.*
Azor. *part. 1. lib. 12. c. 22. qu. 2.* & alij. Imò contra Præ-
latos hæc nequaquam obſeruantes habetur Doctrina
Alphonſi de Caſtro *lib. 1. de lege pœnali c. 5. doct. 2.* quam
ſequitur, & amplectitur Reginald. *in Prax. lib. 15. n. 43.*
ſub his verbis præciſis. *Perperam ſentire eos Religionum
Prælatos, qui putant ſe poſſe ad mortalem culpam ſubditos
obligare propter ſolius ſilentij violationem, aut propter ſo-
lam vnius lactucæ manducationem ſine licentia, aut propter
aliud ſimile, quod eſt ex ſe parui momenti, nec poteſt grauiter
Religioni nocere.*

QVÆSITVM IV.

*Vtrùm ſubditus teneatur exequi voluntatem Abba-
tis, vtcumque ſibi notam.*

SVMMARIVM.

1 *Obedientiæ diffinitio, ſecundùm D. Thom.*
2 *Obedire Religioſus non tenetur Abbati, antequam eius
voluntatem expreſſè, vel interpretatiuè cognoſcat.*
3 *Voluntatem ſuam quando dicatur Abbas, expreſſè pa-
tefacere, & quando interpretatiuè.*
4 *Obedientia vt ſit Deo grata, & meritoria debet eſſe ſi-
ne mora.*
5 *Obedientia debet eſſe ſine querela, & murmura-
tione.*
6 *Obedientia viriliter fieri debet.*
7 *Obedientia debet fieri cum humilitate.*
8 *Obedientia libenter fieri debet, & hilariter, vt n. 9. &
cum perſeuerantia, vt n. 10.*

1 RAtionem dubitandi facit id, quod dicit D Thom. 2.
2. q. 104. art. 2. in corp. vbi diffiniens obedientiam,
ait, eius formale, & ſpeciale obiectum eſſe præceptum
Superioris tacitum, vel expreſſum, ſubdens, quòd volun-
tas Superioris, quomodocunque innoteſcat; eſt quoddam
tacitum præceptum, & tantò videtur obedientia ſubditi
promptior, quantò expreſſum præceptum obediendo
præuenit, vol[untate] tantum ſuperioris intellecta.

Attamen his non obſtantibus, dicendum erit, quòd
etſi magis perfectè obediat Monachus, Superiorum
voluntatem quouis modo ſibi notam, & antequam ſi-
2 bi mandato notificetur adimplendo, nihilominus ſi id
omittat, non peccat mortaliter: niſi Abbas ſuam volun-
tatem expreſſe, vel interpretatiuè manifeſtet. Ita D. Tho-
mas *q. 23. de verit. art. 1. item d. 3.* Sylu. *verb. obedientia, in
fine, & verb. præceptum q. 2.* Tolet. *lib. 8. ſumma c. 15. n. 10.*
Vaſq. 1. 2 *diſp. 155. in fine.* Graff. *de ciſ. aur. p. 2. lib. 2. c. 58.*
Miranda *in Manual Prælat. tom. 1. q. 26. art. 4.* Sanchez *in
decalog. lib. 6 c. 2. num. 5.* Reginald. *in praxi lib. 17. n. 238.*
Quod probatur, quia neque Deo tenetur ſe quis con-
formare, etiam ſi ſciat eum aliquid velle, vel nolle, ni-
ſi illud præcipiat, vel prohibeat, quod probatur ex

illo loco Apoſtoli *ad Philipp. 1. vbi ait. Cupio diſſol-
ui, & eſſe cum Chriſto,* & nihilominus ſciebat, aliam
eſſe Dei voluntatem, vt patet ex iis, quæ paulò infe-
riùs ſubdit, *Scio, quia manebo, & permanebo omnibus
vobis ad profectum veſtrum, & gaudium fidei,* notat
Reginald. *lib. 13. num. 603.* Igitur multò minùs tene-
tur ſui Prælati voluntati ſe conformare, quantumcum-
que ſit ei cognita, niſi ab ipſomet Prælato ea expreſsè,
vel interpretatiuè ſibi fuerit manifeſtata. Expreſsè au-
tem dicitur Abbas ſuam intentionem patefacere, quan- 3
do perſpicuis verbis præcipiendo manifeſtat, talem
eſſe eius intentionem. Interpretatiuè, quando præ-
cipit per aliquod ſimplex verbum, ipſius tamen indi-
cans voluntatem, ſecundùm D. Thom. 2. 2. q. 104. art. 2.
in reſp. ad 2.

Cognita autem à ſubdito expreſsè, vel interpretatiuè
voluntate ſui Superioris, ad hoc vt eius obedientia ſit
meritoria, & Deo grata, procuret in primis, vt obedien-
tia eius erga Abbatem, & Prælatum ſit ſine mora, iuxta
illud Sanctiſſimi Patris noſtri Benedicti in Regula *c. 5.
Mox, vt aliquid imperatum à maiore fuerit, ac ſi diui-
nitùs imperetur, moram pati neſciunt in faciendo.* Secun-
dò debet talis obedientia eſſe ſine querela, & murmu-
ratione, iuxta illud D. Pauli ad Eph. 5. *Omnia facite ſi-* 5
ne murmuratione, & illud D. Bernardi in Epiſtola ad Fra-
tres Dei: *Perfecta obedientia, maximè in incipiente eſt in-
diſcreta, id eſt, ſine murmuratione, ſine cognitione cau-*
ſæ, cur ita præcipiatur à Superiore. Tertiò obedientia fiat 6
viriliter, dicente D. Benedicto ſupracitato: *Sed hæc ipſa
obedientia tunc acceptabilis erit Deo, & dulcis homini-
bus, ſi quod iubetur, non trepide, id eſt, timidè, non tar-
dè, id eſt pigrè, non tepidè, id eſt, mollè, ſed ſuæ ple viriliter,
& ſtrenuè fiat.* Quartò debet fieri obedientia cum hu- 7
militate, iuxta illud Lucæ 17. *Cum hæc omnia feceritis,
quæ præcepta ſunt vobis, dicite, ſerui inutiles ſumus, quod
facere debuimus, fecimus;* & illud eiuſdem ſupra dicti Pa-
tris noſtri Benedicti *loco citato: Obedientia erit accepta-*
bilis, ſi non cum reſponſione nolentis efficiatur. Quintò obe- 8
dientia libenter fieri debet, quia ſeruitia coacta Deo non
placent, habetur enim Exod. 38. *Iſte eſt ſermo, quem præ-
cepit Dominus, puris voluntarius, & prompto animo offe-*
rat primitias Deo. Sextò debet fieri obedientia non ſo- 9
lùm libenter, imò & hilariter: hinc eſt quòd S. Bernar-
dus in ſermone ad Fratres de monte Dei ſcripſit: *Sere-
nitas in vultu, dulcedo in ſermonibus multùm tolerant obe-
dientiam obſequentis, nubiloſa corporis compoſitio, & facies
triſtitia tenebris offuſcata, deuotionem de animo receſſiſſe*
ſignificant. Septimò obedientia debet fieri cum perſeue- 10
rantia, ne inanis reddatur dicente Domino Matth. 10.
Qui perſeuerauerit uſque in finem, hic ſaluus erit, & ibi
gloſſ. *Non enim cœpiſſe, vel facere virtus eſt, ſed perfice-
re* & S Bernardus in *lib. ad Milites Templi, cap. 11. Obe-
diendum eſt igitur perſeueranter, quia nihil prodeſt currere,
& ante curſus metam deficere.* currere ergo debent Mo-
nachi in hoc voto obedientiæ, vt comprehendant dona
cæleſtia.

QVÆSITVM V.

*Vtrùm Abbas poſſit ſuis ſubditis actus internos præ-
cipere, & an ſubditi teneantur illi
ſic præcipienti obedire.*

SVMMARIVM.

1 *Interni actus quotupliciter conſiderari poſſint.*
2 *Internos merè actus ſubdito Abbas præcipere non
poteſt.*
3 *Internos merè actus nemo, niſi ſolus Deus iudicare, &
punire poteſt.*

4 *Internos actus Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, vt ſunt annexi actibus externis, ita vt externi ſine internis conſiſtere nequeant.*

5 *Præcipere ſuis Monachis an poſſit Abbas, vt celebrantes applicent ſacrificium iuxta ipſius intentionem.*

3 PRo clariori huius quæſiti intelligentia præmittendum eſt, actus internos dupliciter conſiderari poſſe. Primo modo, vt ſunt purè interni ſecundùm ſe præciſè. Secundo modo, vt ſpectant ad complementum actuum externorum, vel quatenùs ſunt neceſſarij ad eſſe phyſicum, aut morale actuum externorum; vel quatenùs inuicem connexionem, vel dependentiam aliquam habent; quo præmiſſo:

1 Dicimus primò, non poſſe Abbatem ſuis ſubditis actum purè internum, ac primo modo conſideratum præcipere; nec conſequenter ſubditos teneri ad ipſi ita præcipienti obtemperandum. Ita D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *artic.* 5. *&* 1. 2. *q.* 91. *art.* 4. *in corpore.* Aragon. *ad* 2. 2. *ipſius D. Thom. q.* 83. *in explicat. art.* 13. Sanch. *lib.* 6. *in Decalog. cap.* 2. *num.* 5. Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 13. Vaſq. 1. 2. *diſp.* 160. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 26. *art.* 3. & alij quos citant Suar. & Vaſq. Azor. *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 10. Ra-

2 tio eſt, quia illa poteſt quis præcipere, de quibus poteſt iudicare, & pœnas ſumere, ſed de actibus merè internis nemo, niſi ſolus Deus iudicare, & punire poteſt, *cap. erubeſcant, diſt.* 32. *cap. conſuluiſti* 2. *q.* 4. *cap. ſicut tuis, & c. tua nos extra de Simon.* occulta enim Deo reſeruantur 1. Cor. 4. vbi Apoſtol. ait. *Nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus, qui & illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium:* ergò neque illos præcipere poteſt. Idem confirmatur à D. Thom. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. auctoritate Senecæ, *lib.* 3. *de benefic. cap.* 20. dicentis. *Errat ſi quis exiſtimat, ſeruitutem in totum hominem deſcendere, pars melior eius excepta eſt, corpora obnoxia ſunt, & adſcripta dominis, mens quidem ſui iuris eſt.*

4 Secundò, dicimus Abbatem poſſe actus internos ſecundo modo conſideratos præcipere, & prohibere indirectè, ſeu conſequenter, nempe prout habent annexos actus externos, ex ipſis actibus interioribus procedentes. Nam Eccleſia de actibus externis ſolet legem ferre, vt in *cap. dolentes, de celebrat. Miſſ.* vbi præcipitur, vt diuinum Officium attentè, & deuotè celebretur, & ſic præcipitur deuotio, & attentio, qui ſunt actus interiores, quatenùs annectuntur Horarum recitationi, quæ eſt actus externus, & in *Clem.* 1. *§. verum, de hæret.* iniungitur pœna excommunicationis Inquiſitoribus, qui odij gratiæ, vel amoris obtentu in hæreticos inquirunt, vel inquirere omittunt, ſimiliter in *Clem.* 1. *§. quia vero, de ſtat. Monach.* prohibetur Monachis ſub pœna excommunicationis, ne ad curias Principum, animo nocendi ſuis Prælatis, aut Monaſterijs, ſe conferre præſumant; prohibetur autem animus nocendi, non prout eſt actus mentis interior ſecundum ſe, ſed prout eſt tali acceſſui coniunctus; adeò, vt huiuſmodi acceſſus prohibeatur, non cuilibet, ſed tantùm habenti animum, offendendi ſuum Prælatum, & Monaſterium; atque ita docent Caiet. 2. 2. *q.* 104. *art.* 5. Sot. *de iuſtit. lib.* 10. *q.* 5. *art.* 5. *concl.* 6. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 6. *q.* 2. *punct.* 10. *&* *diſp.* 7. *q.* 4. *punct.* 2. Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 13. *n.* 6. Mirand. *d. art.* 3. *concl.* 1. Roderic. *qu. Reg. tom.* 3. *q.* 19. *art.* 2. Reginald. *lib.* 13. *n.* 21. Laurent. de Peirin. *de Religioſo ſubdito, qu.* 1. *c.* 6. *verſ. dixi, non teneri,* Caſtellin. *de elect. in vrale* 1. *q.* 13.

5 Ex quibus colligunt prædicti Authores, quòd Regulares Prælati poſſunt ſubditis præcipere, vt celebrantes applicent ſacrificium iuxta ipſorum Prælatorum intentionem, quia non præciperent internum tantùm ſubditorum animi motum, ſcilicet applicationem medij valoris Miſſæ, ſed illum interiorem actum, prout exteriori actui celebrationis Miſſæ eſt annexus, qui actus exterior ſine actu interiori applicationis rectè perfici non poſſet, & propterea bene poteſt Prælatus de illo diſponere, & ſubditi in hoc non obedientes peccarent mortaliter, faciendo contra votum obedientiæ in re graui. Ita Roderic. *d. artic.* 2. *in fin.* & Mirand. *d. qu.* 26. *artic.* 3. necnon alij plures, quos citat Peirin. *d. cap.* 6. *verſ. ex quo deduc.*

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Monachi teneantur parere Abbati præcipienti, quæ ſecundùm eorum Regulam ſunt.

SVMMARIVM.

1 *Obedire Monachi tenentur Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundùm eorum Regulam, vbi vide, quando teneantur ſub mortali, & quando ſub veniali.*

2 *Directè, vel indirectè aliquid ad Regulam ſpectare quomodo intelligitur.*

3 *Obedientiæ voto Religioſus tenetur parere Abbati præcipienti ea, quæ obligant fideles.*

4 *Pœnam ſibi ab Abbate impoſitam, Religioſus an teneatur exequi, quando fundatur in falſa præſumptione.*

5 *Regulam relaxatam in aliqua Religione an teneatur Monachus obſeruare ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundum præſentem conſuetudinem.*

CErtum eſt Religioſos teneri ad parendum Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundùm Regulam ſuæ Religionis, & non obediendo incidere in mortale peccatum, ſi tale præceptum ex genere ſuo obligaret ad mortale: vt puta, ſi eſſet in materia graui, & intentio Abbatis foret obligandi ſub mortali. Ratio eſt, quia qui tunc illud omitteret, violaret votum obedientiæ, ex quo tenentur Religioſi adimplere quicquid à Superiore præcipitur. Secùs dicendum eſt in materia leui, vel quando à Superiore aliquid tale non præcipitur, ſed tantùm proponitur, vel monetur. Ita Nauar. *in man. c.* 23. *n.* 49. Caiet. 2. 2. *q.* 186. *artic.* 9. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 10. *q.* 4. *punct.* 5. Sanch. *in Decalog. lib.* 6. *c.* 2. *n.* 8. Reginald. *in prax. lib.* 18. *n.* 391. & alij communiter. Vnde autem cognoſcatur, præceptum Abbatis ad mortale, vel veniale obligare, dicemus *infrà* ſuo loco. 1

Circa hoc autem tria ſunt breuiter obſeruanda. Primum, aliquid poſſe dupliciter ad Regulam ſpectare, explicitè ſcilicet, & directè; & implicitè, ac indirectè. Primo modo ſpectant ad Regulam illa tantùm, quæ in Regulæ ſtatutis continentur. Secundo modo ad Regulam ſpectant ea, quæ etſi in illa non exprimantur, tamen ſaltem in vniuerſum continentur in ea tanquam neceſſaria ad Regulam obſeruandam, vt ſunt mutua obſequia, ſine quibus bonus Religionis ſtatus conſeruari nequit, & ea, quæ ſpectant ad pœnas tranſgreſſionis Regularum. Igitur dicendo, Religioſum teneri ad obediendum Abbati præcipienti ea, quæ ſunt ſecundum Regulam, intelligendum eſt, ſiue explicitè, ſiue implicitè ſint ſecundùm illam: quia vniuerſa hæc ad Regulare inſtitutum conſeruandum ſpectant. Ita D. Thom. *quodlib.* 10. *art.* 10. *& in* 2. *diſt.* 44. *qu.* 2. *art.* 3. Angel. *verb. Religioſus, n.* 29. Syluest. *verb. Religio* 6. *q.* 6. Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. c.* 41. *dub.* 9. *n.* 77. Vaſq. 1. 2. *qu.* 96. *art.* 2. *diſp.* 154. *c.* 4. *num.* 10. & alij apud Sanch. *d. c.* 2. *num.* 9. 2

Secundò obſeruandum eſt, quòd Religioſus Obedientiæ voto non ſolùm tenetur parere Abbati, cùm præcipit ea, quæ ſunt peculiaria Religionis, ſed etiam cùm ei iniungit præcepta omnibus Chriſtianis communia, 3

[illegible] ſi iubeat audire Miſſam, vel ieiunare diebus, quibus id Eccleſia præcipit, nam hæc pertinent indirecte ad Regulam, tanquam præambula neceſſaria. Ita Caiet. 2. 2 quæſt. 186. art. 5. circa ſolutionem ad 1. Sanch. d. cap. 2. num 1[illegible].

4 Vltimò obſeruandum eſt, quòd quando Abbatis præceptum fundatur in falſa præſumptione, Religioſus ceſſante ſcandalo non tenetur parere; vt ſi Abbas iniungeret Religioſo pœnitentiam pro delicto, quod vere non commiſit, ſi pœnitentia illa in publico ſit exequenda, ſubditus ad eam tenetur propter aliorum exemplum: ſi verò in occulto, poteſt eius executionem omittere, nec peccaret non parendo, quia tunc pœna non imponitur ad aliorum exemplum, ſed ad propriam correctionem, qua innocens non indiget. Ita Vaſq. 1. 2. qu. 96. art. 5. diſput. 174. [illegible] Nauar. in man. [illegible] 23. num. 30. Sanch. [illegible] 2. num 11.

5 Ex his col[illegible] igitur ſolutio dubij, an quando Regula relaxata eſt teneantur ſubditos eam rigoroſè obſeruare ſecundum priſtinum ſtatum, vel ſecundùm conſuetudinem præſentem. Barthol. à S. Fauſto in theſaur. Religioſ. lib. 6. q. [illegible] reſpondet eos, qui profitentur ſecundùm conſuetudinem, quam inueniunt, licet ſciant Regulam præcipere aliter, non excuſari à peccato, ſi Regulam non obſeruent circa tria vota Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis ſolemniter emiſſa, quæ obligant ex iure diuino naturali; contra quod nulla poteſt introduci conſuetudo; quo vero ad reliqua ſtatuta Regulæ præter tria vota, dico non teneri ſubditos Regulam obſeruare in ſuo priſtino ſtatu, ſed tantùm ſecundùm ſtatum profeſſionem emiſerunt, quia huiuſmodi ſtatuta, cùm ſint ad inſtar legis, obligant quatenùs vim legis habent; ſi verò conſuetudo non ſit talis, vt ſufficiat ad abrogandas leges, non excuſantur Regulares, obſeruando relaxatam Regulam, quia Regul[illegible] ſed illa prima, quæ tanquam non abrogata viget, ita Nauar. c. 1[illegible] n. 5[illegible]. & Azor. inſtit. moral. part. 1. lib. 13. cap. 19. [illegible]

QVÆSITVM VII.

Vtrum Abbas poſſit ſubditis præcipere aliquid, quod ſit contra, ſupra, præter, aut infra Regulam.

SVMMARIVM.

1 *Contra, ſupra, præter, aut infra Regulam [illegible] quæ dicantur.*
2 *Præcipere an poſſit Abbas [illegible] contra Regulam.*
3 *[illegible] Abbas [illegible], quæ omninò ſunt ſupra Regulam [illegible].*
5 *Præcipere Abbas [illegible] ea, quæ ſunt præter Regulam.*
6 *Obedire [illegible] tenetur Abbati [illegible] infra Regulam [illegible].*
7 *Abbas [illegible] Monaſterio [illegible].*

1 AD huius quæſiti intelligentiam notandum, quòd contra Regulam intelligitur [illegible], quod eſt contra [illegible] præcepta [illegible] ſtatuta Ordinis. [illegible] Regula [illegible] Cordub. in expoſit. regul. D. Franciſ. [illegible] 20. Supra Regulam ſunt [illegible] Regulæ limites excedunt, [illegible] vel [illegible] periculum [illegible] Regula non præſcribit. Præter Regulam cenſentur illa, quæ nec in ea continentur, nec ad eam expediunt, aut eius executionem iuuant, vt leuare feſtucam de terra, aſpicere aues volantes, numerare ſtellas, & huiuſmodi, quæ a [illegible] modo a Doctoribus indifferentia dicuntur. Infra Regulam dicuntur ea, quæ ſunt laxiora, quam Regula præſcribat, vt reficere corpus certa hora, ſeu aliquid aliud, quod à Regula permittitur.

His ita notatis, dicimus Primò, quòd Abbas non poteſt quicquam præcipere, quod certò conſtat eſſe contra Regulam Religionis, quia tale præceptum non eſt validum, excedit enim limites poteſtatis præcipientis, quæ non eſt ad deſtructionem, ſed ad ædificationem ſecundum talem ſtatum. Ita D. Thom. [illegible] 16. & quodlib. 10. art. [illegible] & alij apud [illegible] D. Bernard. lib. de præcep. & diſpenſ. [illegible] niſi fortè poſſet ſuper ea pars [illegible] de cauſa, ad ita præcipiendum moueretur [illegible], tunc parere deberet. Ita D. Thom. [illegible] 5. & ibi Caiet. & S. Anton. [illegible] §. [illegible] Syluest. verb. Religio 6. q. [illegible] Nauar. in manual. [illegible] 39. Leſſ. de iuſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 76. Sanchez lib. 6. in Decalog. cap. 3. num. 8. Mirand. in man. Prælat. tomo 1. quæſt. 26. [illegible] S. Suarez de Relig. [illegible] cap. 8. num. 2. & alij communiter. Ratio eſt: quia etſi opus illud [illegible], tamen ex rationabili Abbatis diſpenſatione [illegible] & non cenſetur amplius eſſe contra Regulam, ſed ſecundum illam, cùm per diſpenſationem legitima de cauſa à Prælato factam [illegible]. Vnde S. Bernardus in lib. de diſp. & præcep. ait: [illegible] tum meum non augeat, nec minuat Prælatus ſine neceſſitate; Ex quo loco colligit Caietanus 2. 2. q. [illegible] & Roderic. tom. 2. qq. regul. quæſt. [illegible] art. 10. Quod quando neceſſitas eſt, poteſt illud [illegible] Prælatus, & [illegible] videatur contra Regulam, [illegible] ſi præcipiat Monacho, vt non ieiunet diebus in Regula ieiunare conſuetis, tenetur Monachus ei [illegible], quamuis aliter ei appareat, & dubitet [illegible] iuſta cauſa mouetur ad diſpenſandum: in dubiis enim ſtandum eſt iudicio Abbatis: [illegible] Monachus tenetur obedire, licet ei videatur dubia cauſa, [illegible] poſſit Abbas ei diſpenſare [illegible] conſcientia [illegible], vt colligitur ex D. Thom. [illegible] S. Nauar. [illegible] num. 37. in manual. & Syluest. [illegible] Religio 6. q. 6.

3 Secundò, dicimus [illegible] omninò ſupra Regulam, Abbas [illegible] obligare, vt docet [illegible] D. Th. [illegible] vbi addit, in [illegible] D. Anton. [illegible] Nauar. [illegible]

4 [illegible] Regula [illegible] Monaſterium [illegible] Regulæ [illegible] D. Anton. [illegible] Nauar. [illegible] Secundò ſi præcipiat [illegible] vitandæ [illegible] Mo-

nachus agnoſcit, ſe nullo modo ad talem culpam [illegible] non teneri [illegible], ſecus ſi videt, ſe aliter peccatum, vel peccati periculum vitare non poſſe, quia in tali caſu [illegible] iuſta, & rationabilis, obedire tenetur. Ita Angel. *verbo Relig. [illegible] num.10.* Sylu. *eo citato*, & Cordub. *ſuper reg. D. Franc. cap.10. q.2. in 6. puncto*. Reginal. *in prax. lib.18. num.195.* Miranda *d. q.26. art.10. [illegible]*. Si verò præceptum eſſet ſimpliciter in augmentum meriti, vt maneret [illegible] ſobrie, corpus [illegible] macerare, & huiuſmodi, non obligaret ſubditos in conſcientia, ſecundum D. Thom. *in quodlib.1. art.10.* D. Anton. [illegible] Caiet. 2.2. *q.*[illegible] *ſubdit.* Sylu. *d. q.6.* Sanch. [illegible] *num.15.* Mirand. *d. concl.1. in princ.* Ratio eſt, quia Abbas non eſt dominus, ſed cuſtos, & miniſter Regulæ, [illegible] poteſtas non ſe extendit vltra ipſius Regulæ [illegible], ergo non poteſt eius terminos in ſuis præceptis excedere, tum quia Monachus ex hac voti Obedientiæ [illegible] vitæ Regularis conditione, Abbatis correctioni [illegible] teneatur, non autem ad eiuſdem Abbatis libitum exequi, quod Regulæ limites excedit: vnde D. Greg. *in [illegible] nemo credere [illegible]*, & D. Bernard. *in Opuſc. de præcepto [illegible] Psalmi [illegible] terram [illegible] Nihil prælatus prohibeat horum [illegible] quæ [illegible] vitæ [illegible] conſtituit [illegible] ad [illegible] dules eis, cum neceſſe fuerit ad remiſſiam.*

5 Tertiò, [illegible] Abbatem non poſſe ea, quæ ſunt præter Regulam, ſubditis iniungere, nec ſubditos teneri Abbati præter regulam aliquid præcipienti obedire: Monachus enim obedientiam in Religione promittens, intelligit [illegible] Regulæ [illegible] Abbas [illegible] poteſt [illegible] per [illegible] profeſſionem promiſit, vt patet ex prædicta D. Bernardi ſententia. Ita D. Thom. [illegible] *diſt.*[illegible] *art.3. in c. & d. quodlib.10. art.*[illegible] Sylu. *d. q.6.* [illegible] Regulæ [illegible] Miranda *d. q.*[illegible] S. Paulo *in* [illegible] *reg.*[illegible]

6 [illegible] Regulam [illegible] Lauren. de Peyrin. [illegible]

7 An autem Abbas [illegible] Cordub. [illegible] Petro [illegible] Barto. [illegible] Sanch. [illegible] contrariæ opinione.

QVÆSITVM VIII.

Vtrùm Abbas poſsit ſuis Monachis aliquid præcipere cum eorum vitæ periculo.

SVMMARIVM.

1 *Præceptum humanum, an obliget cum periculo vitæ.*
2 *Præcepta Abbatis, quando diriguntur ad bonum commune Religionis conſeruandum, obligant etiam cum periculo vitæ.*
3 *Obedire tempore peſtis, tenetur Religioſus Abbati præcipienti, vt aliis Monachis eodem morbo laborantibus [illegible].*
4 *Obligent ſubditos cum periculo vitæ, quando Abbas habeat intentionem, quomodo cognoſci poteſt.*
5 *Obedire Abbati præcipienti, vt aliis extra Religionem peſte laborantibus miniſtrent, an Monachi teneantur.*

Regulariter loquendo humanum præceptum non obligat ad ſui obſeruationem, vbi adeſt probabile vitæ periculum: quando periculum non eſt per ſe materiæ præceptæ annexum, nec à ſuperiore præuiſum, aut cogitatum; quia non poteſt ſtrictiùs quàm præceptum naturale, aut diuinum obligare; multa autem præcepta diuina, & naturalia alioquin ad mortale obligantia non adſtringunt cum periculo vitæ, vt patet in præcepto reſtitutionis, ad quam etſi teneamur de iure naturali, & diuino; tamen non obligat non ſolùm cum periculo vitæ, verùm nec cum maximo detrimento proprio. Item in voto, quod etſi de iure naturali, & diuino reddendum ſit: tamen nec adſtringit cum periculo vitæ: ergo nec etiam ſuperioris præceptum huiuſmodi obligare cenſendum eſt. Ita Henriq. *lib.13. cap.21. num.2.* Sanch. *in opere moral. lib.1. cap.18. num.4.* Azor. *Inſtit. moral. part.1. lib.1. cap.*[illegible] Suar. *de cenſ.*[illegible] *num.7. & de Relig. tom.4.*[illegible] *lib.2. cap.8. num.29.* & alij apud Bonac. *de*[illegible] *punct.2. num.3.* Alia ratio eſt, quia nemo Obedientiæ votum emittens habet intentionem, ſe adſtringendi cum huiuſmodi periculo; imò ſi hoc intenderet, talis intentio, tanquam temeraria, & imprudens cenſenda eſſet [illegible] ad inducendam obligationem in conſcientia. Ita Suar. *de Relig. tom.3. lib.10. c.4. n.15.*

Si autem Abbas velit obligare, etiam in caſu particulari, non obſtante mortis periculo, dicendum eſt eius præcepta in tali caſu tenere, ac ſeruanda eſſe, quando diriguntur ad conſeruationem communis boni Religionis. Ita Caiet. *tom.3.* [illegible] Cuius ratio optima eſt, quia ſuperiores poſſunt præcipere omnes actus exteriores neceſſarios ad commune bonum illius, cuius curam [illegible], & [illegible] ſubditos habent, & non obſtante quolibet vitæ periculo, ſubditi obedire tenentur, quia bonum commune præponitur priuato. Vnde Principes ſeculares poſſunt præcipere militibus, vt pugnent, & defendant ciuitatem, nec à propria ſtatione diſcedant, vel [illegible] mandant. Ita Suar. *de leg. lib.3. cap.30. num.3.* [illegible] Vaſq. *p.2. diſp.161. c.2.* & alij communiter.

Hinc Abbas tempore peſtis, ſubditis præcipere poteſt, vt Religioſis eodem morbo contagioſo ægrotantibus, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, cum vitæ periculo miniſtrent. Ita Caiet. [illegible] Roder. *quæſt. Regul. tom.3. q.31. art.3.* Sanch. [illegible] *q.2. n.5.* [illegible] Suar. *d.* [illegible] *num.19.* Laur. de Peyrin. *de Relig.* [illegible] *q.3.* Hoc enim eſt neceſſarium ad conſeruationem Monaſterij gubernationem, & ad conſeruationem [illegible] Religioſi, & propterea ad eius commune bonum. Præterea [illegible] commun[illegible] mo-

nito D. Patris Benedicti Reg. *cap. 36.* vbi infirmorum curam primam, & maximam Abbati iniunxit, dicens. *Infirmorum cura ante omnia, & ſuper omnia adhibenda eſt, vt ſicut reuera Chriſto, ita eis ſeruiatur*, & paulò poſt: *ergo maxima cura ſit Abbati, ne aliquam negligentiam patiantur infirmi. & in hoc cap. Curam autem maximam habeat Abbas, ne a Cellerariis, aut ſeruitoribus negligantur infirmi, quia ad ipſum reſpicit, quicquid a diſcipulis delinquitur.* Ex qua triplicata monitione colligi poteſt, infirmorum curam eſſe de præcipuis Monaſterij. Denique ſi in Religione tempore peſtis Monachi non tenerentur mutuò ſibi ſuccurrere, malè proviſum eſſet Monaſticæ Reipublicæ, & ſtatui Religioſo, quod tamen non eſt aſſerendum, cùm Monachi ſint inuicem membra corporis Religioſi, debeátque in hoc cum vitæ periculo, alter alterius onera ſupportare. Ita Rodetic. *loco cit.* qui *art. 2. li.* cum Sanchez *loco etiam citato, num. 7.* dicit, non debere Prælatum valde infirmos, & debiles, vel inſignis conditionis viros, quorum vita communi Religionis bono eſſet valde vtilis, vel neceſſaria, ad miniſtrandum fratribus peſte laborantibus deſtinare, præſertim ſi adeſſent alij qui hoc munus rectè præſtare poſſent.

4 Si quæris, quomodò cognoſci poſſit, quando Abbas rationabiliter habeat intentionem obligandi cum periculo vitæ: reſpondeo cum Suar. *d. cap. 8. num. 31.* quòd huiuſmodi intentio patebit, vel ex expreſſis verbis ipſius Abbatis ita præcipientis, vel ex actione præcepta, cum qua dupliciter coniungi poteſt periculum vitæ, nempè aut omninò per accidens, & præter intentionem, & præſcientiam præcipientis, ſiue per ſe, vel de facto cum præſcientia ipſius præcipientis. Primo modo regulariter præceptum non obligabit cum vitæ periculo; quia non adeſt intentio ſuperioris præcipientis, cùm nihil ſit volitum, niſi præcognitum, nec ea in præſumitur, cùm in dubio quando præcepta humana intelligi poſſunt de maiori, & minori pœna, ſemper intelligenda ſunt de minori, *c. in pœnis, de reg. iur. in 6.* Hoc autem limitatur, niſi eſſet valde neceſſarium Religioni, vt res præcepta adimpleatur, ita vt oppoſitum in graue ipſius damnum, & præiudicium cederet, quia in tali euentu dubio procul præceptum obligaret, vel ex natura ipſius rei, vel ex implicita præcipientis voluntate, vt de Eccleſiaſticis præceptis docent communiter Doctores. Quando autem periculum vitæ ineſt actioni præceptæ per ſe, aut de facto hic, & nunc, cum præſcientia Abbatis præcipientis; tunc clarè conſtat ipſius voluntatem eſſe obligandi in conſcientia ad executionem rei præceptæ, non obſtante huiuſmodi periculo, & niſi oppoſitum manifeſtè appareat, talis voluntas rationabilis præſumitur. Ita Suar. *vbi proximè.*

5 Non poſſet autem Abbas ſuis Monachis præcipere, vt cæteris peſtilentiæ morbo laborantibus, tam in ſpiritualibus, quàm in corporalibus inſeruiant, & ſi ita præciperet, ſubditi non tenerentur ſuis mandatis obedire, imò licitè poſſent a loco, vbi epidemiæ morbus graſſatur ad vitam ſaluandam aufugere. Ita Caiet. *2. 2. q. 26. art. 5.* Bann. ibi *q. 33. art. 3. dub. 4.* Rodet. *d. art. 3.* Nauar. *Manual. cap. 24. num. 11.* & alij, quos citat Laur. de Peir. *d. cap. 11. diſt. 4.* quod procedit etiam in caſu grauis neceſſitatis, vt ſi in ciuitate, vel oppido tanta eſſet infirmorum multitudo, vt Parochi ordinarij ſufficere non poſſent, quia quamuis peſtis morbo ægrotantibus Sacramenta, & alia neceſſaria adminiſtrare, ſit opus magnæ perfectionis: tamen non videntur Monachi ad id obligati, cum ſit alienum ab eorum inſtituto, quod non eſt vitæ actiuæ, sed tantùm contemplatiuæ incumbere.

* * *

QVÆSITVM IX.

Vtrùm Abbas poſsit præcipere ſuis ſubditis quæ ſunt contra Deum, vel Eccleſiæ ordinationes.

SVMMARIVM.

1 *Præcipere Abbas non poteſt ſuis Monachis aliquid contra præcepta Dei, vel ius canonicum, & Summorum Pontificum Decreta, vt etiam* num. 3.

2 *Abbati præcipienti aliquid includens ſpeciem mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus obedire.*

4 *Obedientiam propter, nunquam malum committendum eſt, licèt aliquando bonum debeat intermitti.*

Reſpondeo, nullo modo poſſe Abbatem aliquid contra præcepta Dei, vel ius canonicum, & Summorum Pontificum Decreta ſuis ſubditis iniungere. 1 Probatur ex illo Act. 5. vbi dicitur, *obedire oportet magis Deo, quam hominibus.* Vnde D. Hieronym. in Epiſtola ad Epheſios, ait: *Si Dominus ea iubet, quæ non ſunt aduerſa ſanctis Scripturis, ſubiiciatur domino ſeruus: ſi verò contraria præcipit, magis obediat ſpiritus, quam corporis Domino*, & infra. *Si bonum eſt, quod præcipit Imperator, iubentis exequere voluntatem: ſi malum, reſponde, Oportet Deo magis obedire, quam hominibus*, refertur in *c. ſi Dominus 11. q. 3.* & in *cap. qui reſiſtit*, eadem *q.* ait D. Auguſt. *Si aliud iubeat Imperator, & aliud Deus, quid iudicatis? maior poteſtas Deus, da veniam, ô Imperator, tu carcerem, ille gehennam minatur.* Idem habetur ex gloſſ. ſuper illud Pauli ad Romanos, *Qui poteſtati reſiſtit, Dei ordinationi reſiſtit*, & *c. non ſemper gad. cauſa, &* habetur etiam ex Auguſt. *Non ſemper malum eſt, non obedire præcepto, cum dominus iubet ea, quæ ſunt contraria Deo, tunc ei obediendum non eſt*, & D. Bernard. in Epiſt. 7. ad Adam Monachum, ait: *Vae ſeruo ſceleſtiſſime? tractans te, ô homo, tem in quo noueris ſuperiorem, propter inferiorem, iudicas, dimiſiſti propter humanam ſeruare obedientiam, quid enim quod iubet homo, prohibet Deus, & ego auditam hominem ſurdus Deo?* Hinc Dominus in Euangelio Phariſæos increpans, ait, *Quare & vos tranſgredimini mandata Dei propter traditiones veſtras.* Idem habetur in *c. ſi is, qui præeſt 11. q. 3.* Vnde ſi Abbas præciperet ſubditis aliquid contra mandata Dei, vt detegere crimen occultum fratris, non ſeruato ordine fraternæ correctionis, vel præter mandata, vt dicere aliquod mendacium, etiam officioſum, ſubditi eiuſmodi præceptis non obligarentur, ita Antonin. *3. part. tit. 16. cap. 1. §. 7.* Laurent. de Peirin. *d. c. 6. verſ. ex quibus ſequitur.*

Hinc colligi poteſt, ſi Abbas præcipiat aliquid includens ſpeciem aliquam mali, ſeu ſcandali, non tenetur Monachus ei obedire, dicente Apoſt. Theſſalon. *1. c. ult. Ab omni ſpecie mali abſtinendum eſt.* Similiter ſi præciperet aliquid in periculum mortis æternæ, aut temporalis, non tenetur obedire, quia eſſet peccatum temeritatis, aut tentandi Deum. Si dicas, quòd multi SS. Patres, teſte Caſſiano *lib. 4. de inſtit. Monaſt. c. 24.* in multis contra ius naturæ, & diuinum ſuis Abbatibus obtemperarunt, quòd licet manifeſtè mala, vel contraria diuinæ legi viderentur, ea tamen imperari ſibi exiſtimabant, ne exequi conarentur, & Abbatem curaturum, ne imperata perficerent, putantes ea præcipi, non quidem ſimpliciter, vt fierent, ſed vt obedientiæ exemplum præberent, ita Bartholom. a S. Fauſto *in theſaur. Relig. lib. 4. qu. 5.* 2

Sicut nec etiam teneretur ſubditus ſi aliquid præciperet Abbas, quod Eccleſiæ iniunctis obuiaret, quæ ſolemnitates aut tempora ordinat vt ſi præciperet, quod Monachis non obſeruet ieiunium diebus ab Eccleſia ſtatutis, vel quòd Miſſæ ſacrificium pro hæreticis offerret, *cap. ſi quis Epiſcopus 11. q. 3.* S. Anthon. *loc. cit.* quia non- 3

 quam

8 quam propter obedientiam malum committendum eſt, quamuis aliquando bonum debeat intermitti, *c. quid ergo, ead. cauſ. & q.*

QVÆSITVM X.

Vtrùm Abbas poſſit præcipere aliquid ſuis ſubditis, quod ſit contra Abbatis Generalis, vel alterius Superioris præceptum.

SVMMARIVM.

1 *Inferior Abbas non poteſt quicquam contra Abbatis Superioris præceptum ſubditis imponere.*

2 *Lex Superioris per inferiorem tolli non poteſt.*

1 RESpondeo negatiuè: Ratio eſt, quia tolleretur ordo iuriſdictionis Regularis à Summis Pontificibus in Religionibus diſtinctus, nec cognoſceretur Superiorem eſſe talem, niſi illi primò obediretur. Item ſi inferior aliud præter Superioris præceptum iniungeret, inde magna oriretur confuſio, nec certa ſuperioritatis ratio aſſignari poſſet. Ita Hoſtien. *in ſumm. tit. de maior. & obedien. n. 6 § & ad quas tolerentur.* Sylueſt. *verb. obedientia, n.* 10. Tolet. *lib. 8. c. 15. n. 9.* Reginald. *in prax. lib.* 17. *n.* 256. *& lib.* 18. *n.* 304.

2 Probatur in *c. qui reſiſtit.* 11 *q.* 3. Superioris enim lex per inferiorem tolli non poteſt, *c. inferiorem* 21. *diſtinct. Clemen. ne Romani, de elect. & ibi gloſſ. verb. inferiorem.* Vnde ſi aliud præcipit Abbas localis, & aliud Abbas Generalis, vel alius Superior, omiſſo præcepto Abbatis inferioris, Monachi tenentur Superioris præceptum adimplere; maior etiam poteſtas minori præponitur ad obediendum, *c. quæ contra, [illegible]* ubi in fine dicitur, quòd ſicut in poteſtatibus ſocietatis humanæ, maior poteſtas minori præponitur ad obediendū, ſic Deus in omnibus.

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religioſus teneatur Abbati potiùs quàm carnalibus parentibus obedire.

SVMMARIVM.

1 *Egredi à Religione poteſt Religioſus ad ſubueniendum parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita prius, licet non obtenta licentia, imò contradicente Abbate.*

2 *Eleemoſynam extremè indigenti tenetur facere Religioſus, etiam abſque Abbatis licentia.*

3 *Filius profeſſus [illegible] ſit, ad ſubueniendum parentibus in graui neceſſitate conſtitutis.*

1 RESpondeo dicendo, primò quòd ſi parentes ſint in extrema neceſſitate conſtituti, & aliud remedium non ſupereſt, Religioſus tenetur eiſdem potius, quam Abbati obedire, & ad illis ſubueniendum poteſt à Religione egredi, petita prius, licet non obtenta licentia, imò contradicente, & reclamante ipſomet Abbate; præceptum enim de parentibus honorandis eſt de iure diuino, & naturali ſtrictiorem, & potiorem inducens obligationem, quam quodlibet aliud Prælati præceptum, & propterea non debet hoc poſterius, & minus obligatorium illi priori derogare, aut illud impedire. Tum quia tenetur hoc facere propter extremam neceſſitatem exterius, *[illegible]* & gloſſ. *in c. [illegible]* 12 *q.* 2. quæ dicit Regularem teneri facere eleemoſynam extremè indigenti, etiam abſque Prælati licentia, ergò multò magis filius, ob extremam parentum neceſſitatem, parentibus hoc præſtare tenetur. Ita Caiet. 2. 2. *q.* 101. *art.* 4. *[illegible] art.* 4. Nauarr. *in [illegible]* 4 *de Regular. num.* 48. *& Enchirid. c.* 14. *n.* 14. *[illegible] reg. D. Franc. [illegible]* 2. *quæſt* 6. *in artic.* 2. Valent. *tom.* 3. *[illegible]* 2. Miranda *in manual. [illegible] q.* 26. *art.* 11. *d.* 3. Clau. Reg. *lib. [illegible]* Sanch. *[illegible]* 14. vbi plures alios refert, & poſt eos Regin. *[illegible]* Laurent. de Peyrin. *de Reg. ſubd. tom. [illegible]* Bonac. *de præcept. Decal. diſp. [illegible] punct. [illegible]* Fauſt. *in tit. [illegible] Relig. lib.* 6. *q.* 79. Suar. *de Relig. tom.* 3. *tr.* 7. *lib.* 6. *c.* 6. *n.* 5.

Si autem parentes non eſſent in extrema, ſed graui tantùm neceſſitate conſtituti, non liceret Monacho abſque Abbatis licentia, Religionem egredi ad ſubueniendum illis tum neceſſitatibus, ſed poteſt, & debet illis ſubuenire per modos licitos, qui non aduerſentur ſuæ Regulæ, & profeſſioni. Quia extra neceſſitatem extremam non poteſt res ſemel tradita ab eo auferri, & alteri dari, ſicuti non poteſt filius auferre pecuniam Eccleſiæ traditam, vt cum ea ſuccurrat parentibus in graui tantùm neceſſitate poſitis. Sed Religioſus per profeſſionem iam eſt traditus Religioni & poteſtati ſui Abbatis. Ita Sanc. & alij apud eum *loco citato, n.* 17. Bonac. *loc. cit. [illegible]* *dum neceſſitas,* Fauſt. *d. q.* 79. *n.* 2. Sed ſi ſtando in Religione non poſſet parentes à graui neceſſitate ſubleuare, puta quia Abbas non permitteret ipſum honeſtis artibus laborando modum ſubueniendi parentibus quærere, tunc petita venia, etiam contra Abbatis voluntatem à Religione egredi debet ad huiuſmodi graui neceſſitati ſubueniendum; Ita Maior *in* 4 *d.* 3. *q.* 16. Cordub. *in reg. D. Franc. cap.* 2. *q.* 6. *art.* 2. *op.* 5 *part.* 3. Valent. *tom.* 3. *diſp.* 7. *q.* 1. *punct.* 2. Laur. de Peyrin. *loco cit.* Et hoc procedit ſiue extrema parentum neceſſitas præcedat, ſiue ſequatur profeſſionem, vt bene aduertit Azor. *inſtit. mor. tom.* 2. *lib.* 2. *c.* 2. *q.* 5. *[illegible]* Lezan. *de ſtat. Relig. in communi, [illegible] dub.* 6 Laur. de Peyrin. *loco etiam citato, [illegible]*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm in omni dubio, an res præcepta licita ſit, néne, debeat Monachus ſuo Abbati præcipienti obedire.

SVMMARIVM.

1 *Præceptum an ſit licitum néne tripliciter dubitari poteſt.*

2 *Speculatiuum aliud dubium, aliud practicum.*

3 *Obedire Monachus an teneatur Abbati, quando facta diligenti inquiſitione, adhuc dubitat, an Abbas illud ſub mortali præceperit, néne.*

4 *Obedire an teneatur Religioſus in dubio, an res præcepta licita ſit: & tunc tutior pars eſt eligenda.*

5 *Obedire tenetur Monachus quando ſibi conſtat, præceptum eſſe licitum, licet dubitet, an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis, limitatur numerus ſeq.*

7 *Scandalum ad vitandum tenetur Monachus Abbatis præcepta obſeruare, etiam cum eius corporali incommodo, quando dubitat an ſint iniuſta, ex authoritate.*

8 *Scandali vitandi ratio ſufficit, vt alteri Papæ non obediatur.*

9 *Obedire Religioſus an teneatur Abbati, de cuius legitima promotione dubitatur.*

1 SVpponendum eſt pro maiori huius quæſiti intelligentia tripliciter dubitari poſſe, an præceptum ſit licitum, néne; Primò ex parte ipſius præcepti tantùm, videlicet quando clarè conſtat Abbatem poteſtatem illud ſubditis imponere, nec dubium eſt de honeſtate rei præceptæ, ſed ſolùm an ſit iniuſta. Secundo poteſt dubita-

ti

ri, an ſit licitum néne id quod præcipitur. Tertiò poteſt venire in dubium, an Abbas legitimam authoritatem ad id præcipiendum obtineat, & [illegible] et an ſit legitime electus, vel confirmatus, vel vtrùm ſit Superior illius, cui præceptum iniunctum eſt.

2 Secundò præmittendum eſt, dubium eſſe duplex, alterum ſpeculatiuum, & alterum practicum. Dubium ſpeculatiuum contingit, quando in genere dubitatur, aliquid eſſe licitum, vel illicitum. Dubium practicum eſt, quando quis dubitat, an liceat ſibi hic, & nunc aliquid agere, vel omittere.

3 His poſitis dicendum tertiò, quòd quando facta diligenti inquiſitione, adhuc Monachus manet in dubio, an Abbas aliquid præceperit ſub mortali, néne, tenetur Abbatis præceptis obedire: quia in dubio tutior pars eſt eligenda, *cap. ad audientiam, & c. ſignificaſti el 2. de homicid. & c. iuuenis, de ſponſal.* In hoc autem dubio tutior pars eſt Abbatis præcepta adimplere. Ita Sylu. *verb. dubium, q. 2. n. 4.* Vaſq. *1. 2. diſp. 65. c. 3. per tot. & diſp. 66. c. 1. in princ.* Salas *1. 2. q. 21. tr. 8. diſp. uic. ſect. 25 num. 158.*

4 Quartò, ſi verò Monachus dubitaret, an quod præcipitur ſit licitum, néne, ſi dubium eſt ſpeculatiuum, & præceptum non ſit contra ea, in quibus ignorantia non excuſat, tenetur Abbatis præceptum adimplere: quia in dubio Superiori parendum eſt, *cap. 2. quid ergo 11. q. 3. & cap. quid culpatur 23. q. 1.* vbi dicitur, milites rectè obedire Principi præcipienti bellum, quando illis non conſtat de iniuſtitia belli. Probatur etiam ex verbis D. Bernard. *in lib. de præcept. & diſpenſ.* vbi ſic ait, *Quicquid vice Dei præcipit homo, quod non ſit certum diſplicere Deo, haud ſecus accipiendum eſt, ac ſi præcipiat Deus.* Per iſtam enim negationem, *non ſit certum,* non videtur requiri, vt poſitiue ſit certum, ſed ſatis eſſe, vt ſit dubium, ideo ſecundum prædictam regulam D. Bernardi, in dubio parendum erit Superiori, quia tunc non eſt certum diſplicere Deo, vt *infra* ipſemet de [illegible]. Ita Sanchez *lib. 6. in Decalog. cap. 3. num. 3.* vbi plures cumulat. Si autem dubium eſſet practicum, illo durante non liceret opus ab Abbate præceptum adimplere: quia facere aliquid cum conſcientia practice dubia nunquam licet: quia operans aliquid cum dubio peccandi, ſe exponit periculo peccati, de quo dubitat, at exponens periculo peccati peccat iuxta illud, Eccleſ. 3. *Qui amat periculum, peribit in illo,* & ideò vt obedire liceat, oportet tale dubium practicum deponere tanquam ab erronea conſcientia procedens, & firmiter iudicare, non obſtante dubio ſpeculatiuo, licitum eſſe obedire, opus præceptum exequendo, cùm habeat iuſtam cauſam deponendi practice dubium, & operandi contra dubium ſpeculatiuum. Ita Sanchez *d. cap. 3. num. 12.* & Clau. Reg. *lib. 1. cap. 13. num. 30.* Quòd ſi Monachus ſciret, vel valde dubitaret, an Abbatis præcepto obedire, ſit peccatum, necne, eſſet autem certus quòd non obediendo non peccaret, tenetur non obedire, quia abſque rationabili cauſa ſe exponeret euidenti periculo peccandi: nec haberet aliquam iuſtam cauſam deponendi dubium ſecundum Roder. *quæſt. reg. tom. 3. q. 19. art. 5.* Sanch. *d. c. 3. n. 14.* Salas *de act. hum. tract. 8. diſp. vnic. & ſect. 17. n. 156.* Peirin. *de ſubdit. & Prælat. tom. 1. q. 1. c. 7. dict. 3.*

5 Quando item ſubdito conſtat licitum eſſe id, quod præcipitur, quamuis dubitet an præceptum ſit iniuſtum ex authoritate, nempe quia excedit poteſtatem ipſius Abbatis præcipientis, obligatur nihilominus ad obediendum, quia Abbas non tenetur ſuis ſubditis de omnibus rationem reddere, præcipue quando patet licitum eſſe id quod præcipitur; quia ſic Prælatorum conditio durissima, ſubditorúmque ſtatus peſſimus foret, vt conſiderant ſupracitati Doctores.

Quamuis præceptum Superioris in dubio præſumatur iuſtum, ex gloſſ. *verb. iniquitas, in cap. quia culpatur 23. q. 1.* gloſſ. *verb. aliàs etiam in cap. ad audientiam de temp. ordinat.* gloſſ. *verb. in vadato, in [illegible] ex tenore, de ſentent. excommunic.* Attamen, vbi [illegible] illud iniuſtum, durum ſeu aſperum apparet, vel ex eo ſequitur abſurditas, ſcandalum, ſeu inconueniens, nullo modo eſt exequendum: & tenetur illud impediens ſecundam iuſſionem expectare: ita per text. *in cap. Si quando de reſcript.* reſoluunt Marant. *diſput. 1. num. 19.* Menoch. *de arbitr. caſ. 334. num. 6.* Clar. [illegible] *num. 16. verſ. quarto modo, & quæſt. 97. num. 3.* Conat. *practic. cap. 35. num. 6. & in regul. peccatum, part. 1. in init. num. 5.* Signor. de Aual. *in Director. Iudic. Eccleſiaſt. part. 2. cap. 5. num. 3. cum ſeqq.* Lancellot. Conrad. *in templo omn. Iudic. lib. 1. cap. 1. § 4. tit. de præſt. ant. & potent. Imperat. verſ.* [illegible] *n. 16.* Perez *leg. 29 gloſſ. 1. verſ.* [illegible] Iacob de Graff. *in decis. aur. part. 1. lib. 2. cap. 1. a num. 21.* Azeued. *leg. 14 num. 33. cum ſeqq. tit. 3. lib. 2. nouæ recopil.* & alij citati per D. August. Barboſ. *in collect. ad d. cap. ſi quando num. 2.* [illegible] ex Innocent. *in cap.* [illegible] *de ſentent. excommunic.* refert Pinell. [illegible] *part. 1. cap. 2. num. 10. in fin.* [illegible], quòd peccat obediens mandato iniuſto Summi Pontificis, vel Principis, quando ex tali mandato oriuntur ſcandala vel magnum damnum, de quo tamen vide Couarr. *in* [illegible] *part. 1. in init. num. 5.* Ioan. Rojas *ſing. 145.* Iacob. Simanc. *de Cathol. inſtit. cap. 45. num. 34. cum ſequentib.* Azeued. *d. leg. 14. num. 32. & 36.*

Vnde executorem ſuperſedentem in executione alicuius rei tenere reſcribere ad illum a quo executio delegata eſt, eidémque oſtendere rationem, propter quam in executione non procedit, probat text. *in d. c. ſi quando,* & *in authen. de mandat. Princip. § deinde conuenientes coll. 1.* & *in authent. vt nulli Iudicum* [illegible] 9. & tradunt Pelat. *de benef. in cap. 2. art. 8. 4.* [illegible] *obedientia n. 5.* Vuald. [illegible] D. Auguſt. Barboſ. *in addit. ad d. c. ſi quando* [illegible]. 6

Non obſtat text. *in cap. de cætero, de ſent. & re iudic.* quia reſponderi poteſt, quòd licet in illis [illegible] ab executore, de quo ibi referuntur exceptiones a parte oppoſitæ ad ipſum delegantem, vt per eundem terminentur: idem tamen non tollit, quominus poſſit, & teneatur conſiderans rem reſcribere deleganti, ſi intelligat in executione ſibi commiſſa dari iniuſtitiam, imminere ſcandalum, vel malum aliquod contra bonum publicum, exponendo eidem cauſam rationabilem, per quam mouetur, delegantem certiorem facere, vt ille, vel malum remoueat, vel per ſecundam iuſſionem iubeat fieri executionem. 7

Nec refragatur, quòd text. *in d. cap. ſi quando,* agere videtur de mandato, in quo aliquid ſuppreſſum, aut expreſſum non fuit, patet ex fine illius, ibi, *prauà inſinuatione ſuggeſtum,* idque aperte ſupponit gloſſ. & Rubentes ibi: conſtat autem executorem, ad quem dirigitur reſcriptum ſubreptitium poſſe, & debere pronunciare illud eſſe omninò irritum, & in totum reiicere, nec teneri cauſam, ob quam non exequitur exprimere, ſeu reddere deleganti, vt probat textus *in cap. ſi ex litteris 20. in fin. de reſcript. & in cap. reſcripta 25. quæſt. 2.* quare reſpondetur, quod verba illa *d. cap. ſi quando,* ibi *prauà inſinuatione ſuggeſtum,* non conuincunt text. agere de reſcripto ſubreptitio, quod ad partis petitionem emanare ſolet, iuxta regul. text *in cap. ſuper litteris de reſcript.* eo quòd text. *in d. cap. ſi quando* loquitur abſolutè de reſcripto; patet ex principio ibi, *ſi quando aliqua, &c.* quin in initio text. neceſſariò ſupponit validitatem reſcripti, de quo agit, & ſuper quo vult, vt reſcribatur, prout manifeſtè colligitur ex fine illius, ibi *patienter ſuſtinebimus, &c.* Quæ quidem patientia neceſſariò ſupponit

ponit mandatum mero iure validum:aliàs enim diceretur ſimpliciter ne mandatum exequeretur iuxta text. *in cap. ſi quando, de reſcript.* eodem pariter modo intelligendus eſt textus *in cap. cum teneamur, de præbend.* ibi, *niſi forte, &c.* iunctis inferioribus verbis, ibi, *equanimiter ſuſtinemus, &c.* vt procedat in terminis habilibus, & ita agat de mandato valido ſecundùm iuris rigorem, velvti quia abſque partis petitione, vel licet cum illa, valida tamen, & ſine ſubreptione propter aliquam clauſulam, vel retentum legitimum, per quam ſecundùm Ius ſubreptio tollatur, Pontifex mandauit conferri beneficium habenti aliud ſufficiens, de quo mentio facta non eſt, cui tamen ſine ſcandalo prouideri non poterat.

8 vti quia abſque partis petitione

Reſtat nunc vt videamus, an, & quando Superioris præcepta ſub mortali obligent, in quo communiter apud omnes ferè Religiones obſeruatur Superioris præcepta ad mortale obligare, cum fiunt in virtute ſanctæ obedientiæ, vel ſub obteſtatione diuini iudicij, aut in virtute Spiritus ſancti, ſeu ſub pœna excommunicationis maioris, etiam ſi latæ ſententiæ non adſtruatur: nam ſi adderentur hæc verba, ſubditus, præter peccatum mortale, excommunicationem etiam incurreret. Ita S. Anton. 3. *part. tit.* 6. c. 1. § - Caiet. in. Valent. Ledeſm. *vbi proximè*, Sanch. *d. c. 4. n. 4.* vbi plures commemorat. Nau. *etiam in Manual. c. 23. num. 53.* Sayr. *in Clau. Reg. lib. 3. c. 7. n. 242.* Verùm hoc eſt intelligendum ſuppoſita materiæ grauitate: ſi autem Abbas ſuo Monacho præcipiat in materia, quæ

9 ſit leuis in ſe, ſecundùm circumſtantias illi annexas, ſub quacumque verborum forma, etiam in virtute ſanctæ obedientiæ, vel Spiritus ſancti præceptum latum ſit, Monachus non tenetur ſub mortali obſeruare, tum quia leuis materia videtur incapax tantæ obligationis: tum etiam quia neque diuina præcepta in leui materia ad mortale obſtringunt, vt patet in furto leuis, & modicæ quantitatis, in verbis otioſis, & mendacio ioculo: ergo à fortiori nec minùs humana, quæ vt ſint iuſta, & rationabilia, debent eſſe conformia diuinis, a quibus deriuantur. Quod procedit etiamſi explicaret Abbas ſuam intentionem eſſe ſub mortali obligandi: nequit enim id, quod ſuapte natura lethalis culpæ incapax eſt, præcepto ſeu redditione capax Ita Salas *de legib. diſp.* 10. *ſect.* 6. *num.* 3. [illegible] 4. Sanch. *in oper. Moral. lib.* 1 *cap* 4. *num.* 4. Az. [illegible] *Moral. part.* 1. *lib.* 5 *c.* 6 *quæſt.* 5. Suarez *de leg. lib.* 3. *c.* 25. *num.* 2. Reginald. *lib.* 15. *n.* 42. & alij [illegible] cæterum quod præceptum, in quo eſt poſita pœna peccati mortalis in materia leui, quamuis non liberat vim obligandi ſub mortali, obligabit tamen ſaltem ſub veniali, quia quod non valet, vt agitur, valet ſaltem eo modo, quo valere poteſt: igitur præceptum quod non poteſt inducere obligationem ſub mortali in materia leui, obligabit ſaltem ſub veniali: nam talis præſumitur intentio præcipientis, qui non vult obligare plus quam poteſt. Ita Suar. *de legib.* 3. *c.* 25. *n.* 6.

Alia regula cognoſcendi Abbatis intentionem fore ſub mortali obligandi, eſt, ſi eius ordinationes contineant in ſe verba præceptiua, vel prohibitiua, de quibus in *Clement. exiui de Paradiſo §. cum igitur, de verbor. ſignificat.* dummodo aliter non conſtet de mente ipſius præcipientis, vel niſi materiæ leuitas excuſet, vt ſupra dictum eſt. Videatur Suar. *de legib. lib.* 3. *c.* 26. *n* 6. Nauarrus, & alij *ſuperius* adducti. Præcepta autem ſimpliciter prolata etiam imperatiuo modo non obligant, niſi eo modo, quo obligant ſtatuta, ſuper quorum materia feruntur; vnde ſi ſtatuta obligant tantùm ad pœnam, ad pœnam tantùm obligabunt præcepta. Ratio eſt, quia ſi Abbas vellet inducere ſtrictiorem obligationem, illa, quæ eſt in ſtatutis, adhiberet verba ſtrictè præceptiua, vel prohibentia. Ita Nauar. *d. cap.* 23. *num.* 49. *verſ. tertio, quod non obligant*, Chin. Reg. *lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 26. Caſtr. *de leg. pœnali lib.* 1. *c.* 5. Ledeſm. *de ſtat. relig. in comm. cap.* 4. *concl.* 12.

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Monachus teneatur obedire Abbati, quem ob aliquod delictum accuſauit.

SVMMARIVM.

1 *Obedire tenetur Monachus, pendente accuſatione, Abbati à ſe accuſato, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis.*

2 *Accuſatus Abbas à Monacho, pendente accuſatione, debet abſtinere ab omni proceſſu contra ſubditum inchoando, per quem impediri poſſet proſecutio accuſationis contra ipſum factæ.*

3 *Obedientia exaltatur.*

4 *Obedientia noſtra cur Deo grata ſit, oſtenditur.*

ETſi Gloſſ. *in cap. ex parte, verſ. alias rationabilis, de accuſationibus*, videatur negare: tamen re vera 1
non eſt intelligenda, quod accuſatione pendente non teneatur Monachus accuſator obedire Abbati, vel alij ſuo Prælato a ſe accuſato. Imò contrarium colligitur ex *cap. nonne* 8. *quæſt.* 4. ſed aduertendum eſt hunc locum ſano modo intelligendum eſſe, nempe Monachum quidem teneri ſuo Abbati obedire, ſed non quoad deſiſtendum a proſecutione accuſationis; tunc enim Monachus non tenetur obedire Abbati præcipienti, vt eum non accuſaret, vel vt ab accuſatione deſiſteret; ratio eſt, quia tunc præceptum iniuſtum eſſet, *can. Iulianus.* 11. *qu.* 3.

Hinc eſt quod Abbas accuſatione pendente debet
abſtinere ab omni proceſſu contra ſubditum inchoando, per quem accuſationis contra ipſum Abbatem factæ proſecutio poſſet impediri, *cap. olim de accuſat.* Ita Panormitan. *d. cap. ex parte num.* 4. & Felin. *ibidem col.* 1. *num.* 1. *ſup.* Gloſſ. *in verb. obedire*, Sued. *de aliment. tit.* 1. *quæſt.* 127. *num.* 5. Sanchez *in præcept. Decalog. lib.* 6. *cap.* 2. *in fine.* Plura alia circa hanc materiam plenè tractat Laurent. de Peirinis ex Minimorum Ordine Religioſus valde eruditus *in ſuo tract. de Religioſo ſubdito*, aliáque ad hanc materiam conducentia cumulauit Auguſt. Barboſ. *in collect. ad d. c. ex parte, in fin. de accuſationib.* quapropter ad alia properantes, non eſt cur hac in re ampliùs immoremur. 2

De obedientia multa ſcripſerunt Sancti Patres notatu digniſſima: hæc eſt illa, vt aſſerit Auguſtinus, quæ
concordiam conſeruat in Angelis, pacem nutrit in Monachis, tranquillitatem generat in ciuilibus. Hæc eſt 3
illa, ſine qua Reſpubl. ſtare non poteſt, ſine qua familia aliqua regi non poteſt; quam enorme vitium, quod Obedientiæ contrarium fuit; per hoc Diabolus cælum perdidit, per hoc homo paradiſum amiſit, per hoc Saul regnum, per hoc Salomon amorem diuinum. O ſancta Dei Sponſa Obedientia, tu perfecta ſcala, qua in cælum aſcenditur, tu quadriga, qua Elias vectus eſt in Paradiſum, tu porta Paradiſi fidelium, & clauſura reorum inferni, ô ſancta Obedientia tu patientiam probas, tu manſuetudinem examinas, refert Auguſt. Barb. *in collect. ad c. illud Dominus, n.* 3. *de maior. & obed.*

Quòd ſi curioſiùs indagare contenderis, cur Deo 4
grata ſit noſtra Obedientia, reſponderi poterit tria eſſe humanorum bonorum genera, quæ quidem propter Deum poteſt homo contemnere: horum verò infimum exteriora ſunt bona, medium bona corporis, ſupremum bona ſunt animæ, inter quæ præcipuum quodammodo eſt voluntas, in quantum ſcilicet per voluntatem homo omnibus alijs vtitur bonis, & ideò per ſe loquendo laudabilior eſt Obedientiæ virtus, quæ propter Deum propriam contemnit voluntatem, quam aliæ virtutes morales, quæ propter Deum aliqua contemnunt bona.

DISPVTATIO XXII.

De officio, & poteſtate Abbatis, & aliorum Prælatorum quoad votum ſolemne paupertatis.

QVÆS. I. Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem concedere.
II. Vtrùm Monachis ab initio, vel tractu temporis proprium abſque Abbatis licentia retinere interdictum fuerit.
III. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere.
IV. Vtrùm Monachus res iam Abbatis licentia acceptas occultans, ita vt non poſſint ab ipſo Abbate inueniri, peccet.
V. Vtrùm liceat Abbati ſuis Monachis peculium concedere.
VI. Vtrùm Abbas poſſit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis.
VII. Qualis cenſeatur iuſta cauſa peculij concedendi.
VIII. Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc, vt Monachi poſſint aliquid accipere vel quocumque modo expendere, vel diſpenſare de temporalibus bonis.
IX. Vtrùm liceat Monachis abſque Abbatis licentia aliquid donare.
X. Vtrùm Monachi abſque Abbatis conſenſu poſſint commodato, vel mutuo aliquid dare, ſiue expendere, commutare, vel emere.
XI. Vtrùm Religioſi abſque Abbatis licentia poſſint literas ſcribere, vel recipere.
XII. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere.
XIII. Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere.
XIV. Vtrùm Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſſit.
XV. Vtrùm Abbas poſſit facultates Monaſterij in quos voluerit vſus expendere.
XVI. Vtrùm Abbas cum Conuentu poſſit ex bonis Monaſterij certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare.
XVII. Vtrùm Abbas, vel alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus, à paupertatis voto eximatur.
XVIII. Vtrùm Abbas poſſit teſtamentum condere.

QVÆSITVM I.

Vtrùm Abbas poſſit ſuis Monachis proprium habendi facultatem concedere.

SVMMARIVM.

1 *Proprium quid, & quotuplex ſit.* [illegible]
2 *Proprium habendi licentiam ſuis Monachis non poteſt Abbas concedere.*
3 *Pœnæ contra proprietarios à ſacris Canonibus conſtituta.*

[illegible] A [illegible] cſt. [illegible] qui [illegible] concilium [illegible] vt [illegible] *Monachi* [illegible] Monaſterium, [illegible] quod [illegible] peculium eſt [illegible] Monachi [illegible] quid proprium. Secundo [illegible] Monachum, quæ [illegible] Religio[illegible] rem poſſe [illegible] & Monachi [illegible] certos annuos redditus [illegible] aſſignatos, vt per In[illegible] & [illegible] 27. [illegible] etiam Monachis [illegible] quid proprium habere.

Pro clariori huius quæſiti, & totius diſputationis intelligentia ſupponendum eſt cum Nauarr. *in com. 2 de regular. num. 5.* Proprium in hac materia eſſe duplex. Alterum, quod eſt proprium quoad verum dominium, & veram proprietatem, qualem habent ſeculares habentes in ſuis rebus ius dominij, quod conſiſtit in authoritate, & facultate diſponendi de iis pro libito, & arbitratu ſuo, [illegible] *rer. domin.* Alterum quod eſt proprium alienum [illegible] Eccleſiaſticum, & [illegible] ſeculi [illegible] Abbas poſſit Monachis [illegible]

His ſic poſitis [illegible] ſumptum, & [illegible] ponendi ad [illegible] Monachus, [illegible] Abbatis licentia [illegible] poteſt, vt probatur [illegible] ex Conc. Lateran. [illegible] III. [illegible] & habetur in *cap. Monachi, de ſtatu Monach.* [illegible] *Monachi* [illegible] quod eſt intelligendum [illegible] quod [illegible] dum, vel [illegible] pro libito [illegible] Item per Conc. [illegible] tur, quod [illegible] Religioſus [illegible] poſſit [illegible] & [illegible] in ipſo Relig[illegible] Dominico [illegible] & Idem Innoc. III. *de* [illegible] ad M[illegible] Abbati, & Conuentu Sublacenſi: [illegible] *in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub obteſtatione diuini Iudicij, ne quis Monachorum proprium aliquo modo poſſideat*, quod fortiùs probatur ex

verbis

[illegible] poſitis in fine eiuſdem *cap.* vbi ſic dicitur. *Nec [illegible] Abbas [illegible] habenda proprietate [illegible] cum [illegible] Monacho [illegible], quia [illegible] paupertatis, ſicut [illegible] castitatis adeo eſt [illegible] Regula Monachali, [illegible] Summus Pontifex [illegible]* in [illegible] habetur in Concil. [illegible] *de regul.* [illegible] *Nemini Regularium [illegible], quam [illegible] immobilia [illegible] acqui-ſita, [illegible] propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere, [illegible] tenere, [illegible] ſuperiori [illegible], Con-[illegible].*

Neque dici poteſt quod prædicta tota ſint de conſi-lio, [illegible] de præceptorum quod ſint de præcepto, patet. Primò ex iis verbis [illegible] *Monaſterium, in [illegible] ſub [illegible] iudicii*, quæ verba [illegible] præceptiua, & obligare in conſcientia [illegible] de [illegible] de voto obedientiæ. Secundò [illegible] in [illegible] grauæ [illegible] apponuntur, nam in Concilio Lateran. [illegible] eſt. *Vt ſi Monachi [illegible] habuerint, etiam in vita ab Altaris miniſterio [illegible] extremis [illegible] ſepultura fra-[illegible]*, & [illegible] Conſtitut. [illegible] excommuni-[illegible], & Innocent. III. *d. cap. cum ad Monaſterium*, [illegible] quod ſi proprium apud quem-[illegible] Monachum [illegible] inuentum fuerit in morte, [illegible] extra Mo-naſterium [illegible], quibus ita gra-[illegible] ad conſilium, [illegible] contentas. Di-[illegible] Abbatem non poſſe permittere ſuis Monachis, [illegible] habeant, quia eſt contra eſ-ſentiam vitæ Monaſticæ, [illegible] Abbatis [illegible] de [illegible] Rationes autem, & [illegible] in [illegible] Superiore [illegible] Monachis [illegible] quod poſ-ſint [illegible] Monachi [illegible] apud Azor. [illegible] videatur Nauarr. [illegible] Gutt. [illegible] Sylu. [illegible] Sanchez [illegible] Decanos [illegible] & [illegible] Doctores de hoc agentes [illegible] late.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Monachis ab initio, vel tractu temporis, proprium [illegible] Abbatibus [illegible] re interdictum ſuerit.

SVMMARIVM.

1. *[illegible]*
2. *[illegible] D. Monachis [illegible]*
3. *[illegible] Regularum [illegible]*
4. *[illegible]*

Vltimò, dicendum quod rerum proprietas non ab initio, ſed tractu temporis Monachis abſque Ab-batibus [illegible] ſit, vt patet ex eo, quia anti-quitus Monachis teſtamenta condere, & ipſorum bona teſtamento [illegible] vt patet ex *l. generali, C. de [illegible]* vbi [illegible] & [illegible] habebant teſtamenta Monachorum facta ad pios vſus, & *cap. [illegible] q. 4.* à D. Gregorio commendatur [illegible] cuiuſdam Monialis, [illegible] Mo-[illegible] Monachis [illegible] do-minia in particulari [illegible] teſtamenta condere [illegible]. Nec obſtat quod [illegible] de Monachis, non autem de Monachis lo-quuntur; quia idem de Monachis habetur in *l. [illegible], C. de Epiſc. & Cler.* vbi ſtatuitur Monachorum bona, ac etiam Clericorum, & Monialium ab inteſtato dece-dentium, Eccleſiæ, vel Monaſterio donanda eſſe, quæ omnia iura poſtea correcta, & abrogata, & à Mo-nachis rerum dominia ſublata, ac eorum Monaſte-riis pleno iure tradita fuiſſe ait Salic. *in [illegible], C. de Epiſc. & Cler.* vt refert Gabr. Vaſq. [illegible] *cap. 6.* videtur igitur rerum proprietatem non ab initio, ſed poſt aliquod tempus Monachis fuiſſe pro-hibitam.

Contrarium tamen probatur ex dictis, & Regulis 1
Sanctorum Patrum, Baſilij, Hieronymi, Auguſtini, & D.
Patris Benedicti, omnes enim Religionum Patriarchæ
in ſuis Regulis rerum dominia, & proprietatem à ſuis
Monachis ſummo ſtudio abdicarunt. Nam D. Baſil. *in [illegible]*
de Monaſt. inſt. cap. [illegible] cuidam interroganti, an inter
Fratres deberet aliquis proprium habere, reſpondit:
[illegible]

fratrum [illegible] Nullum [illegible] de Monachorum [illegible] D. Aug. [illegible] Atque D. Petrus [illegible] Monachis [illegible] Hieronymus [illegible] Monachum [illegible] Sanctus [illegible] Ioan. Caſſianus [illegible] Monachi [illegible] Monachorum [illegible] 3

in [illegible] adducta, nam [illegible] Monachis te- 4
ſtamenta

ſtamenta condere permittebant, etſi verè de Religioſis intelligantur, tamen de Nouitiis cenſenda erunt procedere, non autem de profeſſis, cùm nihil in eis extet, neceſſariò cogens ad exiſtimandum, illa potiùs loqui de Religioſis profeſſis, quàm de Nouitiis. Nam poteſtas teſtandi, quæ in illa *l. ſi quis*, Monachis, viduis, ac Clericis tribuitur, Nouitiis potiùs, quàm profeſſis conceſſa eſſe intelligitur. Nam Nouitij, ſicut & Clerici, & viduæ teſtandi facultatem habent; ita etiam verba *d. l. generali, C. de ſacroſ. Eccleſ.* communia ſunt Religioſis, tam Nouitiis, quàm profeſſis, vt patebit legenti. Idem eſt de eo, quod habetur ex *d. cap. perlatum.* Nam ibi eſt ſermo de muliere Monaſterium ingreſſa, quæ ante profeſſionem de ſuis bonis diſponere poterat, prout fecit, illa Monaſterio, quod ingreſſa erat, donando: non autem de Religionem profeſſa, de quibus noſter ſermo eſt in præſenti: Vel meliùs reſpondetur, illud relatiuum (ſibi) non eſſe referendum ad Petronillam, ſed ad Monaſterium, vt ſenſus *d. cap.* ſit, quamuis bona d. Petronillæ Religionem ingreſſæ de iure Monaſterio competerent, tamen ad maiorem cautelam fuiſſe etiam eidem a d. Petronilla ſpeciali donatione collata, quod D. Gregorius approbauit, prout exponunt Gloſſ. & reliqui Commentatores *d. c. perlatum*, ita Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 7. num. 10.* Anton Perez, *in comment. reg. D. P. Bened. ſuper cap. 33. a num. 24. vſque ad 42. incluſiue.*

QVÆSITVM. III.

Vtrùm Monachi, abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatis contra votum peccat Monachus, aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo vtendi illo pro ſua voluntate, niſi materia leuitate excuſetur.*

2 *Monachus retinere non poteſt bona data ſibi cum conditione, vt poſſideantur ab ipſo independenter ab Abbate, alias reuertantur ad dantem.*

3 *Quid, ſi ab aliis eiuſdem Conuentus Monachis accipiat.*

4 *Religioſus accipiens à Conuentu, vel externis neceſſaria ad victum, & veſtitum, abſque Abbatis licentia, vt prouideat ſuæ neceſſitati, cui Abbas non proſpicit, non peccat.*

5 *Religioſus amicum aliquid ſibi dare volentem rogans, vt det alteri, an peccet.*

1 REgulariter, quando Monachus accipit, vel retinet aliquid ab alio datum abſque expreſſa, vel tacita ſui Abbatis licentia, animo vtendi illo pro ſua voluntate, agit contra votum Paupertatis, & ideò incidit in peccatum mortale: niſi ex leuitate materiæ excuſetur, vt ſentiunt Nauar. *in comment. 2. de regul. in pluribus locis*, Roderic. *q. regular. tom. 3. q. 29. art. 10. concl. 6.* Mirand. *tom. 1. Man. Prel. q. 28. art. 16.* Sanch. *in decalog. lib. 7. cap. 19. n. 45.* Suar. *de relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 1.* Reginald. *lib. 18. num. 400.* & communiter Doctores *in c. cum ad Monaſterium, de ſtatu Monach.* & conſtat ex text. *eiuſdem cap.* vbi poſtquam interdicitur Monachis proprium habere, ſubditur, *quod ſi quicquam alicui fuerit ſpecialiter deſtinatum, non præſumat illud accipere, ſed Abbati, vel Priori, vel Celerario aſſignetur*, quod idem eſt, ac ſi diceretur, accipere aliquid, abſque Superioris conſenſu, eſſe contra Paupertatis votum. Et ratio eſt: quia Monachus paupertatis voto adſtringitur, ad nihil habendum, vt proprium, id eſt, proprio nomine, ſed nomine Abbatis, ac cum eius voluntate, *c. non dicatis, 12. q. 1.* Concil. Trid. *ſeſſ. 25. de regular. c. 2.* & accipiens aliquid ſine Abbatis licentia, recipit propria voluntate, ac proprio nomine, & per conſequens facit contra paupertatis votum. Patet id ipſum ex Concil. Trid. *d. cap. 2.* vbi poſtquam prohibet Regularibus, poſſidere, vel tenere aliqua bona tanquam propria, inquit, *ſed ſtatim ea Superiori tradantur*, tradere autem cenſetur moraliter Religioſus ea bona ſuo Abbati, quæ ipſius nomine, atque auctoritate accipit, ac retinet, petens ab eo licentiam, & conſenſum illa retinendi, vt docet Suar. *citat. c. 11. n. 2.* Vnde ſi ea bona ſimpliciter, & abſolutè Monacho tradita ſunt, acquiruntur, non Religioſo, ſed Monaſterio, ac debent ſtatim Superiori tradi, & Monaſterio incorporari: quia quicquid acquirit Monachus, Monaſterio acquirit, *c. ſtatutum 18. q. 1.* ſicut quicquid ſeruus acquirit, domino acquirit: in hoc enim ſeruus, & Monachus æquiparantur, vt docent communiter Bald. Felin. & alij, quos refert, & ſequitur Nauar. *comment. 2. de regular. num. 30.* imò ſecundùm Panormit. *in c. 1. n. 8. de ſtat. Monach.* Religioſus eſt magis adſtrictus Monaſterio, quàm ſeruus domino: quia ſeruitus ſpiritualis eſt ſtrictior, quàm corporalis, *c. multos 54. diſt.* Si verò dentur Monacho, cum conditione, 2
vt non acquirantur Monaſterio, ſed poſſideantur ab ipſo donatario, independenter ab Abbate, aliàs reuertantur ad donantem, non poteſt Religioſus talia bona apud ſe retinere, ſed tenetur reſtituere vero domino, id eſt, ei, qui donauit, quia ille nunquam dominio ſe ſpoliauit, cùm ſufficientem ad id voluntatem non habuerit, vt docent Roder. *q. reg. tom. 3. q. 29. art. 10. concl. 6.* Sanch. *in decalog. lib. 7. c. 19. num. 45.* Suar. *c. 11. num. 13.* Si tamen relinqueretur Monacho, ita vt nihil Monaſterio acquiratur, quia legatum illud intelligendum eſt, vt Religioſus illud habeat oculis Prælati annuentibus, quod fit tunc cum licentia Superioris, Monachus poteſt recipere, & in proprios licitos vſus conuertere, vt puta in veſtitu, libris emendis, & aliis huiuſmodi vſibus; nam res tunc cedit in Monaſterij vtilitatem, ſi non perpetuò, ſaltem ad tempus, ſecundum formam legatorum, quæ ſolent fieri durante vita talis Religioſi, quo demortuo nulla alia ſolemnitas requiritur in liberatione talis oneris reſpectu donantis.

Et hæ rationes militant, ſiue Monachus aliquid ab 3
extraneis, ſiue ab eiuſdem Monaſterij Religioſis accipiat animo, & voluntate vtendi, ſine Abbatis conſenſu, etiamſi id, quod datur, eſſet dantis vſui a Superiore conceſſum; quia Monacho res à ſuo Abbate conceditur, vt ea ipſe vti poſſit: non autem vt in alium huiuſmodi vſum transferat ſuo nutu, abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, vt docet Azor. *par. 1. lib. 12. c. 12. q. 7.* Leſſ. *de iuſtit. & iur. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 29. verſ. ſexto non poteſt*, Sanch. *d. cap. 19. num. 46.*

Non peccarent autem Monachi, abſque Abbatis li- 4
centia, accipientes aliqua, quæ ad vſum priuatorum Religioſorum ſunt neceſſaria, vt cibaria, ſeu medicinas, aut veſtes, ad hoc vt ſuæ neceſſitati prouideant, ſi Abbas neceſſitate propoſita, adhuc ea concedere renuerit. Ratio eſt: quia Abbas huiuſmodi neceſſaria ſuis Monachis tenetur dare, cùm ea bona conſtituta ſint ad neceſſaria ſubditis miniſtranda, & iniquè agit ea denegando, & non diſpenſando fideliter, & prudenter, vnde ſubditis licet ſibi aliundè prouidere. Et ita tenent Roderic. *d. art. 10. verſ. aduertere tamen debent, & in Summa, 1. p. c. 2. cap. 32.* Sayr. *in Claui Reg. lib. 9. cap. 16. num. 20.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubdit. q. 2. cap. 2. §. 4. verſ. poſſunt tamen.* Sanch. *d. c. 19. num. 54.* Et eſt notandum quòd Monachus poteſt huiuſmodi neceſſaria, aut pecunias ad ea emenda tam ab extraneis, quàm à propriis Conuentus redditibus accipere: quod poſtremum intelligitur, quando Monaſterij redditus neceſſarios, & ſufficientes ad

ſubditorum

ſ .. rorum neceſſitatibus proſpiciendum haberet: tamen Abbas malitioſe licentiam denegaret, aut falsò non credens neceſſitatem ſibi propoſitam adeſſe; quia tunc Monachus poteſt illa vſurpare: Monachus autem tunc cenſetur neceſſitatem habere, quando eius paupertas eſt maior, quàm Religioſa paupertas requirit, vt docet Sanch *d. num. 54. circa med.* Si autem Monaſterij redditus, ad huiuſmodi neceſſitatibus ſubueniendum, non ſufficerent, eo quòd eſſet paupertate oppreſſum, & ideò deſtinatum eſſet id, quod ſingulis Monachis, iuxta Conuentus facultates, tradendum foret; non liceret tunc Religioſo, aliquid ex communitate ipſius Conuentus, ad ſibi prouidendum vſurpare, abſque proprietatis vitio; in eo enim caſu Abbas iuſte licentiam denegat; quia neque pater, neque maritus, qui filios, & vxorem alere tenentur, *l. ſi quis a liberis. ff. de liberis agnoſc end. l. final. C. de diuort*, ad id obligantur, ſi neceſſarias facultates non habent Bald. *in l. vnica, §. ſed ſcimus, in fine, C. de latina libert. tollen.* Surd. *de aliment. tit. 7. q. 35. in fin.*

5 Nec peccaret contra paupertatis votum Monachus, ſi abſque Abbatis licentia, amicum ſibi aliquid donare volentem roget, vt det tali conſanguineo, vel alteri perſonæ, non intendens ſe rem oblatam acceptare: quia cùm non acceptaſſet, nihil ipſe donat, ſed tantùm intercedit, vt alius donet; quæ interceſſio nihil paupertatis voto obſtat, ſecus autem eſſet, ſi expreſsè, vel tacitè rem oblatam acceptaret, & poſteà peteret dari conſanguineo, vel alteri; quia poſtquam acceptauit, ipſe reuera donat, ac donum illud mittit ſuo conſanguineo per manum ipſius donantis; quod facere non poteſt immunis à culpa, abſque Abbatis auctoritate; quia id eſſet alienare, quod per ſuam acceptationem Monaſterio acquiſitum fuit. Ita Sanch. *d. cap. 10. num. 74. & lib. 6. de matrim. diſput. 4. num. 7.* Laurent. de Peirin. *d. §. 4. verſ. neque facis.* Si verò Monachus ſine licentia Abbatis accipiat nummos, illóſque in neceſſarios libros conuertat, non incidit in vitium proprietatis, dummodo tamen in cubiculo teneat illos palam expoſitos, quia quicquid tunc Monachus apud ſe habet, Abbati ſuo ſubiectum eſt, ita docent Azor. *part. 1. lib. 12. cap. 12. q. 3.* Coriolan. *de caſib. reſeru. part. 2. caſu 4. num. 19.* Homobon. *in exam. Eccleſ. part. 2. tract. 7. cap. 32. quæſt. 130.* quicquid dicant Sanchez *in ſumm. tom. 2. lib. 7. cap. 19. num. 35.* & Bartholom. à S. Fauſto *in theſaur. Relig. q. 111. num. 2.*

QVÆSITVM IV.

Vtrùm Monachus res cum Abbatis licentia acceptas occultans, ita vt non poſſint ab ipſo Abbate inueniri, peccet.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatis contra votum peccat Religioſus occultans Superiori bona, quæ de eius licentia accepit, timens, ne auferantur.*

2 *Paupertatis contra votum non facit Monachus, qui celat bona à Superiore, dubitans ne verecundiam, & confuſionem patiatur.*

3 *Paupertatis votum offendit Monachus retinendo aliquid ſub claui ſine Abbatis licentia.*

Vidimus *in antecedenti quæſito*, Monachum, abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia aliquid accipiendo, facere contra paupertatis votum, & ideò incidere in peccatum mortale, niſi materiæ leuitate excuſetur, ſequitur explicandum, vtrum poſtquam res ſibi traditas cum eiuſdem Abbatis licentia, acceptauit, eas poſteà occultando peccet.

Ad quod dicimus quòd ſi Monachus huiuſmodi res occultat abſolutè, ita vt omninò lateant, nulli dubium eſt, quin faciat contra paupertatem, & retentio talium bonorum incipiat eſſe proprietaria. Quia etſi licentia prius ab Abbate conceſſa non ſit reuocata, per huiuſmodi occultationem fit, vt eius effectus ceſſet; quia bona non retinentur amplius ex vi illius, ſed ex proprio arbitrio; tum etiam, quia Abbas non conceſſit licentiam Religioſo, ad retinenda illa bona proprietario modo, quod Religioſus facere incipiet ea occultando; quia priuat Superiorem facultate diſponendi de illis, & ea auferendi, ſi velit; tùm quia ſic debet vti re accepta, vt Abbas de ea diſponere poſſit, ad quod requiritur, vt ei res ipſa manifeſtetur. Atque ita ſentiunt Panormit. *in cap. cum ad Monaſterium, num. 8. de ſtat. Monac. & conſ. 88. par. 1. num. 3. & in c. Ioannes, num. 6. de regular.* vbi cum Ioann. Andr. notat in eo textu reprobari peculium in Monacho: peculium autem declarat, in Monacho illud dici, quod habet, ignorante ſuperiore, vel cum animo non dimittendi illud ad libitum, ſeu iuſſum Superioris, quem animum oſtendit Monachus rem aliquam ſuo Abbati occultans, ita etiam tenent Roder. *quæſt. regular. tom. 3. q. 39. art. 10. concl. 5.* Sanch. *lib. 7. in decal. cap. 19. num. 60. vbi plures cumulat.* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 12. n. 6.* Reginald. *in prax. lib. 18. num. 401.* Laurent. de Peirin *tom. 1. de ſubd. q. 2. cap. 2. §. 4. dict. 2.* Hoc autem eſt intelligendum, quando Religioſus occultat, timens ne Abbas ipſum ea re occultata ſpoliet: ſecus verò, quando non timet, ſe ea ſe ſpoliandum, ſed occultat, ne confuſionem, & verecundiam patiatur, vel ab Abbate reprehendatur, quod ex ſolo eius conſenſu probabiliter præſumpto ea receperit, vel ad occultandum proprietatis vitium commiſſum, eo quòd ſine licentia bona illa acceperit: paratus tamen illa dimittere, vel obtinere facultatem ad habendum, vbi primum fuerit opportunum, non publicato eius peccato. Ita Cordub. *in Reg. D. Franc. c. 7. q. 4.* Roderic. *d. conſil. 5.* Sanch. *d. c. 19. num. 61.* Laurent. de Peirin. *d. §. 4. verſ. penult.* 2

Ex his infertur, quòd retinere aliquid claui obſeratum, ſine Abbatis licentia, animo occultandi ne ab Abbate auferatur modo prædicto, eſt peccatum contra Paupertatem: etiamſi res ipſa cum licentia habeatur, vt ait Cordub. *loco cit. c. 6. q. 9.* Greg. Lop. *in l. 4. tit. 7. part. 1.* clarè Gerſon. *Alphab. 2. 3. lit. R.* hoc autem eſt intelligendum, ſi Monachus, abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, ſub claui rem cuſtodiat, animo illam occultandi, & retinendi modo ita proprio, & particulari, vt non Communitati, ſed ſibi ſoli eam reſeruet, ita vt Abbas non valeat liberè de illa diſponere, quæ eſſent expreſſa proprietatis indicia; Ita loquuntur authores citati. Si autem Monachus, de licentia ſui Abbatis legitimè obtenta, iuxta regulam, vel probatam conſuetudinem ſuæ Religionis clauem teneat, cum propoſito omnia relinquendi ad Superioris nutum, & clauem tradendi, quandocumque ab Abbate petatur, non poſſet proprietatis vitio accuſari, quia tunc clauem non proprio, ſed Superioris nomine teneret. Ita docet Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 12. num. 8. & 9.* 3

QVÆSITVM V.

Vtrùm liceat Abbati, ſuis Monachis peculium concedere?

SVMMARIVM.

1 *Peculium quid ſit?*

2 *Peculium prout includit bona mobilia, poteſt Abbas ſuis Monachis concedere.*

3 *Peculium,*

3 *Peculium,quod includit bona immobilia,quotuplex ſit?*
4 *Peculium Abbas non poteſt Religioſo primo,& ſecundo modo ſumptum concedere.*
5 *Peculium ad ſui nutum reuocabile,ex iuſta cauſa, & ad honeſtos,& pios tantùm vſus Abbas de iure communi ante Concilium Tridentinum poterat ſuis Monachis concedere.*
6 *Peculium ad ſui nutum reuocabile poſt Concilium Tridentinum Abbates non poſſe Monachis concedere, quorundam opinio.*
7 *Peculium ad ſui nutum reuocabile Abbates etiam poſt Concilium Tridentinum poſſunt concedere ſuis Monachis.*
8 *Peculium ad vſus indeterminatos, & ita vt pecunia maneant penes ipſum Religioſum, cui peculium conceſſit, Abbas Monacho concedere poteſt.*
9 *Adminiſtratio aliquorum bonorum ſtabilium ad nutum Abbatis amouibilis iuſta cauſa Religioſo concedi poteſt: Necnon etiam ſenibus, vel infirmis, ac de Religione benemeritis aliqui annui redditus, &* num 13.
10 *Peculium Religioſo concedendum debet eſſe moderatum,non ſuperfluum.*
11 *Superfluum quid dicatur.*
12 *Peculium tale ad licite retinendum an ſemper opus ſit, à Superioribus ſucceſſoribus licentiam petere.*

1 PRo huius quæſiti intelligentia ſupponendum eſt, Primò, quid ſit peculium, de quo *ſupra* in primo quæſito dictum eſt, videlicet quod peculium nihil aliud eſt,niſi parua pecunia,vel paruum patrimonium,à pecunia enim deducitur: Nam,vt habetur in *cap totum 1.q.3.* olim totum,quod quis in ſuo patrimonio habebat,pecuniæ nomine vocabatur,& quia veteres patrimonium in pecoribus habebant, dictum eſt peculium, quaſi paruum pecus: vnde nomine peculij veniunt tam bona mobilia,quàm immobilia,vt ait Azor. *inſtit.moral.par.2.*
2 *lib.12.cap.9. q.1. verſ. annotandum eſt,in fine.* Peculium prout includit bona mobilia,nemo dubitat,poſſe Abbatem ſuis Monachis concedere ad vſus neceſſarios, & etiam ad opera pia, vt v.g. veſtes, libros, & ſimilem ſupellectilem,quæ paupertatis ſtatui conueniat,& omni careat ſuperfluo, vt ait Conc. Trid. *ſeſſ.25. de regular. cap. 2.* necnon etiam aliquam quantitatem pecuniæ. Quam eſſe communem Doctorum ſententiam, aiunt Leſſ. *de iuſt.lib.2.cap 4.dub.5.num 33.*& Sanchez *in Decalog.lib.7 c.22.num.1.* & de huiuſmodi peculio non eſt ſermo in præſenti quæſito, ſed de peculio, quatenùs in-
3 cludit aliqua bona immobilia, ſeu ſtabilia. Hoc autem peculium triplex eſſe poteſt. Primum quod eſt ita conceſſum Religioſo,vt nequeat à Superiore reuocari. Secundum quod Abbas reuocare quidem, & impedire poteſt, ſed eſt conceſſum Monacho, vt ad quoſcumque ſiue neceſſarios, ſiue ſuperfluos vſus illud expendere poſſit, vel etiam ad honeſtos tantùm vſus, ſed abſque vlla iuſta cauſa conceſſum eſt. Tertium,quod aliqua legitima cauſa, & ad honeſtos, & pios tantùm vſus conceditur, ita tamen quòd ſit ad Superioris nutum reuo-
4 cabile. Peculium primo modo omnes conueniunt,non ſolum ab Abbate, ſed nec à Summo Pontifice concedi poſſe Monacho in Religione manenti,quia id eſſet efficere illum proprietarium,vt probatur *in cap cùm ad Monaſterium*, & *ibi* gloſſ.*de ſtat.Monach.* tum quia dare licentiam irreuocabilem virtualiter eſſet in voto paupertatis diſpenſare,quod Abbas facere non poteſt. Ita Angel *in ſumm.verb.Abbas*, *num.17.* Roſella *ibid.num.10.* Sylu.*num 6.dict.7.*Turrecrem.*in cap.non dicatis*, *artic.2. num.3 12.q.1.* Cord.*in ſumma.q.54.not.2.*Suar.*de Relig. tom.3 lib.8.cap.12.num.vltim.* & alij,quos citat,& ſequitur Sanchez *in Decaleg.lib.7.cap.17.num.28.* Peculium ſecundo modo,nec etiam poſſe ab Abbate ſuis Monachis concedi,docet idem Sanchez *d.lib.7.cap.17.num.2.*

De peculio denique tertio modo ſumpto, vtrùm poſſit ab Abbate Monachis concedi,videndum eſt in hoc quæſito,ſuper quo dupliciter dubitatur. Primò an id licuerit de iure communi,ante Concilium Tridentinum. Secundò an liceat poſt illud. De priori tempore quamuis aliqui negent, eſt tamen communis Doctorum ſententia, quòd liceat Prælatis Regularibus concedere ſubditis licentiam habendi hoc peculij genus, eam tenet Innoc. *in cap. inſinuante*, *num.2.qui Clerici*, *vel Monach.* Ioan. Andr. *in reg.non eſt obligatorium*, *à num.6. de regul. iur. in 6.*vbi ait non eſſe illicitam conſuetudinem aliquarum Religionum, vt ſingulis Monachis certa portio ad ſuos vſus neceſſarios aſſignetur, quod approbatur à Panormit. *in cap.cùm ad Monaſterium*, *num.8. de ſtat. Monach.* & *conſ.88. part.2. num. 4. in 4. col.* Idem tenent Sylu.*verb.Abbas,q.3.par.7.* & alij plures, quos referunt, & ſequuntur Sanchez *d.cap.17.num.5.* & Suarez *de Relig.tom.3 lib.8 cap.14. num. 3.* Hæc opinio probari poteſt ex text. *d.cap.cùm ad Monaſterium*, vbi ſic dicitur. *Neque alicui committatur aliqua obedientia perpetuò poſſidenda: tanquam in ſua ſibi vita locetur; ſed cùm oportuerit amoueri,ſine contradictione qualibet amoueatur.* Ergo à contrario ſi obedientia,vel adminiſtratio non conceditur perpetuò poſſidenda, ſed ad nutum Superioris reuocabilis, videtur non eſſe prohibitum, nec Paupertatis voto contrarium illam concedere. Denique *in c. Monachi*, *eod.tit.* permiſſum eſt Monachis pro iniuncta ſibi adminiſtratione peculium habere: ergo de licentia Abbatis, ex cauſa legitima licitum eſt peculium. Inſuper *in d.c.inſinuante*,approbatur profeſſio Religionis facta cum conditione viuendi extra Monaſterium, & manendi in domo, quæ ſit proprio cum vſu rerum quæ fuerunt ita profitentis,ſecundùm gloſſ. & Doct. *ibi*: at idem eſt retinere peculium illud bonorum Monaſterio allatorum, ac de nouo accipere.

Præterea probatur ratione: Nam ſicut ſeruus habere poteſt peculium ex permiſſione domini expreſſa,vel tacita: licèt proprium habere non poſſit,*l.4. C.de manumiſſ.* & *l.quam Tuberonis,ff de pecul.*ſic etiam Monachus ex licentia ſui Abbatis. Ita docet Panorm.*in c.niſi eſſent,n.12. de præbend.& dignit.* Et hæc attento iure communi antiquo ante Concilium Tridentinum.

Reſtat modò videndum,an poſt idem Concilium liceat Abbati hoc peculij genus Monachis concedere. Et videtur dicendum quòd non,quia Concilium, *in d. c.2.* videtur hoc expreſsè prohibere,dum dicit. *Nec deinceps liceat Superioribus bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfructum, vel vſum, aut adminiſtrationem, commendam*; per quæ verba clarè patet, interdici Prælatis Regularibus peculium quoad bona immobilia Monachis concedere. Et ſuperiùs *in principio d.cap.*ait, *Nemini igitur Regularium,tam virorum, quàm mulierum liceat, bona immobilia, vel mobilia, cuiuſcumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquiſita, tanquam propria, aut etiam nomine Conuentus poſſidere, vel tenere: ſed ſtatim ea Superiori tradantur, Conuentuique incorporentur*;vbi per illa verba,*tanquam propria,aut etiam nomine Conuentus poſſidere*,manifeſtum eſt non ſolùm prohiberi Religioſis peculium ad habendum illud nomine proprio: verùm etiam nomine, & tanquam proprium Conuentus: facit etiam id, quod Concilium ſtatim ibi ſubdit, dicens, *Adminiſtratio autem bonorum Monaſteriorum, ſiue Conuentuum ad ſolos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles pertineat*: per quæ verba diſponitur, non licere Superioribus etiam bonorum Conuentuum adminiſtrationem, niſi ſolis Officialibus, puta Oeconomis, ſeu Procuratoribus,aut Cellerariis ad eorum nutum amouibilibus committere. Atque poſt ipſum Concilium Regulares Prælatos huiuſmodi peculium Religioſis concedere non poſſe,

affirmat Palatius *in 4.diſt.38.diſp.1.in fin.* vbi ait, non poſſe Moniales habere annuos redditus de Superiorum licentia, putans eſſe contra Concilium Tridentinum, ac contra Paupertatis votum. Idipſum tenent Leſſ.*de iuſt. lib.2.c.p.4. dub.5. num.30.* Azor. *inſtit. mor. p.1.lib.12. cap 9.q.2.* Valent.*2.2.diſp.1.qu.4.punct.3.* Nauarr.*de reſtit.lib.3.cap.1.part.3.dub.1. num.163.* Cordub. *in ſumm. q.54.* Zerola *in prax. Epiſcop. part. 1. verb. Moniales.* Vaſquez *in opuſc. de redditib. Eccleſ. cap.3.dub.11.n.14.* Suarez *de Relig. tom.3. lib.8. cap.14. num.18.* qui omnes putant Concilium Trident. condere nouum ius, vt non poſſint Regulares poſt d. Concilium habere peculium.

7 Nihilominùs his non obſtantibus contrarium ſentiendum videtur, ſcilicet non eſſe prohibitum hodie poſt dictum Concilium Abbatibus, cæteriſque Regularibus Prælatis concedere ex iuſta, & legitima cauſa, Religioſis peculium, ſeu aliquos annuos redditus ex bonis immobilibus per ipſos Religioſos adminiſtrandos ad vſus licitos, & honeſtos, ad nutum tamen ipſorum Prælatorum amouibiles. Nec obſtat ſupradictum Concilium Tridentinum; quia eſt intelligendum de peculio conceſſo ad quoſcumque vſus, etiam illicitos, & ſuperfluos; vel ſi ad ſolos vſus licitos, tamen ſine iuſta cauſa concedendi; vel de peculio quod conceditur cum licentia irreuocabili; ſicut diximus *ſuprà* intelligendum eſſe ius antiquum; Concilium enim Tridentinum nihil noui iuris inducere videtur, ſed tantùm videtur renouare, & ad memoriam reuocare ius antiquum *cap. non dicatis 12. quæſt.1. & cap. 2. & cap. cùm ad Monaſterium, de ſtat. Monach.* quia eius verba non habent maiorem vim contra peculium, quàm verba Concilij Lateranenſis, quæ habentur *in d. cap. 2.* niſi quòd illud expreſsiùs prohibeant. Sed non obſtante *d. cap. 2.* poterant Abbates peculium cum prædictis conditionibus concedere, vt *ſuprà* dictum eſt: ergo id etiam hodie eis licebit, non obſtante Tridentinæ Synodi decreto. Præterea hoc docet vſus, & conſuetudo: videmus enim citra conſcientiæ ſcrupulum, Monialibus à parentibus, & propinquis tribui huiuſmodi peculium, ſeu annuos redditus: & cenſus ad eorum vitæ ſuſtentationem ex ſola Superiorum licentia; Et iſte vſus non ſolùm apud Moniales obſeruari videtur: verùm etiam apud Monachos, quorum quibuſdam conceditur à Superioribus licentia habendi annuos reditus ex bonis immobilibus ad eorum vſum: quod aliquando eſt valdè neceſſarium, cùm ex bonis communitatis non ſubuenitur multis Religioſorum neceſsitatibus, iuxta eorum ſtatum, & Religioſam paupertatem, vnde ipſi aliunde quærunt, etſi forſan non contingat in Monaſteriis, qui redditibus locupletioribus abundant, tamen credendum eſt, non ſine iuſta, & legitima cauſa talium bonorum adminiſtrationem eſſe illis conceſſam, præcipuè cùm à Capitulo Generali, vel Prouinciali, vel etiam de conſenſu totius Conuentus eam obtinent; quia tunc cenſentur quaſi Cœnobij adminiſtratores, & œconomi: vnde ſicut œconomus ex Abbatis nutu, & licentia redditus annuales totius Monaſterij adminiſtrat: ita particularis Monachus de eiuſdem Abbatis licentia, poteſt aliquot bona immobilia in particulari adminiſtrare ad ſuos vſus; quia bonum particularis Religioſi cenſetur bonum totius communitatis, & in illud redundat. Dicendum ergo eſt verba Concilij eſſe intelligenda iuxta expoſitionem traditam, ſaltem quæ nihil noui iuris induxerint, ne dicamus Concilium in hac parte non eſſe receptum, & ideò non obligare. Atque hanc ſententiam amplectuntur grauiſſimi Doctores, qui poſt Concilium Tridentinum ſcripſerunt, vt Nauarr. *comment.1.de regular.n.75. & comment. 2.n.15.& 18.& lib.3.conſ.tit.de ſtat.Monach.conſ.14.n.6.* Graff *1.p.deciſ.lib.3.c.5.n.43.* Eman.Sà *in aphoriſ.verb. Religio,n.48.* Vega *2.tom.ſummæ,c.86.caſ.5.* Roderic.*q.regul.tom.2.q.125.art.4.in fine,& tom.3.q.29.art.10.in princ.* Mirand.*tom.1.man.Prelat.q.28.art.8.* Ioann. de la Cruz *de ſtat.Relig.lib.1.c.3.dub.2.concl.2.* Sanch.*d.lib.7.c.22.à n.11.* Ludou.Beia *part.4.caſuum,caſu 17.in princ.* Anton. Perez *in comment.reg.Diui P.Benedicti,ſuper c.33.n.23.* Ledeſma *de ſtat.Religioſ.in commun.c.4.concluſ.3.dub.13.* citans Ioannem Gallum, quem ait interfuiſſe Concilio Tridentino, nec vnquam intellexiſſe, quod illo decreto huiuſmodi annui redditus prohibiti fuerint, ita etiam Laurent. de Peirin.*tom.1.de ſubdito,q.2.cap.2.§.1.* Villalbos *in ſum.part.2.tract.35.dub.30.n.2.* Fagundez *de præcept.tract.2.lib.8.c.6.n.13.* Tannerus *2.2.diſp.6.q.3.dub.4. n.108.* Riccius *part.4.deciſ.340.n.12.* Fabro *de reſtit.in 4. ſent.lib.4.diſt.15.qu.2.diſp.45.cap.5.n.125.* Hieronymus Cenedo *de paupert.Relig.dub.9.num.4.* Bartholomæus à S.Fauſto *in theſaur.Relig. lib.8.q.39.* Ita etiam ſacra Rota *in vna Aquilana Prioratus 1.Februarij 1584. coram... quæ eſt 732.par.1. diuerſ.* Neque his obſtant nonnullæ declarationes Congregationis Concilij relatæ à Quaranta *verb.caſus*, in quibus prohibetur Prælatis concedere Religioſis ſibi ſubditis licentiam poſsidendi huiuſmodi annuos redditus: quia hæ declarationes intelligendæ ſunt eo modo, quo interpretatum eſt Concilium: non enim poſſunt magis, quàm ipſum Concilium obligare, vt ait Laurent.de Peirin.*d.5.in reſp.ad 2.obiect.* 8 Nec refert an Abbas deſtinauerit huiuſmodi peculium ad certos aliquos particulares vſus, an verò indeterminatiuè ad vſus Religioſi, quia ſemper intelligitur conceſſum ad vſus licitos, & honeſtos, vt notat Leſſ.*de iuſt.lib.2.c.4 dubit.5.n.33.* & Sanch.*d.c.22.n.12.* qui ſubdit poſſe etiam Abbatem concedere, vt Monachus per ſeipſum adminiſtret redditus peculij ſibi conceſsi, nec referre, ſi pecuniam quam ex illis percipit penes ſe, ſiue in manu publici Officialis Conuentus, ad id ſpecialiter à Superiore deputati, retineat.

Ex his colligitur poſſe Abbatem ex iuſta cauſa concedere cuicumque Religioſo, quamuis non ſit Officialis Conuentus adminiſtrationem aliquorum bonorum immobilium, ad ipſius Abbatis nutum amouibilem, non obſtante decreto d. Concilij Tridentini; quia per illud non inducitur nouum ius, vt dictum eſt, ſed tantùm prohibetur id ſine cauſa legitima fieri. 9 Vnde nec eſt prohibitum Superiori concedere Monachis ſenibus, vel infirmis, ac de Religione benemeritis aliqua bona ab ipſis adminiſtranda: vt ſunt aliquæ villæ, vel ſalubriores ad nutum reuocabiles, cum conditione, vt certam penſionem Monaſterio ſoluant, vel aliquod ſimile onus expleant, & de aliquo diſponant in ſuos honeſtos, & pios vſus tantùm, vt docent Nauar. *in comment. 2. de regular.num.13.& 18.* Mirand.*d.art.8.* Sanch *d.c.22. num.13.*

10 Colligo etiam ex his, peculium ab Abbate alicui Religioſo concedendum, debere eſſe moderatum, non ſuperfluum: ne Religioſam paupertatem excedat, Concilium enim Tridentinum *cap.12.* prohibet Regularibus ſuperflua mobilia, ac ſtatum paupertatis excedentia concedi, ergo multò magis peculium bonorum ſtabilium. 11 Superfluum autem id dicitur, quod ſtatui Religioſi peculium habentis non eſt neceſſarium: vt conſtat ex *cap. exiit,§.inſuper, de verb. ſignif.lib.6.* Verumenimverò in hoc oportet Religionis, Religioſi, loci, temporis, & ſimilium circumſtantiarum, ad decentiam ſtatus Religioſi conſeruandam neceſſariarum diuerſitatem ponderare: Nam eadem prorſus rei ſubſtantia, quæ Religioni alicui ſtrictiori non conuenit: non dedecet fortè laxiorem: & in hac erit neceſſaria, in illa verò ſuperflua. Idem etiam dicendum erit de Religioſis ipſis: ea enim, quæ Religioſis Laicis, ac iuuenibus, vel etiam ſimplicibus Sacerdotibus eſſent ſuperflua, ac contra paupertatis votum: fortè ſenioribus aliis, ac grauiſsimis Patribus neceſſaria, licitaque erunt. Et idem denique

de

de tempore, & loco eſt dicendum: in vna enim Prouincia eiuſdem Religionis ea ſunt neceſſaria, quæ in alia ſuperflua æſtimarentur: ſic tempore infirmitatis ea decent, & conueniunt, quæ tempore ſanitatis dedecent, & incongruunt. Vnde hæc prudentis Abbatis arbitrio relinquuntur: cùm in eis vniuerſalis regula aſſignari non poſſit. Ita Sanch. *d. c. 22. num.* 17. Laurent. de Peirin. *d. §. 1. verſ. colligitur* 9.
12 An autem ad huiuſmodi peculium retinendum, ſit ſemper à Superioribus ſucceſſoribus licentia petenda, diſtinguendum eſt. Aut enim legatum eſt vnum, & eo caſu etiamſi in diſtinctis annis debeat illo legatarius frui, ſufficiet vnius Superioris licentia pro toto tempore vitæ ipſius Legatarij; nam cùm data ſit nomine officij, ſemper valet, quovſque à ſucceſſoribus reuocetur. Quòd ſi legata ſint quaſi plura, velut ſi Monacho quotannis legarentur centum ducati per totam eiuſ vitam; quia tot cenſentur eſſe legata, quot ſunt ipſi Monacho vitæ anni, *l. in ſingulos ff. de annuis legat.* non ſufficit licentia vnius Superioris, ſed neceſſario à ſucceſſoribus talis licentia confirmanda eſſet. Ita Roderic. *q. regul. tom. 2. qu. 2. §. 2. diſt. 1. verſ. quæres.* Quòd ſi licentia eius, qui erat Superior initio illius anni, ad accipiendum legatum illius anni, licèt ſtatim ceſſet eius officium: Ita Sanchez, & Laur. de Peirin *locis cit.*

13 Ex his infertur cum Diana *in ſuis reſolutionibus moralibus, tract. de paupertate Relig. reſol.* 32 non eſſe damnandam conſuetudinem illarum Religionum in quibus Regulares habent aſſignatos annuos, & certos redditus ad victum, & veſtitum; ita vt ſi deeſt aliquid, ipſi quærant, ſi autem ſupereſt, habeant licentiam applicandi vſibus honeſtis, cum dependentia ad nutum, & voluntatem Superioris; dummodo tamen huiuſmodi annui redditus ſint moderati, non ſuperflui, & ad ſtatum Religioſi habentis peculium neceſſarij; peculium enim poteſt eſſe ſuperfluum vni, & non alteri. Vnde conditio loci, qualitas perſonarum, & aliarum circumſtantiarum ad decentiam huius ſtatus attendenda erit, & ſic non ſunt condemnandi aliquando multi Religioſi poſſidentes ampliſſimos redditus. Primò quia ratione perſonæ pluribus indigent, vt puta quia Prælatus, quia Magiſter Ordinis, &c. Secundò quando eſſet Regula relaxata, & paupertas eo modo intellecta, & conſuetudo iam præualuiſſet. Tertiò, quando illorum redditum pars applicatur in bonum Monaſterij, & Religioſorum, aut aliorum pauperum, cætera verò in licitos dicti Religioſi vſus. Quartò, quando Religioſus ſua induſtria, & virtute multa comparauit Monaſterio, ideò æquum eſt, & decens, vt plura ei concedantur in honeſtos vſus.

QVÆSITVM VI.

Vtrùm Abbas poſſit concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro, villa, vel horto, abſque vitio proprietatis.

SVMMARIVM.

1 *Penſione cum certa ſingulis annis Monaſterio ſoluenda Abbas poteſt concedere Monacho Eccleſiam aliquam, cum villa, & horto, ac aliis ad eam ſpectantibus, ad ſui nutum amouibilem, vel cum conditione, vt in ea aliquod melioramentum faciat.*

1 DE materia huius quæſiti egimus in *quæſit. antecedent.* dum tractauimus, vtrum Abbas poſſit Monachis peculium concedere. Ex rationibus ergo, & authoritatibus *ibi* adductis reſoluendum eſt in præſenti poſſe Abbatem concedere Monacho Eccleſiam aliquam Abbatiali menſæ addictam ſimul cum villa Eccleſiæ coniuncta, & horto, aliiſque ad eam pertinentibus, ad nutum eiuſdem Abbatis amouibilem ea lege, vt Monaſterio certam aliquam penſionem ſingulis annis perſoluat: vel illam pretioſiorem reddat: ſiue aliquod melioramentum in ea faciat; reliqua verò in proprios vſus expendat. Ita docent Nauar. *in comment. 2. de Regul. num. 9. 13. & 18.* Mirand. *in man. Prælat. tom. 1. quæſt. 28. art. 7. concluſ. 1.* Sanchez *in Decalog. lib. 7. cap. 22. num. 15.* Non obſtat Concilium Tridentinum, *cap. 2. ſeſſ. 25. de regul.* quatenùs prohibet, ne deinceps poſſint Superiores bona ſtabilia alicui Regulari concedere, etiam ad vſumfructum; vel vſum, adminiſtrationem, aut commodum, &c. Non obſtat, inquam, quia Concilium id tantùm prohibet, vt fiat ſine iuſta cauſa, vt aſſerunt DD. citati, & latius diximus in *d. quæſito.*

QVÆSITVM VII.

Qualis cenſeatur iuſta cauſa peculij concedendi.

SVMMARIVM.

1 *Peculium concedendi cauſa duplex.*
2 *Cauſa iuſta peculij concedendi an ſit, quando aliquis vir ditiſſimus nollet aliàs profiteri, niſi reſeruato ſibi peculio.*
3 *Cauſa iuſta diuidendi ſingulis Monachis Monaſterij redditus an ſit ad vitandum ne res communes prodigè expendantur, & ad vitandas querelas, & murmurationes Religioſorum.*

QVia *in antecedenti quæſito* diximus, poſſe Abbatem ex iuſta cauſa aliquod peculium, ſeu aliquos annuos redditus Monacho concedere; meritò conſequenter explicandum videtur in præſenti, quæ cenſeatur iuſta cauſa huiuſmodi peculij concedendi. Ad quod re- 1
ſpondetur, quòd huiuſmodi cauſa duplex eſſe poteſt, nempe neceſſitas, & vtilitas, quæ vtraque duplex etiam eſſe poteſt, priuata, & publica. Neceſſitas priuata, eſt neceſſitas perſonæ particularis, ob quam Monacho, qui de communi neceſſaria ad victum, & veſtitum habere non poteſt, concedendo, vt poſſit aliquid habere, cauſa ſuæ neceſſitatis. Publica verò neceſſitas eſt Communitatis, ob quam conceditur alicui Religioſo officiali Conuentus aliquid, vt illud expendat in vſus, & neceſſitates Communitatis: quando enim conceditur Oeconomo, vel Cellerario adminiſtratio, conceditur etiam licentia habendi pecuniam, ſed tantùm nomine communi ad opus Monaſterij.

Vtilitas autem priuata eſt, cùm conceditur aliquid Religioſo pro emendis, v. g. libris ſpiritualibus, vel ad diſcendum, vel ad recreandum animum ex illorum lectione. Publica vtilitas eſt, cùm conceditur alicui, vt v. g. emat libros, qui poteſt ſuo ſtudio aliis proficere docendo, vel prædicando, &c. Ita ex mente Cardinalis à Turrecremata, & Alexandri. Nauar. *in cap. non dicatis 12. qu. 1. num. 24. qui eſt Comment. 2. de regul.* qui *num. 25.* concludit relinquendum eſſe arbitrio viri prudentis, quæ ſit iuſta cauſa concedendi huiuſmodi licentiam; quæ enim in iure determinata non ſunt, prudentum arbitrio determinanda relinquuntur, *l. 1. ff. de iur. deliber. cap. de cauſis, extra de offic. iud. deleg.* qui vir prudens conſiderare debet perſonam, locum, tempus, finem, in quem conceditur, & quantitatem rei conceſſæ, & alia huiuſmodi: quod approbarunt Suarez *de relig. tom. 3. lib. 8. cap. 15. num. 4.* & Sanchez *lib. 7. in decalog. c. 22. num. 20.* qui *num. 22.* addit iuſtam cauſam peculij concedendi eſſe, quando Monachus bonorum Conuentus adminiſtrationem habet, vt conſtat *ex c. Monachi, §. quò*

verò, de ſtat. Monach. Vnde generaliter videtur licere Prælatis Regularibus, aſſignare Religioſis Officialibus Monaſterij ſalarium ad nutum ipſorum Prælatorum reuocabile, tanquam peculium, vt ſic diligentiùs, & fideliùs ſua munera exequantur.

2 Eſſet etiam iuſta cauſa huius peculij concedendi magna Monaſterij vtilitas, vt quando occurret vir ditiſſimus in aliquo Monaſterio indigenti profiteri volens, cum expreſſa conditione, vt ſibi aliquod peculium reſeruaret; hoc enim cùm in magnam Monaſterij vtilitatem vergat, procul dubio licebit, ad hoc vt conuentus neceſſitatibus huius diuitiis ſuccurratur, *per cap. inſinuante qui cler. vel vouent.* Nauar. *d. comment. 2. n. 16.* Sanchez *d. c. 22. n. 24.* Laurent. de Peirin. *tom. 1. de ſubd. qu. 2. cap. 2. §. 1. dict. 1. in fine.*

3 Præterea eſſet iuſta cauſa diuidendi ſingulis Monachis redditus Monaſterij, aſſignando cuilibet certam portionem per ſe adminiſtrandam, quod eſt quoddam peculij genus, quando ſcilicet Religioſi res communes prodigè, & ſuperfluè expendunt, & ideò certam pecuniæ quantitatem illis deſtinare oportet ad hoc, vt cum maiori diligentia caui ſeruent, ne ſibi neceſſaria deficiant. Vel quando oriuntur inter Religioſos diſcordiæ, inuidiæ, & murmurationes ex communi victu, & veſtitu: eo quòd illa eis parca videntur. Ita docent Nauar. *Comment. 3. de Regul. n. 29.* Sanch. *d. c. 22. n. 23.*

QVÆSITVM VIII.

Qualis licentia Abbatis ſit neceſſaria, ad hoc vt Monachi poſsint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis.

SVMMARIVM.

1 *Proprietatis à vitio ad hoc vt Religioſus accipiens, vel expendens excuſetur, ſufficit licentia, etiam præſumpta Abbatis.*

2 *Tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur.*

3 *Conſuetudo ſufficit pro licentia tacita ad excuſandum Religioſum alienantem, vel recipientem.*

4 *Tacita pro voluntate an ſufficiat taciturnitas Abbatis videntis, & non contradicentis.*

5 *Paupertatis contra votum an peccet ſubditus, faciens aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens, quòd ſi Superior ſciret, non probaret, imò ſibi diſpliceret.*

6 *Licentia iuſta neceſſaria eſt, ne Abbas, & ſubditus accipiendo, vel alienando peccent.*

7 *Peccatum quod committat Religioſus accipiendo, vel alienando bona temporalia licentia iniuſta.*

8 *Licentia iuſta cenſetur, cùm Abbas concedit facultatem alienandi peculium in eos vſus, in quos poteſt ipſe Abbas.*

9 *Proprietarij pœnas non incurrit Religioſus expendens peculium licentia iniuſta.*

10 *Licentia iniuſta cenſetur, ſi Religioſus eam extorquet precibus importunis, aut per vim, dolum, metum, fraudem, aut ex falſa cauſa, & ſubreptitie.*

11 *Localis Abbas eſt legitimus Superior, huiuſmodi licentiam concedere valens.*

12 *Monachus accipiens multa paulatim de Monaſterio ſine licentia Abbatis, an peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem.*

13 *Quantitas vſurpata à Monacho quænam ſit pertingens peccatum mortale.*

1 QVia in ſuperioribus diximus, Monachum nihil accipere, expendere, aut quocumque alio modo alienare poſſe abſque Abbatis licentia, meritò videndum eſt in præſenti, qualis licentia Abbatis ad id requiratur. Pro cuius dubij explicatione videndum eſt. Primò, an ſit neceſſaria licentia expreſſa, an verò ſufficiat tacita, ſeu præſumpta, vel interpretatiua. In quo dicendum eſt, quamuis longè melius, & ſecurius ſit operari in hac materia cum expreſſa Superioris licentia; ſufficere tamen licentiam tacitam, ſeu probabiliter præſumptam, non ſolùm quando commodè poſtulari non poteſt, nempe quia Superior diſtat, vel eſt occupatus, & vrget neceſſitas, vel moralis commoditas accipiendi, vel expendendi; quo caſu, ſatis eſt probabiliter credere Superiorem non fuiſſe denegaturum licentiam, ſi conueniri poſſet, vt aſſerunt DD. ſtatim citandi: verùm etiam in caſu, quo poſſet expreſſa licentia poſtulari, ſed ob aliquem humanum reſpectum, vel pudorem, aut aliquam difficultatem adeundi Superiorem non poſtulatur; quia quando rationabiliter præſumitur Superiorem id velle; etſi expreſſus illius conſenſus non habeatur, tamen non dicitur res fieri abſque eius licentia: tum 2 etiam quia tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur, gloſſ. *in l. expreſſè. ff. de reg. Iur.* Ita D. Thom. 2. 2. *q. 32. art. 8. à d. 1.* Nauar. *in comment. 2. de Regular. num. 20.* Turrecremat. *in eod. cap. non dicatis, art. 8. num. 12. qu. 1.* D. Ant. *3. part. tit. 16. c. 1. §. 11. not. 2.* Angel. *de verbo Eleemoſyna, num. 6.* Sylu. *num. 7. qu. 5. dict. 2.* Molin. *tom. 2. de iuſt. diſput. 10. qu. 4. punct. 3.* Leonard. Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 80.* Azor. *inſtit. moral. part. 2. lib. 12. cap. 12. qu. 2. 3. & 4.* Graff. *1. par. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 54.* Rodez. *q. regul. tom. 2 qu. 52. art. 2.* Mirand. *tom. 1. manual. Prælat. qu. 28. art. 14.* & alij plures, quos refert, & ſequitur Sanchez *in Decalog. lib. 7. cap. 19. num. 4.* quibus addo D. Antonium Perez *in Reg. D. Patris Bened. cap. 33. num. 122.* & Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 4. & cap. 15. num. 2.* 3 Pro quo noto primò, quòd in Religione, vbi adeſt conſuetudo recipiendi, retinendi, vel alienandi aliquid, vſque ad certam quantitatem abſque eo quòd expreſſa Abbatis licentia petatur; talis conſuetudo cenſebitur tacita ipſius Abbatis licentia, vt poſſint Religioſi illam certam quantitatem, abſque expreſſa facultate accipere, retinere, & expendere, abſque proprietatis labe, quia quòd ſcientibus, & tolerantibus Superioribus huiuſmodi conſuetudo ſeruatur, indicat eorum voluntatem eſſe, vt in talibus non requiratur expreſſa licentia, ſaltem quoad excuſandum ſubditos à mortali: & ita deinceps nihil eo modo accipitur, vel retinetur, aut alienatur renitente Prælato, neque contra paupertatis votum. Ita Sanch. *dict. c. 19. num. 1.* Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 11. n. 7.* qui aduertit ad hoc vt huiuſmodi conſuetudo ſit rationabilis, quantitatem rei, quæ accipitur, vel expenditur, debere eſſe valde moderatam: nam ſi ad res notabilis valoris extenderetur, eſſet contra bonum Religionis: ex ea enim valdè relaxaretur Paupertatis votum.

4 Noto ſecundò, quòd taciturnitas Abbatis videntis Monachum aliquid accipere, vel alienare, & non contradicentis, ſufficit pro tacita ipſius Abbatis licentia: nam cùm non præſumatur diſſimulare proprietatem in ſubdito, meritò cenſetur ideò tacere, quia aſſentitur, & ſic cum omni proprietate dat tacitam licentiam, facit ad hoc *l. quam Tuberonis, §. ſunt quædam, ff. de pecul.* vbi dicitur quod dominus præſumitur conſentire peculio ſerui eo ipſo quod ſcit eum habere peculium, & expreſsè non contradicit. Hæc tamen concluſio non ſimpliciter ab omnibus probatur: aliqui enim (vt Archidiac. & Turrecr. *in cap. non dicatis 12. q. 1.* Graff. *1. par. deciſ. lib. 3. cap. 19. n. 31.*) negant hanc taciturnitatem eſſe tacitam Superioris licentiam, & dicunt Superiorem in eo caſu peccare mortaliter, & ſubditum non excuſari à vitio proprietatis: alij denique (vt Panormit. *in c. quod quibuſdam, num. 10. de fideiuſſ. & cap. niſi eſſent, num. 12. de preben.*

preben & cat. cum ad Monaſterium, num. 8. de ſtat. Monach. & 1. *part. conſ.* 88. *col.* 5. *num.* 6. & 2. *part. conſ.* 44. *num.* 4. & 5. & alij apud Sanchez *dict. cap.* 19. *num.* 11.) affirmant ſufficere hanc taciturnitatem, vt intelligatur licentia tacita, atque inde excuſetur à peccato Religioſus ita accipiens, vel expendens ex ratione primo loco adducta.

Vnde Nauar. *comment.* 2. *de Regul. num.* 22. diſtinguit, dicens, quòd vel taciturnitas eſt permiſſiua, vel approbatiua; ſi ſit permiſſiua tantùm, non ſufficeret ad excuſandum ſubditum à peccato; quia permittere non eſt dare facultatem; & in hoc caſu eſt verior prima ſententia. Si autem taciturnitas ſit cum conſenſu approbatiuo, quæ non eſt pura permiſſio, ſed permiſſio approbatiua; ſine dubio ſufficiens erit ad excuſandum Religioſum à reatu, & ſic eſt ſecunda ſententia. Ita etiam poſt Nauar. docuerunt Roder. *quæſt. reg. tom.* 3. *quæſt.* 29. *art.* 11. Bon. 4 *part. caſ.* 32. *ver.* ... *adiun.*, Suar. *de Relig. tom.* 3. *lib.* 8. *cap.* 11. *num.* 8. in D. ... *log. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 12. Laur. de Peirin. *tom.* 1. *de ſubdit. quæſt.* 2. *cap.* 2. §. 3. *not.* 3. Quando autem taciturnitas ſit permiſſiua tantùm, & quando approbatiua, ex circumſtantiis perſonarum, rei, & occaſionum iudicandum erit. Ita Suar. *loc. cit.*

5 Noto tertiò non ſemper eſſe verum id, quod tradit Gerſon. *Alphabet.* 34. *liter.* 5. quòd qui ſubditus facit aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens quod ſi Superior ſciret, non approbaret, ſed ſibi diſpliceret; tunc tranſgreditur Paupertatis votum. Quia ſi diſplicentia Superioris ſit de illa re accepta, aut retenta, vel expenſa: tunc omninò tollitur præſumptio tacitæ voluntatis, & illa acceptio, retentio, vel expenſio eſt contra Paupertatis votum. Si verò diſplicentia illa Prælati quæ timetur, eſſet quoad ſolum modum, ſcilicet quod id eſſet ſine expreſſa licentia, vtique ſufficeret ad excuſandum Religioſum à mortali: quia excuſat à proprietate, quamuis non excuſet ab aliqua inobedientia. Ita docent Nauar. *dict. com.* 2. *num.* 20. Graff. 1. *par. deciſ. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 54. Roder. *q. reg. tom.* 1. *q.* 29. *art.* 11. Suar. *d. cap.* 11. *num.* 11. quod in ſimili de furto docuit Caietan. *ſumm. verbo furtum, not.* 2. & 2. 2. *q.* 66. *art.* 5. Nauar. *in enchirid. cap.* 17. *num.* 5. Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. cap.* 12. *dub.* 8. *num.* 49.

6 Notandum autem quòd hæc licentia debet eſſe iuſta ad hoc, vt Religioſus aliquid accipiendo, expendendo, vel alienando, excuſetur à peccato; requiritur autem, vt ſit iuſta, non ſolùm ex parte cauſæ, nimirum vt ex iuſta, & legitima cauſa conceſſa ſit, ſed etiam ex parte modi, & primò ex parte cauſæ, certum eſt quòd tam Abbas concedens Religioſo licentiam aliquid in vſus ſuperfluos, & vanos, & ſic abſque iuſta cauſa, vnde ex quantitate, & qualitate materiæ cognoſcetur grauitas peccati, an ſaltem mortale ſit, vel veniale. Dif-

7 ficultas autem eſt, quod peccat, in committat Religioſus aliquid accipiendo, expendendo, vel alienando cum huiuſmodi licentia iniuſta? In qua re aliqui tenent Religioſum non peccare vitio proprietatis, licet non excuſent ab omni peccato, quia tunc Religioſus id non facit authoritate propria, ſed Prælati; ergò non poteſt dici proprietarius. Ita tenent Card. Alexand. quem refert Nauarr. *comment.* 2 *de Regul. n.* 21. Humbertus, quem citat, & ſequitur Turrecrem. *in canon dicatis* 12 *q.* 1. D. Antonin. 3. *p. tit.* 16 Graff. 2. *p. deciſ. lib.* 13. *c.* 19. *num.* 30. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 12. *c.* 12. *q.* 1 Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. c.* 41. *dub.* 9. *num.* 79. *verſ.* 11. & alij quos citat, licet non ſequatur Sanc. *d. c.* 19. *n.* 20.

Contrarium tamen docet Nauar. *d. num.* 21. dicens, Religioſum vtentem licentia à Superiore iniuſte conceſſa, peccare vitio proprietatis, quia recipere, aut diſponere de bonis pretio æſtimabilibus, abſque vlla Prælati licentia, eſt peccatum proprietatis, ſed licentia ad habendum ea, quæ ſtatui Religioſo repugnant, & ad ea expendendum, & alienandum in prophanos, & illicitos vſus, verè, & propriè licentia non eſt, quia huiuſmodi licentiam Prælatus nullo modo concedere poteſt, cùm ſit licentia ad peccandum: ergo ſubditus ea vtens peccabit contra votum Paupertatis. Atque eumdem Nauar. ſequuti ſunt Suar. *lib.* 3 *de reſtit. c.* 1. *p.* 3. Molin. *tom.* 2. *de iuſt. diſput.* 276. *col.* 3. *verſ. Religioſus in Conuentu*, Anton. Perez *in Regulam D. P. Benedict c.* 33. *n.* 100. qui indiſtinctè id affirmant tam de acceptione, quàm de alienatione, Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 21. ſequitur etiam Nauarr. ſententiam, ſed loquitur tantùm, quando Religioſus expendit bona aliqua licentia iniuſta, nihil dicens de acceptione, Suarez autem *d. cap.* 15. *num.* 4. affirmat in hoc eſſe differentiam, nempe quòd Religioſus acquirens aliquid licentia iniuſta, non incidat in vitium proprietatis, licèt ſic expendendo, vel alienando. Ratio differentiæ eſt, quia licentia tradita ad alienandum bona Monaſterij ſine iuſta cauſa, non ſolùm eſt iniuſta, verùm etiam nulla, vt *ſupra* dictum eſt, quia Abbas non eſt dominus, ſed diſpenſator bonorum Monaſterij: diſpenſatio autem facta in bonis alienis abſque iuſta cauſa, non ſolùm iniuſta, verùm etiam nulla eſt, quia excedit limites facultatis diſpenſatori traditæ. At in acquiſitione non ſic, quamuis enim licentia detur ſine iuſta cauſa, non propterea eſt nulla: quia Prælatus tunc in nullo iure diuino, imò in nullo iure diſpenſat, vt latiùs probat idem Suarez *loco citat.* & *c.* 11. *n.* 16. & in hoc eſt vera prima ſententia, ſcilicet quòd Religioſus accipiendo aliquid licentia iniuſta, non committat proprietatis vitium. Secunda autem procedit, quando Religioſus tali licentia alienaret, vel expenderet bona Religionis.

In quo hanc Regulam conſtituit Nauarr. *loc. citat. num.* 23. vt tunc licentia Abbatis conceſſa Religioſo ad aliquid alienandum, cenſeatur iuſta, & valida: quando ipſe Abbas facit illi facultatem donandi, & diſponendi in eos vſus, & eo modo, in quos, & quomodo ipſe poſſet per ſe diſponere, & expendere: non autem aliàs: quia quod poteſt per ſe facere, poteſt etiam per alium, *arg. c. poteſt quis, de reg. iur. in* 6. & *cap. quod autem, de iure patron.* 8

Notandum etiam quòd Religioſus ſic malè expendens peculium, ſiue bona de licentia iniuſta, ac irrita Abbatis, licèt peccet contra Paupertatis votum: non tamen incurrit pœnas latas à iure contra proprietarios, id eſt, priuationem Eccleſiaſticæ ſepulturæ: quia huiuſmodi pœnæ non imponuntur contra omnem proprietarium, & peccantem vitio proprietatis: ſed ſolùm contra proprietarium occultum, & nulla vtentem facultate etiam iniuſta. Ita Nauar. *dict. n.* 22. Marc. Anton. Cucus *lib.* 3. *inſtit.* Maior. *tit.* 1. *num.* 116. Sanc. *d. c.* 19. *n.* 25. Anton. Perez *dict. c.* 33. *n.* 100. Suar. *d. c.* 11. *n.* 13. dicens de hoc nullam extare dubitationem. 9

Poteſt etiam licentia eſſe iniuſta ex parte modi, nempe quia Religioſus precibus importunis, aut per vim, dolum, metum, aut fraudem illam extorquet: & tunc certum eſt, Religioſum non excuſari à tranſgreſſione voti Paupertatis: quia talis licentia nulla eſſet, cùm non fuerit voluntaria, quia vis, & metus cauſant inuoluntarium, & idem eſt de dolo, & fraude. Ita Sanch. *d. c.* 19. *n.* 16. 17. & 18 Laurent. de Peirin. *d.* §. 4. *not.* 4 Suar. *d.* ... *num.* 3. & *d. cap.* 11. *num.* 14. ſubdens, quòd ſi licentia fuit ſubreptitia, & ex falſa cauſa, Religioſus non erit tutus in conſcientia, idem dicens, ſi Superiori non narrentur circunſtantiæ, probabiliter eius voluntatem mutarent, vt talem licentiam non concederet. Secùs ſi taceatur aliquid, quod forte difficiliorem redderet Superiorem ad talem licentiam concedendam: non tamen abſolute illum impediret, quantùm probabiliter iudicari poteſt. 10

11 Requiritur etiam, vt huiuſmodi licentia à legitimo Superiore concedatur, legitimus autem Superior habens poteſtatem huiuſmodi licentiam concedendi, eſt etiam Abbas, & Prælatus localis immediatus Monaſterij Superior, quia eſt verus Superior, habens veram adminiſtrationem bonorum Conuentus, *can. nullum* 18.q. 2. *c. edoceri. de reſcript. c. cum ad Monaſterium. de ſtat. Monach* Conc. Trid *ſeſſ.* 25. *de regul. c.* 2. Ita Sanc. *d. c.* 29. *num* 39.

12 Ex his reſoluitur dubium, an Monachus accipiens multa paulatim, eá que expendens ſine licentia Abbatis, peccet mortaliter, & teneatur ad reſtitutionem. Sanc. *in ſum. tom.* 1. *lib.* 1. *cap.* 4 *num* 9. Salas *de legib par.* 2. *tom.* 1. *q.* 88. *tract.* 13. *diſput.* 16. *ſect.* 27. Valentia *tom.* 3. *diſput.* 5. *q.* 1. *puncti.* 1. Reginald. *in prax. tom.* 2. *lib.* 24. *cap* 1. *q.* 4. Azor *tom.* 1. *inſtit lib.* 4. *cap.* 9. *q.* 12. Rebell. *part.* 1. *lib.* 3. *q.* 15. *ſect.* 15. Vaſquez *in part.* 1. *tom.* 2. *diſput.* 146. *cap.* 2. *num.* 5. Filliucius *tom.* 2. *tract.* 31. *cap* 10. *num.* 245. Nauar. *de reſtit. lib.* 3. *c.* 1. *num* 40. Saytus *in Claui Reg. lib.* 9. *c.* 15. *n.* 22 Medina *p.* 2. *q* 88. *art.* 4. *part.* 2. *tom* 1. *tract.* 2 *c.* 1 *q.* 1. *n.* 4. Sotus *de iuſtit. lib.* 5. *q.* 3. *art.* 3. Ledeſm. *in ſum. tom.* 2. *tract.* 8 *cap.* 10. Megala 2. 2. *lib.* 2. *c.* 1. *q.* 3. *n.* 28. Bartholomæus à S. Fauſto *in theſaur. Religioſ. lib.* 8. *q.* 189. *num.* 3. Sanc. *in ſum. tom.* 2. *lib.* 7. *c.* 31. affirmatiue reſpondent, dicunt enim ſi in eo furto materiam grauem complente recordetur Monachus furtorum præcedentium, licèt in aliis paruis furtis non habuerit animum ampliùs furandi, tamen peccare mortaliter, & teneri ad reſtitutionem. Ratio eſt, quia in furto vltimo ſuppoſitis præcedentibus Monachus ille incipit eſſe fur, & per conſequens voluntatie rem Monaſterij detinere in notabili quantitate inuito Abbate, ergo peccat in eo actu mortaliter, ſi animum habeat retinendi alia commiſſa furta; & licèt illa eſſent parui momenti, dummodo tamen in vnum coaleſcant, materiam grauem latrocinij conſtituunt, ergo peccat tunc Monachus mortaliter, & ad reſtitutionem tenetur.

Quæ ſententia veriſſima eſt. Dico tamen quòd ſi dicta furta continuentur, & in vnum coaleſcant, quando inter illa non ſit magnum interuallum temporis, eſſet quidem peccatum mortale, & teneretur vt *ſupra* ad reſtitutionem; ſi verò eſſet magna interpolatio temporis, & non continuetur materia mortalis furti, ſecus dicendum eſt, quæ quidem interpolatio temporis in ſententia Sanchez *ſupra num.* 10. eſt ſpatium vnius anni; ſecundùm verò Filliucium *tom.* 2. *tract* 30 *cap.* 10 *n.* 244. eſt ſpatium vnius menſis, vel dimidij: quæ omnia intelligenda ſunt de furto paruæ quantitatis, non attingentis materiam peccati mortalis

13 Sed adhuc ſupereſt difficultas, quænam ſit quantitas vſurpata à Religioſo pertingens peccatum mortale? Azor. *loc. cit. lib.* 12. *cap.* 12. *q.* 6. Bonac. *de contract. diſp.* 1. *q.* 10 *punct.* 3. *num.* 5. Rebell. *par.* 1. *lib.* 3. *q.* 15. *ſect.* 3. *n.* 22. Molina *de iuſt. tom.* 3. *tr.* 2. *diſput.* 687. *num.* 2. dicunt eam quantitatem ſufficere, quæ ſufficit ſecularibus ad conſtituendam materiam peccati mortalis furti: & hoc determinatum fuiſſe de anno 1594. in Congregatione generali Patrum Societatis IESV affirmat Molina *loco citato.* Sed adhuc incidimus in aliam difficultatem, nimirum quænam ſit quantitas neceſſaria ſecularibus ad conſtituendum peccatum mortale? Videatur in hac re Bannes 2. 2. *q.* 66 *art.* 6. Toletus *lib.* 5. *cap.* 6 *num.* 3. Cordub. *in ſum q.* 109. Nauar. *in manual. cap.* 17. *num.* 4 Medina *part.* 2. *q.* 88. *art.* 8 Couarruu *lib.* 1. *variar. c.* 3. *num.* 12. Turrianus 2. 2 *tom.* 2. *diſput.* 53. *dub.* 2. Valentia *tom.* 3. *diſput.* 5 *q.* 10. *puncti.* 6. Syluest. *verbo furtum, q.* 1. *n* 4. Vega *in ſum. tom.* 1. *cap.* 129. *caſu* 12. Nauar. *de reſtit lib* 3. *cap.* 1. *dub.* 3. *num.* 32. Reginald. *in prax. tom.* 2. *lib.* 22. *cap* 1. *num.* 15. Bonacin *de contract. diſput.* 2. *quaſt.* 8. *punct.* 1. *num.* 7. Maldetus 1. 2. *tract.* 4. *cap.* 1. *dub.* 3. Megala 2 2. *lib.* 2. *cap.* 4. *q.* 3. Azot. *part.* 3. *lib.* 5. *cap.* 13. *q.* 2. Saytus *in Claui Reg. lib.* 9. *cap.* 12. *num* 9. *& ſeq.* Leſſius *de iuſtit. & iure, lib.* 2. *cap.* 12. *dub.* 6. *n.* 16. qui omnes Doctores, vt verum fatear, varie loquuntur, & ex his certam ſententiam ſtatuere non valeo: aliqui enim putant quantitatem conſtituentem peccatum mortale exiſtimandam, & arbitrandam eſſe a bono viro, alij conſtituunt pro tali materia duos argenteos, alij quatuor, alij putant Religioſum non committere furtum, niſi aſcendat ad ſummam duorum aureorum Ita Rodericus *in ſum. tom.* 4. *c.* 118 *n.* 27. Quam ſententiam fortiſan ille ſumpſit à Soto *de iuſtitia, lib.* 4. *q.* 5. *ad* 3. & probabilem putat Aragona 2. 2. *q* 66. *art.* 6. *concl.* 3. quæ quidem ſententia nimis laxa viſa eſt pluribus Doctoribus. Iudicent ergo in hac re viri docti, conſiderantes ſtatum Monaſterij, qualitatem rei furtim ablatæ, & alias huiuſmodi circumſtantias, & pleroſque Doctores fateri, quantitatem denotantem materiam peccati mortalis eſſe duos, tres, quatuor, quinque, ſex, ſeptem, vſque ad decem argenteos, iuxta citatos Auctores,

QVÆSITVM IX.

Vtrùm liceat Monachis, abſque Abbatis licentia aliquid donare.

SVMMARIVM.

1 *Donare nihil poteſt Monachus regulariter de temporalibus bonis, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium vſum conceſſis, tam intra, quam extra Monaſterium, & num.* 2.

3 *Expendere non poteſt Monachus rem ad alium vſum, quam fuit ſibi conceſſa.*

4 *Paupertatis contra votum non facit Monachus tradens Religioſis rem habitam de licentia Superioris, qui cognoſcebat non eſſe proprio vſui neceſſariam.*

5 *Licentia conceſſa Religioſo, aliquid dandi, non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam eiuſdem, quam alterius Conuentus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentiam.*

6 *Donare an poſſit aliquid ſuis conſanguineis indigentibus Monachus habens peculium ex Superioris licentia.*

7 *Donare poteſt aliquid Religioſus ex Abbatis licentia remunerationis cauſa.*

8 *Donatio vere, & proprie quæ dicatur.*

9 *Alienari poſſunt remunerationis cauſa res alias alienari prohibitæ.*

Regulariter non poteſt Monachus de temporalibus bonis quicquam alicui donare: quia nihil habet proprium, *c. non dicatis* 12. *q.* 1. qui autem nihil habet proprium, nihil dare poteſt, *c. Dabertum* 2. *q.* 7. quia regulariter nullus plus iuris transferre poteſt, quam eum conſtet habere, *l. nemo plus, ff. de reg. Iur. c quod autem. in fin. & c. cura, ex aduerſo de Iure patr. & c. nuper a nobis, de donat. inter vir. & vxor.* Quod procedit etiamſi abſque expreſſo, vel præſumpto ſaltem Abbatis conſenſu aliquid ex rebus ſibi ad proprium vſum conceſſis donaret, tam intra, quàm extra Religionem: eſt enim reus voti Paupertatis, niſi materiæ leuitate excuſetur. Ratio eſt, quia quando Monacho conceduntur vſus alicuius rei, non conceditur ius vtendi: Monachus enim non eſt capax talis iuris, quod quandam dominij rationem habet: ſed tantum vſus facti, idque precariò, id eſt, quamdiu ipſi concedenti videbitur determinare, ſed vſuarius non poteſt vſum rei alteri concedere, quia hoc non eſſet vſuarij, ſed vſufructuarij. *q.* 1. *&* 2 *Inſt. de vſu, & habit.* & hoc expreſſe habetur in *d. c. non dicatis*, ibi *cuoi ſi* 1

quilibet ſi tamen cuiquam aliquid offerre voluerit, primò quærat Priorem, permittat, & ſic ſubſeruatur, & ex D. P. Bened. *cap.* 33. *Regulæ* habemus. *Præcipuè hoc vitium radicitus amputetur de Monaſterio: loquitur de proprio Monaſterio; ne quis præſumat aliquid dare, aut accipere ſine iuſſione Abbatis.* Atque ita tenent Sylu. *verb. Religio* 6. *quæſt.* 1. D. Anton. 3 *par. tit.* 16. *cap.* 1. § 11. Turrec. *in c. non dicatis, n.* 6. *& ibid.* Nauar. *n.* 8. 12 *q.* 1. Sot. *in lib.* 4. *de iuſt. quæſt.* 1. *art.* 1. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *cap.* 41. *dub.* 9. *n.* 79. *& ea quintò.* Reginald *lib.* 18. *num.* 450. *verſ. quintum Documentum*, Sanch. *in decalog. lib.* 8. *c.* 19. *n.* 64. vbi plures cumulat, Suar. *de Relig. tom.* 4. *tr.* 8. *c.* 15. *n.* 8. Laur. de Peir. *tom.* 1. *de ſubd. q.* 2. *c.* 2. § 6. Quod amplificatur,

2 vt intelligatur tam intra, quàm extra Monaſterium; peccaret enim contra paupertatis votum Monachus ſine licentia expreſſa, vel ſaltem præſumpta, aliquid donans, etiam de rebus ſibi ad vſum conceſſis tam extraneo, quàm alteri Religioſo, eiuſdem Conuentus eadem enim ratio tradita militat. Et ita tenet Cord. *in ſum. q.* 1. 9. Roder. *quæſt. reg. tom.* 3. *q.* 29. *art.* 10. *conc.* 3. Sanch. *d. c.* 19. *n.* 66. imo Roder. *d. art.* 10. *conc.* 4. ait, non ſolum poſſe Religioſum, abſque expreſſo, vel præſumpto Superioris conſenſu alteri donare, quæ ſibi ſubtrahit ex rebus ad ſuum vſum conceſſis; verùm nec circa ſeipſum

3 ten ad alium vſum præter ſibi conceſſum applicare, vt ſi Prælatus ei permittat expendere pecunias ad emendum libros Theologiæ, non poteſt Religioſus alios ſua authoritate emere, niſi præſumat id non fore contra ipſius Prælati voluntatem. Atque idem confirmaut, Suar. *d. n.* 8. Sanc. *d. c.* 19. *n.* 68.

4 Hic autem notandum, Monachum non facere contra votum Paupertatis donando Religioſis domeſticis, vel externis ea, quæ ex Abbatis licentia poſſidet, quando ex illorum qualitate clarè patet, Superiorem concedendo licentiam ea recipiendi, vel emendi, intellexiſſe ea non eſſe vſui ipſi Religioſo, ſed recipienda, vel emenda ad diſtribuendum aliis, exempli gratia, quando Superior concedit Religioſo licentiam accipiendi nonnullas ſacras reliquias, vel Sanctorum imagines, aut grana benedicta, quia cum videt Religioſum non indigere his omnibus ad proprium vſum, ſed conſueuiſſe ea inter alios diſtribuere, cenſetur habere voluntatem approbandi illam futuram diſtributionem. Vnde Religioſis eiuſdem Conuentus non eſſet opus noua alia licentia ad acceptandum, quia prior conceſſa Religioſo ad emendum, vel recipiendum, eſt præſumpta etiam ad diſtribuendum quibuſcumque, & domeſticis ad accipiendum. Ita Sanchez *d. c.* 19. *num.* 70.

5 In aliis autem rebus licentia abſolutè à Superiore conceſſa alicui Religioſo ad aliqua donandum, non extenditur ad donandum aliis Religioſis tam eiuſdem, quàm alterius Conuentus, ita vt ij ſine vlla licentia poſſint accipere, ſed ad hoc indigerent alia ſuorum Prælatorum conceſſione alias tam donans, quàm recipiens peccarent contra paupertatis votum: donans quidem non quatenus dat, quia ex parte ſui ſublatum eſt impedimentum ex licentia ad dandum à Prælato conceſſa, ſed quia cooperatur peccato, quod accipiens abſque ſui Superioris licentia, contra votum committit: & propterea Monachus habens ab Abbate licentiam aliquid accipiendi, nequit accipere ab altero Religioſo eiuſdem, aut diuerſi Conuentus, qui donandi licentia careat. Nam Abbas accipientis tantummodò impedimentum auferre potuit; quia donans erat alterius Conuentus, & ideò non ſibi ſubditus: & quando donans eſſet eiuſdem Conuentus, in dubio cenſetur tantùm auferre voluiſſe impedimentum accipientis, cui licentiam conceſſit: niſi ex coniecturis probabiliter colligatur vtrumque voluiſſe. Ita Suar. *d. c.* 15. *n.* 71. *&* 73.

6 Poteſt autem Monachus ex Abbatis licentia peculium habens, ex eo, vel ex aliis, quæ propria induſtria acquirit, aliquid ſuis conſanguineis indigentibus donare vſque ad decem ducatorum ſummam, vel plurium conſideratio, ſecundùm prudentum iudicium, illorum indigentia, ſemel, & pluries in anno, quia is, cui peculium iuſta, & legitima cauſa à Superiore conceſſum eſt, poteſt illud expendere ad omnem vſum, qui rectæ rationi non aduerſatur; at huiuſmodi vſus nihil rationi aduerſatur, ergo, &c. Ita docent, Beia 4. *part. caſ.* 32. *col.* 3. Vega 2. *part. ſummæ cap.* 86. *caſ.* 30. Roderic. *tomo* 2. *q.* 32. *concl.* 3. *d.* 9. Laur. de Peir. *q.* 6. *dub.* 2. Fagundez *de præcept.* 7. 2. *lib.* 8. *c.* 6. *n.* 12. Cordub. *in ſumma q.* 41. Ioan. de la Cruz *de ſtatu Relig. lib.* 3. *cap.* 1. *part.* 3. *dub.* 1. *n.* 102. Lopez *part.* 1. *inſtruct. cap.* 112 quorum aliqui fatentur poſſe Abbates ſibi, & ſuis Monachis concedere licentiam donandi vſque ad ſummam decem aureorum pro cauſa pia, & rationabili, pro pauperibus, pro nuptiis cognatorum, pro gratificatione beneficiorum, &c. Nec obſtat Motus proprius Clementis VIII. de non largiendis muneribus per Religioſos, quem refert Azor *inſtit. moral. part.* 1. *lib.* 12. *cap.* 9. *q.* 5. & Quintanta *in ſumma Bullarij verb. Munerum largitio* quem exponunt Sorb. *in comp. priuileg.* Mendic. *verb. dare.* Paulin. Lucen. *tomo* 4 *quæſt. reg. in fine*, & alij. Non obſtat inquam, quia intentio Summi Pontificis fuit ſolummodo obuiandi abuſibus, qui inter Religioſos vigebant: non autem prohibendi ne ſubueniant conſanguineis in neceſſitate conſtitutis, quod eſt opus maximæ charitatis, imò in dicta conſtitutione hoc videtur concedi, dum § 10 dicitur, *niſi pro veris Chriſti pauperum indigentiis, habita neceſſitatis ratione, & ſeruato ordine charitatis*: at ordo charitatis exigit, vt primò noſtris, deinde verò extraneis ſuccurramus, ſic Sorb. *in explicat. d. conſtit. can.* 5. *verſ. & ſic Religioſi*, Beia *loco citato*, & eam conſtitutionem Hiſpaniæ non eſſe vſu receptam, ait Sanchez *d. cap.* 19 *num.* 41 *& c.* 105. quod idem in Regno Luſitaniæ, ait Suar. *de Relig. tomo* 4. *tract.* 8. *lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 15. Sicuti nec etiam obſtat *d. conſtitutio*, quominus Religioſi de ſuorum Prælatorum licentia, poſſint aliquid per viam remunerationis etiam extra ordinem donare: quia donatio, quæ fit 7
cauſa remunerationis, non eſt vera donatio: nam dicitur potiùs compenſatio ſeruitij, quàm vera donatio: quia illa dicitur vera, & propria donatio, ad quam donator mouetur nulla alia cauſa præcedente, niſi ad exercendam munificentiam & liberalitatem quamdam, *l.* 1. *poſt princ. ff. de donat.* Vnde donatio remuneratoria non comprehenditur ſub prohibitione, ſeu ſtatuto prohibente 8
quibuſdam donare, vt per Alex. *conſ.* 43. *col.* 6. *in fine n.* 31. *verſ. non obſtat, quod ſtatutum vol.* 4. *latè* Iaſon. *in l. ex hoc Iure ff. de iuſt. & iur.* facit quod dicit Bart. *in proœm. ff. col. vltim. per l. iubemus, C. de ſacroſanct. Eccl.* quòd res 9
aliàs prohibitæ alienari, poſſunt ex cauſa remunerationis alienari. Idem docuit Panormitan. *in rub. ext. de donat. num.* 3. *& in cap. per tuas, num.* 6. *eod. tit.* Atque hanc ſententiam in terminis amplectuntur Roder. *qu. reg. tomo* 2. *q.* 47. *art.* 3. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. deciſ.* 642. Paulin. Lucen *loco citato, q. vlt. caſu* 7. Sorb. *loco etiam citato*, ſubdens, huiuſmodi donationi non obſtare id, quod dicitur in dicto Motu proprio § 9. *& nec ad beneficiorum receptorum memoriam, grati que animi teſtificationem quicquam donetur*, quia ibi prohibentur hæc fieri tantum ſuis Superioribus, ſcilicet Protectoribus, Generalibus, &c. eo quia procurauerunt, vel procurent officium aliquod in Religione, ita etiam Laurent. de Peirin *loco citato verſ. finem* Plures alios caſus, in quibus, non obſtante dicto Motu proprio Clementis VIII. poſſunt Religioſi aliquid donare, recenſent Paulin. Lucen. & Sorb. *locis citatis*, apud quos videri poterunt. De hac tamen Conſtitutione latius *in tertio tomo* agendum erit, vbi de adminiſtratione rerum temporalium Monaſterij tractabimus.

QVÆSITVM X.

Vtrùm Monachi, abſque Abbatis conſenſu, poſsint commodare, vel mutuo aliquid dare, ſiue expendere, vel commutare, vel emere.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatis voti reus eſt Monachus commodando, mutuando, commutando, ſiue expendendo abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materiæ leuitate excuſetur.*
2 *Parua quantitas à vitio proprietatis excuſans, quæ dicatur.*
3 *Paruitas quæ in furto à peccato mortali excuſet.*
4 *Emere Monachus, abſque Abbatis licentia, non poteſt aliquid animo ſibi acquirendi.*

1 SVpponendum eſt tanquam certum pro hac re fundamentum, omnem vſum bonorum Religionis ſine vlla facultate occupatum, eſſe contra votum Paupertatis, & propterea eſſe Monachis interdictum. Quia vſus qui fit abſque Superioris licentia, aut voluntate, eſt vſus proprietarius, qui eſt actus dominij, actus autem dominij aduerſatur voto Paupertatis, vt de ſe patet, & diximus *ſupra*: ergò eſt omninò Monachis prohibitus. Ita Suar. *de Relig. tom. 3. lib. 8. c. 15. n. 1. & 2.*

His poſitis, dicendum videtur, Primò, quòd Monachus commodando, abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, etiam de rebus ſibi ad proprium vſum conceſſis, peccat vitio proprietatis: hoc enim eſſet exercere actus dominij, & proprietatis, ſed Monachi nullius dominij, aut proprietatis capaces ſunt, ergò nullum dominij, aut proprietatis actum exercere poſſunt ſine Abbatis licentia, abſque quòd in proprietatis vitium cadant. Ita Leonar. Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap. 41. dub. 9. num. 79.* Sanch. *lib. 7. in decalog. c. 19. num. 65.* Lauren. de Peirin. *tom. 1. de ſubdit. quæſt. 2. §. 5.* Suar. *loco citato.* Non tamen hoc ſemper eſſet peccatum mortale, quia poteſt ex materiæ leuitate eſſe veniale, ſiue conſideretur quatenus eſt furtum, eo quia vſurpatur res aliena abſque domini licentia, ſiue quatenùs eſt ſacrilegium contra votum Paupertatis, ex materiæ paruitate culpa ſit venialis, vt tenent Cordub. *in ſumm. q. 109.* Nauar. *lib. 3. conſ. in 1. edit. tit. de regular. conſ. 75. num. 18. & in 2. edit. tit. de ſtat. Monach. conſ. 3. n. 18.* Graff. *1. part. deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 49.* Roderic. *quæſt. regular. tomo 3. quæſt. 29. art. 10. concluſ. 8.* alios refert, & ſequitur Sanchez *in decalog. lib. 7. cap. 20. n. 2.* Suarez *loco citato, & cap. 6. n. 4.* contra D. Anton. *3. part. tit. 16. cap. 1. § 11. not. 2.* Gerſ. *2. tract. de votis oq. circa fin. Alph. ab. 34. litera S.* vbi explicat eſſe mortale, ſi procurator abſque Superioris licentia emat cultellum filum, aut acum. Ad cognoſcen-
2 dum autem quæ dicatur parua quantitas à mortali excuſans, aſſignatur communiter ab omnibus generalis regula, illam cenſeri quantitatem leuem ad excuſandum Religioſos à proprietate, quæ in furto ſufficeret, ad excuſandum à mortali; proprietatis enim peccatum ſe habet inſtar furti: nam ſicut in furto res aliena vſurpatur inuito domino, ita pariter in peccato proprietatis res vſurpatur, inuito Superiore, cui Religioſus omnes ſuas actiones quoad recipiendum, retinendum, vel alienandum aliquid pecunia æſtimabile ſubiecit. Ita Doctores citati Suar. *d. cap. 6. num. 13.* Quæ tamen paruitas
3 in furto excuſet à peccato mortali, ſtandum eſt arbitrio viri prudentis, habita conſideratione indigentiæ, vel abundantiæ illius perſonæ, cuius res ſubtrahitur, Et hanc eſſe communem opinionem, ait Graff. *par. 1. deciſ. lib. 2. cap. 93. num. 27.*

Hic autem aduerto cum Suarez *dict. cap. 15. num. 5.* conſiderandum eſſe, an rei diſpenſatio fiat circa externos, vel cum ipſis Religioſis, item an ſit ad vſum conſumptiuum rei, vel ſalua illius ſubſtantia: nam ſi res diſpenſetur circa externos, & conſumendo, vel alienando illam: proculdubio non ſolùm erit peccatum proprietatis, verum etiam peccatum iniuſtitiæ, & tunc ſatis erit moderata quantitas ad peccandum mortaliter: ſi autem res non diſpenſetur ad vſum conſumptiuum, nec alienetur, ſed tantum concedatur ad aliquem vſum, poſt quem integra Monaſterio reddenda ſit abſque graui eius detrimento, vel periculo: multò maior rei quantitas requiritur ad faciendum culpam mortalem; quia reuerà Religio non patitur detrimentum in ſuis bonis, & ille vſus, vel non poteſt æſtimari pretio diſtincto ab ipſa re, quæ datur mutuo, vt ſi mutuaretur pecunia, ſiue frumentum, aut huiuſmodi, vel quamuis ſecundùm ſe ſit æſtimabilis aliquo pretio; illud tamen reſpectu Monaſterij non eſt conſiderabile, quia non deberet illum vſum vendere, vel rem locare: vt ſi commodarentur libri, imagines, equi, & his ſimilia: idcircò ex hac parte non eſt illa quantitas admodum conſiderabilis, & proptereà multùm diminuitur culpa, quando res diſpenſatur ad huiuſmodi vſum tantum; cùm autem talis vſus ſit actus dominij, non fit abſque peccato, quod fiet graue, ſi rei quantitas ſit notabilis.

Multò verò minùs peccatum erit, quando res diſpenſatur inter ipſos Religioſos, quia tunc res non alienatur extra Monaſterium. Et, licèt hæc diſpenſatio ſolùm ſpectet ad Superiorem, vel ad Officialem ab eo ad id deputatum; quia eſt adminiſtratio bonorum, quæ ad Prælatum, vel eius Officiales pertinet, & ideò in rigore ſit proprietaria; tamen ex parte ipſius actionis eſt minima, quæ in hoc genere eſſe poſſit; quamobrem vt ſit peccatum mortale, oportet vt quantitas rei, quæ diſpenſatur, ſit magna. Ita Suar. *loc. cit. d. num. 5. & ſeq.*

Item neque poteſt Monachus aliquid emere, niſi interueniat expreſſus, vel præſumptus Abbatis conſenſus, 4
aliàs eſſet reus voti Paupertatis, niſi emat eo animo, vt res emptas appropriet, & acquirat Monaſterio, ſibi autem ſimplicem, & purum vſum; nec continuum, ſed quouſque ſuo Abbati placebit. Ita Nauar. *comment. 1. de regul. n. 23.* Laurent. Peirin. *d. §. 5. concl. 2.*

QVÆSITVM XI.

Vtrùm Religioſi abſque Abbatis licentia poſsint litteras ſcribere, vel recipere.

SVMMARIVM.

1 *Religioſi dantes, vel recipientes litteras abſque Abbatis licentia, an peccent.*

REligioſus dans, vel recipiens literas abſque Abbatis licentia, peccat contra votum Paupertatis, *can. non dicatis 12. q. 1.* ibi, *quicumque in tantum progreſſus fuerit malum, vt occulte litteras ab aliquo, vel quodlibet munus accipiat, &c.* vbi literarum receptio munerum receptioni æquiparatur Ita Nauar. *comm. 1. de regul. num. 3. & lib. 3. conſ. in 2. edit. tit. de ſtat. Monach. conſ. 1. num. 45.* Graff. *1. p. deciſ. aur. lib. 5. c. 5. n. 64.* Sanchez *in Decalog. lib. 7. c. 19. num. 47.* Quod eſt intelligendum de litteris, quæ dantur, vel accipiuntur contra vtilitatem, vel honeſtatem Monaſterij, vel ſalutem ſpiritualem, ſiue corporalem ſingulorum Monachorum, vel de litteris quæ continent inutilia, ſiue impertinentia; non autem de litteris pro vtilitate Monaſterij, vel neceſſariis, vel vtilibus, quas iuſtè ipſi Monachi ſecundùm iura, ſine Abbatis licentia dare, vel recipere poſſunt, de quarum numero ſunt litteræ, quibus Religioſus conſtituit Procuratorem 1

contra Abbatem, vel eius delicta denunciat Ita Archid. *in d. cap. non dicatis, num.* 3. Nauar. Graff. & Sanchez *locis citatis.*

Si tamen Abbas ſub præcepto obliganti ad mortale præciperet, ne quis literas abſque eius licentia ſcribat, aut recipiat: Monachus faciens contra huiuſmodi præceptum, peccaret quidem mortaliter, ſed contra Obedientiæ votum, vt ait Nauar. *d. conſ.* 3. *d. num.* 45. Sanch. *d. num.* 47 *poſt med.*

QVÆSITVM XII.

Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint ludere.

SVMMARIVM.

1 *Ludens Monachus abſque Abbatis licentia ſaltem tacita, peccat contra votum Paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur, debent reſtituere.*

2 *Ludere Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia, moderatam aliquam pecuniæ quantitatem.*

3 *Ludere quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignatis pro ſuſtentatione poteſt Monachus, qui impenſis Monaſterij in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur: limita in tribus caſibus, vt infra,* num. 4. 5. & 6.

7 *Ludere immoderatam quantitatem non poteſt Monachus, habens ab Abbate generalem licentiam peculium in quos voluerit vſus expendendi.*

8 *Conceſſione in generali non veniunt ea, quæ ſpecialiter expreſſa denegarentur.*

9 *Ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem Abbas ſubdito facultatem concedere non poteſt.*

10 *Reſtituere an teneatur Monachus colluſori immoderatam pecuniæ quantitatem, quam lucratus eſt.*

1 MOnachus abſque expreſſa, vel ſaltem præſumpta Abbatis licentia ludens, peccat contra Paupertatis votum, quia exponere aliquid iacturæ ludendo proprio arbitrio, & authoritate eſt actus dominij, ſed per votum Paupertatis tollitur dominium, ergo etiam actus dominij; ergo Religioſus ludens abſque Abbatis licentia, exercet actum dominij, & perinde facit contra votum Paupertatis. Quapropter ludentes cum Religioſo non habente expreſſam, vel præſumptam Abbatis licentiam, ſi lucrentur, debent reſtituere. Ita D. Thom. 2. 2. *q.* 3 *art.* 7 *ad* 2. quem dixit communiter receptum Sanch. *in Decalog. lib.* 6. *cap.* 19. *num.* 76. Igitur Religioſus cum expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, honeſtæ recreationis cauſa, poteſt moderatam aliquam quantitatem ludo exponere; quia ille actus neque eſt inuito, neque nolente ipſo Abbate, ſed dependenter ab eius voluntate, ergo cùm non ſit proprio nomine, non eſt actus
2 dominij. Et ſicut Abbas poteſt ad animum honeſte relaxandum, modicam quantitatem ludo exponere, ita etiam poteſt eandem facultatem ſubditis concedere: cùm ea, quæ poteſt per ſeipſum facere, poſſit etiam per alium, per *reg. poteſt quis, de reg. iur. in* 6. *cap. quod autem, de iur. patr.* Atque ita docent Maior. *in* 3. *diſt.* 18. *q.* 15. *ad ſol. ad* 2. *contra* 2. *concl.* Ledeſm. *de ſtat. Relig. in commun. c.* 10.
3 *num.* 11 & alij apud Sanch. *dict. cap.* 19. *num.* 78. Vnde infertur Religioſum, qui ſui Abbatis, & Monaſterij impenſis in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur, licite poſſe, honeſtæ recreationis gratia, quatuor aut quinque de centum, quæ ſibi quotannis pro ſuſtentatione dantur, ludo exponere: quia Abbas tacitam eius rei facultatem facere videtur, arg. *eorum, quæ de eleemoſyna notat* gloſſ. *in Clem.* 2. *verb. conuertendum, de vit. & honeſt. Clericorum.* Ita Nauar. *d. cap.* 20. *num.* 12. Valent. *tom.* 3. 2
diſput. 5. *q.* 6. *part.* 5. *q.* 8. *de acquiſitis per ludum, verſ tertio obſeruandum,* Leſſ. *de iuſtit. lib.* 2. *cap.* 16. *dub.* 5. *num.* 37. Graff. 1. *part. deciſ. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 5. Molin. *de iuſtit. tom.* 2. *diſput.* 520. & alij apud Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 79. vbi 4
hoc limitat, primò, niſi vel a Superiore, vel per Religionis conſtitutiones ludus Religioſis prohibitus foret, tunc enim non poteſt interuenire licentia præſumpta, exiſtente expreſſa prohibitione: vnde Religioſus ſic ludens aget contra Paupertatis votum, & lucrantes tenebuntur ad reſtitutionem. Limitat ſecundò, niſi Religio- 5
ſus luderet ludo aliquo prohibito, vel ſtatui Religioſo indecenti: quia huiuſmodi ludus reſpectu ipſius non cenſeretur honeſta recreatio; & ideò neque tacita, neque expreſſa licentia prodeſſet: id quod etiam docet Molin. *loc. cit.* Limitat tertiò, niſi Religioſus ille eodem anno in 6
alios vſus non neceſſarios, vt in aliam recreationem aliquem expenderit: quia illud detrahere debet, & tantò minorem quantitatem ludere poteſt. Notandum autem, 7
quòd ſi Abbas concedit alicui Monacho generalem licentiam expendendi peculium ſibi conceſſum in quos voluerit vſus: Monachus ille non poteſt immoderatam pecuniæ quantitatem, abſque peccato ludere: quia non eſt veriſimile, Abbatem in generali illa li- 8
centia intendiſſe concedere ſubdito facultatem expendendi in ludo immoderatam pecuniæ quantitatem; nec in generali conceſſione veniunt ea, quæ ſpecialiter expreſſa denegarentur per *reg. in generali, de reg. iur. in* 6. Hanc ſententiam amplectuntur Sayr. *in Claui Reg. lib.* 11. *cap.* 12. *num.* 16. Rodeeric. *quæſt. Regular. tom.* 2. *quæſt.* 38. *art.* 3. *&* 1. *tom. ſumme, in* 2. *edit. cap.* 189. *art.* 4. *concluſ.* 4. Sanchez *d. cap.* 19. *num.* 81. Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *de ſubd. quæſt* 2. *cap.* 2. § 7. *dict.* 3. & probabilem dicunt Angleſ. *in florib.* 2. *part.* 9. *de lud. reſtit. artic. vnic. dub.* 1. *propoſ.* 4. Ludou. Lopez 2. *part. inſtruct. cap.* 33. *q.* 5. *in fine.*

Addo quòd neque Abbas poſſet concedere ſuo ſub- 9
dito facultatem ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem: quia cùm Abbas non ſit dominus, ſed tantùm prudens adminiſtrator bonorum Conuentus, ſicut non poteſt in proprios vſus, niſi vtiles, honeſtos, & neceſſarios expendere; ita neque poteſt ſubdito facultatem, vt in alios, quàm honeſtos, vtiles, & neceſſarios vſus expendere, concedere: Vnde lucrantes à Religioſo immoderatam pecuniæ quantitatem, etiamſi ad id ab Abbate licentiam haberet, tenentur eam Monaſterio reſtituere. Ita Ledeſma *d. dub.* 9. *&* 2. *part. ſummæ, tract.* 31. *cap.* 2. *concluſ.* 10. Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 80. Laurent. de Peirin. *d.* § 7. *dict.* 4.

An autem Religioſus, qui à colluſore immodicam 10
pecuniæ quantitatem lucratur, ad eam illi reſtituendam adſtrictus ſit: videatur Sanch. *loc. cit. à num.* 83. *vſque ad num.* 89. *excluſiuè.*

QVÆSITVM XIII.

Vtrùm Monachi abſque Abbatis licentia poſſint eleemoſynam facere,

SVMMARIVM.

1 *Eleemoſynam an facere poſſint Oeconomi, ſiue Procuratores, ſeu Cellerarij Conuentus.*

2 *Eleemoſynam an facere poſſint Monachi habentes officium aliquod, cui expendendi facultas non ineſt.*

3 *Eleemoſynam an facere poſſit abſque Abbatis expreſſa, vel tacita licentia ſimplex Monachus carens officio expendendi, vel adminiſtrandi, & in quibus caſibus, &* num. ſeq.

Reſpondeo

1 RESpondeo dicendo primò, quòd Monachi bonorum Monaſterij adminiſtrationem habentes, quales ſunt Oeconomi, ſiue Procuratores, vel quicunque alij ſimiles Officiales ſubordinati Cœnobij Prælato, non poſſunt eleemoſynas facere, niſi de rebus Monaſterij, ſecundùm quod illis ab eorum Abbatibus commiſſum eſt: quia aliàs non agerent, vt adminiſtratores, ſed vt domini. Item quia ad alios vſus præter deſtinatos non habeant adminiſtrationem, ergò non poſſunt in eos, quantumuis pij ſint, bona Monaſterij diſpenſare, iuxta gloſſ. iuncto text. *in Clem.* 2. *§. ſed & tales, verb. conuertendum, de vit. & honeſtat. Cleric.* quod confirmat D. Thom. *in* 2.2 *q.* 32. *art.* 8. *ad* 1. per hæc verba, *Monachus ſi habet diſpenſationem a Prælato commiſſam, poteſt eleemoſynam facere de rebus Monaſterij, ſecundum quod ſibi eſt commiſſum.* ergo non poteſt commiſſionem excedere. Sic Nauar. *comment.* 2. *de regular. num.* 8. Tabiena *verb. eleemoſyna, n.* 9. Roderic. *quæſt. reg. tom.* 2. *q.* 57. *art.* 2. Lopez 1. *part. inſtruct. cap.* 156. *col.* 3. *ante* 5. *concluſ.* Sanchez in *Decalog. lib.* 7. *cap.* 19. *num.* 93. Suarez *de Relig. tom.* 3. *lib.* 8. *cap.* 15. *num.* 9. Laurent. de Peirin. *tom.* 1. *de ſubd. q.* 2. *c.* 2. *§.* 8. *dict.* 2. Barthol. à S. Fauſto *in theſ. Relig. lib.* 8. *q.* 152. *num.* 1. Poſſent tamen eas eleemoſynas dare, quas cæteri eiuſdem Ordinis Procuratores conſueuerunt: Abbas enim officium committens, cenſetur eo ipſo committere conſueta exerceri per Officiales in illa Religione. Ita ex Azor. *part.* 2. *inſtit. moral. lib.* 12. *cap.* 10. *q.* 3. Sanchez *loco citat. num.* 94. Laurent. de Peirin. & Bartholom. à S. Fau-
2 ſto *vbi proximè.* Quod non habet locum in habentibus officium aliquod, cui non ineſt facultas expendendi, puta officium Sacriſtæ, Camerarij, Cantoris, Organiſtæ, vel aliud ſimile: non enim poſſent quicquam, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, ex Monaſterij bonis etiam in pios vſus, vt eſt eleemoſyna, erogare: quia huiuſmodi officium non importat neceſſitatem expendendi, vt eſt officium Procuratoris. Hoc autem fallit, quando eis aſſignatur ſalarium, ad hoc vt tam diligentiùs agant: quia tunc videtur eis concedi tacita licentia in proprios, vel pios, & honeſtos vſus impendendi; aliàs fruſtrà eis ſalarium deſtinaretur, quod non eſt præſumendum, ſic docent Nauar. *d. num.* 8. *verſ. ſecundò infero*, quem ſequuntur Roder. *d. art.* 2. *verſ. ex quo infert.* Nauar. Sanchez *d. cap.* 19. *num.* 94.

3 Ex prædictis infertur quid dicendum ſit de ſimplicibus Monachis. Dicendum eſt igitur, quòd Monachus ſimplex carens officio expendendi, & adminiſtrandi, nullam poteſt eleemoſynam facere ſine expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, quia diſpenſare bona Religionis abſque debita Superioris licentia ſemper eſt vſus proprietarius, qui prohibitus eſt omnibus, qui voto Paupertatis adſtringuntur, ſic gloſſ. *in cap. non dicatis* 12. *quæſt.* 1. alia gloſſ. ſingularis *in diſtinct. Clem.* 2. quam *ſuperiùs* allegauimus, & D. Thom. *d. diſtin. art.* 8. *ad* 1. dicens, *Monachus ſi diſpenſationem non habet, quia nihil proprium habet, tunc non poteſt facere eleemoſynam ſine licentia Abbatis, vel expreſſè habita, vel probabiliter præſumpta.* D. etiam Anton. 3 *part. tit.* 17. *cap.* 1. *§.* 1. Graff. 1. *part. deciſ. lib.* 3. *c.* 5. *num.* 63. Roderic. *d. art.* 2. *verſ. fin.* Nauar. *d. num.* 8. *verſ. ad cuius notabilis.* Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 95. & alij communiter. Quòd ſi id facerent, peccarent mortaliter, & eſſent rei voti Paupertatis, & recipiens eleemoſynam, tenetur eam reſtituere tanquam factam de re aliena inuito domino, vt ait Roderic. *loco cit.*

4 Hoc tamen fallit in multis caſibus; Primò, cùm proximi neceſſitas eſſet extrema: tunc enim poſſent etiam contra Abbatis voluntatem eleemoſynam dare, quia accipere aliquid ad ſubueniendum proximo in extrema neceſſitate conſtituto, non eſt vſus proprietarius, ſed potius communis; quia in illo caſu omnia ſunt communia, *c. ſicut hi, in fine* 47. *diſt. l.* 2. *§. cum in eadem. ff. ad l. Rhod. de iact.* iuxta gloſſ. *in d. cap. non dicatis, verb. poſſidere, & in d. Clem.* 2. D. Thom. *vbi ſuprà*, & alios communiter. 5

Secundò fallit, quando neceſſitas eſſet magna, nec interim ad Superiorem recurſus haberi poſſet, quia tunc adeſt præſumpta Superioris voluntas, vt illi pauperi ſubueniatur, iuxta Panormitan. *in cap. ſi quis, num.* 3. *de furt.* quem eſſe communiter receptum teſtatur Nauar. *in Enchirid. cap.* 17. *n.* 105. ita etiam D. Thom. *in* 4. *diſt.* 15. *q.* 2. *art.* 5. *quæſtiunc.* 4. *in corp.* Sylu. *verb. eleemoſyna, q.* 5. *n.* 7. *dict.* 1. *caſu* 2. & alij, quos refert, & ſequitur Sanch. *d. c.* 19. *num.* 97.

Tertiò fallit, quando Monachus, ex legitima Superioris licentia, degeret extra Monaſterium, cauſa vacandi 6 ſtudio, vel alia honeſta: nam tunc congruentem eleemoſynam facere poteſt de rebus ſibi a Superiore conceſſis, dàdo ſaltem tantùm, quantùm cæteri eiuſdem Ordinis, & conditionis largiri ſolent. Ratio eſt, quia Superior concedendo Monacho licentiam ſe abſentandi, videtur ei conceſſiſſe, vt faciat omnia ea bona, quæ alij eiuſdem Ordinis, & conditionis facere conſueuerunt, *arg. cap. præterea, de offic. deleg.* atque ita docent gloſſ. *in d. c. non dicatis, & in d. Clem.* 2. Panormit. *ibid. num.* 14. *& ſuper d. cap. ſi quis, num.* 3. *& in cap. nouum genus, num.* 3. *de decim.* Nauar. *d. comment.* 2. *num.* 8. *verſ. ad cuius notabilis, & in man. d. c.* 17. *num.* 105. Sylu. *loco cit. & verbo donatio* 1. *q.* 1. *n.* 3. *dict.* 9. Angel. *eod. verb. n.* 9. Leſſ. *de iuſt. lib.* 2. *c.* 18. *dub.* 11. *num.* 85. Graff. *d. c.* 5. *num.* 63. Sanch. *d. cap.* 19. *num.* 98. vbi plures cumulat.

Quartò fallit, quando Monachus faceret eleemoſy- 7
nam de rebus parui momenti, & quæ communiter elargiri ſolent pauperibus oſtiatim petentibus, ſciente Abbate, & non contradicente, quia præſumitur ad id illius conſenſum accedere, ſic Graff. *d. cap.* 5. *num.* 62. Aragon. 2.2. *q.* 32. *art.* 8. *col.* 3. Roderic. *tom.* 2. *ſumma cap.* 32. *concl.* 2. *dict.* 8. *& tom.* 2. *quæſt. reg. q.* 57. *art.* 1. *verſ. fin.* ſubdens, hoc adeò verum eſſe, vt etiamſi Abbas dicat ſuis Monachis, ne dent eleemoſynas: non tamen per hoc eis videtur iniungere, ne competentes, ac conſuetas eleemoſynas elargiantur, ſecùs autem ſi etiam huiuſmodi eleemoſynas prohibeat, tunc enim teneretur ſubditus obedire.

Quintò fallit, quando Monachus faceret eleemoſy- 8
nam de eo, quod priuans ſeipſum proprio commodo ſibi ſubtrahit de bonis, quæ ſibi aſſignantur ad ſuam ſuſtentationem pro itinere faciendo, vel negotio aliquo peragendo ſub ea conditione, vt ſuo damno, vel commodo illa expendat, nec quicquam ampliùs teneatur Conuentus ei dare, nec ipſe de iis bonis rationem reddere, tunc non peccabit Religioſus dando eleemoſynam, quia habet Superioris licentiam ſaltem implicitè. Sic Nauar. *in ſæpius citato comment.* 2. *de regular. num.* 8. *coroll. in fin. & lib.* 3. *conſ. in* 1. *edit. tit. de regular. conſ.* 75. *num.* 46. *&* 48. *& in* 2. *edit. tit. de ſtat. Monach. conſ.* 3. *num.* 46. *&* 48. Graff. *dict. cap.* 5. *num.* 63. *in fin.* Suar. *de relig. tom.* 3. *lib.* 8. *c.* 15. *num.* 8. Molin. *tom.* 2. *de iuſt. diſput.* 276. *col. antepenult. verſ. Religioſus in Conuentu*, & alij plures, quos citat, & ſequitur Sanchez *d. cap.* 19. *num.* 100 qui *num. ſeq.* ait hoc eſſe intelligendum, tam de Monacho degente extra clauſtra, quam intra, cui modo prædicto aſſignatur certa portio ad ſuos vſus, quia præſumitur ea eſſe Superiorum intentio, vt quod ſibi relinquit, poſſit in eleemoſynam, & alios honeſtos vſus expendere; quod idem affirmat Molin. *loco cit.*

Vltimò fallit, quando Monachus ſiue intra, ſiue ex- 9
tra clauſtra degens, habet peculium, ex legitima Abbatis licentia, ſiue ex diſpenſatione Summi Pontificis; poteſt enim ex eo, competentes, & Religioſum ſtatum decentes eleemoſynas facere; ſic Molina *d. diſput.* 276. *col. antepenult. verſ. Religioſus in Conuentu.* Sanch. *d. cap.* 19. *n.* 104. vbi cum Nauarro *comment.* 4. *de regular. num.* 68. concludit, Monachum non ſolum huiuſmodi peculium, verùm etiam omnia eius cauſa acquiſita expendere poſſe in vſus licitos, & honeſtos, quia concedens principale, videtur

tur etiam acceſſorium concedere, *l. cum principalis, ff. de regul. Iur. cap. acceſſorium eodem tit. in 6.* tum etiam quia filius familias, & ſeruus perinde poſſunt adminiſtrare quicquid acquirunt peculio, ac ipſum peculium, *arg. l. 2. & 3. §. ſi filius familias, & l. ſi duo ff. de pecul.* & hæc hactenus de præſenti quæſito.

QVÆSITVM XIV.

Vtrùm Abbas aliquid in eleemoſynam erogare poſsit.

SVMMARIVM.

1 *Eleemoſynam facere tenentur Abbates de ſuperfluis Conuentus.*
2 *Eleemoſynam erogare quantum poſſint Abbates.*
3 *Eleemoſynam Abbates omnes ſuperfluos Monaſterij redditus poſſunt erogare.*
4 *Eleemoſynam facere an poſſint Abbates ſine conſenſu Conuentus.*

1 Reſpondeo quòd Abbates, & cæteri Religionum Prælati, non ſolùm poſſunt, imò & tenentur de ſuperfluis Conuentus bonis eleemoſynas pauperibus erogare, *cap. quia tua, in fine 12. q. 1 & cap. aurum 12. q. 2. cap. non ſatis diſt. 86. cap. ſicut hi, diſtin. 47. cap. quoniam quicquid 16. q. 1.* Monaſteria enim ſub præcepto ad eleemoſynas coguntur; nam religionis ſcopus eſt charitas in Deum, & proximum, ita docet Sot. *lib. 10. de iuſt. quæſt. 4. art. 4. concluſ. 3. verſ. quod autem,* vbi poſtquam aſſeruit, præcepto eleemoſynas faciendi, quo vniuerſi Chriſti fideles adſtringuntur, authore D. Thom. *2. 2. q. 32. & aliis,* Epiſcopos arctiſſimè obnoxios eſſe, ait, id etiam ſuo gradu intelligendum eſſe de Religioſorum Monaſteriis, quibus prouentus redundant: ita etiam Roderic. *tom. 2. quæſt. regul. quæſt. 57. art. 2.* & hoc certum eſt apud omnes: cura autem Monaſterij de Iure communi tota penes Abbatem reſidet, *cap. nullam 18 quæſt. 2.* ergo ad eum ſpectabit, eleemoſynas facere: ita Graff. *part. 1 deciſ. lib. 3. cap. 5. num. 63.* Molin. *tom. 2. de iuſt. diſput. 176. in princip.* Vaſq. *opuſc. de eleemoſynis cap. 4. num. 1.* Sanch. *in Decalog. lib. 7. cap. 19 num. 90.* Suar. *de Relig. tomo 4. tract. 8. lib. 2. c. 26. num. 12.* Laurent. de Peirin. *tomo 1. de ſubdito, q. 2. cap. 2.*
2 *§. 8. in princip.* Quantùm autem in eleemoſynam erogare poſſint Abbates, non poteſt certa, & vniuerſalis regula aſſignari, ſed prudentum arbitrio iudicandum erit, penſata tum cœnobij facultate, tum etiam pauperum indigentia, ac temporum calamitate, aliiſque circumſtantiis; quia ratione præcepti miſericordiæ eleemoſyna eſt de ſuperfluis facienda, iuxta illud Lucæ 11. *Quod ſupereſt, date eleemoſynam*, & ait D. Thom *d. art. 5 in corpore*: at
3 ſuperfluum exiſtimandum reſpectu ſtatus, tam poſſidentis, quam indigentis. An autem Abbas omnes ſuperfluos Monaſterij redditus poſſit in eleemoſynam dare; nec etiam certa generalis regula traditur: quia aliquando hoc poteſt eſſe præceptum, & interdum conſilium: pendet enim ex occurrentibus proximorum neceſſitatibus. Nam ſi illæ ſint extremæ, in quibus locum habet id, quod D. Ambroſius *lib. officior* dicit: *Paſce fame morientem: quiſquis enim paſcendo hominem ſeruare poteris, ſi non paueris, fame occidiſti,* quod refertur *in cap. paſce 86. diſt.* tunc Abbas non ſolum ſuperflua, imò etiam aliqua ex neceſſariis tradere debet (intelligo de neceſſariis, ſine quibus non poſſet Abbas cum ſuis Monachis conuenienter viuere ſecundùm conditionem, & ſtatum Religioſum, habita tamen ratione aliorum, qui ad huiuſmodi neceſſitati ſuccurrendum concurrere ſolent: ſi autem neceſſitas eſſet grauis, omnia ſuperflua erogare debet, niſi ex aliorum concurſu neceſſitas minuatur. Quòd ſi neceſsitates proximorum eſſent tantùm communes, etſi aliquid ex ſuperabundantibus erogandum ſit, nihilominus non eſt neceſſarium omnia ſuperflua donare, nec in Abbate eſſet conſilium. Quia ſuperflua Monaſteriorum iuſtiùs videntur impendi in opus pium augendi, & perficiendi cœnobiæ ipſa, vel quoad ea, quæ ſpectant ad diuini cultus reuerentiam, aut habitationem, vel quoad perpetuos redditus, ex quibus maior Monachorum numerus ſuſtentari poſsit, quàm in alia opera extranea etiam pia, vt eſſet abundans eleemoſyna in communibus proximorum neceſsitatibus, vt notat Nauar. *comment. 3. de regul. num. 7. in fin.* ita docet Suar. *d. cap. 26. num. 13.*

Poteſt autem regulariter Abbas eleemoſynam, abſque Conuentus conſenſu facere, quia eſt legitimus adminiſtrator bonorum ipſius Conuentus: niſi aliter obſeruandum eſſet ex totius Religionis, vel Prouinciæ, aut aliorum Superiorum ſtatutis, vt aduertit Molin. *d. diſp. 276. verſ. illud vero.* Quòd ſi ex huiuſmodi Conſtitutionibus Conuentus licentia eſſet neceſſaria, ad diſcernendum, an requiratur omnium Monachorum ibi commorantium conſenſus, vel ſufficiat, maiorem partem aſſentiri, diſtinguendum erit: nam ſi bona illius Monaſterij poſsideantur in communi particulariter, ita vt ſingulis Monachis certæ portiones annuatim ſint aſsignandæ, oportet interuenire aſſenſum omnium, quia omnium intereſt, *ex c. cum omnes, de conſtit.* & ibi gloſſ. *verb. dicas*, & ex ea Panorm. *ſuper eod. num. 5.* alia gloſſ. *in cap. quod omnes, de reg. Iur. in 6.* alia gloſſ. *in c. ſi Archiepiſcopus, verb. ab omnibus de temp. ordinat. & in cap. quapropter in verb. vice omnium, de appellat.* Ratio eſt, quia eleemoſyna facienda eſt ex bonis propriis, non autem ex alienis, alioquin fieret iniuria domino rationabiliter inuito: tum etiam quia quod ad omnes pertinet, ab omnibus approbari debet, *d. reg. quod omnes, de reg. Iur. in 6.* Si verò bona Monaſterij poſsidentur in communi collegialiter, ita vt diſpenſentur ab ipſa Communitate, vel Superiore, tunc ſufficiet maiorem Conuentus partem conſentire per *cap. 1. de his, quæ fi. à maior. part. cap. cum aliis Iuribus alleg. à gloſs. 1. ibid.* & ita docent Valent. *2. 2. diſput. 3. quæſt. 9. punct. 5. col. 2.* Reginald. *lib. 4. cap. 22. num. 18.* & alij plures, quos allegant, & ſequuntur Sanchez *d. cap. 19 num. 91.* & Bonac. *in Decalog. diſput. 3. quæſt. 4 punct. 4. num. 21. verſ. tertiò de bonis.*

QVÆSITVM XV.

Vtrùm Abbas poſsit facultates Monaſterij in quos voluerit vſus expendere.

SVMMARIVM.

1 *Expendere Abbas non poteſt bona Monaſterij in quos voluerit vſus.*
2 *Abbas non eſt dominus, ſed procurator, & adminiſtrator bonorum Conuentus.*
3 *Oeconomi, ſiue procuratores non poſſunt bona Conuentus in alios, præter deputatos ab Abbate vſus expendere.*

Reſpondeo non poſſe Abbatem pro ſuo arbitrio, & 1
liberà voluntate in quos voluerit vſus bona Monaſterij expendere; quamuis enim apud ipſum præcipua adminiſtratio proxima bonorum Conuentus reperiatur, *cap. nullam, 18. q. 2. cap. edoceri de reſcript. cap. cum ad*
Monaſterium, de ſtat. Monach. tamen certum eſt illum 2
non eſſe proprium dominum, ſed procuratorem, atque adminiſtratorem, cuius curæ omnia illa commiſſa ſunt vt

vt conſtat *ex cap. fraternitatem de donat. & c. vltimo 12. q.1.& cap.ſine exceptione 12.q.2. & cap.caſellas 10.q.2. cum ſuis gloſſ.* dicitur autem procurator ex eo, quia Conuentus vtilitatem procurare debet, non autem diſponere de eius bonis ad libitum, vt dominus, ſecundùm Panormit. *in d. cap. fraternitatem in fin.num.2.* vnde ſi in vſus vanos, ſuperfluos, ac illicitos, redditus illos expenderet, peccaret contra Paupertatis votum, ac eſſet proprietarius, vt ſentiunt Maior *in 4.diſt.38. quæſt.9. in 3.concluſ.* Nauar. *comment.2.de regular.num.21.verſ.7. quod Abbas, & comment.3.num.27.*& alij, quos citat, & ſequitur Sanchez *in Decalog.lib.7.cap.19.num.22.* Suar. *de relig. tom.3. lib.8.cap.15. num.10.* Roderic. *quæſt. regul. tom.3. q.29. art.10.concluſ.2.* Miranda *in man. Prælat.tom.1. quæſt.28. art.12.concluſ.1.* Laurent.de Peirin.*tomo 1.de ſubd.q.1.c.1. §.1.verſ. ex dictis colligitur.* Ratio eſt, quia ipſe Abbas etiam votum Paupertatis emiſit, & ſic eſt incapax dominij: tum etiam, quia Monaſterium non tranſtulit in illum dominium bonorum, quod eſt penes ſe; ergo non poteſt, vt dominus illa diſpenſare, ſed tenetur diſtribuere in illos vſus, in quos deſtinata ſunt. Idem dicendum de Procuratoribus, ſeu Oeconomis, qui ex Abbatis commiſſione bonorum Monaſterij adminiſtrationem habent: hi enim, ſi in alios vſus, præter deputatos ab Abbate, quantumuis ſint liciti, & Communitati deſeruiant, bona Conuentus abſque expreſſa, vel tacita Abbatis licentia, expenderent, quia actus dominij exercent, ac adminiſtrationis ſibi traditæ limites excedunt, peccant contra Paupertatis votum, nec abſolui poſſunt donec reſipiſcant.

Vnde D.Thom. 2.2.q.32.art.8. *ad* 1. ait quòd Monachus ſi habet diſpenſationem à Prælato commiſſam, poteſt eleemoſynam facere de rebus Monaſterij, ſecundùm quod ſibi eſt commiſſum: ergo non poteſt commiſſionem excedere, quantumuis cauſa pia eſſe videatur. Ita etiam docent Gerſon. *Alphabet. 34.lit.S.* Mendoz. *in ſuis quodlibet.q.8.concl.1.* Rodet. *d.art.10. concluſ.1.* Miranda *d. art.12.concluſ.2.* Sanch. *d.cap.19.num.94. d.c.15.n.9.*

QVÆSITVM XVI.

Vtrùm Abbas cum Conuentu poſſit ex bonis Monaſterij certos annuos redditus ſingulis Religioſis ad victum, & veſtitum aſſignare.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo Religionum an licita ſit, vt ſingulis Monachis dentur de bonis Monaſterij quotannis certi redditus ad victum, & veſtitum.*

2 *Religioſi an parere teneantur Superiori volenti reformare conſuetudinem aſſignandi quotannis ſingulis ipſorum portionem de redditibus Monaſterij pro victu, & veſtitu.*

HAnc quæſtionem fusè tractat Ioan. Andr. *in reg. non eſt obligatorium 58.de regul.iur. in Mercurial.* formans quæſtionem vtrùm valeat ſtatutum factum ab Abbate cum Conuentu, vt ſingulis Monachis tradantur decē quolibet anno pro indumentis: & tandem concludit ſ valere dicens, quod hoc factum fuerit multis in locis ſciente, & patiente Curia Romana: idem confirmant Panormit. *in cap.niſi eſſent, num. vlt.de praben. & in cap. cùm ad Monaſterium,num.8.de ſtat.Monac.& ibi* Anton. de Butr. *n.10.* idem Panormit. *in conſ.88.in 1.par.* Dec. *in cap.edocere, num.17. de reſcript.* latiſſimè Nauar. *comment.3.de reg.* Graff. *1.par.deciſ.lib.3. cap.5.num.55.* Roderic. *2. tom.ſumm. cap.31.num.2. concluſ.2.* Sanchez *in Decalog.lib.7.cap.22.num.15.* Cum quibus dicendum videtur licitam eſſe conſuetudinem quarundam Religionum, in quibus ex Superiorum licentia Regularibus certi annui redditus taxantur pro victu, & veſtitu, ita vt ſi aliquid deeſt, ipſi quærant, & ſuperfluum pijs, & honeſtis vſibus impendant, dummodo Religioſi facultatis ſibi traditæ terminos non excedant, & reformationi à Superioribus legitimè faciendæ obtemperare ſint parati. Et ſubdunt Nauarr. *ibi num.32.q.9.* Roderic. *d.num.2.* & Sanchez *d.num.14.* non obſtare prædictæ conſuetudini Concilium Tridentinum, dum *ſeſſ.25. de regul.c.1.* ſtatuit, vt omnes Regulares ad Regulæ, quam profeſſi ſunt, præſcriptum vitam inſtituant, & componant. At in omnibus Regulis omnium Religionum, etiam Canonicorum Regularium, quæ omnium laxiſſima videtur, præſcriptum eſt, vt Regulares viuant ſine proprio non ſolùm quoad dominium, ſed etiam quoad vſum peculiarem, & quod omnia habeant communia, *cap.cùm ad Monaſterium, de ſtat.Monach.& c.2.ſeſſ.25.* Concilium ſtatuit vt nullus Prælatus vlli Regulari concedat bona ſtabilia etiam nomine Monaſterij poſſidenda; Non obſtat, inquam, Concilium: Reſpondetur enim huiuſmodi conſuetudinem, & ſtatutum, quamuis ante ipſum Concilium introducta, non eſſe reproba iudicanda, quouſque per Superiores reformentur, & ad priſtinam Regulæ obſeruantiam reducantur, quia verba illa Concilij, *omnes Regulares vitam ſuam inſtituant, & componant,* indicant priùs eſſe vitam inſtituendam, & componendam, quàm teneantur ſeruare; tum quia vitam inſtituere, & componere, non ad ſingulos, ſed ad Prælatos, & Capitula pertinet, & ideò ſinguli excuſarentur à peccato, donec illa inſtitutio, & compoſitio fieret, nec per eos impediretur. Subdit autem Nauar. *eod. num.32. verſ.ſecundo*, quòd peccarent Prælati negligentes inſtituere, ſeu reformare, & magis ſubditi contrauenientes reformare volentibus, & etiam ſingulares impedientes legitimam reformationem; quia contraueniunt menti, & verbis Concilij: legitima autem reformatio, vt ait idem Nauar. *ibid.num.36.* 2
tunc eſſet, quando Prælatus non vnum, aut alterum reformare vellet, ſed omnibus, & ſingulis Religioſis opportunè præciperet; vt abſtineant à portionibus priuilegiatis percipiendis, & communiter ſine vllo proprio viuant. Quòd ſi ex abrupto præciperet vt ea facerent, antequam ordinarentur Officiales, & inſtrumenta vitæ communi neceſſaria, quia iuſtum, & legitimum reformandi modum excederet, Religioſi iure ab huiuſmodi reformatione appellare poſſent.

QVÆSITVM XVII.

Vtrùm Abbas, aut alius Prælatus Regularis, vel Monachus ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem Eccleſiaſticam ſecularem aſſumptus à Paupertatis voto eximatur.

SVMMARIVM.

1 *Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum non eximitur à voto Paupertatis.*

2 *Monachus effectus Epiſcopus non Monaſterio, nec ſibi, ſed ſuæ Eccleſiæ acquirit.*

VIdetur quòd Abbas, & Monachi ad Epiſcopatum, vel Cardinalatum, aut beneficium aliquod ſeculare promoti, voto Paupertatis ſoluantur. Quia Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum eximitur à iugo Monaſticæ Regulæ, vt habetur in *can. ſtatutum 18.q.1.* vbi dicitur quòd Monachum electio canonica à iugo Regulæ Monaſticæ profeſſionis abſoluit, & ſacra ordinatio

de de Monacho Epiſcopum facit; ſed votum Paupertatis eſt de ſubſtantialibus Regulæ; ergo Monachus ad Epiſcopatum aſſumptus à iugo voti Paupertatis abſoluitur. Præterea in eodem textu conceditur, vt Monachus in Epiſcopum creatus velut legitimus hæres paternam ſibi hæreditatem poſtea iure vendicandi poteſtatem habeat, ſed ſi eſt idoneus ad acquirendum, ſibique vendicandum, eſt idoneus ad habendum verum dominium; quia vendicare, ac ſibi acquirere ſunt actus veri dominij, *l. in rem ff. de rei vendicat.*

1 In contrarium tamen eſt quòd Monachus licèt efficiatur Epiſcopus, non tamen deſinit eſſe Monachus: quod probatur ex *can. de Monachis 16. q. 1.* vbi dicitur: *De Monachis qui diu morantes in Monaſteriis, ſi poſteà ad Clericatus Ordinem peruenerint, ſtatuimus non debere eos à priori propoſito diſcedere.* Sub Clericatus autem ordine Epiſcopatus etiam comprehenditur. Et ita docent Hoſtien. *in c. Clerici il 2. de vit. & honeſtat. Cleric.* Couar. *in cap. 1. num. 8. de teſtamentis.* Neque eſt ſolutus à tribus votis Religionis ſubſtantialibus, Caſtitate, Paupertate, & Obedientia, iuxta doctrinam D. Thom. 2. 2. *q. 185. art. 8.* & habetur in gloſſ. *d. cap. de Monachis, verb. diſcedere, & in d. cap. vnico*, quam doctrinam amplectuntur omnes Doctores *infra* adducendi. Ratio eſt, quam adducit D. Thom. Quia ſtatus Religionis comparatur ad Epiſcopatum, ſicut diſpoſitio ad perfectionem, vel ſicut diſciplina ad magiſterium, ſed diſpoſitio non tollitur ſuperueniente perfectione quoad ea, in quibus illi non repugnat, ſed potiùs congruit, imò ſimul manet, & magis confirmatur: ergo ſtatus Religioſus non tollitur, ſuperueniente ſtatu Epiſcopali, quoad ſubſtantialia, ſicut eſt votum Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ: quia quoad ea illi non repugnat. Et ideò quod ad rem noſtram facit in præſenti, Monachum ad Epiſcopatum, vel alias dignitates Eccleſiaſticas ſeculares, vel Regulares aſſumptum non eximi à Paupertatis voto, nec eſſici verum dominum redditиum Eccleſiaſticorum ad inſtar Epiſcoporum ſecularium, defendunt D. Thom. *d. art. 8. ad 3. & q. 88. art. 11. ad 4.* gloſſ. *in cap. quorundam, verb. Mendicantium, de elect. in 6. & in can. quia tua, verb. ſenſum 12. q. 1. & d. cap. de Monachis, verb. diſcedere 16. q. 1. & dict. cap. ſtatutum, verb. legitimus, 18. qu. 1. & in can. in noua 16. q. 7.* Ioann. Andr. *in cap. 1. num 6.* & *ibi* Panormit. *in fine, de teſtament.* Nauar. *comment. 1. de regul. n. 31. & comment. 2. num. 17. verſ. quaſtionis tamen; &c. & comment. 2. num. 36.* Couar. *dict. cap. 1. num. 18. de teſtam.* Graff *par. 2. deciſ. lib. 3. cap. 19. num. 87.* Roderic. *quæſt. Regular. tom. 2. qu. 58. art. 8.* Leſſ. *de iuſtit. lib. 2. cap. 40. dub. 14 num. 113.* Azor. *inſtit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 7. q. 3. verſ. profectò hac quamuis*, plures refert, & ſequitur Sanchez *in Decalog. lib. 6. cap. 6. num. 8.* D. Barbos. *de offic. & poteſt. Epiſc. part. 1. tit. 1. cap. 4. num. 11. & part. 3. alleg. vlt. num 19. & ſeq.* Suarez *de Relig. tom. 4. tract. 8. lib. 3. cap. 16. a num. 6.* vbi hoc pluribus rationibus confirmat Ric... *in prax. for. Eccleſ. deciſ. 596. num. 1. & 2.* Laurent. de Portin. *tomo 1. de ſub. tit. qu. 1. cap. 10. §. 2. vic.* Nec obſtant argumenta in contrarium adducta in principio. Ad primum enim reſpondetur cum D. Thom. *in d. art. 8. ad 1.* quòd tex. *in can. ſtatutum*, in quantum innuit, quòd Monachus electus canonicè in Epiſcopum à iugo Monaſticæ Regulæ abſoluitur, procedit in clauſura, ſilentio, vigilia, abſtinentiis, & aliis ſimilibus vitæ aſperitatibus: non autem in illis Religionis obſeruantiis, quæ neque Pontificale munus impediunt, nec dedecent dignitatem, ſed magis iuuant ad vitæ perfectionem: qualia ſunt tria ſubſtantialia vota, vt dictum eſt. Ad ſecundum autem reſpondetur cum gloſſ.
2 *in eodem cap. ſtatutum, verb. legitimus*, quòd Monachus à Religione ad Epiſcopatum euectus non acquirit ius ſuccedendi per Epiſcopatum, quia illud iam antea habebat, cùm eſſet Monachus *cap. ſi qua mulier 19. q. 3. aut. & l. Deo nobis, C. de Epiſc. & Cler.* ſed per Epiſcopatum fit, vt impoſterum non acquirat Monaſterio, in quo differt à priuato Religioſo, ſed acquirat ſuæ Eccleſiæ. Vnde non vendicat ſibi paternam hæreditatem quaſi proprium, ſed quaſi Eccleſiæ ſuæ debitam, vt bene notauit D. Thom. *d. art. 8. ad 3.* Nihil enim poteſt Regularis Epiſcopus tanquam verus dominus, & proprietarius acquirere; ſed quemadmodum quando erat Religioſus, quicquid acquirebat, Monaſterio acquirebat, ita Epiſcopus effectus acquirit ſuæ Eccleſiæ.

QVÆSITVM XVIII.

Vtrùm Abbas poßit teſtamentum condere.

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum, vel alias vltimas voluntates condere non poteſt Religioſus profeſſus, ſine legitima facultate.*
2 *Idem eſt de Abbatibus, ac cæteris Religionum Prælatis.*
3 *Teſtamentum condere an poſſit ingrediens Monaſterium, & habens liberos poſt profeſſionem.*
4 *Religioſus vt poſſit teſtari, cuius licentia requiritur.*

CErtum eſt Religioſum profeſſum nec validè, nec licitè, ſine legitima facultate poſſe teſtamenta, vel alias vltimas voluntates condere *auth. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ.* quæ canonizata eſt à D. Gregorio Papa *in cap. quia ingredientibus 19. q. 3.* Quia diſponere hoc modo de aliqua re, eſt vſus proprietarius, qui omninò eſt Religioſis prohibitus: tum etiam quia Religioſus nihil habet proprij: quicquid enim acquirit, Monaſterio acquirit: ergo teſtamentum, vel aliam vltimam voluntatem condens diſponeret de re non ſua: diſpoſitio autem de re non ſua, & ſine licentia Domini facta, inualida eſt: ergo huiuſmodi diſpoſitiones à Religioſo factæ nullæ eſſent, atque hoc certum eſt apud omnes. Videatur Nauar. *comment. 2. de regular. num. 12. 43. & ſeqq. & in comment. de ſpol. Cleric. in c. non liceat, §. 6. num. 3. & 11. qu. 2.* Sanchez *in præcepta Decalogi, lib. 7. cap. 8. num. 21.* Suar. *de Relig.* 2
tom. 3. tract. 7. lib. 8. cap. 16. Sub hac prohibitione comprehenduntur etiam Abbates, & cæteri Religionum
Prælati; *cap. 7. de teſtament.* ipſi enim verè quoque Religioſi ſunt, *cap. fin. de ſimon.* nec poſſunt proprium habere, *can. Abbati 54. diſt. & in dict. auth. ingreſſi, & d. cap. quia ingredientibus*, prohibetur generaliter omnibus profeſſis teſtamenta, & vltimas voluntates condere. Ita Franch. *in rubr. de teſtam. n. 65. verſ. ſecundo infertur.* Nauar. *loco citat.* Graff. *deciſ. aur. part. 1. lib. 3. c. 5. n. 59. in fine*, Sanch. *loco citato.*

Supradicta limitantur. Nam ingrediens Monaſterium, 4
& emittens profeſſionem, ſi habet liberos poteſt teſtari, & tenetur relinquere liberis ad minus legitimam, & reliqua bona Monaſterio, aut Monaſterio legitima, in computato ipſo Monaſterio in numero liberorum, & reliqua bona ſuis filiis. quòd ſi decederet ab inteſtato, tunc filiis deberetur legitima, & reliqua bona deberentur Monaſterio, quæ limitatio habetur in *auth. ſi qua mulier, C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in auth. nunc autem, de Epiſc. & Cleric.* & refertur à Gratiano *in can. ſi qua mulier, 19. q. 3.* Hoc autem non ſufficit, vt dictum ius ciuile dicatur canonizatum, quia Gratianus nullam habuit facultatem faciendi canonem, nec authoritatem tradendi vim canonis, vt tradit late Felin. *in cap. 2. de reſcript.* & Nauarr. *d. comment. 2. num. 53.* Verùm illa lex videtur à Gregorio Papa in *d. c. in ingredientibus* virtute approbata, & vſu etiam, ac conſuetudine recepta, vt teſtantur Couar. *de teſtam. cap. 2. num. 9.* Molin. *lib. 2. de primogen. c. 15.*

Molina Theologus *tom.1. de iuſtitia, & iure, diſp.141. verſ.hinc in regno*, Menoch. *in controuerſ.z ſufrequent.lib.1. cap.5. num 9* Leſſ. *lib.2. de iuſt. cap.41. dub.10. num.82.* Roderic. *quaſt. Regular. tom.3. q.69. art.2.* Sanchez *d.lib.7. cap.9. num.7.* & ita communiter teneri, ait Suar. *d.c.16. num.2.*

2 Ex his infertur non poſſe Religioſum profeſſum condere teſtamentum etiam cum licentia cuiuſcumque Prælati Summo Pontifice inferioris; quia hæc prohibitio ſimpliciter procedit à iure communi, & non minus afficit ſimplices Religioſos, quàm ipſos Prælatos. Ita docent Panormit. *in cap. in præſentia, num. 61. de probat.* Franch. *d.num.65.* Nauar. Leſſ. Roderic. Molin. Graff. *locis citatis*, & alij plures, quos congeſſit Sanchez *d.c.8. num.5.* vbi cum Nauar. Roderic. Berman. & Tapia, & Fuluio Pacian. aſſerit neque Prælatum cum Conuentu, aut Capitulum Generale poſſe hanc licentiam concedere.

Quòd autem Summus Pontifex illam concedere valeat, etſi aliqui dubitauerint, eſt tamen abſque dubio tenendum affirmatiuè; quia quòd Religioſus teſtari non poſſit, eſt tantùm de iure humano, quod Summum Pontificem non ligat; ergo poteſt in eo diſpenſare. Atque ita tenent Nauarr. *d.Comment.2. n.57.* Couar. *d.c.1. n.10. & c.cùm in offi. ìis, n.7. de teſtament.* Molin. *lib.2. de primogenit. c.9. n.67.* Molin. Theolog. *d.diſp.141. col.penult.* Leſſ. *d.c.41. dub.8. n.73.* Roderic. *d.q.69. art.2* Graff *d.n.59.* & alij plures apud Sanc. *d.c.8. n.45.* quibus addo Suar. *d.c.16. n.9.*

DISPVTATIO XXIII.

De poteſtate Abbatum, & aliorum Prælatorum quoad ſolemne Caſtitatis votum.

QVÆS. I. Vtrùm deceat Abbatem, aliúmque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem.

II. Vtrùm Abbas, & alij Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis.

III. Vtrùm ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violauit.

IV. Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota.

QVÆSITVM I.

Vtrùm deceat Abbatem, aliúmque Prælatum Eccleſiæ eſſe Caſtitatis amatorem.

SVMMARIVM.

1 *Abbates Monachorum duces ſunt.*
2 *Abbates debent eſſe Caſtitatis amatores; quia Religioſi ſunt illam profitentes.*
3 *Abbates ſunt Prælati Eccleſiæ.*

1 QVÆSTIO hæc à nobis apponitur. Primò, vt ſeriem noſtri tractatus ſequamur. Secundò, vt Abbates qui aliorum Monachorum duces ſunt, amorem, zelúmque Caſtitatis in propriis perſonis exercentes, illum etiam ſuis Monachis communicent, quod duplici medio 2 oſtendere conabimur: Primò decere eos Caſtimoniam amare, quatenùs Religioſi ſunt, illámque profitentes. 3 Secundò, vt Prælati Eccleſiaſtici ſuarum Eccleſiarum ſponſi: fuit enim hæc virtus Caſtitatis, nedum in nouo Teſtamento laudabilis, & tanquam vna inter cæteras virtutes excellentior, vnde à Domino noſtro Ieſu Chriſto apud Euangeliſtam fuit dictum, *ſunt Eunuchi, qui ſe caſtrauerunt propter regnum cælorum*, quæ verba clarè oſtendunt Caſtimoniam profitentes eſſe ciues Sanctorum, & domeſticos Dei, immò, & quod plus eſt, ipſum regnum cœlorum inuenitur comparatum virginibus caſtitatem ſeruantibus, *ſimile eſt regnum cælorum*, verum etiam in veteri Teſtamento fuit commendabilis: vnde enim ſummus Sacerdos ſumpſit argumentum, quòd Dominus dederit victoriam in manu Iudith, niſi quòd Caſtitatem amauerit, & poſt virum ſuum alterum neſciuit. *Ideo Dominus confortauit te, & eris benedicta in æternum.* Sic Petrus primò promittit gratiam ſobriis, & dicit eſſe perfectos caſtimoniam colentes, *ſuccincti lumbos mentis veſtræ, ſobrij, & perfectè ſperate in eam, quæ vobis offertur, gratiam in reuelatione Ieſu Chriſti.* vnde Ambroſius *lib.2. de virginitate*, dicit quòd *hæc virtus deſcendit de cælo, vt imitaretur in terris.* Imitantes ergo eam ſunt tanquam nubes, qui Angelos, ſyderáque tranſgredientes, Verbum Dei in ipſo ſinu Patris inueniunt. Sic Cyprianus *de hab. virg.* virginibus loquens ait. *Quòd nos ſperamus, vos iam tenetis, vos reſurrectionis gloriam in hoc ſeculo iam tenetis, per ſeculum ſine ſeculi cognitione tranſitis, cùm caſtè perſeueratis, ac Virgines Angelis Dei eſtis æquales*, & profectò liquidò conſtat, quod Abbates noſtri temporis, noſtrique Ordinis Profeſſores, qui in hoc agone luctauerunt, de carne victoriam reportantes, ad ſublimia aſcendentes, Verbum in ſinu Patris inuenerunt. Cæteri noſtra hac tempeſtate Abbates in hoc eodem luctamine ſe exercentes, ſicut ſuper alios Monaſticæ vitæ Profeſſores eleuantur, ſic per caſtitatis virtutem ſuper propriam fragilitatem ſe prouehentes, non ſolùm per ſe illam amplecti, ac Chriſtum imitando, ad illam ſuos ſubditos hortari debent, ſed eis ipſam præcipere, ac ſub præcepto ad eam obſeruandam cogere, ac vt ſtrictiſſima obſeruantia, & inuiolabiliter Religioſi omnes illam colant, curare debent.

QVÆSITVM II.

Vtrùm Abbas, & alij Prælati habeant auctoritatem diſpenſandi ſuper votum Caſtitatis.

SVMMARIVM.

1 *Arguitur pro parte affirmatiua.*
2 *Diſpenſare non poteſt Abbas, vel alius Prælatus ſuper votum Caſtitatis.*
3 *Reſponſio ad obiectionem initio quæſiti factam.*

VIdetur dicendum quòd liceat Abbati diſpenſare ſuper votum Caſtitatis cum ſuis ſubditis, & probari poteſt ſic, quia Speculat. *in tit. de legat.* quem ſequitur Ioan. Andr. *in cap. veniens. qui Cler. vel vouentes*, tenent 1

nent quòd Epiſcopus habeat facultatem ſuper Caſtitatis votum diſpenſandi; ratio eorum eſt; quia *in illo c.* habetur quòd Epiſcopus abſoluit quamdam mulierem ab huiuſmodi voto, ſed cùm Abbas habeat Iuriſdictionem Epiſcopalem, ſeu quaſi, vt pluries *ſupra* dictum eſt;
1 ſicut poteſt Epiſcopus, poterit etiam ipſe diſpenſare. At contraria ſententia verior, imò apertiſſima, non ſolum quoad Abbates, verùm etiam quoad Epiſcopos, ac etiam Summum Pontificem, habetur per Innocent. III. *in cap. cum ad Monaſterium, de ſtatu Monachor.* vbi hæc formalia verba leguntur, *Abdicatio proprietatis, ſicut & cuſtodia Caſtitatis, adeo annexa eſt ſtatui Monachorum, & Regula Monachali, vt ſuper ipſam, nec Summus Pontifex poſſit licentiam indulgere*, quæ verba nulla egent explicatione, nullumque ambigendi locum nobis relinquunt. Ad opinionem Spec. & Ioan. Andr. dicimus, quòd ſi Epiſcopus in *d. cap. veniens* ſoluit mulierem illam à voto Caſtitatis, id fecit, vel auctoritate Summi Pontificis ſibi delegata, vel quia mulier erat iuuenis, & erat periculum, ne voto contraïret, ita Sylu. *verbo Votum 4 qu.4.* quæ cauſæ omninò cum Regularibus ceſſant.

QVÆSITVM III.

Vtrum ad Abbatem, vel alium Prælatum pertineat imponere pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violauit.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati pœnam imponere Monacho, qui violauit votum Caſtitatis per matrimonium.*

2 *Abbates, vel alij Prælati nullo priuilegio poſſunt pœnam imponere Monacho, qui matrimonij contractu Caſtitatis votum violauit.*

VIdetur ad Abbatem ſpectare pœnam Monacho, qui Caſtitatis votum per matrimonium violauit, imponere, ſicut habetur in Concil. Turonen. 2. *c.* 11. ita expreſſe. *Si quis Monachus vxorem duxerit, excommunicetur, & de vxore male ſociata etiam Iudicis auxilio ſeparetur, & infœlix Monachus tali coniunctione fœdatus, ab Eccleſia ſegregetur, donec reuertatur ad ſepta Monaſterij, & indictam ab Abbate, quandiu ei præceptum fuerit,*
1 *pœnitentiam agat.* Verùm notandum cum Symmach. *lib. de Cathol. inſtit. tit. 40. de Matrimon. num. 8. & ſeqq.* cognitionem delicti Monachi matrimonium contrahentis tam publicè, quàm occultè ad ſacræ Inquiſitionis tribunal ſpectare: quia Summi Pontifices d. Concil. Turon. ad officium Sacræ Inquiſitionis facinus iſtud Monachi Profeſſi, ac poſteà Matrimonium contrahentis, ſpectare conſtituerunt.

2 Vnde nullum priuilegium, indultum, vel conceſſio facultatis ſuper hoc quomodolibet Abbatibus, vel quibuslibet alijs ſuperioribus quorumcunque Ordinum, & Religioſorum facta ſuffragaretur, quominùs huiuſmodi criminum cognitio ad tribunal Sanctæ Inquiſitionis pertineat, in Conſtitutione Pauli V. incipit *Romanus Pontifex*, edita anno Domini 1606 Calendis Septembris, apud Sanctum Marcum in Bullario nouo. Laërt. Cherub. *tom. 3. Conſt. 26. alias* 19. d. Pontificis. In qua reuocantur omnes facultates Superioribus quarumcunque Religionum quoquo modo conceſſas cognoſcendi cauſas ſuorum ſubditorum ad officium Sanctæ Inquiſitionis hæreticæ prauitatis quomodolibet pertinentes; de qua re vide Roderic. *q. 7 Reg. tom. 3. qu. 1. art.* . . . . vbi fuſe de præſenti materia diſputat.

QVÆSITVM IV.

Ad quid teneatur Prælatus Regularis ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem, extra Religionem aſſumptus, circa Caſtitatis, vel Obedientiæ vota.

SVMMARIVM.

1 *Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem euectus quomodo Caſtitatis voto obligetur.*

2 *Religioſus Epiſcopus effectus peccando contra Caſtitatem an eam circumſtantiam in confeſſione patefacere teneatur.*

3 *Religioſus Epiſcopus effectus non manet liber Obedientiæ voto, & quomodo ad illud teneatur.*

HVius quæſiti ſolutio pendet ex dictis in *penult. quæſ. diſp. de poteſt. Abbatum, & Prælatorum Regularium circa votum Paupertatis*; vbi reſoluimus Monachum ad Epiſcopatum, vel aliam dignitatem extra Religionem aſſumptum non manere liberum à tribus ſubſtantialibus Religionis votis: ſed quia ibi præcipuam eius obligationem circa Paupertatis votum expoſuimus, in præſenti qua obligatione circa Caſtitatem, & Obedientiam teneatur, explicabimus.

Et primò quoad Caſtitatem, certum quidem, & indubitatum eſt illum tali voto adſtrictum manere, quia illud 1
annexum eſt ſtatui Epiſcopali, etiam per ſe, & ſeorſim à Regulari conſiderato, quinimò per conſecrationem Epiſcopalem non ſolùm non tollitur, ſed etiam magis quodammodo conſeruatur; vnde eius obligatio aliquantulum augetur; nam ſi carnis peccato commaculetur Religioſus Epiſcopus effectus, peccabit non ſolùm vt cæteri, ſed inſuper tanquam voti tranſgreſſor, imò grauiùs peccabit, quàm Religioſus, & Sacerdos ob maiorem conſecrationem, & obligationem. Ita Suar. *de Relig. tom. 4 tr. 8. lib. 3. c. 16. n. 5.* & alij communiter: verum hæc non videntur ita vrgere, vt opus ſit, hanc circumſtantiam in 2
confeſſione explicare, niſi adiunctum fuerit ſcandalum, vel aliàs ſpecialis circumſtantia, quia illa ſola, nec ſpeciem malitiæ addit, nec Confeſſoris iudicium grauiter immutat. Ita docent Suar. *vbi proxime, & tom. 4. in 3. part. diſput. 22. ſect. 4. n. 1.* Sanch. *de matrim. lib. 7. diſp. 27. à n. 25. & in decalog. lib. 5. c. 6 n. vlt.*

Nec etiam ab Obedientiæ voto eximitur huiuſmodi 3
Religioſus, ſed id quodammodo limitatur, quia abſoluitur ab Obedientia Prælatorum Regularium, manet autem adſtrictus obedire Summo Pontifici peculiari Obedientiæ voto, vltra generalem obedientiam ab omnibus fidelibus ipſi debitam, & vltra peculiarem debitam ratione iuramenti, quod omnes Epiſcopi præſtant ipſi Summo Pontifici obediendi. Et ſicut Generalis Religionis, qui licèt nulli Superiori intra ipſam Religionem obedire teneatur, ſed tantùm Summo Pontifici, non exinde obedientiæ voto eximitur; cùm id ſit per accidens, eo quia Superiorem alium non habet. Ita Religioſus factus Epiſcopus per accidens Superioribus Religionis parere non tenetur, quia eius Superiores amplius non ſunt, ſed ad illum ſtatum euectus ſoluitur ab eorum dominio, ac ſoli Summo Pontifici ſubditur. Ita D. Thom. 2. 2. q. 88. *art. 11. ad 4. & q. 185. art. 8. & in 4. diſt. 38. q. 1. art. 4.* Nauar. *Comment. 3. de Regul. n. 46.* Henriq. *lib. 20 de Sacr. Ord. c. 33. in fin.* Azor. *part. 1. inſt. mor. lib. 12. c. 7. q. 1.* Gregor. à Val. 2. 2. *diſp. 10. q. 1. punct. 8. verſ. ſecundo certum eſt,* Suar. *tom. 2. de Relig. tr. de voto, lib. 6. c. 7. num.* 10. Vaſq. 1. 2. *qu. 96. art. 4. diſp. 165. c. 8. num. 95. in fin.* Sanch. qui plures congeſſit, *in præcept. Decal. lib. 6. c. 6. n. 2.* & alij quos retulimus *d. diſp. de pot. Abbat. & Prælat. Regul. circa vot. Paupert. d. quæſt. penult.*

DISPVTATIO XXIV.

De poteſtate Abbatum, & Prælatorum in quatuor præcipuis Regulis deſcripta, & de Congregationibus, ac Militiis ſub iiſdem Regulis militantibus.

QVÆS. I. De antiquitate Regularis inſtituti, eiúſque neceſſitate.

II. De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilij tempora floruerunt.

III. De Regula, & Monachorum Congregationibus S.P. Baſilij Magni, & de Militaribus Ordinibus ſub prædicta Regula militantibus.

IV. De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus, ac Equeſtribus Ordinibus ſub tali Regula militantibus.

V. De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ, déque Congregationibus, & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus.

VI. De Regula Seraphici Patris S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus.

VII. De particularium aliarum Religionum Regulis, Congregationibus, & de Militaribus Ordinibus particularibus Regulis addictis.

VIII. De quibuſdam Clericorum Regularium inſtitutis, ſeu particularibus Societatibus.

IX. De aliis Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis.

QVÆSITVM I.

De antiquitate Regularis inſtituti, eiúſque neceſſitate.

SVMMARIVM.

1 *Regulare inſtitutum, & communis viuendi norma à principio naſcentis Eccleſiæ extitit.*

2 *Omnia etiam tunc temporis Regularibus perſonis communia erant.*

3 *Perſecutionum in Chriſtianos ſæuitia vitam communem præſentia, & communione corporali extinxit, non diſtulit tamen vitam communioni ſpirituali conformem, ac Regulari, vt n.4.*

5 *Cœnobitarum, & Eremitarum Monachorum diſtinctio vnde exorta.*

6 *Cœnobitarum inſtitutio à Beato Marco Euangeliſta in Eccleſia Alexandrina.*

7 *Monachorum exercitia qualia eſſent, oſtenditur.*

8 *Eremitarum inſtitutio antiquiſſima, ſed maximè floruit temporibus S. Pauli primi Eremitæ, vt* n.9. *& S. Antonij Abbatis, vt* n.10.

11 *Inſtitutores Eremitarum prædicti magis exemplo, quam verbis, & præſcriptis Regulis ſuos Religioſos inſtruebant.*

12 *Quatuor præcipua Regularium Ordinum inſtituta, & auctores enumerantur.*

13 *Monachi, & Regularis nomine quid intelligatur, &* num. 14.

REGVLARIVM perſonarum inſtitutum ab initio naſcentis Eccleſiæ ſecundùm nouæ legis præſcripta, ſemper extitiſſe, communis viuendi modus, ac norma exemplo Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, ac Diſcipulorum eius ſatis ſupérque demonſtrat. Verum quidem eſt quòd pro menſura feruoris charitatis vnicuique fidelium data, ac temporum ſucceſſu variata, varias adhiberi oportuit ordinationes, ac regulas, quibus talis inſtituti ratio in Chriſtiano orbe perpetuaretur; hinc factum eſt, quòd tempore Apoſtolorũm, quando maximè charitas Dei in fidelium cordibus diffuſa, feruentiſſimos operabatur in alterutrum amoris fructus, lex ſola ipſis fuit charitas, qua mediante, prout, in Act. Apoſtolorum exprimitur, omnium credentium erat cor 2 vnum, & anima vna, nihil inde proprium poſſidebant, ſed omnia erant communia, vnanimes in oratione erant, in communicatione, & fractione panis æquales, & omnes in vno quaſi Cœnobio conuiuentes, Regularem vitam agebant.

Sed poſtquam refrigeſcente charitate, & malitia hominum 3 abundante, cœperunt perſecutiones, quæ vitam communem præſentia, & communione corporali diſtulerunt, Sanctiſſimi illi Patres, vt euitatis periculis vitam, ſi non communem præſentia corporali, ſpirituali ſaltem adhuc continuarent, in abditiſſimas, & à cognitione hominum remotiſſimas ſpecus, ac Eremos ſe receperunt, 4 ibique ſanctiſſimè ſuo Creatori obſequia quotidiana impendebant, prout ſibi meliùs poſſibile erat. Verùm vt coactè primo inſtituto ceſſerant, quando à cœnobiticæ vitæ cultu expulſi, ſpeluncas excolere, & eremos inhabitare, à quibus Eremitæ appellabantur, neceſſe fuit, ita rurſum diuina diſponente gratia, ex multiplici prædicto concurſu, cœnobitica vita inſtaurata à quibuſdam fuit, & aggregata in illis locis fidelium multitudo ædificare cœpit Monaſteria ad cœnobiticam diſciplinam ibidem exercendam, prout feruentiſsimè præſtitit, vt habetur in vitis, & collationibus Patrum.

Hinc orta eſt diſtinctio Cœnobitarum, & Eremitarum, 5 quæ deinde vtraque ſpecies per totum terrarum Orbem dilatata eſt, ac etiam modò dilatatur, & durat.

Atque in primis in Alexandrina Eccleſia fuiſſe inſti- 6 tutionem Cœnobitarum à B. Marco Euangeliſta inſtitutorum, refert Caſsiod. *lib. 2. de inſtitut. Monachorum*, Hieronymus Platus *de bon. ſtat. Relig. cap. 21. in manual. Prælat. tom. 1. q. 3. art. 4.* à S. Cleto quoque Pontifice, & Martyre Regulares quoſdam Conuentus inſtitutos fuiſſe, *inferius* dicemus, & refert Annib. Canale *in vitis fundatorum Relig. decad. 1.* vbi de Cleto Papa, & Martyre *pag. 22S.*

Talium Monachorum continuum exercitium illud 7 erat, ſub vnius Prælati obedientia in Cœnobiis viuentes, ſeparatis tamen cellulis, ibi cum ſummo ſilentio, obſeruantia, & diligentia, orationibus, ac manuum laboribus continuò vacabant, ſed certo, ac determinato tempore

tempore ad Chorum conueniebant, ibique diuinas laudes perſoluendo, vel aliquam ſpiritualem lectionem, ſeu colloquium, vel aliud ſimile exercitium excipiendo, munus ſuum implebant. Nunquam vino, aut carnibus ad corporalem vitam ſuſtentandam vtebantur, ſed ſolo pane, aqua, & leguminibus, vel herbis contenti præter ſenes & infirmos, quibus per decanos neceſſaria prouiſa erant, propriæ quiſque neceſſitati corporali occurrebat.

De Eremitis autem tractant etiam Authores *ſuprà relati*, & S. Hieronymus *in Epiſt. ad Euſtochium de cuſtod. Virginit.* Nicephor. *lib. 8. hiſt. Eccleſiaſt. c.* 41. qui omnes aſſerunt antiquiſſimum fuiſſe huiuſmodi Eremitarum inſtitutum; floruiſſe tamen in noſtra memoria
8 quam maximè temporibus Caij Summi Pontificis, quando S. Paulus, ob hanc rationem primus Eremita ap-
9 pellatus, vitandæ cauſa perſecutionis Decij, & Valeriani in abditiſſimas Thebaidæ ſpeluncas ſe contulit, ibique Monachus Eremitis ſanctiſſima inſtituta, quæ magis in exemplis conſiſtebant quàm ſcriptis, dediſſe fertur.
10 Viuebat tunc temporis ſub eiuſdem vitæ inſtituto Antonius in Ægypti ſolitudinibus, & alij plures: verùm ſine aliqua ſpeciali Regula, vel non ita exacta ad omnem,
11 Dæmonis militiam retegendam, & quæ potiùs, vt dixi, exemplo inſtruebat, quàm præſcripto ordinabat. Conſimilis ferè inſtituti erant Monachi S. Macarij, Sabbæ, Charitonis, & Pachomij: licèt enim hic vltimus Regulam ab Angelo deſcriptam habuerit, tamen, vtpotè vniuerſali ea relicta, Monachi Regulam S. Baſilij Magni acceperunt. Sed de his omnibus fuſiùs *in primo tom. diſp. 2. per totam*. De his tamen omnibus aliqua partim in præſenti diſputatione, & fuſiùs alibi dicemus.

De particularibus Monachorum, & aliorum Regularium, qui modò extant, Ordinibus, ſuo cuique temporum loco obſeruato, mox tractantes, ſub eodem inſtituto vnius Regulæ omnes Ordines, qui ſub illa militant, collocabimus.

Vbi ante omnia ſciendum eſt, quòd ceſſante Tyrannorum in Chriſtianos perſecutione, vbi primùm conceſſum eſt publicè Chriſtum confiteri, Regularium inſtitutio reſtaurari cœpit, idque exactè factum eſt;
12 Primò in Orientali plaga, opera, & diligentia Baſilij Magni, qui duriorem illum antiquorum Monachorum ritum ad meliorem formam redegit, vt *inferius* dicemus.

Secundò in Africæ partibus Beatus Auguſtinus, & S. Hieronymus in Paleſtina, Monachos, ſeu Regulares viros inſtituerunt, & pro eorum inſtructione ſanctiſſimas leges condiderunt, quibus Monaſtica vita, & Regularis diſciplinæ ratio mirificè delineata, ac declarata eſt.

Tertiò in Occidentali Eccleſia Sanctiſſimus Pater Benedictus quamplura Monaſteria conſtruxit, & ſuam ſpecialem Regulam illis indixit, quam deinde omnes Monachi Occidentales imitati ſunt.

Quartò eſt Seraphicus Pater S. Franciſcus, cuius particularem Regulam quamplures Chriſti fideles ſecuti ſunt.

Sunt aliæ etiam particularium Ordinum particulares Regulæ, ſed prædictas, vtpote vniuerſaliores primis locis ponemus, de aliis etiam omnibus ſuo ordine poſteà tractaturi.

13 Sciendum ſecundò eſt, vt notat Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 12.* quòd licèt omnes ſub Regulis Diui Baſilij, & Diui Benedicti præcipuè degentes Monachi nomen ſortiantur, tanquam id, quod vniuerſaliter ipſis competit, tamen diuiſa eſt agnominatio eorum ex norma, & modo viuendi, nam Anachoretæ aliqui dicuntur, quia ſine certa communi habitatione in ſolitudinibus commorantur; alij verò Cœnobitæ, quia ſimul vitam degunt. diuiſiones ſpeciales generum Monachorum habentur in Regula S. P. Benedicti *in principio*, ad quam Lectorem remitto.

Monachi nomen ſignificat ſolitudinem, ſiue contemplationi incumbentem, eo quòd Monachorum officium primarium ſit vitæ contemplatiuæ operam nauare, non ita tamen, vt referunt quidam, vitam actiuam omninò deſerere debent, ſicut neque vllo vnquam tempore deſeruerunt, vt patet ex innumeris Scriptoribus, qui Monachi exiſtentes, proximorum ſalutem maximè iuuarunt, ſanctis exhortationibus, diuinis concionibus, aliis præclaris operibus, quorum doctrina fulget & Orientalis, & Occidentalis Eccleſia.

Regulares autem Monachi, & aliorum Ordinum Religioſi appellantur, à rectitudine viuendi, & à certa Re- 14
gula, cui ſunt addicti. Ita aſſerit Abb. *in verb. de Regularib. in princip.*

Militant etiam ſub prædictis Regulis, & reſpectiuè ſub vnaquaque aliqui Militum Ordines, quos in propria cuiuſque Regula referemus.

QVÆSITVM II.

De inſtitutis Monachorum, qui ante Magni Baſilij tempora floruerunt.

SVMMARIVM.

1 *S. Iuliani, & Baſiliſſæ Monaſtica virorum, & virginum apud Antiochiam inſtitutio.*
2 *S. Antonij Monachorum inſtitutio in Ægypto.*
3 *S. Charitonis Monachorum Ordo in partibus Orientalibus.*
4 *S. Pachomij Monachorum Ordo in Ægypto.*
5 *Regula S. Pachomij Abbatis à Græco à S. Hieronymo in Latinum traducta.*
6 *S. Macarij Monachorum inſtitutum in Ægypto apud Nitriam.*
7 *S. Sabbæ Abbatis in Paleſtina Monachorum Ordo.*
8 *Æthiopiæ Monachorum ritus, & viuendi norma indicantur.*

Antiquorum Monachorum origines, & inſtituta.

NE ea, quæ de antiquorum Monachorum ante Baſilij Magni tempora origine, inſtitutis, ac norma viuendi ſatis ſupérque dici poſſunt, hîc, vbi inſtituti noſtri ratio præcipua ad quatuor tantùm ſuperiori quæſito relatas Regulas ſe extendit, penitùs omittamus: breuiter aliqua recenſenda erunt; quapropter ſuppoſitis iis, quæ de antiquitate Monachorum diximus, primùm ſe
offert Monaſterium, quod S. Iulianus Martyr in parti- 1
bus Antiochiæ excitauit ante tempora Diocletiani, & Maximiani Imperatorum, vt refert Syluester Maurolus *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 41.* Is enim S. Martyr cum Baſiliſſa vxore vitam caſtiſſimam ducens, diuina, ac ſpeciali reuelatione contemptis mundi opibus, ac parte earundem pauperibus erogata, reliqua in Monaſteriis extruendis inſumpta, ipſe cum decem millibus Monachorum in vno Monaſterio, relicta coniuge in alio, vbi mater mille Virginum extitit, Monaſticum propagauit inſtitutum, ac multos ſuis prædicationibus ad Chriſtianam fidem conuertit. Sæuiente tandem Diocletiani, ac Maximiani Imperatorum in Chriſtianos perſecutione, demortua S. Baſiliſſa S. Iuliani coniuge, ipſe quoque cum multis Chriſtianis Sacerdotibus, inter quos Antiochenæ Eccleſiæ Epiſcopus, qui ad Monaſterium ad perſecutionem euitandam confugerat, ſub Martiano Præſide martyrij coronam adepti ſunt, vt habetur ex Franciſci Maurolici Martyrologio *ſub die 9. Ianuarij* his verbis: *Apud Antiochiam ſub Diocletiano, & Maximiano Imperatoribus*

ac Martiano Præſide, natale Sanctorum Martyrum Iuliani, & Baſiliſſæ vxoris eius, qui aliquot annos ſimul ſanctiſſime, ac caſtiſſime vixerunt, & Monaſteria de ſuis bonis inſtruentes, Iulianus decem millium Monachorum Pater, Baſiliſſa verò multarum Virginum mater fieri meruerunt. Verùm hac præmiſſa ad Dominū Virginibus, inter orandum è vita migrauit: ille verò poſtmodum cum multitudine Sacerdotum, & miniſtrorum Chriſti, igne crematus eſt. Plura de hoc inſtituto apud Syluestrum *in Oceano, loc. cit.* qui non refert ſub qua particulari Regula vixerint.

2 Conſimilem viuendi modum imitatus eſt S. Antonius in ſolitudinibus Ægypti, nam circa annum Domini 271. ſorore inter Virgines Dei ſeruitio mancipata, diuitiis, quibus abundanter affluebat, pauperibus diſtributis in abditiſſimas ſpeluncas ſe recepit, vbi per octogintaquatuor annos vitam ſanctiſſimam, ac penitùs Angelicam duxit, conuolantibus illuc interim, fama ſanctitatis eius vbique diffuſa, penè infinitis hominibus, qui ſub eius diſciplina ſeruitium Deo impendere propoſuerant, qui proinde voti compotes facti, ſub tanti Patris ſolicitudine, ac paterno amore fructus tempore opportuno protulerunt, vt ex vitis Sanctorum Patrum colligere licet; & denique tot, taléſque diſcipulos erudiuit, vt meruerit ipſe Caput, ac Ægypti Monachorum Pater appellari. Obiit ſanctiſſimus Pater anno 359. & eius feſtum celebratur die 17. Ianuar. eius corpus, vt refert Matulus *loc. cit.* inuentum fuit anno 529. & ab Eremo ad Alexandriam Ægypti tranſlatum; exinde Conſtantinopolim, tandem apud Viennam in Gallia, Aymaro Falconio auctore requieſcit, quo in loco excitata eſt Congregatio S. Antonij, de qua *inferiùs ſuo loco* agemus.

3 Iiſdem ferè temporibus, vel paulò pòſt circa annum Domini 279. Beatus Charito ex ciuitate Iconij nobili genere ortundus, ſed Chriſtiana Religione nobilior, è carceribus, quibus iuſſu Aureliani Imperatoris detentus manebat, indulto Taciti, eiuſdem ſucceſſoris cum aliis Chriſtianis erumpens, loca ſacra Terræ ſanctæ inuiſendi ſtudio accenſus, opus aggreſſus eſt. Quo in itinere à Maſinadatis captus, & flagellatus, arbori alligatus relinquitur; ſed iterum ſolutus, ac Barbaris iuſto Dei iudicio veneno interemptis, eorum pecuniis, quas maximo in numero ex continuis latrociniis cumulauerant, Monaſterium nomine *Laura* in illis Orientis ſolitudinibus ædificauit, ibique manens, omnes quotquot ad eum veniebant, ad Chriſti fidem ſuis Sanctis exhortationibus trahebat; atque ita breui factum eſt, vt præ multitudine gentium, quæ ad ipſam concurrebant, non amplius ſolitudo illa ſpecus abdita videretur, ſed frequentiſſima ciuitas. Verùm ſolitariam vitam ducere cupiens, relicta in illo Monaſterio Regula Monachis obſeruanda ſub vno Superiore, & Capite, abditiores partes quærendo apud Sercontinam delituit; ſed fama eiuſdem iterum diffuſa, quamplurimis ſub eiuſdem diſciplina denuò congregatis, aliud conſimili nomine Monaſterium ædificauit. Quod cùm tertiò in deſertis Decoxon feciſſet, vbique ſanctis ſtatutis, & Regula præſcriptis, Monachis benedicendo, apud Cremaltos ad diem vſque extremum vigiliis, & orationibus Deo inſeruiens animam ſuo reddidit Creatori, temporibus Iulij Summi Pontificis, & Conſtantini II. Imperatoris.

4 Thebaidæ in Ægypto S. Abbas Pachomius auſteriſſimam vitam dum ageret, ab Angelo admonitus fuit, vt congregatis omnibus Monachis, qui in illis ſolitudinibus diſperſi, ſua quiſque pro ſuo captu Deo exhibebant obſequia, eorum curam gereret, ſéque eis Superiorem, prout diuinitùs diſpoſitum erat, præponeret: eodem dictante Angelo, Regulam, quam hic ſubnectemus, conſcripſit. Ex variis ergo locis vltra octo millia Monachorum coadunauit, quorum vnuſquiſque artem, quam in ſeculo didicerat, exercebat, ſicque propriis manibus ſibi victum quærebant. Ordinauit inſuper ex Angeli præſcripto, vt Monachi in vigintiquatuor Ordinibus, iuxta alphabeti literas, diſtribuerentur, ad melius, ac ordinatius Monaſterij regimen. Huius Sancti geſta præclara, ac vitam Græcè conſcripta, ad Latinum idioma tranſtulit Dionyſius Abbas Romanus, vbi refertur è viuis deceſſiſſe temporibus Arcadij, & Honorij Imperatorum ſub Innocentio I. annum agens decimum ſupra centeſimum. Scripſit ad ſuos conſortes Monachos elegantes, ac multa eruditione refertas epiſtolas, eique in gubernio ſucceſſit Theodorus Presbyter, non minori obſeruantia Monachus, qui in ſuis ſermonibus ſæpeſæpius ſui inſtitutoris, ac Magiſtri Pachomij meminit, ſicut facit etiam Orieſceſius, Monachus Theodori prædicti Collega, ac ſacris litteris verſatiſſimus, prout eius liber de Inſtructione Monachorum, in quo totius Monaſticæ vitæ perfectio continetur, clare demonſtrat. 5
S. Pachomij Regulam è Græco in Latinum tranſtulit D. Hieronymus, & apud manuſcripta extat a fide digno teſte Codice è Gregoriana Bibliotheca extracta, quam Deo dante in ſpeciali opere de legibus Religioſorum propediem typis mandabimus.

E Sancti Antonij diſciplina prodiit Macarius ille Abbas, cuius geſtis, & præclaris operibus refertæ vbique collationes Patrum, & vitæ reperiuntur, vbi continui in eum Dæmonum conflictus, aſperæ vexationes, vigiliæ, & aſſiduæ orationes exprimantur. Hic factus vir in Nitria Ægypti Regione cum Iſidoro, Heraclide, & Pambone ſuis dilectis diſcipulis, temporibus Valentiniani Imperatoris, vitam Monaſticam excolens, quamplurimos alios in ſuam ſententiam, ac viuendi normam traxit. Tandem temporibus Conſtantini, & Conſtantij Imperatorum anno Domini 350. ſanctitate, & miraculis clarus animam Deo reddidit, relinquens ſuis Monachis Epiſtolam ad perfectionem Monaſticæ diſciplinæ exhortatoriam Monachi S. Macarij, teſte Abbate Maurolico, ſub die 28. Februarij, quo celebratur S. Macarij feſtum, adhuc vigent in Ægypto, & circa quinquaginta Monaſteria poſſident, quorum caput eſt Monaſterium S. Macarij nomine nuncupatum viginti ab Vrbe Cairi leucis diſtans, vbi prædicti S. Abbatis corpus requieſcit. Recitant Horas Canonicas lingua ſua Copta, Arabicæ haud diſſimili, habent Conſtitutiones, & Regulam Monaſticam ipſis à prædicto Sancto præſcriptam, conſecrant more Græcorum, & extra Ægyptum non extenduntur. Ita Syluester Matulus *in Oceano Religionum, lib. 1. pag. 44.* 6

Sanctus quoque Sabbas Sabbaitarum Ordinem, & Congregationem inſtituit circa annum Domini 450. ſub particularibus inſtitutis, ſecundum tamen formam, qua Ægyptiani Monachi viuebant, licet poſtmodum Regulam S. Patris Benedicti eius diſcipuli amplexi ſint. perdurarunt huius inſtituti Religioſi quouſque Conſtantinopolitanum viguit Imperium, modò hæc Congregatio penitus extincta eſt; ita Syluester Matulus *in Oceano Relig. lib. 1. pag. 76.* & hæc ſunt, quæ de antiquiſſimo, & fere à principio naſcentis Eccleſiæ erecto Monachorum genere videre potuimus. 7

De Monachis Æthiopiæ plura contexit Paulus Morigia *in hiſtoria Religiorum cap. 74. 75. & 76.* vbi refert, quòd in Monaſterio Biſan, hoc eſt viſionis apud ciuitatem Ercoco ſub ditione Presbyteri Ioannis vltra tria millia Fratrum Monaſticam diſciplinam ſuis ritibus exercent, nunquam carnes comedunt, eorum victus adeò tenuis eſt, vt vix credibile ſit talibus abſtinentiis corpus ſuſtineri poſſe, & multa alia aſſerit, quæ verane ſint, an apocrypha, Lectoris iudicio ſubmitto.

De Monachis, & Regulis eorum approbatis, fuſiùs in ſequentibus dicemus.

* *
*

QVÆSITVM III.

De Regula, & Monachorum Congregationibus S. P. Baſilij Magni.

SVMMARIVM.

1 *Regula S. Patris Baſilij Magni.*
2 *S. Baſilij Monachorum Ordo in partibus Orientalibus.*
3 *S. Baſilij Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia.*
4 *Armenorum Congregatio ſub Regula D. Baſilij.*
5 *Orientalis plagæ Monachorum Congregationes omnes Regulam S. Baſilij imitatæ ſunt.*
6 *Monialium Congregatio ſub Regula D. Baſilij, quæ modo ad S. Mariam in Campo Martio Romæ degunt ſub D. Bened. Regula.*
7 *Conſtantiniana Equeſtris Militia S. Georgij ſub Regula D. Baſilij.*
8 *Sancti Lazari Equitum Ordo olim ſub D. Baſilij Regula.*

REGVLA SANCTI BASILII.

Proœmium.

POſtquam Dei gratia in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti in vnum conuenimus, qui vnum, & eundem, ſecundum veram pietatem, viuendi nobis finem propoſuimus, vbique haud quaquam obſcure præ vobis fertis eorum, quæ ad ſalutem veſtram pertineant, expetere, aliquid diſcere, mihique vicissim iuſtificationes Dei annunciandi neceſſitas incumbit, quippe Apoſtoli verba in dies, noctesque aſſidue in memoria verſanti, quando ait: *Per triennium nocte, & die non ceſſaui cum lacrymis monere vnumquemque veſtrum:* cum egregie ad hoc ipſum accommodata huiuſmodi occaſio temporis ſit, tum nobis etiam idonea loci ipſius opportunitas eſt, qui ab omni externo ſtrepitu, tumultuque longiſſime ſit remotus: & vt hoc facere poſſimus, pacatiſſimam nobis quietem largiatur. Hæc igitur cùm ita ſint, age dum inter nos vicissim alij pro alijs oremus; vos quidem, vt nos conſeruis noſtris dare poſſimus triticum menſuram in tempore opportuno: nos quoque item vt vos ſuſcepto ſermone noſtro, more fœcundi ſoli, perfectum, & multis partibus vberiorem iuſtitiæ fructum afferatis, ſicut ſcriptum eſt. Obſecro igitur vos per charitatem Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui dedit ſemetipſum pro peccatis noſtris, incipiamus aliquando ſollicitudinem animabus noſtris: doleamus ſuperioris vitæ vanitatem de eo, quod ad viuendum nobis reliquum eſt, temporis ſpatio, attentiore cura cogitemus ad gloriam Dei, & Chriſti eius, necnon adorandi, ſanctique Spiritus. Nolimus, obſecro, perpetuo in hac ſocordia, diſſolutioneque permanere, ne dum quod præ manibus eſt, in aliud ſemper tempus reijcimus, & ſimiliter deferimus, atque in perendinum, ac reliquos ordine inſequentes dies recte viuendi initium differimus, inopinantes deinde ab eo, qui animas noſtras repetit, imparati a bonis operibus inuenti, ab illa nuptialis thalami lætitia excludamur, ac tum demum, cum id prodeſſe nobis nihil iam poterit, alieno tempore caſſis, & fruſtraneis lacrymis lamentemur, tumque male præteritum illum vitæ tempus deploremus, quando nullus amplius querelarum eſſe poterit fructus. *Nunc tempus acceptabile,* inquit Apoſtolus, *nunc dies ſalutis.* Vita hæc, pœnitentiæ vita eſt, illa præmiorum: ſecundum hoc quæſitus eſt per opera pietatis promerendi, illud rependendæ mercedis: hoc tolerantiæ, illud conſolationis recipiendæ. Nunc adiutor conuertentium ſe a via mala eſt Deus, tunc factorum omnium humanorum pariter ac dictorum, cogitationúmque formidabilis, & quem nemo fallit, inquiſitor, nunc in indulgendo illius longanimitatem experimur, tunc in iudicando æquitatem cognoſcemus, cum videlicet reſurrexerimus, alij ad ſupplicium æternum, alij contra ad vitam æternam, & receperit vnuſquiſque ſecundum opera ſua. Quouſque tandem præceptis Chriſti, a quo ad cæleſte ipſius regnum vocati ſumus, obtemperare ceſſabimus? Nónne ad nometipſos per reſipiſcentiam redibimus aliquando? nónne a praua hac communi vitæ conſuetudine abducemus, & ad perfectionem Euangelij conferemus? Nónne ante oculos nobis horribilem, cunctiſque illuſtrem, & conſpicuum futurum illum nouiſſimi Iudicij diem proponemus, quando, qui recte vixerint ad dexteram Dei collocabuntur, & cæleſte regnum adipiſcentur: contrà qui male, ad horribilem ignis gehennæ, & ſempiternæ tenebræ perpetua caligine mittentur: ibi, inquit, erit fletus & ſtridor dentium. Enimuero nos quidem cæleſte regnum concupiſcere ingenuè profitemur, de iis autem rebus, per quas illud aſſequi poſſumus, ſolliciti nihil ſumus; cumque nullum pro tenendis Domini mandatis laborem velimus ſuſcipere, vana quadam perſuaſione pares nos cum illis honores adepturos exiſtimamus, qui vſque ad mortem ipſi peccato reſtiterunt. Quis quæſo vnquam qui ſementis tempore domi ſederit otioſus, aut etiam dormiens, vbi poſteà meſſis aduenit, ſinum ſuum manipulis impleuit? Quis ex vinea, quam ipſe non plantauit, vuas vnquam collegit? Illis enim cedunt fructus, quorum & labores, ſicut coronæ, & palmæque illorum, qui victores euaſerint. Quis enim eum, qui ne in certamen quidem cum aduerſario deſcendit, corona vnquam duxit eſſe inſigniendum? cum ad eam promerendam, non victoria modo, ſed legitimus etiam in certando conflictus requiratur, vt eſt apud Apoſtolum, quod quidem nihil aliud eſt, quam vt eorum, quæ obſeruanda præſcripta ſunt, nihil omnino quicquam prætermittatur, ac ſingula ita fiant, vt a præſcripto nihil diſcedatur. Beatus enim, inquit, ſeruus ille, quem cum venerit Dominus eius, inuenerit non ſimpliciter quidem facientem, ſed ſic facientem. Et, Si recte quidem obtuleris, non rectè autem diuiſeris, peccaſti. Nos verò in vno aliquo ex mandatis nos mandatum correcte abſoluiſſe arbitrati ſumus, neque enim confeciſſe nos dixerim: omnia ſiquidem, ſi quis recte illorum finem perpenderit, connexa illa inter ſe, ac cohærentia reperiet: atque adeò, vt vno ſoluto, reliqua etiam omnia vna cum eo ſolui neceſſe ſit, non propterea, quæ facere neglexímus, metuimus, ne pœnæ dandæ nobis ſint, ſed pro eo quòd recte fecerimus, præmia videlicet, atque honores expectamus. Qui de decem talentis, quæ depoſita apud ſe ſint, vnum, aut alterum retinuerit, reliqua verò omnia Domino reddiderit, non ea re iuſtus habeatur, quòd maiorem partem reddiderit, ſed improbus, ac fraudulentus, quòd minorem defraudarit, arguetur. Sed quid dico, defraudarit? quando cui vnum modò talentum creditum fuerat, & illud ipſum, quod acceperat, integrum, ac nulla ex parte imminutum reddiderat, propterea quòd ad illud, quod ſibi datum erat, nihil acquiſiuerat, male vtens eo ſit condemnatum. Summi ratione, qui decennium totum debitum patri honorem habuerit, is, ſi eum poſtea ſemel tantum pulſauerit, non vt bene de illo meritus, honore afficietur, ſed vt parricida condemnatur. *Euntes,* inquit Dominus, *docete omnes gentes, docentes eos,* non hæc quidem obſeruare, illa autem negligere, ſed omnia obſeruare, quæcunque præcepi vobis. In quam ſententiam illa etiam ſcripta ſunt ab Apoſtolo: *Nemini dantes vllam offenſionem, vt non vituperetur miniſterium noſtrum, ſed in omnibus*

exhibentes noſmetipſos, ſicut Dei miniſtros. Neque enim ſi præcepta non omnia ad ſalutem, quam petimus, neceſſaria eſſent, literis omnia fuiſſent mandata, neque apertè fuiſſet edictum, vt omnia ſeruarentur. Quid enim, quæſo, mihi reliqua omnia, quæcunque rectè fecero, ſunt profutura, ſi quòd fratrem meum modò fatuum appellauero; idcircò ſempiternis gehennæ cruciatibus addicendus ſum? Quemadmodum, quid prodeſt alicui, data à pleriſque libertas, ſi is vel vni modò ſeruiat? *Qui enim peccatum facit*, inquit Chriſtus, *ſeruus eſt peccati.* Quid verò in hoc eſſe emolumenti poteſt, vt quis prauas omnes ſuas cupiditates compreſſas teneat, ſi is idem corpus ſuum vni tantùm adiectum perdendum tradat? Sed hic dicet aliquis fortaſſe: Quid obiecto maxima Chriſtianorum pars, quæ Dei omnia præcepta non ſeruat; itane propterea quòd quibuſdam ſatisfecerit, nullum ex ea referet fructum? Ad hæc ſcitum fuerit, ſi illud principis Apoſtolorum recordemur, meminerimúſque, quia poſt tot præclara ſibi acta, & beatitudinis a Chriſto delatam gloriam, vnius duntaxat errati gratia audiuit: *Niſi lauero te, non habebis partem mecum.* Neque nunc illud dico, quòd neque id, quamobrem grauem adeò comminationem audiuit, eiuſmodi erat, quod ipſius aut negligentiam vllam, aut contemptum Domini indicaret, quin contra potiùs honoris exhibendi, ac reuerentiæ ipſius erga Dominum ſuum ſignificationem fuiſſe expreſſiſſimam. Sed dicat aliquis, haberi in ſanctis literis, ſaluum futurum, quicunque inuocauerit nomen Domini, ac propterea ſatis eſſe vnicuique ad ſalutem adipiſcendam, hanc Dominici nominis inuocationem. Verum enim is etiam audiat velim, quæ dicantur ab Apoſtolo Quomodo ergo inuocabunt eum, in quem non crediderunt? Quòd ſi non credis, audi quæ Dominus dicat: *Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis eſt.* Quomodo ſane is qui Domini voluntatem facit, non item eo modo, quo Deus vult, & charitate, quam aduerſus Deum habeat, inductus hoc faciat, ſtudium ei illud nihil prodeſt: idque ex ſententia ipſius Domini Ieſu Chriſti, cuius verba ſunt hæc: *Faciunt enim, vt videantur ab hominibus; Amen dico vobis, receperunt mercedem ſuam* Et hac Chriſti doctrina eruditus Apoſtolus dixit: *Etſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum, ita vt ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt.* Prorſus autem tripartitam hanc ego ſummam Deo parendi neceſſitatem animaduerto. Nam aut metu ſupplicij à vitiis declinamus, atque ita animum ſeruilem induimus: Aut mercedis ſpe ducti, ad vtilitatem noſtram præceptorum obſeruationem referimus; atque hoc modo mercenariis efficimur ſimiles: Aut certè honeſtate ipſa impulſi, charitatéque, quam erga ipſum habemus, à quo legem accepimus, gaudentes quòd digni habiti ſimus, qui adeò glorioſo, ac benigno ſeruiremus Deo, ipſi paremus, atque hoc modo bonorum filiorum erga parentes ſuos animum imitamur. Neque igitur, qui aut ſupplicij metu imperanti aliquid Deo obtemperat, alliuéque ſuſpectam negligentiæ pœnam habet, is cùm eorum, quæ facere iuſſus fuerit, partem executus fuerit, imminentis ſibi ſupplicij grauitatem pertimeſcet, (quæ quidem cauſa eſt etiam, quamobrem & beatus is nominetur, quicunque ex Religione ad omnia paueat) in veritate autem ſtabilis ſtat, veréque illud dicere poteſt: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi ne commouear.* Siquidem volens animus nunquam inducit, vt eorum quicquam prætermittat, quæ officij neceſſitas fieri oportere præſcribat, ſimilitérque illud etiam: *Beatus vir, qui timet Dominum.* Quid ita? Quia *in mandatis eius volet nimis.* Ex quo ſane colligitur non eſſe eorum, qui timent Deum, aliquid prætermittere, quæ præcepta ſint, aut negligenter exequi. Sed neque mercenarius animum vnquam induret, vt eorum ſciens aliquid negligat, quæ præcepta ſunt. Qui enim fieri poterit, vt ſuſcepti in cultura vineæ, laboris mercedem ferat, niſi quæ ex pacto condicta re ipſa præſtiterit? quandoquidem ſi vel vnum modò de iis, quæ neceſſaria ſint, neglexerit, is inutilem ſe ipſum Domino reddidit? Quis eſt autem qui damni mercedem, iniuriæ auctori perſoluat? Tertium erat, opera, quæ ex charitate dabatur. Hic quæro, quis eſt filius, qui propoſita ipſi parentis gratia, cum in rebus illi maioribus obſequatur, in iis, quæ leuioris momenti ſint, prudens ipſum velit offendere? ac non multò magis verborum Apoſtoli illorum meminerit, *Et nolite contriſtare Spiritum ſanctum, in quo ſignati eſtis?* Qui igitur maiorem præceptorum partem obire neglexerint, hi quo tandem niſi in horum ſe numero reponi volunt, qui neque Deo, vt parenti obſequantur, neque vt magna pollicenti obediant, neque vt Domino ſeruiant? *Si enim Pater ſum*, inquit, *vbi eſt honor meus, & ſi Dominus ſum ego, vbi eſt timor meus?* Qui enim Dominum timet, is in mandatis eius volet nimis. Per tranſgreſſionem autem legis, inquit, Deo contumeliam facis. Qua ratione igitur qui in voluptate magis, quàm in Dei mandatis vitam agere maluerimus, vitæ beatitudinem, & æquale cum Sanctis in cæleſti republica ius, municipiumve, & cum Angelis inenarrabilem lætitiam, ante Chriſti conſpectum nobis pollicemur? Prorſus amentium talia ſecum comminiſci. Quî enim vnà cum Iob potero ego collocari, qui ne leuiſſimum quidem incommodum vnquam cum gratulatione ſuſceperim? Quî cum Dauid, qui lenitatem aduerſus hoſtem non adhibuerim? Quî cum Daniele, qui non per continentem abſtinentiam, & precationem ſedulam Deum exquiſiuerim? Qui denique cum ſanctis ſingulis viris, qui illorum veſtigia ſecutus non ſim? Quis quæſo ludorum Gymnicorum arbiter adeò nullo eſt iudicio, qui paribus cenſeat oportere coronis dignari, & qui ex certamine victores euaſerint, & qui nullum in certaminibus laborem ſuſcipere voluerint? Quis exercitus ductor vnquam in æquam prædæ partem cum victoribus eos vocauit, qui nuſpiam in prælio comparuerint? At enim bonus eſt Deus, at idem etiam eſt iuſtus. Porrò iuſtitiæ proprium eſt, vt ſuum cuique pro merito reddatur, ſicut ſcriptum eſt: *Bonis bene fac Domine, declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem.* Miſericors eſt Deus? at idem etiam eſt Iudex. Diligit enim miſericordiam, & iudicium Dominus, idcircò, *Miſericordiam*, inquit Propheta, *& iudicium cantabo tibi Domine.* Qui autem illi ſint, aduerſum quos ille miſericordia vtatur, nimirum ex verbis illis didicimus: *Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur.* Animaduertis quanta cum diſcretione, miſericordia Dominus vtatur? Siquidem neque citra iudicij diſcretionem clemens eſt, neque inclementer iudicat, *Miſericors enim, & iuſtus eſt Dominus.* Hæc igitur cum ita ſint, nolimus quæſo nos Deum ex dimidia tantùm parte cognoſcere, neque eius erga nos bonitatem, ad ignauiæ occaſionem arripiamus. Propterea tonitrua, propterea fulminum terrores, vt ne bonitas contemnatur Qui Solem oriri facit, is cæcitate etiam multat. Qui imbrem dat, etiam ignem pluit, illa clementiæ, hæc ſeueritatis: Aut enim per illa ad amandum alliciamur, vel per hæc ad metum aſſueſcamus, ne nobis quoque dicatur: *An diuitias bonitatis eius, & patientiæ, & longanimitatis contemnis? ignoras quod benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundum autem duritiam tuam, & impœnitens cor theſaurizas tibi iram in die iræ.* Quoniam igitur neque ſalui eſſe poſſunt, qui opera, quæ fieri Deus iuſſit, non fecerint, neque periculo vacat, ſi quis eorum aliquid prætereierit, quæ imperata ſint. (Siquidem graue eſt hoc arrogantiæ genus, velle nos Legiſlatori

Iudices

Iudices aſsidere, & delatis ab eo legibus pro arbitrio noſtro alias aſciſcere, & approbare, alias repudiare.) Agedum nos qui veram tueri pietatem habemus in animo, quique quietem, & vacuam negotiis vitam, tanquam ad conſeruanda Euangelij dogmata adiutricem nobis tanti æſtimauimus, communiter ſuſcepta cura, rationem quiſque ineamus, ne quid omninò eorum, quæ à Deo miſſa ſunt, nos effugiat. Etenim ſi hominem Dei oportet perfectum eſſe, ſicut ſcriptum eſt, & ita eſſe à nobis allata ſuperiùs ratio docuit: prorſus neceſſe eſt, vt præceptis iis omnibus deſungendis efficiatur perfectus *in ymenſuram ætatis plenitudinis Chriſti*, quando etiam ex diuina lege animal, quod aliqua ſui parte acciſum, & imminutum ſit, etiamſi ſit mundum, Deo ad ſacrificium acceptum non eſt. Quamobrem quod ſibi abeſſe quiſque arbitratur, hoc communiter in medium omnibus conſultandum proponito: faciliùs enim id adhibita à multis diligenti peruestigatione, in lucem eruetur, quicquid cognitionem noſtram nunc fallit. Quippe cum Deus videlicet, ſicut pollicitus eſt Ieſus Chriſtus Dominus noſter, largitus ſit nobis, vt à Spiritu ſancto admoniti, doctique inuenire poſsimus quod quærimus. Quemadmodum igitur mihi neceſsitas incumbit, & væ mihi niſi euangelizauero, itidem vos quoque in pari mecum eſtis periculo, ſi aut in exquirendo ſeniores, aut ad ea quæ vobis tradita fuerint, conſeruanda, & reipſa conficienda, lento animo fueritis, ac diſſoluto. Propterea Dominus dicit: *Sermo, quem locutus ſum, ille iudicabit in nouiſsimo die.* Et item; *Seruus qui neſcierit voluntatem Domini ſui, & fecerit digna plagis, vapulabit paucis; qui vero ſcierit, & non fecerit, vapulabit multis.* Oremus igitur communiter, Fratres, vos quidem, vt hoc delatum mihi loquendi munus careat offenſione, ego viciſsim, vt doctrina mea vobis accidat fructuoſa. Tanquam igitur qui ſciamus fore, vt ex aduerſo nobis ante Chriſti tribunal ea ſtatuantur, quæ in diuinis literis memorata ſint: *Arguam enim te*, inquit, *& ſtatuam contra faciem tuam* peccata tua: ita aduigilemus, & quæ dicuntur ſedulò attendamus, ſtudioſéque in id incumbamus, vt re ipſa Dei ſcita conficiamus, quia neſcimus, qua die, aut qua hora Dominus venturus ſit.

CAPITA REGVLARVM, per Interrogationes diſtributa.

I. De ordine & ſerie mandatorum Domini.

II. De Charitate aduerſus Deum, & quòd naturaliter inſita hominibus eſt, ad exequenda Dei mandata, & propenſio, & facultas.

III. De charitate erga proximos.

IV. De timore Dei.

V. De eo, quomodo quis aſſequi poſſit, ne mente ad futiles cogitationes diſtrahatur.

VI. Quòd neceſſaria res eſt ſeceſſio, ſiue ſingularis vita, & ſecretior.

VII. De eo, quòd cum iis viuere debemus, qui vnum & eundem ſibi nobiſcum vitæ finem propoſitum habent, idque eo conſilio, vt rem Deo gratam faciamus: & quod difficilis ſimul, ac periculoſa res eſt, ſolitarium viuere.

VIII. De nuntio rebus vitæ huius remittendo.

IX. Quod naturali ſibi neceſſitudine coniunctis, ad ſolitariam vitam accedens aliquis, relinquere pecunias ſuas non debet.

X. Quinam ad vitæ genus illud, quod ſecundùm Deum eſt, admitti debeant, & qua ætate, & quomodo.

XI. De ſeruis.

XII. Quomodo admittendi ſint, qui matrimonio ſunt coniuncti.

XIII. Quòd rudibus adhuc vtilis eſt, per ſilentium, in pietate colendi exercitatio.

XIV. De iis qui religioſam vitam profeſſi, dein profeſſionem illam conantur reſcindere, ac reddere irritam.

XV. Quomodo pueri aſſumi debeant, quomodo educandi iidem ſunt, atque inſtituendi, & de profeſſione Virginum.

XVI. De continentia.

XVII. Quòd in riſu etiam continentia ſeruari debet.

XVIII. Quòd omnia ſunt deguſtanda, quæcunque in menſa nobis apponantur.

XIX. Quis ſit modus in continentia ſeruandus.

XX. Quomodo quod ad cibos pertinet, accipi à nobis hoſpites debeant.

XXI. Quæ à nobis ratio teneri debeat in ſeſſionibus, accubationibúſve, quandocunque ad prandium, cœnámve ventum ſit.

XXII. Quod veſtimenti genus conueniens ſit homini Chriſtiano.

XXIII. De Zona.

XXIV. De modo viuendi, quem communiter Fratres inter ſe tenere debent.

XXV. Quòd in magno periculo verſatur, quicunque cùm cæteris præſit, delinquentes non arguit.

XXVI. Quòd omnia cordis arcana cum Antiſtite communicari debent.

XXVII. Quòd ipſe etiam Antiſtes ab iis, qui maioris in Conuentu auctoritatis ſunt, admoneri debet, ſi aliqua in re offendat aliquando.

XXVIII. Quomodo cuncti animo affecti eſſe aduerſus contumacem debent, ſiue immorigerum & inobedientem.

XXIX. De iis qui cum elatione animi, aut murmuratione laborant.

XXX. Cuiuſmodi animi affectu Fratrum curam gerere Antiſtes debet.

XXXI. Quòd nullo modo refugere debemus, ſi quando miniſtrare nobis Antiſtes velit.

XXXII. Quomodo animati eſſe aduerſus illos debemus, qui naturali nobiſcum neceſſitudine coniuncti ſint.

XXXIII. Quæ ratio ſeruari debeat in colloquiis cum ſororibus.

XXXIV. Qualem eſſe illum par ſit, qui res ad vſum Fratrum neceſſarias diſpenſet.

XXXV. Num in vno & eodem pago plures conſtitui Fratrum Conuentus debeant.

XXXVI. De iis qui extra reliquorum ſocietatem egreſſi, in ſolitudinem ſeorſum ſecedunt.

XXXVII. Nunquid propter orationes, pſalmorúmque decantationem negligi opera debeant, & quæ tempora apta ſint orationi, & primo, an laborandum ſit.

XXXVIII. Cuiuſmodi artificia profeſſioni noſtræ conueniunt.

XXXIX. Quæ ratio teneri debeat in operibus diuendendis, quæve item in peregrinando.

XL. De negotiationibus, quæ in celebritatibus dierum ſolemnium agitari ſolita ſunt.

XLI. De imperio, & obedientia.

XLII. Quid in opere faciendo ſpectare debeant illi, quicunque opus faciunt.

XLIII. Quales eſſe illos conueniat, qui aliis præſunt, quomodóque qui in ipſorum ditione ſint, gubernare.

XLIV. Quibus permitti debeat, vt domo abſint, quomodóque item iidem cùm ſe domum receperint exquirendi.

XLV. Quod præter Antiſtitem, alium etiam eſſe quendam oportet, qui illo abſente, vel aliis in rebus occupato, Fratrum curam poſſit ſuſcipere.

XLVI. Quod neque noſtra, neque Fratrum noſtrorum peccata celare debemus.

XLVII. De iis, qui quæ ſtatuuntur ab Antiſtite, ac deſignantur, nolunt admittere.

XLVIII.

XLVIII. Quòd conſilia Antiſtitis curioſè inueſtiganda non ſunt, ſed vnuſquiſque aſſignatum ſibi munus exequi quantum poſſit, debeat.

XLIX. De controuerſiis, quæ oriri ſolitæ ſunt inter Fratres.

L. Qualis eſſe Antiſtitis obiurgatio debeat.

LI. Quomodo corrigi debeat culpa illius, qui peccatum aliquod admiſerit.

LII. Qua mente irrogatas ſibi aliquis animaduerſiones debeat accipere.

LIII. Quomodo artium magiſtri corrigere pueros debeant.

LIV. Quòd de rebus ſuis communicare inter ſe viciſſim Antiſtites debent, & conferre.

LV. Nunquid à vera pietatis propoſito alienum ſit, vti præceptis medicinæ, an non.

BASILII MAGNI Archiepiſcopi Cæſarienſis liber Regularum.

In quo Monachis interrogantibus fuſiùs ipſe Baſilius reſpondet.

Interrogatio I.

QVando vt audimus, poteſtatem ex te quærendi nobis facis, illud abs te ſcire expetimus cum primis, num ordo aliquis, ſeriéſve ſit in mandatis Dei, ita videlicet, vt vnum primum ſit, alterum ſecundum, ac reliqua deinceps ſimili modo; an, quòd inter ſe cohæreſcant, & quod ad principij rationem attinet, paria omnia inter ſe ſint, ita vt ſecurè quiuis poſſit auſpicari, vnde velit, veluti in circulo aliquo.

Reſponſio.

Vetus eſt iſta quæſtio, etiam olim antè in Euangelio tractata, quando ſcilicet Legisperitus ille acceſſit ad Dominum, cúmque ita eſt percontatus, *Magiſter, quod primum mandatum eſt in lege?* & is illi reſpondit ſic: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua, & ex tota mente tua, hoc eſt primum & magnum mandatum. Secundum autem ſimile huic: Diliges proximum tuum ſicut teipſum.* Ex quibus verbis ſine dubio illud apparet, ſtatuiſſe Dominum ordinem in mandatis ſuis, quippe qui primum illud ac maximum eſſe mandatum pronunciauerit, quod eſt de charitate aduerſus Deum. Secundo autem loco, & ſimile illi primo, imo quod primi perfectionem in ſe continet, & quod à primo dependet, nempe hoc de diligendo proximo. Quocircà cùm ex iis, quæ modò citauimus, tum ex aliis etiam, quæ in ſacris literis feruntur, ordo, ſeriéſque in omnibus Domini mandatis animaduerti poteſt.

Interrogatio II.

Age igitur, quando ita eſt, primò de charitate nobis ediſſere, quæ eſt aduerſus Deum; nam quod charitas haberi debeat, id iam audiuimus: at quónam pacto eam aſſequi, & legitimè præſtare poſſimus, hoc verò ex te ſcire deſideramus.

Reſponſio.

Sanè quæ ad Deum charitas eſt, ea non in doctrinæ præceptis poſita eſt, neque enim aut luce gaudere, aut vitam diligere, aut eos charos habere, à quibus geniti, educatíve ſumus, à quoquam didicimus. Sic igitur, ac multò etiam magis, nulla charitatis in Deum externa eſt diſciplina: ſed ſimulatque conſtitit animal illud (de homine loquor) inſita ei naturalis etiam quædam rationis eſt vis, quæ in ſeipſa amandi neceſſitudinis initia continet. Eam vbi ſchola diuinorum præceptorum excepit, & diligenter excolere, & ſcienter alere, & Dei munere ad maturitatem vſque perducere conſueuit. Quamobrem nos quoque ſtudio veſtro veluti ad finem, quem nobis propoſuimus, neceſſariò aſſenſi, Deo permittente, vobíſque veſtris nos orationibus adiuuantibus, dabimus operam, vt intùs occultam in vobis diuini amoris ſcintillam pro data nobis à Spiritu ſancto facultate, excitemus. Verum enim illud ſcire nos conuenit, cùm reipſa hæc vna tantummodo virtus ſit, eiuſmodi tamen eſſe eius vim, vt cætera mandata omnia conficiat, atque comprehendat; *Qui enim diligit me*, inquit Dominus, *mandata mea ſeruabit.* Et item: *In his duobus mandatis vniuerſa lex pendet, & Prophetæ.* Neque verò omnia, quæ huc afferri poſſent, in præſentia nobis animus eſt ſubtiliter perſequi; ſiquidem ſi hoc facere vellemus, imprudentes omnia, quæcunque de diuinis dici præceptis poſſent, hanc vnam in partem aggereremus; ſed id tantummodò, quantum facultas noſtra fert, & ad id, quod hoc tempore ſpectamus, facit, vos de ea, quam Deo debemus, charitate commonebimus: ſi priùs illud dixerimus, ad omnia nos, quæ deſcripta nobis à Deo præcepta ſunt conſequenda, naturales etiam ab ipſo facultates accepiſſe, idque ea re, nimirum, ne aut grauatè illis pareremus, perinde quaſi inſolens aliquid à nobis exigeretur, néve contra cauſam haberemus, vnde animis efferremur, vt qui plùs quàm quantùm nobis datum eſſet, ipſi conferremus. Sanéque facultates hæ eiuſmodi ſunt, vt ſi his rectè, & vt par eſt, vſi fuerimus, egregiè pietatem tenentes, ei, quæ cum virtute coniuncta eſt vitæ ſatisfacere poſſimus: contráque, ſi earum deprauata à nobis virtus ſit, proni in vitia delabamur, quandoquidem hæc eſt vitij definitio, prauus, & à præceptis Domini abhorrens vſus earum facultatum, quæ boni cauſa datæ nobis à Deo ſunt: quemadmodum contra virtutis, quæ ex Deo eſt, earumdem vſus, bona adhibita mente, præceptis Domini conueniens. Quod cùm ita ſit, ſine dubio hoc idem etiam dici à nobis debet de charitate.

Cùm igitur præceptum nobis ſit, vt charitatem in Deum habeamus, in ipſo confeſtim ortus noſtri initio, vim quandam nanciſcimur, per quam noſtrapte ſponte ad ipſum diligendum impellimur: ad quam quidem rem confirmandam nihil eſt cur argumenta foris petamus, cùm per ſe quiſque, atque adeò in ſeipſo facillimè illud poſſit intelligere: nam & rerum pulchrarum natura appetentes ſumus: neque hoc impedit, quòd inter homines de rerum pulchritudine opiniones ſint variæ, & item ſponte noſtra quicquid neceſſitudine aliqua, propinquitatéque coniunctum nobis eſt, diligere, & iis, quicunque benè de nobis meriti ſunt, charitatem omnem præſtare conſueuimus ſine præuia doctrina. Verum quid eſt, quæſo, pulchritudine diuina admirabilius? quæ notio Dei maieſtate excogitari gratioſior poteſt? quod eiuſmodi deſiderium quis ſecum comminiſci queat, cuiuſmodi eſt illud, quod animæ vitiis omnibus perpurgatæ diuinitùs ingeneratur: adeò vehemens, adeove intolerandum? quæ verè, ſinceréque dicere illud poſſit: *Ego amore langueo, & vulnerata charitate ego ſum.* Inexplicabiles prorſus, nec vlli pro dignitate enarrabiles, quæ è fulgurantiſſimo illo diuinæ pulchritudinis interitu ant ac proſiliunt fulgore. Nulla eas oratio digne repræſentet, nullus percipiat auditus, licet Luciferi prænitidum iubar, licèt Lunæ ſplendorem, licet Solis radiantiſſimam charitatem dicas, obſcura iſta ſunt, ſi cum eius fulgore comparentur, & nullius prorſus pretij, ſi horum ſimilitudine gloriam illam velit exprimere: pluſque à vera luce diſtant, ſi cum ea conferantur, quàm diſtet profunda

funda nox, & cæcæ noctis tenebræ à clariſſima luce meridiana. Tantæ iſtius pulchritudinis dignitatem nemini licet corporis oculis contemplari; ſiquidem animo tantùm & cogitatione vtcunque apprehenditur. Ea ſi quando ſanctorum virorum quempiam circumfulſit, intolerabilem illorum in animis defixum deſiderij aculeum reliquit, quippe qui, cùm vehementer eos vitæ huius tæderet, in voces illas erumpere ſoliti eſſent: *Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt*, & *Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* & *Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto, longe melius eſt.* Et *Sitiuit anima mea ad Deum fortem viuum.* Et, *Nunc dimittis ſeruum tuum Domine*: vehementer enim vitam hanc veluti tetrum quendam carcerem abhorrebant, víque adeò difficiles ad cohibendum animos erant ij, quorum mentes Dei amor perſtrinxerat. Cùm enim inexplebili intuendæ diuinæ pulchritudinis cupiditate flagrarent, illud exoptabant, vt æquato infinito ſempiternæ vitæ curriculo, ſibi iucunditatis Domini contemplandæ facultas præberetur. Sic igitur, duce natura, ſua ſponte hominum animi ad rerum pulchrarum expoſitionem excitantur. Illud autem proprie veréque pulchrum eſt, atque expetendum, & amabile, quicquid eſt bonum: at bonus eſt Deus; quod autem bonum eſt, id ab omnibus expetitur: ergo Deum expetunt omnia. Ex quo ſanè colligitur, quicquid rectè facimus voluntate noſtra, eius faciendi vim, nos natura in nobis etiam inſitam habere, dummodò rectam rationem non penitùs vitioſitas deprauarit.

Quamobrem neceſſarium à nobis veluti æs alienum charitas erga Deum requiritur, qua carere malum eſt malorum omnium longè grauiſſimum: etenim alienatio à Deo, auerſioque, cui modò ea contigerit, multò eſt, omnibus, quæ in gehenna expectantur, intolerabilius, veluti oculo priuatio luminis, etiamſi dolor non adſit; itémque animanti ademptio vitæ. Quòd ſi iis etiam qui geniti ſunt, naturalis erga eos, qui ipſos genuere, charitas ineſt, quòd ex ea animi affectione comprobatur, quam cùm brutas animantes, tum ipſos etiam homines, ipſa prima ætate aduerſum matres habere animaduertimus: ne quæſo id committere velimus nos, vt aut rationis inopia puſiones iſtos, aut inanimitate feras beſtias antecedere videamur, qui & alieno ſcilicet ab eo vnde conditi ſumus, animo ſimus ac voluntate, nulláque aduerſus illum charitate propenſi: quem profectò, vt ex eius bonitate non noſceremus, at certè ob id vnum, quòd is eſt, qui nos procreauit, mirabiliter diligere, & charitate ſumma complecti deberemus, perpetuóque de eius memoria non ſecus pendere, quàm de parentũ ſuorum brachiis teneri infantes ſoleant. Inter eos autem ad quos diligendos naturâ incitamur, ſine dubio is præſtat, qui bene etiam de nobis meritus eſt; atque hæc animi affectio non hominum peculiaris eſt modò, verùm ipſis etiam cum omnibus ferè animantibus cæteris communis eſt, vt videlicet eos diligant, à quibus beneficium acceperunt. *Cognouit enim*, inquit Eſaias, *bos poſſeſſorem ſuum, & aſinus præſepe Domini ſui.* Nolim autem id dictum eſſe de nobis, quod ſequitur, *Iſrael autem me non cognouit, & populus me non intellexit.* Nam de cane, compluribúſque eiuſmodi aliis animalibus, quid attinet commemorare, quam inſignem beneuolentiam declarent, & gratitudinem in eos, à quibus ipſis alimenta præbentur? Quod ſi natura nobis tributum eſt, vt ad complectendos beneuolentia atque amore eos excitemur, qui benè de nobis meriti ſunt, neque labor eſt vllus, quem, vt illis, pro collatis in nos officiis gratiam referamus, non libenti animo excipiamus, quænam obſecro inuenti orationis facultas poteſt, quæ data nobis à Deo beneficia dignè ſatis queat explicare? quæ quidem numero adeò ſunt multa, vt numeri vim omnem effugiant; vi verò ac magnitudine tanta, vt vel vnicum modò ex iis idoneum ſit, propter quod nihil non ſubeamus, vt illius voluntati obſequamur. Ac nimirum hoc loco miſſa faciam cætera, quæ quamuis, ſi per ſe ſingula conſiderentur, magnitudine, ac dignitate mirabiliter excellunt, illorum tamen, quæ ampliora ſunt, claritate maioré, non ſecùs ac ſtellæ eximio ſplendore radij Solis offuſæ, ab ea quam ipſa ſeorſim eſſent habitura, lucis ſuæ dignitate deficiunt, neque vacat omiſſis iis, quæ amplitudine præſtant, ex iis quæ ſunt minutiora, Dei erga nos benignitatem vt metiamur. Nulla ſit igitur mentio Solis exortuum; miſſæ fiant Lunæ conuerſiones; aëris multiplex contemperatio; quatuor temporum viciſſitudines; aquæ cùm cæleſtes, tum etiam terreſtres; mare ipſum vnà cum vniuerſa tellure; terreſtria, aquatiliaque animantia: nihil de tot volucrum generibus dicatur: taceantur innumerabiles inter ſe animalium differentiæ. Quid quòd hæc omnia in famulitium, obſequiúmve hominis ordine decentiſſimo condita ſint? Illud quidem certe prætermitti, etiamſi maximè velimus, non poteſt (quanquam beneficium eſt eiuſmodi, vt cùm à cordato modo, ac dicendi facultate prædito viro ſilentio præteriti non queat, tum multò minùs ita verbis explicari, vt illius magnitudinem oratio conſequatur.) Quòd videlicet cùm ad imaginem ac ſimilitudinem ſuam hominem Deus procreaſſet, eíque honorem illum habuiſſet, vt ſe ipſi noſcendum tradidiſſet, ac rationis participem effectum mirabiliter vnum præ cæteris animantibus honeſtaſſet, eámque eſſet facultatem largitus, qua ſe incredibili rerum, quæ in paradiſo eſſent, pulchritudine intuenda ſumma cum iucunditate delectaret, eorúmque omnium, quæ in terris cernerentur, imperium detuliſſet, poſteà ſerpentis fraude deluſum, atque in peccatum prolapſum, & ex peccato inde in mortem, & in ea deinceps, quæ adiuncta ſunt morti, neutiquam neglexit, ſed legem, qua ſe tueretur, dedit: Angelos cuſtodiæ ac defenſionis cauſa adhibuit: Prophetas ad vitia reprehendenda, ac magiſterium, & doctrinam virtutis miſit: malitiæ omnis impetus ſuppliciis denuntiandis repreſſit, viciſſimque rerum bonarum ſtudia pollicitationibus, alacritatémque vtriuſque inſtituti excitauit, & exitus ſæpenumero in diuerſis hominibus ad reliquorum commonefactionem antè declarauit; cúmque hæc, & huiuſmodi omnia ab ipſo nobis præſtita eſſent, & nos tamen nihilominus obſtinati eius imperio obſequi recuſaremus, nequaquam eò tamen eſt aſpernatus, nec auerſari voluit, (ea enim diuina eſt bonitas) vt neutiquam nos potuerit deſtituere: neque illud ardentem eius erga nos charitatem reſtrinxit, quod optimè de nobis meritum ſpretis delatis ab ipſo nobis honoribus in contumelia habueramus. Sed contra reuocati ſumus à morte, & ad vitam denuò ab ipſo Domino noſtro Ieſu Chriſto reſtituti. Qua in re auget miraculi magnitudinem beneficij modus: ſiquidem *cùm in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo, ſed ſemetipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens*: & *infirmitates noſtras tulit, & languores portauit, & pro nobis vulneratus eſt, vt nos liuore eius ſanaremur, & à maledicto nos redemit, factus ipſe pro nobis maledictum*, & ignominioſiſſimam mortem ſuſtinuit, vt nos ad gloriosam denuò vitam reuocaret. Neque verò ſatis hoc illi fuit, quod ademptam nobis vitam reddidiſſet, quin & diuinæ naturæ conſortium, dignitatémque eſt elargitus, locáque in quibus perpetua frueremur quiete, præparauit, vbi quæ futura eſt lætitiæ magnitudo, ea cogitatione à nemine poteſt comprehendi. Porro ipſe adeò bonus eſt, vt neque gratiam ſibi pro his vllam referri poſtulet, ac ſatis habet, ſi pro iis, quæ largitus eſt, à nobis modò ametur.

Quæ omnia quandocunque mecum ipſe conſidero (vt planè quod euenire mihi in animo ſentio, apud vos etiam enuntiem) terribilis me quidam cum mentis conſternatione horror inuadit, metuentem videlicet, ne ſi aliud agendo in rebus futilibus ac vanis animum occupauero,

pœnero, à Dei charitate deiectus Chriſto dedecori ſim. Qui enim aſſiduè nunc ſuis nos artificiis circumuenire, & mundialis iſtius vitæ illecebris meicans, omni conatu efficere ſtudet, vt datorum nobis a Deo beneficiorum, Deique ipſius memoriam ex animis noſtris reuelat, is vbi hinc migrauerimus, cum animarum noſtrarum exitio nobis inſultans, vehementiſſiméque inſectans, contemptionem Domino noſtram contumelioſè exprobrabit, contumaciaque, ac defectione ab ipſo noſtra, gloriandi materia aduerſus illum vtetur, quòd videlicet, cùm nos ipſe neque crearit, neque pro nobis mortem ſubierit, ſibi tamen, ſpretis contemptiſque Dei præceptis, obſequentes habuerit. Equidem iſtam ego futuram aduerſus Dominum contumelioſam approbationem ac dedecus, & inſolentem hoſtis gloriationem, grauiora longè eſſe ſtatuo, quàm ea, quæ ſunt in gehenna ſupplicia, materiam videlicet nos aduerſario Chriſti, glorioſius ſeſe aduerſus illum efferendi extitiſſe, qui conciliandæ nobis cauſa ſalutis & mortuus ſit, & reſurrexit: cui etiam vel hac gratia maiorem in modum debitores ſumus, ſicut ſcriptum eſt. Sed hæc hactenus de ea, quæ erga Deum eſt, charitate. Neque enim vt *ſuprà* diximus, idcircò hæc à nobis ſuſcepta eſt oratio, vt omnia in præſentia, quæ de hac re dici poſſent, ſigillatim, ſubtiliter perſequeremur (neque enim res patitur) ſed illud vnum ſpectauimus modò, vt breuem quandam & ſummatim capitibus quibuſdam comprehenſam admonitionem in animis veſtris relinqueremus, per quam aſſiduè ad diligendum poſſetis Deum excitari.

Interrogatio III.

Quando de charitate, quæ eſt in Deum, ſatis iam diſputatum eſt, conſequens nunc ſit, vt de ſecundo & vi, & ordine, mandato diſſeratur.

Reſponſio.

Enimuerò legem quidem earum, quæ in animis noſtris naturaliter veluti ſemina quædam inſitæ ſunt, facultatum cultricem, atque altricem eſſe, ſuperiore iam diſputatione docuimus. Verùm quoniam proximum noſtrum iuxta ac noſmetipſos diligere iuſſi ſumus, conſideremus, ſi placet, nunquid facultatem aliquam datam nobis habeamus à Deo, per quam hoc eius præceptum exequi poſſimus. Quæro igitur, quis eſt ex omnibus, qui neſciat hominem eſſe animal mite, & natura congregabile, non autem ſolitiuagum, neque ferum? ſi quidem naturæ noſtræ nihil eſt tam peculiare, quàm mutua inter nos communicatio, mutuáque aliis aliorum opere indigentia, & in eos qui eiuſdem nobiſcum ſunt generis charitas: eo fit, vt Dominus eorum, quæ nobis largitus eſt ſeminum, non inutia etiam fructus a nobis requirat. Sic enim ille ait: *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem.* Ad cuius mandati conſeruationem cùm animum ille noſtrum vellet excitare, non certiſſimum ille argumentum, quòd quis ipſius eſſet diſcipulus, illud voluit haberi, ſi prodigia ac ſtupenda miracula effeciſſet. Eſto, bonorum quoque efficiendorum facultatem per Spiritum ſanctum gratuitò dediſſet: Sed quid dicit? *In hoc cognoſcent omnes, quòd diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad inuicem.* Et ſic vbique præcepta hæc duo ſemper copulat, vt quod proximo quiſque benignè fecerit, is habeat perinde ac ſi ipſi factum fuiſſet. *Eſuriui enim,* inquit, *& dediſtis mihi manducare, &c.* tum addit: *quatenus autem feciſtis vni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Ex quo ſane intelligi poteſt, qui primum ſeruet, eum ſecundum quoque per illud ipſum poſſe ſeruare, viciſſimque per ſecundi obſeruationem, reditum aperiri ad primum, vt videlicet, & qui Dominum diligat, conſequens ſit eum proximum ſuum diligere. *Qui enim diligit me,* inquit Dominus, *mandata mea ſeruabit.* Idem autem, *hoc mandatum meum eſt,* inquit, *vt diligatis inuicem, ſicut ego dilexi vos.* Similitérque viciſſim in quo charitas aduerſus proximum ſit, eum quoque charitati ſatisfacere quæ eſt aduerſus Deum: quippe cùm ipſe beneficium illud perinde accipiat, ac ſi in ſe propriè fuiſſet collatum.

Quare & fidelis ille Domini famulus Moyſes vſque adeo magnam aduerſus fratres ſuos charitatem præ ſe tulit, vt de libro Dei, in quo ſcriptus erat, deleri ſe petere non dubitarit, ſi populo non condonatum eſſet delictum. Itémque Paulus apertè optare auſus eſt, vt ipſe pro fratribus ſuis cognatis ſibi ſecundum carnem, anathema eſſet à Chriſto, nempe qui exemplo Chriſti ſuam cum illorum ſalute cuperet commutare, & illud tamen etiam ſimul non ignoraret, non poſſe fieri, vt is alienaretur à Deo, qui ob charitatem eam, quam in illum haberet ſeruandi cauſa maximi omnium mandati, Dei gratiam abieciſſet, ſéque ob eam cauſam multò plura accepturum, quàm quæ dediſſet. Cæterum quòd in animis Sanctorum charitas erga proximum huc vſque progreſſa ſit, ex his, quæ hactenùs diximus, ſatis eſſe intellectum puto.

Interrogatio IV.

De timore Dei.

Reſponſio.

Atque iis quidem, qui ab initio rudes, modo ad pietatis veræ cultum inducuntur, ea quæ per timorem fit, informatio vtilior eſt, ſicut Sapientiſſimus vir Salomon admonet, cùm dicit: *Initium ſapientiæ eſt timor Domini.* Verùm vobis, qui ex ea iam, quæ in Chriſto eſt, infantia exceſſiſtis, neque lacte iam ampliùs egetis, ſed quoad interiorem hominem attinet, ſolido doctrinæ cibo ad perfectionem adoleſcere & prouehi poteſtis, præceptis ſublimioribus opus eſt, iiſque quorum expletione vniuerſa charitatis Chriſtianæ veritas legitimè abſoluitur. Qua in re illud videlicet eſt vobis cauendum, ne largiſſima in vos Dei beneficiorum copia cauſa ſit, cur grauioribus poſteà ſuppliciis plectamini, qui ſcilicet aduerſus tantopere benè de vobis meritum ingrati extiteritis, cui enim commendauerunt multum, plus repetent ab eo.

Interrogatio V.

De cohibenda mentis, ad futiles cogitationes, euagatione.

Reſponſio.

Cæterum illud noſſe conuenit, nos cùm nullius alterius mandati cuiuſquam, tum ne charitatis quidem ipſius aduerſus Deum ac proximum obſeruationem poſſe præſtare, ſi huc, illúcque mentem temere paſſi fuerimus aberrare: neque enim artem vllam, ſcientiamve quiſquam exactè diſcere poterit, qui ea relicta identidem, modò ad hanc, modò ad illam tranſeat: quin ne vel vnam quidem modò quis conſequi poteſt, qui quæ ad illius finem accommodata officia ſint, ea perſpecta non habeat, ſiquidem conſentanea fini officia & actiones ſint oportet; neque enim res eſt vlla earum modò quæ vi, ac ratione tractantur, quæ ſi officia adhibueris, quæ ab ea ſint aliena, rectè vnquam confici poſſit. ſiquidem natura non fert, vt quod effecturam ſe fabrilis ferrariæ ars pollicetur, id per figulinæ artis opificium conſequamur. Nec item ad coronam decertanti athletæ propoſitam aliquando pertigeris, qualicunque tandem te addi-

xeris

reris ſtudio tibia canendi, cùm ad ſingulos ſingularum artium fines obtinendos accommodata peculiaris etiam illarum vnicuique induſtria quædam requiratur.

Quocirca ipſa etiam, quæ ex Euangelio eſt pietatis cultura, ſtudiumque ineundæ apud Deum gratiæ, in eo tota poſita ſunt, à quibus animum ſuum ab omnibus potius mundi huius ſolicitudinibus auocarit, ſéſeque funditùs ab quauis re, vnde animo menteve diſtrahi poſſit, abduxerit. Quamobrem Apoſtolus quoque, licet matrimonium genere ipſo eſſet conceſſum, & benedictione habitum dignum, occupationes tamen, quæ ex eo conſequuntur, curis his, quæ propter Deum ſuſcipiuntur, opponit; perinde quaſi hæ inter ſe cohærere non poſſent, his verbis: *Qui ſine vxore eſt, ſolicitus eſt, quæ ſunt Domini, quomodo placeat Deo: qui autem cum vxore eſt, ſolicitus eſt de his quæ ſunt mundi, quomodo placeat vxori.* Simili modo etiam Dominus diſcipulis ſuis, vbi ſinceram illam, & ab omni diſtractionis intemperie expurgatam affectionem fuerant adepti, aſſeuerans dicebat: *Vos de hoc mundo non eſtis.* Idémque è contrario etiam iiſdem aſſeueranter teſtificabatur, dicens, fieri non poſſe, vt Dei cognitionem mundus perciperet, aut Spiritum ſanctum acciperet. *Pater enim,* inquit, *iuſte, mundus te non cognouit.* Et Spiritus veritatis, quem mundus non poteſt accipere. Animaduertimus itaque neceſſe eſſe, vt qui modò verè Deum ſit ſecuturus, is à vinculis affectionum vitæ huius ſolutus ſit: id quod non multo negocio aſſequimur, ſi ita ſuperioris vitæ nos conſuetudine penitus abducimus, eámque obliuioni funditùs mandamus, quandoquidem niſi ab ea nos, quæ ex ſanguinis necẽſitudine nobiſcum intercedit, coniunctione alienauerimus, & à familiari congreſſu ſecularium, ac mentis habitu in alium veluti mundum commigrauerimus, conſentaneum in modum verbis illis Apoſtoli: *Noſtra autem conuerſatio in cælis eſt:* nullo modo ſcopum animi attingemus, Deo videlicet vt placeamus, cùm præciſe Dominus dixerit: *Sic omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Hæc autem vbi præſtiterimus, omni cuſtodia cuſtodiendum fuerit cor noſtrum, neque patiendum, vt aſſidua de Deo cogitatio ex animis noſtris elabatur, néve eorum quæ mirabiliter ab eo facta ſunt, memoria contaminetur, per futiles & euanidas cogitationes: contráque illud agendum aſſiduè, vt ex perpetua ac puriſſima recordatione impreſſam in animis noſtris piam de Deo cogitationem, veluti indelebile aliquod ſignum circumferamus. Siquidem hæc eſt ratio, per quam erga Deum ſequitur charitas conſiſtunt, quæ ſimul cum ad conficienda ipſa Dei mandata nos excitet, tum viciſſim quoque ab iiſdem ipſa ad perpetuitatem ſtabilis conſeruetur. Quod ita eſſe docet Dominus ipſe, qui quidem modò dicit: *Si diligitis me, mandata mea ſeruate:* modo verò: *Si præcepta mea ſeruaueritis, manebitis in dilectione mea.* Et, quo id efficacius etiam poſſit commonere? *Sicut ego mandata Patris mei ſeruaui, & maneo in eius dilectione.* Quibus ſane verbis illud nos docet, debere nos, vt quodcunque faciendum nobis opus inſtituerimus, eius voluntatem, a quo id nobis imperatum ſit, veluti finem quendam nobis proponere, ad eamque omne ſtudium noſtrum dirigere quemadmodum alio in loco etiam dicit: *Deſcendi de cælo, non vt faciam voluntatem meam, ſed voluntatem eius, qui miſit me Patris.* Vt enim artes hæ, quæ ſunt ad parandum viaticum neceſſariæ, vbi fines ſibi certos quoſdam propoſuerint, conuenientia ad eos obtinendos officia etiam poſtea ſua quædam, peculiaréſque actiones accommodant: ſic cùm eorum, quæ nos facimus operum omnium, vna ſit regula, normaque vna, videlicet, vt Dei iuſſis ex Dei voluntate pareamus, fieri non poteſt, vt opus noſtrum aliter perfecte efficiamus, niſi quandiu illud in manibus nobis eſt, aſſidue vſque voluntatem eius qui iuſſerit, ſanxitque legem mandatorum, ſemper ſpectemus.

Porrò ex hac ſedula operis noſtri effectione ad voluntatem Dei accommodanda illud conſequetur, quòd ex recordatione illa cum Deo coniungemur. Vt enim ſe habet ferrarius, v. g. quandocunque dolabram aliquam, ſiue aliud cudit, et aſſiduè illius memor ſit, vnde inſtrumentum illud faciendum ex pacto acceperit, & præſcriptam ſibi ab illo formam & magnitudinem animo verſat, & ad voluntatem eius qui conduxit, opus dirigit quod facit; alioqui ſi eius memoriam mente ſibi patiatur excidere, prorſus aut aliud quippiam omninò, aut longè diſſimile eius, quod ei erat iniunctum, fabricabit. Chriſtianus quoque, ſi actiones ſuas omnes ſiue minores, ſiue maiores ad Dei voluntatem direxerit, is ſine controuerſia, & egregiè opus illud perficit, & ſimul aſſiduam illius in animo ſibi memoriam conſeruat, à quo id iuſſus eſt facere, verèque illud dicere poterit: *Prouidebam Dominum in conſpectu meo ſemper, quoniam à dextris eſt mihi ne commouear.* Itémque Pauli præcepto illi ſatisfaciet: *Siue manducatis, ſiue bibitis, ſiue quid aliud facitis, omnia ad Dei gloriam facite.* Quòd ſi quis in eo, dum opus adminiſtrat, à perfecta illa præſcripti mandati norma deficiſcat, hunc perſpicuum eſt debilem Dei memoriam retinere. Quocircà memores aſſiduè verborum Domini illorum: *Nunquid non cælum & terram impleo ego, dicit Dominus?* & , *Deus appropinquans ego ſum, & non Deus de longè;* & *Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi ego in medio illorum ſum:* Sic omnia tanquam in oculis illius & agere debemus, & cogitare: ſic enim ratione, & perpetuus in nobis timor permanebit, odio habens iniquitatem (ſicut ſcriptum eſt) animíque elationem, ac ſuperbiam, & vias improborum: & charitas conſtabitur, cumulatè conficiens illud, quod dictum eſt à Domino: *Non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem eius qui miſit me, Patris.* Cùm hæc firmiſſimè vſque in animis noſtris hæreat perſuaſio, & quæ rectè gerantur, ea iudici, ac remuneratori actionum noſtrarum placere, & quæ contrà flagitiosè ab eodem condemnari.

Ex quo quidem illud ego etiam neceſſariò exiſtimo ſequi, vt qui ita ſit animatus, is ne mandata quidem Domini ad gratiam hominum exequi poſſit. Neque eſt enim quiſquam, qui vbi verè præſtantiorem adeſſe aliquem ſibi perſuaſit, eo ſpreto ſe ad minoris præſentiam conuertat. Quin contrà potiùs ſi aliquando inciderit, vt quæ facit, ea clarioris illius opinione, ac iudicio approbentur, ab altero autem illo reprehendenda videantur, haud dubiè ille ſpreta inferioris vituperatione, clarioris illius approbationem antiquiorem habebit. Quòd ſi hoc in hominibus contingit; qui tandem putandum ſit animum, qui modò ſanus ſit ac ſobriùs, ſi verè Deum adeſſe ſibi perſuaſerit, omiſſis iis quæ placere intelligat Deo, conuerſum iri ad aucupandam ab hominibus ſui exiſtimationem? aut neglectis Dei præceptis, hominum eſſe conſuetudini & ingenio ſeruiturum: aut de vulgari exiſtimatione pendens vinci ſe ſinet? aut vlla vllius dignitate exterritus de ſtatu dimouebitur? Hoc modo affecta mens erat illius, qui dixit: *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes, ſed non vt lex tua, Domine.* Et item, *Et loquebar de teſtimoniis tuis in conſpectu Regum: & non confundebar.*

Interrogatio VI.

Quòd neceſſaria res ſit pietatem colere volenti ſeorſim viuere.

Reſponſio.

Atque etiam ad continendam in officio mentis agitationem, ne ad futiles videlicet, ac minimè neceſſarias

cogitationes aberret. Illud adiuuat, ſi quis ſeorſim à cæteris communem vitam ſectantibus viuat. Quandoquidem promiſcuè vitam agere cum iis, qui ſecuti perfectam illam Domini præceptorum obſeruationem contemnunt, pernicioſum eſſe etiam Salomon ipſe docet. Sic enim eſt apud ipſum: *Noli amicus eſſe homini iracundo, neque habitaueris cum viro furioſo, ne forte diſcas vias eius, & ſumas laqueos animæ tuæ.* Et item illud. *Exite de medio illorum, & ſeparamini*, nimirum eodem pertinet. Quocirca ad illud contendum, ne oculis, auribúſve inſtigationes ad peccatum admittamus, eíque imprudentes aſſueſcamus, néve etiam rerum, quas vel viderimus, vel audierimus, impreſſæ peſtilentes, capitaléſque in animis noſtris formæ, ac veluti notæ quædam inſideant: contráque vt animum in officio ſuo attentum tenere poſſimus;

Principio quod ad habitationem attinet, ſeparata ea à cæteris nobis quærenda eſt. Ita enim & ſuperioris temporis conſuetudinem poterimus euincere, in qua alienam à Chriſti præceptis vitam egerimus. Non mediocri autem hoc eget contentione, vt conſuetudinem ſuam aliquis peruincat; conſuetudo enim vetuſtate firmata, naturæ vim ſolet nanciſci, & contractas ex ſuperioribus peccatis labes, oratione aſſidua, & perpetua Dei decretorum conſeruatione abſtergere poterimus. Eam autem nullo modo licebit euincere, ſi multa hinc inde habeamus, quibus temerè huc illúcque animus noſter diſtrahatur, & vitæ huius negotiis implicetur. Illud autem: *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum*, quomodo vnquam conſequi poterit is, qui rebus ſit iſtiuſmodi diſtentus? Siquidem oportet, vt nos ipſos primùm abnegemus, & crucem ſuſtollamus, ac tum demùm illum ſequamur.

Nihil eſt autem aliud ſui ipſius abnegatio, niſi ſumma rerum omnium vitæ ſuperioris obliuio, atque à ſuis ipſius voluntatibus receſſio: quam in vita communi aſſequi longe eſt difficillimum, ne dicam ab omni prorſus, vt fieri poſſit, facultate remotiſſimum.

Atque etiam ad tollendam crucem ſuam, & Chriſtum ſequendum officit commercium, quòd cum iſtiuſmodi vita habetur. Siquidem & animi ad mortem pro Chriſto ſubeundam alacritas, & membrorum, quæ ſunt ſuper terram mortificatio, & illud, quòd quis libenter ſe cuiuis impendenti periculo offerre pro Chriſti nomine paratus ſit, & nulla de rebus vitæ huius affectione tangatur, hoc nimirum eſt tollere crucem ſuam. Porrò ad hanc rem magna nobis obiici impedimenta videmus à vita communi, & præter cætera, quæ multa ſunt, illud etiam quòd magnum in ea diuinas leges violantium numerum intuens animus, peccata ſua agnoſcendi, & ſe per pœnitentiam affligendi ſpatium non habet; quin potius facta ſui cum deterioribus de ſe comparatione, de virtute ſibi neſcio quomodo adblanditur. Tum deinde variis tumultibus, occupationibúſque, quæ vita ſolet communis offerre, à Dei memoria, cuius haberi ratio maior debet, abſtractus, non in eo ſolùm detrimentum facit, quòd non exultat in Deo, delectatúrve, neque voluptate, aut verborum Domini dulcedine vlla perfunditur, ita vt verè dicere illud queat: *Memor fui Dei, & delectatus ſum.* Et, *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo.* Sed in eo etiam aſſueſcit, vt iudicia eius penitùs contemnat, obliuiſcatúrque, quo neque maius ei, neque capitalius malum vllum poteſt accidere.

Interrogatio VII.

Poſtquam ſatis iam nobis oratione tua perſuaſiſti rem eſſe minimè tutam, promiſcuè eſſe cum illis, qui præcepta Domini contemnunt: libenter hoc tamen ordine ex te ſcire velle nos, nunquid, qui ſe ab iſtiuſmodi hominum genere ſubduxerit, ipſum ſeorſim à cæteris ſolitariam vnum agere vitam oporteat, an verò cum fratribus, qui eiuſdem ſecum animi ſint, & idem cum eo ſibi propoſitum, aut finem habeant, viuere.

Reſponſio.

Equidem ad multas ego res vtilius eſſe intelligo, ſi vno & eodem in loco plures viuant vna: ac primò quidem, quòd noſtrûm eſt nemo, in quo vno ad res ſibi neceſſarias ad vitam parandas eſſe ſatis præſidij poſſit, quando in his inquirendis, viciſſim alios aliorum videmus opera indigere. Vt enim pes cùm virtutem aliam habet, alia caret, & neque ſua vi ipſe ſine reliquorum membrorum adiumento ad diuturnum tempus incolumis poſſet permanere, neque aliunde illud, quo caret, nanciſci: ita in vita ſolitaria, & inutile nobis eſt quod ſuperat, & quod abeſt, habere aliunde non poſſumus, hoc autem nimirum, vt alij viciſſim aliorum opera egeremus, eo conſilio ſtatutum eſt ab opifice noſtro Deo, ſicut ſcriptum eſt, vt mutuæ viciſſim coniunctionis cauſam haberemus; quanquam eſt etiam lex Chriſtianæ charitatis, quæ nullo modo patitur vnumquenque id modò, quod ſuum ſit, ſpectare. *Charitas* enim, inquit, *non quærit, quæ ſua ſunt.* At iſtud vitæ genus quo ſeorſim ſe quiſque ab aliorum communione dirimit, vnum tantummodo ſibi propoſitum habet, nempe procurationem ſuorum cuiuſque commodorum. Hoc autem apertè charitatis legi aduerſatur, quam perfectè obſeruaſſe Apoſtolum videmus, qui non ſuam ipſius vtilitatem quæreret, ſed multorum, vt ſalui fierent. Ad hæc in huiuſmodi vitæ à cæteris ſeceſſione, illud etiam erit incommodum, quod neque peccare ſe facilè quis intelliget, quippe qui neminem habeat, à quo & arguatur leniter, & clementer corrigatur, ſiquidem fieri poteſt, vt facta criminis accuſatio, etiam ab inimico, plerunque in animo alicuius, excitet petendæ medicinæ. Sine dubio autem, ægrati medicinam ſciens ac prudens is faciet, qui charitatem ſinceram habuerit. Qui enim diligit, diligenter corripit; hunc autem in ſolitudine reperire non licet, niſi nobiſcum priùs in vitæ fuerit communione coniunctus. Quo fit vt in eum illud conueniat, *Væ ſoli, quoniam cùm ceciderit, non habet ſubleuantem ſe:* tum illud etiam accedit, quòd qui plures ſimul eodem in loco congregati ſunt; ij pluribus etiam ſimul poſſunt præceptis ſatisfacere. Quod contrà eſt in eo, qui ſolus ſit: dum enim vnum exequitur, ab alio impeditur; veluti ægrum viſitans, hoſpitem recipere non poteſt: neque in opere faciendo ſtudium retinere, qui in partiendis, diſtribuendiſque ad vſum vitæ neceſſariis rebus occupetur; præſertim quando in miniſteriis hiſce obeundis fratres diutiùs neceſſe ſit diſtineri. Ex quo illud ſequitur neceſſariò, vt maximum, & ad ſalutem omnium maximè expeditum præceptum negligatur, cùm videlicet neque eſurienti cibus ſubminiſtretur, neque nudo veſtimenta. Quæ cum ita ſint, quis eſt, qui inertem & infructuoſam vitam ei velit anteponere, quæ & fructuoſa ſit, & præceptis Domini conſentanea? Quòd ſi etiam omnes, qui in vna ſpe vocationis aſſumpti, vnum corpus ſumus, & Caput Chriſtum ipſum habemus, ſinguli autem viciſſim alij aliorum membra, profectò niſi in hoc conſpirauerimus, vt ad ſimilitudinem compagis corporis vnius in Spiritu ſancto nexi, aptique inter nos ſimus, ac non ſeorſim vnuſquiſque diſtinctum ſibi à reliquorum communione vitæ quoddam genus inſtituerit, neque communi vtilitati, vt Deo acceptus ſit, inſeruierit, ſed ſuæ potius animi cuiuſdam libidini obſequi maluerit: qui quæſo fieri poterit, vt in iſtiuſmodi auulſione, diſtractionéque, mutuam inter ipſa membra conuenientiam, officiáque præſtemus? aut qua ratione illud poterimus obtinere, vt Capiti noſtro, qui eſt Chriſtus, ſubiecti ſimus,

neque

neque enim res patitur in iſtiuſmodi vitæ disiunctione, vt congaudeat aliquis ei, qui glorificatur, aut qui patitur, ei compatiatur: ſiquidem facit disiunctio, vt vicisſim inter ſe aliorum alij notum ſtatum habere non poſſint. Ad hæc cum nemo vnus idoneus ſit, qui dona ſpiritualia omnia ſuſcipiat, cùm ſecundùm rationem fidei quæ eſt in vnoquoque, ſpiritus etiam ſuppeditatio fiat. Illud vero venit in vitæ conſociatione, vt donum, quod in quoque eſt peculiare, non aliorum quoque commune ſociorum fiat, alij enim datur ſermo ſapientiæ, alij ſermo ſcientiæ, alij fides, alij prophetia, alij gratia ſanationum, &c. Quæ ſinguli qui habet, is non tam magis, quam aliorum cauſa habet. Quamobrem neceſſe eſt in vitæ ſocietate, quæ in vno aliquo eſt Spiritus efficacia, eam in vniuerſos ſimul peruadere. Igitur qui ſeorſim a cæteris vitam degit, is vnum aliquod (ſi ita ſors ferat) donum habet: & illud ipſum, eo quod nihil exerceat, ſed in ſe ipſo defoſſum detineat, inutile facit. Quod facere quam periculoſum ſit, profecto intelligunt omnes, qui Euangelia legunt. Contra verò, vbicunque multorum ſocietas viget, & quod ſuum eſt, eo fruitur quiſque, & ex alienis nihilominus, vt ex ſuis fructum capit. Plura præterea in ſe commoda, hoc in commune viuendi inſtitutum habet, quæ enumerare ſingula haud facile ſit: nam & ad conſeruationem eorum, quæ data nobis diuinitus bona ſunt, ſtudium eſt longe præſtabilior, & ad cauendas hoſtis inſidias tutior experientia illa, quæ à vigilantibus fit, ſi modò alicui aliquando incidat, vt in ſomnum illum, qui eſt mors, obdormiſcat quem vt deprecaremur, docuit nos Dauid, cùm dixit, *Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in mortem*; & peccanti, qua reſiliat à peccato, facilior eſt via, nimirum qui communiens aduerſum ſe multorum iudicium magis vereretur, vt verè in eum illud poſſit conuenire: ſufficit illi qui eiuſmodi eſt, obiurgatio hæc quæ fit a pluribus, & recte. & cum virtute aliquid agenti maior quædam in eo ipſo animi fiducia accreſcit, cùm de eo, quod agit, multorum ſecundum ſe habeat approbationem, atque conſenſum. Si enim in ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne verbum, multò ſine controuerſia ſtabilius is, qui bene aliquid, & cum virtute agit, ex multorum teſtimonio confirmabitur. Adde quod periculum etiam iſtiuſmodi ſolitariam vitam comitatur & aſſidet præter ea quæ dicta: primum quidem ac maximum, ne quis eam degit, is ſibi veluti plane iam perfectionem adepto blandiatur: cum enim neminem in ea ſit habiturus, qui iudicare poſſit de iis, quæ ab ipſo fiunt, cumulatiſſime mandato iam arbitrabitur ſe ſatisfeciſſe: ex quo illud ſequetur, vt cum animi habitum quem habet ad virtutem, ſtatum aſſ. hac apud ſe compreſſum teneat, ac veluti inoccluſum, neque quibus rebus deſtituatur, intelligat, neque progreſſionem vllam, quam in virtutibus faciat, videat: nempe qui vel quæ in tertiam ſibi exercendorum mandatorum omnem ademerit. Qua enim in re humilitatis ſuæ documentum dabit, qui neminem habeat, quo ſeipſum humiliorem declaret. Quod item ſpecimen edet ſuæ in alios commiſerationis a plurium communione ſeiunctus, cui cum nullo penitùs commercium ſit: Ad patientiam verò quomodo tandem ſe exercebit, cum voluntatibus illius obſiſtat nemo. Quòd ſi quis dicat, ad componendas animi ſui affectiones moreſque rectè inſtituendos, ſufficere ſibi diuinarum literarum documenta, is ſimiliter facit, vt ſi quis diſceret ædificare, neque vnquam tamen ædificaret, & æs cudere, & nunquam cuderet, & quæ didiciſſet, ea in actum nunquam conferret. Sine dubio autem in huiuſmodi hominem profecto Apoſtoli illud conueniat, ſi quis dixerit: non auditores legis iuſti ſunt apud Deum, ſed factores legis iuſtificabuntur. Neque enim (vt videmus) Dominus ipſe (quæ incredibilis eius in nos bonitas fuit) ſimplici modo verborum doctrina contentus fuit, ſed vt expreſsè, euidenterque humilitatis nobis exemplum proderet, perfectè charitatis mandatum vt expleret, ipſe ſeipſum linteo præcinxit, & Diſcipulorum ſuorum pedes lauit; tu verò quem ablues? in quem officioſus eris? à quo vltimus numerabere, qui ab aliorum ſocietate diiunctus degas? Bonum verò ac iucundum illud, Fratrum videlicet eodem in loco habitatio, quam vnguento de capite ſummi Sacerdotis ſuaue fragranti, & aſpiranti Spiritus ſanctus aſſimilat, qui tandem in ſolitaria vnius habitatione locum habebit vt impleatur? Concludendum eſt igitur certaminis curriculum & progreſſionis ad virtutem facilitatem, & mandatorum Domini executionem aſſiduam, ac meditationem, Fratrum habitationem eſſe vno & eodem in loco, quæ cum propoſitum ſibi finem habeat gloriam Dei ex præcepto Domini noſtri Ieſu Chriſti ſic dicentis: *Sic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cælis eſt*. Tum eorum, de quibus in Actis mentio eſt Sanctorum vitæ rationem præcipuum inſigne illud obtinuit. Ita enim de illis ſcriptum eſt: Omnes autem qui credebant, erant pariter in eodem loco, & habebant omnia communia. Et item, Multitudinis autem credentium erat cor vnum, & anima vna; nec quiſquam eorum quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.

Interrogatio VIII.

Nunquid homini omnia relinquenda ſunt priùs, atque ita poſtea ad eam, quæ ſecundum Deum eſt, vitam accedendum?

Reſponſio.

Cùm Dominus Noſter Ieſus Chriſtus poſt multa, eaque multis ex rebus geſtis firmiſſimè à ſe tradita documenta, ad omnes loquatur, ac dicat: *Si quis venit ad me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* Et item: *Sic igitur quicunque ex vobis, qui non renunciat omnibus, quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Nos præceptum hoc ad plura arbitramur pertinere, quorum neceſſaria alienatio ſit: Nam & Diabolo in primis renunciamus, itemque affectionibus carnis, qui abdicamus occulta dedecoris, conſanguinitatibuſque ac familiaritatibus, quæ cum hominibus nobis ſint. Similiterque conſuetudini etiam vitæ quæ perfectioni Euangelij ſtatus aduerſatur. Et, quod his omnibus magis neceſſarium eſt, quilibet ſibimetipſi renunciat, qui exuit veterem hominem cum actibus ſuis, qui corrumpitur ſecundum deſideria erroris. Poſtremò affectionibus cunctis mundanis, quæ pietatis propoſitum valeant impedire, nuncium remittit. Ac nimirum, qui ita fecerit, is parentes veros eſſe illos exiſtimabit, qui in Chriſto Ieſu per Euangelium ipſum genuerint. Fratres verò qui eundem ſecum ſpiritum adoptionis acceperint, ad facultates omnes, vt ad alienas (ſic etiam vt ſunt reuera) animum adhibebunt. In ſumma denique cui propter Chriſtum mundus totus crucifixus eſt, & ipſe Chriſto, qui poſſit particeps eſſe ampliùs eorum quæ in mundo ſunt? Cùm Dominus noſter Ieſus Chriſtus rem ipſe ad ſummum prorſus faſtigium perducat, nempe odium animæ, & ſuimetipſius abnegationem, quando dicit: *Si quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam*; tumque ſubiunxit: *& ſequatur me*. Et rurſus: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & ſorores, inſuper & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus*. Perfecta igitur renunciatio in eo conſiſtit, ſi quis id aſſequutus fuerit, vt ne de vita quidem ſua quicquam affectus ſit omninò, eſto, habeat mortis reſponſum,

ſponſum, ita vt nihil ſibi confidat. Porro eiuſcemodi renunciatio ſumit ab alienatione rerum externarum, veluti poſſeſſionum, inanis gloriæ, conſuetudinis vitæ ſuperioris, ac rerum inutilium affectionis, quomodo ſanè vt faceremus exemplo ſuo admonuerunt nos ſancti Domini diſcipuli, Iacobus quidem, & Ioannes, relicto patre ſuo Zebedæo, ipſóque de quo tota illorum victus ratio pendebat nauigio: Matthæus verò, quando è telonio ipſo ſurrexit, & Dominum ſecutus eſt, qua in re non lucra modò reliquit, ſed pericula etiam contempſit, quæ ipſi, totique ipſius familiæ à ciuitatis magiſtratibus imminebant, quòd redemptorum à ſe vectigalium rationes diſſolutas non confectas reliquiſſet. Paulo verò etiam totus mundus crucifixus erat, ipſéque viciſſim mundo toti. Adeò qui vehementer Chriſtum ſequi deſiderat, is de nulla omnino vitæ huius re curare amplius poteſt: atque eouſque, vt non parentum quidem ingenti amore moueatur, aut domeſticorum, ſi quidem iis aduerſentur Dominicis mandatis: tunc enim & illud locum habet: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, &c.* non humano terrore vllo de ſtatu dimoueri, vt propterea in his, quæ fieri animæ vtilitas ſuadeat, de animi præſentia quicquam remittat. Quod quidem tum animaduertimus ſanctos fuiſſe illos viros aſſecutos, quum dicerent: *Obedire oportet magis Deo, quam hominibus.* Non deriſione denique vlla, qua auerſi à pietate homines, ea quæ laudare ipſos magnopere oporteret, proſequi ſoliti ſunt, commoueri, eaque re ipſorum vituperationi ſuccumbere. Quod ſi quis explicatiùs etiam diligentiuſque ſoliditatem, vimque flagrantis illorum deſiderii cognoſcere velit cognoſcere, qui Chriſtum ſectantur; enimverò hic repetere animo debet, quæ docendi nos cauſa de ſeipſo Apoſtolus loquitur, cùm dicit: *Si quis alius videtur confidere in carne, ego magis circuncīſus octauo die ex genere Iſraël, de tribu Beniamin, Hebræus ex Hebræis, ſecundum legem Phariſæus, ſecundum æmulationem perſequens Eccleſiam Dei, ſecundum iuſtitiam, quæ in lege eſt, conuerſatus ſine querela: ſed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus ſum propter Chriſtum, detrimenta. Verumtamen exiſtimo omnia detrimentum eſſe propter eminentem ſcientiam Ieſu Chriſti Domini mei, propter quem omnia detrimentum feci, & arbitror ſtercora eſſe, vt Chriſtum lucrifaciam.* Etenim (vt audacter aliquid, ac verè tamen loquar) ſi Apoſtolus iis, quæ ſecundum carnem in corpore ſunt, eiuſmodique, quæ à nobis quantum fieri poteſt ſtudioſiſſime procul amandarimus, conceſſa ad tempus legis priuilegia ſimilia dicere non dubitauit, veluti quæ impedimento eſſent ad cognitionem Chriſti, illiúſque, quæ in ipſo iuſtitia eſt, eiuſque, quæ ad mortem ipſius fit conformationis, quidnam de iis dicere oportebit, quæ ſancita ab hominibus ſint? Quanquam quod dico quid aut rationibus à nobis inuentis, aut ſanctorum virorum exemplis attinet confirmare? cùm ipſa Domini noſtri verba in medium liceat afferre, iiſque ipſis religioſum ac Dei timentem animum magnoperè commouere, quibus ille palam, ac citra controuerſiam teſtificans ſic dicit: Sic igitur, quicunque ex vobis non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et alio in loco, cùm poſt oblatam conditionem illam: *Si vis perfectus eſſe*, verba illa ſubiecifſet; *Vade, vende quæ habes, & da pauperibus*, poſt illud adiecit: *Veni, ſequere me.* Atque etiam ſimilitudinem illam de negotiatore huc quoque manifeſtè ſpectare nemo non modò æquus interpres intelligit. *Simile enim eſt*, inquit, *regnum cœlorum homini negotiatori quærenti bonas margaritas, inuenta autem vna pretioſa margarita, abiit, & vendidit omnia quæ habuit, & emit eam.* Planum eſt enim pretioſam margaritam cæleſte regnum ſignificare hoc in loco, quod regnum nos aſſequi poſſe Dominus negat, niſi omnia ſimul, quæ habemus, diuitias, gloriam, genus, & ſi quid ſit aliquid eorum, quibus plerique ambitioſiùs inhiant, pro eo parando, neglexerimus. Deinde illud etiam fieri non poſſe, vt illud obtineatur, quod capitur ſtudioſiùs, ſi mens diuerſis ſit curis diſtracta, idem Dominus aſſerit, cùm dixit: *Nemo poteſt duobus dominis ſeruire.* Itémque: *Non poteſtis Deo ſeruire, & Mammonæ.* Quæ cùm ita ſint, ſine dubio vnum nos deligere theſaurum conuenit, nempe illum cæleſtem, in quo mentem habeamus defixam. *Vbi enim eſt*, inquit, *Theſaurus tuus, ibi & cor tuum erit.* Ex quo intelligitur quandocunque vel peculiarem poſſeſſiunculam, aut certè exuberantem opum copiam, terrenam quidem illam, & corruptelæ expoſitam, nobis reſeruamus, in his mente noſtra veluti in cœno quodam conſepulta, neceſſe ſit animo rerum diuinarum contemplationem aditum præcludi, eúmque ita iacere, vt de cæleſtibus, ac promiſſis nobis à Deo bonis cogitare non poſſit. Quæ bona non poſſumus aſſequi, niſi ad ea petenda indiuulſa, & vehemens nos quædam cupiditas inflammet, ac rapiat, quæ ſuſceptos pro iis adipiſcendis labores faciat leues. Eſt igitur, quemadmodum docuimus, renuntiatio nihil aliud, quàm vinculorũ craſſæ huius, ac temporariæ conuerſationis abſolutio, quæ nos dum emancipat ſemel, ac ſubduxit à noxiis, & humanam vitam comitantibus negotiis, expromptiores ac magis idoneos reddit ineundæ viæ ad Dei contemplationem rectam prouehenti. Renunciatio eiuſmodi citra vllius impedimenti remoram ſubſidio eſt nobis nec mediocri, ad parandam poſſeſſionem, vſumque rerum pretioſiſſimarum, nempe ſuper aurum, & lapidem pretioſum multùm, vtque breuiore compendio circunſcribam renunciationem: eſt cordis ab humano viuendi ritu ad eum tranſcriptio qui in cælis eſt, adeò vt iure optimo dicere poſſimus, *Noſtra conuerſatio in cælis eſt*: &, quod omnium maximum eſt, ſimilitudinis, quam cum Chriſto habere debemus, initium; qui ipſe *cum diues eſſet, egenus factus eſt* propter nos: quam ſine controuerſia niſi priùs conſequemur, nunquam viuendi ex Euangelio Chriſti inſtitutam poterimus attingere. Quando enim cordis contritio, aut proprij ſenſus humilis demiſſio, aut iracundiæ, mœroriſve, ac ſolicitudinum, vtque conciſiùs abſoluam, omnium peſtilentium animi perturbationum liberatio, in diuitiis, & vitæ huius angoribus, intemperantiſque mentis ad res itiuſmodi alias applicatione poterit obtineri? In ſumma cui ne de ipſis quidem neceſſariis ad tuendam vitam præſidiis ſolicitos eſſe conceſſum eſt, veluti victu atque veſtitu, huic quæſo quænam ratio permittit, vt prauis diuitiarum cauſa ſuſceptis ſollicitudinibus, veluti ſpinis, quæ iactam ab animarum noſtrarum agricola ſementem ad vberem vſque fruticationé emergere & enicare non ſinunt, ſuffocatus teneatur? Cùm Dominus noſter Ieſus Chriſtus dixerit: *Hi ſunt, qui ſeminati ſunt in ſpinis, qui à ſollicitudinibus & diuitiis, & voluptatibus vitæ ſuffocantur, & non referunt fructum.*

Interrogatio IX.

Qui adiungi vult Deo conſecratis, & in eorum tranſire ſodalitium, debétne ſui iuris facultates cedere, & citra delectum permittere ingratis familiaribus ac domeſticè ſibi notis?

Reſponſio.

Cùm Dominus noſter Ieſus Chriſtus dixerit: *Vende quæ habes, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cælo, & veni, ſequere me.* Et item, *vendite quæ poſſidetis, & date eleemoſynam*: Equidem ex hoc colligo, qui hac mente à ſuis diſcedat, hunc huiuſcemodi curam de parte patrimonij ſui nullo modo oportere negligere, contraque illud accurare, vt cum eam omnem diligentiſſimè ſecum abſtulerit.

abſtulerit, eam iam veluti rem Domino conſecratam ſumma cum religione diſtribuat, vel ipſe per ſe, ſi huiuſcemodi muneri ſcienter adminiſtrando eſſe ipſe par poſſit, vel per alios, quos ante maxima adhibita diligentia delegerit, quique certiſſima dederint documenta, poſſe ſe illam fideliter, ac prudenter diſtribuere, cùm illud perſuaſum ſit, non vacare periculo, ſiue propinquis ſuis illam relinquat, ſiue in ea diſtribuenda, curioſius, nulla adhibita delectione, opera vſus ſit. Etenim ſi, qui præfectus eſt procurandæ regiæ pecuniæ, eſto de rebus iis, quæ partæ iam ſunt, nihil interuerterit omnino, ad ſeque tranſtulerit, is tamen ſi quæ præterea acquiri potuerant, negligentia ſua non acquiſiuerit, ſed paſſus ſit deperire, nihilominus tamen vtrique in crimine eſt, quam graue tandem cenſere debemus id crimen illis imminere, qui in rebus Dei nomini iam conſecratis, vindicandis lentè ac negligenter ſe geſſerint? An non cum eadem cum illis iudicij cauſa futuros, de quibus ſcriptum eſt, *Maledictus homo qui facit opera Domini negligenter?* Illud autem vbique nobis tenendum eſt, vt ne, dum præcepto vni volumus ſatisfacere, ab altero videamur diſcedere. Neque enim conueniens eſt decoro noſtro, ſi cum iniquis hominibus contendere videamur, aut litigare. Siquidem ſeruum Domini non oportet litigare ſed contra potius aduerſus quem iniquos ſe naturales cognati gerunt, is tenere memoria debet Dominum dixiſſe, eſſe neminem. *Qui reliquerit domum, aut fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros,* non quauis de cauſa, ſimpliciter, ſed *propter ipſum,* & Euangelium, qui non centies tantum recipiet in tempore hoc, & in ſeculo futuro vitam æternam. Admonendi ſunt tamen, qui tales ſunt, ſedulóque teſtificandum, ſacrilegij ſcelere ſeipſos obſtringere, idque vt pareamus præcepto Domini, qui dicit; *Si peccauerit in te frater tuus, vade, & corripe eum,* &c. Porrò de his rebus experiri apud iudices extrarios, vetat nos idem Dominus, cum dicit: *Et ei qui vult tecum in iudicio contendere, & tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium.* Et Paulus ſimiliter, ſic enim eſt apud ipſum: *Audet aliquis veſtrûm habens negotium aduerſus alterum, iudicari apud iniquos, & non apud Sanctos?* Atque apud hos ipſos etiam in iudicium citabimur, ſi quando citabimur, maiore habita ratione fraternæ ſalutis, quam facultatum, quæ ex pecunia poſſint proficiſci. Etenim Dominus cùm ante dixiſſet: *Si te audierit,* poſtea addidit, *lucratus es,* non pecuniam, ſed *fratrem tuum.* Eſt tamen cùm clariùs aperiendæ cauſa veritatis ſæpenumerò ipſi ab illo ipſo, qui nobis infert iniuriam, vocati ad dictam vtrique parti communiter indictam, ad nos purgandos debemus deſcendere, non laceſſentes ipſi, ſed laceſſiti, ſique ita facere, vt manifeſtè appareat, nos neque iracundia, neque contentioſa pertinacia vlla adductos eò deſcendiſſe, ſed ea re ſolum vt veritas illuſtrior reddatur cæteris, atque conſpicua magis. Sic enim & illum etiam inuitum, è malis, in quibus eatenus verſatus fuerit, eximemus, & nos à præceptis Domini non diſcedemus, ſi videlicet tanquam Dei miniſtri non contentionis ſtudio, aut auaritia vlla adducti conſtanter pro illuſtranda veritate propugnabimus, neque omninò vſquam maius quam quantum perferendum ſit ſtudium in re iſtiuſmodi adhibebimus.

Interrogatio X.

Nunquid qui ad religioſam vitam accedunt promiſcuè omnes conueniat admitti, an aliqui tantummodo? Nunquid item confeſtim recipi debent, an probandi prius? Si probandi, quæ tandem illa eſſe debet probatio.

Reſponſio.

Cùm benignus hominum amator Deus, idémque auctor ſalutis noſtræ Dominus noſter Ieſus Chriſtus prædicet, ac dicat: *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos,* non ſit ſine periculo, ſi qui ad Dominum per nos accedere in animo habent, & ſuaue ipſius iugum, ac præceptorum onus, quo ad cælum extollimur, ſubire parati ſunt, ij à nobis reiiciantur. Verum neque illud tamen permitti debet, vt quiuis illotis pedibus in Sanctimoniam Domini mandatorum ingrediatur: ſed quemadmodum Dominus noſter Ieſus Chriſtus adoleſcentem illum, qui ad ipſum accederet, de ſuperiore eius vita percontatus eſt, cumque rectè actam fuiſſe illam comperiſſet, quod ad perfectionem amplius præterea deſiderabatur, id illum iuſſit adiungere, quod vbi feciſſet, tum demum ſequendi ſe ipſi poteſtatem fecit. Sic quoque faciendum nobis eſt, vt videlicet illorum, qui ad nos manſuri nobiſcum, accedant diligenter quæ ſuperior vita fuerit, inquiramus; & ſiquidem aliquos inuenerimus, qui aliquos iam in ea progreſſus ad virtutem fecerint, iis ad perfectionem propriùs pertinentia præcepta commendemus. Quos verò ab eo vitæ genere quod aut vitioſum ſit, aut quod inter bonum malúmque medium ſit ad illud, quod perfectum in Dei cognitione poſitum eſt, animaduerterimus ſe velle transferre, eos exquiramus, qui ipſorum mores norint, non conſilio inſtabili, & ad conſtituendum quiduis, in vtramlibet partem præcipiti. Siquidem in iis, qui iſtiuſmodi ſunt, magnopere ſuſpecta haberi inconſtantia debet, qui præter id, quod nullam ipſi vtilitatem inueniunt, cæteris etiam ſunt detrimento, quod inſtitutum viuendi noſtrum falſis probris, & nequiſſimis maledictis magnopere infament. Verum enim quando in rerum natura nihil eſt, quod non diligentia corrigatur, neque vitium eſt vllum adeò graue, quod non Dei timore peruincatur, qui huiuſmodi ſunt, ij nullo modo à principio ſtatim ſunt deſperandi, ſed ad idoneas duci exercitationes debent: ibique & adhibendo temporis ſpatio, & grauioribus imponendis laboribus periculum faciendum de illorum natura, conſtantiáque, vt, videlicet, ſi quid ineſſe in ipſis ſtabilitatis cognouerimus, eos tutò admittamus: ſin minus, dum adhuc extrà ſunt, repudiemus, neque ex iſtiuſmodi periclitatione detrimentum vllum in Fratres redundet. Porrò illud etiam animaduerti debet, nunquid præoccupatus aliquis in delictis, abiecta omni verecundia, palam annunciet occulta dedecoris, ipſéque ſe ipſum accuſet, ſimulque non ſuperioris vitæ peccatorum ſuorum ſocios præ pudore defugiat, eóſque ab ſeſe procul ſubmoueat, velut ille, qui dicebat, *Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem,* ſeséque hoc modo ad id, quod ſibi reliquum ſit vitæ, ante præmuniat, ne in ſimilia de reliquo flagitia delabatur. Cæterum communis illa eſt ratio vnumquemque pertentandi, ſi illud animaduertatur, nunquid is, de cuius ſententia periculum fiat, paratus ſit libenter ad omne humilitatis genus deſcendere, miſſa omni verecundia, ita videlicet, vt ſordidiſſima etiam quæque artificia ſuſcipere non recuſet, quandocunque illorum exercitationem vtilem eſſe ratio conſuadeat. Vbi verò facta iam omnibus in rebus diligens ab iis exploratio fuerit, qui res iſtiuſmodi callidè ſciant peruestigare, iſque veluti vas, quod perappoſitum & accommodum Domino, & ad omne opus bonum paratum, compertus fuerit, tum verò ad illorum numerum debet aſcribi, qui ſe ipſos Domino conſecrarunt. Maximè autem ei, qui à ſplendido aliquo vitæ genere, ad imitandum modeſtiſſimæ humilitatis Domini Noſtri Ieſu Chriſti exemplum feſtinat, munera quædam præſcribi debent de numero eorum, quæ illi ſordida exiſtimant, qui in ciuili vita verſantur, obſeruandúmque, num in iis cum omni animi alacritate non erubeſcentem & inconfuſibilem ſe Deo operarium exhibeat.

Interrogatio XI.

De ſeruis.

Reſponſio.

Quicunque verò ſub iugo ſunt ſerui, ij ſi ad Fratrum Conuentum profugiant, admoniti, ac meliores effecti, remittendi dominis ſunt: & in hoc Paulus imitandus, qui Oneſimum, quem per Euangelium ipſe genuerat, Philemoni remiſit, cùm quidem & illi perſuaſiſſet iugum ſeruitutis, ſi eo quis ex Dei voluntate vteretur, dignum eſſe quod ad regnum cœleſte promoueret, & hunc eſſet hortatus, vt non minas modo remitteret, quas aduerſus illum intenderat, memor eorum, quæ dicta eſſent à Domino, *Si dimiſeritis hominibus delicta eorum, dimittet & vobis Pater vester cœleſtis delicta veſtra:* Verùm etiam vt benigniorem erga ipſum animum gereret, ſic ſcribens *Forſitan enim ideo diſceſſit ad horam, vt æternum illum reciperes, iam non vt ſeruum, ſed vt pro ſeruo fratrem charißimum.* Verum enim verò, ſi fortè Dominus improbus ſit, vt qui [illegible] quædam imperet, & adhibita vi ſeruum cogat eius, qui verus eſt herus, Domini Noſtri Ieſus Chriſti, præcepta violare: hic contendere debemus, ne nomen Dei blaſphemetur, propter ſeruum illum, qui fecerit aliquid, quod non placeat Deo. Porrò huiuſmodi contentio in eo conſiſtit, ſi aut ſeruo illi perſuaſum ſit, eum grauiſſimas quaſque, quæ ſibi inferantur, acerbitates perferre debere, vt Deo magis obediat, quàm hominibus, ſicut ſcriptum eſt, aut ſi qui illum receperint, libenti animo tentationes omnes, quæ ſibi propter illum inferuntur, ſuſcipere parati ſunt, eo modo, quo placet Deo.

Interrogatio XII.

Quomodo recipi debeant, qui matrimonio iuncti ſunt.

Reſponſio.

Atque ij etiam, qui matrimonio coniuncti, ad huiuſmodi vitæ genus accedunt, percontandi ſunt, num conſentiente altera parte hoc faciant, ex præcepto Apoſtoli, *Vir enim*, inquit ille, *ſui corporis poteſtatem non habet.* Et ſi hoc ita ab ipſis fieri compertum ſit, tum multis adhibitis teſtibus admitti debet, qui accedit; ſiquidem nihil eſt quod Dei iuſſis potius ſubijci debeat: ſi verò diſſidens ſit altera pars, & aſſiduè ſæpe ex aduerſo cum altera contendat, quod videlicet minus honeſta ſit quomodo placeat Deo, hic ea conuenit meminiſſe, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo: *In pace autem vocauit nos Deus.* Et ſic parendum præcepto Domini qui dixit: *Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & c. non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Neque enim eſt, quod habeti antiquius debeat, quam vt Dei iuſſis pareatur. Cæterùm nos pleroſque nouimus, ſæpè qui ex intenta oratione, aſſiduoque ieiunio, ad finem, quem optabant vitæ, cum caſtitate peruenerunt, quippe cum Dominus videlicet eos qui vſquequaque ſunt obſtinati, ſæpenumero etiam per corporalem neceſſitatem adigat ſenſim, vt recto alterius partis iudicio conſentiant.

Interrogatio XIII.

Quod ijs, qui Nouitij primis pietatis rudimentis imbuuntur, vtilis taciturni ſilentij etiam exercitatio ſit.

Reſponſio.

Atque ſis etiam, qui rudes adhuc ad pietatis cultum accedunt, vtilis eſt ea, quæ per taciturnitatem exercitatio fit, quam ſiquidem in eo quòd linguæ moderentur, hoc ſatis magno erit argumento, continentiam ab ipſis coli, & in aſſiduo, ac perpetuo ſilentio, de ijs, quos loqui ſcienter audierint, exemplum ſumere, quemadmodum & proponi quæſtiones debeant, & item quomodo vnicuique oporteat reſpondere. Eſt enim & vocis moderatio, & in ſermone modus quidam, itemque occaſionis apta maturitas, ac verborum proprietas, quæ propria ac peculiaria ſunt pietatis cultorum: quam quidem nullo modo doctrinam is poteſt percipere, qui non quæ ex ſuperioris vitæ conſuetudine imbuta habeat, ea ante dediſcerit, quippe cùm taciturnitas ſimul & obliuionem ex deſuetudine pariat, & ad ea, quæ recta ſunt, diſcenda, otium ſuppeditet. Quamobrem niſi aut pro animi cauſa aliqua, vel ad ſalutem animæ, vel ad operis alicuius, quod tum in manibus ſit, confectionem ſumme neceſſaria, aut iſtiuſmodi poſita quæſtio aliqua vrgeat, tenendum aſſiduè vſque ſilentium eſt, excepta videlicet pſalmorum modulatione.

Interrogatio XIV.

De iis, qui cùm per profeſſionem Deo ſeipſos deuouerint, tum profeſſionem illam conantur reſcindere.

Reſponſio.

Cæterùm horum vnuſquiſque, ſi poſteà quàm intra reliquorum Fratrum ſocietatem aſcriptus fuerit; factam iam à ſe profeſſionem reſciderit, is perinde aſpici debet, vt qui in Deum peccauerit, quem videlicet profeſſionis ſuæ teſtem adhibuerit, cuique ſolemni ſe voto obligârit. *Si verò in Deum quis peccauerit*, inquit Scriptura, *& quis orabit pro eo?* Etenim qui ſeipſum Deo ſemel deuouit, hic ſi ad aliud deinde vitæ genus tranſiuerit, ſacrilegij ſe ſcelere obſtrinxit, quippe qui ſeipſum Deo, cui ſe conſecrauerat, veluti ſubterfuratus ſit. Porrò huiuſcemodi hominibus rationi quidem conſentaneum fuerit, vt nullo modo aperiantur Fratrum ianuæ, ne ſi prætereuntes quidem eadem re modò, vt tecto recipiantur, ad ipſos diuerterint. Perſpicua eſt enim regula Apoſtoli, quæ iubemur ſubtrahere nos ab omni inordinato, *neque vllo modo cum illo commiſceri, vt confundatur.*

Interrogatio XV.

Quænam idonea haberi ætas debeat, in qua permittatur alicui, vt per profeſſionem Deo ſe dedicet: itemque quo tempore facta virginitatis profeſſio rata habenda ſit?

Reſponſio.

Cùm Dominus dicat, *Sinite paruulos venire ad me*, & Apoſtolus eum laudet, qui ab infantia ſacras literas didiciſſet, idemque alio in loco præcipiat educandos eſſe filios in diſciplina & correctione Domini, protinus ad eos, qui ad nos accedant, admittendos, nullum non ætatis tempus idoneum eſſe iudicamus, vel ipſius adeò teneræ, atque ineuntis, vt videlicet, qui orbati parentibus ſint, eos noſtra pte ſponte ipſi aſſumamus, & exemplo Iob parentes pupillorum ſimus. Qui autem ſub parentibus ſint, eos ab ipſis ad nos adductos multis adhibitis teſtibus recipiamus, vt non demus occaſionem iis, qui volunt occaſionem: ſed obtrectatoribus noſtris maledicendi cauſa omnis hac etiam in parte præciſa ſit, atque in illis quidem recipiendis hæc, quam diximus, a nobis ratio debet; non ij tamen continuò propterea ad reliquum Fratrum corpus aggregandi, aut cum his ſimul communi ſumne videlicet, ſi ſui propoſitum ſuum minus ſuerint aſſ[illegible],

ceteris

eorum poſteà probra in omnes promiſcuè pietatis ſectatores redundent. Sed educandi illi quidem ſunt, cum omni charitate, non ſecus ac ſi communes totius Fratrum collegij filij eſſent, ſeorſimque ipſis & locus in quo habitent, & victus ratio quam teneant, aſſignari debet, tam maſculis, quàm fœmellis à ſe diuerſo domicilio diſparatis, vt ne ſe Superiores compellandi maiorem ſumant fiduciam præſidentiores facti, quin potius vt raritate congreſſus reuerentiam aduerſus ipſos retineant, neve ex multis, quæ iis, qui adultiore ætate ſunt, imponuntur, qui in exequendis officiis ſuis non ita interdum diligentes fuerint, (ſi modo, vt aſſolet, inciderit aliquando, mentem ipſorum temere aliud agentem aberraſſe) procliuitas quædam maior ad peccandum in animis illorum naſcatur, aut ſæpenumero etiam ſenſim de ſe elatius incipiant, cùm in quibus ipſi ſe rectè gerant, in iis natu grandiores labi animaduerterint. Neque enim intereſt, vtrùm ſapientia quis, an ætate puer ſit. Itaque nihil eſt mirum eadem plerunque in vtriuſque animis vitia reperiri, ſimilique ex huiuſcemodi ſeparatione, & habitationis, & victus, illud etiam prouidebitur, ne quibus in rebus, natu maiores, ſi eas gerant, decorum propter ætatem ſeruatur, ad eas adoleſcentuli, ob aſſiduum cum ipſis vſum, indecorè ante tempus aſſiliant. Quocirca cùm huius, quem dixi, ordinis, tum rei quoque etiam ſeruandæ diſciplinæ, ac ſanctimoniæ cauſa, ſeparata eſſe loca illa oportet, in quibus & pueri, & natu grandiores verſentur. Qua ex re illud etiam commodum ſequetur, quòd in præceptorum commentatione adoleſcentulis neceſſaria, ſtrepitu illo, qui illam ſolet comitari, reliqui Monachi non offendentur. Verum enim precationes, quæ ſtatis interdiu horis deſcriptæ ſunt, ac præfinitæ, communes iſtæ quidem & pueris eſſe, & natu maioribus debent. Siquidem hoc modo & parui et grandiorum æmulatione ad compunctionem aſſueſiunt, & qui ætate antecedunt, in orationibus à pueris non mediocriter adiuuantur.

Cæterum quòd ad ſomnum, ad vigiliam, ad cibi ſumendi tempus, eiúſque cùm modum, tum genus pertineat, ſeorſim pueris præcepta, ac regulæ quædam, adhibita tamen ea pro ætatis decoro, moderatione deſcribuntur. His autem, qui tales ſint, præficitor is, qui cùm ætate, cum vſu etiam rerum cæteris antecedat, cuiuſque omnibus teſtata morum facilitas ſit; quo videlicet, cum paterna lenitate, tum prudenti etiam ſermone errata corrigat adoleſcentulorum, appoſitis ad ſingula errata remediis adhibendis, eiuſmodique, quibus vno tempore & noxa caſtigetur, & animus ad tollendas perturbationes, vitiáque aſſueſiat. Veluti iracundia aliquis elatus eſt aduerſus æqualem fratrem? hunc ille pro magnitudine delicti ſibi conciliare cogitor, ac miniſtrare, ſiquidem hæc huiuſcemodi ad humilitatem exercitatio, iracundiæ veluti neruos elidit, quando animi elatio illa eſt, quæ iracundiam plerumque in nobis ingenerat. Alieno tempore cibum aſſumpſit? ad multam diem ieiunus permaneat. Inter veſcendum ſe immodeſte geſſiſſe animaduerſus eſt, & indecorè? ieiunus accumbentes, ac cibum cum decoro capientes cæteros ſpectare cogitor; hoc enim modo & abſtinentia ille caſtigabitur, & quod in huiuſmodi pars eſt, decorum diſcet retinere. Verbum emiſit otioſum? contumeliam in proximum? mendacium, aut aliud quippiam de iis, quæ minus licent? inedia ventris ac ſilentio plectitor. Atque illud quoque conſiderandum eſt, vt literarum commentatio inſtituto noſtro conueniens ſit, vt & magiſtri ſcilicet vocabulis in ſacris literis vſitatis apud ipſos vtantur, & loco fabularum, hiſtorias ipſis rerum mirabiliter à Deo geſtarum denarrent, itemque ſimul ex prouerbiis ſententiis ad virtutem erudiant. Proſuerit illis, ſi proponantur præmia memoriæ cùm rerum, tum etiam verborum. Siquidem fiet hac ratione, vt quæ volumus, ea iucundiùs ac faciliùs ſint percepturi nulla cum moleſtia, nullaque contentione: atque etiam qui iſta ætate ſunt, ij rectè educti, & mente eſſe attentiores, & cogitatione minùs temere aberrare conſueſcent; ſi a magiſtris identidem interrogentur, quo dirigant mentem, quid ſecum verſent cogitationis. Etenim ætas illa vtpote ſimplex, maximéque ab aſtutiis remota, & ad mendacium fingendum non ſatis idonea, animi arcana facilè enunciat. Porrò qui eiuſmodi eſt, is reprehenſionem metuens, operam dabit, vt abſurdas huiuſmodi cogitationes fugiat, ſeque ſubinde, ne in illis frequenter deprehendatur, reuocabit. Quamobrem animus, dum tener eſt adhuc, & inſtar ceræ, quæ ipſa impreſſas in ſe formas quaſcunque facilimè recipit, molliſſimè cedit, confeſtim ab ipſo initio, omni rerum bonarum imbui exercitatione debet, quo videlicet, vbi poſtea rationis vſus acceſſerit, & habitum illum rerum diiudicandarum ætas maior attulerit, pietati iam ab ineunte ætate aſſuefactus, nullo impedimento, curſu vtatur faciliore, cùm & ratio quid expediat, admoneat, & ad id aſſequendum facilitatem præbeat conſuetudo.

Quo ſanè tempore admittenda eſt virginitatis profeſſio, tanquam firma iam, & eiuſmodi, quæ à proprio conſilio, iudicióque proficiſcatur, ratione iam probè adulta: is eſt quod tempus & præmiis, & ſupplicijs a iuſto iudice afficiuntur ij, qui vel benè vixerint, vel malè, pro meritis videlicet eorum, quæ geſſerint. Porrò, ſententiæ eiuſmodi teſtes aſſumendi Eccleſiarum Antiſtites ſunt, quo videlicet per ipſos & ſanctificatio corporis, velut res ſacra Deo dedicetur, & actionis illius per ipſorum teſtimonium confirmatio ſit. *In ore* enim *duorum*, *[illegible]*, inquit Scriptura, *[illegible]*. Sic enim & aliorum Fratrum maledicta maximè euitabit, & qui ſe ipſos Deo palam dedicauerint, ſi profeſſionem poſteà reſcindere conati fuerint, iis nulla ad impudentiam cauſa reliqua fiet. Qui verò vitam cum virginitatis profeſſione inſtituere noluit, vt tanquam qui res Domini accurare ſollicitè non poſſit, ipſis iiſdem adhibitis teſtibus dimittitor. Verum enim qui iam profeſſus fuerit, idque diligenti habita quæſtione, animaduerſionéque, ad quam plurium ipſi dierum dari ſpatium debet, quibus ſecum ſeorſim deliberet, ne quid aſtutè, immaturè, & per raptum fieri a nobis videatur; is tum demùm ſic recipi debet, ad reliquorum Fratrum numerum adſcribi, communem deinceps cum cæteris & locum ad habitandum, & victus rationem habiturus. Cæterùm quod penes nos fugerat dicere, id haudquaquam alienum ſit, ſi nunc etiam adiungatur, nos videlicet quando ſunt quædam artes, quas à paruulo exercere ſtatim conueniat, ſimul ac iam ad eas perdiſcendas de puerorum numero habiles aliqui viſi fuerint, neutiquam prohibere, quominus continenter interdiu illi apud artis illius magiſtros ſint: nam noctu neceſſariò illos ad æquales ſuos tranſmouemus, quibuſcum neceſſariò etiam vna capere cibum debent.

Interrogatio XVI.

Nunquid pietatem in vita colere volenti, neceſſaria Continentia ſit?

Reſponſio.

Ac quòd neceſſaria quidem ſit continentia, perſpicuum eſt: Primum quidem, quòd ab Apoſtolo ea inter fructus Spiritus connumerata eſt, tum quòd ex hac etiam illud aſſequi nos affirmat, vt miniſterium noſtrum reprehenſione careat, quando dicit: *In laboribus, in vigiliis, in ieiuniis, in caſtitate*, & item alibi: *In labore, & ærumna, in vigiliis multis, in fame, & ſiti, in ieiuniis*. Similiterque alio in loco: *Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus*

omnibus ſe abſtinet. Caſtigatio prætereà corporis, & in ſeruitutem illa redactio nulla re tantoperè efficitur, quàm continentia; ſiquidem feruor ille, qui vigere in iuuenibus ſolet, itemque difficilis ille ad coercendum ad libidines impetus, continentia veluti quodam fræno cohibetur: Non enim, vt ait Salomon, inutiles ſunt ſtulto deliciæ, quid autem carne, quæ molliter accuratur, & iuuentutis æſtu, quæ temere, huc illucque agitetur, fingi ſtultius poteſt; idcirco Apoſtolus dicit: *Et carnis curam ne in deſiderio feceritis.* Et, *Quæ in delicijs eſt, viuens mortua eſt.* Adde quòd exemplum illius diuitis luxu ac delicijs diffluentis, neceſſariam nobis eſſe continentiam declarat, ne ſcilicet, quod ille audiuit, nos quoque audiamus: *Recepiſti* videlicet, *bona tua in vita tua.* Quàm verò metuenda intemperantia ſit, etiam Apoſtolus docet, qui inter ea, quæ illorum propria ſunt, qui deficiunt à Deo, illam enumeret, *In nouiſſimis* enim, inquit Paulus, *diebus, inſtabunt tempora periculoſa: Erunt* enim *homines ſeipſos amantes.* Et pluribus enumeratis vitiorum generibus, poſtremo adiunxit, *Criminatores incontinentes.* Atque Eſaü etiam vitio, quaſi maximo malorum omnium, data incontinentia eſt, cùm vno ferculo primogenita ſua vendidiſſet: incontinentia enim illa fuit, propter quam à Dei præceptis homo primùm diſceſſit: contra verò ſancti viri omnes, quotquot vnquam fuere, continentiæ laude ſunt commendati. Ad hæc omnis ſanctorum ac beatorum vita, ipſiuſque adeò Domini Noſtri Ieſu Chriſti, quamdiu ille cum corpore apud nos fuit, exemplum, ad hanc vtiliter nos adhortatur. Ac Moyſes quidem longinquam illam in ieiunio ac precatione aſſiduitatem, legem accepit, & verba Dei audiuit; tanquam ſi quis loqueretur, inquit, amico ſuo: Helias verò tum demum, dignus habitus eſt viſione Dei, cùm ipſe quoque ad parem continentiæ magnitudinem perueniſſet. Quid autem Daniel? quomodo res admirabiles ille vidit? an non poſt vigeſimum ieiunij diem? Quid tres adoleſcentuli illi? qua ratione alia ignis impetum extinxere, niſi continentia? Ioannis prætereà totum vitæ inſtitutum, hinc ſumpſit exordium: Hæc illa etiam fuit, à qua ſeipſum oſtendere Dominus cœpit. Continentiam autem appellamus, non ſi quis ſe à cibo penitùs abſtineat: quando hoc violenta quædam vitæ diſſolutio eſt: ſed eam, quam tollendæ contumaciæ corporis cauſa, pietatis ergò de induſtria ſequimur rerum voluptatem titillantium abſtinentiam. Atque vt ſemel finiam, quarum rerum voluptates ab iis, qui ex libidine vitam degunt, expetendæ ſunt, ab his nobis, qui ad veram pietatis culturam contendimus, eſt temperandum. Proindè nequaquam in vna tantùm eſcarum fugienda voluptate, continentiæ culturam conſiſtere exiſtimandum eſt, ſed eam ad omnem etiam rem, quæcunque propoſito nobis fini aduerſaria ſit, & impedimento, pertinere. Ex quo intelligitur, qui hanc perfectè virtutem tenuerit, eum nullo modo, cùm ventrem in poteſtatem redegerit ſuam, humanam ſibi paſſurum gloriam dominari: aut cùm obſcœnam voluptatem deuicerit, opum cupiditatem, aut aliam quamuis degenerem animi affectionem, veluti iram, ægritudinémve, aut quæcunque imperitis animis dominari conſueuerunt; non ſuperaturum: fermè enim (quod in omnibus præceptis animaduertimus) ea videlicet inter ſe connexa eſſe, neque fieri poſſe, vt vllo modo vni ſeparatim ab altero ſatisfiat, hoc præcipuè in continentia cernitur. Nam & demiſſè de ſe ſentit verè humilis, qui in gloria continentiam adhibet, & Euangelicæ inopiæ menſuram explet, qui in congerendis opibus continentiam ſeruat: & ab ira tranquillus eſt, qui animi elationem, atque iracundiam in officio continet. Ea denique abſolutæ continentiæ ratio eſt, vt linguæ, vt oculis limites præſcribat, vt auribus minimè curioſam indulgeat auſcultationem, & ſingulis ſuis cancellos ipſorum officij quaſi quoſdam circumſcribat atque circumdet, extra quos, qui egreſſus, is incontinens ac petulans eſt. Animaduertis quemadmodum circum hoc vnum præceptum, reliqua omnia, veluti in choro coniunctim inter ſe connexa cohæreant?

Interrogatio XVII.

Quòd in riſu etiam continentiam adhibere conueniat.

Reſponſio.

Atque illud etiam, quod à pleriſque negligitur, non mediocriter caueri ab iis debet, qui colendæ pietati ſtudent, ne in riſum videlicet præter modum effuſi ſint, quandoquidem non abeſſe à ſe intemperantiam ſignificat is, qui profuſo nimis, petulantíque riſu teneatur, ſeſéque & animi ſui motus nequaquam ſedatos, eiúſque mollitiem, ac veluti laxitatem nequaquam ratione ſeuera habere compreſſam declarat. Verùm enim modò rictum diducere, eóque modo animi ſubdiffuſionem leniter ſignificare, non eſt contra decorum; quatenùs illud tantum indicetur, ſicut ſcriptum eſt: *Cor gaudens exhilarat faciem.* Illud autem, in immanes cachinnos prorumpere, & corpore, contra animi voluntatem ſubſultare nequaquam eſt eius, qui animo compoſito ſit, aut planè probo, & compote ſui ipſius. Porrò hoc ita eſſe, vir ſapientiſſimus Salomon confirmat his verbis: *Fatuus in riſu exaltat vocem ſuam, vir autem ſapiens vix tacitè ridebit.* Huiuſmodi genus riſus etiam Eccleſiaſtes damnans tanquam rem animi conſtantiæ, & grauitati maximè contrariam, ſic dicit: *Riſum reputaui errorem.* Et item: *Sicut ſonitus ſpinarum ardẽtium ſub olla, ſic riſus ſtulti.* Atque hoc ipſum etiam ita eſſe Dominus oſtendit, qui ſuſceptis cæteris, quæ neceſſariò corpus ſequantur affectionibus, iíſque omnibus, quæcunque virtutis teſtificationem habent, veluti laſſitudinem, & miſericordiam aduerſus calamitoſos, riſu, quantum Euangeliorum hiſtoria cognoſci poteſt, vſus nunquam ſit, contráque omnes quotquot tenerentur, miſeros appellauerit.

Neque verò vocabuli nos ambiguitas fallat, quandoquidem familiare eſt Scripturæ ſæpenumerò lætitiam, & feſtiuitatem illam, quæ ex rebus bonis in animo exoritur, riſum appellare, vt ait Sara: *Riſum fecit mihi Deus.* Et illud item: *Beati qui nunc fletis, quoniam ridebitis.* Et quod eſt in hiſtoria Iob: *Os autem verax implebit riſu.* Siquidem omnibus his in locis vocabulum hoc pro hilaritate, quæ ex prorumpente animi gaudio naſcitur, vſurpatum eſt. Quamobrem qui omnibus animi ſui affectionibus moderatur, neque voluptatis titillatione vlla promouetur, contráque fortiter, conſtanterque aduerſus quamcunque prauam libidinem animatus eſt, hic perfectè continens eſt. Porrò qui eſt eiuſmodi, is ſine dubio liber eſt ab omni peccato. Atque etiam eſt, cùm interdum à rebus iis conuenit abſtinere, quæ alioqui genere ipſo conceſſæ ac neceſſariæ ad vitæ vſum ſunt; quotieſcunque abſtinentia illa Fratrum noſtrorum ſalutis cauſa à nobis ſuſcipitur; quemadmodum eſt apud Apoſtolum: *Si eſca ſcandalizat fratrem meum, non comedam carnes in æternum.* Qui etiam cùm haberet poteſtatem viuendi ex Euangelio, ea poteſtate vſus non eſt, ne quod offendiculum daret Euangelio Chriſti.

Eſt ergo continentia peccatorum ſublatio, vitioſarum affectionum amandatio, corporis ad naturales etiam vſque paſſiones, cupiditatéſque mortificatio, principium vitæ ſpiritualis, ſempiternorum bonorum conciliatio, voluptatis aculeum in ſeipſa abolens. Siquidem voluptas nihil eſt aliud, quàm eſca illa maligni, per quam nos homines ad peccatum valdè procliues ſumus. Ab ea omnis anima non ſecus atque ab hamo quodam

dam ad exitium pertrahitur. Quòd ſi quis adhibita continentia, ab ea ſe neque effœminari paſſus ſit, neque inflecti, hic ſine controuerſia quoduis penitùs peccatum effugerit. Si verò cùm a pluribus cuiuſcemodi, tamen ſub vnius adhuc dominatu ſit, nequaquam is haberi in continentibus debet: quemadmodum neque ſanus, qui vno aliquo corporis vitio laborat, neque cui tantum vnus dominatur, liber. Ac reliquæ quidem virtutes, cum in occulto exerceantur, minus ſæpe illuſtres apud homines exiſtunt; continentia autem, in quo ineſt, eum vel primo ipſo aſpectu notum facit.

Vt enim optimus corporis habitus, & corporis bonitas pugilem a cæteris diſtinguit: ſic Chriſtianum à cæteris macilentia corporis, pallorque deflorеſcens, quia continentiæ veluti aſſeclas comes, indicio eſt, eum Chriſti mandatorum vere pugilem eſſe, qui in infirmitate corporis aduerſarium ſuum in lucta proſternat, & quam potens ſit, in pietatis certaminibus declaret conuenienter verbis illis: *Cum enim infirmor, tunc potens ſum.* Quàm enim vel in ſolo continentis alicuius aſpectu lucri eſt, videre illum videlicet parce, tenuiterque res etiam ipſas neceſſarias attingentem, ægréque naturæ miniſterium perſoluentem tributum moleſtiæ & angoris plenam pendentem, temporiſque quod in hoc ipſo conſumitur, iacturam animo iniquo ferentem, celerimeque à menſa ad obeunda munera ſua reſilientem? Siquidem opinor ad animum illius, qui ventris libidinibus ſeruiat, percellendum, & ad frugem reuocandum meliorem, nullam cuiuſuis generis orationem poſſe excogitari, quæ tantidem valeat, quantùm vel ſolum continentis alicuius aſpectum. Atque hoc eſt, ni fallor, illud ad gloriam Dei manducare, & bibere, vt in menſa etiam luceant bona opera noſtra, vt glorificetur Pater noſter, qui in cælis eſt.

Interrogatio XVIII.

Quòd nihil non conuenit degustare eorum, quæ in menſa apponantur.

Reſponſio.

Atque illud etiam neceſſariò ſtatuendum eſt, ad hoc vt maceretur corpus, & in officio contineatur, iis, qui in pietatis curriculo decertant, continentiam apprimè neceſſariam eſſe: *Omnis enim, qui in agone contendit, in omnibus abſtinens eſt.* Verum enimverò, ne ſimiles efficiamur inimicorum Dei, qui *cauteriatam habent conſcientiam ſuam*, ac propterea *abſtinent a cibis, quos Deus creauit ad ſumendum cum gratiarum actione*: hæc ipſa ſingula (quando tempus inciderit) attingenda nobis ſunt, quatenùs iis qui nos cernunt, oſtendamus omnia eſſe munda mundis, & *nihil reiiciendum, quod cum gratiarum actione percipiatur: ſanctificatur enim per verbum Dei, & orationem.* Videndum eſt tamen, vt ea in re ab inſtituto continentiæ noſtræ non diſcedamus, vt videlicet de iis, quæ viliora ſunt, & ad neceſſitatem ſolam parata, eatenùs ſumamus, quoad neceſſitati factum ſit ſatis, atque in his ipſis ſatietatis etiam malum declinemus, & ab his quæ voluptaria ſint, penitus nos abſtineamus. Hoc enim modo & a voluptariorum hominum libidine excidemus, & eos qui cauteriatam habent conſcientiam ſuam, quantum in nobis erit, curabimus, à nobiſque ſuſpicionem illam, quæ in vtramque partem poſſet exiſtere, amouebimus. *Vt quid enim libertas mea*, inquit Apoſtolus, *ab alia conſcientia iudicatur?* Sane continentia illa eſt, quæ hominem mortuum eſſe ſimul cum Chriſto, ac membra ſua, quæ ſunt ſuper terram, mortificaſſe declarat: hanc ſcimus eſſe temperantiæ matrem, ſanitatis conciliatricem: ab hac egregie, quicquid, id eſt, quod Chriſtianarum virtutum fœcunditati officiat, extirpari, ſiquidem, vt dictum eſt à Domino, ſollicitudines vitæ huius, voluptateſque, ac reliquæ cæterarum rerum cupiditates eæ ſunt, quæ verbum Dei ſuffocant, & infœcundum efficiunt. Ab hac Dæmones profugiunt, cum ipſe nos Dominus doceret eſſe eorum genus quoddam, quod in re alia nulla exeat, niſi in oratione & ieiunio.

Interrogatio XIX.

Qui modus ſeruari in continentia debeat.

Reſponſio.

Atque in vitiis quidem animi vnus continentiæ modus eſt, tum ita earum rerum, quæ ad peſtiferam voluptatem ferunt, a nobis abſtinentia. In cibis autem quemadmodum alij aliis neceſſarij ſunt, pro ætate videlicet cuiuſque, ac ſtudiis, atque appoſitè ad corporis cuiuſque habitudinem diſtincti: item quoque diuerſa ſunt, viſus illorum, modus, ratioque, quò fit, vt nequaquam omnes vni, & eidem regulæ ſubiici poſſint. Verùm enim ea præſcripta ſemel a nobis regula, quam ab iis, qui valetudine integra pietati operam dant, ſeruari conuenit, ab ea licere volumus iis, quibus tradita eſt prouincia cæteros gubernandi, habita nouorum cuiuſque temporum ratione, immutare quantum velint. Quæ enim vnumquemque ſigillatim attingunt, ea oratio complecti non poteſt, ſed ea tantummodò quæ in vniuerſum a communi quadam doctrina dependent: Nam quemadmodum reſici cibis ægroti debeant, aut vehementibus alioqui laboribus defatigati, quomodóve agi cum illis par ſit, qui ſe ad grauem aliquem laborem, veluti ad iter, aut aliud quoduis laborioſum munus accingunt, Antiſtites ipſi iudicabunt, & ad neceſſitatem vniuſcuiuſque rem totam attemperabunt, illudque, quod eſt in Actis, imitabuntur, vbi dicitur, quòd *diuidebantur illa ſingulis, prout cuique opus erat.* Ex quo ſanè intelligimus, neutiquam omnibus, neque idem cibi ſumendi tempus, neque modum eundem, regulamve eandem poſſe deſcribi.

Verum enim commune illud propoſitum ſit, videlicet, vt ne quid cuipiam deſit eorum, quæ neceſſitas cuiuſque deſideret. Nam illud immodicè ventrem diſtendere, & immoderatis ſe epulis onerare, præterquam quod deteſtabilis atque exſecratione digna res eſt, cùm Dominus dixerit: *Væ qui ſaturati eſtis nunc*: corpus etiam ipſum ineptum prorſus reddit ad labores, & procliue in ſomnos, & noxis magis expoſitum facit ac periculum. Neque verò ſuauitate metiendus eſt finis, aut ſpectandus cibi ſumendi, ſed neceſſario tantùm vſu ad vitæ conſeruationem expeti debet, reiecta voluptatis libidine: Quando voluptatibus ſeruire, nihil eſt aliud, quam ventrem Deum ſuum efficere: quoniam enim corpus noſtrum, quod aſſiduè ſingulis momentis exinanitur, ac defluit, eaſe ſubinde opus habet, vt repleatur (quæ etiam cauſa eſt, cur cibi appetitiones naturales ſint.) Sanè recta ratio vſus ciborum, id replendum admonet, quod exinanitum ſit, quo videlicet conſtare animal poſſit, ſiue aridum, ſiue humidum illud alimentum ſit, quod natura deſideret. Proinde quod minore negotio à naturalis nos deſiderij moleſtia liberet, illud adhibendum nobis eſt. Hoc autem ita fieri conuenire, facto illo Dominus declarauit, cùm defatigatam illam ingentem multitudinem epulo illo excepit, vt (quod quidem eſt apud Ioannem) ad panem, qui ipſe etiam erat hordeaceus, fruſtum tantummodò piſcis adiectum ſit. Nam de potione prorſus nulla mentio, quippe tanquam videlicet aqua ſponte ſua ex humo ſcaturiens, omnibus eſſet in promptu, quæ naturale vniuſcuiuſque deſiderium affatim poſſet explere. Extra quam tamen ſi

ſit

ſit aliquis, cui propter imbecillitatem valetudinis noceat huiuſmodi potio: tunc enim ex conſilio Pauli ad Timotheum ea reiici debet, neque hæc modò, ſed illa etiam omnia, in quibus euidens eſſet nocumentum. Neque enim cohæret hoc, vt cùm tuendi corporis cauſa eſcas aſſumimus, per eaſdem ipſas ei rurſum bellum inferamus, impedimentoque ſimus, quominus præcepta Dei exequi poſſit: atque hoc idem etiam exemplo nobis eſt, vt animum noſtrum ea aſſueſaciamus fugere, quæ ipſi nocent, eſto alioqui illa voluptatem habeant. Verum enim ea omnium rebus præferendæ epulæ ſunt, vt quæque minore poſſint negocio comparari, ne prætextu continentiæ, ex his ea, quæ nobiliores ſint, ac maioris pretij, exquiramus, nempe qui magno partis condimentis epulas noſtras apparemus. Sed quod in quaque regione, & haberi facile poteſt, & vile eſt, & quo paſſim populus vtitur, eo eſt nobis vtendum, iiſque tantummodo importatis, quæ ad vitam ſummè ſint neceſſaria, veluti oleo, & alijs generis eiuſdem, & ſi quid eſt præterea, quod ad neceſſarium ægrotantium ſolatium pertineat, atque hoc ipſum ita procuretur citra curioſitatis notam. Abſit item turbulenta omnis & importuna diſtractio.

Interrogatio XX.

Quæ ratio tenenda ſit in accipiendis hoſpitibus.

Reſponſio.

Iam cùm inanis gloria, & humani fauoris captatio, & quælibet prorſus in quacunque re oſtentatio interdicta Chriſtianis hominibus ſint (quando qui ipſa etiam mandata idcircò exequitur, vt ſpectetur ab hominibus, eaque re apud illos in gloria ſit, debitam alioqui ſtudio illi mercedem amittit) tum verò ijs qui ſeruandi cauſa præcepti Dominici ad omne ſeſe humilitatis genus abiecerunt, mirabiliter quælibet fugienda inanis gloriæ ſignificatio eſt. Sed quoniam videmus eos, qui in ciuili vitæ genere verſantur, humilitatem paupertatis fugere, veluti rem ignominioſam, ob eamque cauſam quotieſcunque aliquis ipſis ſuſcipiendus hoſpes ſit, epularum & copiam, & magnificentiam ſtudioſius conſectari: equidem metuo ne ad nos quoque furtim ſe iſtiuſmodi peſtis inſinuet, ne ve planè ij eſſe conuincamur, quos tantopere commendatæ a Chriſto paupertatis pudeat. Vt igitur, ſi vaſa argentea, velaue purpura prætexta, aut mollia ſtragula, & pellucida amicula foris arceſſita compararemus, ex decoro noſtro non eſſet: ſic indecorum prorſus fuerit, ſi noua, & a communi victus noſtri ratione longè abhorrentia eſcarum genera excogitare velimus: illud enim circumcurſare nos, vt ea perueſtigemus, quæ non ad neceſſarium vitæ vſum requiruntur, ſed ad explendam miſeram libidinem, ambitioremque anxie ſolita ſunt inueniri: præterquam quòd fœdum ac turpe eſt, & ab inſtituto noſtro alienum, exemplo etiam apprimè nocet: quando videlicet, qui luxu diffluunt ac delicijs, & vitam beatam ventris voluptatibus finiunt, nos quoque in earundem rerum, quibus inhiant ipſi, curis, ſollicitudinibuſque verſari animaduertant. Si enim res damnanda ac fugienda intelligentior ille eſt deliciarum luxus, nullo eas pacto amplecti ac diligere debemus, ſiquidem de ijs, quæ indicata ſunt praua nullo vnquam tempore videri nobis debet expediens & commodum. Qui luxurioſè viuunt, & optimis vnguentis delibuti incedunt, & vinum percolatum bibunt, accuſantur à Scriptura: & vidua in delicijs viuens, mortua dicitur: & diues ille propter delicias, quas in hac vita fuerat ſectatus, delicijs Paradiſi priuatus eſt. Quid ergo nobis cum apparatibus ſumptuoſis? Acceſſit ad nos hoſpes aliquis? Si Frater eſt, & idem nobiſcum vitæ inſtitutum habet, is domeſticam ſuam menſam agnoſcet: quippe cùm, quæ domi reliquerit, ea inuenturus ſit apud nos, ac defatigatus ex itinere; cæterùs cum prolixiùs, liberaliùſve agatur, quatenùs ad recreandam eius laſſitudinem ſit ſatis. Acceſſit alius a communi vulgarique viuendi conſuetudine; hic diſcat ex factis, quæ ratio illi perſuadere non potuit, formulam, & adumbrationem hinc mutuetur vitæ frugalioris. Inſideant in eius animo monumenta, quæ ipſi menti oriantur, excitent menſæ Chriſtianorum, neque pudeat eos propter Chriſtum paupertatis. Quòd ſi his ille minimè permouebitur, ac potiùs pro ridiculo habebit, prorſus iterum nobis moleſtus non erit. Veruntamen verò nos quandocunque diuites aliquos animaduertimus, ex ijs qui ſummum bonum in voluptatibus ponunt, vehementer admodum illorum vicem dolemus, deploramuſque, quòd totum vitæ tempus in futilibus ac nullius pretij rebus conſumant, nempe qui voluptates ſuas Deum ſibi ſuum conſtituerunt, nec ipſi ſentiunt vt partem bonorum ſuam in hac vita recipiant & per hæc delicias ad ſibi paratũ ignem & illic æternum & acutiſſimum ardorem hinc emigrent. Ac ſi quando nacti occaſionem fuerimus, hæc longiore oratione apud illos perſequi non dubitemus. Quòd ſi futurum eſt, vt nos quoque in iiſdem, in quibus ipſi, criminibus ſimus, & ea quæ voluptaria ſunt inquiramus, & ad oſtentationem ea apparemus; equidem metuo, ne quæ deſtruximus, ea reædificare videamur, illis etiam iiſdem rebus, per quas cæteros iudicamus, nempe quorum vita aſſimulatio ſit, qui videlicet modò in hanc, modò in illam formam pro varia temporum ratione tranſeamus, niſi fortè etiam veſtitus deuitandus nobis ſit, quotieſcunque caſus tulerit, vt in ſuperbos, ac faſtidio elato aliquos incidemus. Quòd ſi hoc facere minùs inſtituto noſtro conueniat, illud certè multò ab honeſto alienius, ſi ob iſtos delicatulos à menſæ noſtræ ſolito ritu receſſerimus. Conſtans atque vniuſmodi eſt vita germanè Chriſtiani, eáque vnum modò ſibi propoſitum habet, gloriam Dei. *Siue enim manducatis, ſiue bibitis, omnia ad gloriam Dei facite*, verba Pauli ſunt hæc, ex cuius ore Chriſtus loquebatur; contraque eorum, qui à vera pietate ſunt alieni, inconſtans ac varia: nempe quæ ſe modò in hanc, modò in illam formam per ſimulationem tranſmutet, & ad aliorum, quibuſcum eſt libidinem accommodet. Quamobrem tu quoque cum largiore epularum copia, & exquiſita nimis in illis ad voluptatem apparandis ſolertia in fratre accipiendo, menſæ tuæ ſolitum ritum immutas, ſine controuerſia ipſum veluti hominem voluptatibus deditum accuſas, & apparatu illo ei contumeliam inuſſeris, nimirum qui ventris illi libidinem obijcias. An non ſæpenumerò & genere ipſo, & modo apparatus animaduerſo, coniecturam eum facimus facere, quis, aut cuiuſmodi ille ſit, qui expectatur? Nequaquam Dominus Marthæ illud laudi tribuit, quod in apparatu rerum multarum occuparetur: ſed *ſollicita es*, inquit, *& turbaris circa plurima*. Porrò paucis eſt opus vel vno potiùs, ac paucis quidem, quod pertinet ad apparatum: vno verò, nempe fine ipſo, vt videlicet neceſſitati ſit ſatis. Ipſe autem Dominus, proſperis non neſcius, commodi menſam quinque illis millibus appoſuerit, neque non ſimiliter votum Iacob ad Deum ſeis: *Si dederis mihi panem*, inquit, *ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum*: non autem dixit: Si dederis mihi affluentiam opum, aut magnificentiam. Quid verò ſapientiſſimus vir Salomon: *Diuitias & paupertatem ne dederis mihi*, inquit: *ſed tribue tantum cibum meo neceſſaria, ne forte repletus, mendax efficiar, & dicam; Quis me videt? aut egeſtate compulſus, furer, & periurem nomen Dei mei.* Sic ille diuitias, ſaturitatem, egeſtatem verò ſummam rerum ad vitam neceſſariarum inopiam definiuit, nimirùm

ſum ex eo quod dicit neceſſaria, medium quid inter egeſtatem, & abundantiam rerum ad vſum neceſſariarum declarans. Porrò aliis rebus eſt opus, pro diſſimilitudine videlicet naturæ corporis cuiuſque, & propoſitæ rei gerendæ neceſſitate; ſiquidem huic largiore, & validiore opus eſt cibo, propter defatigationem laboris, illi contra tenuiore, leuioréque, & ad corporis ipſius imbecillitatem accommodato. In commune autem hoc ſtatuendum eſt, vt cibaria, quæ promiſcue omnibus apponuntur, eiuſmodi ſint, quæ cum vili pretio, tum paruo etiam negotio comparentur. Adhibenda tamen in menſa neceſſaria mundiria vbique eſt, atque elegantia; ita tamen, vt nuſquam extra fines noſtros egrediamur: atque hoc vnum in acceptione hoſpitum noſtra ſpectemus modo, vt eorum cuiuſque, quos acceperimus, neceſſitati ſatisfiat. Qui enim vtuntur hoc mundo, inquit Apoſtolus, *ſint tanquam non abutentes*. Porrò abuſus nihil eſt aliud, quam ſumptus ille, qui vltra neceſſarium vſum fit. Non ſunt nobis pecuniæ? nec ſint. Non ſunt referta penora, quid tum? Viuimus enim in diem, & in labore potius nobis eſt victus. Cur igitur eſcam à Deo timentibus datam, peruersè in iſtorum delicias ac voluptates inſumimus? & peccamus vtrinque, qui & illis egeſtatis anguſtias intendimus, & his ſaturitatis incommoda exaugemus.

Interrogatio XXI.

Quæ ratio in ſeſſionibus; & accubationibus teneri debeat, quandocunque ad prandium, cœnámve ventum ſit.

Reſponſio.

Quoniam præceptum eſt Domini (qui vbique nos ad humilitatem aſſuefacit) vt in prandiis etiam accumbentes nouiſſimum locum præoccupemus: haud dubiè ne hoc quidem præceptum ab eo negligi debet, qui in eo ſtudeat, vt omnia agat ex mandato. Quamobrem ſi vulgaris ac communis vitæ ſint, qui nobiſcum accumbunt, danda nobis ſedulò opera eſt, vt hac etiam in parte exemplo noſtro illi diſcant ſe intra modeſtiæ fines continere, neque prima ſubſellia appetere. Sin qui in vnum ſimul conuenimus, eorum omnium vnum eſt, atque idem vitæ propoſitum, vt videlicet quouis tempore ſuæ humilitatis edant ſpecimen: hic continuò ex præcepto Domini æque ad omnes pertinet, nouiſſimum locum occupare. Veruntamen pugnax nimis ea de re damnanda contentio eſt, nempe vt quæ modeſtiæ ornamentum tollat, & perturbationem, ac tumultum inducat. Quin etiam ſi in eo pertinaces ſimus, neque ſit qui alteri cedat, pertinaciterque inter nos velimus contendere, ſimile quiddam eueniet plane, ac ſi de principe loco pugnaremus: proinde hic quoque conſiderandum eſt, vt cognito diligenter quid nos facere addeceat ſit, vbi id facere ſtuduerimus, loci poſtea in accubatione aſſignationem arbitrio permittamus illius, apud quem ſimus: ſicuti Dominus etiam videtur admonuiſſe, quando dixit pertinere ad patremfamilias huiuſcemodi locorum diſtributionem. Hoc enim modo & inter nos vicíſſim ſupportabimus in charitate honeſte omnia, & ſecundum ordinem facientes: & illud demonſtrabimus, omnia velle nemini, atque obſtinata illa contentione, neutiquam nos oſtentationis, aut captandæ cauſa gloriæ popularis humilitatem conſectari. Quin cedendo potius parendoque ad veram humilitatem perueniemus, quando maius ſuperbiæ ſignum eſt, nimis præfractè contendere, quam principem locum in ſubſelliis tenere, quandocunque id facere iuſſi obtemperamus.

Interrogatio XXII.

Qui veſtitus conueniens ſit homini Chriſtiano.

Reſponſio.

Prorſus & humilitatem, & in victu, cultúque tenuitatem, & omnibus in rebus frugalitatem ac parſimoniam neceſſarias eſſe ſuperius demonſtratum eſt, ſi multitudinem velimus occupationum præcidere, quibus dum neceſſitatibus corporis famulatur, variis modis diſtrahi animus conſueuit, nimirum ad eoſdem quoque fines dirigendum nobis eſt quicquid, ad veſtitum etiam pertinet. Si enim in eo ſtudendum eſt nobis, vt omnium infimiſſimus, ſine dubio, & quod in hoc genere indumentorum infimum eſt, id ſummopere nobis eſt amplectendum; vt enim qui ſtudioſi gloriæ ſunt, ex amictu etiam veſtimentorum, gloriam ſibi ſoliti ſunt aucupari, nempe qui ex illorum magnificentia, ſplendoréque ſpectabiles ſe, & in admiratione eſſe cupiant: ſic videlicet, qui ob vitæ humilitatem in infimum ſeipſum obiecerit, in his quoque, quod omnium infimum eſt, conſectari debet. Quemadmodum enim in publica cœna Corinthiis vitio datur, quòd magnifico ſuo epularum apparatu, egentibus inopiam viderentur exprobrare, ac pudore aſpergere, eodem modo in forenſi quoque & conſpicuo omnibus veſtimentorum vſu, is qui à populari conſuetudine elegantior recedit ornatus, ex quadam veluti comparatione, eos dedecorat, qui tenuiores ſunt: cùm autem Apoſtolus dicat: *Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes*: exquirat ſeipſum quiſque, vtrine magis aſſimilem eſſe Chriſtiano homini conueniat, iiſne, qui habitant in aulis Regum, & mollibus veſtiuntur, an nuncio & præconi Domini aduentus, quo in natis mulierum nullus ſurrexit maior, de Ioanne loquor filio Zachariæ, cuius veſtimentum ex ſetis camelorum erat. Quin & veteres Sancti illi viri circumibant in melotis, & pellibus caprinis.

Porrò ad quem finem vſus is dirigi debeat, docuit nos Apoſtolus, vnico verbo, cùm dixit: *Habentes victum, integumentáque, his contenti ſimus*; quippe tanquam ſolo nobis integumento ſit opus, neque tam amplius propter varietatem, eámque, quæ ex illa conſequitur, exquiſitam elegantiam, in damnatum luxuriæ vitium (ne quid dicam grauius) incidamus; ſiquidem poſtea ab inutilibus minimèque neceſſariis artibus in hominum vitam ſunt importata. Atque etiam perſpicuum eſt quisnam primus integumentorum vſus fuerit, qui à Domino ipſo indigentibus eſt datus: Fecit enim illis, inquit Scriptura, Deus tunicas pelliceas: quandoquidem ad ea in corpore contegenda, quæ aſpectu ipſo minus fuerant honeſtatis habitura, ſatis erat etiam huiuſcemodi tunicarum vſus.

Sed quoniam in veſtimentis non hoc, quæritur tantummodò, ſed illud etiam præterea, vt videlicet per ea frigoris incommoda depellantur, neceſſariò ad vtranque rem accommodatus eſſe veſtimentorum vſus debet, vt per ea ſcilicet & corporis deformes partes obtegantur, & quæ à cæli inclementia afferuntur, incommoda propulſentur.

Iam quando in his quoque quædam, quæ ad plures, quædam quæ ad pauciores vſus aptantur: conſentaneum videtur ea à nobis pluris fieri oportere, quæ ad plures poſſint vſus accommodari, quo videlicet nihil quicquam contra ſuſceptum à nobis ſummæ in victu paupertatis inſtitutum fiat; neque alia ad forenſem oſtentationem, alia ad domeſticum vſum parta habeamus, atque ex his ipſis item ad diurnum quædam, quædam ad nocturnum tempus diſtributa, ſed eiuſmodi quoddam nobis veſtimenti excogitandum eſt genus, quoad omnia vti commodè poſſimus: vt videlicet eo amicti;

amicti, & diurnæ pariter honeſtati, & nocturnæ etiam neceſſitati faciamus ſatis. Ex quo quidem illud continget, & communem omnium noſtrum inter nos in veſtitu ornatum eſſe, & veluti inſignem quandam ac peculiarem ex ipſo amictu homini Chriſtiano impreſſam notam: quæ enim ad vnum & eundem finem ſpectant, illa vt plurimùm inter ſe conueniunt. Vtilis etiam præterea in hoc peculiaris hæc amictus ratio eſt, quòd ea, qualis ſit vnuſquiſque, antè indicat, & vitæ, quæ ex Deo eſt, profeſſionem veluti teſtificatur: quæ res facit, vt ab iis, qui nos viderint, actiones etiam iſti profeſſioni conſentaneæ requirantur: neque enim ſi quid indecorum, inhoneſtumve geritur, id ſimiliter, & in obſcuris hominibus, & in iis qui illuſtres magna quædam profitentur, animaduerti perinde ſolet, aut propalam eluceſcit: nam de vulgo aliquem, aut alioqui obſcurum, ſi in publico is aut pulſet aliquem, aut aliunde ipſe pulſetur, & obſcœnas voces emittat, aut frequens in ganeo verſetur, & alia generis eiuſdem flagitioſè agat, haud facilè quiſquam attenderit, quippe cùm id exiſtimet quiſque, eius facta illa vniuerſo vitæ ipſius inſtituto reſpondere: at qui vitæ genus ab omni parte abſolutum profiteantur, hunc, ſi vel latum vnguem ab officio ſuo recedere viſus ſit, omnes confeſtim obſeruant, ipſique probri loco illud obiiciunt, & id quod in Euangelio ſcriptum eſt, faciunt: *Conuerſi diripient vos.* Quo fit vt imbecillioribus, veluti pædagogi diſciplina ſit quædam, qua inuiti etiam à rebus flagitioſis prohibentur, hæcque in veſtitu foris appareat profeſſio. Vt igitur peculiaris quidam in veſtitu eſt ornatus militis, alius ſenatoris, itémque aliorum alius, vnde vt plurimùm de dignitate illorum cuiuſque capitur coniectura: ſic decorum quoque eſſe, ac conſentaneum videtur, hominem Chriſtianum in veſtitu etiã præcipuum aliquid à cæteris ſeruare oportere, per quod traditum ab Apoſtolo modeſtum ornatum illum conſeruet. Qui quidem modò cenſens ſtatuit Epiſcopum ornatum eſſe debere; modò mulieribus, vt in habitu ornato incedant, præcipit, ita tamen, [illegible] vt ornatus ille cum vita Chriſtiani hominis congruere intelligatur. Eadem mihi quoque calceamenti ratio eſt, vt videlicet, quod quàm minimum præferat curioſitatis, minimóque ſumptu parari poſſit, & ad neceſſarium modò vitæ vſum ſit ſatis. Hic canon perpetuo tenore ſeruetur.

Interrogatio XXIII.

De zona.

Reſponſio.

Iam zonæ vſum neceſſarium eſſe, & qui ætate nobis ſuperiores fuerunt, ſancti viri declarant. Ioannes quidem, qui zona pellicea ſolitus eſſet præcingere lumbos ſuos, & ante ipſum etiam Helias, quando de eius veluti peculiari quodam inſigni illud ſcriptum eſt, *Vir piloſus, & Zona pellicea circa renes eius.* Quin Petrus etiam zona oſtenditur vſus fuiſſe, quemadmodum ex verbis Angeli ad ipſum apparet, ſic dicentis: *Præcingere, & calcea te caligas tuas.* Similiterque beatum Paulum, ex Agabi in ipſum vaticinio, zona conſtat vſum fuiſſe: *Virum* enim, inquit, *cuius zona hæc, ſic alligabunt in Hieruſalem.* Et præter hos etiam videmus à Domino præcipi Iob, vt ſe præcingat. Perinde enim quaſi hoc animi ſtrenui, & ad rem gerendam expediti ſignum ſit, ſic eum alloquitur: *Accinge*, inquit, *ſicut vir, lumbos tuos.* Sane & diſcipulis etiam Domini familiarem fuiſſe zonæ vſum ex eo etiam intelligitur, quòd interdictum ipſis fuerat, ne æs haberent in zonis: alioqui cùm neceſſe ſit, vt qui per ſe ipſe aliquod eſt opus tractaturus, ſuccinctus ſit, & ad omnes corporis motiones expeditus ei neceſſaria ſit zona, qua tunica reſtringitur, & corpori preſſius adhæreſcat. Quin etiam ea in ſinus collecta, complicataque naturalem calorem impendio magis fouebit, tolletque quicquid naturales corporis motus poſſet impedire: quando etiam Dominus, quo tempore parabat ſe, vt diſcipulis miniſtraret, ſumpto linteo præcinxit ſe.

De multitudine autem veſtimentorum, nihil ſanè nunc attinet dicere, cum hac de re ea in parte, quæ eſt de rerum omnium poſſeſſione abiicienda, ſuperius diſputatum à nobis ſit. Etenim ſi qui duas tunicas habet, is ei qui nullam habeat, alteram iubetur impartiri, haud dubiè huic plurimum retentio ipſius cauſa, interdicta eſt. Quod ſi ita eſt, quibus habere tunicas duas vetitum eſt, his quid attinet de illarum vſu legem ſancire?

Interrogatio XXIV.

His abs te ſatis abundè explicatis iam conſequens fuerit, vt rationem diſcamus, quam in vita communi tenere inter nos debeamus.

Reſponſio.

Cùm Apoſtolus dicat: *Omnia honeſtè, & ſecundùm ordinem fiant.* Equidem illam exiſtimo honeſtam, & ex ordine eſſe viuendi in communi fidelium ſocietate rationem, in qua membrorum inter ſe corporis ſimilitudo conſeruatur, vt videlicet alius ſit, qui oculi locum obtineat, cui ſcilicet regendæ totius ſocietatis delata procuratio ſit, quique & quæ iam facta ſint, aut probet, aut improbet, & quæ facienda, ante prouideat, diligenterque conſideret. Alius item, qui aurium, ac manus, in iis audiendis tractandiſque, quæ audiri, ac tractari conueniat: qua in re ſinguli ex ordine, ſingulorum inter ſe membrorum ſimilitudinem attingant. Noſſe igitur oportet, quia quemadmodum in corpore, munus ſuum ſine periculo deſerere vnumquodque membrum non poteſt, aut non alio vti ad eam rem, cuius cauſa ab ipſo conditore Deo fabricatum eſt, quandoquidem, ſicut ſi manus, aut pes oculum habere ducem recuſent, neceſſariò & illa res ſibi pernicioſas cum vniuerſi corporis interitu attrectabit, & hic aut impinget, aut etiam in præceps etiam deferetur. Siue contrà ſi oculus ita ſe operuerit, vt nihil aſpiciat, neceſſariò ipſe quoque vnà cum reliquis membris, quibus ea vſu veniant, quæ diximus, interibit: ſic nihilominus intelligendum eſt, non eſſe extra periculum, qui cæteris præeſt, ſi negligenter ſe gerat, cùm futurum ſit, vt omnium ipſe in iudicio cauſam ſuſtineat. Similitérque qui eſt ſub alterius ditione, eum ſcire conuenit, ſe, ſi contumax fuerit, neutiquam id impunè laturum: in maiore autem periculo verſari, ſi alios etiam prætereà ſcandalizet. Quamobrem debet vnuſquiſque eo in loco, in quo eſt, ſtudium ſuum abiecta prorſus omni cunctatione, alacriter præ ſe ferre. Siquidem hoc modo obtemperans præcepto Apoſtoli, qui dicit: Studio non pigro, animi parati, promptique, laudem nanciſcetur. Contraque ſi leneſcens ignauia neglexerit officij ſui munia, hoc eſt, miſeri appellationem incurret, audietque illud, *Væ: Maledictus enim,* inquit Ierem. *qui facit opus Domini negligenter.*

Interrogatio XXV.

Quàm terribile Antiſtiti iudicium immineat, ſi Fratres delinquentes non arguat?

Reſponſio.

Quamobrem cui communis totius regendæ Societatis

tatis

tatis data prouincia eſt, is ita eſſe animo affectus debet, quaſi qui intelligat ſe ſidem ſibi de vnoquoque rationem: illudque ſibi perſuadeat, ſi de fratribus aliquis in aliquod peccatum inciderit, quem ipſe priùs de iudicio Dei non præmonuerit, vel ſi iam lapſus in eo perſtiterit, ac non rationem ipſum, qua ſanari poſſit, docuerit, fore vt *ſanguis eius requiratur de manibus ipſius*, ſicut ſcriptum eſt, præſertim ſi non ex inſcitia aliquid tacens prætereat eorum, quæ Deo non placent, ſed ex aſſentatione, quod ſe demittens ad cuiuſque vitia accommodet, ex eáque ſibi credat Reipublicæ diſciplinam diſſoluere. Qui enim beatos vos dicunt, ipſi vos decipiunt, & viam pedum veſtrorum diſturbant. Qui turbat vos, ipſe iudicium portabit, quicunque ille eſt. Quod ne vſu nobis eueniat, in iis, quæ agenda nobis cum Fratribus ſunt, exemplum Apoſtoli imitari debemus. *Neque enim aliquando*, inquit, *fuimus in ſermone adulationis, ſicut ſcitis, neque in occaſione auaritiæ (Deus teſtis eſt) nec quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis, neque ab aliis.* Quamobrem qui à vitiis planè iſtiuſmodi eſt alienus, hic is fortaſſe, qui iter rectum cùm ſibi, tum cæteris, qui ipſum ſequuntur, & fructuoſum, & ſalutare poſſit commonſtrare. Etenim qui neque ſtudioſè humanos honores conſectatur, neque pro deuitanda apud delinquentes offenſione laborat, ea re, vt iucundus apud illos, gratioſúſque ſit, potius hic ſincerè, veréque charitate ac præſentia animi adhibitis, Dei verbum tractabit; neque ob rem vllam animum inducet, vt veritatem adulteret: eáque merito in eum conuenient, quæ dicta ſunt deinceps; *Sed facti ſumus paruuli in medio veſtrûm, tanquam ſi nutrix foueat filios ſuos. Ita deſiderantes vos cupide, volebamus tradere vobis non ſolùm Euangelium Dei, ſed etiam animas noſtras.* Qui verò in auditores non hoc pacto affectus est, is dux cæcus eſt, & ſeipſum agit in præceps, & ſequentes ſe etiam inducit.

Quantum autem malum ſit illud pro recto itinere, erroris cuipiam Fratrum ducem eſſe, hoc ex iis, quæ dicta ſunt ſignis, intelligi poteſt. Ex hoc porrò ſignificatio ſit etiam, neutiquam eſſe illum charitatis præceptum conſecutum, quandoquidem nullus eſt pater, qui in eo conniueat, ſi filium in foueam lapſurum prouideat, aut delapſum iam in ea iacere patiatur. Quanto autem illud ſit grauius, animam, quæ in profundum malorum deciderit, pati in interitu illo diutiùs iacere, quid hoc verò attinet dicere? Neceſſariò igitur ei pro totius Fratrum ſocietatis animabus vigilandum eſt, & quæ ad ſalutem cuiuſque conducant, omnia ſollicitè accuranda, vt qui de ipſis rationem ſit redditurus: & eatenùs ſollicitè accuranda, vt ſe pro teſtando ſuſcepto illorum ſalutis cauſa ſtudio, morti exponere non dubitet: neque id ex eo, quod omnibus a Deo promiſcuè dictum eſt de charitate, vt videlicet animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis: ſed ex eo etiam quod ſingulariter dictum eſt ab eo, cuius verba ſunt hæc: *Deſiderantes vos cupide, volebamus tradere vobis non ſolùm Euangelium Dei, ſed etiam animas noſtras.*

Interrogatio XXVI.

Quàm omnia etiam cordis arcana à Fratribus cum Antiſtite communicari debent.

Reſponſio.

Debet autem viciſſim vnuſquiſque eorum, qui inferiores ſunt, ſi quidem memorabilem vllam facere progreſſionem ſtudet, & ad perfectionem vitæ illius, quæ præceptis Domini noſtri Ieſu Chriſti eſt conſentanea, peruenire, cùm nullum animi ſui motum apud ſeipſum celatum retinere, tum in ſermone nihil non diligenti ante cura conſideratum proferre, ſed mentis ſuæ arcana aperire Fratribus iis, quibus datum illud negotium ſit, vt adhibitis facilitate, ac miſericordia, ægrotantes curent: hoc enim modo fiet, vt & quod laude dignum ſit, in nobis confirmetur, & quod minus probandum, congruo remedio ſanetur: atque ex huiuſmodi mutua exercenda inter nos conſuetudine, per modicas acceſſiones ad perfectionem perueniamus.

Interrogatio XXVII.

Quòd ipſe quoque Antiſtites admoneri debet, per eos qui inter Fratres emineant, ſi quando incidat vt aliqua in re etiam ipſe labatur.

Reſponſio.

Verumenimverò quemadmodum neceſſariò, is, quibus præeſt, omnibus in rebus recti itineris dux eſſe Antiſtes debet, item quoque viciſſim reliquorum officium eſt, ſi qua vnquam minùs laudabilis de Antiſtite orta ſuſpicio ſit, ipſum admonere. Verum enim ne qua conſtanti diſciplinæ ordini iniuria fiat, huiuſmodi admonitio ad eos eſt deleganda, qui cùm ætate, tum prudentia in ſocietate, reliquis præſtent: ita enim fiet, vt ſiue quid fuerit, quod emendationem deſideret, & fratrem ipſum noſtrum iuuemus, ſimúlque vna atque eadem opera nos ipſos etiam, qui videlicet ipſum, qui vitæ noſtræ veluti norma ſit quædam, ſuáque ipſe rectitudine prauitatem noſtram arguere debeat, diſtortum adeptum reuocemus. Quod ſi temerè quidam ſecùs de ipſo ſuſpicati fuerint, ij cognita veritate eorum, propter quæ in falſam ſuſpicionem illam venerant, certi de eo, ampliùs iam dubitare deſiſtant.

Interrogatio XXVIII.

Quo eſſe omnes animo affecti debent aduerſus contumacem, ſiue inobedientem?

Reſponſio.

Cæterum qui ita animo affectus ſit, vt ad exequenda Domini mandata cunctabundus accedat, & lenteſcens, eius primò ſimul miſericordiam capere reliqui omnes debent, veluti membri grauiter affecti, ipſeque priuatis admonitionibus Antiſtes operam dare, vt morbum ab eo illum depellat, permanentem autem in obſtinatione, neque ſeipſum emendantem, acriùs coram cunctis Fratribus redarguere, eique medicinam ſumma cum lenitate & verborum exhortatione adhibere. Porrò is, ſi poſtquam admonitus ſæpiùs fuerit, nihilominus tamen inuerecundè in vitio perſeuerare, neque ſubeundis alacriter laboribus, ſegnitiem ſuam emendare contendere animaduerſus ſit, hunc perinde, vt ipſum ſumme ipſius corruptorem (vt eſt in prouerbio) non ſine multis quidem lacrymis, lamentationibúſque, vt membrum tamen penitùs vitiatum, inutiléque medicorum more a reliquo corpore præcidere conueniet. Etenim illi quodcunque tandem in aliquo membrum inſanabili morbo correptum inuenerint, ne vitium latiùs proſerpat, néve ex contagione ſe diffundente contiguas partes corrumpat, illud ſecando, vrendove tollere funditus ſoliti ſunt.

Hanc autem eorum conſuetudinem neceſſariò nos quoque in iis debemus imitari, qui præceptis Domini aduerſantur, impedimentove ſunt, ita ei ſuauiſſimi ipſe cùm dixit: *Si oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum, & proiice abs te*, quando clementia illa, qua quis aduerſum iſtiuſmodi homines vtitur, ſtultæ illi Heli indulgentiæ & facilitati aſſimilis eſt, qua præter Dei voluntatem erga filios ſuos ille vſus fuiſſe animaduertitur. Proinde veri-

 tatis

tatis proditio, & communis noxa, & ad nullum prorſus bonorum, malorúmque habendum delectum aſſuefactio, eſt hæc in ſpecie aduerſus iſtos de induſtria peccantes homines lenitas atque clementia, cùm nec iam illud fiat, quod ſcriptum eſt: *Cur non magis luctum habuiſtis, vt tolleretur de medio veſtrûm, qui hoc opus fecit?* & neceſſariò tamen illud contingat, quod adſcriptum eſt, *Quod ſcilicet modicum fermentum totam maſſam corrumpit. Peccantes* autem, inquit Apoſtolus, *coram omnibus argue*: cauſámque cur ita iubeat, confeſtim adiungit, *vt & cæteri timorem habeant.*

In ſumma autem, qui adhibitam ſibi à Fratre medicinam recuſat, hic ſine controuerſia etiam à ſemetipſo diſſentit. Etenim ſi parere alteri non vult, ac voluntatem ipſe vindicat ſuam, quid eſt tandem cur cum ipſo ampliùs moretur? Quamobrem vitæ ſuæ moderatorem illum appellat? Verum enim, vbi quis ſemel ſe in reliquum Fratrum corpus coaptandum tradiderit, is ſi membrum poſteà ad miniſtrandum aptum iudicatum fuerit, eſto, quod ipſi impoſitum ſit, vires ipſius videatur ſuperare, de iudicij periculo prorſus illum eſſe ſollicitum ſinito, qui ea imperet, quibus vires ſuæ pares eſſe non poſſint; ipſe autem parendo, obediendóque, alacritatem pro virili declaret ſtudij ſui vſque ad mortem, memoria aſſiduè Dominum tenens, qui *factus fuit obediens vſque ad mortem, mortem autem crucis.* Illud autem Antiſtitis imperium detrectare, & verbis aduerſum iuſſa ipſius litigare, magno indicio eſt, eum qui id faciat, multis vitiis laborare, fidei debilitate, ſpei ambiguitate, arrogantia morum, atque ſuperbia: neque enim alterius dicto audiens vnquam eſſe quiſquam recuſat, niſi priùs ipſum ſibi conſilij auctorem apud ſeipſum deſpexerit: neque qui certa fide ſibi perſuaſit, vera eſſe promiſſa Dei, deque ipſorum ſpe nihil dubitat, etiamſi laborioſa ſint, quæ ſibi imperentur, grauatè ad illa vnquam accedat, vt qui certus non erit, *non eſſe condignas paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis*: Neque non ei illud perſuaſum eſt, verum eſſe, quòd *qui ſe humiliat, exaltabitur.* ſtudio ſuo imperantis ſibi aliquid, exſpectationem ſuperabit: quippe qui nihil addubitet, hoc *quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ ſupra modum, in ſublimitate æternum gloriæ pondus in nobis operari.*

Interrogatio XXIX.

De iis, qui cum elatione, murmuratiouéve opus faciunt.

Reſponſio.

Cæterum ſi quis murmuraſſe, aut plùs æquo extuliſſe ſe animaduerſus fuerit, huius opus nequaquam cum illorum commiſceri operibus debet, qui humiles ſint, ſpiritúque contriti, neque id vllo modo in pietatis veræ cultorum vſus erogari. Siquidem *quod altum eſt hominibus, id abominabile eſt apud Deum*: eóque magis quòd hac de re eſt præceptum Apoſtoli, qui quidem ſic dicit. *Neque murmuraueritis, ſicut quidam murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore.* Itémque alio in loco, *Non ex triſtitia, aut ex neceſſitate.* Ingratum eſt igitur iſtiuſmodi hominum opus, veluti ſacrificium immundum, eóque neutiquam fas ſit miſtum aliorum inſeri piis operibus. Si enim qui alienum ignem altari admouerunt ea re grauem adeo in ſe Dei iram experti ſunt: qui non obſecro periculoſum ſit, opus quod ab omni affectione Deo inuiſa proficiſcatur, ad exequenda mandata ipſius admittere? *Quæ enim participatio iuſtitiæ cum iniquitate? aut quæ pars fideli cum infideli?* Idcirco ſcriptum eſt in lege: *Qui immolat mihi vitulum, quaſi qui interficiat virum: qui offert oblationem, quaſi qui ſanguinem ſuillum offerat.* Ex quo intelligitur, neceſſariò pigri, & contumacis hominis opera à Fratrum Conuentu amandari oportere, ſumméque hac in parte aduigilare Antiſtites conuenit, vt neque ipſi decretum violent illius qui dixit: *Ambulans in via immaculata, hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam.* Neque id agant, vt eum, qui mandato peccatum admiſcet, & opus quod facit, ſine laboris ſegnitie, ſine elatione propter maiorem induſtriam, contaminet, in ea quaſi prauitate confirment, qui ex eo quod illud admittunt, perſentire illum non ſinant, quantis in malis verſetur. Oportet itaque & Antiſtitem ipſum illud ſibi perſuaſum habere, ſe niſi, vt debet, fratris ſaluti, in munere fungendo ſuo conſuluerit, grauiſſimas atque ineuitabiles pœnas daturum. Siquidem ſanguis illius requiretur de manibus eius, ſicut ſcriptum eſt. Et viciſſim, qui eſt ſub illius imperio, ita ſe animo comparaſſe, vt nulla res ſit, quamlibet difficilis, quæ ſibi imperetur, ad quam ſuſcipiendam grauatè accedat, aut cunctetur, vt cui ſit perſuaſum, mercedem ſibi præſto eſſe copioſam in cælis. Proinde quicunque ſubeſt alterius imperio, is gloriæ ſpe oblectare ſe debet, vt in omni gaudio & patientia opus Domini fiat.

Interrogatio XXX.

Cuiuſmodi cum animi affectione curam reliquorum Fratrum gerere Antiſtites debent?

Reſponſio.

Antiſtes ipſe neutiquam dignitate illa extolli debet, ne ipſe quoque à beatitudine illa excidat, quæ promiſſa eſt humilibus, vel etiam inflatus incidat in iudicium Diaboli; ſiquidem illud habere ſibi perſuaſum debet, vt quo præſit pluribus, hoc neceſſe ſit, pluribus vt miniſtret. Vt igitur qui ſauciis multis miniſtrat, & ſaniem de ſingulis eorum vulneribus abſtergit, & pro natura vniuſcuiuſque mali remedia ei adhibet accommodata, munere illo neutiquam ad animorum elationem vti conſueuit, ſed ad demiſſionem potiùs, & ſolicitudinem, ac maiorem quandam curam: itidem ac multò etiam magis is, cui totius Fratrum ſocietatis ſanandæ prouincia eſt delegata, perinde vt qui omnium miniſter ſit, & rationem de vnoquoque illorum redditurus, ſic ſecum agitare animo, & contendere anxiè debet. Hoc enim modo, & illud aſſequetur, quod propoſitum eſt à Domino ſic dicente. *Si quis vult eſſe inter vos primus, erit omnium nouiſſimus, & omnium miniſter.*

Interrogatio XXXI.

Quòd nequaquam recuſare inferiores debent, quominus interdum ſibi ab Antiſtite miniſtretur.

Reſponſio.

Atque officia etiam ad corpus pertinentia, quæ ab iis adhibeantur, qui principes in ordine exiſtimantur, admittere cæteri debent, qui inferiores ſunt: nam & Superiorem humilitatis ratio admonet, vt miniſtret: & inferiorem, ſi miniſtrari ſibi patiatur, nequaquam facere contra officium, declarat: hoc enim ita fieri conuenire Domini exemplo, ac Diſcipulorum eius docentur, ac Domini quidem, qui Diſcipulorum ſuorum pedes lauare ipſe dedignatus non ſit: Diſcipulorum verò, qui nequaquam contra hoc auſi ſint repugnare. Quin qui initiò propter eximiam quandam, ac pietatis plenam erga Dominum ſuum reuerentiam hoc recuſauerat Petrus, confeſtim vbi certior factus eſt de periculo, quod iis immineret, qui obedientiam abieciſſent,

mutata

mutata obedientia, obedientiam auidiſſimè eſt amplexus. Quamobrem non eſt, cur metuere debeat is, qui ſubiectus eſt, ne ab humilitate diſcedat, ſi quando contingat, vt ipſi miniſtret, qui maior ſit ipſo, quando docendi cauſa ſæpe, & exempli in animis cernentium altius infigendi, potiùs, quam, quòd neceſſitas id vlla deſideret, huiuſcemodi officia ab eo ſolita ſunt adhiberi. Obediendo igitur, imitandoque humilitatem ſuam probet vnuſquiſque, non autem altercando, per humilitatis ſimulationem, ſuperbiæ, arrogantiæve munere fungatur. Contradictio enim indicio eſt, velle eum qui repugnat, ſui iuris eſſe, neque alteri parere. Itaque ſuperbiæ potiùs, ac contumaciæ ſignum eſt, quàm humilitatis, & perfectæ omnibus in rebus obedientiæ. Quapropter neceſſario parendum eſt illi, qui dixit: *Supportantes inuicem in charitate.*

Interrogatio XXXII.

Quomodo nos affectos eſſe conueniat aduerſus propinquos noſtros, & cognatos?

Reſponſio.

Atque illud etiam cauendum eſt, ne qui intra reliquorum ſemel recepti Fratrum Ordinem fuerint, iis ab Antiſtite permittatur, vt merito diſtracti huc illúcque cogitatione temere rapiantur, ſimulatione ve propinquorum viſendorum ſuorum à reliquis Fratribus diſcedant, ac vitam in obſcuro ſine vllis teſtibus agant, aut certè vt curam ſuſcipiant cognatorum ſecundùm carnem, prætextu quouis illis patrocinandi. Siquidem verba hæc *Meum* & *Tuum* in vniuerſum à Fratribus vſurpari ratio vetat. *Erat enim*, inquit Apoſtolus, *multitudinis credentium cor vnum, & anima vna, nec quiſquam eorum, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat.* Sanè ſi cui naturales, aut Fratres ſunt, aut parentes, & eorum vita ex Deo eſt, iis à cunctis pariter, tanquam parentibus communibus conſuli ſolet. *Quicunque enim*, inquit Dominus, *fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis eſt, hic frater meus, & ſoror, & mater eſt.* Porrò huiuſmodi curam peculiariter arbitramur ad Antiſtitem pertinere. Si verò in communi ij, ac vulgari viuendi conſuetudine ſunt implicati, ſine dubio nulla nobis eſt cum illis ſocietas, quorum ſtudium omne huc ab initio ſpectauit, vt honeſtati maximè ſeruiremus, & ſine vlla diſtractione Deo aſſiduè cohæreremus. Præter id enim quòd viſitatione noſtra, vtilitatis ipſis nihil afferimus, incommodum etiam illud accedit, quòd vitam noſtram ſexcentis curis ac perturbationibus exponimus, eáque re ipſi ad peccandum nobis multiplicem occaſionem acceſſimus. Quin etiam ne ii ipſi quidem, qui mandata Dei contemnunt, & pietatis officium pro nihilo ducunt, aliquando ad viſendos apud nos propinquos olim acceſſerint ſuos, iij recipi intro videntur oportere, velut qui Dei animum non diligant, qui dixit: *Qui non diligit me, ſermones meos non ſeruat.* Quæ autem participatio luci cum iniquitate? aut quæ pars fideli cum infideli? Et quod in eo ſummè eſt conſiderandum, vt iis, qui ſe adhuc in veræ pietatis ſtudio exercent, omnes ab omni parte ad peccandum cauſæ circumcidantur: in quibus illa eſt maxima recordatio vitæ ſuperioris, ne quando id illis vſu veniat, quod dictum eſt: *Quod corde ſuo reuerſi ſunt ad Ægyptum*, quæ res per frequentem cum naturalibus propinquis conſuetudinem ac familiarem congreſſum ſolet accidere.

In vniuerſum autem nemini eſt permittendum, neque propinquo, neque alieno, ſermonem cum Fratribus ſerere ſola mutuo re, niſi de illis id planiſſimè nobis ſit perſuaſum prius, quibus de rebus collocuturi illi inter ſe ſint, eas ad ædificationem, & tranquillam animarum ſedationem conducere. Quòd ſi omninò ad eos, qui ſe aliquando intrò ſemel ingeſſerint, neceſſariò adhibendus ſit ſermo, huiuſmodi ad eos delegari munus debet, quibus creditum eſt donum loquendi, tanquam iis, qui ſcienter ea poſſint & loqui & audire, quæ ad fidei ædificationem pertineant, cum manifeſtè Apoſtolus doceat, neutiquam adeſſe omnibus rectè loquendi facultatem: ſed raros eſſe, quibus datum ſit huiuſcemodi donum. Sic enim ait: *Alij quidem per Spiritum datur ſermo ſapientiæ, alij autem ſermo ſcientiæ.* & alio in loco; *Vt potens ſit exhortari in ſana doctrina, & eos, qui contradicunt, arguere.*

Interrogatio XXXIII.

Quæ ratio tenenda ſit in congreſſionibus cum ſororibus faciendis.

Reſponſio.

Omninò qui ſemel iam matrimonium abnegauit, hunc ſine dubio ſollicitudines illas quoque multò magis par eſt, abnegaturum fuiſſe, quibus cum angi ſolere Apoſtolus ait, qui in matrimonio eſt, qua ratione videlicet placeat vxori, omnemque prorſus à ſe ſe curam illam ablegaturum, quæcunque ineundæ cauſa ab vxore gratiæ ſuſcipi ſolet, nimirum quia ſententiam formidet illius, qui dixit: *Diſſipauit Deus oſſa eorum, qui hominibus placent.* Itáne cùm mare quidem, alliciendæ ſibi cauſa voluntatis illius, congredi animum inducet, ſed propter ſtudium illud, quod ex mandato Dei vnuſquiſque proximo debet, ſi neceſſitas poſtulabit, cum eo in colloquium veniet.

Neque verò omnibus tamen nullo delectu quicunque velint, libera hæc fieri colloquij poteſtas debet, neque ad eam rem quoduis tempus, aut locus quiuis aptus exiſtimari: ſed ſi quidem, vt Apoſtolus præcipit, ſine offenſione futuri ſimus, cùm apud Iudæos, tum apud Græcos, tum apud Eccleſiam Dei, omnia quæ decenter, ac ſecundum ordinem facturi, & ad proximi animæ vtilitatem omnia relaturi, neceſſariò perſonæ, temporis, vtilitatiſque, ac loci ſeruato decoro, haberi delectus debet, quibus ſimul omnibus & omnis, quæ ſecus oriri poſſet praua de nobis ſuſpicionis vmbra depellatur, & documentum certiſſimum morum, tam caſtitatis, pudicitiæque in iis vbique appareat, qui idonei fuerint iudicati, qui mutuò ſe conuenirent, & de rebus placentibus Deo, tam ad neceſſarium corporum vſum, quàm ad animarum etiam cultum pertinentibus inter ſe communicarent.

Porrò hi ab vtraque parte neque pauciores eſſe debent, quàm duo. Siquidem & qui vnus eſt, facilè is cauſam ad ſuſpicionem dat (ne quid dicam grauius) ad ea quæ dicuntur, confirmanda, minus habet auctoritatis, manifeſtè aſſerentibus ſacris Literis. *In ore duorum, vel trium ſtare omne verbum*: neque plures item quam tres, ne inceptæ exequendi cauſa mandati Domini induſtriæ ſedulitas retardetur. Cæterum ſi neceſſitas poſtulauerit, vt de iis, qui in ſocietate ſunt, aliqui alij, aut dicant aliquid, aut audiant, quod ad alterum quempiam nominatim pertineat, hi nullo modo ipſi inter ſe in colloquium veniunto: ſed qui ætate prouectiores fuerint delecti, ij apud eas, quæ ſimiliter delectæ ætate grandiores ſint, quæ ab illis tractanda acceperint, tractanto, & his interuenientibus quicquid neceſſariò transigendum ſit, tranſigetor. Huiuſmodi autem diſciplinæ ſeueritas, non in fœminis modo ad mares, aut, viciſſim maribus ad fœminas, ſed inter eos etiam, qui eiuſmodi ſint ſexus, conſeruator. Porrò hi præter reliquam in rebus omnibus religioſam circumſpectionem, vitæque ſanctitatem, in percontando etiam, ac reſpondendo prudentiam adhibento, & in iis quæ vltrò citroque perferri oporteat, fideles,

deles, intelligentéſque ſunto, vt videlicet, qui ſe ipſorum fidei committunt, & voti compotes efficiantur, & quibus de rebus inter ſe communicauerint, de iis, quin ſincerè perlatæ, tractatæque ſint, omninò nihil addubitent.

Atque etiam in muneribus iis, quæ corporis neceſſarios vſus attingunt, deligi certi debent, qui iis præficiantur: & hi ſimiliter cum delectu, qui ſcilicet & ætate cæteris præſtent, & cùm in geſtibus, tum etiam in moribus grauitatem conſeruent, ne conſcientiam alicuius ad ſuſpicionem prauam percutiant. *Vt quid enim libertas mea iudicatur ab alia conſcientia.*

Interrogatio XXXIV.

Cuiuſmodi eſſe debent ij, qui res in Conuentu vſibus Fratrum neceſſarias diſpenſant?

Reſponſio.

Atque etiam iis, qui intùs res ad Fratrum vſum neceſſarias diſtribuunt, prorſus in ſingulis ordinibus aliqui erunt, qui illos poſſint imitari, de quibus eſt in Actis, *Solitos eos fuiſſe ſingulis diſtribuere, prout vnicuique opus erat:* diligentérque illud circunſpiciant, vt faciles ſe ad omnes, & clementes præbeant, neque ſuſpicionem alicui aliquam commoueant maioris alicuius erga aliquos beneuolentiæ, inclinationiſve animi propenſioris, quemadmodum Apoſtolus præcipit ſic dicens: *Nihil faciens in alteram partem declinando*, aut contra ſimultatis, contentioniſque, quod vitium tanquam ab hominibus Chriſtianis alienum, idem Apoſtolus reiicit, cùm dicit: *Si quis videtur inter vos contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei*, vt ob eam cauſam, & iis, quibus infenſiores ſint, neceſſarias res ſubtrahant, & illis, in quos animi inclinatione propendeant, ampliùs quàm quantum ſit opus, largiantur, quorum alterum fraterni eſt odij, alterum amoris vitioſi, quod eſt vitium maximè infame. Quibus ex rebus illud nobis vſu venit, vt mutua & concors conſpiratio, quæ ex charitate naſci conſueuit, ea diſtrahatur, & in eius locum ſuſpiciones prauæ, æmulationéſque, atque obtrectationes clam obrepant, & ad labores in operibus adminiſtrandis ſubeundos, lenteſcentis animi cunctatio. Quamobrem cùm ob ea quæ dicta ſunt, tum ob alia etiam eiuſcemodi multa, quæ illa comitantur, ab hac praua animi propenſione, ac fauore, ſtudióque contentionis, neceſſe ſit ſe vt libertimos, atque expurgatos reddant, qui res intùs ad Fratrum vſus neceſſarias diſtribuunt.

Sanéque cùm ij, tum reliqui omnes, qui aliud quoduis vtile, ac neceſſarium Fratribus munus adminiſtrant, eiuſmodi & animum adhibere, & ſtudium debent, proinde quaſi non hominibus, ſed Domino ipſi miniſtrent, qui pro incredibili ſua bonitate delati iis, qui ſeipſi conſecrarunt, honorem, ac ſtudium perinde habet, quaſi ea ipſe accepiſſet, & pro his cæleſtis ſe regni hæreditatem daturum promittit. *Venite enim*, inquit Chriſtus, *benedicti Patris mei, hæreditate poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi, quia quatenus feciſtis vni de his fratribus meis minimis, mihi feciſtis.* Similitérque ex contrario, imminens iis, qui negligentes fuerint, periculum intelligere, ac memoria verba illa tenere: *Maledictus* omnis, *qui facit opus Domini negligenter*, neque enim à regno excluduntur modò, ſed horroris etiam, ac terroris pleniſſimam Domini aduerſus huiuſmodi homines latam ſententiam illam expectant: *Diſcedite à me maledicti in ignem æternum paratum Diabolo & Angelis eius.*

Quòd ſi qui curam, & ad miniſtrationem adhibent, ij ſtudij ſui fructum adeò magnum adipiſcuntur, & contra, negligentiæ horribile adeò iudicium expectant: quanta tandem animi contentione eum debent ij, qui huiuſcemodi munus ſuſcipiunt, vt dignos ſe præbeant, qui Fratres Domini appellentur? Id quod voce eiuſdem Domini doctrice aſtruitur, dicentis: *Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui eſt in cælis, hic frater meus, & ſoror, & mater eſt*, quando quicunque non totius vitæ ſuæ actiones ita inſtituit, vt eas ad Domini voluntatem referat, vt videlicet, & cùm integra ſit valetudine tenendæ cauſa charitatis, ſtudioſè in laboribus, & faciendis operibus exerceat; & cùm ad aduerſa laboret, ſummam tolerantiam, & cum gaudio patientiam adhibeat, hic primò in eo periculo, eoque maximo verſatur, quòd alienatus eſt à Domino, & dum voluntati eius non obtemperat, ſeipſum auulſerit à Fratrum ſuorum conſortio. Deinde in illo etiam, quòd ea indignè audet communicare, quæ parata idoneis ſunt. Quocircà neceſſariò in hoc quoque illorum meminiſſe nos conuenit, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo, his verbis: *Adiuuantes autem exhortamur, ne in vanum gratiam Dei recipiatis*, & operam vt detis, ne, qui vocati in locum Fratrum Domini ſumus, eiuſmodi Dei donum in contumelia habeamus: néve magnam adeò dignitatem dum omnimodam eius voluntatem cunctamur explere, prodamus, ſed potiùs eidem Apoſtolo pareamus, dicenti: *Obſecro vos ego vinctus in Domino, vt dignè ambuletis vocatione qua vocati eſtis.*

Interrogatio XXXV.

Nunquid in vno & eodem pago plures conſtitui Fratrum Conuentus conueniat?

Reſponſio.

Sanè huiuſcemodi quæſtionem membrorum ſimilitudo, quam ad res pleraſque commodè vſurpamus, dilucidè nobis explanat. Quoniam igitur ſuperiùs declaratum eſt corpori, quod ad omnia membrorum officia, ex decoro, ac ratione habile futurum ſit, & articulatim compactum, opus eſſe oculis, & lingua, & cæteris, quæcunque neceſſaria, ac præcipua in corpore ſunt, membris: arduámque rem eſſe, inuentúque difficillimam, animum nanciſci, qui pluribus præditus eſſe oculis poſſit (etenim abſoluta ſeueræ diſciplinæ ratio, moderatorem Conuentus, & prouidum, & nec parum eloquentem requirit, & prætereà vigilantem, ac mitem, & eiuſmodi, qui perfecto corde Dei iuſtificationes exquirat) qui quæſo fieri poteſt, vt plures tales in vno atque eodem pago reperiantur? Quòd ſi omninò fors ferat aliquando, vt duo, tréſve reperti ſint tales (quod quidem neque factu facile eſt, neque factum vnquam cognouimus) ſanè longè videtur eſſe præſtabilius, ſi hi gubernandi inter ſe prouinciam ac ſolicitudinem communiter partiantur, viciſsimque alter alterius laborem ſubleuet; videlicet vt peregrè profecto altero, aut occupatione aliqua diſtento, aut alio quolibet caſu impedito, quemadmodum vſu venire ſolitum eſt plerumque, vt Antiſtes abſit à reliquis Fratribus, præſto ſit alter, qui eius deſiderium ſentiri non ſinat; hoc ſi non eſt, ad Conuentum alium ſe conferat, cui opus ſit moderatore, atque etiam magnopere ad id, quod nobis propoſuimus, prodeſſe exemplum poteſt earum rerum, quas vulgò quotidie cernimus fieri. Vt igitur artiuur earum, quæ in communi vita verſantur, periti, iis ſoliti ſunt obtrectare, æmulatione quadam mutua, qui eiuſdem ſecum ſunt artificij, quod res videlicet ipſa naturaliter ſenſim in eorum animis mutuam inter ipſos parere ſolita ſit: item plerumque idem fere in huiuſmodi vita ſolet accidere. Initio enim contentionem a rebus honeſtis auſpicantes, cum inter ſe certatim alij alios ſtudeant ſuperare, aut hoſpitibus recipiendis, aut numero eorum augendo, qui ſe aggregant exercendæ pietati,

aut

aut muneribus huiuſmodi honeſtis quibuſdam fungendis, dum progreſſus maiores faciunt, poſtremò in ſimultates contentioſas delabuntur. Quæ res cùm aduenientibus peregrè Fratribus magnam & ancipitem curam afferat, & difficultatem, (nempe quibus cum ex labore itineris feſſis capienda requies eſſet, animus neceſſariò ſit diſtrahendus, dubitantibus ad vtros potiùs diuertant, quando & hos illis anteponere odioſum eſt,& tamen vt ſimul ſatis vtriſque fiat,res ipſa non patitur,eóque magis ſe forte neceſſariò ipſis iter vrgere feſtinantiùs conueniat,) tum iis etiam,qui tenendæ cauſa eiuſdem cum ipſis vitæ initio ad ipſos ſe conferunt, haud mediocrem afferunt animi anxietatem, quandoquidem neceſſariò coguntur addubitare vtrorum magis diſciplinæ vitam committant ſuam, cùm id omninò animaduertant fore, vt ſi ſe ad hos certa deſtinatione applicuerint, alios improbaſſe videantur. Ipſo igitur mox initio argui eos neceſſe eſt, quòd elatiùs de ſeipſis ſentiant,quippe qui non ſe penitùs tanquam prorſus rudes aliorum diſciplinæ inſtituendos,ac veluti formandos tradunt,ſed iam tum Ordinum iudices,& ceu æſtimatores eſſe aſſectant. Quocircà cum illud intelligatur,in huiuſmodi ſeparata aliorum ab aliis habitatione, certum prorſus & confeſſum nullum bonum ineſſe, contràque incommoda manifeſta contineri tam multa, ſine dubio ſtatuendum eſt, inutilem eſſe penitùs hanc inter ſe aliorum ab aliis contubernalium diſparationem. Quòd ſi forte aliqui aliquando in ea reperti fuerint antequam,ne eſſent, prouideri potuerit, adhibenda eſt quamprimum correctio,& maximè poſtquam quæ inde incommoda naſcantur,re ipſa experti didicerint. Nam illud,in ſuſcepta ſemel ſententia præfractè velle permanere,manifeſtæ eſt pertinaciæ. *Si quis autem videtur contentioſus eſſe*, inquit Apoſtolus, *nos talem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei.* Quam enim cauſam afferent quominus in vnius corporis compagem agglutinari poſſint? an eam fortaſſe quòd neceſſariarum ad vſum rerum inopia laboraturi minùs ſint,ſi diſiunctim quilibet vixerint, quam ſi coniunctim. Atqui res longè ipſis,ſi vnà inter ſe viuant,paratiores ſunt,quibus & lucerna vna,& focus vnus,& ſi quæ ſunt huiuſmodi, ſingula quæque cunctis ſimul ſatisfaciunt, quando ſi qua alia in re ſummè in hoc ipſo debemus adniti,vt facilitate maximè conſulamus,omniquè ratione contendamus, vt neceſſarias ad vitam copias quammaxime in anguſtum deducamus. Atque ad hoc illud etiam accedit,quòd qui res Fratrum vſibus neceſſarias externè quæſitas important, iis diſiunctis ordinibus,pluribus eſt opus,coniunctis verò,dimidio paucioribus. Quam autem difficile ſit virum aliquem nanciſci, qui Chriſti nomen aliquo pacto dedecoret,& cùm foris ſit cum iis, qui communis vitæ conſuetudinem tenent,ita congredi ſciat, vt cum ſua ipſius profeſſione congreſſio illa aliqua ex parte non diſcrepet; id me tacente, etiam per vos intelligitur. Ad hæc qui in huiuſmodi diſtractione permanent, eis qui fieri poterit,vt doctrina cæteros ædificent,qui in cœnobio verſantur, illis,ſi quando viſus fuerit, vel ad concordiam conciliandis, quid quòd nolint in vnam inter ſe ipſi ſocietatem concurrere, prauas in ſe ſuſpiciones commoueant? Quin & videmus,quæ ad Philippenſes Apoſtolus ſcribat, ſic enim ait: *Implete gaudium meum, vt idem ſapiatis eandem charitatem habentes,vnanimes,idem ſentientes,nihil per contentionem,neque per inanem gloriam: ſed humilitate alij alios ſuperiores ſe inuicem arbitrantes,non quæ ſua ſunt ſinguli conſiderantes,ſed & quæ aliorum.* Verum enim quod maius afferri humilitatis exemplum poteſt, quam ſi Conuentuum Antiſtites viciſſim alij aliorum imperio ſubiiciantur? Si enim ſpiritualibus donis ambo æque ſunt ordinati,præclarius ſit,ſi ambo pariter in certamen deſcendant,vter alterum humilitate vincat; quod a nobis fieri oportere Dominus exemplo illo nos docuit, qui Apoſtolos miſerit binos; prorſúſque ex ipſis alter lætabundus vltrò ſe alteri ſubiiciet,cum meminerit dictum eſſe à Domino,exaltatum iri,quicunque ſeipſum humiliauerit. Sin hic plura habuerit,ille pauciora, præſtabilius eſt, vt qui imbecillior ſit,is à valentiore aſſumatur; deinde niſi ita fiat, qui non manifeſtè contra præceptum Apoſtoli fit, quo iubemur, vt non res noſtras ſinguli conſideremus, ſed & quæ aliorum. Neque enim hoc in eiuſmodi diſtractione exiſtimo poſſe legitimè perfici: quippe videlicet cùm ordines ſinguli, ſeorſim quiſque ſuorum ſibi curam vendicet, aliorum verò minime ſe putent pertinere. Quæ res manifeſtè (vt dixi) præcepto Apoſtoli aduerſatur. Neque verò, (cum de Sanctis illis viris,de quibus eſt mentio frequens in Actis, teſtimonia illa proferuntur, quòd videlicet multitudinis credentium erat cor vnum,& anima vna,& quod omnes credentes erant ſimul in eodem loco, & habebant omnia communia) eſt quamobrem dubitare quiſquam debeat, vllam in tota illa multitudine diſiunctionem fuiſſe,aut ex ipſis quemlibet ſeorſim, more ſuo, ſolitum degere; quin potiùs id exiſtimare debet, ſub vna,& eadem cura vniuerſos fuiſſe ſolitos gubernari, atque hæc in pleno numero quinque millium. In quibus fortaſſe non pauca erant, quæ mutuæ eorum inter ſe coniunctioni hominum ritu ac iudicio viderentur obſiſtere. Cæterum cùm qui nunc in ſingulis vicis reperiuntur,adeò inferiores illis numero ſint: quæ promittit ratio, hos viciſſim alios ab aliis eſſe diſiunctos? Vtinam autem fieri poſſet, vt non modò, qui in eodem vico, eodemque in loco ſunt congregati, huiuſmodi, quem dico, ſtatum tenerent,ſed plures etiam,qui diuerſis in locis conſtituti ſunt, Fratrum Conuentus,ab vna tantùm cura,eorum,qui inoffensè, ſapientérque rebus omnium poſſent conſulere, in vnitate ſpiritus & vinculo pacis regerentur.

Interrogatio XXXVI.

De iis,qui à reliquorum Fratrum ſocietate ſe ſeparant, ac ſecedunt.

Reſponſio.

Verumenimuerò inter quos certis conditionibus, & ex profeſſo ſemel conuenit, vt vnà inter ſe vno & eodem in loco vitam agerent, iis nequaquam licitum ſit nullo diſcrimine,& inconſultò à communi reliquorum Fratrum corpore auellere ſe: quando illud quod quis in ſuſcepta ſemel ſententia non permaneat, duabus de cauſis contingit, vel ex detrimento, videlicet, quod ex neceſſitudine contubernij naſcitur, vel ex mentis inſtabilitate illius, qui ſententiam mutet. Qui igitur fugiendi cauſa detrimenti,quod illi ex contubernio naſcatur, ſe à reliquis Fratribus ſegregat, is nullo modo diſceſſionis ſuæ cauſam tenere apud ſeipſum occultam debet, ſed eo modo,quo docuit Dominus,illam detegere,quando dixit: *Si peccauerit in te frater tuus, vade,& corripe inter te & ipſum ſolum,&c.* Ita enim & ſecura ea, quam quærebat, emendatio fuerit, & Fratres lucrabitur, & ſocietatem illorum non aſpernabitur. Sin contra,in vitio eos perſeuerare,neque correctioni locum date animaduerterit,hæc iis nota facere debet,ad quos iudicium huiuſcemodi pertineat, quod vbi fecerit, tum demùm adhibitis multorum teſtimoniis diſcedat: neque enim iam a Fratribus ſe ſegregabit, ſed ab alienis; cum Dominus, eum, qui in peruerſitate ſua perſeueret, ethnico aſſimulet,ac publicano. *Sit enim tibi*,qui eiuſmodi eſt,inquit, *ſicut ethnicus & publicanus.* Qui verò ad relinquendam cæterorum Fratrum ſocietatem a propria animi ſui leuitate impellitur, is ſuam ipſius curare imbecillitatem debet; alioqui ſi medicinam noluerit admittere,

admittere, ipſe excluſus à nemine admittatur. Cæterum ſi tenendi cauſa mandati Dominici, alius aliò diſtrahatur, talis diſtractio neutiquam pro ſegregatione habenda eſt, ſed aſſignati potiùs vnicuique muneris ea adminiſtratio exiſtimanda. Aliam præterea cauſam, propter quam, qui ſe a reliquorum Fratrum conſortio ſegreget, ratio nullam admittit: Primum quidem quòd nomini Domini noſtri Ieſu Chriſti, a quo congregati ſumus, infligitur contumelia: deinde quòd vicißim alterius aduerſus alterum conſcientia pura eſſe non poteſt, quòd ſcilicet mutuò inter ſe alter alterum ſuſpectum habeat. Hoc autem manifeſte repugnat præcepto Domini, qui dixit: *Si offeres munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quòd frater tuus habet aliquid aduerſum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo: & tunc, reuerſus offeres munus tuum.*

Interrogatio XXVII.

Nunquid per ſimulationem orationum, pſalmodiæ negligi opera debeant: & quæ ſint ad orationem appoſita tempora, & primò an oporteat laborare?

Reſponſio.

Cùm Dominus noſter Ieſus Chriſtus dicat, *dignus eſt*, non ſimpliciter, neque ſine vlla exceptione, quilibet, ſed *operarius cibo ſuo*: cumque Apoſtoli præceptum ſit, qui fatigari & laborare nos iubet proprijs manibus quod bonum eſt, vt ſit nobis, vnde egentibus tribuamus: ſanè, quin ſtudioſiùs ſit laborandum, re ipſa liquet: neque enim cauſa ad inertiam, aut laboris fugam ſpectante, vita ſecundùm pietatem inſtituta exiſtimari debet, ſed materia potiùs ſubeundi certaminis, & maioris laboris, & in rebus difficilibus tolerantiæ, vt nobis quoque verè liceat dicere, *In labore & ærumna, in vigilijs multis, in fame, & ſiti*: Cùm non ad corporis caſtigationem modò vtilis nobis huiuſmodi vitæ ratio ſit, ſed ad charitatem etiam erga proximum: ſi videlicet de Fratribus noſtris, ijs, qui valetudine aduerſa laborent, neceſſitati per nos Deus vitæ ſubſidia ſubminiſtret, conuenienter exemplo illi, quod propoſitum nobis in Actis eſt ab Apoſtolo, ſic cùm ille ait: *Omnia oſtendi vobis, quod ſic laborantes, oportet ſuſcipere infirmos.* Et alio in loco: *Vt habeat vnde tribuere poſſit neceßitatem patienti*, quo ſcilicet digni habeamur, illud audire: *Venite benedicti Patris mei, poßidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi. Eſuriui enim, & dediſtis mihi manducare, ſitiui, & dediſtis mihi bibere.* Verum enim quantum ex otio malè ſit, quid attinet memorare, cùm Apoſtolus apertè præcipiat, vt qui non laborat, is nec manducet etiam. Sicut igitur vnicuique ad vitæ ſuſtentationem neceſſarius eſt cibus quotidianus, item nihilominus vnicuique in opere faciendo neceſſaria induſtria eſt. Neque enim temerè laudis loco poſitum fuit illud à Salomone, *Panem otioſa non comedit.* Itémque ab Apoſtolo de ſeipſo dictum eſt illud: *Neque gratis panem manducauimus ab aliquo, ſed in labore & fatigatione, nocte & die operantes.* Atqui tamen licebat ei, cùm Euangelium prædicaret de Euangelio viuere, ſi voluiſſet. Quin Dominus etiam ipſe pigritiam cum malitia coniunxit, cùm dixit *Serue male & piger.* Idem præterea vir ſapientiæ gloria excellens Salomon, non ſolùm ex ijs, quæ a me memorata ſunt modò, virum gnauum laudat, ſed ignauum etiam caſtigat, illa ex tenuiſsimarum beſtiolarum comparatione, cùm dicit: *Vade ad formicam ô piger.* Proinde metuere debemus, ne aliquando nobis hoc in die iudicij obijciatur: cùm qui ad excipiendos labores idoneas nobis vires ſuppeditauerit, is parem quoque illis à nobis in laborando induſtriam repoſcet. Quoniam cui commendauerunt multum, plus petent ab eo.

Verum enim quia ſunt nonnulli, qui orationum prætextu, pſalmodiæve, neceſſarios in exercendis artificiis labores defugiunt; illud eſt intelligendum, certis quidem alijs quibuſdam in rebus eſſe certam vnicuique temporis tempeſtiuitatem, vt eſt apud Eccleſiaſten, qui omni negotio ſuum eſſe tempus dicit; Orationi verò, & Pſalmorum modulationi, ſicut in alijs etiam pleriſque nullum non eſſe tempus idoneum, ita videlicet, vt vel in eo ipſo, dum manibus opus tractamus, & lingua nonnunquam (quandocunque id fieri poteſt, aut expedit potius, & ad fidei ædificationem conducit) munere hoc fungi poſſimus: ſin id minùs, corde certè in Pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, Deum collaudemus, ſicut ſcriptum eſt, atque ita orationi ſatisfaciamus: interim dum laboramus, gratias agamus Deo, qui ad opera facienda manuum vires nobis ſuppeditauerit: itémque ad percipiendam artium ſingularum cognitionem ingenium largitus ſit, materiamque donauerit, ex qua inſtrumenta conficerentur; tum eam etiam, quæ artibus ijs eſſet ſubiecta, quam in manibus habeamus operantes: ſimulque etiam ipſum orantes, vt opera manuum noſtrarum dirigantur ad eum finem, vt ipſi placeamus. Hoc modo etiam mentem à futilibus cogitationibus cohibemus, quandocunque in ſingulis, quæ adminiſtramus operibus, conficiendi felicitatem à Deo poſtulamus, & ei gratias agimus, qui ad ea adminiſtranda vires nobis tribuerit, & à propoſito iucundæ gratiæ illius non aberramus, ſicut ante dictum eſt. Etenim niſi hæc ita ſe habeant, qui fieri poteſt, vt inter ſe illa concordent, quæ dicta ſunt ab Apoſtolo: & illud videlicet, *Sine intermiſſione orantes*, & illud, *nocte, & die laborantes.*

Neque verò tamen, quanquam hanc aſſiduè, atque adeò omnibus momentis adhiberi oportere gratiarum actionem, & lex ipſa præcepit, & nos eam vitæ noſtræ neceſſariam eſſe, cum natura, tum ratione docemus: propterea illæ ſtatis temporibus præſcriptæ orationes negligendæ veniunt, quas obſeruare in Conuentibus ſolemne eſt & quotidianum, ſiquidem ea re à nobis neceſſario huiuſmodi tempora delecta ſunt, quòd in eorum ſingulis peculiaris quædam Dei in nos beneficiorum eſt commemoratio. Ac matutinam quidem, vt primi animi, ac mentis noſtræ motus conſecrentur Deo, neque vllius rei curæ ante aditum ad nos demus, quam nos in cogitatione de Deo oblectauerimus: ſicut ſcriptum eſt, *Memor fui Dei, & delectatus ſum.* Neque corpus prius ad functionem muneris alicuius moueamus, quam illud fecerimus, quod dictum eſt: *Orabo ad te Domine, mane exaudies vocem meam, mane aſtabo tibi.* Tertia verò hora, vt in ea ad orationem ſurgatur, Fratreſque omnes in vnum congregentur, licet diuerſis in locis alij in alijs operibus ſint occupati, idque ea re, vt admoniti doni Spiritus, quod circiter hanc ipſam horam Apoſtolis datum fuit vno, eodemque animo cuncti illum venerentur, ab eoque petant, vt & ipſi digni ſint, qui ſanctificationem ſuſcipiant: ſimulque vt ſalutaris ſibi doctrinæ, & recti itineris dux eſſe, & auctor velit, illum imitantes, qui dixit: *Cor mundum crea in me Deus, & ſpiritum rectum innoua in viſceribus meis. Ne proijcias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me. Redde mihi lætitiam ſalutaris tui, & ſpiritu principali confirma me.* Et alio in loco: *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam*, atque ita denuò ad intermiſſa opera redeatur.

Quòd ſi fors aliquos, vel propter operum, vel propter locorum naturam eo tempore abeſſe longiùs contigerit, quam vt vna cum reliquis præſto eſſe poſſint, ij vbicunque fuerint ea neceſſitate ibi exequi debent, quæ communiter ſtatuta ſunt, nihil hæſitantes omninò, quia *vbi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo*, inquit Dominus, *ibi in medio eorum ſum.* Porrò ſexta hora, Sanctorum

ctorum exemplo, neceſſariam eſſe orationem iudicauimus, apud quos eſt: *Veſpere, & mane, & meridie narrabo, & annunciabo, & exaudiet vocem meam.* In qua quidem vt liberemur ab incurſu & dæmonio meridiano, nonageſimus etiam Pſalmus recitetur. De Nona verò, quod ea nobis ad orationem neceſſaria ſit, id Apoſtoli ipſi declarauerunt in Actis, in quibus eſt, quòd *Petrus & Ioannes aſcendebant in Templum ad horam orationis Nonam.* Completo verò iam die, pro iis omnibus, quæ in eo nobis data fuerint, felicitérve nobis euenerint, gratiarum actio ſuccedet: eorumque, quæ vel per conſenſum, aut ſecus contra animi ſententiam prætermiſſa ſint, confeſſio: ac ſicubi latens delictum aliquod admiſſum fuerit verbis, operibúſve, aut etiam corde, pro his omnibus oratione adhibita veniam nobis a Deo comprecabimur, ſiquidem ad ſimilia parata rerum euitanda, valde vtilis eſt præteritorum conſideratio. Idcircò David dicit *Quæ dicitis in cordibus veſtris, in cubilibus veſtris compungimini.* Tum autem primis ſe iam noctis intendétibus tenebris, ſequetur petitio, vt quies, quam ſumus capturi, inoffenſa, & ab omni perturbatione, & vitio libera ſit: qua hora etiam neceſſariò nonageſimus recitari Pſalmus debet. De tempore autem dimidiæ noctis, quod id ad orationem neceſſarium ſit, traditum nobis eſt a Paulo, & Sila in Actis. Scriptum eſt enim ſic. *Circiter autem mediam noctem Paulus, & Silas laudabant Deum.* Atque hoc quidem etiam concentus Pſalmorum confirmat, ſic dicens: *Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi, ſuper iudicia iuſtitiæ tuæ.* Poſt antevertendum diluculum eſt, & ad orationem ſurgendum, cauendúmque, ne dies nos in lectulo dormientes opprimat, & ille imitandus, qui dixit: *Præuenerunt oculi mei diluculum, vt meditarer eloquia tua.* Porrò ex his omnibus, quæ diximus, ſtatis temporibus, nullum ab iis prætermitti debet, quorum vitæ propoſitum eſt, vt quæ acturi ſunt, omnia ad laudem Dei, & Chriſti eius referant. Atque vtilis etiam, meo quidem iudicio, hæc in orationibus, & Pſalmorum decantationibus, quæ certis temporibus fiunt, diuerſitas eſt atque varietas, ob eam cauſam, quòd in perpetua ſimilitudine, & æqualitate rerum animo neſcio quo modo torpedo quædam plerumque oboritur, atque tædium, eáque re aliud agens, ad futiles & vagas cogitationes aberrat. In viciſſitudine autem, varietateque cùm pſalmodiæ, tum ſingularum horarum, ratio eius & ſtudium ipſum renouatur, & attentio instauratur.

Interrogatio XXXVIII.

Hactenùs ſermone tuo nos docuiſti, & orationem nullo pacto omittendam, & in operibus laborem neceſſarium eſſe. reliquum eſt iam, vt doceamur cuiuſmodi artificia profeſſioni noſtræ conueniant.

Reſponſio.

Omninò, etſi artes quaſdam præciſè ſtatuere, in quibus res nos verſari conueniat, haud facile eſt, quòd aliæ aliis magis ſunt opportunæ: quemadmodum videlicet, cum locorum, tum negotiationum, quæ in ſingulis regionibus tractantur, & natura & commoditas deſiderat: in vniuerſum tamen harum deſcribi, & conſignari delectus quidam poteſt. Ac nimirum ea videntur eſſe, quæcunque vitæ noſtræ, & quietem, & tranquillitatem conſeruent, quarum ſcilicet neque materia magno labore quæratur, neque opera magna ſolicitudine diuendantur, ſimilitérque illæ omnes, quæ neque virorum, neque mulierum indecoros congreſſus nobis concilient, & noxiæ, ſiquidem omnibus in rebus illud peculiariter debemus ſpectare, vt ſimplicitatem ac frugalitatem teneamus, & illud ſummopere fugiamus, ne inſeruiamus ſtultis, ac planè noxiis hominum cupiditatibus, iis efficiendis, quæ in ſtudio apud ipſos eſſe animaduerterimus. Quocirca & in telis texendis, in ea modò opera, noſtra à nobis induſtria conferetur, quæ in quotidiano communique vitæ vſu apud omnes ſint: iis penitùs reiectis, quæ à libidinoſis mulierculis inuentæ ſunt, ad captandos, ac laqueis irretiendos miſeros adoleſcentulos. Similis quoque in conſuendorum calceamentorum artificio tenenda à nobis ratio erit, vt videlicet earum rerum in illa aut miniſtri ſimus, quæ ad neceſſarium modò hominum vitæ vſum requiruntur.

Cæterùm & ædificandi ars, item fabrilis lignaria, & æris cudendi, & agricolandi diſciplina, etſi ſuapte natura ad vitam neceſſariæ ſunt, & magnam vtilitatem afferunt, & ne ſuopte quidem genio ſunt à nobis repudiandæ: tamen quandocunque, aut quietem noſtram perturbare, aut Fratrum vitæ coniunctionem videbuntur diſtrahere, tunc neceſſariò à nobis ſemper declinari debent: maioréque in pretio habendæ ſunt artes illæ, quarum exercitatio eiuſmodi ſit, quæ neque nos diſtrahat, neque impedimento ſit, quominus Deo aſſiduè cohæreamus, & quæ neque à temporibus pſalmodiæ, orationiſve, aut reliquæ diſciplinæ conſtantia eos auocent, qui ſtudio pietatis operam dant. Si quando autem eiuſmodi in iis nihil ineſſe animaduerſum ſit, quod præcipuum vitæ noſtræ propoſitum impedire videatur, aut hinc nihil noxæ contrahere, multis ſine dubio hæ aliis anteponi debent, & maximè agricultura, quando ex ea facillimè res ad vitæ vſum neceſſariæ haberi poſſunt: & qui in ea verſantur, nullas hi ſurſum, ac deorſum curſitationes coguntur ſubire, modò, vt diximus, ea nobis neque à vicinis, neque ab accolis tumultus afferat, aut turbas.

Interrogatio XXXIX.

Quæ ratio teneri debet in vendendis mercibus, quomodóque peregrinatio ſuſcipi.

Reſponſio.

Atque illud etiam ſtudendum eſt, ne quæ fecerimus opera, ea in longinquas quaſdam regiones exportemus: néve venditionis cauſa, temerè nos in publicum demus: ſiquidem honeſtior eſt ea quæ fit vno & eodem in loco permanſio, vtiliórque cùm ad mutuam ædificationem, tum ad perfectam quotidiani victus conſeruationem: itaque vt quieti conſulamus, detrahendum eſt aliquid de pretio potiùs, quàm modici lucri cauſa peregre longiùs abeundum. Cæterùm ſi hoc fieri non poſſe vſus ipſe docuerit, ne ſuſcepta huiuſcemodi de cauſa peregrinatio infructuoſa nobis accidat deligere nos, & ciuitates, & loca oportebit hominum religioſorum, eoque ſtatis nundinarum temporibus plures vnà ſimul Fratres concurrere, nobiſcumque quiſque, quas elaborauerimus, merces afferre, communiterque cuncti iter inire, viamque pſallendo, orandoque, nóſque viciſſim alter alterum ædificando, conficere. Ac poſtremò vbi ad locum iam peruenerimus, quem petebamus, eadem communiter cuncti hoſpitia capere, idque cùm mutuæ cuſtodiæ cauſa, tum vt nullum nos orationis tempus, neque diurnum, neque nocturnum effugiat: tum etiam, vt improborum ac fraudulentorum hominum congreſſus minore noxa euadamus, ſi in multorum ſocietate ſimus, quam ſi ſoli tantummodo, quando etiam qui iniurioſiſſimi ſunt, iniuriarum ſuarum teſtes habere multos recuſant.

Interrogatio XL.

De nundinis illis, quæ in Sanctorum celebrationibus fiunt, quid?

Reſponſio.

Verumenimvero, neque nundinationes illæ quæ ad ſepulchra Sanctorum martyrum celebrari ſolitæ ſunt, conuenire nobis putandæ ſunt: neque enim vllam aliam ob cauſam adeſſe decet Chriſtianos ad martyrum conditoria, aut iſtis contigua loca inuiſere, quàm orandi cauſa, & vt Sanctorum conſtantia admoniti, in qua illi, ne pietatem amitterent, ad necem vſque fortiter perſeuerarunt, ipſi quoque ad ſimilis fortitudinis æmulationem incitantur. Nimirum memoriæ tenendum eſt illud, quam terrifica, & formidabili ira olim exarſerit Dominus, qui cùm ſemper & vbique manſuetus & humilis corde fuiſſet, in eos tamen ſolos flagellum intendit, qui circum Templum vendendis emendiſque mercibus operam dabant: quippe quaſi nundinatio illa orationis Domum in latronum ſpeluncam conuerteret. Neque verò quòd alij ante nos fecerint, a quibus ſolita olim in diebus Sanctorum feſtis obſeruari conſuetudo, violata ſit (quique cùm inter ſe alij pro alijs orare deberent, & vna cum pluribus Deum adorare, & lacrymas offerre, ab eóque cùm peccatorum veniam poſcere, tum de acceptis beneficijs gratias agere, ſeſéque mutuis viciſſim cohortationibus in pietate vera confirmare, & ædificare; id quod etiam memoria noſtra vſurpari fuiſſe ſolitum ſcimus, pro his omnibus forum, ac nundinas, & communem mercatum, & tempus illud, & locum efficiunt) ob hoc ſtatim nos quoque illos imitari par eſt, & hoc modo auctoritate noſtra prauam illorum conſuetudinem confirmare, ſed conuentus illos exprimere potiùs, de quibus in Euangeliis mentio eſt, præſente Domino noſtro Ieſu Chriſto ſolitos celebrari, & in his, quæ ab Apoſtolo deſcripta ſunt veluti huiuſcemodi vitæ inſtituto conuenientia, facere, ſcribit autem ſic: *Cùm conuenitis, vnuſquiſque veſtrùm pſalmum habet, doctrinam habet, apocalypſim habet, linguam habet, interpretationem habet, omnia ad ædificationem fiant.*

Interrogatio X L I.

De auctoritate Superiorum, & obedientia, quid?

Reſponſio.

Cæterùm in his, quæ conceſſa ſunt artificiis, neutiquam permittendum eſt vnicuique, vt arbitratu ſuo diſcat quod velit: ſed illud tantummodo, ad quod aptum eſſe illum Antiſtites iudicauerint: qui enim ſeipſum abnegauit, ſeſéque voluntatibus ſuis omnibus ſpoliauit, non id quod vult, facit, ſed quod docetur. Neque verò ratio permittit, eum ſibi ipſi quod expediat deligere, qui gubernationem ſui aliis tradiderit; ſiquidem hi eſſe debent, qui ad quamcumque rem habilem eſſe illum iudicauerint, arbitrio ſuo in nomine Domini ipſum inſtituant: qui autem ipſe in deligenda ſibi aliqua arte munerève cupiditati ſuæ obſequitur, is plane ſibi notam inurit, ſéque prodit, primò ſe ſibi ipſi placere documento eſt, inde autem illam cæteris anteponere, aut propter gloriam vitæ huius, aut lucri ſpem, aut aliud aliquid id genus in eam artem propenſiore ſit affectu, aut poſtremo propter ignauiam, pigritiamve, quod ea videlicet laboris ſit leuioris; in quo autem hæc inſunt, ab hoc planiſſimè intelligi poteſt, nondum abſterſas eſſe omnes animi morborum labes. Sed neque ſemetipſum abnegauit, qui ſuis ipſe affectibus perficiendis obſequitur, neque rebus vitæ huius nuncium verè dici poteſt remiſiſſe; ſi enim adhuc vel compendij, vel gloriæ, admiratio tenet: itémque nullo modo membra ſua, quæ ſunt ſuper terram mortificauiſſe, ille qui neceſſarium in faciendis operibus laborem non ſuſtinet, quin potiùs is eſſe ſe arrogantem, & pertinacem declarat, qui ſuum, qui vnus eſt, iudicium melius eſſe arbitretur, quàm aliorum, qui plures ſunt. Quamobrem ſiue quis artem aliquam tenet, eáque cæterorum Fratrum iudicio non improbatur, nequaquam is eam confeſtim abiicere debet (eſt enim animi inconſtantis, & infirmi iudicij, temerè aſpernari, quæ habeas:) ſiue non habet, non ſibi ſua ſponte aſſumito ipſe: ſed quæ probata à maioribus fuerit, ad illam ſe accommodato, idque ea re, vt vbique obedientiam colerent. Quemadmodum autem vnumquemque ſua ſponte, quod ipſi placitum ſit, eligere, indecorum eſſe docuimus: item quoque pari ratione putandum eſt in vitio eſſe, ſi quis quæ alij probauerint, ipſe recuſet, quin potiùs, ſi quis etiam artem aliquam habeat, cuius tractatus communitati Fratrum non placeat, æquiſſimo animo abiicere illam debet, illudque declarare, nulla ſe rei vllius vitæ huius cupiditate adductum teneri: quando perficere voluntates cogitationum, eſt illius, qui ſpem non habet, vt eſt apud Apoſtolum: contraque exprompta vbique omnibus in rebus obedientia, laudi ſemper tribuitur: cùm idem Apoſtolus laudet quoſdam, ac dicat, *Semetipſos dederunt primum Domino, deinde nobis propter voluntatem Dei.* Cæterùm aſſignato iam ſibi artificio, vacare vnuſquiſque attentè debet, ſtudioséque inuigilare, & nihilo ſeciùs, quaſi inſpectore Deo, ſumma ſedulitate, & attentiore cura accuratiſſime illud exercere, vt fidenti animo ſemper dicere illud poſſit: *Ecce ſicut oculi ſeruorum, in manibus dominorum ſuorum, ita oculi noſtri ad Dominum Deum noſtrum*: non item ab hoc ad aliud temere reſilire, neque enim natura noſtra plura ſimul aſſequi ſtudia poteſt: multóque eſt præſtabilius vnum modò ſoletter, & induſtrie confeciſſe, quàm multa attentaſſe, quæ neceſſariò poſteà ſint relinquenda: ſiquidem quæ ad res plures animi fit diſtractio, & mentis, identidem modò ad hanc, modò ad illam applicatio, præterquàm quòd opus nullum perfectè perduci ad exitum ſinit, etiam morum leuitatem, vel ſi ineſt, arguit, vel ſi non ineſt, ingenerat.

Si quando autem neceſſitas poſtulet, vt reliquis etiam artibus ſubueniatur, ſane par eſt is vt auxilietur qui commodè poſſit: neque id ſuapte ſponte, ſed arceſſitus, non quòd hunc ad id muneris obeundum quaſi illi præcipuum accerſamus, ſed caſu quopiam circunſtante: idque imitari, quod in membris corporis ſolitum eſt vſu venire, in quibus ſi pes ab officio ſuo per claudicationē aberrauerit, manu ſolemus inniti ac ſuffulcire corpus reliquum, viciſſimque, quemadmodum ſua ſponte ad artem aliquam aſſilire, ac velut vtilitati repugnat: ſic nolle admittere quod iuſſus ſis, caſtigatione dignum eſt: idque ea re, ne & arrogantiæ vitium in nobis alatur, & morigeræ, & ad omnia perſuaſibilis obedientiæ diſciplina peſſum eat, ac diſſoluatur. Cæterum cura inſtrumentorum quanquam ad eum præcipuè videtur pertinere, vt quis cuique artificio præpoſitus ſit: nihilominùs tamen, ſi ſors tulerit, vt ex iis aliquod aliquando neglectum fuerit, id perinde vt res, quæ ad omnes æque pertineat, eo modo quo par fuerit, ab iis debet accurari, qui id primi animaduerterint; licet enim illorum tractatio vnum aliquem ſeorſum priuatim attingat: attamen, quæ ex eo naſcitur vtilitas, ea promiſcue in cunctos redundat. Nam quæ alterius ſint artis, ea perinde, ac ſi ſua nihil intereſſet, contemnere, argumento ipſo tantidem fuerit, ac ſi alienaret. Verumtamen neque qui artes tractant, ij pertinentium ad illas ipſas inſtrumentorum vindicare ſibi dominium debent, ita videlicet, vt aut Antiſtiti Fratrum in arbitratu ſuo vtendi poteſtatem non faciant, ad quam ipſecumque rem velit: aut eorum ipſi, vel vendendorum, vel permutandorum, aut alioqui alienandorum ius ad arbitrium reuocent ſuum, aut præter ea quæ habent aliorum comparandorum penes ſe eſſe poteſtatem velin

Nam.

Nam qui in eo ſemel animum obfirmarit,vt ne ſuarum quidem ipſius manuum eſſet dominus,& alteriùs arbitrio permiſit diſpenſandum,quicquid poſſent conficere operis: quo pacto non is à ſeipſo videtur diſſentire, ſi eorum, quæ ad artium exercitationem neceſſaria ſint, inſtrumentorum poſtulet,vt vis penes ſe ſit, in eaque dominij ſibi auctoritatem vſurpet?

Interrogatio XLII.

Cuiuſmodi conſilio,aut animi affectione laborare ij debent,qui laborant?

Reſponſio.

Atque illud etiam intelligendum eſt, eum qui laborat,nequaquam id eo animo facere debere,vt neceſſitatibus inſeruiat ſuis, ſed vt Domini præcepto ſatisfaciat qui dixit: *Eſuriui,& dediſtis mihi manducare,&c.* Quando illud vnunquenque ſui ipſius cauſa ſollicitum eſſe vetuit idem Dominus, cùm dixit: *Nolite ſolliciti eſſe animæ veſtræ,quid manducetis,neque corpori veſtro, quid induamini*: quibus adiecit: *Hæc enim omnia gentes inquirunt.* Quamobrem in ſuſcipiendis laboribus, illud ſpectare vnuſquiſque debet, vt per ipſum, qui in egeſtate ſunt,ſubleuentur: non autem, vt commodis ipſe prouideat ſuis,ſiquidem hoc modo & crimen ſeipſum immodicè amantis effugerit,& fraternæ charitatis benedictionem à Domino tinuerit, qui ſic dixit: *Quatenus feciſtis vni de his fratribus meis minimis,mihi feciſtis.* Neque verò his,quæ hoc loco a nobis dicuntur,& Apoſtoli verba illa aduerſari quiſquam exiſtimet, vt *operantes panem ſuum manducent*: ſiquidem hoc ad Ordinis, & laboris deſertores dictum eſt,perinde ac ſi ipſis diceret, præſtabilius eſſe vnunquenque neceſſaria ſibi ſaltem ad vitam præſidia parare,neque alius grauem eſſe,quàm vitam in otio traducere. *Audimus enim*,inquit, *quoſdam inordinate ambulantes inter vos nihil operantes, ſed curioſe agentes. His igitur,qui eiuſmodi ſunt, denunciamus*, inquit,*& obſecramus,vt cum ſilentio operantes ſuum ipſorum panem manducent.* Et illud: *Nocte & die operantes, ne quem veſtrûm grauaremus*,nimirum eòdem etiam pertinet,quippe cùm Apoſtolus ad commonendos Ordinis deſertores charitate fraterna impulſus, ipſe ſeipſum laboribus vltra præſcriptum ſibi ſua ſponte ſubiceret.

Cæterum eius, qui ad perfectionem contendit, eſt, *diem,noctémque aſſiduè laborare, vt habeat, vnde tribuat neceſſitatem patienti*: quando qui in ſeipſo, aut in eo etiam, ad quem cura pertinet diſtribuendarum rerum cuique neceſſariarum, poſitam ſpem habet, & laboris ſuſceptionem, ſiue ſuam,ſiue eius quicum eſt, ſatis magnum ſibi ad degendam vitam ſubſidium exiſtimat: huic quatenus ſpem in homine ponit, magnoperè eſt metuendum, ne in execrationem illam incidat: *Maledictus homo,qui confidit in homine: & fulcit carnem brachij ſui,& deficit à Domino anima eius.* Quæ verba cùm dicunt *Qui confidit in homine*,illud præcipiunt, nequaquam ſpem in altero poni debere: cùm autem, & fulcit carnem brachij ſui, in ſe ſui habendam fiduciam vetant: horum autem vtrumque defectio ab eo nominatur; ſimiliterque etiam exitus adiungitur vtriuſque: Quia erit tanquam myrica ſilueſtris in deſerto, neque videbit quando venient bona. Quibus verbis illud oſtenditur quòd ſpem ſuam,ſiue in ſeipſo ponere,ſiue in alio quouis,nihil eſt aliud quam deficere à Deo.

Interrogatio XLIII.

Proſus quod attinet ad eam rationem, quam in artium exercitatione teneamus,ſatis iam abs te nobis demonſtratum eſt: extra quam, ſi quid fortè reliquum ſit, quod vſus ipſe poſteà nos doceat. Cæterum illud planiùs abs te nobis nunc cupimus explicari,cuiuſmodi eſſe in Conuentibus Antiſtites conueniat, quomodóque ab iis,qui in eorum diſciplina ſint,Fratres gubernari.

Reſponſio.

Omninò,etſi veluti ſummatim dictum eſt etiam de hac parte: attamen quoniam (neque hoc iniuria) eam planiùs etiam vobis cupitis explanari, quòd quales Principes ac Moderatores ſint, tales etiam plerunque exiſtere ſoliti ſint cæteri,neceſſariò accuratiùs etiam tractari hic locus debet. Conuenit igitur, vt qui in Conuentu reliquis Fratribus præeſt, is præceptum illud Apoſtoli memoria teneat: Exemplum eſto fidelium. vitámque ſuam exercendorum Domini mandatorum exemplum præbeat euidentiſſimum, vt videlicet iis, quos docendos ſuſceperit,cauſam nullam reliquam faciat, quamobrem præcepta Domini, aut contemnenda, aut eiuſmodi, quæ nemo aſſequi poſſit, eſſe arbitrentur. Principio igitur hoc eſto primum, Antiſtitem nimirum Conuentus præ ferenda erga Chriſtum charitate, ſui modeſtiam animi ſtudio propenſiore exprimere debere,adeò vt vel tacens ipſis ſuis operibus exemplum non fucatæ humilitatis relinquat quouis ſermone multò efficacius ad communem Fratrum doctrinam. Etenim ſi Chriſtianæ vitæ limes eò pertendit, vt Chriſtum imitere, iuxta proportionem aſſumptæ ab eodem carnis, ex eo, quòd ad vocationem cuiuſque pertineat: ſine dubio,quibus ea data prouincia eſt, vt ipſi cæterorum duces ſint; ij opera ſua, & interceſſione imbecilliores adhuc deducere ad Chriſti aſſimilationem viam præſtruendo debent, & ea re beatum Paulum imitari ſic dicentem: *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti.* Proinde primò ipſi obſeruanda ea, quæ à Domino noſtro Ieſu Chriſto tradita eſt,ſummiſſioris animi, & humilitatis regula clariſſimum reliquis,& abſolutum virtutis huius eſſe exemplum debent. *Diſcite enim à me*, inquit,*quia mitis ſum,& humilis corde.*

Morum igitur manſuetudo,& humilitas cordis hæc præcipua Antiſtitis veluti inſignia ſunto. Si enim Dominus Diſcipulis ſuis miniſtrare non erubuit, ſed terræ,ac luti,quod ipſe finxerat,& hominis forma figurauerat, miniſtret eſſe non recuſauit: *Ego enim in medio veſtrûm ſum*, inquit, *ſicut qui miniſtrat*, quid eſt tandem, quo erga æquales noſtros præſtandò illius imitationem aſſecutos nos exiſtimare poſſimus? Hoc igitur eſt quod primum, & eouſque magnum in Antiſtite requiritur. Tum clementem eſſe ipſum oportet,eiuſmodique qui per rerum inexperientiam in officio delinquentes leniter ſuſtent, non tamen qui obticeſcat ad peccata,ſed immorigeros ac detrectantes impetium clementer toleret, & ipſis quanta cum maxima poſſit lenitate, moderationéque medicinas adhibeat. Idoneum præterea, qui accommodata eorum morbis remedia comminiſcatur,& excogitet,non atrociter obiurgantem, ſed in manſuetudine monentem,clementérque corripientem,ſicut ſcriptum eſt, eundémque in rebus præſentibus adminiſtrādis peruigilem & attentum, in futuris proſpiciendis ſagacem,talemque,qui & certare cum valentibus poſſit,& infirmorum imbecillitates portare,cuius cùm dicta, tum facta omnia, ad illorum, quorum diſciplinæ præſit,perfectionem pertineant,non qui ſibi ipſe prælationem aſſumat,ſed qui à cæteris,qui auctoritate in Conuentibus præſtent,delectus ſit,& tantis magnum in ſuperiori vita documentum dederit probitatis morum ſuorum. Nam & hi, inquit Apoſtolus, probentur primùm,& deinde miniſtrent,vt nullum crimen habentes. Quod ſimiliter quoque in hoc ſeruari debet,quem diximus, quo videlicet ſic creatus, Fratribus ipſe ordinem diſciplinæ præſcribat,quem ſequantur;

ter, operáque diſpartiatur in vnum quemlibet, prout viderit expedire.

Interrogatio XLIV.

Quibus permitti debeat, vt domo peregrè proficiſcantur: quo modóque item ij, cum ſe domum receperint, interrogandi ſint.

Reſponſio.

Peregrinandi quidem poteſtatem ei permittito, qui in peregrinatione ſine animæ ſuæ detrimento, & cum vtilitate eorum, quibuſcum congrediatur, poſſit verſari: quando niſi idoneus aliquis affuerit, longè eſt præſtabilius ſummam rerum omnium neceſſariarum penuriam perpeti, atque egeſtatem, etiamſi propterea ſubeunda mors ſit, quam ſublenandæ neceſſitatis corporis cauſa, perſpicuum & omnibus confeſſum animæ detrimentum negligere. *Bonum enim eſt*, inquit Apoſtolus, *mihi magis mori, quam vt gloriam meam quis euacuet.* Et hoc in iis, quæ liberè vnicuique licet omittere. Quantò igitur impenſiùs in iis, de quibus præciſe extat mandatum? Quanquam huic ipſi etiam incommodo medetur lex charitatis. Si enim inciderit aliquando, vt in Conuentu aliquo deſit, qui tutò, commodéve foras poſſit amandari, neceſſitati huiuſcemodi ſatisfacient ij, qui loco proximi erunt, cùm & communia itinera faciant, & abſentes à domo, viciſſim alij ab aliis nunquam ſeparentur, vt tam qui animi, quàm qui corporis etiam viribus imbecilles ſunt, ij hoc modo cum valentioribus coniuncti, incolumes ac vegetiores conſeruentur. Quod quidem multò antè prouidere debet is, cui procuratio neceſſariorum concredita eſt; ne in ipſo poſteà neceſſitatis articulo, rebus iam in ſummas anguſtias adductis, remedium ipſi ex tempore quærendum ſit. Cæterum, vbi qui emiſſus fuerit, domum iam ſe ex peregrinatione receperit, eum diligenter percontator, quid abſens interim egerit; in quorum hominum congreſſus inciderit; cum illis quos ſermones contulerit, in cuiuſmodíve ſecum ipſe cogitationibus ſit verſatus; num aſſidue diu, noctúque in Dei timore permanſerit, an à recta ſemita interdum aberrarit, & à communi decreto aliquid innouarit, idque terrore perculſus externarum calamitatum, an propria ſocordia lapſus: & quod rectè ab ipſo factum audieris, approbatione confirmato, quod autem contra vitioſe, lenis cura, prudentique admonitione corrigito: ita enim & attentiores eſſe aſſueſcent, qui itineribus ſe dabunt, ſi de reddenda ratione ſolliciti ſint: & nos, quandiu abiuncti illi à nobis permaneant, neutiquam videbimur illorum vitæ curam negligere.

Porrò huiuſcemodi etiam, de qua loquimur, conſuetudinem ex Actorum hiſtoria accepimus ſolitam fuiſſe à veteribus ſanctis viris vſurpari. Siquidem ex ea docemur, quemadmodum & Petrus, cùm ſe ſe Ieroſolymam recepiſſet, iis, qui tunc in ea ciuitate erant, rationem reddiderit eius ſocietatis, quæ ſibi cum gentibus fuiſſet. Similiterque quemadmodum Paulus, & Barnabas reuerſi ex peregrinatione, congregatæ ab ipſis Eccleſiæ renunciarint omnia, quæcunque Deus feciſſet cum illis. Et alio in loco quemadmodum ſiluit omnis multitudo, & audiebant Barnabam, & Paulum narrantes quæcunque feciſſet per illos Deus.

Illud tamen hoc loco intelligendum eſt, nundinationes, & quæſtus omnes, qui caupones attingunt, Fratrum Conuentus longiſſime fugere debere.

Interrogatio XLV.

Quòd præter Antiſtitem alius etiam eſſe aliquis debet, qui illo abſente, aut alioqui occupatione aliqua diſtento Fratrum ipſe curam poſſit ſuſcipere.

Reſponſio.

Verùm enim quoniam incidit ſæpenumerò, vt vel ob valetudinis imbecillitatem, vel peregrinandi neceſſitatem, vel aliam quamuis ob cauſam abeſſe à reliquorum Fratrum Conuentu neceſſariò Antiſtes cogatur, alius eſſe præter ipſum debet, qui cùm ipſius, tum cæterorum etiam Fratrum diligenti animaduerſione, circumſpectionéque adhibitis, ad hoc delectus ſit, vt abſente illo curam in ſe Cõuentus recipiat: vt & qui remanſerint, vnius conſilio gubernentur, neque abſente magiſtro, ad formam quandam popularis reipublicæ ſtatus, familia traducatur: atque eo modo regula, & traditæ diſciplinæ ſeueritas imminuatur: ſed quæ de communi omnium ſententia adſcita à cuncto collegio inſtituta fuerint, ad Dei gloriam conſeruentur: atque vt ſit, qui accedentibus ad nos hoſpitibus, prudenter ſciat reſpondere: quo videlicet, & qui audire aliquid à nobis deſiderant, pro propoſiti argumenti dignitate ædificentur, & commune Fratrum collegium neutiquam dedecoretur: nam hoc quòd paſſim omnes ſine vllo diſcrimine ad dicendum aſſiliant, præterquam quòd tumultus cauſa eſt, etiam ſignum eſt perturbatæ diſciplinæ, cùm Apoſtolus ne iis quidem, quibus delatum fuerat donum rectè docendi Dei verbum, pluribus ſimul loqui licere voluerit. Sic enim eſt apud ipſum. *Quòd ſi alicui reuelatum fuerit ſedenti, prior taceat.* Qui idem etiam apertè perturbatæ huiuſcemodi diſciplinæ abſurditatem demonſtrans, ſic dixit: *Si ergo conueniat vniuerſa Eccleſia in vnum, & omnes loquantur linguis, intrent autem idiotæ, aut Infideles, nonne dicent quod inſanitis?* Atque etiam ſi inciderit aliquando, vt qui aliunde acceſſerit, aliquem de re aliqua, quam ignoret, interrogauerit, iſque qui vice alterius interrogatus ſit, haberet quod commodè reſponderet, conſeruandæ tamen diſciplinæ cauſa, tenere ſilentium debet, & is hoſpitem doceat, ſed ſubmiſſa voce, cuius officium eſt reſpondere, eáque in re exemplum Apoſtolorum Domini imitari conuenit, à quibus dum cum Domino eſſent, ſolitus erat mos iſte vſurpari, idque vt pro Ordinis atque honeſtatis decoro, induIto nobis ſermone vtamur: etenim, ſi vbi de corporum curatione agitur, in remedio ægris adhibendo, non temere quemuis medicamento, ferramentove vti videmus: ſed illos tantummodo, qui medendi artem teneant, quam & à peritis ante didicerint, ac doctrice multiplici experientia, & aſſiduo ipſi poſtea ſecum commeditatione expoliuerint, & longinqua exercitatione, longinquoque vſu confirmauerint: quæ ratio permittit, vt ad curationem eam, quæ ſermone adhibetur, nulla habita delectione, temerè quiuis, qui velit, aſſiliat: qua in re rei vel minimæ prætermiſſio maximum afferre detrimentum ſolet: apud quos enim ne panis quidẽ diſtributio quibuſuis temerè permittitur, ſed munus huiuſcemodi adminiſtrandi panis, vnius cuiuſdam eſt, ad quem illud de communi aliorum ſententia delatum eſt, qui non multò maiore cum delectu ac cautione, hoc in danda petentibus eſca ſpiritali obſeruari conuenit, videlicet vt munus hoc peculiare ſit alicuius, qui melius id ipſe præſtare poſſit, quam cæteri. Ex quo intelligitur animi eſſe valde ſibi præfidentis, cùm quis de aliquo iudicio interrogatus, intrepidè ſic, temeréque audeat reſpondere, neque digitum ad illum intendat, cui huiuſmodi diſpenſandi ſermonis munus delegatum ſit. Qui quidem ea re, quòd fidelis eſſet diſpenſator & prudens, idcirco delectus eſt, vt ſpiritualem cibum tempore diſtribueret, ſermonéſque ſuos in iudicio diſponeret, ſicut ſcriptum eſt. Quod ſi etiam inciderit, vt ad quem pertinet reſpondere, hunc aliquid effugiat aliquando, illudque alteri occurrat, non propterea

tamen,

tamen, cui illud occurrerit, is confeſtim proſilire, ac palam arguere illum debet, ſed ſeorſim arbitris ſemotis, quod ſibi occurrerit, de eo ipſum admonere, quando ne hoc ita fiat, qui inferiores ſunt, iis elatiores fieri aduerſum ſuperiores ſolent. Quapropter eſto, commodè aliquis reſponderit, tamen ſi reſponſio ad illum non pertinebat, pœnis is tenetur obnoxius violatæ diſciplinæ.

Interrogatio XLVI.

Quòd neque Fratrum, neque ſua obtegere quis delicta debet.

Reſponſio.

Quicquid eſt autem, in quo peccetur, id referri ad Antiſtitem debet, ſiue ab eo ipſo, qui peccatum admiſit, ſiue ab iis, qui conſcij illius ſint, ſi illud ipſi curare non poſſint, & mederi eo modo quo præceptum eſt à Domino, quando vitium diſſimulatū morbus eſt in animo obliteſcens, qui etiam propterea incurabilis efficitur. Quemadmodum igitur nullo modo benemeritum illum de nobis diceremus, qui quæ peſtifera eſſent, ea in corpore nobis includeret, ſed eum potius, qui cum dolorifico cruciatu, & cruoris etiam miſſione per lancinationem ea in apertum extraheret, quo videlicet, aut quod noxium eſſet, per vomitum repelleret atque extruderet à corpore, aut in vniuerſum, per morbi cognitionem, eius quoque curandi ratio faciliùs cognoſceretur: ita nimirum peccatum occultare, nihil eſt aliud, quàm ægrum ſua ſponte ad mortem ruentem impellere, & procliuiorem reddere. *Stimulus, enim peccati mors eſt*, inquit. Porro occulta beneuolentia præſtabilior eſt ea, quæ palam liberéque fit obiurgatio. Nemo ſit ergo, qui aut peccato alterius latebras quærat, ne pro amore, quem Fratri debet, exitium illi conciliet, neque ſuo: Qui non medetur ſibipſi, frater eſt ſua opera diſſipantis.

Interrogatio XLVII.

De his, qui nolunt admittere, quæ per Antiſtitem præſcripta ſunt, ac deſignata.

Reſponſio.

Verum is qui nolit admittere quæ Antiſtes perficienda iuſſerit, debet ei apertè quidem, ſed ſemotis arbitris, cur dicto audiens eſſe ac moriger nolit reſpondere, allata ſi quam habet, ratione, ſacris literis conſentanea, alioqui quod imperatum ſit, ſilentio exequitor. Quòd ſi hoc facere pudore retractus non auſit, aliis quibuſdam ad eam rem ſequeſtribus vtitor, quo videlicet, ſi aliena forte à ſacroſanctis litteris illa Antiſtitis iuſſio ſit, ipſe cùm ſeipſum, tum reliquos Fratres à noxa eximat: ſin contra, planum factum ſit, eam rectè fuiſſe, ac ratione factam, à vana ſeipſum ac periculoſa ſecum diſceptatione liberet. *Qui enim ſecum diſceptat*, inquit Apoſtolus, *ſi manducauerit, damnatus eſt, quia non ex fide*, & ne ſimpliciores exemplo ſuo ad abiiciendam obedientiam inſtiget, ac veluti procliuiores efficiat. Expedit enim, inquit Dominus, *vt ſuſpendatur mola aſinaria circa collum eius, & proiiciatur in mare*, quam vt ſcandalizet vnum de puſillis his. Quod ſi qui diutiùs in contumacia hæſerint aduerſus Antiſtitem clam queruli, nec in apertum voluerint ſui mœroris cauſam prodere: hi perinde ac diſceptationis inter Fratres exortæ auctores, aut qui certiſſimam auctoritatem colliſerint, & labefactarint, eius, quæ maiorum debetur præceptis, obedientiæ, ac velut rebellionis, & inobedientiæ magiſtri, prorſus à reliqua Fratrum familia exiguntor: *Eiice enim e contra peſtilentem*, inquit Sapiens, *& exibit cum eo iurgium*.

Interrogatio XLVIII.

Quòd nullo modo curioſè conſilia moderatoriſúe Antiſtitis exquiri debent, ſed debet vnuſquiſque muneri ſuo vacare.

Reſponſio.

Cæterum ne quis facilè in huiuſcemodi vitium, ſecùs de Antiſtite ſuſpicandi, aut diiudicandi detrimento cum ſuo, tum reliquorum etiam Fratrum incurrat, illud in vniuerſum obſeruari in Conuentu debet, vt nullo modo quis curioſè Antiſtitis conſilia perueſtiget, aut in eius facta anxiè inquirat, iis duntaxat exceptis, qui cùm dignitatis gradu, tum conſilij prudentia Antiſtiti ipſi proximi ſint, quos quidem ille neceſſariò ſibi, quandocunque de re aliqua erit deliberaturus, in conſilium, ac maturam conſiderationem adhibebit, nimirum præcepto illi obtemperans, *Omnia fac cum conſilio*. Cùm enim illi animas noſtras gubernandas commiſimus, tanquam Deo de iis rationē reddituro, prorſus abſurdiſſimè facimus, ſi huic fidem in rebus contemptiſſimis abrogamus; & cùm ipſi falſis aduerſus fratrem noſtrum ſuſpicionibus impleamur, tum reliquos exemplo noſtro, vt idem faciant, incitamus. Ne igitur hoc eueniat, vnuſquiſque maneat in ea vocatione, in qua vocatus eſt; & cùm animum ſuum totum in rerum ad ſe pertinentium cura occupauerit, minimè in aliorum conſiliis inquirendis ſit curioſus, ſed ſacroſanctos Domini diſcipulos imitetur, quorum eſto illud, quod in Euangelio eſt, de Samaritana, ſuſpicionem ipſis poſſet commouere, nemo tamen dixit, Quid quæris; aut quid loqueris cum ea?

Interrogatio XLIX.

De controuerſiis, quæ nonnunquam ſolent inter Fratres exiſtere.

Reſponſio.

De controuerſiis autem, quæ inter Fratres interdùm oriuntur, illud ſtatuendum eſt, Quotieſcunque aliqui inter ſe de re aliqua collidunt, diſſidentes, & certantes, eos nequaquam inter ſe pugnaciter nimis contendere debere; ſed controuerſiæ deciſionem ſuperioribus ſe reſeruare. Verum enim ne qua in re diſciplinæ ordo violetur, ſi omnes paſſim nullo temporis, locive ad agendum idonei delectu habito, quærant; néve futilibus, & inanibus quæſtiunculis, aut nugacitati detur locus, certus quendam eſſe oportet, eumque dè communi reliquorum omnium ſententia, idoneum iudicatum, qui quidem de quibus inter Fratres controuerſia ſit, ea aut communiter in omnibus diſceptanda proponat, aut ſeorſum ne iis cum magiſtro Conuentus communicet: ita enim quæ in quæſtione poſita erunt, meliùs, certiúſque diſputabuntur. Si enim nulla eſt res, cuius tractatio non ſcientiam, & vſum deſideret, ea certè multò magis in rebus his requiruntur, quæ ſint huiuſmodi. Et ſi inſtrumentorum eorum, quæ ad artium adminiſtrationem neceſſaria ſunt, tractationem, nemo eſſet, qui imperitis committeret, ſine dubio multò magis ſermonis tractatio concedi debet in dicendo potioribus: qui quidem ipſi, cùm loci, tum temporis, tum modi, quibus poni quæſtiones debeant, commode habere delectum ſciant: quique citra contentionem cùm prudenter quærendo, tum intelligenter auſcultando, rerum quæ ſint in quæſtione explicationem ad communem poſſint omnium ædificationem ſeruare.

Inter

Interrogatio L.

Quæ ratio teneri ab Antiſtite debeat in obiurgationibus adhibendis.

Reſponſio.

Verumenimuerò illud magnoperè cauere Antiſtes debet, ne ad caſtigandum verbis aliquem ex iis, qui deliquerint, affectu quouis vitioſo percitus accedat, quando cum indignatione, & ira, caſtigatione aduerſus aliquem vti, hoc haud quaquam eſt, à peccato illum liberare, ſed delictis ſeipſum obſtringere, quamobrem Apoſtolus dixit: *In manſuetudine corripientem eos, qui reſiſtunt.* Neque, ſi in contemptum veniat alicui, ob id præbere ſe vehementem debet, aut æquo ſeueriorem: vbi verò alium contemni viderit, erga eum, qui deliquit, declaret ſe benignum ac indulgentem. Quinimo multò grauiùs ei ferendæ aliorum iniuriæ ſunt, quàm ſuæ. Hoc enim ſi fecerit, & ſuſpicionem à ſe illam hominis ſeipſum immodicè amantis ſubmouebit, & planiſſimè non peccantem odiſſe, ſed peccatum auerſari declarabit, cum ita videlicet diuerſo modo ſe gerat in rebus & ſuis, & alterius. Cæterum ſi quandocunque indignatur, non hanc, quam dixi, ſed huic contrariam rationem adhibuerit, is prorſus indicabit, ſe neque propter Deum, neque propter periculum eius, qui peccauerit, ſed propter gloriæ cupiditatem, aut imperitandi ſtudium, indignationem illam ſuſcepiſſe. Oportet enim illum, & pro Dei gloria, cui violando ipſius mandato infligitur contumelia, iuſtam iram, ac zelum præ ſe ferentem, & peculiarem fraternæ charitati miſericordiam retinentem, pro fratris ſui in peccato periclitantis ſalute tuenda (quia *anima quæ peccauerit, ipſa morietur*) in quocunque quod committatur peccato, tanquam aduerſus peccatum animo incitari, & in eo acriter vindicando, animi ſui iuſtum ardorem præ ſe ferre.

Interrogatio L I.

Quomodo corrigi debeat delictum eius, qui peccauit.

Reſponſio.

In adhibendis verò curationibus iis, qui vitioſo animi affectu aliquo laborent, conſuetudinem imitari Medicorum debet, vt videlicet ægris non iraſcatur, ſed contra morbum ipſum pugnet, in eoque impugnando, duriore victus ratione, ſi ita res poſtulat, animi vitia ſanet: veluti inanem gloriam, abiectioribus exercitiis imponendis; futilem & otioſam loquacitatem, ſilentio; immodicum ſomnum peruigilio, & excubiis orationum; ſegnitiem corporis, laboribus imponendis grauioribus; edacitatem indecoram ieiunio; murmurationem, a reliquis ſegregatione, vt videlicet neque à Fratribus quiſquam vna cum ipſo eſſe in opere velit, neque opus, quod ipſe elaborauerit, vnà cum reliquis reliquorum miſceatur, ſicut ſupra dictum eſt, niſi ſi quando ſuſcepta alacriter, ac citra pudorem vllum pœnitentia, morbo eo liberatum eſſe illum appareat; tum enim opus, quod murmurans elaborauerit, admitti poterit: verum ne ſic quidem, id in vſus Fratrum vllos erogetur, ſed ad alium aliquem vſum diſpenſetur. Hæc autem, cur ita fieri debeant, ſatis ſuperiùs intellectum puto.

Interrogatio L I I.

Quo animo quis accipere impoſitas ſibi multas debet, ſiue irrogatas iuxta præſcriptum Canonis pœnas.

Reſponſio.

Quemadmodum autem diximus vacuum affectibus Antiſtitem ad curationes ægris admouendas accedere oportere, item quoque viciſſim eorum, quibus medicina fit, partes exiſtimari debent; Antiſtitis in ſe animaduerſiones, non ad odium accipere, neque impotentem dominationem exiſtimare curationem eam, quam miſericordia quis adductus conſulendi cauſa animæ ipſorum ſaluti ipſis adhibeat. Eſſet enim à ratione omninò abhorrens, ſi cùm qui aduerſa corporis valetudine laborant, iis vſque adeò magnam Medicis ſuis fidem habeant, vt eſto; ipſos ſecent, eſto, amariſſimis dandis medicamentis medeantur, nihilominus tamen, inter benè meritos de ſe illos numerent: nos non itidem quoque aduerſus animarum noſtrarum Medicos, quandocunque duriore imponenda nobis re aliqua ſalutem nobis efficiunt, fuerimus animati, cùm Apoſtolus dicat, *Et quis eſt, qui me lætificet, niſi qui contriſtatur ex me.* Et item: *Ecce enim hoc ipſum quod contriſtati eſtis, quàm magnam in vobis ſollicitudinem operatum eſt.* Proinde rei ſpectari exitus debet, & is bene de nobis meritus iudicari, qui nobis contriſtationem illam afferat, quæ eſt ſecundùm Deum.

Interrogatio L I I I.

Quomodo artium magiſtri peccantes pueros corrigere debeant.

Reſponſio.

Atque illud etiam ſeruandum eſt, vt qui artes docent, ij ſi qua in re, quæ ad artem eam pertineat, quam tradunt, illabi illos animaduerterint, quos in diſciplinam acceperint, ſeorſim eos verbis caſtigent, & errata corrigant. Quæcunque autem ab eis peccata committuntur eiuſmodi, quæ animi morum peruerſitatem indicent, veluti ſi quis contumax ſit, verbis contrà contendat, in elaborandis operibus negligenter ſe gerat, garrulus ſit, & otioſiloquus, aut vanus, aut aliud denique aliquid agat eorum, quæ pietatis cultoribus vetita ſunt: hæc in quibus animaduerſa ſint, ij ad communis diſciplinæ moderatorem duci debent, & coram eo accuſari, vt ipſe ſit videlicet, qui ſtatuat, quatenus, quaue ratione vnumquodque peccatum curari conueniat. Si enim obiurgatio eſt animæ curatio, prorſus obiurgare non eſt cuiuſlibet: ſicut neque curationem admouere, niſi quis ſit, cui munus hoc Antiſtes ipſe adhibita priùs diligenti circumſpectione delegarit.

Interrogatio L I I I I.

Quòd præpoſiti Conuentuum viciſſim de his quæ ſe concernunt, conferre inter ſe debent.

Reſponſio.

Operæpretium eſt autem, ſi ſtatis interdum quibuſdam temporibus, certiſque locis conſeſſus celebretur eorum, qui Fratrum Conuentibus præſunt, in quibus videlicet, cum de rebus iis, quæ ſibi præter rationem acciderint, tum de difficilibus etiam ad tractandum naturis, aut moribus, & quomodo in ſingulis moderandis ſe geſſerint, viciſſim inter ſe communicent, & conferant. Quo videlicet, ſi aliquid aliquando minùs rectè ab aliquo factum fuerit, id adhibita locuplete multorum ſententia, maiore cum auctoritate, quod in medium adductum eſt, quale ſit, iudicetur, contraque ſi quid rectè geſtum, multorum ſimuliter teſtimonio comprobetur.

Inter

Interrogatio L V.

Nunquid ex veræ pietatis propoſito ſit vti medicina.

Reſponſio.

Quemadmodum vniuſcuiuſque [illegible] artis ſuffragium in hoc nobis à Deo eſt indultum, vt noſtræ occurramus infirmitati: ceu ſicut agricultura quod quæ ſua ſponte è terra gignuntur, ad tolerandas victus neceſſitates ſatis non erant: texendi ars, quod indumentis neceſſariò vita hominum indigebat, cum ad honeſtatem tenendam, tum ad cæli iniuriam [illegible] depellendam: [illegible] ædificandi diſciplina, quòd ſine ea haud facilè ſtare vita hominum potuiſſet: item eadem quoque in medicina ratio eſt. Cùm enim corpus noſtrum morbidum noxis variis expoſitum, partim extrinſecùs aduenientibus, partim intrinſecùs agnatis morborum generibus obnoxium ſit, eáque modo largiore cibi copia, modo ſubductione nimia affligatur: medicinæ nobis ars à totius vitæ noſtræ moderatore Deo conceſſa eſt, à qua nimirum cùm demendis iis, quæ ſuperarent, tum quæ deeſſent, addendis, rationem adhibere oporteret. Verum ſi in paradiſo deliciarum eſſemus, nihil agreſtis nobis, neque labore opus eſſet, neque ſolertia: ſic ſi vacuam penitùs morbis vitam ageremus, ad ſimilitudinem temporis illius, quando ab initio ſtatim creati, nondum de Dei gratia decideramus, ſine dubio nihil nobis opus eſſet, cur valetudinis tuendæ cauſa præſidium vllum à medicina peteremus. Verum quemadmodum poſteaquam in locum hunc, veluti in exilium quoddam detruſi ſumus, eáque illa audiuimus. *In ſudore vultus tui, veſceris pane tuo:* diuturna deinde periclitatione, aſſiduáque in excolenda terra induſtria, ærumnáque, agriculturæ artem effecimus, cùm Deus ad lenienda vtcunque ea, quæ ab ea execratione illa inuecta nobis incommoda fuerant, agricolandi intelligentiam, perceptionemque nobis ſit elargitus: Sic vbi iuſſi ſumus in terram, de qua ſumpti eramus, denuò reuerti, & dolorificæ carni, morti præter peccatum addictæ, ac proptereà huiuſcemodi morbis ſubiectæ aptati ſumus, datum nobis medicinæ remedium eſt, quo (adhibita tamen ea quam adhiberi par eſt, moderatione) aduerſum ægros vteremur. Neque enim fortuitò ortæ de terra herbæ ſunt ad ſingula morborum genera accommodatæ; ſed nimirum ea ſupremi Opificis voluntate editæ ſunt, eo conſilio, vt iis nos ad vtilitatem noſtram vti poſſemus. Quocircà ea quidem quæ in radicibus floribúſve, aut foliis, aut fructibus, aut ſuccis naturalis vis ineſt, aut quodcunque etiam ex metallis, mariue aliquid ad corporis [illegible] vſum appoſitum habere inuenta ſit, ea omnia earum rerum inuentioni ſimilia iudicari debent, quibus in cibo, potioneque vti conſueuimus. At in quibus exquirendis curioſa quædam, & anxia nimis ſolertia, curaque eſt opus, quæque magnas nobis moleſtias quadam conciliant, ac quaſi vitam noſtram in corporis curatione implicatam tenent, ea à Chriſtianis hominibus fugienda ac repudianda ſunt, dandaque nobis ſtudioſè opera eſt, vt huiuſmodi arte (ſi quando res poſtulet) ita vtamur, vt nullo modo omnem ei aut proſperæ, aut aduerſæ valetudinis cauſam aſſignemus, ſed vt ad gloriam Dei, & formulam quandam, qua nos in animorum noſtrorum curatione vti oporteat, ita ſalutaria ab ea corpori noſtro ſubſidia petamus. At ſi quando medicinæ nos remedia defecerant, neutiquam leuandi mali ſpem omnem in hac arte collocatam habeamus: ſed illud intelligamus, aut quòd non patietur nos tentari Deus ſupra id quod poſſumus, aut quod ſicut olim, dum inter nos verſaretur Dominus, modò lutum faciens, illud alicui illinebat, illúdque vt ſe in Siloe ablueret, præcipiebat, modò ad ſanandum voluntate ſola contentus erat, dicens: *Volo, mundare*, quoſdam etiam prætereà, vt in acerbitatibus certarent, dimiſit: nimirum qui periclitatione illa ſpectatiores ipſos velit efficere. Ita nunc etiam pari ratione agere nobiſcum velit, tum ex occulto, ratione quadam oculis noſtris minimè aperta, [illegible] nobis imponenda medicina, quandocunque ita facere ex animarum noſtrarum vtilitate eſſe [illegible]: tum id etiam agendo intentum, vt ad depellendos à nobis morbos eos, quibus [illegible], et [illegible] remediis quibuſdam vtamur, ſiqueca re, [illegible] curationis longinquitate memoriam eius quod accepimus beneficij, altius in animis noſtris imprimendam velit, vel [illegible] ante [illegible] formulam nobis tradat, quam in curandis noſtris animi vitiis [illegible]. Vt enim in corporibus neceſſario, & [illegible] illa debent, quæ ſuperuacanea ſunt, & quæ abſunt apponi, ſic eadem quoque nobis in animis noſtris [illegible], vt quæ aliena ſunt, ſcilicet [illegible], & quæ [illegible] ſumus; ſiquidem *recti Deus hominem [illegible], & ad bona opera creauit nos, [illegible]*. Et quemadmodum in iiſdem corporibus ſecari, vri, & potiones amariſſimas ſumere, [illegible] ipſorum cauſa non recuſamus: ſic in animis quoque ſectiones, cùm obiurgamur, verba, amaráque pro ipſorum ſalute increpationum medicinæ recipiendæ ſunt. Quod quidem iis qui emendati non erant Propheta obiectat, cùm dicit: *Nunquid reſina non eſt in Galaad? aut medicus non eſt ibi? Quare igitur non eſt reſtituta ſanitas filiæ populi mei?* Quinetiam, quod quis in inueteratis morbis, ne tam ex longinquo tempore, [illegible], & iis dolorem facientibus medicamentis ſanitatem expectat, iudicio eſt, vitia ſimiliter, quæ in animis noſtris inueterauerint, aſſidua oratione, & diuturna pœnitentia, & acerrima animi contentione, quæ ad ſanitatem adipiſcendam ratio ſufficere nobis oſtenderit, à nobis curari oportere. Non [illegible] quoniam medicina [illegible] fugienda nobis omnis, quæ [illegible], viſum eſt. Neque enim eo quòd qui voluptates intemperanter [illegible], coquinariæ facultate, [illegible], aut texendi arte ad luxum abutuntur, cùm vltra præſcriptos neceſſitatis limites progrediantur, continuò huiuſmodi à nobis repudiari artes debent: contraque potiùs, ex recta illarum tractatione, quod ab ipſis in illis fit, detegendum vitium eſt. Sic igitur in medicina etiam, [illegible] rectè fieri ratio docet, ſi propterea [illegible], [illegible] vitioſ[illegible] nobis [illegible] in crimen vocetur. [illegible] cùm illud, incolumitatis ſuæ ſpem omnem habere poſitam in manibus Medicorum, planè [illegible] ſit, (quod quidem vſu venire miſeris nonnullis [illegible], qui etiam non verentur apertè liberatores ſuos illos appellare;) tum hoc, omnes penitùs quæ [illegible] vtilitates fugere, hominum eſt valde in ſua ſententia pertinacium. Sed quemadmodum Ezechias maſſam ficorum illam, neutiquam præcipuam ſanitatis ſuæ cauſam fuiſſe arbitratus eſt, neque ſalutem corporis ſui, quam recuperauerat, illi acceptam tulit, ſed ad Dei gloriam, etiam quod ficos creaſſet, gratiarum actionem adiecit. Sic nos quoque, quam ſoli [illegible] ab eo, qui benignè ſapienterque vitam noſtram moderatur Deus, [illegible] primum illud petamus, vt nobis cauſam indicet, cur ita plectamur: tum illud poſtulemus, vt ab iniquitatibus [illegible], acerbitatibus liberemur, & animo ipſo in tolerando fortitudinem concipere [illegible], vt vna cum tentatione exitum etiam præbeat, vt ſuſtinere poſſimus. Reſtitutæ verò nobis ſanitatis munus, ſiue per vnam oleo [illegible], velut ille curatus fuit, qui in latrones inciderat, ſiue per ficus, vt legimus de Ezechia, gratiarum actione [illegible] debemus, neque omninò referre quicquam exiſtimemus, ſiue non cernentibus nobis,

ſiue cementibus corporeæ rei alicuius opera curationem nobis Deus adhibeat, quando hæc ſæpenumerò faciunt, vt Dei in nos beneficium clarius agnoſcamus. Atque etiam fit plerumque vt cùm idcirco in aduerſam valetudinem inciderimus, hoc pacto admoniti, vitia noſtra emendemus, loco pœnæ cuiuſdam huiuſcemodi curationis acerbitatem cogamur perferre. Quocirca neque ſectiones, neque vſtiones, neque cruciatus, quæ acerba, aſperáque medicamenta afferre ſecum ſolita ſunt, neque inedias, neque arctiſſimas in victus obſeruatione regulas, neque denique declinationem à rebus, quæ obſunt, repudianda eſſe à nobis recta ratio demonſtrat, ſaluo tamen (iterum enim dico) propoſito animæ vtilitatis, quippe cui in medicina corpori admouenda, formula quædam proponitur, quam in ſui ipſius curatione ipſum conueniat imitari.

Porrò haud mediocre periculum eſt, ne à recto animus aberrans, vanas quaſdam opiniones concipiat; quippe quaſi ægrotatio omnis petitis à medicina remediis curanda ſit. Neque enim ſemper morbi omnes à natura, aut vitioſa victus ratione, aliíſve quibuſdam ſitis in corpore noſtro cauſis, ad quæ vtilem interdum Medicorum artem videmus, ortum ducunt: quandoquidem morbi ſæpenumerò veluti quædam peccatorum flagella ſunt, quibus nihil aliud agitur, niſi vt vitam noſtram in melius commutemus. *Quem enim*, inquit Scriptura, *Dominus diligit, caſtigat. Et ideo multi in vobis infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Quod ſi noſmetipſos diiudicaremus, non vtique iudicaremur: dum iudicamur autem, à Domino corripimur, vt non cum mundo damnemur.* Quamobrem qui eiuſmodi ſunt, hi omiſſis Medicorum auxiliis, inuectas ſibi acerbitates ferre ſilentio debent, quandocunque ſe peccaſſe animaduerterint: atque illum imitari, qui dixit: *Iram Domini portabo, quoniam peccaui ei*: nec non vitæ ſuæ praua ſtudia emendare, & dignos pœnitentiæ fructus edere, & verborum Domini illorum meminiſſe; *Ecce ſanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.* Quin eſt, quando hoc Diabolo ita depoſcenti permittitur a Domino, cùm aliquem tanquam fortiſſimum aduerſarium (quæ eſt eius benignitas) ipſe cum illo in certamen committat, ac magnificam illius iactantiam ſumma ſeruorum ſuorum tolerantia retundat (quod quidem in Iob factum fuiſſe animaduertimus) aut mollioribus etiam in ferendis doloribus, laboribúſque exempla proferuntur eorum, qui vſque ad mortem continenter tolerare cruciatus poſſint: veluti Lazarus, de quo cum tot vndique vlceribus vrgeretur, nuſquam tamen ſcriptum eſt, eum quicquam vnquam à diuite illo petiiſſe, ſignificationémve vllam feciſſe, quòd iniquo animo eum, in quo erat, rerum ſuarum ſtatum ferret: quæ quidem cauſa fuit, quamobrem poſtea quietem in ſinu Abrahæ inuenerit, veluti qui mala recepiſſet in vita ſua.

Quinetiam aliam præterea in ſanctis viris morborum cauſam euenire ſolitam reperimus, velut in Apoſtolo. Ne enim hominis naturæ egreſſas poſſet putari, aut naturaliter aliquid præ cæteris eximium habere quiſpiam ipſum exiſtimaret (quemadmodum Lycaones, qui ad eum cum coronis, & tauris acceſſerant) quo facilius intelligi poſſet hominis illum natura præditum eſſe, in aſſidua vſque erat ægrotatione. Quocirca quid eſt, quod huiuſmodi emolumenti afferre poſſit medicina? aut quod non in iis potius contra ab ea periculum procreari? qui quidem relicta recta ratione, curam ſuam in corporis curationem tantùm contulerint. Qui vero ex vitioſa, quam tenebant in victu ratione, morbum ſibi ipſis contraxerunt, hi corporis curatione vti debent, perinde vti exemplo, & adumbratione quadam, quam in curando animo ſequantur, quemadmodum dictum eſt ſuprà: quando quæ ex medicinæ ratione, a rebus, quæ obſunt, declinatio fit, ea quoque nobis vtilis eſt, item delectus rerum vtilium, ac præceptorum conſeruatio. Atque ipſa etiam aduerſæ corporis valetudinis in ſecundam mutatio, quædam nobis eſſe veluti confirmatio debet, ne de animæ ſanitate penitus deſperemus, quaſi verò ea ex peccatis ad priſtinam integritatem per pœnitentiam ſe recipiendi facultatem omnem amiſerit. Neque igitur fugienda penitùs ars iſta eſt, neque rurſum omnis in ea ſalutis noſtræ præſidia collocanda, ſed quemadmodum licet agriculturæ vſum accepimus, frugum prouentum tamen poſtulamus a Deo: & quamuis gubernatori clauum committamus, Deum tamen, vt nos ex alto incolumes conſeruet, oramus: ſic nihilominus cùm medicum adhibemus, idque ratio fieri concedit, nequaquam à ſpe illius erga nos bonitatis debemus diſcedere.

Mihi verò etiam ad colendam continentiam, haud mediocre momentum ars hæc, de qua loquimur, videtur afferre; ſiquidem animaduerto ab ea delicias amputari, & crapulam damnari, epulatum præterea varietatem, & exquiſitam nimis condimentorum prauè excogitatam ſolertiam, tanquam inutilem improbari. In ſumma denique indigentiam ab ea ſanitatis matrem appellari. Proinde ſiue aliquando præceptis medicinæ vtimur, ſiue repudiamus ob aliquam cauſam earum, quas ante memorauimus: propoſitum tamen illud teneri vſque conſtantiſſimè debet, vt Deus in primis propitius habeatur, & animæ vtilitati conſulatur, & præcepto Apoſtoli ſatisfiat illi: *Siue manducatis, ſiue bibitis, vel aliud quid facitis, omnia ad Dei gloriam facite.*

Monachorum S. Baſilij Ordo.

Monachorum S. Baſilij Ordo antiquiſſimus circa annum Domini 369. temporibus Felicis II. Summi Pon- 2.
tificis, & Iuliani Apoſtatæ ſurrexit, eius caput, & inſtitutor fuit Sanctiſſimus Patriarcha Baſilius, qui primus in partibus Orientalibus veram, ac perfectam viuendi normam contra Dæmonis inſidias ſuis alumnis præſcripſit. Hic ardentiſſimo zelo domus Dei accenſus, Monachos, quos Antonius, Hilarion, Pachomius, ac alij ſancti antiqui Patres in vita Monaſtica edocuerant, in vnum collegit, & ab illa informi, ac ruſtica propemodum vita, ad perfectam, & formatam Regulam tranſtulit. Hanc eandem Regulam, vtpote ſanctiſſimis conſtitutionibus, in quibus continetur omnis iuſtitiæ obſeruantia, & Monaſticæ vitæ perfectio, referente, Sanctiſſimus Monachorum Occidentalium Patriarcha Benedictus *cap. 73. ſuæ Regulæ* perfectiſſimam vocat. Primus ergo fuit S. Baſilius, qui Monachos ad tria eſſentialia vota Obedientiæ, Caſtitatis, & Paupertatis adſtrinxit, cùm anteà non emitterentur talia vota, ſed vnuſquiſque abſque alia approbata Regula vitam, prout ſibi magis placebat, honeſtam eligebat. Hoc ſalutiferum tanti Doctoris præceptum acceptatum deinde fuit ab omnibus Religionum fundatoribus, & a ſancta Romana Eccleſia approbatum. De progreſſu huius Monaſtici inſtituti per totum terrarum orbem diſſerit fusè Syluester Maurus, vbi maxima Monaſteria huius Ordinis commendans refert ex Carolo Tappia *de Relig. reb.* olim eodem tempore ſub tali Ordine militaſſe 9000. Monachos.

De viris ſanctitate illuſtribus penè innumerabilibus nihil aliud dicam, niſi quòd Regulam hanc Magni Baſilij amplexati ſunt SS. Ioannes Chryſoſtomus, Maximus, Nilus Doctor, Iſaac Syrus, Ioannes Damaſcenus, Gregorius Nazianzenus, Heſychius, Epiphanius, Sabbas, Dorotheus, Ioannes Coelanus Romanus, & alij.

Decorationem hanc Religionem Summi Pontifices ex ea aſſumpti, inter quos Dionyſius II. Cardinales, inter quos Magnus ille Beſſarion, qui Regulam D. Baſilij in variis voluminibus diſperſam in vnum redegit, ac

Pc

per 23. capita elegantiſſimè diſpoſuit. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi ferè innumerabiles, cùm omnes Prælati Eccleſiæ Græcæ olim fuerint Ordinis S. Baſilij: & hæc pro noſtro inſtituto dicta ſufficiant circa hanc Religionem, quæ vniuerſalis erat in prouinciis Orientalibus, ac maximè in Cappadocia.

S. Baſilij Congregatio Sicula, & Itala.

De ſpeciali autem Religione huius Sanctiſſimi Patris, quæ modò etiam in noſtra viget Italia, aliqua referam, & ad rem noſtram, cum de anno 1057. Rupertus Guiſcardus, ac Rugerius Fratres Normandi ad oram Siciliæ in portu Meſſanæ cum exercitu appulerint, vt exhortationibus Nicolai II. Summi Pontificis, & precibus Meſſanenſium ſatisfacerent, in liberatione eiuſdem ciuitatis, & totius inſulæ è manibus Barbarorum; primo, inquam, aſpectu crudele ſpectaculum ſe ſeipſis obtulit in loco, vbi modo erecta eſt turris Lanterna vocata, pendebant enim ibi duodecim Chriſtiani Saracenorum immanitate ſuſpenſi, quod ægrè ferentes Fratres prædicti, votum vouerunt, ibi Eccleſiam Saluatori mundi dicatam, iuxta quam etiam Monaſterium ſub Regulà S. P. Baſilij, conſtruere, vt ibidem pro animabus prædictorum defunctorum Monachi quotidie preces effunderent; ſicut & obtenta deinde ciuitate, ac Mauris expulſis ſumptuosè perfecerunt; quod Monaſterium deinde à Rugerio II. Rugerij I. filio, ac Siciliæ primo Rege variis, & amplis redditibus auctum, omnium Monaſteriorum huius Ordinis in his partibus primum caput erectum, ſuo diplomate regio lingua Græca edito ſub datum Meſſanæ anno à creatione mundi 4662. iuxta conſuetudinem Græcorum confirmauit.

Huic Monaſterio præfecit Abbatem quendam S. Mariæ de Nitria Roſſani in Calabria, Lucam nuncupatum, virum tum ſanctitate, tum literis illuſtrem, qui huius Religionis S. Baſilij in Sicilia, & Italia primus Archimandrita extitit, vt colligitur ex eius Epitaphio Græcis literis in eius ſepulchro inſculpto huius tenoris:

Hic Lucam inclytum Archimandritam,
Virtutibus ſplendidum, Lucifer inſtar,
Multis viſum conciliatorem ſalutis,
Soli Deo vita peracta per totum tempus,
Et corpore mortificato, & ante mortem
Abſcondidit arca, tanquam Solem nubes,
Tertio Kalendas Martij menſis,
Eratque dies Sabbati, & hora tertia;
Sex mille præteritorum annorum
Æqualibus centuriis numeratorum,
Et cum decem quinitatibus ſeptima ſola.
Sed ò Caput, Vertex, & Pater Patrum,
Nunc vt aſſtans immediatè Trinitati,
Et oblationes laborum recipiens,
Recordare filiorum ſpiritualium dolorum,
Propitius reddens Numen pro tuis filiis.

Approbata fuit hæc Congregatio Ordinis S. Baſilij in prædicto Monaſterio Sancti Saluatoris Meſſanenſis in prouincia Siciliæ anno Domini 1175. per Alexandrum III. qui & eiſdem Monachis omnes largitiones per Rugerium Siciliæ Regem factas confirmauit, vt patet ex ſequenti Conſtitutione.

* * *

ALEXANDER EPISCOPVS, &c. *Onuphrino Archimandritæ Sancti Saluatoris Meſſanen. eiúſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profitentibus in perpetuum.*

APoſtolicæ Sedis, cui, quanquam immeriti, præſidente Domino præſidemus auctoritate, debitóque noſtri officij compellimur, viros Religioſos ſincera charitate diligere, & ne cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à ſuo propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat, Apoſtolico ipſos præſidio communire. Eapropter precibus chariſſimi in Chriſto Filij noſtri G. G. Illuſtris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & veſtris poſtulationibus fauore gratuito annuentes, præfatum Monaſterium, in quo diuino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Baſilij Regulam, quæ in eodem Monaſterio antiquitùs inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, quaſcunque obedientias, & Abbatias Rex Rugerius recolendæ memoriæ eidem Monaſterio per priuilegium ſuum Bulla aurea communitum, conceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, & quicquid aliud vobis, veſtriſque ſucceſſoribus contulit, ſicut in Priuilegio ſuo plenius continetur, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Sicilia quidem Obedientias has, Eccleſiam Sancti Leonis de Meſſana; Eccleſiam Sancti Stephani de Meſſana; Eccleſiam S. Nicolai de Yſo; Eccleſiam S. Ioannis de Pſichro; Eccleſiam S. Nicolai de Pellera; Eccleſiam S. Mercurij de Traina; Eccleſiam S. Nicolai de Canneto; Eccleſiam S. Nicandri de S. Neio; Eccleſiam S. Barbari de Menna; Eccleſiam S. Iacobi de Calo; Eccleſiam S. Marthæ de Mallimacho; Eccleſiam S. Petri Largo flumine; Eccleſiam S. Veneris de Venillis; Eccleſiam S. Theodori de Inſula Milatij; Eccleſiam S. Annæ; & S. Nicolai de Monte forti; Eccleſiam S. Georgij de Troilo; Obedientiam de Agro; Obedientiam de Salice. In Calabria autem Obedientias has; Eccleſiam Sancti Pancratij de Ebriatico; Eccleſiam S. Theodori de Nicocera; Eccleſiam SS. Coſmæ, & Damiani; Eccleſiam S. Nicolai de Droſo; Eccleſiam S. Viti cum tenimentis de Bazano; Eccleſiam S. Ieruſalem; Eccleſiam S. Catonis; Eccleſiam S. Ioannis de Frulluzano; Obedientiam de Catona; Obedientiam de Recuſilli cum terris Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis, & tenimentis eorum. Monaſteria autem in Sicilia hæc, Monaſterium S. Richardi de Meſſanen. Monaſterium S. Saluatoris de Presbytero Scholario; Monaſterium S. Mariæ de Maſſa, Monaſterium S. Philippi de Meſſanen. Monaſterium S. Petri de Picula; Monaſterium S. Petri de Agro; Monaſterium S. Saluatoris de Placa; Monaſterium S. Eliæ de Embola; Monaſterium S. Baſilij de Traina; Monaſterium S. Philippi de Demenna; Monaſterium S. Pancratij, Monaſterium S. Angeli de Brolo, Monaſterium S. Mariæ de Gala, Monaſterium S. Gregorij de Gypſo. In Calabria verò Monaſterium S. Eliæ Noui; Monaſterium S. Ioannis de Laurea; Monaſterium S. Fautini, Monaſterium S. Pancratij de Salla, cum omnibus Obedientiis eorum.

In ſupradictis ſiquidem Monaſteriis omnibus, de-

bes tu fili Archimandrita, ac tui poſt te ſucceſſores, Abbates inſtituere, conſilio, & conſenſu, qui in eis fuerint, Monachorum. Et ſi quis Abbatum indignus fuerit, ab Abbatia, cui præeſt, tu illum, & tui ſucceſſores iuſtè, & canonicè amouere debetis, & alium ſubſtituere in loco eius, quem dignum præuideritis, iuxta Dei timorem, & Regulam Monaſterij veſtri. Liceat quoque vobis in ſupradictis omnibus Monaſteriis, & Obedientiis, examinare, & iudicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tam de ſpiritualibus, quàm temporalibus, & cauſas eorum iuſtè & Canonicè diffinire. Ipſi verò tibi, tuíſque ſucceſſoribus debent obedientiam, & reuerentiam debitam exhibere, tanquam Patri, & Archimandritæ eorum, & iuſtitias vobis ſoluere conſtitutas.

Ad hæc quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona, tam de piſcationibus, oliuetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, & pomariis, quàm de hominibus, & quibuſcunque aliis, idem Monaſterium in præſentiarum vbique iuſtè, & Canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, ipſa vobis, & ipſi Monaſterio auctoritate Apoſtolica confirmamus. Eo tenore quod Meſſanenſ. Archiepiſcopo, & ſucceſſoribus tam tu Fili Archimandrita, quàm ſucceſſores tui, viginti ſolidos, centum libras ceræ, viginti incenſi, & totidem cados olei pro cenſu annuatim ſoluere debeatis.

Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, ac ſumptibus colitis, ſiue de quibuſcunque aliis prouentibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis, vel ab hominibus veſtris decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos, liberos, & abſolutos à ſeculo fugientes ad Monaſterium veſtrum recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro Profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere, diſcedentem verò abſque communium literarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibemus etiam, vt nullus ipſum Monaſterium interdicere audeat, vel Monaſteria, ſeu Obedientias eius, aut homines eorum. Libertates quoque, & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſeruatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere cenſemus.

Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres Monaſterij communi conſenſu, vel Fratrum maior pars conſilij ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & Monaſterij Regulam, de ſe ipſis prouiderint eligendum.

Decernimus ergò vt nulli omninò hominum liceat præfatum Monaſterium temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia, & integra conſeruentur; eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione, conceſſa ſunt, rebus (aliàs vſibus) omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſ. Archiepiſcopi, ſicut ſupra dictum eſt, annuo cenſu.

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularíſve perſona, præſentis Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentauerit, ſecundò tertióve commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoríſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate, cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum iudicem præmia æternæ pacis inueniant, Amen, Amen, Amen. Datum Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarij, 12. Calendas Nouembris, indictione nona. Incarnationis Dominicæ 1125. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

Varias alias exemptiones, & immunitates conceſſit Monaſterio, & Monachis S. Saluatoris Meſſanen. Ordinis S. Baſilij, Calixtus III. in ſua Conſt. IV. quæ incipit: *Vrget nos*, 12. Calend. Maij 1457. quas deinde Gregorius XIII. ad omnia alia Monaſteria extendit, prout in eius Conſtit. 58. quæ incipit: *Benedictus*, prima die Nouemb. 1579. à quo Pontifice, & à Clemente VIII. Conſtit. 14. quæ incipit: *Ad reſtituendos*, 29. Nouembris 1592. reformata fuit Congregatio hæc S. Baſilij.

Monachi huius Congregationis Capitulum quolibet tertio anno faciunt, in quo præſidet ſemper deputatus à Protectore, vt habetur *in Conſtit. cit. Gregorij XIII.* in qua tribuit eiſdem Monachis omnia priuilegia, gratias, & indulta Caſſinenſibus quomodolibet conceſſa; eximit eos à iuriſdictione Ordinariorum, & Commendatorum, qui Regulam Ordinis non ſunt profeſſi. Habent menſam Conuentualem ab Abbatiali diſtinctam, cui omnia neceſſaria prouidere facere, ſpectat ad eorum Protectorem, prout *in eadem Conſtitutione.* Eorum Generalis Abbas eandem poteſtatem, ac iuriſdictionem habet, quam cæteri Abbates Generales in eorum Ordines, & eorum ſtatuta à Protectore reuiſa auctoritate Apoſtolica confirmauit Clem. VIII. *Conſt. 14. ſupracit.* Varia alia Priuilegia, & gratias conceſſerat eiſdem Monachis Gregor. XIII. Conſtit. 46. quæ incipit: *In cogit.* 8. Calend. Iulij 1577. & approbauit Paulus V. Conſtit. 17. quæ incipit: *Iniuncti.* 17. Martij 1606. Particulares conſtitutiones huius reformatæ Congregationis in Hiſpania habentur in Conſtitutione Clement. VIII. 103. quæ incipit: *Altiſſimi.* 27. Septemb. 1601.

Agunt de hac Congregatione S. Antonin. *p. 2. hiſt. tit. 15. cap. 12.* Caſſan. *in catal. glor. mundi p. 4. conſid. 54.* Paulus Morigia *de orig. Relig. Ital. lib. 1. cap. 16.* Marul. *in Orig. Relig. lib. 1. pag. 63.* Hieronym. Rom. *de Repub. Chriſt. lib. 6. c. 6.* Platus *de bon. ſtatu Relig. lib. 2. c. 22.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21. qu. 2.* Ludouic. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. qu. 4. art. 1.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 12. cap. 1.* Auguſt. Barboſa *de Iur. Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 22.* & alij.

Militauit olim ſub Regula D. Baſilij Armenorum Congregatio, modò ſancti Bartholomæi Genuæ nuncupata, verum decurſu temporis, quia inſolitus videbatur eius viuendi mos, & cæremoniæ apud Latinos, mores cæremonias, ac Regulam inſtitui mutarunt, & modò ſub Regula D. Auguſtini exiſtunt, & Barthol. miticæ appellantur, de quibus *inferius.* Atque vt vno verbo claudam, Monachi omnes Eccleſiæ Græcæ, & Orientalis Regulam ſancti Patris Baſilij profeſſi ſunt. De particularibus Congregationibus illarum partium quid aut referam non ſuppetit, cum quòd vel penitùs extinctæ ſunt, vel in partibus degunt e quibus nobis difficillima eſt eorum notitia. 4 5

Monialium S. Baſilij Congregatio.

Sanctimoniales etiam fœminæ hanc Regulam profitentur, ſicut olim profeſſæ ſunt Virgines, quæ ex partibus Orientalibus Romam tranſlatæ ad S. Mariam in Campo Martio modò ex indulto Apoſtolico Regulam 6

S. Benedicti

S. Benedicti obſeruant, vt habetur ex inſcriptione in tabula marmorea ante, & prope portam dictæ Eccleſiæ ſequentis formæ:

E ſancti Baſilij diſciplina Conſtantinopolitanæ Virgines infeſtis Barbarorum, & Hæreticorum armis territæ, Byzantium, & Cœnobium S. Anaſtaſiæ deſerere coactæ, Romam ſeptingenteſimo quinquageſimo reſtitutæ felicitatis anno, Zacharia Summo Pontifice deuenerunt, vbi cum ab ipſo Pontifice, tum ab vniuerſo Populo Romano perhumaniter exceptæ, & certos intra fines in Campo Martio collocatæ, Cœnobium, & binas ibidem ſacras Ædes conſtruxere, alteram Deiparæ Virginis nomini dedicatam, S. Gregorij Nazianzeni alteram, à quo exilio patrio ſolatium, & cætera ſedis ornamentum præter cæteras ſacrarum rerum Reliquias, quas ſecum prodigæ Virgines aſportauerant, S. Gregorij Nazianzeni Corpus, & Dei Genitricis Imaginem à S. Luca (ſic enim memoria traditur) depictam in iis Ædibus poſuerunt, conſequutis exinde temporibus permultis Romanarum Virginum in ſuum Ordinem adſcitis, vbi Græcæ Virgines defeciſſent, Romanæ ſuperſtites, quod temporum ratio poſtulabat, in S. Benedicti Clientelam, & Ordinem tranſierunt, permiſſu Apoſtolicæ Sedis benignitate exorata. Quarum omnium rerum publicum hoc monumentum vtrarumque Virginum maiorum ſuarum minores heredes, quæ Virgines extare voluerunt. Anno recuperatæ ſalutis CIↃ. IↃC. XVIII.

Equeſtres Militiæ ſub Regula D. Baſilij inſtitutæ.

Non in Sacerdotibus tantùm, & Virginibus Regularis inſtitutio viguit, verum etiam & in militaribus viris, qui cæleſti fortitudine, armiſque ſolidioribus freti Religionem defendere pro viribus inſtituerunt, & votum Altiſſimo fecerunt ſub Regulis approbatis: inter hos autem Equeſtris Militiæ Conſtantinianæ, ſeu S. Georgij Milites Regulam ſanctiſſimi Patris Baſilij obſeruantes, quæ pro Chriſtianæ fidei dilatatione, & defenſione ingenuè, ac ſtrenuè præſtarint, potiùs ſilentio ad alios lectorem remittam, quàm vel minimam quidem eorum gloriæ partem recenſere putem, vel audeam. Inſtituta fuit hæc Militia circa annum Domini 312. Cum enim Conſtantino Flauio contra Maxentium conflicturo Crucis ſignum in ipſo Cælo manifeſtè apparuerit, inſcripto hemyſtichio: *In hoc ſigno vinces:* ac certior redditus ipſe Imperator de portenti apparitione, Saluatore noſtro Ieſu Chriſto facti interprete, ſe, & milites ſuos tali ſigno muniuit, ac pro vexillo ante exercitum ferri iuſſit, ex quo parta eſt notiſſima illa toto orbi victoria: qui poſtea ſemper in ſignum affectus, & deuotionis erga Crucem Militum ſuorum arma, & veſtes eodem ſigno Crucis ſignabat.

Vixêre iſti Equites vſque ad Magni Baſilij tempora abſque aliqua Regulari diſciplina, ſed ſuadente tunc temporis Alexio Angelo Flauio ex Conſtantini genere oriundo, in vnum conuenerunt, partimque in clauſtris vitam ducebant, & à Magno Baſilio Regulam habuerunt, quam inſtante Marciano Auguſto S. Leo Pontifex confirmauit, vt ex ſequentibus literis apparet.

LEO EPISCOPVS

Marciano Auguſto.

NOn poſſum ſatis admirari veſtrã pietatem, & amorem erga Catholicæ fidei profeſſores, (Glorioſiſſime Imperator) ſumma itaque lætitia accepi veſtras, & ſtrenui Principis Alexij Angeli literas, quibus exponitis, vt auctoritatem Apoſtolicam adiungam Regulæ Baſilij ſanctiſſimæ vitæ Epiſcopi Cæſareæ, quam præſcripſit Militibus Fratribus Conſtantinianis, qui Crucis rubræ ſtigmate firmantur à vobis, & ab ipſo Principe Alexio ipſorum Fratrum ſupremo Moderatore Regulam ipſam, & Chriſtianæ, & moralis doctrinæ plenam agnoui, & confirmaui, eamque huic adiunctam, & mea manu ſignatam tranſmitto, vt veſtri eſt deſiderij. Illud autem à vobis inſtanter peto, vt ipſos Milites Fratres meo nomine hortemini, ne à tanto opere, & votis obedientiæ, coniugalis caſtitatis, & militaris diſciplinæ deſiſtant; ſed continua vigilantia viuere ſtudeant iuxta dictam Regulam, & præcipuè ij, qui in Cœnobiis degunt, mulieres non introducant, à ſcandaliſque caueant profeſſam vitæ ſobrietatem contemnentes. Deus huic optimè incepto faueat, & illum numerum Chriſtianæ Religionis defenſorum augere dignetur, voſque incolumes ſeruare. Datum Romæ xiij Kalend. Aug. Ætis & ſtudio CC. VV. Coſſ.

Hic Ordo Militaris Conſtantinianus, quoniam pro Patrono & Titulari S. Georgium accepit, ideò etiam S. Georgij Equeſtris Militia appellatur; & quia Crucem rubram pro eorum inſignis auro circundatam gerunt huiuſmodi Equites, hinc etiam Equites aurati nuncupantur. Vouent ſupremo Moderatori obedientiam, charitatem in proximum, & caſtitatem coniugalem. Hæc militum regularis Societas ſemper fuit ſub dominio familiæ Angelæ Flauiæ, ſed imperio Græcorum iam declinato, à primo ſplendore etiam hic Ordo deceſſit.

Quamplura priuilegia à Summis Pontificibus, & Imperatoribus habuit hæc Militia, & primùm à Leone Imperatore, vt ex ſequenti diplomate elicere eſt.

LEO CÆSAR IMPERATOR ſemper Auguſtus,

Alexio Angelo, & Michaeli eius filio Principibus Ciliciæ, & Macedoniæ, Comitibus Drinaſten. noſtris amicis, & dilectiſſimis.

EGregium illud facinus, quod iamdiù progenitores veſtri aggreſſi ſunt, dum varios Milites in vnum congregare, & ſub certa Regula moralis, & piæ diſciplinæ inſtituere ſtuduerunt, rubræque Crucis, & Imperialis Labari ſigno, quo Diuus Conſtantinus primùm viſus eſt, & de cælis habito ſtigmate ſignarunt, adeò vobis cordi eſt, vt in ipſo tota opera inſudetis: non enim contenti eſtis ipſos auratos Milites, & in caſtris, & in clauſtris, & in Dæmonem, & in hoſtes viſibiles prælia gerere, à Sereniſſ. Marciano prædeceſſore noſtro petiiſtis, vt obtineret à ſanctiſſimo Romæ, & Vniuerſalis Eccleſiæ Epiſcopo Leone confirmationem illius Regulæ, quam dictis Fratribus Equitibus ſtatuit Baſilius Epiſcopus Cæſareæ ſanctæ, & recolendæ memoriæ, quod quidem libenter ab ipſo Romano Patriarcha conceſſum fuit, vt nobis demonſtratis: modò ſubiungitis, ipſos Milites veſtros à quibuſdam publicanis aſſerentibus, ipſos non gaudere priuilegiis Militum, dum in caſtris non militant, moleſtari, & perturbari. Nos itaque ſcientes, quanto honore digni ſint egregij iſti Fratres, qui ad nutum veſtrum noſtro exercitui adeſſe ſunt parati, & non immemores eorum, quæ à nobili cœtu horum Militum, & anterioribus, & præſentibus temporibus ſtrenuè, & fortiter geſta ſunt, vobis, & veſtris prænominatis Equitibus, ſeu Fratribus Militibus concedimus, & indulgemus, vt non ſolùm extra caſtra habitantes, ſed ſemper, & vbique locorum perpetuis futuris temporibus gaudeant omnibus priuilegiis, quibus gaudent, & pogaudeant milites ſub vexillis campeſtribus militantes, ſintque immunes, & exempti, ac liberi à quibuſcunque exactionibus, & impoſitionibus, tam Regali, quàm Imperiali, aut quauis alia auctoritate mandatis

dotis,& in dictis Manubrites quibuſcunque publicanis, & quæſitoribus, vt tali noſtræ voluntati adhæreant, Vtque in noſtram Auguſtalem Maieſtatem, & ſacrum Imperium vos, & veſtri ſucceſſores promptam, & efficacem operam validius exhibere poſſitis, ſcientes nobilitate ingeneris veſtri: ex quo ortum traxit Diuus Conſtantinus Cæſar omnium Imperatorum prædeceſſorum noſtrorum fortiſſimus, & ſapientiſſimus, vobis prædictis, ſucceſſoribuſque veſtris in perpetuum concedimus, & elargimur, vt præfatæ regulatæ Militiæ habenas, & [illegible] habeatis,& habeant; nemóque alius [illegible],& [illegible] præfulgens, donec [illegible] Milites creare, & pro [illegible] dux ſigno, [illegible] Imperialis Labari [illegible] inſignes [illegible], & [illegible] poſſit, pro cuius Militiæ regimine,& imperio,vobis,ſucceſſoribuſque præfatis facultatem, & auctoritatem concedimus, & impertimur, ſtatuendi,& [illegible] quaſcunque leges,edicta, & ſanctiones neceſſarias,& opportunas eſſe dixeritis. Vtque [illegible] fructum maiorem cognoſcentis, vobis ipſiſque veſtris ſucceſſoribus,qui huic Militiæ præerunt, facultatem elargimur, & donamus, Comites creandi, [illegible] ſpurios, & illegitimos legitimandi, & ab illis omnem genituræ maculam tollendi, ita vt ad paternos, & aliorum quorumque dignitates, bona, & ſubſtantias ſuccedere poſſint, ac ſi eſſent ex legitimo matrimonio procreati. Quicunque autem huius noſtri Cæſarei decreti mandatum attentare præſumpſerit,ſciat ſe grauiſſimè noſtræ,& Imperij indignationis pœnas incurſurum Datum Bitinij 6. Kalend. Martij,Conſtantino,& Ruffo CC. VV. Coſſ.Expediuit Andronicus Philoxenus Imperatori,& Cæſarei Decreti mandato.

Baſilius Sabatius. *A. Pra. N.*

Quod priuilegium confirmauit,& quammaximè auxit Iſaacius Angelus Felix Imperator anno ab Incarnat. 1191.vt videre eſt apud Franciſcum Menneniumm *de origine* [illegible] *pag.* 18. De his Militibus nihil aliud vidi.

Huius inſtitutæ Militiæ agit Baronius *tom.3. Annal. ſub* 312. vbi ſcribit [illegible] apparitionem factam Conſtantino,& Militiæ inſtitutionem,Ciacconius de Cruce c.12. Greſſetius *lib.2.c.57.*Franciſcus Roſieres *ſtemm. Ducum Lotharingiæ*,Franciſcus Coriolanus *in Breuiario Chronolog. Lugduni impreſſo* & alij.

Sub hac eadem Regula S. Baſilij erant etiam Milites S. Lazari 3. ſed prima inſtitutio per Barbarorum incurſiones, atque iniuria temporum ferè collapſa eſt, modò hic Ordo vnitus Equeſtri Militiæ S. Mauritij per Gregorium XIII. & Regulam S. Benedicti profitetur,licèt anteà profeſſus ſit etiam Regulam S. Auguſtini:vt dicemus in Congregationibus Militiarum ſub ea Regula degentium.

QVÆSITVM IV.

De Regula S. Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris, & de Congregationibus ſub tali Regula militantibus, & Equeſtribus Ordinibus.

SVMMARIVM.

1 *Regula S. Auguſtini per extenſum poſita.*
2 *Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
3 *S. Frigdiani Canonicorum Regularium Congregatio.*
4 *S. Iacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio.*
5 *S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio.*
6 *Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio*
7 *Aroaſienſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
8 *Mortarienſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
9 *Marbacenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
10 *Sancti Quintini Beluacenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
11 *S. Laurentij de Plebe Martyrum,ſiue de Vitio,Canonicorum Regularium Congregatio.*
12 *S.Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
13 *S.Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio.*
14 *S. Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio.*
15 *S. Iacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio.*
16 *S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
17 *S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio.*
18 *Valis Viridis Canonicorum Regularium Congregatio.*
19 *S. Antonij de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio.*
20 *Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
21 *Scopetinorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
22 *Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
23 *Vuindeſimenſium Canonicorum Regularium Congregatio.*
24 *Nuſſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
25 *S. Demetrij Canonicorum Regularium Congregatio.*
26 *S.Spiritus Canonicorum Regularium Congregatio.*
27 *Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio.*
28 *S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio.*
29 *Caſtrimantonis Canonicorum Regularium Congregatio.*
30 *S. Saluatoris de Bononia Scopetinorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
31 *Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio.*
32 *S.Georgij de Alega Canonicorum Congregatio.*
33 *S. Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio.*
34 *Cruciferorum à B. Cleto inſtitutorum Canonicorum Regularium Congregatio.*
35 *Sancti Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio.*
36 *Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini Congregationes.*
37 *S.Gulielmi Eremitarum Congregatio.*
38 *Iamboritarum Eremitarum Congregatio.*
39 *S. Hieronymi in Hiſpania Eremitarum Congregatio.*
40 *B. Petri de Piſis Eremitarum Congregatio.*
41 *S. Auguſtini Conuentualium Eremitarum Congregatio.*
42 *Illicetana S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia.*
43 *Carbonaria, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*
44 *Peruſina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*
45 *Lombardia Eremitarum S.Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*

46 *S.Mariæ*

46 *S. Mariæ Montis Hortenæ S. Auguſtini Congregatio Eremitarum de Obſeruantia.*
47 *Baptiſtinorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia.*
48 *Dalmatiæ S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia.*
49 *Calabriæ Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*
50 *Dalmatiæ Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*
51 *Germaniæ Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.*
52 *S. Pauli primi Eremitæ Eremitarum Congregatio.*
53 *Eremitarum Congregationes, quæ in generali vnione per Alexandrum IV. factæ ſub denominatione Eremitarum S. Auguſtini deuenerunt.*
54 *Diſcalceatorum Eremitarum S. Auguſtini Congregatio.*
55 *Sanctimonialium Eremitarum etiam Congregationes ſub Regula S. Auguſtini militant.*
56 *Armenorum S. Bartholomæi de Genua Congregatio.*
57 *Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatio.*
58 *S. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum Congregatio.*
59 *S. Dominici, ſeu Fratrum Prædicatorum Congregatio.*
60 *Sanctimonialium S. Dominici Congregatio.*
61 *B. Dominici Fratrum, & Sororum de Pœnitentia Ordo.*
62 *Seruorum B. Mariæ Congregatio.*
63 *Seruorum B. Mariæ Montis Senarii Congregatio.*
64 *Seruorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio.*
65 *Seruorum B. Mariæ Fratrum, & Sororum Tertii Ordinis Congregatio.*
66 *Minimorum Crucigerorum Congregatio.*
67 *Charitatis Fratrum Congregatio.*
68 *Ieſuatorum S. Hieronymi Congregatio.*
69 *Sanctimonialium Ieſuatarum Congregatio.*
70 *S. Ambroſii ad Nemus Congregatio.*
71 *Apoſtolicorum Fratrum Congregatio.*
72 *S. Hieronymi de Feſulis Congregatio.*
73 *Hoſpitalariorum, & Infirmis ſeruientium Fratrum Congregatio.*
74 *S. Pauli primi Eremitæ Luſitana Congregatio.*
75 *Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatio.*
76 *Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Congregatio Gallica.*
77 *B. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum Fratrum Diſcalceatorum Congregatio.*
78 *S. Antonini Franciæ Congregatio.*
79 *Alexianorum Fratrum Congregatio.*
80 *Bonorum Hominum Congregatio.*
81 *Hoſpitalariorum Clericorum Congregatio.*
82 *Vitæ communis Clericorum Congregatio.*
83 *Theatinorum Clericorum Congregatio.*
84 *Barnabitarum ſeu S. Pauli decollati Congregatio.*
85 *Boni Ieſu Clericorum Regularium Congregatio.*
86 *S. Maioli ſeu de Somaſcha Congregatio.*
87 *Miniſtrantium Infirmis Clericorum Congregatio.*
88 *Minorum Clericorum Regularium Congregatio.*
89 *Militarium Ordinum Congregationes ſub Regula D. Auguſtini, & primo S. Lazari Equitum Militia.*
90 *S. Sepulchri Equitum Militia.*
91 *Melitenſium Equitum Militia.*
92 *Teutonicorum Equitum Militia.*
93 *S. Ioannis Acconenſis Equitum Militia.*
94 *S. Iacobi Equitum Militia in Hiſpania.*
95 *S. Iacobi Equitum Militia in Luſitania.*
96 *S. Mariæ Theutonicæ Equitum Militia.*
97 *Ieſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici.*
98 *Pœnitentiæ SS. Martyrum Equitum Militia.*

REGVLA S. AVGVSTINI *Epiſcopi Hipponenſis & Eccleſiæ Doctoris.*

ANte omnia Fratres chariſſimi, diligatur Deus, deinde proximus, quia iſta præcepta ſunt principaliter nobis data. Hæc igitur ſunt, quæ, vt obſeruetis, præcipimus, in Monaſterio conſtituti. Primum propter quod in vnum eſtis congregati, vt vnanimes habitetis in domo, & ſit vobis anima, & cor vnum in Deo. Et non dicatis aliquid proprium, ſed ſint vobis omnia communia. Et diſtribuatur vnicuique veſtrum à Præpoſito veſtro victus, & tegumentum, non æqualiter omnibus, quia non æqualiter valetis omnes, ſed potius vnicuique prout cuique opus fuerit. Sic enim legitis in Actibus Apoſtolorum quia *erant illis omnia communia, & diſtribuebatur vnicuique, ſicut cuique opus erat.* Qui verò aliquid habebant in ſæculo, quando ingreſſi fuerint Monaſterium, libenter velint illud eſſe commune. Qui autem non habebant, non ea quærant in Monaſterio, quæ nec foris habere potuerint. Sed tamen eorum infirmitati, quod opus eſt, tribuatur, etiamſi paupertas eorum quando foris erant, nec ipſa neceſſaria poterat inuenire. Non tamen ideò putent ſe eſſe felices, quia inuenerunt victum, & tegumentum, quale foris inuenire non potuerunt. Nec erigant ceruicem, quia ſociantur eis, ad quos foris accedere non audebant, ſed ſurſum cor habeant, & terrena vana non quærant, ne incipiant Monaſteria diuitibus eſſe vtilia, non pauperibus, ſi diuites illic humiliantur, & pauperes illic inflantur. Rurſus etiam illi, qui aliquid eſſe videbantur in ſæculo, non habeant faſtidio Fratres ſuos, qui ad illam ſanctam ſocietatem ex paupertate venerunt. Magis autem ſtudeant non de parentum diuitum dignitate, ſed de pauperum Fratrum ſocietate glorian. Nec extollantur, ſi communi vitæ aliquid de ſuis facultatibus contulerunt, nec de ſuis diuitiis magis ſuperbiant, quia eas in Monaſterio partiuntur, quam ſi eis in ſæculo fruerentur. Alia quippe quæcunque iniquitas in malis operibus exercetur, vt fiant, ſuperbia verò etiam bonis operibus inſidiatur, vt pereant. Et quid prodeſt diſpergendo dare pauperibus, & pauperem fieri, cùm anima miſera ſuperbior efficitur diuitias contemnendo, quam fuerat poſſidendo? Omnes ergo vnanimiter, & concorditer viuite, & honorate in vobis Deum inuicem, cuius templa facti eſtis.

Orationibus inſtate horis, & temporibus conſtitutis. In Oratorio nemo aliquid agat, niſi ad quod factum eſt, vnde & nomen accepit, ac ſi forte aliqui etiam præter horas conſtitutas (ſi eis vacat) orare voluerint, non eis ſint impedimento, qui ibi aliquid agendum putauerint. Pſalmis & hymnis cum oratis Deum, hoc verſetur in corde quod profertur in ore. Et nolite cantare, niſi quod legitis eſſe cantandum. Quod autem non ita ſcriptum eſt vt cantetur, non cantetur.

Carnem veſtram domate ieiuniis, & abſtinentia eſcæ, & potus, quantùm valetudo permittit. Quando autem aliquis non poteſt ieiunare, non tamen extra horam prandij aliquid alimenti ſumat, niſi cum ægrotat. Cum acceditis ad menſam, donec inde ſurgatis, quod vobis ſecundum conſuetudinem legitur, ſine tumultu & contentione audite, ne ſolæ vobis fauces ſumant cibum, ſed & aures eſuriant verbum Dei. Qui infirmi ſunt ex priſtina conſuetudine, ſi aliter tractantur in victu,

non debet aliis moleſtum eſſe, nec iniuſtum videri eis, quos fecit alia contuetudo fortiores. Nec illos feliciores putent, quia ſumunt quod non ſumunt ipſi, ſed ſibi potius gratulentur, quia valent, quod non valent illi. Et ſi eis qui venerunt ex moribus delicatioribus ad Monaſterium, aliquid alimentorum, & veſtimentorum, operimentorúmve datur, quod aliis fortioribus, & ideò felicioribus non datur, cogitare debent, quibus non datur, quantum de ſua ſeculari vita illi ad iſtam deſcenderint, quamuis vſque ad aliorum qui ſunt corpore firmiores frugalitatem peruenire non potuerint. Nec debent velle omnes, quod paucos vident amplius (non quia honorantur, ſed quia tolerantur) accipere: ne contingat deteſtanda peruerſitas, vt in Monaſterio, vbi quantum poſſunt fiunt diuites laborioſi, fiant pauperes delicati. Sane quemadmodum ægrotantes neceſſe habent minùs accipere ne grauentur, ita & poſt ægritudinem ſic tractandi ſunt, vt citius recreentur, etiamſi de humillima ſeculi paupertate venerint, tanquam hoc eis contulerit recentior ægritudo, quod diuitibus anterior conſuetudo. Sed cùm vires priſtinas reparauerint, redeant ad feliciorem conſuetudinem ſuam, quæ famulos Dei tantò ampliùs decet, quantò minùs indigent, ne cibi eos teneat voluptas iam vegetatos, quos neceſſitas leuarat infirmos. Illos ſanè exiſtiment ditiores, qui in ſuſtinenda parcitate fuerint fortiores. Melius eſt enim minùs egere, quàm plùs habere. Non ſit notabilis habitus veſter, nec affectetis veſtibus placere, ſed moribus. Quando proceditis, ſimul ambulate, cùm veneritis quò itis, ſimul ſtate. In inceſſu, ſtatu, habitu, & in omnibus motibus veſtris, nihil fiat quod cuiuſquam offendat aſpectum, ſed quod veſtram deceat ſanctitatem. Oculi veſtri, etſi iaciantur in aliquam fœminarum, in nullam figantur. Neque enim quando proceditis, fœminas videre prohibemini, ſed appetere, vel ab ipſis appeti velle, crimìnoſum eſt. Nec ſolo tactu, & affectu, ſed & aſpectu quoque appetitur, & appetit concupiſcentia fœminarum. Nec dicatis, vos habere animos pudicos, ſi habeatis oculos impudicos, quia impudicus oculus impudici cordis eſt nuntius. Et cùm ſe inuicem ſibimet etiam tacente lingua, conſpectu mutuo, corda nunciant impudica, & ſecundùm concupiſcentiam carnis, alterutro delectatur ardore, etiam intactis ab immunda violatione corporibus, fugit caſtitas ipſa de moribus. Nec putare debet, qui in fœminam figit oculum, & illius in ſemetipſum diligit fixum, ab aliis ſe non videri, cùm hoc facit. Videtur omninò, & à quibus ſe videri non arbitratur. Sed etſi lateat, & à nemine hominum videatur, quid faciet de illo deſuper inſpectore, quem latere nihil poteſt? An ideò putandus eſt non videre, quia tantò videt patientius, quantò ſapientius? Illi ergo vir ſanctus timeat diſplicere, ne velit fœminæ malè placere. Illum cogitet omnia videre, ne velit fœminam malè videre. Illius namque & in hac cauſa commendatus eſt timor, vbi ſcriptum eſt: *Abominatio eſt Domino defigens oculum.* Quando ergo ſimul eſtis in Eccleſia, vel vbicunque fœminæ ſunt, inuicem veſtram pudicitiam cuſtodite. Deus enim qui habitat in vobis, etiam iſto modo cuſtodiet vos ex vobis.

Et ſi hanc de qua loquor oculi petulantiam in aliquo veſtrum aduerteritis, ſtatim admonete, ne malè cœpta progrediantur, ſed de proximo corrigantur, ſi autem, & poſt admonitionem iterum, vel alio quoque die id ipſum facere videritis, iam velut vulneratum, ſanandum prodat, quicunque hoc potuerit inuenire. Prius tamen eſt alteri, vel tertio demonſtrandum, vt duorum, vel trium poſſit ore conuinci, & competenti ſeueritate coerceri. Nec vos iudicetis eſſe maleuolos, quando hoc indicatis. Magis quippe innocentes non eſtis, ſi Fratres veſtros quos indicando corrigere poteſtis, tacendo perire permittitis. Si enim Frater tuus vulnus habet in corpore, quod velit occultari, dum timet ſecari, nonne crudeliter à te ſileretur, & miſericorditer indicaretur? Quantò ergo potiùs debes manifeſtare, ne deteriùs putreſcat in corde? Sed antequam aliis demonſtretur, per quos conuincendus eſt ſi negauerit, priùs Præpoſito debet oſtendi, ſi admonitus neglexerit corrigi, ne fortè poſſit ſecretius correctus, non innoteſcere cæteris. Si autem negauerit, tunc neganti adhibendi ſunt alij (etiam coram omnibus) vt poſſit non ab vno teſte argui, ſed a duobus, vel tribus conuinci. Conuictus verò, ſecundùm Præpoſiti, vel etiam Presbyteri (ad cuius diſpenſationem pertinet) arbitrium, debet emendatoriam ſubire vindictam, quam ſi ferre recuſauerit (etiamſi ipſe non abſceſſerit) de veſtra ſocietate proiiciatur. Non enim hoc fit crudeliter, ſed miſericorditer, ne contagione peſtifera plurimos perdat. Et hoc quod dixi de oculo non figendo, etiam in cæteris inueniendis, prohibendis, indicandis, conuincendis, iudicandíſque peccatis, diligenter, & fideliter obſeruetur, cum dilectione hominum, & odio vitiorum. Quicunque autem in tantum progreſſus fuerit malum, vt occultè literas ab aliquo, vel quodlibet munus acceperit, ſi hoc vltro confitetur, parcatur illi, & oretur pro eo. Si autem deprehenditur, & conuincitur, ſecundùm arbitrium Presbyteri, vel Præpoſiti grauiùs emendetur.

Veſtes veſtras in vnum habeatis ſub vno cuſtode, vel duobus, vel quot ſufficere poſſint ad eas excutiendas, ne à tinea lædantur. Et ſicut paſcimini ex vno cellario, ſic induamini ex vno veſtiario. Si fieri poteſt, ad vos non pertineat, quod vobis indumentum pro temporum congruentia proferatur, vtrum hoc recipiat vnuſquiſque quod depoſuerat, an aliud quod alter habuerat, dum tamen vnicuique, prout cuique opus eſt, non negetur. Si autem hinc inter vos contentiones, & murmura oriuntur, & conqueritur aliquis ſe deterius accepiſſe quàm priùs habuerat, & indignum ſe eſſe, quòd non ita veſtiatur ſicut alius Frater veſtiebatur: hinc vos probate quantum vobis deſit in illo interiori ſancto habitu cordis, qui pro habitu corporis litigatis; tamen ſi veſtra toleratur infirmitas, vt hoc recipiatis quod poſueritis, in vno tamen loco ſub communibus cuſtodibus habete quod ponitis: ita ſanè quòd nullus ſibi aliquid operetur, ſed omnia opera veſtra in vnum fiant, maiori ſtudio, & frequentiori alacritate, quàm ſi vobis ſinguli propria faceretis. Charitas enim de qua ſcriptum eſt, quod non quærit quæ ſua ſunt, ſic intelligitur, quia communia propriis, non propria communibus anteponit. Et ideò quantò ampliùs rem communem quàm propria veſtra curaueritis, tantò ampliùs vos proficere noueritis, vt in omnibus quibus vtitur tranſitoria neceſſitas, ſuperemineat, quæ permanet charitas. Conſequens ergo eſt, vt etiam cùm quis filiis ſuis, aut aliqua neceſſitudine ad ſe pertinentibus, in Monaſterio conſtitutis, aliquam contulerit veſtem, ſiue quodlibet aliud inter neceſſaria deputandum, non occulte accipiatur, ſed in poteſtate Præpoſiti, vt in rem communem redactum, cui neceſſe fuerit, præbeatur. Quòd ſi aliquis rem ſibi collatam celauerit, furti iudicio condemnetur.

Indumenta veſtra ſecundùm arbitrium Præpoſiti lauentur, ſiue à vobis, ſiue à fullonibus, ne interiores animæ ſordes contrahat mundæ veſtis nimius appetitus. Lauacrum etiam corpori cùm infirmitatis neceſſitas cogit, minime denegetur. Fiat ſine murmure de conſilio Medici, ita vt (etiamſi nolit) iubente Præpoſito faciat, quod faciendum eſt pro ſalute. Si autem velit, & forte non expedit, ſuæ cupiditati non obediatur. Aliquando enim (etiamſi noceat) prodeſſe creditur quod delectat. Denique ſi latens eſt dolor in corpore, famulo Dei dicenti quid ſibi doleat, ſine dubitatione credatur. Sed tamen vtrum ſanando illi dolori quod delectat, expediat,

pediat,

pediat, ſi non eſt certum, Medicus conſulatur. Nec eant ad balnea, ſiue quocunque ire neceſſe fuerit, minùs quam duo, vel tres. Et ille qui habet aliquò eundi neceſſitatem, cum quibus Præpoſitus iuſſerit ire debet. Ægrotantium cura, ſiue poſt ægritudinem reficiendorum, ſiue aliqua imbecillitate (etiam ſine febribus) laborantium, vni alicui debet iniungi, vt ipſe de cellario petat, quod cuique opus eſſe perſpexerit. Siue autem qui cellario, ſiue qui veſtibus, ſiue qui codicibus præponuntur, ſine murmure ſeruiant Fratribus ſuis. Codices certa hora ſingulis diebus petantur. Extra horam qui petierit, non accipiat. Veſtimenta verò, & calceamenta, quando fuerint indigentibus neceſſaria, dare non differant, ſub quorum cuſtodia ſunt, quæ poſcuntur. Lites aut nullas habeatis, aut quam celerrime finiatis, ne ira creſcat in odium, & trabem faciat de feſtuca, & animam faciat homicidam. Sic enim legitis: *Qui odit fratrem ſuum, homicida eſt*. Quicunque conuitio, vel maledicto, vel etiam criminis obiectu, aliquem læſerit, meminerit ſatisfactione quantocyus curare quod fecit, & ille qui læſus eſt, ſine diſceptatione dimittere. Si autem inuicem ſe læſerint, inuicem ſibi debita relaxare debent propter orationes veſtras, quas vtique quanto crebriores habetis, tantò ſaniores habere debetis. Melior eſt autē qui quamuis ira ſæpe tentetur, tamen impetrare feſtinat, vt ſibi dimittat, cui ſe feciſſe agnoſcit iniuriam, quàm qui tardiùs iraſcitur, & ad petendam veniam tardius inclinatur. Qui autem nunquam vult petere veniam, aut non ex animo petit, ſine cauſa eſt in Monaſterio, etiamſi inde non proiiciatur. Proinde vobis à verbis durioribus parcite; quæ ſi emiſſa fuerint ex ore veſtro, non pigeat ex ipſo ore proferre medicamenta, vnde facta ſunt vulnera. Quando autem neceſſitas diſciplinæ in moribus coërcendis dicere vos dura verba compellit, etiamſi ipſi modum vos exceſſiſſe ſentitis, non à vobis exigitur, vt à vobis ſubditis veniam poſtuletis, ne apud eos quos oportet eſſe ſubiectos, dum nimium ſeruatur humilitas, regendi frangatur authoritas. Sed tamen petenda eſt venia ab omnium Domino, qui nouit eos quos plùs iuſto fortè corripitis, quanta beneuolentia diligatis. Non autem carnalis, ſed ſpiritualis inter vos debet eſſe dilectio.

Præpoſito tanquam patri obediatur, multò magis Presbytero, qui omnium veſtrûm curam gerit. Vt ergo cuncta iſta ſeruentur; & ſi quid minùs ſeruatum fuerit, non negligenter prætereatur, ſed vt emendandum, corrigendumque curetur, ad Præpoſitum præcipuè pertinebit, vt ad Presbyterum, cuius eſt apud vos maior authoritas, referat, quod vires, vel modum eius excedit. Ipſe verò qui vobis præeſt, non ſe exiſtimet poteſtate dominante, ſed charitate ſeruiente felicem. Honore coram vobis Prælatus ſit vobis, timore coram Deo ſubſtratus ſit pedibus veſtris. Circa omnes ſeipſum bonorum operum præbeat exemplum. Corripiat inquietos; conſoletur puſillanimes, ſuſcipiat infirmos, patiens ſit ad omnes. Diſciplinam libens habeat, metuendus imponat. Et quamuis vtrumque ſit neceſſarium, tamen plus amari à vobis appetat, quàm timeri, ſemper cogitans Deo ſe pro vobis redditurum eſſe rationem. Vnde & vos magis obediendo, non ſolum veſtri, ſed etiam ipſius miſeremini, qui inter vos quantò in loco ſuperiori, tantò in periculo maiori verſatur.

Donet Dominus vt obſeruetis hæc omnia tanquam ſpiritualis pulchritudinis amatores, & bono Chriſti odore de bona veſtra conuerſatione fragrantes, non ſicut ſerui ſub lege, ſed ſicut liberi ſub gratia conſtituti. Vt autem vos in libello hoc tanquam in ſpeculo poſſitis inſpicere, ne per obliuionem aliquid negligatur, ſemel in ſeptimana vobis legatur. Et vbi vos inueneritis ea quæ ſcripta ſunt facientes, agite gratias Domino bonorum omnium largitori. Vbi autem ſibi quicunque veſtrûm viderit aliquid deeſſe, doleat de præterito, caueat de futuro: orans vt ſibi debitum dimittatur, & in tentationem non inducatur.

Canonicorum Lateranenſium Regularium Congregatio.

Canonicorum Lateranenſium Regularis Ordo, ſeu Congregatio, quam alias ſub ſimplici Canonicorum, vel Clericorum nomine antiquiſſimam ex Summorum Pontificum, Sanctorum Patrum, & Theologorum teſtimoniis fuſiſſimè probare contendit Gabriel Pennottus *in Hiſt. ſua tripart. Clericorum Regular. lib. 2. cap. 4.* vtpotè temporibus Apoſtolorum originatam, veram Regulam, & proprium Regularis obſeruantiæ præſcriptum à Sanctiſſimo Patre Legiſlatore Auguſtino accepit circa annum 397. ſecundum probatæ authoritatis plures Scriptores; qui licèt aſſerant omnes huiuſmodi Canonicum viuendi modum temporibus Apoſtolorum maxime viguiſſe, atque in Eccleſia Hieroſolymitana à Beato Iacobo Apoſtolo, & in Eccleſia Alexandrina à Beato Marco ordinatam fuiſſe huiuſmodi Congregationem, in qua ſpretis temporalibus bonis, & propria voluntate abnegata ad perfectionem tendere profitebantur, quod colligitur ex illo Matth. *cap. 19. Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te*; & patet etiam ex diplomatibus plurimorum Summorum Pontificum, vt Benedicti XII. quod incipit, *Ad Religionem Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini à Chriſti glorioſis Diſcipulis in primitiua Eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitatem gerentes præcipuæ charitatis affectum.* Et Eugenij IV. in quo habes: *Huius ſancti Ordinis, & ſancti propoſiti poſt ſanctos Apoſtolos primum in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri diſcipulus fuit inſtitutor, & conditor; ac glorioſus Doctor Auguſtinus Epiſcopus diuinis regulis, & doctrina decorauit.* Et in Eccleſia S. Petri in Aras Neapolis inſculpta habentur hæc carmina:

Quos prior Euis Marcus ſtabilitis in oris
Diſcipulus Petri, veſtigia ſacra ſequentes:
Ire per abrupta cernens Pater inclyte ſecli
Feciſti ad meritum vitæ remeare prioris.

Ad hoc idem ſpectat authoritas S. Antonini *in ſua Chron. p. 2. tit. 15. §. 5. Ordo Canonicus non tam à B. Auguſtino inſtitutus, quàm renouatus, ab Apoſtolis in monte Sion exordium ſumpſit.* Et Vincentius Beluacenſis *in ſpecul. doctrin. lib. 19. cap. 16.* ait: *Ordo Canonicorum Regularium primùm ab Apoſtolis, poſtea à Beato Auguſtino Epiſcopo, & Doctore eximio regulariter inſtitutus refloruit.* Item Ioan. Roſettus Doctor Pariſienſis habet hæc verba: *Ordo Canonicorum Regularium ſub ſanctis Apoſtolis eſt inſtitutus à B. Marco apud Alexandriam dilatatus, à Beato Iacobo, & Clemente Pont. Rom. & cæteris Apoſtolicis viris obſeruatus, ab Vrbano Papa, & Martyre decoratus, & à Patre Auguſtino inſtauratus.*

Licèt, inquam, hanc antiquitatem prædicti Authores, in Regularis inſtituti gloriam exaggerent, quia tamen ante D. Auguſtinum, ſed abſque aliqua particulari Ordinatione, & Conſtitutione, ſolis Apoſtolicis traditionibus contenti vitam communem degebant, vt ferè communiter aſſeritur à Sylueſtro Marulo *in Oceano Relig. lib. 1. pag. 4.* & aliis apud Pennottum *lib. 2. cap. 1. & ſequentib.* hinc eſt quod non propriè Regulares Canonici ab omnibus ſint appellati, ſed tantum poſt inſtaurationem huius Ordinis per S. Auguſtinum factam anno ſupradicto, prout etiam clarè colligitur ex authoritatibus ſupracitatis.

Floruit ergo primùm hæc Congregatio in Africa in ciuitate Hipponenſi, vbi à S. Valerio Epiſcopo S. Auguſtinus Presbyter ordinatus mox Monaſterium inſtituit Clericorum, cum quibus ſecundùm Regulam ſub S. Apoſtolis conſtitutam triennio vixit, orando, lectionibus

bus incumbendo, verbum Dei etiam publicè prædicando, Hæreticos verbo, & ſcriptis priuatim, & publicè inſectando, ac acerrimè profligando, donec ab eodem S. Valerio Epiſcopalis muneris ſibi coadiutor ſuffectus eſt. In quo munerum non ſolùm primum inſtitutum non deſeruit, ſed & exemplo, & præceptis ſalutiferis auxit. Cùm enim Regulam ex Actibus Apoſtolorum collectam, quam a temporibus primitiuæ Eccleſiæ Clerici, & quicunque Religioſi obſeruare tenebantur, nimis generalem cognoſceret, nec præcepta aliqua particularia præſcriberet (in quibus nouiſſima forma Regulæ propriè dictæ conſiſtere videtur) ipſam Apoſtolicam Regulam declarauit, & præceptis, & conſtitutionibus ſpecialibus reſtrinxit; Atque ita Regulam, quam primus ipſe profeſſus, & vſque ad vltimam vitæ ſuæ periodum expertus, aliis, quos verbo, & exemplo docuit, propoſuit imitandam.

Breuem ſummam huius Regulæ quam extenſam *ſuprà* poſuimus, habes apud Pennott. *loc. cit. cap.* 12. quam cum ipſo vnico verbo claudam: Regula eſt, in qua cum ſumma totius Euangelicæ perfectionis, & Chriſtiana Religioſitate exactiſſima vrbanæ ciuilitatis imago reſplendet: quare nec mirum ſi hæc vitæ norma ita placuerit, vt non ſolum ipſo B. Auguſtino inter viuos agente, verùm etiam poſt illius obitum ita propagata ſit, vt vniuerſum ferè orbem impleuerit, ac in Europa ſolùm ſub hac Regula, & Congregatione quatuor millia, & quinquaginta Monaſteria extiterint, in Italia autem ſeptingenta.

Primi autem huius ſanctiſſimi Legiſlatoris diſcipuli à prædicta Regula nomen Canonicorum Regularium ſortiti ita appellati ſunt, quovſque in Africa varias perpeſſi calamitates ad Tyrannorum barbariem euitandam Italiam applicuerunt: Et Beatus Gelaſius Afer Valeri ſupradicti Epiſcopi Hipponenſis filius, cum Sancto Quoduultdeo Carthaginenſi, & Gaudioſo Bitinenſi Epiſcopis, ac aliis ſociis Romam veniens à S. Leone primo huius nominis Pontifice circa an. 440. benignè exceptus, & in ſacroſancta Baſilica Lateranenſi cum ſociis collocatus, ibi ſanctiſſimam Regulam à B. P. Auguſtino acceptam excoluit, donec ſummo omnium conſenſu in Rom. Pontificem electus, Congregationem ſuam ab ipſo Leone I. approbatam, iterùm confirmauit, & à ſacroſancta Lateranenſi Eccleſia Lateranenſes vocari ſuos Canonicos conſtituit, ac tale nomen per octingentos, & ampliùs annos in eadem Baſilica tenuerunt, ſicut modò tenent in aliis ſui Ordinis, & Congregationis Eccleſiis.

Hæc celeberrima Congregatio, & prima ſub S. Auguſtini Regula adeò excreuit, & in dies homines adeò inſignes protulit, quòd ex ea Summi Pontifices vſque ad triginta numerantur, S.R.E. Cardinales, & Archiepiſcopi, ac Epiſcopi ferè innumerabiles; nec illud prætermittam, quod ex ſpeciali Indulto Alexandri III. relato a Sylueſtro Marul. *in Ocean. Relig. pag.* 14. ad Titulum Cardinalis S. Mariæ nouæ, in qua Eccleſia reſidebant Canonici Lateranenſes Regulares, non niſi ex Canonicis illius Collegij aſſumi quis poterat, ſicut & de exiſtentibus in Eccleſia S. Crucis in Ieruſalem ad Titulum Cardinalatus illius Baſilicæ, refert Pennottus *lib. 3. c. 53. hiſt. tripart.*

Sanctorum denique numeroſitate adeò refulget, quòd, vt verbis Ioannis de Nigraualle Bibliothec. Apoſt. *in ſuo Chron. lib. 13. cap.* 18. vtar, immenſus propemodum Sanctorum tam Martyrum, quam Confeſſorum ex ipſo Ordine numerus reperiatur, & quantum pro certo numero ſummari poſſunt, vt refert Anaſtaſius Cardinalis S.R.E. Bibliothecarius ex Catalogis Sanctorum, Martyrologiis, & antiquis Hiſtoriis in ſuo Catalogo, quem edidit ad Carolum II. Gallorum Imperatorem, protendunt vſque ad. exdecim millia, centum & vltra; vide Pennottum *lib. 3. cap.* 50. vbi de hac materia, tam Summorum Pontificum, quàm S.R.E. Cardinalium, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & aliorum hominum illuſtrium, & primò Sanctorum vſque ad finem libri diſſerit.

De antiquitate, introductione, & confirmatione huius Religionis, & Ordinis habes Eugenij IV. teſtimonium his verbis:

Decet igitur, vbi totius Sanctitatis eſt caput, vbi hærent terrena cæleſtibus, vbi eſt gratiæ magnitudo, ſacratiſſima holocauſta, & immaculata obſequia diuinæ Maieſtati cum omni ſanctitate perſolui, & mũda ſacrificia offerri diuino conſpectui. Hac igitur pia, & ſancta inſpiratione ducti, & zelo domus Dei ſoliciti Sacratiſſimi Pontifices prædeceſſores noſtri, illius ſecuti veſtigia cuius perfecta, & ordinata ſunt opera, poſtquam venerabilem locum pro populi Dei ſalute, & Summi Regis gloria decorauerunt, & ex theſauro Chriſti ſacratiſſimo inenarrabilibus, & incomprehenſibilibus indulgentiis, & diuinæ gratiæ largitate, & remiſſionum exuberantia ornauerunt, honorum priuilegiis ſublimauerunt, & decorauerunt titulis dignitatum, diuinam in terris familiam Clericorum, qui religioſam vitam ducerent, & ad exemplum naſcentis Eccleſiæ ſanctam inſtitutionem ſeruarent, quos Canonicos Regulares appellamus, & ſacrum inter Clericos, & miniſtros Chriſti viuendi modum in ſacrata Baſilica inſtituerunt, firmauerunt, erexerunt, & perpetuò deputauerunt: vt hi primæ in terris Eccleſiæ, & Matris Sanctorum Apoſtolica prouidentia curam gererent, qui primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum normam, traditiones, & inſtituta ſectantur. Huius profectò ſacri Ordinis, & ſancti inſtituti poſt Sanctos Apoſtolos primùm in Alexandrina Eccleſia Marcus Petri Diſcipulus, inſtitutor, & conditor, ac glorioſus Doctor Auguſtinus diuinis regulis, & doctrina decorauit, & ſanctæ memoriæ Vrbanus inſignis Martyr, & Sanctiſſimus Pontifex, generalis decreti ordine reformauit, & Beatiſſimus Gregorius Auguſtino Anglorum Epiſcopo veluti plantationem ſacram in commiſſo ſibi populo præcepit inſtitui, & in Occidentis finibus ampliauit. Hi ſunt profectò, qui Sanctorum Patrum vitam probabilem imitantur, & Apoſtolorum inſtituta inſtinctu Spiritus ſancti renouant: qui ad exemplum illorum credentium in vnum conuenerunt, quibus erat cor vnum, & anima vna, qui Paſtoribus ſuis iuxta Eccleſiaſticas, & Apoſtolicas traditiones obediunt. Sicque hæc ſancta, & placens Deo inſtitutio antiquitus, & ab ipſis ferè primordiis obſeruata extitit, & ſacram Baſilicam per dicti Ordinis Clericos per longa tempora ſanctè, & ſalubriter gubernatam fuiſſe certiſſima ſcientia, & veritate comperimus, & hoc euidentiſſimè teſtantur innumera documenta. Cùm autem hoc pium, & ſalutare inſtitutum, mundo in maligno poſito, ex antiqua hoſtis inuidia fuerit perturbatum, & per felicis record. Bonifacium VIII. prædeceſſorem noſtrum quadam illius temporis malitiæ conſideratione immoratum, & per ipſum Patrum termini tranſlati noſcantur, & amotis Regularibus Canonicis, Secularium Clericorum, & Canonicorum fuerit dicta Eccleſia curæ, & gubernationi commiſſa, &c. Nihil ampliùs noſtræ menti, noſtris affectibus, noſtræ ſaluti, & humeris imminere conſpicimus, quàm vt priſtinum, ſanctum, & diuinum opus, primam ſcilicet inſtitutionem repetamus, Patrum terminos reponamus, & quaſi iacenti manum porrigentes ſanctam Eccleſiam Lateranenſem ad primæuum ſtatum, & ordinem reducamus, &c.

Ex quibus Pontificis verbis planè colligitur, huiuſmodi Canonicos Regulares Baſilicam Lateranenſem primos inhabitaſſe, & licet per Bonifacium VIII. fuerint extracti, prædictus tamen Eugenius eidem Eccleſiæ

cleſiæ reſtituit ipſos ad primæuum ſtatum, & inſtitutionem ipſam reducendam.

Extat etiam pro hac veritate confirmanda teſtimonium Honuphrij Panuinij *in volumine proprio de Eccleſia Lateranenſi lib. 2. cap. 3.* qui author, cùm ſit maior omni exceptione, vtpote verſatiſſimus in archiuis, & monimentis Eccleſiarum, & præcipue Vrbis Romæ, libuit etiam hic eius verba ad maiorem roborationem inſerere, vnde *loc. cit.* ait: *Permanſerunt autem Clerici hi, (ſcilicet Canonici Regulares, vt ex diſcurſu propoſito habetur) qui Canonici vocati ſunt, in communi Monachorum more viuentes in Monaſterio Lateranenſi Baſilicæ adiecto, annos plus minus 800. vſque ad Bonifacij VIII Pontificatum, qui circa annum Domini 1300. eos Canonicos clauſtrales Monaſterio Lateranenſi exire ordinauit, & ſeculares Clericos, qui Canonici ſeculares vocantur, collocauit: ſingulisque ex redditibus Monaſterij ſingulas præbendas ſpeciatim conſtituit.*

Quampluribus Priuilegiis, Indulgentiis, & gratiis huiuſmodi Congregationem illuſtratam fuiſſe, ex Summorum Pontificum numero colligere facile potes; & in ſpecie gaudet omnibus priuilegiis, & indultis Congregationis Caſſinenſis, vt ex Conſtit. 33. Gregor. XV. quæ incipit: *Iniuncti.* 23. Auguſt. 1622. Agunt de hac Congregatione Syluester Marul. *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 5. & ſeqq.* Paulus Morigia *de Orig. Relig. lib. 1. cap.* 8. Miranda *in Manuali Prælatorum tom. 1. q. 4. art. 13.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 8. cap. 7. num. 2. & ſeq.* Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib. 7. cap. 4. & 16.* Platus *de bono ſtatu Relig. lib. 2. cap. 33.* Ioan. de Nigrovalle Bibliothec. Apoſt. *in Epilog. Chron.* Panuinius *loco cit.* Emanuel. Roder. *qq. Reg. tom. 1. q. 1. art. 1.* Riccard. Anglicus Canonicus Regul. S. Victoris *in Chron. Canonic. Regul.* Gabriel Pennottus *in Hiſtor. trip. Canonic. Regul.* Auguſtinus Barbosa *de Iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. n. 161.*

S. Frigdiani Canonicorum Lateranenſium Congregatio.

Sancti Frigdiani Canonicorum Lateranenſium Congregatio ab anno Domini 556. incepit, cuius autor fuit S. Frigdianus, à quo & Congregatio nomen ſumpſit. Is enim cùm ex Canonico Lateranenſi à Gelaſio I. Lucanæ Ciuitatis Epiſcopus fuiſſet conſecratus, cum primum Lucam peruenit, ibi Monaſterium in honorem trium SS. Leuitarum Stephani, Laurentij, & Vincentij conſtruxit, & in eo Regulam S. Auguſtini cum ſuis Canonicis ita proſequutus eſt, vt non tantùm Reformator, ſed & Inſtitutor nouæ Congregationis ab omnibus meruerit appellari, tum ob exactam Regulæ obſeruantiam, tum ob maximam eius ſanctitatem, quæ poſt mortem ipſius etiam probata Eccleſiæ à ſe in honorem Martyrum ædificatæ nouum nomen, nempe S. Frigdiani, dedit. Poſt ipſius S. Frigdiani mortem Canonici adeò Inſtitutoris ſui vitam & ſanctitatem æmulati ſunt, vt Alexander II. ex Epiſcopo Lucenſi Pontifex factus, probatam eorum viuendi formam iam longa conuerſatione cognitam approbauerit, & ſub patrocinio, & tutela immediata Sedis Apoſtolicæ Monaſterium, & Congregationem ſuſceperit, vt ex eius priuilegio ſub 3. id. Octob. anni 1068. quod ſic incipit:

Alexander Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei Canonicis Eccleſiæ S. Frigdiani, eorúmque ſucceſſoribus in perpetuum.

Quoties à noſtris Filiis ea poſcuntur, quæ ab æquitatis ratione non diſcrepant, &c.

Et infra ſubdit:

Quapropter ego Alexander ſanctæ, & vniuerſalis Romanæ Eccleſiæ Pontifex, & Eccleſiæ ſanctæ Lucenſis Epiſcopus, inclinati precibus veſtris, & ſperantes meritis, & interceſſionibus Beati Frigdiani apud clementem Iudicem adiuuari, ſuſcipimus ſub defenſione Apoſtolicæ Sedis quicquid in noſtra Ciuitate Lucenſi ad ni Frigdiani Eccleſiæ pertinere videtur, videlicet in tuto, &c. vt ab hac hora in antea conſiſtant, & permaneant ſupradictæ res in poſſeſſione veſtra Presbyteri, & Diaconi, & Subdiaconi, nunc etiam Clerici, qui in præfata Eccleſia modo ordinati eſtis, veſtrorúmque ſucceſſorum, qui ibi in antea ordinati fuerint, & officium Dei ibi fecerint, &c.

His Canonicis S. Frigdiani vſus eſt idem Pontifex ad Lateranenſis Eccleſiæ reformandam obſeruantiam, cuius exemplo alij Epiſcopi ad ſuas Eccleſias reformandas eoſdem vocauerunt, qui & alias nouas etiam erexerunt, atque ita factum eſt, vt breui temporis ſpatio Monaſterium S. Frigdiani in multorum Collegiorum Congregationem excreuerit.

Ex hac Congregatione multi viri ſanctitate, literis, dignitate præclari, & S. R. E. Cardinales prodierunt, quorum catalogum texere non inſtituti noſtri, videatur Pennottus *hiſt. trip. Canon. Regul. lib. 2. cap. 45.* Gaudet hæc Congregatio omnibus priuilegiis, indultis, & gratiis, quibus præcedens, cui tandem vnita eſt; vt oſtendit Pennottus *lib. 3. ſua hiſt. tripartita.*

Agunt de hac Congregatione omnes Hiſtorici, & Authores, quos *ſupra* diximus, agere de Congregatione Canonicorum Lateranenſium; priuilegia huius Congregationis referuntur à Gabriele Pennotto *toto lib. 3. ſua hiſt. Canon. Regul.*

S. Iacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Iacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio, teſte Radeſio *in ſuis Commentariis*, incepit anno Domini 830. à Ramiro Rege Legionenſi. Primus verò Pontifex, qui hunc Ordinem approbauit, & confirmauit ſub Regula S. Auguſtini, fuit Alexander III. qui nomine Clericorum intelligit Canonicos, &, refert Pennottus, *lib. 2. c. 70.* vocari tales Clericos, Canonicos Regulares ab Adriano VI. Conſtit. 4. quæ incipit: *Dum intra*, 4. Non. Maij 1522. & à Clem. VII. Conſtit. 32. quæ incipit: *Ex Apoſtolicæ*. Calend. Ianuar. 1533. in quibus Conſtitutionibus etiam habetur huiuſmodi Canonicos viuere ſub Regula S. Auguſtini, de hac Congregatione nihil aliud reperi. Vide Pennottum, & Radeſium *locis ſupra citatis.*

S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio.

Sancti Rufi Canonicorum Regularium Congregatio incepit circa annum Domini 1000. Cùm enim S. Mariæ Auenionenſis Canonici diſciplinæ iugum, & vitæ communis vinculum ſoluere cœpiſſent, quatuor ex illis pietate, & Religione præſtantes à communi eo Capitulo Eccleſiam quandam ciuitati propinquam obtinuerunt, ibique ſe in vnum propoſitum colligentes mores ſuos ad exemplar vitæ Canonicorum Apoſtolicorum naſcentis Eccleſiæ reformantes, in humilitate ſpiritus, & paupertate profunda, cum omni pietate prima huius ſacratæ Congregationis fundamenta iecerunt, & quia in Eccleſia, in qua primum habitauerunt, & tanquam ſuæ Congregationis caput ſtatuerunt, Reliquiæ S. Rufi, Simonis Cyrenæi filij, de quo Marc. *cap.* 15. & ad Romanos c. 16. & Epiſcopi Auenionenſis, condebantur, ad diſtinctionem Canonicorum Cathedralium Canonici Regulares S. Rufi nuncupari voluerunt. In hoc inſtituto adeò excelluerunt, vt multi eorum exemplo in illorum ſocietatem confluentes, ſe in celebrem, & ampliſſimam Congregationem, non ſolùm in Galliis, ſed in Italia, & Hiſpaniis dilatauerunt, & Eccleſiam prædictam S. Rufi caput Religionis eſſe voluerunt, ſicut & fuit vſque

que ad annum 1210. donec per Hæreticos Albigenſes vaſtato,& euerſo Monaſterio,Canonici Valentiam commigrantes, ibique nouam Eccleſiam ſub S. Rufi titulo tutiùm erigentes,illam caput vniuerſale Religionis ſtatuerunt, & Abbas huius Monaſterij, & Eccleſiæ vſque in hodiernum diem Abbas Generalis totius Congregationis vocatur.

De hac Congregatione fuſiſſimè agit Renatus Chopinus *in Monaſtico,lib.2.tit.1.§.20.* vbi & enumerat Monaſteria,& loca huius Congregationis, & refert diploma Paſchalis II.ad Oxodenum Abbatem, anno 1115. in quo Pontifex ſuſcipit ſub tutela Sedis Apoſtolicæ Congregationem S. Rufi ſub hac forma:

Paſchalis Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, dilecto filio Oxodeno Abbati Canonicæ S. Rufi, quæ in Epiſcopatu Aueniononſi eſt,eiúſque ſucceſſoribus regulariter inſtituti in perpetuum.

Religioſis deſideriis dignum eſt facilem præbere aſſenſum, vt fidelis deuotio celerem ſentiat effectum, vt prouida nos deuotione tuis precibus adnuẽes. B.Rufi Eccleſiam,cui Deo authore præſides cum omnibus ad eam pertinentibus ſub tutelam Apoſtolicæ Sedis excipimus, &c.

Priuilegia huius Congregationis,necnon Monaſteria, quæ olim habuit in Priuilegio Innocentij eidem Congregationi conceſſo, & à Pennotto *lib. 3. hiſt. tripart. Regul.Canonicor.in fine*, relato videre poteris.

De viris illuſtribus huius Congregationis catalogum texit Pennottus ſupracitatus *lib. 2. cap. 56.* inter quos numerat Anaſtaſium IV. Summum Pontificem,ex Panuinio *in Chron.ſub anno* 1153. & Maſſonio *in vita eiuſdem Pontificis.*

Tandem hæc Congregatio multa damna ab Hæreticis perpeſſa, & iterum vaſtato Monaſterio,intra ciuitatem Valentiam ſe recepit, & Canonici in quadam Eccleſia ſui Ordinis ſedem poſuerunt.

Præter citatos Authores agunt de hac Congregatione Mamburnus *lib.1.Venatoris,cap.2.& 9.* Auguſtin. Ticinenſis *in Dilucid.p.2.§.de propagat.Ord.Canon.in Eccleſia Aueniononſi.* Trithemius *in hiſt. Hirſaugienſi, ſub anno* 1128.*&* 1154. Dorotheus *in ſynopſi*, Maurolicus *in ſuo Martyrologio*, Claudius Robert.*in ſua Gallia Chriſt. tit.de Abbatiis,lit.R. verbo,S.Rufus*, Marques *de vera orig.Eremit.S.Auguſtini,cap.*18.*§.*4.*&* 5.Sylueſt.Maurol. *in Ocean.Relig.lib.*2.*pag.*5.Aymar.Falcon.*in hiſt. Antoniana, p. 2. tit. 12. cap. 3.* Petrus Guiſæus *in hiſt. Canonic.ſect.13.num.16. & 17.*& alij quamplures.

Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

Portuenſium Canonicorum Congregatio apud Rauennam circa annum Domini 1115. vel 1117. initium ſumpſit a Petro Ciue Rauennatenſi Clerico, & Sacerdote ex familia de Honeſtis,qui,voto nuncupato, ſtrictioris vitæ peragendæ deſiderio incenſus,Monaſterium in Portu Adriatici ſinus ingreſſus eſt, & eo inſtaurato, Eccleſiam, quæ adhuc videtur, bonis paternis ædificauit, eámque S. Mariæ de Portu nominauit, vnde & Canonici Portuenſes dicuntur. Hi autem licèt per aliquod temporis ſpatium vitam ſatis exemplarem duxiſſent, Petrus tamen ad meliorem frugem ſe, & ſocios reformare decreuit; cùm enim S. Auguſtini Regulam non ita particularem modum ad canonicam vitam peragendam præſcribere cognouiſſet,ſicut præſtat S.P. Benedicti Regula; quaſdam Conſtitutiones,ſeu ſtatuta ex diuinæ Scripturæ authoritate, ſacrorum Conciliorum præceptis,& Patrum documentis excepit, eaſque tanquam exactam vitæ Regulam Paſchali II examinandas, corrigendas, & approbandas obtulit; prout patet ex Epiſtola eidem Summo Pontifici ab ipſo directa ſequentis tenoris:

Paſchali Dei nutu Summæ,& Apoſtolicæ Sedis Epiſcopo, Petrus Peccator Clericus cum confratribus ſuis in Chriſto ſalutem,& omnem obedientiam.

Cum veſtræ beatitudini Petri vicem in Eccleſia gerere gratia diuina contulerit,non irrationabiliter credimus, quæcunque in Eccleſiis ſtatuuntur vbilibet facienda, veſtræ authoritatis iudiciis,pro iuſto vel reprobari,vel confirmari debere. Quapropter hanc Canonicæ inſtitutionis normam ex pluribus, vt in ſequenti patebit, collectam, & pro noſtri temporis fragilitate diſcretiue ſtatutam, Maieſtati veſtræ præſentandam mandauimus,vt eam perfectam,& vbi oportuerit emendatam, huius Apoſtolicæ Sedis authoritate firmatam, atque ſuſceptam nobis remittatis,de cætero veſtra perceptione tenendam. Bene valete.

Cui Paſchalis in approbatione prædictarum Conſtitutionum in hæc verba reſpondit:

Paſchalis Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, dilectis filiis apud Eccleſiam B. Mariæ in Portu Rauennatem. Exarchatus regulariter commorantibus ſalutem,& Apoſtolicam benedictionem,&c.

Et poſt nonnulla ſubdit:

Quia igitur vos, ô filij in Chriſto dilectiſſimi, per diuinam gratiam inſpirati mores veſtros regularis vitæ diſciplina coërcere,& communiter ſecundùm Sanctorum Patrum inſtitutionem Omnipotenti Deo deſeruire propoſuiſtis, nos votis veſtris paterno gratulamur affectu.

Denique concludit:

Hanc inſtitutionis Canonicæ Regulam,tam ex Sanctorum Patrum authoritate,quàm Religioſorum virorum exemplo, & morum honeſtate conceptam, Nos perſpectam Deo authore ſuſcipimus, & authoritate Sedis Apoſtolicæ confirmantes,vobis per Dei gratiam efficaciter obſeruandam iniungimus,vt quorum ſequi veſtigia deuouiſtis in terris, eorum obtinere conſortium poſſitis in cælis. Datum trans Tiberim 11. Kalend. Ianuar.Indict.10.

Quæ Indictio currebat ſecundùm Baronium,tom.12. Annal. anno 1117.

Facta igitur hac reformatione à prædicto Petro, quam veriſimile eſt incepiſſe anno 1115. vt ex literis aliis prædicti Paſchalis, 3.Non.Iulij eidem Petro directis, quia tamen huius Congregationis inſtituta non fuerunt confirmata, & approbata ante annum 1117. ideò ad maiorem certitudinem tunc Ordinem hunc incepiſſe ponimus. Cum autem in dies huius religioſæ conuerſationis odor excreſceret, cœpit ita dilatari, vt vndequaque ad prædictum Monaſterium Religioſi accederent, & inde abſcedentes ſub eiuſdem inſtituti forma alia Monaſteria erigerent. Nec ſilentio prætereundum eſt id, quod D. Vbaldo Eugubino Epiſcopo euenit, is enim tunc Cathedralis Sanctorum Mariani & Iacobi Prior, cum Regularem in eadem Eccleſia collapſam reparare, [illegible] Portuenſe perrexiſſet, ibique [illegible], vt vitam Canonicorum Portuenſium imitata duceret: tandem ad propria reuertendo, receptis apud eos Portuenſium Conſtitutionibus, eas ſub [illegible] expoſitas per oblivionem in tempore relictas, terra circumcirca madefacta, prorſus illæſas, & intactas inuenit.

Floruerunt ex hac Congregatione homines quamplurimi ſanctitate inſignes, &c, vt alios omittam, ipſe Petrus Fundator, diuina reuelatione Sanctus nuncupatus apud Pennottum *lib.2. cap.47.* tantæ fuit humilitatis,vt ſe Peccatoris cognomine ſemper appellari voluerit, vt habetur ex epiſtola Paſchalis II. *ſupra* relata,

& ex Epitaphio in ſepulchro eiuſdem in Eccleſia Portuenſi poſito, quod ſic habet:

Hic ſitus eſt Petrus Peccans cognomine dictus,
Cui dedit hanc aulam meritorum condere Chriſtus.
Anno mileno centeno debita ſoluit,
In decimoque nono defunctus corpore dormit.
Quarto Kal. Aprilis.

Gaudet hæc Congregatio multis priuilegiis, iiſque omnibus, quibus decorati ſunt Canonici Regulares Lateranenſes, & particulariter de aliis catalogum habes apud Pennottum *lib. 3. c. 16.* vbi multa priuilegia a Summis Pontificibus conceſſa, enumerat, & alia ab Imperatoribus Othone IV. Friderico II. Henrico IV. & Lothario III. iiſdem Portuenſibus Canonicis elargita. Nos hic ſubiiciemus Priuilegium Alexandri IV. in quo in Sedis Apoſtolicæ tutelam ipſam Congregationem, & Monaſterium Portuenſe ſuſcipit, hoc tenore:

ALEXANDER EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Priori S. Mariæ in Portu Rauennatenſi, eiúſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

COmmiſſæ nobis Apoſtolicæ Sedis nos hortatur authoritas, vt locis piis eius auxilium deuotione debita implorantibus, tuitionis ſubſidium impendere debeamus: quia ſicut iniuſta petentibus nullus eſt tribuendus effectus, ita legitima, & iuſta poſtulantium non eſt differenda petitio; eorum præſertim, qui cum honeſtate vitæ, & laudabili morum compoſitione, gaudent Omnipotenti Deo deſeruire. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam B. Mariæ in Portu Rauennatenſi, in qua eſtis diuino obſequio mancipati, ad inſtar felicium Innocentij, & Adriani prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum, & B. Auguſtini Regulam in eadem Eccleſia conſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus obſeruetur. Prætereà quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia iuſte, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, Deo propitio, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, &c.

Deinde quaſdam particulares Eccleſias cum ſuis pertinentiis propriis vocabulis exprimit, eáſque penitùs immunes ab omni onere ſtatuit. Concedit etiam primam Tonſuram Clericis in hac Congregatione profeſſis faciendam a Superioribus Congregationis, & alia, quæ quoniam communia ſunt Canonicis Regularibus in vniuerſum, hic non extendam. Sufficit mihi intimaſſe Congregationem hanc ſub Sedis Apoſtolicæ tutelam ſuſceptam fuiſſe ab Alexandro IV. qui tandem priuilegium concludit cum ſolitis clauſulis, ſub datum Neapoli Kalendis Iulij 1255.

Agunt de hac Congregatione Dantes Aligerius *in Cant. de Parad.* Franciſcus Petrarcha *in tract. de vita ſolitar.* Volaterranus *in Antropolog. lib. 21.* Author Supplem. Chronic *in vltima editione Venetiis, anno* 1506 *lib. 14. ſub anno* 1407. Ioann. Mozzagrugnus *de reb. geſt. Canon. Reg. lib. 1. fol.* 59 *&* 60. *&* *lib. 8. fol. 9. &* 10. Baptiſta Sigonius *lib. 2 prope finem.* Ludouicus de Angelis *in vita S. Auguſtini,*

lib. 2. c. 8. & lib. 7. c. 7. Hieronym. Rub. *in hiſt. Rauenn. lib. 5. ſub anno* 1120. *&* 1123. Ioann. Philipp. Nouarien *in Chronic. lib. 7. c. 11. & 12.* & alij omnes, qui de Canonicis Regularibus tractant.

Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio 7
Authoribus Conone, & Heldemaro circa annum Domini 1097. initium ſumpſit; & quia prima eius Sedes poſita fuit in Monaſterio S. Nicolai in Aroaſia, qui eſt locus prope oppidum Bapalmæ in Arteſia; ideò Congregatio Aroaſienſis Canonicorum Regularium appellata eſt. Hi ergo Religioſiſſimi viri cum aliquando vitam ſolitariam, ſiue Eremiticam duxiſſent, anno prædicto ſub inſtitutione canonica, & Regula S. Auguſtini Monaſterium S. Nicolai fundauerunt, & quidem talem, ac tantam in eo experti ſunt obedientiam, & ſtrictioris vitæ obſeruantiam, vt breui ex vno Collegio multa Cœnobia excreuerint. Habuit hæc Congregatio frequentiſſima Monaſteria per Galliam, & Belgium, & ex ea quamplures viri tum ſanctitate, tum dignitatibus, ac literis illuſtres prodierunt; & Cono, ſiue Cuno, vnus ex fundatoribus S. R. Eccl. Cardinalis creatus multa pro defenſione Sedis Apoſtolicæ contra Henricum IV. Imperatorem perpeſſus eſt, quibus ſibi æternum nomen comparauit, vt aſſerit Continuator Sigiberti *ſub anno* 1114. & Baronius *tom. 12. ſub anno* 1111. *&* 1114. & alij.

Huius Congregationis meminit Innocentius III. *in Epiſt. ad Epiſcopum Lebuſſenſem lib. 2. pag.* 305. & agunt de ea Eminentiſſimus Cardinalis Iacobus de Vitriaco *in ſua hiſt. Occident. c. 23.* Aubertus Miræus *de Colleg. Canonic. Regul. c.* 10 *&* 46. Ioan. Molanus *in Natalib. Sanctorum Belgij die 4. May*, Cruſſen. *in Monaſt. Auguſt. p. 2. cap. 17.* & Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 41. n.* 107.

Mortarienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Mortarienſis Canonicorum Regularium Congrega- 8
tio circa annum Domini 1083. temporibus Gregorij VII. ab Adamo Clerico Mortarienſi viro Religioſo, & pio, ac bonis fortunæ ſatis affluenti initium ſumpſit. Is enim in ſuis prædiis Eccleſiam in honorem S. Crucis magnificentiſſimam ædificauit, atque ibidem Monaſterium extruxit, vbi aliquandiu perſtiterunt Monachi; ſed anno prædicto Clericis ſub S. Auguſtini Regula viuentibus accitis, & aliis ex diuerſis locis confluentibus breui Monaſterium numero Canonicorum, & cultu Religionis adeo eſt auctum, vt a Gregorio VII. ſupracitato ſub ſpeciali tutela Sedis Apoſtolicæ recipi meruerit; & anno 1097. Altare maius Eccleſiæ prædictæ S. Crucis conſecratum fuit ab Vrbano II. 18. Calend. Octobris, à quo & confirmata fuerunt Priuilegia dictæ Congregationi à Gregorio VII. conceſſa, & multa alia adiecta fuerunt. Innocentius item II. anno 1132. 9. Calend. Maij in Italiam reuertens Eccleſiam prædictam viſitauit, & totam Eccleſiam intus, & extra conſecrauit, quæ omnia habentur in manuſcriptis in pergameno dicti Monaſterij. Cæterùm in dies fama Canonicorum creſcente, & per vicinas ciuitates ſe diffundente, breui in magnam Congregationem hic Ordo euaſit, qui Mortarienſis Congregationis nomine ab oppido prædicto Mortarij appellatus eſt, cùm prima ſedes fuerit Monaſterium S. Crucis in dicto agro Mortarij extructum.

Floruit Congregatio Mortarienſis multis viris ſanctitate conſpicuis, quorum catalogum habes apud Pennot-

tum *lib.2.cap.46.* vbi & viros illuſtres, ac dignitatibus præditos enumerat.

Verum quidem eſt, quòd ſucceſſu temporis idem Monaſterium tam in capite, quàm in membris variis bellorum cladibus, & rapinis penè dirutum fuit, fauentibus, & fouentibus quibuſdam, quorum intererat proteruam aliorum contumaciam caſtigare, atque ita res ſe habuit, donec circa annum 1448. Præpoſitus D. Raphaël Calabes ad ipſam Congregationem reparandam ſtatuit illam vnire Congregationi Canonicorum Regularium Lateranenſium, quod propoſitum deinde effectum habuit anno ſequenti, huiuſmodi vnionem probante Nicolao V. 8. Idus Februarij. Agunt de hac Congregatione Auguſtinus Ticinenſis *in ſuo dilucid.p.1.præfat.28.* Pennottus *lib.2.c.56.*

Marbacenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

9 Marbacenſis Congregatio Canonicorum Regularium ab oppido Marbac Diœceſis Argentinenſis in Alſatia ſuam originem habuit circa annum Domini 1090 vel 1094. à quodam pio viro, Manegoldo nomine, qui auxilio, & opibus viri nobilis Borchardi à Gebelſuiler primum Monaſterium, caput Congregationis, condidit in prædicto oppido Marbac, vnde Marbacenſis Congregatio nomen habuit. De hac Congregatione Ioannes Mamburnus *in Venatorio lib.1.cap.9.* ita loquitur: *Circa hac etiam tempora, ſed quo anno, non tam certum eſt, videtur exorta Marbacenſis Monaſterij Capitularis Congregatio, quæ tum erat florentiſſima, vt patet ex Bulla Honorij, ita dicentis:*

☞ *Honorius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Dilectis filiis Gernardo Præpoſito, & eius Fratribus Marbacenſis Eccleſiæ Canonicis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.*

Quia ſpretis propriis ſecularibus, &c.

Quæ domus, quàm latè effloruerit, quàm diſtrictam vitam duxerit, quam ſublimata fuerit, teſtimonio ſunt capitularis Congregatio ferè 300. Monaſteriorum, Conſtitutiones, Reliquiæ, caput ſiquidem S. Matthei, brachium D. Chriſtophori, & alia complura huiuſmodi Sanctorum inſignia ibidem habentur. Præterea exactiſſima habent ſtatuta de ſilentio, de non veſcendis carnibus, & pœnitentiis agendis, ita enim in ipſorum cap.78. habetur; ſi quis ſuperbus Frater, &c. De hac Congregatione agunt Franciſcus Guillimanus *in hiſt. de Epiſcop. Argentinenſibus in vita Othonis Epiſcopi 43.* Munſterus *pag.439. editionis Baſileæ.* Pennottus *lib.2.cap.39.& 66.* De hac, quid referam, nil aliud habeo.

Sancti Quintini Beluacenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

10 Sancti Quintini Congregatio Beluacenſis Canonicorum Regularium inſtituta eſt circa annum Domini 1078. à Beato Iuone S. Quintini Præpoſito, deinde Epiſcopo Carnotenſi. Ita expreſſe aſſerit Sigisbertus Gemblacenſis Author illorum temporum *in ſuo Chronic. ſub anno* 1078. his verbis: *Ab hoc tempore cœpit refiorere in Eccleſia B. Quintini Beluacenſi Canonicus ordo, primum ab Apoſtolis, poſtea a B. Auguſtino Epiſcopo regulariter inſtitutus, ſub Magiſtro Iuone venerabili eiuſdem Eccleſiæ Præpoſito, poſtea Carnotenſium Epiſcopo.* Similia verba repetit D. Antoninus *in ſua Hiſt. tit. 15. cap.16. in fine*, Vincentius Beluacenſis *in ſpeculo Hiſtoriali*; & Author ſupplem. Chron. *lib.12. ſub anno* 1106. refert huius ſancti viri egregia facinora, & fauorem, quem habuit in reformando Ordinem Canonicum in Galliis ferè collapſum ſub Regula S. Auguſtini; res quæ adeò feliciter ei ceſſit, vt breuiſſimo ſpatio eius ſanctitatis fama vndique protendente Carnotenſium Epiſcopum Vrbanus II. prout *ex epiſtola eiuſdem Pontificis Richerio Senonenſi Archiepiſc. directa*, & à Pennotto *lib.2.c.55. relata*, eundem ordinauerit.

Agunt de hac Congregatione, eiúſque ſanctiſſimo Inſtitutore præter Authores citatos, Onuphrius Panuinius *in ſuo Chronico ſub anno* 1080. vbi multa, eáque præclara in huius ſanctiſſimi viri commendationem ſcribit Eminentiſſimus item Cardinal. Baronius *tom.11.* Emmanuel Roder. *qq. regul. tom.1.q.3.art.5.* Hieronym. Rom. *in ſua Hiſt. Chriſt.* à Roderiquez relatus, Author ſupplem. Chronic. *lib.12. ſub anno* 1106. & 1107. Antonius Maria Gallonius *in Allegat. pro Monach. Caſſin. pag.151. num.31.* & Ioannes Marquez *de orig. Fratrum Eremit. pag.181.*

S. Laurentij de Plebe Martyrum, ſiue de Vltio Canonic. Regul. Congregatio.

Sancti Laurentij de Plebe Martyrum, ſiue de Vltio Congregatio in Delphinatu initium ſumpſit circa annum ſaluti feræ Incarnationis 1050. à Venerabili Sacerdote Gerardo de oppido Vltio oriundo. Cum enim apud idem oppidum Monaſterium iam anteà Monachorum vſui conſtructum, Vvandalorum incurſionibus deinde penitùs vaſtatum, in paruam Cellulam ibi à ſe de nouo erectam prædictus venerabilis Sacerdos Gerardus conuertiſſet, ædificata ſimiliter ibi Eccleſia, antiquo nomine, S. Laurentij de Plebe Martyrum eam nuncupauit. Demum conſentiente, & auxiliante Cuniberto Taurinenſium Epiſcopo, Monaſterium dirutum refecit, & ab eodem Epiſcopo habitum, & inſtitutum Canonicorum Regularium aſſumpſit, & cum aliis quibuſdam Religioſis eiuſdem propoſiti viris ſub Regula S. Auguſtini vixit. Horum ſanctâ conuerſatione plerique exciti multis non ſolùm prædiis, & redditibus, verum etiam Eccleſiis attributis eidem Monaſterio tanquam Capiti totius Congregationis, a quo & Canonici nomen ſumpſerunt, breui ſatis amplam Congregationem, & quoad Monaſteria, & quoad præclari nominis viros, crexerunt. Anno 1057. Oddo Sabaudiæ Comes cum Adeleide eius coniuge Secuſiæ Marchioniſſa ipſi Gerardo, ac ipſius Canonicis, non ſolùm Eccleſiam de Plebe Martyrum, verùm etiam omnes alias Eccleſias circumſtantes donauit, prout conſtat ex Inſtrumentis Donationis ſtipulatis anno 1057. & anno 1065. Hanc donationem de conſenſu ſuorum Canonicorum confirmauit prædictus Cunibertus Epiſcopus, cuius confirmationis priuilegium deſcribit Pennottus *lib.2.c.58.* 11

Munierunt hanc Congregationem ſuis Priuilegiis Romani Pontifices, nimirum Alexander II. anno 1072. Vrbanus II. anno 1096. Eugenius III. 1148. Adrianus IV. 1158. Alexand. III. 1172. Lucius III. 1183. Ex quibus priuilegiis colliguntur Monaſteria, & Eccleſiæ ipſius Congregationis, & quàm plurimis gratiis, & fauoribus fuerint decoratæ. Verùm nunc maxima pars dictarum Eccleſiarum, vel ab Hæreticis diruta, vel a Laicis occupata, vel a Clericis ſecularibus obtenta eſt, vnde non eſt mirum, ſi hæc Congregatio ad paucos Canonicos ſit redacta.

S. Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

Sancti Victoris Pariſienſis Congregatio Canonicorum Regularium, aliàs Victorina, incepit circa annum Domini 1113. in Abbatia S. Victoris, tum antiquitate, tum Regia munificentia, tum virorum ſanctitate, & eruditione inter omnia Orbis Cœnobia, tam Monachorum, quàm Canonicorum celeberrima, à Lu-

douico Galliarum Rege, cognomento Craſſo, prope mœnia ciuitatis Pariſienſis ædificata, in qua & ipſe Rex anno 1137. tumulatus eſt, hoc Epitaphio inſculpto:

Illuſtris genitor Ludouici Rex Ludouicus,
Seruorum Chriſti vir clemens ſemper amicus,
Inſtitui fecit paſtorem Canonicorum
In cella veteri tranſ flumen Pariſiorum.
Hanc vir magnanimus almi Victoris amore
Auro, Reliquiis ornauit, rebus, honore.
Sancte Dionyſi qui, ceruas corpus amatum
Martyr, & Antiſtes, Ludouici ſolue reatum.

De hac Congregatione referam, quid Eminentiſſimus Cardinalis de Vitriaco in ſua hiſtoria Occident. ſcribat. de ea enim cap. 24. ita ait: *Sunt aliæ Canonicorum Regularium deuotæ, humiles, & amabiles Deo Congregationes, quæ S. Victoris Canonici nuncupantur, eo quod præclarus Dei Martyr Patronus, & aduocatus ſit eorum, in quorum huius Ordinis primordia claruerunt. Primus ſiquidem, & præcipuus huius ſanctæ Religionis Conuentus extra muros Pariſienſis ciuitatis in Eccleſia, quæ dicitur S. Victoris, quaſi lucerna Domini ſuper candelabrum poſita, non ſolum propinquam ciuitatem, ſed & remotas circumquaque regiones ad Dei cognitionem illuminat, & ad charitatem inflammat, tanquam piſcina probatica, & later æneus in templo Domini ſcholaribus Pariſius commorantibus, & variis populis vndique confluentibus aquas purificationis ſubminiſtrans. Hæc ſiquidem ſancta, & omni acceptione digna militantium in caſtris Domini Congregatio, refugium eſt pauperum, conſolatio lugentium, fulcimentum, & quaſi baſis debilium, recreatio laſſorum, releuatio lapſorum, portus tranquillitatis, & ſolatium, quibus ac mundi huius naufragio euadere cupientibus ſinum miſericordiæ aperit, & in gremio ſuo velut pia mater eos fouet, & nutrit. Multis à principio Pariſienſium Magiſtris, viris literatis, & honeſtis, velut ſtellis fulgentibus illuſtrata, & quaſi precioſis margaritis decorata. Inter quos nominatiſſimus, & præcipuus extitit Cithariſta Domini, organum Spiritus ſancti, Magiſter Hugo de S. Victore dictus, qui Malogranata tintinnabulis coniungens, exemplo ſanctæ conuerſationis multos ad honeſtatem incitauit, & melliflua doctrina ad ſcientiam erudiuit. Multos autem aquarum viuentium puteos effodiens libris ſuis, quos de fide, & moribus tam ſubtiliter, quam ſuauiter diſſerendo edidit, incerta & occulta diuinæ ſapientiæ pluribus aperuit, in mortalem ſui memoriam velut compoſitionem odoris, & opus pigmentarii, & in omni ore quaſi mel dulcoratum, & vt muſicam in conuiuio vini, & tanquam naues poma ferentes poſteris relinquendo. Hi ſiquidem prudentes, & honeſti viri extra Pariſienſis vrbis tumultum congregati, ſupra firmam, & ſtabilem fundamentum Regulæ S. Auguſtini inſtitutiones honeſtas, & ſalutares obſeruantias ſtatuerunt. Nigris ſiquidem cappis, & tunicis albis laneis induti, pellibus agninis, & lineis vtuntur camiſiis. Carnes in refectorio non manducant. Certis temporibus, & horis ... intra terminos ſuos manibus ſuis corporaliter laborant, circa ... vel ſecundum nonnullis horam ad ... pſalmis, & canticis ſpiritualibus Domino ... & deuote inuitando reſiduum ... ex... .*

Quamplurimos viros ſanctitate conſpicuos huius Religionis, & Congregationis catalogum habes apud Pennottum lib. 2. c. 57. & Mauroliceum in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 75.

Doctores autem illuſtres protulit hæc Congregatio B. Hugonem prædictum de S. Victore appellatum a loco profeſſionis, licet natione Saxonem, cuius ſepulchro in eadem Eccleſia Epitaphium eſt hoc:

Conditur hoc tumulo Doctor celeberrimus Hugo,
Quem breuis eximium continet vrna virum.
Dogmate præcipuus, nulli ſuo ſecundus in orbe,
Clarus ingenio, moribus, ore, ſtylo.

Protulit & B. Riccardum de S. Victore, B. Riccardum item Anglicum, ſeu potiùs Scoticum, diuerſum à priori, quorum opera latis Authores celebrant. Plura alia de hac Religione referuntur a Syluestr. Maurol. *in Ocean. Relig. lib. 2. pag. 72. & ſeq.*

Agunt de hac Congregatione *in ſua hiſt. tit. 18. in principio*, D. Antonin. D. Bernardus Clareuall. *in ſuis operib.* ſæpiùs huius Congregationis, & Alumnorum eius mentionem facit. Item Sur. *tom. 2. ſub die 6. April.* Auguſtin. Ticinen. *in Diuid. p. 2. § Inſtitutio Canonici Ordinis in ciuitate Pariſienſi*, Auguſtinus Belleforeſt. *in ſua Coſmograph.* & Pennott *locis ſupra citatis*.

S. Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio.

Hieroſolymitana Congregatio S. Sepulchri Canonicorum Regularium in partibus Orientalibus in ipſa ciuitate Hieroſolymis à piiſſimo Auſtraſiorum Principe, & ſacri belli Hieroſolymitani duce Gothifredo, vrbe è manibus infidelium erepta, primùm inſtituta fuit ſub Regula S. Auguſtini. Hic enim deuotiſſimus Princeps voti compos factus, Canonicos Regulares, quos de partibus Occidentalibus ſecum adduxerat, poſuit in Eccleſia Dominici Sepulchri, & Templi Domini, à qua & nomen Congregatio tota, in aliis prouinciis ſub hoc eodem inſtituto propagata, deinde retinuit. Ad hæc omnia confirmanda, omiſſis aliis teſtimoniis, diploma Cæleſtini II. in Rauennatenſi Eccleſia aſſeruatum ſubſcribam. 13

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Petro Priori, & Fratribus S. Sepulchri Hieroſolymitani, tam præſentibus, quàm futuris canonicè ſubſtituendis in perpetuum.

SI manſuetudo, & liberalitas S. R. E. vniuerſis Chriſtianis debet opportuna ſolatia miniſtrare; multò magis his, qui Religioſam vitam ducunt, & Omnipotenti Deo familiaritatis adhærere videntur, ipſam conuenit propenſiùs impartiri. Quia igitur dilecti in Domino filij iuxta Regulam B. Auguſtini viuere decreuiſtis, & in loco vbi ſteterunt pedes Domini adorantes, apud glorioſum Sepulchrum eius, in quo triduo corporaliter requieuit; & alia ſacratiſſima loca, in quibus Redemptor mundi olim pro ſalute noſtra, vincula, flagella, crucis ignominiam, vulnera, mortémque ſuſtinuit, regulariter militatis: maiori vos beneuolentia, & gratia dignos eſſe cenſemus, & paternis vos affectibus volumus confouere. Veſtris ergo poſtulationibus debita benignitate accommodantes aſſenſum, Sacroſanctam Eccleſiam S. Sepulchri, in qua diuinis obſequiis inſiſtentes, Paſſionem Dominicam, & victorioſiſſimæ Crucis triumphum aſſidue oculata fide recolitis, necnon etiam perſonas veſtras ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pagina communimus. Statuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum canonice poſſidet, quæcunque etiam ab egregiæ memoriæ viris, duce videlicet Godefrido, & vtroque Rege Balduino, Venuſto quoque, & aliis Patriarchis eidem loco iuſte collata ſunt, aut in poſterum à Patriarchis, vel aliis Dei fidelibus rationabiliter conferentur, firma vobis, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Medietatem videlicet oblationum S. Sepulchri, & omnes oblationes Dominicæ Crucis,

necnon & omnes oblationes Altarium in Eccleſia S. Sepulchri exiſtentium, ſicut Patriarcharum dono vobis rationabiliter donatæ ſunt, domos, ſtationes, & furnos omnes ciuitatis Hieruſalem, exceptis duobus, Hoſpitalis videlicet, & Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Latinæ, ſicut dono ducis Godefridi, & fratris eius Regis Balduini, & aliorum bonorum hominum vobis conceſſa ſunt, caſaliáque, quæ poſſidetis in territorio Hieruſalem, Mahumeriam videlicet, cum pertinentiis ſuis, Sabaret, Caſarcab, Calandriam, Armotiam, Ramitam, Berteliger, Bethſari, Deſſans cum pertinentiis ſuis. In territorio Ramenſi, Beta Caſale cum pertinentiis ſuis. In territorio Cæſarienſi Caſtellum Feniculi cum pertinentiis ſuis. In territorio Tyri Caſale de Riua cum pertinentiis ſuis. Hortum quem habetis inter murum, & antemurale ciuitatis Tyri, Hortum, & Molendina, & alias poſſeſſiones, quas habetis infra, & circa Antiochiam. Eccleſiam Quarantenæ cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Petri in Ioppe cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Acon cum terra, & domo, quam dedit vobis Lambertus Hals, & aliis pertinentiis ſuis in territorio eiuſdem ciuitatis. Eccleſiam S. Mariæ de Hacmas cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Mariæ in ciuitate Tyro cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in monte Peregrino cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Georgij in Montanis cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Brunduſio ciuitate cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri in Barleto cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam quam habetis in Venoſa ciuitate, dono Nicolai eiuſdem ciuitatis Epiſcopi cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Sepulchri iuxta Troiam ciuitatem cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Theodori Martyris ante portam Beneuentanæ ciuitatis cum pertinentiis ſuis. Caſtellum Cerret cum pertinentiis ſuis, quod nobilis vir Albertus Blandracenſis Comes Eccleſiæ S. Sepulchri donauit. Eccleſiam, quam habetis in Epiſcopatu Conſtantienſi, in villa, quæ vocatur Detrendorf. Decernimus ergo, vt nulli hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut etiam poſſeſſiones auferre, aut ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet moleſtiis fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Apoſtolicæ Sedis, & Patriarchæ Hieroſolymitani reuerentia, & Epiſcoporum, in quorum Parochiis Eccleſiæ veſtræ ſitæ ſunt, canonica iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularíſve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, poteſtatis, honoríſque ſui dignitate careat, reámque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti; quatenùs & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ ſalutis inueniant. Amen. Fiat pax in virtute tua, & abundantia in turribus tuis. Sanctus Petrus, S. Paulus, Cæleſtinus Papa II.

Ego Gregorius Presbyter Cardinalis tituli S. Calixti ſubſcripſi.

Ego Gorzo Presbyter Cardinalis tituli S. Cæciliæ ſubſcripſi.

Ego Vbaldus Presbyter Cardinalis tituli S. Praxedis ſubſcripſi.

Ego Vbaldus Presbyter Cardinalis tituli SS. Ioannis, & Pauli ſubſcripſi.

Ego Cæleſtinus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Conradus Sabinenſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Theodeuuinus S. Rufinæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Albericus Hoſtienſis Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Stephanus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Imarus Epiſcopus Tuſculanus ſubſcripſi.

Ego Gregorius Diac. Card. SS. Sergij, & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Otto Diac. Card. S. Georgij ad velum aureum ſubſcripſi.

Ego Octauianus Diac. Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano ſubſcripſi.

Datum Laterani per manum Gerardi S.R.E Presbyteri Cardinalis, ac Bibliothecarij 4. Idus Ianuar. Indict. 7. Incarnationis Dominicæ 1144. Pontificatus verò Domini Cæleſtini Papæ II. anno 1.

Ex quo diplomate conſtat nobilitas, & magnitudo huius ſacræ Congregationis, de qua agunt Iacobus de Vitriaco *lib. de hiſt. Orientali* præcipuè *cap. 58.* Marulus *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 30.* D. Anthoninus *in 2. p. hiſt. tit. 16. cap. 13. §. 8.* Zacharias Ferrerius *lib. de habitu Canon. Regul. ad Leonem X. probat. 1. circa medium*, Ioann. Philippus Nouarien. *in Chronica, lib. 3. cap. 14.* qui in decus huius Congregationis refert teſtimonium cuiuſdam Cambij Boſſij Mediolanenſis in hac forma loquentis: *Ego Dominus Cambius de Boſſis Mediolanenſis Canonicus Regularis S. Auguſtini, cùm veniſſem in anno Domini 1479. Ieruſalem, Saluatoris noſtri, noſtraque ſalutis adoraturus monumenta, de Montis Sion Bibliotheca venit ad manus meas libellus, ipſa vetuſtate venerandus, cuì titulus erat,* de Redemptione, & captione Terræ Sanctæ, *de quo hac ipſa, quæ ſcripſi, decerpenda putaui.* [*Habet Hieroſolymitanus Patriarcha quoſdam ſuffraganeos ſibi nullo mediante ſubiectos, id eſt, Bethlehemitanum, & Hebronenſem, & Liddenſem. Fuit autem Eccleſia Bethlehemitica Prioratus Canonicorum Regularium vſque ad tempora Balduini I. Regis Latinorum in Hieruſalem. In Eccleſiis autem Templi Domini, & Montis Oliueti ſunt Abbates, & Canonici Regulares ſecundùm Regulam B. Auguſtini Domino ſeruientes.*]

Cæterum Hieroſolyma iterum ab infidelibus capta, & Patriarcha cum Canonicis, aut interfectis, aut loco exactis, tota Congregatio penitùs extincta eſt. Et Eccleſiæ, & Monaſteria, quæ etiam poſſidebat in Italia dicta Congregatio, partim commendata ſunt, & partim Militibus Melitenſibus ſunt vnita, vt refert Gabriel Pennottus *hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib. 2. cap. 67.* & Marulus *locis citatis.*

S. Maria ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio.

14 Sanctæ Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio, alias Rhenana prope Bononiam tertio ab vrbe milliario apud Rhenum circa annum Domini 1136. ponitur inſtituta, cùm ante illud tempus aliqua mentio huius Congregationis non habeatur, vel ex literis Pontificis, vel ex aliquo priuilegio prædictæ Congregationi conceſſo. Incepit ergo (quicquid ſit de prima fundatione) Monaſterium Rhenanum anno prædicto, quod, vtpote Caput totius Congregationis, eidem nomen impoſuit, à Romanis Pontificibus, Archiepiſcopis Rauennatenſibus, ac Epiſcopis Bononienſibus, & aliis viris piis, & religioſis, attributione priuilegiorum, immunitatum, & temporalium bonorum augeri, & locupletari; nam Innocentius II. anno prædicto 1136. 6. Kal. Septemb. Conſtitutiones Canonicorum Portuenſium per Paſchalem II. confirmatas Canonicis Rhenanis ſeruandas ſua authoritate tradidit, & priuilegio, Apoſtolicæ Sedis muniuit; ſicut & Gualterius Archiepiſcopus Rauennaten. & Henricus Epiſcopus Bononien. ſuis priuilegiis, quæ refert Mozzagrugnus *lib. 4.*

lib 4.fol.8. & ſequent. hanc eandem Congregationem munierunt.

Ex hoc ergo tempore Canonici Rhenani in maxima conſideratione apud omnes exiſtere cœperunt, ac proinde eorum Congregationem maximè dilatari, & in multa Monaſteria excreſcere facile fuit. De viris illuſtribus huius Congregationis tractant Ioannes Baptiſta Signius *lib.2.cap.8.& 9* qui numerat plures Summos Pontifices ex hac Congregatione aſſumptos fuiſſe, quorum ſeriem deſcribit Pennotus *lib.2.c.48.*

Tandem hæc Congregatio, euerſo Monaſterio S. Mariæ de Rheno ab exercitu Ioannis Galeatij Mediolanenſium Ducis, amiſſis etiam aliis Monaſteriis ſub anno Domini 1430. in Franciſco Ghiſlerio vltimo huius Congregationis Canonico, & Priore S. Saluatoris Bononiæ anno prædicto defuncto extincta eſt.

Agunt de hac Congregatione Cherubinus Gerardaccius *in hiſt. Bonon. lib. 2. pag. 56. & 143.* Sigonius de Epiſcopis Bononienſibus. Mozzagrugnus *lib. 4 fol. 8. & ſeq.* Ioan. Baptiſta Signius *loco citat.* Baſilius Sitenus *in lib. indultorum Congregationis Lateranenſis*, & alij.

S. Iacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio.

15 Sancti Iacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio incepit anno Domini 1000. in Monaſterio vetuſtiſſimo Canonicorum in Diœceſi Comaclenſi. De hac Congregatione quid dicam nihil aliud habeo. Meminit illius Gabriel Pennotus *lib. 2. hiſt. tripar. Regular. Canonicorum, c. 54.*

Prodiit ex hac Congregatione Blaſius de Nouellis Ferrarienſis, Baſilicæ Lateranenſis Pœnitentiarius, poſtea Adriæ Epiſcopus, qui non ſine ſanctitatis opinione ex hac vita migrauit.

S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio.

16 Conimbricenſis Congregatio Canonicorum Regularium S. Crucis in tota Hiſpania celebris in ciuitate Conimbriæ, vnde appellationem nominis Congregatio ſumpſit circa annum Domini 1131. ſurrexit. Huius Congregationis author extitit quidam pius, ac Religioſus vir Tello Conimbricenſis Eccleſiæ Archidiaconus. Cùm enim videret ob temporum deplorandam conditionem Canonicam Inſtitutionem in tota Luſitania penè relaxatam, ac fere extinctam, diuino afflatus Spiritu, totam mentem ad Ordinis Canonici reformationem, & inſtitutionem meliorem conuertit. Arduam quidem prouinciam aggreſſus eſt, ſed Dei auxilio opus perfecit. Arriſit enim ſanctiſſimæ eius intentioni Alphonſus Princeps, & poſteà Portugalliæ Rex, qui Balneas regias in ſuburbio Conimbriæ poſitas pro Monaſterio extruendo Telloni donauit. Monaſterio extructo in honorem S. Crucis, accitis aliis pietate viris conſpicuis, Regulam S. Auguſtini profeſſus eſt, ipſoque cum ſociis inſtante ab Innocentio II. Summo Pontifice Monaſterium cum ſuis pertinentiis, & omnibus ſub tutela Sedis Apoſtolicæ exceptum eſt, prout ex Bullis Alexandri II. ſequens tenoris:

Innocentius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Oderio Priori, & Fratribus Eccleſia S. Crucis in Conimbricenſis ciuitatis ſuburbio ſita, eorumque ſucceſſoribus canonicam vitam profeſſis in perpetuum, &c.

Et infra:

Proinde dilecti in Domino Filij per interuentum Filij noſtri Tellonis Conimbricenſis Archidiaconi veſtris poſtulationibus affectione paterna gratum præbemus aſſenſum, & Eccleſiam S. Crucis, in qua eſtis diuinis obſequiis mancipati, in B. Petri tutelam protectionémque ſuſcipimus, & præſentis ſcripti pagina communimus, ſtatuentes, vt Ordo Canonicus, qui ſecundùm B. Auguſtini Regulam ibidem cooperante Domino noſcitur inſtitutus, perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Sane poſſeſſiones, & bona, quæ eadem Eccleſia in præſentiarum iuſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & per vos dictæ Eccleſiæ Sanctæ Crucis priuilegio confirmamus.

Deinde ſequuntur aliæ clauſulæ cum pœnis in forma ſolita. Datum eſt hoc Priuilegium Piſis 7. Calend. Iulij, anno 1135. Pontificatus eiuſdem Innocentij anno ſexto. Poſtea 13. Calendas Iulij idem Pontifex hortatur, & mandat Alphonſo Portugalliæ Duci, vt pro B. Petri, & ſua reuerentia prædictos Canonicos diligat, honoret, & à nullo infeſtari permittat; idem ſub eodem die, & anno ſcribit Epiſcopo, & populo Conimbricenſi, prout videre poteris apud Pennotum *lib. 2. c. 59.*

Huiuſmodi autem literas effectum habuiſſe ex facto comprobata res eſt, & præcipuè reſpectu ipſius Principis Alphonſi, cuius tanta in Canonicos fuit deuotio, vt copioſos redditus, prædia, villas, & Caſtra cum omnimoda iuriſdictione huic S. Crucis Conimbricenſis Eccleſiæ donauerit; immò Monaſterium ingrediendo, quod ſæpiſſimè faciebat, habitum Canonicorum induebat, ſicut & naturæ debito perſoluto, in ſepulchro quod ſibi inter viuos agente in prædicta Eccleſia elegerat, cum habitu Canonicorum iuſſerit ſepeliri. Tot autem beneficiorum Canonici memores, vt grati animi ſignificationem aliquam exhiberent, omnibus in vnum congregatis, & aſſentientibus, ad perpetuam rei memoriam hæc verba inſculpta reliquerunt, ſed & in eis contenta ad vnguem obſeruanda ſuſceperunt:

Authoritate Domini Noſtri Ieſu Chriſti huius Ordinis capitis, & B. Petri Apoſtolorum Principis, & iſtorum Fratrum noſtrorum, qui in præſentiarum habentur, Domini Ioannis Archiepiſcopi Brachara, & Petri Portugallia Epiſcopi decreuimus, & decretum ſcriptis literis mandauimus, quod nunquam poſtmodum ab vllo poterit infringi, vt amodò, & vſque in ſempiternum quandiu hæc Domus, & eius Congregatio extiterit, centum pauperes intùs in refectorio ad menſas ſeniorum, pane, vino, & carne, ſeu piſcibus vnoquoque anno ſatientur, pro eius anima (ſcilicet Regis Alphonſi,) & cum ſcyphis, & ſcutellis ſeniorum eis ſeruiatur. In feſtis verò principalibus, id eſt, Natalis Domini, Cœna Domini; ſancta Crucis, Pentecoſtes, & S. Auguſtini Patris noſtri vni pauperi tantum detur, quantum vni ſeniorum in refectorio ſumendum datur. Cùm verò eius anima in pace pauſauerit, feſtiuitas illa centum pauperum in eius anniuerſarium vnoquoque anno celebretur, & in refectione vnius pauperis per triginta dierum ſpatium, ſeu in diuinis obſequiis, ſicut vnicuique noſtrûm, nec illas principales ſuas pauper perdat feſtiuitates: ſiquidem quod ſui ſtanti[illegible] habemus, ab eo habemus, & ab eo defenſamur, magnum, etſi hoc munuſculum & in vita, & in morte pro eo agendum ſtatuamus.

De Reliquiis inſignioribus, quæ in prædicta Eccleſia reconditæ ſunt, agit Pennotus *loco ſuprà citat. cap. 59.* vbi & de viris tum ſanctitate, tum doctrina conſpicuis *cap. 61.*

Verùm cùm ſucceſſu temporis relaxari Congregatio cœperit, & Monaſteria eius, vt dicitur, in Commendam peruenirent, & Canonici vitam potiùs ſecularem quàm Regularem agerent, Ioannes III. Portugalliæ Rex ſuos æmulatus maiores, ægre ferens Canonicam vitam à priori, & feruentiori inſtituto iam diſcedentem, à Sede Apoſtolica impetrata facultate, & habita

Commiſſione ab Henrico eius filio S.R.E. Card.& prædictæ Eccleſiæ S. Crucis Commendatario circa annum Domini 1527. opera Fratris Ioannis de Braga ex Ordine S.Hieronymi Priorem Clauſtralem,& Canonicos reformauit,& ad noſtra vſque tempora fructus talis reformationis percipiuntur. Hi ad ſtrictioris vitæ perfectiorem obſeruantiam ad Proceſſiones publicas non accedunt,prout determinauit Sac.Congregat.Concil.teſte Armendar.*ad recopil.legum Nauar. lib.1.tit.14.& lib.14. §.11.de proceſſ.n.6.*

Agunt de hac Congregatione omnes Hiſtorici Luſitani præcipuè *in vita Alphonſi Henriquez I. Portugalliæ Regis*, Gabriel Pennot. *in Hiſt.tripart.Canon. Regul. lib.2.cap.59.& ſeqq.*Roder.à Cunha *in hiſt.Epiſcop.Portugal.p.2.c.2.*

S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio anno Domini 1140. initium ſumpſit in agro Mediolanenſi circiter ab vrbe milliario, in loco, qui vulgo *Creſcenzago* nuncupatur; inibi enim vir quidam nobilis Mediolanenſis, religioſus, & diues in honorem B. Mariæ Virginis Eccleſiam conſtruxit, quam attributis prædiis, ac redditibus locupletatam Domino Othoni de Morbiis Mediolanenſi Canonico Regulari, & aliis eiuſdem ſociis regendam, & in ea Congregationem ſub Regula S. Auguſtini inſtituendam tradidit, ſub quo, & aliis ſucceſſoribus Canonicæ diſciplinæ rigor adeò enituit, vt in numerum complurium Collegiorum Congregatio breui excreuerit;& in ea floruerunt variis dignitatibus Eccleſiaſticis homines inſignes.

Floruit hæc Congregatio potiſſimùm tempore Vrbani III.ex nobiliſſima Mediolanenſi familia de Cribellis,& qui eandem Congregationem pluribus priuilegiis ornauit, & circa annum Domini 1186. prout ex diplomate eiuſdem Vrbani ſub 7.Calend. Decembris relato à Gabr. Pennotto *lib.2.c.49.* donantur Canonici hæreditatibus paternis eiuſdem Pontificis,extructo in agro Mediolanenſi prope Ticinum Monaſterio S.Georgij in propriis prædiis, idem Monaſterium aliis prædiis pecunia emptis, & redditibus plurimis attributis dotauit,& priuilegiis auxit,& deinde Præpoſito & Canonicis S. Mariæ de Creſcentiaco regendum tradidit, iuxta inſtitutionem, & Regulam prædicti Monaſterij.

Habuit Congregatio hæc viros dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitos,& ſanctitate illuſtres,prout refert Ioan. Philippus *lib.7.c.14.* Tandem ſoluta eſt hæc Congregatio, & duo Monaſteria,quæ ipſis ſupererant,vnita fuerunt Congregationi Lateranenſi.

Agunt de hac Congregatione Authores citati, Ticinenſis *in ſuo Dilucid.Canonic.Regul.& Chronic.Canonic. Regularium.*

Vallis-viridis Canonicorum Regularium Congregatio.

18 Vallis-viridis Congregatio Canonicorum Regularium ante annum 1200 inſtituta eſt, ſed quo tempore præcise,& a quo authore non ſatis compertum eſt.Hæc Congregatio aucta per Europam, multa habuit Collegia, & præcipuum, à quo, teſte Syluestro Marulo *in Oceano Relig.lib.1.pag.38.*nomen Congregatio Vallis-viridis accepit,fuit in Brabantia prope Bruxellas in honorem B.Virginis erectum in loco, qui Alemannice Gronedael,quod Italice ſonat Vallis viridis.

Ex hac Congregatione prodiere illuſtres viri Ioannes Vsbroch,quem opera à ſe edita ſatis laudant,& alij relati à Marulo *loco citato.* Agunt de hac Congregatione Pennottus *lib. 2. c.66.* & de ea fit mentio in Chronicis Congregationis Vuindeſimenſis *lib.1.c.40.* cui Congregationi tandem vnita eſt hæc Vallis-viridis,ita procurante Ioanne Schononio Præpoſito Vallis-viridis apud Bruxellam,vt *ex loco citato* colligitur.

S. Antonij de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Antonij de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio tempore Bonifacij VIII.ſub Regula S. Auguſtini inſtituta eſt circa annum 1297. licet enim anteà vir quidam nobiliſſimus Gaſto, cum Girondo filio ex oppido Motta Vienneņſis Diœceſis in Gallia oriundus huic Ordini primordia fecerit,non tamen ſub certa quadam Regula,ſed cum quibuſdam ſancta voluntate vnitis,Deo,& S. Antonio vouerunt,ſe totam induſtriam in alendis pauperibus impenſuros, ſicut & factis res comprobata eſt;nam ſæuiente in Occiduis partibus igne ſacro,ſeu epidimiæ morbo,contactos aſſumebant,eiſque omnia poſſibilia auxilia præſtabant, atque ita Antoniani Ordinis Inſtitutum cœpit,cùm Laicali vita Fratres huiuſmodi charitatis opera exercebant; Bonifacius deinde VIII. anno prædicto Abbatiam S. Antonij erectam regendam illis tradidit, atque talis inſtituti Religioſos ſub Regula S. Auguſtini degendos Canonicos Regulares appellari voluit,atque ita Congregationis proprium nomen ſortitus eſt hic Ordo. 19

Gaudet hæc Congregatio omnibus priuilegiis Regularium mendicantium, & non mendicantium,prout habetur in Bulla Gregorij XV.5.Calend.Auguſt. 1622. confirmata ab Vrbano VIII. 8. Idus Iunij 1624. Plura alia vide apud Auguſtinum Barboſam *lib.1.de iure Eccl. cap.41.n.106.*

Agunt de hac Congregatione Claud. Robertus *in Gallia Chriſt.tit.de Abbatiis, lit. A,verbo Antonius*,Syluester Marul.*in Oceano Relig.lib.1.pag.53.*Aubertus Miræus *de ſtatu Relig. Chriſt.lib.1.cap.24.* & *de Orig. Monaſt.lib.1.cap.3.*Azor.*inſtit. Moral.lib.13.p.1. cap.11.q.8.* Caſſan.*in catalog.glor.mundi p.4. conſid. 65.* Gaulterius *in tabul.chronog. ſæculo 11.anno 1095. pag.631.* Baron. *tomo 11.anno Chriſti 1095.num.vlt.*Miranda *in Manuali Prælat.tom.1.q.4.art.14.*Pennottus *lib.2.ſuæ Hiſt. Canonic.Regul.cap.70.num.4.*Author Chronic.Antonianæ, & Aymarus Falco *in ſua Hiſtoria*, vbi oſtendit hanc Congregationem à Summis Pontificibus, Imperatoribus,& aliis Principibus maximis priuilegiis munitam,& decoratam eſſe.

Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

Præmonſtratenſis Canonicorum Regularium Congregatio primùm ſub Regula S. Benedicti inſtituta fuit à S.Norberto,teſte Iacob.Philip.*in ſupplem.Chronic.lib.12.* Guazzo *in ſua hiſt.Illieſtra*, & aliis apud Arnold. Vuionem *1.p.ligni vitæ lib 1.cap.71.* Deinde neſcio quam ob cauſam anno 1120. ſub Regula S. Auguſtini,ſub qua ad hæc vſque tempora viuit, eam tranſtulit. Dicti autem ſunt Canonici huius Congregationis Præmonſtratenſes à monte Præmonſtrato in Diœceſi Lugdunenſi ſuffraganea Remenſi, vbi D. Norbertus primam Eccleſiam ædificauit. Viget maximè hæc familia per Galliam, Germaniam, Flandriam, Hiſpaniam, in Italia autem ferè nulla habet Monaſteria; nouiſſimè Romam Canonici Præmonſtratenſes venerunt, & in via Felici apud S. Mariam Maiorem emptis domibus ſuum conſtituunt Collegium.Fuit confirmata hæc Congregatio anno Domini 1126. Calend. Martij ab Honorio II. prout ex eius Bulla *in ſtatutis huius Ordinis de anno 1628.* impreſſa, habetur; ſolemniter etiam 20

hanc

hanc eandem Congregationem confirmauit Innocentius III. anno 1199.

Prodierunt ex hac Religione viri in omni genere illuſtres, & primus eorum inſtitutor Norbertus e Canonico Archiepiſcopus Magdeburgenſis factus ab Honorio II. tum viuus, tum mortuus ſignis innumeris ſuam ſanctitatem teſtatus eſt, & in Sanctorum numerum relatus.

Inter epiſtolas complures Innocentij III. Abbatibus eiuſdem Ordinis directas, multa, & eximia continent quædam literæ priuilegia, prout teſtatur Pennotus *lib.2.c.70.*

Agunt de hac Congregatione præter citatos Authores Gaſpar. Bruſchius, licet damnati nominis Author *in Chronolog. Monaſteriorum Germaniæ*, Vincentius Beluacenſis *in ſpeculo hiſtor. lib.27.c.28.* Baron. *tom.12. ſub anno 1120.* Laurentius Surius *tom.3. ſub die 6. May*, Continuator Sigiberti *ſub anno 1131.* S. Antoninus *p.2. hiſt. tit.15. cap.19.* & *tit.17. cap.2. §.1.* Ioann. Richar. *in notis ad Epiſtol. S. Bernardi, epiſt.25.* & 247. Syluest. Maurol. *in Ocean. Relig. lib.2. pag.172.* Paulus Morigia *de orig. Relig. lib.1. cap.57.* Ioannes Trull. *de Canonic. Regul. lib.1. cap.9. pag.43.* Thomas Bozius *de ſignis Eccleſiæ, tom.2. lib.12. cap.3.* Gaultetius *in tab. chronol. ſeculo 12. pag.647.* Claudius Robert. *in Gallia Chriſtiana, tit. de Abbatiis, lit. P, verbo, Præmonſtratum*, Hieron. Roder. *qq. Regul. reſol.123. num.23.* Suarez *in tom.4. de Relig. tract.9. lib.2. cap.5. num.6.* Azorius *inſtit. moral. p.1. lib.12. cap.21. quæſt.2.* Aubertus Miræus *in Chronica huius Ord.* Philippus Abbas Præmonſtraten. & contemporaneus S. Bernardi Clareuall. qui cum ipſo Norbertum ſuis temporibus Sanctum venerabantur. Petrus Cluniacenſis *lib.4. epiſt.3.* & alij quamplures apud Auguſtinum Barboſam *lib.1. de iure Eccl. cap.41. num.109.* Feſtiuitas huius Sanctiſſimi Archiepiſcopi ex ſpecialibus literis Vrbani VIII ſub Dat. 14. Aprilis 1625. relatis à Ioanne Chryſoſt. *in Echone, pag.173.*

Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio.

21 Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio ante annum 1200. à quibuſdam Scholaribus Bononiæ ſtudij cauſa commorantibus prope eandem ciuitatem inſtituta eſt. De hac Congregatione Iacob. de Vitrico Epiſcopus Tuſculanus *in ſua hiſt. Occident. cap.27.* habet hæc verba: *Eſt alia Canonicorum Regularium Deo grata, & hominibus gratioſa Congregatio extra ciuitatem Bononiæ, non longè ab ea, in caſtris æterni Regis militantium, & eidem ſub vnius maioris obedientia in feruore ſpiritus, & mentis exceſſu tam deuotè, quam humiliter ſeruientium. Hi ſiquidem adeo expediti poſt Dominum currunt, & nudi nudum ſequuntur, quod omnem exteriorum curam, & temporalium poſſeſſionem a ſe penitus reiecerunt, omnia tranſitoria tanquam ſtercora reputantes, vt Chriſtum lucrifaciant. Sapienter enim penſantes, & prudenter attendentes, quod ſufficit diei malitia ſua, in tantum de craſtino non cogitant, quod eleemoſynas aliquas à fidelibus non recipiunt, niſi quantum ſobria vita ſua ad arctam neceſſitatem poſſit ſufficere. Tribus in hebdomada diebus carnes, ſi eis apponantur, non recuſant; in refectorio manducantes, & in dormitorio quieſcentes, & Horas Canonicas ſecundum D. Auguſtini Regulam pariter in Eccleſia in voce exultationis, & confeſſionis Domino concinentes, immolantes Deo ſacrificium laudis, & reddentes Altiſſimo vota ſua. Ipſi autem ex numero Scholarium Bononiæ cauſa ſtudij commorantium in vnum Domino inſpirante congregati, diuinarum Scripturarum lectiones, vno eorum docente, ſingulis diebus audiunt: quæ autem diligenter audierunt, Summi Pontificis authoritate, & S.R.E. inſtitutione Chriſti fidelibus diebus feſtis in prædicationis, & doctrinæ gratia decorantes, & Prædicatorum Ordinem Canonicorum Ordini coniungentes. Hac igitur dulcis mixtura bonorum multos ad imitandum allicit, prouocat, & accendit, & diebus ſingulis ſancta, & honeſta Chriſti Scholarium Congregatio, & numero ampliatur, & charitate dilatatur. Attendentes enim ſapienter fortes Athletæ Ieſu Chriſti, quòd nullum ſacrificium magis placitum ſit Deo, quàm Zelus, & ſalus animarum, & quòd anima, quæ impinguat, impinguabitur, ſumentes in vaſis ſuis de opimis terræ fructibus, & ferentes viro munera, aquas ſuas in plateis diuidunt, & fontes eorum deriuantur foras, in agro Domini fructum centeſimum recepturi vnanimiter laborantes: vt animas peccatorum de faucibus Leuiathan extrahentes; poſtquam ad ſcientiam erudierint multos, fulgeant tanquam ſtellæ in perpetuas æternitates.*

Ex quibus verbis encomia huius Congregationis colligere potes. In quo autem loco præcisè habitauerint huiuſmodi Canonici, non eſt certum; tum quia de hoc Hiſtorici non tractant, nec ſcripturæ particulares de hac Congregatione extant, cùm & bellorum ruinis, rapinis, & vaſtationibus perierint. Agit de hac Congregatione Pennotus *lib.2. cap.54.* ex quo hic dicta excerpſi.

Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio.

Sic appellati ſunt huius Congregationis alumni teſte Pennotto *lib.2. cap.74. num.1. pag.544.* inſtituta eſt circa annum Domini 1248. in Belgio ad Moſam fluuium in oppido Huyo diœceſ. Leodien. referuntur enim literæ Innocentij IV. ad Henricum Leodienſem Archiepiſcopum, quibus eidem mandat dare prædictis Fratribus Conſtitutiones. De hac Congregatione nihil aliud vidi, niſi quod Auguſtinus Barboſa *de iure Eccl. lib.1. cap.41. num.136.* refert hanc Congregationem fuiſſe inſtitutam à quinque viris Religioſis, procurante, ac opem ferente Hugone de ſancto Charo S.R.E. Cardinali per Germaniam tunc temporis Legato Innocentij IV. à quo fuit hæc Congregatio confirmata. 22

Agit de hac Congregatione Renatus Choppin. *in ſuo Monaſtic. lib.1. tit.1. §.7. & tit.2. §.9. & lib.2. tit.1. §.21. & lib.1. tit.3. §.16.* refert Bullam Benedicti XII. in qua concedit Priori Generali dicti Ordinis, vt poſſit corrigere Canonicos, & Conuerſos, vbi huiuſmodi Regulares vocat Canonicos; agit item de illa Aubert. Miræus *in orig. Auguſtin. lib.1. c.14.*

Vuindeſimenſium Canonicorum Regularium Congregatio.

Vuindeſimenſis Congregatio Canonicorum Regularium in Belgio, ſic dicta à prædio Vuindeſtein tertio à Deuentria Germaniæ inferioris vrbe lapide collocato prope Zuccollam Traiectentis diœceſis, vbi primum huius Ordinis Monaſterium extructum eſt. Incepit circa annum Domini 1387. réſque ita ſe habuit. Erat in Dauentria vir quidam Religioſus nomine Gerardus Groot vulgò nuncupatus, is diuini honoris zelo, & ſalutis proximorum deſiderio incenſus, omnia ea, quæ huic pro inſtituto neceſſaria cognoſcebat, ſumma induſtria conquirens, populos ad deuotionem ſuis prædicationibus quammaximè excitabat, cuius propoſitum imitati multi, ſe in vnam communem vitam receperunt. Verùm animaduertentes, illud vitæ genus ſub nullo inſtituto à Sede Apoſtolica approbato fundatum, & ſæpe ſæpiùs mordacibus linguis obnoxium eſſe, a prædicto venerabili Gerardo, quam normam probatam aſſumerent, petierunt. Quibus ille S. Auguſtini Regulam obſeruandam propoſuit, ſicut & ibi propoſuerat, ſed morte præuentus, executioni propoſitum minime mandauit. In tanti viri gloriam non prætereibo 23

elogium eidem ab Archidiacono Leodienſis Eccleſiæ inſculptum, hoc modo:

Sacræ recordationis Magiſter Gerardus dictus Magnus, feliciter migrauit ad Dominum: Et verè Magnus, quoniam in omnibus ſcientiis liberalibus, naturalibus, moralibus, ciuilibus, canonicis, & Theologicis nulli erat ſecundus in orbe: erat enim tantæ ſanctitatis, & exemplar in mortificatione carnis, in abnegatione temporalium, & contemptu mundi, in fraterna charitate ad omnes, in deſiderio ſalutis animarum, in efficacia prædicationis, in reprobatione, & deteſtatione vitiorum, in opponendo ſe Hæreticis, in perſequendo ſecundum iura canonica concubinarios, in conuertendo ad vitam ſpiritualem viros, ac mulieres priùs ſecundùm ſeculum viuentes, in fidelitate ad Dominum noſtrum Vrbanum VI. Quod multa millia perſonarum teſtificantur de credulitate, quod credunt, eum non minorem fuiſſe in dictis virtutibus, quàm in antedictis ſcientiis.

Defuncto ergo prædicto venerabili viro, alij qui ſecum vixerant, Regularem formam S. Auguſtini propoſitam ſumpſerunt, & ſub ea profeſſionem emiſerunt, & ædificato Cœnobio in prædicto loco, Canonicum Regularem viuendi modum adeò proſequuti ſunt, vt optimæ conuerſationis odore circumquaque diffuſo, varias, eaſque multiplices propagines in diuerſis prouinciis longè latéque diſtenderint, prout ex catalogo Monaſteriorum à Gabriele Pennotto relato *lib.2.c.64.* colligi poteſt.

Floruit hæc Congregatio viris tum ſanctitate, tum litteris illuſtribus, & refert Chronic. Vuindeſimenſis *lib.1. cap.7.* dealbatorum virorum Angelicas viſiones vtriuſque ſexus coloris in eadem Eccleſia ſæpeſæpius apparuiſſe Deo laudes concinentes, ac proceſſiones peragentes, mirifque modis Eccleſiæ Dei militantis ritus, & cæremonias recolentes. Idem præſtari in aliis eiuſdem inſtituti Eccleſiis, refert prædicta Chronic. cum Pennoto *loco cit. cap.65.* Plures pro fide Catholica aduerſus Hæreticos tuenda diuerſis ſuppliciis agitati, animam Deo reddiderunt, apud eandem Chronicam *lib.2.*

Prodiit & ex hac Congregatione Ioannes ille Ruſtrochius, cuius corporalem præſentiam videns Gerardus ſupradictus, & vocem eius audiens, Angelum, & Spiritus ſancti fiſtulam reſonantem vocauit, & ſcribit Thomas de Kempis *cap.10.* Hunc eundem Dionyſ. Carthuſ. *tr.2. de donis Spiritus ſancti*, alterum Dionyſium Areopagitam à Spiritu ſancto inſtructum. Molanus *in addit. ad Vſuard. ſub die 2 Decembris*, virum doctrina, & ſanctitate clarum, ac demum Cardinalis Bellarminus *de ſcriptor. Eccleſiaſt.* virum diuinæ contemplationi addictiſſimum vocauerunt. Plures alios illuſtres in omni facultate huius Congregationis alumnos videas apud Pennottum *loco citato.*

Agunt de hac celebri Congregatione, præter Authores citatos, Ioann. Trithem. *de viris illuſtribus*, Aubertus Miræus *in Orig. Canonic. Regul. cap.13.* Croſſenus *in Monaſtico Auguſtiniano. part.3.c.21.* & Barboſa *de iure Eccleſ. lib.1. cap.41. num.149.*

Nuſſienſium Canonicorum Regularium Congregatio.

24 Nuſſienſis Congregatio Canonicorum Regularium inſtituta eſt circa annum Domini 1170. ex Molano *lib.1. de Canonic. c.14.* vbi habet hæc verba: *Sed hæc Colonia immutata ſunt ſub Philippo X L I V. Epiſcopo; laxioribus enim prævalentibus, alij in vita regularis obſeruantia permanere volentes, Nuſſienſe Monaſterium inchoauerunt.* Dicta autem eſt Nuſſienſis à Monaſterio, prima huius Congregationis ſede, apud Nuſſiam in Diœceſi Colonien. de hac Congregatione nihil aliud habeo, niſi quòd anno 1430. vnita eſt Congregationi Vuindeſimenſi, vt habetur ex Chronic. Vuindeſimenſi *c.44.* cuius verba refert Pennottus *lib.2.c.66.*

S. Demetrij, ſiue S. Mariæ de Metri Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Demetrij, vt ait Barboſa, ſiue S. Mariæ de Metri, vt Pennotus, Canonicorum Regularium Congregatio, ſiue de Pœnitentia Martyrum inſtituta eſt in quibuſdam Germaniæ, & Poloniæ partibus, circa annum 1200. temporibus Innocentij III. viguit ſub Regula S. Auguſtini ex Martino Baronio *in vita B. Iſaiæ Cracouienſis, pag.7. & 12.* & *in vita B. Staniſlai, pag.10.* Hic Ordo viget in Regno Poloniæ, & in Ducatu Lituaniæ. Deſierat penè hæc familia, illam tamen in Pauli V. Pontificatu renouatam, ac de nouo approbatam ſub Regula S. Auguſtini ſcribit Nicolaus Cruſſenus *in Monaſtic. Auguſtinian. p.3.c.1.* de hoc Ordine, quid aliud referam, non habeo. 25

Sancti Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio.

S. Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio tempore Martini V. incepit circa annum Domini 1424. Authoribus quatuor Clericis nobilibus Venetis D. Andrea Bondimerio, D. Michaële Maurocено, D. Philippo Paruta, & D. Franciſco Contareno; hi enim deſiderio communis vitæ, & Regularis obſeruantiæ inflammati, primùm ad locum intra lacunas S. Mariæ de Nazareth conuenientes, vbi erat quoddam Monaſterium Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Magiſtro Gabrieli Spoletano illius inſtituti egregio verbi Dei præconi, ac illius loci tunc Priori, ſe eidem tanquam patri ſpirituali inſtituendos tradiderunt, atque eius hortatu Ordinem Eremiticum ingreſſi, & profeſſi ſunt. Paulo poſt Monaſterium S. Danielis in agro Patauino Abbate Commendatario concedente, obtinuerunt: ſed Abbate Commendatario mortuo, & Abbatia alij collata, negotium quod præ manibus habebant, & ferè abſolutum euanuit: quapropter in patriam reuerſi Monaſterium S. Spiritus Abbate Brundolenſi conſentiente, habuerunt, & ibi Ordinem Canonicum, dimiſſo Eremitico, ex commiſſione Martini V. in manibus D. Petri Marcello Epiſcopi Patauini iteratò profeſſi ſunt. Degunt hi Canonici ſub protectione Sereniſſimi Principis Venetorum; vide Pennottum *lib.2. cap.54. & 74.* 26

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio.

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio inſtituta eſt circa annum Domini 1406. à D. Bartholomæo ex nobiliſſima Columnenſium familia, cui Congregationi nomen dedit Monaſterium S. Mariæ in Sylua Frigionaria, ſic à multitudine Frigionum dicta. Ex his Canonicis quamplures iterum poſiti fuerunt in Eccleſia Lateranenſi ab Eugenio IV. qui modò dicuntur Canonici Regulares Lateranenſes, nec à ſupracitatis differunt. De hac Congregatione agunt omnes, qui de Canonicis Lateranenſibus agunt, & Paulus Morigia *in Origine Relig. lib.1. cap.8.* Frater Emanuël Roder. *qq. regul. tom.1. quæſt.3. art.1.* Gabriel Pennottus *in hiſt. tripart. lib.3. cap.8.* Azor. *Inſtitut. Moral. p.1. lib.12. cap.22. q.3.* & Syluester Maurolus *in Oceano Relig.* qui *lib.1. pag.6. & ſequentibus* de hac Congregatione, & de eius inſtitutionibus fuſè ſcribit. 27

S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio.

28 S. Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio circa tempora Iulij Papæ II. fuit inſtituta à Petro quodam Regienſi, ſeu Mediolanenſi, in agro Florentino, in loco, qui dicitur Mons Corbulus, à quo & Congregatio denominationem accepit; ibi enim ædificata Eccleſia in honorem S. Michaëlis, Congregationem ſuam inchoauit ſub inuocatione, & titulo B. Petri Apoſtoli. Hanc Congregationem à Iulio II. confirmatam ſcribit Volaterannus, & etiam à Leone X. vt dicit Benedictus de S. Geminiano, huius Congregationis Canonicus. Hi Canonici in magna abſtinentia, & paupertate vitam degunt, Clericorum Apoſtolicorum vitam, & mores æmulantes, operibus charitatis incumbentes, & de labore manuum viuentes, & in communi operantur omnia; ſolitudinem diligunt, hoſpitalitatem ſectantur, vt Deo vtcunque poſſunt ſeruitium impendant.

Agunt de hac Congregatione Mozzagrugnus *lib. 1. in fine*, Volaterannus *lib. 21.* Trullus *lib. 1. c. 10.* Azor. *Inſtit. Moral. p. 1. lib. 12. c. 22. q. 3.* Pennottus *lib. 2. c. 54.* & alij.

Caſtrinantionis Canonicorum Regularium Congregatio.

29 Caſtrinantionis in Galliis eodem ferè tempore incepit Canonicorum Regularium Congregatio, de qua nihil aliud ſcire potui; meminit huius Congregationis Pennottus, & Trullus *lib. 1. cap. 10. n. 6.* ex Roberto Arboricenſi, ad quem Lectorem remitto.

S. Saluatoris Canonicorum Regularium Congregatio.

30 S. Saluatoris de Bononia, ſiue de Sylua-lacus, vulgò Scopetinorum Congregatio circa annum Domini 1408. initium ſumpſit Authore Venerabili P. Stephano Cioni Senenſi priùs Ordinis Eremitarum, coadiutore Iacobo Andrea Senenſi eiuſdem item Inſtituti; quæ autem fuerit cauſa huius mutationis, refert Ticinenſis *in ſuo dilucidario p. 2. de origine, & procurſu Religionum*, hoc modo: *Ordo Canonicorum Regularium, qui vulgò Scopetini nuncupantur in agro Senenſi S. Saluatoris à Ven. viro Stephano fuit inſtitutus, cuius coadiutor fuit Frater Iacobus Andreas natione Senenſis: nam cùm diuturna altercatione cum Generali ſuo concertaſſet, ob id maximè, quod cum in Monaſterio ſuo aliquem iuuenem bonis moribus, & litteratura educaſſet, è veſtigio ipſum ſibi auferebat. Ipſe verò vir ſanctus Zelo permotus, cernens hoc non cernere in profectum ipſis iuuenibus, poſt longam habitam ſecum concertationem, compulſus eſt, annuente Pontifice, habitum mutare, vt vel ſic abdicaretur à ſuo Generali, &c.* Acceptis ergo literis à Gregorio XII. in Monaſterio de Sylua-lacus, Iliceto à multitudine ilicum nuncupato, quod priùs erat Eremitarum, Canonicorum Regularium habitum induit, publicatis literis Apoſtolicis priùs ſub hac forma.

☞ **GREGORIVS EPISCOPVS**
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

EXcitat noſtræ mentis arcanum ſpecialis, & affectuoſa dilectio, qua Domum Prioratus S. Saluatoris de Sylua-lacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Auguſtini Senenſis Diœceſ. ſumus hactenùs proſecuti, & paterno proſequi ſtudio non ceſſamus, vt circa ſtatum eius attentæ conſiderationis initium dirigentes, opem impendamus, & operam, vt illa ad Dei laudem, & gloriam non ſolùm in ſuis bonis, & iuribus conſeruetur, ſed etiam proſperis iugiter gratuletur euentibus, & votiuis fauente Domino in ſpiritualibus, & temporalibus ſucceſſibus augeatur. Hinc eſt, quòd Nos, motu proprio, non ad dilectorum filiorum dictæ Domus, quæ hactenùs Ordinis Fratrum Eremitarum dicta S. Auguſtini extitit, vel alicuius alterius pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia eandem domum in Prioratum Conuentualem authoritate Apoſtolica erigimus, per Priorem ſub conditione, & modo infraſcriptis perpetuò gubernandam. Volentes, & eadem authoritate ſtatuentes, quòd ipſi Fratres actu in eadem domo reſidentes, eorumque ſucceſſores, qui erunt pro tempore Canonici Regulares, & ſecundùm regularia inſtituta huiuſmodi Canonicorum Regularium deinceps viuere, & Fratres S. Saluatoris nuncupari debeant. Et quorum quilibet ſub ſcapulari Rocchettum, ſuperiùs autem Cappam griſei coloris lanæ mordentis, ad inſtar Capparum Conuerſorum Carthuſienſis Ordinis geſtent. Qua quidem Cappa ipſi & Fratres vtantur, cùm eos exire contigerit ſepta Prioratus, ſeu Domus huiuſmodi ad populum, ſiue turbam. Necnon Prioratus, ſiue domus huiuſmodi, cum eiſdem Fratribus, & Conuerſis, ac perſonis in ea degentibus, præſentibus & poſteris cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipſius domus ſiue Prioratus, ad domum ſiue Prioratum huiuſmodi tam ratione domus, ſiue Prioratus, quàm perſonarũ huiuſcemodi quomodolibet pertinentibus, ac deuolutis, & deuoluendis pro tempore ab omni ſuperioritate, dominio, & poteſtate Prioris Generalis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum, necnon Epiſcopi exiſtentis pro tempore, ac dilectorum Filiorum Capituli Senenſis, ac quorumlibet aliorum Superiorum ſecularium & Regularium authoritate prædicta prorſus eximimus, & totaliter liberamus, ita quòd Prior Generalis, Epiſcopus, & Capitulum, & alij Superiores prædicti nullam poſſint in eos viſitationem, correctionem, vel aliam iuriſdictionem exercere, ſed Nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſint ſubiecti. Et inſuper præſentibus adiicimus, quod ipſi Canonici, ſeu Fratres, qui regularem vitam eorundem Canonicorum Regularium pro tempore profeſſi fuerint, & ſub eadem obſeruantia regulari dictorum Canonicorum Regularium pro tempore in Domo huiuſcemodi reſidebunt, poſſint, quoties opportunum fuerit, tamen iuxta inſtituta Canonicorum Regularium, idoneum Fratrem etiam eiuſdem Ordinis profeſſorem in Priorem eorum, & eiuſdem domus eligere. Qui tamen poſtquam electioni de ſe factæ præſtiterint conſenſum, Diœceſano Loci, vel eius Vicario in ſpiritualibus Generali, qui erit pro tempore per Electores huiuſmodi dumtaxat debeat reuerenter, & humiliter præſentari: quique poſtquam taliter præſentatus extiterit, cenſeatur eo ipſo à Sede præfata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare. Qui quidem Prior ſemper vno anno completo intelligatur abſolutus, niſi tunc per maiorem partem eorundem Fratrum domus præfatæ in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipſum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus eiuſdem vlteriùs permanere; quódque dicta domo eius Prioris ſolatio deſtituta per mortem Prioris eiuſdem, vel alio aliquo caſu eadem vocatione contingente, quod durante vocatione; huiuſmodi prædictum officium per antiquiorem Fratrem dictæ domus in Sacerdotio conſtitutum exerceatur, quódque noua electio alterius Prioris iuxta præfatum modum fiat;

ac

& ad effectum debitum perducatur. Volentes etiam, & authoritate præfata concedentes eiſdem Priori, & Fratribus, ſiue Canonicis, Conuerſis, & Perſonis, quos pro tempore in Domo huiuſmodi reſidere contigerit (vt præfertur) quod ipſi potiri, & gaudere poſſint, & debeant libere, & abſolute omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini Fratrum Eremitarum, & Canonicis Regularibus huiuſmodi, ac Monaſteriis, & Locis eorum, tam per Sedem præfatam, quàm aliàs per quoſcumque conceſſis, & quibus Fratres Ordinis Eremitarum, ac cæteri Canonici Regulares, ac eorum Domus, Monaſteria, & Loca quomodolibet potiuntur, & gaudent. Et inſuper volumus, & ordinamus, quòd Venerabilis Frater noſter Epiſcopus Bononienſis Camerarius, ac dilecti filij Gabriel electus Senentis Theſaurarius noſter, necnon & Ioannes Electus Raguſinus eiſdem Priori, & Fratribus, ſiue Canonicis, Conuerſis, & Perſonis, de conuenientibus Conſtitutionibus, & norma viuendi pro conſeruatione Prioris, & Fratrum, ſiue Canonicorum, Conuerſorum, & Perſonarum prædictarum prouideant, & omnia alia ſingula faciant, & ordinent, & diſponant in præmiſſis, & circa ea, prout eis viſum fuerit expedire. Decernentes ex tunc irritos, & inanes omnes proceſſus, & excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſi quas forſan contra hæc quacunque authoritate contigerit promulgari, & etiam ex nũc ratum, & firmum motu ſimili habemus quicquid per eoſdem Camerarium, Theſaurarium, & Electum Raguſinum in præmiſſis, & circa ea diſpoſitum fuerit, ſeu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ erectionis, voluntatis, ſtatuti, exemptionis, liberationis, adiectionis, ordinationis, conceſſionis, & conſtitutionis infringere, vel auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Lucæ 3. non. April. 1408. Pontificatus noſtri anno 2.

Ex qua Bulla habes à principio ſuæ Erectionis huiuſmodi Congregationem habuiſſe priuilegia Eremitarum Ordinis S. Auguſtini, & fuiſſe acceptatam ſub protectione Sedis Apoſtolicæ à prædicto Pontifice. Et quidem harum litterarum ſeries ſuum effectum habuit, cùm non ſolùm Fratribus dicti Monaſterij, ſed omnibus etiam Ilicetanæ familiæ habitum mutarunt. Verùm multis iniuriis, & perſecutionibus affecti, facto impetu à Magiſtratu Senenſi, neſcio quam ob cauſam, ablatis ſibi omnibus ſcripturis, & priuilegiis, violenter Canonici è Monaſterio expulſi ſunt. Habita demum licentia à prædicto Pontifice regrediendi ad priſtinum Ereniticum, vt quidam fecerunt, Stephanus cum ſocio Romanam Curiam contenderunt, ibique permanſerunt, donec litteras ab eodem Pontifice in forma priuilegij iterum acceperunt, ſequentis tenoris.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

DVdum ſiquidem per noſtras literas Dat. Lucæ 3. non. Aprilis, Pontificatus noſtri anno 2. excitante noſtræ mentis arcanum ſpeciali, & affectuoſa dilectione, qua Domum, & Conuentum S. Saluatoris de Sylua lacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Auguſtini, Senenſis Diœceſis, ſumus hactenùs proſequuti, paterno proſequi ſtudio intendimus inceſſanter; Nos motu proprio, non ad dilectorum filiorum Fratrum dictæ domus, quæ haſtenùs Ordinis Fratrum Eremitarum dicta S. Auguſtini extitit, vel alicuius alterius pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia eandem domum in Prioratum Conuentualem authoritate Apoſtolica erex imus, per Priorem ſub certis conditionibus, & modis in ipſis literis inſertis perpetuò gubernandam, prout in eiſdem noſtris literis ſerioſiùs continetur. Cùm igitur ſuperexcreſcente malitia temporis, peruerſorum debacchante proteruia, nonnulli Fratres Conuentus prædicti ſub noſtra deuotione, & fidei integritate degentes de præſenti nequeant in domo, & Conuentu huiuſmodi habitare. Nos eiſdem pio compatientes affectu, ac volentes paternæ protectionis ſuffragio ſubuenire, tenore præſentium eadem authoritate concedimus, quod vbicunque Fratres ipſi locum inuenerint, congruum, licitum, & honeſtum, qui eis debitè, & canonicè pro eorum reſidentia conferatur, accepptare, & ſuſcipere, ipſúmque in Prioratum Conuentualem huiuſmodi habere, & recipere, ad Omnipotentis Dei gloriam, & honorem liberè, & licitè valeant tenere; eadem authoritate in Prioratum huiuſmodi locum ipſum per eos habendum, vt præmittitur, erigentes, ac ſtatuentes authoritate præfata, quòd Fratres ipſi valeant in eo habitare ſecundùm inſtitutiones, & regulas per ipſas noſtras literas ſibi datas. Quódque locus ipſe per ipſos Fratres habendus, & in Prioratum, vt præmittitur, erigendus & Fratres ipſi ſub dictis modis, & regulis in aliis noſtris literis, vt præmittitur, expreſſis degentes, vti & gaudere valeant exemptionibus, conceſſionibus, indultis & huiuſmodi literis, quarum tenores, & formas hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, contentis, & annotatis, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & aliis in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcunque. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, erectionis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario, &c. Datum in ciuitate Auſtria Aquileienſis Diœceſ. Kalend. Septembr. Pontificatus noſtri anno 3. Gratis de mandato D.N. Papæ.

His acceptis literis anno Pontificatus D. Greg. Papæ VIII. Guidone Antonio Vrbini Comite opitulante, ac prædicto Gregorio concedente, obtinuerunt idem Stephanus, & ſocij Eremitorium S. Ambroſij prope Eugubium, quem locum extincto Eremitarum quorundam abſque aliqua certa regula inibi degentium nomine in Prioratum Canonicorum Regularium erexit, vt patet ex priuileg. ſub dat. Arimini 9. Kalend. Octobr. Pontific. ſui anno 8. quod incipit:

Fragrantia ſacræ Religionis, quæ apud dilectos filios Priorem, & Canonicos Prioratus S. Saluatoris de Sylua-lacus, Ordinis S. Auguſtini Canonicorum Regularium, &c.

Hæc fuerunt initia huius ſacræ Congregationis, quæ deinde in Regulari obſeruantia ita profecit, ac virtutum, & ſancti propoſiti ſuaueolentia populos oblectauit, vt Romani Pontifices, Principes, & alij Magiſtratus multis collegiis, & prædiis ac redditibus attributis ipſam donarint, quorum catalogum habet Gabriel Pennottus *in ſua hiſt. Canonic. Regul. lib. 2. cap. 52.*

Hanc Congregationem complures Romani Pontifices illius virtute, ac moribus religioſiſſimis ita promerentibus multis priuilegiis, ubicunque præcipuis decorauerunt, quæ apud Pennottum *loco cit. & cap. 51* referuntur.

Agunt de hac Congregatione Ticinenſis *in ſuo Dilucidario, p. 2.* Mazzaguinus *in libro, cui titulus: Narratio rerum geſtarum Canonicorum Regularium*, Signius *lib. 1. cap. 13. fol. 116.* Gaultetius *in ſua Chronograph. ſecul. 15 anno 1408. pag. 717.* Paulus Morigia *de orig. Relig.*

lig. lib. 1. cap. 10. Polyd. Virg. *de invent. rerum, lib. 7. cap. 3.* I. Emanuel *qq. Regul. tom. 1. q. 3. artic. 3.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 22. q. 3.* Cæſar Franciott. *de Sanctis vrbis Lucæ in Eccleſia S. Mariæ forîs portæ, pag. 565. & 590.* Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num. 151.* Syluester Marulus *in Oceano Religionum, lib. 4. pag. 321.* & alij.

Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio.

50 Olmutienſis Congregatio Canonicorum Regularium in Morauia temporibus Alexandri VI. in Eccleſia Omnium Sanctorum incepit, quam idem Pontifex titulo, & priuilegiis Congregationis Lateranenſis ſuo diplomate donauit. Ita apud Pennottum de hac Congregatione *lib. 2. cap. 66.*

S. Georgij de Alga Canonicorum Congregatio.

51 S. Georgij de Alega, ſiue Alga Canonicorum in alma Vrbe Venetiarum circa annum Domini 1404. temporibus Bonifacij IX. Congregatio incepit. Huius Authores fuerunt Antonius Corrarius, & Gabriel Condelmerius nobiles Veneti, qui vt ſe mutuo proſequebantur amore, ita piis voluntatibus coniuncti, & eodem Spiritus ſancti afflatu inſpirati, ſuaſionibus, & prædicationibus venerabilis, ac nobiliſſimi viri D. Bartholomæi Columnæ Canonici Sanctæ Mariæ de Frigionaria, ſeculares pompas ſpernendo, vitam communem, & Apoſtolicam, ſine vlla votorum emiſſione agere deliberarunt, & ad huius ſancti propoſiti executionem, primò apud S. Auguſtinum prope Vincentiam conuenerunt, ibique ſanctæ, & Religioſæ vitæ eorum fama excreſcente, multitudo iuuenum, & Sacerdotum ex ſeculi naufragio aufugientium ad ipſos ſe contulit, quibuſcum Venetias reuerſi, Monaſterium S. Georgij de Alega, cedēte loci Priore Ludouico Balbo, ceſſionem Greg. XII. probante, incoluerunt, & primam ſuæ Congregationis Sedem conſtituerunt, à quo & nomen Canonicorum S. Georgij de Alega ſumpſerunt. Ante Pium V. huiuſmodi Canonici tria vota Regularium abſque vlla ſolemni eorundem votorum emiſſione obſeruabant, & dicebantur Canonici ſeculares; verùm eorum Pio V. mandante, ipſa vota ſolemniter profiteri cœperunt. Retinent etiam modò nomen, & priuilegia Canonicorum ſecularium, non quia Canonici Regulares non ſint, ſed ne compellantur in proceſſionibus aliis Canonicis Regularibus præire.

Approbauit hanc Congregationem Greg. XII. ſub Regula S. Auguſtini, prout ex eius Conſtitutione 1. ann. 1406. 27. Iunij, in titulo cuius habetur apud Cherubinum Laërtium *tom. 1. pag. 239.* huiuſmodi Congregationem viuere ſub Regula S. Auguſtini. Habent varia priuilegia, & gratias, tum à Bonifacio IX. vt ex Bulla Gregorij XII. tum ab Eugenio IV. huius Ordinis Canonico in eius Conſtit. 14. quæ incipit: *Quanquam*, 7. Idus Iunij 1442. tum à Pio V. Conſtit. 92. edita 1569. in qua §. 3. habet hæc verba:

Nos Rectoris, & Canonicorum ipſorum laudabile propoſitum plurimùm in Domino commendantes, & quo liberiùs in pace, & tranquillitate iuxta eorum inſtituta viuere poſſint, impedimenta, ſi quæ ſint, de medio tollere, ipſos Rectorem, & Canonicos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, &c.

Et infra eodem §.

Ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò omnes, & ſingulas Conſtitutiones, ac ritus, & mores, aliáque Regularia ipſius Congregationis inſtituta, quoad ea, quæ ſacris Canonibus, & Decretis Concilij Tridentini contraria non ſunt, ita quòd Rector, & Canonici prædicti in Proceſſionibus, & actibus publicis præcedant, prout antea ſoliti erant; necnon conceſſiones, gratias, priuilegia, & indulta ipſis Congregationi, Rectori, ac Canonicis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem eandem principaliter, ſiue per viam communicationis, aut alias quomodolibet conceſſa, confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia alia per ipſos prædeceſſores noſtros, ac nos quibuſuis Ordinibus & Religionibus etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet conceſſa, & quæ de cætero concedentur eidem Rectori, Canonicis, ac Congregationi gratioſe concedimus, ac confirmati, & conceſſa eſſe volumus, &c.

Hæc ſacra Congregatio peperit viros tum ſanctitate, tum literis illuſtres, inter quos B. Laurentius Iuſtinianus Patriarcha Venetiarum ſuam ſatis ſupérque Congregationem illuſtrat. Habuit Eugenium IV. Summum Pontificem. Vnum ex inſtitutoribus D. Antonium Corrarium S. R. E. Cardinalem, qui ſepultus in Eccleſia maiori Alegæ tali honoratus fuit elogio:

Sepulchrum piiſſimi Patris D. Antonij Corrarij beatæ memoriæ Epiſcopi Hoſtienſis, Cardinalis Bononienſis, Fundatoris huius Congregationis, qui obijt anno à Natiuitate Domini M. CCCC. XLV. die XIX. Ianuarij, orate pro eo ſemper.

Habuit in ſimili dignitate alios, & in ſcientiis illuſtres, quos refert Syluester Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 941.* Agunt de hac Congregatione Hieronymus Romanus *de Repub. Chriſt. lib. 6. cap. 30.* Gaulter *tabul. chronograph. ſeculo 15. anno 1404. pag. 717.* Paul. Morig. *de orig. Relig. lib. 1. cap. 44.* Syluester Marul. *loco citato,* Azor. *inſtit. moral. 1. p. lib. 12. cap. 22. q. 3.* Hieronym. Roder. *in compend. qq. Regul. reſol. 123. n. 24.* Pennottus *lib. 2. cap. 70.* & alij.

S. Marci Canonicorum Congregatio.

S. Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio circa annum Domini 1194. temporibus Cæleſtini III. originem ſumpſit à quodam venerabili Sacerdote Alberto Spinula, ſeu aliàs de Formigola, qui habita poteſtate à Sede Apoſtolica erigendi Collegium Canonicorum Regularium ſecundùm Ordinem D. Marci, locum pro Monaſterio ædificando habuit ab Abbate S. Andreæ, & ſimul ab aliis Mantuanis ciuibus prædia, & redditus, pro Canonicis ſuſtentandis obtinuit, atque ita ſuæ Congregationi fundamenta poſuit; ſed cùm certam Regulam non haberet cum ſociis obſeruandam, quibuſdam Apoſtolicis ſtatutis in vnum collectis ſuæ nouæ Congregationis formam compilauit, & eandem Innocentius III. ſibi oblatam approbauit, & obſeruandam illis iniunxit, & Honorius III. iterùm examinatam, & correctam confirmauit, & ſeruandam mandauit. Et extat aliud priuilegium, ſeu Bulla confirmationis Regulæ prædictæ per Gregorium IX. editæ huius tenoris: 52

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Prioribus, & Collegiis Eccleſiarum Ordinis S. Marci Mantuani tam præſentibus, quàm futuris hanc Regulam profeſſis in perpetuum.

Piæ poſtulatio voluntatis effectu debet proſequente compleri, vt & ſacræ Religionis vigor ſuccreſcat vberiùs, & deuotionis ſinceritas laudabiliter eniteſcat: Eapropter dilecti in Domino filij veſtris poſtulationi-

bus inclinati, Regulam, quam deliberatione prouida ſtatuentes communiter approbaſtis, à felicis recordationis Innocentio Papa prædeceſſore noſtro vobis Fratribus S. Marci dudum roboratam, ante Concilium Generale, ac de mandato bonæ memoriæ Honorij, & Gregorij Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum in quibuſdam ad petitionem veſtram, ſecundum quod magis vobis expedire viderentur, correctam, & emendatam, quibuſdam poſtmodum de veſtro mandato exinde vobis petentibus demptis...... additis, & commutatis, vobis, & omnibus Regulam ipſam profitentibus confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus Cuius tenorem præſentibus literis annotari fecimus, &c.

Inſerit deinde Regulam triginta duobus capitibus diſtributam, & in fine præcipit, vt ſemel ſaltem in menſe coram Fratribus legatur, vt fusè videre potes apud Pennottum *de hiſtoria Canon Regul tripartit lib.* 2. *c.* 52. vbi etiam habet catalogum Monaſteriorum dictæ Congregationis, & *num.* 4. aduertit dictam Congregationem inter Congregationes Ordinis S. Auguſtini numerari, quia ſecundùm inſtitutionem antiquorum Canonicorum Apoſtolicorum ille ordo in identitate habitus, ex conceſſione Apoſtolica primitùs fuit fundatus: tum quia licèt ab initio Regulam D. Auguſtini non aſſumpſerint prædicti Canonici, ob quam rationem nos hanc Congregationem ſuppotatis temporibus inſtitutionis non ponimus ſuo loco, tamen progreſſu temporis, ſcilicet, ante annum 1452. eam in quadam reformatione approbauerunt obſeruandam, vt colligitur ex quadam Conſtitutione Pij II. edita ſub anno 1459. Deſiit tandem hæc Congregatio, & eorum Monaſterium S. Marci à Gilielmo Mantuæ Duce conceſſum fuit Monachis Camaldulenſibus, obtenta priùs à Sede Apoſtolica facultate.

Ex hac Congregatione exierunt quamplures viri illuſtres, & Sixtus Senenſis in ſua Bibliotheca refert celeberrimum Poëtam Marcum Hieronymum Vidam Albæ Epiſcopum, qui Mortem, Reſurrectionem, aliáque D. N. Ieſu Chriſti geſta more Virgiliano cecinit, alumnum huius Congregationis fuiſſe, licèt deinde ad Canonicos Lateranenſes Regulares tranſierit, vt ait Pennottus *loco proximè citato.*

Agunt de hac Congregatione, præter citatos autores Auguſtinus Mamphridius, Ioannes Bapriſta Signius, & Mozzagrugnus *de orig. Eremit. S. Auguſt lib.* 1. & 3.

Cruciferorum ſancti Cleti Canonicorum Regularium Congregatio.

54 Cruciferorum Canonicorum Regularium alius Ordo, ſeu Congregatio fertur inſtituta à Beato Cleto Lini ſucceſſore, vel à Cyriaco Epiſcopo tempore Magni Conſtantini; fuit reformata hæc Congregatio ab Alexandro III. vt fatetur Gregorius XIV in Conſtit. 15. quæ incipit, *Romanus.* Cæterum approbata fuit ab Vrbano III. conſtitutione ſequenti.

VRBANVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei, &c.

Dilectis filiis Ven. Magiſtro & Fratribus Cruciferis Hoſpitalis domus Bononien. tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

CVm Anteceſſor tuus, Fili Prior, à prædeceſſore noſtro ſel. mem. Alexand. Papa lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit in territorio Bononien. vbi domus veſtra nunc conſtructa dignoſcitur, Nos veſtris poſtulationibus iuſtis inducti, eandem Eccleſiam, in qua diuino eſtis, & perpetuo obſequio mancipati, in ius, & proprietatem B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcumque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia veſtra cum Hoſpitali in præſentiarum iuſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: Locum ipſum in quo præfatum Hoſpitale, & Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis.

Deinde octo paragraphis exprimit prædictæ Congregationis exemptiones, & imponit pœnas perturbatoribus, ſicut benedicit benefactoribus huius Congregationis, & cum propria ſubſcriptione, & Cardinalium tunc temporis, tandem concluditur Conſtitutio ſub datum Veronæ per manum Moyſis Lateranen. Canonici Vicesgerentis Cancellariæ 7. Calend. Aprilis, indict. 5. Incarnationis Dominicæ 1187. Pontificatus verò Domini Vrbani Papæ III. anno 2.

Hanc Congregationem viuere ſub Regula S. Auguſtini aſſerit Gabriel Pennotus *in hiſt. tripartita Canon. Regul. lib.* 2. *cap.* 74. & eidem à Pio V. Conſtit. 59. reformatæ Gregorius XIV. confirmat omnia priuilegia, gratias, & indulta Mendicantibus conceſſa, & in poſterum concedenda, prout habetur in Conſtit. 13. prædicti Pontificis edita anno 1591. die 12. Iulij. Religioſi huius Congregationis habitum coloris cærulei deferunt, prout ſibi conceſſit, & dedit Pius II. prout *in annotationibus ad Bullarium tom.* 1. *pag.* 29. refert Cherubinus Laërtius; de hoc Ordine nihil aliud vidi.

Sancti Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio.

Sancti Spiritus in Saxia Ordo, ſeu Congregatio literis Apoſtolicis ſub Regula S. Auguſtini ſic nuncupata 55 ex Pennotto *lib.* 2. *hiſt tripart. cap.* 74. mirabile quidem habuit principium ab Innocentio III. Summo Pontifice. Huic enim oranti facta eſt vox de cælo dicens: *Innocenti, vade piſcatum ad Tiberim fluuium.* Re cum S. R. E. Cardinalibus communicata, ad Tiberim ſe contulit, & laxatis retibus, prima vice octuaginta ſeptem, ſecunda verò trecentos, & quadraginta extraxit infantes abortiuos, ab impiis matribus ſuffocatos, & in Tiberim proiectos. Non defuit piiſſimo Pontifici remedium diuinitùs reuelatum. Congregatis enim quamplurimis piis hominibus, eos ad curam Hoſpitalis S. Spiritus, quod Romæ circa annum 1201. conſtruxit, præfecit. Eorum cura eſt, peregrinos & infirmos ſuſcipere, & curare, ac pueros, & infantes alere. Vocantur autem Fratres S. Spiritus à Collegio certe magnifico ſub tutela, & patrocinio S. Spiritus ædificato. In Saxia autem, vel quia Collegium conſtructum eſt ſub ſaxo, ſeu caſtro Neronis; vel quia Saxones Germaniæ populi ibi olim habitauêre.

Confirmatus fuit hic Ordo ab ipſo Innocentio, & in Conſtit 7. euſdem quæ incipit: *Inter opera pietatis.* 13. Calend. Iulij 1204 explicatur cauſa erectionis, officium Regularium huius Ordinis, electio Magiſtri Generalis, & multa alia priuilegia, & gratiæ, ac indulta, quæ prædictus Pontifex in augmentum huius pij inſtituti eiſdem Religioſis concedit. Eximuntur item à iuriſdictione omnium Ordinariorum, & gaudent omnibus priuilegiis Monachorum Caſſinenſium, prout habetur ex Conſtitut.

ſtitut. 22. Sixti IV. quæ incipit: *Religionis*. idib. Febr. 1483. Subſunt hi Religioſi iuriſdictioni, & correctioni Præceptoris Generalis, qui modò à Summo Pontifice eligitur, & Commendator S. Spiritus nuncupatur. His quoque Religioſis, loca, & Eccleſiæ dicti Hoſpitalis conferri poſſunt, vt habetur in Conſtit. 12. Sixti IV. quæ incipit: *Etſi vniuerſis*. 10. Calend. Febr. 1476. Habitus horum Religioſorum idem prorſus eſt cum illo Clericorum ſecularium, niſi quòd ad diſtinctionem Crucem albam, duplici tranſuerſa, quarum Superior minor eſt, ſuper habitum geſtant. Habent quamplura Cœnobia, ſed principale, & ad quod cætera referuntur, eſt Archihoſpitale S. Spiritus in Saxia in vrbe Roma, cuius redditus ferè incredibiles habentur.

Agunt de hoc Ordine Platus *de bon. ſtat. Relig. c. 22.* Tarcagnot. *in hiſt. vniuerſ. p. 2. lib. 12.* Gaulter *in tab. Chronograph. ſecul. 13. anno* 1201. Paul. Morig. *in orig. Relig. lib. 1. c. 59.* Sylu. Marul. *in Ocean. lib. 3. pag. 233.* Albertus Baſſan. *de orig. huius Relig. in lib. edito Cracouiæ* 1570. Auguſtin. Barboſa *de iure Eccleſ. c. 41. n. 113.*

Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini Congregationes.

36 Eremitarum S. Auguſtini Ordo, à quonam, quóve tempore inceperit, variæ Hiſtoricorum opiniones non adeò facilem præbent determinationem. Quidam enim tempore D. Auguſtini plantatum dicunt, quos fusè refert Pennottus *lib. 2. hiſt. trip. Canonic. Regul. ferè per totum.* Alij in D. Guillelmum Aquitaniæ Ducem, & Pictauienſium Comitem originem referunt; alij in B. Ioannem Bonum Mantuanum; alij alio modo: vtcunque tamen res ſe habeat, quaſdam Congregationes Eremitarum S. Auguſtini referemus, certitudinem dictorum Lectoribus auſpicandam relinquendo.

S. Guillelmi Eremitarum Congregatio.

37 Congregatio Eremitarum S. Guillelmi Aquitaniæ Ducis, ac Pictauienſis Comitis, vt fertur, circa annum 1156. exordium habuit à prædicto ſancto, à quo & ſortita eſt nomen. Is enim aliquando Anacletum Pſeudopontificem contra Innocentium II. ſequutus, exhortationibus D. Bernardi Clareuallenſis Abbatis tandem ad obedientiam legitimi Pontificis reuocatus, & prioris erratus pœnitentia ductus, poſt longiſſimas, eáſque laborioſiſſimas peregrinationes, de quibus Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 4. pag. 272.* Eremiticam vitam in Italia ex Hieroſolymitana peregrinatione reuerſus, aggreſſus eſt, atque ita Congregationi præclariſſimæ nomen, & initia dedit. Sub qua autem Regula ſuam viuendi formam reſtrinxerit, non ita certum eſt. Placuit ſententia Renati Choppini *in Chron. Monaſt.* hunc videlicet Ordinem ſub Regula D. Benedicti inſtitutum fuiſſe, ideò hanc Congregationem infrà inter Monaſticas reponemus; & quidem ſi Bullam Innocentij IV. conſideremus, verior apparebit hæc opinio. Exemplum dictæ Bullæ hoc eſt:

ALEXANDER EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & Fratribus Ordinis S. Guillelmi ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

LIcèt olim pro vnione facienda inter vos, & alios Eremitas diuerſorum Ordinum, fueritis ad præſentiam noſtram vocati, quieti tamen, & ſaluti veſtræ paterno prouidentes affectu, præſentium vobis tenore concedimus, vt ſub Regula S. Benedicti, ſecundùm inſtitutiones S. Guillelmi remanere in ſolito habitu liberè valeatis, nullis obſtantibus literis, gratiis, vel priuilegiis à Sede Apoſtolica in contrarium impetratis, vel impetrandis in poſterum. Nulli ergo hominum liceat, &c. Dat. Anagniæ 11. Calend. Septemb. Pontif. noſtri anno 12.

Ex qua Bulla planè habetur, ante vnionem diuerſorum Ordinum Eremitarum, quam Gregorius IX. Pontifex inſtituerat, Guillelmitas Regulam S. Benedicti obſeruaſſe, quam etiam liberam eiſdem reliquit Summus Pontifex. Et quidem vero conformius eſt, D. Bernardum, cuius opera S. Guillelmus vitam mutauit, eidem Regulam S. Benedicti perſuaſiſſe. Cur autem aliquando communiter dicti ſint Guillelmitæ Ordinis S. Auguſtini, ſicuti vocat eos Nauclerus *volum. 2. gen. 40. & 41.* & Bellarminus *in Chronol. in fine lib. de ſcriptor. Eccleſ. ſub anno* 1241. & alij ſimpliciter dicant profiteri Regulam S. Auguſtini, dicerem hoc eſſe, quia in dicto Diplomate Vnionis, in quo Regula S. Auguſtini obſeruanda præcipiebatur, quædam Monaſteria Guillelmitarum conſenſerunt, & Regulam, ac habitum communem, nempe illum, quem modò geſtant Eremitani S. Auguſtini ſuſceperunt, atque ita fuit diuiſa Congregatio, Monaſtica anteà, in Eremiticam S. Auguſtini, & Monaſticam S. Benedicti; & ſic concordantur diuerſæ ſententiæ in hac re. Quædam autem Monaſteria Guillelmitarum vnioni, & Regulæ S. Auguſtini conſenſiſſe, expreſsè tenent Nauclerus, & Bellarminus *loc. cit.* Volaterran. *lib. 21.* *Ioan. Andr. in c. Religionum.* & *in gloſſ. c. quorundam, in verbo Prædicatorum, de Elect. in 6.* & Robertus Holkot *in c. 7. Sapientiæ lect. 93.* ſcribit: *Et longe poſtea Eremitæ S. Guillelmi, & S. Auguſtini, & multi alij conuenientes in vnum collegium, facti ſunt ex Eremitis Vrbanito, & aſſumpſerunt S. Auguſtini Regulam.* Et quidem talia, & tot fuerunt Monaſteria, quæ vnioni conſenſerunt, vt initium Auguſtinienſium à Guillelmitis fuiſſe communiter putetur, atque nos hac ratione hanc Congregationem inter alias S. Auguſtini Regulam profitentes ponimus. Veriorem tamen huius rei ſententiam infrà cùm de Congregationibus ſub Regula S. Benedicti militantibus, agemus, elicere quiſque ex rationibus, & authoritatibus poterit.

Priuilegia à variis Summis Pontificibus huic Congregationi, prout ſub Regula S. Auguſtini militat, in vnum collecta habes à F. Laurentio Empoli, vbi & de approbatione, & confirmatione Congregationis huiuſmodi diplomata videre poteris.

Prodierunt, & in dies prodeunt ex hac inſigni Congregatione homines & ſanctitate, & literis illuſtres, quorum catalogum refert Sylueſter Marul. *in Ocean. Relig. 4. pag. 275.*

Agunt de ea vniuerſi ferè Hiſtorici, vt Marquez *de vera orig. Eremit. S. Auguſt.* Pennottus *in hiſt. tripart. lib. 2. c. 46.* Renat. Choppin. *in Monaſtico*, Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 64.* Iordanus *lib. 3. cap. 19.* Baronius *in notis ad Martyrolog. ſub 10. Februar.* Onuphrius Panuinius *in Chron. ſub anno* 1160. & alij.

Iambonitarum Eremitarum Congregatio.

Congregatio Eremitarum Fratris Ioannis Boni, aliàs Iambonitarum incepit à prædicto B. Ioanne Bono Mantuano apud Ceſenam, in loco qui dicitur Budrio- 38

ſum, quo autem tempore Regulam S. Auguſtini profeſſus ſit, variæ referuntur ſententiæ, certum eſt illam acceptiſſe ſaltem in communi vnione ſupra relata. Huius ergo Congregationis inſtitutor, cùm non ſine magna ſanctitatis fama, referente D. Antonino 3. p. tit. 24. c. 13. paulò ante Innocentium III. in Romandiola, in loco ſuprà relato viueret, quamplurimi eius exemplo, ſpeciè

ſpretis ſeculi vanitatibus, ſanctum propoſitum æmulati, vt faciliùs voti compotes redderentur, prædictum ſanctum hominem in ducem, & magiſtrum delegerunt, vt in via Domini affectus eorum dirigeret. Verum hæc omnia ſine certo habitu, & ſpeciali Regula, particulari tamen Dei auxilio præſtabantur: at cum in dies res difficilior euaderet, & proceſſu temporis huiuſmodi nimis communem, licèt pium, viuendi modum defecturum Ioannes Bonus, & Fratres probata experientiâ cognoſcerent, congregato quodam Capitulo, ea quæ ad firmam, & diuturnam viuendi normam conducere poſſent, ad ſuum propoſitum continuandum eligere deliberarunt, atque deinceps non Iambonitæ ab Inſtitutore, de Bittinis, ſeu de Fabali à locis, in quibus maxime vigebant, ſed ſimpliciter Eremitæ S. Auguſtini, cuius Regulam imitari intendebant, nuncupari decreuerunt; quonam autem tempore hoc executum fuerit, neſcio. Certum mihi eſt, ad firmiorem ſubſiſtentiam Innocentium IV. ſuo diplomate Regulam S. Auguſtini ipſis præcepiſſe in hac forma.

INNOCENTIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis vniuerſis Eremitis, exceptis Fratribus S. Gulielmi, per Thuſciam inſtitutis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

INcumbit nobis ex officij debito paſtoralis, & plantare ſacram Religionem, & fouere plantatam, & quantum in Nobis eſt, vniuerſos & ſingulos in pio propoſito confirmare, ne ſi fauore fuerint Apoſtolico deſtituti, non proficiant in incepto, ſed deficiant potiùs, vel tepeſcant. Cùm enim per dilectos filios Fratres Stephanum H. G. & P. Eremitas propoſitum veſtrum fuiſſet Nobis expoſitum diligenter; Nos volentes vos ſine paſtore ſicut oues errantes poſt gregum veſtigia euagari; Vniuerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs in vnum vos Regulare propoſitum conformantes, Regulam B. Auguſtini, & Ordinem aſſumatis, ac ſecundùm eum profiteamini de cætero vos victuros, ſaluis obſeruantiis, ſeu conſtitutionibus faciendis à vobis, dummodo eiuſdem Ordinis non obuient inſtitutis. Prouiſuri vos nihilominus de Priori idoneo per electionem canonicam, cui præſtetis obedientiam, & reuerentiam debitam impendatis. Si verò ſuper præmiſſis aliquid difficultatis emerſerit, ad dilectum filium noſtrum R. Sancti Angeli Diaconum Cardinalem, quem vobis Correctorem, ac Priorem deputamus recurratis. Datum Laterani 17. Kal. Ian. Pontific. noſtri anno 1.

Ex quo diplomate habes & huiuſmodi Eremitas Regulam S. Auguſtini obſeruandam ſumere, & inſuper huiuſmodi præceptum non fuiſſe intimatum Gulielmitis, prout ex titulo Bullæ.

Gaudet hæc Congregatio omnibus priuilegiis, & gratiis, quibus S. Auguſtini tota Eremitana familia decorata eſt, ſicut & vnita eſt toti vniuerſali Congregationi Eremitarum S. Auguſtini per Alexand. IV.

Agit de hac Congregatione Marquez *loc. cit.* Iordanus de Saxonia *lib. 1. cap. 8. in vitis Fratrum.* D. Antoninus *3. p. tit. 24. cap. 13.* Card. Ægid. Viterb. relatus à Pennoto *lib. 1. cap. 25. pag. 71.* qui *cap. 47.* ponit exemplum Bullæ, cum præinſertis literis Gullielmi Card. titulo S. Euſtachij præſcribentibus modum in electionibus, & in aliis, quæ ad dictæ Congregationis pacem, & concordiam ſpectant, ex quibus etiam colligitur huiuſmodi Eremitas a principio non obſeruaſſe Regulam S. Auguſtini in illis præciſis verbis: *Cum autem iidem Religioſi aliquam de approbatis Regulam non haberent, quidam ex eis accedentes ad Sedem Apoſtolicam, obtinuerunt ab ea B. Patris Auguſtini Regulam ſibi dari.*

Hæc quæ diximus de Congregatione Eremitarum Ioannis Boni, eadem prorſus dicenda ſunt de Congregatione de Bittinis nuncupata, & de alia dicta de Fabali, nam non diſtinctæ Congregationes erant, ſed diſtinctæ domus eiuſdem Congregationis, & quia in illis vigebat maxime obſeruantia Regularis, proinde aliquando ab illis Congregatio Eremitarum nuncupari conſueuit. Quòd ſi velis, diſtinctas eſſe Congregationes, in vnam tamen omnes conualuere in ipſa generali vnione Eremitarum, & conſequenter communicant in priuilegiis, & gratiis; & Hiſtorici, qui de ſupradicta agunt, tractant etiam de his duobus. Vide Pennottum *lib. 2. c. 47. n. 7.* & *lib. 2. c. 74.* vbi pro iiſdem habet has Congregationes, ſicut & illam Eremitarum per Thuſciam.

Sancti Hieronymi in Hiſpania Eremitarum Congregatio.

Eremitarum S. Hieronymi in Hiſpania Ordo inſtitutus fuit, ſeu reformatus ſub Regula S. Auguſtini, & patrocinio S. Hieronymi a D. Petro Fernandez nobili Caſtellano, & Regis Petri, cognomento Crudelis, intimo cubiculario anno Domini 1370. tempore Vrbani V. licèt alij alium huius Ordinis faciant auctorem, vt refert Barboſa *lib. 1. de iure Eccleſ. cap. 41. num. 144.* Prædictus ergo Religioſus vir, accitis aliquot ſociis, vitam Eremiticam aſperam ſatis ducens, cum eiſdem decreuit Eremitarum S. Hieronymi titulum aſſumere, quem Sanctum Doctorem, & Protectorem aſſumpſerat; quapropter iidem ſociis in vnum collectis ad Vulpianæ locum Toletanæ Diœceſis, in quo ſacellum in honorem Apoſtoli Bartholomæi erectum inuenerunt, ſuo ſancto inſtituto, & Ordini in meliorem formam fundamenta iecerunt, eiuſque approbationem, & confirmationem ſub Regula S. Auguſtini a Gregorio Papa XI. de conſilio S.R.E. Cardinalium obtinuerunt anno 1373. vt refert Syluester Marulus *in Ocean. Religionum, lib. 3. pag. 202.* Caput huius Congregationis eſt Monaſterium S. Bartholomæi prædictum; habet alia quamplurima, & pulchra Monaſteria in Hiſpaniis, & præcipuè celeberrimum illud S. Laurentij in Eſcuriali a Philippo II. Hiſpaniarum Rege extructum, cuius magnificentiam innuit Marulus *loco cit. pag. 103.* Militarunt huius Ordinis alumni à prima inſtitutione ſub Regula D. Benedicti, poſtea verò, vt diximus *ſupra*, ſub Regula S. Auguſtini confirmati fuerunt; modò in reformatione Itala facta à Lupo de Olmeto ſub Regula excerpta ex libris eiuſdem S. Hieronymi, vt *infra* dicemus, viuunt. Agunt de hoc Ordine Hieronym. Romanus *de Republ. Chriſt. lib. 6. c. 19.* Syluest. Marulus *in Ocean Relig. lib. 3. pag. 198.* Platus *de bon. ſtatu Religionis, lib. 2. cap. 22.* Eduard. Nonius de Leao *in Chron. Regis Ferdinandi Luſitani*, Frater Emanuel *qq. regul. tom. 1. q. 1. art. 10.* Miranda *in manual. Prælat. tom. 1. q. 4. art. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 11. q. 8.* Suar. *tom. 4 de Relig. tract. 1. lib. 2. cap. 5. num. 7.* Hieronym. Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 123. n. 17.* Ioſeph. de Ciguenza *in Chronica huius Ordinis*, Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 144.* & alij. 39

B. Petri de Piſis Eremitarum Congregatio.

Eremitarum B. Petri de Piſis Ordo inſtitutus fuit à nobili viro Piſano Petro Gambacurta ſub Regula S. Auguſtini, & patrocinio S. Hieronymi anno Domini 1380. Is enim cùm Eremiticæ vitæ deſiderio ſpeciali, eóque feruentiſſimo incenſus, patria, & parentibus relictis, locum ſuæ ſecuritati opportunum, ac a ſeculi vanitatibus ſatis remotum hinc inde inquireret, a quibuſdam nefariis viris captus fuit, cum quibus cùm per aliquod tempus 40

pijs vixiſſet, eos ſuis exhortationibus ita manſuetos, ac pios reddidit, vt præteritæ vitæ ſtimulis penitus abiectis, idem cum ipſo B. Petro Eremiticæ vitæ inſtitutum profeſſi ſint, obtento prius ab Vrbinatum Duce præteritorum ſcelerum indulto. Extruxere omnes ſimul Monaſterium in honorem Sanctiſſimæ Trinitatis apud Ceſanam in loco, qui ob aeris amœnitatem, & ſitus pulchritudinem Monsbellus appellatur, atque ibi ſuæ nouæ Congregationis primam ſedem poſuerunt. Prius vixerunt hi ſine votorum emiſſione, modo verò Pius V. ad ea emittenda Fratres huius Congregationis compulit, eoſque Regulam S. Auguſtini obſeruare voluit, prout ſupponitur in Conſtitutione dicti Pontificis, in qua hanc Congregationem ſub tutela Sedis Apoſtolicæ ſuſcipiendo, nonnullas etiam gratias contulit in hac forma.

3. PIVS PAPA V.

Dilectis filijs Congregationis Eremitarum B. Petri de Pijs, Ordinis S. Hieronymi.

RElligionis zelus, eximiumque Regularis obſeruantiæ deſiderium, ac illibatus ſinceræ deuotionis erga nos, & Sedem Apoſtolicam affectus, quibus in Domino flagrare comprobamini, promerentur, vt noſtram quoque, & Sedis prædictæ paternam ſentiatis benignitatem, & clementiam. Hinc eſt, quòd nos Congregationem veſtram Fratrum Eremitarum Beati Petri de Pijs, Ordinis S. Hieronymi, dictoſque Fratres, & alias eiuſdem Congregationis perſonas aliqua noſtra, & dictæ Sedis beneuolentia amplecti, ac ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, Motu proprio, non ad veſtram, aut alicuius veſtrum, ſeu alterius pro vobis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalitate, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnia, & ſingula priuilegia, facultates, libertates, immunitates, exemptiones, prærogatiuas, indulta, & alias gratias vniuerſas ſpirituales, & temporales vobis, & dictæ veſtræ Congregationi, illiuſque Capitulo, & perſonis, ac Monaſterijs, & locis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & etiam ſeu tam Nos, ac Sedem prædictam, & etiam illius Legatos, necnon etiam locorum Ordinarios, quomodolibet hactenus, & in præſentem vſque diem, ac etiam a quantumuis antiquo tempore conceſſa (quatenus S. Concilij Tridentini Decretis, & Regularis obſeruantiæ contraria non ſint, & quoad ea, quæ Decretis Concilij, & Regularis obſeruantiæ nullo modo non contrariantur) necnon deſuper confectas literas, inſtrumenta, documenta, & Scripturas qualemcumque, & in eis contenta, ac inde ſecuta, & ſequenda quæcumque illarum, & illorum, ac præmiſſorum omnium, & aliorum neceſſariorum tenores, & etiam datas cum inde ſecutis, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, & haberi decernentes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuo approbamus, & confirmamus, ac innouamus, & etiam de nouo perpetuò concedimus. Necnon illis plenariæ, inuiolabilis, & perpetuæ firmitatis Apoſtolicæ robur adijcimus, omneſque, & ſingulos, tam iuris, quam facti, & quoſcumque alios defectus, ſi qui forſan interuenerint, quomodolibet in eiſdem ſupplemus, illaque valida, & efficacia fuiſſe, eſſe, & perpetuo fore, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, necnon vobis, & Congregationi veſtræ prædictæ, illiuſque Fratribus, perſonis, Monaſterijs, & locis ſuffragari, ac ab omnibus, & ſingulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent, inuiolabiliter perpetuo obſeruari debere, voſque, & Congregationem veſtram, ac illius Fratres, perſonas, Monaſteria, & loca ſuper præmiſſis, & infraſcriptis per quoſcumque quauis auctoritate quomodolibet moleſtari, vel impediri non poſſe decernimus, & declaramus. Diſtrictius etiam inhibentes omnibus, & ſingulis perſonis, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis vbilibet exiſtentibus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ, ac alijs arbitrij noſtri pœnis, ne vos, aut aliquem veſtrûm ſuper præmiſſis per ſe, vel alium, ſeu alios publicè, vel occulte, directe, vel indirecte quouis quæſito colore, vel ingenio quomodolibet moleſtare, inquietare, impedire, vel perturbare audeant, ſeu præſumant. Ac inſuper de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, vobis, & dictæ veſtræ Congregationi, illiúſque Fratribus, & perſonis, ac veſtrum, & eorum ſingulis plenariam omnium peccatorum veſtrorum indulgentiam, & remiſſionem à culpa, & pœna in forma iubilei ampliſſima quarto die Dominico cuiuſlibet quadrageſimæ, in perpetuam rei memoriam, profeſſionis trium votorum, quam vos Fratres dictæ Congregationis præeunte dilecto filio Fratre Ioanne Baptiſta de Montelice veſtro, & huius Congregationis Generali, prompto, & libenti animo in manibus noſtris ſolemniter ſub Regula S. Auguſtini, & ſub Conſtitutionibus dictæ Congregationis Romæ in Eccleſia Monaſterij S. Honufrij die 18. Menſis Martij anni Domini 1569. emiſiſtis, eiſdem auctoritate, & tenore miſericorditer in Domino perpetuò concedimus, & impartimur. Præterea vos, & eandem Congregationem veſtram, illiuſque Fratres, & perſonas, ac Monaſteria, & loca Bullæ Confirmationis, nouæque conceſſionis priuilegiorum omnium Ordinum Mendicantium per nos nuper, ſeu dudum editæ, illius etiam tenores, & datam cum inde ſecutis, præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, in omnibus, & per omnia, ac ad inſtar dictorum Ordinum, & æquè principaliter ex nunc, & perpetuò auctoritate, & tenore prædictis aggregamus, ac pro aggregatis haberi, cenſeri, & teneri in iudicio, & extra iudicium, vbilibet volumus, declaramus, & mandamus. Præſentes quoque de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari, ſeu alias quomodolibet infringi, vel retractari, ſuſpendi, vel reuocari, ſeu eis in aliquo derogari nullatenus vnquam poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, necnon ab omnibus, & ſingulis, quos ea quomodolibet concernunt, & pro tempore concernent inuiolabiliter, vt præfertur, obſeruari; ſicque etiam in præmiſſis, & ſupradictis omnibus, & ſingulis ab omnibus cenſeri, &c.

Poſtea deputatis executoribus, & appoſitis clauſulis derogatorijs ſolitis concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 30. Martij 1571. Pontificatus ſui anno ſexto.

Quamplura alia Priuilegia, & gratias huic eidem Congregationi conceſſerat Eugenius IV. ſua Conſtitutione in ordine 12. quæ incipit: *Prouenit*, octauo Calend. Maij 1437. De hac eadem Congregatione extat Bulla Sixti IV. de celebratione Capituli, & Clemens VIII. Conſtit. 70. eiſdem Fratribus loca ad Nouitiorum erigendum opportuna determinauit.

Prodiere ex hac Congregatione homines & ſanctitate, & literis illuſtres, quorum nomina, & encomia refert Morigius *in Origine Regularium lib. 5. pag. 345.* Habent Romæ Fratres huius Congregationis in Regione Burgi ad S. Onuphrium; vtuntur habitu cinericeo, cum ſcapulari, Caputio, & Cinctura ad inſtar Monachorum Caſſinenſium. Agunt de hac Congre-

gatione Paulus Morigia *in hiſt. Relig. cap.* 37. Emanuel Roder. *qq. regul. tom.* 1. *q.* 3 *art.* 9. Azotius *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 13. *c.* 11. *q.* 7. Suarez *de relig. tom.* 4 *tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 22. Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 148. & alij.

Et hæc ſunt, quæ de Eremitis S. Auguſtini in communi reperimus, quos omnes Paulus Morigia in Conuentuales, & Obſeruantes diuidit *c.* 49. & alibi, de quibus & nos aliqua, ſed breuiter referemus.

S. Auguſtini Eremit. Conuentualium Congregatio.

41 Eremitarum Conuentualium S. Auguſtini Ordo ex prædictis ſuſcitatus celeberrimus, nedum in Italia, ſed & in Hiſpania, Gallia, & Germania, ac per totum ferè orbem propagatus eſt, cuius priuilegia, gratiæ, & indulta à Sede Apoſtolica, quam ſæpiſſime obtenta in vnum compilauit Frater Laurentius Empoli Procurator Generalis Ordinis; habitant Romæ ad S. Auguſtinum. De hac Congregatione, vtpote notiſſima, nihil aliud referam, niſi quòd fruitur omnibus priuilegiis conceſſis quatuor Ordinibus Mendicantium, videlicet, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Seruorum, vt habetur ex Conſtit. 18. Iulij II. quæ incipit. *Et ſi*, 17. Iunij 1508. Eidem officium facultæ Capellæ Palatij Apoſtolici conceſſit Alexander VI. Conſtit. 5. quæ incipit: *Ad Sacram.* id. Octobris 1497. De hominibus illuſtribus huius Congregationis vide Sylueſtrum Marulum *in Ocean. Relig. lib.* 4. *pag.* 275.

Agunt de hac Congregatione S. Antoninus 3. *p. tit.* 24. *cap.* 21. Pelag. *de planct. Eccleſ. cap.* 23 & 51. Genebrardus *in Chron. ann. Chriſti* 1153. & 1216. Caſſan. *in catalog. p.* 4. *conſil.* 71. Naucler. *volum.* 3. *gener.* 41. *anno Chriſti* 1215. Garibai. *in comp. lib.* 7. *cap.* 57. *anno* 398. Platus *de bono ſtat. Relig. lib.* 2. *c.* 22. Illeſcas *in hiſt. Pontif. p.* 1. *lib.* 2. *cap.* 8. Ioann. de S. Maria *in Chron. Carmelit. tom.* 1. *p.* 2. *cap.* 54. Arnoldus de Duſco Eremita Ord. S. Auguſt. *in tract. de viris Illuſtr. Ordinis Eremitarum*, Hieronym. Roman. & Ioſeph. Pamphilius *in Chron. Eremit.* Nicolaus Conſenius *in Monaſtic. Auguſtiniano*, Paulus Venetus *in tract. de ortu, & progreſſu Ordinis Eremitarum*, Frater Ioannes Marquez *de orig. Eremit. S. Auguſtini*, Ludouicus Furtado *de incremento ordinis Eremitarum*, & alij quamplurimi, quos citat Barboſa *de iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 94.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Ordo in plures Congregationes diſtinctus eſt, & illum ad has particulares reſtringimus, quas etiam videre poteris apud Paulum Morigiam *cap.* 49. *de hiſt. Religionum.*

Illicetana Eremitarum de Obſeruantia Congregatio.

42 Eremitarum de Obſeruantia Congregatio Illicetana, quæ ſuum habuit principium à Magiſtro Bartholomæo Veneto, anno ſalutis 1387. De hac Congregatione nonnulla attigimus *ſuprà* in Congregatione Canonicorum Regularium S. Saluatoris vulgò Scopetinorum. Hæc opera & induſtria cuiuſdam Magiſtri Nicolai, & Magiſtri Gerardi Ariminenſis, quamplurimis eſt decorata priuilegiis, vt author eſt Paulus Morigia *de Hiſt. Relig. cap.* 49.

Carbonaria S. Auguſtini Eremitarum Congregatio.

43 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio de Carbonaria in Terra Laboris, vulgò *Campagna*, modò S. Ioannis de Neapoli nuncupata, originem habuit a quodam Fratre Simone Cremonenſi Philoſopho, & Theologo illorum temporum illuſtri anno Domini 1399.

Perugina Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Perugina, aliàs S. Mariæ de Populo nuncupata in Prouincia Vmbriæ incepit anno Domini 1414. 44

Lombardiæ Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Lombardiæ ortum habuit anno Domini 1444. a P. Magiſtro Rocho Papienſi, & P. Gregorio Cremonenſi in ciuitate Cremæ. Hæc Congregatio eſt omnium aliarum Obſeruantium celebrior, tum viris in omni ſcientiarum genere peritiſſimis, tum amplitudine, & magnitudine Monaſteriorum vbique exiſtentium. De hac Congregatione extat nouiſſima Conſtitutio S. D. N. Vrbani VIII. ſuper receptione, & educatione Nouitiorum tenoris, qui ſequitur. 45

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expoſitum Nobis nuper fuit pro parte dilectorum filiorum Vicarij generalis, & Fratrum Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Congregationis Lombardiæ, quòd aliàs de anno 1608 fel. rec. Paulus Papa V. prædeceſſor noſter, eius viuæ vocis oraculo bon. mem. Antonio Epiſcopo Oſtien. Cardinali Saulio nuncupato, tunc eiuſdem Congregationis apud ipſum Paulum prædeceſſorem, & Sedem Apoſtolicam Protectori facto, præfatæ Congregationi Nouitiatus in aliquibus eius Domibus Regularibus erigendi, ſeu deſignandi facultatem conceſſit, cuius quidem facultatis vigore, vnus in de Incoronatæ nuncupat. Mediolanen. & alius in S. Auguſtini Bergomen, & reliquus Nouitiatus huiuſmodi in S. Barnabæ Brixien. eiuſdem Congregationis Domibus Regularibus erecti, ſeu deſignati, in eiſque à viginti quatuor annis citra Nouitij ad habitum, & probationis annum peragendum, & Profeſſionem Regularem deinde emittendam recepti, & admiſſi fuerunt. Cùm autem ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ſtante Conſtitutione noſtra quarumcunque gratiarum, indultorum, & priuilegiorum à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris viuæ vocis oraculo conceſſorum reuocatoria, ne de præmiſſorum ſubſiſtentia, & validitate vllo vnquam tempore dubitari contingat, illa cum inde ſecutis Apoſtolicæ noſtræ confirmationis robore communiri plurimùm deſiderent, Nos Vicarium, & Fratres prædictos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus illorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis, inclinati, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, erectionem, ſeu deſignationem Nouitiatuum prædictorum vigore dictæ facultatis, vt præfertur, factas cum omnibus inde ſecutis, dummodo tamen in Nouitiatibus huiuſmodi Nouitij ad præſcriptum decreti à Nobis ſuper receptione, & educatione Nouitiorum vltimo loco editi, necnon fel. rec. Sixti V.

prædeceſſoris

prædeceſſoris noſtri, ac aliarum Conſtitutionum Apoſtolicarum, & Decretorum pariter ſimilis mem. Clementis VIII. inſtitutionúmque generalium ſuper receptione, & educatione Nouitiorum eiuſdem Clementis, necnon Pauli V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſimiliter noſtrorum auctoritate editarum recipiantur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, illiſque inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & ſingulos tam iuris, quam facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint, ſupplemus. Decernentes præmiſſa, ac præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac eidem Congregationi in omnibus, & per omnia pleniſſime ſuffragari, ſicque per quoſcumque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus noſtra prædicta, & quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quatenùs opus ſit dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 15. Martij 1533. Pontificatus noſtri anno 10.

M. A. Maraldus.

S. Mariæ Montis Hortonæ Eremitarum Congregatio.

46 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio S. Mariæ Montis Hortonæ quinto ab vrbe Patauij milliario initium habuit à Fratre Simone de Camerino, omnium horarum viro, anno Domini 1460.

Batiſtellorum de Obſeruantia S. Auguſtini Eremitarum Congregatio.

47 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Batiſtellorum, ab eius inſtitutore quodam Baptiſta nuncupata, incepit anno Domini 1484. Appellatur etiam Congregatio Ianuenſis ab eodem inſtitutore Ianuenſi.

Dulcina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio.

48 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Dulcina à Fratre Felice Appulo circa annum Domini 1493. initium habuit.

Calabriæ Eremitarum Sancti Auguſtini Congregatio.

49 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Calabriæ, ſeu Zampana, anno Domini 1502. incepit, auctore Fratre Franciſco Zampana Calabrenſi.

Dalmata Eremitarum Sancti Auguſtini Congregatio.

50 Eremitarum S. Auguſtini de Obſeruantia Congregatio Dalmata eodem tempore originem habuit.

Germanica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia.

Eremitarum S. Auguſtini Congregatio Germaniæ ab Andrea de Proles inſtitutore, incepit anno Domini 1514. 51

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio S. Auguſtini Hiſpanica.

Eremitarum S. Auguſtini Congregatio S. Pauli primi Eremitæ nuncupata ortum habuit anno Domini 1550. hæc Congregatio in Hiſpania celebris, quamplura habet Monaſteria, & in Italia prope Velitrenſem ciuitatem ſatis illuſtre habet Monaſterium. Catalogum harum Congregationum, prout iacet, habes apud Paulum Morigiam *de hiſt. Religionum, c.* 49. & de his nihil aliud vidi. 52

Congregationes autem Eremitarum, quæ in generali vnione per Alexandrum IV. facta ſub eadem denominatione Eremitarum S. Auguſtini venerunt, vt videre eſt apud Syluestrum Marulum *in Oceano Religionum, lib. 4. pag.* 284. ſunt infraſcriptæ. 53

Congregatio Eremitarum Vallis Hirſuti.
Congregatio Eremitarum de Pœnitentia Ieſu Chriſti.
Congregatio Eremitarum S. Auguſtini Turris palmarum, Firmanæ Diœceſis.
Congregatio Eremi S. Ioannis Boni.
Congregatio Eremitarum S. Auguſtini in loco S. Blaſij de Brittinis, Fanenſis Diœceſis.
Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Lupo Caluenſis Diœceſis.
Congregatio Eremitarum Sanctiſſimæ Trinitatis Centum cellis in Thuſcia.
Congregatio Eremitarum S. Mariæ de Murreto Piſanæ Diœceſis.
Congregatio S. Iacobi de Minilio Lucenſis Diœceſis.
Congregatio Eremitarum S. Benedicti de Monte Fabali.
Congregatio Eremitarum S. Gulielmi.

De his Congregationibus nihil aliud reperi, niſi quæ *ſuprà* notata reperies. Vide Syluestrum Marulum, & Paulum Morigiam *locis ſuprà citatis.*

Diſcalceatorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio.

Eremitarum S. Auguſtini Diſcalceatorum nouiſſima Congregatio in vrbe Roma inſtituta eſt circa annum Domini 1599. prout ſupponitur in Conſtitutione Clementis VIII. edita anno prædicto, quam pro confirmationis approbatione hîc inſerere volui in ſequenti forma. 54

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

DEcet Romanum Pontificem ea benignè concedere, per quæ Religioſorum quieti, & in regulari obſeruantia progreſſui, ac Religionum propagationi opportunè conſulitur, prout in Domino ſimpliciter conſpicitur expedire. Nos itaque cupientes propagationi Congregationis Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum Ordinis S. Auguſtini nuper in alma vrbe per Nos admiſſæ, ac inſtitutæ opportunè proſpicere, ac dilectos Filios Vicarium Generalem, ac ſingulos Fratres eiuſdem Congregationis, à quibus excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum

ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes ſupplicationibus eorum nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, ac ex noſtra ſcientia, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, profeſſiones per ipſos Fratres, & quemlibet eorum vſque in præſentem diem in dicta Congregatione emiſſas, & receptiones quaſcunque Nouitiorum in ipſa Congregatione hucuſque factas auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium confirmamus, approbamus, & validamus, ac validas, firmas, & efficaces fuiſſe, eſſe, ac fore, ipſos Fratres, qui profeſſionem emiſerunt verè profeſſos exiſtere, & vti tales in eadem Congregatione perſeuerare poſſe, & debere. Nouitios verò profeſſionem regularem emittere liberè pariter poſſe declaramus. Prætereà eiſdem Vicario, & Fratribus, vt in ipſa Congregatione alios Nouitios (ſeruata tamen forma Conſtitutionis fel. rec. Sixti Papæ V. prædeceſſoris, ac Decretorum noſtrorum) recipere, & expleto Nouitiatus anno ad profeſſionem etiam Regularem admittere, ſine alia noſtra licentia, liberè, & licitè poſſint, & valeant, auctoritate, & tenore prædictis licentiam concedimus, & indulgemus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis noſtris prædictis, huiuſmodi Nouitios ad profeſſionem ſine ſpeciali noſtra licentia admitti poſſe prohibentibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris, die 5. Nouembris 1599. Pontificatus noſtri anno 8.

Floret quammaximè hæc Congregatio in Hiſpania, ſed in Italia etiam quamplura habet Monaſteria, in quibus inſtituti Religioſi cum pari pietatis affectu in operibus miſericordiæ ſe exercent, & ſuam Congregationem mirum in modum amplificant, & exornant.

Eremitæ huius Religionis deferunt habitum nigrum cum corrigia, ſed ex viliori panno, quàm ſit ille Fratrum Eremitarum de Obſeruantia communiter nuncupatorum. Hæc Congregatio diuiſa eſt in Hiſpanam, & Italam, cuius conſtitutiones approbatæ fuerunt à Paulo V. *tom. 4. Bullar. conſt. 22.* in Bulla, quæ incipit: *Sacri Apoſtolatus*, 5. Maij 1620. Conſtitutiones verò Congregationis Hiſpanæ, quæ vlteriùs in quatuor prouincias diſtincta eſt, confirmauit Gregorius XV. *conſt. 36.* quæ incipit, *Ad ſacrum*. 31. Auguſti, 1622.

Hæ Congregationes habent vnum eundémque Generalem S. Auguſtini, ſed ab ipſo tantum viſitari poſſunt: in reliquis alijs omnibus gubernantur à propriis Vicariis Generalibus. Habitant Romæ ad S. Antonium Abbatem, & ad S. Nicolaum de Tolentino. Agit de hoc Ordine Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſiaſtico, c. 41. n. 131.* qui alios quamplures citat Authores.

Monialium Ordinis S. Auguſtini Congregatio.

55 In horum omnium inſtitutorum formis, & Regula, virginalem Chriſto impendunt famulatum penè innumeræ Sanctimoniales fœminæ, ita vt cuicumque generali Congregationi propriæ aſſignentur, & quoad conſtitutiones, & quoad habitum Virgines, de quarum particulari modo viuendi, quoniam non extant Conſtitutiones Pontificiæ, excepta earum approbatione, nihil aliud referam; præterquam quòd è particularibus Monaſteriis earum notitia ſimpliciter decerpenda eſt.

Poſt Congregationes Eremitarum S. Auguſtini, ante alios Ordines, qui ſub hac eadem Regula militant, placuit primò loco inſerere Congregationem Armenorum, vtpotè antiquiſſimam, & à Magno Baſilio in Armeniæ partibus primò fundatam: quare,

Armenorum S. Bartholomæi Congregatio.

56 Armenorum, ſeu modò S. Bartholomæi de Genua Congregatio, à quo primò in his partibus Monaſterio denominata eſt, temporibus Magni Baſilij ortum habuit in partibus Armeniæ, è quibus ad Græciam in Monte-nigro Monaſterium Fratres huius Ordinis conſtruxerunt. Poſteà verò à Turcis, & Barbaris inde expulſi Genuam appulerunt, ibíque in Monaſterio S. Bartholomæi relicta S. Baſilij Regula, illam S. Auguſtini, & Conſtitutiones S. Dominici amplexati ſunt, & ſecúdum prædictam Regulam, & Conſtitutiones profitentur; quo autem tempore hoc factum ſit, non reperio. Habitum deferunt ferè ſimilem habitui Fratrum S. Dominici, ſed cum ſcapulari & capuccio nigro. In Monaſterio S. Bartholomæi de Genua, quod ab ipſis fundatum auctoritate Clementis V. refert Sylueſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 367.* aſſeruatur maximo cum decore, & reuerentia Sanctiſſimum Sudarium Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti, ab eodem Saluatore noſtro Abagaro Regi in ciuitate Edeſſa exiſtenti miſſum. De hoc Ordine agit Sylueſter Marulus *loco ſuprà citato.*

Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatio.

Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordo circa annum Domini 1198. à duobus verè piis viris Ioanne Mata, & Felice quodam Eremita inſtitutus fuit in Galliis, ad captiuos è manibus Barbarorum redimendos. Huiuſmodi enim Religioſis vitam Eremiticam cum pari charitatis feruore ducentibus, cùm aliquando tale inſtitutum abſque certa viuendi Regula approbata periculoſum dubitarent, diuinitùs reuelatum eſt, vt Summo Pontifici, tunc temporis Innocentio III. tanquam Chriſti Vicario, normam ſuæ Religionis peterent, qua accepta, ſecundùm præſcriptum in vinea Domini ſecuriùs laborare potuiſſent. Re ergo per ipſos Pontifici delata, eiſdem bonus paſtor habitum & inſtitutum ſibi oranti ab Angelo determinatum indixit, atque hîc præinſerto diplomate per quædam capita diſtribuit, videlicet: 57

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Ioanni Miniſtro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Operante diuinæ diſpoſitionis clementia, in Sedis Apoſtolicæ ſpecula conſtituti, piis debemus affectibus ſuffragari, & eos cùm à charitatis radice procedunt, producere ad effectum, præſertim vbi quod quæritur, Ieſu Chriſti eſt, & priuatæ communis vtilitas anteſertur. Sanè cum tu dilecte in Chriſto fili, Frater Ioannes Miniſter, ad noſtram olim præſentiam acceſſiſſes, & propoſitum tuum, quod ex inſpiratione diuina creditur proceſſiſſe, Nobis humiliter ſignificare curaſſes, intentionem tuam poſtulans Apoſtolico munimine confirmari. Nos vt deſiderium tuum in Chriſto fundatum (præter quem poni non poteſt ſtabile fundamentum,) plenius noſceremus, ad Venerabilem Fratrem noſtrum Epiſcopum, & dilectum filium Abbatem S. Victoris Pariſien. cum noſtris te duximus literis remittendum, vt per eos, vtpotè qui deſiderium tuum perfectiùs nouerant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac inſtitutione Ordinis, & viuendi modo inſtructi, aſſenſum noſtrum tibi poſſemus ſecuriùs, & efficaciùs impartiri. Quia igitur (ſicut ex eorum literis cognouimus euidenter) Chriſti lucrū appetere videmini pluſquam veſtrum, volentes vt Apoſtolicum vobis adſit præſidium, Regulam,

lam, iuxta quam viuere debeatis, (cuius tenorem dicti Epiſcopus & Abbas ſuis nobis incluſum literis tranſmiſerunt, cum his, quæ de diſpoſitione noſtra, & petitione tua, fili Miniſter, duximus adiungenda,) præſentium vobis, & ſucceſſoribus veſtris auctoritate concedimus, & illibata perpetuò manere ſancimus. Quorum tenorem, vt euidentiùs exprimamus, inferius duximus annotari, &c.

In primo autem capite, quod incipit:

In nomine ſancta, & indiuidua Trinitatis. Fratres Domus S. Trinitatis, ſub obedientia Prælati Domus ſuæ, (qui Miniſter vocabitur,) in caſtitate, & ſine proprio viuant.

Præcipit Fratribus, vt de eleemoſynis, quas à Chriſti fidelibus recipiunt, tertia pars ſeruetur ad redimendos captiuos e manibus Paganorum.

In ſecundo capite præcipitur, vt omnes Eccleſiæ huius Ordinis ſub titulo S. Trinitatis conſtruantur, & quòd Superiores locorum appellentur Miniſtri; vbi præſcribuntur etiam veſtimenta, quibus vti debent Fratres.

In tertio capite præſcribitur modus abſtinentiæ à cibo, & potu, ſicut & modus itinerandi.

In quarto capite præcipitur Charitas in Fratres inuicem, in infirmos, & hoſpites.

In quinto ſilentium indicitur, & honeſtas.

In ſexto præſcribitur forma Capitulorum, tum particularium, tum generalium.

In ſeptimo datur forma electionis Miniſtri, & declaratur, quæ ſit eius poteſtas, & officium.

In octauo præſcribitur modus recipiendi Nouitios.

In nono traditur forma faciendæ orationis in communi, & quædam alia præcepta indicuntur.

In vltimo tandem præcipitur taſura, & ordinatur modus recitandi horas canonicas. Concluditur tandem Diploma cum ſolitis ſanctionibus pœnalibus ſub Dat. Later. 16. Calend. Ianuar. anno Incarn. Domin. 1198. Pontificatus prædicti Pontificis anno 1.

Acceptis autem huiuſmodi literis prædictus Ioannes Ordinem ſuum mirum in modum propagare ſtuduit, ſuoſque Fratres in partibus infidelium, vbi tunc maximè vigebat bellum ſacrum, miſit, vt in exercitu ſauciatos curarent, & ſolarentur, ac captiuos redimerent ſecundùm proprium inſtitutum.

Hanc eandem Congregationem idem Pontifex Innocentius III. anno 1209. ruſſum confirmauit, prout conſtat ex Bullario Cherubini Laërtij *tom.1. Conſtit.9. pag.*40. quæ incipit: *Operante Patre luminum*. ſub Dat. Viterbij per manum Ioan. S. Mariæ in Coſmed. Diac. Card. S.R.E. Cancellarij 14. Calend. Iulij. Clemens VII. Conſtit. 7. quæ incipit: *Gratum*, 15. Calend. Maij 1524. iiſdem Fratribus confirmauit Priuilegium quærendi Eleemoſynas pro opere Redemptionis. Paulus III. communicauit omnes exemptiones, & gratias, quibus gaudent in Prouincia Caſtellæ, Legionis, & Betticæ, Fratribus Portugalliæ Conſtit. 2. quæ incipit: *Inter curas*. Idib. Nouembris 1534. Gregorius XIII. authoritatem dedit Prælatis huius Ordinis benedicendi Paramenta Conſtit. 31. quæ incipit: *Expoſcit* 7. Octob. 1575. Fratribuſque ad redemptionem & conuerſionem infidelium euntibus multas gratias, & priuilegia conceſſit Paulus V. Conſtit. 26. quæ incipit: *Ex [illegible]* die 8. Februarij 1608. Plures alias Indulgentias conceſſit huic Ordini Clemens VIII. Conſtit. 79. vbi præſcribitur forma communicationis harum Indulgentiarum.

Habuit hic Ordo, & habet quamplura Monaſteria in Hiſpania & in Gallia, & modò etiam in Italia, in quibus floruerunt homines ſanctitate, & maxima Charitate illuſtres, ac etiam literis præclari, quorum catalogum habet Syluester Marulus *in Oceano Religionum lib.* 3. *pag.* 194. Eius inſtitutor obijt, & ſepultus eſt Romæ in Eccleſia S. Thomæ in formis, cum hac inſcriptione:

Anno Dominica Incarnationis 1198. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ III. anno primo, 15. Calend. Ianuarij inſtitutus eſt nutu Dei Ordo S. Trinitatis, & Captiuorum à Fratre Ioanne ſub propria Regula ſibi ab Apoſtolica Sede conceſſa. Sepultus eſt idem Ioannes in hoc loco, anno Domini 1213. menſis Decembris 21. Ponitur tamen hic Ordo à Gabriele Pennotto *in hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib. 2. c. 74. n. 3.* inter Ordines, qui militant ſub Regula S. Auguſtini, cum propriis tamen Conſtitutionibus, quæ ſunt *ſupra* relatæ.

Agunt de hac Congregatione, & Ordine Paulus Morigia *in hiſt. Relig. c.* 55. Sylueſter Marulus *in Oceano Religionum lib.* 2. *pag.* 190. Hieronymus Gratia huius Ordinis alumnus, *in libro, cui titulus; Reformatorum Fratrum ſanctiſſima Trinitatis*, & de his pluries fit mentio in Bullis Pontificum, & Auguſt. Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. num.* 156.

Beata Maria de Mercede Redemptionis Captiuorum Congregatio.

Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum conſimilis inſtituti Ordo circa annum Domini 1218. ortum habuit Barcinonæ in Aragoniæ Regno, cui initium ipſa cælorum Regina ſuis reuelationibus tribuit. Cùm enim tunc temporis tota Hiſpania à Mauris oppreſſa quammaximas calamitates pateretur, Chriſtique fideles in duram ſeruitutem, crudelitate Barbarorum ſæuiente, redigerentur, ipſa pia, ac miſericors Mater Regina noſtra ſingulari quodam miſerationis affectu S. Raymundo de Peniafort, & claræ memoriæ Iacobo Aragonum Regi, Petróque Nolaſco primo huius Ordinis Profeſſori reuelauit, ſibi gratiſſimum fore, ſi Congregationem inſtituerent, cuius Fratres ad hoc piiſſimum Redemptionis opus totam mentem, ac vires conuerterent. Annuerunt inſpirationibus diuinis ſancti viri, & ab ipſa glorioſa Virgine reuelante, & fine huius inſtituti, fundata Congregatione, B. Mariæ Redemptionis Captiuorum Ordinem voluerunt appellari. De progreſſu pio huius Congregationis ſatis ſupérque loquuntur hiſtoriæ, quem etiam quodammodo admiratus ipſe Iacobus Rex, ad perpetuam continuationem huius Ordinis in honorem Glorioſæ Virginis, & vtilitatem Chriſtianorum erecti, prædictum F. Raymundum à Confeſſionibus Regis, ad Summum Pontificem Gregorium IX. miſit, vt narrata neceſſitate, & modo inſtitutionis huius Ordinis ab eodem Pontifice confirmationem peteret, cui benignè annuit Pontifex ſequenti Conſtitutione, edita anno 1235.

Gregorius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, & Fratribus Domus S. Eulaliæ Barchinonen. ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Deuotionis veſtræ precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, vt cùm nondum aliqua ſit à vobis ex Religionibus approbatis aſſumpta, B. Auguſtini poſsitis Ordinem profiteri. Dat. Peruſij 16. Calend. Februar. Pontificatus noſtri anno 8.

Confirmato Ordine, in dies magis augebatur fidelium feruor, in operibus pietatis, & miſericordiæ in inſtituto huius Ordinis præſcriptis; immò in forma profeſsionis tanquam quartum votum addunt Profeſſores: *Et in Saracenorum poteſtate in pignus (ſi neceſſe fuerit ad redemptionem Chriſti fidelium) detentus manebo.* quod & ad vnguem obſeruare, oſtendit Sylueſter Marulus *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag.* 336. vbi refert, quamplurimos homines inſignes huius Ordinis ſeipſos oppignoraſſe, vt alios captiuos redimerent, & propter hoc ſæpeſæpiùs vexatos, & vltimis ſupplicijs ab ipſis crudelibus Barbaris ob dilationem pecuniæ in eorum redemptione promiſſæ affectos fuiſſe, ex quibus Beatus Petrus

Armagus diminitùs in ipſo ſupplicio conſeruatus fuit, donec reportata pecunia Fratres eum liberarunt.

Ad huiuſmodi munus promptiùs exequendum Nicolaus IV. conceſſit huic Religioni omnia Legata pia incertis perſonis relicta, prout habetur Conſt. 6. eiuſdem Pontif. 9. Auguſti, 1291. quæ incipit: *Ex parte.* Eidem exemptionem à Decimis per Sedem Apoſtolicam Regibus, vel aliis concedendis indulſit Gregorius XI. Conſtit. 3. quæ incipit: *Dum ſalubria*, 16. Calend. Iunij 1323. & Callixtus III. conſiderans ſtrictam obligationem ſupradictam horum Fratrum, vetuit ipſis ad Ordines Mendicantium tranſire, Conſt. 3. incipit: *Super.* prid. Calend. Nouembris 1457. ſed vt refert Marulus *loco citato*, Religioſi aliorum Ordinum poterant tranſire, petita à ſuis Superioribus, licèt non obtenta, licentia, ad hanc Religionem, ex indulto Martini V. qui etiam excommunicauit impedientes Fratres ad Redemptionem Captiuorum eleemoſynas colligentes. Poſſunt in Dominica proximiori Calendis Auguſti, in qua celebratur feſtum S. Mariæ de Mercede, recitare Officium B. Virginis, prout recitatur in feſto B. Mariæ ad Niues ex declaratione S. Rituum Congregat. 4. April. 1615. Nouiſſimè tandem Vrbanus VIII. ad inſtantiam Fratris Ludouici Apparicij Procuratoris Generalis huius Ordinis confirmauit omnia priuilegia à Summis Pontificibus aliàs conceſſa, quæ plurima eſſe, ait Marulus *loco ſupracitato*, prout ex Conſt. 94. quæ incipit: *Ex clementi*, 7. idus Octob. 1628. Vtuntur Religioſi huius Ordinis alba tunica cum capuccio, & ante pectus ferunt inſignia Aragoniæ, ſuper quibus imminet Crux candida, cum tali hemiſtychio: *Redemptionem miſit Dominus populo ſuo.* Huius Ordinis particulares Indulgentias vide in Conſtit. 85. Clement. VIII.

Agunt de hac Congregatione præter citatos Baronius *Annal. Eccleſ. tom.* 13. *anno Chriſti* 1225. *num.* 10. Franciſc. Salazar *in Chronic. Mercen.* Natalis Gauerius *lib. de Ord. Mercen. ſcript. anno* 1468. Gomezius *lib.* 10. & particularis Chronica B. Mariæ Ordinis Captiuorum.

S. Dominici, ſeu Prædicatorum Congregatio.

59 Sancti Dominici, ſeu Prædicatorum familia, & Congregatio à S. Dominico Eccleſiæ Oxomenſis Canonico Regolari S. Auguſtini inſtituta fuit anno Domini 1205. Cùm enim prædictus ſanctiſſimus Pater Dominicus cum Oxomenſi Epiſcopo, Ciſtercienſium Abbatum contra Hæreticos æmulato feruorem, multas ab Hæreticis pro fide Chriſti paſſus fuiſſet inſidias, & calamitates, non ſine tamen maximo ſui feruoris fructu, diuino inſuper afflatu inſpiratus Ordinem, & Cõgregationem inſtituere decreuit, quæ & Verbum Dei euangelizare, & Hæreticos vbique confundere, præſto eſſet, re cum Innocentio III. Pontifice, à quo ad Concilium Lateranenſe accitum fuerat, communicata, renuit primùm Pontifex, ſed ſequenti nocte in ſomniis Lateranenſem Eccleſiam ruinam minitantem humeris Dominici ſuſtentari videns, quod anteà negauerat, benignè conceſſit, atque ita B. Pater Dominicus ſuæ illuſtriſſimæ Congregationi ſub Regula S. Auguſtini, accepta à Summo Pontifice benedictione, apud Prolianum prima fundamenta iecit. Huius Congregationis inſtitutio prædicta fuit à Venerabili Abbate Ioachimo his verbis: *Citò ſurget in Eccleſia Dei nouus Ordo Docentium, cui præerit vnus maior, & cum eo, & ſub eo erunt duodecim præfatum Ordinem regentes, quia ſicut Iacob Patriarcha cum duodecim filiis ſuis ingreſſus eſt Ægyptum, ſic ipſe cum duodecim illis in illo Ordine poſt ipſum ingredientur, & illuminabunt mundum.* Quæ prophetia an effectum habuerit ex hominibus & ſanctitate, & literis, ac primis dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitis, quos hæc celebris Congregatio protulit, & in dies profert, colligere licet.

Approbata fuit hæc S. Congregatio, & Ordo ab Honorio III. anno 1216 prout ex Bulla, quæ talis tenoris eſt.

HONORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis Dominico Priori S. Romani Tholoſanen eiúſque Fratribus, tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Tholoſanen. in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum, & Beati Auguſtini Regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eccleſia in præſentiarum iuſtè, & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma nobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet: Locum ipſum, in quo præfata Eccleſia ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulaario cum omnibus pertinentiis ſuis. Villam de Caſſenolio cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Leſcura cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Tholoſanen. quod dicitur Arnaldi Berardi cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam ſanctæ Trinitatis de Lopens cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à venerabili Fratre noſtro Fulcone Tholoſan. de aſſenſu Capituli ſui, vobis pia, & prouida liberalitate conceſſas, prout in eorumdem literis pleniùs continetur. Sanè Noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos, liberos, vel abſolutos à ſeculo aufugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem abſque communi litterarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere. In Parochialibus verò Eccleſiis, quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ei de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus debeant reſpondere. Statuimus præterea, vt nulli liceat Eccleſiæ veſtræ nouas, & indebitas exactiones imponere, aut in vos, vel prædictam Eccleſiam veſtram ſine manifeſta, & rationabili cauſa excommunicationis, vel interdicti ſententias promulgare. Cùm autem generale interdictũ terræ fuerit, liceat vobis clauſis ianuis, excluſis excõmunicatis, & interdictis, non pulſatis, cãpanis ſuppreſſa diuina Officia celebrare. Chriſma verò, & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo.

Epiſcopo. Si quidem Catholicus fuerit,& gratiam, & communionem Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Sedis habuerit,& ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere,alioquin liceat vobis quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam,& communionem Apoſtolicæ Sedis habentem,qui noſtra fretus authoritate vobis,quod poſtulaſtis,impendat. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni,& extremæ voluntati,qui ſe illic ſepeliri deliberauerint,(niſi forte excommunicati,vel interdicti ſint,) nullus obſiſtat. Salua tamen iuſtitia illarum Eccleſiarum,à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum,nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu,vel Fratrum pars maioris, & ſanioris conſilij ſecundùm Deum,& Beati Auguſtini Regulam prouiderit eligendum. Libertates quoque,& immunitates antiquas,& rationabiles conſuetudines Eccleſiæ veſtræ conceſſas,& hactenus obſeruatas ratas habemus,& eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus. Decernimus ergo, vt nulli hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare,aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura. Salua Sedis Apoſtolicæ authoritate,& Diœceſani Epiſcopi canonica iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularíſve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens,contra eam temerè venire tentauerit,ſecundò,tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit,poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate,reámque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat,& a Sacratiſſimo Corpore,ac Sanguine Dei,& Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat,atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti,quatenùs & hìc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen,Amen.

Ego Honorius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Nicolaus Tuſculanen.Epiſcopus.

Ego Guido Præneſtin.Epiſcopus.

Ego Vgolinus Hoſtien & Velitren.Epiſcopus.

Ego Pelagius Albanen.Epiſcopus.

Ego Cinthius tit.S. Laurent. in Lucina Presb.Card.

Ego Leo S.Crucis in Hieruſal.Presb.Card.

Ego Robertus titul.S. Sixti in Monte Celio Presb. Card.

Ego Stephanus Baſilicæ XII. Apoſt.Presb Cardinal.

Ego Gregorius tit.S.Anaſtaſiæ Presb.Cardinal.

Ego Petrus titul.S.Laurentij in Damaſo,Presb.Card.

Ego Thomas titul S Sabinæ Presb.Card.

Ego Guido S.Nicolai in Carc.Tull.Diac.Card.

Ego Octauianus SS.Sergij,& Bacchi Diac.Card.

Ego Ioannes SS Coſmæ,&c.Diaconus Cardinal.

Ego Gregorius S.Theodori Diac.Card.

Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin, Diac. Card.

Ego Romanus S.Angeli Diaconus Card.

Ego Stephanus S.Adriani Diac.Card.

Datum Romæ apud S.Sabinam per manum Raynerij Prioris S.Frediani Lucanæ Diœceſ. S. Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarij 2.Kalend Ianuarij,Indict.5.Incarnationis Dominicæ anno 1216.Pontificatus verò D. Honorij Papæ III anno 1.

Poſt huiuſmodi approbationem, Reinæ in Eccleſia S.Petri,dum oraret B. Dominicus pro ſui Ordinis dilatatione, exauditam orationem intellexit,cum Principes Apoſtolorum Petrum, & Paulum audiuit ſibi dicentes: *Vade,& prædicamam ad huiuſmodi munus obeundum à Deo electus es.* Et verè tanquam à Deo electa vitis hæc palmites ſuos vſque extendit, vt totum Orbem ſuo fructu oblectata fuerit,& in dies oblectetur Nomenclaturam Sanctorum habes apud Maurolicum, inter quos præclariſſimum Eccleſiæ ſydus eſt D.Thomas Aquinas, cui ex hac vita functo inſcriptum fuit.

Cunctis luxiſti ſcriptis,præclare legiſti:
Mundo tu nituiſti,quia totum ſcibile ſciſti.

Imò ipſa veritas Chriſtus in teſtimonium eius doctrinæ certè admirabilis protulit: *Bene ſcripſiſti de me, Thoma.*

Beato Alberto, cui ingenij acumen Magni cognomentum comparauit, inſcriptum fuit ſequens Epitaphium:

Phœnix Doctorum,paris expers Philoſophorum,
Princeps Doctorum,vas fundens dogma ſacrorum,
Hic iacet Albertus præclarus in Orbe diſertus:
Præ cunctis certus aſſertor arte repertus.
Maior Platone,vix inferior Salomone,
Quem tu Chriſte bona Doctorum iunge corona.
Annis biſdenis minus actis ac mille tricenis
Chriſti naſcentis de corporis exit habenis.
Quinta poſt feſtum Martini luce moleſtum:
Omne petendo Deum tranſiuit agens iubileum.
Qui legis hos verſus,mox ad tumulum retrouerſus
Inclina dicas,collecta cum requieſcant.

Habuit hæc celeberrima Congregatio quatuor Summos Pontifices,Cardinalitia dignitate inſignitos quamplures, Archiepiſcopos,& Epiſcopos penè innumerabiles,quorum induſtria,& labore Summi Pontifices hanc Congregationem maximis decorauerunt priuilegiis.

Agunt de hac Congregatione penè omnes Hiſtorici,Syluester Marolus *in Oceano Relig.lib.3.pag.*235.Hieronym.Roman.*de Repub.Chriſtiana,lib.6.cap.*26. Frater Emanuël *qq.Regul.tom.1.q.2.art.2,* Miranda *in manual. Prælatorum,tom.1. q.4. art.3.* Caſſan. *in catalog. gloria mund.p.4.conſid.*68.Polyd.Virg.*de inuentor.rerum,cap.3. lib.7.*Platus *de bon.ſtat.Relig.lib.2.cap.*22.Azorius *inſtit. moral.p.1.lib.12. cap.23.& lib.13. cap.11. q.8.* Suarez *de Relig.tom.4.tract.9.lib.12. cap.6.* Roder. *in compend. qq. Regul.reſol.*123*.num.*27.Ferdinand.de Caſtillio *in Chronic.S. Dominici,*Ludouicus de Souſa *in hiſt.prouinc. Luſitan.*Petrus Caluus *in Defenſorio Religion.*Barboſa *de iure Eccleſiaſt.lib.1.cap.*41*.num.*117.

Monialium Ordinis S.Dominici Congregatio

Sanctimonialium Ordo S.Dominici ſub eadem Regula D.Auguſtini degens,iam per totum ferè terrarum orbem propagatus, ſatis celebris eſt,ac notiſſimus, & communicat in priuilegiis cum Ordine S.Dominici; de hoc autem quod dicam nil aliud habeo,& res de ſe clara eſt.

Tertij Ordinis de Pœnitentia S.Dominici Congregatio.

Extat & huius ſimilis inſtituti Ordo Fratrum,& Sororum Ordinis de Pœnitentia B.Dominici,quarum Regulam approbauit Innocentius VII. anno 1405.ſequenti Conſtitutione. 61

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

SEdis Apoſtolicæ prouidentia circumſpecta,perſonas ſub Regulari obſeruantia vacantes aſſiduè, ſtudio piæ

piæ vitæ benigno fauore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo prouide ordinata ſunt, vt illibata perſiſtant, Apoſtolico conſueuit munimine roborare. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum Fratrum, & dilectarum in Chriſto ſororum Ord. Prædic. qui quidem Fratres, & Sorores de Pœnitentia S. Dominici nuncupantur, Nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quandam Regulam, ſiue religioſè viuendi formam, in qua nonnulla honeſta, & rationabilia, ac regulari diſciplinæ conuenientia ſtatuta, & ordinata fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſeruarunt, quódque licet Ordo, Fratres, & Sorores huiuſmodi varijs per Sedem Apoſtolicam ſint priuilegijs communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſtabilitione, & vt clementia Altiſſimi operante de virtute in virtutem gradientes, deuotiorem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant huiuſmodi Regulam, ſiue pro parte Fratrum, & Sororum eorundem Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt Regulæ, ſeu viuendi formæ huiuſmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adijcere, illamque per dictos Fratres, & Sorores præſentes, & poſteros in perpetuum obſeruari, mandare de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis venerabilis Fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtienſis (cui examinationem earundem commiſimus per ipſum faciendam, & quod ea, quæ per illam reperiret, Nobis referre curaret) relatione plenaria, & fideli fuimus clariùs informati, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Regulam, ſiue viuendi formam, quam per ſingula eius capitula clarè, & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus annotari, necnon ſtatuta, & ordinationes prædicta rata habentes, & grata, illa auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominus Regulam, ſeu viuendi formam eandem per ipſos Fratres, & Sorores præſentes, & poſteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter obſeruari.

Deinde ſubiungit Capitula Regulæ, & in primo exprimit conditiones requiſitas in recipiendis ad hunc Ordinem, nempe quod recipiendus per Magiſtrum, ſeu directorem, & per Priorem Fraternitatis, ac de aſſenſu maioris partis Confratrum loci, nullatenùs ſit de hæreſi ſuſpectus, vita, & probitate morum honeſtatus ſit, de alienis, (ſi quæ habuerit) reſtituat ante ingreſſum Ordinis, cum proximo, quatenùs opus fuerit, reconcilietur, teſtamentum ſuum paratum tenere ſtudeat iuxta conſilium, & ordinationem Confeſſarij diſcreti. Quæ conditiones requiruntur etiam in mulieribus, quæ, ſi coniugatæ, ad hunc Ordinem aſſumi non poſſunt, niſi de ſuorum virorum conſenſu, ſicut nec viri, niſi de ſuarum mulierum licentia, vel ſi non ſecus iudicatum fuerit arbitrio diſcretorum hominum.

In ſecundo capite præſcribitur habitus, nempe tunica alba, & mantellum nigrum, & Fratrum capucium nigrum, qui omnes præcingi debent corrigia de corio & omnia hæc ſint, ſicut decet honeſtatem ſeruorum Chriſti.

In tertio capite ponitur modus benedicendi habitum, & ritus obſeruandus in receptione ad illum.

In 4. capite præſcribitur modus profitendi, videlicet: *Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, & B. Mariæ Virginis, & B. Dominici, Ego N. coram vobis N. Magiſtro, & Priore Fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, ſic loci, profiteor me velle de cætero viuere ſecundùm formam, & Regulam Fratrum, & Sororum eiuſdem Ordinis de Pœnitentia B. Dominici vſque ad mortem.* Mulier verò profitcatur coram Magiſtro prædicto, & Priorula, vel cui commiſerit.

In quinto capite obligatur profeſſus ad permanentiam, niſi tamen vellet ad Religionem aliquam ex approbatis, & emittere tria vota ſubſtantialia Religionis.

In ſexto capite, & ſeptimo determinatur, quæ, & quando dicenda ſint pro horis Canonicis a Confratribus, & Sororibus Congregationis.

In octauo obligantur ad quater in anno communicandum ad minus, nempe, in feſtis Natiuitatis, Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti, in feſto Pentecoſtes, & in feſto Aſſumptionis, vel Natiuitatis B. Mariæ Virginis.

In alijs capitibus indicitur ſilentium, vbi celebrantur diuina Myſteria, præcipitur exhiberi a Fratribus, & Sororibus reuerentia Eccleſiaſticis Prælatis, præſcribuntur ieiunia, & cibus, prohibentur arma, informatur modus honeſtæ conuerſationis, commendantur opera miſericordiæ tam ſpiritualia, quam corporalia. Præſcribitur inſuper modus eligendi Priorem, & Priorissam, & quæ ſuum officium concernunt, exponuntur. Informatur correctio Fratrum, & Sororum, & quomodo, ac quando ſit facienda, ſuper quæ omnia ex rationabili tamen, & legitima cauſa, diſpenſare relinquitur Magiſtro & Directori Congregationis; ac demum in vltimo capite concluditur obligatio Regulæ his verbis:

Demum quemadmodum in Conſtitutionibus Ordinis Fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus, & ordinamus, quòd in iſta Regula, ſeu viuendi formula habeatur, quòd præter diuina, & Eccleſiæ præcepta, atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis huiuſmodi Regulæ Conſtitutionibus, ſiue Ordinationibus Fratres, & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, ſed ſolùm ad pœnam, Quæ, cum à Prælato, vel Magiſtro contingeret ex quauis tranſgreſſione imponi, per tranſgreſſorem humiliter, & promptè ſuſcipiatur, & ſimiliter opere perficiatur cooperante gratia Domini, & Redemptoris Noſtri Ieſu Chriſti, qui cum Patre, & Spiritu ſancto viuit, & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum ſexto Cal. Iulij Pontif. noſtri anno 1.

Pro iiſdem Fratribus, & Sororibus, ac alijs omnibus aliorum inſtitutorum & vt dicitur, Tertij Ordinis, ſeu Tertiarijs, extant Decreta Sacræ Congregationis Concilij, & Congregationis Eminentiſſimorum, ac Reuerendiſſ. S. R. Eccleſiæ Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, in quibus de eorum priuilegijs, & eorum vſu præſcribitur methodus in hac forma:

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum conſulta, reſpondit, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, alióſque ſimiles ita demum Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum aſſumpſerunt, priuilegijs potiri, & ab Ordinarij iuriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter viuant, ſeu cum Clauſtralibus habitent, & mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam viduralem expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam traduxerint, quemadmodum cauetur Conſtitutione Concilij Lateranenſis ſub Leone X quæ habetur, & Tit. *in fin.* Hoc autem voto mulierum alia duo, ſcilicet, Paupertatis, & Obedientiæ nequaquam includi. Quin immò huiuſmodi mulieres ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter, expreſſoque vouerint, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut proprijs domibus, vel ſeorſum habitantes ſupradictis priuilegijs Ordinis, cuius tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptioneque ab Ordinarij iuriſdictione frui debere; quemadmodum idem Leo poſtea declarauit Conſtitutione edita die prima Martij anni 1518. Quòd ſi Fratres, Sororeſve tertij Ordinis quid ampliùs prætendant vigore conſuetudinis, poſſe ius ſuum proſequi in iudicio ordinario. *Hieronymus Card. Pamphilius. Ioan. Franc. Fagnanus Sacr. Congreg. Concilij Secret.*

Quod Decretum confirmatum, & pleniùs declaratum

tum fuit hac alia Conſtitutione S. Congregationis Epiſcopis, & Regularibus præpoſitæ, videlicet:

Sacra Congregatio Cardinalium negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum, ad tollendas omnes contentiones inter Epiſcopos, & Superiores Regularium ſuper immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in priuatis domibus degunt, vulgò Bizzoche, ſeu alio quouis nomine nuncupatarum, in primis, & ante omnia in memoriam reuocat ea, quæ Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum in eandem ſententiam reſpondit, videlicet.

Sacra Congregatio Cardinalium Concilij Tridentini interpretum, ſæpius reſpondit, minimè poſſe Sacerdotes Regulares mulierum Tertij Ordinis, quas de pœnitentia, vel Bizzocas vocant, confeſſiones ſacramentales audire, niſi fuerint ab Ordinario approbati ad confeſſiones perſonarum ſecularium audiendas; quemadmodum nec poſſe illis Sacroſanctum Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare in die Paſchatis, Reſurrectionis Sanctiſſ. D. N. Ieſu Chriſti. Verùm quoad ſepulturam, atque alia Priuilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigiatos, aliósque ſimiles ita demum Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum aſſumpſerunt, Priuilegiis potiri, & ab Ordinarij iuriſdictione exemptos eſſe, ſi viri collegialiter viuant, ſeu cum Clauſtralibus habitent, & Mulieres virginalem, ſeu cœlibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam traduxerint; quemadmodum cauetur Conſtitutione Concilij Lateranen. ſub Leone X. quæ habetur *ſeſſ. 11. in fin.* Hoc autem voto mulierum, alia duo, ſcilicet, Paupertatis, & Obedientiæ nequaquam includi, quinimo huiuſmodi mulieres, ſi vitam virginalem, aut cœlibem ſimpliciter, expreſséque vouerint, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes ſupradictis Priuilegiis Ordinis, cuius Tertiæ Regulæ habitum deferunt, exemptionéque ab Ordinarij iuriſdictione frui debere, vt idem Leo poſtea declarauit Conſtitutione edita die prima Martij 1518. An autem prædictæ qualitates in huiuſmodi Tertiariis concurrant, Ordinarij loci eſſe iudicium.

Præterea ſi contingat aliquas ex prædictis Tertiariis ſine ſepulturæ electione decedere, eas ſic decedentes, ita demum in Eccleſiis Ordinis, cuius habitum aſſumpſerunt, ſi in ipſis earum communis ſepultura reperiatur, ſin minùs in Eccleſiis Parochialibus ſepeliendas eſſe decernit.

Superioribus autem Regularibus, ſufficienti facultate ad id à Sede Apoſtolica ſuffultis (Capucinis exceptis) licere mulieres ad huiuſmodi habitum recipere, atque ad ipſos veſtiendi eas officium pertinere, non autem ad habitum admittendas, & recipiendas eſſe, niſi probatæ vitæ, ac bonis moribus præditas, atque in ætate ſaltem quadraginta annorum conſtitutas, quæ de proprio habeant, vnde ſufficienter viuere poſſint, & non cum aliis viris, quam cum conſanguineis, vel affinibus in primo tantùm gradu ſibi coniunctis cohabitent, & ab Ordinario loci licentia priùs impetrata, qui non aliter eam concedat, niſi per prædict. præuio examine diligenti, ſibi conſtiterit.

Verùm in huiuſmodi habitu concedendo, & reſpectiue deferendo, omninò à velo ſupra caput, quod Superiectum vocant, à Pectorali, quod vulgò dicitur Sottogola, & à Patientia abſtinendum eſſe; quinimò eas, quæ ſupradicta tria, vel aliquod ipſorum deferre deprehenſæ fuerint, illa dimittere, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas ab Ordinariis locorum compellendas eſſe decernit.

Supradictis verò Decretis Mulieres Tertij Ordinis, quæ collegialiter viuunt, non comprehendi, quinimò eas diſpoſitioni Conſtitutionis Pij Papæ V. editæ Romæ anno 1566. 4. Kalendas Iulij, quæ incipit: *Circa Paſtoralis.* penitùs ſubiacere expreſsè declarat. Non obſtantibus quibuſcunque in contrarium facientibus. Dat. Rom. 10. Decembr. anni 1616. *Anton. Cardinalis Saulius.*

V. Theatinus Secretarius.

Seruorum B. Mariæ Congregatio.

61 Fratrum ſeruorum B. Mariæ Ordo, ſeu Congregatio ſic nuncupata, quia peculiaribus B. Mariæ Virginis obſequiis mancipata eſt ſub Regula S. Auguſtini, à ſeptem nobilibus viris Florentinis, nempe Bonfilio de Monaldis, Amedæo Bonaiunta, Mannetto de Antellis, Alexio Falconerio, Soſtennio de Soſtenniis, Vguccione de Vguccionibus ſub an. Dom. 1216. initium ſumpſit. Prædicti enim Religioſi, ac pij viri, viſitatis Terræ Sanctæ locis, facultatibus in ſubuentionem pauperum erogatis, vocem, quæ eos ad nouæ Religionis exordium inuitabat, ſequuti in Monte Senario, octauo à Florentia milliario, in honorem B. Mariæ ſemper Virginis primum Cœnobium conſtruxerunt, & ſe ſeruos eiuſdem glorioſæ Virginis pio, ac deuoto inſtinctu affectantes, totum Ordinem ſub hoc nomine nuncupari voluerunt, nempe Seruorum B. Mariæ Virginis Congregationem; quam nomenclationem ex ore infantium ferè, & lactentium confirmatam audierunt, cùm illis quærentibus eleemoſynam in ciuitate Florentiæ ab ipſis pueris, inter quos erat B. Philippus Benitius, dictum ſit, *En ſeruos B. Mariæ virginis.* Habitum, & Regulam ab ipſa glorioſa Virgine huiuſmodi Inſtitutores accepiſſe refert Syluester Marulus *in Oceano Relig. lib. 4. pag.* 500.

Confirmata fuit hæc Congregatio à Benedicto XI. anno 1304. prout in ſequenti Conſtitutione apparet.

BENEDICTVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & vniuerſis Prioribus Fratrum Seruorum S. Mariæ, Ordinis S. Auguſtini, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

DVm leuamus in circuitu oculos noſtros, & gregem Dominicum Nobis, licèt immeritis, diuina diſpoſitione commiſſum vndique, iuxta paſtoralis officij debitum, contemplamur, vigilem, quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, vt cultores vineæ Domini Dei Sabaoth, ſic cultui ſalutis intendant, quod eadem vinea palmites diffuſos extendens, ſalutarium producat fructuum vbertatem. Et licèt erga ſingulos cultores huiuſmodi, perſonas, videlicet, Eccleſiaſticas, Apoſtolica ſollicitudo verſetur, erga tamē viros Religioſos, qui contemplationi cæleſtium, mundanis relegatis illecebris, piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, eò propenſiorem nos decet diligentiam adhibere, quò ipſi pro Religionis fauore ſunt ampliùs Apoſtolicis præſidiis confouendi. Sanè vos, qui Ordinem S. Auguſtini per Sedem Apoſtolicam approbatum profitemini, & ſeruatis; & deuotionis affectu, quem geritis ad B. Mariam Virginem glorioſam, aſſumitis vobis vocabulum ab eadem, vos Seruos eiuſdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem S. Auguſtini, iuxta pias, & honeſtas inſtitutiones veſtræ Regulæ in honorem ipſius Virginis editas laudabiliter ſeruaſtis hactenus, & ſeruatis; ac vobis per ſpecialia priuilegia dicta Sedes induſit, quòd celebrare poſſitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres veſtri Ordinis correctionem, & alia, quæ ad ſuum ſpectant officium, liberè valeat exercere, quódque in ſepulturam poſſitis recipere illos, qui apud loca veſtra elegerint ſepeliri. Ex quibus clarè

Inſpicientibus

inſpicientibus ſatis innuitur, dictam veſtram Regulam per eandem Sedem exiſtere quodammodo confirmatam. Nos autem, qui ad Virginem ipſam Dominam noſtram libenter deuotionem, quam poſſumus, exhibemus, nolentes quòd aliquis contra vos, & Regulam ipſam quicquam poſſit detractionis impingere, quin eadem Regula plenam habeat Apoſtolici muniminis firmitatem, ad omnem hæſitationis materiam circa hæc de quorumuis animis amouendam, veſtris ſupplicationibus inclinati, Regulam, & eius inſtitutiones prædictas expreſsè, authoritate Apoſtolica confirmamus, & etiam approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eámque vobis concedimus. Decernentes ipſam per vos fore perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruandam. Nulli ergo hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Laterani 3. Idus Februarij, Pontificatus noſtri anno 1.

Ex qua Conſtitutione clarè patet, huiuſmodi Congregationem fuiſſe per Sedem Apoſtolicam anteà confirmatam, ſed forſan iniuria temporum literæ confirmationis ante hanc editæ non extant.

Quamplura alia priuilegia, & gratiæ conceſſæ fuerunt huic Congregationi, de quibus Marulus *loc. cit.* & Barboſa *de iure Eccleſiaſtico*, *lib. 1. cap. 41. num.* 135. vbi ait ab Vrbano VI. exemptam fuiſſe hanc Congregationem ab Ordinariorum iuriſdictione, & ſub Sedis Apoſtolicæ protectione immediatè ſuſceptam, *Conſtit.* 2. quæ incipit: *Sacroſancta*, vbi alias citat Conſtitutiones diuerſorum Summ. Pontificum huic Ordini præſcriptas.

Reformata fuit hæc Congregatio in prædicto Monte Senario, anno 1593 & confirmata fuit à Clemente VIII. anno 1595. viuit tamen ſub Generali communi toti Congregationi Seruorum B. Mariæ, viliori vtitur habitu, & pedibus nudis ambulat.

Decorata fuit hæc Congregatio, ſicut & aliæ, multitudine virorum tum ſanctitate, tam dignitatibus, & literis inſignium, inter quos præcipuè enituit B. Philippus Benitius, qui ne Pontificatus dignitatem, quam illi deſtinarant Cardinales, ſuſciperet, aufugiendo latuit, quique ſua patientia & benignitate B. Peregrinum Latioſum Patritium Foroliuienſem ad Beatæ Mariæ Virginis ſeruitium mancipauit; aliorum catalogum vide apud Sylueſt. Marulum *in Ocean. lib. 4. pag.* 302. *&* 303.

Agunt de hac Congregatione Paulus Morigia *in Origine Religionum, lib. 1. c.* 35. Polyd. Virgil. *de inuent. rerum, lib. 7. cap.* 4. Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 13. *anno* 1252. *pag.* 679. Auguſtinus Florent. & Iacobus Landofilæus *in Chronico Seruorum*, Bozius *de ſignis Eccleſiæ*, *lib. 9. cap.* 8. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 5. cap.* 45. Platus *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. cap.* 22. Franciottus *de Eccleſ. Lucenſib. in Eccleſia S. Mariæ Seruitarum*, *pag.* 562. Rodet. *qq. Regul. tom. 1. q. 5. art. 6.* Hieronym. Roder. *in compendio qq. Regul. reſol.* 123. *n.* 36. Baronius *annal. Eccleſ. tom.* 13. *anno* 1231. *num.* 7. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. cap.* 12. *q.* 8. Archangelus Gianus Florent. *in libello de Origine Seruorum B. Mariæ.*

Notat autem Auguſtinus Barboſa *loco citato, n.* 135. *in fine*, fuiſſe alios Seruitas diſtinctos ab his, de quibus mox ſcripſimus, qui album mantellum geſtabant, & quos extinxit Concilium Lugdunenſe II. ſub Gregorio X. De his agit Aubertus Miræus *de origine Auguſtinianorum, lib. 1. c.* 19. & Cruſſenus *in Monaſtico Auguſtiniano, p.* 3. *cap.* 3.

63 *B. Mariæ Seruorum Eremitarum Congregatio.*

Habet hæc Congregatio Eremitas in Monte Senario, qui primæui inſtituti modum ſequentes, die ac nocte Deo laudes perſoluunt: & ex indicto Clementis VIII. Conſt. 80. quæ incipit: *Decet*, anno 1593. 22. Octob. ab Eremo nulla cauſa diuertere poſſunt, vbi etiam explicatur, quomodo Nouitios recipiant, & modus profeſſionis præſcribitur, inſuper quòd Vicarius horum Eremitarum ex ipſis Eremitis eligi debet: omnes tamen ſubſunt Priori Fratrum Seruorum B. Mariæ Domus Annunciatæ ciuitatis Florentiæ, prout latiùs in præcitata Conſtitutione Clementis VIII.

Seruorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio.

Seruorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio 64
temporibus Martini IV. incepit circa annum Domini 1285. Authore B. Philippo Benitio *ſupra* relato, qui cùm Florentiæ, & literis, & opibus abundanter afflueret, & maximo apud omnes in honore haberetur, ſpretis ſeculi illecebris, ac pompis totum ſe Dei, ac Beatæ Mariæ, cuius deuotiſſimus ſemper extitit, obſequiis deuouit, ſub Regula, & inſtitutis ſupradicti Ordinis Seruorum. Verùm aſperioris vitæ cupidus ad ſuum Ordinem reformandum ſe totum conuertit, hincque huius Ordinis puto originatam diſtinctionem, nempe in Fratres Seruorum Conuentuales, & Obſeruantes, ſicut in Lombardia huiuſmodi Congregationes reperiuntur diſtinctæ.

Ex vtraque Congregatione in Italia notiſſima, homines in omni ſcientiarum genere peritiſſimi fluxerunt, & in dies tales ſe oſtendunt in publicis Cathedris, & in aliis quibuſcunque facultatibus. Agit de hac Congregatione Paulus Morigia *in hiſt. Religionum*, *cap.* 30. Syluester Marulus *in Oceano Religionum, loco ſupracitato.* Gaudet hæc Congregatio iiſdem priuilegiis, quibus præcedens. Hanc eandem cum ſuperiori ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcepit Vrbanus V. eámque exemit ab Ordinariorum iuriſdictione, multáque alia priuilegia eidem conceſſit ſua Conſt. 2. quæ incipit: *Sacroſancta Romana Eccleſia.* 7. Idus Aprilis 1579.

Hanc eandem reformationem edixit Pius V. Conſtit. 103. quæ incipit: *Poſtquam.* 3. Kalend. Martij 1570. licèt verè totam Congregationem reformauerit, prout ex ipſa Conſtitutione videre licet.

Tertij Ordinis Seruorum Beatæ Mariæ Congregatio.

Militant etiam ſub Regula D. Auguſtini Fratres, & 65
Sorores Tertij Ordinis Seruorum B. Mariæ, quarum inſtituta confirmauit Martinus V. Conſt. ſua 15. edita anno 1424. quæ eadem omninò eſt cum *ſupra* notata Innocentij VII. in reſpectu Fratrum, & Sororum de Pœnitentia B. Dominici, ad quam Lectorem remitto, ſicut ad Decreta *ibidem* inſpecta, quæ ſimilibus Ordinibus communia ſunt.

Fratrum Pœnitentiæ Ordo S. Mariæ Magdalenæ inſtitutus eſt ſub Regula S. Auguſtini à quodam Beltramo Galio in Diœceſi Maſſilienſi ſub anno Domini 1277. temporibus Nicolai III. & referente Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. n.* 127. ex Cruſſenio *in Monaſtic. Auguſtin. p. 3. cap.* 5. Huiuſmodi Ordo adhuc durat per Germaniam, Galliam, & Hiſpaniam, & huius Fratres portant habitum parum a Capucinorum habitu differentem, ſed zonis præcinguntur.

Mulierum Pœnitentium Congregatio.

Mulierum Pœnitentium Ordo renouatus fuit ab hoc 66
eodem ſancto viro ſub eadem Regula S. Auguſtini anno Domini 1578. Huiuſmodi inſtitutio, & Congrega-

tio

tio verè aſylum, & refugium eſt mulierum, quæ ſuis corporibus abutentes, turpes, ac meretricios quæſtus anteà faciebant, poſteà diuina gratia inſpirante reſilire incipiunt, & ſe ad maiorem ſecuritatem intra clauſtra recipiunt, vt de commiſſis erroribus pœnitentiam agant, & quod vitæ ſupereſt, in Dei ſeruitium, & obſequium inſumant. Induuntur veſtibus albis, quibus vbique virginitas commendatur, vt intelligant ſe in pœnitentia tantum proficere poſſe, vt virginum merita, ſi non aureolam, adæquent, imò excedant. De his Ordinibus nihil aliud legi.

Charitatis Fratrum Congregatio.

67 Fratrum Charitatis Ordo, ſeu Congregatio à Guidone Ianuillano S. Georgij Domino in Diœceſi Catalaunenſi in prouincia Campaniæ Regni Gallicani inſtituta eſt ſub Regula S. Auguſtini tempore Nicolai IV. anno Domini 1290. Primum huius Ordinis Tutelari S. Ludouico Galliæ Regi extructum eſt in territorio Ianuillæ prædictæ Diœceſis, quod Monaſterium his temporibus teſte Auberto Miræo *lib. 5. hiſt. Monaſtic. cap. 21.* viginti ſub ſe habet domicilia. Inſtitutum Religioſorum huius Ordinis eſt, colere hoſpitalitatem, pauperes in domibus ſuis retinere, & charitatiuè alere. De hoc Ordine vltra Miræum agit Cruſſenus *in Monaſt. p. 3. cap.* 10. & Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num.* 139.

Ieſuatorum S. Hieronymi Congregatio.

68 Fratrum Ieſuatorum Ordo S. Hieronymi inſtitutus eſt à S. Ioanne Columbino Senenſi ſub Regula S. Auguſtini, & tutela, ac patrocinio S. Hieronymi anno 1354. Quod huius Ordinis Religioſi Ieſuati appellentur, vel id in cauſa fuit, quòd continuò in ore horum Religioſorum erat dulce nomen IESVS, vel quia prophetico infantium ſpiritu, ex quorum ore perfecit Deus non ſemel laudem, id acceperunt. Quapropter horum virorum fama vbique diffuſa, quamplurimi ſe illis addixerunt, Religionémque ſatis inſignem erexerunt, quam Martinus anno 1428. approbauit Conſtitutione ſequentis tenoris videlicet:

☞ MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

Piæ poſtulatio voluntatis, quam dilecti filij nonnulli pauperes Chriſti, Ieſuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti ſtudio piæ vitæ, in diuerſis Italiæ Oratorijs, Domibus, ſiue locis, mundanis abiectis illecebris, cum adoptione voluntariæ paupertatis virtutum Domino famulantur, non indignè meretur, vt Apoſtolica Sedes eos, eorum domos, oratoria, atque loca benignis fauoribus confoueat, & ſpecialibus gratiis proſequatur, in iis præſertim, quæ animarum ſuarum ſalutem, ſtatúmque reſpiciunt, & quietem. Sanè pro parte dictorum pauperum Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licet ipſi cupientes ſuos in cæleſtibus theſauros collocare, & vt ex eorum laudabilibus actionibus ad bene, rectéque viuendum traherent alios per exemplum in diuerſis locis, ſiue domibus, quæ pro eorum vſu & habitatione perpetuis Chriſti fidelium eleemoſynis, & ſuffragiis conſtruxerunt, deuotiùs, ſe ſolumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera virtuoſa gerunt ſpecialis deuotionis affectum, tamen nonnunquam contingit, pauperes ipſos per Inquiſitores hæreticæ prauitatis in illis partibus pro tempore reſidentes, & deputatos ab eis ſub diuerſis prætenſis occaſionibus, fictiſque coloribus indebitè moleſtari. Quare pro parte pauperum eorundem Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ipſorum paci, & tranquillitati ſuper iis paterna Charitate conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur cupientes, vt dicti pauperes eo quietiùs, & deuotiùs in humilitatis ſpiritu Altiſſimo famulentur, quo ſe nouerint Sedis eiuſdem vberiori gratia communitos, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati præfatos pauperes præſentes, & poſteros, eorúmque oratoria, domos, atque loca conſtructa, & conſtruenda, vbicunque fuerint conſtituta cum perſonis, iuribus, pertinentiis, necnon poſſeſſionibus, terris, rebus, & bonis ſuis, quæ in quibuſuis locis in præſentiarum legitimè poſſident, impoſterum dante Domino ſimilibus fidelium ſuffragiis, aut aliàs iuſtis titulis poterunt adipiſci, ſub B. Petri, ac ipſius Sedis, necnon Ordinariorum locorum, in quorum ciuitatibus, & Diœceſibus, Domus, Oratoria, atque loca prædicta conſiſtunt, protectione vſque ad eiuſdem Sedis beneplacitū, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſuſcipimus, atque noſtra. Volentes, atque authoritate præfata decernentes, quòd huiuſmodi durante beneplacito, Inquiſitores prædicti nullam poſſint in dictos pauperes, domos, loca, iura, & bona huiuſmodi, quacumque occaſione, cauſa, vel prætextu iuriſdictionem, vel poteſtatem ſine præſentia, & voluntate Ordinariorum prædictorū exercere, ſed duntaxat coram dicta Sede, vel eius Delegatis, aut Ordinariis ſupradictis teneantur reſpondere, felic. record. Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & qualibet alia Conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernentes inſuper ex nunc omnes, & ſingulos, excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti proceſſus, & ſententias, quos, & quas contra effectum præſentium, & tenorem promulgari contigerit, vel haberi, irritos pariter, & inanes. Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud SS. Apoſtolos 11. Calend. Nouemb. Pontif. noſtri anno vndecimo.

Poſteà verò Pius V. de anno 1567. Religioſos huius Congregationis inter Mendicantes connumerari voluit, illorúmque gratiis, indultis, ac priuilegiis perfrui conceſſit, Conſtit. in ordine 50. quæ incipit: *Romanus Pontifex* 18. Nouemb. & Vrbanus VIII. Conſtit. 31. quæ incipit: *Onerosa* 19. Nouem. 1624. conceſſit, vt abiecto capuccio, quod à ceruice ligulam, ſiue faſciam ad ſcapulas dimittebat, quódque ſuper humeros geſtabant, aliud coloris ſibi habitus, ſed eiuſdem formæ, qua cæteri Mendicantes vtuntur, portare poſthac valeant. Item, cùm anteà fere nullus huius Religionis Sacris initiaretur, nec in Choro Horas Canonicas perſolueret, Paulus V. Conſtitut. 16. quæ incipit: *Religioſos.* 28. Februar. 1606. ad ſacros Ordines promoueri indulſit, ſed ſic promotis recitationem Horarum Canonicarum præcepit, prout latè dicitur in prædicto diplomate, cùm tamen anteà non tenerentur, neque etiam recitare officium B. Virginis, ſed loco officij, tenebantur quotidie recitare centies, & ſeptuagies quinque *Pater noſter*, & toties *Aue Maria.*

Prodiêre ex hac Congregatione homines quamplures ſanctitate inſignes, quorum catalogum texuit Paulus Morigia huius Congregationis alumnus. De ipſa, vltra præcitatos, agunt Gaulterius *in tab. chronograph. ſeculo* 14. *pag.* 701. Illeſcas *in hiſt. Pontif. p. 2. lib* 6. *cap.* 6. Platus *de bono ſtatu Relig. lib.* 2. *c.* 22. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib.* 6. *cap.* 22. Azor. *inſtitut. moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *quæſt.* 8. Suarez *tom.* 4. *de Relig. tract.* 9. *lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 12. Hieronym. Roderic. *in compend. qq. regul. reſolut.* 123. *num.* 38.

Monialium Ieſuatarum Congregatio.

69 Monialium Ieſuatarum ſimilis inſtituti Congregatio ab eodem S. Ioanne Columbino, cuius laudes pluribus recenſet Morigia *lib. citato*, circa annum Domini 1357. ſurrexit, & prima huius Ordinis Monialis fuit B. Catharina Senenſis, B. Ioannis conſobrina, quæ veſtigia ſui Conſtitutoris imitata, totam ſe Deo vouit, & illius exemplo quamplurimæ aliæ Virgines Chriſto Domino deſponſatæ ſunt, ita vt modò in multis aliis partibus huius Inſtituti Monaſteria erecta ſint, in quibus ad exemplum, & imitationem ſui Fundatoris, maxima Charitas elucet. De his agit idem Paulus Morigia *loco ſuprà citato.*

Fratrum S. Ambroſij ad Nemus Congregatio.

70 Fratrum S. Ambroſij ad Nemus Congregatio, quam quidam antiquiſſimam, nempe temporibus D. Ambroſij originatam faciunt, ſub certa S. Auguſtini Regula, & habitu floruit anno ſalutis 1375. cuius Inſtitutores fuerunt tres Nobiles viri Mediolanenſes Alexander Criuellus, Albertus Beſotius, & Antonius Petraſancta, cùm enim in nemore quodam prope Mediolanum, ad Comenſem portam ſub patrocinio S. Ambroſij, cui ibidem Eccleſiam dicauerant, vitam eremiticam ducerent, ſine tamen aliqua Sedis Apoſtolicæ approbatione, à Gregorio XI. approbationem, Regulam S. Auguſtini, & certum habitum impetrarunt, prout anno ſupracitato edita Conſtitutione prædictam Congregationem approbauit, in hunc, qui ſequitur, modum:

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eccleſiæ S. Ambroſij extra muros Mediolanen. in fine ſuburbij portæ Cumanæ conſiſtentis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVpientibus à ſeculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris, virtutum Domino ſub regulari obſeruantia famulari, vt in ea ſecularibus curis exuti, per viam ſalutis liberiùs currere poſſint ad brauium, Apoſtolicum conſueuit præbere conſenſum, vt cùm in huiuſmodi ſuo propoſito ſe foueri conſpexerint, in eo fortiùs exardeſcant. Sanè petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quòd in veſtra Eccleſia, quæ ad Nemus S. Ambroſij nuncupatur, & in qua moramini de præſenti, ab antiquo morati ſunt Fratres vnum Priorem habentes, quódque per Conſtitutiones Canonicas, & præcipuè fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri hæſitatis ibidem ſalua conſcientia ſine licentia Sedis Apoſtolicæ vitam collegialiter ducere Religioſam. Quare venerabilis Frater noſter Simon Archiepiſcopus Mediolanen. nobis humiliter ſupplicauit, vt etiam ob reuerentiam eiuſdem B. Ambroſij (qui, antequam cederet eum Dominus de vitæ ergaſtulo huius mundi, quandoque à multitudine ſe ſegregans, ad huiuſmodi locum tunc ſolitarium ſe transferebat, vt in ſolitudine deuotius contemplationi diuinæ poſſet inſiſtere) vobis, & ſtatui veſtro in præmiſſis prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui piis illorum deſideriis, per quæ via paratur ſecurior ad ſalutem, libenter impertimur aſſenſum, volentes ſuper his paterna ſollicitudine prouidere, huiuſmodi dicti Archiepiſcopi, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & etiam concedimus, quòd in præfata veſtra Eccleſia, vos, & alij Fratres, qui poſt vos erunt, ibidem commorari, & exiſtere ſub profeſſione, & Regula B. Auguſtini valeatis. Et Fratres S. Ambroſij nuncupemini, officium quoque diuinum Ambroſianum dicatis. Et ſemper inibi ſit vnus Prior, qui aliis Fratribus præſit. Ac huiuſmodi Prioris electio ad huiuſmodi Fratres, ipſiuſque electionis confirmatio ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem pertineat. Ac veſter, & ſucceſſorum veſtrorum Fratrum dictæ Eccleſiæ habitus, ſcapulare cum cappa deſuper. Et intra locum liceat vobis ſine cappa, cum huiuſmodi ſcapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, ſcapulare deferant, & totus habitus ſit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur. Quódque Fratres dicti loci ad hoc idonei, petita priùs, & obtenta licentia à loci Diœceſano, prædicare poſſint verbum Dei, & confeſſiones audire. Et ſi aliqui ibidem ex deuotione elegerint ſepulturam, eos ibidem ſine præiudicio Parochialis Eccleſiæ, & alterius cuiuſcunque, liberè ſepelire valeatis. Diſtrictiùs inhibentes, ne aliquis ex Fratribus dicti loci ad beneficium Eccleſiaſticum etiam curatum, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali faciente de prohibitione huiuſmodi plenam, & expreſſam mentionem, transire, vel aliud poſſit, immediatè, nec mediatè in fraudem ad aliam Religionem, aut beneficium ... animarum curam habere valeat, ſe transferendo, & ſi ſecùs attentatum fuerit, id irritum ſit, & inane. Præmiſſis necnon aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis non obſtantibus quibuſcumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ij ex vobis, qui non fictè, ſed verè cauſa deuotionis ad ſtrictiorem Religionem tranſire voluerint, hoc poſſint, prout volunt Canonicæ ſanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Auenione 3. Cal. Decemb. Pontif. noſtri anno quinto.

Approbato ergo huiuſmodi Ordine, & ſub Regula S. Auguſtini conſtituto, vt præmittitur in Conſtitutione, cœpit in multis Monaſteriis Religio dilatari, quam ad ſecuram continuationem ſub vna Congregatione redegit, & præfinito munere ſuorum Prælatorum; Congregationis huius caput Monaſterium prædictum S. Ambroſij ad Nemus conſtituit Eugenius IV. Conſtit. 22. quæ incipit: *Regimini.* 4. Non. Octob. 1441.

Hæc Congregatio poſteà vnita fuit de anno 1589. 13. Auguſti Congregationi Fratrum S. Barnabæ, ſeu Apoſtolorum, vel hæc illi, vt ex duabus Congregationibus fieret vna ſub Regula S. Auguſtini, à Sixt. V. quam vnionem Paulus V. confirmauit Conſt. 11. quæ incipit: *Paſtoralis muneris* 21. Ianuar. 1606. Habitant Romæ in Eccleſia S. Clementis, & vtuntur modo pro habitu tunica cum ſcapulari, & pallio camelino cum corrigia cornu ... Habet hæc Congregatio varia priuilegia, prout in Const. Eugenij IV. De ipſa agunt Paulus Morigia *in hiſt. Relig. c. 41.* Sylueſter Marul *in Ocean. Relig. lib. 1. pag. 70.* Panciroluſ *in theſauro in regione montium Eccleſia* 23. *pag.* 189. Petrus Tuſſanus *in vita S. Caroli Borrom. lib. 5. c. 11.* Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. num.* 154. Pennottus *in hiſtoria ... Canonic. Regul. lib. 2. c. 74.*

Apoſtolorum, ſeu Apoſtolinorum Fratrum Congregatio.

Fratrum Apoſtolorum, ſeu, vt vulgò Apoſtolinorum Ordo primam, eamque antiquiſſimam originem traxit à S. Barnaba Apoſtolo, hinc Congregatio poſtea approbata Apoſtolorum Congregationis nomen retinuit. Exordium autem primum Congregationis explicant hoc modo Authores. Miſſo ab Apoſtolis B. Barnaba in Inſubriam ad prædicandum Dei Euangelium apud Mediolanum, cuius primus Archiepiſcopus creatus fuit 71

idem

idem Apoſtolus, multi homines eius prædicationibus inflammati ſe in vnum collegerunt, & vitam more Apoſtolorum ſub tanto præceptore degebant, verùm eo demortuo, vbique diſperſi huiuſmodi homines, in agris, & villis, orationibus aſſiduè inſiſtebant, & ieiuniis, & aliis abſtinentiis carnem macerabant, atque ita Deo ſeruitium impendebant, ſine vlla tamen Regula, nec vno & eodem habitu vtentes incedebant, neque ſacris initiati erant; atque longiſſimo temporis ſpatio perſtiterunt, donec horum quidam anno Domini 14[illegible] priuilegio Innocentij VIII. facultatem celebrandi Miſſam habuerunt, qui Pontifex eis ordinauit, vt profeſſionem trium votorum emitterent, & Regulam S. Auguſtini profiterentur, quibus etiam communicauit omnia priuilegia Auguſtinianis conceſſa, ſicut tribuit eiſdem Fratribus certum habitum coloris cani, tunicæ, Scapulari eiuſdem coloris. Extat bulla Alexandri VI. in qua huiuſmodi Fratribus, & aliis quibuſcumque præcepit viuere ſub Regula S. Auguſtini, quam lex ad confirmationem huius Ordinis innuendam ſubſcribere licuit.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

PIæ vitæ ſtudio conuenit, vt per noſtræ prouiſionis miniſterium ſacræ Religionis ſplendor vbique eluceſcat, vt ſi quid in ea deuium, & ab honeſtate diſſonum inueniatur, procul abiiciatur, palmitéſque noui plantentur, per quorum ſuauitatis odorem Religio ipſa refloreſcat, & in domo Domini parturiat dignos fructus. Sanè pro parte dilecti filij Ioannis de Scarpa Vicarij Generalis Congregationis, ſeu Societatis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd in aliquibus ciuitatibus, & locis aliis Italiæ ſunt nonnullæ domus virorum Laicorum eiuſdem Congregationis, qui Mendicantes ſunt, & in communi in eiſdem domibus viuunt, certum, & determinatum habitum Religioſorum eis a fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædeceſſore noſtro conceſſum deferentes. Qui etiam poſt annum Obedientiam, Caſtitatem, & Paupertatem in manibus vnius ex dicta Congregatione ſimpliciter vouent, & promittunt, poteſt vnuſquiſque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, ſeu loca priùs habitu prædicto ſuo dimiſſo pro ſuæ voluntatis libito ſe transferre. Quo fit, vt plures, iam multis annis in dicta Congregatione nutriti, & educati ab eadem libere recedant, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occaſio præbetur, & perſonæ dictæ Congregationis in ſtatu tremebundo, & ſtatu non parum inquietantur. Quare pro parte tam Ioannis Vicarii, quam totius Congregationis huiuſmodi Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ad obuiandum præmiſſis, ac pro ſalubri manutentione dictæ Congregationis opportunè prouidere de Apoſtolica benignitate dignaremur. Nos igitur cupientes Congregationem ipſam ad diuini nominis laudem feliciter continuari, præfatumque Ioannem Vicarium, & ſingulos in huiuſmodi Congregatione a quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica quod ſequitur tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod tota ipſa Congregatio, ac vniuerſi illius Fratres, tam præſentes, quam futuri (in habitu ſuo habitu, & ſub obe-

dientia ſuorum Superiorum, & iuxta eorum inſtituta permanentibus) Ordini S. Auguſtini, & illius Regulæ ſub ſint, & tam quoad profeſſionem, quàm cætera ipſius Religionis vota ſubſtantialia emittenda pariformiter, veluti ipſius Ordinis S. Auguſtini Religioſi deinceps ſint adſtricti (ita tamen quòd præſentes ad hoc inuiti arctari non poſſint) ac Congregationem ipſam, & illius Fratres huiuſmodi præfatæ Religioni S. Auguſtini harum ſerie aggregamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, & conſuetudinibus Ordinis S. Auguſtini, & Congregationis prædictorum, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1496. 7. Idus Ianuarij, Pontificatus noſtri anno 4.

Hæc Congregatio, vt ſuprà dixi, vnita fuit Congregationi Fratrum S. Ambroſij à Sixto V. & Paulo V. *Conſtit.* 12. quæ incipit: *Paſtoralis*, vbi habetur confirmatio dictæ vnionis, approbatio conſtitutionum pro bono regimine Congregationis editarum, omniúmque priuilegiorum eiſdem conceſſorum, ſub his verbis:

PAVLVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

PAſtoralis noſtri muneris debitum expoſcit, vt ad ea libenter intendamus, per quæ Religioſorum ſtatui, & proſpero gubernio opportunè proſpicitur, prout in Domino ſalubriter conſpicitur expedire. Volentes itaque Congregationes S. Ambroſij ad Nemus Mediolanen. & S. Barnabæ prouinciæ Marchiæ, & Ianuæ, ſub Regula S. Auguſtini alias a fel. rec. Sixto Papa V. prædeceſſore noſtro inuicem vnitas, ſpecialibus fauoribus, & gratiis benignè proſequi, ac earumdem Congregationum Superiores, & Religioſos, vniuerſos, & ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, ſupplicationibus eorum nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, Ex voto venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, ſuper conſultationibus, & negotiis Epiſcoporum, & Regularium deputatorum, Conſtitutiones pro ipſarum Congregationum, & earum Monaſteriorum, ſeu Domorum, & Religioſorum proſpero gubernio, & regimine editas, & in eadem Congregatione iuſſu noſtro diligenter examinatas, & approbatas, necnon etiam quæcumque priuilegia, gratias, exemptiones, libertates immunitates, conceſſiones, indulgentias, & indulta eiſdem Congregationibus, illarúmque Monaſteriis, Domibus, Superioribus, Fratribus, & aliis Religioſis in genere, vel in ſpecie per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Apoſtolicam Sedem conceſſa, quatenus ſint in vſu, & non ſint reuocata, neque ſub aliquibus reuocationibus comprehenſa, ac ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non aduerſentur, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò confirmamus & approbamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & ſingulos, tam iuris, quam facti defectus, ſi qui in eiſdem interuenerint ſupplemus. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictarũ Congregationum, & earum Monaſteriorũ, ſeu Domorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia, roboratis, ſtatutis, & conſuetudini-

bus cæteris contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S.Petrum, ſub anulo Piſcatoris, die 21.Ianuarij 1606. Pontificatus noſtri anno 1.

De hac Congregatione quid aliud referam, non habeo, niſi quòd gaudet omnibus priuilegiis Auguſtinianorum, ſicut præcedens, cum qua modò vna, & eadem eſt. De hac agunt Paulus Morigia *in hiſt. Religionum, lib.1.cap.*47. Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.*1. *pag.*37. Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib.*1.*c.*41.*n.*155. Gabriel Pennottus *in hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib.*2.*c.*74.

S.Hieronymi de Fæſulis Fratrum Congregatio.

72 Fratrum S.Hieronymi de Fæſulis Ordo ita nuncupatus, quòd Fæſulis antiquiſſima Thuſciæ vrbe, cuius modò prope Florentiam vix extant veſtigia, prima initia habuerit circa annum Domini 1406. ſub Regula S.Auguſtini, temporibus Innocentij VII. à nobiliſſimo viro Carolo Romenſi Comite Montis-Granelli. Is enim ſpretis mundi faſtibus, & pompis, Fæſulanos expetens montes, ibidem Oratorio conſtituto, ſuæ nouæ Congregationi, accitis aliis piis, & ſimilis propoſiti viris, nempe Redone Granello, & Gualterio Marſio, fundamenta iecit. Diffuſa deinde ſanctitatis fama horum Religioſorum, multi ad eorum diſciplinam, & normam viuendi relicto ſeculo eoſdem Magiſtros quæſierunt, à quibus non ſolùm verbis, ſed & factis documenta ſalutaria receperunt. Huius Congregationis Regularem vitam approbauit prædictus Summus Pontifex Innocentius VII. & Gregorius XII. alia ſua Conſtitutione, in ordine tertia, confirmauit Bullam Innocentij VII. quæ non fuerat expedita ob mortem ipſius Pontificis, in hunc qui ſequitur modum.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcrum nonnullorum Fratrum Eremitarum, Fratrum S.Hieronymi nuncupatorum, loci eiuſdem, ſcilicet Fæſulan Ordinem, quem eiuſdem ex eo vtilitas Deo viuere volentium proueniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & vt ad bonam ampliationem perueniat, cùm à Nobis petitur, fauorem Apoſtolicæ Sedis, & gratiam impartimur. Dudum ſiquidem fel. rec. Innocentio Papæ VII. prædeceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonij Comitis Montis-Granelli nati, Presbyteri, Sarſenaten. Diœceſ. & nonnullorum eius ſociorum expoſito, quod ipſi de vita eremitica, quam zelo piæ vitæ, mundanis abiectis illecebris, amplexi erant aliquandiu duxerant, ad frugem vitæ melioris aſpirantes, in humilitate ſpiritus, & paupertate, deſiderauerant ſub aliqua Regulari obſeruantia virtutum Domino famulari, ac propterea ſupplicato, vt eos qui numero ſexdecim, vel circa fuerint in huiuſmodi laudabili propoſito confouere de benignitate Apoſtolica dignaretur. Idem prædeceſſor cupiens huiuſmodi eorum pium propoſitum ad laudem diuini nominis adimpleri, Carolo, & ſociis antedictis, vt ipſi in aliquo loco eis fidelium largitione dato vel dando, vitam huiuſmodi ſub Regula, ſecundum Conſtitutiones S. Hieronymi ducere, & Regularem profeſſionem, iuxta Regulam, & Conſtitutiones huiuſmodi emittere libere, & licitè valerent, auctoritate Apoſtolica conceſſit. Ipſoque prædeceſſore, ſicut Domino placuit, ſuper huiuſmodi conceſſionis gratia literis non confectis, ſublato de medio, Nos diuina fauente clementia ad apicem Summi Apoſtolatus aſſumpti, ne ipſi Carolus, & ſocij huiuſmodi conceſſionis fruſtrarentur effectu, volumus, & Apoſtolica auctoritate decreuimus, quod conceſſio ipſa perinde à die datæ ipſius conceſſionis valeret, & plenam obtineret roboris firmitatem, ac ſi ſuper ea eiuſdem prædeceſſoris literæ ſub ipſius diei data confectæ fuiſſent, quodque noſtræ literæ ad probandum plenè conceſſionem huiuſmodi, vbique ſufficerent, nec ad id vlterius probationis adminiculum requireretur. Et nihilominus, quod quidam locus eis poſt conceſſionem huiuſmodi in ciuitate Fæſulana ad hoc congruus, & honeſtus, in quo idem Carolus, & Fratres etiam vltra numerum prædictum ſecundùm regulam, & inſtituta præfata Regularem profeſſionem per huius Fratres Eremitas emitti continctam emiſerunt, primò, & ſucceſſiuè eis plura alia loca, poſſeſſiones, & bona dicta largitione donata fuerunt, Nos dicta loca, poſſeſſiones, & bona, vbicumque conſiſtentia, quæ tunc eidē Carolo, & ſociis largitione præfata donata fuerant, habentes pro ſufficienter expreſſis, ac donationem, & profeſſionem prædictas, & etiam illorum vltra præfatum numerum profeſſorum ratas, & gratas habentes, auctoritate Apoſtolica confirmauimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſan interueniſſent quomodolibet in eiſdem, prout in noſtris inde confectis literis pleniùs continetur. Quare iidem Carolus, & Fratres, qui in humilitatis ſpiritu, quantum eis permittit humana fragilitas, ambulantes, diuina manſuetudine ſuffragante, quamplurimos eligentes ſecum, pompis mundanis abiectis, circa diuina obſequia finire ſtabiles dies ſuos, dietim inueniunt, Nobis humiliter ſupplicarunt, quatenus eis, & ſucceſſoribus eorum duo alia loca vitra obtenta, ac quoſcumque ad eos venire, & ipſorum habitum aſſumere, profeſſionem ſecundum inſtituta præfata in eiſdem locis emittere volentes, recipiendi, eaque cum cœmeteriis pro ſeipſis duntaxat, habere libere, & licite poſſint, licentiam concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos, qui cultum diuinum noſtris cupimus temporibus adaugeri, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, duo alia loca, vltra ea, quæ in præſentiarum habent, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, eiſdem Carolo, & Fratribus aliàs canonicè concedantur, vel eos illa aliàs iuſto titulo continget adipiſci. Necnon quoſcunque ad ipſos venire, pompis mundanis abiectis, diuina gratia ſuadente, habitum aſſumere, & profeſſionem per Fratres prædictos emitti conſuetam, emittere volentes, accipiendi, & admittendi in eiſdem ſolummodo locis, ac cœmeteria in locis ipſis pro eis duntaxat habendi, iuribus Parochialium, & aliarum quarumcunque Eccleſiarum in omnibus aliis ſemper ſaluis, eiſdem Carolo, & Fratribus, ac ſucceſſoribus eorum in Fæſulano, & aliis locis prædictis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facultatem, & licentiam elargimur. Non obſtante tam felic. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri Bulla prohibente, ne Fratres Ordinum Mendicantium loca de nouo recipere, aut recepta mutare præſumant abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali faciente plenam, & expreſſam de prohibitione huiuſmodi mentionem, quam aliis Conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque. Nulli, &c. Datum in Caſtro Montiſflorum Ariminen. Diœceſis 8. Idus Iulij, Pontificatus noſtri anno nono.

Et licèt Pontifex non faciat in hac Conſtitutione mentionem Regulæ S.Auguſtini, ſed tantùm D. Hieronymi, ob quam cauſam ponemus & hunc Ordinem ſub Regula S.Hieronymi, quam primò obſeruabat; tamen Eugenius IV. hunc eundem Ordinem approbauit ſub denominatione S. Hieronymi de Fæſulis, ſed ſub Regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris, & electionis Prælatorum ipſius Congregationis, hoc tenore:

EVGENIVS

EVGENIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis vniuerſis Fratribus S. Hieronymi Feſulani nuncupatis, præſentibus & futuris, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

SVper gregem Dominicum noſtræ vigilantiæ diuinitus creditum intenti, ſpeculatoris, prout nobis ſemper conceditur, exercentes officium, Chriſti fideles præſertim Regularis obſeruantiæ deditos, eo prouidentiæ ſtudio gubernari annuimus, vt ſuam Religionis iugo ſuppoſiti, cui olim Eccleſiæ Rector [illegible] in eis nil inueniat nota dignum, ipſique animarum ſublatis periculis, votiuis congratulerentur euentibus & continuum, Domino dante, ſuſcipiant incrementum. Sane pro parte veſtra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos, qui mundanis ſpretis illecebris iuxta quaſdam Conſtitutiones S. Hieronymi ſub Regulari obſeruantia hactenus multiplicatis, & in dies multiplicatis, virtutum meritis, vt eo deuotius Altiſſimo famulari valeatis, quò vos ſub aliqua ex Regulis per Sedem Apoſtolicam approbatis degere conſpexeritis, ſub Regula S. Auguſtini, ad quam ſingularem gerimus deuotionis affectum, viuere [illegible] prehibita ſtructuris [illegible]. Hinc eſt quòd Nos, qui diuini cultus augmentum, ac Religionis propagationem noſtris potiſſimè temporibus augeri intentis deſideriis affectamus, piis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis vt prioribus vocabulo, & nominatione S. Hieronymi retinentibus, habitum, quem hucuſque geſtare conſueuiſtis, geſtare, & dictam Regulam S. Auguſtini quoad tria ſubſtantialia tantum, videlicet, Obedientiam, Caſtitatem, & in particulari Paupertatem profiteri, ac ſub illa viuere, [illegible] omnes, ſiue Oratoria ad vos ſpectantia in domos, ſiue Prioratus dictæ Regulæ S. Auguſtini cum Eccleſiis, cœmeteriis, [illegible], campanis, hortis, hortaliciis, & aliis [illegible] ſuſtinuis erigere poſſitis. Et quòd vos omnes, & ſinguli vnum corpus, & vna Congregatio, quæ [illegible] Congregatio Fratrum S. Hieronymi Feſulani nuncupetur, ſitis, & eſſe cenſeamini. Necnon quamprimum Regulam S. Auguſtini huiuſmodi profeſſi fueritis, vt præfertur, pro veſtro, ac [illegible], ſeu Prioratuum ad vos pertinentium, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſalubri ſtatu, in domo, ſeu Prioratu S. Hieronymi Feſulani, ſeu quem veſtrum principale [illegible], aut aliæ, ſeu aliæ domus, vel Prioratus ad vos ſpectantes huiuſmodi ſubſunt, & membra exiſtant, fore Apoſtolica auctoritate decernimus, ac prima vice, & ſucceſſiue annis ſingulis ſingula Capitula Generalia in ſingulis locis, & temporibus [illegible] per vnum primò, & ſucceſſiue per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrari. Ac in huiuſmodi Capitulis vnum ex veſtrum Generalem, Præpoſitum & Patrem, necnon ad regimen, & gubernationem ſingulorum Domorum, ſeu Prioratuum huiuſmodi ſingulos Rectores eligere, & deputare. Qui ſe pro tempore electi, & deputati abſque alicuius deſuper eis faciendæ confirmationis, collationis, ſeu prouiſionis Apoſtolicæ, ſeu Ordinariæ Fratres, Domos ac Prioratus ſibi commiſſos in ſpiritualibus, ac temporalibus regere, & illis præeſſe valeant. Quodque tam Præpoſiti, quàm Rectorum qui nihilominus, ſi vtiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno ſequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina, & gubernationes reeligi, & deputari poſſint, officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum huiuſmodi omninò ceſſare, & expirare [illegible] cenſeantur. Præterea in eiſdem Capitulis ſubſtantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes inter vos edere, & concedere, ſeu facere, ac eorum ſingula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia, & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris remedia tantùm, iuris apicibus, & terminis, litiumque anfractibus non ſeruatis irrefragabiliter obſeruari facere, & mandare poſſitis. Necnon ſuper iis Præpoſitos, ſeu Prior, cum quibuſcumque, Rectores verò prædicti cum in domibus, ſeu Prioratibus ſibi commiſſis degentibus Fratribus, in toto, vel in parte, prout eis videbitur, diſpenſare. Ac Præpoſitus, vel Prior omnes, & ſinguli, Rectores verò prædicti in ſibi commiſſis domibus, ſeu Prioratibus commorantes Fratres, regulam ipſam profeſſos, vagos, & fugitiuos, ſeu alios delinquentes quoad Clauſtrum redeant, & ſe emendent, per cenſuras huiuſmodi, & alias pœnas, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachij ſæcularis, cogere, capere, & incarcerare, Nouitios quoque, Profeſſos, & Conuerſos dictæ Regulæ in ipſorum Domibus, ſeu Prioratibus [illegible] ſeruientes, etiam ſeculares quoſlibet præſentes, & poſteros, quotiens eis opportunum fuerit, eorum confeſſionibus diligenter auditis, pro commiſſis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis caſibus debitam abſolutionem impendere, & iniungere pœnitentiam ſalutarem, necnon Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare valeant perpetuò. Et inſuper, quod dilectus filius Iacobus veſtræ Societatis Præpoſitus, vt in venerabilis noſtri Antonij Epiſcopi [illegible], ac ſubſequenter poſtquam ipſe Iacobus [illegible], vos Fratres tunc exiſtentes in ipſius Iacobi manibus profeſſionem huiuſmodi emittere valeatis. Epiſcopo, ſi dictus Iacobus, necnon Iacobo prædicto, ſi vos etiam emittere volueritis, quòd profeſſionem [illegible] auctoritate noſtra recipere, & admittere poſſit, licitè, & licite auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus pariter, & indulgemus, Venerabilis Fratris noſtri Epiſcopi Fæſulani, [illegible] Ordinariorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, ac quorumlibet aliorum iuribus in omnibus ſemper ſaluis. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis S. Auguſtini iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat, hanc paginam, &c. Si quis autem, &c. Datum Florentiæ anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimoprimo, [illegible] Calend. Auguſti Pontif. noſtri anno vndecimo.

Habuit hæc Congregatio ab eodem Eugenio, & aliis Summis Pontificibus quamplura alia priuilegia, [illegible] Mendicantium Ordines, ex Syluestro Maurolico in *Oceano, lib. 4. pag. 327.* Retræ habitant Religioſi huius Congregationis apud SS. Vincentium, & Anaſtaſium, & veſtiuntur habitu griſeo, & pallio ad collum rugato. Agit de hoc Ordine Polyd. Virgil. *de inuentor. rerum, lib. 7. c. 3.* [illegible] *in tabul. in congreg.* [illegible] *15. pag.* [illegible] Morig. *in Orig. Relig.* [illegible] *28.* [illegible] *15.* [illegible] *14.* [illegible] *149.* S. Auguſt. Pavloſa *de orig.* [illegible] *4.* [illegible] Roman. Vgonius *in Chron.* [illegible] *breuia.* Carolus Binonius *in Chron.* [illegible] *non imprejſa,* & Gabriel Penottus *in* [illegible] *lib. 2 cap. 74.*

Hoſpitalitatis & Infirmis ſeruientium Congregationes.

Fratrum hoſpitalitatis, & infirmis ſeruientium Ordo à B. Ioanne Dei Luſitano circa annum Domini 1538. exordium habuit; de origine huius Congrega-

tionis latè diſſerit Syluest. Maulus *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 435.* Inſtitutum huius Religionis eſt Hoſpitalitas, & cura infirmorum, quod tali ac tanto feruore amplexati ſunt Fratres vulgò per Italiam *Fate ben fratelli* appellati, vt vbique locorum erectæ ſint Domus, in quibus maximo charitatis affectu pauperibus infirmis huius Religioſi inſeruiunt. Confirmatus primum fuit hic Ordo à Pio V. Conſtitutione ſua ſequentis tenoris:

PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.
Ad perpetuam rei memoriam.

LIcèt ex debito Summi Pontificatus officij Nobis deſuper iniuncti circa piorum locorum quorumlibet profectum, nos deceat intentos exiſtere, Hoſpitalium tamen, ac in eis degentium pro tempore miſerabilium perſonarum commodo, vtilitati, & ſubuentioni tantò nos potioribus ſtudijs inſiſtere conuenit quantò ipſorum miſerabiliori conditione penſata, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilecti filij Roderici Seguenza moderni confratris, Maioris nuncupati, Hoſpitalis Ioannis Dei nuncupati ciuitatis Granaten. petitio continebat, quòd licet in dicto Hoſpitali ipſius ciuitatis, in qua adeſt Cancellaria Regia, & ad eam maximus extraneorum numerus pro ſuis negocijs ibidem pertractandis affluere ſolet, & vnus Maior nuncupatus, & alij decem, vel octo confratres dicto confratri Maiori nuncupato obedientiam præſtantes reperiantur, qui in eleemoſynis pro ipſo Hoſpitali, in quo diuerſi Christi pauperes, vtpote incurabiles, tenes, mente capti, & membris impotentes ad numerum quadringentorum, & vltra aſcendentes, continuè ſuis infirmitatibus curantur, & aluntur, & pro quorum curatione, & alimento ſummam ſexdecim millium ducatorum, & vltrà, ex eleemoſynis à pijs Christi fidelibus ipſis Confratribus erogari ſolitis prouenientem, ſingulis annis exponitur quæritandis, ipſiſque Christi pauperibus gubernandis ſua charitate impendant opera, & in eodem Hoſpitali dictorum Christi pauperum numerus, propter bellum ſuperiori anno in Regno Granaten. contra Mauros geſtum, admodum auctus exiſtat, & eleemoſynæ minùs frequenter, quàm anteà, hodie fieri ſoleant, ipſique Confratres maximo cum labore, & pro eorum cœpto opere minimè retardentur; ſed maximo cum feruore opus ipſum adeò laudabile aſſiduè proſequantur. Nihilominùs hominum malitia creſcente, nonnulli Laici auaritia ducti, Deique timore poſtpoſito, habitu Capotto nuncupato panni vulgariter *Lazal* in illis partibus nuncupati, quo ipſi Confratres indui ſolent, accepto, ſub falſo nomine, tam dicti, quam ciuitatis Corduben. necnon de Madrid Toletan. ac de Lucerna oppidorum Cordub. reſpectiuè Diœceſibus Hoſpitalium, ad inſtar dicti Hoſpitalis Granaten. fundatorum, & in quibus ſimilia charitatis opera, quæ à Confratribus dicti Hoſpitalis Granaten. exerceri ſolent, eleemoſynas quæritare, illaſque in prauos, & damnabiles eorum vſus conuertere auſi ſunt, in maximum pauperum Christi fidelium in eiſdem Hoſpitalibus pro tempore exiſtentium neceſſariæ ſubuentionis detrimentum. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Rodericus ad præmiſſa à medio faciliùs tollenda, ſibi, alijſque tam Granaten. quam Corduben. & de Lucerna oppidorum huiuſmodi Hoſpitalium, aliorumque ad illorum inſtar de cætero erigendorum Confratribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, ſcapularium eiuſdem panni *Lazal* nuncupati ſuper veſte, ſeu Capotto per eos geſtari ſolito ad genua vſque, vt ipſi ab omnibus Christi fidelibus eis eleemoſynas pro præmiſſis porrigendas ab alijs ex eorum Confratribus non exiſtentibus, & ſub falſo nomine dictorum Hoſpitalium, vel alicuius eorum eleemoſynas doloſè, & malitioſè petentibus faciliùs internoſci valeant, deferendi, necnon in quolibet eorumdem Hoſpitalium, ad eorum inſtar erigendorum inter eos Confratrem vnum Sacerdotem ſimilem habitum, & ſcapularium, qui Miſſas, aliaque diuina Officia ibidem celebrare, necnon Sacramenta Eccleſiaſtica, tam ipſis Confratribus, quàm Christi pauperibus in eiſdem Hoſpitalibus pro tempore exiſtentibus miniſtrare, illoſque in Dei mandatis pie obſeruandis inſtruere, & confortare debeat, habendi, & tenendi, necnon eleemoſynas pro eorumdem Hoſpitalium Christi pauperum ſubuentione, non ſolum in ciuitatibus, & oppidis, in quibus Hoſpitalia ipſa conſiſtunt, verum, & etiam in toto diſtrictu, Diœceſi, & prouincia earum de loci Ordinarij licentia, petendi, & recipiendi licentiam, & facultatem concedi ſummoperè deſideret, Nobis humiliter ſupplicari fecit, quatenùs pro [illegible], ac dictorum Hoſpitalium, & Christi pauperum in eis nunc, & pro tempore exiſtentium, ſtatu conſulere, aliàſque in præmiſſis opportunè prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos qui Christi pauperum conſolationem, & ſubuentionem ſinceris deſideramus affectibus, volentes Rodericum, ac Confratres in eorum pio, & laudabili propoſito confouere, necnon eumdem Rodericum à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, eidem Roderico, ac omnibus, & ſingulis alijs dictorum Hoſpitalium nunc, & pro tempore exiſtentibus Confratribus, dummodo ſub Regula S. Auguſtini viuant, vt ſuper eorum veſte, ſeu capotto per eos geſtari ſolito ſcapulare vnum ad genua vſque eiuſdem panni *Lazal* nuncupati, continuè deferre, necnon Sacerdotem vnum in quolibet eorum Hoſpitalium, qui Confrater exiſtat, ſimiliterque habitum eiuſdem panni, maiorem tamen, & latiorem, ac dignitati Sacerdotali decentiorem, loci Ordinarij ab eo pro prima vice deſignandum deferat, habere poſſit, necnon eleemoſynas pro præfatis Hoſpitalibus, eorúmque Christi pauperibus, tam in ciuitatibus, & oppidis, in quibus ipſa Hoſpitalia, vt præfertur, conſiſtunt, quàm in totis eorum diſtrictibus, Diœceſibus, & prouincijs ab omnibus Christi fidelibus petere, & recipere, illaſque in dictorum Hoſpitalium, & eorum Christi pauperum vſus, & ſubuentiones conuertere liberè, & licitè poſſint, & valeant, licentiam, & facultatem Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò concedimus, & elargimur.

In alijs deinde paragraphis Pontifex ſupponit tam ipſum Sacerdotem, quam Maiorem, & alios Confratres iuriſdictioni, & correctioni Ordinariorum loci, in quibus exiſtant, quibus rationem eleemoſynarum pro hoc opere à Christi fidelibus acceptarum quotannis reddere tenentur. Prohibet inſuper ipſis Confratribus, ne ſuſceptum habitum dimittant, alterive tradant, niſi de conſenſu omnium aliorum Confratrum, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ; & omnibus alijs extra Congregationem hanc. Prætereà locorum Ordinarijs ſub eadem pœna præcipit, ne in regimine, vel gubernio dictæ Confraternitatis quouis prætextu ſe intromittant; declarando, ſolum Maiorem nuncupatum, & alios Hoſpitalium huiuſmodi pro tempore exiſtentes Confratres habere liberam adminiſtrationem, gubernium, & regimen dictorum Hoſpitalium, ita vt à nullo alio quouis quæſito colore moleſtari, perturbari, vexari,

vexari, aut inquietari poſſunt. Item apponendo prædictæ Conſtitutioni clauſulas præſeruatiuas in forma, &c. Executores harum literarum deputat Archiepiſcopum Granaten. Ameten. & Cordubenſem, quatenus hi à prædictis Confratribus requiſiti præſentes literas publicent, & in illis priuilegiorum fauoribus contentis Confratres pacificè frui, ac gaudere quoquo modo faciat, nec permittant à quolibet indebite moleſtari, & rebelles, ſi quos inuenerint, per cenſuras Eccleſiaſticas compellant, adhibeantque, ſi opus fuerit, alia omnia opportuna iuris remedia, & etiam auxilium brachij ſecularis.

Tandem derogat contrariis omnibus Conſtitutionibus in hoc, etiam fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. de vna, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo quis vigore præſentium literarum vltra tres dietas ad iudicium non trahatur, & demum pro cum ſolitis clauſulis:

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, anno Incarnationis Dominicæ 1572. 8. Kal. Ianuar. Pontificatus ſui anno 6.

Reformatus fuit hic Ordo per Clementem VIII. Conſt. 44. quæ incipit: *Romani Pontif.* 9. Septembr. 1596. vbi præcipit eiſdem Fratribus, vt votum inſeruiendi infirmis emitterent, & haberent cum Capitulo, & capucio cinericij coloris, prout antea deferrent, & licèt eis prohibuerit, ſacris Ordinibus initiari. Paulus tamen V. vnum eorum in qualibet Ordinis Domo promoueri poſſe iterum indulſit; ſed promotos, & ſacris initiatos declarauit inhabiles ad munera & dignitates illius Ordinis, prout ex Conſtit. 55. illius Pontif. quæ incipit: *Inter*, 1. Iulij 1609. Vltimo tandem admiſit anno 1611. ad profeſſionem trium votorum ſubſtantialium, cum quibus voluit retineri quartum de inſeruiendo infirmis. Hæc Congregatio in duas modò diuiſa eſt, in Hiſpanam, & Italam, vtraque tamen viuit ſub Regula S. Auguſtini.

De hoc Ordine agunt Syluester Marulus *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 430.* Fr. Antoninus de Gouuea Epiſcopus Cyrenenſis *in vita B. Ioannis Dei*, Gabr. Pennottus *in hiſt. tripart. cap. 74. lib. 2.* Auguſt. Barboſa *de iure Eccl. lib. 1. c. 41. n. 161.* & alij, qui etiam recenſent numerum virorum illuſtrium, & ſumma charitate, tum ſubleuandis pauperibus, tum infirmis curandis præditorum, inter quos Ordinis fundator ipſe Ioannes Dei, à ſacra Rituum Congregatione beatus appellatur, & de eodem officium recitari poſſe, ſequenti Decreto ſtatuitur:

☞ TRanſmiſſis de mandato Sanctiſſimi ad ſacram Rituum Congregationem proceſſibus auctoritate Apoſtolica fabricatis, & in ſacro Rotæ Auditorio examinatis ſuper ſanctitate, virtutibus, & miraculis Serui Dei Ioannis de Deo, Fratrum, vulgò *Fate ben Fratelli* nuncupatorum fundatoris: iiſque in eadem ſacra Rituum Congregatione per plures ſeſſiones accuratè diſcuſſis, citato etiam, & audito prius ſuper eiſdem (vt moris eſt) Promotore fidei, cognito primùm de validitate proceſſuum, deinde de virtutibus heroicis, ac demum de miraculis in vita, & poſt mortem ab omnipotenti Deo interceſſione dicti ſui Serui patratis. Referente Eminentiſſimo D. Cardinali Sancti Georgij, Eminentiſſimi Patres Sacris Ritibus Præfecti vnanimi conſenſu pronunciarunt, tutò poſſe, quandocumque Sanctiſſimo placuerit, ad ſolemnem Canonizationem dicti Ioannis de Deo deueniri, & interim Beatum nuncupari, ac de eodem ab omnibus ſui Ordinis Regularibus vbique exiſtentibus quotannis in die eius obitus Officium recitari, & Miſſa celebrari de communi Confeſſoris non Pontificis ritu duplici maiori per annum, iuxta rubricas Breuiarij, & Miſſalis Romani; & quoad Miſſam etiam per alios Regulares, & ſeculares Sacerdotes ad eorum Eccleſias confluentes: In ciuitate verò, Granatenſi, tempore in Eccleſia, vbi eius ſacrum corpus requieſcit, & in terra nuncupata *Monte Mayor il nouo*, vbi natus eſt, in omnibus Eccleſiis tam Regularium, quàm ſecularium Officium, & Miſſam ritu duplici minore recitari, & celebrari poſſit, & valeat. Ac pro præſenti anno dumtaxat Regulares ſui Ordinis ſolemnem Beatificationem cum Miſſis in die eius beatificationis Romæ in Eccleſia S. Ioannis Colabitæ, necnon alij Sacerdotes tam Regulares quàm ſeculares ad dictam Eccleſiam eo die confluentes cum eadem Miſſa iuxta rubricas ſe conformare liberè valeant. Die 8. Iunij 1630.

Sanctiſſimus annuit die 7. Septemb. 1630.

C. Epiſcopus Portuen. Card. Pius.

T. Tegrimius Secr.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio Luſitana.

Fratrum S. Pauli primi Eremitæ in Luſitania Ordo circa annum Domini 1568. ſub Regula S. Auguſtini conſtitutus fuit; licet antea in Olliſſipone quadam ſaxis aſpera eiuſdem Prouinciæ fuerit inſtitutus, vt refert Pennotus *lib. 2. hiſt. tripart. c. 74. n. 3. in prin.* de hoc Ordine nihil aliud vidi. 74

Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Reformatorum Congregatio.

Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Ordo inſtitutus fuit anno 1599. prout ex Conſtitutione Clementis VIII. ſequentis tenoris habetur. 75

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD militantis Eccleſiæ regimen, diuina diſpoſitione, meritis licèt imparibus, euecti, illud Nobis præ cæteris curandum propoſuimus, vt Eccleſiaſticorum, & Religioſorum Ordines quoſcumque ad priſtinæ Regularis cuiuſcumque eorum inſtituti normam, à qua non parùm deflexerunt, quantum in Domino poſſumus, reduceremus, ac propterea qui ſua ſponte, Religionis, ac arctioris vitæ zelo ducti, priſtinæ Regulæ, quam ſuæ Religionis auctores inſtituerunt, obſeruantiam cum antiquo illo rigore amplecti, ac de cætero ſectari conſueuerunt, eoſdem non ſolùm in eorum propoſito confouere, ſed etiam opportunis gratiis, & fauoribus libenter proſequi ſolemus. Cùm itaque, ſicut accepimus, nonnulli, & Religioſi Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum profeſſores, piè conſiderantes præfatum Ordinem, qui à fel. rec. Innocentio Papa III. prædeceſſore noſtro inſtitutus, & confirmatus fuit, prout ex eius literis ſub Datum in Laterano 5. Idus Februarij, Pontif. ſui anno 1. expeditis continetur, temporum iniuria, & hominum tepiditate a primi eius inſtituti Regularis obſeruantia deflexiſſe, & laxiorem viuendi modum ſuſcepiſſe, & adhuc retinere, ac propterea diuina inſpirante gratia, arctioris vitæ zelo ducti, primum dicti Ordinis regularem inſtitutionem imitari cupientes, poſtpoſitis quibuſcumque corporis commoditatibus, dummodo Chriſtum lucrifacerent, primitiuam ipſius Ordinis Regulam à præfato Innocentio prædeceſſore inſtitutam, cum priſtino illo rigore obſeruare cœperunt, & nonnullas eiuſdem Ordinis domos ad huiuſmodi primitiuam Regulam reduxerunt, & ſeu de nouo inſtituere ſperent, ac alij quamplures eorum

rum veſtigia ſectantes ſub eadem primitiuæ Regulæ obſeruantia Altiſſimo famulari deſiderent. Nos qui pro noſtri paſtoralis officij debito, Religioſorum quorumcumque ſtatum proſpere dirigendo libenter intendimus, pium dictorum Religioſorum propoſitum ſummopere in domino commendantes, ac eorum laudabilia principia felicioribus progreſſibus, quantum cum Domino poſſumus, augere cupientes, a quibuſlibet excommunicat. ſuſpen. & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, ex Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, ſuper Epiſcoporum, & Regularium conſultationibus, & negociis deputatorum, quibus hoc negocium examinandum, & nobis referendum commiſimus, ſententia, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, vnam Prouinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum nuncupandam, qui primitiuam Regulam Ordinis præfati perpetuò obſeruent, habitu, quem modò geſtant, vtentes, in eiſdem Hiſpaniarum Regnis per vnum Priorem Prouincialem in Capitulo dictæ Prouinciæ, ſeu Congregationis, poſtquam, vt in Domino ſperamus, eorumdem Religioſorum Reformatorum numerus auctus fuerit, canonicè pro tempore celebrando, et eiſdem Reformatis & Diſcalceatis eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus,

Deinde proſequendo Conſtitutionem diſtinguit, & ſeparat idem Pontifex hanc Congregationem ſic reformatam Ordinis huiuſmodi Diſcalceatorum ab alia prius inſtituta, & confirmata ab Innocentio III. ſupponit tamen Congregationem Reformatorum correctioni Magiſtri Generalis Ordinis non reformati, qui ſolus, vel per alium, ex ipſis tamen Reformatis, poſſit viſitare, corrigere, & caſtigare Fratres Reformatos, ſed iuxta eorumdem Conſtitutiones, quas ipſe Magiſter Generalis mutare, vel alterare nullo modo poteſt, prout cauetur in ipſa Conſtitutione Apoſtolica § 4. ſtatuit item §. 5. Religioſos non reformatos Ordinis S. Trinitatis poſſe tranſire ad Ordinem Reformatorum; & §. 13. communicat huic Ordini omnia priuilegia, gratias, indulgentias, exemptiones, immunitates, prærogatiuas, fauores, & indulta, tam ſpiritualia, quàm temporalia, quibus Fratres dicti Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet gaudent, & fruuntur Decretis Concilij Tridentini, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitiuæ Regulæ non contrariis.

Prohibet etiam Religioſis huius Ordinis non reformatis ſub pœna excommunicationis ipſo facto incurrendæ, ne audeant, Fratres Reformatos in aliquo moleſtare, ſeu inquietare, ſalua tamen obedientia Miniſtro Generali totius Ordinis modo prædicto; & deputatis executoribus literarum cum ſolita facultate, & poteſtate, ſeruata iuris forma, concludit cum ſolitis clauſulis Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die 20. Auguſti 1599 Pontificatus ſui anno 8.

Paulus item V. ſua Conſtitutione 59. quæ incipit: *Ex debito paſtoralis*. anno 1609. 24. Decem. ordinauit huiuſmodi Ordinis Religioſis Miniſtrum eligere in Capitulo Prouinciali de triennio in triennium congregando, non autem poſſe particulares Conuentus, ſeu particularium Conuentuum Capituli procedere ad talem electionem. Cumque dicta Congregatio ad modum excreuerit, in duas Prouincias idem Pontifex diſtinxit, quarum vnicuique Miniſter Prouincialis præſit, & ambos Vicario Generali per ſexennium duraturo ſubdit, alia ſua Conſt. t. quæ incipit: *In ſupremo*. 14. Auguſti 1613. vbi etiam ordinat, hunc Vicarium Generalem petere debere confirmationem ſuarum electionum a Miniſtro Generali totius Ordinis, cui ſubeſt.

Item Conſtit. 50. quæ incipit: *Eccleſiæ Catholicæ* 15. Decemb. 1609. adſcribit hos Fratres reformatos inter Ordines Mendicantium, vultque illos gaudere omnibus Mendicantium priuilegiis, de quibus attende Conſtitutionem 11 Pij V. *Cum ad clerici*, & Conſtit. 41. *Etſi Mendicantium*.

Denique Conſtit. 51 quæ incipit: *Quæ pie, & ſancte*, 10 Februar. 1610 confirmat, & approbat Conſtitutionem Clementis VIII. ſuprà citatam, deinde obligat Fratres huius Ordinis ad emittendum votum, videlicet directe, vel indirecte per ſe, aut per alios intra dictam Congregationem prælationem aliquam, aut officium, per Conſtitutionem prætendi prohibitum, nunquam prætenſuros. Et pariter extra eandem Congregationem, neque directe, neque indirecte per ſe, aut per alios vllam prælationem prætenſuros, vel oblatam acceptaturos, niſi præcepto eius, qui eis præcipere poterit, aſtringantur.

Diſcalceatorum S. Trinitatis Redempt. Captiuor. Congregatio Gallica.

Conſimilis inſtituti Congregationem in Gallia erexit Sanctiſſimus D.N. Vrbanus VIII. de qua, vtpote noua nihil aliud videre potui: quare literas tantùm, & Conſtitutionem huius Congregationis erectionem, & confirmationem concernentes, hic inſeram. 76

S.D.N. VRBANI PAPÆ VIII. *viuæ vocis oraculum.*

OCTAVIVS, MISERATIONE diuina Epiſcop. Præneſtinus, S.R.E Cardinalis Bandinus, Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Protector.

Dilectis in Christo Superioribus, aliiſque Fratribus trium Domorum Congregationis Reformatæ Gallicæ prædicti Ordinis, videlicet, Romanæ S. Dionyſij. Aquenſis in prouincia Prouinciæ, & Caſtrebrienſis in prouincia Britanniæ, ſalutem in Domino.

CVm vniuerſæ Congregationi prædicti Ordinis in Gallia reformatæ a ſanctæ memoriæ Gregorio XV. indultum ſit, vt primitiuam Regulam complecti, & iuxta antiquum eius inſtitutum vitam degere, Dominique ſeruire eo modo poſſit, vobis tantummodo huc vſque conceſſit diuina bonitas vt veræ, ſolidæque virtutis amore allecti, arctiorem illam reformationem confeſtim in animum induxeritis veſtrum. Quæ res ad aures ſanctiſſimi Domini noſtri Vrbani Papæ VIII a nobis delata mirum in modum Sanctitati ſuæ grata extitit, vtque alij quoque veſtro exemplo commoti ad capeſſendam eandem vitæ rationem excitentur, in mandatis nobis dedit, vt vos quemadmodum tenore præſentium facimus vehementer in Domino cohortaremur, ne a tam laudabili propoſito vnquam ſeduci, non feruorem, quem a Spiritu ſancto hauſiſtis tepeſcere, vel minimùm patiamini. Neque enim vos fugit, progrediendum ſemper eſſe in via Domini, et ſi quis forte ſubſiſtat, ei omninò

omninò ſit neceſſe retrocedere: itaque difficultas omnis, quæ vobis fortaſſe remoram inijcere poteſt, abijcienda penitùs eſt, eaque ſententia mente verſanda, indignos cæleſti regno eſſe, qui manus ad aratrum mittentes reſpicere poſt ſe non verentur. Arcta quidem via eſt, quæ ducit ad vitam, ſed iidem etiam anguſtius, coarctati fatentur cum Propheta in latitudine ſe ſe ambulare, dum mandata Domini cuſtodiunt, cuſtodire verò præ cæteris diuina mandata illi cenſentur, qui præter Dei legem omnibus præſcriptam, ipſa quoque vota, quibus ſe Deo obſtrinxerunt, complere ſtudent, ac perficere. Mandat etiam idem ſanctiſſimus Pontifex, ne quis ex veſtra Congregatione, aut Religione quacunque dignitate fungens impedire vllum directè, aut indirectè, eique moleſtias inferre audeat, qui eandem primitiuam Regulam complecti, & vitam iuxta diſpoſitionem diplomatis Apoſtolici dirigere cupiat, ſub pœna priuationis vocum actiuæ, & paſſiuæ necnon depoſitionis quorumuis officiorum. Illud prætereà Sanctitas ſua vobis concedit, vt vnaquæque ex veſtris Domibus congregatis capitulariter Fratribus, monito prius Vicario Generali, ſi intereſſe velit, Superiorem ſibi quolibet triennio ex Conſtitutionum præſcripto eligat, cuius ſint partes ipſi domui præeſſe, & Generali Capitulo intereſſe ad electionem Vicarij Generalis, cui ſubiacere debent. Itaque dum nos peculiari quodam ſtudio Romanam Domum S. Dionyſij diligimus, ac protegimus, Reuerendiſſimos Epiſcopos Aquenſem, & Nannetenſem rogatos enixe volumus, vt ſupradictas Domos Reformatas Aquenſem, & Caſtrobrienſem ſua auctoritate tueri, omnibuſque fauoribus proſequi dignentur, magnam à Deo Optimo Maximo, ſanctaque hac Sede initurì gratiam, remque Nobis gratiſſimam facturi. Datum Romæ, die 27. Februarij, 1624.

Od. Card. Band. Protect.

Locus † Sigilli.

Ioſeph Doſinus Secr.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

Alias à Nobis emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, videlicet: *Vrbanus Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam.* Ad militantis Eccleſiæ regimen diuina diſpoſitione, meritis licet imparibus euecti, illud Nobis præ cæteris curandum propoſuimus, vt Eccleſiaſticorum, & Religioſorum Ordines quotcumque ad priſtinam Regularis cuiuſcunque eorum inſtituti normam, à qua non parum deflexerunt, quantum in Domino poſſumus, reduceremus. Ac propterea qui ſua ſponte Religionis, ac arctioris vitæ zelo ducti priſtinæ Regulæ, quam ſuæ Religionis auctores inſtituerunt, obſeruantiam cum antiquo illo rigore amplecti, ac de cætero ſectari conſueuerunt eoſdem, non ſolum in eorum propoſito confouere, ſed etiam opportunis gratiis, & fauoribus libenter proſequi ſolemus. Cùm itaque, ſicut accepimus, nonnulli pij, & Religioſi Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum profeſſores Regni Franciæ piè conſiderantes prædictum Ordinem, qui à fel. recor. Innocentio Papa III. prædeceſſore noſtro inſtitutus, & confirmatus fuit, prout in eius literis ſub datum in Laterano 5. Idus Februarij, Pontificatus ſui anno I. ex quibus continetur, temporum iniuria, & hominum tepiditate à primi eius inſtituti Regularis obſeruantia deflexiſſe, & laxiorem viuendi modum induxiſſe, & adhuc retinere, ac propterea diuina inſpirante gratia arctioris vitæ zelo ducti primam dicti Ordinis Regulare oſſeruare cupientes, poſtpoſitis quibuſcunque corporis commoditatibus, dummodo Chriſtum lucrifacerent, priſtinam ipſius Ordinis Regulam à prædicto Innocentio prædeceſſore inſtitutam cũ priſtino illo rigore obſeruare cœperint, & nonnullas eiuſdem Ordinis Domos ad huiuſmodi primitiuã Regulam reduxerunt, videlicet S. Dionyſij in vrbe S. Laurentij, Aquenſis, & Sanctiſſimæ Trinitatis Nannetenſis, & ſeu de nouo inſtituere ſperent, ac alij quamplures eorum veſtigia ſectantes ſub eadem primitiuæ Regulæ obſeruantia, Altiſſimo famulari deſiderent. Nos, qui pro noſtri paſtoralis officij debito Religioſorum quorumcunque ſtatui proſpere dirigendo libenter intendimus, pium dictorum Religioſorum propoſitum ſummoperè in Domino commendantes, ac eorum laudabilia principia felicioribus progreſſibus, quantum cum Domino poterimus, augere cupientes, & eorum quemlibet à quibuſlibet excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, ex venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & Epiſcoporum, ſuper Regularium negotiis, & conſultationibus deputatorum, quibus hoc negotium examinandum, & Nobis referendum commiſimus ſententia, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine vnam prouinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum, & Diſcalceatorum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum nuncupandam, qui primitiuam Regulam Ordinis prædicti perpetuò obſeruent, habitu, quem modò geſtant, vtentes, in Regno Franciæ per vnum Priorem Prouincialem in Capitulo dictæ prouinciæ, ſeu Congregationis, poſtquam vt in Domino ſperamus, eorumdem Religioſorum Reformatorum numerus auctus fuerit canonicè pro tempore celebrando, ex eiſdem Reformatis, & Diſcalceatis eligendum regendam, & gubernandam in perpetuum auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus, eamque ſic erectam, & inſtitutam ab aliis prouinciis, & Congregationibus dicti Ordinis perpetuò ſeiungimus, ſeparamus, & dimembramus, ipſóſque Fratres Reformatos, & eorum Domos, & Monaſteria, tam hactenùs erecta, quam impoſterum erigenda, ab omni, & quacunque iuriſdictione, viſitatione, & ſuperioritate, tam Commiſſarij Generalis, quàm aliorum Miniſtrorum Prouincialium, aut localium, & aliorum quorumcunque Superiorum eiuſdem Ordinis ſuper dictis Reformatis, & eorum Domibus eis competente, excepto Miniſtro Generali, vt *infrà* dicitur perpetuò eximimus, & liberamus: Ipſamque tamen prouinciam, ſeu Congregationem Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum, eiuſque Domos, & Monaſteria præſentia, & futura, ſub obedientia, & ſuperioritate Miniſtri Generalis totius Ordinis prædicti, ſicut aliæ prouinciæ eiuſdem Ordinis ei ſubſunt, & ſubiacent, perpetuò ſubeſſe, atque ſubiectam remanere, & ſubiacere volumus, qui per ipſum tantùm, vel alium virum idoneum, ex ipſis tamen Fratribus Reformatis ab eo eligendum, eos, iuxta eorum primitiuam Regulam, & inſtituta Regularia viſitare, reformare, corrigere, & punire poſſit. In Monaſteriis tamen, Domibus, & locis eorundem Fratrum Reformatorum, extra quæ nullatenus dicti Fratres Reformati, vel aliqui eorum ab eodem Miniſtro Generali quouis prætextu, vel occaſione amoueri, aſſignari, mutari, extrahi, aut transferri, vel ad alias prouincias mitti, aut in eis retineri poſſit, nec ipſe Miniſter Generalis aliqua eiuſdem Ordinis Fratrum Reformatorum, ſtatuta auctoritate Sedis Apoſtolicæ confirmata, ſeu confirmanda, vel quæ ipſe Nuncius nunc fecerit, vel quæ poſteà à quocunque Capitulo Prouinciali dictorum Fratrum Reformatorum fa-

cta

cta fuerint, ſi auctoritate noſtra, vt dictum eſt, fuerint confirmata, mutare, nec aliquas gratias, exemptiones, aut priuilegia alicui, vel aliquibus aduerſus ipſa ſtatuta concedere valeat. Quia verò nonnulli prædicti Fratres Reformati ex prædicto Ordine Regulæ modificatæ, quam profeſſi olim fuerunt, ſunt aſſumpti, volumus, & mandamus, vt his, & aliis, qui, vt dictum eſt, ex Conuentibus dictam primitiuam Regulam non profitentibus, ad hos Reformatos impoſterùm recipientur, anni ſpatium concedatur loco probationis, intra quem ſi qui prædicti inſtituti, vitæque auſteritatem tolerare non poſſint, ad priores Conuentus reuerti liceat, & ſi Reformati ſibi minùs expedire eorum ſocietatem exiſtimauerint, illos facere valeant; poſt annum verò elapſum, quod ad experimentum, periclitationémque conceditur, ſine noua profeſſione nulli Fratrum Reformatorum huiuſmodi liceat ad aliam Religionem, neque etiam ad vllam aliam eiuſdem Ordinis prouinciam, aut Congregationem dictam primitiuam Regulam non profitentem abſque apoſtaſiæ nota tranſire. Vt autem in huiuſmodi Monaſteriis ij tantummodò admittantur, qui ad onera ſupradictæ primitiuæ Regulæ ſupportanda habiles, & idonei futuri ſunt, dilecto filio noſtro, & Apoſtolicæ Sedis in eodem Regno Franciæ Nuncio, nunc, & pro tempore exiſtenti per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs aliquem Religioſorum ex Fratribus Ordinis Diſcalceatorum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, aut alicuius alterius Ordinis Mendicantium Reformati, pietate, prudentia, doctrina, & experientia, ac in primis Religionis zelo præſtantem, quem ad hoc munus magis aptum, & idoneum iudicauerit, in Viſitatorem prædictorum Fratrum Reformatorum Diſcalceatorum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis eligat, qui Monaſteria prædictorum Fratrum Reformatorum perſonaliter viſitare, & in ſingulorum Fratrum prædictorum, qui huiuſmodi primitiuæ Regulæ obſeruantiam amplexi ſunt, vitam, mores, & qualitates diligenter inquirat, ac eorum quos verè arctioris vitæ zelo ductos ad hanc primitiuæ Regulæ normam tranſire iudicauerit, profeſſionem per eos, vt *ſuprà* dictum eſt, emittendam recipere curet: cæteros verò, quos minùs idoneos, & aptos eſſe compererit, vt habitum Fratrum Reformatorum dimittant, & ex eorum Domibus exeant, & ad modificatæ Regulæ prædictæ Domos reuertantur, auctoritate noſtra, etiam ſub excommunicationis, aliiſque cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis cogat, & compellat. Præterea idem Nuncius cum conſilio prædicti Viſitatoris, ac aliorum piorum, & eruditorum virorum dictorum Ordinum Diſcalceatorum Carmelitarum, aut alicuius alterius Ordinis Mendicantium Reformati, & etiam ex ipſiſmet Reformatis Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Statuta, & Conſtitutiones pro felici dictæ prouinciæ Reformatorum, eiuſque Domorum, & Monaſteriorum gubernio primitiuæ Regulæ prædictæ, ac Sacris Canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduerſantes auctoritate noſtra faciat, & obſeruari mandet. Miniſtros inſuper, Domorum Vicarios, & Magiſtros Nouitiorum, tam ex prædictis Reformatis, ſi alioquin idonei fuerint, quàm etiam in ſupplementum ex dictis Carmelitis, aut alicuius alterius Ordinis Mendicantium Reformati, prout felici huius nouæ prouinciæ progreſſui in Domino magis expedire iudicauerit, eadem auctoritate noſtra eligat. Dantes, & concedentes eidem Nuncio, & ab eo deputando Viſitatori prædicto, aut alij, vel aliis, quos idem Nuncius ad hoc ſemel, aut iterum, vt præmittitur, duxerit deputandos reſpectiuè, tam præmiſſa faciendi, quam etiam Domos, ſeu Monaſteria eiuſdem primitiuæ Regulæ viſitandi, ac Miniſtris, ſeu aliis eorum Superioribus, vt eos, qui relicto ſeculo ad prædictam Religionem confugere diuina inſpirante gratia ſtatuerint, & alios, qui ex prædicto Ordine modificatæ Regulæ Ordinis SS. Trinitatis, aut ex aliis, laxioris tamen Regulæ Ordinibus, ad prædictum Reformatum Ordinem tranſire voluerint, ſeruatis ſeruandis, admittere poſſint, concedendi, dummodo quoad eos, qui ex aliis Ordinibus ad hunc tranſitum facere voluerint, maior pars vocalium Domus, in qua recipiendi erunt in illum conſentiat, & Viſitatoris prædicti licentia accedat, & nihilominus integrum Nouitiatus annum, prout alij de nouo recipiendi, antequam profeſſionem emittant, perficiant. Poſtquam autem benedicente Domino prædictorum Fratrum Reformatorum Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis numerus creuerit, ita vt prædictorum externorum Religioſorum auxilio non indiguerint, & octo ſaltem Domos, ſeu Monaſteria habuerint, in quorum ſingulis duodecim ſaltem Fratres Reformati huiuſmodi exiſtant, prædictus Nuncius eos ad Capitulum celebrandum conuocari faciat, & in dicto Capitulo ipſe præſideat, & tam Viſitator, quam Miniſtri, & eorum Procuratores canonicè electi, vocem, & locum habeant, ac Miniſtrum Prouincialem, cæteróſque Miniſtros Domorum ex eiſdem Fratribus Reformatis, iuxta præſentium tenorem, & Regularia eiuſdem Ordinis inſtituta eligant: ipſe verò Miniſter Prouincialis primò electus auctoritate noſtra prædicta ea vice duntaxat ab ipſo Nuncio confirmetur, & tam ipſe, quàm eius ſucceſſores eandem Prouinciam Fratrum Reformatorum, ſalua ſemper Miniſtri Generalis tam in ipſam prouinciam, quàm in eumdemmet miniſtrum Prouincialem pro tempore eligendum, vt ſuprà dictum eſt, ſuperioritate, ita vt viſitandi, regendi, & gubernandi, plenam, & omnimodam habeat poteſtatem. Cæteri autem Miniſtri Prouinciales pro tempore in Capitulis Prouincialibus, quæ de triennio in triennium tam pro ſtatutis faciendis, moderandis, aut ex cauſa abrogandis, quàm electionibus Superiorum, & aliis ad bonum regimen eiuſdem Prouinciæ pertinentibus faciendis, & ordinandis celebrari debeant eligendi a Miniſtro generali confirmationem quamprimum petere, ac obtinere curabunt: ſtatim tamen ac electi fuerint, prædictam auctoritatem habeant, & exercere poſſint. Concedimus quoque eidem prouinciæ, vt cùm, creſcente numero Domorum, & Fratrum, prout ſuprà dictum eſt, Prouincialem elegerit, Procuratorem Generalem apud Sedem Apoſtolicam pro eiuſdem prouinciæ negotiis tractandis deputare, & perpetuò retinere valeat. Præterea omnibus, & ſingulis dictæ prouinciæ perſonis nunc, & pro tempore exiſtentibus, quod omnibus & ſingulis priuilegiis, gratiis, & indulgentiis, exemptionibus, & immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, quibus Fratres dicti Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum decretis Sacri Concilij Tridentini, Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac primitiuæ regulæ prædictæ non contrariis vti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant indulgemus. Inhibentes Miniſtro Generali Ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis, Commiſſario Generali, Miniſtris Prouincialibus & Localibus, & aliis quibuſcunque dicti Ordinis Superioribus, ne per ſe, aut alios prædictos Reformatos eiuſdem Ordinis, aut etiam Viſitatores prædictos, aut ſuper præmiſſis quoquo modo moleſtare, aut inquietare audeant, vel præſumant, etiamſi nondum profeſſionem prædictæ Regulæ primitiuæ emiſerint, quòd ſi ſecùs fecerint, eos, & eorum ſingulos excommunicationis ſententia ipſo facto incurrenda innodamus: dicti verò Reformati nullo modo parere, aut deferre teneantur, ſalua tamen in reliquis obedientia dicti Miniſtri Generalis, cui eos perpetuò ſubiectos eſſe, & ſubiacere volumus, vt dictum eſt. Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore de

ſubreptionis

ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ defectu, etiam ex eo, quod omnes intereſſe habentes forſan vocati non fuerint, notari, argui, ſeu impugnari, aut ſub quibuſuis renouationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & in poſterum emanandis comprehendi poſſe, ſed ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri debere, ſicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca eiſdem moderno, & pro tempore exiſtenti in dicto Regno Franciæ Nuncio, ac venerabilibus Fratribus moderno Epiſcopis Senonenſi, & Lingonenſi per præſentes committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Fratrum Reformatorum prædictorum [illegible] fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, illiſque [illegible] efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eadem auctoritate noſtra præmiſſis omnibus, [illegible] iuxta præſentium continentiam, & tenorem pacificè frui, & gaudere: Non permittentes eos desuper per Metropolitanum [illegible], aliosque prædictos quomodolibet indebitè moleſtari; contradictores quoslibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, legitimiſque ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus recolendæ memoriæ [illegible] Apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis prædictis, vel quibuſuis aliis perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & [illegible] decretis in genere, vel in ſpecie, etiam motu proprio, & alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum tenores præſentibus, pro plene, & ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Cæterum quia difficile foret eaſdem præſentium literarum originales ad quoſcunque perſonas deferre, & volumus [illegible] eadem auctoritate volumus, & decernimus, quod ipſarum tranſumptis eaſdem præſentium literarum [illegible] Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillio alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique adhibeatur, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub annulo Piſcatoris die 12. Sept. [illegible] Pontificatus noſtri anno 7. Cùm autem ſicut pro parte dictorum Fratrum nobis denuò expoſitum fuit, præter literæ huiuſmodi multis, ac diuerſis in locis a ſe inuicem diſtantibus executioni demandandæ ſint, prædictus verò noſter, & Apoſtolicæ Sedis Nuncius ob continuas, quibus detinetur, occupationes ad loca huiuſmodi ſe transferre nequeat, exindeque fiat, vt earundem literarum executio, non ſolùm retardetur, verùm etiam omninò impediatur; Nobis propterea iidem Fratres humiliter ſupplicari fecerunt, vt ſibi deſuper opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur literas prædictas debitæ executioni, vt par eſt, demandari cupientes, ac Fratres prædictos amplioribus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, eorúmque ſingulares perſonas à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, De venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, attentis narratis, executionem prædictarum literarum noſtrarum Nuncio prædicto, vt præfertur, demandatam, dilecto filio noſtro Ludouico Alphonſo S. R. E. Presbytero Cardinali de Richelieu nuncupato, Archiepiſcopo Eccleſiæ Lugdunenſis, ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica Præſuli, eiuſque in Archiepiſcopatu prædicto pro tempore ſucceſſoribus, cum facultatibus, & auctoritatibus, ac aliàs modo, & forma in eiſdem præinſertis literis contentis, & expreſſis dicta authoritate tenore præſentium committimus, & demandamus. Non obſtantibus præmiſſis, ac omnibus illis, quæ in eiſdem literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ, apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris, die 28 Februarij 1631. Pontificatus noſtri anno 8.

M. A. Maraldus.

Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede, &c. Congregatio.

Fratrum Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum Ordo circa annum Domini 1603. erectus Madriti in Capella Beatiſſimæ Virginis *de Remedijs* nuncupata, in Monaſterio Fratrum Calceatorum B. Mariæ de Mercede exiſtenti, ſolicitante P. Ioanne Baptiſta a Sanctiſſimo Sacramento; quam reformationem, & nouam Congregationem confirmauit Paulus V. ſequenti Conſtitutione.

PAVLVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

INter omnes vitæ Regularis Ordines, &c.

Vbi loquendo de hoc Ordine Beatæ Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum, replicat eiuſdem [illegible] eo modo, quo nos *ſacra* diuinis [illegible]. Vtique ſinguları quodam noſtri [illegible] affectu ſibi fore exiſtimamus, quam reuelauit Iacobo Aragonum Regi, & S. Raymundo de Penafort, ac Petro Nolaſco primo dicti Ordinis profeſſori ſicut etiam diuinitus innumera fere priuilegia, & gratias ex thesauro Eccleſiæ Dei thesauro depromptas, atque huic Ordini a pluribus Summis Pontificibus communicatas, quorum tenorem exprimendo in hac eadem Conſtitutione §. 2.

eaſdem

eaſdem gratias,& priuilegia Apoſtolica auctoritate perpetuò approbat,confirmat,& innouat,ac quatenùs opus ſit,ea omnia,& ſingula de nouo concedit.Deinde ad rem noſtram §.2.addit:

Præterea reformationem nonnullorum eiuſdem Ordinis piorum,& Religioſorum virorum,quos perfectioris vitæ amantes,aliquas Domos reformatas,ſeu Recollectas nuncupatas in prouinciis Caſtellæ,& Beticæ, vbi ſub arctioribus quibuſdam vitæ,& morum Regulis longè à ſecularibus curis viuunt,iuxta dicti Ordinis laudabiles conſtitutiones,per eos rigoroſiùs,& ſtrictiùs obſeruari cœptas,inſtituiſſe, cum non exigua animi noſtri in Domino lætitia percepimus,omniúmque & ſingulorum Domorum huiuſmodi erectionem, necnon omnes, & ſingulas antiquas dicti Ordinis conſtitutiones,& ordinationes per eos,vt præfertur, obſeruari cœptas, quarum etiam tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, haberi volumus, quatenùs non ſint reuocatæ, nec Decretis Concilij huiuſmodi, aut aliis canonicis ſanctionibus contrarientur, auctoritate, & tenore prædictis etiam perpetuò approbamus,& confirmamus. Ac Generali dicti Ordinis Magiſtro nunc, & pro tempore exiſtenti, vt vbicumque locorum quaſcunque eiuſdem Ordinis Reformatas Domos,& Eccleſias canonicè erigere,& inſtituere liberè, & licitè valeat,ſimiliter perpetuò concedimus,& indulgemus,ac etiam plenariam, liberam,& omnimodam licentiam,auctoritatem,& poteſtatem tribuimus,& impartimur.

Hanc tamen Congregationem ſic approbatam, & confirmatam Generali totius Ordinis, ac aliis Prælatis totaliter ſupponit, ne prætextu reformationis huiuſmodi,vnitatem totius Ordinis perturbari contingeret. Et has literas, vti ſemper validas, perpetuò obſeruari præcipit,executores earum deputando, clauſulas derogatorias apponendo, ſanctiones pœnales indicendo,& cætera omnia,quæ requiruntur,ſupplendo,donec concludat Conſtitutionem ſub

Datum Romæ,apud S.Marcum anno Incarnat. Dominicæ 1606.10.Kalend.Septembr.Pontif.ſui anno 2.

Huius Ordinis Reformatos Fratres motu proprio,& ex certa ſcientia à calceatis totaliter ſeparauit, & item Vicarium Generalem pro ipſis creauit Greg. XV. ſua Conſtit. quæ incipit: *Apoſtolici muneris ſollicitudo.*26. Nouembris 1621.quod & confirmauit alia ſua Conſtit. ſub datum 20. Auguſti 1622. & Vrbanus Papa VIII. Conſtitut.quæ incipit: *In ſede*,8.Iulij 1627.qui & Conſtit.77.quæ incipit:*Iniuncti*,19. Ianuarij 1628.prohibuit, ne Reformati huius Ordinis tranſire poſſint a l'Ordinem Calceatorum eiuſdem Ordinis abſque expreſſa Romani Pontificis licentia, ſicut Greg. XV. prohibuerat *Conſtit.nouiſſimè citata*,ne Calceati tranſirent ad Reformatos abſque admiſſione facienda per Reformatos per vota ſecreta,qua adhuc peracta tenerentur Calceati ad annum probationis, & ad nouam profeſsionem. Illis denique Vrbanus VIII.vt Miſſam, & Officium de communi Confeſſorum non Pontificum recitare poſſent in feſto S. Raymundi eiuſdem Ordinis, vt *ſuprà* diximus,Procuratore Generali, ac S. R. E.Cardinali,in die ſuæ feſtiuitatis, indulſit ſua Conſt.52. quæ incipit: *Saluatoris*.5 Nouembr.1625. & de hac Congregatione quid aliud dicam non habeo.

S. Antonij in Flandria Congregatio.

78 Fratrum S. Antonij in Flandria Ordo inſtitutus eſt noſtris temporibus, de anno videlicet 1615. in quo à Paulo V. Regulam S. Auguſtini acceperunt, vt refert Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib.* 1. *num.* 164. qui addit, quòd eorum vnicum Monaſterium, Caſtellettum nuncupatum,ſubiectum eſt Prouinciali Belgico Auguſtinianorum;ſaluis tamen huius Ordinis particularibus conſtitutionibus,& priuilegiis.

Alexianorum Fratrum Congregatio.

Fratrum Alexianorum Ordo ſic dictus, eo, quòd alumni huius inſtituti S. Alexium ſibi Patronum delegerint, à piis quibuſdam viris erectus eſt, circa annum Domini 1309. Hos Regulæ S. Auguſtini addixit Henricus Surdemanus ex familia Eremitica S. Auguſtini; ex Cruſſenio *in Monaſtico, p.*3.*cap.*11. vbi addit ab officio ſepeliendi mortuos, quod eſt eorum principale inſtitutum, Veſpillones vocari, & in ipſo actu tumulandi ca lauera, vtuntur veſtibus nigris, & cuculla oblonga. De cætero ſacris non ſunt initiati,ſimpliciter Laici ſunt,vt refert Aubertus Miræus *de origine Ord. S. Auguſtini,lib.*1.*cap.*28. 79

Bonorum Hominum Congregatio.

Sunt & alij Religioſi viri, qui Regulam S. P. Auguſtini obſeruant, ſicut innuit Paulus Morig.*in hiſt. Relig.cap.*72. inter quos recenſet quoſdam, qui Boni Homines nuncupantur, quorum Ordo inſtitutus fuit à quodam Richardo Cornubiæ Comite, Henrici III. Regis Angliæ fratre, qui ædificato in villa Bercanſtedienſi vigeſimo quinto à Londino milliario Monaſterio, ibi cùm aliquot Religioſis viris Regulam S. Auguſtini obſeruabant; induebantur habitu cæruleo, & incepit hæc Congregatio circa annum Domini 1257. de his Polydorus Vrbinas; de aliis nihil aliud vidi. 80

Clericorum autem in communi viuentium ſub Regula S.Auguſtini Congregationes aliquot ponuntur à Gabriele Pennoto *lib.*2.*ſuæ hiſt. trip. cap.*74. Nóſque eiuſdem ſententiam ſequentes, eaſdem ſub tali Regula militantes recenſemus, ſeruato tamen temporum ordine,ac proinde prima erit.

Clericorum Hoſpitalariorum Congregatio.

Congregatio Clericorum Hoſpitalariorum circa annum Domini 1300.ſurrexit, cuius extitit author P. Auguſtinus Nouellus, primùm Manfredi Regis Siciliæ Cancellarius, Pœnitentiarius poſteà, & à confeſsionibus Bonifacij VIII. Hic Religioſus vir reiecto munere Generalatus Eremitarum S. Auguſtini, hanc familiam Senis erexit ſub Regula S. Auguſtini,quam Congregationem confirmauit idem Bonifacius VIII. vt refert Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſ.lib.*1. *cap.* 41. *num.*140. Habitus horum Religioſorum omninò Clericalis eſt,& eorum inſtitutum eſt Hoſpitalibus inſeruire. Datat, ſed in paucis locis adhuc per Italiam hæc Congregatio, & præcipue Senis, & agit de ea Cruſſenius *in Monaſtico p.*3. *cap.*10. ad quem Lectorem remitto. 81

Clericorum vitæ communi Congregatio.

Congregatio Clericorum vitæ communis ſub Regula S.Auguſtini inſtituta eſt anno Domini 1376. ex Barboſa *de iure Eccleſ.lib.*1. *cap.* 41. *num.* 145. à Magno Gerardo Dauentrenſi ad Iſalam fluuium in Germania inferiore nato. Fuerat olim Gerardus Vltraiectenſis, & Aquiſgranenſis Canonicus, quibus dignitatibus opimis quidem, cum maxima patrimonij parte poſtmodum ſponte relictis, totum ſe Deo, proximorúmque procurandæ ſaluti tradidit, & cum aliquot Clericis vitam communem more Apoſtolorum degens in ipſa Dauentriæ vrbe ad pueros in literis, & moribus educandos incubuit. Huius Congregationis inſtitutum 82

maximè

maximè commendatum fuit in Concilio Conſtantienſi præſidente Martino V. ſicut refert Chriſtianus Maſſæus huius inſtituti alumnus *in ſuo Chronico*, qui etiam teſtatur, ſe apud Bruxellam Eugenij IV. & Pij II. quamplures literas, & perpulchra priuilegia ipſis Clericis conceſſa reperiſſe.

Clerici huius Congregationis in Germania inferiore literas humaniores excitarunt, & plurima, eaque celeberrima in illa prouincia habuerunt gymnaſia, quorum catalogum texuit Aubertus Miræus *in libello de Congregationib. Cleric. in communi viuentium, cap. 1. pag. 6.* vbi etiam refert homines ſanctitate, & literis illuſtres huius Religionis.

Huic Magno Gerardo, & ſociis plurimùm debet celebre Vuindeſimenſe Monaſterium Canonicorum Regularium, quod licet ab ipſo fundatum non fuerit, morte ſuum propoſitum interrumpente, eius tamen ſuaſionibus, & precibus a ſuis diſcipulis extructum fuit, qui & ibi habitum Canonicorum Regularium induxerunt. Obiit tantus vir, quem ob inſignes animi dotes, & teſtatam omnibus virtutem, & doctrinam meliores quique Magnum cognominarunt, anno Domini 1384. cuius elogia proſequitur Arnoldus Bruſchius *in libro de viris illuſtribus Capituli Vuindeſimenſis.*

Agit de hac Congregatione Cruſſenus *in Monaſt. Auguſt. p. 3. cap. 19.* Aubertus Miræus *in Orig. S. Auguſt. cap. 27. & in libello de Clericis in communi viuentibus, cap. 1.* Poſſeuinus *in verbo Gerardus*, Chriſtianus Maſſæus *in ſuo Chronico*, Marulus *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 197.* Paulus Morigia *in hiſt. Relig. cap. 59.* & Barboſa *loc. cit. num. 145.*

Theatinorum Clericorum Congregatio.

13 Congregatio Clericorum Regularium, Theatinorum nuncupata, circa annum Domini 1524. initium habuit. Cùm enim ſecularis Clerus potiùs ſcandala, quàm exempla Chriſtiano populo tunc temporis præbere inclinatus ſatis videretur; particulari Dei pietate, ac prouidentia inſpirati quatuor pij, ac religioſi homines, ad reſtaurandam, & inducendam in Clero antiquam illam Regularem obſeruantiam, ſe totos contulerunt, ex qua reformatione factum eſt, vt huius Congregationis alumni, tantùm ſimpliciter Clerici Regulares, & ſine addito aliquo, denominentur, ſicut alij, qui poſt aliquod temporis ſpatium inſtituti ſunt, vt Barnabitæ, vel S. Pauli decollati, Ieſuitæ, & alij, qui nomini Clericorum Regularium addi debent. Hæc ergo Congregatio Clericorum Regularium temporibus Clementis VII. excitata eſt a Petro Caraffa, tunc Epiſcopo Theatino, à quo & vulgariter Clerici Theatini dicuntur; is enim in manibus Summi Pontificis reſignato Epiſcopatu, cum P. D. Gaëtano Tienenſi nobili Vincentino Protonotario Apoſtolico, ex numero participantium D. Bonifacio Alexandrino, & D. Paulo Conſiliario Romano, facta ſolemni profeſſione in Baſilica D. Petri, Romæ primò ſuam Congregationem fundarunt, quam Clemens Papa VII. confirmauit ſequenti Conſtitutione.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili Fratri Ioanni Petro Epiſcopo Theatino, & dilecto filio Caietano Presbytero Vincentino, ac eorum ſociis, & ſucceſſoribus.

Exponi nobis nuper feciſtis, quòd vos, & nonnulli alij eiuſdem propoſiti, ſocij veſtri, diuina, vt creditur, inſpiratione ducti, cupientes cum maiori animi quiete, Deo ſeruire, & illi magis pio deſiderio adhærere poſſe, tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, Paupertatis ſcilicet, Caſtitatis, & Obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito, ac communi clericali habitu in vnum habitantes, & in communi viuentes, ac Deo humiliter, & deuotè, quantum ipſe dederit, ſeruientes, ſub noſtra, & Apoſtolicæ Sedis humili, & immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione, clericalem vitam ducere decreuiſtis, ſupplicariſque nobis feciſtis, vt de Noſtræ, atque huius Sedis Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ſolitaque clementia in præmiſſis benigne annuentes, de eis, quæ ad huius vitæ propoſitum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis, ſociis, ſucceſſoribuſque veſtris prouidere dignaremur. Nos qui omnium Chriſti fidelium piis, & honeſtis deſideriis libenter annuimus, veſtrum in hac parte laudabile deſiderium plurimùm in Domino commendantes, veſtriſque huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet veſtrùm, vt quandocumque viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, vt petitis, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota publicè emittere, & in manibus cuiuſcumque Presbyteri ſecularis, vel cuiuſuis Ordinis Regularis ſolemniter profiteri, ac ſub ſolito, & communi habitu Clericali, ſúbque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viuentes, in locis Religioſis, ac ſecularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur; ſub Noſtra, & ſanctæ huius Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione in vnum habitare. Atque ex vobis inter vos ſingulis annis Superiorem eligere, Præpoſitum nuncupandum, qui vſque ad triennium, & non vltra confirmari poſſit. Alióſque quoſcunque ſeculares Clericos quauis dignitate fulgentes, ſeu Laïcos, qui Deo inſpirante, ad huiuſmodi vitæ propoſitum, & communem viuendi modum ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annuam probationem ad talem trium votorum profeſſionem in manibus Superioris, ſeu Præpoſiti emittendam, ad huiuſmodi communem viuendi modum admittere. Necnon ſtatuta quæcumque, Ordinationes, & Conſtitutiones de omnibus, & ſingulis, quæ ad huiuſmodi vitæ propoſitum conducere, moreſque, & inſtitutum honeſtè, & deuotè clericaliter viuendi concernere videbuntur, dè Miſſis præcipuè, & aliis diuinis officiis, ſeu Horis Canonicis, prout vobis meliùs videbitur celebrandis, & recitandis, licita tamen, & honeſta, rationabilia, & bonis moribus, & ſacris Canonibus non contraria facere, edere, & pro tempore facta, edita corrigere, reformare, vel in parte, vel in totum immutare, ac de nouo alia, prout vobis expedire videbitur, reſtituere, & ordinare, ac iuxta illa viuere. Quæ poſtquam à vobis condita, edita, reformata, inſtituta, aut immutata, & ordinata, ac Nobis, ſeu ſucceſſoribus noſtris exhibita fuerint, Apoſtolica auctoritate approbata, & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur. Et vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, fauoribus, conceſſionibus, & gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, ac in futurum potientur, & gaudebunt Canonici Regulares Lateranenſis Congregationis, perſonæ, & loca eorum, vos perſonæ, & loca veſtra, vti, potiri, & gaudere poſſitis. Quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſsis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, itavt litteræ Apoſtolicæ ſuper eiſdem priuilegiis, exemptionibus, immutationibus, conceſsionibus, & gratiis eiſdem conceſsis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, & inuocationibus, & diebus ad libitum veſtrum expediri poſsint, perinde ac ſi illa omnia, & ſingula non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorum de verbo ad verbum expreſsionem, & inſertionem fuiſſent

vobis per has noſtras literas ſub hac ipſa die expreſsè, & ſpecialiter conceſſa, tenore præſentium ex certa noſtra ſcientia, & ex Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis vobis, ac ſociis, & ſucceſſoribus veſtris in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmiſſa omnia, & ſingula quibuſcumque impedimentis, & contradictionibus amotis liberam, plenámque auctoritatem, & facultatem elargimur. Non obſtantibus nomine, dignitate, & officio Epiſcopali, quæ Ioanni Petro ſupradicto per alias noſtras reſeruauimus, Apoſtolicíſque, aut aliis generalibus, aut ſpecialibus Conſtitutionibus, Ordinationibus, etiam iuramento, aut alia quauis firmitate roboratis, etiamſi quæ ſpecialiter, ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus. Aliiſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 24. Iunij 1524. Pontificatus noſtri anno 1.

Confirmato huiuſmodi Regulari Clericorum inſtituto, mirum in modum extendi cœpit, & dilatari, ſicut eorum quamplura, eáque inſignia Collegia numerat Sylueſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 367. & ſeqq.* vbi etiam numerum virorum tum literis, tum dignitatibus Eccleſiaſticis inſignitorum recenſet, ex quibus principalis huius Congregationis inſtitutor Ioannes Petrus Caraffa ad Summi Pontificatus apicem conſcendit Paulus IV. cognominatus, ſepultus Romæ apud S. Mariam ſuper Mineruam cum infraſcripto Epitaphio:

PAVLO QVARTO CARAFFÆ Pontifici maximo, eloquentia, doctrina, ſapientia, liberalitate, animi magnitudine præſtanti, ſcelerum vindici integerrimo, Catholicæ fidei acerrimo propugnatori, Pius V. Pontifex Max. grati, & pij animi monumentum poſuit.

Vixit annos LXXXIII. menſ. uno, die XX. obiit MDLIX. XV. Kalend. Septembris Pontific ſui anno V.

Caietanus Thienæus vnus item ex fundatoribus à S. Rituum Congregatione approbante S. D. N. Vrbano, diuina prouidentia Papa VIII. in Beatorum numerum ſolemniter adſcriptus, prout ex ſequenti Decreto die 21. Septembris anno 1629. edito, videre licet.

Facta per Sacræ Rotæ Auditores relatione Sanctiſſimo de proceſſibus auctoritate Apoſtolica fabricatis ſuper ſanctitate ſerui Dei Caietani Thienæi nobilis Patritij Vicentini Patrum Theatinorum Fundatoris, iiſque in Sacra Rituum Congregatione, de mandato Sanctitatis ſuæ per plures ſeſſiones, citato etiam ad hoc, & audito Promotore Fidei, ad relationem Illuſtriſſimi Cardinalis Antonij Barberini acerrimè diſcuſſis, cognito primùm ſuper validitate dd. proceſſuum, deinde ſuper virtutibus heroicis, & demum ſuper miraculis in vita, & poſt mortem interceſſione dicti ſerui Dei ab Altiſſimo patratis, Eadem Sacra Rituum Congregatio vnanimi Illuſtriſſimorum Patrum conſenſu cenſuit tutò poſſe, quandocumque Sanctiſſimo placuerit, deueniri ad ſolemnem Canonizationem dicti ſerui Dei Caietani Thienæi, & interim poſſe concedi, vt ipſe Dei Seruus in poſterum Beatus nuncupetur, & ab omnibus Clericis Regularibus vbique exiſtentibus Officium de Communi Confeſſoris non Pontificis in die eius obitus recitari, & Miſſa celebrari, iuxta Breuiarij, ac Miſſalis Romani rubricas, etiam per Sacerdotes Regulares, & Seculares ad eorum Eccleſias confluentes; in ciuitate verò Vicentiæ, vbi natus, ac in ciuitate Neapolis, vbi ſacrum eius Corpus requieſcit in omnibus Eccleſiis, tam Regularium, quam Secularium Miſſa, & Officium vt ſuprà reſpectiuè celebrari, & recitari valeat: Ac pro præſenti anno dumtaxat prædicti Patres Theatini ſolemnem Beatificationem cum Officio, & Miſſa in die eis beneuiſa, hic Romæ in Eccleſia S. Andreæ de Valle, necnon alij ad illam confluentes celebrare poſsint, & valeant.

Quam Sacræ Rituum Congregationis ſententiam S. D. N. ad ſe relatam approbauit.

Ioan. Baptiſta Cardinalis Detus.

Locus † ſigilli.

F. Fuluius Benignus Secr.

Exempta eſt hæc Congregatio ab Ordinariorum iuriſdictione, & ſub immediata Sedis Apoſtolicæ tutela inſtitutum ſuum Regulare proſequitur, priuilegiiſque omnibus, Lateranenſibus Canonicis conceſsis, gaudet, vt ex ſuprapoſita Conſtitutione Clementis VII. habes. Fruitur item iiſdem priuilegiis cum Clericis de Somaſcha, & Presbyteris Societatis Ieſu, & ad proceſsiones accedere non coguntur, ex Conſtitut. 51 Pij V. quæ incipit: *Ad immaculatam ſitilem.* Idib. Februarij 1567. ex quo Nauar. *de conſecr. Eccleſ. Conſtit. vnica ad finem* ait: *Præfata Congregatio plurima, & grandiſſima priuilegia, quæ vix crediaiſſem, niſi ea legiſſem, quod certè cum magna voluptate feci.* Profitentur Religioſi huius Congregationis Paupertatem, tum in communi, tum in particulari. Eleemoſynas oſtiatim non petunt, ſed ex ſponte oblatis, & ſibi allatis à Chriſti fidelibus, viuunt, & tria vota ſubſtantialia Religioni emittunt. Vtuntur habitu Clericali, & in caligis tantùm, & tunica differunt à Presbyteris Societatis Ieſu: nam hi caligas albas deferunt, & tunicam ante reſeratam. Obſeruant Regulam S. Auguſtini, vt referunt Pennottus *lib. 2 hiſt. tripart. cap. 74.* & Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num.* 158. Habitant Romæ ad S. Andream de la Valle ad S. Syluestrum in monte Quirinali, vbi, & in aliis ſuis Collegiis habent homines Religioſiſsimos, ac doctiſsimos.

Agit de hac Congregatione Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo 16 pag.* 557. Paulus Morigia *in Orig. Relig. cap. 5.* Hieronymus Romanus *in Republica Chriſtiana lib. 6. c. 32.* Ioannes Petrus Iuſſanus *in vita S. Caroli lib. 2. c. 19.* Frater Emmanuel Roder. *qq. regul. tom. 1. q. 1. art. 14.* Azorius *inſtitut. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8.* Hieronym. Roder *in compend. qq. regul. reſol. 123. n. 21.* Aubertus Miræus *in libello de Orig. Cler. Regul. c. 2. pag. 9.* Auguſtinus Barboſa, & Syluest. Marulus *in locis ſupra citatis*, Baptiſta de Tuffo *in Chron huius Religionis*, & Baptiſta Caſtald. *in vita B. Caietani.*

S. Pauli Decollati, ſeu Barnabitarum Congregatio.

Congregatio Clericorum S. Pauli Decollati, aliàs Barnabitarum, circa annum Domini 1526. ortum habuit à 84
tribus nobiliſsimis viris Bartholomæo Ferrario, Iacobo Antonio Morigia Mediolanenſibus, & Antonio Maria Zaccharia Cremonenſi in ipſa ciuitate Mediolani; cùm enim tunc temporis ciuitas maximis oppreſſa anguſtiis, bello, peſte, ac fame detineretur, miſericors Pater Dominus noſter huiuſmodi Religioſos viros in eius conſolationem excitauit, qui, ſuadente D. Seraphino Firmano Canonico Regulari, nouæ Congregationi ſuæ initia excogitarunt. Huic ſancto propoſito non defuere auxilia opportuna, nam in ſui fundamentum inſtituti eis dono datum fuit Oratorium S. Barnabæ, anteà Canonicorum Regularium, quem locum tanquam ſui Ordinis caput, & Sedem conſtituerunt, à quo & Barnabitæ ſocij huius Congregationis appellati ſunt. Exercitium horum Clericorum continuum erat, publicè epiſtolas S. Pauli legere, & ad conſilia in eis contenta homines adhortari, ex quo & S. Pauli Clerici communiter nuncupantur.

Confirmauit hanc Congregationem Clemens Papa VII. ſua ſequenti conſtitutione:

CLEMENS

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Antonio Mariæ Zachariæ Presbyteris Mediolanenſi, & Cremonenſi.

VOta, per quæ vos in humilitatis ſpiritu perennis vitæ præmiis digniores effici, veſtræque, & aliorum animarum ſaluti conſulere poſſitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eáque fauoribus proſequimur opportunis. Expoſuiſti ſiquidem Nobis feciſtis, cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, vt liberius diuinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei ſunt, perquirere poſſitis, cupitis profeſsionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus venerabilis Fratris Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu eius in ſpiritualibus Vicarij Generalis emittere, & inſimul in aliquo loco ciuitatis, ſeu Diœceſis Mediolanen. per vos eligendo, morari, & permanere. Quare Nobis feciſtis humiliter ſupplicari, vt piæ veſtræ intentioni huiuſmodi paternè annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrûm ſingulis, vt profeſſionem ipſam in eiuſmodi Archiepiſcopi, ſeu Vicarij, qui verò de cætero ad vos conuerti voluerint, in alterius veſtrûm, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus profeſſionem trium votorum eorumdem emittere, & inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarij loci, in ipſo loco per vos eligendo cohabitare, ac in communi viuere. Necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatu, & directione quæcumque ſtatuta, & Ordinationes, rationabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria condere, & facere, illaque, vt vobis pro temporum qualitate expedire videbitur, mutare, & in totum tollere, aliaque illorum loco de nouo facere, liberè, & licitè valeatis. Apoſtolicis, ac in Prouincialibus Synodis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus. Eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Datum Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 18. Februarij 1533. Pontificatus noſtri anno 10.

Hanc eandem Congregationem confirmauit Paulus III. ſub titulo S. Pauli Decollati Conſtit. 5. quæ incipit: *Dudum fel. rec.* 25. Iulij 1535. vbi inter alia priuilegia, quæ eis conceſſit, communicauit etiam omnia priuilegia conceſſa Canonicis Regularibus Lateranenſibus, ſuſcepit eoſdem ſub tutela Sedis Apoſtolicæ, ex Greg. XIII. Conſtit. 48. quæ incipit: *In ſpecula*, Idib. Septemb. 1577. & licèt Regulares ſint, non poſſunt cogi ad proceſſiones ex indulto Sixti V. Conſt. 5. quæ incipit: *Rationi congruit*, Kalend. Maij 1585.

Floruêre in hac Congregatione præclariſsimi viri, ac piiſsimi, quorum elogia alibi emanata indicat Barboſa *lib. 1. de iure Eccl. c. 41. n. 159.* Horum induſtria Congregatio in plurima Monaſteria dilatata eſt, quorum catalogum refert Aubertus Miræus *in libello de Congregationibus Cleric. in communi viuentium.*

De hoc Ordine agunt Auguſtinus Torniellus *tom. 1. ſacror. Annal. ab orbe condito*. Carolus à Baſilica S. Petri huius Congreg. Clericus, poſteà Epiſcopus Nouarien. *in ſua Nouaria*, Chriſtoph. Giarda *in lib. qui inſcribitur*, Apis Religioſa. Paulus Morigia *in Orig. Relig. c. 66.* Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 399. Ioannes Petrus Iuſſanus *in vita S. Caroli, lib. 5. c. 11.* Azorius *inſtitut. moral. 1. p. lib. 13. c. 11. q. 8.*

Boni Ieſu Clericorum Regularium Congregatio.

Congregatio Clericorum Boni Ieſu in ciuitate antiquiſsima Rauennæ in Romandiola incepit circa annum 85
Domini 1526 eo ferè tempore, quo præcedens, induſtria, & ſuaſionibus D. Seraphini Firmani Canonici Regularis, & addit Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſiaſtico, lib. 1. c. 41. n. 157.* inſtitutam fuiſſe hanc Congregationem à quadam virgine, nomine Margarita, eiuſdem ciuitatis, miniſterio duorum Sacerdotum, Leonis, & Hieronymi, qui primi hunc Ordinem profeſsi ſunt, quibus alij adiuncti alia Monaſteria extruxerunt, ibique Regularem vitam ex norma S. Auguſtini, teſte Pennotto *in hiſt. tripart. Canon. Regularium, lib. 2. cap.* 74. piè, ac religiosè exercent.

Familia hæc Clericorum Regularium vtitur habitu ſimili Patribus Ieſuitis, excepto quòd pileum vbique rotundum deferunt. De hac Congregatione præter citatos agit Sylueſter Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 398. Iacob. Morandius Carthuſ. *in 7. tom. add. ad Surium, die 23. Ianuarij, quo celebratur feſtum B. Margaritæ*, Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8 prope finem*, qui omnes de hoc Ordine nihil aliud referunt.

Somaſchinorum, ſeu S. Maioli Clericorum Regularium Congregatio.

Congregatio Clericorum S. Maioli, ſiue de Somaſcha 86
anno eodem, quo præcedens, ſeu paulò pòſt ſurrexit primò Venetiis, cuiuſque fundamenta iecit Hieronymus Æmilianus Patritius Venetus. Is enim, ita inſpirante Deo, colligere cœpit pauperes, ac orphanos, qui tunc temporis, ſæuiente bello, & fame, penè innumerabiles in publicis viis peribant, in quodam à ſe prouiſo loco, atque illis victum, & veſtitum procurando ibidem, vel literis imbuere ſtudebat, vel artes mechanicas apprehendere ſollicitabat. Inde poſteà, relictis hominibus, qui talem curam ſuſceperunt, ad alia loca ſe conuertens, vt ſuum vbique pium, ac ſanctum inſtitutum diſſeminaret, ſicuti & voti quammaximè compos factus eſt, ad Somaſcham villam inter Mediolanum, & Bergomum Monaſterium inſtituit, à quo & ſua Congregatio nomen de Somaſcha obtinuit, ſicut & vocatur de S. Maiolo à Collegio celebri poſito in ciuitate Papiæ. Talis & tantus erat feruor, ac pietas huius Religioſiſsimi viri in huiuſmodi miſericordiæ operibus, quòd cùm in villa Somaſchenſi penè duæ è tribus hominum partes peſtilentia correptæ defeciſſent, ipſe propriis manibus frumenta colligens, & vſui hominum accommodans, vt pauperes & orphanos ſuperſtites aleret, operam infatigabiliter inſumpſerit, ibique tandem vitam ſancto fine 6. Idus Februarij, anno 1537. cum morte commutarit, cùm iam inter viuos egiſſet annos 50.

Hanc eandem Congregationem iam Congregationi Theatinorum vnitam per Ioannem Petrum Carafam Epiſcopum Theatinum; deinde ab eadem ſeparatam per eundem Paulum IV. & maximis, iiſque incrementis auctam Pius V. in Religionum numerum cooptauit, & ſub Regula S. Auguſtini repoſuit; quam Paulus Papa III. priùs confirmauerat, vt conſtat ex Conſtitutione eiuſdem, tenoris ſequentis.

PAVLVS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX iniuncto nobis deſuper, meritis licèt imparibus, Apoſtolicæ ſeruitutis officio, votis, per quæ Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum vtilitas, & ſalubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quo-

que dexteram noſtram liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant. Sanè pro parte dilectorum filiorum vniuerſorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenæ in ſuburbio S. Leonardi Bergomenſis, & Mediolanenſis, Comenſis, Genuenſis, Papienſis, Brixienſis, & Veronenſis ciuitatum, ac Diœceſium, Hoſpitalium Recollectorum nuncupatorum, ac tam Eccleſiaſticarum perſonarum in eis deſeruientium Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cùm aliàs quondam Hieronymus Miani ciuis Venetiarum plures pauperes orphanos propter bellorum in Italia vrgentium triſtes euentus, & famem vrgentem paſſim derelictos, vagari videret, idem Hieronymus deuotionis feruore, & pietate motus prædictum Hoſpitale S. Mariæ Magdalenæ incolauit, & deinde Hoſpitale prædictum, tam propter ciuium in ciuitate Bergomenſi degentium feruentem charitatem, quàm prouidam directionem, & ſalubre regimen prædicti Hieronymi in tantum auctore Domino creuit, vt idem Hieronymus ad alia Hoſpitalia in aliis Italiæ partibus inſtituenda animum applicarit. Ita quòd tam in Mediolanenſi, quàm Comenſi, & aliis ciuitatibus, ac Diœceſibus prædictis ſimilia, & in quibuſdam ex eis mulierum Conuertitarum Hoſpitalia dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Ipſa Hoſpitalia de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri ſperatur, & ſicut eadem expoſitio ſubiungebat, ſi in eiſdem Hoſpitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos inſimul gubernari conſueuerunt, vnus Superior, vel Caput, qui inibi pro tempore ſeruientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, exiſteret, Hoſpitaliaque ipſa aliquibus prærogatiuis decorarentur, profecto ſalubri ipſius Hoſpitalis, & illi deſeruientium prædictorum directioni, & quieti plurimùm conſuleretur, ac in illis degentes pauperes huiuſmodi, & meliùs gubernarentur, & pertractarentur, dictæque perſonæ in eo confouerentur, & ad ſolita ſeruitia inuitarentur. Quare pro ipſorum pauperum, & deſeruientium perſonarum parte Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui charitatis opera vbique exerceri ſinceris deſideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus perſonis prædictis à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati auctoritate Apoſtolica tenore præſentium in eiſdem Hoſpitalibus, quod pauperes, & perſonæ in eis pro tempore degentes, & deſeruientes vnam ex perſonis inibi deſeruientibus huiuſmodi Eccleſiaſticam, vel ſecularem inter eos Superiorem, vel caput, quæ ipſos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quæcunque ſtatuta, & ordinationes, licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria condere, ipſáque ſtatuta quoties ei videbitur mutare, ac de nouo ſtatuere poſſit, eligere. Necnon Sacerdotes eiſdem pauperibus pro tempore deſeruientes, Horas Canonicas, diurnas pariter, & nocturnas, Miſſas, & alia diuina Officia ſecundùm ritum, & morem, & vſum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ etiam nouiſſime editum, dicere, & recitare. Ipſoſque pauperes, ac omnes, & ſingulos in dictis Hoſpitalibus deſeruientes duntaxat eorum confeſſionibus diligenter auditis ab eorum omnibus, & ſingulis peccatis, caſibus, criminibus, exceſſibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarij abſoluere conſueuerunt, abſoluere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem iniungere, liberè, & licitè valeant, perpetuò concedimus, & indulgemus. Quocirca venerabilibus Fratribus noſtris Caſertano, Feliteñſi, & Viſonenſi Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel per alium, ſeu alios auctoritate noſtra, faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcunque plenum effectum ſortiri, ac inuiolabiliter obſeruari, illiſque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & ſingulos alios, quos quomodolibet concernunt, pacificè frui ac gaudere, iuxta præſentium continentiam, & tenorem, non permittentes quemquam contra illorum tenorem modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma Breuis per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Nos, ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, & initi, ac ſtipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine etiam cum quibuſuis irritatiuis, annullatiuis, ceſſatiuis, reuocatiuis, præſeruatiuis, exceptiuis, reſtitutiuis, declaratiuis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, & efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis irritantibus, & aliis decretis, etiam quibuſuis locorum Ordinariis, ſub quibuſuis verborum formis, extenſionibus conceſſis, confirmatis, & innouatis, quibus (illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes) illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cuiuſcunque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam effectus huiuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cuiúſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1540. Nonis Iunij Pontificatus noſtri anno 6.

Pius autem V. vt *ſuprà* innuimus, ſua Conſtit. quæ incipit, *Iniunctum*. 8. idus Decemb. 1568. præter ea, quæ *ſuprà* dixi, tribuit Clericis Eccleſiam S. Maioli, & facultatem conceſſit emittendi tria vota ſolemnia, ſicut & ſequenti anno 1569. Patres illius Religionis 3. Cal. Maij emiſerunt, & Clerici S. Maioli ſeu de Somaſcha authoritate Apoſtolica appellari cœperunt. Et in alia ſua Conſtitutione edita 5. Ianuar. 1567. quæ incipit: *Romanus Pontif.* prædictus Pontifex tribuit facultatem Præpoſito Congregationis, & Rectoribus Sacerdotibus, benedicendi corporalia, & alia Eccleſiaſtica indumenta, excepto, ſi vnctio adhibenda ſit.

Sixtus V. exemit bona Congregationis, & omnia ad ipſam pertinentia ab omni iuriſdictione Ordinariorum, & Sacerdotibus Congregationis licentiam fecit, celebrandi in alienis Eccleſiis, audiendi Confeſſiones quorumcunque fidelium, & ſacrum Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrandi, excepto die Paſchatis. Indulſit quoque, vt non poſſint cogi ad funera, aut ad præſtan-

dum

dum perſonale officium Maioribus Eccleſiis; & denique vt poſſint ipſo profeſſionis die, à delecto ſibi Confeſſario, ab omnibus caſibus, etiam Bullæ in Cœna Domini abſolui a quacunque irregularitate, excepta bigamiæ, & homicidij voluntarij, quæ omnia habentur ex Conſtitut. dicti Pontificis, quæ incipit: *Æquum reputamus*, Calend Maij 1585.

Clemens VIII. omnia priuilegia, Conſtitutiones, & ſtatuta approbauit, & facultatem conceſſit diſpenſandi ſuper defectu natalium ad omnes Ordines ſuſcipiendos, ad quamcunque Congregationis adminiſtrationem, & dignitatem ſuſcipiendam, & inſuper vt poſſint Viſitatores Congregationis Orphanotrophia, & loca puerorum, & puellarum, ſuæ curæ ſubiecta, vt libuerit muſere, etiam non obtenta à gubernatoribus rerum temporalium licentia, & impedientes anathemate mulctantur, vt ex eius Conſtitut. quæ incipit: *Decet*, 16. Octob. 1594.

Paulus V. confirmauit omnia prædicta priuilegia, & addidit, vt in eorum Eccleſiis Chriſti fidelium cadauera, ſine præiudicio tamen Parochorum, ſepulturæ mandentur; & ſuæ curæ commiſſis Sacramentum Extremæ-Vnctionis, adminiſtrare, & conſeruatorem eligere eidem Congregationi facultatem impartitur, vt conſtat ex Conſtitut. quæ incipit: *Cum ad vtilitates*. 6. Id. Martij 1605. & in alia, quæ incipit: *Ex quo*, 9. Nouemb. 1607. omnia priuilegia Mendicantium Ordinibus conceſſa extendit ad Congregationem Somaſchenſem. Item concedit facultatem humandi cadauera decedentium in Academiis, Collegiis, & Seminariis dictæ Congregationis in Eccleſiis eiuſdem, vt in Conſtit. quæ incipit: *Exponit*, die 17. Octob. 1614.

Catalogum Collegiorum huius Congregationis vide apud Sylueſt. Maurulum *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 396.* Vtuntur huius Congregationis Clerici habitu ſimili habitui Patrum è Societate Ieſu. Vitam Hieronymi Æmiliani huius Congregationis fundatoris deſcripſit Italicè Philippus Ferrarius, apud quem etiam extat tanti viri elogium. Agunt de hoc Ordine præter citatos, Andreas Stella, & Auguſtinus Turtura *de vita Æmiliani Congreg. Somaſch. fundatoris*, Paulus Morigia *de Orig. Relig. cap. 68.* Aubertus Miræus *in libel. de Cleric. communiter viuentibus cap. 8. & 9.* Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num. 160.* & alij. Habitant Religioſi huius Congregationis Romæ ad S. Blaſium in monte Citorio.

Miniſtrantium infirmis Clericorum Regularium Congregatio.

87 Clericorum Regul. miniſtrantium infirmis Congr. circa ann. Domini 1581. temporibus Gregorij XIII. primum ſurrexit exhortationibus, & exemplo S. Philippi Nerij, eique initium dedit Camillus Lælius ex oppido Bucianico inter Samnites, cuius Ordinis alumnos viuere ſub Regula S. Auguſtini aſſerit Pennottus *in hiſt. trip. lib. 2. cap. 74.* Eam enim conſuetudinem inter Eccleſiaſticos, & Laïcos homines ægris in Xenodochio publico iacentibus officioſe tractandis diu intermiſſam S. Philippus Nerius Romæ ſuo exemplo in vſum reuocauit. Solebat enim quotidie Noſocomia, publicáque valetudinaria adire, mœſtos blandè conſolari, perditos ſpe cæleſtium bonorum recreare, cunctos ad patientiam, vitæque honeſtatem hortari, cibariis allatis pauperes reficere, animam denique agentibus præſto adeſſe. Neque hic labor inanis fuit; ex eo enim magnos collegit ſalutis animorum fructus; nec defuerunt diſcipuli, qui Patris ſui ſpiritualis exemplum ſequerentur. Inter alios autem præcipuè eminuit noſter Camillus Lælius, qui hortatu eiuſdem Patris Philippi Ordinem Clericorum Regularium miniſtrantium infirmis Romæ inſtituit; multos alios religioſos viros ad hoc ſummæ charitatis munus obeundum acciuit, quamplurimi ſe vltrò obtulerunt.

Hunc Ordinem Sixtus Papa V. ſua ſequenti Conſtitutione confirmauit.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

EX omnibus Chriſtianæ Charitatis officiis, quibus æterna ſalus per gratiam Dei comparatur, illa Redemptori noſtro Ieſu Chriſto, vel maximè placere credimus, per quæ pauperes Chriſti infirmi, & in hoſpitalibus exiſtentes, in neceſſitatibus ſuis ſpiritualibus, & corporalibus adiuuantur. Quod genus officij dilectus filius Camillus de Lælis Presbyter Theatinæ Diœceſis, & alij eius ſocij, quàm Deo gratum, & ſaluti animarum neceſſarium eſſe intelligentes, hiſce diebus erga pauperes Chriſti in hoſpitalibus Vrbis noſtræ exiſtentes, non minori affectu, quàm mater erga quem vnicè educauit filium, demonſtrarunt; & quotidie hos modò cum omni qua decet manſuetudine, & charitate ad patientiam, alios ad Sacramentorum Eccleſiaſticorum ſuſceptionem commonendo, alios in articulo mortis conſtitutos conſolando, & denique ad benè moriendum diu, noctuque hortando demonſtrare non ceſſant. Idémque præſtare intendunt tempore etiam (quod abſit) peſtilentiæ. Hi itaque Camillus, & ſocij inſimul, & in communi ſub paupertate, caſtitate, & obedientia, ita tamen, vt voto adſtricti non ſint, viuere, & Altiſſimo, ac eius pauperibus famulari proponentes, vnam inter ſe ſocietatem, ſeu Congregationem, ſub vocabulo, ſeu nomine Miniſtrantium infirmis, cuius principale inſtitutum eſt, ſpeciali quodam charitatis feruore, infirmis prædictis inſeruire, ſub Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito inierunt, ſperantes ex hoc multis incommodis, & periculis, in quæ ſæpenumero dicti infirmi ob defectum talium miniſtrorum inciderunt, obuiam iri, ac ſalutem animæ, & corporis, multáque Chriſti fidelibus commoda parari. Nos eorum ſupplicationibus inclinati, ac de huiuſmodi pio propoſito, & viuendi modo, quo ipſi intendunt vti, plene etiam ex relatione dilectorum filiorum noſtrorum S.R.E. Cardinalium ſuper conſultatione, & cauſis Epiſcoporum, ac Regularium, ac viſitatione Apoſtolica deputatorum informati, ex certa noſtra ſcientia, Congregationem ſub vocabulo, ſeu nomine ſocietatis Miniſtrantium infirmis per vnum maiorem Miniſtrum, ſeu Superiorem, (qui Presbyter eſſe, ac per eandem Congregationem de triennio in triennium per maiorem partem ſuffragiorum eligi debeat,) regendam, & gubernandam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint in eiſdem. Et quia dicta Congregatio proprietate rerum temporalium carere inſtituit, nos pariter Camillo, & præfatis, ac pro tempore exiſtentibus ipſius Congregationis ſociis, & aliis ab eis deputatis, & deputandis, quòd eleemoſynas vbicunque, præterquam intra Eccleſias, Monaſteria, & pia loca colligere, ac in dictæ Congregationis communes vſus conuertere, Vicarij vrbis, ſeu cuiuſuis alterius licentia deſuper minimè requiſita. Dictáque pietatis erga quoſcunque infirmos in quibuſcunque Hoſpitalibus, ſeu aliis dictæ vrbis locis, à dictorum Hoſpitalium, ſeu locorum præfectis, vel adminiſtratoribus vocati, ſeu de eorum licentia exercere, ipſéque ſuperior, vel Maior Miniſter, qui, vt præfertur, Presbyter eſſe, & alij eiuſdem Congregationis Presbyteri, dummodo aliàs ſint idonei, & ab vrbis Vicario approbati, infir-

morum,& ægrotantium in dictis Hoſpitalibus, & locis exiſtentium confeſſiones audire(ſine præiudicio eorundem Hoſpitalium,aut locorum, vel eorum Officialium, ſeu Adminiſtratorum) liberè, & licitè valeant,tenore præſentium facultatem concedimus, & indulgemus, ita tamen,vt tam Superior, quàm alij dictæ Congregationis ſocij,ipſius Congregationis inſtituta, & ordinationes factas, & pro tempore faciendas,(dummodo illa quandiu ab Apoſtolica Sede approbata non fuerint,per ipſius Congregationis Protectorem reuiſa,& approbata ſint) in communi ex dictis piorum eleemoſynis viuant. Non obſtantibus quibuſcunque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Petrum die 18. Martij 1586. Pontif.noſtri anno primo.

Rurſum hanc Congregationem confirmauit Gregorius XIV. ſua Conſtit.quæ incipit: *Illius,qui*. 11. Kalend.Octobr.1591. vbi inſertas etiam Conſtitutiones à prædicto Camillo inſtitutore,& ſociis eius confectas confirmat, & ad omnimodam obligationem ſocios huius Congregationis adſtrinxit. Obligantur autem per illam eandem Conſtitutionem ad quatuor vota,nempe Paupertatis,Caſtitatis, Obedientiæ,& infirmis in Noſocomiis degentibus in ſpiritualibus,& corporalibus neceſſitatibus inſeruire. Eximuntur à iuriſdictione Ordinariorum, & gaudent omnibus priuilegiis aliarum Religionum, & denique vt vno verbo Congregationem hanc celebrem perſtringam, legatur Conſtitutio Clementis VIII.hìc inſerta.

CLEMENS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SVperna diſpoſitione, cuius inſcrutabili prouidentia ordinationem ſuſcipiunt vniuerſa, ad Apoſtolicæ dignitatis apicem ſublimati, ex debito paſtoralis officij Nobis commiſſi, votis illis, quæ ad pauperum Chriſti infirmorum neceſſitates ſubleuandas,ac felicem progreſſum ad hoc inſtitutarum Congregationum faciunt, libenter annuimus: & quæ propterea per Chriſti fideles piè facta,& ordinata fuerunt,vt firma,perpetua,& illibata perſiſtant,Apoſtolico munimine roboramus: aliáſque deſuper diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem felicis recordationis Sixtus Papa V. certis cauſis adductus ex certa ſua ſcientia Congregationem ſub vocabulo,ſeu nomine miniſtrantium infirmis in vrbe conſtitutam per quaſdam in forma Breuis confectas,& deinde piæ memoriæ Gregorius Papa XIV. prædeceſſores noſtri,cùm accepiſſet dilectos filios Camillum de Lellis modernum dictæ Congregationis Præfectum Generalem, & alios eius ſocios ad perficiendam, & conſeruandam vnionem dictæ Congregationis quandam viuendi formulam, iuxta ea, quæ ad propoſitum ſibi finem conducere vſu didicerant, edidiſſe,dictam viuendi formulam Motu proprio per alias literas approbauit, prout in ſingulis literis prædictis; in quibus videlicet dicti Gregorij prædeceſſoris inter alia ſtatutum fuit, quòd paupertas dictæ Congregationis ita interpretaretur, vt Religioſorum eſſet paupertas mendicantium eorum,qui nec ſinguli,nec vniuerſi fructus vllos, ac redditus caperent,quæ verò neceſſaria eſſent, ea ex humili exercitio oſtiatim emendicando, vel ex eleemoſynis fidelium eis ſponte oblatis compararent. Præterea totius Congregationis Superioris Præfecti Generalis officium perpetuum eſſet, quoad viueret,ac ſocios haberet quatuor,qui Conſultores dicerentur, quique pariter officium perpetuum gererent, dum Generalis Præfectus eſſet ſuperſtes; Necnon, quòd longe maior eſſe deberet Laicorum, quàm Sacerdotum numerus; ac ij tantùm ſacris Ordinibus deſtinandi eſſent, quos Præfectus Generalis, & Conſultores, vel de eorum licentia alij Superiores, non aptos modò ad ipſos ſacros Ordines, ſed etiam ad miniſterium dictæ Congregationis, ex conſtitutionum præſcripto,congruentes, ac neceſſarios iudicarent, plenius continetur. Cùm autem, ſicut accepimus, multæ difficultates hactenus circa formulam,& viuendi modum,& præſertim circa miniſterium, & ſeruitium infirmorum, necnon regimen, gubernium, manutentionem, & conſeruationem dictæ Congregationis ortæ eſſent,& res multò aliter,atque putabatur eueniſſet,& propterea ſtatutis dicti Gregorij prædeceſſoris,quæ præſentibus expreſſa ſunt, derogandum,ſeu illa, & forſan alia immutanda, ſeu abroganda in toto, vel parte eſſent, dilectus filius Magiſter Antonius Seneca Notarius noſter, ac Prælatus Congregationis Reformationis Apoſtolicæ, cui hoc vniuerſum negotium examinandum commiſimus,cum dicto Camillo,ac dilectis filiis Blaſio Oppertis, & Sanctio Cicatello, ac Octauiano Variano,& Chromatio de Martino Conſultoribus generalibus dictæ Congregationis ſtabilierunt, & Nobis retulerunt, ſeu propoſuerunt vnam formam ſequentium ſtatutorum,quorum tenor talis eſt.

Cùm omnis inſtituti noſtri ratio poſita ſit in operibus miſericordiæ tam corporalibus, quàm ſpiritualibus exhibendis;in iis præcipuè, quæ ſpectant ad ægrotos in Noſocomiis,carceribus,& priuatis ciuium domibus laborantes;in Domino expedire iudicauimus, vt Patres, Fratréſque noſtri in Noſocomiis(vbi licebit,& commodè fieri poterit iuxta conſtitutiones edendas) ægrotis tam in ſpiritualibus, quàm in corporalibus deſeruiant, atque in eiſdem Noſocomiis dies,noctéſque degant, & habitent,tùc verò Superiores noſtræ Religionis dabunt operam,vt a Noſocomiorum Gubernatoribus, ſeu Adminiſtratoribus dimittantur alij Sacerdotes,& mercenarij miniſtri, quo facto, in eorum locum noſtri Patres, & Fratres ſubſtituantur, vt in Noſocomiis diuerſentur, & ſuccedant ad prædicta miſericordiæ tam ſpiritualia, quàm corporalia munera obeunda. Quòd ſi aliquando illud tempus incideret, (quod Deus auertat,) vt ad tollenda delictorum, vel diſſenſionum ſemina, quæ ex humana imbecillitate suboriri poſſunt,Sanctitas D.N. perpetuam illam habitationem,& ægrotorum curam,vt *ſupra* dictum eſt, in aliquibus, aut in omnibus Noſocomiis remouendam cenſeret; tunc Patres Fratreſque noſtri omninò obſtricti ſint, ac teneantur ſui inſtituti vim incolumem cuſtodire, quæ ſita eſt in eo, vt ægrotis ſpiritualiter, & corporaliter deſeruiant,cum ſolitis viſitationibus, ac excubiis nocturnis, diurniſque, iuxta conſtitutiones edendas. Vt autem hoc ægrotorum ſpirituale, & corporale ſeruitium, & miniſterium conſtans,& perpetuum ſit,ac quemadmodum Religioſos decet, illud exequamur, Volumus, vt antequam in aliquod Noſocomium noſtri ad ægrotis inſeruiendùm recipiantur, inter alias conditiones, ac pactiones, quæ cum eius loci Gubernatoribus, ac Dominis conuenienda erunt, illa ſit præcipua, ne Patres, Fratréſque noſtri, qui ſuam operam circa illius loci ægrotos impendent,aliorum quorumcunque etiam Superiorum, ac Dominorum eorundem Noſocomiorum, quàm Religionis noſtræ obedientiæ ſubiecti ſint. Igitur ad nullum Laicorum authoritas deferenda eſt præcipiendi noſtris, aut quoquomodo ſeſe ingerendi in ea,quæ pertinere ad perſonas,miniſteriúmque noſtrorum videbuntur. Quia verò prædictum miniſterium, & perpetua noſtrorum in Noſocomiis habitatio non ex noſtræ Religionis voluntate,ſed ex Dominorum Præſidum,& Gubernatorum externorum authoritate dependet; Ideircò

ſtatuimus, vt ſi ob eam, quam diximus, cauſam dicti miniſterij noſtri munus exequi nequiuerimus, nihilominus tamen noſtra Religio obſtricta teneatur, ac incrementi Noſocomiorum ægrotis vtroque miſericordiæ miniſterio ex inſtituti noſtri obligatione permaneat, vt ſupra demonſtratum eſt. Omnes, & ſinguli Patres, Fratreſque, qui poſthac ad habitum, & diſciplinam noſtræ Religionis admittentur, poſtquam emiſerint alia tria ſolemnia cæterorum Religioſorum vota, Paupertatis videlicet, Caſtitatis, & Obedientiæ, debebunt quartum præterea ſolemne votum emittere; quo intuitum voto Deo promittant ſe infirmis, & præcipue in Noſocomiis degentibus in ſpiritualibus, & corporalibus neceſſitatibus ſeruituros, in quo tanquàm in fundamento omnis inſtituti noſtri ratio conſtituta eſt: hoc verò quartum votum æque volumus omnibus noſtris tam Sacerdotibus, quam Fratribus eſſe commune: ſic, vt omnes qui in hoc inſtituto Deo vitam ſuam dedicare voluerint, huius quarti voti religione teneantur: eius autem formula erit hæc, quæ ſequitur, eamque in Profeſſione facienda ſinguli pronuntiabunt *Ego N. profeſſionem facio, & promitto Omnipotenti Deo, coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cæleſti Curia, ac omnibus circumſtantibus, & tibi admodum Reuerendo Patri Generali Religionis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis, locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis, (vel tibi Reuerendo Patri Prouinciali, vel Præfecto talis loci, &c. nomine, & vice Præfecti Generalis, & ſucceſſorum eius locum Dei tenenti) perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & perpetuo inſeruire, (quod eſt præcipuum noſtri inſtituti ministerium) pauperibus infirmis, quos etiam peſtis inceſſerit, ſecundum formam viuendi contentam in literis Apoſtolicis noſtræ Religionis Miniſtrantium Infirmis, & in eius Conſtitutionibus tam editis iam, quàm impoſterùm edendis.* Lecta profeſſione à nouo Profeſſo, admittens ad profeſſionem dicat, *Et ego N. authoritate, qua fungor, accepto profeſſionem tuam, & vnio te corpori myſtico noſtræ Religionis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti. Amen.* Vel, *ego N. nomine & vice Reuer. Patris noſtri Præfecti Generalis authoritate, qua fungor accepto profeſſionem tuam, & vnio te corpori myſtico noſtræ Religionis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.* Illud præterea ſtatuimus, vt omnes, & ſinguli Patres, ac Fratres, ſiue qui nunc in Religione ſunt, ſiue qui impoſterùm futuri ſunt, poſt quatuor hæc ſolemnia vota, ſtatim, & immediatè alia, quæ ſequuntur ſimplicia vota emittant, quæ ſemel ſuſcepta ſemper obſeruent, nec per quemcunque Iubileum etiam anni ſancti à Sanctiſſimo D. N. conceſſum, aut concedendum, nec ob cauſam quamcunque à ſequentibus votis ſimplicibus abſolui poſſint, quæ de more quotannis renouare debebunt eo die, qui Sanctæ Crucis Inuentioni ſacer eſt. Primum igitur ſimplex votum eſt, quo ſpondent ſe nunquam acturos, nulloque tempore, quantum erit in ipſis aſſenſuros, vt mutetur, vel alteretur præſcriptus ægrotis inſeruiendi modus in Noſocomiis, tam in ſpiritualibus, quam in corporalibus, vt *ſuperius* dictum eſt, niſi iuſtis de cauſis fieret, vt validiùs, & vehementiùs adſtringendus (authoritate tamen Apoſtolica) videretur. Secundum, ſe nunquam daturos operam, nulloque modo conſenſuros, vt redditum adminiſtrationem, aut Noſocomiorum dominium habeant, atque poſſideant; quo maiori cum animi puritate ſe totos in ægrotantium miniſterium ſpirituale, & corporale conuertant. Tertium, ſe nunquam curaturos, nec indirectè quidem, vt in aliquam prælationem, vel dignitatem in Religione, & neque acturos, nec quantum in ſe fuerit, conſenſuros, vt extra Religionem in prælationem aliquam, vel dignitatem eligantur, vel promoueantur, niſi ſub pœna peccati à Summo Pontifice coacti. Quartum, ſinguli promittent ſe Religioni, vel Conſultæ generali manifeſtaturos, ſi quem ex noſtris ſcirent aliquid prædictorum duorum Prælationem videlicet, ſeu dignitatem intra, vel extra Religionem curare, ſeu prætendere. Quoniam verò noſtrorum Religioſorum eſt, cæteris curis prætermiſſis, propter diuinum dumtaxat amorem, nudo ac puro miniſterio miſericordiæ ſpiritualis pariter, & corporalis erga ægrotos in Noſocomiis defungi, ideircò ne quando noſtrum hoc inſtitutum concidi, aut labefactari poſſit, quo dominiorum etiam Gubernatorum Noſocomiorum omnis ſuſpicio tollatur, decernimus ad validiorem firmitatem huius Ordinis obtinendam ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, cuius abſolutio Sedi tantùm Apoſtolicæ reſeruetur, ne quiſquam ex noſtris patribus, & fratribus, ſiue Generalis ſit, ſiue Conſultores, ſiue Prouincialis, vel quacunque dignitate fungens, ſiue per ſe, ſiue per alios directè, vel indirectè recipere Noſocomiorum dominium, aut ius nullum, vel quamlibet eorum adminiſtrationem vectigalium, ſeu redditum audeat, vel præſumat, immò quantum erit in ipſis nunquam aſſentient, vt huiuſmodi curæ, vel adminiſtrationes à Religione admittantur, cùm nudum, ac purum animarum, & corporum ægrotantium miniſterium ſit tantummodo à noſtris amplectendum. Quanquam Sacerdotes ex officio, quod illorum eſt proprium, ad Sacramenta Eccleſiæ adminiſtranda incumbere debebunt, vtpotè ad ægrotorum confeſſiones audiendas, ad Sacratiſſimam Euchariſtiam conferendam, ad Extremæ-Vnctionis Oleum ægrotantibus adhibendum, ad Sacrum Miſſarum Sacrificium faciendum, ad mortuos ſepulturæ mandandos, & ad agonizantium animas diu, noctúque Deo commendandas; tamen, vt voto ſatisfaciant, quod corporale, & ſpirituale miniſterium amplectitur, manus etiam ad aliquas corporales miſericordiæ functiones afferant, cuiuſmodi ſunt illæ, ægrotantibus cibum ſubminiſtrare, pituitoſas linguas eorumdem detergere, ora colluere, confouere frigida membra, cæteráque huius generis charitatis officia: conceditur etiam iiſdem Sacerdotibus, (quibus tamen per Superiores licebit) vt reliqua quoque Fratrum miniſteria corporalia, quæ eorum propria ſunt officia, circa ægrotantium neceſſitates exercere poſſint. Item, quoniam ad proprium Fratrum officium pertinet, infirmis in miniſterio corporali ſeruire, videlicet ægrotantibus adeſſe, vigilias, & excubias conſuetas peragere nocturnas, atque diurnas, lectulos ſternere, menſas eſcarias apponere, & amouere, cibos, & fercula deferre, illos cibatu reficere, cibum, ſi ſit opus, in os inſerere, linguas repurgare pituitoſas, infirmos attollere ſubditis, ſi neceſſe fuerit, vlnis, algentes calore confouere, medicatas potiones, ſyrupos, & pharmaca ſuis temporibus afferre, corporis cauteria curare, Medicos, aut Chirurgos comitari, & cætera id genus officia præſtare; vt tamen ipſorum Fratrum voto ſatisfiat, quo miniſterium etiam ſpiritualis miſericordiæ continetur (ad quem finem potiſſimum omnia noſtrorum conſilia referenda ſunt, quandoquidem animarum curatio verus eſt inſtituti noſtri ſcopus) ideò Fratres ad peccatorum exactam confeſſionem, & communionem infirmos præparabunt, eóſque ad patientiam, & ad benè moriendum diſponent. Præterea quædam alia Sacerdotum propria miniſteria, à Superioribus tamen obtenta facultate, præſtare poterunt, vti pauperes infirmos Chriſtianam doctrinam docere, eoſdem in articulo potiſſimùm mortis ad fidei proteſtationes faciendas hortari, & agonizantium animas Deo commendare, aliaque ſimilia pietatis officia eiſdem impendere. Atque, vt facilius impleatur miniſterium noſtrum, quibus in Noſocomiis, vel propter rei familiaris anguſtias, vel propter aliam quamlibet difficultatem, neceſſarius Patrum, ac Fratrum numerus ad prædicta charitatis officia obeunda ali, & ſuſtentari non poteſt, cùm maior numerus noſtrorum eſſe debeat, miniſtrorum mercenariorum numero, qui in ipſis

Noſocomiis haberi ſolitus eſt: ſecularium enim corpora robuſtiora ſunt, atque validiora, quàm Religioſorum; ſtatuimus, vt Pater Generalis, & Conſultores, vel Prouinciales, ſeu alij Religionis Superiores diligentiam adhibendam curent, vt neceſſaria vitæ præſidia victus, veſtitúſque noſtris Patribus, & Fratribus ſupra numerum prædictum mercenariorum in eiſdem locis degentibus, ſub miniſtrentur. Decernentes prætereà, vt miniſtri ſeculares, & mercenarij aduocentur, Noſocomiorum mercede conducti, vt molis onera tollant, grauioriſque ponderis vaſa, vel ænea, vel lignea, crateres, curriculos, lebetes, & labra, grabatos, culcitras, paleatas, anaclinteria, accubitorias ſpondas tranſportent, prunas in clibanum, & in focum ligna componant, atque ſuccendant, aquam potoriam excoquant, faſciculos, ſiue ſarcinas indumentorum ægrotantium portent, ſordidas veſtes abluant, & ad fœminarum lauacra deferant, demortuos efferant, & ſepeliant, capſulas, & vnguentorum, ac oleorum repoſitoria, Chirurgos, atque vnctores ſequendo circumferant, Noſocomiorum pauimenta verrant, atque lauent, ænea, vel lignea vaſa tergant, polubra, matulas, catillos, & alia huiuſmodi purgamentorum vaſa egerant; nec quiſquam ex noſtris ad prædictum miniſteriorum genus exequendum teneatur, nec compellatur; cùm robuſtiorum opera ſint, quæ quidem à prædictis mercenariis meliùs exiguntur. Statuimus etiam, ne quiſquam ex noſtris in Noſocomiis munere vnctoris, clyſterarij, coqui, cannauarij, diſpenſatoris, cuſtodis veſtium, pharmacopolæ fungatur, neque ſtultorum, ſeu dementium curam gerat, neque cæteris omninò huius generis muneribus præficiatur. Quòd ſi morbi difficultas aliqua maior, vel alicuius grauioris impedimenti neceſſitas Patres, Fratréſque noſtros vrgebit, ita vt explere officij ſui partes, & miniſterium hoc ſpiritualis, & corporalis miſericordiæ exequi non poſſent; tunc, vt in ſupplementum ad tempus, Noſocomiorum impenſis, mercenarij conducantur, quoad ea neceſſitas vrgebit, qua cedente, ſuccedant iterum noſtri, mercenarij verò dimittantur. Conſtituitur etiam, vt omnes, & ſinguli tantummodo Fratres, qui ægrotantium curæ in Hoſpitalibus deſtinati fuerint, debeant in eiſdem Hoſpitalibus in ſingulos menſes per tres hebdomadas commorari, habitare, degere, pernoctare, & alimoniam, ac cibum ſumere; ad quartam verò vniuſcuiuſque menſis hebdomadam in Profeſſorum noſtrorum Domibus, aut in locis animi relaxationibus aſſignatis, Præfecti arbitrio, conſumant: Permittitur tamen, quòd ſi aliquis ex prædictis Fratribus pro ſua deuotione, & pia voluntate voluerit totum ipſum menſem apud eoſdem Noſocomiorum ægrotos explere, id efficere poſſit, ex dicti Præfecti licentia. Quòd ſi accidet, vt in aliqua noſtrorum Domo maior numerus degat, quàm Noſocomiorum miniſteria poſtulabunt, in hoc caſu liberum erit Præfecto illius domus, Fratrum vices permutare, quemadmodum & quo tempore conuenire iudicauerit. In quibus vrbibus, oppidis, & locis (vt ſunt initia rerum recenter inchoatarum) noſtri nondum Domum formatam, ſed habitationem tantummodo intra Noſocomia habebunt, Volumus, vt in his locis per id tempus diuerſentur, & degant ſub Præfectorum, & aliorum Officialium obedientia, quos ad huiuſmodi officia exequenda noſtra Religio in Domibus formatis creare conſueſcit. At in quibus vrbibus, oppidis, lociſque non ſolùm formatam Domum, ſed etiam certam habitationem noſtri in Noſocomiis habebunt, prædictarum Domorum Præfecti eligent Superiores, nimirum Sacerdotem vnum, penes quem regimen, & cura cæterorum Sacerdotum ac Fratrum in iiſdem Noſocomiis commorantium erit: Fratrem item vnum infirmarium, cuius officium erit cæteris Fratribus præeſſe in iis dumtaxat rebus, quæ ad functiones pertinent corporales circa ægrotos: Intelligat tamen dictus Frater infirmarius ſibi nullum ius eſſe datum cuilibet ex Fratribus iniungendi pœnas, quas, ſi neceſſe fuerit, prædictus Pater exiget, qui Patrum, & Fratrum omnium curam geret. Ne quando verò charitatis feruor intepeſcat, aut impediatur in noſtris Fratribus in miniſterio pauperum ægrotantium deſtinatis, nec ſollicitudinibus domeſticis, nimiiſque occupationibus, (vt vſu multorum annorum euenire comperimus,) eorum ſpiritus obruatur; ſtatuimus, vt ad hæc domeſticorum negotiorum, & familiarium miniſteriorum munera peragenda deuoti, ac pij homines ſub Oblatorum nomine, cooptentur, qui ſine vlla votorum noſtrorum promiſſione, nec profeſſione, voluntarij ſe totos prædictis, in Domibus noſtris miniſteriis impendant. Volumus etiam, (Deo adiuuante,) vt in illis dumtaxat Noſocomiis, vbi noſtris, vt ſupra dictum eſt, certus habitandi locus erit, fœminis ægrotantibus Sacramenta diu, noctúque noſtri adminiſtrent: ſed agonizantium prædictarum animas, interdiu tantùm, non noctu commendentur, iuxta Conſtitutiones edendas. Verùm, quia Patres, & Fratres, qui hoc tempore in Religione viuunt, ob ſuperiorum temporum labores infirmi, & quaſi inhabiles reperiuntur ad hæc onera, modo præſcripto, ſuſtinenda, ad quæ priùs ex inſtituti obligatione minimè tenebantur, propterea decernitur, vt Præfecti, Superioréſque maiores noſtræ Religionis diſpenſare debeant, ac teneantur cum omnibus prædictis Patribus, & Fratribus præſentibus, qui ad prædictos labores denuò adiunctos circa miniſterium ſpirituale, & corporale Hoſpitalium exequendos, non ſeipſos aptos ſentient, nec habiles iudicabunt: Decernentes tamen omnes Patres, & Fratres præſentes teneri miniſterium corporale, & ſpirituale ægrotantium in Hoſpitalibus dies, noctéque exequi, quemadmodum obſtricti tenentur illi Patres, & Fratres, qui mittentur è noſtris Domibus ad ægrotis inſeruiendum in Noſocomiis, in quibus tamen non habitant, vt ſuprà conſtitutum eſt. Capitulum generale ordinariè ſexto quoque anno celebretur, cui Capitulo intereſſe debent Pater Generalis, Conſultores generales, Arbiter Conſultæ generalis, Procurator generalis, Secretarius dictæ Conſultæ, & Prouinciales; prætereà ex ſuis quibuſque Prouinciis ſinguli cum duobus ſociis vocalibus, quorum alter Sacerdos, alter Frater erit, à ſuis Prouincialibus Capitulis electi, & attributi: ſtatuimus etiam, vt Fratres profeſſi, qui hoc tempore in noſtra Religione viuunt, & Sacris Ordinibus initiati, ſeu initiandi ſunt, eligi poſſint, & in hoc generale Capitulum conuenire eo iure, quo Patres. Verùm impoſterùm qui futuri ſunt, huius iuris erunt expertes, & in illis eligendis modus præſcriptus obſeruandus eſt; id eſt vnus Sacerdos, & vnus Frater. Præfectus Generalis poſt mortem huius, qui perpetuus eſt, ſex annos præfecturam geret, quæ quidem præfectura ſemel vna tantùm vice, cum authoritate Summi Pontificis prorogari in alterum ſexennium poſſit; qui, exacto Generalatus ſexennij tempore, niſi ad aliud officij munus eligetur, ad ſuum priuati, ſubditíque locum redibit, nulla prærogatiua, nullóque titulo honoris, aut nominis inſignitus. Ex quatuor Conſultoribus Patris Generalis duo Sacerdotes erunt, & duo Fratres, qui quidem Conſultores id officium, quemadmodum Generalis Præfectus, in ſexennium obtinebunt. Similiter etiam, vt *ſup.* diffinitum eſt, quoad ſuperſtes erit præſentis temporis Præfectus Generalis, cuius item Generalatus perpetuus eſt, tam dictum Capitulum, quàm electio dictorum Conſultorum ſexto quoque anno facienda eſt. Item decretum eſt, vt ſupradicti Pater Generalis, Conſultores, & Arbiter conſultæ ſemper in Generali Capitulo eligantur. Quòd ſi Generalis intra prius triennium ſuæ præfecturæ mortem obibit, qui primus Conſultor generalis

erit

erit eo tempore, ſuccedat in eius locum in tres illos priores annos, vnius tantùm ſuffragij iure, & Vicarij generalis nomine contentus: in Conſultoris autem ſuccedentis locum ſubſtituatur Arbiter, qui in ordine ſuæ proferendæ ſententiæ conceſſus vltimum locum inter Conſultores Sacerdotes tenebit: circumactis autem prioribus tribus annis Capitulum Generale cogendum eſt, quo in Capitulo noui Generalis electio facienda eſt. At verò ſi intra poſterius triennium Generalis Præfectus e vita deceſſerit; decernimus, vt idem primus generalis Conſultor, Vicarij Generalis nomen, & perſonam gerat in ſex tantùm menſes, quo tempore teneatur indicere, & cogere Generale Capitulum, in quo Generalis Præfectus creandus eſt. Simul illud aduerti debet, vt quotieſcunque noui Generalis fiet electio, creari pariter debeant Generales Conſultores, & Conſultæ generalis Arbiter, ex quibus ſi aliquis intra ſupradictum ſexennium deficeret, obſeruetur, quod in Capitulis Generalibus ſtatutum, vel ſtatuendum erit. Præterea in Capitulis Generalibus quatuor Definitores ex antiquioribus, & expertioribus Patribus, & Fratribus Capituli eligantur ex Patribus Sacerdotes duo, totidémque ex Fratribus, qui ſimul omnes vnà cum Patre Generali veluti præſidente, debent examinare, perpendere, approbare, vel improbare res, quæ ſuggerentur, vt ad Capitulum referri debeant: & nemini liceat, nec quiſquam poſſit quicquam ad Capitulum referre, quod non antè cognitum, examinatum, & approbatum à ſupradictis Patre Generali, & Definitoribus fuerit. Quocirca poſt obitum huius Patris Generalis præter quatuor ſupradictos Definitores eligendus erit etiam Præſidens Capituli, qui vna cum Definitoribus cognoſcet, expendet, approbabit, vel improbabit res ad Capitulum, aut referendas, aut ſecus, ad quas approbandas, vel refutandas ea ratio ſuffragiorum habenda eſt, vt id fiat, quod maior numerus ſuffragiorum faciendum eſſe cenſuerit. Sancitur etiam, vt Præfectus Generalis, Arbiter Conſultæ, Procurator generalis, Secretarius dictæ Conſultæ, Prouinciales, Viſitatores, Præfecti domorum profeſſarum, & nouitiatuum, & generalium valetudinariorum, & Præſidens Capituli Generalis omninò cooptentur, & eligantur ex corpore, & numero vocalium Sacerdotum. At verò cæteri ſubordinati Officiales, cuiuſmodi ſunt Miniſtri, Subminiſtri, rerum domeſticarum Prouiſores, ac eleemoſynarum Procuratores, Sacriſtæ, vel æditui conſtitui poterunt ex numero Fratrum etiam non vocalium: dummodo propter has occupationes nihil earum rerum omittatur, quæ circa curam ægrotorum ex dictorum Fratrum ſedulitate requiruntur. Omnes Prouinciales, item Præfecti profeſſarum domorum, & Nouitiatuum, & valetudinariorum generalium ſinguli binos Conſultores, Sacerdotem vnum, alterum Fratrem habebunt, quorum Conſultorum vota duntaxat conſultiua erunt, non deciſiua. Animaduertendum tamen eſt, quoties mentio fit Fratrum eligendorum, illos tantùm Fratres à Nobis intelligi, qui ad Sacerdotium deſtinati non ſunt. Statuimus etiam, vt inter Fratres, ad quorum numerum referuntur omnes quicunque Sacerdotes non ſunt, nullus præcedendi, & ſubſequendi ordo ſeruetur, præterquam in Capitulis tam Generalibus, quam Prouincialibus, & localibus, in quibus habenda eſt ratio dignitatum, & perſonarum. Idem decernimus de Patribus, hoc eſt, Sacerdotibus, hos enim tantummodò Patres appellari, & nominari, & ſic in noſtra Religione intelligi perpetuò volumus: inter quos Patres nullum obſeruabitur dignitatis, aut loci diſcrimen, nec præcedentia, niſi in ſupradictis Capitulis, in quibus, ſi loquimur de Patribus, & Fratribus præſentis temporis, primum ſententiæ locum, & primi loci dignitatem obtinebunt, qui Religionem prius ſunt ingreſſi: ſi verò de futuris præcedere debebunt, qui primùm profeſſionem ediderint. In domibus profeſſis, in quibus Nouitij erunt admittendi, quatuor Examinatores Nouitiorum eligantur à Patribus, & Fratribus vocalibus ſimul, ſine ſuffragiorum diſtinctione, quorum Examinatorum duos Sacerdotes, & duos Fratres eſſe oportebit; quòd ſi eueniret dum de aliquo nouitio approbando ſuffragia feruntur, vt æqualis eſſet ſuffragiorum numerus, in eo caſu Præfectus quinti ſuffragij ius habebit, ad eamque partem accedet, quæ meliùs ſentire, & iudicare videbitur, & quod ita conſtituetur, firmum erit. Nullus poſthac Nouitius ad Religionem minor octodecim annis natu, nec quinque, & quadraginta grandior admittatur, niſi tamen habito ad maiorem aliquam, euidentémque Religionis vtilitatem reſpectu, ſecùs Patri Generali eiuſque Conſultoribus videretur. At ſi cum aliquibus octodecim annis natu minoribus eſſet diſpenſandum, id nullo modo concedi debet, niſi quibus ſaltem ſextus decimus annus expletus erit. Ij porrò Nouitij ad habitum Religionis admiſſi, vt ad ſtudia, ſi linguam Latinam intelligent, deſtinentur, poſtquam biennium in Nouitiatu peregerint, ad Religionis ſtudia promoueantur, quæ erunt Humaniores literæ, Logica, & caſus conſcientiæ: quæ quidem ſtudia omni cum perfectione ſunt à prædictis addiſcenda, cùm illud præcipuè requiratur in noſtris, vt promptiſſimi, reſoluti, perfectiſſimique Caſuiſtæ ſint, præſertim; quibus ex officio conuenit, & Domi docere diſcipulos noſtros, & foris ſine vlla dubitationis hæſitatione conſcientiæ nexus exoluere, & Sanctiſſimæ Eccleſiæ Sacramenta fidelibus miniſtrare; cùm hoc potiſſimum noſtri inſtituti ratio requirat. Simul illud volumus ab iis, qui vigeſimum primum annum excedentes ad Religionem admitti petunt, vt in iis ea ſit literarum facultas, vt continuò poſſint ad conſcientiæ caſus diſcendos applicari. Qui verò Latinam linguam non intelligent, in Fratrum Laïcorum numerum literas non diſcentium cooptentur. Nulli Nouitiorum tam eorum, qui literis operam daturi ſunt, quàm eorum, qui Domino in ſimplicitate abſque literis ſeruient; geſtare liceat pileum quadratum Presbyteralem, quoad in Nouitiatu legitimum tempus exegerit, Fratribus ſacris Ordinibus initiatis exceptis. Interdicimus prætereà omnibus Nouitiis, qui ſtudiis ſunt applicandi, vt *ſuprà* diximus, omnem ſtudiorum tractationem, niſi Nouitiatum antè peregerint; qui quidem exercitandi ſunt non ſolùm in functionibus ſpiritualibus; ſed etiam indiſtinctè in Noſocomiorum exercitationibus, iuxta conſilium, & authoritatem Superioris, qui in Nouitiis inſtituendis, reſpicere, & conſulere debebit inſtitutionis formulam illam, quæ ad Nouitios in Domino, ſpiritualiter, & corporaliter dirigendos tradetur. Præfecti domorum profeſſarum, cum ſuis Conſultoribus, item Examinatores, & Magiſtri Nouitiorum, ſimul (ſi tamen erunt) cum Patre, & Fratre Infirmariò Superioribus noſtrorum, qui in Noſocomiis cohabitant; ſin minùs, prædicti abſque dictis Patre, & Fratre Infirmario ſexto quoque menſe cõgregentur, & in ſingulorum Nouitiorum, quos inſtituendos acceperint, vitam & mores inquirant; deinde de ſingulis ſecreta vota deciſiua ferantur, vt illi duntaxat in Nouitiatu retineantur, aut inde dimittantur, quos retinendos, aut dimittendos votorum maior pars in Domino iudicauerit: Veruntamen Præfectis domorum profeſſarum, aliiſque maioris poteſtatis Superioribus liberum eſſe volumus, vt è Nouitiatu dimittere poſſint, & per ſeipſos, quem dimittendum cenſuerint, nullis initis ſuffragiis cæterorum, ſi intra quodlibet ſex mẽſium ſpatium in aliquo Nouitio aliquod publicum, vel occultum delictum compererint, aut aliud quodpiam impedimentum, quo ſatis conſtaret illum minimè futurum ad Religionem idoneum. Si tamen illorum examinibus interuenire

Superiores

Superiores maioris poteſtatis voluerint, hoc eſt, Pater Generalis, conſultoréſque generales, qui cum eo illo tempore reperirentur, aut Prouincialis, aut Viſitator Generalis, præmonitis ante Præfectis; cum illorum Conuentus expectetur, etiamſi ſemeſtre ſpatium prorogandum eſſet, maximè verò ſi proximum profeſſioni ſemeſtre in illorum aduentum incideret: ij nimirum Superiores maioris poteſtatis, cum ſupradictis Superioribus deputatis conuenire debebunt ad ſuffragia ferenda, & quod maior pars faciendum cenſuerit, id fiat. Omnes Nouitij tam illi, qui literis operam nauare debent, quàm qui non debent, in Nouitiorum domibus habitabunt, atque hæc habitatio communis erit vtriuſque ſtatus; & in Nouitiatu communis omnium erit cura, & diſciplina ſub regimine eorum, qui Magiſtri pariter, & Præfecti, & Superiores illarum Domorum erunt. Omnes ij, qui ad Religionem admittentur, abſoluto Nouitiatus ſui tempore, ſi apti iudicati fuerint, quartum votum ſolemne ægrotantibus ſeruiendi ſpiritualiter, & corporaliter, vt *ſuprà* dictum eſt, indiſtinctè emittant, quo facto, ad id exequendum ſeſe accingant, quod Superiores, qui locum Dei obtinent, ipſis iniungent. Nouitiorum noſtrorum Domus in illis potiſſimum ciuitatibus, oppidis, & locis conſtituantur, vbi noſtra Religio commodum habebit in Noſocomiis habitandi locum, vt infirmis miniſtrent. Relinquimus tamen Patri Generali, & Conſultoribus generalibus, aut quibus ipſi mandauerint, liberam poteſtatem fundandi huiuſmodi Nouitiatus in aliis etiam ciuitatibus, & locis, in quibus intra Noſocomia, neque miniſterium, neque habitatio noſtrorum collocata eſſet, aut collocari poſſet; modò tamen in illis ciuitatibus, oppidis, & locis Noſocomia reperiantur, in quibus noſtri integrè exercere poſſint inſtituti miniſteria. Nullus ex Patribus, & Fratribus, qui noſtræ Religionis miniſterio ſeſe impoſterum emancipare voluerint, ius vtriuſque ſuffragij actiui, vel paſſiui conſequetur, niſi poſt decem annos in profeſſione tranſactos in bono exemplo, & mortificatione; ſi tamen habiles, idoneique iudicabuntur à Patre Generali, eiuſque Conſultoribus, qui ob Religionis neceſſitates diſpenſare poterunt cum iis, quos idoneos iudicabunt, modo non priùs id fiat, quàm poſt expletos quinque profeſſionis annos. Statuimus, ne poſthac vlla in Domo, quæcunque illa ſit, cuiuſque Prouinciæ maior noſtrorum numerus alatur, quàm quotidianarum eleemoſynarum largitas patiatur: in numero verò noſtrorum conſtituendo illa cautio adhibenda ſancitur, vt in aliquibus locis plures Sacerdotes quàm Fratres, & è contra in aliis, plures Fratres, quàm Sacerdotes conſtitui debeant, prout ipſorum locorum conditio poſtulabit, quò liberiùs, & perfectiùs inſtituti noſtri miniſteria exequantur, nó ſolùm in ægrotis Hoſpitalium, in neceſſitatibus ſpiritualibus, & corporalibus curandis; ſed etiam in iis viſendis, qui ſparſim in ciuium priuatorum domibus, & carceribus ægrotant, & in agonizantium animis Deo ritè commendandis; quod omninò obſeruandum, & in Religione noſtra poſthac ſemper cuſtodiendum ſtatuimus; non obſtante clauſula Bullæ fel. mem. Greg. XIV. Pont. Max. ad ea verba: Noſtri inſtituti ratio poſtulat, vt longè maior eſſe debeat Laïcorum, quàm Sacerdotum numerus. Omnes profeſſi Fratres, tam illi, qui nunc viuunt, quàm qui venturi ſunt in Religionem noſtram, quadrato Presbyterorum pileo vti poſſint, non autem tonſura clericorum, iis exceptis, qui aliquem ordinem conſecuti, deinceps ad Sacerdotium præparantur. Tunica, & pallium noſtrorum Patrum, & Fratrum ex eiuſdem qualitatis panno, eadémque forma, & prolixitate eſſe debeant, induentes ſe vt pauperes, & honeſti Sacerdotes. Et enim multorum annorum experientia compertum eſt, Profeſſorum noſtrorum Domos alere, ſuſtinere, ac manutenere non poſſe Nouitios, nec alios infirmos ad obeunda noſtri inſtituti munera inhabiles; ſancitur, vt noſtra Religio poſthac in ſingulis quibuſque Prouinciis poſſit erigere vnum, vel plures nouitiatus, necnon vnum, vel plura valetudinaria generalia pro noſtris Profeſſis infirmis, & inhabilibus, pro quorum dumtaxat Nouitiatuum, & Generalium valetudinariorum ſuſtentatione, & manutentione ipſa Religio capax ſit omnium bonorum ſtabilium, cenſuum, redditum, legatorum, & aliarum ſubuentionum tam temporalium, quàm perpetuarum. Generalis autem, & Conſultores facultatem habebunt mittendi in dicta Valetudinaria generalia eos infirmos, & inhabiles, quos ipſi, vel alij Superiores de eorum licentia, iudicauerint eſſe mittendos, modo, & forma in Conſtitutionibus præſcribendis: ſtatuimus etiam ex iiſdem Nouitiatuum, & valetudinariorum redditibus Præfectos, cæteroſque Officiales, ac perſonas eorundem locorum viuere debere. Volumus item, vt ex iiſdem redditibus nouitiatuum, & valetudinariorum generalium, eleemoſynæ nomine, ſi neceſſitas flagitabit, neceſſaria ſubminiſtrentur particularibus domorum profeſſorum valetudinariis. Præterea ſi Religioni noſtræ donatione, vel teſtamento cenſus, redditus, ſtabilia bona, ſiue mobilia, ſiue alia quæcunque legata perpetua diſtributa, vel aſſignata, vel quoquomodo relicta fuerint; decernimus eorum bonorum dominij Religionem noſtram eſſe capacem, ad effectum dumtaxat eadem bona applicandi quibuſuis valetudinariis generalibus noſtrorum profeſſorum, vel noſtris quibuſcunque nouitiatibus, arbitrio, & iudicio Patris Generalis, eiúſque Conſultorum. Animaduertendum eſt, omnes domos noſtras profeſſas debere tantùm de eleemoſynis viuere, prout paupertatis noſtræ votum exigit; idcircò caueant noſtri profeſſi, ne prædictis valetudinariorum, ſeu nouitiatuum redditibus, ſeu aliis quibuſcunque perpetuis fructibus alantur, niſi quibus permiſſum eſt, modo quo ſuprà. Quotidianarum, & temporalium Miſſarum obligationes facilè non ſuſcipiantur, ne noſtræ domus intolerabili perſoluendi debiti neceſſitate grauentur; quocircà perpetuæ neceſſitates, ſiue obligationes eiuſmodi Miſſarum perſoluendarum ſuſcipi non poterunt à noſtris quibuſcunque, niſi Pater Generalis, eiúſque Cóſultores propter aliquam euidentiſſimam vtilitatem ſecùs iudicauerint: explicamus tamen legata, aut bona, quæ cum prædictis oneribus relinquũtur, conuerti debere in tot cenſus, redditus, & bona ſtabilia, vt ſi perpetua obligationis Miſſarum neceſſitas fuerit, fructus etiam redituum perpetuus eſto: qua de re ad primum generale Capitulum plenam rationem referendam volumus, ad quod pertinere debet ea reſtituere, quæ diximus bona, quotieſcunque minimè videretur expedire huiuſmodi perpetuis oneribus obligari. Quæ verò bona ſtabilia, ſiue redditus ob illas Miſſarum neceſſitates, & obligationes ad noſtros peruenerint, ea Pater Generalis, eiúſque Conſultores applicandi, aſſignandique poteſtatem habeant iis valetudinariis noſtrorum, aut nouitiatibus, quorum maiores videbuntur eſſe rei familiaris anguſtiæ. Statuimus prætereà, vt Patres, qui ſenes ſunt, aut inhabiles ad inſtituti prædicti miniſteria, tam in Hoſpitalibus, quam in priuatis ciuium ægrotantium domibus, atque carceribus impendenda: necnon Patribus, qui ſuam hebdomadam in Hoſpitalibus, & ſui partes officij in agonizantium animabus commendandis expleuerint (iuxta Conſtitutiones, quæ ſuper his miniſteriis edentur) poſſint vacationis ſuæ diebus, de Præfectorum, vel aliorum Superiorum facultate in Eccleſiis fidelium confeſſiones audire, & in illis etiam publicè ſermocinari, (non autem concionari) poſſintque alia deuota Eccleſiaſtica exercitia in iiſdem Eccleſiis exercere: quas tamen exercitationes ad eum finem aſſumi, & dirigi volumus, vt velut medijs, & inſtrumentis neceſſariis promptiores, inſtructioreſque ad animarum, & corporum ægrotantium ſalutem procurandam noſtri reddantur

tur: Quamobrem decernimus, vt Pater Generalis, ſiue quicunque alius Superior nulla cauſa poſſit cum aliquibus ex noſtris Patribus diſpenſare, vt ſuum diem, vel ſuam hebdomadam in miniſtrando Noſocomiorum infirmis intermittant, vt fidelium etiam quoruncunque benefactorum, vel benefactricum confeſſionibus audiendis operam dent, qui ſi Confeſſariis noſtris vti volent, hoc modo contenti erunt: Quòd ſi bina hæc pietatis officia ſimul in idem tempus inciderent, id eſt, hebdomada, vel dies, quo noſtri Patres in Noſocomia mittendi ſunt, & officium in Eccleſiis confeſſionum audiendarum, tunc potiùs confeſſionum officium, quàm Noſocomiorum miniſterium omittendum eſt. Nullus ex Superioribus ad habitum noſtræ Religionis admittere poterit vllum nouitium, niſi facultatem expreſſam à Patre Generali, eiúſque Conſultoribus habuerit: quorum etiam intererit diſpertire, atque deſcribere prouincias, valetudinaria generalia, & nouitiatus: iiſdem applicare, ſeu conuertere, & conſtituere, per quos adminiſtratores, & quo pacto ſupradicti nouitiatuum, & valetudinariorum generalium redditus, aliaque ſiue mobilia, ſiue ſtabilia bona, quæ noſtræ Religioni, vel dono, vel teſtamento relinquenda ſunt, impendi, & tractari debeant. Similiter Patris Generalis, & Conſultorum erit admittere, ſiue remittere quemuis locum, aut domum, aut Noſocomij cuiuſlibet habitationem: Simul illud explicamus, & diffinimus ad prædictos ſpectare declarationem, interpretationem, & deciſionem (non autem immutationem) earum rerum, de quibus ſuper prædictis omnibus capitulis, vel ſtatutis dubitatio fuerit orta. Cùm autem huiuſmodi formam ſtatutorum à nobis examinatam ad proſperum regimen, & felicem progreſſum dictæ Congregationis, quem enixè exoptamus, neceſſariam, & opportunam fuiſſe, & eſſe cognouerimus, Nos dictarum literarum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, ac Camillum, & Blaſium, ac Sanctium, & Octauianum, ac Chromatium prædictos, & eorum quemlibet a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, Motu ſimili, non ad dictorum Camilli, & Blaſii, ac Sanctij, & Octauiani, ac Chromatij, aut alicuius eorum deſuper nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa Noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine omnia, & ſingula ſtatuta prædicta ſuperiùs expreſſa, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium, perpetuò approbamus, & confirmamus: Ac omnes, & ſingulos tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet interuenerint in eiſdem ſupplemus: Illaque ab omnibus, & ſingulis dictæ Congregationis Religioſis, quouis officio, ſeu dignitate fungentibus, vbicunque exiſtentibus, præſentibus, & futuris, integrè, & cum effectu, & ad vnguem perpetuò, & inuiolabiliter obſeruari mandamus, ac ſub priuationis officij, necnon vocis actiuæ, & paſſiuæ, & aliis à Generali, & Conſultoribus dictæ Congregationis in contrafacientes eorum libero arbitrio imponendis pœnis, ne quiſquam eorum illis contradicere, aut repugnare, vel aduerſari directè, ſeu indirectè quouis quæſito colore, vel ingenio, aut contra illa, ſeu illorum aliquod quoquomodo tractare audeat, ſeu præſumat diſtrictiùs inhibemus: illaque de nouo quatenùs opus ſit, eiſdem authoritate, & tenore edimus, & facimus. Necnon ſtatuta in literis ipſius Gregorij prædeceſſoris contenta, & ſuperiùs expreſſa huiuſmodi, ac quoddam noſtrum circa receptionem Nouitiorum die 13. Martij, anno Domini 1594. Pontificatus noſtri anno 3. edictum, ac quæuis alia ſtatuta, & ordinationes his proximis ſtatutis contraria, ſeu in toto, vel parte repugnantia, aut illa immutantia, in perpetuum eiſdem auctoritate, & tenore reuocamus, & abrogamus, ac reuocata, & abrogata eſſe decernimus, & illorum obſeruationem prohibemus: Literis dictorum prædeceſſorum, ac noſtris prædictis alias in ſuo robore permanſuris, quas omnes, & ſingulas ſuum omninò effectum aliàs ſortiri volumus, illiſque robur Apoſtolicæ confirmationis adiicimus. Decernentes eaſdem præſentes literas nullo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut quopiam alio defectu, etiam ex eo quòd intereſſe habentes, ad hoc vocati non fuerint, notari, impugnari, inualidari, aut ad terminos iuris reduci, ſeu in ius, vel controuerſiam reuocari poſſe: ſicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores; ac dictæ Congregationis Superiores ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate vbique iudicari, ac diffiniri debere; necnon irritum, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Venerabilibus Fratribus noſtris Oſtien. & Tuſculan. Epiſcopis, ac dilecto filio cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori per Apoſtolica ſcripta, Motu pari mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, vbi, & quando expedierit, ac quoties pro parte Præfecti, & Sociorum dictæ Congregationis fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant authoritate noſtra præmiſſa omnia obſeruari. Non permittentes Præfectum ac Socios prædictos deſuper à quoquam quomodolibet moleſtari, contradictores prædicta authoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtante Bulla recolendæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, qua inter alia cauetur expreſsè, ne quis extra ſuas ciuitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices ab eadem Sede deputati extra ciuitatem, & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo aliquis authoritate præſentium vltra tres dietas ad iudicium non trahatur; ac dictorum Sixti, & Gregorij prædeceſſorum, ac noſtris literis, & quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem, quòd earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica cōſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, approbationis, confirmationis, ſupplet͏ionis, mandatorum inhibitionis, editionis, facti, reuocationis, abrogationis, decretorum inhibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1604. Kalendis Ianuarij, Pontificatus noſtri anno 9.

A. Cardinalis Montaltus Summator.

M. Veſtrius Barbianus.

Habitant Romæ huiuſmodi Religioſi apud S. Ma-

[illegible]

tiam ad Martyres: veſtes eorum ſimiles ſunt reliquis Clericis Regularibus, ſuper tunicam, & pallium ad dexteram deferunt crucem oblongam ad palmi menſuram caſtanei coloris, qui vulgò *tané* dicitur.

Habuit viros illuſtres, & huius Ordinis fundator non ſine maxima ſanctitatis opinione obiit Romæ 14. Iulij anno 1614. ætatis ſuæ anno 65. Huius feruentem charitatem in infirmos exprimit Sylueſter Marulus *in Oceano, lib. 3. pag.* 426. vbi etiam Collegia huius Congregationis ienumerat.

Agunt de hac Congregatione Aubertus Miræus *in lib. de Clericis in communi viuentibus*, Gregorius XIV. in præcitata ſua Conſtitutione, Sylueſter Marulus *loco citato*, & Iacobus Baccius *in vita S. Philippi Nerij.*

Minorum Clericorum Regularium Congregatio.

88 Clericorum Minorum Regularium Congregatio inſtituta fuit temporibus Sixti V. ante annum 1588. Eius fundator fuit Pater Auguſtinus Adornus Genuenſis, qui cum duobus ſociis Auguſtino, & Franciſco de Caracciolis Neapolitanis Romæ in Eccleſia S. Agnetis in Agone authoritate Apoſtolica hanc Congregationem inſtituit, & prædictus Summus Pontifex ſub nomine Clericorum Regularium Minorum appellari voluit.

Religioſi huius Congregationis, qui ad Presbyteratus dignitatem admittendi ſunt, poſt annum, & quatuor menſes profeſſionem emittunt, & vltrà tria communia, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota vouent etiam ſolemniter non ambire dignitates, quæ vota quotannis in die Epiphaniæ communiter renouare tenentur. Rudibus, ſed decentibus induuntur more aliorum Clericorum Regularium.

Hanc Congregationem confirmauit Sixtus V. ſua Conſtitutione ſequenti:

SIXTVS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

SAcræ Religionis propagationem noſtris potiſſimùm temporibus vbique vigere, eiúſque fructus Domino gratiſſimos, & vniuerſæ Chriſtianæ Reipublicæ vtiliſſimos, animab úſque fidelium nimium ſalutares, quos ex perſonarum ibidegentium deuotis, & continuis precibus cum vitæ probitate, & ſanctitate coniunctis prouidere cognoſcimus, accreſcere ſemper ex animo deſiderantes, quo Eccleſia hæc viſibilis, quæ contra harum tenebrarum principes, & rectores perpetuò militat, huiuſmodi nequitiis, & hoſtilibus inſidiis faciliùs reſiſtere, & mortifera tela propulſare queat, fidelium vota in idipſum tendentia ad exauditionis gratiam libenter admittimus, illiſque fauorem Apoſtolicum impartimur, prout ipſa videntur expoſcere, & nos conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Ioannis Auguſtini Adorni Presbyteri Genuenſis, & Sociorum, Nobis exhibita petitio continebat, quòd ipſi pluribus abhinc annis tanquàm diuino afflatu inſpirati, ad Omnipotentis Dei gloriam, & animarum ſalutem, vnam Presbyterorum, & Clericorum Regularium Congregationem inſtituere, ac vt cum maiori animi quiete Deo ſeruire, & illi magis adhærere poſſint, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, Paupertatis, ſcilicet, Caſtitatis, & Obedientiæ vota emittere, ac ſub ſolito, & communi habitu Clericali in vnum habitantes, & in communi, ac de communi viuentes, necnon Deo humiliter, & deuotè, quantum ipſe dederit, ſeruientes, ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ immediata ſubiectione, & ſpeciali protectione Regularem vitam ducere, ac continuis Orationibus, ſpiritualiúmque operum exercitio, & aſperæ carnis maceratione ad ſuarum, aliorumque Chriſti fidelium animarum ſalutem, & profectum vacare decreuerunt. Quare nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus eorum pio deſiderio huiuſmodi annuere, aliáſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur Ioannem Auguſtinum, & Socios prædictos, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vnam Congregationem Regularem Presbyterorum, & Clericorum Regularium Minorum nuncupandorum per vnum Præpoſitum Generalem, qui Presbyter eſſe, hac prima vice per eundem Ioannem Auguſtinum, & Socios prædictos, vel eorum maiorem partem, poſtquam profeſſionem emiſerint, & deinceps futuris temporibus per Capitulum Generale dictæ Congregationis per maiorem partem ſuffragiorum ad vitam eligi debeat, regendam & gubernandam ad noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum auctoritate Apoſtolica tenore præſentium permittimus, & illam, ac eius perſonas quaſcumque ſub B. Petri, ac noſtra, & dictæ Sedis immediata ſubiectione, & protectione recipimus. Necnon eidem Congregationi, vt pro Eccleſiarum, domorum, & perſonarum ſalubri ſtatu, & directione quæcunque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis non contraria per Sedem Apoſtolicam approbanda condere, & facere, illáque pro temporum qualitate, aut prout expedire videbitur, mutare, & in totum tollere, aliáque de nouo tollere. Eiſdem Ioanni Auguſtino, & Sociis, ac cuilibet ipſorum, vt tria ſubſtantialia Religioſæ vitæ, vt præfertur, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota publicè in cuiuſcunque Archiepiſcopi, vel Vicarij in ſpiritualibus Generalis manibus, coniunctim, vel diuiſim, tam in vrbe, quam alias vbilibet emittere, & ſolemniter profiteri, ſub communi, & humili habitu pauperum Clericorum, ſúbque denominatione, & nuncupatione Clericorum, & Presbyterorum Regularium Minorum in communi, ac de communi viuentes in locis Religioſis, aut ſecularibus, prout ipſis ab illis, quorum loca ipſa erunt, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, in vnum habere. Ac alios quoſcunque ſeculares Clericos, & etiam Laicos, qui Deo aſpirante, ad huiuſmodi vitæ frugem, & communem viuendi modum ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annum probationis ad talem trium votorum profeſſionem in manibus ipſius Præpoſiti Generalis, vel alterius iuxta Congregationis inſtituta, & faciendas ordinationes ac ſacrorum Canonum, & Concilij huiuſmodi diſpoſitionem emittendam, & ad huiuſmodi communem viuendi modum admittere. Ad Horas Canonicas, diurnas pariter, & nocturnas, necnon Miſſas, & alia diuina officia ſimul, & diuiſim ſecundum vſum, & morem Romanæ Eccleſiæ, & iuxta Breuiarium Romanum nouiter compilatum etiam in Eccleſia dicere, & recitare. Quódque ipſius Congregationis Presbyteri ab ipſius Congregationis Præpoſito Generali, vel alio Superiore, ac ab Ordinario loci approbari, & de licentia ipſius Generalis, ſeu Præpoſiti domus, in qua pro tempore habitauerint quorumcunque Chriſti fidelium confeſſiones audire, illoſque à quibuſuis peccatis, exceſſibus, & criminibus, non tamen Sedi Apoſtolicæ quomodolibet reſeruatis abſoluere. Ac quibuſcunque Chriſti fidelibus verè pœnitentibus, & confeſſis ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, ſine tamen ſuorum Parochorum, & iurium parochialium

chialium præiudicio miniſtrare. Necnon quaſcunque domos Regulares dictæ Congregationis pro illorum vſu, & habitatione cum Eccleſia, campanili, domibus, hortis, hortalitiis, & aliis officinis neceſſariis conſtruere, & ædificare, ſeu conſtrui, & ædificari facere, vel iam conſtructas, & ædificatas recipere liberè, & licitè valeant, dictaſque domos ex nunc, prout ex tunc, & è contra, poſtquam conſtructæ, & ædificatæ, ſeu receptæ, vt præfertur, fuerint in Domos Regulares dictæ Congregationis, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Quocirca vniuerſis, & ſingulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis, eorum Vicariis in ſpiritualibus, aut Officialibus generalibus, ac Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, necnon Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis, ad quos quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas & in eis contenta quæcunque, vbi, & quomodo opus fuerit, ac quoties pro parte Congregationis Minorum huiuſmodi, illiúſque Præpoſiti Officialium, Miniſtrorum, & perſonarum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant, auctoritate noſtra obſeruari, ipſámque Congregationem Minorum, illiúſque ſingulares perſonas præmiſſis omnibus pacificè frui, & gaudere. Non permittentes Congregationem prædictam, illiuſque perſonas, deſuper per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, dummodo vltra tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad iudicium non trahatur, aliiſque Apoſtolicis, ac in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die 1. Iulij 1588. Pontificatus noſtri anno 4.

Huic Congregationi priuilegia Clericorum Regularium Theatinorum conceſſit Gregorius XIV. ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Romanus Pontifex*, 18. Februar. 1591. & omnes eius gratias, & priuilegia confirmauit Clemens VIII. vt in annotat. ad Bullam Greg. citatam. Vide Catalogum Collegiorum huius Congregationis apud Aubertum Miræum *in libello, qui inſcribitur de Clericis in communi viuentibus.*

Agunt de hac Congregatione ipſe Aubertus *loco cit.* & Syluester Maurolus *in Oceano Relig. lib. 5. pag. 437.*

Erat & alia Congregatio Clericorum in communi viuentium, quam hic inter eas, quas militare dicit Pennot *lib. 2. hiſt. tripart. c. 74.* ſub Regula D. Auguſtini, recenſebo, vtpote modò Congregationi Somaſchæ vnitam. Hæc inſtituta fuit à Cæſare Buſio, & P. Romillonio an. 1592. in vrbe Aueniorensi. Inſtitutum horum Religioſorum erat, Chriſtianam doctrinam pueros edocere; modò, vt dixi, vnita eſt per Paulum V. vt ex eius Conſtit. quæ incipit: *Ex iniuncto nobis*, 11. April. 1616. Congregationi S. Maioli Papienſis, ſeu de Somaſcha.

S. Lazari Equitum Militia.

Sancti Lazari Equeſtris Ordo antiquiſsimus, vtpote de anno 361. inſtitutus, Regulam S. Auguſtini accepit, quam diu obſeruauit, vt refert Pennottus *hiſt. tripart. Canonic. Regul. lib. 2. cap. 74.* Sed prima inſtitutione per Barbarorum incurſiones, atque iniuria temporum collapſa, reſuſcitatus denuò eſt Ordo, eo tempore, quo Chriſtiani Europæ Principes Hieroſolymam vrbem, aliáque Terræ ſanctæ loca Barbaris eripuerunt. Hi Lazarini Milites, ſicut Templarij, Hoſpitalarij, Teutonici, ac alij, Chriſtianos ex Europa aduentantes, non modò hoſpitio accipiebant, ſed & contra Saracenos, alióſque Barbaros, & Chriſtiani nominis inimicos defendebant; rémque adeò ſtrenuè proſequuti ſunt, vt in præmium Balduinus II. Fulco, Almaricus Balduinus III. & IV. Hieroſolymitani Reges, itémque Theodora, & Meliſindis Reginæ, aliique Principes ipſum Ordinis Magiſtrum, & domicilia in Syria eiſdem dicata non paucis beneficiis affecerint, vt videre eſt in Tabellis, quæ Boniaci in Gallia, vbi poſteà, pulſis iterum per Saracenos Chriſtianis è Syria, principalem ſedem conſtituerant, aſſeruantur. Variis item, & multis priuilegiis hunc eundem Ordinem decoraſſe Philippum Auguſtum, ſanctum Ludouicum, Philippum Pulchrum, Philippum Longum, Ioannem, Carolum VII. Ludouicum XI. Carolum VIII. Ludouicum XII. Franciſcum I. Henricum II. & Henricum III. Galliæ Reges, item Henricum Angliæ Regem, Aquitaniæ, Normanniæque Ducem, Theobaldum Comitem Bleſenſem, alióſque Galliæ Principes, refert Franciſcus Menenius *in lib. de ſymbolis, & orig. Equeſtr. Ordinum tit. Ordo Equit. S. Lazar. pagin. 29.* 9

Has autem omnes donationes, & priuilegia Alexander IV. Nicolaus III. Clemens IV. Ioannes XXII. Gregorius X. aliique Summi Pontifices ſuis diplomatibus ſtabilierunt, & Alexander IV. ſupradictus Ordinem hunc Militarem approbauit, prout ſequitur:

Alexander Epiſcopus Seruus Seruorum Dei Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani Ordinis S. Auguſtini.

Cùm à nobis petitur, &c. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Regulam Beati Auguſtini, quam vos aſſeritis eſſe profeſſos, vobis auctoritate Apoſtolica confirmamus, atque communimus; eadem auctoritate nihilominus ſtatuentes, vt Regula ipſa à vobis, & ſucceſſoribus veſtris perpetuis futuris temporibus obſeruetur. Nulli ergo, &c. Datum Neapoli XI. Aprilis, 1255. Pontif. anno 1.

Solebant Lazarini Milites pro Inſigni Crucem viridem deferre, quam etiam modò deferunt, ſed intra ipſam aliam candidam Crucem S. Mauritij, cui Militiæ modò vnita eſt hæc S. Lazari, & viuit ſub Regula S. Benedicti, vt *ſupra alibi* diximus.

Gaudent huius Militiæ Equites quamplurimis priuilegiis à Sede Apoſtolica ſibi conceſsis, vt quòd exempti ſunt tam in ſpiritualibus, quam temporalibus à iuriſdictione Ordinariorum, a ſolutione decimarum, aliorúmque onerum, gaudent priuilegiis Hoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe, item ſunt exempti ab his omnibus, à quibus Concilium Tridentinum exemit Milites S. Ioannis Hieroſolymitani. Plura alia vide in Conſtitut. 95. Pij IV. quæ incipit: *Inter aſſiduas*, 4. non. Maij, 1565. licèt illam moderauerit Pius V. Conſtitut. 28. quæ incipit: *Sicuti*, 7. Calend. Februarij 1567.

Tandem, vt dixi, vnita eſt hæc Militia, per Gregorium XIII. Conſtitut. 7. quæ incipit: *Pro commiſſa*, idibus Nouemb. 1572. Ordini S. Mauritij, quem inſtituerat Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux, & prædictus

Gregorius XIII. confirmauerat ſub Regula Ciſtercienſi ſua Conſt.6.quæ incipit: *Chriſtiani Populi*, 16. Calend. Octobris 1572. vbi inſertam legere poteris horum Militum profitendi formam. Hanc eandem vnionem approbauit Clemens VIII. Conſtitut. 102. quæ incipit: *Decet*, 9. Septembris 1603. reuocando in quibuſdam Conſtitutionem Pij V. ſuprà citatam.

Agunt de hoc Ordine Guillelmus Baldeſanus Taurinenſis Canonicus *in hiſt.Sacra S. Mauritij*, & *tract. de orig.milit.S.Mauritij*, Aubertus Miræus *in Orig. Auguſt. lib.1. cap.31.* Franciſcus Menenius *in delit. equeſtr.tit.de equitibus S. Lazari*, Petrus Beloyus Tholoſanus *in libello de equeſtribus Ordinibus titul. de Equitibus S. Lazari*, Santoninus *de Origine Equitum tit.de Equitibus S.Lazari*, Paulus Morigia *de Origine Religionum lib.3.c.7.* Sylu. Marulus *in Oceano Relig.lib.3.pag.207.* Iacobus Auguſtinus Thuanus *lib. hiſt.38.* Matthæus Bulboius *in hiſtor. Ludouici XI. Regis Galliæ*, & alij.

S. Sepulchri Equitum Militia.

90 Sanctiſſimi Sepulchri Domini Noſtri Ieſu Chriſti in Regno Hieroſolymitano Equeſtris Ordo à Conſtantino Magno erectus, vt quidam aſſerunt, eiuſdem ferè inſtituti in partibus Orientalibus diu viguit; huius enim piiſſimi Imperatoris mater Helena, cùm Crucem, & Monumentum Dominicum reperiſſet, ibique magnificas ædes conſtruxiſſet, earum cuſtodiam, & curam Militibus quibuſdam S.Sepulchri nuncupatis demandauit, idque perdurauit, licèt Saraceni toti penè Orienti dominarentur, ſoluto tamen ipſis ex pacto tributo annuo; réſque ita diu, nouis aliquando additis cautionibus, ſtetit, donec per Godefridum Bullonium, Terra ſancta recuperata, hæc ſacra Militia inſtaurata fuit, & eiuſdem auſpiciis apud eundem Dominicum Sepulchrum Canonicorum Regularium S. Auguſtini Collegio extructo, iiſdem ſodalibus Regulam S. Auguſtini imitandam propoſuit, quam ita Milites in Chriſtianæ fidei augmentum amplexati ſunt, vt incredibili virtute muniti, Chriſtianorum regna, prouincias, & vrbes aduerſus Barbarorum, & Infidelium incurſiones, vel ſtrenuè tutati ſint, vel etiam recuperauerint, & Chriſtianum nomen per florentiſſimas terrarum partes admodum propagarint, idque eo ſolo fine, vt Chriſtiana Religio, & ſacrum Sepulchrum conſeruaretur, atque ibi deuotio fidelium in dies refloreſceret. Dictorum teſtimonia luce clariora ſunt eorumdem Heroum geſta præclariſſima, & ſumptuoſiſſima Cœnobia in honorem S. Sepulchri conſtructa, vbi adhuc antiquiſſimorum Militum imagines, & monumenta, tibiis in Crucem tranſuerſis videre licet. Verùm Hieroſolymitano Regno rurſum Chriſtianis erepto, & Militum penè deſtituta Societate, nonnulli Equites, Terra ſancta relicta, Italiam appulerunt, & ſuam ſedem Peruſiæ Auguſtæ conſtituerunt, licèt aliqui eorum ad Ordinem Equitum Rhodiorum tranſierint ex conſenſu Innocentij VIII. Tenentur autem huiuſmodi Milites ex Conſtitutionum ſuarum præſcripto infidelibus pro viribus infeſti eſſe, captiuos redimere, preces, & horas ſanctæ Crucis quotidie recitare, & quinque Cruces rubeas in honorem quinque plagarum Chriſti Domini, vel inſignia S. Sepulchri deferre. Vltra Regulam S. Auguſtini, conſtitutiones particulares à Carolo Magno, Ludouico Pio, Philippo Sapiente, & Ludouico Sancto Galliarum Regibus, & Godefrido Bullonio præcipuo Ordinis inſtauratore præſcriptas habuerunt, vt refert Villamontius: priuilegia verò horum recenſet Bartholomæus à Saligniaco, Ioannes Zuallardus, Nicolaus Hautius huius Ordinis Equites, vt videre eſt apud Abrahamum Ortelium, & Franciſcum Menenium *de Equeſtr.Ord.ſymbolis, & Origine, pag.20.* vbi etiam deſcribit modum ordinandi Militem ſanctiſſimi Sepulchri, & ponit conditiones, & obligationes in ordinando requiſitas. Statuta autem, & Leges horum Equitum ſupra indicatas deſcribit idem Menenius *in fine libri pag.93.*

Plura alia ad illuſtrationem huius Ordinis piè, decentérque inſtituta, commemorare longum eſſet, hoc tantùm addam, quòd Philippus II. Hiſpaniarum Rex in Summum Ordinis Magiſtrum, eiúſque ſucceſſores à Militibus Hieroſolymitanis, præſertim Belgis, cooptati ſunt anno 1558. in Eccleſia Hochſtratana in Brabantia, vt ex inſtrumento, præfato anno edito, & tranſcripto à Menenio *in ſuo libello pag.99.*

Agunt de hoc Ordine Hieronymus Curita *ad annum 1134. & 1141.* Bibliotheca Petauij *de reb. geſt. Francor. Itinerarium Terræ ſanctæ* Bartholomæi à Saligniaco, Petrus Bellogus *cap.14.* Euſebius *lib.3.de vita Conſtantini*, & Menenius *locis citatis*, qui refert ad horum Equitum normam creari ſolere Equites S.Catharinæ ad Montem Sinai, qui mediam rubei coloris rotam gladio transfixo pro Inſignibus deferunt.

Melitenſium Equitum Militia.

Sancti Ioannis Hieroſolymitani Equeſtris Militia eodem tempore, quo præcedens in Syria maximè vigebat. 91
Hæc auctorem habuit Ioannem Eleemoſynarium Patriarcham Alexandrinum, & huius Milites B. Ioanni Baptiſtæ tanquam Patrono vota nuncupant, propter quod & dictus Ordo S. Ioannis appellatur; aliquando etiam Hoſpitalariorum propter Hoſpitale S.Ioanni dicatum, ſicut & Rhodiani Milites à Rhodo, & tandem Melitenſes à Melita inſula, quibus applicuerunt, Equites S.Ioannis nomen ſortiti ſunt.

Hic Ordo ſui inſtituti probatorem habuit, vt refert Menenius, Gelaſium Papam II. à quo & viuendi rationem ſumpſit; confirmatus poſteà etiam fuit ab Anaſtaſio IV. qui ſub protectione Sedis Apoſtolicæ eum ſuſcepit, provt ex ſequenti Conſtit.anno Domini 1154.

ANASTASIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilecto filio Raymundo Magiſtro Xenodochij ciuitatis Hieroſolymitanæ, &c.

CHriſtianæ fidei religio hoc piè credit & veraciter confitetur, quòd Dominus & Saluator noſter Ieſus Chriſtus, cùm omnium diues eſſet, pro nobis eſt pauper effectus. Vnde etiam ipſe ſuis imitatoribus opportunæ conſolationis præmia repromittens, *Beati*, (inquit) *pauperes, quoniam veſtrum eſt regnum cælorum.* Idemque pater orphanorum, refugium pauperum ad hoſpitalitatem, & beneficentiam nos exhortans in Euangelio ait: *Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis.* Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ ſe mercedem redditurum aſſeruit.

Nos igitur, quibus ex iniuncto officio imminet, his qui longe, & his qui prope ſunt, paterna ſollicitudine prouidere, deuotionem veſtram debita benignitate complectimur, & quemadmodum poſtulatur, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel.mem. Innocentij, Cæleſtini, Lucij, Eugenij, Romanorum Pontificum, Hoſpitale, & domum ſanctæ ciuitatis Hieruſalem, ſub B.Petri tutela ſuſcipimus, atque perſonas, ſiue res ad illud pertinentes Apoſtolicæ Sedis priuilegio communimus.

Statuentes, vt quaſcumque poſſeſsiones, quæcumque bona, & ad ſuſtentandam peregrinorum & pauperum neceſsitatem, & Hieroſolymitanæ Eccleſiæ, vel aliarum

tum Eccleſiarum Parochiis, & ciuitatum territoriis, per tuæ prouidentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquiſita, ſeu a quibuslibet viris oblata, aut in futurum, conceſſione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis iuſtis modis acquiri contigerit; quæcumque à venerabilibus Fratribus Hieroſolymitanæ Sedis Patriarchis legitimè conceſſa ſunt, tam tibi quam ſucceſſoribus tuis, & Fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta ſemper, & integra conſeruari præcipimus.

Si qua verò loca fuerint eidem venerabili Domui ab aliquo deuotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Eccleſias, & cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen vt vicina Abbatia, vel Religioſorum virorum collegium, non exiſtat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cùm autem terræ datæ vobis quolibet iuſto titulo conferentur, facultatem, & licentiam habeatis ibidem Oratoria conſtituendi, & cœmeteria faciendi ad opus peregrinorum, & tantummodo Fratrum, qui de noſtra fuerint menſa.

Decernimus ergo, vt receptores veſtrarum fraternitatum, ſiue collectarum, ſaluo iure dominorum ſuorum, in B. Petri, & Noſtra protectione, conſiſtant, & per terras, in quibus fuerint, pacem habeant.

Similimodo ſancimus, vt quicumque in veſtra fraternitate fuerit receptus, ſi fortè Eccleſia, ad quam pertinet, à diuinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem ſepultura Eccleſiaſtica non negetur; niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus.

Præterea ſi qui Fratrum veſtrorum, qui ad recipiendam eaſdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint miſſi, ad aliquam ciuitatem, caſtellum, vel vicum aduenerint, ſi fortè locus ille à diuinis officiis ſit interdictus, pro Omnipotentis Dei reuerentia, in eorum iucundo aduentu, ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, & excluſis excommunicatis diuina ibi officia celebrentur.

Quia verò omnia veſtra, ſuſtentationibus peregrinorum, & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis vſibus ea conuenit applicari, conſtituimus, vt de laboribus, quos veſtris ſumptibus colitis, nullus omninò Clericus vel Laïcus decimas à vobis exigere præſumat.

Statuimus, vt nulli Epiſcopo, in Eccleſiis à vobis ſubditis, interdicti, vel ſuſpenſionis, excommunicationis ſententiam liceat promulgare. Veruntamen ſi generale interdictum fuerit in locis illis prolatum, excluſis excommunicatis, & nominatim interdictis, clauſis ianuis, abſque campanarum pulſatione, planè diuina officia celebrentur.

Vt autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum, nihil vobis deſit, atque Eccleſiaſtica Sacramenta, & diuina officia vobis & Chriſti pauperibus commodiùs exhibeantur, ſancimus, vt liceat vobis Clericos & Sacerdotes, habito priùs tamen de eorum honeſtate, & ordinatione, quantum ad veſtram ſcientiam pertinet, per literas ſiue teſtes conuenientes, & teſtimonia, vndecunque ad vos venientes, ſuſcipere, & tam in principali domo veſtra, quam etiam in obedientiis ſibi ſubditis, vobiſcum habere, dummodo, ſi è vicino ſunt, eos a propriis Epiſcopis, iidemque nulli alij profeſſioni, vel Ordini teneantur obnoxij. Quòd ſi Epiſcopi eoſdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominùs tamen auctoritate S. R. E. eos ſuſcipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici, nulli perſonæ extra veſtrum Capitulum, niſi Romano Pontifici ſint ſubiecti.

Laicos verò liberos ad conuerſationem, & pauperum Chriſti ſeruitium, abſque alicuius contradictione ſuſcipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

Fratribus verò veſtris ſemel in .... atque in ſacro veſtro Collegio receptis, poſt factam profeſſionem, & habitum Religionis aſſumptum, reuertendi ad ſæculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem, ſemel aſſumptam Crucem Dominicam, & habitum veſtræ profeſſionis abiicere, vel ad alium locum, ſeu etiam Monaſterium maioris, ſeu minoris Religionis, obtenta, inuitis, ſiue inconſultis Fratribus, aut eo qui Magiſter extiterit licentia, tranſmigrare. Nullique Eccleſiaſticæ, ſæcularique perſonæ ipſos ſuſcipiendi, aut retinendi licentia pateat.

Conſecrationes verò Altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta, a Diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo; ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam ſiue communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque aliqua prauitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis Catholicum quemcunque malueritis adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra ſuffultus auctoritate, quæ poſtulantur, indulgeat.

Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Prouiſore, atque Præpoſito, nullus ibi qualibet ſubreptione, aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres ibidem ſecundùm Deum elegerint.

Præterea honores omnes, ſiue poſſeſſiones, quas idem Xenodochium vltra, ſeu citra mare, in Aſia, vel in Europa, aut in præſenti iuſtè habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipiſci, vobis pro hoſpitalibus ſtudio enitentibus, & per vos iam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo, &c.

Datum Laterani per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarij, 12. Kalendas Nouembris, Indictione 4. Incarnationis Dominicæ, 1154. Pontificatus Domini Anaſtaſij IV. anno 2.

Horum Equitum profeſſionis ex voto Religionis finis erat, peregrinis ad loca ſacra confluentibus genus omne officij, ac pietatis ſollicitè exhibere, loca, & itinera à latrociniis, & incurſionibus Barbarorum tuta reddere, idque adeò ſtrenuè præſtiterunt, vt Chriſtianorum etiam Principum auxiliis ſubnixi Saracenis bellum indicere ſint auſi, exinde victoria ſemper feliciſſimè reportata, vt in expugnatione Rhodi inſulæ, quam à Clemente V. dono habuerunt, videre eſt. Rhodo tandem à Solimanno expugnata, potiùs proditione, quàm armis, Melitam inſulam a Carolo V. & Clemente VII. dono acceptam tanquam fortiſſimum totius Chriſtianæ Reipublicæ propugnaculum Hieroſolymitani Milites habitant. Eorum habitus eſt veſtis nigra, & ſuper ipſam Crucem candidam deferunt octogenæ figuræ.

Priuilegia huic Ordini conceſſa, immunitates, & gratias, ac exemptiones, aliis quamplurimis additis confirmauit Pius IV. Conſtit. quæ incipit, *Circumſpectio*, Kalend. Iulij 1560. Pius V. Conſtit. *Etſi cuncta*, 29. Nouemb. 1568. Hos Equites eſſe verè, & propriè Religioſos docet Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. n. 156.* ex Sanchez *in præcepta Decal. tom. 1. lib. 2. c. 16. n. 11.* & aliis, ita quòd Equites huiuſmodi confiteri poſſint Sacerdoti Regulari non approbato ab Ordinario, ſicut poſſunt alij Regulares ex Sancio *in ſuis pract. diſp. c. 49. n. 11. & 23.* Nauar. *in tract. de elect. & variat. fori, qu. 69. num. 23. ſect. 2 in vltim. impreſſ.* Aloyſius Ricc. *in praxi rerum fori Eccleſ. p. 4. reſol. 140. n. 2.* Viuunt ſub Regula S. Auguſtini, vt teſtatur idem Barboſa *loco citato*, Gabriel Pennottus *hiſt. trip. Canonic. Reg. lib. 2. c. 74.*

Horum Equitum leges, & ſtatuta Raymundus de Rhodio primus Ordinis Magiſter, qui ſe ibi ſeruum Chriſti, & Hoſpitalis Hieroſalem cuſtodem vocat, Militibus præſcripſit, quæ deinde ab aliis Magiſtris examinata, & etiam per S. R. E. Cardinales diſcuſſa, Paulus III. approbauit.

Cæremonias, quæ adhibentur, cùm aliquis in Meliten ſium

literſium Collegium cooptatur, vide apud Menenium *de Equeſtr. Ordin. Symbolis, & Originibus, titul. Ordo Equitum Hoſpital. S. Ioan. Hieroſolym. pag. 35.*

Agunt de hoc Ordine præter citatos Authores Claud. Robert *in Gallia Chriſtian. tit. de Generalib. Ordin.* Caſſan. *in catalog. glor. mund. p. 9. conſid. 4.* Polyd. Virg. *de inuentor. rer. lib. 7. c. 9.* Gaultet. *in tabul. chronograph. ſecul. 10. anno* 1119. Iacob de Vitriac. *hiſt. Orient. c.* 64. Illeſcas *hiſt. Pont. p. 1. lib. 5. c.* 18. Hieronym. Romanus *de Repub. Chriſt. lib.* 7. Paulus Morigia *de Orig. Relig. lib.* 3. c. 1. Syl-ueſt. Marulus *in Oceano Relig. lib. 3. pag.* 219. Aubertus Miræus *de Orig. Equitum, lib.* 1. Emanuel Roder. *qq. Regul. tom. 1. q. 6. art. 2. lib. 13. cap.*...

Teutonicorum Equitum Militia.

92 S. Mariæ Teutonicorum in Hieruſalem Equitum Ordo, temporibus Henrici I V. Imperatoris, anno 1119. ſub Regula S. Auguſtini in Syria item exordium habuit, quem Cæleſtinus III. approbauit. Huius Ordinis Milites idem ferè inſtitutum, ac Templarij, & S. Ioannis Hieroſolymitani, ſecuti ſunt; imò vnam, ac ferè eandem Religionem ſolemni voto profeſſi ſunt, additis tantùm ad diſcrimen Crucibus nigris ſuper albas chlamydes appoſitis. Huius Ordinis inſtitutor, Teutonicus ſuis Equitibus nomen Teutonicorum B. Mariæ, ob templum B. Virgini in propriis ædibus dicatum tribuit, & ſtatuit, ne alius, quàm Teutonicus ad huius Militiæ inſignia ſuſcipienda admitteretur, & ante admiſſionem nouo Militi indicebatur, vt habitum exciperet cum onere pugnandi in defenſionem Chriſtianæ fidei, etiam vſque ad vltimum vitæ diſcrimen, quod propoſitum expreſſis verbis Milites, ad quos ſpectabat, ſignificare ſolebant, taléque inſtitutum intra perdurauit, quoadvſque Hieroſolyma iterum per Saracenos Chriſtianis erepta, Ptolemaidem Equites tranſlati, indéque in Germaniam patriam reuerſi, obtenta a Friderico Imperatore huius nominis ſecundo facultate, Pruſſiam inuaſerunt profligatis vbique Barbaris, ac Saracenis. Et trans Viſtulam fluuium, præter alia Monaſteria, & Eccleſias etiam Cathedrales, (quibus Epiſcopi habitu huius Militiæ induti præſidere deſignabant) apud prædictum fluuium ciuitatem Burgum S. Mariæ nuncupatam ædificauerunt, ibique principalem huius Militiæ Sedem ſtatuerunt. Quampluri-mas, eáſque ampliſſimorum reddituum commendas habent in Germania, ſed extra Germaniam nullas. Plura de hoc Ordine lege apud Franciſcum Menenium *de Equeſtr. Ordin. ſymbol. & orig. pag.* 35. 36. & 37.

Agunt de hoc Ordine Caſſan. *in catalog. glor. mund. p. 9. conſid.* 6. Polyd. Virgil. *de inuentor. rer. lib. 7. c.* 5. Gaultet. *in tab. Chronograph. ſecul. 10. anno* 1119. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 6. c.* 1. Boſſius *in hiſt. Melit. tom. 1. lib. 12. anno* 1192. Morigia *de orig. Relig. lib. 4. cap.* 2. Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 2. pag.* 212. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 5. q.* 3. Munſterus *lib. 3. de Germania*, qui ſeriem Magiſtrorum, & res illuſtres ab illis geſtas recenſet, Belforeſtus *lib. 3. de coſmograph.* & Iacobus Thuanus *hiſtor. lib.* 1. 5. & 43.

S. Ioannis Acconenſis Equitum Militia.

93 Equeſtris S. Ioannis Acconenſis, & S. Thomæ Ordo imitatione prædictorum erectus eſt, regnante in Hiſpania Alphonſo cognomento Sapiente, vt teſtatur Hieronymus Romanus, ſub Regula, & norma S. Auguſtini. S. Thomam pro tutelari habuerunt huius inſtituti Milites, à quo & dictus Ordo, & ipſi nomen etiam acceperunt, vt conſtat ex Bullis Summorum Pontificum, ex Menen. *loco cit. vbi pag.* 38. refert hanc inſcriptionem: [Magiſtro, & Fratribus militiæ Hoſpitalis S. Thomæ martyris Camaracen. Accon.] Item in Bulla Alexandri IV. [S. Thomæ Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis S. Thomæ Martyris Acconen.] Vocantur item S. Ioannis Acconenſis Milites, quia ad exemplum Equitum S. Ioannis Hieroſolymitani in Accone ciuitate infirmis inſeruiebant. De hoc Ordine nil aliud vidi.

S. Iacobi Equitum Militia in Hiſpania.

S. Iacobi Equeſtris Militia in Hiſpania ad Mauros Barbaroſque profligandos exorta eſt, vt aliqui referunt, a Ramiro Caſtellæ Rege. Hunc enim cum anno 846. prælio ad Clauigium contra Mauros commiſſo, intercedente D. Iacobo Apoſtolo, in equo candido niueum vexillum rubræ Crucis figura diſtinctum præferente, de innumera Barbarorum multitudine victoria eſſet conceſſa, in tanti protectoris honorem hanc ſacram Militiam inſtituit. Alij huius Ordinis originem referunt in Alphonſum IX. Caſtellæ Regem, qui enſiferis adiutoribus, memorabili ad Nauas Tholoſanas victoria potitus, huiuſmodi Milites in vnum collectos, priuatis rebus in commune collatis, Equites ad fidei defenſionem contra Infideles ſuſcipiendam ordinauit. Vtcumque ſit: certum eſt approbatum fuiſſe huiuſmodi Ordinem militarem ab Alexandro III. anno 1175. vt ex eius conſtat Conſtitutione ſequenti. 94

ALEXANDER EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magiſtro Militiæ S. Iacobi, eiúſque Fratribus, clericis, & laicis, tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam profeſſis, in perpetuam rei memoriam.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui Eccleſiam ſuam noua ſemper prole fœcundat. Et ſicut pro patribus filios in ea facit exurgere, ſic à generatione in generationem notitiam nominis ſui, & lucem fidei Chriſtianæ diffundit. Vt ſicut ante ortum Solis, ſtellæ ſeſe ad occaſum in firmamento ſequuntur, ita in Eccleſiaſticis gradibus, generationes iuſtorum (antequam veniat dies Domini magnus, & horribilis, & tenebras noſtras veri Solis ſplendor illuminet) per tempora ſibi ſuccedant. Et ſicut multi ſæpe per caudam Draconis deiiciuntur in terram, ita per adoptionem Spiritus, quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cæleſtia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, vt tanquàm ciues Sanctorum, & domeſtici Dei, cogitatione, ac deſiderio conſeruentur in cælis. Hoc ſane temporibus noſtris, in partibus Hiſpaniarum, de diuino factum munere gratulamur, vbi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miſeratione illius qui vocat ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt, ſuperna gratia ſunt afflati. Et tacti, ſuper multis tranſgreſsionibus ſuis, dolore cordis intrinſecus, & præteritorum agentes pœnitentiam peccatorum, non ſolùm poſſeſsiones terrenas, & corpora ſua dare in extrema quæque pericula pro Domino decreuerunt. Et ad exemplum Domini Noſtri Ieſu Chriſti, qui ait, *non veni facere voluntatem meam, ſed eius, qui miſit me Patris*, in habitu & conſeruatione Religionis, ſub vnius Magiſtri ſtatuerunt obedientia commorari. Eo vtique moderamine propoſitum ſuum & Ordinem temperantes, vt quia vniuerſa turba fidelium in coniugatos, & continentes diſtinguitur, & Dominus Ieſus Chriſtus non ſolum pro viris, ſed & pro fœminis quoque, de fœmina naſci voluit, & cum hominibus conuerſari, habeantur in ipſo Ordine, qui cœlibem ducant vitam, & conſilium Beati Pauli ſequantur,

quantur, qui dicit, *De virginibus autem præceptum Domini non habeo, conſilium autem do.* Sint etiam qui iuxta inſtitutionem Dominicam, ad procreandam ſobolem, & incontinentiæ præcipitium euitandum, coniugibus ſuis vtantur, & vna cum eis ad incolatum ſupernæ patriæ de conualle lacrymarum, & terrena tranſire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus ſupra fundamentum ſuum (quod Chriſtus eſt) pro cura carnis, & affectibus liberorum, ligna, fœnum, ſtipulam ædificare contingit, cùm alij expeditiores & continentes, ædificent aurum, argentum, & lapides pretioſos. Et iſti tamen & illi militent vni Regi, & ſuper vnum fundamentum, cæleſtem vnam ædificent manſionem, promiſſione Pſalmiſtæ in Domino roborati, qui minora quoque membra Eccleſiæ confortat, & dicit. *Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes ſcribentur.* In horum autem fidelium Chriſti collegio, tu dilecte in Domino fili Petre Ferdinande per voluntatem Dei magiſterium ſuper alios, & prouidentiam ſuſcepiſti. Qui cum quibuſdam Fratrum tuorum ad præſentiam Noſtram accedens, cum humilitate, qua decuit, à Sede Apoſtolica requiſiſti, vt vos, tanquam peculiares filios in defenſionem noſtram, & locum in quo caput Ordinis factum fuerit, in ius & proprietatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ recipere deberemus. Vnde Nos deuotionem veſtram, & bonum in Domino deſiderium attendentes, de communi Fratrum noſtrorum conſilio, in ſpeciales & proprios ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ filios vos recipimus, Ordinem veſtrum auctoritate Apoſtolica confirmantes præſentis ſcripti priuilegio communimus. Statuentes, vt quaſcumque poſſeſſiones, quæcunque bona in præſentiarum iuſtè & legitimè poſſidetis, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Lodium & Monaſterium, cum cauto & pertinentiis ſuis; Burgum de ponte Nunij contra Lodium, cum ſuis pertinentiis, Creſcente cum cauto & ſuis pertinentiis, Quintanilla de Petro Fernandez cum cauto & ſuis pertinentiis; Barria cum cauto, & ſuis pertinentiis, Lentanio cum ſuis pertinentiis, S. Saluatorem del Eſtriana, cum cauto & ſuis pertinentiis; Moncont, cum cauto & ſuis pertinentiis; Penagoſen, cum ſuis pertinentiis; Sancta Maria de Pinel, cum ſuis pertinentiis, Veles, cum ſuis pertinentiis; Aſtarella, cum ſuis pertinentiis. Orella, cum ſuis pertinentiis; Mota, cum ſuis pertinentiis, Moraueja, cum ſuis pertinentiis, Decimæ de Valeta, & Portadgo, cum ſuis pertinentiis. Eſtremera, cum ſuis pertinentiis, Alzazat cum ſuis pertinentiis. Almodoua, cum ſuis pertinentiis; Larunda, cum ſuis pertinentiis. Lazarza, cum ſuis pertinentiis. Sancimus præterea ne occaſione antiquæ detentionis, ſiue ſcripturæ, quiſquam vobis poſſit auferre, quæ vltra memoriam hominum ſub Saracenorum detenta ſunt poteſtate, & de munificentia Principum, ſeu veſtro ſtudio & labore, aut iam obtenta ſunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cùm enim vnica ſit vobis intentio, & ſingularis cura ſemper emineat pro defenſione Chriſtiani nominis decertare, nec ſolùm res, ſed perſonas ipſas pro tuitione Fratrum incunctanter exponere, plurimùm poſſet hoc pium opus, & laudabile ſtudium impediri, ſi labores, & ſtipendia veſtra, quæ in communi proficiunt, præcipiantur ab aliis; & otioſi, ac deſides, atque in laboribus ſuis, non quæ Ieſu Chriſti, ſed quæ ſua ſunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus, vobis, & pauperum Chriſti vſibus ſunt prouiſa, dicente Apoſtolo, *qui non laborat, non manducet.* Inter ea ſane, quæ profeſſionis veſtræ in ordine ſtatutum eſt obſeruari, primum eſt, vt ſub vnius Magiſtri obedientia in omni humilitate atque concordia, ſine proprio viuere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Chriſtianam, Apoſtolorum prædicatione conuerſi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, diuidebatúrque ſingulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui poſſederat, ſuum eſſe dicebat, ſed erant eis omnia communia. Ad ſuſcipiendam quoque prolem, quæ in timore Domini nutriretur, & infirmitatis humanæ remedium iuxta inſtitutionem Domini, & indulgentiam Apoſtoli, qui ait, *Bonum eſt homini mulierem non tangere: propter fornicationem autem vnuſquiſque vxorem ſuam habeat, & ſimiliter mulier virum ſuum*; qui continere nequierit, coniugium ſortiatur, & ſeruet inuiolatam fidem vxori, & vxor viro, ne thori coniugalis continentia violetur. Si autem viri præmortui fuerint, & relictæ vxores quæ ordinem ſuſceperunt, nubere voluerint, denuntietur hoc Magiſtro, ſiue Commendatori, vt cum illius licentia cui mulier ipſa vult nubat, ſecundùm verbum Apoſtoli dicentis; *Mortuo viro ſoluta eſſe cenſetur mulier à lege viri, cui vult nubat; tantùm in Domino.* Quod etiam de viris intelligitur obſeruandum, vna etenim vtrique lege tenentur. Statuimus quoque, vt nullus Fratrum, ſiue Sororum poſt ſuſceptionem Ordinis veſtri, & promiſſam Obedientiam, vel redire ad ſeculum, vel ad alium Ordinem, ſine Magiſtri licentia, audeat ſe transferre, cùm ſint in Ordine veſtro loca ſtatuta, vt quiſque diſtrictiùs valeat conuerſari. Diſcedentem verò nullus audeat retinere, ſed ad Ordinem ſuum per cenſuram Eccleſiaſticam, qui diſceſſerit, redire cogatur. Vt autem in Ordine veſtro, cum maiori omnia deliberatione tractentur, ſtatutum eſt inter vos, vt locus aliquis ordinetur, in quo per ſingulos annos, in ſolemnitate omnium Sanctorum, Generale Capitulum teneatur, & ſit ibi Clericorum Conuentus & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum, qui de Ordine veſtro fuerint, curam poſſit habere, ac Fratrum, cùm neceſſe fuerit, prouideat animabus. Sint autem tredecim in Ordine Fratres, qui Magiſtro, cùm opus fuerit, in conſilio, & diſpoſitione domus aſſiſtant, & eligendi Magiſtri curam habeant competentem. Prior ſiquidem Clericorum, cùm Magiſter migrauerit de hac luce, de Domo, & Ordine, ſollicitudinem gerat; cui ſicut Magiſtro Ordinis obedientes exiſtant; donec per prouidentiam tredecim prædictorum Fratrum Magiſtri electio celebretur. Is (cùm tranſitus Magiſtri fuerit auditus & cognitus) tredecim illos Fratres, ſine dilatione aliqua conuocabit, & ſi quiſquam eorum, infirmitate, vel alia ex cauſa, infra quinquaginta dies adeſſe nequiuerit, cum aliorum conſilio, qui præſentes fuerint, alium abſentis loco conſtituet, vt Magiſtri electio ex aliquo abſentia minimè differatur. Illi verò tredecim Fratres (ſi Magiſter, qui pro tempore fuerit, pernicioſus, aut inutilis apparuerit) cum conſilio Prioris Clericorum, & ſanioris partis Capituli, maioribus domus, corrigendi, aut etiam amouendi eum, habeant poteſtatem. Et ſi inter eum & Capitulum emerſerint quæſtiones, debitum eis finem imponant; ne per aliena iudicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis ſubſtantia diſſipetur. In nullam autem ex hoc Fratres ſuperbiam eleuentur, ſed Magiſtro ſuo deuoti & obedientes exiſtant. Et ſi quis eorum ex hac vita tranſierit, vel pro culpa, ſeu alia quacunque fuerit occaſione mutandus, Magiſter cum conſilio reliquorum maioris partis, alium loco eius ſubſtituat. In Capitulo autem, quod diximus annis ſingulis celebrandum, tredecim iſti Fratres & Commendatores Domorum, niſi euidens & magna eos neceſſitas detinuerit, ad ſtatutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent, quæ ad profectum Ordinis, animarúmque ſalutem & ſuſtentationem corporum fuerint ſtatuenda. Vbi præcipuè ad defenſionem Chriſtianorum intendere mo-

neantur; & diſtrictè præcipiatur, vt in Saracenos, non mundanæ laudis amore, non deſiderio ſanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, ſed id tantùm in pugna ſua intendant, vt vel Chriſtianos ab eorum tueantur incurſu, vel ipſos ad culturam poſſint Chriſtianæ fidei prouocare. Eligantur & tunc Viſitatores idonei, qui Domos Fratrum per anni circulum fideliter viſitent, & quæ ibi digna correctione inuenerint, aut ipſi corrigant, aut ad Generale Capitulum ipſi deferant corrigenda. Clerici prætereà veſtri Ordinis, per villas & oppida ſimul maneant, & Priori, qui ſuper eis fuerit ordinatus, obedientes exiſtant. Et filios Fratrum qui eis à Magiſtro fuerint commiſſi, inſtruant ſcientia literarum. Et Fratribus, tam in vita, quàm in morte ſpiritualia ſubminiſtrent. Induentur autem ſuperpelliciis, & Conuentum, & clauſtrum ſub Priore ſuo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipſo illis, ſecundùm Deum fuerit illis imperatum. Vbi Fratres quoque, de quibus Magiſtro viſum fuerit, conuerſentur, & non ſint otioſi, ſed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò, de laboribus, & aliis bonis à Deo præſtitis, decimæ reddantur à Fratribus, vnde libros & congrua faciant Eccleſiarum ornamenta, & in neceſſitatibus corporis conuenienter ſibi prouideant. Et ſi aliquid ſuperfuerit, ſecundùm prouidentiam Magiſtri, in vſus pauperum erogetur. Vt autem concordia, charitaſque mater vos ſeruetur, & à peccato detractionis, & murmurationis cuncti debeant abſtinere, qui Commendator in quolibet loco fuerit conſtitutus, pro facultate domus, in ſanctitate, & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea ſollicitudine, ac beneuolentia ſubminiſtret, vt neque in ſubſtantia parcitatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur. Sit vobis præcipua cura hoſpitum, & indigentium, & neceſſaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur. Exhibeatur Prælatis Eccleſiarum honor, & reuerentia. Subminiſtretur Chriſti fidelibus, Canonicis, Monachis, Templariis, Hoſpitalariis, aliiſque in ſanctæ Religionis obſeruantia poſitis, conſilium, & auxilium quotumlibet, & in indigentia, ſi facultas fuerit, ſubleuetur, vt Deus in veſtris glorificetur operibus, & alij qui viderint, humilitatis & charitatis veſtræ prouocentur odore. Ad hæc adiicientes decernimus, vt ſi locus aliquis, in quo Epiſcopus eſſe debeat, in veſtram venerit poteſtatem ſit ibi Epiſcopus, qui cum Eccleſiis, & Clero ſuo, deſignatos ſibi redditus & poſſeſſiones, & ſpiritualia iura percipient. Reliqua verò cedant in vſus veſtros, & in veſtra diſpoſitione, ſine cuiuſquam contradictione, perſiſtant. Profectò in Parochialibus Eccleſiis, quas habetis, nolumus Epiſcopos ſuo iure fraudari. Si autem in locis deſertis, aut in ipſis terris Saracenorum, de nouo Eccleſias conſtruxeritis, Eccleſiæ illæ plena gaudeant libertate, ne aliquæ per Epiſcopos decimarum, aut alterius rei exactione grauentur. Liceátque vobis, per Clericos veſtros idoneos, eaſdem Eccleſias, cum ſuis plebibus gubernare: neque interdicto per Epiſcopos vel excommunicationi ſubdantur: ſed fas ſit vobis, tam in maiori Eccleſia, quæ caput fuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & interdictis excluſis, diuina ſemper Officia celebrare. Prætereà, ne humanis vexationibus & calumniis, à defenſione Chriſtianorum retrahi valeatis, Apoſtolica auctoritate decernimus, ne perſonas veſtras præter Legatum Apoſtolicæ Sedis à latere Romani Pontificis deſtinatum, interdicere quiſquam, & excommunicare præſumat. Quod etiam de famulis, & ſeruientibus veſtris ſtatuimus, qui ſtipendia veſtra percipiunt, donec iuſtitiam parati ſint exhiberé. Niſi forté talis fuerit culpa, ex qua ipſo facto Eccleſiaſticam cenſuram incurrant. Chriſma verò, & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque vlla prauitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antiſtitem adire, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur indulgeat. Liceat prætereà vobis in locis veſtris, vbi quatuor Fratres, vel plures fuerint, Oratoria conſtruere, in quibus Fratres, & familiæ veſtræ tantùm, & diuinum audire Officium, & Chriſtianam poſſint habere ſepulturam. Ita enim volumus neceſſitati veſtræ conſulere, vt non debeant ex hoc adiacentes Eccleſiæ iniuriam ſuſtinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis ianuis, excluſis excommunicatis, ſuppreſſa voce diuina officia celebrare. Nihilominùs præſenti Decreto ſancimus, vt ſi quis in aliquem veſtrum, Fratrum vel ſororum violentas manus iniecerit, excommunicationis ſententia ſit adſtrictus. Et illud idem pro tutela veſtra, tam in ſententia, quam in pœna ſeruetur, quod ſub felicis memoriæ Papa Innocentio prædeceſſore noſtro, de tuitione Clericorum generali Concilio noſcitur inſtitutum. Decernimus ergo, vt nulli hominum liceat, iura, vel poſſeſſiones veſtras temerè perturbare, aut bona veſtra auferre, vel oblata retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſint vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Ad indicium autem huius à Sede Apoſtolica perceptæ libertatis, decem malachinos Nobis, noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſoluetis. Si qua igitur ſæcularis, Eccleſiaſticave perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contrauenire tentauerit, ſecundò, tertiove monita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione reuocauerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & a Sacratiſſimo Corpore, ac Sanguine Dei, & Domini noſtri Redemptoris Ieſu Chriſti aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem vobis, veſtraque iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenus & ij fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen. *Vias tuas Domine demonſtra mihi.*

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Ex qua Conſtitutione habetur, huiuſmodi Ordinis alumnos alios vere Milites eſſe, alios verò Clericos, & vtriſque præſcriptam eſſe Regulam S. Auguſtini. Facultates horum Equitum in principio naſcentis Militiæ tenues quidem erant, verùm Regibus inſigni eorum opera in bellis, quæ contra Mahumetanos geſta ſunt vtentibus, eò potentiæ deuenêre, vt magnis opibus, & vectigalibus aucti, ex ſpoliis hoſtium, Regumque beneficio, & Pontificum benignitate, in celeberrimam Militiam, & Equeſtrem Ordinem iam dilati ſint. Huius præclariſſima Militiæ Equeſtris encomia recenſet Lucius Marineus Siculus *lib.4. de Republ. Hiſpan.* & Menenius *loco citato, pag.42.*

Inſigne horum Equitum in veſte ſuperiori eſt Crux rubra in gladij militaris modum efformata. Magiſter huius Ordinis hodie eſt Catholicus Hiſpaniarum Rex, & perpetuus huius Militiæ adminiſtrator. Agunt de hoc Ordine Ælius Antonius Nebriſſenſis *decad.1.lib.2. c.9.* Caſſan. *in catalog. glor. mund. p.9. conſid.7.* Polyd. Virgil. *de inuent. rerum lib.7.c.5.* Gault. *in tabul. chronograph. ſecul. 12. pag. 653.* Martin. Caſillo *in annalib. chronolog. lib.4. ſub anno 1175.* Syluest. Marulus *in Oceano Relig. pag. 209. lib.3.* Paulus Morig. *de orig. Relig. lib.4.c.4.* Iacobus Boſſius *in hiſt. Melit. tom.1 lib.6. anno 1160.* & *tom.3. lib.1. anno 1560.* Ferreſius *in integro tomo de hoc Ordine*, & alij apud Au-

guſtinum

guſtinum Barboſ. *de iure Eccleſ. lib. 1. c. 41. n. 168.* & Menenium *de Equeſtr. Ord. Symbol. & Orig. pag. 42.*

S. Iacobi Equitum Militia in Luſitania.

95 S. Iacobi apud Luſitanos Ordo Militaris eadem habuit initia, quæ Ordo S. Iacobi apud Caſtellanos, eandemque Regulam S. Auguſtini, ac eundem habitum Milites geſtant; In teſſera tamen aliqualis apparet differentia; nam Crux rubea in Luſitania aciem gladij, quæ in Caſtellana inferius protenditur, non refert, ſed ex inferiori cuſpide lilíata etiam eſt; & cæteris æqualis.

Huius Militiæ priuilegia habentur in Conſtitutione 32 Gregor. XIII quæ incipit: *Ex Apoſtolicæ Sedis*, anno 1571. cui anteà in Conſtit. 30. quæ incipit: *Romani*, 1570. Octobr. indulſerat, vt Equites poſſint teſtari, & diſponere de ſuis bonis: & Paulus V. Conſt. 24. quæ incipit: *Maieſtatis*, 1. Iulij 1606. conceſſit, vt Equites S. Iacobi de Spatha Regni Portugalliæ contra infideles per quinquennium militantes, eiuſdem Militiæ Commendas conſequi poſſint. Huius Militiæ Magiſter eſt Rex Hiſpaniarum ex Conſt. 1. Adriani VI. quæ incipit: *Dum intra*, 1522. 4 Non. Maij.

Agunt de hoc Ordine omnes, qui de Ordine præcedenti ſcribunt, Nonius de Leao, Antonius de Vaſconcellos *in Rege Dionyſio.* Bernardus de Britto *in Chron. Ciſterc. lib. 5. c. 13.* Emanuel de Feria *en el epitome de las hiſtorias Portugueſas, part. 4. c. 12.* & alij.

S. Mariæ glorioſæ Equitum Militia.

96 S. Mariæ glorioſæ apud Italos Equitum Ordo temporibus Vrbani IV. ab eodem inſtitutus fuit. Cùm enim Bononiæ, & Mutinæ tunc temporis nobiles quidam viri, à publicis oneribus alienati prædicto Pontifici ſupplicaſſent pro noua Militia hac inſtituenda, horum precibus annuit, atque ita nouus hic Ordo erectus eſt. Huius Familiæ Milites tunica alba, & ſubcinericia toga induuntur, crucem purpuream in campo albo, duabus ſuperpoſitis ſtellis præferunt.

Horum inſtitutum eſt, contra infideles arma ſumere, & contra pacem deturbantes, ac violantes iuſtitiam; aliquando appellati ſunt Fratres Gaudentes, ob eorum lautum ſatis viuendi modum, modò communiter appellantur S. Mariæ Matris Domini. Agunt de hoc Ordine Syluester Marulus *in Oceano Relig. pag. 132. lib. 3.* Carol. Sigon *de Epiſc. Bonon. lib. 3.* & *de Regno Ital. lib. 17. &* 19. Baron. *Annal. Eccleſiaſt. tom. 13. anno Domini* 1261. *num.* 12. Iacob Boſſ *in hiſt. Alemen. tom. 1. lib. 21. anno* 1271. & Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſiaſt lib. 1 c. 41. num* 172. qui hunc Ordinem inter Militares Regulam S. Auguſtini obſeruantes reponit, refertque horum Inſtitutorem fuiſſe Fratrem Bartholomæum Vincentium de Vincentia Ordinis Prædicatorum Epiſcopum, deinde Vincentinum. Reperiuntur adhuc huiuſmodi Militiæ Equites in Italia, & præcipue Bononiæ, & Mutinæ.

Ieſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici.

97 Ieſu Chriſti Militum Ordo ad hæreticos expellendos à S. Dominico in partibus Lombardiæ inſtitutus fuit; cum enim aliquos ad Catholicam fidem conuertiſſet, vt opus, quod ardentiſſimo Chriſtianæ Religionis zelo, aggreſſus erat, perficeret, in adiutorium, quaſdam deuotas perſonas aſſumpſit, vt gladio materiali hæreticos expugnaret, quos gladio ſpirituali verbi Dei ampugnare non poſſet. Huiuſmodi Militibus Beatus ipſe Dominicus Regulam conſcripſit, & tertium quendam viuendi modum ſpiritualem indixit, vltra communem morem Laicalem, & citra completum perfectæ Religionis ſtatum, & vocabantur Fratres de Militia Beati Dominici. Extirpatis poſteà hæreticis, cùm non opus eſſet armis corporalibus, remanſerunt Milites in eo ſtatu partim Religioſo cum vxoribus ſuis, quæ mortuis viris continenter viuebant, & alij vtriuſque ſexus virgines, viduæ, & coniugati illis adhæſerunt; & ſunt qui modò vocantur Tertij Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Fratres, & Sorores, quorum Regulam approbauit Innocentius VI. circa annum Domini 1360. & Ioannes XXII. declarauit, illos non eſſe de numero Begardorum, & Beguinarum. Poſſunt ex Honorij Papæ indulto tempore interdicti intereſſe diuinis Officiis in Eccleſiis Prædicatorum. In hoc Ordine nullus adſtrictus eſt ad Paupertatem, & Obedientiam totaliter. Agit de hoc Ordine Franciſcus Menenius *de Equeſtr. Ord. ſymb. & Orig. in tit. Ordo Militum Ieſu Chriſti, pag.* 46. & nos *ſupra* num. 61.

Pœnitentiæ SS. Martyrum Equitum Ordo.

Pœnitentiæ SS. Martyrum Equitum Ordinem exiſte- 98
re, teſtatur Hieronymus Romanus, qui & aſſerit, ſe huius inſtituti Fratres vidiſſe, Crucem rubram præferentes, & D. Auguſtini Regulam profitentes, de quo Ordine nulla alia legi, vide Menenium *loco cit. pag.* 58.

QVÆSITVM V.

De Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ; déque Congregationibus & Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus.

SVMMARIVM.

1 *Regula Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti Abbatis.*
2 *Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religiosè, ac ſtudiosè conſeruari ac Domino militare oporteat, editus à Sanctiſſimo P. Benedicto.*
3 *Specuenſis, ſiue Caſſinenſis, aut Benedictina Congregatio.*
4 *Sicula Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
5 *Gallica Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio.*
6 *Bencborenſis in Hybernia Monachorum S. Benedicti Congregatio.*
7 *S. Auguſtini Cantuarienſis Monachorum S. Benedicti in Anglia Congregatio.*
8 *Valclarenſis, ſeu ſubitana Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
9 *Lyrinenſis Monachorum S. Benedicti in Gallia Congregatio, vbi & apponitur Regula S. Cæſarij ex Monacho Lyrinenſi, Epiſcopi Arelatenſis.*
10 *Floriacenſis Monachorum S. Benedicti Congregatio.*
11 *Ingiruenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia.*
12 *Fuldenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Germania.*
13 *Dunſtanenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Anglia.*
14 *Cluniacenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Burgundia.*
15 *Camaldulenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Italia.*
16 *Montis Coryli Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Italia.*
17 *Hirſelienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Germania.*
18 *Sanctimonialium Damianitarum Ordinis S. Benedicti Congregatio.*

19 *Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
20 *Vallis umbroſa Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio in Italia.*
21 *Sanctimonialium Vallis vmbroſæ Ordinis S. Benedicti Congregatio.*
22 *Cauenſis Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti.*
23 *Vinarienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
24 *S. Lanfranchi Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti in Anglia.*
25 *S. Arialdi Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia.*
26 *Hirſaugienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Germania.*
27 *Grandimontenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
28 *Ciſtercienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Burgundia.*
29 *Fontauenſis Congregatio Eremitarum Ciſtercienſium Ord. S. Benedicti.*
30 *Montis Ebraldi Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
31 *Mellicenſis Congregatio Ord. S. Benedicti in Germania.*
32 *Sauigniacenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
33 *Montis Virginis Congregatio Ord. S. Benedicti.*
34 *Gilbertana Congregatio S. Benedicti in Anglia.*
35 *Gulielmitana Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
36 *Florenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Calabria.*
37 *Humiliatorum Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
38 *S. Pauli primi Eremitæ Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio in Hungaria.*
39 *Syluestrina Congregatio Ord. S. Benedicti in Marchia Anconitana.*
40 *Vallumbroſella Congregatio in Gallia Ord. S. Benedicti.*
41 *Vallis caulium Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.*
42 *S. Nicolai de Arenis Ordinis S. Bened. Congregatio in Sicilia.*
43 *Cæleſtinorum Congregatio Ordinis S. Bne dicti.*
44 *Vallis ſcholarium Congregatio in Gallia Ordinis S. Benedicti.*
45 *Montis Oliueti Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti.*
46 *Benedictina Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia.*
47 *S. Burgæ Congregatio Ordinis S. Benedicti in Anglia.*
48 *Ciſtercienſis Congregatio Hiſpanica Ord. S. Benedicti.*
49 *Burſfeldenſes Congregatio Ordinis S. Benedicti in Saxonia.*
50 *Ciſtercienſis Congregatio in Regnis Caſtellæ & Legionis.*
51 *Sagienſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
52 *S. Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia.*
53 *Caſalis S. Benedicti Congregatio Monachorum in Gallia.*
54 *S. Iuſtinæ de Padua Caſinenſis Congregatio.*
55 *S. Michaelis de Murano Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.*
56 *Montis Coronæ Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.*
57 *Vallisoletana Congregatio de Obſeruantia Caſsinenſium Ord. S. Benedicti in Hiſpania.*
58 *S. Benedicti Congreg. Monachorum in Luſitania.*
59 *Vlyſsiponenſis S. Benedicti Congregatio in Luſitania.*
60 *Melidenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Dalmatia.*
61 *Fullienſis Congregatio Ciſtercienſium Ord. S. Benedicti in Gallia.*
62 *Ciſtercienſis Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio in Aragonia.*
63 *Ciſtercienſis Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio Romana.*
64 *Fullienſis Congregatio Reformatorum Ciſtercien. Ord. S. Benedicti in Italia.*
65 *Ciſtercienſis B. Mariæ Congregatio Calabriæ, & Lucania.*
66 *Scotorum Congregatio Ordinis S. Benedicti.*
67 *Sclauorum Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.*
68 *Congregationes aliæ, quæ ſub Regula S. Benedicti militarunt.*
69 *Societas Ieſu quid acceperit à Regula Benedictina.*
70 *Templariorum Equitum Militia ſub Regula S. Benedicti.*
71 *S. Saluatoris Equitum Militia in Regno Aragonia.*
72 *Auiſienſium, ſiue de Auis Equitum Militia in Luſitania.*
73 *Calatraua Equitum Militia in Regnis Legionis, Caſtella, & Gallicia.*
74 *Gladiferorum Equitum Militia in Regno Liuonia.*
75 *S. Iuliani de Pereyro Equitum Militia.*
76 *Montis Gaudij Equitum Militia.*
77 *S. Georgij de Alfama Equitum Militia.*
78 *S. Michaelis, ſiue de Ala Equitum Militia.*
79 *Alcantara Equitum Militia.*
80 *Mercenariorum Equitum Militia.*
81 *Montis franci, ſiue de Monfrac Equitum Militia.*
82 *Truxillenſium Equitum Militia.*
83 *Monteſia Equitum Militia.*
84 *Ieſu Chriſti Equitum Militia.*
85 *S. Stephani Equitum Militia.*
86 *SS. Mauritij, & Lazari Equitum Militia.*
87 *S. Bernardi Equitum Militia.*

B. P. N. BENEDICTI IN REGVLAM SVAM,

Prologus.

AVſculta, ô fili, præcepta magiſtri, & inclina aurem cordis tui, & admonitionem pij patris libenter excipe, & efficaciter comple: vt ad eum per obedientiæ laborem redeas, à quo per inobedientiæ deſidiam receſſeras. Ad te ergo nunc meus ſermo dirigitur, quiſquis abrenuncians proprijs voluptatibus, Domino Chriſto vero Regi militaturus, obedientiæ fortiſſima, atque præclara arma aſſumis.

In primis, vt quicquid agendum inchoas boni, ab eo perfici inſtantiſſima oratione depoſcas; vt qui nos iam in filiorum dignatus eſt numero computare, non debeat aliquando de malis actibus noſtris contriſtari. Ita enim ei omni tempore de bonis ſuis in nobis parendum eſt, vt non ſolùm, vt iratus pater ſuos, non aliquando filios exhæredet: ſed nec vt metuendus dominus irritatus malis noſtris, vt nequiſſimos ſeruos perpetuam tradat ad pœnam, qui eum ſequi noluerint ad gloriam.

Exurgamus ergo tandem aliquando, excitante nos Scriptura, ac dicente Rom. 13. *Hora eſt iam nos a ſomno ſurgere.* Et apertis oculis noſtris ad deificum lumen, attonitis auribus audiamus, diuina quotidie clamans quid nos admoneat vox dicens Pſalm. 94. *Hodie ſi vocem eius audieritis, nolite obdurare corda veſtra.* Et iterum Apoc. 2. & 3.

& 3. *Qui habet aures audiendi audiat, quid Spiritus dicat Eccleſijs.* Et quid dicit? Pſalm. 33. *Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos.* Ioann. 12. *Currite dum lumen vitæ habetis, ne tenebræ mortis vos comprehendant.* Et quærens Dominus in multitudine populi ſui (cui hæc clamat) operarium ſuum, iterum dicit: Pſalm. 33. & 1. Pet. 3. *Quis eſt homo, qui vult vitam, & cupit dies videre bonos?* Quòd ſi tu audiens, reſpondeas: Ego: dicit tibi Deus: Si vis habere veram & perpetuam vitam; prohibe linguam tuam a malo, & labia tua ne loquantur dolum Pſalm. 33. *Diuerte a malo, & fac bonum: inquire pacem, & ſequere eam.* Et cùm hæc feceritis, Pſalm. 33. *Oculi mei ſuper vos, & aures meæ ad preces veſtras:* & Iſaiæ 58. 65. *Antequam me inuocetis, dicam: Ecce adſum.* Quid dulcius nobis hac voce Domini inuitantis nos, fratres chariſſimi? Ecce pietate ſua demonſtrat nobis Dominus viam vitæ.

Succinctis ergo fide, vel obſeruantia bonorum actuum lumbis noſtris, per ducatum Euangelij, pergamus itinera eius; vt mereamur eum, qui nos vocauit, in regno ſuo videre. In cuius regni tabernaculo ſi volumus habitare, niſi illuc bonis actibus currendo, minimè peruenitur. Sed interrogemus cum Propheta Dominum dicentes ei: Pſalm. 14. *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?* Poſt hanc interrogationem, fratres, audiamus Dominum reſpondentem, & oſtendentem nobis viam ipſius tabernaculi, & dicentem: *Qui ingreditur ſine macula, & operatur iuſtitiam. Qui loquitur veritatem in corde ſuo, qui non egit dolum in lingua ſua. Qui non fecit proximo ſuo malum: qui opprobrium non accepit aduerſus proximum ſuum.* Qui malignum Diabolum aliqua ſuadentem ſibi, cum ipſa ſuaſione ſua a conſpectibus cordis ſui reſpuens, deduxit ad nihilum, & paruulos cogitatus eius tenuit, & alliſit ad Chriſtum.

Qui timent Dominum, de bona obſeruantia ſua, non ſe reddunt elatos: ſed ipſa in ſe bona non à ſe poſſe, ſed a Domino fieri exiſtimantes, operantem in ſe Dominum magnificant, illud cum Propheta dicentes: Pſal. 113. *Non nobis Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam.* Sicut nec Paulus Apoſtolus de prædicatione ſua ſibi aliquid imputauit, dicens 1. Cor. 15. *Gratia Dei ſum id quod ſum.* Et iterum ipſe dicit 2. Cor. 10. *Qui gloriatur, in Domino glorietur.* Vnde & Dominus in Euangelio ait: Matth 7. *Qui audit verba mea hæc, & facit ea, ſimilabo eum viro ſapienti, qui ædificauit domum ſuam ſupra petram.* Venerunt flumina, flauerunt venti, & impegerunt in domum illam, & non cecidit: fundata enim erat ſupra petram. Hæc complens Dominus, expectat quotidie, his ſuis ſanctis monitis factis nos reſpondere debere. Ideo nobis propter emendationem malorum huius vitæ dies ad inducias relaxantur, dicente Apoſtolo, Rom. 2. *An neſcis, quia patientia Dei ad pœnitentiam te adducit?* Nam pius Dominus dicit: Ezech. 33. *Nolo mortem peccatoris, ſed vt conuertatur, & viuat.*

Cùm ergo interrogaſſemus Dominum, fratres, de habitatore tabernaculi eius, audiuimus habitandi præceptum. Sed ſi compleamus habitatoris officium, erimus hæredes regni cælorum. Ergo præparanda ſunt corda noſtra, & corpora ſanctæ præceptorum obedientiæ militatura: & quod minus habet in nobis natura poſſibile, rogemus Dominum, vt gratiæ ſuæ iubeat nobis adiutorium miniſtrare. Et ſi fugientes gehennæ pœnas ad vitam volumus peruenire perpetuam; dum adhuc vacat, & in hoc corpore ſumus, & per hanc lucis vitam vacat implere, currendum, & agendum eſt modò, quod in perpetuum nobis expediat.

Conſtituenda eſt ergo à nobis dominici ſchola ſeruitij, in qua inſtitutione nihil aſperum, nihilque graue nos conſtituturos ſperamus: Sed & ſi quid paululum reſtrictius dictante æquitatis ratione, propter emendationem vitiorum, & conſeruationem charitatis proceſſerit, non illicò pauore perterritus refugias viam ſalutis, quæ non eſt niſi anguſto initio incipienda. Proceſſu verò conuerſationis & fidei, dilatato corde, inenarrabili dilectionis dulcedine curritur via mandatorum Dei: vt ab ipſius nunquam magiſterio diſcedentes, in eius doctrina vſque ad mortem in Monaſterio perſeuerantes, paſſionibus Chriſti per patientiam participemus, vt regni eius mereamur eſſe conſortes. Amen.

REGVLA S. P. N. BENEDICTI.

De generibus Monachorum.

Cap. I.

Monachorum quatuor genera eſſe manifeſtum eſt. Primum Cœnobitarum, hoc eſt, Monaſteriale, militans ſub Regula, vel Abbate. Deinde ſecundum genus eſt Anachoretarum, id eſt, Eremitarum; horum qui non conuerſionis feruore nouitio, ſed Monaſterij probatione diuturna didicerunt contra Diabolum multorum ſolatio iam docti pugnare, & bene inſtructi fraterna ex acie ad ſingularem pugnam eremi, ſecuri iam ſine conſolatione alterius, ſola manu, vel brachio contra vitia carnis, vel cogitationum, Deo auxiliante, pugnare ſufficiunt. Tertium verò Monachorum teterrimum genus eſt Sarabaïtarum, qui nulla regula approbati, experientia magiſtra, ſicut aurum fornacis, ſed in plumbi natura molliti, adhuc operibus ſeruantes ſeculo fidem, mentiri Deo per tonſuram noſcuntur, qui bini, aut terni, aut certè ſine paſtore, non dominicis, ſed ſuis incluſi ouilibus, pro lege eis eſt deſideriorum voluptas, cùm quicquid putauerint, vel egerint, hoc dicunt ſanctum: & quod noluerint, hoc putant non licere. Quartum verò genus Monachorum eſt, quod vocatur Gyrouagum: qui totam vitam ſuam, per diuerſas prouincias, ternis, aut quaternis diebus per diuerſorum cellas hoſpitantur, ſemper vagi & nunquam ſtabiles, & proprijs voluptatibus, & gulæ illecebris ſeruientes, & per omnia deteriores Sarabaitis. De quorum omnium horum miſerrima conuerſatione melius eſt ſilere, quàm loqui. His ergo omiſſis, ad Cœnobitarum fortiſſimum genus diſponendum, adiuuante Domino, veniamus.

Qualis debeat eſſe Abbas.

Cap. II.

Abbas qui præeſſe dignus eſt Monaſterio, ſemper meminiſſe debet, quod dicitur, & nomen maioris factis implere: Chriſti enim agere vices in Monaſterio creditur, quando ipſius vocatur prænomine, dicente Apoſtolo Rom. 8. *Accepiſtis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba pater.* Ideóque Abbas nihil extrà præceptum Domini (quod abſit) debet aut docere, aut conſtituere, vel iubere. Sed iuſſio eius, vel doctrina fermentum diuinæ iuſtitiæ in diſcipulorum mentibus conſpergatur. Memor ſit ſemper Abbas, quia doctrinæ ſuæ, vel diſcipulorum obedientiæ vtrarumque rerum in tremendo Dei iudicio facienda erit diſcuſſio; ſciatque Abbas culpæ paſtoris incumbere, quidquid in ouibus paterfamilias vtilitatis minùs potuerit inuenire. Tantum iterum liber erit, vt ſi inquieto, vel inobedienti gregi paſtoris fuerit omnis diligentia attributa, & morbidis earum actibus vniuerſa fuerit cura exhibita: paſtor earum in iudicio Domini abſolutus, dicat cum Propheta Domino: Pſalm. 39. *Iuſtitiam non abſcondi in corde meo, veritatem*

ritatem tuam, & ſalutare tuum dixi. Iſa.1. *Ipſi autem contemnentes ſpreuerunt me.* Et tunc demum inobedientibus curæ ſuæ ouibus pœna ſit eis præualens ipſa mors.

Ergo cùm aliquis ſuſcipit nomen Abbatis, duplici debet doctrina ſuis præeſſe diſcipulis, id eſt, omnia bona, & ſancta factis ampliùs, quàm verbis oſtendere, vt capacibus diſcipulis mandata Domini verbis proponat; duris verò corde, & ſimplicioribus, factis ſuis diuina præcepta demonſtret. Omnia verò, quæ diſcipulis docuerit eſſe contraria, in ſuis factis indicet non agenda. 1.Cor.9. *Ne aliis prædicans, ipſe reprobus inueniatur*, ne quando illi dicat Deus peccanti Pſal.49. *Quare tu enarras iuſtitias meas & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Tu verò odiſti diſciplinam, & proiecisti ſermones meos poſt te?* Matth.7. *Et qui in fratris tui oculo feſtucam videbas, in tuo trabem non vidiſti.* Non ab eo perſona in Monaſterio diſcernatur. Non vnus plus ametur, quàm alius, niſi quem in bonis actibus, aut obedientia inuenerit meliorem. Non præponatur ingenuus ex ſeruitio conuertenti, niſi alia rationabilis cauſa exiſtat. Quòd ſi, ita iuſtitia dictante, Abbati viſum fuerit, & de cuiuſlibet ordine id faciat; ſin aliàs propria teneant loca. 1.Cor.12. *Quia ſiue ſeruus ſiue liber, omnes in Chriſto vnum ſumus, & ſub vno Domino æqualem ſeruitutis militiam baiulamus.* Rom 1. *Quia non eſt apud eum perſonarum acceptio.* Solummodò in hac parte apud ipſum diſcernimur, ſi meliores aliis, in operibus bonis, & humiles inueniamur.

Ergo æqualis ſit omnibus ab eo charitas: vna præbeatur omnibus ſecundùm merita diſciplina. In doctrina namque ſua Abbas Apoſtolicam debet illam ſemper formam ſeruare, in qua dicit: 2. Tim 4. *Argue, obſecra, increpa*, id eſt, miſcens temporibus tempora, terroribus blandimenta, dirum magiſtri, pium patris oſtendat affectum, id eſt, indiſciplinatos, & inquietos debet duriùs arguere: obedientes autem, & mites, & patientes, vt in meliùs proficiant, obſecrare. Negligentes autem, & contemnentes, vt increpet, & corripiat, admonemus. Neque diſſimulet peccata delinquentium, ſed mox vt cœperint oriri, radicitus ea vt præualet amputet; memor periculi Heli Sacerdotis de Silo. Et honeſtiores quidem, atque intelligibiles animos prima, vel ſecunda admonitione verbis corripiat: improbos autem & duros corde, ac ſuperbos, vel inobedientes verberum, vel corporis caſtigatione, in ipſo initio peccati coërceat, ſciens ſcriptum: Prouerb. 18. *Stultus verbis non corrigitur.* Et iterum: Prou. 21. *Percute filium tuum virga, & liberabis animam eius à morte.*

Meminiſſe debet ſemper Abbas quod idem eſt ac ſcire, Matth. 25. *Quia cui plus committitur, plus ab eo exigitur.* Sciatque quàm difficilem & arduam rem ſuſcepit, regere animas, & multorum ſeruire moribus. Et alium quidem blandimentis; alium verò increpationibus, alium ſuaſionibus: & ſecundùm vniuſcuiuſque qualitatem, vel intelligentiam, ita ſe omnibus conformet, & aptet, vt non ſolùm detrimenta gregis ſibi commiſſi non patiatur, verùm etiam in augmentatione boni gregis gaudeat. Ante omnia ne diſſimulans, aut paruipendens ſalutem animarum ſibi commiſſarum, non plùs gerat ſolicitudinem de rebus tranſitoriis, & terrenis, atque caducis: ſed ſemper cogitet, quia animas ſuſcepit regendas, de quibus & rationem redditurus eſt. Et ne cauſetur de minori fortè ſubſtantia, meminerit ſcriptum: Matth. 6. *Primum quærite regnum Dei, & iuſtitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.* Et iterum: Pſal. 33 *Nihil deeſt timentibus eum.* Sciatque, quia qui ſuſcepit animas regendas, præparet ſe ad rationem reddendam. Et quantum ſub cura ſua Fratrum ſe habere ſcierit numerum, agnoſcat pro certo, quia in die iudicij ipſarum omnium animarum eſt redditurus Domino rationem; ſine dubio, addita & ſuæ animæ. Et ita timens ſemper futuram diſcuſſionem paſtoris de creditis ouibus, cùm de alienis ratiociniis cauet, redditur de ſuis ſolicitus. Et cum de admonitionibus ſuis emendationem aliis ſubminiſtrat, ipſe efficitur à vitiis emendatus.

De adhibendis ad conſilium Fratribus.

Cap. III.

Quotiens aliqua præcipua agenda ſunt in monaſterio, conuocet Abbas omnem congregationem, & dicat ipſe, vnde agitur. Et audiens conſilium Fratrum, tractet apud ſe, & quod vtilius iudicauerit, faciat.

Ideò autem omnes ad conſilium vocari diximus, quia ſæpe iuniori Dominus reuelat, quod melius eſt. Sic autem dent Fratres conſilium cum omni humilitatis ſubiectione, vt non præſumant procaciter defendere, quod eis viſum fuerit, ſed magis in Abbatis pendeat arbitrio: vt quod ſalubrius eſſe iudicauerit, ei cuncti obediant, ſed ſicut diſcipulis conuenit obedire Magiſtro: ita & ipſum prouidè, & iuſte condecet cuncta diſponere. In omnibus igitur omnes magiſtram ſequantur regulam, neque temerè ab ea deuietur à quoquam. Nullus in Monaſterio ſequatur proprij cordis voluntatem. Neque præſumat quiſquam cum Abbate ſuo proterué intus vel foris Monaſterium contendere. Quòd ſi quiſquam præſumpſerit, regulari diſciplinæ ſubiaceat. Ipſe tamen Abbas cum timore Dei, & obſeruatione Regulæ omnia faciat: ſciens ſe proculdubiò de omnibus iudiciis ſuis æquiſſimo iudici Deo rationem redditurum. Si qua verò minora agenda ſunt in Monaſterij vtilitatibus, ſeniorum tantùm vtatur conſilio, ſicut ſcriptum eſt Eccleſiaſt.32. *Omnia fac cum conſilio, & poſt factum non pœnitebis.*

Quæ ſunt inſtrumenta bonorum operum.

Cap. IV.

In primis Dominum Deum diligere ex toto corde, tota anima, tota virtute. *Deuter.6.*

Deinde proximum tanquam ſeipſum. *Matth.22.*

Deinde non occidere. *Luc.18.*

Non adulterari. *Matt.19.*

Non facere furtum. *Leuit.19.*

Non concupiſcere. *Deut.5.*

Non falſum teſtimonium dicere. *Marc.10.*

Honorare omnes homines. 1.*Pet.2.*

Et quod ſibi fieri quis non vult, alij ne faciat. *Tob.4.*

Abnegare ſemetipſum ſibi, vt ſequatur Chriſtum. *Luc. 9.*

Corpus caſtigare. 1.*Cor.9.*

Delicias non amplecti. 1.*Tim.5. &* 2.*Pet.2.*

Ieiunium amare. *Ioel.1. &* 2.

Pauperes recreare. *Eccl.4.*

Nudum veſtire. *Iſaia* 58.

Infirmum viſitare. *Eccleſ.7*

Mortuum ſepelire. *Tob.1. &* 1.

In tribulatione ſubuenire. *Eccl.6.*

Dolentem conſolari. 1.*Theſſ.5.*

A ſeculi actibus ſe facere alienum. *Iacob.1.*

Nihil amori Chriſti præponere. *Mat.10.*

Iram non perficere *Matth.5.*

Iracundiæ tempus non reſeruare. *Ephes.4.*

Dolum in corde non tenere. *Pſalm.14.*

Pacem falſam non dare. *Rom* 1.

Charitatem non derelinquere. 1.*Pet.4.*

Non iurare omninò, ne forte periuret. *Matth.5.*

Veritatem ex corde & ore proferre. *Pſal.14.*

Malum pro malo non reddere. 1.*Theſſ.5.*

Iniuriam non facere: ſed & factam patienter ſufferre. 1.*Cor.6.*

Inimicos

Inimicos diligere. *Luc.6.*

Maledicentes ſe non remaledicere, ſed magis benedicere. 1. *Pet.3.*

Perſecutionem propter iuſtitiam ſuſtinere. *Matth.5.*

Non eſſe ſuperbum. *Tob.4*

Non vinolentum. 1. *Tim.3.*

Non multum edacem. *Eccl.37.*

Non ſomnolentum. *Prou.20.*

Non pigrum *Rom.12.*

Non murmuroſum. 1. *Cor.10.*

Non detractorem. *Sap.1.*

Spem ſuam Deo committere. *Pſal.72.*

Bonum aliquid in ſe cum viderit, Deo applicet, non ſibi. 1. *Cor.4.*

Malum verò à ſe ſemper factum ſciat, & ſibi reputet. *Oſeæ 13.*

Diem iudicij timere. *Luc.12.*

Gehennam expaueſcere. *Matt.10.*

Vitam æternam omni concupiſcentia ſpirituali deſiderare. *Philip.1.*

Mortem quotidie ante oculos ſuſpectam habere. *Matth.24.*

Actus vitæ ſuæ omni hora cuſtodire. *Deut.4.*

In omni loco Deum ſe reſpicere pro certo ſcire. *Prou.5.*

Cogitationes malas cordi ſuo aduenientes mox ad Chriſtu allidere, & ſeniori ſpirituali patefacere. *Pſ.136.*

Os ſuum à malo, vel prauo eloquio cuſtodire. *Pſalm.33.*

Multùm loqui non amare. *Eccl.32.*

Verba vana, aut riſui apta non loqui. 2. *Tim.2.*

Riſum multum, aut excuſſum non amare. *Eccl.21.*

Lectiones ſanctas libenter audire. *Luc.11.*

Orationi frequenter incumbere. *Coloſ.4.*

Mala ſua præterita cum lacrymis, vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri. De ipſis malis de cætero emendare. *Pſal.6.*

Deſideria carnis non perficere. *Gal.5.*

Voluntatem propriam odire. *Eccl.18.*

Præceptis Abbatis in omnibus obedire: etiamſi ipſe (quod abſit) aliter agat. *Hab.14.* memores illius Dominici præcepti: *Quæ dicunt, facite: quæ autem faciunt, facere nolite. Matth.23.*

Non velle dici ſanctum, antequam ſit, ſed prius eſſe, vt veriùs dicatur. *Matth.6.*

Præcepta Dei factis quotidie adimplere. *Eccl.6.*

Caſtitatem amare. 1. *Tim.5.*

Nullum odire. *Leuit.19.*

Zelum & inuidiam non habere. *Iacob.3.*

Contentionem non amare. 2. *Tim.2.*

Elationem & iactantiam fugere. *Pſal.130.*

Seniores venerari. *Leuit.19.*

Iuniores diligere. 1. *Tim.5.*

In Chriſti amore, pro inimicis orare. *Matth.5.*

Cum diſcordantibus ante ſolis occaſum in pacem redire. *Epheſ.4.*

Et de Dei miſericordia nunquam deſperare. *Pſalm.51.*

Ecce hæc ſunt inſtrumenta artis ſpiritualis, quæ cùm fuerint a nobis die noctuque inceſſabiliter adimpleta, & in die iudicij reconſignata; illa merces a Domino nobis recompenſabitur, quam ipſe promiſit: Iſa.64. & 1. Cor.2. *Quod oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparauit Deus his qui diligunt eum.* Officina verò, vbi hæc omnia diligenter operemur, clauſtra ſunt Monaſterij, & ſtabilitas in congregatione.

De Obedientia.

Cap. V.

Primus humilitatis gradus eſt, Obedientia ſine mora. Hæc conuenit his, qui nihil ſibi Chriſto charius aliquid exiſtimant, propter ſeruitium ſanctum, quod profeſſi ſunt, ſeu propter metum gehennæ, vel gloriam vitæ æternæ, mox vt aliquid imperatum à maiore fuerit, ac ſi diuinitùs imperetur, moram pati neſciunt in faciendo. De quibus Dominus dicit: Pſal.17. *In auditu auris obediuit mihi.* Et item dicit Doctoribus: Luc.10. *Qui vos audit, me audit.* Ergo hi tales relinquentes ſtatim quæ ſua ſunt, & voluntatem propriam deſerentes; mox ex occupatis manibus, & quod agebant imperfectum relinquentes, vicino obedientiæ pede iubentis vocem factis ſequuntur. Et veluti vno momento prædicta Magiſtri iuſſio, & perfecta diſcipuli opera in velocitate timoris Dei ambæ res communiter citiùs explicantur, quibus ad vitam æternam gradiendi amor incumbit. Ideò anguſtam viam arripiunt, vnde Dominus ait: Matth.7. *Anguſta via eſt, quæ ducit ad vitam*; vt non ſuo arbitrio viuentes, vel deſideriis ſuis, & voluptatibus obedientes; ſed ambulantes alieno iudicio & imperio, in cœnobiis degentes, Abbatem ſibi præeſſe deſiderant. Sine dubio hi tales illam Domini imitantur ſententiam, qua dicit Ioan.6. *Non veni facere voluntatem meam, ſed eius qui miſit me.* Sed hæc ipſa obedientia tunc erit acceptabilis Deo, & dulcis hominibus, ſi quod iubetur, non trepidè, non tardè, non tepidè, aut cum murmure, vel cum reſponſione nolentis efficiatur: quia obedientia, quæ Maioribus præbetur, Deo exhibetur. Ipſe enim dixit: Luc.10. *Qui vos audit, me audit.* Et cum bono animo à diſcipulis præberi oportet: 2. Cor.9. *quia hilarem datorem diligit Deus.* Nam cum malo animo ſi obedit diſcipulus, & non ſolùm ore, verùm etiam in corde ſi murmurauerit: & ſi impleat iuſſionem, tamen acceptum iam non erit Deo, qui cor reſpicit murmurantis. Et pro tali facto nullam conſequitur gratiam: imò pœnam murmurantium incurrit, ſi non cum ſatisfactione emendauerit.

De Taciturnitate.

Cap. VI.

Faciamus quod ait Propheta Pſalm. 38. *Dixi, cuſtodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea. Poſui ori meo cuſtodiam: obmutui, & humiliatus ſum, & ſilui à bonis.* Hic oſtendit Propheta, ſi à bonis eloquiis interdum propter taciturnitatem debet taceri, quantò magis à malis verbis propter pœnam peccati debet ceſſari. Ergo quamuis de bonis, & ſanctis, ad ædificationem eloquiis, perfectis diſcipulis propter taciturnitatis grauitatem rara loquendi concedatur licentia: quia ſcriptum eſt: Prou. 10. *In multiloquio non effugies peccatum.* Et alibi: Prou. 18. *Mors & vita in manibus linguæ.* Nam loqui, & docere Magiſtrum condecet, tacere & audire diſcipulo conuenit. Et ideo ſi qua requirenda ſunt, à Priore, cum omni humilitate, & ſubiectione reuerentiæ requirantur. Scurrilitates verò, vel verba odioſa, & riſum mouentia, æterna clauſura in omnibus locis damnamus, & ad tale eloquium diſcipulum os aperire non permittimus.

De Humilitate.

Cap. VII.

Clamat nobis Scriptura diuina, fratres, dicens: Luc.14. *Omnis, qui ſe exaltat, humiliabitur, & qui ſe humiliat, exaltabitur.* Cùm hæc ergo dicit, oſtendit nobis omnem exaltationem genus eſſe ſuperbiæ. Quod ſe cauere Propheta indicat dicens: Pſalm.130. *Domine, non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei. Neque ambulaui in magnis, neque in mirabilibus ſuper me.* Sed quid? *Si non humiliter ſentiebam, ſed exaltaui animam meam. Sicut*

ablactatus ſuper matre ſua, ita retribues in animam meam. Vnde Fratres ſi ſummæ humilitatis culmen volumus attingere, & ad exaltationem illam cæleſtem, ad quam per præſentis vitæ humilitatem aſcenditur, volumus velociter peruenire; actibus noſtris aſcendentibus ſcala illa erigenda eſt, Gen. 28. quæ in ſomno Iacob apparuit, per quam ei deſcendentes Angeli, & aſcendentes monſtrabantur. Non aliud ſine dubio deſcenſus ille, & aſcenſus à nobis intelligitur, niſi exaltatione deſcendere, & humilitate aſcendere. Scala verò ipſa erecta, noſtra eſt vita in ſeculo, quæ humiliato corde a Domino erigitur ad cælum. Latera enim eiuſdem ſcalæ noſtrú dicimus eſſe corpus & animam, in quæ latera diuerſos gradus humilitatis, vel diſciplinæ euocatio diuina aſcendendos inſeruit.

Primus itaque gradus humilitatis eſt, ſi timorem Dei ſibi ante oculos ſemper ponens, obliuionem omninò fugiat. Et ſemper ſit memor omnium, quæ præcepit Deus, qualiter contemnentes Deum, in gehennam pro peccatis incidunt: & vitam æternam, quæ timentibus Deum præparata eſt, animo ſuo ſemper reuoluat. Et cuſtodiens ſe omni hora à peccatis & vitiis, id eſt, cogitationum, linguæ, oculorum, manuum, pedum, vel voluntatis propriæ, ſed & deſideria carnis amputare feſtinet. Æſtimet ſe homo de cælis à Deo ſemper reſpici omni hora, & facta ſua in omni loco ab aſpectu Diuinitatis videri, & ab Angelis omni hora Deo nuntiari. Demonſtrat nobis hoc Propheta, cùm in cogitationibus noſtris, ita Deum ſemper præſentem oſtendit dicens: Pſalm. 7. *Scrutans corda, & renes Deus.* Et item: Pſalm. 93. *Dominus nouit cogitationes hominum.* Et item dicit, Pſ. 138. *Intellexiſti cogitationes meas a longe.* Et Pſalm. 75. *Quia cogitatio hominis confitebitur tibi.* Nam vt ſollicitus ſit circa cogitationes ſuas peruerſas, dicat ſemper humilis frater in corde ſuo: Pſalm. 17. *Tunc ero immaculatus coram eo, ſi obſeruauero me ab iniquitate mea.* Voluntatem verò propriam ita facere prohibemur, cùm dicit Scriptura nobis: Eccleſiaſtici 18. *Et a voluntatibus tuis auertere.* Et item, Rogamus Deum in oratione, Matth. 6. vt fiat voluntas eius in nobis. Docemur ergo meritò noſtram non facere voluntatem, cùm cauemus illud, quod dicit ſancta Scriptura Prouerb. 16. *Sunt viæ, quæ videntur hominibus rectæ, quarum finis vſque ad profundum inferni demergit:* & cùm item cauemus illud, quod de negligentibus dictum eſt: Pſalm. 52. *Corrupti ſunt & abominabiles facti ſunt in voluntatibus ſuis.* In deſideriis verò carnis ita nobis Deum credamus ſemper eſſe præſentem, cum dicit Propheta Domino: Pſalm. 37. *Ante te eſt omne deſiderium meum.* Cauendum ergo ideò malum deſiderium, quia mors ſecus introitum delectationis poſita eſt. Vnde Scriptura præcipit dicens: Eccl. 28. *Poſt concupiſcentias tuas non eas.* Ergo ſi Prou. 15. *Oculi Domini ſpeculantur bonos & malos*, & Pſalm. 13. *Dominus de cælo ſemper reſpicit ſuper filios hominum, vt videat, ſi eſt intelligens, aut requirens Deum*, & ſi ab Angelis deputatis nobis quotidie die noctúque Domino factori noſtro, opera noſtra nuntiantur, cauendum eſt ergo omni hora Fratres (ſicut dicit in Pſalmo Propheta) Pſalm. 52. ne nos declinantes in malum, & inutiles factos aliqua hora aſpiciat Deus, & parcendo nobis in hoc tempore, quia pius eſt, & expectat nos conuerti in melius, dicat nobis in futuro. Pſal. 49. *Hæc feciſti, & tacui.*

Secundus humilitatis gradus eſt, ſi quis propriam non amans voluntatem, deſideria ſua non delectetur implere, ſed vocem illam Domini factis imitetur dicentis: Ioan. 6. *Non veni facere voluntatem meam, ſed eius, qui me miſit.* Item dicit Scriptura: *Voluntas habet pœnam: & neceſſitas parit coronam.*

Tertius humilitatis gradus eſt, vt quis pro Dei amore omni obedientia ſe ſubdat maiori, imitans Dominum, de quo dicit Apoſtolus Philip. 2. *Factus obediens Patri vſque ad mortem.*

Quartus humilitatis gradus eſt, ſi in ipſa obedientia duris, & contrariis rebus, vel etiam quibuſlibet irrogatis iniuriis tacita conſcientia patientiam amplectatur, & ſuſtinens non laſſeſcat, vel diſcedat, dicente Scriptura: Matth. 24. *Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.* Item Pſalm. 26. *Confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.* Et oſtendens fidelem pro Domino vniuerſa etiam contraria ſuſtinere debere, dicit etiam ex perſona ſufferentium: Pſalm. 43. *Propter te morte afficimur tota die: æſtimati ſumus, vt oues occiſionis.* Et ſecuri de ſpe retributionis diuinæ ſubſequuntur gaudentes, & dicentes: Rom. 8. *Sed in his omnibus ſuperamus propter eum, qui dilexit nos.* Et item alio loco Scriptura Pſal. 65. *Probaſti nos* (inquit) *Deus: igne nos examinaſti, ſicut igne examinatur argentum. Induxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro.* Et vt oſtendat ſub Priore nos debere eſſe, ſubſequitur dicens Pſalm. 65. *Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.* Sed & præceptum Domini in aduerſis, & in iniuriis per patientiam adimplentes, qui Matth. 5. *percuſſi in maxillam, præbent & aliam: auferenti tunicam, dimittunt & pallium, angariati milliario, vadunt & duo*, cum Paulo Apoſtolo 2. Cor. 11. *falſos fratres ſuſtinent*, & 1. Cor. 4. *perſecutionem ſuſtinent, & maledicentes ſe, benedicunt.*

Quintus humilitatis gradus eſt, ſi omnes cogitationes malas cordi ſuo aduenientes, vel mala à ſe abſconsè commiſſa, per humilem confeſſionem Abbati non celauerit ſuo. Hortans nos de hac re Scriptura dicit: Pſ. 36. *Reuela Domino viam, & ſpera in eum.* Et item dicit, Pſalm. 117. *Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in ſeculum miſericordia eius.* Et item, Pſal. 31. *Delictum meum cognitum tibi feci, & iniuſtitias meas non operui. Dixi: pronuntiabo aduerſum me iniuſtitias meas Domino: & tu remiſiſti impietatem cordis mei.*

Sextus humilitatis gradus eſt, ſi omni vilitate, vel extremitate ſit contentus Monachus: & ad omnia quæ ſibi iniunguntur, velut operarium malum & indignum ſe iudicet, dicens cum Propheta, Pſalm. 72. *Ad nihilum redactus ſum, & neſciui: vt iumentum factus ſum apud te, & ego ſemper tecum.*

Septimus humilitatis gradus eſt, ſi omnibus ſe inferiorem, & viliorem non ſolùm ſua lingua pronuntiet, ſed etiam intimo cordis credat affectu, humilians ſe, & dicens cum Propheta: Pſalm. 21. *Ego autem ſum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis.* Pſal. 87. *Exaltatus ſum, & humiliatus, & confuſus.* Et item Pſalm. 118. *Bonum mihi quòd humiliaſti me: vt diſcam mandata tua.*

Octauus humilitatis gradus, ſi nihil agat Monachus, niſi quod communis Monaſterij regula, vel maiorum cohortantur exempla.

Nonus humilitatis gradus eſt, ſi linguam ad loquendum prohibeat Monachus: & taciturnitatem habens, vſque ad interrogationem non loquatur, monſtrante Scriptura: quia Prou. 10. *In multiloquio non effugietur peccatum.* & quia Pſalm. 139. *vir linguoſus non dirigetur ſuper terram.*

Decimus humilitatis gradus eſt, ſi non ſit facilis ac promptus in riſu, quia ſcriptum eſt: Eccleſiaſtici 21. *Stultus in riſu exaltat vocem ſuam.*

Vndecimus humilitatis gradus eſt, ſi cùm loquitur Monachus, leniter, & ſine riſu, humiliter cum grauitate, & pauca verba, & rationabilia loquatur; & non ſit clamoſus in voce, ſicut ſcriptum eſt: Eccleſ. 10. *Sapiens verbis innoteſcit paucis.*

Duodecimus humilitatis gradus eſt, ſi non ſolùm corde Monachus, ſed etiam corpore humilitatem ſe videntibus ſemper indicet, id eſt, in opere: in Monaſterio, in Oratorio, in horto, in via, in agro, vel vbicumque ſedens ambulans, vel ſtans, inclinato ſit ſemper capite, defixis in terram aſpectibus, reum ſe omni

hora

hora de peccatis ſuis exiſtimans, iam ſe tremendo iudicio Dei præſentari æſtimet, dicens ſemper illud, quod Publicanus ille Euangelicus fixis in terram oculis dixit: Luc. 18. *Domine, non ſum dignus ego peccator leuare oculos meos ad cælum.* Et iterum cum Propheta. Pſal. 118. *Incuruatus & humiliatus ſum vſquequaque.* Ergo his omnibus humilitatis gradibus aſcenſis Monachus mox ad charitatem Dei perueniet illam, 1. Ioan. 4. quæ *perfecta foras mittit timorem*, per quam vniuerſa, quæ prius non ſine formidine obſeruabat, abſque vllo labore velut naturaliter ex conſuetudine incipiet cuſtodire, non iam timore gehennæ, ſed amore Chriſti, & conſuetudine ipſa bona, & delectatione virtutum: quæ Dominus iam in operario ſuo mundo à vitiis & peccatis Spiritu ſancto dignabitur demonſtrare.

De officiis diuinis in noctibus.

Cap. VIII.

Hyemis tempore, id eſt, à Kalendis Nouembris vſque ad Paſcha, iuxta conſiderationem rationis octaua hora noctis ſurgendum eſt, vt modicè ampliùs de media nocte pauſetur, & iam digeſti ſurgant. Quod verò reſtat poſt Vigilias Fratribus, qui pſalterij, vel lectionum aliquid indigent, meditationi inſeruiatur. A Paſcha autem vſque ad ſupradictas Kalendas Nouembris ſic temperetur hora Vigiliarum agenda, vt paruiſſimo interuallo, quo Fratres ad neceſſaria naturæ exeant, cuſtodito, mox matutini, qui incipiente luce agendi ſunt, ſubſequantur.

Quanti Pſalmi dicendi ſunt nocturnis horis.

Cap. IX.

Hyemis tempore, præmiſſo in primis Verſu, *Deus in adiutorium meum intende; Domine ad adiuuandum me feſtina:* in ſecundò ter dicendum: *Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam.* Cui ſubiungendus eſt tertius Pſalmus, & *Gloria.* Poſt hunc Pſalmus nonageſimus quartus, cum Antiphona, aut certè decantandus. Inde ſequatur Ambroſianum. Deinde ſex Pſalmi cum Antiphonis. Quibus dictis, dicto verſu, benedicat Abbas. Et ſedentibus omnibus in ſcamnis, legantur viciſſim à Fratribus in Codice ſuper analogium tres Lectiones: inter quas tria Reſponſoria canantur. Poſt tertiam verò Lectionem, qui cantat, dicat Gloriam. Quam dum incipit Cantor dicere, mox omnes de ſedilibus ſuis ſurgant ob honorem, & reuerentiam Sanctæ Trinitatis. Codices autem legantur in Vigiliis tam veteris Teſtamenti, quam noui diuinæ authoritatis: & expoſitiones earum quæ a nominatiſſimis Doctoribus orthodoxis, & Catholicis Patribus factæ ſunt. Poſt has verò tres Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, ſequantur reliqui ſex Pſalmi cum *Alleluia* canendi. Poſt hos Lectio Apoſtoli ſequatur, ex corde recitanda, & verſus, & ſupplicatio Litaniæ, id eſt, *Kyrie eleyſon*, & ſic finiantur Vigiliæ nocturnæ.

Qualiter æſtatis tempore nocturna laus agatur.

Cap. X.

A Paſcha autem vſque ad Kalendas Nouembris omnis (vt ſuprà dictum eſt) Pſalmodiæ quantitas teneatur: excepto, quòd Lectiones in Codice propter breuitatem noctium minimè legantur: ſed pro ipſis tribus Lectionibus vna de veteri Teſtamento memoriter dicatur; quam breue Reſponſorium ſubſequatur, & reliqua omnia, vt dictum eſt, impleantur, id eſt, vt nunquam minùs à duodecim Pſalmorum quantitate ad Vigilias nocturnas dicantur, exceptis tertio, & nonageſimo quarto Pſalmo.

Qualiter Dominicis diebus Vigiliæ agantur.

Cap. XI.

Dominico die temperiùs ſurgatur ad Vigilias, in quibus Vigiliis teneatur menſura, id eſt, modulatis (vt ſuprà diſpoſuimus) ſex Pſalmis, & Verſu, reſidentibus cunctis diſpoſitè, & per ordinem in ſubſelliis, legantur in Codice (vt ſuprà diximus) quatuor Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, vbi tantùm in Reſponſorio quarto dicatur à cantante *Gloria.* Quam cùm incipit, mox omnes cum reuerentia ſurgant. Poſt quas Lectiones ſequantur ex ordine alij ſex Pſalmi cum Antiphonis ſicut anteriores, & Verſu. Poſt quos iterum legantur aliæ quatuor Lectiones cum Reſponſoriis ſuis, ordine quo ſuprà. Poſt quas iterum dicantur tria Cantica de Prophetis, quæ inſtituerit Abbas: quæ cantica cum *Alleluia* pſallantur. Dicto etiam Verſu & benedicente Abbate, legantur aliæ quatuor Lectiones de nouo Teſtamento, ordine quo ſuprà. Poſt quartum autem Reſponſorium incipiat Abbas Hymnum: *Te Deum laudamus.* Quo dicto, legat Abbas Lectionem de Euangelio, cum honore & tremore, ſtantibus omnibus. Qua perlecta, reſpondeant omnes, *Amen.* Et ſubſequatur mox Abbas Hymnum: *Te decet laus.* Et data benedictione, incipiant Matutinos. Qui ordo Vigiliarum omni tempore tam æſtatis, quàm hyemis æqualiter in die Dominico teneatur, niſi fortè (quod abſit) tardiùs ſurgant, & aliquid de Lectionibus breuiandum eſt, aut Reſponſoriis, quod tamen omninò caueatur ne proueniat. Quod ſi contigerit, dignè inde ſatisfaciat Deo in oratorio, per cuius euenerit neglectum.

Qualiter Matutinorum ſolemnitas agatur.

Cap. XII.

In Matutinis Dominico die, in primis dicatur Pſal. 66. ſine Antiphona, indirectum. Poſt quem dicatur quinquageſimus, cum *Alleluia.* Poſt quem dicatur centeſimus decimus ſeptimus, & ſexageſimus ſecundus. Inde benedictiones & laudes: Lectio de Apocalypſi vna ex corde, Reſponſorium Ambroſianum, Verſus, Canticum de Euangelio, Litaniæ, & completum eſt.

Qualiter priuatis diebus Matutini agantur.

Cap. XIII.

Diebus autem priuatis Matutinorum ſolemnitas ita agatur, id eſt, ſexageſimus ſextus Pſalmus dicatur ſine Antiphona, ſubtrahẽdo modicè ſicut Dominica, vt omnes occurrant ad quinquageſimum, qui cum Antiphona dicatur. Poſt quem alij duo Pſalmi dicantur ſecundùm conſuetudinem, id eſt, Secunda feria, quintus, & trigeſimus quintus. Tertia feria, quadrageſimus ſecundus, & quinquageſimus ſextus. Quarta feria, ſexageſimus tertius & ſexageſimus quartus. Quinta feria octogeſimus ſeptimus, & octogeſimus nonus. Sexta feria, ſeptuageſimus quintus, & nonageſimus primus. Sabbato autem centeſimus quadrageſimus ſecundus: & Canticum Deuteronomij, quod diuidatur in duas Glorias. Nam cæteris diebus Canticum vnumquodque die ſuo ex Prophetis ſicut pſallit Eccleſia Romana. Poſt hæc ſequantur Laudes, deinde Lectio vna Apoſtoli memoriter recitanda, Reſponſorium Ambroſia-

num: Verſus: Canticum de Euangelio, Litaniæ, & Complet. planè agenda Matutina, vel Veſpertina non tranſeat aliquando, niſi in vltimo ordine, Oratio Dominica omnibus audientibus dicatur à Priore propter ſcandalorum ſpinas, quæ oriri ſolent, vt conuenti per ipſius Orationis ſponſionem, qua dicunt, Matth. 9. *Dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris*, purgent ſe ab huiuſmodi vitio. Cæteris verò agendis vltima pars eius orationis dicatur, vt ab omnibus reſpondeatur: *ſed libera nos a malo.*

Qualiter in natalitiis Sanctorum Vigiliæ agantur.

CAP. XIV.

In Sanctorum verò feſtiuitatibus, vel omnibus ſolemnitatibus, ſicut diximus Dominico die agendum, ita agatur: excepto, quòd Pſalmi aut antiphonæ, vel Lectiones ad ipſum diem pertinentes, dicantur: modus autem ſuprà ſcriptus teneatur.

Quibus temporibus Alleluia *dicatur.*

CAP. XV.

A Sancto Paſcha vſque ad Pentecoſten, ſine intermiſſione dicatur *Alleluia*, tam in Pſalmis, quàm in Reſponſoriis. A Pentecoſte autem vſque ad caput Quadrageſimæ omnibus nocturnis cum ſex poſterioribus Pſalmis tantùm ad nocturnos dicatur. Omni verò Dominica extra Quadrageſimam Cantica matutina, Prima, Tertia, Sexta, Nonáque, cum *Alleluia* dicantur, Veſpera verò cum Antiphona. Reſponſoria verò nunquam dicantur cum *Alleluia*, niſi à Paſcha vſque ad Pentecoſten.

Qualiter diuina opera per diem agantur.

CAP. XVI.

Vt ait Propheta: Pſal. 118. *Septies in die laudem dixi tibi.* Qui ſeptenarius ſacratus numerus à nobis ſic implebitur, ſi Matutini, Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, Veſperæ, Completoriíque tẽpore noſtræ ſeruitutis officia perſoluamus: quia de his horis dicit Propheta: *Septies in die laudem dixi tibi.* Nam de nocturnis Vigiliis idem ipſe Propheta ait: Pſalm. 118. *Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi.* Ergo his temporibus referamus laudes Creatori noſtro ſuper iudicia iuſtitiæ ſuæ, id eſt, Matutinis, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Veſpera, Completorio, & nocte ſurgamus ad confitendum ei.

Quanti Pſalmi per eaſdem Horas dicendi ſunt.

CAP. XVII.

Iam de Nocturnis, vel Matutinis digeſſimus ordinem pſalmodiæ, nunc de ſequentibus Horis videamus. Prima hora dicantur tres Pſalmi ſigillatim, & non ſub vno *Gloria*, Hymnus eiuſdem horæ poſt verſum, *Deus in adiutorium meum intende*, antequam Pſalmi incipiantur. Poſt expletionem trium Pſalmorum recitetur Lectio vna, Verſus, & *Kyrie eleiſon*, & Miſſæ ſint. Tertia verò, Sexta, & Nona, item eodem ordine celebretur oratio, Verſus, Hymni earundem Horarum, terni Pſalmi Lectio, Verſus, *Kyrie eleiſon*, & Miſſæ ſint. Si maior Congregatio fuerit, cum antiphonis; ſi verò minor, in directum pſallatur. Veſpertina autem Synaxis quatuor Pſalmis cum antiphonis terminetur: poſt quos Pſalmos Lectio recitanda eſt, inde Reſponſorium Ambroſianum, Verſus, Canticum de Euangelio, Litania, & oratio Dominica, & fiant Miſſæ. Completorium autem trium Pſalmorum dictione terminetur: qui Pſalmi directanei ſine Antiphona dicendi ſunt, poſt quos Hymnus eiuſdem horæ, Lectio vna, Verſus, *Kyrie eleiſon*, & benedictio, & Miſſæ fiant.

Quo ordine Pſalmi dicendi ſunt.

CAP. XVIII.

In primis ſemper diurnis horis dicatur Verſus, *Deus in adiutorium meum intende*, & *Gloria.* Inde Hymnus vniuſcuiuſque horæ. Deinde prima hora Dominica dicenda quatuor Capitula, Pſalmi centeſimi octaui decimi dicantur. Reliquis verò horis, id eſt, Tertia, Sexta, Nona, terna Capitula ſupradicti Pſalmi centeſimi octaui decimi dicantur. Ad primam autem ſecundæ feriæ, dicantur tres Pſalmi, id eſt, primus, ſecundus, & ſextus. & ita per ſingulos dies ad primam vſque ad Dominicam dicantur per ordinem terni Pſalmi vſque ad nonum decimum Pſalmum, ita ſanè, vt nonus Pſalmus, & ſeptimus decimus diuidantur in binas Glorias: & ſic fiat, vt ad Vigilias Dominica ſemper à vigeſimo incipiatur. Ad Tertiam verò, Sextam, & Nonam ſecundæ feriæ nouem capitula, quæ reſidua ſunt de centeſimo octauo decimo Pſalmo, ipſa terna per eaſdem Horas dicantur. Expenſo igitur Pſalmo centeſimo octauo decimo duobus diebus, id eſt, Dominica, & ſecunda feria, tertia feria, iam ad Tertiam, Sextam, vel Nonam pſallantur terni Pſalmi à centeſimo nono decimo vſque ad centeſimum vigeſimum ſeptimum, Pſalmi nouem. Quinque Pſalmi ſemper vſque ad Dominicam per eaſdem horas itidem repetantur: Hymnorum nihilominùs, Lectionum, vel Verſuum diſpoſitione vniformi cunctis diebus ſeruata: & ita ſcilicet, vt ſemper Dominica à centeſimo octauo decimo incipiatur. Veſpera autem quotidiè quatuor Pſalmorum modulatione canatur. Qui Pſalmi incipiantur à centeſimo nono, vſque centeſimum quadrageſimum ſeptimum, exceptis his qui in diuerſis horis ex eis ſequeſtrantur, id eſt, à centeſimo decimo ſeptimo, vſque ad centeſimum vigeſimum ſeptimum, & centeſimo trigeſimo tertio & centeſimo quadrageſimo ſecundo. Reliqui omnes in Veſpera dicendi ſunt. Et quia minus veniunt tres Pſalmi, ideò diuidendi ſunt, qui numero ſupradicto fortiores inueniuntur, id eſt, centeſimus trigeſimus octauus, & centeſimus quadrageſimus tertius, & centeſimus quadrageſimus quartus. Centeſimus verò ſextus decimus, quia paruus eſt, cum centeſimo quintodecimo coniungatur. Digeſto ergo ordine Pſalmorum veſpertinorum, reliqua, id eſt, Lectiones Reſponſoria, Hymni, Verſus, vel Cantica, ſicut ſuprà taxauimus, impleantur. Ad Completorium verò quotidie iidem Pſalmi repetantur, id eſt, quartus, nonageſimus, & centeſimus trigeſimus tertius. Diſpoſito ordine Pſalmodiæ diurnæ, reliqui omnes Pſalmi, qui ſuperſunt, æqualiter diuidantur in ſeptem noctium Vigilias partiendos, ſcilicet qui inter eos prolixiores ſunt Pſalmi: & duodecim per vnamquamque conſtituantur noctem. Hoc præcipue commonentes, vt ſi cui fortè hæc diſtributio Pſalmorum diſplicuerit, ordinet, ſi meliùs aliter iudicauerit: dum omnimodis id attendatur, vt omni hebdomada Pſalterium ex integro numero centum quinquaginta Pſalmorum pſallatur, & Dominico die ſemper a capite repetatur ad Vigilias. Quia nimis iners deuotionis ſuæ ſeruitium oſtendunt Monachi, qui minus Pſalterio cùm Canticis conſuetudinariis per ſeptimanæ circulum pſallunt, cùm legamus ſanctos Patres noſtros vno die ſtrenuè impleuiſſe, quod nos tepidi vtinam ſeptimana integra perſoluamus.

De diſciplina pſallendi.

CAP. XIX.

Vbique credimus diuinam eſſe præſentiam, & oculos Domini in omni loco ſpeculari bonos, & malos. Maximè tamen hoc ſine aliqua dubitatione credamus, cum ad opus diuinum aſſiſtimus. Ideo ſemper memores ſimus, quod ait Propheta: Pſalm. 2. *Seruite Domino in timore.* Et iterum Pſalm. 46. *Pſallite ſapienter.* Pſal. 137. Et, *In conſpectu Angelorum pſallam tibi.* Ergo conſideremus, qualiter oporteat nos in conſpectu Diuinitatis & Angelorum eſſe, & ſic ſtemus ad pſallendum, vt mens noſtra concordet voci noſtræ.

De reuerentia orationis.

CAP. XX.

Si cum hominibus potentibus volumus aliqua ſuggerere, non præſumimus niſi cum humilitate, & reuerentia: quantò magis Domino Deo vniuerſorum cum omni humilitate, & puritatis deuotione ſupplicandum eſt? Et non in multiloquio, ſed in puritate cordis, & compunctione lachrymarum nos exaudiri ſciamus. Et ideo breuis debet eſſe, & pura oratio, niſi forte ex affectu inſpirationis diuinæ gratiæ protendatur. In Conuentu tamen omninò breuietur oratio, & facto ſigno à Priore, omnes pariter ſurgant.

De Decanis Monaſterij.

CAP. XXI.

Si maior fuerit Congregatio, eligantur de ipſis fratres boni teſtimonij, & ſanctæ conuerſationis, & conſtituantur Decani, qui ſollicitudinem gerant ſuper decanias ſuas in omnia ſecundum mandata Dei & præcepta Abbatis ſui. Qui Decani tales eligantur, in quibus ſecurus Abbas partiatur onera ſua. Et non eligantur per ordinem, ſed ſecundum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Quod ſi quis ex eis aliqua forte inflatus ſuperbia repertus fuerit reprehenſibilis; correptus ſemel, & iterùm, atque tertiò, ſi emendare noluerit, deiiciatur: & alter in loco eius, qui dignus eſt, ſubrogetur. Et de Præpoſito eadem conſtituimus.

Quomodo dormiant Monachi.

CAP. XXII.

Singuli per ſingula lecta dormiant. Lectiſternia pro modo conuerſationis ſecundum diſpoſitionem Abbatis ſui accipiant. Si poteſt fieri, omnes in vno loco dormiant. Si autem multitudo non ſinit; deni, aut viceni cum ſenioribus ſuis, qui ſuper eos ſolliciti ſint, pauſent. Candela iugiter in eadem cella ardeat vſque mane. Veſtiti dormiant, & cincti cingulis, aut funibus: & cultellos ad latus non habeant dum dormiunt, ne fortè per ſomnum vulnerentur dormientes. Et vt parati ſint Monachi ſemper, & facto ſigno, abſque mora ſurgentes, feſtinent inuicem ſe præuenire ad opus Dei, cum omni tamen grauitate, & modeſtia. Adoleſcentiores Fratres iuxta ſe non habeant lecta; ſed permixti cum ſenioribus. Surgentes verò ad opus Dei inuicem ſe moderatè cohortentur, propter ſomnolentorum excuſationes.

De excommunicatione culparum.

CAP. XXIII.

Si quis Frater contumax, aut inobediens, aut ſuperbus, aut murmurans, vel in aliquo contrarius exiſtens ſanctæ Regulæ, & præceptis ſeniorum contemptor repertus fuerit; hic ſecundum Domini noſtri præceptum Matth. 18. admoneatur ſemel, & ſecundò ſecreto a ſenioribus ſuis: ſi non emendauerit, obiurgetur publice coram omnibus: ſi verò neque ſic correxerit, ſi intelligit, qualis pœna ſit, excommunicationi ſubiaceat. Si autem improbus eſt, vindictæ corporali ſubdatur.

Qualis debet eſſe modus excommunicationis.

CAP. XXIV.

Secundùm modum culpæ, Deut. 25. excommunicationis, vel diſciplinæ debet extendi menſura. Qui culparum modus in Abbatis pendeat iudicio. Si quis tamen Frater in leuioribus culpis inuenitur; tantùm a menſæ participatione priuetur. Priuati autem a menſæ conſortio, iſta erit ratio, vt in Oratorio Pſalmum, aut Antiphonam non imponat, neque Lectionem recitet vſque ad ſatisfactionem. Refectionem autem cibi poſt Fratrum refectionem ſolus accipiat menſura, vel hora, qua præuiderit Abbas ei competere. Vt ſi (v.g.) Fratres reficiunt ſexta hora, ille Frater nona: ſi Fratres nona, ille veſpertina, vſque dum ſatisfactione congrua veniam conſequatur.

De grauioribus culpis.

CAP. XXV.

Is Frater qui grauioris culpæ noxa tenetur, ſuſpendatur à menſa ſimul, & ab Oratorio: nullus ei Fratrum in vllo iungatur conſortio, neque in colloquio. Solus ſit ad opus ſibi iniunctum; perſiſtens in pœnitentiæ luctu, ſciens illam terribilem Apoſtoli ſententiam dicentis 1. Cor. 5. Tradidi huiuſmodi hominem Sathanæ in interitum carnis, vt ſpiritus ſaluus ſit in die Domini. Cibi autem refectionem ſolus percipiat menſura, vel hora, qua præuiderit ei Abbas competere: nec à quoquam benedicatur tranſeunte, neque cibus qui ei datur.

De his, qui ſine iuſſione Abbatis iungunt ſe excommunicatis.

CAP. XXVI.

Si quis Frater præſumpſerit ſine iuſſione Abbatis Fratri excommunicato quolibet modo ſe iungere, aut loqui cum eo vel mandatum ei dirigere, ſimilem ſortiatur excommunicationis vindictam.

Qualiter debeat eſſe ſollicitus Abbas circa excommunicatos.

CAP. XXVII.

Omni ſollicitudine curam gerat Abbas circa delinquentes Fratres Matth. 9. quia *non eſt opus ſanis medicus; ſed male habentibus.* Et ideo vti debet omni modo vt ſapiens Medicus immittere quaſi occultos conſolatores ſempectas, id eſt, ſeniores ſapientes Fratres, qui quaſi ſecretè conſolentur Fratrem fluctuantem, & prouocent eum ad humilitatis ſatisfactionem. Et conſolentur eum, ne abundantiori triſtitia abſorbeatur. Sed ſicut ait Apoſtolus: 2. Cor. 2. confirmetur in eo charitas, & oretur pro eo ab omnibus. Magnoperè enim debet ſollicitudinem gerere Abbas circa delinquentes Fratres, & omni ſagacitate, & induſtria curare, ne aliquam de ouibus ſibi creditis perdat. Nouerit enim ſe infirmatum

rum curam ſuſcepiſſe animatum,non ſuper ſanas tyrannidem. Et metuat Prophetæ comminationem,per quem dicit Deus: Ezech.34. *Quod erat ſum videbatis, alligabatis: & quod debile erat, proiiciebatis.* Et paſtoris boni pium imitetur exemplum: Luc.15.qui,*relictis nonaginta nouem ouibus in montibus,abiit vnam ouem,quæ errauerat, quærere.* Cuius infirmitati in tantum compaſſus eſt, vt eam in ſacris humeris ſuis dignaretur imponere,& ſic reportare ad gregem.

De his qui ſæpius correpti,non emendauerint.

Cap. XXVIII.

Si quis Frater frequenter correptus pro qualibet culpa, ſi etiam excommunicatus non emendauerit, acrior ei accedat correctio, id eſt, vt verberum vindicta in eum procedat. Quòd ſi nec ita ſe correxerit, aut fortè (quod abſit) in ſuperbiam elatus, etiam defendere voluerit opera ſua,tunc Abbas faciat quod ſapiens medicus. Si exhibuit fomenta, ſi vnguenta adhortationum, ſi medicamina Scripturarum diuinarum, ſi ad vltimum vſtionem excommunicationis, vel plagas virgarum, & iam ſi viderit nihil ſuam prævalere induſtriam: adhibeat etiam, quod maius eſt,ſuam, & omnium Fratrum pro eo orationem, vt Dominus,qui omnia poteſt,operetur ſalutem circa infirmum fratrem. Quòd ſi nec iſto modo ſanatus fuerit, tunc iam vtatur Abbas ferro abſciſſionis, vt ait Apoſtolus: 1.Cor.5. *Auferte malum ex vobis.* Et iterum: 1.Cor.7. *Infidelis ſi diſcedit,diſcedat: ne vna ouis morbida omnem gregem contaminet.*

Si debeant Fratres iterum recipi de Monaſterio exeuntes.

Cap. XXIX.

Frater, qui proprio vitio egreditur, aut proiicitur de monaſterio, ſi reuerti voluerit, ſpondeat priùs omnem emendationem vitij,pro quo egreſſus eſt, & ſic in vltimo gradu recipiatur, vt ex hoc eius humilitas comprobetur. Quòd ſi denuò exierit, vſque terriò ita recipiatur. Iam verò poſteà ſciat omnem ſibi reuerſionis aditum denegari.

De pueris minori ætate, & qualiter corripiantur.

Cap. XXX.

Omnis ætas, vel intellectus proprias debet habere menſuras; ideóque quotiens pueri, vel adoleſcentiores ætate, aut qui minùs intelligere poſſunt, quanta pœna ſit excommunicationis, hi tales dum delinquunt, aut ieiuniis nimis affligantur, aut acribus verberibus coërceantur,vt ſanentur.

De Cellerario Monaſterij qualis ſit.

Cap. XXXI.

Cellerarius Monaſterij eligatur de Congregatione ſapiens, maturis moribus, ſobrius, non multùm edax, non elatus, non turbulentus, non iniurioſus,non tardus, non prodigus,ſed timens Deum, qui omni Congregationi ſit ſicut pater. Curam gerat de omnibus: ſine iuſſione Abbatis nihil faciat: quæ iubentur cuſtodiat: Fratres non contriſtet. Si quis autem frater ab eo fortè aliquid irrationabiliter poſtulat, non ſpernendo eum contriſtet, ſed rationabiliter cum humilitate malè petenti deneget. Animam ſuam cuſtodiat: memor ſemper illius Apoſtolici præcepti: 1. Tim.3. quia, *qui bene miniſtrauerit, gradum bonum ſibi acquirit.* Infirmorum, infantum, hoſpitum, pauperúmque cum omni ſollicitudine curam gerat, ſciens ſine dubio, quia Matth.25. pro his omnibus in die iudicij rationem redditurus eſt. Omnia vaſa Monaſterij, cunctámque ſubſtantiam, ac ſi altaris vaſa ſacrata conſpiciat, nihil ducat negligendum: neque auaritiæ ſtudeat: neque prodigus ſit, aut extirpator ſubſtantiæ Monaſterij: ſed omnia menſuratè faciat, & ſecundùm iuſſionem Abbatis. Humilitatem ante omnia habeat, & cui ſubſtantia non eſt quæ tribuatur, ſermo reſponſionis porrigatur bonus: vt ſcriptum eſt,Eccleſiaſtici 18. *Sermo bonus ſuper datum optimum.* Omnia quæ ei iniunxerit Abbas,ipſe habeat ſub cura ſua: à quibus eum prohibuerit,non præſumat.Fratribus conſtitutam annonam ſine aliquo typo,vel mora offerat, vt non ſcandalizentur, memor diuini eloquij quid mereatur, Matth. 18. *qui ſcandalizauerit vnum de puſillis.* Si Congregatio maior fuerit,ſolatia ei dentur, à quibus adiutus,& ipſe æquo animo impleat officium ſibi commiſſum.Horis competentibus dentur quæ danda ſunt,& petantur quæ petenda ſunt: vt nemo perturbetur,neque contriſtetur in domo Dei.

De ferramentis,vel rebus Monaſterij.

Cap. XXXII.

Subſtantia Monaſterij in ferramentis vel veſtibus, ſeu quibuſlibet rebus, prouideat Abbas Fratres,de quorum vita,& moribus ſecurus ſit,& eis ſingula, vt vtile iudicauerit, conſignet cuſtodienda atque recolligenda. Ex quibus Abbas breuem teneat, vt dum ſibi in ipſa aſſignata Fratres viciſſim ſuccedunt, ſciat quid dat, aut quid recipit. Si quis autem ſordidè, aut negligenter res Monaſterij tractauerit,corripiatur. Si non emendauerit, diſciplinæ Regulari ſubiaceat.

Si debeant Monachi proprium aliquid habere.

Cap. XXXIII.

Præcipuè hoc vitium radicitùs amputetur de Monaſterio, ne quis præſumat aliquid dare,aut recipere ſine iuſſione Abbatis,neque aliquid habere proprium:nullam omninò rem,neque codicem,neque tabulas,neque graphium,ſed nihil omninò:quippe quibus nec corpora ſua, nec voluntates licet habere in propria poteſtate. Omnia verò neceſſaria à patre Monaſterij ſperare; nec quicquam liceat habere, quod Abbas non dederit, aut permiſerit. Act. 4. *Omniáque omnibus ſint communia*, vt ſcriptum eſt; nec quiſquam ſuum eſſe aliquid dicat,vel præſumat. Quòd ſi quiſquam hoc nequiſſimo vitio deprehenſus fuerit delectari,admoneatur ſemel,& iterum. Si non emendauerit,correptioni ſubiaceat.

Si omnes æqualiter debeant neceſſaria accipere.

Cap. XXXIV.

Sicut ſcriptum eſt: Act.4. *Diuidebatur ſingulis,prout cuique opus erat.* Vbi non dicimus,vt perſonarum(quod abſit) acceptio ſit; ſed infirmitatum conſideratio. Vbi qui minùs indiget,agat Deo gratias,& non contriſtetur. Qui verò plùs indiget,humilietur pro infirmitate, non extollatur pro miſericordia; & ita omnia membra erunt in pace.Ante omnia admonemus,ne murmurationis malum pro qualicunque cauſa,in aliquo qualicunque verbo,vel ſignificatione appareat Quòd ſi deprehenſus fuerit quis,diſtrictiori diſciplinæ ſubdatur.

De

De ſeptimanariis coquinæ,

Cap. XXXV.

Fratres ſic ſibi inuicem ſeruiant, vt nullus excuſetur à coquinæ officio niſi aut ægritudine, aut in cauſa grauis vtilitatis quis occupatus fuerit: quia exinde maior merces & charitas acquiritur. Imbecillibus autem procurentur ſolatia, vt non cum triſtitia hoc faciant, ſed habeant omnes ſolatia ſecundum modum Congregationis, aut poſitionem loci. Si maior Congregatio fuerit, Cellerarius excuſetur à coquina, vel ſi qui, vt diximus, maioribus vtilitatibus occupantur. Cæteri verò ſibi ſub charitate inuicem ſeruiant. Egreſſurus de ſeptimana, Sabbatho munditias faciat. Lintea, cum quibus ſibi Fratres manus, aut pedes tergunt, lauet. Pedes verò tam ipſe qui egreditur, quam ille qui intraturus eſt, omnibus lauent. Vaſa miniſterij ſui munda, & ſana Cellerario reconſignet. Qui Cellerarius item intranti conſignet, vt ſciat quod dat, aut quod recipit. Septimanarij autem ante vnam horam refectionis accipiant ſuper ſtatutam annonam ſingulos biberes, & panem, vt hora refectionis ſine murmuratione, & graui labore ſeruiant Fratribus ſuis. In diebus autem ſolemnibus, vſque ad Miſſas ſuſtineant. Intrantes & exeuntes hebdomadarij, in oratorio mox Matutinis finitis Dominica, omnium genibus prouoluantur, poſtulantes pro ſe orari. Egrediens autem de ſeptimana, dicat hunc Verſum: *Benedictus es Domine Deus, qui adiuuiſti me, & conſolatus es me.* Quo dicto tertiò, accepta benedictione egrediens, ſubſequatur ingrediens, & dicat: *Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me feſtina.* Et hoc idem tertiò repetatur ab omnibus, & accepta benedictione, ingrediatur.

De infirmis Fratribus

Cap. XXXVI.

Infirmorum cura ante omnia, & ſuper omnia adhibenda eſt, vt ſicut reuera Chriſto, ita eis ſeruiatur, quia ipſe dixit: Matth. 25. *Infirmus fui, & viſitaſtis me.* Et, *quod feciſtis vni de his minimis meis, mihi feciſtis.* Sed & ipſi infirmi conſiderent in honorem Dei ſibi ſeruiri, & non ſuperfluitate ſua contriſtent Fratres ſuos ſeruientes ſibi. Qui tamen patienter portandi ſunt, quia de talibus copioſior merces acquiritur. Ergo cura maxima ſit Abbati, ne aliquam negligentiam patiantur. Quibus Fratribus infirmis ſit cella ſuper ſe deputata, & ſeruitor timens Deum, & diligens, ac ſollicitus. Balneorum vſus infirmis quotiens expedit, offeratur: ſanis autem, & maxime iuuenibus tardiùs concedatur. Sed & carnium eſus infirmis omnino, debilibuſque pro reparatione, concedatur. At vbi meliorati fuerint, à carnibus, more ſolito, omnes abſtineant. Cura autem maxima ſit Abbati, ne à Cellerarius, aut ſeruitoribus negligantur infirmi, quia ad ipſum reſpicit, quicquid à diſcipulis delinquitur.

De ſenibus, vel infantibus.

Cap. XXXVII.

Licet ipſa natura humana trahatur ad miſericordiam in his ætatibus, ſenum videlicet, & infantum: tamen & regulæ authoritas eis proſpiciat. Conſideretur ſemper in eis imbecillitas, & nullatenus eis diſtrictio Regulæ teneatur in alimentis: ſed ſit in eis pia conſideratio, & præueniant horas canonicas.

De hebdomadario Lectore.

Cap. XXXVIII.

Menſis Fratrum edentium lectio deeſſe non debet: nec fortuitò caſu qui arripuerit Codicem, legere audeat ibi, ſed lecturus tota hebdomada, Dominica ingrediatur. Qui ingrediens poſt Miſſas & Communionem, petat ab omnibus pro ſe orari, vt auertat ab ipſo Deus ſpiritum elationis. Et dicatur hic Verſus in Oratorio tertiò ab omnibus, ipſo tamen incipiente: *Domine labia mea aperies, & os meum annunciabit laudem tuam.* Et ſic accepta benedictione, ingrediatur ad legendum. Summum fiat ſilentium ad menſam, vt nullius muſſitatio, vel vox, niſi ſolius legentis, ibi audiatur. Quæ verò neceſſaria ſunt comedentibus & bibentibus, ſic ſibi inuicem miniſtrent Fratres, vt nullus indigeat petere aliquid. Si tamen opus fuerit, ſonitu cuiuſcumque ſigni potius petatur, quàm voce. Nec præſumat ibi aliquis de ipſa lectione, aut aliunde quicquam requirere, ne detur occaſio: niſi forte Prior pro ædificatione voluerit aliquid breuiter dicere. Frater autem hebdomadarius accipiat mixtum priùs quàm incipiat legere propter communionem ſanctam, & ne forte graue ſit ei ieiunium ſuſtinere. Poſtea autem cum coquinæ hebdomadariis, & ſeruitoribus reficiat. Fratres autem non per ordinem legant, aut cantent, ſed qui ædificent audientes.

De menſura ciborum.

Cap. XXXIX.

Sufficere credimus ad refectionem quotidianam tam ſextæ, quam nonæ omnibus menſibus cocta duo pulmentaria pro diuerſorum infirmitatibus, vt forte qui ex vno non potuerit edere, ex altero reficiatur. Ergo duo pulmentaria cocta Fratribus ſufficiant. Et ſi fuerint inde poma, aut naſcentia leguminum, addatur & tertium. Panis libra vna propenſa ſufficiat in die, ſiue vna ſit refectio, ſiue prandij & cœnæ. Quòd ſi cœnaturi ſunt, de eadem libra tertia pars à Cellerario reſeruetur, reddenda cœnaturis. Quòd ſi labor forte factus fuerit maior, in arbitrio, & poteſtate Abbatis erit, ſi expediat aliquid augere, remota præ omnibus crapula, vt nunquam Monacho ſubrepat indigeries. Quia nihil ſic contrarium eſt omni Chriſtiano, quam crapula, ſicut ait Dominus noſter: Luc. 21. *Videte ne grauentur corda veſtra in crapula, & ebrietate.* Pueris verò minori ætate non eadem ſeruetur quantitas, ſed minor quam maioribus, ſeruata in omnibus parcitate. Carnium quadrupedum omninò ab omnibus abſtineatur comeſtio præter omninò debiles, & ægrotos.

De menſura potus.

Cap. XL.

Vnuſquiſque proprium habet donum ex Deo, 1. Cor. 7. *alius ſic, alius verò ſic.* Et ideò cum aliqua ſcrupuloſitate à nobis menſura victus aliorum conſtituitur. Tamen infirmorum contuentes imbecillitatem, credimus heminam vini per ſingulos ſufficere per diem. Quibus autem donat Deus tolerantiam abſtinentiæ, propriam ſe habituros mercedem ſciant. Quod ſi aut loci neceſſitas, aut labor, aut ardor æſtatis amplius popoſcerit, in arbitrio Prioris conſiſtat: conſiderando in omnibus ne ſubrepat ſatietas, vel ebrietas. Licet legamus vinum omninò Monachorum non eſſe; ſed quia noſtris temporibus id Monachis perſuaderi non poteſt, ſaltem vel hoc conſentiamus, vt non vſque ad ſatietatem bibamus, ſed parciùs: Eccl. 19. *quia vinum apoſtatare fa-*

cit etiam ſitientes. Vbi autem neceſſitas loci expoſcit, vt nec ſuprascripta menſura inueniri poſſit, ſed multò minus, aut ex toto nihil, benedicant Deum, qui ibi habitant, & non murmurent. Hoc ante omnia admonemus, vt abſque murmurationibus ſint.

Quibus horis oporteat reficere fratres.

CAP. XLI.

A ſancto Paſcha vſque ad Pentecoſten ad ſextam reficiant Fratres: & ad ſeram cœnent. A Pentecoſte autem tota æſtate, ſi labores agrorum non habent Monachi, aut nimietas æſtatis non perturbat, quarta & ſexta feria ieiunent vſque ad nonam, reliquis diebus ad ſextam prandeant. Quæ prandij ſexta, ſi opera in agris habuerint, aut æſtatis feruor nimius fuerit, continuanda erit: & in Abbatis ſit prouidentia. Et ſic omnia temperet, atque diſponat, qualiter animæ ſaluentur, & quod faciant Fratres, abſque vlla murmuratione faciant. Ab Idibus autem Septembris, vſque ad caput Quadrageſimæ, ad nonam ſemper reficiant. In Quadrageſima verò vſque ad Paſcha ad veſperam reficiant. Ipſa tamen veſpera ſic agatur, vt lumine lucernæ non indigeant reficientes: ſed luce adhuc diei omnia conſummentur. Sed & omni tempore ſiue cœnæ, ſiue refectionis hora ſic temperetur, vt cum luce diei fiant omnia.

Vt poſt Completorium nemo loquatur.

CAP. XLII.

Omni tempore ſilentio debent ſtudere Monachi: maxime tamen nocturnis horis. Et ideo omni tempore, ſiue ieiunij, ſiue prandij, ſi tempus fuerit prandij, mox vt ſurrexerint à cœna, ſedeant omnes in vnum: & legat vnus Collationes, vel vitas Patrum, aut certè aliud, quod ædificet audientes, non autem Eptaticum, aut Regum. Quia infirmis intellectibus non erit vtile illa hora hanc ſcripturam audire: alijs vero horis legantur. Si autem ieiunij dies fuerit, dicta Veſpera, paruo interuallo, mox accedant ad lectionem Collationum, vt diximus: & lectis quatuor, aut quinque folijs, vel quantum hora permittit, omnibus in vnum occurrentibus, per hanc moram lectionis: ſi quis forte in aſſignato ſibi commiſſo fuerit occupatus, occurrat. Omnes ergo in vnum congregati compleant. Et exeuntes à Completorio, nulla ſit licentia denuò cuiquam loqui aliquid. Quòd ſi inuentus fuerit quiſquam præuaricari hanc taciturnitatis regulam, grauiori vindictæ ſubiaceat: excepto ſi neceſſitas hoſpitum ſuperuenerit: aut fortè Abbas aliquid iuſſerit. Quod tamen & ipſum cum ſumma grauitate & moderatione honeſtiſſime fiat.

De his, qui ad opus Dei, vel ad menſam tardè occurrerint.

CAP. XLIII.

Ad horam diuini Officij, mox vt auditum fuerit ſignum, relictis omnibus, quælibet fuerint in manibus, ſumma cum feſtinatione curratur, cum grauitate tamen, vt non ſcurrilitas inueniat fomitem. Ergo nihil operi Dei præponatur. Quòd ſi quis ad nocturnas Vigilias poſt Gloriam Pſalmi nonageſimi quarti (quem propter hoc omninò protrahendo, & moroſe volumus dici) occurrerit, non ſtet in ordine ſuo in Choro, ſed vltimus omnium ſtet: aut in loco, quem talibus negligentibus ſeorſum conſtituerit Abbas: vt videantur ab ipſo, vel ab omnibus, vſque dum completo opere Dei, publica ſatisfactione pœniteat. Ideo autem eos in vltimo, aut ſeorſum iudicauimus debere ſtare, vt viſi ab omnibus, vel pro ipſa verecundia ſua, emendentur. Nam ſi extra Oratorium remanſerint, erit fortè talis, qui ſe, aut recollocet, & dormiat, aut certe ſedeat foris, vel fabulis vacet, & detur occaſio maligno. Sed ingrediatur intro, vt nec totum perdat, & de reliquo emendetur. Diurnis autem Horis qui ad Opus Dei poſt Verſum & Gloriam primi Pſalmi, qui poſt Verſum dicitur, occurrerit, lege, qua ſuperiùs diximus, in vltimo ſtet loco: nec præſumat ſociari Choro pſallentium vſque ad ſatisfactionem, niſi forte Abbas licentiam dederit permiſſione ſua. Ita tamen, vt ſatisfaciat reus ex hoc. Ad horam verò refectionis qui ante Verſum non occurrerit, vt ſimul omnes dicant Verſum, & orent, & ſub vno ſimul omnes accedant ad menſam: qui per negligentiam ſuam, aut vitium non occurrerit, vſque ad ſecundam vicem pro hoc corripiatur. Si denuò non emendauerit, non permittatur ad menſæ communis participationem, ſed ſequeſtratus à conſortio omnium, reficiat ſolus, ſublata ei portione ſua vini vſque ad ſatisfactionem, & emendationem. Similiter autem patiatur, qui ad illum Verſum non fuerit præſens, qui poſt cibum dicitur. Nec quiſquam præſumat ante ſtatutam horam, aut poſtea quicquam cibi, aut potus ſumere. Sed & ſi cui offertur aliquid à Priore, & accipere renuerit: hora qua deſiderauerit, hoc quod priùs recuſauit, aut aliud omninò, non percipiat, vſque ad emendationem congruam.

De his qui excommunicantur, quomodo ſatisfaciant.

CAP. XLIV.

Qui pro grauioribus culpis ab Oratorio, & à menſa excommunicantur, hora qua opus Dei in Oratorio percelebratur, ante fores Oratorij proſtratus iaceat, nihil dicens: niſi tantum poſito in terra capite proſtratus pronus omnium de Oratorio exeuntium pedibus ſe proijciat. Et hoc tandiu faciat, vſque dum Abbas iudicauerit ſatisfactum eſſe. Qui dum iuſſus ab Abbate venerit, prouoluat ſe pedibus ipſius Abbatis, deinde omnium veſtigijs Fratrum, vt orent pro eo. Et tunc, ſi iuſſerit Abbas, recipiatur in Choro, vel in ordine, quo Abbas decreuit; ita ſanè vt Pſalmum, aut Lectionem, vel aliud quid non præſumat in Oratorio imponere, niſi iterum Abbas iubeat. Et omnibus Horis dum completur opus Dei, proiiciat ſe in terram in loco, quo ſtat, & ſic ſatisfaciat, vſque dum ei iubeat Abbas, vt quieſcat iam ab hac ſatisfactione. Qui vero pro leuibus culpis excommunicantur tantum à menſa, in Oratorio ſatisfaciant vſque ad iuſſionem Abbatis. Et hoc ſemper faciant, vſque dum benedicat, & dicat, ſufficit.

De his qui falluntur in Oratorio.

CAP. XLV.

Si quis dum pronuntiat Pſalmum, aut Reſponſorium, aut Antiphonam, vel Lectionem, fallitur: niſi cum ſatisfactione ibi coram omnibus humiliatus fuerit, maiori vindictæ ſubiaceat: quippe qui noluit humilitate corrigere, quod negligentia deliquit. Infantes vero pro tali culpa vapulent.

De his qui in aliquibus rebus leuibus delinquunt.

CAP. XLVI.

Si quis dum in labore quouis, in coquina, in cellerario, in miniſterio, in piſtrino, in horto, in arte aliqua, dum

dum laborat, vel in quocunque loco aliquid deliquerit, aut fregerit quippiam, aut perdiderit, vel aliud quid exceſſerit vbiubi: & non veniens continuò ante Abbatem, vel Congregationem ipſe vltrò ſatisfecerit, & prodiderit delictum ſuum, dum per alium cognitum fuerit, maiori ſubiaceat emendationi. Si animæ verò peccati cauſa latens fuerit, tantùm Abbati, aut ſpiritualibus ſenioribus patefaciat: qui ſciant curare ſua vulnera & aliena, non detegere, aut publicare.

De ſignificanda hora operis Dei.

Cap. XLVII.

Nuncianda hora Operis Dei die, noctuque ſit cura Abbati, aut ipſe nunciare, aut tali ſollicito Fratri iniungat hanc curam, vt omnia horis competentibus compleantur. Pſalmos autem vel Antiphonas poſt Abbatem ordine ſuo, quibus iuſſum fuerit, imponant. Cantare autem, & legere non præſumat, niſi qui poteſt ipſum officium implere: vt ædificentur audientes. Quod cum humilitate, & grauitate, ac tremore faciat, & cui iuſſerit Abbas.

De opere manuum quotidiano.

Cap. XLVIII.

Otioſitas inimica eſt animæ. Et ideo certis temporibus occupari debent Fratres in labore manuum, certis iterum horis in lectione diuina. Ideoque hac diſpoſitione credimus vtraque tempora ordinari, id eſt, vt à Paſcha vſque ad Kalend. Octobris manè exeuntes à Prima vſque ad horam pene quartam laborent, quod neceſſarium fuerit. Ab hora autem quarta vſque ad horam quaſi ſextam Lectioni vacent: poſt ſextam autem ſurgentes à menſa, pauſent in lectis ſuis cum omni ſilentio: aut fortè qui voluerit legere, ſibi ſic legat, vt alium non inquietet. Et agatur Nona temperius mediante octaua hora: & iterum quod faciendum eſt operentur vſque ad Veſperam. Si autem neceſſitas loci, aut paupertas exegerit, vt ad fruges colligendas per ſe occupentur, non contriſtentur, quia tunc verè Monachi ſunt, ſi labore manuum ſuarum viuunt: 1. Cor. 4. ſicut & Patres noſtri, & Apoſtoli. Omnia tamen menſuratè fiant propter puſillanimes. A Kalen. autem Octobris vſque ad caput Quadrageſimæ vſque ad horam ſecundam plenam lectioni vacent: hora ſecunda agatur Tertia: & vſque ad horam Nonam omnes in opus ſuum laborent, quod eis iniungitur. Facto autem primo ſigno horæ Nonæ, diſiungant ſe ab opere ſuo ſinguli & ſint parati dum ſecundum ſignum pulſauerit. Poſt refectionem autem vacent Lectionibus ſuis, aut Pſalmis. In Quadrageſimæ verò diebus à mane vſque ad Tertiam plenam Lectioni vacent: & vſque ad decimam horam plenam operentur quod eis iniungitur. In quibus diebus Quadrageſimæ accipiant omnes ſinguli Codices de Bibliotheca, quos per ordinem ex integro legant, qui Codices in caput Quadrageſimæ dandi ſunt. Ante omnia ſanè deputentur vnus, aut duo ſeniores, qui circumeant Monaſterium horis, quibus vacant Fratres Lectioni, & videant ne fortè inueniatur Frater accedioſus, qui vacet otio, aut fabulis & non eſt intentus Lectioni: & non ſolum ſibi inutilis eſt, ſed etiam alios extollit. Hic talis ſi, quod abſit, repertus fuerit, corripiatur ſemel & ſecundò: ſi non emendauerit, correctioni regulari ſubiaceat, & taliter, vt cæteri metum habeant. Neque Frater ad Fratrem iungatur horis incompetentibus. Dominico die Lectioni vacent omnes: exceptis his, qui variis officiis deputati ſunt. Si quis verò ita negligens & deſidioſus fuerit, vt non velit, aut non poſſit meditari, aut legere, iniungatur ei opus quod faciat, vt non vacet. Fratribus infirmis, vel delicatis talis opera, aut ars iniungatur, vt nec otioſi ſint, nec violentia laboris opprimantur, vt effugentur. Quorum imbecillitas ab Abbate conſideranda eſt.

De Quadrageſimæ obſeruatione.

Cap. XLIX.

Licèt omni tempore vita Monachi Quadrageſimæ obſeruationem debeat habere: tamen quia paucorum eſt iſta virtus, ideo ſuademus iſtis diebus Quadrageſimæ omni puritate vitam ſuam cuſtodire, omnes pariter negligentias aliorum temporum his diebus ſanctis diluere. Quod tunc dignè fit, ſi ab omnibus vitiis nos temperemus, orationi cum fletibus, lectioni & compunctioni cordis atque abſtinentiæ operam demus. Ergo his diebus augeamus nobis aliquid ad ſolitum penſum ſeruitutis noſtræ: orationes peculiares, ciborum & potus abſtinentiam: & vnuſquiſque ſupra menſuram ſibi indictam aliquid propria voluntate cum gaudio ſancti Spiritus offerat Deo, id eſt, ſubtrahat corpori ſuo de cibo, de potu, de ſomno, de loquacitate, de ſcurrilitate, & cum ſpiritualis deſiderij gaudio ſanctum Paſcha expectet. Hoc ipſum tamen, quod vnuſquiſque offert, Abbati ſuo ſuggerat, & cum eius fiat oratione, & voluntate. Quia quod ſine permiſſione Patris ſpiritualis fit, præſumptioni deputabitur, & vanæ gloriæ non mercedi. Ergo cum voluntate Abbatis omnia facienda ſunt.

De Fratribus, qui longè ab Oratorio laborant, aut in via ſunt.

Cap. L.

Fratres, qui omninò longè ſunt in labore, & non poſſunt occurrere hora competenti ad Oratorium, & Abbas hoc perpendit, quia ita eſt, agant ibidem opus Dei, vbi operantur, cum tremore diuino flectentes genua. Similiter qui in itinere directi ſunt, non eos prætereant horæ conſtitutæ: ſed vt poſſunt, agant ſibi, & ſeruitutis penſum non negligant reddere.

De Fratribus, qui non ſatis longè proficiſcuntur.

Cap. LI.

Fratres, qui pro quouis reſponſo proficiſcuntur, & ea die ſperant reuerti ad Monaſterium, non præſumant foris manducare, etiamſi à quouis rogentur: niſi fortè eis ab Abbate ſuo præcipiatur. Quod ſi aliter fecerint, excommunicentur.

De Oratorio Monaſterij.

Cap. LII.

Oratorium hoc ſit, quod dicitur: nec ibi quicquam aliud geratur, aut condatur. Expleto opere Dei, omnes cum ſummo ſilentio exeant: & agatur reuerentia Deo: vt Frater, qui fortè ſibi peculiariter vult orare, non impediatur alterius improbitate. Sed, & ſi alter vult ſibi fortè ſecretius orare, ſimpliciter intret, & oret, non in clamoſa voce, ſed in lachrymis, & intentione cordis. Ergo qui ſimile opus non facit, non permittatur explicito opere Dei remorari in Oratorio, ſicut dictum eſt, ne alius impedimentum patiatur.

De Hoſpitibus ſuſcipiendis.

Cap. LIII.

Omnes ſuperuenientes hoſpites tanquam Chriſtus ſuſcipiantur, quia ipſe dicturus eſt: Matth. 25. *Hoſpes fui, & ſuſcepiſtis me.* Et omnibus congruus honor exhibeatur, maximè tamen domeſticis fidei, & peregrinis. Vt ergo nunciatus fuerit hoſpes, occurratur ei à Priore, vel à Fratribus cum omni officio charitatis, & primitus orent pariter, & ſic ſibi ſocientur in pace: quod pacis oſculum non priùs offeratur, niſi oratione præmiſſa, propter illuſiones diabolicas. In ipſa autem ſalutatione omnis exhibeatur humilitas. Omnibus venientibus, ſiue diſcedentibus hoſpitibus inclinato capite, vel proſtrato omni corpore in terra, Chriſtus in eis adoretur, Matt. 18 qui & ſuſcipitur. Suſcepti autem hoſpites ducantur ad orationem: & poſtea ſedeat cum eis Prior, aut cui iuſſerit ipſe. Legatur coram hoſpite Lex diuina, vt ædificetur, & poſt hæc omnis ei exhibeatur humanitas. Ieiunium à Priore frangatur propter hoſpitem, niſi fortè præcipuus ſit dies ieiunij, qui non poſſit violari: Fratres autem conſuetudinem ieiuniorum proſequantur. Aquam in manibus Abbas hoſpitibus det: pedes verò hoſpitibus omnibus tam Abbas, quàm cuncta Congregatio lauet. Quibus lotis, hunc Verſum dicant. Pſalm. 47. *Suſcepimus Deus miſericordiam tuam in medio templi tui.* Pauperum & peregrinorum maximè ſuſceptio omni cura ſollicitè exhibeatur: quia Matth. 25. *in ipſis Chriſtus magis ſuſcipitur.* Nam diuitum terror ipſe ſibi exigit honorem.

Coquina Abbatis & hoſpitum per ſe ſit, vt incertis horis ſuperuenientes hoſpites, qui nunquam deſunt Monaſterio, non inquietent Fratres: in qua coquinam ad annum ingrediantur duo Fratres, qui ipſum officium benè impleant. Quibus, vt indigent, ſolatia adminiſtrentur, vt abſque murmuratione ſeruiant. Et iterum, quando occupationem minorem habent, exeant, vbi eis imperatur in opera. Et non ſolùm in ipſis, ſed & in omnibus officiis Monaſterij iſta ſit conſideratio, vt quando indigent, ſolatia accommodentur eis: & iterum quando vacant, obediant imperatis. Item & cellam hoſpitum habeat aſſignatam Frater, cuius animam timor Dei poſſidet: vbi ſint lecti ſtrati ſufficienter, & domus Dei à ſapientibus ſapienter adminiſtretur. Hoſpitibus autem cui non præcipitur, nullatenus ſocietur, neque colloquatur. Sed ſi obuiauerit, aut viderit, ſalutans humiliter, vt dictum eſt, & petita benedictione, pertranſeat: dicens ſibi non licere colloqui cum hoſpite.

Vt non debeat Monachus literas, vel eulogia accipere.

Cap. LIV.

Nullatenus liceat Monacho nec à parentibus ſuis, nec à quoquam hominum, nec ſibi inuicem literas, aut eulogia, vel quælibet munuſcula accipere, aut dare ſine præcepto Abbatis ſui. Quòd ſi etiam à parentibus ſuis ei quicquam directum fuerit, non præſumat ſuſcipere illud, niſi priùs indicatum fuerit Abbati. Quod ſi iuſſerit ſuſcipi, in Abbatis ſit poteſtate, cui illud dari iubeat: & non contriſtetur Frater, cui fortè directum fuerat, vt non detur occaſio diabolo. Qui autem aliter præſumpſerit, diſciplinæ regulari ſubiaceat.

De veſtimentis, & calceamentis Fratrum.

Cap. LV.

Veſtimenta Fratribus, ſecundùm locorum qualitatem, vbi habitant, vel aërum temperiem, dentur: quia in frigidis regionibus amplius indigetur, in calidis verò minus. Hæc ergo conſideratio penes Abbatem ſit. Nos tamen mediocribus locis ſufficere credimus Monachis per ſingulos cucullam & tunicam, cucullam in hyeme villoſam: in æſtate puram, aut vetuſtam, & ſcapulare propter opera: indumenta pedum, pedules & caligas. De quorum rerum omnium colore, aut groſſitudine non cauſentur Monachi, ſed quales inueniri poſſunt in prouincia, qua habitant, aut quod vilius comparari poteſt. Abbas autem de menſura prouideat, vt non ſint curta ipſa veſtimenta vtentibus eis, ſed menſurata. Accipientes noua, vetera ſemper reddant in præſenti, deponenda in veſtiario propter pauperes. Sufficit enim Monacho duas tunicas, & duas cucullas habere propter noctes, & propter lauare ipſas res. Iam quod ſupra fuerit, ſuperfluum eſt, & amputari debet. Et pedules, & quodcunque eſt vetuſtum, reddant, cùm accipiunt nouum. Femoralia hi, qui in via diriguntur, de veſtiario accipiant: qui reuertentes, lota ibi reſtituant. Et cucullæ, & tunicæ ſint aliquanto his, quas habere ſolent, modicè meliores: quas exeuntes in viam accipiant de veſtiario, & reuertentes lotas ibi reſtituant.

Stramenta autem lectorum ſufficiant matta, ſagum, læna, & capitale. Quæ tamen lecta frequenter ab Abbate ſcrutanda ſunt propter opus peculiare, ne inueniatur: & ſi cui inuentum fuerit, quod ab Abbate non acceperit, grauiſſimæ diſciplinæ ſubiaceat. Et vt hoc vitium peculiare radicitùs amputetur, dentur ab Abbate omnia, quæ ſunt neceſſaria, id eſt, cuculla, tunica, pedules, caligæ, bracile, cultellus, graphium, acus, mapula, tabulæ, vt omnis auferatur neceſſitatis excuſatio. A quo tamen Abbate ſemper conſideretur illa ſententia Actuum Apoſtolorum: Act. 4. *quia dabatur ſingulis, prout cuique opus erat.* Ita ergo & Abbas conſideret infirmitates indigentium, non malam voluntatem inuidentium. In omnibus tamen iudiciis ſuis Dei retributionem cogitet.

De menſa Abbatis.

Cap. LVI.

Menſa Abbatis cum hoſpitibus, & peregrinis ſit ſemper. Quoties tamen minus ſunt hoſpites, quos vult de Fratribus vocare, in ipſius ſit poteſtate. Seniores tamen vnum aut duos ſemper cum Fratribus dimittendos procuret propter diſciplinam.

De artificibus Monaſterij.

Cap. LVII.

Artifices, ſi ſunt in Monaſterio cum omni humilitate, & reuerentia, faciant ipſas artes: ſi tamen iuſſerit Abbas. Quòd ſi aliquis ex eis extollitur pro ſcientia artis ſuæ, eo quòd videatur aliquid conferre Monaſterio, hic talis euellatur ab ipſa arte, & denuò per eam non tranſeat: niſi fortè humiliato ei iterum Abbas iubeat. Si quid verò ex operibus artificum venundandum eſt, videant ipſi, per quorum manus tranſigenda ſunt, ne aliquam fraudem præſumant inferre. Act. 5. Memorentur ſemper Ananiæ, & Saphiræ, ne fortè mortem, quam illi in corpore pertulerunt, hanc iſti, vel omnes, qui aliquam fraudem de rebus Monaſterij fecerint, in anima patiantur. In ipſis autem pretiis non ſubrepat auaritiæ malum; ſed ſemper aliquantulùm vilius detur, quàm ab aliis ſecularibus datur, vt in omnibus glorificetur Deus.

De diſciplina ſuſcipiendorum Fratrum.

Cap. LVIII.

Nouiter veniens quis ad conuerſionem, non ei facilis tribuatur ingreſſus. Sed ſicut ait Apoſtolus 1. Ioan. 4. *Probate ſpiritus, ſi ex Deo ſint.* Ergo ſi veniens perſeuerauerit pulſans, & illatas ſibi iniurias, & difficultatem ingreſſus poſt quatuor, aut quinque dies viſus fuerit patienter portare, & perſiſtere petitioni ſuæ; annuatur ei ingreſſus, & ſit in cella hoſpitum paucis diebus. Poſteà autem ſit in cella Nouitiorum, vbi meditetur, & manducet, & dormiat. Et ſenior ei talis deputetur, qui aptus ſit ad lucrandas animas, qui ſuper eum omninò curioſè intendat, & ſollicitus ſit, ſi verè Deum quærit, ſi ſollicitus eſt ad opus Dei, ad obedientiam, ad opprobria. Prædicentur ei dura, & aſpera, per quæ itur ad Deum: & ſi promiſerit de ſtabilitate ſua perſeuerantiam, poſt duorum menſium circulum legatur ei hæc Regula per ordinem, & dicatur ei: Ecce lex, ſub qua militare vis: ſi potes obſeruare, ingredere: ſi verò non potes, liber diſcede. Si adhuc ſteterit, tunc ducatur in ſupradictam cellam Nouitiorum, & iterum probetur in omni patientia. Et poſt ſex menſium circulum relegatur ei Regula, vt ſciat, ad quod ingreditur. Et ſi adhuc ſtat, poſt quatuor menſes iterum relegatur ei eadem Regula. Et ſi habita ſecum deliberatione promiſerit ſe omnia cuſtodire, & cuncta ſibi imperata ſeruare, tunc ſuſcipiatur in Congregatione, ſciens ſub lege Regulæ conſtitutum, quòd ei ex illa die non liceat egredi de Monaſterio, nec collum excutere de ſub iugo Regulæ, quam ſub tam moroſa deliberatione licuit recuſare, aut ſuſcipere.

Suſcipiendus autem, in Oratorio coram omnibus promittat de ſtabilitate ſua, & conuerſione morum ſuorum, & obedientia coram Deo, & Sanctis eius; vt ſi aliquando aliter fecerit, & à Deo ſe damnandum ſciat, quem irridet. De qua promiſſione ſua faciat petitionem ad nomen Sanctorum, quorum Reliquiæ ibi ſunt, & Abbatis præſentis. Quam petitionem manu ſua ſcribat: aut certè, ſi non ſcit literas, alter ab eo rogatus ſcribat: & ille Nouitius ſignum faciat; & manu ſua eam ſuper Altare ponat. Quam cùm poſuerit, incipiat ipſe Nouitius mox hunc verſum: Pſalm. 118. *Suſcipe me Domine ſecundum eloquium tuum, & viuam, & non confundes me ab expectatione mea.* Quem Verſum omnis Congregatio tertiò reſpondeat, adiungentes *Gloria Patri.* Tunc ipſe Frater Nouitius proſternatur ſingulorum pedibus, vt orent pro eo, & iam ex illa hora in Congregatione reputetur. Res ſi quas habet, aut eroget priùs pauperibus, aut factâ ſolenniter donatione conferat Monaſterio, nihil ſibi reſeruans ex omnibus: quippe qui ex illa die, nec proprij corporis poteſtatem ſe habiturum ſciat. Mox ergo in Oratorio exuatur rebus propriis, quibus veſtitus eſt, & induatur rebus Monaſterij. Illa autem veſtimenta, quibus exuitur, reponantur in veſtiario conſeruanda: vt ſi aliquando, ſuadente Diabolo, conſenſerit vt egrediatur de Monaſterio (quod abſit) tunc exutus rebus Monaſterij, proiiciatur. Illam tamen petitionem, quam deſuper Altare Abbas tulit, non recipiat; ſed in Monaſterio reſeruetur.

De filiis nobilium, vel pauperum, qui offeruntur:

Cap. LIX.

Si quis fortè de nobilibus offert filium ſuum Deo in Monaſterio: ſi ipſe puer minori ætate eſt, parentes eius faciant petitionem, quam ſuprà diximus, & cum oblatione ipſam petitionē, & manum pueri inuoluant palla Altaris, & ſic eum offerant. De rebus autem ſuis aut in præſenti petitione promittant ſub iureiurando, quia nunquam per ſe, nunquam per ſuſpectam perſonam, nec quolibet modo ei aliquando aliquid dent, aut tribuant occaſionem habendi. Vel certè, ſi hoc facere noluerint, & aliquid offerre voluerint in eleemoſynam Monaſterio pro mercede ſua; faciant ex rebus, quas dare volunt Monaſterio, donationem, reſeruato ſibi (ſi ita voluerint) vſufructuario. Atque ita omnia obſtruantur, vt nulla ſuſpicio remaneat puero, per quam deceptus perire poſſit (quod abſit) quod experimento didicimus. Similiter autem, & pauperiores faciant. Qui verò ex toto nihil habent, ſimpliciter petitionem faciant, & cum oblatione offerant filium ſuum coram teſtibus.

De Sacerdotibus, qui voluerint in Monaſterio habitare.

Cap. LX.

Si quis de ordine Sacerdotum in Monaſterio ſe ſuſcipi rogauerit, non ei citius quidem aſſentiatur. Tamen ſi omninò perſtiterit in hac ſupplicatione, ſciat ſe omnem Regulæ diſciplinam ſeruaturum, nec aliquid ei relaxabitur, vt ſit, ſicut ſcriptum eſt: Matth. 26. *Amice ad quid veniſti?* Concedatur ei tamen poſt Abbatem ſtare, & benedicere, aut Miſſas tenere; ſi tamen iuſſerit ei Abbas. Sin alias, nullatenus aliqua præſumat, ſciens ſe diſciplinæ regulari ſubditum, & magis humilitatis exempla omnibus det. Si forte ordinationis, aut alicuius rei cauſâ fuerit in Monaſterio, illum locum attendat, quando ingreſſus eſt in Monaſterium, non illum, qui ei pro reuerentia Sacerdotij conceſſus eſt. Clericorum autem ſi quis eodem deſiderio Monaſterio ſociari voluerit, loco mediocri collocetur; ſi promittit tamen ipſe de obſeruatione Regulæ, vel propria ſtabilitate.

De Monachis peregrinis, quomodo ſuſcipiantur.

Cap. LXI.

Si quis Monachus peregrinus de longinquis prouinciis ſuperuenerit, ſi pro hoſpite voluerit habitare in Monaſterio, & contentus fuerit conſuetudine loci, quam inuenerit, & non forte ſuperfluitate ſua perturbat Monaſterium, ſed ſimpliciter contentus eſt, quod inuenerit; ſuſcipiatur quanto tempore cupit. Si qua ſanè rationabiliter, & cum humilitate charitatis reprehendit, aut oſtendit, tractet Abbas prudenter, ne fortè ad hoc ipſum Dominus eum direxerit. Si verò poſteà voluerit ſtabilitatem ſuam firmare, non renuatur talis voluntas; & maximè, quia tempore hoſpitalitatis potuit eius vita dignoſci. Quòd ſi ſuperfluus, aut vitioſus repertus fuerit tempore hoſpitalitatis, non ſolùm non debet ſociari corpori Monaſterij; verùm etiam dicatur ei honeſtè vt diſcedat, ne eius miſeriâ etiam alij vitientur. Quòd ſi non fuerit talis, qui mereatur proiici: non ſolùm, ſi petierit, ſuſcipiatur Congregationi ſociandus, verùm etiam ſuadeatur, vt ſtet, vt eius exemplo alij erudiantur, & quia in omni loco Pſalm. 2. *vni Domino ſeruitur, vni Regi militatur.* Quem ſi etiam talem eſſe perſpexerit Abbas, liceat eum in ſuperiori aliquantulum conſtituere loco. Non ſolùm autem Monachum, ſed etiam de ſupraſcriptis gradibus Sacerdotum, vel Clericorum, ſtabilire poteſt Abbas in maiori, quàm ingreditur loco: ſi eorum talem perſpexerit eſſe vitam. Caueat autem Abbas, ne aliquando de alio noto Monaſterio Monachum ad habitandum ſuſcipiat ſine conſenſu Abbatis eius, aut literis commendatitiis; quia ſcriptum eſt: Tob. 4. & Matt. 7. *Quod tibi non vis fieri, alij ne feceris.*

De

De Sacerdotibus Monaſterij.

Cap. LXII.

Si quis Abbas ſibi Presbyterum, aut Diaconum ordinari petierit, de ſuis eligat, qui dignus ſit Sacerdotio fungi. Ordinatus autem caueat elationem, aut ſuperbiam, nec quicquam præſumat, niſi quod ei ab Abbate præcipitur, ſciens ſe multò magis diſciplinæ regulari ſubditum. Nec occaſione Sacerdotij obliuiſcatur Regulæ obedientiam & diſciplinam; ſed magis ac magis in Deum proficiat. Locum verò illum ſemper attendat, quo ingreſſus eſt Monaſterium, præter officium altaris, & ſi forte electio Congregationis, & voluntas Abbatis, pro vitæ merito eum promouere voluerit. Qui tamen Regulam à Decanis, vel Præpoſitis conſtitutam ſibi ſeruandam ſciat. Quòd ſi aliter præſumpſerit, non vt Sacerdos, ſed vt rebellis iudicetur. Et ſæpè admonitus, ſi non correxerit, etiam Epiſcopus adhibeatur in teſtimonium. Quòd ſi nec ſic emendauerit, clareſcentibus culpis, proiiciatur de Monaſterio: ſi tamen talis fuerit eius contumacia, vt ſubdi, aut obedire Regulæ nolit.

De ordinibus Congregationis.

Cap. LXIII.

Ordines ſuos in Monaſterio ita conſeruent, vt conuerſionis tempus, & vitæ meritum diſcernit, vel vt Abbas conſtituerit. Qui Abbas non conturbet gregem ſibi commiſſum, nec quaſi libera vtens poteſtate, iniuſtè diſponat aliquid, ſed cogitet ſemper, quòd de omnibus iudiciis, & operibus ſuis redditurus eſt Deo rationem. Ergò ſecundùm ordines, quos conſtituerit, vel quos habuerint ipſi Fratres, ſic accedant ad pacem, ad communionem, ad Pſalmum imponendum, in Choro ſtandum. Et in omnibus omninò locis ætas non diſcernatur in ordine, nec præiudicet, quia 1. Reg. 7. Samuël, & Dan. 13. Daniel pueri Presbyteros iudicauerunt: Ergo exceptis his, quos (vt diximus) altiori conſilio Abbas prætulerit, vel degradauerit, certis ex cauſis, reliqui omnes, vt conuertuntur ita ſint; vt v.g. qui ſecunda diei hora venerit in Monaſterio, iuniorem ſe nouerit illo eſſe, qui prima hora diei venit, cuiuſlibet ætatis, aut dignitatis ſit. Pueris verò per omnia ab omnibus diſciplina teneatur. Iuniores igitur Priores ſuos honorent, Priores iuniores ſuos diligant.

In ipſa autem appellatione nominum, nulli liceat alium puro appellare nomine; ſed Priores iuniores ſuos Fratres nominent, iuniores autem Priores ſuos Nonnos vocent, quod intelligitur paterna reuerentia. Abbas autem quia vices Chriſti agere videtur, Domnus, & Abbas vocetur; non ſua aſſumptione, ſed honore, & amore Chriſti. Ipſe autem cogitet, & ſic ſe exhibeat, vt dignus ſit tali honore. Vbicunque autem ſibi obuiant Fratres, iunior à Priore benedictionem petat: tranſeunte maiore, minor ſurgat, & det ei locum ſedendi: nec præſumat iunior conſedere, niſi ei præcipiat ſenior ſuus, vt fiat, quod ſcriptum eſt: Rom 12. *Honore inuicem præuenientes.* Pueri, vel adoleſcentes in Oratorio, vel ad menſam cum diſciplina ordines ſuos conſequantur: foris autem vel vbiubi cuſtodiam habeant, & diſciplinam, vſque dum ad intelligibilem ætatem perueniant.

De ordinando Abbate.

Cap. LXIV.

In Abbatis ordinatione illa ſemper conſideretur ratio, vt hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundùm timorem Dei, ſiue etiam pars, quamuis parua Congregationis, ſaniori conſilio elegerit: vitæ autem merito, & ſapientiæ doctrina eligatur, qui ordinandus eſt, etiamſi vltimus fuerit in ordine Congregationis. Quòd ſi etiam omnis Cōgregatio vitiis ſuis (quod quidem abſit) conſentientem perſonam pari conſilio elegerit: & vitia ipſa aliquatenus in notitiam peruenerint Epiſcopi, ad cuius diœceſim pertinet locus ipſe) vel Abbatibus aut Chriſtianis vicinis claruerint, prohibeant prauorum præualere conſenſum, & domui Dei dignum conſtituant diſpenſatorem, ſcientes pro hoc ſe recepturos mercedem bonam, ſi illud caſte, & zelo Dei faciant, ſicut è contrario peccatum incurſuros, ſi negligant.

Ordinatus autem Abbas cogitet ſemper, quale onus ſuſcepit, Luc. 16. & cui redditurus eſt rationem villicationis ſuæ: ſciátque ſibi oportere prodeſſe magis, quam præeſſe. Oportet ergo, eum eſſe doctum lege diuina, vt ſciat vnde proferat noua & vetera, caſtum, ſobrium, miſericordem, & ſemper ſuperexaltet miſericordiam iudicio, vt idem ipſe conſequatur. Oderit vitia, diligat Fratres. In ipſa autem correctione prudenter agat, & ne quid nimis: ne dum nimis cupit eradere æruginem, frangatur vas. Suamque fragilitatem ſemper ſuſpectus ſit, memineritque Iſa. 42. calamum quaſſatum non conterendum. In quibus non dicimus, vt permittat nutriri vitia: ſed prudenter, & cum charitate ea amputet, prout viderit cuique expedire, ſicut iam diximus, & ſtudeat plus amari, quam timeri. Non ſit turbulentus, & anxius, non ſit nimius, & obſtinatus, non ſit zelotypus, & nimis ſuſpicioſus: quia nunquam requieſcet. In ipſis imperiis ſuis ſit prouidus, & conſideratus: ſiue ſecundùm Deum, ſiue ſecundùm ſeculum ſint Opera, quæ iniungit, diſcernat, & temperet, cogitans diſcretionem ſancti Iacob dicentis: Geneſ. 33. *Si greges meos plus in ambulando fecero laborare, morientur cuncti vna die.* Hæc ergo, aliáque teſtimonia diſcretionis matris virtutum ſumens, ſic omnia temperet, vt ſit quod & fortes cupiant, & infirmi non refugiant. Et præcipuè, vt præſentem Regulam in omnibus conſeruet: vt dum benè miniſtrauerit, audiat à Domino, Luc. 12. quòd *Seruus bonus, qui erogauit triticum conſeruis ſuis in tempore ſuo: Amen dico vobis, ait, ſuper omnia bona ſua conſtituet eum.*

De Præpoſito Monaſterij.

Cap. LXV.

Sæpiùs quidem contingit, vt per ordinationem Præpoſiti, ſcandala grauia in Monaſteriis oriantur: dum ſunt aliqui maligno ſpiritu ſuperbiæ inflati, qui exiſtimantes ſe ſecundos Abbates eſſe, aſſumentes ſibi tyrannidem, ſcandala nutriunt, & diſſenſiones in Congregatione faciunt, maximè in illis locis, vbi ab eodem Sacerdote, vel ab eiſdem Abbatibus, qui Abbatem ordinant ab ipſis etiam Præpoſitus ordinatur. Quod quam ſit abſurdum, facilè aduertitur: quia ab ipſo initio ordinationis materia ei datur ſuperbiendi: dum ei ſuggeritur à cogitationibus ſuis exutum ſe eſſe à poteſtate Abbatis ſui: quia ab ipſis eſt ordinatus, à quibus & Abbas. Hinc ſuſcitantur inuidiæ, rixæ, detractiones, æmulationes, diſſenſiones, & inordinationes: & dum contraria ſibi inuicem Abbas, Præpoſituſque ſentiunt, & ipſorum neceſſe eſt ſub hac diſſenſione animas periclitari: & hi qui ſub ipſis ſunt, dum adulantur partibus, eunt in perditionem. Cuius periculi malum illos reſpicit in capite, qui talibus in ordinatione ſe fecerunt auctores. Ideóque nos præuidemus expedire propter pacis, charitatiſque cuſtodiam in Abbatis pendere arbitrio ordinationem Monaſterij ſui: &, ſi poteſt fieri, per Decanos ordinetur, vt antea diſpoſuimus omnis vtilitas Monaſterij, prout Abbas diſpoſuerit: vt dum pluribus committitur, vnus non ſuperbiat. Quòd ſi aut locus expetit, aut

Congregatio petierit rationabiliter cum humilitate, & Abbas iudicauerit expedire; quencunque elegerit cum conſilio Fratrum timentium Deum ordinet ipſe ſibi Præpoſitum. Qui tamen Præpoſitus illa agat cum reuerentia, quæ ab Abbate ſuo ei iniuncta fuerint; nihil contra Abbatis voluntatem, aut ordinationem faciens: quia quantùm prælatus eſt cæteris, tantùm eum oportet ſolicite obſeruare præcepta Regulæ. Qui Præpoſitus, ſi repertus fuerit vitioſus, aut elatione deceptus ſuperbiæ, aut contemptor ſanctæ Regulæ fuerit comprobatus, admoneatur verbis vſque quater: ſi non emendauerit; adhibeatur ei correctio diſciplinæ regularis. Quòd ſi neque ſic correxerit; tunc deiiciatur de ordine præpoſituræ: & alius, qui dignus eſt, in loco eius ſubrogetur. Quòd etſi poſteà in Congregatione quietus & obediens non fuerit, etiam de Monaſterio expellatur. Cogitet tamen Abbas ſe de omnibus iudiciis ſuis Deo redditurum rationem: ne fortè inuidiæ, aut zeli flamma vrat animam.

De Oſtiariis Monaſterij.

CAP. LXVI.

Ad portam Monaſterij ponatur ſenex ſapiens, qui ſciat accipere reſponſum, & reddere, cuius maturitas eum non ſinat vagari. Qui Portarius cellam debet habere iuxta portam: vt venientes ſemper præſentem inueniant, à quo reſponſum accipiant. Et mox vt aliquis pulſauerit, aut pauper clamauerit, *Deo gratias*, reſpondeat, aut benedicat: & cum omni manſuetudine timoris Dei reddat reſponſum feſtinanter cum feruore charitatis. Qui Portarius, ſi indiget ſolatio, iuniorem Fratrem accipiat.

Monaſterium autem, ſi poſſit fieri, ita debet conſtrui, vt omnia neceſſaria, id eſt, aqua, molendinum, hortus, piſtrinum, vel artes diuerſæ intra Monaſterium exerceantur: vt non ſit neceſſitas Monachis vagandi foras: quia omninò non expedit animabus eorum. Hanc autem Regulam ſæpiùs volumus in Congregatione legi, ne quis Fratrum ſe de ignorantia excuſet.

De Fratribus in via directis.

CAP. LXVII.

Dirigendi Fratres in via, omnium Fratrum, vel Abbatis orationi ſe commendent, & ſemper ad orationem vltimam operis Dei commemoratio omnium abſentium fiat. Reuertentes autem de via Fratres, ipſo die, quo redeunt, per omnes canonicas Horas dum expletur opus Dei, proſtrati ſolo Oratorij, ab omnibus petant orationem propter exceſſus, ne quid fortè ſubrepſerit in via viſus, aut auditus malæ rei, aut otioſi ſermonis. Nec præſumat quiſquam aliis referre, quæcunque extra Monaſterium viderit, aut audierit, quia plurima deſtructio eſt. Quòd ſi quis præſumpſerit, vindictæ regulari ſubiaceat. Similiter & qui præſumpſerit clauſtra Monaſterij egredi, vel quocumque ire, vel quippiam, quamuis paruum, ſine Abbatis iuſſione facere.

Si Fratri impoſſibilia iniunguntur.

CAP. LXVIII.

Si cui Fratri aliqua fortè grauia, aut impoſſibilia iniunguntur, ſuſcipiat quidem iubentis imperium cum omni manſuetudine, & obedientia. Quod ſi omninò virium ſuarum menſuram viderit pondus excedere, impoſſibilitatis ſuæ cauſas ei, qui ſibi præeſt, patienter, & opportunè ſuggerat, non ſuperbiendo, aut reſiſtendo, vel contradicendo. Quòd ſi poſt ſuggeſtionem ſuam, in ſua ſententia Prioris imperium perdurauerit: ſciat iunior ita ſibi expedire: & ex charitate, confidens de adiutorio Dei, obediat.

Vt in Monaſterio non præſumat alter alterum defendere.

CAP. LXIX.

Summopere præcauendum eſt, ne quauis occaſione præſumat alius alium defendere Monachum in Monaſterio, aut quaſi tueri: etiamſi qualibet conſanguinitatis propinquitate iungatur. Nec quolibet modo id à Monachis præſumatur: quia exinde grauiſſima occaſio ſcandalorum oriri poteſt. Quòd ſi quis hæc tranſgreſſus fuerit, acriùs coërceatur.

Vt non præſumat quiſquam alium paſsim cædere, aut excommunicare.

CAP. LXX.

Vetetur in Monaſterio omnis præſumptionis occaſio: Ordinamus, atque conſtituimus, vt nulli liceat quenquam Fratrum ſuorum excommunicare, aut cædere, niſi cui poteſtas ab Abbate data fuerit. 1. Tim. 5. *Peccantes autem coram omnibus arguantur, vt cæteri metum habeant.* Infantibus verò vſque ad quintumdecimum annum ætatis diſciplinæ diligentia ſit, & cuſtodia adhibeatur ab omnibus: ſed & hoc cum omni menſura, & ratione. Nam in fortiori ætate, qui præſumpſerit aliquatenus ſine præcepto Abbatis, vel in ipſos infantes ſine diſcretione exarſerit, diſciplinæ regulari ſubiaceat: quia ſcriptum eſt. Tob. 4. *Quod tibi non vis fieri, alij ne feceris.*

Vt obedientes ſint ſibi Fratres inuicem.

CAP. LXXI.

Obedientiæ bonum non ſolùm Abbati exhibendum eſt, ſed etiam ſibi inuicem obediant Fratres, ſcientes per hanc obedientiæ viam, ſe ituros ad Deum. Præmiſſo ergo Abbatis, aut Præpoſitorum, qui ab eo conſtituuntur, imperio, cui non permittimus priuata imperia præponi; de cætero omnes iuniores Prioribus ſuis omni charitate, & ſollicitudine obediant. Quòd ſi quis contentioſus reperitur, corripiatur. Si quis autem Frater pro quauis minima cauſa ab Abbate, vel à quocunque Priore ſuo corripitur quolibet modo: vel ſi leuiter ſenſerit animum Prioris cuiuſcunque contra ſe iratum, vel commotum, quamuis modicè; mox ſine mora tamdiu proſtratus in terra ante pedes eius iaceat, ſatisfaciens, vſque dum benedictione ſanetur illa commotio. Quòd ſi quis contempſerit facere, aut corporali vindictæ ſubiaceat, aut, ſi contumax fuerit, de Monaſterio expellatur.

De zelo bono, quem debent Monachi habere.

CAP. LXXII.

Sicut eſt zelus amaritudinis malus Iacob. 3 qui ſeparat à Deo, & ducit ad infernum: ita eſt zelus bonus, qui ſeparat à vitiis, & ducit ad Deum, & ad vitam æternam. Hunc ergo zelum feruentiſſimo amore exerceant Monachi, id eſt, Rom. 12. vt honore ſe inuicem præueniant. Infirmitates ſuas ſiue corporum, ſiue morum patientiſſime tolerent obedientiam ſibi certatim impendant. Philip. 2. Nullus, quod ſibi vtile iudicat, ſequatur; ſed quod magis alij. 1. Pet. 1. Charitatem fraternitatis caſto impendant amore: Eccleſ. 12. Deum timeant; Ab-

Abbatem ſuum ſincera, & humili charitate diligant, Chriſto omninò nihil præponant: qui nos pariter ad vitam æternam perducat. Amen.

De eo, quòd non omnis obſeruatio iuſtitiæ in hac ſit Regula conſtituta.

Cap. LXXIII.

Regulam hanc deſcripſimus, vt eam obſeruantes in Monaſteriis aliquatenus vel honeſtatem morum, aut initium conuerſationis nos demonſtremus habere. Cæterùm ad perfectionem conuerſationis qui feſtinant, ſunt doctrinæ Sanctorum Patrum: quarum obſeruatio perducit hominem ad celſitudinem perfectionis. Quæ enim pagina, aut quis ſermo diuinæ auctoritatis veteris ac noui Teſtamenti non eſt rectiſſima norma vitæ humanæ? aut quis liber Sanctorum Catholicorum Patrum hoc non reſonat, vt recto curſu perueniamus ad Creatorem noſtrum? necnon & collationes Patrum, & inſtituta, & vita eorum, & Regula S. Patris noſtri Baſilij, quid aliud ſunt, niſi benè viuentium, & obedientium Monachorum exempla & inſtrumenta virtutum? nobis autem deſidioſis, & malè viuentibus, atque negligentibus rubor confuſionis eſt. Quiſquis ergo ad patriam cæleſtem feſtinas, hanc minimam inchoationis Regulam deſcriptam, adiuuante Chriſto, perfice; & tunc demum ad maiora, quæ ſuprà commemorauimus, doctrinæ, virtutúmque culmina, Deo protegente, peruenies. Amen.

FINIS.

Quicunque hanc Regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia. Gal. 6.

Ordo, qualiter Monachus in Monaſterio religiosè, ac ſtudiosè conſeruari, ac Domino militare debet, editus à Sanctiſſimo P. N. Benedicto.

IN primis, nocturnis horis, cùm ad opus diuinum ſurrexerit Frater, primùm ſignum ſibi ſanctæ Crucis imponat per inuocationem ſanctæ Trinitatis: deinde dicat verſum, *Domine labia mea aperies*; poſteà Pſalmum, *Deus in adiutorium*, cum *Gloria Patri*. Tunc prouideat ſibi Frater corporeæ neceſſitatem naturæ, & ſic ad Oratorium feſtinet, pſallendo Pſalmum: *Ad te Domine leuaui animam meam*, vſque ad finem, cum ſumma reuerentia, & cautela intrans, ne alios orantes impediat: & profectus in locum congruum, effundat preces in conſpectu Domini magis corde, quàm ore; ita vt illius vox vicinior ſit Deo, quàm ſibi; & tunc referat gratias Deo, dicendo: *Gratias tibi ago omnipotens Deus, qui me dignatus es in hac nocte cuſtodire: deprecor immenſam clementiam tuam, vt concedas mihi venturum diem ſic peragere in tuo ſeruitio, cum humilitate, & diſcretione, quatenus tibi complaceam. Amen.*

Tunc omnes ſint parati, ſtantes in loco ſuo in Choro per ordinem, vt cùm ſignum nouiſſimum ceſſauerit, cum ſumma humilitate, & honeſtate referant laudes Deo in conſpectu Angelorum: & ſi fortè alicui frequens tuſſis, aut phlegma euenerit ex pectore, aut naribus, poſt dorſum proiciat, aut iuxta latus. Caueat autem curioſè, vt infimis Fratribus non vertatur in nauſeam, ſed ſemper quod ſpuitur, pedibus conculcetur: vt dum ad orationem curritur, veſtimenta eorum non ſordidentur. Quod omnibus locis eis obſeruandum, ſiue ſint in Eccleſia, ſiue in refectorio, ſiue in porticu, & in omni loco, & Conuentu, vt quod ſpuitur, pedibus conculcetur. Poſt expletionem verò nocturnæ laudis, in illo interuallo ſummum ſilentium fiat, tam in voce, quàm in inceſſu ſine ſono alicuius rei; vt liceat vnicuique ſine alterius inquietudine, peccata Domino confiteri, & veniam, & remiſſionem pro ipſis flendo poſtulare. Cum verò inchoante hora diei ſignum inſonuerit, omnes feſtinent cum humilitate cordis, quaſi ad Deum clamantes, ac miſericordia ſibi placabilem factum, matutinis laudibus prompta voluntate, vocum modulis, nec nimis productè, nec multum correptè, cum ſumma grauitate, & honeſtate Officium perſoluere diuinum. Ex hac autem matutina laude ſummum, & præcipuum ſilentium fiat in orando, vel loquendo.

Conuenientes verò Fratres ad Primam, poſtquam completum fuerit ipſum Officium, ante Pſalmum quinquageſimum, donent confeſſiones ſuas viciſſim, pariter ſupplici voto pro ſe certatim orantes. Hoc expleto, veniant omnes ad Capitulum, & conuerſi ad orientem ſalutent Crucem, & cæteris Fratribus ſe vndique humilient, ſimiliterque faciant in omni Conuentu. Poſt recitata nomina Sanctorum, quorum feſta craſtina dies excipiet, ſurgentes pariter, dicant Verſum, *Pretioſa*, quem ſequatur Oratio à Priore: deinde Verſus, *Deus in adiutorium meum*, cum *Gloria Patri*. Surgentes iterum dicant Verſum, *Reſpice Domine in ſeruos tuos*, cum *Gloria Patri*. Poſt hunc Verſum ſequatur Oratio à Priore, *Dirigere, & ſanctificare Domine, &c.*

Poſt hæc, qui culpabilis eſt, veniam poſtulet, & ſecundùm modum culpæ vindictam recipiat: & tam in clauſtro, quam in quolibet Conuentu vel loco veniam poſtulet Frater ante Dominum Abbatem, vel Præpoſitum, aut Decanum, aut quemlibet de ſenioribus. Cùm enim dixerit ſenior, quæ eſt cauſa, Frater ille qui veniam poſtulat, reſpondeat, mea culpa Domine: ſi verò aliud quodcunque dixerit, indicetur exinde culpabilis. Poſteà dicatur à Domino Abbate, vel cæteris à quibus obedientia eſt facienda, quidquid eſt neceſſarium, & vtile fuerit in communi Monaſterij. Frater verò, qui veniam poſtulat pro culpa, quantò plùs ſe humiliat, & culpabilem aſſerit, tantò miſericordiùs, & leuiùs à Priore iudicetur: neceſſe eſt enim vt omnes negligentias noſtras, vel cogitationum, vel linguæ, vel operis in præſenti vita, per humilem confeſſionem, & humilitatem ſemper iudicemus, vt non poſt mortem nos reos faciant. Surgentes à Capitulo, atque ad opera exeuntes, ſimul omnes circunſtantes dicant Verſum, *Deus in adiutorium, &c. Gloria Patri*, & orationem Dominicam, flectentes genua. Poſt orationem Dominicam dicat Prior, *Adiutorium noſtrum in nomine Domini*, & reſpondentibus omnibus, *Qui fecit cælum & terram*: vadant omnes ſimul, aut ſeparatim ad opus iniunctum ſibi, cuſtodientes ſilentium, decantent Pſalmos, aut *Pater noſter*, bini, aut ſinguli, iuxta id, quod congruum eſt, nihil aliud loquentes: niſi fortè de ipſa arte neceſſarium fuerit dicere: quod dicatur cautè. Cùm ad opus diuinum Horis Canonicis auditum fuerit ſignum (ſicut continet Regula) relinquant ſtatim quicquid in manibus eſt, ſic tamen vt non pereat: & tunc conueniant ſimul omnes ad oſtium Oratorij, aut certè ſint parati ad obedientiam, & dicant Verſum, *Benedictus es Domine Deus, qui adiuuaſti me, & conſolatus es me*, tribus vicibus Priore incipiente, ſubiungentes, *Gloria Patri*, flectentes genua. Oratione completa ſurgant, & dicat Prior *Miſereatur noſtri omnipotens Deus*, & reſpondeant omnes *Amen*. A Kalendis Octobris vſque ad Paſcha, tertia hora hoc faciant: à Paſcha autem vſque ad Kalend. Octob. hora ſexta, & nona fiat.

Omni tempore in Eccleſia ſummum ſilentium] teneatur, excepto hoc, quod ad aures Dei pertinet. Et nullus ex Fratribus alium puro nomine aliquando audeat appellare, ſed (ſicut decet) ſeniores minores ſuos Fratres nominent: iuniores verò ſeniores ſuos Nonnos, quod eſt Paterna reuerentia. Abbas autem Domnus, & Pater ab omnibus vocetur.

Iuramentum

Iuramentum aliud nemo proferat niſi, crede mihi, ſicut in Euangelio legimus Dominum Samaritanæ affirmaſſe: aut certe, aut ſanè.

Si Frater increpetur a Priore qualibet de cauſa, aut ab alio quolibet etiam minore, ſtatim cum ſumma velocitate in faciem ſuam cadens veniam poſtulet: quia hæc humilitas Deo exhibetur non homini, & ſi ex corde fiat, indulgentiam promerebitur.

Oportet autem ante omnia, vt obedientes ſibi inuicem ſint, & ipſi obedientia (ſi recto corde omninò Deo offertur) ipſa eſt, quæ ducit ad vitam, citiùs enim exauditur vna oratio obedientis, quàm decem millia contemnentis. Cùm verò ſibi obuiant Fratres, vbique dicat iunior ſeniori, *Benedicite*. Si iunior ſederit, tranſeunte ſeniore, ſurgat: & ſi ſenior voluerit ſedere, iunior non ſedeat niſi iuſſus. Si deprehenſus fuerit Frater aliquis inuidiam, iram, aut triſtitiam in corde retinere, ſtatim corripiatur, vt emendetur; & quot dies hoc confiteri neglexerit, tot dies peniteat, & ſi humiliter reſponderit, & pœnitentiam poſtulauerit, cum venia iudicetur.

Cum autem Dominus Abbas, aut certè aliquis ex ſenioribus alicui ex Fratribus aliquod opus præceperit, ſuſcipiat iunior cum ſumma honeſtate iubentis imperium, & ſit auris parata ad audiendum, ac ſi diuinitùs dicatur, ſint pedes recti, manus expeditæ ad faciendum opus, & humiliato capite dicat, *Benedicite*.

Egredientes de domo, aut de Conuentu, dicant, *Benedicite*, etiamſi ſolus ſit: quia Dominus vbique præſens eſt, vnicuique poſtulanti paratus reddere rationem.

Si aliquid in cellario, vel refectorio, vel coquina, vel quolibet alio loco Frater neglexerit, ſtatim ſine vlla mora currat ad veniam poſtulandam: & ſi talis eſt res, quam neglexerit, manu teneat, in terram proſtratus veniam poſtulando de eo, quod egerit.

Caueant a ſeculari, & ſuperfluo riſu, & à frequenti locutione cum amicis ſecularibus: ſi tamen neceſſe fuerit, vbi aliter eſſe non poterit, non loquatur quiſquam ſolus cum ſeculari niſi præſentibus, & audientibus aliis Fratribus, de quorum fide certa ſit fiducia: & hoc maximè in iunioribus obſeruetur. Mens enim, quæ Deo ſeruire cupit ſecularium locutionem, & conuerſationem contemnere, & derelinquere debet.

Non vadant infra Monaſterium paſſim vbicunque voluerint, niſi obedientia vniuſcuiuſque exigat, vel licentiam impetrauerint.

Nullum opus, etiamſi bonum videatur, ſine iuſſione agere præſumant, nihil dare, aut accipere, ſine iuſſu Abbatis: nec habere proprium, niſi quod Abbas dederit, aut permiſerit. Non debet aliud vnicuique in cibo, & potu, vel veſtimento dari, quàm Regula præcipit: qui autem plus habere deſiderat, occaſionem contra ſe occulti hoſtis noſtri excitare non pertimeſcit.

Nullus alteri aliquid præteritum, vel turpe peccatum improperet. Si ſenior viderit iuniorem delinquere, corripiat eum inter ſe & ipſum ſolum ſemel, ſecundò, & tertiò, de leuioribus tantùm culpis: quia de grauioribus ſi contingat aliquid perpetrari, ſtatim ſecundùm regulam emendetur: & qui alium vult caſtigare, leniter ſolidare ſtudeat, ſecundùm qualitatem neglecti, quia ſæpè fractura membri deteriùs frangitur, quæ incautè ligatur. Pro immundis verò cogitationibus, & nocturnis, vel ineptis locutionibus, ſemper ad confeſſionem recurratur. Humiliter ſibi inuicem reſpondeant Fratres.

Hora Canonica audito ſigno, citò ad Oratorium recurratur. Et non contendant de aliquo: quòd ſi contigerit, qui prius tacuerit, ſapientior reputetur.

Ante horam, vel poſt horam nihil cibi percipiant, exceptis infirmis, & infantibus, quorum imbecillitas ab Abbate conſideranda eſt.

Non detrahat quis, aut detrahenti conſentiat. Pacem inter ſe ſeminent Fratres, non diſcordiam. Secularium fabulæ longe ſint ab eis.

Statutis horis non negligant opera manuum agere: quia virtus eſt animæ & corporis. Cæteris autem horis lectioni vacent, & ſi fieri poteſt in vno loco, aut in clauſtro ſedeant, vt mutuò ſe videntes coarctentur, & ſub ſilentio legant: & de aliis ad alium iungatur, niſi neceſſitas expoſcat: id ipſum tamen ſine inquietudine alterius fiat. Æſtiuo tempore vnuſquiſque ad proprium locum pergat, cum ſumma cautela ſine alterius perturbatione, aut legat, aut dormiat.

Nullus ex Fratribus ſuum aliquid dicat, aut rem aliquam, aut membrum corporis, ſed ſemper noſtrum: hoc ſolùm oportet dicere proprium, *Mea culpa*. Omnia, quæ Deus donat, nobis communia eſſe debent; excepto peccato, quia ex noſtra fragilitate eſt.

Prouidendum magnopere eſt, vt iuſſum Domini Abbatis ſe quacumque re impleat, aut ſolliciti: quia hæc eadem obedientia, ſi rectè perficiatur, non illi miniſtratur, qui præcipit, ſed Deo. Et ſi forte neglexerit (quod abſit) qui deliquerit, citò recurrat ad indulgentiam poſtulandam.

Quando in Choro ad pſallendum ſtant, conſona voce, & corde pſallant, & illi incipiant Verſum, qui præ cæteris veliùs poſſunt, vt ad primam, aut ſecundam ſyllabam cæteri concinentes poſſint iuuenculi pronunciantes voce.

Ad horam verò refectionis poſt expletionem expectent in Eccleſia, pſallentes in Choro. Cum audierint cymbalum, ordinate, & ſine vllo ſtrepitu feſtinent lotis manibus introire refectorium, ſalutantes Crucem, verſis vultibus ad Orientem, & ſedeant omnes ad menſam ſinguli ordine ſuo, cum omni ſilentio; nulluſque præſumat quicquam accipere cibi, aut potus, ante Dominum Abbatem; ipſe autem non tardet accipere. Cùm autem acceperint panem, dicat Frater Fratri, *Benedicite*, & reſpondeant, *Dominus*: & ſimiliter faciant de potu, cum primùm biberint: de cæteris pulmentis, quæ ſunt in menſa, non eſt neceſſe ampliùs benedictionem petere. Antequam incipiant cibum ſumere, petat Lector benedictionem, & incipiat legere, & nullius ibi vox audiatur, niſi ſolius legentis, niſi fortè pro ædificatione aliquid breuiùs dicatur. Poſtea verò quidquid pulmenti ex coquina miniſtratur, qui miniſtrat, à nouiſſimo incipiat, & vſque ad Dominum Abbatem miniſtrando perueniant, & tunc ſonent cymbalum tacitè, & dicant Fratres, *Benedicite*, æqua voce, & productè. Data benedictione in commune, expectent (ſicut iam diximus) vt Abbas priùs accipiat, poſtea ſinguli dicentes, *Benedicite*. Quando benedicunt cibum, aut potum, aut aliud, non ſedendo, ſed ſtando benedicant. Si autem cum talibus mixtum fuerit, Cellerarius faciat modicè ſignum ad miniſtrum, & ſtatim ſurgant iuuenculi ad miſcendum, & lotos calices impleant potu æqua menſura, & ſtent ordinati ſicut ſunt conuerſi, & tunc Cellerarius iterum ſonet cymbalum tacitè, & dicant Fratres vna voce, pro ſuſcepto, *Benedicite*. Et data benedictione à Priore, Frater iunior, qui dat calicem in manus ſedentis, caput inclinet humiliter: cùm verò impletum fuerit opus miſcendi, inclinet ſe in circuitu ad omnes Fratres, ſic quoque ad menſas ſuas. Poma autem, & quælibet naſcentia terræ, quæ cruda ſunt, ſiue hora prandij, ſiue æqualiter cum alio cibo in menſa, antequam Fratres veniant, aut ſedeant à Cellerario vnicuique Fratri partiantur, & ſtatim poſt alium cibum, illa, ad menſam adiuncta comedantur. Quo expleto ſtatim finiatur lectio, & ſurgentes a menſa, dicto Verſu, ſiniſter Chorus exeat prior ordinatè, dexter verò poſterior, nouiſſimè autem Dominus Abbas, pſallentes Pſalmum, *Miſerere mei Deus ſecundum*, &c. diſtinctè, & non feſtinanter. Cùm introierint Oratorium, pſallentes inclinent ſe vſque ad *Gloria*; ad *Gloria*

verò flectent genua, & poſt Orationem Dominicam ſurgentes vadant cum ſilentio ſecundùm quod tempori congruit. Poſt Veſperas autem, hora competenti facto ſigno omnes conueniant in Capitulo, & legatur Scriptura, quæ ædificet audientes, quantum hora permittit: & finita lectione, ſurgant omnes pariter, & dicat Dominus Abbas: *Adiutorium noſtrum in nomine Domini*. & reſpondeant omnes, *Qui fecit cælum & terram*. & cum ſilentio, & reuerentia intrent ad Completorium, & orent cum intentione mentis, & dent confeſſiones ſuas ad alterutrum, & ſic incipiant Completorium. Expleto verò officio, ſummum ſilentium teneant; & ore, & corde fiant orationes ſecretè, & recordationes peccatorum cum gemitu, & lacrymis, & fletu ſine ſuſpirio, ita vt alteri nullus noceat. Tunc agat gratias Deo ita referendo: *Gratias tibi ago omnipotens æterne Deus, qui me per tuam ſanctam miſericordiam in hac die cuſtodire dignatus es: deprecor immenſam clementiam tuam, vt concedas mihi hanc noctem ſine vllo peccato, aut impedimento Sathanæ, cum dulci & pudica requie pertranſire, vt matutino veniente tempore purè & ſolemne ſurgens, tibi Deo meo laudes referre valeam.* Et ſic cum magna cautela, vadant ad dormitorium: & dum ad proprium lectum Frater acceſſerit, dum ſe collocat, dicat Pſalm. *Deus in adiutorium*, totum, cum *Gloria*. & poſteà dicat verſum: *Pone Domine cuſtodiam ori meo, & oſtium circumſtantiæ labiis meis*. Et ſic muniat ſe ſigno ſanctæ Crucis, & dormiat in Domino. Amen.

Nota præfata opuſcula indubitanter eſſe S.P.N. Benedicti, cum conſona ſint ſanctæ Regulæ, & antiqua M.S exemplaria Sanctiſſimo Patri adſcribunt: iam primùm inuenta fuere in fine Regulæ, quam S. Pater propriis manibus exarauit, & S. Mauro in Galliam profecturo tradidit. Et in eadem Regula ea reperit D. Petrus Venerabilis Abbas Cluniacenſis apud maius Monaſterium Turonenſe. Et eiuſdem S. Patris ea eſſe aſſerunt R.P. Antonius Poſſeuinus Soc. Ieſu. *Apparat. ſac. tom.*1. D. Arnoldus Vuion *in ſuo ligno vitæ, lib.* 1. *c.* 1. D. Antonius de Yepes *Chron. cent.* 1. his conſentit D. Conſtantinus Caietanus. D. Balduinus Moreau Monachus Cambronenſis horum opuſculorum diligens compilator, & diligenter his omnibus aſtipulatur Magiſter Andreas de Salazar Monachus Æmilianenſis in Regula eiuſdem Sanctiſſimi Patris, & dicit eadem ſcripta reperiri in ſuo Monaſterio S. Æmiliani adeò antiquitus, vt nongenti iam elapſi ſint anni.

Specuenſis, ſiue Caſſinenſis, aut Benedictina Congregatio.

3 Specuenſis Congregatio prima ſacri Ordinis Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti Monachorum Patris, Legiſlatoris, & Ducis optimi ab eodem inſtituta fuit anno ſalutis 520. in ſacra ſpecu Sublacenſi; quo in loco Sanctiſſimus Pater Benedictus primis ſuis diſcipulis Mauro, Placido, Fauſto, & aliis vitæ Regulam ipſe exiit: & poſtmodum anno 528. in Monte-Caſſino (diuinâ diſponente gratiâ) eadem Congregatio tranſlata fuit: ideò *Specuenſis*, & aliquando *Caſſinenſis*: necnon *Benedictina* ab Hiſtoricis appellatur; *Specuenſis* quidem a prima Sanctiſſimi Benedicti conuerſionis habitatione: *Caſſinenſis* verò à traditione Regularis legis, quæ in Monte Caſſino diuinitus eidem Sanctiſſimo Legiſlatori data eſt: *Benedictina* a nomine eiuſdem Sanctiſſimi viri, poſteriores appellationes *Caſſinenſis* & *Benedictina* frequentiores ſunt, cum addito alias *ſanctæ Iuſtinæ de Padua*, de qua ſuo loco, ordine temporis obſeruato, agendum erit. Primæ huic Congregationi *Specuenſi*, vel *Caſſinenſi*, ſiue *Benedictinæ* conſonant infraſcripta carmina:

Vt prior Ordinibus cunctis præſtantior ipſe;
Sic erit in fine cunctis præſtantior ipſe.

Sacer Ordo Benedicti
Vritur amictu miti
Pro ſuo velamine.
Albo, nigro, Camelino,
Lana texta ſine lino,
Prout eſt Religio.
Hic Monarcha Monachorum,
Patriarcha eſt cunctorum,
Qui ad ſe confugiunt.
Cœnobitis præbet normam,
Et Anachoretis formam,
Viam rectam ingredi.
Cuius regularis viſus,
Nunc vbique eſt diffuſus
Inter orbis climata.
Nam ſpecies cultus diuini,
Locúſque Montis Caſſini
Redolent virtutibus, &c.

De hac Congregatione agunt Ioann. Trithemius Spanhemienſis *de vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib.* 1. *c.* 3. Arnold. Vuion *p.* 2. *ligni vitæ, c.* 11. *Et p.* 1. *eiuſdem lign. vit. tract. de nobiliſſ. Aniciorum famil.* § 10. Elogium ſanctiſſimi Benedicti eidem Congregationi *Specuenſi*, *Caſſinenſi*, ſiue *Benedictinæ* alludens his verbis recenſet.

Sanctus Anicius Benedictus Probus, Euproprij Probi, Comitis Nurſiæ filius, ex Abundantia Riguardata matre vno partu editus cum ſorore Scholaſtica, an. Domini 480. In ciuitate Vmbriæ Nurſia cùm iam adoleuiſſet, à parentibus vt bonis literis informaretur, Romam miſſus eſt. Sed cum eis mundana pompa vileſceret, parentibus, amicis, & amplis facultatibus relictis, anno ætatis 14. Chriſti 494. Eremum petiit, in qua ita omnis Monaſticæ perfectionis viam arripuit, vt prodeuntibus miraculis Abbas mox electus fuerit: quod officium geſſit primum in quodam apud Sublacum Cœnobio, Sublaci, vbi parentes ſuos SS. Maurum, & Placidum in lege Domini, & Monaſticâ diſciplina inſtituendos ſuſcepit. Poſtremò Caſſini, Tertulli, Fratruelis ſui Caſtro, in quo Monachorum Regulam, ſpiritu dictante diuino, compoſuit, ex qua vniuerſalis Occidentalium Monachorum pater, & Patriarcha nominari, & eſſe meruit. Eius vitam compoſuit S. Gregorius Papa dialog. lib. 2. *Obiit ſanctitate, & miraculis clarus die 21. menſis Martii, vel anno 542. die Veneris ſancto, Indictione 5. vel 543. Sabbato ſancto Paſchæ, Indict. 6. ætatis ſuæ anno 62. vel 63. Et ſepultus eſt Caſſini in Oratorio S. Ioan. Baptiſtæ, vnà cum S. Scholaſtica ſorore, in tumulo ſibi ante mortem præparato.*

Nouiſſimè autem emanauit Decretum S. Rituum Congregationis de celebrando ſub præcepto feſtum huius almi Patriarchæ in regnis Hiſpaniarum ſequentis tenoris:

Supplicarunt Sanctiſsimo Comitiſſa de Monterrey regni Neapolitani Vice-Regina, Marchio Caſtri Rodrighi apud Sedem Apoſtolicam Regis Catholici Orator, & Reuer. P. Fr. Auguſtinus de Caſtro Monachus Benedictinus, olim Comes de Lemos, inſtante etiam Reu. P. Fr. Mauro de Villa Roel Generali Ordinis S. Benedicti, præcipi de præcepto diem feſtum S. Benedicti, in omnibus locis, in quibus exiſtunt Eccleſiæ Ordinis S. Benedicti Congregationum Hiſpaniarum. Et ſupplicatione per Sanctiſsimum ad hanc ſacram Rituum Congregationem remiſſâ: Eadem S. Congregat. cenſuit poſſe concedi, vt dies feſtus S. Benedicti celebretur de præcepto in omnibus locis, in quibus ad præſens exiſtunt Eccleſiæ Ordinis S. Benedicti Congregationum Hiſpaniarum, ſi Sanctiſsimo placuerit. Sanctiſsimus annuit die 15. Decembris 1632.

C. Epiſc. Portuen. Card. Pius.
Iulius Roſpiglioſus Secr.

Quo ſtante Decreto Sanctiſsimus D. N. Vrbanus VIII.

VIII. ſua Conſtitutione præcepit in prædictis locis diem feſtum S. P. Benedicti inuiolabiliter obſeruari, quæ Conſtitutio cum monitorio Auditoris Cameræ hic inferenda eſt ad maiorem Dei, & huius S. Patriarchæ gloriam.

MARCVS ANTONIVS Franciottus Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque ſignaturæ S. D. N. PP. Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque, & cenſurarum tam in eadem Romana Curia, quàm extra eam latarum, & literarum Apoſtolicarum quarumcunque vniuerſalis, & merus executor ab eodem Sanctiſſimo D. N. Papa ſpecialiter deputatus.

Vniuerſis, & ſingulis Reuerendiſsimis D.D. Archiepiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Diaconis, Archidiaconis, Scholaſticis, Theſaurarijs, Sacriſtis, Eccleſiarum Rectoribus, Plebanis, Viceplebanis, Capellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbyteris, Clericis, Tabellionibus publicis quibuſcunque, & cui, vel quibus præſentes oſtendentur, ſeu præſentabuntur, ſalutem, &c.

NOueritis ex parte, & ad inſtantiam adm. R. P. Fratris Alphonſi de Truxillo Procuratoris Generalis Ordinis S. Benedicti Congregationis Hiſpaniarum principalis Inſtantis literas Apoſtolicas S. D. N. Papæ, ſub plumbo, more ſolito, expeditas, ſub Datum Romæ, apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1632. 12. Kalend. Aprilis, Nobis præſentatas fuiſſe ſub infraſcripto tenore, videlicet:

VRBANVS Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Sancta mater Eccleſia, quæ ſalutaribus nos ſemper inſtruit documentis, annuas orthodoxæ fidei filijs venerandas proponit Sanctorum celebritates, qui in terris non ſolùm exempla ad ſalutem reliquerunt, ſed in cælo beati Chriſti fidelium patrocinium ſuſcipere, eorúmque orationes & vota ſuis precibus adiuuare non ceſſant, quam omnibus opem apud miſericordem Deum credentes beatum Benedictum Monachorum Principem, & Patriarcham aſſiduò impendere dignum, quin è Paſtoralis officij noſtri humeris ex alto commiſſi debitum reputamus, vt felicis eius tranſitus dies, qua ipſius anima beatifica fruitione digna ad æternas illas diuinæ claritatis ſedes humanis exuta ſpolijs tranſlata fuit, iucundiſſima recordatione vndique celebretur. Cùm itaque ſicut exhibita Nobis nuper pro parte dictæ in Chriſto filiæ nobilis mulieris modernæ Comitiſſæ de Monterrey regni Neapolitani Proreginæ, & nobilis viri moderni Marchionis Caſtri Rodrighi apud Nos, & Sedem Apoſtolicam pro chariſſimo in Chriſto filio noſtro Philippo Hiſpaniarum Rege Catholico Oratoris, necnon Mauri de Villa Roël Ordinis eiuſdem S. Benedicti Abbatis Generalis, ac Auguſtini de Caſtro olim Comitis de Lemos Ordinem ipſum expreſſe profeſſi dilectorum filiorum petitio continebat, quod cùm eiuſdem glorioſi Monachorum Patriarchæ S. Benedicti inter mortales degentis vita iam inde ab eius pueritia adeò virtutum trophæis admiranda fuerit, vt Beato Gregorio Magno dum in humanis ſanctam vitam ageret, Romano Pontifice prædeceſſore noſtro teſte, diuina interius luce ſplendens, ſublatus in mentis lumine ſuperior mundo, & expanſus in Deo mentis laxato ſinu, beatifico lumine humani imbecillitatem intellectus eleuante, Deum ipſum, & in ipſo Deo adhuc mortalis omne quod infra Deum eſt videre meruerit, ac demum poſt vitam ſanctiſſime exactam, pulcherrimaque pompa inſtab li per viam palliis ſtratam, & innumeris coruſcam lampadibus ſummo rerum auctori coniungenda in cælum migrauit, eiſdem exponi mandauit; Propterea que Comitiſſa, & Marchio, ac Maurus, & Auguſtinus præfati pro eximio eorum, quem in tanti viri ſanctitatem, deuotionis affectu, plurimum cupiunt felicis eius animæ tranſitus diem ad maiorem præpotentis Dei gloriam, ac fidelium deuotionis incrementum ſolemnius celebrari. Quare pro parte dictorum Comitiſſæ, & Marchionis, ac Mauri, & Auguſtini Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs pijs eorum votis ac in parte fauorabiliter annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui fidelium quorumlibet deuotionem erga beatos illos ſempiternæ beatitudinis ciues non ſolùm promoueri, ſed etiam conſeruari ſinceris exoptamus affectibus, eoſdem Comitiſſam, & Marchionem, ac Maurum, necnon Auguſtinum & eorum quemlibet a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes huiuſmodi ſupplicationibus ex voto venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſacris Ritibus, & cæremoniis præpoſitorũ inclinati, vt deinceps perpetuis futuris temporibus eiuſdẽ S. Benedicti tranſitus dies præfatus 12. Kal Apr. videlicet, quolibet anno in omnibus & ſingulis ciuitatibus, oppidis, terris, & locis, in quibus ad præſens exiſtunt Eccleſiæ Ordinis ipſius S. Benedicti Congregationum Hiſpaniarum ad inſtar aliarum de præcepto Eccleſiæ celebrandarum feſtiuitatum recolatur, & celebretur, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium præcipimus: mandamus propterea omnibus, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, cæteriſque Eccleſiarum Prælatis, ſub quorum iuriſdictione ſpirituali, ciuitates, oppida, terræ, & loca huiuſmodi extiterint, vt præſentes Noſtras in eiſdem ciuitatibus, oppidis, terris, & locis ſuæ iuriſdictioni huiuſmodi ſubiectis ſolemniter publicari, ac omnibus, & ſingulis perſonis cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus faciant inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus Apoſtolicis etiam in Prouincialibus, & Synodalibus, etiam vniuerſalibus Concilijs editis, & edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Volumus autem, vt earundem præſentium tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides vbique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, præcepti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicæ 1632. 12. Kal. Apr. Pontificatus noſtri anno 10. Loco ✝ plumbi. *C. Colinus.*

Poſt quarum præſentationem ad vlteriorem inſtantiam prædicti adm. R. P. Fratris Alphonſi inſtanter, & debite requiſiti, vobis omnibus, & ſingulis ſupradi-

ctis, & veſtrum cuilibet committimus, & mandamus, quatenùs ſtatim viſis, ſeu receptis præſentibus, &c. moneatis omnes & ſingulos in executione præſentium nominan. & cognominan. tàm coniunctim, quàm diuiſim, & alias omnis, &c. quatenùs ſub mille ducatorum auri, & pro illis mandati executiui, & in Iuris ſubſidium, quatenùs opus ſit excommunicationis, ac reſpectiuè interdicti, ſuſpenſionis à diuinis, priuationis beneficiorum, inhabilitatis ad illa, & alia impoſterùm obtinenda, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis debeant, & quilibet ipſorum debeat præinſertis literis Apoſtolicis in omnibus, & per omnia parui ſſe, ac ab omnibus, & ſingulis iactationibus, & moleſtationibus, perturbationibus, & inquietationibus dicto D. Inſtanti, ſiue alteri cuiuis perſonæ contra formam præinſertarum literarum Apoſtolicarum, tam illatis, quam inferri comminatis deſtitiſſe; & ceſſaſſe, deſiſtique, & ceſſari mandari, dictáſque iactationes & moleſtationes fore, & eſſe nullas, temerarias & indebitas, nulliterque, indebite, & iniuſte illatas declarari vidiſſe, ac de omnibus, & ſingulis damnis, expenſis, & intereſſe præmiſſorum occaſione per dictum Dominum Inſtantem, tam paſſis, & factis, quam in futurum patien. & facien. integrè ſatisfeciſſe, & in illis ſe condemnari vidiſſe, & quaſcunque ſententias, decreta, ſiue mandata in præmiſſis neceſſaria, & opportuna, aliáque de Iure quomodolibet requiſita fieri, ferri, ac decerni, & relaxari vidiſſe, & audiuiſſe ad fauorem prædicti Domini Inſtantis deducentes in præmiſſis omne ius, omnéque remedium, &c. prædicto, & omni alio meliori modo, &c. ac nobile officium iudicis, & beneficium Iuris implorantes non ſolùm præmiſſo, verum etiam omni alio meliori modo, &c. Et interim inhibeatis eiſdem, prout nos tenore præſentium inhibemus, & inhibendo expreſsè præcipimus, & mandamus, nè viſis, & receptis præſentibus ſub pœnis, & cenſuris antedictis audeant, ſiue præſumant, aut quilibet ipſorum audeat, ſiue præſumat contra formam dictarum literarum Apoſtolicarum quidquam innouare, ſiue attentare, aut innouari, & attentari facere ſub quouis prætextu, cauſa, ingenio, vel quæſito colore. Quod ſi ſecùs factum fuerit, id totum reuocare, & in priſtinum ſtatum reducere, & contra inobedientes, & præſentibus non parentes ad incurſum ſupradictarum pœnarum, & alia grauiora procedemus, & procedi facere curabimus iuſtitia mediante. alioquin prædictos ſic monitos, ſi in præmiſſis aliquis ſe fore grauatum cenſerit, modo, & forma prædictis citetis, & citari curetis, prout nos citamus, & citari mandamus eoſdem, quatenùs infra menſes decem; & octo ab executione præſentium immediatè ſequen. compareant Romæ in iudicio legitimè coram Nobis, ſiue noſtro infraſcripto Locumtenente cauſam prætenſi grauaminis allegaturi, &c. Certificantes eoſdem iuſtitiæ complementum recepturos, eorum contumacia, vel abſentia non obſtante; Abſolutionem verò omnium, & ſingulorum præmiſſorum Nobis, vel Superiori noſtro tantummodo reſeruamus. In quorum fidem, &c. Datum Romæ ex Ædibus noſtris Anno Domini 1633. Indictione 1. die verò 5. menſis Auguſti, Pontificatus autem Sanctiſſimi in Chriſto Patris D. N. Vrbani diuina prouidentia Papæ VIII. anno eius 10.

Cel. Bichius Locumt.

Marius Nucula Cauſ. Curiæ Cam. Apoſt. Not.

Ex hac Congregatione tanquam ex Gymnaſio, vbi diuina lex Regularis lecta, & edocta à ſanctiſſimo Magiſtro Benedicto fuerat, exierunt inde diſcipuli, qui diuerſis Orbis terrarum locis eandem doctrinam propagantes diuerſas, & varias Congregationes conſtituère, vt inferiùs oſtendam. Hæc Congregatio Benedictina vbique celeberrima ab initio ſuæ fundationis confirmata fuit à ſacris Conciliis, & Summis Pontificibus, ac variis Priuilegiis, & gratiis decorata; vt probat Trahemius *loc. cit. cap. 14.*

Prima tamen Sedes, & præcipua huius Congregationis eſt Sacer Mons Caſſinus, qui inter omnes Sedes Abbatiales omnium Congregationum Ordinis S. Benedicti primatum tenet (& meritò) quia Abbas Montis Caſſini his titulis (magnæ quidem admirationis) potitur inter vniuerſos Eccleſiæ Dei Regulares, nominatur enim *Patriarcha ſacræ Religionis, Dux, & Princeps omnium Abbatum, & Religioſorum, Vicecancellarius Sacri Imperij per Italiam, Cancellarius regnorum vtriuſque Siciliæ, Hieruſalem, & Hungariæ: Comes, & Rector Campaniæ, Terræ laboris, maritimæque Prouinciæ, Vice-Imperator, & Princeps pacis.* Qui poſtremus titulus, ideò illi datus, quòd nullus, niſi conſentiente Abbate Caſſinenſi cum imperio reconciliari, aut pacificari poterat, & à Summo Pontifice benedicebatur, & ſæpè ſæpiùs Cardinalitia dignitate decoratus erat.

Maxima erat eius potentia, omnibus admirabilis, & tremenda; ſubiiciebantur enim ei Epiſcopatus quatuor, Principatus duo, Ducatus duo, Comitatus viginti, ciuitates triginta ſex, caſtella 250. villæ 440. Curtes 336. portus maritimi 23. inſulæ 33. molendina 200. territoria 300. Eccleſiæ 1662. Et cùm tantus eſſet in temporalibus, ſpiritualia etiam minimè neglexit, vt ex eius alumnis videre eſt.

Protulit enim hoc Monaſterium Pontifices Summos quatuor, S. R. Eccleſiæ Cardinales plures, Archiepiſcopos, & Epiſcopos quamplurimos, & in Eccleſia huius almi Cœnobij requieſcunt quinque millia quingenta quinquaginta quinque corpora Sanctorum Monachorum, qui fuerunt alumni eiuſdem Monaſterij.

Hac noſtra tempeſtate magnam adhuc poteſtatem, & præeminentiam retinet prædictus Abbas: præter enim ſancti Germani ciuitatem duo & triginta oppida, quæ moderatur Abbas Caſſinenſis, omnimoda pollet Epiſcopali iuriſdictione, quam liberè in dicta ciuitate ſancti Germani, & prædictis oppidis, aliiſque locis, vt in ſua Diœceſi exercet, & adminiſtrat, nullum habens Epiſcopum finitimum, cui ea demandentur, quæ ex Concilio Tridentino viciniori Epiſcopo committenda ſunt; Nam Sixtus V. Pontif. Max. ſtatuit, ea omnia, quæ ad iuris æquitatem, & indulgentiam, ſiue arbitrium iudicis referuntur, ad Caſſinatem Abbatem in ſua Diœceſi ſpectare, & ſic vſque in hodiernum diem cauſæ ad matrimonia, & Sacerdotia ſpectantes ab eodem Abbate cognoſcuntur. Ipſe Synodum propriam celebrat, & in prædicta ſua ciuitate ſancti Germani Seminarium habet, Examinatores Synodales eligit, idoneos excipiendis confeſſionibus, & ſacris initiandos examini ſubiicit Tonſuram, & minores Ordines ſuis ſubditis etiam ſecularibus adminiſtrat; literas dimiſſoriales concedit, concurſum indicit, ſacræ Confirmationis Sacramentum adminiſtrat, & alia plura, quæ aliis Prælatis Epiſcopo inferioribus non conceduntur.

Hæc Specuenſis, ſeu Caſſinenſis Congregatio à quamplurimis Summis Pontificibus approbata, & ſub Sedis Apoſtolicæ tutela acceptata fuit. De donatione, ac confirmatione quorundam locorum Monaſterio Montis Caſſini conceſſorum extat priuilegium Flauij Iuſtiniani Imperatoris ſequentis tenoris.

In nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti.

IMperator Cæſar Flauius Iuſtinianus Æneïda, Alamanicus, Gothicus, Germanicus, Anticus, Alanicus, Guandalicus, Herulicus, Africanus, pius, felix, inclytus, victor, ac triumphator ſemper auguſtus, ſanctiſſimo, ac beatiſſimo Papæ ſenioris Romæ Vigilio, & beatiſſimis Patriarchis Eutychio nouæ Romæ Conſtantinopoleos,

leos, Apollinario Alexandrino, Euſtachio Hieroſolymitano, & venerabiliſſimis Epiſcopis centum quinquaginta quinque in hac noua Roma Conſtantinopoleos conſtitutis, Salutem & perpetuam pacem. Quanquam ſollicitudinibus tam militaribus quam etiam ciuilibus indeſinenter Æneiadarum imperij Serenitas coarctatur: tamen omnes Chriſto amabiles Rom. Reipub. cauſas in ſecundis ob animum cultum ponentes, quam contra Barbaros, tam veſtri inuicti & a Deo conſeruandi imperij, quamque Chriſto dilectorum noſtrorum exercituum adiutricem habemus: æquum noſtra diuina ſagacitas cenſuit, præſentem noſtram piſſimam ſacram ad veſtram Beatitudinem deſtinare: per quam ea, quæ circa nobiliſſimum & dilectiſſimum nepotem noſtrum Placidum euenerunt, veſtra a Domino omnium dominatore congregata vniuerſitas agnoſcere, & eidem dominatori orgia laudis perſoluere valeat. Is enim cum Fratribus & diſcipulis ſuis à Deo abominandis, & fulminandis paganis ob theologicam, orthodoxámque Fidem arctatus, nexus pedibus verſis ſuſpenſus, verberatus & tortus, flamma aduſtus, præciſa etiam lingua, ad extremum pro capite omnium Chriſto caput ad præcidendum gladio nefando ſubmiſit: Cuius triumphalem lauream ne per incuriam in abolitionem deliſcens, perditum iret: per virum religioſiſſimum atque humillimum, & Deo amabilem Gordianum, eiuſdem amantiſſimi nepotis noſtri Placidi famulum, Argolicis apibus exarare, & ad veſtram à Deo conſeruandam Beatitudinem cum præſenti diuali ſacra deſtinare curauimus: ſtatuentes id à veſtra almitate per noſtram Imperialem auctoritatem Eoo, & Heſperiæ tradi: & ad ſuccedūæ generationis memoriam atriis huius ſanctarum Eccleſiarum habenda contradi. Licèt autem illius inenarrabilem lauream, per omnia amplectendam doxam pro ſtatu Euangelicæ fidei, noſtræ clementiæ ſingularis vigilantia narrare non ſufficiat: non tamen ideò prætermittenda ſunt fortitudinis eius inſignia: dum vbique vniuerſus nobis eius triumphalia narrat præconia: qui Chriſti Eccleſiam in victoria ſua trabea gloriæ & ſtola iucunditatis induit: eiuſdémque conſtantiſſimus defenſor extitit, accinctus gladio verbi Dei, quo diuiſit incredulos à credentibus. Induit ſe lorica fidei, & galea ſalutis propugnator exiſtens: & nouus Dauid non defenſor gentis illius, quæ dominatori omnium eſt aduerſata: ſed illius, quæ in Chriſto circumciſa cordis, & corporis fleCti Nazareni ſanguine corroboratus deiecit Goliam, id eſt, Mammonam impiiſſimum hoſtem, & cunctum agmen eius diſperdidit, & in maris profundo ſubmerſit. Percuſſit frontem, in qua non erat ſignaculum pietatis: in membris eius nullus relictus eſt vigor. Conclamate omnes, & congaudete ſtirpi Æneiadarum: ſumite tympanum, & date pſalterium iocundum cum cithara: quia viuit Placidus, cuius victoriam nullus poteſt digne referre. Exultate nunc cum noſtro à Deo conſeruando Imperio in eius triumpho. Infideles mœror & deiectio mentis comprimat atque conſumat: Fideles cum Placido æterna felicitate fruantur: & in orbem terrarum immenſis laudibus extollantur. Omnium dominatoris ſublimitas V. B. conſeruet ſanctiſſimi ac beatiſſimi Patres. Data 3. Non. Maias in noua Roma Conſtantinopoleos, miſſa per Cethegum Patritium, & Petrum Patritium, & Magiſtrum officiorum meorum Patritium, Theodorum Patritium, anno à Deo noſtri conſeruandi Imperij 24. Conſulatus Baſilij viri clariſſimi anno 9.

Quod Monaſterium cum omnibus prædictis bonis ſub protectione & tutela Sedis Apoſtolicæ receptum fuit à S. Gregorio Papa, vt habetur ex priuilegio eiuſdem Sancti Pontificis ſub hac forma Monachis Caſſinenſibus conceſſo.

GREGORIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilecto in Chriſto filio Bonito Abbati venerabilis Monaſterij Beati Baptiſtæ Ioann. ſiti in Caſtro Caſsino, eiúſque ſucceſſoribus regulariter ſubſtituendis in perpetuum.

QVando ad ea, quæ Catholicorum Regum corda Pontificalibus ſunt prouocanda, ita ardenti deſiderio, diuina præueniente gratia ſuccenduntur, vt ab eis vltrò poſcantur, tanto alacri & læto ſunt animo concedenda, quanto & ea ipſa quæ cupiunt, ſi nollent facere, peti debuerunt. Proinde iuxta veſtram petitionem pro amore, quem in communi Patre & Magiſtro noſtro Benedicto, & in diſcipulis eius ſpecialem & ſingularem gerimus Monaſterio Caſſinenſi, quod nuper ſub prædeceſſore noſtro Pelagio à Longobardis incenſum eſt: cui te præeſſe dignoſceris, huiuſmodi Priuilegium præſentis authoritatis noſtræ Decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus, ſtatuentes nullum Regum, Antiſtitum, nullum quacunque præditum dignitate, vel quemcunque alium de his, quæ eidem Monaſterio a Patritio Tertullo, Equitio, & à nobis donata ſunt, vel in futurū à quibuslibet aliis de proprio fuerint iure collata, ſub cuiuſlibet cauſæ, & occationis ſpecie minuere, vel auferre, & ſiue ſuis vſibus applicare, vel aliis quaſi piis cauſis pro ſua auaritiæ excuſatione concedere. Sed cuncta quæ ibi oblata ſunt, vel offerri contigerit, tam à te, quàm ab eis qui in tuo officio, locóque ſucceſſerint, perenni tempore illibata, & ſine inquietudine aliqua volumus poſſideri, eorum tamen vſibus, pro quorum ſuſtentatione, gubernationéque conceſſa ſunt modis omnibus profutura. Item conſtituimus, vt obeunte Abbate ſupraſcripti Monaſterij, non alius ibi quacunque præreptionis aſtutia ordinetur: niſi quem conſenſus Monachorum ſecundùm timorem Dei, & Patris Benedicti Regulam ordinauerit. Hoc quoque Capitulo præſenti ſubiungimus, vt locum auaritiæ excludamus, nullum de Regibus, nullum de Sacerdotibus, vel quemcunque alium per ſe, ſuppoſitámve perſonam de ordinatione eiuſdem Abbatis, vel quibuſcunque cauſis Monaſterio ipſi pertinentibus, audire, ſiue aliqualibet ſpecie commodi quicquam accipere. Neque eundem Abbatem ordinationis ſuæ cauſa dare præſumere, ne hac occaſione ea, quæ à fidelibus piis locis offeruntur, aut iam oblata ſunt, conſumentur. Et quia multæ occaſiones in deceptione religioſarum perſonarum à prauis illic (vt dicitur) hominibus exquiruntur: Abbatem, atque Presbyterum prædicti Monaſterij nullo modo priuandum deponendúmque eſſe cenſemus, niſi cauſa ſpecialiter criminis exigente. Vnde neceſſe eſt, vt ſi qua contra eum huiuſmodi querela ſurrexit, Romanus Pontifex ſubtiliter hoc inueſtigare procuret: quatenus canonicæ diſtrictionis iudicante cenſura, aut reum ferire, aut innocentem poſsit abſoluere. Similique diffinitione decernimus, vt nullus eorum qui eidem Monaſterio Abbas fuerit ordinatus, deceptiones de bonis ipſius Eccleſiæ audeat facere: ne res Monaſterij iniqua erogatione conſumens, grauiſsimam egeſtatis neceſsitatem pauperibus & peregrinis, vel cæteris exinde viuentibus generet. Epiſcopum verò tollendi de eodem loco Monachum ad Eccleſiaſticum ordinem promouendum, vel alia quacunque cauſa ſine conſenſu Abbati atque Præpoſiti habere licentiam prohibemus: ne huius rei vſque ad hoc vſurpatio perducatur: vt loca, quæ acquiſitione hominum conſtruenda ſunt, ablatione deſtruantur. Hæc igitur omnia, quæ huius præcepti noſtri pagina continet, tam tibi, quam cunctis, qui in eo,

eo quo eſ ordine, locóque ſucceſſerint, vel eis, quorum intereſſe potuerit, in perpetuum ſeruanda decernimus. Si quis verò Regum, Sacerdotum, Iudicum, atque ſecularium perſonarum hanc Conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentauerit; poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reúmque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata cognoſcat iniquitate. Et niſi vel ea quæ ab illo malè ſunt ablata reſtituerit, vel digna pœnitentia illicitè acta defleuerit, à ſacratiſſimo Corpore, ac Sanguine Dei Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti alienus fiat, atque in æterno examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis eidem loco iuſta ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti: quatenùs & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant.

Ego Gregorius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Ioannes Epiſcopus Surrentinus ſubſcripſi.
Ego Agnellus Epiſcopus Terracinen. ſubſcripſi.
Ego Felix Epiſcopus Portuen. ſubſcripſi.
Ego Fortunatus Epiſc. Neapolitanus ſubſcripſi.
Ego Primenius Epiſcopus Nanariæ ſubſcripſi.
Ego Glorioſus Epiſcopus Hoſtiæ ſubſcripſi.
Ego Albinus Epiſcopus Fumiæ ſubſcripſi.
Ego Mennas Toloſinus ſubſcripſi.
Ego Baſilius Capuanus ſubſcripſi.
Ego Conſtantius Nomentanus ſubſcripſi.
Ego Montanus Saonen. ſubſcripſi.
Ego Victor Fauſinen. ſubſcripſi.
Ego Ioannes Presbyter tituli Sanctorum Geruaſij, & Protaſij ſubſcripſi.
Ego Deuſdedit Presbyter tituli Sanctorum Ioan. & Pauli ſubſcripſi.
Ego Andromachus tituli Eudoxiæ ſubſcripſi.
Ego Ruſticus Presbyter tituli S. Suſannæ ſubſcripſi.

Datum anno 13. Imperij Domini Mauritij Tiberij perpetui Auguſti, Conſulatus eius anno 12. 3. Nou. Octobris, indict. 4.

Sicula Congregatio.

Sicula Congregatio à S. Placido Abbate, & Marty-
4 re, è primis Sanctiſſimi Patriarchæ Benedicti diſcipulis inſtituta fuit circa ann. Dom. 536. Is enim cùm Siciliam applicuiſſet, vt paternas Curtes à Patre Tertullo Monaſterio Caſſinenſi delegatas cõtra iniuſtos occupatores tueretur, apud Meſſanam primum ſuæ nouæ Congregationis Monaſterium inſtituit in honorem S. Ioan. Baptiſtæ, quæ proinde Congregatio poſt eius mortem Meſſanæ glorioſo martyrio cum ſociis affectatam, ann. ſal. 541. Religionis 19. ætatis verò 26. Sicula appellari cœpit, & per quadringentos ferè annos ſtetit, & floruit. Hæc Congregatio inſtituta à prædicto S. P. Placido, cuius corpus in ciuitate Meſſanæ requieſcit cum ſimili Epitaphio:

Relliquias Placidi celebres Meſſana perennes:
Hîc tenet, hîc ſanam pertulit ille necem.

Quamplurima de nobiliſſima huius S. Martyris progenie congerit Illuſtriſſimus Petrus Villa Marchio Meſſanenſis, videlicet, & quod fuerit de Aniciorum, & Annæorum familia ex parte auita, ex materna Flauiorum, & Octauiorum, ex quibus Summi Pontifices, Imperatores, Conſules proceſsère; vbi denique originem traxerunt nobiliſſimæ familiæ, Auſtriaca, Haſpurgica, Leonia, Frangipania, Signia, prout his carminibus concluditur:

Conſulibus ſummis, ſic Regibus, atque Papali
Stemmate deſcendens Placidus, ſimul Imperiali.

Plura apud prædictum Authorem videas. Non prætermittendum tamen nobis eſt eiuſdem S. Placidi elogium, à D. Arnoldo Vuione relatum, ſequentis tenoris:

Sanctus Anicius PLACIDIUS Probus Tertulli Patricij filius, ſeptennis S. P. Benedicto patris ſui patrueli oblatus, vt Monaſticis imbueretur diſciplinis, poſt tertium decimum in Monaſtica perfectione exactum annum, ab eodem S. P. Benedicto in Siciliam ad ciuitatem Meſſanam miſſus cum aliquot Fratribus anno Domini 536. ſexennio poſt vna cum fratribus ſuis, & ſorore ac triginta tribus Monachis quibus Abbas præerat a Manuca Barbaro tyranno martyrio coronatus eſt die 5. Oct. an. Chriſti 541. Cuius corpus poſtquam mille & amplius annis latuiſſet, hîc noſtris temporibus anno Chriſti 588. ſub feliciſſimo Sixti V. Pontificatu diuina operante clementia inuentum eſt die 4. Auguſti.

Poſt huius S. Martyris, ac ſociorum glorioſum martyrium, vt Cœnobia ab ipſo Siculis in oris erecta, ſed Barbarorum rabie diſſipata, aliquo modo reſtaurarentur, Siculi Congregationi Caſſinenſi tum temporis apud Eccleſiam Lateranenſem degenti, ſequentem Epiſtolam miſerunt.

SANCTÆ, AC DEO DIGNÆ Congregationi Caſſinenſi Lateranis degenti,

Serui, & filij eorum in Sicilia commorantes.

SIc huius vitæ pelagum currere, vt portum quietis valeant apprehendere diuerſis attriti miſeriis, & innumeris calamitatibus oppreſſi, de profundis ad V. P. clamamus, rogantes illam miſereri afflictæ & deſolatæ Siciliæ. Tot enim ac tantis tribulationum preſſuris deprimimur: vt iam nulla ſpes vitæ relinquatur. Sarraceni namque ab Alexandria cum immenſo exercitu in Siciliam venientes, omnem ferè inſulam igne & gladio deleuerunt: & Monachos in S. Chriſti Martyris Placidi commorantes Cœnobio, diuerſis ſuppliciis affectos, morti tradiderunt. Redacta eſt terra in ſolitudinem: & ablatis ab illa hominibus, ferarum ſaltus effecta eſt. Et nonaginta & octo ciuitates, & villæ vobis in Sicilia ſubditæ, incenſæ, ſubuerſæ, & deſolatæ ſunt. Sanctorum quoque domicilia deſtruentes, Altaria Domini ſuffoderunt: & Clericos cuiuſcunque Ordinis & dignitatis diuerſis ſupplicijs affectos occiderunt. Facta ſum in deriſum, clamat Sicilia, in omnibus gentibus: canticum eorum tota die, in triſtitia ſedeo, clamo, non eſt qui conſoletur me. Iam enim pelli meæ conſumptis carnibus adhæſit os meum: & derelicta ſunt tantùmodo labia mea circa dẽtes meos. Miſeremini mei, miſeremini mei ſaltẽ vos amici mei, domini mei, vnica ſpes ſalutis meæ: quia manus Domini tetigit me. Quapropter opportune, importunè vos per P. Benedictum & Martyrem Chriſti Placidum adiuramus: vt ſuper nos afflictos miſericordiæ brachium extendatis: & ad Monaſterium inſtaurandum, & ciuitates, caſtra, poſſeſſiones & villas reparandas dirigere cum ſupplemento pecuniæ ſtudeatis, periclitantique inſulæ, iam iamque nutanti, Benedicti dexteram porrigatis, iam enim Placidus in ſibi commiſſis ouibus ruſum occiditur: & Eutychius Victorinus, & Flauia virgo in ſibi adhærentibus ruſum capite truncantur. Effudère namque Sarraceni ſanguinẽ Monachorum Caſſinenſium & Chriſtianorum cum illis habitantium, velut aquam in circuitu poſſeſſionum ſuarum: & non erat qui ſepeliret. Vnde veſtram ſanctitatem iterum iterúmque rogamus: vt nobis afflictis conſolationis iuuamen impendere ſtudeatis. Valete.

Ex qua reſcriptum Vitaliani Papæ obtinuerunt, in quo & confirmatur Congregatio Siciliæ, & ſub protectione Sedis Apoſt. cum omnibus ſuis bonis, ac pertinentiis recipitur, prout ex ſequentibus literis apparet.

VITA

VITALIANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis in Chriſto filiis ſub Patris Benedicti & Placidi dominio in Sicilia conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

AD hoc nos ſuperna clementia in orbe terrarum præfecit rectores, atque cuſtodes: vt diſperſa congregare, & congregata conſeruare, & destructa reſtruere ſummopere procuremus. Quapropter, quia ciuitates, caſtra, Monaſteria, poſſeſſiones & villas beato Benedicto in Sicilia ſubditas, Paganorum incurſionibus deſolatas eſſe audiuimus: ſupra modum dolemus, omnipotentique Deo ſuper hoc gratias agimus: qui ideo temporaliter hìc flagella irrogat, ne in æternum puniat. Vnde vos chariſſimi filij a fletu & mœrore ceſſare monemus: & hos noſtros filios, quos de Caſſinenſi congregatione ad Monaſteria reſtauranda, & ciuitates, caſtra, poſſeſſiones, villas recuperandas in Siciliam dirigere ſtuduimus, vt ſpecialibus dominis deferunt cæteris, ex parte B. Benedicti, & noſtra præcipientes: vt in reſtauratione Monaſterij, & poſſeſſionum illos adiuuare ſtudeatis, cœptúmque laborem ad effectum perducere ſummopere procuretis. Nos enim & vos & ciuitates, caſtra, poſſeſſiones, villas, quas Tertullus Patritius Beato Patri Benedicto in Sicilia dedit, defendere, adiuuare, & manutenere parati ſumus. Omnipotens Deus ſua vos gratia benedicat: atque à cunctis aduerſis eripiat. Valete.

Feſtum S. Placidi & Sociorum celebratur 5. die Octobris, cuius celebrationis extat præceptum Sixti V. vt ex bulla eiuſdem Pontificis (quæ incipit, *Dominus omnipotens*, idibus Nouembris 1588.) manifeſtè apparet.

Agunt de hoc S. Inſtitutore, & Sociis Gordianus Monachus, qui iubente Iuſtiniano Imperatore Græco & Latino ſtilo horum Martyrum vitam deſcripſit. D. Stephanus Anicienſis Epiſcopus, & Petrus Diaconus, qui omnes vitas prædictorum Martyrum ſcripſerunt, & in Monaſterio Montis-Caſſini manuſcriptæ aſſeruantur. Vide Arnoldum Vuionem *2. p. ligni vitæ, lib. 3. pag. mihi 247. & eod. lib. pag. 327. & ſeqq.*

Gallica Congregatio.

9 Gallica Congreg. à S. Mauro Abbate ex nobiliſſima Aniciorum familia ſancti Placidi condiſcipulo circa annum Domini 541. exordium ſumpſit in Monaſterio Glanofoliano in Galliis, vnde & Congregatio Glanofoliana, è particulari primo loco, & Mauriana ab Inſtitutore appellari aliquando conſueuit, licèt communiori, & viſitatiori vocabulo Gallica ſit dicta à Regione. Hæc Congregatio ſub ſanctiſsimo Inſtitutore ita dilatata eſt, vt ſpatio quadraginta duorũ ferè annorum, quibus Gallias rexit, Monaſteriorum ſub ipſo conſtructorum redditus annui decies centenorum millium aureorum ſummam attigerint. Hinc Ludouicus IX. Galliæ Rex perſæpè repetebat, S. Maurum plures, Monaſteriis a ſe conſtructis ſolo Breuiario ſuo, in Gallia diuitias peperiſſe, quam Reges ipſi gladio, & potentia acquirere potuerint. Obiit tantus Pater anno ætatis ſuæ ſeptuageſimo quarto Andegaui, apud Monaſterium Glanofolienſe anno Domini 583. die 15. Ianuarij, ibique ſepultus eſt, cùm in Galliis annis 41. & in Religione 62. ſanctiſsime vixiſſet. Quæ omnia in eiuſdem Patris Elogio mox ſubſcribendo colligere poteris.

Sanctus Anicius MAVRVS Anicij Equitis filius, duodennis S. P. Benedicto in Monaſtica diſciplina imbuendus à patre traditus eſt, ita breui omnem Monaſticæ perfectionis viam arripuit, vt ipſi etiam S. P. Benedicto admirabilis inde haberetur. Ab eodem deinde in Gallias miſſus, anno 541. Ordinem Monaſticum in illam prouinciam ſub Regula S. Patris ſui militaturum fundauit; & anno ingreſſus ſuo in Galliam 42. Chriſti Domini 583. ætatis ſuæ 74. plenus ſanctitate, & miraculis clarus, apud Monaſterium Glanofolienſe in ciuitate Andegauenſi ab ipſo conſtructum migrauit ad Chriſtum die 15. Ianuary. De cuius diſceſſu Fratres contriſtatos S. P. Benedictus hac allocutione confortatus eſt.

Si triſtandum, dilectiſſimi Fratres, pro tali eſſet negotio, mihi magis, quam vobis hinc eſſet mœrendum, qui, quantum ad præſens, magis videor deſtitui ſolatiis. Sed, dicente Apoſtolo, Charitas benigna eſt, *benignitatem charitatis noſtræ omnimodis his impendere debemus, quos aliquo modo ea indigere cognoſcimus, nec noſtra tantùm, quantum aliorum quærere. Quapropter vos amoris paterni ſolicitudine, à fletibus & mœrore temperare depoſcimus, quia potens eſt Deus meliores nobis, poſt huius depoſitionem corporis, huic ſanctæ Congregationi immittere, quorum exemplis & meritis, longe præſtantius quam noſtris, ædificemini. Sed illud ſummopere nobis eſt procurandum, ne verſutia antiqui hoſtis, vnde aliis ſalus requiritur, inde nobis triſtitia malo, detrimentum in alios ingeratur. Nos etenim, quos vnitatis ſemel in ſancta charitate iunxit concordia, nunquam vel longiſſima diuidens terrarum patia: quoniam ſemper interioris hominis aſpectu, qui renouatur ſecundum imaginem eius, qui creauit eum, nos, quoad vixerimus tempore inuicem intuebimur. Vos autem, Fratres chariſſimi, quos ad opus Domini conſtituendum ad illas dirigimus partes, viriliter agite, & confortetur cor veſtrum in ſancto propoſito, & Religione, proculdubio ſcientes, quia quanto auſteriora, cauſa ſalutis aliorum in huius vitæ ſeculi pertuleritis, tanto maiora a Domino recipietis cœleſtium gaudia præmiorum. Nec vos vllo modo reſolutio huius noſtri maſtificet corpuſculi, quoniam præſentior vobis ero carnis depoſito onere, veſtrique per Dei gratiam cooperator exiſtam aſſiduus. Amen.*

Agunt de ſupradicto S. Inſtitutore huius Gallicanæ Congregationis Leo Epiſcopus Hoſtien. *in Chron. Caſſ. lib. 1. c. 1.* Vincen. Beluacen. *in ſpeculo Hiſtor. lib. 21. c. 67.* Trithemius *de Vir. Illuſtr. S. Bened. lib. 3. c. 2.* Alphonſ. Villeg. *in flor. Sanctor. Hiſpan.* & S. Fauſtus Monachus Caſsin. Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 3. ſub die 15. Ianuary.*

Benchorenſis Congregatio in Hybernia.

Benchorenſis Congregatio in Hybernia à S. Comogello Abbate fundata fuit circa ann. Dom. 570. & Benchorenſis à primi Monaſterij nomine dicta, tot Monachos genuit, quòd ex vno ſolo illius ſacræ Congregationis alumno, Luano nomine, centum Monaſteria prodiere, innumerabiles dixerim Monachos totius Congregationis, & in ipſo Monaſterio Benchorenſi tanta erat Monachorum frequentia, vt non valentibus præ multitudine diuina celebrare myſteria ſuccedentibus ſibi inuicem numeroſis Choris continuarent diuinorum ſolemnia, ita vt ne momentum quidem diei ac noctis vacarent a diuinis laudibus perſoluendis. Huius Congregationis Alumnus fuit ſanctus ille Columbanus, qui poſtmodum Luxouienſem Congregat. de qua infr. erexit, agunt de hoc Inſtitutore & eius Congregatione Arnold. Vuion *2. p. lig. vit. lib. 5. c. 11.* Mombricius *tom. 2. de Epiſc. Germ.* Car. Sigon. *de Reg. Ital. lib. 2. ſub an. 613. & 614.* & Pet. Record. *Hiſt. Mon. gior. 1. de Ord. S. Bened.* vbi ait, Congregationem hanc centum Abbatias gubernaſſe, in quibus multi ſancti Patres floruerunt, præcipue nongenti Martyres, qui vna die pro Chriſti nomine ab inhumanibus piratis lapidati fuerunt. 6

S. Auguſtini Cantuarienſis Congregatio in Anglia.

7 S. Auguſtini Cantuarienſis Congregatio in Anglia ſub anno 596 inchoata fuit à prædicto S. Auguſtino Cantuarienſi Epiſcopo, eo tempore, quo communis & ſelecta Monachorum multitudo ſub ipſo Inſtitutore Regulam Benedictinam cum magno rigore obſeruabat, & tunc ferè totus illius Magnæ Britanniæ Regni Clerus ex Monachis duntaxat Benedictinis conſiſtebat.

Prædictus ſanctus Auguſtinus fuit Italus, Romanus Monachus, & Præpoſitus Monaſterij S. Andreæ Romæ Cliuum Scauri, Ordinis S. Benedicti, miſſus fuit in Angliam, ad illius gentis conuerſionem à S. Gregorio Papa I. cum aliquot ſociis Monachis circa annum Domini 596. cùm ſextum poſt annum prædicationis ſuæ Edilbertum Cantiæ Regem ad Christum adduxiſſet, Arelatum profectus ab illius Sedis Archiepiſcopo Etherico, Dorouernienſis, ſiue Cantuarienſis Archiepiſcopus conſecratus fuit anno Domini 602. cui Eccleſiæ annos circiter octo præfuit, ibique Monaſticam Religionem inſtituit, quod licèt aliqui negent, abſque fundamento, probatur tamen expreſsè ex verbis D. Gregorij Papæ 11. *Regiſtr. Epiſt. 31 ad prædictum Auguſtinum.* Nam cùm à S. Gregorio quæſiuiſſet S. Auguſtinus, quos præcipuè ritus in nouellam Anglorum Eccleſiam introducere expediret, eidem conſuluit, prout ſubiungitur; *Sed quia tua fraternitas Monaſterij Regulis erudita, ſeorſim viuere non debet à Clericis ſuis; in Eccleſia Anglorum, quæ Deo auctore nuper ad fidem perducta eſt, hanc debet inſtituere conuerſationem, quæ initio naſcentis Eccleſiæ fuit ſub Patribus noſtris, in quibus nullus eorum ex his, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia.* Quaſi aſſerere voluiſſet: ſi tibi cooperatores aſſignaſſem Clericos ſeculares, qui Monaſterij Regulæ non aſſueti, communem primitiuæ Eccleſiæ vitam, non facilè ſuſcipere inducerentur, alia forſan tibi ineunda fuiſſet via. Nunc autem cùm tu ipſe Monachus ſis, & in Monaſterio enutritus, & Clerici tui, qui tecum miſſi ſunt, etiam Monachi omnes ſint, non debes aliam vitam cum illis, & inter illos inſtituere, quàm Monaſticam, quod nec tibi, nec illis difficile erit, cùm iam eam viuendi formulam voto profeſſi fueritis. Huiuſmodi autem conſilium ſequutum fuiſſe prædictum ſanctum Auguſtinum facilè appparet ex hoc, quòd omnes Eccleſiæ Cathedrales ab eidem in regno Angliæ inſtitutæ Monaſteria vocabantur.

Obiit tantus Inſtitutor anno Domini 609. ſeptimo Kalend. Iunij, & apud Eccleſiam Monaſterij SS. Apoſtolorum Petri & Pauli ſepultus fuit. Ad cuius tumulum olim legebatur ſequens Epitaphium.

Hic requieſcit Dominus Auguſtinus Dorouernienſis Archiepiſcopus primus, qui olim hic a B. Gregorio Romanæ Vrbis Pontifice directus, & à Deo operatione miraculorum ſuffultus, & Edilbertum Regem, & gentem illius ab Idolorum cultu ad fidem Chriſti perduxit, & completis in pace diebus officij ſui defunctus eſt, ſeptimo Calend. Iunij eodem Rege regnante.

Habetur exemptio prædicti Monaſterij SS. Petri, & Pauli in Bibliotheca Domini Roberti Cottoni in membranis manuſcripta ſecundùm formam, quam hìc poſui.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Abbati, & Conuentui S. Auguſtini Cantuariæ, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

QVantò Monaſterium veſtrum ad diſpoſitionem Beati Petri, & Nobis ſpecialius pertinet, tantò ipſum ſtudioſiùs manutenere debemus, & vt illis, qui paci veſtræ inuident, & quieti, malignandi aditus adimatur ſpeciali libertate donare, præſertim cùm multas perſecutiones, & iniurias dicamini ſuſtinere, à quibus ob reuerentiam Romanæ Eccleſiæ debetis congrua protectione defendi. Quapropter paci, & tranquillitati veſtræ paterna ſollicitudine prouidere volentes, authoritate Apoſtolica prohibemus, ne Cantuarienſis Archiepiſcopus, aut Archidiaconus, ſiue Officiales eius, vel aliquis legatus obtentu legationis Monaſterium veſtrum ingredi, vel Abbatem, & Monachos eius aliqua grauare ſententia, vel ſumptibus moleſtare, Eccleſias, Clericos, aut homines veſtros interdicere, vel excommunicare attentet, niſi fuerit à Romani Pontificis latere deſtinatus, vel mandatum ab eo ſuſceperit ſpeciale ad vos nominatim directum. Præterea Chriſma, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ordinationes Monachorum, & Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, à Cantuarienſi ſuſcipiatis Archiepiſcopo, ſi gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque aliqua prauitate vobis voluerit impertiri. Alioquin quemcumque malueritis, adeatis Antiſtitem Catholicum, qui noſtra fretus authoritate, quod poſtulatur, indulgeat, nec id vobis audeat aliquatenùs denegare. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ prohibitionis infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Later. 6. Idus Iulij, Pontific. noſtri an. 6.

Confirmatum deinde fuit prædictum Priuilegium in amplisſima forma anno 1202. ab Innocentio Pontifice, iuxta ſequentem tenorem:

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Rogero Abbati Monaſterij Beatorum Petri, & Pauli, Sanctique Auguſtini, quod iuxta Metropolim Dorobernia ſitum eſt, eiúſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in Petri, & Pauli Monaſt.

LIcèt omnes Eccleſias ex iniuncto nobis diuinitùs Apoſtolatus officio deligere, atque honorare generaliter debeamus, & ſuam eis iuſtitiam conſeruare, illis tamen propenſiori curâ nos conuenit imminere, quæ ad ius, & proprietatem Eccleſiæ Romanæ ſpecialiter pertinere noſcuntur, cui authore Domino deſeruimus, hoc nimirum intuitu, dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium in honore Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, a glorioſæ memoriæ Æthelberto Anglorum Rege, ad Orientem Doroberniæ ciuitatis in ſuam, ibique ſuccedentium Regum, eiuſdémque vrbis Præſulum ſepulturam a fundamento conſtructum, & ſub iuriſdictione Sedis Apoſtolicæ ſine medio conſtitutum ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum felicis memoriæ Bonifacij, Adeodati, Agathonis, Ioannis, Calixti, Innocentij, Lucij, Eugenij, Alexandri, Cæleſtini, Romanorum Pontificum præſentis ſcripti paginâ communimus. Statuentes, vt quaſcunque poſſeſſiones, quæcumque bona Monaſterium ipſum in præſentiarum iuſtè & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium,

delium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus,& illibata conſiſtant. Libertatem quoque ab eiſdem prædeceſſoribus noſtris per authentica priuilegia eidem venerabili loco conceſſam nos authore Deo ratam,& inconcuſſam impoſterùm volumus conſeruari, & ſicut Monaſterium ipſum in initiis naſcentis Chriſtianæ Religionis apud regnum Anglorum in Monaſticæ Religionis obſeruant â extitit primum: ita nihilominus cum omnibus ad ipſum pertinentibus perpetuis futuris temporibus ab omni ſeruitio liberum, ab omni mundiali ſtrepitu maneat inconcuſſum, ſcilicet nec Eccleſiaſticis conditionibus, ſiue angariis quibuſlibet obſequiis ſæcularibus aliquo modo ſubiaceat, neque vllus omninò in eiuſdem Monaſterij dominium quolibet modo ſe ingerat, vel quamlibet imperandi ſibi vſurpet poteſtatem, vel aliquas moleſtias inferat, conſuetudinem imponat, aut etiam in eo Miſſarum ſolemnia niſi ab Abbate, & Fratribus inuitatus celebrare præſumat. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum nullus ad eiuſdem loci regimen extraneus aſſumatur, niſi fortè (quod abſit) in loco ipſo idonea perſona ad huiuſmodi officium non poterit reperiri, ſed de Congregatione ipſa,& quem communis conſenſus Fratrum pars Concilij ſanioris propriâ ſibi elegerit voluntate, ſine aliqua profeſſionis exactione in Monaſterio benedicatur eodem. Hæc igitur omnia ſicut à iam dictis prædeceſſoribus noſtris conceſſa,& priuilegiorum ſunt munimine roborata, ita & Nos vobis, veſtris ſucceſſoribus, & per Nos eidem Monaſterio in proprium præſentis ſcripti pagina confirmamus. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularíſve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reámque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognóſcat, & à Sacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs,& hic fructum bonæ actionis percipiant,& apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen. Amen. Amen. Datum Lateran. per manum Baſilij Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Subdiaconi,& Notarij, 2. Nonas Nouembris, ind. 6. Incarnationis Dominicæ anno 1102. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ III. anno 5.

Agunt de hac Congregatione, & ſancto eius inſtitutore Beda *in hiſtor. Anglic. lib. 1. à cap. 21. & lib. 2. cap 2. & 3.* Trithemius *lib. 4. cap 48.* Arnold Vuion. *2. par lign. vit. lib. 2. c. 20.* & fusè Clem. Rayner. *de Apoſt. Benedicti in Anglia, tr. 1. ſect. 2. §.....* & alij quamplures.

Valclarenſis, ſeu Sirbitana Congregatio.

8 Valclarenſis, ſeu Sirbitana Congregatio cœpit anno Domini 620. ope ſanctorum virorum Donati Sirbitani,& Ioannis Gothi Monaſteriorum Vallis claræ fundatorum; extenſo enim Ordine Benedictino per Hiſpanicas prouincias ex ſanctitatis fama S. Mauri, qui in Galliis Monaſticam diſciplinam iam erexerat, Monaſteria, quæ ſine certa Congregatione, aliquandiu vixerant, prædicti Sancti in vnius Congregationis formam redegerunt, quæ, vt *ſupra*, vel à loco Valclarenſi, vel à S. Sirbitano, qui fuit vnus ex inſtitutoribus, Sirbitana nuncupata fuit.

Agunt de hac Congregatione, & eius inſtitutoribus Carolus Sigon *de Reg. Ital. lib. 2.* & Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 12.*

Lyrinenſis Congregatio in Gallia.

Lyrinenſis Congregatio in Gallia à celeberrimo Lyrinenſi Cœnobio in inſula Lyrini prope mare Prouinciæ condito à S. Honorato Nicomediæ Regis filio, ac primo illius loci Abbate,& deinde Arelatenſi Archiepiſcopo; erecta eſt circa annum Domini 470. cuius inſtituta, & conſtitutiones retinuit vſque ad annum Domini 645. tempore S. Amandi Abbatis, qui relictis conſtitutionibus primi huius Congregationis inſtitutoris, Regulam Sanctiſſimi Patris Benedicti ſumma obſeruantia in Lyrinenſi Monaſterio cum ſuis Monachis obſeruauit. Hæc Congregatio magno in numero per totam Galliam Abbatias ſibi vnitas longo tempore rexit, in quibus Monachi vſque ad numerum viginti quatuor millium aſcendebant. De particulari Regula à S. Cæſario Lyrinen. Monacho Arelatenſi, deinde Epiſcopo pro hac Congregatione conſcripta, quæ apud me m. ſ. extat, alibi dicemus. 9

Agunt de hac Congregatione antiqua Chronica Caſſinen. Petrus Recordatus *giorn. 1. de Congreg. S. Benedict.* & Arnold. Vuion. *2. p. lign. vitæ, lib. 3. ſub die 29. Maij*, vbi recenſet laudes Lyrinenſium,& texit catalogum Sanctorum Monachorum Martyrum,& Confeſſorum, qui in eo Monaſterio floruerunt.

Floriacenſis Congregatio.

Floriacenſis Congregatio Flori cuiuſdam Comitis Theoberto Francorum Regi inter charos facilè Principis, ope extructa, & ab ipſo fundatoris nomine Floriacenſis appellata, ſicut & principale Monaſterium Floriacenſe ab eodem in vno è propriis prædiis ædificatum, maximiſque opibus, ac honoribus, tum ab ipſo, tum à Rege proſequutum ſub anno Domini 651. ſurrexit. Prædictum Monaſterium receptum fuit ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, ac multis priuilegiis, & ſtatutis decoratum anno Domini 1063. ab Alexandro II. vt habetur in Conſtitutione ſequenti. 10

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Guillelmo venerabili Abbati Floriacenſis Monaſterij, VBI VENERABILE CORPVS BEATI BENEDICTI REQVIESCIT: *eiúſque ſucceſſoribus regulariter intrantibus, in perpetuum.*

SI in Apoſtolica Sede Præſidenti, hæc ſollicitudo & cura ſingularis incumbit, vt ex ipſa conſideratione regiminis, omnibus Eccleſiis & venerabilibus locis, tam in tempori defenſione,& corroboratione diligentiam, quam in ſpirituali ſpeculatione & doctrina, quantum Deo auxiliante præualet, vigilantiam adhibere debeat. Valdè congruit, vt earum prouectui,& vtilitatibus, quæ ſub tutela Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſpecialiter conſtitutæ ſunt, tantò impenſioris curæ ſtudium impertiatur; quantò & generalis prouidentiæ corpus cum cæteris,& ſingularem Apoſtolici priuilegij lineam præ cæteris ſortiuntur. Nos itaque in Apoſtolatus adminiſtratione non noſtris meritis, ſed diuina locati gratia, petitionibus tuis, (chariſſime fili, & Frater in Chriſto Guillelme,) cum omni charitate & beneuolentia conſentientes. Venerabili loco, cui præeſſe dignoſceris, tibi quoque, tuiſque ſucceſſoribus, noſtræ Apoſtolicæ defenſionis,& confirmationis priuilegia, prædeceſſorum noſtrorum ſtatuta ſeruantes, impendimus. Statuentes, & Apoſtolica autoritate

ritate corroborantes, vt ipſum Monaſterium & poſſeſſiones eius, res tam mobiles, quàm immobiles, ſeu cuiuſcunque modi bona ſint, quæ nunc ibidem iuſtè ſunt collata: vel in poſterum, Deo annuente, à fidelibus conferenda, ſine omni inquietudine, ſub tua, tuorúmque ſucceſſorum gubernatione, firma, & inconcuſſa permaneant, vt nulla poteſtas ſecularis, Eccleſiaſtica, ſeu aliqua perſona magna, vel parua, idem Monaſterium, vel eius pertinentia, inuadere, vel comminuere, aut in quocunque moleſtare audeat: nec ſubiectas illuc perſonas, ſine voluntate Abbatis diſtringere: vel quidquid fiſcus exigit, aliquo modo percipere præſumat. Addimus etiam, vt quia venerabilis Pater Benedictus, Monachorum Legiſlator, ex diuina gratia, Dux eſt Monaſticæ Religionis: ſit etiam, qui eidem Monaſterio præfuerit, primus inter Abbates Galliæ. Nec aliquis de Ordine Sacerdotali, Archiepiſcopus ſcilicet, aut Epiſcopus, aut inferioris Ordinis, cum inquietate, nec contra voluntatem ipſius, ad idem Monaſterium venire, aut aliquam ordinationem facere, vel Miſſas celebrare præſumat. Vt omni tempore, quieti & ſecuri abſque omni moleſtia vel controuerſia, Monachi in eodem Monaſterio Deo deſeruire poſſint. Abbas verò qui ordinandus ibi eſt, cum electione Fratrum, propter vitæ meritum, & honeſtatem morum, & non propter turpia lucra, ſeu pro pecunia eligatur: & abſque vlla calumnia, a quocunque Epiſcopo, prout ſibi placuerit, benedicatur.

De Sacerdotibus verò, aut Diaconis ordinandis, id obſeruetur quod in Regula præcipitur. Ne ſaltem aliquis Epiſcopus, ſubiectionem ab eis requirat, quos ordinauerit. Nec vnquam officio dignos ordinare differat. Denique, ſi contigerit vt Abbas accuſetur de criminalibus cauſis, non vnius Epiſcopi iudicio determinetur ſententia; ſed Prouincialis Concilij expectetur cenſura. Aut ſi fortè maluerit appellare Sedem Apoſtolicam, res ad Romani Pontificis differatur audientiam. Et quotieſcunque neceſſitas vrgebit eum venire Romam, ei in omnibus liceat. Sed & ſoluendi, & ligandi eam poteſtatem habeas, quam anteceſſores tui per Romana priuilegia probātur habuiſſe. Quòd ſi peccatis habitatorum terræ exigentibus, excommunicationis anathema ad eos peruenerit; id priuilegium eidem Monaſterio indulſimus, vt Fratres eiuſdem Congregationis, excluſis alijs omnibus, ipſi abſoluti diuinum officium peragant. Viſum quoque Nobis eſt, vt hanc licentiam eidem tribuamus: vt Fratres, qui in quibuſdam Cœnobiis degunt, quòd viuere regulariter nequeant, ſi voluerint ſtudio meliorandæ vitæ, ad ipſum Ducem Monachorum confugere, permittatur eis in eodem Cœnobio tamdiu degere, ſi contenti fuerint Monaſtica conſuetudine, quouſque in ſuis Monaſteriis videatur ordo redire. Permittimus etiam, vt ſi alicuius de ipſis Fratribus oneroſa conuerſatio fuerit, ipſe potiùs cum ſuo detrimento diſcedat, quàm alios inquinet.

Hæc igitur omnia, quæ huius præcepti, decretique noſtri pagina continet: tam eidem Abbati, quàm cunctis in eo, in quo eſt, ordine, locoque ſucceſſoribus, in perpetuum ſeruanda decernimus. Si quis verò Regum, Sacerdotum, atque quarumlibet perſonarum, hanc Conſtitutionis noſtræ paginam agnoſcens, contra eam venire tentauerit. Vel de Eccleſia Sanctæ Mariæ, cum omnibus appenditiis, pertinentibus ad ipſam Eccleſiam, quæ eſt in caſtro ſancti Bricij, quam Robertus Dominus ipſius Caſtri, ipſi Monaſterio contulit, aliquid abſtulerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reúmque ſe Diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate agnoſcat. Et niſi illa, quæ ab illo ſunt male ablata, reſtituerit, & digna ſatisfactione acta emendauerit: ſub anathematis interdictione fiat, atque in æterno examine, diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco iuſta ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs & hic fructum bonæ actionis recipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Datum Lucæ, 7. Idus Nouembris per manus Petri S. R. E. Cardinalis, anno 11. Pontif. Dom. Alexandri Papæ, Indict. 10.

Ampliauit & decorauit hanc Religionem S. Patris Mauri, pietatis & ſanctitatis intuitu initiatam idem Florus fundator, cum Bertoldo filio, quem vnum habebat infantem diuinis obſequiis in Monaſtico ſtatu ibidem mancipato oblatis eidem Monaſterio fortunis, p[illegible] item voluntate abdicata Chriſti amore ac[illegible] ac lubens Monaſticæ diſciplinæ ſe addixit, [illegible] Theodeberto Rege S. Maurus capillum ei totundit præ gaudio & religione manantibus v[illegible] lacrymarum riuulis.

Floriacenſis hæc Congregatio nedum in Gallia, verùm etiam vndique celeberrima Monachos [illegible] ſanctitate, & doctrina excelluerunt; quorum præconia, virtutes, & nobiliſſima acta in vnum collegit Ioann. a Buſco Cæleſtinus, & ſub nomine Floriacenſis Bibliothecæ pulcherrimum librum typis demandauit.

Redditur adhuc celebrior à Floriacenſi Monaſterio prædicto, in quo aliquando conditæ fuerunt reliquiæ Sanctiſſimi Patris Benedicti, & ſanctæ ſororis eius Scholaſticæ furtim ab Eccleſia Caſſinen. ablatæ, & poſtea per Carolum Magnum diuinitùs admonitum ad eandem Eccleſiam Caſſinenſem reportatæ. De qua re vide Anaſtaſium Bibliothecarium totius rei geſtæ oculatum teſtem, qui quomodo hæc tranſlatio facta fuerit, quove tempore, & qua ratione, veraci, & perpolito ſtilo narrat *in lib. inſcripto de tranſlat. Corp. Sanctiſſ. P. Benedicti*, cuius fragmenta hanc tranſlationem denotantia vide apud Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 3. ſub die 4. Decembris*. Aſſeruantur adhuc in hodiernum diem carmina quædam in tumulum Floriacenſem Sanctiſſimi P. Benedicti, huius tenoris.

Me quoque muneribus Patrem decorare ſupremis
Antiquà ductum Religione decet.
Hic, vbi buſta nouo Diui comitantur honore,
Quos opifex finxit de meliore luto.
Dant alij violas, texit ſed grande feretrum
Floriacum, medio quo fluit amne Liger.
Olim quod Latium bellorum turbine tranſit,
Hunc in Floriaca Gallia pandit humo.
Felix ante alias primi quæ conſcia moris
Oſſa tenet, cineres non (Benedicte) tuos.

Agunt de hac Floriacenſi Congregatione, & eius Inſtitutore S. Oddo Abbas, & Aymo eiuſdem Monaſterij alumni *in Bibiotheca Floriacenſi*, Ioan. a Buſco ſupradictus, *loc. cit.* Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 4. cap. 11.* Marcus Antonius Scipio *in lib. Elog. Abb. Montis-Caſſini in Elogio S. Mauri Abbatis.*

Ingiruienſis Congregatio in Anglia.

Ingiruienſis, ſeu Giribenna Congregatio circa annum 11
Domini 700. excitata eſt, huius authores fuerunt S. Vulphridus, & S. Benedictus Biſcopius, à quo aliquando Biſcopia Congregatio nominata eſt; licèt communiùs Giribenna vocetur. Huius Congregationis fundationi anſam præbuit, quòd deficiente obſeruantia, & quaſi ob defectum culturæ, & paganorum irruptiones [illegible] ceſcente, ſuſceptis variis Romam peregrinationibus S. Benedictus Biſcopius vna cum S. Vulphrido prædicto ex iis, quæ in celeberrimis Italiæ, & Galliæ Monaſteriis viderat, reſtituere, & inſtaurare ſtatuit: idque ita feliciter præſtitit, vt ab eius Magiſterio profluxerint maximi illi viri, quorum laboribus & Martyriis Germania ferè tota Eccleſiæ Catholicæ adiecta fuit. Huius Congregationis alumnus fuit venerabilis Beda, qui cùm eſſet puer ſeptem annorum prædicto S. Benedicto à parentibus imbuendus traditus eſt, ibique ſub Regula S. P. Benedicti,

cti, & inſtitutis fundatoris præfati vitam egit: obiit S. Benedictus, poſtquam Monachos ad concordiam & Regulæ obſeruationem adhortaſſet, anno Domini 703. Cuius Elogium ſcripſit Baronius in hanc formam, quæ ſequitur.

Porrò eiuſmodi fundatore propagatus eſt in Anglia mirificè Monachiſmus, vt plane inſula illa diuinis imbribus irrigata, Dei eſſet paradiſus effecta, apud quam dum Monaſtica viguit integra, in nullo aliquando nulla ad eam hæreſis accedere potuit; illa vero laxata atque ſoluta, redacta eſt terra fructifera in ſalſuginem auaritia inhabitantium in ea.

De hac Congregatione, & eius Inſtitutoribus agunt Raynerus *lib. de Apoſt. Benedict. in Angl. ſeſſ. 1. §. 2.* Ioan. Trithem. *de Vir. Illuſtr. Ord. S. Benedict. lib. 2. cap. 19.* & Arnold. Vuion. *2. p. ligni. vit. lib. 5. cap. 11. & lib. 3. ſub die 12. Ianuarij.* Molan. *in addit. ad Vſuard.* Sigibertus Monach. *de illuſtr. Eccleſ. ſcript. cap. 62.* & alij.

Fuldenſis Congregatio in Germania.

12 Fuldenſis Congregatio a S. Bonifacio natione Anglo Regij ſtemmatis primùm Monacho, deinde Archiepiſcopo Moguntino, erecta fuit in Germania circa annum Domini 750. & a Monaſterio Fuldenſi in Buchonia Sylua conſtructo, Fuldenſis Congregatio vocata eſt. Extat epiſtola, ſeu diploma S. Gregorij II. facta ſancto Bonifacio, cùm primum eundem in Germaniam ad prædicandum Euangelium miſit, relata in tomo 3. Concilior. *p. 1. ſeſſ. 1 pag. 340* ſequentis tenoris:

Exigit manifeſtata Nobis Religioſi Propoſiti tui piè in Chriſto flagrantis intentio, & approbata ſynceriſſima Fidei tua prolata relatio: vt ad diſpenſationem verbi diuini, cuius per gratiam Dei curam gerimus, te conminiſtro vtamur. Experientes proinde, te ab infantia ſacras literas didiciſſe, profectuſque indolem ad augmentum crediti cælitus talenti proſpectu diuini timoris extendere, videlicet gratiam cognitionis cœleſtis oraculi in laborem ſalutiferæ prædicationis, ad innoteſcendum gentibus incredulis myſterium fidei inſtanti conatu expendere, collætamur fidei tuæ, & adiutores effici cupimus gratiæ prærogatæ. Igitur quia præmiſſi conatus pium affectum vſque ad Apoſtolicæ Sedis, modeſta prouiſione, perduxiſti conſilium, vt membrum ex membro proprij corporis, aut requirens, motum mentis probares, capitiſque arbitrio humiliter te ſubmittens, & eius directione iuſto tramite properans, ſolidatæ compaginis plenitudo exiſtas. Ideo in nomine indiuiſibilis Trinitatis, & per inconcuſſam auctoritatem Beati Petri Apoſtolorum Principis, cuius doctrinæ Magiſterio fungimur, & locum ſacræ Sedis adminiſtramus, modeſtiam tuæ Religionis inſtituimus, atque præcipimus, vt in verbo Dei (quo igne illuſtrato, quem Dominus mittere venit in terram, emittere videris) ad quaſcunque gentes infidelitatis errore detentas properare, Deo annuente, potueris, Myſterium regni Dei noſtri veritatis ſuaſione deſignes, & per ſpiritum virtutis & dilectionis, ac ſobrietatis prædicationem vtriuſque teſtamenti mentibus indoctis conſona ratione transfundas. Diſciplinam denique Sacramenti, quam ad initiandos Deo præuio credituros tenere ſtudeas ex formula officiorum ſanctæ noſtræ Sedis Apoſtolicæ, inſtitutionis tuæ gratia prælibata, volumus vt intendas. Quod actioni ſuſceptæ tibi deeſſe perſpexeris, nobis, vt valueris, intimare curabis. Bene vale. Data Id. Maij imperante Domino piiſſimo Auguſto Leone a Deo coronato, anno 3. Imperij eius, indict. 11.

Accepto autem diplomate, & facta profeſſione fidei, ac præſtito iuramento de fide Catholica tuenda, Romanoque Pontifici obedientia præſtanda, hanc prouinciam aggreſſus, qualem progreſſum fecerit, licet colligere ex epiſtola reſponſoria prædicti Gregorij II. ad eundem, quæ habetur *eod. tom. 1. Concil. pag. 343.* tandem apud Dockum Friſiæ oppidum martyrio coronatus, ibique ſepultus eſt, relictis ſanctitatis ſuæ optimis monimentis, in cuius, & loci vbi ſepultus eſt honorem S. Alcuinus Monachus Doctor Anglus, & Caroli Magni magiſter ita cecinit:

Hic pater egregius meritis Bonifacius almis
Cum ſociis pariter fundebat ſanguinis vndam.
Inde ... martyrij ſumentes ſtemmata ſacri.
Terra beata nimis, Sanctorum ſanguine diues!
Tranſuolat hic victor diues ad præmia cæli,
Vltima corporibus iſtic veſtigia linquens.
Suadeo quapropter, curuato poplite ſupplex,
Tu quicunque legis, terris hic oſcula ſige;
Speſque tibi fiat, lacrymis aſcendere cælum.
Hic potuit...
Hic manet ille crucis, cuncto pretioſior auro.
Membraque cæleſti rore hæc perfuſa quieſcunt.
Adiuuat inde Paulus, Doctor Bonifacius inde,
Hæc duo quoniam conſtat ſimul aula dicata.

Inſtituta ergo hac Monachorum Congregatione ſub Regula S. P. Benedicti primum Abbatem eidem præfecit S. Sturmium, qui ſui præceptoris doctrina eruditus Monaſticam diſciplinam mirifice propagauit, cuiuſque Monachos ſummæ obſeruantiæ profeſſores indicat rythmica illa compoſitio:

Hinc Fuldenſes cum feruore
Clauſtra multa cum decore
Regunt in Alamania.

Ex qua etiam colligere licet multitudinem Monaſteriorum huius Congregationis in Germania, licet Fuldenſe celeberrimum, ob deplorandas noſtrorum temporum calamitates inimicis Hæreticorum affectum etiamnum langueat, Monachique illius Cœnobij diſperſi, huc illuc vagentur.

Agunt de hac Congregatione & S. eius inſtitutore S. Vuillibaldus Aichſtadenſis Epiſcopus, eius diſcipulus, vt refert Vuion. *2. p. ligni vit. lib. 3. ſub die 5. Iunij.* Rotardus Haſaugiæ Monachus *ex eodem.* Trithemius *in chronic. Hirſaugiæ, & vir. illuſtr. Ord. S. Bened. lib. 1. cap. 6 lib. 2. cap. 24. & lib. 3. cap. 171.*

Dunſtanenſis Congregatio in Anglia.

Dunſtanenſis Congregatio in Anglia à ſanctiſſimo viro Dunſtano, quem de Abbate Glaſton Edgarus Angliæ Rex Præſulem Vuigornienſem fecit, circa annum Domini 960. initium ſumpſit. Cùm enim Ordo D. Benedicti in Anglia penè extinctus fuiſſet incurſionibus Danorum, S. Dunſtanus cum Oſuualdo, & Ethelunoldo Regem Eadgarum ſuis ſuaſionibus impulit ad pietatis ſanctuaria ædificanda, & vltra quadraginta Monaſteriis reſtitutis, idem Sanctus cum ſociis, acceptis e Monaſteriis Floriacenſi, & Gandauenſi Monachis maximæ obſeruantiæ peritis, vniformem per omnia Monaſteria rituum ſanctarum cæremoniarum, diſciplinæque regularis introduxit. 13

Conſtitutiones huius Congregationis iuxta Regulam S. Benedicti idem S. Dunſtanus compoſuit, quas per duodecim capita diſtribuit, vt videre eſt apud Chryſoſtomum Raynerum *de Apoſt. Benedict. in Angl. in 3. p. append. pag. 7.*

Agunt de hac Congregatione idem Chryſoſtom *ſect. 2 §. 2 pag. 108.* & de eius inſtitutore Osbertus Monachus Cantuarienſis relatus a Surio *in tom. 3.* Trithem. *de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. lib. 3, cap. 221.* & *lib 4. cap. 100.* Vincent. *in ſpecul. lib. 24. a cap. 72. vſque ad 84.* Arnold. Vuion. *2. p. ligni. vit. lib. 3. ſub die 19. Maij,* & alij.

Cluniacenſis

Cluniacenſis Congregatio in Burgundia.

14 Cluniacenſis Congregatio operâ Guilelmi Pij Aquitaniæ Ducis incepit anno Domini 910. in Burgundia apud ciuitatem Matiſconenſem; vbi præfatus Dux in valle Cluniaca egregium Cœnobium extruxit, quod Cluniacenſe à loco, & ab ipſo tanquam primo, & capite, tota denique Congregatio Cluniacenſis nomen ſortita eſt. Primus huius Congregationis Abbas S. Berno in prædicto Monaſterio ſexdecim annorum ſpatio Monaſticam diſciplinam exemplo ſui quamplurimos edocuit, cui tandem defuncto ſucceſſit S. Oddo ex nobilibus Francorum, qui cùm arborem à S.P. Benedicto plantatam ferè areſcere conſpiceret, ad eius erectionem omninò ſe contulit, tantumque effecit exemplo, doctrina, & authoritate, quam maximam etiam apud Summos Pontifices habuit, vt totius Ordinis S. Benedicti reformator e auctoritate Apoſtolica conſtitut. Congregatio Caſſinenſis S. Benedicti non amplius Caſſinenſis, ſed Cluniacenſis iam appellaretur, prætendeténtque Cluniacenſes Monachi Caſſinatibus regulam dediſſe, iiſque ſupereſſe, vt narrat Leo Epiſcopus Hoſtienſis *in Chronica Caſſin. lib. 4. cap. 72.* vbi refert, Pontium Cluniacenſem Abbatem ad Synodum Romæ celebrandam profectum, inter Abbates omnes primatum iactaſſe; verùm Ioannes Cancellarius in litis deciſionem reſpondit: Non modò Cluniacenſes, verùm etiam omnes in Romano orbe Monachos Regulam S. Patris Benedicti à Caſſinenſi accepiſſe Cœnobio. Ergo, inquit Cancellarius, ſi à Caſſinenſi Monaſterio tanquam à viuo fonte Monaſticæ Religionis forma manauit, iure à Romanis Pontificibus Caſſinenſi Abbati hæc prærogatiua conceſſa eſt, vt ipſe ſolus (qui tanti legiferi Vicarius eſt) Abbas Abbatum appelletur. Ex his tamen clarè colligitur, Congregationem hanc Cluniacenſem celeberrimam eſſe, tum ex præſtantia inſtitutorum, tum ex multitudine locorum, quorum gubernio hæc ſacra Congregatio præfuit, quæ, vt narrat Vuion. *in ligno vitæ lib. 5. cap. 3.* ita ampliata eſt ſucceſſu temporis, vt etiam vltra mare in terra ſancta ſua iecerit fundamenta, ſub ſéque habuerit Abbatias, Prioratus, & Præpoſituras, tam mediatè, quàm immediatè ſibi ſubiectas bis mille, & ampliùs, vt colligere eſt ex libris Cluniacenſis Eccleſiæ.

Huius Congregationis Monachi poſtmodum à Greg. IX. Conſt. 5. *In cap. Pobemot.* Idib. Ianuarij 1232. reformati fuerunt, ita vt Nouitios ante annum decimumquintum completum recipere non poſſent. Hanc autem reformationem in aliquibus capitibus mitigauit Nicolaus IV. in eius Conſtit. 2. quæ incipit, *Regis.* 12. Septembris 1289. Extant in Bibliotheca Cluniacenſi præclariſſima huius inſignis Congregationis monumenta, & catalogus infinitus ſcriptorum, qui ex ea prodiêre, tam ſoluta oratione, quàm metrica inſignium, inter quos præcipuè Congregationis inſtitutor, ſeu reformator S. Oddo plura opera conſcripſit, quorum catalogum habes apud Arnold. Vuion. *lib. 5. lign. vit. par. 2. cap. 3.* Scripſerunt de hac Congregatione ferè omnes Hiſtorici, S. Antonin. *p. 2. titul. 15. cap. 14. §. 2.* Caſſaneus *in Catalog. glor. mund. p. 4. conſid. 35.* Polydorus Virgil. *de inuent. lib. 7. cap. 2.* Honuphrius *in Chron. ann. 913.* Genebr. *in Chron. ann. 826.* Hieronym. Rom. *de Republ. Chriſtian. lib. 6. cap. 9.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21.* Ludouic. Miranda *in manual. Prælat. tom. 1. q. 4. artic. 2.* Suarez *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 2. num. 1.* Rodriq. *qq. Reg. tom. 1. q. 4.* & nouiſſimè Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 45.*

Camaldulenſis Congregatio.

15 Camaldulenſis Congreg. ſub ann. 1000. à S. Romualdo Patritio Rauennate ortum habuit. Camaldulenſisque appellata eſt à loco in quo primùm ſui noui inſtituti fundamenta habuit; cum enim habitum S. P. Benedicti Claſſis apud Rauennam patriam ſuſcepiſſet, ibique ſpatio trium annorum Monaſticam probaſſet auſteritatem: ad maiora vocatus, ſe ad eremum contulit, vbi creſcente ſanctitatis eius fama, antequam de habitus eius mutatione cogitaret (vtebatur enim veſtibus nigri coloris) centum Cœnobia extruxit ſub normâ eiuſdem S. Benedicti; poſtmodum in altiſſima ſpecu in agro Aretino poſita, Caſam cuiuſdam Maldi incoluit, vnde ſuæ nouæ Congregationi nomen à Caſa Maldi deriuatum, & ſuis Monachis aptauit, & breuiori vocabulo, ſuos Camaldulenſes appellari voluit, mutatis in albas veſtibus nigris. Huius autem mutationis occaſionem ſumpſit, quam habuit in prædicto loco. Obiit anno Domini 1027. e quibus per ſpatium annorum 103. Monaſticam expertus eſt profeſſionem, & ſuum inſtitutum Religionem Camaldulenſem approbauit Alexander II. annò 1073. per hanc ſequentem Conſtitutionem.

Nulli fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoſtolica, eò quòd princeps exiſtat omnium Eccleſiarum, omnibus hoc iure, & debita ſollicitudine, Eccleſiis præeſſe debeat, vt non ſolùm eas Catholicæ Religionis vnitate concludat, ſed generaliter ab his, quæ extrinſecùs promouentur, ſua auctoritate tuetur & muniat. Inter quas tamen complures inueniuntur, quæ ſpeciali & proprij commendatione, in tutelam eiuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe conſulere, &c. ſpeciali charitate & ſtudio ſuæ matris amplexæ, ſecuriores, & liberiores, ab omni infeſtatione, conſiſterent. Quas vt dignum erat, ita in ſuo ſinu, Romana ſuſcepit Eccleſia, tantáque protexit vndique diligentia, vt omnibus ornamenta, præſidia, nonnullis etiamque & gratiam conferret amplificationis. Cuius rei nobis plurima exempla Sanctiſſimi viri prædeceſſores noſtri reliquêre, qui ante nos in ea, qua vt diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & earum exaltatione, magis quam pro vita, aut ſalute ſua, ſolliciti fuêre. Nouimus Monaſteria plurima, & cætera Eccleſiaſtica bona, quæ à Religioſis viris, ad patrocinium, & defenſionem Apoſtolicæ Sedis ſunt delata, cum ſumma charitate ab illis ſuſcepta, & priuilegio Apoſtolicæ defenſionis quaſi muro munita firmiſſimo. In qua re quàm ſanctè fecerint, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam cùm Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam viuis, quam defunctis piè impenduntur.

Vnde nos in eadem Apoſtolica Sede, non noſtris meritis, ſed diuina locati gratia, Oratorium S. Saluatoris in Campo Amabili conſtructum, & omnes cellas ipſi adhærentes, & circumcirca adiacentes & omnia ad ipſum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apoſtolicæ auctoritatis & noſtram, ſucceſſorúmque noſtrorum, ſuſcipimus defenſionem: ſalua eadem ſine matris Eccleſiæ, debita & canonica reuerentia. Volentes vt tam pia fidelium animarum deuotio, à quibus idem Oratorium fuit inceptum, ad huc uſque productum, Deo creſcat, & illis, eorúmque poſteris, & ſucceſſoribus ad ſalutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipſum Oratorium, & prædictum locum, cum omnibus cellulis & hoſpitiis ſuis, ſeu vniuerſis rebus ad eum pertinentibus in noſtram defenſionem ſuſcipimus, vt tam illa, quæ modò habere, & tenere videtur, quam quæ in antea Deo largiente iuſtè acquirere poterit, vbicumque poſita fuerint, ſub Apoſtolicæ Sedis cuſtodia, & tuitione conſiſtant.

Primo itaque loco ponimus Eremum, & Oratorium ſitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, hoſpitium eius, quod dicitur Fons-bonus. Tertio Cœnobium,

nobium, quod eſt conſtructum in loco, qui dicitur Certetto, qui eſt in infra Comitatum Vvulterrenſem. Quarto, in loco, qui dicitur Agna. Quinto in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto, in loco, qui dicitur Arcina. Septimo, in loco, qui dicitur Chaliano & Punina. Octauo, in loco, qui dicitur in Chio, & Eccleſia S. Sauini. Nono, in loco, qui dicitur Fogiano.

Sancimus igitur hoc noſtro priuilegio, vt neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua perſona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo ſeruientes, eiuſque territoria, in aliqua ſibi iuſtè, modò, aut antea pertinentia, inuadere, aut moleſtare, vel aliquo modò inquietare præſumat: libertatem, vel licentiam Eccleſiaſtici iuris, quam huculque habere viſi ſunt, ſeu quam iuſtè in anteà habere potuerunt, in hac eadem ſerie confirmamus, & perpetuam fore ſtatuimus. Ne quis etiam malas conſuetudines ſuperinducat, quibus idem Oratorium a ſua Religione turbetur, Apoſtolica auctoritate prohibemus.

Ita tamen volumus & conſtituimus, vt iam dictum Oratorium cum cellis ſuis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo priùs inchoatum eſt, & ad noſtra vſque tempora productum, maneat in ſuo vigore atque ſtabilitate. Scilicet vt ſemper Eremitico tramite, in contemplatiuæ vitæ celſitudine perſeueret. Nec liceat cuiquam vnquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, ſed ſemper ſolitariæ vitæ locus iſte ſit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Hoc quoque, veſtra charitate rogante, & huic Apoſtolicæ Sedis priuilegio annectimus, vt ſi quando opportunum fuerit, aliquem ex veſtra Congregatione in Eccleſiaſticos gradus ordinari, & Epiſcopus, ad cuius Parochiam iam pertinet prædictum Oratorium S. Saluatoris, ſeu aliqua ex Eccleſiis, vel cellulis veſtris in anteà pertinebit, ſimoniaca hæreſi fuerit deprauatus, vt ritè & canonicè Epiſcopale non poſſit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & bene viuentem Epiſcopum, vbicunque in veſtra, vel proxima prouincia inueniri potuerit, vt ab ipſo Eccleſiaſticis gradibus & officiis ordinari ex veſtra Congregatione dignus eſſe poſſit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, vt ſicuti qui ordinandi ſunt, bonæ vitæ, rectæque ſcientiæ exiſtere debent, ſic iuxta Apoſtoli ſententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehenſibiles & abſque crimine inueniantur.

Si quis autem temerario auſo, quod fieri non credimus, contra huius noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis confirmationis ſeriem, agere tentauerit, ſciat ſe eſſe excommunicatum à B. Petro Apoſtolorum Principe, & noſtra Apoſtolica auctoritate. Qui verò cuſtos & obſeruator huius noſtri priuilegij extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo conſequi mereatur. Datum Lucæ 4. Kalend. Nouemb. per manus Petri ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis ac Bibliothecarij anno 11. Pontificatus ipſius Domini Alexandri Papæ II.

Congregatio huiuſmodi palmites ſuos per totam extendit Italiam, & non vltra, & Abbati Generali facultas erigendi ſocietatem Laicorum Coronæ Domini ad inſtar Roſarij B.M. Virginis in propriis Eccleſiis eiuſdem Congregationis impartitur à Sacra Rituum Congregatione, ſub die 15. Ianuarij 1602. Ex eadem Congregatione hodiè Eremitani Montis Coronæ & S. Mich... [illegible] de Muchno.

Agunt de hac Congregatione ex profeſſo Auguſtinus Camaldul. *per tot. hiſtor. Camald.* Aluarus Razzerius *de ſacra Eremo Camald.* S. Antonin *p. 2. tit. 1. cap. 15.* Caſſan. *in Catal. glor. mund. p. 4. conſid. 54.* Gaultier *in tab. chronograph. ſæcul. 10. ann. 967.* Syluest. Marul. *in Ocean.* *Relig. lib. 2. cap. 12.* Illeſcas *in Hiſt. Pontif. lib. 4. cap. 75.* Emanuel Rodriquez *qq. Reg. tom. 1. par. 3. art. 9.* Azor. *Inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 3. num. 7.*

Montis-Coryli Congregatio.

16 Montis-Coryli Congregatio ita nuncupata à fonte Corylo in Monte Apennino prope ciuitatem Callienſem in ſtatu Vrbinaten. inſtituta fuit à ſanctiſſimo viro Landulpho Monacho Benedictino circa ann. Domini 1008. temporibus Ioannis XVIII. & Enrici II. qui, mutatis veſtibus nigris, albo colore vtebatur. Hinc propter ſimilitudinem colorum ſcriptores ſæpiùs decepti putarunt, eſſe eandem omninò Congregationem cum Camaldulenſi, cùm verè diuerſa ſit, licet ſucceſſu temporis Cœnobium Coryli, ſeu alias de Auellana, cuius Venerabilis Petrus Damianus Commendatarius extitetat, vnitum fuerit Congregationi Camaldulenſi, ſicuti etiam nunc vnitum remanet.

Agunt de hac Congregatione Nicandrus Carthuſ. *in 7. tom. Sur. 22. Feb.* Conſtantinus Caietanus *in Prolegomenis de vita B. P. Damiani.* Hieron. Rubeus Rauen. *lib. 5. Hiſt. Rauen.* Auguſt. Fortun. *in Hiſtor. Camald. lib. 5. cap. 6. & ſeqq.* Petrarcha *de vit. ſolit. tract. 3. lib. 2. c. 17.* Cardinal Baron *tom. 11 Annal. ſub* 1072. Syluest. Marulus *Hiſt. ſacr. pagina mihi* 159. vbi affirmat, quòd in prædicto reperitur effigies famoſiſſimi Poëtæ Dantis in petra inciſa cum tali Epitaphio:

Ecce cubiculum, hoſpes, in quo Dantes Alirgherius habitaſſe, in eóque non minimum præclari, ac penè diuini operis ſui partem compoſuiſſe fertur.

De eodem loco agit idem Dantes *Cant. 21. de Paradiſo*, vbi in perſona B. Petri Damiani loquitur in tribus ſtrophis.

Hirſfeldenſis Congregatio in Germania.

17 Hirſfeldenſis Congregatio in Germania initium ſumpſit anno circiter 1030. ſub D. Menghicheto Abbate. De hac Congregatione ſic loquitur Ioan. Trith. *lib. 1. de vir. illuſtr. Ordinis S. Benedicti, c. 9. In Hirſfeldia etiam ſpecialis reformatio pluribus annis viguit, quæ ſe ad multa Monaſteria dilatauit. In aliis quoque Monaſteriis pluribus magna olim reformatio iteratis vicibus incepta eſt, quæ non paucis annis perdurauit, ſed nullam vnquam reformationem generalem totius ordinis factam inuenimus.* Ex quibus verbis manifeſtiſſimè conſtat, hanc Congregationem aliquando nequaquam fuiſſe diſtinctam à Caſſinenſi, & prædictum D. Menghicherum aliqua Monaſteria in Hirſfeldia ſub ſtrictiori Regulæ Benedictinæ obſeruantia reformaſſe.

De hac Congregatione agunt præter Trithemium *loc. cit.* Chronica antiqua Caſſinen. & Arnoldus Vuion. *2. part. lign. vit. lib. 5. cap. 11.* vbi fatetur de hac Congregatione nihil ampliùs habere, niſi quòd initium ſumpſerit paulo ante, vel poſt annum 1040 licèt reuerà inceperit anno ſupradicto 1030. ſicut teſtantur Chronica antiqua Caſſinen.

Sanctimonialium Damianitarum Congregatio.

18 Sanctimoniales fœminæ item, vulgò Damianitæ, Regulam S. Patris Benedicti olim profeſſæ ſunt, vt videre eſt in multis priuilegiis Ordini Damianitarum conceſſis à diuerſis Summis Pontificibus, & primo Greg. IX. ſuâ Conſtit. quæ incipit, *Religioſam*, ſub Datum Peruſij 3. Non. Maij, indict. 8. Incarn. Dom. 1235. in qua hæc præciſa verba habentur:

In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundum Deum, & S. Benedicti Regulam, atque

que in ſtitutionem Monialium incluſarum S. Damiani. Aſſiſinatis in eodem loco inſtitutus eſſe dignoſcitur.

Idem repetit in Conſtitutione ſub Dat. Peruſij, 10. Cal. Aug. & in alia ſub Dat. Reate 4. Calend. Aug. 1246. & in alia ſub Datum Viterbij 18. Kalend. Maij, indict. 9 Incarnat. Dominicæ 1237 Innocentius IV. idem repetit in ſua Conſtitutione, qua quædam priuilegia confirmat Abbatiſſæ Monaſterij S. Catharinæ Cæſarauguſtan. ſub Datum Lugduni 4. Non Octobr. anno 1246. Alexander IV. ſub Datum Neapoli 2 Kalend. Maij 1255.

In quibus, & infinitis ferè alijs Conſtitutionibus, diuerſis huius Inſtituti Monaſterij ſanctimonialium varia priuilegia, gratiæ, & indulta, exemptiones, & libertates conceduntur, prout videre eſt in Annalibus duobus tomis digeſtis per Fr. Luc. Vuadingum, vbi in fine cuiuſque tomi referuntur prædicta diplomata.

Verum quidem eſt, quod nunc temporis huiuſmodi Moniales ferè omnes Regulam Seraphici Patris Franciſci acceperunt mutandam, prout ſibi conceſſione Pontificum indultum eſt.

Congregatio Sanctimonialium Camaldulenſium.

19 Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio frequentiſſima, in Italia præcipuè Regulam S. Benedicti, & inſtituta Monachorum Camaldulenſium ſequitur. Quid de hac Congregatione, ſicut & de alijs Monialibus, quæ reſpectiue ſecundùm ritum Congregationum Monachorum, quæ modò extant, erecta fuerunt, & in maxima obſeruantia florent, particulariter referam, non habeo, niſi quòd inſtituta Congregationis, ſub qua militant, obſeruant; inſtituta patria, coſtum locorum ex quocunque particulari Monaſterio petenda ſunt.

Congregatio Vallis-vmbroſæ.

20 Congregatio Vallis-vmbroſæ excitata & fundata eſt in Hetruria in quodam Montis Apennini receſſu, prope, & extra Florentiam ad ſexdecim circiter milliaria à ſanctiſſimo viro Ioanne Gualberto nobiliſſimo Patricio Florentino filio Gualberti illuſtris Equitis, & Comitis Petrorij, aliorúmque Caſtrorum Domini in regione Vallis Peſæ inter Florentiam, & Senas circa annum Domini 1012. Hic ſanctiſſimus vir adhuc adoleſcens cùm primùm militaribus diſciplinis operam daret, Hugo eius Frater à conſanguineo occiditur, quem Ioannes die Paraſceues, cùm inermem iuxta Monaſterium S. Miniatis prope mœnia Florētiæ obuium haberet, euaginato gladio, in eum valido clamore irruit. Vnde homicida, qui Ioannem armis, ac militibus ſtipatum declinare non poterat, ſe circumuentum videns, nec ſalutis vllam ſpem ſibi relictam conſpiciens, ad eius pedes procidens propter amorem Ieſu Chriſti, qui eo die pro humani generis ſalute patibulum Crucis aſcenderat, vitam ſibi condonari popoſcit. Quo humilitatis actu, necnon verbis, & precibus commotus Ioannes, ac propter memoriam ſacratiſſimæ Paſſionis, & ſanctæ Crucis reuerentiam, quam conſanguineus homicida mortem iam iam ſubiturus brachiis figurabat, quaſi vocem Domini noſtri Ieſu Chriſti in Cruce pendentis audiret: *Pater, ignoſce illis, quia neſciunt, quid faciunt*, vitam ei clementer indulſit, illumque amplexatus, Fratris vice, quem ille neci dederat, æſtimaturum ſe ſpopondit: quod quidem inſigne pietatis pignus quàm maximè Deo gratum indicauit euentus, Ioanni enim ſtatim proximam S. Miniatis Eccleſiam ingreſſo, ac coram ſupplici ad deprecationes, ſignum Chriſti in Cruce pendentis ſimulacrum ceruicem inflexit. Quo mirabili ſigno vir Dei Ioannes permotus, ſeculi pompas, ac paternam hæreditatem contemnens, inuito patre proprijs manibus comam ſibi totondit, & habitum Monaſticum ſuſcepit. Poſtmodum verò inſpirante Deo ad Romualdum Camaldulenſis Eremi incolam toto Orbe celeberrimum conuolauit, cuius Magiſterio, ac rigoroſa Eremitica vita, ac Monaſtica diſciplina cùm aliquandiu vſus fuiſſet ab eodem Romualdo ſuæ nouæ Congregationis Vmbroſæ in Valle inſtituendæ cæleſte vaticinium accepit, Ordinémque Vallis-vmbroſæ (pluribus vndique ob eius ſanctitatis famam ad eundem venientibus) ſub norma, & auſpiciis, ac Regula ſanctiſſimi Patriarchæ Benedicti fundauit, totiúſque Territorij Vallis-vmbroſæ liberalis, & ampliſſima donatio ei facta fuit à Domina Ita ſancti Hillarij Abbatiſſa, cuius donationis authenticum inſtrumentum in Archiuio Vallis-vmbroſæ aſſeruatur, ſub his verbis:

In nomine Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis.

QVamuis Sacer Diuinitatis cultus exigat, vt omnibus Chriſti fidelibus ſibi dignam exhibere debeamus reuerentiam, præcipuè tamen erga illorum obſequia nos eſſe oporteat ſollicitos, qui relictis pro Chriſto, & poſtpoſitis rebus ſecularibus, ſpretiſque vitiorum contagiis expediti, & alacres confugerunt ad eius miſericordiam, & ſub eo legitimè militantes contra antiqui hoſtis aſtutias non ſolum die, noctuque certare non deſinunt, verùm etiam pro delictis populorum apud Omnipotentis Dei miſericordiam intercedere non deſiſtunt inſtantiâ ſummâ. dignum quippe eſt omnimodis, & valde laudabile in conſpectu Summi Dei, vt qui pro communi vtilitate omnium militant, communi omnium labore, & obſequio expeditiùs ſuam debeant continere militiam, quatenus abſque ſeculari ſollicitudine meliùs valeant Deo ſeruire, cui adhæſerunt. Profectò abſque noſtræ iuſtitiæ fructu, vt benè credere poſſumus, facere non valemus, ſi nos qui anteactis temporibus ſanctè non viximus, illos iuuare, qui piè, & ſanctè, ſicut decet, in Dei ſeruitio viuere volunt, vlmum imitantes plantatam in vinea, quæ licèt in ſemetipſa ſit infructuoſa, tam fructuoſam tamen vitem cum botro ſuſtentat. De quorum itaque collegio quoſdam viros de ſancti Miniatis Monaſterio, quos vobis benè notos eſſe credimus, in Eremo, quæ Vallis-vmbroſa vocatur, vos ſcitis, ſuſcepimus in loco, qui dicitur Aqua bella, in proprietatem ſcilicet noſtri Monaſterij quidem in honore S. Hillarij ſito Alfiano, qui meliorandæ vitæ gratia Cœnobium, quod multa populoſitate frequentabatur, relinquentes, in loco ſolitario vitam actitare maluerunt. Quam intentionem Deus ex alto proſpiciens, & illorum iuſtam voluntatem, manum ſui auxilij ſupponendo, ſanctam produxit in operationem; ſed quia ciuitas latere non poteſt ſupra montem poſita, illorum bonæ opinionis celeberrima fama circumquaque perluſtrans, noſmet, & omnes noſtræ patriæ, omnes pariter ſuo compleuit bono odore, bene quippe congruebat, vt qui Deo iuxta Pauli Apoſtoli vocem bonus odor in omni loco exiſterant, pro illorum factis magna Deo vbique ab omnibus attolleremus præconia. Morati ſunt ſiquidem in prædicta Eremo abſque Eccleſia, ſed tamen cum vita ſancta per dies aliquot: interea exigentibus cauſis quammaximis, voluntate Dei contigit, vt Diuus Corradus Imperator Auguſtus cum ſua vxore Domina Ghiſla Diua Auguſta, & filio ſuo Domino Errico Rege glorioſiſſimo, & coniuge ſua Florentiam deueniret. Vnde factum eſt, vt fama, quæ iam populos repleuerat, vſque ad ipſas aures perueniret Imperatorias, qui cum omnis illorum conuerſationis Ordinem dignatus eſſet diligenter inquirere, inter cætera nunciatum eſt, illos Eccleſiam non habere, quod audiens intellexit ſibi à Deo reſeruatum fore, in quo Fratrum neceſſitati non minimæ ad diuinum honorem ſubuenire debuiſſet, ad

quos

quos dirigens Rodulphum Pauibronenſem dignum Deo Præſulem, quia Fæſulani, Iacobo extincto nondum habebant conſecratum Præſulem, in honorem ſanctæ Mariæ, & Michaëlis Archangeli, & Bartholomæi, & Thomæ Apoſtolorum, & S. Stephani Pontificis, & Benedicti Abbatis, & Nicolai venerabilis Confeſſoris conſecrare ibi Oratorium fecit, quod cernens ego Ikta S. Hillari Abbatiſſa indigna Dei gratia, eduxi dignum eundem venerabilem locum pro bono exemplo priùs aliquo donare monuſculo, & ita ordinare & componere, vt Fratres illic modò morantes, & qui deinceps debent conuenire, meo auxilio, meaque operatione in ſeruitio Dei securè poſſint conſiſtere. Concedo itaque, atque confirmo prædicto venerabili loco per circuitum eiuſdem pro cœmeterio, & officinis, hortis, & vineis, & campis Fratrum, pratis, & paſcuis omnem terram, quæ ad vnum tenentem cum cerrito arboroſa, quámque & ſine arboribus, quæ iſtis terminis concluditur, ex vno quidem latere habet terminum foſſam de Franeo, & terram, quæ dicitur Paſſianiſe; ex alia parte habet terminum Maſſam Reſtuneaiam, & terram Paſſianiſe vſque ad iugum Alpis; de tertia habet terminum terram Adimari; de quarta parte habet terminum terram eiuſdem Adimari, & aliam terram noſtri Monaſterij, videlicet S. Hillari; & damus aliam terram, & Caſtanectum, & Fraſcaritum, quod dicitur Caſa Annuale, quod eſt Donnicatum; de vna parte eſt ei finis terra de Manſis, de alia eſt finis via, de tertia eſt finis Fonteſtetriſæ, quarta eſt finis cerrito Donnicato infra iſtos fines tantùm concedo, quantum tenuit ad meum Donnicatum. Et inſuper concedo in Pitiano Manſum vnum, quod detinet Gherardus, & Martinus, & vineam vnam de mea Donnicata cum terra, & horto, totum in vnum tenentem, ſicut deſignata eſſe videtur. In Barbazzano dono terram Schaphiliorum trium de Donnicato. In Melito ſortem vnam, quam detinet Corbulus, & Vuinitio. Aliam ſortem in Remulo, quam detinet Iſnardus, & aliam in Agnano, quam detinet Bonatto. Aliam in Fiſciano, quam detinet Vrſo, & nepotes eius. Aliam ſortem à S. Mauro, quam detinet Bonitio Vrſi vnà cum terra duorum modiorum de Donnicato, vnum in palude, qui dicitur Prunito, & alium vbi dicitur Benchicium. In Montiniana concedo de Donnicato terram Schaphili vnius, & vnum Manſum, quem detinet Ioannes, & Rainitio germani filij Mainſij; ideò prædictæ Eccleſiæ, & terras prænominatas, & res, & ſortes, & Donnicata vnà cum omnibus ædificiis, quæ habent ſuper, & infra ſe vbicunque aliquid ad ipſam pertinens eſſe inuenitur in integrum in ipſa Eccleſia, & Oratorio Sanctæ Mariæ pro animæ meæ remedio, & parentum meorum, tam viuorum, quàm defunctorum concedo, & confirmo in tali tenore, vt præmonita Eccleſia cum omnibus rebus, quas modò ibi concedo, & confirmo, & quas Deo annuente, deinceps ibidem pertinere debebunt, ſemper ſint ſub poteſtate, & defenſione prænominati Monaſterij S. Hillarii, in cuius proprietatem ipſa Eccleſia ſita eſt, & ſub mea poteſtate, & meorum ſucceſſorum, ac regendum, & defendendum, ſiue ordinandum; & ita volo, vt Præpoſitus, ſiue Abbas, qui tempore ibi è Sanctorum auctoritate, & noſtra donatione ordinatus fuerit pro prædicta Eccleſia Sanctæ Mariæ, & pro omnibus pertinentiis eius, omni anno in feſtiuitate S. Hillarii in ipſa Eccleſia, & Monaſterio ſito Alſiano ante Altare eius, ſiue per ſe, ſiue per miſſum ſuum per ſignum penſionis ponat de cera libram vnam, & de oleo libram alteram ad luminaria faciendum, & per omnia interdico, vt Præpoſitus, ſiue Abbas eiuſdem locelli, vt licentiam non habeat, nec poteſtatem, prænominatam Eccleſiam Sanctæ Mariæ, ſiue terras ibidem pertinentes in alia qualibet poteſtate vendere, aut commutare, aut quolibet titulo alienare, nec fiduciare, aut commendationem facere ad damnitatem præfati Monaſterij, & meam, vel ſucceſſorum meorum, & illis hoc adimplentibus, ſi forſitan ego, vel mea aliqua poſtera prædictam Eccleſiam Sanctæ Mariæ, aut res ibi pertinentes de poteſtate Fratrum ibidem Deo ſeruientium refellere, contendere, aut contradicere, vel minuere, vel intentionare, aut prædictum locum ſanctum deſtruere, vel diſſipare, aut per aliquam ſuprapoſitionem Dei ſeruos ibidem conſiſtentes moleſtare præſumpſerimus, per nos, aut per ſubmiſſam perſonam, aut per quodlibet ingenium componere & dare debeamus ad partem ipſius Oratorij, & Rectorum eiuſdem loci pœnam libr. centum auri optimi, & inſuper ſoluta pœna omnes maledictiones venient ſuper illos tam maſculos, quàm ſupra fœminas, qui hanc veram ordinationem, vel donationem tentauerint violare, quales olim venerunt ſuper Anania, & Saphira, & Simone Mago, & Abiram, & Dathan, & cum Iuda traditore in infernum perpetuam ſuſtineant paſſionem; & hæc donatio, & ordinatio, quam nunc facio, & quam poſteà Deo volente, factura ſum, & firma, & ſtabilis permaneat nunc, & ſemper, & per omnia ſecula, & hoc ſtatuo, & atque confirmo & ratione corroboro, vt ſi aliquo tempore in eadem Eccleſia Sanctæ Mariæ talis Præpoſitus, ſiue Abbas fuerit inuentus per aliquem modum Simoniacæ hæreſis ordinatus, aut non regulariter viuat, licentiam habeamus, ipſum omnimodis abiicere, & meliorem, & Regularem ibi reſtituere. Hæc omnia, quæ ſuperiùs leguntur, mea decreuit, & pro Chriſti amore confirmauit voluntas, per communem conſenſum, & conſilium Fratrum Deo ſeruientium, & noſtrarum ſororum, & per beneuolentiam, & laudationem noſtræ Eccleſiæ militum, & iudicum noſtri Comitatus conſcientiam, idcircò, vt in eo ordine, ſit noſtra ordinatio, & donatio, quam pro remedio animæ noſtræ feci, firmior, & ſtabilior permaneat ſemper, cum ſtipulatione ſubnixa, vnde duas chartulas vno tenore ſcribere rogaui, quarum vnam habeant prædicti locelli Fratres, & altera ſit in cuſtodia ſancti Monaſterij noſtri oſtendenda futuris temporibus. Data anno Dominicæ Incarnationis trigeſimo nono poſt mille, & Imperij Domini Corradi Imperatoris Auguſti XIII. 5. Non. Iulij, Indict. 7. Acta Florentiæ, ſubſcripta à multis teſtibus, & quatuor ſigillis munita, vt in Originali exiſtenti in prædicto archiuio Vallis vmbroſæ.

Prædicta donatio poſtmodum confirmata fuit à Domina Agnete S. Hillari Abbatiſſa anno 1086. cuius confirmationis inſtrumentum ſimiliter aſſeruatur in prædicto Archiuio Vallis-vmbroſæ.

Aliæ donationes prædicto Monaſterio Vallis-vmbroſæ, & iam inceptæ Congregationi factæ fuerunt, nimirum à Comite Guidone an. 1081. & à Domina Mathilda Magna Italiæ Marchioniſſa, & Comitiſſa anno 1103. 13. Kal. Dec. & à Domina Emilia Comitiſſa vxore Guidi Guerræ Comitis eodem an. 1103. prid. Kal. Febr. quarum omnium donationum authentica inſtrumenta aſſeruantur in Archiuio Vallis-vmbroſæ.

Cùm autem in eodem loco commoratus eſſet vſque ad annum 1034. ibique multorum diſcipulorum, aliorúmque ad eum conuolantium Congregationem inſtituiſſet, necnon aliqua Monaſteria ædificaſſet, Abbas generalis eligitur & D. Petrum Aldobrandinum diſcipulum ſuum, poſtea S. R. E. Cardinalem, & Epiſc. Albanenſem ad ſimoniacam labem à tota Italia extirpandam per immenſum ignem miraculosè tranſire fecit, aliiſque quamplurибus, ac mirificis editis miraculis in magna Romanorum Pontificum, præcipue Leonis IX. Alexandri II. Stephani X. Greg. VII. ac Imperatorum, & maximè Henrici II. Regum, & Principum deuotione

hibitus, ex hac mortali vita ad cæleſtem migrauit anno 1073. Poſt cuius obitum inter ea, quæ in Dei honorem, & huius Sanctiſſimi Patris gloriam, de quibus fusè *in Chronica Ordinis*, hoc etiam ſpeciale fuit, quòd cùm Gregorio VII. Papæ, referente Baronio, *Annal. Eccl. tom. 11. ſub anno 1073. pag. 436.* compunctio ſolita ad Miſſarum ſolemnia accedenti tribus continuis diebus deeſſet, in memoriam eidem venit nomen, & ſanctitas S. Ioannis, cum quo dum viueret amicitiam, & notitiam habuerat, cuius dum in ſuum auxilium humiliter inuocaret, mox gratiam eiuſdem compunctionis ſanctæ, multo largius, quàm ſolebat habere, reſumpſit. Quod D. Petrus Albanen. Epiſcopus, cognomento Igneus, ex ipſius ore Domini Papæ teſtabatur ſe audiſſe. Hinc idem Pontifex audita morte amici chariſſimi Ioannis, ad ipſos Monachos has de morte ipſius literas conſolatorias dedit.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei

Clericis, Monachis, ac Religioſis Laicam diſciplinam ſanctæ recordationis S. Ioannis Gualberti Abbatis imitantibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Licèt venerabilis memoriæ eundem Ioannem Patrem veſtrum corporeis oculis non viderimus, quia tamen fidei eius puritas in Catholicæ fratribus mirabiliter reſplendent, multum eum amore dileximus, cuius ſanctæ conuerſationis ſtudium, quamuis vos imitatores eſſe non ambigimus, vt vigor rectitudinis veſtræ ad extirpandam ex agro Dominico zizaniam ſollicitiùs inuigilet, attentiuſque ferueat, paternæ vobis exhortationis verba impendimus. Vos itaque, dilectiſſimi, in quantum humana poſſibilitas permittit, vitam illius ſequentes, & vere filios eius, & hæredes ſimul vos conuerſatione probantes, viriliter agite, & confortamini in Domino, & in patientia virtutis eius documenta ſanctarum Scripturarum, quibus hæreticorum argumenta deſtruuntur, & fides ſanctæ Eccleſiæ defenditur contra membra Diaboli, quæ diuerſis machinationibus Chriſtianam Religionem conantur euertere, mens veſtra quotidie meditetur, & ea qua ſolet libertate, in malorum confuſione erigatur; eos verò, qui in vobis confidunt, & conſilium Religionis veſtræ ſequi diſponunt, more prædicti Patris veſtri ſuſcipite, & de his, quæ ad ſalutem eorum pertinere videntur, ſanctis exhortationibus inſtruite, vt non ſolùm veſtra, ſed & vos ſequentium circumpoſiti populi conſiderantes ſancta opera, glorificent Patrem veſtrum, qui in cælis eſt: nos autem ipſum amorem, quem Patri veſtro, & vobis olim impendimus, donec noſtros ſpiritus rexerit artus, exhibere deſideramus, & tanto quidem deinceps maiori vos charitate fouebimus, quanto vos in diuinis negotiis feruentiores eſſe probabimus, quibus non ſolùm ſpirituale, ſed & ſeculare, ſi neceſſe fuerit, auxilium, Deo adiuuante miniſtrabimus. Vos igitur Omnipotentem Dominum exorate, vt ipſe vires, & facultates Nobis tribuat, quatenus ſuſcepti regiminis importabile pondus poſſimus tolerare, & ſanctam Eccleſiam in ſtatum antiquæ Religionis reducere. Valete.

Poſtmodum in vita, & poſt mortem innumeris (vt ita dicam) decoratum miraculis, Cæleſtinus III Pontifex maximus in Sanctorum Chriſti Confeſſorum numerum retulit anno Domini 1193. vt in Bulla eiuſdem Pontificis hic appoſita intueri quiſquam poteſt.

CÆLESTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Venerabili Fratri, & dilectis filiis Abbati, & Conuentus Vallis vmbroſæ ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Glorioſus Deus in Sanctis ſuis, & in maieſtate mirabilis, miniſtros ſuos, qui ſibi veraciter, & ſincerè miniſtrant, non ſolùm immarceſcibili brauio, & æterno remunerat: verùm etiam in præſenti vita per exhibitionem plurium miraculorum commendabiles reddit, & ſecundùm propheticum verbum, eos facit in æterna eſſe memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quiſquam Catholicus ambigit, cùm & hoc Scriptura ſacra teſtetur, quòd in ſanctis ſuis laudatur Dominus & qui honorat eos, ipſum Dominum prorsùs honorat, ipſo atteſtante, qui dicit, *Qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit*, & item, *quod vni ex meis miniſtris feciſtis, mihi feciſtis*. Et quidem rationi conſentaneum eſſe probatur, vt quandoquidem Omnipotens Pater Filij ſui cohæredes eo quo ipſum honore voluit inſigniri, ipſo orante, & dicente; *Volo Pater, vt vbi ego ſum, illic ſit & miniſter meus*. Et rurſùm. *Si quis mihi miniſtrauerit, honorificabit eum Pater meus qui in cælis eſt.* Homines qui ex lutea materia ſunt, ipſius memoriam celebrent, & venerentur in terris, cuius nomen creditur ſcriptum eſſe in cælis.

Hac nimirùm conſideratione inducti, cùm preces dilectorum filiorum noſtrorum, Georgij Abbatis, & Conuentus Paſſinianenſis Monaſterij, veſtrúmque teſtimonium recepiſſemus, & literas; & inclytæ recordationis Ioannem quondam Abbatem, Vallis-vmbroſanæ Congregationis Inſtitutorem, qui Creatoris ſui ſeruus prudens extitit, & fidelis, & familiæ ſibi commiſſæ in tempore tritici menſuram impendit, & quem, quia fuit ſuper pauca fidelis, poſt obitum ſuum ſuper multa Dominus ipſe conſtituit, & multis miraculorum priuilegiis inſigniuit, iſtis etiam temporibus, vt dicitur, inceſſanter illuſtrat, Sanctorum catalogo annumerare, & conſociare vellemus. Viſum itaque eſt nobis, & communi conſilio Fratrum inſedit, vt vicinorum Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ deberemus de conuerſatione eiuſdem boni viri, & miraculis teſtimonia præſtolari. Demùm verò cùm Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpoſitorum Eccleſiaſticorum, & Monaſticorum Conuentuum, atque aliorum ſuper eiuſdem miniſtri Ieſu Chriſti vita, & conuerſatione, atque miraculis recepiſſemus teſtimonia, & preces, ſuper canonizando eodem, Fratrum noſtrorum conuenientia requiſita, & habita; referentes gratias Creatori, qui Eccleſiam ſuá ſemper noua prole multiplicat, & tam roſarum, quam liliorum flore decorat, prænominatum Beatum Ioannem canonizauimus, & numero Confeſſorum Chriſti decreuimus adiungendum; Confeſſorum omnium Regem prece humili depoſcentes, vt eiuſdem Confeſſoris, qui ſibi propter lucidas, & conſpicuas placuit actiones, precibus, & meritis recolendis ab inſtantibus periculis eruamur, & in noſtris neceſſitatibus ipſius patrocinium ſentiamus. Veſtræ itaque deuotioni per Apoſtolica ſcripta mandamus, atque præcipimus, quatenus de tanti patroni ſuffragio, quem genuit, & nutriuit ipſa Italia, ſpiritualiter gratulemini, & eius memoriam certo die inter alios Confeſſores veneratione celebri recolatis, ipſius feſtiuitatem colere ſtudeatis, in eo diuinam Omnipotentiam exaltantes. Si enim, atteſtante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata eius obſeruat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoſcitur, quòd apud

Deum

Deum poſſit, & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri, qui Euangelicæ prædicationis non ſurdus auditor, Mundi gaudia tanquam ſtercora reputans dereliquit, & ſequens Chriſti veſtigia non ſolùm in veſtro Monaſterio Monaſticam Religionem inſtituit, verùm etiam ſeptem Monaſteria fabricauit, & ad vltimum Paſſinianenſe Monaſterium reparans, in eo præſentem vitam laudabili deceſſu finiuit. Illud tamen inter eius miracula primum, & præcipuum inuenitur, quòd pro quodam opere miſericordiæ cuidam in ſe delinquenti, ante ipſum in modum Crucis proſtrato prouide, & clementer exhibito, imago Crucifixi ei, adhuc in ſeculari militia exiſtenti, caput dicitur inclinaſſe. Dat. Laterani, 2. Nonas Octobris, Pontificatus noſtri anno 3.

Hanc Congregationem ſuam Alexander II. anno 1070. primus priuilegiis muniuit, & decorauit: licèt alij aſſerant eam inſtitutam fuiſſe anno Domini 1015. ac confirmatam anno 1090. & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ receptam à Summo Pontifice Vrbano II. quod veritati magis conſonum eſt, vnde eiuſdem Summi Pontificis diploma meæ Congregationis fauorem concernens, hìc verbatim apponere viſum fuit.

VRBANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectiſſimis filiis vniuerſæ Vallis vmbroſæ Congregationis ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm vniuerſis Sanctæ Eccleſiæ filiis ex Apoſtolicæ Sedis auctoritate, ac beneuolentia debitores exiſtamus, illis præcipuè locis, atque perſonis, quæ ſpecialiùs, ac familiariùs Romanæ adhærent Eccleſiæ, quique ampliori religionis gratia eminent, propenſiori nos conuenit charitatis ſtudio imminere. Quia igitur diuina propoſitum veſtrum præueniente, ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè poſitis aſpirauit, Nos veſtro prouectui, annuente Domino, prouectus adiungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro Beatæ Mariæ ſemper Virginis reuerentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus, & Apoſtolicæ illud auctoritatis priuilegio munientes, ab omnium perſonarum iugo liberum permanere decernimus. Per præſentem igitur noſtri priuilegij paginam Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, vt quæcunque hodie veſtrum Cœnobium iure poſſidet, ſiuè in craſtinum, conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium iuſtè, atque canonicè poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant; illis ſucceſſoribus dico, qui eumdem Religionis ritum, & fidei conſtantiam conſeruare, & ſtrenue Omnipotenti Domino in eodem propoſito deſeruire ſategerint. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſiue Baſilicarum, ordinationem Clericorum liceat vobis, à quocunque volueritis Catholico Epiſcopo, Romanæ Eccleſiæ gratiam, atque communionem obtinente percipere: qui noſtra fultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat. Ad hæc cenſemus, atque ſtatuimus, ne vlli omninò hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum ſuſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, vſibus profutura. Nec vlli Epiſcopo poteſtas ſit, excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, vt qui in ſpeciales eſtis filios Apoſtolicæ Sedis aſſumpti nullius alterius iudicio temere exponamini. Quia verò plura iam Monaſteria, Congregatio videlicet ſancti Saluij iuxta Florentiam, S. Fidelis de Strumis, S. Saluatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, S. Caſsiani de Monte Scalario, S. Michaëlis Archangeli de Paſsiniano, S. Saluatoris de Siculis, S. Michaëlis Archangeli de Piſtoria, S. Saluatoris de Vaiano, S. Petri de Muſcheto, S. Pauli de Razzolo, Sanctæ Reparatæ de Marradio, Congregatio de Riuis Cæſaris, Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte Armato in Bononienſi diœceſi: inſpirante Domino, in eamdem vobiſcum formam conſenſerunt Religionis. Nos, & ipſis, & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis vſui ex integro ſociare voluerint, præſentis priuilegij libertatem Apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & conſuetudinis vnitate perſiſtere procurauerint. Conſtituimus autem, vt eorum omnium caput veſtrum, quod in Valle-vmbroſa ſitum eſt, Monaſterium habeatur. Sanè cùm terminus vitæ Paſtori veſtro, diuina diſpoſitione contigerit: qui eius loco ſubſtituendus fuerit, quia, & vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium, qui cæteris præſunt Monaſteriis, conſenſu, & iudicio eligatur. Quòd ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat, & eius mox iudicio, ſicut in diebus venerandæ mem. Ioannis primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera omnia vnita vobis Monaſteria diſponantur. Vos igitur filij in Chriſto dilectiſsimi, nolite negligere gratiam, quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per vnitatem ſanctæ conuerſationis, & Religionis: hæc meditamini, in his eſtote, vt profectus veſter manifeſtus ſit omnibus; participes enim Chriſti electi eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ eius vſque ad finem firmum retineatis. Mementote, quod Dominus ait. *Qui perſeuerauerit vſque in finē, hic ſaluus erit.* Itaque, *ſic luceat lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui cælis eſt.* Ad indicium autem perceptæ huius à Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos duodecim ſagi ciliciui brachia Laterano Palatio perſoluetis. Sanè ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Iudex, aut perſona quælibet magna, vel parua, potens, aut impotens, huius noſtri priuilegij paginam ſciens, contra eam venire temerè tentauerit, ſecundò, tertióve commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendauerit, à Chriſti, & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregamus. Conſeruantibus autem pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac futuris ſeculis conſeruetur. Amen. Datum Romæ per manus Ioannis S.R.E. Diac. Cardinalis anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indict. 13. 8. Idus Aprilis, Pontific. Domini Vrbani Papæ II. tertio.

Ex hac Religione ortum habuit Congregatio Syluestrina per quemdam Monachum D. Syluestrum nuncupatum, qui tempore Reuerendiſsimi Patris Domini Benigni Florentini Generalis Vallis-Vmbroſæ anno circiter 1232. hanc nouam Congregationem fundauit in monte Fano prope Fabrianum, de qua *infra* in ſuo loco.

Ex eadem Religione orta eſt Religio Vallumbroſellæ in Gallia, cuius præcipuum Monaſterium extructum fuit à S. Ludouico Rege Francorum in honorem S. Ioannis Gualberti, vbi magnis ſumptibus, & ornatu collocauit manum eiuſdem Sancti, quam deuotionis cauſa, Sanctus ille Rex obtinuit à Reuerendiſsimo D. Benigno Generali ſupradicto, & ab vniuerſis Monachis noſtræ Congregationis, de qua *infra*.

Prodierunt ex hac Religione Sancti, Beati, & Martyres

tres ſupra centum, tres Summi Pontifices, Cardinales pluſquam duodecim, Archiepiſcopi, & Epiſcopi vltra triginta, Scriptores pluſquam centum, quorum elogia ab admodum Reuerendo D Baldaſſare Raballino Florentino Abbate Vallumbroſano edita in nobiliſſimo ſuo tractatu inſcripto *Vallumbroſa Perita*, quàm citiùs expectantur.

Prodiêre etiam tres Inſtitutrices Monialium; necnon Congregatio S. Arialdi, & ſociorum Martyrum, de quibus *inferiùs ſuo loco*.

Eadem Congregatio à Sede Apoſtolica, & ab Imperiali liberalitate multis decorata eſt gratiis, & priuilegiis, nimirum Paſchalis II. ſub Datum Laterani 1115. Innocent II ſub Datum 1130. Cæleſtin. II. ſub Datum Laterani 1143. Eugen. III. ſub Datum Marturæ 1146. & ſub Datum apud S. Geneſium eod. anno. Anaſtaſ. IV. ſub Datum Laterani 1152. Alexand. III. ſub Datum Beneuenti 1168. Lucij III. ſub Datum Anagniæ 1183. Vrban. III. ſub Datum Veronæ 1186. & Clement. III. ſub Datum Piſis 1188. Cæleſtin. III. ſub Datum Laterani 1193. & 1194. Innocent. III. ſub Datum Romæ apud S. Petrum 1198. & ſub Datum Laterani eodem anno Honor. III. ſub Datum Laterani 1216. Gregor. IX. ſub Datum Anagniæ 1227. Innocent. IV. ſub Datum Lugduni 1243. & ſub Datum Aſſiſij 1253. Alexand. IV. ſub Datum Neapoli 1254. & alij ferè omnes vſque ad Iulium II. qui Conſtitut. 13. quæ incipit: *Militantis*, Idibus Iulij 1507. priuilegia prædictorum Summorum Pontificum confirmauit, & in ſpecie Monachis Caſſinenſibus tot, tantáque priuilegia conceſſa, noſtræ Congregationi communicauit, vt in diplomate in fine primi tomi appoſito per extenſum continetur; ab aliis etiam Summis Pontificibus poſt Iulium II. vſque ad præſentem Summum Pontificem Vrbanum VIII. ſimiliter gratiis, priuilegiis, & indultis decorata eſt, quorum diplomata authentica aſſeruantur in Archiuio Vallis-vmbroſæ, & reſcripta habentur apud Procuratorem Generalem in Curia Romana in Monaſterio S. Praxedis.

Quamplurimis etiam gratiis, & fauoribus ab Imperatoribus, Regibus, & magnis Principibus eadem Congregatio inſignita eſt, vt ab Henrico II. ſub Datum Florentiæ 1012. Corrado prid. Idus Aprilis 1120. Lothario ſub Datum apud Placentiam anno 1136. Henrico IV. ſub Datum Boccenengæ Nonis Auguſti 1114. Friderico I. ſub Datum Prati Granyani prid. Kalend. Decembr. 1158 Henrico VI. ſub Datum Prati 12. Kalend. Martij 1191. Othone IV. apud S. Geneſium 4. Id. Februarij 1209. & Friderici II. ſub Datum Parmæ 1220. & à magna Comitiſſa Mathilda ſub Datum apud Monaſterium S. Saluatoris in Comitatu Aretino 13. Kalend. Decembr. 1103. quorum omnium diplomata aſſeruantur, vt *ſuprà* in prædicto Archiuio Vallis-vmbroſæ.

Hæc Congregatio iam per Abbatem Generalem perpetuum regebatur vſque ad annum 1523. deinde verò per triennalem, & poſtremò per quadriennalem vſque ad noſtra tempora gubernatur; & eo tempore, quo Abbas perpetuus præerat toti Congregationi ſacri Monaſterij S Mariæ Vallis vmbroſæ Abbas inſcribebatur, ac totius Ordinis Vallis-vmbroſæ Generalis perpetuus, ac quorundam caſtrorum in maritimis prope Volaterras, & præcipuè Canneti, Montiſviridis, & Villæ Gualdæ dominus, & caſtri de Magnale Comes appellabatur.

A Summis Pontificibus in componendis inter Principes Chriſtianos differentiis ſæpeſæpiùs prædictus Generalis adhibebatur, & in Senatu Florentino præcipuam ſibi Sedem vindicabat, & ſuo arbitrio ſæpe Summi Pontifices cauſas Eccleſiaſticas in Thuſcia vertentes ſubiiciebant.

De hac Congregatione agunt S. Attho Pacenſis Vallumbr. Epiſcop. Piſtorien. *in vita S. Ioan. Gualb.* S. Antonin. *p. 2. tit. 15. cap. 25.* Chaſſan. *in Catalog. glor. mund. p. 4. conſid. 57.* Bernardus Ordinis Vall. Vmbr. *in hiſt. General. eiuſdem Ordinis*, Hieronym. de Raggiolo Vallumbr. *in vitis Sanctorum Ordinis*. Polyd. Virgil. *de inuentor. rerum, lib. 7. c. 7.* Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 5. c. 22.* Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. c. 12.* Platus *de bon. ſtatu Relig. lib. 2. cap. 22.* Gaulter. *in tabul. chronograph. ſecul. 11 pag.* 629. Thaddæus Adimarius Vallumbr. *in vita S. Ioan. Gualberti*. B. Petrus Damianus *in ſuis Epiſt.* Raphaël Volaterran. *in Anthropolog. lib. 20.* Marc. Anton. de Marſil. *de reddit. Eccleſ. c. 16.* Blaſius Melaneſius Generalis Vallis *in vita S. Ioann. Gualb. & in lib.* qui inſcribitur *de geſtis Vallis-vmbr.* Raymund. Fragoſus *de Relig. ſectis*, Paulus Morig. *de Orig. Relig. lib. 1. cap. 16.* Azor. *1. p. inſtit. moral. lib. 12. cap. 21. q. 2.* Arnold. Vuion. *1. p. lig. vitæ, lib. 2. cap. 33.* Cardinal. Baronius *tom. 12. ſub anno* 1051. *&* 1055. 1068. 1072. Æmilius Acerbus Philoſophus Vallumbroſanus *in ſuo Panegyrico*, Petrus Record. *in hiſt. Monaſt. giornat. 1.* Benedict. Florent. Vallumb. *in vitis Sanctorum eiuſdem Ordinis*, Emanuël Roderiques *qq. regul. tom. 1. q. 3. art. 4.* Alphonſus Caſambios *in Compend. priuileg. Mendicant.* Eudoxius Locatellus Vallumbroſanus *lib. 1. vita S. Ioann Gualb.* Angelus Florentiola Abbas Vallumb *in Oratione habita in feſtiuit. S. Ioann. Gualbert.* Ludouicus Miranda *in manuali Prælatorum, tom. 1. q. 4. art. 2.* B. Benignus Generalis Vallumbr. *lib. 1. ſuar. epiſt. epiſtola 13.* Suar. *de Relig. tom 4. tr. 9. lib. 2. c. 3. num. 8.* Gregorius Epiſcopus Bergomen. Vallumbroſanus *lib. 1. de vita Eremitica, cap. 2.* B. Ioannes Cellarum Vallumbr. *in epiſt. de miraculis S. Ioan. Gualb. Sanctæ Catharinæ Senen. directa prid. Kalend. Octobr.* Laërtius Cherubinus *in Bullar. Conſtit. 1 Vrban. II.* B. Theuzzo Abbas Vallumbroſanus *in vita S. Ioannis Gualberti*, Barboſa *de iure Eccleſiaſtico, lib. 1. cap. 41. n. 48.* & alij.

Congregatio Sanctimonialium Vallis-vmbroſæ.

21 Sub hac eadem Regula S. Benedicti, & inſtituto S. Ioannis Gualberti quamplurima Monialium Monaſteria in Italia, & etiam in Galliis erecta ſunt; quorum tres principales fuère inſtitutrices S. Verdiana Florentina ex nobiliſſima de Attauantis Patritij familia virgo, S. Humilitas nobiliſſimo genere in ciuitate Fauentiæ oriunda. B. Berta ex Comitibus Vernij de Bardis, quarum exemplum quamplures imitatæ in perpetua clauſura virginitatem ſuam Deo conſecrarunt, & in dies conſecrant. Catalogum habes apud Eudoxium Locatellum *in vita S. Ioannis Gualberti, in fine.*

Cauenſis Congregatio.

22 Cauenſis Congregatio incepit an. Domini circiter 1050. quæ à principali eius Monaſterio in Metelliana Caua ſeptimo a Salerno milliario à S. Alferio conſtructo, Cauenſis Congregatio dicta eſt. Eius inſtitutor fuit S. Alferius prædictus Abbas Sanctæ Trinitatis Cauæ. Agit de hac Cógregatione Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 5.* ... vbi dicit à nullo alio fieri mentionem huius Congregationis, præterquam à D Ioanne Abbate Capuano *in vita prædicti S. Alferij*, non quòd vere hæc Congregatio extiterit, cùm aſſerat S. Petrum tertium illius Monaſterij Abbatem, ſuis manibus tribus millibus Monachorum habitum impoſuiſſe, ſed hoc fortè iniuria temporum euenit, cùm non reperiantur ſcripturæ authenticæ, quæ huius Religionis acta recenſeant. Hoc tamen Monaſterium admodum venerandum, ac multis priuilegiis Summorum Pontificum inſignitum cum omnibus ſuis Monaſteriis, & Eccleſiis ſibi ſubiectis, vnitum eſt Congregationi Caſſinenſi. De Congregatione Cauenſi ſupradicta agit præter ſupradictum Arnold. Vuion.

Vuion *loc. cit.* Chronica antiqua Caſſin. & Monimenta ſupradicti Monaſterij Sanctæ Trinitatis Cauenſis.

Viuarienſis Congregatio.

23 Viuarienſis Congregatio excitata fuit ſub anno 1064. à quibuſdam Monachis Abbatiæ Caſtellenſis, & ideò a quibuſdam Congregatio Caſtellenſis nuncupata fuit; multa habuit Monaſteria, & præclara, & per 300. ferè annos huiuſmodi Congregatio cum magno Regularis obſeruantiæ rigore durauit. De hac Congregatione nihil aliud reperire potui, vide Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 11.* & Franciſcum Peſan. *in Chronic. Longobard. ſub an. 164.*

S. Lanfranchi Congregatio in Anglia.

24 Sancti Lanfranchi Congregatio in Anglia circa annum 1077. ſub Guillelmo Normano erecta eſt ope S. Lanfranchi, aſcito ſibi ſocio nepote ſuo Paulo S. Albani Abbate; adeò quòd ſancta obſeruantia iiſdem cooperantibus per omnia Angliæ Cœnobia fuerit mirificè propagata. Hæc tamen Congregatio, ſicut & aliæ D. Benedicti Biſcopij, & S. Dunſtani ſuperiùs recenſitæ, in latiori quodam ſignificato nomen Congregationis ſortitæ ſunt; non enim ſtatis temporibus congregabantur in Capitulo Prælati, vt Regularis vitæ obſeruantiam certis decretis præſcriberent, quod ad propriam veræ Congregationis rationem, vt experientia ſatis compertum eſt, pertinere videtur. Congregationes ergo appellabantur, quia illis temporibus Epiſcopi Diœceſani Monaſteria tanquam Abbates regebant, erátque inter ipſos magis ſpontaneus piorum voluntatum conſenſus, & conſpiratio, quàm legum inter ſe initarum neceſſitas vniformitatis ab ipſis tunc obſeruatæ.

Agunt de hac Congregatione Clemens Reynerus *de Apoſt. Bened. in Anglia, ſect. 2. §. 2. & 3.* & monumenta diuerſa in Archiuis Angliæ reperta ſimul cum Conſtitutionibus eiuſdem S. Lanfranchi pro Monachis ſub hac Congregatione militantibus, quæ habentur *in Appendice eiuſdem lib. de Apoſt. Benedictino.*

S. Arialdi Congregatio.

25 Sancti Arialdi Congregatio ab eodem S. Martyre cum ſociis ſuis ferè hoc tempore in ciuitate Mediolanenſi excitata an. 1080. & ſub inſtituto S. Ioan. Gualberti diu floruit in Gallia Ciſalpina, & poſt martyrium S. Arialdi, & ſociorum, à B. Andrea Abbate Strumienſi, & diſcipulo S. Ioann. Gualberti moderata fuit, & poſtmodum Congregationi Vallumbroſanæ vnita eſt, & Cœnobia, tunc Congregationi S. Arialdi vnita, vt plurimum Abbati Generali Vallis vmbroſæ ſubiecta fuerunt.

Agunt de hac Congregatione Eudox. Locatel. *in addit. M. S. ad vit. S. Ioan. Gualberti, & Generalium eiuſdem Ordin. in addit. ad vit. B. Rodulphi II. Generalis Vallis-Vmbroſæ*, & idem B. Andreas ſcriptor, & verbi Dei proclamator eximius in ſuis epiſt. quæ M.S. aſſeruantur in Bibliotheca Eccleſiæ noua, Romæ, & præcipuè ex epiſt. 18. quæ ſic inſcribitur, *Arialdo, aliiſque Fratribus meis ſemper in Chriſto dilectis.*

Hirſaugienſis Congregatio.

26 Hirſaugienſis Congregatio à S. Guillelmo S. Aurelij Abbate eodem omninò tempore, nempe anno 1080. inſtituta eſt. De hoc ſancto Inſtitutore loquitur Trithemius *lib. 2. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. cap. 102.* vbi ait: *Vuilelmus Abbas Hirſaugienſis Cœnobij in confinibus Sueuorum Spirenſis Diœceſis beati Anſelmi Cantuarienſis Archiepiſcopi ſpecialis amicus, vir in diuinis Scripturis eruditus, & ſecularibus litteris nobiliter inſtructus, non minùs virtutibus quàm ſcientia venerandus; ita vt viuens adhuc in carne legatur coruſcaſſe miraculis, dum in ponte verſus S. Aurelium de maiori Cœnobio tranſiens, claudum obuiantem ſibi precibus ad Deum fuſis ſanauerit. Scripſit non ſpernendæ lectionis opuſcula, de quibus tantùm vidi ſubiecta, de Muſica librum vnum, de horologio librum vnum, Conſtitutionum Monaſticæ reformationis per eum in ſuo, & aliis multis Cœnobio factarum lib. 2. Correxit etiam Pſalterium, Epiſtolas ad diuerſos plures edidit, quæ rarò inueniuntur ſimul. Monachus antehac fuit S. Hemerammi Ratiſbonenſis: inde ad Abbatiam Hirſaugienſem omnium Fratrum conſenſu electus præſedit ibidem annis 20. &c.* Hic ſanctus vir poſteà ope S. Vldarici Cluniacenſis Monachi in Germaniam, à S. Hugone Abbate tranſmiſſi, mirificè propagata eſt; & multis Monaſteriis aucta. Appellatur autem Hirſaugienſis, quia in Hirſaugienſi Monaſterio apud Germanos valdè proſpicuo reformata fuit; aliquandò etiam Cluniacenſis Congregatio Germaniæ appellata eſt ab Inſtitutore, ſeu potiùs reformatore S. Hugone Abbate Cluniacenſi. De hac Congregatione agunt Ioan. Trithem. *lib. 1. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. cap. 9.* vbi præciſa huius Congregationis habet verba: *In Hirſauue ſub Abbate Guillelmo Reuerendiſſimo valdè viro, anno Domini* 1080. *hæc reformatio in multa Cœnobia diffuſa fuit*, & Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 11.* & Chronica Caſſinen. antiqua.

Grandimontenſis Congregatio.

Grandimontenſis Congregatio eodem ſimul tempore & anno 1080. inſtituta eſt à Stephano Albanenſi 27
ſub Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti, quæ Grandimontenſis appellatur, cùm à Monte pergrandi in Diœceſi Lemouicen. in Gallia (vbi principale eiuſdem Congregationis conditum eſt Monaſterium) nomen acceperit. Non extenditur hæc Congregatio vltra terminos Galliæ, vbi ſeptemdecim habet Monaſteria ſub Regula ſanctiſſimi P.N. Benedicti, & quibuſdam propriis Conſtitutionibus; quicquid dicant aliqui, nimirum Grandimontenſem Ordinem ſub peculiari Regula à noſtra Benedictina aliena degere. Huic Congregationi (teſte Renato Choppino *in Monaſticon lib. 2. tit. 1. n. 22.*) conceſſit Ioan. XXII. Papa, Fratres eiuſdem Ordinis profeſſos, quos dociles nouerint Abbates ad ſtudia mittere teneri: Item Fratres dicti Ordinis in Conuentibus, in quibus recepti fuerint, perpetuò morari debere, niſi propter delicta & exceſſus tranſlatio fieret. Similiter Abbatem propter maiora delicta deponi poſſe, & omnes Priores quolibet anno Grandimontem venire ad Capitulum generale oportere. Idem Renatus Choppinus *lib. 1. de ſac. polit. n. 15.* loquens de hac Congregatione hæc habet verba. *Satis de exterorum politia Eccleſiaſtica, quæ reprehendi magis, quàm corrigi poſſit, nunc Franciam repetens gratulor patriæ religioſius paulò tractanti eccleſiaſtica munera, nec à ſemitis Patrum omninò diſcedenti, tritiſque ſacrarum lectionum veſtigiis. Nam Henricus II. Rex Iulij III. Papæ admonitu piè declarauit Monaſtici Ordinis capita, Veſtaliúmque Cœnobia Virginum minimè teneri regio iure nominationis ad ſacras præfecturas, nec dignitates pariter Cathedralium, minorúmue Collegiorum Eccleſiæ, ac Regularium Conuentuum regiis codicillis 4. Calend. Auguſti 1550. qui in conſiſtorio Principis ſubinde promulgati ſunt pridie Nonas Sextiles eod. anno. Item receptum audimus in Monaſticis Primatibus Ordinis Grandimontani, vt Abbas, Conuentuſque arbitrio diſtribuantur, etiam dum quatuor primùm vacuæ Monachorum Præfectura, ſeu Conuentuales Prioratus, ex qua die nouus Cœnobij Antiſtes creatus ſit Grandimontenſis pro*

 auſpicatu,

auſpicatu, nempe Abbatis in Monaſterium ingreſſu, quem noſtri homines iucundum aduentum appellant. Atque adeò vt nec Gallus Princeps in ea Sacerdotia vtatur nominatione, nec Pontifex Regiæ nominationis probatorio diplomate. Tales itaque Prioratus eligendo conferuntur à Cœnobiarchis ex priſco Monaſtici huius Ordinis inſtituto, id quod pluſculis ſententiis decretum eſt. Prætoriani Conſilij ſecundùm Franciſcum Neuillemm Antiſtitem Grandimontanum tricenos abhinc annos. Nec enim diuerſam in partem iudices flexit, quòd Summus Pontifex illi principali nominationi ſuam adiunxiſſet auctoritatem, regiúmque ius codicillari Prioratuum munere approbaſſet, præclaro certè Ioann. XXII. reſcripto electini habentur Grandimontanì Monaſticorum Conuentuum Primatus: hac tamen lege & cautione, vt ſi Conuentus quiſque menſtruo ſpatio mereretur electionem, illico penes Grandimontis Abbatem liberum ſit vacui Prioratus arbitrium, & cui collibuerit eum ipſum attribuendi. Nouembris Lucæ 17. anno 1317. Iiſdem Pontificiis tabulis memorantur Clementis V. literæ, & Innocentij IV de Ordine Grandimontenſi, ac in vniuerſum Monaſtica familia ſtatuuntur canonicæ leges pleraque, hæc Renatus Choppinus. De hac Congregatione agunt S. Antonin. *p. 2. hiſtor. tit. 15. cap. 21.* Vinc. Lyrinen. *in ſpec. lib. 25. cap. 16.* Caſſaneus *in Catal. glor. mund. p. 4. conſid. 70.* Polyd. Virgil. *de inuent. rer. lib. 7. cap. 2.* Plat *de bon. ſtat. relig. lib. 2. cap. 21.* Marquets *de orig. Eremit. cap. 20. §. 7.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21. quæſit. 2.* Claud Robert. *in ſua Gallia Chriſtian. tract. de Abbat. litera G.* Sylueſt. Marul. *in ocean. relig. lib. 2. §. 155.* Molan. *in addit. ad Vſuard.* Raphaël. Volater. *in anthropol. lib. 20.* Renat. Choppinus *vbi ſupr.* & alij.

Ciſtercienſis Congregatio.

28 Ciſtercienſis Congregatio ſic dicta à Valle Ciſtercij in diœceſi Cabilonen. in Burgundia apud Gallos condita eſt à S. Roberto Abbate ſub an. 1098. Dicitur autem Ciſtercienſis à Ciſternis, in loco, vbi primum Monaſterium extructum fuit, repertis, cùm præ nemoris, ſpinarúmque opacitate locus ille acceſſu hominum inſolitus à ſolis feris anteà habitaretur, qui poſteà à S. Roberto, & ſociis, voce è cælo demiſſa, eundem locum ad Regularis obſeruantiæ aptiſſimum confirmante, cùm illis quærentibus dictum fuerit, *Hic veſter locus eſt*, excultus fuit, & celeberrimum Monaſterium ibidem erectum eſt.

Confirmatur hæc Congregatio ab Eugenio III. Kal. Aug. 1152. per hoc diploma ſcilicet:

EVGENIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei

Dilectis filiis Gothonio Ciſtercienſi, & cæteris Fratribus ac Monachis tam præſentibus quàm futuris, regularem vitam, & Ciſtercienſis Ordinis ſtatuta profeſsis, in perpetuum.

SAcroſancta Romana Eccleſia, ſicut in B. Petro Apoſtolorum Principe à Domino promiſſionem obtinuit, quòd vniuerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret; & præceptum accepit, vt Chriſtianæ fidei profeſſores in fide, religione, omníque ſanctimonia confirmaret; ita pro vniuerſarum Eccleſiarum profectibus ſollicitam ſe ſemper exhibuit, & de inſtituendo, conſeruando, & prouehendo in omnibus Eccleſiis cultum Sacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa: & ab ea, ſicut à fonte, ad vniuerſos Eccleſiæ filios ſit Religio deriuata, & quod ab aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religiosè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eandem immutabilem acceperit firmitatem. Inde eſt, dilecti in Domino filij, quòd Sacræ Religionis veſtræ opinione, tanquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, prouocati, religioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & Regulares inſtitutiones veſtras auctoritate Apoſtolica confirmamus: in quibus ſub certis capitulis, quæ inferiùs annexa ſunt, decreuimus exprimenda. Statuiſtis equidem inter vos, ne in alicuius Antiſtitis diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur, donec ipſe Antiſtes decretum, quod inter Eccleſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firmatum eſt, ratum ſe habere promittat. Et vt in omnibus Monaſteriis de Ordine veſtro, ſicut in Ciſtercienſi Eccleſia, Beati Benedicti Regula perpetuis temporibus obſeruetur: & in lectionem ipſius nullus Ordinis veſtri profeſſor, præter ſimplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium ſenſum inducat; ſed vniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur, intelligatur ab omnibus, & inuiolabiliter obſeruetur, eaſdémque penitùs obſeruantias, eundem cantum, & eoſdem libros, qui ad officium Eccleſiaſticum pertinent, per vniuerſas Eccleſias veſtri Ordinis teneatis, nec aliqua omninò Eccleſia, vel perſona Ordinis veſtri aduerſus communia ipſius Ordinis inſtituta priuilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. Ordinatum eſt etiam inter vos, vt omnes Abbates de Ordine veſtro ſingulis annis ad Generale Capitulum Ciſtercienſe; omni poſtpoſita occaſione conueniant, illis ſolis exceptis, quos à labore viæ infirmitas corporis retardauerit; qui tamen idoneum Nuntium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis illorum valeat Capitulo nuntiari: & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi, & euidenti difficultate ſe nequiuerint Capitulo præſentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipſo fuerit Capitulo conſtitutus. Prætereà, ſi aliqua controuerſia inter quoſlibet Abbates de Ordine veſtro emerſerit, vel de aliquo illorum tam grauis culpa fuerit propalata, vt ſuſpẽſionem, aut depoſitionem etiam mereatur, quidquid inde à Capitulo fuerit canonicè diffinitum, ſine retractatione aliqua obſeruetur.

Deinde in ſummario proſequitur principaliora puncta chartæ Charitatis, & circa fin. addit quæ ſequuntur:

Perſonam autem de alio Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in Paſtorem, ſicut nec veſtri Ordinis aliquem Monaſteriis aliis ſtatuiſtis ordinari poſſe Abbatem. Hæc nimirum, dilectiſſimi filij, de multis inſtitutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & propriis curauimus capitulis deſignare. Quia verò ſingula, quæ ad Religionis profectum, & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreuiationi nequiuerunt annecti, nos cum his quæ præſcripta ſunt, omnia quæ continentur in charta veſtra, quæ appellatur Charitatis, & quæcunque inter vos Religionis intuitu regulariter ſtatuiſtis, auctoritate Apoſtolica roboramus, & vobis veſtríſque ſucceſſoribus, & omnibus qui ordinem veſtrum profeſſi fuerint; inuiolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſeruanda. De cætero, quia propoſitum firmum habetis, habitationis veſtræ loca extra conuerſationem ſecularium eligendi, grangias veſtras, ſicut & atria Eccleſiarum, à prauorum incurſu & violentia liberas & quietas fore ſtatuimus; & vt nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinã exercere præſumat, in virtute ſancti Spiritus inhibentes. Sancientes etiam, vt propter communia interdicta terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum à diuinis cõpellatur officiis abſtinere, ſed liceat omnibus de Ordine veſtro excõmunicatis & interdictis eiectis, clauſis ianuis, ſubmiſſa voce, Fratribus ſuis diuina celebrare ſolemnia. Interdicimus item, ne aliqua omninò perſona Fratres Ordinis veſtri

audeat

audeat ad ſecularia iudicia prouocare: ſed ſi quiſquam aduerſus eos aliquid crediderit de iure competere ſub Eccleſiaſtici Iudicis examine experiendi habeat facultatem. Decernimus ergo, vt nulli aliquando liceat his, quæ in hac pagina ex auctoritate Apoſtolorum Principis à nobis confirmata, & conſtituta ſunt auſu temerario contraire, ac noſtræ huius Sanctionis vigorem aliqua præſumptione infringere. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, &c.

Dominus Anaſtaſius Papa IV. omninò ſimilem concedit confirmationem, ſub Dat. Laterani, idibus Decembris, anno 1153. ſicut etiam Adrianus Papa IV. & Alexander III. Quæ omnia priuilegia extant excuſa Antuerpiæ anno 1630. à Domino Chryſoſtomo Henriquez Hortenſi, cum omnibus aliis priuilegiis omnium Congregationum Ciſtercienſium, vbi prædicta Congregatio Summorum Pontificum, & Imperatorum variis gratiis videtur roborata.

Sacra hæc Congregatio per viros ad Chriſtianam Philoſophiam penitùs expeditos exordium admirabile ſumpſit in ipſo die Natalitio Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis 12. Calend. Aprilis 1098. quem diem tunc temporis geminata lætitia ſolemnem reddiderat ob Dominicam Palmarum, in qua ſicut lætantibus Angelis, & tabeſcentibus dæmoniis omnium Saluator Chriſtus communi applauſu Hieroſolymam exceptus, & Sanctiſſimus Pater Benedictus ad cælum tranſlatus eſt, ita Ciſtercienſis Congregatio vniuerſi orbis ſolamen, & Sanctorum gloriam primas edidit luces.

Ex hac Sacræ Congregationis arbore multi prodiêre fructus admirabiles, qui meliori ſeculo vſque ad hanc noſtram ætatem ſommopere Eccleſiam Dei ditarunt. Protulit ergo Pontifices Summos ſex, S.R.E. Cardinales vſque ad 39. Archiepiſcopos 800. Epiſcopos 1400. Reges, & Reginas, eorumque filios, ac filias 35. Duces, & Duciſſas 28. Sanctos Canonizatos, & eleuatos, quorum ſolemnitates officio Eccleſiaſtico variis in locis recoluntur, ſupra quingentos. Dixi, *Sanctos canonizatos, & eleuatos*, non numerando S. Martyres, quorum numerum, vt ita dicam, innumerabilem nondum inueni. Scio quod in ſola Calatrauæ Religione Militari huius Congregationis Ciſtercienſis bis mille Martyres huius Sancti inſtituti recoluntur, qui ob fidem Chriſti varia tormenta paſſi ſunt, & eorum corpora ſumma religione in ſacello quodam, quod S. Maria ad Martyres, appellatur, aſſeruantur. Dixi, *Quorum ſolemnitates officio Eccleſiaſtico, &c.* quia in ſola Abbatia Clarauallenſi ſunt pluſquam ſexcenti, quorum Reliquiæ Eccleſiaſtica auctoritate tranſlatæ fuerunt, & tanquam Beatorum pignora ſumma veneratione coluntur. Ita dilatata eſt Congregatio Ciſtercienſis, vt eius Monaſteria numerarentur tria millia, & quinquaginta duo, excipiendo huius inſtituti Militias, nempe Calatrauæ, Alcantaræ, Monteſiæ, & nominis Ieſu, ſancti Michaëlis, ſiue de Ala. Milites templi, ſancti Iuliani de Pereyro, Milites Auiſienſes, & Milites ſancti Mauritij de Sabaudia, & alios, quos *infrà* referam.

Agunt de hac venerabili Congregatione S. Anton. *p.* 2. *tit.* 18. *cap.* 12. §. 18. Caſſan. *in Catal. gl. mund. p.* 4. *conſid.* 58. Chriſtophor. Gonzalez *in vita S. Bernardi*, Polyd. Virg. *de inuent. lib.* 7. *cap.* 2. Platus *de bono ſtatu Relig. lib.* 2. *c.* 22. Paulus Morig. *de orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 28 Syluest. Marulus *in Ocean. Relig. pag. mihi* 155. Angel. Manriquez *in ſpecul. hiſt. lib.* 25. *cap.* 94. Illeſcas *in hiſt. Pont. p.* 1. *lib.* 5. *cap.* 15. Hieronym. Rom. *de Repub. Chriſt. lib.* 6. *cap.* 12. Miranda *de Orig. Benedict. cap.* 64. Azor. *Inſtitut. moral. p.* 1. *lib.* 12. *q.* 2. Renatus Choppin. *lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 22. Barnabas de Montalbo *in ſuis Chronic. ſæpe.* Laurent. Zamor. *par.* 7. *Monachor. myſtic. tom.* 2. *lib.* 6. Cardinal. Baron. *tom.* 11. *ſub anno Chriſti* 1098. & alij quamplurimi.

Fontanenſis Congregatio Eremitarum.

Fontanenſis Congregatio Eremitarum inſtituta fuit 29
anno 1120. à B. Richardo Monacho Ciſtercienſi, qui Regulam Benedictinam à iuuentute profeſſus, magno deſiderio eam rigidius ſeruandi inſpiratione diuina tactus in aſpera ſolitudine Fontenenſi cum aliis Monachis hanc Religionem ſub auſtera & rigidiſſima vita inſtituit, & ſæpè Beatiſſimi Patris Bernardi magiſterio ſubiecit; ideò mellifluus Doctor prædictus Beatum Richardum, & ſocios, Inſtitutores ſibi adhærentes ſub directione ſua amplexus eſt, & piam hanc vitæ mutationem approbauit, data illis ſequenti Epiſtola, ſcilicet:

Quanta audiuimus, & cognouimus, ea, & Fratres noſtri vterque Gaufridus annunciauerunt nobis, quemadmodum nuuiter recaluiſtis igne Dei, conualuiſtis de infirmitate, refloruiſtis in nouitate ſancta; digitus Dei eſt iſte ſubtiliter operans, ſuauiter renouans, ſalubriter mutans, non quidem de malis bonos, ſed de bonis faciens meliores, quis dabit mihi vt tranſeam & videam viſionem hanc magnam, hac enim minus mira, minúſque iucunda iſta promotio eſt, quàm illa mutatio, niſi quòd multò faciliùs reperias multos ſeculares conuerti ad bonum quàm vnum quempiam de Religioſis tranſire ad melius. Rariſſima auis in terris eſt, qui de gradu quem fortè in Religione ſemel attigerit, vel parum aſcendat. Veſtrum proinde dilectiſſimi tam inſigne, quam ſalubre factum, non ſolùm nos, qui ſerui veſtræ ſanctitatis eſſe percipimus, ſed & vniuerſam meritò lætificat ciuitatem Dei, quippe quo rariùs, eò & chariùs. Erat autem & neceſſarium ad cautelam proximam defectui mediocritatem tranſcendere, & declinare teporem, qui Deo vomitum prouocat, ſed etſi oportebat propter conſcientiam, Profeſſis quidem ſanctam Regulam, an citra eius puritatem ſiſtere gradum, tutum ſit, ipſi ſiſtenti.

Hæc Religio Eremitarum Ciſtercienſium tam vigoroſa mirum in modum propagata eſt, & diffuſa in Anglia, & præcipuè in Comitatu Richmendiæ. Agunt de hac Congregatione Nicolaus Haſpeldius, quem citat, & ſequitur Chryſoſtom. Henriquez ſæpè *in ſuo Menolog.* præcipuè *ſub die* 15. *Maij*, & Petrus Loyes *in tract. de progreſſ. Angliæ, lib.* 8. *ſub anno* 1120.

Fontis Ebraldi Congregatio.

Fontis Ebraldi Congregatio in Diœceſi Pictauienſi 30
in Gallia à S. Roberto Bleſio Pariſienſi Monacho Benedictino initium, ſicuti & à celebri Fonte, iuxta quem primum huius Congregationis Monaſterium extructum eſt, nomen accepit. Tempus, quo inceperit hæc Congregatio, non ſatis mihi conſtat: ad ſecuritatem ponam annum Domini 1121. non vltra, cùm hoc anno eius ſanctus fundator obierit: quare potiùs ante hunc annum inſtituta erit. Huius Ordinis, & Congregationis Monaſteria in Gallia ſatis hucuſque nota, ex viris, & fœminis, ſolo muro diſtinctis, compacta reguntur ab Abbatiſſa à Monialibus electa. Agunt de hac Congregatione Gulielm. Tyrus *lib.* 14. *cap.* 20. Aubertus Miræus *de ſtat. Relig. Chriſt. lib.* 1. *cap.* 21. & *de origine Monaſtica lib.* 2. *cap.* 10. Claud Robert. *in Gallia Chriſt. tit. de Abbatiis, lit. F, verb. Fons Ebraldi*, Auguſtinus Barboſa *de Iur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41.

Mellicenſis Congregatio.

Mellicenſis Congregatio in Germania, nuncupata à 3
celeberrimo Mellicenſi Cœnobio non longè à Vienna Auſtriæ condito, & à Calixto II. conſecrato appellata eſt. Hæc Congregatio à Dom. Sigibeldo Abbate eius Monaſterij inſtituta eſt anno 1112. & adhuc viget in quibuſdam Monaſteriis Germaniæ, præcipuè in Tegernſenſi Cœnobio prope Ingolſtadium, & aliis quamplurimis.

Vitur

Vtitur proprio Breuiario, & Cæremoniali, in quo præcipue Cæremoniario in fine annotantur Conſtitutiones, iuxta Regulam Benedictinam compilatæ.

Agunt de hac Congregatione Arnold. Vuion *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 11.* & Trithem. *lib. 1. de vir. illuſt. Ord. S. Benedict. cap. 9.*

Sauigniacenſis Congregatio.

31 Sauigniacenſis Congregatio eodem anno 1112. tempore D. Bernardi inſtituta fuit in præclaro Cœnobio Sauigniacenſi, a quo ſortita eſt nomen Congregatio. Inſtituto D. Bernardi vniuerſali Congregationi Ciſtercienſi à Beato Serleone Sauigniacenſi Abbate vnita fuit cum triginta Cœnobiis, quæ prædictus Abbas Sauigniacenſis huius Congregationis Generalis eo tempore gubernabat. De hoc B. Inſtitutore, & ſubiectione ſuorum Monaſteriorum Ordini Ciſtercienſi facta, habetur Epitaphium in Eccleſia Claraualleuſi in hunc, qui ſequitur, modum.

Dominus Serleo vir Deo dignus, qui Sauigniacum cum triginta Abbatiis in Generali Capitulo Ciſtercienſi, præſente Beatiſſimo Papa noſtro Eugenio III. per manum S. Bernardi Ordini noſtro ſociauit, & Claraualleuſi Cœnobio ſubmiſit, & contulit. Cùm verò nomen & officium poſt aliquos depoſuiſſet, eodem anno, quo S. Bernardus, de hac vita migrauit, & D. Robertus ei ſucceſſit, Dominus Serleo prædictus eidem indiuiduum comitem, & in omnibus officioſiſſimum ſeſe exhibuit, & in opere ſanctæ prædicationis, ad ædificationem Fratrum toto tempore quo præfuit ad eius imperium iugiter laborauit, id enim officium ei imponebat, quem ad hoc ipſum promptiſſimum fecerat exercitatio, & benignitas gratioſa. Mortuo autem Domino Roberto, & Domino Faſtredo in Abbatem Claraualleuſem promoto, idem Serleo venerabilis 4. id. Septembr. ab hac vita decedens, ſequutus eſt Dominum Robertum patrem ſuum.

Agunt de hac Congregatione Chryſoſtomus Henriquez *in ſuo Menolog. ſub 4. id. Septembr. in annot.* & Paulus Longius *in Chronico Lizienſis Eccleſiæ ſub anno* 1122. quo tempore, vel paulo ante, aut pòſt vnita fuit prædicta Sauigniacenſis Congregatio, cuius inſtitutionis authorem, & tempus nondum inueni.

Montis-Virginis Congregatio.

Montis-Virginis Congregatio à S. Guilelmo Vercellenſi Monacho Benedictino excitatur in Monte-Virgiliano, in quo olim Virgilius celeberrimus Poëta amœ-
32 niſſimum hortum habuit, ſub anno Domini 1121. In quo Monte extructa eſt venerabilis Eccleſia ſub titulo Beatiſſimæ Virginis Conſtantinopolitanæ à Balduino Imperatore, qui eandem Eccleſiam pretioſis Reliquiis, ornamentis, & priuilegiis dotauit. Fuit hæc Congregatio confirmata, & à iuriſdictione Epiſcoporum exempta per Ioannem Epiſcopum Auellinum, ſub anno 1126. & à Roberto ſub anno 1133. & à Guilelmo itidem Epiſcopis Auellinen. ſub anno 1182. quæ exemptiones, & confirmationes poſteà approbatæ, & confirmatæ fuerunt ab Alexandro III. & Lucio III. Cæleſtino III. vt in hac Bulla.

RElígioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium; ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filij, iuſtis poſtulationibus clementer annuentes, præfatum Monaſterium Sanctæ Dei Genitricis, & Virginis Mariæ de Monte-virgine, in quo diuino eſtis mancipati obſequio, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel. record. Alexandri III. & Lucij III. Romanorum Pontificum, ſub D. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundum Dominum, & B. Benedicti Regulam, in eodem Monaſterio eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Proptereà quaſcunque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium in præſentiarum iuſte & canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſiam S. Iuliani, cum Hoſpitali in territorio Auellini & in eodem territorio terras, vineas, caſtaneta, Caſtrum Mercuriani cum omnibus pertinentiis ſuis, Eccleſias S. Nicolai, & S. Baſilij, Eccleſiam S. Margaritæ tam in oblationibus, quàm in poſſeſſionibus. In tenimento Auellini Eccleſias S. Marci, S. Damiani. Quicquid iuris habetis in Eccleſia S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones quas ibi habetis in eodem tenimento. Poſſeſſiones quas habetis in Monte-Fortí. In tenimento Atripaldæ Eccleſiam S. Mariæ de Agnello, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines & alias poſſeſſiones, quas habetis in Candida. Poſſeſſiones quas habetis in Crypta. In territorio Cicalæ Eccleſiam S. Mariæ de Pleſco, & homines, & poſſeſſiones, quas ibi habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in Caſali Baiani. In tenimento Palmæ, Eccleſiam S. Crucis, & homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento S. Seuerini Eccleſiam S. Andreæ, homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Montorij; domos & poſſeſſiones quas habetis in Salerno; poſſeſſiones quas habetis in tenimento Auerſæ, & in caſale Caſeciniani: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Theani; poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Capuæ: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montis Fuſculi. Eccleſiam S. Ioannis, Eccleſiam S. Mariæ, Eccleſiam S. Bartholomæi cum hominibus, & poſſeſſionibus, quas ibidem habetis; homines, molendinum, & alias poſſeſſiones quas habetis in tenimento Tuphi: poſſeſſiones quas habetis in tenimento Argentij: poſſeſſiones quas habetis in Limatula: homines & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Parolíſij: homines, domos, & poſſeſſiones, quas habetis in Caſtro Cerninariæ. In Beneuentana ciuitate Eccleſiam Beatorum Apoſtolorum Philippi, & Iacobi, domos, vineas, & alia tenimenta quæ ibidem habetis: Eccleſiam S. Mariæ de Petra Pollicina, cum hominibus, & poſſeſſionibus, & pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. Eccleſiam S. Petri à Palmaria cum pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. In tenimento Lapiſij, Eccleſiam S. Matthæi, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Taurafis, molendinum, & alias poſſeſſiones. In tenimento frequenti Eccleſiam S Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Vici Eccleſiam S. Ioannis, homines, molendinum, & balcatoria, & alias poſſeſſiones. In tenimento Biſauiæ Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Aiculano, Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Amandi, Eccleſiam S. Mariæ, & Eccleſiam S. Marci, & alias poſſeſſiones, domos videlicet, & vineas. In Maula Dentecicj, Eccleſiam S. Mariæ, & alias poſſeſſiones In Caſtello magno Eccleſiam S. Chriſtophori, & alias poſſeſſiones: homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montellæ, & in ciuitate Troiana, domum, vineas, & terras, in loco, qui dicitur Selui. Eccleſiam Sancti Mauri, cum poſſeſſionibus, quas ibidem habetis. In tenimento

mento Celonæ, Eccleſiam S. Spiritus, cum omnibus pertinentiis ſuis. In tenimento Malli Eccleſiam S. Humphrij, cum molendinis, vineis, & aliis poſſeſsionibus, & cum omnibus pertinentiis. In tenimento Corneti Eccleſiam S. Heliæ, domos, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis: poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Dianæ. In tenimento Turbiæ Eccleſias S. Margaritæ, & S. Mariæ de Oliuis, molendinum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento ſancti Clerici Eccleſiam ſanctæ Mariæ de Angelis, homines, vineas, & alias poſſeſſiones. Eccleſiam S. Mariæ de Fontibus, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento Albani, & Tricarici, Eccleſiam S. Leonis, Chriſtophori, atque Iccorij, domos, vineas, & poſſeſſiones, Eccleſiam S. Helenæ, cum vineis, & aliis poſſeſſionibus, Eccleſiam S. Martini, cum poſſeſſionibus ſuis. In Caſtro S. Agathæ de Apulia, domos, molendinum, oliuetum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In Caſtro Cryptæ domos, & alias poſſeſsiones. In ciuitate Ariani domos, vineas, & alias poſſeſsiones Eccleſiam S. Syluestri, in tenimento frequenti. In tenimento Rocchæ S. Felicis, Eccleſiam S. Cæſarij, & Eccleſiam S. Nicolai, & homines, & poſſeſsiones, quas ibidem habetis.

Sanè noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præſumat.

Liceat quoque vobis Clericos, vel Laïcos, liberos, & abſolutos e ſeculo fugientes, ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſsionem, fas ſit abſque Abbatis ſui licentia de eodem loco diſcedere, diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere.

Cum autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis ianuis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare.

Chriſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, Ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta a Diœceſano ſuſcipietis, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam, atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quæcunque malueritis catholicum adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatis impendat.

Libertatem quoque, quam in donatione Eccleſiarum veſtrarum, & receptionem mortuorum ad ſepulturam bonæ memoriæ Ioannes Auellinenſis Epiſcopus, cum ſuorum clericorum aſſenſu rationali diſpoſitione conceſsit, nos etiam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & firmam impoſterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberauerint, niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalua videlicet iuſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia ponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum pars maioris & ſanioris conſilij, ſecundum Dei timorem, & Beati Benedicti Regulam prouiderint eligendum.

Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat præfatum Monaſterium temere perturbare, vel poſſeſsiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani eius, in quo fuerit, iuſtitia. Si qua ergo in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc temerè conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate omni tempore careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate agnoſcat: & a ſacratiſsimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris Noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ vltioni ſubiaceat. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini Noſtri Ieſu Chriſti, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.

Ego Cæleſtinus Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Datum Lateran. per manum Gentij S. Luciæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarij 11. Nouembr. Indict. 3. Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Cæleſt. anno 7.

Et Vrbanus IV. ſub Dat. 5. id. Ian. Pontif. ſui anno ſecundo confirmat, & concedit de nouo immunitates omnes, & libertates a Romanis Pontificibus conceſſas Monachis Montis-Virginis, necnon libertates, & exemptiones ſecularium onerum à Regibus, & Principibus, vel aliis Chriſti fidelibus, & illos Monachos ſoli Romanæ Eccleſiæ cenſuales exiſtere declarat. Ab eodem Pontifice obtinuit Abbas Montis Virginis, Generalis totius prædictæ Congregationis, vſum Pontificalium, & ornamenta Pontificalia; & benedictionem calicis, & aliorum vaſorum, & ornamentorum Eccleſiaſticorum, & vt poſsit cognoſcere de matrimoniis inter vaſſallos, in quos habet iuriſdictionem, & inter alia ornamenta deferri Mozzettam.

Agunt de hoc Ordine Carolus Zappia *in Authen. Ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ. cap. 42. num. 7.* Thomas Coſtus *in vita S. Guilelmi*, Ouidius de Lauro huius Congreg. Monach. *in Relat. Sanctiſſimæ Virginis B. Mariæ Montis-Virginis.* Arnold. Vuion *p. 1. lign. vit. cap. 50.* Felix Renda Monach. Mont. Virg. *in vita S. Guilelmi.* Ioan. Nuſienſ. *in vita S. Gulielmi.* & alij.

Gilbertana Congregatio.

Gilbertana Congregatio à S. Gilberto de Sempingam 34
ſic dicta, ab eodem in Anglia in Epiſcopatu Licolnien. condita fuit anno Domini 1148. & ab Eugenio III. approbata. Puto tamen, quod huiuſmodi Congregatio penitus ſit extincta, ſicut etiam exiſtimant Gulielmus Neubrigen. *De reb. Angl. lib. 5. cap. 16. In deſcriptione Chorographica Britanniæ, Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ, fol. 425.* De hac Congregatione hæc præciſa habentur verba: *In Orientali Keſteuenæ parte, quæ ad Hollandiam vergit tendentibus in Boream ordine ſuccedunt, primum Deping, id eſt, vt author eſt Ingulphus, profundum pratum, vbi Riccardus de Rulos Gulielmi Conquæſtoris Camerarius, Vueilandum flumen ſolato excludens, quod ſæpè inundauit, & ædificans ſuper foſſatum plurima tenimenta, magnam villam fecit. Deinde Burne Edmundi Regis inauguratione, & caſtro Vuacorum notum; poſtea Sempingam Religioſo Ordine Gilbertinorum, a Gilberto loci Domino inſtituto celebre: Ille enim vir plane mirabilis, vt ſcribunt Monachi, & in cuſtodia mulierum gratia ſingularis, anno Domini 1148. contra Iuſtiniani Conſtitutiones, quæ duplicia Monaſteria, id eſt, virorum ſimul, & mulierum vetabant. Verum Eugenij III. auctoritate munitus ex viris, & mulieribus ſectam inſtituit, quæ ita excreuit, vt ipſe 13. Cœnobiorum huius Ordinis fundamenta iecerit, & Gilbertinos Fratres 700. Sorores 1100. in ſuis Cœnobiis viuus habuerit.*

Agunt

Agunt de hac Congregatione Petrus *in Catalog lib.* 3. *cap.* 83. Trithem. *lib.* 2 *de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. c.* 117. & Sigibertus Monach. *eiuſd. Congreg. in vita huius ſancti Inſtitutoris, & Hieronym. Pauli Barcinon. in Prouinc. Eccleſiar. impreſſ. Rom. ann.* 1493. vbi loquens de Congregationibus militantibus ſub Regula S. Benedicti, ait: *Gilbertus inſtituit Ordinem in Anglia ſub Regula S. Benedicti, qui Ordo per Priorem ſolitus eſt gubernari.*

Gulielmitana Congregatio a S. Gulielmo Aquitaniæ, ac Pictauienſium Duce ſic nuncupata: circa annum Domini 1156. ſub Anaſtaſio IV. initium ſumpſit; modum conuerſionis, & cauſam inſtitutionis huius Ordinis, *ſupra* cùm ageremus de Eremiticis Congregationibus S. Auguſtini, inter quas aliqui hanc enumerant, videre poteris, nunc dubia ſententia circa Regulam, inibi relata, aperienda eſt.

Sunt ergo, qui aſſerant Gulielmitas à principio ſuæ erectionis vſque ad tempora Gregorij IX. nullam certam Regulam imitatos fuiſſe, ſed ſolis Conſtitutionibus à prædicto Gulielmo editis vitam Regularem duxiſſe, quas cùm nimis aſperas conſideraſſet Gregorius Papa, mitigato auſteritatis rigore, vt magis Ordo in Dei honorem dilatari poſſet, eiſdem Gulielmitis Regulam D. Benedicti, vtpote mitiorem, indixit. Alij aſſerunt Gulielmitas à principio ſuæ inſtitutionis Regulam D. Benedicti obſeruaſſe, verum in generali vnione per Alexandrum IV. facta cum aliis Eremitis Regulam S. Auguſtini ſumpſiſſe. Vltimò, alij contendunt à principio ſemper fuiſſe ſub Regula S. Auguſtini, quod conuincere conantur ex Bulla quadam Innocentij IV. quam refert Marquez *de Orig. Eremit. S. Auguſtini, cap.* 13. §. 1. directam *Priori, & Fratribus Eremitarum Vallis S. Gulielmi Ordinis S. Auguſtini*, qui tamen Pontifex Alexandrum IV. præceſſit: ex quibus verbis inferunt, nihil obſtare quominus dicamus Gulielmitas ante vnionem militaſſe ſub Regula D. Auguſtini, etiam à principio ſuæ inſtitutionis.

Verùm hanc D. Gulielmi Congregationem fuiſſe ab initio ſub Regula S. Benedicti, præter congruentiam *ſupra* relatam, ex ſequentibus Pontificiis Conſtitutionibus oſtendam: Et primò ex Bulla Alexandri IV. à Chryſoſtomo Henriquez relata inter priuileg. Ciſtercien. pag. 455. in qua Congregatio hæc ſuſcipitur ſub protectione, & tutela Sedis Apoſtolicæ, confirmantur eiuſdem bona, & aliæ gratiæ quamplurimæ conceduntur.

Ex qua item clarè habetur huiuſmodi Congregationem ſemper militaſſe ſub Regula D. Benedicti, quod expreſsè indicant illa verba: *Vt Ordo Monaſticus, qui ſecundum Deum, & B. Benedicti Regulam inſtitutus eſſe dignoſcitur.* quæ verba reperiuntur etiam in Bulla, qua ab eodem Pontifice, & ſuſcipitur Congregatio ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & confirmantur item bona Congregationis, quæ incipit: *Religioſam vitam*, 5. Non. Septemb. 1248. Quibus Conſtitutionibus prædictum Pontificem per generalem illam vnionem Eremitarum Ordinis S. Auguſtini non derogaſſe, expreſsè habetur ex alio eiuſdem Pontificis diplomate *ſuprà* in Congregationibus Eremitarum S. Auguſtini notato, vbi ex illis verbis, *ſub Regula S. Benedicti remanere in ſolito habitu liberè valentis*, clarè habetur ante huiuſmodi vnionem fuiſſe ſub prædicta Regula. Neque obſtat inſcriptio *ſupra* relata Innocentij IV. nam conceſſo, quòd in Valle S. Gulielmi fuerint Eremitæ Ordinis S. Auguſtini, inde tamen non bene probatur, neceſſariò fuiſſe Gulielmitas, ſicut non conuincitur omnes, qui degunt in Monaſteriis à S. P. Benedicto, & aliis editis, eſſe Monachos S. Benedicti, vel illius Ordinis, cuius fundator Monaſterij; prætetquam quòd forſan erat titulus patroni loci, ſeu agnominatio Titularis Eccleſiæ, quæ tamen agnominatio non eſt ſatis ad inducendam aliquam particularem Regulam. Cùm ergo ex alio capite habeamus huiuſmodi Ordinem inſtitutum fuiſſe ſub Regula S. Benedicti ex prædictis Conſtitutionibus, aſſerere licere poſſumus etiam contra primam ſententiam, non fuiſſe Monachos huius Congregationis ſub ſolis particularibus Conſtitutionibus D. Gulielmi. Quòd ſi aliquis adhuc mordicùs hanc ſententiam defendere cupiat, ſatis nobis erit demonſtraſſe Gulielmitas ante vnionem Generalem nunquam ſuſcepiſſe Regulam Auguſtini; bene tamen Regulam S. Benedicti: nam illa particula, *remanere*, denotat fuiſſe, ſeu extitiſſe ſub tali Regula.

Verum quidem eſt, quòd poſt decretum vnionis virtute literarum Apoſtolicarum quidam Gulielmitæ ad Ordinem Auguſtinianum tranſierunt, & quædam Monaſteria Gulielmitarum ab ipſis Auguſtinianis occupata fuêre, verum Conſtitutione Vrbani IV. ſub datum apud vrbem veterem 10. Calend. Febr. 1263. quæ incipit, *Praeclara*, cauetur, ne amplius liceat Gulielmitis ad Ordinem Auguſtinianum tranſire, & per Clementem IV. decernitur, bona ſeu Monaſteria prædicta occupata reſtituenda eſſe Gulielmitis, atque Gulielmitas liberè eſſe, & manere ſub Regula S. Benedicti, atque vt totius controuerſiæ ſtatus cognoſcatur, & præcedentium veritas pateat, inſerenda eſt hîc Conſtitutio prædicti Summi Pontificis.

CLEMENS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Generali, & aliis Prioribus ac Fratribus Eremitarum Ordinis S. Gulielmi, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

EA, quæ iudicio vel concordia terminantur, firma debent & illibata perſiſtere, & ne in recidiuum contentionis ſcrupulum relabantur, Apoſtolico conuenit præſidio muniri. Exhibita ſiquidem Nobis noua petitio continebat, quòd dudum à fel. record. Alexandro Papa prædeceſſore noſtro mandatum, vt dicitur, emanauit, vt de ſingulis Domibus Eremitarum, quarum quædam Sancti Gulielmi, quædam Sancti Auguſtini Ordinum, nonnullæ etiam Fratris S. Ioannis Boni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Brictinis cenſebantur. & apud omnes ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo Fratres cum pleno mandato ad ipſius prædeceſſoris mitterentur præſentiam, quod eius circa ipſas ſalubriter ordinaret diſpoſitio recepturi. Cúmque Fratres eiuſmodi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, dilectus filius noſter Richardus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis, auctoritate mandati prædeceſſoris eiuſdem viuo ad eum ſermone directi, vniuerſas Domos & Congregationes eorundem Ordinum in vnam Ordinis Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem & Regularem obſeruantiam perpetuò counivit; idémque prædeceſſor ipſius Card. proceſſum approbans, illum auctoritate Apoſtolica confirmauit: & poſtmodum veſtræ volens prouidere quieti, vobis Apoſt. auctoritate conceſſit, & vt ſub Regula S. Benedicti ſecundùm inſtitutionem B. Gulielmi poſſetis in habitu ſolitò liberè remanere, non obſtantibus aliquibus literis, gratiis, ſeu priuilegiis ab eadem Sede in contrarium impetratis, ſeu etiam impetrandis. Sane inter vos ex parte vna, & Generalem, ac alios Priores, & Fratres Eremitarum eiuſdem Ordinis S. Auguſtini ex altera, ſuper eo quòd ipſi domum de Porta Sanctæ Mariæ de Ibiſerbone, de Corona S. Mariæ, & quaſdam alias Domos ipſius Ordinis S. Gulielmi cum Fratribus Domorum ipſarum Alemanniæ, & Hungariæ regnorum, occaſione huiuſmodi vnionis (cui vos non conſenſeratis) in prædicto S. Auguſtini Ordine receperant, ac Domos ipſas cum Fratribus ſuis incorporauerant eidem Ordini S. Auguſtini, in veſtrum præiudicium

& grauamen, materia quæſtionis exorta, Nos dilectum filium noſtrum Ioannem S. Mariæ in Coſmedin Diac. Cardinalem dedimus in cauſa huiuſmodi partibus Auditorem: coram quo lite legitimè conteſtata, factiſque poſitionibus & reſponſionibus ad cauſam, tandem partes ipſæ viam pacis & concordiæ amplectentes, videlicet Frater Ioannes de Luiſen Procurator veſter pro vobis, à quibus habebat ad hoc ſpeciale mandatum, ac idem Prior Generalis Eremitarum dicti Ordinis S. Auguſtini pro ſe, ac aliis Prioribus, ac Fratribus ſui Ordinis, & dictis Domibus, ac Prioribus, & Fratribus, de quibus erat contentio; quorum Procurator erat ante venerabilem Fratrem noſtrum Præneſtinum Epiſcopum, cui cura prædicti Ordinis Sancti Guilielmi, & perſonarum ipſius eſt ab eadem Sede commiſſa, in præſentia noſtra de voluntate, & conſenſu ipſius R. Card. cui curam prædicti Ord. Eremitarum S. Auguſtini eadem Sedes commiſit, tanquam in arbitrum, arbitratorem & amicabilem compoſitorem ſuper cauſa huiuſmodi, & omnibus eam contingentibus, alte & baſſè, ſub pœna mille marcarum argenti compromittere, ac ipſius ordinationi, definitioni, laudo, arbitrio, & arbitratui totaliter ſe committere curauerunt, promittentes, ſuper hoc præſtito iuramento, ſe ratum, & firmum habituros quidquid idem Epiſcopus ſuper hoc ſtatueret, arbitraretur, diceret, & etiam ordinaret. Dictus etiam Epiſcopus à partibus accepto huiuſmodi compromiſſo, à nobis obtento viuæ vocis oraculo & conſenſu, ſuper præmiſſis ordinandi, ſtatuendi, definiendi, decernendi & prouidendi, prout ſibi expeditiùs videretur; ſuper hoc fecit quandam ordinationem prouidam inter partes, prout in inſtrumento publico inde confecto, ipſius Epiſcopi ſigillo munito, pleniùs continetur. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati ordinationem ipſam ratam, & firmam habentes, ac defectum, qui erat in procuratione ipſius Prioris Generalis prædicti Ordinis ſancti Auguſtini, ex eo quòd ad compromittendum non habebat mandatum, & quid aliud in procuratoriis partium iſtarum extiterat, ſupplentes de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, eam auctoritate Apoſtolica confirmamus & præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem ipſius inſtrumenti de verbo ad verbum inſeri facientes, qui talis eſt:

In nomine Domini, Amen.

PRæſidente rationis imperio in animo iudicantis, ſedet in examine veritatis pro tribunali Iuſtitia, & quaſi Rex in ſolio iudicij rectitudo, cuius diſſipatur intuitu propriæ voluntatis arbitrium, & acceptio perſonarum. Ex quo fit, vt parui & magni, pauperes, & diuites, potentes & debiles, abſentes & præſentes æquo libramine iudicentur. Sanè, prout Prior Generalis, aliique Priores, & Fratres Eremitæ S. Auguſt. dicebant, dudum à fel. record. Domino Alexandro Papa IV. emanauit mandatum, vt de ſingulis Domibus Eremitarum, quarum quædam Sancti Auguſtini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Ioannis Boni, aliquæ verò de Fabuli, aliæ verò de Brictinis cenſebantur, duo Fratres cum pleno mandato ad ipſius Domini Papæ mitterentur præſentiam, quod eius circa ipſos ſalubriter ordinauit diſpoſitio, recepturi. Cúmque Fratres ipſi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, ipſi coram venerabili in Chriſto Patre, Domino Richardo, Dei gratiâ Sancti Angeli Diacono Cardinale, quem idem Dominus Alexander Papa negotio vnionis perficiendæ deputauerat vice ſua, ad id ſufficientia exhibuerunt mandata, & in Generali eorum Capitulo, tunc celebriter in vrbe congregato, nomine eorum, à quibus fuerant deſtinati, & de communi Capituli eiuſdem aſſenſu, ſe, & Domos eaſdem in vnam Ordinis obſeruantiam, & viuendi formam vniformem redigi, vnúmque ex eis ouile fieri, Generalis Prioris præſentia gubernandum, vnanimiter conſenſerunt. Sicque Cardinalis, ipſius Domini Alexandri Papæ auctoritate mandati viuo ad eum ſermone directi, necnon & concordi eorundem Fratrum, ac prædicti Capituli conſenſione ſuffulto, vniuerſas Domos, & Congregationes eaſdem in vnam Ord. Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem & Regularem obſeruantiam perpetuò coüniuit; idémque Dominus Alexander Papa ipſius Cardinalis proceſſum approbans, illud auctoritate Apoſtolica confirmauit. Verum generoſi viri, Generalis, & alij Priores, & Fratres Eremitæ ipſius Ordinis S. Guilielmi, vnioni huiuſmodi minimè ſe conſenſiſſe, imò contradixiſſe potiùs, aſſeuerabant, dicentes, quòd prædictus Dominus Alexander Papa, quieti eorum paterno volens prouidere affectu, eis Apoſtolica auctoritate conceſſit, vt ſub Regula Beati Benedicti, ſecundùm inſtitutionem B. Guilielmi poſſent in habitu ſolito liberè remanere, non obſtantibus aliquibus literis, gratiis, vel priuilegiis ab eadem Sede in contrarium impetratis, vel impoſterùm impetrandis. Porrò prædicti Priores, & Fratres ipſius Ordinis aſſerentes, quòd dicti Generalis & alij Priores, & Fratres Eremitæ eiuſdem S. Auguſtini, Domos de Porta Sanctæ Mariæ de Ibiſerbone, Moguntinenſis Diœceſis; de Corona Sanctæ Mariæ de Fuuiſene Conſtantienſis Diœceſis; de Hemminchuſen, de Valle ſpecioſa, Ratisbonenſis Diœceſis; de Mindelhan Auguſtenſis Diœc. Vallis S. Ioannis de Binonia, de Inſula Sanctæ Mariæ, Pragenſis Diœceſis; de Lixtin, Caminenſis Diœceſis; & quaſdam alias Domos prædicti Ordinis S. Guilielmi, cum Fratribus Domorum ipſarum, Alemanniæ, & Hungariæ regnorum, occaſione huiuſmodi vnionis (cui, vt dictum eſt, Priores & Fratres prædicti Ordinis S. Guilielmi, ſe non conſenſiſſe, ſed potiùs contradixiſſe dicebant) in prædicto Ordine S. Auguſtini incorporari fecerant, ac Domos ipſas cum Fratribus ſuis incorporauerant eidem Ordini S. Auguſtini, in eorundem Priorum & Fratrum Ordin. S. Guilielmi præiudicium & grauamen, & inter eorum Priores & Fratres ipſius Ordinis S. Guilielmi. Ex parte vna & prædictos Priores & Fratres ipſius Ordinis S. Auguſtini, ac Domorum ſupradictarum ſuper hoc ex altera parte, materia quæſtionis exorta, Sanctiſſimus Pater Dominus Clemens Papa IV. venerabilem in Chriſto Fratrem Dominum I. Dei gratia S. Mariæ in Coſmedin Diaconum Cardinalem, dedit in cauſa huiuſmodi partibus Auditorem. Lite igitur in ea coram eodem Domino I. Cardinale legitimè conteſtata, factiſque poſitionibus & reſponſionibus ad cauſam, tandem partes volentes litigiorum vitare anfractus, ac viam pacis & concordiæ amplectentes, videlicet Frater Ioannes de Luiſen, Procurator prædictorum Generalis, Priorum, & Fratrum Eremitarum ipſius Ordinis S. Guilielmi, pro eis, à quibus habebat ad hoc ſpeciale mandatum, ac Frater Guido Prior Generalis Priorum ac Fratrum Eremitarum ipſius Ordinis S. Auguſtini pro ſe, ac aliis Prioribus, & Fratribus ſui Ordinis, & dictis Domibus, & Prioribus & Fratribus ipſarum, de quibus erat contentio, quarum Domorum, & Priorum & Fratrum ipſorum Procurator erat ante nos; Stephanum miſeratione diuina Præneſtinum Epiſcopum, quibus cura prædicti Ordinis S. Guilielmi, & perſonarum ipſius eſt ab eadem Sede commiſſa, de voluntate dicti Domini R. S. Angeli Diaconi Cardinalis, cui curam prædicti Ordinis Eremitarum S. Auguſtini eadem Sedes commiſit, tanquam in arbitrum, arbitratorem, & amicabilem compoſitorem ſuper cauſis, litibus, & quæſtionibus huiuſmodi, quæ erant, vel eſſe poſſent ſuper prædictis, & eorum occaſione, altè & baſſè, ſub pœna mille marcarum argenti, compromittere, ac noſtræ ordinationi & definitioni totaliter ſe ſubmittere curauerunt; promit-

ſendo, ſuper hoc præſtito iuramento, & ſub pœna mille marcarum argenti, gratum & firmum habituros ſe, dictaſque Ordinis Domos, & Priores, ac Fratres eorundem Ordinum, & Domorum, totum quidquid ſuper prædictis ordinaremus, ſtatueremus, arbitrati eſſemus, prout in publico inſtrumento inde confecto per manus Lombardi Notarij infraſcripti pleniùs continetur. Nos itaque à partibus accepto huiuſmodi compromiſſo, & à Sanctiſſimo Patre Domino Noſtro Clemente Papa IV. obtento viuæ vocis oraculo, conſenſu, & licentia ordinandi, ſtatuendi, definiendi ſuper his, prout nobis expeditius videretur, ac etiam arbitraria poteſtate nobis à partibus ipſius conceſſa ordinamus, dicimus, ſtatuimus, prouidemus, & arbitramur, quòd prædictæ Domus de Porta ſanctæ Mariæ de Ibiſerbome, & de Corona ſanctæ Mariæ, necnon & ſi quæ aliæ ſunt in regionibus diuerſis, exceptis prædictis Regnis Alemanniæ, & Hungariæ, cum ipſorum Fratribus, eorúmque poſſeſſionibus, & iuribus ad dictum Ordinem ſancti Gulielmi totaliter redeant, & ſub Regula ſancti Benedicti, ſecundùm inſtitutionem ſancti Gulielmi remaneant in habitu ſolito, antequam tranſirent ad ſancti Auguſtini Ordinem ſupradictum. Quas Domos cum iuribus & pertinentiis ſuis eidem Priori generali Ordinis ſancti Gulielmi ſupradicti ſententialiter laudamus, decernimus, omni tempore pertinere, & nullo modo dicto Priori Generali, aliiſque Prioribus & Fratribus Eremitarum Ordinis S. Auguſtini debere ſubeſſe; eiſdem Generali, aliíſque Prioribus, & Fratribus Eremitarum ſancti Auguſtini ſuper ipſis perpetuum ſilentium imponentes. Ita tamen, quòd Fratres domorum ipſarum, qui ad alia loca Eremitarum Ordinis ſancti Auguſtini ſe fortè tranſtulerint, ad Domos ipſas, vel ad ipſum Ordinem S Gulielmi redire non compellantur inuiti, ſed illuc redeant, & ibidem admittantur, ſi id de ipſorum Fratrum, qui ſe tranſtulerint, proceſſerit voluntate, quem reditum eis concedimus intra menſem, poſtquam hoc eis fuerit intimatum. Illi etiam Fratres, qui medio tempore in prædictis Domibus beati Auguſtini Regulam & Ordinem ſunt profeſſi, ſiue in ipſis morentur, ſiue ad alia loca ipſius Ordinis S. Auguſtini ſe tranſtulerint, inuiti non compellantur in ipſis Domibus morari; ſiue ad ipſas Domos, vel ad Ordinem ſancti Gulielmi redire, ſed id infra dictum terminum in eorum voluntate conſiſtat: reliquæ verò domus prædictæ, & omnes aliæ Domus, quæ de prædicto Ordine ſancti Gulielmi ad prædictorum Eremitarum Ordinem ſancti Auguſtini in prædictis Regnis Alemanniæ, & Hungariæ tranſierunt cum ipſarum Fratribus & iuribus, bonis mobilibus, & immobilibus, & pertinentiis vniuerſis permaneant in prædicto Ordine ſancti Auguſtini pacificè, & quietè, & eas decernimus & arbitramur ad eundem Ordinem ſancti Auguſtini omni tempore pertinere ſupradictis Generali, aliíſque Prioribus & Fratribus Ordinis ſancti Gulielmi perpetuum ſilentium imponendum. Ordinamus etiam, & dicimus, laudamus, & arbitramur de conſenſu, licétia, & poteſtate prædictis, quòd memorati Generalis, Priores, & Fratres Eremitarum ſancti Auguſtini prætextu vnionis huiuſmodi, vel alia quacunque cauſa aliquas Domos eorundem Eremitarum ipſius Ordinis ſancti Gulielmi ad Ordinem ſuum de cætero non recipiant, nec ſe de ipſis aliquatenus intromittant, nec vnquam ipſi Ordini ſancti Gulielmi, vel aliquibus de ipſo Ordine moueant de vnione, vel ſubiectione aliquam quæſtionem Et ſi contigerit eos contra facere, vel venire, Volumus & arbitramur, quòd liceat Priori Generali, & aliis Prioribus, ac Fratribus Ordinis ſancti Gulielmi poſſeſſionem ingredi Domorum, de quibus erat quæſtio inter partes. Si verò Generalis, Priores & Fratres Ordinis ſancti Gulielmi contra prædicta facerent, vel venirent, aut aliquando de prædictis Domibus dicto Ordini ſancti Auguſtini adiudicatis, vel aliquas alias ad ipſum ſancti Auguſtini Ordinem, pertinentes recepiſſent, vel imposterùm recipere attentarent, liceat Priori Generali & Prouincialibus Eremitarum Ordinis ſancti Auguſtini retentis Domibus, quæ per hoc arbitramentum debent eidem Ordini ſancti Auguſtini remanere, ingredi in poſſeſſionem dictarum earundem Domorum, quæ debent ad Ordinem ſancti Gulielmi redire, pœna in compromiſſo contenta nihilominùs exoluenda à parte contrarium faciente, & nihilominus hac ſupradicta ordinatione & laudo noſtro ſaluo in omnibus permanente. Et quia intendimus omnem quæſtionem à dictis Ordinibus remouere; Volumus & mandamus ſub pœna excommunicationis de licentia nobis conceſſa, quòd deinceps nullus Frater prædicti Ordinis ſancti Gulielmi ad dictum Ordinem ſancti Auguſtini aliquatenùs admittatur, vel modo aliquo recipiatur, & è conuerſo quòd nullus Frater profeſſus dicti Ordinis ſancti Auguſtini ad dictum Ordinem ſancti Gulielmi aliquo modo recipiatur, vel admittatur. Et ſi quid contra attentatum fuerit, receptionem ipſam refutamus & pronuntiamus irritam & inanem, & receptus ad ſuum Ordinem redire compelletur: & decernimus irritum & inane, ſi ſecùs contigerit attentari: his tamen quæ ſuprà de Fratribus Domorum, de quibus erat inter partes contentio, dicta ſunt, in ſua manentibus firmitate. In cuius rei teſtimonium præſens inſtrumentum per infraſcriptum Lombardum Notarium noſtrum huiuſmodi ordinationis, laudi, & arbitrij noſtri pronuntiationem præſentem ſcribi, & publicari mandauimus, ipſúmque fecimus noſtri ſigilli munimine roborari. Latum & pronunciatum eſt huiuſmodi noſtri arbitrij laudum, ordinamentum, & quidquid ſuperiùs continetur, Viterbij in hoſpitio noſtro in præſentia dicti Fratris Guidonis Prioris Generalis Ordinis ſancti Auguſtini, & Fratris Gulielmi Prioris Generalis ſancti Gulielmi, & dicti Fratris Ioannis de Luiſen dicti Ordinis ſancti Gulielmi Procuratoris, & de ipſorum voluntate, & plena concordia, ac præſentibus venerabili Patre Ioanne Sipontino Archiepiſcopo, Fratre Simeone Canonico ſancti Ioannis de Platea Vrbeuetauenſi, Camerario noſtro, Magiſtro Andrea Priore ſanctorum Apoſtolorum de Spoleto, Magiſtro Paulo Archidiacono Cameracenſi in Eccleſia Strigonienſi, Magiſtro Ioanne Romanucio Domini Papæ ſcriptore, Fratribus Verinenegna, & Gratia, de Ordine Minorum, Capitaneis noſtris, & aliis pluribus ad hæc vocatis, & rogatis teſtibus in continenti poſt compromiſſum in nos factum, videlicet, in anno Natiu. Dom. 1266. Indict. 8. menſe Iulio, die vlt. eiuſdem menſis, Pontificatus Domini Clementis Papæ IV. an. 2.

Ego Lombardus quondam Venuſllani de Prædio Bopenſi Imperiali auctoritate Notarius publicus, prolationi, ſiue pronuntiationi huiuſmodi laudi, arbitrij, ordinationis, & omnium, quæ ſuperiùs continentur, vnà cum dictis teſtibus præſens interfui, omnia & ſingula ſuprà contenta de mandato dicti venerabilis Patris Domini Stephani Prænestenſis Epiſcopi ſcripſi, & in publicam formam redegi, publicaui, & ſigno meo ſignaui.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ ſuppletionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Viterbij 4. Kal. Septembris, Pontificatus noſtri anno 2.

Florenſis Congregatio.

Florenſis Congregatio in Calabria à B Ioachimo Mo- 36
nacho Hilteſienſi, & Abbate Corazij inſtituta eſt prope Cuſentiam anno 1196 ſub Cæleſtino III. Quæ Congregatio poſteà temporis decurſu vnita eſt Congregationi

ni Ciſtercienſi nihilominùs extat adhuc memoria huius Congregationis apud Scriptores propter eius Inſtitutorem, cuius ingenium, & ſpiritus propheticus valdè à Scriptoribus celebrantur. Dicta eſt Florenſis Congregatio à S. Ioanne de Flore, Cœnobio inſigni, & primaria tunc Sede Archiabbatiali illius Congregationis.

Et licèt è conuerſo etiam error Abbatis Ioachimi contra Petrum Lombardum à pluribus Scriptoribus recenſeatur, nihilominùs Congregatio Florenſis nullam recepit læſionem, vt communiter fatentur Scriptores, propter eius proteſtationem, quam Franciſcus Pegna *in Director. Inquiſit. lib. 1. ſcholio* 1 affert ſub his verbis:

Vniuerſis, quibus literæ iſtæ oſtenſæ fuerint, Frater Ioachim, dictus Abbas de Flore, æternam in Domino ſalutem.

Sicut ex literis Domini Papæ Clementis IX. quæ apud nos ſunt, præcipi poteſt, ex mandato D. Papæ Lucij, & D. Papæ Vrbani niſus ſum aliqua ſcriptitaſſe, & hucuſque quod occurrit, ad gloriam Dei ſcriptitare non deſino. Denique librum concordiæ quinque voluminibus comprehenſum, expoſitionum Apocalypſis, octo partium titulis inſignitum, Pſalterium decem chordarum tribus voluminibus inciſum, prout Deus meliùs inſpirauit, & facultas ingenij affuit, ad conſummationem conduxi, præter alia, quæ in paruis libellis, ſeu contra Iudæos, ſeu contra Catholicæ fidei aduerſarios comprehendi; & dum ſum in hoc corpore præſeruatus ad ædificationem fidelium Chriſti, & maximè Monachorum, dare operam non poſtpono. Quia verò pro anguſtia temporum non potui hucuſque opuſcula ipſa, præter librum concordiæ, Apoſtolico culmini præſentare, vt ab eo corrigerentur; ſi quæ ibi (quod non abnuo, etſi mihi conſcius non ſim) occurrerint corrigenda, & incertus eſt homini numerus dierum ſuorum, ſi me contigerit priùs egredi ex hac luce, quàm poſſim ſecundum quod accepi in mandatis, ſi quidem ea conditione ſuſcepi dictanda, vt omnes quidem libros ei cui datum eſt omnimodè magiſterium, præſentarem. Rogo ex parte Dei Omnipotentis Coabbates meos & Priores, & cæteros Fratres metuentes Deum, & ea, qua poſſe videor, auctoritate præcipio, quatenus præſens ſcriptum, aut exemplar habentes ſecum, ac ſi pro teſtamento opuſcula, quæ hactenus confeciſſe videor, & ſi quid me de nouo vſque ad diem obitus mei contigerit ſcriptitare, quamſcius poterint collecta omnia relictis in ſalua cuſtodia exemplaribus Apoſtolico examini repræſentent, recipientes ab eadem Sede vice mea correctionem, & exponentes ei meam circa ipſam deuotionem, & fidem, & quod ea ſemper paratus ſim, quæ ipſa ſtatuit, vel ſtatuerit, obſeruare, nullamque meam opinionem contra eius defendere ſanctam Fidem: credens ad integrum, quæ ipſa credit; & tam in moribus, quàm in doctrina ſuſcipiens correctionem, abiiciens quod ipſa abiicit, ſuſcipiens quod ſuſcipit ipſa: credens firmiter non poſſe portas inferi præualere aduerſus eam, & ſi ad horam turbari, & procellis agitari contingat, non deficere fidem eius vſque ad conſummationem ſæculi.

Hoc ſcriptum feci ego Ioachimus Abbas, & propria manu roboraui, anno Dominicæ Incarnationis 1200. *& ſic me tenere confiteor, ſicut in eo continetur.*

Qua proteſtatione præmiſſa, aduertendum eſt, Abbatem Ioachimum Theologiæ peritia claruiſſe ſub Pontificatu Lucij III. & eius opera, præſertim expoſitiones in Apocalypſim, laudantur à Clemente Papa III. qui in vna Epiſtola eundem Abbatem adhortatur, vt expoſitiones prædictas & opus concordiæ veteris, & noui teſtamenti compleat. Quæ quidem opera incepta fuêre iuſſu Lucij prædicti &, Vrbani III. vt teſtatur idem Franciſcus Pegna *loco citato*, ſed quia fragilitas humana ſæpè homines errare patitur, & à via veritatis aliquando deflectere, idem Ioachimus in Petrum Lombardum, qui ſcripſerat de proceſſione & diſtinctione diuinarum Perſonarum, inuectus eſt, adſtruens falſam ſententiam, quam Innocentius III. in generali Concilio, vti hæreticam condemnauit, ſtatuens tamen ne ob hanc particularis libri condemnationem Florenſi Monaſterio derogetur propter ſupradictam proteſtationem ab eo factam; maximè cùm Honorius Papa III. anno 1221. declaraſſet, quòd per huiuſmodi condemnationem ipſe Abbas Ioachimus, non hæreticus, ſed propter confeſſionem, & proteſtationem factam, Catholicus reputetur, & ſimiliter, quòd nullum præiudicium Monaſteriis, & perſonis Ordinis Florenſis factum cenſeatur. Ex quibus ſatis conſtat Congregationem Florenſem propter errorem Ioachimi Abbatis nequaquam fuiſſe deſtructam tempore ſupradictorum Pontificum Lucij III. & Vrbani III. vt falsò aliqui putant.

Huius ergo inſtitutoris fama adhuc perſeuerat, & in Archiepiſcopali Eccleſia Cuſentina eius laudabile Epitaphium in marmore inciſum ſub hac forma aſſeruatur, ſcilicet:

Ioachimus Magnus Abbas natione Calaber, magna doctrina vir, & excellentiſſima vita, ingenij prope diuini hac ipſa tempeſtate anno M C L V I I I. apud Gulielmum Regem, & Calabros omnes clarus, & inclytus habitus eſt, qui prophetico ſpiritu repletus futura quaſi præſentia diſſerebat.

Inter ea, quæ tantus vir ſpiritu prophetico repletus prædixit, duos ſanctiſſimos, & admirabiles Ordines in Eccleſia Dei, nimirum Sanctorum Dominici, & Franciſci præuidit, & Sanctum Dominicum, & Franciſcum Inſtitutores eo tempore, quo ipſe Ioachimus viuebat in Eccleſia S. Marci Venetiarum in Moſaico ſub propriis habitibus connectere fecit, cum hac inſcriptione:

Erunt duo viri, qui duos Ordines interpretabuntur, vnus hinc, alius inde, vnus Italus, alter Hiſpanus.

Agunt de hac Congregatione Syluеſt. Marulus *in Ocean. Relig. pag. mihi* 177. Gabriel Vairus *in vita Ioachim*, Poſſeuin. *in appar. ſacr. tom.* 2. Barboſ. *loc. cit. num.* 66. & alij.

Humiliatorum Congregatio.

Humiliatorum Congregatio à quibuſdam nobilibus Mediolanenſibus inſtituta eſt, cùm enim poſt dirutam patriam ab Ænobarbo iuſſi fuiſſent in Germaniam abire exules, inde humilitate, & precibus regreſſum in Mediolanum iterum ſunt adepti, quia verò veſtes albas iam induebant, iiſdem poſteà veſtibus Deo inſeruire impetrarunt anno 1196. ſub Cæleſtino III. Fertur tamen à multis inſtitutorem fuiſſe B. Ioannem Sacerdotem Comenſem, quia ipſe inter prædictos nobiles primus erat, & præcipuus. 37

Hanc Congregationem extinxit Pius Papa V. & Sedi Apoſtolicæ omnes Abbatiæ, Præpoſituræ, Beneficia, & omnia bona reſeruata fuerunt, vt in Bulla, quæ incipit: *Quemadmodum ſollicitus Pat.* Laërt. Cherub. *tom.* 2. *Conſtit.* 119. eiuſdem Pontificis continetur. Agunt de hac Congregatione Ioan. Petrus Iuſſanus *in vita S. Caroli Borromei, lib.* 2. *cap.* 23. S. Antonin. 2. *part. Hiſt. tit.* 25. *cap.* 21. Chaſſan. *in catalog. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 60. Polyd. Virg. *de inuent. rerum, lib.* 7. *cap.* 2. Antonius Gabar. *in vita Pij V. lib.* 3. *cap.* 15. Gaulterius *in tabul. chronograph. ſecul.* 12. *pag.* 633. Barboſ. *de iure Eccleſ. lib.* 1. *c.* 41. *num.* 65.

S. Pauli primi Eremitæ Congregatio.

Sancti Pauli primi Eremitæ Congregatio ab Euſebio Strigonienſi in Monaſterio S. Iacobi Patachij in regno Vngariæ plantata eſt anno Domini 1215. Huic Congregationi, quia Paulus Veſpinenſis Epiſcopus quædam S. Pauli primi Eremitæ, induxit ſeruanda præcepta, & de 38

facto talibus inſtitutis vtebantur, cum præſcripta tamen Regula S. P. Benedicti, Congregatio S. Pauli primi Eremitæ appellata eſt. De hac Congregatione nullum Scriptorem inueni præter Arnold. Vuion. 1 p. ligu. vit. lib. 1. cap. 71. vbi citat Trithemium.

Syluestrina Congregatio.

39 Syluestrina Congregatio incepit anno 1231. Inſtitutore S. Syluestro Gozzolino nobili Auximanenſi, qui dum eſſet Monachus Vallis-vmbroſæ diuino commotus ſpiritu in Monte Fano prope Fabrianum huius Congregationis prima iecit fundamenta. Quæ Congregatio poſtea ab Innocentio IV. anno 1258. confirmata fuit, ac gratiis, & exemptionibus roboratur, vt in præſenti conſtitutione manifeſtatur.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, eiúſque Fratribus, tam præſentibus quàm futuris, Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

RElgioſam vitam eligentibus Apoſtolicum conuenit adhibere præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinenſis Diœceſis, in qua diuino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur. Prætereà quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Eremus in præſentiarum iuſtè, ac canonice poſſidet, aut in futurùm conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfata Eremus ſita eſt cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Cryptæ Fucilis, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Bonifacij cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Ripa alta cum pertinentiis ſuis, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, vſuagiis, & paſcuis in boſcho, & plano, in agris, & molendinis, viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis. Sanè Noualium veſtrorum, quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, de quibus hactenùs aliquis non percepit, ſiue de veſtrorum animalium nutrimentis nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberos, & abſolutos à ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere. Prohibemus inſuper, vt nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Eremo veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentia de eodem loco diſcedere, niſi arctioris Religionis obtentu, diſcedentem verò, abſque communium literarum cautione, nullus audeat retinere. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis ianuis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce diuina Officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis interdicti: Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad Ordines fuerint promouendi à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine prauitate aliqua exhibere. Prohibemus inſuper, vt intra fines Parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeu Oratorium de nouo conſtruere audeat, ſaluis priuilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc nouas, & indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Diaconis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis, ſecularibuſve perſonis à vobis omnibus fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, vt eorum deuotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in illa ſepeliri deliberauerint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè vſurarij, nullus obſiſtat, ſalua tamen iuſtitia aliarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur. Decimas præterea, & poſſeſſiones ad ius Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à Laicis detinentur redimendi, & legitimè liberandi de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent, reuocandi libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas. Obeunte verò te nunc eiuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu, vel Fratrum maior pars conſilij ſanioris ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam prouiderint eligendum. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ paterna in poſterùm ſolicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt intra clauſuras locorum, ſeu grangiarum veſtrarum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, & ſanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere. Prætereà omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus Eremo veſtræ conceſſas, necnon libertates, & exemptiones ſecularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Decernimus ergo, vt nulli omnino hominum liceat præfatam Eremum temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica iuſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentauerit, ſecundò, tertióve commonita niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe diuino iudicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti aliena fiat, quatenùs & hîc fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen, Amen, Amen. *Notas mihi fac Domine vias vitæ.*

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Petrus Albanen. Epiſc. ſubſcripſi.

Ego Petrus titul. S. Marcelli Presbyt. Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Fr. Ioannes titul. S. Laurent. in Lucina Presbyt. Cardin. ſubſcripſi.

Ego Vuiglelmus Baſilicæ duodecim Apoſtol. Presbyt. Card. ſubſcripſi.

Ego Ioannes S. Nicolai in Carc. Tull. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Vuiglelmus titul. S. Euſtachij Diac. Card. ſubſcripſi.

Datum Lugduni per manum Magiſtri Martini S.R.E.

S.R.E. Vicecancellarij 5. Kalend. Iulij, Indict. 6. Incarnationis Dominicæ 1147. Pontif. verò Domini Innocentij Papæ IV. anno 5.

Fuit hæc Congregatio, vt diximus, olim ſubiecta Congregationi Vallis-vmbroſæ, nunc autem vnius Abbatis Generalis auctoritate à prædicta ſeparata regitur, & gubernatur, qui per triennium durat, habétque omnia priuilegia, quibus gaudent alij Abbates. Extere ex hac Congregatione homines tum ſanctitate, tum literis illuſtres, quorum catalogum habes apud Syluestrum Matulum *in Ocean. Relig. lib. 3. pag.* 188.

Sub hac Congregatione viuunt multa Monaſteria Sanctimonialium, quæ eandem Regulam, & inſtituta obſeruant. Agunt de hac Congregatione omnes *vſi aſcripti* Doctores, qui a Religione Vallumbroſana eam ortum habuiſſe, vel à S. Syluestro Vallis-vmbroſæ Monacho teſtantur, videlicet S. Antoninus *2. p. hiſt. tit.* 15. *cap.* 23. § 2. Caſſan. *4. p. catal. g. or. mund. conſid.* 57. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib.* 12. *c.* 11 *q.* 2. Arnold. Vuion. *1. p. lig. vit. lib. 3. cap.* 41. Eudox. Lucatel. *in vit. S. Ioan. Gualberti. lib 2. cap.* 27. Ioan. Lucid. *de temp. emendat. cap.* 7. Chronica & monimenta Vallis-vmbroſæ, & Sanctiſſimæ Trinitatis de Florentia, & S. Marci eiuſdem ciuitatis, vbi Monachi Sylueſtrini antiquitus habitabant, in hoc enim Monaſterio in ea parte clauſtri ſanctiſſimam Nuntiatam verſus, decem abhinc annis in marmore inciſum inſpiciebatur, quòd ipſi Monachi ſub obedientia Generalis Vallis-vmbroſæ aliquando militarunt.

Vallumbroſella Congregatio in Gallia.

40 Vallumbroſellæ Congregatio excitata eſt in Gallia à S. Ludouico Francorum Rege, qui mira ergo S. Ioannem Gualbertum Inſtitutorem Congregationis Vallis-vmbroſæ deuotione affectus, à B. Benigno tunc Abbate Generali manu dextera eiuſdem S. Ioan. Gualberti obtenta, in honorem tanti viri regium condidit Cœnobium prope Lutetiam Pariſiorum, eidémque alias vniuit Abbatias, in quibus inſtitutum Monachorum ſub Regula Sanctiſſimi legiſlatoris Benedicti, & Vallumbroſanis ſanctionibus collocauit, & poſtea ſucceſſu temporis in Gallia, & præcipuè in Delphinatu propagata eſt, licet communiter appellentur Monachi Benedictini, non ſolùm propter Regulam Benedictinam, quam ſequuntur, verùm etiam quia ab eiſdem Monachis Benedictinis ſæpeſæpiùs reformationem acceperunt. Agunt de hac Congregatione Eudoxius Locatell. *2. lib. vita S. Ioan. Gualberti, cap.* 27. Blaſius Milaneſius Generalis Vallis-vmbroſæ *in tract. de miracul. & Reliquiis S. Ioan. Gualberti.* Bernard. de Serra Florent. *in Chronica Vallis-vmbroſa*, Renatus Choppin. *in add. ad Monaſticon tit. 8. fragm.* 10. Martinus Roges Gallus *de rum. Gallia tract. 1. cap.* 8 omnia monumenta Vallis-vmbroſæ, & Carolus Tappia *in authen. ingreſſi, C. de ſacroſ. Eccleſ. c.* 44 *num,* 4.

Vallis-Caulium Congregatio.

41 Vallis-Caulium Congregatio prope Diuionem vrbem Galliæ in Ducatu Burgundiæ, inſtituta eſt a Viardo quodam Monacho Benedictino anno Domini 1240. ſub Gregorio IX à quo fertur, confirmatam fuiſſe. Vtitur prædicta Congregatio habitu, & Conſtitutionibus Ciſtercienſium, & in paucis Monaſteriis reperitur, neque extra fines Galliæ, immò, vt aliqui dicunt, Ducatum Burgundiæ non egreditur. Agunt de hac Congregatione Caſſan. *in catal. glor. mund. part. 4. conſid.* 58. Frater Athanos Lobeza *in vita S. Troylani, c.* 19. Iacob. de Vitriac. *in hiſt. Occid. c.* 17. Barnabas Montanicus *in Chron. Ciſterc. lib. 2. c.* 24. Albert. Miræus *de ſtat. Eccleſ. Cathol. lib. 1. c.* 24. Claud. Robert. *in Gall. Chriſt. tit. de Abbat. lit. V.* & alij.

S. Nicolai de Arenis Congregatio.

Sancti Nicolai de Arenis Congregatio in Sicilia apud Catanam ciuitatem circa annum Domini 1300. incepit. Quando viguit, ſemper Breuiario proprio vſa eſt, & de ea quid referam, nihil habeo, niſi quòd de anno 1506. cum quinque aliis Monaſteriis Congregationi Caſſinenſi vnita eſt, vt eſt author Vuion. *2. p. lig. vit. c.* 11. 42

Cæleſtina Congregatio.

Cæleſtina Congregatio Duce, & authore Petro de Murone Monacho Benedictino, poſteà ad Pontificatus apicem aſſumpto, S. Petro Cæleſtino nuncupato, fundatur anno 1274. & ab eius nomine denominationem Cæleſtinorum ſortita eſt. Creuit Congregatio Cæleſtina mirum in modum per Germaniam, Hungariam, & Galliam, vbi nunc viginti duo Monaſteria ſatis ampla poſſidet, quæ eidem Congregationi & Abbati Generali ſubduntur; confirmata & approbata fuit non ſolùm à S. Patre Cæleſtino Summo Pontifice ſua Conſtitutione prima, quæ incipit, *Etſi cunctos*, 5. Kalend. Octobris 1294. vbi ordinat ſtatuta Congregationis, & multis gratiis, priuilegiis, ac indultis eandem ſuam Congregationem gaudere concedit, ſed etiam eandem confirmat, & ſub protectione Sedis Apoſtolicæ accipit Benedictus XI. anno 1304. in ſua Conſtitutione ſequentis tenoris. 43

BENEDICTVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Berardo Patri Abbati Monaſterij Sancti Spiritus de Sulmone, Valuen. Diœceſis, eiúſque Coabbatibus & Conuentibus aliorum Monaſteriorum & Membrorum eidem Monaſterio ſancti Spiritus ſubiectorum, Ordinis ſancti Benedicti præſentibus & futuris in perpetuum.

Religioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum conuenit adeſſe præſidium, ne fortè cuiuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito reuocet, aut robur, quod abſit, Sacræ Religionis infringat. Cùm itaque Regi Regum mentibus humilibus & deuotis exhibeatis religioſè ac iugiter famulatum, Nos ob veſtræ Religionis zelum, quem habere dicimini, & contemplatione fel. record. Cæleſtini Papæ V. prædeceſſoris noſtri, prædicti Ordinis profeſſoris, ad vos, veſtrumque Ordinem ſinceræ gerentes charitatis affectum, in his, quæ ipſius Religioni augmentum & proſperum ſtatum reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus Nos fauorabiles exhibemus. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſterium S. Spiritus, ac alia Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Membra, & loca eidem Monaſterio ſancti Spiritus ſubiecta, quæ per ſpeciale priuilegium Sedis Apoſtolicæ noſcimus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinere, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus.

In primis ſiquidem ſtatuentes, vt Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & Beati Benedicti Regulam in Monaſteriis, Prioratibus, & Membris, & aliis locis prædictis

dictus inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inuiolabiliter obſeruetur.

Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona Monaſterium S. Spiritus, & alia Monaſteria, Prioratus & Membra prædicta in præſentiarum rationabiliter poſſident, aut in futurum largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poterunt adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſancti Spiritus ſitum eſſe dignoſcitur cum omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium S. Ioannis in Plano Lucerin. Diœceſis, S. Bartholomæi de Ciuitate, S. Mariæ olim vocata Luceria. S. Spiritus de Magella, S. Gregorij de Rocha Mauricij, S. Petr. Vallis-bonæ, S. Petr. de Monte-Plano, S. Spiritus, & Hoſpitalis cum Eccleſia, S. Andreæ de Bucelano, S. Mariæ de Ciuitellis de ciuitate Theatin. S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lanzano, S. Mariæ inter Montes-Theatin. diœceſis, S. Euſebij de Vrbe, S. Mariæ in Pinezano Pennen. Diœceſis, S. Saluatoris de ciuitate Pennenſi, S. Mariæ de Collemadio iuxta Aquilam, S. Cecidij de Caporciano, S. Spiritus de Iſletna, S. Mariæ de Triuento, S. Mariæ de Anglono Triuentin. diœceſis, S. Spiritus iuxta Venafrum, S. Spiritus Alifanenſis, S. Antonij de Campania Ferentinatis diœceſis, Prioratus S. Antonij, & S. Leonardi prope Sulculam Anagniæ diœceſis, S. Ioannis de Aqua ſancta, S. Marci de Fucis Marſican. diœceſis, S. Nicolai de Ciuitate, S. Martini de Bocano, & S. Ioannis de Rodio, &c.

Præterea determinat in dicta Conſtitutione, vt Abbates in fine triennij ſuam exhibeant ceſſionem, & alij eligantur, qui ſic electi nõ indigent confirmatione Apoſtolica, & non poſſunt viſitari niſi a tribus Viſitatoribus, exprimuntur itidem priuilegia exemptionum à decimis, & aliis oneribus, & tandem concluditur Conſtitutio ſub Datum Laterani 2. Idus Martij, Indict. 2. anno 1304. Item Paulus V. Conſtitut. 19. quæ incipit: *Iniuncti*, 29. Aprilis 1606. facultatem tribuit Cæleſtinorum Abbati Generali viſitandi omnia Monaſteria Ordinis vbique exiſtentia, & Cæleſtinis prohibet recurſum alicubi, præterquam ad Abbatem Generalem. Iiſdem etiam ambitum prohibuit, vt habetur in Conſtit. 10. quæ incipit: *Quoniam*, 27. Auguſti 1616. *in Append.* Cherub. Laërtij, *ad Bullar. tom.* 3. Creuit etiam per Italiam in Monaſteriis, Abbatiis, & aliis Domibus ferè nonaginta ſex, & vbique cæleſti rore fœcunda Sanctos, & Beatos ac Scriptores Eccleſiaſticos inſignes; verbi Dei proclamatores, alióſque viros Cardinalitia & Epiſcopali dignitate inſignitos quamplurimos protulit. Putant aliqui Congregationem Cæleſtinam aliquando Caſſinenſi vnitam fuiſſe; & S. Petrus Cæleſtinus huiuſmodi vnionem quidem aggreſſus eſt, dum eſſet Summus Pontifex, ſed poſteà ſuum effectum minimè habuit, vt D. Riccardus eiuſdem Inſtituti Monachus, & Abbas S. Iuſtinæ ab eodem S. Cæleſtino creatus in hoc peculiari monumento teſtatur, ſcilicet. *In anno Domini 1294. menſ. Octobri, Indict. 7. D. Petrus Celeſtinus Papa V. qui anteà vocabatur F. Petrus de Murone, homo magnæ ſanctitatis, venit ad Monaſterium Caſſinenſe, & volens dictum Monaſterium vnire Religioni ſuæ, induxit Monachos pro maiori parte, vt reciperent ſuæ Religionis habitum, qui habitus erat coloris camelini viliſſimi panni, & miſit de Monachis ſuis quaſi quinquaginta, primò no. ſacramus nigri, & mutauit nomen Decani, qui poſt ipſorum aduentum vocatus eſt Prior, adueniente proximo feſto S. Luciæ renunciauit Papatui in ciuitate Neapolis, in quo Papatui ſucceſſit Bonifacius, qui primo nominatus eſt Benedictus Caietanus, homo magnæ ſcientiæ, & probitatis, & reuocauit omnia, quæ facta fuerant per dictum Papam Celeſtinum V. exceptis Cardinalibus, quos idem Celeſtinus fecerat; Ego F. Riccardus fui vnus de reuocatis, qui fueram effectus Abbas ſanctæ Iuſtinæ de Padua in iſtis diebus.* Hoc monumentum legitur apud Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. pag.* 318. Agunt de hac Congregatione S. Antoninus 2. *p. tit.* 16. *cap* 1. §. 18. Caſſan *in Catal. glor. mund. p.* 4. *conſid.* 61. Polyd. Virg. *de inuent. rer. lib.* 7. *cap.* 2. Paul. Morigia *de orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 46. Gaulter. *in tab. chronograph. ſecul.* 13. *anno* 1274. *pag.* 681. Baron. *tom.* 13. *ſub anno* 1274. Illeſcas *hiſt. Pontif. p.* 1. *lib.* 6. *cap.* 41. Emanuel Roderic. *quaſt. Regul. tom.* 1. *quaſt.* 3. *art.* 3. Card. Canaler. *deciſ.* 588. *& deciſ.* 594. Hieronym. Roder. *in compend. qq. reg. reſol.* 123. *num.* 14. Ludouic. Mirand. *in man. Prælat. tom.* 1. *q.* 4. *art.* 2. Azor *Inſt. moral. p.* 1. *lib.* 12. *cap* 21. Barboſ. *de Iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *n.* 70.

Vallis Scholarium Congregatio.

Vallis Scholarium Congregatio Galliæ in Campania inſtituta eſt circa annum Domini 1201. huius authores fuerunt quatuor Lutetiani Theologiæ Profeſſores, Gulielmus, Riccardus, Euerardus, & Manaſſes, qui, cælitus inſpirato eorum diſceſſu, in abditam vallem Campaniæ Belgicæ Lingonas verſus ſuam Congregationem inſtituerunt, quam Lingonentium Præſul anno 1203. & Honorius III. Summus Pontifex Non. Martij anno 1218. approbarunt & confirmarunt. Extat diploma Ioannis XXII. ſub die 1. Auguſti ann. 1319. vbi habetur exemptio Vallis Scholarium ab Ordinariis & diœceſanis Epiſcopis: de iſto Ordine Vallis Scholarium aſſerit Arnold. Vuion. 1. *p. lign. vit. cap.* 71. Regulam S. Benedicti ſequutum fuiſſe, licèt modò ex Renat. Choppin. *lib.* 2. *Monaſticon. tit.* 1. *num.* 61. Regulam S. Auguſtini ſequatur; multas alias exemptiones huius Congregationis, priuilegia, & immunitates diuerſorum Summ. Pontif. refert idem Choppin. *loco cit. & de ſacra politia lib.* 1. *pag.* 121. Agunt de hac Congregatione Arnold. Vuion. 1. *part. lign. vit. lib.* 1. *cap.* 71. Paul. Morig. *de orig. Relig. cap.* 45. Genebrard. *chronolog. lib.* 4. *in Honorio Papa IV.* & Hieronym. Pauli Barcinon. *in ſuo Prouin.* Syllueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 3 *pag.* 197. 44

Oliuetana Congregatio.

Oliuetana Congregatio ſic dicta à Monte-Oliuarum in Comitatu Ilcinenſi diœceſ. Pientinæ, non longè a Senis, & hodie dicitur Mons-Oliuetus maior: hæc Congregatio inſtituta eſt à tribus Nobilibus Senenſibus B. Bernardo Ptolomæo Philoſophiæ Profeſſore, Ambroſio Piccolomineo, & Patritio de Patritiis ann. 1319. ſub Pon. Ioan. XXII. qui eam approbauit an. 1324. vt habetur in eius Conſt. 1. ſub. Kal. Iunij *in Appendice Bullarij*, Laërtij Cherubini, *huius tenoris:* 45

IOANNES EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Abbati, Conuentui Monaſterij S. Mariæ de Monte Oliueto in Accona Ordinis S. Benedicti Aretinæ Diœceſis, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm à nobis petitur quod iuſtum eſt, & honeſtum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, vt id per ſollicitudinem officij noſtri ad debitum perducatur effectum. Eapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis poſtulationibus grato concurrente aſſenſu

perſonas

perſonas, veſtras & locum, in quo diuino eſtis obſequio mancipati cum omnibus bonis, quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum iuſtis modis præſtante Domino poteritis adipiſci ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem decimas, grangias, curtes, terras, vineas, domos, prata, nemora, poſſeſſiones, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia iuſtè ac pacificè poſſidetis, vobis & per vos Monaſterio veſtro auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſalua in prædictis decimis moderatione Concilij Generalis. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Aueniōni 16. Kal. Iunij, Pontificatus noſtri anno 8.

Hanc Congregationem à decimarum, aliorúmque onerum ſolutione exemit Pius II. Conſtit. 9. quæ incipit, *Licèt*. 3. Non. Octobris 1462. alia priuilegia & gratias conceſſit huic Congregationi Iulius II. Conſtit. 12. quæ incip. *Etſi*, pridie Non. Iunij 1507. & vniuerſaliter gaudent omnibus priuilegiis Monachis Caſſinen. conceſſis ex Conſtitutione Pij II. ſupracitata.

Habet hæc Congregatio per Italiam, & Siciliam, & etiam in Hungaria quamplurima Monaſteria, in quibus Monaſtica diſciplina ſemper floruit, & tanquam oliua pullulans viros in omni virtutum genere illuſtres, ac ſanctitatis fama notiſſimos Eccleſiaſticis quoque dignitatibus inſignitos germinauit. Agunt de hoc Ordine S. Antoninus *par. 2. tit. 16. cap. 1. §. 2.* Caſſan. *in catal. glor. mund. p. 4. conſid.* 58. Polyd. Virgil. *de inuent. rer. lib. 7. cap. 1.* Gault *in tab. chronograph. ſecul. 14. pag.* 699. Paulus Morig. *de orig. Relig. lib. 1. cap. 37.* Hieronym. Rom. *de Rep. Chriſt. lib. 6.* Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. c. 22.* Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 5. pag.* 343. vbi hanc memoriam Montis Oliueti maioris prædicti ſitu dignam in clauſtro eiuſdem magni Cœnobij exiſtētem deſcribit, videlicet, *Rem Oliuetanam cùm legibus ac moribus Cyprianus Veronen. perornaſſet, Cæſar ſemper Auguſtus Romanus Imperator V. vt rebus quoque adderet ornamentum ex Africa rediens, & Italicam pacem compoſiturus in Gallos ad Inſubriam tendens hoc loco noctem vnam pro hoſpitio vſus eſt anno* 1536. 8. *Kal. May.*

Scriptores huius Congregationis refert Marulus *loc. cit.* vbi inter alios nominat Hieronym. Mirabellum, qui in ſermonibus componendis egregius extitit

Benedictina Congregatio Nigrorum in Anglia.

46 Benedictina Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia, ſub anno 1335. veræ & propriæ Congregationis formam ſumpſit, ac proinde ponimus ipſam iiſdem temporibus incepiſſe, cùm anteà ſub latiori quodam inſtituto, quod nec communitatem, neque certorum præceptorum præſcriptionem ſapiebat, vigeret. Huius Inſtitutor, cùm non vnus fuerit, incertus mihi eſt: à prima ætate puto fuiſſe per Epiſcopos illos Sanctos Auguſtinum, Dunſtanum, & Lanfrancum introductam, modo ſuperiùs recenſito; poſtmodum verò illius inſtituti quaſi reliquias quaſdam in vnum viuendi modum reſtrinxit circa annum ſupradictum Concilium Lateranenſe, & poſteà Conſtitut. Benedicti XII. confirmata, & aucta hæc Congregatio, & in dies optimis, inſtitutis, Decretiſque Patrum in Capitulo congregatorum editis exornata, & amplificata vſque ad Monaſteriorum vltimam ſub Henrico VIII. Angliæ Rege vaſtationem perſeuerauit. Maxima quidem erat huiuſmodi Congregatio, & quoad numerum Monaſteriorum in regno Britanniæ, & quoad honores, & dignitates, nam Abbatis vſque ad numerum 24. præerant Abbates, qui locum & ſuffragium habebant in Comitiis Parlamentaribus regni: Abbatiæ iterum ſexdecim regebantur à Prælatis computatis inter Barones regni ſpirituales. Prioratus nouem Cathedrales, quorum Abbates erant Epiſcopi, & Monachi erant loco Canonicorum; Prioratus Capitulares quatuordecim, & octo Monialium Monaſteria inſigniora, quæ tam ab Epiſcopis, quàm à Viſitatoribus Capitularibus viſitabantur. Hæc præcipua Monaſteria, multos alios Prioratus, & Monialium domos ſubditas habebant, quas videre poteris apud Reynerum *lib. de Apoſt. Benedict. in Anglia, ſect. 2. §. 5. pag. 211. & ſeqq.* & *in append. ad proprium lib. ... in fine.*

S. Burgæ viduæ, ſiue Brigittæ Congregatio.

Sanctæ Burgæ viduæ, ſiue Brigittæ Congregatio 47
inſtituta eſt anno Domini 1340. in Anglia prædicta S. Burga, ſiue Brigitta vidua, quæ Congregatio in paucis Monaſteriis dilatata eſt, & tempore maioris ruinæ Anglorum, & vaſtationis diuini cultus extincta eſt. De hac Congregatione agunt Ioan. Trithem. *lib. 1. de vir. illuſtr. Ord. S. Benedict. c. 3.* Arnold. Vuion. 1. *par. lign. vit. cap. 71.* ſed eam ſub vnico, vt ita dicam, tantùm verbo deſcribunt.

Ciſterciensis Congregatio in regnis Caſtellæ.

Ciſtercienſis Congregatio in regnis Caſtellæ, Le- 48
gionis Galliciæ, & Aſturiæ ſub anno Domini 1425. authoritate Martini V. ſurrexit, cuius Inſtitutor extitit venerandus Pater Martinus de Vargas natus in regno Caſtellæ, in ciuitate Xerez de la Fontera. Is non ſolùm Religione, & pietate, ſed etiam literarum ſcientia maximè eruditus, cùm vidiſſet Ciſtercienſium Congregationem à primo inſtituto valdè declinantem, literis à Martino V. acceptis pio feruore ſe ad renouandum priorem regulæ rigorem totum contulit, atque ita diſponente Deo, tantùm profecit, vt non ſolùm in regno Caſtellæ Monaſteria erexerit, & laxata reſtituerit; ſed etiam in Galliciæ Legionis, & in Aſturiæ regnis. Priuilegia huic Congregationi cum earum authenticatione vſque ad num. 66. varios fauores continentia habes in Menolog. Ciſtercien. Chryſoſt. Henriquez opera compilato *in 2. p.* vbi *de priuil. pag.* 245. *& ſeqq.* Hæc Congregatio in prædictis regnis maxima ſanctitate & doctrina floret.

Genuenſis Congregatio.

Genuenſis Congregatio, quæ & S. Hieronymi de Syluatia à quibuſdam nuncupatur, inſtituta eſt in Liguria, extra quam non egrediebatur, eodem ferè anno 1425. quo ſupradicta Ciſtercienſis. Huius Author & Inſtitutor eſt mihi ignotus. Agit de ea Arnold. Vuion. 2. *p. lign. vit. c.* 13. vbi affirmat prædictam Congregationem Genuenſem vnitam fuiſſe Congregationi Caſſinenſi, aliàs Sanctæ Iuſtinæ de Padua.

Burſfeldenſis Congregatio.

Burſfeldenſis Congregatio eo ferè tempore, quo 49
Conſtantienſe Concilium terminabatur, refloruit, & ſuum ſumpſit initium in quodam Cœnobio Saxoniæ, quod Burſfeldia dicitur. Mirabile quidem huius Congregationis, vel, vt potiùs dicam, Benedictinæ reformationis exordium, vt à Deo in ſacroſancta Eccleſia plantatum, & fundatum videatur, cùm *hæc Congregatio ſit ſchola diuinæ ſapientiæ, virtutis exemplum, norma diſciplinæ regularis, inſtitutrix morum diuinorum, & domus charitatis*, ſicut Trithemius teſtatur *in lib. 1. de viris illuſtr. Ord. S. Bened. c. 12.* vbi alias laudes eidem Congregationi, & reformationi appropriens ait: *Hæc eſt, quæ carnem caſtigat, vitia fugat, ieiunium ſeruat, abſtinen-*

tiam colit, pauperes pro poſſe largiter ſuſtentat. O ſancta Monachorum vnio, in qua charitas imperat, humilis ſubiectio obtemperat, obedientia militat, caſtitas ſancta triumphat, oratio vigilat, perſeuerantia bonorum operum fructificat. Felix, qui cultor tui verus exiſtit, qui prima inſtitutionis tuæ præcepta cuſtodit, qui carnem macerat, qui vitia domat, virtutibus redolet, diſcretione nitet, ordinat charitatem.

Et loquens idem Trithemius de exordio huius Burſfeldenſis *eodem loco citato*, ait: *Hæc itaque ſancta reformatio poſt Concilium Conſtantienſe mox ſumpſit exordium, & in tantum largiente Deo creuit, vt ſub eius vnione multa iam Cænobia habeantur; multi enim Principes, multi Eccleſiarum in diuerſis locis Pontifices hanc ſinceram in Domino vnionem contuentes, cum magno charitatis deſiderio Cænobia noſtri Ordinis in ſuis terminis poſita, reformationi ſubmiſerunt.* Sunt autem plura Monaſteria, quæ ad vltimam paupertatem per Monachorum inſolentiam detruſa, in temporalis defectus remedium reformationi concedunt ingreſſum.

Deinde verò loquens idem Trithemius *cap. 14. ſubſequente* de confirmatione vnionis Burſfeldenſis ait: *Succedente quoque tempore poſt aliquantulam in pleriſque locis ſacri Ordinis ruinam, nouam reformationem denuo inceptam Summi Pontifices approbarunt, & maximis fauoribus extulerunt, gratum Omnipotenti Domino indicantes, ſi quid in laudem Ordinis Benedictini feciſſent, quem olim clariſſimis nouerant ornatum hominibus. Sed & hanc noſtram quoque nouiſſimam reformationem ſub alis Apoſtolicæ protectionis recipientes confirmarunt, & non ſpernendis priuilegiis munierunt, quemadmodum hoc multis poſſemus manifeſtare documentis, & ſi nunc immorandum, talibus probaremus. Statuta inſuper annalis Capituli pro conſeruatione reformationis ratificantes ad Monachorum obſeruantiam approbata decernunt.*

Agit de hac Congregatione ſua Abbas Trithemius *locis citatis*, & apud me extat Cæremoniale Benedictinum Congregationis Burſfeldenſis cum quibuſdam eiuſdem Congregationis Conſtitutionibus.

Hæc Congregatio mirificè videtur propagata in Germania, ibi enim multa Cœnobia, & maximi redditus reperiuntur, ſed non minoris obſeruantiæ & ſanctitatis.

Ciſtercienſis Congregatio Regularis Obſeruantiæ in regnis Caſtellæ, &c.

50 Ciſtercienſis Congregatio in regnis Caſtellæ, & Legionis Regularis Obſeruantiæ incepit circa annum Domini 1426. in Monte Sion non procul ab vrbe Toletana, auctore venerando P. Martino de Vargas, qui aſſumpto Ciſtercienſium habitu in Monaſterio S. Mariæ de Petra apud Celtiberos, atque ibidem laurea iuris vtriuſque, & ſacræ Theologiæ inſignitus, deplorandum ſtatum Monaſticæ profeſſionis, qui tunc ſub Abbatum ſecularium Commendatoriorium miſera ſeruitute gemebat, ſuo priſtino vigori reſtituit, obtenta à Martino V. Summo Pontifice licentia huius ſanctæ reformationis, vt patet ex eius Conſt. ſequentis tenoris.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Salisburgenſis, & ſecularis, Collegiataque de Valle Oleti Palentinæ Diœceſis Eccleſiarum Abbatibus, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Pia ſupplicum vota, eorum præcipuè, qui ſacræ Religioni dediti ad illam per orbem diffuſiùs propagandam ſic feruenter intendunt, vt ſibi-ipſis per vitæ laudabilis proficientes meritum, cæteros ad diuinæ Maieſtatis obſequium prouocent per exemplum, ad exauditionis gratiam libenter admittimus, eaque fauoribus proſequimur opportunis. Sanè pro parte dilecti filij Martini de Vargas Monachi Monaſterij B. Mariæ de Petra Ciſtercien. Ordinis Tiraſonen. Diœceſ. Magiſtri in Theologia, & Baccalarij in Decretis, Nobis exhibita petitio continebat, quòd cùm in nullo Monaſterio, ſiue alio Regulari loco dicti Ordinis, in regno Caſtellæ conſiſtente Regula B. Benedicti, ſecundùm quam Monachi prædicti Ordinis viuere ſunt adſtricti, his temporibus plenè, & debitè obſeruetur, idem Martinus, qui de dicto regno eſt oriundus, deſiderat in eo (ſi ad hoc idonea inibi loca habere poſſit) pro ſe, & pluribus aliis ipſius Ordinis profeſſoribus, id deſiderantibus, Regulam prædictam ſtrictè in perpetuum obſeruare, dummodo ſibi per Sedem Apoſtolicam concedatur, ac etiam ſtatuatur, quòd loca huiuſmodi, & Religioſi, qui in eis dictam Regulam pro tempore obſeruabunt, omnibus priuilegiis, & exemptionibus gaudeant, & ſoli Abbati Monaſterij de Populeto dicti Ordinis Terraconēſis pro tempore exiſtenti, qui dicti Monaſterij de Petra Pater Abbas exiſtit, & in quo quidem Monaſterio de Populeto olim ipſius Regulæ obſeruantia ſtricta in Hiſpaniis initium habuit, ſubiiciantur: & quòd omnes Religioſi eiuſdem Ordinis, qui voluerint huiuſmodi Regulam ſtrictè obſeruare, poſſint liberè ad dicta loca tranſire: quódque dictus Martinus, quoad vixerit, & eo vita functo ex tunc in anteà, ſingulis quinquennariis ſinguli alij per ipſorum locorum Religioſos eligendi, & per Abbatem prædictum confirmandi, & per quinquennium dumtaxat cuiuſlibet locorum eorumdem regimini in ſpiritualibus, & temporalibus pro tempore præſident, qui illo nomine nuncupentur, quod Martinus, & electores prædicti, ſibi duxerint imponendum. Hæc non vnuſquiſque dictorum locorum ſuum per illius Religioſos eligendum, & per eundem Martinum, ſuóſque ſucceſſores confirmandum Priorem, pro tempore habeat, per triennium dumtaxat in eius officio permanſurum, & ad ipſorum Priorum quemlibet loci ſui cura, & adminiſtratio in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, ſub iuriſdictione tamen, & correctione Martini, & ſucceſſorum, ac pro tēpore exiſtentis Abbatis Monaſterij de Populeto prædictorum plenariè pertineat. Quódque Martinus, & ſucceſſores, ac Religioſi prædicti, qui in dictis locis Regularem obſeruantiam huiuſmodi tenebunt pro tempore omnia illa Regulæ prædictæ, & Iuri Canonico minimè obuiantia inter ſe ſtatuere valeant, quæ circa illam nouerint profutura. Quare pro parte dicti Martini nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt ſibi aliqua Eremitoria cum Domibus, Eccleſiis, Altaribus, Campanilibus, Campanis, Clauſtris, Cœmeteriis, & aliis neceſſariis officinis de bonis ad eum ex pia largitione fidelium, aut aliàs legitimè prouenientibus, in dicto Regno fundandi, conſtruendi, & ædificari faciendi, aut per alios iam fundata, conſtructa, & ædificata loca recipiendi, & ea reparandi pro regulari obſeruantia huiuſmodi in eis per ipſum, & alios profeſſores prædictos tenenda, licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ſi eſt ita, vos, vel alter veſtrum præfato Martino duo Eremitoria cum Domibus, Eccleſiis, Altaribus, Cāpanilibus, Campanis, Clauſtris, Cœmeteriis, & aliis neceſſariis officinis huiuſmodi in dicto Regno in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis, quæ ſibi ab illis, ad quos pertinebunt, legitimè conceſſa fuerint, ſimul, vel ſucceſſiuè fundandi, conſtruendi, & ædificandi, ſeu fundari, conſtrui, & ædificari faciendi, aut per alios iam fundata, conſtructa,

ſtructa,& ædificata loca poſt conceſſionem ſimilem de eis per illos ad quos ſpectabunt, ſibi factam recipiendis pro huiuſmodi regulari obſeruantia in eis tenenda, vt præfertur, Diœceſanorum locorum,& quorumlibet aliorum ſuper hoc, ſiue etiam ſuper eiuſdem Martini à dicto Monaſterio de Petra ad huiuſmodi Eremitoria tranſitu Abbatis ipſius Monaſterij de Petra licentia minimè requiſitâ, iure tamen parochialis Eccleſiæ,& quolibet alieno in omnibus ſemper ſaluo, plenam,& liberam, auctoritate noſtra concedit, ſeu concedet licentiam elargiri; & nihilominus eidem Martino, quòd ipſe & eius ſucceſſores, ac Monachi præfati qui huiuſmodi obſeruantiam in dictis Eremitoriis pro tempore tenebunt, necnon Eremitoria ipſa poſtquam vigore præſentium per eundem Martinum fundata, conſtructa,& ædificata, ſeu loca ex fundatione aliorum recepta fuerint, vt præfertur, omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus & gratiis præfato Ordini & profeſſoribus eius conceſſis, & quomodolibet concedendis, plenè vti, & gaudere valeant: quodque Martinus, ſucceſſores,& Monachi ac Eremitoria huiuſmodi, ſeu loca, vt præmittitur recipienda, nulli alteri ex dicti Ordinis Prælatis, vel aliis Ordinariis quibuſcunque, quam ſolum,& duntaxat Abbati Monaſterij de Populeto, pro tempore exiſtenti ſupradicto, quouis modo ſubiiciantur. Et quod omnibus Monachis,& Conuerſis quorumuis Monaſteriorum, ſiue locorum dicti Ordinis, vbilibet conſiſtentium, qui ſponte in dictis Eremitoriis obſeruantiam huiuſmodi tenere voluerint, ad illa Superiorum ſuorum petita, licet non obtenta, licentia, tranſire liberè liceat, ac in eis Altiſſimo famulando perpetuò remanere. Quódque Martinus, quoad vixerit,& eo vita functo, ex tunc in antea ſingulis quinquenniis ſinguli alij per Monachos Eremitoriorum huiuſmodi eligendi, & per Abbatem Monaſterij de Populeto prædictum confirmandi cuiuſlibet Eremitoriorum eorumdem iuriſdictioni,& regimini in ſpiritualibus, & temporalibus per quinquennium duntaxat, pro tempore poſſideant, qui eo nomine nuncupentur, quod Martinus, vel electores prædicti ſibi duxerint imponendum. Et quod prædictus Martinus,& eius ſucceſſores in his duobus locis huiuſmodi omnia,& ſingula illa liberè,& licitè valeant exercere, quæ in ipſo Ordine Prælatis in quibuſcunque caſibus ſunt conceſſa, ſiue per eoſdem ſunt fieri quomodolibet conſueta. Necnon vnumquodque dictorum Eremitoriorum ſuum per illius Monachos eligendum, & per eundem Martinum, & ſucceſſores confirmandum Priorem pro tempore habeat, per triennium duntaxat in officio permanſurum: quo elapſo triennio, ille, vel alius de nouo eligatur,& vt præmittitur, confirmetur, & ad ipſorum Priorum quemlibet Eremitorij ſui huiuſmodi cura,& adminiſtratio in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, ſub omnimoda tamen iuriſdictione,& correctione Martini,& ſucceſſorum, ac Abbatis Monaſterij de Populeto prædictorum plenè pertineat. Quódque Martinus, ſucceſſores,& Monachi præfati, qui in dictis Eremitoriis Obſeruantiam huiuſmodi tenebunt, vt præfertur, ſimul, vel ſucceſſiuè omnia,& ſingula illa inter ſe ſtatuere,& ordinare liberè poſſint, quæ animarum eorum ſaluti, dictæque Obſeruantiæ ſolicitati viderint expedire, eadem auctoritate concedatis, ſtatuatis,& decernatis, ſeu alter veſtrum concedat, ſtatuat,& decernat: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo: non obſtantibus quibuſcunque Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, conſuetudinibus,& vſibus, ac priuilegiis,& diffinitionibus dicti Ordinis,& de Petra, ac aliorum, quorum dicti tranſituri Monachi,& Conuerſi fuerint Monaſteriorum, ſiue locorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis alia firmitate vallatis, cæteriſque contrariis quibuſcunque, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diuiſim à Sede Apoſtolica, ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam,& expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Dat. Romæ apud SS. Apoſtolos 9. Calend. Nouembr. Pontificatus noſtri anno 8.

Prædicta Conſtitutio ſuum habuit effectum per Ioannem S. Petri ad vincula Cardinalem Hiſpanenſem, Eccleſiæ Saliſburgenſis Abbatem auctoritate Apoſtolica ad hoc ſpecialiter deputatum, qui prout habetur apud Henriquez *de priuilegiis Ciſtercienſium pag. 247. & ſeqq.* facta iuxta inquiſitione, reperiens vera eſſe cuncta relata a prædicto Martino inſtitutore, omnia in præfata Conſtitutione contenta concedit,& confirmat,& priuilegia quæcunque Ordini Ciſtercienſi conceſſa, & concedenda communicat, ac omnia exequitur, prout continetur in literis Pontificiis; quæ omnia confirmata rurſum fuerunt per Eugenium IV. ſua Conſtitut. quæ incipit: *Iis quæ*, ſub Datum Romæ 8. Calend. Februarij 1432.

Confirmata ergo Congregatione huiuſmodi, cœpit in dies augeri, ita vt Eremitoria alia conſtruere neceſſe fuerit, ſicuti obtenta à Sede Apoſtolica diſpenſatione, vt ex Bulla Eugenij IV. quæ incipit: *Inter cætera*, 7. Calend. Decemb. 1434. factum eſt; in quibus omnibus Eremitoriis leges ſanctiſſimas obſeruandas reliquit idem Martinus inſtitutor, & reformator, quæ omnia approbata; & confirmata fuerunt per Summos Pontifices Martinum V. Eugenium IV. Calixtum III. Alexandrum VI. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Iulium III. Pium V. Greg. XIII. Sixtum V. Greg. IV. Clem. VIII.& Paulum V. prout videre eſt apud Chryſoſtomum Henriquez *loc. citat. à pag. 245. vſque ad 589.*

Sagienſis Congregatio.

Sagienſis Congregatio magnæ obſeruantiæ, quæ Re- 51
gulam Benedictinam ſummo cum rigore coluit, floruit anno 1454. quo autem loco, vel à quo Inſtitutore, hoc non reperi. Renatus Choppin. refert *de ſacra Politia lib. 1. tit. 3. num. 7.* extinctam fuiſſe, cum quibuſdam aliis, vnam Sagienſem Congregationem per Clem. V. an verò fuerit hæc, de qua agimus, quæ poſtmodum exſurrexerit, penitus mihi ignotum eſt. De hac Congregatione agunt Carolus Fernandez *in lib. de Obſeruant. Regul. S. Benedicti ad Sagien. Monachos directo*, vbi laudat Monachos prædictos, de obſeruantia,& ſumma ciborum abſtinentia, & Arnold. Vuion. *2. p. lig. vit. cap. 11.*

S. Bernardi Congregatio Ciſtercienſis in Italia.

S. Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia inſti- 52
tuta eſt circa annum Domini 1497. inſtante Mediolanenſium Duce Ludouico Maria Sfortia, prout clarè habetur in Bulla erectionis per Alexandrum VI. edita, quæ incipit: *Plantatus*, 10. Calend. Ianuarij 1497. quam Congregationem confirmauit Iulius II. anno 1511. 9. Calend. April. Greg. XIII. 10. Cal. Iunij 1578. Sixtus V. 15. Septemb. 1585. Et Gregor. XIV. 6. Septembris 1591. qui omnes Summi Pontifices varia priuilegia, gratias,& indulta huiuſmodi Congregationi concedunt, declarantes gaudere ſimpliciter omnes priuilegiis, quibus vniuerſa Ciſtercienſium familia potitur,& gaudet, de quibus omnibus vide Henriquez *de priuilegiis Ciſtercienſ. pag. 193. & ſeqq.* De hac Congregatione nihil aliud referam, niſi quod ex ea prodiere homines in omni virtutum genere peritiſſimi: vide quæ *ſupra* diximus de Congregatione Ciſtercienſi in communi: cùm hæc ſit potius vnio duarum Congregationum, nempe Thuſciæ,

ſciæ, & Lombardiæ, quàm noſtra Congregatio, vt ex indicatis Conſtitutionibus colligere clare licet.

Caſalis S. Benedicti Congregatio.

55 Caſalis S. Benedicti Congregatio incepit, ſeu potiùs reformata fuit circa annum Domini 1494. in Gallia, vt habetur ex Conſtitutione Leonis Papæ X. quæ incipit: *Sacroſancta*. Kal. Decembris 1516. ibique deferuntur varia priuilegia huiuſmodi Congregationi conceſſa. Item Alexander VI. eidem Congregationi incipienti multa alia indulta conceſſerat, vt habetur ex eius Conſtitutione, quæ incipit, *Quanta*, quam hîc pro confirmatione huius Ordinis apponemus.

ALEXANDER EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis B. Mariæ Lucemburgenſis, & maioris Monaſterij, ac Caſalis Benedicti, Treuetenſis, & Turonenſis, ac Bituricenſis Diœceſum, Monaſteriorum Abbatibus, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

QVanta in Dei Eccleſia ad ſalutem animarum Chriſti fidelium perſonæ Religioſæ earum vita exemplati, & ſalutaribus operibus afferunt incrementa virtutum; tanta eiſdem inferunt detrimenta ſalutis, ſi à recto tramite deuiantes per incontinentiam, & vitam laxiorem ad illicita dilabuntur. Quo fit, vt diligens & curioſum reformationis Monaſterium in talibus opportunum eſſe noſcatur: ne per vitiorum atque exceſſuum tolerantiam, hoſtis antiqui operante verſutia, religionis claritas obnubiletur: & errores innumeri, infinitáque ſcandala cum inemendabili iactura exinde valeant veriſimiliter exoriri. Sanè plurimorum, & præcipuè dilectorum filiorum Abbatum & Præſidentium Prouincialium Vltramontanorum Monachorum nigrorum, qui Benedictini appellantur, relatione percepimus: quòd licèt tam ex felici recordatione Innocentij III. Honorij III. Bonifacij VIII. Gregorij IX. Clementis V. Benedicti XII. & Sixti IV. aliorúmque diuerſorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quàm ſacrorum Generalium Conciliorum, & etiam Prælatorum Ordinis S. Benedicti ſanctionibus, & ex illis poſtmodum ſubſecutis declarationibus, quibus circa ſtatum Ordinis & Religionis cæremonialia honeſtate debita conformiter obſeruentur, contradictores & rebelles cenſuris & pœnis etiam pecuniariis coërceantur, ac in ſua rebellione pertinaces per ſuſpenſionem & priuationem puniantur: Nihilominùs in multis prouinciis Vltramontanis, Abbates, Præpoſiti, Priores, Decani, ſeu cæteri Prælati, ac adminiſtrationes in eodem Ordine obtinentes, Capitula huiuſmodi celebrare contemnunt, nullas viſitationes admittunt, & diſſolutè viuunt: ita quòd Regulam cum ſtatutis negligere videantur. In aliis autem prouinciis, vbi Capitula huiuſmodi celebrãtur, quidam obſtinata mente Capitulis ipſis intereſſe ſpernunt, Viſitatores deputatos excludunt. Et nunc appellationibus, nunc verò ſæculari potentia ſe defendunt. Vnde multi in diſſolutionibus huiuſmodi perdurantes, dum neminem timent, cuncta bona Monaſteriorum, & locorum eorundem dilapidant, & conſumunt: ita quòd multa Monaſteria penitus deſolata pereunt, ac eorum poſſeſſiones, decimæ, & alia bona ad manus ſecularium deueniunt. Alij recepta pecuniæ ſumma, aut penſione, alterius Ordinis Fratribus, aut ſororibus ſua Monaſteria vendunt. Rurſus in certis Monaſteriis Monialium dicti Ordinis, ipſæ Moniales apertis clauſtris indifferenter omnes homines etiam ſuſpectos intromittunt, ac extra Monaſteria in curiis, caſtris & plateis vagantes, plura ſcandala committunt. Aliæ etiam velum cum habitu Regulari abiicientes, ſub colore, quod a Sede Apoſtolica forſan ſubreptitiè indultum obtinuerunt, quod poſſint habitum, & velum nigrum in album mutare, in ipſis Monaſteriis ſeculariter viuunt: aut Monaſteria relinquentes, etiam paſſim nubere non verentur. Similiter Religioſi, qui in ſacris Ordinibus conſtituti non ſunt, relicto habitu Regulari, matrimonium contrahere dicuntur. Vnde his & ſimilibus abuſibus Ordo perit, Religio deſtruitur, & plura alia nefanda, proh dolor! committuntur. Nos igitur attendentes, quòd vbi Regularis diſciplina contemnitur, neceſſe eſt vt Religio naufragetur, ac cupientes Religionem ipſam, quam præ cæteris Ordinibus ſpecialiter gerimus in viſceribus charitatis, per debitæ reformationis officium, ad priſtinum viuendi modum, iure noſtræ ſollicitudinis ſtudio reſtitui, & reſtaurari, prædictorum Præſidentium Prouincialium querelis ſuper hoc frequenter inuitati, ipſos, & eorum quemlibet à quibuſcunque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, eorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, dictorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærendo, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut vnus veſtrûm, ſeu alij probi viri, Deum timentes, & Religionis honeſtatem zelantes, ad id per vos eligendi, deputandi, vel aſſumendi, ſuper quo vobis plenam & liberam concedimus harum ſerie facultatem, ad dicti Ordinis Monachorum nigrorum, qui Benedictini vulgariter nuncupantur, Monaſteria, Præpoſituras, Prioratus & loca alia Conuentualia duntaxat, tam virorum, quàm mulierum vbicunque conſiſtentia (expenſis tamen viſitandorum) perſonaliter accedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, Monaſteria, Præpoſituras, Prioratus & loca alia Conuentualia huiuſmodi, eiſque præſidentes, ac alias illorum perſonas, toties, quoties Nobis viſum fuerit, Apoſtolica auctoritate viſitetis, illáque tam in capite, quàm in membris in his, quæ noueritis reformatione indigere, iuxta prædictorum & aliorum Romanorum Pontificum canonicas ſanctiones, ac S. Benedicti Regularia inſtituta, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus reformetis, corrigatis, & emendetis, Statuta quoque antiqua & conſuetudines videatis, examinetis diligenter, illáque etiamſi dicta auctoritate edita vel confirmata fuerint, interpretemini, moderemini, & limitetis, ſeu quatenùs opus fuerit, alia (honeſta tamen, ac ſtatutis, aliorum Religioſorum ſub eadem Regula benè viuentium non contraria) de nouo faciatis: Et ſi quæ priùs taliter edita fuerint, eadem auctoritate confirmetis. Et vbi in diuino Officio, ſeu ordinario Eccleſiaſtico ſingularitates inueneritis, vt conformes ſint, temperetis, addatis vel ſubtrahatis, quantum Regula prædicta permittit, necnon abſoluatis, diſpenſetis, faciatis, & diſponatis omnia & ſingula, quæ Præſidentes, Diffinitores, Viſitatores, Abbates, Generales, Prælati, aliique Superiores de iure, vel ex priuilegio, ſeu conſuetudine facere poſſunt, aut conſueuerunt. Prætereà omnes, & ſingulos Monachos & Moniales Regulam S. Benedicti huiuſmodi tacite vel expreſſè profeſſos, qui habitum Monaſticum ſine diſpenſatione legitima reliquerunt, aut matrimonia contraxerunt, ad Monaſteria, ſi ex iis exiuerint, redire, & habitum Monaſticum, ac velum nigrum reaſſumere dicta auctoritate compellatis. Et inſuper quia iuxta ſupradicta ipſius Ordinis priuilegia, & ſtatuta, certa ſubſidia, ſeu certæ contributiones pro Ordinis priuilegiorum huiuſmodi conſeruatione, per Superiores imponi

poni conſueuerunt; volumus quòd illa Monaſteria, Prioratus, & loca Conuentualia dicti Ordinis Benedictinorum nuncupati, quæ Capitula celebrare negligunt, ne Ordo ipſe per eorum negligentiam contributione debita fraudetur: nobis iuxta redditum quantitatem tantam ſummam annuatim perſoluant, & deliberent, quantam aliam Monaſteria, Prioratus & loca Generalibus, aut Prouinciarum collectoribus ſoluere ſolita ſunt: donec, & quouſque in ſuis prouinciis Capitula huiuſmodi celebrentur, aut alicui ex viciniorbus prouinciis ſe adiungant. Omnia quoque & ſingula per nos ſic tunc, vt præfertur, ſtatuta, & ordinata, quæ locum dumtaxat habeant quoad Monaſteria, & alia loca Ordinis Benedictinorum nuncupatorum eadem auctoritate inuiolabiliter obſeruari faciatis. Contradictores quoſlibet & rebelles cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut ſexus fuerint, etiam ſummariè, ſimpliciter, & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicij procedendo per cenſuram Eccleſiaſticam, & pœnas etiam pecuniarias, more ipſius Ordinis, & alia iuris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Super quibus omnibus & ſingulis vobis & veſtrûm cuilibet plenam, & liberam concedimus tenore præſentium facultatem; Non obſtante Bulla præfati Bonifacij prædeceſſoris, qua inter alia cauetur, quod nullus extra ciuitatem ſuam, vel Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur: ſeu ne Iudices à Sede Apoſtolica deputati extra ciuitatem & Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant. Et de duabus dietis in Concilio Generali editis, aliiſque Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus & exemptionibus Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum, necnon prouocationibus & appellationibus à præmiſſis forſan interponendis, necnon contradictionibus, oppoſitionibus, & recuſationibus, quas pro nullis, infectis, & viribus vacuis haberi debere decernimus; Priuilegiis quoque & indultis præfato Ordini, ſeu illius Monaſteriis particularibus per Sedem prædictam, vel eius Legatos, ſeu alias quomodolibet etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ſub quibuſuis formis & expreſſionibus verborum, & cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus & efficacioribus, ac literis Apoſtolicis apponi inſolitis, vim & effectum habentibus clauſulis, necnon Decretis irritantibus conceſſis, & impoſterum concedendis. Quibus omnibus etiamſi ad illorum derogationem de illis, eorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, non autem per generales, ſeu alias etiam idem importantes clauſulas mentio habenda, ſeu quæuis ſpecificatio facienda, aut aliqua alia ad id exquiſita forma ſeruanda eſſet, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie expreſsè derogamus, & derogatum eſſe volumus & intendimus, cæteriſque contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd viſitari, interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Volumus autem quod tranſumptis præſentium literarum manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, aut ſigno alicuius Prælati Eccleſiaſtici munitis, tanta fides in iudicio, & extra illud vbicumque adhibeatur, quanta eiſdem literis adhiberetur, ſi forent originaliter exhibitæ, vel oſtenſæ. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1494. 9. Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno 4.

A. Caſamina.

Habet huiuſmodi Congregatio in regno Galliæ quindecim Monaſteria Religioſorûm, & totidem Monialium: de hac Congregatione agunt Auguſtinus Barboſa *in lib. 1. de iur. Eccleſ. cap. 41. num. 41.* & Renat. Choppin. *in Monaſticon plur. in loc.* & præcipuè *lib. 1. Monaſticon tit. 1. pag. 7.* vbi refert Carolum IX. Monaſteria huius Congregationis immunia & exempta reddidiſſe Regia nominatione, & eorum Abbates non durare niſi per triennium.

Sancta Iuſtina de Padua Congregatio Caßinenſis.

S. Iuſtinæ de Padua Congr. Caſſinenſis his ferè tem- 54
poribus, vel paulò antè maximè reflorere, atque ad priſtinum naſcentis Congregationis exordium, vniuerſali reformatione per Dominum Ludouicum Barbo Patritium Venetum facta, reduci cœpit. Cùm enim in quibuſdam prouinciis, ſi non vbique, arbor Diui Patris Benedicti non modò incuruata, ſed decrepita quodammodo facta, ſua ariditate periret, electus eſt à Deo pientiſſimus ac nobiliſſimus vir prædictus, qui Abbas ſanctæ Iuſtinæ de Padua ex Canonico S. Georgij de Alga creatus, ſuam emiſit profeſſionem ſecundum normam Regulæ ſancti Patris Benedicti, cuius profeſſionis publicum inſtrumentum extat in archiuio præfati Monaſterij S. Iuſtinæ. Is ſe totum reformationi, adiuuantibus duobus Monachis, quorum alter multò ante huiuſmodi reformationem in ſpiritu ſe præuidiſſe aſſerebat, conuertit, & exemplo, ac exhortationibus negotium mente conceptum ad opus tandem redegit, ita vt Arnold. Vuion. *2. p. lign. vit. lib. 5. cap. 6.* dicat: Hæc eſt illa reformatio, quæ conſiderata charitate Dei voluntatem propriam in manus aliorum relinquit, pro vanitate & ſuperbia mundi aſſumit paupertatem, & abiectionem, pro intemperantia continentiam diligit, & puritatem. Hæc eſt illa pax proiecta, quæ de rogo ſancti Spiritus iterum accenſa pro fragilitate calorem, pro tenebris lucem aſſumpſit. Hæc diuinum officium in Cœnobiis diu neglectum ex integro reſtituit, & inſipientes illuminat, mores ſanctos inſtruit, pacem amat, concordiam diligit, conſeruat charitatem. Et breuiter vnumquemque iuxta diſpoſitionem & capacitatem ſenſus ſui in viam ſalutis, & æternæ felicitatis dirigit.

Hæc ergo reformata Congregatio tunc ſub denominatione Congregationis, ſiue vnionis ſanctæ Iuſtinæ de Padua, quam ſibi à Monaſterio, in quo inchoata fuerat, vſurpauerat, nunc ſub denominatione Caſſinenſis Congregationis ob reuerentiam Archicœnobij Montis-Caſſini vocatur, vt habetur ex Conſtitutione Iulij II. de anno 1503. quæ incipit: *Super cathedra*, 10. Calend. Septembris, in qua vnitur Monaſterium Caſſinenſe Congregationi, ibique communicantur omnia priuilegia aliàs conceſſa prædicto Monaſterio, quæ hic pro confirmatione Congregationis ſubſcribam.

SVper Cathedram Paſtoralis præeminentiæ, diſpoſitione diuina, meritis licet inſufficientibus conſidentes, pio, ac ſancto deſiderio cupimus efficere, vt Monaſteria, & loca Religioſa quæcunque per noſtræ operationis diligentiam, gratia cooperante diuina, ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma ſeruetur, cultus diuinus augeatur, charitas vigeat, humilitas perſeueret, & omnis benè viuendi modus teneatur, vt æternæ vitæ præmio valeant ſtabiliri feliciter.

Sanè Monaſterio Caſſinenſi, nullo medio ad Rom. Eccleſiam pertinente Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis, quod dilectus filius noſter Ioannes S. Mariæ in Dominica, Diaconus Cardinalis ex conceſſione & diſpoſitione Apoſtolica in commendam nuper detinebat, commenda huiuſmodi ceſſante, ex eo quod idem Ioannes

Cardinalis

Cardinalis ille hodie in manibus noſtris ſponte & liberè ceſſit, Noſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, verum, & vltimum ſupradicti Monaſterij vacationis modum, præſente pro expreſſo habentes, ad prouiſionem ſuper ipſius Monaſterij regimine celerem, & felicem, ne Monaſterium ipſum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam deſuper cum Fratribus noſtris habuimus diligenter, demum ad dilectos Filios Monachos Congregationis S. Iuſtinæ de Padua ſupradicti Ordinis, ſub Regulari obſeruantia viuentes, dieximus oculos mentis noſtræ, ſperantes, quòd ſicut Congregatio ipſa per vniuerſam Italiam per incrementa temporum, ſuos palmites dilatauit, ſic vbique virtutum radiis iugiter creſcat, ſi Monaſterium ipſum eidem Congregationi perpetuò vniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis obſeruantia ſupradicti Ordinis, Monaſterium ipſum Regulari obſeruantia hactenus deſtitutum, (cùm tamen caput omnium Monaſteriorum ſupradicti Ordinis exiſtat, & in eo corpus ſanctiſſimi Benedicti multa cum veneratione conſeruetur) exinde votiuæ reformationis ſuſciperet incrementum, & eorundem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus conſtitutis eorum Protectore exiſtentibus nota, & accepta, in temporalibus, & ſpiritualibus ſperatæ proſperitatis ſucceſſibus gratularetur, ſuccederetque in ea diuini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum ſalute.

Quibus omnibus debita meditatione penſatis, Monaſterium prædictum, ſic, vt præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus iuribus & pertinentiis ſuis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem iuxta eiuſdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia inſtituta, eiuſdem Ordini, & eidem Congregationi per Sedem Apoſtolicam conceſſa priuilegia, & indulta perpetuis futuris temporibus duratura, ad inſtar aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis eiuſdem Congregationis vnitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præſidentem Congregationis huiuſmodi, & diffinitores pro tempore exiſtentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorundem Fratrum noſtrorum conſilio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò vnimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, ſtatuimus & ordinamus illud de cætero dictæ Congregationis eſſe, ac iuxta mores, & ritus, & inſtituta prædicta perpetuò regi, & gubernari debere, liceatque Præſidenti, & Diffinitoribus, ac Congregationi præfatæ, per ſe, vel alium, ſeu alios regiminis, & adminiſtrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monaſterij poſſeſſionem, vel quaſi, propria auctoritate liberè apprehendere ac perpetuò retinere, ac illud, vt præfertur, regere, & gubernare, cuiuſuis licentia ſuper hoc minimè requiſita. Ac illos ex Monachis dicti Monaſterij, qui ſub dicta obſeruantia viuere nollent, inde amouere, ac ipſius ad alia Monaſteria dicti Ordinis, vbi beneuolos inuenerint receptores, ſeſe transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Eccleſiaſtica, vel alia, vnde viuere poſſint, non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos beneuolos inuenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monaſterij accipiant.

Necnon Congregationem ipſam, propter nomen & dignitatem Monaſterij huiuſmodi (quod aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis caput eſt, vt præfertur,) de cætero Caſſinenſem Congregationem aliàs S. Iuſtinæ nuncupari debere.

Omnibus tamen & ſingulis priuilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus & indultis, hactenus Congregationi S. Iuſtinæ huiuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate perſiſtentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi huiuſmodi tituli mutatio, ſeu variatio facta non eſſet, & huiuſmodi priuilegia à principio Congregationis Caſſinenſis, aliàs S. Iuſtinæ huiuſmodi ſpecialiter & expreſſe conceſſa fuiſſent.

Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſterij, ac Congregationis Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & Conſtitutionibus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1503. decimo Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri anno 1.

Cœpit hæc Sacra Religio continuo famulatu Deum colere, ſpiritualia caducis præferre, & ad puritatem Regulæ ſuæ ſanctæ greſſus ſuos dirigere, hincque factum eſt, vt multi Summi Pontifices, aliique quamplures tam Eccleſiaſtici, quam ſæculares, & non infimæ dignitatis viri huius Congregationis ſanctitatis fama allecti, diuerſa Monaſteria tam reformanda, tum etiam de nouo Monaſticæ diſciplinæ inſtruenda conceſſerint, quorum catalogum habes apud Arnold. Vuion. 2. *p. lign. vit. lib. 5. cap. 6.* Eius Abbates vtuntur Pontificalibus, benedicunt populum, & conſecrant lapides pro altarium vſu, vt habetur ex Conſtitutione Pij V. quæ incipit, *Sedu. 6.* Iulij 1565. & licèt non ſint Epiſcopi, iura tamen Epiſcopalia, & omnimodam iuriſdictionem exercent, & alicubi diœceſim habent, vt ex multis probat Rota *in Serana Beneficij* 8. *Martij* 1627. *coram R.P.D. Merlino.* De hac Congregatione agunt Leo Cardinal. Hoſtien. *in Chronica Caſſinenſi cum annotationibus Matthæi Laurenti Hiſpani Monachi Caſſin.* Andreas S. Michaëlis *in tractatu de Archiepiſcopis ſui Ordinis.* & quotquot de Religione his noſtris temporibus ſcripſerunt.

Obiit D. Ludouicus Barbo Reformator die 19. Septembris 1443. & ſepultus eſt in Monaſterio S. Iuſtinæ de Padua, cum ſequenti Epitaphio:

Mille quadringentis Domini currentibus annis,
Quadraginta tribus, Septembris menſe fluenti,
Progenie Veneta Barbo Ludouicus in aſtris
Mente nitet, tumulo clauſus ſepelitur in iſto.

Vbi deinde indicantur, quæ *ſupra* fuſiùs diximus, additurque quaſi inuitum fuiſſe ab Eugenio IV. Epiſcopum Taruiſinum inunctum.

Sancti Michaelis de Murano Congregatio.

Sancti Michaëlis de Murano Congregatio Eremitarum inſtituta ante tempora Leonis X. ac in multis Monaſteriis, in quibus vita Eremitica ſub Regula ſanctiſſimi P. Benedicti, & Inſtitutis S. Romualdi Abbatis propagata eſt; poſteà verò ſub prædicto Leone X. redacta fuit hæc Congregatio, & vnita Congregationi Eremi Camaldulenſis, vt ex Bulla Leonis ſub Dat. Romæ 4. Non. Iulij 1513. In qua Conſtitutione, licèt etiam vniuerint Eremitas Montis-Coronæ eidem Camaldulenſi Congregationi, tamen Paulus III. in Conſt. 1. quæ incipit: *Rationi.* 2. Non. Nouembr. 1533. illos ſeparauit, & diſtinctam Congregationem à Camaldulenſi declarauit, vt ait Barboſa *lib. 1. de Iur. Eccl. cap. 41. num. 46.* 55

Montis Coronæ Congregatio.

Montis-Coronæ, aliàs Grotana Congregatio à Paulo Iuſtiniano Patritio Veneto, & Eremita Camaldulenſi inſtituta fuit circa annum Domini 1520. Is feruentiori deſiderio Deo inſeruiendi, eidemque religioſum famulatum cumulandi accenſus, ab Eremo Camaldulenſi ſecedens, impetratis antea à Sede Apoſtolica literis, quibus liceret, Congregationem extendi, apud oppidum 56

Maſſacium,

Maſſacium, quia ſpeluncarum habitator fuit, ibique Congregationis ſuæ prima fundamenta iecit, proinde Congregatio, quæ aliàs Montis-Coronæ appellatur, Crotana etiam dicitur. Obiit tantus Inſtitutor in Eremo S. Oreſtis, vbi & ſepultus eſt anno Domini 1528. menſe Auguſti. De origine & forma huius Congregationis Montis-Coronæ Dominus Lucas Hiſpanus libros quinque compoſuit, de eadem agit Vuion. 1. *par. lign. vlt. c.* 30. Auguſt. Florent. *in hiſt. Camald.* & Syluanus Razzius *de Sac. Erem. Camald.* & Auguſt. Barboſ. *lib.* 1. *de Iur. Eccleſ. cap.* 41. *n.* 46.

Congregatio Eremitarum Camaldulen.

56 De Congregatione Eremitarum Camaldulenſium, vtpote priùs eadem cum Congregatione Cœnobitarum, nihil aliud adiungemus, præter ea, quæ ſupra in Congregatione Camaldulenſi ab ipſo S. Romualdo inſtituta diximus: verum quidem eſt, quòd modò diſtincta Congregatio eſt, licet gaudeat iiſdem priuilegiis, & gratiis, quibus Camaldulenſium Congregatio. Supponitur approbata hæc Congregatio in approbatione Camaldulenſium in communi, tamen pro ſpecialiori approbatione videnda eſt Conſtitutio Pauli III. qua vna Congregatio ab alia Eremitarum ſeparatur, & in qua priuilegia, in ſignum confirmationis, ſeu approbatæ Congregationis conceduntur, quæ incipit, *Rationi congruit*: 4. Non. Nouemb. 1534. & Conſtitutio 2. Leonis X. quæ incipit: *Etſi* 4. Non. Iulij 1513. vbi habetur ordinationes, pro electione, & munere Prælatorum, & Regimine totius Congregationis cum indultorum, & gratiarum conceſſione. Agunt de ſupradictis tribus Congregationibus præter citatos auctores Ioann. Caſtagnizza *in hiſt. S. Romualdi*, Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib.* 4. *c.* 75. Franc. Petrarcha *de vita ſolitar. tr.* 3. *c.* 17. & alij.

Vallisoletana Congregatio S. Benedicti de Obſeruantia.

57 Valliſoletana Congregatio à Monaſterio in vrbe Valliſoleti conſtructo totius Congregationis capite incepit circa annum Domini 1520. Auctore Ioanne Monacho Benedictino ſub Regula, & inſtitutis S. P. Benedicti, & Conſtitutionibus Caſſinenſium S. Iuſtin. additis tamen aliquibus particularibus. Habet hæc Congregatio communicationem omnium priuilegiorum Congregationis Caſſinenſis, quæ omnia tanquam ſub epitome & breui ſummario habentur in libello quodam Salmanticæ impreſſo anno 1599. & Reuerendiſſimo D. Alphonſo Zorilla Valliſoleti Generali inſcripto, in quo hæc Congregatio appellatur Ordinis S. Benedicti de Obſeruantia. Agit de hac Congregatione Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſiaſtico*, *lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 42. vbi aſſerit, hanc Congregationem habere pluſquam 40. Monaſteria.

Luſitana Congregatio S. Benedicti.

58 Luſitana Congregatio S. Benedicti in regno Portugalliæ in regione Interamnenſi non longè à ciuitate Bracharia erecta eſt in Monaſterio S. Martini de Tibaës circa annum Domini 1549. Quis eius auctor fuerit, non reperi. Refert Auguſtinus Barboſa *loco ſupra citato*, huiuſmodi Congregationem habere ſub ſe vltra viginti Monaſteria virorum, Monialium plura, & tertiis quibuſque annis in Monaſterio prædicto S. Martini de Tibaes Capitulum celebrare, in quo eliguntur Abbates, & reliqui Officiales vocales ad triennium ſequens vſque duraturos, non vltra. De hac Congregatione nihil aliud vidi.

Vlyſsiponenſis Congregatio S. Benedicti.

59 Vlyſſiponenſis Congregatio S. Benedicti anno 1549. in Luſitania incepit, auctore D. Iacobo de Murria Ordinis S. Hieronymi, & S. Nicolai in Portugallia Abbate Commendatario, qui petita, & obtenta licentia à Paulo Papa III. Ordinem Monaſticum reformandi, ſuæ fundamenta reformationis in ciuitate Conimbriæ iecit, in qua ædificato nobili Monaſterio 1555. duodecim egregios iuuenes ſub Regula S. P. Benedicti alendos, & inſtituendos, habitum ſanctæ Religionis induit, qui poſtmodum, & virtute, & doctrina creſcentes ſe, & Congregationem ſuam reddiderunt illuſtrem. Profuit huic operi perficiendo Sereniſſimus Portugalliæ Rex Sebaſtianus, eiuſque Eminentiſſimus Infans Henricus S. R. E. Cardinalis, qui anno 1566. à Pio V. facultatem impetrarunt, omnes Abbatias Portugalliæ vacantes huic nouellæ Congregationi vniendi, & in Vlyſsiponenſi ciuitate egregium, ac nobile Cœnobium extruxerunt, à quo hæc Congregatio Vlyſsiponenſis S. Benedicti nuncupata fuit, atque modò prædictam denominationem retinet. Ita de hac Congregatione ſcribit Arnoldus Vuion. 2. *p. lign. vitæ, cap.* 11. *in fine*, & de ea nihil aliud apud Scriptores reperi.

Melidenſis Congregatio S. Benedicti.

60 Melidenſis Congreg. ſic dicta à Melide inſula iuxta Raguſium in Dalmatia, ſaltem quoad nouam reformationem. Surrexit circa annum Domini 1560 ope, & induſtria D. Chryſoſtomi Caſſinenſis Monachi, Archiepiſcopi poſteà Raguſini. Hæc Congregatio in paruo numero alumnos fecit, neque egreditur Dalmatiæ fines, vbi ſita eſt. Ita ex Arnoldo Vuion. *loc. cit. pag.* 609.

Fullienſis B. Mariæ Virginis Congregatio.

61 Fullienſis Beatæ Mariæ Virginis Congregatio nomen ſortita eſt à Monaſterio ſuo principali, in regno Galliæ apud Tholoſam in prouincia Rhemenſi, in quo Monaſterio B. Virginis imago inter folia depicta cernitur. Incepit hæc Congregatio anno Domini 1583. ſub Gregorio XIII. ſub Conſtitutionibus Ciſtercij, ſed auſteriùs obſeruandis, prout Monachorum victus, & veſtitus indicat. Quam viuendi formam, vtpotè aſperiorem, & ad diuinum cultum ſatis promptam Sixtus V. ſua Conſtitut. 32. ſequentis tenoris approbauit, & confirmauit.

SIXTVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Religioſos viros, qui diuino ſpiritu afflati arctiorem quam ab initio profeſsi fuerint, ac priſcis Sanctorum Patrum moribus magis ſimilem vitæ rationem ſibiipſis ſuapte ſponte præſcribunt, in ſuo laudabili propoſito confouere, & ita alios ad eorum imitanda veſtigia incitare, pro paſtorali officio diuinitùs commiſſo plurimùm ſemper intendimus. Sanè cùm ad Nos nuper perlatum fuerit, in veſtro Monaſterio, ſublatis quibuſcumque prauis abuſibus, inſtitutionem, & diſciplinam Monaſticam in longè meliorem formam reſtitutam, & reintegratam, voſque Religionis, & pietatis amore ita incenſos exiſtere, vt non ſolum ab eſu carnium quibuſcunque temporibus, etiam ab Eccleſia permiſsis, & a potu vini abſtineatis, ſed etiam in laboribus, ieiuniis, orationibus, carnis maceratione, & mortificatione, aliiſque pœnitentiæ operibus exercendis ſtrictiorem, & ſeueriorem, quàm reliqui Monachi S. Benedicti Ciſtercienſis Ordinis Regulam obſeruare ſtudeatis

Nos veſtram hanc piam & ſalutarem intentionem plurimùm in Domino commendantes, quo magis pacato & tranquillo animo, in humilitatis ſpiritu, diuinis obſequiis inſiſtere, piúmque inſtitutum proſequi abſque impedimento poſſitis, veſtris ſupplicationibus inclinati; ritus, mores, vitæ normá, & reformationem ad arctiorem Regularis diſciplinæ obſeruantiam, in iſtud Monaſterium nuper introductam, dummodo ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis, ac ſupradictæ S. Benedicti Regulæ, iampridem auctoritate Apoſtolica approbatæ, conſona ſint, auctoritate præſentium approbamus, & confirmamus, illáque præſentium literarum patrocinio communimus, vobíſque, ac illis, qui perpetuis futuris temporibus in iſto Monaſterio Regularem profeſſionem emiſerint, vt ea obſeruare licitè poſſitis, licentiam concedimus. Interdicimus etiam dilectis filiis Abbati Monaſterij Ciſtercij Cabilonenſis Diœceſis, cæteríſque Superioribus pro tempore exiſtentibus eiuſdem Ordinis, ne vos, aut eos, qui poſthac erunt in iſto Monaſterio recepti, & ad profeſſionem admiſſi, ad relaxandum, & remittendum aliqua ex parte rigorem iſtius obſeruantiæ, vtendúmque, indultis, & diſpenſationibus Apoſtolicis, quibus vetuſtam veſtri Ordinis, & primæuam inſtitutionem, illiúſque auſteritatem diuerſi noſtri prædeceſſores manſuetudine quadam temperarunt, & laxiorem, honeſtam tamen, viuendi normam permiſerunt, & benignè indulſerunt, quouis prætextu, aut quæſito colore, inuitos cogere, vel compellere, aut vos in præmiſſis moleſtare, aut impedire audeant, vel præſumant. Quòd ſi quid tale attentauerint, aut nobis iniungere, præcipere, & mandare præſumpſerint, vos, ac pro tempore futuros iſtius Monaſterij Abbatem, & Monachos ad obediendum talibus illorum præceptis, & iuſſis minimè teneri decernimus. Ita vt nihilominùs, etiam illis contradicentibus abſque alicuius pœnæ, vel cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, in hoc veſtro inſtituto perſeuerare liberè, & licite valeatis. Cæterùm volumus, vt in reliquis, quæ præmiſſis veſtris arctioribus inſtitutis, & diſciplinæ Regulari non erunt contraria, eorum viſitationi, correctioni, omnimodæ iuriſdictioni, & ſuperioritati, ſicut hactenùs fuiſtis, & impoſterùm vos, veſtríque ſucceſſores ſubiecti ſitis, & ab illorum obedientia nequaquam tali occaſione recedatis. Quòd ſi vnquam controuerſia, dubitatio, ſeu diſcordia exorta erit ſuper præmiſsis, vtrùm ſcilicet veſtri mores, veſtrúmque viuendi genus prædictæ S. Benedicti Regulæ aduerſentur, talis controuerſiæ cognitionem, & definitionem, & deciſionem Nobis duntaxat, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti reſeruamus. Non obſtantibus, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 5. Martij 1587. Pontificatus noſtri anno 2.

Inſtitutor hujus Congregationis D. Ioannes Barrerius, qui cùm adoleſcens aliquot annos eius Abbatiæ Commendatarius Abbas fuiſſet, & annuos cenſus ex ea perciperet ſine reſidentia, tandem diuini Numinis afflatu vehementiſsimo concitatus, ad eam ſe contulit, habitum Religioſum Ordinis Ciſtercienſis ſuſcepit, Monachos Regulæ S. Benedicti, quam is Ordo profitetur, & diſciplinæ Regularis prauo more iamdiu inſolito contemptores, ad officium cohortatus eſt, poſt diuturni temporis patientiam in ſuſcepta diſſolutione pertinaces, cùm pro poteſtate vellet in ordinem cogere, & ipſi mallent Monaſterium, quàm vitioſam conſuetudinem deſerere, a ſe quamquam inuitus dimiſit, & alios permultos religioſioris vitæ percupidos à ſeculo aſciuit. Cuius tandem, & aliorum Monachorum fuerit vita, vtpotè nouiſsima, reticebo, remittendo Lectorem ad Chryſoſtom. Enriquez, qui *in ſuo Menolog. Ciſtercien. ſub die 28. Aprilis* recenſet auſteram huius Inſtitutoris vitam, quem variis ſignis illuſtratum anno 1600. obiiſſe Romæ aſſerit, & ponit elogium tanti viri, ſequentis formæ:

Venerabilis Pater Ioannes de la Barriere, natalibus ſecundùm ſpeculum antiquæ nobilitatis in Fano Sancti Syri, quod prouinciæ Cadurcenſis oppidum ex Bartholomæo de la Barriere, & Leonarda de Amadon parentibus natus eſt, 3. Kalend. Maias anni 1544. eo ipſo die, quo S. Roberti Ciſtercienſis Ordinis inſtitutoris natalem celebrat Eccleſia. Obiit verò Romæ anno 1600. ætatis ſuæ 56. Miraculis, & reuelationibus pluribus ante, & poſt mortem claruit. Benedicta eius Reliquiæ per orbem ſparſa; cor thecà argentea diligenter in Abbatia Fullienſi aſſeruatur à tempore ipſius obitus. Anno verò 1626. ſub admodum Reuerendo Patre D. Ioanne à S. Franciſco Superiore Generali corpus totum ſub odeo retro poſt alterá maius Monaſterij S. Bernardi de vrbe, vbi in depoſitum collocatum erat, in Eccleſiam tranſlatum pro totius etiam populi ſatisfactione honorificentius in monumento marmoreo perpulchro repoſitum eſt. Eodem in tempore caput ipſius in Abbatiam Fullienſem, pedes vero in Monaſterium Sancti Bernardi Pariſiis tranſlatum eſt.

Extant ad eius monumentum duo Epitaphia ſequentis tenoris:

Reuerendiſſimo in Chriſto Patri Domino Ioanni Barrerio Abbati Fullienſi, nobili apud Cadurcenſes genere in Galliis oriundo, ac nobiliori Monaſticæ diſciplinæ Ordinis Ciſtercienſium diu collapſæ in ſuo Monaſterio reſtitutori, & inde Congregationis B. Mariæ Fullienſis in aliquot Italiæ, Galliæque Prouincias Apoſtolicæ Sedis auctoritate ab ipſo propagatæ, fundatori meritiſſimo, mortalium quamplurimum ſaluti, tum vitæ planè cæleſtis exemplo, tum publicis concionibus, ac cohortationibus priuatis vigilantiſſimo conſultori, ab omni ſancto corporis & animi labore ſemper inuicto, aſperrimæque viuendi rationis ſemel ſuſceptæ vſque ad extremum vitæ ſpiritum obſeruatori tenaciſſimo, tandem ſparſo miræ ſanctitatis, ac omnium virtutum per vrbem, & orbem odore, Romæ anno Iubilei 1600. in Domino feliciter obdormienti, parenti optimo, & inſtitutori præclariſſimo, deuotiſſimi in Chriſto filij poſuere. Vixit ann. 56. menſ. 11. obiit 4. Kalendas Maij.

Aliud Epitaphium;

Cui virtus, ſtudium, pietas, amor, omnia Chriſtus,
Pauperies, gaza, probra fuere decus.
Quem natura parens ſtupuit ſua nocte, diéque
Longa mactantem languida membra nece:
Albi Fulliadum cœtus par cinque, Ducémque
Ioannem hic magnum parua ſepulchra tegunt.

Gaudet hæc Congregatio omnibus priuilegiis, gratiis, & indultis, quibus gaudet familia Ciſtercienſium non reformatorum, & in ſpecie vide Chryſoſt. Henriquez *de priuileg. Ciſtercienſium, à pag. 415. vſque ad 426.* Agunt de hac Congregatione præter citatos, Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 55.* & P. Ludouicus à Malachia huius Inſtituti alumnus *in hiſtoria ſui Ordinis.*

Ciſtercienſis Congregatio in Aragonia.

Ciſtercienſis Congregatio in Aragoniæ, Nauarræ, Valentiæ Regnis, & in Principatu Cataloniæ, ac in Inſula 6
Maiorica erecta fuit circa annum Domini 1615. promouente Philippo III. Hiſpaniarum Rege Catholico, & Paulo V. Pontifice Maximo approbante, prout ex eius Conſtitutione, quæ incipit: *Paſtoralis officij*, ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum die 16. Aprilis, 1616. vbi inter alia ſtatuuntur: Primò, quòd non obſtante tali erectione huius nouæ Congregationis, ſuperioritas

ritas Abbatum Ciſtercij, & aliorum quatuor primorum Abbatum, ac Capituli Generalis ſalua, & integra permaneat. Secundò, quòd Decreta nouæ Congregationis in ſuo Prouinciali Capitulo edita approbentur, vel reijciantur à Capitulo Generali totius Congregationis. Tertiò, quòd Vicarius Generalis, Viſitatores, & Diffinitores iuramentum fidelitatis Abbati Ciſtercij, & Capitulo Generali præſtare teneantur. Quartò, vt Vicarius Generalis, Viſitatores, & Diffinitores vltra quadriennium continuari nequeant, Abbates verò ad vitam præſint, vbi deſcribitur etiam modus eligendi Abbatem. Quintò, vt Generalis Ciſtercij, & alij quatuor primi Abbates, & Capituli Generalis Commiſſarij nouæ Congregationis Prouinciali Capitulo præſidere poſſint. Sextò, quòd hæc Congregatio ab obedientia Abbatis Generalis diſcedere, nec vllum eius Monaſterium quocunque prætextu alteri Congregationi vniri valeat. Septimò, quòd Commiſſarius à Capitulo Generali deputatus hanc nouam Congregationem viſitare, & Prælatos, cauſa cognita, etiam deponere poſſit, & quòd Religioſi huius Congregationis à ſuo Superiori ad Generalem Ciſtercij poſſint appellare. Item quòd Romæ hæc Congregatio vtatur Procuratore Generali Ordinis, & quòd teneatur ſemper ad Capitulum Generale mittere vnum Abbatem, & contributiones à Capitulo Generali taxatas ſoluat. Poſſunt autem Superiores huius Congregationis in ſuo Prouinciali Capitulo quæcunque legitima ſtatuta condere, eademque mutare & caſſare, de conſenſu tamen, & approbatione Capituli Generalis, quæ omnia ſupradicta, & alia à Capitulis ordinanda ſtatuta prædictus Summus Pontifex confirmat, & approbat, prout videre eſt in præcitata Conſtitutione, relata à Chryſoſtomo Henriquez *de priuileg. Ciſterc. pag.* 448.

Ciſtercienſis Congregatio Romana.

63 Ciſtercienſis Congregatio Romana circa annum Domini 1623 propriam formam ab aliis Ciſtercienſium Congregationibus diſtinctam habere cœpit, prout habetur ex Conſtitutione Gregorij XV *infra* ponen. Cum enim in Capitulo Generali Ciſtercij celebrato ſub anno Domini 1613 decretum fuerit, omnia Monaſteria in Italia Ciſtercienſium nomine nuncupata in Cógregationem redigi debere, D. Veſpaſianus de Angelis ope Eminentiſſimi, & Reuerendiſſimi Cardinalis Vbaldini Comprotectoris, obtinuit, vt ſuæ Congregationis forma ab aliis diſtincta gubernaretur ab vno capite, ad cuius munus obeundum ipſe Præſidens Generalis tunc electus fuit, & approbatus à prædicto Eminentiſſimo auctoritatem Apoſtolicam viuæ vocis oraculo ſibi commiſſam, ſuper hoc habente, vt ex ſequenti Conſtitutione, & decreto erectionis colligi poteſt.

GREGORIVS XV.

SAcroſancti Apoſtolatus miniſterio meritis licèt imparibus, per abundantiam diuinæ gratiæ præpoſiti, ad ea, quæ felici Monaſteriorum Regularium gubernationi, ac perſonarum in eis Altiſſimo famulantium directioni, & reformationi opportune conueniunt, mentis noſtræ aciem ſedulò intendimus, ac deſuper paſtoralis officij noſtri partes fauorabiliter interponimus prout inſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Itaque de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtris, omnia & ſingula Monaſteria Monachorum Ciſterc. Ord. in ſtatu noſtro Eccleſiaſtico, & Regno Neapolitano exiſtentia, quæ in Congregationem redacta non ſunt, videlicet Claræuallis de Caſtagnola Senogallien. Claræuallis de Flaſtra Camerinen. Beatæ Mariæ de Caſamaria Verulanen. Beatæ Mariæ Foſſæ nouæ Terracinen. Beatæ Mariæ de Ferraria Thean. Regalis-Vallis Nolan. Sancti Spiritus de Orca Aquilàn. Caſæ nouæ Aprutij Pennen. & Sancti Bernardi de Morro Nullius, reſpectiue diœceſis in Congregationem Regularem Romanam nuncupandam Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, ſine tamen alicuius præiudicio reduximus, erigimus, & inſtituimus, modo tamen, & forma, ac cum conditionibus infraſcriptis, videlicet, Quòd omnia Monaſteria ſupradicta, illorum Prælati, Priores, & Superiores, Conuentus, Religioſi, Nouitij, Conuerſi, Familiares, aliæque perſonæ, quæcunque ſint communia, nec omnium illorum bona, res, iura, proprietates, membra, annexa, pertinen. & dependen. quomodocunque ſint communia, & tanquam vnum inter ſe corpus ad dictam Congregationem immediatè ſpectent, Monachúſque ex vno dictorum Monaſteriorum profeſſus tãquam in omnibus aliis profeſſus habeatur. Quòd electio Præſidis, qui pro tempore officij prædicti tantùm titulo Abbatis prædictæ Congregationis Romanæ ſit inſignitus, gaudeatque omnibus priuilegiis, quibus ſolent gaudere cæteri Abbates, quique Prior vnius ex prædictis Monaſteriis nominetur, in quo durante quadriennio ſuæ Præpoſituræ reſidere debeat, ad Capitulum Prouinciale de quadriennio in quadriennium celebrãdum pertineat, ac dictus Præſes, & Abbas ſic electus non vltra quadriennium in prædicto officio continuare poſſit. Quòd dicta Congregatio à prædicto Capitulo Prouinciali, & ipſo non ſedente, à prædicto Præſide, ac duobus Viſitatoribus, & aliis Patribus ad Regimen dictæ Congregationis deputatis regatur, & gubernetur, qui omnes, ſimúlque cæteri Prælati, & Priores in dicto Capitulo Prouinciali, vel ſi aliqua vacatio, ipſo non ſedente, interuenerit, à Patribus Regiminis eligantur, & ordinẽtur. Quòd Prælati, & Priores, niſi ex cauſis magnis, & legitimis deponi, nec vltra quadriennium in eodem Monaſterio, niſi propter euidentem, & manifeſtam illius vtilitatem continuare debeant. Quòd prædicta Monaſteria, ſic in Congregationem reducta, & alia, quæ progreſſu temporis dictæ Congregationi aggregari, vniri, & incorporari contigerit, cuiuſcumque Ordinis, ſtatus, conditionis anteà fuerint, ſimulque illorum perſonæ, res, bona, & iura quæcumque ſub Abbatis Generalis pro tempore exiſtentis, & Capituli Generalis, necnon primorum quatuor de Firmitate, Pontigniaco, Claraualle, & Morimundo Abbatum ſecundùm vniuſcuiuſque illorum generationem, emendatione, reformatione, viſitatione, ſuperioritate, & omnimoda iuriſdictione, ſicut hactenùs fuerunt, & fuiſſent, permaneant. Quòd Præſes Regiminis ad prædictum Generale Capitulum, quoties celebrabitur duos Abbates, vel Priores, prout per dict. Capit. Generale determinatum fuerit, cum mandato ſufficienti, ac omnibus actis ipſius Congregationis ſub pœnis per idem Capitulum Generale imponen. ac etiam omnia prædictorum Abbatis, & Capituli Generalis, aliorumque Superiorum decreta, ſtatuta, diffinitiones, & ſalubria monita, & mandata ſuſcipere, & efficaciter adimplere in omnibus & per omnia teneantur, nec illi quicquam contrarium diffinire, vel diſcernere poſſint. Quòd ſtatuta per dictum Capitulum Prouinciale facienda vſque ad tunc proximum Generale Capitulum, & non vltra, niſi fuerint per huiuſmodi Capitulum Generale approbata durabunt, & obligabunt. Quòd dicta Congregatio, & nomine illius Patres Regiminis, ſolitas annuas contributiones dicti Ordinis, non tamen illorum Monaſteriorum, quæ ad præſens congregabuntur, ſed etiam ratione illorum, quæ ſucceſſu temporis eidem Congregationi incorporari contigerit, ſiue antea fuerint Ordinis, ſiue non, taxandas per Capitulum Generale habita ratione facultatum, & propterea charitatiua ſubſidia, aliáque onera

liberè per prædictum Capitulum Generale imponenda. ipſúmque Abbatem Generalem, & alios Superiores prædictos per ſe, vel Vicarios ſuos, & deputatos, necnon Capituli Generalis Commiſſarios viſitare volentes reuerenter, & condignis honoribus ſuſcipere, & admittere tenebuntur. Quòd prædicti Generalis, & quatuor primi Abbates de Firmitate, Pontigniaco, Claraualle, Morimundo, per ſeipſos perſonaliter prædicta Monaſteria, cæteráque dictæ Congregationi pro tempore aggreganda, & incorporanda, non obſtante, quòd alterius Ordinis, ſtatus, vel conditionis anteà fuerint, æquè liberè viſitabunt, ac ſi ſemper eiuſdem Ordinis, & nunquam in Congregationem redacta fuiſſent, illáque omnia, tam in capite, quàm in membris in ſpiritualibus, & temporalibus reformandi, & quocunque ordine, emendatione, correctione, & punitione, priuatione, ſuſpenſione, depoſitione, & deſtructione indigere cognouerint, ordinandi, emendandi, corrigendi, puniendi, priuandi, ſuſpenden. deponen. & deſtituen. plenariam, & omnimodam, ſicut hactenùs habuerunt, perpetuis futuris temporibus, facultatem, auctoritatem, & poteſtatem habebunt, & cum effectu, & quandocúque ipſis liberum fuerit, exercebunt: ſi verò per alios quoſcunque à prædicto Generali, & Capitulo Generali, & quatuor primis Abbatibus nominatis deputatos Vicarios, & Commiſſarios, alióſque Superiores prædicta Monaſteria prædictæ Cógregationis viſitare voluerint, ad prædicta enarrata procedere non poſſint, niſi cum conſenſu Præſidis, & Regiminis dictæ Congregationis. Quòd Capitulum Prouinciale, & Patres Regiminis prædicti omnem curam, & ſollicitudinem intuen. defenden. & conſeruan. prædictis omnibus Monaſteriis adhibebunt, nullúmque ex illis quouis prætextu, vel quæſito colore, inconſulto Abbate Generali pro tempore exiſtente, & ſine expreſſa illius licentia, & conſenſu authentico deſerere, cedere, vel renũtiare poterunt, vel ſi quid ſimile ab ipſis attentatum fuerit, irritum, inualidum, & nullũ ex nunc, prout ex tunc decernitur. Quòd Patres Religionis tenebuntur ſex menſibus ante Capituli Prouincialis celebrationem generalem, & alios Superiores prædictos de ſui Capituli celebratione admonere, vt poſſint ſi voluerint eidem perſonaliter præſidere, vel aliquem deputare, qui nomine ipſorum præſideat. Quòd Præſes Abbates, & Priores ſtatim vt fuerint electi, curabunt fidelitatem, & obedientiam Ordini, & Capitulo, ac Generali, cæteriſque Superioribus, & quod nihil vnquam facient, vel fieri procurabunt, aut procurari permittent directè, vel indirectè, quod præſentibus articulis aduerſetur. Prætereà dilecto filio noſtro Vberto tituli S. Alexij Presbytero Cardinali Vbaldino dicti Ord. Comprotectori per præſentes iniungimus, vt dictæ Congregationis Præſidem, Abbatem, Priores, & Viſitatores, ac Patres Regiminis, pro prima vice duntaxat inſtituat, &, ſi ita iudicauerit expedire, primum Capitulum Prouinciale celebret, in cóque præſideat, vel aliquem deputet, qui eius nomine præſidere poſſit, Diffinitores ſibi beneuiſos eligat, cæteráque faciat, quæ pro præſentium literarum executione neceſſaria, & opportuna fore cognouerit. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque perpetuò valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus ſpectat, & in futurum ſpectabit, perpetuò inuiolabiliter obſeruari, ſicque per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Monaſteriorum huiuſmodi, etiam iuramento &, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 6. Aprilis 1625. Pontificatus noſtri anno 3.

Robertus tituli S. Alexij S.R.E. Presbyter Cardinalis Vbaldinus, vniuerſis Ciſtercien. Ord.

CVm S. D. N. Gregorius diuina prouidentia Papa XV. Congregationem Romanam Monaſteriorum Ord. Ciſter. in ſtatu Eccleſiaſtico, Regno Neapolitano exiſtentium literis ſuis dat. ſub die 6. Aprilis præſentis anni 1623. anno Pont. ſui 3. erexerit, prout in dictis literis plenius continetur, nobiſque per eaſdem literas iniunxerit, vt dictæ Congregationis Præſidem, Abbatem, Priores, & Viſitatores, ac Patres regiminis pro prima vice duntaxat inſtituamus, & ſi ita iudicauerimus expedire, primum Capitulum Prouinciale celebremus, in cóque præſideamus, vel aliquem deputemus, qui noſtro nomine præſidere poſſit. Diffinitores nobis beneuiſos eligamus, cæteráque faciamus, quæ pro prædictarum literarum executione neceſſaria & opportuna fore cognouerimus. Nos huiuſmodi mandatis, prout par eſt, obedire volentes, auctoritate nobis per eaſdem literas conceſſa, dilectos filios D. Veſpaſianum de Angelis in Præſidentem, & Abbatem dictæ Congregationis, D. Dionyſium Fuſcum in Viſitatorem maiorem, & D. Clementem Tompatinum in Viſitatorem minorem, eoſdem Præſidentem, & Viſitatorem maiorem, necnon dilectos filios D. Vincentium Alotum, D. Ioannem Mariam Gallum, D. Maximum de Angelis, D. Hieronymum Ferrecinum, D. Theodoſium Vagnonum, D. Benedictum de Comitibus, & D. Hortenſium de Aſtro in Priores Monaſteriorum dictæ Congregationis inſtituimus, dictóſque Priores omnes pro hac vice duntaxat, in Capitulo Prouinciali eadem auctoritate, iuſsúque noſtro celebrando, eíque Franciſcum Nerlium Auditorem noſtrum præſidere volumus, Diffinitores eligimus, vt Conſtitutionem dictæ Congregationis condant, Officiales minores eligant, omniáque alia in huiuſmodi Capitulis Prouincialibus ſolita fieri, faciant, prout ſpecialius oretenus dedimus in mandatis; reſeruátes nihilominùs nobis auctoritatem ea quæ ab ipſis facta fuerint, denuò cognoſcendi, & diiudicandi, cæteráque prætereà omnia faciendi, quæ pro dictarum literarum Apoſtolicarum executione neceſſaria & opportuna fore cognouerimus. In fidem, &c. Datum Romæ, in Palatio noſtræ ſolitæ reſidentiæ, Nonis Maij 1623.

R. Card. Vbaldinus.

Fullienſis Congregatio Reformatorum in Italia.

Fullienſis Congregatio Reformatorum S. Bernardi in Italia his temporibus particulare ſortita eſt nomen, & ab illa Hiſpaniæ ſeparata approbata eſt ab Vrbano VIII. prout ex Conſtitutione ſequenti videre licet.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes, & ſuaues fructus, quos dilecti filij Monachi Ciſtercien. Ordinis Congregationis B. Mariæ Fulien. in vinea Domini afferunt, mentis noſtræ aciem intendentes, quod pro laudabilis eorum inſtituti felici ſtatu, & directione conferat, attente proſpicimus, ac deſuper officij noſtri partes libenter interponimus, vt iidem Monachi, litium præſertim, & diſcordiarum

rum ſemotis anfractibus, in pacis amœnitate reddant Domino abundantiùs fructus ſuos. Cùm itaque in Congregatione venerabilis Fratris noſtri Marcelli Epiſcopi Tuſculanen. Lantes, ac dilectorum filiorum noſtrorum Roberti S. Alexij Vbaldini, necnon Laudiuij S. Sixti, & Berlingerij S. Auguſtini titulorum S. R. E. Presbyterorum Cardinalium Gipſij reſpectiuè nuncupatorum ſuper negotiis dictorum Monachorum a nobis deputatorum ſæpiùs actum fuerit de differentiis, quæ inter Monachos Gallos, & Italos Ordinis, & Congregationis huiuſmodi hactenùs interceſſerunt. Nos eiuſdem Congregationis relatione, ac ſententia audita, pro maiori animorum concordia inter Monachos vtriuſque nationis tuenda, & conſeruanda, aliiſque iuſtis, ac rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, omnia, & ſingula dictæ Congregationis Monaſteria, ac Domus in Italia, ac partibus Pedemontium, cæteriſque regionibus, dilecto filio nobili viro Carolo Emanueli Sabaudiæ Duci, & Pedemontium Principi ſubiectis exiſtentia, illorúmque Monachos, perſonas, ad bona vniuerſa ab omni, & quacunque iuriſdictione, viſitatione, correctione, ſuperioritate, dominio, cura, & regimine dictæ Congregationis, eiúſque præſentis, ac pro tempore exiſtentis Abbatis Generalis, ac Superiorum quorumcumque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò eximimus, ſeparamus, ac totaliter liberamus, & tam ex iiſdem Domibus, & Monaſteriis, ſicut præfertur, ſeparatis, & diſmembratis, in hanc vſque diem erectis, quàm ex aliis quibuſcumque Domibus, & Monaſteriis poſthac vbique locorum, ſub titulo tamen, & nomine S. Bernardi reformatorum erigendis, vnam Congregationem Monachorum S. Bernardi reformatorum dicti Ordinis nuncupan. à prima dicta Congregatione, eiúſque Superioribus, & Monachis prorsùs diſtinctam, & ſeparatam, Nobis, & Sedi Apoſtòlicæ immediatè ſubiectam ab vnō Generali iuxta Regularia eiuſdem Ordinis Conſtitutiones, & ſtatuta, Apoſtolica auctoritate confirmata, regendam, & gubernandam auctoritate, & tenore præſentium erigimus, & inſtituimus. Et Generales quidem Congregationis Fullien. ſuam reſidentiam, ac Sedem ordinariam principalem in Monaſterio B. Mariæ Fullien. in Aquitania Riuen. Diœceſ. Generalis verò Congregationis S. Bernardi in Monaſterio S. Pudentianæ de vrbe reſpectiuè habeant, necnon Cōgregationi per præſentes erectæ, & inſtitutæ, eiúſque Domibus, & Monaſteriis, ac Superioribus, & Monachis nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus, & quibuſcunque priuilegiis, indultis, conceſſionibus, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, indulgentiis, ac aliis gratiis, tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, eidem veteri Congregationi quomodolibet etiam per viam communicationis, ſeu extenſionis, aut aliàs quomodocunque cōceſſis, confirmatis, & innouatis, ac impoſterùm concedendis, vti, frui, & gaudere libere, & licite poſſint ſine aliqua prorſus differentia, perinde ac ſi eidem Congregationi S. Bernardi, eiúſque Domibus, Conuentibus, Superioribus, & perſonis nominatim, & æque principaliter conceſſa fuiſſent, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus. Ad hæc ſtatuimus, & ordinamus, quòd Generalis, & Monachi dictæ Congregationis S. Bernardi primo quoque tempore in Romana Curia de domo honeſta, & habitatione commoda, in qua Procurator Generalis Congregationis Fullien. poſſit commorari, ac de penſione, ſeu annuo redditu ſufficienti in perpetuum pro ipſo Procuratore, & duobus Monachis eius ſociis prouidere, ac pro huiuſmodi domus emptione idem Generalis, & Monachi ſcuta mille monetæ Romanæ idque ſemel, pro alimentis verò centum quinquaginta ſcuta annui cenſus, videlicet ratam partem ſingulis tribus menſibus ſine vlla prorſus dilatione ſoluere teneantur. Quòd ſi contigerit, vt Monachi Fullien. ex eleemoſynis, & liberalitate aliquorum benefactorum eam pecuniæ ſummam annui cenſus in vrbe habere poſſint, quæ ad ſcuta centum quinquaginta annui redditus poſſit pertingere, tunc, & non prius prædicta penſio, ſiue annuus redditus extinguatur, nec vltra eum Monachi S. Bernardi ſoluere teneantur. Prætereà quòd Monachi Galli, qui nunc in Italia degunt, ſi petierint Gallias, remittantur ſumptibus Monaſteriorum, in quibus cōmorantur, idémque fiat de Monachis Italis in Gallia nunc degentibus, iuxta concordatum non ita pridem in Capitulo Generali dictorum Monachorum Pariſiis celebrato initum, quod quidem concordatum quoad alia capita nullum, atque irritum, auctoritate, & tenore ſimilibus declaramus. Cæterum electiones tam Generalis, quàm aliorum Superiorum, & Officialium in eodem Capitulo factas, quoad ea, quæ præſentibus non aduerſantur, ad cautelam, & quatenùs opus ſit, confirmamus, & Apoſtolicæ firmitatis robore communimus. Quoad vſque autem Congregationi S. Bernardi regimini, ac proſperæ directioni per deputationem Generalis proſpici poſſit, Nos per modum prouiſionis, & vſque ad futurā Generalis deputationem per Nos mox faciendam, in eiuſdem Congregationis Prouinciarum Generalem dilectum filium Petrum de S. Agnete Ordinis, & Cong. huiuſmodi Monachum expreſsè profeſſum auctoritate, & tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus. Mandantes propterea in virtute ſanctæ obedientiæ, aliiſque arbitrij noſtri pœnis, dilectis filiis Congregationis per præſentes erectæ huiuſmodi Monachis, cæteriſque ad quos ſpectat, vt eundem Petrum in Prouicarium ſic per Nos deputatum, iuxta tenorem præſentium recipiant, admittant, illique pareant, faueant, & aſſiſtant. Ac decernentes præmiſſa omnia, & ſingula, præſentéſque literas, valida, firma & efficacia eſſe, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac omnibus, quos illæ concernunt, pleniſſimè ſuffragari, & ab iis, ad quos ſpectat, inuiolabiliter obſeruari, ſicque, & non aliter per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes in quauis cauſa, & inſtantia iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus quibuſcumque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinis, & Congregationis huiuſmodi etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenore, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſsis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis illorum tenore pro ſufficienter expreſsis haben. illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris die 22. Maij, 1630. Pontificatus noſtri anno 7.

M. A. Maraldus.

De hac ſeparatione, vtpotè noua, non agunt Scriptores: hæc quæ diximus ex particularibus ſcripturis in Monaſterio S. Pudentianæ aſſeruatis collegi, vbi habentur etiam priuilegia, gratiæ, indulta, exemptiones, & immunitates huic nouæ Congregationi conceſſa, prout colligi etiam poteſt ex Bulla præinſerta.

Congr. Ciſtercien. B. Mariæ Virg. Calab. & Lucaniæ.

Congregatio Ciſtercien. Beatæ Mariæ Virginis Ca- 36

labriæ, & Lucaniæ excitata eſt circa annum Domini 1631. vigore Bullæ Domini Vrbani Papæ VIII. in qua inter cætera indulgetur, quòd Monaſteriorum Prælati Abbatum nomine vocentur, & omnibus, ac ſingulis gaudeant priuilegiis, quibus cæteri dicti Ordinis Abbates gaudent, licèt huius Congregationis maior pars Monaſteriorum commendata exiſtat. Author huius nouæ Congregationis fuit R. P. D. Emanuel de Peluſio, & ad præſens Abbas Monaſterij S. Ioannis de Flore, ex quo Abbatis B. Ioachimi tempore Florenſis Congregatio inſurrexit, de qua *ſuprà*. Bullæ verò tenor eſt qui ſequitur.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcroſancti Apoſtolatus miniſterio, meritis licèt imparibus, per abundantiam Diuinæ gratiæ præpoſiti ad ea per quæ feliciori Monaſteriorum, & locorum Regularium quorumlibet, ac perſonarum in eis Altiſſimo famulantium erectioni, & reformationi opportunè conſulitur, mentis noſtræ aciem ſedulò intendimus, ac deſuper paſtoralis officij noſtri partes fauorabiliter interponimus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Expoſitum ſiquidem nobis fuit pro parte Dilectorum filiorum Monachorum Ciſtercien. Ordinis Prouinciarum vtriuſque Calabriæ, & Lucaniæ, quòd Capitulum Generale eiuſdem Ordinis de vario Monaſteriorum huiuſmodi non congregatorum ſtatu, deque Regularis inſtituti relaxatione, variis, diuerſiſque modis, & ſupplicationibus informatú, cupiénſque propterea, vt Regularis obſeruantia priſtino ſplendori reſtituatur, proſperóque ipſorum Monaſteriorum ſtatui, tum in ſpiritualibus, tum temporalibus, diuinique cultus in eis augmento, ac feliciori reformationis introductioni conſulatur, omnia huiuſmodi Monaſteria in dictis prouinciis exiſtentia, quæ, vt aſſerunt, Capit. præfatum inter ſe vniri, & in vnam fraternam Congregationem reduci debere decreuit, in Congregationem Regularem ſub inuocatione B. Mariæ Virginis Calabriæ, & Lucaniæ modo, & forma, ac cum conditionibus ſubſequentibus per Nos erigi, & inſtitui ſummoperè deſiderant. Quare Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, vt eis deſuper opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur piis eorumdem Monachorum votis in præmiſſis annuere, illoſque ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, & à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes huiuſmodi ſupplicationibus inclinati; de Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium negotiis Regularium præpoſitorum conſilio, omnia, & ſingula Monaſteria præfata, quæ in Congregationem redacta non ſunt, in Congregationem Regularem ſub inuocatione B. Mariæ Virginis Calabriæ, & Lucaniæ nuncupatam, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium, ſine tamen alicuius præiudicio, perpetuò erigimus, inſtituimus, & reducimus, modo tamen, & forma, ac cum conditionibus ſequentibus, videlicet, Quòd omnia huiuſmodi Monaſteria, illorúmque Superiores, Monachi, Religioſi, Conuerſi, Nouitij, Seruientes, Oblati, Familiares, aliæque perſonæ quæcunque, necnon omnium illorum bona, res, iura, proprietates, membra annexa, ac dependentia, & pertinentia quæcumque, ſint communia, & tanquam vnum inter ſe corpus ad dictam Congregationem immediatè ſpectent: Monachúſque ex vno dd. Monaſteriorum profeſſus tanquam in omnibus aliis profeſſus habeatur, quodque præfata Monaſteria ſic in Congregationem reducta, & alia quæ progreſſu temporis eidem Congregationi vniri, aggregari, & incorporari contigerit etiam cuiuſcunque ſtatus, ordinis, & conditionis antea fuerint, ſimúlque illorum perſonæ, res, bona, & iura quæcunque ſub Abbatis Generalis pro tempore exiſtentis, & Capituli Generalis, necnon primorum quatuor dicti de Firmitate, Pontigniaco, Claraualle, & Morimundo Abbatum ſecundum vniuſcuiuſque illorum generationem emendatione, reformatione, viſitatione, ſuperioritate, & omnimoda iuriſdictione, ſicut hactenùs fuerunt, & fuiſſent, permaneant. Præfata autem Monaſteria annuas ſolitas contributiones dicto Ordini, & Capitulo Generali debitas, & prætereà charitatiua ſubſidia per præfatum Capitulum Generale, habito reſpectu ad redditus, & facultates vniuſcuiuſque Monaſterij imponenda ſoluent, ipſumque Abbatem Generalem, & alios Superiores præfatos viſitare, vt ſuprà, volentes, reuerenter, & condignis honoribus ſuſcipere, & admittere tenebuntur, & præfata Monaſteria liberè viſitabunt, illaque omnia tam in capite, quàm in membris in ſpiritualibus, & temporalibus reformandi, & quacunque ordinatione, emendatione, correctione, punitione, priuatione, ſuſpenſione indigere cognouerint, ordinandi, emendandi, corrigendi, puniendi, priuandi, & ſuſpendendi plenariam, & omnimodam, ſicut hactenùs habuerunt, perpetuis futuris temporibus facultatem, & poteſtatem habebunt. Si verò per alios quoſcunque a præfato Abbate Generali, & Capitulo Generali deputatos Vicarios, & Commiſſarios viſitare, & exercere, vt ſuprà, voluerint, ad omnia, & ſingula prænarrata procedere præfati nequaquam poſſint, niſi adhibito priùs communi conſenſu Præſidis, & Patrum Regiminis. Quodque Congregatio prædicta a Capitulo Prouinciali, & ipſo non ſedente à Præſide, & Patribus Regiminis regetur, & gubernabitur. Ipſúmque Capitulum Prouinciale de quatriennio in quatriennium celebrabitur, ibique per Diffinitores à Diſcretis tantùm, & Monaſteriorum Prælatis electos per fabarum ſuffragia, ſeu vota ſecreta eligentur, & creabuntur Præſes, Viſitatores maior, & minor, & Monaſteriorum Prælati deſtinabuntur. Ipſi verò Prælati Abbatum nomine, ſecundùm aliarum Congregationum eiuſdem Ordinis morem, nuncupabuntur, ac omnibus, & ſingulis gaudebunt priuilegiis, quibus alij prædicti Ordinis, & Congregationum Abbates gaudere ſolent, & gaudent. Quodque etiam ſi aliqua vacatio dicto Capitulo Prouinciali ceſſante interuenerit ad præfatos Præſidem, & Patres Regiminis electio, & ordinatio ſpectabit. Itémque ſi infra quatriennium, vel alias præfatum Præſidem ab humanis diſcedere, vel ab officio deponi contigerit, eius locum in Congregationis gubernio Viſitator maior occupabit, qui quantò citiùs, & opportuniùs fieri poterit cæteros Patres Regiminis congregabit, ſimulque vſque ad tunc proximi eorum Prouincialis Capituli determinatum tempus nouum Præſidem deligent, ac ſtabilient. Præſes verò non vltra quatriennium in præfato officio confirmari poſſit, nec iidem Prælati in eodem Monaſterio continuare debeant, niſi propter euidentem, & manifeſtam illius vtilitatem. Itemque niſi ex magnis & legitimis cauſis ab eorum Prælatura deponi non poſſint. Quódque etiam Præſes, & Patres Regiminis quoties Capitulum Generale celebrabitur, Prælatum ex eademmet Congregatione mittere tenebuntur, vel aliqua legitima ſuperueniente cauſa aliquem deputare, qui eidem Capitulo Generali legitimæ excuſationis cauſam producat, itemque conſtitutiones, ſtatuta, & decreta, tam per dictum Capitulum Prouinciale, quàm per Præſidem, & Patres Regiminis initæ, condita, & ſancita

præſentes,

præſentet, & deferat, à quo ſi approbata extiterint, nullatenus infringi valeant. Item quod per dictum Capitulum Generale, & Abbatem Generalem decretum, ac determinatum fuerit, efficaciter adimplere tenebuntur. Quódque Præſes, & Patres Regiminis tenebuntur ſex menſibus ante Capituli Prouincialis celebrationem Abbatem Generalem de ſui Capituli Prouincialis celebratione admonere, vt poſſit, ſi voluerit, eidem perſonaliter præſidere, vel aliquem deputare, qui nomine ipſius præſideat. Inſuper quòd dictum Capitulum Prouinciale, Præſes, & Patres Regiminis prædicti omnem curam, & ſollicitudinem in tuen. defenden. & conſeruan. Patres omnibus Monaſteriis adhibebunt: nullumque ex quouis prætextu, vel quæſito colore inconſulto Abbate Generali pro tempore exiſtente, & ſine expreſſa illius licentia, & conſenſu authentico deſerere, cedere, vel renunciare poterunt: verùm ſi quid ſimile ab ipſis attentatum fuerit, irritum, inualidum, & nullum ex nunc prout ex tunc decernimus. Ac demum quòd Abbas Præſes ſtatim vt fuerit electus, iurabit fidelitatem, & obedientiam Ordini, & Capitulo Generali, & quòd nihil vnquam faciet, vel fieri procurabit, aut procurari permittet, quod directè, vel indirectè omnibus ſupradictis aduerſetur. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque perpetuò valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, perpetuò inuiolabiliter obſeruari, ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari: non obſtantibus Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Ordinis, & Monachorum huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quauis firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Mariam Majorem, ſub anulo Piſcatoris, die 12. Iulij 1633. Pontificatus noſtri ann. 10.

M. A. Maraldus.

Scotorum Congregatio.

66 Scotorum Congregatio militat ſub Regula S.P. Benedicti, vt fatetur Trithem. *lib. 1. de vir. illuſt. Ord. S. Benedicti*, & Vuion. 1. *p. lign. vit. c.* 71. Quis autem fuerit eius inſtitutor, ſeu quo tempore fuerit inſtituta, vel etiam extincta, ignoratur. Ex Alexand. de Ruma *lib. de feroc. Scotorum, cap.* 12. probabile eſt, hanc Congregationem paruo tempore perdurasse, qui videtur aſſerere adhuc in Germania vigere, & ſolos Scotos ad profeſſionem admittere, atque tandem à Benedictina Monachorum Nigrorum diſtinctam non eſſe. Hoc vnum certum referunt Doctores, inſtitutam fuiſſe in Britanniæ inſula quadam apud Scotos, ac proinde Scotorum Congregatio nuncupata eſt.

Sclauorum Congregatio.

67 Sclauorum Congregatio vna de enumeratis à Trithem. *lib. 1. cit. c.* 3. & Vuion. 1. *p. lig. vit. lib. 1. cap.* 71. militantibus ſub Regula S.P. Benedicti, quo tempore, loco, & à quo inſtituta fuerit, penitùs ignoratur.

68 Sunt & aliæ Congregationes, quæ olim Benedictinam Regulam obſeruabant, ſicut Ioann. Abbas Trithem. *loco ſupracitato* de Carthuſiana affirmat, & eam in principio ferè, certè ante alias Congregationes, Camaldulen. Vallumbroſanam, Ciſtercien. Oliuetanam, & Humiliatorum deſcribit: idémque affirmat Arnold. Vuion. *p. cit. cap.* 71.

Præmonſtratenſis item Congregatio inſtituta fuit anno 1120. ſub D. Benedicti Regula à S. Norberto Colonien. & Monacho Sigebergenſi Ordinis S. Benedicti, & ita expreſſis verbis teſtantur Iacob. Philipp. *in ſuppl. cm. Chronic. lib.* 12. Guazzus *in hiſt. ſuo italico idiomate conſcripta*, quæ ad Latinum redacta in quibuſdam verbis hunc ſenſum habet: Anno 1120. poſt Virginis partum in Diœceſ. Laudinenſi principium habuit Ordo Præmonſtratenſis ſub Regula S. Benedicti a quodam S. Patre Northberto nuncupato, natione Colonienſi. Item D. Gonſaluus Illeſcas Abbas S. Thom. *in hiſt. Pont. c. 20. lib.* 5. expreſſis, licèt Hiſpanis, huius ſenſus verbis ait: His diebus ſuam ſumpſit originem Ordo Monachorum Præmonſtratenſium, cuius fundator fuit quidam Sanctus Religioſus Northbertus nuncupatus. In principio Regulam S. Benedicti obſeruabant, ſed poſteà Regulam D. Auguſtini ſuſceperunt. Quæ mutatio quo tempore extiterit, vel quæ eius cauſa fuerit, non inuenio: vide Vuion. 1. *p. lign. lib. 1. c. 71. pag. mihi* 105.

Sancti denique Hieronymi Monachorum Eremitarum Congregatio inſtituta eſt, ſeu potiùs reformata temporibus Vrbani VI. Pontificis, & apud Vuion. *loco cit. pag.* 106. Hieronym. Barcinonenſis de hac Congregatione expreſſe ait: Ordo Monachorum Eremitarum S. Hieronymi erectus eſt per Martin. V. & ſunt Monachi Monaſteriorum in Hiſpania, & habent Priores, & ſunt pauca Monaſteria Ordinis S. Benedicti Cæleſtinorum nuncupati. Hæc Congregatio in Italiam, & Hiſpaniam diuiſa, licèt modò Regulam S. Hieronymi ſequatur, vt ex eius Monachis Romæ in Eccleſia S. Alexij habitantibus percepi, inſtituta tamen primùm fuit ſub Regula S.P. Benedicti, vt ex Hieronymo Barcinonenſi citato colligitur, cuius ſententiam probabilem puto, quicquid dicat Paulus Morig. *de Origine Relig. c.* 42. Ponemus tamen eandem inter Congregationes, quæ ſub Regula S. Auguſtini, & S. Hieronymi militant.

Quæ Congregationes tandem ſint, necne, ſub Regula S. Benedicti, ſiue S. Baſilij, S. Auguſtini, S. Hieronymi, vel S. Franciſci, parum ad D. Benedictum, cuius fructifera arbor ex ſeris Congregationis ſupracitatis ſatis floret, libuit tamen eas recenſere in huius opinionis authorum gratiam.

Verùm verò venerabilis Societas IESV toto Orbe celebris, & conſpicua aliquid à Regula Benedictina, ſiue Monachorum Ordinis S. Benedicti ſtatutis acceperit, ac ſub Regula S. Benedicti inſtituta in ſua fundatione iure optimo affirmari poſſit, necne? In hac re non ex propria ſententia loquar, ſed ea, quæ inter elogia Abbatum Caſſinenſium verbatim in negotio tanti momenti protulit Marcus Antonius Scipio Placentinus Monachus Caſſinenſis *in appendic. ad Ioannem II. Abbatem XXIX.* referam: videatur etiam Petrus Ribadeneyra *in vita S. Ignatij c.* 3. *&* 4. Antonius Yepes *tom. 4. Chronic. Ord. S. Bened.* D. Benedictus Monachus Benedictinus *centuria 5. c. 2. de Cœnobio Montiſferrati, pag.* 236. & alij Scriptores Annalium Ordinis Benedictini. Hæc ſunt præciſa verba prædicti D. Marci Antonij Scipionis in lib. elogior. Abbatum Caſſinenſium Neapoli impreſſo anno Domini 1630. pag. 65 & 66. *Albaneta Monaſterium, nedum ſui ſanctitate conditoris eſt celebre, ſed aliorum deinceps, tum noſtri Ordinis Patrum, tum verò Ignatij in primis Loyola Societatis Ieſu ſanctiſſimi parentis religioſo ſucceſſu, rebúſque ibidem peractis venerationem ſibi, ac famam longè illuſtriorem comparauit.* Hic náque leges, ac decreta ſuæ Sodalitati recens inſtitutæ daturus, iis conſcribendis non alium aptiorem locum Caſſinate ſolitudine exiſtimauit, quippe præter loci ſanctitatem, & receſſum, expertus anteà, quã benignè cæleſte numẽ ſuis rebus fauiſſet, quas apud nos noſtrorum hominum conſilio, atque auſpiciis perficiendas ſuſcepiſſet: nam ſub initio ſuæ conuerſionis votiua peregrinatione ad Montem-ſerratum profectus, cùm in æde 69

tota Hiſpania, præcipuo Deiparæ cultu celeberrima, totum ſe Deo, eiuſque ſanctiſſimæ parenti, traducta in precibus nocte, deuouiſſet: tum apud vnum ex alumnis D. Benedicti (quibus concredita eſt ſanctiſſimi Templi cura, & patrocinium) totius vitæ ſuperiores noxas per ſacram confeſſionem triduò depoſuerat; multis etiam præſidiis inſtructus, non in preces duntaxat, animi expiationem, ac medelam: ſed ad eum ſanctitatis apicem, quo poſteà euaſit ſecuriùs, faciliúſque conſcendendum: Siquidem à Ioanne Cianone Gallo eximiæ virtutis, & innocentiæ Cœnobita (cui de peccatis confeſſus fuerat) ſpiritualibus exercitiis diligenter excultus eſt, iis ipſis, quæ Garzias de Ciſnedo admirandæ ſanctitatis Abbas, & Monaſticæ diſciplinæ non in ea tantùm domo, ſed per omnem Hiſpaniam feliciſſimus inſtaurator paulò antè concinnauerat, quæque iam inde ab anno 1500. typis euulgata in Caſſinati Bibliotheca aſſeruantur. Ignatius itaque hominem nactus, qualem ſalutis ipſius rationes requirebant, & ipſe optabat maximè, Ioanni ſe totum aperuit, quæ mente agitaret, quæ deſignaret impoſterùm de procuranda plurimorum ſalute, déque genere vitæ huic rei accommodato, ac nominatim de ſuſcipienda Hieroſolymitana Congregatione, cum eo contulit omnia: de nutu, & ſententia ipſius ſtabiliens quicquid deinceps admirabile ſtudiorum, actionúmque conuenientia ad obitum vſque eſt executus. Quin etiam Mauresæ (oppido tres circiter leucas à Religioſiſſima æde diſtanti) ſubſiſtere aliquandiu decreuit, vnde ſæpiùs, & commodiùs Montem-Serratum repeteret, ſeu Virginis colendæ ſtudio, ſeu ſpiritualis patris conueniendi neceſſitate permoueretur. Deinde conſtituta iam Societate, Religioſæ profeſſionis vota nuncupaturus, tot inter Romanæ vrbis Baſilicas antiquitate, ac piorum hominum frequentia illuſtres, non aliam delegerat, quàm Apoſtolo Paulo via Oſtienſi dicatam: vbi coram D. Benedicto Monachorum Abbate (iis namque commiſſa eſt ſacræ ædis, & Cœnobij adminiſtratio) ex ſui inſtituti formula ſacram illam cæremoniam peragerct. Demum quo tempore opportunam remotioris ſeceſſus quietem præſcribendis ſuæ ſodalitati Regulis exquirebat, Caſſinum adiit, ibique tum libris, qui opus eſſent, tum vnius, alteriúſque Monachi ſubſidio à Præſide inſtructus ad Albariétam ſe contulit locum in eodem Caſſinati ſaltu quingentos circiter paſſus à primario Cœnobio diſiunctum, eique operi, quod Ignatius moliebatur, apprimè accommodatum, & habilem. Hîc omni humanarum rerum cura, & cogitatione abiecta partim aſſiduis precibus explorandæ Numinis voluntati, partim ſtudioſè lectitandis, expendendiſque Sanctorum Patrum, qui Religioſas familias condidere ſacris Decretis, plures dies traduxit, alia ab aliis, quæ aptæ videbantur ad ſuum inſtitutum transferri poſſe, (ſed plura vtique, ac meliora è D. Benedicti ſtatutis ſapienter mutuatus) ſanctiſſimas leges conſcripſit, quarum poſteà è praxi, & vſu tam ingens ac multiplex, tam breui ad Chriſtianam Rempublicam vtilitas eſt deriuata, vt orbis vniuerſus admiretur, & obſtupeſcat. Multis prætereà Deus indulgentioris beneuolentiæ argumentis degentem apud Albaneram Ignatium eſt proſequutus, tum præſertim, cùm illi inter orandum ſocij cuiuſdam è ſuis (qui per id tempus Romæ obierat) animam in cælum ſubeuntem, aſpectabili ſpecie repræſentauit: vt ſanctiſſimus Patriarcha Benedictus videri potuerit: diuerſanti domi ſuæ Ignatio, & pulcherrimo operi intento gratificari voluiſſe, impetrata illi diuinitùs communicatione miraculi, quo ipſe apud Caſſinum degens, Scholaſticæ ſororis, & Germani Capuæ Antiſtitis animas ad ſuperos euolantes clariſſima in luce conſpexerat. Et hæc de Congregationibus Monachorum ſub Ordine ſanctiſſimi P. Benedicti, & eius Regula militantium dicta ſufficiant. Nunc ad eiuſdem Ordinis, & Regulæ Equeſtres Militias deueniamus.

Templariorum Equitum Ordo.

Templariorum Equeſtris Militia à Gallis Principibus, Hieroſolyma recuperata, Hugone de Paganis, & 70
Gaufrido à S. Audomaro, Equeſtri ambo dignitate inſignibus in Paleſtina circa annum Domini 1110. primum erecta eſt, & quia iuxta templum Domini, locum ipſis inſtitutoribus à Balduino Hieroſolymorum Rege conceſſum, ſuam Sedem poſuerunt, ideò Téplarij Equites appellati ſunt. Hi vitam cùm toto nouennio Regularium more duxiſſent, Balduino prædicto inſtanta, vt ſeruorem Chriſtianum certo quodam præſcripto in pauperum, & viduarum vtilitatem, ac defenſionem conſeruarent, & in dies augerent, Regulam a S. Bernardo Clareualienſi Abbate Ciſtercienſi Ordinis S. Benedicti compoſitam iuſſu Honorij II. profeſsi ſunt. Epiſtolam, quam Balduinus miſit ad S. Bernardum, eundem adhortando, vt Regulam Militibus Templi præſcriberet, habes apud Chryſoſt. Henriq. *de priuilegiis Ciſtercienſium, pag.* 477. ſequentis tenoris.

BALDVINVS. MISERATIONE
Ieſu Chriſti Rex Hieroſolymorum,
Princeps Antiochiæ,

Venerabili Patri Bernardo in regno Galliæ degenti, totius reuerentiæ digno, Abbati Monaſterij Clareuallis promptæ voluntatis obſequium.

FRatres Templarij, quos Dominus ad defenſionem huius prouinciæ excitauit, & mirabili quodam modo conſeruauit, Apoſtolicam confirmationem obtinere, & certam vitæ normam habere deſiderant: ideò mittimus ad vos Andream, & Gundemarum, bellicis operibus, & ſanguinis ſtemmate claros, vt à Pontifice Ordinis ſui approbationem obtineant, & animum eius inclinent ad præſtandum nobis ſubſidium, & auxilium contra inimicos fidei, qui omnes vno animo, parique conſenſu ad ſupplantandum ſubuertendúmque regnum noſtrum inſurgunt. Et quia non me latet, quanti ponderis ſit interceſſio veſtra, tam apud Deum, quàm apud eius Vicarium, & cæteros orthodoxos Europæ Principes, prudentiæ veſtræ vtcumque hoc negocium duximus committendum, quorum expeditio erit nobis gratiſſima. Conſtitutiones Templariorum taliter conditæ, quod à ſtrepitu, & bellico tumultu non diſſentiant, & Principum Chriſtianorum auxilio ſint vtiles. Sic agite, vt felicem exitum huius rei, vita comite videre poſſimus. Deo pro nobis preces fundite. Valete.

Quam Regulam deinde conſcriptam à prædicto S. Bernardo approbatam fuiſſe, ſicut ipſa Militia, à Concilio Trecenſi auctoritate Honorij II. Summi Pontificis, clare colligitur ex Prologo ad Regulam per eoſdem Patres Concilij edito ſequentis tenoris:

Omnibus in primis ſermo noſter dirigitur, quicumque proprias voluntates ſequi contemnunt, & ſummo, ac vero Regi militare animi puritate cupiunt, vt obedientiæ armaturam præclaram aſſumere, intemiſſima cura implendo præoptent, & perſeuerando impleant. Hortamur itaque qui vſque nunc militiam ſecularem, in qua Chriſtus non fuit cauſa, ſed ſolo humano fauore amplexati eſtis, quatenus horum vnitati, quos Dominus ex maſſa perditionis elegit, & ad defenſionem ſanctæ Eccleſiæ gratuita pietate compoſuit, vos ſociandos perenniter feſtinetis.

Ante omnia autem, quicumque es, ô Chriſti miles, tam ſanctam conuerſationem eligens, te circa profeſſionem tuam oportet puram adhibere diligentiam, ac firmam perſeuerantiam, quæ à Deo tam digna, ſancta, & ſublimis

eſſe

eſſe dignoſcitur, vt ſi purè, & perſeueranter obſeruetur, inter militantes, qui pro Chriſto animas ſuas dederunt, ſortem obtinere merearis. In ipſa namque refloruit iam, & reluxit Ordo militaris, qui deſpecto iuſtitiæ zelo, non pauperes, aut Eccleſias defenſare, quod ſuum erat, ſed rapere, ſpoliare, interficere contendebant. Bene igitur nobiſcum agitur, quibus Dominus, & Saluator Noſter Ieſus Chriſtus amicos ſuos à ciuitate ſancta in Comitatum Franciæ, & Burgundiæ direxerit, qui pro noſtra ſalute, veraque fidei propagatione, non ceſſant animas ſuas hoſtiam Deo placentem offerre. Nos ergo cum omni gratulatione, ac fraterna pietate, precibuſque Magiſtri Hugonis, in quo prædicta Militia ſumpſit exordium, cum Spiritu ſancto intimante ex diuerſis Vltramontanæ Prouinciæ manſionibus in ſolemnitate S. Hilarij anno 1128 ab Incarnato Dei Filio, ab inchoatione prædictæ Militiæ nono, ad Trecas Deo Duce in vnum conuenire, & modum, & obſeruantiam Equeſtris Ordinis per ſingula Capitula ex ore ipſius Magiſtri Hugonis audire meruimus, ac iuxta notitiam exiguitatis noſtræ ſcientiæ, quod nobis videbatur abſurdum, omneque quod in præſenti Concilio nequiuit eſſe nobis memorabiliter relatum, ac computatum, non leuitate, ſed prouidentiæ, & diſcretioni Venerabilis Patris noſtri Honorij, ac inclyti Patriarchæ Hieroſolymitani Stephani fertilitate, ac neceſſitate, non ignari Orientalis Religionis, necnon pauperum Commilitonum Chriſti, conſilio communis Capituli vnanimiter commendauimus, &c.

Regula autem horum Equitum per 72. capita diſtincta habetur apud Henriquez *loco citato*, *pag.* 41. *& ſeqq.* apud Franciſcum Menenium *de origine Equitum, in fine*, vbi eam videre poteris.

Priuilegia horum Militum quamplurima ex MS. libro Luſitaniæ, in quo per extenſum habentur, ſummariè hic referam. Et primò Eugenius III. qui eiſdem Militibus veſtibus albis indutis, in ſignum innocentiæ, Crucem rubeam, martyrij pro Chriſti nomine non ſubterfugiendi propoſitum deſignantem (eorum Militiæ inſignia) donauit; conceſſit iis, qui ſuis eleemoſynis milites Templi adiuuerint, remiſſionem, & indulgentiam ſeptimæ partis pœnitentiarum ipſis iniunctarum; quod priuilegium deinde confirmatum fuit ab Adriano IV. & Alexand. III. qui eoſdem Milites exemit à ſolutione decimarum, & Clemens IV. mandauit, vt iure procederetur aduerſus illos, qui decimas à Templaribus exigere, & extorquere vellent. Et Lucius III. omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, & indulgentias prius à prædeceſſoribus ſuis Pontificibus Ordini Templariorum conceſſas, confirmauit, mandauitque Epiſcopis, & Prælatis, vt eadem inuiolabiliter obſeruarent. Et Vrbanus III. exemit à ſolutione Quartæ funeralium in ſuis Eccleſiis. Item conceſſit eidem Ordini facultatem ædificandi Eccleſias in locis infidelium, quæ occupauerint, & ita ædificatas immediatè ſubiacere Sedi Apoſtolicæ: Innocentius III. conceſſit, vt Milites Templarij nullum ſoluerent portagium, nec aliud quodlibet tributum de rebus vſui, & neceſſitati ipſorum deputatis. Plura alia vide apud Chryſoſtom. Henriquez *loc. cit. pag.* 479.

Horum Militum obligationes ex forma profeſſionis, quam emittunt, colligi facilè poſſunt, & inter alias hæc præcipua eſt, exponendi vitam in Chriſtianæ fidei defenſionem; profitentur *ſubmiſſionem Generali Magiſtro Ordinis, & Obedientiam ſecundum ſtatuta S. P. Bernardi: Religioſis perſonis verbis, armis, & bonis operibus auxilium non denegare, præcipuè Monachis Ciſtercienſibus, & eorum Abbatibus, tanquam confratribus, & ſociis.* Ex quibus verbis, quæ formaliter ab ipſis in profeſſione exprimuntur, Ciſtercienſis Ordinis Milites eſſe facilè conuincitur.

Floruit hæc Militia vſque ad annum 1312. quo tempore quanto feruore Regulam præſcriptam obſeruarint, libet colligere ex verbis, quæ in eorum gloriam protulit Cardinalis de Vitriaco *in Hiſtoria Orientali cap.* 65. *&* 66. vbi ait: *Adeo formidabiles facti ſunt fidei Chriſti aduerſariis, quòd vnus proſequebatur mille, & duodecim, non quot eſſent, ſed vbi eſſent, dum ad arma clamaretur, interrogantes. Leones in bello, agni manſueti in domo, in expeditione milites aſperi, in Eccleſia velut Eremitæ, & Monachi, inimicis Chriſti duri, & feroces, Chriſtianis autem benigni, & mites. Vexillum bipartitum ex albo & nigro, quod nominant, Beauceant (quaſi bella cieant) præuium habentes: eo quod Chriſti amicis candidi ſunt, & benigni; nigri autem, & terribiles inimicis.*

Extinctus tandem hic Ordo eſt in Concilio Viennenſi ſub Clemente V. eo quòd facultates opulentiſſimas primi feruoris præmia, Equites in impios vſus conſumerent.

Agunt de hoc Ordine omnes ferè Hiſtorici Syluester Marulus *Ocean. Relig. lib.* 3. *pag.* 215. Franc. Menenius *de orig. Ord. Milit. tit. Templar. Equit. Ordo, pag.* 34. Chryſoſt. Henriquez *de priuileg. Ciſtercienſium*, vbi conſcribit Regulam, vt ſuprà diximus, Platina *in vita Clement. V.* Robertus Gaguin. *in Philippo Pulchro.* Papyrius Maſſon. *lib.* 3. *annal.* Azor. *lib.* 13. *inſtit. moral. cap.* 6. & alij.

Sancti Saluatoris Equitum Ordo.

71 Sancti Saluatoris Equitum Ordo in Aragonia circa annum Domini 1118. ſurrexit auſpiciis Alphonſi Nauarræ, & Aragoniæ Regis. Rex namque prædictus Mauris e regno Aragoniæ expellendis intentus, ſciens nihil virtuti arduum, in vrbe Montis-Regalis S. Saluatoris Ordinem Equeſtrem ſolemni ritu ſub Regula S. Patris Benedicti, & inſtitutis ac legibus Templariorum inſtituit; vt Gallis, & Hiſpanis proceribus præmium virtutis inhiandum foret: neque tamen Principem fefellit ſpes, cùm vndique huius honoris intuitu milites magni nominis aduenirent; quibus etiam opitulantibus, feliciter adeo inſtitutum prædictum ei ceſſit, vt Mauris omnibus expulſis, totum Aragoniæ regnum anno 1130. quietum, ac tutum poſſederit, cùm quotieſcunque dimicaturus ſigna cum hoſtibus contuliſſet, ferè ſemper ſucceſſu victor, ac triumphator extiterit, ſibique Pugnacis, ſeu Præliatoris nomen comparauerit. Hunc Ordinem maximis, iiſdemque opulentiſſimis opibus ditauit idem Alphonſus Rex, vt eſt author Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Ordo Equitum S. Saluatoris, pag.* 38.

Auiſienſium, ſiue de Auis Equitum Ordo.

72 Auiſienſis Militiæ Ordo debellandis item Mauris è Regno Luſitaniæ anno Domini 1147. exordium ſumpſit à Ferdinando Monteyro huius Ordinis primo Magiſtro in Eboracenſi ciuitate, quam cùm ſtrenuè ab hoſtium incurſionibus, & obſidione cum ſociis defendiſſet, ab Alphonſo huius nominis primo Luſitaniæ Rege dono accepit, ibique celebri Cœnobio in honorem B. Mariæ Virginis ædificato, primam ſui Ordinis Sedem inſtituit, & à Ciuitate Eboracenſi Eboræ Militum Ordo, ſeu Eboracenſes Milites appellati ſunt, huius Militiæ Milites. Aucti poſtmodum eiuſdem Regis munificentia anno 1181. tempore Ferdinandi Yannez ſecundi Ordinis Magiſtri, caſtro Auiſio, cum agris ſibi ſubiectis, Eborà Auiſium petentes, vt ibi permanerent, à loco Auiſio Auiſienſes ſint appellati, & poſtmodum milites de Auis; à cognomine Magiſtri Ordinis. Hunc Ordinem Innocentius III. Pontificatus ſui anno 4. Chriſti verò 1204. confirmauit. Verum tamen eſt, quòd Fratrem Rodericus Garzias VII. Calatrauæ Militum Magiſter multis bonis Auiſienſes Milites locupletaſſet, Calatrauenſium legibus, & reformationibus ſponte ſe ſubegère, eorúmque

imperium

imperium tot temporis ſpatio probarunt, donec Petrus VIII. Luſitaniæ Rex Auiſios, ſeu Auiſienſes à Calatrauenſibus Militibus ſeiunxit, & ad priſtinam formam redegit.

Hic Ordo, ſicut alij ſuprà relati Regulæ ſancti Benedicti ſubiicitur, & vtuntur Milites conſtitutionibus, quas à Beato Ioanne Cirita Monacho Ciſtercien. & S. Ioanne de Taronca Abbate acceperunt, in quibus inter alia eis præcipitur, vt Regulam S. P. Benedicti præ oculis habeant.

Donationes factas huic Ordini à Regibus Luſitaniæ habes apud Chryſoſtomum Henriquez *de priuileg. Ciſtercienſ. pag.* 515. & primò Alphonſus I. Luſitaniæ Rex fecit huic Ordini donationem ſequentis tenoris.

In Dei nomine Amen. Ego Alphonſus Portugallenſium Rex tibi fratri Gondiſalo Viegas, tibi, inquam, tuæ ſodalitio bellico, qui Ebora degitis, illiſque qui impoſterum hanc militandi rationem ſub Benedicti obſeruantia profeſſi fuerint, per donationem hæreditario iure do Regias ædes, & palatia, veterémque arcem, cum ſuo ſuburbio, quo hortus, quo prope ciuitatem vinea continentur. Regias item domos, quas in oppido Scalabi ad pagum Syrigio habeo. Oppidum idem Coluchi cum confinibus ſuis. Quas donationes, &c. Aliorum Caſtrorum, & bonorum donationes habentur apud Chryſoſtomum Henriquez *loco cit.* quæ omnes indicant huiuſmodi Militiam ſub B. Benedicti Regula degere.

Varijs priuilegiis, & gratiis gaudet huiuſmodi Militia, & abſolutè loquendo, omnes habet immunitates, exemptiones, fauores, & gratias, quas habent alij Ordines ſub Regula D. Benedicti, & Conſtitutionibus Ciſtercienſium degentes, & in ſpecie habetur priuilegium Iulij III. apud Chryſoſtomum Henriquez *de priuileg. Ciſterc. pag.* 516. in quo laudatur deuotio Regum Luſitaniæ in inſtitutione huius Militiæ, cui perpetuus adminiſtrator ipſe Rex pro tempore exiſtens conſtituitur, & Magiſter, vt commodiùs, & expeditiùs contra infideles bella mouere, eáque continuare Milites poſſint. Plura alia priuilegia huius Militiæ vide apud Henriquez *loco cit.*

Auiſienſes Equites in ſuæ Militiæ ſignum geſtant crucem viridem inferiori ſtipite parùm longiori, duas aues ad baſim hinc inde oſtentante. Huius Equeſtris Ordinis adminiſtrator perpetuus eſt modò Hiſpaniarum Rex, ſicut Calatrauæ, & Alcantaræ, qui tres Ordines priuilegia inter ſe communia habent.

Agunt de hac Militia Franc. Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Ordo Equitum de Auis, pag.* 51. Arnold. Vuion. 1 *par. lign. vit. cap.* 73. Conſaluus de Molina *de Nobil. lib.* 1 *cap.* 13. Petrus Mariſ & Antonius de Guaſconib *in Rege Alphonſo I.* Andreas de Reſende *in libel. de inſtit. Milit. Auis.* Franc. de Auellara *in lib. de inſtit. huius Militiæ*, Argote de Molin. *de Nobilit. Betica, lib.* 1 *c.* 32. Rades de Andrada *in Chron. Calatrau. cap.* 19. Azor. *inſtitut. moral.* 1 *p. lib.* 13. *cap.* 5. Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. lib.* 1 *cap.* 41. *num.* 8.

Calatraua Equitum Ordo.

73 Calatrauæ Equeſtris Militia ſub auſpiciis Sanctij III. Caſtellæ, & Ferdinandi Legionis, & Galiciæ Regibus anno 1158. erectus eſt à S. Raymundo Fiterij ad Piſcoriam Abbate, & Didaco Velaſquio, Alphonſi Regis iam milite, bellicíſque rebus ſatis claro, tunc autem ſpretis mundi illecebris in Congregatione Ciſtercienſi militante. Huic Ordini exordium præbuit parta de Mauris victoria in Calatrauæ obſidione; cùm enim huiuſmodi oppidum ad Anam Fluuium ſitum, Chriſtianorum vrbium tunc propugnaculum, contra Maurorum impetum defendere, Templarij Milites, quorum cuſtodiæ commiſſa arx erat, diffiderent; S. Raymundus Ciſtercienſis Abbas, inſtante prædicto D. Didaco tantam prouinciam ſubiit. Hinc factum eſt, vt, Regibus præfatis annuentibus, Præſule Toletano pecunias ſuppeditante, ſeruore, & exemplo S. Raymundi copias vndique excitante, opera & induſtria D. Didaci exercitum ordinante, ipſo ſolo apparatu hoſtes, perterriti fugam arripuerint, abſque animum, & vires appulerint, quo felici omine S. Raymundus ſuæ Militiæ initium dedit, & à Rege Sanctio Calatrauæ principatu donatus, cum ſubiectis ſibi agris Militibus ſuis veſtem albam, & Regulam S. Patris Benedicti indixit, & a Calatrauæ oppido ſui Ordinis capite, Equites Calatrauæ nominari ſuos Milites voluit. His principiis hunc Ordinem in hoc, quod videre eſt, faſtigium exterum approbauit Alexander III. anno 1164 & Innocentius Epiſcopus III. vt patet ex ſequenti Conſtitutione.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis Martino Magiſtro, & Fratribus Ordinis de Calatraua, tam præſentibus, quàm futuris in Ordine Fratrum Ciſtercienſium viuentibus in perpetuum.

QVoties à Nobis petitur, quod Religioni, & honeſtati conuenire dignoſcitur, omninò nos decet libenter concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impertiri. Quapropter dilecti in Domino huj veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, & fel. rec. Alexandri, & Gregorij prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, præfatum locum de Calatraua, & locum de Salua-terra, in quo ad ſeruiendum Deo, diuino eſtis obſequio mancipati, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, vt inſtitutio, quam Abbas, & Fratres Ciſtercienſes vobis in eodem loco morantibus, non vt familiaribus, ſed vt veris Fratribus feciſſe dicuntur, perpetuis temporibus inuiolabiliter obſeruetur; videlicet, vt militaribus armis accincti contra Saracenos pro tuitione Chriſtiani populi fideli dimicetis. Propterea ea, quæ in victu, & veſtitu veſtro præfati Abbas, & Fratres Ciſtercienſes, & vniuerſum Capitulum eiuſdem Ordinis à vobis regulariter obſeruanda ſanxerunt, vobis nihilominus confirmamus; videlicet vt lineis in femoralibus tantùm liceat vti. Veſtes quoque moderatas, honeſtas, & commodas ſecundùm conſilium Morimundenſis Abbatis, & Magiſtri veſtri, cum ſcapulari pro habitu Religionis habebitis; veſtiti, & cincti dormietis; & in Oratorio, dormitorio, refectorio, & in coquina ſilentium iuge tenebitis. Caue bitis autem, ne qualicunque veſte, aut ſuperfluitatis argui, aut curioſitatis notari poſſitis. Tribus verò in hebdomada diebus, ſcilicet feria tertia, quinta, & Dominica die, cum præcipuis ſolemnitatibus, vobis carnibus veſci licebit; vno tantum ferculo, & vnius generis, quod ad carnes pertinet, contenti eritis, & ad menſam ſilentium iuge tenebitis. Ab exaltatione Sanctæ Crucis vſque ad Paſcha tribus diebus, ſcilicet, feria ſecunda, quarta, & ſexta, præter Natale Domini, Epiphaniam, Hypapante, & feſtiuitates omnium Sanctorum Apoſtolorum, omnes qui præſentes domi fuerint in ſeptimana qualibet ieiunabunt, qui autem in caſtris militiæ fuerint, pro Magiſtri arbitrio ieiunium obſeruabunt. Propterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem Domus in præſentiarum iuſte, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, & Principum, oblatione fidelium ſeu aliis iuſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus,

bus, & illibata manere cenſebimus, in quibus hæc propriis duximus vocabulis exprimenda Calatraua, cum pertinentiis ſuis, & quintos, & omnibus pertinentiis ſuis. Sanè laborum veſtrorum, quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas, aut primitias extorquere præſumat. Liceat vobis quoque Clericos, Laicos liberos, & abſolutos ex hoc ſeculo fugientes ad conuerſationem recipere, & Fratres, & Conuerſos cum generalibus Abbatum eorum literis recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere: cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis ianuis clauſis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, diuina officia celebrare. Liceat etiam vobis in locis veſtris ſine manifeſto vicinarum Eccleſiarum damno Oratoria conſtruere, in quibus fratres, & familiæ veſtræ diuinum audire Officium, & Chriſtianam valeant habere ſepulturam. Clerici quoque Ordinis veſtri Clericum Priorem habeant, cui profeſſionem faciant, reuerentiam, & ſubiectionem impendant. Nihilominùs verò per præſentes de cætero ſancimus, vt ſi quis in aliquem Fratrum temerarias manus iniecerit, niſi rationabilis cauſa exiſtat, excommunicationis pœna ſit adſtrictus. Et illud pro tutela veſtra, tam in ſententia, quam in pœna ſeruetur, quod ſub Innocentio Papa de tuitione Clericorum noſcitur inſtitutum. Regulares, & antiquas conſuetudines Ordinis veſtri à prædeceſſoribus veſtris, & à vobis hactenùs obſeruatas aliqua leuitate immutari, ſeu etiam poſſeſſiones domorum veſtrarum alienari, niſi de Magiſtri prouidentia fiat cum conſenſu Capituli, vel maioris, & ſanioris partis, auctoritate Apoſtolica fieri prohibemus. Prohibemus inſuper, vt infra fines Parochiarum veſtrarum, quas à Saracenis acquiſiſtis, vel impoſterùm acquiretis, Capellas, vel Oratoria, ſeu Eccleſias vllus audeat ſine aſſenſu veſtro conſtruere.... ſiue pro neceſſitate populi conſtruendas: in quibus cùm conſtructæ fuerint, licet vobis Clericos eligere, & Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, & ei de ſpiritualibus, vobis autem de temporalibus debeant reſpondere. Propterea prauas, indebitas exactiones ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque Eccleſiaſticis, ſecularibúſve perſonis vobis imponi omninò prohibemus. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum veſtrarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros Ordines fuerint promouendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta à Diœceſano recipiatis Epiſcopo, ſi quidem Catholicus fuerit, & gratiam, ac communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque prauitate aliqua voluerit exhibere: alioquin liceat vobis quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, qui nimirum veſtra fultus auctoritate, quod poſtulatur, indulgeat. Inhibemus autem adhuc, ne interdictos, vel excommunicatos veſtros ad Officium, vel Communionem Eccleſiaſticam quiſquam admittat, niſi forte periculum mortis immineat, & de ſatisfaciendo quàprimò potenti, dederit cautionem. Paci quoque & tranquillitati veſtræ paterna impoſterùm ſollicitudine prouidere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, vt infra clauſuras locorum veſtrorum nullus violentiam, rapinam, ſeu furtum committere, ignem apponere, hominem capere, vel interficere aliqua temeritate præſumat. Adhuc libertates omnes, & immunitates à Regibus, Principibus, aliiſve Eccleſiaſticis, ſecularibuſve perſonis domui veſtræ rationabiliter conceſſas, & hactenùs conſeruatas, ratas habemus, & eas futuris temporibus illibatas manere ſancimus. Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum fas ſit, præfatum locum temere perturbare, aut eius poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſeruentur eorum, pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua in omnibus Apoſtolicæ Sedis auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſeculariſve perſona hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentauerit, ſecunda, tertiaue Canonica monitione præmiſſa, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reúmque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Ieſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diuinæ ſubiaceat vltioni. Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs & hîc fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen. Datum Laterani per manum Rainaldi Domini Papæ Notarij, Cancellarij vicem agentis, 4. Kalend. Maij, Indict. 2. Incarnationis Dominicæ anno 1198. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ III. anno 2.

Quamplura alia priuilegia à variis Summis Pontificibus huic Ordini conceſſa fuerunt, vt ab Alexand IV. anno 1256. Pio II. 1459. Iulio II. 1508. Clement. VII. 1520. & 1525 ad inſtantiam Caroli V. Romanorum Imperatoris, & huius Ordinis perpetui adminiſtratoris, ſicut modò ſunt Sereniſſimi Hiſpaniarum Reges pro tempore exiſtentes. Equites Calatrauæ vouent tantum caſtitatem coniugalem indulto Pauli III. anno 1540. cum hoc tamen, quòd ſemel tantùm nubere poſſint. Huius Militiæ Equites albo vtuntur amictu, rubræ Crucis ſigno ad læuam protenſo, quod eſt particulare huius Equeſtris Ordinis. Particularia huius Ordinis inſtituta habentur apud Radeſium *in Chronico huius Ordinis*. Conſtitutiones verò, & priuilegia *ſupra* citata, ac multa alia leges apud Chryſoſtomum Henriquez *de priuileg. Ciſterc. pag.* 480. *& ſeqq.*

Agunt de hoc Ordine præter citatos Auctores Hieronym. Romanus *de Repub. Chriſt. lib.* 2. *cap.* 8. Paulus Morig. *de Orig. Relig. lib.* 4. *cap.* 5. Sylueſt. Marul. *in Oceano Relig. lib.* 3. *pag.* 226. Petrus Matthæus *in ſumm. Conſtit. Pontif. ſub Pio IV. num.* 12. Martinus de Victoria *in Chron. Valent.* 3. *p. tit. de Calatraua*, Santorinus *de Orig. Equit. lib.* 2. *tit. de Calatraua*, Menenius *de Orig. Ord. Milit. col.* 211. *pag.* 43. Lobera *in vita S. Troilani, cap.* 19. Aubertus Miræus *de Orig. Ciſterc. lib.* 5. *cap.* 9. Barnabas Montalico *in Chronic. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 12. *cap.* 21. Bernard de Britto *in ead. Chronic. tom.* 1. *lib.* 5. *cap.* 5. Emanuël Roder. *tom.* 1. *qq. Regul. q.* 5. *art.* 7. Azor. *inſtit. moral.* 1. *p. lib.* 13. *cap.* 5. *q.* 3. Illeſcas *hiſt. Pontif.* 2. *p. lib.* 5. *cap. vltimo*, & Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 81. & alij.

Gladiferorum Equitum Ordo.

Gladiferorum Equitum Militia, & Ordo ferè igno- 74
tus, quippe qui paruo temporis ſpatio perſtiterit, circa annum Domini 1164. in Liuoniæ regno à Maynardo Sigebergenſi Monacho Ciſtercienſi erectus fuit, vt habetur in *Menolog. Ciſtercien. ſub Kalend. Ianu., pag.* 181. vbi refertur Maynardum prædictum è proprio Monaſterio egreſſum, vt apud Liuoniam fidem Chriſti diſſeminaret, prout ei feliciter contigit, cùm inde Apoſtolus Liuoniæ nominatus fuerit, tantùm laboraſſe, vt maiorem illius Prouinciæ partem ad fidem conuerterit, & ad augendam, ac dilatandam Chriſtianam Rempublicam ibi Ordinem Equitum inſtituerit, eúmque Gladiferorum nomine appellauerit. Hi Equites in vicinos populos infideles, pij, ac ſancti operis progreſſum Raymundi impedire cupientes, arma mouebant. Albertus tamen Krantzius *lib* 6. *Vuandal. cap.* 10. hæc, quæ diximus, effecta à Maynardo, tribuit B. Bertholdo Ciſtercien-

ſis

ſis item Ordinis Abbati, quem cùm *loco cit.* nominaſſet, de eo ita ſubiungit; *Interim aucta multorum fidelium deuotione, plures ſe ſpontaneos in ſacram aduerſus Christi hoſtes militiam deuouerunt, nouoque Religionis habitu, adiumento, ſe Gladiferos Fratres appellauere.* Verùm hæ ſententiæ facile concordantur, ſi Bertholdum Bernardi ſucceſſorem ponamus, prout verè fuit, & ei ſucceſſit Albertus Monachus Ciſtercienſis, & Liuoniæ Epiſcopus, qui in meliorem formam Ordinem hunc redegit, atque ita hanc laudem omnibus attribuere poſſumus, ita vt hos tres Sanctos viros huius Ordinis inſtitutores appellare iure merito poſſimus.

Floruit hic Gladiferorum Ordo vſque ad annum 1237. cum duobus huius Militiæ Generalibus Magiſtris ab infidelibus inter præliandum occiſis, & Militum numero diminuto, ad ſuſcepti muneris officium ſe impares iudicando, Teutonicorum Militum Ordini, eius Conſtitutiones, & Regulam obſeruando, ſe adiunxerunt.

De hoc Ordine fusè tractat Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ord. Milit. tit. Gladiferorum Ordo, pag. 19.* vbi ponit eorum inſignia fuiſſe enſem rubri coloris cum cruce pallio inſuta, vt etiam aſſerit Cromerus, & Arnold. Lubec. Abbas *lib. 7. cap. 9.* vel veriùs cum aliis dixerim, fuiſſe duos gladios forma Crucis decuſſatim poſitæ rubeſcentes. Vide Chryſoſtomum Henriq. *in Menolog. Ciſterc. loco cit.* Anton. Faunum *lib. 7. theatr. honor. & Equeſtris Milit.* Krantzium *lib. 6. Vandal.* Hieronym. Roman. *de Orig. Gladifer.* & alios quamplures. Aſſeritur confirmatus hic Ordo, teſte Menenio *loc. cit.* ab Innocentio III. Bullam tamen confirmationis non reperi.

Equitum S. Iuliani de Pereyro Ordo.

Sancti Iuliani de Pereyro Equitum Ordo anno Do-
75 mini 1170. ſub auſpiciis Ferdinandi II. Caſtellæ, Galiciæ, & Legionis Regis, a ſummæ nobilitatis apud Legionenſes Equite Gomeſio Fernando ortum habuit, & a Sancti Iuliani de Pereyro, vel vt aliis placet, Piratio in regno Legionis oppidulo Diœceſis Ciuitatenſis apud Rodricum ad Coam fluuium ſito, vbi primum, & præcipuum habuit prædictus Ordo Conuentum, denominationem ſumpſit. Militat hic Ordo ſub Regula S. Benedicti, & inſtitutis Ciſtercienſium, vt habetur *ex priuil. Ciſtercienſium, pag. 505.* & confirmatus fuit ab Alexandro III. ac variis priuilegiis decoratus, prout ex ſequenti Conſtitutione colligitur.

☞ ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis Gomezio Priori ſancti Iuliani de Pereyro, eiúſque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

QVoties à Nobis petitur, quod Religioni, & honeſtati conuenire dignoſcitur, omninò nos decet libenter concedere, & petentium deſideriis congruum ſuffragium impartiri. Quapropter dilecti in Domino filij veſtris iuſtis ſupplicationibus clementer annuimus, & præfatam domum S. Iuliani, in qua diuino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Præterea quaſcunque poſſeſſiones, quæcunque bona eadem domus S. Iuliani in præſentiarum iuſte, ac canonicè poſſidet, aut in futurum, conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis iuſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata manere cenſemus, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Ipſe locus, in quo dicta Eccleſia ſita eſt, cum pertinentiis ſuis, cum terris, vineis, ſyluis, pratis, paſcuis, aquis, & molendinis. Sanè noualium veſtrorum, quos propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſiue de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus a vobis decimas, vel primitias extorquere præſumat. Liceat vobis Clericos, ſeu Laicos abſolutos ex hoc ſeculo fugientes ad conuerſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere. Præterea inhibemus, ne alicui poſt emiſſam in eo loco profeſſionē ſine licentia Prioris diſcedere liceat, nulluſque ad ſe venientem, ſine communium literarum teſtimonio, niſi ad ſtrictiorem vitam tranſire voluerit, penes ſe retinere audeat. Præterea omnibus Chriſti fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vt in eo loco ſepulturam liberè eligere poſſint, nulluſque eis contradicere præſumat concedimus, ſaluo tamen iure illarum Eccleſiarum, a quibus ipſorum decedentium corpora aſſumentur. Et quando te, vel aliquem ex ſucceſſoribus tuis mori contigerit, nullus per ſubreptionem, aſtutiam, vel violentiam ſubſtituatur, ſed ille, quem Fratres communi conſenſu, vel maior, & ſanior pars ſecundùm Dei timorem elegerint. Decernimus ergo, vt nulli, &c. Datum Beneuenti per manum Gratiani Subdiacon. & Notarij S. Romanæ Eccleſiæ, 4. Calend. Ianuarij, Indict. 10. anno Incarnationis Dominicæ 1177. Pontificatus D. Alexandri Papæ III. anno 18.

Gaudet hic Ordo omnibus iiſdem priuilegiis, quibus gaudet Equeſtris Militia Alcantaræ, & in tutelam item acceptatus, & protectionem fuit a Ferdinando Rege Legionis, & Galiciæ, quod priuilegium refertur a Chryſoſtomo Henriquez *de priuilegiis Ciſtercien. pag. 503.* vbi etiam per Leonem X. eximuntur à ſolutione, prout exemerat Honorius III. Martinus V. Sixtus IV. & vniuerſaliter prædictus Leo X. iiſdem concedit, & communicat omnia priuilegia Monachorum Ciſtercienſium; & tandem huius Militiæ Equites habent quoad Matrimonia ineunda indultum Pauli III. *ſuprà* relatum in Ordine Militum Calatrauæ.

Agunt de hoc militari Ordine Arnold. Vuion. *1. p. lign. vit. cap. 80.* qui addit Lucium III. anno 1183. iterum confirmaſſe huiuſmodi Ordinem, atque à Diœceſanis exemiſſe. Franc. Menen. *de Orig. Ordin. Militar. tit. Ordo Equitum Alcantara, pag. 45.* qui cum ſupradicto Vuione *loc. cit.* refert, Inſigne huius Militiæ fuiſſe Arborem Pirum viridem in campo aureo. Caſſan. *p. 9. conſ. 9.* Polyd. Virg. *de inuentor. rer. cap. 7.* Ioannes Petrus Gutierez *de Orig. Milit.* Tapia *in authent. ingreſſi, cap. de ſacroſ. Eccleſ. verbo Monaſt. cap. 42.* Bernard. de Britto *in Chron. Ciſterc. tom. 1. lib. 5. cap. 3.* & alij.

Montis Gaudij Equites.

Montis-Gaudij Equitum Ordo in Regno Hieroſoly- 76
mitano, vt eſt auctor Franc. Menen. *loc. cit. pag. 38* originem habuit eo tempore, quo Principes Chriſtiani in Syria pugnabant. Nos ipſum ad maiorem ſecuritatem ponimus incepiſſe anno 1180. quando ab Alexandro III. particulari diplomate approbatus fuit Ordo, quod diploma, teſte Franciſco Radeſio Calatrauæ Equite, aſſeruatur in Archiuio Calatrauenſi. In quo diplomate exprimuntur priuilegia, prædia, & oppida, quibus ob nauatam terræ ſanctæ fortiter operam donati Equites Montis-Gaudij. Hunc Ordinem ſub Regula, & Conſtitutionibus Ciſtercienſibus militaſſe, expreſsè aſſerit Chryſoſtomus Henriquez *in Menolog. Ciſterc. pag. 38. & pag. 276.* Vide Franciſcum Menenium *loco cit.*

Ordo

Ordo Equitum S. Georgij de Alfama.

77 S. Georgij de Alfama Equitum Ordo initium ſumpſit ſub Regula S. Benedicti & Conſtitutionibus Ciſtercien. anno Domini 1201. à Petro II. Aragoniæ Rege apud Alfamam arcem in littore maris Balneatici in principatu Calatrauiæ Diœceſ. Derthunen. ſitam. Hiſtorici hunc Ordinem, vtpote non approbatum, & confirmatum, non diſtinguunt ab Ordine Equitum Monteſiæ, cui anno 1369. per Benedictum XIII. quem tota Hiſpania tanquam legitimum Pontificem colebat, vnitus, & tanquam vnus, & idem cum ipſo approbatus eſt. Ex quo colligere poſſumus, gaudere iiſdem priuilegiis, & gratiis, ac exemptionibus, quibus decorata eſt Equeſtris Monteſiæ Militia, de qua *infra* agemus. De hoc Ordine agunt Syluester Marulus *in Oceano Religionum, pag.* 229. Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. lib.* 1. *c.* 41. *n.* 85. ſed verè non agunt de hoc Ordine, vt contradiſtinguitur ab Ordine Equitum Monteſiæ.

Ordo Equitum S. Michaëlis, ſiue de Ala.

78 Sancti Michaëlis, ſiue de Ala Equitum Militia, & Ordo ab Alphonſo Henriquez I. Luſitanorum Rege an. Domini 1166. inſtitutus eſt apud Alcobaciæ Cœnobium Ciſterciense in Luſitania ſub Regula Benedictina, & Inſtitutis Ciſtercienſium, vt patet ex inſtrumento ipſius Regis, ſequentis tenoris:

In Dei nomine, ſancti Michaëlis Archangeli, & ſancti Angeli Cuſtodis. Quoniam quidem decet beneficia omnipotentis Dei debitis compenſare obſequiis, idcirco ego Alphonſus Dei gratia Portugallenſium Rex, volens, & deſiderans diuinum fauorem pro mea paruitate recognoſcere; & vt poſteri mei recordentur mirabilium ſuorum, per quæ Regnum noſtrum ſtabiliuit in terra, & de conſilio, & matura conſideratione bonorum virorum, quos Dominus elegit ſibi, Martini ſcilicet Abbatis Alcobaciæ, Ranulphi in diuinis literis Magiſtri, & pluriumorum Monachorum eiuſdem Cœnobij, qui adfuerunt, necnon & noſtra Curiæ Rectorum, inſtituimus quandam Fraternitatem Militum, in laudem, & honorem Domini noſtri Ieſu Chriſti, & beatiſſimæ Virginis Mariæ Matris eius, ſub inuocatione S. Michaëlis Archangeli, & Angeli mei Cuſtodis. Ratio verò cur ſic inſtituatur eſt hæc.

Dum ego eſſem in Sanctarena, venit contra me Albarch Rex Siuilliæ cum ingenti multitudine Militum, taliter quod omnes terminos Regni mei cooperiebat ſua multitudine, & caſtrametauit iuxta oppidum, in quo ego cum parua manu mecum eram incluſus expectans auxiliorum aduentum. Sed acceſſit Nuncius referens aduenisse Regem Legionis; & quia erat inter nos ſuſpicio, timui illum, credens, quod veniret in auxilium inimicorum meorum; propter quod conſtitui exire in bellum contra Albarch, antequam veniret, & iuſſi in craſtinum præparari gentem meam, & ego in Oratione rogaui Angelum meum, quem Deus per ſuam miſericordiam dedit mihi in ſocium, & cuſtodem, & beatum Archangelum Michaëlem, quod venirent in meum auxilium, & eriperent me de manibus inimicorum meorum; quod quidem accidit. Et cum in bello ſignum meum eſſet captum ab inimicis meis, ego deſilij de curru, vt liberarem illud: & cum in preſſura pedibus pugnarem, mirabile viſu euenit iuxta me peccatorem, brachium pugnantis, & adiuuantis me armatus quidem ſecundum viſum meum, & ſummitatem cooperiebat ala, tanquam Angeli, corpus autem non videbam, nec aliquis vidit, quamquam omnes Maurorum manum vidiſſent, ſicut poſtea dixerunt captiui. Cum ego manum vidi, intra me confortatus inſilij in hoſtes, & ecce cadebant à latere meo mille, & decem millia à dextris meis. Victus eſt inimicus meus, & collegimus ſpolia eorum, & vidimus proſtratam in campis Sanctarenæ Maurum magnam, quæ perſecuta fuerat nos, & cantauimus laudem Deo noſtro, quoniam bonus, quoniam in æternum miſericordia eius. Poſtea autem dum me pararem ad bellandum cum Rege Legionis, ſciui illum veniſſe in adiutorium mihi, & iam redire in pace. De quo lætus, & gaudens veni, vt laudarem Dominum Ieſum Chriſtum ad Monaſterium Alcobaciæ, in quo fui per dies triginta tres, ſeruiens ei, & cogitans de Regno Dei. Et ne obliuiſcatur adiutorium S. Michaëlis, & Angeli mei, de conſilio ſupradictorum decreui facere vnum Ordinem, & Societatem Militum, qui deferant ſupra cor Alam purpuream, inſignitam auro, & fulgore, ſicut viſum fuit oculis meis fuiſſe illam, quam videram in prælio. Conditiones autem, quas debent ſeruare Milites huius ſocietatis, & iurare, cum acceperint alam, hæ ſunt. Tandem concludit hoc ſuum inſtrumentum, in his verbis: *Et quia eſt mea voluntas, & volo memorare poſteris meis beneficium Domini, & S. Michaëlis, conſtitui Ego Rex Alphonſus hanc Militiam in Cœnobio Alcobaciæ. Æra* 1205. Huius Equeſtris Militiæ inſigne, ſeu ſymbolum, & Teſſera eſt Ala S. Michaëlis (alatus depingi paſſim ſolet) purpurea, intermicantibus radiis aureis ſupra ſiniſtrum latus, ab eáque Militiæ nomen inditum eſt. Quod inſigne nemo ab aliis accipere poteſt, præterquam ab Alcobacienſis Monaſterij Abbate, ſicuti & cappam candidam, quam iidem Milites deferunt, ab ipſo Abbate benedictam recipiunt, & in manibus eius iurant, ſe Romano Pontifici, & Regi fidelitatem præſtaturos, & Conſtitutiones Ordinis Ciſtercien. obſeruaturos. Habet hic Ordo communia priuilegia, & exemptiones aliis Ciſtercien. Ordinibus Militaribus conceſſa.

Agunt de hoc Ordine Bernard. de Britto *in Chron. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 5. *cap.* 18. *&* 19. vbi latiſſimè, Roder. à Cunha *Comment. in* 1. *p. decreti, diſt.* 54. *cap.* 12. *n.* 92. Chryſoſtom. Henriquez *in Menolog. Ciſterc. ſub die* 29. *Sept. pag.* 329. & inter priuileg. Ciſterc. *pag.* 483.

Alcantaræ Equitum Ordo.

Alcantaræ Equeſtris Militia à ſuprapoſitis S. Iuliani de Pereyro Militibus anno Domini 1218. in oppido, quod dicitur Alcantara in Regno Caſtellæ ad Tagi fluminis Ripam exordium ſumpſit. Hinc à loco cognominati ſunt Equites Alcantaræ. Res autem ita ſe habuit. Donati namque Milites Ordinis S. Iuliani de Pereyro Alcantara liberalitate Munnij Fernandez Calatrauæ Militum Magiſtri, vt inde tanquam ex arce munitiſſima, atque firmiſſimo propugnaculo, & hoſtium fines inuaderent, & proprios inuaſos defenderent, ac impetus vndequaque prouenientes reprimerent, habitum Religionis Calatrauæ, proprio obliti, in beneficij accepti memoriam ſumpſerunt, & ſe, ac Ordinis Magiſtrum, viſitationi, inſtitutioni, ac correctioni Magiſtri Militum Calatrauenſium ſubiecerunt, dummodò nec bona alienare, nec Magiſtrum proprij Ordinis Alcantaræ eligere præſumeret. A quibus tamen conditionibus teſte Franciſco Menen. *lib. de Orig. Milit. Equeſt. pag.* 45. ſe exemerunt auctoritate Apoſtolica, & habitum album, ac pro inſigni crucem viridem geſtarunt, & modò geſtant, quod etiam confirmatum ſibi fuit anno 1411. per Benedictum XIII. quem, vt dixi *ſuperius*, Hiſpania vt legitimum Pontificem habebat. Eſt huius Ordinis perpetua adminiſtratio apud Reges Catholicos, vt de Calatraua, S. Iacobo, Auiſio, &c. *ſuprà* retulimus. 79

Huius Ordinis Milites à prima inſtitutione Caſtitatem ſecundùm Regulam S. Benedicti profeſſi ſunt; poſtmodum verò Paulus III. Matrimonium, vti Calatrauenſibus indulſit: vnde in forma profeſſionis dicunt: *Promitto vobis obedientiam, caſtitatem coniugalem, & conuerſionem morum meorũ de bene in melius omni tempore vitæ meæ vſque ad mortem ſecundum Regulam S. Benedicti.*

Honorius III. exemit huiuſmodi Militiam à ſolutione decimarum, quod priuilegium renouauit Sixtus IV. prout refertur in Conſtit. Leonis X. quæ incipit: *In Apoſtolica*, 10. Calend. Iulij 1521. in qua ad inſtantiam Caroli V. Romanorum, Imperatoris, declaratur, Milites Alcantaræ gaudere omnibus priuilegiis Ordinis Ciſtercien. & Clemen. VII. anno 1536. Conſtitutiones pro Regimine Militiæ editas approbauit, vt patet in eius Conſtitutione, quam hîc in confirmationem huius Militiæ aliàs approbatæ ſubiiciemus.

☞ CLEMENS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

AD ſtatum fidelium quorumlibet, præſertim ſub Regularibus Militiis Domino militantium, proſpere conſeruandum, & ſalubriter dirigendum, curis aſſiduis inuigilamus, & ea, quæ propterea prouidè ſtabilita, & ordinata dicuntur, vt firma perpetuò, & inconcuſſa perſiſtant, libenter, cùm à Nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus. Sanè chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanus Imperator ſemper Auguſtus, qui etiam Caſtellæ, & Legionis, ac Aragonum, & vtriuſque Siciliæ Rex, & Militiæ de Alcantara Ciſtercienſis Ordinis perpetuus adminiſtrator in ſpiritualibus, & temporalibus per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtit, necnon dilecti filij Ioannes Zapata, Præceptor domus de Eſparragal, Milites, & Fratres eiuſdem Militiæ, Nobis nuper exponi fecerunt, quòd aliàs in generali Hiſpalenſi de mandato claræ memoriæ Ferdinandi Siciliæ Regis, qui tunc in humanis agens dictæ Militiæ perpetuus adminiſtrator per Sedem eandem deputatus exiſtebat, & deinde in alio generali ipſius Militiæ Capitulo in Burgenſi ciuitatibus de ſimili eiuſdem Caroli Imperatoris, & adminiſtratoris mandato celebratis tunc definitoris eorumdem Capitulorum, circa ſtatum, honorem, & directionem dictæ Militiæ, ac illius perſonarum, intendentes diuerſas ordinationes, ſtatuta, ſtabilimenta Ordini, & Militiæ huiuſmodi ſuis locis, & temporibus neceſſaria, & opportuna fecerunt, ediderunt, & ordinarunt, prout tam in Ferdinandi Regis, quàm Caroli Imperatoris adminiſtratorum, & Capitulorum prædictorum literis, ſeu ſcripturis deſuper confectis dicitur plenius contineri. Quare Carolus Imperator, & adminiſtrator, ac Ioannes; & alij Præceptores, Milites, & Fratres prædicti Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, vt ordinationibus, ſtatutis, & ſtabilimentis huiuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur dictæ Militiæ felicem ſucceſſum paterno zelantes affectu, ac Ioannem, & alios Præceptores, Milites, & Fratres prædictos, necnon eorum ſingulos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis (ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt) ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, ac literarum, ſeu ſcripturarum huiuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, ordinationes, ſtatuta, & ſtabilimenta in Hiſpalenſi, & Burgenſi Capitulis prædictis (vt præfertur) edita, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in literis, vel ſcripturis prædictis contenta, alias licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, omneſque, & ſingulos, tam iuris, quàm facti defectus (ſi qui forſan interuenerint) in eiſdem ſupplemus. Ita quòd liceat Magiſtro, ſeu adminiſtratori dictæ Militiæ pro tempore exiſtenti, in Capitulis Generalibus duntaxat eiuſdem Militiæ pro tempore celebrandis, ſtatuta, ſtabilimenta, & ordinationes Militiæ, & Ordinis prædictorum, etiam in antedictis Capitulis Generalibus (vt præfertur) facta, & in poſterùm facienda, iuxta temporum qualitatem corrigere, declarare, alterare, limitare, & in meliùs reformare, ac illis addere, & alia ſtatuta, ſtabilimenta, & ordinationes eiuſdem Militiæ de nouo facere, & facta, & reformata, quoties Diffinitoribus eorumdem Capitulorum Generalium pro tempore exiſtentium videbitur, immutare, & reformare, ac de nouo facere. Quæ poſtquam alterata, limitata, mutata, reformata, ac de nouo facta fuerint, eo ipſo Apoſtolica auctoritate confirmata, & approbata ſint, & eſſe cenſeantur. Non obſtantibus, &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1536. Kalend. Maij. Pontificatus noſtri anno 7.

A. de Caſtillo.

Præter prædicta priuilegia huic Militiæ conceſſa, habetur apud Chryſoſtomum Henriquez *de priuilegiis*, Summarium priuilegiorum in ſpecie huic Ordini conceſſorum, & præter illud, quo per Sixtum IV. conceditur Ordini Ciſtercienſi, & omnibus illius quibuſlibet, & quomodolibet ad dictum Ordinem pertinentibus perſonis, vt poſſint plenariè abſolui, & ſic abſolutos conſequi omnes Indulgentias, quas conſequuntur ij, qui tempore Iubilei Romæ templa obeunt, & hoc in mortis articulo, quoties opus fuerit: ſi enim quis vnum tale periculum euaſerit, poterit iterùm, & iterum abſolui, quando verum aliàs iudicatur mortis periculum; præter hoc, inquam, Gregorius IX. conceſſit Militibus Alcantarenſibus, & qui in eorum ſunt comitiua, Mahumetanorum regiones accedentibus, ibique pro Chriſto præliantibus, & pro eius fide mortem oppetentibus, plenariam omnium peccatorum, de quibus contriti, & confeſſi fuerint, indulgentiam. Sixtus IV. conceſſit Militibus huius Ordinis, qui Capitulo Generali interfuerint, vt poſſint per viginti dies abſolui ab omnibus caſibus etiam reſeruatis. Innocentius VIII. conceſſit, vt Magiſtri huius Ordinis prouideant in ſuis Eccleſiis, Parochialibus de Parochis, & Sacerdotibus, vel ex ſuo Ordine deſumptis, vel ex ſecularibus, prout ſibi libuerit. Honorius III. quòd Religioſi huius Militiæ Ordines ſacros à quocumque Antiſtite recipere poſſint, quod confirmauit Gregorius IX. & Lucius III. conceſſit, quòd Conuentus Alcantarenſis ſit immediatè ſub protectione Sedis Apoſtolicæ, & quòd nullus Prælatus contra eundem cenſuras promulgare poſſit, confirmauit quoque poſſeſſiones, quas gratiis Pontificum, largitione Regum, & Principum, fidelium oblatione, aut quouis alio licito titulo poſſident, vel poſſidebunt. Plura alia vide apud Henriquez *loco citato, pag.* 513.

Agunt de hoc Ordine omnes Hiſtorici, Ioannes Pet. Gutier. *in tract. de Orig. Milit. Alcantara*, Bernard. de Brito *in Chronic. Ciſterc. tom.* 1. *lib.* 5. *c.* 3. Sanſotinus *de de Orig. Equitum, tit. de Alcantara*, Paulus Morigia *de Origine Religionum, lib.* 4. *cap.* 6. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſtiana, lib.* 6. *cap.* 9. Martin. de Viriana *in Chron. Valent p.* 3. *tit. de Alcantara*, Polyd. Virg. *de inuentor. rer. lib.* 7. *cap.* 5. Sylueſt. Marul *in Ocean. Relig. lib.* 3. *pag.* 217. Radeſius de Andrada *in Chron. Alcantar.* Franciſcus Menenius *de Ord. Milit. Symb. titul. Ordo Equit. Alcantara, pag.* 44. qui replicat, quòd ſublatis trium Ordinum, nempe, S. Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ Magiſtris, diplomate Innocentij VIII. Adminiſtratio

in

in Hiſpaniarum Reges ceſſit, quam poſteà Alexander VI. Leo X & Adrianus VI. Carolo Imperatori, & eius ſucceſſoribus confirmarunt in perpetuum. Agit item de hac Militia Azor. *tom. 1. lib. 13. c. 5. & 6.* Rodriq. *19. Regul. tom. 1. q. 5. art. 4.* Tapia *authentica Ingreſſi, verbo, Monaſteria, cap. 42. num. 13. & c. 49. num. 1.* Roder. a Cunha *in 1. p. Decret. diſt. 54. c. 10. n. 95.* & Barboſa *de iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41.*

Ordo Mercenariorum Equitum.

80 Mercenariorum, ſeu S. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum Ordinem Equeſtris Militiæ anno Domini 1218. erexit in ciuitate Barcinonæ Aragoniæ Rex Iacobus I. vel quia id B. Mariæ vouerat, dum in Montione, captiui ad inſtar, tentus eſt a Simone Montfortis, Comite in Gallijs, huiuſmodi Ordinem inſtituturum, vel quia viſu edoctus, miſeram captiuorum conditionem, & deplorandum ſtatum nouerat, ac proinde maximum pietatis opus ſe facturum ſibi ſpondebat, ſi in auxilium, & leuamen infelicium captiuorum præſentem Militiam ordinaſſet; quod & de facto executus eſt. Petrus Nolaſcus poſt Regem, huiuſmodi pium inſtitutum æmulatus, fidelium eleemoſynis pecunia cumulata vel redemit, vel proprijs, & ſociorum militari opera [illegible] Chriſtianos in ſeruitutem redactos Mauris, & Infidelibus abſtulit. Hanc viuendi rationem, & pietatis normam Gregorius IX. anno 1230. approbauit, multiſque alijs priuilegiis locupletauit, ad fidelium animos ope [illegible] hanc ſummæ miſericordiæ exercendam excitandos, vt refert Franciſc. Menenius *de Ord. Milit. Symb. & Orig. pag. 46.*

Sunt, qui aſſerant huius Militiæ Equites Regulam S. Auguſtini ſequi; verùm Lectorem admonitum vellem, nos hic loqui non de Regularibus S. Mariæ de Mercede non Militibus, ſed de Militibus S. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum; primi enim S. Auguſtini Regulam profitentur, noſtri autem Milites Benedictinam, prout refert Vuion. *1. p. lign. vit. c. 86.* de audito teſtis, qui etiam ad maiorem certitudinem ponit formam profeſſionis ſibi à Militibus huius Equeſtris Ordinis relictam his verbis.

Ego N. Miles Ordinis S. Mariæ de Mercede, & Redemptione Captiuorum, facio profeſſionem, & promitto obedientiam, paupertatem, caſtitatem obſeruare, Deo viuere, & comedere ſecundum Regulam S. Benedicti, & in Saracenorum poteſtate, ſi neceſſe fuerit, ad redemptionem Chriſtianorum, [illegible] manebo.

Vbi ſe, ſi [illegible] obligent, niſi ſit aliud medium, infidelibus, vt captiuos redimant. Probant hanc eandem diſtinctionem [illegible] Ordinum diuerſi, nam qui Regulam S. Auguſtini ſequuntur, [illegible], & Crucem, ſcutum autem in [illegible] medio, [illegible] prætextam [illegible]; qui verò Regulam S. Benedicti ſequuntur, ſola Cruce candida in [illegible] armis Regis ſuperpoſitis contenti ſunt. De hoc Militari Ordine agunt Arnold. Vuion. & Franciſcus Menenius *locis citatis*, Syluest. Marulus *O. [illegible] Relig. lib. 3. pag. 228.* Hieronym. Curita *lib. 1. de Reb. Aragon.* Illeſcas *1. p. Pontif. lib. 5. cap. 2.* Pineda *lib. 12. Monarch. cap. 25. § 4.* Mariana *de Rebus Hiſpaniæ lib. 12. cap. 8.* Garibay *lib. 32. compend. c. 6.* Gaulter. apud quem Onuphrius, & Genebrard. *in tabul. chronog. 13. ſecul. 13. pag. 6-7.* Sanſoſſinus *lib. 2. de Origine Milit.* Rodric. a Cunha *in 1. p. Decret. diſt. 54. cap. 12. num. 100* & alij.

Montis-franci Equitum, ſiue de Monfrac Ordo.

81 Montisfranci, ſiue Equitum de Monfrac Ordo in regno Caſtellæ circa annum Domini 1221. ſurrexit. Huius Militiæ alumni ſtudio rei bellicæ, & pietatis cæteros in Syria Equites adeò laudabili progreſſu æmulati ſunt, vt multis a Chriſtianis Principibus poſſeſſionibus aucti, optimos cenſus, & prædia obtinuerint. Nomen huius Militiæ deriuatum eſt à præcipui Conuentus ſede, quæ fuit in Caſtro de Monfrac in regno Caſtellæ, quod caſtrum cùm Ferdinandus Rex cognomento Sanctus, Gonſaluo Iannetio Calatrauenſi Magiſtro donaſſet, extingui cœpit Equeſtris hic Ordo, vnde Chryſoſtom. Enriquez *in Menolog. Ciſterc. pag. 276.* ſcribit *Milites de Monfrac Ciſtercienſium habitum induiſſe, diuque ſub Regula S. Benedicti, & legibus Ciſtercij perſeueraſſe, ſed poſtmodum Ordinem antiquatum eſſe.* Agunt de hoc Ordine Radetins de Andrada *in Chronic. Calatrauæ, cap. 18.* Barnabas de Montaluo *in Chronica Ciſterc. lib. 2. cap. 15.* Franciſcus Menenius *lib. de Orig. Ordin. Milit. pag. 58.* Rodericus a Cunha *in 1. p. Decret. diſt. 54. n. 96.*

Truxillenſium Equitum Ordo.

Truxillenſis Ordo Equeſtris in Hiſpania anno Domini 1227. ortus eſt in ciuitate Truxillo, à qua & cognomen Militia accepit, cui Alphonſus Rex diplomate condito, oppida; & prædia ditiſſima hæreditariò acquiſita, Truxillum, videlicet, Sanctæ Crucis Zuferolam, Cabanam, & Albalam conceſſit. De hoc Ordine agunt Auctores citati in ſuperiori Militia, qui & hanc cum eadem confundunt, & Chryſoſtom. Enriquez *pag. 276. in Menolog. Ciſterc.* ait, hunc Ordinem inter Militares Ciſtercienſes connumerari, prout acceptatum fuit in Capitulo quodam Generali huius Ordinis, cuius Capituli Actorum verba ſunt hæc: *Ordo Militum de Truxillo Ordini Ciſtercienſi incorporetur, & Abbati de Moreruela obediat.* 82

Ordo Equitum Monteſiæ.

Monteſiæ Equitum Ordo ſub Regula Benedictina, 83
& inſtitutis Ciſtercienſis Congregationis ſub B. Mariæ parrocinio anno 1316. ſurrexit. Is Ordo ſub Guillelmo Erilio eiuſdem Militiæ primo Generali Magiſtro erectus eſt a Iacobo II. Aragoniæ Rege; qui cùm ex prædiis, quæ Templarij Milites in tractu Valentino obtinuerant, nouam Militiam inſtituere vellet ad Infidelium reprimendos incurſus, licentia à Ioanne XXII. Summo Pontif. obtenta, conſtruxit Cœnobium in Caſtro Monteſiæ (à quo & Ordinis denominatio ſumpta eſt) accerſitiſque Calatrauenſibus Militibus, qui nouos Milites Regulam S. Benedicti, & Conſtitutiones Ciſtercienſes docerent, inchoata eſt Militia Monteſiæ, & confirmata poſtmodum à prædicto Pontifice Ioan. XXII. vt eſt auctor Henriquez *de priuil. Ciſterc. pag. 530.*

Subiacet hic Ordo Viſitationi, & correctioni Abbatum Vallis dignæ, & Sanctarum Crucium in Principatu Catalauniæ Ordinis Ciſtercienſis. Item Prior ſacri Conuentus ex Monachis Sanctarum Crucium eligitur, cui Sacerdotes pariter, & Milites obedire tenentur. Huius Ordinis priuilegia communia ſunt cum Ordine Ciſtercienſi, & alijs Ciſtercienſibus Militijs. Profitentur Milites caſtitatem, iuxta tamen facultatem Indulti Pauli III. prout *ſupra* de alijs diximus.

Huiuſmodi Ordo licet tenuis fortunæ quoad bona temporalia ſit, virtute tamen bellica huius Militiæ Equites, in profligandis Saracenis Valentina littora infeſtantibus, non inferiores alijs extitêre.

Magiſter Militiæ Crucem rubram in veſte candida, ſed maiorem, certis ad brachia punctis diſtinctam geſtat. Reliqui verò Milites vtuntur veſte candida, & Cruce rubra, & plana, licet in vexillis militaribus Cruces nigro, vndique colore diſtinctas deferant. Agunt de hoc Ordine Zurita *lib. 6. Annal. Arag. cap. 26.* Polyd.

Conſtitutione, quæ appoſitis clauſulis ſolitis derogatoriis, & pœnalibus concluditur ſub datum Auenioni Idib. Martij, Pontificatus Domini Ioannis Papæ vigeſimi ſecundi anno tertio. Deinde ſequitur acceptatio ipſius Dionyſij Regis, & ratificatio huius tenoris.

Nos vero præfatus Rex, qui priuilegij cura ſolliciti continuo circa indemnitates ſtudioſe flectimur ſubiectorum, voluntarioſque labores aſſumimus, vt eiſdem præparantes quietem, vbi maximè fides inualeſcit, non conſideratis opibus, ſed mente, ac Chriſtianæ Religionis Zelo ferventi, eos cum omni prudentia ſeruemus illæſos, omnibus, & ſingulis in nota prædicta nobis per dictum noſtrum Militem præſentata contentis, & per eundem relatis, oraculo viuæ vocis inſpectis, intellectis, & efficaciter examinatis, ac diligenti deliberatione habita ſuper eis, conſiderantes præfatam ordinationem ac prælibato Ordine Militiæ Ieſu Chriſti, vt potè ſanctè, & prouidè inſtitutam ad Dei ſeruitium tendere, & honorem, diuinique cultus augmentum, & exaltationem Fidei Orthodoxæ, & Regni noſtri Algarbij, ſubditorúmque noſtrorum ſtatum pacificum, & tranquillum, vt per Chriſti pugiles tanquam inexpugnabili muro infidelium bellatorum inſultus, & amaritudo vitetur, ineorſum opprimatur hoſtilis, & enerruetur immunitas barbaricæ feritatis, tandem ordinationem per eundem Dominum noſtrum Summ. Pontificem, ſicut præmittitur, inſtitutam, gratam habemus, ac laudabilem reputamus, & aſſentientes eidem, donationes, & conceſſiones prædictas per dictos procuratores noſtros nomine noſtro factas, & præmiſſa omnia, & ſingula per eoſdem facta pro nobis, & nomine noſtro, & geſta prout ad nos pertinet, & pertinere poteſt, & debet, approbamus, ratificamus, ac firma, rata, ſeu valida, grataque habemus, eaque ſeruare, & adimplere curabimus, vllo vnquam tempore in contrarium non venturi. In cuius rei teſtimonium has noſtras patentes literas per Dominicum Ioannis Notarium noſtrum, ac Regnorum noſtrorum Tabellionem publicum, & generalem ſcribi mandauimus, eáſque ſigillo noſtro plumbeo, ad maiorem firmitudinem, fecimus communiri, eiuſdémque Tabellionis ſigno ſignari.

Et ego Dominicus Ioannis Notarius prædictus, ac auctoritate Regali publicus, & generalis Tabellio in prædictis Regnis Portugalliæ, & Algarbij, qui ad inſtantiam, & mandatum prædicti Domini Regis, præmiſſis literarum Apoſtolicarum, & nota, ſeu forma ordinationis prælibati Ordinis Militiæ Ieſu Chriſti per Dominum Summum Pontificem inſtituti, & de nouo creati, dictóque Domino Regi per dictum Ioannem Laurentij Militem præſentationibus, & etiam gratificationi, aſſentationi, approbationi, ac ratificationi de contentis in ordinatione prædicta per eundem Dominum Regem, vt præmittitur, præſtitis, & omnibus aliis, & ſingulis ibidem actis, ſiue geſtis, vna cum teſtibus infraſcriptis præſens fui, de mandato Domini Regis de præmiſſis omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis, has præſentes literas manu propria fideliter ſcripſi, & in eis ſignum meum conſuetum appoſui, quod tale eſt in teſtimonium præmiſſorum. Acta fuerunt hæc omnia, & ſingula Sanctarenæ Vlyxbonenſis Diœceſis in Aula prædicta Domini Regis 5. die Menſis Maij. Æra M.CCC. LVII. ſub anno etiam Natiuitatis Domini 1319. Deinde apponuntur Teſtes, prout apud Henriquez *de priuileg. pag.* 538.

Teſſera, ſeu Inſigne horum Militum eſt Crux rubicunda, cuius quatuor brachia linea candida interſecat, formata pariter alia Cruce candida, ſic, vt binæ Cruces appareant rubra, & candida. Plures, & ditiſſimas per Luſitaniam commendas poſſidet, illi Oriens, quem ſuis nauigationibus Luſitani aperuerunt, vectigalis eſt. Nullus (vt plurimum) in hunc Ordinem cooptatur, quem non maiorum nobilitas commendet, & ſuis, & proauorum rebus geſtis domi, militiæve admitti dignus ſit. Lege lata cautum eſt, vt admittendi per triennium, ſaltem in Africanis præſidiis Septæ, Tingis, & Maſagami inter frequentes Maurorum incurſus, & excurſus, virtutis ſpecimen ferant.

* Agunt de hoc Ordine Chronicon Regis Dionyſij Galuanus, Pina, Eduardus Nonnius de le don, Antonius de Vaſconcellos, Frater Bernard. de Britto, omnes in Rege Dionyſio, Hieronym. Roman. *in Repub. Chriſtiana, lib.* 13. Sanſouin. *lib.* 2. Paulus Morigia *lib.* 4. *cap.* 4. Chaſſan. *in Catalog. glor. mund. part.* 9. *conſid.* Polyd. Virg. *de inuentor rer. lib.* 7. *cap.* 5. Sylueſt. Marul. *in Ocean. lib.* 3. *pag.* 115. Aubertus Miræus *de orig. Relig. Ciſterc. lib.* 2. *cap.* 30. *& lib.* 5. *Orig. Monaſt. cap.* 9. Lobera *in vita S. Froilani, cap.* 19. Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 14. *anno* 1325. Genebrard. & Onuph. *eodem anno.* Illeſcas *hiſt. Pontif.* §. 2. *lib* 6. *cap.* 2. Platin. *in Ioannem XXII.* Iacobus Boſius *in hiſt. Melit. tom.* 2. *lib.* 1. *anno* 1316. Arnoldus *in ligno vitæ, lib.* 2. *cap.* 91. Barnabas Montaluus *in Chron. Ciſterc. lib* 2. *cap.* 18. Franciſc. Menen. *in Equitum Symb. & originat. Equit. Chriſti Ordo* Llamas *in method.* 5. *part. cap.* 21. D. Martinus Carillo *in annal. chronolog. ſub anno* 1319. *lib.* 4. Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.* 42. *num.* 13. *& cap.* 49. *num.* 1. Petrus Matthæus *in ſumma Conſtit. Roman. Pontif. ſub Pio IV. num* 2. Azor. *tom.* 1. *inſtit moral. lib.* 13. *cap.* 5. *&* 6. Rodricus Cunha *in* 1. *p. Decreti, diſt.* 54. *cap.* 10. *num.* 102. & alij.

Ordo Equitum S. Stephani.

S. Stephani Equeſtris Ordo anno Domini 1560. à 85
Coſmo Mediceo magno Hetruriæ Duce, atque hoc nomine primo, ſub Regula S. Benedicti, & nomine, ac numine S. Stephani I. Summi Pontificis excitatus eſt. Is enim ingentis animi, & profundæ prudentiæ Princeps, cùm rebus ſuis firmandis, & Senatum ſuperiorum temporum in curia, ac belli recentis tumis deformatæ inſtaurationi non ſegnem operam impendiſſet, vt Felicis ad Marcianum prælij, quod eius fortunas, oppreſſis hoſtibus in Hetruria fundauit, memoriam reuocaret, & eadem opera Littus Thyrrenum à Turcarum, & Piratarum excurſionibus tueretur, claſſémque ad expeditiones contra Mahumetanos ſuſcipiendas non ſolùm rebus neceſſariis, ſed & hominibus rei maritimæ gnaris optimè inſtructam haberet, ad inſtar Hieroſolymitani Ordinis, anno prædicto Militiam S. Stephani Pontificis, & Martyris, quòd pugna Marciana 3. Non. Auguſti, qui dies eidem S. Pontifici ſacer eſt, incidiſſet, ſtatutis, ac legibus conditis, inſtituit, vt à Pio IV. confirmaretur, impetrauit, qui & complura illius Militiæ Equitibus priuilegia indulſit diplomate de hac re edito, prout ex ſequentibus literis, & Conſtitutione ſequentibus ſatis ſupérque colligere licet:

PIVS PAPA IV.

Dilecto filio nobili viro Coſmo Medices Florent. & Senar. Duci.

Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Eximiæ deuotionis ſinceritas, & integra fides, quibus in noſtro, & Apoſtolicæ Sedis conſpectu clarere dignoſcetis, meritò nos inducunt, vt te, quem ſpeciali dilectione proſequimur, tuóſque poſteros condignis attollamus honoribus, & gratioſis fauoribus proſequamur. Cùm itaque, ſicut Nobis nuper exponi feciſti, tu ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei Catholicæ defenſionem, mariſque mediterranei ab infidelibus cuſtodiam, & tuitionem, necnon poſterorum tuorum decus, & honorem cupias vnam Militiam ſub certo approbato Ordine per te eligendo, cum conuenienti dote per te

ex tuis propriis bonis aſſignanda pro vno Magiſtro, ac certo numero Militum ad inſtar aliarum Militiarum in regnis Hiſpaniarum, vel alias rite inſtitutarum, in dominio tuo erigere, & inſtituere, ſi ad id noſtra, & Sedis præfatæ tibi deſuper licentia ſuffragetur. Nos huic tam pio, & laudabili propoſito fauorabiliter annuentes, téque vt deuotio tua, & poſterorum prædictorum erga nos, & Sedem præfatam eò magis inualeſcat; quo te, & illos eiuſdem Sedis maiori munificentia honoris amplexos, ac talibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, tuis in hac parte ſupplicationibus inclinati, Nobilitati tuæ, vt ad Dei honorem, & gloriam, & alios effectus præmiſſos in tuo dominio, ac loco, & æde ſacra tibi benè viſis vnam Militiam ſub Reg. Sancti Auguſtini, aut S. Benedicti, vel Ciſterc. aut alterius approbati Ordinis per te eligendi, ac ſub inuocatione, & cum inſigniis tibi bene viſis decentibus poſtea priuilegiis, facultatibus, & indultis à Nobis, & Sede præfata decorandam, cum dote conuenienti arbitrio tuo per te, vt præfertur, aſſignanda, pro vno Magiſtro, qui tu primus, quoad vixeris, & pro tempore exiſtens Floren. Dux eſſe debeat, ac certo militum nobilium, & aliàs iuxta diſpoſitionem tuam qualificatorum numero ſub tua, ac pro tempore exiſtentis Magiſtri huiuſmodi obedientia, ac per te, tam à primæua erectione, quàm aliàs occurrente vacatione, ac per ſucceſſores tuos Florent. Duces ipſius Militiæ Magiſtros perpetuò, inſtituendorum cum emiſſione profeſſionis Ordinis huiuſmodi, ac habitus ſuſceptione, & Capitulis, pactis, conditionibus, & ſtabilimentis per te ſtatuendis, alias tamen licitis, & honeſtis, ac ſacris Canonibus non contrariis, per Nos, & Sedem præfatam poſtmodum approbandis, & confirmandis ad inſtar aliarum Militiarum in dictis regnis Hiſpaniarum, vel aliàs ritè inſtitutarum, ſine tamen alicuius præiudicio, erigere, & inſtituere, necnon pro Militiæ, ac Militum eorumdem ſalubri directione, & felici regimine, quæcumque ſtatuta, & ordinationes ſimiliter licita, & honeſta, ac contra libertatem Eccleſiaſticam non tendentia, etiam per Nos, & Sedem eandem reprobanda condere, & edere, aliaque in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere liberè, & licitè valeas, plenam, & liberam, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, licentiam, & facultatem concedimus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſuis quorumcunque regnorum, & dominiorum, Militiis, illarúmque adminiſtratoribus, & Magiſtris, ac perſonis aliis, etiam Regum, Reginarum, & aliorum Principum inſtantia, aut etiam Motu proprio, & conſiſtorialiter, vel aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 1. Octobris 1561. Pontificatus noſtri anno 2.

Cæſ. Glorierius.

PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad futuram rei memoriam.

HIs, quæ pro Religionis propagatione, & fidei Catholicæ defenſione, ac animarum ſalute prouidè facta eſſe noſcuntur, vt illa perpetuò, & illibata perſiſtant, libenter Apoſtolici muniminis robur adiicimus, ac illa de nouo concedimus, & deſuper diſponimus, prout Catholicorum Principum Nobis, & Apoſtolicæ Sedi deuotorum pia vota expoſcunt, & in Domino conſpicimus ſalubriter expedire. Dudum ſiquidem pro parte dilecti filij nobilis viri Coſmi Med. Florentiæ, & Senarum Ducis Nobis expoſito, quòd ipſe ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei Catholicæ defenſionem, maríſque Mediterranei ab infidelibus tuitionem, ac poſterorum ſuæ decus, & honorem vnam Militiam ſub certo approbato Ordine per eum eligendo cum dote competenti ex ſuis propriis bonis aſſignanda pro vno Magiſtro, certóque Militum numero ad aliarum in Hiſpaniis, vel aliàs rite inſtitutarum Militiarum inſtar in eius dominio erigere & inſtituere, ſi ſibi ad id Noſtra, & Sedis prædictæ licentia ſuffragaretur. Nos præfato Coſmo Duci, vt ad Dei honorem, & gloriam, aliéſque effectus præmiſſos in dicto dominio, & loco, ac æde ſacra ſibi bene viſis vnam Militiam ſub Regula S. Benedicti, vel alterius approbati Ordinis, ac ſub inuocatione, & cum inſigniis, de quibus ſibi videretur decentibus poſteà priuilegiis, facultatibus, & indultis a Nobis, & dicta Sede decorandam cum dote conuenienti per eundem Coſmum Ducem arbitrio ſuo, vt præfertur, aſſignanda pro vno Magiſtro, qui videlicet ipſe Coſmus quoad vixerit, & deinde pro tempore exiſtens Florentiæ Dux eſſe deberet, & certo militum per ipſum Magiſtrum pro tempore exiſtentem, tum à primæua erectione huiuſmodi, quàm ex tunc deinceps perpetuò inſtituendorum, ac habitu Regulari donandorum, & ad Regularem Ordinis huiuſmodi profeſſionem admittendorum numero ſub eiuſdem Magiſtri obedientia, ac cum pactis, Capitulis, conditionibus, & ſtabilimentis per dictum Coſmum Ducem edendis, & per Nos, & dictam Sedem poſtmodum approbandis, ad aliarum Militiarum prædictarum inſtar, ſine tamen alicuius præiudicio, erigere, & inſtituere, ac pro Militiæ, Militúmque præfatorum ſalubri directione quaſcumque ordinationes, & ſtatuta per Nos, vt præfertur, confirmanda condere poſſet, licentiam, & facultatem per alias noſtras in forma Breuis literas conceſſimus. Cùm autem, ſicut accepimus, idem Coſmus Dux Omnipotentem Deum, vt Chriſtianum decet Principem, honorare, proximo prodeſſe, vitamque beatam promereri deſiderans, in immenſæ Maieſtatis diuinæ, ac glorioſiſſimæ Dei Genitricis, ſempérque Virginis Mariæ, eiúſque cæleſtis Curiæ gloriam, & honorem earundem literarum vigore, vnam ſub inuocatione, & protectione Beati Stephani Militiam Militum Sancti Stephani nuncupandorum ſub Regula eiuſdem Sancti Benedicti erexerit, & inſtituerit, illique nonnullos fructus, redditus, & prouentus, ac bona pro eius dote aſſignauerit, voluerítque, quod eius Milites præfati in ſua receptione charitatem, caſtitatem coniugalem, & obedientiam expreſſe profiterentur: charitatem nempe, cui tanquam ſolidæ baſi Militia ipſa inniteretur, honorem Dei rebus vniuerſis proponendo, ſacræ Scripturæ præceptis parendo, Sedis prædictæ mandata ſeruando, pro fide Catholica pugnando, iuſtitiam colendo, pauperibus ſubueniendo, captiuos ab infidelium vinculis recuperando, & ſimiliter ſeſe vltroneos cuicunque periculo pro Chriſtianæ Religionis defenſione, & pro eius augmento, non ſolùm facultates, ſed propriam vitam exponendo: Caſtitatem verò, ſiue pudicitiam, nullam aliam fœminam præter propriam vxorem carnaliter cognoſcendo; Obedientiam autem in omnibus ſibi per Magiſtrum, vel eius Locumtenentem, alióſve Militiæ Superiores, iuxta illius ordinationes, & ſtatuta, iniunctis bono, & hilari animo diligenter exequendis, ac pro ſalubri Militiæ, Militúmque prædictorum regimine, & perpetuitate, nonnulla Canones, & ſtatuta, ac ordinationes ſuper ipſorum Militum regula, [illegible] per Milites ſtatutis, & Conſtitutionibus, ſuper Militum officio, ac profeſſione, [illegible] pœna tranſgreſſionis Regulæ, ſtatutorúmque [illegible] modo Milites ad profeſſionem recipiendi, illorum habitu,

bitu, Eccleſia, & cultu diuino, hoſpitalitate, communi theſauro, Capitulo Generali, Magno Magiſtro, officiis, & dignitatibus Militiæ, Militum officio, exercitio, & commendis, contractibus, alienationibus, & locationibus, necnon prohibitionibus, & pœnis, ac ſuper aliis prouiſionibus, rebúſque ad diuini Numinis cultum, Militiæ decus, Religionis augmentum, & animarum ſalutem facientibus, ediderit, atque ſanciuerit, prout in illis, variiſque Capitulis deſuper Italico ſermone in vno Quinterno diſtinctè conſcriptis, ac de noſtro mandato per dilectum filium noſtrum Ioannem Baptiſtam tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem Cicada nuncupatum diligenter examinatis, ac perlectis, & emendatis, ac per Nos manu propria ſubſcriptis plenius continentur. Nos præfati Coſini Ducis pium, & laudabile inſtitutum, vtpotè fidei Catholicæ exaltationem, & alia pia opera concernens plurimùm in Domino collaudantes, necnon erectionis, inſtitutionis, ſtatutorum, canonum, ordinationum, & capitulorum, ac ſuper illis confecti Quinterni prædictorum, & inde ſecutorum, veriores tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ac ipſum Coſmum Ducem, quem ſpeciali dilectione proſequimur, in hoc ſuo laudabili Militiæ Chriſtianæ promouendæ propoſito confouere, ac ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, Motu proprio, non ad ipſius Coſmi Ducis, vel alterius pro eo Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate erectionem, inſtitutionem, aſſignationem, aliáque omnia, & ſingula, canones, ſtatuta, ordinationes, & capitula prædicta, ac prout illa concernunt, cætera in prædicto Quinterno contenta, & inde ſecuta, quæcunque Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ex certa ſcientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, necnon omnes & ſingulos iuris, & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint, in eiſdem ſupplemus, & nihilominus potiori pro cautela Militiam prædictam eiſdem modo, & forma, quibus per ipſum Coſmum Ducem erecta, & inſtituta eſt, de nouo, ex ſimili ſcientia, eadem auctoritate perpetuò erigimus, & inſtituimus, illique ſic erectæ omnia, & ſingula, fructus, & alia mobilia, & immobilia, res, & bona illi per eundem Coſmum Ducem hactenùs conceſſa, & deinceps tam per eum, quam alios quoſcunque licitè concedenda, etiam perpetuò applicamus, & appropriamus, necnon canones, ſtatuta, ordinationes, & capitula prædicta de nouo ſtatuimus, & ordinamus, ac eundem Coſmum, & pro tempore exiſtentem Florentiæ Ducem in Magnum Magiſtrum eiuſdem Militiæ, cum honoribus, oneribus, prærogatiuis, & facultatibus, quibus alij aliarum Militiarum dicta auctoritate confirmatarum Magiſtri inter ſuos Milites quomodolibet vtuntur, fruuntur, & gaudent, ſimiliter perpetuò conſtituimus, & deputamus, illique prædicta immutandi, & reformandi. Ac alia quæcunque, ordinationes, & ſtatuta ad eiuſdem Militiæ directionem facientia, licita, & honeſta, ac ſacris Canonibus minimè contraria, quotiens ſibi videbitur, condendi facultatem concedimus, ac præmiſſa omnia, & ſingula valida, & efficacia fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & per Milites Fratres, & alias eiuſdem Militiæ perſonas, alióſque quomodolibet inuiolabiliter obſeruari debere. Ac eoſdem Milites, & Religioſos ab illis nullatenus reſilire poſſe, ſed ad illorum obſeruationem teneri, & efficaciter obligatos fore, cenſuriſque & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis ad id compelli poſſe. Et ſic per quoſcunque Iudices, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. Ac ſi ſecus ſuper his a quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quocircà Venerabili Fratri noſtro Epiſcopo Amenin. & dilectis Filiis Vicariis Venerabilium Fratrum noſtrorum Florent. & Piſan. Archiepiſcoporum in ſpiritualibus Generalibus, motu ſimili, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Coſmi, & pro tempore exiſtentis Florentiæ Ducis fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eique in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta huiuſmodi firmiter obſeruari. Ac Coſmum, & pro tempore exiſtentem Florentiæ Ducem, necnon Milites præfatos, ac ſingulos alios, quos ipſæ literæ concernunt, & concernent in futurum illis pacificè gaudere, non permittentes, eos deſuper per quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna Iuris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, non obſtante Bulla felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, qua cauetur, ne quis extra ſuam Ciuitatem, vel Diœceſ. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis vltra vnam dietam à fine ſuæ Diœc. ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem, vel Diœc. in quibus deputati fuerint, contra quoſcunque procedere, aut alij, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus, non tribus dietis in Concilio Generali editis, & quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quarumcunque aliarum, etiam Hoſpitalis S. Ioannis Hieroſolymitani Militiarum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, Priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, ac dilectis filiis, illarum Magiſtris, Conuentibus, & Fratribus ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac conſiſtorialiter, & per viam contractus, ac vniuerſæ legis, & ad Imperatorum, Regum, aut aliorum Principum inſtantiam, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum confirmationis, approbationis, adiectionis, ſupplectionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, appropriationis, ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, deputationis, conceſſionis, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1561. Calend. Februarij, Pontificatus noſtri anno 3.

Hæc nobiliſſima Religio ab eodem Pio IV. fuit aliis priuilegiis præter ſupradictam approbationem, & confirmationem decorata, vt habetur in eius Bulla, ſub Datum Romæ apud ſanctum Marcum anno 1562. Non. Iulij. Pontificatus ſui ſimiliter anno tertio, quæ extat in principio libri ſtatutorum eiuſdem Militiæ.

Similiter fulcitur hæc Religio aliis gratiis, & priuilegiis ab aliis Summis Pontificibus, præſertim à Sixto Papa V. vt apparet in eius diplomate ſub Dat. Romæ apud S. Marcum die 12. Sept. anno 1588. Pontificatus ſui anno tertio, in quo conceditur Magno Magiſtro Militiæ prædictæ facultas, vt hoſpitalia per Laicos regi ſolita, ad hoſpitalitatem ſeruandam inſtituta, in Hetruria exiſtentia in commendas dictæ Religionis S. Stephani, etiam per vnionem erigi poſſint.

Similiter ab eodem Sixto Papa V. in alia Bulla ſub Dat. Romæ in monte Quirinali anno Domini 1590. 10. Kal. Iunij. Pontificatus ſui anno 6. conceditur facultas Equitibus huius ſacræ & Illuſtriſſimæ Religionis, vt etiam vxorati, & bigami penſiones annuas Eccleſiaſticas ducentorum ducatorum auri de Camera ſuper quibuſuis beneficiis obtinere poſſint, & retinere, & in quamcunque ſummam, etiam quòd in habitu Clericali non incedant. Extant prædicti Sixti V. Conſtitutiones per extenſum in prædicto libello ſtatutorum huius Militiæ Florentiæ impreſſo apud Iuntas in principio.

Milites huius ſacræ Religionis omittere poſſunt profeſſionem intra annum probationis, & non comprehenduntur in decreto Concilij Tridentini *ſeſſ. 25. cap. 15.* vt habetur in vna Tiraſonenſis penſionis die Lunæ 11. Decembris 1570. celebrata à ſacra Rota Romana.

Eadem ſacra Rota Romana definiuit in vna Lucanenſis plebis, die veneris 21. Maij 1529. quòd Equites Militiæ S. Stephani ſunt capaces beneficiorum ſecularium, & pro eadem re extat votum nonnullorum ex Dominis ſacræ Rotæ Romanæ, nimirum Domini Seraphini Oliuerij Razalij, Rotæ Decani, & Domini Hieronymi Pamphilij Rotæ Auditoris, & Domini Pompeij Arrigonij ſimiliter Rotæ Auditoris, & poſtmodum omnes ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinales. Refertur ſimiliter decretum ſacræ Congregationis ſuper rebus Datariæ vrbis, quòd Equites Militiæ poſſint prouideri de beneficiis ſecularibus, ſub die Lunæ 9. Septembris 1591.

His priuilegiis, gratiis, & immunitatibus à Sede Apoſtolica obtentis addidit nonnulla alia priuilegia, ac facultates Sereniſſimus Coſmus Medices, vt in hac ſua epiſtola continetur, ſub Datum Florentiæ, Anno 1565. cuius tenor hic inſeritur.

COSMVS MEDICES, DEI Gratia Florentiæ, & Senarum Dux II. Portus Ferrarij in Ilua Inſula, Caſtilionis Piſcariæ, & Igilij Inſulæ Dominus, &c.

R*Ecognoſcimus harum ſerie literarum, & vniuerſis notum facimus, quòd ſacri Noſtri Ordinis Militiæ, quam ſuperioribus annis ad Chriſtianam Rempublicam tuendam, propagandámve (annuente Deo) fundauimus, cum conuentu, Eccleſia, Ædibus à fundamento erectis, ærario adaucto, armis, triremibus, commeatu, atque aliis nauticis rebus comparatis; operæ pretium fore duximus, quæ ad politiam, ac ipſius Militiæ firmitatem, & ornamentum pertinent, noſtris decretalibus literis conſtituere. Nos igitur prædictis, atque aliis iuſtis cauſis moti, ex certa ſcientia, conſultò, & de poteſtatis noſtræ plenitudine Religionem S. Stephani, ſiue Sacrum Militarem Ordinem infraſcriptis immunitatibus, gratiis, & priuilegiis decoramus atque exornamus. In primis namque ciuilium cauſarum, criminalium pariter, & mixtarum, quæ apud ipſam Religionem, atque Ordinem quoquo modo pertinebunt, hoc in noſtra ciuitate Florentia, eiuſque dominio ſupremum Magiſtratum noſtrorum Clariſſimorum Conſiliariorum; Senenſis vero Magnificum Generalem Gubernatorem noſtrum, aut Locumtenentem cum poteſtate delegandi notionem habere volumus, & decernimus præter eos neminem. Qui quidem Magiſtratus & Gubernator, & qui ab eis delegati fuerint, procedendo ſummariè, & de plano ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, huiuſmodi cauſas, decidere, & terminare debeant, omni prorſus appellatione remota; & pro dictarum cauſarum deciſionibus Religio ipſa priuilegiis municipalibus, & ſtatutis vtatur, ac potiatur, quibus ciues originarij Florentini, ac etiam Senenſes ciues reſpectiue vtuntur, & potiuntur. Hoc etiam addito, & expreſſè declarato, quòd aduerſus Procuratores, Quæſtores, Actores, Colonos, atque id genus Miniſtros, qui prædiorum ruſticorum fructus, vel quorumvis bonorum, vel commendarum redditus, ad ſacram tamen Religionem pertinentes, aut ſacri ærarij pecuniam exegerint, & retinuerint; eadem Religio via executiua tam realiter, quam perſonaliter coram quibuſcumque Rectoribus, aliiſque ordinariè ius dicentibus agere poſſit, iiſdem ciuium Florentinorum, & Senenſium, vt cauſa poſtulabit, priuilegiis ſuffulta, & adminiſtrationis ratio, & reliquorum reſtitutio pro ſuo iure facilius obtineatur: nullus tamen contra præfatam Religionem, eiuſque ærarium agere, aut de iuribus ſuis quibuſcunque experiri valeat, præterquam coram præfatis Conſiliariis, & Gubernatore. Ipſis verò Militibus, eorúmque famulis, ac ipſius ſacræ Religionis Officialibus, & Miniſtris arma defenſibilia cuiuſcunque generis, exceptis armis inſtrumentis vulgò nuncupatis, Archibuſetti à ruota, aliis quæ per edicta noſtra prohibitis, eandem facultatem gerendi Florentiæ, & Senis, & vbique locorum noſtræ ditionis, & ſub eiſdem conditionibus, & obligationibus concedimus, quam adhuc noſtræ Aulæ, & Nobis, vel Illuſtriſſimo filio noſtro ſtipendio inſeruientes, habent, ac potiuntur. Militum quoque eorundem, & Religionis Officialium, & Miniſtrorum arma, veſtes, & ſupellectilia duntaxat ad eorum vſum, vel ipſorum familiæ deſtinata Florentiæ, Senis, cæteriſque noſtræ ditionis locis, omnibus datiis, pedagiis, ac vectigalibus, tam immiſſionis, quàm extractionis gratia, libera, & exempta penitus eſſe decernimus, atque præcipimus; dummodo per reuiſores, aut alios Doanæ miniſtros prædictæ res, & vtenſilia, ſiue immittenda, ſiue extrahenda inſpiciantur, atque obſignentur. Memoratos inſuper Milites, ac Religionis Officiales, & Miniſtros quoad prædia vrbana, domus, & habitationes, quas pro mercede, aut penſione conducent, eadem immunitate, ac priuilegio gaudeant, ac in omnibus, & per omnia fruantur, quo Piſani Gymnaſij Doctores, & Scholares Piſis commorantes potiuntur, abſque tamen ipſorum Scholarium, & Doctorum præiudicio. Quæ quidem priuilegia, & immunitates vt ſuprà conceſſas, ſine dolo, ſine fraude, & ſine vlla machinatione (vt virum bonum decet) obſeruari diſtrictè iubemus. Non obſtantibus quibuſcunque in contrarium quomodolibet facientibus. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi talia forent, quod de ipſis de verbo ad verbum mentio fieri debeat ſpecialiter, & expreſſè, Motu proprio, & eadem certa ſcientia derogamus. Hæc eſt voluntas noſtra huius diplomatis manu noſtra firmatè, & plumbei noſtri Ducalis ſigilli appenſione muniti teſtimonio roborata. Datum Florentiæ in noſtro Ducali Palatio die 24. Martij, anno Dominicæ Incarnationis 1565. Ducatus noſtri Florentini, anno 29. Senenſis verò 9.*

Agunt de hoc Ordine Onuphrius *anno* 1562. Morig. *lib. 4. cap.* 8. Syluest. Marul. *in Oceano Relig. lib. 3.* Gaultet. *in tab. ſeculo* 16. *pag.* 745. *anno* 1562. Illeſcas *p. 2. lib. 6. cap.* 31. Sanſouinus *lib. 2. tit. Æquitas Sancti Stephani.* Menenius *in delit. eodem tit.* Azorius *inſtit. mor. p. 2. lib. 13. cap. 5.*

cap.5 in fin. Roder. à Cunha *in 1. p Decret. Grat. diſt.* 54. *cap. Generalis.* 12. *n.* 104. Barboſ. *de iur. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 86. & alij.

Ordo Equitum S. Mauritij, & Lazari.

S. Mauritij Equitum Ordo ſub Regula S. Benedicti, à Duce Sabaudiæ Emanuële Philiberto anno 1572. inſtitutus eſt temporibus Gregorij XIII. & Maximiliani II. Romanorum Imperatoris. Inſtitutum huius Militiæ eſt, Sabaudiam ab Hæreticis illæſam tutari, ac conſeruare, deinde totam Italiam, cuius ipſa eſt clauſtrum, & munimentum, contra quoſcunque Barbarorum incurſus defendere. Hunc Ordinem idem Gregorius confirmauit, ac priuilegiis communiuit, prout ex ſequenti Conſtitutione, inſtitutionis formam, profeſſionem Militum, & ea omnia quæ ad hanc Militiam ſpectant, clarè colligere fas erit.

GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

CHriſtiani populi corpus ſic ſumma Dei prouidentia cernitur conſtitutum, vt quemadmodum Eccleſiaſticis perſonis propria eſt operatio attributa, ita ſtrenuis, & fortibus viris, tanquam Chriſti athletis, ſua benemerendi occaſio ſit allata. Cùm ad eum quoque finem Deus ſecularem Principibus poteſtatem dederit, vt debitum ſanctæ Religioni præſtent famulatum, atque his inter ſe cohærentibus, & Militiæ præſidio Sacerdotum pietas in ſuo officio protegatur, & Militum virtus amore Religionis augeatur, vnde illius fides & gloria ſit propaganda. Id verò ſummo conatu pro tempore eſſe agendum, vt quammaxima Chriſtianæ, & Catholicæ fidei adiumenta comparentur, Reipublicæ Chriſtianæ grauiſſima vulnera ab Hæreticis Satanæ miniſtris inflicta, & ab eiſdem, ac infidelibus impoſterùm impendentia mala ſatis apertè nos admonent. Ac inter cæteras Chriſtiani populi partes, his præcipuè malis Hæreticorum venenis, dolis, inſidiis, atque oppreſſionibus obnoxiæ conſpiciuntur Sabaudiæ, & finitimæ regiones ob vicinitatem adiacentium quorundam locorum, præſertim Geneuæ, à qua ipſa hæreſum contagio, & peſtis circumquaque ſerpſit, atque manauit. Itaque cum dilectus filius nobilis vir Emanuel Philibertus Sabaudiæ Dux pro ſua præſtanti pietate, ac prudentia hæc diligenter conſiderans in animum induxerit, ad alia, quæ ipſe conſueuit tuendæ, & augendæ Catholicæ Religionis cauſa, in locis ditioni ſuæ ſubiectis adhibere remedia illa, & adiungere, vt ex delectis omnis generis Chriſtiani populi Militibus, vnam Sanctæ Sedis auctoritate conficiat Militiam, Beati Mauritij Martyris nuncupandam, quam idem Emanuel Philibertus Dux, & eius Anteceſſores, vt præcipuum ſuum, ac rerum ſuarum protectorem, eximio, ac perpetuo ſtudio, & veneratione ſunt proſequuti, idque Nobis exponi fecerit, ac ſimul ſupplicari, vt hoc ei impartiri dignaremur. Nos optimum illius conſilium, ac ipſo, maioribúſque eius clariſſimis, & præſtantiſſimis Principibus dignum animum, meritis in Domino laudibus commendantes, ac proſpicientes, ipſam ſic conſtituendam militiam maximo vſui, & præſidio fore, non ſolùm ipſis Sabaudiæ, & Pedemontium Prouinciis, ſed toti etiam Italiæ ad ſuſtinendos, & propulſandos quoſuis Hæreticorum, & infidelium impetus, ac opportuniſſimum ibi propugnaculum, munimentum, & auxilium habituros eſſe Nos, Eccleſiamque Romanam, ac vniuerſam Chriſtianam Rempublicam in ipſo Militiæ robore, ac talis Ducis maxima virtute, rerúmque bellicarum ſummâ, & ſæpè cognita peritia, illi ſuper hac re prompto, ac libenti animo annuendum, pióſque eius conatus ſpeciali fauore, & gratia duximus proſequendos. Quare ipſum Emanuëlem Philibertum à quibuſuis excommunicationis, &c. & abſolutum fore cenſentes, eius ſupplicationibus inclinati vnam Militiam, ad gloriam, & laudem Omnipotentis Dei, qui Dominus eſt exercituum, & per quem Reges regnant, ac Principes imperant, & fidei Catholicæ in dictis Sabaudiæ, & Pedemontium regionibus defenſionem, ac vniuerſæ Italiæ, totiúſque Chriſtianæ Reipublicæ ſalutem, & commodum ſub inuocatione S. Mauritij Martyris, & Regula Ciſtercienſi nuncupandam, per vniuerſum Chriſtianum orbem, cui ſuprema ſedes, & Militum Conuentus, in loco ab eodem Emanuële Philiberto Duce in Sabaudia ſtatuendo, & aſſignando perpetuò ſit: & in ipſa Militia vnum Magiſtrum magnum vocandum, ſupremam eiuſdem Militiæ dignitatem pro vno Magiſtro, qui illius caput exiſtat, cum eo, quo ſibi expedire videbitur Militum, & Miniſtrorum numero. Qui Milites cum vnica tantùm, & virgine coniugati ad habitum, & profeſſionem Regularem admitti, ſeu qui pro tempore admiſſi fuerint, matrimonium cum ſimili virgine, vnica duntaxat contrahere poſſint; aliàs verò ipſi caſtitatem coniugalem, & obedientiam expreſsè profiteantur, cum menſa Magiſtrali, officiis, iuribus, iuriſdictionibus, & inſignibus conſuetis, aliarum huiuſmodi Militiarum inſtar, ex nunc, prout, poſtquam ipſe Emanuël Philibertus Dux dotem annui redditus quindecim millium ſcutorum de propriis, & patrimonialibus bonis ſuis illi conſtituerit, & è contrà, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò erigimus, & inſtituimus. Ac illi ſic erectæ, eiuſque menſæ dictam dotem quindecim millium ſcutorum etiam perpetuò applicamus, & appropriamus, ita vt liceat eidem Emanuëli Philiberto Duci, & pro tempore exiſtenti Magiſtro Magno bonorum dictæ dotis corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi liberè apprehendere, ac perpetuò retinere, fructúſque & prouentus in ſuos, & dictæ Militiæ vſus, & vtilitatem conuertere, cuiuſuis licentia minimè requiſita. Et nihilominùs Magiſtrum prædictum, cuius fructus, redditus, & prouentus nulli ſunt, ab hac eius primæua erectione vacantem, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis prædicto Emanuëli Philiberto Duci, eiúſque ſucceſſoribus omnibus Sabaudiæ Ducibus, qui pariter Magni Magiſtri eſſe debeant, perpetuò concedimus & aſſignamus. Ipſiſque prætereà, & ipſorum ſingulis liberam facultatem tribuimus, vt quotquot illi viſi fuerint Milites nobiles, aut optima virtute cognitos, aliàs pro illorum arbitrio, vel ſtatuto qualificatos ex omnibus nationibus poſt factam ab ipſis iuxta formam præſentibus annotatam Catholicæ fidei profeſſionem, ad habitum & Regularem profeſſionem admittere, ac in quibuſcumque mundi partibus, Prioratus, Baiuliuatus, Præceptorias, & alia beneficia dictæ Militiæ erigere, eiſque ſic erectis patrimonialia, & laicalia bona eorum, qui illa relinquere voluerint, dotis nomine aſſignare, iuſpatronatus fundatoribus, ſeu dotatoribus ipſi erentibus valdè reſeruare, quod ſic reſeruatum idem robur, eandémque vim, & efficaciam obtineat, quod obtineret, ſi per Nos conceſſum foret, necnon prouincias, & nationes diuidere, ac ex erigendis dictæ Militiæ beneficiis, quæ prioratus, quæ Præceptoriæ, quæ ſuperiora, quæ inferiora beneficia eſſe, eáque & eorum ſingula, quos fructus habere, & tam ipſa quam illa obtinentes, quæ onera ſupportare, ad illa quoque admittendi, quibus qualitatibus ſuffulti eſſe, & quibus legibus ſubiacere debeant, aliáque ad vſum Militiæ huius neceſſaria decernere, & declarare: atque tam de prædictis, quàm aliis quibuſcumque rebus, & negotiis occurrentibus

aliaſque quæcumque ſtatuta condere, facere, & ordinare, illaque poſtquam condita, & ordinata fuerint, quoties opportunum viſum fuerit, pro eorum arbitrio, & voluntate interpretari, mutare, alterare, limitare, corrigere, ſeu in meliorem formam reducere, aut in totum delere, aliaque de nouo edere, ac qualeſcumque pœnas apponere, & ad illorum executionem procedere valeant. Decernentes ſupradicta firmitate perpetua conſiſtere, ac irritum, & inane, quicquid ſecùs ſuper his per quoſcumque ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, &c.

Deinde interpoſita forma profeſſionis fidei per huius Militiæ Equites facienda, & appoſitis clauſulis pœnalibus concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ apud ſanctum Marcum anno Incarnationis Dominicæ 1572. 16. Calend. Octobris, Pontificatus ſui anno 1.

Auctus eſt Ordo S. Mauritij Ordine S. Lazari Hieroſolymitani, quem Pius IV. anno 1565. ex antiquiſſimo, penitus extincto, excitauerat & ampliſſimis priuilegiis, gratiis, honoribus, & fauoribus, ac immunitatibus, ad inſtar aliorum Militarium Ordinum, decorauerat, creato tunc temporis Ioannotto Caſtilioneo nobili Mediolanenſi, Magiſtro Ordinis, diplomate in hac re ab ipſo Pio IV. Nonis Maij promulgato, licet à Pio V. eius ſucceſſore deinde alterato, partim reuocato, & partim moderato; hunc, inquam, Ordinem Gregorius XIII. ſua Conſtitut. quæ incipit: *Pro commiſſa*, vniuit Ordini prædicto S. Mauritij, declarato Magiſtro totius Ordinis Emanuele Duce Sabaudiæ, ac eius in futurum ſucceſſoribus, & vbi primum Teſſera Ordinis S. Lazari erat Crux viridis, & Ordinis S. Mauritij Crux candida, in hac vnione decretum eſt, Milites impoſterùm pro inſigni ſuæ Militiæ inter Crucem viridem, Crucem candidam poni debere, & communia vtriuſque Militiæ priuilegia eſſe.

Duæ ſunt huius Militiæ præcipuæ Domus, vnam Nicææ in Prouincia, & alteram Auguſtæ Taurinorum idem Philibertus Dux ædificauit ſuo ære, & ampliſſimis ſumptibus, vt ad Equites excipiendos, vti par erat, deſeruirent. Patronus, & Tutelaris huius Equeſtris Militiæ S. Mauritius Thebæorum glorioſiſſimæ Legionis Dux apud Agaunum in confinibus Heluetiorum, atque Antuatium (qui locus vſque modò S. Mauritij nomen retinet) poſt bellum cum ſuis ſociis à Maximiano Imperatore cæſus eſt. Hunc vt diuum tutelarem, ac præſidem Allobroges venerantur, & ſunt qui Sabaudiæ Ducum ſtemma ab eodem deducere conantur, hoc vnum conſtat ſanctum Martyrem maximo in honore à Sabaudica Domo haberi, cuiuſque gladium, & anulum à prædictis Sabaudiæ Ducibus ſumma veneratione adſeruari.

Agunt de hoc Ordine S. Mauritij, & Lazari Gulielmus Baldeſanus *in ſacr. hiſt. Thebææ*, Matthæus Belloyus *in hiſt. Ludouici XI. Reg. Gall. lib.* 3. Petrus Belloyus *in Orig. Equeſt. cap.* 20. Franciſcus Modius *in pandect. triumphal.* Syluest. Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 2. *pag.* 277. Aubertus Miræus *in Orig. Benedict. lib.* 12. *cap.* 52. Paulus Morigia *lib.* 4. *cap.* 7. Azor. *tom.* 2. *lib.* 13. *cap.* 5. & 6. Rodricus à Cunha *in* 1. *p. decret. diſt.* 54. *cap.* 1. *num.* 105. Arnoldus Vuion... Franciſcus Menenius *de Equit. ſymbol. & Orig. in Ordine Equitum S. Mauritii, pag.* 24. Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 87. & omnes, qui agunt de Ordine S. Lazari.

Ordo Equitum S. Bernardi.

87 S. Bernardi Equitum Ordinem in Hiſpania olim extitiſſe commemorat Chryſoſtomus Henriquez *in Menolog. Ciſtert. ſub die* 20. *Auguſti, pag.* 276. ſed à quo Inſtitutore initium ſuſceperit, non inſinuat. Vide Ioannem Marianam *in tract. de Ordinib. S. Bernardi*, vbi aſſerit huiuſmodi Ordinem antiquum eſſe, & ſub Regula S. Benedicti militaſſe, atque ita perduraſſe vſque ad tempora Petri Regis Caſtellæ, qui eundem Ordinem contra ius diuinum, & humanum extinxit.

Huius Militiæ Equites D. Bernardum, non ſolùm tanquam Ducem & Paſtorem colebant, ſed & ipſius titulo glorHiabantur; hinc S. Bernardi Equites appellari voluerunt, vt refert Henriquez de hoc Ordine *loco cit.* De hoc Ordine nihil aliud reperi.

QVÆSITVM VI.

De Regula Seraphici P. S. Franciſci, ac de Congregationibus, & Ordinibus ſub ipſa militantibus.

SVMMARIVM.

1 *S. Franciſci Aſſiſinatis Ordo.*
2 *Regula Seraphici Patris S. Franciſci, cum eiuſdem teſtamento, & ſummario præceptorum, ac eorum declarationibus.*
3 *S. Franciſci Fratrum Conuentualium Minorum Congregatio.*
4 *Conuentualium Minorum Reformatorum Congregatio.*
5 *S. Franciſci Fratrum Minorum de obſeruantia Congregatio.*
6 *Strictioris Obſeruantiæ Minorum Recollectorum, ſeu Diſcalceatorum Congregatio.*
7 *Tertiariorum de pœnitentia Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio.*
8 *Tertiariorum Reformatorum Ord. S. Franciſci Congregatio in Gallia.*
9 *Capucinorum Fratrum Ord. S. Franciſci Congregatio.*
10 *Monialium S. Claræ Ord. S. Franciſci Congregatio.*
11 *Tertiariorum Ordinis S. Franciſci in domibus propriis degentium Congregatio.*
12 *Conceptionis B. Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S. Franciſci.*

S. Franciſci Aſſiſinatis Ordo.

Sancti Franciſci Aſſiſinatis Ordo ab eodem ſanctiſſimo Patre inſtitutus eſt anno Domini 1208. temporibus Innocentij III. Summi Pontificis ſub propria, & particulari Regula. Is ergo patria, ac parentibus relictis, nudus nudum Chriſtum ſequendo celeberrimæ Congregationis ſuæ fundamenta iecit, & Regulam, quam ſuis Fratribus obſeruandam conſcripſerat, Innocentio III. prædicto confirmandam tradidit, prout fecit, ex Sylueſt. Marul. *in Oceano Relig. lib.* 4. *pag.* 248. Hoc idem præſtitit Honorius III. Conſt. 5. edita anno Domini 1220. huius tenoris.

HONORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis Fratri Franciſco, & aliis Fratribus de Ordine Fratrum Minorum ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Solet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium deſideriis fauorem beneuolum impartiri.

partiri. Eapropter dilecti in Domino Filij, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri Regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Quæ talis eſt.

IN NOMINE DOMINI

Incipit Regula & vita Minorum Fratrum.

CAP. I.

Regula, & vita Minorum Fratrum hæc eſt: ſcilicet, Domini noſtri Ieſu Chriſti ſanctum Euangelium obſeruare, viuendo *in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.* Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reuerentiam Domino Papæ Honorio, ac ſucceſſoribus eius canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alij Fratres teneantur Fratri Franciſco, & eius ſucceſſoribus obedire.

De iis qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant.

CAP. II.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad Fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros Prouinciales, quibus ſolummodò, & non aliis, recipiendi Fratres licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de Fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis: & ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vſque in finem firmiter obſeruare; & vxores non habent; vel ſi habent, & iam Monaſterium intrauerint vxores; vel licentiam eis dederint, auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ iam emiſſo; & illius ætatis ſint vxores, quòd de eis non poſſit oriri ſuſpicio: dicant eis verbum ſancti Euangelij, quòd vadant & vendant omnia ſua, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caueant Fratres & eorum Miniſtri, ne ſolliciti ſint de rebus ſuis temporalibus, vt libere faciant de rebus ſuis, quidquid Dominus inſpirauerit eis: ſi tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſtea concedant eis pannos probationis, videlicet, duas tunicas ſine capucio, & cingulum, & braccas, & caparonem vſque ad cingulum (niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur.) Finito verò anno probationis, recipiantur, ad obedientiam, promittentes vitam iſtam ſemper & Regulam obſeruare. Et nullo modo licebit eis de iſta religione exire, iuxta mandatum Domini Papæ: quia ſecundùm ſanctum Euangelium. *Nemo mittens manum ad aratrum, & reſpiciens retro, aptus eſt regno Dei.* Et illi qui iam promiſerunt obedientiam, habeant vnam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calceamenta. Et Fratres omnes, veſtimentis vilibus induantur. Et poſſint ea repeciare de ſaccis, & aliis peciis, cum benedictione Dei. Quos moneo & exhortor, ne deſpiciant, neque iudicent homines, quos viderint mollibus veſtimentis, & coloratis indutos, vti cibis, & potibus delicatis: ſed magis vnuſquiſque iudicet, & deſpiciat ſemetipſum.

De diuino officio, & ieiunio: & quomodo Fratres debeant ire per mundum.

CAP. III.

Clerici faciant diuinum officium ſecundùm Ordinem ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, excepto Pſalterio, ex quo habere poterunt Breuiaria. Laici verò dicant viginti quatuor *Pater noſter* pro Matutino; pro Laudibus quinque: pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum Horarum, ſeptem; pro Veſperis autem duodecim: pro Completorio, ſeptem, & orent pro defunctis. Et ieiunent à Feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania vſque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus ſuo ſancto ieiunio conſecrauit, qui voluntariè eam ieiunant, benedicti ſint à Domino: & qui nolunt, non ſint adſtricti; ſed aliam vſque ad Reſurrectionem Domini ieiunent. Aliis autem temporibus non teneantur niſi ſexta Feria ieiunare. Tempore verò manifeſtæ neceſſitatis, non teneantur Fratres ieiunio corporali. Conſulo verò, moneo, & exhortor Fratres meos in Domino Ieſu Chriſto, vt quando vadant per mundum, non litigent, neque contendant verbis: nec alios iudicent: ſed ſint mites, pacifici, modeſti manſueti, & humiles, honeſtè loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſta neceſſitate, vel infirmitate cogantur. In quamcunque domum intrauerint, primùm dicant: Pax huic domui. Et ſecundùm ſanctum Euangelium, de omnibus cibis quæ apponuntur eis, liceat manducare.

Quòd Fratres non recipiant pecuniam.

CAP. IV.

Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, vt nullo modò denarios vel pecuniam recipiant, per ſe, vel interpoſitam perſonam. Tamen pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantùm, & Cuſtodes, ſollicitam curam gerant, & ſecundùm loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire: eo ſemper ſaluo, vt (ſicut dictum eſt) denarios, vel pecuniam non recipiant.

De modo laborandi.

CAP. V.

Fratres illi, quibus gratiam dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & deuotè, ita quòd excluſo otio, animæ inimico, ſanctæ orationis ac deuotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſeruire. De mercede verò laboris, pro ſe, & ſuis Fratribus, corporis neceſſaria recipiant, præter denarios, vel pecuniam: & hoc humiliter, ſicut decet ſeruos Dei, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

Quòd Fratres nihil ſibi approprient: & de eleemoſyna petenda: & de Fratribus infirmis.

CAP. VI.

Fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem: ſed tanquam peregrini & aduenæ in hoc ſeculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari: quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ Paupertatis, quæ vos chariſſimos Fratres meos, hæredes

& Reges regni cælorum inſtituit: pauperes rebus fecit, virtutibus autem ſublimauit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viuentium. Cui, dilectiſſimi Fratres, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti in perpetuum ſub cælo habere velitis. Et vbicunque ſunt, & ſe inuenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos inuicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet vnus alteri neceſſitatem ſuam: quia ſi mater nutrit, & diligit filium ſuum carnalem, quantò diligentiùs debet quis diligere & nutrire fratrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij Fratres debent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

De pœnitentia Fratribs peccantibus imponenda.

Cap. VII.

Si qui Fratrum, inſtante inimico, mortaliter peccauerint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter Fratres, vt recurratur ad ſolos Miniſtros Prouinciales, teneantur prædicti Fratres ad eos recurrere quàm citiùs poterunt ſine mora. Ipſi verò Miniſtri, ſi Presbyteri ſunt, cum miſericordia iniungant illis pœnitentiam: ſi verò Presbyteri non ſunt, iniungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundùm Deum meliùs videbitur expedire. Et cauere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira & conturbatio, in ſe, & in aliis, impediunt charitatem.

De electione Generalis Miniſtri huius Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes.

Cap. VIII.

Vniuerſi Fratres, vnum de Fratribus iſtius Religionis teneantur ſemper habere in Generalem Miniſtrum, & ſeruum totius Fraternitatis. Et ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente, electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Prouincialibus & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes. In quo Prouinciales Miniſtri teneantur ſemper inſimul conuenire, vbicumque à Generali Miniſtro fuerit conſtitutum: & hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorem vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum Prouincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſeruitium, & communem vtilitatem Fratrum: teneantur prædicti Fratres (quibus electio data eſt) in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt Capitulum verò Pentecoſtes, Miniſtri & Cuſtodes poſſint ſinguli, ſi voluerint, & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis cuſtodiis ſemel Fratres ſuos ad Capitulum conuocare.

De Prædicatoribus.

Cap. IX

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus Fratrũ populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro Generali huius Fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo ſibi officium Prædicationis conceſſum. Moneo quoque & exhortor eoſdem Fratres, vt in prædicatione quam faciunt, ſint examinata & caſta eorum eloquia, & ad vtilitatem & ædificationem populi, annuntiando eis vitia & virtutes, pœnam & gloriam, cum breuitate ſermonis, quia verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.

De admonitione, & correctione Fratrum.

Cap. X.

Fratres qui ſunt Miniſtri & ſerui aliorum Fratrum, viſitent & moneant Fratres ſuos, & humiliter & charitatiuè corrigant eos non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & Regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur, quòd propter Deum abnegauerunt proprias voluntates. Vnde firmiter præcipio eis, vt obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſeruare, & non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ. Et vbicumque ſunt Fratres, qui ſcirent & cognoſcerent, ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò charitatiue & benignè eos recipiant; & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere poſſint eis, & facere ſicut domini ſeruis ſuis: nam ita debet eſſe, quòd Miniſtri ſint ſerui omnium Fratrum. Moneo verò, & exhortor in Domino Ieſu Chriſto, vt caueant Fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaritia, cura & ſollicitudine huius ſæculi, à detractione & murmuratione. Et non curent neſcientes literas, literas diſcere; ſed attendant, quod ſuper omnia deſiderare debent, habere ſpiritum Domini, & ſanctam eius operationem, orare ſemper ad Deum puro corde; & habere humilitatẽ & patientiam in perſecutione & infirmitate; & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt & arguunt, quia dicit Dominus: *Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus & calumniantibus vos. Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cælorum. Qui autem perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.*

Quòd Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum.

Cap. XI.

Præcipio firmiter Fratribus vniuerſis, ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum: & ne ingrediantur Monaſteria Monacharum, præter illos, quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter Fratres, vel de Fratribus, ſcandalum oriatur.

De euntibus inter Saracenos, & alios infideles.

Cap. XII.

Quicumque Fratrum, diuina inſpiratione, voluerit ire inter Saracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Prouincialibus. Miniſtri verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint eſſe idoneos ad mittendum. Ad hæc per obedientiam iniungo Miniſtris, vt petant à Domino Papa vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis; vt ſemper ſubditi, & ſubiecti pedibus eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem, & ſanctum Euangelium Domini noſtri Ieſu Chriſti, quod firmiter promiſimus, obſeruemus.

Explicit Regula, & vita Fratrum Minorum.

Confirmatio Regulæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli

Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Laterani, 3 Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri anno 8.

Incipit Teſtamentum (ſeu expoſitio & gloſſa ſpiritualis Regulæ) beatiſsimi Patris noſtri Franciſci, quod inſignitus ſacris ſtigmatibus, feruore, & Spiritu ſancto plenus, prope finem vitæ ſuæ nobis reliquit, vt Regula magis ſincerè, magiſque catholicè obſeruetur.

Dominus dedit mihi Fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam: quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos. Et ipſe Dominus conduxit me inter illos, & feci miſericordiam cum illis. Et recedente me ab ipſis, id quod mihi videbatur amarum, conuerſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis.

Et poſteà paruùm ſteti, & exiui de ſeculo. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſiis, vt ita ſimpliciter adorarem & dicerem: Adoramus te ſanctiſſime Domine Ieſu Chriſte, hic, & ad omnes Eccleſias, quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per ſanctam crucem tuam redemiſti mundum. Et poſtea dedit Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui viuunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, propter ordinem ipſorum, quòd ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapientiam, quantam Salomon habuit, & inuenirem pauperculos Sacerdotes huius ſæculi, in parochiis, in quibus morantur, nolo prædicare contra voluntatem ipſorum. Et ipſos, & omnes alios volo timere, amare, & honorare ſicut meos dominos. Et nolo in ipſis conſiderare peccatum, quia Filium Dei diſcerno in eis, & domini mei ſunt. Et propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo, de ipſo Altiſſimo Filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus eius, & Sanguinem ſuum, quod ipſi conſecrant & recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant. Et hæc ſanctiſſima myſteria volo ſuper omnia honorare & venerari, & in locis pretioſis collocare. Et ſanctiſſima nomina eius, & verba ſcripta vbicunque inuenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo, quòd colligantur, & in loco honeſto collocentur. Et omnes Theologos, & qui miniſtrant nobis ſanctiſſima verba diuina, debemus honorare, & venerari, ſicut qui miniſtrant nobis ſpiritum & vitam.

Et poſtquam Dominus dedit mihi de Fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Altiſſimus reuelauit mihi, quòd ego deberem ſecundùm formam ſancti Euangelij viuere: & ego paucis verbis & ſimpliciter feci ſcribi, & Dominus Papa confirmauit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendam vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica vna, intus & foris repeciata, qui volebant, cum cingulo & braccis, & nolebamus plus habere.

Officium dicebamus nos Clerici ſecundùm alios Clericos, Laici dicebant Pater noſter. Et ſatis libenter manebamus in Eccleſiis pauperculis & derelictis, & eramus idiotæ, & ſubditi omnibus.

Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare, & omnes alij Fratres mei firmiter volo quòd laborent de laboritio, quod pertinet ad honeſtatem: & qui neſciunt, addiſcant; non propter cupiditatem recipiendi pretium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendum otioſitatem.

Et quando non daretur nobis pretium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynam oſtiatim. Salutationem hanc reuelauit mihi Dominus vt diceremus: Dominus det tibi pacem. Et caueant ſibi Fratres, vt Eccleſias, & habitacula, & alia omnia, quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent, ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in regula promiſimus obſeruare, ſemper ibi hoſpitantes tanquam peregrini & aduenæ. Præcipio firmiter per obedientiam Fratribus vniuerſis, vt vbicunque ſunt, non audeant petere aliquam literam in Curia Romana, per ſe, nec per interpoſitam perſonam, neque pro Eccleſia, neque pro alio loco, neque ſub ſpecie prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum: ſed vbicunque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram, ad faciendum ibi pœnitentiam cum benedictione Dei.

Et firmiter volo obedire Miniſtro Generali huius Fraternitatis, & illi Guardiano, quem ſibi placuerit mihi dare; & ita volo eſſe captus in manibus ſuis, vt non poſſim ire vel facere vltra obedientiam & voluntatem ſuam, quia dominus meus eſt.

Et quamvis ſim ſimplex & infirmus, tamen volo ſemper habere Clericum, qui mihi faciat officium ſicut in Regula continetur. Et omnes alij Fratres teneantur obedire Guardianis ſuis, & facere officium ſecundùm Regulam, *cap.3.* Et qui inuenti fuerint, qui nollent facere officium ſecundùm Regulam, & vellent aliquo modo variare, aut non eſſent Catholici, omnes Fratres vbicumque ſunt, per obedientiam teneantur, vbicumque inuenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, vbi ipſum inuenerint, præſentare. Et Cuſtos firmiter teneatur per obedientiam ipſum fortiter cuſtodire, ſicut hominem in vinculis, die noctúque, ita quòd non poſſit eripi de manibus ſuis, donec in propria perſona ipſum repræſentet in manibus ſui Miniſtri. Et Miniſter firmiter teneatur per obedientiam, ipſum mittere per tales Fratres, qui die, noctuque cuſtodiant ipſum, ſicut hominem in vinculis, donec repræſentent eum coram Domino Hoſtienſi, qui eſt Dominus, Protector & Correctot illius Fraternitatis.

Et non dicant Fratres, Hæc eſt alia Regula: quia hæc eſt recordatio, & admonitio, & exhortatio, ac meum Teſtamentum, quod ego Frater Franciſcus paruulus veſter & ſeruus facio vobis Fratribus meis benedictis, propter hoc, vt Regulam, quam Domino promiſimus, meliùs catholicè obſeruemus.

Et Generalis Miniſter &, omnes alij Miniſtri Cuſtodes per obedientiam teneantur in iſtis verbis nobis non addere, vel minuere, & ſemper hoc ſcriptum habeant ſecum iuxta Regulam. Et in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & iſta verba.

Et omnibus Fratribus meis Clericis, & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, vt non mittant gloſſas in Regulam, nec in iſtis verbis, dicendo: Ita volunt intelligi: ſed ſicut Dominus dedit mihi ſimpliciter & purè dicere, & ſcribere Regulam, & iſta verba; ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum ſancta operatione obſeruetis vſque in finem.

Et quiſquis obſeruauerit hæc, in cælo repleatur benedictione altiſsimi Patris cæleſtis; & in terra repleatur benedictione dilecti Filij ſui cum ſanctiſsimo Spiritu paraclito, cui eſt honor & gloria, nunc & in æternum. Et ego Frater Franciſcus paruulus veſter, & ſeruus, quantumcumque poſſum, confirmo vobis intus & foris iſtam ſanctiſsimam benedictionem, quam habeatis cum omnibus Virtutibus cælorum, & in omnibus Sanctis, nunc & in ſecula ſeculorum. Amen.

Explicit Teſtamentum Beatiſsimi P. Franciſci.

Summarium Præceptorum.

Primum ſtatus noſtri ſubſtantiale fundamentum (vt ait Hugo *in 1.cap. Regulæ*) eſt, Euangelica ſeruare conſilia,

ſilia, quæ in Regula ſunt expreſſa, & eo modo, & forma, prout in ipſa poſita ſunt. Vnde aſſertiuè dicendum eſt, nihil eſſe in Regula, quod ſub mortali culpa, virtute voti Regularis, obliget profeſſores; niſi quod ſub præceptoriis verbis in ea ponitur, vt (præcipio: iniungo per obedientiam:) vel ſub verbo habente vim præcepti: vt dicendo (teneantur:) vel ſub verbo inhibitorio, ſeu prohibitorio, vt eſt illud 6.*cap.*(Fratres nihil ſibi approprient.) vel niſi ſit de illis æquipollentibus per Clementem V. (in ſua declaratione ſuper Regulam Fratrum Minorum, quæ incipit, *Exiui de Paradiſo*, &c) ſpecificatis & expreſſis. Quæ omnia hîc pro commoditate Nouitiorum ſubſcribuntur.

7 Præcepta formalia.
2 Inhibitoria.
4 Habentia vim præcepti.
12 Æquipollentia præceptis.

Præcepta formalia.

1 Quòd totus Ordo tenetur præſtare obedientiam, & reuerentiam Domino Papæ, & Romanæ Eccleſiæ *c.*1.

2 Quòd Fratres nullo modo denarios vel pecuniam recipiant. *cap.* 4.

3 Quòd Fratres obediant ſuis Miniſtris in omnibus, quæ promiſerunt Domino obſeruare. *cap.* 10.

4 Quòd Fratres non habeant ſuſpecta conſortia mulierum. *cap.* 11.

5 Quòd non ingrediantur Monaſteria Monacharum. *cap.* 11.

6 Quòd non fiant compatres virorum, aut mulierum. *cap.* 11.

7 Quòd Miniſtri petant vnum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit Gubernator, Protector & Corrector iſtius Fraternitatis, *cap.* 12.

Inhibitoria.

1 Quòd nullo modo liceat Fratribus de iſta Religione exire. *cap.* 2.

2 Quòd Fratres nihil ſibi approprient. *cap.* 6.

Habentia vim præcepti, etiam obligantia ad mortale, ex declaratione Pontificum.

1 Quòd Fratres teneantur recurrere ad Miniſtros Prouinciales pro caſibus reſeruatis *cap.* 7.

2 Quòd Fratres habeant vnum de Fratribus iſtius Religionis in Generalem Miniſtrum, &c *cap.* 8.

3 Quòd Miniſtri & Cuſtodes teneantur inſimul conuenire in Capitulo Generali, pro electione ſucceſſoris Generalis Miniſtri. *c.* 8.

4 Quòd ſi aliquo tempore appareret vniuerſitati Miniſtrorum prouincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem, debeant eligere alium, &c. *cap.* 8.

Æquipollentia ex declaratione Clementis V. obligantia ad mortale.

1 Quòd Fratres habeant vnam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. *cap.* 2.

2 Quòd illi tantùm, qui neceſſitate coguntur, poſſunt portare calceamenta. *cap.* 2.

3 Quòd vilibus veſtimentis induantur *c.* 2.

4 Quòd Clerici faciant diuinum Officium ſecundùm Ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ: & Laici dicant Pater noſter. *cap* 3.

5 Quòd Fratres ieiunent à Feſto omnium Sanctorum vſque ad Natiuitatem Domini, ſanctam Quadrageſimam Reſurrectionis, & in ſextis Feriis totius anni. *c.* 3.

6 Quòd non equitent, niſi manifeſta neceſſitate, aut infirmitate cogantur *cap.* 3.

7 Quòd Miniſtri & Cuſtodes ſollicitam curam gerant pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis. *cap.* 4.

8 Quòd Fratres ſeruiant Fratribus infirmis. *cap.* 6.

9 Quòd Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicuius Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum *c.* 9.

10 Quòd nullus Fratrum populo audeat prædicare, niſi a Miniſtro Generali huius Fraternitatis fuerit approbatus. *cap.* 9.

11 Quòd vbicunque ſunt Fratres, qui ſcirent, & cognoſcerent ſe non poſſe Regulam ſpiritualiter obſeruare, poſſint & debeant ad ſuos Miniſtros recurrere. *cap.* 10.

12 Omnia quæ ponuntur in Regula, quoad formam habitus, tam Nouitiorum quàm etiam Profeſſorum, & ad modum receptionis ac Profeſſionis ſpectantia: in quo multæ conditiones obligatoriæ comprehenduntur. *cap* 2.

Hæc omnia ſi ſimul iungantur, conſtat quòd viginti quinque erunt obligatoriæ Regulæ ſub culpa mortali. Septem ſcilicet præcepta formalia: duo inhibitoria: quatuor habentia vim præcepti: & duodecim æquipollentia: quæ omnia vigintiquinque ſunt. Et licèt ſecundum declarationes Nicolai III. & Clementis V. ſint viginti octo: reducuntur tamen ad vigintiquinque. Nam reliqua tria habentia vim præcepti includuntur in ſupradictis. Id enim quod dicitur in 1. *capite* (quòd Fratres teneantur obedire ſucceſſoribus S. Franciſci) & id quod dicitur *cap.* 8. (quòd teneantur obedire Generali Miniſtro) includuntur vtique in illo præcepto, *cap.* 10. Quòd obedient ſuis Prælatis in omnibus, quæ non ſunt contraria animæ ſuæ, & Regulæ noſtræ. Illud autem quod dicitur de ieiunio ſextæ feriæ, ad æquipollens reducitur, vbi agitur de ieiunio. Illud verò duodecimi capitis de non eundo inter Saracenos ſine licentia, & non mittendo niſi idoneos; potiùs videtur præceptum iuris communis (*cap.* Quàm ſit, de Iudæis & Saracenis. & *cap.* Cum ex iniuncto, de Hæreticis) quam particulare Regulæ noſtræ, & ideò hic non connumeratur.

Teſtamentum S. Franciſci non obligat nos ſub culpa mortali ad ſui obſeruantiam. Quod & Gregorius IX. & Nicolaus III. expreſsè teſtantur. Ob reuerentiam tamen Seraphici Patris decet nos illud pro virili obſeruare. Nec ad alia conſilia Euangelica tenentur Fratres, quam quæ (vt dictum eſt) in Regula ponuntur. Eo tamen ampliùs tenentur quam cæteri Chriſtiani, quò ſtatum perfectionis profitendo, ſeipſos in holocauſtum & ſacrificium medullatum Domino obtulerunt; et verum mundanorum omnium contemptum: & conari debent pro viribus (vt monet Nicolaus III. & omnes Doctores, vt ea obſeruent, cùm maximè ſeruiant ad ipſam perfectionem aſſequendam.

Verba B. P. N. Franciſci exhortatoria ad Fratres.

O dilectiſſimi Fratres, & in æternum benedicti filij, audite me, audite vocem Patris veſtri.

Magna promiſimus:
Maiora promiſſa ſunt ſunt nobis.
Seruemus hæc:
Suſpiremus ad illa.
Voluptas breuis:
Pœna perpetua.
Modica paſsio:
Gloria infinita.
Multorum vocatio,
Paucorum electio,
Omnium retributio.

Fratres

Fratres, dum tempus habemus operemur bonum, *Gal.* 9.

Forma Profeſſionis Fratrum Minorum.

Ego Frater N. voueo, & promitto Deo omnipotenti, & Beatæ Mariæ Virgini, & Beato Franciſco, & omnibus Sanctis: & tibi Pater, toto tempore vitæ meæ ſeruare Regulam Fratrum Minorum, per Dominum Papam Honorium confirmatam, viuendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

Prælatus, qui ad profeſſionem recipit, reſpondet.

Et ego ex parte Dei, ſi hæc obſeruaueris, promitto tibi vitam æternam. In nomine Patris † & Filij † & Spiritus ſancti †.

Omnes Fratres reſpondent, Amen.

Deinde datur ei oſculum pacis ab omnibus, Prælato incipiente.

Vouete, reddite Domino Deo veſtro. Pſal. 75.

F I N I S.

Approbata ergo Regula, ad imitationem Chriſti Saluatoris noſtri Fratres ſuos ad prædicandum ſacroſanctum Euangelium in toto terrarum orbe diffudit, atque ita Religionem ſuam vbique plantauit.

Hæc deinde Congregatio in varias quaſi Claſſes diſtributa eſt, nempe Conuentualium, Obſeruantium, Tertiariorum de Pœnitentia, & Capucinorum, quarum vnaquæque Claſſis ſuum Generalem Miniſtrum habet ab alia independentem.

Sancti Franciſci Fratrum Conuentualium Congregatio.

Congregatio S. Franciſci Conuentualium ſic nuncupata fuit à magnificis, & ſumptuoſis ædificiis, ac Conuentibus. Huius Congregationis Fratres cùm Ordinis primitiuum ſtatum præteriiſſent, ampláſque poſſeſſiones, ac redditus accipere cœpiſſent, vt in communi hæc bona retinere poſſent, indulſit Innocentius IV. ſed quidam Frater Cæſarius ad antiquam, ac viridem obſeruantiam propriam Religionem reduxit circa annum Domini 1244. in quo ſtatu perdurauit vſque ad annum 1394. quo tempore iterum reformatus fuit Ordo opera, & induſtria duorum Fratrum, quorum vterque Angelus nuncupabatur, à quibus, quoniam priùs Montem Clarum incoluerunt, Clareni nomen ſortitus eſt Ordo.

Fratres Conuentuales, vt ſingulos, nihil proprij habere, & retinere poſſe decreuit Pius V. Conſtit. 61. quæ incipit: *Ad extirpandos*, Idib. Iulij 1566. vbi, & Conſtit. 66. quæ incipit: *Illa nos cura*, 1568. 10. Kalend. Aug. eos reformauit. Horum priuilegia, indulta, exemptiones, & gratiæ habentur in Conſtit. 4. Clement. IV. quæ incipit: *Virtute conſpicuos*, 21. Iulij 1265. & in Conſtit. 6. Sixti IV. quæ incipit: *Regimini*, 31. Auguſti 1474. Conſtitutiones Conuentualium in Capitulo Generali anno 1625. editas pro feliciori ipſius Ordinis progreſſu, confirmauit Vrbanus VIII. Conſtit. 87. quæ incipit: *Militantis*, ſub die 15. Maij 1628. eligunt Generalem Miniſtrum ad ſexennium duraturum. Habent quamplures Conuentus per Prouincias 31. diſtinctos, & Romæ habitant ad SS. Apoſtolos Philippum, & Iacobum, & ad S. Saluatorem ad vndas.

Conuentualium Reformatorum Congregatio.

Congregatio Conuentualium Reformatorum Minorum ex ſupradictis prodiit, quos approbauit, & priuilegiis, ac gratiis Conuentualium non Reformatorum donauit Sixtus V. in ſua Conſtit. 68. ſequentis tenoris, videlicet:

S I X T V S E P I S C O P V S
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Apoſtolici muneris ſollicitudo, diuina diſpenſatione nobis licèt immerentibus delegata, indeſinenter requirit, vt circa ſtatum Religioſarum perſonarum quarumlibet, illarum præſertim, quæ ex ſingularis deuotionis feruore ſub ſtrictiori Religionis iugo, gratum Deo famulatum præſtare affectant, & continuò inſiſtunt aſſidua mentis cogitatione inuigilantes, ad ea, per quæ Regularis vitæ inſtitutum in melius dirigetur, ipſæque perſonæ Religioſæ in huiuſmodi earum laudabili inſtituto, ſemoto quocumque perturbationis, & moleſtiæ obſtaculo, quietè, ac in tranquillitatis amœnitate perſeuerare valeant, propenſiùs intendamus, ac in his officij noſtri partes libenter interponamus, prout vndique debitè penſatis circumſtantiis, conſpicimus in Domino ſalubriter expedire. Sanè exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Fratrum Minorum Conuentualium Reformatorum S. Franciſci petitio continebat, quòd annis iam pluribus retroactis, nonnulli Ordinem Fratrum Minorum S. Franciſci iam tunc expreſsè profeſſi, ſtrictioris Religionis iugum ſubire, ac eiuſdem S. Franciſci Regulam, inſtitutúmque pium, ac ſanctum, exactiùs ſequi, atque imitari, & ſub illis magis gratum Deo famulatum exhibere properantes, cœperint ſeipſos iuxta eandem Regulam paulatim reformare, nonnulláſque Domos, Conuentus & loca in prouincia Marchiæ Anconitanæ in Hiſpania, ac in Neapolitan. & Siciliæ regnis, in quibus ipſam Regulam ſeruare, & ſecundùm illam viuere poſſent, acquiſiuerunt & acceperunt. Liceat autem in Domibus, & locis huiuſmodi ſub obedientia Protectoris, & Superiorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium huiuſmodi viuant, nec idem ab aliquo potuiſſent, nec poſſint, vel debuiſſent, aut debeant ſuper ſic reformato viuendi modo, per quemquam moleſtari, vel impediri; nihilominùs in quibuſdam locis, & potiſſimùm in prædicto Siciliæ regno aliqui locorum Ordinarij, ſub prætextu, quòd hæc Fratrum Reformatorum Congregatio noua, ac nequaquam ab Apoſtolica Sede approbata exiſteret; permiſerũt quidem ipſos Fratres Reformatos Eccleſias, & loca fabricari facere, ac acquirere, ſed poſteà eos illis de facto ſpoliarunt; alij verò in aliis locis eoſdem ſuper habitu ipſorum, & ſeu aliàs, ac ſuper aliis moleſtarunt, & inquietarunt. Cùm autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicti Fratres Reformati prouidè, & ne ipſos, eorúmque Congregationem ſuper præmiſſis contingat vlteriùs inquietari, vtque præſens Reformatio magis ſtabilita non ſolùm manuteneatur, ſed incrementum accipiat, ſpeciali noſtro, & Sedis prædictæ priuilegio, vt infrà dilectis filiis Protectore, & Magiſtro Generali dicti Ordinis, in hac etiam conſentientibus, præfulgere deſideret, ac pro parte eorumdem Fratrum Reformatorum Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs in præmiſſis opportunè prouidere, ac eos in huiuſcemodi pio, & laudabili propoſito confouere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Nos igitur, qui perſonas deuotas, præſertim verò eas, quæ relicto mundo, Chriſtum ſequutæ ſunt, ſpecialibus libenter proſequimur fauoribus, eoſdem Fratres Reformatos, ac illorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſẽtes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, re-

formationem prædictam vbicunque locorum cœptam & introductam, ac in dies introducendam, ac pro ea, & illius felici, & proſpera directione facta, ſtatuta, & ordinationes, cum inde ſequutis quibuſcunque, ſicuti piè, ac ſanctè ſancita ac ordinata ſunt, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illaque omnia per quoſcunque locorum Ordinarios, & alios, ad quos quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum, inuiolabiliter obſeruari debere decernimus, omnéſque & ſingulos tam iuris, quàm facti, ac ſolemnitatum, etiam ſubſtantialium defectus, ſi qui forſan quomodolibet interuenerint, in eiſdem, aut eorum aliquo de plenitudine Apoſtolicæ poteſtatis ſupplemus.

Et nihilominùs eiſdem Fratribus Reformatis, quòd nunc, ac deinceps in perpetuum, ipſi, ac eorum Congregatio, tam in prædictis, quàm in quibuſvis aliis regnis & mundi partibus Fratres Minores Conuentuales Reformati nuncupati, ac pro talibus haberi, & reputari, necnon ſeipſos ita vbilibet, & in quibuſvis actibus publicis, & priuatis vocare, & inſcribere, & ſecundum veram Beati Franciſci Regulam, Apoſtolico more in communi, ſub dilectorum filiorum nunc, & pro tempore exiſtentium dicti Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium Protectorum, & Magiſtrorum, ac Procuratorum Generalium, & Miniſtrorum Prouincialium obedientia viuere, exceptis duntaxat Domibus, & Conuentibus vrbis, & ciuitatis Neapolitanæ, quæ ſub obedientia Miniſtri, & eius abſentia Procuratoris Generalis Ordinis, vt par eſt, degere, & ſubeſſe tantùm intelligantur. Cuſtodéſque Prouinciæ in eis reſidere debeant, etiamſi aliqui Eremiticam, aliqui ſub obedientia Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum; alij verò tanquam Tertiarij, aut aliàs aliam vitam duxerint, ſéque voto vitæ Quadrageſimalis obligauerint, ac etiamſi poſteà aboliti fuerint, à quibus omnibus votis, & profeſſionibus, quatenùs opus ſit, eos, & illorum ſingulos plenariè abſoluimus, & liberamus, ac habilitamus, plenariéque abſolutos, & habilitatos eſſe decernimus. Ac quòd quicunque ipſorum Fratrum Reformatorum vocati in quacunque Prouincia, Capitulo, ſeu Congregatione Prouinciali dicti Ordinis Fratrum Conuentualium interſint, in quo particularis fiat Congregatio diuerſorum vocalium Reformatorum, & in ea Præſidens ipſius Capituli exiſtat, ac præſideat, ibidémque Cuſtodem Reformatorum inter ipſos eligat.

Cuius officium per annum tantùm duret, quíque viſitandi corrigendi, incarcerandi, puniendi, priuandi, collocandi, & deponendi, ſiue diſlocandi, necnon reformandi, ac primas cauſas cognoſcendi, ſicut cognoſcit Prouincialis, dummodo ab ipſo Prouinciali non præueniatur, & ab ipſo, eiúſque decretis, ac ſententiis ad ipſum Prouincialem Conuentualium relinquatur recurſus, & appellatio, qui, vel quæ nunquam impediri queat, quoties opportunum fuerit, ſed tantùm in eos poſſit Prouincialis prædictus, quantum in Conuentuales de iure, more, laudabilíque conſuetudine poteſt, & debet.

Et inſuper eorundem Fratrum Reformatorum quilibet, necnon quæcunque Domus, Eccleſiæ, & loca ipſorum, omnibus, & ſingulis priuilegiis, immunitatibus, exemptionibus, prærogatiuis, conceſſionibus, facultatibus, indultis, indulgentiis, ſtationibus, cæteriſque gratiis, tam temporalibus, quàm ſpiritualibus, quibus Domus & Eccleſiæ dictorum Fratrum Conuentualium, eorúmque Guardiani, & Fratres de iure, vſu, & conſuetudine, ac priuilegio, aut alias quomodolibet vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & ſine differentia, dummodo contra puritatem Regulæ eiuſdem B. Franciſci non ſint, nec ei in aliquo derogent, ſed conſeruationem, & augmentum dictæ Religionis concernant, vti, frui, potiri, & gaudere poſſint in quolibet actu.

Concedit itidem, vt in quolibet eorum Conuentu, ſeu Domo, Syndicum iuxta ordinationem felic. rec. Nicolai Papæ III. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc factam, cui per Prouincialem Cuſtodem, ac Guardianum loci, cum aliis Fratribus, negotia ſecularia Domus, ſeu Conuentus, ac computa rationum reuidenda, expenſæ faciendæ, prouiſiones neceſſariæ pro alimentis, & veſtimentis, & conſtructiones, reparationes Conuentuum, ne commutent habitum, etiam quantumvis rudem vilium pannorum, ſiue nouum, ſiue veterem, ac de ſaccis, etiam repeciatum, & reſarcitum, non enim habitus exquiſitus in qualitate, vel quantitate decet Fratrem Reformatum coloris terrei, ſeu cinericij, ac caputium ſeu ſcapularium in capite rotundum, & à tunica diuiſum geſtare, ac vbilibet deferre, nudiſque pedibus, aut ſuppoſitis ſoleis, ſiue (vt vocant) ſandaliis incedere liberè, & licitè valeant, ac etiam debeant.

Necnon quòd ab Ordinariis locorum quorumcunque Regnorum, & Mundi partium, in quibus pro tempore Domus, ſeu Conuentus, & loca habuerint, ac introducti fuerint, aut etiam quibuſcunque aliis perſonis Superioribus, & Prælatis cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus in hac ſuper tam cum fabricatis, ac receptis, & acceptis, quàm deinceps quandocunque & vbicunque (de Ordinariorum locorum licentia) fabricandis, recipiendis, & acceptandis per eos, ac eis oblatis, & donatis domibus, Conuentibus, Eccleſiis, ac locis, illorúmque vſu, habitatione, ac retentione liberis, quietis, & pacificis (dummodo tam de licentia expreſſa Miniſtri Generalis, & pro tempore exiſtentis, dictorum Fratrum Conuentualium, ac Capitulo Prouinciali ſic determinato) domos, & loca huiuſmodi receperint, & acceperint, habitúſque delatione, & aliis præmiſſis, quovis modo, aut quæſito colore, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vllatenus vnquam moleſtari, perturbari, vel inquietari.

Neque item ipſi Fratres Reformati aliquos alios Fratres alterius cuiuſcumque Ordinis Sancti Franciſci de Obſeruantia, ac Capucinorum, aut aliorum Ordinum, iuxta literas fel. rec. Pij Papæ V. etiam prædeceſſoris noſtri in forma breuis, ſub die prima Decembris 1569. Pontificatus ſui anno 4. emanatas, ſed tantùm Conuentuales, & cum expreſſa ad hoc habita Miniſtri Generalis ipſorum Conuentualium licentia recipere, minúſve ſic inter Reformatos ex Conuentualibus recepti, profeſſionem alio tempore, vel anticipato, vel non completo anno, vel ante annum 16. vel datis, vel intimatis terminis profeſſionis faciendæ, & hoc etiam in publica Eccleſia, Capitulo, vel Refectorio, prout ipſi Conuentuales emittunt, ac nonniſi iuxta veram, & puram Regulam Beati Franciſci prædictam emittere, neque poſtquam ad Reformatos, & ex Conuentualibus ſic tranſiuerint, ad dictos Conuentuales inde reuerti; quin etiam prædicti Fratres reformati ex ſecularibus nullos, niſi, qui bonæ vitæ, & famæ priùs quam in ipſa Congregatione Reformatorum recipiantur, probati fuerint, ac habita priùs à Prouinciali dictorum Fratrum Conuentualium licentia, quam nec Guardiani, Cuſtodes, vel Commiſſarij quicumque dare poſſint, in Fratres Reformatos recipere queant. Demum, quòd ipſi Fratres Reformati, & eorum Cōgregatio dictis Fratribus Conuentualibus, ac cum illis ita vniti ſint, & eſſe cenſeantur, vt nullo vnquam tempore liceat illis alios Protectores, Generales, vel Prouinciales, quàm dictorum Conuentualium habere, nec in proceſſionibus, & aliis actibus, aliam quam Conuentualium Crucem ſequi, vel deferre, niſi forte ipſi Fratres Reformati in aliquo loco fuerint, in quo non adſunt Conuentuales, quo caſu

iidem

iidem Reformati per ſeipſos ire, ac incedere poſſint, nec alias ſub excommunicationis pœna ſeſe a Conuentualibus vnquam ſeparare, aut ſegregare vllo modo, vllove tempore valeant.

Præſentes, & deſuper conficiendæ literæ, toti, & ſoli Congregationi Reformatorum ſub Obedientia Conuentualium, in omnibus prouinciis viuentium ſuffragentur, ac concetſæ intelligantur, illæque per quoſcumque vniformiter, etiamſi aliqui hactenus in quacunque Prouincia priuilegium aliquod, aut facultatem particularem a Nobis, & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris quomodolibet impetrauerint, obſeruari debeant, auctoritate, & tenore prædictis, etiam perpetuò concedimus, & indulgemus. Ac etiam ſtatuimus, & ordinamus eaſdem præſentes literas nullo vnquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis ſeu nullitatis vitio, aut intentionis, vel quouis alio defectu notari, vel impugnari, aut alias quomodolibet infringi, vel retractari nullatenus vnquam poſſe, ſed illas ſemper, & perpetuò validas, & in ſuo robore permanſuras, & efficaces exiſtere, ſuóſque effectus ſortiri debere. Neque ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus per quaſcumque literas, vel Conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, etiam per Nos, & ſucceſſores noſtros prædictos, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de prædictæ poteſtatis plenitudine, & conſiſtorialiter, necnon ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis Clauſulis, & pro tempore factis, comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, necnó quoties illas reuocari, vel limitari, aut ſuſpendi, ſeu eis derogari contigerit, toties in priſtinum ſtatum, etiam ſub data priori reſtitutas, & plenarie reintegratas, & de nouo conceſſas eſſe, & cenſeri.

Sicque etiam per quoſcumque Iudices, Commiſſarios, & Delegatos, ac cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, necnon quoſuis alios Eccleſiarum Prælatos, ac Iudices, tam Eccleſiaſticos, quàm ſeculares, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere; ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, necnon irritantibus; & aliis decretis, etiam Motu ſimili, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia exquiſita forma, aut aliqua alia expreſſio habenda, ad hoc ſeruanda foret, illorumque tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in eis tradita, obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quòd præſentium copiis, ſiue tranſumptis, etiam impreſſis, & manu alicuius Superioris dictorum Fratrum Reformatorum ſubſcriptis, plenaria vbique fides adhibeatur in iudicio, & extrà, ac ſi originaliter exhiberentur.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1587. Idibus Octobris, Pontificatus noſtri anno 3.

Huiuſmodi Conuentuales Reformatos capucium, ſeu habitum ſimilem Capucinis deferre, ac Capucinos recipere prohibuit Gregorius XIV. Conſt. II. quæ incipit: *Beati*. 6. Iulij 1591. imò neque recipere poſſunt alios quoſcumque Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, vt ex ſuperinſerta Conſtitutione Sixti V. colligere eſt: licèt poſtea Conſt. 99. quæ incipit: *Cum ſicuti*, 10. Octobris 1589. indulſerit, Fratres quoſdam S. Franciſci Diſcalceatos, qui iam inſurrexerant, tranſire ad prædictos Reformatos Conuentuales, imò ipſis vniuit, prout in eadem Conſtitutione videri poteſt.

Fratrum Minorum de Obſeruantia Congregatio.

Congregatio Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſeruantia circa annum Domini 1388. maximè viguit 5
temporibus Martini V. quam anteà inſtituerant, ſeu potiùs ex Conuentuali reformatione inſtaurauerant Frater Gentilis de Spuleto, & Frater Paulus de Trincis; quæ Congregatio ſub ſtrictiori adhuc obſeruantia fuit circa annum Domini 1398. ſtudio, & induſtria F. Ioannis Aſtronconij, & F. Thomæ Florentini, hominum non minùs prudentia, quàm vitæ ſanctitate illuſtrium. Vixit hæc Conuentualium Congregatio ad tempus ſub eodem Miniſtro Generali, Leo tamen X. Obſeruantes à Conuentualibus ſeiunxit, & eorum Miniſtrum Generalem eligendum ad ſex annos voluit, vt habetur in Conſtit. 23. prædicti Pontificis, quæ incipit: *Ite & vos*, 4. Kalend. Maij 1517. vbi præſcribit etiam modum eligendi alios Prælatos huius Ordinis de Obſeruantia, quod etiam poſteà præſtitit Gregorius XIII. Conſtit. 13. quæ incipit: *Conſueuit*, 8. Septembris 1573. & Pius V. Conſt. 124. quæ incipit: *Paſtoralis*, 18. Maij 1571. voluit Fratres de Obſeruantia in proceſſionibus, & in omnibus aliis actibus publicis præcedere Fratribus Conuentualibus, quod ante declarauerat Leo X. Conſt. 16. quæ incipit: *Licèt aliàs*, 6. Decembr. 1517. vbi etiam conceſſit huiuſmodi de Obſeruantia Fratribus, vt Crucem ſuam digniori loco deferrent, item quaſcumque præcedentias, ſeu Paternitates illis conceſſas præter Conſtitutiones Ordinis, auctoritate Apoſtolica confirmatas reuocauit Gregorius XV. Conſtit. 41. quæ incipit: *Paſtoralis*, 3. Februarij 1623. Eorum tamen Miniſter Generalis, ſicut in præteritum vſus eſt, ita & in præſentiarum vti poteſt titulo, & ſigillo, cum inſcriptione Miniſtri Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum, vt contra Conuentuales huiuſmodi titulum reformati contendentes cenſuit S. Rituum Congregatio ſub die 22. Martij 1631. quod Decretum videre poteris *in 1. tom. diſp. 25. q. 7.* Poſſunt item Fratres de Obſeruantia precioſa paramenta, & clauſtra magnifica habere, prout declarauit Leo X. Conſt. 6. quæ incipit: *Merentur*, 2. Ianuarij 1514. Poſſunt componere, & tranſigere cum hæredibus teſtatorum ſuper legatis Ordini factis, ex Conſt. 15. Clementis VII. quæ incipit: *Nuper pro parte*, 23. Nouembris 1525. ſicut vt poſſint eligere Syndicos, & Oeconomos pro colligendis legatis piis indulſit Paulus IV. Conſt. 1. quæ incipit: *Ex clementi*, 1. Iulij 1555.

Minorum ſtrictioris Obſeruantiæ Congregatio.

Congregationem aliam Minorum S. Franciſci ſtrictioris Obſeruantiæ, quam modò omnes communiter 6
Congregationem Recollectorum, ſeu Diſcalceatorum Sancti Franciſci, & abſolutè Fratrum de Obſeruantia Reformatorum appellant, approbauit, & confirmauit Clemens VII. ſequenti ſua Conſtitutione, videlicet:

CLEMENS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, licèt immeriti, diſponente Domino, conſtituti, inter multiplices nobis ex debito Paſtoralis officij incumbentes curas, illa potiſſimum premimur, vt qui ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu deuotum, & ſedulum Altiſſimo impendere ſatagunt famulatum, non ſolum ad id ſublatis impedimentis intendant, verùm etiam id eo ardentiùs efficiant, quò maiores ſibi videant exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, vt quæ anteà ex rationabilibus cauſis à prædeceſſoribus noſtris ordinata videbantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout iuxta temporum, & perſonarum qualitatem, in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Sanè poſtquam fel. rec. Leo Papa X. prædeceſſor noſter ex certis tunc expreſſis cauſis, voluerat, & declarauerat ſub nomine Reformatorum, ac purè, & ſimpliciter Regulam Beati Franciſci obſeruantium, comprehendi omnes, & ſingulos Obſeruantes, tam de familia, quam Reformatos ſub Miniſtris, ac Fratris Amadei de Colletaneis, Clarenis de S. Euangelio, ſeu de Capucio, ac Diſcalceatos nuncupatos, aut alios ſimiles, quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam Beati Franciſci huiuſmodi purè, & ſimpliciter obſeruarent, ex quibus omnibus vnum corpus inſimul efficiens eoſdem ad inuicem perpetuò vniuerat, ita quòd deinceps, omiſſa diuerſitate nominum prædictorum, Fratres Minores S. Franciſci Regularis Obſeruantiæ, ſimul, vel diſiunctiuè nuncuparentur, & nuncupari poſſent, & deberent, omneſque, vt præfertur, vnitos Generali, & Prouincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus dicti Ordinis in quorum Prouincijs, & Cuſtodijs reſpectiue morabantur, in omnibus, & per omnia ſecundum Regulam eandem ſubiici deberent.

Cùm nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, ſicut fideli relatione percepimus, Spiritu Sancto inflammati, vt Beati Franciſci alumni, & veri filij affectent Regulam ipſam Beati Franciſci purè, & plenè, iuxta illius literam, & Declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum firmiter obſeruare, Nos qui in ſinceris eorum conſcientijs delectamur, quique ab ineunte ætate ad huius Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum ſingularem geſſimus deuotionis affectum, nunc autem ex communi cura paſtoralis regiminis, quam immeriti ſuſtinemus, ad ipſos faciendos dulciùs, & gratioſis fauoribus attentè proſequendos, tantò prouocamur ardentius, quantò interna mente frequentius cogitamus fructus vberes, ipſos ex Regulæ præfatæ arctiori obſeruantia ipſi Religioni, & toti vniuerſitati Eccleſiæ ſperamus prouenturos. Attendentes etiam, quòd in his, quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitandos grauantes remorſus pars ſecurior eſt tenenda. Igitur tam pia & feruenti Fratrum prædictorum intentione commoti ad peragendum diligentiùs quod ab eiſdem deſideratur, ſtudia noſtra duximus conuertenda.

Habita igitur ſuper his cum venerabilibus Fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, ac alijs de ipſo Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium vnanimi conſilio, his noſtris in perpetuum valituris, ſtatuimus, & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictiùs præcipiendo mandamus, quòd prædictis Fratribus, dictam ſtrictiorem obſeruantiam deſiderantibus, per præfatos Generales, & Prouinciales Miniſtros, cæteroſque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipſorum, cui, vel quibus hæ noſtræ, vel earum tranſumpta, præſentatæ, vel præſentata fuerint, aſſignentur loca, quantum fieri poterit, contigua quatuor, vel quinque, iuxta numerum Fratrum eorundem; & ſi in futurum plures Fratres voluerint ſe vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire poſſit, ſed Magiſter Prouinciæ, cum Diffinitoribus in Prouinciali Capitulo teneantur, alia loca, quantum poſſibile fuerit, contigua, prædictis eis aſſignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti, expropriare poſſint ſuperfluis, ac pretioſis, & ea in vilia ac neceſſaria commutare, mediante Syndico à Nicolao III. prædeceſſore ordinato. Et Generalis, ac Prouinciales Miniſtri, & eorum Commiſſarij non poſſint impedire prædictos à dicta ſtrictiori obſeruantia ipſius Regulæ iuxta prædictas Declarationes Nicolai, & Clementis, nec à ſuo bono modo viuendi, quem inter ſe pro dicta arctiori Obſeruantia ſeruant, & quominus reperiatis, induantur, & quin nudis pedibus ambulent, ſed qui non poterint, portent calopodia, & cæteris conformentur.

Forma autem habitus & capucij ſit in cæteris dictæ Obſeruantiæ Fratribus conformis.

Volumus etiam, quòd Fratres recipiendi, ſeu veſtiendi per Fratres in dicta ſtrictiori Obſeruantia viuentes, examinentur iuxta Regulam per Miniſtrum Prouincialem, & ab ipſo cum conſilio ipſorum acceptentur. Nec poſſint quicumque dicti Ordinis Prælati ſine præfatorum Fratrum conſenſu ad loca prædicta mittere alios Fratres, nec prædictos ab ipſis amouere, niſi ipſi petierint. In Prouincialibus verò Capitulis remoueantur per Miniſtros Prouinciales, & Diffinitores à locis prædictis, illi Fratres, quos Cuſtos, vt infra eligendus cum conſenſu maioris partis vocalium dictorum locorum, duxerit amouendos.

Inſuper ſtatuimus, quòd prædicti Fratres in dicta ſtrictiori Obſeruantia viuere volentes, habeant in ſingulis prouincijs, vbi fuerint, Cuſtodem vnum ex ipſis quem ſibiipſi petierint à Miniſtro Prouinciali, vel ab eo, qui præeſt Capitulo, ſimul cum Diffinitoribus confirmandum, & aſſignandum. Qui habeat abſolutam poteſtatem plenariè in hoc tantum, vt Fratres prædictos viſitet, moueat, & corrigat, ac manuteneat in dicta ſtrictiori Obſeruantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à Nobis, & ſucceſſoribus noſtris pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Miniſtris Generalibus conceſſarum, & concedendarum in futurum, & in dicto ſuo bono modo viuendi. Nec propter hoc impediatur Miniſter Prouincialis, quin viſitare poſſit eoſdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Cuſtos ire poſſit ad Capitulum Generale, cum Miniſtro Prouinciæ ad intimandum neceſſitates, & opportunitates dictorum Fratrum. Ordinamus etiam, quòd Cuſtos, Guardiani, & Diſcreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Prouincialia, in quibus habeant vocem actiuam, & paſſiuam, ſicut cæteri vocales. In quibus Capitulis Cuſtos prædictus præſentet Miniſtro Prouinciali, & Diffinitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus; ex quibus tantùm fiant Guardiani ſupradictorum locorum. Poſſit etiam idem Cuſtos infra annum cum conſenſu maioris partis Conuentus ſinguli remouere Guardianum ab eius officio, & alium ſubſtituere, quem Miniſter Prouincialis confirmet. Cuſtos verò à Fratribus prædictis eligi vſque ad triennium. Quo Cuſtode infra annum decedente Guardiani dictorum locorum alium, quem ſibi viderint expedire, petant à Miniſtro, vel eius Commiſſario confirmari, & aſſignari; quem Miniſter ipſe, ſiue eius Commiſſarius benignè confirmet, & aſſignet. Poſſit quoque dictus Cuſtos, ſi Fratribus eiſdem expediens viſum fuerit, eſſe Guardianus vnius dictorum locorum.

Si

Si igitur Miniſtri Prouinciales, vel eorum Commiſſarij his prædictis contrauenerint, ſiue alicui eorum, immediate Fratres prædictorum locorum ſubiiciantur Miniſtro Generali. Et ſi, quod abſit, Miniſter Generalis prædictus eos impedire tentauerit, vel eis in præmiſſis, aut in aliquo præmiſſorum fauere neglexerit, volumus præfatis Fratribus ad Apoſtolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recurſum; à quo, ſi quis eos impedire præſumpſerit, ſententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus, in his ſcriptis, ipſo facto ſubiacere auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & promulgamus.

Quocirca moderno, & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ Generali auditore, necnon venerabilis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcunque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, & eorum ſinguli præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum ſupradictæ ſtrictioris obſeruantiæ, ſeu alicuius eorum, ſuper hoc requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eoſdem omnibus, & ſingulis prædictis, pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoſcunque quauis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè moleſtari, vel quouis quæſito colore, vel ingenio diſtrictè, vel indiſtrictè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoſlibet per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon ipſius Leonis X. & quorumcunque aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuſcunque, dictique Ordinis ſtatutis, Priuilegiis, & indultis, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, etiam in forma breuis, etiam anno præſenti, vel ſub quibuſcunque verborum formis, ſolemnitatibus, clauſulis, etiam inſolitis, & quantumcunque fortiſſimis dicto Ordini, vel quibuſcunque Prælatis eiuſdem conceſſis, vel concedendis in futurum, etiamſi tales forent, quòd pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales mentio habenda foret, quibus omnibus, illorumque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, pro planè, & ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Cæterum, quia difficile foret præſentes literas ad quælibet loca, vbi opus fuerit, deferri, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earumdem manu Notarij publici ſignatis, & alicuius Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides in iudicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi præſentes originales literæ exhiberentur, & oſtenderentur.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1532. 16. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno 9.

Pro horum Fratrum ſtrictioris obſeruantiæ feliciori gubernio, & progreſſu nonnullas ordinationes præſcripſit Gregor. XV. Conſtitut. 8. quæ incipit: *Onerosa*, 1. Septemb. 1621. Confirmauit, & innouauit Conſtitutiones Gregor. XIII. ſuper præfinitione habitus, & Clement. VIII. ſuper, & contra occupantes bona Fratrum ſtrictioris Obſeruantiæ, & Pauli V. quomodo ſubſint Magiſtro Generali de Obſeruantia, & Commiſſario Generali. De ipſo Ordine Reformatorum Vrbanus VIII. Conſtit. 15. quæ incipit: *Romanus*, 7. Martij 1624.

Tertiariorum de Pænitentia Congregatio.

Congregatio Fratrum Tertiariorum de Pœnitentia nuncupatorum ab ipſo Seraphico Patre S. Franciſco in oppido Canarij, quarto ab Aſſiſio milliario primùm inſtituta fuit; cùm enim primum Ordinem circa annum 1208. vt *ſuprà* diximus, inſtituerit, ſecundum Monialium S. Claræ, ſeu Damiatarum anno 1212. vt *infrà*, dicemus, tertium deinde Ordinem in oppido prædicto circa annum 1221. erexit; & quia Tertius Ordo, Fratres huius Ordinis Tertiarij appellantur; eos autem de Pœnitentia nuncupauit Seraphicus Inſtitutor, forſan, vt refert D. Bonauentura, quia ſicut pœnitentia eſt via communis ad cælum, ſic Ordo iſte cuiuſcunque ſtatus, & ſexus Clericos, & Laicos, virgines, viduas, & coniugatas amplectitur, neminem excludit, vt omnes hunc Ordinem ingredi, illúmque profiteri poſſint. Hunc Ordinem ad communem vitæ Religioſæ normam profitendam tum viris, tum fœminis tria vota ſubſtantialia emittentibus conflatum florere iamdiu cœpiſſe refert Clemens VII. in ſua Conſtit. quæ incipit: *Ad vberes*, Idib. Martij 1526. & vt habetur *in Chronicis, p. 3. lib. 1. c. 38.* videtur, Fratres, & Sorores Tertij huius Ordinis ſuſcepiſſe emittere vota ſubſtantialia. Habitabant primùm Fratres Tertiarij in propriis domibus, induti pannis vilibus, ac rudibus, ſed ſine capucio; poſteà ad quorumdam petitionem Nicolaus IV. vt refert Syluester *in Ozeano*, *lib. 4. pag. 259.* eiſdem capucium conceſſit, atque vitam inſimul gerere cœperunt, ac noua ædificare Monaſteria, & ea omnia, quæ Religionis veræ ſtatum concernunt, procurare. 7

Hunc Ordinem approbauit Nicolaus IV. ſupradictus in ſua Conſtitutione 2. edita anno 1289. ſequentis tenoris.

NICOLAVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Chriſto filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Pœnitentia tam præſentibus, quàm futuris, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

SVpra montem Catholicæ fidei, quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, diſcipulorum Chriſti ſincera deuotio igne charitatis exæſtuans, verbo ſollicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet, & ſeruat Eccleſia, ſolidum Chriſtianæ Religionis poſitum noſcitur fundamentum, nullis vnquam concutiendum turbinibus, nullis quaſſandum fluctibus tempeſtatum. Hæc eſt, &c. Ideóque glorioſus Chriſti Confeſſor B. Franciſcus huius Ordinis Inſtitutor, viam aſcendendi ad Dominum verbo pariter, & exemplo demonſtrans, ipſius ſinceritate fidei filios ſuos erudiuit, eoſque illam profiteri, conſtanter tenere, ſimiliter ac opere voluit adimplere, vt per eius ſemitam ſalubriter incedentes, mererentur poſt vitæ præſentis ergaſtulum, æternæ beatitudinis effici poſſeſſores.

Deinde inſerendo Regulam per viginti capita diſtributam in ea præſcribit modum examinandi excipiendos ad Ordinem, formam acceptandi ad profeſſionem; item formam, & qualitatem habitus; & prohibet Fratribus ire ad inhoneſta ſpectacula, & conuiuias

uiuia, præfinit abſtinentiam, & ieiunium, quoties debeant Fratres confiteri, & communicare, inhibet eiſdem deferre arma; præſcribit modum recitandi diuinum Officium; Indicit item omnibus huius Ordinis Fratribus, quod qui teſtari de iure poſſunt, intra tres menſes ab ingreſſu Religionis, ſuum faciant teſtamentum, in omnibus, & inter omnia pacem commendat. Inhibet item ipſis iurare, ſicut & aliis quibuſcunque præcipit, ne Fratres huiuſmodi perturbent, ſeu eorum priuilegiis derogent; Conſulit ipſis Fratribus quotidie, ſi bene commode poteſt, Miſſam audire, curam infirmorum Fratrum habere, exequiis eorumdem defunctorum intereſſe, à litigiis abſtinere. Determinat etiam tempus Miniſtrorum, contra delinquentes, & incorrigibiles pœnas ſtatuit, & executores ponit; Vult tamen in abſtinentiis, & ieiuniis, ac aliis auſteritatibus, Ordinarios locorum, ſeu Viſitatorum cum Fratribus, & Sororibus vniuerſis ex cauſa legitima diſpenſare poſſe.

Cæterum in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres Ordinis non ex diuinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullam ipſorum ad mortalem culpam vult obligari, ſed impoſitam ſibi culpam pro tranſgreſſionis exceſſu prompta humilitate recipere, & efficaciter adimpletionem ſtudere; & tandem ſanctionibus pœnalibus additis concludit Conſtitutionem ſub *Datum Reate 16. Kal. Septemb. Pontific. ſui anno 2.*

Hæc tamen Regula, quia omninò ſtatum coniugalem non excludebat, quod tamen prætendebant alij Religioſi, qui ſe huic Ordini addixerunt, ideò eam pro illis reformauit Leo X. Conſtitutione ſua 42. ſequentis tenoris.

LEO PAPA X.

INter cætera noſtro regimini credita, ea potiſſimè nos ſollicitos reddunt, per quæ tranſactis mundi, carniſque concupiſcentiis, primæuæ pacis calcatus tranquillus ſtatus ad ſuam primæuam reduci cognoſcitur originem. Dudum ſiquidem huius gratia Nicolaus Papa IV. prædeceſſor noſter, Tertiam Regulam B. Franciſci, quam de Pœnitentia appellauit, per quam almus Confeſſor homines vtriuſque ſexus fideles ſpiritu Dei plenus ſaluare contendebat, confirmauit, & approbauit. Verum quia temporis decurſu ſpirante illo Spiritu ſancto, non ſolùm viri coniugati, mundique huius incolæ, pro quibus à B. Franciſco præfata Tertia Regula edita fuerat; verum etiam innumerarum Virginum chori tribus eſſentialibus, & à quibuſdam etiam clauſuræ, noſtra auctoritate aſſumptæ, votis, conſtructiſque monaſteriis quamplurimis, non ſine militantis Eccleſiæ fructu multiplici, & ædificatione, præfati tertij Ordinis iugo ſua colla ſubdiderunt. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritalis accommoda, cælibi verò, virgineoque ſtatui ſub huiuſmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenùs decentia innectuntur, ob quod caſtorum animorum nitidi affectus ab ingreſſu dicti Ordinis nonnumquam auertuntur, nos iuxta Domini voluntatem, pretioſum a vili ſeparantes, eandem Tertiam Regulam in modum, qui ſequitur, diſtinctam de nouo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & ſucceſſoribus veſtris ſeruandam tranſmittimus.

Deinde inſerendo Regulam, in primo capite determinat, Nouitios ad hunc Ordinem ſuſcipiendos debere eſſe Fideles, Catholicos, de hæreſi non ſuſpectos, obedientes Romanæ Eccleſiæ, matrimonio non ligatos, debitis expeditos, corpore ſanos, animo promptos, nulla vulgari infamia maculatos, & cum proximis reconciliatos, circa quæ omnia attendenda eſt Conſtitutio 71. Sixti V. quæ incipit: *Cum de.* 20. Nouemb. 1587.

In ſecundo capite habetur, quid promittere debeant Fratres, & Sorores huius Tertiæ Regulæ; In tertio præſcribitur Ieiunium, In quarto præcipitur ſilentium, Confeſſio, & Communio, & determinantur horæ Canonicæ; In quinto deſcribitur Ordinatio Prælatorum, eorúmque officium; In ſexto datur norma interiùs exteriuſque conuerſandi; In ſeptimo commendatur viſitatio, & cura infirmorum; In octauo determinatur Viſitatorum officium, In nono exequiæ defunctorum; In decimo ſtatuit Pontifex, omnia & ſingula in Regula contenta non obligare ad peccatum mortale, niſi ad hæc humano, vel diuino iure alias aliquis Fratrum, vel Sororum eſſet obligatus; vbi etiam Fratres obligat ad tria vota eſſentialia, ad paupertatem, nihil habendo in ſpeciali, ad caſtitatem, quia poſt votum non poſſunt matrimonium contrahere, nec ſine tranſgreſſione virtutis carnis ſe immiſcere; & obedientiam quantum ad illa, ſine quibus non poteſt commodè fraternitas iſta manuteneri. Item obligat ad ſeruandam clauſuram illas, quæ ipſam ſeruare vouerint. Tandem concludit Conſtitutionem ſub

Datum Romæ, apud S. Petrum, ſub anulo Piſcatoris 20. Ianuarij 1521. Pontificatus ſui anno 8.

Habet hæc Congregatio Generalem ad triennium, quem licet Pius V. Conſt. quæ incipit: *Ea eſt*, 5. Non. Iulij 1568. extinxerit, ac vniuerſos Fratres, & Sorores Tertij Ordinis prædicti ſub gubernio Generalis, & Prouincialium Miniſtrorum Ordinis S. Franciſci de Obſeruantia conſtituerit: Sixtus tamen V. in ſua Conſtit. quæ incipit: *Romani*, 19. Martij 1586. ad priſtinum vſum creandi Generalem per triennium Ordinem reſtituit; voluit tamen hinc Generalem electum intra duos menſes à Generali de Obſeruantia confirmationem petere; Eidem Generali Greg. XV. facultatem conceſſit Confraternitates Cordigerorum erigendi, & inſtitutas Archiconfraternitati Eccleſiæ S. Franciſci Fratrum Minorum Aſſiſien. aggregandi in domorum, & locorum Regularium Tertij Ordinis Eccleſiis, vbi Minorum Conuentualium, ac de Obſeruantia Domus ſeu Conuentus non exiſtant, vt habetur in eius Conſtit. quæ incipit: *Alias*, ſub die 27. Iunij 1624.

Habet hæc Congregatio, vt refert Marulus *loco citato*, quamplura, ac diuerſa priuilegia, gratias, & indulta ſibi à Summis Pontificibus Eugenio IV. Nicolao V. Paulo II. Sixto IV. & Iulio II. conceſſa. Habitant Fratres huius Ordinis Romæ ad SS. Coſmam, & Damianum in foro Boario.

Tertiariorum Reformatorum Congregatio in Gallia.

Congregatio Tertiariorum Reformatorum cœpit in Gallia anno Domini 1595. nam extincta ferè memoria obſeruantiæ Regularis Tertij Ordinis ob Hæreticorum prauitatem, & bella ciuilia ibi quammaxime vigentia, R. P. Vincentius Muſſart Pariſienſis, Prædicator Regius, ſpectatæ probitatis vir, vnà cum germano ſuo Franciſco accitis aliis Religioſis, ac piis viris reformationi huiuſmodi auctoritate Clementis VIII. ita ſtrenue operam dedit, quòd vſque ad hodiernam diem quamplura antiqua Cœnobia reſtaurauerit, ac noua in diuerſis Galliæ prouinciis erexerit, ſicut etiam fecit in Burgundia, Lotharingia, & aliis locis, in quibus etiam ſub ſuo regimine diuerſa Monialium Monaſteria habent ſub eodem inſtituto, & Regula degentium. 8

Gaudent multis priuilegiis ſibi per diuerſos Summos Pontifices conceſſis, & præcipue per Paulum V. Conſt. quæ incipit: *Quæ pro augenda*, 14. Martij, 1613. Fratres huius reformationis aſſidue vacant Prædicationibus, conferentiis, & controuerſiis componendis, con-

feſſionibus

feſſionibus infirmorum, ac viſitationibus, ac cæteris pietatis officiis. Habitant Romæ ad S. Mariam Gratiarum, & Miraculorum prope S. Mariam de Populo.

Capucinorum Fratrum Congregatio.

9 Congregatio Fratrum Capucinorum ſic dicta à capucio oblongo, quod deferunt Fratres huius Ordinis ſub Regula Seraphici Patris Franciſci; initium ſumpſit à quibuſdam Fratribus Minoribus de Obſeruantia, circa annum Domini 1525. temporibus Clementis VII. & Caroli V Imperatoris. Huius nouæ Congregationis, ſeu reformati Ordinis excitator fuit Matthæus Baſcius Regularis Obſeruantiæ Pater, ſingularis, ac præcipuæ ſanctitatis vir, qui in Monaſterio Montis Realis in Calabria ſe totum ad priſtinum ſtatum, & veſtitum temporibus Seraphici Franciſci geſtari ſolitum, vt ab huius Ordinis, & inſtituti Patribus prætenditur, dedit. Cuius exemplum imitati multi, inter quos Ludouicus è Foſſumbruno, viliſſimas veſtes induerunt, &, vt dixi, capucium in forma pyramidali geſtantes, ſe à Fratribus de Obſeruantia ſeiunxerunt: & eorum Congregationem Clemens VII. approbauit ſequenti Conſtit. 21. ſecundùm formam, quæ hîc ponitur.

CLEMENS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Ludouico, & Raphaeli de Foroſempronien. Ordinis Fratrum Minorum profeſſoribus ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

RElIgionis zelus, vitæ ac morum honeſtas, aliáque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, ſuper quibus apud nos fide digno commendamini teſtimonio, Nos inducunt, vt votis veſtris, præſertim quæ animarum ſalutem, & religionis propagationem reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus, fauorabiliter annuamus. Sanè pro parte veſtra Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos olim feruore ſeruiendi Altiſſimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obſeruantia nuncupatorum ingreſſi, in eo profeſſionem emiſſi, per certum tempus permanſiſtis, & deinde de licentia veſtri tunc Superioris, iuxta formam literarum Apoſtolicarum ſuper vnione, & concordia inter prædictos, & Conuentuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipſorum Fratrum Conuentualium conſortium vos tranſtuliſtis, & à tunc Magiſtro Prouinciali prouinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conuentualium benignè recepti, ac aliorum Fratrum Conuentualium eiuſdem Prouinciæ numero, & conſortio aggregati fuiſtis. Et deinde vobis deſiderantibus pro animarum veſtrarum ſalute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, &, quantum humana patitur fragilitas, Regulam Beati Franciſci obſeruare; dictus Magiſter Prouincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & à Nobis, ac Sede Apoſtolica quæcumque ad animarum veſtrarum ſalutem, ac Dei gloriam opportuna vobis viderentur petendi, & impetrandi conceſſit. Ac etiam dilectus filius noſter Andreas tituli S. Priſcæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis vt ſimilem impetrationem faceret, ita tamen quòd vnus ex conſortio veſtro omnium veſtrûm nomine Magiſtro Prouinciali, ſeu Capitulo Prouinciæ dictorum Fratrum Conuentualium, in qua habitaretis, ſingulis annis ſe præſentare in ſignum ſubiectionis teneretur, & ipſe Magiſter (ſi ſibi videretur) ſemel in anno, & non vltra vos viſitare, & ſi inuenerit vos Regulam prædictam non obſeruare, ad eam pleniùs obſeruandam vos admonere, ac debitis modis compellere poſſet, præter hæc autem, ne vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis iniungere, aut à vobis exigere valeret, ſed potiùs vos tueri teneretur, vt in pace poſſetis Altiſſimo in diuinis famulari, prout in literis patentibus eorundem Cardinalis protectoris, & Magiſtri Prouincialis deſuper confectis pleniùs dicitur contineri. Quare pro parte veſtra fuit humiliter ſupplicatum, vt vobis vitam Eremiticam huiuſmodi ducendi facultatem concedere, aliáſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur, Nos igitur, qui ſalutem cupimus animarum, veſtrum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, &c. ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcumque præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium vobis, vt ſecundum Regulam prædictam vitam Eremiticam ducere, & habitum cum capucio quadrato geſtare, necnon omnes, tam Clericos ſeculares, & Presbyteros, quàm Laïcos ad veſtrum conſortium recipere, ac tam illi, quàm vos barbam deferre, & ad Eremitoria, ſeu loca quæcumque cum conſenſu dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitámque auſteram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuſcumque locis mendicare, necnon omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, & gratiis Ordinis Fratrum Minorum huiuſmodi, ac Eremo Camaldulenſi B. Romualdi, illiúſque Eremitis in genere, vel in ſpecie, hactenùs conceſſis, & impoſterum concedendis, & quibus ipſi quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æquè principaliter, ſicut ipſi vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus. Et nihilominùs vniuerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis; necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ipſorúmque Archiepiſcoporum, & Abbatum Vicariis in ſpiritualibus generalibus diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs eorum quilibet per ſe, vel alios, ſeu alij vobis, & veſtrûm cuilibet in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtat, & faciat, vos, & veſtrûm quemlibet præmiſſis omnibus, & ſingulis pacificè frui, & gaudere; nec permittat veſtrûm quemlibet contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, etiam per quoſcumque, de quibus ſibi placuerit, cenſuras, & pœnas, & alia in eis remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, inuocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus fel. rec. Bonif. Papæ VIII. etiam de vna, &c. Nulli ergo, &c. Datum Viterbij, an. Incar. Dom. 1528. 5. Non. Iul. Pont. noſt. an. 5.

Hanc eandem Congregationem confirmauit iterum Paulus III. declarando, quæ ſint munera, quæ ſpectant ad eorum Vicarium Generalem, ac alios Officiales prædicti Ordinis. Et Sixtus V. excommunicat Superiores Capucinorum admittentes Fratres Minores de Obſeruantia ad ſuam Congregationem, vt habetur in eius Conſt. 20. quæ incipit: *Pro ea.* 28. Ianuarij 1586. Item Gregorius XV. confirmat, & innouat Conſtitutiones Greg. XIII. & Greg. XIV. ſuper prohibitione delationis habitus Capucinorum, vel etiam conſimilis per alios Regulares, atque præcipit Ordinariis locorum regnorum Hiſpaniæ, Franciæ, aliorúmque regnorum, & prouinciarum Italiæ, ne quibuſuis Religioſis, cuiuſcumque Ordinis, Societatis, & inſtituti Regularibus, ſub quouis prætextu impoſterum, nomen, vel habitum ipſorum Capucinorum Fratrum ſibi vendicare, vel vſurpare permittant;

ſed

ſed ipſas editas Conſtitutiones per Eccleſiaſticas cenſuras,& pœnas obſeruare facias : ita expreſsè cauetur in eiuſdem Pontificis Conſtit. 15. quæ incipit : *Ex iniuncto*, 9. Decembr. 1621. & nouiſſimè Vrbanus VIII. confirmando Conſtitutionem Pauli V. 54. in ordine, quæ incipit : *Eccleſia*, 15. Octobris 1608. declarat Fratres Capucinos eſſe verè,& propriè Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, ac ex illius vera , & nunquam interrupta linea deſcendere,& ſub illius Regula militare, ac militaſſe , vt colligitur ex Bullario Cherubini *tom. 4. conſt. 68.* prædicti Pontificis, quæ incipit : *Saluatoris*, 28. Iunij 1627. & Conſtit. 91. quæ incipit : *Iniuncti*, 9. Auguſti 1628. prohibet Fratribus Capucinis idem Pontifex , ne ad laxiorem Religionem , ſeu Congregationem tranſeant abſque licentia , & indulto Sedis Apoſtolicæ , ex eadem tamen Conſtitutione poſſunt iidem Fratres Capucini tranſire, de licentia in ſcriptis habita à Miniſtro Generali , ad Congregationem Carthuſianorum.

Item huius Ordinis Religioſi facultatem habent erigendi Crucem propriam in publicis proceſſionibus, iuxta formam Conſt. Greg. XIII. quæ incipit: *Expoſcit paſtoralis officij*, 15. Iulij 1583. vt habetur ex Conſt. Pauli V. *tom. 4. Bullar.* Conſt. 9. quæ incipit: *Paſtoralis*, 12. Octobr. 1617. ſed ſacra Rituum Congreg. 20 Iulij 1621. declarauit, erectionem Crucis Capucinorum fuiſſe conceſſam in iis tantùm locis, in quibus iam ſub propria Cruce, ſeu in proprio loco ſub Cruce Cleri in proceſſionibus ante prædictam conceſſionem incedebant, eundem locum retinere debere. Habent Indultum celebrandi Officium de S. Conrado Tertij Ordinis S. Franciſci. Romæ habitabant ad S. Bonauenturam , nunc verò in Monaſterio nouo in platea Sfortiarum.

Monialium S. Claræ Congregatio.

Monialium S. Claræ Ordinis S. Franciſci Congregatio ab eodem S. Patre inſtituta fuit circa annum Domini 1212. quarum Regulam approbauit Innocent. IV. anno Domini 1253. vt patet ex infrà poſita Conſtit. eiuſdem Pontif. ſequentis tenoris.

INNOCENTIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis in Chriſto filiabus S. Claræ Abbatiſſæ , aliiſque Sororibus Monaſterij S. Damiani Aſsiſinatis, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica piis votis,& honeſtis petentium precibus fauorem beneuolum impartiri. Ex parte ſiquidem veſtra Nobis extitit humiliter ſupplicatum , vt vitæ formulam , iuxta quam communiter in ſpirituum vnitate , ac voto altiſſimæ paupertatis viuere deberetis, vobis à B. Franciſco traditam,& à vobis ſponte ſuſceptam, Venerab. Frater Hoſtienſis , & Velletrenſis Epiſcopus duxerit approbandam , ſecundùm quod in ipſius Epiſcopi literis pleniùs continetur, Nos curaremus Apoſtolico munimine roborare. Deuotionis igitur veſtræ precibus inclinati , quod ab eodem Epiſcopo ſuper hoc factum eſt,& ratum habentes,& gratum , illud auctoritate Apoſtolica confirmamus,& præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipſarum de verbo ad verbum præſentibus inſeri facientes , qui talis eſt:

Raynaldus miſeratione diuina Hoſtienſis, & Velletrenſis Epiſcopus , Chariſſimæ ſibi in Chriſto Matri , & filiæ Dominæ Claræ, Abbatiſſæ S. Damiani Aſſiſinatis , eiuſque Sororibus, tam præſentibus, quàm futuris ſalutem, & benedictionem paternam.

Quia vos dilectæ in Chriſto filiæ mundi pompas,& delitias contempſiſtis,& ipſius Chriſti, eiuſque ſanctiſſimæ Matris ſequentes veſtigia, elegiſtis habitare , incluſæ corpore,& in paupertate ſumma deſeruire , vt mente libera poſſitis Domino famulari , Nos veſtrum ſanctum propoſitum in Domino commendantes , votis veſtris,& ſanctis deſideriis libenter volumus affectu paterno fauorem beneuolum impartiri. Eapropter veſtris piis precibus inclinati , formam viuendi, ac modum ſanctæ vnitatis, ac altiſſimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciſcus verbo,& ſcripto tradidit obſeruandam , præſentibus annotatam, auctoritate Domini Papæ,& mea, vobis, & omnibus in veſtro Monaſterio ſuccedentibus , in perpetuum confirmamus , & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Poſteà inſerendo Regulam, in *primo capite* determinatur , vnamquamque Monialem debere promittere obedientiam B Franciſco, ac ſucceſſoribus eius , ſicut & Abbatiſſis pro tempore exiſtentibus. In 2. *cap.* explicatur, quomodo faciendum ſit examen circa Moniales recipiendas ad Ordinem , & profeſſionem ; & requiſita in Moniali ibidem determinantur. In 3. *cap.* ſtatuitur, quòd Moniales idoneæ recitent Officium iuxta formam Fratrum Minorum S. Franciſci : Quæ verò literas neſciunt, pro Matutino dicant 24. *Pater noſter* , pro Laudibus 5. *Pater noſter*, pro qualibet alia Hora Canonica 7. *Pater noſter*. Sorores literatæ teneantur dicere Officium Defunctorum ſuis temporibus, quæ verò neſciunt literas , dicant 7. *Pater*, pro Veſperis , & pro Matutino 12. addito verſiculo, *Requiem æternam*. Ibidem intimatur continuum ieiunium, tempus confitendi,& communicandi. In 4. *cap.* agitur de Electione Abbatiſſæ, de eiuſdem depoſitione. de conditionibus in ea requiſitis, ac de eiuſdem munere, de Capituli conuocatione , & de conſiliariis ? In quibus omnibus attendenda,& obſeruanda ſunt ſtatuta Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 6. & ſeqq.* & quoad ieiunium attendenda eſt declaratio Eugenij IV. 28. quæ incipit : *Ordinis*. 5. Febr. 1447. & quoad officium mortuorum obſeruanda eſt Conſtitutio Leonis X. quæ incipit : *Cum ſicut*. 29. Maij 1515. In 5. *cap.* præſcribitur , & mandatur ſilentium, modus accedendi ad crates. In 6. *cap.* prohibentur bona ſtabilia , & commendatur paupertas. In 7. *cap.* obligantur Moniales incumbere operibus temporalibus , & quod ex ſuo labore recipiunt, conſignare debent in capitulo Abbatiſſæ. In 8. *cap.* inhibetur Monialibus , nullo modo munera dare , & quid proprium apud ſe retinere,& circa largitionem munerum attendenda eſt Conſtitutio Clem. VIII. quæ incipit : *Religioſa*, 19. Iulij 1594. In 9. *cap.* determinantur pœnitentiæ per Abbatiſſam Monialibus alicuius culpæ reis iniungendæ. In 10. *cap.* præcipitur eiſdem, obedientiam,& honorem Abbatiſſæ præſtari debere. In 11. declaratur, qualis debeat eſſe Oſtiaria Monaſterij , & quoad hoc videnda eſt Conſtitutio Gregor. XIII. quæ incipit : *Deo*, 30. Decemb. 1572. In 12. *cap.* determinatur Viſitatorem Monialium debere eſſe de Ordine Fratrum Minorum, ſicut & Capellanum : Protector autem determinatur idem S.R.E. Cardinalis , qui eſt Protector Fratrum Minorum. Tandem appoſitis communibus ſanctionibus pœnalibus concludit Conſtitutionem ſub

Datum Aſſiſij 5. Idus Auguſti , Pontificatus ſui anno 11.

Hanc Regulam mitigauit Vrbanus IV. in ſua Conſtitut. 7. quæ incipit : *Beata*, 15 Kal. Nouembr. 1263. vbi hunc Ordinem Sororum à B. Franciſco inſtitutum Ordinem S. Claræ nuncupari iuſſit. Aliqua dubia dictæ Regulæ declarauit Eugenius IV. ſua Conſtit. *ſupra* relata. Nonnulla etiam declarauit Leo X. Conſtit. 9. cit. *Cum ſicut*,& Pius IV. Conſtit. 103. quæ incipit : *Sedis*. Huic Ordini priuilegium exemptionis à iuriſdictione Ordinariorum,

Ordinariorum, ſolutionéque contributionum ſpecialiter conceſſit Eugenius IV. Conſt. 1. quæ incipit: *Licet Romanus*, Id. Auguſti 1439. & aliud de non ædificandis Monaſteriis nouis prope Monaſteria harum Monialium dedit Iulius II. Conſt. 21. quæ incipit: *Exponi*, 21. Maij 1509. Onuſque celebrandi Miſſas ex piis teſtatorum diſpoſitionibus eis iniunctum, certo modo relaxauit Clemens VIII. Conſtit. 105. quæ incipit: *Ex debito*. 8. Nouembris 1603.

Beatam Claram huius Ordinis primam Abbatiſſam canonizauit Alexand. IV. vt habetur in Conſt. 3. prædicti Pontif. quæ incipit: *Clara*.

Tertiariorum Fratrum & Sororum S. Claræ Congregatio.

11 Sub hac Regula S. Patris Franciſci militant etiam Fratres Tertiarij, & Sorores Tertiariæ, in propriis domibus degentes, & quoad hos nihil aliud referam, niſi quòd Vrbanus VIII. ſtatuit huiuſmodi Tertiarios Fratrum Minorum de Obſeruantia S. Franciſci incedere debere calceatos, habitu genua non excedente, ſine Capucio, & ſine Capputione, cum bireto, ſeu galero, vt dignoſcantur tales Fratres non eſſe, ita in Conſtit. 49. quæ incipit: *In ſupremo*. 20 Nouemb. 1625.

De Ordine S. Franciſci agunt omnes Scriptores, qui de Hiſtoria, & Origine Religionum tractant, & Syluester Maurolus *in Oceano Relig. lib. 4. pag. 251.* congerit catalogum Monaſteriorum ſub Regula S. Franciſci degentium, in quibus Regulam Seraphici Patris Franciſci, innumerabiles fere ſancti homines profeſſi ſunt. Numerum Scriptorum huius Ordinis vide apud eundem *loco cit. pag. 253.* vbi enumerantur Summi Pontifices, S. R. E. Cardinales, Archiepiſcopi, Epiſcopi, ac alij ex hoc Ordine Eccleſiaſticis dignitatibus inſigniti.

Ex profeſſo Chronicam S. Franciſci Frater Don Marius Vliſſiponenſis, Antonius Dalz, Ludouicus Rubolcdo, Bernardinus de Beſſa, Petrus Rodulphus, & Franciſcus Gonzaga, ac nouiſſimè Frater Ludouicus Vuadingus Hybernus *in annalibus huius Ordinis*.

De Conuentualibus autem in ſpecie tractat Rodulphus *in Hiſt. Seraph. Relig. lib. 2.* Suar. *tom. 4. de Relig. tract. 9. lib. 2. cap. 7.* Miranda *tom. 1. q. 12. art. 8. concl. 3.* Hieronymus Roder. *in compend. qq. regul. reſol. 123. n. 30.* Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 175.*

De Obſeruantibus agit Suar. *loco cit. num. 6.* Roder. *loco cit. num. 31.* & alij. De Fratribus Tertij Ordinis S. Franciſci agunt B. Ioannes de Capiſtrano *in defenſor. Tertij Ord. B. Franciſci.* Dionyſius Carthuſ. *in Tertiam S. Franciſci Regulam*, Bernardinus de Buſto *de imitatione Chriſti per aſſumptionem ſtatus Tertij Ordinis de Pœnitentia.* Hieronymus Roder. *in compend. qq. Regul. reſol. 156.* & fusè Reu. Pater Antonius de Silis *in libro cui titulus eſt, Studia, Originem, progreſſum, atque complementum Tertij Ordinis de Pœnitentia S. Franciſci concernentia.* Syluester Maurolus *in Oceano lib. 4. pag. 259.* vbi inter Sanctos, & Beatos dicti Ordinis enumerat S. Ludouicum Galliarum Regem.

De Ordine, & Congregatione Capucinorum agunt Ioſephus Zarlinus *de Orig. Capuc.* Paulus Morigia *de Orig. Relig. lib. 1. cap. 52.* Suar. *loco cit.* Hieronym. Roder. *loco cit. num. 32.* Syluester Maurol. *in Ocean. Relig. lib. 5. pag. 305.* vbi aſſerit, eodem modo, & iiſdem ferè inſpirationibus D. Franciſcum Regulam conſcripſiſſe, & Fratrem Matthæum Ordinis Capucinorum inſtitutorem ad eandem Regulam imitandam, ac Fratres ſecundum ipſam reformandos, ſe totum contuliſſe, & alia de huius Ordinis, & Congregationibus quamfuſiſſimè refert.

Conceptionis B. Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S. Franciſci.

Conceptionis B. Mariæ Virginis Immaculatæ Equeſtris Militia ſub Regula S. Franciſci inſtituta fuit, & approbata ab Vrbano VIII. Pontifice Maximo, de qua vtpote noua, nihil aliud referam, quam inſerendo hic Bullam erectionis huius Militiæ, ex qua omnia, quæ ad Ordinem hunc ſpectant, clare videre poteris: 12

VRBANVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Imperſcrutabilis diuinorum iudiciorum altitudo ſtatum atque humilitatem noſtram ad Pontificiæ dignitatis culmen, nullo licet meritorum ſuffragio, euexit, inter multiplices, grauiſſimaſque Apoſtolatus noſtri curas, ad Militares Ordines, qui à ſanctis temporibus maximo Chriſtianæ Reipublicæ bono inſtituti, in Catholicæ fidei firmanda, vaſta terra, marique diſcrimina ſubeuntes glorioſe defendunt, peculiari ſollicitudinis ſtudio mentis noſtræ aciem iure optimo conuertimus. Quemadmodum enim ſpiritualibus Euangelicæ iuſtitiæ armis inuiſibiles militantis Eccleſiæ hoſtes felici certamine profligantur, ita à ſuperius perditas gentes, quæ ſuperno fidei lumine deſtitutæ, Chriſtianoque nomini infenſæ, eidem Eccleſiæ perniciem afferre moliuntur, viſibilium armorum vi Orthodoxa Religio opportunè propugnatur. Quamobrem inæſtimabili gaudio perfundimur, cùm Principes viri, vel ad veteres eoſdem Ordines amplificandos, vel ad nouos Apoſtolica auctoritate inſtituendos, animos generoſe conuertunt. Verùm præcipuè in Domino delectamur, dum inſtitutionem vnius Militaris Religionis ſub inuocatione Conceptionis Deiparæ Virginis Immaculatæ meditantur, quam Chriſti fideles omnes propitiam apud vnigenitum filium ſuum nacti ſunt Aduocatam, vtpote quæ Mater gratiæ, & pietatis, pro humani generis ſalute ſedula oratrix, apud Regem, quem genuit, ſemper intercedat: ſperantes, huiuſmodi inſtitutionem eiuſdem Virginis Cælorum Reginæ interceſſione præſtitæ Chriſtianæ Reipublicæ vberrimos fructus allaturam, præterquam quod hoc pacto Eccleſia ipſa circumamicta varietate, cæleſtis eius ſponſi iucundiorem ſe præbet obtutui: ac terribilis vt caſtrorum acies ordinata, diſſipat gentes, quæ bella volunt, diuinóque ſuffulta præſidio, nunquam aduerſus ſe portas Inferi præualituras oſtendit. Hinc verò fit, vt eorum, qui ſaluberrimum huiuſmodi opus ſedulò promouere ſtudent, & porrectas Nobis preces pronis auribus excipiamus, & pie conceptis votis, Pontificiæ benignitatis fauores, quantùm in Domino poſſumus, annuamus. Exhibita ſiquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilium virorum Ferdinandi Mantuæ, & Caroli Niuernenſium Ducum, & Adolphi Comitis ad Althan petitio continebat, quod nuper ipſe Ferdinandus, & Carolus Duces, & Adolphus Comes, animos ad cæleſtia erigentes, probeque cognoſcentes, nihil Chriſtiano Principi conuenientius eſſe poſſe, quàm ad Dei optimi maximi bonorum omnium largitoris, cultum promouendum, fidem Catholicam propagandam, Chriſtianorũ omnium defenſionem, orthodoxæ fidei hoſtium depreſſionem, cogitationes, operaſque ſuas conuertere, Spiritu ſancto inſpirante, vnius Militiæ Chriſtianæ inſtitutionem, in qua omnium nationum, qui Chriſtiano nomine cenſentur nobiles, & ingenuè nati viri, pro fide Catholica, & aduerſus illius hoſtes terra, marique, exigente occaſione, certaturi recipiantur, meditati ſunt. Cumque (ſicut eorum petitio

petitio ſubiungebat) multi iam ex variis nationibus Catholici hoc inſtitutum amplecti, eique Militiæ ſe adſcribere ſummopere deſiderent; ſperandúmque ſit, eam, ſi Sedis Apoſtolicæ auctoritate inſtituatur, Reipublicæ Chriſtianæ non ornamento tantum, ſed etiam adiumento futuram. Quare iidem Ferdinandus, & Carolus Duces, & Adolphus Comes, deſiderantes, pium hoc, & laudabile opus, auſpiciis noſtris ad effectum perduci, Nobis humiliter ſupplicari fecerunt, quatenus in præmiſſis opportune prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur, qui diuini cultus augmentum, fideique Catholicæ propagationem vbique vigere ſinceris deſideramus affectibus, eoſdem Ferdinandum, & Carolum Duces, ac Adolphum Comitem, in tam laudabili Militiæ Chriſtianæ promouendæ propoſito confouentes, ipſoſque, & eorum ſingulos a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, vnam Militiam Chriſtianam nuncupandam, ſub titulo Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis immaculatæ, quam Ferdinandus, & Carolus Duces, ac Adolphus Comes præfati ſemper habuerunt, & habent apud miſericordem Filium ſuum Aduocatam, ac ſub Regula Sancti Franciſci, necnon ſub protectione SS. Michaelis Archangeli, & Baſilij, pro vno Magiſtro, qui Magnus nuncupatur, & ipſius Militiæ caput, & Superior exiſtat; cuiuſque Sedes, & Conuentus in loco apto, & commodo ei aſſignando, ſit: & qui in ipſius Militiæ Capitulo eligi, & intra tres menſes à die ſuæ electionis computandos, illius confirmationem a Sede Apoſtolica, a qua confirmari, vel infirmari debeat, prout ordo exegerit rationis, impetrare teneatur. Necnon Militum, ac Miniſtrorum numero eidem Magiſtro beneviſo. Qui Magiſter, & Miles habitum ipſius Militiæ geſtare. Et quilibet pro ſua receptione, ſeu admiſſione, ſeu (vt dicitur) paſſagio, ducenta ſcuta aurea, ad rationem decem iuliorum pro quolibet ſcuto, huiuſmodi Conuentui, ſeu illius theſauro, vel communi ærario ſoluere. Et Nouitiatum, ſeu probationem in aliqua dictæ Militiæ regulari domo, eis a Magiſtro Militiæ huiuſmodi, ſeu ab eo ad id deputando, aſſignanda, facere. Et poſtea caſtitatis coniugalis, ac paupertatis, iuxta ſtatuta, ſeu ſtabilimenta dictæ Militiæ, ac obedientiæ vota, & profeſſionem fidei, ac iuramentum fidelitatis, Sedi Apoſtolicæ, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti præſtandæ, emittere. Et quotieſcumque eis præcipietur, aut occaſio, vel neceſſitas poſtulauerit, terra, marique contra infideles, ac S.R.E. ac fidei Catholicæ hoſtes militare teneantur. Et ad habitum, ſeu Crucem, ac profeſſionem dictæ Militiæ, nobiles, & ingenue nati viri, etiam qui cum vnica, vel ea defuncta, cum altera tantum muliere virgine, vel etiam vidua coniugati ſint, vel fuerint, & non alias, abſque diſpenſatione Apoſtolica admittantur: ſeu ipſi Milites non coniugati etiam dicta profeſſione emiſſa, matrimonium cum vnica, vel ea mortua cum altera tantum virgine, vel vidua, abſque ſimili diſpenſatione contrahere poſſint. Cum mento Magiſtrali, officiis, iuribus, iuriſdictionibus, & inſignibus conſuetis, ad inſtar aliarum huiuſmodi Militiarum, [illegible] inſtitutarum, ſine tamen alicuius præiudicio, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium, perpetuò erigimus, & inſtituimus: illique ſic erectæ, & inſtitutæ, pro eius dote omnes & quaſcunque pecuniarum quantitates ex receptione, ſeu admiſſione, vel paſſagio cuiuſlibet Militis, prouenientes; ita vt illæ in alios quam dictæ dotis vſus, donec aliter à Sede Apoſtolica mandatum fuerit, conuerti nequeant: necnon alia bona, non tamen Eccleſiaſtica, ſed mere laicalia, ei à quibuſuis, quandocumque, & quomodocumque pro tempore aſſignanda, eroganda, & elargienda: ſalua ſemper Conſtitutione fel. recor. Clementis Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit: *Romanum decet Pontificem*, ſub Dat. Romæ, apud Sanctum Petrum, pridie Nonas Iulij, Pontificatus ſui anno 10. ex nunc, prout ex tunc, & e contra, poſtquam aſſignata, erogata, & elargita fuerint, etiam perpetuò applicamus, & appropriamus. Ipſamque Militiam, ac illius Conuentum, Prioratus, Præpoſituras, Eccleſias, & loca, necnon Magiſtrum, Priores, Præpoſitos, Milites tam Eccleſiaſticos, quam Laicos, eorumque omnes alios, perſonas, vaſſallos, ſeruitores, colonos, ac res, prædia, grangias, & bona quæcumque ratione dictæ Militiæ ad eos ſpectantia, à quorumuis Primatum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, & aliorum Prælatorum iuriſdictione, & ſubiectione eximimus, & liberamus penitus, & illa Nobis, & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiicimus, ac ſub noſtra, & dictæ Sedis tutela, & protectione ſuſcipimus. Præterea dictæ Militiæ Magiſtro, & Militibus, vt (etiamſi matrimonium cum vnica, vel ea defuncta cum alia virgine, vel vidua, contraxerint, vel contrahant) vnam, ſeu plures penſiones annuas, quæ tamen ſummam trecenta ſcuta monetæ Romanæ ad rationem decem iuliorum pro quolibet ſcuto huiuſmodi in ſingulas perſonas non excedant, ſuper Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum etiam Abbatialium, Conuentualium, & Capitularium menſarum, necnon Monaſteriorum, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & Præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis Ordinum, & Militiarum Regularium, qualitercunque qualificatorum fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuerſis, ac etiam diſtributionibus quotidianis, alias ſibi canonicè reſeruandas, recipere, percipere, exigere, ac in ſuos vſus & vtilitatem conuertere, ipſaſque penſiones vnà cum præceptoriis, Prioratibus, aut aliis beneficiis quibuſcumque dictæ Militiæ, quoad vixerint, retinere liberè, & licitè poſſint, eiſdemque Magiſtro, & Capitulo Generali dictæ Militiæ, vt quæcumque Conſtitutiones, ſtatuta, ordinationes, Capitula & ſtabilimenta ad proſperam dictæ Militiæ directionem facientia, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis minime contraria, à dicta Sede tamen approbanda, condere, illaque pro rerum, & temporum qualitate, & varietate alterare, corrigere, & alia de nouo condere poſſint: quæ poſtquam condita, alterata, reuocata, mutata, moderata, correcta, & de nouo edita, & a dicta Sede approbata fuerint, & non alias, valida, & efficacia exiſtant, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiantur, & per Milites Fratres Religioſos, & alias eiuſdem Militiæ perſonas, inuiolabiliter obſeruari debeant, ita, & taliter, quod Milites, & alij Religioſi dictæ Militiæ ab illis nullo modo reſilire poſſint, ſed ad illorum obſeruationem teneantur, & obligati exiſtant, & ad id cenſuris Eccleſiaſticis, & aliis pœnis cogi, & compelli poſſint. Et quoniam multis ex cauſis electio magni Magiſtri Militiæ per præſentes erectæ vſque ad Capitulum Generale in vrbe in feſtiuitate ſanctiſſimæ Pentecoſtes, anni 1615 celebrandum, differenda eſt, ne interim præfatæ Militiæ progreſſus retardetur, & vt ad illius habitum admitti volentium deuotioni ſatisfieri poſſit, eidem Carolo Duci, vt duodecim eiuſdem Militiæ Milites, in Orientalis, Meridionalis, Occidentalis, & Septentrionalis diſtrictuum directores, vnum videlicet Eccleſiaſticum, & duos alios eiuſdem Militiæ Milites pro quolibet diſtrictu huiuſmodi deputa-

re,

æ, ipſiſque Directoribus ſic deputatis, vt pro felici directione dictæ Militiæ aliqua ſtatuta, & ordinationes, quæ ad locorum, rerum, & temporis qualitatem ſecundum eorum conſcientiam, accommodata iudicauerint, ab ipſius Militiæ Militibus in dictis reſpectiuè diſtrictibus obſeruanda, vſque ad dictum Capitulum Generale, & tempus, vt præfertur, ad illud celebrandum præfixum, & non vltra, licita tamen, & honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilij Tridentini Decretis minimè repugnantia, condere, & præſcribere, & per ſe, vel alios ab eis reſpectiuè deputandos, quibuſuis perſonis idoneis, & qualificatis præfatæ Militiæ ſe adſcribi petentibus, habitum illius tradere, & eas ad Militiam huiuſmodi admittere, aliáque ad id dicto medio tempore neceſſaria facere, & exequi reſpectiuè poſſint, amplam, & liberam facultatem, & poteſtatem, auctoritate, & tenore præfatis concedimus, & impartimur. Præſentes verò literas, etiam ex eo quòd cauſa, ſeu cauſæ, propter quam, ſeu quas illæ à nobis emanarunt, iuſtificatæ, & verificatæ, & intereſſe forſan habentes, ſeu habere prætendentes, vocati non fuerint, ſeu quibuſuis aliis ex cauſis de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut quopiam alio defectu notari, aut impugnari, ſeu ad viam, & terminos iuris reduci non poſſe: ſed ſemper validas, & efficaces eſſe, & fore, ſuóſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere. Sicque per quoſcumque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac S. R.E. Cardinales etiam de latere Legatos, & Vicelegatos, necnon dictæ Sedis Apoſtolicæ Nuncios, in quacumque inſtantia, vbicumque, & quomodocumque iudicari, decidi, diffiniri, ac etiam terminari poſſe, atque debere auctoritate Apoſtolica, & earumdem tenore præſentium decernimus. Poſtremò eiſdem Magiſtro, Militibus, & aliis dictæ Militiæ perſonis pro tempore exiſtentibus verè pœnitentibus, & confeſſis, ac ſacra Communione (ſi id commodè fieri poterit) refectis, tam die illorum profeſſionis, ſi verè pœnitentes, & confeſſi, ac ſacra Communione præfata refecti, quàm quocumque die, quo alicui expeditioni, vel functioni, aut prælio contra fidei Catholicæ hoſtes interfuerint, ſi ſaltem contriti fuerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem elargimur. Non obſtantibus noſtra de gratiis ad inſtar non concedendis, & aliis quibuſuis Apoſtolicis, necnon Prouincialibus, & Synodalibus, vniuerſalibuſque Conciliis editis, & edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis Clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibuſque, & aliis etiam vim contractus inducentibus Decretis, in contrarium forſan quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus latiſſime, hac vice duntaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod exemptio præfata non comprehendat Eccleſias, neque perſonas, in eis quæ ad animarum curam pertinent, in quibus Decreta Concilij Tridentini omninò ſeruari debeant. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, appropriationis, ſubiectionis, ſuſceptionis, conceſſionis, impartitionis, decreti, elargitionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1623. pridie Idus Februarij, Pontificatus noſtri anno 1.

Subſequitur ampliatio auctoritatis Magni Magiſtri, & gratiarum Militum eiuſdem Militiæ.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

CVm Nos nuper Militiam Chriſtianam Conceptionis Deiparæ Virginis Apoſtolica auctoritate erexerimus, & inſtituerimus, ac ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceperimus, illique, & eius Militibus, ac Magno Magiſtro varia priuilegia, indulta, immunitates, prærogatiuas, gratias, & fauores, prout in literis erectionis prædictæ Militiæ ſub Datum Romæ apud ſanctum Petrum, prid. Id. Februarij, Pontificatus noſtri anno 1. expeditis pleniùs continetur, Apoſtolica auctoritate conceſſerimus. Ad ampliandum eo magis dictæ Militiæ feliciſſimum incrementum, ita vt Militantis Eccleſiæ infenſiſſimi hoſtes tam potentum, & illuſtrium virorum fortitudine, quam etiam Eccleſiaſticorum Principum maieſtate, & auctoritate perterriti, ab aſſiduis, quas erga Chriſtianam Rempublicam moliuntur, inſidiis deſiſtant, & Catholicæ fidei propagatio in dies magis augeatur. Motu proprio non ad alicuius ſuper hoc Nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, meráque deliberatione noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, eiuſdem Militiæ Magno Magiſtro pro tempore exiſtenti, ſeu ab eo delegandis, vel deputandis, ac eiuſdem Militiæ Inſtitutoribus plenam, & omnimodam facultatem concedimus, ut præſentes, vt quoſcumque Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, necnon Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Clericos, Protonotarios de numero Participantium, necnon vtriuſque Signaturæ noſtræ Referendarios, qui ſaltem per biennium actu officia ſua exercuerint, Sedis Apoſtolicæ ſeruitiis realiter inſiſtendo ſecundùm dictæ Militiæ ſtatuta, & Conſtitutiones à Nobis approbatas, abſque aliis ab eis faciendis probationibus in eamdem Militiam recipere, admittere, ac illis Habitum, & Crucem per eiuſdem Militiæ Milites geſtari ſolitum, conferre libere & licite poſſint. Qui omnibus, & ſingulis priuilegiis, indultis, præeminentiis, prærogatiuis, gratiis, fauoribus, immunitatibus & exemptionibus, quibus alij dictæ Militiæ Milites vtuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, vti, frui, potiri, & gaudere, ac Habitum, & Crucem huiuſmodi geſtare, necnon vocem actiuam, & paſſiuam in Capitulis, Conciliis, etiam ſupremo, ſecundùm dictæ Militiæ Conſtitutiones faciendis, ſi ad hoc deputati fuerint, ac aliis dictæ Militiæ actibus habere, & in tali habitu, ac ſuis dignitatibus, quas obtinent, remanere, necnon ad quoſcumque alios maiores, & nobiliores gradus aſcendere ſimiliter poſſint, necnon quæcumque, quotcumque, & qualiacumque Beneficia Eccleſiaſtica, Prioratus, Præceptorias, Commendas, Præpoſituras, Abbatias, Perſonatus, Adminiſtrationes, ac Officia, Dignitates, Canonicatus, ac Præbendas in Cathedralibus, ſeu Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, ſi ſibi alias canonice conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, vel alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eiſdem, recipere, ac dummodo plura ſimul non ſint, quam quæ à Concilio Tridentino permittantur, quoad vixerint, retinere, & quaſcumque penſiones annuas, vſque ad quamcumque ſummam ſuper Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Abbatialium, Conuentualium, & Capitularium menſarum, necnon Monaſteriorũ, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, ac Præbendarum, Dignitatum, Perſonatuum, Adminiſtrationũ, & Officiorum, aliorúmque Beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura ſecularium, & quo-

rumvis Ordinum,& Militiarum Regularium qualitercumque qualificatorum fructibus,redditibus,prouentibus,iuribus,obuentionibus, & emolumentis vniuerſis,ac etiam diſtributionibus quotidianis, aliàs ſibi canonicè reſeruandas percipere,exigere,& in ſuos vſus,ac vtilitatem conuertere,ipsáſque penſiones vnà cum Præceptoriis,& Beneficiis quibuſcumque, quoad vixerint, retinere liberè, & licitè poſſint, & valeant Apoſtolica auctoritate tenore præſentium indulgemus, ſicque ab omnibus,& ſingulis cenſeri decernimus. Non obſtantibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Militiæ etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,aut quauis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Maiorem ſub Annulo Piſcatoris die 14. Nouembris 1624. Pontificatus noſtri anno 2.

Subſequitur prorogatio Capituli Generalis, de quo ſuprà.

VRBANVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ORthodoxæ fidei, Religioniſque zelus, Nobilitas generis, ac eximiæ deuotionis affectus, quo dilectus filius Nobilis vir Carolus Dux Niuernen. Nos, & Romanam reueretur Eccleſiam,promerentur, vt petitiones ſuas ad exauditionis gratiam admittentes, ea fauorabiliter concedamus,per quæ Reipublicæ Chriſtianæ progreſſui,ſemotis impedimentis conſulitur. Nuper ſiquidem ſupplicationibus dicti Caroli Ducis Nobis porrectis annuentes, Militiam Chriſtianam ſub denominatione Conceptionis Deiparæ Virginis Immaculatæ Apoſtolica auctoritate ereximus, & inſtituimus,ac illius Magni Magiſtri electionem vſque ad Capitulum Generale in feſtiuitate Pentecoſtes præſentis anni 1625. in Alma Vrbe noſtra celebrandum,differendam,& ne interim prædictæ Militiæ progreſſus retardetur,eiuſdem Militiæ Conſilium ſupremum nuncupandum, in dicta Vrbe vſque ad beneplacitum noſtrum cum certo perſonarum numero ſtatuendum duximus. Cùm autem,ſicut exhibita Nobis nuper pro parte dicti Caroli Ducis petitio continebat, propter præſentium temporum calamitates,& vndique imminentia bellorum pericula,necnon hoſtis inſidias dictæ Militiæ feliciſſimam propagationem non parùm impedientes, Capitulum prædictum in feſtiuitate Pentecoſtes huiuſmodi haberi minimè poſſit,ſicque Magni Magiſtri electionem huiuſmodi retardatam eſſe comperiatur. Etiam pro parte eiuſdem Caroli Ducis Nobis fuit humiliter ſupplicatum,quatenùs in præmiſſis opportunè prouidere,eúmque amplioris gratiæ fauore proſequi de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur,qui honeſtis fidelium quorumlibet, præſertim Nobilitatis genere pollentium,votis libenter annuimus, eáque fauoribus proſequimur opportunis, dictum Carolum Ducem à quibuſvis excommunicationis,ſuſpenſionis,& interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis,cenſuris & pœnis à iure,vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum,harum ſerie abſoluentes,& abſolutum fore cenſentes, poſtetionibus ſupplicationibus huiuſmodi inclinati,tempus ad Capitulum Generale prædictum,ac electionem Magni Magiſtri eiuſdem Militiæ faciẽdam,vt præfertur, præfixum, quod adhuc durat,ad vnum annum tantùm a die ipſius feſtiuitatis computandum,Apoſtolica auctoritate tenore præſentium prorogamus,extendimus,& ampliamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,dictæque Militiæ,etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica,vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis,prorogationis,extenſionis,ampliationiſque infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem,&c. Datum Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1626.6.Idus Maij, Pontificatus noſtri anno 2.

QVÆSITVM VII.

De particularium aliarum Religionum Regulis, Congregationibus,& de Militaribus Ordinibus, aliis particularibus Regulis addictis.

SVMMARIVM.

1 *Carthuſienſium S. Brunonis Congregatio in Gallia.*
2 *S.Hieronymi Fratrum Congregatio Itala.*
3 *Monialium ſub Regula Sancti Hieronymi Congregatio.*
4 *Carmelitarum S.Mariæ Ordo.*
5 *Regula Fratrum S.Mariæ de Monte Carmelo ex S. Baſilii doctrina deſumpta.*
6 *Carmelitarum Diſcalceatorum S.Mariæ de Monte Carmelo Congregatio Hiſpanica.*
7 *Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala.*
8 *Monialium Carmelitarum Congregationes.*
9 *S.Mariæ de Monte Carmelo Equitum Militia.*
10 *Minimorum S.Franciſci de Paula Ordo.*
11 *Monialium S.Franciſci de Paula Congregatio.*

Carthuſienſium Congregatio.

CArthuſienſium Congregatio circa ann. Domini 1084 initium habuit in Valle Carthuſia Diœceſis 1
Gratianopolitanæ in Gallia temporibus Gregorij VII. & Henrici IV. Imperatoris. Cùm enim tunc temporis Bruno Agrippinenſis Patritius Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Rhemenſis,Doctor,ac artium,& S.Theologiæ Magiſter cum aliis Lutetiæ Pariſiorum Doctoribus exequiis cuiuſdam excellentiſſimi Magiſtri intereſſet,incepto Officio, dum Clerici,& Presbyteri ad lectionem decantandam perueniſſent, intonatis illis verbis: *Reſponde mihi,quantas habeo iniquitates?* Defunctus erecto capite alta,ac horribili voce exclamans dixit: *Iuſto Dei iudicio accuſatus ſum.* Et cùm rurſus eandem lectionem, & eadem verba ad officium perſoluendum repeterent, erecto iterum capite, quod inclinauerat, ſecundò reſpondit: *Iuſto Dei iudicio iudicatus ſum*; ac tertiò tandem ad eadem verba protulit, *Iuſto Dei iudicio condemnatus ſum.* Perterritus cum omnibus aliis Bruno ex inuſitato, & formidabili ſpectaculo, atque in ſe reuerſus, huius ſeculi vanitates relinquere decernens, ſanctum propoſitum aliis ſex amicis ſuis communicauit,qui omnes in eandem ſententiam redacti, Epiſcopo Gratianopolitano opem ferente, in loco, qui ob aſperitatem montium,& continuorum imbrium præſentia horridiſſimus ſpectantibus apparet, atque vt de eo verè dici poſſit:

Vix vbi ridenti veſtitur gramine tellus,
Aues vbi vix cantat,vbi vix luſtra ferarum.

Monaſterium ſuum primum ædificarunt, & à loco Carthuſia nuncupato,totam Congregationem demùm Carthuſiæ nomen accepit. Horum hominum fama ita

per

per orbem terrarum excreuit, vt vbique Monaſteria, eaque magnifica ſub hac diſciplina extructa ſint. Hanc Congregationem approbauit, eamque variis gratiis, ac priuilegiis communiuit Alexander III. anno 1176. vt patet ex Conſtitutione ſequenti.

ALEXANDER EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis filiis Guidoni Priori Carthuſien. eiuſque Fratribus, tam præſentibus, quàm futuris in perpetuum, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CVm vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria meritorum, & vitam ſolitariam eligentes, diuinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis veſtræ ad id Nos inducit, vt communi, & ſpeciali debito, quieti veſtræ debeamus intendere, & iura veſtra ſummopere conſeruare. Eapropter dilecti in Domino filij, veſtris iuſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtramque, & alias domus Ordinis veſtri, cum omnibus bonis, paſcuis, & poſſeſſionibus, quas in præſentiarum iuſte, & canonice poſſidetis, aut in futurum iuſtis modis, præſtante Domino poteritis adipiſci, ſub Beati Petri, & Noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti priuilegio communimus. Et terminos quos rationabiliter ſtatuitis, vobis, & domibus veſtris auctoritate apoſtolica confirmamus.

Ad hæc, auctoritate Apoſtolica arctius interdicimus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veſtros, vel domorum veſtrarum hominem capere, furtum, ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes quomodolibet perturbare, vt ob reuerentiam Dei, & locorum veſtrorum infra hos terminos, non ſolum vos, & Fratres veſtri, ſed etiam alij plenam pacem habeant, & quietem.

Adijcientes quoque ſtatuimus, vt infra dimidiam leucam à terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli Religioſo liceat quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere.

Decernimus ergo, vt nulli omninò hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus, vel paſcuis veſtris, temerè perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam, vel grauamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conſeruentur, eorum, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, vſibus omnimodis profutura, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſecularisve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temere venire tentauerit ſecundò, tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe diuino iudicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei & Saluatoris noſtri Ieſu Chriſti, aliena fiat, atque in examine extremo diſtrictæ vltioni ſubiaceat.

Cunctis autem eidem loco ſua iura ſeruantibus, ſit pax Domini noſtri Ieſu Chriſti, quatenùs & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Iudicem præmia æternæ pacis inueniant. Amen.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Quamplura alia priuilegia, gratias, indulta, & exemptiones obtinuit hæc Congregatio a Summis Pontificibus, vt habetur in Conſt. 3. Greg. IX. quæ incipit: *Sacroſancta*, 17. Kalend. Octobris 1591. & Bonif. IX. exemit Fratres Carthuſianos à iuriſdictione Ordinariorum, Conſtit. 3. quæ incipit: *Sacroſancta*, 17 Kalend. Aprilis 1391. Et Gregorius XV. illis communicauit, & extendit omnia priuilegia, immunitates, & exemptiones, gratias, & indulta tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, quibuſvis aliis tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinibus conceſſa, & in futurum concedenda per quoſcumque Romanos Pontifices, vt habetur in Conſtit. 42. dicti Pontif. quæ incipit: *Ad vberes*, 3 Februarij 1623. Habitus horum Religioſorum ſimilis eſt habitui Fratrum Prædicatorum, ferunt tamen capuccium aſſutum tunicæ, & ſcapularis vtramque alam connexam intra ſe ligula eiuſdem panni, & coloris infra vtrumque latus.

Habet hæc Congregatio quamplura Monaſteria, & in Italia excellentiſſimum, ac magnificum illud in Papienſi agro a Ioanne Galeatio Mediolanenſium Duce extructum, ac cælorum Reginæ dicatum, cuius pulchritudinem, & ſumptuoſam magnificentiam deſcribit Marulus *in Oceano Relig. lib. 2. pag. 132. & ſeqq.*

Huius Ordinis Fratres carnes nunquam comedunt, ſilentium perpetuum obſeruant, vnuſquiſque in propria cella comedit, exceptis Dominicis diebus, & aliis ſolemnioribus, in quibus omnes ſimul in refectorio reficiuntur. A principio Regulam S. P. Benedicti obſeruabant, vt refert Ioannes Abbas Trithemius *lib. 1. cap. 3.* modo autem propriam habent Regulam.

Homines illuſtres, ac ſanctos huius Religionis recenſet Marulus *loc. cit. pag.* 127. vbi de ſancto huius Congregationis fundatore Brunone refert Epitaphium in eius ſepulchro inſculptum, videlicet:

Primus in hac Chriſti fundator ouilis Eremo
Promerui fieri, qui tegor hoc lapide.
Bruno mihi nomen, genitrix Germania, meque
Tranſtulit ad Calabros grata quies nemorum.
Doctor eram, præco Chriſti, vir notus in orbe,
Deſuper illud erat, gratia, non meritum.
Carnis vincla dies Octobris ſexta reſoluit,
Oſſa manent tumulo, ſpiritus aſtra petit.

Obiit autem anno Domini 1101. cúmque Leo X. in Sanctorum numerum adſcripſit, & Greg. XV. anno 1623. Conſt. 44. quæ incipit: *Domini noſtri*, 17. Februar. inſtituit feſtiuitatem S. Brunonis ſub ſemiduplici ritu die 6. Octobr. vbique terrarum celebrari, & in Miſſali, Breuiario, & Calendariis imperpetuum imprimi debere. Aliorum grauiſſimorum hominum, tum ſanctitate, tum literis illuſtrium catalogum vide apud Marulum *loco citato, pag.* 129.

Viuunt ſub hoc eodem inſtituto Sanctimoniales fœminæ, ſed extra Italiam, vt in prouincia Geneuæ in Monaſterio Melano nuncupato; in Prouentia in Monaſterio Prati mollis, & in Monaſterio Bertaudi, in Burgundia. Habent Monaſterium Polentes, & Monaſterium Saletarum; in Teutoniæ prouincia eſt Monaſterium S. Anna appellatum, ſed de his nihil aliud vidi.

Agunt de Ordine Carthuſianorum S. Antoninus *p. 2. hiſt. tit. 15. c. 22. §. 2.* Caſtan *in Catal. glor. mundi, p. 4. conſid. 62.* Polyd. Virgil. *de inuentor. rerum, lib. 7. c. 3.* Gaulter. *in tab. chronograph. ſec. 11. anno* 1086. *pag.* 631. Hieronym. Roman. *de Repub. Chriſt. lib. 6. cap.* 13. Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. cap.* 22. Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 5. cap.* 9. Paulus Morig. *de Origine Relig. lib. 1. cap.* 27. Claudius Robertus *in Gallia Chriſtian. tit. de Generalib. pag.* 5. Aubertus Miræus *de Origine Relig. lib. 2. cap.* 45. Fr. Eman. Roderic. *qq. Regular. tom. 1. q. 3. art. 8.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 12. cap. 21. q. 2.* Ludouicus Miranda *in manuali Prælat. tom. 1. q. 4. art. 3.* Sanchez *in præcept. Decal. tom. 2. lib. 6. cap. 7. num. 21.* Suar. *de Relig. tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap. 4.* Hieronym. Rodes. *in com-*

penult. qq. Reg. reſol. 123 *num.* 15. & Chronicam huius Ordinis ſcripſerunt Henricus Arnoldus, Henricus Triſo, Petrus Dorlandus, Arnoldus Boſtius *in tract. de illuſtr. viris Ordinis Carthuſiani.*

S. Hieronymi Congregatio Itala.

1 Sancti Hieronymi Congregatio in Italia per quendam Lupum de Olmeto inſtituta, ſub propria Regula ex ſcriptis beati Doctoris, excerpta viuit. Cùm enim innouata in Eccleſia Dei, & approbata fuiſſet Congregatio hæc D. Hieronymi à Gregorio XI. vt refert Marulus *in Oceano Relig. lib. 5. pag.* 365. multiplicari cœpit in multis Monaſteriis, & ſub præſcripto Regulæ Auguſtini vniuerſos Fratres huius inſtituti de triennio in triennium in Comitiis Generalibus præſidentem Generalem creabant, cuius gubernio credita erat tota Congregatio. Poſt ſecundum Generalem electus fuit Lupus de Olmeto doctrina, & literis clarus, qui poſt ſuum triennium, relicta propria Religione, & Carthuſianam ingreſſus, atque inde rurſum primo habitu recepto, Romam cum aliquibus Fratribus petens, Martino V. humiliter expoſuit; ſe, & ſocios Regulam ex ſcriptis D. Hieronymi excerptam imitari cupere, quorum deſideriis annuit Pontifex, atque Regulam approbauit, vt ex ſequenti Conſtitutione plenè habemus.

MARTINVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

ETſi pro cunctorum Chriſti fidelium, pro quibus curam Apoſtolatus officij gerimus, ſtatu ſalubriter dirigendo, & ampliando diligenter adhibeamus ſollicitudinis noſtræ partes, illos tamen affectuoſiori proſequimur charitate, qui mundanis abiectis illecebris, in humilitatis ſpiritu ſedulò virtutis Domino famulantur. Vnde ea, quæ pro illorum ſub vera Religionis obſeruantia ſtabiliendo propoſito prouidè emanaſſe comperimus, vt firma, illibatáque permaneant, libenter Apoſtolico munimine roboramus. Nuper ſiquidem pro parte dilecti filij Lupi de Olmeto, Ordinis Monachorum Eremitarum ſancti Hieronymi Generalis Præpoſiti, nobis expoſito, quòd dudum ipſe, & plerique alij profeſſores Ordinis eiuſdem ſancti Hieronymi, ſub Regula ſancti Auguſtini tunc viuentes, zelo deuotionis accenſi, ob frugem vitæ melioris, arctiùs, & perfectiùs quàm Regula dictaret huiuſmodi, in vero ſtatu Monachali, quem ipſe ſanctus Hieronymus cum ſuis Monachis, & Fratribus profeſſus fuiſſe, & in communi obſeruaſſe perhibetur, viuere, &, vt nomen gerebant eiuſdem ſancti, ſic eius vitam, regulam, & operam deſiderabant imitari. Idcircò ad huiuſmodi Ordinis ſtabile fundamentum pro inſtitutione Regulæ Monachorum Eremitarum Ordinis S. Hieronymi ex diuerſis epiſtolis, & tractatibus per ipſum ſanctum Hieronymum editis, per Eccleſiam approbatis, nonnullamque veram Religionis doctrinam, vitamque Monachalem, quam idem ſanctus cum ſuis Monachis, & Fratribus in eius vita in communi, quoad ea, quæ principalia ſunt ſtatus, & vitæ Monachalis, obſeruauit, & aliquos alios obſeruare mouit continentia, Lupus ipſe contraxerat, capitulauerat, & velut in vnum corpus, ſub certis titulis reduxerat, ſub quibus ipſe, & plerique alij Monachi, & Fratres dicti Ordinis, ex tunc in antea degere, & permanere, ac illa in Regulam ſuſcipere proponebant, & affectabant. Nos tunc huiuſmodi propoſitum condignum, & rationi conſonum recenſentes, huiuſmodi Regularem, & Monachalem obſeruantiam, ipſum ſanctum Hieronymum in vita eius obſeruandum meritò laudantes, & approbantes, ipſamque in Dei Eccleſia in Ordinem Monachalem attolli, & obſeruari intenſis deſiderijs affectantes: eidem Lupo doctrinam & inſtituta Monachalia eiuſdem ſancti Hieronymi ex eiſdem Epiſtolis, & tractatibus, prout per ipſum Lupum extracta, capitulata, & reducta fuerant, loco Regulæ S. Auguſtini in Regulam Monachalem Ordinis Monachorum Eremitarum dicti S. Hieronymi, & eiuſdem ſancti vitam præfatam in Ordinem huiuſmodi ſuſcipiendam, ac ipſam Regulam dicti Sancti, Prioribus, Monachis, Fratribus, & perſonis prædictis ſub ea viuere cupientibus, quos etiam, ac ipſum Lupum poſtquam ſecundùm eandem Regulam vota ſua principalia emiſiſſent, à Regulæ dicti S. Auguſtini obſeruantia ex tunc penitus abſolutos eſſe volumus, & decernimus, obſeruandum tradendi, & publicandi plenam, & liberam per alias noſtras literas, quas, & earum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, concedimus facultatem: ac per eaſdem literas voluimus, quòd poſtquam idem Lupus Regulam huiuſmodi tradidiſſet, & publicaſſet, vt præfertur, ex tunc ipſe, ac Priores, Monachi, Fratres, & perſonæ prædictæ ſecundùm illam vota ſua principalia Religionis huiuſcemodi emittere, profiteri, & viuere tenerentur. Ipsáque regula ſic tradita, & publicata robur obtineret perpetuæ firmitatis. Cùm autem ſicut exhibita Nobis nuper pro parte eiuſdem Lupi petitio, licèt ipſe poſtmodum ad ſalutarem dicti Ordinis Monachalem inſtitutionem, eiuſque ſoliditatis incrementum prouidè intendens, præfatam vitam dicti S. Hieronymi Monachalem in Ordine huiuſcemodi, eiúſque doctrinam, & inſtituta Monachalia, prout ex epiſtolis, & tractatibus prædictis per ipſum Lupum exacta, complicata, & redacta fuerunt, vt præfertur, dictarum literarum vigore, loco dictæ Regulæ S. Auguſtini in Regulam Ordinis Monachorum Eremitarum huiuſcemodi aſſumpſerit, & erexerit, atque ſuſceperit: ipsámque Regulam Prioribus, Monachis, Fratribus, & perſonis huiuſmodi Ordinis ſub ea viuere cupientibus, iuxta illius continentiam inuiolabiliter obſeruandam tradiderit, publicauerit, ac obſeruari decreuerit. Ipſique Priores, Monachi, & Fratres vota ſua principalia ſecundùm Regulam huiuſcemodi in manibus dicti Lupi profeſſi fuerint, illáque de cætero vtentes ſecundùm eam regantur, & gubernentur: ac ipſum in Regulam eorum tanquàm veram doctrinam Monachalem S. Hieronymi laudantes, & approbantes acceptarunt, & ſecundùm eam etiam Monaſteria eiuſdem Ordinis Monachorum regunt atque gubernant: idem tamen Lupus aſſumptionem, erectionem, ſuſceptionem, traditionem, publicationem, & decretum, aliáque præmiſſa ex certis cauſis dubitat viribus non ſubſiſtere: pro parte dicti Lupi Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt aſſumptioni, erectioni, ſuſceptioni, ordinationi, publicationi, ac talibus præmiſſis pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adiicere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui Religionis propagationem, & diuini cultus augmentum noſtris vigere temporibus intenſis deſideriis affectamus, huiuſcemodi ſupplicationibus inclinati, aſſumptionem, erectionem, ſuſceptionem, ordinationem, publicationem, & alia præmiſſa, ipsamque Regulam, prout inferius deſcribitur, ac omnia, & ſingula in ea contenta, ac inde ſecuta, rata habentes, & grata, ea auctoritate Apoſtolica, ex noſtra certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus: ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſitan interuenerint in eiſdem. Statuentes nihilominùs harum ſerie, & etiam ordinantes, quòd de cætero Lupus ipſe, eiuſque ſucceſſores, Præpoſiti Generales, Priores, Monachi, Fratres, & Profeſſores, ac Conuentus, & Monaſteria dicti Ordinis Monachorum Eremitarum S. Hieronymi, quæ nunc ſunt, & erunt impoſterùm, profi-

teantur

teantur vota ſua tria principalia Religionis, ac etiam regantur, & gubernentur per dictum Lupum, eiúſque ſucceſſores præpoſitos: ac viuere teneantur ſecundum Regulam huiuſmodi, eiúſque continentiam, & effectum, ac ipſius ſuſceptionem, traditionem, & publicationem præfatas, aliáque inſtituta Ordinis huiuſmodi Regularia. Volumus inſuper, atque concedimus ad ſerenandas conſcientias profeſſorum huius Ordinis, & pro ipſorum maiori quiete animorum, quod ſi qui profeſſorum huiuſmodi dictam Regulam, ſeu aliqua de contentis in ea humana fragilitate, aut infirmitate cauſante, ſeu alias tam exacte, prout traditur in eiſdem, non obſeruauerint, non propterea mortalis peccati vinculo ſint ligati: ſed per ſuos Superiores pro eorum exceſſu, & tranſgreſſione, ac modo culpæ iniungi valeat pœnitentia ſalutaris, quam ſuſcipere, & adimplere teneantur. Non obſtantibus Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac prædicti, & aliorum quorumcumque Ordinum ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam iuramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Regula autem S. Hieronymi, ſeu ex S. Hieronymi ſcriptis decerpta habetur *tom. 9. eiuſdem operum*, vbi etiam habetur Regula pro Monialibus inſtituendis.

Verum tamen eſt, quòd vniuerſaliter in tota Congregatione non fuit recepta Regula Lupi de Olmeto, & ex indulto Summi Pontificis, Regulam S. Auguſtini Fratres, qui erant in Hiſpania, obſeruabant, ſicut & modò faciunt, hincque diſtincta eſt Congregatio in Hiſpanam, & Italam, de qua modò ſermo noſter eſt. Vtuntur Monachi tunica alba, ſcapulari, & capucio caneſino. Romæ habitant ad S. Alexium in monte Auentino.

Agunt de hac Congregatione Hieronymus Rom. *de Repub. Chriſt. lib. 6. c.* 29. Sylu. Maruli *loco cit.* Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. c.* 22. Eduard. Nonius *in Chron. Regis Ferdinandi Luſitani*, Fr. Emanuel *qq. Reg. tom. 1. q. 3. art.* 10. Ludouic. Miranda *in Manual. Prælat. tom. 1. q. 4. art. 1.* Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib. 13. c. 11. q. 8.* Suar. *tom. 4. de Relig. tr. 2. lib. 2. c. 5. a n. 7.* Hieron. Roder. *in compend. qq. Reg. reſ.* 122. *num.* 17. & ex profeſſo agit de hac Congregatione Frater Ioſephus de Ciguenza in Chronica huius Ordinis.

Monialium S. Hieronymi Congregatio.

3 Militant ſub Regula S. Hieronymi etiam Sanctimoniales fœminæ, vt patet ex Regula eiuſdem Sanctiſſimi Patris, pro mulieribus ſpecialiter edita, quæ habetur *tom. 9. Operum eiuſdem, pag. mihi* 378.

Carmelitarum Fratrum Congregatio.

4 Carmelitarum Ordo, quem quidam antiquiſſimum ponunt, temporibus Alexandri III. Summi Pontificis circa annum Domini 1160. initium ſumpſit, ſed quoniam abſque aliqua certa Regula Fratres huius Ordinis tunc viuebant, hinc factum eſt, vt non tunc originata huiuſmodi Religio dicatur, ſed temporibus Honorij III. quando Regulam ab Alberto Patriarcha Hieroſolymitano acceptam prædictus Pontifex confirmauit ſua ſequenti Conſtitutione anno 1226. edita.

HONORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Dilectis Filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo ſalutem, & Apoſt. Benedict.

VT viuendi normam regulariter à bon. mem. Hieroſolymitano Patriarcha editam, quam ante Generale Concilium vos dicitis humiliter ſuſcepiſſe, impoſterùm vos, & ſucceſſores veſtri, quantum cum Dei adiutorio poteritis, obſeruetis, in remiſſionem vobis iniungimus peccatorum. Datum Reate 3. Kalend. Februar. j. Pontificatus noſtri anno 10.

In hac autem Regula, quam præfatus Patriarcha ex doctrina D. Baſilij compoſuit (propter quod poſuerunt quidam, Fratres Carmelitas ſub Regula D. Baſilij vixiſſe,) auctor ordinat electionem Prioris, cui omnes obedire teneantur, diſpoſitionem cellularum vniuſcuiuſque Fratris, tradit modum recitandi Horas Canonicas, prohibet proprietatem, indicit quotidianam aſſiſtentiam ſacrificio Miſſæ, correctionem fraternam ſingulis hebdomadibus faciendam, ieiunium obſeruari iubet, præcipit abſtinentiam ab eſu carnium, caſtitatem, iuſtitiam, fidem, ſpem, humilitatem, ſilentium, venerationem Superiorum, & cætera virtutum opera, quæ ſtatum Religioſum concernunt. 5

Hæc Regula quoad eſum carnium, & ieiunium mitigata fuit ab Eugenio IV. Conſtit. 3. quæ incipit: *Romani Pontifi is*, 15. Februarij 1431. quòd videlicet huius Regulæ profeſſores, qui pro tempore erunt tribus duntaxat diebus ſingularum ſeptimanarum, etiam quibus ieiunare iuxta eandem Regulam ſint adſtricti, præterquam in Aduentu, & in Quadrageſima, & aliis generalibus diebus prohibitis, poſſint carnibus veſci.

Hanc eandem Regulam moderatus eſt iterum Sixtus IV. Conſtit. 11. quæ incipit: *Dum attenta*, 28 Nouemb. 1476. ex quibus mitigationibus factum eſt, quòd Fratres obſeruantes hanc Regulam, appellentur Carmelitæ Mitigati. Olim obſeruarunt Regulam S. Baſilij, vt refert Paulus Morigia *de Origine Religionum*, c. 25. modò autem ſuprascriptam, vel, potiùs diuerſam, ſemper eandem huiuſmodi Fratres imitatos fuiſſe, quæ ab aliquibus vocatur S. Baſilij, vtpote ex eius ſcriptis, & doctrina excerpta.

Diuiſus eſt hic Ordo in Conuentuales, & Obſeruantes, eundem tamen habent Generalem. Prius habitum verſicolorem ex albo, & rubro compoſitum geſtabant, modò verò pallium album induunt, quod ab Eugenio IV. Conſtit. 3. citata acceperunt. Ordo ille eſt vnus ex quatuor Ordinibus Mendicantium, & gaudet eorum gratiis, & priuilegiis, vt habetur ex Conſt. 44. Pij V. quæ incipit: *Romanus*, 1. Octobris 1567. Poſſunt Fratres huius Ordinis alienare bona ſtabilia pro neceſſitate, vel vtilitate Monaſteriorum. Greg. XIII. Conſt. 14. quæ incipit: *Ex incumbenti*, 3 Februarij 1576. Recipiunt Oleum ſanctum ab Epiſcopis, vt infirmis ſuis exhibeant, Clemens VIII. Conſt. 57. quæ incipit: *Expoſi nobis*, 24. Martij 1599. Præcedunt Fratribus B. Mariæ Redemptionis Captiuorum, idem Clemens VIII. Conſt. 95. quæ incipit: *Decet*, 15. Nouembr. 1602. & hoc idem declarauit S. Rituum Congreg. in cauſa *Carmelitani, & Mercedis*, 21. Auguſti 1604. Illis tamen non ſuffragatur Bulla Cruciatæ quoad eligendum Confeſſarium, vt habetur ex Conſt. 64. Clem. VIII. quæ incipit: *Romani*, 23. Nouembris 1599. Habent exemptionem à quarta funeralium ex Conſt. 4. Pauli V. quæ incipit: *Decet*. 10. Auguſti 1605. & Carmelitano Ordini conceditur Officium S. Thereſiæ à Greg. XV. Conſt. 20. quæ incipit: *Omnipotens ſermo*, 4. Idus Martij 1621.

Floruerunt in hoc ſacro Ordine quamplures ſancti homines, vt S. Angelus Martyr, quemadmodum venerati ſunt S. Dominicus, & S. Franciſcus, qui eidem martyrium prædixit, ſicut ille Franciſco, *Tu portabis ſtigmata Chriſti*.

In hac Congregatione floruit etiam S. Albertus in Sanctorum catalogo adſcriptus a Sixto IV. in ſua Conſt. incip. *Caleſtis*, prid. Kal. Iun. 1476. S. Andreas Corſinus Fæſulanum Epiſc. ab Vrbano VIII canonizatus.

Fuerunt & alij in hac Religione literis illuſtres, quorum omnium catalogum vide apud Sylueſt. Marul. *in Ocean. Relig. lib. 4. pag. 289.*

Agunt de hac Congregatione Carmelitarum tum Conuentualium, tum Obſeruantium S. Antonin. 3. *p. tit. 16. cap. 1. §* 8. Caſſan. *in catal. glor. mund. p. 4. conſid.* 7. Naucler. *volum. 2. gener.* 41. *anno Christi* 1215 Polyd. Virgil. *de inuent. rer. lib. 7. cap. 4.* Panuin *in Chron. n.* 1441. Genebrard. *ſub Innoc. III.* Vualdenſ. *tom. 1. tit. 4. de Sacram. cap.* 84. & *tom. 3. tit. 9. cap. 89. num.* 10. Villegas *in vita Eliæ Prophetæ*, Petrus Cruc. *de ortu Relig. Carmel.* Thomas de Scerpe *in tr. de origin. Relig. Carmel.* Thomas de Ieſu *ſuper Regul. Carmel.* Illeſcas *in hiſt. Pontif. lib. 5. cap.* 32. Baron. *tom.* 12. *annal. anno Christi* 1118. Plat. *de bon. ſtat. Relig. lib. 2. c.* 22. Gaulter *in tab. chronograph. ſecul.* 10. *pag.* 651. Iacob. Salian. *tom. 4. annal. legis veteris, anno mundi* 31. 39*n.* 16. Paulus Morig. *de Orig. Relig. c.* 25. Sylueſt Marul. *in Ocean. Relig. lib. 4. pag.* 279. Pancirolus *in theſauris vrbis Rom. Itala in Regione Montium. Eccl.* 17. Ioan. Marquez *de vera orig. Erem. S. Auguſtini, c.* 14. §. 9. Carolus Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, C. de Sacroſanct. Eccleſ.* Fr. Eman. *qq. Regul. tom. 1. q. 5. art.* 6. Azor. *inſtit. moral. p. 1. lib.* 12. *cap.* 23. Ludouic. Mirand. *in man. Præl. tom. 1. q. 4. art.* 7. Suar. *tom. de Relig. tract. 7. lib. 3 cap. 1 & 2.* & *tom. 4. tract. 9. lib. 2. cap.* vlt. Hieronym. Roder. *in compend. qq. Regul. reſol.* 123. *num.* 35. Auguſtinus Barboſa *de iure Eccleſ. lib. 1. cap.* 41 *num.* 24. & *ſeqq.*

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Hiſpanica.

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio circa annum Domini 1565. ſub eadem Regula, ſed ſine moderationibus Eugenij IV. & aliorum Summorum Pontificum, prout *ſupra* retulimus, exorta eſt. Huius Congregationis Inſtitutricem Gregorius XV. Conſtit. 10. §. 16. quæ incipit: *Omnipotens*, 4. Id. Martij 1621. fecit S. Thereſiam, ab ipſo canonizatam. Hanc Congregationem approbauit Gregor. XIII. & priuilegijs communiuit, prout ex ſequenti Conſtitutione videre licet.

GREGORIVS PAPA XIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Pia conſideratione Romanum decet Pontificem, &c. Nos igitur æquum, & rationi conſonum ducentes, vt qui arctioris Regulæ obſeruantiam ſectantur, Superioribus eorum, qui in laxiori degunt non ſubiaceant, ſed quilibet eiuſdemmet profeſſionis Superiores habeant, & ab illis iuxta eorum inſtituta regularia proſperè & feliciter gubernentur, prædictorum Fratrum, & Monialium Diſcalceatorum tranquillitati, & indemnitati, eorúmque inſtituti propagationi, & profectui conſulere cupientes, eoſdem Fratres, & Moniales, eorúmque ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, & cenſuris & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper viſitatione Apoſtolica, & conſultatione Epiſcoporum, & Regularium reformatione deputatorum, quibus hoc negotium examinandum mandauimus conſilio, inſtitutum huiuſmodi, quod iuxta primitiuam Regulam prædictam dicti Fratres Diſcalceati profitentur, laudantes & approbantes dictos Fratres, & Moniales primitiuam Regulam huiuſmodi in regnis Hiſpaniarum obſeruantes, Diſcalceatos nuncupatos, eorumque Domos, Conuentus, Monaſteria, & loca, nunc, & pro tempore exiſtentia, à prouinciis Fratrum, & Monialium eiuſdem Ordinis Beatæ Mariæ de Monte Carmelo Regulam per prædictum Eugenium prædeceſſorem mitigatam, nunc, & pro tempore obſeruantium mitigatorum nuncupatorum penitùs & omninò in perpetuum, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſeiungimus, ſeparamus, & diſmembramus, ipſoſque Diſcalceatos ab omni & quacunque iuriſdictione, viſitatione, correctione, & ſuperioritate, Prioribus, Prouincialibus, & aliis Prælatis, & Superioribus Mitigatis in ipſos Diſcalceatos competente, perpetuò eximimus, & liberamus. Necnon eorundem Fratrum, Monialium, & Diſcalceatorum prædictorum, Domus, Monaſteria, & loca quæcunque hactenùs erecta, & inſtituta, ac impoſterùm erigenda, & inſtituenda in vnam prouinciam de per ſe Diſcalceatorum nuncupandam per vnum Priorem Prouincialem in Capitulo dictæ prouinciæ, ex iiſdem Diſcalceatis, vt præfertur, eligendum, regendam, & gubernandam in perpetuum erigimus, & inſtituimus. Ac dictam prouinciam Fratrum, & Monialium Diſcalceatorum ſub obedientia, & ſuperioritate Prioris Generalis totius Ordinis prædicti, ſicut aliæ prouinciæ eiuſdem Ordinis ei ſubſunt, & ſubiacent, perpetuò ſubeſſe, atque ſubiectam remanere, & ſubiacere volumus. Qui per ſeipſum tantùm, vel per alium idoneum ex ipſis Fratribus Diſcalceatis, & iuxta eorum primitiuam Regulam, & inſtituta regularia ab ipſis Fratribus Diſcalceatis obſeruari ſolita, eos viſitare, reformare, corrigere, & punire poſſit. In Monaſteriis tamen, Domibus, & locis eorumdem Fratrum Diſcalceatorum extra quam nullatenùs ipſi Fratres Diſcalceati, vel aliquis eorum ab eodem Priore Generali, quouis prætextu, vel occaſione amoueri, aſſignari, mutari, extrahi, aut transferri, aut ad alias prouincias mitti, aut retineri, niſi aliter in eorum Capitulo Prouinciali fuerit ordinatum. Ipſi verò dictæ prouinciæ Diſcalceatorum Fratres in præmiſſis perpetuò eidem Priori Generali parere, & obedire, & cùm ipſum ad eorum Monaſteria, Domos, & loca diuertere, aut pro viſitatione huiuſmodi, aut aliàs accedere contigerit, cum omni humilitate, & reuerentia benignè recipere, & pertractare, prout decet, teneantur, & debeant. Necnon Priori Prouinciali, eiuſdem prouinciæ Fratrum Diſcalceatorum ipſos Fratres & Moniales Diſcalceatos, illorúmque Domos, Monaſteria, & loca quæcumque, regendi, gubernandi, viſitandi, reformandi, corrigendi, puniendi, & caſtigandi, ad Capitulum Prouinciale ſuis loco & tempore indicendi, conuocandi, congregandi, & celebrandi, & quoſcumque Officiales neceſſarios, vna cum capitularibus eligendi, ac quæcumque ſtatuta, & ordinationes, bonum regimen dictæ prouinciæ ad Dei ſeruitium concernentia in eodem Capitulo condendi, dummodò ſacris Canonibus, & Decretis ſacri Generalis Concilij Tridentini, & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac eorum primitiuæ Regulæ, & inſtituto prædictis non aduerſentur. Et abuſus quoſcumque tollendi, & emendandi. Monaſteria item, Domos, & Conuentus tam virorum, quam mulierum eiuſdem prouinciæ in quibuſcunque locis, cuiuſvis licentia deſuper minimè requiſita, de conſenſu dicti eorum Capituli, & aliàs ſeruata forma eiuſdem Concilij, cõſtrui, & ædificari faciendi, ipſique Priori Prouinciali, vt poſtquam electus fuerit, officium ſuum exercere abſque alia confirmatione, quam tamen à Priore totius Ordinis Generali mox petere teneatur, plenam, & liberam facultatem concedimus, & impertimur.

Et inſuper omnibus, & ſingulis dictæ Prouinciæ perſonis vtriuſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentibus, quòd omnibus & ſingulis priuilegiis, gratiis, &

indulgentiis,

indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus, prærogatiuis, fauoribus, & indultis, tam ſpiritualibus, quam temporalibus, quibus Fratres, ſeu Moniales, vel Sorores dicti Ordinis de iure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet vtuntur, potiuntur & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Decretis eiuſdem Concilij, Conſtitutionibus Apoſtolicis ac primitiuæ Regulæ, & inſtituto prædictis, & præſentibus literis non contrariis, vti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant, indulgemus. Ne autem inſtituta dictæ prouinciæ relaxentur, Fratribus, & Monialibus Diſcalceatis prædictis, ſecundum dictam primitiuam Regulam profeſſis, ne ad ſuum Fratrum Mitigatorum, vel alium Ordinem, præterquam Carthuſianorum, ſine Apoſtaſiæ nota tranſire poſſint abſque Sedis Apoſtolicæ licentia perpetuò prohibemus.

Inhibentes dicto Angelo de Salazar, & Priori Generali, & Prouincialibus, & Commiſſariis, aliiſque dictorum Fratrum Mitigatorum Prælatis, Miniſtris, & Officialibus, ne eoſdem Fratres Diſcalceatos, ſeu Moniales, aut Sorores huiuſmodi ſuper præmiſſis quoquo modo moleſtare, perturbare, ſeu inquietare audeant, vel præſumant. Quòd ſi ſecus fecerint, eos, vel eorum ſingulos, excommunicationis ſententia innodamus. Dicti verò Fratres Diſcalceati nullo modo parere, aut deferre teneantur, ſint tamen in reliquis obedientia dicti Prioris generalis totius Ordinis, cui eos perpetuò ſubiectos eſſe, & ſubiacere volumus, vt præfertur. Liceatque tam Priori Prouinciali dictæ prouinciæ Fratrum Diſcalceatorum, quam aliis eiuſdem prouinciæ Fratribus, de licentia tamen ipſius Prioris Prouincialis, ad Sedem Apoſtolicam, & ipſius Ordinis protectorem liberum habere recurſum.

Et ſi alicui, vel aliquibus ex dictis Fratribus Mitigatis ſit conceſſa facultas viſitandi, aut gubernandi, ſeu puniendi dictos Fratres, ſiue Moniales Diſcalceatos, etiam à Nobis, aut noſtro, & dictæ Sedis in partibus illis commoranti Nuncio, aut quocunque alio facultatem huiuſmodi ex nunc caſſamus, reuocamus, & annullamus.

Decernentes præſentes literas nullo vnquam tempore, de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ defectu, etiam ex eo, quòd omnes intereſſe habentes forſan vocati non fuerint, notari, argui, ſeu impugnari, aut ſub quibuſuis reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam ab eadem Sede emanatis, & impoſterùm emanandis, comprehendi poſſe, ſed illas ſemper validas, & efficaces exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri debere. Sicque per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, ſublato eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari, & diffiniri debere. Necnon irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quocumque, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocircà Venerabilibus Fratribus Toletano, & Hiſpalenſi Archiepiſcopis, & Epiſcopo Palentino, ac dilecto Filio Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon vniuerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis locorum Prælatis, ac quibuſcunque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis per præſentes mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, aut quoties pro parte Fratrum Diſcalceatorum prædictorum deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, illiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, eos præmiſſis omnibus, & ſingulis iuxta præſentium continentiam & tenorem, pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per Priorem generalem, aliosque prædictos quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet, ac rebelles, & præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, illos ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe declarando, illáſque etiam iteratis vicibus aggrauando; inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis.

Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis Apoſtolicis, necnon in prouincialibus, & Synodalibus Conciliis editis Generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Mitigatis, vel quibuſuis aliis perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis Clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, etiam Motu proprio, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Cæterùm quia difficile foret earumdem præſentium literarum Notitiam ad quaſcunque perſonas peruenire, & vbique illas præſentare; eadem auctoritate volumus, & decernimus, quòd tranſumptis earundem præſentium literarum manu alicuius Notarij publici ſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillatis, eadem fides vbique tam in iudicio, quam extra illud adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub Anulo Piſcatoris die 22. Iunij 1580. Pontificatus noſtri anno 9.

Iſtam Congregationem poſteà totaliter ſeparauit ab omni ſuperioritate Fratrum Mitigatorum, ſeu Calceatorum Clemens VIII. in ſua Conſtit. 25. quæ incipit: *Paſtoralis*, 20. Septembr. 1595. & huius Congregationis Religioſi gaudent omnibus priuilegiis, & gratiis, quibus gaudet tota Carmelitana Familia, vt ex inſerta Conſtit. Gregor. XIII. Superiorum numerum, & munera præfiniuit Clemens VIII. in prædicta Conſtit. 25. ſicut & in alia 101. quæ incipit: *Romanum*, 20. Auguſti 1603. declarat hunc Ordinem numerari inter Ordines Mendicantium, indulgétque huius Ordinis Religioſis, ad proceſſiones non poſſe cogi. Quòd ſi quando humilitatis cauſa ad proceſſiones accedant, & locum, ac præeminentiam ſuam ante alias Religiones prætermittant, nulla tamen præſcriptione intelligitur ſuis priuilegiis derogare, vt clare habetur in dicta Conſtitutione. Generalis huius Familiæ & Congregationis Hiſpanæ ad ſexennium durat. Forum habitus ſatis notus eſt, & habitant Romæ ad S. Mariam de Victoria, & ad S. Mariam ad Scalam.

Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala.

Congregatio Carmelitarum Diſcalceatorum Itala eadem prorſus erat cum præcedenti, ſed Clemens VIII. 7

eam ab illa ſeparauit, provt habetur in eiuſdem Conſtit. 71. quæ incipit: *In Apoſtolica*, 13. Nouembr. 1600. Poſſunt Carmelitæ huius Congregationis erigere Confraternitates Laïcorum ſub denominatione B. Mariæ de Monte-Carmelo ex eadem Conſtitutione; poterant item vbique loca noua de ſolà Ordinariorum licentia pro ſeipſis erigere, ex Conſtitut. 10. Pauli V. quæ incipit: *Ad Eccleſiæ*, 12. Decemb 1605. ſed Vrbanus VIII. Conſtit. 28. quæ incipit: *Romanus*, 28. Auguſti 1624. reuocauit huiuſmodi licentias, quæ nondum effectum ſortitæ ſunt. Habet hæc familia omnia priuilegia, gratias, & indulta, quæ habet familia Diſcalceata Carmelitarum Hiſpana; & de his agunt ſpecialiter Auguſtinus Barboſa *de Iure Eccleſ. lib. 1. cap. 41. num. 31.* & Ioannes de S. Maria *in Chronic. Carmelit. Diſcalceatorum.* Generalis Congregationis Italæ durat tantùm per triennium.

Monialium Carmelitarum Congregationes.

Extant etiam huius inſtituti Carmelitarum Moniales, quas S. Thereſia, provt *ſupra* innuimus, reformauit, & diuiſæ ſunt in tot Congregationes reſpectiue, quot ſunt Congregationes Fratrum Carmelitarum, de quibus omnibus, & quoad modum viuendi, & Regulæ ſuæ obſeruationem ex particularibus Monaſteriis cognitio petenda eſt.

S. Mariæ de Monte-Carmelo Equitum Militia.

Sanctæ Mariæ de Monte-Carmelo Equeſtris Ordo ad inſtantiam Henrici IV. Francorum Regis in Galliis inſtitutus eſt à fel. rec. Paulo V. anno 1608. ad S. Romanæ Eccleſiæ exaltationem, ac hæreſum extirpationem, cuius erectionis Conſtitutio ponitur a Cherubino Laërtio *in Bullario*, *tom.* 3. vbi habentur etiam Ordinationes, ac ſtatuta pro feliciori regimine huius Ordinis, & ad promptiorem huius inſtitutæ Militiæ cognitionem hic inſeruntur.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

ROmanus Pontifex, cuius Principatum ſuper omnes extulit diuina Maieſtas, piis deuotorum, & ſuis obſequentiſſimorum Filiorum votis, qui maiorum quàmſimillimi euadere, & quam nobilitatem à maioribus acceperunt, eandem poſteris ſuis inſigni aliqua acceſſione cumulatam tradere cupiunt, libenter annuit, & quæ ad id, ac ad fidem Catholicam ſartam, tectamque tuendam, & illius inimicos propulſandos, ſalutémque animarum procurandam tendere dignoſcuntur, concedit, provt conſpicit in Domino ſalubriter expedire. Expoſuit ſiquidem Nobis nuper dilectus Filius nobilis vir Carolus de Neufuille Dominus in temporalibus d'Halincourt, & Eques vtriuſque Ordinis Regij, nomine chariſſimi in Chriſto filij noſtri Henrici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, cuius ipſe ad Nos, Sedémque Apoſtolicam Orator exiſtit. Quod ipſe Henricus Rex pro ſingulari quo etiam vti dictæ Sedis Apoſtolicæ Filius primogenitus, tuendæ & propagandæ, augendæque Religionis Catholicæ deſiderio feruet, ad ſanctæ Romanæ Eccleſiæ exaltationem & profectum, hæreſúmque extirpationem, & hæreticorum depreſſionem, aliaque iam diu, & vſque à primordio eius feliciter ſuſcepti Francorum Regni in eodem Regno, & aliis ditioni ſuæ ſubiectis locis conſueuit adhibere remedia. Quandam vnam Militiam ſeu Ordinem Militarem ad ipſius Henrici Regis arbitrium competenter de ſuis bonis merè Laïcalibus (non tamen beneficialibus, ſeu redditibus Eccleſiaſticis) dotandam, ſeu dotandum, ex delectis Gallicanæ nationis viris nobilibus & ingenuè natis, denominatione, ſeu titulo, ac Regula glorioſiſſimæ ſempérque Virginis Dei Genitricis Mariæ de Monte-Carmelo, quam prædictus Henricus Rex ſui protectricem & aduocatam ſingulari deuotione ſemper habet ac veneratur, ſub noſtro & dictæ Sedis beneplacito, & auctoritate erigi & inſtitui ſummopere deſiderat, dictúſque Carolus nomine ipſius Henrici Regis Nobis humiliter ſupplicauit, quatenùs eundem Henricum Regem ſpecialibus fauoribus & gratiis proſequi, aliáſque in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur hoc pium & nunquam ſatis laudandum deſiderium promouere cupientes, ac dictum Henricum Regem à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, Militiam, ſeu Ordinem huiuſmodi, ſub eadem Regula, cuius Militiæ ſuprema, vel principalis Sedes & Conuen. ad id per dictum Henricum Regem in ipſo Franciæ Regno, ſeu alio ab eodem Henrico Rege poſſeſſo dominio conſiſten. loco aſſignan. & ſtatuen. exiſtat, & eſſe debeat, ac in Militia ſeu Ordine huiuſmodi, vnum Magiſtrum Magnum vocandum ſupremam ſeu principalem illius dignitatem pro vno Magiſtro Magno vocando, qui eiuſdem Militiæ, vel Ordinis caput & ſupremus ſit, cum Conuentu per dictum Henricum Regem (ſine alicuius præiudicio) conſtituendo. Necnon Militum ſeu Miniſtrorum numero eidem Magiſtro beneuiſo. Qui Magiſter & Milites cum vna, & ea defuncta, cum altera muliere, etiam vidua, dumtaxat matrimonium contrahere poſſint, & alias ipſi caſtitatem coniugalem, & obedientiam expreſsè profiteantur, cum ſigno eiuſdem B. Mariæ Virginis, & habitu ab aliis aliarum Militiarum ſignis omnino diuerſis & diſſimilibus non immutandis. Ac menſa Magiſtrali, Prioratibus, Præceptoriis, aliíſque beneficiis & officiis, de bonis merè Laïcalibus, non tamen beneficialibus ſeu ex redditibus Eccleſiaſticis, vt præfertur, dotandis, ex nunc prout ex tunc, & è contra poſtquam Militia ſeu Ordo huiuſmodi competenter, vt præfertur, dotata, vel dotatus fuerit, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò, & ſine alicuius præiudicio erigimus, & inſtituimus. Ita quòd dicti Magiſtratus a primæua illius erectione, & inſtitutione vacantis, & de cætero perpetuis futuris temporibus quotieſcunque illum quouis modo, & ex cuiuſcunque, & qualitercumque qualificata perſona, etiam apud Sedem prædictam, aut aliàs quocumque tempore, aut quandocumque vacare contigerit, prouiſio, & omnimoda diſpoſitio ad dictum Henricum, & pro tempore exiſtentem Francorum Regem, perpetuò ſpectet, & pertineat, ſpectaréque, & pertinere debeat. Et tam hac prima vice, quam quotieſcunque alia, eiuſdem Magiſtratus vacan. euenerit, quicunque de eo per dictum Regem prouiſus fuerit, vt præfertur, poſt prouiſionem huiuſmodi factam intra tres menſes ex nunc proximos nouam deſuper ab eadem Sede prouiſionem, ſeu confirmationem petere & impetrare, ac fidei Catholicæ profeſſionem iuxta articulos à dicta Sede traditos emittere, illamque ſic emiſſam, & ab eodem Magno Magiſtro manu ſua ſubſcriptam, ad eandem Sedem intra eoſdem tres menſes tranſmittere debeat, & teneatur, cum eo tamen, quòd dictus Magnus Magiſter in regno & adminiſtratione dictæ Militiæ, niſi poſt obtentam nouam prouiſionem & emiſſionem profeſſionis huiuſmodi ſe nequeat intromittere. Necnon prædictæ erectæ Militiæ dotem per dictum Henricum Regem de ſuis bonis merè

merè laïcalibus, non tamen Eccleſiaſticis, vt præfertur, dotandæ etiam perpetuò concedimus, & applicamus. Ac inſuper pro tempore exiſtenti Magno Magiſtro huiuſmodi, vt ſupremam, ſeu principalem eiuſdem Militiæ, vel Ordinis Sedem poſt hanc primam vicem ad quemcumque locum, etiam maritimum, in regno, ſeu locis per eundem Regem poſſeſſis, de licentia tamen eiuſdem Sedis Apoſtolicæ transferre, & collocare, ac Milites creare, qui eandem fidem profiteri, & fidelitatis iuramentum tam Romano Pontifici, quàm dicto Magno Magiſtro præſtare etiam teneantur, & debeant. Stabilimẽta quoque, ſtatuta, & ordinationes Militiæ, ſeu Ordinis huiuſmodi, illiúſque proſperum regimen concernentia a Sede Apoſtolica prædicta approbanda condere, ac condita pro temporum & rerum qualitate, ſi opus fuerit, mutare, & alia de nouo edere, dummodo licita & honeſta ſint, ac ſacris Canonibus, & præſertim Decretis Concilij Tridentini, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis non contraria, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus. Necnon prædicto Magno Magiſtro, vt perpetuis futuris temporibus per ſeipſum duntaxat, & non alium iuxta ſtabilimenta, & decreta prædicta, de omnibus, & ſingulis Prioratibus, Præceptoriis, & membris, cæteriſque beneficiis Eccleſiaſticis eiuſdem Militiæ, ſeu Ordinis, vt præfertur, erectæ, ſeu erecti, qui pro tempore qualitercumque, & ex quorumcumque perſonis dicti Ordinis prouideri poſſit. Prioribus verò, & Præceptoribus, ac Capellanis Militiæ, ſeu Ordinis huiuſmodi, habito, & obtento ſui Magiſtri conſenſu, ac licentia, & approbatione à locorum Ordinariis in Eccleſiis etiam Militiæ Miſſas celebrare, necnon quibuſcumque Militibus, & perſonis Militiæ, ſeu Ordinis huiuſmodi, Extremæ-Vnctionis, aliáque Eccleſiaſtica Sacramenta, etiam in mortis articulo, & omni tempore, (ſine tamen Parochialium Eccleſiarum, & illarum Rectorum præiudicio) adminiſtrare, & eorum confeſſiones præuia Ordinariorum approbatione audire, & illos in forma Eccleſiæ conſueta, impoſita pœnitentia ſalutari abſoluere. Magiſtro autem, ac Militibus, Presbyteris, ac Capellanis prædictis, eorúmque ſingulis, tam Clericis, quàm Laicis, etiam vxoratis, & bigamis (non tamen trigamis) vt vnam, vel plures penſiones annuas, Magiſtros videlicet, vſque ad mille & quingentorum, cæteris verò Milites prædicti ad quingentorum ducatorum auri de Camera ſummas ſuper Cathedralium etiam Metropolitanarum, & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, etiam Conſiſtorialium, Prioratuum, Canonicatuum, etiam Præbendarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, & officiorum, aliorúmque beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſecularium, & quorumuis Ordinum Regularium, qualitercumque qualificatorum, in dominiis per dictum Regem poſſeſſis duntaxat conſiſten. fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, & emolumentis vniuerſis, ac etiam diſtributionibus quotidianis, eis Apoſtolica auctoritate reſeruatas, & reſeruandas, vel loco penſionum annuarum huiuſmodi, omnia & ſingula, fructus, redditus, & prouentus, iura obuent. & emolumenta, ac diſtributiones huiuſmodi, ſibi vſque ad dictam ſummam, vt præfertur, reſeruata, & reſeruanda, etiamſi poſt illarum, vel illorum reſeruationem vxorem duxerint, & matrimonium contraxerint, ac etiam, vt præfertur, bigami (non tamen trigami) & vltra, dictóque matrimonio conſtante ad eorum vitam, vnà cum quibuſuis Præceptoriis, & aliis beneficiis dictæ Militiæ percipere, exigere, & leuare, & in ſuos vſus, & vtilitatem conuertere, liberè, & licitè valeant, eiſdémque auctoritate, & tenore, de ſpeciali gratia etiam indulgemus, ac deſuper cum eiſdem Magiſtro, & Militibus, ac eorum ſingulis diſpenſamus. Præterea Militiam prædictam, illiúſque Milites, res, & bona, à quibuſuis exemptionibus, quartis, mediis, & aliis quibuſcunque grauaminibus, impoſitis, & quandocumque imponendis, ac ſuperioritate quorumcunque Ordinariorum etiam perpetuò eximimus, & liberamus, illáque omni modo iuriſdictioni, ſuperioritati, & obedientiæ dicti Magni Magiſtri ſubiicimus, & ſupponimus. Poſtremò ad augendam Chriſti fidelium deuotionem, & animarum ſalutem procurandam, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius auctoritate confiſi, Magiſto, Militibus, & aliis perſonis prædictis verè pœnitentibus, & confeſſis, ac ſacra Communione refectis, tam in die, quam in dicta Militia, ſeu Ordine recepti fuerint, & in ea, ſeu eo profeſſionem emiſerint, quàm ſingulis annis in feſto eiuſdem Beatæ Mariæ Virginis de Monte Carmelo, die 16. Iulij celebrari ſolito, à primis Veſperis, vſque ad occaſum Solis eiuſdem feſti, & etiam in eorum mortis articulo ſaltem contritis, ac nomen IESV corde, ſi ore nequiverint, inuocantibus, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem dicta Apoſtolica auctoritate tenore præſentium miſericorditer in Domino ei perpetuò concedimus, & elargimur. Quocircà dilectis filiis Auicien. & Damaſcen. ac Pariſien. Officialibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios faciant auctoritate noſtra, præſentes literas, & in eis contenta, vbi & quando opus fuerit, publicari, & ab omnibus, ad quos ſpectat, & ſpectabit in futurum firmiter obſeruari, non permittentes Milites prædictos deſuper à quoquam quomodolibet moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliáque opportuna iuris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Eccleſiarum prædictarum iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, illarumque Præſulibus, Capitulis, Conuentibus, Superioribus, & perſonis, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in contrarium quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus, etiamſi de illis, illorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede prædicta indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli, &c. noſtræ abſolutionis, erectionis, inſtitutionis, applicationis, indultorum diſpoſitionis, exemptionis, liberationis, ſuppoſitionis, conceſſionis, elargitionis, mandati, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ, 1607. 14. Kal. Martij. Pontific. noſtri anno 3.

PAVLVS PAPA X.

Ad perpetuam rei memoriam.

Militantium Ordinum inſtitutio Reipublicæ Chriſtianæ vtilis, & Catholicæ fidei tutelæ & propagationi proficua futura eſſe dignoſcitur, ſi certæ Regulæ præſcribantur,

præſcribantur, ſub quarum felici auſpicio & regimine Milites huiuſmodi nomen daturi, & recte viuere, & Catholici nominis hoſtes debellare valeant. Hinc eſt, quòd Nos, qui nuper piis chariſſimi in Chriſto filij noſtri Henrici Francorum Regis Chriſtianiſſimi nomine, ſupplicationibus Nobis humiliter porrectis inclinati, ad Omnipotentis Dei, & eius glorioſiſſimæ matris Virginis Mariæ gloriam, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ exaltationem, hæreſúmque extirpationem, & Hæreticorum depreſſionem, Militiam, ex delectis Gallicanæ nationis viris nobilibus, & ingenuè natis, ſub denominatione, ſeu titulo, ac Regula eiuſdem glorioſiſſimæ ſemper Virginis Dei genitricis Mariæ de Monte Carmelo, ereximus, & inſtituimus, cupientes, vt illa piis, & opportunis Regulis ordinata, & innixa, Religioſo gradu iugiter & feliciter incedat, eiuſdem Henrici Regis nomine Nobis humiliter porrectis precibus annuentes. Quod perpetuis futuris temporibus dictæ Militiæ Milites fidei profeſſionem iuxta articulos tempore felicis recordationis Pij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri à Sede Apoſtolica propoſitos, & approbatos, in manibus Magni Magiſtri eiuſdem Militiæ, ſeu ab eo deputandi, emittere, illámque manu propria ſubſcriptam, ei qui curam Archiui ipſius Militiæ habebit conſignare. Eóque die quo habitum militarem ſuſcipiunt, ante illius ſuſceptionem, peccata ſua ſacramentaliter confiteri, & ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumere. Necnon palliis Crucem fului, ſeu impluuiati coloris, imaginem dictæ Virginis Mariæ in medio habentem geſtare, aliam quoque Crucem auream, cui ab vtroque latere eiuſdem glorioſiſſimæ Virginis imago ſit ſericea eiuſdem coloris, è collo pendentem deferre: Inſuper Deo, & eidem glorioſiſſimæ Virgini matri Mariæ, & dictæ Militiæ Magno Magiſtro, iuxta tenorem prædictæ erectionis creato, obedientiæ & caſtitatis coniugalis vota emittere. Ac quotieſcumque à Nobis, & Sede Apoſtolica, aut Francorum Rege Chriſtianiſſimo pro tempore exiſtente, prædicto Magno Magiſtro præcipietur, contra Romanæ Eccleſiæ hoſtes pugnare. Ad hæc ſingulis diebus officium B. Mariæ, ſeu Coronam, quanta maiori poterit deuotione recitare. Feſtis quoque, & legitimè non impediti Sabbati diebus, ſacrum Miſſæ ſacrificium audire. Necnon Feria tertia cuiuſlibet hebdomadæ ab eſu carnium abſtinere. Quolibet verò ipſius glorioſiſſimæ Virginis Mariæ feſtiuitatis die, & præcipue de Monte-Carmelo, quæ die 16. Iulij celebrari ſolet, peccata ſua ſacramentaliter confiteri, & Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumere. Eodémque die feſtiuitatis B. Mariæ de Monte-Carmelo, in locum per dictum Magnum Magiſtrum deſignan. ad deuotè celebrandam huiuſmodi feſtiuitatem ſimul congregari. Denique ratione Commendarum, quæ iuxta tenorem erectionis prædictæ fundabuntur, quáſque obtinebunt, ſolita iura, & reſponſiones ærario dictæ Militiæ, prout aliarum Militiarum Milites perſoluere ſolent, etiam ſoluere debeant & teneantur. Quia verò, ex Francorum Regis Chriſtianiſſimi ſubditis dictæ Militiæ Milites iuxta prædictæ erectionis tenorem eſſe debent, ſub quibuſcunque Ducibus, abſque expreſſa dicti Magiſtri licentiâ, ſub pœna priuationis habitus dictæ Militiæ nullo modo militare poſſint, perpetuò ſtatuimus & ordinamus, ſicque à Militibus prædictis obſeruari præcipimus, & mandamus. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Petrum, die 26. Febr. 1608. Pontif. noſtri Anno 3.

Minimorum S. Franciſci de Paula Congregatio

10 Minimorum S Franciſci de Paula Ordo inſtitutus eſt à S. Franciſco de Paula circa annum Domini 1436. temporibus Eugenij IV. Is enim ſanctus Inſtitutor annum agens tertium decimum inſpirationibus diuinis aſſentiendo elongauit fugiens, aſperámque ſolitudinem incoluit, ac poſtmodum Eccleſiam apud propriam Patriam in honorem Reginæ Angelorum, & Seraphici Franciſci conſtruxit, obtenta priùs ab Archiepiſcopo Coſentino licentia. Ibidem ergo diuinæ contemplationi vacans, ac quotidianis macerationibus, vigiliis, ac ieiuniis corpus affligens, exemplo huiuſmodi ſocios acciuit, ac illis conſentientibus, & recipientibus Regulam conſcripſit, in qua ſuos Fratres vltra tria ſubſtantialia vota, ad quartum de non veſcendis carnibus adſtrinxit. Tantæ fuit humilitatis, vt ſe, & Fratres ſuos Minimos appellari voluerit. Hanc Congregationem approbauit Sixtus IV. & priuilegiis communiuit, vt patet ex ſequenti Conſtitutione.

SIXTVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Dilectis Filiis Fratri Franciſco de Paula, cæteriſque fratribus Eremitis Eremitorij, ſeu oratorij ſancti Franciſci de Paula Coſentienſis Diœceſis, præſentibus, & futuris, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

SEdes Apoſtolica æqua in omnibus ſemper diſtribuens, ea, quæ pro diuini cultus augmento, ac piorum locorum, & perſonarum, præſertim ſub humili, & religioſo habitu in eis degentium commodo, & vtilitate pie facta ſunt, vt illibata perſiſtant, libenter, & cùm ab ea petitur, Apoſtolici muniminis conſueuit adiicere firmitatem, ac benigno fauore, &, quæ ſunt pro animarum ſalute, concedere, illiſque vt eò deuotius, quò quietiùs Altiſſimo famulari poſſint, ſuæ protectionis munimen impartiri. Dudum ſiquidem pro parte Franciſci Nobis expoſito, quòd olim poſtquam venerabilis Frater noſter Pyrrus Archiepiſcopus Coſentinus tibi, vt quoddam Oratorium, ſiue Eccleſiam ſub vocabulo Sancti Franciſci in territorio de Paula Coſentinæ Diœceſis ædificare poſſes, licentiam conceſſerat; túque Oratorium huiuſmodi propriis manibus, & expenſis cum dormitorio, pro tuis, & ſociorum tuorum vſu, & habitatione pro magna parte ædificaueras, & nonnullos ſocios vitam Eremiticam ducentes receperas: ipſéque Archiepiſcopus prædictum Oratorium, ſiue Eccleſiam vnà cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis; tibi, tuæque Congregationi in perpetuum donauerat, & nónulla alia tuæ, & ſociorum tuorum deuotioni, & ſaluti conuenientia ſalutifera, & opportuna conceſſerat, fecerat, & ordinauerat. Quódque Oratorium, ſiue Eremitorium prædictum adhuc pro ſufficienti habitatione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illúdque piis Chriſti fidelium eleemoſynis cum dormitorio, & aliis neceſſariis ædificiis, tu, ac Eremitæ tui ſocij huiuſmodi continuè ædificabatis, ampliabatis, & exornabatis. Nos tunc, tuis, & Eremitarum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinati, venerabili Fratri noſtro Epiſcopo ſancti Marci, eius proprio nomine non expreſſo, per alias noſtras literas dedimus in mandatis, vt ſi, & poſtquam, vocatis qui forent euocandi, de præmiſſis ſibi legitimè conſtaret, conceſſionem, & literas dicti Archiepiſcopi, ac omnia, & ſingula in ipſis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apoſtolica approbaret, & confirmaret, ſuppleretque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan interueniſſent in eiſdem: & in euentum approbationis, confirmationis, &

& ſuppletionis huiuſmodi, vobis prædictis Eremitis, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, & gratiis, quibus Frater Petrus de Piſis, nuncupatus, cæteriq; Eremitæ potiebantur, & gaudebant, vti, & gaudere pariformiter, & abſque vlla differentia liberè, & licitè poſſetis & valeretis, conceſſimus, prout in eiſdem noſtris literis deſuper confectis plenius continetur. Cùm autem, ſicut exhibita Nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, Venerabilis Frater noſter Goffredus Epiſcopus S. Marci prædictus, ad executionem prædictarum noſtrarum literarum, illarum forma ſeruata, procedens (quia ſibi vocatis vocandis de à vobis expoſitis legitimè conſtiterat) licentiam, donationem, conceſſionem, ordinationem, & literas Archiepiſcopi prædicti, omniáque, & ſingula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apoſtolica approbauerit, & confirmauerit, suppleueritque omnes, & ſingulos defectus, qui interuenerunt cum eiſdem, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur plenius contineri. Quódque Pyrrhus Archiepiſcopus prædictus inter alia per eum vobis tunc conceſſa prædictum Eremitorium, ſiue Eccleſiam Sancti Franciſci, & alia quæcumque loca, Eccleſias, & Oratoria, per vos impoſterùm recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentiis Eremitiſque, & perſonis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locáque veſtra quomodolibet pertinentibus, & ſpectantibus ab omni iuriſdictione, ſubiectione & ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Coſentinæ, cæterarumque perſonarum in perpetuum exemit, & liberauit, ac ſub protectione, ſubmiſſione, & iuriſdictione Sedis Apoſtolicæ ſpecialiter, & expreſsè remiſerit, & relaxauerit. Et ſicut eadem petitio ſubiungebat, à nonnullis aſſeritur noſtras prælibatas literas, ac confirmationem, & approbationem, ac defectuum ſuppletionem, cæteraque omnia alia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde ſequuta quæcunque viribus non ſubſiſtere, pro eo quòd Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas literas te Fratrem Franciſcum in Superiorem huiuſmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quouis alio nomine nuncupandum dederit, & deputauerit, cui Congregationi præeſſes, ac vita, & exemplis profuiſſes, tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubribus omnes Congregationis huiuſmodi perſonæ obedire & parere deberent. Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuum Superiorem, ac Priorem, ac vna tecum alios quoſcumque Superiores, & Priores, & Officiales canonicè eligendi. Necnon ſtatuta, & ordinationes pro huiuſmodi vitæ obſeruantia, à iure tamen diuino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deuiantia faciendi: tibique, & huiuſmodi Officialibus omnimodam iuriſdictionem ordinariam in ſpiritualibus, & temporalibus Congregationis huiuſmodi perſonarum, etiamſi Sacerdotali, ſeu quauis alia præfulgerent dignitate, ac locorum iuriſdictiones, animalium, & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet ſpectantium, & pertinentium: quoſcumque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque huiuſmodi Congregationis perſonarum delinquentium peccata, & delicta, & cuiuſcumque generis maleficia, & crimina, prout iuris foret, puniendi, huiuſmodique delinquentes incarcerandi, diſciplinandi, condemnandi, liberandi, abſoluendi, cæteraque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria, & opportuna, & quæ ipſemet Archiepiſcopus facere poſſet. Sacerdotibus verò huiuſmodi Congregationis, ſeu Secularibus, vel Regularibus per vos eligendis, Miſſas etiam ante diem, & in quocunque loco ad hoc congruo, & honeſto cum Altari portatili celebrandi: Euchariſtiæ, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, liberè, & licitè tibi, huiuſmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties deuotio ingrueret, & neceſſitas poſtularet, abſque quacumque Superioris licentia miniſtrandi, ad quæ ſuſcipienda extra loca huiuſmodi compelli non poſſitis. Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo tam à iure, quàm ab eo reſeruatis, & præmiſſis toties, quoties opus foret, & eſſet, abſoluendi, & diſpenſandi, votáque quæcumque permutandi, & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem iniungendi. Loca, Oratoria quæcumque, & Eccleſias licitè accipiendi, & retinendi quaſcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas, & ſeculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum veſtrum geſtus profiteri, & recipere volentes, ad habitum, & profeſſionem obſeruantiæ Caſtitatis, Paupertatis & Obedientiæ, acceptandi, & recipiendi. Necnon, vt omnibus, & ſingulis priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæteriq; Mendicantes fruuntur, & vtuntur, frui, & vti poſſitis, & valeretis, ac poſſent, & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper his opportunè diſpenſauit. Huiuſmodique Oratorium, ſiue Eccleſiam S. Franciſci de Paula, ac alia quæcumque loca, Oratoria, & Eccleſias per vos impoſterùm acquirenda, & acceptanda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, Eremitiſque, & perſonis, ac rebus omnibus, & ſingulis ad vos, veſtráque loca quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, perſoniſque huiuſmodi inibi pro tempore degentibus ab omni iuriſdictione, ſubiectione, ſuperioritate Matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Coſentinæ, cæterarúmque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & Motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberauit. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, iuriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, ſpecialiter, ſingulariter, & expreſsè remiſit, & relaxauit, prout in literis dicti Archiepiſcopi pleniùs continetur. Et de eiſdem nihilominùs conceſſionibus, gratiis, & indultis vobis ſic, vt præmittitur, per prædictum Archiepiſcopum conceſſis, in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter mentio facta non fuerat, ſed ſub clauſula generali *duntaxat*, videlicet dicendo, nonnulla alia veſtræ deuotioni, & ſaluti conuenientia, ſalutifera, & opportuna. Et ſimiliter ſub eadem clauſula non facta alia expreſsione per d. Goffredum Epiſcopum S. Marci, prædicta omnia, & ſingula approbata, & cum ſuppletione defectuum, confirmata fuerant, prout in noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ac inſtrumento publico deſuper confecto plenius continetur. Pro parte veſtra Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt omnia, & ſingula præmiſſa, conceſsiones, gratias, & indulta, vobis per Archiepiſcopum prædictum conceſſa, facta, & indulta, necnon approbationem, confirmationem, defectuúmque ſuppletionem, cæteráque omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum vigore noſtrarum literarum prædictarum, deſuper facta, & inde ſequuta quæcunque, rata, & grata habentes, approbare, confirmare, atque omnes, & ſingulos defectus, qui interuenerint in eiſdem ſupplere, ac aliàs in præmiſsis, & circa ea vobis de opportuno remedio prouidere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſsionem, relaxationem, indulta, gratias, & literas prædicti Archiepiſcopi, ac approbationem, confirmationem, & defectuum ſuppletionem per prædictum Goffredum Epiſcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſequuta quæcunque, omniaque, & ſingula, quæ in prædictis noſtris, & prænominati Archiepiſcopi literis, & proceſſibus, & inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſsis, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, rataque, & grata habentes, auctho-

ritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia, laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſuppleméſque omnes, & ſingulos defectus, qui interuenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prædictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſequuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia, & ſingula vobis per prædictum Pyrrhum Archiepiſcopum conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſæpe nominatis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter narrata, & expreſſa fuiſſent. Et deſuper vos, & veſtrum quemlibet, ac Eremitorium, ſiue Eccleſiam S. Franciſci de Paula prædictum, cæteráque omnia, & ſingula Eremitoria, Eccleſias, & loca per vos in quibuſcumque ciuitatibus, & diœceſibus, ac vbilibet hactenùs recepta, & impoſterùm recipienda cum omnibus iuribus, & pertinentiis ſuis, Eremitaſque, & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, ad vos, & Eremitas, & perſonas, ac veſtrùm quemlibet, ac loca, Eremitoria, & Eccleſias huiuſmodi quomodolibet communiter, vel diuiſim ſpectantia, & pertinentia, & ab omni iuriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, correctione, & ſuperioritate prædicti, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Coſentini, & aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Iudicum, & Superiorum quorumcunque, etiam illorum, in quorum iuriſdictione, ciuitatibus, & Diœceſibus, Eremitoria loca, Eccleſiæ, vos, & Eremitæ, ac perſonæ, res, & bona huiuſmodi conſiſtunt, & conſiſtere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & ſcientia prædictis de ſpeciali gratia, tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus, ac ſub Beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac exempta, & immunia eſſe volumus, Nobiſque, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè ſubiacere. Ita quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarij, Iudices ſupradicti ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, vbicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in vobis, ac Eremitoriis, locis, & Eccleſiis, Eremitis, & perſonis huiuſmodi, ac rebus, & bonis prædictis iuriſdictionem, poteſtatem, & dominium poſſint quomodolibet exercere, ſed duntaxat coram dicta Sede, vel eius legatis vos, & Eremitæ, ac aliæ perſonæ in locis, Eccleſiis, & Eremitoriis huiuſmodi pro tempore degentes teneamini de iuſtitia reſpondere. Et inſuper vobis omnibus, & Eremitis, ac perſonis, locis, Eccleſiis, ac Eremitoriis huiuſmodi, vt omnibus & ſingulis priuilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, gratiis, indultis, cæteriſque omnibus, & ſingulis in præſentibus, & aliis noſtris, ac ipſius Coſentinenſis Archiepiſcopi literis ſæpe dictis, ac per eas habitis proceſſibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Eccleſiis, & locis huiuſmodi conceſſis, & concedendis, in quacumque ciuitate, & Diœceſi, ac vbique, & in quocumque loco auctoritate Apoſtolica prædicta vti, & gaudere, eáque omnia, & ſingula in huiuſmodi noſtris, ac aliis, & prædicti Archiepiſcopi prænominati literis, & proceſſibus deſuper habitis, contenta, cuiuſuis Superioris ſuper his, aut aliquo præmiſſorum, licentia minimè requiſita, ac quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis prædicta auctoritate Apoſtolica liberè, & licitè exercere valeatis, & poſſitis. Quæ etiam omnia, & ſingula in præſentibus, & aliis noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ſæpe dictis, ac proceſſibus deſuper habitis contenta, auctoritate & ſcientia prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præſentes fel. rec. Innocentij Papæ IV. prædeceſſoris noſtri contra exemptos, quæ incipit: *Volentes*, & quaſlibet alia Conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernimus quoque ex nunc omnes, & ſingulos excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, ac proceſſus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac perſonas, Eccleſias, Eremitoria, & loca huiuſmodi, & veſtrùm, quemlibet promulgari contigerit, vel haberi irritas, & irritos, ac inanes, & nullius exiſtere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo, &c. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1474. 6. Kalend. Iunij, Pontificatus noſtri anno 3.

Creuit propemodum hæc Congregatio, tum ex ſanctitate Fundatoris, tum ex bonæ famæ Fratrum odore, ita vt in omni ferè Chriſtiani orbis ora Monaſteria huius inſtituti extructa ſint, & luculentiora in Galliis, in quibus vir Dei maxima in veneratione habitus eſt, & præcipuè à Ludouico Francorum Rege. Euiſdem vitam compendiosè recenſet Leo X. Conſtit. 38. quæ incipit: *Excelſus Dominus*, 1. Martij 1519 ex qua habetur etiam eiuſdem ſancti viri canonizatio.

Gaudet hæc Congregatio pluribus priuilegiis, vt habetur ex Conſtitut. *ſupra* relata Sixti IV. & omnia priuilegia Mendicantium eis conceſſit Pius V. Conſtitut. 49. quæ incipit: *Apoſtolicæ Sedis*, 9. Nouembris 1567. vbi declarauit, Fratres huiuſmodi eſſe verè inter Mendicantes connumerandos, & Iulius II. eiſdem conceſſit exemptionem decimarum, & quartam funeralium, & vt poſſint Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, vt ex ſua Conſtitut. 10. quæ incipit: *Dudum*, anno 1506. vbi etiam præcipit, Fratres huius Ordinis Minimos appellari debere; & Paulus V. Conſtitut. 6. quæ incipit: *Cùm ſicut*, 5. Octobris 1605. conſtituit ipſos Fratres celebrare Capitulum Generale quolibet ſexennio. Eorundem priuilegia, gratias, indulta, & immunitates, tam ſpirituales, quàm temporales, quatenùs ſunt in vſu, nec reuocata, confirmauit Vrbanus VIII. Conſtitut. 19. quæ incipit: *Iniuncti*, 28. Iunij 1624. & Conſtit. 17. quæ incipit: *Vt ea*, 29. Maij 1624. approbauit quædam ſtatuta in Capitulo Generali Fratrum Minimorum Romæ, anno 1623. in Eccleſia ſanctiſſimæ Trinitatis.

Habitus horum Fratrum parum diſtat in figura ab eo habitu, quem geſtant Eremitæ S. Auguſtini, mutato colore nigro in caneſinum; capuccium tamen cùm deſcendit ad pectus, rotundum eſt; cùm verò ad ſcapulas non acuminatum, ſed obtuſum; cingulo laneo præcinguntur ſimiliter caneſino, & nodis quibuſdam Sacerdotes à non Sacerdotibus diſtinguuntur. Tota Congregatio regitur per vnum Generalem, qui per triennium durat. In Hiſpania appellantur Religioſi huius Ordinis Fratres Victoriæ, eo quia in illam prouinciam ingreſſi ſint eò die, quo Ferdinandus Rex Catholicus inſignem de Mauris victoriam eorum precibus adeptus eſt, ab iiſdem ante prænunciatam.

Floruerunt in hoc Ordine viri in omni virtutum genere præclariſſimi, vt habetur in Chronica Laurentij Petrini huius Ordinis alumni. Agunt de eo Gaulter. *in tabul. chronograph. ſeculo* 15. *anno* 1473. Petrus Opmer. *in opere chronolog. tom.* 1. *anno* 1458. *pag.* 418. Hieronym. Roman. *de Republ. Chriſtian. lib.* 6. *cap.* 31. Illeſcas *in hiſt. Pontificali*, *p.* 2. *lib.* 6. *cap.* 26. Plat. *de bon. ſtat. Religionis*, *lib.* 2. *cap.* 22. *&* 37. Paulus Morig. *in Orig. Relig. lib.* 1. *cap.* 49. Syluester Maruliis *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag* 260. Fr. Emanuel *qq. Regul. tom.* 1. *q.* 2. *art.* 7. Hieronymus Roder. *in compend. qq. Regul reſol.* 123. *num.* 37. Azor. *inſtit. moral. p.* 1. *lib.* 13. *cap.* 11. *q.* 13. Fr. Ludouicus Miranda *in manual. Prælat. tom.* 1. *q.* 4. *art.* 11. Claudius Robert. *in Gallia Chriſtiana*, *tit. de Generalibus*, & Auguſtinus Barboſ. *de iure Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 41. *num.* 188.

Monialium

Monialium S. Franciſci de Paula Congregatio.

11 Compoſuit præfatus inſtitutor aliam Regulam pro Monialibus, quæ in perpetua clauſura ſub eiuſdem S. Patris norma Deo inſeruire determinarent, prout modò faciunt, & ad feruentiorem huius ſancti propoſiti continuationem, eiſdem Monialibus conceſſit omnia priuilegia Fratrum Minimorum Iulius II. ſua Conſtit. 10. quæ incipit: *Dudum*, 17. Septembr. 1506. vbi etiam habet confirmationem Regulæ pro Fratribus, & Sororibus Tertiariis dicti Ordinis, cum communicatione priuilegiorum.

QVÆSITVM VIII.

De quibuſdam Clericorum Regularium Congregationibus, ſeu Societatibus, ſub particularibus inſtitutis degentium.

SVMMARIVM.

1 *Clericorum Regularium Societatis Ieſu Congregatio.*
2 *Clericorum Secularium de Oratorio S. Philippi Nerij Congregatio.*
3 *Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio.*
4 *Clericorum Matris Dei Lucæ Congregatio.*
5 *Oblatorum S. Ambroſij Congregatio.*
6 *Clericorum Pauperum Matris Dei ſcholarum piarum Congregatio.*

Societatis Ieſu Clericorum Regularium Congregatio.

1 Clericorum Regularium Societatis Ieſu Congregatio omnium aliarum Clericorum in communi viuentium ampliſſima, circa annum Domini 1534. initium ſumpſit, ope, & induſtria S. Ignatij de Loyola Cantabri, qui cum aliis octo ſociis mundanas ſpernens illecebras, vt Chriſtum lucrifaceret, illuſtriſſimæ, ac per totum orbem notiſſimæ Religioni fundamenta iecit, & quia in Militia temporali, cui iam addictus erat, Ducibus temporalibus ſubditus, cohortem ſuam à nomine Ducum nuncupari conſueuerat, poſteà Ieſu Chriſti Miles effectus in Militia ſpirituali Congregationem ſuam Societatem Ieſu appellari voluit.

Confirmata fuit primùm hæc Congregatio, ſeu Societas a Paulo III. Conſtitutione ſua 25. quæ incipit: *Regimini*, 5. Calend. Martij 1540. vbi inſeritur Regula, quam prædictus S. Ignatius cum ſociis compoſuerat, à Clericis talis inſtituti obſeruanda. Limitatus tamen tunc temporis erat numerus Sociorum, quòd videlicet numerum ſexagenarium non excederent. Hanc limitationem abſtulit idem Pontifex anno 1543. 15. Martij, & auxit Congregationem ampliſſimis priuilegiis anno 1545. 3 Iunij, & anno 1546. 5. Iunij. Confirmata iterum fuit Societas Ieſu a Iulio III. Pontifice Max. ſua Conſtitut. 9. quæ hic appoſita eſt.

IVLIVS EPISCOPVS Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Expoſcit debitum Paſtoralis officij, cui nos licèt immeritos prætulit diuina Maieſtas, vt fideles quoslibet, præſertim Religioſos in via mandatorum Domini ad illius honorem, & gloriam, & proximorum ſpiritualem profectum deambulantes paternis confoueamus affectibus, vt fideles ipſi, dextera Domini tibi aſſiſtente propitia, æternæ ſalutis præmium feruentiùs exquirant, & in eorum pio propoſito confoueantur. Dudum ſiquidem per fel. record. Paulum Papam III. prædeceſſorem noſtrum, accepto quòd dilecti filij, Ignatius, &c. Vt autem prædicta omnia priùs ab eodem prædeceſſore conceſſa, magis confirmentur, & ſimul omnia, quæ ad inſtitutum prædictæ Societatis pertinent, eiſdem in literis aliarum ſummam continentibus comprehendantur, vt aliqua obſcuriùs dicta, & quæ ſcrupulum, ac dubitationem poſſent inijcere, per Nos exactiùs explicentur, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, vt formulam, qua prædictæ Societatis inſtitutum, exactiùs, & diſtinctius, quam antea, edocente experientia, ac viſu rerum expreſſum, eodem tamen ſpiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur, &c. Quapropter conſiderantes, nihil quod pium, ſanctúmque non ſit, in dicta Societate, eiúſque laudabilibus inſtitutis, ac exemplari Ignatij, & aliorum Sociorum prædictorum, vita & moribus reperiri, eáque omnia ad ſuorum, & aliorum Chriſti fidelium animarum ſalutem, & fidei exaltationem tendere, Socios, ac aliorum coadiutores prædictos, & ipſius Societatis Scholares à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa, latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, illóſque ſub Noſtra, & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipientes; Motu proprio, & ex certa Noſtra ſcientia, Auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, erectionem, & inſtitutionem Societatis, ac extenſionem numeri illius Sociorum, ac receptionis, & admiſſionis Coadiutorum, ac omnia, & ſingula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi ſtatuta, & ordinationes, ac alia quæuis indulta, eidem Societati, & illius Præpoſito per prædeceſſorem Noſtrum, & Sedem huiuſmodi ſub quibuſcumque tenoribus, & formis conceſſa, & confirmata, ac deſuper confectas, tam ſub plumbo, quàm in forma Breuis literas, & in eis contenta, ac deinde ſequuta quæcumque perpetuò approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tam iuris, quàm facti defectus, ſi qui interuenerint in eiſdem. Eaque omnia, & ſingula perpetuæ & inconcuſſæ firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere.

Et ſic per quoſcumque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, interpretari, atque decidi debere, necnon quicquid ſecus ſuper his per quoſcumque, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus. Quocirca vniuerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum quilibet per ſe, vel alium, ſeu alios, præfatis Præpoſito, & Societati, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate Noſtra ſingulas prædictas, & præſentes literas plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, non permittentes quemquam contra illarum tenorem quomodolibet indebitè moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia iuris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras prædictas legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, & ſingulis, quæ in literis prædictis idem prædeceſſor noſter voluit non obſtare,

obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, & excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergò, &c. Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. 12. Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno 1.

Approbata Congregatione per Summum Pontificem de capite eligendo propoſuerunt, cui omnia, quæ Congregationi bene ordinatæ neceſſaria videntur, concederent, atque inde communi omnium voto S. Ignatius in Præpoſitum Generalem electus eſt, qui inter Miſſarum ſolemnia in Eccleſia S. Pauli ſuam ſolemnem emiſit profeſſionem, ac eius exemplo id omnes alij ſocij fecerunt. Hoc idem inſtitutum confirmauit Conc. Trid. *ſeſſ.* 25. *c.* 16. Greg. XIII. Conſt. 89. quæ incipit: *Aſcendente*, 8. Kal. Iunij 1584. & Gregor. XIV. Conſt. 10. quæ incipit: *Eccleſia*, 4. Kal. Iulij, 1591.

Diuiditur hæc Societatis Ieſu familia in tres quaſi Ordines, ſeu claſſes.

Primus Ordo eſt Clericorum approbatorum, in quo ſunt omnes, qui exacto biennio Nouitiatus vota ſcholaſticorum emittunt, paupertatis, obedientiæ, & caſtitatis, ſimplicia tamen, ſiue illi Religioſi ſint futuri Sacerdotes, ſiue in ſtatu Laicali ſub titulo coadiutorum temporalium permanſuri; & quomodolibet hoc præſtent, poſt emiſſionem votorum ſunt verè, & propriè Religioſi, vt habetur ex Conſtit. Greg. XIII. quæ incipit: *Quantò fructuoſius*. Kalend. Februarij 1582. & aſſerit Nau. *commento* 1. *de Regul. n.* 19. Mandoſ. *conſil.* 13. *n.* 3. *& ſeqq.* Franc. Emanuel *qq. Reg. tom.* 1. *q.* 1. *art.* 4. *& q.* 56. *artic.* 1. Tapia *in authent. Ingreſſi, verbo Monaſteria, cap.* 10. *num.* 8. *C. de Sacroſ. Eccleſ.* & alij apud Auguſtinum Barboſam *de Iure Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 41. *num.* 191. Poſt horum votorum emiſſionem ipſi emittentes, quantum in eis eſt, perpetuò obligati reſtant; poteſt tamen Superior Societatis eos dimittere, etiam abſque illorum culpa, vt habetur in ſtatutis eiuſdem Congregationis per Sedem Apoſtolicam confirmatis. Vnde Religioſi huiuſmodi vſque ad illud tempus ſua bona, & beneficia retinere poſſunt, ne, ſi poſteà ex aliqua cauſa dimitterentur, remanerent priuati, vt conceditur *in Conſtitut. Societatis, p.* 4. *cap.* 4. *lit. E. in fine, & p.* 6. *cap.* 2. *lit. H.* & colligitur ex Conſtitut. Gregor. XIII. quæ incipit: *Aſcendente*, vt ſuprà; &, vt aduertunt Vaſquez *p.* 1. *tom.* 2. *diſp.* 165. *n.* 104. & alij apud Barboſam, *cit. num.* 162. hoc quod diximus, ſpeciale eſt in hac Congregatione Societatis Ieſu, quod in nulla alia Congregatione admittitur.

Secundus Ordo eſt Clericorum Societatis Ieſu formatorum, & hi iterum diſtinguuntur in coadiutores ſpirituales, & temporales; coadiutores ſpirituales ſunt, qui deſtinantur ad ſpiritualia exercitia exequenda erga proximos, & hi occupantur in confeſſionibus fidelium excipiendis, in ſacrificiis offerendis, in aliis Sacramentis miniſtrandis, in litibus, ac rixis inter diſſidentes ſedandis, & aliis ſimilibus miſericordiæ operibus exercendis: aſſumuntur autem ad huiuſmodi munera obeunda ex Scholaribus primæ Claſſis, ſeu Ordinis. Coadiutores autem temporales formati ſunt, qui habent talem gradum, in quo conſiſtant, & hi, ſicut & Coadiutores ſpirituales nihil ſubſtantiale addunt ſupra Religioſos primi Ordinis, & claſſis, ſed tantum redduntur incapaces dominij, condendi teſtamenta, & hæreditates adeundi, dum ſunt in Societate, nam ex ea expulſi, ſicut adhuc fieri poteſt, & de facto in dies fit, licèt grauioribus ex cauſis, poſſunt omnia, quæ poterant ante ingreſſum, quoad prædicta,

Tertius Ordo eſt Clericorum profeſſorum; quorum adhuc duplex genus eſt, primum eſt eorum, qui tria vota ſolemnia caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, alterum eorum, qui vltra hæc tria emittunt quartum circa miſſiones ex Summi Pontificis decreto, atque ita in prædictis omnibus conſiſtit tota hæc celeberrima Congregatio.

Præter hæc vota profeſſi addunt alia quædam ſimplicia, puta non ambiendi vllam dignitatem, nec in Societate, nec extra ipſam, niſi obligentur ab eo, qui poteſt, item non conſentiendi, vt paupertas Societatis relaxetur, ſed curandi eius ſtrictiorem obſeruantiam, manifeſtandi Præpoſito Generali Societatis, vel Societati ipſi, qui dignitates ambierint, audiendi conſilia Generalis, quoad electionem ad aliquam dignitatem, vel officium, ſi aliquando contigerit extra Societatem, de quibus omnibus latè Sanch. *in præcept. Decal. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 18. Suar. *tom.* 4. *de Relig. tract.* 10. *lib.* 6. *à cap.* 4.

Societatis huius Religioſi in legendo, concionando, diſputando, proximos iuuando, & tum fidelibus, vt perſiſtant, & ad ſtatum perfectiorem tendant, tum infidelibus, vt conuertantur, totam operam, ac vitam abſumunt.

De viris ſanctitate illuſtribus huius Ordinis extant hiſtoriæ à Patribus Societatis quamplurimis editæ, & S. Ignatius inſtitutor in Sanctorum numerum cum S. Franciſco Xauerio relatus eſt à Gregorio XV. vt habetur ex Bulla Vrbani VIII. quæ incipit: *Rationi congruit*, 6. Auguſti 1623. Catalogum Collegiorum Societatis, ſicut & aliorum hominum illuſtrium habes apud Syluestrum Marul. *in Ocean. Relig. lib.* 5. *pag.* 417. & Aubertum Miræum *in libell. de Congreg. Clericor. in commun. viuent. cap.* 7. *pag.* 35. *& ſeqq.*

Quamplura, eaque ampliſſima habet hæc Congregatio, & Societas priuilegia; & in ſpecie vt aliqua referam, Religioſi Societatis non obligantur Choro, nec tenentur communiter officium recitare, ſed priuatim vnuſquiſque recitat, vt habetur ex Conſtit. 25. Pauli III. quæ incipit: *Regimini*, 5. Kal. Oct. 1540. Non poſſunt conſentire electioni de ſeipſis factæ quoad dignitates Eccleſiaſticas, abſque Præpoſiti Generalis licentia. Habent facultatem audiendi ſecularium confeſſiones, prout indulſit eis idem Pontifex Conſt. 48. quæ incipit: *Licèt*, 15. Kal. Nouembr. 1549. Ad proceſſiones publicas non tenentur accedere, nec ad id cogi poſſunt, prout cauetur in Conſtit. 36. Gregor. XIII. quæ incipit: *Quacumque*, 22. Sept. 1576. Item habent priuilegium conſtruendi vbique Collegia, & domos, non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis aliis Ordinibus conceſſis de non ædificandis Monaſteriis intra tantum ſpatium, ſeu prope eorum loca, & Eccleſias. Ita diffinitur in Conſtit. 36. prædicti Pontif. quæ incipit: *Saluatoris*, 30. Non. 1576. à quo etiam eximuntur à ſolutione decimarum, & aliorum onerum quorumcunque, Conſtit. 51. quæ incipit: *Paſtoralis*, 1. Ian. 1578. quæ Conſtitutio redacta eſt ad terminos iuris in Regnis Hiſpaniæ per Leonem XI. & Vrbanus VIII. non obſtante Conſtitutione Gregorij XV. qua innouatur Conſtitutio Gregorij XIII. voluit ſeruari in omnibus Conſtitutionem Leonis XI. Habent priuilegium Altaris portatilis ex Gregor. XIII. Conſtit. 57. quæ incipit: *Vſum Altaris*, 1. Octob. 1579. ex eodem à quocumque Epiſcopo extra tempora, & non ſeruatis interſtitiis Ordines ſuſcipere poſſunt, Conſtit. 57. quæ incipit: *Pium*, 21. Septembris 1582. Abſque licentia à Religione, ſeu Societate diſcedentes, Apoſtatæ cenſentur. Paupertatem obſeruare tenentur. Qui adhuc non ſunt profeſſi, bonorum dominium retinent; veri ſunt Religioſi, Conſtit. 79. quæ incipit: *Aſcendente*, & poſt emiſſam profeſſionem Religioſi Societatis ad ſolam Carthuſianam Congregationem tranſire poſſunt, Greg. XIV. Conſtit. 10. quæ incipit: *Eccleſia*, 4. Kalend. Iulij 1591.

De hac Societate plura habent Azorius *inſtit. moral. p.1 lib.13. cap.7. per totum.* Sanchez *de præcept. Decal. tom.2.lib.6.cap.4 a num.60.& cap.18. per totum.& lib.7. cap.1.a num.31.vſque ad num.39.*& alibi ſæpè, Hieronymus Rodericus *in compend.qq.Regul.reſol 123.n.39.* Suar. *de Relig.tom.4.tract.10.* Ex profeſſo autem de ea agit Nicolaus Orlandinus, & Franciſcus Sacchinus, Petrus Ribadeneyra *in libell.de Inſtituto Societ.* IESV, *& in vita trium General.* & *in libello inſcripto Illuſtrium virorum Societatis* IESV *catalog.* Valent. *in apolog.pro Societ.aduerſus admonitionem Smidelini Lutherani.* Ioannes Petrus Maffæus *in vita S. Ignatij*, Horatius Turſellinus *in vita S. Franciſci Xauerij*, Andreas Scotus *in vita B.Franciſci de Borgia*, Iacob. Grethſerus *in lib. quinque Apolog.pro vita S. Ignatij*, Franciſcus Turrianus *in Apolog. pro Societate* IESV *contra calumn.Hæretic.* Franc. Bonauent. *in Extrauag. Greg.XIII. Aſcendente Domino.* Carolus Scribanus *in Amphitheatro honoris contra Caluiniſtarum criminationes*, Ægidius Schondonchus *in ſcena tragica ſoluta numeris oratione ex Apolog.Patris, Franciſci Coſteri*, Auguſtinus Barboſ. *de iure Eccleſiaſt.lib.2. cap.41.189. & ſeqq.*& alij quamplures.

Clericorum ſecularium de Oratorio Congregatio.

Congregatio Clericorum ſecularium de Oratorio nuncupata eſt Societas, ſeu Conuentus Sacerdotum, qui ſtatum, & profeſſionem Clerici ſecularis retinentes, auctoritate Apoſtolicæ Sedis ſub particulari Regula, & obedientia Superiorum, abſque alio tamen voto, ſeu vinculo, quàm ſpontaneæ voluntatis ſimul habitant; communem vitam degunt, ac diuerſis ſpiritualibus exercitiis ſalutem propriam, ac proximorum inquirunt.

Huius Congregationis fundator S. Philippus Nerius Florentinus circa annum Domini 1550. qui ob eximiam ſanctitatis famam, proceſſibus formatis in ſanctorum numerum nouiſſimè à Greg.XV. relatus eſt.

Patres huius Congregationis, præter Eccleſiæ obſequia, confeſſionum exceptiones, Sacramentorum diſpenſationes pro particulari, ac ſpeciali inſtituto verbum Dei quotidie populis euangelizant. Confirmata fuit Congregatio hæc à Gregorio XIII. Conſtitutione ſequenti.

☞ GREGORIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

COpioſus in miſericordia Dominus, & in cunctis glorioſus operibus, a quo omnia dona deſfluunt, ad hoc Nobis, licèt immeritis, ſuæ Sponſæ vniuerſalis Eccleſiæ regimen committere, & noſtræ debilitati iugum Apoſtolicæ ſeruitutis imponere voluit, vt inter alias multiplices curas, operarios, quos ipſe Dominus in meſſem ſuam, multitudinem vtique magnam populorum ad fructum diuinæ gratiæ diſpoſitam, ne pereat, quotidie pro ſua miſericordia dignatur emittere, conducere non differamus, eoſque ad ſuſcipiendam ipſius Domini miſericordiam in medio templi ſui, eiuſque vias Chriſti fidelibus demonſtrandum, eorúmque corda diuinorum ſermonum declaratione illuminandum, nouas etiam interdum piorum virorum Congregationes propterea conſtituendo noſtræ ſollicitudinis ope, Apoſtolicíſque fauoribus propenſiùs excitemus. Dudum ſiquidem omnia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, apud Sedem Apoſtolicam iam vacantia, & in antea vacatura, collationi, & diſpoſitioni noſtræ reſeruauimus. Decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Cum itaque poſtmodum Parochialis Eccleſia Beatæ Mariæ Vallicellæ nuncupatæ, Regionis Pontis, ſeu Parionis de Vrbe, per liberam reſignationem dilecti filij Antonini de Aduto, nuper ipſius Eccleſiæ Rectoris, de illa, quam tunc obtinebat, in manibus noſtris ſponte factam, & per Nos admiſſam, apud Sedem eandem vacauerit; & vacet ad præſens, nulláſque de illa præter Nos hac vice diſponere potuerit, ſiue poſſit, reſeruatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis. Et ſicut dilectus filius Philippus Nerius Presbyter Florentinus, ac Præpoſitus nonnullorum Presbyterorum & Clericorum ſecularium, tam ſuo, quàm aliorum Presbyterorum & Clericorum præfatorum nominibus Nobis nuper expoſuit, hi in ipſa Eccleſia introduci cupiant, ac ita illis gratia aſſiſtente diuina circa Miſſarum, & aliorum diuinorum officiorum in eadem Eccleſia celebrationem, & verbi Dei populo inibi intereſſenti prædicationem, aliáque ſalubria monita ad ſalutem animarum Chriſti fidelium procurandam, & quamplurima pietatis opera exercenda intendere ſperent, vt ex eorundem Presbyterorum & Clericorum laudabili vita & doctrina, dilecti filij ipſius Eccleſiæ Parochiani non paruam conſolationem ſpiritualem ſuſcepturi ſint, ſi in eadem Eccleſia, vna Congregatio Presbyterorum & Clericorum de Oratorio nuncupanda, perpetuò erigeretur, & inſtitueretur, ipsáque Eccleſia cum onere curæ animarum illius Parochianorum præfatorum eidem Congregationi concederetur, ex hoc profectò diuinus cultus, & Miniſtrorum Eccleſiaſticorum numerus, in ea ad Dei laudem & eorundem Chriſti fidelium animarum ſalutem maximum ſuſciperet incrementum. Quare dictus Philippus aſſerens dictæ Eccleſiæ, & illi forſan annexorum, fructus, redditus, & prouentus, ſuper quibus penſio annua quadraginta ſcutorum monetæ certæ perſonæ eccleſiaſticæ illam annuatim percipienti, Apoſtolica auctoritate, vt dictus Philippus etiam aſſerit, reſeruata exiſtit, centum & triginta ducatorum auri de camera ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedere, eiſdem nominibus Nobis humiliter ſupplicauit, quatenus præmiſſis annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur qui dudum inter alia voluimus, quòd ſemper in vnionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, quique diuini cultus augmentum, & Chriſti fidelium animarum ſalutem ſinceris deſideramus affectibus, pium & laudabile Philippi Præpoſiti, ac Presbyterorum & Clericorum præfatorum deſiderium ſummopere commendantes, ipsóſque Philippum Præpoſitum, ac Presbyteros & Clericos à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à iure vel ab homine quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, in dicta Eccleſia vnam Congregationem Presbyterorum, & Clericorum ſecularium de Oratorio nuncupandam, ſine alicuius præiudicio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò erigimus & inſtituimus; illique ſic erectæ & inſtitutæ Eccleſiam præfatam, ſiue præmiſſo, ſiue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuſcumque perſona, ſeu per ſimilem reſignationem dicti Antonini, vel cuiuſuis alterius de illa in Romana Curia, vel extra eam, etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factam, aut Conſtitutionem fel. rec. Ioan. Pap. XXII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, *Execrabilis*, vel aſſecutionem alterius beneficij Eccleſiaſtici quauis auctoritate collati vacet, etiamſi tanto tempore vacauerit, quòd eius collatio iuxta Lateranen. ſtatuta Concil. ad Sedem præfatam legitimè deuoluta, ipſá-

que Eccleſia diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter, vel alias generaliter reſeruata exiſtat, & ſuper ea inter aliquos lis, cuius ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa, dummodo eius diſpoſitio ad Nos hac vice pertineat, cum onere curæ animarum illius Parochianorum præfatorum, aliiſque omnibus & ſingulis oneribus, & honoribus, ac annexis, necnon omnibus bonis, cenſibus, iuriſdictionibus, fructibus, redditibus, & prouentibus, aliiſque iuribus & pertinentiis ſuis eidem Congregationi, auctoritate Apoſtolica, & tenore præfatis etiam perpetuò conceſſimus, & aſſignamus. Ita quòd liceat ipſi Congregationi, illiúſque Rectori, Presbyteris, Clericis, & Procuratoribus, ſeu Agentibus, vel deputatis per ſe, vel alium, ſeu alios, eorum, & dictæ Congregationis nomine, Eccleſiæ & annexorum ac bonorum, iuriúmque, & pertinentiarum præfatorum, corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem propria auctoritate liberè apprehendere, & etiam perpetuò retinere, curámque animarum eidem Eccleſiæ imminentem per ſeipſos Presbyteros, ſeu vel plures ex eis, ſiue per alium, vel alios Presbyteros, illis tamen priùs à dilecto filio noſtro, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis in dicta Vrbe & eius diſtrictu, Vicario in Spiritualibus generali, ſeu Sede præfata approbatis, exercere, vel exerceri, eidémque Eccleſiæ in diuinis deſeruire, ſeu deſeruiri, facere illiúſque fructus, redditus, & prouentus, & iura obuentiones, & emolumenta quæcumque percipere, exigere, & leuare, ac in ſuos & Congregationis ac Eccleſiæ præfatorum vſum, & vtilitatem conuertere. Necnon eidem Congregationi, illiúſque Rectori, ac Presbyteris, & Clericis pro tempore exiſtentibus, vt pro ſalubri ſtatu & directione Eccleſiæ, & Congregationis huiuſmodi, illiúſque perſonarum, quæcumque ſtatuta & ordinationes rationabilia, honeſta, ac ſacris Canonibus, & Concilio Tridentino non contraria edere, & edita reformare, limitare & mutare, ac alia de nouo condere, prout, & quoties eis ſecundùm rerum & temporum qualitates videbitur expedire, quæ quidem ſtatuta, ordinationes poſtquam edita, reformata, limitata & mutata, ac de nouo condita fuerint, à Sede præfata approbari, & per ſingulares perſonas de gremio dictæ Congregationis exiſtentes inuiolabiliter obſeruari debeant, liberè & licitè poſſint & valeant, auctoritate apoſtolica & tenore præfatis indulgemus, liberámque deſuper facultatem concedimus & elargimur. Decernentes præſentes literas de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, & ex eo quod intereſſe prætendentes vocati non fuerint, notati, impugnari, aut in ius, vel controuerſiam notari nullatenùs poſſe, neque debere, minuſque ſub quibuſvis reuocationibus, ſuſpenſionibus, annullationibus, limitationibus, derogationibus, & aliis contrariis diſpoſitionibus à Sede præfata, etiam in fauorem quorumvis quomodolibet emanatis & emanandis nullatenus comprehendi poſſe, aut debere, necnon quoad conceſſionem, & aſſignationem, prout eſt, & attentatum forſan fuit hactenus, ac tam quoad illos, quàm omnia alia ſupradicta ex tunc irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quocircà Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchæ Alexandrin. ac Ameria. & Aquinaten. Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, vnus eorum per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Philippi Præpoſiti, ac Congregationis præfatorum & ſingularum illius perſonarum, nunc, & pro tempore exiſtentium, ſeu alicuius eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſeruari, ac ſingulos, quos ipſæ literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita, compeſcendo Non obſtantibus priori voluntate noſtra præfata, ac Lateranen. Concilij nouiſſimè celebrati vnione perpetua, niſi caſibus a iure permiſſis, fieri prohibentis, ac piæ mem. Bonifacij Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri, & aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus, & Ordinationibus, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Venerabili Fratri noſtro Alexandro Epiſcopo Tuſculan. Cardinali Farneſio nuncupato, ad quem ratione Eccleſiæ S. Laurentij in Damaſo etiam de Vrbe, aut aliàs dictæ Eccleſiæ S. Mariæ Vallicellæ, dum vacat, collatio, prouiſio, præſentatio, & omnimoda alia diſpoſitio pertinet, ac dilectis filiis Populo Romano ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac Fratrum noſtrorum conſilio, etiam iteratis vicibus, etiam per recol. mem. Leonem Papam X. alióſque Romanos Pontifices ſimiliter prædeceſſores noſtros, ac forſan etiam Nos, & Sedem præfatam conceſſis, approbatis, & innouatis; illis præſertim quibus inter alia caueri dicitur expreſsè, quòd de quibuſcumque beneficiis Eccleſiaſticis dictæ Vrbis, vacatione illorum pro tempore occurrente, aliis quàm Ciuibus Romanis, & originariorum Ciuium Roman. filiis, & forſan aliàs certo modo qualificatis prouideri, vel aliàs diſponi non poſſit, & aliter de illis etiam per Sedem præfatam pro tempore factæ collationes, conceſſiones, vniones, & aliæ diſpoſitiones nullius ſint roboris vel momenti, quódque eiſdem priuilegiis, & indultis nullatenus, aut nonniſi modo & forma in illis expreſſis derogari, aut derogatum cenſeri poſſit, & ſi illis aliter derogari contingat, derogationes huiuſmodi nemini ſuffragentur. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione aliàs de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu aliqua quæuis expreſſio habenda, aut etiam aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus. Quódque de gremio dictæ Congregationis diuerſæ perſonæ ex dicta Vrbe oriundæ, vel alias iuxta dicta ſtatuta qualificata non exiſtant, contrariis quibuſcumque. Aut aliqui ſuper prouiſionibus ſibi faciendis de huiuſmodi, vel aliis beneficiis Eccleſiaſticis in ipſa Vrbe ſpeciales, vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum eius literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſeruationem & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum. Quas quidem literas & proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſequuta quæcumque ad dictam Eccleſiam B. Mariæ volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis, quoad aſſecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari. Et quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorúmque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis; prouiſo quòd ipſa Eccleſia B. Mariæ debitis propterea non fraudetur obſequiis, & animarum cura in ea nullatenus negligatur, ſed illius congruè ſupportentur onera conſueta. Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1575. Idibus Iulij, Pontificatus noſtri anno 4.

Huius

Huius Congregationis Presbyteri ex indulto Sixti V. ſub die 5. Septembris 1586. poſſunt per dimidium horæ ante auroram Miſſas celebrare, & à Vicario Papæ ad confeſſiones audiendas præuio examine in Vrbe approbati, extra eam abſque alio examine illas audire valent; Ordinationes autem, & inſtituta dictæ Congregationis approbauit, & nonnulla indulta eidem elargitus eſt Paulus V. ex ſua Conſtit. 4. *in Bullar. tom. 3. in append.* quæ incipit: *Chriſti fidelium*, 24. Februarij 1612. vbi habetur etiam Conſtitutio prohibens, ne poſſit erigi Congregatio alia ſub denominatione dicti Philippi Nerij in Vrbe Roma, quæ incipit: *Cum dilecti Filij*, 26. Iunij 1611.

De hominibus illuſtribus huius Congregationis videatur Syluester Marulus *in Oceano Religionum, lib.* 5. *pag.* 416. Habitant Romæ ad S. Mariam in Vallicella. Eorum habitus eſt ſimilis habitui Patrum Societatis Ieſu. Agit de hac Congregatione Aubertus Miræus *in libello de Congregationib. Cleric. in communi viuentium, c.* 10. *pag.* 85. & *cap.* 11. refert Decretum Gregorij XV. in quo decernitur, quòd vnaquaque Domus Congregationis Oratorij ſeipſam per ſe regat, nec plures inſimul viuere valeant, & ſtatuit, vt in quolibet loco nonniſi vna domus erigi poſſit, nec locorum Ordinarij vllam dictæ Congregationis domum, niſi iuxta ſtatutorum eiuſdem formam viſitare poſſint, & *capite* 12. refert numerum Collegiorum dictæ Congregationis.

Clericorum de Oratorio Congregatio Gallica.

Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio à prædicta diſtincta, inſtituta eſt in Regno Franciæ ab Henrico Epiſcopo Pariſienſi, & Maria Francorum Regina ad augendam, & reſtituendam fidem Catholicam, quam approbauit Paulus V. ſequenti Conſtitutione.

PAVLVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

SAcroſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quam Dei vnigenitus Ieſus Chriſtus D.N. auctor ipſe piorum operum fundauit, regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes pro Nobis commiſſi gregis Dominici proſpero ſtatu, & animarum ſalute ſolliciti eſſe compellimur, & ea ſincerè tenemur amplecti, quæ ad incrementum Religionis pertinent, & ad virtutum ſpectant ornamentum, ac piæ Chriſti fidelium Congregationes inſtituantur, & exinde vberiores fructus bonorum operum; in illis locis, præſertim vbi id magis expedire dignoſcitur, in dies per pia & ſpiritualia deſideria acceſcunt, & iis exercitus debitè ac Domino famulantes perſonæ, animarum ſuarum ſalutem eodem Domino miſerante faciliùs conſequi, cæteriſque Chriſti fidelibus vitæ ac morum exemplo proficere valeant ad ſalutem.

Sanè exhibita Nobis nuper pro parte Venerabilis Fratris noſtri Henrici Epiſcopi Pariſien. ac chariſſimæ in Chriſto filiæ Mariæ Francorum Reginæ, petitio continebat, quòd aliàs cum ipſa Maria Regina pio deuotionis zelo ducta, vt aliquo deuotionis ſuæ monumento, immenſarum gratiarum munera, quibus eam bonorum omnium largitor optimus decorauit, teſtari poſſit, diſciplinam Eccleſiaſticam, vndique ferè in Regno Franciæ hæreſum, bellorúmque præteritorum iniuria, tum in Religione, tum etiam in moribus non parùm deprauatam, ac corruptam, in primæuum & priſtinum ſuum ſtatum, deuotionisque & pietatis ſplendorem ſalubri aliqua ratione reſtitui plurimùm, deſideret, & id re ipſa in conſultatione cum viris grauibus, & piis, ac præſertim cum d. Henrico Epiſcopo pluries habita, maturè diſcuſſa, vtiliùs & fructuoſiùs quam ex inſtitutione alicuius Congregationis piorum Sacerdotum, quorum ſtudium & officium ac munus ſacerdotale, iuxta ſanctum atque pium illius inſtitutum debitè exequen. & adimplen. ſit omninò directum, inſtituen. exequi poſſe non videatur, ipſáque Maria Regina vnam deuotam piorum, ac probatæ vitæ Sacerdotum, quorum principale inſtitutum ſingulas actiones ordini Sacerdotali conuenientes & eſſentiales amplecti, exiſtat, Congregationem in ipſo Regno, & præſertim in ciuitate Pariſienſi, vbi illa non parùm deſiderari videtur, erigi & inſtitui, curámque erectionis & inſtitutionis huiuſmodi dilecto filio Petro de Berulle Presbytero Pariſienſi, cuius miniſterium felici progreſſui & directioni ipſius Congregationis maximè profuturum eſſe in Domino confidit, per Nos committi, & demandari ſummoperè deſideret, pro parte eorundem Henrici Epiſcopi, & Mariæ Reginæ, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs Congregationem piorum, ac probatæ vitæ Sacerdotum perpetuò erigere, & inſtituere, illiúſque curam dicto Petro committere & demandare, vt præfertur, ac aliàs de Apoſtolicæ poteſtatis prouidentia conſulere dignaremur.

Nos igitur quibus cura & ſollicitudo cordi inſidet, fidem & Religionem Catholicam propagare, diuiníque cultus augmentum, & vt Chriſti fideles ſinguli per viam ſalutis in hoc ſeculo gradientes, ad cæleſtia regna peruenire mereantur procurare, præſertim vbi Catholicorum Principum vota id expoſcere, ac in Domino ſalubriter conſpicimus expedire, conſiderantes huiuſmodi inſtitutionem, ſpecialiter Sacerdotes, aut perſonas ad Sacerdotalem ſtatum aſpirantes, vel ſaltem eorum miniſterioneceſſarias, ac Ieſum Chriſtum Dominum noſtrum Sacerdotalis dignitatis immediatum inſtitutorem tangere, & reſpicere, æquum maximè, & rationi conſentaneum iudicamus, vt qui huiuſmodi inſtitutum aggrediuntur, vltra communem fidelium deuotionem, ſpeciali, & particulari deuotioni Ieſu Chriſti Domini noſtri addicantur, qui eſt Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech, & fons Sacerdotij in Eccleſia Chriſtiana. Hinc pio & ſalubri d. Mariæ Reginæ deſiderio fauorabiliter annuere, ac ipſum opus pium muneris Sedis Apoſtolicæ conſolatione confouere, necnon Chriſti fideles ad pia, meritoria & ſalutaria opera exercenda, Eccleſias quoque, & ſacra Dei templa deuotionis cauſa viſitanda, æternis præmiis, ac ſpiritualibus muneribus, & peccatorum remiſſione inuitare volentes, necnon Henricum Epiſcopum, & Petrum prædictos, ac eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti; aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, d. Petro apud nos de Religionis zelo, vitæ, ac morum honeſtate, aliiſque probitatis & virtutum meritis multipliciter commendato, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem impartientes, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei Patris, & animarum ſalutem, vnam ſub nomine Oratorij Ieſu Chriſti Domini noſtri Congregationem, in honorem orationum, quas in diebus carnis ſuæ fudit, vt ij qui Congregationem ipſam ingrediuntur eundem, Ieſum Chriſtum pro Nobis in oratione poſitum & pernoctantem reuereantur, atque etiam inſtituti, ad quod vocati ſunt, moneantur, & præſertim ſemper hanc præcipuam omnibus cōmunem, & omni tempore congruentem officij eorum partem, quæ in orationibus pro populo, ac in Dei laudibus celebrādis verſatur, habeant Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſine alicuius præiu-

dicio perpetuò erigimus & inſtituimus. Dictúmque Petrum in Inſtitutorem Præpoſitum Generalem horum piorum Sacerdotum, nulli antea Religioni voto ſolemni addictorum, necnon & aliorum ad Presbyteratus Ordinem promoueri cupientium, & reliquorum ad ſeruitia officia neceſſariorum Congregationis Oratorij Ieſu Chriſti Domini noſtri nuncupan. huiuſmodi, qui ſimul & in Societate religiosè viuere, & in humilitatis ſpiritu, & piæ vitæ ſtudijs Altiſſimo famulatum exhibere, & impendere ſtudeant; quorum principale ac præcipuum inſtitutum erit, perfectioni ſtatus Sacerdotalis totaliter incumbere, ſingulaſque actiones Ordini Sacerdotali propriè & eſſentialiter conuenientes, ſibi ab eorum Ordinatis, vbi ſtabilita fuerit, præſcriben. & non alias, amplecti. Sacerdotum inſuper, & aliorum ad ſacros Ordines aſpiran. inſtructioni, non circa ſcientiam, ſed circa vſum ſcientiæ, ritus & mores propriè Eccleſiaſticos ſe addicere volentes, cum plena & omnimoda facultate, poteſtate, & auctoritate eidem Petro per nos ad id aſſumpto, & à dicta Maria Regina ſummopere commendato, vt prædictam Congregationem huiuſmodi, tam in ciuitate Pariſienſi, quam in omnibus alijs ciuitatibus, oppidis, terris, & locis, ad quæ a locorum Epiſcopis vocatus fuerit, & non alias, inſtituen. ac demum pro felici ſtatu, & directione perſonarum, ac bonorum ſpiritualium & temporalium eiuſdem Congregationis, ſeu Congregationum erigen. tam circa receptionem, & admiſſionem, numerum, ætatem, & qualitates in ipſa Congregatione recipien. & admitten. eorumque inſtructionem & diſciplinam, exerciti, ac modum & formam diuinorum officiorum, precum, & orationum, aliorumque ſuffragiorum recitan. & alia ipſis Congregationibus vtilia atque neceſſaria, quæcunque ſtatuta, ordinationes, & capitula, licita, & honeſta, ſacriſque Canonibus & conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Concilij Tridentini decretis minimè contraria, a Sancta Sede Apoſtolica poſtmodum approbanda, confirmanda, ac per ipſarum Congregationum Præpoſitum, Presbyteros, Officiales, Miniſtros, & Coadiutores, ſub pœnis in eis apponen. adimplen. & obſeruan. faciendi, edendi, & condendi, factaque edita, & condita, quoties pro illorum, ac rerum & temporum qualitate, & viciſſitudine, ſeu alias videbitur, corrigen. limitan. immutan. alteran. ac etiam alia, vt præfertur, examinan. & approban. ac etiam, vt præfertur, adimplenda & obſeruanda ex integro facien. & conden. aliaque omnia & ſingula a ſimilium Congregationum, necnon quorumcumque Ordinum approbatorum conſtitutionibus, aut aliis Superioribus etiam Generalibus de iure, vel conſuetudine, ſiue ex priuilegio, aut aliàs quomodocunque fieri & exequi ſolita, facien. & exequen. dicta auctoritate deputamus & aſſumimus. Omnéſque alias ad inſtar ſupradictæ per Nos ſic erectæ, canonicè erigen. Congregationes, quas ab ea Pariſienſi, à dicto Præpoſito Generali quorumcumque locorum ſtabilitæ fuerint, in omnibus dependere volumus & intelligimus, ex nunc, prout poſtquam auctoritate prædicta erectæ fuerint, eiſdem auctoritate & tenore perpetuo approbamus & confirmamus. Ita tamen quòd Congregatio Pariſienſis ſaltem duodecim Presbyteris conſtaret, tot redditus annuos habere debeat, ex quibus vnicuique Presbytero huiuſmodi portio annua quadraginta ducatorum auri de Camera obuenire poſſit. Cæteræ verò Congregationes decem ad minus Presbyteros, ac eoſdem redditus annuos, vel quæ Sedis prædictæ legatus, aut pro tempore exiſtens Nuncius Apoſtolicus & Epiſcopus loci, ac dictæ Congregationis ſic erectæ Præpoſitus Generalis, pro loci qualitate ſufficere iudicauerit, habere debeant.

Et poſtremo eiſdem Congregationibus ex nunc, prout etiam poſtquam inſtitutæ & erectæ fuerint, vt præfertur, pro illarum dote, ac dicti Petri, necnon Præpoſiti Generalis, & Presbyterorum eorundem pro tempore exiſtentium ſuſtentatione, onerúmque illis incumbentium ſupportatione, omnia & ſingula, res, bona, fructus, redditus, & legata, ac eleemoſynas, tam per dictam Mariam Reginam, quam alios quoſcumque Chriſti fideles dictis Congregationibus quomodolibet relinquenda, donanda, & elargienda (ita quòd liceat dicto Petro, vel alio Præpoſito Generali, & Presbyteris dictarum Congregationum pro tempore exiſtentibus, illorum omnium corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem, per ſe, vel alium, ſeu alios dictarum Congregationum nomine liberè apprehendere, & perpetuò retinere, fructus quoque, redditus, & prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque eorundem percipere, exigere, leuare, recuperare, ac in dictarum Congregationum vſus, & vtilitatem conuertere, Diœceſani loci, vel cuiuſuis alterius licentia deſuper minimè requiſita) etiam perpetuò applicamus. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac vniuerſalibus, prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, quibuſcumque Superioribus & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſuis, etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & alijs decretis, in genere, vel in ſpecie, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, eiuſque Legatos quauis cauſa & occaſione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac etiam conſiſtorialiter & aliàs quomodolibet etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis & innouatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa & indiuidua mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda eſſet, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſeruata, nihilque penitus omiſſo, inſerti forent, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Cæterùm ad augen. fidelium deuotionem, animarúmque ſaluti conſulen. & vt Chriſti fideles ad huius inſtituti exercitium animentur atque inuitentur, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius confiſi, omnibus & ſingulis Presbyteris, qui perpetuis futuris temporibus dictam Congregationem ingredientur, & in ea recipientur, eorúmque coadiutoribus & oblatis, alijſque miniſtris, die eorum & cuiuſlibet ipſorum ingreſſus, receptionis, ac profeſſionis, ac in mortis articulo, ſi pœnitentes & confeſſi, ac ſacra communione refecti fuerint, plenariam indulgentiam & omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, eiſdem auctoritate & tenore miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Poſtremò eiſdem Præpoſito, Presbyteris, coadiutoribus, oblatis, & alijs miniſtris prædictis, qui Congregationibus publicis, vel ſecretis, pro quocunque opere pio exercendo interfuerint, aut pium aliquod opus circa functiones ſuas exercuerint, toties pro quolibet præmiſſorum piorum operum, & vt magis ad ſui inſtituti opera animentur, & ſuauiter ad ea inuitentur, ſexaginta dies de iniunctis eis, vel alias quomodolibet debitis pœnitentijs, etiam Apoſtolica auctoritate, & tenore huiuſmodi miſericorditer relaxamus, necnon tam ipſis, quam omnibus alijs Chriſti fidelibus, qui etiam verè pœnitentes & confeſſi ac ſacra communione refecti eorundem Presbyterorum Eccleſias, aut Oratoria, in ſanctiſſimi Corporis Chriſti, & Aſſumptionis B. Mariæ Virginis feſtiuitatum, ac in quo Eccleſiæ, ſeu Oratoria dd. Presbyterorum in vnaquaque diœc. ſeu loco proximo viæ populo aperientur, diebus deuotè viſitauerint, ſimili Apoſtolica auctoritate tenore præſentium etiam Indulgentiam

dulgentiam plenariam & omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, concedimus & elargimur; præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Tuſculi anno à Natiuitate D. N. Ieſu Chriſti 1613. ſexto idus Maij, Anno 8.

De hac Congregatione nihil aliud reperi, legi poteſt Aubertus Miræus, qui *in libello de Congregationibus Clericorum in communi viuentium*, ponit Catalogum Collegiorum huius Societatis *cap. 33. pag. 184.*

Matris Dei Lucæ Clericorum Regularium Congregatio.

4 Congregatio Clericorum Matris Dei Lucæ erecta fuit à venerabili Patre Ioanne Leonardio è terra Diecimo, Lucenſis Diœceſis circa annum Domini 1574. Huius Patris primi diſcipuli fuerunt tres nobiles Lucenſes, videlicet Ioannes Baptiſta Cionius; Cæſar, & Iulius de Franclottis Fratres Germani, & Georgius Arrighinus de Ponteretto Diœceſis Lucenſis.

Confirmata fuit hæc Congregatio per Clementem VIII. ſequenti Conſtitutione, videlicet:

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Ex quo diuina Maieſtas ad Paſtoralis officij faſtigium Nos, quamquam immeritos, euexit, illa, quantum in Nobis ſemper fuit, ſuperno auxilio freti, facere conati ſumus, vt Confraternitates, ſeu Societates, aut Congregationes, quæ ad diuini cultus augmentum, & animarum ſalutem inſtitutæ ſunt, & in obſeruatione inſtitutorum ſuorum piè & religiosè perſiſtunt, magis quotidie in illo ſuo pio & ſancto propoſito confirmarentur. Cùm itaque, ſicut accepimus, venerabilis frater Alexander Epiſcopus Lucanus, iam dudum Confraternitatem, ſeu Societatem, aut Congregationem Clericorum ſæcularium & laicorum in communi viuentium, ſub inuocatione & vexillo B. & Glorioſæ, ſempérque Virginis Mariæ, in Eccleſia S. Mariæ Curtis Orlandigorum Lucæ erexerit, ac dictæ Confraternitatis, ſeu Congregationis confratribus, vt vnum ex eis qui aliis præeſſet, ac rerum, & bonorum ipſius Confraternitatis, ſeu Congregationis curam, & adminiſtrationem gereret, cuique ipſi Confratres parere tenerentur, eligere, ac conſtitutiones per eum approbandas condere poſſent, facultatem conceſſerit, prout in patentibus litteris ipſius Alexandri Epiſcopi, de anno Domini 1583. deſuper confectis pleniùs contineri dicitur, ac eius Confraternitatis, ſeu Congregationis Confratres Sacramentorum Eccleſiaſticorum adminiſtratione, diuini verbi prædicatione, & aliorum bonorum operum exemplo proximum iuuare totis viribus contendant. Nos, vt ipſi Confratres in ſuo laudabili propoſito magis confoueantur, & ad huiuſmodi pia & ſancta opera exercenda promptiores reddantur, ac fructus, quos in vinea Domini plurimos hactenùs, & maturos ac dulces locatori Domino obtulerunt, eoſdem longè dulciores, & maturiores ac vberiores impoſterùm afferant, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, erectionem Confraternitatis, ſeu Societatis, aut Congregationis Clericorum ſecularium, in dicta Eccleſia ab eodem Alexandro Epiſcopo, vt præfertur, factam, necnon ad omnia, & ſingula in dictis patentibus litteris, erectionem huiuſmodi concernentibus contenta; quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum inſererentur præſentibus, haberi volumus pro expreſſis, contenta, & inde ſecuta quæcumque Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illiſque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adiicimus, ac omnes & ſingulos, tam iuris, quàm facti, & ſolemnitatum in eis forſan omiſſarum defectus, ſi qui interuenerint in eiſdem, ſupplemus. Et nihilominus eandem Confraternitatem in Congregationem Clericorum ſecularium, ſub titulo, ſeu inuocatione eiuſdem Beatæ Mariæ Virginis, cum eiſdem regulis, inſtitutis, & facultatibus in dicta Eccleſia, auctoritate & tenore præmiſſis perpetuò erigimus, & inſtituimus. Necnon nunc & pro tempore exiſtentibus Rectori, & ſociis dictæ Congregationis concedimus, vt quæcumque ſtatuta & ordinationes, felix regimen, & gubernium ipſius Congregationis concernentia, ac ſacris Canonibus & decretis Concilij Tridentini, ac Romanorum Pontificum Conſtitutionibus non aduerſantia, condere poſſint, quæ tamen condita ab Ordinario loci approbentur. Quódque Confeſſores dictæ Congregationis, qui ab Ordinario approbati fuerint; confeſſiones quorumcunque ad eos accedentium, quocumque anni tempore audire, & debitam illis pœnitentiam, pro modo culpæ iniungere. Superiores autem ipſius Congregationis receptos inobedientes, & illius Conſtitutionum tranſgreſſores punire, & pœnitentia, pro modo culpæ, eius arbitrio, ſeruata tamen ſemper dictarum Conſtitutionum forma, eoſdem eiicere; & ſi ſibi videbitur, cum aſſenſu maioris partis dictæ Congregationis, culpabiles eiicere, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Epiſcopi, ſeu brachij ſecularis, liberè & licitè valeant, eiſdem auctoritate & tenore concedimus. Quódque recipiendi in Congregatione huiuſmodi, tam Clerici, quàm laici teneantur (vbi aliter Congregationi viſum non fuerit remittendum) promittere etiam cum iuramento, ſe refecturos expenſas pro ipſis ab eadem Congregatione factas, ſi quando contigerit, vt ſpontè, vel iuſta de cauſa expulſi ab eadem Congregatione diſcedant. Demum quòd Congregatio hæc ſit, & perpetuò remaneat ſub protectione huius Sedis Apoſtolicæ, non tamen exempta ab Ordinaria iuriſdictione Epiſcoporum Lucanorum, qui pro tempore erunt, quoad viſitationem, & reformationem, ſi opus fuerit, iuxta Conſtitutiones eiuſdem Congregationis tantùm, nec aliàs aliter, nec alio modo; nullo tamen caſu, prætextúve, aut quæſito colore aliquo, ſex ſociis præfatis ab eadem Congregatione, ſine expreſſo conſenſu eiuſdem, vnquam extrahere, nec ab obſeruantia inſtituti diſtrahere valeant, perpetuò ſtatuimus & ordinamus. Sicque per quoſcumque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, vbique iudicari ac diffiniri debere; necnon irritum decernimus & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, manu alicuius notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Non obſtantibus quibuſuis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Tuſculi, ſub annulo Piſcatoris, die 13. Octobris 1595. Pontific. noſtri anno 4.

Conſtitutiones huius Congregationis ab ipſo Patre Ioanne Leonardio editas bon. mem. Cardinalis Baronius Congregationis Protector, auctoritate ſibi ab eodem Clemente tradita viuæ vocis oraculo, examinatas approbauit, & confirmauit, prout ex literis ſub die 10. Iunij 1604. expeditis, & ipſius Cardinalis manu ſubſcriptis, & ſigillo ſuo munitis apparet. Huius Congregationis Clericis opus ſcholarum piarum Vrbis demandauit

Paulus V. in Conſt.81. quæ incipit: *Inter Paſtorales*, 14. Ianuarij 1614. ſed huic operi renunciauerunt, vt colligitur ex Conſtitut. 3. Pauli V. in tom. 4. Bullarij, quæ incipit. *Ad ea*, 6. Martij 1617. & idem Paulus V. de conſilio S. Congregationis Cardinalium Concilij Trident. interpretum conceſſit huius Congregationis Clericis, vt præter tria vota ſimplicia caſtitatis, obedientiæ, & perſeuerantiæ, quæ ab eiſdem vigore literarum Clementis VIII. emitti conſueuerant, ſimplex etiam votum paupertatis emittere valerent, prout in literis in forma Breuis ſub die 30. Iulij 1615. deſuper expeditis habetur, item Conſtitutiones a Sede Apoſtolica approbatas in ſuo robore relinquens, prædictæ Congregationis Superioribus conceſſit, vt Conſtitutiones illas pro ea parte tantum, quæ paupertatis voto erant contrariæ, variare, mutare, aut etiam delere, & nouas, quæ eiuſdem paupertatis voto conſentaneæ eſſent condere valerent, prout ex aliis literis in forma breuis, ſub die 14. Auguſti 1619. habetur. Tandem Gregorius XV. de conſilio Cardinalium S. Congregationis negotiis Epiſcoporum, & Regularium præpoſitorum huiuſmodi Congregationem in Religionem trium votorum ſolemnium approbauit, prout ex literis ſub forma Breuis die 3. Nouembris, 1621. deſuper expeditis colligere eſt. Vtuntur Clerici huius Religionis habitu ſimili habitui Patrum Societatis Ieſu, & habitant ad S. Mariam in porticu.

Agunt de hac Congregatione P. Cæſar Franciottus *in lib. de vitis Sanctorum, quorum Corpora in Ciuitate Lucæ requieſcunt*, Ioſephus Matarrus eiuſdem Congregationis Rector Generalis *in ſua hiſt. miraculoſæ Imaginis Virg. Mariæ, quæ eſt in prædicta Eccleſia*, & Auguſt. Barboſa *de Iure Eccleſiaſt. lib. 1. cap. 41. num. 162*.

Oblatorum S. Ambroſij Congregatio.

Congregatio Oblatorum S. Ambroſij à S. Carolo Borromæo inſtituta eſt circa annum Domini 1580. In hac Congregatione ſunt Religioſi homines, qui S. Ambroſio Mediolanenſis Eccleſiæ Antiſtiti, ac patrono, vltrò, ſuáque ſponte ſeſe obtulerunt, ad varia munia Eccleſiaſtica pro cuiuſque captu, ac viribus obeunda, & ad pia quæque, præclaráque opera præſtanda. Huius Congregationis fundamentum præcipuum in exquiſita, ac planè perfecta ergà ipſos Archiepiſcopos Mediolanenſes obedientia eſt poſitum, ad Dei gloriam, & animarum eiuſdem Eccleſiæ, ac Diœceſis ſalutem impensè procurandam, ac promouendam. Huiuſmodi autem obedientia duabus rebus innititur, Voto, & Conſtitutionibus; voto quidem tanquam voluntatem perficiente, ac firmante; Conſtitutionibus verò, quaſi Regula dirigente, viámque præmonſtrante eorum, quæ amplectenda, & quæ fugienda ſunt. Voti talium Clericorum formula hæc eſt.

Ego N. Omnipotenti Deo, & Sanctiſſimo Patri noſtro Ambroſio, coram beatiſſima Virgine Dei Genitrice Maria, & tota cæleſti Curia, tibi quoque locum ſanctiſſimi Patris noſtri Ambroſij hic obtinenti, Reuerendiſſime Domine Pater Archiepiſcope, cæteriſque deinceps Archiepiſcopis ſanctæ Mediolanenſis Eccleſiæ ſucceſſoribus tuis promitto, ſpondeo, ac voueo perpetuam obedientiam in his omnibus, quæ mihi præcipientur ad Dei gloriam, & ſalutem animarum eiuſdem Eccleſiæ procurandam, adiuuandam, & promouendam ad præſcriptum inſtituta Congregationis Oblatorum ſanctiſſimi Patris noſtri Ambroſij, illudque præterea ſpondeo, ac voueo, me in Congregatione, & eius inſtituto hoc perpetuo manſurum.

Formula verò oblationis Laicorum eſt talis:

Ego N. in conſpectu Omnipotentis Dei, glorioſiſſimæque ſemper Virginis Mariæ, necnon Beati Patris noſtri Ambroſij, ac totius Curiæ cæleſtis proſtratus tibi, Reuerendiſſime Archiepiſcope, Pater, & Domine mi, cæteriſque deinde Archiepiſcopis ſanctæ Eccleſiæ Mediolanenſis, ſucceſſoribus tuis, perpetuam obedientiam offero, tam in iis, quæ ad curam, ſalutem, ſpiritualémque progreſſum animæ meæ pertinent, quàm in illis etiam, quæ ex Congregationis huius inſtituto per me præſtanda erunt, in operibus, officiiſque Charitatis in Deum, & miſericordiæ in proximos adhibendis.

Conſtitutiones verò huius Congregationis digeſſit, & typis Mediolani edendas curauit S. Carolus Borromæus circa annum Domini 1581. in quibus cauetur quòd Oblati Clerici iuxta præſcriptum Archiepiſcopi, illiúſque iudicium, quod de vnoquoque eorum faciet, ita ſe comparent, vt ſemper parati ſint ad ſacras lectiones exercendas, ad concionandum, ad confeſſiones excipiendas, aliáque Catholicæ Eccleſiæ ſacramenta miniſtranda, ad animarum curam ſuſcipiendam, ac gerendam, ad Eccleſiaſticas functiones quaſlibet cuilibet Eccleſiæ præſtandas, ad pauperes erudiendos, ad Clericorum educationem, & inſtitutionem, ad ſeminariorum, Collegiorúmque piorum gubernationem, ac procurationem, aliave officia in his ipſis locis exequenda, ad viſitationis, miſſioniſque cuiuſlibet munus rectè, ac diligenter obeundum, ad denique actionem piam promptè adminiſtrandam, & ad omne charitatis, & miſericordiæ officium ſtudioſè adimplendum.

Laici verò Oblati ea miſericordiæ, charitatiſque opera ergà alios ſedulò præſtare debent, quæ Congregationis inſtituto pro illorum conditione conueniunt. Grammatici pauperes pueros, & adoleſcentes literas gratis doceant, Medici ægrotos curent, Iureconſulti, & Cauſidici lites dirimant, ac ſedent, pacem concilient, egentium, viduarum, pupillorum, in carceres coniectorum, ac defenſoribus deſtitutorum cauſas agant, ac tueantur, ægros, in Xenodochiis præſertim, viſitent, moribundos, vt piè in Domino moriantur, ſedulò cohortentur, aliáque denique qualiacumque Chriſtianæ charitatis officia ſeriò, accuratéque exerceant.

Nulli Oblatorum liceat beneficium aliquod, ſiue Eccleſiaſticum, ſiue alterius generis ſit, accipere, niſi Archiepiſcopo iubente, neque acceptum dimittere, niſi eo conſentiente.

Canonicatum Beneficium, aut Officium Eccleſiaſticum obtinentes, cui reſidendi onus coniunctum eſt, cùm in Oblatorum Congregationem cooptantur, nullis teneantur legibus aut inſtitutis, quæ functiones beneficio, aut officio, quod habent, debitas impediunt.

Vbicunque in Canonicalibus Eccleſiis tres ſaltem Oblati beneficium, cui reſidendi munus ſit annexum, habeant, hi ex Congregationis inſtituto ad ſimul viuendum ſe conferant.

Idem faciendum erit, ſi in eodem oppido tres ſaltem Oblati erunt, niſi eorum cohabitatione, victuſque communione impedirentur functiones ad Eccleſias pertinentes, quibus illi adſcripti ſunt.

Cæterum vniuerſæ Congregationis Oblatorum, quaſi baſis eſt Eccleſia S. Sepulchri in vmbilico Vrbis Mediolanenſis ſita; eiuſdémque Domus Præpoſitus eſt ſecundarium quaſi caput: primarium namque, ac ſupremum eſt Archiepiſcopus Mediolanenſis.

Ad hanc Congregationem inter alia ſpectat cura Collegij Heluetiorum, ac Rhetorum, quod S. Carolus fundauit, itémque gubernatio Collegij Borromæi, quod idem ſanctus in Academia Papienſi conſtruxit.

De Oblatis S. Ambroſij plura qui volet, legat acta, & Concilia Eccleſiæ Mediolanenſis iuſſu S. Caroli Borromæi publicata, itémque vitam eiuſdem S. Archiepiſcopi Cardinalis, auctoribus Carolo a Baſilica Petri, Epiſcopo Nouarien. & Petro Iacobo Bacio.

Clericorum

Clericorum pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio.

Congregatio Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fuit per fel. rec. Clementem VIII. inſtituta, Auctore Ioſepho Calaſantio, aliàs de Matre Dei ex Regno Aragoniæ, & per Paulum V. confirmata, & eiuſdem Religioſis committitur regimen Scholarum Piarum, ad pauperes gratis erudiendos inſtitutarum, prout ex ſequenti Conſtitutione apparet.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

INter Paſtoralis officij curas, quæ Romani Pontificis animum aſſiduam habere debent, illa non mediocris eſſe dignoſcitur, vt Chriſti fideles piis motibus & doctrina imbuantur. Quapropter, vt pium, ac maximè laudabile opus, pauperes erudiendi, & inſtituendi in alma Vrbe noſtra pridem diuina gratia inſtitutum, in dies magis ad Dei gloriam promoueatur, pro noſtri muneris debito libenter procuramus; & cùm operarij religioſo zelo labores ſuos in agro Domini tam fructuosè impendere cupientes ſe offerant, Apoſtolicæ auctoritatis fauore proſequimur, ac præſidio communimus, & aliàs diſponimus, prout conſpicimus ſalubriter in Domino expedire. Sanè cùm, ſicut accepimus, opus Piarum Scholarum à nobis in Vrbe noſtra ad pauperes erudiendos, & inſtituendos erectarum, vberes fructus ferat, operæ pretium eſſe duximus prouidere, vt pium, ac ſalubre inſtitutum huiuſmodi perpetuò duret, quod facile Deo adiuuante ſucceſſiuum ſperamus, ſi dictarum Scholarum cura alicui perſonarum Eccleſiaſticarum Congregationi, in qua perſonæ idoneæ veriſimiliter defuturæ non ſunt, committatur. Cùm verò (ſicut dilectorum filiorum Præpoſiti Generalis, & Clericorum ſecularium Congregationis B. Mariæ, necnon Præpoſiti dictarum Scholarum nomine, Nobis nuper expoſitum fuit) Præpoſitus Generalis, & Clerici præfati, Chriſtiana charitate ducti, ſeſe onus huiuſmodi ſuſcepturos obtulerint, & habito deſuper tractatu de conſenſu Venerabilis Fratris noſtri Benedicti Epiſcopi Præneſtini Cardinalis Iuſtiniani nuncupati, earundem Scholarum protectores, cum eodem Præfecto ad infraſcriptas conditiones deuenerint, videlicet quòd Scholarum præfatarum cura, regimen, & adminiſtratio Præpoſito, & Clericis dictæ Congregationis pro tempore exiſtentibus, perpetuò incumbat, ipſe tamen Præfectus vita ſua durante, in huiuſmodi officio Præfecti dictarum ſcholarum, & alij, qui in domo earundem Scholarum ad præſens reperiuntur, etiam vita eorum durante, poſſint, & debeant ſecundùm ſuas proprias Conſtitutiones ibi permanere. Illis autem vita defunctis, ſeu inibi permanere recuſantibus, in eorum locum non alij, quam qui iuxta Regulam dictæ Congregationis à fel. rec. Clemente Papa VIII prædeceſſore noſtro confirmatam, ſeruare voluerit, admitti debeant. Inſuper, vt tam dictis Scholis piis, in Vrbe præfata decretis, quam in aliis, in eadem Vrbe pro tempore erigendis, pauperes dumtaxat, cum fide Parochi de eorum paupertate, necnon filij nobilium, quorum familiæ ad inopiam redactæ fuerunt, cum fide eorum Confeſſariorum, vel alterius perſonæ fide dignæ, admittantur, in ſiſque gratis, & abſque vllo præmio propter charitatem, & Dei amorem erudiri debeant. Quare nos dictæ Congregationis Clericos vtiles fore operis huiuſmodi miniſtros firmiter in Domino ſperantes, ac Præpoſiti, & Clericorum præfatorum promptam ad præmiſſa voluntatem plurimùm in Domino commendantes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine, quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon dictam Congregationem, illiúſque Præpoſitum, & Clericos ſpecialibus fauoribus, & gratiis proſequi volentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, Præpoſitis, Clericis, & Congregationi prædictæ, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus Matris Dei nuncupari, ac illa, eius Præpoſiti, & Clerici, nunc, & pro tempore exiſtentes, ſub regulis, & conſtitutionibus eiuſdem Congregationis a dicto Clemente prædeceſſore confirmatis, quibus, necnon eiuſdem Congregationis priuilegiis præiudicare non intendimus, exceptis iis, quæ præſentibus contrariæ ſunt, militare debeant, curam, regimen, & adminiſtrationem dictarum in Vrbe erectarum, & aliarum piarum Scholarum, pro tempore erigendarum cum ſupradictis conuentionibus dictis Præpoſito, Clericis, Congregationi, auctoritate, & tenore præfatis perpetuò committimus, & demandamus. Ita quòd liceat Præpoſito, & Clericis præfatis præfatarum Scholarum huiuſmodi, & aliarum, ſimul atque erectæ fuerint, illarumque bonorum, & redditum quorumcumque, corporalem, realem, & actualem poſſeſſionem capere, & apprehendere, ac de illis in Scholarum earumdem beneficium diſponere. Decernentes præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſemper, & perpetuò valida, firma, & efficacia, fore, & eſſe, dictiſque Præpoſito, & Clericis in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, ac conſuetudinibus; illis præſertim, quibus cauetur expreſsè, quòd Clerici dictæ Congregationis nouas domos, cum obligationibus docendi adoleſcentiam rudimenta grammatices, aut literas humaniores, & cum aliis quibuſuis obligationibus, quibus Clerici huiuſmodi extra Eccleſiam inſeruire teneantur, recipere non poſſint, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis; ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis eorum omnium tenores, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub Anulo Piſcatoris, die 14. Ianuarij 1614. Pontificatus noſtri anno nono.

Extat nouiſſima Conſtitutio Vrbani VIII. in qua prohibetur quibuſcumque perſonis erigere ſcholas ſub denominatione Scholarum Piarum, ſequentis tenoris.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD vberes fructus, quos dilecti filij Clerici Regulares Congregationis Matris Dei Scholarum Piarum in vinea Domini proferunt, conſiderationis noſtræ aciem conuertentes, dignum, quin potiùs debitum reputamus, vt ea, quæ felicibus eorum progreſſibus obeſſe poſſunt, quantùm cum Domino poſſumus remoueamus, & prohibeamus. Specialibus itaque illos fauoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cau-

ſa

ſi latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutas fore cenſentes, ſupplicationibus Miniſtri Generalis dictæ Congregationis Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; ne alij quicunque quauis auctoritate fungentes Scholas ſub denominatione Scholarum Piarum erigere, aut forſan iam erectas pias nominare, nec inſcribere, minúſque habitum per dictos Clericos Regulares geſtari ſolitum geſtare audeant, ſeu præſumant, ſub excommunicationis, & alijs cenſuris Eccleſiaſticis per contrafacientes ipſo facto incurrendis, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium interdicimus & prohibemus. Decernentes præſentes literas validas, firmas, & efficaces exiſtere, & fore, & ab omnibus inuiolabiliter obſeruari, ſicque per quoſcunque Iudices Ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi quid ſecùs ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Vt autem præſentes facilius omnibus innoteſcant, volumus, vt earundem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus vbique fides adhibeatur, ac ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Anulo Piſcatoris, die 8. Auguſti 1630. Pontificatus noſtri anno 8.

M. A. Maraldus.

QVÆSITVM IX.

De quibuſdam alijs Militaribus Ordinibus nulli particulari Regulæ addictis.

SVMMARIVM.

1 *S. Catharinæ Equitum Ordo.*
2 *Canis Equitum Ordo.*
3 *Galli Gallinacei Equitum Ordo.*
4 *Ginetæ Equitum Ordo.*
5 *Bandæ Equitum Ordo.*
6 *De la Scama Equitum Ordo.*
7 *De la Calza Equitum Ordo.*
8 *S. Marci Equitum Ordo.*
9 *Garterij Equitum Ordo.*
10 *Tabulæ Rotundæ Equitum Ordo.*
11 *Baluri Equitum Ordo.*
12 *Nodi Equitum Ordo.*
13 *Stellæ Equitum Ordo.*
14 *Annunciationis Angelicæ Equitum Ordo.*
15 *Velleris aurei Equitum Ordo.*
16 *Cygni Equitum Ordo.*
17 *Hiſtricis Equitum Ordo.*
18 *Cardui Equitum Ordo apud Borbonios.*
19 *Cardui item Equitum Ordo in Scotia.*
20 *Rutæ Equitum Ordo.*
21 *Elephantis Equitum Ordo.*
22 *Cypri Equitum Ordo.*
23 *Columbæ Equitum Ordo.*
24 *Rationis Equitum Ordo.*
25 *Draconis Equitum Ordo.*
26 *Tuſini Equitum Ordo.*
27 *Diſciplinæ Equitum Ordo in Auſtria.*
28 *Hungaricorum Equitum Ordo.*
29 *Seraphicorum Equitum Ordo.*
30 *Gladij, & Balthei Equitum Ordo.*
31 *Spicæ Equitum Ordo.*
32 *Nauis Equitum Ordo.*
33 *Cochlearis Equitum Ordo.*
34 *Lunæ creſcentis Equitum Ordo.*
35 *Armelini Equitum Ordo.*
36 *S. Michaelis Militum Ordo.*
37 *S. Georgij Equitum Ordo in Carinthia.*
38 *S. Georgij Equitum Ordo in Italia.*
39 *Chriſti Equitum Ordo in Liuonia.*
40 *S. Petri Equitum Ordo.*
41 *S. Pauli Equitum Ordo.*
42 *Piorum Equitum Ordo.*
43 *Lauretanorum Equitum Ordo.*
44 *Crucis Burgundicæ Equitum Ordo.*
45 *S. Spiritus Equitum Ordo.*
46 *Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Equitum Ordo.*
47 *Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo.*
48 *Lilij Equitum Ordo in Regno Nauarræ.*
49 *Lilij Equitum Ordo apud Aragonios.*
50 *Lilij Equitum Ordo apud Romanos.*
51 *S. Blaſij Equitum Ordo in Palaſtina.*
52 *S. Antonij Equitum in Æthiopia.*
53 *Siculorum Equitum Ordo in Sicilia.*

SVnt etiam alij Religioſi Equites, qui licèt nulli particulari ex prædictis ſint Regulæ addicti, tamen ſecundùm aliquas conſtitutiones Chriſtianam pietatem, ac fidei defenſionem concernentes Equeſtre inſtitutum profeſſi ſunt, quos omnes in ſequentibus breuiter reſtringemus, & primò erit

Ordo Equeſtris Sanctæ Catharinæ ad montem Sinai, eiuſdem B. Catharinæ Virginis, & Martyris ſacratiſſimo corpore celeberrimum: quo tempore inſtitutus, vel qui eius fuerit inſtitutor, non reperi. Geſtant Equites huius Ordinis pro Inſigni mediam rubei coloris rotam, gladio transfixo, & creantur eo modo, & ritibus, quibus creari ſolent Milites S. Sepulchri Hieroſolymitani, vt author eſt Franciſcus Menen. *in lib. de Milit. Ordin. originib. tit. Ordo Equeſtris S. Sepulchri in fine pag. 24.* 1

Ordo Equeſtris Canis apud Francos temporibus Clodouei Galliæ Regis inſtitutus eſt à nobiliſſima Mortmorentiadum familia, & refert Philippus Moræus *in tabula inſignorum Franciæ*, Buchardum Montmorenciacum ad aulam Philippi I. multis comitantibus Equitibus veniſſe, qui omnes, ſicut & ipſe Buchardus, baltheum, ſeu torquem equeſtrem capitibus ceruorum diſtinctum, caniſque effigie ex ima parte pendente exornatum geſtabant. 2

Ordo Equeſtris Galli Gallinacei, quo tempore inſtitutus fuerit, ſimiliter auctores minimè edocent, conueniunt tamen omnes ab eadem familia Montmorentiaca, & ſpecialiter Menenius *loc. cit pag. 28.* Inſtitutorem facit Petrum quendam Montmorentiacum. Inſigne huius Ordinis eſt torques vndique criſtatus, in cuius infima parte pendet prædictus Gallus Gallinaceus; de hoc Ordine agit Papyrius Maſſonus *in lib. 3. annal. de Reb. Gallic.* 3

Ordo Equitum Ginetæ inſtitutus fuit circa annum Domini 738. quando obtenta glorioſa illa apud Turonium victoria de Saracenis, qui ex Hiſpaniis in Galliam deſcendebant, Carolus Martellus nobiliſſimos quoſque, qui eidem prælio interfuerunt, Ginetæ titulo & inſigni maculis nigris interſtincto donauit. Apud eundem Menenium *pag. 29.* 4

Ordo Equitum Bandæ ab Alphonſo XI. Caſtellæ Rege circa annum Domini 1332. in Victoria ciuitate erectus eſt. Inſigne horum Militum eſt ipſa Banda rubra quatuor digitis lata à dextro humero ſub ſiniſtro brachio circunducta, agit de hoc Ordine Menenius *loc. cit. pag 50.* 5

Ordo

6 Ordo Equitum de la Scama à Ioanne II. Caſtellæ Rege erectus eſt, ſed quo tempore, non inuenio.

7 Ordo Equitum de la Calza exemplo Sodalitij Militum Bandæ erectus eſt apud Venetos, iiſdem fere ætate, legibus, ac inſtitutis, ſed poſtea anno 1562. renouatus eſt, & priuilegiis, ac aliis gratiis decoratus eſt, vt refert Leonardus Floraüantius *in ſpeculo ſcientia vniuerſalis*.

8 Ordo Equitum S. Marci pro viris præſtantibus, & rebus domi, militiæque inſignibus inſtitutus eſt à Duce, Senatuque Veneto. Huius militiæ inſigne eſt Torques aureus, cui D. Marci effigies, ſiue Leonis alati effigies, cum elogio: *Pax tibi Marce*, in ima parte pendet. Ita Menenius *loc. cit. pag.* 50.

9 Ordinem Equitum Gartterij ſub D. Georgij tutela inſtituit Eduardus III. Anglorum Rex. Equites huius militiæ cæruleo ſubligari aureis literis Gallicè inſcripto, *Honny ſoit-il, qui mal y penſe*, quod noſtra lingua ſignificat, Malè vertat ei, qui malè cogitat, & quod peculiare Ordinis ſymbolum eſt, ſiniſtram tibiam paulo infra genu ſubſtringunt, & aurea fibula in concordiæ ſymbolum, tanquam vinculo arctiſſimæ ſocietatis connectunt. Collare verò, quod magnum vocant, & quo ſolemnibus inaugurationis diebus ſodales inſigniri mos eſt, ex eadem crurali faſcia, ſiue corrigia ſæpiùs iterata, & roſis alternatim rubris, & albis diſtinguitur, appenſa D. Georgij Bellatorum Præſidis effigie. De hoc Ordine agit Froſbardus *volum.* 1. *cap.* 101. & Bernard. Girardus *lib.* 5.

10 Ordo Equitum Tabulæ rotundæ ab Arturo Britanniæ Rege inſtitutus eſt, qui quatuor ſupra viginti athletas Equeſtris Ordinis, qui rei bellicæ gloria præſtabant, inſignibus nobilitauit, ac rei militaris ſcientia, gloriæque magnitudine pares pari omnes amore complexus eſt, & ne alterum alteri præponere videretur, dum ad menſam ſedebant, tabula rotunda vtebantur; ex quo factum eſt, vt Equites tabulæ rotundæ appellarentur. De his Equitibus agit Franciſcus Menenius *tit. Equitum Tabul. Rotund. pag.* 53. Hector Boetius *lib.* 9. *hiſt. Scot.* Bartholomæus Caſſan. *in catalog. glor. mundi. part.* 1. *conſid.* 11.

11 Ordo Equitum Balnei in Anglia inſtitutus eſt ab Henrico IV. Angliæ Rege, quando in arce Londini quadraginta ſex armigeros Equites creauit, ſingulíſque tunicas virides ad talos demiſſas cum manicis ſtrictis, & Mineueria pellitas donauit. Huius inſtituti Equites pro teſſera ſolent tres aureas coronas in orbicello aureo expreſſas cum inſcriptione, *Tria in vnum*, laciniaſque ex byſſo tyrij coloris appenſas præferre. Agit de hoc Ordine Menenius *loc. cit. pag.* 54.

12 Ordo Equitum Nodi anno 1352. à Ludouico Tarentino Neapolitanorum Rege. Equites huius Ordinis nobili Nodo auro, argentoque intexto ad pectus ſtrictè vincto inſigniti ſunt, eadémque teſſera quæ tunc temporis in vſu erat amicti, cum quadam iuriſiurandi forma Ordinem ingrediuntur. De hoc ordine agit Matthæus Villanus *in anno* 1352. Pandulphus Collenucius *lib.* 5. *hiſtoria Neapolitana.* Ioannes Baptiſta Carafa *lib.* 5. *hiſtor. Neap.* Angelus Conſtant. *lib.* 6. *hiſtor. Neapol.* Nicolaus Anellus Pacca *in libello cui titulus eſt, Ordines, & Societates Militares Regni.*

13 Ordo Equitum Stellæ eodem anno 1352. in Regno Franciæ, ſecundo ab Vrbe Pariſiorum milliario in domo D. Audoeni. Equites huius Ordinis ſignum Stellæ collari aureo appenſum, ſeu togæ, capitio, alióve conſpicabiliori loco deferunt, addito ſymbolo, *Monſtrant Regibus aſtra viam.* Sed cum multitudine gregariorum dictus Ordo vileſcere cœpiſſet, in eius locum D. Michaëlis Ordo, eo quòd Gallia peculiari tutela Archangelum prædictum ſui Imperij cuſtodem agnoſcat, ſuffectus eſt. Agunt de hoc Ordine Bodinus *in Repub. c.* 4. Claud. Parad. *in ſymbolis heroicis*, Franc. Menenius *pag.* 56 Nicolaus Vignet. *tom.* 3. *Bibl. hiſt. pag.* 524.

Ordo Equitum Annunciationis Angelicæ apud Sabaudos circa annum Domini 1409. ab Amedeo VI. Sabaudiæ Comite initium habuit. Quem Ordinem inſigniri voluit aureo torque figura collaris canis Alani efformato, ex quo laciniæ, ſeu laminæ quatuor connexæ catenulis aureis pendentes, quatuor characteres, F.E.R.T. æque diſtantes inſertos referunt, hiſtoria, & imagine Beatiſſimæ Virginis Mariæ ab Angelo ſalutatæ adpenſa, quæ literæ alludentes victoriæ ab Amedæo I Sabaudiæ Comite contra Turcas in expugnatione Rhodienſis Vrbis obtentæ, ſibi volunt, Fortitudo Eius Rhodum Tenuit. Statuta huius Ordinis refert Sanſouinus *in Origine Ordinum Militarium*. Agunt de hac Militia Philibert. Pingonius *in deſcript. Auguſt. Taurin.* Lambert. Vander Burchius *in Rebus Sabaud.* Iulianus Taboet *de Repub.* Hieronymus Ruſcell. *in Emblem.* Franciſcus Menenius *in libell. de ſymbol. & origin. Equit. tit. eodem pag.* 57. 14

Ordo Equitum Velleris aurei apud Burgundos inſtitutus eſt, ſeu inſtauratus (ſunt enim qui aſſerant floruiſſe in ſacra, & glorioſa Thebæorum Legione) à Philippo cognomento Bono Burgundiæ Duce ad gloriam Omnipotentis Dei Redemptoris noſtri, laudémque Virginis eius Matris, & ad honorem S. Andreæ Apoſtoli, ad exaltationem fidei, & excitationem virtutum, & bonorum morum, ita enim habetur in diplomate in cauſa erectionis huius Militiæ an. 1430. Brugis Flandrorum edito. Equites huius Ordinis togam coccineam laneam, quam Carolus Audax in holoſericam commutauit, geſtabant, & torquem aureum ignitabuli ſcintillas ex ſilice excutientis, ſpecioſum vnde Vellus Aureum dependet. In maximo honore habetur huiuſmodi Ordo, cuius Hiſpaniarum Rex caput eſt, & ſolùm hoc Ordine Nobiles, quos Grandes in Hiſpaniis vocant, inſigniuntur. Agunt de eo Philippus Comineus *lib.* 7. Laurentius Cuperus *in reb. Belg.* Franciſc. Rolet. *tom.* 7. *cap.* 109. Petrus à S. Iuliano *in orig. Burgund. cap.* 18. & Franc. Menen. *loc. cit. pag.* 49. 15

Ordo Equitum Cygni antiquiſſimus per Saluium Brabonem, à quo Brabantiam dictam nonnulli volunt, excitatus eſt; & Militibus huius Ordinis pro inſigni Cygni aliam geſtare in concordiæ & ſocietatis firmiſſimæ ſymbolum attribuit, ſicut auctor eſt Richardus Vuaſſeburgenſis *antiquit. Belgic.* vbi tamen tempus inſtitutionis non refert. 16

Ordo Equitum Hiſtricis à Carolo Aurelianenſium Duce, & Francorum Rege eo nomine VI. initia habuit, qui ad exemplum, ſeu æmulationem Philippi Burgundiæ Ducis, factis, & genere nobiliſſimos adlegens proceres baltheo equeſtri cum Hiſtrice, & ſymbolo, *Cominus, & eminus*, inſcripto, pleroſque condecorauit. Huius ſymboli interpretationem ex natura prædicti animalis colliges, quod videlicet natura tam ſtudioſè armis inſtruxit, vt prouocantes cominus, & eminus arceat, præſertim canes, aculeos ſuos ſagittarum violentarum inſtar eiaculando; vnde non illepidè quidam: 18

Spicula ſunt humili pax hæc, ſed bella ſuperbo,
Et vita ex noſtro vulnere, nexque venit.

De hoc Ordine agit Paulus Iouius *in ſymb. heroic.* Ioachimus Camerarius in Emblematibus, Franc. Menenius *lib. de Equeſt. Ordin. ſymb. prædicto cit. pag.* 60.

Ordo Equitum Cardui B. Mariæ Virginis à Ludouico II. Borboniorum Duce cognomento Bono inſtitutus eſt, & Militibus Ordinis collare aureum, ſiue argenteum ex liliis & quatuor foliis, aut floribus Cardui crucem in eodem ſtatuentibus, cum inſcriptione, *Eſperance*, ornamento ab eodem Philippo datum eſt, vt eodem ipſe emblemate carduis, & liliis adtextis, animi ſui magnitudinem contra omnes fortunæ impetus expreſſiſſe demonſtraret huius Ordinis conditor; ita ex Franciſco Menenio *loc. cit. pag.* 61. 19

Ordo

19 Ordo item Equitum Cardui in Regno Scotiæ temporibus Caroli VII. Francorum Regis renouatus eſt in ſignum fœderis inter Regnum Scotiæ, & Franciæ, licet quidam aſſerant extitiſſe huiuſmodi Ordinem temporibus Hungi Pictorum Regis, cui hoſtes oppugnaturo lucida apparuit Crux, illius inſtar S. Andreæ Apoſtoli, atque inde de Atelſtano Anglorum Rege obtenta victoria, ne tanti beneficij memoria vlla vnquam vetuſtate deleretur, effigiem illam Crucis in armis, & inſignibus efformatam deinde ſemper geſtauit, quod etiam obſeruant alij Reges, ac S. Andream in Patronum, & tutelarem Regni Scotiæ elegit. Hinc Ordo prædictus S. Andreæ titulo Cardui, gentilitia Regum arma, videtur originatus. Milites huius Ordinis geſtant baltheum aureum ex floribus Cardui, orbicellis aureis, ſeu nodis rubeſcentibus innexi compoſitum, & infra pendet imago S. Andreæ, Martyrij Crucem decuſſatam ante ſe habentis. De hoc Ordine agunt Hector Boetius *lib.* 10. Ioachim. Camerar *in ſymbol. lib.* 2. Franciſc. Menen. *loc. cit. pag.* 63.

20 Ordo Equitum Rutæ in Regno item Scotiæ floruit, cuius inſigne, vti & Regiis armis circumuolutum viſitur, eſt torquis ex duobus Rutæ ramulis, ſeu foliis innumeris, cui inferiùs effigies D. Andreæ cum Cruce ſupradicto modo efformata annexa eſt, fabrefactus. Vide Menen. *ubi ſupra pag* 64.

21 Ordo Equitum S. Mariæ, ſiue Elephantis, viget in Dania, ſed quo tempore inſtitutus fuerit, non inuenio. Huius Militiæ Equitibus pro teſſera eſt torques aureus ex Elephantibus caſtella tergo ferentibus, & calcaribus, quæ Equitum propriè ſunt inſignia interpoſitis contextus, appenſa inferius Dei Matris imagine radiis ſolaribus circundata, cui rurſus orbicellus aureus tribus clauis inſignis annectitur. Vide Menen. *pag.* 65.

22 Ordo Equitum Cypri quo tempore, & à quibus inſtitutus fuerit, nondum comperi. Inſigne huius Ordinis erat collare, ſeu baltheus equeſtris, aureis literis maiuſculis S, exornatus, incurrentibus laciniis aureis, quibus infernè appenſus erat gladius, lamina argentea, capuloque aureo inſignitus, & in gyrum circumplexum ſymbolum Gallicum, *Pour loyauté maintenir*, ac ſi conditor illius ſignificare vellet, *Pro fide ſeruanda* nullum inter commilitones generoſi animi officium prætermittendum eſſe, adeóque gladio vindicandum; per literam autem S, indicabatur ſecretum ſocietatis, & ſimulacrum amicitiæ. Menenius *loc. cit. pag.* 67.

23 Ordo Equitum Columbæ, cuius inſigne eſt Columbæ effigies, ex aureo torque radiis ſolaribus diſtincto, pendens. Inſtitutus fuit anno Domini 1390. à Ioanne I. Caſtellæ Rege.

24 Ordo item Equitum Rationis ab eodem Ioanne inſtitutus eſt, verùm eius intempeſtiua morte effectum non habuit.

25 Ordo Militum Draconis in Germania à Sigiſmundo Romanorum Imperatore, in ſignum extirpatæ hæreſeos, quæ in Germania, & Hungaria maximè viguerat, inſtitutus eſt, cui pro inſigni attribuit Draconem deuictum, ac præcipitatum.

26 Ordo Equitum Tuſini ab eodem Sigiſmundo vt Bohemiæ Rege inſtitutus eſt iiſdem temporibus, & vt Re-
27 ge Auſtriæ Ordo Equitum diſciplinatum, cuius inſigne erat baltheus diſciplinarum Aquila candida exornatus.

28 Ordo Equitum Hungaricorum, quem ante annos fermè ducentos inſtitutum contra Turcas Hungariæ finibus incumbentes refert Hieronymus Meligerus *tract. de triplici Equitum genere*, habet pro inſigni Crucem viridem, ſimilem Cruci Equitum S. Stephani, ſeu S. Ioannis Hieroſolymitani, in habitu, ſeu Chlamyde coccinei coloris. Vide Menenium *pag.* 69.

29 Ordo Equitum Seraphicorum in Regno Sueciæ originem habuit, eius inſigne eſt torques aureus, quem cæleſtes Seraphim, & Cruces Patriarchales, Deique effigies efformant. Meminit huius Ordinis Olaus Magnus *lib.* 2. *cap.* 25.

Ordo Equitum Gladij, & Balthei militaris item erectus fuit in Suecia, qui pro teſſera gladios aureos militari Baltheo inter ſe coniunctos, & acie ſanguinea commicantes, prætendebat. Sed hi Ordines in illo Regno cum Religione in deſuetudinem abierunt. 30

Ordo Equitum Spicæ circa annum 1450. inſtituitur à Franciſco I. huius nominis Britanniæ Duce, cuius candidatos donauit torque aureo ex ſpicis frumenti fabrefacto, cui in infima parte mus ponticus, ſiue Alpinus candidus, duabus catenulis aureis appenſus adhærebat, cum ſymbolo *A ma vie*, in ſignum animi ſinceriſſimi, ac generoſi. De hoc Ordine agit Ioannes Tilius *de reb. Gallicis*, & Franciſcus Menenius *pag.* 71. 31

Ordo Naualis Equeſtris à Carolo Neapolitanorum Rege III. inſtitutus eſt ſub protectione S. Nicolai Myræ Epiſcopi, geſtabant Equites in Chlamyde, aliiſque militaribus ornamentis pictam Nauim in mediis fluctibus. De hoc Ordine Pandolphus Collenuccius, *lib.* 5. *hiſt. Neapol.* Nicolaus Anellus Pacca *de Ordine, & ſociet. Milit.* & Angelus Conſtantius *in hiſt. Neap. lib.* 8. 32

Ordo Equitum Cochlearis, ſiue etiam Naualis, etiam apud Francos in vſu fuit; horum militum collare aureum erat ex cochleis in ſinu ſemilunarum rubei coloris collocatis. Ita Claudius Paradinus *in ſymbolis heroicis*. 33

Ordo Equitum Lunæ creſcentis inſtitutus eſt à Renato Andium Duce, ac Hieroſolymorum, Regni Neapolis, ac Siciliæ Rege. Inſigne horum Equitum eſt torques aureus Luna creſcente inſignis: & ad hanc militiam non admittebantur, niſi ſummæ fortitudinis viri, & qui in hac ſocietate adſcripti erant, futuros ſe ſocios periculorum, neque vllo vnquam tempore arma in mutuò laturos, fidem, amicitiamque perpetuam ſeruaturos, vbi etiam caſus tuliſſet, auxilio futuros, in bello præſentes, armatoſque in acie ſtaturos. De his agit Ioannes Baptiſta Caraffa *lib.* 10. *hiſt. Neapol.* Iouianus Pontanus *lib.* 1. *de bello Neap.* Renouatus noſtra tempeſtate ab Illuſtriſſimo Marchione de Tyrace, ſed de hoc plura apud Rodulphum Botereum *lib.* 2. *ad ann.* 1595. 34

Ordo Equitum Armelini apud Neapolitanos erectus eſt anno 1463. à Ferdinando Neapolis Rege; cum enim Marinus Martianus Dux Sueſſæ, & Roſſani Princeps Regis ſororius, in cauſa fuiſſet, vt Ioannes Lotaringiæ & Calabriæ Dux aduerſum Regem arma ſumpſiſſet, ipſumque Regem interimere per dolum, dum ſimul colloquerentur, machinatus eſſet, in manibus tandem Regis, qui feliciſſimè bellum terminauerat, peruentus, & in carcerem detruſus, noluit tamen ſororium, licèt ingratum, ac proditorem tradere, ne manus ſuas proprio ſanguine fœdaret. Hinc vt hoc ſuum tam clemens conſilium omnibus aperiret, hunc Armenij, ſeu Armelini Ordinem militarem inſtituit, in quo qui adſcripti erant, monile aureum in pectore geſtabant, cum hoc Armelino, turpi cœno vndique circumdato, & ſuperſcriptione, *Malo mori, quam fœdari*. Agunt de hoc Ordine Iouianus Pontanus *de bello Neap. lib.* 1. Angelus Conſtantius *lib.* 20. *hiſt. Neap.* & Franciſcus Menenius *de Equeſt. Ordin. ſymbolis, & origin. pag.* 77. 35

Ordo Equitum S. Michaëlis anno 1469. inſtituitur à Ludouico XI. Francorum Rege, & anno 1476. ſtatutis augetur, ſymboli loco ſuos inſigniens Equites torque aureo, cochleis inter ſe hærentibus, & D. Michaëlis Cacodæmonem è cælo expellentis imagine appenſa, emblemate addito: *Immenſi tremor Oceani*. Huius Ordinis ſtatuta, & leges refert Franciſcus Sanſouinus. Vide Menenium *loc. cit. pag.* 79. 36

Ordo Equitum S. Georgij in Carinthia à Rodolpho I. Auſtriaco Imperatore erectus eſt ad Saracenorum incurſiones tollendas. Inſigne horum Militum eſt Crux 37

S. Georgij

S.Georgij rubra, quæ vbique quadrata eſt. Vide Lazium *lib.3 rer.Vien.*

38 Ordo alius item S.Georgij ab Alexandro VI. & Maximiliano Imperatore aduerſus Turcas inſtitutus eſt, Inſigne Equitum eſt Crux aurea cum corona in circulo aureo. Menen.*pag.*80.

39 S.Georgij apud Genuenſes Equitum Ordo, quo inſigniuntur honorarij illius Reipublicæ Ciues benemeriti. Floret in prædicta Republica, illiúſque Equites teſſera, quæ eſt Crux plana, & rubei coloris, condecorantur; ita apud Menen.*loc.cit.pag.*50.

40 Ordo Militum S.Petri aduerſus Turcas erectus eſt à Leone X. anno 1620. & confirmatus fuit à Paulo III.

41 Ordo Militum S.Pauli inſtitutus eſt à Paulo III. qui & alium Ordinem S.Georgij erexit, cuius Equites Cruce aurea, & corona in circulo aureo, inſignitos ad littora Adriatici ſinus cuſtodienda deſtinauit.

42 Ordo Equitum Piorum, anno 1560. erectus eſt à Pio IV.

43 Ordo Equitum Lauretanorum, anno 1586. ortum habuit à Sixto V.

44 Ordo Crucis Burgundiæ in Regno Thunetano anno 1535. à Carolo V. Romanorum Imp. erectus eſt, ob partam contra Ariadenum Ahenobarbum de Thunete glorioſam victoriam; nam inſigni vt erat animo regio, & qui de quocumque hominum genere benemereri ſtudebat, primarios quoſque non minùs virtutibus, quàm gentilitiis imaginibus clariſſimos præclaræ victoriæ executores Cruce Burgundica donauit. De hoc Ordine vide Menenium *pag.* 84. & Iuſtum Lipſium *de Cruce Burgundica lib.1.cap.7.*

45 Ordo Equitum S. Spiritus in Galliis inſtitutus eſt ab Henrico III. Francorum Rege. Horum Equitum pallium nigrum eſt holoſericum, liliorum floribus, flammis, aliiſque ex auro, & argento heroicis notis intertextum; geſtant inſuper torquem aureum ex liliis flammarum congerie circundatis, tribúſque diuerſis marheſeus ſignis elaboratum, eiſque Melitenſis formæ Crux Columbam præferens adhæret. Huius Ordinis perpetuus adminiſtrator eſt Rex Franciæ. De hoc Ordine agit Natalis Comes *lib.hiſt.* 30.*pag.*634. Franciſc. Menenius *pag.*86. & alij.

46 Ordo Equitum Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Ieſu Chriſti apud Mantuanos in honorem eiuſdem ſacratiſſimi Sanguinis inſtitutus eſt à Vincentio Gonzaga Mantuæ, & Montisferrati Duce, anno Domini 1608. Paulo V. Pontifice Max. approbante. Teſſeram huius Equeſtris Ordinis conſtituit Dux ex prædicti Sanguinis guttulis numero ternario expreſſis, cum inſcriptione. *Nihil iſto triſte recepto*, Balrheo ex telis, aut virgulis aureis valido ligamine connexis, igni ſuperimpoſitis, alternatim interſerrante ſententia, *Domine probaſti.* Quo ſymbolo infractum rebus aduerſis animum, fidem, concordiam inuiolabiliter ſeruandam commilitonibus propoſuit Dux, qui primus. Baltheum Equeſtrem à filio Ferdinando S.R.E. Cardinali in die feſto Pentecoſtes accepit. Vide Franciſcum Menenium *in lib de Equeſt Ord. ſymbol.pag.*89.

47 Ordo Equitum Militiæ Chriſtianæ ſub titulo Beatæ Mariæ Virginis Matris Dei, & S. Michaelis Archangeli inſtitutus eſt anno 1618. Huius Ordinis Authores fuere Carolus Gonzaga Dux Niuernenſis, modò Mantuæ, & Montisferrati, Adolph. Comes ab Athlant Germanus, & tres Fratres de Petrignanis de Hypſillo Italiæ, qui Olmutij in Morauia, permiſſu Matthiæ Cæſaris tali Militiæ initia dederunt. Geſtant hi Milites Crucem cærulei coloris, radiis aureis ornatam, & in eius medio imaginem hinc B.Mariam Virginem, inde S.Michaelem repræſentantem miro ordine fabrefactam. De hoc Ordine vide Menenium *loc.cit.pag.*90.

Lilij Equitum Ordo in Regno Nauarræ à Sanctio 48
Hiſpaniarum, & Nauar. Rege IV. inſtitutus eſt an. 1023. certo Militum numero conſcripto. Huiuſmodi Ordinem, in Hiſpania auguſtiſſimum narrat Franciſcus Menenius *loco cit.pag.*30. Huic namque ſodalitio Infantes Regij, magnaque Nauarrorum, & exterorum Procerum ſeries adſcripta eſt. Inſigne horum Equitum ſunt lilia, acu, vel alia nobilioris manus opera elaborata, & Equitum veſtibus inſuta. Leges horum Militum ſunt, Chriſti nomen aduerſus fidei hoſtes defendere, ac certas orationes Dominicas, & Angelicas ſalutationes quotidie reuerenter recitare. Agunt de hoc Ordine Pater Beloyus *de Orig. Equitum cap.*1. & Franciſcus Menenius *loco citato*, qui addunt huiuſmodi Ordinem gauiſiſſe priuilegiis, quibus gaudebant Equites Roncicuallis.

Lilij Equitum in Aragonia Deiparæ Virginis honori 49
dicatus Ordo erectus eſt anno Domini 1043. à Ferdinando Aragonio, cuius teſſeram ipſe Rex cum aliquot, non tam tempore Natalium, quàm virtute illuſtribus viris in Eccleſia S.Mariæ Antiquæ oppidi Methymnæ Campenſis, quæ erat conflata ex liliis, & grypho in vaſe contentis. Agit de hoc Ordine Hieronymus Curita *in reb. Aragon lib.*12.*cap.*30 Hieronymus Romanus *lib.*7 *de Repub. lib.*7. & Menenius *pag* 31.

Lilij Equitum apud Romanos Ordinis meminit idem 50
Menen.*pag.*80. De quo nihil aliud vidi. *&* *pag.*18.

S.Blaſij Equitum Ordinis in Palæſtina, qui & de ſan- 51
cta Maria nuncupabatur.

S.Antonij Equitum Abyſſinorum Ordo in Æthio- 52
pia, vt eſt auctor Damian. à Goez *in lib.de reb. Abyſſinor.* & Ioannes Metellus *in ſuo ſpeculo Orbis terrarum*, Presbyteri Ioannis Imperium agnoſcit, & ſub protectione D.Antonij militarem Religionem excolit. Huic Ordini vnuſquiſque nobilitate clarus Paterfamilias è tribus vnum filium deſtinare poteſt; & ex toto Ordine feliguntur millia Equitum duodecim, qui Regias excubias adimplent; & præcipuum horum Militum inſtitutum eſt, Imperij fines defendere, ac hoſtibus inuadentibus reſiſtere; Teſſera, & Crux, qua inſigniuntur Milites litteram T. deſignat. Agunt de hoc Ordine præter citatos Auctores Ruffinus *lib.*2.*cap.*29. Sozomenus *lib.*7.*Eccleſ. hiſt cap.*5 Lipſius *lib.*1.*c.* 10.*de Cruce*, & Menenius *de Equeſtr Ord.ſymb.& Orig.p.*82.*col* 2.

Siculorum Equitum Ordo à Marchione de Tyrace 53
ſpectatæ fortitudinis heroë, vt Siculorum, & Andegauenſium Principum præclara inſtituta hac noſtra tempeſtate renouaret circa annum Domini 1595. fuit erectus, ad Turcicam potentiam Siciliæ, & Italiæ littora ſæpeſæpius infeſtantem reprimendam; de quo Ordine plura apud Rodulphum Boterum in magno Franciæ Regno cauſarum patronum *lib.*2.*ad annum* 1595.

De Equitibus Indiæ, antiquorum Romanorum, & Turcarum, vtpotè ad Chriſtianam Religionem, & Militiam non pertinentibus nihil ad nos, curioſiùs hæc apud alios, & præcipuè apud Menen.*loc.cit.* legantur.

FINIS.

INDEX
RERVM, VERBORVM, ET SENTENTIARVM
HVIVS SECVNDI TOMI.

Prior numerus Diſputationem; alter diſputationis Quæſitum; tertius quæſiti Paragraphum, & vltimus Paginam indicat.

A

ABBATES, & Superiores aliquam poteſtatem habentes, neceſſarium eſt in Religione adeſſe, ſicut & Prælatos ſeculares reſpectiuè in ſuis Eccleſiis. diſp.1.q.1.n.1. & 4.pag.1 & 2.

Abbas, & Prælatus etiam Conuentualis eſt verè, ac propriè Prælatus.q.1.n.2.p.2.

Abbates, & Regulares Prælati duplicem habent poteſtatem, dominatiuam, ſcilicet, & iuriſdictionis. q.2. n.2.p.2.

Non de iure communi, ſed ex peculiari Sedis Apoſtolicæ priuilegio.ibid.n.6.

Abbatibus, & Prælatis Regularibus iuriſdictionem Ordinis de iure diuino competere probatur. q.3. n.2.p.3.

Abbates in ſua Diœceſi iuriſdictionem quaſi-epiſcopalem habentes, non diſtinguuntur ab Epiſcopis. q.4.n.2.p.4.

Abbates antiqui antequam eximerentur, erant ſubditi Epiſcopo, & tamen ordinariam iuriſdictionem habebant.n.3.

Abbas exemptus poteſt in ſuos ſubditos quidquid poteſt Epiſcopus in ſuos, circa ea, quæ ſuæ iuriſdictionis.q.5 n.2.p.5.

Abbates, & Prælati in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis habent obedientiam, ſubiectionem, correctionem, reformationem, & alia ad iuriſdictionem ſpectantia.q.5.n.11.pag.6.

Abbates Commendatarij non poſſunt ordinare. diſp.2. q.1.n.5.p.8.

Abbates iure communi habent poteſtatem Ordines minores conferendi.n.8.p.8.

Abbas, vt Ordines conferre poſſit, quid requiratur.q.2. n.1.p 9.

Abbas, qui non eſt Sacerdos, non poteſt ordinare. n.4.p.9.

Abbates olim ante benedictionis ſuſceptionem non poterant Ordinis actus exercere.q.3.n.1.p.9.

Abbates non benedicti poſſunt ordinare.n.3.

Abbates non benedicti gaudent omnibus gratiis, & priuilegiis, quibus fruuntur Abbates benedicti. num.4.

Abbates an Ordines conferendi poteſtatem poſſint aliis delegare.q.4.per tot.p.10.

Abbates hodie non poſſunt ſacros Ordines conferre. q.6.n.1.p.11.

Abbates olim poterant ſeculares ſibi ſubditos ordinare. q.7.n.1.p.12.

Abbates hodie poſſunt Tonſuram, & minores Ordines conferre ſecularibus Diœceſanis Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis, habentibus literas dimiſſorias, & ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi.n.2.p.12.

Eoſdem poſſunt ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis conferre cum dimiſſoriis, & aſſenſu Epiſcopi. ibid.n.3.& 4.

Abbates Regulares habentes facultatem conferendi Tonſuram, & Ordines minores Regularibus ſibi ſubditis, non poſſunt eos conferre penitus ſecularibus, licèt habentibus literas dimiſſorias a ſuis Ordinariis; ante tamen Concilij Tridentini diſpoſitionem, ſaltem vſque ad Lectoratum, Abbates ex priuilegio Apoſtolico habentes iura Epiſcopalia id poterant, modò in eos iuriſdictionem obtinerent. diſp.2.q.7. *in dubio Seraph.* num.1.5.& 8.pag.13 & 14.

Non poſſunt literas dimiſſorias Clericis ſecularibus ſuæ iuriſdictionis, vt ab aliis ordinentur, concedere, ſed tantùm Regularibus ſibi ſubditis. ibid.num.2.

Abbates ſi ordinarent ſeculares, ſibi, vel Epiſcopis ſubiectos, vel Regulares ſibi non ſine dimiſſoriis, ſubditos, & licentia Epiſcopi loci, talis ordinatio valeret. q.8.n.1.p.14.

Abbates conferentes Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis, incurrunt pœnam ſuſpenſionis à collatione Ordinum, quos ita contulerunt.q.9.n.1.p.14.

Abbas electus, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre. q.11. n.1. pag.16.

Abbas datus adminiſtrator Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt ſubditis illius Eccleſiæ Tonſuram, & minores Ordines conferre.n.2.ibid.

Abbatem excommunicatum, hæreticum, ſuſpenſum, aut interdictum validè ordinare non poſſe arguitur. diſp.2.q.12.n.1.p.16.

Abbates Prælatorum appellatione veniunt. n. 3. p.17.

Abbas excommunicatus, &c. validè Ordines confert, & validè characterem imprimit, ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent. diſp.2. q.12.n.2.p.16. Limita, niſi eſſet occultus, vt n.4.p.17.

Abbas in excommunicationis ſtatu Ordines conferens, irregularitatem incurrit.ibid.n.3.
Abbas conferens Ordines minores in peccato mortali, non peccat mortaliter.n.5.
Abbas non poteſt extra ſuum Monaſterium ordinare. q.13.n.1.p.18.
Abbas diſpenſare poteſt cum Monacho,qui Ordines per ſaltum ſuſcepit, modò in tali Ordine non ſe exercuerit.n.12.p.19.
Abbates eandem auctoritatem habent in ſuos Monachos,quam Epiſcopi in ſuos Clericos.n.14.p.ead.
Abbates non habent ordinariam poteſtatem ad Ordines conferendos,*ex text.can.quoniam*, 69.diſt. diſp.2. q.14.n.1.p.23.
Abbates ſi ab aliis Abbatibus inuitentur,poſſunt in eorum Eccleſiis Ordines conferre.ibid.n.2.
Abbates poſſunt mittere ſuos Monachos,vt extra tempora ſtatuta tribus diebus feſtiuis ad ſacros Ordines promoueantur.diſp.2.q.17.n.2.p.25.
Abbatum atteſtationi,ſuorum ſubiectorum ad Ordines idoneitatem confirmanti ſtare tenentur Epiſcopi,nec in eo nimis eſſe debent ſcrupuloſi.q.18.n.7.p.26.
Abbas differens mittere ſuos Monachos ad Ordinationes eo tempore, quo Diœceſanus eas habet, an peccet mortaliter, & an aliquam cenſuram incurrat. n.6.p.26.& n.8 p.27.
Abbates habentes iura Pontificalia poſſunt dare licentiam alieno Epiſcopo, vt in ſuo diſtrictu exerceat Pontificalia.q.19.n.3.p.28.
Abbates poſſunt ſuis Monachis ad quemcunque Epiſcopum literas dimiſſoriales concedere,modò Diœceſanus Ordinationes non habeat.diſp.2.q.25.n.2.p.33.
An poſſint illis eas denegare.n.4.
Abbatum ſine conceſſione,& teſtimonio nullus Monachus ad aliquem gradum in Eccleſia promoueri debet.n.6 p.34.
Abbates literas dimiſſoriales Clericis ſecularibus dare nequeunt.q.26.n.1.p.35.
Abbas habens territorium ſeparatum cum plena iuriſdictione,tam in Regulares,quàm in ſeculares,poteſt dimiſſorias literas concedere,etiã Clericis ſecul.ibid.n.3.
Abbates dimiſſorias literas Nouitiis ſuis concedere non poſſunt.diſp.2.q.27.n.1.p.35.
Abbates habentes ſpeciale priuilegium concedendi ſuis Monachis literas dimiſſorias ad quemcumque Epiſcopum,licèt in illo non exprimatur, quod illud valeant Nouitiis communicare,poterunt tamen etiam Nouitiis illas,vt à quocunque Epiſcopo ordinentur, ſicuti cæteris Monachis concedere.n.2.& 3.p.36.
Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere. diſp.2. q.28.n.1.p.36.
Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo poteſtas concedendi dimiſſorias deuoluitur ad Priorem Clauſtralem.ibid.n.3.
Abbas an poſſit validè Confirmationis Sacramentum miniſtrare.diſp.3.q.1.n.5.p.41.
Negatur.n.8.p.ead.
Abbas ex commiſſione Summi Pontificis de conſenſu Ordinarij confirmare poteſt.n.1. ibid.
Abbati non Sacerdoti non poteſt committi adminiſtratio Sacramenti Confirmationis n.13.p.42.
Abbati,aut cuiuis Religioſo baptizare non licet extra caſum neceſſitatis.diſp.4.q.1.n.2.p.43.
Niſi habeat commiſſionem à Parocho.n.3.
Vel habeat populum ſibi commiſſum.n.4.ibid.
Abbates,& alij Regulares Prælati patrini eſſe nequeunt. diſp.4.q.2.n.1.p.43.
Abbates primò, & principaliter ſuis Monachis Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare conuenit. diſp.5.q.1. n.1.p.44.
Abbas, vel etiam ſimplex Sacerdos poteſt committere Clerico non Diacono,vel etiam Laico,vt Sacramentum Euchariſtiæ in extrema neceſſitate adminiſtret. diſp.5.q.2.n.5.p.45.
Abbates ſeculares curam animarum non habentes quando celebrare teneantur.diſp.5.q.5.n.4.p.47.
Abbates Regulares an quotidie ſacrum facere debeant. ibid.n.5.
Abbates poſsintne in Altari portatili Miſſam celebrare, oſtenditur.diſp.5.q.6.n.3.p.48.
Abbates poſſunt ex priuilegio Miſſam celebrare ante auroram, & tale priuilegium quomodo ſit intelligendum,oſtenditur.diſp.5.q.7.n.4.p.51.
Abbas,exiſtente cauſa legitima,poteſt celebrare, vel celebrari facere infra horam poſt meridiem.n.11.p.52.
Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, vt Miſſam applicent ſecundum eius intentionem.diſp.5.q.8.num.1. pag.52.
Abbates,& Prælati Regulares Miſſam ſolemnem in diebus feſtis relinquentes,an mortaliter peccent. diſp.5. q.9.n.34.p.62.
Abbates an Miſſarum ritus, Epiſcopo, vel Ordinario loci aliquod feſtum præcipiente, mutare poſſint. n.39.p.63.
Non poſſunt Miſſam celebrare cooperto capite, ſine licentia Papæ ibid.n.40.
Abbates,& Generales Ordinum olim poterant in Capitulis generalibus Miſſas Capellarum, & anniuerſariorum iuſta de cauſa ad minorem numerum reducere.diſp.5.q.10.n.1.p.63.Hodie autem ſecùs,& maximè in fundatione,vt n.2.p.64.
Quod procedit tam de Miſſis,ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis.ibid.n.3.
Abbas eſt proprius ſuorum Monachorum Sacerdos. diſp.6.q.1.n.1.p.65.
Abbas non ſolum extrinſecùs,ſed etiam intrinſecùs ſuos Monachos cognoſcere debet n.2.p.ead.
Abbas recuſans ſui Monachi Confeſſionem audire, an cenſeatur tacitè eo ipſo licentiam alium adeundi elargiri.diſp.6.q.2.per tot.p.66.
Abbas quot Confeſſarios in Conuentu debeat deputare. q.4.n.1.p.67.
Abbas non ſolum pro reſeruatis, verùm etiam pro non reſeruatis pœnitentias ſuis Monachis a Confeſſariis imponendas taxare poteſt.q.5.per tot.p.68.
Abbas poteſt concedere ſuis Monachis facultatem ſibi Confeſſarium eligendi.q.8.n.2.p.73.
Abbates Generales exempti, Summo Pontifici immediatè ſubiecti, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum. q.10. num.1. p.74. & n.3.p.75. etiamſi longè à Monaſterio abſint, vt n.6.ibid.
Abbates Conuentuales ſimiliter exempti, tam qui per electionem, quàm qui aliter inſtituuntur, poſſunt ſibi Confeſſarium eligere, etiam ab Ordinario non approbatum.n.2.p.75. Limita,vt num.7.p.ead. & 13.p.76.
Abbas Confeſſarium ſemel electum poteſt ad libitum mutare,& alium eligere.diſp.6.q.10.n.5.p.75.
Abbas excommunicatus, an ſi Confeſſarium ſibi eligat,poſſit ab eo abſolui.n.8.
Abbates iuriſdictionem Epiſcopalem habentes in populum ſibi ſubiectum exemptum à iuriſdictione Epiſcoporum, poſſunt Confeſſores intra ſuos terminos approbare.diſp.6.q.11.n.1.p.76.
Abbates non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi admittantur ab Ordinario.diſp.6.q.17.n.1.p.87.
Abbas, ſiue alius Monachus Sacerdos virtute Bullæ Cruciatæ,vel Iubilei poteſt alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarij n.2.
Abbati,vel Monacho approbato ab Ordinario ad excipiendas

piendas confeſſiones ſecularium, ſi reuocetur facultas abſque iuſta cauſa, an denuò valide confeſſiones excipiat. n. 3.

Abbates ſi poſt Concilium Tridentinum, & Conſtitutionem Pij V. haberent aliquod priuilegium ſpeciale, poſſent ſecularium confeſſiones audire. n. 5. p. 88.

Abbas, an poſſit præcipere Monachis, vt peccata aliàs ritè confeſſa iterum confiteantur. diſp. 6. q. 19. n. 2. p. 89.

Argumenta in contrarium ſoluuntur. n. 3.

Abbas poteſt compellere ſuos Monachos, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales. diſp. 6. q. 20. n. 2. 4. & 5. p. 89. & 90.

Etiamſi venialibus tantùm culpis ſiant obnoxij. q. 21. n. 1. p. 90. & n. 2. p. ead.

Abbas ſubditis ſuis Extremam-Vnctionem miniſtrare poteſt. diſp. 7. q. 1. n. 3. p. 91.

Abbas, ſiue alius Sacerdos Regularis tempore peſtilentiæ poteſt infirmum inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga. n. 4. p. ead.

Abbas poteſt Conuerſis, ſiue Oblatis, Nouitiis, familiaribus, aliiſque intra ſepta ſui Monaſterij degentibus per ſe, vel per alium Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare. diſp. 7. q. 3. n. 1. p. 94.

Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi ſubiectis pleno iure, in quibus animarum cura annexa eſt, matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt. diſp. 8. q. 1. n. 2. & 3. p. 95.

Abbas, & alij Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarij matrimoniis contrahendis intereſſe, & matrimonia ſolemnizare. n. 4. & 5.

Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares, abſque Parochorum licentia, matrimonia ſolemnizantes incurrunt pœnam ſuſpenſionis, non autem excommunicationis latæ ſententiæ. diſp. 8. quæſ. 3. per tot. pag. 96.

Abbates & Prælati territorium habentes in quo iuriſdictionem Epiſcopalem exercent, remittere poſſunt matrimoniorum denunciationes. qu. 4. n. 2. p. 97.

Abbates, & Prælati habentes territorium ſeparatum, cum iuriſdictione quaſi-Epiſcopali, poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus. diſp. 8. q. 6. n. 1. p. 97.

Abbas habens iuriſdictionem in perſonas non comprehenditur in decreto Concil. Trid. *ſeſſ. 24. cap. 20. de reform. §. Ad hæc* n. 4. p. 98.

Abbates, & alij inferiores Prælati poſſunt ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio Indulgentias etiam plenarias concedere. diſp. 9. q. 1. n. 4. & 6. p. 99.

Abbas poteſt inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia Indulgentias concedere. diſp. 9. q. 2. n. 1. p. ead.

Abbates Canonicorum Regularium, & cum eis in priuilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere. n. 2.

Abbates, & alij Prælati Regulares poſſunt ſuorum ſubditorum ſuffragia, & orationes aliis applicare. diſp. 9. q. 3. n. 1. p. 100.

Abbati locali an poſſint Generales, vel Capitulum Generale applicationem meritorum benefactoribus prohibere. diſp. 9. q. 3. n. 8. p. 101.

Abbates, & alij Prælati Regulares debent ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum literas gratioſas aliis concedere. diſp. 6. q. 4. n. 4. p. 102.

Abbates, etiam non benefactores, poſſunt admittere ad participationem bonorum ſpiritualium ſui Monaſterij diſp. 9. q. 4. n. 6. ibid.

Abbates, & Confeſſarij ab iis deputati poſſunt ſemel in vita, atque in mortis articulo plenariè Monachos abſoluere; referuntur nonnulla priuilegia ſuper hoc Religioſis conceſſa q. 5. n. 1. ibid.

Abbates, & Regulares ſubditi profeſſi tenentur Horas Canonicas perſoluere, & hoc ex præſcripto Regulæ. diſp. 10. q. 1. n. 1. p. 104.

Abbates, & Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati tenentur ſub mortali Horas Canonicas perſoluere. diſp. 10. q. 1. n. 4. ibid.

Abbates, & Regulares, an aliquando excuſentur à recitatione Horarum Canonicarum. n. 7. & 8. p. 105.

Abbates, & Superiores poſſunt aliquando cum ſuis ſubditis diſpenſare in recitatione Horarum Canonicarum. n. 9. pag. 104.

Abbas, & qui tenetur perſoluere Horas Canonicas, omittendo horas vnius diei, vnum tantùm peccatum committit. n. 9. p. 105.

Abbates debent Diuinum Officium nunciare, & ordinare n. 10. ibid.

Abbati quæ circa Officij Diuini recitationem animaduertenda ſunt. diſp. 10. q. 2. per tot. ibid.

Abbas, & qui tenentur ad Horas Canonicas, ſi eas cum abſciſſione ſenſum verborum notabiliter variante recitant, mortaliter peccant diſp. 10. quæſ. 2. n. 2. p. 106.

Abbates Regulares tenentur magna cura, ac ſtudio Diuina Officia in Choro perſoluere, ac perſolui facere. q. 3. n. 2. p. 107.

Abbates Regulares perſoluere non facientes Officium in Choro, quale peccatum committant. n. 3.

Abbates Regulares non tenentur ad perſonalem aſſiſtentiam in Choro. n. 4. ibid.

Abbates ſeculares an teneantur in Choro Diuinum Officium recitare n. 5.

Abbates Commendatarij ad Diuinum Officium perſoluendum tenentur. diſp. 10. q. 5. per tot. p. 108.

Abbates ad Chorum adſtricti recitantes Officium in Choro extra horas præſcriptas, peccant mortaliter; dummodo iuſta cauſa non adſit. diſp. 10. quæſ. 6. n. 4. p. 109.

Abbates Regulares, & ſeculares iuxta cuius Breuiarij formam diuinum Officium perſoluere teneantur, oſtenditur. diſp. 10. q. 7. n. 1. & 2. p. 110.

Abbates cum totius Capituli conſenſu Breuiarium Romanum recipere poſſunt, quo recepto ad prius redire nequeunt. diſp. 10. q. 7. n. 3. ibid.

Abbates habentes priuilegium vtendi Breuiario proprio, non poſſunt etiam priuatim Breuiario Romano vti. diſp. 10. q. 7. n. 4. ibid.

Abbates, & quicumque alij Regulares in Eccleſiis, & Conuentibus aliorum Regularium poſſunt recitare Officium iuxta formam Monaſterij, in quo contingit aliquando eſſe. n. 5. ibid.

Abbates priuatim Horas Canonicas recitantes, poſſunt ex priuilegio illas in totum, vel ex magna parte mentaliter dicere. q. 9. n. 2. p. 112.

Abbates, & Prælati ſeculares habentes beneficia Eccleſiaſtica, ad quid teneantur, ſi Horas Canonicas omittant. q. 11. n. 1. p. 113.

Abbates, & Prælati Regulares Officium Diuinum recitare omittentes, non tenentur aliquid reſtituere, ſed mortaliter peccant. n. 3. ibid.

Abbates, & Prælati Regulares an poſſint Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde ad Sacerdotium, transferre ad ſtatum laicorum, ita vt Religioſi remaneant diſp. 10. q. 13. per tot. p. 114. & 115.

Abbates poſſunt Conuerſis, ſiue Oblatis, vel Nouitiis Officium Diuinum ſtatuere q. 14. n. 4. p. 115.

Abbas an ſuis ſubditis prædicare teneatur. diſp. 11. q. 1. n. 1. p. 116.

Affirmatur. n. 2. p. 117.

Abbates an aliquando à Metropolitanis poſſint compelli ad prædicationem per ſe, vel per alios exercendam. q. 1. n. 6. ibid.

Abbates & Prælati Regulares in propriis Eccleſiis poſſunt abſque vlla Epiſcopi licentia concionari, vel concionari facere, excepta illa hora, in qua Epi-

ſcopus prædicauerit, vel ante ſe prædicari fecerit. diſp.11.q.2.n.5.pag.119.intellige,vt n.6.

Abbates,& Prælati inferiores, qui locorum ſunt Ordinarij,veniunt appellatione Epiſcoporum.n.6.ibid.

Abbates approbantes ſuos ſubditos ad concionandum non idoneos,peccant mortaliter.ibid.n.9.

Abbas cum ſuis Monachis de iure tenetur ſub mortali ad ea tantùm ieiunia, quæ cæteri fideles obſeruare debent.diſp.12.q.1.n.6.p.123.

Abbatem,& Monachos teneri ſub mortali ad ieiunium Aduentus Domini,tenent aliqui.q.2.n.2. pag.ead.

Abbas poteſt ex iuſta, & rationabili cauſa ſubditos à ieiunio ſoluere.diſp.12.q.5.n.1.p.125.

Abbas propter pietatis, & miſericordiæ opera, quando ea nequeunt ieiunando exerceri, poteſt ſe, & ſuos Monachos à ieiunio eximere.q.6.n.1.p.126.

Abbas non debet eſſe nimis ſcrupuloſus in diſpenſatione in dubio.q.7.n.3.p.127.

Abbates,& Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare tempore Quadrageſimæ in comeſtione carnis.diſp.12.quæſ.8 n.2.p.128.

Abbates,& Prælati Regulares cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint in comeſtione carnium,diebus vetitis.n.3.

Abbas,& Monachi an poſſint prætextu conſuetudinis veſci caſeo,butyro, ouis, lacte, vel etiam carnibus tempore ieiunij.diſp.12.q.9.per tot.p.128.& 129.

Abbates diſpenſantes cum Monachis de eſu carnium, debent æqualitatem ſeruare.q.11.n.6.p.131.

Abbates Regulares poſſunt ſibi aliquos caſus reſeruare,eo modo,quo poſſunt Epiſcopi. diſp.13. q.1. n.3. & 5.p.132.

Abbatibus facultatem ſibi caſus reſeruandi negantes in hæreſim incurrunt.diſp.13.q.n.6.p.1.ead.

Abbates quos ſibi caſus reſeruare poſſunt. diſp.13. q.2. per tot. p.134. & ſeqq.

Abbates quos ſibi caſus reſeruare poſſunt ex decreto Clementis VIII. enumerantur.diſp.13.quæſ.2.n.5. p.134.

Abbas an aliquando vltra præſcriptos caſus in decreto, poſſit ſibi alios reſeruare.n.6.pag.135.

Abbates cenſuræ ſibi contra ſubditos latæ abſolutionem reſeruare poſſunt.diſp.13.q.5.n.1. p.141.

An poſſint abſoluere à cenſura lata ſuper vno è caſibus reſeruatis.n.3.ibid.

Abbas non ligatur caſibus ab ipſo reſeruatis, ſecùs eſt de caſibus Generali,vel Prouinciali, vel alteri Superiori reſeruatis.diſp.13.q.6.n.1.p.143.

Abbas auctoritatem habens abſoluendi ab excommunicatione lata ſuper aliquem caſum reſeruatum à Generali,vel Prouinciali, an poſſit tali auctoritate vti in perſonam propriam.n.2.

Abbas tenetur in ſuo Monaſterio Confeſſarios deputare,quibus,quando neceſsitas poſtulauerit, facultatem à reſeruatis abſoluendi tradat.q 8.n.1. p.145.

Abbas ſi facultatem à reſeruatis abſoluendi negauerit, poteſt Confeſſarius pro illa vice tantùm abſoluere. ibid.n.6.& n.7.p.146.

Vide, *Caſus*.

Abbas pœnitentias culpis reſeruatis iniungendas laxare poteſt.diſp.13.q.9.n.1.p.ead. & ſeqq.

Abbas,ſi aliquo detineatur impedimento,auditis,& abſolutis reſeruatis,poteſt mittere ſubditum ad inferiorem Sacerdotem, vt ab omnibus abſoluat. q.9. n.2.p.147.

Abbates Prælati,ac Confeſſarij Regulares approbati an, & quando poſsint à caſibus, vel excommunicationibus Epiſcopis,vel Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluere.q.13 per tot p.151.& ſeqq.

Abbates,& Prælati Regulares poſſunt abſoluere ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſeruatis in corpore Iuris,dummodò aliunde non ſint per aliquod decretum ſpeciale Summo Pontifici reſeruatæ.q.14.n 1.p.165.

Abbates & Prælati Regulares, etiam per electionem non aſſumpti,modò confirmati ſint, & prouiſi, excommunicare ſubditos ſuos poſſunt. diſp. 14. q.1. n.5.p.176.

An in ſcriptis ſententiam excommunicationis ferre debeant.n.6.

Abbates,Præpoſiti, Priores, & alij Regulares Prælati iuriſdictionem abſque territorio habentes, poſſunt ſubditos in alio territorio excommunicare.q. 2.n. 4. & 5.p.171.

Abbates,& Prælati Epiſcopo inferiores pro ſe, ſuiſque & Eccleſiarum ſuarum iuribus, & bonis tuendis an extraiudicialiter cenſuris aduerſus moleſtiam inferentes vti poſsint. diſp.14.q.3.per tot.p.ead.

Abbates, & Capitula a quibus excommunicari poſſit.diſp.14.q 4.per tot.p.174.& ſeqq.

Abbates exempti excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis,aliiſque Ordinariis.diſp.14 q.4.n.2.p.74.

Abbates,& Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Religioſis excommunicatis participare,& in quibus. q.5. n.5.p.176.

Abbates,& Prælati Regulares an poſsint à cenſuris à ſe latis abſoluere,& quam formam in abſolutione ab huiuſmodi, & aliis cenſuris præſtare debeant. diſp 14.q.6.per tot.p.177.

Abbas ſolus, vel eius ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus,vel eius Superiores poſſunt Monachos à cenſuris ab ipſo Abbate latis abſoluere.diſp.14.q.6.n.2. p ead.

Abbates an abſoluere poſsint ab iiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi,tanquàm Sedis Apoſtolicæ delegati q 9 n.1.p.179.

Abbates,& Prælati Regulares an poſsint abſoluere ſubditos ab excommunicatione incurſa ob violentam manuum iniectionem in Clericum,vel Monachum. diſp. 4.q.10 per tot p.180.

Abbatem, & Prælatum proprium ſi quis percutiat, quidve ſi alienum, à quo abſoluatur, oſtenditur. diſp.14.q 10 n.5 & 6 p ead.

Quid dicendum ſit quoad prædicta omnia reſpectu priuilegiorum Regularibus à Sede Apoſtolica conceſſorum.n.7.

Abbas ſubditum percutiens,niſi percuſsio ſit enormis, de iure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolui poteſt.diſp 14.q.11.n. 1.p 181. & quid ſi illum non habeat.n.2.

Abbas, vel alius Prælatus Regularis ab excommunicatione *can.ſi quis ſuadente Diabolo*.17. q.4. à quo abſolui poſsit.diſp.14.q.11.per tot.p.ead.

Abbas poteſt ſuos ſubditos a cenſuris non reſeruatis abſoluere.diſp.14 q.12.n.1.p.181.

Abbates,& Prælati inferiores an poſsint ſuos ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris ob Ordinem ſimoniacè ſuſceptum contractis abſoluere. diſp. 14. q.13 per tot pag.182.

Abbates, & Prælati inferiores an poſsint ſubditos ab excommunicatione, & cenſuris per ſimoniam circa beneficia, vel Prælationes obtinendas contractis abſoluere.diſp.14.q.14 p.183.

Abbates,& Prælati habentes territorium & Diœceſim, & in ea iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem, in caſu neceſsitatis poſſunt abſoluere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis.quæſ 15 n.4 p.186.

Abbates, & Prælati habentes territorium,& Diœceſim, poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos,quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos. n.5.

Abbas an poſsit ſuos ſubditos à cenſuris in Clauium contemptum incurſis abſoluere.q.16.per tot.p.192.

Abbas an poſſit abſoluere ſuos Monachos ab hæreſi occulta diſp.14 q.17.per tot.p.ead.& ſeq.

Abbas an poſſit ſuſpendere ſuos Regulares.diſp.15.q.1.per tot.p.194.

Abbas an poſſit Laicos ſibi ſubditos ſuſpendere.diſp.15.q.2.per tot.p.ead.

Abbates,& Prælati inferiores an poſſint ſubditos à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos contracta abſoluere.diſp.15.q.4.per tot.p.195.

Abbates,& Prælati inferiores a Sede Apoſtolica promoti,ſine authenticis literis eiuſdem Sedis,ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes, ſuſpenſionem incurrunt.diſp.15.q.5.n.1.p.196.

Abbates,& Prælati Regulares in viſitatione aliquid,vltra ea, quæ ſibi iuxta ſuarum Religionum Conſtitutiones,aut conſuetudines competunt, exigentes,ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ, donec duplum reſtituant.diſp.15.q.5.n.5.p.ead.

Abbates,& alij Prælati inferiores procurantes,vt Clerici capiantur à dominis temporalibus, vt beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatum comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur.n.6.p.ead.

Abbates,& Prælati Conuentuales Monachorum nigrorum delinquentes circa habitus, & veſtitus honeſtatem,quam ſuſpenſionem incurrant. num.9. pag.197. Vide,*Suſpenſio.*

Abbas ſuſpenſus ab Ordinis collatione, an ſit etiam ſuſpenſus a Pontificalibus.diſp.15.q.7.per tot.p.198.

Abbates ſeculares Eccleſiarum Collegiatarum Præpoſiti interdictum tam locale, quam perſonale in loca ſibi ſubiecta ponere poſſunt. diſp.16.q.1. n.3. pag.199.

Abbates Regulares interdictum tantùm perſonale ferre poſſunt,niſi habeant iuriſdictionem in oppidum aliquod,vel caſtrum.n.4.

Abbates,& alij Prælati,& Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici.q.2.per tot.p.200.

Abbates tempore interdicti in quibus feſtis ex priuilegio Diuina Officia celebrare valeant,oſtenditur. q.4.n.2. p.202.& 203.

Abbatibus non licet tempore interdicti localis publicè Ordines conferre,ornamenta Eccleſiaſtica,&c.benedicere,Calices,&c.conſecrare, aut alia diuina Officia miniſtrare.q.5.n.1.& 5.p.205.

Poſſunt tamen prædicta exercere ianuis clauſis, & cum moderationibus,quibus Diuina Officia interdicti tempore celebrare licet.n.6.

Abbates poſſunt declarare tantùm,an ſubditi irregularitatem incurrerint.diſp.17.q.1.n.5.p.209.

Abbates poſſunt ſuper irregularitate, quæ prouenit ex mutilatione voluntaria membrorum (dummodò ſit occulta) cum ſuis Monachis diſpenſare. diſp.17.q.6. n.5.p.214.

Abbates an poſſint cum ſuis ſubditis diſpenſare, in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis, tam de iure communi,quàm ex Concilio Tridentino.diſp.17.q.8.n.1. pag.217.

Abbates,& Prælati inferiores habentes Diœceſim ſibi ſubditam,ſunt in iuriſdictione Epiſcopis omnino ſimiles.n.5.p.218.

Abbates,aliique Prælati nequeunt,abſque Summi Pontificis licentia emittere vota,per quæ vinculum,quo ſuis Eccleſiis,& Religionibus adſtricti ſunt,ſoluatur, vel ex quo ſuarum Eccleſiarum detrimentum oriatur. diſp.18.q.1.n.1.p.218.

Abbates non poſſunt irritare vota à ſe emiſſa, benè tamen dare facultatem ſuo Confeſſario cum ipſis diſpenſandi.n.2.

Abbates ſeculares, qui emiſerunt votum,quod reddere nequeunt,ad quid teneantur.diſp.18.q.3.n.1.p.219.

Abbates Regulares,qui emiſerunt votum,quod reddere nequeunt,ad quid tenentur.n.2.

Abbas an irritare poſſit vota ſuorum Monachorum circa actus,ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt. q.4.n.11.pag.221.

Abbates,ſiue Generales,ſeu Prouinciales,poſſunt irritare vota ſubditorum,licet fuerint confirmata ab Abbate inferiori.diſp.18.q.9.n.3.p.223.

Abbas inferior poteſt diſpenſare votum ſubditi emiſſum de licentia ſuperioris Abbatis,dummodo eius diſpenſatio non ſit reſeruata Superiori.n.4.

Abbatibus Conuentualibus in votis diſpenſandi poteſtas competit,ſicut Epiſcopis.diſp.19 q.1 n 5.p.226.

Abbates tam Regulares,quam ſeculares habentes iuriſdictionem Epiſcopalem,poſſunt in votis ſubditorum æquè ac Epiſcopi diſpenſare.q.2.per tot.p.ead.

Abbas ſi cauſa iuſta exiſtente, nulla tamen eius cognitione diſpenſet, an valida ſit diſpenſatio. q. 4. n.4. pag 228.

Abbas poteſt cum ſuis Monachis in voto ſtrictioris Religionis, antequam ad eam tranſeant,diſpenſare.q.5. n.2.p.ead.

Abbas poteſt in votis ſubditorum, de ipſius licentia emiſſis diſpenſare.q.6.n.1.p.229.

Abbatis præceptum vt obliget in conſcientia,quæ requirantur.diſp.21.q.1.n.9.p.239.

Abbas an eam in ſubditos poteſtatem habeat,vt eos pro Monaſterij debitis obſides dare poſſit. diſp.21. q.7. n.7.p.244.

Abbati præcipienti aliquid includens ſpeciem mali, ſeu ſcandali,non tenetur Monachus obedire. diſp.21. q.9.n.2.p.245.

Abbas inferior non poteſt quicquam contra Abbatis ſuperioris præceptum ſubditis imponere. diſp. 21. q.10 n.1.p 246.

Abbas poteſt concedere alicui Monacho aliquam Eccleſiam cum agro,villa,vel horto,abſque vitio proprietatis.diſp.22.q.6.per tot.p.255.

Abbatis videntis,& non contradicentis Monachum aliquid accipere,vel alienare,taciturnitas, an pro tacita voluntate ſit accipienda.q 8.n.4 p 256

Abbas,& ſubditus accipiendo,vel alienando ne peccent, iuſta licentia neceſſaria eſt.q.8.n.6.p.257.

Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia modicam pecuniæ quantitatem ludere.diſp.22.q.12.n.2 p.261.

Abbates de ſuperfluis Conuentus eleemoſynam facere tenentur q.14 n.1.p.263.

Abbates quantum in eleemoſynam erogare poſſint.n.2. p ead.

An omnes ſuperfluos redditus Monaſterij.n.3.

An ſine conſenſu Conuentus.n 4.

Abbas non poteſt facultates Monaſterij in quos voluerit vſus expendere.q 15.n.1.p.ead.

Abbas non eſt dominus, ſed procurator, & adminiſtrator bonorum Conuentus.n.1.p.264.

Abbas an teſtari poſſit.q.18.per tot.p.265.

Abbates Monachorũ duces ſunt. diſp.23.q.1.n.1.p.266.

Abbates debent eſſe Caſtitatis amatores, quia Religioſi ſunt illam profitentes.n.2.

Abbates ſunt Prælati Eccleſiæ.n.3.

Abbates, vel alij Prælati nullo priuilegio poſſunt pœnam imponere Monacho, qui matrimonij contractu Caſtitatis votum violauit.diſp.23 q 3 n.1 p 267.

Abbatia & Epiſcopatus in iure æquiparantur. diſp 14. q.10.n.6.p.180.

Abbatiſſas confirmandi ius per Conſtit. Greg. XV. non cenſetur Epiſcopis attributum diſp.6.q 16.verſ. *Ad* 5. pag 86.

Abbatiſſa ſuſpendere quidem poteſt, ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta.diſp.15.q.1.n.3. p.194.

Abortum procurare quot genera perſonarum dicantur. diſp.13.q.2.n.29.p.137.

Abortus,ad hoc vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe fœtus animati anima rationali.n.30.ibid.

Abortum fœtus inanimati procurantes grauiſſimè peccant,licèt non incurrant caſum reſeruatum, nec ſint excommunicati,aut irregulares.n.31.32.ibid.

Abortum procurantes in fœtu animato anima rationali, licèt effectus non ſequatur,adhuc incurrunt caſum reſeruatum.n.35 ibid.

Abſentia Abbatis ſi ſit notabilis,poteſt Prior Clauſtralis caſus permiſſos de nouo ſibi reſeruare. diſp.13. q.8.n.3.p.145.

Abſoluere ſemel in vita poſſunt Confeſſores Regulares ſuos ſubditos ab omnibus caſibus,& cum illis in omni irregularitate diſpenſare, illa excepta,quæ ex homicidio voluntario,bigamia,& membrorum mutilatione oritur.diſp.2.q.13.n.20.p.20.

Abſoluendi actus non poteſt exerceri in non ſubditum. diſp.6.q.1.n.7.p.76.

Abſoluere an Confeſſarius poſſit, quem ſibi Prælatus excommunicatus elegit.diſp.6.q.10.n.8.p.75.

Abſoluendi ab omnibus caſibus in articulo mortis ideò facultas Sacerdotibus conceditur, ne quis pereat. n.10.p.76.

Abſoluere poſſunt à cenſuris & caſibus reſeruatis quibuſcunque in articulo mortis Sacerdotes quilibet. q.15.n.2.p.82.

Abſoluere plenariè Monachos poſſunt Abbates,& Confeſſarij ab iis deputati,ſemel in vita, & in mortis articulo.diſp.9.q.5.n.1.p.102.

Abſoluere caſum dubium quoad reſeruationem non debet Sacerdos.diſp.13.q.2.n.3.p.134.

Abſoluere à cenſura reſeruata,an poſſit Regularis, qui habet auctoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis. diſp.13.q.3.n.2.p.141.

Abſoluens à caſibus reſeruatis,an poſſit abſoluere à cenſura lata ſuper vno è caſibus reſeruatis. diſp.13.q.3. n.2.p.ead.

Abſoluendi auctoritatis denegatio an ſit propriè caſuum reſeruatio q.4.n.6.p.142.

Abſoluere à caſibus per Abbatem reſeruatis ſpectat ad ipſum Abbatem.q.7.n.1.p.144.

Abſoluens abſque licentia à caſu reſeruato aliquem Regularem,quomodo ſe gerere debeat.n.6.ibid.

Abſoluendi à reſeruatis quando poſſint Priores Clauſtrales,& Vicarij Prælatorum facultatem concedere. q.8.n.2.p.145.

Abſoluendi à caſibus reſeruatis facultatem petens Confeſſarius Regularis debet illam ab Abbate petere in genere, ne in delinquentis cognitionem deuenire poſſit.n.4.p.ead.

Vide *Caſus*.

Abſolui poteſt Regularis ſubditus, qui ex obliuione inculpabili omiſit peccatum reſeruatum,tunc temporis etiam, quando abſoluens non habet auctoritatem. n.10.p.146.

Abſoluere poteſt inferior Sacerdos pro vna vice pœnitentem, ſi petita licentia, eam Superior denegauit. q.9.n.3.p.147.

Abſolui an poſſit,& quomodo Regularis in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiamſi præſens eſſet delegatus,de quo timeret confeſſionis reuelationem.n.4.& 5.p.ead.

Abſolui à reſeruatis an poſſint à Confeſſariis ſecularibus Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicunque Confeſſario.n.6.p.ead.

Abſoluendi à caſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis data facultate in Bulla *Cruciata*,vel aliis Indultis,non venit auctoritas abſoluendi à caſibus Epiſcopis reſeruatis,niſi exprimatur.diſp.13.q.12.n.2.p.149.

Abſoluentes à caſibus reſeruatis abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos Confeſſarij Regulares excommunicantur.q.13.n.12.p.162.

Abſoluere poſſunt Regulares virtute ſuorum priuilegiorum ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum,effectu non ſecuto n.113.ibid.

Abſoluere poſſunt Regulares à caſibus reſeruatis ingredi volentes Religionem.n.114.ibid.

Abſoluere an poſſint à cenſuris Epiſcopo reſeruatis. n.116.pag.163.

Vide *Regulares*.

Abſoluere poſſunt Abbates & Prælati Regulares ſuos ſubditos ab excommunicationibus nemini reſeruatis, modò non interueniat aliquod ſpeciale Sum.Pontificis decretum.q.14.n.2.p.165.

Non ſolum ab iis,ſed etiam ab omnibus aliis cenſuris,dummodo in eis non fiat aliqua ſpecialis reſeruatio.ibid.

Abſoluere à cenſuris ab Abbate in Monachos latis ad quem ſpectet diſp.14.q.6.n.3.p.177.

Abſoluendi à cenſuris modus traditur n.4.ibid.

Vide *Cenſura*.

Abſoluere de iure poſſunt ingredientes Religionem Prælati Regulares, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos. q.8. n.1.p.178.

Abſoluere an poſſint Prælati Regulares à cenſura contra hos ab homine per ſpecialem ſententiam lata, oſtenditur.n.2.& ſeqq.p.ead.

Abſoluere ſuos ſubditos a cenſuris Papæ reſeruatis poſſunt Abbates,à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione iuriſdictionis Epiſcopalis.q.9.n.2.p.179.

Abſoluere an etiam poſſint Abbates ab eiſdem caſibus, à quibus poſſunt Epiſcopi,tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati.n.3.

Abſoluere percutientes ſe inuicem Abbatem, & Sacerdotem in eodem Conuentu,nec alterius Confeſſoris copiam habentes,ad quem pertineat.q.11.n.4. p.181.

Abſoluere iure Ordinario poſſunt Abbates ſuos ſubditos ab omni cenſura ab homine lata. q.11.n.3.p.182.

Abſoluere an poſſint Abbates ſuos ſubditos ab excommunicatione contra eos ab Epiſcopis lata.n.5.ibid.

Abſoluere ſuos ſubditos à caſibus Bullæ in Cœna Domini,an Abbas poſſit.diſp.14.q.15.per tot.p.185.

Abſoluere à cenſuris in Bulla Cœnæ contentis poſſunt Abbates,& Prælati habentes territorium,& Diœceſim,& in ea iuriſdictionem quaſi-Epiſcopalem.diſp.14. q.15.n.4.p.186.

Vide *Bulla Cœna*.

Abſoluendi à ſuſpenſionibus forma. diſp.15.q.1. num 5. p.194.

Abſoluere nemo valet excepto Summo Pontifice à ſuſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſa. quæſ. 4. n.4.p.195.

Abſoluendi verbum latè ſumitur pro verbo,*abolendi*, ſeu *tollendi*.diſp.17.q.2.n.1.p.209.

Abſolutione Sacramentali non ſolùm augetur gratia,verum etiam minuitur pœna in Purgatorio ſuſtinenda. diſp.6.q.18.n.2.p.88.

Abſolutionis plenariæ forma refertur.d.9.q.5.n.2.p.103.

An eius indulgentiis gaudeant Religioſi abſque Abbatis licentia.n.3.

Abſolutionem cenſuræ ſibi reſeruare poſſunt Abbates, contra ſubditos à ſe latæ.diſp.13.q.3.n.1.p.141.

Abſolutio caſuum reſeruatorum an ſit penes Abbatem, diſp.13.q.7.per tot.p.144.

Abſolutionem à caſibus reſeruatis Monachi petentes ab alio,quàm ab Abbate, vel ab eiuſdem delegato, peccant mortaliter,& abſolutio eſſet nulla d.13.q.7. n.2.p.ead.

Abſoluens

Abſoluens à caſibus Abbati reſeruatis abſque eius licentia, excommunicationem Papæ reſeruatam incurrit. n. 3. p. ead.
Abſolutio a caſibus reſeruatis data ſub ſpe ratihabitionis, valida eſt. n. 3. p. ead.
Abſolutio valida eſt à reſeruatis, ac etiam cenſuris, licèt pœnitens in eorum confeſſione contritus, vel attritus non ſit. q. 10. n. 6. p. 128.
Abſolutionem excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti metu, aut vi extorquentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 24. p. 16[illegible].
Abſolutionem à cenſuris ab Abbate latis an expediat Monachos ab Epiſcopo in Abbatis defectum petere. diſp. 14. q. 6. p. 1[illegible]7.
Abſolutio cenſurarum Papæ reſeruatarum in iure duplicitè Epiſcopis committitur. quæſt. [illegible] n. 1. p. 1[illegible].
Abſolutio à ſuſpenſione incurſa ob Ordines male ſuſceptos ex lapſu viginti annorum præſumitur. diſp. 15. q. 4. n. 6. p. 196.
Abſolutio traditur a cenſura, non à pœna. diſp. 1[illegible] q. 2. n. 1. p. 209.
Abſolutus ab aliquo caſu reſeruato à non habente iuriſdictionem, quid facere debeat. [illegible] p. 140.
Accipiendo, vel alienando ne peccent Abbas, & ſubditus, licentia iuſta neceſſaria eſt. diſp. 22. q. 8. n. 6. p. 25[illegible].
Accuſatione pendente tenetur Abbati ſuo a ſe accuſato parere Monachus, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſp. 21. q. 13. n. 1. p. 248.
Accuſatus Abbas à Monacho, pendente accuſatione, debet abſtinere ab omni proceſſu contra illum inchoando, per quem impediri poſſet proſecutio accuſationis contra ipſum factæ. diſp. 21. q. 13. n. 2. p. ead.
Acquiſitio Monachi eſt acquiſitio Monaſterii. d. 13. q. 2. n. 45. p. 138. & p. 139.
Acquiſitio Monachi ad Epiſcopatum aſſumpti non ſua eſt, ſed ſuæ Eccleſiæ. diſp. 22. quæſt. 17. n. 2. p. 265.
Actus abſoluendi non poteſt exerceri in non ſubditum. di[illegible] p. 66.
Actus interior duplex, & cuius ſit dominus Regularis Prælatus. diſp. [illegible] q. 3. n. 3. p. 100.
Actus internos extra confeſſionem non poteſt Eccleſia vetare, aut præcipere. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 106.
Actus iuriſdictionis duplex diſp. 12. q. [illegible] n. 4. p. 128.
Actus caſus reſeruandi iuriſdictionis eſt, non Ordinis. diſp. 1[illegible] p. 1[illegible].
Actus niſi conſummetur, pœna non incurritur. quæſt. 2. num. [illegible] p. 135.
Actum carnalem cum muliere metu mortis, vel infamiæ conſummans Religioſus, an incurrat caſum reſeruatum. diſp. 13. q. 2. n. 53. p. 139.
Actus internos ſibi reſeruare poſſe Abbatem, eſt ſententia probabilis. q. 4. n. 3. p. 142.
Actus irritandi vota eſt actus poteſtatis dominatiuæ, non verò iuriſdictionis. diſp. 18. quæſt. 5. n. 1. p. 220.
Actus interni quotupliciter conſiderari poſſint. diſp. 21. q. 5. n. 1. p. 242.
Actus internos merè ſubdito Abbas præcipere non poteſt. n. 2.
Actus internos merè nemo, niſi ſolus Deus iudicare, & punire poteſt. n. 2.
Actus internos Abbas poteſt præcipere ſuis Monachis, vt ſunt annexi actibus externis, ita vt externi ſine internis conſiſtere nequeant. n. [illegible]
Adiutorem Epiſcopo nullus dare poteſt præter Summum Pontificem. diſp. 14. q. 15. n. 1. p. 185.
Adminiſtrator datus Eccleſiæ Cathedrali vacanti, poteſt illius Eccleſiæ ſubditis Tonſuram, & minores Ordines conferre. diſp. 2. q. 11. n. 2. p. 16.
Adoleſcentes ante vigeſimum primum annum, & qui graui labore afficiuntur, excuſantur a ieiunio. diſp. 12. q. 5. n. 9. p. 126.
Aduenæ, ſiue qui nullam habitationis Parochiam in oppido contraxerunt, poſſunt à Religioſis Euchariſtiæ Sacramentum in die Paſchatis accipere. diſp. 5. q. 3. n. [illegible] p. 40.
Aduentus ieiunium à quo inſtitutum. diſp. 12. q. 2. n. 1. pag. 123.
Ad illud ſub mortali teneri Abbatem & Monachos, tenent [illegible] n. 2.
Eſt de conſilio, non de præcepto. n. 3.
Non tenentur ad illud ſub mortali Regulares ex Regulæ præſcripto. n. 4.
Adulterum cum vxore, aut matre inuentum interficere poſſunt non ſolùm pater, ſed & eius filij, ita vt in foro exteriori ſint impunibiles. diſp. 13. q. 2. n. 57. p. 140.
Ægritudo corporis qualis excuſet à recitatione diuini Officij. diſp. 10. q. 12. n. 1. p. 114.
Si dubitetur, an grauis ſit, vel leuis, quid faciendum. num. 2.
Ægrotorum pœnitentium confeſſiones in propriis domibus excipere Confeſſarij Regulares ab Epiſcopo approbati impediri non poſſunt. [illegible] 6. q. 12. n. 10. p. 79.
Ægyptianas mulieres, conſulentes, & earum remedio non vtentes, non incurrunt in caſum reſeruatum. diſp. 13. q. 2. n. 22. p. 135.
Ætas requiſita ad Ordines ſacros quæ. diſp. 2. q. 15. n. 1. p. 13.
Æthiopia Monachorum ritus, & viuendi norma indicatur. diſp. 24. q. 2. n. [illegible] p. 2[illegible].
Affixiones, publicationes, intimationes, & commiſſiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 69. p. 169.
Agarenas, quæ vulgò Zingaræ dicuntur, conſulentes, & earum remedio non vtentes, non comprehenduntur in caſu reſeruato. diſp. 13. q. 2. n. 13. p. 136.
Agnos-Dei conſecratos à Romano Pontifice quicunque depinxerit, vel vendiderit, excommunicatur. diſp. 13. q. 13. n. 57. p. 159.
Agnos-Dei a Summo Pontifice benedictos depingentes, aut miniantes, excommunicantur, ſimiliter & eos venales propoſuerint. diſp. 13. q. 14. n. 8[illegible] p. 170.
Alberti Magni ſtatutum, vt omnes Religioſi in fine anni coram ſuo Prælato omnia peccata mortalia, licet aliàs rite confeſſa, iterum confiteantur. diſp. 6. q. 10. n. 1. p. 8[illegible].
Alcantara Equitum militia. diſp. 24. q. 5. n. 70. p. 431.
Alexianorum Fratrum Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q. 4. n. [illegible] p. 348.
Alienans vt a proprietatis vitio excuſetur, ſufficit licentia Superioris ſui, etiam præſumpta. diſput. 22. q. 8. n. 1. p. 256.
Alienans, vel recipiens Religioſus, vt à proprietatis vitio excuſetur, ſufficit conſuetudo pro licentia tacita. n. 3. ibid.
Alienantes extra caſus à iure permiſſos, vel locantes vltra tres annos bona immobilia, vel mobilia pretioſa Eccleſiarum, excommunicantur. d. 13. q. 14. n. 54. p. 168.
Alienantes bona ſuorum Monaſteriorum, vel Eccleſiarum, Papa inconſulto, quam ſuſpenſionem incurrant Abbates, oſtenditur. diſp. 15. quæſt. 5. n. 7. pag. 197.
Alienari poſſunt remunerationis cauſa res aliàs alienari prohibitæ. diſp. 22. q. 9. n. [illegible] p. 259.
Alienationi bonorum Eccleſiæ conſentientes delegati, niſi ſit in euidentem Eccleſiæ vtilitatem, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 38. p. 158.
Altare eſt neceſſarium ad Miſſæ celebrationem. diſp. 5. q. 6. n. 1. p. 47.
Altare debet eſſe conſecratum. n. 2. pag. 48.
Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus ſecularium animarum cura non incumbit, viſitare non licet Epiſcopis.

ſcopis.diſp.6.q.16.in Declaratione S. Congr.Concil. vett. *Ad primum*.p.80.

Alumina ex Infidelium partibus ad Fidelium partes deferens,excommunicatur.diſp.13.q.13.n.48.pag.158.

S.Ambroſij ad nemus Congregatio.diſp.24.q.4.num.70. p.338.

Amentibus,& furioſis quando Extrema-Vnctio ſit conferenda.diſp.7.q.2.n.9.p.93.

Amentes ſunt ad Ordines ſuſcipiendos irregulares. diſp.17.q.4.n.6.p.212.

Amor ſuiipſius perfectam ſui cognitionem impedit. diſp.1.q.1.n.2.p.1.

Anachoreta vnde ſic dicti.diſp.24.q.1.n.13.pag.269.

Animalia extra ſtatum S.R.Eccleſiæ exportans excommunicatur.diſp.13.q.13.n.60.p.169.

Anniuerſarium ſi contingat in die dominico, vel aliqua feſtiuitate,non debet transferri in diem ſequentem, ſed fiat in die præcedenti.d.5.q.9.n.23.p.61.

Anniuerſariorum Miſſæ ad minorem numerum olim reduci poterant à Prælatis Regularibus. diſp.5.q.10. n.1.p.63.
Hodie non ita,& maximè in fundatione.n.2.p.64.
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt,quam ante Concilium Tridentinum relictis.n.3.

Anni requiſiti ad ſacros Ordines ſuſcipiendos, ſufficit quòd ſint inchoati per vnum diem. diſp. 2.q.15. n.3.pag.24.

Annunciationis Angelicæ Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9.n.14.p.479.

Antecedenti ſublato, neceſſariò cenſetur ſublatum conſequens ex eo proueniens.diſp.2.q.7.*in dub.Card. Seraph.*n.9.p.14.

Anticipatio Miſſarum,quando liceat,& in quibus caſibus.diſp.5.q.9.n.22.p.60.& n.24.p.61.

S.Antonij Monachorum inſtitutio in Ægypto. diſp.24. q.2.n.2.p.270.

S.Antonij in Flandria Congregatio à quo ſumpſit initium.diſp.24.q.4.n.78.p.345.

S. Antonij Equitum Ordo in Æthiopia. diſp. 24. q. 9. num.52.p.481.

Apoſtatandi animo exuens habitum, & tentans egredi ſepta,ſi verè non egrediatur,non incurrit caſum reſeruatum.diſp.13.q.2.n.15.p.136.

Apoſtatas in Eccleſiis, & Monaſteriis etiam eiuſdem Ordinis detinentes, niſi illos eiecerint, vbi illis denunciatum erit, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n.88.p.161.

Apollinorum Fratrum Congregatio à quo inſtituta. diſp.24.q.4.n.71.p.338.

Apoſtoli vitam Religioſam ſectati ſunt, & Religioſos inſtituerunt.diſp.1.q.3.n.5.& 6.p.3.

Apoſtoli orationes ſuas, & ſuffragia aliis communicarunt.diſp.9.q.4.n.3.p.102.

Appellatione Epiſcopi quando veniant Abbates iuriſdictionem Epiſcopalem,vel quaſi habentes,quando verò non.diſp.1.q.5.n.8.p.6.

Appellatione Clericorum in odioſis Religioſi non veniunt.diſp.2.q.15.n.5.p.23.
Niſi in materia æqualiter vtroſque tangente.n.8.p.24.

Appellatione Clericorum in fauorabilibus veniunt Religioſi,& Moniales.ibid.n.7.

Appellatione Paſchatis ſiue diei Dominicæ Reſurrectionis quid veniat,oſtenditur.diſp.5.q.3.n.3.p.46.

Appellatione auroræ initij quid veniat.q.7.n.2.p.51.

Appellatione familiarium Abbatum qui veniant.diſp.7. q.3.n.2.p.94.

Appellatione Ordinarij venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum iuriſdictionem Epiſcopalem habentium.diſp.8.q.1.n.6.p.96.

Appellatione Epiſcoporum veniunt Abbates,& Prælati inferiores.diſp.11.q.2.n.6.p.119.

Appellatione Religioſorum veniunt Nouitij in fauorabilibus,ſecus autem in odioſis.diſp.13.q.5.n.2.p.142.

Applicatio Miſſæ à Superiore præcepta Regulari,ſi non ſeruetur, cui prodeſſe debeat Lectheium.diſp.5.q.8. n.2.& 3.pag.52.

Applicatio bonorum operum vnicuique libera eſt. diſp.9.q.3.n.1.p.100.
Non tamen Religioſorum, quibus nulla eſt voluntas.num.2.

Applicatio ſuffragiorum duplex ſecundùm valorem meritorium, & ſatisfactorium, vtrumque explicatur. diſp.9.q.4.n.4.p.102.

Applicatio bonorum operum tripliciter conſideratur,& quomodo.diſp.9.q.3.n.6.p.101.

Applicatio bonorum operum ad quos ſpectet apud Monachos,& Religioſos.diſp.9.quæſt.3.n.7.ibid.

Approbare poſſunt Confeſſarios intra ſuos terminos Prælati iuriſdictionem quaſi-epiſcopalem in populum ſibi ſubditum habentes.diſp.6.quæſt.11.n.1.p.76.

Approbare Confeſſarios actus iuriſdictionis eſt,non Ordinis.ibid.n.2.

Approbationem Epiſcoporum ad Confeſſiones audiendas petere Monachis an ſufficiat,licèt non obtineatur. diſp.6.q.12.n.5.p.77.
Quid ſi manifeſtè conſtaret perſonam eſſe idoneam ad Confeſſiones excipiendas.n.6.

Approbatio ad beneplacitum conceſſa tacitè, & expreſsè reuocari poteſt.diſp.6.quæſt.12.n.8.& 9.p.78.

Approbatio non poteſt vltra terminos ſuæ conceſſionis extendi.diſp.6.q.12.n.8.p.78.

Approbatione noua Ordinarij indigent Religioſi approbati in vno Epiſcopatu,ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant.diſp.6.quæſt.14.n.1.p.81.
Non autem ſi denuò ad eundem Epiſcopatum reuertantur num.2.

Approbatus ſemel non poteſt validè reprobari,niſi ex iuſta cauſa ad confeſſiones ipſas pertinente,quam adeſſe in dubio pro ſuo Superiore præſumendum eſt. diſp.6.q.12.n.7.p.78.

Approbati ad Confeſſiones ſecularium poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire. diſp.6.q.14.n.3.pag.81.

Approbati ſemel, dum iter agunt,in locis vbi approbati non ſunt, poſſunt etiam Confeſſiones audire. Vide *Confeſſio*.

Archidiaconi leges, vel phyſicam audientes, niſi intra duos menſes deſiſtunt,excommunicantur.diſp.13.q.14. n.14.p.166.

Archiepiſcopus nequit ab excommunicatione lata ab Epiſcopo abſoluere,niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur.diſp.14.quæſt.7.n.1.p.177.

Archipresbyteri, Canonici,Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S. Petri de Vrbe non applicantes integram medietatem fructuum,& diſtributionum quotidianarum primi anni Sacriſtiæ,excommunicantur. diſp.13.q.14. n.70.p.169.

Archipresbyteri, & Eccleſiarum Rectores animarum curam habentes tenentur officium Prædicationis exercere.diſp.11.q.1.n.5.p.117.

Argumentum à ſimili in rebus,quæ ſunt meri iuris poſitiui,non valet.diſp.3.q.2.n.1.p.42.

Argumentum ſumi non poteſt ex his quæ rarò, vel omnino extraordinariè fieri ſolent. diſput.12.q.4.n.5. pag.125.

Argumentum à contrario ſenſu non valet, vbi ipſius argumenti contrarium in iure reperitur. diſp. 16.q.3. n.4.p.201.

S.Arialdi Congregatio Vallumbroſana Ordinis ſancti Benedicti in Longobardia.diſp.24.q.5.n.25.p.403.

Arma tribus palmis breuiora, etiam ad breue tempus geſtandi licentiam præbens Status Eccleſiæ locorum Gubernator,

Gubernator, excommunicationem incurrit. diſp.13. q.13.n.47.p.158.

Arma intra ſepta Monaſterij, ſine Abbatis licentia, tenere præſumentes Monachi excommunicantur. diſput.13.q.14.n.42.p.167.& 168.

Armelini Equitum Ordo.diſp.24.q.9.n.35.p.569.

Armenorum Congregatio ſub Regula S. Baſilij.diſp.24. q.3.n.4.p.

Armenorum S. Bartholomæi de Genua Congregatio. diſp.24.q.4.n.56.p.330.

Aroaſienſis Canonicorum Regularium Congregatio quibus auctoribus initium habuit. diſp.24.q.4.n.7. p.313.

Aſſiſtentiam ad perſonalem in Choro non tenentur Abbates Regulares.diſp.10.q.3.n.4.p.107.

Aſtrologiam iudiciariam exercentes comprehenduntur in primo caſu reſeruato expreſſo in decreto Clementis VIII. diſp.15.q.2.n.12.p.135.

Aſtrologos conſulentes, ſi illorum ope non vtantur, non comprehenduntur in caſu reſeruato. diſp.15.q.2.n.13. p.136.

Attentio quæ requiratur ad Officij diuini recitationem. diſp.10.q.2.n.3.p.106.

Requiritur ſaltem virtualis, vt præcepto ſatisfiat.n.7.

Atteſtationi Abbatum & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, ſtare tenentur Epiſcopi, nec in tali re nimis eſſe debent ſcrupuloſi. diſp.2.q.18. n.7.p.27.

Auctoritatem eandem in ſuos Monachos habet Abbas, quam Epiſcopi in ſuos Clericos.diſp.2.quæſt.13.n.14. p.19.

Auctoritatis denegatio quoad abſolutionem, an ſit propriè reſeruatio caſuum.diſp.15.q.4.n.6.p.142.

Auditorum Rotæ, & Referendariorum vtriuſque ſignaturæ priuilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas.diſp.10.q.6.n.3.p.109.

Auditor Cameræ Apoſtolicæ, Vicarius, Gubernator Vrbis, & quicumque quauis auctoritate fulgentes, qui vigore facultatis ſibi conceſſæ aliquid innouant, vel alter ipſorum iuriſdictionem alterius vſurpat, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.102.p.161.

Auiſenſium, ſiue de Auis Equitum Militia.diſp.24.q.5. n.27.p.429.

S. *Auguſtini* Congregationis Lombardiæ Religioſus quilibet, qui neglexerit obedire Conſtitutioni de exemptione Monialium eiuſdem Ordinis, eſt excommunicatus.diſp.13.q.13.n.68.p.159.

S.Auguſtini Religioſi, qui prætextu arctioris Regulæ ad alium Ordinem tranſierint ſine licentia Prioris Generalis, excommunicantur, item recedentes ab eodem Ordine, ſi intra octo dies ad obedientiam non redierint.diſp.13.q.13.n.90.p.161.

S.Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi, & Eccleſiæ Doctoris Regula diſp.24.q.4.n.1.p.307.

Ordines tam Religioſos quam militares ſub ea militantes, vide in vocabulo, Congregatio.

S.Auguſtinus Canonicorum Regularium Legiſlator in ciuitate Hipponenſi diſp.24.q.4.n.2.p.309.

S.Auguſtini Commentualium Eremitarum Congregatio. diſp.24.q.4.n.41.p.328.

S.Auguſtini Cantuarienſis Monachorum S.Benedicti in Anglia Congregatio. diſp.24.q.5.n.7.p.392.

Auroræ notitij appellatione quid veniat. diſp.5.q.7.n.2. p.51. An ante auroram Miſſa debeat celebrari. n.1.3. & 2.

B

B*Alnei* Equitum inſtitutio.diſput.24.quæſ.9.num.11. p.474.

Banda Equitum inſtitutio.diſp.24.q.9.n.5.p.478.

Bannimenta, & confiſcationes alteri quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes Gubernatores, & alij S.Sedis Apoſtolicæ Officiales excommunicantur. diſp.13. q.14.n.72.p.170.

Baptizare poteſt in cauſa neceſſitatis quælibet creatura rationalis.diſp.4.q.1.n.1.p.45.

Baptizare extra caſum neceſſitatis Abbati, nec cuiuis Religioſo licet.diſp.4.q.1.n.2.p.ead.

Niſi habeant commiſſionem à Parocho.n.3.

Vel populum ſibi commiſſum.n.4.p.ead.

Baptiſmi Sacramentum tempore interdicti non ſolùm paruulis, ſed etiam adultis miniſtrari poteſt.diſp.16. q.6.n.1.p.205.

Baro, vel Princeps ſubiectus Sedi Apoſtolicæ emens frumentum, & alias fruges vltra vſum ſibi, & ſuæ familiæ neceſſarium, eſt excommunicatus.diſp.13.q.13. n.53.p.158.

Barnabitarum, ſeu S.Pauli decollati Congregatio quando inſtituta.diſp.24.q.4.n.64.p.330.

S.*Bartholomæi* Genuæ Congregatio Armenorum ſub Regula S.Baſilij militantium dicta. diſp.24.q.3.n.4. p.304.

S.*Baſilij* Magni Regula ad longum per interrogationes diſtributa diſp.24.q.3.n.1.p.271.& 302.

S.Baſilij Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. n.2.p.302.

S.Baſilij Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia. n.3. p.303.

Armenorum Congregatio ſub Regula D. Baſilij, modò ſancti Bartholomæi Genuæ nuncupata. diſput.24.q.3.n.4.p.302.

Baptiſtinorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia diſp.24.q.4.n.47.p.329.

Beguinas, & ſtatum earum requentes, vel inſtituentes, vel eis auxilium dantes, conſilium, & fauorem, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.44.p.168.

Beguinarum ſtatum, ſi vtrumque permittentes, Epiſcopi, & Prælati Regulares, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.58.p.168.& 169.

Benchorenſis in Hibernia Monachorum S.Benedicti Congregatio.diſp.24.q.5.n.6.p.391.

Benedictio manus impoſitione ſignificatur.diſput.2.q.3. n.1.p.9.

Benedictio non datur propter officium temporale. diſput.2.q.3.n.2.p.ead.

Benedictini in Hiſpania, ac Mendicantes, eorúmque priuilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſeruatis diſpenſare, quoties integrum eſt Epiſcopis in eis diſpenſare, ratione alicuius circumſtantiæ occurrentis, quæ faciat illa à veri voti reſeruati ratione deficere.diſp.19.q.8.n.4.p.230.

Benedictina Congregatio Monachorum nigrorum in Anglia.diſp.24.q.5.n.46.p.415.

S. *Benedicti* in Religionem ingredi volentibus moleſtiam inferentes, ſimulque Monaſterijs, & Monachis iniuriam irrogantes excommunicantur. diſp.13.q.13. n.91.p.161.

S. Benedicti Abbatis, & Occidentalium Monachorum Patriarchæ Regula.d.24.q.5.n.1.p.383. ad 384. Item, eiuſdem ordo qualiter Monachus in Monaſterio religioſe viuere ac ſtudioſe conſeruari debet. p.384.& ſeqq.

S.Benedicti Congregatio Monachorum in Luſitania. diſp.24.q.5.n.58.p.418.

Beneſiciorum per literas gratioſas ſuffragia concedere, Abbatum & Prælatorum Regularium pietati maximè congruit.diſp.6.q.4.n.1.p.101.

Beneficiatorum nomine qui comprehendantur. diſp.9. q.4.n.5.p.101.

Beneficij, vel patrimonij titulus neceſſarius eſt ad Ordinum maiorum ſuſceptionem, tam Nouitiis, quam ſecularibus

ſecularibus Clericis.diſput. 2. quæſ.30. num.6. & 7. pag. 37.

Beneficia Eccleſiaſtica habentes Regulares Prælati ad quid teneantur,ſi Horas Canonicas omittant.diſp.10. q.11.n.2.p.113.

Non tenentur aliquid reſtituere, ſed mortaliter peccant.n.3 p.ead.

Beneficia pro aliis impetrantes, ſiue alium pro alio in examine ſupponentes, vel annuas penſiones offerentes, ſiue aliquid in collatione petentes, vel exigentes excommunicantur.diſp.13.q.13.n.12.p.157.

Beneficia Eccleſiaſtica in confidentiam tenentes, aut recipientes palam, aut occulte in confidentiam excommunicantur.diſp.13.q.13.n.45.p.158.

Beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens Epiſcopus,aut patronus,tam Eccleſiaſticus, quàm laïcus, à præſentatione ſuſpenſus, eſt excommunicatus..diſput.13.p.13.n.54.p.ead.

Beneficiorum Eccleſiaſticorum ſequeſtrationem factam per loci Ordinarium impedientes,vel impedire præſumentes,excommunicantur.diſput.13.q.14.num.38. p.167.

Beneficium,vel dignitatem per ſimoniam realem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant,oſtenditur.diſp.14.q.14.n.1.p.183.

Beneficij nomine in præſenti caſu quæ veniant. num.2. pag.184.

Beneficij renunciationem gratia alterius factam ſolius eſt Summi Pontificis admittere. diſp.14.q 15.p.191.

in Beneficiis quæ in Iure Summo Pontifici reſeruata reperiantur.ibid.

Beneficium ſecundum qui recipit, quod incompatibile iura vocant, niſi illud in manibus Ordinarij repoſuerit, vtrumque vacat,& Rom. Pontificis ſolius eſt illud concedere.ibid.verſ.*In Beneficiis.*

In Beneficiis penſiones annuas conſtituere,& conſtitutas transferre vel ius,eas redimendi concedere, ſolius eſt Summi Pontificis.diſp.14.qu.15.p.191.verſ.*In Beneficiis.*

item Beneficium ad certum tempus, non in perpetuum conferre. ibid.

Beneficia in Curia Romana vacantia concedere.ibid.

Beneficia,quæ incompatibilia in Iure dicuntur,vni, eidémque Clerico conferre ſolus Papa poteſt, & quæ illa ſint.diſp.14.q.15.p.191.verſ. *In Beneficiis.*

Beneficia in Eccleſiis ſuæ ditionis ſita poteſt Princeps, de ſpeciali Papæ priuilegio conferre. diſp.14.qu.15. p.192.

Beneficiorum reſignationes admittentes Abbates, & Prælati contra præſcriptum Bullæ Pij V. quam ſuſpenſionem incurrant.diſp.15 q.5.n.4.p.196.

Beneficiorum fructus Nouitiꝫante profeſſionem cui debentur diſp.18.q 2.n.2.p.219.

Beneficiario quamvis perpetuò ab Eccleſia ſua ex aliqua iuſta cauſa abſenti, poteſt ſolus Papa concedere, vt beneficij fructus percipiat.diſp.14.q.15.p.191. verſ. *In Beneficiis.*

Beneficiati,& Clerici Baſilicæ S.Petri de Vrbe non applicantes Sacriſtiæ medietatem fructuum,& diſtributionum quotidianarum primi anni, excommunicantur.diſp.13.q.14 n.70 p.169.

Beneplacitum morte concedentis extinguitur. diſput 6. q 12.n.8.p.78.

S.Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia.diſp. 24 q 5.n 52.p 417.

Beſſarion Cardinalis, Ordinis S.Baſilij,cuius Regulam ex variis voluminibus in vnum elegantiſſimè coegit. diſp.24.q.3.n.2.p.402.

Bigamia triplex, vera,ficta, vel interpretatiua,& ſimilitudinaria.quæ omnes explicantur.diſput.17.q 3.n 1. p.2l0.

Bigamia ſuper interpretatiua, quando occulta eſt, diſpenſare poſſunt Abbates.diſp.17 q.1.n.3.p.ead.

Bigamum in ſimilitudinaria, Clerici vel Profeſſi contrahentis cum vnica,& virgine, an diſpenſare poſſint Abbates & Prælati Regulares.n 4.p.211.

Bigamiæ in irregularitate diſpenſare poſſunt cum ſuis ſubditis Prælati ſeculares,in iis caſibus.in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis n.5.

in Bigamia ob matrimonium duplex, aut initum cum vidua,vel corrupta, quis poſſit Clericum in ſacris conſtitutum, aut Profeſſum diſpenſare.n.6.Iuncta,vt n.7.p ead.

Biſan percelebre in Æthiopia Monaſterium diſput.24. q 1.2.n.5.p.370.

Bizzoccorum ritum, habitúmque Epiſcopi,& Prælati Regulares permittentes, excommunicantur. diſp.13. q 14 n.68 p.168

Bizzocorum habitum vt quis aſſumere poſſit, Summi Pontificis licentia requiritur.diſp.14. q.15.p.192.

S.Blaſij Equitum Ordo in Palæſtina. diſp.24.q.9. n.51. p.450.

Bonorum hominum Congregationis inſtitutio. diſput.24. q.4.n.80.p 348.

Boni Ieſu Clericorum Regularium Congregatio. diſput.24.q.4 n 85.p.351.

Bonitas ad Pœnitentiæ Sacramentum requiſita. diſp. 6. q.4.n.6.p.68.

Bona mobilia Eccleſiis,Capitulis,Collegiis, &c. cum onere perpetuo Miſſarum celebrandarum acquirenda apud quos deponi debeant, & pœnæ in contrauenientes.diſp.5.q.9. in Decreto Congreg. verſ.*Praeterea*.p.55.

Bonorum ad ſpiritualium participationem admitti poſſunt etiam non benefactores.diſput.9.quæſ.4.n.6. p.102.

Participationes bonorum ſpiritualium quid iuuent tam viuentibus, quàm defunctis. diſp.9.q.4.num.7. p.ead.

Bona Cardinalium in Conclaui exiſtentium, ſeu electi in Papam rapientes, excommunicantur excommunicatione Papali diſp.13. q.13.n.21.p.157.

Bona ad Cameram Apoſtolicam ſpectantia,libros,ſcripturas,&c. occultantes, necnon ſcientes, & non reuelantes, excommunicantur. diſp.13.q.13. num.30. p ead.

Bona Eccleſiæ, ſeu perſonas conuertentes in proprios vſus per vim,excommunicantur.diſput.13.q 13.n.36. p.ead.

Bona immobilia,vel mobilia precioſa Eccleſiarum extra caſus a iure permiſſos alienantes, vel locantes vltra tres annos,excommunicantur. diſput.13 q.14. p 168

Bona Chriſtianorum naufragio perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur. diſput.13.q.14. n.5.4n.16.p.166.

Bona mobilia & ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere poſſunt Prælati Eccleſiaſtici per cenſuras extraiudicialiter procedendo.diſp.14.q.3.n.1.p.173.

Bona quædam,& Eccleſiaſtica iura poteſt laicis Summus Pontifex concedere diſp.14 q.15.p.191.

Bona FF.Franciſcanis relicta non poſſunt agi in iudicio nomine Eccleſiæ Romanæ ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio.diſp.14 q 15.p 192.

Bona incerta in ſubſidium Terræ ſanctæ applicandi votum non eſt Summo Pontifici reſeruatum; ſicut nec Crucem aſſumendi in qualibet expeditione facienda per Summum Pontificem.diſp 18.q.13 n 8 p.225.

Bonum Religionis commune quando concernunt Abbatis præcepta,obligant etiam cum periculo vitæ diſp.21.q 8.n.2.p.244.

Bonorum humanorum genera tria, & quæ ſint. diſp.21. q.13.n.4.p.248.

Bona ſibi data retinere non poteſt Monachus, cum conditione, vt poſſideantur ab ipſo independenter Abbate, alioqui reuertuntur in dantem. diſp.22 q 3. n.2 p.251.

Bona occultans de Superioris licentia accepta, ne ea ſibi auferantur, peccat contra paupertatem Monachus. diſp.22.q.4 n.1 p.252.

Non autem ea celans, ne confuſionem patiatur n 2.

Bonorum ſtabilium aliquorum adminiſtratio ad nutum Abbatis amouibilis iuſta cauſa Religioſo concedi poteſt: necnon etiam ſenibus, vel infirmis, ac de Religione benemeritis aliqui annui redditus q.5.n.9. p.254.& n.13.p.255.

Bona temporalia licentia iniuſta accipiendo, vel alienando Religioſus, quod peccatum committat. diſp.22. q.8.n.7.p.267.

Bona Monaſterij in quos voluerit vſus, non poteſt Abbas expendere. diſp.22 q 15 n.1 p.263.

Item, neque Oeconomi, & Procuratores n.3.p 264.

Bonorum Conuentus non dominus, ſed procurator & adminiſtrator eſt Abbas n 2.p.263.

Breuiarium iuxta quam formam recitare teneantur Regulares. diſp.10.q.7.n 1 & 2.p 115.

Breuiarium Romanum cum conſenſu totius Capituli recipere poterunt Abbates, & eo recepto ad prius Breuiarium redire nequeunt n.3.ibid.

Breuiario Romano vti non poſſunt Abbates habentes priuilegium vtendi proprio. diſp.10. q.7. num.4. ibid.

Bullam Cruciatæ abſque ſuorum Superiorum licentia accipere non poſſunt Religioſi ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi. diſp.6.q.7.n.1 & 2 p.71.& 72.

Neque Indulgentias generales, & per modum Iubilei. n.4.p.72.

Bullæ Cruciatæ virtute an Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus, prohibitus tamen ab Abbate poſſit eligi in Confeſſarium. diſp.6.q.7.n.7.p 73.

Bullæ Cruciatæ virtute poteſt Abbas, vel alius Monachus Sacerdos alterius Regularis confeſſiones excipere abſque approbatione Ordinarij. diſput.6.q.17. n.2.p.87.

Bullæ Cruciatæ in virtute an licitum ſit lacticinia comedere in ieiuniis voti. diſp.12.q.9.n.7.p.129.

Bullæ Cruciatæ legitimè acceptæ virtute nequeunt Regulares à caſibus ſuis Prælatis reſeruatis abſolui diſp.13. q 12.n.3 p.144.

In Bulla Cruciatæ, & aliis indultis, data à caſibus Sedi Apoſtolicæ reſeruatis abſoluendi facultate, non venit auctoritas abſoluendi à Caſibus Epiſcopis reſeruatis, niſi exprimatur. n.2.

Bulla Cruciatæ, vel aliis indultis Regulares vti nequeunt ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia. n.3.ibid.

Bullæ Gregorij XV. ſub Datum Rom.17 Kal. Decembr.1621.& in nouem actionibus in ipſa contentis contrauenientes, excommunicantur. diſp.13 q 13. n.111.p.162.

Bullæ Cœnæ Domini à caſibus reſeruatis abſoluere poſſit Regulares Prælatos qui teneant, recenſentur. diſp.14. q 15.n.1.p.185.

In quo ſententiæ ſuæ fundamenta ponuntur n.2

Bullæ Cœnæ à cenſuris abſoluere poſſunt Abbates, & Prælati territorium habentes, & Diœceſim, & in ea iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem. diſp 14.q.15.n.4. p.186.

Bullæ Cœnæ à caſibus occultis abſoluere poſſunt Prælati Regulares, ſicut & Epiſcopi. diſp.14 q.15. n.5.p.187.

Bullæ Cœnæ à caſibus ſeipſos poſſunt abſolui facere, ſi incidant, Epiſcopi. diſput.14.quæſ.15.num.9. ibid.

Bullæ Cœnæ publicatæ anno 1634. die ſolita tenor. diſp. 14.q 15.n.9.ibid.

S. Burgæ Congregatio Ordinis S. Benedicti in Anglia. diſp.24.q.5.n.47.p.415.

Burſfeldenſis Congregationis Ordinis ſancti Benedicti in Saxonia inſtitutio. diſp.24.q.5.n.40 p.ead.

Butyro, & aliis lacticiniis an ieiunij tempore vti poſſint Abbates, & Monachi, vbi adeſt conſuetudo diſp.12. q.9.n.1.p.128.

C

Cadauera hominum incidentes, elixantes, carnes ab oſſibus ſeparantes, excommunicantur per extrauag. Deteſtandæ, de ſepult. diſp.13.q.13.n.17. pag.156.

Cæleſtina Congregatio quando inſtituta. diſp. 24.q.5. n 41.p.413.

Calabriæ Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium. diſp.24.q 4.n.49.p 320.

Calatraua Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24 q.5. n 73.p 43

Calicis Dominici diſpenſatio olim Diaconis commiſſa erat diſp.5 q 2.n.1.p 44.

Calices, veſtes Altaris, & alia eiuſmodi furari, eſt caſus reſeruatus. diſp.13.q.2 n 50 p.139.

de la Calza Equitum inſtitutio. diſp.24.q.9.n 7.p.479.

Camaldulenſis Congregationis initium. diſp.24. q.5. n.15.p.296.

Camaldulenſium Monialium inſtitutio. diſp. 24. q.5. n.10 p.298.

Camaldulenſium Eremitarum Congregationis initium. diſp.24 q 5.n.56 p 421.

Cameræ Apoſt. Miniſtri rationes integrè & fideliter non reddentes, excommunicantur. diſp.13 q.13.n.30. pag.157.

Camerales quicunque, qui aliorum ſuffragia, vel ſuam, aut aliorum ſententiam in plena Camera apertam foris patefecerint, excommunicantur. diſp.13.q.13. n.104.p.161.

Campanas plures non poſſunt habere Mendicantes, ſine Papæ conſenſu. diſp.14.q.15.p.192.

Canis Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24. q.9.n.2. pag.478.

Canones generales condere ſolius eſt Summi Pontificis. diſp.14.q.15.pag.191 Verſu, Circa Iuris.

Canonici tenentur ex ſtipendio ad leges Pontificias in Choro ſeruandas. diſp.5.q.5.n 37.p.62.

Canonicorum Regularium Abbates, & cum iis in priuilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant, poſſunt Indulgentias concedere. diſp 9. q.2. n.2.p 99.

Canonici, Beneficiati, & Clerici Baſilicæ S Petri de Vrbe ingredientes ipſam Baſilicam abſque habitu, excommunicantur. diſp.13.q 13.n 108.p.162.

Canonici Regulares Phyſicam, vel leges extra clauſtrum audientes, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp 13 q.14.n 14.p.166.

Canonici Regulares administrationem non habentes, ſi Curias Principum, vt Prælatis, & Monaſteriis noceant, adierint, excommunicantur. diſp.13 q.14.n.41. pag 167.

Canonici Baſilicæ ſancti Petri de Vrbe non applicantes Sacriſtiæ integram medietatem fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni, excommunicantur n.70 p.163.

Canonicorum Regularium ſub Regula S. Auguſtini militantium Congregationes, earum initia, & Inſtitutores eo ordine enumerantur:

Canonici Lateranenſes.diſp.24.q.4.n.2.p.309.
S.Frigdiani.n.3.p.311.
S.Iacobi de Spata.n.4.
S.Rufi.n.5.
Portuenſes.n.6.p.312.
Arroaſienſes.n.7.p.313.
Mortarienſes.n.8.ibid.
Marbacenſes.n.9.p.314.
S.Quintini Beluacenſis.n.10.
S.Laurentij de plebe Martyrum,ſiue de Vltio.n.11.
S.Victoris Pariſienſis.n.12.ibid.
S.Sepulchri Ieroſolymitani.n.13.p.315.
S.Mariæ ad Rhenum n.14.p.316.
S.Iacobi de Cella Volana.n.15.p.317.
S.Crucis Conimbricenſis.n.16.
S.Mariæ de Creſcentiaco.n.17.p.318.
Vallis-viridis n.18.
S.Antonij de Vienna.n.19.
Præmonſtratenſes.n.20.
Scholares.n.21.p.319.
Cruciferi.n.22.
Vuindeſimenſes n.23.
Nuſſienſes.n.24.p.320.
S.Demetrij,ſeu S.Mariæ de Metri.n.25.
S.Spiritus Venetiarum.n.26.
Frigionarij.n.27.
S.Petri de Monte Corbulo.n.28.p.321.
Caſtrinantionenſes.n.29.
S.Saluatoris de Bononia.n.30.
Olmatenſes.n.31.p.323.
S.Georgij de Alga.n.32.
S.Marci.n.33.
Cruciferi S.Cleti.n.34.p.324.
S.Spiritus in Saxia.n.35.
Cantandum Deo non voce, ſed corde. diſp.10.q.2.num.3.
pag.106.
Capitulum,quod priuatiuè ad Epiſcopum habet auctoritatem,& ius viſitandi,& congregandi Synodum, dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet.diſp.2.q.26.n.4.p.35.
Capitulum generale an poſſit prohibere Abbati locali meritorum applicationem benefactoribus.diſp.9.q.3.n.8.p.101.
Capitula,Monaſteria, & Communitates ſuſpendi poſſunt,licèt non excommunicari.diſp.15.q.5.n.1.p.195.
& quid horum appellatione intelligatur.n.2.
Capitula localia Regularium excommunicationem ferre non poſſunt.diſp.14.q.1.n.7.p.171.
Benè tamen Generalia,& Prouincialia.n.8.
Capite cooperto celebrari non poteſt ſine licentia Papæ. diſp.5.q.9.n.40.p.63.
Capucinorum Fratrum Ordinis S.Franciſci Congregatio quo tempore incepit.diſp.24.q.6.n.9.p.451.
Carbonaria S.Auguſtini Eremitarum Congregatio quo tempore erecta.diſp.24.q.4.n.45.p.328.
Cardinalium inſecutores excommunicatione Papali innodantur.diſp.13.q.13.n.11.p.156.
Cardinalium in conclaui exiſtentium, vel electi in Papam bona rapientes,excommunicantur. n.21.p.157.
Cardinalis ſe nepotem,familiarem,& commenſalem fingentes,vt literas Apoſtolicas gratis expediant,excommunicantur.n.27.ibid.
Cardinales ſimoniacè Papam eligentes excommunicantur per Conſt.Iulij II.*Cùm diuino*.n.34.ibid.
Item, reuelantes aliquid de ſecretè actis in Conſiſtorio.ibid.
Cardinales Bullæ Gregorij XV.*ſub Dat. Romæ* 17. *Kal. Decembris* 1621. in nouem actionibus in ead. Bulla contentis contrauenientes,excommunicantur. n.111.
pag.162.
Cardinali in Conclaui exiſtenti ſcripturas mittentes vel nuncios,vel ei loquentes ſecretè,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.19.p.166.
Cardinalium & Inquiſitorum Generalium præceptis officium ſanctæ Inquiſitionis concernentibus non parentes,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.77.p.170.
Cardui Equitum Ordo apud Borbonios inſtitutus. diſp.24.q.9.n.18.p.479.
Item in Scotia.n.19.p.486.
Carmelitani ad tribunalia ſecularia appellantes, & confugientes, excommunicantur. diſp. 13. q.13. n.73.
pag.159.
Carmelitarum B. Mariæ Ordo quo tempore erectus. diſp.24.q.9.n.4.p.461.
Carmelitarum diſcalceatorum Congregationis in Hiſpania initium.n.5.p.462.
Item in Italia.n.7.p.463.
Carmelitarum Monialium inſtitutio.n.8.ibid.
Item S.Mariæ de Monte Carmelo Equitum.n.9.p.ead.
Carnis in comeſtione tempore Quadrageſimæ poſſunt Abbates & Prælati Regulares cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare.diſp.12.q.8.n.2.p.128.
Carnis in comeſtione diebus vetitis cum quibus familiaribus diſpenſare poſſint iidem.n.3.
Carnium ab eſu an omnino tempore ieiunij abſtinere debeant Abbates,& Monachi.diſp.12.q.9.n.8.p.129.
Carnium eſus ad luxuriam prouocat.ibid.
Carnes,à quibus tempore ieiunij abſtinendum eſt,quænam dicantur,oſtenditur.diſp.12.q.9.n.9.ibid.
Carnium eſus in Regula D.Patris Benedicti prohibitus. diſp.12.q.11.n.1.p.130.
Carnis pro comeſtione quæ pœna à Benedicto XII.Monachis impoſita.ibid.
Carnium eſus omnibus Monachis de iure communi prohibitus.n.2.
Carnium eſus reſpectu Monachorum,quibus caſibus ſit licitus.n.5.p.131.
Carnium eſus cùm non ſit de ſubſtantialibus Regulæ, poteſt longa conſuetudine abrogari.n.6.ibid.
Carthuſienſium S.Brunonis Congregatio in Gallia quo tempore incepit.diſp.24.q.7.n.1.p.458.
Caſalis Benedicti Congregatio quando incepit in Gallia. diſp.24.q.5.n.53.p.418.
Caſeo, & ouis an tempore ieiunij,vbi adeſt conſuetudo,veſci poſſint Abbates, & Monachi. diſp.12.q.9.n.1.p.128.
Caſſinenſis,ſiue Benedictinæ Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.5.n.5.p.386.
Caſtimonia laudatur.diſp.23.q.1.n.3.p.266.
Vide *Caſtitas*.
Caſtitatis in voto temporali, non perpetuo, diſpenſare poſſunt Confeſſarij Regulares.diſp.19.q.8.n.6.p.231.
Si tale votum ad centum annos emittatur,perpetuum cenſetur.n.7.
Item in voto Caſtitatis coniugalis ſeruandæ. num.8.
Niſi ſtatui Religioſo Apoſtolica auctoritate ſit annexum.n.9.
Caſtitatis in voto metu ex aliquo, licèt leui,emiſſo diſpenſare poſſunt Confeſſarij Regulares. diſp.19.q.8.n.17.p.232.
Item,quando dubitatur,an ſit validum,vel reſeruatum. num.18.
Item,in voto Caſtitatis promittendæ.n.19.
Caſtitas eſt de eſſentia ſtatus Religioſi,& debet voto firmari in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam.diſp.21.q.1.p.239.
Caſtitatis amatores eſſe debent Prælati Regulares, quia Religioſi ſunt illam profitentes.diſp.23.q.1.n.1. pag.266.
Eius ſectatores ſunt ciues Sanctorum, & domeſtici Dei n.5.
Caſtitatis votum qui matrimonij contractu violauerit Religioſus,

Religioſus, ab Inquiſitore, non ab Abbate, aut alio Prælato puniendus [illegible] 22.q.3.n.[illegible] p.[illegible]

Caſtitatis voto quomodo obligetur Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem electus. diſp. 23.q.4. n.[illegible] ibid.

Caſtrinantienſis Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 24.q.4.n.29.p.321.

Caſibus pro reſeruatis, & non reſeruatis pœnitentias ſuis Monachis Abbas à Confeſſariis imponendas, taxare poteſt. [illegible] 6.q.[illegible] per [illegible] p.[illegible]8.

Caſus, in quibus poſſunt Religioſi aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis, abſque ipſius licentia confiteri [illegible] 6.q.[illegible] n.1.p.[illegible]

Caſibus à quibuſcunque poteſt Sacerdos quilibet in articulo mortis abſoluere. diſp.6.q.15.n.1.p.81.

Caſus aliquos ſibi reſeruare poſſunt Prælati ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine. diſp.13.q.1.n.1.p.132.

Caſus reſeruandi actus iuriſdictionis eſt, non Ordinis. n.[illegible] ibid.

Caſus ſibi reſeruandi poteſtatem Epiſcopis negantes, ſicut hæreticum incurrunt, ita & eandem Abbatibus negantes hæretici [illegible] q.1.n.6.p.132.

Caſus ſibi reſeruandi poteſtas, etiam in Abbatibus localibus reperitur. n.7.ibid.

Caſuum reſeruatio quem ob finem inuenta eſt. ibid. pag.13[illegible].

Caſum dubium quoad reſeruationem non debet abſoluere Sacerdos. diſp.13.q.2.n.3.p.134

Caſus, quos ex decreto Clementis VIII. poſſunt Abbates ſibi reſeruare, ſic enumerantur,

1. Veneficia, incantationes, ſortilegia.

2. Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eò peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus fiat egreſſio.

3. Nocturna, & furtiua è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

5. Iuramentum falſum factum in iudicio regulari, ſeu legitimo.

6. Procuratio, auxilium, ſeu conſilium ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.

7. Falſificatio manus, aut ſigilli Officialium Monaſterij, aut Conuentus.

8. Furtum de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale.

9. Lapſus carnis voluntarius, opere conſummatus.

10 Occiſio, aut vulneratio, ſeu grauis percuſſio cuiuſcunque perſonæ.

11 Malitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, vel ab inferioribus ad Superiores. diſp.13.q.[illegible] p.[illegible]4.& ſeqq.

Caſuum reſeruatio clare, ac diſtincte facienda. diſp.13. q.[illegible] n.[illegible] p.13[illegible].

Caſus permiſſos à Clemente VIII. non debent Prælati Regulares ſibi reſeruare abſque matura diſcuſſione, & ſecundum prudentiæ, forma, & regula. diſp.13.q.[illegible] n.[illegible] p.141.

Caſus permiſſos ſibi reſeruans Prælatus Regularis abſque iuſta cauſa, an inualide [illegible] ibid.

Caſuum circa actus internos reſeruationem ſibi an reſeruare poſſint Prælati. diſp.[illegible] p.142.

Caſuum reſeruatio non eſt tantùm denegatio facultatis abſoluendi ab illis, ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum, vel per ſe, vel per Confeſſarium coram Superiorem [illegible]

Caſuum reſeruatio propriè non eſt denegatio auctoritatis ab iis [illegible]

Caſibus ab Abbate in Religione reſeruatis non ligantur Nouitij. diſp.1[illegible] n.1.p.142.

Caſibus à reſeruatis iiſdem abſolui poſſunt à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt. [illegible] n.[illegible] & 4.p.1[illegible].

Caſibus à ſe ipſo reſeruatis non ligatur Abbas, ſecùs eſt de caſibus Generali, vel Prouinciali, vel alteri Superiori reſeruatis. diſp.13.q.[illegible] p.143.

Caſibus à reſeruatis abſoluendi poteſtatem quando poſſunt Priores Clauſtrales, & Vicarij Prælatorum concedere. diſp.13.q.[illegible] p.145.

Caſus permiſſos de nouo in abſentia notabili Prælatorum, poſſunt Priores Clauſtrales, & Vicarij ſibi reſeruare. diſp.13.q.8.n.3.ibid.

Caſibus à reſeruatis facultatem Monachum aliquem abſoluendi petens Confeſſarius, debet illam petere in genere, ne Abbas delinquentis in cognitionem veniat. n.4.

Caſibus à reſeruatis abſoluendi facultatem ſi negauerit Abbas, poteſt Confeſſarius pœnitentem abſoluere pro illa vice tantùm. n.6.& n.7.p.14[illegible].

Caſibus à reſeruatis abſolui poſſunt Regulares ſemel abſque ſuorum Superiorum licentia. diſp.13.q.8.n.9. ibid.

Caſum reſeruatum, cui etiam annexa eſt excommunicatio, habens Regularis, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quàm ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat. n.11.& 12.p.146.

Caſibus reſeruatis ſubditur Monachus illius Monaſterij, in quo hoſpes fuerit, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolui. diſp.13.q.10.n.4. pag.148.

Caſibus à reſeruatis ſuis Prælatis virtute Bullæ Cruciatæ vti nequeunt Regulares. diſp.13.q.[illegible] p.149.

Caſibus à reſeruatis Sedi Apoſtolicæ aliàs ſuetis, virtute Bullæ Cruciatæ, & aliorum indultorum data facultate, non venit auctoritas abſoluendi à caſibus Epiſcopis reſeruatis, niſi exprimatur [illegible]

Caſuum reſeruatio an ceſſet per obitum Epiſcopi, qui eos ſibi reſeruauit. diſp.13.q.13.n.5 p.1[illegible].

Caſuum, & [illegible] populo proponentes excommunicantur, prout habetur in Conſtit. 99. Pij V. quæ incipit, *Quam plenam*. diſp.13. q.13.n.110.p.162.

Caſum, vel fraudem fingentes, vt Iudex vadat ad accipiendum teſtimonium alicuius fœminæ, excommunicantur. q.14.n.2[illegible] p.16[illegible].

Caſibus ab iiſdem an poſſint Abbates abſoluere à quibus poſſunt Epiſcopi tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati. diſp.14.q.[illegible] p.1[illegible].

Caſibus à reſeruatis in Bulla Cœnæ Prælatos Regulares abſoluere poſſe qui teneant, recenſentur. diſp.14. q.15. n.1.& quo nitantur fundamento. n.2.p.1[illegible].

Caſus in Sacris Canonibus Summo Pontifici reſeruati, quorum effectus ſunt ſolius Papæ, non autem aliorum Prælatorum. diſp.14.q.15.n.10.p.190.

Caſuum reſeruatio nulla datur in mortis articulo. diſp.14.q.17.n.[illegible] p.19[illegible].

Caſibus ab occultis Bullæ Cœnæ an abſoluere poſſint Abbates.

Vide *Bulla Cœnæ*.

S.Catharinæ Equitum Ordo. diſp.14.q.[illegible] p.4[illegible]8.

Cauenſis Congregationis initium. diſp.24.q.5. [illegible] 22. p.4[illegible].

Cauſa in propria iudex eſſe nemo poteſt. diſp.14. q.34 n.1.p.17[illegible].

Cauſæ maiores Epiſcoporum, vel Superiorum Antiſtitum ſolus Papa [illegible] 14.q.15.n.1[illegible] p.1[illegible].

Cauſæ maiores ad Sedem Apoſtol. referuntur, & quænam illæ ſint. diſp.14.q.1[illegible] p.19[illegible] *Circa ſacris*.

Celebrare poſſunt qui ab exercitio Pontificalium ſunt ſuſpenſi, cùm celebratio propriè ad Pontificalia non pertineat. diſp.2.q.9.n.1.p.15.

Celebrare quoties in anno teneatur ſimplex Sacerdos. diſp. 5. q. 5. n. 1. p. 145.
Quoties Parochus n. 2.
Quoties Religioſi n. 3.
Quoties Abbates curam animarum non habentes. num. 4.
Celebrare an quotidie teneantur Regulares Prælati. num. 5.
Celebrare cooperto capite nullus poteſt ſine licentia Papæ. diſp. 5. q. 9. n. 40. p. 63.
Celebrationis Miſſæ tempus quale aſſignatur ab Eccleſia. diſp. 5. q. 7. per tot. p. 51.
Cellerarij Conuentus an eleemoſynam facere teneantur. diſp. 12. q. 13. n. 1. p. 162.
Cenſuris innodatos vitare nemo tenetur, niſi denunciati ſint. diſp. 2. q. 12. n. 4. p. 17.
Cenſura aliqua innodatus Ordinem ſuſcipiens, noua ſuſpenſione ligatur. diſp. 2. q. 12. n. 17. p. 20.
Cenſuræ contra ſubditos latæ abſolutionem Abbates ſibi reſeruare poſſunt. diſp. 13. q. 3. n. 1. p. 141.
Cenſura à reſeruata an poſſit abſoluere Regularis, qui à caſibus reſeruatis abſoluendi auctoritatem habet. num. 2. An à cenſura ſuper vno è caſibus reſeruatis lata. n. 3.
à Cenſuris Epiſcopo reſeruatis an abſoluere poſſint Regulares. diſp. 13. q. 13. n. 116. p. 163.
à Cenſuris nemini reſeruatis abſoluere poſſunt, & ab omnibus aliis, dummodo in eis non ſit aliqua ſpecialis reſeruatio q. 14. n. 3. p. 165. Poſſunt etiam & Parochi tam ſeculares, quam Regulares. n. 4.
Cenſura in ferenda circumſtantia loci obſeruanda eſt. diſp. 14. q. 2. n. 1. p. 172.
Cenſura dupliciter ferri poteſt, per modum ſtatuti, & per modum ſententiæ, vtrumque explicatur. n. 6.
Cenſuris extraiudicialiter latis an procedere poſſint Prælati Eccleſiaſtici, perſonas ſuas, & Eccleſiarum ſuarum bona defendendo. diſp. 14. q. 3. n. 1. p. 173.
An contra ſubditos. n. 6.
Cenſuris à ſe latis poteſt ſolus Abbas, vel eius ſucceſſor, aut alius ab ipſo delegatus, vel Superiores, Monachos abſoluere. q. 6. n. 2. p. 177.
Cenſuras per inferiores latas ſoluere non poſſunt Prælati Regulares q. 7. n. 2. p. 178.
Cenſura lata ab homine iure ordinario ab eo per abſolutionem tolli poteſt, à quo lata fuit, ſiue eius ſucceſſore, vel ſuperiore. n. 3. ibid.
Cenſurarum Papæ reſeruatarum abſolutio dupliciter in iure Epiſcopis committitur. diſp. 14. q. 9. n. 1. p. 179.
Cenſuris ab homine Papæ reſeruatis an poſſint ſuos ſubditos Abbates abſoluere, à quibus poſſunt Epiſcopi ſuos ratione iuriſdictionis Epiſcopalis. diſp. 14. q. 9. n. 4. p. ead.
à Cenſuris non reſeruatis poteſt Abbas ſuos ſubditos abſoluere. diſp. 14. q. 12. n. 1. p. 182.
Cenſuræ abſolutionem quando Abbas ſibi non reſeruauit, videtur eo ipſo aliis abſoluendi facultatem tradidiſſe. diſp. 14. q. 12. n. 2. p. ead.
Cenſura ab omni ab homine lata ſubditos ſuos Abbas iure ordinario poteſt abſoluere. n. 4.
Cenſuris ab omnibus latis ab inferiori poteſt Superior Prælatus ſubditos ſuos abſoluere, non autem è contra. n. 4.
Cenſurarum ob Ordines malè ſuſceptos, vel collatos abſolutio Summo Pontifici reſeruata eſt. diſp. 14. q. 13. n. 3. p. 182.
Cenſuris ab eiuſmodi nequeunt Prælati ſeculares abſoluere. n. 4. p. 182.
Poſſunt Prælati Regulares n. 5.
Cenſuras quas incurrant Beneficium, vel dignitatem Eccleſiaſticam per ſimoniam realem procurantes, obtinentes, vel conferentes. diſp. 14. q. 14. n. 1. p. 183.
An poſſint Prælati ſeculares ab iis abſoluere. num. 3. pag. 184.
An Regulares Prælati. n. 4.
Certamen ſingulare ineuntes in quibuſuis locis, modis, & formis publicè, vel priuatim, excommunicantur, ſicut conſulentes, ſuadentes, procurantes, fauorem præſtantes, comitantes, equos, & arma commodantes. diſp. 13. q. 13. n. 100. p. 162.
Ceſſatio à Diuinis quibus diebus feſtis ſuſpendi poteſt in Eccleſiis Regularium. diſp. 16. q. 4. per tot. pag. 102. & ſeqq.
Ceſſationis à Diuinis tempore an liceat Baptiſmum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrare. diſp. 16. q. 6. n. 4. p. 106.
Ceſſationis à Diuinis tempore an ſit prohibita Eccleſiaſtica ſepultura. diſp. 16. q. 7. n. 3. p. 106.
Ceſſationis à Diuinis tempore an poſſint in loco ſacro ſepeliri Religioſi. n. 4.
Ceſſatio à Diuinis, à quo tolli poſſit, oſtenditur. diſp. 16. q. 9. n. 1. p. 108.
Ceſſationis à Diuinis tollendæ forma ſeruanda. diſp. 16. q. 9. n. 3. p. ead.
Character imprimitur per ordinationem validam, licèt non licitam. diſp. 2. q. 8. n. 1. p. 14.
Character imprimitur, quocumque tempore Ordines conferantur. diſp. 1. q. 13. n. 12. p. 20.
Characterem validè imprimit, & Ordines confert Abbas excommunicatus, ſuſpenſus, interdictus, vel hæreticus, ab eo tamen ſic ordinati Ordinum ſuſceptorum executione carent. diſp. 2. q. 12. n. 2. p. 16. Limita, niſi eſſet occulta. n. 4.
Charitas in Confeſſariis requiritur. diſp. 6. q. 4. n. 6. p. 68.
Abbates, & Prælati aliquando benefactoribus ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent. diſp. 9. q. 4. n. 1. p. 1. Proui poſſunt. n. 9. p. 101.
Charitas Chriſtiana qualis tempore Apoſtolorum. diſp. 24. q. 1. n. 2. p. 268.
Charitatis Fratrum Congregatio à quo incepit. diſp. 24. q. 4. n. 67. p. 337.
S. Charitonis Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. diſp. 24. q. 2. n. 3. p. 270.
Choro omnes deputati Diuinum Officium in Choro perſoluere tenentur. diſp. 10. q. 2. n. 1. p. 107.
Choro addicti, ſi ibi Horas non perſoluant, in quibus caſibus mortaliter peccent. n. 6. p. ead.
Chriſma neceſſariò ab Epiſcopo conficiendum eſt. diſp. 3. q. 2. n. 1. p. 42.
Chriſma conficere non poſſunt Abbates, ſed tantùm Epiſcopi. n. 2.
Chriſma qualiter conſiderandum in Baptiſmate, & in Sacramento Confirmationis, & an vnum differat ab alio. n. 2. p. ead.
Chriſtianus quoties in anno ad ſacram communionem teneatur. diſp. 6. q. 2. n. 1. 4. & 5. [illegible]
Chriſtianus in terris Turcarum capiens alium Chriſtianum pro mancipio, ſiue eius bona ſurripiens, eſt excommunicatus, necnon & qui ex partibus Infidelium ad partes Fidelium alumina deferunt. diſp. 13. q. 13. n. 48. p. 158.
Chriſtianorum bona naufragio perdita capientes, & non reſtituentes excommunicantur, quæ excommunicatio habetur etiam in Bulla Cœnæ. diſp. 13. q. 14. n. 16. pag. 166.
Chriſtianum aliquem per aſſaſſinos interficientes, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes, vel celantes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. num. 34. pag. 167.
Chriſti merita cum ſola inſtitutione Sacramentis efficaciam præbent, non autem miniſtri fides, & bonitas. diſp. 2. q. 12. n. 1. p. 16.
Chriſtus Sacramenti Confirmationis inſtitutor, licèt an-

Pentecoſtem illi non fuerit communicatum. diſp. 2. n.2.p.42.
Chriſti Equitum Ordo in Liuonia inſtitutus. diſp. 24. q.9.n.29.p.481.
Ciborum circa delectum quicquid præcipitur, cùm ſit tantùm iuris humani, poteſt legitima conſuetudine abrogari. diſp. 12.q.9.n.2.p.128.
Cigni Equitum Ordo quo tempore inſtitutus. diſp. 24. q.9.n.16.p.479.
Ciſtercienſes Abbates & alij quatuor Coabbates habent priuilegium conferendi Ordines Subdiaconatus, & Diaconatus. diſp.2.q.5.n.8.p.10. Refertur illud priuilegium n.11.p.11.
Ciſtercienſis Monachus aliquid committens contra Conſtitutionem de exemptione Monialium ab eodem Ordine, eſt excommunicatus. diſp. 13. q. 13. n.63.p.159.
Ciſtercienſium Ordinum Fratres in Eccleſiis violentiam facientes excommunicantur n.64.p.161.
Ciſtercienſis Congregationis initium. diſp. 24. qu. 5. n.28.p.404.
Ciſtercienſis Congregationis in regnis Caſtellæ, Legionis Galliciæ, & Aſturiæ inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n.48.p.415.
Ciſtercienſis Congregationis Regularis obſeruantiæ in Regnis Caſtellæ & Legionis inſtitutio. diſp. 24. q.4. n.50.p.416.
Ciſtercienſis Congregationis S. Benedicti in Italia inſtitutio. diſp. 24.q.5.n.52.p.417.
Ciſtercienſis Congregationis in Aragonia inſtitutio. diſp.24.q.5.n.61.p.422.
Item Ciſtercienſis Romanæ.n.63.p.423.
Item Calabriæ, & Lucaniæ.n.65.p.423.
Citatio facta ab Epiſcopo contra Regulares, niſi exprimat verum fundamentum iuriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo iure nulla. diſp.14.q.4.n.10.p.175.
Ciues Romani homicidam, & exulem ab officio reuocantes, & ei ſaluum conductum, etiam ad diem vnum, facientes, excommunicantur. diſp. 13. q.13. n.50.p.158.
Ciuitas à ſacris interdici non poteſt ob debitum pecuniarum domini, vel officialium, vel priuatarum perſonarum, ſine ſpeciali conſenſu Papæ. diſp. 14. q.15.p.191.
Clauium in contemptum, vel ſub ſpe, & fiducia priuilegiorum cenſuræ a Monachis incurſæ, an poſſint ab Abbate, vel Superiore ſolui. diſp.14. quæſt.16. per tot p.192.
Clauſtrales recipientes, aut dantes habitum ſuæ Religionis Fratribus S. Franciſci de Paula profeſſis ſine licentia Papæ, excommunicantur. diſp. 13. qu. 13. n.96.p.161.
Clauſula, Motu proprio, & ex certa ſcientia, quid operetur in priuilegiis. diſp.2.qu.17.n.4.p.26.
Clauſula, *pro rata temporis, & officio omiſſi*, quomodo intelligatur, oſtenditur. diſp.10.q.11.n.2.p.114.
Clauſuram Monialium ad reſtituendam, & conſeruandam Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.64.p.169.
Clementinam Exiui de Paradiſo. de verb. ſign. commentantes excommunicantur. diſp. 13.q.14.n.52.p.168.
Clericorum ſecularium ordinatio ad ſolos Epiſcopos pertinet diſp.2.q.7.*in dub. Card. Seraph.* n.4.p.13.
Clericorum appellatione Religioſi in odioſis non veniunt. diſp.2.q.15.n.5.p.24.
Clericorum appellatione in fauorabilibus veniunt Religioſi, & Moniales. diſp.2.q.15.n.7.ibid.
Clericorum appellatione in odioſis veniunt Religioſi in materia æqualiter vtroſque tangente. diſp.2.q.15.n.8. ibid.
Clerici ſeculares non poſſunt Dimiſſoriales literas ab Abbatibus accipere diſp.1.q.16.n.1.p.35. Limita, niſi eſſent Ordinarij priuatiuè ad Epiſcopum.n.2.
Clerici Societatis Ieſu, quos Scholares vocant, ordinari poſſunt cum titulo paupertatis, ſicut alij Regulares. diſp.2.q.40.n.9.p.37.
Clerici qui ſcienter, & ſponte admittunt excommunicatos à Papa ad diuina Officia, & ad Sacramenta, ſunt excommunicati, concurrentibus tamen quinque requiſitis. diſp.13.q.13.n.7.p.155.
Clerici inducentes aliquem ad vouendum, iurandum, & promittendum ſe ſepulturam in eorum Eccleſia electurum, vel vt electam non mutaturum, excommunicantur per *Clement. cupientes, de pœnis*, & à ſolo Papa abſoluuntur. n.14.p.156.
Clerici prouiſi de Eccleſia, non ſeruantes iuramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum, vel in quorum fauorem beneficia reſignantur, excommunicantur. n.39.p.158.
In Clericos violentas manus inferentes excommunicantur. diſp.13.q.13.n.78.p.160.
Clericis talias imponentes & Clerici illas ſoluentes an excommunicentur. n.80.ibid.
Clerici Cameræ Apoſtolicæ, Notarij, & Officiales, & eorum miniſtri in cauſis iuxta propriam eorum tribunalis naturam non ſpectantibus quoquo modo ſe intromittere præſumentes excommunicantur. n.103.p.161.
Clerici habentes officium Vicecomitis, vel Præpoſiti ſecularis, excommunicantur, ſi admoniti non deſiſtant. diſp.13.q.14.n.13.p.166.
Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas propriis beneficiis, vel bonis ſpoliantes, ſiue per ſe, ſiue per alios iniuſtè proſequentes, aut eorum conſanguineos, ſiue Eccleſias, aut Monaſteria, eò quòd noluerint eum eligere, pro quo ipſi rogarunt, excommunicantur. n.20.ibid.
Clerici percuſſio grauis, & enormis ſemper in iure intelligitur excepta, & Apoſtolicæ Sedi reſeruata. diſp.14. q.10.n.2.p.181.
Clericum ſecularem percutiens Religioſus à quónam abſolui poſſit. n.3.
Clericus ſecularis Minoribus Ordinibus initiatus, vt Epiſcopus creetur, ſolus Papa concedere poteſt. diſp.14. q.5.n.10.p.190.
Clerici ſeculares dignitatem, vel perſonatum, aut parochiale beneficium habentes, ſi leges, aut medicinam audiant, non poſſunt ad Ordines promoueri ſine licentia Papæ. diſp 14. q.15.p.192.
Clerici vt à dominis temporalibus capiantur, procurantes Abbates, & alij Prælati, vt beneficia reſignent, vel ne citati ad Curiam Romanam ad diem ſibi aſſignatum comparere poſſint, à fructibus ſuarum Eccleſiarum per triennium ſuſpenduntur. diſp.15.q.5.n.6.p.196.
Clero interdicto, non cenſentur Religioſi interdicti. diſp.16.q.2.n.1.p.201.
Clerici, & Religioſi an tempore interdicti poſſint in loco ſacro ſepeliri. diſp.16.q.7.n.2.p.207.
Clerici, & Religioſi an tempore ceſſationis poſſint in loco ſacro ſepeliri n.4.
Clericos in ſacris conſtitutos, vel profeſſus, ſi cum vidua, vel corrupta, aut duplex init matrimonium, quis poſſit in huiuſmodi bigamia cum illo diſpenſare, oſtenditur. diſp.17.q.3.n.6 limita, vt num.7.p.211.
Clericorum Hoſpitalariorum Congregatio à quo incepit diſp.24 q.4.n.81.p.348.
Item Clericorum vitæ communis n.82.ibid.
Clericorum Regularium infirmis miniſtrantium. n.87.p.353.
Clericorum Minorum Regularium.n.88.p.360.
Clericorum Regularium inſtitutiones ſub particularibus inſtitutis degentes ſunt,

Clericorum Societatis Ieſu. diſp.14.q.8.n.1.p.469.
De Oratorio S.Philippi Nerij.n.2.p.471.
Eorumdem in Gallia.n.3.p.473.
Item Matris Dei Lucæ n.4.p.475.
Oblatorum S.Ambroſij.n.5.p.476.
Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. n.6.p.477.
Cluniacenſis Congregatio in Burgundia quo tempore extructa.diſp.24.q.5.n.14.p.396.
Cochlearis Equitum inſtitutio.diſp.24.q.9.n.33.p.480.
in *Cœmeterio* ſepelientes extra caſus à iure conceſſos vt excommunicatos publicè, vel nominatim, interdictos,ſeu vſurarios publicos,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.59.p.167.
Cœnobitarum, & Eremitarum Monachorum diſtinctio vnde exorta.diſp.24.q.1.n.5.p.268.
Cœnobitarum inſtitutio à B. Marco Euangeliſta in Eccleſia Alexandrina.n.6..
Coëpiſcopi olim Subdiaconatum conferebant,etſi ſimplices Sacerdotes eſſent.diſp.2.q.5.n.2.p.10.
Cognitio ſuipſius cur difficillima, aliorum verò facilis. diſp.2.q.1.n.2.p.1.
Collatio Sacramentorum in quo conſiſtit.diſp.2. q.4.n.3. pag.10.
Collatio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, & nullum ius tribuit.diſp.14.q.14.n.1.p.183.
Collatio Ordinum. Vide *Ordo*.
Collecta pro mortuis non ſunt neceſſariò dicendæ in Miſſis Triginta S.Gregorij, quando dicitur Miſſa de Sancto diſp.5.q.9.n.33.p.62.
Collectas Clericis,vel Eccleſiis imponentes Laïci, ſeu iuriſdictionem eorum vſurpantes,ſi non deſiſtunt,excommunicantur,quæ excommunicatio hodie reſeruatur in Bulla Cœnæ.diſp.13.q.14.n.15.p.166.
Collegiata Regulares tenentur ad Miſſam Conuentualem, & Horas Canonicas canendas ex vi Regulæ & conſuetudinis Regulam interpretantis. diſp. 5. qu. 9. n.36 p.62.
Collegia, Communitates, & Monaſteria ſuſpendi poſſunt,licèt non excommunicari diſp.15.q.3.n.1.p.195.
Columbæ Equites à quo inſtituti.diſp.24.q.9.n.23.p.480.
Comitem in Senatorem Romanum eligentes,excommunicantur excommunicatione Papali. diſp.13. qu.13. n.10.p.156.
Commendatarius poteſt quicquid titularis,ratione dignitatis.diſp.8.q.5.n.1.p.97.
Commendatarius Abbas poteſt matrimoniorum denunciationes remittere.diſp.8.q.5.n.2.ibid.
Commendatarius Abbas,an teneatur Diuinum Officium recitare.diſp.10.q.5.per tot.p.108.
Vide *Abbas*.
Commentantes Clem Exiui de Paradiſo,de verb.ſignif. excommunicantur.diſp.13.q.14.n.52.p.168.
Commiſſarij delegati ad cognoſcendum de alienatione bonorum Eccleſiæ, ſi cedat in euidentem vtilitatem, & timore,vel amore alienationi conſentiunt, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.38.p.158.
Commiſſarij Epiſcopi, aut Capituli Sede vacante deputati in cauſis fidei, qui prætextu ſui officij Inquiſitionis illicitè ſumunt pecuniam, excommunicantur, ſicut & qui ſcienter confiſcant bona Eccleſiaſtica. diſp.13.q.14.n.46.p.168.
Commiſſiones Apoſtolicas,intimationes,publicationes,& affixiones in Romana Curia præſentantes, præter Curſores,excommunicantur. diſp.13.q.14 n.69.p.169.
Commodato aliquid Monachus abſque expreſſa Abbatis licentia, paupertatis voti reus cenſetur. diſp.22. q.10.n.1.p.260.
Communicare in diuinis an poſſint ſubditi cum ſuis Prælatis.diſp.14.q.5.n.2.& 6. p.176.& 177.
Communicare cum ſuis ſubditis excommunicatis non poſſunt Prælati ſeculares.diſp.14.q.5.n.4.p.176.
Communicare cum ſuis Nouitiis excommunicatis poteſt eorum Magiſter,quia eorum eſt magiſter ſpiritualis.n.5.ibid.
Communicare poteſt filius cum patre ſuo excommunicato n.6.pag.177.
Communitatem humanam ſine aliquo gubernatore conſiſtere poſſe,impoſſibile eſt.diſp.1.q.1.n.1.p.1.
Communionis ſacræ præcepto quoties in anno teneantur ſeculares.diſp.6.q.20.n.1.& 5.p.89.& 90.
Quoties Regulares,& an eos poſſint Abbates compellere.n.2.4.5.
Communio Paſchalis quomodo accipienda, vt Præcepto Eccleſiaſtico à fidelibus ſatisfiat. diſp. 5. q.3. n.3. pag.46.
Vide *Eucharistia*.
Commutandi vota ordinariam facultatem habet, cui in iis diſpenſandis eadem conceſſa eſt. diſp.20. q.1. n.1. pag.233.
Commutare ſubditorum vota poſſunt Abbates,& Prælati diœceſim habentes cum iuriſdictione.n.2.
Item Prælati Regulares.n.3.
Commutare poſſunt Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum non ſolum votum principale,ſed etiam votum non petendæ illius commutationis. diſp. 20 q.2.n.8.p.237.
Commutare iterum atque iterum poſſunt Prælati & Confeſſarij Regulares etiam ſecundum votum, in quod prius commutatum eſt.n.9.
Commutari poſſunt vota in melius propria auctoritate. diſp.20.q.3.n.2.ibid.
Commutare poſſunt Confeſſarij & Prælati vota in minus virtute Bullæ Cruciatæ,& Iubilei.n.8.p.238.
Commutando aliquid Religioſus ſine Superioris expreſſa, vel præſumpta licentia, vitio paupertatis peccat. diſp.22.q.10.n.1.p.260.
Niſi materiæ paruitas excuſet.n.2.
Commutatio voti an inuito vouente fieri poſſit per Abbatem,oſtenditur.diſp.20.q.1.n.5.p.235.
Commutatio voti an neceſſariò in Confeſſione ſit facienda,oſtenditur.diſp.20.q.2.n.5.ibid.
Commutatio votorum fieri poteſt in æquale, ſi ſit euidenter tale, & poteſt fieri talis commutatio à vouente ſine Confeſſario.diſp.20.q.3.n.3.& 4.p.237.& ſeq.
Commutatio certiſſima eſt, ſi fiat auctoritate Superioris.n.5.pag.238.
Commutatio votorum expoſcit cauſam iuſtam vltra auctoritatem, ſecùs autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilei.diſp.20.q.3.n.9.& 10.ibid.
Compoſtellanæ peregrinationis votum ex priuilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarij, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.51.pag.158.
Conceptionem B.Virginis ſine peccato originali, defendentes, vel negantes,qui hæreticos eſſe aſſeruerint, vel mortaliter peccare,excommunicantur.diſp.13.q.13. n.77.p.159.
Conceptionis B.Mariæ Equitum Ordo ſub Regula B. Franciſci à quo inſtitutus.diſp.24.q.6.n.12.p.455.
Conceſſione in generali non veniunt ea,quæ quis veriſimiliter conceſſurus non eſſet.diſp.6.q.8.n.4.p.82.
Conceſſione in generali non veniunt ea,quæ ſpecialiter expreſsa denegarentur.diſp.22.q.12.n.8.p.74.
Conceſſum in caſu,non debet intelligi conceſſum ſemper, & vbique.diſp.10.q.6.n.5.p.109.
Conceſſum cenſetur quicquid expreſsè prohibitum non reperitur.diſp.15.q.4.n.1.p.196.
Conciliaria decreta requirunt ſpecificam, & expreſſam derogationem.diſp.6.q.17.n.6.p.88.
Concilium Generale,& eius Conſtitutiones probare,improbare,vel interpretari ſolius eſt Sum.Pontif.diſp.14. q.15.p.191.verſ.*Circa Iuris*.
Concilium Lateranenſe & Tridentinum quid ſtatuerit

contra

contra prædicantes ſcandala,errores,diuinationes,& alia eiuſmodi.diſp.11.q.3.n.2.p.120.

Concilij Tridentini diſpoſitio reſtringit poteſtatem olim Abbatibus conceſſam minores Ordines conferendi. diſp.2.q.7 *in dub.Card.Seraph.*n.1.p.13.

Concilium Tridentinum ab Abbatibus poteſtatem Ordines conferendi reuocauit diſp.2.q.1.n.1.p.15.

Concilium Tridentinum doctrinam,& ſufficientiam in ordinandis requirit.diſp.2.q.10.n.4.pag.29.

Concilium Trident. *ſeſſ.*23. *cap.* 15. non tollit facultatem Regularibus confitendi Confeſſariis non approbatis ab Ordinario de Abbatis licentia.diſp.6.q.8. n.9.p.74.

Concilij Tridentini Decretis vbi non reperitur expreſſe cautum,quòd debeat fieri derogatio ſpecifica, intelligitur facta ex clauſulis generalibus. diſp. 6. q.17. n.7.p.88.

Concilij Tridentini decretum in *cap.* 10. *reform.* §. *Ad hæc*,non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed reſtituere Epiſcopis iuriſdictionem excluſiuè ad Decanum, Archidiaconum,& alios inferiores. diſp.8.q.6.num.1. & 4. p.97. & ſeq.

Concilium Tridentinum quid ſtatuat circa munus prædicationis.diſp.11.q.2.n.1.p.118.

Concilium Tridentinum gloſſantes excommunicantur per Conſtitutionem Pij IV diſp.13.q.13.n.40.p.158.

Concilium Tridentinum Epiſcopis facultatem ab hæreſi occulta ſubditos abſoluendi conceſſit. diſp. 14.q.17. n.1.p.192.

Conditiones requiſitæ in Abbate, vt poſſit Ordines conferre.diſp.2.q.2.n.1.p.9.

Conditiones quaſlibet in limine fundationis fundator apponere poteſt,etiamſi ſint contra ius. diſp.5. q.10. n.7.p.64.

Confeſſarius proprius,& Sacerdos Monachorum eſt Abbas.diſp.6.q.1.n.1 p.65.

Confeſſarij,etiam ab Epiſcopis approbati, non poſſunt Religioſorum Confeſſiones audire,& quare? ibid.

Confeſſarius admiſſus in Monaſterio ab Abbate ad confeſſiones Monachorum,non poteſt excipere confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubiecto.diſp.6.q.1.n.4.p.65.

Confeſſarius ab Abbate pro Monachis approbatus,non debet approbari à Diœceſano,ibid.

Confeſſario cuilibet, ſiue Regulari,ſiue ſeculari confiteri poſſunt Monachi itinerantes.num.6.p.66.

Confeſſarios in ſuo Monaſterio inſtituere tenentur Regulares Prælati.diſp.6.q.2.n.1 p.66.

Confeſſarij ab Abbate in Monaſterio pro Monachis deputati, an poſſint audire confeſſiones eorum,qui adhuc ſub cura Magiſtri exiſtunt.diſp.6.q.3.n.2.p.67.

Confeſſarios Abbas quot in Conuentu deputare debeat. diſp.6.q.4.n.1.ibid.

Confeſſarij ab Abbate deputati debent eſſe docti, & quanta ſcientia in eis requiratur.num.2.& 3.

Confeſſarius Conuentualibus quæ ſcientia neceſſaria. n.2.3 & 4.p.67.

Quæ prudentia,& in quo conſiſtit.n.5.

Quæ charitas.n.6.

Confeſſarius erga pœnitentem patris officium exercere debet diſp.6.q.4.n.6.p.68.

Confeſſarius expoſitus à Superiore pro audiendis confeſſionibus virorum,exceptis confeſſionibus fœminarum, excipiens tamen illas vigore Iubilei, an poſſit puniri.diſp.6.q.4.n.7.p.ead.

Confeſſarium ſibi eligendi facultas ſolùm Prælatis conceditur.diſp.6.q.6.n.3 p.69.

Non ſimplicibus Sacerdotibus.ibid.

Confeſſarium ſibi eligendi ab Abbate facultatem habens,confiteri poteſt cuicunque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo,niſi in facultate ſibi conceſſa id præſcriptum fuerit.n.8 pag.70.

Non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas n.9.ibid.

Confeſſariis etiam à Papa iuriſdictionem generalem omnium confeſſiones audiendi habentibus, Religioſi confiteri nequeunt, quibus prohibitum eſt aliis confiteri,quàm à ſuis Prælatis deſtinatis.ibid n.10.

Confeſſarium ſibi eligere virtute Bullæ Cruciatæ an poſſint Regulares abſque Prælatorum ſuorum licentia.diſp.6.q.7.n.1.2.p.71.& ſeq.aut virtute Indulgentiarum per modum Iubilei conceſſarum.n.4.p.72.

Confeſſarium quem maluerint an ſibi Iubilei tempore poſſint eligere Regulares n.5.p.73.

Confeſſarius Regularis ab Epiſcopo approbatus,prohibitus tamen ab Abbate, an poſſit eligi in Confeſſarium virtute Bullæ Cruciatæ.n.7.ibid.

Confeſſarium ſibi eligendi facultatem Monachis ſuis poteſt Abbas concedere.diſp.6.q.8.n.2.ibid.

Confeſſarium eligendi facultas concedentis poteſtatem excedere non poteſt.num.3.ibid.

Confeſſarium eligendi facultas generaliter conceſſa non extenditur ad reſeruata.n.4.p.74.

Confeſſarium eligendi facultas ſufficit,quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato,nec requiritur licentia inferioris. n.5.ibid.

Confeſſarium eligendi facultas conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo,nullius eſt momenti.n.6. ibid.

Confeſſarium eligendi facultas quantum duret. diſp.6 q.9.per tot.p.74.

Confeſſarium quemcunque ab Ordinario non approbatum poſſunt ſibi Generales Abbates exempti, & Summo Pontifici immediatè ſubiecti eligere. diſp.6. q.10.n.1.p.74.& n.3.p.75.etiamſi longè à Monaſterio abſint.n.6.

Confeſſarium eligere,etiam ab Ordinario non approbatum, poſſunt Conuentuales Abbates exempti tam qui per electionem,quàm qui aliter inſtituuntur. n.2. pag.75.

Confeſſarium ſibi eligendi tempore Iubilei facultatem habentes, non poſſunt Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere n.4.ibid.

Confeſſarium ſemel electum poteſt Abbas ad libitum mutare,& alium eligere.n.5.ibid.

Confeſſarium ſi ſibi Prælatus Regularis excommunicatus eligat,an poſſit ab eo abſolui.n.8.ibid.

Confeſſarium alium an eligere ſibi poſſint Prælati locales Generali,vel Prouinciali præſente.num.9.ibid.

Confeſſarium Sacerdotem non ſubditum an poſſint Prælati locales eligere.n.11.p.78.

Confeſſarij Regulares ab Epiſcopo approbati non debent impediri, vt ſuorum pœnitentium ægrotorum confeſſiones in proprijs domibus excipiant. diſp. 6. q.12.n.10.p.79.

Confeſſariorum Regularium auctoritas extenditur ad omnes Diœceſes,in quibus approbati ſunt.diſp.6.q.13. n.3.p.80.

Confeſſarij Regulares ſine licentia audientes confeſſiones peccatorum venialium, & mortalium, etiam confeſſorum,poſſunt ab Abbate puniri.diſp.6. q. 15. n.4.p.81.

Qualenam peccatum committant id facientes. n. 5. & 9 ibid.& ſeq.

Confeſſarij ab Abbatibus deputati, ſemel in vita,atque in mortis articulo,plenariè Monachos abſoluere poſſunt.diſp.9.q.5.n.1 p.102.

Confeſſarios in ſuo Monaſterio deputare tenetur Abbas, quibus,quando neceſſitas poſtulauerit, facultatem à reſeruatis abſoluendi tradat.diſput.13.quæſt.8. num.1. pag.145.

Confeſſarius petens ab Abbate facultatem abſoluendi aliquem Monachum à reſeruatis, debet illam petere in genere, ne Abbas in delinquentis cognitionem deuenire poſſit. n.4. ibid.

Confeſſarius poſtulans auctoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis pro vna perſona, poteſt illa facultate vti pro ſeipſo. n.8. p.146.

Confeſſariis poteſt Abbas pœnitentias culpis reſeruatis iniungendas taxare. diſp.13. q.9. n.1. p.146.

Confeſſarium ad ſibi eligendum Bulla Cruciatæ, vel aliis indultis vti nequeunt Regulares abſque ſuorum Prælatorum licentia. diſp.13. q.12. n.3. p.149.

Confeſſariis Regularibus quibus priuilegiis facultas conceditur abſoluendi à quibuſcunque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis. diſput.13. quæſ.13. num.1. pag.153.

Confeſſarij Regulares poſſunt familiares, ſeu famulos laicos intra ſepta Monaſteriorum commorantes à caſibus locorum Ordinariis reſeruatis, & pro tempore reſeruandis abſoluere. diſp.13. q.13. n.4. pag.155.

Confeſſarij vigore priuilegij Sixti IV. commutantes vnum ex quinque Votis, excommunicantur per Extrauag. *ſi Dominici* 2. *de pœnit*. diſput. 13. quæſ. 13. n.61. p.158.

Confeſſarij ſeculares, vel Regulares abſoluere præſumentes à caſibus clarè, vel dubiè in Bulla Cœnæ contentis, aut ab aliis caſibus Papalibus, vel Epiſcopalibus, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.100. p.161.

Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum poſſunt abſoluere ab excommunicatione incurſa ob procurationem ad duellum, effectu non ſecuto. diſp. 13. q.13. n.113. p.162.

Confeſſarij Regulares poſſunt in virtute priuilegiorum abſoluere mulieres intrantes Monaſteria Regularium ſub prætextu cuiuſcumque priuilegij. n.114.

Confeſſarij Regulares abſoluere poſſunt ingredi volentes Religionem à caſibus Epiſcopo reſeruatis. n.115.

Confeſſarij Regulares virtute priuilegij in quibus votis diſpenſare poſſunt. diſp.19. q.8. a num.5. ad n.33. p.231. & ſeqq.

Vide *Votum*.

Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum an, & quando poſſint diſpenſare, vbi Papa diſpenſationem denegauit, vel denegare conſueuit. diſp.19. q.9. n.3. p.234.

Confeſſarij Regulares an poſſint ſecularium vota commutare. diſp.20. q.2. per tot. p.235. & 236.

Confeſſiones audiendi licentia non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, & quæ poteſtatem audiendi non habeat. diſp.2. q.7. in dub. Card. Seraph. num.7. pag.2.

Confeſſionem Monachi ſui audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi concedere. diſp.6. q.2. per tot. p.66.

Confeſſio nulla eſt, ſi Monachus confiteatur ſine licentia Abbatis. diſp.6. q.8. n.7. p.74.

Confeſſio quid ſit? diſp.6. q.12. n.1. p.77.

Confeſſiones ad audiendas non eſt idoneus quilibet Sacerdos, ſed approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habens. diſp.6. q.12. n.2. ibid.

Confeſſiones ſecularium non audire poſſunt Monachi, niſi ab Ordinario approbati. n.3.

Et an ſint ſuis Prælatis, ſiue Ordinariis præſentandi. num.4.

ad Confeſſiones audiendas approbationem petere Monachis an ſufficiat, etſi non obtineatur. n.5.

Confeſſiones ſecularium audire poſſunt Regulares approbati ab Epiſcopo, etiam contradicente Parocho. diſp.6. q.13. n.1. p.80.

Quamuis in licentiis ipſis conceſſis dictum, ſit quòd Parocho renuente non vtantur. n.2. ibid.

Confeſſiones abſque noua approbatione poſſunt Religioſi in aliena Diœceſi audire ſubditorum illius Diœceſis, in qua approbati ſunt. diſp.6. q.14. n.4. p.81.

Confeſſiones ſecularium abſque licentia ſuorum Superiorum audire non poſſunt Regulares. diſp.6. q.15. n.1. p.81. & n.7. p.82.

Amplia tamen, vt n.8.

Confeſſiones audire, & à caſibus quibuſcumque in articulo mortis abſoluere poteſt Sacerdos quilibet. n.2. p.82.

Confeſſiones ſine Abbatis licentia exceptæ à Confeſſoribus Regularibus, an validæ ſint. diſp.6. q.15. n.6. p.82. Limita tamen, vt n.10. ibid.

Confeſſiones, quas audiunt Superiores Regulares, electi, ſeu deputati poſt confirmationem Bullæ Gregor.XV. non obtenta Epiſcopi approbatione, nullæ ſunt. diſput.6. q.16. in Declar. S. Congr. Concil. verſ. *Ad* 8. p.86.

Confeſſiones ſecularium non poſſunt Abbates audire, niſi admittantur ab Ordinariis. diſp.6. p.17. n.1. p.87.

Confeſſiones ad excipiendas ſi ſemel fuerit approbatus Abbas, vel Monachus, ſi reuocetur facultas abſque iuſta cauſa, an denuò validè confeſſiones excipiat. diſp.6. q.17. n.3. ibid.

Confeſſiones ſecularium audire poſſent Abbates, ſi poſt Concil. Trident. & Conſtitutionem Pij V. aliquod ſpeciale priuilegium haberent. n.5. p.88.

Confeſſiones generales ex Eccleſiæ vſu laudantur, quantò enim pluribus quis confitebitur in ſpe veniæ turpitudinem criminis, tantò faciliùs conſequetur miſericordiam confeſſionis. diſp.6. q.18. n.1. p.88.

Confeſſio cui Regulares ſingulis menſibus obligati ſunt, etiamſi de venialibus eſſet, ſub mortali culpa non obligat. diſp.6. q.21. n.5. p.91.

Confeſſionem, & abſolutionem Sacramentalem poſſe fieri inter abſentes qui aſſerunt, excommunicantur. diſp.13. q.13. n.70. p.159.

Confeſſionalia Sixti IV. ceſſauerunt. diſp.18. q.13. num.5. pag.225.

Confeſſores Regulares poſſunt abſoluere ſemel in vita à ſuſpenſionibus, & irregularitatibus ſuos conſubditos. diſp.2. q.13. n.20. p.20.

Confeſſores approbare poſſunt intra ſuos terminos Abbates habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in populum ſibi ſubiectum exemptum à iuriſdictione Epiſcoporum. diſp.6. q.11. n.1. p.76.

Confeſſores approbare eſt actus iuriſdictionis, non Ordinis. ibid. n.2.

Confeſſori quæ iuriſdictio neceſſaria. diſp.6. q.12. num.1. pag.77.

Confeſſores Monialium quinam ab Epiſcopo approbandi, qui verò non egeant. diſp.6. q.16. in Declar. S. Congreg. verſ. *Ad* 6. p.86.

Confeſſores Regulares approbati ad ſecularium confeſſiones audiendas, an cenſeantur etiam approbati ad Monialium ſibi ſubiectarum. ibid. verſ. *Ad* 9.

Confeſſores an à ieiunio excuſari poſſint. diſp. 12. q. 6. n.1. p.126.

Vide *Confeſſarius*.

Confiteri in quibus caſibus poſſunt Religioſi aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis abſque ipſius Abbatis licentia. diſp.6. q.6. n.1. p.69.

Confiteri regulariter nequeunt Religioſi, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conuentu deputatis. diſp. 6. q. 6. n.2. ibid.

Confiteri cui debeat Religioſus peregrinans. diſp.6. q.6. n.4. & 7. ibid. & p.70.

Cui hoſpes, in aliquo ſui Ordinis Monaſterio. n.6.

Confiteri poſſunt Monachi de licentia Abbatis Confeſſarius ſecularibus non approbatis ab Ordinario. diſp.6. q.8. n.8. p.70.

Confidentia

Confidentia Beneficia Eccleſiaſtica retinentes, aut palam, & occultè recipientes, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 45. p. 158.

Confirmatio cum clauſula *Motu proprio, & ex certa ſcientia*, quid operetur in priuilegiis. d. 2. q. 17. n. 4. p. 26.

Confirmatio eſt verum nouæ legis Sacramentum à Chriſto inſtitutum, licèt alicui non fuerit collatum ante feſtum Pentecoſtes. diſp. 3. q. 1. n. 1. p. 41.

Confirmationis Sacramenti materia, & forma quæ? ibid. n. 3. & 4.

Confirmationis Sacramentum an poſſit Abbas validè adminiſtrare. ibid. n. 5.

Confirmationis ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. n. 6.

Confirmationis Sacramenti collatio ſimplici Sacerdoti committi non poteſt. diſp. 3. q. 1. n. 13. p. 42.

Confirmatio eſt actus Ordinis Epiſcopalis, ſiue Sacerdotalis, qui conſuetudine præſcribi non poteſt. diſp. 3. q. 1. n. 11. p. ead.

Confirmationis collatio poteſt ſimplici Sacerdoti, etiam nulla exiſtente cauſa, à Summo Pontifice committi. ibid. n. 12.

Confiſcationes, & bannimenta alteri quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes Gubernatores, & alij Sedis Apoſtolicæ Officiales excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 72. p. 170.

Sacra Congregationis Epiſcoporum, & Regularium circa abſoluendi facultatem à caſibus Sedi Apoſtolicæ, & Ordinario reſeruatis declaratio. diſp. 14. q. 15. n. 6. pag. 186.

Congregationes in quatuor præcipuis Regulis, ſcilicet, S. Baſilij, S. Auguſtini, S. Benedicti, & S. Franciſci inſtitutæ eo ordine enumerantur,

Sub S. Baſilij Regula militant,

S. Baſilij Monachorum Ordo in partibus Orientalibus. diſp. 24. q. 4. n. 1. p. 302.

S. Baſilij Monachorum Ordo in Italia, & Sicilia. n. 3. p. 303.

Armenorum Congregatio n. 4. p. 304.

Monialium Sancti Baſilij Congregatio. n. 6. ibid.

Equeſtres Militiæ ſub eadem Regula inſtitutæ. n. 7. pag. 305.

Milites S. Lazari. n. 8. p. 306.

Congregationes Religioſæ & Equeſtres Ordines ſub Regula S. Auguſtini militantes eo ordine recenſentur,

Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 24. q. 4. n. 2. p. 309.

S. Frigdiani Canonicorum Regularium Congregatio. n. 3. p. 311.

S. Iacobi de Spata Canonicorum Regularium Congregatio. n. 4. ibid.

S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio. n. 5. ibidem.

Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 6. p. 312.

Aroaſienſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 7. p. 313.

Mortarienſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 8. p. ead.

Marbacenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 9. p. 314.

S. Quintini Beluacenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 10. ibid.

S. Laurentij de Plebe Martyrum, ſiue de Vlrio, Canonicorum Regularium Congregatio. n. 11. ibid.

S. Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 12. ibid.

S. Sepulchri Canonicorum Regularium Hieroſolymitana Congregatio. n. 13. p. 315.

S. Mariæ ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio. n. 14. p. 316.

S. Iacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio. n. 15. p. 317.

S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 16. ibid.

S. Mariæ de Creſcentiaco. n. 17. p. 318.

Vallis Viridis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 18. ibid.

S. Antonij de Vienna Canonicorum Regularium Congregatio. n. 19. ibid.

Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 20. ibid.

Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 21. p. 319.

Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio. n. 22. ibid.

Vuindeſinenſium Canonicorum Regularium Congregatio. n. 23. ibid.

Nuſſienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 24. p. 320.

S. Demetrij Canonicorum Regularium Congregatio. n. 25. ibid.

S. Spiritus Canonicorum Regularium Congregatio. n. 26. ibid.

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio. n. 27. ibid.

S. Petri de Monte Gerbulo Canonicorum Regularium Congregatio. n. 28. p. 321.

Caſtrinantionis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 29. ibid.

S. Saluatoris de Bononia Scopetinorum Canonicorum Regularium Congregatio. n. 30. ibid.

Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio. n. 31. p. 323.

S. Georgij de Alga Canonicorum Congregatio. n. 32. ibid.

S. Marci apud Mantuam Canonicorum Congregatio. n. 33. ibid.

Cruciferorum à B. Cleto inſtitutorum Canonicorum Regularium Congregatio. n. 34. p. 324.

S. Spiritus in Saxia Canonicorum Congregatio. n. 35. ibid.

Congregationes Eremitarum ſub Regula S. Auguſtini. n. 36. p. 325.

S. Gulielmi Eremitarum Congregatio. n. 37. ibid.

Iambonitarum Eremitarum Congregatio. n. 38.

S. Hieronymi in Hiſpania, Eremitarum Congregatio. n. 39. p. 326.

B. Petri de Piſis, Eremitarum Congregatio. num. 40. ibid.

S. Auguſtini Conuentualium Eremitarum Congregatio. n. 41. p. 328.

Illicetana S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia. n. 42. ibid.

Carbonaria, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 43. ibid.

Perugina Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 44. ibid.

Lombardiæ, Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 45. ibid.

S. Mariæ Montis Hortonæ, S. Auguſtini Congregatio Eremitarum de Obſeruantia. n. 46. p. 329.

Batiſtellorum S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia n. 47. ibid.

Dulcina S. Auguſtini Eremitarum Congregatio de Obſeruantia. n. 48. ibid.

Calabriæ Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 49. ibid.

Dalmatica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 50. ibid.

Germanica Eremitarum S. Auguſtini Congregatio de Obſeruantia. n. 51. ibid.

S. Pauli

S.Pauli primi Eremitæ Eremitarum Congregatio. n.52.ibid.
Eremitarum Congregationes,quæ in generali vnione per Alexandrum IV. facta ſub denominatione Eremitarum S.Auguſtini deuenerunt.n.53.ibid.
Diſcalceatorum Eremitarum S. Auguſtini Congregatio.n.54.ibi.
Sanctimonialium fœminarum Congregatio ſub Regula S.Auguſtini militans.n.55.p.33[illegible].
Armenorum S.Bartholomæi de Genua Congregatio. n.56.ibid.
Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatio. n.57.ibid.
S.Mariæ de Mercede, Redemptionis Captiuorum Congregatio.n.58. p.331.
S.Dominici,ſeu Fratrum Prædicatorum Congregatio.n.59 p.332.
Sanctimonialium S. Dominici Congregatio. n.60. p.333.
B.Dominici Fratrum, & Sororum de Pœnitentia Ordo.n.61.ibid.
Seruorum B.Mariæ Congregatio.n.62. p.335.
Seruorum B. Mariæ Montis Senarij Congregatio. n.63.p.336.
Seruorum B. Mariæ Reformatorum Congregatio. n.64. ibid.
Seruorum B.Mariæ Fratrum,& Sororum Tertij Ordinis Congregatio.n.65.ibid.
Mulierum Pœnitentium Congregatio.n.66.ibid.
Charitatis Fratrum Congregatio.n.67.p.337.
Ieſuatorum S.Hieronymi Congregatio.n.68. ibid.
Sanctimonialium Ieſuatorum Congreg.n.69.p.338.
S.Ambroſij ad Nemus Congregatio.n. 70.ibid.
Apoſtolinorum Fratrum Congregatio.n.71.ibid.
S.Hieronymi de Fæſulis Congregatio.n.72.p.340.
Hoſpitalitatis, & infirmis ſeruientium Fratrum Congregatio.n.73.p.341.
S.Pauli primi Eremitæ Luſitana Congregatio.n.74. p.343.
Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congreg. n.75.ibid.
Diſcalceatorum ſanctiſſimæ Trinitatis Redempt. Captiuorum Congreg.Gallica.n.76.p.344.
B.Mariæ de Mercede,de Redemp.Captiuorum Fratrum Diſcalceatorum Congreg.n.77.p.347.
S.Antonij in Flandria Congregatio.n.78.p.348.
Alexianorum Fratrum Congregatio.n.79.ibid.
Bonorum Hominum Congregatio.n.80.ibid.
Hoſpitalariorum Clericorum Congreg.n.81.ibid.
Vitæ communis Clericorum Congreg.n.82.ibid.
Theatinorum Clericorum Congreg.n.83. p.349.
Barnabitarum, ſeu S. Pauli decollati Congregatio. n.84.p.350.
Boni Ieſu Clericorum Regularium Congregatio. n.85.p.351.
S.Maioli,ſeu de Somaſcha Congreg.n.86.ibid.
Miniſtrantium infirmis Clericorum Congregatio. n.87.p.353.
Minorum Clericorum Regularium Congregatio. n.88.p.360.
Militarium Ordinum Congregationes ſub Regula D. Auguſtini, & primò S.Lazari Equeſtris Militia.n.89.p.361.
S.Sepulchri Equitum Militia.n.90.p.362.
Melitenſium Equitum Militia.n.91.ibid.
Teutonicorum Equitum Militia.n.92.p.364.
Sancti Ioannis Acconenſis Equitum Militia. n.93. ibid.
Sancti Iacobi Equitum Militia in Hiſpan.n.94.ibid.
Sancti Iacobi Equitum Militia in Luſitania. n.95. p.367.
Sanctæ Mariæ Glorioſæ Equitum Militia n.96.ibid.
Ieſu Chriſti Militum Ordo S. Dominici n.97.ibid.
Pœnitentiariæ SS.Martyrum Equitum Militia n.98. ibid.
Congregationes omnes tam Regulares quàm Militares ſub Sanctiſſimi Patris Benedicti Regula militantes enumerantur,
Specuenſis,ſiue Caſſinenſis,aut Benedictina Congregatio.diſp.24.q.5.n.3.p.386.
Sicula Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio.n.4.p.390.
Gallica Monachorum Ordinis S.Benedicti Congregatio.n.5.p.391.
Benchorenſis in Hybernia Monachorum S. Benedicti Congregatio.n.6.ibid.
S.Auguſtini Cantuarienſis Monachorum S.Benedicti in Anglia Congregatio n.7.p.392.
Valclarenſis,ſeu Sirbitana Monachorum Ordinis S. Benedicti Congregatio n.8.p.393.
Lyrinenſis Monachorum S. Benedicti in Gallia Congregatio,vbi & apponitur Regula S. Cæſarij ex Monacho Lyrinenſi Epiſc.Arelatenſis.n.9.ibid.
Floriacenſis Monachorum S. Benedicti Congregatio.n.10.ibid.
Ingitmenſis Congregatio Monachorum S Benedicti in Anglia n.11.p.394.
Fuldenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Germania.n.12.p.395.
Dunſtanenſis Congregatio Monachorum S.Benedicti in Anglia n.13.ibid.
Cluniacenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Burgundia. n.14.p.396.
Camaldulenſis Congregatio Monachorum S. Benedicti in Italia.n.15.ibid.
Montis Coryli Congregatio Monachorum Ordinis S.Benedicti in Italia.n.16.p.397.
Hirſfeldenſis Congregatio Monachorum Ordinis S.Benedicti in Germania.n.17.ibid.
Sanctimonialium Damianitarum Ord. S. Benedicti Congregatio.n.18.ibid.
Sanctimonialium Camaldulenſium Congregatio Ordinis S.Benedicti.n.19.p.398.
Vallis-Vmbroſæ Monachorum Ordinis S.Benedicti Congregatio in Italia.n.20.ibid.
Sanctimonialium Vallis-Vmbroſæ Ordinis S.Benedicti Congregatio.n.21.p.402.
Cauenſis Congregatio Monachorum Ordinis S.Benedicti.n.22.ibid.
Virtutenſis Congregatio Monachorum Ordinis S. Benedicti.n.23.p.403.
S.Lanfranchi Congregatio Monachorum Ordinis S Benedicti in Anglia n.24 ibid.
S.Arialdi Congregatio Vallumbroſana Ordinis S. Benedicti in Lombardia n.25.ibid.
Hirſaugienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Germania.n.26.ibid.
Grandimontenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Gallia.n.27.ibid.
Ciſtercienſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Burgundia.n.28.p.404.
Fontanenſis Congregatio Eremitarum Ciſtercienſium Ord.S.Benedicti.n.29.p.405.
Montis Ebraldi Congregatio Ord. S. Benedicti in Gallia.n.30.ibid.
Mellicenſis Congreg.Ord.S.Benedicti in Germania. n.31.ibid.
Saluiniacenſis Congr.Ord.S Benedicti n.32 p.406.
Montis Virginis Congregatio Ord. S. Benedicti. n.33 ibid.
Gilbertana Congregatio S. Benedicti in Anglia. n.34.p.407.

Gulielmitana

Gulielmitana Congregatio Ord.S.Benedicti in Gallia.n.35.ibid.
Florenſis Congregatio Ord.S Benedicti in Calabria. n.36. p.410.
Humiliatorum Congregatio Ord.S.Benedicti. n.37. p.411.
S.Pauli primi Eremitæ Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio in Hungaria.n.38.ibid.
Syluestrina Congregatio Ord.S. Benedicti in Marchia Anconitana n.39.p.412.
Vallumbroſellæ Congreg.in Gallia Ord.S.Benedicti. n.40.p.413.
Vallis-caulium Congreg.Ord.S.Benedicti in Gallia, n.41.ibid.
S.Nicolai de Arenis Ord.S.Bened.Congreg.in Sicilia n.42.ibid.
Cæleſtinorum Congreg Ord.S. Bened.n.43.
Vallis ſcholarium Congregatio in Gallia Ordinis S. Benedicti.n.44.p.414.
Montis Oliueti Congregatio Monachorum Ord.S. Bened.n.45.ibid.
Benedictina,Congregatio Monachorum Nigrorum in Anglia.n.46.p.415.
S.Burgæ Congregatio Ordinis S.Benedicti in Anglia.n.47.ibid.
Ciſtercienſis Congregatio Hiſpanica Ord. S. Benedicti.n.48.ibid.
Genuenſis Congregatio.ibid.
Burſfeldenſis Congregatio Ordinis S. Benedicti in Saxonia.n.49.ibid.
Ciſtercienſis Congregatio in Regnis Caſtellæ, & Legionis.n.50.p.416.
Sagienſis Congregatio Monachorum Ord.S. Benedicti.n.51.p.417.
S.Bernardi Ciſtercienſis Congregatio in Italia.n.52. ibid.
Caſalis S.Benedicti Congregatio Monachorum in Gallia n.53.p.418.
S.Iuſtini de Padua Caſſinenſis Congregatio. n.54. p.419.
S.Michaelis de Murano Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.n.55.p.420.
Montis Coronæ Eremitarum Camaldulenſium Congregatio.n.56.ibid.
Vallisoletana Congregatio de Obſeruantia Caſſinenſium Ord.S.Bened.in Hiſpania.n.57.p.421.
S.Benedicti Congregatio Monachorum in Luſitania. n.58.ibid.
Vlyſſiponenſis S.Benedicti Congregatio in Luſitania.n.59.ibid.
Melidenſis Congregatio Monachorum S.Benedicti in Dalmatia.n.60.ibid.
Fullienſis Congregatio Ciſtercienſium Ord.S.Benedicti in Gallia.n.61.ibid.
Ciſtercienſis Monachorum Ord.S. Benedicti Congregatio in Aragonia.n.62.p.422.
Ciſtercienſis Monachorum Ord. S. Benedicti Congregatio Romana.n.63.p.423.
Fullienſis Congregatio Reformatorum Ciſtercien. Ord.S.Benedicti in Italia.n.64.p.424.
Ciſtercienſis B.Mariæ Congregatio Calabriæ, & Lucaniæ.n.65.p.425.
Scotorum Congregatio Ord.S Bened.n.66. p.427.
Sclauorum Congregatio Monachorum Ord. S. Benedicti.n.67.ibid.
Congregationes aliæ,quæ ſub Regula S. Benedicti militant.n.68.ibid.
Societas Ieſu quid acceperit à Regula Benedictina. n.69.ibid.
Templariorum Equitum Militia ſub Regula S. Benedicti.n.70.p.428.
S.Saluatoris Equitum Militia in Regno Aragoniæ. n.71.p.429.
Auiſenſium,ſiue de Auis Equitum Militia in Luſitania.n.72.ibid.
Calatrauæ Equitum Militia in Regnis Legionis, Caſtellæ,& Galliciæ.n.73.p.430.
Gladiferorum Equitum Militia in Regno Liuoniæ. n.74.p.431.
S.Iuliani de Pereyro Equitum Militia n.75.p.432.
Montis Gaudij Equitum Militia n.76.ibid.
S.Georgij de Alfama Equitum Militia.n.77.p.433.
S.Michaëlis,ſiue de Ala Equitum Militia.n.78.ibid.
Alcantaræ Equitum Militia. n.79. ibid.
Mercenariorum Equitum Militia n.80.p.435.
Montis-franci,ſiue de Monfrac Equitum Militia. n.81.ibid.
Truxillenſium Equitum Militia.n.82.ibid.
Monteliæ Equitum Militia.n.83.ibid.
Ieſu Chriſti Equitum Militia.n.84.p.436.
S.Stephani Equitum Militia. n.85.p.437.
S.Mauritij,& Lazari Equitum Militia. n.86. p.441.
S.Bernardi Equitum Militia. n.87.p.442.
Congregationes tam Regulares, quàm Militares ſub Regula Seraphici P. S.Franciſci militantes, ſic enumerantur:
Regula Seraphici P.S.Franciſci,cum eiuſdem teſtamento,& ſummario præceptorum, ac eorum declarationibus.diſp.24.q.9.n.2.p.442. & ſeqq.
S.Franciſci Fratrum Conuentualium Minorum Congregatio.n.3.p.447.
Conuentualium Minorum Reformatorum Congregatio.n.4.ibid.
S.Franciſci Fratrum Minorum de Obſeruantia Congregatio.n.5.p.449.
Strictioris Obſeruantiæ Minorum Recollectorum, ſeu Diſcalceatorum Congregatio. n.6.ibid.
Tertiariorum de Pœnitentia Fratrum Ordinis S. Franciſci Congregatio.n.7.p.451.
Tertiariorum Reformatorum Ordinis S.Franciſci Congregatio in Gallia.n.8.p.452.
Capucinorum Fratrum Ordinis S.Franciſci Congregatio.n.9.p.453.
Monialium S.Claræ Ordinis S.Franciſci Congregatio.n.10.p.454.
Tertiariorum Ordinis S.Franciſci in domibus propriis degentium Congregatio.n.11.p.455.
Conceptionis B.Mariæ Virginis Equitum Ordo ſub Regula S.Franciſci.n.12.ibid.
Congregationes Regulares ſub particularibus Regulis viuentes, enumerantur:
Carthuſienſium S.Brunonis Congregatio in Gallia. diſp.24.q.7.n.1.p.458.
S.Hieronymi Fratrum Congregatio Italia.n.2.p.460.
Monialium ſub Regula S.Hieronymi Congregatio. n.3.p.461.
Carmelitarum S.Mariæ Ordo.n.4.ibid.
Carmelitarum Diſcalceatorum S. Mariæ de Monte Carmelo Congregatio Hiſpanica.n.6.p.462.
Carmelitarum Diſcalceatorum Congregatio Itala. n.7.p.463.
Monialium Carmelitarum Congregationes. num.8. p.464.
S.Mariæ de Monte Carmelo Equitum Militia. n.9. ibid.
Minimorum S.Franciſci de Paula Ordo. n.10.p.466.
Monialium S.Franciſci de Paula Congr.n.11.p.469.
Congregationes, ſeu Societates Clericorum Regularium ſub particularibus inſtitutis degentium ſic enumerantur:
Clericorum Regularium Societatis Ieſu Congregatio.diſp.24.q.5.n.1.p.469.

Clericorum ſecularium de Oratorio S. Philippi Nerij Congregatio n.2.p.471.
Clericorum de Oratorio Gallica Congregatio n.3. p.473.
Clericorum Matris Dei Lucæ Congreg.n.4.p.475.
Oblatorum S.Ambroſij Congregatio n.5.p.476.
Clericorum Pauperum Matris Dei Scholarum piarum Congregatio.n.6.p.477.
Congregationes Militares nulli particulari Regulæ addictæ. Vide *Equites.*
Conſanguineis indigentibus an aliquid poſſet dare Monachus de Superioris licentia peculium habens. diſp.22.q.9.n.6.p.259.
Conſcientiam ſuam cum Regularium Prælatorum conſcientia, ſine ſcrupulo conformare poſſunt Epiſcopi. diſp.2.q.2.n.5.p.29.
Conſecratio non poteſt mentaliter fieri. diſp.10. q.9.n.4. p.112.
Conſequens neceſſariò ſublatum cenſetur, ſublato eius antecedenti.diſp.2.q.7.in *dub.Card.Seraph.* p.13.
Conſeruatorem ſibi datum partes incitantes, vt intromittat ſe in iis, quæ non continent apertam violentiam, vel iniuriam, & exigunt altiorem indaginem, ſiue iudicialem diſcuſſionem, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.22.p.160.
Conſpirationis commiſſæ, aut committendæ in perſona Cardinalis auctorem, conſcium, vel adminiſtratorem ſcientes, & non reuelantes Papæ, ſi in Curia fuerint, vel Ordinario loci, aut viciniori, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.05.p.161.
Conſtantiniana Equeſtris Militia S.Georgij ſub Regula D.Baſilij.diſp.24.q.5.n.7.p.405.
Conſuetudo multum confert ad tollendam, & conferendam iuriſdictionem.diſp.1.q.4.n.6 p.4.
Conſuetudo vbi adeſt, poſſunt eadem die minores Ordines cum Subdiaconatu conferri. diſp.2. q.16. n.2. p.25.
Conſuetudo inducta per modum præcepti, & obligationis obligat ſub mortali.diſp.5.q.1.n.35.p.62.
Conſuetudo generalis omnes generaliter obligat.diſp.12. q.3.n.2.p.122.
Ad ieiunia ſub generali conſuetudine recepta tenentur Regulares.diſp.12.q.3.n.4 p.124.
Conſuetudo eſt optima legum interpres.diſp.12 q.9.n.2. p.128.
Conſuetudo poteſt iuris diſpoſitionem immutare.diſp.12. q.11.n.4.p.131.
Conſuetudo antiqua eſt in Eccleſia, quòd eius Prælati poſſint ſibi aliquos caſus reſeruare. diſp.13. q.1.n.1. p.132.
Conſuetudo ſufficit pro licentia tacita ad excuſandum Religioſum alienantem, vel recipientem.diſp.22.q.8 n.1.p.256.
Conſuetudo Religionum an licita ſit, vt ſingulis Monachis dentur de bonis Monaſterij quotannis certi redditus ad victum, & veſtitum. diſp.22.q.16. n.1.p.264.
Contractus defectuoſos ſolius eſt Sum.Pontificis ſupplere, quando ſcilicet aliquid, quod Ius Canonicum requirit, omiſſum eſt. diſp.14. q.15. p.191. verſ. *Circa Iuris*
Contrahere Matrimonium. Vide *Matrimonium.*
Contrariorum non eſt eadem diſciplina, vbi mens, & verba iuris reſiſtunt.diſp.16.q.3.n.5. p.201.
Contritionis actum non habenti, & in mortali decedenti non eſt conferenda Extrema-Vnctio. diſp.7 q.2.n.10. p.93.
Contumax ſi ſub eius ſufficit, quòd cognoſcat præceptum Superioris habere annexam excommunicationem, vt legetur.diſp.2.q.2.n.2.p.23.
Conuentuales Abbates. Vide *Abbas.*
Conuentus quot Confeſſariis indigeat, & de eorum qualitatibus. diſp.6.q.4.n.2.& 3 p.67.
Conuerſi, vel Laici non tenentur ad Horas Canonicas perſoluendas diſp.10.q.14.n.2.p.115.
Conuerſi an loco Horarum Canonicarum teneantur ad aliquid recitandum.diſp.10 q.15.n.1.p.116.
Corporis Chriſti in feſto cur Matutinum, & Laudes per totam octauam immediatè poſt Veſperas, & Completorium recitentur. diſp.10.q.6. n.7 p.109.
Corporis ægritudo à recitatione diuini Officij qualis excuſet, oſtenditur. diſp.10.q.12.n.1.p.114.
Infirmitas an grauis ſit, an leuis, ſi dubitetur, quid faciendum.n.2.
Corporis quinam defectus irregularitatem inducat. diſp.17.q.4.n.1.p.211.
Criminoſus emendatus præſumitur, ſi trium annorum ſpatio probe ſe geſſerit. diſp.17.q.7.n.12.p.233.
Cruciata Bulla.Vide *Bulla.*
Cruciferorum Fratrum requirentes fauorem pro dignitatibus, & officiis obtinendis, & etiam vtentes dictis fauoribus, etiam non requiſitis, & admittentes ad officia, & dignitates, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.82.p.170.
Cruciferorum Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta diſp.24.q.4.n.22.p.319.
Cruciferorum S.Cleti Canonicorum Regularium Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.4.n.31.p.324.
S. Crucis Conimbricenſis Canonicorum Regularium Congregatio quo auctore incepit. diſp.24.q.4.n.16. p.317.
Crucis Burgundiæ Equitum Ordo quando inſtitutus. diſp.24.q.9.n.44.p.481.
Curia in Romana ad gratiam, vel iuſtitiam obtinendam aliquid largientes, accipientes, vel promittentes excommunicantur. diſp.13.q.13.n.20.p.157.
Curias Principum petentes Monachi adminiſtratione carentes, vt Prælatis, & Monaſteriis ſuis noceant, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.41.p.167.
Cypri Equitum Ordo quando inſtitutus. diſp.29.q.9. n.26.p.480.

D

DÆmonum per inuocationes, ſortilegia, incantationes, & diuinationes exercentes excommunicantur.diſp.13.q.14.n.68.p.169.
Dalmatiæ Eremitarum S.Auguſtini Congregatio quando incepit. diſp.24.q.4.n.50.p.339.
Damianiſtarum Sanctimonialium Congregatio.diſp.24. q.5.n.18 p.397.
Debiti coniugalis non petendi in voto diſpenſare poſſunt Confeſſarij Regulares. diſp.19. q.8.n.1. p.231.
Decani leges, vel phyſicam audientes extra clauſtra, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.14 p.166.
Decimas ſibi non debitas vſurpantes, aut Eccleſiis ſolui prohibentes, excommunicantur n.40 p.167.
Decimarum à ſolutione auditores ſuos in concionibus retrahentes Confeſſarij Regulares, excommunicantur.n.44.p.168.
Item poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de illis ſoluendis n.50.
à Decimis ſolus Papa poteſt aliquem eximere. diſp.14. q.15.p.191.verſ.*Circa Iuris.*
Declarationes aliquot S.Congregationis Concilij, Vrbani VIII auctoritate editæ ſuper Decretis eiuſdem Congregationis de celebratione Miſſarum.diſp.5.q.9. p.57.
Soluuntur.pag.58.
Declaratio Sacræ Congregationis Epiſcoporum, & Regularium circa facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſtolicæ,

Apoſtolicæ,& Ordinario reſeruatis.diſp.14.q.15.n.6. pag.186.

Declarationes per ſimplices Sum. Pontificum ius nullum inducitur,nec aliquid immutatum cenſetur, ſed tantùm id quod erat dubium,certum redditur,& declaratur diſp.13.q.12.n.5.p.149.

Decretum circa Diaconos in regno Neapolitano.diſp.2. q.30.p.40.

Decretum aliud circa promouendos ad primam Tonſuram,vel ad Minores Ordines in eodem regno.ibid.

Decreta S. Congregationis, de celebratione Miſſarum Vrbani VIII. auctoritate edita.diſp.5.q.9.n.9.p.55. & ſeqq.

Decreta Conciliaria ſpecificam,& expreſſam derogationem requirunt.diſp.6.q.17.n.6.p.88.

Decretis Conc.Trid.vbi non reperitur expreſsè cautum, quòd debeat fieri derogatio ſpecifica,intelligitur facta ex clauſulis generalibus.diſp.6.q.17.n.7.ibid.

Decretum Conc.Trid. in *cap.20. de reform.ſeſſ.24.§. Ad hæc.* non intendit auferre ab Abbatibus cognitionem cauſarum matrimonialium, ſed Epiſcopis reſtituere iuriſdictionem excluſiuè ad Decanum, Archidiaconum,& alios inferiores.18.q.6.n.2.& 4.p.97.& ſeq.

Decretum Sacr. Congregationis Clementis VIII. iuſſu editum de poteſtate Confeſſariis Regularibus conceſſa abſoluendi à quibuſcumque caſibus,etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis.diſp.13.q.13.n.2.p.153.

Aliud Pauli V.ſuper ea re.n.4.p.155.

Decretis Summorum Pontificum contrarium aliquid ſubditis ſuis præcipere non poteſt Abbas.diſp.21.q.9. n.1.& 3.p.245.

Defectus in recitatione diuini Officij commiſſi quomodo ſuppleri poſſint.diſp.10.q.10.n.3.p.112.

Defectus corporis quinam irregularitatem inducat. diſp.17.q.4.n.1.p.211.

Defectus natalium quis dicatur, & quis in eo diſpenſare poſſit.diſp.17.q.5.per tot.p.212.Vide *Natales*.

Defectus animi quinam irregularitatem inducant.diſp.17. q.4.n.4.5.& 6.p.212.

Deformitas corporis quænam notabilis dicatur Ordinis executionem impediens, & an ad Abbatem ſpectet illam determinare circa ſuos ſubditos.diſp.17.q.4.n.3. pag.211.

Delegare aliis poteſt Abbas poteſtatem ſubditorum vota irritandi, etiamſi eſſet excommunicatus vitandus. diſp.18.q.12.per tot.p.224. Vide *Votum*.

Delegatus quoad aliquem particularem caſum non poteſt ſubdelegare,benè tamen,quando habet auctoritatem vniuerſalem.diſp.13.q.6.n.3.p.143.

Delegati ab Ordinum Generalibus poſſunt in interſtitiis cum ſubditis ſuis diſpenſare. diſput.2. quæſ.14.n.7. pag.32.

Delictum vt dicatur notorium quid requiritur. diſp.17. q.1.n.3.p.213.& n.4.p.214.

Delictum ad forum contentioſum deductum quando dicatur.ibid.

Delictum occultum,quale dicatur. diſp.2.q.13.n.16.p.2. diſp.17.q.5.n.4.p.214.

Delinquentes à locis ſacris extrahentes,præterquàm in caſibus conceſſis per Gregorium XIV. excommunicantur.diſp.13.q.13.n.74.p.159.

Delinquentium octo genera excommunicantur *in cap.vt impoſitionis,de hæret.*diſp.13.q.14.n.31.p.167.

S.Demetrij,ſiue S.Mariæ de Metri Canonicorum Regularium Congregatio, aliàs de pœnitentia Martyrum quo tempore erecta.diſp.24.q.4.n.25.p.320.

Denunciationes vt ad matrimonium diſpenſato remittantur,poteſt loci Ordinarius diſpenſare. diſp.8.q.4.n.1. p.96.& 97.

Denunciationes Matrimoniorum remittere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium,in quo iuriſdictionem Epiſcopalem exercent. diſput.8.q.4.n.2. pag.97.

Poſſunt & Commendatarij.q.5.n.2.ibid.

Derogationem ſpecificam & expreſſam requirunt decreta Conciliaria.diſp.6.q.17.n.6.p.88.

Derogatio ſpecifica intelligitur facta ex clauſulis generalibus,vbi Concilij Trident. decretis non reperitur expreſſe cautum,quòd debeat fieri.n.7.ibid.

Detrahentes ſcandaloſe Eccleſiæ,eiúſque Prælatis excommunicantur.diſp.13.q.13.n.28.p.157.

Deuotio in actu interno conſiſtit. diſp.10.q.1.num.5. pag.106.

Diaconatus,& Subdiaconatus Ordines conferendi facultas poteſt a Summo Pontifice ſimplici Sacerdoti delegari.diſp.2.q.5.n.2.p.10.

Diaconatus Ordinem de iure communi antiquo nullus olim ante 25.ætatis annum completum ſuſcipere poterat.diſp.2.q.15.n.1.p.25.

Diaconus qua ſcientia pollere debet. diſp.2. q.21. n.3. pag.29.

Diaconus in caſu neceſſitatis, abſente Parocho, vel eo præſente,de eius licentia, poteſt Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare.diſp.5.q.2.n.2.p.44.

Diacono ſine cauſa legitima Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an committi poſſit.n.3.p.45.

Diaconis olim Calicis Dominici diſpenſatio committebatur.diſp.5.q.2.n.2.p.44.

Diaconus valide nequit Extremæ-Vnctionis Sacramentum adminiſtrare.diſp.7.q.1.n.1.p.91.

Dignitas Epiſcopalis, & poteſtas Ordinis de iure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed de ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus. diſp.1.q.2.n.6.p.2.

Dignitatum,Canonicatuum,& Præbendarum vacantium de fructibus diſponens,excommunicatur. diſp.13.q.13. n.46.p.158.

Dignitatem per ſimoniam conferentes, vel ſuſcipientes, vel alteri procurantes in quas cenſuras incurrant. diſp.14.q.14.n.1.p.183.

Dignitatis nomine hic qui veniant.n.2.p.184.

Dignitates duas,Perſonatus,Præpoſituras,vel Officia in eadem Eccleſia,ſimul cum Canonicatu poſſidere ſine Indulgentia Rom.Pontificis nemo poteſt.diſp.14.q.15. verſ.*In Beneficiis* p.191.

Dimiſſorias habentes ſeculares ab Ordinariis ſuis, non poſſunt minores Ordines ab Abbate accipere. diſp.2. q.7.*in dub.Card.Seraph.*n.1.p.13.

Dimiſſorias literas Clericis ſecularibus ſuæ iuriſdictionis, vt ab aliis ordinentur, non poſſunt Abbates concedere,ſed tantùm Regularibus ſibi ſubditis.ibid. num.2.

Dimiſſorias concedere eiuſdem eſt poteſtatis,ac ordinare ibid n.3.

Dimiſſorias literas Monachis ordinandis concedere,ſpectat ad Abbatem, non ad Epiſcopum. diſp.2.q.25. n.1.p.33.

Dimiſſorias literas concedere poſſunt ſuis ſubditis Superiores Regulares ad quemcumque Epiſcopum,modò Diœceſanus Ordinationes non habeat.diſp.2.q.25. n.2.ibid.

Dimiſſorias literas an poſſint Abbates ſuis Monachis denegare.n.4.ibid.

Dimiſſoriis in concedendis modus, & forma præſcripta.n.3.ibid.

Dimiſſorias literas qui à Superiore ſuo non habuerit, & fuerit ordinatus,ad Superioris ſui beneplacitum ab Ordinibus ſacris ſuſpenſus remanet.diſp.2.q.25.n.7. pag.34.

Secùs ſi minoribus Ordinibus initiaretur.n.8.

Dimiſſorias literas Abbates dare nequeunt Clericis

ſecularibus ſibi ſubditis.diſp.2.q.26.n.1.p.35.
Dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus poteſt Abbas habens territorium ſeparatum cum plena iuriſdictione,tam in Regulares,quàm in ſeculares.n.3.ibid.
Dimiſſorias literas ſuis Clericis concedere debet Capitulum,quod priuatiuè ad Epiſcopum habet auctoritatem,& ius viſitandi, & congregandi Synodum. n.4. ibid.
Dimiſſorias literas Abbates Nouitiis concedere non poſſunt.diſp.2.q.27.n.1.p.35.
Dimiſſorias Nouitiis concedere poſſunt Abbates habentes ſpeciale priuilegium concedendi illas ſuis Monachis,vt à quocunque Epiſcopo Ordines ſuſcipiant. n.2.& 3.ibid.& ſeq.
Dimiſſorias ſuis Monachis concedere non poteſt Abbas excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus. diſp. 2. q.28.p.36.
Dimiſſorias concedere actus eſt iuriſdictionis. ibid. num.2.
Dimiſſorias concedendi poteſtas deuoluitur ad Priorem Clauſtralem Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo. ibid.n.3.
Dimiſſoriæ ſemel conceſſæ ſemper valent, nec concedentis morte,vel ceſſatione ab officio expirant, niſi per ſucceſſorem reuocentur.diſp.1. quæſ. 29.num.1. pag.36.
Dimiſſorias literas aliis quàm Regularibus ſibi ſubditis Abbates concedentes, quam ſuſpenſionem incurrant.diſp.15.q 5.n.8.p.197.
Diœceſim habentes poſſunt omnia, quæ Epiſcopi circa ea,quæ iuriſdictionis ſunt,niſi aliquo iure ſpeciali prohibeantur.diſp.1.q.5.n.7.p 5.
Diœceſim non habentes quando poſſint in ſuos ſubditos quidquid Epiſcopi in ſuos.ibid.n.8.p.6.
Director abſolutè neceſſarius eſt ad perfectionem tendentibus.diſp.1.q.1.n.2.p.1.
Diſcalceatorum S.Auguſtini Eremitarum Congregatio quo tempore fundata.diſp.24.q.4.n.54.p.319.
Diſcalceatorum SS. Trinitatis Redemptionis captiuorum Congregatio Gallica à quo erecta. diſp.24.q.4. n.76.p.344.
Item Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede. num. 77. p.347.
Diſciplina,& exercitium tendendi ad perfectionem,Religionis ſtatus eſt.diſp.1.q.1.n.2.p.1.
Diſciplina Monaſtica ad eum olim pertinebat Epiſcopum,in cuius territorio erant conſtituta Monaſteria. diſp 1 q.5.n.1.p.5.
Diſciplinæ Equitum inſtitutio in Auſtria. diſp.24.q.9. n.27.p.480.
Diſpenſare ſolus Papa poteſt,vt diebus feſtiuis extra ſtatuta tempora maiores Ordines ſuſcipiantur. diſp.2. q.13.n.8.p.18.
Diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho; qui Ordines per ſaltum ſuſcepit,modò in tali Ordine non ſe exercuerit.diſput.2. quæſ.13. num.13.p.19.& n.15.& 17. pag.20.
Diſpenſare poteſt Sum. Pontifex, vt quis extra ſtatuta tempora ſacros Ordines ſuſcipiat. diſp. 2. q.17.n.1. pag.25.
Diſpenſare cum ordinandis in interſtitiis,regulariter ſpectat ad Epiſcopum ordinantem, etiam quoad Religioſos.diſp.2.q.22.n.1.p.30.
Diſpenſare Abbates Regulares habentes poteſtatem conferendi minores Ordines ſuis Monachis, poſſunt cum ipſis interſtitiis, quoad minores Ordines. ibid.n.2.
Diſpenſari quòd poſſit ſuper interſtitiis quoad Ordines minores,ſufficit quæuis cauſa,etiam leuis,dummodo Abbas eam approbet.ibid.n.31.
Diſpenſare cum Monachis ſuper interſtitiis minorum Ordinum ſpectat ad Abbates, etiamſi impeditu illos ad Epiſcopum ordinandos mitterent diſp.2 q.23.n.1. pag.31.
Diſpenſare cum Regularibus ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum ſpectat ad Epiſcopum ordinantem.diſp.2. q.24.n.1.ibid.
Cauſæ quæ requirantur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Sacrorum Ordinum.n.2.
Maior cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis ab Ordinibus minoribus ad Subdiaconatum,quàm à Subdiaconatu ad Diaconatum, & maior item cauſa requiritur ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum,quàm ab Acolythatu ad Subdiaconatum, vt n.3.& 4. pag.32.
Diſpenſare in iure diuino nequit Eccleſia. diſp.5. q.2. n.2.p.44.
Diſpenſare poteſt loci Ordinarius, vt ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur. diſp 8.q 4. n.1.p.97.
Diſpenſare cum ſuis Monachis in Officij Diuini recitatione poſſunt Regulares Prælati. diſp.10.q.1. num.6. pag.104.
Diſpenſare poſſunt Abbates cum Monachis, qui ſine tædio Officium Diuinum recitare non poſſunt, vt tempore infirmitatis, vel conualeſcentiæ,loco Horarum, aliquid ipſorum Abbatum arbitrio recitent. diſp.10.q.12.n.4.p 114.
Diſpenſare cum Abbatibus quis poſſit,vt tempore infirmitatis,vel conualeſcentiæ,loco Horarum aliquid recitare valeant,oſtenditur.n.5.
Diſpenſare licitè poteſt Abbas cum ſuis Monachis ſuper ieiunio,etiamſi ſit dubium,an adſit iuſta cauſa diſpenſandi.diſp.12.q.7.n.1.p.127.
Diſpenſare non poteſt Abbas in ieiunio in iis caſibus, in quibus poteſt cum ſuis Monachis.diſp.12.q.8.n.1. ibid.
Diſpenſare nequeunt Abbates ſuper bigamia vera, vel interpretatiua.diſp.17.q.3.n.2.p.210.
Diſpenſare poſſunt Abbates ſuper bigamia interpretatiua,quando occulta eſt.n.3.
Diſpenſare an poſſint etiam Regulares Prælati in bigamia ſimilitudinaria Clerici, vel profeſſi contrahentis cum vnica,& virgine.n.4.
Diſpenſare an poſſit Abbas cum illiteratis, vt ad Ordines promoueantur.diſp.17.q.4.n.4.p.212.
Diſpenſare cum Neophytis,vt ad Ordines promoueantur,quis poſſit,oſtenditur.n.5.
Diſpenſare ſuper irregularitate, prouenientе ex homicidio voluntario publico,& notorio quis poſſit,oſtenditur.diſp.17.q.6.n 1 p.213.
Diſpenſare poſſunt Abbates cum ſuis Monachis ſuper irregularitate ex homicidio voluntario occulto proueniente.n.2.
An per Concilium Tridentinum ſint reuocata priuilegia concedentia Regularibus Prælatis prædictam facultatem?n.3.
Diſpenſare poſſunt Prælati inferiores ſuper infamia publica iuris.diſp.17.q.7.n.6.p 216.
Item ſuper infamia occulta,niſi procedat ex hæreſi, n.8.Vide *Infamia*.
Diſpenſare cum ſuis ſubditis an poſſint Abbates,in quibus poſſunt Epiſcopi cum ſuis,tam de iure communi, quàm ex Conc.Trid.diſp 17.q.8.n.1.p.217.
Diſpenſandi poteſtas alicui conceſſa eſt latè interpretanda.diſp.17 q.8.n.4.ibid.
Diſpenſandi poteſtas in votis pleniſſima,ac in ſupremo perfectionis gradu reſidet in Summo Pontifice, qui reſpectu inferiorum vota ſibi reſeruare poteſt.diſp 19. q.1.n.2.p 216.

Diſpenſare poſſunt Abbates in votis ſuorum ſubditorum, ſicut Epiſcopi n. 3.
Et aliis poteſtatem diſpenſandi delegare. n. 4. p. 149.
Diſpenſandi poteſtas competit etiam Abbatibus Conuentualibus n. 5.
Diſpenſare in votis Nouitiorum an poſſit Abbas. diſp. 19. q. 2. n. 1. p. 227.
Diſpenſare nequit Abbas in ſubditorum votis, ſine iuſta cauſa diſp. 19. q. 4. n. 1. ibid.
Diſpenſandi in votis cauſa an ſit iuſta, quomodo cognoſcatur, oſtenditur. n. 2.
Diſpenſare poteſt Abbas in votis ſubditorum de ipſius licentia emiſſis. diſp. 19. q. 6. n. 1. p. 229.
Diſpenſare etiam poteſt Abbas in votis emiſſis de licentia alterius Superioris n. 2.
Diſpenſare poſſunt Abbates, & Prælati inferiores habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in voto, in quo anteà diſpenſare poterant, ſed priùs eſt aditus Pontifex, & diſpenſationem conceſſit. diſp. 19. q. 9. n. 1. p. 257.
Diſpenſare an, & quomodo poſſint virtute ſuorum priuilegiorum Regulares Confeſſarij, vbi Papa diſpenſationem denegauit, vel denegare conſueuit. diſp. 19. q. 9. n. 2. p. 234.
Diſpenſandi in votis habens ordinariam poteſtatem, habet etiam ordinariam facultatem illa commutandi. diſp. 20. q. 1. n. 1. p. 235.
Diſpenſare non poteſt Abbas, vel alius Prælatus ſuper voto Caſtitatis. diſp. 23. q. 2. n. 2. p. 267.
Diſpenſatio ſuper interſtitiis Ordinum minorum Monachis ab Epiſcopo de licentia Abbatis conferendis, non debet peti ab Epiſcopo, ſed debet dari ab Abbate. diſp. 2. q. 23. n. 2. p. 31.
Diſpenſatio ſuper ieiunio ſine iuſta cauſa facta irrita eſt, dummodo non ſit facta bona fide. diſp. 12. q. 5. n. 2. pag. 125.
Diſpenſatio votorum non eſt actus Ordinis, ſed iuriſdictionis ſpiritualis diſp. 19. q. 1. n. 1. p. 216.
Diſpenſationis cauſa an iuſta ſit, necne, quibus ex capitibus cognoſcitur. diſp. 19. q. 4. n. 2. p. 227.
Diſpenſatio in votis, etiam à Summo Pontifice, ſine iuſta cauſa facta, inualida eſt. diſp. 19. q. 4. n. 3. ibid.
Cauſa iuſta exiſtente, ſi tamen Abbas ſine eius præcognitione diſpenſat, an ſit valida diſpenſatio. n. 4. pag. 228.
Diſpenſationis ad validitatem an requiratur cauſam eſſe manifeſte iuſtam, & an ſubditus vtendo diſpenſatione cum dubia cauſa facta, ſit tutus in conſcientia. n. 5. Vide *Votum*.
Diſtractus ſponte inter recitandum Diuinum Officium mortaliter peccat, ſed non tenetur illud repetere. diſp. 10. q. 2. n. 6. p. 106.
Diuinationes & ſortilegia per Dæmonum inuocationem exercentes excommunicantur. diſp. 13. q. 14. num. 68. pag. 169.
Doctorandi facultatem habentes Rectores ſtudiorum, & alij Epiſcopis inferiores, qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promouent ante fidei profeſſionem, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 71. ibid.
Doctorum Eccleſiæ feſta in quo cum Apoſtolorum feſtiuitatibus æquiparantur. diſp. 2. q. 13. n. 7. p. 18.
Doctores, & ſcholares vniuerſitatis Bononien. conducentes domos alterius Doctoris, vel ſcholaris ante finitam locationem ſine eius conſenſu excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 12. p. 165.
Doctores percelebres, qui S. Baſilij Regulam amplexati ſunt, enumerantur. diſp. 24. q. 2. n. 2. p. 302.
Domeſticus, & familiaris ſunt ſynonyma. diſp. 7. q. 3. n. 7. pag. 94.
Domeſticus propriè quis dicatur. ibid.
Domicilium quid propriè dicatur. diſput. 6. q. 6. num. 11. pag. 71.
Dominica dies cur in quadrageſimali ieiunio non includitur. diſp. 12. q. 1. n. 2. & 3. p. 122.
S. Dominici, ſeu Prædicatorum Congregationis prima fundamenta. diſp. 24. q. 4. n. 59. p. 332.
Domini temporales, & quicunque alij cogentes perſonas Eccleſiaſticas in loco interdicto celebrare, populúmque ad illic diuina audienda cogentes, vel aliquem, aut aliquos ad diuina illa audienda ducentes, publicóſque excommunicatos, & interdictos, vt ab Eccleſia moniti exeant, prohibentes, excommunicantur per *Clement. grauis*, *de ſent. excommunic.* quæ excommunicatio eſt Papæ reſeruata. diſput. 13. q. 13. n. 25. p. 156.
Domini temporales prohibentes ſubditis, ne quicquam vendant perſonis Eccleſiaſticis, neque vt eorum frumenta molant, aut panem coquant, excommunicantur. n. 81. p. 160.
Domini temporales prohibentes ſubditis, ne cum perſonis Eccleſiaſticis contrahant, vel obſequia communia exhibeant, excommunicantur. diſput. 13. q. 14. n. 50. p. 167.
Domini temporales, & Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne liberè matrimonium contrahant, excommunicantur. diſput. 13. q. 14. n. 63. p. 169.
Donare nihil poteſt Monachus regulariter de temporalibus bonis, abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium vſum conceſſis, tam intra, quàm extra Monaſterium. diſp. 22. q. 9. n. 1. & 2. p. 258. & ſequ.
Donandi aliquid licentia Religioſo conceſſa non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam eiuſdem, quàm alterius Conuentus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentias. diſp. 22. q. 9. n. 5. p. 259.
Donare an poſſit aliquis conſanguineis indigentibus Monachus habens peculium ex Superioris licentia. diſp. 22. q. 9. n. 6. ibid.
Donare poteſt aliquid Religioſus ex Abbatis licentia remunerationis cauſa. diſp. 22. q. 9. n. 7. ibid.
Donatio verè, & propriè, quæ dicatur. n. 8. ibid.
Draconis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 25. p. 480.
Dubium Eminent. Card. Seraphin. de poteſtate Abbatum circa Tonſuræ, & Minorum Ordinum collationem, ſtante Conc. Trid. decreto. diſp. 2. q. 7. p. 13.
Dubium duplex aliud ſpeculatiuum, aliud practicum. diſp. 21. q. 12. n. 2. p. 247.
Duellum committentes, id eſt, pugnantes in duello, ſiue campum dederint, ſeu auxilium præſtiterint, excommunicantur, vbi plura aduerſus illos, qui tam publicè, quam priuatim, ad duellum concurrerint. diſp. 13. q. 13. n. 83. p. 160.
ad Duellum prouocatio an ſit materia excommunicationis effectu non ſecuto, & quis ab ea abſoluere poſſit. n. 113. p. 162.
Dulcina Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium diſp. 24. q. 4. n. 48. p. 329.
Dunſtanenſis Congregationis in Anglia fundamentum. diſp. 24. q. 5. n. 13. p. 395.

E

ECcleſia quando cenſeantur Abbatibus pleno iure ſubiectæ. diſp. 1. q. 5. n. 3. p. 5.
Eccleſia Abbatialis, vel dignior & magis frequentata poſt Abbatialem, Abbati eligenda eſt ad ſacros Ordines conferendos. diſp. 2. q. 13. n. 3. p. 18.
Eccleſia in exempta an poſſit Epiſcopus Diœceſani loci licentiam habens Ordines conferre. diſp. 2. q. 19. n. 2. pag. 28.
Eccleſiæ vtilitatis nomine quid intelligatur. diſp. 2. q. 24. n. 5. p. 32.

Eccleſia in iure diuino diſpenſare non poteſt. diſp. 5. q. 2. n. 2. p. 41.

Eccleſia an poſſit præcipere vſum Sacramenti Pœnitentiæ, ita vt obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint obnoxij. diſp. 6. q. 21. n. 4. p. 90.

Eccleſia extra Confeſſionem non poteſt actus internos cognoſcere, aut iudicare. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 106.

Eccleſiæ Matrici in Officijs diuinis recitandis ſe conformare debent Regulares. diſp. 10. q. 7. n. 6. p. 117.

Eccleſia non iudicat de occultis. diſp. 12. q. 4. n. 2. p. 142.

Eccleſiam frangentes, & ſpoliantes ante denunciationem paratos reſtituere, & iniuriam reſarcire, poteſt Epiſcopus abſoluere, at poſt denunciationem ſolus Papa abſoluit, & Eccleſiarum nomine veniunt etiam Monaſteria, Hoſpitalia, & alia loca pia. diſp. 13. q. 13. n. 9. p. 156.

Eccleſiarum bona, fructus, & iura per vim occupantes, necnon Clerici in hoc conſentientes, excommunicantur. n. 37. p. 158.

Eccleſias, & beneficia Eccleſiaſtica palam, vel occultè retinentes, aut recipientes in confidentiam, ſunt excommunicati, à qua excommunicatione nec Cardinales excipiuntur. n. 45. ibid.

Eccleſiæ res emens, vel aliter à ſchiſmatico acquirentes, & innitentes ordinationi factæ per ſchiſmaticum, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 17. p. 166.

Eccleſiam Cathedralem ſolus Pontifex conſtituit. diſp. 14. q. 15. n. 10. p. 190.

Cui ſine eius licentia Paſtorem nullus dare poteſt, nec adminiſtratorem. ibid.

Eccleſia non iudicat de occultis poteſtate iuriſdictionis, ſed poteſtate dominij. diſp. 18. q. 4. n. 7. p. 120.

Eccleſiaſticus alium Eccleſiaſticum ad forum laicale trahens, necnon laicus in hac re dans fauorem, auxilium, &c. excommunicatur excommunicatione Papali. diſp. 13. q. 13. n. 24. p. 157.

Eccleſiaſticas perſonas vexandi, capiendi, interficiendi, &c. facultatem tribuentes, inſecutoréſque Cardinalium, ſeu familiarium Papæ, necnon conſilium dantes, receptatores, & defenſores excommunicatione Papæ reſeruata excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 11. p. 156.

Eccleſiaſticas perſonas compellentes ad pedagia, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 31. p. 167.

Egreſſio furtiua ad hoc, vt ſit materia caſus reſeruati, debet eſſe nocturna. diſp. 13. q. 2. n. 21. & 22. p. 136.

Electioni aſſentiens de ſe factæ in Summum Pont. à paucioribus quàm duabus Cardinalium partibus, & è contra talem recipientes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 9. p. 165.

Electio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla. diſp. 14. q. 14. n. 1. p. 183.

Electos ſimoniacè an poſſint Prælati inferiores Epiſcopalem iuriſdictionem habentes ad alia beneficia impoſterùm obtinenda habilitare. diſp. 14. q. 14. num. 8. pag. 184.

Electus Abbas, & confirmatus in Epiſcopum, ante conſecrationem poteſt Tonſuram, & minores Ordines ſubditis illius Epiſcopatus conferre. diſp. 2. q. 11. n. 1. p. 16.

Eleemoſyna ſi pro Miſſis multùm creſcat, adeò vt conſtituta tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 10. n. 8. p. 64.

Eleemoſynam extremè indigenti tenetur facere Religioſus, etiam abſque Abbatis licentia. diſp. 21. q. 11. n. 1. pag. 246.

Eleemoſynam an facere poſſint Oeconomi, ſiue Procuratores, ſeu Cellerarij Conuentus. diſp. 22. q. 13. n. 1. p. 262.

Eleemoſynam an facere poſſint Monachi habentes officium aliquod, cui expendendi facultas non ineſt. num. 2.

Eleemoſynam an facere poſſit abſque Abbatis expreſſa, vel tacita licentia ſimplex Monachus carens officio expendendi, vel adminiſtrandi, & in quibus caſibus. n. 3. & ſeqq. ibid.

Eleemoſynam facere tenentur Abbates de ſuperfluis Conuentus. diſp. 22. q. 14. n. 1. p. 263.

Eleemoſynam erogare quantum poſſint Abbates. n. 2. ibid.

in Eleemoſynam Abbates omnes ſuperfluos Monaſterij redditus poſſunt erogare. n. 3.

Eleemoſynam facere an poſſint Abbates ſine conſenſu Conuentus. n. 4.

Elephantis Equitum inſtitutio diſp. 24. q. 9. n. 21. p. 480.

Emere Monachus, abſque Abbatis licentia, non poteſt aliquid animo ſibi acquirendi. diſp. 22. q. 10. num. 4. pag. 260.

Energumeni ordinari non poſſunt, vel iam ordinati abſtinere à celebratione debent. diſp. 17. q. 4. n. 6. p. 212.

Epiſcopo ſoli de iure communi competit poteſtas Ordinis & dignitatis Epiſcopalis. diſp. 1. q. 2. n. 6. p. 2.

Epiſcopi nomine quando veniant Abbates poteſtatem Epiſcopalem, vel quaſi habentes; quando verò non. diſp. 1. q. 5. n. 8. p. 6.

Epiſcopus in ſuis Eccleſiis habet canonicam obedientiam, ſubiectionem, correctionem, & alia huiuſmodi ad iuriſdictionem ſpectantia. diſp. 1. q. 5. n. 10. ibid.

Epiſcopi ſunt verè, & propriè Sacramenti Ordinis Miniſtri. diſp. 2. q. 1. n. 2. p. 7.

Epiſcopi quinam Nouitios ordinare debent. diſp. 2. q. 10. n. 6. p. 16.

Epiſcopus ordinans extra ſtatuta tempora, ſine diſpenſatione, ſuſpenſus eſt ab Ordinum collatione. diſp. 2. q. 13. n. 10. & 11. p. 19.

Epiſcopi tenentur ſtare atteſtationi Abbatum, & Prælatorum atteſtantium ſubditorum idoneitatem, & in tali non debent eſſe nimis ſcrupuloſi. diſp. 2. q. 18. n. 7. p. 27.

Epiſcopi non poſſunt ordinare in Monaſteriis Religioſos abſque licentia Ordinarij, in cuius Diœceſi Monaſteria ædificata ſunt. diſp. 2. q. 19. n. 2. p. 28.

Epiſcopus habens licentiam Ordinarij an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre. ibid.

Epiſcopi abſque ſcrupulo poſſunt conformare conſcientiam ſuam cum conſcientia Prælatorum Regularium. diſp. 2. q. 20. n. 5. p. 29.

Epiſcopi poſſunt diſpenſare ſuper idoneitate prædicta. ibid. n. 6.

Epiſcopi Apoſtolorum ſucceſſores dicuntur. diſp. 3. q. 1. n. 7. p. 41.

Epiſcopis ſolis Chriſmatis confectio reſeruatur. diſp. 3. q. 2. n. 1. & 2. p. 42.

Epiſcopi non poſſunt viſitare altaria Eccleſiarum Regularium, quibus animarum cura perſonarum ſecularium non incumbit. diſp. 6. q. 16. in Declarat. S. Congr. Concil. verſ. *Ad primum.* p. 86.

Neque præſcribere Regularibus, vt certis in locis, ac temporibus tantùm confeſſiones audiant, neque vllo pacto eorum priuilegia in Sacramentis adminiſtrandis reſtringere. ibid. verſ. *Ad* 2.

Epiſcopus eſt manutenendus in quaſi poſſeſſione cognoſcendi cauſas matrimoniales ex ſola iuris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re. diſp. 8. q. 6. n. 5. p. 98.

Epiſcopum inter, & Prælatum inferiorem, quoad manutentionem in poſſeſſione differentia. n. 7. ibid.

Epiſcoporum nomine veniunt Abbates, & Prælati inferiores, qui ſunt locorum Ordinarij. diſp. 11. q. 2. n. 7. p. 119.

Epiſcopis

Epiſcopis negantes facultatem ſibi caſus reſeruandi, ſicut hæreſim incurrunt; ita pariter negantes eandem auctoritatem Abbatibus, hæretici videntur. diſp.13 q.1. n.6.p.132.
Epiſcopus, aut Patronus tam Eccleſiaſticus, quàm laïcus à præſentatione ſuſpenſus beneficium conferens, præſentans, vel inſtituens eſt excommunicatus. diſp.13. q.13 n.54.p.158.
Epiſcopus, qui in ciuitate diuerſarum linguarum ſuſcipit eorum regimen, qui ſunt linguæ ſuæ, priuſquam ſuſcipiatur à proprio Epiſcopo in adiutorem ſuum, excommunicatur. diſp.13.q.14.n 11.p.165.
Epiſcopus, & quicunque Prælatus permittens ritum, habitúmque Fratricellorum, Bizzoccorum, ſiue Beguinorum, excommunicantur. diſput.13.q.14 n.58. pag.168.
Epiſcopus non poteſt Regulares excommunicatos à ſe denunciatos abſoluere. diſp.14 q.4.n.8 p.175.
Epiſcopi non poſſunt Regulares abſoluere à cenſuris ab Abbate ſuo latis, niſi in defectum ipſius Abbatis. diſp.14.q.6.n.2.p.177.
Epiſcopis quibus in caſibus cenſurarum Papæ reſeruatarum abſolutio committitur. diſput.14. q.9. num.1. pag.179.
Epiſcopi poſſunt ſeipſos abſolui facere, ſi incidant in caſus occultos in Bulla Cœnæ contentos. diſp.14.q.15. n.8.p.189.
Epiſcopus, ac etiam Summus Pontifex omnia Laicorum, ac Clericorum vota pro ſuo arbitratu irritare non poteſt, ſed ea tantum, quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt. diſp.18 q.4.n.9 p.220.
Epiſcopus diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis in voto arctioris Religionis adſtrictis, vt laxiorem ingrediantur. diſp.19.q.5.n.1.p.228.
Epiſcopi poſſunt in votis Summo Pontifici reſeruatis diſpenſare, & quando. diſp.19.q.8.n.2.& 3.p.230.
Equites S. Ioannis Lateranenſis ſunt verè Religioſi. diſp.19.q.5.n.3.p.228.
Equitum, ſeu Militiarum Religiones ingrediendi in voto poſſunt Confeſſarij Regulares diſpenſare, excepta Religione Equitum Melitenſium, & S. Ioannis Ieroſolymitani. diſp.19.q.8.n.24.p.232.
Equitum Militiæ Conſtantinianæ Ordinis S. Baſilij inſtitutio. diſp 24.q.3.n.7.p.305.
Equitum S.Lazari, Ordinis S.Baſilij Militia. diſp.24.q.3. n.8.p.306.
Equitum S.Lazari Militia à quo inſtituta. diſp.24.q.4. n.89.p.361.
Equitum S. Sepulchri Militiæ inſtitutio. diſp. 24. q.4. n.90.p.362.
Item Equitum Melitenſium. n.91.ibid.
Equitum Teutonicorum Militiæ inſtitutio. diſp.24.q.4. n.92.p.464.
Equitum S.Ioannis Acconenſis, & S.Thomæ inſtitutio. n.93.ibid.
Equitum S.Iacobi in Hiſpania inſtitutio. diſp.24.q.4. n.94 ibid.
Item eorumdem inſtitutio in Luſitania.n.95.p.167.
Equitum Pœnitentiæ SS. Martyrum Congregatio. diſp 24 q.4 n.98.ibid.
Equitum S Mariæ Glorioſæ Militiæ inſtitutio. diſp.24. q.4 n.96 ibid.
Equites Templarij quo tempore inſtituti. diſp. 24. q 5. n.70 p.428.
Item S.Saluatoris in Aragonia.n 71 p.429.
Auiſienſes.n.72.ibid.
Calatrauæ n.73 p.430.
[illegible] n.74 p.431.
S.Iuliani de Pereyro.n 75.p.431.
Montis [illegible] n.76.ibid.
S.Georgij de Alfama.n.77.p.433.
S.Michaëlis, ſiue de Ala.n.78.ibid.
Alcantaræ.n.79.ibid.
S.Mariæ de Mercede.n.80.p.435.
Montis Franci, ſiue de Monfrac.n.81.ibid.
Truxillenſes in Hiſpania.n.82.ibid.
Monteſiæ n.83 ibid.
Ieſu Chriſti.n.84.p.436.
S.Stephani.n.85.p.437.
SS.Mauritij, & Lazari.n.86.p.441.
S.Bernardi.n.87.p.442.
Equitum B.Mariæ Conceptionis Ordo ſub Regula S. Franciſci inſtitutus. diſp.24 q.6.n.11.p.459.
Item Equitum B.Mariæ de Monte Carmelo.q.7.num.9. pag.464.
Equitum Chriſtianorum Ordines nulli particulari Regulæ addicti ſic enumerantur:
S. Catharinæ Equitum Ordo. diſp.24.q.6 num.1. p.478.
Canis Equitum Ordo.n.2.ibid.
Galli Gallinacei Equitum Ordo.n.3.
Ginetæ Equitum Ordo.n.4.
Bandæ Equitum Ordo.n.5.
De la Scama Equitum Ordo.n.6 p.479.
De la Calza Equitum Ordo.n 7.ibid.
S.Marci Equitum Ordo.n.8.
Garterij Equitum Ordo.n.9.
Tabulæ rotundæ Equitum Ordo.n.10.
Balnei Equitum Ordo.n.11.
Nodi Equitum Ordo.n.12.
Stellæ Equitum Ordo.n.13.
Annunciationis Angelicæ Equitum Ordo.n.14.
Velleris aurei Equitum Ordo.n.15.
Cygni Equitum Ordo.n.16.
Hiſtricis Equitum Ordo.n.17.
Cardui Equitum Ordo apud Borbonios.n.18.
Cardui Equitum Ordo in Scotia.n.19.p.480.
Rutæ Equitum Ordo.n.20.ibid.
Elephantis Equitum Ordo.n.21.
Cypri Equitum Ordo.n.22.
Columbæ Equitum Ordo.n.23.
Rationis Equitum Ordo.n.24.
Draconis Equitum Ordo.n.25.
Tuſini Equitum Ordo.n.26.
Diſciplinæ Equitum Ordo in Auſtria.n.27.
Hungaricorum Equitum Ordo.n.28.
Seraphicorum Equitum Ordo.n.29.
Gladij & Balthei Equitum Ordo.n.30.
Spicæ Equitum Ordo.n.31.
Nauis Equitum Ordo.n.32.
Cochlearis Equitum Ordo.n.33.
Lunæ Creſcentis Equitum Ordo.n.34.
Armellini Equitum Ordo.n.35.
S.Michaelis Equitum Ordo.n.36.
S.Georgij Equitum Ordo in Corinthia.n.37.ibid.
S.Georgij Equitum Ordo in Italia.n.38.p.481.
Chriſti Equitum Ordo in Liuonia.n.39.ibid.
S.Petri Equitum Ordo.n.40.
S Pauli Equitum Ordo.n 41.
Piorum Equitum Ordo.n 42.
Lauretanorum Equitum Ordo.n.43.
Crucis Burgundiæ Equitum Ordo.n.44.
S.Spiritus Equitum Ordo n.45.
Sacroſancti Sanguinis Redemptoris noſtri Equitum Ordo.n 46.
Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo.n.47.
Lilij Equitum Ordo in regno Nauarræ.n.48.
Lilij Equitum Ordo apud Aragonios.n.49.
Lilij Equitum Ordo apud Romanos.n.50.
S.Blaſij Equitum Ordo in Palæſtina.n.51.
S.Antonij Equitum Ordo in Æthiopia.n.52.
Siculorum Equitum Ordo in Sicilia.n.53.p.481.

Eremitarum Monachorum diſtinctio vnde exorta. diſp.24.q.1.n.5.p.168.
Eremitarum inſtitutio antiquiſſima,ſed maximè floruit temporibus S.Pauli primi Eremitæ. diſp.24. q.1.n.8. pag.169.
Et S.Antonij Abbatis.n.10.
Eremitarum inſtitutores prædicti magis exemplo,quàm votis, & præſcriptis Regulis ſuos Religioſos inſtruebant.n.11.
Eremitarum S. Auguſtini Congregationes cum earum initiis, & fundatoribus enumerantur. diſp. 24. q.4. n.36.p.325.
Eremitarum S.Guillelmi Congregatio.n.37.ibid.
Ianbonitarum.n.38.ibid.
S.Hieronymi in Hiſpania n.39.p.326.
B.Petri de Piſis.n.40.ibid.
Eremitarum Conuentualium S.Auguſtini.n.41.p.328.
Ilicetana.n.42.
Carbonaria.n.43.
Peruſina.n.44.
Lombardiæ.n.45.
S.Mariæ Hortorum n.46.p.327.
Bauſtellorum de Obſeruantia.n.47.
Dulcina.n.48.
Calabriæ n.49.
Dalmata n.50.
Germanica.n.51.
S.Pauli primi Eremitæ.n.52.
Vallis Haſuti.n.53.
De pœnitentia Ieſu Chriſti.ibid.
Turris Palmarum,Firmanæ Diœceſis.ibid.
Eremi S Ioannis Boni.ibid.
Alia in loco S.Blaſij de Brittinis.ibid.
S.Mariæ de Lupo.ibid.
SS.Trinitatis Centumcellis in Thuſcia.ibid.
S.Mariæ de Murceto.ibid.
S.Iacobi de Mirilio.ibid.
S.Benedicti de Monte-Fabali.ibid.
Congr.Eremitarum S.Guillielmi.ibid.
Eremit. Diſcalceatorum.n.54.ibid.
Eremitarum Camaldulenſium Congregatio quando initium ſumpſit.diſp.24 q.5.n.56.p.421.
Euchariſtia eſt Sacramentorum omnium complementum.diſp.5 q.1.n.2 p.44.
Euchariſtiæ ad Sacramentum licitè miniſtrandum,præter poteſtatem Ordinis,requiritur etiam poteſtas Iuriſdictionis.diſp.5.q.1.n.1.p.44.
Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ſuis Monachis primò,& principaliter ſpectat ad Abbates. ibid.n.2.
Euchariſtiæ Sacramenti miniſter regulariter debet eſſe Sacerdos.diſp.5.q.2.n.1.ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum in caſu neceſſitatis, abſente Parocho,vel de eius licentia, poteſt Diaconus miniſtrare.diſp.5.q.2.n.2.ibid.
Euchariſtiæ Sacramenti diſpenſatio an Diacono ſine legitima cauſa committi poſſit.n.3.p.45.
Euchariſtiæ Sacramentum aliquando à Laïcis miniſtratum fuit in caſu extremæ neceſſitatis. diſp.5. q.2. n.4.ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum in extrema neceſſitate poteſt Abbas, vel ſimplex Sacerdos Clerico non Diacono, vel etiam Laico committere n.5.ibid.
Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare ad proprios Paſtores ſpectat,nec poteſt ſine peccato aliquo propria auctoritate vſurpari.diſp.5.q.3.n.1.p.4.
Euchariſtiæ Sacramentum alienis Religioſis abſque Prælatorum illorum licentia poſſunt alij Religioſi in die Paſchatis adminiſtrare.n.7.p.46.
Euchariſtiam vt fidelibus miniſtrent in eorum Eccleſiis Abbates poſſunt indulgere externis Sacerdotibus. diſp.5.q.4.n.1.p.47.
Euchariſtiæ Sacramentum tempore interdicti ab poſſe Clericis tantùm miniſtrari.diſp.16.q.6.n.2.p.205.
Examen circa Regulares ad confeſſiones audiendas admittendos, quale debeat fieri ab Ordinario. diſp.6. q.17.n.4.p.87.
Examen pro alio ſubeuntes, vt Eccleſiaſticum beneficium obtineat, vel annuas penſiones offerentes, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.31.p.157.
Examinare Monachos ad Ordines minores ſpectat ad Abbatem, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſp.2.q.20.n.1. pag.26.
Examinare ſpectat ad eum, ad quem pertinet ordinare. ibid.n.2.
Examinandi ſunt ab Epiſcopis ordinaturis Regulares in ſacris ordinari volentes.ibid.n.3.
Examinatores Diœceſani ſi nimis ſint rigoroſi, & erga Regulares malè affecti,poſſunt illi Regulares ad alium mitti Ordines ſuſcepturi.diſp.2.q.18.n.6.p.27.
Exceptio firmat regulam in caſibus exceptis.diſp.15.q.8. n.1.p.198.
Excommunicari ab Epiſcopis non poſſunt familiares & ſeruitores actu ſeruientes in Monaſterio,& intra eius ſepta degentes.diſp.6.q.16.n.6.p.86.
Excommunicare nequeunt Abbates,& Prælati proprium territorium habentes,extra illud,ſubditos,ſeruata forma iudicij,& cum cauſæ cognitione:ſecùs verò extraiudicialiter.diſp.14.q.3.n.2.p.171.
Excommunicationem vt incurrat abſoluens abſque licentia, requiritur præſumptio. diſp. 13.q.7.item.4. pag.144.
Excommunicare ſuos ſubditos poſſunt Abbates, & Prælati Regulares, etiam per electionem non aſſumpti,modò confirmati ſint,aut prouiſi.diſp.14.q.1. n.5.p.172.
Excommunicare ſubditos in alio territorio poſſunt Abbates, Præpoſiti, Priores, & alij Regulares Prælati iuriſdictionem abſque territorio habentes.diſp.14. q.2.n.4.& 5.p.173.
Excommunicari non poſſunt Abbates exempti ab Epiſcopis,aliiſque Ordinariis.diſp.14.q.4.n.1.p.174.
Excommunicari tantùm poſſunt Abbates exempti à Summo Pontifice, ſiue eius Legato de Latere,vel ab ipſis delegatis.diſp.14.q.4.n.4.p.175.
Excommunicari non poſſunt Capitula,& Communitates,niſi omnes & ſingulæ perſonæ de Capitulo, ſeu Communitate.n.5.& 6.
Excommunicare non poteſt Prælatus excommunicatus & denunciatus,aut percuſſor publicus Clerici.diſp.14. q.5.n.8.p.177.
Excommunicare,vel ſuſpendere poteſt,qui poteſt interdicere.diſp.16.q.1.n.1.p.199.
Excommunicationes, à quibus,vltra eas in Bulla Cœnæ contentas, abſoluere poſſunt Regulares, enumerantur.diſp.13.q.13.n.6.ad vlt.num.p.155.& ſeqq.
Excommunicatione Papali tribuentes facultatem vexandi, capiendi, & interficiendi perſonas Eccleſiaſticas, &c. inſecutoreſque Cardinalium, Clerici, aut Religioſi, ſeu familiarium Papæ,necnon dantes conſilium, &c. receptatores,& defenſores. diſp.13.q.13. n.11.p.15[illegible].
Excommunicationis abſolutionem vi, aut metu extorquentes,excommunicantur.diſp.13.q.[illegible].24.p.[illegible].
Excommunicationes nemini reſeruatæ multæ reperiuntur in corpore iuris,quæ enumerantur.[illegible] p.14. per tot.p.16[illegible].& ſeqq.
Excommunicatio eſt omnium pœnarum Eccleſiaſticarum grauiſſima.diſp.[illegible] p.171.
Excommunicatio ferenda non eſt pro quocumque peccato etiam mortali,ſed tantùm pro graui, & enormi. n.2.& 3.ibid.

Excommunicatione

Excommunicatione ab incurrenda paruitas materiæ excuſat, vbi de loquentibus cum Monialibus.n.4.
Excommunicationis ſententiam in ſcriptis an Abbates ferre debeant.n.6.p.172.
Excommunicationem ferre non poſſunt Regularium Capitula localia.n.7. benè tamen generalia, & prouincialia.n.8.
Excommunicatio lata per modum ſtatuti obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum vbicumque exiſtentem. diſp.14.q.2.n.6.p.173.
Excommunicatione Ordinariorum in ſuos ſubditos lata non ligantur Regulares. diſp.14.q.4.n.1.p.174.
Excommunicationem ab Epiſcopo latam contra adeuntes Monialium Monaſteria, an incurrant Regulares. diſp.14.q.4.n.3.ibid.
Excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato, valida eſt diſp.14.q.5.n.9.p.177.
Excommunicationem latam ab Epiſcopo non poteſt Archiepiſcopus ſoluere, niſi cauſa per appellationem ad ipſum deferatur diſp.14.q.11.n.1.ibid.
ab Excommunicatione ab Epiſcopis lata, Monachos ſuos an poſſint Abbates abſoluere. diſp.14.q.12.n.5.p.181.
Excommunicatio latæ ſententiæ, non eſt neceſſe, quòd feratur in ſcriptis.diſp.21.q.1.n.6.p.245.
Admonitio trina ad illam non requiritur ex neceſſitate.n.7.
Excommunicatus, ſuſpenſus, hæreticus, vel interdictus validè characterem imprimit, & ordinat, licèt ordinati executione careant.diſp.2.q.12.n.1.p.16.
Excommunicati occultè ordinantes, validè Ordinum executionem abſque vlla ſuſpenſione conferunt. diſp.2.q.12.n.4.p.17.
Excommunicatus, vel ſuſpenſus declaratus Abbas non poteſt ſuis Monachis dimiſſorias concedere. diſp.2.q.28.n.1.p.36.
Eius poteſtas concedendi deuoluitur ad Priorem Clauſtralem.n.3.
Excommunicatus, vel ſuſpenſus Abbas non poteſt Monachis ſuis Confeſſarium eligendi facultatem concedere.diſp.6.q.8.n.6.p.74.
Excommunicatus Prælatus ſi ſibi Confeſſarium eligat, an ab eo poſſit abſolui. diſp.6.q.10.n.3.p.76.
Excommunicato cum Abbate & Prælato ſuo in quibus poſſint Regulares communicare. diſp.14.q.5.n.1.p.176.
Excommunicatus à Delegato Papæ, per annum perſeuerans in excommunicatione, anno delegationis finito à ſolo Papa abſoluitur.diſp.13.q.13.n.6.p.155.
Excommunicatos à Papa ad diuina officia admittentes ſponte, & ſcienter Clerici, excommunicantur diſp.13.q.13.n.7.ibid.
Excommunicatos publicè, vel nominatim interdictos in cœmeteriis ſepelientes, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.39.p.167.
Excommunicatus cum Religioſis in quibus participare poſſint Abbates.diſp.14.q.5.n.3.p.176.
Exemptio, & priuilegium ratione loci, & ratione perſonæ quomodo differant.diſp.6.q.13.n.4.p.80.
Exemptorum de priuilegiis declarationes aliquot S.Congreg.Concilij ſuper Conſtitutione Greg. XV. referuntur, & ſoluuntur.diſp.6.q.16.p.85.
Exemptus Prælatus idem poteſt in ſuos, quod Epiſcopus in ſubditos.diſp.1.q.5.n.2.p.5.
Exempta Eccleſia, vide *Eccleſia*.
Expendere non poteſt Monachus rem ad alium vſum, quàm fuit ſibi conceſſa.diſp.22.q.9.n.3.p.259.
Expendēdo aliquid abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materiæ paruitate excuſetur, proprietatis voti reus eſt Religioſus.d.22.q.16.n.1.p.160.
Expendere Abbas non poteſt bona Monaſterij in quos voluerit vſus diſp.25.q.1.n.1.p.263.
Expreſſum & tacitum regulariter æquiparantur.diſp.22.q.8.n.2.p.256.
Extremam Vnctionem in articulo mortis famulis & exiſtentibus in Monaſterio an Regulares adminiſtrare poſſint.diſp.5.q.3.n.11.p.46.
Extremæ Vnctionis miniſter ſimpliciter neceſſarius debet eſſe Sacerdos.diſp.7.q.1.n.1.p.91.
Extremæ-Vnctionis Sacramentum non omnis Sacerdos miniſtrare poteſt.diſp.7.q.1.n.2.
Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare poteſt Abbas ſuis ſubditis.n.3.
Extrema-Vnctio quomodo peſtilentiæ tempore adminiſtrari poſſit.diſp.7.q.1.n.4.& 5.ibid.
Extremam-Vnctionem adminiſtrantes tempore peſtilentiæ, an poſſint vnam tantùm partem vngere, dicendo conſuetam formam. diſp.7.q.1.n.5.ibid.
Extremæ-Vnctionis Sacramentum nequeunt Religioſi abſque Parochorum licentia ſecularibus miniſtrare ſub pœna excommunicationis.diſp.7.q.2.n.1.p.92.
Extremam-Vnctionem, abſente Parocho, in caſu neceſſitatis ſecularibus abſque licentia adminiſtrantes Regulares, an excommunicationis pœnam incurrant. diſp.7.q.2.n.2.& 3.p.92.
Extremam-Vnctionem miniſtrare poſſunt Regulares ſuis familiaribus, & infirmis in ſuis hoſpitalibus degentibus diſp.7.q.2.n.4.ibid.
Extrema-Vnctio non quibuſcumque infirmis, ſed tantùm graui morbo laborantibus exhibenda eſt. n.5.p.93.
Extrema-Vnctio non debet dari iis, qui bellum adoriuntur, vel mare ingrediuntur, licèt vicinæ mortis manifeſtum immineat periculum, ſicut nec iis, qui capite ſunt plectendi, vel ſuſpendendi, niſi aliàs infirmitate graui laborarent.n.6.
Extrema-Vnctio pueris ante vſum rationis exhibenda non eſt, ſed quid faciendum in dubio, oſtenditur. n.7.& 8.
Extrema-vnctio amentibus, & furioſis quando poſſit conferri.n.9.
Extrema-Vnctio non eſt exhibenda ei, qui ſine vllo actu contritionis in peccato mortali decedit. n.10.
Extremæ-Vnctionis ſuſceptio præciſo ſcandalo, & contemptu non obligat ad mortale.n.11.
Extremam-Vnctionem infirmo recipere cupienti quæ conditiones requiſitæ n.12.ibid.
Extremæ-Vnctionis Sacramentum poteſt Abbas Conuerſis, ſiue Oblatis, & Nouitiis, & familiaribus, vel aliis degentibus intra ſepta ſui Monaſterij per ſe, vel per alium miniſtrare diſp.7.q.3.n.1.p.94
Extremæ-Vnctionis, Ordinis, & Matrimonij Sacramenta an tempore interdicti, & ceſſationis à Diuinis celebrari poſſint.diſp.16.q.5.n.5.p.205.
Exules in regno Neapolitano recipientes, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.52.p.158.

F

F*Acultas* Confeſſarium eligendi non poteſt concedentis poteſtatem excedere.diſp.6.q.8.n.3.p.73.
Facultas Confeſſarium eligendi generaliter conceſſa, non extenditur ad reſeruata n.4.p.74.
Facultas iſta ſufficit, quòd conceſſa ſit à Superiore Prælato, nec requiritur licentia inferioris.n.5.
Facultas iſta conceſſa ab Abbate excommunicato, vel ſuſpenſo, nullius eſt momenti n.6.
Facultas Confeſſarium eligendi quantum duret. diſp.6.q.9.per tot.p.74.
Vide, *Confeſſarius*.
Facultas Sacerdotibus conceſſa abſoluendi ab omnibus

 caſibus

caſibus in articulo mortis ideò conceditur, ne aliquis pereat diſp.6.q.10.n.10.p.76.

Falſarij literarum Apoſtolicarum, vel habentes penès ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum excommunicantur. diſp.13.q.13.n.79.p.160

Falſificatio ſigilli vt ſcripturæ, an ſit caſus reſeruatus. diſp.13.q.2.n.40.& ſeqq.p.138.

Falſificationem literarum conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens non incurrit caſus reſeruationem. n.44. ibid.

Falſum nihil præſumitur, niſi probetur. diſp.11.q.4.n.2.p.121.

Familia regulariter loquendo gaudet priuilegiis domini. diſp.6.q.16.n.10.p.86.

Familia quid ſignificet. diſp.7.q.3.n.4.p.94.

Familiarium confeſſiones audire quibus priuilegiis Religioſis concedatur. diſp.6.q.16.n.1.p.83.

Familiarium confeſſiones audire an poſſint Regulares abſque Ordinarij approbatione.n.3.ibid.

Familiares qui dicantur.n.7.& 9.p.86.

Familiares, & ſeruitores actu in Monaſterio ſeruientes, & intra eiuſdem ſepta degentes, excommunicari non poſſunt ab Epiſcopis. diſp.6.q.16.n.6.ibid.

Familiares tempore interdicti poſſunt intereſſe diuinis, niſi interdicto cauſam dederint.n.8.

Familiaribus ſuis Extremam-Vnctionem miniſtrare poſſunt Regulares in ſuis Monaſteriis. diſp.7.q.2.n.4.p.92.& q.3.n.1.p.94. quid ſuper hoc ſtatuerit Conc. Tridentinum.n.2.

Familiarum appellatione qui veniant. diſp.7.q.3.n.2.& n.3.p.92.

Familiaris licèt ægrotet, tamen actu ſeruire intelligitur. n.5.

Familiaris vt quis dicatur, non eſt ſimpliciter neceſſarium ſeruire ob ſtipendium, vel mercedem.n.6.

Familiaris & domeſticus ſynonyma ſunt.n.7 ibid.

Familiarium Religionis priuilegiis vt quis gaudeat, non requiritur, vt intra ſepta Monaſterij habitet, & Religioſis actu ſeruiat, ſed ſufficit alterutra conditio.n.9. ibid.

Familiaribus cum quibus Abbates, & Prælati Regulares diſpenſare poſſint in comeſtione carnis diebus vetitis. diſp.12.q.8.n.3.p.128.

Familiares, ſeu Laicos famulos intra ſepta Monaſteriorum commorantes poſſunt Confeſſarij Regulares à caſibus locorum Ordinariis reſeruatis, & pro tempore reſeruandis abſoluere. diſp.13.q.13.n.4.p.155.

Familiarium Papæ inſecutores excommunicatione Papali excommunicantur. diſp.13.q.13.n.11.p.172.

Familiaritatis cauſa an ieiunium ſolui poſſit, oſtenditur. diſp.12.q.6.n.3.p.136.

Famulis & exiſtentibus in Monaſterio, an Sacramenta Euchariſtiæ, & Extremæ-Vnctionis poſſint per Regulares adminiſtrari in die Paſchatis, & in articulo mortis. diſp.5.q.3.n.11.p.46.

Fauores ampliandi ſunt, odia verò reſtringenda. diſput.2.q.15.n.6.p.24.

Fauor non expirat morte concedentis. diſp.2.q.19.n.2.p.36.

Ferarum agitationes, & congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris in ſuis ſtatibus fieri permittentes, excommunicantur diſp.13 q.14.n.78.p.170.

Feria quarta, & feria ſexta cur ieiunare teneantur Regulares. diſp.12 q.1.n.1.p.122.

Feriæ quintæ ieiunium cur, & à quo prohibitum. diſp.12.q.1.n.2 ibid.

Feſti diei nomine quid intelligatur. diſp.2.q.13.n.7.p.18.

Feſtis diebus extra ſtatuta tempora vt Ordines maiores ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt.n.8.ibid.

Feſti dies, quibus Ordines conferuntur, debent eſſe de præcepto.ibid.n.6.

Feſta Doctorum Eccleſiæ, & Euangeliſtarum in quo æquiparantur feſtiuitatibus Apoſtolorum. ibid.n.7.

Feſta, in quibus de iure liceat in Eccleſiis Abbatum & Religioſorum officia diuina interdicti tempore celebrare. diſp.16.q.4.per tot.p.202.& ſeqq.

Fideles quibus anni diebus ieiunare ex præcepto teneantur diſp.12.q.1.n.1.p.122. Vide, *Ieiunium.*

Fides, & bonitas Miniſtri Sacramentis non efficaciam præbet, ſed Chriſti merita cum inſtitutione. diſput.2.q.12.n.1.3.p.16.

Fidei rudimenta ſcire debet prima Tonſura initiandus. diſp.2.q.21.n.1.p.20.

Filius poteſt communicare cum patre excommunicato. diſp.14.q.5.n.7.p.1[illegible].

Filij profeſſi obligatio quæ ſit, ad ſubueniendum parentibus in graui neceſſitate conſtitutis. diſp.21.q.11.n.3.p.246.

Floriacenſis Congregatio à quo erecta. diſp.24.q.5.n.10.p.393.

Florienſis Congregatio à quo inſtituta. diſput.24.q.5.num.36.p.410.

Feneratores publicos permittentes verſari in terris ſuis, vel eos non expellentes intra tres menſes, excommunicantur, ſimiliter qui locant illis, vel alio prætextu concedunt domos ad fœnus exercendum, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.35.p.167.

Fœtus cuius abortus procuratur, debet eſſe anima rationali animatus, vt fiat materia reſeruationis. diſp.13.q.2.n.10.p.137.

Fœtus inanimati abortum procurantes grauiſſimè peccant, licèt non ſint excommunicati, nec irregulares.num.31.

Qua pœna plectantur.ibid.

Fœtu in animato anima rationali abortum procurantes, licèt effectus non ſubſequatur, caſum reſeruatum incurrunt.n.35.

Fœtus quo tempore animatus dicatur.n.33.

Fœtus, in dubio an ſit animatus, poſt dies 40. in foro conſcientiæ animatus exiſtimari debet. n.34.ibid.

Fontanenſis Eremitarum Congregatio à quo fundata. diſp.24.q.5.n.29.p.405.

Fontis-Ebraldi Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.5.n.30.p.405.

non *Fornicandi* in voto poſſunt Regulares Confeſſarij diſpenſare, non enim eſt perfectæ caſtitatis votum. diſp.19.q.8.n.16.p.231.

Fractores, & ſpoliatores Eccleſiarum poſt denuntiationem, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.9.p.156.

FF.Franciſcanis bona relicta non poſſunt agi in iudicio nomine Romanæ Eccleſiæ, ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio. diſp.14.q.15.n.10.p.192.

S.Franciſci Aſſiſinatis Ordo. diſp.24.q.6.n.1.p.442.

Eius Regula, & inſtituta.n.2.p.443.& ſeqq.

Eius teſtamentum p.445.

Eius præceptorum ſummarium.ibid.& ſ.q.

S.Franciſci de Paula Fratribus profeſsis habitum ſine Papæ licentia dantes, eóſque recipientes Clauſtrales, excommunicantur. diſput.13.quæſ.13.num.16.p.161.

S.Franciſci de Paula Ordinis inſtitutio. diſp.24.q.7.n.10.p.466.

Item Monialium eiuſdem Ordinis.n.11.p.469.

Frater quilibet Sancti Franciſci de Obſeruantia in electione Miniſtri Generalis, Prouincialium, Cuſtodum, ſubornans, tam pro ſe, quàm pro alio, & qui fauorem pro hac re extra Religionem procurauerit, eſt excommunicatus. diſput.13 quæſ.13.n.55.p.158.

Fratricellorum ritum, habitúmque permittentes Epiſcopi,

pi, & Prælati Regulares excommunicantur. diſp.13. q.14.n.58.p.168.

Fratricellorum habitum vt quis aſſumere poſſit, ſolus Papa concedere poteſt. diſp.14.q.15.n.10.p.192.

Fraus in Ordinatione maxime præcauenda. diſp.2.q.10. n.5.p.15.

Fraudem fingentes, vt Iudex vadat, & accipiat teſtimonium alicuius fœminæ, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.25.p.165.

S. Frigdiani Canonicorum Lateranenſium Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.4.n.1.p.311

Frigionaria Canonicorum Regularium Congregatio. diſp.24.q.4.n.27.p.320.

Fructus, bona, & iura Eccleſiarum per vim occupantes, necnon Clerici in hoc conſentientes, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.37.p.158.

de Fructibus dignitatum vacantium applicandis menſæ Epiſcopali, aut in communem vſum cedendis diſponens eſt excommunicatus. diſp.13.q.13.n.46.p.158.

Fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni integram medietatem Sacriſtiæ Baſilicæ S. Petri de Vrbe non applicantes in eadem Baſilica Beneficiati, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.7.p.169.

Fructus beneficiorum Nouitij ante profeſſionem cui debentur. diſp.19.q.2.n.2.p.219.

Frumenta, legumina, & animalia cuiuſvis generis exportans extra ſtatum S. Romanæ Eccleſiæ, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.60.p.159.

Frumentum, & legumina extrahentes extra Vrbem, & ſtatum eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt prædicta ad Vrbem, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.81.p.170.

Fugitiui Regulares, & eiecti an teneantur Horas Canonicas perſoluere. diſp.10.q.1.n.7.p.104.

Fuldenſis Congregationis in Germania fundatio. diſp.24. q.5.n.12.p.395.

Fullienſis B.Mariæ Virginis Congregatio vnde ſumpſit exordium. diſp.24.q.5.n.61.p.421.

Fullienſis Congregationis Reformatorum in Italia inſtitutio. n.64.p.424.

Fundator in limine fundationis quaſcumque conditiones, etiam contra ius, apponere poteſt. diſput.5.q.10. n.7.p.64.

Furioſi ad tempus ordinari licitè non poſſunt. diſp.17. q.4.n.6.p.212.

Furioſi quando Extremæ-Vnctionis Sacramenti ſunt capaces. diſp.7.q.2.n.9.p.93.

Furtiua egreſſio idem ſonat, ac ſine Abbatis licentia. diſp.13.q.2.n.18.p.136.

Furtiua egreſſio ad hoc vt ſit materia caſus reſeruati, debet eſſe nocturna, & non ſufficit diurna. diſp.13.q.2. n.21.& 22.ibid.

Furtum alicuius ſummæ minutatim ablatæ an ſit caſus reſeruatus. diſp.13.q.2.n.48.p.130.

Furtum Reliquiarum ſacrilegium eſt, & caſum reſeruatum inuoluit. n.49.ibid.

Furtum rei alicuius Religioſo ad vſum conceſſæ, an ſit caſus reſeruatus, ſi ſit mortale. n.45.ibid.

Furtum pecuniæ Religionis in communi, an ſit caſus reſeruatus. n.46.ibid.

Quid ſi animo reſtituendi, & parui momenti. n.47. ibid.

in Furto paruitas quæ à peccato mortali excuſet. diſp.22. q.10.n.3.p.260.

G

G*Abellam* à Regularibus Ordinum Mendicantium exigentes publicans excommunicantur. diſp.13. q.13.n.40.p.158.

Galli gallinacei Equitum inſtitutio. diſp.24.q.9.n.3.p.478.

Garterij Equitum Ordo. diſp.24.q.9.n.9.p.479.

Gelaſius Afer Valerij Hipponenſis Epiſcopi filius, cum S. Quodvultdeo Carthaginenſi, & Gaudioſo Bitinenſi Epiſcopis Regulam à Beato Auguſtino acceptam primi Romæ excoluêre. diſp.24.q.4.n.2.p.310.

Generales Ordinum interdictum locale ponere nequeunt. diſp.1.q.5.n.8.p.6.

Generales Ordinum, & ab ipſis delegati poſſunt diſpenſare in interſtitiis cum ſuis ſubditis. diſp.2.q.14. n.7.p.12.

Generalis nomen, pro Epiſcopi nomine in *Memento* Miſſæ recolentes Regulares, mortaliter peccant. diſp.5. q.8.n.7.p.54.

Generales Ordinum olim in Capitulis Generalibus poterant Miſſas Capellarum, & Anniuerſariorum iuſta de cauſa ad minorem numerum reducere. diſp.5.q.10. n.1.p.63.

Hodie non ita, & maximè in fundatione. n.2.p.64.

Generales Abbates exempti, & Summo Pontifici immediatè ſubiecti poſſunt ſibi Confeſſarium eligere. diſp.6.q.10.n.1.p.75. Etiam ab Ordinario non approbatum. n.2.p.76. Vide *Abbas*.

Generali, vel Prouinciali præſente, an poſſint Prælati locales alium Confeſſarium eligere. diſp.6.q.10.n.9. p.75.& 76.

Generales, Prouinciales, & Abbates locales habent dominium ſuper actus meritorios ſuorum ſubditorum. diſp.9.q.4.n.7.pag.101.

Generales an poſſint prohibere Abbati locali meritorum applicationem benefactoribus. n.8.ibid.

Generalibus Abbatibus competit poteſtas in votis diſpenſandi. diſp.19.q.1.n.5.p.226.

Genuenſis, ſiue S.Hieronymi de Sylnaria Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.48.p.415.

S.Georgij Equitum Ordinis S.Baſilij inſtitutio. diſp.24. q.3.n.7.p.305.

S.Georgij de Alga Canonicorum Regularium Congregatio, quo tempore erecta. diſp.24.q.4.n.32.p.323.

S.Georgij de Alfama Equitum inſtitutio. diſp.24.q.5. n.77.p.433.

S.Georgij Equitum inſtitutio in Carinthia. diſp.24.q.9. n.17.p.480.

Item in Italia. n.18.p.481.

Gerardus Groot Vvindeſimenſium Canonicorum Regularium inſtitutor. diſp.24.q.4.n.23.p.319.

Germanica Eremitarum S.Auguſtini Congregatio quando incepit. diſp.24.q.4.n.51.p.329.

Geſta per occulte ſuſpenſum, vel priuatum, excommunicatum, vel interdictum, ratione publici officij valent, nec retractantur. diſp.16.q.15.n.9.p.83.

Gilbertana Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.34. p.407.

Ginetæ Equitum inſtitutio. diſp.24.quæſ.9.n.4.p.478.

Gladiferorum Equitum Ordo in Liuonia à quo inſtitutus. diſp.24.p.5.n.74.p.431.

Gladij & Balthei Equitum inſtitutio. diſp.24.q.9.n.30. p.480.

Gloſſantes Concilium Tridentinum excommunicantur per Conſtit. Pij IV. diſp.13.q.13.n.40.p.158.

Graduatus, & literatus ordinari poteſt, etiamſi patrimonium non habeat. diſp.2.q.21.n.9.p.30.

ad *Gradus*, & impedimenta ſuæ Religionis poteſt Abbas ſuos Monachos inhabilitare ex aliquo delicto. diſp.17.q.1.n.4.p.209.

Grandimontenſis Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.5. n.27.p.403.

Graſſatores, homicidas, & de capitali crimine damnatos qui receperit, & impedierit, ne capiantur, eſt excommunicatus. diſp.13.q.13.n.64.p.159.

Gratia, vel fauor non expirat morte concedentis. diſp.2. quæſ.2. num.2. 6.

Grati-

Gratia non ſolùm augetur abſolutione Sacramentali, verùm etiam minuitur pœna Purgatorij. diſp.6.q.18. n.2.p.88.

Gratiam, vel iuſtitiam ad obtinendam in Curia Romana aliquid largientes, accipientes, aut promittentes, quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13. n.20.p.157.

Gratiarum & caſuum indicem populo proponentes excommunicantur; prout habetur in Conſtit.99. Pij V. quæ incipit, *Quam plenam*. diſp.13. q.13. n.110. p.162.

Gregorius XIII. & Gregorius XV. omnia viuæ vocis oracula reuocarunt. diſp.2.q.15.n.2.p.24.

S. Gregorij Miſſæ triginta numero non neceſſariò de *Requiem* omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum maioris hebdomadæ. diſp.5.q.9 n.31.& 32.p.61.

In iis non ſunt dicendæ collectæ pro mortuis. n.33. ibid.

Gregorius XV. quid ſtatuat circa munus prædicationis. diſp.11.q.2.n.1.2.& 3.p.118.

Gubernator in humana communitate abſolutè eſt neceſſarius. diſp.1.q.1.n.1 p.1.

Gubernator Status Eccleſiæ dans licentiam ferendi arma breuiora tribus palmis, eſt excommunicatus. diſp.13.q.13.n.47 p.158.

Gubernator Status Eccleſiaſtici reuocans homicidam, & exulem ab exilio, vel ſaluum conductum, etiam ad diem vnum ei faciens, necnon Ciues Romani receptantes huiuſmodi exules, excommunicantur. diſp.13. q.13.n.50.p.158.

Gubernatores, & alij Officiales Sedis Apoſtolicæ confiſcationes, & bannimenta alteri, quàm Cameræ Apoſtolicæ applicantes, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.72.p.170.

S. *Guillelmi* Eremitarum Congregatio quo tempore exordium habuit. diſp.24 q.4.n.37.p.325.

H

H*Abilitare* an poſſint Prælati ſuos ſubditos ad beneficia, ſuper quæ ſimonia commiſſa eſt, quando id ſciente electo contingit. diſp.14.q.14.n.5.p.184.

An ad alia impoſterum beneficia obtinenda. n.8. ibid.

Habitum Monachalem exuens, & ſepta Monaſterij egredi tentans animo apoſtatandi, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſeruatum. diſp.13.q.2.n.15. p.136.

Habitum ſuæ Religionis temerè dimittentes, & ad aliqua ſtudia ſine ſui Prælati licentia accedentes, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.28.p.167.

Habitum Fratricellorum & Bizoccorum vt quis aſſumere poſſit, Papæ conſenſus requiritur. diſp.14.q.15. p.192.

Habitum D. Ioannis Ieroſolymitani ſumentes an ſatisfaciant voto tranſeundi ad ſtrictiorem Religionem. diſp.16.q.5.n.3 p.228.

Hæreſim incurrunt negantes Epiſcopis, & Abbatibus facultatem ſibi caſus reſeruandi. diſp.13.q.1.n.4.p.132.

Hæreſis crimen alicui falsò imponentes Inquiſitores excommunicationem Papæ reſeruatam incurrunt. diſp.13.q.13.n.12.p.156.

Hæreſi ab occulta ſuos ſubditos abſoluendi Epiſcopis facultatem conceſſit Concil. Tridentinum. diſp.14. q.17.n.1 p.192.

An hæc poteſtas competat etiam Prælatis Regularibus. n.3.p.193.

Hæreſi ab occulta in mortis articulo, poteſt quilibet ſimplex Sacerdos abſoluere, vt & ab omnibus aliis caſibus. diſp.14.q.17.n.5.p.193.

Hæreticus, ſuſpenſus, excommunicatus validè, licèt illicitè, Ordines confert. diſp.2.q.12 n.2.p.16.

Hæretici, & eorum receptatores, defenſores, & fautores excommunicantur. diſp.13.q.14 n.32.p.167.

S. *Hieronymi* Eremitarum in Hiſpania Congregationis initium. diſp.24.q.4.n.39.p.326.

S. Hieronymi Fratrum Congregatio Itala, à quo inſtituta. diſp.24.q.7 n.2.p.460.

Item, Monialium. n.3.p.461.

Hieroſolymitanæ peregrinationis votum ex priuilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarij, excommunicantur. diſp.13 q.13.n.51 p.158.

Hirſfeldenſis in Germania Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.17.p.397.

Hirſaugienſis Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.26. p.403.

Hiſtricus Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24. q.9. n.17.p.479.

Homicidam, & exulem ab exilio reuocans Gubernator ſtatus Eccleſiaſtici, vel ſaluum conductum, etiam ad diem vnum, ei faciens, excommunicatur. diſp.13. q.13.n.50.p.158.

Homicidam in regno Neapolitano recipientes excommunicantur. n.52.ibid.

Homicidas, graſſatores, & de crimine capitali damnatos qui receperit, & impedierit, ne capiantur, eſt excommunicatus. n.64.p.159.

Homicidio ex voluntario, publico, & notorio irregularitas incurſa à quo diſpenſari poſſit. diſp.17.q.6.n.1. p.233.

Homicidio ex voluntario occulto irregularitas poteſt ab Abbatibus diſpenſari. n.2

Horas Canonicas recitare tenentur Abbates, & Regulares ad Chorum deſtinati. diſp.10. q.1.n.1.p.104.

Ex præſcripto ſuæ Regulæ. ibid.n.2.

Horas Canonicas recitare non tenentur Nouitij, & ad Chorum non deſtinati.n.3 ibid.

Tenentur profeſſi ad Chorum deſtinati. n.4. ibid.

Niſi aliquod legitimum interuenerit impedimentum. n.5.& 8. ibid.& p.105.

In iis poſſunt aliquando cum ſuis diſpenſare Abbates. ibid.n.6.q.104.

Horas Canonicas recitare an teneantur Regulares fugitiui, & eiecti, & ad triremes damnati. n.7.p.105.

Horas Canonicas vnius diei omittendo, vnum tantùm mortale peccatum committit, qui eas perſoluere tenetur. n.9.

Quæ in iis petitiones fiant, vide remiſſiuè. ibid.n.11.

Horas Canonicas qui cum abſciſſione ſenſum verborum notabiliter mutante recitant, mortaliter peccant. q.2.n.2.p.106.

Horæ Canonicæ cum apta pauſa, ac deuotè, & attentè, ac ſtatutis temporibus à Religioſis in Choro recitandæ ſunt. num.3. ibid.& num.9. & 10 ibid. & p.107.

Horæ Canonicæ cum attentione interna recitari debent. n.4.p.106.

Horas Canonicas qui recitat ſine animo orandi, ſed legendi tantùm, aut ædificandi, non ſatisfacit præcepto, & peccat mortaliter. n.5.

Horas Canonicas qui recitat cum animo orandi, ſponte diſtractus, peccat mortaliter, nec tamen tenetur repetere. n.6.

Horas Canonicas qui recitat ſine attentione ſaltem virtuali, an ſatisfaciat præcepto Eccleſiæ, lato in *cap. dolentes*. n.7.

Horis competentibus Officia diuina in Eccleſiis perſoluenda ſunt. diſp.10.q.4.n.1.p.108.

Horæ diei quæ reſpondeant horis diuini Officij. n.2.

Horarum Canonicarum circa recitationem in Choro, & publicè, quod tempus ſeruandum. n.3. ibid.

Horas Canonicas recitandi obligatio vnde prouenit. q.5.n.1.ibid.
Horas Canonicas recitandi præceptum non obligat ad tempus.q.6.n.2.p.109.
Horas Canonicas anticipandi, vel poſtponendi priuilegium habent Rotæ Auditores, & Referendarij vtriuſque ſignaturæ.n.3.
Horas Canonicas priuatim recitans, an debeat ſeipſum audire. diſp.10.q.9.n.5.p.112.
Horas Canonicas omittentes qui habent beneficia Eccleſiaſtica ad quid teneantur.q.11.n.1.p.113.
Horas Canonicas Abbates,& Prælati Regulares recitare omittentes,non tenentur aliquid reſtituere,ſed peccant mortaliter.n.3.ibid.
Horas Canonicas non tenentur perſoluere Conuerſi, vel laici.diſp.10.q.14.n.2.p.115.
Neque qui à Choro ad Conuerſorum ſtatum tranſeunt.n.3.
Horarum Canonicarum loco an teneantur aliquid Conuerſi recitare.diſp.10.q.15.n.1.p.116.
Horas Canonicas poteſt Religioſus cum Abbate ſuo excommunicato recitare, ſi ad hoc vocetur. diſp.14.q.5.n.2.p.176.
Hoſpes in aliquo Monaſterio ſui Ordinis,cui debeat Religioſus confiteri.diſp.6.q.6.n.6.p.69.
Hoſpes Religioſus in vno Monaſterio ſubditur caſibus reſeruatis illius Monaſterij,à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolui. diſp.13.q.10.n.4.p.148.
Hoſpitalitatis,& infirmis ſeruientium Congregationis initium.diſp.14.q.4.n.73.p.341.
Humiliatorum Congregationis inſtitutio. diſp.14.q.5.n.37.p.411.
Hungaricorum Equitum inſtitutio. diſput.14.q.9.n.18.p.480.

I

S.I*Acobi* de Spata Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſput.14. q.4. num.4. pag.311.
S. Iacobi de Cella Volana Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit.diſp.14.q.4.n.15.p.317.
S.Iacobi in Hiſpania Equitum militiæ inſtitutio.diſp.14.q.4.n.94.p.164.
Item eorundem Inſtitutio in Luſitania. n.95.p.367.
Iambonitarum Eremitarum Congregatio quo tempore erecta.diſp.14.q.4.n.38.p.325.
Idoneitatem ſubditorum atteſtantibus Abbatibus ſtare tenentur Epiſcopi,nec debent in Ordinibus conferendis nimis eſſe ſcrupuloſi.diſp.2.q.1.& n.7.p.27.
Ieiunare Monachi non prohibentur etiam aliis diebus, quam in Eccleſia præceptis.diſp.12.q.1.n.2.p.125.
Ieiunantes diebus Dominicis, & tempore Paſchali non peccant.n.4.
Ieiunio quibus anni diebus teneantur ex præcepto fideles.diſp.12.q.1.n.1.p.ead.
Ieiunium diei Dominicæ,& feriæ quintæ cur,& à quo prohibitum.n.2.
Ieiunium à Paſcha Reſurrectionis ad Pentecoſten ex conſuetudine non ſeruatur.n.3.ibid.
ad Ieiunia tantùm, quæ cæteri fideles obſeruare debent, Abbas cum Monachis ſuis de iure tenetur ſub mortali n.6.p.123.
Ieiunia in Regula præſcripta non obligant ſub mortali.n.7.
Ieiunium Aduentus à quo inſtitutum ſit quæſ.2. num.1.p.ead.
Ieiunium Aduentus Domini eſt de conſilio, non autem de præcepto ſecundùm veriorem opinionem.n.3.ibid.
Ieiunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta ſeruare tenentur Religioſi. diſp.12.q.3.n.1.pag.ead.
Secus per particularem n.2.
Ieiunia ab Epiſcopo præcepta in Diœceſi, an debeant obſeruari à Regularibus n.4.p.124.
Ieiunium in aliquo loco ſeruatum ex quo quis manè diſcedit,non verò in loco quò tendit, an ſeruare debeat Religioſus.n.5.ibid.
Ieiunio cur non teneantur iuuenes.diſp.12.q.4.n.1.ibid.
Ante vigeſimum primum annum.n.2.
Ieiunium ob communem omnium ſalutem indicere poſſunt Reſpublica,vel Princeps.n.3.
Ieiunia in Regula præſcripta ſeruare non tenentur Religioſi, ieiunandi qui nondum tempus attigerunt. n.4.
Ieiunio non tenentur miſericordiæ opera magno labore exercentes diſp.12.q.6.n.1.p.126.
Item prædicantes,confeſſiones audientes, & Magiſtri.n.2.
Ieiunium an familiaritatis cauſa ſoluendum. n.5.p.127.
in Ieiunio ſecum poteſt in iiſdem caſibus diſpenſare Abbas,in quibus poteſt ſuos Monachos. diſp.12.q.8.n.1.ibid.
Ieiunij tempore Abbas & Monachi,in locis vbi adeſt conſuetudo, lacticiniis, & ouis veſci poſſunt. q.9.n.1.p.128.
in Ieiuniis voti, & à Confeſſario impoſitis an virtute Bullæ Cruciatæ licitum ſit lacticinia comedere. n.7.p.129.
Ieiunij tempore Abbas, & Monachi ab eſu carnium omninò abſtinere debent.diſp.12.q.9.n.8.ibid.
Ieiunij horæ determinatio eſt iuris humani. q.10. n.1.ibid.
Ieiunij in die tempus reficiendi eſt circa meridiem. n.2.& 5.ibid.& p.130.
Ieiunij in die tempus reficiendi an poſſit, & à quibus anticipari.n.3.& 4.p.130.
Ieiunij in die qui prandium anticiparet per vnam, vel etiam duas horas, non peccaret mortaliter. diſp.12.q.10.n.6.ibid.
Ieiunij in die qui prandium per notabile tempus iuſta de cauſa anticiparet, non peccaret, nec venialiter. num.7.
Ieiunij de ſubſtantia non eſt temporis circunſtantia. diſp.12.q.10.n.8.ibid.
Ieſuatorum S.Hieronymi Congregatio à quo exordium duxit,& quo tempore.diſp.14.q.4.n.68.p.337.
Ieſu Chriſti Equitum militia quo tempore inſtituta. diſp.14.q.5.n.84.p.436.
Illicetana Eremitarum de Obſeruantia Cógregatio quo auctore principium habuit.diſp.14.q.4.n.42.p.328.
Illiterati omninò ab Ordinibus repellendi ſunt, quia ſunt irregulares.diſp.2.q.11.n.4.p.29.
Illiterato Tonſuram Abbates conferentes per annum à collatione Tonſuræ ſuſpenſi remanent. diſp.15.q.5.n.3.p.196.
Illiteratus, ad primam Tonſuram ineptus qui dicatur. ibid.
Illiterati an ab Abbate diſpenſari poſſint ad Ordines. diſp.17.q.4.n.4.p.211.
Imperatorem eligentes vrbis Romæ Senatorem excommunicationem Papalem incurrunt. diſp.13.q.15.n.10.p.156.
Impoſitio manuum,vide *Manus*.
Imprimentes,& imprimi mandantes,& apud ſe retinentes libros de rebus ſacris tractantes,ſine nomine Auctoris,& ſine approbatione Ordinarij, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.59.p.169.
Incantationis & ſortilegij nomine quoad caſuum reſeruationem quid veniat. diſp.13.q.1.n.10.p.135.

Incantationes

Incantationes per Dæmonum inuocationem exercentes excommunicantur. diſp.13.q.14.n.68.p.169.

Incantatores, qui expreſsè, vel tacitè dæmonium inuocant, comprehenduntur in caſu reſeruato. diſp.13.q.2. n.14.p.136.

Incendiarij, excommunicati, & publicati à ſolo Papa abſoluuntur. diſp.13.q.13.n.8.p.156.

Indulgentias generales, & per modum Iubilei accipere non poſſunt Religioſi abſque Prælatorum ſuorum licentia, ad effectum ſibi confeſſarium eligendi. diſp.6. q.7.n.1.p.71.& n.2.& 4.p.72.

Neque Nouitij.n.6.

Quid ſuper hoc Clemens VIII. ſtatuerit.n.3.

Indulgentias proprio iure nullus poteſt Prælatus Epiſcopo inferior concedere. diſp.9.q.1.n.1.p.98.

Indulgentias primariò poteſt Summus Pontifex concedere, vt ſupremus Eccleſiæ Princeps.n.2.

Indulgentias concedendi poteſtas eſt iuriſdictionis, non Ordinis.n.3.ibid.

Indulgentias etiam plenarias concedere poſſunt Abbates, & alij Prælati Regulares ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ priuilegio.n.4.& 6.p.99.

Medinæ opinio & rationes ſuper ea re referuntur. num.5.

Indulgentias concedere poſſunt Abbates inter Miſſæ Pontificalis ſolemnia. diſp.9.q.2.n.1.p.99.

Poſſunt & Canonicorum Regularium Abbates, & cum eis in priuilegiis communicantes, quando Pontificaliter celebrant.n.2.ibid.

Indulgentiæ recitantibus Officium diuinum conceſſæ. diſp.10.q.11.n.4.q.113.

Indulgentias, & pleniſſimas peccatorum conceſſiones ſolus poteſt Sum. Pontifex concedere. diſp.14. q.15. p.192.

Infamia iuris quid ſit, & quæ requirantur ad eam incurrendam. diſp.17.q.7.n.1.p.215.

Infamia facti quid ſit.n.3.

Infamia facti vt irregularitatem inducat, quæ requirantur.n.4.p.216.

Infamia iuris quando eſt publica, nequeunt Prælati inferiores diſpenſare.n.6.limita vt n.ſeq.

Infamia ſuper occulta diſpenſare poſſunt inferiores Prælati, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini. diſp.17.q.7.n.8.& 9.ibid.

Infamia meri facti tollitur pœnitentia, & emendatione vitæ. diſp.17.q.7.n.12.ibid.

Infamis infamia tam iuris, quàm facti eſt irregularis.n.5. ibid.

Infirmis in ſuis hoſpitalibus degentibus poſſunt Religioſi Extremam-Vnctionem miniſtrare. diſp.7.q.2. n.4.p.92.

Infirmis non quibuſlibet, ſed tantùm graui morbo laborantibus exhibenda eſt.n.5.p.93.

Infirmo Extremam-Vnctionem recipere volenti quæ conditiones requiſitæ.n.12.ibid.

Infirmi quando à ieiunio excuſentur. diſp.12. q.5.n.3. & 8.p.125.

Infideles non poteſt niſi à ſolo Papa ad Ordines diſpenſari. diſp.17.q.4.n.5.p.212.

Ingruienſis Congregatio in Anglia à quo extructa eſt, & quo tempore. diſp.24.q.5.n.11.p.304.

Inhabilitas prouenïens ex lege Superioris tollitur licentia inferioris diſp.7.q.7.*in dub.Card.Seraphini*.num.9. p.14.

Inhabilitare poteſt Abbas Monachum ſuum ad gradus, & dignitates Religionis, ex aliquo delicto. diſp.17. q.8.n.4.p.209.

Inquiſitores, alicui falſa hæreſis crimina imponentes, innocentéſque infamantes à ſolo Papa abſoluuntur. diſp.13.q.13.n.12.p.156.

Inquiſitores, Aduocatos, Procuratores, alióſque miniſtros S. Officij, aut teſtes in cauſa fidei occidentes, verberantes & deficientes, excommunicantur. diſ.13. q.14.n.76.p.170.

Inquiſitorum Generalium præceptis Officium S. Inquiſitionis concernentibus non parentes, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.77.ibid.

Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati pœnam imponere Monacho, qui violauit votum caſtitatis per matrimonium. diſp.13.q.3.n.1.p.167.

Inſtitutio, & Chriſti merita Sacramentis efficaciam præbent, non autem miniſtri fides, & bonitas. diſp.2. q.12.n.3.p.17.

Interdicere qui poteſt, poteſt etiam excommunicare, vel ſuſpendere. diſp.16.q.1.n.2.p.199.

Interdicere Abbates & Religioſos exemptos non poſſunt Ordinarij. diſp.16.q.2.n.2.p.200.

Interdictum locale Generales Ordinum ponere nequeunt. diſp.1.q.5.n.8.p.6.

Interdicti tempore familiares, & famuli Monaſterij diuinis intereſſe poſſunt, niſi interdicto cauſam dederint. diſp.6.q.16.n.8.p.82.

Interdicto in loco celebrare Eccleſiaſticos cogentes Domini temporales, & illuc populum ad diuina audienda conuolare facientes quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13.n.15.p.156.

Interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, & in Papæ perſonam conſpirantes, aut Epiſcopum, vel alium Prælatum offendentes, quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13.n.19.p.157.

Interdicti tempore ſepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à iure conceſſos, vel ibidem ſepelientes publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel vſurarios publicos, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.39.p.167.

Interdictum auctoritate Apoſtolica, vel Ordinaria impoſitum non ſeruantes Religioſi, cùm ſciunt, Matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſeruare, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.51.p.168.

Interdictum quotuplex ſit. diſp.16.q.1.n.1.p.199.

Interdictum tam locale, quàm perſonale in loca ſibi ſubiecta ponere poſſunt Abbates ſeculares Collegiatarum Eccleſiarum præpoſiti. diſp.16.q.1.n.3.ibid.

Interdictum perſonale tantùm ferre poſſunt Abbates Regulares, niſi habeant iuriſdictionem in oppidum aliquod, vel caſtrum.n.4.

Interdictum locale de facto impoſitum fuit ab Abbate habente iuriſdictionem in Eccleſia parochiali, & approbatum à Sacra Congregatione.n.5.& 6.ibid.

Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi. diſp.16.q.2.n.1.p.200

Ordinarij nequeunt Abbates, ac Religioſos exemptos interdicere.n.2.ibid.

Interdicti tempore quæ priuilegia FF. Minoribus conceſſa.n.2.p.201.

Interdictum tenentur ſeruare Religioſi omnes, quod Cathedralem, vel Matricem, ſeu Parochialem Eccleſiam obſeruare viderint, ſiue valeat interdictum, ſiue non. diſp.16.q.3.n.1.ibid.

Interdicta ciuitate, etiam eius ſuburbia interdicta cenſentur. diſp.16.q.3.n.7.p.202.

Suburbia quæ intelligantur.n.8.ibid.

Interdicti tempore in quibus feſtis liceat diuina officia celebrare. diſp.16.q.4.n.1.& 2.p.202.

Interdicto populo, non cenſetur interdictus Clerus. diſp.16.q.5.n.2.p.205.

Interdicto Clero non cenſentur interdicti Religioſi, etiamſi interdictum feratur a Summo Pontifice.n.4.

Interdicti localis tempore non licet Abbatibus ornamenta Eccleſiaſtica, &c. benedicere, Calices, &c. conſecrare, aut alia diuina Officia celebrare. diſp.16 q.5. n.5.p.205.

Poſſunt

Poſſunt tamen prædicta exercere ianuis clauſis,& cum moderationibus n.6.

Interdicti generalis tempore poteſt Baptiſmi Sacramentum miniſtrari.diſp.26.q.6.n.1 p.205

Item Euchariſtiæ Sacramentum, in mortis articulo, num.2.

Poteſt tamen Religioſis ex priuilegio ſpeciali Sum. Pontifi. is n.3.

Interdicti tempore an Baptiſmum adultis, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrare liceat.n.4.p.206.

Item Extremæ-Vnctionis, Ordinis, & Matrimonij Sacramentum.n.5.

Interdicti tempore Eccleſiaſtica ſepultura eſt omninò prohibita.diſp.16.q.7.n.1.p.206.

Interdicti tempore an poſſint Clerici,& Religioſi in loco ſacro ſepeliri q.7.n.2.

Interficientes aliquem Chriſtianum per aſſaſſinos, aut recipientes dictos aſſaſſinos, vel defendentes,vel celantes,excommunicantur diſp.13.q.14.n.34.p.167.

circa *Interpretationes* Iuris,& graues cauſas, quæ Sum. Pontifici reſeruata reperiantur. diſp.14.q.15.p.191.

Interſtitiorum nulla lege ſeruata Ordines omnes ſuſcipere poſſunt tribus diebus Dominicis, vel feſtiuis continuis Congregationis S. Ioannis Euangeliſtæ Patres.diſp.2.q.13.n.8.p.18.

in Interſtitiis cum ordinandis diſpenſatio regulariter ad Epiſcopum ordinantem ſpectat,etiam quoad Religioſos.diſp.2.q.22.n.1.p.30.

in Interſtitiis quoad minores Ordines diſpenſare poſſunt cum ſuis Monachis Abbates Regulares eoſdem conferendi poteſtatem habentes.n.2.

Quæ cauſa ad diſpenſandum in iis interſtitiis ſufficiat.ibid.n.3.p.31.

in Interſtitiis diſpenſare ad illum ſpectat,ad quem ordinare.diſp.2.q.23.n.2.p.ead.

in Interſtitiis ad minores Ordines diſpenſare cum Monachis,ad Abbates ſpectat, etiamſi impediti illos ad Epiſcopum ordinandos mitterent.diſp.2.q.23.n.1.ibid.

Nec debet peti diſpenſatio ab Epiſcopo,ſed ab Abbate.n.3.

in Interſtitiis Ordinum ſacrorum cum Regularibus diſpenſare ad Epiſcopum ordinantem ſpectat. diſp.2.q.24.n.1.p.31.

Cauſæ quæ requirantur ad diſpenſandum ſuper interſtitiis Ordinum eorundem.n.2 p.32.

in Interſtitiis a Minoribus Ordinibus ad Subdiaconatum vt diſpenſetur,maior cauſa requiritur, quam à Subdiaconatu ad Diaconatum, & maior item cauſa ad diſpenſandum in interſtitiis à Diaconatu ad Presbyteratum, quàm ab Acolythatu ad Subdiaconatum.ibid.n.3.& 4.

Interſtitiorum nulla obſeruatione,Ordines ſacros ſuſcipere poſſunt Regulares diſp.2 q.24 n.6.p.ead.

in Interſtitiis cum Regularibus ſuis diſpenſare poſſunt Ordinum Generales,& ab ipſis delegati n.7 ibid.

Interſtitiis non ſeruatis nullà cenſura, aut irregularitas incurritur.n.8.ibid.

Inuaſorem occidens ad ſui tutelam Religioſus,non incurrit caſum reſeruatum.diſp.13 q.2.n.55 p.140.

Secus verò ſi per alium occidat n.56.ibid.

S. Ioannis Euangeliſtæ Religioſi poſſunt extra tempora quoſcumque Ordines, etiam maiores, ſuſcipere per quemcumque Epiſcopum,tribus diebus Dominicis, vel feſtiuis continuis,vel interpolatis, nulla interſtitiorum obſeruatione.diſp.2.q.13.n.3 p.18.

Irregularis fit, & beneficiis priuatur, qui extra ſtatuta tempora ordinatus celebrare auſus eſt poſt incurſam ſuſpenſionem.diſp.2 q.13.n.9.p.19.

Irregularis fit,& beneficiis priuatur, qui celebrat, poſtquam per ſaltum ordinatus, ſuſpenſionem incurrit. diſp.2.q.13.n.12.p.ead.

Irregularitatem incurrit Abbas,qui in excommunicatione Ordinis actum exercet. diſp.2.q.12.n.3 p.17.

Irregularitatem non inducit ſcientiæ defectus. diſp.2. q.2 n.9.p.30.

Irregularitatem non incurrit Sacerdos cum impedimento ordinatus, ex eo ſolùm quòd concelebrauerit cum Epiſcopo in Miſſa,in qua ordinatus fuit. diſp.2.q.13. n.18.pag.20.

Irregularitas quomodo definiatur.diſp.17 q.1.n.1 p.209.

Irregularitatem Prælatus nullus,excepto Papa,poteſt imponere diſp.17.q.1.n.2.p.ead.

Irregularitas triplex per bigamiam contrahitur,nempe vera,ficta,vel interpretatiua, & ſimilitudinaria,quæ omnes explicantur.diſp.17.q.3.n.1 p.ead.

Irregularitatem quinam corporis defectus inducat,oſtenditur.diſp.17 q.4.n.1 p.211.

Nullus Summo Pontifice inferior poteſt ſuper irregularitate,ex huiuſmodi defectu prouenienti diſpenſare.n.2.ibid.

Irregularitas ex defectu natalium proueniens tollitur per profeſſionem Religionis. diſp.17. q.5.n.2.p.212.

Irregularitas ex homicidio voluntario, publico,& notorio proueniens a quo poſſit diſpenſari. diſp.17.q.6. n.1.p.213.

Ex occulto verò voluntario.n.2.

Irregularitas ex mutilatione voluntaria membrorum proueniens,poteſt ab Abbate cum ſuis Monachis diſpenſari,dummodo ſit occulta.diſp. 17.q.6.n.5.p.214.

Irritare votum quid ſit.diſp.18.q.4.n.1.p.219.

Irritatio votorum in quo à diſpenſatione differat. diſp.18.q.5 n.1.p.221.Vide *Votum*.

Iubilei virtute confeſſionibus virorum deſtinatus,ſi fœminarum confeſſiones audierit, an puniri poſſit. diſp.6.q.4.n.7.p.68.

Oſtenditur non poſſe.ibid.

Iubilei tempore an Confeſſarium ſibi quem maluerint, poſſint eligere Regulares.diſp.6.q.7.n.5.p.73.

An Nouitij.ibid.n.6.

Iubilei tempore habentes priuilegium eligendi ſibi Confeſſarium,nequeant Sacerdotem ab Epiſcopo non approbatum eligere.diſp.6.q.10.n.4.p.75.

Iubilei, vel Bullæ Cruciatæ virtute poteſt Abbas,ſiue alius Monachus Sacerdos alterius Regularis Confeſſiones excipere ſine Ordinarij approbatione.diſp.6. q.17 n.1.p.87.

Iudicis ſententia ſemper declaratoria facti requiritur. diſp.2 q.18.n.6.p.27.

Iudex competens reſpectu Regularium debet habere iuriſdictionem in ipſos diſp.13 q.2.n.24 p.136.

Iudices querelas Fratrum,aut Monialium Ordinis Prædicatorum ſuſcipientes, vel de eis cognoſcentes,excommunicantur.diſp.13 q.13 n.87 p.161

Iudices quicunque, etiamſi Cardinales fuerint, qui in obligationibus in forma Cameræ Apoſtolicæ ſpectantibus quomodolibet ſe intromittere, aut Cameræ Auditorem, eiuſque locum tenentes ſuper præmiſſis moleſtare præſumpſerint,excommunicantur.diſp.13.q.13 n.101.p.ead.

Iudices Eccleſiaſticos ne ſua iuriſdictione vtantur impedientes,excommunicantur. diſp.13 q.14. num.29. pag.167.

Iudices non obſeruantes ea, quæ continentur in *cap. felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S. R. E. Cardinales*,excommunicantur.diſp 13.q 14. n.37.ibid.

Iudex nemo eſſe poteſt in cauſa propria.diſp 14 q.3.n 2. p.175.

S. Iuliani Martyris, & Baſiliſſæ eius vxoris Monaſtica virorum, & virginum apud Antiochiam inſtituta. diſp.24.q.1.n.1.p.269.

Iuramentum falſum ad hoc vt ſit materia reſeruationis,

debet eſſe factum in iudicio legitimo, ſcilicet coram Iudice competenti.diſp.13.q.2.n.23.p.150.
Iuramentum falſum coram iudice competente, ſed iniuſtè interrogante Regularis ſumens, non incurrit caſum reſeruatum.diſp.13.p.2.n.25.ibid.
Iuramentum contra veritatem circa proprium delictum in iudicio ſumens Regularis, an incidat in caſum reſeruatum.diſp.13.q.2.n.28.p.157.
Iuramentum de reſidendo intra tempus præſcriptum Clerici de Eccleſia prouiſi, vel in quorum fauorem beneficia reſignantur, non ſeruantes, excommunicantur.diſp.14.p.11.n.20.p.158.
Iuramentum ſubditorum an poſſint Abbates irritare. diſp.18.q.7.n.5.p.222.
Iuramenta omnia Deo facta commutari poſſunt in votum ſolemne profeſſionis, non autem iuramenta hominibus facta, & ab eis acceptata.diſp.20.q.1.n.9.& 10.pag.235.
Iurare facientes illicita, vel de obſeruandis ſtatutis contrariis Decretis Concil. Trid. excommunicantur. diſp.13.q.13.n.66.p.159.
Iuriſdictionis poteſtas quænam ſit.diſp.1.q.2.n.1.p.2. A Chriſto tradita eſt, & ad Eccleſiæ claues pertinet.ibid.
Iuriſdictionem Abbatibus, & Prælatis Regularibus competere de iure diuino probatur multis rationibus.diſp.1.q.3.n.2.p.5.
Iuriſdictio erga Monachos fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione, vt ligarent, & ſoluerent eos, qui in primitiua Eccleſia Religionem colebant. ibid.n.4.
Iuriſdictio Ordinaria reperitur in Abbatibus, & aliis inferioribus Prælatis, ſicut in Epiſcopis. diſp.1.q.4.n.1.p.3.
Iuriſdictio, quæ per electionem Collegij, vel Vniuerſitatis alicui conuenit, eſt Ordinaria. diſp.1.q.4.n.2.pag.4.
Iuriſdictio, quæ conuenit ratione officij, dignitatis, vel conſuetudinis, eſt Ordinaria.ibid.
Iuriſdictio ex priuilegio competens non perſonæ, ſed dignitati, & officio, eſt Ordinaria.ibid.
Iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentes Prælati Regulares in ſua Diœceſi, non diſtinguuntur ab Epiſcopis.diſp.1.q.4.n.2.p.3.
Iuriſdictionem Ordinariam in ſua Diœceſi habentes Prælati, poſſunt illam aliis delegare.ibid.n.3.
Iuriſdictionem Ordinariam, vel delegatam an habeant qui primi ſunt in Monaſterio poſt Abbatem. diſp.1.q.4.n.4.p.4.
Iuriſdictio tota Monaſterij competit Prioribus Clauſtralibus mortuo Abbate, vel ab officio remoto, aut abſente.ibid.n.5.
Iuriſdictionem ad tollendam, & conferendam multùm confert conſuetudo.diſp.1.q.4.n.6.p.4.
Iuriſdictio Abbatum exemptorum in ſuos eadem eſt, quæ Epiſcoporum in ſubditos.diſp.1.q.5.n.2.p.5.
Iuriſdictio Prælatorum Epiſcopo inferiorum non ſimpliciter, ſed quaſi-Epiſcopalis dicenda eſt. diſp.1.q.5.n.3.p.5.
Iuriſdictionem in proprio territorio habentes Prælati quidam Epiſcopo inferiores, Diœceſani dicuntur. diſp.1.q.6.n.5.p.5. alij in loco exempto ſolùm, & dicuntur eſſe in Diœceſi dicente.ibid.n.6.
Iuriſdictionis quæ ſunt, aliis delegari poſſunt, non autem quæ ſunt Ordinis diſp.2.q.4.n.1.p.10.
Iuriſdictio ſola voluntate, & verbo committitur, & reuocatur.n.2.ibid.
Iuriſdictionem ordinariam habentes poſſunt illam aliis delegare.diſp.6.q.8.n.1.p.71.
Iuriſdictionis actus eſt, Confeſſarios approbare, non Ordinis.diſp.6.q.11.n.2.p.76.
Iuriſdictio quænam Confeſſori neceſſaria, & an ſufficiat habitualis.diſp.6.q.12.n.1.p.77.
Iuriſdictionis de ſubſtantia non eſt territorium. diſp.8.q.6.n.3.p.98.
Iuriſdictionis actus duplex.diſp.12.q.8.n.4.p.127.
Iuriſdictio Prælatorum Regularium inferiorum ita eſt Superiorum iuriſdictioni ſubordinata, vt ab ea omninò dependeat.diſp.14.q.7.n.4.p.178.
Iuriſdictionis ab actibus non cenſetur ſuſpenſus, qui à Pontificalium exercitio ſuſpenſus eſt. diſp.15.q.6.n.3.p.197.
Iuriſdictio ſucceſſoris eadem eſt quæ prædeceſſoris. diſp.16.p.9.n.2.p.208.
Iuriſdictio in Religioſos an proueniat Abbati ex vi votorum, an verò à Summo Pontifice. diſp.21.q.1.n.3.pag.239.
Iura per ſubauditiones, & repetitiones tacitas reuocanda non ſunt, ſed potiùs concordanda. diſput.2.q.8.n.2.p.14.
Iuris poſitiui in rebus argumentum à ſimili non valet. diſp.3.q.2.n.3.p.42.
Iure in diuino Eccleſia diſpenſare non poteſt. diſp.5.q.2.n.1.p.44.
Ius accipiendi rem alienam inuito domino tribuit vrgens neceſſitas.diſp.5.q.9.n.12.p.59.
Iure ab antiquo recedendum non eſt, niſi quatenus nouum cogit.diſp.6.q.16.n.5.p.84.
Ius nullum inducitur, nec aliquid immutatum, aut alteratum cenſetur per ſimplices Sum. Pontificum declarationes, ſed tantùm id, quod erat dubium, certum redditur, ac declaratur.diſp.13.q.12.n.5.p.149.
Iuris circa interpretationes, & graues cauſas diſcernendas, quæ Sum. Pontifici reſeruata reperiantur.diſp.14.q.15.p.191.
Iuri Canonico aliquid contrarium Monachis ſuis Abbas præcipere nequit.diſp.21.q.9.n.1.& 3.p.245.
Iuſiurandum in rebus, & perſonis alicuius momenti relaxat, commutat, & interpretatur ſolus Papa.diſp.14.q.15.p.191.verſ.*Circa Iuris.*
Iuſiurandum ad præſtandum poteſt Abbas, vel alius Prælatus obligare ſubditum.diſp.21.q.21.q.3.n.1.p.247.
S.Iuſtinæ de Padua Congregationis Caſſinenſis inſtitutio.diſp.24.q.5.n.54.p.419.
Iuſtitiæ commutatiuæ obligatio inſurgit ſine labe Simoniæ inter dantes & accipientes ſtipendia pro Miſſarum celebratione.diſp.5.q.9.n.1.p.53.
Iuſtitiam, vel gratiam in Curia Romana ad obtinendum aliquid dantes, accipientes, aut promittentes, quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13.n.10.p.157.
Iuſtitiam ab Epiſcopis tertiò admoniti facere recuſantes Principes, & Officiales, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.8.p.165.
Iuſtus, & qui incipit eſſe Deo gratus eſt particeps omnium bonorum, quæ fiunt in toto mundo.diſp.9.q.1.n.2.p.101.
Iuuenes quare excuſentur à ieiunio. d.12.q.4.n.1.p.124.
Iuuenes non tenentur ieiunare ante vigeſimum primum annum.n.2.

L

L*Acrymæ* veræ delictum lauant, & confitenti iniuſtitiam ſuam, Deus peccata remittit. diſp.6.q.19.n.3.p.89.
Lacticiniis, conſuetudo vbi adeſt, an tempore ieiunij veſci poſſint Abbates & Monachi.d.12.q.4.n.2.p.128.
Lacticinia in diebus Quadrageſimalibus interdicta ſunt de iure communi.diſp.12.q.9.n.3.& 5.ibid.
Lacticinia in aliis ieiuniis extra Quadrageſimam, an ſint prohibita.n.6.p.129.

Lacticinia

Laici in ieiuniis voti, Iubilei, & impoſitis à Confeſſorio, an ſint licita virtute Bullæ Cruciatæ. n. 7.
Laicus, vel Oblatus alicuius Congregationis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis, Clericali honore priuari debet. diſp. 2 q. 15 n. 2. p. 44.
Laici aliquando in extrema neceſſitate Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrant. diſp. 5 q. 2 n. 4. p. 45.
Laicus relegans, vel prohibens, & qui prohibitionem faciunt, eſt excommunicatus excomm. Papali. diſp. 13. q. 13 n. 23 p. 157.
Laici oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur. diſp. 13 q. 14. n. 7. p. 165.
Laici imponentes collectas Clericis, vel Eccleſiis, ſeu iuriſdictionem eorum vſurpantes, ſi non deſiſtant, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie reſeruatur in Bulla Cœnæ. diſp. 13 q. 14. n. 15. p. 166.
Laici poſſunt excommunicationis vinculo aliquem obſtringere ex conceſſione Papæ. diſp. 14 q. 15. p. 192.
Laici proprie ſuſpendi non poſſunt. diſput. 15. q. 2. n. 1. pag. 194.
S. *Lanfranchi* Congregatio in Anglia quando excitata. diſp. 24. q. 5. n. 24. p. 401.
Lapides, & alia ornamenta de Eccleſia auferentes, necnon dantes auxilium, &c. ſunt excommunicati. diſp. 13. q. 13. n. 20. p. 157.
Lateranenſium Canonicorum Regularium Congregationis antiquitas & inſtitutio. diſp. 24. q. 4. n. 2 p. 369. Vide *Canonici*.
Latinam linguam intelligere debent ad Minores Ordines promouendi. diſp. 2 q. 21 n. 2. p. 29.
Laudes, aut Matutinum poſſunt hora quarta pomeridiana recitari, tam in æſtate, quàm in hyeme. diſp. 10. q. 6. n. 7. p. 109.
Cur in feſto Corporis Chriſti, & per totam octauam dicuntur immediatè poſt Veſperas, & Completorium. ibid n. 8. p. 110.
Laura Monaſterium percelebre in Oriente à S. Charitone extructum. diſp. 24 q. 1. n. 1 p. 270.
S. *Laurentii* de Plebe Martyrum, ſiue de Vltio Canonicorum Regularium Congregatio, quando, & à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 11. p. 314.
B. Laurentius Iuſtinianus Canonicus Regularis Congregationis S. Georgij de Alga, & Venetiarum Patriarcha. diſp. 24. q. 4. n. 32. p. 323.
Lauretanæ peregrinationis votum non eſt Papæ reſeruatum. diſp. 24 q. 2. n. 7. p. 225.
Lauretanorum Equitum inſtitutio. diſp. 24 q. 9 num. 43. pag. 471.
S. *Lazari* Equitum Ordo, olim ſub D. Baſilij Regula. diſp. 24. q. 1. n. 8 p. 306.
S. Lazari militia à quo inſtituta. diſput. 24 q. 4. num 89. pag. 461.
Lectores publici ac notoriè literati non deberent examinari ad Ordines ſuſcipiendos. diſp. 2 q. 20. num. 7. pag. 29.
Legatum pro Miſſa quotidiana à teſtatore factum quomodo conſiderandum, & quando obligat Sacerdotem ad celebrandum. diſp. 5. q. 9. n. 25. p. 61.
Legatum ſi ſit ita tenue, quòd onus Miſſarum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro eius moderatione, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 12. n. 4. p. 64.
Legato in ipſo ſi diſpoſitum ſit, vt liceat Superioribus memoratum onus moderari, poterunt tunc Abbates id facere. ibid. n. 5.
Legata ad pias cauſas facta nemo, niſi ſolus Sum. Pontifex, poteſt ad alios vſus conuertere vel, tranſmutare. diſp. 14 q. 15. p. 191. ver. *Circa Iuris*.
Legati, Vicelegati, Gubernatores, & quicumque Iudices, qui per ſe, vel per ſuos Cancellarios, Secretarios, & alios quoſcunque in officiis Notariatuum per Cameram Apoſtolicam venditis, vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in præiudicium prædictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur. diſp. 13. q. 14 n. 23 p. 170.
Legere bene, & ſcribere ſcire debent, prima Tonſura initiandi. diſp. 2 q. 21 n. 1 p. 29.
Legumina extra ſtatum S. Romanæ Eccleſiæ exportans excommunicatur. diſp. 13 q. 13 n. 6. p. 150.
Legumina extrahentes extra Vrbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, & impedientes eos, qui afferunt prædicta ad Vrbem, excommunicantur. diſp. 13. q. 13 n. 31. p. 160.
Leges ad Pontificias in Choro ſeruandas Canonici ex ſtipendio tenentur. diſp. 5 q. 9. n. 37. p. 62.
Lex Regulæ non arctius obligat quam Eccleſiaſtica. diſp. 12 q. 4. n. 4 p. 124.
Lex adaptatur ad ea, quæ frequentiùs accidunt. diſp. 12. q. 4. n. 5. p. 125.
Lex quando imponit pœnam actui perfecto, ea pœna non incurritur, niſi actus conſummetur. diſp. 13. q. 2. n. 9 pag. 135.
Leges omnes ad audiendas, vel phyſicam, de clauſura excuntes Religioſi profeſſi, ſi intra duos menſes non redierint, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 10. pag. 165.
Lex Superioris per inferiorem tolli non poteſt. diſp. 21. q. 10. n. 2. p. 246.
Libellos famoſos conficientes, aut habentes, ſiue in vulgus emittentes, verſus, aut cantilenas in infamiam & detractionem ſtatus Ordinis Prædicatorum, vel Minorum, excommunicantur. diſput. 13. q. 13. n. 85. pag. 160. & 161.
Libros mouentes ex Bibliothecis Ordinis Fratrum Carmelitarum, excõmunicantur diſp. 13. q. 13. n. 68 p. 159.
Libertatem Eccleſiaſticam, ſeu interdictum Eccleſiaſticum violantes, conſpirantes contra Papam, Epiſcopum, aliósque Prælatos offendentes, excommunicantur per *extrauag ſi dominici*. diſp. 13. q. 13 n. 19. p. 157.
Libertati Eccleſiaſticæ aduerſantia ſtatuta, & quaslibet contra eam conſuetudines introductas ſeruari facientes, excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant ea amoueri à publicis capitularibus ſuis: qui verò de nouo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur in Bulla Cœnæ. diſp. 13 q. 14. n. 18 p. 166.
Licentia audiendi confeſſiones non poteſt demandari perſonæ, quæ non ſit idonea, & poteſtatem audiendi non habeat. diſp. 2. q. 7. in dub. Card. Seraph. n. 5. pag. 13.
Licentia inferioris tollit inhabilitatem prouenientem ex lege Superioris. n. 9. p. 14.
Licentia Ordinariorum requiritur, vt Epiſcopi in Monaſteriis alterius Diœceſis poſſint Religioſos ordinare. diſp. 2. q. 19 n. 1. p. 28.
Licentiam Ordinarij habens Epiſcopus an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre. diſp. 2. q. 19 n. 2. ibid.
Licentiam dare poſſunt Abbates iura Pontificalia habentes, alieno Epiſcopo, vt in ſuo diſtrictu Pontificalia exerceat. diſp. 2 q. 19. n. 3. ibid.
Licentia Parochi tacitâ, vel præſumptâ communionem in die Paſchatis adminiſtrantes Religioſi, cenſuram non incurrunt. diſp. 5 q. 7 n. 9. & 10 p. 46.
Licentia Prælatorum intelligenda eſt ſecundùm ius commune. diſp. 6. q. 1. n. 8 p. 65.
Licentia generalis à Parochis obtenta circa ea, quæ ad animarum curam pertinent, Prælatis, vel aliis Sacerdotibus Regularibus ſufficit, vt poſſint matrimoniis contrahendis aſſiſtere. diſp. 8 q. 2. n. 1 p. 96.
Licentiam poteſt Parochus concedere viro docto in ſua Eccleſia, vt ſemel, aut iterum conciones habeat. diſp. 11 q. 1. n. 10. p. 119.

Licentia à Superiore data Monacho ad vouendum poteſt reuocari ab eodem, ſed cum iuſta cauſa, aliàs peccaret, ſaltem venialiter. diſp. 20. q. 3. n. 6. & 7. p. 238.

Licentia iuſta neceſſaria eſt, ne Abbas, & ſubditus accipiendo, vel alienando peccent. diſp. 22. q. 8. n. 6. p. 257.

Licentia iuſta cenſetur, cùm Abbas concedit facultatem alienandi peculium in eos vſus, in quos poteſt ipſe Abbas. n. 8. ibid.

Licentia iniuſta cenſetur, ſi Religioſus eam extorquet precibus importunis, aut per vim, dolum, metum, fraudem, aut ex falſa cauſa, & ſubreptitiè. diſp. 22. q. 8. n. 10. ibid.

Localis Abbas eſt legitimus Superior huiuſmodi licentiam concedere valens. n. 11. p. 258.

Licentia conceſſa Religioſo, aliquid dandi, non extenditur ad donandum aliis Religioſis, tam eiuſdem, quàm alterius Conuentus, non habentibus ſuorum Prælatorum licentias. diſp. 22. q. 7. n. 5. p. 259.

Licentia ad prædicandum. Vide *Prædicator*.

Ligare cui competit, eidem competit & ſoluere. diſp. 14. q. 6. n. 1. p. 177.

Lily Equitum inſtitutio in regno Nauarræ. diſp. 24. q. 9. n. 48. p. 481.

Item apud Aragonios. n. 49. ibid.

Item apud Romanos. n. 50. ibid.

Literas per gratioſas ſuffragia benefactoribus concedere Abbatibus & Religionum Prælatis maximè congruit. diſp. 9. q. 4. n. 1. p. 101.

Literas gratioſas ad imitationem Chriſti, Apoſtolorum, & Sanctorum aliis concedere debent Abbates, & alij Prælati Regulares. n. 4. p. 102.

Literas vt conſignet qui ſigillum Monaſterij furatus eſt, ſi non exequitur, an caſum reſeruatum incurrat. diſp. 13. q. 2. n. 40. p. 138.

an Literas conſignans non continentes materiam ad Monaſterium ſpectantem, tamen alteri odioſam. n. 41.

Literas conſignans ſigillo Monaſterij furto ablato, ſi eas comburat, an caſum reſeruatum incurrat. ibid.

Literis ab alio falsò conſignatis vtens Religioſus, caſum reſeruatum incurrit. n. 43.

Literarum falſificationem conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens, non incurrit caſus reſeruationem. n. 44.

Literarum apertio, ſeu retardatio, vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe malitioſa, & cum animo nocendi. diſp. 13. q. 2. n. 59. & 61. p. 140.

Literas qui ſolùm aperit, & non legit, non incurrit caſum reſeruatum. diſp. 13. q. 2. n. 60. ibid.

Incurrit qui eas aperit, vt alij legant, ſi verè legantur. num. 62.

Non incurrit qui eas legit non aperiendo. n. 63.

Neque qui literas Superioris ad ſeculares, vel ſecularium ad Superiores aperit, & legit. n. 64.

Literas, nuncium, aut ſignum mittentes ad eos, qui ſunt in Conclaui, necnon talia recipientes, vel ſi è contrà in Conclaui exiſtentes ad eos foris ſcripſerint, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 35. p. 157.

Literas commendatitias pro dignitate obtinenda à Principibus procurans Nuncius Apoſtolicus, excommunicatione Papali, ſed nullibi reſeruata excommunicatur. n. 41. p. 158.

Literarum Apoſtolicarum falſarij, vel habentes penes ſe literas falſas Papæ, vel aliorum Officialium Curiæ expreſſorum, excommunicantur. n. 79. p. 160.

Literarum Apoſtolicarum Sacræ Pœnitentiariæ executionem impedientes, excommunicantur. n. 109. p. 162.

Literas Papæ electi impugnantes, antequam coronetur, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 57. p. 168.

Literis authenticis carentes à Sede Apoſtolica promoti, & ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes Abbates quam ſuſpenſionem incurrunt. diſp. 15. q. 5. n. 1. p. 196.

Literas ſcribentes, vel recipientes Religioſi abſque expreſſa Abbatis licentia, an peccent contra paupertatis votum. diſp. 22. q. 11. per tot. p. 260.

Literati notoriè, vt Magiſtri & Lectores publici, ad Ordines ſuſcipiendos examinari non debent. diſp. 2. q. 20. n. 7. p. 29.

Litigatore non cauſatur temeritas litigandi, donec propter iura aduerſarij conſtituantur in mala fide. diſp. 14. q. 14. n. 9. p. 184.

Loca de nouo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes, vel alienantes Religioſi Mendicantes excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 48. p. 168.

Lucas vir ſanctitate illuſtris, primus Congregationis Siculæ, & Italæ S. Baſilij Ordinis Archimandrita. diſp. 24. q. 5. n. 3. p. 303.

Ludens Monachus abſque Abbatis licentia ſaltem tacita, peccat contra votum Paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur, debent reſtituere. diſp. 22. q. 12. n. 1. p. 161.

Ludere Abbas poteſt honeſtæ recreationis gratia, moderatam aliquam pecuniæ quantitatem. n. 2.

Ludere quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignatis pro ſuſtentatione poteſt Monachus, qui impenſis Monaſterij in ſcholis ſtudet, vel in Curia, aut alibi negotiatur. n. 3. Limita in tribus caſibus, vt infrà, n. 4. 5. & 6. ibid.

Ludere immoderatam quantitatem non poteſt Monachus, habens ab Abbate generalem licentiam peculium in quos voluerit vſus expendendi. n. 7.

Ludendi immoderatam pecuniæ quantitatem Abbas ſubdito facultatem concedere non poteſt. diſp. 22. q. 12. n. 9. ibid.

Lunæ creſcentis Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp. 24. q. 9. n. 34. p. 480.

Lunatici, & ſimiles, ordinari non poſſunt, vel ſi ordinati fuerint, abſtinere debent à celebratione. diſp. 17. q. 4. n. 6. p. 212.

Luſitana Congregatio S. Benedicti quando incepit. diſp. 24. q. 5. n. 58. p. 421.

Lyrinenſis Congregationis in Gallia initium. diſp. 24. q. 5. n. 9. p. 393.

M

S. MAcarij Monachorum inſtitutum in Ægypto apud Nitriam. diſp. 24. q. 2. n. 6. p. 270.

Magiſtri, & Lectores publici, ac notoriè literati non debent examinari. diſp. 2. q. 20. n. 7. p. 29.

Magiſtri excludentes Fratres Prædicatores à ſtudio Pariſienſi, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 84. pag. 160.

Magiſter Nouitiorum, cùm ſit eorum pædagogus ſpiritualis, poteſt cum illis communicare. diſp. 14. q. 5. n. 5. p. 176.

Magiſtratus cogentes ſubditos ſuos directè, vel indirectè, ne matrimonium contrahant, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 63. p. 159.

Magiſtratus ſeculares ab Epiſcopis requiſiti non præbentes auxilium, ad reſtituendam, & conſeruandam clauſuram Monialium, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 64. ibid.

Malus ſemel triennio bonæ vitæ præſumitur bonus. diſp. 17. q. 7. n. 13. p. 217.

Mancipium Chriſtianum in terris Turcarum capiens, eiúſque bona diripiens alter Chriſtianus excommunicatur. diſp. 13. q. 14. n. 48. p. 158.

Manus impoſitio benedictionem ſignificat. diſp. 2. q. 3. n. 1. p. 9.

Manuum impoſitio illicita caput ſuſcipientis vulnerat. diſp. 2. q. 12. n. 1. p. 16.

Marchionem, vrbis Romæ Senatorem eligentes excommunicatione

communicatione Summo Pontifici reſeruata innodantur. diſp 13. q. 13. n. 12. p. 156.

S. Marcus in Alexandrina Eccleſia Cœnobitarum inſtitutor. diſp. 14. q. 1. n. 6. p. 218.

S. Marci Equitum Ordo diſp. 24. q. 9. n. 8. p. 479.

S. Maria ad Rhenum Canonicorum Regularium Congregatio. diſp. 24. q. 3. n. 14. p. 316.

S. Mariæ de Creſcentiaco Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit. diſp. 24. q. 4. n. 17. pag. 313.

S. Mariæ de Mercede redemptionis captiuorum Congregationis initium. diſp. 24. q. 4. n. 8. p. 331.
Item Diſcalceatorum euſdem Ordinis. n. 77. p. 347.

Matrimoniis contrahendis neceſſarium eſt Parochum, vel alium Sacerdotem de eius, vel Ordinarij licentia intereſſe. diſp. 8. q. 1. n. 1. p. 95.

Matrimoniis contrahendis intereſſe poteſt Abbas in Eccleſiis ab alio Ordinario exemptis, & ſibi pleno iure ſubiectis, in quibus iuriſdictionem Epiſcopalem habet, vel in quibus animarum cura annexa eſt. n. 2. & 4.

Matrimoniis contrahendis Abbas, & Sacerdotes Regulares poſſunt de licentia Parochi, vel Ordinarij intereſſe, & Matrimonia ſolemnizare. diſp. 8. q. 1. n. 4. & 5. ibid.

Matrimoniis aſſiſtendi, vel illa ſolemnizandi licentia ſufficit, quòd concedatur generaliter ad exercenda ea, quæ ſpectant ad curam animarum. diſp. 8. quæſ. 2. n. 1. p. 96.

Matrimonia abſque Parochorum licentia ſolemnizantes Abbates, vel alij Sacerdotes Regulares incurrunt ſuſpenſionis pœnam, non autem excommunicationis latæ ſententiæ. diſp. 8. q. 3. per tot. p. ead.

ad Matrimonium diſpenſato denunciationes vt remittantur, poteſt loci Ordinarius diſpenſare. diſp. 8. q. 4. n. 1. p. 97.

Matrimoniorum denunciationes remittere poſſunt Abbates, & Prælati habentes territorium, in quo Epiſcopalem iuriſdictionem exercent. n. 2.

Matrimoniorum denunciationes remittere poteſt Commendatarius. diſp. 8. q. 5. n. 2. p. ead.

Matrimonialibus de cauſis cognoſcere poſſunt Abbates & Prælati habentes territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi epiſcopali. diſp. 8. q. 6. n. 1. p. 97.

Matrimonialium cauſarum cognitionem an tollat ab Abbatibus Concil. Trid. *in cap.* 20. *de reform. ſeſſ.* 24. §. *dicta ac* n. 2. ibid.

Matrimoniales cauſas cognoſcendi in quaſi poſſeſſione manutenendus eſt Epiſcopus ex ſola iuris aſſiſtentia, donec per tres conformes ſententias cognoſcatur de hac re. diſp. 8. q. 6. n. 5. p. 98.

Matrimonium ſcienter contrahentes in gradu prohibito à ſacris Canonibus excommunicantur, vbi de contractu prohibito cum Monialibus, & Clericis. diſp. 13. q. 14. n. 45. p. 168.

Matrimonia filiorum familias falsò affirmantes ſine conſenſu parentum eſſe irrita, & parentes irritare poſſe, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 61. p. 169.

Matrimonium directè, vel indirectè ſubditos ſuos liberè contrahere cogentes Magiſtratus & Domini temporales, excommunicantur. diſp. 13. quæſ. 14. num 63. p. ead.

Matrimonium ſi quis ficto conſenſu, animo tantùm copulam extorquendi contraheret, non diceretur bigamus. diſp 17. q. 3. n. 1. p. 210.

Matrimonio de nunquam contrahendo in voto diſpenſare poſſunt Regulares Prælati, & Confeſſores. diſp 19. q. 8. n. 14. p. 231.

Matrimonij contractu qui Caſtitatis votum violauerit Religioſus, non poteſt ab Abbate ſuo puniri. diſp. 23. q. 3. n. 1. 2. p. 267.

Matris Dei Lucæ Clericorum Regularium inſtitutio, & approbatio. diſp. 24. q. 8. n. 4. pag. 469.

Matrix Eccleſia quæ dicatur. diſp. 16. q. 3. num. 3. p. 201.

Matutinum, & Laudes poſſunt quarta hora pomeridiana, tam in æſtate, quàm in hyeme perſolui. diſp. 10. q. 6. n. 7. p. 109.

Matutinum, & Laudes, in feſto Corporis Chriſti, & per totam Octauam dicuntur immediate poſt Veſperas, & Completorium, & quare num 8. ibid.

S. Mauritij Equites à quo inſtituti. diſp. 24. q. 5. n. 86. pag 441.

S. Mauri Congregatio Gallica vnde exordium ſumpſit. diſp. 24. q. 5. n. 5. p. 391.

Medicus quando manet dubius de grauitate morbi; nec certum iudicium circa excuſationem à recitando diuino Officio profert, requiritur Abbatis conſenſus. diſp. 10. q. 12. n. 3. p. 114.

Medina opinio refertur de poteſtate, quam habent Abbates, & Prælati Regulares Indulgentias concedendi. diſp. 9. q. 1. n. 5. p. 99.

Melchiades Papa ieiunium feriæ quintæ & Dominicæ diei cur prohibuit. diſp. 12. q. 1. n. 2. p. 122.

Melidenſis Congregationis inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n. 60. pag 421.

Melitenſium Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 4. num. 91. p. 362.

Mellicenſis Congregationis in Germania initium. diſp. 24. q. 5. n. 51. p. 405.

Membri vnius operatio vt in totius corporis naturalis bonum cedit, ita & in corpore myſtico. diſp. 9. q. 4. n. 2. p. 104.

Membri nomine in Iure quid veniat. diſp. 17. q. 6. n. 7. pag. 215.

in *Memento* Miſſæ, Generalis nomen pro Epiſcopi nomine ponentes, mortaliter peccant Regulares. diſp. 5. q. 8. n. 7. p. 53.

Mendicantes Prælati non communicant in priuilegiis cum Abbatibus Monachorum, quoad Ordines conferendos. diſp. 2. q. 2. n. 6. p. 9.

Mendicantes Fratres cuiuſcumque Ordinis ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ad aliam Religionem non Mendicantium tranſeuntes, ſunt excommunicati per *extrauag. ambitioſa, de Regul.* diſp. 13. q. 13. n. 18. p. 156.

Mendicantes Religioſi, qui de nouo domos ad habitandum recipiunt, vel receptas mutant ſine licentia Sedis Apoſtolicæ, excommunicantur. diſp. 12. q. 14. n. 27. pag 165.

Mendicantes Religioſi noua ad habitandum loca acquirere, vel antiqua alienare, aut mutare non poſſunt ſine licentia Papæ. n. 48. p. 168.

Mendicantes ſine ſpeciali Sum. Pontificis licentia plures campanas habere nequeunt. diſput. 14. quæſ. 15. pag. 192.

Mendicantium Prælati aliquem ad profeſſionem, nondum expleto probationis anno admittentes ſuſpenſionem incurrunt. diſp. 15. q. 5. n. 13. p. 197.

Mendicantes, eorúmque priuilegia communicantes poſſunt in votis Papæ reſeruatis diſpenſare, quoties Epiſcopi poſſunt. diſp. 9. q. 8. n. 4. p. 230.

Mentaliter an diuinum officium recitari poſſit. diſp. 10. q. 2. per tot p 112.

Mentaliter non poteſt fieri Conſecratio. ibid. n. 4. p. 112.

Mercenariis ad breue tempus operas ſuas locantibus poſſunt Religioſi in die Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare. diſp. 5. q. 1. n. 8. p. 46.

Mercenariorum, ſiue S. Mariæ de Mercede Equitum militia à quo inſtituta diſp. 24. q. 5. n. 83. p. 435.

Meretricem per tecta in domum ſuam introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſeruatum, vel irregularitatem. diſp. 13. q. 2. n. __ p. 1__.

Meridies ratione ieiunij quomodo obſeruanda. diſp. 12. q. 10. n. 4. p. 130.
Merita Chriſti cum inſtitutione Sacramentis efficaciam præbent, non autem Miniſtri bonitas, & fides. diſp. 2 q. 12. n. 3. p. 17.
Merita ſua propria poteſt vnuſquiſque cuicumque voluerit applicare, ſed antequam reponantur in vniuerſali theſauro Eccleſiæ. diſp 9. q. 3. num. 1. p 100.
Merita ſubditorum aliis applicare quinam poſſint. diſp 9. q. 3 num. 7. p. 101.
Meritorum applicationem benefactoribus, an Generales, ſeu Capitulum Generale poſſit prohibere Abbati locali. n. 8.
Metropolitani an poſſint Abbates compellere ad prædicationis munus. diſp. 11. q. 1. num. 6. p. 117.
S. *Michaelis* de Murano Congregatio quando inſtituta diſp 24. q. 5. n 65. p. 410.
B. Michaelis, ſiue de Ala Equitum Ordo à quo, & quo tempore inſtitutus. diſp 24 q 5. n 73. p. 413.
S. Michaëlis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q 9. n. 36. p. 480.
Militum Ieſu Chriſti, Ordinis S. Dominici inſtitutio. diſp. 24. q 4 n. 97. p 367.
Militia Equitum S Mariæ glorioſæ inſtitutio. diſp. 24. 96. p. ead.
Militia Conſtantiniana Equeſtris S. Georgij ſub Regula S. Baſilij quo tempore inſtituta. diſput 24. q 3. num. 7. pag. 305.
Militiæ equeſtres ſub Regula D Baſilij inſtitutæ. diſp. 24. q. 3. n. 7. p. 305. & n. 8 p. 306.
Militia Equitum S. Lazari à quo erecta. diſp. 24. q 4. n 89. p. 361.
Militia Equitum S. Sepulchri à quo incepit. diſp. 24. q. 4. n. 90. p 362.
Item Equitum Melitenſium. n. 91. p. ead.
Equitum Teutonicorum. diſp. 24. q. 4. n. 92. p. 364.
Sancti Ioannis Acconenſis, & S. Thomæ. n. 93. p. ead.
B. Iacobi in Hiſpania. n. 94 pag. 364. & Luſitania. n. 95. pag. 367.
Militiæ Templariorum inſtitutionis tempus. diſp. 24 q. 5. n. 70. p. 428.
Militiæ S Saluatoris in Aragonia inſtitutio. diſp. 24 q. 5. n. 71. p 429.
Item Auienſium Equitum in Luſitania. n. 72. ibid.
Militiæ Equeſtris Calatrauæ inſtitutio. diſp. 24. q. 73. pag 430.
Militiæ Equeſtris Gladiferorum inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n. 74. p. 431.
Militiæ Sancti Iuliani de Pereyro inſtitutio. n. 75. p. 432.
Montis Gaudij. n. 76. p. ead.
S. Georgij de Alfama. n. 77. p 433.
S. Michaelis, ſiue de Ala. n. 78.
Alcantaræ. n. 79.
Mercenariorum Equitum. n. 80. p 435.
Montisfranci n. 81. ibid.
Truxillenſium Equitum. n 82. ibid.
Monteſiæ Equitum. n. 83. ibid.
Equitum Ieſu Chriſti. n. 84. p. 436.
S. Stephani. n. 85 p 437.
SS. Mauritij, & Lazari. n 86. p. 441.
S Bernardi. n. 87. p. 442.
Militiæ Equitum Conceptionis B. Mariæ inſtitutio. diſp. 24 q 6 n 12 p. 455.
Item Militiæ Equitum B. Mariæ de Monte Carmelo. q. 7. n. 9. p 464.
Militiæ Chriſtianæ Equitum Ordo. diſp. 24. q. 9. n. 47. pag. 481.
Minimorum S. Franciſci de Paula inſtitutio. diſp. 24. q. 7. n. 10 p. 466.
Miniſtri fides, & bonitas non Sacramentis efficaciam præbet, ſed ſola inſtitutio, & Chriſti merita. diſp. 2. q. 12. n.
Miniſter ordinarius Sacramenti Confirmationis eſt Epiſcopus. diſp. 3 q. 1 n. 6. p 41.
Miniſter Sacramenti Euchariſtiæ regulariter debet eſſe Sacerdos diſp 5. q 2. n 1 p. 44.
Miniſter Extremæ Vnctionis ſimpliciter neceſſarius debet eſſe Sacerdos. diſp 7. q 1. n. 1. p. 81
Miniſtri Papæ, & omnes Officiales accipientes munera in terris Eccleſiæ, ſunt excommunicati. diſp. 13. q. 13. n 25 pag. 157.
Minores tempore interdicti admittentes Fratres tertij Ordinis ad audienda diuina, incurrunt excommunicationem *Clement. cum ex eo, de ſent. excom.* diſp. 13. q. 13. n. 16. p. 156.
Minorum S Franciſci de Obſeruantia Religioſus contemptis Superioribus ſuis ad alia tribunalia appellans excommunicatur. diſp 13. q 13. n 61. p 16.
Minores de Obſeruantia ſubornantes in electionibus, vel procurantes fauorem extra ad officium obtinendum in Religione, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. num. 98. pag. 161.
FF. Minoribus quæ priuilegia à Summo Pontifice interdicti tempore conceſſa. diſp. 16. q. 2. n. 2. p. 200.
FF. Minorum de Obſeruantia Congregatio quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 6. n. 5. p. 449.
Minorum item ſtrictioris Obſeruantiæ Recollectorum Congregationis approbatio n. 6 ibid.
Minorum Conuentualium Sancti Franciſci Congregationis inſtitutio diſp. 24. q. 6. n 3 p 447.
Minorum item Conuentoalium Reformatorum n 4. ibid.
Miracula falſa prædicantes, incertave populo renunciantes excommunicantur diſp. 13. q. 13 n 22. p. 157.
Miſericordiæ opera ſi alter exercere nequeant, à ieiunio diſpenſant. diſp. 12. q. 6 n 1. p 126
Miſſæ celebratio propriè ad Pontificalia non pertinet. diſp 1. q 9. n. 1. p. 14.
Miſſæ ad celebrationem Altare neceſſarium eſt. diſp 5. q 6. n 1. p 47
Et illud conſecratum. n. 2 p. 48.
Miſſas in Altari portatili in ſecularium domibus, non contradicente Epiſcopo, celebrare poſſunt Societatis Ieſu Presbyteri, ex indulto Gregorij XIII. & alij Regulares. n. 4. & ſeqq. p. 48.
Vide *Altare.*
Miſſæ poſſunt celebrari in infirmariis, & aliis locis ex priuilegio diſp. 5. q. 6. n. 9 p 49.
Miſſa non poteſt ſe nocte, & ante auroræ initium de iure communi celebrari. diſp. 5. q. 7. n. 1 p. 51
Miſſæ an poſſint ante auroram celebrari in nocte Natiuitatis Domini. n 3.
Miſſam ante auroram celebrare poſſunt Abbates ex priuilegio, & quomodo tale priuilegium ſit intelligendum. n. 4.
Intra quod tempus celebrari poſſit, & quodnam dicatur legitimum. n. 5 p. ead.
Miſſam vt ſecundum eius intentionem celebrent, Monachis poteſt Abbas præcipere diſp. 5. q 8. n 1. p. 52.
Miſſæ valorem, ſi Monachus non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicare intendit, cuinam proderit, oſtenditur diſp. 5. q 8. n. 2 p. ead.
Miſſæ in celebratione Sacerdotes, etiam Regulares, ſe habent non vt ſubditi, ſed vt Chriſti Miniſtri. diſp. 5. q 8. n 4. p. ead.
Miſſæ in applicatione Sacriſtæ præcepto contrauenientes Regulares, mortaliter peccant. diſp. 5. q. 8. num. 5. p. ead.
Miſſam celebrantes Regulares, ſi in *Memento*, ſui Generalis nomen pro Epiſcopi nomine ponant, mortaliter peccant. diſp. 5. q 8 n 7. p 53
Miſſæ ſacrificium priùs applicandum eſt pro illis, pro quibus priùs eleemoſyna elargita eſt. diſput. 5. q. 8. n. 6. pag 52.

Miſſarum

Miſſarum pro celebratione inter dantes, & accipientes ſtipendia, inſurgit obligatio iuſtitiæ commutatiuæ ſine labe ſimoniæ. diſp. 5. q. 9. n. 1. p. 53.
Miſſæ ſtipendium non illud eſt, quod ad ſuſtentationem Sacerdotis congruam neceſſarium dicitur. diſp. 5. q. 9. n. 3. p. 54.
Sed illud quod eſt ex Superioris lege taxatum, & conſuetudine præſcriptum. ibid. n. 3. & 4.
Non poteſt ſommi maius quam ſit a lege ſtatutum. n. 5. Vide *Stipendium.*
Miſſas an Sacerdoti liceat pauciores ſibi præſcriptis celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint. diſp. 5. q. 9. n. 7. p. 54. & n. 11. p. 58.
Miſſarum pro celebratione ſtipendia pinguiora, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, accipiens, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato iuſto ſtipendio, reliqua parte retenta. diſp. 5. q. 9. n. 9. p. 54.
Miſſarum de celebratione Decreta S. Congregationis Concilij SS. D. N. Vrbani VIII. auctoritate edita, diſp. 5. q. 9. n. 9. p. 55. & ſeqq.
Miſſarum reductio, vel commutatio ad Apoſtolicam Sedem pertinet. diſp. 5. q. 9. verſ. *primo.* p. 55.
Miſſæ tot celebrari debent, quot ad rationem attributæ eleemoſynæ præſcriptæ fuerint, ibid. verſ. *Deinde.*
Miſſam cum certa eleemoſyna qui ſuſcepit celebrandam, non poteſt eandem alteri, parte eiuſdem eleemoſynæ ſibi retenta, celebrandam committere. ibid. verſ. *Ac ſimiliter.* p. 55.
Miſſarum onera perpetua à ſecularibus ſine Epiſcopi, vel Vicarij Generalis, a Regularibus verò ſine Generalis, vel Prouincialis licentia ſuſcipi prohibentur, & pœnæ in contrauenientes ſtatutæ diſp. 5. q. 9. in Decr. S. Congr. verſ. *Item.* p. 55.
Miſſa pro vna non poteſt Sacerdos plura ſtipendia recipere diſp. 5. q. 9. n. 10. p. 58.
Miſſas ad iuſti ſtipendij rationem poteſt reducere Sacerdos, pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt. diſp. 5. q. 9. n. 14. p. 59.
Miſſa vnica an poſſit ſtipendiis pluribus ab vno, vel pluribus oblatis Sacerdos ſatisfacere n. 16. ibid.
Miſſa pro vna an duplicatum ſtipendium poſſit Sacerdos accipere, applicando partem ſuffragij vni, & partem propriam alteri. ibid. n. 17.
Miſſæ valor ſpecialis, qui competit Sacerdoti, eſt eiuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi, prò quo offertur Miſſa. n. 18. ibid.
Miſſam an hodie poſſit pro eo Sacerdos pauper applicare, quem ſcit Deus primum daturum eleemoſynam diſp. 5. q. 9. n. 20. p. 60.
Miſſarum anticipatio quando liceat, & in quibus caſibus. diſp. 5. q. 9. n. 22. 24. p. 60. & 61.
Miſſæ quotidianæ onus ſuſcipiens Sacerdos, an peccet mortaliter, ſi quotidie non celebret. n. 25. ibid.
Miſſam de *Requiem*, vel aliam votiuam ex legato teſtatoris celebrare obligatus Sacerdos non tenetur die Dominico, aut feſto duplici illas celebrare, ſed de feria currente. diſp. 5. q. 9. n. 27. pag. 61. & n. 28. p. 62.
Miſſas de *Requiem* celebrare in die obitus, tertio, vel ſeptimo, vel etiam anniuerſario Sacerdos tenetur, ſi non ſit dies Dominicus, vel feſtum duplex n. 29. ibid.
Miſſæ omnes ex parte operis operati ſunt eiuſdem valoris, ex parte verò operis operantis non item. diſput. 5. q. 9. n. 61.
Miſſæ Triginta S. Gregorij non neceſſariò de *Requiem* omnes eſſe debent; quæ diſcontinuari non cenſentur ob triduum Maioris hebdomadæ, vt diſp. 5. q. 9. n. 31. & 32. p. 62.
Miſſam ſolemnem in diebus feſtiuis Abbates, & Prælati relinquentes, an peccent mortaliter. diſput. 5. quæſt. 9. n. 34. pag. 62.
Miſſa pro aliquo Beato certis perſonis, & locis conceſſa an poſſit dici a quocumque Sacerdote n. 38. p. 63.
Miſſarum ritus an debeat mutari a Prælatis in ſuis Eccleſiis præcipiente Epiſcopo aliquod feſtum ibid. n. 39.
Miſſam celebrare non poſſunt Prælati, nec alij Sacerdotes coopertò capite, ſine licentia Papæ. ibid. n. 40.
Miſſæ Capellaniarum, & anniuerſariorum olim iuſta de cauſa ad minorem numerum reduci poterant ab Abbatibus, & Ordinum Generalibus in Capitulis Generalibus diſp. 5. q. 10. n. 1. p. 63.
Hodie autem ſecus, & maximè in fundatione. num. 2. pag. 64.
Quod procedit tam de Miſſis, ac legatis poſt, quàm ante Concilium Tridentinum relictis ibid. n. 3.
Miſſarum ſtipendium ſi ita tenue ſit, vt onus lucrum excedat, & pro recurſu habendo ad Sedem Apoſtolicam pro eius moderamine, ferè totum pro expenſis neceſſariis inſumendum ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 10. n. 4. p. 64.
Miſſarum eleemoſyna ſi multum creſcat, adeò vt conſtituta tenuiſſima ſit, quid faciendum oſtenditur. diſp. 5. q. 10. n. 7. p. ead.
Miſſam priuatam, non autem ſolemnem celebrare poteſt Prælatus à Pontificalibus ſuſpenſus. diſp. 15. q. 6. n. 3. p. 192.
Nullam tamen, ſi celebret, irregularitatem incurret. n. 4. p. ead.
Monachos erga iuriſdictio fuit à Chriſto Apoſtolis tradita ſub eadem ratione vt ligarent, & ſoluerent eos, qui in primitiua Eccleſia Religionem colebant. diſp. 1. q. 5. n. 4. p. 3.
Monachorum legiſlatores fuerunt Apoſtoli. ibid. n. 6. pag. 3.
Monachi, minores Ordines ab Abbatibus ſuis accipere debent. diſp. 2. q. 2. n. 5. p. 9.
Monachos ad Ordines minores examinare ad Abbatem ſpectat, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſp. 2. q. 20. n. 2. p. 28.
Monachi tuta conſcientia ordinari poſſunt ſcientes benè legere & cantare, licèt Latina lingua non polleant. diſp. 2. q. 21. n. 5. & 8. pag. 29. & 30.
Monacho ſufficit vt ſit bonus, licèt illiteratus. ibid. n. 6. p. 29.
Monachis ordinandis Dimiſſoriales literas concedere, ad Abbatem ſpectat, non ad Epiſcopum diſp. 2. q. 25. n. 1. pag. 33.
An poſſint ipſis denegari. n. 4. p. ead.
Monachus nullus ad aliquem in Eccleſia gradum promoueri debet abſque conceſſione, & teſtimonio Abbatis ſui. diſp. 2. q. 25. n. 6. p. 34.
Monachus ſi ſine Superioris ſui dimiſſorialibus literis ordinatus fuerit, ad Superioris beneplacitum Sacris Ordinibus remanet ſuſpenſus, ſecùs autem ſi minoribus Ordinibus initiaretur. diſput. 2. q. 25. n. 7. & 8. p. ead.
Monachus ſi Miſſæ valorem non ad Abbatis, ſed ſui intentionem applicet, cuinam proderit, oſtenditur. diſp. 5. q. 8. n. 2. & 3. p. 52.
Monachos ſuos intrinſecùs & extrinſecùs cognoſcere debet Abbas. diſp. 6. q. 1. n. 1. p. 65.
Monachi nec velle, nec nolle habent. n. 3. p. ead.
Monachorum Confeſſarius ſi ab Abbate fuerit approbatus, non debet approbari à Diœceſano. diſp. 6. q. 1. n. 5. p. ead.
Monachi itinerantes poſſunt confiteri cuilibet Confeſſario, ſiue Regulari, ſiue ſeculari. diſp. 6. q. 1. n. 6. pag. 66.
Monachi ſui confeſſionem audire recuſans Abbas, an cenſeatur tacitè eo ipſo illi licentiam alium adeundi concedere. diſp. 6. q. 2. per tot. p. 66.
Monachis ſuis pœnitentias poteſt Abbas à Confeſſariis imponendas

imponendas pro reſeruatis, & non reſeruatis taxare. diſp.6.q.5 per tot.p.68.
Monachos an expediat in Abbatis defectum abſolutionem à cenſuris ab ipſo Abbate latis ab Epiſcopo petere. diſp.14.q.6.n.3.p.177.
Monachi ſi ſine Superioris licentia confiteantur, confeſſio nulla eſt. diſp.6.q.8.num.7 p.74.
Confeſſariis ab Ordinario non approbatis, de Abbatis ſui licentia confiteri poſſunt. n.8.
Nec facultatem iſtam reuocat Concil. Tridentinum. ibid. n.9.
Monachi non poſſunt ſecularium confeſſiones audire, niſi ab Ordinario approbati ſint. diſp.6. q.12. num.3. pag. 77.
Monachi ad hoc vt approbentur ab Ordinario, ad ſecularium confeſſiones audiendas, an à ſuis Prælatis eiſdem Ordinariis præſentandi ſint. n.4.
Monachis an ſufficiat approbationem petere, etiam quòd non obtineatur n.5.
Quid ſi manifeſtè appareret, perſonam, quæ approbari petit, eſſe idoneam. n.6. pag 78.
Monachi rite, & rectè confeſſi ſtatuto compelli poſſunt ad peccata iterum Abbati ſuo confitenda. diſp.6.q.19. n.1.p.89.
Monachi compelli poſſunt ab Abbate, vt ſaltem ſemel in menſe confiteantur, & ſacra Communione reficiantur, etiam per pœnas corporales. diſp.6.quæſ.20. n.2.ibid.
Ad id obligantur ſub mortali. num.4.p.90.
Monachi cùm perfectioris vitæ genus profiteantur, arctiori quoque viuendi normæ & Regulæ alligati eſſe debent. diſp.6.q.20.n.2.ibid.
Monachi igitur particularibus ſtatutis ſemel in hebdomada confiteri tenentur. ibid. n.3.
Non ſub lethali culpa. n.4.ibid.
Monachus nondum in ſacris conſtitutus non tenetur diuinum officium recitare, ſi ex priuilegio Papæ extra clauſtrum maneat. diſp.10 q.14.n.4.p.115.
Monachi prædicationi deſtinati, debent eſſe eruditi, irreprehenſibiles, graues, & gratiam in docendo habere, & ſacris literis ſemper inſiſtere. diſput. 11. quæſ.3. n.5.p.120.
Monachi ex Regula ad quæ ieiunia teneantur. diſp.12. q.2.n.5.p.122.
Monachi ad ea tantùm ieiunia ſub mortali tenentur, quæ cæteri fideles obſeruare debent. diſput. 12. q. 2. n.6.p.123.
Monachis ob eſum carnium quæ pœna à Benedicto XII. impoſita diſp.12.q.11. n.1.p.140.
Cum eis diſpenſantes Abbates æqualitatem ſeruare debent. n.6.p.141.
Monachi poſſunt comedere carnes in Monaſteriis, in quibus adeſt conſuetudo. diſp.12.q.11.n.3.p ead.
Monachus habitum exuens, & ſepta Monaſterij egredi tentans animo apoſtatandi, ſi verè non egrediatur, non incurrit caſum reſeruatum. diſp.13. q.2. num.15. pag.136.
Si animo libidinosè vagandi ſolùm, incurrit, ſi verò animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt Apoſtata. n.17.ibid.
Monachus egrediens è Monaſterio, licentiâ à Prælato per vim, & metum obtenta, furtiuè egreditur. diſp. 13. q.2 n.18.p.ead.
Monachus egrediens conſentiente Prælato contra proprium officium, & honorem Dei, ſicut & ipſe Prælatus, an dicantur furtiuè egredi, & comprehendantur in caſu reſeruato. ibid. n.19.& 20 p ead.
Monachi à ſuis Monaſteriis abſentes, qui aliàs habent licentiam à ſuis Superioribus confitendi cuicumque Confeſſario, an à reſeruatis abſolui poſſint à Confeſſariis ſecularibus. diſp.13.q.9.n.6.p.147.
Monachus caſu reſeruato in vno Conuentu innodatus in alium pergens, poteſt ab illius Prælato abſolui, & ab aliis Sacerdotibus. diſp.13.q.10.num.1.pag.147.& n.2 & 3.p 148.
Monachus hoſpes in vno Monaſterio ſubditur caſibus reſeruatis illius Monaſterij, à quo ſi diſcedat, poteſt à quolibet Regulari ſui Ordinis abſolui. n.4.& 5.ibid.
Monachi, & Canonici Regulares adminiſtrationem non habentes ſi petant Curias Principum animo nocendi ſuis Prælatis, & Monaſteriis, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.41 p.167.
Monachi tenere præſumentes arma intra ſepta Monaſterij ſine licentia Abbatis, excommunicantur. diſp. 13. q.14.n.42 p ead.& ſeq.
Monachi, & Religioſi ſe inuicem in Clauſtro percutientes, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolui. diſp.14.q.10.n.1.pag.180.
Monachus alterius Clauſtri ſi percutiat alium Monachum, à quo abſoluatur, oſtenditur. diſput. 14. q. 10. n.4 p.ead.
Monachus Laicus minoribus Ordinibus initiatus vt Epiſcopus creetur, ſolus Papa concedere poteſt. diſp.14. q.15.n 10.p.190.
Monachum è Cœnobio euocatum, & aſſumptum, poteſt Papa certæ Eccleſiæ præficere, vel Epiſcopo, aut Principi adiutorem & ſocium dare, vel apud ſe retinere. diſp.14.quæſ 15.p.192.
Monachi abſolui poſſunt ab Abbate, vel Superiore à Cenſuris in Clauium contemptum, vel ſub ſpe, & fiducia priuilegiorum incurſis. diſput 14. q. 16. per tot. pag.ead.
Monachi ab Abbate ſuo ſuſpendi poſſunt. diſp.15. q.2. n.2 p 195.
Monachi exempti an poſſint à locorum Ordinariis interdici. diſp.16.p.2.per tot.p.201.
Monachi tenentur obedire Abbati præcipienti quæ ſunt ſecundùm eorum Regulam, & quando ſub mortali, aut veniali. diſp.21.q.6.n.1.p.242.
Monachus an teneatur obſeruare Regulam in aliqua Religione relaxatam ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundum præſentem conſuetudinem. n.5 p.ead.
Monachi non tenentur Abbati aliquid infra Regulam abſque iuſta cauſa præcipienti obedire. diſp. 21.q.7. n.6.pag.244.
Monachi an obſides dari poſſint ab Abbate pro rebus Monaſterij. n.7.p.ead.
Monachus ad ſcandalum vitandum tenetur Abbatis præcepta obſeruare, etiam cum corporali ſuo incommodo, quando dubitat, an ſint iniuſta. diſput. 21.q. 12. num.7.p.247.
An teneatur obedire Abbati, de cuius legitima promotione dubitatur. diſp.21.q.12.n.9.p.248.
Monachus debet Abbati ſuo à ſe accuſato obedire pendente accuſatione, dummodo ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſput. 21. q. 13. n.1.p.248.
Monachis proprium habere nunquam licuit. diſput. 22. q.2.n.1.p 250.
Monachus quidam morti proximus proprietarius repertus à D. Macario ſimul cum pecunia ſepultus. diſp.22. q.2.n.2.p.ead.
Monachus aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo vtendi illo pro ſua voluntate, peccat contra Paupertatis votum, niſi materiæ leuitate excuſetur. diſp.22.q 3.n.1.p 251.
Monachi an abſque Abbatis licentia poſſint aliquid ab aliis accipere. diſp.22.q 3.per tot.p.251.
Monachus retinere non poteſt bona data ſibi cum conditione, vt poſſideantur ab ipſo independenter ab Abbate, aliàs reuertantur ad dantem. diſp. 22. q. 3. n.2. p.ead.

Quid,

Quid, ſi ab aliis eiuſdem Conuentus Monachis accipiat.n.3

Monachis quod peculij genus licitè concedi poteſt ab Abbate.diſp.22.q.5.per tot.p.253.

Vide *Peculium.*

Monachis ſenibus & infirmis,& de Religione benemeritis licitum eſt Superiori bona aliqua adminiſtranda concedere,vt villas ſalubriores ad nutum reuocabiles,& cum conditione,vt penſionem Monaſterio ſoluant. diſp.22.q.5. n.8.p.253.

Monachi vt poſſint aliquid accipere, vel quocumque modo expendere, vel diſponere de temporalibus bonis, quæ licentia Abbatis ſit neceſſaria. diſp.22.q.8. per tot.p.256.

Monachus accipiens multa paulatim de Monaſterio ſine licentia Abbatis, an peccet mortaliter,& teneatur ad reſtitutionem.diſp.22. q.8.n.12.p.258.

Monachus nihil regulariter dare poteſt de temporalibus bonis,abſque expreſſo, vel præſumpto Abbatis conſenſu, etiam de rebus ſibi ad proprium vſum conceſſis,tam intra, quàm extra Monaſterium.diſp.22.q.9. n.1.& 2.p.258.&259.

Monachus rem ad alium vſum expendere non poteſt, quam ſunt ſibi conceſſa.diſp.22 q 9.n.2.p.259.

Monachus habens peculium ex Superioris licentia, an conſanguineis poſſit aliquid donare. diſp.22.q.9.n.6. ibid.

Monachi an abſque Abbatis conſenſu poſſint commodato,vel mutuo aliquid dare,ſiue expendere,vel commutare,vel emere.diſp.22.q.10.per tot.p.260.

Monachus abſque Abbatis licentia, ſaltem tacita, ludens, peccat contra votum paupertatis, & ludentes cum eo ſi lucrentur, debent reſtituere. diſp.22.q 12. n.1.p 261.

Monachus honeſtæ recreationis gratia poteſt quatuor, aut quinque de centum ſibi aſſignatis pro ſuſtentatione ludere,& in quibus caſibus. diſp.22.q.12. num.3. ibid.

Vide *Ludere.*

Monachi officium aliquod habentes,cui expendendi facultas non ineſt,an eleemoſynam facere teneantur. diſp.22.q.13 n.2.p.262.

An ſine expreſſa,vel tacita Abbatis licentia. n.3. & ſeqq.ibid.

Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum non eximitur à voto Paupertatis. diſput.22.q.17.num.1. p.265.

Monachus effectus Epiſcopus,non Monaſterio,nec ſibi ſed ſuæ Eccleſiæ acquirit.diſp.22.q.17.n.2.ibid.

Monacho pœnam imponere ob violatum per Matrimonium caſtitatis votum,Inquiſitoris eſt, non Abbatis, vel alterius Prælati. diſput.23.quæſ.3.num.1. p.267.

Monachorum S.Antonij inſtitutio in Ægypto.diſp.24. q.2.n.2.p.270.

S.Charitonis in partibus Orientalibus.n.3.

S.Pacomij in Ægypto.n.4.

S.Macarij in Ægypto.n.6.

S.Sabbæ in Palæſtina.n.7.

Monachorum Æthiopiæ ritus & viuendi norma.n.8.

Monachorum priſcorum exercitia qualia ? diſp.24.q.1. n.7.p.268.

Monachi,& Regularis nomine quid intelligatur.diſp.24. q.1.n.13.p.269.

Monachorum antiquorum origines,& inſtituta.diſp.24. q.2.per tot p ead & ſeq.

Monachorum S.Baſilij in partibus Orientalibus inſtitutio.diſp.24 q.3.n.2.p.302.

Qui in ea viri illuſtres floruerunt.ibid.

Monachorum S. Baſilij alia Congergatio in Italia & Sicilia.n.3.p 303.

Monachorum Orientalium Congregationes omnes S. Baſilij regulam imitatæ ſunt. diſp.24.q 3.n.5.p.304

Monachus qualiter in Monaſterio religioſè,ac ſtudioſè conſeruari,ac Domino militare debet, ex Sanctiſſimi Patris Benedicti præſcripto. diſput.24.q.5.n.2. p.384 & ſeqq.

Monaſterij iuriſdictio competit Prioribus Clauſtralibus mortuo Abbate, vel ab officio remoto.diſp.1. q.4.n.5.p.4.

Monaſteria, & Monachorum diſciplina ad eum olim pertinebant Epiſcopum, in cuius territorio erant conſtituta.diſp.1.q.5.n 1.p.5.

Monaſterij nomine quid intelligatur. diſput.1.q.13.n.2. p.18.

Monaſterium tenetur alere ſuos Monachos.diſp.2.q.30. n.5.p.37.

Monaſteriorum ſaluti & incolumitati quomodo per diligentem bonorum diſcuſſionem à Sacra Congr. Concil.prouideatur.diſp.5.q.9.in Decr. S. Congr.verſ. *Poſtremò.*p.56.

Monaſterium, aut quælibet Religioſa domus nullibi recipiatur, in qua ſaltem duodecim Fratres Monachi,aut Religioſi competenter viuere, & ſuſtentari non valeant.diſp.5.q.9.in Decr.S. Congr.verſ. *Deinceps.*ibid.

Monaſterio in vno qui ad Confeſſiones audiendas admiſſus eſt, non poteſt excipere Confeſſiones in alio Monaſterio eidem Abbati non ſubiecto.diſp 6.q.1 n.4.p.65.

Monaſteriorum Officiales qui dicantur. diſp.13.q.2. n.39.p.138.

Monaſteria Monialium ingredientes ſine neceſſitate vrgente prætextu facultatum Apoſtolicarum, vel de Epiſcopi licentia, necnon & Regularium Superiores ingredi permittentes ſunt excommunicati.diſp.13. q.13.n.58.p 159.

Monachi Canonici Regulares, Archidiaconi, Decani, Præpoſiti, Plebani, vel alij Clerici perſonatus habentes,vel quicumque Presbyteri,qui leges, vel phyſicam audiunt extra clauſtrum,niſi intra duos menſes redierint,excommunicantur.diſput.13.quæſ.14.n.14. p.166.

Monaſteriis,& Religioſorum Eccleſiis ſolus Papa concedit,vt liberentur ab obligatione ſoluendi procurationes Legatis Apoſt. & iura Epiſcopalia. diſp. 14 q.15.p.192.

Monaſteria,Communitates, & Collegia ſuſpendi poſſunt,licèt non excommunicari.diſp.15.q.3 n.1.p.195.

Monaſteriorum,Capituli,atque Collegij nomine quid intelligatur,in præſenti oſtenditur.n.2.

Monaſteriorum,vel Eccleſiarum ſuarum, Papa inconſulto,bona alienantes Abbates, quam ſuſpenſionem incurrant diſp.15.q.5.n.7.p.197.

Monaſterij redditus ſingulis Monachis diuidendi cauſa iuſta an ſit,ad vitandum ne res communes prodigè expendantur; & ad vitandas querelas,& murmurationes Religioſorum. diſp.22.q.7.n.3.p.256.

Monaſtica virorum,& virginum S. Iuliani, & Baſiliſſæ eius vxoris inſtitutio in Antiochia. diſput.24.q.2. n.1.p.269.

Moniales in fauorabilibus veniunt appellatione Clericorum.diſp.2.q.15.n.7.p.24.

Monialium Confeſſores per Greg. XV. Conſtitutionem quinam ſtatuantur.diſp.6.q.16.in Decl.S.Congr. Concil.verſ. *Ad* 6.p.86.

Monialis à clauſura exiens, vel dans illi licentiam exeundi, comitantes,& receptantes excommunicantur. diſp.13.q.13.n.43.p.158.

Moniales ad eligendas deputatus,ſi in electionibus non temperat ea, ex quibus diſcordiæ naſci,vel foueri poſſunt,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.22.p.166.

Monialium

Monialium Monaſteria in caſibus non neceſſariis ingredientes Superiores, & Prælati tam Regulares quam Seculares, excommunicantur. diſp. 13. quæſt. 14. n. 79. p. 170.
Monialium Congregatio ſub Regula D. Baſilij, quæ modò ad S. Mariam in Campo Martio Romæ degunt ſub D. Benedicti Regula. diſp. 24. q. 3. n. 6. p. 304.
Monialium Ordinis S. Auguſtini Congregatio. diſp. 24. q. 4. n. 55. p. 330.
Monialium Ordinis S. Dominici Congregatio quando inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 60. p. 331.
Monialium Ieſuatarum Congregationis initium. diſp. 24. q. 4. n. 69. p. 338.
Monialium S. Claræ inſtitutionis tempus. diſp. 24. q. 6. n. 10. p. 454.
Monialium S. Hieronymi Congregatio. diſp. 24. q. 7. n. 3. p. 461.
Monialium Carmelitarum Congregationes à B. Thereſia reformatæ, & diuiſæ. diſp. 24. q. 7. n. 8. p. 464.
Monialium S. Franciſci de Paula Congregatio ab ipſomet inſtituta. diſp. 24. q. 7. n. 11. p. 469.
Monitionem præmittere tenetur Prælatus in ferenda excommunicatione. diſp. 14. q. 3. n. 4. p. 174.
Poteſtas hæc an reperiatur in Prælatis Epiſcopo inferioribus. n. 5.
Monteſia Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 5. n. 83. p. 435.
Montis Oliueti Monachi poſſunt eligere ſibi Confeſſarium, qui ſecum diſpenſet à quauis irregularitate, vt poſſint Ordines recipere, vel retinere. diſp. 2. quæſt. 15. n. 20. p. 20.
Montium Pietatis Eccleſiaſtici ſtatus Præſidentes, & Officiales deponentes pecuniam ad alios quam ad pauperum vſus, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 76. p. 159.
Montes pietatis prædicando, vel diſputando impugnare audentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 67. p. 169.
Montis Coryli Congregatio à quo, & quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 5. n. 16. p. 397.
Montis-virginis Congregationis initium. diſp. 24. q. 5. n. 33. p. 406.
Montis coronæ Congregatio à quo inſtituta. diſput. 24. q. 5. n. 56. p. 420.
Montis Gaudij Equitum inſtitutio. diſput. 24. q. 5. n. 76. p. 432.
Montisfranci Equitum Ordo quo tempore erectus. diſp. 24. q. 5. n. 81. p. 435.
Morbacenſis Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 9. p. 314.
Morbus notabilis quis dicatur, vel quæ notabilis deformitas Ordinis executionem impediens, an ſpectet ad Abbatem determinare circa ſuos ſubditos. diſput. 17. q. 4. n. 3. p. 211.
Mortarienſis Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 8. p. 313.
Mortis in articulo poteſt quis non ſolùm ab hæreſi occulta, ſed etiam à quibuſcunque peccatis, à ſimplici Sacerdote abſolui. diſput. 24. q. 17. num. 5. p. 193. Vide *Abſoluere*.
Mulieres ingredientes Monaſteria Regularium, & Mendicantium excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 42. p. 158.
Mulierum pœnitentium Congregatio ad quid inſtituta. diſp. 24. q. 4. n. 66. p. 336.
Munera in terris Eccleſiæ accipientes Officiales, & Papæ Miniſtri excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 25. p. 157.
Mutilatione ex voluntaria membrorum, occulta tamen, proueniens irregularitas poteſt ab Abbate cum ſuis Monachis diſpenſari. diſputat. 17. quæſ. 6. num. 5. p. 214.
Mutilationis membrorum nomine quid veniat. ibid. n. 6. p. 215.
Mutuando aliquid ſine Abbatis licentia Religioſus proprietatis voti reus eſt. diſp. 11. q. 10. n. 1. p. 160.
Niſi paruitas materiæ excuſet. n. 2.

N

NAtalibus legitimis aliquos quoad ſpiritualia reſtituere, ad ſolum Summum Pontificem ſpectat. diſp. 14. q. 15. p. 191. verſ. *Circa iura*.
Natalium defectum pati quis dicatur, oſtenditur. diſp. 17. q. 5. n. 1. p. 212.
Natiuitatis Dominicæ nocte an poſſit ante auroram celebrari. diſp. 5. q. 7. n. 3. p. 51.
Nauis Equitum inſtitutio. diſp. 24. q. 9. n. 32. p. 480.
Neapolitano in regno homicidam, vel exules recipientes excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 52. p. 158.
Neceſſitatis Eccleſiæ nomine quid veniat? diſp. 2. q. 24. n. 3. p. 32.
Neceſſitas extrema rem alienam inuito domino accipiendi ius tribuit. diſp. 5. q. 9. n. 12. p. 59.
Neceſſitas publica & priuata in Monachis quomodo intelligenda. diſp. 22. q. 7. n. 3. p. 255.
Nemo dat, quod non habet. diſp. 2. q. 2. n. 2. q. 9.
Neophytus quis dicatur, & à quo ad Ordines ſuſcipiendos diſpenſari poſſit. diſp. 17. q. 4. n. 5. p. 212.
Quandiu eſt inhabilis ad Ordines, poſt conuerſionem. ibid.
Nepotem, familiarem, & commenſalem Cardinalis vt literas Apoſtolicas gratis expediant, ſe fingentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 27. p. 157.
Niſi, dictio conditionalis quid operetur. diſput. 6. q. 12. n. 6. p. 78.
Nodi Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp. 24. q. 9. n. 12. p. 479.
Nominatio, ſiue inſtitutio ſimoniacè facta, eſt ipſo iure nulla, & nullum ius tribuit. diſp. 14. q. 14. n. 1. p. 183.
S. Norbertus Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium inſtitutor. diſp. 24. q. 4. n. 10. p. 318.
Notare quod quis non poteſt, nequit illud punire. diſp. 10. q. 2. n. 8. p. 107.
Notariatum in Officiis per Cameram Apoſtolicam venditis, aut originalibus ſcripturis in præiudicium Notariorum qui ſe intromiſerint, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 73. p. 170.
Noualia ſibi fraude, ſiue colore aliquo vſurpantes, aut decimas Eccleſiis debitas ad ſe non ſpectantes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 40. p. 167.
Nouitiatus ſecundus in Religione qui dicatur. diſp. 6. q. 3. n. 2. p. 67.
Nouitij poſſunt prima Tonſura, & minoribus Ordinibus initiari. diſp. 2. q. 10. n. 1. p. 15.
Nouitij poſt Concilium Tridentinum nequeunt à ſuis Abbatibus ordinari, ſed ordinandi ſunt ab Epiſcopo Diœceſano, niſi in caſu. n. 3 & 4. ibid.
Nouitius à quonam Epiſcopo ordinari debeat. n. 6. p. 16.
Nouitij in nouitiatu debent experiri auctoritatem Religionis. ibid. n. 7.
Nouitijs literas dimiſſorias concedere non poſſunt Abbates. diſp. 2. q. 27. n. 1. p. 35.
Nouitij non poſſunt, abſque titulo patrimonij, vel beneficij ſacris Ordinibus inſigniri. Quod habet locum tam in non profeſſis, quam in militiæ profeſſis. diſp. 2. q. 30. n. 6. & 7. p. 37.
Nouitij an abſque Prælatorum licentia, poſſint aliis quam Confeſſariis ab eiſdem Prælatis deſtinatis confiteri. diſp. 6. q. 6. n. 11. p. 71.
Nouitij quomodo domicilium tranſmutare dicuntur. ibid.
Nouitij an poſſint ſibi Confeſſarium eligere virtute

Bullæ Cruciatæ, vel aliarum huiuſmodi Indulgentiarum.diſp.6.q.7.n.6.p.73.

Nouitiis, Conuerſis, & Donatis infirmis poteſt Abbas per ſe, vel per alium Extremam Vnctionem miniſtrare.diſp.7.q.3.n.1 p.94.

Nouitij, & illi, qui ad Chorum non ſunt deſtinati, ſed vel ad militiam, vel opera manualia, non tenentur recitare Horas Canonicas. diſput.10. quæſt. num.3. p.104.

Nouitij non ligantur caſibus ab Abbate in Religione reſeruatis.diſp.13.q.5.n.1.p.142.

Nouitij in fauorabilibus veniunt appellatione Religioſorum, ſecùs autem in odioſis.n.2.

Nouitij abſolui poſſunt à caſibus reſeruatis à Sacerdote ſeculari approbato ab Ordinario, & abſolutio valida eſt.n.3.& 4.p.143.

Nouitiorum magiſter eſt illorum pædagogus ſpiritualis, ideò cum illis excommunicatis communicare poteſt.diſp.14.q.5.n 6.p.177.

Nouitij beneficiorum fructus ante profeſſionem cui debentur.diſp.18.q.2.n.2.p.219.

Nouitiorum vota irritare non poteſt Abbas, quamvis eorum vota perſonalia probationem impedientia ſuſpendere poſſit.diſp.18.q.10.n.1.p.223.

Nouitiorum vota in melius commutare poteſt Abbas, quod etiam Confeſſarius, & ipſemet Nouitius facere poſſent n.2.

Nouitij vota ſuſpenſa, an eo habitum Religionis dimittente reuiuiſcant n.3.

Nouitiorum in votis an Abbas diſpenſare poſſit. diſp.19.q.3.n.1.p.227.

Nouitij gaudent priuilegio Religionis n.2.

Nuncius Apoſtolicus procurans literas commendatitias pro dignitate obtinenda a Principibus excommunicatur excommunicatione Papali, ſed talis excommunicatio nullibi eſt reſeruata.diſp.13. q.13.n.41. p.158.

Nuncios, vel ſcripturas mittentes Cardinali in Conclaui exiſtenti, vel ei ſecretè loquentes excommunicantur.diſp.13.q.14.n.19.p.166.

Nuncios, vel Legatos Romani Pontificis impedientes, ne ingrediantur regna, prouincias, & terras, excommunicantur, quæ excommunicatio hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ.diſp.13.q.14.n.53.p.168.

Nuſſienſium Canonicorum Regularium Congregationis inſtitutio.diſp.24.q 4.n.24.p.320.

O

OBedientiam Canonicam, ſubiectionem, correctionem, & alia huiuſmodi ad iuriſdictionem ſpectantia habent Epiſcopi in ſuis Eccleſiis. diſp.1.q.5. n.10.p.6.

Eandem habent in Eccleſiis ſibi pleno iure ſubiectis Abbates & Prælati inferiores.ibid.n 11.

Obedientiæ per votum Regulares facti ſunt iuris alterius, vt propriam voluntatem non habeant. diſp.6. q.15.n.3.p.82.

Obedientiæ in voto in ſæculo, vel Religione non approbata emiſſo, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſores.diſp.19.q.8.n.23.p.232.

Obedientia eſt de eſſentia Religioſi ſtatus, & ideò voto firmari debet in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam diſp.21.q.2.n.1.p.239.

Obedientiæ definitio ſecundùm D. Thomam. diſp.21. q.4.n.1 p.241.

Obedientia vt ſit Deo grata, & meritoria, debet eſſe ſine mora.n.4. ibid.

Obedientia debet eſſe ſine querela, & murmuratione. num.5.

Obedientia viriliter fieri debet.n.6.

Obedientia debet fieri cum humilitate.n.7.

Obedientia libenter fieri debet, hilariter, & cum perſeuerantia.n.8.9.& 10.

Obedientiæ voto Religioſus tenetur parere Abbati præcipienti ea, quæ obligant fideles. diſp.21.q.6.n.3. p.242.

Obedientiam propter, nunquam malum committendum eſt, licet aliquando bonum debeat intermitti. diſp.21.q.9.n.4 p.245.

Obedientia exaltatur.diſp.21.q.13.n.3.p 248.

Obedientia noſtra cur Deo accepta ſit, oſtenditur. num.4.

Obedientiæ voto an liber maneat, aut quomodo ad illud teneatur Religioſus Epiſcopus effectus. diſp.23. q.4.n.2.p.267.

Obedire in quibus tenetur homo homini. diſp.11.q.4. n.1.2.p.121.

Obedire Prælato non tenentur ſubditi ex ſententia multorum, niſi in mandato expreſſe habente formam legis præceptiuæ. diſp.21.q.3.n.4.p.241.

Obedire Religioſus non tenetur Abbati, antequam eius voluntatem expreſſe, vel interpretatiuè cognoſcat. diſp.21.q.4.n.2.ibid.

Obedire Monachi tenentur Abbati præcipienti, quæ ſunt ſecundum eorum Regulam, vbi vide, quando teneantur ſub mortali, & quando ſub veniali.diſp 21. q.6.n.1 p.242.

Directe, vel indirectè aliquid ad Regulam ſpectare quomodo intelligitur.n 2.

Obedire Monachi non tenentur Abbati aliquid infra Regulam abſque iuſta cauſa præcipienti.diſp.21.q.7. n.6 p 244.

Obedire tempore peſtis tenetur Religioſus Abbati præcipienti, vt aliis Monachis eodem morbo laborantibus inſeruiat diſp.21.q.8.n.3.p 244.

Obedire Abbati præcipienti, vt aliis extra Religionem peſte laborantibus miniſtrent, an Monachi teneantur. diſp.21.q. 8.n.5.p.245.

Obedire Monachus an teneatur Abbati, quando facta diligenti inquiſitione adhuc dubitat, an Abbas illud ſub mortali præceperit, necne.diſp.21.q.12.n.3. p.247.

Obedire an teneatur Religioſus in dubio, an res præcepta licita ſit, & tunc tutior pars eſt eligenda. num.4.

Obedire tenetur Monachus, quando ſibi conſtat præceptum eſſe licitum, licèt dubitet, an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis.n.5.limita vt n. eod. p 271.

Obedire Religioſus an teneatur Abbati, de cuius legitima promotione dubitatur.diſp.21.q.12.n.9.p.248.

Obedire tenetur Monachus pendente accuſatione Abbati à ſe accuſato; dummodò ex tali obedientia non impediatur proſecutio accuſationis. diſp.21.q.13.n.2. p.248.

Oblationes Sacerdotibus factas accipientes excommunicantur.diſp.13.q.14.n 7.p.165.

Oblatus aliquis ad Clericatum aſcendens abſque licentia Prælatorum Ordinis Clericali honore priuari debet.diſp.2 q.25.n.9 p.34.

Oblatis, Conuerſis, Donatis, & Nouitiis infirmis poteſt Abbas per ſe, vel per alium Sacerdotem Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare. diſp.7.q.3. n.1.p.94.

Oblatorum S.Ambroſij inſtitutio à S. Carolo Borromæo.diſp.24.q.8.n.5 p.476.

Obligandi ſuos ſubditos Religioſos in conſcientia poteſtatem habet Abbas.diſp.21.q.1.n. 4.& 6.p.239.

Obligare ſuos Monachos non poteſt Abbas ad ea, quæ omninò ſunt ſupra Regulam. diſp.21. q.7. n.3.&.4. p.243.

Obligandi

Obligandi ſubditos cum periculo vitæ quando Abbas habeat intentionem, quomodo cognoſci poteſt. diſp.11.q.8.n.4.p.145.

Obligationes in celebratione Miſſarum ab Abbate, aliiſque Superioribus obſeruandæ. diſp. 5. q. 9 per tot p.51.

Vide, *Stipendium*.

Obſequia communia Eccleſiaſticis exhiberi prohibentes domini temporales, excommunicantur diſp.13.q.14. n.50.p.167.

Obſeruantiæ S.Franciſci, vide *Minores de Obſeruantia.*

Obſides an dare poſſit Monachos ſuos, Abbas & Prælatus Regularis pro Monaſterij debitis. diſp.21.q.7. n.7.p.144.

Occidentes, verberantes, deiicientes Inquiſitores, Aduocatos, Procuratores, alióſque miniſtros ſancti Officij, aut teſtes in cauſa fidei, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.76.p 170.

Occiſio, vulneratio, & percuſſio ad hoc vt ſit materia reſeruationis, debet eſſe voluntaria. diſp.13.q.2.n.5. p.140.

Occultantes, retinentes libros, & alias ſcripturas Cameræ Apoſtolicæ, aliáque bona ad dictam Sedem ſpectantia, necnon ſcientes, & non reuelantes, aliique Miniſtri dictæ Cameræ rationes integras non reddentes excommunicantur. diſp.13. q.13.n.30. p.157.

de *Occultis* non iudicat Eccleſia. diſp.13.q.1.p.132.

de Occultis non iudicat Eccleſia poteſtate iuriſdictionis, ſed poteſtate dominij. diſp.18.q.4.n.7.p.220.

Odia ſunt reſtringenda, fauores ampliandi. diſp.2.q.13. n.6 p.24.

Oeconomi Conuentus an eleemoſynam facere teneantur. diſp.21.q.13.n.1.p.262.

Oeconomi, ſiue procuratores non poſſunt bona Conuentus in alios, præter deputatos ab Abbate vſus expendere diſp.21.q.15 n.3.ibid.

Offendentes in Vrbe aliquem ſtudio vindictæ, & ibi qui arma ad hoc, aut armatos congregauerint, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.75.p.170.

Officialium Monaſterij nomine, qui veniant. diſp.13. q.2.n.19 p.138.

Officiales, & Miniſtri Papæ in terris Eccleſiæ munera accipientes, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.25. p.157.

Officialem in Officio Sanctæ Inquiſitionis impedientes, necnon Epiſcopos in tali Officio perturbantes, Aduocatum, & alios pro tali cauſa perterrentes, & qui in his conſilium, auxilium & fauorem dederint, excommunicantur.n.29.ibid.

Officiales Officij Pœnitentiariæ Romanæ, Procuratores, & ſcriptores aliquid etiam ſpontè oblatum pro labore accipientes, ſunt excommunicati. diſput.13. q.13.n.44 p.158.

Officiales, tertiò admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, iuſtitiam facere recuſantes, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.8.p.165.

Officiales locorum facientes, ſcribentes, vel dictantes ſtatuta de vſuris ſoluendis, excommunicantur. n.47. p. 168.

Officiales Pœnitentiariæ Apoſtolicæ qui in conceſſionibus ſibi interdictis ſe intromittere præſumunt, excommunicantur n.74 p 170.

Officium diuinum nunciare, & ordinare ad Abbates ſpectat. diſp 10.q.1 n.10 p.104.

Officium diuinum, vt diſtinctè, & alta voce recitetur, Abbates curare debet. diſp.10. q.2.n.1.p.106.

Officium diuinum in Choro perſoluere tenentur omnes, qui Choro deputati ſunt. diſp.10.q.3.n.1 p.107.

Officium diuinum in Choro perſoluere, & perſolui facere magna cura, & ſtudio tenentur Abbates Regulares.n.2.

Et quale peccatum committant, ſi ſecus fecerint. n.3.ibid.

Officia diuina debitis, ac competentibus horis in Eccleſiis perſoluenda ſunt. diſp.10.q 4.n.1.p.108.

Officium diuinum in Choro recitare an teneantur Abbates ſeculares. diſp.10. q.3.n.5.p.107.

An teneatur Abbas Commendatarius. diſp.10.q.5. per tot. p.108.

Officium diuinum priuatim recitans dummodo intra tempus ſtatutum illud perſoluat, præueniendo, vel poſtponendo debitum Horarum tempus, non peccat mortaliter, nec tenetur iterare. diſp.10.q.6.n.2. p 109.

Officium diuinum extra horas præſcriptas in Choro recitantes Abbates ad Chorum adſtricti, mortaliter peccant, dummodo cauſa non adſit. diſp.10.q.6.n.4. ibid.

Officium diuinum qui pridie, aut poſtridie recitat, non ſatisfacit præcepto Eccleſiæ. diſp.10.q.6.n.6.ibid.

Officium diuinum recitare poſſunt Abbates, & alij quilibet Regulares in Eccleſiis, & Conuentibus aliorum Regularium iuxta formam Monaſterij, in quo eos eſſe contingit. diſp.10.q.7.n.5.p.110.

Officium diuinum pro ſequenti die qui pridie recitauerit, regulariter non ſatisfacit præcepto. diſp.10. q.8. n 1 p.111.

Officium diuinum ex iuſta cauſa poſſunt aliquando mutare Regulares. diſp.10.q.8.n.2.ibid.

Officium diuinum priuatim recitans, voce, & ore, non tantùm mente, & animo recitare tenetur. diſp.10.q.9. n.1.p.111.

Officium diuinum non eſt ſoluendum mentaliter, niſi quoad ea, quæ ſecretò dici ſolent. diſput.10.q.9.n.3. p.112.

Officium diuinum priuatim recitans, poteſt abſque peccato illud recitare ſedendo, vel ſtando, dum genuflectendum eſt. diſp.10.q.10.n.1.p.ead.

Officium diuinum quando publicè recitatur, abſque vlla omninò cauſa, non poteſt abſque aliqua culpa ſtare, vel ſedere, cùm genuflectendum eſt. n.2.

Officij in diuini recitatione defectus quomodo ſuppleri poſſint.n.3.ibid.

Officium diuinum recitantibus quæ conceſſæ indulgentiæ diſp 10.q.11.n.4 p.113.

Officium diuinum ad recitandum quo iure teneantur Religioſi profeſſi nondum in ſacris conſtituti, oſtenditur. diſp.10.q.14.n 1.p 115.

Officium diuinum non tenetur recitare Monachus, qui extra Monaſterium manet de licentia Papæ.n.4.ibid.

Officium Conuerſis, Oblatis, vel Nouitiis ſtatuere poſſunt Abbates. diſp.10.q.15.n.2.p.116.

Vide, *Horæ Canonicæ*.

Officia diuina in loco interdicto celebrare cogentes Eccleſiaſticos Domini temporales, quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13.n.15.p.156.

Officia diuina ad audienda tempore interdicti Minores conuocantes Tertij Ordinis, quam excommunicationem incurrant.n.16.ibid.

S.Officij Inquiſitores, & alios Officiales, occidentes, verberantes, & deiicientes, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.76.p.170.

Officiorum Eccleſiaſticorum appellatione quæ veniant. diſp.14.q 14.n.2.p.184.

Officia diuina quibus diebus feſtis interdicti tempore celebrare liceat. diſp.16.q.4.per tot p.202.& ſeqq

Oliuetana Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.5.n.45. p.414.

Olmutienſis Canonicorum Regularium Congregatio in Morauia. diſp.24.q 4.n.31.p.523.

Onera perpetua Miſſarum a ſecularibus ſiue Epiſcopi, ſiue Vicarij Generalis, a Regularibus verò ſiue Gene-

ralis

ralis,vel Prouincialis licentia ſuſcipi prohibentur,& pœnæ in contrauenientes. diſp.5.q.9. in decreto S. Congreg.verſ. *Ad hæc*.p.55.
Opera meritoria Religioſorum ſibi ſubditorum poteſt Abbas cui voluerit applicare.diſp.9.q.3.n.2.p.100.
Operum bonorum participatio duplex.n.5.ibid.
Operum bonorum ad ſatisfactionem alterius applicatio quot modis fieri poſſit.n.6.p.101.
Opera miſericordiæ, & pietatis ieiunio præferuntur. diſp.12.q.6.n.1.p.126.
Opera omnia bona, quæ Regula vel,Superiores non prohibent,poſſunt Monachi vouere. diſp.20.q.3.n.1. pag.237.
Oppidum, & locum ad Romanam Eccleſiam pertinentem quicunque egerit de infeudando, ex eo, quia vacauerit,eſt excommunicatus. diſput.13. q.13. n.56.pag.158.
Oracula omnia viuæ vocis Gregorius XIII. & Gregorius XV.reuocarunt.diſp.2.q.15.n.2.p.24.
Orationum, quas Eccleſia pro defunctis ordinauit in Miſſa,efficacia.diſp.5.q.9.n.29.p.62.
Orationum, & ſatisfactionum ſuorum ſubditorum an alios participes facere debeant Abbates,& alij Regulares Prælati.diſp.9.q.3.per tot.p.100.
Orationis actus externus debite factus cum attentione externa ſine confabulatione,riſu,& ſimilibus,eſt verè actus virtuoſus Religionis.diſp.10.q.2.n.8.p.106.
Oratorij Societatis inſtitutio, & confirmatio. diſp.24. q.8.n.2.p.471.
Item in Gallia n.3.p.473.
Ordinandi poteſtas Abbatibus, non de iure ordinario, ſed ex priuilegio competit. diſp.2. q.1.n.4.p.8.
Ordinare, & literas dimiſſorias concedere euidem poteſtatis eſt.diſp.2.q.7.*in dub.Card.Seraph.* num.3. pag.13.
Ordinare non poteſt Abbas, qui non eſt Sacerdos. diſp.2.q.2.n.4.p.9.
Ordinare poſſunt Abbates non benedicti,imò triennales,nec benedicendi.diſp.2.q.3.n.1.& 3.p.9.
Ordinandi poteſtatem an alijs poſſint Abbates delegare. diſp.2. q.4.per tot.p.10.
Ordinare ſeculares ſibi ſubditos olim poterant Abbates in Monaſterijs ſuis.diſp.2.q.7.n.1.p.11.
Ordinare poſſunt Abbates ſibi non ſubditos Regulares, habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum,& ſpecialem aſſenſum Epiſcopi loci.diſp.2.q.7. n.4.p.12.
Qui Doctores huic opinioni aſſentiant.n.5.
Cardinalis Seraphini pro prælecti dubio deciſio recenſetur.ibid.p.13.
Ordinare non poteſt Abbas extra ſuum Monaſterium. diſp.2.q.13.n.1.p.18.
Ordinandi poteſtas qualis in Abbatibus. diſp.2. q.14. n.3.pag.23.
Ordinare ad quem ſpectat, ſpectat & examinare.diſp.2. q.10.n.2.p.28.
in Ordinandis ſufficientia & doctrina à Concilio Tridentino requiritur.diſp.2.q.20.n.4.p.29.
Ordinare ad quem ſpectat,ad illum ſpectat in interſtitiis diſpenſare.diſp.2.q.23.n.2.p.31.
Ordinariorum licentia requiritur,vt Epiſcopi Religioſos alterius Diœceſis in ſuis Monaſterijs ordinare poſſint. diſp.2.q.19.n.1.p.28.
Ordinarij licentiam habens Epiſcopus an poſſit in Eccleſia exempta Ordines conferre.n.2.p.28.
Ordinarij appellatione venit etiam Vicarius Epiſcopi, ac aliorum Prælatorum inferiorum iuriſdictionem Epiſcopalem habentium.diſp.8.q.1.n.6.p.96.
Ordinarius loci diſpenſare poteſt, vt ad matrimonium diſpenſato denunciationes remittantur. diſp.8. q.4.n.1.p.96.
Ordinatio Clericorum ſecularium ad ſolos Epiſcopos pertinet.diſput. 2. q. 1. *in dub.Card.Seraph.* num.4. pag.13.
Ordinatio valeret,ſi Abbates ordinarent ſeculares ſibi, vel Epiſcopis non ſubiectos, vel Regulares non ſibi ſubditos,ſine dimiſſorijs, & licentia Epiſcopi.diſp.2. q.8.n.1.p.14.
non *Ordinatus* non poteſt diſpenſari à Papa,vt Ordines conferat,quia nemo dat,quod non habet.diſp.2.q.7. *in dub. Card.Seraph.* n.6.p.13.
Ordinatus in ſacris ante tempora ſine diſpenſatione Papæ,eſt ipſo iure ſuſpenſus,& celebrando fit irregularis,à qua ſuſpenſione,& irregularitate,an poſſit abſolui a ſuo Abbate.diſp.2.q.13.n.9.& 11.p.19.
Ordinatus per ſaltum eſt ipſo iure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis.diſp.2.q.13.n.12.p.19.
Ordinatus incurrens duplicem ſuſpenſionem, an ſi ab vna abſoluatur,intelligatur abſolutus ab alia.diſp.2. q.13.n.39.p.20.
Ordinatus hora nona illius diei, in quo hora vigeſima, v.g.inchoat annum præſcriptum Ordinationi, an peccet,& in ſuſpenſionem incidat.diſp.2.q.15.n.4. pag.24.
Ordinatum à Papa nullus ad ſuperiores Ordines promouere poteſt,ſine ipſius licentia.diſput.14.q.15. pag.191.
Ordinis poteſtas quæ dicatur.diſp.1.q.2.n.5.p.2.
De iure communi non competit alij, quàm Epiſcopo, ſed ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus.ibid.n.6.
Ordines minores conferendi poteſtas poteſt ſimplici Sacerdoti à Summo Pontifice committi.diſput.2.q.1. num.3.p.8.
Ordines minores conferendi Abbatum priuilegia recenſentur.diſp.2.q.1.n.7.p.8.
Ordines minores conferendi de iure communi poteſtatem habent Abbates.diſp.2.q.1.n.8.p.ead.
Ordines vt Abbates conferre poſſint, quæ conditiones requirantur.diſp.2.q.2.n.1.p.9.
Ordines conferendi poteſtas ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum.diſp.2.q.2.n.3.p.9.
Ordines minores proprijs Monachis debet Abbas conferre.n.5.p.9.
in Ordinum collatione Prælati Mendicantes non communicant in priuilegiis cum Abbatibus Monachorum.diſp.2.q.2.n.6.p.9.
Ordines vt conferre poſſit Abbas,an debeat eſſe neceſſariò benedictus.diſp.2.q.3.p.9.
Ordinis quæ ſunt,delegari non poſſunt, nec conferri, niſi ab iis,qui habent ea per collationem. diſp.2.q.4. n.1 & 4.p.10.
Ordines conferendi poteſtas non poteſt ab Epiſcopo ſimplici Sacerdoti delegari.diſp.2.q.4.n.5.p.ead.
Ordines maiores,excepto Presbyteratu, conferendi facultas ſimplici Sacerdoti à Sum. Pontifice committi poteſt diſp.2.q.5.n.2.p.10.
Ordines ſacros non poſſunt hodie Abbates conferre. diſp.2.q.6.n.1.p.11.
Ordines minores ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis,habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, & accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci Abbates conferre poſſunt. diſp.2.q.7. n.2.& 3.p.12.
Ordines minores perſonis ſecularibus, licèt habentibus dimiſſorias ab Ordinariis ſuis, conferre nequeunt Abbates,quamuis Regularibus ſibi ſubiectis illos conferant.diſp.2.q.7.*in dub. Card.Seraph.reſolutio*.n.4.p.13.
Ordines aliis quàm Religioſis ſibi ſubditis conferentes Abbates,incurrunt pœnam ſuſpenſionis a collatione

Ordinum, quos ita contulerunt. diſput. 2. quæſ. 9. num. 1. p. 14.
Ordines minores poſſunt Nouitiis conferri. diſp. 2. q. 10. n. 1. p. 15.
Ad illos non requiritur titulus, ſicut ad ſacros. ibid. num. 2.
Ordines ab Epiſcopis Diœceſanis ſuſcipere debent Nouitij. diſp. 2. q. 10. n. 3. p. 15.
Ordines minores ab Abbate electo, & confirmato in Epiſcopum conferri poſſunt ſubditis illius Epiſcopatus, etiam ante conſecrationem. diſput. 2. q. 11. n. 1. pag. 16.
Ordines minores conferri poſſunt ſubditis Eccleſiæ Cathedralis vacantis, ab Abbate illius adminiſtratore. n. 2. ibid.
Ordines, ab hæretico Abbate, vel excommunicato validè conferri poſſunt, licèt ſuſcipientes executione careant. diſp. 2. q. 12. n. 2. p. 16.
Ordines in excommunicatione exercens, irregularitatem incurrit. diſp. 2. q. 12. n. 5. p. 17.
in Ordinibus non qualis, vel quis conferat, ſed quid conferatur, attendendum. diſp. 2. q. 12. n. 3. p. ead.
Ordines minores in peccato mortali conferens Abbas, non peccat mortaliter. diſp. 2. q. 12. n. 5. p. ead.
Ordines minores conferendi ſunt in Eccleſia Abbatiali, præſentibus Monachis, aliiſque laicis. diſp. 2. q. 13. n. 3. p. 18.
Ordo quilibet in ſex anni temporibus conferri poteſt, & quibus. n. 4. ibid.
Ordines minores etiam Dominicis, & feſtiuis diebus conferri poſſunt, qui dies feſtiui debent eſſe de præcepto. diſp. 2. q. 13. n. 5. & 6. p. 18.
Ordines minores extra ſtatuta tempora vt ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt. diſp. 2. q. 13. num. 8. pag. ead.
Ordinem ſuſcipiens cenſura aliqua innodatus, noua ſuſpenſione ligatur. ibid. n. 19. p. 20.
Ordines maiores extra ſtatuta tempora conferens Epiſcopus ab Ordinum collatione ſuſpendendus eſt. diſp. 2. q. 13. n. 10. p. 19.
Ordines per ſaltum ſuſcipienti, modò in iis non ſe exercuerit, poteſt cum Monacho ſuo Abbas diſpenſare. diſp. 2. q. 13. n. 13. p. 19. & n. 15. & 17. p. 20.
Ordines minores abſque Miſſa, etiam à non ieiuno conferri poſſunt. diſp. 2. q. 13. n. 21. p. 20.
Ordines quocunque tempore conferantur, character imprimitur. ibid. n. 22. p. ead.
Ordines Abbas ab alio Abbate inuitatus, poteſt in eius Eccleſia conferre. diſp. 2. q. 14. n. 2. p. 23.
Ordinibus ſuſcipiendis quæ ætas requiſita. diſp. 2. q. 15. n. 1. p. 23.
Ordines ad ſuſcipiendos anni requiſiti ſufficit, quòd ſint inchoati per vnum diem. diſp. 2. q. 15. num. 3. pag. 24.
Ordines minores omnes Abbas poteſt alicui vna, & eadem die, & ſi adeſt conſuetudo, etiam primam Tonſuram cum Ordinibus minoribus conferre. diſp. 2. q. 16. n. 1. p. 25.
Ordines minores, vbi adeſt conſuetudo, poſſunt eadem die ſimul cum Subdiaconatu conferri. n. 2. ibid.
Ordines duo ſacri eadem die nemini conferri poſſunt. n. 3. ibid.
Ordines ſacri quibus diebus conferri poſſint. diſp. 2. q. 17. n. 1. p. 25.
Ordines à proprio Epiſcopo, in cuius Diœceſi commorantur, ſuſcipere debent Regulares, niſi legitimum aliquod interuenerit impedimentum. diſp. 2. q. 18. n. 1. pag. 26.
Ordines in Eccleſia exempta conferre an poſſit Epiſcopus, quamuis Ordinarij licentiam habeat. diſp. 19. q. 19. n. 2. pag. 28.
Ordines ad minores Monachos examinare ad Abbatem ſpectat, etiamſi impeditus illos ordinare non poſſet, ſed ad Epiſcopum mitteret. diſput. 2. q. 20. n. 1. pag. 28.
Ordines minores ſuſcepturi Latinam linguam intelligere debent. diſp. 2. q. 21. n. 2. p. 29.
Ordines ad ſacros quæ ſcientia requiſita. diſp. 2. q. 21. n. 3. p. ead.
Illiterati ab iis reiiciuntur. n. 4.
Ordines tuta conſcientia ſuſcipere poſſunt Monachi benè legere & cantare ſcientes, licèt non rectè Latina lingua polleant. diſp. 2. q. 21. n. 5. p. 29.
Ordines minores conferendi poteſtatem habentes Prælati Regulares poſſunt cum ſuis Monachis in interſtitiis ad eoſdem ſuſcipiendos diſpenſare. diſp. 2. q. 22. n. 1. p. 30.
Quæ cauſa ad eorundem interſtitiorum diſpenſationem ſufficiat. ibid. n. 5. p. 31.
Ordinum pro varietate, variæ etiam interſtitiorum cauſæ requiruntur. diſp. 2. q. 24. n. 5. p. 32.
Vide, *Interſtitium*.
Ordines ad ſacros promoueri poſſunt Regulares abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus, aut interſtitiorum obſeruatione. ibid. n. 6.
Ordines non ſeruatis interſtitiis ſuſcipientes nullam incurrunt cenſuram, vel irregularitatem. diſp. 2. q. 24. n. 8. p. 32.
Ordines ad minores nullus neque Regularibus, neque ſecularibus titulus eſt neceſſarius. diſp. 2. q. 30. num. 1. pag. 37.
Ordines ad maiores titulus neceſſariò requiritur, & eſt triplex. ibid. n. 2. & 3.
Ordines per ſimoniam conferentes, vel ſuſcipientes ipſo facto excommunicantur, & ab executione ſuorum Ordinum, ſiue publicum ſit crimen, ſiue occultum, prohibentur diſp. 14. q. 13. n. 1. & 2. p. 182.
Ordines ad tres ſacros ſolus Papa promouere poteſt eos, qui nondum ad legitimam ætatem peruenerunt. diſp. 14. q. 15. p. 190. verſ. *Sum. Pont. ſolus*.
Et extra tempora. ibid.
Item duos ſacros eadem die conferre, videlicet Diaconatum in Sabbatho, & Presbyteratum in die Dominica. ibid. p. 191.
Ordines, vt ab Epiſcopo alieno quis accipiat, ſolus Papa poteſt concedere. diſp. 14. q. 15. p. 191.
Ordines, vt in die ſuæ conſecrationis poſſit Epiſcopus conferre, ſolus Papa concedere poteſt. ibid.
Ordines ſacros, excommunicationis maioris vinculo innodatus qui ſuſceperit, vt ſuo munere fungi poſſit, poteſt ſolus Papa indulgere. diſp. 14. q. 15. p. 191.
Ordines nouos Religioſorum ſolius eſt Summi Pontificis approbare. diſp. 14. q. 15. p. 192. verſ. *Quoad Religioſos*.
Ordinis à collatione ſuſpenſus Abbas an etiam ſit à Pontificalibus ſuſpenſus. diſp. 15. quæſ. 7. per tot. pag. 198.
Ordinum à collatione ſuſpenſus eſt, qui à celebrando ſuſpenſionem incurrit. diſp. 15. q. 8. n. 2. p. 198.
Ordine ab inferiore ſuſpenſus, eſt etiam à ſuperiore, non è contra. diſp. 15. q. 8. n. 3. p. ead.
Ordines ſacros ante legitimam ætatem, vel extra tempora à iure ſtatuta, aut ſine dimiſſoriis literis recipientes, ſunt ipſo iure ſuſpenſi. diſp. 15. q. 4. n. 1. pag. 195.
A quibus ab huiuſmodi ſuſpenſione abſolui poſſint. n. 1. & 4. p. ead. & 196.
Ordinis Sacramentum tempore interdicti localis miniſtrari non poteſt. diſp. 16. q. 5. n. 1. p. 205.
Secus ſi interdictum foret perſonale. n. 1.
Ordines ſacros aſſumendi in voto diſpenſare poſſunt Confeſſarij Regulares. diſp. 19. q. 8. n. 19. p. 232.

Ordo

Ordo qualiter Monachus in Monaſterio religioſè, ac ſtudioſe conſeruari, ac Domino militare oporteat, editus à Sanctiſſimo P. Benedicto. diſp. 24.q.2.n.2. pag 384.
Ordines militares nulli particulari Regulæ addicti enumerantur. Vide in voce *Equites*.
Oua veſci, vbi conſuetudo adeſt, an ieiunij tempore poſſint Abbates, & Monachi. diſp.12.q.9. n.1.p.128.

P

PAchomij Monachorum Ordo in Ægypto. diſp.24. q.2.n.4.p.270.
Pactiones, conuentiones, & contractum aliquem ſuper vita, aut morte Sum. Pont. facientes, necnon ſuper futura creatione dicti Summi Pontificis, vel Cardinalium, necnon permittentes talia fieri in terris ſuis, vel dantes auxilium, &c. cuiuſcunque omnes dignitatis exiſtant, excommunicantur. diſp.13. q.13.n.33.p.157.
Pallium Archiepiſcopis concedere, in Summi Pontificis ſola poteſtate eſt. diſp 14 q.15.n.10.p.19.
Aſſumitur de corpore B.Petri. ibid.
Papa non poteſt dare licentiam ei, qui non eſt ordinatus, conferendi Ordines ſacros, quia nemo dat, quod non habet. diſp.2.q.7 *in dub. Card. Seraph.* n.6. pag.13.
Nec confeſſiones audiendi perſonæ non idoneæ. n.7.
Papa poteſt ſimplici Sacerdoti committere facultatem Ordines maiores, excepto Presbyteratu, conferendi. diſp.2.q.5.n.2.p.10.
Papa ſolus poteſt diſpenſare, vt Ordines maiores extra tempora ſtatuta feſtiuis diebus conferantur. diſp.2. q.13.n.8.p.18.
Papæ in perſonam conſpirantes, vel interdictum Sedis Apoſtolicæ violantes, quam excommunicationem incurrant. diſp.13.q.13.n.19.p.157.
Papa de nouo eligendo, alio viuente tractantes, cum complicibus, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.32. pag.157.
Papam ſimoniacè eligentes excommunicantur per Conſtitutionem Iulij II. *Cum diuino*. diſp 13 q 13. n.34.p.ead.
Papa quando cenſuræ abſolutionem ſibi non reſeruat, videtur eo ipſo tradidiſſe facultatem alijs abſoluendi. diſp 14.q.12.n...p.182.
Papa omnia Religioſorum vota irritare poteſt. diſp.18. q.4 n.10.p.220.
Papa an, & quando diſpenſationem denegauit, vel conſtat ipſum eam denegare conſueuiſſe, poſſint tunc Prælati diſpenſare. diſp.19.q.9.n.2.pag.234.
Vide, *Sum. Pontifex*.
Parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis ad ſubueniendum poteſt Religioſus è Religione egredi, petita priùs, licèt non obtenta licentia, imò contradicente Abbate. diſp.21.q.11.n.1.p 246.
Quæ ſit filij profeſſi obligatio ad ipſis in tali caſu ſubueniendum n.3 ibid.
Parochorum licentia non requiritur, vt Religioſi poſſint fidelibus Euchariſtiam miniſtrare. diſp 5.q.3.n.2. pag 45.
Niſi in die Reſurrectionis ibid.
Parochi quoties in anno celebrare teneantur, oſtenditur diſp.5.q.5.n.2 p.47.
Parochi licentia ſub excommunicationis pœna requiritur ad Extremæ-Vnctionis adminiſtrationem. diſp.7. q.1.n.1.p.92.
Quid ſi abfuerit, & maxima vrgeat neceſſitas. n.2.
Parochus, vel alius Sacerdos de eius, vel Ordinarij licentia matrimonio contrahendo intereſſe debet. diſp.8.q.1.n.1.p 95.
Parochus poteſt concedere licentiam viro docto, vt in ſua Eccleſia duobus, aut tribus vicibus concionari poſſit, & maximè concionatoribus priuilegiatis. diſp.11 q.2.n.10 p.119.
Parochus, & quilibet Confeſſarius, tam Regularis, quam Secularis, poteſt abſoluere à cenſuris nemini reſeruatis. diſp.13.q.14.n.4. p.165. limita tamen vt num.5.
Participare cum Abbate ſuo, & Prælato excommunicato in quibus poſſint Regulares. diſput.14.q.5.n.6. pag.176.
Participare cum ſuis ſubditis & Regularibus excommunicatis poſſunt Abbates, & in quibus. diſp.14.q.5. n.3.p.ead.
Participatio ſuffragiorum duplex, per modum ſatisfactionis, & per modum meriti. diſp. 9.q.3. n.5. pag.100.
Participationes operum bonorum quid iuuent eis, quibus applicantur, & quid facere conſueuerint Regulares pro his, quibus literæ gratioſæ conceduntur. diſp.9.q.4 n 7.& 8 p.102.
Paſchatis, ſiue Reſurrectionis Domini diei appellatione quid veniat, oſtenditur. diſp.5.q.3. num.4. pag.46.
Paſchatis tempore fideles communicare poſſunt Religioſi de Parochi licentia, diſp.5. quæſt. 3. num.4. pag ead.
An hoc poſſint deficiente Parocho, & vrgente neceſſitate, oſtenditur.n.5.& 9. p.ead.
Poſſint virtute priuilegiorum eo die vagis, aduenis, & peregrinis Euchariſtiam adminiſtrare. ibid. num 6.
à Paſcha Reſurrectionis vſque ad Pentecoſten conſuetudo eſt, vt non ieiunetur. diſp.12.q 1.n 3.p.122.
Paſtores ad proprios ſpectat Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare, nec poteſt ſine peccato ab aliquo propria auctoritate vſurpari. diſp.5.q.3 n.1.p 45.
Paſtorem, & adminiſtratorem Eccleſiæ Cathedrali præter Summum Pontificem dare nullus poteſt. diſp.14. q.15.n.10.p.190.
Patres Concilij Tridentini ſcientia illuſtres. diſp.2.q.6. n.2.p.11.
Patriarchæ quicunque ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam ea recipientes, excommunicantur. diſp.13. q.14 n 55.p.168.
Patrimonium non requiritur Graduato, & literato ad Ordines ſuſcipiendos. diſp.2.q.11.n.9.p.30.
Patrimonij, vel beneficij titulus ad Ordines ſuſcipiendos neceſſarius eſt tam Nouitiis, quàm Clericis ſecularibus. diſp.2.q.10.n.9.pag.37.
Patrini eſſe, & infantes in Baptiſmo, & Confirmatione ſuſcipere nequeunt Abbates, & alij Regulares. diſp.4.q.2.n.1.p.41.
Patrini veri erunt Regulares, ſi infantes in Baptiſmo, vel Confirmatione de facto ſuſcipiant. n.2.
S.Paulus vnde Eremitæ nomen ſortitus eſt. diſp.24.q.1. n.9 p.269.
B.Pauli primi Eremitæ Congregatio S. Auguſtini Hiſpanica quando incepit. diſp.24.q.4.n.51.p.329.
Item Luſitana. n.74 p.343.
Alia eiuſdem Congregatio ſub Regula S.Bened.q.5. n.38.p.411.
S. Pauli Decollati, ſeu Barnabitarum Congregatio. diſp 4.q 4.n.84.p.150.
S.Pauli Equitum inſtitutio. diſp.24.q 9.n.41.p.481.
Pauper pluris rem vendere non poteſt, cuius pretium taxatum eſt, quàm diues. diſput.5.quæſ. 9. num.12. pag.19.
Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Congregatio à quo inſtituta. diſp.24.q.8.n.6.p.477.

Paupertatis ad titulum Regulares ordinantur. diſp.2. q.30.n.4.p.37.
Paupertas non tribuit ius accipiendi rem alienam inuito domino, niſi vrgeat extrema neceſſitas. diſp.5.q.9. n.12.p.59.
Paupertatis in voto in ſeculo emiſſo, vel in Religione non approbata, diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſores.diſp.19.q.8.n.23.p.232.
Paupertas eſt de eſſentia ſtatus Religioſi, ideóque voto firmari debet in Religione approbata per Sedem Apoſtolicam.diſp.21.q.1.n.1.p 239.
Paupertatis votum ab initio Religionum ſubſtantiale fuit.diſp.22.q.2.n.5.p.250.
Paupertatis contra votum peccat Monachus aliquid ab alio accipiens, abſque Abbatis licentia, animo vtendi illo pro ſua voluntate, niſi materiæ leuitate excuſetur. diſp.22.q.3.n.1.p.251.
Item occultans Superiori bona, quæ de eius licentia accepit, timens ne auferantur. diſp.22.q.4.num.1. pag.252.
Paupertatis contra votum non facit Monachus, qui celat bona à Superiore, dubitans ne verecundiam, & confuſionem patiatur.n.2.
Paupertatis votum offendit Monachus retinendo aliquid ſub claui ſine Abbatis licentia.n.3.
Paupertatis contra votum an peccet ſubditus, faciens aliquid ſine licentia Superioris, probabiliter credens, quòd ſi Superior ſciret, non probaret, imò ſibi diſpliceret. diſp 22.q.8.n.5.p.257.
Paupertatis contra votum non facit Monachus tradens Religioſis rem, quam habet de licentia Superioris, qui cognoſcebat non eſſe proprio vſui neceſſariam. diſp 22.q.9.n.4 p.259.
Paupertatis voti reus eſt Monachus commodando, mutuando, commutando, ſiue expendendo abſque expreſſa, vel præſumpta Abbatis licentia, niſi materiæ leuitate excuſetur.diſp.22.q.10.n.1 p.260.
Parua quantitas à vitio proprietatis excuſans, quæ dicatur.n.2.
Paupertatis voti reus eſt Monachus ludens ſine Superioris licentia.diſp.22.q.12.n.1.p.261.
Paupertatis à voto non eximitur Monachus per aſſumptionem ad Epiſcopatum.diſp.22.q.17.n.1.p.265.
Peccatorum cognitio, & præcipuè caſuum reſeruatorum Conuentualibus Confeſſariis neceſſaria. diſp.6.q.4. n.5.& 4.p.67.& 68.
Peccatorum tam venialium, quàm mortalium confeſſiones audientes Confeſſarij Regulares, ab Abbate puniri poſſunt, & quod peccatum committant. diſp.6.q.15.n.5.& 9.p.82.& 83.
Vide, *Confeſſio.*
Peccata mortalia aliàs ritè confeſſa ſufficiens Pœnitentiæ Sacramenti materia eſſe poſſunt. diſp.6.q.18.n.3. pag.88.
Peccata aliàs ritè confeſſa, & remiſſa iterum Abbati ſuo Monachi confiteri poſſunt. diſp.6. q.19. num.1. pag.89.
Peccata inter venialia, & mortalia aliàs ritè confeſſa quænam intercedit differentia.n.4.
Peccata venialia non ſunt proportionata reſeruationis materia diſp 13.q.2 n.1 p.134.
Peccata, de quibus eſt dubium, an ſint mortalia, vel venialia, reſeruari non poſſunt.n.2.
Peccata quando vere, & realiter intelligantur reſeruata. diſp.13.q.2.n.4 p.134.
Peccata interna de facto non ſolent reſeruari.diſp.13.q.4. n.1.p.156.& n.4.p.142.
Peccatum reſeruatum ex obliuione inculpabili omittens Regularis ſubditus, abſolui poteſt tunc temporis etiam quando abſoluens non habet auctoritatem. diſp.13. q.8.n.10.p.146.
Peculium quid, & vnde dicatur. diſp.22. quæſ.5.n.1. pag 242.
In iure reperitur Monachis conceſſum. ibid. & q.5. n.1.p.253.
Peculium prout includit bona mobilia, poteſt Abbas ſuis Monachis concedere.n.1.ibid.
Peculium, quod includit bona immobilia, quotuplex ſit? num.3.
Peculium Abbas non poteſt Religioſo primo, & ſecundo modo ſumptum concedere.n.4.
Peculium ad ſui nutum reuocabile, ex iuſta cauſa, & ad honeſtos, & pios tantùm vſus Abbas de iure communi ante Concilium Tridentinum poterat ſuis Monachis concedere.n.5.
Peculium ad ſui nutum reuocabile poſt Concilium Tridentinum Abbates non poſſe Monachis concedere quorundam opinio.n.6.
Peculium ad ſui nutum reuocabile Abbates etiam poſt Concilium Tridentinum poſſunt concedere ſuis Monachis.n.7.p.254.
Peculium ad vſus indeterminatos, & ita vt pecuniæ maneant penes ipſum Religioſum, cui peculium conceſſit, Abbas Monacho concedere poteſt.n.8.
Peculium Religioſo concedendum debet eſſe moderatum, non ſuperfluum n.10.p.ead.
Peculium tale ad licitè retinendum an ſemper opus ſit à Superioribus ſucceſſoribus licentiam petere. n.12.pag 255.
Peculij concedendi cauſa duplex. diſp.22.quæſ.7.num.1. pag.255.
Peculij concedendi cauſa iuſta an ſit, quando aliquis vir ditiſſimus nollet aliàs profiteri, niſi reſeruato ſibi peculio.n.2.p.256.
Peculium iniuſta licentia expendens Religioſus, non incurrit pœnas proprietarij. diſp.22.quæſ.8. num.9. pag.257.
Pecuniam Religionis in commune bonum aſſeruatam qui furatur, an incurrat caſum reſeruatum.diſp.13. q.2.n.46.p.139.
Penſionis titulus in beneficij penſione cenſendus.diſp.2. q.30.n.2 p.37.
Penſiones annuas pro beneficiis obtinendis offerentes, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.31.p.157.
Penſiones annuas in beneficiis conſtituere, conſtitutas transferre, vel ius redimendi concedere, ſoli Papæ reſeruatum.diſp.14.q.15.p.191. verſ. *In Beneficiis.*
Penſione cum certa ſingulis annis Monaſterio ſoluenda, Abbas poteſt concedere Monacho Eccleſiam aliquam, cum villa, & horto, ac aliis ad eam ſpectantibus, ad ſui nutum amouibilem, vel cum conditione, vt in ea aliquod melioramentum faciat.diſp.22. q.6.per tot.p.255.
Pentecoſtes vigiliæ ieiunium eſt de præcepto.diſp.12.q.1. n.1.p.121.
Percuſſio grauis vt ſit in Religioſo reſeruationis materia, debet eſſe voluntaria.diſp.13.q.2.n.54.p 139.
Percuſſio grauis quænam dicatur materia reſeruationis. diſp.13.q 2.n.58.p.140.
Percuſſionem ob quantumuis grauem Clerici, vel Monachi, poteſt Prælatus Regularis virtute priuilegiorum à proprio Superiore intra Religionem, imò à Confeſſario à ſe electo abſolui.diſp.14.q.11. n.3.p.181.
Percuſſio Clerici grauis & enormis ſemper in iure intelligitur excepta, & Apoſtolicæ Sedi reſeruata. diſp.14.q.10.n.2 p.180.
Percutientes ſe inuicem in clauſtro Monachi, ſi percuſſio non erit enormis, poterunt à ſuo Abbate abſolui. diſp.14 q.10.n.1.p.ead.
Percutiens Monachus alterius clauſtri Religioſum, à quo abſolui debeat.n.3.ibid.

Percutiens Abbatem, & Prælatum proprium, vel alienum a quo ſit abſoluendus.n.5.

Percutiens Abbas ſubditum, niſi percuſſio ſit grauis, de iure communi à ſuo Superiore intra Religionem abſolui poteſt.diſp.14.q.11.n.1 p.181.

Quòd ſi illum non habeat, ab Epiſcopo abſolui poteſt.n.2.

Percutientes ſe inuicem in eodem Conuentu Prælatus, & Religioſus Sacerdos, nec habentes alterius Confeſſoris copiam, à quo abſolui debeant. diſp.14. q.11. n.4.p.181.

Peregrinans Religioſus cui confiteri debeat. diſp. 6. q.6. n.4.p.69.

Peregrinationis ad Vrbem votum ex priuilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarij,excommunicantur.diſp.13. q.13.n.51.p.158.

Item Compoſtellam,vel Hieruſalem ibid.

Peregrinationum in qualitatibus diſpenſare poſſunt Regulares Confeſſarij. diſp.19.q.8.n.26.pag.233.

Item tribus in votis peregrinationis reſeruatis,& quomodo.n.31.

Peregrinationis Terræ ſanctæ votum poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis,licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruatum. diſp.20.q.1.n.7.& 8.p.235.

Peregrini, vagi,& aduenæ poſſunt tempore Paſchatis apud Religioſos, quibus ideò conceſſa ſunt priuilegia, Sacramentum Euchariſtiæ ſuſcipere.diſp.5.q.3. n.6.p.46.

Perfectionis ſtatus directore & præceptore indiget.diſp.1. q.1.n.2.p.1.

Periurus ad hoc vt Regularis dicatur quoad reſeruationem, debet cognoſcere ſe falſum iurare. diſp 13.q.2. n.27.p.137.

Perſecutionum in Chriſtianos ſæuitia vitam communem præſentia,& communione corporali extinxit,non diſtulit tamen vitam communioni ſpirituali conformem,ac Regulari. diſp.24.q.1.n.1.& 4.p.268.

Perugina Eremitarum S.Auguſtini de Obſeruantia Congregatio quo tempore incepit. diſput. 24. quæſ. 4. n.44.pag.328.

Peſtilentiæ tempore poteſt Abbas, ſeu alius Sacerdos Regularis infirmum inungere, non digito, ſed calamo, vel virga oblonga.diſp.7 q.1.n.4.pag.91.

Peſtilentiæ tempore Extremam-Vnctionem adminiſtrantes,an poſſint vnam tantùm partem inungere,dicendo formam conſuetam.n.5.ibid.

Peſtis tempore tenetur Religioſus Abbati, vel Prælato ſuo obedire, præcipienti vt peſte laborantibus Monachis inſeruiat. diſp.21.q.8.n.3.p.246.

An extra Religionem, vt eo morbo laborantibus inſeruiatur præcipere poſſit.n.5.p.247.

Petitiones, quæ in Horis Canonicis fiunt,quænam ſint? vide remiſſiuè.diſp.10.q.1.n.11.p.105.

S.Petri de Vrbe Canonici, & alij Beneficiati non applicantes Sacriſtiæ medietatem integram fructuum, & diſtributionum quotidianarum primi anni,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.70.p.169.

S.Petri de Monte Corbulo Canonicorum Regularium Congregatio à quo,& quo tempore inſtituta.diſp.24. q.4.n.28.p.321.

B.Petri de Piſis Eremitarum S. Auguſtini Congregationis initium. diſp.24.q 4.n.40.p.326.

S.Petri Equitum inſtitutio.diſp.24.q.9.n.40.p.481.

Phyſicam ad audiendam de clauſura exeuntes Religioſi profeſſi,ſi infra duos menſes non redierint, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.10 p.182.

Phyſicam,vel leges audientes extra clauſtrum Monachi, Canonici Regulares,Archidiaconi,Decani,Præpoſiti, Plebani,vel alij Clerici Perſonatus habentes, niſi intra duos menſes redierint,excommunicantur. diſp.13. q.14.n.14.p.165.

Pietas Religioſa expoſcit, vt Abbates & Prælati aliquando benefactoribus ſuffragia per literas gratioſas applicent, & communicent. diſp. 9. q.4. num. 8. pag.101.

Prout poſſunt.n 9.p 102.

Pius V. quam recitandi Breuiarij normam ſtatuerit. diſp. 10.q.7.in princip.p.110.

Piorum Equitum inſtitutio. diſput.24.quæſ.9. num. 42. pag.481.

Pœna non incurritur,niſi actus conſummetur. diſp. 13. q.2.n.9.p.135.

Pœna ſpiritualis dupliciter fertur, per modum medicinæ,& per modum pœnæ. diſput. 17. quæſ. 1. num.2. pag.209.

Pœnas ſpirituales,& inhabilitantes quæ à Conſtitutionibus, vel à iure communi non ſunt inſtitutæ, ſolus poteſt Summus Pontifex excogitare. diſput. 17. q. 1. n.4.p.ead.

Pœnam ſibi ab Abbate impoſitam Religioſus an teneatur exequi, quando fundatus in falſa præſumptione.diſp.21.q.6.n.4.p.243.

Pœnæ contra proprietarios à ſacris Canonibus ſtatutæ. diſp.22.q 1.n.3.p.250.

Pænitens obligatus ad reſtitutionem damni dati; quem tamen Confeſſarius non obligauit, an verè teneatur ad reſtitutionem.diſp.13.q.7.n.8.p.145.

Pœnitentium S.Franciſci,ſiue Tertiariorum inſtitutionis tempus.diſp.24.q.6.n.7.p.451.

Pœnitentias ſuis Monachis pro caſibus reſeruatis non ſolùm,ſed & pro non reſeruatis poteſt Abbas à Confeſſariis imponendas taxare, diſput.6.quæſ.5.per tot. p. 68.

Pœnitentiæ Sacramenti materia ſufficiens eſſe poſſunt peccata aliàs legitimè confeſſa. diſp.6.quæſ.18.num.3. pag 88

Pœnitentiæ Sacramenti vſum an Eccleſia præcipere poſſit, ita vt obliget omnes fideles ad illud recipiendum, etiamſi venialibus tantùm ſint culpis obnoxij. diſp.6.q.21.n.3.p.90.

Pœnitentiarum taxatio antiqua in Eccleſia. diſp.13 q.9. n.1.p.147.

Pœnitentias culpis reſeruatis iniungendas an taxare poſſit Abbas. ibid.

Pœnitentiæ SS.Martyrum Equitum Ordo. diſp.24.q.4. n.98.p.367.

Pœnitentiaria ſacræ literas,ex priuilegio poſſunt Religioſi approbati aperire, & diſpenſationes, & abſolutiones in eis commiſſas exequi, licèt ad Doctoratus,vel Magiſterij gradum promoti non ſint. diſput. 6. q.12. n.11.p.80.

Pœnitentiariæ Romanæ Procuratores,ſcriptores,correctores, aliíue Officiales,aliquid etiam ſponte oblatum pro labore accipientes,excommunicantur diſp.13. q.13.n.44.p.158.

Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Officiales, qui in conceſſionibus ſibi interdictis ſe intromittere præſumunt, excommunicantur. diſputat. 13. quæſ.14. num.74. pag.170.

Pœnitentiariorum S. Dominici Congregatio, quando approbata.diſp.24.q.4.n.61.p.343.

Pollutio voluntaria an ſit caſus reſeruatus. diſp. 13.q. 2. n.5.p.139.

Pollutio nocturna in ſomno non eſt materia reſeruationis.n.52.

Sum. Pontifex poteſt committere ſimplici Sacerdoti, vt aliquem ex ſacris Ordinibus conferat. diſput. 2. q.6. n.3.p.11.

Sum. Pontifex ex peculiari priuilegio diſpenſare poteſt, vt quis extra ſtatuta tempora poſſit ab aliquo Epiſcopo ad ſacros Ordines promoueri. diſp.2. q.17. n.1.p.25.

Sum.Pontifex primariò poteſt Indulgentias concedere, vt Supremus Eccleſiæ Princeps. diſp.9 quæſ. 1. n. 2. pag.98.

Sum.Pontifex omnibus prædicat per literas,& Legatos. diſp.11.q 1 n.8.p.117.

Sum.Pontifex quæ ſibi in Epiſcopis reſeruauit. diſp.14. q 15.n.10.p.190.
Quæ ſibi in Ordinibus conferendis.pag.191.
Quæ in Beneficiis.p.ead.

Sum.Pontifex quæ ſibi circa iuris interpretationes, & graues cauſas diſcernendas reſeruauit. diſput.14.q.15. pag.191.
Quæ quoad Religioſos p.192.

Sum.Pontifex poteſt ſibi vota reſeruare. diſput.18. q.15. n.1.p 224.

Sum. Pontifex pleniſſimam habet in votis diſpenſandi facultatem. diſp.19.q.1.n.2 p.226.

Pontificalium ab exercitio ſuſpenſi non à diuinis,& Miſſæ celebratione ſuſpenſi ſunt. diſput.2. qu.9. num. 1. pag.14.

Pontificalia iura habentes Abbates licentiam dare poſſunt alieno Epiſcopo, vt in diſtrictu ſuo Pontificalia exerceat. diſp.2.q. 9.n.3.p.18.

Pontificalia inter ſolemnia poſſunt Abbates, & cum iis in priuilegiis communicantes Indulgentias concedere. diſp.9.p.q.2.per tot p.99.

à Pontificalibus ſuſpenſionem incurrunt Abbates Tonſuram, & minores Ordines aliis, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes. diſput.15. q.5. num.2. pag.196.

Pontificalis apparatus actum, & conſecutiuè omnes actus,qui abſque Pontificalibus inſignibus exerceri debent, ſuſpenſio à Pontificalibus directè prohibet. diſp.15.q.6.n.2.p.197.

à Pontificalibus ſuſpenſus Miſſam priuatam celebrare poteſt,non autem ſolemnem.n.2.
Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem. n.4.pag.ead.

à Pontificalibus an ſit ſuſpenſus,qui ab Ordinum collatione ſuſpenſus eſt.diſp.15.q.7.per tot.p.198.

Portuenſium Canonicorum Regularium Congregatio à quo ſumpſit initium. diſput. 24. quæſ. 4. n. 6. pag.312.
Eius priuilegia.pag.313.

Poteſtas in Religione requiritur, ſicut & in aliis Eccleſiis ſecularibus reſpectiuè. diſp. 1. q.1. num. 3. & 4. p. 1.& 2.

Poteſtas alia dominatiua,alia iuriſdictionis, & quænam ſint? diſp.1.q.2.n.1.p.2.

Poteſtatem duplicem habent Abbates, & Prælati Regulares exempti,dominatiuam ſcilicet,& iuriſdictionis.ibid.n.1.

Poteſtas Eccleſiæ alia Ordinis, alia iuriſdictionis n. 3.

Poteſtas iuriſdictionis quæ ſit,oſtenditur.n.4.

Poteſtas Ordinis,quæ? n.5.& diſp.2. q.1.n.1.p.7.

Poteſtas Ordinis,& dignitatis Epiſcopalis de iure communi non competit alicui, qui non ſit Epiſcopus, ſed ex ſpeciali priuilegio Sedis Apoſtolicæ competit Abbatibus, & Prælatis inferioribus in aliquibus.n.8.

Poteſtas alicui ex perpetua commiſſione, non temporali competens, dicitur Ordinaria. diſp. 1. q. 4. n.1.p. 3.

Poteſtas conferendi Ordines ſupponit poteſtatem ſupra Corpus Chriſti verum. diſput.2. quæſ. 2. num.3. pag. 9.

Poteſtas Ordinis, & Iuriſdictionis requiritur ad Sacramenti Euchariſtiæ adminiſtrationem. diſp. 5. q. 1. n.1.p 44.

Poteſtas reſeruandi caſus reperitur etiam in Abbatibus localibus.diſp.13.q.1.num.7.p.132.
Vide,*Caſus*.

Poteſtas in Abbate,duplex dominatiua,& iuriſdictionis. diſp.14 q.5 n.1 p.176.

Poteſtas ab hæreſi occulta abſoluendi eadem intelligitur conceſſa Abbatibus,& Prælatis inferioribus Epiſcopalem iuriſdictionem in Diœceſi propria habentibus diſp 14.q.17.n.2 p 195.

Poteſtas Epiſcopis conceſſa a Trident.*ſeſſ.*24. *de reform. cap.*6. non extenditur ad Prælatos Regulares,ſecùs ex priuilegio.diſp.17 q.8.n.2 p 217.

Poteſtas eadem an competat Abbatibus,& Prælatis inferioribus habentibus Diœceſim cum iuriſdictione Epiſcopali n.3.

Poteſtas diſpenſandi alicui conceſſa,eſt latè interpretanda n 4.p.ead.

Poteſtas directiua, ad quam pertinet conſilia,leges, & præcepta ferre, in regimine neceſſaria eſt.diſp.21.q.1. n 5 p.239.

Poteſtatis dominatiuæ titulus duplex.n.7.ibid.

Potionem præbens mulieri,quam grauidam eſſe neſcierit, ex qua abortus ſequitur,an incurrat caſum reſeruatum diſp.13 q 2.n.36.p.137.

Præcepta affirmatiua obligant data opportunitate.diſp.5. q.5.n.5 p 47.

Præcepti, & obligationis per modum introducta conſuetudo obligat ſub mortali. diſput.5. q. 9. num. 35. pag.62.

Præcepto Eccleſiæ Officium diuinum recitandi non ſatisfacit,qui pridie,aut poſtridie recitat. diſp. 10. q.6. n.5.p.109.

Præceptum ſub pœna excommunicationis factum conſtituit materiam peccati mortalis. diſp.14.q.1. num.2. pag.171.

Præceptum Abbatis vt obliget in conſcientia, quæ conditiones requirantur. diſput. 12. quæſ 1. num. 9. pag.219.

Præcepta obligantia ad peccatum mortale Prælati non debent facilè ferre. diſput. 21. quæſ 3. num. 2. pag.240.

Præceptorum à multitudine abſtinere debent Prælati. num.3 pag 241.

Præceptum an ſit licitum,néc ne,tripliciter dubitari poteſt.diſp.21.q.12.n.1.p.246.

Præceptum Prælati ſi lene eſſet, an poſſet ſub pœna excommunicationis obligare. diſput. 21. q. 2. num.1. pag.240.

Præceptum humanum an obliget cum periculo vitæ. diſp.21.q.8.n.1.p.244.

Præcepta Abbatis,quando diriguntur ad bonum commune Religionis conſeruandum, obligant,etiam cum periculo vitæ. n.2.

Præceptis diuinis contrarium aliquid non poteſt Abbas ſuis Monachis præcipere. diſput.21.q.9. num. 1. pag 245.

Præceptorum Regulæ S. Franciſci ſummarium. diſp.24. q 6.p.445.

Præcepta ſimpliciter prolata, etiam imperatiuo modo, non obligant,niſi eo modo, quo obligant ſtatuta, ſuper quorum materia feruntur. diſput.21.q. 12.n. 9. pag.248.

Præcipiendo aliquid Prælatus ſub pœna excommunicationis videtur obligare ad mortale. diſp. 21. q. 2. n. 3. p 240 Limita,vt n 4.

Præcipere poteſt Prælatus ſubditis ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ.n.5.

Præcipere ſuo ſubdito aliquid ſub pœna excommunicationis,aut alterius cenſuræ an poſſit Abbas, vel alius Regularis Prælatus diſp.21.q 2.per tot.p.240.

Præcipere ſuis Monachis an poſſit Abbas,vt celebrantes applicent ſacrificium iuxta ipſius intentionem diſp.21. q.5. n.5.p.241.

Præcipere an poſſit Abbas aliquid contra Regulam. diſp. 21. q. 7. n. 2. p. 243.

Præcipere Abbas non poteſt ſuis Monachis aliquid contra præcepta Dei, vel Ius Canonicum, & Summorum Pontificum Decreta. diſp. 21. q. 9. num. 1. & 3. pag. 245.

Prædicantes an à ieiunio excuſentur. diſp. 14. q. 6. num. 2. p. 1. 6.

Prædicantes, aſſerentes, publicè diſputantes, & defendentes eos, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcumque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſarij non eſſe permittendam ſacramentalem confeſſionem, excommunicantur. diſput. 13. q. 14. n. 6. p. 169.

Prædicare ſuis ſubditis tenetur Abbas. diſp. 11. q. 1. n. 2. p. 117.

Prædicationis munus exercere tenentur Eccleſiarum Rectores curam animarum gerentes. diſp. 11. q. 1. num. 5. p. ead.

Prædicationis ad Officium an compelli poſſint à Metropolitanis Prælati Regulares per ſe, vel per alios. diſp. 11. q. 1. n. 6. p. 117.

Prædicationis circa munus Concilium Tridentinum, & Gregorius XV. quid ſtatuant. diſput. 11. q. 2. num. 1. pag. 118.

Prædicatores quibus expenſis alantur, & remunerentur. diſp. 11. q. 1. n. 7. p. 117.

Prædicatores Regulares in ſuis Eccleſiis concionem habere nequeunt illo tempore, vel hora, qua Epiſcopi prædicare voluerint. diſput. 11. quæſ. 2. num. 4. pag. 119.

Prædicatores ſemel ab Epiſcopo approbati non poſſunt ab eodem compelli, vt denuò præſententur. diſp. 11. q. 2. n. 12. p. 119. & 120.

Prædicatores Regulares ſcandala, errores, vel diuinationes prædicantes an ab Epiſcopis; an verò à propriis Prælatis ſint puniendi. diſput. 11. quæſ. 3. per tot. pag. 120.

Quid contra eos ſtatuerit Concilium Lateranenſe, & Tridentinum. n. 2.

Prædicatoribus, abſque Summi Pontificis licentia, non licet ſuas inſpirationes, ſeu reuelationes prædicare. diſp. 11. q. 3. n. 3. p. ead.

Prædicatores, quæ debeant concionari. diſp. 11. q. 3. n. 6. p. ead.

Prædicatores Regulares in ſuis, vel alienis Eccleſiis prædicare volentes, à ſuis Superioribus de vita, moribus, & ſcientia examinati, & approbati eſſe, ac eorum licentiam habere debent. diſput. 11. quæſ. 4. num. 2. pag. 121.

Prædicatores Regulares, ſine Epiſcopi licentia in Eccleſiis non ſui Ordinis prædicantes, à ſuis Superioribus, non autem ab ipſo Epiſcopo puniendi ſunt. n. 3. ibid.

Prædicatores auditores ſuos à decimarum ſolutione in concionibus ſuis retrahentes, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 49. pag. 168.

Prædicatores S. Dominici procurantes fauorem extra Religionem ad conſequendum officium Magiſtri Generalis, excommunicantur. diſp. 13. q. 15. n. 69. pag. 159.

FF. Prædicatores à ſtudio Pariſienſi excludentes Magiſtri, excommunicantur. diſp. 14. quæſ. 13. num. 84. pag 160.

FF. Prædicatores & Minores non eſſe in ſtatu perfectionis defendentes, ſimiliter affirmantes non licere eis eleemoſynas quærere, aut prædicare, & confeſſiones audire, excommunicantur. diſp. 13. quæſit. 13. num 86. p. 161.

FF. Prædicatores recipientes Fratres Minores, excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 93. p. 161.

FF. Prædicatorum Congregationis initium. diſp. 24. q. 4. n. 59 p. 332.

Prælatio Regularis non ab Eccleſia immediatè, ſed à Chriſto Domino inſtituta. diſput. 1. quæſ. 3. num. 6. pag. 1.

Prælatus etiam Conuentualis eſt verè, & propriè Prælatus. diſp. 1. q. 2. n. 2. p. 2.

Prælati Regulares duplicem habent poteſtatem, dominatiuam ſcilicet, & iuriſdictionis. ibid. limita, vt n. 6. p. ead.

Prælati Regulares quam iuriſdictionem habeant, & an de iure diuino. diſp. 1. q. 3. n. 2. p. 3.

Prælati habentes iuriſdictionem Epiſcopalem in ſua Diœceſi, in iuriſdictione non diſtinguuntur ab Epiſcopis. diſp. 1. q. 4. n. 2. p. ead.

Prælati habentes iuriſdictionem in ſua Diœceſi Ordinariam, poſſunt illam aliis delegare. n. 3. p. 4.

Prælatorum Epiſcopis inferiorum iuriſdictio non ſimpliciter, ſed quaſi-Epiſcopalis dicenda eſt. diſp. 1. q. 5. n. 4. p. 1.

Prælati Epiſcopo inferiores alij habent iuriſdictionem in proprio territorio, & Diœceſani dicuntur, alij habent iuriſdictionem in loco exempto ſolùm, & dicuntur eſſe in Diœceſi alterius. diſput. 1. q. 5. num. 5. pag 5.

Prælati habentes territorium, & Diœceſim, poſſunt omnia, quæ poſſunt Epiſcopi circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali iure prohibeantur. n. 7. p. ead.

Prælati exempti propriam Diœceſim non habentes, quando poſſint in ſuos ſubditos, quidquid poſſunt Epiſcopi in ſuos. ibid. n. 8. pag. 6.

Prælatorum appellatione veniunt Abbates. diſp. 2. q. 12. num. 3. pag. 17.

Prælatorum Regularium cum conſcientia, ſuam conformare poſſunt Epiſcopi, ſine ſcrupulo. diſp. 2. q. 20. n. 5. p. 29.

Prælatus qui eſt Ordinarius priuatiuè ad Epiſcopum, ac habet ius viſitandi, & Synodum congregandi, poteſt Clericis ſecularibus ſibi ſubditis literas dimiſſorias concedere. diſp. 2. q. 16. n. 2. pag. 35.

Prælatorum licentia intelligenda eſt ſecundùm ius commune. diſp. 6. q. 1. n. 8. p. 66.

Prælati Regulares tenentur in ſuo Monaſterio Confeſſarios inſtituere. diſp. 6. q. 3. n. 1. p. ead.

Prælatus excommunicatus, an ſi eligat Confeſſarium, poſſit ab eo abſolui. diſp. 6. q. 10. n. 8. p. 75.

Prælati locales an alium ſibi poſſint Confeſſarium eligere, Generali, vel Prouinciali præſente. num. 9. ibid.

An Sacerdotem ſibi non ſubditum. n. 11. pag. 76.

Prælatus inferior eſt manutenendus in exercitio iuriſdictionis contra Epiſcopum nitentem ſola iuris aſſiſtentia, ſi oſtendat priuilegium, & poſſeſſionem, dummodo poſſeſſio non ſit infecta decreto irritanti, quod inficit titulum, & poſſeſſionem. diſput. 8. quæſ. 6. n. 6. p. 98.

Prælatus nullus Epiſcopo inferior poteſt iure proprio Indulgentias concedere. diſput. 9. q. 1. num. 1. p. ead.

Prælati omnes animarum curam gerentes tenentur per ſe, vel per alios, ſi legitimè impediti fuerint, ouibus ſuis Dei verbum annunciare. diſp. 11. q. 1. num. 3. pag. 117.

Prælati ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine poſſunt ſibi caſus aliquos reſeruare. diſput. 13. quæſ. 1. num. 2. pag. 132.

Prælatos Eccleſiaſticos habere poteſtatem ſibi aliquos caſus reſeruandi, eſt de fide tenendum. diſp. 13. q. 1. n. 2. p. ead.

Prælati, & Superiores maiores ſi concedant omnem au-

ctoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis, concedunt etiam abſoluendi à cenſuris. diſput. 13. q. 6. num. 4. p. 143. & 144.

Prælato mortuo, vel amoto, ſubditus aliqua cenſura ab eo lata detentus adhuc remanet ligatus. diſp. 13. q. 11. n. 1 p. 148.

A quo ſit abſoluendus. n. 2.

Prælato mortuo, vel amoto ab officio, poteſt ille, qui aliqua cenſura tunc innodatus erat, à Priore Clauſtrali, vel Vicario Monaſterij abſolui. n. 3.

Prælati, & Abbates non ſolùm poſſunt abſoluere ab excommunicationibus nemini reſeruatis, verùm etiam ab omnibus aliis cenſuris, dummodo in eis non fiat aliqua ſpecialis reſeruatio. diſp. 13. quæſ. 14. num. 3. pag. 165.

Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas compellentes, vt ſubmittant Eccleſias, & eorum bona immobilia perpetuò, vel ad longum tempus laicis, & eorum iura, excommunicantur. diſput. 13. quæſ. 14. num. 26. pag. 166.

Prælati quicumque, etiam Patriarchæ, ad Romanam Curiam venientes, & inde diſcedentes abſque Papæ notitia, & etiam eos recipientes, excommunicantur. diſp. 13. q 14. n. 55. p. 168.

Prælati Eccleſiaſtici poſſunt proprias perſonas, ac bona mobilia, ſiue ſtabilia ſuarum Eccleſiarum defendere, per cenſuras extraiudicialiter procedendo. diſp. 14. q. 3. n. 1. p. 173.

Prælatus extraiudicialiter procedens nequit vti ſuſpectus recuſari. diſp. 14. q. 3. n. 3. p. ead.

Prælati contra non ſubditos, an poſſint per extraiudicialiter latas cenſuras procedere. diſp. 14. q. 3. num. 6. pag. 174.

Prælati ſeculares non poſſunt cum ſuis ſubditis excommunicatis communicare. diſput. 14. quæſ. 5. num. 4. pag. 176.

Prælatus excommunicatus & denunciatus non poteſt excommunicare, valida tamen eſſet, excommunicatio lata à Prælato excommunicato, & non denunciato. diſp. 14. q. 5. n. 8. pag. 177.

Prælatus Superior Religionis an abſoluere poſſit ab excommunicatione, & cenſura lata ab inferiori. diſput. 14. q. 7. per tot. p. 177. & ſeq.

Prælati Regulares poſſunt à cenſuris per inferiores latis abſoluere. diſp. 14. q. 7. n. 2. p. 178.

Prælati Regulares de iure poſſunt abſoluere ingredientes Religionem, ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicatos. diſp. 14. q. 8. n. 1. p. 178.

Prælatus Regularis virtute priuilegiorum ob quantumvis enormem Clerici, vel Monachi percuſſionem à proprio Superiore intra Religionem, imò à Confeſſario à ſe electo abſolui poteſt. diſp. 14. q. 11. n. 3. p. 181.

Quid, ſi in eodem Conuentu adſint tantùm Prælatus, & alius Sacerdos, & ſe ad inuicem percutiant, non habentes, qui eos abſoluat. n. 4. ibid.

Prælatus Superior poteſt abſoluere ab omnibus cenſuris latis ab inferiori, non autem è contrà. diſput. 14. q. 12. n. 3. p. 182.

Prælati ſeculares nequeunt à cenſuris per Simoniam contractis ob Ordines malè ſuſceptos abſoluere. diſput. 14. q. 13. n. 4 q. 182.

Prælati verò Regulares id poſſunt ex priuilegiis Sum. Pontificum. n. 5 p. 183.

Prælati ſeculares poſſunt ab excommunicatione per ſimoniam circa beneficia commiſſam incurſa abſoluere, ſi crimen ſit occultum. diſp. 14. q. 14. num. 3. p. 184.

Prælati Regulares poſſunt ſubditos ab huiuſmodi excommunicatione abſoluere. n. 4.

Prælati iidem an poſſint habilitare ſubditos ad beneficia, ſuper quibus ſimonia commiſſa eſt, quando id contingit ſciente electo. n. 5.

Prælati inferiores Epiſcopalem iuriſdictionem habentes an poſſint ſuos ſubditos ſimoniacè electos ad alia beneficia impoſterum obtinenda habilitare. n. 8. p. 184.

Prælatos Religionum poſſe ſuos ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ Domini abſoluere, qui teneant, referuntur. diſp. 14. q. 15. n. 1. p. 185.

Eorum fundamenta recenſentur. n. 2.

Negatiua tutior eſt. n. 3. p. ead.

Prælati Regulares an poſſint abſoluere à caſibus occultis Bullæ Cœnæ, ſicut poſſunt abſoluere Epiſcopi. diſp. 14. q. 15. n. 7. p. 187.

Prælatis Regularibus an competat vigore Conc. Trid. poteſtas abſoluendi ſibi ſubditos Regulares ab occulta hæreſi, oſtenditur. diſput. 14. quæſ. 17. num. 3. & 4. pag. 193.

Prælati Regulares, ad quos occaſione exceſſuum prohibitorum à ſuis ſubditis commiſſorum aliquid quomodolibet peruenerit, niſi poſtquam fuerint requiſiti, infra menſem ſatisfaciant, vſque ad debitam ſatisfactionem ſuſpenſi remanent. diſp. 15. quæſ. 5. num. 11. p. 197.

Item non ſatisfacientes damno illato à ſuis ſubditis in concione, &c. n. 12.

Prælati Mendicantium admittentes aliquem ad profeſſionem nondum expleto probationis anno, ſuſpenſionem incurrunt. n. 13. pag. ead.

Prælatus nullus (Papa excepto) poteſt irregularitatem imponere. diſp. 17. q. 1. n. 2. p. 209.

Prælati ſeculares cum ſuis ſubditis poſſunt in bigamiæ irregularitate diſpenſare in caſibus, in quibus poteſt Abbas cum ſuis Monachis. diſput. 17. q. 3. num. 5. pag. 212.

Prælati inferiores poſſunt ſuper infamia occulta diſpenſare, niſi procedat ex hæreſi, vel ex aliis caſibus Bullæ Cœnæ Domini. diſput. 17. quæſ. 7. num. 8. & 9. pag 216.

Prælati inferiores poſſunt diſpenſare cum ſubditis ſuperueniente iuris infamia, vt retineant vſum Ordinum, & beneficia iam obtenta. n. 10.

Prælati inferiores poſſunt diſpenſare ſuper irregularitate procedente ex infamia meri facti. n. 11.

Prælatus ſucceſſor tenetur ſtare contractui ſui prædeceſſoris. diſp. 18. q. 7. n. 4. p. 222.

Prælatus inferior vota ſubditorum, de licentia Prælati ſuperioris emiſſa, irritare non poteſt. diſp. 18. q. 9. n. 1. p. 223.

Prælatus inferior ſuſpendere poteſt Monacho iuſta de cauſa vſum licentiæ habitæ à Superiore circa votum. num. 2.

Prælati Regulares poſſunt irritare vota ſubditorum Papæ reſeruata. diſp. 18. q. 13. n. 3. p. 225.

Non tamen diſpenſare. n. 4.

Prælati inferiores Epiſcopali iuriſdictione carentes nequeunt in votis diſpenſare, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum diſp. 19. q. 7. n. 1. p. 229.

Conſuetudo hæc an extendenda ſit, & quod tempus ad eam legitimè præſcribendam requiratur. num. 2. pag. ead.

Prælati & Confeſſarij Regulares an poſſint diſpenſare in votis Summo Pontifici reſeruatis, vbi, & quando poſſunt in eis Epiſcopi diſpenſare. diſp. 19. q. 8. per tot. p. 230. & ſeqq.

Prælati inferiores quaſi-Epiſcopalem iuriſdictionem non habentes an poſſint ſubditorum vota commutare, oſtenditur. diſp. 40. q. 1. num 4. pag. 235.

Prælati, & Confeſſarij Regulares ex priuilegio poſſunt

ſecularium vota commutare.diſput. 10. quæſ. 2. n. 5. p. 236.

Prælatus, & ſubditus ſe habent ſicut actio, & paſſio. diſp. 21. q. 1. n. 8 p. 219

Prælatus ſubditum obligare poteſt ad præſtandum iuſiurandum. diſp. 21. q. 2. n. 1. p 241.

Prælati non facilè ferre debent præcepta ad mortale obligantia. n. 2.

Prælati abſtinere debent à multitudine præceptorum. n. 3. p. 241.

Prælati Regulares Mendicantes, vide *Mendicantes*.

Præmonſtratenſium Canonicorum Regularium Congregatio, à quo inſtituta. diſp. 24. qu 4. n. 20. p. 518.

Præmonſtratenſis Congregationis inſtitutio. diſput. 24. q. 5. n. 68. p. 427.

Præpoſiti Regulares leges, vel phyſicam extra clauſtra auſientes, niſi intra duos menſes redierint, excommunicantur. diſp. 15. q. 14. n. 10. p. 165.

Presbyteratus Ordinem ante 30. ætatis annum completum ſuſcipere nemini olim fas erat. diſp 2. q. 15. n. 1. p. 2.

Presbyteratui quæ ſcientia neceſſaria. diſp. 2 q. 21. n. 5. p. 19.

Præſentatio Monachorum Epiſcopis ad Confeſſiones audiendas an ſit hodie neceſſaria diſput. 6. q. 12. n. 4. p ...

Præſidentes, & Officiales omnes Montium Pietatis Status Eccleſiaſtici deponentes pecuniam ad alios, quàm ad pauperum vſus excommunicantur. diſp. 13. q. 13. n. 76 p. 159.

Princeps poteſt ieiunium ob ſalutem publicam indicere. diſp. 12. q. 4. n. 5. p. 125.

Principem eligentes vrbis Romæ Senatorem excommunicationem Papalem incurrunt. diſp. 13. q. 13. n. 10. p. 156.

Princeps, vel Baro in Regno Neapolitano receptans homicidam, vel exulem Romanæ Eccleſiæ. Item omnes Eccleſiaſtici tam ſeculares, quàm Regulares in dicto regno receptantes bannitos, ſunt excommunicati. diſp. 13 q 13. n. 52. p. 158.

Princeps laicus quicunque excommunicatur, qui Fratrum Conuentualium reformationem, ne fiat, impedierit, aut factam mutari procurauerit. diſp. 13. q. 13. n 89. p. 161.

Principes, & Officiales tertiò admoniti ab Epiſcopis, & Eccleſiaſticis, recuſantes facere iuſtitiam in eorum cauſis excommunicantur. diſput. 13. quæſ. 14. num. 8. p. 1...

Principes omnes, & alij Domini, & Iudices non ſeruantes ea, quæ continentur *in cap. felicis, de pœnis contra percutientes, & inſequentes S. R. E. Cardinales*, excommunicantur, hodie eſt de reſeruatis in Bulla Cœnæ. diſp. 13. q. 14. n. 37. p. 167.

Principes quicumque tam Eccleſiaſtica, quàm mundana dignitate fulgentes, etiam Imperiali, ſeu Regia, qui in ſuis ſtatibus permittunt fieri taurorum, aliarumque ferarum agitationes, id eſt, congreſſus hominum cum tauris, aliiſque feris, excommunicantur. diſp. 13. q. 14. n. 78 p. 170.

Et quid de Clericis, ſeu Regularibus. ibid.

Principali conceſſo, conceſſum cenſetur & acceſſorium. diſp. 13. q. 3. n. 3. p. 141.

Priores clauſtrales, qui in Monaſterio poſt Abbatem ſunt primi, an habeant iuriſdictionem Ordinariam, vel delegatam. diſp. 1. q. 4. n. 4. p. 4.

Prioribus clauſtralibus, mortuo, vel remoto ab officio Abbate, aut eo abſente, competit tota Monaſterij iuriſdictio. ibid. n. 5.

Prior Clauſtralis, vel alius Abbatis vicarius poteſt dimiſſorias concedere, ſi eius Abbas ſuſpenſus, aut excommunicatus fuerit. diſp. 2. q. 28. n. 3 p. 36.

Priores Clauſtrales quando poſſunt facultatem à reſeruatis concedere. diſputat. 13. quæſ. 8. num. 2. & 3. pag. 145.

Prior Clauſtralis abſoluere poteſt ſubditum cenſura aliqua ab Abbate iam defuncto innodatum. diſp. 13. q. 11. n. 3. p. 148.

Prior Clauſtralis in Abbatis abſentia Religioſorum vota irritare poteſt. diſp. 18 q 11. n. 2. p. 224.

Priuilegia Abbatibus conceſſa non extenduntur ad Commendatarios. diſp. 2. q. 1. n. 9 p. 8.

Priuilegia Abbatum pro Ordinibus conferendis recenſentur. ibid n. 7.

Priuilegia Prælatorum Mendicantium, & Abbatum Monachorum in Ordinibus conferendis non communia ſunt. diſp. 2. q. 2. n. 6. p. 9.

Priuilegia Abbatum non benedictorum cum Abbatum benedictorum priuilegiis communia ſunt. diſp. 2. q. 3. n. 4. p. ead.

Priuilegium Abbatibus Ciſtercienſ. pro Subdiaconatu, & Diaconatu conferendis, vere & authenticè reperitur. diſp. 2. q. 5. n. 3. p. 11.

in Priuilegiis clauſula, *Motu proprio, & ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis*, quid operetur. diſp. 2. q. 17. n. 4. p. 26.

Priuilegia omnia Ordines à quocumque Epiſcopo ſuſcipiendi Regularibus olim conceſſa, quando abrogata. diſp. 2. q 18. n. 1. p. 26.

Priuilegia Religioſis conceſſa ad Euchariſtiam in die Paſchatis aliis, quàm ſuis Religioſis adminiſtrandam. diſp. 5 q. 3. n. 1. & ſeqq. p. 45. & ſeq.

Priuilegia celebrandi Miſſam in ſecularium domibus à Gregorio XIII. Societatis I E S V Presbyteris conceſſa per Concilium Tridentinum non fuerunt reuocata. diſp. 5. q 6. n. 8. p 48.

Priuilegium celebrandi Miſſam ante auroram quale ſit, & quomodo intelligendum. diſput. 5. q. 7. n. 4. pag. 51.

Priuilegia dicendi Miſſam quoad modum, locum, & tempus per Concil. Tridentinum ſublata fuerunt, nec alia ſunt attendenda, quam quæ poſt iſtud Concilium fuere conceſſa. diſp. 5. q. 7. n. 5. p ead.

Priuilegia omnia, quibus indulgetur, vt certarum Miſſarum, & Anniuerſariorum celebratione, aut aliquibus collectis, ſeu orationibus, plurium Miſſarum oneribus in futurum ſuſcipiendis ſatisfiat, a ſacra Concilij Congregatione, Vrbani VIII. auctoritate reuocantur. diſp. 5. q. 9. verſ. *Id vero* p. 55.

Priuilegium nemini nociuum, & valde fauorabile, eſt late interpretandum. diſp 6. q. 10. n. 12. p. 76.

Priuilegia abſolutè loquentia abſolutè etiam intelligenda ſunt. diſp. 6. q. 10. n 12. p. ead.

Priuilegia referuntur, quibus conceditur Religioſis facultas familiarium confeſſiones audiendi. diſp. 6. q. 16. n. 1. p. 83.

Priuilegium, & exemptio ratione loci, & ratione perſonæ, quomodo differant. diſp. 6. q. 13. n. 4. p. 80.

Priuilegia Regularibus Confeſſoribus conceſſa ad ſecularium confeſſiones audiendas, ſunt perſonalia, & idcircò vbique valida diſp. 6. q. 13. n 4 p ead.

de Priuilegiis exemptorum declarationes aliquot S. Congregat. Concilij, ſuper Conſtitutione Gregorij X V. referuntur. diſput 6. quæſ. 16. p. 96. & ſoluuntur. p 86.

Priuilegiis domini gaudet familia regulariter loquendo. diſp. 6. q. 16. n. 10. p. 86.

Priuilegiis familiarium Religionis, vt quis gaudeat, quid requiratur. diſp. 7. q. 3. n. 8. p 94.

Priuilegia quorundam Regularium de abſolutione plenaria referuntur. diſp. 9. q. 5. n. 1. p. 102.

Priuilegia recenſentur, per quæ Religioſis Confeſſariis facultas à quibuſcumque caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ

ſtolicæ reſeruatis,abſoluendi conceditur. diſput.13. q.13.n.1.p.153.
Quid ſuper hoc à ſacra Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium iuſſu Clementis VIII.ſtatutum fuerit,oſtenditur.n.2.& 3.ibid.& p.154.
Decretum illud eiuſdem ſacræ Congregationis refertur, ſuper eadem re, Pauli V.iuſſu editum.n.4. p.155.
Priuilegia Prælatis Regularibus conceſſa abſoluendi ab omnibus cenſuris ab homine latis, & contractis ante ingreſſum Religionis.diſput. 14.q.8.n.4. & ſeq. p.178.
Priuilegiorum confirmatio quid operetur. diſp.14.q.13. n.6.p.183.
Priuilegia ſuſpendendi interdicta in Eccleſiis Regularium quibuſdam diebus feſtis,enumerantur. diſp.16. q.4.per tot.p.202.& ſeq.
Priuilegia interdicti tempore Religioſis conceſſa. diſput.16.q.2.n.1.&. 2. p.200.& q.4.n.2.& 3.pag.201. & 203.
Priuilegiorum verba,per quæ Abbatibus conceditur,vt poſſint abſoluere ab irregularitatibus, quomodo intelligenda.diſp.7.q.2.per tot.p.209.
Priuilegia, & fauores ampliandi,præcipuè quando nulla,vel minori verborum impropriatione id fieri poteſt.diſp.17.q.2.n.2.p.ead.
Priuilegia concedentia Prælatis Regularibus facultatem ſuper homicidio voluntario occulto diſpenſandi, an per Concilium Tridentin. fuerint reuocata. diſp.17.q.6.n.3.p 213.
Proceſſiones Regulares exemptos adire renuentes, an poſſit Epiſcopus excommunicare,diſput.14.q.4.n.11. p.176.
Procuratores Conuentuum an eleemoſynam facere teneantur.diſp.22.q.15.n.2. p.262.
Profeſſi nondum Sacerdotes,ſed ſub cura Magiſtri Nouitiorum viuentes,non poſſunt validè confiteri alteri extra ſuum Magiſtrum,vel deputatum à Prælato Monaſterij.diſp.6.q.3.n.2.p.67.
Profeſſi omnes ad Chorum deſtinati tenentur Horas Canonicas perſoluere,& hoc ex præſcripto Regulæ. diſp.10.q.1.n.1.p.104.
Tenentur ſub mortali.n.4.ibid.
Niſi aliqua iuſta cauſa eas prætermittendi interuenerit.n.5.ibid.
Profeſſionem emittens in aliqua Religione per propriæ voluntatis oblationem, tradit ſe in poteſtatem dominatiuam ſui Superioris.diſput.1.quæſ.2.num.1. pag.2.
Profeſſionem Religioſam irritam facere poteſt Sum. Pontifex, ſi ante certos ætatis annos fiat, & forma minimè ſeruata.diſp.14.q.15.p.192.
Profeſſione Religionis tollitur irregularitas ex defectu natalium proueniens.diſput.17.quæſ.5.num.2. p.212. & 213.
Profeſſio Religioſa irritat omnia vota,ſi profeſſus eam emittendo intentionem habuerit ea extinguendi. diſp.18.q.6.n.1.p.221.
Prohibitum quidquid expreſsè non reperitur, intelligitur conceſſum.diſp.15.q.4.n.3.p.196.
Promiſſionem per ſubditum factam de ſui Abbatis licentia circa res Monaſterij exteris tradendas,an Abbas irritare poſſit. diſp.18.q.7.n.3.p.222.
Prophetias ex ſacra Scriptura non deſumptas prædicare audientes, excommunicantur.diſp.13.q.13. num.28. p 157.
Proprietarius repertus Monachus quidam in articulo mortis à D Macario, & aliis ſimul cum pecunia ſepultus. diſp.22. q.2.n.2.p 250.
Proprietarij pœnas non incurrit Religioſus expendens peculium,licentia inuita.diſp.22.q.8.n.9. p.257.
Proprietatis à vitio ad hoc vt Religioſus accipiens, vel expendens excuſetur,ſufficit licentia, etiam præſumpta Abbatis.diſp.22.q.8 n 1.p.256.
Proprium quid, & quotuplex ſit. diſput.22.q.1.num.1. pag.249.
Proprium habendi licentiam ſuis Monachis non poteſt Abbas concedere.n.1.
Pœnæ contra proprietarios à ſacris Canonibus ſtatutæ.n.3.p.250.
Proprium habere Monachis nunquam licuit. diſp.22. q.2.n.1.p.250.
Prouiſio ſimoniacè facta,eſt ipſo iure nulla; & nullum ius tribuit.diſp.14.q.14.n 1.p.183.
Promiſſio de Eccleſia,vel Monaſterio vacante, ſi aliquid nunciatoribus dederit, excommunicatur. diſput.13. q.13.n.22.p.157.
Prudentia in Confeſſariis requiſita. diſput.6.q.4.n.5. p.68.
Publicani exigentes gabellam à Regularibus Ordinum Mendicantium, vel aliquid aliud pro reficiendis pontibus,& qui eorum colonos immunes ab omnibus exactionibus non dimiſerint,excommunicantur. diſp.13.q.13 n.49.p.158.
Publicationes,commiſſiones, & affixiones in Romana Curia præſentantes,præter Curſores, excommunicantur diſp.13.q.14.n 69.p 169.
Pueri quando dubitatur an vſum rationis habeant, vtrum Extrema-Vnctio conferri poſſit.diſput.7.q.2. n.7.p.92.
Pueri vſu rationis carentes ſunt ad Ordines irregulares.diſp.17.q.4 n.6.p.212.
Punire non poteſt quis,quod non poteſt notare.diſp.10. q 2.n 8.p 106.
Purgatorij pœna abſolutione Sacramentali minuitur. diſp.6.q.18.n.2.p.88.

Q

QVadragenario de ieiunio cur dies Dominicus, & feria quinta olim ſubtraheretur.diſp.11.q.1.n.2. p.122.
Quadrageſima tempore Abbates,& Prælati Regulares poſſunt cum ſeipſis infirmis, vel debilibus diſpenſare in comeſtione carnis. diſput.11. q.8 num.1. p.127.
Quadrageſimali tempore interdicta lacticinia ſunt de iure communi.diſp.11.q.9.n.3.p.128.
Qualitates in Confeſſariis Monaſteriis deputatis quæ requirantur.diſp.6.q.4.n.2.p.97.
Vide,*Confeſſarius*.
in Qualitatibus peregrinationum votis annexis diſpenſare poſſunt Confeſſarij Regulares.diſp.19.q.8.n.26. p.235.
Quantitas vſurpata à Monacho quænam ſit pertingens peccatum mortale.diſp.22.q 8. n.13.p.258.
S. *Quintini* Beluacenſis Canonicorum Regularium Congregatio ab Yuone Carnotenſi inſtituta. diſp.24. q.4.n.10.p.314.

R

RAptores mulierum,& omnes eis dantes auxilium, vel conſilium,excommunicantur. diſp.13. q.14. n 62 p 169.
Rationis vſu quinam carere dicantur ad irregularitatem incurrendam, oſtenditur. diſp.17. quæſ.4.n.6. p.234.
Rationis Equitum inſtitutio diſp.24. q 9.n.4.p.212.
Recitans diuinum Officium abſque animo orandi,ſed legendi tantùm,aut ædificandi,non ſatisfacit præcepto,ſed mortaliter peccat. diſp.10.q.2.n.5.p.106.

Recollectorum

Recollectorum Minorum inſtitutionis,& approbationis tempus.diſp.24.q.6.n.6.p.449.

Rectores Eccleſiarum, & Religioſos Mendicantium in Germania excipientes, qui pacem inter ipſos factam violant,excommunicantur. diſput.13.q.14.num.56 p.168.

Rectores ſtudiorum, & alij Epiſcopis inferiores facultatem habentes doctorandi, qui ad cathedras, aut lectiones aliquem promouent ante profeſſionem fidei, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.71.p.169.

Redditus annui, quos Superiorum licentia ex bonis immobilibus licitè poſſunt Religioſi poſſidere. diſput.22.q.5.n.7.p.254.

Vide, *Peculium.*

Redditus annuos ex bonis Monaſterij ad victum, & veſtitum Monachis taxare an licitum ſit.diſp.22.q.16. n.1.p.264.

An Monachi teneantur Abbati hanc conſuetudinem reformare volenti obtemperare.n.2.

Redemptionis Captiuorum SS. Trinitatis Congregatio quando inſtituta.diſp.24.q.4.n.57.p.330.

Item S.Mariæ de Mercede.n.58.p.331.

Item Diſcalceatorum vtriuſque Ordinis.n.76.p.345. & n.77.p.347.

Referendarij vtriuſque ſignaturæ, & Rotæ Auditores habent priuilegia anticipandi, vel poſtponendi Horas Canonicas.diſp.10.q.6.n.3.p.109.

Regula ex præſcripto Officium diuinum perſoluere tenentur Abbates,& alij Regulares profeſſi ad Chorum deſtinati.diſp.10.q.1.n.1.p.104.

ad Regulam aliquid directè,vel indirectè ſpectare quando quid dicatur.diſp.21.q.6.n.2.p.242.

Regulam relaxatam in aliqua Religione an teneatur Monachus obſeruare ſecundùm priſtinum ſtatum, vel ſecundùm præſentem conſuetudinem.n.5.p.243.

Regulam contra,ſupra,præter,aut iuxta quæ eſſe dicantur.diſp.21.q.7.n.1.p.243.

An aliquid contra eam poſſit Abbas præcipere. n.2. an ſupra.n.3 præter.n.4.infra.n.5.p.243.& ſeq.

Regula S. Pachomij Abbatis e Græco a S. Hieronymo in Latinum traducta. diſp.24.q.2.n.5.p.270.

Regula ſancti Patris Baſilij Magni per interrogationes diſtributa.diſp.24.q.3.n.1. p.271. ad 302.

Regula S.Auguſtini Hipponenſis Epiſcopi,& Eccleſiæ Doctoris per extenſum poſita. diſput.24.q.4.num.1. p.307.

Ordines tam Religioſi, quàm militares ſub ea pugnantes.Vide,*Congregatio.*

Regula Sanctiſſimi Patris Benedicti Abbatis,& Occidentalium Monachorum Patriarchæ,deque Congregationibus,& Militaribus Ordinibus ſub eadem Regula militantibus. diſputat. 24. quæſ. 5. pag.369. ad 384.

Regula S.Franciſci per extenſum deſcripta.diſp.24.q.6. n.2.p.443.

Regula Carmelitarum ex S Baſilij doctrina deſumpta. diſp.24.q.7.n.5.p.462.

Regulare inſtitutum, & communis viuendi norma à principio naſcentis Eccleſiæ extitit. diſp.24. q.1.n.1. p.268.

Omnia etiam tunc temporis Regularibus perſonis communia erant.ibid.n.2.

Regulares habentes ſpeciales dimiſſorias ſuorum Superiorum, & ſpecialem Epiſcopi loci aſſenſum poſſunt ab Abbatibus minores Ordines accipere, licèt illis non ſubdantur.diſp.2.q.7.n.4.p.12.

Regulares hodie quàm maximè fieri poterit, & aliquo legitimo impedimento non interueniente, debent Ordines à proprio Epiſcopo,in cuius Diœceſi commorantur ſuſcipere diſp.2.q.18. n.1.p.26.

Regularis modò tantùm ſciat benè legere, & ſcribere poteſt ad quoſlibet Ordines promoueri.diſp.2.q.18. n.9.p.27.

Regulares nequeunt ab Epiſcopis, etiam in ſuis Monaſteriis ordinari, abſque licentia Ordinariorum,in quorum diœceſi Monaſteria ædificata ſunt. diſp.2. q.19.n.1.p.28.

Regulares in ſacris ordinari petentes, ab Epiſcopis ordinaturis examinandi ſunt.diſp.2.quæſ.20.num.3. p.ead.

Regulares promoueri poſſunt ad ſacros Ordines,etiam Presbyteratus,abſque aliqua functione in ipſis Ordinibus,aut obſeruatione interſtitiorum.diſp.2.q.24. n.6.p.32.

Regulares ordinantur ad titulum paupertatis. diſp.2. q.30.n.4.p.37.

Regulares non admittuntur ad Ordines,niſi poſt emiſſam trium votorum ſolemnem profeſſionem.diſp.2. q.30.n.9.p.ead.

Regularibus extra neceſſitatis caſum conferre Baptiſmum non licet.diſp.4.q.1.n.2.p.43.

Niſi populum habeant ſibi commiſſum.n.4.ibid.

Nequeunt eſſe patrini,nec in Baptiſmo,nec in Confirmatione.q.2.n.1.p.43.

Si tamen aliquos de facto ſuſcipiant, veri erunt patrini.n.2.

Regulares adminiſtrantes Sacramentum Euchariſtiæ in die Paſchatis, ex præſumpta Parochi licentia non incurrunt cenſuram. diſp.5.q.3.n.9 p.46.

Regulares contrafacientes præcepto Sacriſtæ in applicatione Miſſæ,peccant mortaliter.diſp.5. q.8. num.5. p.52.

Regulares ab Epiſcopo approbati, poſſunt Parocho contradicente,ſecularium confeſſiones audire. diſp.6. q.13.n.1.p.80.

Etſi Epiſcopus in licentiis ipſis conceſſis dicat, quòd eis, Parocho renuente, non vtantur. n. 2. p.ead.

Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum non poſſunt audire confeſſiones ſecularium.diſp.6.q.15.n.1. p.81.& n.7.p.82.

Ampla tamen,vt n.8 p.82.

Regulares per votum obedientiæ facti ſunt iuris alterius, vt propriam voluntatem non habeant. diſp.6. q.15.n.3.p.82.

Regulares ad Confeſſiones admittendi quale examen ab Ordinario ſubire debeant.diſp.6.quæſ.17. num.4. p.88.

Regulares, quibus præcipitur confeſſio venialium tranſgrediendo mortaliter non peccant. diſp.6.q.21. n.5.p.90.

Regulares fugitiui,eiecti, & ad triremes damnati an teneantur diuinum Officium perſoluere. diſp.10. q.1. n.7.p.105.

Regulares in celebrandis diuinis Officiis debent ſe Eccleſiæ Matrici conformare.diſput. 10. quæſ.7.n.6. p.110.

Regulares ſine licentia ſuorum Superiorum prædicantes, an peccent mortaliter. diſput.11.quæſ.2.n.8. p.119.

Regulares concionantes ſine licentia Epiſcopi,à quibus puniendi ſint. diſp.11.q.2.n.11.p.119.

Regulares an teneantur ſeruare ieiunia ab Epiſcopo in Diœceſi præcepta.diſp.12.q.3.n.4.p.124.

Regularis ſumens falſum iuramentum coram Iudice competente, ſed iniuſtè interrogante, non incurrit caſum reſeruatum.diſp.13.q.2. n.15.p.136.& 137.

Regularis ex ignorantia,ſeu ex conſcientia errones putans ſe iurare falſum,qui tamen verum iurat,an incidat in caſum reſeruatum.n.26.p.137.

Regularis,ad hoc vt ſit periurus, quoad reſeruationem, debet cognoſcere ſe falſum iurare.n.27.

Regularis interrogatus in legitimo iudicio circa proprium delictum, an ſumens iuramentum contra veritatem incidat in caſum reſeruatum.n.28.
Regularis qui præbens potionem mulieri, quam ignorat eſſe grauidam, eſt cauſa abortus, non incurrit caſum reſeruatum.diſp.13.q.2 n.36.p.137.
Regularis per tecta meretricem introducens, ſi illa caſu decidat, & moriatur, vel abortiat, an incurrat caſum reſeruatũ, & irregularitatem. n.37.& 38.p.ead.& ſeq.
Regularis, qui furatus eſt ſigillum Monaſterij, vt malo fine literas conſignet, ſi non exequitur, an incurrat caſum reſeruatum; idem ſi conſignatas literas comburat. n.40.41.p.138.
Regularis conſignans literam non continentem materiam pertinentem ad Monaſterium, tamen odioſam alteri, an incurrat caſum.n.24.
Regularis ſcienter vtens literis falsò ab aliis conſignatis, incurrit caſum reſeruatum.n.43.
Regularis conſulens, auxilium præſtans, ſeu ſuadens falſificationem literarum, non incurrit caſum reſeruatum. num.44.
Regularis, qui furatur aliquid alteri Religioſo ad vſum conceſſum, incurrit caſum reſeruatum, modò ſit furtum mortale.p.45.
Regularis qui furatur pecuniam Religionis in communi, incurrit caſum reſeruatum: ſecùs ſi aliquam rem de communi loco abſtulit, animo reſtituendi.n.46.47. pag.139.
Regularis, qui minutatim furatur magnam ſummam, an incurrat caſum reſeruatum.n.48.
Regularis, qui Reliquias ab Eccleſia furatur, incurrit caſum reſeruatum.n.49.
Regularis, qui furatur ab Eccleſia Calices, & veſtes ſacras, incurrit caſum reſeruatum.n.50.
Regularis ad hoc vt incurrat caſum reſeruatum in materia actus venerei, debet perficere, & conſummare actum in propria ſpecie.n.52.p.139.
Regularis an, & quomodo abſolui poſſit in caſu neceſſitatis à non habente facultatem, etiamſi præſens eſſet delegatus, de quo timeret confeſſionis reuelationem. diſp.13.q.8.n.4.& 5.p.162.
Regularis habens caſum reſeruatum, cui etiam annexa ſit excommunicatio, an poſſit tempore neceſſitatis confiteri aliis, quàm ab Abbate deputatis, & quomodo tunc ſe gerere debeat.diſp.13.q.8.n.11.p.146.
Regulares nequeunt virtute Bullæ Cruciatæ legitimè acceptæ à caſibus ſuis Prælatis reſeruatis abſolui. diſp.13.q.12.n.1.p.149.
Regulares nequeunt vti Bulla Cruciatæ, vel aliis Indultis ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi, abſque ſuorum Prælatorum licentia.n.3.ibid.
Regulares ex Inſulis Philippinis, & partibus Indiarum ad Iapponicas commeantes, excommunicantur.diſp.13. q.13.n.72.p.159.
Regulares abſoluentes abſque ſuorum Prælatorum licentia alios Religioſos à caſibus reſeruatis ipſis Prælatis, excommunicantur. diſp.13.q.13.num.112. pag.162.
Regulares an poſſint abſoluere à cenſuris Epiſcopo reſeruatis.n.116.p.163.
Regulares priuilegiati abſoluere poſſunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis à iure, ſi anteà habebant priuilegia abſoluendi ab omnibus caſibus, & cenſuris, etiam Epiſcopo reſeruatis.n.117.p.ead.
Regulares non ligantur excommunicatione Ordinariorum in ſubditos.diſp.14.q.4.n.1.p.174.
Regulares an incurrant excommunicationem ab Epiſcopis latam contra adeuntes Monialium Monaſteria. n.3.p.ead.
Regulares excommunicati an poſſint ab Epiſcopo denunciari.n.7.& n.9.p.175.
Regulares excommunicati denunciati ab Epiſcopo, non poſſunt ab eodem abſolui.n.8 ibid.
contra Regulares citatio facta, niſi exprimat verum fundamentum iuriſdictionis Epiſcopalis, eſt ipſo iure nulla.n.10.ibid.
Regulares exemptos proceſſiones adire renuentes an poſſit Epiſcopus excommunicare. diſp.14.q.4.n.11. pag.176.
Regulares in quibus cum Abbate, & Prælato ſuo excommunicato participare poſſint. diſp.14.q.5.n.1. pag.176.
Regulares exiſtentes in regno Siciliæ an poſſint abſolui à caſibus in Bulla Cœnæ. diſp.14.q.15.n.6.p.186.
Regulares Prælati habent facultatem irritandi vota ſubditorum, non ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominatiua.diſp.18.q.4.n.8.p.220.
Regularium Ordinum inſtituta quatuor præcipua, & auctores enumerantur.diſp.24.q.1.n.12.p.269.
Regularis nomine quid intelligatur. diſp.24. q.1.n.14. p.ead.
Religionis ſtatus eſt diſciplina, & exercitium tendendi ad perfectionem.diſp.1.q.1.n.2.p.1.
Religio Superiores aliquam poteſtatem habentes requirit, ſicut aliæ Eccleſiæ Prælatos ſeculares reſpectiuè. diſp.1.q.1.n.3.& 4.p.1.& 2.
Religio eo ipſo quòd ab Epiſcoporum iuriſdictione exempta eſt, Sum. Pontificis iuriſdictioni ſubiicitur. diſp.1.q.2.n.2.p.2.
Religiones ſi exemptæ ſint, tota Religio in ipſarum Abbates, & Prælatos Regulares tranſlata eſt. diſp.1.q.2. n.6.p.2.
Religionis auſteritatem in Nouitiatu ſuo Nouitij debent experiri.diſp.1.q.10.n.7.p.16.
Religionis votum ex priuilegio Sixti IV. commutantes Confeſſarij excommunicantur. diſp.13.q.13.n.51. pag.158.
Religionem ad ingrediendum virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem cogentes, præterquam in caſibus à iure permiſſis, excommunicantur. diſp.13. q.14.n.66.p.169.
Religionem ingredientes à Prælatis Regularibus de iure abſolui poſſunt ante ingreſſum per generalem ſententiam ab homine latam excommunicati. diſp. 14. q.8.n.1.p.178.
Religionis votum emittere, ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis.diſp.18.q.2.n.1.p.219.
Religionis priuilegio gaudent Nouitij. diſp.19.q.2.n.3. pag.227.
Religio approbata non eſt verè Religio, & conſequenter illius votum nullum.diſp.19.q.8.n.22.p.232.
Religionis ſtrictioris votum Confeſſariis Regularibus licitum eſt in laxioris votum commutare.diſp.19.q.8. n.25.p.233.
è Religione egredi poteſt Religioſus ad ſubueniendum parentibus in extrema neceſſitate conſtitutis, petita priùs, licèt non obtenta licentia, imò contradicente Abbate.diſp.21.q.11.n.1.p.246.
Religioſi cur alicuius inſtructioni & imperio neceſſariò ſubeſſe debent.diſp.1.q.1.n.3.4.p.1.2.
Religioſi Clericorum appellatione in non odioſis veniunt.diſp.2.q.15.n.5 p.24.
Veniunt in fauorabilibus.ibid.
Religioſi veniunt appellatione Clericorum in odioſis in materia vtroſque æqualiter tangente. ibid.n.7.
Religioſi Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, vel ſede Epiſcopali vacante, a quocunque Epiſcopo ordinari poſſunt. diſp.2.d.18.n.2. p.27.
Quid, quando Diœceſanus abſens alicui Epiſcopo tranſeunti Ordinationes celebrandi facultatem traderet.ibid.n.3.

Item,

Item quid, quando præſens eandem facultatem Epiſcopo tranſeunti concederet.n.4
Quid de Regularibus degentibus in Monaſteriis ſuis in locis nullius Diœceſis.n.5.
Religioſi poſſunt abſque Parochorum licentia, fideles communicare.diſp.5.q.3.n.2.p.50.
Etiam tempore Paſchatis.n.4.
Vtrùm hoc poſſint,deficiente Parocho, & vrgente neceſſitate,oſtenditur.n.5.& 9.p.45.
Religioſi poſſunt virtute priuilegiorum in die Paſchatis vagis,aduenis,& peregrinis Euchariſtiæ Sacramentum adminiſtrare.diſp.5.q.3.n.6 p.46.
Religioſi alieni poſſunt apud alios Religioſos tempore Paſchatis Euchariſtiæ Sacramentum ſine Prælatorum licentia recipere.n.7 ibid.
Religioſi poſſunt mercenariis ad breue tempus operam ſuam locantibus in die Paſchatis Sacramentum Euchariſtiæ miniſtrare.n.8,ibid.
Religioſi quoties in anno teneantur celebrare. diſp.5. q.5.n.2.p.47.
Religioſi hoſpites in aliquo ſui Ordinis Conuentu debent illius Conuentus Prælato confiteri,vel alteri ab ipſo licentiam habenti. diſp.6.q.1.n.8.p.66.
Religioſi in quibus caſibus aliis, quàm Confeſſoribus ab Abbate deſtinatis,abſque ipſius Abbatis licentia confiteri poſſint.diſp.6.q.6.n.1.p.69.
Religioſi regulariter nequeunt, niſi Confeſſariis ab Abbate in Conuentu deputatis confiteri. ibid.n.2.
Religioſus peregrinans cui confiteri debeat. diſp.6.q.6. n.4.& 7.p.69.& 70.
Religioſi non poſſunt accipere Bullam Cruciatæ,abſque ſuorum Prælatorum licentia,ad effectum ſibi Confeſſarium eligendi.diſp.6.q.7.n.1.& 2 p.71.
Quod verum,eſt etiam de aliis Indulgentiis per modum Iubilei,vt n.4.p.72.
Clemens VIII. quid ſuper hoc ſtatuerit, oſtenditur. num.3.
Religioſus hoſpes in aliquo Monaſterio ſuæ Religionis cui confiteri debeat.diſp.6.q.6.n.6.p.69.
Religioſus habens facultatem ab Abbate ſibi Confeſſarium eligendi,confiteri poteſt cuicumque Sacerdoti, etiam non approbato ab Epiſcopo, niſi ab eius Prælato in facultate ſibi conceſſa id ſpecialiter præſcriptum fuerit:non autem Regulari non expoſito à Superiore ad Fratrum confeſſiones audiendas n.8. & 9 p.70.
Religioſi, quibus prohibitum eſt à ſuis Prælatis confiteri aliis, quàm Confeſſariis ab ipſis deſtinatis, nequeunt confiteri aliis etiam habentibus a Papa iuriſdictionem generalem audiendi omnium fidelium confeſſiones.n.10.ibid.
Religioſi approbati poſſunt ex priuilegio aperire literas S.Pœnitentiariæ, & exequi diſpenſationes, & abſolutiones in eis commiſſas, licèt ad Doctoratus, vel Magiſterij gradum promoti non ſint.diſp.6.q.12. n.11.p.80.
Religioſi approbati in vno Epiſcopatu, ſi ad alium Epiſcopatum domicilium transferant,indigent noua approbatione Ordinarij ipſius loci. diſp 6.q.14.n.1. p.81.
Si tamen denuo ad eundem Epiſcopatum reuertantur,non indigent noua approbatione.n.2.
Religioſi approbati ad confeſſiones ſecularium audiendas,poterunt in eodem Epiſcopatu omnes ad ſe confluentes audire.n.3.p.ead.
Religioſi in aliena Diœceſi poſſunt abſque noua approbatione audire confeſſiones ſubditorum illius Diœceſis,in qua approbati ſunt. n.4.
Religioſi ſemel approbati, dum iter agunt in locis vbi approbati non ſunt, poſſunt etiam confeſſiones audire.n.5.p.81.
Religioſis quibus priuilegiis liceat familiarium ſuorum Confeſſiones audire.diſp 6.q 16.n.1.p.83.
Religioſi abſque Parochorum licentia Extremam-Vnctionem ſecularibus miniſtrantes excommunicantur.diſp.7.q.2.n.1.p.92.
Quid ſi in caſu neceſſitatis, & abſente Parocho.n.2. & 3.p.ead.
Religioſi,qui abſente Parocho in caſu neceſſitatis ſine ipſius ſpeciali licentia ſecularibus Sacramentum Extremæ-Vnctionis adminiſtrant, an incurrant excommunicationem *Clem.3.de priuileg.* oſtenditur, diſp.7. q.2.n.2.& 3.p.92.
Religioſi abſque ſuorum Abbatum licentia an abſolutionis plenariæ indulgentiis gaudeant.diſp.9.q.5.n.3. p.103.
Religioſi poſſunt ex iuſta, & legitima cauſa diuinum Officium mutare. diſp.10.q.8.n.2. p.111.
Religioſos ſibi ſubditos Choro deſtinatos, & proinde vt ad Sacerdotium promoueantur ad ſtatum laicorum transferre, ita vt Religioſi laici remaneant, verùm Abbates,& Prælati Regulares poſſint. diſput.10.q.13.per tot.p.114.& 115.
Religioſi profeſſi nondum in Sacris conſtituti quo iure ad recitandum Diuinum Officium adſtricti ſint, oſtenditur.diſp 10.q.14.n.1.p.115.
Religioſi profeſſi Choro addicti ,ſi ad ſtatum Conuerſorum transferantur, non ſunt adſtricti ad Horas Canonicas. diſp.10.q.14.n.3.p.ead.
Religioſi regulariter non tenentur ſub mortali ad ieiunium tempore Aduentus.diſp.12.q.2.n.3 p.123.
Religioſi tenentur ad ieiunia per generalem conſuetudinem in aliquo loco recepta; ſecùs verò ad ieiunia per particularem conſuetudinem introducta. diſp.12. q.3.n.1.p.123.Limita vt n.2.
Religioſus diſcedens manè ex Monaſterio, vbi eſt ieiunium,perueniens ad aliud, vbi non ieiunatur,an poſſit ſumere ientaculum,& ibi comedere,vbi ieiunium ſeruatur.diſp.12.q.3.n.5.p.124.
Religioſi profeſſi, qui nondum ad tempus ieiunio requiſitum peruenerunt, non tenentur ad ieiunia in Regula præſcripta ſeruanda. diſput.12. q.4. num.4. p.124.
Religioſus conſummans actum carnalem cum muliere metu mortis,vel infamiæ, an incurrat caſum reſeruatum.diſp.13 q.2.n.53.p.139.
Religioſus occidens aliquem ,vt ſe defendat,cum moderatione tamen inculpatæ tutelæ, non incurrit caſum reſeruatum.n.55.p.140.
Religioſus mandans occidi inuaſorem, vt ſe defendat, non incurrit caſum, benè tamen exequentes. n.56.
Religioſus vulnerans,ſeipſum incidit in caſum reſeruatum,modò vulneratio grauis ſit.n.57.p.ead.
Religioſorum appellatione veniunt Nouitij in fauorabilibus,ſecùs autem in odioſis.diſp.13.q.5.n.2.p.142.
Religioſi Sacramentum Extremæ-Vnctionis, vel Euchariſtiæ Clericis, vel Laicis miniſtrantes, matrimonia ſine ſpeciali licentia Parochi ſolemnizantes, excommunicatoſque à canone,& à ſententiis latis in Conciliis Prouincialibus, &c. præterquam à iure ſibi conceſſa abſoluentes, ſunt excommunicati excommunicatione Papali. diſputat.13. qu 13. num. 13. p.156.
Religioſi euntes vltra mare ſine ſuperiorum ſuorum licentia in ſcriptis,excommunicantur. diſput.23.q.13. n.92.p.161.
Religioſi profeſſi de clauſura exeuntes ad audiendas leges ciuiles vel phyſicam,ſi infra duos menſes non redierint, excommunicantur.diſput.13 q.14.num.10. p.165.
Religioſi omnes, qui habitum ſuæ Religionis temerè dimittunt,& qui ad aliqua ſtudia accedunt ſine licen-

tia

tia ſui Prælati,& conſilio maioris partis Conuentus ex communicantur.n.28.p.167.

Religioſi,qui ſibi appropriant fraude,ſiue colore aliquo vſurpant noualia,aut decimas Eccleſiis debitas ad eos non ſpectantes,excommunicantur,ſimiliter,ſi prohibuerint,aut non permiſerint ſolui decimas Eccleſiis. diſp.13 q.14.n.47.p.ead.

Religioſi Mendicantes ſine licentia Papæ recipientes loca de nouo ad habitandum, vel hactenus recepta mutantes,vel alienantes,excommunicantur. diſp.13. q.14.n.48.p.168.

Religioſi,qui in concionibus, vel aliis locis dicunt aliquid, vt retrahant auditores à ſolutionibus decimarum,excommunicantur.diſp.13.q.14.n.49.p.168.

Religioſi poſtponentes facere conſcientiam pœnitentibus de decimis ſoluendis,excommunicantur.n 50.

Religioſi,qui interdictum impoſitum auctoritate Apoſtolica,vel ordinaria non ſeruant, cùm ſciunt matricem Eccleſiam, vel Parochialem loci illud ſeruare, excommunicantur.n.51.

Religioſi recipientes aliquid à Nouitiis, dum ſunt in probatione,vel à parentibus,propinquis,& procuratoribus,excepto victu, & veſtitu, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.65.p.169.

Religioſus Clericum ſecularem percutiens à quonam abſolui poſſit,oſtenditur.diſp.14.q.10.n.3.p.180.

Religioſos circa quæ in Iure Sum. Pontifici reſeruata reperiantur.diſp.14.q.15.p.192.

Religioſos nouos Ordines approbare ſolus Papa poteſt. ibid.

Item Religioſam profeſſionem irritam facere,& quomodo.ibid.

Religioſis profeſſis extra cœnobium egreſſis vt leges, vel medicinam audiant,poteſt ſolus Papa concedere, vt ad Ordines promoueantur.diſp.14. q.15.p.192.

Religioſi non cenſentur interdicti, interdicto Clero. diſp.16.q.2.n.1.p.200.

Religioſi an teneantur obſeruare interdicta, Conciliorum Prouincialium auctoritate poſita. diſp.16. q.5. n.2.p.201.

Religioſi tenentur obſeruare interdictum,& ceſſionem à diuinis,etiamſi Eccleſia Matrix non obſeruet, & ſub qua pœna.diſp. 16.q.3.n.4 p.ead.

Religioſi tenentur obſeruare interdictum in ciuitate poſitum,etiam quando eorum Monaſteria in ſuburbiis ſita ſunt.diſp.16.q.3.n.6.p 202.

Religioſis poteſt tempore interdicti Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrari.diſp.16.q.6.n.3 p.205.

Religioſi non ſeruantes ceſſationem à diuinis, quæ ab Eccleſia Cathedrali,Matrice,vel Parochiali obſeruatur,incidunt in excommunicationis pœnam. diſp.16. q.10.n.1.p.208.

Religioſorum nomine veniunt Abbates, & eorum Monachi.n.2.

Religioſus non poteſt eligi Abbas,vel Prælatus alterius Religionis ſine licentia Sum.Pontificis.diſp.16.q.15. pag.192.

Religioſi ad fidelium confeſſiones audiendas expoſiti, poſſunt in votis Epiſcopis reſeruatis abſoluere virtute ſuorum priuilegiorum.diſp 19.q.7.n 3.p.229.

Huiuſmodi priuilegia fauorabilia ſunt,& ſic latè interpretanda.n 4.

Religioſi, ex vi prædictorum priuilegiorum poſſunt commutare omnia vota reſeruata,quando ea poteſt Epiſcopus commutare.diſp.20.q.2.n.7.p 237.

Religioſus an teneatur exequi pœnam ſibi ab Abbate impoſitam,quando fundatur in falſa præſumptione. diſp.21 q.6.n.4.p.243.

Religioſus extremè indigenti eleemoſynam facere tenetur,etiam abſque Abbatis licentia. diſp. 21. q.11. n.2 p.246.

Religioſus an obedire teneatur in dubio,an res præcepta licita ſit.diſp.21.q.12.n.4.p.247.

Tenetur quando ſibi conſtat præceptum eſſe licitum, licet dubitet,an excedat limites poteſtatis Abbatis præcipientis.n.5.limita vt n.6.p.ead.

Religioſus tenetur Abbati parere præcipienti ea, quæ obligant fideles,atque ſub voto Obedientiæ.diſp 21. q.6.n.3.p.242.

Religioſus accipiens à Conuentu, vel externis neceſſaria ad victum,& veſtitum,abſque Abbatis licentia, vt prouideat ſuæ neceſſitati,cui Abbas non proſpicit,non peccat.diſp.22 q.5 n.4.p.251.

Religioſus amicum aliquid ſibi dare volentem rogans, vt det alteri,an peccet.n.5.p.252.

Religioſus occultans Superiori bona,quæ de eius licentia accepit,timens ne auferantur, paupertatis contra votum peccat.diſp.22.q.4.n.1.p.ead.

Non autem qui celat timens,ne verecundiam & confuſionem patiatur.n.2.

Peccat verò contra paupertatem,qui aliquid ſub claui retinet abſque Abbatis licentia.n.3.p.252.

Religioſus accipiens,vel expendens, vt à proprietatis vitio excuſetur,ſufficit licentia,etiam præſumpta Abbatis.diſp.22.q.8.n.1.p.256.

Religioſus peccatum quod committat accipiendo, vel alienando bona temporalia,licentia iniuſta.diſp.22. q.8.n.7.p.257.

Religioſus poteſt aliquid donare ex Superioris licentia, cauſa remunerationis. diſput.22. quæſ.9. num.7. p.259.

Religioſi dantes,vel recipientes literas abſque Abbatis licentia,an peccent.diſp.22.q.11.per tot.p.260.

Religioſi an parere teneantur Superiori volenti reformare conſuetudinem aſſignandi quotannis ſingulis ipſorum portionem de redditibus Monaſterij pro victu,& veſtitu.diſp.22.q.16.n.2.p.264.

Religioſus vt poſſit teſtari, cuius licentia requiritur. diſp.22.q.18.n.4.p.266.

Religioſus ſine expreſſa licentia teſtari non poteſt. diſp.22.q.18.n.1 p.265.

Religioſus ad aliam dignitatem extra Religionem euectus quomodo Caſtitatis voto obligetur. diſp. 23. q 4.n.1.p.267.

Religioſus Epiſcopus effectus peccando contra Caſtitatem,an eam circumſtantiam in confeſſione patefacere teneatur.n.2.

Religioſus Epiſcopus effectus non manet liber Obedientiæ voti,& quomodo ad illud teneatur.ibid.n.5. p.ead.

Reliquias furari an ſit peccatum mortale,& caſus reſeruatus diſp.13.q.2.n.49.p.139.

Reliquias ad prouinciam Mediolanenſem ſine licentia Summi Pontificis aſportans, & qui ab vna ad aliam Eccleſiam tranſtulerit, & aliquam particulam conceſſerit, eſt excommunicatus. diſp.13. q.13. n.65.p.159.

Remunerationis cauſa poteſt Monachus ex Superioris licentia aliquid donare.diſp.22.q.9.n.7.p.259.

Remunerationis cauſa alienari poſſunt res alias alienari prohibitæ.diſp.22.q.9.n.9.p.ead.

Renunciationes Epiſcoporum ſolus Papa admittit. diſp.14.q.15.n.10 p.190.

Renunciationem beneficij,gratia alterius factam, ſolius eſt Summi Pontificis admittere. diſp. 14.q.15. pag 191.

Repetitiones tacitæ, vel ſubauditiones iura non reuocant, ſed potiùs per illas ſunt concordanda. diſp.2. q.8.n 2.p.14.

Repreſſalias contra perſonas Eccleſiaſticas, vel eorum bona concedentes, & qui cauſas extendunt ad prædictos,& bona, excommunicantur, niſi intra

menſem

menſem à conceſſione, vel extenſione abſtinuerint. diſp.13.q.14.n.36.p.167.

Res omnis per quaſcumque cauſas naſcitur, per eaſdem diſſoluitur. diſp.14.q.2.n.5.p.173.

Rem alienam accipiendi paupertas ius non tribuit, niſi vrgeat extrema neceſſitas.diſp.5.q.9.n.12.p.59.

Reſcriptorum dubia ſolus Papa interpretatur. diſp. 14. q.15.p.191.verſ.*Circa Iuris.*

Reſeruatio caſuum an ceſſet per obitum Epiſcopi,qui eos ſibi reſeruauit.diſp.13.q.13.n.5.p.155.

Reſeruatio caſuum quorumdam ex antiqua Eccleſiæ conſuetudine ad Prælatos ſpectat. diſp.13. quæſ. 1. n. 1. pag.132.

Reſeruatio caſuum quem ob finem inuenta.n.7.p.ead.

Reſeruationis proportionata materia non videntur peccata venialia diſp.13.q.2.n.1.p.134.

in Reſeruatione caſuum vocabuli proprietas ſeruanda eſt, non extenſio diſp.13.q.2.n.8.p.135.

Reſeruatio caſuum non eſt tantum denegatio facultatis abſoluendi ab illis,ſed etiam obligatio ſubditi ad comparendum,vel per ſe,vel per Confeſſarium coram Superiore.diſp.13.q.4.n.1.p.142.

Reſeruatio caſuum nulla datur in mortis articulo.diſp.14. q.17.n.5.p.193.

Vide *Caſus.*

Reſeruata Sum Pontifici quæ in Epiſcopis ſint. diſp. 14. q.15.n.10.p.190

Quæ in Ordinibus conferendis.ibid.

Quæ in beneficiis.pag.191.

Quæ circa iuris interpretationes.p.ead.

Quæ circa Religioſos.p.192.

Reſignationes beneficiorum admittentes Abbates,& Prælati contra præſcriptum Bullæ Pij V.quam ſuſpenſionem incurrant. diſp.15.q.5.n.4.p.196.

*Reſpublica,*vel Princeps poſſunt, ob communem omnium ſalutem, ieiunium indicere. diſp. 12. quæſ. 4. n.3.p.124.

Reſtituere an teneatur Monachus colluſori immoderatam pecuniæ quantitatem,quam lucratus eſt. diſp.22. q.12.n.10.p.262.

Reſtitutioni cur teneantur Prælati ſeculares, ſi Horas Canonicas non perſoluant.diſp.10.q.11.n.1.p.113.

Nulli tenentur Regulares Prælati,ſed mortaliter peccant.n.4.p.ead.

Reſtitutioni tenetur ludens cum Religioſo à Superiore licentiam non habente, ſi eius pecunias lucretur. diſp.22.q.12.n.1.p.261.

Reſurrectionis Dominicæ ſiue, Paſchalis diei appellatione quid veniat,oſtenditur.diſp.5.q.3.n.3.p.45.

Reuelationes ſuas, vel inſpirationes an Prædicatoribus abſque Summi Pontificis licentia prædicare liceat. diſp.11.q.3.n.2.p.120.

Reuocatio eſt ſtricti Iuris,& ſic non ſubintelligenda, vbi non declaratur expreſsè.diſp.1.q.17.n.3.p.25.

Reuocatio vbi ſit in actu exercito,nempe per conceſſionem contrariæ facultatis,non eſt neceſſaria reuocatio in actu ſignato.diſp.6.q.17.n.6.p.88.

Ritus Miſſarum,præcipiente Epiſcopo, vel loci Ordinario aliquod feſtum, an debeant a Prælatis Regularibus mutari diſp.5.q.9.n.39.p.64.

Romanam Eccleſiam contumaciter aſſerentes, non eſſe caput omnium Eccleſiarum, excommunicantur; ſi verò firmiter,& veraciter hoc crederent,eſſent hæretici,& tunc eorum abſolutio eſſet reſeruata in Bulla Cœnæ.diſp.13.q.14.n.6.p.165.

S. Rufi Canonicorum Regularium Congregatio.diſp.24. q.4.n.5.p.311.

Rupertus Guiſcardus,& Rugerius Normanni fratres, in Portu Meſſanæ S. Baſilij ſub regula Monaſterium extruxere,ex quo Congregatio Sicula,& Itala. diſp.24. q.3.n.3.p.303.

Ruræ Equitum Ordo quo tempore inſtitutus. diſp. 24. n.20.p.480.

S

S. SAbba Abbatis in Palæſtina Monachorum Ordo. diſp.24.q.2.n.7.p.276.

Sacerdoti ſimplici Ordines minores conferendi poteſtas a Sum.Pontifice conferri poteſt. diſput. 2. q. 1. n.3.p.8.

Sacerdos ſimplex non poteſt ab Epiſcopo ad Ordines conferendos delegari. diſput.2.q.4.n.5.p.10.

Sacerdos ſimplex poteſt à Sum.Pontifice poteſtatem accipere Ordines maiores,excepto Presbyteratu,conferendi.diſput.2.q.5.n.2.p.10.q.6.n.3.p.11.

Sacerdos ordinatus cum impedimento, propter quod manet ſuſpenſus ab Ordinibus,non incurrit irregularitatem ex eo ſolùm, quòd conſecrauerit cum Epiſcopo in Miſſa, in qua ordinatus fuit. diſp. 2. q.13. n. 18. pag. 20.

Sacerdoti ſimplici poteſt, etiam nulla exiſtente cauſa, à Summo Pontifice collatio Sacramenti Confirmationis committi. diſp.3.q.1.n.12.p.42.

Sacerdos debet eſſe miniſter Sacramenti Euchariſtiæ. diſp.5.q.2.n.1.p.44.

Poteſt tamen in caſu neceſſitatis illius miniſterium Diacono committere.n.2.

Sacerdotibus externis poſſunt Abbates indulgere,vt Euchariſtiam in ſuis Monaſteriis Paſchatis tempore adminiſtrent.diſp.5.q.4.per tot.p.47.

Sacerdos ſimplex quoties in anno celebrare teneatur, oſtenditur diſp.5.q.5.n.1.p.ead.

Sacerdotes etiam Regulares in Miſſæ celebratione ſe habent, non vt ſubditi, ſed vt Chriſti miniſtri. diſp. 5. q.8.n.4.p.52.

Sacerdotes Regulares in *Memento* Miſſæ ponendo nomen ſui Generalis pro nomine Epiſcopi,peccant mortaliter.n.7.ibid.

Sacerdoti quod ad congruam ſuſtentationem neceſſarium eſt,non Miſſæ ſtipendium eſt. diſp. 5. q. 9. n.2. pag.54.

Sacerdoti an liceat pauciores Miſſas ſibi præſcriptas celebrare, ſi ſtipendia ſibi exigua ſint. n.7.ibid. & n.11. pag.58.

Sacerdos non poteſt plura ſtipendia,ſiue ab vno, ſiue à pluribus pro vna Miſſa recipere.q.9.n.10.p.58.

Sacerdos ad rationem iuſti ſtipendij poteſt redacere Miſſas,pro quibus celebrandis ſtipendia fraudulenter ei exhibita fuerunt.diſp.5.q.9.n.14.p.59.

Sacerdos in aliqua Eccleſia celebrare obligatus, abſque tamen applicatione Sacrificij,an poſſit ſtipendium pro illa Miſſa accipere,& alteri applicare.n.19.p.60.

Sacerdos pauper an poſſit hodie applicare Miſſam pro eo,quem ſequentibus diebus ſcit Deus daturum eleemoſynam.diſp.5.q.9.n.20.p.ead.

Sacerdos,qui quotidianæ Miſſæ onus ſuſcepit, an peccet mortaliter,ſi quotidie non celebret.n.25.p.61.

Sacerdos quotidianæ celebrationi obligatus,poteſt quater,vel ſexies pro ſeipſo,parentibus,amicis,& benefactoribus celebrare ibid.n.26.

Sacerdos obligatus ad Miſſam de *Requiem*,vel aliam votiuam ex legato teſtatoris,non tenetur die dominico, aut feſto duplici illas celebrare,ſed de feria currente. ibid.n.27.& 28.pag.61.

Sacerdos in die obitus tertio,vel ſeptimo, vel etiam anniuerſario Miſſas de *Requiem* celebrare debet, ſi non ſit dies dominicus,vel feſtum duplex n.29.p.62.

Sacerdos,qui Miſſam de *Requiem* promiſit, eandem tenetur celebrare.ibid.n.30.

Sacerdos,& Confeſſarius proprius Monachorum eſt Abbas.diſp.6.q.1.n.1.p.65.

Sacerdotes ſimplices non habent facultatem eligendi ſibi Confeſſarium, quem maluerint. diſp.6. q. 6. n.3. pag.69.

Sacerdos quilibet non eſt idoneus ad confeſſiones audiendas; ſed oportet quòd ſit approbatus ab Ordinario, vel Parochiale beneficium habeat. diſp.6 q.12. n.2.p.77.

Sacerdos quilibet ſimplex in articulo mortis poteſt confeſſiones audire, & à quibuſcumque caſibus, & cenſuris abſoluere. diſp.6.q.19.n.2.p.81.

Sacerdotes Regulares an poſſint familiarium confeſſiones audire abſque approbatione Ordinarij, refertur opinio Suarez negantis. diſp.6.q.16.n.5.p.83.
Contrarium concluditur. n.4.

Sacerdos eſt miniſter ſimpliciter neceſſarius Sacramenti Extremæ Vnctionis. diſp.7.q.1.n.1.p.91.

Sacerdos quilibet non poteſt Extremæ-Vnctionis Sacramentum miniſtrare n.2.ibid.

Sacerdos non debet facilè credere aſſerentibus ſe habere licentiam à Parocho, vel Ordinario, vt ipſos matrimonio iungant. diſp.8.q.2.n.2.p.96.

Sacerdos non debet abſoluere caſum dubium quoad reſeruationem. diſp.13 q 2.n.5.p.134.

Sacramentorum collatio conſiſtit in certa forma per Eccleſiam tradita. diſp.2.q.4.n.3.p.10.

Sacramenti efficacia non pendet à fide, vel bonitate Miniſtri, ſed ex ſola inſtitutione, & meritis Chriſti. diſp.2. q.12.n.3.p.17.

Sacramenti effectus ſuſpendi non poteſt. diſp.5.q.9.n.21. pag.60.

Sacramenta Euchariſtiæ, Extremæ-Vnctionis, vel Matrimonij ſine Parochi licentia miniſtrantes Regulares quam excommunicationem incurrant. diſp.13. q.13. n.13.pag 156.

Sacramenta tempore interdicti quænam poſſint adminiſtrari in Eccleſiis Abbatialibus, tam ſecularibus, quam Regularibus de iure communi, quæ verò ex priuilegio. diſp.16.q.6.per tot.p.205.

Sacrificium Miſſæ priùs applicandum eſt pro illis, pro quibus prius eleemoſyna largita eſt. diſp. 5. q.8. n.6. p.52. Vide *Miſſa*.

Sacriſta præcepto contrauenientes Regulares in applicatione Miſſæ, mortaliter peccant. diſput. 5. q. 8. n.5 pag.51. In hoc enim officio vicem Prælati gerit. ibid.

Sagas conſulentes, ſi illarum remedio non vtantur, non comprehenduntur in caſu reſeruato, ſicut nec conſulentes Aſtrologos, & mulieres Ægyptianas. diſp. 13. q.2.n.12.& 13.p.135.

Sagienſis Congregationis Ord. S. Benedicti initium. diſp.24.q.5.n.51.p.417.

Sal exterum portans in vrbes, & oppida Sedi Apoſtolicæ ſubiecta excommunicantur. diſput.13. q.13. n.59. pag.159.

per *Saltum* qui ordinatur, ipſo iure ſuſpenſus eſt, & celebrando ſit irregularis. diſp.2.q.11.n.12.p.19.
A qua ſuſpenſione diſpenſare poteſt Abbas cum Monacho, modò in tali Ordine non ſe exercuerit. ibid. n.13.p.ead.& n.15.& 17.p.20.

S.Saluatoris de Bononia, ſiue de Sylua-lacus Canonicorum Regularium Congregatio. diſp.22.q.4. num. 30. pag.321

S.Saluatoris Equitum Ordo in Aragonia quando inſtitutus diſp 24 q 5 n 71.p 429

Sanctorum in numerum aliquem referre ad ſolum Sum. Pontificem ſpectat diſp.14.quæſ.15.verſ. *Circa Iuris*. pag.191.

Sacroſancti *Sanguinis* Redemptoris noſtri Equitum inſtitutio. diſp.24.q.9.n.46 p.481.

Satisfactionum ſuarum vnicuique dominium eſt, & applicatio libera. diſp 9.q.3.n.1.p.100. p.21

Satisfactio ſubditi inuito Prælato valida eſt. diſp.9. q.3. n.3.pag.ead.

Saumuriacenſis Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.32. pag.406.

de la Scama Equitum inſtitutio. diſp. 24.q.9.n.6.p.479.

Scandala prædicantes Regulares, an ab Epiſcopis, vel propriis Prælatis ſint puniendi. diſp.12. q. 3. per tot. pag.120.

Scandali quod ſpeciem habeat, Monachis ſuis Abbas præcipere non poteſt. diſp.21.q.9.n.2.p.245.

Scandalum ad vitandum tenetur Monachus Abbatis præcepta obſeruare, etiam cum ſuo corporali incommodo, quando dubitat, an ſint iniuſta, ex auctoritate. diſp.21.q.12.n.7.p.247.

Scandali vitandi ratio ſufficit, vt literis Papæ non obediatur. n.8.p.248.

Scholares Clerici Societatis Ieſu ordinari poſſunt titulo paupertatis. diſp.2.q.30.n.8.p.37.

Scholarium Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta. diſput.24.q.4.n.21.p.319.

Sclauorum Congreg. Ord. S.Benedicti. diſput. 24. q. 5. n 67.p.427.

Scotiæ Regina propriis manibus Sacramentum Euchariſtiæ quòd ſumpſerit, non improbatur. diſp. 5.q. 2. n.4.p.45.

Scotorum Ord. S. Benedicti inſtitutio. diſput. 24. qu. 5. n.56.p.417.

Scientia Monachis vt Ordines ſuſcipiant neceſſaria quæ? diſp.2.q 21.n.3.p.29.

Scientia ad ſacros Ordines requiſita quæ? diſp. 2. q.21. n.3.p.ead.
Et eius defectus irregularitatem non inducit. ibid. n.9.p.30.

Scientia qualis, & quotuplex in Confeſſariis requiſita. diſp.6.q.4.n.4.p.68.

Scripturæ, vel ſigilli falſificatio an ſit caſus reſeruatus. diſp.13.q.2.n.40.& ſeqq.p.138.

Scripturas mittentes Cardinali in Conclaui exiſtenti, vel ei loquentes ſecretè, excommunicantur. diſp.13.q.14. n.19.p.166.

Senatorem Vrbis Romæ, Imperatorem, Regem, Principem, Marchionem, Comitem, &c. eligentes incurrunt excommunicationem Papalem. diſp.13.q.13.num.10. pag.156.

Senes à ieiunio ſoluere poteſt Abbas. diſp.12. qu.5. n.4. pag.125.

Senes qui verè dicantur, ita vt ieiunare non teneantur, oſtenditur. diſp.12.q.5.n.6.& 7.p.ead.

Senectus longa infirmitas eſt. diſp.12.q.5.n.5.p.ead.

Sepelientes ſcienter in ſuo loco hæreticos, & eorum receptatores, defenſores, & fautores, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.32.p.167.

Sepelientes aliquem in cœmeterio extra caſus à Iure conceſſos, vel qui ibidem ſepeliunt publicè excommunicatos, vel nominatim interdictos, vel vſurarios publicos, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.39.p.ead.

Septa Monaſterij intelliguntur ea, per quæ ſine licentia Superioris ordinaria ambulatio fieri ſolet. diſp.13.q.2. n 16.p.136.

Septa Monaſterij Monachus egrediens animo manendi extra Religionem, incurrit caſum, & eſt apoſtata: ſi egreditur animo vagandi libidinoſe, non eſt Apoſtata, ſed caſum incurrit. ibid.n.17.

Sepulchrum ſanctum accedentes cauſa deuotionis, ſine licentia Papæ, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.107. pag.162.

S.Sepulchri Canonicorum Regularium Ieroſolymitana Congregatio à quo inſtituta. diſput. 24. qu. 4. n. 13. pag.315.

S.Sepulchri Equitum Militiæ inſtitutio. diſput. 24. q.4. n.90.p.462.

Sepulturam

Sepulturam vt quis in eorum Eccleſia eligat inducentes ad vouendum, iurandum, aut promittendum Regulares excommunicatione Papali innodantur. diſput.13. q.13.n.14.p.156.
Sepultura interdicti tempore eſt omninò interdicta. diſp.16.q.7.n.1.pag.206.
Sepultura Eccleſiaſtica tempore ceſſationis à diuinis non eſt prohibita.diſp.16.q.7.n.3.p.206.
Seraphicorum Equitum inſtitutio. diſp.24. q.9. num.29. pag 480.
Seruitores actu in Monaſterio ſeruientes, & intra eiuſdem ſepta degentes ab Epiſcopis excommunicari non poſſunt. diſp.6.q 16.n.6.p.86.
Seruorum B. Mariæ Congregatio quando inſtituta. diſp.14.q.4.n.62 p.335.
Item Seruorum B.Mariæ Eremitarum.n.63.p.336.
Seruorum B.Mariæ Reformatorum.n.64.
Seruorum B.Mariæ tertij Ordinis.n.65.pag. ead.
Sexagenarij an ſemper à ieiunij lege ſolui debeant. diſp.12.q.5.n.6.& 7.pag.125.
Sicula Congregatio à primis S. P. Benedicti diſcipulis inſtituta.diſp.24.q 5.n.4 p.390.
Siculorum Equitum inſtitutio in Sicilia. diſp. 24 q. 9. n.53 p.481.
Sigillum Monaſterij qui furatur, vel ſimile fabricare facit, ſi tamen impediatur, vel cum pœniteat, an incurrat caſum reſeruatum.diſp.13.q 2.n.40.p.138.
Simoniam in Ordine, vel beneficio, vel ingreſſu Religionis committentes, ſiue accipientes pro collatione, ſiue traditione poſſeſſionis beneficij, ſeu de dando aliquid iurare facientes prouiſum de beneficio, excommunicantur, & quinam ſimoniaci in hac cenſura comprehendantur.diſp.13.q.13.n.82.pag 160.
Simoniacè Beneficium, vel dignitatem conferentes, vel alteri procurantes, in quas cenſuras incurrant. diſp.14. q.14.n.1.p.183.
Item ſuſcipientes.ibid.
Simonia quando commiſſa fuit electo ignorante, quid faciendum, oſtenditur. diſput.14.q.14.n.6.p 183.
Simoniam ob contractam in Ordine, vel beneficio pœnas remittit Sum.Pontifex. diſp.14.q.15.p.191 verſ. *Circa Iuris.*
Simoniacus realis in Ordine eſt ipſo facto excommunicatus, & eſt ſuſpenſus ab executione ſuorum Ordinum, ſiue publicum ſit crimen, ſiue occultum.diſp.14. qu. 13.n.1.& 2.p.182.
Sirbiana Congregationis initium.diſput.24.q.5. num.8. pag.393.
Societatis I E S V Religioſi extra tempora poſſunt quoſuis Ordines, etiam maiores, ſuſcipere. diſp.1.q 13.n.8. pag.18.
Societatis I E S V Clerici ordinari poſſunt titulo paupertatis.diſp.20 q.30 n.7.p.17.
Societatis I E S V Presbyteri poſſunt ex indulto Gregorij XIII. Miſſas in Altari portatili celebrare. diſp. 5. q.6.n.4.p.48.
Sicut & alij Regulares in domibus ſæcularium, non contradicente Epiſcopo.vt n.5.6.& 7.
Quæ priuilegia per Concil Trid. non fuerunt reuocata.n.8.pag.ead.
Societatis I E S V Patres poſſunt ex priuilegio Confeſſiones audire dum iter agunt, ſiue in terra, ſiue in mari in locis vbi non ſunt approbati, modò alibi approbationem habuerint. diſp.6.q.14.n.5.pag.81.
Societatis I E S V Inſtitutum, & Conſtitutiones impugnantes, necnon Religioſi omnes, exceptis Carthuſianis, recipientes aliquem Religioſum Societatis I E S V, ſunt excommunicati. diſput. 13. q.13. num 67. pag.159.
Societatis I E S V Prælati poſſunt abſoluere ad ſe venientes à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis & ſecularibus ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine quomodolibet latis.diſp.14.q.8.n.5 p 179.
Societas I E S V quid acceperit à Regula Benedictina. diſput.24.q.5.n.69.p.427.
Societatis I E S V Clericorum Regularium inſtitutionis tempus.diſp.24 q.8.n.1.pag.469.
Soluere cui competit, competit & ligare. diſp. 14. q. 6. n.1.p.177.
Somaſchinorum, ſeu S.Maioli Clericorum Regularium Congregationis erectio diſp.24 q.4.n.86.pag.351.
Sortilegij nomine quoad caſum reſeruationem quid veniat.diſp.13.q.2.n.10.p 135.
Sortilegia, incantationes, & diuinationes per inuocationes Dæmonum exercentes excommunicantur. diſp.13. q.14.n.68.p.169.
Specuenſis, ſiue Caſſinenſis, aut Benedictinæ Congregationis initium.diſput.24.q.5.n.3.p.386.
Spica Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24.q.9.n.31 pag.480.
Spiridon Epiſcopus an ieiunij, & abſtinentiæ à carnibus legem violauerit, peregrinum quadrageſimali tempore excipiendo, & reficiendo. diſp.12. q.6. n.3. pag.127.
S.Spiritus Venetiarum Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore incepit. diſp.24. q 4. num.16. pag.320.
S.Spiritus Equitum inſtitutio. diſp.24. quæſ.9. num.45. pag.481.
Spoliatores, & fractores Eccleſiarum poſt denunciationem, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.9.pag.156.
Statutum, vt Monachi teneantur peccata aliàs remiſſa iterum Abbati confiteri, an ſit licitum. diſp. 6. q. 19. n.1.& 4.p.89.
Statuta contra libertatem Eccleſiæ edita, & quaſcunque conſuetudines introductas contra d. libertatem ſeruari facientes excommunicantur, niſi intra duos menſes faciant amoueri à publicis libris, & capitularibus ſuis: qui verò de nouo talia ſtatuta edere præſumunt, excommunicantur in Bulla Cœnæ. diſput.13. qu.14. n.18.p.166.
Statuta de viuris ſoluendis facientes locorum Ordinarij, excommunicantur.n.47 pag.168.
Statuti per modum lata excommunicatio obligat tantùm exiſtentes in territorio, lata autem per modum ſententiæ obligat ſubditum vbicumque exiſtentem. diſp. 14 q.2.n.6.p.173.
Stellæ Equitum inſtitutio.diſp.24.q.9.n.13.p.479.
S.Stephani Equites quo Duce inſtituti. diſput. 24. qu.5. n.85.p.437.
Stipendia inter dantes, & accipientes pro celebratione Miſſarum inſurgit obligatio iuſtitiæ commutatiuæ, ſine Simoniæ nota.diſp.5.q.9.n.1.p.53.
Stipendium pro Miſſis celebrandis non eſt illud, quod Sacerdoti eſt neceſſarium ad congruam ſuſtentationem.diſp.5.q.9.n.2.p.54.
Stipendium iuſtum pro Miſſarum celebratione eſt illud, quod eſt ex Superioris lege taxatum, vel conſuetudine præſcriptum.ibid n 3.& 4.
Stipendium non poteſt ſumi maius, quàm ſit à lege ſtatutum n.5.
Stipendium, quando non eſt lege taxatum, iuſtum eſt, quod conſuetudine eſt præſcriptum.n.6.
Stipendia maiora ſponte oblata pro Miſſarum celebratione poſſunt accipi.ibid.
Stipendia pinguiora, quàm lex, aut conſuetudo præſcribat, accipiens pro Miſſarum celebratione, an poſſit aliis demandare Miſſarum talium celebrationem, dato iuſto ſtipendio, reliqua parte ſibi retenta.n.9.ibid.
Stipendia plura, ſiue ab vno, ſiue à pluribus pro vna Miſſa non poteſt Sacerdos accipere.n.10.p.58.

Stipendia plura pro vna Miſſa quo caſu poſſint acceptari.n.13.p.59.

Stipendia ſi exigua ſint, an Sacerdoti liceat pauciores ſibi Miſſas præſcriptas celebrare.diſp.5. q.9.n.7.p.54. & n.13.p.58.

Stipendium maius pro Miſſa celebranda valdè manè,vel in loco longinquo,aut pro Miſſa ſolemni, vel cum officio Defunctorum,& ſimilibus,an poſtulari poſſit. diſp.5 q.9.n.15.p.59.

Stipendiis pluribus ab vno,vel pluribus oblatis an poſſit Sacerdos vnâ Miſſâ ſatisfacere.n.16.

Stipendium duplicatum an Sacerdos poſſit pro vna Miſſa accipere,applicando partem ſolitam vni,& partem propriam alteri.n.17.

Stipendium an poſſit ſumi à Sacerdote,qui obligatus eſt in aliqua Eccleſia celebrare,abſque tamen applicatione ſacrificij.n.18 & 19.p.59.& 60.

Suarij opinio de iuriſdictione ordinis in Abbatibus refertur diſp.1 q.3.n.1.p.3.

Subauditiones,vel repetitiones tacitæ iura non reuocant. diſp.2 q 8.n.2.p.14.

Subdiaconatus, & Diaconatus Ordines conferendi poteſtas Abbatibus Ciſtercienſibus, & aliis quatuor Coabbatibus ab Innocentio VIII. collata eſt. diſp. 2. q.5.n.1.p.10.

Subdiaconatus Ordinem nemo, ante 20. ætatis annum completum ſuſcipere poterat de iure communi antiquo.diſp.2.q.15.n.1.p.23.

Subdiaconatus, vbi adeſt conſuetudo,poteſt eadem die cum Minoribus conferri.diſp.2.q.16.n.2.p.25.

Subdiacono quæ ſcientia requiſita. diſp.2. q.21. num. 3. pag.29.

Subditus ſine Superioris dimiſſorialibus literis ordinatus,ab Ordinibus ſacris remanet ſuſpenſus ad beneplacitum ſui Superioris,ſecùs autem ſi Minoribus Ordinibus initiaretur. diſp 2.q.25.n.7.& 8.p.34.

Subditus non tenetur in omnibus Prælatis obedire, ſed tantum in iis,quæ pertinent ad diſpoſitionem actuum, & rerum humanarum. diſp.21 q.4.n.1 p.241.

Subditus ſi vni, Abbas verò alteri ſuffragia applicaret, cui proſint,oſtenditur.diſp.9.q.3.n.3.p.100.

Subditus aliqua cenſura ab Abbate iam defuncto innodatus,adhuc ligatus remanet. diſp.13.q.11.num.1. pag.148.

A quo abſoluendus.n.2.

Poteſt a Priore Clauſtrali,vel Vicario Monaſterij abſolui.n.3.p.ead.

Subditus ditioni Eccleſiaſticæ qui receperit homicidas, graſſatores, & damnatos de crimine capitali,& impedierit,ne capiantur, eſt excommunicatus. diſp. 13. q.13.n.64.p.159.

Subditi an poſſint cum ſuis Prælatis, & dominis in diuinis communicare,diſp.14.q 5.n.2.p.176.

Subditus innodatus excommunicatione latæ ſententiæ à quo ſit abſoluendus. diſp.21.q.2.n.9 p.240.

Subditus faciens aliquid ſine licentia Superioris; probabiliter credens,quòd ſi ſciret Superior,non probaret, peccat contra paupertatis votum. diſp. 22. q. 8. n.5 p.257.

Succeſſor omnem,& eandem auctoritatem,& iuriſdictionem habet,quam ſuus prædeceſſor habebat. diſp.16. q.9.n.2.p.208.

Sufficientia in ordinandis à Concil. Trident. requiſita. diſp.2.q.20.n 4.p 29.

Suffragia, Orationes & alia opera meritoria ſuorum Monachorum poteſt Abbas aliis applicare.diſp.9.q.3. n.2.p.100.

Suffragia per literas gratioſas benefactoribus applicare, Chriſtianæ pietatis, & perfectæ Chriſti imitationis eſt.diſp.9.q.4.n.1.p.101.

Suffragia ſua poſſunt aliis communicare Regulares ſecundùm valorem meritorium,& ſatisfactorium.diſp.9. q.3.n.4.p.100.

Differentiæ inter participantes ſuffragia per modum ſatisfactionis,& per modum meriti, oſtenduntur.n.5.

Suffragia ſua,& orationes aliis communicarunt Apoſtoli.diſput.9.q.4.n.3.p.102.

Superfluum quid dicatur.diſput.22.q.5.n.11.p.254.

Superiores in Religione poteſtatem habentes neceſſarij ſunt,ſicut in aliis Eccleſiis Prælati ſeculares reſpectiuè. diſp 1.q.1.n.3.& 4.p.1.& 2.

Superiores Regulares ante Conſt. Greg.XV. publicationem electi, ſeu deputati ad Monialium Confeſſiones audiendas, an alia Epiſcopi approbatione indigeant. diſp.6.q.16.in Declar.S.Concil.verſ.*Ad* 7.p.86.

Superioris iudicio in dubio ſtandum eſt. diſp. 12. q. 7. n.2.p.127.

Superior difficilem ſe præbendo in concedenda facultate a caſibus reſeruatis abſoluendi,peccat. diſp.13. q.8. n.5.p.145.

Superiores non denunciantes Inquiſitoribus Religioſos ſollicitantes mulieres in Confeſſione, excommunicantur.diſp.13.q.13.n.75.p.159.

Superiores quorumcumque Ordinum,qui ſuorum ſubditorum cauſas ad officium Inquiſitionis ſpectantes,eorumque proceſſus non remittunt ipſis Inquiſitoribus,ſeu Ordinariis,excommunicantur,ſicut & illi Superiores, qui non denunciant eiſdem Inquiſitoribus Religioſos,quos nouerint eſſe hæreſis labe infectos.n.99.p.161.

Superiores, & Prælati tam ſæculares,quàm Regulares, quibus Monialium cura incumbit, Monaſteria Monialium ingredientes in caſibus non neceſſariis, excommunicantur.diſp.13.q.14.n.79.p.187.

Superſtitionum ſpecies omnes, quæ in caſibus reſeruantur,ſub quibus nominibus veniant. diſp.13. q.2. n.10. pag.170.

Supplicio publico afficiendis an Extremæ-Vnctionis Sacramentum conferri poſſit. diſp.7.q.3.n.6.p.94.

Supponentes ſe in examine pro alio,vt Eccleſiaſticum beneficium obtineant,vel annuas penſiones offerentes, vt beneficia impetrent, beneficiáque pro aliis impetrantes, vt ab eis aliquid conſequantur, vel pro ſe ipſis,vt aliis reſignent, excommunicantur. diſp. 13. q.13. n.31.pag.157.

Suſpendere poſſunt,qui poſſunt excommunicare.diſp.15. q.1.n.1.p.194.

Suſpendere poteſt Abbas ſuos Regulares ſubditos.n.2.

Suſpendere Abbatiſſa quidem poteſt,ſed talis ſuſpenſio non eſt cenſura propriè dicta.n.3.pag.ead.

Suſpendi poſſunt Monaſteria,Communitates, & Collegia,licèt non excommunicari. diſp.15.q.3.n.1. p.195.

Suſpenſionis à collatione Ordinum, quos contulerunt, pœnam incurrunt Abbates,alios quàm Regulares ſibi ſubditos ordinantes.diſp.2.q.9 n.1.pag.14.

Suſpenſione noua ligatur,qui cenſura aliqua innodatus Ordines ſuſcipit. diſp.2.q.13.n.17.pag.20.

Suſpenſione duplici innodatus qui Ordines ſuſcipit, an ſi ab vna abſoluatur, cenſeatur ab altera abſolutus. ibid.n.19.

Suſpenſionem an incurrat ordinatus hora nona illius diei,in quo hora vigeſima, v.g. inchoat annum præſcriptum Ordinationi. diſp.2.q.51.n.4.p.24.

Suſpenſionis pœnam,non excommunicationis latæ ſententiæ incurrunt Prælati,& alij Sacerdotes Regulares matrimonia abſque parochorum licentia ſolemnizantes.diſp.8.q.3.per tot.pag.96.

Suſpenſionis & interdicti abſolutionem vi, aut metu extorquentes excommunicantur. diſp. 13. q.14.n.24. pag.166.

Suſpenſio propriè non cadit ſupra Laïcos, ſed ſupra Eccleſiaſticos,

Eccleſiaſticos, illos aliquo ſpirituali exercitio priuans. diſp.15.q.2.n.1.p.194.

Suſpenſio quid ſit, oſtenditur.n.2.p.195.

Suſpenſionis ſententia in ſcriptis ferenda eſt. diſput.15. q.1.n.4.p.194.

à Suſpenſionibus abſoluendi forma.n.5.

Suſpenſio ſicut & aliæ cenſuræ imponendæ ſunt propter delicta grauia.n.6.ibid.

Suſpenſio an incurratur, etiam per culpam venialem. n.7.ibid.

à Suſpenſione ob Ordines malè ſuſceptos incurſâ an abſoluere poſſint Abbates & Prælati inferiores.diſput.15.q 4.per tot.p.195.

Nullus præter Sum.Pontificem.n.4.p.196.

Suſpenſio ob Ordines malè ſuſceptos ex lapſu viginti annorum nulla præſumitur.diſp.15.q.4.n.5.p.196.

Suſpenſionem quam incurrant Abbates, & Prælati, qui admittunt reſignationes beneficiorum contra præſcriptum Bullæ Pij V.diſp.15.qu.5.n.4.p.ead.

Suſpenſionem incurrunt Abbates, & Prælati inferiores a Sede Apoſtolica promoti, ſine authenticis eiuſdem Sedis literis ſuarum Eccleſiarum adminiſtrationem accipientes.diſp.15.q.5.n.1.p.ead.

Suſpenſionem à Pontificalibus incurrunt Abbates Tonſuram, & minores Ordines alijs, quàm Regularibus ſibi ſubditis conferentes.n.2.

Suſpenſionem incurrunt bona Monaſteriorum, Papa inconſulto, alienantes.diſp.15.q 5.n.7.p.197.

Dimiſſorias literas alijs quàm Regularibus ſibi ſubditis concedentes.n.8.

Suſpenſionem quam incurrant Monachorum nigrorum, Abbates & Prælati Conuentuales contra habitus, & veſtitus honeſtatem delinquentes.n.9.

Suſpenſionem incurrunt venationi, aut aucupationi clamoſæ cum canibus, aut auibus, qui interſunt Abbates & Priores in Ordine Monachorum Nigrorum. n.10.p.ead.

Suſpenſio à Pontificalibus directè prohibet actum apparatus Pontificalis, & conſecutiuè omnes actus, qui abſque Pontificalibus inſigniis exerceri non debent.diſp.15.q 6.n.1.p.197.

Suſpenſus, & celebrando fit irregularis, qui in ſacris Ordinibus ante ſtatuta tempora, ſine diſpenſatione Papæ ordinatur, à qua ſuſpenſione, & irregularitate an poſſit abſolui à ſuo Abbate.diſp 2.q.13.n.9.& 11. p.19.

Suſpenſus ipſo iure, & celebrando fit irregularis, qui per ſaltum ordinatur.diſp.2.q.13.n.12.p ead.

Suſpenſus declaratus Abbas non poteſt dimiſſorias ſuis Monachis concedere.diſp.2.q.28.n.1.p.36.

Eius poteſtas ad Priorem deuoluitur.ibid n.3.

Suſpenſi occultè, vel excommunicati geſta ratione publici officij valida ſunt, nec retractantur.diſp.6.q.15. n.10.p.83.

Notorij verò inualida.ibid.

Suſpenſi per annum à collatione Tonſuræ remanent Abbates, qui eam illiteratis conferunt. diſp.15.q.5. n.3.p.196.

Suſpenſus Abbas à Pontificalibus Miſſam priuatam celebrare poteſt, non autem ſolemnem. Si tamen eam celebret, non incurret irregularitatem. diſp.15. q.6.n.2.& 4.p.197.

Suſpenſus Abbas a Pontificalibus non cenſetur ſuſpenſus ab exercitio actuum iuriſdictionis.n 3.p.ead.

Suſpenſus ab Ordinis collatione an ſit etiam a Pontificalibus ſuſpenſus. diſputat. 15. quæſit. 7. per tot. p.198.

Suſpenſus Abbas à celebrando eſt etiam ſuſpenſus à collatione Ordinum.diſp.15.q.8.n.2. p ead.

Suſpenſus ab Ordine inferiore eſt etiam ſuſpenſus à ſuperiori, non è contra. n.3.ibid.

Suſtentatio Sacerdoti neceſſaria & congrua non ex Miſſæ ſtipendio repetenda eſt.diſp.5.q.9.n.2.p.54.

Syluestrina Congregatio quando incepit. diſput.24.q.5. n.39.p.421.

T

T*Abula* Rotundæ Equites à quo inſtituti. diſp.24. q.9.n.10.p.479.

Tacitum, & expreſſum regulariter æquiparantur. diſputat.21.q 8.n.2.p.256.

Taciturnitas Abbatis videntis, & non contradicentis an ſufficiat pro tacita voluntate.diſp.21.q.8.n.4.p.ead.

Taxationis pœnitentiarum antiquitas in Eccleſia.diſputat.13.q.9.n.1.p.146.Vide, *Pœnitentia*.

Templariorum Equitum inſtitutionis tempus. diſp.24. q.5.n.70.p.428.

Tempora ſex anni Ordinibus conferendis deſtinata quæ diſp.2.q.13.n.4.p.18.

Tempora extra ſtatuta vt Ordines maiores ſuſcipiantur, ſolus Papa diſpenſare poteſt.diſp.2.q.13.n.8 p.ead.

Tempora extra ſtatuta ordinans Epiſcopus ab Ordinum collatione ſuſpendendus eſt.n.10 p.19.

Tempora extra ſtatuta qui in ſacris ordinatus fuerit, eſt ipſo iure ſuſpenſus, & celebrando fit irregularis, à qua ſuſpenſione, & irregularitate an poſſit abſolui à ſuo Abbate.diſp.2.q.13.n.9.& 11.p.ead.

Tempus non eſt de ſubſtantia Ordinis.diſp.2.q.13.n.21. p.10.

Tempora ſex ad Ordines ſtatuta.diſp.2.q.17.n.1.p.25.

Tempora extra ſtatuta poſſunt Abbates ſuos Monachos mittere tribus diebus feſtiuis, vt ad ſacros Ordines promoueantur.n.2.ibid.

Tempus legitimum quid ſit, intra quod Miſſæ abſolui, vel inchoari debent, oſtenditur.diſp.5.q.7.n.5.p.51.

Tempus quod ſeruandum ſit circa recitationem Horarum Canonicarum in Choro, & publicè.diſp.10.q.4. n.3.p.108.

Tempus non eſt de ſubſtantia præcepti Horas Canonicas recitandi.diſp.10.q.6.n.2.p.109.

Temporis circunſtantia non videtur de ſubſtantia ieiunij.diſp.12.q.10.n.8.p.130.

Terra Sanctæ peregrinationis votum poteſt immutari in votum ſolemne profeſſionis, licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruatum.diſp.20.q.2.n.7.p.237.

Territorium habentes Prælati poſſunt omnia, quæ Epiſcopi circa ea, quæ ſunt iuriſdictionis, niſi aliquo ſpeciali iure prohibeantur.diſp.1.q.5.n.7.p.5.

Territorium ſeparatum cum plena iuriſdictione tam in Regulares, quàm in ſeculares habens Abbas, poteſt dimiſſorias literas concedere, etiam Clericis ſecularibus.diſp.2.q.26.n.3.p.35.

Territorium habentes in quo iuriſdictionem Epiſcopalem exercent, remittere poſſunt Matrimoniorum denunciationes.diſp.8.q.4.n.2 p.97.

Territorium ſeparatum cum iuriſdictione quaſi Epiſcopali habentes Prælati Regulares poſſunt cognoſcere de cauſis matrimonialibus.diſp.8.q.6.n.1.p.97.

Territorium non eſt de ſubſtantia iuriſdictionis.num.3. p.98.

Territorium habentes non poſſunt extra illud ſubditos excommunicare, ſeruata forma iudicij, & cum cauſæ cognitione, ſecus verò extraiudicialiter.diſp.14.q.2. n.2.p.173.

Territorium & Diœceſim habentes Abbates, & Prælati poſſunt omnia in ſuo territorio, & circa ſuos ſubditos, quæ poſſunt Epiſcopi circa ſuos. diſp.14.q.15. n.5.p.186.

Tertiari, Eremitæ, mulieres, aliique Religioſi portantes habitum S.Franciſci de Paula, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.97.p.161.

Tertiariorum de Pœnitentia S. Franciſci ab ipſomet inſtitutio.diſp.24.q.6.n.7.p.451.
Tertiariorum Reformatorum Congregatio in Gallia quo tempore incepit.diſp.24.q.6. n.8.p.452.
Tertiariorum Fratrum, & Sororum S. Claræ in propriis domibus degentium inſtitutum. diſput.24.q.6. n.11.p.455.
Teſtamentum, vel alias vltimas voluntates concedere non poteſt Religioſus profeſſus, ſine legitima facultate.diſp.22.q.18.n.1.p.265.
Idem eſt de Abbatibus,ac cæteris Religionum Prælatis.n.2.
Teſtamentum condere an poſſit ingrediens Monaſterium,& habens liberos poſt profeſſionem.n.3.ibid.
Teſtamentum S.Franciſci diſp.24.q.6.p.445.
Teſtari vt valeat Religioſus, cuius licentia requiritur. diſp.22.q.18.n.4.p.266.
Teſtes in cauſa fidei,& S.Officij Inquiſitores, Aduocatos, Procuratores,alióſque miniſtros verberantes,deiicientes,aut occidentes excommunicantur. diſp.13. q.14.n.76.p.170.
Teſtimonium ſemel datum non poteſt ampliùs reprobari.diſp.6.q.12.n.7.p.78.
Theatinorum Clericorum Congregatio vnde initium habuit.diſp.24.q.4.n.83.p.349.
Titularis quidquid poteſt ratione dignitatis,poteſt etiam Commendatarius.diſput.8.q.5.n.1.p.97.
Titulus ad Tonſuram & Minores non requiritur, ſicut ad Superiores Ordines.diſp.2.q.10.n.2.p.15.
Titulus nullus ad minores Ordines,neque Regularibus, neque ſecularibus Clericis eſt neceſſarius. diſ.2.q.30. n.1.p.37.
Titulus ad maiores Ordines neceſſariò requiritur, & eſt triplex.ibid.n.2.& 3.
ad Titulum paupertatis ordinantur Regulares.diſput.2. q.30.n.4.p.ead.
Titulus patrimonialis, vel beneficij neceſſarius eſt ad Ordines ſuſcipiendos tam Nouitiis quàm ſecularibus.diſp.2.q.30.n.6.p.ead.
Titulus beneficij an obligat ad Horas Canonicas recitandas.diſp.10.q.5.n.1.p.108.
Tonſuram,& minores Ordines Abbates hodie poſſunt conferre ſecularibus Diœceſanis, Epiſcopi iuriſdictioni ſubiectis habentibus literas dimiſſorias,& ſpecialem aſſenſum ipſius Epiſcopi.diſp.2.q.7. n.2.p.13.
Tonſuram,& minores Ordines ſecularibus aliorum Epiſcoporum iuriſdictioni ſubiectis,habentibus ſpeciales dimiſſorias ſuorum Epiſcoporum, accedente ſpeciali aſſenſu Epiſcopi loci, Abbates conferre poſſunt.ibid. n.3.
Tonſura, & minores Ordines poſſunt Nouitiis conferri.diſp.2.q.10.n.1 p.15.
Tonſura & Minores Ordines conferri poſſunt ab electo & confirmato in Epiſcopum,ſubditis illius Epiſcopatus, etiam ante conſecrationem. diſp.2.q.11.n.1. p.16.
Tonſura conferri poteſt ſubditis Eccleſiæ Cathedralis vacantis,ab Abbate eiuſdem adminiſtratore.n.2.ibid.
Tonſura prima omni tempore conferri poteſt. q.13. n.21.p.20.
Tonſura, & Ordines minores poſſunt alicui vna & eadem die ab Abbate conferri,ſi adeſt conſuetudo.diſput.2.q.16.n.1.p.25.ſi non adſit,nulla incurritur irregularitas.ibid.
Tonſura prima initiandus debet ſcire benè legere, & ſcribere diſp.2.q.11.n.1.p.19
Tonſuram aliis quam Regularibus ſibi ſubditis conferentes Abbates,à Pontificalibus ſuſpenduntur. d.15. quæſ.5. num.2. pag.196. Eandem illiterato conferentes, ab eius collatione per annum ſuſpenſi remanent.n.3.
Tranſitus ad arctiorem Religionem votum poteſt ab Abbate irritari.diſp.18.q.7.n.1.& 2.p.221.
Triginta Miſſæ S. Gregorij non diſcontinuari cenſetur p.62.
ob triduum maioris hebdomadæ. diſp.5.qu.9.n.32.
SS.Trinitatis Ordinis Fratres in eleemoſinis perquirendis moleſtantes excommunicantur.diſp.13.q.13. n.95.p.151.
SS. Trinitatis Redemptionis Captiuorum Congregatio. diſp.24.q.4.n.57.p.330.
Diſcalceatorum eiuſdem Ordinis.n.76.p.341.
Truxillenſes Equites in Hiſpania quando inſtituti.diſputat 24.q.5.n.82.p.435.
Tuſini Equitum inſtitutio.diſp.24.q.9.n.26.p.480.

V

VAgi, ſiue qui nullam in oppido habitationis Parochiam contraxerunt, poſſunt à Religioſis Communione Paſchali refici.diſp.5.q.3.n.6.p.46.
Valclarenſis,ſeu Sirbitanæ Congregationis initium.diſput.24.q.5.n.8.p.393.
Vallis-caulium prope Diuionem Congregationis initium.diſp.24.q.5.n.41.p.413.
Valliſoletana Congr. S Benedicti de Obſeruantia quo tempore incepit.diſp.24.q.5.n.57.p.421.
Vallis-Scholarium Congregationis initium.diſput.24. q.5.n.44.p.414.
Vallis Viridis Canonicorum Regularum Congregatio. diſp.24.q.4.n.18.p.318.
Vallis Vmbroſæ Congregationis inſtitutio. diſp.24.q.4. n.20.p.398.
Viri illuſtres qui ex ea prodière p.402.
Vallis-Vmbroſæ Sanctimonialium inſtitutio. num.21. p.ead.
Vallumbroſella Congregationis in Gallia inſtitutio.diſput.24.q.5.n.40.p.413.
Valor Miſſæ ſpecialis qui competit Sacerdoti, eſt eiuſdem rationis cum valore medio, qui competit illi pro quo offertur Miſſa.diſp.5.q.9.n.18.p.59.
Velle,aut nolle non habent Monachi. d.6.q.1.n.3 p.65.
Velleris aurei Equitum Ordo à quo inſtitutus. diſp.24. q.9.n.15.p.479.
Venationi,aut occupationi clamoſæ cum canibus, aut auibus ex propoſito ſi Abbates interſint, per biennium à beneficiorum collatione ſuſpenduntur.diſputat.15.q.5.n.10.p.197.
Veneficij,incantationis,& ſortilegij nomine intelliguntur,& comprehenduntur quoad reſeruationem omnes ſurpeſtitionum ſpecies, quæ mortale peccatum attingunt.diſp.13.q.2.n.10.p.135.
Venereus actus debet eſſe in propria ſpecie conſummatus,vt ſit caſus reſeruatus.diſp.13.q.2.n.51. p.139.
Verba vbi clara ſunt,non eſt recedendum ab eis.diſp.5. q.9.n.25.p.61.
Verbum diuinum ſuis ouibus annunciare tenentur per ſe,vel per alios, ſi legitimè fuerint impediti, Prælati omnes curam animarum gerentes.diſp.11. q.1.n.3. p.117.
Vide *Prædicare,Prædicatio*.
Vertiginoſi,ſtomacho laborantes,& alij eiuſmodi à ieiunii lege ſoluuntur.diſp.12.q.5.n.8.p.126.
Vicarius Epiſcopi, & aliorum Prælatorum inferiorum iuriſdictionem Epiſcopalem habentium venit appellatione Ordinarij.diſp.8.q.1.n.6.p.96.
Vicarij Prælatorum quando poſſint à caſibus reſeruatis abſoluendi facultatem concedere.diſput.13.q.8. n.2. p.145.
Caſus permiſſos de nouo in abſentia notabili Prælatorum poſſunt ſibi reſeruare.n.3.p.ead.
Vicarius Epiſcopi abſoluere poteſt ſubditum cenſura

aliqua ab Abbate ſuo iam defuncto innodatum. diſput.13 q.11.n.3.p.148.

Vicarij, & Priores Clauſtrales ab Abbate ſtatim reuerſuro relicti in Monaſterio, an poſſint vota Monachorum irritare.diſp.18.q.10.n.4.p.224.

Vicecomites,vel Præpoſiti ſecularium officium habentes Clerici,vel ſi admoniti non deſiſtunt, excommunicantur.diſp.13.q.14 n.13 p 166.

Vicelegati,& Gubernatores, & quicumque Iudices,qui per ſe,vel per ſuos Cancellarios,Secretarios, & alios quolcumque in officiis Notariorum per Cameram Apoſtolicam venditis,vel in eorum interpretatione, aut originalibus ſcripturis in præiudicium prædictorum Notariorum ſe intromiſerint, excommunicantur.diſp.13.q.14 n.73.p 170.

S.Victoris Pariſienſis Canonicorum Regularium Congregatio quo tempore inſtituta,& à quo fundatore. diſp.24.q.4.n.11.p.314.

Virginitatis ſeruandæ in voto quomodo, & quando diſpenſare poſſint Confeſſarij Regulares.diſp.19.q.8. n.12 p.232.

Virginem,vel viduam, aut quamcumque mulierem cogentes ad ingrediendum Religionem, præterquam in caſibus à iure permiſſis,excommunicantur.diſp.13. q.14.n.66.p.169.

Viſitare Altaria Eccleſiarum Regularium, quibus animarum cura ſecularium non incumbit, non poſſunt Epiſcopi.diſp.6. q.16.in declarat.S.Congreg.Concil. verſ. *Ad primum*.p.86.

in *Viſitatione* aliquid vltra ea, quæ ſibi iuxta ſuarum Religionum conſtitutiones, aut conſuetudines competunt,exigentes Abbates ſuſpenduntur ab ingreſſu Eccleſiæ,donec duplum reſtituant.diſput.15.q.5.n.5. p.196.

Viſitatores Monialium, & etiam Canonicorum Regularium in iis, quæ pertinent ad officium viſitationis impedientes, excommunicantur, ſi à Viſitatoribus admoniti, non deſiſtant.diſp.13.quæſit.14. num.43. p.168.

Viſitatores an in viſitatione irritare poſſint vota ſubditorum.diſp 18.q.9.n.5 p.223.

Vita Religioſa ab Apoſtolis inſtituta. diſput.1.q.3.n.5. pag.3.

Vita Monaſtica tutior eſt quàm ſecularis.diſput.18.q.2. n.1.p.219.

Vitæ communis præſentis,& corporalis communio perſecutionum in Chriſtianos ſæuitia extincta eſt, non tamen ſpiritualis,& Regularis. diſp. 24. q.1.n.3. & 4. p.268.

Vinarienſis Congregatio quo tempore excitata.diſp.24. q.5.n.23.p.403.

Vlyſſiponenſis Congregationis initium. diſp.24.q.5.n.59. p.422.

Vnum qui concedit,virtute concedit aliud,quod moraliter neceſſarium eſt ad illud conuenienter exercendum.diſp.6.q 6.n.3.p. 69.

Voluntas vltima defuncti pro lege ſeruanda eſt. diſp.5. q.10.n.6 p 64. Vide *Teſtamentum*.

Voluntatis propriæ oblatio eſt ſui ipſius in poteſtatem dominatiuam ſuperioris traditio.diſput.1.quæſ.2.n.1. pag.2.

Voluntatem ſuam quando dicatur Abbas,expreſsè patefacere, & quando interpretatiuè. diſp.21.quæſ 3.n.3. pag 140.

Vota quinque vigore priuilegij Sixti IV. commutantes Confeſſarij excommunicantur.diſp.13.q.13.num.58. p.159.

Vota emittere abſque Summi Pontificis licentia nequeunt Prælati Regulares, quæ ſoluant illud,quo ſuis Eccleſiis adſtricti ſunt.diſp.18.q.1.n.1.p.218.

Neque in earum detrimentum.ibid.

Vota à ſe emiſſa irritare non poſſunt Abbates, benè tamen Confeſſario ſuo facultatem dare cum ipſis diſpenſandi n.2.ibid.

Votum Religionis emittere,ac Religionem ingredi poteſt Abbas ſecularis.diſp.18.q.2.n.1.p.219.

Vota emiſſa ab Abbatibus ſecularibus,quæ reddere nequeant,ad quid eos obligent. diſp.18.q.3.n.1.p.ead. Item ab Abbatibus Regularibus.n.2.

Voto ſatisfactio debet ſemper cum re licita conformari.ibid.

Voti irritatio quid ſit.diſp 18.q.4 n.1.p 219.

Vota quorum irritari poſſint.n.2.p.220.

Vota omnia Religioſorum ſibi ſubditorum (excepto voto arctioris Religionis) regulariter Abbas irritare poteſt.n.3.& 4 p.ead.

Vota Religioſorum irritandi poteſtas eſt omnibus Abbatibus,& Prælatis Regularibus,tam ſupremis,quàm inferioribus.n.4.

Vota interna an Abbas irritare poſſit.n.6.

Vota irritandi facultas Prælatis Regularibus conceſſa non prouenit eis ex poteſtate Eccleſiaſtica, ſed ex poteſtate dominatiua.n.8.

Vota omnia laicorum pro ſuo arbitratu irritare non poteſt Epiſcopus,ac etiam Sum.Pontifex,ſed ea tantùm,quæ ipſius adminiſtrationi obeſſe poſſunt.n.9.

Vota omnia Religioſorum Papa irritare poteſt.n.10.

Vota ſuorum Monachorum circa actus, ad quos aliàs ex præcepto adſtricti ſunt,an irritare poſſit Abbas. n.11.ibid.

Vota Monachorum ſibi ſubditorum Abbas ſine cauſa irritare poteſt.diſp.18.q.5.n.1.p.221.

Votorum irritatio in quo à diſpenſatione differat.n.2.

Vota ſuorum Monachorum ſine cauſa irritando Abbas,peccat venialiter.n.3.

Vota ſubditorum Abbas, etiam ipſis inuitis,irritare poteſt.n. 4.

Vota ſubditorum irritare poteſt Abbas ante profeſſionem emiſſa.diſp.18.q.6.n.1.p.221.

Vota omnia per profeſſionem in Religione approbata ceſſant,ſi profeſſus habuerit voluntatem, in profeſſione illa extinguendi.n.2.ibid.

Votum ſui Monachi,de tranſitu ad arctiorem Religionem Abbas irritare non poteſt.diſp.18.q.7. num.1. p.222.

Benè tamen diſpenſare.n.2.ibid.

Vota ſuorum Monachorum irritare poteſt Abbas, de eius licentia emiſſa, nondum autem executioni tradita.diſp.18.q.8.n.1.p.222.

Quod ſine cauſa faciendo Abbas, venialiter tantùm peccat.n.2.ibid.

Voto ſui Monachi conſentire non cenſetur Abbas per taciturnitatem,& diſſimulationem.n.3.

Vota Monachorum irritare poteſt Abbas ſuccedens, quibus conſenſit æqualis.n.4.

Vota ſubditorum irritare non poteſt Prælatus inferior, de licentia Superioris emiſſa. diſput.18.q.9.num.1. p.223.

Poteſt tamen iuſta de cauſa illa ſuſpendere.n.2.

Vota ſubditorum irritare poſſunt Abbates, ſiue Generales,ſeu Prouinciales,licèt fuerint confirmata ab Abbate inferiori.n.3.

Votum ſubditi emiſſum de licentia Superioris Abbatis, dummodo eius diſpenſatio non ſit reſeruata Superiori,poteſt inferior Abbas diſpenſare.n.4.

Vota ſubditorum an in viſitatione poſſint Viſitatores irritare.n.5.p.ead.

Vota Nouitiorum irritare non poteſt Abbas, quamuis eorum vota perſonalia probationem impedientia ſuſpendere poſſit. diſputat. 18. quæſit. 10.num.1. p. 223.

Vota Nouitiorum in melius commutare poteſt Abbas,

bas, quod etiam Confeſſarios, & ipſemet Nouitius facere poſſent.n.2.

Vota Nouitij ſuſpenſa, an eo Religionis habitum dimittente, reuiuiſcant.n 3.

Vota Monachorum an irritare poſſint Vicarij,& Priores Clauſtrales relicti in Monaſterio ab Abbate ſtatim reuerſuro.diſp.18.q.10.n.4.p.224.

An quando Abbas munus ſuum per ſeipſum commodè miniſtrare nequit.q.11.n.2.p.ead.

Vota Religioſorum irritare poſſunt vices Abbatum gerentes, ſi generalem facultatem, & iuriſdictionem habeant.diſp.18.q.11.n.1.p.224.

Vota ſubditorum irritandi poteſtatem Abbas, etiamſi eſſet excommunicatus,aliis delegare poteſt. diſp.18. q.12.per tot.p.224.& 125.

Vota ſibi reſeruare poteſt Summus Pontifex. q.13,n.1. pag.224.

Vota ſubditorum Papæ reſeruata irritare poſſunt Prælati Regulares,non tamen diſpenſare.n.3.& 4.p.225.

Vota Papæ reſeruata ſunt quinque,nempe, votum Religionis,Caſtitatis perpetuæ,peregrinationis ad limina Apoſtolorum,peregrinationis Ieroſolymitanæ, & Compoſtellanæ.diſp.18.q.13.n.2.p.ead.

Vota omnia perſonalia,realia,& mixta extinguuntur per ſolemnem profeſſionem in Religione.n.6.ibid.

Votum applicandi bona incerta in ſubſidium Terræ Sanctæ,non eſt Summo Pontifici reſeruatum, ſicut nec Crucem aſſumendi in qualibet expeditione facienda per Sum.Pontificem.n.8.ibid.

Votorum diſpenſatio non eſt actus Ordinis,ſed iuriſdictionis ſpiritualis.diſp.19.q.1.n.1.p.226.

Votorum diſpenſatio in ſupremo perfectionis gradu in Summo Pontifice reſidet.diſp.19.quæſt.1. num.2. p.ead.

in Votis ſuorum ſubditorum diſpenſare poſſunt Abbates,ſicut Epiſcopi.diſp.19.q.1.n.3.

Et eam poteſtatem aliis delegare.n.4. p.ead.

Vota ſine iuſta cauſa diſpenſare nequit Abbas. diſp.19. q.4.n.1.p.217.

Neque Summus Pontifex.n.3.ibid.

in Voto arctioris Religionis diſpenſare poteſt cum ſuis ſubditis Epiſcopus,vt laxiorem ingrediantur.diſp.19. q.5.n.1.p.228.

Idem poteſt Abbas cum ſuis Monachis.n.2. p.ead.

Votum Religionis emittens an ſatisfaciat tali voto ſumendo habitum D.Ioannis Ieroſolymitani.num.3. pag.ead.

in Votis ſubditorum diſpenſare poteſt Abbas de ipſius licentia emiſſis.diſp.19.q.6.n.1.p.229.

Vt & de alterius Superioris licentia.n.2.

in Votis diſpenſare nequeunt Prælati inferiores Epiſcopali iuriſdictione carentes, niſi hanc poteſtatem legitimè præſcripſerint, vel ſit eis ſpecialiter commiſſum.q.7 p.229.

in Votis Summo Pontifici reſeruatis Prælati, & Confeſſarij Regulares diſpenſare poſſunt,& primò in

Voto diſiunctiuo,cuius altera tantùm pars reſeruata eſt.diſp.19.q.8.n.5.p.231.

Voto caſtitatis non perpetuo,ſed temporali. n.6.

Niſi ad centum annos.n.7.

Voto caſtitatis coniugalis ſeruandæ.n.8.& 9.

Voto, quo alter coniux abſque alterius licentia,vel abſque illa promiſit ſe non petiturum debitum. num.10.

Voto non reſeruato, in quod Papa votum reſeruatum commutauit.n.11.

Voto Virginitatis ſeruandæ.n.12.p.232.

Voto in quo vouens intendit ſe ſolùm ad culpam venialem obligare.n.13.

Voto de nunquam contrahendo matrimonio. n.14. & 15.

Voto non fornicandi, vel non tangendi mulierem. num.16.

Vota caſtitatis emiſſo ex aliquo metu,licèt leui.n.17.

Voto caſtitatis vbi dubitatur,an ſit validum.n.18.

Voto aſſumendi ſacros Ordines.n.19.

Voto expreſſo promittenti caſtitatem.n.20.

Votis diuerſis ad caſtitatem pertinentibus.n.21.

Voto ingrediendi Religionē non approbatam.n.22.

Voto paupertatis,vel obedientiæ in ſeculo,aut Religione non approbata emiſſo.n 23.

Voto ingrediendi Religionem militarem, excepta Ieroſolymitana.n.24.

Voto arctioris Religionis,vt commutetur in votum laxioris.n.25 p.233.

In qualitate peregrinandi.n.26.

Voto Religionis emiſſo ad duos,vel tres annos.n.27.

Voto,quo quis promiſit ſe,ingreſſurum, perſeuaturum,& profeſſurum in Religione.n.28.

Executione in differenda voti Religionis,vel aliorum reſeruatorum.n.29.& 30.

Votis tribus peregrinationis, non in eorum locorum deuotionem,ſed ad alium finem emiſſis.n.31.

Voto non petendi diſpenſationem ab alio, quàm à Summo Pontifice.n.32.

Voto reſeruato conditionali.n.33.

Votum quando dicatur verè, quando apparenter conditionale.n 34.

Votum quid ſi emiſſum eſt cum conditione de præſenti,aut de præterito.n.35.

Quid de voto emiſſo ſub conditione neceſſaria, vel tacita, vel quæ tacitè ineſt,ſed explicatur eo modo,quo ineſt n.36.

Quid ſi conditio iam ſit adimpleta n.37.q.234.

in Voto conditionali pœnali rei reſeruatæ, quando conditio eſt de præſenti, aut de præterito. diſp.19. q 8.n.38.p.ead.

Quid quando conditio eſt de futuro.n.39.

Vota ſubditorum commutare poſſunt Abbates,& Prælati habentes Diœceſim cum iuriſdictione. diſp.20. q.1.n.1 p.235.& Prælati Regulares.n.3.

Voti commutatio an inuito vouente ab Abbate fieri poſſit.n.5.

Vota omnia in vnum ſolemne Religionis commutari poſſunt n.6.

Votum peregrinationis Terræ Sanctæ poteſt commutari in votum ſolemne profeſſionis.n.7.

Licèt ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruatum.n.8.

Vota ſua quilibet poteſt in euidenter melius commutare.diſp.20.q.2.n.1.p.236.

Voti ad commutationem in æquale an ſit neceſſaria Superioris auctoritas. n. 2.

Vota ſecularium an Abbates,& Confeſſores Regulares poſſint virtute prædictorum priuilegiorum in totum, vel in partem commutare.n.3.& 4.

Vota intuitu obtinendæ commutationis eorum vigore facta commutare an poſſint Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum.n 6 p.ead.

Votum principale non ſolùm,ſed etiam votum non petendæ illius commutationis poſſunt Confeſſarij Regulares virtute ſuorum priuilegiorum commutare. diſp.20.q.2.n.8 p.237.

Vota omnium vndecumque ad ſe venientium an licitum ſit Prælatis, & Confeſſariis Regularibus commutare,oſtenditur.n.10.p ead.

Vota iuramento firmata an poſſint commutari. n.11.

Vota in melius propria auctoritate mutari poſſunt.diſput.20.q.3.n.1 p.237.

Votorum commutatio expoſcit cauſam iuſtam vltra auctoritatem, ſecus autem virtute Bullæ Cruciatæ, & Iubilei.n.9.& 10 p.238.

Vota tria Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ emittens,

tens, vt conſtituatur ſub alterius iuriſdictione, an ſit neceſſarium. diſp.21.q.1.n.2.p.239.

Votum caſtitatis qui matrimonij contractu violauit Religioſus, ab Inquiſitore, non Abbate, aut alio Prælato pœna afficiendus eſt. diſp.23.q.3. n.1. & 2. p.267. Vide, *Caſtitas.*

Vouere an Abbas poſſit, ſi áque vota emiſſa irritare. diſp.18.q.1.per tot.p.218.

Vouere poſſunt Monachi omnia opera bona, à Regula, vel Superiore illis non interdicta. diſp.20.q.3.num.1. p.257.

Vſurarum ſoluendarum ſtatuta facientes, ſcribentes, vel dictantes locorum Officiales, excommunicantur. diſput.13.q.14.n.47.p.168.

Vſurarios publicos in cœmeteriis ſepelientes, excommunicantur. diſp.13.q.14.n.39.p.167.

Vſurpantes de nouo regalia, cuſtodiam, ſiue guardiam titulo aduocationis, ſiue defenſionis Eccleſiæ, ſiue quibuſlibet piis locis præſumunt occupare, vel capere eorum bona, dum vacant, excommunicantur. diſput.13.q.14.n.21.p.166.

Vſus in proprios Eccleſiæ bona, vel perſonas conuertentes, excommunicantur. diſp.13.q.13.n.36.p.157.

Vtilitatis, ſiue neceſſitatis Eccleſiæ nomine quid intelligatur diſp.2.q.24.n.5.p.32.

Vtilitatis publicæ, & priuatæ nomine quid veniat in Monachis. diſp.22.q.7.n.1.p.255.

Vtilitas magna Monaſterij eſt iuſta cauſa peculij concedendi. diſp.22.q.7.n.2.p.256.

Vvindeſimenſis Canonicorum Regularium Congregatio à quo inſtituta. diſp.24.q.4.n.23.p.319.

Vulneratio grauis debet eſſe voluntaria in Religioſo, vt ſit reſeruationis materia. diſp.13.q.2. n.54.p.139.

Y

YVo Carnotenſis Epiſcopus Canonicorum Regularium ſancti Quintini Beluacenſis inſtitutor. diſp.24.q.4.n.10.p.314.

Z

ZIngaras vulgò dictas, ſiue Agarenas mulierculas conſulentes, nec illarum ope vtentes, incurrunt caſum reſeruatum. diſputat.13. quæſ.2. num.13. pag.136.

FINIS.

Digitized by Google